Harvey Cushing / John Hay Whitney
Medical Library
HISTORICAL LIBRARY

Yale University

Iste lib' continet in se volu[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] de fl[illegible]
[illegible]
Rx [illegible]
[illegible] experimenta [illegible]
[illegible] dentes [illegible]
[illegible] damasceni
[illegible] de [illegible]
lib' [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] capitulo
lib' [illegible]
[illegible] albucasim
[illegible] vellus
[illegible] prior
[illegible]
[illegible] metall[illegible] alkimia
[illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] effectus
[illegible]
Lib de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

N: 448.

[illegible]

Ego. [illegible]

¶ Semp. uiua barba iouis Netryezk ·
¶ Sal gemma Crusetz ·
¶ Anetum · Czesky kopr ·
¶ Azarus kopitnyk ·
¶ Aristologia podrazetz ·
¶ Anatasya Wratitz ·
¶ Apiū risus Domkletz ·
¶ Apium agrestū Hambuz
¶ Aconitū · wlitye lyko
¶ Archangelica Dubrawa
¶ Atriplices Czeska lebeda
¶ Panthera · Rosene syemie
¶ Alexandrium · Petrusyel
¶ Amitus Kmet bzowy
¶ Betonika karrophilata ozium basilicon idem est Bodwa
¶ Zatie brionia vitta idē ē Posteol
¶ Buclossa Comonitzye
¶ Branca vrsina Chrwetz
¶ Bradama Rziepy
¶ Cyminū domesticū Czesky kmyn
¶ Crisolokama · C[illegible]anos idem est wlaska lebeda
¶ Cyzaniū Swinye potrucka
¶ Cameleon gnelo
¶ Cyter eraticus · Gyehlitzye
¶ Camedreas · motowidltze
¶ Cycorea Ptye vino
¶ Cardamomū · Syemie wlaske rzierzuichy
¶ Epatika hranytye ·
¶ Endiuia Sarbak
¶ Eliquarium lubtzek
¶ Ermodactili Thusebnyk
¶ Ephatamium Polzka salua
¶ Fraxinus · Gessen
¶ Elitorium Polev ·
¶ Inperialis · olesnyk
¶ Marrubiū album Psoster
¶ Melilotū · hrzietzke syeno
¶ Sakados Roschodnyk
¶ Serpentina Swate marzie powiesnytzie ¶ Syzimbrium balsamita idem est Zagietzie rziepka
¶ Scopa regia · zwonek · neb Swateho jana korzenye
¶ Balaustia flos malogranati
¶ Celosonia Trzyebule
¶ Agacia sucus planych trnek
¶ Lanceola vel buglossa · wolowi iazik
¶ Terebintina priskyrzitye
¶ Battelaria · Jahodyna medwiezie · Alite · velliky · zlez ·
¶ Endmya Olezi
¶ Stikados Cotyenye nosky
¶ Pantharia chirnys
¶ Herba lunalis vel cauda lupina vel cereus prostollonis vel taxus vel barbastus Dyuizna ·
¶ Morella solatrū iuia lupina idē Dragantea hadowe corzenye
¶ Cornea · Dryen ¶ Foeni mg̃ briechtam ·
¶ herba sancti petri vel sanguinaria Ztrachye noska ¶ Absintiū polyn
¶ Corrigiola · swlak
¶ Morsus galline vpia luminella
¶ Sabye chsryewtze
¶ Centinodia · Poligonia Truskawetz
¶ Edera terestis Popouetz
¶ Vngula caballina · Materye lichko
¶ Achorus gladiolus venerea Cossatetz
¶ Verbena pysoreon Cerabonium Sporis ¶ Solsequiū sponsa solis elytropia intiba · zlunechnytye
¶ Fragaria Jahodina chrwena
¶ Peruinca Brzyechtan
¶ Tymalle Polzka chwogitye
¶ Antimonium tra similis plumbo
¶ Sinnach fructus quidam
¶ Amidum sucus frumenti
¶ Ypoquistidos fimus quidam
¶ Colophonia pix greca
¶ Psydia cortex malogranati
¶ Tymalle argilla fornacis
¶ Bolarien bolus armenus tra quedā
¶ Spodiū ebur vstum
¶ Rozastrū succus de mite vitis
¶ Lapatium Consky schiewik
¶ Saxifraga Ostadich
¶ Peucidanū Corrnyk

[illegible] Kolowrath

Ex Bibl. Cath. Eccl[esi]ae Olom.

Incipit liber ysagogarum Io-annicii ad tegni Galieni.

MEDICINA DIVIDITUR in duas partes, id est in theoricam et practicam. Quarum prima, theorica, dividitur in tria, id est in contemplationem naturalium rerum et non naturalium et earum que sunt contra naturam, ex quibus egritudinum scientia procedit, cum ipse naturales res extra cursum suum procedunt, id est quando extra cursum naturalem humores quatuor excedunt, et ex qua occasione et qua significatione habeatur egritudo. De rebus naturalibus.

Res vero naturales septem sunt: elementa, commixtiones, compositiones, membra, virtutes, operationes, spiritus. Et his alii addiderunt quatuor alias, scilicet etates, colores, figuras, distantiam inter masculinum et femininum. De elementis et quot sunt elementa.

Elementa sunt IIII: ignis, aqua, aer, terra. Ignis est calidus et siccus, aqua frigida et humida, aer calidus et humidus, terra frigida et sicca. De commixtionibus.

Commixtiones vero IX sunt, VIII inequales et una equalis. De inequalibus vero quatuor sunt simplices, hoc est calidum, humidum, frigidum et siccum. Et compositae ex his sunt [illegible] calidum et humidum, frigidum et [illegible] [illegible] De compositionibus.

Compositiones [illegible] [illegible] colera rubea, colera nigra [illegible] calidus et siccus, colera nigra frigida et sicca. De flegmate.

Flegmatis vero quinque modi sunt. Est flegma salsum [illegible] calidius et siccius ceteris [illegible] colera [illegible]. Est et dulce pertinens ad caliditatem et humectationem [illegible] sanguinis. Est et acre pertinens ad frigiditatem et siccitatem et [illegible] melancolie. Est autem vitreum quod nascitur ex nimia frigiditate et congelatione sufficiente in se habens vitreum colorem constitutum. Est et frigidum et humidum, quod saporem non habet sed proprie retinet frigiditatem et humectationem. De colera rubea.

Colera rubea V modis constat. Est colera rubea clara naturalis et substantia alterius cuius origo ab epate est. Citrina quoque clarior [illegible] est ex compositione aquosi flegmatis et colere rubee pure, et [illegible] minus calida est. Est et colera similis vitellis ovorum que nascitur ex commixtione flegmatis coagulati et colere rubee clare, que minus calida est. Quarto modo est colera [illegible] prassinum cuius origo magis est a [illegible] aliquando a stomacho. Est et colera rubea [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] scilicet humor [illegible]

hec calorem q̄ṗpriam mali nequitiā.
Colera nigra du- De colerā nigra.
obus modis consistit. vno modo est
naturalis in modum fecis sāgui
nis 7 eiusdem perturbationis. et co
gnoscitur ēē a coleribus nigris. cū
superius uel inferius extra manat.
et iste modus ueraciter ē frigid'
7 siccus. Et est alius modus ext'
naturalem causam. 7 origo eius
dem est de adustione colere et cōmix
tionis. et hec ueraciter appellat'
niger. i. colera nigra. et ē calidi
or et leuior a superiori modo. habēs
in se impetum et qualitatem p
nocibilem 7 pniciosam. Nā unde
exit siue p os siue p anū uulnerat
et urit loca nō sine periculo.
Membrorum De modis membrorum.
modi sūt quatuor. Eorum eni sunt
quedam principalia que sē q̄si
fundamēta uel materia. et sūt. iiii.
s. cerebrum. cor. epar. 7 testiculi.
Et sunt alia quedam que pote
tis principalibus deseruiunt. ut sē
nerui qui cerebro ministrāt. ar
terie que cordi. et uene que dese
ruiunt epati. 7 uasa que testiculis
spmā ministrāt. Sunt ōn de mēbris
alia hētia ppriam uirtutem. un
eadem regunt' membra. 7 eorum
qualitas constat ut ossa sē. 7 oēs
cartillagines. uel mēbranā que
sunt inter corium 7 carnes. 7 mu
sculi. pinguedo 7 caro. Alia sūt q
ppria eorum uirtute tamen habēt
principium 7 uigorem a principa
libus fundamētis ut ē stomacus. re
nes. et intestina. omnesq; lacerti.
hec eni sua ppria uirtute appetūt
cibum 7 imutant et operantur
suos actus sedm naturā. habēt
et alias uirtutes pprias deseruien

tes a principalibus fundamētis. de
quibus principalibus cōstat sensus
et uita. cum uoluntario motu.
De uirtutibus corporis 7 p̄o de nāli.
Virtutis itaq; trina fit partitio.
Est eni uirtus naturalis. est spi
ritualis 7 aīalis. Virtus siquidē na
turalis una ē que ministrat. alia
cui ministratur. Sed naturalis uir
tus cui ministrat' modo generāt.
modo nutrit. 7 nō pascit. virtus
que ministrat mō appetit. retinz.
digerit. 7 expellit. Que deseruiūt
pascenti uirtuti q̄admodum pa
scens uirtus nutribili 7 generāti
uirtuti deseruiunt. alie due. v'
na que imutat cibum. altera q̄
informat. et que a se differunt.
Nam prior uirtus imutat 7 mi
nistrat uirtuti generāti sine infor
matione aliqua. Secūda uerō im
mutat 7 ministrat uirtuti gene
ranti cū informatiōe. Sed opera
tiones informatiue uirtutis. q̄?
sūt. assimulatiua 7 cōcaua. pfor
bilis. aspa. 7 lenis. De uirtute
De uirtute spūali duo p spūali.
cedunt. vnum operatiuum et ab
hoc aliud opatum. Opatiua uerō
uirtus ē que cor dilatat 7 arteri
as. 7 itēm constrigit. Ab operata
hec nascunt'. ira. indignatō. uic
toria. dnatio. astutia. sollicitudo.
Zodiaci uirt' De uirtute aīali.
tria complectit'. Est una uirtu'
aīalis que ordinat et discernit
et componit. Secūda que mouetur
uoluntario motu. Tertia sensibi
lis uocatur. De ordinatiua. et cō
positiua uirtute hec procedūt.
fantasia in fronte. cogitatō 7 rō
in cerebro. memoria in occipitio.
virtus uerō uoluntarie mobilis la

certos quibus cetera membra mo
uentur mouet que uoluntario mo
tu mouentur. Virtus itaque sensibi
lis constat uisu. auditu. gustu. odo
ratu et tactu. De operationibus virtu
Operationes duobus modis fiunt. tum.
Sunt operationes quarum unaqueque
singulariter quod suum est perficit. ut
est cibi appetitus per caliditatem
et siccitatem. Digestio per calidita
tem et humectationem. Retentio
per frigiditatem et siccitatem. Ex
pulsio per id quod est frigidum et hu
midum. Sunt et composite que
a duabus componuntur ut est desi
derium et expulsio. Quia iam deside
rium virtuti duplici componitur.
quarum una est que appetit. altera
que sentit. Siquidem enim euacuatio
nem sentit. Expulsio uero dupli
ci uirtute uel amplius [an plurimis] componi
tur: una que expellit. altera que sen
tit uel appetit. Spiritus autem tres sunt. pri
mus naturalis, sumit principi
um ab epate. Secundus uitalis a cor
de. Tertius uero. i. animalis a cerebro.
Horum primus in uenas que non
habent pulsum totumque corpus
diffunditur. Secundus per totum corpus
in arterias. Tertius uero in neruos [i. est uirtutes naturales]
dirigitur que septem naturalium
rerum parte. i. in spiritu cognoscuntur.
Quatuor sunt etates De etatibus.
i. adolescentia. iuuentus. senectus
et senium. Adolescentia est uide
licet complexionis calide et humide.
in qua crescit et augetur corpus
usque ad xxv. uel tricesimum annum
perueniens. Hanc iuuentus sequi
tur que calida est et sicca. perfectum
sine diminutione uirium corpus
conseruans. que tricesimo quin
to uel xl. anno finitur. Hanc suc

cedit senectus frigida et sicca. in
qua quidem minui et decrescere
corpus incipit. tamen uirtus non defi
cit quinquagesimo quinto. uel sexa
gesimo perficiens anno. Hanc suc
cedit senium collectione flegma
tici humoris. frigidum humi
dumque in quo tempore uirtutis appa
ret defectus. quod suos annorum uite
termino metitur. De colore cu
Color cutis duobus fit modis. tis.
aut hunc interiora subministrant
aut exteriora deducunt. Ab interio
ribus autem accidit duobus modis. uel
ex habundantia seu ab equalitate
de humorum. Ille ab equalitate quidem
compositus ex albedine et rubedi
ne. Ab inequalitate uero producitur
niger. citrinus. rubeus. et glaucus
et albus color. Color namque rube
us et niger et citrinus significat
calorem dominantem corpori. Citrinus
uero solus significat coleram rube
am. Niger uero solus coleram ni
gram. Rubeus solus habundan
tiam sanguinis. Albus uero et
glaucus habundantem frigiditatem
corpori dominantem. Sed glaucus
ex melancolia. albus ex flegma
te sui causas habent designat. Ab ex
terioribus nempe colores adueni
unt. sicut ex frigiditate [illegible].
ex calore ethiopibus. et ex aliis [illegible]
tis accidentibus. Sunt et alii specia
les colores aut ex timore. aut ex
ira [aut extrinsecis]. uel aliis animi motibus [i. mentalibus].
Capillorum colo De coloribus capil
res sunt quatuor. niger. rube lorum.
us. glaucus. canicies. Niger ex
habundantia colerici [humoris] incensi. uel
adustione multa sanguinis. Ru
beus ex nimietate caloris non ad
usti. unde semper fiunt capilli rubei.

Hispanicus

[illegible] ex [illegible]
colo[illegible] [illegible]
defecti [illegible]
ex affectu p[illegible] [illegible]
plurimu[illegible] [illegible]. **De tunicis oculorum.**
Oculorum tunice sunt [illegible]
[illegible] [illegible]
ca [illegible]
[illegible]. Quarta est aranea.
Quinta uvea. Sexta cornea. Septima coniunctiva. Prima humor
vitreus. Secundus cristallinus. Tertius
albugineus. **De coloribus oculorum.**
Oculorum colores quatuor sunt. Niger
subalbidus. varius. Glaucus.
Niger fit ex defectu visibilis spiritus.
vel ex paucitate ipsius. aut ex
[illegible] cristallini humoris. vel
quia plurimum [illegible]
ipse cristallinus humor [illegible] ex
habundante humore qui est
similis albugineo. aut ex per
turbatione ipsius. vario ex habun
dantia caliditatis uvei humo
ris. Subalbedo fit ex septem rebus
superioribus contrarius. i. ex habun
dantia spiritus visibilis vel ex clari
tate ipsius et magnitudine cri
stallini humoris et eminentia ip
sius. et minoritate humoris albu
ginei [illegible] claritudine ipsius. et de
fectione [illegible] uvee tunice
[illegible] et grave fit si contin
gunt res que accidunt nigre
dini et subalbedini [illegible] non
color significat spiritum [illegible]
magis habundare [illegible]
in sua varietate. Glaucus non si
gnificat spiritum visibilem [illegible]
habundare [illegible] nigresit in sua
glaucione. **De qualitatibus corporis.**
[illegible] qualitates corporis sunt
quinque. [illegible]

[illegible]
[illegible] singula [illegible]
[illegible] simplicibus
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] feminei.
De distantia masculi et feminine.
Distantia [illegible] masculum et femi
nam [illegible] femina dif
fert [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. **De rebus non**
[illegible] **naturalibus.**
Non [illegible] corpus [illegible] et
[illegible]
Aeris mu **De mutatione aeris.**
tatio quinque modis fit. ex anni
temporibus. et ortu stellarum et occasu ex ve
tis et terris. aer enim quatuor [illegible] al. regio
De temporibus anni. [illegible]
Anni tempora quatuor [illegible] equale [illegible] al. calidum et humidum
calidum et siccum. autumpnus frigidum
et siccum. hyemps frigida et humida.
Ex stellis immutatur **De stellis.**
aeris natura. Nam cum appro
quant [illegible] stellis. ut ipse illu ca
lor fit aer et cum eidem [illegible]
[illegible] frigiditas aeris augetur.
Venti quatuor **De quatuor ventis.**
[illegible] subsolanus. favonius.
[illegible]. Quorum duo
[illegible] frigidi
[illegible] calidum et humi
[illegible] duo [illegible] virtutis
[illegible] subsolano cali
[illegible]
[illegible]
[illegible] paulo cali
[illegible]

T[illegible] frigide [illegible] **De divisione terrarum.**
[illegible] terrarum [illegible] montium et maris. Et [illegible] locorum [illegible] terrarum que [illegible] differentes [illegible] et proximitate [illegible] frigiditate [illegible] profunditate [illegible] propinque [illegible] (h eveniunt) [illegible] fit [illegible] meridiana [illegible] frigide [illegible] montes [illegible] tis. Septentrionalis (vero venti) frigidi [illegible] septentrionales [illegible] terre [illegible] septentrion [illegible] (at huda) terram [illegible] fui [illegible] differentia [illegible] fuerit terra petrosa frigida et sicca [illegible] pinguis et [illegible] calida et humida. Lutea frigida et humida est.

I[illegible] [illegible] fumosus [illegible] **De exercitio.**

Exercitium [illegible] corpus [illegible] equale [illegible] equalem [illegible] calorem. [illegible] amplius [illegible] calefit [illegible] postea infrigidatur et desiccatur. [illegible] corpus [illegible] mutat [illegible] frigiditate et humiditate [illegible] inequalem habet.

Si vero esset equalem.

B[illegible] [illegible] **De balneis.**
[illegible] aque [illegible] Sed [illegible] aque [illegible] calefiunt [illegible] aque balnei [illegible] corpus [illegible] sulphur [illegible] (fuerit) [illegible]

M[illegible] **De modis ciborum.**
[illegible] (qui bon) [illegible] bonum [illegible] In [illegible] na. [illegible] plus [illegible] bonum [illegible] ius amplexus. [illegible] et bovina. Levis [illegible] ut pisanum [illegible] (et) [illegible] pingui [illegible] (at ce) modor. Est et colerum generans [illegible] malum [illegible] humorem coleram [illegible] ut est nasturtium [illegible] allea. Et sunt que faciunt melancoliam ut est [illegible] caprina [illegible] et bubulina. Et sunt que generant flegma ut caro porcellorum [illegible] et agnorum [illegible] Preterea cibus [illegible] gignit flegma et coleram nigram. Cibus vero (calidus) levis gignit coleram rubeam et utrumque malus est. **De modis potationum.**

Modi potationum tres sunt. Est potus qui [illegible] aliud est quam potus ut aqua. Est potus qui potus est et cibus ut est vinum. Est alius potus [illegible] est potio que [illegible] aliquid morbi [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] potius que [illegible] quia [illegible] corpus. [illegible]

De sompno corporis. Rubrica.

Somp[n]us corporis immutat natām primū quia infridat exterius et calefacit interius. Quod si plurius fuerit infrigidat et humectat.

Uigilus quoq; im De vigiliis. mutatur corpus. quia extrinsecus ca lefaciunt. intrinsecus aut infrigi dant et desiccant. De coitu. re.

Coitus hec prestat corpori. desiccat cor pus et imminuit naturalem uir tutem. ideoq; infrigidat. Multotiens (at calorem) uero ex multa concussione calefac corpus. De accidentibus aīe.

Si p'r mediū infrigidat

Sunt q; accidentia anime que faci unt infra corpus. sicut ea que com mouent calorem ab interiori parte ad superficiem cutis. aut impetu ose ut ira. aut leniter cum suaui tate ut delitie (uel gaudium). Sunt quedam q ad se caliditatem contrahunt et celant. aut impetuose ut terror uel timor. uel leniter ut angustia. et sunt que commouent naturalem uirtutem intus et extra ut ē tristicia.

De febre et quid sit febris.

Febris est calor innaturalis cursu supergrediens naturae, procedens a corde in arterias. suoq; ledit effectu. Cuius sunt tria genera. Unum in aiori dicitur effimera. Aliud de humo ribꝫ qui putrescūt et putridi nū cupatur. Tertiū solida ledit mē bra quod est ethica. Quarum effime ra ab accidenti occasione nascitur. Putrida quoq; a p̄tentis rebus. Cuiusmodi simplices atq; singu lares sunt .iiii. Primū q̄ fit de pu tredine sanguinis comburens utramq; partem interiorem et ex teriorem ut est sinochus. Secundus fit ex putredine flegmatis ut ē cotidianus. Tertius fit ex putre dine colere ut ē tercianus. Quar tus uero ē q fit ex putredine meli colie qui intermissis duobꝫ diebꝫ affligit infirmū et ē quartanus.

Modi p'terea De generibꝫ febris pu febrium ex putredine ac inter- cidentium sunt tres. Est febris q cotidie minuitur. est que augetur donec recedat. Est que in eodem statu permanet donec recedat. Con tinua febris de putredine uena rum fit. declinans q̄ autem ē extra uenas in aliquibꝫ corporis parti bus. De obtipilatione que in fe

Obtipilatio fit in febribꝫ ex habu effusione et superfluitate putre dinis in sensibilibꝫ membris mo dens et infrigidans. ideoq; obtipi latio in illis febribꝫ fit que ha bent an[?]esim q extra uenas sunt.

Apostemata De apostematibꝫ. quatuor modis simplices sunt. Aut enim fiunt ex sanguine et dicun tur flegmones. aut ex coleribꝫ rubeis et dicuntur erisipile. aut ex flegmate quod ē congelatum et dicun tur zimie. aut ex coleribꝫ nigris et dicuntur cancri. Flegmoni ex sanguine signa hec sunt. rubor. duricia. pulsus. dolor. et calor. et tu mor. Ex colera rubea flegmo nis signa hec sunt. calor. rubor mix tus colori citrino. magnitudo do loris et uelox augmentatio. Ex flegmate flegmonis signa hec sunt. albedo. mollicies ubi si di gitum impresseris quasi signum foraminis facit et ē sine dolore. Hec quoq; sunt signa flegmonis ex colera nigra. ingens duricia cum nigredine absq; sensu.

De sigīs flegmonis ex sanguine

De sign. fleg. ex cola. ru.

De sigīs fleg. ex flate.

De sigīs fleg. ex cola. nig.

Ex humano De humano corpore. corpore una quaeq; res naturalis si ꝓpriam dimiserit naturā au

faciunt egritudinem aut neutri.
Genera autem **De generibus egritudinum.**
egritudinum tria sunt. Consimi
libus. officialibus. universalibus. Est egri
tudo consimilis in consimilibus con
tingens membris que similia vo
cantur vocabula. Dum eadem par
tis est ut caput dolens. Et est egri
tudo que accidit officialibus mem
bris sicut sunt pedes. manus. lingua
dentes. et cetera que nomina sumunt
ex membris quibus accidit ut po
dagra. ciragra et cetera. Est denique
universalis egritudo (ut est paralisis) que sequitur
suppositis duabus. pertinet (et ad) membro
rum seriem. **De egritudinibus si**
Egritudines igitur similium **milium.**
que partium habent similitudinem
octo sunt. quatuor simplices. id est cali
de frigide. humide et sicce. Item
ex his inter se conuinctis quatuor com
posite sunt. frigida et humida. fri
gida et sicca. calida et humida. calida
et sicca. Harum octo per singulas duo
sunt modi. Aut enim fit ex qualita
te simplici aut ex humoris alterius
commixtione. Ex simplici vero qua
litate fit infirmitas que solidis ac
cidit membris que grece ethica
dicitur. Egritudo calida que ex
humore accidit est febris ex putre
dine facta ut supra dictum est.
Egritudo similiter frigida que
sine aliquo humore contingit.
Est algor ex nimia frigiditate
aeris sentimus. Et est egritudo que
cum aliquo humore accidit ut est
paralisis que fit in toto corpore
aut in parte. **De modis humora**
Modus humorum morbi **ti morbi.**
uius est ille qui fit non indigestis al
terius humoris humectatione
est frigidum [illegible] ac uacuum

atque ferocissimum cui inbibitur.
quemadmodum inflata cutis yrcepi
corporis squalore in alio corpore. Mor
bus humidus autem inducens hu
morem in ydropisis. Morbus sic
cus est sine humore spasmus qui fit
ex inanitione. Morbus siccus cum
humore est (ut) cancer siccus et durus.
De morbis in officialibus membris
Morbi in officialibus membris **et in for**
mis quatuor sunt. Ipsi sunt qui acci
dunt in plasmate et ex forma cre
atur. et in quantitate membrorum et in
vasculis nimia superfluitate et membro
rum positione. Morbi officiali
um in forma hominis v. modis sunt.
membris inconvenienti ut est fe
ta capitis longitudo. In concavi
tatibus ut si manuum pedumve
concavitas carne repleatur. In
poris. ut est corporis strictura aut lar
gitas. In asperitate ut gutturis
est ut pulmonis canalium aspe
ritas. In lenitate. velut matricis
lenitas. Morbi in quantitate mem
brorum fiunt (duobus modis) ex habitudine (formatis) aut
cum crescit plusquam decet sicut in
[illegible] fieri et in magno capite.
et lingua grossa. aut ex ultima
parvitate interemta. aut parvum
caput stomachum et epar. **Morbi in** (duobus modis fiunt)
numero membrorum aut [illegible] aut
diminutione. Secundum augmentum
quando aut ex [illegible]
superfluus digitus. aut [illegible]
ut lumbrici. ascarides [illegible]
[illegible]. Secundum diminutionem
tum vero aut universaliter ut est [illegible]
[illegible] digitorum. aut partem [illegible]
ut est unius. **De morbis in com**
positione **positione membrorum.**
In membrorum morbi fiunt aut propter
membra motionem de loco suo. [illegible]

ex dissumptione

Ex dissolutione vero unitatis membrorum, ut sunt digiti et labia, que conglutinantur vel adherent et non separantur, aut que separantur et non conglutinantur. Sed separatio membrorum ad hoc tendentis universaliter fit aut in membris consimilibus aut in officialibus. In consimilibus enim membris, ut ossibus, carne, nervis, lacertis, cute. Quod si ossi acciderit, fractura dicitur; si carni ex recenti tempore, plaga dicitur; si vero ex veteri, plaga putrida dicitur. Quod si nervis, venis, arteriis, lacertis acciderit, alio quoque atque alio nomine nuncupatur. Si autem venerit in medullis lacertis, contusio sive contritio nuncupatur. Si vero in cute, excoriatio dicitur, que si inveteratur, putrida plaga dicitur. In officialibus vero membris perpetua fit separatio, ut est abscisio manus et pedis.

De qualitatibus corporis

Corporis qualitates tres sunt: sanitas, egritudo et neutrum. Sanitas est temperamentum perficiens res naturales secundum cursum nature. Infirmitas est intemperantia extra cursum nature, unde fit lesionis effectus. Neutrum quod est quod nec sanum nec infirmum est. Sed neutralis qualitas tribus modis constat: ut si in uno corpore simul conveniant sanitas et infirmitas; in diversis membris, ut est in corpore ceci vel claudi; sive in corpore senis, cui nec unum membrum remanet quod non molestiatur et patiatur. Et cum corpus hominis alio horis sanum fuerit, alio vero infirmum, ut eorum qui in estate infirmantur, hyeme sanantur, et qui frigidioris nature fuerint hyeme infirmantur, estate sanantur; et qui humidam naturam habuerint in puericia infirmantur, in iuventute autem et senectute sanantur. Qui autem siccam, in puericia quidem sani sunt, infirmantur vero in iuventute et senectute.

In tribus rebus invenitur sanitas aut infirmitas aut neutrum: aut in corpore in quo trium qualitatum unaquaque reperitur, aut in causis facientibus et conservantibus, aut in significationibus ad significantibus.

De generibus occasionum

Occasionum vero duo sunt genera: unum enim naturale, aliud extra cursum nature. Occasiones autem naturales aut faciunt sanitatem aut conservant; et occasiones conservantes pertinent ad sanitatem, facientes vero pertinent ad infirmitatem. Occasiones quoque que ultra naturam prodeunt, alie pertinent ad infirmitatem, alie ad neutrum. Sed egre occasiones faciunt infirmitatem, et sunt res causantes infirmitates conservantes. Ille vero que pertinent nec ad infirmitatem nec ad sanitatem custodiunt neutrum atque constituunt.

De causis primitivis et antecedentibus et coniunctivis

Occasionum conservantium sanitatem et infirmitatem sex modi sunt: quorum unus est aer qui humanum corpus circumdat; cibus et potus; motus et quies; somnus et vigilie; inanitio et repletio; accidentia animi. Que omnia si cum temperantia moderate fuerint in quantitate, qualitate, tempore, ordine, custodiunt sanitatem ab accidentibus. Contraria vero horum aliquid si factum fuerit, accidunt infirmitates et permanent.

De modis occasionum.

Modi vero occasionum [illegible] infirmitatum [illegible] tres sunt [illegible] minime [illegible] corpori ut est [illegible] ex [illegible] in corpore [illegible] et [illegible] que uo-cantur [illegible] que conec[illegible] accidit ex infirmitate [illegible] ibus infirmitas accidit ut est pu-tredo in febribus.

De modis egritudinum.

Egritudinum sunt alie [illegible] disiunctionem modi [illegible] aut communicantur proprie. Que com-muniter accidunt aut accidentaliter aut necessario fiunt. Accidentaliter vero ut combustio, percussio, morsus, discerptio, et cetere que nocive et alia superius memorata que ut positum est socia sanitati sunt et infirmitati. Que vero proprie fiunt egritudines aut fiunt in consi-milibus membris et conseruit [egritudine] aut in officialibus membris aut in disiunctione [illegible].

De modis morborum ex calidi[tate].

Modi morborum ex cali-ditate pacientium quinque sunt. Primus [fit] aut ex commotione spiritus aut ex commotione corporis. Ex com-motione spiritus ut est ira; ex commotione corporis ut est superbia. Secundus ut est concursus visibilis caliditatis cum effectu ut [illegible] ad so-lem. Tertius ut [illegible] corpori [illegible] cum potesta-te [illegible] accipit [illegible] est [illegible]. [illegible] ex [illegible] frigi-ditate [at] [illegible] ut in febribus.

De occasionibus frigidorum morborum.

Occasiones frigidorum morborum [occasio] [illegible]

e[illegible] cum [illegible] Secunda [illegible] [illegible] fiunt [illegible] Tertia ex [illegible] [repositus] [illegible] [illegible] naturalem calorem. Quarta [illegible] [illegible] unde naturalis calor extinguitur [illegible] uero habitantia frigi-di humoris obturatio pororum un[de] naturalis calor extinguitur [ut minuatur] [illegible] et [illegible] corporis et aperitio po-rorum ad dissolvendum et [illegible] plum naturalem calorem. Septi-ma ex commotione et [illegible] nimi[a] [illegible] [multa] dissolutio humorum et e-vacuatio [illegible] attenuatur corpus. Octava vero fit ex inquie-te [illegible] multa.

De siccis morbis.

Siccorum morborum occasiones sunt quatuor. Prima occasio alie-ne siccitatis visibilis [illegible] in-sidit cum effectu ut venena siccitatis. Secunda vero ex adventu sic-citatis in corpore cum fortitudine ut acetum, sal, sinapis. Tertia parvitas cibi et potus. Quarta com-motio nimia et exercitium.

De occasionibus humidorum morborum.

Occasiones humidorum morborum [illegible] sunt iiii. Prima ut [illegible] [at] [illegible] [illegible] humoris cum effectu sicut balneum. Secunda ut ingressio rei [illegible] humoris cum [illegible] in corpore ut [illegible] Tertia [illegible] ut [illegible] cibi et po[tus]. Quarta [illegible] ex otium.

De modis morborum ex innaturali malicia.

M[illegible]

subsistinentis. Secundus multitudo
humoris. Tertius debilitas virtutis
nutrientis. Quartus longitas
vie pororum. De morbis in consimilibus
Malicia egritudinis in membris.
greditur et supervenit in consimile
membrum naturale quinque modis.
Aut contingit in utero matris a
ut tempore nativitatis. Aut cum con
stringitur fascia. Aut ex nutrimento malo
suo ex aliqua infirmitate adve
niente in predictis temporibus vel postea. Si
tempore conceptionis in utero debilitatur
aliquod consimile membrum. Aut
fit ex habundantia spermatis. A
ut ex parvitate aut indigentia
convenientis qualitatis sperma
tis. si fuerit grossum et pingue.
vel aquosum et tenue. Quando
vero nascitur infans debilitatur
in eo aliquod membrum. si egressus
fuerit non equa egressione sed ma
la. i. aut supinus aut super ie
nua matricis. Cum vero fascia con
stringitur inconvenienti constric
tione duplicatur debilitas. Quando
autem nutritur male et inconve
nienter lac suggendo vel accipi
endo debilitatur. His vero temporibus
vel postea infirmitate accidente
egritudinis malicia consimili
membro supervenit. ut ex cuiusli
bet nervi incisione. et si passus
fuerit aut ex aliquo accidenti seu de
bilitatem seu vulnus vel apostema.
De egritudine in consimili membro.
Ingreditur egritudo consimile
membrum naturale modis vii.
Aut ab obstetrice si culpam ha
buerit cum tenuerit infantem.
vel si permiserit ambulare ante
congruum tempus. Ex medico si con
fracta membra vel collisa igno
ranter constituerit et constrinxerit. Ex
infirmo si ea composita a medico
commovit antequam consolidentur et
firma sint. Ex fractura ut si super
musculum vertebra qui in femo
re est contorqueatur extra. Aut ex
contusione ut si comprimatur
nasus et accidit ut fiat simus.
Aut ex malo humore qui accidit
leprosis. sive ex parvitate humo
ris accidente tisicis. De constric
Constrictio pororum fit tione pororum.
tribus occasionibus. Aut enim ex con
strictione attenuatoria. Aut ex
carnositate. sive ex coartatione.
Constrictio vero fit aut ex nimi
etate virtutis retinentis. Aut ex
debilitate virtutis impellentis.
Aut ex habundantia frigoris. A
ut ex habundanti constrictione
comprimenti aliquam partem lo
ci. Aut ex habundantia siccitatis
ut sepe evenit ex ligatura constric
ta. Ex carnositate vero constringun
tur pori ut si accidit aliquod apo
stema et fiat carnositas. Aut si
prius evenerit aliquod vulnus. Ex
coartatione vero cum occiderit ali
quid in poris ut humor. sive la
pis. seu coagulatur sanguis. Aut
aliquid latitans in eis. ut super
flua caro et scabies. De longi
Longitas quoque pororum tate pororum.
quatuor modis fit. Aut ex ma
la commotione impellentis vir
tutis. Aut ex debilitate retinen
tis. Aut ex habundantia caloris
et humoris. Aut ex potionibus (vel medicinis) ad
aperientibus. De lenitate.
Lenitas accidit duobus modis.
videlicet aut deintus aut defo
ris. Sed interius ex humore in
fuso. Foris vero ex cera liquefacta
(liquefacto)

cum unguento. De asperitate
Asperitas que fit duo que fit in morb.
bus modis fit dentius et deform.
Dentius aut ex superfluo et acu
to humore. Foris vero ex fumo
et puluere. De superfluitate m
Superfluitas membrorum in nu brorum.
mero accidit duobus modis. Nam
superfluitas si fuerit naturalis e
rit ex superfluo humore natura
li et bono. vel ex habundantia formatiue vir
tutis. quod si fuerit extra cursum na
turalem causa erit ex humore non na
turali et inconuenienti. aut ex ha
bundantia uirtutis uel debilitati.
Diminu De diminutione membrorum.
tio membrorum in numero duobus simi
liter fit modis. aut exterius aut
interius. Interius propter diminu
tionem humoris. Exterius ex com
bustione ignis aut ex frigidita
te. siue putredine seu incisione.
Putredo autem accidit aut ex potio
ne mortificante et putrefaciente.
aut ex constrictione illius et reten
tione humoris qui resoluitur.
Magni De magnitudine membrorum.
tudo autem membrorum tribus modis fit.
aut ex multitudine scilicet nutrimenti et augmentatiue uirtutis humoris.
aut ex habundantia uirtutis.
aut ex commotione utrorumque.
Paruitas De paruitate membrorum.
uero fit similiter tribus modis. aut
ex debilitate uirtutis. aut ex mi
noratione naturalis humoris.
siue ex infirmitate exteriori ut
est incisio et combustio ignis.
siue ex frigore aut niue. bri.
Commotio De commotione mem
membri de suo loco duobus modis
fit. aut ex commotione uoluntari
a. aut ex humore uiscoso equi
tati dissoluenti membrum et lubri

cum facienti. De membrum uel
os egreditur a propria iunctura et mu
tatur similiter duobus modis. aut
ex uinctura in qua non conuenit se
paratio. aut ex separatione ubi non
conuenit coniunctio. Si ex coniunctione
hoc fuerit sine separatione aut erit ex
acuto humore pacientis. aut ex
accidenti uulnere. aut ex spasmo.
Si uero fuerit ex separatione ubi non
conuenit coniunctio. aut ex grosso
humore erit aut ex accidenti uulnere
aut ex spasmo. De separatione iunc
Separatio iuncturarum turarum.
duabus occasionibus fit. aut intrin
secus aut extrinsecus. Intrinsecus
uero fit aut ex humore acuto et in
cidenti. aut ex uentositate pin
gui et distendenti uel dissipanti. Ex
trinsecus uero fit aut ex cursu assiduo
et fatigatione. aut exercitio ni
mio. aut incisione ut ensis. aut
quod distendit ut funis. aut quod con
tundit ut lapis. De generibus si
Genera significa gnificationum.
tionum tria sunt. Alia enim signi
ficant sanitatem. alia egritudi
nem. alia neutrum. Quarum si
gnificationum unumquodque genus
in duobus partitur. Sunt enim que
significant de officialibus membris
et sunt que significant de consi
milibus membris. Consimilium par
tium significationum duo sunt mo
di. Alie enim sunt substanciales.
alie accidentales. Substanciales
uero ut est calor frigiditas et siccitas
et humectatio. Accidentales autem
quedam significant per tactum
ut durum molle. Quedam per
uisum ut coloratum. quedam
per perfectiones ut sunt operationes uirtutes ple
ne et perfecte. De significationibus.

egritudinis membrorum officialium.
Significationes egritudinis mem
brorum officialium due sunt. similium
substantialis et accidentalis. Substantia
les significationes quatuor sunt. forma et
modus et numerus et positio. Accidentales
significationes quatuor sunt simi
liter. Bonum. malum. perfectum et
imperfectum. **De generibus signifi
cationum perficientium suum genus.**
Genera significationum perficien
tium sunt genera tria sunt. Sunt quedam
enim que significant preteritum
rem que iam abiit et ostendunt e
gritudinem vel egrum. ut cum vide
mus corpus humidum cognoscimus
quia precessit sudor. Alia signi
ficant presentia et agnoscuntur
per significationes velut cum in
venitur pulsus magnus et [ex]citatus
intelligimus quod significat ca
lorem supervenientem. Sunt et alia
que significant futurum et an
tecedit cognitio. ut cum videri
mus labium subterius citari.
tunc percipimus vomitum accidere.
qui priusquam accidant vocatur pre
cessio significativa. Sed inter si
gnificationes et accidentia distantia
quoniam est divisio cum augmento intel
ligentia. Ergo si uniuscuiusque earum divisio
num scrutari volueris unam ha
bent habitudinem. Sed in sermo
ne [ut hec] que sunt accidentia medico ad
significationes. **De significationi
bus accidentibus.**
Accidentia igitur significa
tiva tria sunt. Aliud enim est vir
tus operativa mutata sicut indi
gestio. Aliud autem corporis quali
tas sicut yctericia. Aliud exeuntia a cor
pore ut urina nigra. Virtus ope
rativa mutata triplex est. Aut enim
est ex toto sicut indigestio. Aut ex

parte sicut cum ex difficultate vel
tarda digestio. Aut ex qualitate
in qualitatem sicut ex bona in
fumosam vel acetosam sicut quan
do mutatur vel nigra [sunt] ... appare
nt. **De qualitatibus corporis.**
Corporis qualitatis mutatio sig
nificatio quatuor modis cogno
scitur. Aut enim per visum sicut ic
tericia. morphea. nigredo unguium
et similia. Aut per odoratum ut a
nhelitus [secundus] vel [illegible] sicut fe
tor ... vel ... aut per
gustum ut salsum aut amarum
vel acetosum. Aut per tactum ut mol
le et durum. **De exeuntibus a
corpore.**
Exeuntes a corpore significationis
significatio duplex est. Una cum so
nitu. Altera sine sonitu. Cum so
nitu ut eructuatio vel intestino
rum rugitus. vel pannum venter.
Sine vero que est sine sonitu ina
turalis est triplex. Alia enim quanti
tate ut lienteria. Alia qualitate ut
urina nigra. Alia utroque ut sangui
nis fluxus nigri et multus.
De significatione membrorum mutatorum.
Membrorum mutatorum significatio
bifariam dividitur. intrinsecus
videlicet et extrinsecus. Intrinse
cus autem modis vi. Alia enim inmu
tatione operative virtutis in me
bro. Alia ab exeuntibus a corpore.
Alia ex dolore [vicino] membro pertinenti.
Alia ex proprio loco. Alia ex inanimali
remotione de loco. Alia ex propriae
tis indicio. Extrinsecus modis
tribus. Aut enim per urinam ut nigra
vel albam. Aut per accidentia ut mel
le vel dulcium. Aut per sensum
tactum. Aut per utrumque ut magni
vel parvum plus nominare. Exe
cationes egritudinum tres sunt.

nature mutatio. Officialium mem
bri inconveniens habitudo. Iunc
ture separatio. **De operationibus me
[O]peratio medicine triplex dicine.**
cum effectui hec. aut custodit sani
tatem sui similitudinem suam
aut facit sanitatem ex infirmita
te. aut ex contrario. Regendorum sa
norum triplex modus est. vel egro
tantium parati. incipientes infirmari
defessi. Infirmari paratos supra
dictorum .vi. competenti considerati
one regimus. Incipientibus infi
mari dupliciter curam adhibe
mus. Aut enim alicuius causam su
perhabundantiam subtrahimus
aut nature defectionem reparando
suppositorum .vi. que necessaria pre
scribere precipimus. Defessorum
alii infantes. alii senes. alii ex
infirmitate convalescentes.

De medicina universali ac particulari.

[O]mnis medicina aut universalis
aut particularis. Universalis est
.vi. precedentium recta ordina
tio. Particularis per contrarium
fit triplex. Alia enim in consimi
libus membris. Alia in officiali
bus. Alia in iuncturarum separatione.
Assimilativa membra mutata red
dimus sue similitudini. et in
sua qualitate stare colligando com
pescimus. Concava si preter mo
dum ampliata fuerint ad suum mo
dum constringimus et quietem in
ducimus. Si vero minus contra
rium. In largis autem simul et ad
dito contrario cause vim vitam
accidentem foramina strictiora suo
modo nos reddimus. Si de virtu
te contentive virtutis origine.
fomentis et cataplasmatibus medi
mus. Quod si de expulsive defectu
constrictive et confortative. Si
de superfluo causis mollificative. Si
[illegible] contraria
[illegible]. Ea vero que a na
turalibus fuerint mutata positione
suo loco restituimus. Si de apostema
te apostema maturando sanamus.
Si de innaturali tumore procedente
cum aut oportet medicinaliter
aut cirurgia distinguimus. Si
de quibusdam nascentia ipsam delemus.
Si de lenitate asperitatem. Si de a
speritate lenitatem. Superfluita
tem in numero aut tollimus ut pre
ut sexdigitos. aut ex toto ut can
crum. Depressionem ex numero si ex ha
bundantia sanguinis fuerit in
omni etate. sed ex spinate in pue
ritia tantum sanamus. Parvitatem
membrorum motibus et fomentis
ad modum augmentamus. Magni
tudinem vero compescendo et qui
ete minuimus. Dislocationem de lo
co suo reddimus loco. In omnibus. Aut
enim separatum iungimus. aut iunc
tum separamus. Necessaria ad
separatorum iuncturam quattuor
sunt. Separata iungere. et iuncta cu
stodire. ne recidantur defendere.
naturam loci custodire.
[O]mnis medicina aut corpori que
ante diximus temperata exhibi
tio est. aut potio. aut cirurgia. O
peratio medicine aut intus aut
foris. Intus ut ea que ore. naribus.
auribus. aut ano intromittuntur.
Foris ut epithimata. catapla
mata. et emplaustra et similia que
operantur foris. Cirurgice inten
tionis operatio in tria dividitur.
aut solvitur ut phlebotomia. aut
[illegible] ut cornua. aut mu
[illegible] caliditatem et frigiditatem aqui

febribus. Effectus autem eius quadruplex est. Aut enim minuit habundantiam ut pharmacia. aut replet inopiam ut carnem et sanguinem. aut constringit solutum vel stiptica. aut mutat qualitatem ut aqua frigida in febribus.

Cyrurgia duplex est. aut in carne aut in osse. In carne aut incidere suere coquere. In osse ut solidare et iuncture reddere.

Specierum cognitio .v. modis fit. qualitatis. quantitatis. temporis. ordinis. boni mali ve discretio.

Incipit liber amphorismorum ypocratis. Amphorismus enim dicitur ab a. quod est sine. et rismos quod est diffinitio quasi sine diffinitione. quia in toto libro amphorismorum nulla reperitur diffinitio. vel dicitur amphorismus sermo brevis paucis dictionibus diversas vero sententias. vel dicitur amphorismus sermo brevis integre rei intellectum declarans. vel dicitur amphorismus sermo sulcatus vel columpnatus. quia nec a superioribus trahit. nec ad inferiora dimittit. unde amphorismi continuandi non sunt. Ypocras dicitur quasi rector equi vel substentator rationis. Cui Galienus applaudens dixit quod quodam divino presagio hoc nomen sortitus est. ut dicitur ypocras quasi rector equi vel substentator rationis. Qui hanc artem ad nichilum redactam laude et opere ampliavit.

VITA BREVIS ARS VERO LONGA tempus autem acutum. Experimentum vero fallax. Iudicium autem difficile. Oportet autem non solum se ipsum prebere que oportet facientem. sed egrotantem et presentes. et ea que extrinsecus sunt.

In perturbationibus ventris et vomitibus qui sponte fiunt. si qualia oportet purgari purgentur. et confert et bene ferunt.

Si vero non contrarium.

Sic et evacuatio siquidem qualis oportet fieri fiat confert et bene ferunt.

Si vero non contrarium. F iunt.

Contemplari igitur oportet et tempus et regionem et etatem. et egritudines in quibus oportet aut non.

In exercitationibus ad summum bone habitudines fallaces si in ultimo fuerint.

Non enim possunt manere in eodem neque quiescere.

Qui vero non quiescunt nequaquam possunt ad melius addere.

Relinquuntur ergo ad peius.

Horum gratia causa bonam habitudinem solvere confert non tarde. ut rursus principium nutrimenti corpus accipiat.

Neque compressiones ad ultimum ducere. fallax enim.

Sed qualis natura fuerit habentis substinere ad hoc ducere.

Sin[illegible] u͛o et euacuatões ad ulti
mum ducentes fallaces.
Que uerum replẽtiones in ultimo
existentes fallaces.
Tenues et certe diete ⁊ in diuturni
semp passionib; ⁊ in acutis egri
tudinib; q̃b; n̄ conuenit diffici
Ad ultimum tenuitati que [illegible] les.
adducunt̃ diete difficiles.
Que eni̅ repletiones in ultimo exi
stentes difficiles.
In tenuib; dietis peccant egroti
tes u͛o magis leduntur.
Omne eni̅ quodcu̅q; malum fit
magis magnu̅ q̃ in crassiorib;
Propter hoc ⁊ sanis [illegible] dietis.
fallaces sunt ualde. certe diete ⁊ con
stitute quoniam peccantia dif
ficilius ferunt. [illegible] rib;.
Propt̃ hoc igit̃ tenues et certe di
ete fallaces ampli̅ parui̅ solidio
Ad ultimas u͛o egritudines ulti
me curationes ad pfectio̅e potentes.
Ubi ergo sc̅dm acumen est egritu
do continuos ⁊ ultimos labores
habent. et ultime tenuissima
dieta necessarium est uti.
Ubi u͛o non. non. sed conuenit eis
sue reficere. tantum sub conde
scendere q̃tumcu̅q; egritudo mol
lior ultimis fuerit.
Quando in statu ẽ egritudo tunc
et tenuissima dieta necc̅ariu̅ ẽ uti.
Contemplari aut̃ oportet ⁊ egro
tantem si sufficiat dieta ad sta
tum egritudinis. et utru̅ ille
deficiat prius et no̅ sufficiat di
eta. aut egritudo deficiat ⁊ obtu̅
Quib; ergo continui sta[illegible] datur
tus continuo tenuit̃ reficiendu̅.
Quib; non posterius status ad il
lud ⁊ an̅ illo̅ paruum auferendu̅.
Prius u͛o uberius reficiendum.
[illegible] sufficiat egrotans.
In exacerbationib; uero subtra
here oportet.
Apponere enim lesio est.
Que quecu̅q; sm̅ circuitus exacuu̅
tur i exacerbationib; subtrahe̅ opõtet.
Exacerbationes u͛o et consistenti
am declarant egritudines ⁊ qu̅ti
anni circuitum ad inuicem incre
menta siue cotidie siue p̃ter die̅
siue p̃amplius tempus fiant.
Sed et ex apparentib; queadmodum
in pleureticis sputum si continuo
appareat [illegible] q̃e abreuiat.
Si u͛o posteri̅ appareat prolongat.
Que urine et egestiones ⁊ sudores.
et difficultas et euacuatio. ⁊ longas
⁊ breues egritudines apparentia
declarant.
Senes apte ieiunium ferunt.
Secundo consistentes. [illegible] tantũ
Minus pueri. omniu̅ u͛o maxime i
Horu̅ u͛o ip̄e quicu̅q; sunt cetera̅
mosiores existentes.
Qui crescunt plurimum habent
innatum calorem.
Plurimo q̃ indigent nutrimento.
Si u͛o non. corpus consumitur.
Senib; u͛o paruus calor.
Propt̃ h̃ q̃ paucis fomitib; indigent
Ab multis enim extinguuntur.
Propt̃ hoc ⁊ febres senib; non si
milit̃ acute frigidum ẽ corpus.
Uentres hyeme ⁊ uere calidissimi
natura ⁊ somni longissimi.
In his ergo t̄pibus oblationes
plures dande sunt. et enim in
natus calor multus.
Nutrimento q̃ampliore indigent.
Signum etates ⁊ athlete.
Humide diete omnibus febricitan
tibus conferunt.
Maxime u͛o pueris ⁊ aliis sic assu

Scđa pticula de somno.

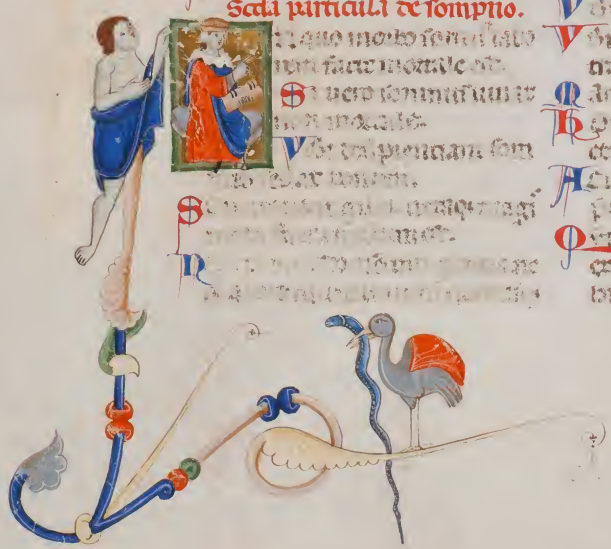

Q Rassi ualde secundum naturam cito mo-
riuntur magis gracilibus.
E pilenticorum iuuenibus alterationes
mutationes maxime etatis et tem-
porum et locorum et ciuitatum faciunt.
D uorum dolorum qui simul fiunt non secundum
eundem locum uehementior denigrat.
C irca generationes saniei dolores alterius
et febres accidunt magis quam facta.
I n omni motione corporis cum ceperit
quis dolere requiescere statim remedium.
A ssueti consuetos labores ferre et
si fuerint imbecilles aut senes in-
suetis et fortibus et iuuenibus facilius fe-
E x multo tempore consueta et runt.
si fuerint deteriora insuetis mi-
nus molestare consueuerunt.
O portet igitur et ad insueta transmutare.
S ecundum multum et repente eua-
cuare. aut replere. aut calefacere.
aut infrigidare. aut quomodo
libet aliter corpus mouere fallax
est et omne nature inimicum. pau-
latim uero certum.
E t aliter ex alio transire ad aliud.
O mnia secundum rationem facienti
et non euenientibus secundum rationem
non transire ad aliud manente
quod uisum est ex principio.
Q uicumque uentres humidos habent
iuuenes quidem existentes melius
commutant siccos habentibus.
I n senectute uero deterius commutant.
siccant enim ut in pluribus senescentibus.
I n magnitudine uero corporis iu-
uenescere quidem decens et non insuaue
S enescere uero inutile. et est
peius minoribus.

Tercia particula. de mutationibus temporum.

M utationes temporum ma-
xime generant morbos.
et in temporibus magne mu-
tationes frigoris et estus.

et alia secundum rationem sic.
N aturarum hee quidem ad estatem
hee uero ad yemem bene aut male
nate sunt.
E gritudinum alie ad alias bene
et male nate sunt et etates. que-
dam ad regiones et tempora et dietas.
I n temporibus quando eadem die aliquando
quidem estus aliquando uero frigus fit.
autumpnales egritudines ex-
pectare oportet.
A ustrini grauant auditum.
C aliginosi caput grauantes.
P igri dissoluentes. quando isti preualent
talia in morbis patiuntur.
S i uero boreas fuerint tusses. fauces.
uentres duri. dissurie. horripilationes. do-
lores laterum. pectorum. quando isti
preualuerint talia in morbis e-
xpectare oportet.
Q uando estas fit ueri similis sudores
multos in febribus expectare oportet.
I n siccis febres acute fiunt. et siquidem
amplius fiunt annus talis existens
qualem constitutionem fecit ut in
pluribus egritudines tales opor-
tet expectare.
I n moderatis temporibus et temporaliter
tempora reddiderint boni status
et maxime bone determinationis
egritudines fiunt.
I n immoderatis uero maxime im-
moderate et difficilis determinationis.
I n autumpno egritudines acutis-
sime et maxime mortifere ut in
V er uero sanissimum. pluribus
et minime mortiferum.
A utumpnus ptisicis malum.
D e temporibus uero siquidem hyemps sicca et
borealis fiat. uer uero pluuiosum
et austrinum. necesse estate febres a-
cutas et obtalmias et dissenterias
fieri. maxime mulieribus et humidis naturis.

Si uero australis hyemps et pluuiosa, et a uentis tranquilla fiat, uer autem siccum et boreale, mulieres quidem quibus partus in est ad uer ab omni occasione abortiunt.

Si uero genuerint imbecilles et morbidos pueros pariunt, ut aut statim resoluantur, aut tenues et morbidi uiuant existentes.

Aliis uero hominibus quidem dissenterie et obtalmie sicce fiunt. Et senioribus uero catarri celeriter dissoluentes.

Si uero estas sicca et borealis fiat, autumpnus uero pluuiosus et australis, capitis dolores in hyeme et tusses et brancie et corize quibusdam.

Si uero borealis fuerit et aquosa, et ptisis et in aquosis humidis quidem natura et mulieribus confert.

Reliquis uero obtalmie erunt sicce et febres acute et corize diuturne, quibusdam uero et melancolie.

Constitutionum uero anni omnino quidem sicce pluuialibus sunt saniores et minus mortifere.

Egritudines uero in pluuialibus quidem ut multum fiunt et febres longe et uentris fluxus et putredines et epilensie et apoplexie et quinancie.

In siccis uero ptisis, corruptiones, obtalmie, artetice, stranguirie.

Cotidie uero constitutionum et dissenterie. Tutiones boreales quidem et corpora constituunt et fortiora et bene mobilia et boni coloris et melius audientia faciunt et uentres siccant et oculos mordent et circa thoracem dolorem siquis prius est magis dolet.

Austrine uero dissoluunt corpora et humectant et capitis grauitatem et grauitates auditus et uertiginem faciunt, et in oculis et corpore difficilem motum, et uentres humectant.

Secundum tempora uero uere quidem et extreme estatis pueri et eorum affines etatibus et bene degunt et sani sunt maxime.

Estate uero et autumpno usque ad aliquid quidem senes. Reliquo uero autumpno et hyeme medii etatem.

Egritudines autem omnes quidem in omnibus temporibus fiunt, maxime uero quedam secundum aliqua eorum et fiunt et acuuntur.

Vere siquidem manie et melancolie et epilensie et sanguinis fluxus et quinancie et corize et brancie et tusses et lepre et lichinnes et alfi et rubores ulcerosi plurimi et pustule et artetice.

Estate uero quedam horum et febres continue et causon et tertiane plurime et uomitus et diarrie et oculorum et aurium dolores et oris ulcerationes et putredines pudendorum et desudationes.

Autumpno uero et estiuorum multa et febres quartane et erratice et splenes et ydropes et ptisis et stranguirie et lienterie et sciatice et quinancie et asmatis et ilei et epilensie et manie et melancolie.

Hyeme uero pleuretice, peripleumonice, corize, brancie, tusses, dolores pectoris, laterum, lumborum, dolores capitis, uertigines, apoplexie.

In etatibus uero talia accidunt: paruis quidem et nouiter genitis pueris ulcerationes oris, uomitus, tusses, uigilie, timores, umbilici flegmones, aurium humiditates.

Cum uero dentes producit, gingiuarum pruritus, febris, spasmi, diarrie, et maxime cum producit caninos dentes, et pinguissimis puerorum et duros uentres habentibus.

Senioribus uero factis parichimia

Particula. iiii. de pregnãtibꝫ

De pregnantes purgare
si conueniat et quomodo

pus significat quoniam plurimo cibo utitur.

Si uero cibum non accipiant hec fit significat quoniam euacuatione indiget.

Sudor multus frigidus et calidus semper fluens. frigidus maiorem calidus uero minorem egritudinem significat.

Febres quecumque non sunt deficientes in diatritus fortiores fiunt et periculose. quecumque uero sic defecerunt. significat quoniam non sunt sic periculose.

Quecumque febres longe. his pustule in articulis et dolores fiunt.

Quibuscumque ex febribus aut pustule aut in articulis dolores fiunt hij amplioribus cibis utuntur.

Si rigor inciderit febri non deficienti. iam debili existente mortale.

Excreationes in febribus non deficientibus liuide et sanguinee. et fetide et fellee omnes male.

Egeste uero bene. bone et secundum secessum et secundum urinas.

Si uero non aliquid utilium egeratur per loca hec malum.

In non deficientibus febribus siquidem extra frigida fuerint que uero intus ardeant et sitim habeant mortale.

In non deficienti uero febre si labrum aut oculus aut supercilium aut nasus distorquetur. aut non uideat. aut non audiat. iam debili existente corpore quodcumque horum fiat prope mors est.

Ubi in febre non deficiente dispnia superuenit et desipientia mortale.

In febribus apostema [illegible] tale non solutum ad primam crisim longitudinem morbi significat.

Quibuscumque in febribus aut in aliis infirmitatibus uoluntarie oculi lacrimantur nichil inconueniens.

Quibuscumque uero non secundum uoluntatem inconueniens.

Quibus in tertianis in febribus limositates fiunt fortiores et diuturniores fiunt febres.

Quibus tusses sicce et modice prouocate in febribus urentibus non ualde sitientes sunt.

In bubonibus febres omnes male exceptis effimeris.

Febricitanti sudor superueniens non deficiente febre malum. prolongatur enim morbus et humorem plurimum significat.

Spasmo aut tetano habito febris superueniens soluit egritudinem.

Causon habito rigore [illegible] niem. re superueniente solutio.

Tertiana uera iudicatur in septem periodis longissima.

Quibuscumque in febribus aures surde fiunt. sanguis ex naribus fluens aut uenter turbatus soluit egritudinem.

Que in paribus iudicant [illegible] dine. dificilia et amica conuersionis.

Febricitantem si non in paribus diebus febris dimiserit recidiua consueuit.

Quibuscumque in febribus ictericia superuenit ante septem dies malum.

Quibuscumque in febribus cotidie rigores fiunt. cotidie febres soluuntur.

Quibuscumque in febribus .vii. aut .viiii. aut .xi. aut .xiiii. die ictericia superuenit

Si non dextrum ypocondrium [illegible] bonum. [illegible] fiat [illegible] uero non bonum.

In febribus circa uentrem estuatio forte. et cordis morsus malum.

In febribus ex sompnis timores aut spasmi malum.

In febribus spiritus offendens malum. spasmum enim significat.

In febribus acutis spasmi et circa

uiscera dolores fortes malum.
Quibus urine crasse. globose. pauce.
non sine febribus multitudo uenie
ex his tenuis iuuat maxime uero
talia ueniunt quibus ex principio
aut celerius ypostasim habent.
Quibus in febribus urine conturba
te uelut subiugalium.
His capitis dolores aut adsunt.
aut aderunt.
Quibus .vii. termina[n]tur his nubem
habet. iiii. dies urinam rubeam.
et alia in [illegible] rationem.
Quibus urine limpide aut albe ma
le maxime uero si in freneticis appa
Quibus ypocondria suspensa [illegible] tent
sa subiugentia lumbi dolore
superueniente uentris his hu
mectantur si non uentositates eru
pint. aut urine multitudo sup
ueniat. in febribus uero hec fiunt.
Quibus spes est ad articulos.
Apostasim continua [illegible]
stasi urina [illegible]
ba facta. [illegible] in laboriosis fe
bribus si a quartanis quibusdam
incipit fieri. Si uero ex naribus
sanguis fluat ualde celeriter sol
Si sanguinem aut pus minxerit [illegible]
xerit renum aut uesice ulcera
tionem significat.
Quibus in urina existente pingui
[illegible] modica. ut pili exeunt
ex [illegible] [illegible]
Quibus in [illegible] pingui existente
fur[illegible] [illegible] his uesi
ca scabit.
Quicumque [illegible] sanguinem i
mingunt. [illegible] uene
ruptionem [illegible]
Quibus in [illegible] [illegible]
[illegible] his [illegible] aut renes [illegible]
asim habent.

Si sanguinem mingat et trombos
et stranguiriam habet et dolor in
cadit in pectinem et subuentrem.
et impetiginem [illegible] uesicam dolo
rem significat.
Si sanguinem et pus mingat et squa
mas et odor grauis fit uesice ulce
rationem significat.
Quibus in urinali uia pustule nasc
tur sanie facta et erupta solutio.
Urina noctu multa facta modicum
secessum significat et erisis.
Particula quinta. de spasmo.

Spasmus ex elleboro
mortale.
In [illegible] spasmus
superueniens mortale.
Sanguine multo
fluente spasmus [illegible] aut
singultus malum.
Si inebriatus aliquis repente [illegible]
uoce fiat spasmo [illegible]
In [illegible] purgatione spasmus
aut singultus malum.
Si non febris accepit [illegible]
uenies. secundum quam [illegible]
[illegible] locutus fuerit.
Quicumque a tetano apprehenduntur
in quatuor diebus pereunt.
Si uero hos effugerint sani fiunt.
Epilensie quibus ante iuuentutem na
scuntur mutationem habent. quibus
cumque uero uiginti quinque annorum
fiunt plerumque commoriuntur.
A spasmo et tetano habito febris
superueniens [illegible] soluit egritudinem.
Quicumque pleuretici facti non pur
gantur in quatuordecim dieb
bus in empima transit. ptisis fit
maxime in etatibus a decimo octa
uo anno usque ad .xxxv.
Quicumque quinancie effugiunt ad
pulmonem eis [illegible] et in septem

diebus moriuntur.
Si vero has effugerit [illegible]
Qui a ptisi molestantur [illegible]
quecumque exspuunt gravem [illegible]
carbones effunduntur [illegible] a ca-
pite defluunt moriuntur. [illegible]
Quibuscumque ptisicis si pili fluunt ca-
piti diarria superveniente mori[untur]
Quicumque sanguinem spumosum
exspuunt, hiis ex pulmone e-
ductio fit. [illegible] mortale est.
A ptisi habito diarria superveniens
Quicumque ex pleureticis empici fi-
unt, si purgentur in .xl. diebus
a qua die ruptura fit, hii solvun-
tur. Si vero non, in ptisim transeunt.
Calidum nocet hoc frequenter utenti-
bus: carnium effeminationem,
nervorum incontinentiam,
mentis stuporem, sanguinis fluxus,
defectiones, hiis quibus mors.
Frigidum vero spasmos et tetanos
et nigrores et rigores febrium.
Frigidum inimicum nervis, ossi-
bus, dentibus, cerebro, spinali me-
dulle; calidum vero utile et amicum.
Quecumque infrigidata sunt recalefa-
cere oportet, exceptis quecumque san-
guinem manare futurum est.
Ulceribus quidem frigidum mordax,
cutem indurat, dolorem sine sa-
nie facit, nigrores et rigores febrium,
spasmos, tetanos.
Est autem ubi in tetano sine vulnere
iuvene bene carnoso, estate medi-
a, frigide multe infusio caloris
revocationem facit; calor vero h[ec]
Calidum saniem fa[cit] [illegible] liberat.
atens non in omni vulnere ma-
ximum signum ad certitudinem;
cutem mollit, attenuat, sine do-
lore, rigorum, spasmorum, teta-
norum mitigativum.

H[illegible]
[illegible]
[illegible] fracturis magis
[illegible]
H[illegible]
[illegible]
[illegible]
et ex[illegible]
[illegible]
[illegible]
dum vero ad visum [illegible].
In hiis autem oportet frigidis uti
unde sanguinis fluxus est, aut
unde sanguinem fluere futurum
est, non super ea sed circa ea.
Et quecumque flegmones aut in-
flammationes in rubeum aut
subsanguineum tendentes re-
centi sanguine, quoniam veterem
gravat, et erisipilam non vulnera-
tam, quoniam vulneratam nocet.
Frigida velut nix aut cristallus
pectori inimica, tusses commoven-
tia, sanguinem fluere facientia
et catarros facientia. [illegible] mo[...]
In articulis tumores et dolores
sine ulceratione et podagras et spas[mos]
Horum dolorum plurima frigida mul-
ta infusa refrigerat et attenu-
at et dolorem solvit.
Stupor enim mediocris dolorem
Aqua que cito calefit [illegible] minuit
et cito infrigidatur levissima.
Quibuscumque bibere desiderium noc-
tu valde sitientibus si super dor-
mierint bonum.
Muliebria educat ex aromatibus
calefactio.
Multociens vero et ad alia utilis esset
si non capitis gravitatem faceret.
Mulier in utero habens flebotho-
mata abortum facit.
Et magis aut [illegible] fetus.

Mulieri in utero habenti ab alvum [illegible]
[illegible] abortum [illegible]
Mulieri sanguinem vomenti menstruis
erumpentibus solutio fit.
Mulieri in utero habenti si menstrua
[illegible] abortum.
Mulieri menstruis deficientibus si san-
guis e naribus fluat bonum est.
Mulieri quam matrix molestat
aut difficulter generanti sternuta-
tio superveniens bonum est.
Mulieri menstrua sint decolorata
et non secundum tempus fluant pur-
gatione indigere significat.
Mulieri in utero habenti si mamil-
le subito graciles fiunt abortit.
Mulieri in utero habenti si altera
mamilla gracilis fiat gemellos
habenti alterum abortit. et si quidem
dextra gracilis fiat masculum.
Si vero sinistra feminam.
Si mulier que neque pregnans neque
generavit lac habet huic men-
strua defecerunt.
Mulieribus quibus ad mamillas san-
guis dicitur maniam significat.
Mulierem si vis scire si conceperit.
quando dormitura est da mellicratum
bibere. et si quidem tortiones ha-
buerit circa ventrem concepit.
Si vero non. non concepit.
Mulier si quidem conceperit masculum
bene colorata est. si vero femi-
nam discolorata.
Si mulieri pregnanti erisipila in
matrice fiat mortale est.
Que preter naturam tenues exi-
stentes concipiunt abortiunt
priusquam crescant.
Quecumque vero mediocriter corpus ha-
bentes abortiunt in secundo mense
aut tertio sine occasione manife-
sta. his cotiledones muscillagi-
nibus plene sunt et non possunt
pre gravitudine fetum tenere. sed
abrumpuntur.
Quecumque preter naturam existentes crasse
existentes non concipiunt. his epi-
ploum os matricum obturat.
et priusquam extenuentur non concipiunt.
Si matrix in scia posita tamen
fuerit necesse est [illegible] fieri.
Fetus masculi quidem in dextris
femine vero in sinistris magis.
Matricem ad purgationes [illegible]
mittere apponens [illegible] nares
et os magis.
Mulieri lac habenti in utero continue
emanans abortum facit.
Mulieris menstrua si velis retinere
ventosam maiorem ad mamillas ap-
Quecumque in utero habent [illegible] pone.
his concluditur os matricum.
Mulieri in utero habenti lac extra
mamillas multum fluens debilem
significat fetum.
Si vero ubera dura fuerint. sanum
fetum significat.
Quecumque corrumpere sunt fetus his
ubera gracilia fiunt.
Si vero rursus dura fiunt dolor fit
in uberibus aut in [illegible] aut in
genibus aut in oculis non corrumpunt.
Quibuscumque os matricum durum est.
his necesse est os matricum concludi.
Quecumque in utero habentes a febri-
bus accipiuntur et fortiter calefiunt
sine occasione manifesta gene-
rant difficulter et periculose aut
abortiunt periclitantes.
Lac? [illegible] mulieribus [illegible]
[illegible] malum.
Menstruis pluribus venientibus
egritudines accidunt. et non
venientibus a matrice accidunt
egritudines.

In ano flegmonem patienti et
in matrice flegmonem habenti
stranguiria superuenit.
Quibus in renibus saniem habentibus
stranguiria superuenit.
In epate uero flegmonem patienti
singultus superuenit.
Mulier si non accepit in utero uel
aut sit si accepit cognoscere
uestimentis suffumiga ...sum. et
si quidem fu... ...tur odor per
corpus ad os ... cognosce
quoniam ea non propter se non generat.
Mulieri in utero habenti si purga-
tiones exeunt impossibile est
sanum fetum esse.
Si mulieri purgationes non exeunt.
neque rigore neque febre superueni-
ente. anxietates uero accidunt. re-
puta hanc in utero habere.
Quecumque frigidas et densas matri-
ces habent non concipiunt. et que
etiam humidas habent matri-
ces non concipiunt.
Extinguitur enim eis semen. et que
cumque siccas magis et ardentes
non concipiunt.
Indigentia enim nutrimenti cor-
rumpitur semen.
Quecumque uero ex utrisque tempe-
ratam habent moderate huiusmodi
generatiues fiunt.
Similiter autem et in maribus.
Aut enim propter raritatem corporum
spiritus extra fertur ut non inducit
semen. aut propter densitatem hu-
midum diffunditur extra. aut propter
frigiditatem non calefit. ita ut con-
gregetur ad locum hunc aut propter
caliditatem ipsum hoc fit.
Lac dare caput dolentibus malum.
Malum uero et febricitantibus malum
quibus ypocondria suspensa ru-
giunt et sitibundis.
Malum uero quibus fellei secessus et
in acutis febribus et quibus sangui-
nis multa egestio facta est.
Conuenit uero ptisicis non ualde
febricitantibus.
Dare uero et in febribus longis nul-
lo predictorum signorum presente ex-
tra rationem tabefactis.
Quibuscumque tumores uulneribus ap-
parent. non ualde spasmantur ne-
que insaniunt. his uero non apparen-
tibus repente quibus quidem retro sunt
spasmi et tetani. quibus uero in pri-
ori parte mania et dolor lateris a-
cutus. aut empima. aut dissen-
teria si rubri fuerint tumores.
Si uulneribus malis et fortibus exi-
stentibus tumor non appareat
magnum malum.
Laxa bona. cruda mala.
Posteriora capitis dolentia in fron-
te recta uena incisa iuuat.
Rigores mulieribus incipiunt que
ex lumbis magis et per dorsum ad
caput. sed et uiris retro magis
quam in priori parte corporis. uelut
cubitorum et coxarum. sed et cutem
raram declarat uero pilus.
A quartana habiti non ualde
a spasmis capiuntur.
Si uero et apprehendantur prius si super-
ueniat quartana soluuntur.
Quibus uero coria circumtenduntur et
sicca et dura fiunt sine sudore finiuntur.
Quibus uero et relaxata ... fiunt
cum sudore.
Ictericia uero non ualde inflati fiunt.

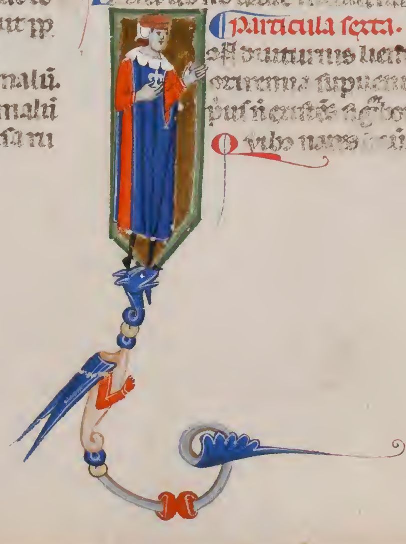

Particula sexta.
In diuturnis lienteriis
acetositas superueniens
prius non existens signum bonum.
Quibus nares ...

natura. et sem humidum fam
egrius. quibus uo circa salubri.
Tes longis dissenteriis abstinentie
malum cum febre peius.
Circumfluentia ulcera mala consue
Dolor et in latere et [illegible]tudine.
in pectoribus cum aliis partibus si mul
tum differt ad discedendum malum est.
Nefretica et que circa uesicam dolores labo
riose sanantur senibus.
Dolores et tumores secundum uentrem
existentes. superiores quidem leuio
res. inferiores uero fortiores.
Ydropicis que nascuntur uulnera
in corpore non facilius sanantur.
Late pustule non ualde prurigino
se sunt. caput dolenti et circum
dolenti sanies aut aqua defluens
secundum os. aut nares. aut aures.
soluit egritudinem.
Melancolicis. nefreticis. emoroi
de nate bonum.
Emoroidas sanare antiquas nisi
una dimissa fuerit. periculum y
dropem fieri aut ptisim.
A singultu habito sternutatio su
perueniens soluit egritudinem.
Ab ydrope habito statim uenas in
uentrem aqua fluente soluit.
A diarria habito diuturna spon
tanea uomitus superueniens soluit
diarriam.
A pleuretide habito. aut peripleum
monia. diarria superueniens malum.
In oculis patientem a diarriis
accipi bonum.
Vesicam incisam. aut cerebrum
aut cor. aut diafragma. aut in
testinorum aliquod gracilium. aut
uentrem. aut epar mortale est.
Quando incisum fuerit os. aut car
tilago. aut neruus. aut maxille
tenues aut preputium. neque crescit
neque conglutinantur.
Si in uentre sanguis effunditur
preter naturam necesse est in sa
niem conuerti.
Maniacis uaricibus aut emoroidis
innatis manie solutio.
Quecumque dolores ex dorso in cubi
tis finiunt. flebotomia soluit.
Si timor et pusillanimitas multum
tempus habentem perficit melancolicam
huiusmodi.
Intestino si incidatur aliquod gra
cilium non conglutinatur.
Erisipila extrinsecus intus con
uerti non bonum. intrinsece uero extra
Quibuscumque in causis tre[illegible] bonum.
mores fiunt alienatio soluit.
Quicumque empici aut ydropici u
runtur aut inciduntur is effluente
sanie aut aqua repente omnino pereunt.
Eunuchi podagrici non fiunt ne
que calui fiunt.
Mulier non podagrizat si non men
strua defecerint ei. puer non
podagrizat ante afrodisiam.
Dolores oculorum meri potio aut la
uacrum aut pira. aut flebotho
mia aut pharmacia soluit.
Trauli maxime a diarria capiun
tur longa. [illegible] tetici fiunt.
Acidum ructantes non ualde pleu
Quicumque calui sunt his uarices
magne non nascuntur.
Quibus uero caluis existentibus uari
ces magne innascuntur rursus
capillati fiunt.
Ydropicis tussis superueniens ma
lum est. precedens uero sine malo.
dissuriam flebothomia soluit.
incisa uero que interius uena in talo.
A quinancie habito tumorem fieri
in gutture bonum. extra enim
conuertitur morbus.

Quibuscumque autem dolor fit ad ypocondria sine flegmone, his superveniens febris solvit dolorem.

Quibus sanies facta in corpore non manifestatur, his propter spissitudinem saniei aut loci non manifestatur.

In ictericis si epar durum fiat malum.

Quicumque splenetici a dissenteria capiuntur, his superveniente longa dissenteria ydrops innascitur aut lienteria et pereunt.

Quibuscumque ex stranguiria yleos innascitur, in vii diebus hii pereunt, si non febre superveniente multum urina fluxerit.

Vulnera quecumque annua fiunt aut longius tempus habent, hos necesse ossa abscedi et cicatrices cavas fieri.

Quibuscumque gibbi ex asmate aut tussi fiunt ante iuventutem pereunt.

Quibuscumque flebotomia aut farmacia confert, hos vere flebotomari aut farmaciam dare convenit.

Spleneticis dissenteria superveniens bonum.

Quecumque podagrice fiunt, hec in xl diebus a fervescente resident.

Quibuscumque sursum cerebrum incidatur, necesse febrem et fellis vomitum supervenire.

Quibuscumque sanis repente dolores fiunt in capite et continuo sine voce fiunt et stertunt, pereunt in vii diebus, nisi febris apprehendat.

Attendere autem oportet et indicia [illegible] in sompnis.

Si enim aliquid albi appareat commissis palpebris non diuturna egritudine aut farmacia, malum signum et mortale valde.

Inter acutas passiones cum febre luctuose suspiria mala.

Desipientie cum risu quidem facte securiores; que vero cum sollicitudine molestiores.

Podagrici vere et autumpno moventur ut in pluribus.

Inter melancolicas egritudines periculose eruptiones, quia aut apoplexiam corporis aut spasmum aut maniam aut cecitatem significant.

Apoplectici vero maxime fiunt in etatibus a xl annis usque ad lx.

Si omentum exierit necesse putrefieri.

Quibuscumque a sciatica molestatis exsilit ancha et rursus incidit, his mucillagines facte sunt.

Quibuscumque a sciatica molestatis in tempore exsilit femur, his tabescit crus et claudicant si non urantur.

Particula septima.

In acutis morbis frigiditates extremitatum non esse [illegible] malum.

In egrotanti [illegible] livida ma[illegible]

In vomitu [illegible] livi[illegible].

Singultus et oculi rubei malum.

Post sudorem rigor non bonum.

In mania dissenteria aut ydrops aut extasis bonum.

In egritudine diuturna abstinentia ciborum et cibi egestiones malum.

Ex multa potatione rigor et desipientia malum.

Ex apostemate interius rupto dissolutio, vomitus et defectio anime fit.

Ex sanguinis fluxu desipientia aut spasmus malum.

In ylion uomitus. singultus. spas
mus. desipientia malum.
In peripleumonia frenesis malum.
In fortibus caumatibus spasmus
aut tetanus malum.
In plaga in capite stupor aut de
sipientia malum. lum.
In pleuresi peripleumonia ma
In sanguinis sputo sanie sputum.
In saniei sputo fit ptisis et flu
xus capillorum. malum.
Ubi uero saliua tenetur moriuntur.
In flegmone epatis singultus
In uigilia spasmus aut desipi
entia malum. lum.
In ossis denudatione erisipila ma
In erisipila putredo aut saniem malum.
In litargo tremor malum.
In forti pulsu in uulneribus emo
rosagia malum. sanies.
In dolore diuturno circa uentrem
In colico secessu dissenteria malum.
In ossis fractura desipientia si
in uacuum accepit malum.
In farmatie potione spasmus
mortalis.
In dolore forti circa uentrem ex
tremitatum frigiditas malum.
In utero habenti tenasmos super
ueniens abortire facit.
Quodcumque os aut cartilago incisum
fuerit in corpore non augebitur.
Si ab albo flegmate habito diar
ria superueniens fortis soluit egritu
Quibuscumque spumose e dine
gestiones fiunt in diarria. his
a capite flegma defluit.
Quibuscumque in febribus in urina cry
noides ypostases fiunt. longam
egritudinem significant.
Quibuscumque colice ypostases fiunt.
superius uero tenues acutam e
gritudinem significant.

Quibuscumque distantes urine fiunt
his in corpore turbatio fortis fit.
Quibuscumque in urinis ampulle sup
natant. nefreticam significat et
longam egritudinem.
Quibuscumque uero pinguis ypostasis.
et conglobata. his nefreticam si
gnificat et acutam egritudinem fore.
Quibuscumque nefreticis existentibus
predicta signa non accidunt et dolo
res acuti circa musculos spinales
fiunt. siquidem circa extrinsece loca
fiunt. apostema exspecta futu
rum extrinsecus.
Si uero magis dolor est circa interiora lo
ca. apostema futurum magis interius exspecta.
Quicumque sanguinem uomunt siquidem
sine febre salutare est.
Si uero ex febre periculosum. hoc conue
nit curare uero stipticis et infrigidantibus.
Desfluentes a capite catarri in uen
trem. in saniem conuertuntur diebus .xx.
Si sanguinem et trombos mingunt.
et stranguriam habeat et dolor
incidit in pecten con. et sub uentrem
et pectine. ea que circa uesicam
egrotare significat.
Si lingua repente intemperata
fiat. aut apopleticum aliquod signi
cat corporis uel melancolicam humorem.
Si super purgato seniori singultus
superueniat non bonum.
Si febrem non a colera habeat aqua
multa calida in capite infusa.
solutio febris fit.
Mulier ambidextra non fit.
Quicumque empici uruntur aut in
ciduntur siquidem sanies pura flu
xerit et alba euadunt.
Si uero cenulenta et male olens
fit pereunt.
Quicumque in epate propter saniem uru
ntur siquidem sanies pura fluxerit

et albi euadunt.
In tunica e illius sanies est.
Si uero uelut amurca fluxerit perit.
Oculorum dolores mero potionis et la
uatio mista calidi flebotomia.
Ydropicus si tussim habeat de
speratus fit.
Strangurinam et dissurinam uini
repletio et flobotomia soluit.
In raucitate uero que interualo uenam.
Ad uinam de habito tumor et ru
bor in pectore superuenies bonum.
Foras enim conuertitur egritudo.
Quibuscumque inmoderatus dolor fit in
cerebro in tribus diebus pereunt.
Si uero has effugerint sani fiunt.
Sternutatio fit a capite ex cale
facto cerebro aut humectato quod
est in capite uacuo. foras.
Effunditur enim aer intus existens
Sonat uero quoniam per angustum ei exitus.
Quicumque epar circum dolent his fe
bris superuenies soluit dolorem.
Quibuscumque conuenit sanguinem
auferri ex uenis. hos oportet fle
botomare uere.
Quibuscumque inter frenes et uentrem
flegma concluditur et dolorem prestat
ceteri. non habens exitum in neutrum
uentrium. his per uenas in uesicam
conuerso flegmate soluto fit morbi.
Quibuscumque epar mollitum erupit
aqua impletum.
His uenter aqua impletur et moriuntur.
Alices obsicationes rigores. ui
num moderate bibitum soluit
egritudinem.
Quibuscumque in uertice pustule fi
unt. his sanie facta et erupta sol
uitur dolor.
Quibuscumque cerebrum motum fuerit
ob aliqua occasione necesse est
sine uoce fieri statim.

Quibus corporibus humiditates habentibus
carnes famem adhibere oportet.
fames enim siccat corpora.
Si a febre habito tumore non exi
stente in collo. suffocatio repente
nascitur. ut deglutire non possit
mortale.

Incipit liber pronosticorum ypocratis.

OMNIS QUI MEDICINE
studio seu gloriam siue delectabi
lem amicorum consequi desiderat
copiam. adeo prudentiam regulis
rationem muniat ut in singulis
ualitudinibus preterita presentia
et futura cognoscat. et egro re
uelet que de se ipse minime prefeserat.
Si enim se preci cognoscat totum e
tiuis se illi committat. finisque me
dicine laudabilis existit cum auc
tor futurorum in singulis prepen
dit. quamuis omnes curare mini
me possit. quod si posset non iam
futurorum prouisor set diuinus
nobilior diceretur.
Verum quia ui et acumine egri
tudinis hunc repente mora con
tingit. alium uero mediante appa
ratus preuenit. et uix dieculam ui
te adiciat. interest artificis si uniuerse
egri atque egritudines bene perpendit.

Est etiam quoddam celeste in quo
ipsum medicum prudeti oportet
cuius si tanta sit prudentia admi
rabilis est nimiumque stupenda.
Non ne illius est ut futurum pe
riculum uel omnino prohibeat
uel competenti adminiculo tolle
rabilius fiat. et si morituro fi
nem alij uero salutem pnunciet.
numquam accusationem in altero
meretur.
Oportet te ergo sollicitum circa
acutas ualitudines fieri.
Primo enim faciem egrotum perno
tabis. utrum sano similis sit
etiam sibi sano similis sit quod
oportunum est.
Si contrarium est pessimum. ut si
nares acute. oculi concaui. tim
pora plana. aures frigide et con
tracte et pulpe earum inuerse. fron
arida et tensa. totius faciei co
lor uiridis. siue niger. siue pal
lidus siue plumbeus.
Que si sic fuerint in principio e
gritudinis oportet perquirere an ui
gilie precesserint. an uentris mul
te solutiones. an ieiunij labo
res prius fuerint.
Et si aliquid horum cognoueris pre
cessisse minus periculum uerebis.
Quod si die et nocte precedentibus
quicquam eorum substiterit non mul
tum periculum sperabis.
Si uero nichil horum cognoueris mor
tis signum sperabis.
Et si huiusmodi egritudo triduana
fuerit. qui precesserint labores si
minus pernotabens et omnia
que sunt inquirenda circa corpus
perquires et circa oculos.
Et enim si lumen effugerint. nolen
tesque lacrimas effuderint. aut
tanquam foris in suffocato pro
minuerint. aut alter altero minor
apparuerit. et albi eorum in sanguinea
commutata fuerint. aut tanquam
uene nigroris uel palloris intus
uise fuerint. et limpitudine ha
bundauerint. et instabiles et tre
muli fuerint. aut extra nimis
extiterint. aut intus multum
delituerint. et tota facies horribi
lis apparuerit. hec omnia peri
culosa et mortalia iudicabis.
Oportet autem uidere quid de ocu
lis in sompno uideatur.
Si enim sola alba uideantur sub clusis
palpebris neque solutio aut ypo
sine per catarticum precessit neque
ex consuetudine hoc euenit. mor
tis signa timebis.
Et si palpebre inuise fuerint aut
liuide. siue labra similiter fuerint.
aut nares distorte. hiis signis
siue solis suum cum predictis. mor
tem proximam iudicabis.
Bonum est egrum inueniri iacen
tem aut in dextro aut in sinistro
latere. et manus et pedes et cer
uicem non ut in spasmo disten
tas. et totum corpus in sua positione
flexibili et minime rigida. que
habitudo sanis est familiaris et
amica. et iacere in modum sani
melius est. quia non est signum lau
dabile egrum corpore supino i
acere. brachiis rigidis et pedibus.
et si repente se a capite lecti ad
pedes iactauerint malum non dubitabis.
Et si pedes nudos et tepidos inue
neris. et inordinate cum labore cer
uicem atque pedes iactauerit pes
simum est et angustie signum.
Iter si iacuerit reiecta ceruice et
aperto ore. pedibusque tortis. aut si

supra uenetem preter solitum la
cuerit malum est. et alienationem
significat siue dolorem uentris.
et si in augmento egritudinis
repente steterint.

Lingua in omni acuta egritudine ma
lum est in peripleumonia pessimum.

Frendere dentibus in febribus preter
solitum nec a puero morem ha
maniam significat.

Quod si frendeat cum insania
mors uicina sequitur.

Si in egro corpore fit antrax uel
carbunculus siue egritudini su
peruenerint opus est attendere.

Quod si exsiccatus fuerit et colo
rem uiridem uel citrinum uel li
uidum pretulerit mortem permaxime.

Manuum mobilitatis [illegible] dicit
signa sic perhibet notabilis.

In febre acuta in peripleumonia
in frenesi non uera. et in dolore
capitis. si manus ad faciem tu
lerit tanquam quodlibet positurus
uel quasi aliquid collecturus
hac illac quesierit. uel de uestibus
quasi uillos euulserit. uel locu
festucas de pariete decerpserit.
pessimum est et mortale.

Spiritus si frequens sit dolorem
et succensionem significat in
his que sunt supra diafragma.

Quod si magnus et cum intensi
one alienationem significat.

Qui si idem post aut per nares frigi
dus exierit mortalis est.

Spiritus uero bonus ex suo proprio ordi
ne cognoscitur. et habet euidentem
salutis ostensionem in acuta e
gritudine que cum febre est. cu
ius terminus est in xl diebus.

Sudor bonus et laudabilis est in om
ni acuta egritudine qui in cer
tis diebus fit et egrum liberat.

Est etiam bonus qui fit in toto cor
pore et eger ex eo suauior et forti
or efficitur. [illegible] utilis.

Qui uero nichil horum fecerit. id est in
frigidus aut malus. peior si in
ceruice et in capite solo. quidem
in acuta febre mortem significat.
cum lenta uero prolixitatem egritudinis.

In ypocondriis si sine dolore fuit
si molles si bene composite hic
et inde bonum erit. [illegible] dum est.

Si uero feruentes aut dolentes uel
quodam spasmo existente aut
inter se dissimiles. in his considerandum.

Si enim in aliqua earum pulsus fuerit
angustiam siue alienationem
significat. tamen in hac egritudi
ne oculi sunt intuendi. quia si ue
lociter mobiles apparuerint ma
niam significat.

Acuta existente passione collectio
si fuerit in ypocondriis cum tumo
re et dolore ut ambos teneat ma
lum. Si uero in altera earum que in si
nistra melior.

Que collectio si in principio subitam
mortem non intulerit et usque in
diem uicesimum permanserit. neque
febris deciderit nec dolor defecerit
in pus conuertetur.

Solet acute huic egritudini in
tra vii dies fluxus sanguinis
e naribus utiliter superuenire.

Perquirendum est autem an dolor ad
sit fronti et scotomia. que si affu
erint sanguinis fluxum de na
ribus innuunt.

Tamen in his quibus etas triginta
ta sex annorum est.

Apostemate uero molli existente
si sine dolore et sub tactu muta
bili contingent egritudinem

firmiari in paucis tamen sepius.
Qui si usque in diem vicesimum
non manserunt febre non deficiente nec in pus conversum est omne
apostema est, veretur ad hoc
ne eorum venter iter.... Apostema
vero sollidum cum dolore horribili
et asso mortificaturum videtur.
Quod autem sine dolore est et sub tactu
carnis tardius.
Apostema vero circa ventrem minus
humoris colligit quam quod in ypocondriis. minime autem quod sub umbilico est. elegantius omnibus
signum sanguinis effusio exhibet
que presumitur predictis locis.
Omne apostema diuturnum in
predictis locis in pus vertetur.
Oportet et ergo esse attentum in
his que computruerint secundum
huiusmodi disciplinam.
Quod eminet et orbiculare est et in acutum est et pacatum laudabile.
Quod vero spaciosum et minime
acutum pessimum.
Horum autem que intus crepuerunt sicut
quando extra non apparent pessimum.
Horum vero nichil signum extra est bonum.
Pus tamen ei laudatur quod album est.
et equaliter neque superficie inequali
neque mali odoris. quod vero contrarium
pessimum est.
Secunda particula.

Omnis ydropsis in acuta egritudine malum.
Non fatatur enim febre
gravitudine et dolore
membrorum.
Contingit autem ex lumbis et ilibus
Contingens autem ... et epate.
et lumbis et ilibus significat et
pedum inflationem et ventris diuturna effusione non tamen defe
ri doloris sui ... ventris et tumoris.
Qui vero ex epate est tussis fit cum
tussicula et nichil proiciunt quicquam
et tumescunt pedes. neque egerunt nisi
modicum et ... angustia ...
nec notum fuerit apostemata nec
continue extra manantia. Si si
que videri frigerantia. et si caput
plante pedum et manuum frigida
fuerint. ventre vero et latera caluerint
et mandibulis malum est.
Bonum est egrum ex toto calere
et mollem ac ... ut conveniens
Bonum est molestie et non la... esse
dolorose et non repente cum latera
commutare et si levius inveniatur.
Gravius vero si fuerint manus et que
centrum ponderosa horribile est.
Quod si livor admixtus unguibus digiti et ... adfuit mortem
advenientem non dubitabis.
Et si color hic ungues non infecerit. licet cetera compruerit. tamen
locus non deerit.
Prodest etiam signa perpendere.
Quia si egrum sufficienter inveneris
et una bona significatio affuit.
timeres tibi pronunciare cum quolibet exteriori aspectu et fueri salute.
si pulleos poni loci pelle non deerit.
Si testes et virga ultra solitum contrahi diminuique apparuerint. nimium doloris potenti aut mortis
adventum annunciabis.
Sompnus ut mos est convenientis et naturalis ut noctem non
effugat et diem non impediat laudabilius est. ... nuerit.
Contrarius vero improbandus nimis est si mane usque ad tertiam ...
Pessimum autem non dormire aut
cum magnitudine coloris significat aut alienationem.

Stercoris egestio si neque exsiccata neque liquida omnino set uncta uel temperata hora soluta signum est ea que sub diafragmate sunt esse.

Liquida bona est si salubria sine uentoso sonitu fuerit nec inordinate manauerit.

Si enim frequenter manat egrum maximo labore afficiat ac uigiliis et in defectum adducat.

Utile est stercus secundum quantitatem assumptorum euenire aut ter aut bis in die, in nocte uero semel, tertiam prima luce aut solito more contingere.

Utile est etiam iam appropinquante termino idem stercus densari et colore subcitrino fieri nec insolito condempsari.

Bonum etiam si lumbricos admixtos haberet.

In omni acuta egritudine uentrem non ut plenum set uacuum tractari et non tenuem set carnosum inueniri bonum est.

Aquosum uero stercus et liquidum siue album aut nimis citrinum et spumosum malum est.

Pessimum est et mortis signum nigrum et uiscosum et fetidum ac uarium.

Uarium uero productionem nec egritudinis significat neque minus signum est mortis quam quod loturam intestinorum profert aut colorem porrinum siue nigrum.

Contingit etiam istos colores simul euenire.

Uentositas sine sono laudabilior est, que uero cum sonitu melior quam que intercluditur. significat tamen amentem aut dolore laborantem nisi sit uoluntarie.

Dolor sub ypocondriis hac preuenta tem habeat si recens et sine calore fuerit. si rugitus superuenerit et cum egestione uel urina erupit soluitur. aliquin ad inferiora transmutatur.

Urina laudabilis que ypostasim album subsidentem et equalem et continuam atque lenem habebit et permanens usque in crisim erit.

Est enim fidelis nuncia salutis et breuitatem egritudinis significat.

Quod si modo cum ypostasi predicta modo sine ea fuerit diuturnitatem egritudinis significat neque omnino fidelis est.

Urina rubea cum ypostasi sua simili diuturnam magis superioribus significat.

Est tamen nuncia certa et fidelis sperande salutis.

Set si eiusdem ypostasis furfurea fuerit mala est.

Pessima uero si squamosa.

Alba autem et liquida et lenis mala. peior tamen que dicta est furfurea.

Nebula pendens in urina si alba bona. nigra uero mala.

Cum urina citrina et clara fuerit indigestam egritudinem significat.

Timendum est quando infirmi defectus.

Urina significatiua mortis fidelis aquosa aut fetens aut nigra siue lutuosa.

In utroque sexu nigra pessima est.

In pueris uero aquosa malum.

Urina clara et cruda et diuturna cum signis aliis bonis certum est apostema futurum sub diafragmate.

Crassities aut aranee tela supernatans urine uituperanda est. signat enim egrum liquari.

Rationis est et ordinem in nebulino negligere utrum superiorum

aut medium teneat locum simi
liter et colorem.
Que enim media est cum predicto co
lore laudabili. laudabilis est.
Suprema vero et nigra vituperabilis est.
Consiliendum est ne vessice decipia
ris vitio ut que abea est alienum
diiudices.
Laudabilis vomitus est cum flegma
admixtum coloribus fuerit neque
nimis viscosus.
Quanto vero a simplicitate remoti
or tanto suspectior.
Vomitus si sit vel fuscus porri aut
viridis. aut plumbeus aut ni
ger malum est.
Si omnibus hiis infectus fuerit. mortis
nuncius continuus est.
Odor omnis ... malus in quocumque
vomitu malum est.
Si omnibus infectum fuerit hiis mor
tis nuncius continuus est.
Omnis odor malus in quocumque in
vomitu malum est.
Sputum in omni egritudine acuta
pulmonis seu coste utile est si
velox. si facile. si sine labore. si
subrubeum et sano sputo com
Si vero tardum in dolo ... mixtum
ris principio et rubeum vel citri
num cum laboriosa tussi. neque
sputo sano admixtum malum
nuntiat et rubeum omnino molestum.
Album viscosum. globosum in
Utile spumosum ma ... utile est
lum. et si nigruerit mortale.
Si in pulmone coherens sonuerit
nec tamen quicquam exierit malum est.
Sternutatio cum reumate in omni
egritudine pulmonis et coste ma
Sive enim illa sternutatio ... lum est
tio precedat sive coequa sit egri
tudini malum est.

Sternutatio in omni acuta egritu
dine sine reumate bonum est.
Sputum subsanguineum clarum
in pulmonis valitudine in pri
cipio nullo colore turbatum sa
lutem significat.
Si usque in diem. vii. aut amplius idem
sputum manserit suspectum est.
Omne sputum perseverante dolore
malum est.
Sputum vero nigrum pessimum.
Omne sputum cum doloris diminu
tione bonum est.
Omnis dolor predictorum locorum supve
niente sputo. vel solutione ventris.
vel flebotomo adhibito vel quolibet
competenti medicamine si non fu
erit diminutus prius ubi sputum demum
Putredo colica cum sputo ... erat
mixta et sine sputo mala est.
Si tamen a die. vii. contingent mor
tem namque in. xiiii. die prenunti
abis. nisi signum quodlibet aliud spe
rande salutis adesse consideravis
quod huiusmodi est.
Robur et constantia egri et boni spiritus
est facilius. pectoris putredinis cum
tussi. et equalitas totius corporis in ha
bitudine caloris et mollitudinis
neque sitierit. et urina et stercus et su
dor. et sompnus bene se habuerint.
Que bene se habentia tutam sue pol
licentia. ex quibus si defuerint plu
rima post dies. xiiii. mortem fu
turam confirmabis.
Contrarium quidem mortis nuntium
huiusmodi est.
Debilitas egri. anxius spiritus. magnus
et densus permanens. pectoris cum
laboriosa tussi. sitis perseveranis cir
ca corporis calorem inequalitas
ventris. et laterum. dolor acutus si et
ventris. frontis. et manuum et

pedum frigdor. urina difficilis. et sudor et sompnus ut diximus significantia hec signa.

Si potest permotionis colice putre dinis supveniens mortem futuram ante quartumdecimum diem non dubitabis ut in nono aut in .xj.

Ex hac consideratione sputum di ces esse mortale.

Quod si hec mitalia mortis que sig. cognoveris prenostica reddit non inoffensus egrediens.

Apostematum quedam in .xx. que dam in .xl. quedam in .lx. rup turam differunt.

Oportet ergo medicum diem prin cipij non ignorare et in qua hora corpus primum huius calere a ut frigere. aut per infirmum cognoscere quando cepit in co loco dolere. et compunctiones sen tire. hec enim sunt prima indicia collectionum. ex quo computa ta erunt inicia. horumque ruptiones expectabis in predicta tempora.

Et si collectio in uno laterum contin gent aut in ambobus utiliter percunctaberis.

Et si in alto magis calueunt in quo late magis caluerit interroga et hunc iacere super altum videbis. et si pondus in alto sentiat integra

Ex hoc apostema in uno ... his latere iudicabis et non in ambobus. et signis huiusmodi que sunt pu trebilia coniectabis.

Febris erit indeficiens sed in die modica in nocte vero maior et su spensa. sudor multus. et in tussi endo falsa quidem. et oculorum ro ... atque in corporis angulis ru et unguium constrictio et digito rum calefactio amplius. tenuem

... ex pectore que pedibus fiunt. et recedunt. qui ... abtu ... plenarie et per corpus ... et ... et non ...

Hic empima fiunt in quo hec sig. sunt.

Qui vero videtis empima fieri certi ex his que diximus aliqui contin gere considerabis. in ipsis fit fre quens ... et sputum cum tussi non ... cum ... ceperit dolor amplior fiat. et ma lis rupturam ante diem .xx. ex pectabis. et quos febres in die rup ture dimiserint eos ... pro

Tunc album ... ebie tunt neque fluunt et medicam atque ... est quod ...

Pus quod ... album cum leve ... equale et sine labore cum modica tussi. hij in brevi sana tur. precipue his sunt qui prima sig. signis bonis habebunt.

Quibus autem febris in apostematis ruptura non deficit. vel cum fugi tiva ... iterum invadit et affici untur siti et fastidio cibi. et ege runt molle et pus quod ... li vet et viret flegmati admixtum atque spumosum. his signis pe rituros non dubitabis.

Qui vero quedam eorum et non omnia habuerint eorum. quorum hij quidem moriuntur. hij vero ... manebunt.

Utrique tamen difficilem curam conse

Hij ... providenti ... quent. o auditio discernentur.

Quibus peripleumonicis post aurem et ... apostema contigerit pu tredinem efficit et cum ... rit ... pariter et sic evadunt.

Tenere cum diligentem curam et secundum hec precepta ... .

Quando febris ... neque dolor

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Vrina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Tunc [illegible] [illegible] apud
[illegible] [illegible]
Sepius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] atque [illegible] [illegible]
Quibus non pripleumoniis [illegible]
[illegible] neque dolent neque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Apostemalis uesica in parte [illegible]
pleumoniis salutem promittit.
Melius tamen sputi purgatio et [illegible]
[illegible] mutata [illegible] salus
prenotatur.
Si quod reiacitur non est ut oportet neque
urina ypostasis. timendum est
membro cui supuenit apud [illegible].
Quod item apud si euanuerit. a tam
sputum putredinis si euenerit
neque defecerit febris malum est
et egri amentiam mortis [illegible]
am expectabis.
Plures ex his qui grandeui sunt
pripleumonica collectione deperiunt.
Alii non alius collectionibus magis.
Acutis febribus existentibus si dolor
a lumbis et femore ad diafrag
ma consenserit mortalis. alius
tamen signis [illegible] ex quorum plu
ralitate sui [illegible] diiudicabis.
Vessica dolens atque rigida febri
bus non deficientibus [illegible] ma
lum. magis tamen cum uentris strictura.
Set si supuenerit urina quasi pus
cum ypostasi soluitur dolor.
Si uero urina sic non fuerit et uessica
non mollescat neque febris desi
cerit. mors in primo periodo adueniet.
Hec autem morbi species pueris am
plius a .vii. anno usque in .xv. an
num euenire consueuit.

Particula tertia.
Ac febres [illegible] [illegible]
quibusdam ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mortem.
Nam febres que [illegible] [illegible]
[illegible] bene [illegible] [illegible]
[illegible] quoque non [illegible] [illegible]
quarta terminum aut [illegible] [illegible].
Post quod cuncta signa [illegible] [illegible]
[illegible], neque boni [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Primus periodus hec [illegible] [illegible].
Secundus in .vii. tertius in .xi. quartus
in .xiiii. quintus in .xvii. sextus in .xx.
Qui numerus per quaternarium augmen
tando in acuta egritudine usque
in .xx. peruenit.
Neque est computari in completo
numero dierum quemadmodum neque
anni neque menses ad quorum forma
tiones septimanas uiginti dierum
spacio terminamus. [illegible] die.
Deinde secundum hanc augmenti rationem
primus periodus euenit in .xxxiiii.
Secundus in .xl. tertius in .lx. in quibus
ualitudinibus determinatio tarda.
pronostica signa minime sunt latenti
Horum enim principia consi[illegible]tia.
sunt eo cautius uigilandum.
et in singulis quaternis diebus
studiosius intuendum est.
Quod si feceris. aut [illegible] num
quam falleris et finis [illegible]
huiusmodi est.
Que ergo egritudinem in breui fi
nitur facile cognoscetur. differen
tia enim illarum euidentissima est.
Salutis species quidem [illegible] [illegible]
dolor [illegible] et quies [illegible]
naturales et cuncta signa [illegible]
boni [illegible] ut diximus.
Mortis species [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

omnino significationem mali iudica.
Considerabis igitur augmenta temporis usque
in statum an sit ut supradiximus.
Secundum hanc quoque rationem in pere
untibus et non pereuntibus cautus eris.
Si dolor acutissimus in capite cum
febre fuerit. et signum aliquod a
liud mortis apparuerit. mors ci
to adveniet.
Quod si signum aliud mali non af
fuerit. et dolor usque in .xx. diem per
manserit. neque febris abiecerit: san
guinem de naribus expectabis.
aut aliquod apostema in inferio
ribus partibus corporis.
Set dolore adhuc retinente sangui
nem de naribus et apertum sperabis.
Maxime tamen dolore frontem et tempora
non relinquente atque sanguinem.
plus in his quidem qui minus sunt
.xxxv. annorum. apostema vero ma
gis in his qui sunt amplioris etatis.
Aurium dolor acutus cum acuta
febre permanente malum est.
Expectabis in eo alienationem
et mortem. grave enim est et molestum.
Intendere ergo tua a principio per
scrutari omnia et attendere signa.
Iuvenes qui sunt in hac passione
in .vii. diebus pereunt vel prius.
Senes vero tardius quia febris
et alienatio minus eis quam iuve
nibus contingit. atque aures cor
rumpuntur et pus emittunt.
Ex senum vero tamen etate validitudo
resurgit et intermittit.
Iuvenes vero antequam rumpantur a
postema pereunt.
Quod si eruperit et signum aliquod bo
ni apparuerit. aliquid boni sperabis.
Apostema in gutture cum acuta
febre malum. et si aliud ex predictis
signis mali signum visum fu
erit mortale.
Squinantia pessima et cito mortife
ra que in gutture non apparet nec
extat in cervice cum rubenti tumo
re. dolore tamen acutissimo existente
et spiritu orthomie. hec mali species in
prima die suffocat. aut .ii. aut .iii.
aut .iiii. Altera huiusmodi species est. cum
in gutture apostema rubet. et
ipsa mortifera est tamen pigrior.
Tertia vero cum cervix et guttur ru
bent prioribus diuturnior. et nisi
tumor ad interiora redierit. spei
omnino non resistit.
Quod si delituerint tamen non in ipsa criti
ca die. nec propterea aliud apostema et
rubentem tumorem alio transdu
xerit. neque putredinem paciens
expuerit. vel ad modicum defecerit.
et si dolor requiem mentitur mor
tis vel iterationis laborem permittit.
Bonum est autem tumorem et ruborem
foris prominere. et apertum simul lap
sa fuerit ad pulmonem pus ubi ef
ficit et amentem reddit.
Uvam tumidam et rubentem timi
dum est incidere ferro. quia vel san
guinis vel saniei fluxus nimis.
Ergo laborabis ad aliam curam
confugere. et si neque sic incisionem
effugere poteris. et amplius cre
scit et livescit. et quod palato heret sub
tiliatur: tunc incide. si prius totum
corpus curare festinabis tempore
favente et suffocationis timo
re minime reluctante.
Quorum febris si modicum lentesce
rit. nec signum finiende egri
tudinis habuerit. neque febris de
fectus in die critica fuerit itera
tionem egritudinis expectabis.
Quibus febris permanet neque labore
gravantur. neque urine multotiens

lore molestantur. his apostema
futurum est in visceribus inferiorum
tamen partium. similiter diebus .xx.
post febrem. hoc item apostema
minus evenit illis quorum etas in
ferior est .xxxv. annis.

Quibus etas est plurior fit apostema
febribus manentibus.

Febribus vero inordinate vagantibus
quartane sunt future certius ta
men circa autumpnum.

Et sicut illis quos diximus apo
stema oritur sic qui .xxxv. annum
preterierunt quartanarii efficiuntur.

Omne apostema magis in hyeme
quam in ceteris temporibus evenit.
et amplius moratur. et si sanatur
non reciprocatur.

Quibus adsunt febres non mortife
re et testantur dolores in capite
et pacientes ante se putant tam
quam muscas vel aliquid nigrum
volare. et si dolor in vitalibus sup
venerit rubeam coleram vomi
turos sperabis. et si frigus af
fuerit et sub ypocondriis frigus
sentitur ceciorem et subitum vo
mitum sperabis. et si cibum ac
ceperint reiciunt.

Quibus ille dolor in capite a princi
pio febris est in .iiij. die et in .v. do
lor augetur et in .vij. evadunt.

Quibus in tertia die cepit crescit in
.v. et finitur in .vij. vel in undeci
mo. est etiam ut contingat in quinto.

Quorum urina parum similis est. et in
quartodecimo die liberantur.

Que diximus tertianariis eveni
unt equaliter viris et mulieribus.

Iunioribus eveniunt hec in febribus
diuturnis. in veris quam tertianis.

Item febribus si est dolor capitis neque
ante oculos nigrioribus quibuslibet
apparentibus set veluti lampa
dibus et sub ypocondria dextra et si
nistra tensiones sunt. tetanum. his
sine dolore sanguis fluxurus
est de naribus.

Spasmus contingit pueris in a
cuta febre. maxime autem si ventrem
constrictum habeant et vigilent.
et expavescant et plangant et colo
res varii fiant. ut modo citrini.
modo rubei. modo lividi. modo
virides fiant. hec eveniunt in
pueris usque in .vij. annos.

Maioribus vero his et iuvenibus spas
mus non contingit in febribus nisi
magnis existentibus infirmita
tibus ut frenesi.

Interest ergo tua ut multo studi
o percunctes et evasuros sive pu
eros sive iuvenes discernas nec
in qualibet egritudinum te ne
gligenter offeras.

Honestum quidem illi est qui hanc salu
tem promittit alii mortem pronun
ciare vult. et in brevi et in plura
egritudine ut diximus omnes in
significationes oportet dignos
scere. et equa ratione perpendere at
que inter eas conferre.

Solutius tamen hoc in urinis et spu
tis facere. et hec mea doctrina in
acutis passionibus.

Nec non in epidimiis id est longis
ut in carceto et similibus periculis
ne torpeas. et tempora presentesque
morbos attendas.

Scito omnes valitudines posse
evenire omnibus temporibus. quasdam
tamen quibusdam magis convenire.
et quarum signa mala sunt malas es
se. quarum bona econtra se habere.
adhuc significationes quas dixi
mus in ethiopia et septentrione

Decrepita corpus suarum.
Q[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
neque [illegible]
nes [illegible]
fiunt [illegible]
[illegible]
[illegible] preceptorum.

Incipit liber urinarum a voce theo
phili.

EURINARUM DIF
ferentiam multi veterum medi
corum negotium sunt aggressi scribere.
Quorum primus omnium ypocras
[illegible] libros [illegible].
Post huius vero tempora galienus mira
bilis medicus et agressus est et scripsit.
Deinde post hunc magnus medi
cus sophista.
Hii ergo viri laudibus digni. quamvis
primi studuerunt invenire ali
quid utile multa.
Nullus tamen urinarum perfectam et non
[illegible] fecit.
Nam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
S[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Q[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
que ex eis [illegible]
cum multa preter [illegible] imperfecti
et qui [illegible] ut
multa que naturalibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et non vane.
Ex hiis que dicta sunt observare
et [illegible]
manifeste [illegible]
Nam urinarum apta inspectio manu
festa facta non apparentes locos a
gnoscit. et quomodo dispositi sunt
et secundum qualem crisim eorum
singulum secundum naturam disposi
ti sunt aut preter naturam contra
[illegible] aut extra naturam.
Ergo enim que sanguinem operantur
urinas quemadmodum licet secundum
[illegible] opus [illegible]
non fallax urinarum diligens
inspectio nata est.
Igitur oportunum nobis est volentes
tractare [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
O[illegible]
[illegible]

manifestare sec

manifestum [illegible] in quo [illegible] sunt [illegible] in [illegible] [illegible] genera [illegible] sunt. **Quid sit urina.**

Urina ergo est [illegible] sanguinis. humor autem [illegible] superfluitas [illegible] serosa similem [illegible].

Ut autem aquosam [illegible] sanguinis.

De nobis ergo nulla contentio est.

Nascitur igitur urina in ramosa vena que est in sinu epatis exposita. in qua et sanguinem faciens virtus opus suum perficit.

Est autem generatio eius talis.

Sanguine formato et turbato est in eo facta quodcumque est leve et superiora petens. quod et colera rubea id est superfluitas natum est. accipit illud fellis susceptorium cistis per suum meatum imposita parti epatis. terrenum autem et velut fex sanguinis trahit splen per suum meatum.

Relinquitur ergo aquosa superfluitas cum sanguine. hoc accipientes lumbi vel renes per mediam quilin id est profundam venam formant illud in urine constitutionem.

Dicat autem aliquis mentito. ut quid fellis receptaculo et splene ex sinus epatis accipientibus sanguinis superfluitatem. et non lumbi parte posita aquosam superfluitatem receperunt.

Et dicimus quia magnam necessitatem hec natura retinuit.

Nam ramosa vena que sanguinem oritur in sinu epatis posita confert per ramos suos [illegible] ille vene [illegible] cavitatem epatis [illegible] per quosdam meatus [illegible].

Sanguinem ergo [illegible] constitutum onem pinguem existente et non valente [illegible] sine impedimento [illegible] per [illegible] opus fuit adesse eam eo aquosam superfluitatem. ut cum [illegible] aquose superfluitatis facile cum eo transiret sanguis ad quilin venam.

Quoniam autem impellitur cum eo superfluitas ad renium quilis vene que adiacet spine a sursum usque deorsum per [illegible] meatus lumborum et [illegible] et sinus est [illegible] id est [illegible] posita in positione sua [illegible] per ipsos aquilin vena lumbi huiusmodi superfluitatem.

Renes sic formantes illam et in urine essentiam transmutantes per urinales meatus transmittunt ad susceptricem cystim id est vesicam. et si quidem sincerus et purus sanguis perfectus fuerit manifestum est quod eius superfluitas talis erit.

Si vero secundum aliquem casum sanguinem operans virtus impedita fuerit opus suum perficere. huiusmodi fit aquosa superfluitas quam et urinam vocamus.

Propter hoc igitur aliquando quidem subtiles urine et albe apparent. aliquando autem pingues et albe [illegible] sanguine facto et imperfecta id est sanguinem optime digestione non facta et velut crudiore. aliquando autem et supraccenso et velut fervente sanguine talis et eius superfluitas fiet. itaque propter huiusmodi causas urina secundum speciem immutatur.

Dicamus ergo de urina que est secundum naturam. Quia ergo perfecta existente sanguinis [illegible] est quale oportet esse [illegible] bonam urinam. et que secundum naturam existens nominatur [illegible] hanc autem

minus habentem non secundum naturam reputamus.

Est igitur diffinitio eius talis.

Urina bona est sicut dicit ypocras album et planam et equalem ypostasin habens.

Manifestum est autem consequenter substantia moderata et colore oportuno quod sit diffinitio diffiniens perfecta.

Urina bona est substantia quidem moderata. ypostasi vero alba et plana et equali. colore vero sit rufa atque subrufa et rubea paululum participans propter limpitudinem et corpus similiter consequens.

Galienus siquidem subrufam et subrubeam bonam dicit esse. magnus vero rufam et subrufam.

Nos autem ex contemperantia utriusque fecimus.

Quecumque autem secundum aliquid istorum quatuor aut habundat aut minus habet. hec secundum naturam dicimus.

De coloribus igitur et ypostasibus non presentis est dicere. presens enim sermo docebit.

Secundum presens dicemus de effusione. quoniam omnis urina secundum urinam ipsa effusio.

Substantia est urine humiditas est.

Hanc autem humiditatem multi sapientium medicorum effusionem vocaverunt. quoniam effusum est in ea quod inspicitur.

Huius autem effusionis differentie prime due sunt.

Subtilitas et pinguedo. et ex his commixta est contemperantia. ipsa autem contemperantia quoniam secundum naturam est non dividitur.

Subtilis vero effusio. aut mingitur tenuis et manet tenuis. aut mingitur tenuis et fit lutulenta et pinguis. et est propter quidem indigesta ultime. lutulenta vero facta et in pinguedine constituta digestionis principium significat accipere.

Similiter et pinguis dividitur dupliciter: aut mingitur tenuis et manet sic. aut mingitur quidem pinguis. residens vero fit tenuis. et monstrat propter turbationem in corpore humorum factam validam. secundum vero turbationem quandam determinari. sanguinis quidem operatione digestionem resurgere.

Iungamus igitur colori substantiam. et determinemus ea signa que ex ipsis fiunt complexionibus et in sanis hominibus et quomodolibet egrotantibus.

Et quoniam albus color precedit alios colores. et tenuis effusio in effusione qualitates. componamus prius tenuem et albam effusionem.

Tenuis ergo et alba substantia urine multa significat.

Urina enim veniens multum tenuis et alba in sanis hominibus multam potationem significat cum longo cibo et maxime si est vinum exile et leve.

Urina talis veniens in pueris mala.

Nam urine aquose in pueris pessime.

Urina talis veniens significat debilitatem virtutis ut in senectute que est secundum naturam. et significat debilitatem ex diuturna egritudine appellata a sapientibus medicorum ex egritudine diuturna que est senectus.

Urina tenuis et alba multum mincta et simul diabetem significat. quam sapientes medicorum samidam vocaverunt. et quidam eorum

sapientiū maximus in urinā di
acritiam. alii aūt dicūt ypostacē. non se
cundum naturam habente se
homine s; ꝓter naturā; dispōitō
secdm ea?am distēꝑantiā uiboꝝ.
Destituta igitr̃ attractione preter
naturam dispositoꝝ humoꝝ
talis urina uenit.
Vrina tenuis ⁊ alba mincta in
febribꝫ ansimetriam deficien
tem significat ꝑ huiusmodi hu
mores. ⁊ in ea q̄ue secdm natūr
frigidioris temꝑantia epatis
tenues et albe mingunt. ꝓpt̃
enfrasin ueniūt similes ut in
nefreticis. et ut in quartanariꝰ
in principiis urine tenues ⁊ al
be ⁊ in ydropicis ueniūt ꝓpt̃ ha
bundantem causam.
Vrine tenues ⁊ albe lesis collo ⁊
caput ⁊ humeros grauati ſcoo
tosin ⁊ lipothomiā; significat.
Significant aūt ypocras in futu
ro tpr̃e ⁊ in ꝑteito uiti? sic̄ dixit.
Sudor multus ex sompno sine ma
nifesta causa factus significat
qm̄ corpus plurimo cibo utitur.
Vrina multa in febribꝫ tenuis ⁊
alba ueniēs q̄etem significat.
Vrina multa mincta in febribꝰ
tenuis ⁊ alba in fine eaꝝ q̄ ualde
exacuūnt febrium dissessum
fore significat in eas ptē que
sub frenibꝫ sunt.
Vrina similiter ueniens ī causō
febre frenesim significat.
Nam in causon febre a multitu
dine rubei fellis facta urina ñ
colorata sup̃ lata. fellea sup̃flu
itate existente significat q̄d ex
celsum locū capitis occupauit.
Quod siquidē in anteriori cerebri loco
flegmonem faciens fuerit: in
bris que in eo sunt miningi? fre
nesim facit. et siquidem frenesis q̄
euit ꝓpt̃ aliquam eām factū ut
in fluxu sanguinis sicuti ꝑ nare?
aut ꝑ sudorem multum ī capite
factum. urina subtilis ⁊ alba ue
niente quietem significat.
Si uō urina talis facta adē ⁊ fre
nesis sit ꝑmanēs ita dispoīt̃ mo
Tempus est enarrare de [illegible] rit.
colorum differentia ⁊ dicere q̄t
sūt ⁊ quales. ⁊ cum quali effusi
one possūt complicari aut oēs
aut quidam.

De coloribꝫ.

Est igitur de coloribꝫ ꝑmū albꝰ
et huiꝰ latitudo in eo contenta.
Cristallus enī et nix ⁊ calx. et
aqua purissima ⁊ alba quidem
non in sūmo uō omnia.
In ꝑfectior aūt huiꝰ coloris lac
teus ē. q̄lis ē ex ipsa denoīatioē.
Deinde remissior hec glaucus ut
cornu lucidum aut ycticone cō
nee tunice oculi.
Deinde adhuc remissior h̄ caropō.
Est aūt caropon qualia camelo
rum uellera s̄balba. aut lapis ho
Hi igitr̃ colores albi [illegible] nichil?
secdm magis et minus sunt.
Si uō infectionē; aliquam recipi
at fellis alba aqua secdm ꝑmā
quidem rationem subpallida fit
ut decoctio semicrude carnis.
Si uō ꝑmaneat tpr̃e aliquo decoc
tio infectionem maiorē; faciēs
pallidum ꝑficit colorem signi
ficans habundantiꝰ fel prior a
quosdam urinam suscepisse.
Post hunc aūt ponitur s̄brufus
similis auro a celtica ueniēti.
Deinde rufus est ut s̄m ueritatē
eurizon aurum.
Deinde subrubeū simile gnico.

Osante rubeum quasi ... est eo.
Oein igitur factum quidem ab
aquoso sanguine ut ex albo co
lore splendido adveniente quem
et pictores flameum vocant.
Quem vero secundum Galienum finicon est.
Subponere vero vel proponere sub pro
sitione in coloribus non omnes
similiter esse voluerunt arbitrari.
Alii enim proponunt alii subponunt.
Erictron vero fit ut sanguis pu
rus et sine dolo. nam intensior h
aut remissior non est sanitas secundum nothum.
Iropon autem ut nigrum vinum
aut profundior velut purpureum
sanguis sicut color epatis.
Quianon vero ut sanguis putre
factus ex felle rubeo superadiunc
to colore ut garus ut vetera coria.
Regula autem kianon urine.
coloris est secundum Galienum talis.
albo splendidum adveniens. et
in nigrum plurimum incidens
kianon facit.
Ypostasis vero ex albo et nigro convenien
tis invicem fit sicut rosa gallica.
Cloron vero ut caulis virens et vi
ridis. latitudo autem in eo consideratur.
Nam violacee et smaragdinus iacin
tinus omnia sunt clora secundum magis
et minus. hec autem a calore plu
rimo facta sunt.
Plimon vero profundius est fusco vel
plumbum. et ut qui fit ex acci
dentibus plagis corporis.
Sunt qui ex quassationibus fiunt ni
grantes colores. ... plaga.
Hic autem aut ex frigore fit aut ex
Post hunc vero sequitur niger in
dicans aliquando quidem frigiditatem
aliquando vero calorem.
Si enim ex viridi procedit calorem
si vero ex livido frigiditatem.

Et nunc singula omnium colorum
ex hoc ... ...
... magis ... .
Multa enim ... ...
... ... dentibus
quidem sufficiens doctrina collec
ta a discipulis antiquorum et phi
losophorum medicorum.
De colorum que possunt coniungi
cum pingui effusione et cum re
... et que ex eis significata sunt
in sanis corporibus sunt in egroti
tibus precedens sermo docebit.
Quoniam autem de coloribus docentes
profecimus ab albo iniendissimo
distantiam et lacteum et glaucum
et caropon. ut non aliquid in convenien
tium pretermittam tenui effusi
oni coniungamus. et ea quid
significet exponamus.
De tenui lactea urina.
Tenuis lactea urina in princi
pio febrium. huiusmodi similiter
parva nocentes mala.
In declinationibus vero si mutatione
solutionem significat.
De tenuis subi glauca vel glauce.
Quod igitur tenuis sit in karopo.
digesta est manifestum est volumus
qui ante nos fuerit sapientibus.
Colores vero hii qui prima sunt
albo. et ei convenientes et ipsi
indigestionem significant.
Non enim colorati sunt ab aliqua i
imbecillitate naturalis coloris.
Item tenuis cum his consistens
indigestionem significat.
De tenuis subpallida et pallida.
Principium digestionis pu
inodi urine significant.
Nam substantiam quam difficili
ore naturalis calor non potuit decoctare.
Colorem vero quam naturalem ipsi

[illegible] ¶ Tenuis subrufa 7 rufa.
[illegible] ¶ Tenuis subrufa 7 pallida.
[illegible] ¶ Tenuis subpallida. tenuis subrufa. tenuis rufa. tenuis pallidior. tenuis

mores egritudines demonstrat
et sanabiles. **Pinguis rubea.**
Talis constat et declarat multū
sanguineū humorē in corpore
ēē. q̄admodum in sinochis ⁊ in
acutis febribꝫ. talis paulatī minc
ta periculum significat.
Similit᷑ aūt huiusmodi urina ī
talibꝫ febribꝫ turbulenta minc
ta cū surditate ⁊ capitis dolorē
⁊ colli ⁊ ypocondriorū veteri cum
forte ante .vii. dies significat.
Et huiusmoi cōstat. **Pinguis mo**
Et si uenerit in causon febri **pos.**
bus capite dolente ⁊ cartū dolen
te fert crisin. **Pingūs quiano.**
Talis constat ⁊ in sanis superuen
ēs laborem uel aut cursum mul
tum factum ēē significat.
Senioribꝫ uō superueniens quibꝫ
ex multo tpr̄e tales fuūt. a malis
immutam uesicā uētrem plumbū
significat. In fine uō tales forē
in lithiasin constituuntur.
Talis constat et **pingūs uiridis.**
in fine huiusmoi ueniens ycteri
cum signat. **pinguis liuida.**
Talis urina in febribꝫ nō residēs
paracrusticum signat. signi
ficat aūt et aliud.
In febribꝫ enī causon tal' urina
apparens strangurriam futu
ram designat. **Pingūs nigra.**
Et ea complexio constat ⁊ decla
rat purgationem melancolici
humoris. ut in declinatiōē me
lancolici quartanarii. ⁊ ppt̄ fri
giditatem uenīūt tales. ⁊ ppter
exustionem sanguinis.
Atalibꝫ uō causis densata suba
significat tales colores cū den
sitate substancie fieri.
Quō uero uera ē ratō. quia tēs dif

ferentie nigre urine pinguiori
ea urina q̄ est s̄m naturā sūt so
bstancia. cū hic manifestum est
quartanario soluto ⁊ melanco
lico humore p urinam exeunte.
urine apparent pingues ⁊ nigre.
Similit᷑ ⁊ dū egritudo melanco
lie soluitur. et p urinas exit cau
sa que fecerat melancoliam.
Quō uō melancolic᷑ humor terre
nus ⁊ pinguis ⁊ niger ē. ppt̄ h
et urinas facit pingues. Simi
liter ⁊ que ex adustione sangui
nis fc̄e sunt. quēadmodum p
dictum ē. densitate possiderunt
sbstancie. eo qd̄ eam que īuasis
est humiditatē exurit adustio.
Et frigiditas manifeste densat
materiam ratione constrictiōis.
Significat aūt ⁊ aliud.
In febribꝫ enī acutis tales cum
sudore capitis ⁊ colli. ⁊ dorsi. ⁊ su
spirio. male ppt̄ exustionem. si
gnificant. ēt ⁊ aliud.
Talis enī ueniens urina in fe
bribꝫ acutis cum fetore nichil
habente malū uessica mortem
significat.
De complexionibꝫ igit᷑ tenuis sub
stancie cum qualibet coloribus
possunt cōstare prescripsimus.
et significata eorū diximꝰ. ⁊ cās
ppt̄ quas facta sūt manifestaui
mus. et in descriptione exposui
mus. hoc modo ⁊ in pingui sub
stancia componentes. ⁊ coniun
gentes eos qui cum ea possint
colores conuenire conuenient᷑
scripsimꝰ. et significata eorū di
ligent᷑ disseruimꝰ. ⁊ causas en
rrauimꝰ eorū. Reliquū ⁊ p descrip
tionem eas exponamus.
Pinguis alba. pingūs lactea. pi

gius karopos. pinguis subrubi.
pinguis rubei. pinguis inopos.
pinguis quianos. pinguis uiridis.
pinguis liuidi. pinguis nigri.
Relinquitur ergo de mediocri sub
stantia dicere et manifestare cui
qualibet coloribus possit conueni
re. ea que est secundum naturam subi.
Cum hec igitur subi ut dicit Ga
lienus in periereson subrufum
et subrubeum consistunt.
Magnus uero rufum et subrufum
nos autem tantos et tales uiros repre
hendere ueremur. tamen ab utrisque
pretermissa complebimus. con
uenientemque mixtionem mediocre
substantie coniungentes communi
fecimus ita.
Quod cum mediocri substantia non potest
aliquis colorum conuenire excepto
subrufo et subrubeo in medio ha
bentibus rufum. ut sit manifesta
ratio. reliquam in descriptione
exponamus et hec ita.
Mediocri substantia colores sub
rufum. rufum. subrubeum.
Cum in hec conuenient composui
mus. et conuenientem ordinem
in his que scripta sunt seruauerimus.
et in descriptione ea manifesta
uerimus. et clara omnibus discentibus
fecerimus. de ypostasibus dispu
temus. que bona ypostasis. et que
ab hac siue intensa siue remissa
et que ex ea aut ex eis possunt per
fici. et que periculose et minores
harum. et que ad sanitatem conue
nientes hec composuimus. et ypo
stasim. et substantie et coloribus mixtum
ut perfectum ordinem assignemus.
inuocemus Christum unum dominum nostrum
ducem fieri. ut huius mixtionis
nichil pretermittamus. Incipiamus
igitur bone ypostaseos expositionem.
Melius tamen est a sapientissimo y
pocrate hic discere. et neque adiec
tionem neque ablationem aliquam
faciamus. appositio enim et defectus
non secundum naturam est.
Est ergo dictio sapientis ypocratis
de ea que secundum naturam est ypostasi.
Urina bona est quando alba ypostasis
fuerit et lenis et equalis secun
dum omne tempus.
Ita uir sapiens ueritatis et bre
uitatis amicus existens et con
tentu diffinitionem protulit. con
temptnens dicere et substantiam et co
lorem quasi particularia.
Nos autem ab eo pretermissa appona
mus. ut omnes appropinquantes lit
tere huic. non qualecumque habeant
gaudium. multorum enim intellec
tus non perfectam diffinitionem
audientes quasi insipientem sum
mum expositorem oppinantur.
Est ergo diffinitio eius perfecta que
est secundum naturam urine talis.
Urina bona. Qualis urina bona.
est cum alba ypostasis fuerit et equa
lis per omne tempus secundum substantiam
uero moderata et colore oportuno
rufo et subrufo parum et aliquid par
ticipans ruboris.
Et quia diffinitio ita significauit
inspicere in urina hec quatuor scilicet
ypostasim. colorem. substan
tiam. tempus. dicamus ergo unum
quodque in uno quoque horum quale
oportet esse. Quid significet al
ba ypostasis et continua et equalis.
Que ergo secundum naturam est ypo
stasis habet album colorem. et
inferiorem optinet locum. et est
lenis et indiuisa et equalis in mul
tos dies talis permanens. hec enim

est equale in tempore suatum.
Quecumque vero ex his quatuor huius que
secundum naturam sedimenius converterint
turint. sive unum sive duo. hoc tale
sedimen non est secundum naturam sed nunc
quemadmodum ad compositionem
supra de substantiis et de coloribus
fecimus sic et nunc omnia eius ypo
stasis componentem ex ordine habet.
Quoniam autem ex hiis que ... in
tuor que observantur in ypostasi
si omnium ultimum quod est equale
ex tribus secundum naturam manentibus
inequale fit quartum.
Quid significat alba ypostasis
Huiusmodi si et continua et inequalis
significat infirmitatem virtutis.
Non enim potuit digerere omnia
natura simul. sed reliquit unum in
digestum eo quod omnibus diebus
digestio non fit. sed aliquando quidem
digestum sedimen aliquando quidem
indigestum.
Rursus convertamus et continuum
ut sint conversa duo. scilicet ut
non sit ypostasis continua neque equalis.
Quid significat alba ypostasis
Hec prior et non continua et inequalis
minus digesta ut deficientibus
secundum digestionem duobus. non
enim tantum equale dimisit sed
et lene. ut non sit continua sed discreta.
Tradit autem in continuum sedi
mius spiritus pinguius incidens. non
dimittens illud esse equale.
Propter igitur has causas relic
tum sedimen ab hiis duobus mi
nus digestum uno est.
Vertamus rursus igitur in princi
pio conversum. Quid significat
alba ypostasis non continua et equalis.
Esto sedimen non lene sed divul
sum. equale vero hoc tale malum.
eo quod multus sit spiritus et non possit
a natura hec diaforesin digeri.
Rursus autem esto urina non continua
et inequalis hec melior priore enim
enim cotidie dissipatur quemadmo
dum equalis aliquando quidem dispergi
tur. aliquando vero non. et propterea declara
rat minorem esse spiritum divellentem
continuitatem.
Hoc autem ostendamus in exemplo de
ficientis pulsus. Si enim deficiens
pulsus usque ad multos dies im
permanet maius malum est quam co
tidie permutari. hoc enim est inequale.
Ita igitur melius est divulsum
inequale divulso equali. quod et su
pra est audientibus. et de hac quidem
complexione tanta sufficiant.
Quid significat album continuum et equale eneorema
Esto sedimen album quidem urina.
et transmutetur loco ut sit in medio.
quod vocatur eneorema quod est pendens.
Esto vero continuum et equale. hoc
indigestum mediocriter est. non
enim valuit natura digerere ut
inferiorem acciperet locum. hoc est
digestum est. sed participatio alicu
ius spiritus incidentis elevavit ipsum
circa mediam regionem.
Quid alba nubes et continua et equalis.
Si vero multus spiritus fuerit impellit
sedimen. et super mediam fert regi
onem occupans superiorem sup
erficiem et vocatur nubes quasi a me
tafora nubium. ea nubes que su
periorem locum occupaverit. alba ex
sistens in febribus spumosos co
lericos humores significat et
Si in febre continua al ... alter
ba urina nubes spumosas habens
malum valde. significat enim
dextras ypocondrias dolere.
Si vero in febribus causon nigras nu

tes habet in quartana natura trans

Si uero non omnino fuit [illegible] mutans. tempus naturale locum accepit locum. significat perfectam digestionem que est secundum naturam ypostasis.

Ita [illegible] dicta sunt [illegible] ypostasi [illegible] dicta est [illegible] cum [illegible] positione sola enim non est differentia.

Itaque manifestum est quoniam ex loco [illegible] nichil dicemus quam [illegible] significatio permutetur igitur albus color ex ypostasi et sit nigra hec tale malum. Si si fuerit quidem in nube nigra minus malum. Si uero in eneorimate maius malum. Si uero in ypostasi perfectum malum. Similiter et

Si enim album et [illegible] in albo. nuum et equale fuerit ypostasi bonum. Si uero nubes minus bonum. Si uero eneorimata manifestum et melius bonum. et de trium quidem positione sufficienter dicta sunt. Quoniam autem diximus de tempore et substantia et loco. reliquum est ut apponamus de colore.

Erat autem secundum naturam color sedimentis albus. hoc tamen non fit album. sed nigrum aut liuidum. aut pallidum. aut subrubeum aut rubeum.

Quid significat subrubeum et rubeum sedimen.

Subrubeum ergo ab aquoso sanguine fit ut supra dictum est. et significat sedimen indigestionem sed non mortem. Rubeum uero factum a sincero sanguine significat digestionem. et siquidem fuerint moderatum neque habundantiam habens neque indigentiam sine periculo maxime.

Quoniam igitur neque subrubeum [illegible] est periculum quia familiare est [illegible] proprium non materie aquosi sanguinis proprium eiusdem et sanguinem [illegible] periculum non adducet.

Quod uero indigestionem significat et propter hoc et tempus et hec manifestum est expectare.

Horum hii quidem prauus sanguinem sunt ut flegma [illegible] hii uero cum sanguine [illegible] rubeum et [illegible] melancolicus humores medius uero sanguis in medio amborum est.

Quando igitur subrubea apparet urina significat ab aquoso sanguine habere colorem. Aquosus uero sanguis prauus sanguine propterea indigestionem significat. non enim perfectum apposuit natura sanguini aquoso colorem. Manifestum est igitur quoniam nequaquam digestus est. indiget igitur tempore natura ad digestionem aquosi sanguinis.

Rubeum uero sedimen et crisin futuram in septimo die significat. Si enim in quarta superius nubem habet urina rubea. et alia digestionis signa. vii. die manifestum quoniam egritudo iudicabitur. quid ergo significet rubeum et subrubeum dictum est.

Quod significat sedimen liuidum.

Frigiditatem et mortificationem manifestat uirtutis. est autem dicere et aliter.

In acutis enim urina liuidam ypostasin habens in superuenienti die non sine periculo.

Quod significat uiride sedimen.

Viride sedimen uero [illegible] significat calorem plurimum. et kakoethe egritudinis.

Quod significat subnigrum sedimen.

S[illegible] [illegible] defectum [illegible]

nigro. in febre enim causon. urina
subnigra eneorimata habente
excitat insania et fluxus sangui
nis plurimum supueniunt et ten
sis cum rigore et sudore.

Quid nigrum sedimen significat.

Nigrum uero aliquando quidem indi
cat frigiditatem. aliquando uero calo
rem. determinentur autem ita. si
quidem precessit liuidum. deinde si
factum est nigrum. frigidam habet
significationem. Si uero citrinum
precessit secutum est autem et nigrum
manifestum quoniam a calore factum est.

Quoniam autem albus color bone y-
postasis creditur esse signum nos
scire oportet quoniam albus color mul-
totiens deludit artificem qua-
si sit ypostasis cum non sit. sed
et crudus humor albus in sedi
mine apparet. et pus album deci
at artificem quasi ypostasis bona.
sed hec quidem odore discernuntur. fe
tidum enim. sed in lumbis ulcerati
aut uesica. aut epate. aut aliqua
alia particula per urinam euacu
atis. et pus emittitur quemad
modum dicit ypocrates.

Si sanguinem mingit aut pus. lum
borum aut renum. aut uesice ul
cerationem significat et rursus.

Quibuscumque in urinali uirga pu-
stule nascuntur. hec sanie facta et
erupta solutio fit. manifestum
est quoniam sanie per eandem uiam eua
cuata. crudus uero humor et in
equali substantia determinatur sedimini.

Non enim est continuum ipsum sedi
men crudi humoris. sed uidetur dis-
solutum in minima arena.

Hec quidem dicta sunt ut non deci
piatur artifex in colore. sed di
scernat ypostasim et a sanie et a
crudo humore.

Si enim sanguinem aut pus mi
git et squamas et odor grauis i
sit. aut lumborum aut uesice ulce
rationem significat. sed et arena
sa in urinis sedimina diutina
uesicam aut lumbos litiasim
habere significant et aliter.

Si sanguinem mingit lumborum
aut renum aut uesice ulcerati
onem significat.

Hec quidem diximus ut non de
cipiatur artifex in inspectione
sediminis facta a sanie et a cru
do humore.

Et quatuor quidem differentias
exquisiuimus et colorem. et lo
cum. et substantiam. et tempus.
reliquum est ut hec secundum partes
quatuor demonstremus in de
scriptione sic. **Alba ypostasis
continua et equalis. alba ypostasis
continua inequalis. alba ypostasis
non continua equalis. alba yposta
sis non continua inequalis.**

Hec quatuor descriptiones differen
tie sediminis. quoniam autem sedimen
tis diximus hic locum quemadmo
dum et apparens manifestat. ali
enim inferiorem locum habet et
ypostasis nominatur. aut me
dium et eneorima dicitur. aut su
periorem et nephiles uocatur. et cau
sas omnium propter quas ipse accepit
locos et significata eorum diximus
et in descriptione eius que infe
riorem accepit locum ypostasis dif
ferentias exposuimus ad eundem
modum et in media ypostasi que
eneorima uocatur faciamus et
eius differentias in descriptione ita.

**Album eneorima continuum
equale. album eneorima continu**

um inequale. album encorima non continuum equale. album encorima non continuum inequale.

Iste enim encorimatos differentie sunt quas in descriptione exposuimus. procedens vero oratio docebit significata uniuscuiusque differentie quod significet. Secundum vero tertiam differentiam sciuimus superiorem locum urine tenentem que et nubes nominantur. et huius igitur differentias in descriptione exponamus. et quid significent subsequenti oratione docemus. et significata eius non pretermittamus. est igitur et ei descriptio sic.

Album nubes continua equalis. album nubes continua inequalis. album nubes non continua equalis. album nubes non continua inequalis.

Et de complexionibus quidem differentiarum urinarum ypostasis diximus nichil pretermittentes et in descriptione exposuimus. quoniam autem humanum corpus ex tribus constitit ex spiritibus et humoribus et firmis partibus. humores vero corpus constituentia secundum humores et corporis superfluitates. Ut etiam quidem putrefactus humoribus per urinas exeuntes sufficienter exposuimus.

Dicamus igitur nunc que ex ipsis firmis partibus corporis inveniuntur ut perfecta et non minoris habens doctrina fiat de urinis.

Et enim et earum firmarum partium quedam molliores sunt et liquefacte in olei substantiam aut aliquam aliam formam assimulantur.

Quoniam ergo pinguedo et caro molliora firmarum partium sunt et humidiora. primum quidem resoluit febris pinguedinem. ut omnium firmarum partium solubilior est. deinde carnem. pinguedinem vero liquefacta in olei substantiam transmutat calor. et quoniam eadem non similiter resoluitur. sed habet quodam principium resolutionis et ascensum et statum. uideamus tempora eius cognitione.

Et differentia oleaginarum.

Principium quidem oleaginarum urinarum olei urinarum colorem habentes. augmentum vero apparentes ut oleum. status vero oleagine. ergo olei colorem habentes principium liquefactionis declarantes. quasi aquose apparent.

Que vero apparent ut oleum tempore augmento faciunt mixtionem perfecti colorem habent olei ad urinam. oleagine vero facte que in statu fiunt. tote omnino urine et in colore et in substantia velut oleum fiunt.

Urina in febribus oleaginea subnigra veniens in casione ex spasmo et mortem significat. Urina autem pinguedo urinalis alia est secundum plures enim dividitur partes. aut est secundum lumbos circumvolutum et quasi si eos oportet hec circa lumbos pinguedine resoluta et per urinas pinguedine exeunte magis simul erat fiet. quam ei que in toto corpore pinguedine ex quo hec quidem per urinales meatus fiant. hec vero longe abhis ypocrates discrete considerans scripsit ita in amphorismus. Quibuscumque pinguescit in men et multum hi nefritici significat.

Manifestum est autem quoniam lumborum pinguedine resoluta hic fit et alia.

Urina in causon pinguem yposthasin habens mortem significat. Sine febribus vero senibus hec tale

factum per ipsa plaga significat.

De de oleaginis quidem urinis ex liquefactione pinguedinis facte sufficiunt que dicta sunt.

Quid significat petaloidis ypostasis.

Quoniam quidem solide corporis partes habent in se ipsis et longitudinem et latitudinem et profunditatem. quecumque quidem in superficie radiuntur quasi quedam petala in urinis apparentia vesice talia esse demonstrativa. denominationem autem habent ex hiis quod similia sunt petalis que extrinsecus detractis fiunt.

Secundum suppositum vero modum et ex luminibus determinatur. Si enim fuerit febris et urina petaloides substantias habens totum patitur corpus. Si vero non sit febris vesice passio.

Hec et indigestione et digestione determinantur: Si enim cum indigestione totius corporis malum. Si vero digestio fit vesice malum. Quid significent furfurey

Quando vero febris occupat furfurey et profunda vasorum ypostases. furfuree fiunt et grossiores petaloidis sunt. tales igitur predictis ypostasibus secundum eundem modum significative et vesice passionem esse et totius corporis.

Si enim assit febris totius corporis malum. Si vero non vesice et siquidem indigestum sit totius. si vero digestum vesice sicut ypocras dicit. Quibus autem in urina pingui furfurea conveniunt his vesica scabiatur [illegible] urina.

Quid significant crimnoyda ypostasis

Si vero occupat febris secundum corporis tres divisiones. et secundum longitudinem et profundum et latitudinem huiusmodi furfurea [illegible] fiunt et vocantur crimnoida.

Sicut autem hec tale si aliquis sub[illegible] levans [illegible] tamen [illegible] crescere [illegible] crimnoida [illegible].

De hiis igitur et que [illegible] apparent denominatur [illegible].

Fiunt autem huiusmodi crimnoides urine aut propter liquefactionem [illegible] vasorum vehementem aut propter [illegible]tionem sanguinis. Si siquidem [illegible] fuerint solute est passio. Si autem rubee sanguinis [illegible] dicit ypocrates. In febribus acutis urina colica crimnoides et alias habens ypostases malum est aliter.

In febribus diuturnis urina crimnoidam ypostasim habens aliis salutaribus existentibus discessum significat.

Urina in febribus crimnoides habens diuturnam egritudinem significat.

Et de grossioribus quidem ypostasibus que in urinis fiunt et apparent sufficiunt que dicta sunt.

Fetida vero De fetentibus urinis. urina differentiam significat.

Urina mali odoris et [illegible] humidorum putredinem significat. Et rursus in febribus aquosa et alba urina in albis crimnoida [illegible] fetida [illegible] et aliter. Urina in febribus acutis pinguis nigra et fetida [illegible] vesica habente mortem significat. et aliter. Urina [illegible] habens gravem liquefactionem significat. Significat vero putredinem et mortificationem nature. Et de huiusmodi quidem urinis suffi-

cantur que dicemus.

Quod autem per urinam ... pinguedinis cum colore ... complexionis ... fieri ... urine ... eius effusionem ... et substantie ... colore ... significabit ... singula ... expon[e]mus.

Et quoniam sedimen sedimen subrubeum est pingue manifestum quoniam a digestione tale factum est autem ex habundantia pinguium et calidorum humorum. Secundum hec autem contrarium substantiam sedimen convenire non potest.

Iungamus igitur ipsum pinguem effusionem cum ypostasi et subrubeo colore et rubeo in complexionibus enim his indigestionem significantes colores convenire non possunt.

Inspiciamus igitur complexionem faciat cum subrubeo et rubeo colore. Cum autem hec ab aquoso sanguine fit. hic vero ex perfecto.

Oportet autem cognoscere quoniam quidam colores conveniunt in substantiis effusionis ipsius et in ypostasibus non tamen perfecti. quomodo in substantiis fuerunt. sed in ypostasibus tamen imperfecti.

Quid significat sedimen pingue subrubeum cum pingui substantia.

Hec complexio constat quemadmodum superius dictum est et significat longitudinem egritudinis velut si sit urina subrubea et ypostasis subrubea et cetera. Quod sedimen pingue rubeum cum pingui substantia.

Et hec complexio constat et significat multitudinem sanguinis etiam ex substantia et sedimine.

Quod sedimen pingue nigrum.

Complexio cum pingui substantia et ea constat et monstrat adustio-

nem et sedimen substantiam et in sedimen. Similiter autem et cum coloribus contingentibus coniungi et substantie et sedimini eadem significata declarantur superfluitatis et in digestione corporis mediocritate utrorumque. sed substantie et sediminis cum sedimen naturam coloribus sit cum rufo et subrufo. Et enim hoc significabit perfectam digestionem et in substantia et in sedimine et in colore. Et de urina que in dicta sunt et sedimen generalia et speciales differentias convenienter exposuimus.

Incipit liber philareti de negotio pulsuum.

INTENTIONEM HABEMUS in presenti conscriptione de pulsuum negotio compendiosam facere traditionem. et dicere primum quid est pulsus. et que utilitas. et quid est arteria. et quare vocatur arteria. et unde oritur. Incipiendum est ergo a primo. Quid est pulsus. Pulsus est motus cordis et arteriarum que fit per diastolem et sistolem. fit vero in refrigerationem innati caloris et egestionem fumose superfluitatis. Cum enim dicit efficientiam pulsuum et vitalis virtutis faciens motionem arterias movens. et in ... obediens. Quid est arteria. Corpus oblongum ...

tundum instar canal' duabus
tunicis consistens. a corde inci
piens. 7 in omne corpus diui
sum aerem 7 spm continens.
vñ dicitur arteria' apparatorium
.i. suans aerem uitalem. hec uõ
a sinistra auricula cordis que
dicitur adorti exoritur que scin
ditur dupliciter. et hoc quidem deor
sum fertur p interiora. 7 diuidit'
dextra 7 sinistra ad coxas et usq;
ad pedes et ad digitos. Alterum
uõ rursus sursum fertur 7 diui
ditur simul'r dextra et sinistra i
manus et caput. et qd quidem
ad caput fertur facit arterias
que carotide. Qd uõ in dextra et
sinistra intrinsecus fertur ten
dit ad brachia 7 cubitos. et usq;
ad extremos manuum digitos.
Intentionem uõ hec p̃sens con
scriptio cognitiones a pulsuum
motione et causas ostendere.
Quotiens mutatur pulsus' tri
pliciter. Ab his q sm naturam.
et contra naturam. et que nõ
natura. uelut crasib; uirorum et
mulierum. et etatib; et aliis cõiu
gatis. hominu. hii eni quidem
mares. hee uõ femine. et horum
tpõrum hii quidẽ calidiores scdm
crasim. hii uõ frigidiores. 7 hii
quidem graciles natura. hii uõ
pingues 7 carnosi. Et uiri qdẽ
mulierib; omino calidiores 7
fortiores scdm naturam sunt.
Merito igit' pulsus in eis ue
lociores et uehementiores. Muli
erum ut frigidiorũ tardiores
et leniores. In utrisq; uõ horum
dico uiris et mulierib; inten
sa crasi. intenditur 7 pulsus. I
calidiori uõ maiores 7 uelocio
res. Calidum eni uelociter mo
bile. In frigidiori uõ minores
et tardiores. Frigidum enim
tarde mobile. Habitudines is
in utrisq; inueniunt' gracile et
carnosum in gracilib; multis
latent tactu pulsus. In pigui
b; uõ 7 carnosis humiliores.
Considerandum igit' comũe
ta. uelut regiones. tempora. e
tates. particulares cõstitutiões.
et ẽ dicere. In temporib; quidẽ
anni. iiii. existentib;. uere. esta
te. autũpno. hyeme. horũ bene
tempata sũt uer 7 autumpnus.
Distempata uõ hyemps 7 esta'.
Merito igitur uere 7 autũpno
pulsus et magni sũt 7 forte' ual
de pp' tempamentũ qualitatis.
Manifestum ẽ qm scdm etate'
pporcionalit'. In estate uõ uelo
ciores 7 spissiores scdm unam
quãq; etatem necessitate indu
cente pp'ter continentis nos ex
trinsecus aeris caliditatem. In
hyeme uõ rariores 7 tardiores
pulsus sũt pp' continentis fri
giditatem aut constrictionem.
Similiter aũt et in unaquaq;
regione scdm illius crasim. et
pulsus cõmittant'. Calidior si
quidem magnos 7 ueloces fac
pulsus. frigidior econtrario.
Dicam' autem et de etatib;. Si
igitur etates differentes sũt.
et pulsus eorum different' moue
buntur. Puerorum siqdẽ pulsus
ueloces sunt 7 lenes 7 spissi. Se
cundum magnitudinem uõ
et fortitudinem medii. et uelo
ces qdem qm scdm substantiã
habundat in eis naturalis ca
lor. Spissi uõ pp'ter habundan

tem caliditatem. in eis secundum
quantitatem. lenes vero quoniam im
perfecte sunt in eis uirtutes. Vi(de)a
mus enim quoniam ex imbecillitate ui
tutum lenes fiunt. Senum vero
econtrario tardiores et rariores quan
tum ad pueros propter eorum in eis im
becillitatem et frigiditatem que est.
Agonizatiorum vero magni et fortissi
mi eo quod fortes in eis magis ui
tutes. Similiter autem et temporum
qualitates commutant crases et pul
sus. Sicut enim predictum est con
tinens commutat contentum ad
eius crasim. In pregnantibus
vero pulsus parui sunt et spissi
et ueloces. parui quidem eo quod
grauetur uirtus ex fetu. Spissi
uero et ueloces propter inducentem
necessitatem pregnantis et fetus.
In sompno uero fiunt pulsus et
minores et leniores. Manifestum
est autem quoniam naturali calore in
grediente ad profundum. In su
peruenientibus vero crasibus ad sup
uenientia mutantur et pulsus.
Similiter autem et in gracilibus ut
quando secundum naturam uirtus patitur.
aut secundum subitam alicuius princi
palis partis. aut ab aliqua causa
faciente et grauante eam. Ven
iamus igitur ad ea que non na
tura. hec vero sunt gimnasia. bal
nea. cibi multi. uini potio. aque
multe potio. Similiter et in hiis
que preter naturam. hec est cau
sis. egritudinibus et accidentibus.
Similiter secundum predicta oportet. Sa
ciendum enim quoniam que secundum natu
ram. et que non natura si immo
derate fiant. in id quod preter na
turam uertunt pulsus.
Cum igitur ingrederis ad egro
tum quem numquam uidisti. attende
primum quidem si masculus aut
femina est. Et si masculus consi
dera pulsum masculi. Si uero fe
mina femine. Deinde naturam
laborantis et etatem eius. et post
hec tempus anni et regionem et
comparans omnia et coniectans
qualem pulsum oportuit habere
laborantem quando sanus erat. Hinc
cognosces diligenter magnitu
dinem preter naturam facte con
uersionis pulsus.
Primum genus pulsuum secundum
quantitatem dimensionum trium
consideratur: i. secundum longitudi
nem et latitudinem et profundita
tem. Conueniunt igitur iste aug
mentatus secundum tres dimensiones
transcendens modum dicitur magnus.
Secundum genus pulsuum se
cundum quantitatem motionis ar
terie diastolis et sistolis. in quo
consideratur uelox et tardus et me
Tertium genus pul ... diocris.
suum. secundum tenorem uirtutis
in quo consideratur fortis et debilis.
et mediocris. Siquidem enim acci
piens magnitudinem. facit uali
dum. Quando enim dominatur uirtus
causarum tunc magis fit ualidus.
et econtrario.
Quartum genus pulsuum secundum
consistentiam organi. dico autem
arterie corporis in quo considera
tur durus et mollis et mediocris.
Quintum genus pulsuum secundum
quantitatem quietis in quo con
sideratur spissus et rarus. breue
enim tempus quietis significat
spissum. longum vero rarum.
Sextum genus pulsuum propter
equalitatem et inequalitatem

que consideratur et in uno pulsu et in pluribus. In uno quidem ut in caprizante. Que uero in pluribus fit dicitur contentiosa inequalitas. Ubi uero inequalitas [illegible] inordinatio ut in omnibus. Aut enim decidit una percussio aut incidit et hec fit grauata et afflicta uirtute ab aliqua causa.

Septimum genus pulsuum secundum ordinationem et inordinationem. In eo enim equali pulsu inequalis fit. et inequale secundum periodos inordinatio et sic uniuersus consideratur secundum unam percussionem et reditionem.

Octauum genus pulsuum secundum plenum et uacuum. hoc est arterie figuram. omne enim uas aut plenum aut uacuum est.

Nonum genus pulsuum secundum concordiam in quo mensuratur proportio temporis ad tempus unde cognoscuntur deficientes et excedentes.

Decimum genus pulsuum est secundum calorem qui redditur per totum corpus arterie in quo consideratur qualitas supposite materie corporis per tactum uelut distemperati et moderate.

Dictis decem generibus pulsuum. dicamus igitur paucas differentias eorum. Superius enim ad diligentiam eorum peruenire uoluerint sunt qui [illegible] libri sunt de pulsibus negotio. ego longitudinem parcens in paucis capitulis paucas quasdam differentias et causas pulsuum in breui dicam. Propter quam causam pulsus [illegible] uariatur moderatus [illegible] secundum naturam cordis et [illegible] particularis. Quid differt saltus a pulsu? Quod saltus quidem propter inordinatam spiritum fit in omni corpore. pulsus in operatione uirtutis mouetur et in arteriis solis. Quid differt magnus pulsus a ualido? Quia magnus quidem secundum tres dimensiones consideratur. Ualidus uero secundum motionem tenorem enim uirtutis significat. Quid differt spissus pulsus a ueloci? Secundum continuum et discretum. Spissum enim et continuum dicimus. Uelox uero discretum uelut si curat aliquis uelociter et sistet. Quid differt rarus pulsus a tardo? Quoniam rarus ex infirmiori magis fit uirtute. tardi enim pulsus sunt difficiliores. Quot sunt differentie in diastolen pulsuum? viii. Magnitudo. Paruitas. Ualitudo. Debilitas. Uelocitas. Tarditas. Duricia. Mollicies. Quot sunt iudicatiua pulsuum? duo. Intellectus et sensus. Sensus quidem iudicat presentia. Intellectus uero facta et futura. Quot sunt efficientie pulsuum? duo. Uirtus faciens et mouens corpus uasis et utilitas propter quam mouetur. Quot modis consideratur inordinatus pulsus? Quadrupliciter. Secundum magnitudinem. Secundum ualitudinem. Secundum uelocitatem. et secundum spissitudinem. Quid differt inequalis pulsus ab inordinato? Quoniam inequalis quidem in uno pulsu consideratur et in pluribus. Aut enim secundum diastolen unam et sistolem. aut secundum plura congregata que dicitur contentiosa inequalitas secundum multitudinem pulsuum considerata. Inordinatus uero fit secundum ritmum.

Quid differunt deficientes pulsus ab incidentibus. Quia deficientes magis ex infirmiori virtute fiunt gravata enim et deficiente virtute deficientes fiunt. Incidentes vero pugnante et resistente. Continet enim se spiritum excitans volens repellere contraria et videntur contrarii esse deficientes ab incidentibus. Quid differt spasmosus pulsus a ramoso. Quia in spasmoso quidem tenditur arteria ad instar corde tense. In ramoso vero tenditur dextra et sinistra. Quomodo fiunt fluctuantes pulsus. Ex habundantia continenti magis humoris infundentis corpus arterie sicut in yposarca ydropicis. Quid differt caprizans pulsus ab impulsante. Secundum quod quidem caprizon in una diastole differenter facit motiones ut capra sursum saliens saltat pedibus in aere. Hoc vero fit virtute coacta et gravata ab aliqua causa tribulante eam. Bis pulsans vero et secundum eandem pulsat percussionem. Hoc vero fit propter duriciam corporis arterie. Repercutiente enim et rursus recurrente spiritu in secundam venit percussionem ut in incude mallei. Quid differt vermiculosus a formicante. Quoniam vermiculosus quidem plerumque convertitur et venit ad melius et manifestam habet magis inequalitatem. Formicans vero non contenta iam virtute sed dissoluta et defecta fit et mortem significat. Et hec sufficiant nobis ad presens.

Incipit tegni Galieni de corporibus sanis et egris et neutris et causis et signis.

TRES SUNT OMNES DOCTRINE

Que ordine habentur. Prima quidem ex finis notione que secundum dissolutionem fit. Secunda vero ex compositione eorum que secundum resolutionem inventa sunt. Tertia vero ex diffinitionis dissolutione cui nunc insistimus. Appellare autem licet huiusmodi doctrinam non solum diffinitionis dissolutionem sed apertionem ut quidam alii nominaverunt aut resolutionem aut divisionem ut alii quidam aut explicationem aut expositionem ut alii. Conati sunt ergo quidam erofiliorum huiusmodi facere doctrinam quemadmodum eraclides erithreus. Conati sunt et eam que secundum compositionem ipsi herofili et quidam herasistrateorum et atheniensis athaleus. Nullus tamen ante nos scripsit eam que ex finis notione incipiat ex qua artes omnes consistunt secundum rationem. Sed illam alibi pertransivimus. Hic vero diffinitionis facimus doctrinam. Que quantum relinquitur ab ea que per resolutionem fit et ratione [illegible]

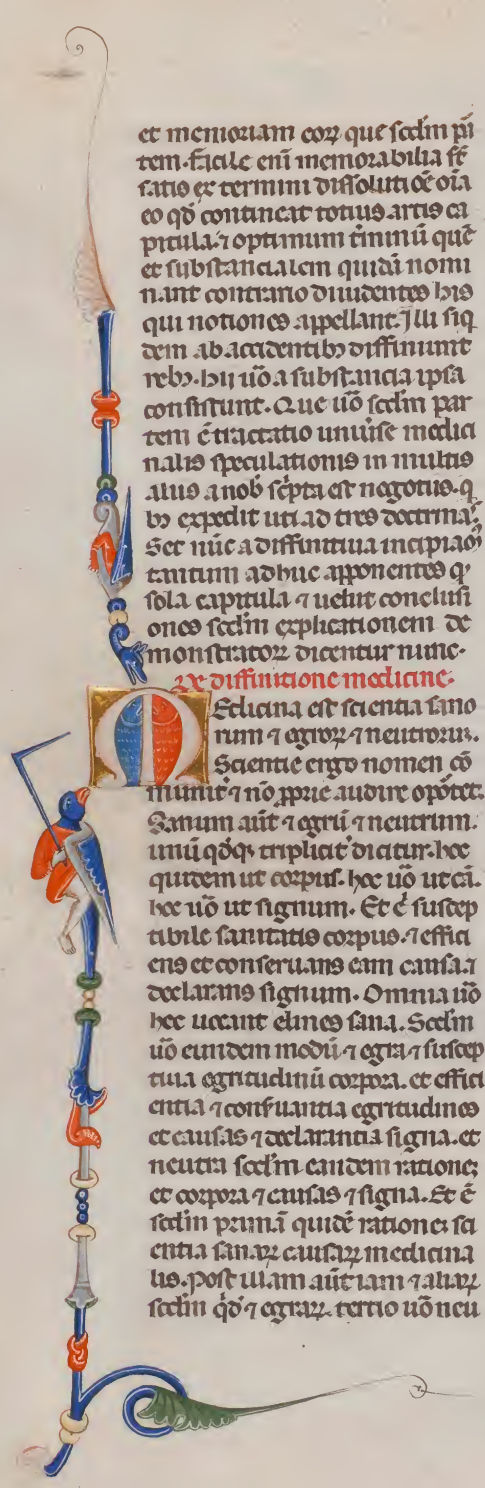

et memoriam eoꝝ que ſecim pi
tem. Fiale enī memorabilia fē
ſatis ex termini diſſoluti cē oia
eo qđ contancat totus artis ca
pitula. ꝙ optimum finim ū quē
et ſubſtancialem quidā nomi
nant contrano diuidentes his
qui notiones appellant. Illi ſiq
dem ab accidentib⁹ diffiniunt
reb⁹. hm uō a ſubſtancia ipſa
conſtituunt. Que uō ſecim par
tem ē tractatio unuſe media
nalis ſpeculationis in multis
alus a nob⁹ ſepta eſt negotiis. q
b⁹ expedit uti ad tres determa
ſer nūc a diffinitiua inapiaō
tantum adhuc apponentes q
ſola capitula. ꝙ uelut concluſi
ones ſecim explicationem de
monſtratoꝝ dicentur nunc.

De diffinitione mediane.

Mediana eſt ſcientia ſano
rum. ꝙ egroꝝ. ꝙ neutroꝝ.
Scientie ergo nomen cō
mune. ꝙ nō ꝓprie audire oꝑtet.
Sanum aūt. ꝙ egrū. ꝙ neutrum.
unū q̄q; tripliciat dicatur. hec
quidem ut corpuſ. hec uō ut cā.
hec uō ut ſignum. Et ē ſuſcep
tibile ſanitatis corpus. ꝙ effica
cis et conſeruans eam cauſa. ꝙ
declarans ſignum. Omnia uō
hec uocant eliones ſana. Secim
uō eundem modū. ꝙ egra. ꝙ ſuſcep
tiua egritudinū corpora. et effi
cientia. ꝙ conſeruantia egritudines
et cauſas. ꝙ declarantia ſigna. et
neutra ſecim eandem rationem
et corpora. ꝙ cauſas. ꝙ ſigna. Et ē
ſecim primā quidē rationem ſa
cientia ſanoꝝ cauſaꝝ mediana
lis. poſt illam aūt iam. ꝙ alia
ſecim q̄d. ꝙ egraꝝ. tertio uō neu
traꝝ. ꝙ ꝑ hec corpoꝝ. primū q̄dē
et hic ſanoꝝ. deinde egroꝝ. debic
neutroꝝ. ꝙ de ſignis uō ſecim eā
dem rationem. In actionib⁹ uō
primus quidem eſt corpoꝝ cogni
tio ex ſignis manifeſtum. poſt
hec uō. ꝙ ex cauſaꝝ inuentio. ſi
ſim. ꝙ efficacis. ꝙ declarans. et ſu
ſceptiuum dupliciat unūquodq;
dicatur hec quidem ſimpliciat ſi
uō ut nūc. ſaendū utroq; eſſe
ſcientiam mediana lem. ꝙ ſim
uō ſimpliciat. dupliciat dicatur. ſi
uō ut ſemp. ꝙ hec ut multū. et eſt
coꝝ utrumq; ſcientia mediana
lis. Neutrum uō. ꝙ cauſam et ſi
gnum. et corpus. ꝙ q̄ ſimpliciat
dicatur. et qđ nūc tripliciter unū
q̄q; dicatur. hec quidem qđ neu
tro contrariorum participet. hec uō
eo qđ utriſq;. hec aūt eo qđ aliq̄n
hec. aliquādo uō hec. hoꝝ uō ꝓꝓ
ſim duos modos dicatur. aliq̄ndo
qđē participando utriq; contra
riorum equaliter. aliq̄n uō amplius
altero. Eſt aūt et de toto ciuium ō
dubitatio quedam ſim locatōq;
quam. ꝙ ipſum oꝑtet determi
nare. In eo enī qđ dicat mediana
ſcientiam ſanoꝝ cē. ꝙ egroꝝ
et neutroꝝ ſignificat qđē
et omniū partium. ſignificatiue
et quarūdam. ſignificatiue aūt
et qualium. Sed omnium quidem
incomprehenſibile. ꝙ impoſſibi
le. Quorundam uō imperfectum. ꝙ
non artificiale. Qualium uero
et artificiale ſimul. ꝙ ſufficiens
ad omnes artis partes. Qđ uō
tinendiam in diffinitione me
diane. In apiam igitur a corpori
bus primū qualia ſana. ꝙ egra. ꝙ
neutra contigit exiſtentia. ꝑ

hec vero de signis et causis horum pcantamus.

De sano corpore.

Sanum est simpliciter corpus eucraton quidem existens a generatione ex simplicibus et primis particulis. coequale vero hiis que ex ipsis componuntur organis. Sanum vero nunc est corpus quod secundum presens sanum est. est autem et hec secundum quod sanum tempore eucraton et coequale. non secundum primam eucrasiam et coequalitatem. sed secundum propriam ipsius sani corporis. Semper tale est maxime eucraton et maxime coequale ab optima compositione derelictum non multo.

De egro corpore.

Egrum vero simpliciter est corpus a generatione aut distemperatum in hiis que similes partes habent. aut non est coequale organis. aut utrisque. Egrum vero ut nunc est corpus egrotans in quo dicitur tempore tale existens manifestum est autem quod et hec secundum quod dicitur tempus esse egrum. aut distemperatum est in similes habentibus partes. aut inequale organis aut utrisque. Et semper quidem egrum est quodcumque ex generatione est aut distemperatum satis existens ex simplicibus particulis. aut omnibus aut quibusdam. aut maxime dominantibus. aut etiam organis inequale. et similiter aut omnibus aut quibusdam aut maxime dominantibus. Quasi multum egrum est corpus ab huiusmodi quidem malicia derelictum. nondum vero in medio constitutum.

De neutro corpore.

Quoniam autem et neutrum corpus tripliciter dicebatur hoc quidem eo quod neutra extremarum dispositionum participet. hoc vero utraque. hoc autem aliquando quidem hac. aliquando vero hac. secundum primum quidem significatum neutrum erit corpus medium vere existens sanissimi corporis et egerrimi. Et huius quidem hoc simpliciter tale quoniam ex generatione ita constitutum est. hoc vero nunc quodcumque in presenti tempore medium vere existit et sanissimi corporis et egerrimi. Eius vero quod simpliciter hoc quidem semper tale quoniam in omnibus etatibus permanet tale. hoc vero ut multum mutationes quasdam accipiens. Secundum vero secundum significatum neutrum erit corpus contrariis simul dispositionibus participans ex generatione. aut secundum unam partem aut secundum duas differentes. Secundum unam quidem. si secundum alterum oppositionem eucraton fuerit efficativorum qualitatum. aut secundum utrasque quod scilicet circa formationem. aut magnitudinem. aut numerum particularum. aut positionem lapsum. aut econverso in hiis quidem correptum omnibus aut quibusdam in ceteris vero delinquens. In differentibus vero partibus et secundum omnes oppositiones potest aliquid contrariorum participare simul et semper quidem tale. secundum omnes etates manens simile. ut multum vero est quod et permutatum secundum aliquid. Ita vero et quod nunc neutrum erit secundum corpus secundum significatum. aut eo quod circa unam partem hec habeat sana. hec vero egra inherentium ei. aut circa differentes partes. Secundum vero tertium significatum neutrum erit corpus. quod quidem modo sanum. modo

uero egrum in parte fit quem
admodū aliquibus iuenit. pue
ris qdem existentibus sanos esse
adolescentibus uō factis egros. a
ut econuso in uno uō tempore
ita neutrum uere qdem nō con
tingit consistere. secdm latitudi
nem uō contingit. Sanum uō
qm nunc dupliciter dicitur. Sa
num ergo et egrum et neutrum
corpus quotiens dicitur et qua
le unūquodque sufficienter determi
natum est. de signis uō deincep̄s
dicendum. **De signis. s. et c. iii.**

Sunt autem et horum sana quidem q̄
cumque presentis sanitatis sunt
demonstratiua. et future prono
stica. et prius facte rememorati
ua. egra uō et p̄sentis egritudi
nis demonstratiua et future p
gnostica. et p̄us fc̄e rememora
tiua. Secdm hec uō et neutra que
neutrarum dispositionum demō
stratiua. et pgnostica. et reme
moratiua. et que secdm aliqd
quidem sanam. secdm aliquid
uō egram declaratiua disposi
tionem. Et hec uō secdm tēpa
similiter sanis et egris. appellā
tur autem aliquā a ueteribus medicis
omnia hec pgnostica signa. a
si presentium aut futurorum de
claratiua. et utilitas magna
qdem ostratiuorum et pgnostic
corum. minor uō rememoratiuo
rum. Existentibus igitur corpo
ribus sanis. his qdem simpliciter
his uō nunc que et sana dicuntur
simpliciter sanorum corporum du
plicem diximus esse differenti
am. hec quidem semp eorum esse
talia. hec uō ut multū. Semp
qdem quecūque optimā habēt

compositionē. ut multum uō
quecūque ab hac nō multum de
ficiunt. Cognitiones uō eorum et
ab inherentibus secdm subē conū
ratione oportet fieri. et ab his
que ex necessitate hec consequū
tur effectibus et causis que et acci
dentia uocamus ipsi. **Optime**

Substantia quidem **composi**
tionis ipsa eorum que in op**timis sig.**
tima compositione contempran
tia similes qdem habentium par
tes in caliditate et frigiditate. et
siccitate et humiditate. Orga
nicorum uō in quantitate et qua
litate componentium ea. et ad hec
in formatione et positione par
ticularum uniuscuiusque et organi
totius. Ab his uō que ex necessi
tate sequuntur. similes quidem
ptes habentia quantum quidem
ad tactum in duricia et mollicia
a medietas nob̄ est signum.
quantum uō ad uisum bonus
color. et secdm lenitatem et aspe
ritatem medietas. Secdm ef
fecta uō pfectio qua et uirtute
horum nominamus. secdm eorum uero
que organica consequuntur et in
coequalitate et pulcritudine
totius corporis. organorum au
tem plus et inherentium eis effec
tiuum uirtute. Optime igitur
compositionis corporis demonstra
tiua signa hec sunt. Eorum uō q̄
deficiunt quidem ab hac. sana
uō sunt. hec quidem in similes
partes habentium lapsa sunt tem
peramenta paruum quedam lap
sum. hec uō et in organicorum par
uum aliquod et hic aut omnium.
aut aliquorum. aut secdm utrorum
que. Signa autem lapsuum eadem his

cipiti. seminalia uasa testiculis.
Ipsa uero se ipsa regunt. cartilago.
ossium coniunctio. membrana
glandula. pinguedo. caro. Alie
uero omnes partes commune habent ha
bentes sui ipsius regimen. arteriis.
et uenis. et neruis indigent. Capil
lorum uero et unguium neque regimen
aliquod est. Sed generatio sola. hec
e quidem partium differentie.
Signa uero uniuscuiusque creaseos de
inceps dicentur. principium a ce
rebro nobis facientibus. Sunt uero
v. innata genera cognitionum eius.
unum quidem totius capitis dispo
sitio. Secundum uero sensibilium opera
tionum uirtutis et uitium. Et tertium
operatiuorum. Et quartum principali
um. Et quintum naturalium.
Aliud genus in his omnibus est.
ab his que extrinsecus ei accidit
alteratio. De formatione capitis.

Totius quidem capitis dispositio ex
magnitudine et figura eius ac
cipitur et capillorum. Paruum uero
caput praue compositionis. com
positionis cerebri proprium signum.
Magnum uero non ex necessitate
bone compositionis signum. Si enim
propter uehementiam factum est cum
que inest uirtutis materiam mul
tam et bonam. operantis bonum
signum. Si uero propter solam mate
rie multitudinem non bonum.
Determinandum ergo ea figura
siquidem bone sit forme et his que
ab eo nata sunt. semper est hec bo
num signum. hiis uero que ab eo na
ta sunt. si et collum forte est. et ce
teris ossibus optime dispositum est.
et si neruosum est eius omne et
plenum et uiuidum. propria uero
figura capitis uelut si uideas
speram perfectam ceream ex utraque
parte leniter pressam. Necesse enim
huius talis gibbosa quidem secundum speram
posteriora fieri et anteriora. Recti
ora uero que ex utraque parte. Si uero
secundum occipitium eminentia mi
nor sit alicui considera et neruos
et collum cum aliis ossibus. Secundum
naturam siquidem se habentibus in
digentia materie non uirtutis
imbecillitate taliter factum est. In
exterioribus uero existentibus infirmum
principium. In pluribus uero secundum
occipitium indigentiam. imbecil
litas eorum que dicta sunt sequitur.
et rarum ualde non tale. Grossius
uero secundum occipitium considera caput.
Eodem modo eisdem in toto mag
nato determinatis. In pluribus uero
et hic bona figura facte paren
cephalidos bonum signum. Quam
quidam medicorum posterius cere
brum nominant. Quemadmodum
igitur et est posterius determinatum
formam uelut lauda habentem com
missura. Spine uero est principium
pars hec. et per illam omnium secundum
totum animal neruorum actionum.
ipsam uero posterior pars secundum se in
omnibus paucorum sensibilium par
ticipat. multorum uero operatiuorum. Sic
igitur anterius sensibilium quidem
plurimorum. paucorum uero operatiuorum.
itaque et hec bene disposita perfecta
habebunt naturas unumquodque
proprias. De sensibilibus partibus.

Hec eadem uero et in anterioribus capi
tis. eorum que secundum frontem deter
minati censentur. his que posterius ad
paruitatem et magnitudinem
eius respicientibus et figuram. et
sensus qui sunt in eo ad uisum.
ad gustum et odoratum. alterutrum

cium sunt cognitiones et inuicem
sibi attestantur. et a principiona
ta principii. uirtuti et uitio. et pri
cipio. his que ab eo principibus
tum operationum uirtus et uitium. eius
dem principii solius secundum ipsum
cognitiones. Voco autem principales
operationes eas que a solo princi
pio fiunt. Facilis igitur intellectus
subtilis sube cognitio. Tarditas
uero intellectus pinguioris. Fa
cilitas uero discendi mollis. et me
moria permanentis. Si uero et dif
ficultas discendi dure. obliuio
uero fluentis. et bene mobile in opi
nionibus calide. manens uero frigi
de. Adhuc uero michi uidentur duo
deesse genera cognitionis. que ex prin
cipio suscepi dicere. unum quidem
naturalium. alterum extrinse
cus accidentium. erit autem communis de
utrisque ratio. Nam si euctatus
existit secundum quatuor qualitates.
omnia que sunt dicta habe
bit cum in et superfluitatum. que
que per palatum. aut aures. aut na
res expurgantur. et hec habebit
moderate. et minime ledetur. ad
omnia quecumque extrinsecus cale
faciunt et infrigidant. siccant
et humectant. Talibus capilli in
fantibus quidem existentibus subru
fi. pueris uero subrubei. perfectis uero
fiunt rubei. medii quodam modo
existentes crispi et simplices.
neque calui fiunt facile. Audire uero
oportet que dicte sunt. et que di
cende sunt cognitiones ut in be
ne temperatis habitationibus.
Quecumque uero secundum capillos non in
regionibus tantum. sed humorum
temperancia proportionem habent
temperantie eorum que secundum cerebrum.

Si uero calidius fuerit temperato.
secundum uero alteram oppositionem eu
craton. siquidem plurimum fuerit
calidius. fortiora omnia que dicen
da sunt fiunt signa breui uero
superhabundantia existente leuia
communis uero hec ratio in omnibus
dicta sit michi partibus earum que
in omnibus temperantius discedu
sunt cognitionum. Ex calidi ce
rebri sig.

Deinceps uero signa ei
que in cerebro caliditatis. in
his que prius dicta sunt rubicun
diora et calidiora que circa caput
omnia. et que in oculis uene sen
sibiles. Capilli horum natorum citius
in capite nascuntur. Multum quidem
existentibus calidioribus. bene tem
peratis nigri et fortes et crispi
fiunt. Non multum uero subrubei
quidem primum. unde nigrescunt.
Accedentibus uero etatibus calui fi
unt. et magis plurimum calidi.
Superfluitates uero secundum palatum
et nares. et oculos. et aures breues
et digeste his sunt. Quando in
reprehensibiliter sani sunt. repleto
uero aliquando capite continuo enim
maxime eis quando negligenter
dietam obseruant hec tale acci
dit. plurima quidem sunt non in
digesta fiunt superflua. Replentur
autem et grauantur caput ex calefa
cientibus cibis et potibus et odoribus
et extrinsecus accidentibus omnibus
in quibus est et continens nos aer.
Adhuc autem magis si non sint
solum calida talia natura. sed
et humida. breuibus somnis in
huiusmodi temperantie durantur
ad hec ne profundi ipsi fiant.

Ex frigidi cerebri sig.

Frigi
diores quam oportet cerebri cogni

ricia quidem perfecti, procedenti vero
emarcescunt celeriter. Decaluantur
etiam cito senes effecti, caput autem
fiunt. Vero et canescunt uelocius. Ca
pilli uero eis nobis quidem uene
runt ... et rufi. Accidente
uero tempore ... quidem am
plius frigiditate quam siccitate et
calui fiunt plurimi. Econtrario
uero si accidit ... quidem
amplius dominari humidita
te frigiditatem uero caliditate
parum huiusmodi calui fiunt.

Humidi et frigidi cerebri signa.

Humide uero et frigide crasis cerebri
signum dormientes faciunt et
somnolentos et inutiles sensibus
et facile patientes a frigore et
facile repletur caput et facile pa
cientes catarrhum aut coriza,
neque calui fiunt huiusmodi. Hec
igitur sunt signa eorum que in
cerebro crasis. Ex hiis uero inten
dens ad unumquodque organum sen
sus facies cognitiones sufficientes.
Sufficiet uero in oculis dicere.

Calide crasis oculorum signa.

Quicumque igitur tangentibus ma
nifeste sunt calidi et mouentur
facilius et frequenter et uenas la
tas habent. Calidi sunt hii omnes.
Frigidi uero qui in hiis contrarii.
Et humidi quidem qui mollessi
mi et multe humiditatis. Sic
ci uero qui duri simul et aridi et
leduntur quidem a similibus cau
sis crasi. Facile iuuantur uero a con
trariis moderato usu. Sed hoc com
mune in omni cognitione cra
seos omnis partis meminisse
oportet.

De magnitudine oculorum.

Magnitudo uero oculorum cum propor
tione quidem et operationum ui
rtute multitudinem substantie euacuati
ex qua facti sunt ostendit. Que
uero sine hiis ... substantiam
... non euacuatam declarat.

De paruitate oculorum.

Paruitas uero oculorum cum proportione quidem
et operationum paruam
quidem substantiam euacuatam demonstrat
... ex qua facti sunt. Cum non
proportione uero quadam ...
... parui sunt ... ma
lam ... significat substantiam eorum.
... uero que sunt secundum colorem
sic oportet determinari.

De glaucedine oculorum.

Glaucus quidem
oculus splendentes humiditate
pupille ... multam luminis splen
dori fiunt continentia. Nigri uero
econtrario. Exempli uero secundum media
causas. Glaucus ergo oculus aut
propter magnitudinem aut splendo
rem cristalloidis, aut in summo po
sitionem, aut propter subtilis et a
quosi humoris qui est secundum pupil
lam paucitatem et puritatem.
Omnibus quidem sunt conuenientibus
glaucissimi. Si uero hec quidem eorum
... sunt, hec uero non, magis et mi
nus in glaucitate consistit.

De nigredine oculorum.

Niger
niger oculus aut propter paruita
tem cristalloidis, aut propter in fun
do positionem, aut quia splen
didum et rutilans perfecte non
est, aut quoniam subtile humidum
aut amplius aut non parum est,
aut propter quedam horum, aut propter
omnia natum est fieri magis et mi
nus in eis quem quemadmodum
prius dictum est. Subtile igitur
huiusmodi humidum aquosius
et amplius secundum humidiorem
demonstrat oculum quemadmodum

et si spissius ꝗ minus fiat sicci
orem. cristaloides vō siquidem
durius sit sicciorē operatur ocu
lum. si vō mollius humidiorē
ita vō ut si quidem superaddit cō
temperantie subtilis siccior est. si
vero deficiat contrarium.
Os cordis aūt ¶ De crasibꝫ cordis.
crasibꝫ deinceps dicatur: prius
hec cōmemorantibꝫ nob quod
unaquāqꝫ partem aut calidio
rem aut frigidiorem. aut sicci
orem. aut humidiorem se ipsꝫ
factam ēē dicimus. non ad a
liam aliquam comparantes.
quantumcūqꝫ enī cor fit qua
dam natura frigidissimū. mł
to calidiꝰ secūm crasin. cerebro
calidissimo. ¶ Calidioris cordi
Calidioris igitꝰ ut ad pro signa.
prium modum cordis signa i
seperabilia quidem ꝗ familia
ria. magnitudo respirationis.
et pulsus velocitas. ꝛ frequētia
ē et audatiā et ad actionem in
pigrium. Si vō ad plurimum
veniat caliditas. est eis furor
et maniaca confidentia. ē aūt
et pilosum eis pectus. ꝛ q̄ circa
ypocondria et his proxima. ꝛ plu
ribꝫ vō ꝗ totum corpus calidꝰ
ex calido corde fit. nisi maxime
contra operetur epar. dicetur
aūt paulo post totius corporis
cognitiones. ē tamen ꝗ pecto
ris latitudo caliditatis cogītio.
nisi et hic aliqn̄ maxime con
tra opetur cerebrum. Qm̄ aūt
spinalis medulle magnitudo
ꝓporcionalis ē illi plurimum
tanta spondilia fm magnitu
dinem quanta spinalꝭ medul
la. itaqꝫ ꝗ spina tota. coniūgitꝰ
vō torax ad posteriorem partem.
Secūm longitudinem qdē eqlis
merasfrenon. Secūm latitudinē
vō cum quidē ꝓporcionalꝭ crossi
tudini spondiliorꝫ coniunctio
eius fit secūm illam. cum vero
cordis caliditas onāta augmē
tabit. ꝛ dilatabit secūm primā
generatiōē: ꝓporcionaliter huiꝰ
caliditatis. Ideo et cum in par
vo quidem capite torax latus
fuerit maxima cognitio fit fm
cor caliditatis. q̄do in magno
parvus maxime ꝓpriū. ꝛ hec sigꝰ
cordis ē frigidioris. Si vō ꝓpor
cionem habent cū capite aliis
signis determina de corde. ita i
ut ex toracis quantitate nil ac
cepturus. ¶ Frigidi cordis sigꝰ.
In frigidiori corde pulsus mi
nores competentibꝫ nō tamen
tardiores ex necessitate aut ra
riores. Spūs vō siquidem tāto mi
nor torax quāto frigidius pul
sibꝫ ꝓporcionalꝭ. Si vero maior
fuerit. secūm quantitatem fri
giditate. nō minorem tantū
si ꝗ tardiorem declarat natura
tales et timidi et curiosi. et nu
dum eiꝰ pectus pilis ē. de pilosita
te vō eius determinatum est ut
prius dictū ē. Secūm hec vero et
de totius corporis caliditate.
Siccum ¶ Sicci cordis cognitio.
vō cor pulsus opatur duriorē
et furorem nō promptū quidē
ferocem vō ꝗ difficile placabilē.
vt multū vō et totum corpꝰ sic
cius. si nō epar contra operetur.
Humidi ¶ Humidioris cordis co
oris vō cordis signa. gnitio.
pulsus molles. ꝛ consuetudo fa
cile mobilis ad iram. ꝛ facile pla

cabilis. ⁊ totum corpus humidi-
nisi ea que secundum epar contemperentur.
Secundum sinzugiam uero
primarum qualitatum distempe
rantie cordis sic habentur.

Calidi **Calidi ⁊ sicci cordis cognitio.**
quidem ⁊ sicci cordis pulsus du
ri sunt et magni. ueloces ⁊ spissi.
et spiritus sunt magni. ⁊ ueloces ⁊
frequentes. ⁊ multo magis ad
uelocitatem addunt ⁊ frequentiam.
non crescente secundum proportionem cor
dis torace. omnium horum pilosis
simi secundum pectus sunt ⁊ hypocon
drium. Ad actiones uero parati
et animosi ⁊ ueloces ⁊ tyrannici
moribus. et enim furiosi ⁊ difficiles
ad placandum. De totius uero
corporis crasi. adhuc ⁊ toracis .i.
plitudine proportionaliter his que
prius dicta sunt determinandum.

Calidi ⁊ humidi cordis cognitio.
Si uero humiditas fuerit cum ca
liditate. pilosi quidem minus
huiusmodi his qui prius dicti sunt.
et parati ad actiones nil minus
illis. non tamen fortiores furore
set in iram tantum parati. pulsus
uero molles. ⁊ magni. et ueloces
et frequentes et spissi. torace quidem
proportionaliter habente cordis. se
cundum eandem formam pulsibus
minore uero existente. tanto ue
locior ⁊ frequentior prioribus. quanto
et minor. Multa uero secundum crasin
conuersione facta. et maxime si
secundum humiditatem accidat hoc
preter hec que dicta sunt. adhuc ⁊
putridas egritudines ex corrup
tis et putrescentibus in eis hu
moribus incidunt. ⁊ exspirationem
maiores ⁊ velociores inspirati
onibus. ⁊ in pulsibus sistole uelocior.

Humidi ⁊ frigidi cordis cognitio.
Humidioris uero ⁊ frigidioris si
gna cordis. pulsus molles. et
consuetudo timida. ⁊ formidolo
sa ⁊ pigra. Sunt ⁊ uero nudi pilis
hii secundum pectora ⁊ minime irasci
tur. ⁊ in iram non parati. Que uero
circa toracem ⁊ totum corpus hiis
que prius dicta sunt. similiter deter
minandum est. Spiritum uero siquidem
proportionaliter. **Frigidi ⁊ sicci cordis**
Frigidum ⁊ siccum cor **signa.**
pulsus quidem duros operatur
et paruos. Spiritum uero siquidem propor
tionaliter. frigiditati paruus to
rax sit competente. Si uero maior
rarum ⁊ tardum. minimum ira
cundi omnium. hii exacti tamen ab
aliquibus irasci seruant memoriam.
Sunt uero ⁊ non pilosi pectore omnium
maxime. De paruitate uero toracis
et totius corporis frigiditate si
militer determinandum est. Unum
commune in omnibus his que dicta
sunt aliud commemorantes quod
quecumque de moribus aut nunc aut
secundum aliam aliquam scriptum est
orationem. ad agnitionem cause
os non probonis a primis moribus
ex phylosophia exercitatorum.
sed pro naturalibus uniuscuiusque dictum
est. **Calidi epatis signa.**
Epatis calidi cognitiones ue
narum amplitudo. rubea colera mul
ta. in tempore uero augmenti et
etatis ⁊ nigra. calidior eius san
guis. ⁊ propter hoc uniuersum cor
pus. nisi ea que secundum cor contra
operentur. densitas eorum que secundum
ypocondrium ⁊ uentrem.

Frigidioris epatis cognitio.
Frigidioris uero angustia uena
rum. flegma plurimum. san

guis frigidior · et universa corpo
ris habitudo frigidior · nisi ea que
circa cor ualida sunt · [illegible] plus
ypocondria et uene. **Sicci epatis**
Sicciores uero sanguis quidem **cognitio.**
spissior et paucior [illegible] et
uniuersa corporis habitudo [illegible]
Humidi **Humidioris epatis co**
rois uero epatis cognitiones. **gnitio.**
sanguis quidem plurimus et hu
midus · uene uero molliores · ita
uero et uniuersum corpus nisi ea que
circa cor contra operentur ·
Calidi **Calidi et sicci epatis signa.**
simul et sicci epatis signa sunt pi
losum ypocondrium · sanguis spis
sior et paucior · amara colera · [illegible]
ca [illegible] uero [illegible] ni
gra · uenarum amplitudo et dur[itia]
[illegible] uero et uniuersum corpus
caliditas siquidem ex corde prin
cipiis uincere potest · ex epate pro
rumpentem frigiditatem quem
admodum et frigiditas caliditatem.
Siccitatem uero impossibile
ad contrarium a corde humi
diore fieri adduci. media uero est
ab epate · humiditas eorum que dic
ta sunt magis siquidem ab ea que
in corde uincitur siccitate quam sic
citas ab humiditate · minus uero
caliditate amplius autem minus
a frigiditate. facile est enim uinci
bilis · hec earum que ex epate prin
cipiunt qualitatum · manifestum
ergo quod quando si in se ipsis contra
rient · principiorum [illegible]
totum perficere [illegible] ea [illegible]
spon[illegible] autem [illegible]
posteriores cognitiones. **tio.**
Calidi et humidi epatis cogni
Humidum simul et calidum epar
minus quidem [illegible] ea que
[illegible] ypocondrium si [illegible]
losa · plurimum uero sanguinem et
uenas magnas · et habitudinem
humiditatem et cal[illegible] si non ea
que circa cor contra operentur · [illegible]
uero amplius utrisque qualitatibus
[illegible] ab eo quod secundum natu
[illegible]
[illegible]
[illegible] magis si plu
rimum [illegible] · [illegible]
[illegible] uero [illegible] si uero con
trario parum [illegible]
plurimum uero caliditatis [illegible]
[illegible] fuerit. **Humidi et frigidi**
Humidus uero et fri **epatis cognitio.**
gidus epar sine pilis quod habet
ypocondrium. sanguinem uero
[illegible] magis flegmaticum
cum uenarum gracilitate et uniuer
sum corpus similiter hiis · nisi e
a que cordis sunt ad contraria trans
ducunt. **Frigidi et sicci epatis co**
Frigidum uero et siccum **gnitio.**
epar · pauci sanguinis et gra
cilium uenarum efficit corpus et frigi
dius et ypocondrium nudum · ni
si et hic uincat cor · **Calide cra**
Testiculorum **seos testiculorum signa.**
uero crasis calida quidem maxi
me uenerea est et generatiua et mascu
lorum generatiua · et citius pubescunt ge
nitales partes · frigida uero contraria
et humida quidem multi et humi
di seminis · sicca uero pauci semi
nis et mediocriter spissi · **signa.**
Calide et sicce craseos testiculorum
Calide uero et sicce spissi seminis
est [illegible] generatiue · [illegible]
[illegible] ad [illegible] animal.
a principio igitur huiusmodi et pube
scunt [illegible] in partibus genita
libus [illegible] in [illegible]. Sur

sum quidem usque ad regionem circa
umbilicum. deorsum vero usque ad
medium corporis. pectus autem igitur est
huiusmodi craseos satis ad venere-
am. Testiculi vero sequuntur et cognati
necessitate. Calide et humide craseos te-
Convenienter autem his sticulorum signa.
vero caliditate et humiditate pilo-
si quidem minus hi quam hi
qui dicti sunt. multi seminis
vero magis. non concupiscunt vero
magis aliis. Sufficiunt vero si-
ne lesione magis veneriis plu-
rimis. Si vero satis utraque adau-
geantur et humiditas et caliditas
non sine lesione abstinent a ve-
nereis. Humide et frigide craseos te-
Si vero humidi et sticulorum signa.
frigidi secundum crasin fuerint testi-
culi. nuda que in circuitu pu-
et tarde coire incipiunt. et neque
vehementes ad opus venereum sunt.
Aquosum vero et tenue eis semen
paucorum generans. et feminas
generans et non generans quinque.
Sicce et frigide craseos testiculorum signa.
Sicca et frigida crasis. similiter quidem
plurimum ei quod predicta est crasi.
spissius vero ei semen et omnibus
exiguum. De totius corporis
Totius vero corporis habitudine.
habitudines dicte sunt quidem
et prius quando assimulantur cordi
et epati. dominatur vero simili-
tudo vehementiorem habentis
qualibet primarum qualibet prima-
rum qualitatum quas et opera-
tivas nominamus. totius vero
corporis habitudo in illis ma-
xime dicitur partibus quecumque
inventibus subiacent. prima autem
sunt vero sunt hec omnibus ossibus
circumvolute. composite quedam

carnes ex simplici et prima car-
ne et nervis quibus hec circumvo-
lute sunt. propria enim musculorum
substantia hec sunt usque ad eos vero ve-
nientia. hec vasorum velut rivi q-
uidem sunt non complentes cor-
pus. sed fluentes ad conserva-
tionem. Dicentur igitur et eorum
craseos cognitiones secundum bene
temperatam habitationem. permu-
tant enim distemperate cutes secun-
dum se formantes et corrumpunt
quasdam cognitiones. ita vero
ut si secundum bene temperatam ha-
bitationem tempore messis. se ipsum
soli aliquis exponat nudum.
permutabit cognitionum quecumque
secundum colorem sunt et in mol-
licie et duricia consistentia. Si
vero ut bene temperata est regio.
ita et ipse bene temperata dieta u-
tatur. neque excussus in sole. nu-
dus unaquaque die plurimum.
neque ut quidam more virgini
in umbras degens perfecta cra-
seos demonstrabuntur signa. quas
in his igitur oratione futura in-
tendimus. iam intellectum eius
habes. Competentis craseos signa.
Competentis craseos cognitiones
secundum totam animalis habitu-
dinem sunt color quidem ex ru-
beo et albo commixtus. capilli vero
rubei et mediocriter spissi ut in
pluribus. mediocritatis vero cano-
sitatis in quantitate et qualitate.
medium enim perfecte huiusmodi
corpus omnium superfluitatum
ut et dicantur et intelligantur ad
hoc et enim spissum corpus ad hoc
dicitur spissum et tenue. Sunt
ad hoc et multam carnem habens
et paucam carnem et crassum et

durum. molle et pilosum et nudum.
Nil igitur horum est mediocre. Si qualiter
policleti regula adsumimus, veniet
mediocritatis universe ut tangen-
tibus quidem neque molle appare-
at neque durum, neque calidum
neque frigidum. videntibus vero ne-
que pilosum neque nudum, neque
grossum neque gracile, aut aliqua-
liter aliam habens intemperantiam.
Ceterique vero De caliditate corporis.
temperato calidiora quidem sunt
non tamen humidiora aut sicciora
secundum carnem. De his enim presens
ratio est. apparent quidem et tan-
gentibus calidiora tanto quanto
sunt secundum crasim calidiora, et
pinguedinis minus habentia,
colore vero rubea et nigros capillos
habentia. Frigidioris corporis cra-
Frigidioris corporis sceos signa.
crasceos signa. non pilosum pin-
gue. frigidum tangentibus co-
lor vero eorum cum capillis magis
rufus. multa vero frigiditate existen-
te liuida quodammodo est. Sed
vocare consuetudo est quibusdam
medicorum hos tales plumbei
coloris. Sicce craseos signa.
Sicca vero crasis gracilior et siccior
bene temperata tanto quanto sicci-
or. alia vero prima. Humide crase-
os humida vero. alia quidem os sig.
similiter magis carnosa vero et
mollior et secundum complexionem pri-
marum qualitatum que fiunt
distemperantie compositarum
cognitionum formam habent.
Calide et sicce craseos signa.
Calida quidem et sicca crasis pilo-
sior et calidior et durior et minus
pinguis est et gracilis et nigri ca-
pilli. Si vero amplius venit ca-

liditatis et nigri coloris.
Humide et calide craseos cognitio.
Humida vero et calida mollior et ca-
lidior et multo carnosior. optima
crasi in quantum aucte fuerint utre-
que qualitates. ad plurimum vero
aucta putridis cito consumitur
egritudinibus et cachimias cito fit.
Si vero parum quidem humidior
fit, multo vero calidior. molliore
quidem parum temperato huiusmodi tale
et magis carnosi. pilosiores vero
non modice et tangentibus non pa-
rum calidiores. nigri vero nisi fue-
rit caro non sine pinguedine. Si
vero parum quidem fit calidior, mul-
to vero humidior. mollis est huius
caro et multa et color commixtus
ex rubeo et albo. et tangentibus
paululum calidiores. universa-
liter vero dicere secundum complexionem
craseos semper dominantis domi-
nabuntur et signa. Frigide et humide
Frigidi vero et humide craseos signa.
Frigida crasis paululum quidem utris-
que augmentatis sine pilis est et
alba et mollis et spissa et pinguis.
Si vero amplius alia. divide
secundum proportionem augmentationis
qualitatum. color vero cum capillis
magis rufus. quemadmodum
et plurimum utrisque augmentatis
liuidus. Si vero inequalis aug-
mentatio fit qualitatum do-
minabuntur magis augmentate
propria. Frigide et sicce craseos signa.
Si vero frigidum cum sicco equaliter
augmentetur natura durum
et gracile habetur corpus et non
pilosum. et tangentibus frigidum
pinguedo vero eius similiter et gra-
cilibus existentibus dispersa est per
carnem. capilli vero et color pro-

cionabit' mensure frigiditatis.
accidente uo calida 7 sicca crasi i
tempore paragmastice etatis i
frigidam 7 siccam. habitudo ta
lium gracilis quidē similit' et
dura 7 melancolica est. 7 ꝓpt'ea
nigra simul 7 pilosa. dominan
te uo alt'a quidem qualitatu
multum. altera uo paru. a me
dioc'i immīnuta. dominabū
tur qde dominātis. excedentes
uo erunt alt'ius cognitiones in
omnib; uo que dcā sunt 7 que di
cendi cōmunis cognitio crase
os. siquidem facile frigescēs sit
pars. aut frigiditate aut rarita
te. Si uo difficile frigescēs aut
caliditate aut spissitudine. Si
uo ex desiccantib; aridum et
siccum 7 difficile mobilis fiat
siccitate. considerare uo oportet
si simulit' uo omnes musculi.
aut nō similit' crasin habent si
mul considerantem in omnib'
quātitatem inuolitor' ossium.
aliqñ eni gracilior uidetur ē
pars nō existens gracilior q̄tum
ad musculos. s; ꝓpt' angustias
ossium talis apparens. Simulr'
aūt 7 spissior esse uidetur mul
totiens nō ꝓpt' amplitudinē
ossium s; ꝓpt' carnis multitu
dinem que aucta et imminu
ta 7 durior 7 mollior. du; fit sic
cior aut humidior apparet po
siquidem pauci 7 dura siccior.
Si uo multi 7 mollis humidi
or. Simulit' uo et medie regio
nes similes partes habentiu;
corpor'. aut ampliorem humi
ditatem. aut minorem i se ip
sis continentes. 7 aut spissiorē
aut tenuiorem aut humidio

rem. aut sicciorem demonstrāt
ptem. humida qdem ubi tenu
ior 7 amplior ē humiditas. Sic
ca uo ubi spissior 7 simil' minor
ipis tamē solidis corporis ptes
uere solida 7 prima fm nullu'
modum possibile ē humidio
res facere. S; satis si ꝓhibeat
quis eas nō cito siccari. eas uo
continētes regiones licet reple
ri humiditate. aut tali. id uo
ꝓprium nutrimentum ē simile
ptes habentium ex appositiōe
nō p u.isa fem. cōmunis uo 7
hec res est omnium partiu 7 dice
tur postea in sanatiuā 7 egrativa
causar' doctrina. nūc uo quese
quitur dicam. **Sicci uentris**

Uentris cognitiōes **cognitiōes**
natura qdem siccioris uelociu'
fiūt sicientes. 7 paruu' eis suf
ficit potus. 7 grauant' ampliori.
et fluctuationes habēt. 7 super
natat supfluum eis. cibisq; sic
cioribus gaudēt. **Humidi uentri'**

Humidioris uo uen **cognitio.**
tris si neq; sicientes fiant. et
ampliorem humiditatē n mo
leste ferat. cibisq; gaudēt hu
midioribus. **Cali cogtio uētris.**

Calidior uo natura uentr' digerit
qdem melius q̄ appetit. 7 magi'
queciq; dura natura 7 difficile
mutabilia. Corrumpitur eni
in eo facile mutabilia. gaudēs
uo calidis cibis 7 potib; neq; a
frigidis nil nocetur scdm mo
deratum usum. **Fridi uentri'**

Frigidus uo natura **cognitio.**
Fuenter appetere quidē bonu' di
gerere uo nō bonus. 7 maxime
quaciq; difficile mutabiles et
frigidi cibor' fiūt. acescunt eni

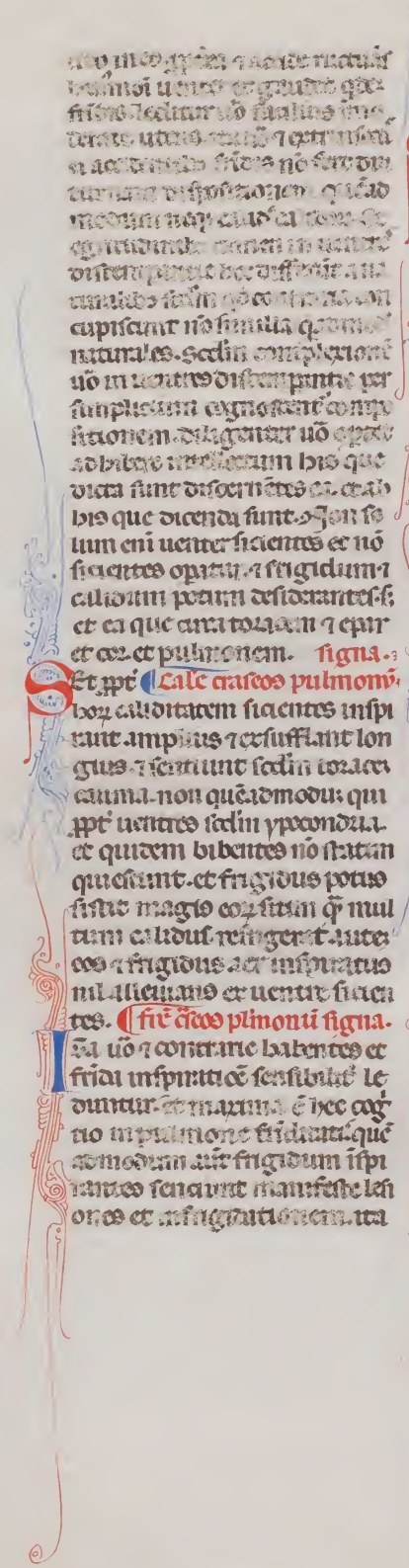

naturalibus differentiis uocum que secundum passionem perficiuntur cognitiones existentes efficien tium causarum. De quibus omnibus in his que de uoce sufficienter de terminatum est. Alie uero preter ea. Ali his que intrinsecus non leues cir ca se habent cognitiones temptan dum tamen eas per coadiuuantia et per necessaria cognoscere amplius et secundum naturalium potentiarum operationes dicta est. Aut necessario de causis que uniuscuiusque potentie uirtutis et in ea dominatiue causa est. ¶ Organico

Q ra seon ¶ rum partium corporis sig. igitur signa et species dicte sunt. Que uero propter magnitudinem aut plasmationem. aut numerum aut positionem labuntur ita habent. Quecumque igitur cadunt sub sensu cognoscere facilia. eorum uero que non cadunt sub sensu. hec quidem difficilia ad cognoscen dum. hec uero ignota sunt. capitis igitur magnitudo et figura. et cu co cerebri manifesta est et paruis dictum est. Secundum hec uero et toraci ita uero et quecumque secundum hos platas aut humeros. aut brachia. aut cubitos. aut summas manus. aut ysceon. aut suram. aut pedes non difficilia cognoscere. siue secundum plasmationem lapsum fit ali quid talium. siue secundum magni tudinem siue numerum aut co ordinationem comprehendi ea. Manifeste uero et operationis in uno quoque lesiones. Ea uero que intra corpus sunt non omnia cognoscere possibile est. Ventrem siquidem cui dam ita paruum et rotundum et appensum iuxta ypocondrium uidi. ut manifeste apparere secundum

circumscriptionem propriam et uiden bus et tangentibus. Similiter uidi et uesicam cuidam expositam et pi uam. ita ut si aliquando tardaret ad egestionem urine. tumor ap pareret circumscriptus manifeste. non tamen aliorum que intrinsecus ma nifestam cognitionem declarat mi chi aliquando. tamen temptare oportet cognoscere ut possibile est uniuerse et uiuum corpus. et si non secundum disci plinam certam. sed secundum coniec turam quandam artificialem. uelut si ita accidit epati.

U idi quedam ¶ Epatis parui cogitio. iam et etiam multorum gracilees quidem uenas habentes. Sine co lore uero uniuersum corpus et si paulo amplius intulerunt. et magis si inflantia et spissa et glutinosa. hos quidem uelut quodam pondere imposito et suspenso secundum dextrum ypocondrium sentientes in profun do. hec uero cum extensione quadam dolentes. In his igitur conueniens est et paruum esse epar et angustis exitibus. Alium uero uidi flegmaticum totum secundum habitudinem non tamen uero cotidie coleram palliditatem. Agnoui igitur oportere et egestio nes eius uidere et minimum habu erunt fellis. Cognoui igitur ex hoc signo felleum humorem e mittentem porum non paruam eius partem in pilorum uentris tran smittentem. ut quibusdam apparet animalibus. Ex quibus manifestum est quod in remotis ascensibus ual de proficit ad cognitionem. ex ana tomis apparentium notitia et operationum et utilitatum inuicem. Quicumque igitur cognitor esse uult. sicut dictum est nunc lapsorum cor

porum in anatomis exercendum
ei est. et operationum et utilitatum
inuentionibus. Scriptum est autem
de omnibus separatim in aliis ne
gotiis de quibus in fine toti' orati
onis dicetur. gratia cognoscendi
am̃ãtes discere ex quo maxime
negotio eligere oportet. set de
eis sufficient. vii cogñce opor

Quecumque uero in presen tet egrotãtes
ti egra sunt corpora cogñ partes
scere oportet et hec sensibus quem
subiacentia. in mutatione eorum
que secundum naturam eis insunt
in magnitudine et colore et fi
gura. et numero et positione. et
secundum duriciam et molliciem. et
caliditatem et frigiditatem dif
ferentia.

Non apparentia uero uniuersalia q
dem dicere lesionibus operationum
aut egestionibus aut doloribus. a
ut tumoribus preter naturam. aut
quibusdam horum aut omnibus.
Secundum partem uero ut secundum
cerebrum quidem egre disposi
tiones desipientie speciebus aut sen
sibilium fantasiarum lesionibus
aut apetitiuum. aut egestionibus
per palatum et aures et nares. aut
secundum illos dolorum differentiis.

Cognitiones dispositionum cordis.

Alie uero que secundum cor et dispositione
speciebus et motibus secundum ipsum. adhuc
et pulsibus secundum arterias animo
sitatibus et pusillanimitatibus et
febribus. et infrigidationibus. et
in colore differentiis et doloribus
et circa ipsum et circa artarias.

Cognitiones dispositionum epatis.

Alias uero que secundum epar ex humo
rum indigentia et habundan
tia et conuersione in non naturale

decolorationem. et adhuc hisque
secundum digestionem aut nutrimen
tum aut per superfluorum egestionem
immutatis sunt et ponderibus secundum
ipsum et tumoribus et doloribus. non
in regionibus tantum sed secundum eorum
passiones quecumque fiunt alicui
dispositione species et tussis. tris.

Cognitiones dispositionum uen

Ista uero et secundum uentrem circa dige
stionem et orexim humide aut
sicce oblationis aut superfluorum
egestionibus precantibus. Similiter
uero et in singultibus et eructati
onibus et nauseis. uomitibus et ip
sis eorum que uomuntur formis. do
loribus tumoribus dispositionis. tussi
bus doloribus adhuc et eorum que ex
pulmone differentia oportet cogno
scere in presenti egritudine. arteria.

Cognitiones dispositionum secundum tracheam

Est secundum tracheam arteriam egri
tudines dispnia et tussis. et secundum
locum dolor et sputa et uocis lesi
o innotescit. proportionaliter uero
et in omnibus aliis partibus ex tu
more et dolore et lesione operatio
num amplius et egestionum dif
ferentiis cognitiones erunt. ex tu
moribus quidem qui preter naturam
in flegmonibus. et sclirosi et infla
tionibus et erisipil' inspiciendum.
dolores uero secundum quem incubuit
locum aut continuitatis soluti
onem. aut alterationes subitas
ostendunt. Soluitur igitur continu
itas incisione et comestione. et
fractura et tensione. Alteratur uero
subito caliditate et frigiditate et
siccitate et humiditate. Nocetur
autem operatio aut leuiter aut medi
ocriter. aut omnino non fit. Quecum
que uero egeruntur hec quidem ut

particule eorum que paciuntur. Hec vero ut in ipsis contenta secundum naturam ostensionem propriam unquam faciet. Dictum est autem de huiusmodi omnibus amplius in pacientium locorum negotio nullo hec in artem pocius redigente aut perfecte assignante. Quemadmodum igitur aliud nichil eorum que inceperint non perfecerunt veteres. Egrotantium quidem corporum ex illo negotio discere oportet cognitiones. Egrotantium vero et sanandorum ex presenti facultate. Ea quidem que sunt egrotantium in medio secundum formam sunt eorum que sanis et egrotantibus accidunt. Secundum naturam quidem omnia sanis insunt. Preter naturam vero egrotantibus in quantum egrotant. In medio vero his declarativa sunt egritudinum. Quedam quidem sunt ex genere existentia eorum que secundum naturam sed quantitatibus aut temporibus inmutata. Quedam vero ex his que preter naturam quidem sunt minora his que in egritudinibus. Et propter hec et dispositiones hec corporum quecumque egrotativa esse videntur neutrorum sunt. Et declarantia vero ipsarum signa. Primo siquidem hec sanitates designant. Secundo vero egritudines. Et sunt eadem signa secundum habitudinem primam et neutra et egra in eo quidem quod iam existentem demonstrant dispositionem neutram. In eo vero quidem quod futuram declarant egra. Secundum vero eandem rationem et quecumque in egrotantibus apparent signa salutis dicuntur quidem sana eo quod futuram sanitatem denunciant. Dicuntur vero egra in quantum existentes egritudines ostendunt. Et manifestum quod si utrorumque sunt declarativa dicentur neutra secundum unum aliquod significatorum neutrorum vocis. Nil vero mirandum eadem signa tres habere rationes in differentibus habitudinibus et sana et egra et neutra dici. Secundum vero aliud significatum quecumque convalescentibus ex egritudinibus insunt signa dicimus neutra secundum quod arbitror et ea que sunt in senectute. Hac igitur ratione sub plures cadunt intellectus et rationes. Quecumque vero perfecte sanis insunt sub solam sanorum cadunt cognitionem. Et quecumque egrotantibus non manifestantia futuram sanitatem sub sola et hec egrorum cognitionem cadunt. De his quidem deinceps dicetur.

¶ Future egritudinis signa.

Future vero egritudinis prognostica pertractamus prius. Duplici vero eorum existente differentia aggrediamur prius. Quantitatibus aut temporibus non ipsis prius formis permutata ab his que sunt secundum naturam. Veluti orexim ciborum intensam aut remissam. aut que non secundum consuetum tempus fit. aut non consuetorum ciborum aut egestionem superfluorum esce pauciorum aut plurium aut humidorum aut duriorum. Ita et humidiorum superfluorum indigentia et habundantia preter naturam. aut consistentie permutatio. aut temporis evacuationis et vigilie et multus sompnus. aut ante tempus consueta. Secundum hec vero et superfluitas amplior aut minor. aut caldi aut

frigidi concupiscentia [illegible]
plures quam oportet aut pauciores
pigritia. ad [illegible] aut tem
tantibus [illegible]
ut [illegible]
[illegible]
euacuationes [illegible] que preme
rentur. Sed et secundum eandem abun
aut potum. non similis ei quod preter
delectatio cognitio est futuris egri
tudinis. Similiter et intellectus
obtusio non secundum naturam. aut
obliuio non consueta. aut ma
gis fantasie [illegible]
quedam [illegible] et obliuiones. et
uisus debiliores et infirmiores
et simpliciter [illegible] quecumque
secundum naturam sunt. hec quidem aut
ta. hec uero minima. hec uero
temporibus quibusdam aut quantitati
bus permutata. et corporis tumor et
minor et maior factus et rubicun
dior et albior. aut liuidior et ni
grior. Eructationes et sternuta
tiones. et uentositates plures a
ut pauciores a natura libus. Ita
quecumque et per nares aut palatum.
aut aures quibus cerebrum expur
gatur quantitatibus aut qualita
tibus aut temporibus permutata. hoc g
modo omnia genus eorum que secundum
naturam sunt.

De tortione uentris.

Tortio uero in uentrem. aut secundum
stomachum aut secundum aliquod inte
stinorum. aut in egestionibus aut
in hiis que euomuntur. aut min
guntur. aut aliquis alius medioc
dolor. de genere est eorum que preter
naturam. nondum uero egrotare
ita habentes dicuntur quemad
modum neque grauati caput. a
ut dolentes aut uigilantes qui
nondum preter hec ad consueta o

[illegible] impediuntur. et egritu
dinis [illegible] in talibus di
spositionibus. propterea in ad aliquid
[illegible] nem etiam egritu
[illegible]
[illegible] factus quod
[illegible]
aut neutra dispositio singulari
eorum que dicte sunt [illegible]
quod secundum sensus. non in eo quod magis
et minus altiorum differunt
sed toto genere preter naturam sunt et
hec sunt egritudinum signa quam
diu tamen fuerint parua. nondum
a consuetis actionibus unumquodque
impedire sufficientia. talia uero
sunt secundum gustum quidem quando salse
aut amare. aut alicuius alterius qua
litatis manifestatio. comestis et
bibitis omnibus aut sine accepti
one cibi. saliua eis uidetur talis
secundum odoratum uero quando aliquam sen
timus unam qualitatem. odoratum
nullo presente fetido. aut et afferen
tes plura et diuersa omnia ea ut si
milia sentiuntur. plerique uero omni
no sensus nobis nullus. aut fetoris
alicuius fit nullo presente fetido.
Secundum auditum uero sonitus et
crepitus genus omnium eorum que
preter naturam sunt quemadmodum
et secundum uisum quecumque ante ap
parere uidentur nigra et alba et ru
fa et rubea hec quidem rotunda.
hec uero oblonga. Et hec quidem gra
cilia. hec uero grossa. preter uolare
omnia uidentur. Secundum tactum
uero quando inequalitas quedam
aut spissitudo aut grauitas aut
tensio. aut stupida. aut dolens
dispositio apparet secundum totam
habitudinem. Ita uero et secundum quam
libet partem tensio aut tribu

latio aut p̄uctio. aut grauitas.
quando parue quedam fiūnt ⁊ ī
manentes dispositionem quidē
neutram eē declarant. pronun
ciant uō egritudinē.

Queruq; uō in iam egrotantibus
fiunt signa. hec quidē sanitatē
demonstrantia. hec uō mortem.
sana quidem priora. alīa uō ge
nere quidē egra. Secdm speciem
uō pniciosa dicunt. accipiunt
uō uniuersalit̄ quidem dicere ex o
perationum uirtute ⁊ uitio. Secū
dum partem uō ex his q̄ secdm
ptem opationibꝰ quorum genera
prius dicta sunt. primum quidē
principiorum. secdm uō eorum que ab
illis nata sunt. ⁊ tertium ꝓprium q̄
dem habentium regimē a prin
cipijs uō quedam supplemēta
recipientium. Quartum enim
genus eorum que dicta sunt ex se
quidem inutile. ad cognitionē.
Secdm accidens uō erit aliquan
do ex his p̄uctio quēadmodum
et ex superfluitatibꝰ ⁊ ex his q̄ de
rōne compassionis. Ex superfluita
tibꝰ uō semp quidem digestionis
et indigestionis in eis erunt si
gna. Itaq; nō contingit uō de
monstrare ea semp. aut natām
supare matiam. aut materiā
naturam. aut neutrū neutrū.
Sana igit̄ signa dicentur su
perante natura. egra uō supata
neutra uō inequalibꝰ pugnis.
Manifeste quidē digestionis si
gna sanorum sunt quēadmodum ui
ce indigestionis egra. neq; di
gestionem uō neq; indigestio
nem manifeste iudicantia na
ture neutrorum sunt. Neutra uō que
cunq; nunc quidē hec. nūc uero
contrarium declarant. quēadmodum
denigrati digiti. tales uō sunt
et cutice superfluitates. dictum ē
aūt de omnibꝰ in hijs que de causis.
Ergo uō longitudinē parcēs hic
quidē iam finio de signis sermōem
transeam uō ad ea que de causis.

Quorum uō ⁊ de salubribꝰ causis.

Harum quedam sunt salubres que
dam egre. quedam neutre. pri
mum de sanis causis smo erit.
Quarum uō ⁊ harum ipsarum hec quidem
suantes sunt. hec uō efficientes sa
nitatem. sunt uō ⁊ tp̄e ⁊ dignita
te priores suantes facientibꝰ a s
uantibꝰ incipiendum. Cum igit̄
sit nō unū sanū corpꝰ sed plura
quēadmodū prius determinatum
est. secdm unū quodq; eorum erit conser
uatiua. quoniam ⁊ omnis causa in
ad aliquid. Rursus igit̄ princi
pium hic ab optima compositi
one corporis faciendū consider
rantes que ad hanc salubrem in
uentionem uō earum rei ipsius na
tura denūciat. Si enī eēt impas
sibile ⁊ īmutabile corpus. et sē
per maneret optima compositō
nichil indigeret arte constituē
te ipsm. Quoniam uō mutatur ⁊ cor
rumpitur ⁊ constituitur nō suās
ex principio consistentiā quam
habebat. cura secdm hoc indiget.
Secdm igit̄ quot modos alterātur cor
pus totidem ⁊ gnā ꝑcurationū
habebit. hec ē suantium causarum
que manifestum iam ex ipsis
que dicta sunt ut congenita ge
nere accidit existere in eo quod ue
locater faciunt correctionē; prius
q̄ simul occurrat lesio nō preser
uantia eē a futuro malo appel
lata sunt a medicis. sed suantia

presentem consistentiam. Alteratur igitur corpus a quibusdam ex necessitate. Dico autem ex necessitate quidem quibus impossibile est ipsum non approximare. Non ex necessitate vero reliqua. Namque esse per in continentem immorari et comedere et bibere et vigilare et dormire necessarium est ei. Gladius vero et bestius non necessarium. Unde in priora quidem genere causarum circa corpus ars conficitur. Circa secundum vero nequaquam.

De hiis que ex necessitate mutant corpus.

Quot igitur alterantia ex necessitate corpus dividentes secundum unumquodque eorum proprium aliquod genus causarum salubrium inveniamus. Est igitur unum quidem ex continente nos aere. Alterum vero ex motione et quiete et totius corporis et secundum partem. Tertium vero ex sompno et ex vigilia. Et quartum ex hiis que offeruntur. Quintum ex hiis que egeruntur et retinentur. Sextum ex anime passionibus. Sub hiis est omnibus necesse est corpus disponi quodam modo. Sub continente quidem aut calefactum aut infrigidatum aut siccatum aut humidum, aut secundum complexionem horum aliquid paciens, aut secundum totam substantiam totum alteratum. Ex motione vero et quiete immoderate utrisque existentibus, aut calefactum aut infrigidatum, aut siccatum, aut humidum, aut secundum complexionem horum aliquid paciens. Ita vero et ex sompno et ex vigilia necesse est pati ipsum secundum eandem rationem. Et ex hiis que offeruntur aut egeruntur aut retinentur. Omnia est hec. Hec quidem manifeste. Hec vero per medias alias causas alterant corpus et corrumpunt salutem. Et septimum est de hiis omnibus septimum per singula in salubrium negotio. Hec igitur nunc omnia dicta genera salubrium causarum materie quedam sunt. Et cum competenti usu cause fiunt et servantes et salutem prestantes. Peccantes vero in contemperantia egre constituuntur. Itaque iam quidem et hoc manifestum est quod non alias quidem substantias earum que sunt extra sanas nobis, alias vero egras arbitrandum. Sed easdem in ad aliquid aliquando quidem sanas, aliquando vero egras factas. Cum siquidem indiget motione corpus, gimnasium quidem sanum, quies vero egra. Quando vero requie, quies quidem sana, egrum vero gimnasium. Similiter vero et in cibis et in potibus et aliis omnibus. Singulum enim si indigenti corpori adducatur et cum competenti quantitate salubre fit. Nichil vero indigenti omnino ablatum aut non in competenti mensura egrum constituitur. Et due sunt hee considerationes circa salubre et egrum: qualitas et quantitas eius quod offertur. Et enim tempus velut alterum aliquid ab hiis etiam inducere in hiis que dicta sunt contemptum non bene dictum. Si enim indiget corpus tali ac tanta oblatione, manifestum quoniam et secundum tempus oportunum offerendum. Et generatio temporis est ex eo quod fluxum est et mutabile mortale corpus. Et indiget secundum mutationes alias alterantium adiuvantium.

Itaq; nō est quid gnē. tertium
in his que dicta sunt tps ad de
trinam uō plinq; quasi tertio
utimur ꝓpter eam que dicta ē
causam. Q̄m aūt in his consi
derationibȝ sūt ⁊ alie causarū
salubrium. ⁊ nūc ē nob ꝓpositū
genus rursus repetamus eas
pfecte igitur compositioni cō
poris. Q̄m uō siqdem bene tem
peratum fit continens conue
niet cum tempantia ⁊ alioꝝ p
fecta. de quibȝ ⁊ nos diximꝰ qui
etis et motionis. sompni. et ui
gilie. et oblatoꝝ ⁊ egestoꝝ. Q̄m
uō si distempatum fuīt in tan
tum ⁊ contemperātias minui
oportet. in quantū excessā frac
ta ē. Consideratio nec uō ɔtem
perantie in continente quidē
ut neq; rigere ꝓpt̄ frigus. ne
q; sudare ꝓpt̄ estum. In gimna
sus uō q̄n primū incipit dole
re corpꝰ et requiescere statim.
In cibis uō ⁊ digestionis pfec
tio et egestionis modus sc̄dm
quātitatē et qualitatem. Equa
tur uō quodam modo in his o
rexis digestioni ita ut p̄ceptōē
non indigeant quantitatem
in oblationibȝ metiente. op
tima enī compositio quātum
appetit tantum ⁊ digerere bn̄
pōt. Ita uō ⁊ sompni quātita
tem natura ipā metitur. his q̄
in optima compositione sunt
et quiescunt statim dormiētē
cum non amplius indiget cor
pus. Et ita eis dieta utentibꝰ
in egestionibȝ nichil delinqtū
circa uentrem ⁊ urinā ⁊ totū
corpus. has enī temperantia o
blationum sc̄dm totum uō cō
pus respirationem gimnasio
rum salubris efficit usus. Absti
nere uō manifestum. q̄m ab in
tempantia oportet hoꝝ omniū
anime passionū. ire. et tristicie.
furoris. et timoris. ⁊ inuidie. et
sollicitudinis. Extermināt enī
et hec. ⁊ mutant corpora ab ea q̄
sc̄dm naturam consistentia.

De uenere.

Veneroꝝ uō sc̄dm
epicurum quidē nullus salubꝛ
usus. Sc̄dm uō uīrm ex interualli
tantis. ut in usibȝ neq; dissolu
tionem. ⁊ leuioꝛ ipē se ipō uidetꝛ
factus. ⁊ melius dormiens. ōps
uō usus q̄n pfecte medii fuerīt
eoꝝ que extrinsecus circūstan
ciarum omniū corpus neq; sup
repletum. neq; indigens. neq;
sup infrigidatum. neq; superca
lefactum. aut siccatum. aū hu
mectatum inmoderate. Si uō
et peccet aliq̄n paruū esto pec
catum. Melius uō calefco ma
gis q̄ infrigidato. ⁊ repleto ma
gis q̄ euacuato. et humectato
magis q̄ exsiccato corpore uti
ueneris.

Qualitatem uō singuloꝝ eoꝝ
que dicta sūt. eligere in his q̄
sunt optime compositiōis opor
tet. Gimnasioꝝ in quibȝ ⁊ oēs
ptes corporis ꝓporcionalitꝛ mo
uentur. et nō hec quidē superdo
let. hec uō minus dolet. Eoꝝ uō
que comedunt et bibunt ma
xime eucrata. hec enī maxime
conuenientia eucratis naturis.
Similitꝛ uō ⁊ in aliis. Si uō ali
quid optima compositōē deficiat
corpus. nō multum uō in hoc.
et conseruantes sanitatē cause
sc̄dm ꝓportionem mutabuntꝛ.

plurib9 uero talibus existentibus
corporib9 secundum singulum genus
separatim dicendum. Creatur igi
tur inmutatum in organicorum uero
partium conuenientia non permu
tatum. duplicem formam haben
salubrium causarum. alteram quidem
conseruantem eius crasim. alteram uero
eorum que ad optimam ducit. Ser
uantes uero eius crasim tantum
permutantur ab existenti natura
cause. quantum et totius corporis cra
sis ab illa permutatur. Calidiora
enim corpora calidioribus indigent
adiutoriis. frigida uero frigidioribus
et sicciora siccioribus. humidiora
humidioribus. et secundum complexiones
calidiora et sicciora calidioribus
et siccioribus. et hijs proportionaliter
in reliquis tribus complexionibus.
vtetur uero et materiis earundem
rerum in natis uirtutes earum sci
ens. ut quoniam motio quidem et in
digentia. et uigilia. et egestio. et
omnes alie passiones siccant
corpus. contraria uero hijs hu
mectant. Ita uero et in calefacien
tibus et infrigidantibus studiis et
in cibis et potibus et simpliciter
dicere. in omnibus his que secundum
corpus cognoscens aliquas ma
terias et uirtutes. salubribus cau
sis utetur. similes similibus af
ferens quando seruare uult corporis
crasim qualem accepit. Si uero
permutare uult et transferre ad i
melius. aliud est id genus causarum
salubrium contrarium quidem prius
dictis. Equale uero distans ab al
tera excessuum et mediarum quas
optimas naturas conuenire di
cebamus. Calidiorem enim et
sicciorem crasim non calide et sic

ce dicte facient excessiuam per se
ce. sed que ... humidiora. fri
gidiora et humidiora quantum ex
natura ... erat calidior et sic
cior. hoc siquidem in genere causarum
contingit innatas distemperantias. Al
terum uero prius dictum conser
uat. utilitas uero utrorumque in par
te medicis. Corrigere quidem mix
to studio paulatim transferen
tes in melius. Non enim susti
nent nature repentinas muta
tiones. Seruare uero in eodem se
cundum necessarias occupationes.
Quoniam igitur et huiusmodi speciem
causarum seruantem nominamus.
Conueniebat enim ei magis for
sitan permutantem et curantem in
innata peccata corrigentem uo
cari. Quoniam ad totum genus sani
tatis referentes non ad eas que
secundum speciem in ea differentias. Quecun
que quidem sanos custodiunt serua
tes omnes uocabimus. siue et ser
uando salutem ad melius ducunt
totam crasim. siue et seruant ex
principio consistentem. Quecunque
uero deteriorem consistentiam fa
ciunt egre. Similiter igitur differen
tias habentibus omnibus corporis
partibus. similiter est et per contrarium dissimi
lis uero non similis. potest enim uen
ter quidem aliter frigidior quam
oporteat esse. caput uero calidius.
et indigere proprius singula. Se
cundum hoc uero et aliarum unaqueque
pars aut humidior aut sicctior. a
ut frigidior. aut calidior existens
preter modum proprijs distemperan
tie indigere dictis. Non enim equa
liter exercebimus omnes huius
modi partes corporis. neque simi
liter humectabimus. aut siccabimus.

aut aliquid aliorum facientium. Am
plius vero dicitur de his in nego
tio de salubribus. Organicarum
vero causarum salubres. Secundum lap
sum et hic ab optima compositi
one ab invicem differunt. Alie si
quidem sunt salubres circa plasma
tionem lapsivam. Alie vero eorum
que circa magnitudinem. aut nu
merum. aut positionem. In plas
matione quecumque sunt plures lap
sus. Et enim figure partis. et si alic
ubi aliqua in ea curvitas est ei
quod secundum naturam. aut porus. aut
constrictio. aut orificium. aut
asperitas aut levitas quando est aliq
extra propriam temperantiam. pa
rum quidem hec patiens sanorum
corporum habebit appellationem.
Amplius vero egrotorum. Si autem sit
tamen ut noceat operationem iam
egrotare. Secundum quantitatem
vero superfluitatis et defectus ad ea
dem ducit differentias. In numero vero
deficiens aut habundans velut
omnino non unum. aut plura huius
modi generis sunt. Et quecumque preter
naturam in nobis sive consistunt.
Reliquum vero genus. aliud pro
positionem uniuscuiusque simpli
cium partium in quo et ipso omnes
quatuor fiunt differentie. prima quidem
optima. Secunda vero parum permu
tata. et propter hoc adhuc sanum ad
huc sanum perficiens corpus. Et
21 tertium egrum quando amplius ex
tra naturam fit. Quarta vero iam
egrotans quando plurimum.
Quecumque igitur
peccaverunt secundum figuram que
admodum quecumque distorte in
tus vel extra. et hec recenter que de
nate et existentes molles plasma

tione. aut super ligatione ad id quod
secundum naturam reducuntur. Dure vero
si contingat ad augmentum perve
nire ad correctionem non pervenit.
Et quecumque quidem circa curvitatem
peccaverunt. et hec similiter corrigi
quidem adhuc augmentande perfecte
vero non possunt. Parvas igitur cur
vitates alligatio et quies. magnas
vero operatio partium et recentio o
peratur sufficienter. Ita vero et quecumque
secundum poros aut orificia. et hec quidem
quecumque maiora quam oportet quiete
et alligatio apta minora nata est
facere. maiores vero efficit partem
motio secundum naturam cum perfrica
tione moderata. et alius quecumque
nata sunt ad superficiem trahere et
plurimum sanguinem. Deficien
tium vero partium quecumque quidem
habent generationem ex sanguine non
impossibilis correctio. Quecumque
quidem a semine penitus impos
sibilis. Est tamen hiis aliquando facere alia
prima illis habentia utilitatem.
Omnium autem eorum natura quidem
operatrix medicus vero minister.
Quecumque vero habundant secundum
numerum. ablatio eorum causa salu
bris. Considerandum vero in quibus
possibile. Si vero impossibile ap
pareat transponere. temptare ea
dem et earum que secundum positionem pec
cant correctio. Manifestum autem
quod duo vel tria plerumque pecca pos
sunt consistere circa partem unam
quemadmodum in ventre prelium
simul et rotundum habente. et secundum
diafragma positum. peccant est
in eo magnitudo et plasmatio et
positio. Si vero insuper et in natura
frigidior. huic in id quod secundum na
turam ducere impossibile. Quoniam

aut et difficulter respirant re
pleto ventre parvo cibo et nutrien
tia. et non tardius excrementa offe
runtur ter in die. aliis vero en
fraxi in epate propter angustiam
venarum continue fecimus salubris
causa inventa est tenuis die
ta. Reliquum igitur adhuc ge
nus unum commune omnium
rum et organicorum est solutio con
tinuitatis quam forsitan aliquis
non concedet perfecte sanis inesse
aliquando. esse enim semper passionem
nesciens similem dubitationem
futuram pro omnibus generibus. Si non
enim operationis sensibilis lesio
determinat egritudinem a sa
nitate. sed secundum qualitatem dispo
sitionis. Agnoscitur tamen necessa
rio sempiterne passionis recipi
dogma. Nullo optimas habente
operationes omnes. Sed hec quidem
ut subtilior consideratio secundum se
tractatum habet. Ad manifesto
vero egros salubres causarum dein
ceps particulamus a discrasie inci
pientes genere. Dein mandum
prius hoc quod omnes medici pre
termittunt. quod alie quidem sunt
salubres iam facte discrasie. a
lie vero eius que adhuc fit quemad
modum future quam iam acce
pit et futura est amplior discrasia.
Sed huius quidem ultime. hec quidem
in preservante parte artis sunt. hec
vero in salubri. prime vero omnium
in curante parte sola. Utraque vero
medie dicte in preservante et cu
rante iam siquidem factam et exi
stentem egritudinem medicari
oportet. Nondum vero existentem
futuram vero ex dispositione secundum
corpus prohibere fieri. prohibetur

igitur dispositione in qua est nata
fieri ablata. Nominatur autem huius
modi dispositio causa precedens.
facta vero egritudo curabitur autem
dispositione a qua principaliter
que secundum naturam operatio ledi
tur soluta quam et ipsam dicimus
esse egritudinis causam. ratione.

Lex generalissima curandi consid

Curatio vero unum quidem habet
modum et maxime communem
intentionem scilicet ei quod solven
dum est contrarium. Huius enim
generis sunt omnes perficientes salutem
cause. Secundum partem vero ex sin
gulis contrariis. Calide igitur
dispositioni frigida contraria est.
frigide vero calida. et in aliis propor
tionaliter. Si enim immoderatum est
preter naturam. moderatum vero
secundum naturam necessitas. omne
immoderatum ab immoderato se
cundum contrarium ad moderatum
adduci. Manifestum vero quod secundum
virtutem. non secundum apparitionem
calefacientes et infrigidantes et quecum
que alia huiusmodi accipiendum est.
Dico autem secundum virtutem quod essen
tialiter et verum est ut dicitur. Secundum
apparitionem vero quod secundum pre
sentem sensum huiusmodi esse vi
detur. Essentialiter vero non existens
huiusmodi. Quomodo vero oportet
cognoscere ea in negotio de sim
plicibus farmaciis dictum est. ad
inventionem vero salubrium cau
sarum quecumque quidem quasi ad iam
factam egritudinem sunt salubres
ratione utendum est. quia id quod
secundum apparitionem determina
tur ab eo quod secundum virtutem est.
Quecumque vero quasi ad eam que ad
huc fit ipsa eadem. et ad hec secundum

quam inueniunt egritudinum
cause. fert enim sicut contingit in
humoribus putrefactis attendisse
brem. demonstratio in talibus al
teratio et euacuatio. alteratio que
cessare faciens putredinem ma
nente substantia. Euacuatio uero tota
ex corpore educens substantiam. Sed
dicta quidem species alterationis di
gestio est. Quam a quibus causis
contingit facere. scientes in illis
si habeamus iam cognitionem
ita salubrium. Euacuationes uero
per flebotomiam aut clistere et
urinam et respirationem secundum c
cutem fiet. amplius uero per contra
riam attractionem et attenuationem
ad alia. huius enim generis est et menstrua
mouere et emoroidas aperire et per
nares et palatum purgare. Scien
tes igitur et hic materias quibus
in tempore et qualitate et quantitate
et modo usus oblatis euacuatio
fiet secundum hanc partem artis. inue
niemus salubria et scripta est omni
um inuentio in terapeutico ne
gotio. Secundum eundem uero modum
et in aliis omnibus distantiis unum
commune habentes preceptum ef
ficientem unamquamque earum cum
abscidere prius. deinde sic uenim
re ad eam que facta est ab illa egri
tudine salubrium causarum inue
tionem facturus. Secundum compositas
uero distantias ex simplicibus compo
sitio ostendunt salubria precepta.
et hic habentibus nobis proportiona
le magnitudini distantie ad il
lam conuenientes inuenire. Velut
si tota acciderit si decem numeris
calidior est calidius excellit aliquid
ab eo quod secundum naturam. uero
secundum siccius esse oportet. et salu
brem causam in talibus dispositionibus
frigidiorem. et quidem numeris sep
tem uero humidiorem. Si igitur ipsi pati
enti parti adducatur huiusmodi me
dicamentum. in tantum sit frigidius et
humidius in quantum manifesta
tio precipit. In profundo uero posita
que patitur parte considerare o
portet huiusmodi efficere salubre
ut non contingat exsolui sin uia.
Si igitur calidius esse oportet mode
rato non tanto solum sit calidum quanto
indiget passio. sed super modum op
ponatur propter positionem necessario ad
ueniens. Si uero frigidius non sim
pliciter oportet tantum frigidius sed
materiam considerare prius. Si est
pachimeres est non perueniet ad pro
fundum multum. Contrarium
uero aliquando operatur crassam superfi
ciem. Si uero leptomeres sit possi
bile peruenire usque ad plurimum.
ita uero et in humectantibus et
desiccantibus pachimeres et lepto
meres suffe considerandum. Ex
positione quidem patientis loci a
manifestatione inuenit salubre u
nunc dictum est. Ex plasmatione
uero et positione quando fluxus habi sen
sibiles consuetos ad aliud. aut
nullum habet. Namque ad principa
les qui ferunt fluxus auertemus
et preccibimus eos ad non principa
liora. Manifestum uero quod faciendum
causarum distantiam per euacuatio
nem est sanatio. Ipsarum enim distan
tiarum alteratio sanatio est.

De curatione solutionis continuitatis in

Soluta uero continuitate carnosa parte.

Soluta uero continu- carnosa parte.
itate curationis quedam intentio
unitio est. In organicis quidem parti
tibus impossibile. in omiomeris
uero non impossibile. sed in quibusdam

possibile. ut in carnosis cõglutinatio. sanatio ẽ nõ differt uõ si
consolidationẽ nomines. precedit aũt enim qñto maius fuerit
uulnus adeluctio. Distantiarum particularũ ex plasmationis exsistens gñe. ut uõ ea pmanẽs fi
at. suplicatio conducens distãtia 7 constituere utiles. Conglutinat ergo distantia 7 que ex p
principio unitionem redd' natura. Primũ uõ opus premisit quẽ
ut dictum ẽ conducere in idipsum distantia. Secdm uõ serua
re in quo conducta sũt. 7 tertiũ ut nichil incidat in labia prouidere. 7 qrtum ipsũ pẽtis subiãm
sanam consuare. primũ quidẽ 7 sedm quomodo aliqs faciat e
dictum est. tertium uõ in cõducẽdo quidem distantia fiet si nichil
extrinsecus incidere pmittamus. sicut plerumq; pilus aut oleum
aut humiditas alia in medio constituta. conglutinandorum prohibuit eorum unitionem. Jn poste
riori uõ tpe p effluxiones tertie intentionis custodia ẽ effluxio
nem uõ ipsam ex subdiuisione contraria diuisione 7 figura ap
ta accedendum. Subia uõ partis sana seruabit' p mediocritatem
siccantia. hec quidem curatio ẽ continuitatis solutionis in cãr
nosa parte fcẽ cuius sedm se ipsã solius. Si uõ alia aliqua misceatur egritudini plures intentio
nes preceptorum quasi compositarum doctrine deinceps dicemus.
Jn presenti uõ ad reliquas unitionis solutiones ueniemus orationi.

De fractura ossis.

Fractura igit' quidem ẽ mollẽ cõ

tinuitatis solutio. Jn fractis ossibus uõ quando in pria consistentia coaptata uõ [illegible] quedam me
dium consolidans quedam mõ sit. prima igit' consideratio consoli
datio impotens [illegible] fieri. Secda uõ ig[illegible] contin
gens fieri p po[illegible] in circuitu fracturam. [illegible]
quã in quãtitate excreantia [illegible] fit. [illegible]
uõ ppe eb ossi firma ex illius a[illegible]mento. o ode[illegible] 7 puerile corp
consolidari possibile. [illegible] uõ ex
huius passionis gñatio sine complexione. Sepissime enĩ circũ
positi musculi cum aliis corporibus paciunt' fractis ossib;. Jtaq;
ex intentio curationis duplex. Alia quidem in ossibus. alia uõ
in his que circa corporib; hec quidem talis in carnosarum partium
dispositionibus dicetur. de fracturis uõ dicendum hic. Qm enĩ
et harum curationem ex poro 7 ut uõ hec fiat ppui alimenti ossis o
pus oportet supfluitate; ad pori generationem submitti natura. Supfluitas uõ hec 7 quali
tate 7 quãtitate moderata ẽẽ debet. 7 ppter ea deductionem indiget
talem et tantum influentem sanguinẽ ossibus appareat ex q̃
li 7 quãto fiat porus. Qm uõ
et premisit huc porosa fracti ossis attenuate eius oportet mã
titudinem 7 qualitatem. et ita sicciorem facere adductionem
et magis humectantem; que ã
plius in temperantie facultatis [illegible] dicere[illegible].

De nerui punctura.

Neruum uõ [illegible] p[illegible] cura.
[illegible] plurimum [illegible]

qđ continua ē ad principium
particula. parata aduocere spaſ
mos ⁊ maxime cum nō respiret
ad exterius. excoriati cutis pfo
ratione. hāc igit' aperire optet
et exsiccare sibi leptomen per
transire potenti ad pfundum
usq; ad pforatum neruum. Dic
tum ē aūt de hec pfecte in tera
peutice facultatis libris. In sim
plicib; igitur hui' gnīs dispoſi
tionib; salubrium cautiū for
ma talis. Secđm compositas uō
complere ulcerib;. pma quidē
concauitatis quā nō aliam dispo
sitionem. ſ; ulceris arbitrantū
differentiam. Est aūt non diffe
rentia hec tale. ſ; altm quoddā
genus totius egritudinis in q̊
subē ipius ē positio. igitur et cu
ratio in duplici passione dupli
cī indiget inuentione. Contin
uatis enim solutio unitione.
Subē uō pditio gnātione indi
get. Dicte uō sunt paulo prius
gnātionis intentiones. Et q
dem oportet primū curare hāc
dispositionē. deinde unire agg
di ipā rex natura indicit. Quā
do igitur repletum fuīt quidē
concauum equale uō ulcus ee
sistit. alteram intentionum af
ferri accidit. Credia enī noua
carne stante labiorū ulceris u-
nire quidem impossibile distan
tia. Intentionem uō curationis
aliam inuenire oportet. inuen
tionem uō ex eo qđ secđm natu
ram habebunt qđ circumfacere
parti conuenit. Secđm naturā
uō erat eam operire cute. hec
igit nob' est faciendum. aut si
impossibile intentio simile ali

quid tanti. carnem siluet callo
sam faciendum ē. Erit aūt hui'
modi siccata simul ⁊ callosa. Et
septicis igitur ⁊ siccantib; sine
mordicatione erit opus farma
tis ad cicatricationes. Ita uō et
si imputredinem conuertatur:
intentio quidē expurgare. farma
cum uō salubre septicon. Dictū
est aūt horū in his que de farma
tis materia. Et quidē si flegmō
aut quassatō. aut scliroſis aut
tumor cum ulcere fuīt curandū;
illa prius pcās que dicte sunt ra
tiones. Ita uō ⁊ si influat aliqđ
ulceri secđm influentium cura
tionem. Similit' uō ⁊ si discrasia
aliqua sit secđm ulcera. ad distra
sie prius re adiutoria. ⁊ de his q
dem sufficient. De his que sunt plasmatore.

Ad id uō qđ ppt' plaſ
mationes ueniendum in aliud
genus in plures differentias diui
sum. ſ; a manifestissimo princi
pium orationi faciendum. qđ
secđm figure pmutatōē fit. Eorū
igit' qui adhuc crescunt. possibi
le figuram plurimarū partium
corrigere. horū uō qui excreuerūt
nequaq̄. Intentio uō possibile e
curam. ad contrarium adducere
distortionis. Si uō fractura nō
recte plasmata in alicui' memb'
figura peccauit. si adhuc recēs
poris existat. frangentem opōr
tet hec plasmare confestim rec
te. deinde poru fieri. De emfraxi.

Est aūt emfraxis ex hoc gene
re egritudinū. hec quidē a
glutinosis facta ⁊ pinguib; hu
morib; unam quidē et eādem
intentionem habens. ⁊ contiua
passioni emfraxi. Emfraxis salu

bres ruptica et incidentia karima ca. Que vero ex stercore duro quod adhesit intestino, priorem quidem habebit duritie correctionem et ex humidis et pinguibus clismatibus, deinde vero evacuationem ex acutis. Que vero ex lapide circa vesicam in presenti quidem transpositione, curationis vero perfecte gratia per incisionem curam.

Eius vero que preter naturam in parte continetur humiditatis curatio in perfecta evacuatione quemadmodum in putredinibus. Immoderata vero repletio immoderata evacuatione quemadmodum in sanguine circa venas. Quibuscumque vero circa ventrem et intestinum et arteriam tracheam et putredo pulmonem aut sanguis continetur, perfecte evacuationis indigent. Amplioris vero cibi et potus adhuc recentis secundum evacuationem correctio. Quecumque igitur in pulmone et torace continentur, cum tussibus quidem evacuatio et asmatis extenuantibus. Quecumque vero secundum epar aut venas aut arterias aut lumbos aut per urinam aut ventrem, sed per urinam quidem ab extenuantibus vehementer, per ventrem vero attrahentibus et aperientibus. Quecumque igitur secundum superiorem ventrem, per vomitum. Quecumque vero secundum inferiorem, per subductionem. Quecumque vero sub cute, per incisionem et cauterium aut farmaca caustica. Ita vero aliquando et quecumque secundum concavitatem naturalem ut in torace. Uno vero capitulo horum quidem que generata sunt preter naturam in quibusdam partibus contentorum.

Intentio curationis ablatio est. Si vero impossibile ita fieri, ad minus periculosum locum transpositio. Quecumque vero non generate preter naturam secundum quantitatem, intentio horum superflui evacuatio. Inventio vero sanandorum secundum partem quidem aliquam ex ipsa accipitur dispositione, plurima vero ex patientibus particulis.

De lenitate et asperitate.

Quecumque vero aspera facta sunt preter naturam, eamque secundum naturam ei ad ducendum lenitatem, secundum offitium quidem radentem, secundum tracheam vero arteriam aut linguas lenientem, per humida sine mordicitate et conglutinosa. Quecumque vero secundum lenitatem preter naturam, eamque secundum naturam eius ad ducendum asperitatem per farmaca sufficienter ruptica et brevem rasuram. Quecumque vero emfraxes et angustationes egritudines alias sequuntur, curandum illa prius. Ostensum est autem in tractatu de egritudinum differentia quod de flegmonibus et sclirosi et inflationibus et siccitatibus immoderatis. Adhuc vero et ineptis figuris ipsorum continentium corporum consequuntur plerique ea que dicta sunt, quemadmodum et tumoribus quibusdam eorumque in circuitu corporum. Si vero adinvicem eorumque dicta sunt complectantur, aliquam ostensiones habebit varias. Sufficiet autem manifeste ut in exemplo faciamus orationem. Amplius enim de omnibus in terapeuticis dicetur litteris. Subiacet itaque influere alicui parti multitudinem sanguinis ut distendatur

que secdm partem uasa nō solū:
magna s; parua prius effugiē
tia uisionem. Ex plenitudine ū
nūc apparentia quēadmodū: in
oculis uidetur manifeste aliqñ
ꝓpt̄ albedinem tunice. cōueni
ens uō et alia minora his q̄ dic
ta sūt uasis distendi repleta. nō
dum ea apparere: ꝓpt̄ paruitatē
et piculum effundi aliquid re
sudans ex uasis. in eas que ī me
dio regione uacuas. aut effūdi
aliquid paruū. huiūmodi uō pas
sionis curatio habebit quidem
considerationem euacuationū.
Ut uō manifestius dicamus ex
parte euacuationū. Cū passio
erat in eo qd̓ repleta erat pars ī
moderate. Necessariū aut cūrēs
euacuari supfluum. aut p ipām
partem pacientem. Rursus igi
tur recurret aut pulsum aut tē
tum. aut trāsmissum. aut sm
aliqua eor. aut secdm omia. Per
ipām uō que patitur partē eua
cuabitur. hec quidem maifeste
et sensibilit̄. hec uō in euaporati
ones extenuatum. Si igit̄ fuit
totum corpus pletoricum. i. re
pletum. non oportet p ipām pa
cientem partem euacuare. Si ē
cataractionib; ⁊ incisionib; sen
sibilit̄ euacuauerimꝰ. dolentē at
trahemꝰ ꝓpt̄ hec dolorem ampliꝰ.
Si uō calefactionibꝫ diaforesin
facere aggssi fuerimꝰ. trahemꝰ
calefactionem amplius in par
tem quā diaforesin faciamus.
Si uō uelimus recurrē cogere q̄
est influxum. nō recipiet plenū
existens corpus. Ad utraq; igit̄
hec oportet euacuare totū. aut
econtrario trahere omnino ad

alias regiones eo qd̓ influit pa
cienti. hec uō pacientē replere a
parte prius. deinde diaforesin fa
cere agredi. paratior enī euacua
tio q̄to p maiora. Repellemꝰ ḡ
ex paciente si infrigidatē ⁊ stipti
ca apponamꝰ: euacuata ad se ipā
q repellitur trahent. Ostensum ē
enī ⁊ hec phisicaꝝ uirtutū oratio
nem. Et transmittit etiā uasa cō
fortata stipticis farmaciꝭ. Si igit̄
omne ita rursus curret bn̄ habe
bit. Relicto uō aliquo in parte o
portet significari quidē hec gluti
nosum esse aut spissum. ⁊ ꝓpt̄ h̓
in pactum eē indissolubilit̄. pōt
igitur ⁊ n̄ tale existens in eas q̄
in medio regiones effundi. Tūc
igit̄ iam tp̄s ad euacuandū illd̓
p pacientem. supponentes super
iacentib; partibꝫ apocrusticas in
fluentium uirtutes. Euacuatio
uō maxime si secdm medias re
giones significet̄ contineri ali
qd̓ p carpiones simul ⁊ per far
maca diaforetica. Sed qm̄ diafo
retica omnia calida in uirtutibꝰ
sꝫ. cuius uō crassior est opus morde
re. qm̄ īmoderatius fiunt calida
obseruandum in eis omia minꝰ
calida. ⁊ maxime si in superficie
fuerit calidum qd̓ patitur. dole
bit enī non parum si simul pa
titur ⁊ mordet̄. ⁊ omis dolor puo
cat reuma. i. decliuerit igit̄ calu
dum anodinū est in his magis
si humidū sit. et tam̄ sufficiēs
est diaforesin facē in supficie si
et non uehemens sit diureticū
farmacū. Si uō ea que in supfici
e sine passione oīo existant in
pfundo uō sit euacuatione in
digens intendere ⁊ augere opꝫ

c[illegible] [illegible] in quantum u
tumq[ue] facrem e calidius in ca
tum infrigidantes. Itaq[ue] hic rur
sus necessarium scire eam que s[ecundu]m
naturam crasiam est. Quomo
enim sciemus quantum ab eo q[uod] s[ecundu]m
naturam frigidius aut calidius
est. aut quomodo infrigidantes
cessabimus no[n] cognoscentes mo
dum. eius que s[ecundu]m naturam ca
liditatis. Ita u[er]o et si frigidi s[ecundu]m
calefacientes no[n] cognoscentibus
modum eius q[ui] s[ecundu]m naturam
frigiditatis impossibile nobis
inuenire calefaciens conueni
ent[er] neq[ue] cessare calefacientes.

Q[uo]z u[er]o de **De his q[ue] s[ecundu]m n[atur]am.**

his quoq[ue] sufficient[er] dictum e[st]
transire iam t[em]p[u]s ad ea que s[ecundu]m
n[atur]am no[n] s[ecundu]m naturam se ha
bent. Duplici u[er]o existente hor[um]
differentia quibus quidem deficiat p[ar]
ticula. op[or]tet hanc intentio[n]e[m] fu
entes uidelicet nature s[ecundu]m q[uod]
paulo ante dixi modum. quibus u[er]o
hic habundat hic absci[n]dere ip[su]m.
aut p[er] nouaculas. aut p[er] ignem.
aut p[er] farmacum causticu[m]. i. cor
rosiuum. hic g[ra]tia ratione fere
omnia possibilia curare. Gigne
re u[er]o non omnia possibile ut
in ea que de semine ostensum
e[st] ratione. Quedam u[er]o et si im
possibile gignere. facere t[ame]n
alt[er]um aliq[uo]d possibile. ut in osse
p[er]fecte ablato. sullum alterum
s[ecundu]m eundem locum differen
tem ab osse et carne. Est enim q[uod]
fit s[ecundu]m locum eius ut quedam
caro porosis. aut porosarco
dis. et t[em]p[o]re p[ro]cedente in durius t[ame]n
mutatur s[ecundu]m principia sarcoi
dis magis existens. S[ecundu]m qua[m]
cu[m]q[ue] u[er]o partem portum. neq[ue] ei
dem similem s[ecundu]m sp[eci]em. neq[ue] ex
tam similem possumus. t[ame]n nobis
intentio e[st] inuenire aliqua[m] com
positione[m] ut in decurtationibus.
Epychen u[er]o manifestum q[uonia]m est
genus totum hec eor[um] que s[ecundu]m i
quantum. Quantum enim eius circa
hec q[ue] s[ecundu]m naturam est illi appli
quat. hec u[er]o q[uod] in genere preter
naturam separatum e[st] t[ame]n. In q[uo]
prima q[ui]dem intentio. ablatio.
Si u[er]o impossibile ista s[ecundu]m positio
sola ut in infusionibus. Quecu[m]q[ue]
u[er]o no[n] totis partibus. s[ed] partium
partibus deficiunt et superhabu[n]dant
ab eo q[uo]d s[ecundu]m naturam nutrim[en]
tum quidem aut generatio in defici
entibus. ablatio uero et purgatio
in superhabundantibus. Unde neq[ue]
intentio in eis alia. neq[ue] in for
ma medicaminum aliam secundum
genus. **De eo q[uo]d p[ro]pter positione[m].**

Set ad reliquum adhuc genus
conueniendum salubrium causarum
q[uo]d correctiuum e[st] eor[um] q[ue] p[ro]pter posi
tionem lapsa sunt corpor[um] ut exar
ticulata et intestinum in ocheo. fit
aut[em] hec q[ui]dem ex uiolenta tensi
one. aut pulsione. hec u[er]o ex ra
ritate aut ruptura continentis.
Itaq[ue] et curatio huic quidem ex
contraria tensione et in contrariu[m]
impulsione. huic u[er]o ex eo si fiat
solidum continens. Ex quibus
u[er]o aliqs facultatibus ea q[ue] s[ecundu]m
partem inueniat. p[er] te[m]p[us] p[ro]pter
facultatis negotium declara
tum e[st]. **De preexistentibus causis.**

Deinde u[er]o dicendum e[st] quecu[m]q[ue]
s[ecundu]m priorem ordinem accipi
ebamus. P[ro]ximi aut[em] [illegible]
tia. triplex u[er]o [illegible] e[st] s[ecundu]m genus

dieta. prima quidē sanū pfecte
hoīs. Scda uō iam impfecte. Tē
tia uō egrotātis. Primū igitur
genus ex salubri ē negotio du
plex uō existens prius ut dictū
est. Scdm uō ex preseruatiuo.
Tertium uō ex terapeutico. In
morbis uō maxime consisten
tiam hēt omē hoc genus quos
neq3 glutinosos oportet ēē ne
q3 spissos. neq3 aquosos. neq3
multos. neq3 calidos. neq3 frigi
dos. neq3 mordicos. neq3 putri
dos aut uenenosos. Augmen
tati enī cause consistunt egri
tudinum. Augmentant' uō ali
quādo quēm ab eadem causa q
eos genuit primū. Est uō qn
nō sint cōmutantes sibi eos
qui scdm humores corp'. Inten
tio uō 7 in his curationibus du
plex. alteratio 7 euacuatō. Altera
tur igitē aut digesti ab ipso cor
pore aut a quibusdam farmati
cis uirtutibus. In quibus sunt 7
que uirtus uenenosoꝝ animalium
ad h. 7 dilatiua farmaca recipi
entes. Euacuant' uō a calidis
sufficienter farmacus 7 purgati
onibus 7 clisteribus sudoribusq3 7
uomitibus. Hec g° eoꝝ cōmunes
euacuationes. Que uō in loco uno
congregati fuerint accipiuntur
quēadmodū in salubribus decla
ratum ē. Sm tertium 7 quartum
et maxime nob' de laboribus tū
[illegible] 7 quecūq3 alie subiacēt
[illegible] dispositionibus. Eu
acuantur enī promptius quidē
qui in primis uenis p uentrē:
qd uō in his scdm epar p urinā:
que uō scdm totam habitudi
nem p sudores. quēadmodū

et que scdm caput. aut p pala
tum. aut p nares. aut utraq3. Q
uō 7 in toracis latitudinibus per
guttur cū tussibus. Q uō scdm
renes aut uesicam p urinā; an
tiquiores uō cōis omnium prīcipiū
ostensio ad ea que longissime
deriuatio uō ad proxima. Omnia
igitur quecūq3 curant humo
ri dispositiones appellantur sa
lubres cause quēadmodū evacuen
tia egre. Neutre uō neq3 leden
tia neq3 adiuuantia pōt ālī ali
quis neq3 causas eas appellare
oīo. Quales sunt multi sophista
rum negligentes quē ipsū reꝝ
inuenire difficilem. In nullis uō
plurimū tpīs conferentes. Die
tum ē aut amplius in aliis adiu
tus eos pseruatiua quidem spē
artis talis.

De causis reficientibus conualescentes et senes.

Resumptiua
uō et nutriens in
conualescentibus ex egritudinibus et
senibus cōsistit. qualis uō est bo
rum dispositio. 7 a quibus maxi
me causis ad id qd scdm naturā
reuitatur. pfecte quidē in terapeu
tice facultatis libris demōstra
tum ē p capitula uō dicatur 7
nūc. Si igitur dispositio ē talis
bonus quēm sit paucus sanguis.
et cum eo uitalis appellatur spūs
et animalis. Que uō solide partē
sicciores. 7 ppterea 7 uirtutes e
arum infirmiores. 7 ppterea 7
totum corp' frigidius. Cause uō
salubres eum que dicta ē corri
gentes dispositionē uno quē
capitulo ut comprehendatur. Tā
quecūq3 uelocem 7 pfectam di
gestionem operantur. Scdm pā
tem uō immoderatis motionib'

et abis 7 potib9.7 somnus sunt.
ornate uero motionu suspensio
nes.7 deambulationes.7 fricati
ones.7 lavacra.7 si multu melio
res adhuc fiant.7 consueta opera
paulatim attingunt. Ciborum uero
in principio quidem humidi et
bene digestibiles 7 non frigidi. preter
uero magis nutrientes. potus uero
aptius uinum cui etas quem me
dia. forma uero pura 7 lucida aut
album aut subrubeum. odore
uero suaue in gustu. neque aquo
sum omino. neque aliquam ue
hementem ostendens qualita
tem. neque stipticam. neque ama
ram. neque dulcem. dictum est
aut ut modo dixi in terapeuti
ca facultate sup his. Nunc enim
non pertrare omnia particula
ria nobis propositum erat solum
uero rememorari capitula. In a
liis enim negociis fecimus trac
tationem. que 7 prescribens quot
et qualia determinabo oratorem
in eis. L. G. T. Ex.

GO
GALI
EN
US I
NTE
rim artesior qd quicunque interiorum
membrorum cognitor esse desiderat e
um in anothomiis diligentem
esse oportet. hac igitur ratione de
anothomiis tractatum. Videamus
primo qd sit anothomia. 7 unde di
catur. et in quibus fiat. et quas ha
beat species. Anothomia est in
teriorum 7 exteriorum membrorum rec
ta diuisio. Dicitur enim ab ana
qd est rectum. 7 thomos quod est diui
sio ordinate facta. Incipit enim
a cerebro tamquam a parte digno
ri. deinde in aliis membris fit per
ordinem. Restat nunc dicere in
quibus fiat. Solebat autem considera
tam tam in uiuis hominibus quam in
mortuis. Unde Galienus quos
dam libros de anothomiis uiuo
rum. 7 quosdam de anothomiis
mortuorum composuit. In mortuis du
pliciter fiebat anothomia per macerati
onem 7 per aque currentis mundi
ficationem. Solebat enim corpus
hominis quem legis sanctio morte
puniendum decreuerat. mortuum
in fluuio currenti cito caput ma
nibus pedibusque ligatis ad palos
extendi. donec aqua fluens te
neras partes. scilicet carnem 7 cutem
et pinguedinem abluerat. 7 abos
sibus neruos 7 arterias abraderet.
postea parebat concathenato os

suum. neruorum. uenarum et arteria
rum et eorundem numerus et positione.
Nunc autem quoniam diuisibile est huma
num corpus ita ut prediximus
et uitari a modernis magis fit
anothomia in brutis animalibus.
Sed quedam bruta animalia sunt
que habent similitudinem cum
hominibus in exterioribus tantum. ut ursus
et simia et ideo in illis inutilis est
anothomia. Quedam sunt
similia hominibus in interioribus ut porcus
et ideo in illo competens fit
anothomia. Habet autem a
nothomia diuisas species secundum
membrorum diuersitates. Unde
primo uidendum est quid sit mem
brum et quomodo membrum ge
neraliter diuiditur. postea de sin
gulis est agendum.

Membrum est firma
et solida pars animalis ex simili
bus natura et dissimilibus compo
sita ad aliud. i. ad aliquod speciale
officium deputata. Firma apponitur
ad differentiam spirituum qui sunt pre
animalis non constitutiue sed exigi
tiue. non enim esse rei constituunt
quia tota die deperduntur. sed exigi
tur ad esse rei et sunt subtiles et non
firmi. quia ut dictum est sepe deper
duntur. Solida et ponitur ad dif
ferentiam humorum quia licet
firmi sunt tamen non persistunt solidi.
Similibus apponitur propter membra
consimilia. Dissimilibus appo
nitur propter membra officialia. Ad
aliquod speciale officium deputatum dicitur
ad remouendam obiectionem que pos
set fieri de medietate corporis ho
minis quod hec sit pars animalis fir
ma et solida non tamen est membrum
quia non ad aliquod speciale officium
deputata.

Membrorum enim alia sunt consimilia
alia officialia. Consimilia sunt
que habent partes tantum sibi con
similes in complexione et natura
ut caro et cutis et similia. Officia
lia sunt que partes habent dissimiles
natura ut manus et pes et similia que
componuntur ex carne. cute. os
sibus et neruis et arteriis. quorum
quodlibet alii naturali complexione
dissimile est. alterius enim nature
est caro. et alterius cutis. et alterius
neruus. et alterius ossa. Item mem
brorum quedam sunt principalia.
quedam orta a principalibus.
quedam habentes uirtutes tan
tum. quedam innatas et influ
entes.

Principalia membra sunt .iiii.
cerebrum. cor. epar. et testiculi.
Cerebrum enim et cor et epar dicuntur
principalia quia conseruant speciem
rei. Orta a principalibus sunt ner
ui. uene. et arterie. et uasa semi
naria. Nerui enim oriuntur
a cerebro deportantes spiritum
animalem in diuersas corporis par
tes ad sensum et motum facien
dum. Arterie oriuntur a corde
deportantes spiritum uitalem cum pau
co sanguine ubique corporis ad
uitam faciendam et motum com
plendum. Vene oriuntur ab
epate deportantes sanguinem
et alios humores cum spiritu
naturali ad nutrimentum totius
corporis. Vasa seminaria a te
sticulis oriuntur in quibus materia
spermatis continetur que dealbata
in testiculis per uirgam uirilem
in matricem effunditur ad ge
nerationem faciendam. Ha

hentia uirtutes innatas tātu;
sunt membra ɔsimilia. Habē
tia uirtutes innatas ⁊ influen
tes sūt membra officialia. Se
quitur mēbroꝝ diuisio.
Membroꝝ alia sūt aīata.
alia spūalia. alia nutri
tiua. alia gn̄atiua. Int' aīata
cerebrum est principale ⁊ ei que
dam deseruiunt ut nerui ab eo
orti. deportantes spm̄ aīalem in
ptes corporis diuersas ad sen
sum et motum faciendū. Que
dam ipm̄ expurgāt ut oculi a
supfluitate melancolica. aurē
a supfluitate colica. palatum
et nares a flātica. Quedam
ipm̄ defendūt ut due miringe
que dicuntur tele .s. pia mater
et dura mat' que defendunt ce
rebrum interius a duricia cra
nei. Exterius aūt defendūt
ipm̄ cerebrum cranium ⁊ cuti
supposita ab exterius nocumētis.
Inter membra spiritualia pri
cipale est cor ⁊ ei deseruiunt pul
mo ⁊ trachea arteria attrahen
tes aerem exterioꝛē ad infrigi
dandū calori naturalis cordis.
et ei deseruiunt arterie deportāte
spm̄ uitalem p totū corpus ad
uitam agendam. Cor autē
expurgatorē fistule pulmōis
trachea arteria a supfluitatib'
fumosis. Cor defendunt cap
sula cordis et coste supposite.
Quedam sūt nutritiua int'
que principale ē epar. Epar aūt
expurgant renes a generali s'
supfluitate .i. aq. humoꝝ .s. ab
urina ⁊ uene capillares simil'r.
Cistis fellis a supfluitate cole
rica. Splen a melancolica.

Pulmo cerebrum ⁊ testiculi a fla
tica. Epar defendunt due pelli
cule .s. cyrbus ⁊ syphac ⁊ quedā
alia membra compōita. Inter
membra gn̄atiua principalia sūt
testiculi ⁊ eis deseruiunt uasa se
minaria ut p̄dictum ē. ipōs ex
purgat uirga uiril' a spermatis
supfluitate. illos defendit osseū
.i. bursa testiculoꝝ. Ite diuisio
p̄ma demū ē data s'm diuersas
naturas sui ɔplōnes mēbroꝝ.
hec .s. membroꝝ. aliud ē consi
mile. aliud officiale. nullū enī
membrum officiale ē eiusdem
nature cū membro ɔ̄simili. n̄
econūso sufficiens ē. qa nullū
membrū est qđ nō sit sit tale ⁊
tale pp opposita. Si aūt diuisio
hec .s. membroꝝ alia principa
lia. alia orta a principalib. et
cum data ē s'cdm dignitatē me
broꝝ digniora enī sūt. Cerebrū.
Cor. Epar. Et testiculi. Sb illa
diuisione complxendunt' etiā
nerui orti a cerebro. arterie orte
a corde. uene orte ab epate. uasa
seminaria a testiculis orta. Et
p̄ter hec ē mēbra ɔ̄similia ⁊ mē
bra officialia ē sufficiens. quia
qđlibet mēbrum s'bēa complxen
ditur. nō ē p opposita qr idē mē
brum .s. mēbrum officiale uirtu
tes habeat innatas ⁊ influētes.
uirtutes influētes nichil aliud
est q̄ eas p influentia. ul' p spūs
et humōres opari. Tertia diui
sio hec .s. membroꝝ quedam ani
mata. quedā spūalia ⁊ data est
s'cdm operationes diuisas mēbroꝝ.
Alie enim sūt operationes membroꝝ
aīatoꝝ ⁊ alie mēbroꝝ spūaliū ⁊
alie membroꝝ nutritiuoꝝ. non

est sufficiens. ab ea enī excludit᷑
manus ⁊ pes. pedes enī sunt co
lumpne ⁊ sustentamenta corporis
humani. manī aūt sūt ānime cu
la modulātia. Primo igit᷑ de
membris aīatis ⁊ ītēa pmo de
cerebro ē agendum.
Cerebrum est membrum secūdm
quosdam calidum. sm alios fri
gidum ⁊ sm oēs humidū. sub
tile molle albū cum rotūdita
te oblongum multū habēs de
spiritu ⁊ multū de medulla. du
abus obuolutum miringis intē
s. pia matre ⁊ dura matre. crāeo
et cute supposita cohopertum. tri
bus cellulis distinctum. Humi
dum ē ut de facili suscipiat im
pressionem. Subtile ꝓpt᷑ sub
tiles operationes aīe s. ymagina
tionem rationem ⁊ memoriam.
Molle ut cito cedat impressioni.
Album ut diuisas formas reci
peret. vl' sic ⁊ cerebrum ē album
ut omnes rationes aīe facile p
operet. p ipm ē enī albedo omnū
colorū susceptibil' ⁊ nullus ipsi'.
Rotundum ut motū habeat. nō
nimium oblongū ut mot' ei'
eēt temptatus. multū habens de
spū ⁊ multū de medulla. ut me
diante utriusq; multitudīe ple
ne fiant aīales operacōes. Si ē
pauci eēnt spiritus ⁊ medulla
diminute eēnt operacōes. Du
abus obuolutum miringis inte
rius ut ipm defendāt a duricie
cranei. Craneo et cute superpo
sita cohopertum exterius ut ipm d
fendant ab exterioribus nocumē
tis ut dictum ē. Tribus cellu
lis distinctum. due ē miringe
cerebri quos faciunt plicatōs int᷑

se deuenias. in quibus sūt tres cel
lule s. fantastica. longastica. ⁊
memorialis. fantastica cellula
est in anteriori pte capitis in qua
sedem suā ymaginatio hēt. Lon
gastica in medio in qua sedem
suam hēt rō. Memorialis cellu
la in posteriori pte capitis in q̄
sedem suam hēt memoria. Fā
tastica cellula multum habet
de spū ⁊ parū de medulla. mul
tum hēt de spiritu ut eorū multi
tudine ⁊ motu plene fieret ica
rerū et formarū attractio. parū hēt
de medulla ut ibi eēt quedam
uacuitas ubi fieret frequens de
cursus spirituū ad formas ibi
concipiendas. Longastica cel
lula multū habet de spū ad opa
tiones ratiōis pagendas. mul
tum de medulla ut mediante
eius multitudine plena fieret
⁊ bona spiūū restauratō. Me
morialis cellula parū hēt de spi
ritu ⁊ multū de medulla. parū
hēt de spū ne ꝓpt᷑ multitudine
spiūum fierēt formarū rerūq; deper
ditio q̄s ratiōis discrētio memoīe
comēdauit. multū etiā haber de
medulla ut sufficiens haberet
materia ad formarū ⁊ rerū impre
sionem suscipiendā. Fantasti
ca cellula calida ē ⁊ sicca ut p illa
qualitates rerū formas appeteret
et ymaginationū formarū attrac
tio. Longastica calida ē ⁊ hu
mida ut mediantibus illis qua
litatibus bona fierēt in cerebro dige
stio. i. bona ratiōis discretō. sicut
ē in bona digōne pectis q̄litate
ingentes pura ab impura diui
ditur. ita p discretionē uerū a fal
so. bonū a malo. honestum ab in

honesto serventur. Memorialis
cellula frigida est et sicca ut mediantib(us)
illis qualitatib(us) retinendo(rum) bona
fiat retentio que viget p(er) frigi
ditatem et siccitatem. Item cere
brum dicitur sedes vel templum anime vel
sedes sapientie. sicut enim in tem
plo tres sunt partes principales. ve
stibulum. consistorium. et appoteca.
ita fantastica cellula. longasti
ca. et memorialis partes sunt cereb(ri)
principales. Anima g(ra)tia in fantastica
cellula quasi in vestibulo diversas p(er)
ymaginationem suscipit formas.
In longastica cellula quasi in con
sistorio de ymaginatis in fanta
stica cellula p(er) rationem decernit.
In memoriali autem cellula quasi
in apoteca thesaurum suum ea que y
maginatio concepit et ratio disce
nit p(er) memoriam conservat. No
tandum autem est quod vestibulum
anime. i. fantastica cellula. v. potas
sive. v. sensus habet ante se. ab illa
enim oriuntur nervi qui ad quinque
sensus diriguntur faciendos ad
organa. i. ideo sensibiles nuncu
pantur. Oriuntur itaque primo
loco duo nervi a fantastica cel
lula qui dicuntur obtici. i. visibiles
qui in media fronte coniunguntur.
et ibi iterum dividuntur. quorum unus
ad dextrum oculum et alius ad si
nistrum. cum spiritib(us) ad visum
complendum dirigitur p(er) obticos
discurrentib(us) in fantastica cel
lula ut dictum est. Multi habitant
spiritib(us) quorum quidam deportan
tur ad diversas faciendas yma
ginationes. Quidam descendunt
p(er) nervos ad complendos sensus et
ad instrumenta sensuum. Quidam
decurrunt ad longasticam cellulam
ad rationem faciendum. Item alii
duo nervi audibiles diriguntur a
fantastica cellula ad ossa petrosa
aurium ad faciendum auditum
qui quidem nervi dicuntur obtici agi
ci. i. audibiles. dicuntur et postici quasi
ante nati posterius. s. ad aures diri
guntur. Item alii duo nervi diri
guntur ad linguam ad gustum
faciendum. Item a fantastica
cellula oriuntur alii duo nervi
tangibiles quorum unus dirigitur ad
dextrum humerum et alius ad si
nistrum dirigitur. Nervus autem
qui dirigitur ad dextrum hume
rum in duos ramos dirigitur si
ve dividitur. quorum unus tendit ad
dextram volam manus et alius ad
dextram plantam pedis ad tac
tum faciendum. Nervus vero
qui ad sinistrum humerum diri
gitur. similiter in duos ramos diri
gitur sive dividitur. quorum unus ad
volam sinistre manus et alius ad
plantam sinistri pedis dirigitur
ad tactum faciendum. Et licet
sensus iste. i. tactus cuilibet par
ti corporis sit communis tamen proprie
contigit volis manuum et plantis
pedum. Notandum tamen quod quidam
dicunt nervos tangibiles a me
moriali cellula inter nervos mo
tivos oriri.

Sequitur de nervis motivis. nervi
vero motivi principaliter deputantur
ad motum in corpore faciendum.
Secundario ad sensum tactum
sicut nervi sensibiles econtrario
deputati sunt ad sensum princi
paliter faciendum. secundario ad motum.
Item nervi motivi oriuntur a parte
posteriori in contiguitate spine
et cerebri. Spina autem habet princi

pium a commissura. ¶ Est autem commissura pars quedam cranei in parte posteriori furcata. ueluti lauda littera greca .i. v. nomine capitale inuersum est. in qua commissura inchoatur spina. et ibi oriuntur neruii motiui descendentes e spina in partes corporis inferiores. ad motus corporis faciendos. ¶ Oritur autem in parte posteriori a cerebro nucha .i. spinalis medulla trahens secum per concauitates spondilium .i. spine ossium duas miringas cerebri .s. piamater et duramater: quibus tegitur interius. Exterius uero spondilibus ipsum cum miringis includentibus defenditur. ¶ Sunt autem .xviij. spondilia in spina .vi. in collo .xij. in dorso. ¶ Iuxta singula spondilia oriuntur duo neruii. unus a dextris et alius a sinistris qui diriguntur ad diuersas partes corporis ad motum principaliter faciendum et secundario tactum. ¶ Quidam etiam lacerti a spina diriguntur ad faciem ubi motum facientes.

¶ Quidam ad collum quidam ad spondilia et similiter ad alias partes corporis.

¶ In fine spine inferius multi neruii sunt duri. et in unum collecti ad pectinem diriguntur. et uirgam uirilem constituunt in sexu masculo. Similiter in sexu feminino reflectuntur neruii illi ad orificium matricis inferius. quamquam illam includentes quasi aperientes. et ibi concupiscentiam coitus facientes. ¶ Motus autem istorum neruorum in brutis animalibus migentibus patet. ¶ Item nota quod omnia membra tam solida quam mollia ortum habent a sanguine tamquam a nutrimento. omnium enim membrorum sanguis est nutrimentum. hic enim est ortus solidorum membrorum. pinguedo est solidior sanguine. Caro autem pinguedine. neruus sensibilis carne. motiuus nerus sensibili. Cartilago neruo motiuo. Ossa cartillagine. ¶ Item inter neruos motiuos oriuntur duo neruii a nucha qui mandibulis superioribus infigutur: et inde reflectuntur ad inferiores maxillas diriguntur in masticando mouentes illas et non superiores in quolibet animali preterquam in cocodrillo in quo in manducando non inferior sed mandibula mouetur superior. ¶ Quia neruii motiui qui in animalibus a nucha diriguntur ad superiores mandibulas et inde reflectuntur ad inferiores. in cocodrillo econtrario diriguntur ad inferiores et inde reflectuntur ad superiores. ¶ Item a nucha diriguntur duo neruii ad linguam ad motum lingue deputati. unde neruii lingue motiui dicuntur. ¶ Quidam etiam a nucha ad pulmonem diriguntur ad colligantiam pulmonis ad respirium faciendum: et inde flectuntur ad linguam propter uocem formandam. et isti neruii dicuntur uocales eo quod motu illorum siue illis mediantibus formari habet uox in gutture. ¶ Dicuntur etiam neruii reuersi in eo quod cum ad pulmonem dirigantur inde sursum reflectuntur et ad linguam redeunt. ¶ Et nota quod isti neruii quando terminantur in medio lingue unde lingua replicari non potest ad formandam .R. litteram. quia si neruii essent usque ad summitatem lingue protensi linguam replicarent ad formationem littere .R. Sed si in medio lingue terminantur illi quibus hoc contingit trauli dicuntur.

Quandoque dirigitur ad similitudinem
lingue. linguam mittit dilata-
tos unde male .9. proferunt litteram et
tales sibi dicuntur .i. blesi. Pa-
tet itaque quod tria genera nervorum di-
riguntur ad linguam a sensibus
ut dictum est in predicta pagina. i.
ad gustum faciendum a fantasti-
ca cellula. et duo motiva a nucha
ad motum lingue faciendum.
et duo vocales a pulmone ad vo-
ces formandas. unde lingua triplex
habet officium. servit enim membris ani-
mantis sapores discernendo. spiritibus
voces formando. nutritivis cibos
masticando. Dicto de membris
animatis recta divisione membrorum
dicendum est et primo de corde quasi de
digniori inter ea.

Est autem cor membrum in complexione
calidum et siccum. in substantia
solidum. in forma pineatum. infe-
rius acutum duas habens auriculas
dextram et sinistram. quandam habens
capsulam ad sui defensionem con-
tentum duplici motu. constrictione
.s. et dilatatione calidum et mobile
ut per totum eius calefiat corpus
et vivat mediante spiritu vitali.
Cor enim dilatatur ut aerem attra-
hat ad mitigationem et infrigi-
dationem innati caloris .i. cal-
loris naturalis. Constringitur
ut expellatur fumosa superfluitas
in corde per ebullitionem sanguinis
generata. vena enim concava in gibbo
epatis dorso orta per medium dya-
fragmatis pellicule .i. cuius for-
sic dicte quia separat nutritiva
a spiritualibus tendens ad spiritualia
deportans sanguinem ad nutri-
mentum superiorum membrorum que an-
tequam ad cor deveniat in duos ramos
dividitur. quorum unus dextram cordis
subintrat auriculam deportans san-
guinem ad nutrimentum cordis
et generationem spiritus vitalis. Ista
pars vene concave in cordis sub-
stantiam sibi assimilat tunicam.
et tunc efficitur arteria que per sini-
stram cordis auriculam exiens
et dicitur adorti que extra oriuntur arte-
rie. Adorti est divisa in tres ar-
terias quarum una est parva et due
magne. parva arteria directe ten-
dit ad sinistrum brachium. et per
brachium ad sinistram manum. et
quia directus est illius arterie
transitus ad brachium. pulsus
in sinistro brachio est certissimus.
una autem duarum arteriarum que ma-
gne sunt per pulmonem tendit ad
dextrum humerum et inde per bra-
chium ad dextram manum. et ideo
pulsus in dextro brachio fallax est.
quia arteria illa per multos anfractus
ad dextrum brachium dirigitur.
Reliqua vero arteria magna in
multos ramos dividitur. quorum
quidam tendunt ad membra geni-
talia inferius et ad coxas et tibi-
as et ibi faciunt pulsum. Re-
liqui vero rami diriguntur ad pul-
monem portantes sanguinem et
spiritum vitalem ad canales et fistu-
las pulmonis que exeuntes a pul-
mone et in unum collecti constitu-
unt tracheam arteriam per quam fit
aeris inspiratio et respiratio. preterea
ramus ille qui a vena concava
oritur antequam ad cor veniat in plu-
res ramos dividitur a dextris et a
sinistris qui ascendentes per col-
lum et tempora et in cerebro collecti
et constituunt ibi recte arteriam.
et ibi spiritus vitalis exit ab arteriis

ex quo accidit cerebrum melior fit dige
stio et depuratio et aeris inspirati
per nares in cerebro fit spiritus animalis.

Sequitur de pulmone.

Pulmo est membrum in complexione fri
gidum et humidum. in substantia molle
et tenerum. in forma cavernosum et
spongiosum. vii. habens pennulas dupli
ci motu. mobile motu scilicet dilata
tionis et constrictionis. ¶ Pulmo est
dilatatur et constringitur ut mi
nistret aerem attrahendo et calorem
cordis mitigando et cor depuran
do. fumositates et superfluitates
a corde accipiendo et eas expellen
do.

Trachea arteria est membrum frigidum
et siccum cartillaginosum a pulmo
ne inchoatum et ad radicem lingue
terminatum via aeris inspirati tra
chee arterie supponitur. ¶ Uvula sive u
uula sic dicta rubea et rotunda quia
ad modum uve dependet in palato.
deservit enim vie membris anima
tis ea depurando a flatu. Sunt eti
am spiritualibus retinendo flamen ne
fluat ad spiritualia et inducat suffo
cationem et retinendo aerem attractum per
nares et cordi mittendo. hic est uve
foramen colligantia cum naribus quia pa
tet in osculatoribus qui per nares filum
attrahunt et per os attrahunt. ¶ Item
circa maxillas et collum tria sunt
genera glandularum. ¶ Sunt enim quedam
magne in quibus humor reuma
tizans facit branchum caballinum.
Sunt et quedam mediocres in quibus
branceus simplex est. ¶ Sunt etiam
alie parve in quibus fiunt scrofule.
¶ Item nota quod tracheae arterie et yso
fago supponitur epigotrum quod
claudit tracheam arteriam et inter
pretatur supinglutum. ¶ Hoc est
membrum est quasi quoddam coloptorium
quod ingrediente cibo per ysofagum
claudit tracheam arteriam. et econverso
in loquendo clauditur trachea arteria
et clauditur ysofagus. ¶ Unde contingit
quod cum aliquis loquitur et cibus in
ore retinetur descendit aliqua pars
cibi in tracheam arteriam ad pulmo
nem et opilationem et angustiam
faciens donec expellatur cibus ille
vel per tussim vel per collafum inter spa
tulas.

Sequitur de anothomia nutritivo
rum membrorum. ¶ Inter que principale
est epar. ¶ Sed quia os et ysofagus et
stomachus epati deserviunt aliquid de eis
dicatur et primo de ore. ¶ Os ita
quod est similis molendino. dentes autem
sunt similes mole. lingua in ma
nui molendinarii. sicut est manus
molendinarii movet grana et
per iicit ea inter molas. sic lingua
volvit cibos et proicit illos inter dentes
in ore animalis. postea autem cibus in ore
masticatur per ysofagum descendit in
stomacum. ¶ Est autem ysofagus mem
brum rotundum oblongum interius
carnosum exterius duabus pelliculis
contextum a radice lingue inco
atum ad meri a ad superius orificium
stomachi terminatum. et dicitur ysofagus
ab ysis quod est inter et fagin quod est co
medere. quia per illum introducitur
quod comeditur.

Stomachus est membrum frigidum et siccum
in forma rotundum. et aliquantulum
oblongum interius villosum et duabus
obvolutum pelliculis duo habens
orificia superius et inferius. ¶ Frigidus
enim et siccum propter retentionem faci
endam per frigidum et siccum. enim virtus re
tentiva que fit in stomacho. ¶ In
forma rotundum quasi esset alterius

forme in eo eēnt anguli in quib'
laterent supfluitates que ꝑpara
rent stoīcho lesionē ⁊ eaꝝ fieret
putrefactō. ¶ Forma ē rotunda
laudabilis ē eo qd' in omni pte
sui ē illesa .i. sine lesione. nō enī
pōt ledi cū nichil in ea rotundi
tate lateat supfluitas q̄ ꝑstet
lesionem qꝛ nō h̄t anglos. ¶ Ali
quātulū ē oblongū ut mediā
te longitudine distendatur sto
machus s'm quātitatem ciboꝝ
assūptoꝝ. ¶ Interi' est uillosus
ut int' uillos cibos meli' retineā
tur. ¶ Duo habens orificia unū
supi' .s. neruosum ut p sensibi
litatē neruoꝝ suā posset sentire
inanitionē. omnis neruus sen
sibil' uerg̃ū enim supi' ūsus cor
ut a corde calorem aliquātulū
suscipiat. ¶ Aliud orificiū infe
rius carnosum ut carnosis ca
lor ad digestionem opet' inferi'
ūges ūsus epar. ¶ Epar enī sto
macho subponit' sic ignis lebe
ti. vnde stomach' multū calori'
h̄t actualit'. ¶ Cibi g' in stoma
cho p uirtutē digestiuam ī quā
dam massam albā trāsmutant'.
que massa ptisanaria dī' a qua
quedā succositas ptysanaria
ad epar trāsmittit' ad scdā3 di
gestionem faciendā per uena'
messaraicas trāsmittit'. massa
uō ptisanaria celebrata dige
stiōe p'ma p portenariū .i. orifici
um īferi' stomachi in duodenū
descēdit. s. quoddā intestinū .a.
rectū ⁊ graciale sic dictū qꝛ h̄t
longitudinē duodecī digitoꝝ
illius aīalis cui' est. ¶ A duode
no trāsit ad ieiunum qd' ē in
testinum tortuosum et graciale

ita dictū quia in aīali mortuo sē
per uacuū reperit'. Et nota qd' ī
fit separatio puri ab impuro ī mas'
sa ptysanaria qr puruꝫ ē mitti
tur ad epar p quasdā uenas ab ī
testinis trahitur. qd' āt impurū
ē trāsmittit' ad lozobū ītestinū
grossum sic saccū ul' mātica siu
monoculū dcm est eo qd' unum
h̄t oculū siu offitium. p quē ūn
intrat exit fex. ¶ A lozolo tra
hitur in ileon graciale ⁊ ē fractu
osum qui dī' yleon ab yle qđ con
fusum. yleon enī grece latine
cōfusio. Et ab yleon trāsmittit'
in calon grossum ⁊ tortuosum
a colendo dcm ē. A colon trāsmit
titur in longaonē grossū: et di
rectum. A longaone ad secessū.
et p secessum mittit' supfluitas'
p'me digōnis ptim exeunt'
p eructationes. ptim p spumā
et saliuā ⁊ p secessū ⁊ uentosi
tatem ani. ¶ Et quia de qbdā
uenis p q̄s trāsit ad epar ⁊ id pu
rum qd' in portenario duodeno
ieiuno a massa ptysanaria di
rigitur de eo puro fecimus menti
onem. uidendū ē que ⁊ qt sit ue
ne. ¶ Sciendū ē ergo qr ī epati'
syma .viij. uene messaraice omi
tur. ¶ Quaꝝ una ad stomachū
deseruiēs ei ab illo succositatem
prime digestionis ad epar defe
rendo. ¶ Terminat' alia ad por
tenariū illi silit' s'uiēs ī ingitū.
¶ Tertia in duodeno illi eodem des'
uiens offitio finit'. ¶ Alie .vi. in
ieiuno tīminantur illi deseruiētes
ꝑdcō offitio quo ⁊ ꝑdcē uene sto
macho portenario duodeno deser
uiūt. ⁊ deportant ei succositatē
digōnis fcē in ieiuno ad epar.

Nota q̄ sit ymago epatis item ē q̄d
anicenna ... epatis.

Epar enī ē mēbrum calidū ⁊ humī
dum ꝓp bonam digōnē faciē
dam. in substantia molle ⁊ tene
rum. in colore purpureū. inte
rius concauum. exterius gybosum;
paucos hn̄s neruos. plures arte
rias ⁊ multas uenas. plures ha
bens pēnullas iuxta stōm refle
xas. plura habens respiracula
que superfluitatis humoꝝ recipiunt.
Nunc aut

Notandum ē de gnātōē humoꝝ
de qua duplex est oppinio. Qui
dam dicūt q' gnant' in epate
gnālit' ul' materialit' ⁊ forma
liter. Alij dīt sanguinē tātu
matialit' ⁊ formalit' in epate ge
nerari. Alios uō tres humores
in epate tātum matialit' ⁊ in aliis
locis formalit' gnāri fatentur.
hac rōē quia substantia epatis
tenera ē ⁊ mollis ⁊ delicata ⁊ de
facili alterabilis. ⁊ quia colera fu
mosus humor ē ⁊ igne'. fla uō
friḡ ⁊ humidū liqdum ⁊ flu
idum. Melia friḡ ⁊ sicca ⁊ pōde
rosa. Si hi humores isti si forma
rent' in epate cum ad formatōēm
illoꝝ aliquātula exigeretur mora
⁊ suis qualitatibꝫ digōnem in
epate impedirēt substantiam epatis
teneram ⁊ delicatā dissiparent
et de facili delerēt. ⁊ suis q̄litati
bꝫ digōnem in epate impedirēt.
Colera enī sua fumositate ⁊ igni
tate epar qd̄ membrū tenerrimū
et delicatū dissiparet ⁊ dissol
ueret de facili. Fla uō ⁊ melia
suis frigiditatibꝫ digestionem
q̄ fit in epē impedirent. ⁊ preter
hec melia sua compactiōē et ter

restri ponderositate substantiā epatis
teneram ⁊ mollem ⁊ delicatam de
facili dissiparet. Sanguis igit'
que uictus humani corporis ē de
nutritiua ⁊ regitiua totius a p̄ori p̄
te succositatis masse p̄ueniente
a stomacho ⁊ intestinis quibusdā
p uenas miseraicas deportātes
sanguinē qd̄ sibi annexi ⁊ nulla
epati lesionem. sꝫ potius sua cali
ditate ⁊ humiditate scdē digestiōis
uigorē ꝑfectoꝝ formatur in epate.
Colera autem ē colē apud dicta sue
cositate segregatis illa p quādā
uiā siue porum deportando in ci
sti fellis se includit de q̄ materia
in cōntinuū flatus transmittendo
fla formatur. Melia autem
melie sulit' a succositate iam dei
segregando p quādam aliā uiā
ad splenē portatur ⁊ ex ea melia
formatur. Flatia q̄q̄ flatis
partim ad cor. partim ad pulmonē.
et partim ad cerebrū. ⁊ partim ad
articulos ⁊ in iuncturas deporta
tur. ⁊ ibi fla formatur. ⁊ etiā licet
nō huit in humano corpore quia
erat fluidū ⁊ humidū ⁊ liquidū
ut liquiditate ⁊ fluxibilitate sua
sanguinē secū in alios humores
ad loca necessaria deportaret. Nota
dū aūt q̄d a cisti fellis duo pori
sūt furculi oriunt' p quoꝝ alterū
pars colere ad inferius os stomī de
portatur. ut eius calore melior fiat
digō. p reliquū deportatur pars
colē ad intestinū. ut eius mordi
catōē melior fiat fecū expulsio.
A splene tendunt duo pori. unus
deportans melācoliā ad os stomī
ut confortetur appetitiua ⁊ uirt'
retentiua i ore stomi. Alius de
portans meliam ad fundum inte

uene tendit sursum ⁊ in uarios
ramos dirigitur quorum quedam reflec
tuntur ad brachia tres .s. ad dextrū
brachiū ⁊ tres ad sinistrū. ut sūt
due uene cephalice. quarum una
in dextro brachio in duos ramos
furcatur. quorum unus ad caput diri
gitur alter in dextrum brachiū
reflectitur. ¶ Et dicitur uena cephali
ca a cephale quod est caput quia cōmu
nicationem hēt cum ramo illo qui ad
caput dirigitur per quē sanguis de
fluit a capite in illā uenā cepha
licā. ¶ Ex alia .i. uena cephalica
que ad sinistrū brachium reflec
titur dicendū est sicut de ista. ¶ Et est
sciendum quod iste due uene cepha
lice per passionibus incidunt. ūi sunt
due uene cardiace que cordi ⁊
spiritibus nutrimentum prestant.
et per illorum passionibus in brachio in
ciduntur. sicut in pleuresi ⁊ periple
monia ⁊ bassilice .i. fundamēta
les uel epatice que per passionibus
nutritiuorum mēbrorum inciduntū
in brachiis. preterea sub cubito bra
chij sinistri est quidā ramus ue
ne concaue quod utiliter inciditur propter
tussim ⁊ etiam ptisima et sputū sangui
nosum. ⁊ emotoycā passionem .i.
sputū sanguineū. ¶ Item quedam
alie uene concaue deportātes sur
sum nutrimentum .i. sanguinē spi
ritualibus sicut pectori trachee arte
rie et collo quibus fiūt due uene
magne per collū ad dextrā ⁊ a sini
stra parte ascēdentes que dicuntur or
ganice quia canendo inflate appa
rent. Dicuntur etiā uene puchma
tice .i. uocales quia humiditate san
guinis contēta irrorant īstrumē
ta uocalia que sicca sūt ut tra
chea arteria ad clarificandam uo
cem quod patet in auicas in quibus ex
conatu loquēdi mouetur sanguis
et aspergit uocalia instrumēta ⁊ sic
melius loquūtur. ¶ Item in sinistro col
lo sunt quedam uene que dicuntur
titillantes que incise faciunt hoiem
mori ridendo. ¶ Sunt preterea que
dam uene in timporibus retro que
dicuntur iuuenales quibus incisis
teste ypocrate spermatis non fiet
effusio. ¶ Sūt etiā iuxta aures
pioticas uene que sepe inflantur
et grauantur. ¶ Item preter uenas que
sunt in masculis est quedā uena
in mulieribus que a. G. quin est dicitur
quasi mulicbaris que egressa ab epa
te duos ramos facit quorum uterque
bifurcatur. Alter dirigit unum ra
mum ad dextram mamillam ⁊
aliū ad sinistram. Alter uero ramus
duos ad duo ora matricis. unum
ad dextram ⁊ aliū ad sinistram per
quē purgantur menstrua cum stante
aperte iste uene. ¶ Quandoque enim
clauduntur ut in conceptione ⁊ tunc
redundat sanguis menstruus ad
mamillas. ubi dealbatur in lac
quia tempore determinato ad nutrien
dum fetū. ¶ Inde est quod cessantibus
menstruis sepe fluit sanguis ex
naribus. aliarum autem uenarum nō est faci
lis nisi ei cui nota sūt oīa. ¶ San
guis est a uenis redundans recipi
tur in fontibus antequam nutriat ⁊ sunt
fontes rari ⁊ spungiosi iuxta sin
gulas mēbrorum iuncturas tā ma
iores quam minores. ¶ Et sunt quidā
alij principales que sunt iuxta fō
tes maiores .s. in illis locis in quibus
solēt fieri cautia coīa. hic est prope
humeros propter cubitos propter genua
propter furculam pectoris propter cauil
lam ⁊ in medio manus intus

ce pedum subtus in occipicio i
molliori 7 superiori pte capitis i
ter singulos digitos pedum 7
manuum, sup epar 7 splen. prop
singula spondilia imo gnaliť
iuxta quálibi compaginem iúc
turarum.

Sequitur de anothomia genita
lium mébrorum inť que principalé
sűt testiculi .s. membra glandu
losa 7 mollia 7 quasi calida 7 hu
mida secdm magis 7 minus. in
uiris grossiora. et in mulieribus
minora. 7 in utriusq; spermatis
gnatiua. hos includit natura in
marib; in quadam bursa q̃ osse
um di. utriusq; testiculo aligaťe
quidam riuus bifurcať qui dicať
didimus .i. dubius q; dubium est
utrú ab intestinis. aut a testicul
trahat originé. supi enim cú siphac
inťri cum testicul colligatur. p
hunc descendunt intestina i rup
turam p húc attrahendo. anelitu;
ascendunt qũ; testiculi ut oĩno
uideanť latere. ⁋ Testiculis desé
uiunt uasa seminaria duplicia
superiora et inferiora. ⁋ Superiora
sunt quedá uene 7 arterie ueni
entes ab epate deportanť sagui
nem ad spma generadum. ⁋ In
feriora sűt quedam uene inter
testiculos 7 uirgam deportanté
spma ad matricem p uirgam q̃
componiť ex neruis a spina in
pectine reflexis uĩn cauda ĩ uorum
dicitur. ⁋ De spmatis aűt gene
ratione uarie sť sententie. dicit
enĩ ypocras qđ a cerebro descédit
spma p uenas iuuenilis unde
uenis illis incisis spma non ge
neraťe. ⁋ Gal. dicit qđ ab epate.
alii auctores q; ab omib; mbris.

⁋ Solutio concedimus qđ ab omib;
mbris ab epate oriunť materialiť
a cerebro p maiori pte spmatis.

Sequitur de matrice
que frigida é 7 sicca ad instá sto
machi formata supius neruosa. in
ferius carnosa. uillosa. 7 vij. folli
culis distincta. duo hńs orificia
supius 7 inferius. uľ interius 7 extiuś
accedens ppe diafragma ut ha
betur in uiatico. ⁋ Mulier autem
cũ sit frigidior tam é petulancia
or triplici róne. vna ró sumitũ a
cóplexione frigida 7 humida 7 sbstan
cia matricis sicca 7 dura. accésa
enĩ diutius 7 forti durat 7 féuet
sić ferrú grauius unit 7 fortius au
ro. uñ cum auro istrumto leui
ora fiunt cautia q̃ cum ferro.
Alia ratõ sumiť a cóplexione né
uosa. omĩe é neruosum sensibile
unde multum grauať a sua com
plexione 7 multum delectať in
emissione. ⁋ Tertio modo sumi
tur a modo complexionis. est enim
matrix interius neruosa circa infe
rius orificium 7 ad illos neruos
attingit spma eos irritans et sa
nans uñ eorum titillatõ mitigari
nõ pőt. vnde Juuenalis. Et lassata
uiris nódum saciata recessit.
⁋ Duo enĩ sűt orificia matricis. Ex
terius é sup patulũ 7 dř collum
matricis. dicť ĩ uulua a uolué
do ppť concupiscétiá coit que ui
get in inferiori pte eius ppť neruos.
vľ dř uulua qĩ ualua .i. ianua i
ad matricem. vľ uulua qĩ uolua
qa in ea inuoluiť uirga uirilis.
⁋ Interius orificium q̃nq; claudiť
qñ; apitur. fcá aűt conceptione
adeo firmiť claudiť qđ acus sub
intrare ñ posset. sz hec clausio su

dicti non ē ꝯ̄ successiua. Quanto
enī augm̄taretur fetꝰ tanto magi
constringitꝰ orificium matricis p
neruos suos sicͭ in uesica contigit
que ex repletione urine q̄n̄q3 adeo
clauditur q̄ nō p̄t mingere post
longam abstinenciam mingendi.
Q̄n aūt nō clauditur matrix sta
tim patet p conceptionē ex eo q̄
plures producunt qui tantū simul
nō concipiunt nec ex eodē sp̄ma
te s3 ex diuisis p diuisa tp̄a in ma
trias diuisas fossas receptis et in
lectis. Preterea inferius orificiū
matricis q̄ sine conceptu ē clau
ditur ⁊ apitur diuisis tp̄ib3 ut in
fluxu mēstruoꝝ. In coytu etiā
apitur ad recipiendū semē. postea
clauditꝰ sicͭ patet in gula spumo
sa ul' in ore mouētis. sed factā cō
ceptione clauditur in p̄essu tp̄is
ex toto ⁊ cōtinue. Unde p̄gnā
tes ardenti coytū appetunt quia
semē nō p̄t cadere in matricē ad
temp̄andū libidinē. Est ā ma
trix cōplicata ad modū panni s3
ex tensione fetus dilatatꝰ. Sūt
aūt in ea .vii. fossule tres a dextris
et tres a sinistris ⁊ una ī medio.
Unī dicunt quidam q̄ in dextris fos
sulis tantū masculi concipiū
tur. in sinistris uero femine. ī
medio hermofrodici. Alij hec
referūt ad facultatē nature. di
centes q̄d quilibet sexꝰ in qualibet
fossula p̄t concipi. Sed si ī dex
tra fossula concipiatur femina
uirago erit. Si in sinistra uō cō
ceptus masculꝰ effeminatus erit.
Sed notādū q̄d uirga uirilis est
instrumentū iniciendi sp̄ma ī ma
tricem. Unī in quibusdam ē ita
uirga tortuosa q̄d nūq̄ p̄t proi
cere semē in matricem. ul' si p̄iciat
tantū in altam p̄tem matricis p
iciat. Unī tantū masculos ul' tan
tum feminas generant.

QUONIAM HUMANI corporis
notitia ex p̄ti
tium cogni
tione cōsur
git. et quorūdam partiū cognitio
p̄fecte hr̄i nō p̄t nisi p anotho
miam. Idō uidendū est q̄d sit ano
thomia ⁊ unī dicatur ⁊ in quo et q̄
ll' debeat fieri. Anothomia ē recta
diuisio. et dr̄ anothomia ab ana
q̄d ē rectum ⁊ thomos diuisio. de
bet aūt fieri anothomia in porco.
q̄m int' bruta aīalia nō inuenitꝰ
animal q̄d tantā hāt similitudi
nē in interiorꝰ mēbroꝝ cū mēbris
corporis humani q̄ntum habet ⁊
porcus. Debet aūt fieri sic. inci
ditur uena organica in p̄mis ex
stens circa collum ut sanguis to
tus egrediatꝰ talī. p̄ea comburatꝰ
et depiletur. In p̄mis incidatꝰ sb
terius labium p mediū in quo
inueniūtꝰ duo nerui a stomaco
procedentes qui dū mouentur ad
uomitū mouentꝰ nerui illi et tra
hūt ex quoꝝ motu mouetꝰ ipsum
labium. unī dr̄ q̄d citatio iferiorꝰ
labij signū est p̄nosticū futuri
uomitus. Deinde scindatꝰ p me
dium mādibula ⁊ occurret statī
lingua in qua inueniuntꝰ .vi. nē
ui siue lacerti in inferiori parte

quibus mediantibus perficitur gustus de quibus ysaac. Ad linguam vero veniunt lacerti quibus sensus carent etiam. ¶ In eadem inferiori parte lingue inveniuntur due caruncule que a salernitanis dicuntur duorum nervorum capita quibus mediantibus secundum ipsos perficitur sapor quod falsum est. ¶ Ibidem inveniuntur quedam asperitates que dicuntur faringes in quibus fit passio illa que faringes appellatur ex nimia humorum repletione. ¶ In ista principium lingue inveniuntur duo nervi qui dicuntur reversivi quibus mediantibus perficitur vox. Isti duo sunt in brutis animalibus iuxta radices lingue terminantur. Dicuntur enim reversivi tornales eo quod a cerebro mittuntur ad pectus et a pectore ascendunt ad linguam. In quibusdam hominibus mittuntur usque ad acumen lingue i. usque ad summum lingue. et latent velocissimam linguam ad loquendum. In quibusdam veniunt usque ad summum lingue et operantur nimiam amplitudinem et non possunt proferre r. per consequens. et isti dicuntur psitoni. quoniam non veniunt perfecte ad summum lingue et isti non possunt proferre r. quia non possunt flectere plectrum lingue et dicuntur trauli. Ad hoc enim ut proferatur r. oportet quod nimia sit lingue plicatura. Unde ypocras in aphorismis: trauli a diarria maxime capiuntur quia incurvatio istorum nervorum provenit ex habundantia flatus replens ipsos nervos. ¶ Ibidem inveniuntur duo lacerti iuxta duabus mandibulis quibus mediantibus moventur mandibule motu voluntario. A radicibus lingue incipiunt duo meatus scilicet trachea arteria et ysofagus. Inter quos invenitur folliculus ille qui dicitur ysmon ad similitudinem mentis dividentis due mamilla in quo colliguntur humores ad faciendum quinanciam. ¶ Ibidem videtur epiglottum sive brancus ebolopterium. scilicet trachee arterie quod semper clauditur et aperitur prout aer spiratur et respiratur. et cum cibus et potus introducuntur in ysofagum clauditur scilicet tracheam arteriam ne cibus vel potus subintret. ¶ Iterum scindatur pectus usque ad diafragma et invenitur in primis capsula pulmonis circa quam fit peripleumonia. et circa quam intus et extra colliguntur humores ad faciendum tres species asmatis. Videtur pulmo et qualiter trachea arteria mittitur ad pulmonem et efficitur ex canalibus pulmonis vel fistulis. Ibidem videbitur capsula cordis et cor. et qualiter vena concava a gibbo epatis per medium diafragmatis mittitur per dextram auriculam cordis et egreditur per sinistram ubi de subtili cordis sumit aliam tunicam et efficitur arteria que dicitur aorti quod est principium omnium arteriarum. ¶ Ista autem arteria dividitur in tres ramos quorum maior mittitur ad spinam qui dividitur in multas arterias que mittuntur ad inferiora membra. secundus ramus mittitur ad pulmonem et ad superiora membra. Tertius minor aliis duobus infigitur in sinistro ramo in illo medio venit ad brachium sinistrum et inde est quod pulsus plus debet tangi in sinistro quam in dextro. Ibidem videtur complexio cordis et corporis intus et extra et qualiter locatur in sinistro latere et sufflat in dextrum. Ibidem videtur qualiter preparatur yso

fagus usq ad meri.i. ados stoi
duo ypocundria supiora uident
ubi que sut sup dyafragma pan
niculus ad modum carte grossu
diuidens spualia a nutritiuis.
Item scindat porc a dyafragma
te usq ad caudam 7 inuenietur
in pmis panicul' arungie q dr
syphac siu epicasuta ymeon. et
iste a supiori pte coniungitur dy
afragmati usq ad caudam inclu
dens in se omia intestina. Se
cundo inuenitur zirbus panicul'
quidam i modu retalis copositu
qui ex pte cor stom 7 intestina
suppositus e syphac. Ibidem inue
nitur stomacus int splene 7 epar
locatus. splen in sinistra parte 7
epar in dextra supponit stoacho.
Ibidem inuenitur zirbus 7 qualit
uena concaua pcedit ab ipo 7 sūma
eiusdem. ul' concauitas in qua i
uenit lactea porta siue uena in
mosa q diuidit in epe ipo p ui-
uenas. Ibide inuenit cisti fellis
imo fasticulo epatis 7 meatus
ille q mittit ad splen. purgare
pur a supfluitate melancolica.
Considerat splen a sinistra parte
in quo inueniunt duo meatus.
unus quor mittit ad stomacu
et ei infigit p que melia mitti
tur ad stomacu ad confortandu
uirtute retentiua. ali' ad intesti
na. ibide uidet portenarium cui
cotinuat lactea porta. ptea duo
deni siu ieiunum. ptea ligaon
dem graciliu intestina. siu ylia
siu ecalia. ptea orobum postea
siaci siu mantica. ultimo uo co
lon intestinu pingue. Item in
uno epatis sinistro inueniuntur
uene capillares p quas sanguis

cum urina ad lactea mittit. alit'
ubi manifeste apparet qualiter
chilus uena cositetur ex capillari
bo. Et qualit diuidit in tres ramos
duo quor mittunt ad duo rene
un' ad caudam p istos mittit san
guis ad renes in quib omnino
fit decollatio urine a sanguine.
sanguis p eosdem mittitur ad
inferiora mebra. urina p uritides
poros mittit ad uesicam. Sunt
aut uritides poi duo meatus.
ad modum neruor fca a renibus
pcedentib ad uesicam. Ibidem
uidet uesica 7 qualit collum ue
sice cotinuat uirge. Ibidem uide
tur qualit due uene a renibus
mittunt ad testiculos 7 p eas san
guis subministratur. Sunt
aut testiculi instrumenta spmati
generandi. 7 ideo componuntur
de carne glandulosa alba mol
li 7 rara. ut albium ex sanguine
faciant spma. utriq testiculorum
panicul' est obuolut' qa syphac
egreditur uni syphac intingitur
intestina p ipos paniculos descen
dunt ad oscum. 7 fit ho herniosus.
ad eosdem testiculos due ueniunt
arterie a pte deorsum que p testi
culos multiplicat diuidunt. per
istos etia sps mittitur uital' ad
testiculor uiuificatione 7 pulsum.
Sanguis uo q spmatis est ma
et materia pus ad testiculos due
niat mittit p uenas dirigit et
dealbescit. dein in carne testicelo
ru ueniunt ut ... spma pficiat.
De testiculis duo uasa exeunt
quor substantia e q admodum
testiculor in hec uasa a testiculis
emittit spma 7 a uasis suscepte
uirga. sicut a mulier testiculis

uulua ul' uasa in masculis sunt
longa 7 langa 7 dura. Langa quia
a testicul' in ossa penis ascendunt
et inde ad uirgam descendunt.
Langa ut cito a uirga accipiant
sperma 7 uirga in uuluam. Dura
ne ex longinquitate cito arripiatur
in muliere. Hec sunt contraria cur
ta stricta 7 mollia. Curta quia
uicina sunt loca ad proiciendum
sperma. Stricta quia subtile est corru
sperma. Mollia quia non longa restat
erectua. Matrix in forma sua simil'
uesica cuius maxima est profundi
tas. habet duo frustula carnibus
assimulata quibus differunt a ue
sica. habet duos testiculos in sumi
tate colli positos. prima frustra
dicta unus dexter alter sinister. 7
minores in quantitate quam sint
masculis. forma eorum rotunda est
parui in superficie plana quibus sin
gulis singule ueniunt uene que
subintrant frustula predicta. de
uno quoque testiculo quando exeunt
uene per quas testiculi sperma eia
untur in uasa spermatis. naturalis
quantitas matricis est longitudo
ab umbilico usque ad feminneam
naturam. latitudo tantum .xij. di
gitorum est. Matrix duo habet magna con
caua quorum unum dextrorsum. et
altum sinistrorsum. hec utraque in
unum descendunt concauum quod uo
catur collum. Ad ultimum scin
ditur craneum. 7 inueniuntur
statim duo panniculi scilicet piamater
et duramater. Duramater est pan
niculus durus adherens ipsi
craneo et in modum carte. Pia
mater est quidam panniculus sub
tilis suppositus duremater qui
nullomodo amplectitur cerebrum.

post uidentur ipsi substancia cerebri.
uidentur uentriculi cerebri in quibus
apoplexia et epilensia fit. Ibidem
inueniuntur nerui obtici qui mit
tuntur ad oculos. postea qui mit
tuntur ad ossa petrosa. aut odorabi
les qui mittuntur ad carunculas nar
rium. Circa oculum ista possunt
perquiri. scindatur oculus 7 inue
niuntur in eo tres humores. crista
linus. albugineus. et uitreus. 7 vij.
tunice. quarum una dicitur retina. altera
secundina. tertia sclirox. quarta tela
aranea. quinta uuea. sexta corne
a. septima coniunctiua.

Explicit. A oo E N.

F LEBOTHOMIA
est uniuersal' pur
gatio multitudi
nem soluens. mul
titudo enim est humorum
habundantia tem
perantibus nature
exeuntium. Flobomatur autem ali
quis istorum duorum. scilicet ul' paratus egro
tare. ul' qui egrotat. ul' qui habet
habundantiam sanguinis. uel qui
habet sanguinem infectum. Flo
bothomatur propter sciatice. arte
tice. podagrice calide. i. de colerica
causa. epilencie. appoplexie calide.
pleureticis periplemonie calidis.
et dolori ex habundantia sangui
nis in synocho. Et nota quod non
debet flobomari laborans nimio
fluxu sanguinis nisi fluxus
sanguinis sit ex habundantia san
guinis. non debet flobomari qui habet
nimium sudorem. ul' nimiam lan
gitatem proiorum nec qui habens ni
miam multitudinem in stomaco.

vl' qui habet torturam faciei uel
qui paratur ad spasmum de ina
nitione. uel qui nimis uigilauit
laborauit et ieiunauit. ¶ Qui uero
uult flomari caueat ne ex minu
tione euacuat sanguinem uel coleram.
caueat etiam ne incrudet sangui
nem uel materiam egritudinis. ¶ Et
nota quod senes et pueri non sunt
flomandi. In pueris duabus de
causis custoditur. et propter cremen
tum et propter nutrimentum quod inde
subtrahitur. ¶ In senibus similiter
non est faciendum duabus de causis.
tum propter nutrimentum quod inde sub
trahitur. tum propter defectum calo
ris naturalis. ¶ Similiter ex quali
tate urine cognoscitur an debeat
flomari homo an non. Si enim fu
erit urina rubea et spissa uene cor
poris plene et tumide. et facies ru
bea et plena. pulsus magnus et
plenus significat quod debeat fle
bothomari nisi repugnet grossi
ties sanguinis et alia particula
ria superius enumerata. Si uero
urina fuerit rubea et flammea
et subtilis per totum non est facienda
minutio. quia multum timendum
est de acumine colere uel ne mate
ria incrudetur. ¶ Item si percussio
fiat in aliqua parte corporis et in
fiat casus uirtutis illius partis
significatur quod calidus humor
sit in ea. fiat floma si nichil
contradicat. ¶ Si uero fuerit fri
gidus humor purgetur cum
farmacia. ¶ Item si fuerit mala
dispositio ex calida distemperantia et
nichil aliud contradicat fiat flo
ma propter euacuationem calidi hu
moris. ¶ Item si fuerit debilita
tum ex egritudine longa et

timetur de infectione sanguinis
fiat floma. ¶ Item si aliquis
apparet grauatum ex grosso san
guine non fiat floma nisi ha
beatur primitus per manifesta
signa digestionis quod sanguis sit
subtiliatus et digestus. ¶ Item
non est flomandus post repleti
onem cibi ne propter uacuitatem
uenarum que esset si fieret minutio
fieret attractio potissime succo
sitatis crude uel sanguinis cru
di ad ipsa membra. et ita si debilis
inueniretur uirtus immutatiua
membrorum fiet morphea. impe
tigo. lepra et his similia. et debili
taretur ipsius epatis digestiua.
et fieret ydrops. ¶ Item melico
flatice albis. raris corpore et lapsis
non est facienda minutio. ne in
crudentur humores uel euacuen
tur. ¶ Quando flomatur aliquis
si exeat sanguis albus clarus et
subtilis claudenda est uena. non est
immutata est uena propter sanationem
succositatis in epate. ¶ Item si san
guis grossus sit in corpore et ne
cessitas cogat ut minuatur prius
sepius balneetur ut dicit G. in te
gni. Et hec de flobothomia dic
ta sufficiant.

Incipiunt vers' urinaz magri Egidii.

ICITUR URINA
Q V O N iam fit renibus una.
A ut ab urinb greco q' dmostrado fert.
A ut q qd tangit mordax dsiccat et urit.
V t de lacte seru sic limpid' eligit humor.
S ic liqr urine de massa sanguinis exit.
S anguis e uria seru sbtile liquamen
h umor. qd efficit ars regitiua scdi.
E t pnceps opis cui fit celebratio reg.
D um fit ab impuri pure discretio partis.
Q uale qd. au qd ib. qtai. qties. u. qn.
E tas. natra. sexus. labor. ira. dieta.
F ura. fame. mot. lauac. cib'. unctio. pot.
D ebent artifici certa rone notari.
S i cupis urine uider' sulte haberi.
Q uatuor ex pmis cui pcipue donentur.
D ebet iuditii potior sma sumi.
I ntegitas. laps'. uitiu. itur nimmi. au pl'.
E t sitat hs medi fit ab h examie cert'.

De nuo coloru in urina cosiderandoz.

B is deni urina posse uariare colores.
Q s ex sbscriptis potis ppendere formis.

De nigro colore et ei' significatis. cap. I.

N igrior urine facies icomoda febris.
Q uartane solui. morte portedo et urit.
S i nig ad fundum resides se opinat huse.
M ate purgat in ki sentina fluoris.
I n febre fert morte: nig fetida paucula pi
V esice uitio pcsus renuq remoto. gui.
M ulta die cretico q nig et pedula multos.
L angi obfuscat seduq natabile ebat.
A uub' oppssio tubita puce sopores.
S anguineu fluxu dictat d nare futuru.

al' necis

Q d si sig mali oetinat siue salutis.
I udicio mortis dapnat l' liberat egrum.
F ogrua mixtuec cu spisso federe sulis.
S ubtil' cotri refugi nigredo liquoris.
V tu hunc tollet q no sibi ocolor hret.

al' tenuem.

I mpcte eueret cisuq facit uiolentos.
N on obstrusa paru deducto clausa uir.

De liuido colore et eius significatio c. II.

L iuida si fuit liuor ul' particular.
V l' total' eit. p toti liuida membri.
A ut mbra monstr humore mortificam.
A t cursu liues uarus. acomoda causis.
P aruu' emittite. medi. morbq caducus.
A scb̄ites. sincop'. uene ruptura. catarr'.
S tranguirie laps. matris passio. fluxus.
C oste. pulmois uitiu. dolor. articlaris.
C onsuptiua ptisis. uis extictiua caloris.
S it e liuoris cause qs collige signis.
P aucula uix micta. liues. oleagina morte.
S tranguria. i monstr liuida pauca frequns.
L iuida cu grauis seuicis atq minutis.
C ostant loquit spuale malum.
L iuiditas. ydropisa malu pbat aticlac.
E tq reumatica nuncia fida mali.
V ertebra si maiv copressit au diafragma.
I nficit urine liuidus ora color.

De albo colore et ei' significati. ca. III.

A lbo sbtilis urina ligata colori. [ ]tem.
A s ple. ydrope. epula. nefresi. ffresi. diabe
A rtetici. colamq nigem. pectico. scotomia.
E pitis algore. e febris caumate morte.
I n sene ui: fragile ul' defectu puerile:
I n lesis hu neruo. ac colu. lipothomia.
Q uartana febre declarat et amphimerina.
D iatriasi uarias notat i mulie querelas.
H emoroidas et codilomata signat.
V t se iuditii fallax no inserat error.
T alis cruda pot et indigesta uocari.

De glauco colore et ei significa. ca. IIII.

S pissi suscipies coniciam nlla liquoris:
E st i uidito glauc' color enuul' albo.
A t mini offendit natur. ura caloris.
S i fuit tenuis mediocris. au mediocris.

Glauca vel alba notat excessum frigiditatis acri.
Glauca melancolice speciei est conscia testis.

De lacteo colore et eius significatione. cap. v.

Lactea subtenuis in acute cruinante febris.
Luctis in ingressu signis adiuncta sinistris.
Dampnat et accedit precente anime mortis.
Fallitur urine sententia si tibi certo
Ordine concurrat que sunt vitalia signa.
Mens, sopor, affectus bonus, respiratio, virtus.
Lactea subtenuis cum largo fusa liquore.
Fine mali veniens deferuescente calore.
Soluit et a mortis laqueis emancipat egrum.
In febre quam replicat typica que interpolat error.
Lactea subtenuis dictat quod cum sit eius
Frigida, pressuram longi factura laboris.
Lactea subtenuis febre declinante salutem
Impetrat et corpus releuat viresque reformat.

De colore charopos et eius significatione. cap. vi.

Albescens karopos vel lactea spissa figurat
Ydropisim, colicam, lapidem, capitisque dolorem.
Frigiditatis excessum, membrorum reumata, fluxum.
Talis apostaseos etiam complexio soluit.
Sepe fit urine distantia subita vultus.
Vespertina a medio vel summo discrepet ymum.
Summa superficies mediana vel infima spissa.
Summam vel mediam vel partem continet ymam.
Et filis similis fiunt regio regioni.
In reliquis est consimilis ratio generalis.

De pallido colore et eius significatione. cap. vii.

Pallida cum pingui vel subcitrina liquore.
Flaticee monstrat prodica frigora febris.
Pallida cum tenui coleram declarat adustam.
Pallida subtenuis ex acri flate febrem.
Pallida cum spissum mediocrem associatur.
Flatice craseos intemperies fidem prebet.
Simile dispositio procedit corpore glauca.
Lactea vel karopos et pallida pro videatur.
Signo pilorum viris natura resumit.
Et redit ad primum vis digestiva tenorem.

De subpallido colore et eius significatione. cap. viii.

In febre continua lenta subpallida clara.
Ponens apostaseos in tertia parte futuram.
Indicat affectum constante vigore vigentem.

Si fluor absentet vicio non viscera tempte.
Pallida spumosa, pigius (?) tumens cinerosa.
Paucula fit pestis pustule non absona testis.
Si fluor accedit morbus intrat vita recedit.
Ructuor et confirmatis fluxum consumptio paucam
Indicat urinam, econtra multam.

De colore citrino et subcitrino et eorum significatione. c. ix. x.

Est in latis tenuis citrina referta figuris.
Flaticam iuvenem vel quem nigra afficit humor.
Condempnat tertio duplici senium impedit annos.
Continua pueri iuvenis cum fel dominatur.
Portendit tamen preponeque ceratice signat.
Prius si longo processit aut epar aut splen.
Promittit longa febris quartana vel erratis.
Talem constituunt quartana planetica febris.
Vniprimo precessit et sub brumalibus horis.
Toratis splenis epatis stereo fatetur.
Pectoris offensam senectus consistit generis.
Splenem si multis radiis variata circumstat.
Iecur monstrat epar effusio larga liquoris.
In febre continua sub morbi limine talis
Plurimo malum fert detrimenta vigoris.
In medio frenesim monstrat sub fine duelli.
Designat criticae firmari federa pacis.
Flatis et colere que confert unio reddit
Citrinam tenuem citri cum tenuis humor.
Plus tenuem crudus tenuemque minus resoluit.
Interdum cum febre magis sine febre remissam.

De colore ruffo et eius significatione. cap. xi.

Lam ruffum vigens puri color emulus auri.
Equalis puri medium cum se liquor vnit.
Corporis euctica validos denunciat actus.
In pueris iuuene sene flaticos muliere.
Rufa manens tenuis notat hic secundam ethicam febrem.
Continuam tertianam duplicem si tempore longo
Epatis offensam vel febrem quotidianam.
Principio cause dum sit noua semina morbi.
Rufa parum tenuis cum summa regione
Nubes rara tenet motu quantitate caloris.
De salso typicam succedit flate febrem.
Sed tertianam morbum iam precedente figurat
Spissa parum iam non tertianam magis continuam
Indicat ex salso vel dulci flate febrem.

Flatis ac salsi mozatur exuberat humor.
Et sin febre furens enormes excitat actus.
Extremas pungens feruoris acumine partes.

De colore subrufo et ei signific. cap. xii.

Si subrufa parum tenuis sit nubula fiat.
Et talem seruet constanti tempore formam.
Ydropicos talis portendit epaticus.
Rufa parum pinguis retinens umbracula nubis.
Indicat accidui febrem de flate dulci.
Infra subsistat color a subia consiter.
Flatis excessus dulcis sine febre notatur.
Rufa parum tenuis uel pinguis liuida constans.
Membris quibus fiunt spirantia flate dulci.
Uel salso monstrat certa ratione grauari.
In mulieribus magis portendit proba monere.
Si color est rufus pinguis subia febrem
Signat continuam de flate uasa tenente.
Debile reumatici membrum tribuitur querela
Dispositi potius pinguis rufique coloris.
Si sit causa recens et summum liuor obumbret.
Aut minor in urina aut pleuresis insinuatur.
Si uetera aselites magis aut epatica notatur.
Si spumosa magis fiat cuiusque coloris.
Emula distitete liues subrufa remissa.
Aloeca pulmonis morbus latis peregrinat.
Pingis rufa parum liues oleagina crinis.
Obsita fit febris ethice legata fidelis.

De rubeo et subrubeo colore et ei sig. c. xiii. et

Clara rubens extrem duplicem uel epi calefacin.
Quantamuisque potest insinuare tipum. xiiii.
Hec mora uel breuitas. tempus. nubes. status. etas.
Hoc probat infirmi passio forma locus.
Ut prece procedat stabili sinia sunt hec.
Omnia iuditio discucienda tuo.

De rubicundo et subrubi. colore sig. c. xv. xvi.

Turbida spissa parum rubeo profusa colore.
Continui tritei notio certa datur.
Si summum liuor obtineat uel liuida nubes.
Portendit medium pleureticique malum.
Spissa rubens synochi si summum liuor obumbret.
Spissa rubens sinochi dempto liuore signat.
Causonicem si plus tenuis quam spissa reuisa.
Si mediocre causon subtilis et ignea monstrat.

Certior est testis rubicundi forma coloris.

De colore inopos et ei signific. cap. xvii.

Si color est inopos fert detrimenta salutis.
Sin febre continua nunc est sin febre uetera.
Nam renes uel epar succedit caustice humor.
Aut erupta bilis. aut fracto uase resudans.
Menstruus eliciatur mulieris corpore sanguis.
Tale disponit in sano corpore saltus.
Aut nimius coitus cursus labor immoderatus.

De colore kianos et ei sigf. cap. xviii.

Non est degeneris kianos a lege prioris.

De uiridi colore et ei signific. cap. xix.

Ascitacam spasmum maiorem denique mortem.
Indicat urina prasinotincta colore.

Incipit secunda particula. de contentis urinarum. prohemium.

Sepius artificem deludit forma coloris.
Et fraudat plenumque fidem censura liquoris.
Est in contentis rata lex distinctio certa.
Iudicij constans regula recta fides. al. uera.
Certa perpendens nature consciis actor.
Hinc ypocras ueri semina firma trahit.

De enumeratione contentorum.

Nunc contentorum seriatim forma notetur.
Et teneat proprios significata modos.
Circulus. ampulla. granum. nubecula. spuma.
Pus. pinguedo. kimus. sanguis. arena. pilus.
Furfurea. crinoides. squame. partes athomose.
Sperma. cinis. sedimen. spe alta petens.

De significatione circulorum et primo spissi et aquosi.

Spissus in urina si circulus est et aquosus.
Cellula posterior flate pressa dolet.
Purpureus spissus affligit sanguine partem.
Uiuax felle nigro palidus et tenuis.
Certa parte fluunt colere feruentis acumen.
Si tenuis fuerit circulus atque rubens.
Insinuat sensus radicem mortificari
Plumbeus et ramus hic necuminita dare.
Deuiete prius si post rubeus uideatur.
Exsurgit cerebri natiua uigor reparatur.
Si formam causon in febre uirorum adoptet
Felleus ad motum frenesis succedit humor.
Si tremulus fuerit spumalia membra grauantur.
Si niger extiterit uel mortificat uel aduritur.

Provenientes unde vel illius ortus utriusque.

De ampulla tumente et eius significatione.

Non residens ampulla tumens ventosa colorem
Morbi crudificat cum morbumque propagat.
Et frenesim gignit crebrumque dolorem molestat.

De granulis et eorum significatione.

Granula reumatice semper sunt nuncia cause.
In cana sene si granula fixa tenentur
In cerebro secreta latet confusio morbi.
Si subsident depressa parum non mota regressu;
Accelerant capitis loca prima petitur humore.
Prior ad partes fit fluxus debiliorem.

De nubecula et eius significatione.

Corporis aerie nubecula spiritualis.
Indicat offense virtutis recursusque calorem.

De spuma ventosa et eius significatione.

Est ventosa vel inconsumpta fit spuma caloris.
Nunciaque particule extenuata suis.
Hec color urine probat et fulva spume.
Sepius incrassat attenuatque calor.
Unctuosa manens granis distincta minutis
Imbecilla gravi reumate membra ferit.
Indicat ethicum vel epar protendit adiri.
Sanguinea vel viridis vel quasi tincta croco.

De significatione saniei in urina sive pure.

Ulcera vesice sanies effusa fatetur
Aut renum scabiem si gravis adsit odor.
Ex capitis regione fluit fetidum saniosum.
Hoc dolor et partis actio lesa docet.

De significatione oleagine pinguedinis.

Precedens olei formam resolutio pinguis.
Cum febre dissolvit totum. lumbos sine febre.

De significatione humoris in urina.

Humor in urina sursum pendulus ymus.
Hoc membraque suprema ledit mediana per yma.
Stranguriam nefresim residens facit atque tenasmon.
Nutula gignat medium diafragma supremus.

De signis sanguinis apparentis in urina.

Ex vitio lecoris trahitur mixtura cruoris.
Vesice renum ac vene kilis tibi plenum.
Putea signorum doctrina facit reliquorum.
Sudorem crudosum vesica grave maculosum.
Et resonantem modicum fetoris habentem.

Sectio fit pura vene kilis ex crepatura.
Et dolet a fune gravius pars septima spine.
Si fluit a lumbis purus manet et sine trumbis.
Renum testatur id punctio que comitatur.
Vertex dolor cruciat si fluxus ab capite fiat.
Et sanguis purus in anat fomenta datur.

De arenulis rubeis et albis et eorum significatione.

Renum vesice lapidem testantur arene.
Renum si rubee vesice si magis albe.
Emula concreti fit forma suo retinenti.

De signis pilorum in urina.

Forma pilosilis vel certe decisio carnis.
Aut pars humoris lima siccata caloris.
Inde pilos renum vel totius viciniatum.

De squamis et furfuris et cinodibus in urina.

Per squamas tenues et furfura mixta nocentur.
Vesice scabies vel febris si comitatur
Ethicus fluit integritas corpus extenuatur.
Certa fides per cinoides quartana febris.
Est etiam sepe vinis infecta latebris.

De significatione alborum minutorum et athomorum.

Tenuis gutta regulare pallida minuta.
Si mulier fuerit non alienum tibi decent.
Quam conceptus adsit vel langor ineptus.

De signis conceptionum spiritualium et genitalium.

Matrix sicca venus sopita retentus fluxus.
Mutus color affectus vomitus compressio urgent.
Mamme grossicies et protuberatio ventris.
Et mellicrato conceptus signa probantur.
Conceptum maris insinuat splendor faciei.
Embrionum levitas spissi decretio lactis.
Atque tumor ventris in dextra parte rotundus.
Continuus rubor urine suffultio dextre.
Femineum sexum contraria signa figurant.

De spermaticis notis et earum significatione.

Spermaticis inscripta notis urina fatetur
Illecebris coitus genitalia membra gravari.
Fervido veneris. ludibria vana soporis.
Sive gonorream vel membri virilis resoluta.

De cineritiis resolutionibus et signis earum.

Sub forma cineris corpuscula pressa deorsum.
In summa membra notant morbi langore gravati.
Et matricis emorroidis. splenisque tumore

Sepius apparet uel qui menstruus humor
E corporibus certus sua respiracula nescit.

De sedimine quod est ypostasis et significat ei.

Informant sedimen color et substantia tempus
Forma. locus. color est albus. substantia quam plus.
Continuata suis cornu sua forma figurat.
Inferior fundo locus est. constantia tempus.
Albi continuum residens constans pineatum
Sedimen fiat bona fit digestio uite.
Fortis nature triplici uiget actio motu
Albificat mutat cumulat dispensat et unit.
Ventosum calor attenuat sorbetque uaporem.
Virtus que bona sunt retinet que praua repellit.
Nec natura suos secat aut inexplat actus.
His claret signis ostensio certa salutis.
Euicta fit febris breuis est discussio morbi.
Sedit et incudat sedimen quicumque potest
Dissoni quaris facies discrimina motus.
Seruati reliquis si pendeat aut petat altum
Flammine uentoso digno lesa probitur.
Salius tunc loci figurata lege coloris.
Vis uentosa mouet sedimen compage soluta.
Subrubeum quoniam de sanguine constat aquoso.
Fit peius rubeo quamuis meum albo.
Designat rubeum quod longa sit cuncta febris.
Cum sit causa mali nature filius humor.
Lenis et excoctus resolubilis et moderatus.
Nature funestat opus culmenque uigoris.
Albus emittit sedimen nigre speciei.
Quod summum tenet aut medium minus est uiciosum.
Hoc tamen offendit in pluribus illud in uno.
Plus medio peccat nec illud nigrum non ideo plus.
Plus peccat sedimen nigrum sed non medio plus.
Defectum minimum causae uiolentia pensat.
Aggregat et cumulat mala causa tantia clipeus.
Hunc mea completo respiret musa labore.
Strige rotam cursum cohibe compesce fluenta.
Laude musicomi torrentes fluminis unda
Non ultra equora gazam spectara salerni.
Spange nec insonis apicem in dogmata mau
Sobria claude larem metuens liuoris ocellum.
Nec tecum moueat omnia secta duellum.
Discolum et mordax uehemens clamosus inanis.
Qui sterilis lolio pascat ferragine cruda.
Insultat et infatuat modo petulante errore.
Nec probum frontem lacerent fornem que nitorem.
Offuscet uenenos maculis et lamina fingat.
Venenum ipso faciem nec casta reuelles.
Simbria monstret quod non est tangere digni.

Explicit uersus urinarum Egidii. Deo gratias.

Incipiunt uersus Egidii de pulsibus. et primo premittuntur in prima parte ipsius operis capitula.

INGENII UIRES modicis conatibus impar.
Materies honosa premit impleta figuris.
Ardua difficilis nodosa impulia paruus
Rostra mollimur nulli temptata priorum.
Qui tanti prerupta maris tentare uolentes.
Non freti ratis officio uel remigis usu
Sed pedibus metricis et sicco calle uadamus.
Artificis tactum fidis incognita recusat.
Verbaque uictura non articulata decenti.
Nexibus artari metrice compaginis horrent.
Quanto res grauior tanto minus apta recedunt.
Adueniam tanto peliuior esse meretur
Impi rei grauitas si quid peccauit auctor.
Offensam culpe leuat absolutque reatum.

Ca. j. de dignitate nobilitate et officio cordis

Cor uite sedes uitalis fons caloris
Expansio nature basis unica sol microcosmi
Vnus thalamus tironi et penetrale uigoris.
In quo fonticulus scaturit quo fomite puro
Membra regit uegetat augetque disponit adaugit
Hic stabiles riuos et physica uincla regras
Ex quibus humane constat fundamina uite.
Ex se spiritus hanc incolit insita causis.
Et sibi germanam reddit uis ignea sedem.

V n datur in membro spes cognata calori.
Igneorum consurgit apex et terrena fundant. — forma et figura cordis.
Edificatque basim sursum leviora ferunt.
E frenu rapitur motu nec surgit in arsim. — de motibus diversis cordis.
N ec adversa thesis ipsum premit emula centri.
C ontinuo motu res fervida posset aduri. — de mitigatione caloris cordis.
D eficeret thereque sui dispendia motus.
S ed pulmo madidus crudique humidus alit ipsum.
M ultis distinctis cameris fovet ignea cordis.
B lando concepti spiraminis ore flabello.

De causis efficientibus arsim et thesim cordis.

Cordis forma crasis fumus vis spiritualis.
V irtuti vitalis tribuens spiramina membris.
S unt arsis cause thesis ex sola gravitate.
F iat dum deprimitur subita pressione.
H ec regit et celebrat nature regula motum.
C um vis anime membris infusa vigorem.
S uscitat et reliquarum virtutum temperat usus.

De causis finalibus motionis cordis.

Innatum recreet ut mulcebris aura calorem.
Et paulum absistat fumose umbracula nubis.
S pes ut digno reparari fomite possit.
E x arsique thesi conflatur motio talis
V t pulsus faciat et vite consona fiat.

De hiis que cognoscuntur per pulsum.

In pulsu resonant tenor et concordia vite.
Singultit vitalis amor modulamina cordis.
I ntima tempestas animi secreta voluntas.
A ugmina paroxismus status et prodie error.
M orborum crebra motus quod fata minentur.
Q uid possit lachesis per quid parat excitalis
A tropos ense necans dum fila sororia rumpit.
V rine fraudes aperit discretio pulsus.
C ertificatque fidem pulsus consumat et unit.
I udicium generis in speciem censura reducit.
A t pulsu dubio media mens pendula nutat.

De generibus pulsuum ex quinque considerationibus.

Quinque modis probat artifici solertia pulsum.
Ex quibus elicitur numerus generum duplicatus.
E x forma motus tria magnum forte citatum.
M olle parit plenum calidum sub membrum.
E x quibus et primus senaria surgit.
S piritum constituit mora que discriminat ante.
Q ui in pede dactilico persum declinat ab alto.
E t qui deficiens surgit viresque resumit.
E t collativa thesewn ratione notantur.
T amquam precipuus adiuncta novissima premit.
I n quibus est motus discors vel consonus unus.
O rdo vel adversus numi ratione notandus.

Diffinitiones generum pulsuum et primo magni et longi.

Aggregata facit magnum dimensio trina.
P arvum si parva medium mediocris aucta.
I n longum latum magnus consurgit et altum.
P arvus in occultum strictum cadit atque recessit.
Q ui medium sequitur minuto mediocris habetur.
L ongus vel certulos digitorum quatuor exit. — longi pulsus.
S ubsistit mutilus mediique fit omnibus equus.
I n latum digitos latus tenet eminus altus.
O ccurrit gracilis strictus residetque profundus.

De significatione fortis pulsus tardi et velocis.

Constituit validum sociata frequentia magnis.
Surgit ab oppositis species contraria causis.
A rsis lenta facit tardum festina citatum. — tardi pulsus et velocis.
S i pulsent digitos austero dura rigore.
O rgana disponunt durum si laxa remissum.
S i cedant vacuum si ostendunt turgida plenum.
P ulsus disponit calidum calor arterialis.
F rigidus occurrit ex subito frigore membra.

De speciebus que habent medium preter debilem et fortem equalem et inequalem.

Cum reliquas species aliquas mediante ligentur. — equalem.
Iungitur in valido fortis discrimine nullo.
E quus inequali caret compaginis huius.
S olvant quod diminuit latebrosa enigmata rerum.
S i raptu subito morule discrimine parvo. — de frequentia pulsus et spissitudine.
A rsim multiplicet series nudosa frequentem.
C onstituunt pulsum species contraria rarum.
D eciduus moruli ex fortibus et manifestis — deciduus pulsus significatio.
S ensum degenerans tacito pede tendit ad ima.
V ergitur in occultum satagens evadere sensum.
I ncidivus surgit respirat tendit in altum. — incidentis pulsus.
D eserit occultum sibi consulat manifestum.
F irmus et oppositi fugiens commercia motus — equalis pulsus differentia.
P ermanet equalis servato vite tenoris.
D egener instabilis nec eodem tramite currens — inequalis pulsus differentia.
N utat inequalis dubius moderat abeuntis.
D istractis gradibus mutatur et ordine cedo. — ordinati pulsus differentia.

Trãsit in oppõitã q nom̃ ab ordie sumit.
Qui pluatiue censet ab ordine leges. — *Iordinata p. dif.*
Ordinis excedit pnceps uag⁹ ⁊ sine lege.

De enuatõe spẽꝝ inordinati p.

Spargit extremũ genus in mũo spẽꝝ.
Que sibi m̃dicẽt pegrina uocabula rep.
Qua collatiui ratio sibi federis unit.
Spamos⁹. ptisic⁹. formicãs. u̇rmiculos⁹.
Ramosus. fluctãs. m̃telliᶜ atq̃ capriñ.
Serrinus. recurf. sonanus. suũ retortus.

De cãis pmutãtib₉ sigficatões p.

Forma. crasi⁹. sex. etas. gⁿuidatio. sompñ.
Et loc⁹ ⁊ tp̃s. labor. esci. repletõ. potus.
Causa gen⁹ morbi. coit⁹. turbatio m̃tis.
Corporeiq̃ situs uariãt uoragina pulsu⁹.

Incipit scđa pars h⁹ opis. uerba auctori.

Ardua ppõiti pars ẽ exa usta laboris
Alta nimc supẽ. cui distractio ẽtis
Preductas spẽs studet informa ẽ figuri⁹.
Pulsus in arteriis discerni debi honesti⁹. — *...ᵘ osideretur. p.*
Expõitis lõgis rectis cordiq̃; ppinquis.

Cur i sinistᵃ pte osideret mot⁹ puls.

Dũc sinistra mani⁹ ẽ sit otimma cordi.
Iudicio pulsus cognatior ẽẽ plutur.
Est ibi certa fides ueri ostantia mot⁹.
Pulsus uerdic⁹ nature una alia fidus.
Dextra pars q̃ feruidior q̃ plenius illam
Viuific⁹ uapor irradiat cordisq̃ lucnam.
Vberius recipit ũ puri sanguis auctor — *Cur in dexte pte n̄ osidãt. pul.*
Regnat epar. teneri bland⁹ suasor amoris.
Incẽtiua mali q̃ᵃ feruet fellea bilis.
Equiuocat pulsu; tãto ofusa calore.
Implicat errores exam̃ adulterat arti⁹.

De situ m̃eᵃ ⁊ egri i osideratõe motois. p.

Leua mani⁹ media. leuã leui erigat egri.
Substẽtãti opẽ pars imbecilla requirit.
Que se si regeret modico ocussa tremoẽ.
Fallẽt artifice; fictq̃; examis error. ... geri;
Sed caue ne digitos in pugnũ oprimat e
Ut nimis extẽdat lateri ne molle lacert⁹.
Cõpressus fiũt moderati scematis ordo.
Adsit ũ ãbiguu; tollat moderãtio motũ.

Dr̃ cũ dextẽ manu scđm dbeat motio. p.

Dextra manu qĩn sens⁹ indigine pollet.
Et sibi maudior dat⁹ expientia mot⁹.
Applicet artene digitos manifesta notent⁹.
Aplicatus leuit⁹ digitis abscõndita pressio.
Nec prius absistat donec centesima fiat
Motio. qui nũs nature sunt ⁊ h̃ui⁹.
Iudicio nũi claret sententia ueri.

De sigficatõe magᵗ. p. sm̃ naturã.

Magnus q minimi uatẽ se moderat⁹.
Que ñ cũ mali nec iu sinthãtis inget.
Prodig⁹ instabil⁹. aure cupid⁹ pplimis.
Ardua mollitur. cũ secreta reuelat.
Hinc comes aduẽcta ẽ uirt⁹ imẽsa calori⁹.
Copia spũu; spẽs ad cõmoda membra.
Ad dilatandu; pelumsq ⁊ apta moueri.

De sigᵍ ⁊ cãis magᵗ puls⁹ pt⁹ naturã.

Qui natales pegrini ab ordine leges
Trãsuolat. ⁊ magᵗ puls⁹ s nom̃ adoptat.
Concitat hẽ prauẽq̃ mouet ocepto cause.
Spũu; feruor. uis. ⁊ sinthãta febris.
Aut labor aut coit⁹ uehems aũ impet⁹ ire.

De oponẽtib⁹ magᵗ. p. ẽ nã ⁊ pt⁹ nã; ⁊ p̃o apti.

Ob rata pars ei⁹ magni concordat aptus.
Ad quẽ otinuu poucit linea motus
Conciliat spũu; cũ uis geminata tenorẽ.
Fertile spũu; regiñ. ualidũq̃ calorẽ
Indicat. et ualido q̃ sũt aduẽcta calori

De sigᵍ longi. p. pret⁹ naturã.

Quẽ nota cũ trahit q̃uis aliena lacessit.
Lapsu; discrasie notat excessũq̃ calori⁹. — *Signe. longi. p. sm̃ naturã.*

Significata lati. p. scđm naturã.

Sit aduẽcta satis expressa supficialis.
Cui natã suũ dat consuetentia motũ
Segnes. mẽs flexibil⁹ crasis humida cordi⁹.

Sigficata lati. p. pter natũm.

Dissipat arteriã humectat m̃bra resolũ
Falsa supficies. ⁊ sinthãtica chymos.

De oppõentib⁹ pũuu. p. ẽ nã ⁊ pt⁹ nã ⁊ p° celᵗi s. nã.

Qui later celtius nimi⁹ i centro reuoluit.
Qd pegrineri natã rogᶜ quẽ deuia motu
Claudit ocept⁹ cũ secreta sigillat.
Paupat innata regim̃ uitale caloris.
Organa spũu; sigᵃt in mũis apta moueri.

Significata occulti p. preter naturam.
Qui latet enormis geminique caractere fracto.
Cogitur in certum non potest parat tamen recursum.
Cedit in eclipsim quies sub utere phisum.
Inuidus et tristis cupidus nigrique coloris.
Non expers fraudis timidus cui corpore parvo.
Significata brevis p. secundum naturam.
Qui mutilo motu ferit organa sic genialis
Contrahit ac magnis cum molimina rebus
Inuidus et cupidus magni detractor auarus
Frigida quam cordis complexio spirituumque.
Pauperes vis in brevior imbecilla sequuntur.
Significatio brevis p. preter naturam.
Qui rectum mutilat enormis apocopi cursum
Aure uitalis studet annulare calorem.
Significatum gracilis p. secundum naturam.
In gracili quam natura parum obedit.
Cordis sicca crasis legitur constantia mentis.
Propositique tenor atque inconcussa uoluntas.
Significata stricti p. preter naturam.
Ex gracili preter naturam significatur
Corporis ariditas complexio matici.
Significata stricti p. lati differentia et mutatorum p. lati et la
Linea si fuerit sociata superficiei. ti.
Regnat et aereus in uasis militat humor.
Significata lati et stricti p.
Linea stricte nexu uincula fideli
Mutata fit cole cum uis ignea uenas
Incolit et sedes sibi dedicat interiores.
Significatio curti et lati pulsus et curti et stricti.
Hec probat breuitas regnare superficiatam.
Impura quam breuitas angusta facit.
Significatio fortis p. et debilis secundum naturam.
Si fortis ualida membrorum uirtute repellit.
Vis regitiua suum tenet in concussa uigorem
Spes exultat cum procul inter ictum
Sapit et facile membra subiecta reddit.
Vergit in oppositum spes contraria signum.
Significata uelocis p. secundum naturam.
Cor feruens animus preceps titubansque loquela.
Set uis mentis percurrens ubere necis.
Actio festina nullo librata tenore.
Quam non depingit modus nec diuidit ordo.

curti et stricti p. —

debilis p.

Ponderat euentus nec causas claudit et artat.
Intus dubius inmutabilis alea finis.
Vindicat spirituum natura caloris acumen
Dominatur causa artificis resolubilis humor.
Naturae pulsum uelocem rite sequuntur.
Significatio uelocis p. preter naturam.
Hoc quem inpetere pulsat uis discola rapti.
Indicat accidentis peregrinum in corde calorem.
De significatis tardi p. et medio inter uelocem et tardum.
Se locat tardus difformem lege refellit.
Constat ab extremis paulumque latere recedit.
Eucrasie medius fidus comes et paramisus.
De significatis duri p. secundum naturam.
Vasis duricies cordis rigor aridus humor.
Mores austeri nimis pulsus inscitia duri.
Significatio duri pulsus preter naturam.
Duricies pulsus in pleuresi perniciosa.
Arteria materies terrestris cruda plantur.
Solui difficilis ex quo discussio morbi
Protrahitur uis opprimitur natura fatiscit.
Vitaque succumbit longo laxata duello.
Significatio mollis p. secundum naturam.
In pulsu cum mollicies naturam ministrat.
Cordis et arterie paritur subiacta mollis.
Corporis immutatur crasis humida mens muliebris
Cera flexibilis pia blanda paruique fidelis.
Significato mollis p. preter naturam.
Aduena mollicies quem sinthaticus unget
Impetus humores dissoluit membra resoluit.
Significato plani pulsus.
Copia spirituum pulsus plenus plena notatur.
Sanguis et humores uberrima uasa replentur.
Significato uacui p.
In uacuo uene sicut uegetabilis aura
Vis absorta perit uiui fons sanguinis aret.
Que bibit ariditas peregrini lima caloris.
Significato calidi p. preter naturam et preter naturam.
Hec calidus cum mordax puncta punit.
Continue digitos ante est febris acute.
Si calidus digitos interualat uiri.
Interualans atque induciosa notatur. Ca. p. antitalans preter naturam.
Significatio calidi et uacui p. preter naturam.
Est celebre testis calidus uacuo sociatus.

Spũm; plat occasum uiteq; lucernam
Selat 7 extinguit gelid⁹ spiracula cordis.

Incipit pars tercia lib' opti. uocatõ muse.

Respirare libet modicum tenuicula clio.
Rõpulcebas istaurat fessas recreatio uires.
Iam sat est nũc tolle moram succīgere gressus
Arripe sed caueas pedib⁹ ne scindula fiant.
Deui⁹ ẽ call' 7 multa multa supsunt.
Excubat i triuiis forsan clam dextera hostis.
Inuidie scelerata lues furuncula fame.
Pessima p puris spargẽs zizania granis.
Ut sic pressus securior 7 tutus pateat.
Inuid⁹ 7 fatuu uires ludibria uulgi.
Ubi musis domo maneat cõdita sapore.
Omnib⁹ equoq titulũ ptende salerni
Presulis. alfani claro signata sigillo.

Capl'm .j. signific. spissi. p.

Qui recolit replicatq; suũ sepissime ictũ
Arcu ostabit' fragili fortiq; calore.
Cordis ad opti uiuis uapor ut possit recẽti.
Sufficiẽs possit spiramn in hac ab aure.
Et semel ut dec' qtiis ouenit aer.
Uis oppssa negat. erg- replera repedit
Duplici nisu q' iam peccauit in uno
Cerebriq; defectum; q̃ta repetitio pensat.

Ca. 2. signif. rari. p. Ca. 3. signif. incidentis. p.

Debilis in raro calore ẽ infirmaq; uirt'.
Motib⁹ incidui puls' uirtus reparat.
Captiuata salu' fit libi. l. līgua fortis.
Debilis istaurat uires. oppssa resurgit.
Uita reformat' uicto sumtibus morbu'
Exultat. accepto brauio natu triumphat.

Ca. 4. signific. decidentis. p.

Arsit p decidiũ uite iam uespe facto.
Auergit in occasum splẽdor uegetabil' au
Eneruata perit uirtus parcenq; trahẽti. ..re.
Antropos insultat. ut uite sincopet usum.

Ca. 5. Signific. equal. 7 inequal. puls⁹.

Iuncta bono presta bona fit mala uicta sinistr.
Et sibi ad inuicem 9pugnant emula forma.
Impariata reprobanda boni laudanda sinistri.
Nã tibi ppositũ q sunt optanda duob⁹.
Elige q' firmi stabili bõitate morantur.

Euge ne ... fuge q̃d ostanci⁹ extat.
Et tibi pposita que sũt fugienda duob⁹.
Qualit' in se pulsus paritatis repugn.
Imparitatis q' põt. si nõ equalit' equum
Uincit solius facit obseruantia pulsum.
Sin magis se cõtinet proprioq; tenorẽ.
Seruet in offensũ cadit plena a paritate
Si quis aliena subiit nec dr̃ equus
Implicat. sed in h' cũ nõ fit i omnib⁹ equus.

De specieb⁹ inordinati p. Ca. 6. sig. caud' son. toẽ.

Cauda retortiua p̃mo molestat in ictu.
In reliquo languet. fit motio tua lenis.
Inditio sensus se q̃sta magis manifestat.
Quita uiget celeri. firmat secta uigore
De tenebris sens⁹ 7 de langoris abysso.
Tendit i excelsũ graduali tmite surgẽs.
Hoc pulsu solito nati reciprocat ictus.
Formatiua suos mot⁹ ordinitur ab alto.
Sensus depressus declinat nullificatur.
Sedet ppatillo sensus demigit in uno.
Hic uicinatis affert pludia mortis.

Ca. 8. exortatõis auctoris ad medicũ.

Collectis fuge sarcinul' opifex medicina.
Nil impẽsa ualet. tua nil suffragia psũt.
Dampna resarcire nequit. iã morte ppiqua.
Atropos exclud' ladesĩ uitalia rũpit.
Stamina dissolui' grifos uitaq; religat.
Sana tñ maneat frõtis reuerentia uultus
Exere ne pariat tibi mors uicina pudorẽ.
Morituros tua pueniat snĩa casus.
Omnium uatis retinẽs nomẽq; pphete.
Non semp sanat medic' rethorice ponat.
Sed tñ offin ocludit fine supremo
Singula q̃ debet si contigẽtia fuerit.
Uiuum uictum. ul' si mortẽ morituro
Iuditio dicas stabiliq; culpa medẽtis
Omnium eẽ diuini curatio morbi
Actor oĩs uite cõsumatur ab uno.

Ca. 9. Signific. caprizãtis. p. s'm naturam.

Decessu saltũ geminat caprinũ in uno.
Dorce capre saliẽs. q̃nt prius acrẽ pulsat.
Quã semel i sum durat defungere gressum.
Cedit i hac spe pgressio p̃ma secũda.

Ca. 7. sig. caude forcine tornatiue.

S i spes talis genesi dictante resultet.
H ec signo uasis subita dura rebellis.
A ntre uitalis uis imbecilla notatur.
S ensus ebes. s'mo pcept. titubatio lingue.
Q ue mltis reuoluta modis n ulla mouet.
M entis cocepti mutilata uoce resoluit.

Ca. 10. sigc. capriza(n)tis pls' pter naturam.

Si caprinus eat sui lege uel ordine pulsus.
In causa e mixtura mali diuisa dicta.
D issona maties. resoluto mlta uapors.

Ca. 11. sigc. ma(r)tellini p. s'm naturam.

Ut ferit in incude bis malleus. et resilit
Cogitur obiecti massa suadete metalli.
E t fit diuiduus in se tn unicus ictus
S ic resilit duro mbri cocussa uigore.
F t digitos spes sic martellina retundet.
R edit in centru donec geminauit ictu.

Ca. 12. sigc. ma(r)tellini puls' pter naturam.

In febre otinua martellino dnante.
Caumate febrili cordis depascit humor.

Ca. 13. sigc. ramosi. p. s'm naturam.

Scindit in ramos ramos et organa motu
Qua ad dufidos fenes digitos ppunt i imo.
D iscolor i pulsu sicut ofusa resultat
V ox cithare fidib uno simul ordie tacti.
H ec spes crasis impio suadete figurat.
M obile ppositi cordis mutabile uotum.

Ca. 14. sigc. ramosi. p. pt naturam.

Si talis cogete mali sinthate fiat
Corbi maties fit dissona ca repugnans.
M ilitat ex equo uirt' sinthsa retundit.
V ita reformat. uictrix nat'i resurgit.
E spirante mali nebula redit aura saluti.

Ca. 15. sigc. inundantis uel fluctuatis. p.

Uaci pcellosus enormi cocutit ictu. tale
Fluctuat exundat. fremit. extullit. et digi
V erticulos sibi opssos latalit ambit.
P ars infra au sursu ptit' uel an mouet.
I nde pbat subitu mtus cordisq tumltu
S anguini' unditas tumultu i copre motu.

Ca. 16. sigc. p. spasmosi uacui.

Spasmosus uacui tensi q more rigescit
Funiculi ptisicis famulat et extenuatis.
C orporis humore sorbet depascit inanit.

Ca. 17. sigc. p. spasmosi pleni.

Plenior occurrit spes spasmosa replentur
Organa reumatice nerui s'fudit humor.
U elaq motiuo induant mbra uigore.

Ca. 18. sigc. p. formicantis et uermiculosi.

Sunt gemini puls' formicans uermiculans.
Estiuus poci in febrib et ptisicis.
M ortis pcones fidi. redolentq sepulcrum.
I n febre formicas pl' uermiculare uerend'.
H ec redit ad medi' s; uita morte soporat.
S epi' his spes excepto caumate febris.
N on urgente necis dissenie sincopis infert.

Ca. 19. sigfic. pulsus serrini.

Occurrit digito spes serrina priori
Debilis i reliquo fit languida nulla seqn.
H ic t'hit a serra cognata uocabula pulsus.
C ui cu pmus incisio dentib acta
E st grauis i reliqs grauior funesta supmi'
C or penit. h pulsu fatal' serra uigorem
I mputat. et uita nubes letal' obubrat.

Ca. 20. iucenitois muse auctoris ad oplend op'.

Finge tuo metis opi sat prata biberut.
Semina lucum. ter. pus anima tra colono
P lenius. i'nde. pigui letanue gaudes.
E t uob fructus expones diuite uena
I am sterili' cultu filarcti uomeri horet.

Explicit lib egidii de pulsib. deo gras.

Liber Galieni de medicinis experimentatis qui intitulatur experimentatio medicinalis.

DIXIT GALIENUS

Ignis qui descendit de celo super altare combussit libros regum. Cum exarsit combussit multos libros plurimorum medicorum. Michi etiam combussit plurimos libros. quorum quidam erant completi et quidam qui sunt incepti exponere. non doleo tamen de aliis quantum doleo de quibusdam experimentis medicine que erant ibi. que acquisiveram a diversis bonis viris experimentatoribus. et forte pro tanto experimento acquisito dedi multam bonam expensam et forte dabam pecuniam. Et scio unum qui curabat lapidem in vesica curatione perfecta et hoc sepe a multis hominibus lucrabatur infinitam pecuniam pro hoc. et solummodo per hanc medicinam acquisivit sibi nomen optimi fisici. Et scio alium qui curabat complete fistulam in ano cui dabant magnam pecuniam et aliquem docere nolebat. Et scio alium qui curabat morsum rapidi canis complete et medici vocabant hanc medicinam bozar id est a morte liberantes. et forte medicus potest congregare ex his medicinis multum bonus medicus ex grecis cum sciret aliquem hominem scientem

aliquod bonum experimentum tribuebat illi magnam pecuniam ut ab eo doceretur. Et tamen de regione ethyopie qui fuit unus de bonis experimentatoribus habebat multa bona experimenta experta. que sic custodiebat quod nemo in mente ea habere poterat. quia postquam mortuus fuit pervenerant ille medicine in manus sectatorum qui per eas faciebant mirabilia et exaltaverunt nomen suum inter medicos. Et nos non laudamus hominem ignorantem artem ut habeat has medicinas. quoniam forte vellet percesse et nocere. propter hoc oportet medicum scire complexiones causas et accidentia. quoniam qui ignorat hec non est securum quin nocere possit plurimum. si per maiorem partem et si aliquando profuerit hoc erit ex fortuna. et forsitan cum aliqua medicina composita ex magna scientia periti vir aut ad fluxum ventris. aut ad colicam passionem. aut quiescere de dolore. aut ad alias egritudines. et quando utebatur illa medicina non in suo tempore nec in suo loco nocebat. Verbi gratia. ponatur quod aliquis vir patiatur fluxum ventris tamdiu quod eius corpus extenuetur. vel ex humoribus qui accidunt cibi. aut ex frigore interiorum membrorum ita quod non attrahit cibum. aut ex debilitate cistis fellis in attrahendo coleram. ita quod colera expellitur ad intestina et faciat fluxum. aut ex apostemate duro ex genere apostematum melancolicorum in concavitate epatis quod cibus non potest pervenire ad ipsum. sed exit ad intestina et faciat fluxum ventris. videtur tibi quod causa sit eadem non est. Ego autem dico quod medicina experta laudata quando usa fu

erit ubi non conuenit cum eo q̄
nō poterit etiam nocere. quare nos
laudamus medicos altariū qui
curant cum cibis sacrificiorū. qm̄
error cibi nō cito contingit. error
medicine ducit ad mortem. quare
oportet ut medicus conficeret cō
plexiones et curationes consideratī
one pfecta. Et ego composui hunc
librum ex medicinis expertis quas
probaui et acquisiui ab omnibus
medicis et magne sollicitudinis
et non ponam in hoc libro illud
quod iam notum ē medicis. sicut
yere et opiate et tyriace et alie me
dicine que sūt note ab omnibus
hominibus. et nō ponam in eo nisi
medicinas quas fatui medici
ignorant. hunc etiam librum fe
ci unius tractatus. et si acciderit
quod postea experiar alias medici
nas et scribam eas. Medicine

corrigentes febres antiquas et complexionem corruptam.

Prima quidem ex eis medicina
est quam accepi ab Astoram ex
permitatore qui erat de ciuitate
tenib'r. et curabat cum ipsa febres
antiquas. valet ad complexiones
corruptas et putrefactionem et
aperit opilationem. et prouocat urinā.
adiuuat digestionem. cuius hec est
confectio. ℞. cinamomi ʒ. i. spice
nardi ʒ. ij. ligni aloes ʒ. i. et s. ma
stice ʒ. i. anisi ʒ. ij. spatanie gariof.
an̄. ʒ. s. conficiantur cum melle
optimo. et accipiatur ex eo ad mo
dum auellane cum aqua calida.
et qui ē frē complexionis et habet
opilationes cum aqua decoctionis
feniculi. cimini et anisi. Et iste Asto
ram qm̄ aliquis patiebatur do
lorem acutum coquebat camo
millam et dabat aquam ad bibē
dum et curabatur. et nos experti su
mus multotiens et inuenimus esse uerum.
Et nos experti sumus medicinam
primam sepe et non fefellit ex eis
que nominate sūt in laudem. et
testificatur sup hoc ratio ex composi
tione eius. qm̄ cinamomū cōtra
opitur putrefactioni et meus cu
odor est bonus quare confert in
interioribus membris. et subtilitas
eius quia subtiliat. Spicanardus autem
habet bonum odorem et stipticitatē
et operatio eius est quasi operatio cinamo
mi. sed cinamomū est subtilius.
lignum aloes cum eo quod ualet
ad hec ad que ualet cinamomum
ē utilissima rex fritati stomachi et
pungat illud quod est in eo ex humo
ribus propter mirabilem eius ponctica
tem. et mastix auffert dolorem.
et ualet stomacho et digerit humores.
et anisum prouocat urinā et aperit
opilationē. est enim ualde subtile
et liquefacit superfluitates. et facit
quiescere dolorem. Spicanarda aperit
opilationes. et ualet splen utilitate
magna. Gariof. desiccat humidi
tates extraneas. et confortat mē
bra interiora. et aperit opilationes. Et
dabit ad potandū aquam in qua
decocta fuit radix yris patientibus
grossam opilationē et una hora
curabantur. Et ego dico quod decoc
tio absinthii et centaurie minoris
faciunt hoc. sed radix yris fortius
facit hoc.

Alia medicina experta quā accepi ab
aduena egyptiaco qua curabat
omnes opilationes antiquas et febrē
et asma antiquū. et non ē ei simi
le. et iste aduena accepit eam a in
ro medicorum altarium. Cuius cō
fectio. ℞. radicis yris. aristologie

lon. 7 ro. succi marubij. añ. ʒ. iiij. su
ci g̃. asit. mirre. camedreos. came
pitheos. añ. ʒ. i. spice nar. spu(m)e
ʒ. ij. grana balsami. 7 lignu(m) alo
es. añ. ʒ. i. 7 s. pulverizentur et co(n)
ficiantur cu(m) melle. Vl' siruppo q(ui)
fit s(ecundu)m in hu(n)c modum. R. cariofol.
cinamomi. cardamonij. mirre.
añ. ʒ. i. liga has medicinas i(n) pa
no raro. 7 pone in. lib. i. aque die et
nocte. deinde cola. colature ad(d)e m
sce. lib. i. mell' boni. 7 coque sup(er) pru
nas sine fumo et fla(m)ma donec
fiat sirupus. postea compone cu(m)
eo alias medicinas 7 usui. et da
ex eo in egritudinib; quas dixi
mus in modu(m) avellane vl' casta
nee. hec e(n)i(m) est de melioribus
medicinis quas vidimus. Et vi
di hu(n)c medicum curare multas
egritudines p(er) medicinas simpli
ces. 7 ex eis quas dabat e(st). ʒ. i. ari
stol. rotunde. asmaticis. Et dabat
decoctionem epitimi epilentie
et melancol. accipiebat ex eo. ʒ. i. et
ponebat in aqua calidam p(er) noc
tem mane colabat 7 apponebat
a sexta. ʒ. scamonee usq(ue) ad octa
vam. ʒ. Et nos aliq(ua)n(do) addidimus
agarici. ʒ. i. Et dabat ad bibend(um)
decoctionem agarici cont(ra) dolore(m)
capitis. Et dabat armoniacu(m)
c(ontra) dolorem iuncturar(um) ex grosso
humore sepe et curabat taliter.
Ego aut(em) semp(er) soleo dare de succo
marubij 7 siccado(?) mirtis cu(m) aq(ua)
in qua decoctum fuit marubium
viride. 7 camedreos. et dabam ex
eo asmaticis. 7 sanavi multos.

Aliud medicamen q(uo)d accepi ab ad
vena ad epilentiam cui non e(st)
simile. valet etiam anelosis 7 tus
sientib; q(uod) est expertissimu(m) ad epi

lentiam. R. ysopi sicce. ynf. inire(?)
pip(er)is nigri 7 lon. co(n)dimenti. sin(?)
loco eius ponitur nasturcium. et
carui. añ. ʒ. ij. spice nard'. costi. ame
os. añ. ʒ. i. conficiantur in aqua
in qua fuit coctum squinantu(m).
Et si volueris q(uod) purget confice cu(m)
melle. 7 da ex eo a. ʒ. ij. usq(ue) ad. ʒ.
iij. et est ultimu(m) ad hec. Et dixi
mus decoctiones q(ua)s plurimus 7
lucrati sumus ab isto medico.
Decoctio squinanti. 7 granorum bal
sami q(ua)n(do) biberit ex eo epilenticus
et qui h(abe)t grossos humores cotidie
continue confert ei aqua i(n) qua
decocta est aca q(ua)n(do) quis biberit ie
iunus curabitur. Decoctio aga
rici quam si biberit qui dolorem
h(abe)t antiquum sanabitur. De
coctio carui 7 apii seminis provo
cat urinam fortit(er) 7 subtiliat hu
mores grossos. Decoctio centau
ree curat sciaticos. Decoctio cor
ticum exterior(um) fistici co(n)fortat sto
macu(m) 7 mu(n)dificat canale(m) epatis.
Decoctio asari p(ro)vocat urinam 7
menstrua fortit(er). Decoctio masti
cis confortat stom(achum) debile(m) valde.
Istas decoctiones ego accepi ab ad
vena expertus et plurimus eas
et invenimus veraces.

Medicamen c(ontra) splene(m) durum.

Medicamen expertum q(uo)d accepi
a quodam sene 7 curat splene(m)
durum. 7 si positum fuerit sup(er)
scrofulas dissolvit eas. et e(st) su
blime valde. R. armoniaci. ʒ. iiij.
dissolvatur i(n) succo camomille. a
ut in succo aneti. aut in decoct(ione)
floris camomille et muste carum(?)
eo radicem capparis co(n)ficiantu(r)
et da ad bibendum cu(m) decoct(ione)
carui.

Medicamen c(ontra) splenem.

Medicamen expertum quod accepi a
quodam uiro experimentatore va
lens ad splenem. ℞. scolopendrie.
granorum balsami. granorum tama
risci. rubee. añ ʒ. ij. conficiantur
cum melle et dentur ex eo ʒ. iij. po
stea bibat acetum in quo decoc
ta fuerit spatana. ita quod de spa
tana ʒ. ij. mittantur in. viij. ℥. ac
eti. et decoquantur usque ad. iiij. ℥.

Medicamen exp
tum quod accepi ab ipso etiam ualet
frigido stomaco. prouocat urinam. aperit
opilationes. et est minus forte.
℞. cinamomi ʒ. i. folii. corticum
fistici. cinamomi aliptimu. garioff.
squinanti. granorum balsami añ ʒ.
ij. fuci sticados. semen feniculi.
asari. anisi. añ ʒ. iiij. mirre. ari
stologie ro. radicis yris. masticis.
añ ʒ. i. conficiantur cum melle b
ono. et sume ʒ. ij. cum aqua ca
lida in qua cocta fuit asarum.
et semen.

Aliud medicamen quod accepi a sage
nio et confortat membra frigi
da. et ualet spasmo et mortificati
oni membrorum et generaliter omnibus
passionibus frigidis cerebri et neruorum.
℞. agarici. armoniaci. fuci stica
dos. trium generum piperis. squinanti.
carui. añ ʒ. ij. castorei. asari. squille
assate añ ʒ. i. radicis yris. masti
cis. se. apii. añ ʒ. s. spatane. scor
deon. ℥. añ ʒ. i. et confitiantur cum
melle bono. et sumat ex eo ʒ. ij. cum
aqua calida.

Et iste aliz genuz fuit de sapienti
oribus qui fuerunt in suo tempore qui
habebat unam medicinam quam ne
minem docere uolebat. et dabat
eam habentibus fortem dolorem. et
statim provocabat urinam et uento

sitatem ita quod mox auferebatur
dolor eius confectio hec est. ℞. yris.
camedreos. semen feniculi. et fu. se
men apii. et anisi. asari. añ ʒ. ij. ca
nelle ʒʒ. carui. floris camomille.
añ ʒ. i. fuci sticados. genciane. ma
rubii. añ ʒ. ij. puluerizentur et con
ficiantur cum decoctione asari. squinan
ti. seminis feniculi. fac pillas ʒ. uni
da cum aqua calida in qua decoquatur
tur flos camomille. hec enim medicina
est ualde fortis et non est ei similis
in prouocando urinam et subtiliando
do humores. et aperit opilationes
et temperat stomacum frigidum.

Aliud medicamen quod accepi ex
eo etiam ualens ad febres compositam
et digerit humores crudos. ℞. se.
feniculi. apii. radicis yris. aristo.
lon. et ro. folii. camepiteos. meu. fu.
añ. conficiantur cum oximelle squil
litico et sumat ex eo cum aqua cali
da in qua decoquatur semen apii.

Aliud expertum
ad febres compositas et cronicas
et iam probaui ipsum multociens. ℞.
asse fetide bene. piperis nigri et lon.
semen apii. feniculi. añ. pulverizen
tur et conficiantur cum uino an
tiquo. et da ex eo cum aqua decoctio
nis feniculi.

Aliud prouocans urinam expertum.
℞. asari. se. feniculi. rubee. costi.
añ ʒ. i. satiregie. ysopi sicce. cen
tauree. mirre. añ ʒ. ij. puluerizen
tur et formentur pille. et detur
ex eis ʒ. i. cum aqua decoctionis
feniculi et anisi.

Aliud ad puncturam scorpionis.
℞. asse fetide. scordeon. centauree
minoris. añ ʒ. i. se. rute. castorei.
añ ʒ. iij. puluerizentur et confici
antur cum uino antiquo. et da ʒ.

×

124

.ij. cum vino antiquo.

Experimentum quod laxat humores viscosos.

Experimentum quod laxat humores
viscosos. et est optimum contra sciaticam
passionem et est de experimentis Sir
ritani romani. Recipe. Satiriogie. ma
stices. radicis yris. armoniaci. su
ci sticados. zarugie. ana ʒ. i. agari
ci. turbit. ana ʒ. iiij. conficiantur
cum succo feniculi. fac pillulas da
secundum virtutem pacientis.

Aliud medicamen constipans

Anacardi arastaris. valet ad fluxum
ventris quando fit ex debilitate virtu
tis retentive. confortat intesti
na et membra inferiora. Recipe. pul.
granorum mirte. sumac. luti ar
menici. ana. conficiantur cum succo
plantaginis. et forma pillulas
ʒ. ij. et da cum aqua decoctionis
granatorum.

Aliud valens ad fluxum ex debi
litate epatis et est expertum. Recipe. lig.
aloes. rose. spice nardi. cinamomi
bleris. ana ʒ. ij. lacce. reubarbari.
gariof. ana ʒ. s. conficiantur cum
aqua decoctionis rosarum. et da ʒ. ij.

Aliud ad fluxum

A provenientem ex frigiditate membrorum.
et iste modus fluxus quod
accidit vix separatur. et ista medi
cina est nimis utilis ad hec. Recipe. cin
namomi. ligni al. gariof. anisi.
ciperi. camedreos. aristol. ro. spi
canardi. ana ʒ. i. pulverizentur et confi
ciantur cum aqua decoctionis lig. al.

Aliud medicamen

quod accepi a castiatore qui socius ei
fuit astarastis. et vocabat ipsum electuarium
ligni aloes. et non est ei simile. et iam
probavi ipsum sepe. et valet ad debi
litatem membrorum interiorum. et ad fluxum
epatis. et aperit canales. subtiliat hu

mores et confortat epar valde. Recipe.
spice nardi. reubarbari. lacce. asari.
cimepith. galange. gariof. anisi.
ana ʒ. iiij. rosarum. in fiorantie. mast.
gumi. balsami. fu. mei. ana ʒ. i.
squinanti ʒ. i. et s. ligni aloes. came
dreos. sucii sticados. ana ʒ. viij. con
ficiantur cum aqua decoctionis lig.
aloes. spice nardi. postea admisce quod
sufficit mel. et malaxa. Assume ex
eo ʒ. ij. vel. iij. cum decoctione lig. al.
et spice nar. Et hec medicina est de nobi
lioribus medicinis ad ea que di
ximus quoniam provocat urinam et
confortat membrum et aperit ca
nales et valet ad lapidem.

Et iste castiator dabat ad potandum
decoctionem camomille ei qui
paciebatur dolorem fortem ex
frigida causa. et ponebat pacientem in
balneum eiusdem herbe. Et dabat
decoctionem ambrarum. aristol. asma
ticis. et ad provocationem menstruorum.
et dabat zuccarum rosaceum habenti
bus flegma in stomacho.

Medicine breves

Medicine breves.

Quas quibus utebantur casion qui erat
ex armenia antenora. et fuerunt
experte et bone invente sunt.

Medicamen valens ad morsum scorpio
nis. Recipe. asse fetide. galbani. confici
antur cum decoctione scordeon. et
aristol. ro. et accipiatur ex eo avella
na cum aqua calida.

Medicina valens asmaticis. Recipe. m. arrubii
ʒ. ij. aristol. ʒ. ij. lacce. ʒ. iij. confici
antur cum melle et da ʒ. iij.

Aliud subtiliat humores
et valet contra putrefactionem. Recipe. spi
ce nar. cinamomi. gariof. aristol. lo.
conficiantur cum vino odorifero aut
cum aqua decoctionis aristol. ro. et gafre.

Aliud valens ad epar. et purgat

cinales ei⁹ ꝛ extenuat pigues hu
mores ·℞· lacce. aristol'. ro. reubar:
spice nar. añ ʒ iij. conficiantur
cum melle ꝛ da ʒ iij. Medici
men prouocans urinam fortit' et
est ualde bonum ꝯᵉ febres flati
cas et melancolicas ·℞· gariofi. lac
ce. anisi. apii. añ ꝯficiantur cum
melle ꝛ da ʒ iiij. cū aqua calida
in qua decoctum fuit anisum.
Medicamen dissol
uens naturam cito ꝛ dissoluēs
uentositates ·℞· anisi ʒʒ. masti
cis. añ ʒ i. turbit quātū omniū
pulverizentur ꝛ conficiant' cum
melle bono ex quo sume ʒ tres.
Aliud bn' exptum ·℞· turbit. aga
rici. añ ʒ i. mastic. anisi. añ ʒ i ß.
conficiantur cū melle bono ꝛ da
ʒ iij. Al' bn' ·℞· agarici. turbit.
añ ʒ i. mastic ʒ ß. ꝯcinamonec. ceta
uarii ʒ. conficiantur cum melle
et da ʒ tres.
Aliud purgans coleram ꝛ dabitur
in qualibet hora ꝛ dissoluit cito. ac
cipiantur ʒ ij. scamonee mitte i
cotanio ꝛ assa sub cinere calido po
stea extrahe ꝛ mitte cū scamoneā
in citonio ʒ i. masticis. postea pi
sta ꝛ fac trociscos ab ʒ i. us. ad iii.
et da i. Iste ꝗᵒ fuit medicine con
fecte ꝛ sc̄ ualde bone et experte.
Medicine electe
qui fuit medicus ludovi regis.
Medicamē exptum ualēs ydro
pisi. dissoluens uentositatē ꝗᵒ
sas ꝛ confortat stōm debilem. et
est sicut bezalar ad has egritu
dines quas diximꝰ ·℞· yris. lacce.
spice. ligni aloe'. gariof'. ag. aīq.
folii. añ ʒ iiij. carui. armal. feni.
añ ʒ ij. aristol'. lō ꝛ rot. cētaurīe
minoris. saturegie. amcos. mīte.

origani. añ ʒ iij. mastic. ro. añ.
ʒ viij. reuburb. genciane. añ ʒ x.
squinanti. mīte sicce. añ ʒ vj. confi
ciantur cū melle bono ꝛ sume a
ʒ ii. usq: ad iij. ꝛ cum aqua decoc
tionis carui ꝛ aristol'. et hec mēᵃ
est nimis nobilis ad ea que dixi
mus ꝛ compōito ei⁹ oste
Electuariu exptum ualens febrib' an
tiquis ꝛ uentositatib⁹ grossis. p'
gat urinam ·℞· floris camomille.
anisi. lacce. aristol'. ro. añ ʒ iiij.
mastic ʒ i. rose ʒ ij. rubee ʒ i. cōfi
ciantur cū melle ꝛ utaris. Aliud
bn' floris camomille. anisi. rubee.
feniculi. asari. añ. conficiant' cum
melle ꝛ sume ex eo ʒ ij. cum aqua
decoctionis anisi. Al' prouocans
urinam ·℞· asari. rubee. seīs cucu
meris ꝛ cucurbite. semīs apii. añ
conficiantur cū syrupo facto ex
marubio et melle.
Medicamen ualde exptum ydropi
si: dissoluit enī inflationem ·℞·
yris. aristol'. agarici. añ. cōficiā
tur cū sirupo fcō ex asaro. carpo
bal. ꝛ melle sumat ʒ ij. cum decoc
tione feniculi.
Aliud prouocans urinam ·℞· amig
dalar' dulciū. semīs cucumeris.
asari. aristol'. lon. añ ʒ i. confici
antur cum aqua decoctōis rubee
et detur ex eo cum aqᵃ calida decoc
tionis feniculi ꝛ apii.
Aliud ad ydropisim ꝛ asma ·℞· y
ris. sicci marubii. aristol'. lō. ro.
lacce. añ. conficiant' cum aqua
decoctionis yris ꝛ detur cum aqᵃ
calida decoctionis genciane.
Aliud prouocans urinam ·℞· salis
armoniaci. seīs cucumeris. lacce.
rubee. añ. conficiantur cū melle

et dentur ex eo ʒ. iij. Aliud confortans
epar confortationem magnam valet
complexioni fride et humide et est
mirabile. Rx. reubarbari. lacce. camph.
ligni aloes. rose rubee. ana. conficiantur
cum aqua decoctionis corticum
fistici et gariofili et dentur ex eo ʒ. ij.
cum aqua decoctionis aristolo-
lon. et garis. Aliud experimentum
ad splenem. Rx. scolopendrie. ar-
moniaci. radicis capparis ana. con-
ficiantur cum melle et aceto et dentur
ex eo ʒ. iij. cum decoctione aristolo.
Aliud contra lapidem.
Rx. sanguinis yrcini sicci. lapidis
iudaici. saxifrage. lapidis cistis. fel-
lis vacce. asari. amigdalarum ama-
rarum. seminis citrulli. bdelli.
costi. ana. conficiantur cum aqua
et melle in quibus sunt decocta ru-
bea et costum et dentur ex eo ʒ. ij.
cum aqua decoctionis asari et flo-
ris camomille.
Aliud expertum contra lapidem renum.
Rx. sanguinis yrci sicci. lapidis
citrini qui invenitur in cista fellis
vacce. feniculi. saxifrage. amigda-
larum amararum conficiantur cum vino
antiquo. aut aqua decoctionis
radicis apii et feni. et forma trociscos
quilibet ʒ. et detur unus cum siru-
po saxifrage.
Medicine sorion et iste fuit maxi-
mus medicorum grecorum qui habebat
experta plurima in fine nobilita-
tis que nos acquisivimus a disci-
pulis eius s. athanor. argenti. bor-
tor. Confectio medicamen magne uti-
litatis laxat et dissolvit ventosi-
tates grossas et non est ei simile
quod laxat plurimus. Rx. agarici ʒ.
iij. elebori nigri ʒ. ij. et s. masticis
ʒ. x. folii. ligni aloes. asari. yreos. ana

bit. squinanti. ana ʒ. ij. anisi. carui.
feniculi. armoniaci. ana ʒ. i. squille
assate ʒ. iiij. rose ʒ. vi. scamonee
ʒ. i. conficiatur cum melle bono.
Decoctio purgans matrices mu-
lierum. dissolvit ventositates
urinam et menstrua provocat.
Rx. floris amei. armal. asari. flo-
ris camomille. feniculi. genciane. me-
spice nardi. squinanti. camepiteos.
medrecy. anisi. rubee. ana ʒ. x. coquan-
tur in tribus libris aque quousque
remaneat lib. i. deinde removeatur
ab igne et dissolvatur in ea calida
ʒ. i. armoniaci. et detur ex eo quod
est mirabile.
Decoctio nimium valens in decli-
natione febrium cotidianarum.
Rx. genciane. radicis apii. rubee. ra-
dicis feniculi. agarici. turbit. asa-
ri. ro. spice nardi. ana ʒ. i. ponantur
in caldario cum tribus libris aque
et decoquantur super ignem lenem
sine fumo et sine flamma donec re-
maneat lib. i. et dissolvatur in ea
calida ʒ. i. lacce et utatur.
Aliud provocans urinam cito. Rx. fu-
rubee teratur et dentur ex eis
ʒ. i. et s. cum aqua calida decoctionis
ysopi et saturegie.
Aliud dissolvens omnes duricias et
curat etiam duricies splenis et scro-
phulas. Rx. dragag. floris camo-
mille. picis humide. armoniaci.
medulle cruris vituli. galbani.
ana. conterantur conterenda et dissol-
vantur galbanum et armoniacum in
aceto antiquo. et liquefiat me-
dulla et pix et conficiantur et super
locum ponatur.
Aliud brevis. Rx. foliorum capparis. armo-
niaci. galbani. capilli veneris
floris camomille. medulle cru

nis ceruine .an. ɔficiantur ⁊ pōe
suplecium durum.

Aliud qđ laxat cito ⁊ dissoluit in
flationem. puocat urinā. ualet
ad ydropisim. ℞. turbit. agarici.
se. feniculi. anisi. an̄ ʒ. i. sc̄amōee
cetrinam. ʒ. radic̄ yris. lacce. spi
ce ro. inc. rebec fu. an̄ ʒ. s. confici
antur cum sirupo fc̄o ex melle. y
sopo. origano. satureia. ⁊ utat̄.

Aliud sbtilians humores
bonū ɔt̄ asma. laxat humores
uiscosum. ℞. aristol. ro. reubarba
ri. fuci marubij. lacce. turbit. an̄
ʒ. i. agarici ʒ. i. mastic̄. ʒ. ij. con
ficiantur cum sirupo fc̄o ex mel
le ⁊ marubio. ⁊ utat̄.

Aliud ualde bonū ⁊ dr̄ elle̅ctm yris
⁊ est multaꝝ utilitatū. est eni
mirabile ɔt̄ ydropisim. et ualet
ad debilitatem stōi ⁊ epatis pro
uocat urinam ⁊ menstrua. rela
xat humores diuisos. ℞. aristo.
ro. lacce. squināti. marubij. an̄.
ʒ. ij. ligni alo. ro. an̄ ʒ. iiij. turbit
ʒ. iiij. agarici ʒ. viij. yris ʒ. i. con
ficiantur cū melle bono. et det̄
s'm uirtutē cum aqua calida d̄
coctionis spatane et satureie.

Aliud electm. ⁊ dicitur
electm̄ reubarb. confortat epar et
est nimis exptum. et nos iā p
bauim' ip̄m sep̄. ℞. ligni alo. ari
stolog̃. ro. lacce. spice nar. folij. ro.
an̄ ʒ. x. reub. ʒ. xx. conficiant̄ cū
sirupo fc̄o ex melle. ⁊ detur ex eo q̄
auellana cum aqua cal'a decocti
onis folij ⁊ gariof̄. est eni optī
mū in confortatiōe epatis. et in
teriorꝝ omnium mēbrorꝝ.

Aliud electm exptum aristol. ad
remouendū tipum in febribus
cronicis. ℞. asse fetide. ʒ. folij.

camomille. pipis nigri ⁊ longi
ad pondus omniū. conficiantur
cum sirupo fc̄o ex melle ⁊ aristol.
et utatur s'm ūtutem ab. i. ʒ. us
q; ad duas.

Aliud hs̄ dissoluens uentositatē.
℞. asse fetide. satureie. castorei.
an̄ ʒ. ij. anisi feniculi. an̄ ʒ. i. confi
ciantur cum melle et utatur cū
uino puro.

Aliud dissoluens uentositatem
puocat urinam fortit̄ ⁊ mēstrua.
℞. anisi. lacce. aristol. ro. rubee gr̄
ciane. meu. fu. spice nar. costi. cō
ficiantur cū melle ⁊ dentur ex eo.
ʒ. iij. cū aq̄ cal'a decoctōis feniculi.

Medicine .agn
mon ph'r. iste uir quāuis n̄ hūit
nomē inter medicos accepi tn̄ ab
eo quatuor medicinas ualde ex
ptas. Primū medicamē ua
let ad febres cronicas que fiunt
ex huō. ⁊ aufert typū. dissoluit
uentositatē ⁊ laxat humores ui
scosos. ⁊ ualet paraliti. ℞. yris ʒ. x.
piperis nigri ⁊ lon. ⁊ albi. asse feti
de. serapion. castorei. folij. semīnū
rute. asari. armoniaci. galbani. sa
tureie. sanguinis anseris sicci.
serapini. silob. carpob. an̄ ʒ. s. spi
ce nar. croci. an̄ ʒ. iij. camepith. ca
medreos. ameos. rute. maiorane.
foliorꝝ rute agnis. carui. gariof̄.
an̄ ʒ. ij. turbit ad pondus omniū
agarici ʒ. x. conficiant̄ cū siru
po fc̄o ex melle. gariof̄. ng̃. aloe.
cinamomo ⁊ aniso. et dentur ex
eo ʒ. i. ʒ. s. cum aqua calida decoc
tionis genciane ⁊ asari. ista est
me̅. ualde expta ɔt̄ infirmita
tes frigidas iuncturaꝝ ⁊ asma
et dolores frōs. dissoluit uento
sitatem ⁊ sep̄ pbauimus ip̄m.

Medicamen confor
tans membra interiora et est uale
bonum ad stomachum cronicum. con
fortat stomachum. aufert uomitum. Rx.
nuces cypressi. ligni aloes. tamari
sci. ana ℥. iiij. ro. mastic. lacce. ci
namomi. ana ℥. ij. conficiantur cum
aqua decoctionis rube et mirte
et detur cum aqua decoctionis ci
pressi.
Tertium medicamen ualens ad la
pidem renum et uesice. aperit opi
lationes et expellit feces purinam.
et est expertum. Rx. capilli ueneris
scorpionis. genciane. tutti adu
sti. lapidis iudaici. se. cucumis.
et cucurb. anisi. radices lilij cele
stis. puluerizentur et conficiantur
tur cum aqua decoctionis et mel
le. et sumatur cum aqua decoc
tionis agarici.
Medicamen quartum ualens ydro
pisi et frigiditati epatis et eterno colo
ri. Rx. agarici. radicis lilij celestis.
lacce. aristol. ro. et lon. succi sticados.
succi marubij. olibani. fu. cum eo
os. cinnamomi. ana ℥. ij. fo
lij. gariof. ana ℥. v. reubarb. anisi.
ana ℥. iij. ligni al. ad pondus o
mnium puluerizentur et conficiantur cum
melle et dentur ex eo ℥. iij.
Medicamen ierozor grece.
Ab isto uno accepimus. xij. medi
camina experta ad diuersas egritudi
nes que probauimus omnes et inueni
mus ipsas mirabiles. Primum
medicamen ualet ad infirmita
tes frigidi stomachi et confortat ipsum
et est mirabilius nimis. Rx. trium
piperum. spice. ℥. rose. ana ℥. x. li
gni al. ad pondus omnium con
ficiantur cum aqua in qua decoc
te sunt gariof.
Secundum ualens ad dolores fortes et
probauimus ipsum. Rx. flores camomil
le. squinanti. centaurie. aristol.
lon. et ro. conficiantur cum melle
et dentur ℥. iiij. cum aqua calida.
Tertium bonum precedens
securius est. Rx. croci. spice nardi.
opij. ana ℥. ij. camomille ℥. iiij. con
ficiantur cum melle. et detur ℥. s.
cum aqua calida.
Quartum bonum et est mirabile. Rx.
succi corone regie. camomille
cum floribus uiridis. accipiantur de
coctiones eius et appone octauam
partem ℥. croci et squinanti ℥. iij. bu
liant usque ad medietatem. et co
laturam da bibere.
Quintum ualens ad dolorem ex opi
latione. Rx. radicis lilij celestis. aga
rici ana ℥. iiij. aristol. lon. et ro. cime
petroselini. ana ℥. v. conquassentur et mitta
tur in quatuor lib. aque. pone super
ignem lenem. bulliat quousque lib.
i. et appone lacce ℥. s. et bibe tepidum.
Sextum dissoluens
uentositatem ualet colice passi
oni et uentositate. Rx. cimini. feni
culi. carui. anisi. ana. conterantur et
conficiantur cum siruppo facto ex mel
le et aniso. satureia et origano.
et sumatur ex eo cum aqua decocti
onis radicis apij et cum ℥. i. agarici.
Septimum bonum. Rx.
anisi. cimini. agarici. absinthij.
centaurie. conterantur et dentur ex
eis ℥. iij. quando uentositates fuerint
multe.
Octauum lenit humorem in
grossum et est nimis bonum contra
epilensiam et paralisim que semper
uenit ergo. Rx. agarici. absinthij.
polioquintini. ana ℥. i. anisi. ligni
al. mastic. ana ℥. ij. spicanardi. amo

nuci. serapini. asse fetide. radicis
lilij cele. ana ʒ. i. et s. congregentur et
conficiantur cum aqua decoctionis
anisi. aristol. lon. et ro. et melle. et su
matur ex eo quasi auellana.
Nonum ualens timidis et tu
sibus. R. radic. asse. aristo. ro. gran
orum ligni al. ana ʒ. iij. conficiantur
cum melle et aqua maiorane. et
dentur ʒ. iij.
Decimum ualens lapidi renum
et uesice. dissoluit uentositates
et laxat humores diuersos. et est de
dazar. R. turbit. agarici. uitri. in
ti husti ʒ ʒ. lapidis iudaici. san
guinis yrci sicci. anisi. feniculi.
trium piperum. camepitheos. camedr.
bdelij. ana ʒ. iiij. conficiantur cum
bono uino in quo decoctum fuit
agaricum et ciminum.
Undecimum ualens ad asma. R. tur
bit. agarici. absinthij. aristo. ro.
ana ʒ. i. castorei. camedreos. ana ʒ.
conficiantur cum decoctione mar
bij et detur cum decoctione asari.
Iste sunt medicine quas probaui
mus sepe et inuenimus eas optimas.

Modo dicemus medicinas de uita
rum calidi et sunt tres quas probauimus
sepe et inuenimus ueras. Prima
ualet contra morsus mortiferas et est ni
mis exceptum. R. laureole. luti si
gillati. nucis auellane. fu. meu.
apij. cinamomi. ana ʒ. i. rute. xi
lob. carpob. ana ʒ. ij. conficiantur
cum melle. et detur ʒ. i. et s. et forte
Secunda ual [illegible] ʒ. ij.
ad morsum scorpionis et calefa
cit corpus et aufert tremorem
in febribus friis. R. castor. pterma.
scordeon partes. ij. costi amari ʒ. i.
et s. asse ʒ ʒ. ana partem. s. conficiantur

tur cum melle et dentur ʒ. i. et s. cum uino.
Tertium prouocans
urinam et menstrua. R. pulegij.
cimini. radic. lilij celestis. aristol.
rube. conficiantur cum melle et
dentur ʒ. iij.
Medicamen quod composuit almaior de
macedonia. ualet ad febres flati
cas. et dissoluit humores et liquefacit
eos et est bonum duricie splenis. R.
scolopendrie. squinanti. camepith.
castorei. trium piperum. spice na.
folij. lilij celestis. carpob. xilobal.
puluerizentur et conficiantur cum
melle in quo fuit decoctum asari.
squinanti. opoponacis. et detur ex eo
quasi auellana.
Medicamen quidlicet quod ualet
morsibus scorpionum. R. aristol.
lon. et ro. ana aurei. i. cimini ʒ. i.
asse fetide. carui. se. rute. ana ʒ. ij. ca
stor. ʒ. iij. conficiantur cum melle
et dentur ʒ. ij. cum aqua calida de
coctionis genciane. et cum aqua
decoctionis aristol.
Medicamen melior quod ualet ad de
dolorem fortem. et iam probauimus
ipsum sepe et inuenimus melius
tyriaca. R. cimini. carui. asse fe
tide. aristol. camomille. corone
regie. absinthij. agarici. ana ʒ. x.
trium piperum. opij ʒ. i. croci. carpo
bal. squinanti. cinamomi. ana ʒ.
ij. asari. genciane. ana [illegible]
puluerizentur et conficiantur cum
sirupo facto ex melle squinanto. ca
momilla. corona regia. aniso et
detur quasi auellana cum aqua calida
decoctionis anisi.
Medicine sumpte ab abrahizon ex
perimentatore de ciuitate ate
naz. ab isto nobilissimo uiro me
dico accepimus tres medicinas

compositas quib; semp utimur
ex quo nouimus eas. Sūt eni mi
rabiles nimis. et ab eo etiam ac
quisiuimꝰ. xxx. medicinas simpli
ces expertas in egritudinib; diu'sis.
Primum medicam̄ compositu;
ualet ad asma antiquū. et apent
opilationes. ℞. asari. aur̄. i. suci
marubij. ysopi. storac̄. suci castor̄.
an̄. ʒ. v. trium pipum. squille assate
an̄. aur̄. ij. conficiant' cu; oximel
le squillitico. & detur ex eo a tribꝰ
ʒ. usq; ad quatuor.

Medicamen secd̄m ad fluxum anti
quum qui contingit ex frigore
mēbroꝝ. ℞. cipressi. folij. ligni al'.
spice nar. rosaꝝ. an̄. ʒ. ij. conficiā
tur cū aqua decoctionis ligni. al'.
et dentur ex eo. ʒ. iij. cum decoc
tione rosarum.

Tertium cōfortans uirtutem re
tentiuam. ℞. galle. sumac. b'beri'.
an̄. aur̄. i. gūmi arab' usti. lig. al'.
an̄. ʒ. i. reubarb'. ʒ. iij. conficiantū
cum decoctione seminis lapicij. et
granoꝝ mirti. et dentur cum de
coctione cipressi.

Iste uir curabat multas egritudi
nes p medicinas simplices ex q
bꝰ elegimus. xxx. uicinas. Pri
mum dabat masticem ad dolorē
stoi. Secd̄m dabat. ʒ. ij. asse ɔ̄tra
morsum scorpionis. Tertio da
bat. ʒ. iij. aceti fortis calidi ɔ̄t mor
sum tyri. & est fortis operationis ual
de. Quarto mittebat suciu; la
ri. & intromittebat ɔ̄tra maculas
oculoꝝ. & sepe hoc faciebat. Quin
to dabat ad purgandum pectus
ʒ. iij. lilij celestis. Sexto dabat
ʒ. i. asari. & curabat strangiriam.
Septimo dabat camomilla; pul
uerizatam & malaxatā c̄ melle
ad dolorem uesice & renū pp hu
morem frīm existentem in illis
instrumētis. & prouocabit urina;
et sic curabit. Octauu; dabit
ʒ. ij. lacte ɔ̄t opilationem epatis.
Nonū dabit. ʒ. iij. armoniaci sple
neticis. & curabit eum in paucis di
ebꝰ omnino. Decimum dabit
lac leprosis et curabit multos.
set in hoc indiget scia in cogno
scendo cām lepre in qua conue
niat lac. Undecimu; dabit r
reubarb'. ad debilitatem epatis
ex frā causa & curabit omnino.
Duodecimū dabit. ʒ. iij. cubebe
ad aperiendum opilationē que
accidunt in mēbris interiorib;.
Tertiūdecimū dabat. ʒ. iij. maio
rane cum ʒ. i. rubee ad prouocan
dum menstrua. Quartūdeci
mum dabat ʒ. ij. asari ad prouo
candum mēstrua. Quintūde
cimū dabat carui romanū ad
sciaticum & curabitur. Sextū
decimū dabit castor̄ ad lapidem
renū. Decimū septimum da
bat. ʒ. ij. lauriol' cum aceto & cu
rabat morsus scorpionis. Deci
mū octauū dabat. ʒ. iij. ℥. ad in
firmitates frās & calefaciebat
corpus. & est nimis forte. Deci
mum nonū dabat. ʒ. ij. aloe cum
calida ad tristiciam. & ɔ̄fortādū
os stomaci. & utebatur eo paciens
et curabatur. Uigesimu; da
bat centauream minore; ad sci
aticam & curabatur. Uigesim̄
primū dabit puluerem gariofil'.
ɔ̄t debilitate; uirtutis digestiue.
Uigesimū secd̄m dabit decoctōe;
grasit ɔ̄tra debilitate; epis & opi
lationes eius & curabitur. Ui
gesimū tertium dabat uiruilem

otra spasmu ex siccitate. Vige
simu quartum dabit decoctione
agarici egritudinibus cerebri et e
pilentis. Vigesimu quintu dabit
asfleu ad infirmitates 7 cu alt
asma. Vigesimu sextus dabit
decoctionem centaurie ad morsu
rutele. Vigesimu septimum
decoctionem iunipi ad puocandu
menstrua. Vigesimu octauum
dabit decoctionem genciane ad
frigitatem membrorum ad fluxum
puenientem ex eis. Vigesimu
nonu decoctione squinanti ad do
lorem mamillarum post partum.
Tricesimus dabit galbanum ad
prouocandu urinam 7 extrahen
dum embrionem. Nos aut no
scripsimus has medicinas qa ui
plures illarum cognoscant ab oibus
nisi ut no negligantur ab eis
qm si utantur sic oportet erunt
mirabiles. et quotiens usi fui
decoctione fca ex ysopo. asara et
duabus aristolog. curaui de epile
sia. 7 cum decoctione solius yso
pi de asmate. sed oportet medi
cum scire qn oportet dare has me
dicinas 7 in quo tpre 7 in quibus
complonibus ualet.

Mesue iunior ad hereos gr. Iste aut
fuit in tpibus suis phylosophus
et dabit multas composita me
dicinas ex quibus elegimus. v.
exceptas 7 dimisim alias q cogno
scunt ab hoibus pluribus. Primu
medicamen ualet ydropisi et fri
giditati epatis 7 puocat urina
forte 7 generaliter dico qd nulla
me est similis ei in opilatione epa
tis. R. radic lilij celesti. agarici.
calami aro. lacce. asari. ro. spic
nar. cinamoi. ligni al. ana ʒ. viij.
grassi. fistici. ana ʒ. i. mastic. am
i. ana ʒ. ij. pulu erizent et confi
ciantur cum uino 7 melle 7 dent
ex eo ʒ. iiij. cum decocti oe lilij cele
stis et grassi.

Secundum ualens ad asma cui causa
est humor grossus. R. Genciane.
ysopi. agarici. ana ʒ. i. turbit ʒ. iiij.
suci marubij. suci sticados ana ʒ. s.
masticis ʒ. ij. conficiant cu mel
le 7 dentur ʒ. v. 7 isti medicine no
est similis. Laxat eni humore
grossum uiscosum 7 scindit hu
mores grossos.

Tertium ualens ad dolorem m
brorum interiorum et liberat a passi
one colice que fit ex humoribus
grossis in intestinis. R. agarici
viij ʒ. radic. lilij celestis. aristo
logie ro. ysopi. mastic. squinanti.
carpobal. anisi. ana ʒ. i. turbit ad pon
dus omnium omnium confician
tur cum decoctione agarici 7 de
tur ʒ. ij. cum calida.

Quartum ad extrahendum em
brionem 7 e ualde forte. R. ari
stol. lon 7 ro. asse fetide ana ʒ. v. spi
ce nar. agarici. ana ʒ. iij. mirre ʒ.
i. conficiantur cu decoctione ari
stol. loge 7 dentur ʒ. ij.

Quintum laxatiuu humorum diuer
sorum. R. turbit. agarici. radicis
lilij celesti. ana ʒ. i. elebori nigri.
et mastic. squille assate ana ʒ. i.
colloquintidae ʒ. ij. scamonee ʒ.
s. conficiantur 7 detur ʒ. i. 7 s.

Sextum ualens ad morsu
scorpionis. R. seminis nasturtii. sul
furis no posita ad ignem ana aur.
vi. castor. aur. i. asse fetide aur. s.
piretri. masticis liquide. ana aur.
i. conficiantur cum melle 7 de
tur ʒ. iiij. cu bono aceto.

Electuarium hoc est ualde bonum et expertum. Rx. feniculi ruthe aur. i. castorei aur. v. aristol. ro. aur. ij. genciane. asefetide an. ʒ. viij. conficiantur cum melle et detur ex eo ʒ. v. cum uino puro.

Electuarium bonum ad dolorem interiorum membrorum quod accepi a quadam muliere que acquisierat illud a medicis altarium. Rx. cipi aur. v. opij aur. ij. spice nar. aur. iiij. radicis lilij cele. aureos vi. floris camomille aur. ij. conficiantur cum bono melle et utere tibi.

Aliud opiatum et compositum grani et est nimis forte. Rx. cinamomi aur. vi. cipi aur. iij. et s. piperis albi aur. iiij. et s. galbani aur. iiij. costi aur. ij. et s. conficiantur cum melle et detur a ʒ. ij. usque ad ʒ. iiij.

Electuarium zararo de babilonia ualet ad uentositatem et ad passionem colicam et frangit lapidem. Laxat uentrem et iam plurimum ipse. et est ualde bonum cum dubitatur in egritudinibus utrum sit lapidis uel colica quia commune est ambobus. Rx. turbit. spatmne. an. aur. vi. ciminum carui. an. aur. i. agarici radicis lilij cel. aristol. an. aur. vi. origani ysopi. an. aur. i. mastices squinanti. an. ʒ. viij. conficiantur cum melle et accipiatur quantum auellana.

Trifera ualens ad dolorem capitis cronicum et ad uentositates et est mirabile. Rx. succi sticados. succi marubij et absinthij. mastice. reubarb. camepitheos. camedreos. an. ʒ. xij. ysopi aur. vi. agarici ad pondus omnium puluerizentur et conficiantur cum melle et dato ex eo ad infirmitates cerebri cum aqua calida decoctionis sticados. et ad asma cum uino bono. et ad prouocandum menstrua cum decoctione iuniperi et feniculi. Et ad dolorem fortem cum aqua decoctionis camomille. Et ad opilationes cum decoctione absinthij. Et ad epilensiam cum decoctione piretri. Et ad sciaticam cum decoctione centauree minoris. et ad lapidem cum decoctione lilij celestis.

Electuarium lacce quod est bonum contra opilationes cronicas. prouocat menstrua et est utilissimum ad asma cronicam et ad tussim cronicam. Rx. lacce aur. xx. piperis nigri et longi. centauree minoris. aristolog. ro. castorei. galbani. armoniaci. anisi. camepitheos. camedreos. asse. sticados. an. aur. iiij. folij. radicis lilij cele. liquiricie an. aur. vi. puluerizentur et conficiantur cum bono melle et detur quantum auellana cum aqua calida.

Electuarium lacce magnum quod accepimus ab ardion filio meliorum et est expertum et multarum utilitatum. ualet asmati et tussi. prouocat urinam. sedat dolorem fortem. liquefacit flegma. aufert tristiciam. dissoluit uentositatem et est mirabile ad tremorem cordis et ad meliam et aquam oculorum et ad morsum canis rabiosi. et puncturam tyri. et generaliter dico quod ualet potacionibus mortiferis omnibus. Rx. aristol. ro. radicis lilij. an. aur. x. squinanti aur. xx. asari aur. xv. piperis albi et nigri. an. aur. vij. camedreos. camepitheos. succi marubij. succi sticados an. aureos viij. spice nar. spice romane. mastices. armoniaci. galbani. squille assate. granorum an. aur. iij. ros.

granorum iuniperi an̄ . aur̄ . ij . spa
tane . amoos . cubebe . se . apij . ma
iorane . an̄ . aur̄ . viij . turbit . aga
rici . olibani . centaurree minoris
an̄ aur̄ . xx . apen aur̄ . x . folij . lig̃
al' . reubarbari . croci . lacce an̄ . c . au
reos . conficiantur cum melle ru
beo . et detur ex eo scđm qđ cōuenit
egritudini . et hec medicina est
nimis mirabilis ad fortes dolo
res . 7 lavat humores sui labore .
et cū h' confortat epar 7 stom̄ .

Electuarium aristol' . calefacit
corpus . valet opilationibus epatis
et splenis qđ accepimus ab arte
on de civitate tyria . Rx . aristol' .
ro . aur̄ . xx . marubij . camedreos
gastic . an̄ aur̄ . v . asse fetide . casto
rei . trium piperum an̄ . aur̄ . x . masti
cis aur̄ . viij . piretr . aur̄ . iiij . confi
ciantur 7 utitur cū vino .

Decoctio squinanti valet ad
febrem cronicā . apit opilatōes .
provocat urinam . et dissolvit ve
tositatem . Rx . squinanti ʒ . viij . ou
rubij ʒ . ij . absinthij . radicis lilij
cele . an̄ ʒ . iij . costi aur̄ . ij . masti
cis aur̄ . iiij . radic̄ feniculi . cimi
ni an̄ . aur̄ . x . ponant̄ in caldario
cum trib; libris aque . et decoq̄
tur quousq; remaneat tertia par
et dentur ʒ . iiij . 7 hec decoctio est
valde mirabilis habentibus febre
flaticis 7 debilitatione membro
rum interiorum ex frigida causa .

Decoctio asari cōfortat
membra debilia ex frigore . 7 au
fert dolores 7 scindit humores
grossos . 7 apit opilatiōes . 7 ē ex
pertissima . Rx . asari . aur̄ . iiij . ani
si . aur̄ . viij . se . feniculi . centaure
e minoris an̄ . aur̄ . ij . ponant̄ cū
trib; lib̄ . aque et bulliat quousq;
remaneat tertia pars . et dentur
ex eo ʒ . quattuor .

Decoctio aristologie que valet ad
lapidem . Rx . aristol' . aur̄ . x . ciceri
aur̄ . ij . marubij . aur̄ . i . radicis lilij
cele . aur̄ . iiij . saxifrage . se . ciciame
nis . anisi . aur̄ . vi . decoquantur cū
duabus libris aque . quousq; rema
neat tertia pars . 7 dent̄ ī mane ʒ . iiij .

Decoctio agarici . valet
ad epilenciam . purgat matri
ces . provocat urinam . Rx . agarici
ʒ . v . turbit ʒ . i . anisi ʒ . iiij . armel .
ʒ . ij . radic̄ apij ʒ . v . radic̄ . lilij cele .
ʒ . iij . mastic̄ ʒ . ij . radicis peonie ʒ .
vi . decoquantur cum tribus libris
aque quousq; remaneat medie
tas . 7 dentur ʒ . iiij . qualibet die
et est valde utilis . 7 iam experti
sumus ipsam in epilēcia et inve
nimus eam optimam .

Decoctio alee . valet ad aperiendum
opilationes laudabilit' . Rx . alee . radic̄
lilij celestis . radicis apij . radicis
feniculi . aristol' . lon . an̄ ʒ . x . coquā
tur cum . ij . libris aque donec rema
neat medietas 7 dent̄ ʒ . iij .

Decoctio peonie apit opilatōes
grossas . 7 est valde experta . Rx . pe
onie ʒ . v . radicis pentafilon ʒ . v .
aristol' . ro . ʒ . vi . decoquātur cum
trib; libris aque quousq; rema
neat medietas 7 dentur ʒ . quattuor .

Decoctio aristologie p
fecta 7 est mirabilis . ydropisi
curat cito . Rx . duarum aristologiarum .
centauree minoris . camedreos .
squinanti . lacce . ligni al' . ro . an̄ . au
reos . x . spice nar . fu . meu . apij .
cubebe . fistici . ysopi . gariofi . ma
rubij . sticados . cinamomi . an̄ au
reos . viij . amoos . mece . an̄ . aur̄ . v .
costi aur̄ . ij . decoquantur cū qua

tuor libris aque quousque remane
at tertia pars. et dentur ℥. iiij. cum
ʒ. iiij. istius electuarii q' d'r aristol'.
℞. aristolog'. ro. granor' iuniperi.
centaur'. an̄. ʒ. ij. ligni aloes. aur'.
i. spice nar. ʒ. i. marrubii. ʒ. iij. con
ficiant' cu' decoctione p'dc̄a.
Decoctio camomille que ē bo
na ad menstrua prouocanda. forte'
aufert dolores. ℞. camomille. aur'.
xx. aristol'. aur'. iiij. lacce. ʒ. ij. spi
ce nar. cinamomi. radicis lilij
celestis. ligni aloes. an̄. ʒ. i. coro
ne regie. ʒ. x. decoquantur cu' x.
libris aque sup ignem quousque
remaneat tertia pars. et dentur
℥. v. ad egritudines quas diximus.
Decoctio ysopi mag'
ad passiones pectoris. et ad croni
cam tussim. ℞. ysopi. agarici. ra
dicis lilij celesti. liquiricie. squi
nanti. peonie. asari. aristolog'. ro.
armoniaci. seminis feniculi. sticados.
marrubij. lacce. an̄. aur'. duo
decoquant' in tribus lib' aque usque
remaneat t'tia pars. et dentur un
cie tres in mane.
Electua optimu' ad diu'sas egritudi
nes. valet ad uentositatem. scoto
miam. et uertiginem. et abscidit fla
uescosum. et purgat ip'm. et aufert
dolores fr'is. et est bonu' contra ue
nenum. apit opilatões. prouocat
menstrua et urinam. et calefac'
corpus. et ualet ad febrem croni
cam. purgat matrices. et accepimus
illud a sene medico experimenta
tore. et inuenimus ip'm optimum.
℞. agarici. aristol'. lacce. marrubij.
an̄. aur'. v. asse fetide. galbani. reu
barbari. spice. su. se. feniculi. radic'
apij. trium pipu'. an̄. ʒ. vi. lig'
aloes aur'. iiij. mei. turbit albi.
an̄. aur'. xx. cōficiant' cum siruppo
fc̄o ex melle. asaro. agarico. spice
nardi. et lacca. et dentur de agmē. iiij.
cum aqua calida.
Electua' exptum ualet ad opilatões
matricis. ℞. aristologie. lacce. ra
dicis lilij cel'. an̄. conficiantur cu'
decoctione grasit. et dentur ʒ. qua
tuor cum aqua cal'.
Electuarium q' accepimus ab idoneo
crinat lapidem in uesica et est ni
mis exptum. ℞. squinanti. sticados
an̄. ʒ. i. sanguinis yrcini sicci
ʒ. iij. lapidis iudaici. ʒ. ij. anisi. ʒ. q'
tuor. puluerizentur et conficiant'
cum decoctione radicis apij.
Aliud ad lapidem. ℞. sangui
nis yrcini sicci. anisi. aristol'. ro.
lapidis qui reperitur in felle tau
ri. uitri combusti. saluince agni
ci. lapidis iudaici. amigdalaru'
amararu'. an̄ puluerizentur et con
ficiantur cum melle et dentur ʒ.
iij. cu' decoctione seis apij.
Aliud q' accepimus ip'm ab arnoldo q'
est mirabile contra uentositatem.
℞. anisi. cimini. saturegie. carui
an̄. conficiantur cu' melle. et detur
cum decoctione agarici que fie
fit. et est hec. Decoctio agarici
ad uentositates fortes. ℞. agari
ci. api. folij. radic' squinanti. aristol'.
lon. ro. radicis apij. an̄. ʒ. vi. pona
tur in caldario in. i. lib'. aque su
per ignē lenem quousque remane
at medietas. et dentur ℥. iij. cu'
ʒ. ij. medicine p'dicte.
Medicamen bonum q' accepimus
ip'm ab arnaldo expertimentato
tore. valet ad asma cronicu'. ℞. lac
ce. aur'. x. aristol'. lō. aur'. vi. marru
bij aur'. xij. conficiant' cu' melle
et detur quasi nux cu' calida.

Medicam̄ qđ accepim⁹ ab acton
ad frigiditatem stōi ⁊ humidita
tem eius ℞. ligni aloes. cinamo
mi. gariof. triū piperum. an̄ ʒ.
iiij. conficiant᷑ cum melle ⁊ dē
tur ʒ. iiij. cū aq̄ decoctōis sticados.
Aliud confortat men
bra et abscidit fluxum cuius
causa est frigiditas membrorū.
℞. ligni al. cinamomi. reubarba
ri. spice nar. mastic̄. carda moni.
conficiantur cū decoctioē c. mi
⁊ dent̄ ʒ. iiij. ē aq̄ decoctōis gariof.
Aliud ad dolorem capi
tis. s. cephaleam. ⁊ est nimis ex
ptum. ℞. suci sticados. ʒ. viij. ga
rit. spicame. ligni aloes. an̄ ʒ.
iiij. mastic̄. ʒ. vi. agarici ad pon
dus omnium. conficiant᷑ cū de
coctione rose. mastic̄. ⁊ detur a ʒ.
ij. usq; ad tres ʒ.
Aliud qđ ualet in principio descē
sionis aque ad oculum. cur. quia
sepe curaui ⁊ exptum ē ueloci᷑ cu
ratōis. ℞. spice nar. aur. x. aga
rici. aur. xx. cinamoi. aureo. viij.
masticis ad pondus omniū. cōfi
ciantur cū bono melle. ⁊ sumat᷑
cotidie. ē enī mirabil' opatiōis.
Medicam̄ zenon de
atenis. Iste uir fuit ex magnis
medicis. ego aūt nō uidi ipm̄
qa nō fui in suo tpr̄. s; magri
mei uidēe ipm̄ qui habebat expe
rimēta bona. ex quib; zoroz disci
pulus eius dedit nobis. xx. expe
rimenta. ⁊ nos pbauimus ipā
sepe et inuenimus ipā optima.
Primū medicam̄ qđ dr̄ elliēn
spice nar. confortat epar debi
le et cor. et ualet uomitui cro
nico. ℞. spice nar. c. aur. spice ro
mane aur. x. absinthij aur. viij.
cinamoi. aur. xj. lacce mundate
aur. viij. gariof. aur. v. gariofi au
reos. xvj. marubij aur. xiv. aristol.
mi. reubar. an̄ aur. xxvj. confici
antur cū melle. ⁊ dent᷑ aur. ij. ē cala.
Medicamen fin qđ dr̄
elliēn centaurie ualet ad poda
gram ⁊ ad omēs passiones iunc
turaꝝ. cui nullum simile est in
hoc. puocat enī urinam. ⁊ laxat
humores diuisos. quietat dolo
res. apit opilōnes. ⁊ ē optimum
ad lapidem. liqfacit illū. et mū
dificat supflua a pectore et pul
mone. et hoc medicam̄ dedit zo
non de scriptis zenon qui compo
suerat p usus. ℞. centaurie mio
ris. aur. c. zuruge aur. x. anisi a
pij. feniculi an̄. aur. vi. olibani. ga
riof. an̄ aur. i. agarici. radicis li
lij celestis. an̄. aur. l. cubebe. galbani.
armoniaci. castoī. triū pipur.
spice romane an̄ aur. xx. spice
nar. turbit. an̄ aur. xxx. aloes ci
cotrini. aur. xvi. carpobalsami.
xilobalsami. squille assate. an̄
aur. xv. mastic̄. croci. an̄ aureos. x.
scamonee aur. viij. puluerizen
tur. ⁊ conficiantur cū melle. et
submittat᷑ in ordeo p sex menses
et dentur ex eo ʒ. iiij. et hoc ē me
dicam̄ de maximis medicinis
quas habebat ille medic̄.
Medicamen tātum qđ dr̄ el
lectuariū coloquintide. q' laxat
humiditates. ⁊ humores aquosos
flegma ⁊ meliam. ⁊ cum hoc pro
uocat urinam. ⁊ uerū dico tibi q̄
nō est simile ei ad acuendū uisū
quia mirabile ē in hoc. ℞. collo
quintide. squille assate. asari. tri
um piperum an̄ aur. vi. spice romā
ne. anisi. apij. feniculi. carpobal.

gariofi. croci. an. aur. iij. spice na.
camedreos. camepitheos. aristol.
ro. genciane. an. aur. vij. puluer
zentur et conficiantur cum melle
et submittatur in ordeo per sex menses
et detur a ʒ. ij. usque ad tres.

Medicamen quartum quod dicitur
ellescos squinanti. valet ad dolorem
fortem. prouocat urinam. aperit opi
lationes. confortat epar confortati
one magna. frangit lapidem. et
ualet ad febres cronicas. R. squi
nanti aur. i. aristologie ro. aureos
vi. ligni aloes aur. xiij. gariofi aur.
xvi. sticados aur. xxiiij. olibani.
ʒ. xxvi. radicis lilij cel. aur. vij.
croci. spice nar. carpobal. opij. an.
aur. i. mastic. aur. iiij. triu piperi.
folij. camepitheos. an. aur. vij. con
ficiantur cum bono uino. et detur
quasi auellana cum eo quod conue
nit tali egritudini.

Medicamen quintum quod dicitur ellescm
capilli ueneris. valet ad purgan
dum quod est in pectore ex humore
grosso et est nimis exceptum. R.
capilli ueneris aur. xx. radicis lilij
cel. liquiricie. pinee. carpobalsa
mi. marubij. floris camomille
aristol. ro. an. aur. xxv. puluerizen
tur et conficiantur cum sirupo facto
ex melle et capilli ueneris. et dentur
ʒ. iiij. cum decoctione camomille.

Medicamen sextum quod dicitur
ellescm folij. ualet ad egritudines
fortes que accidunt mulieribus
in casis matricum. prouocat men
strua. calefacit renes. R. folij in
di. aur. xx. cinamomi. spice nar.
spice romane. rubee. castor. triu
piperum. gariof. ligni aloes. an. xx.
ʒ. reubarbari. mastic. cinamomi.
alithimi. an. aur. xvi. conficiantur
cum melle et detur quasi auellana.

Medicamen septimum
quod dicitur ellescm aristolog. prouo
cat menstrua. ualet ad dolorem ma
tricis. confortat debilem stoma
chum. incipit fluxum cronicum.
et est mirabilis operationis et non est
ei simile. et sepe iam probauimus
ipsum. et iste zorar utebatur eo. R. cap.
duar. aristologiar. an. aur. xx. ra
dicis lilij celestis. lacce. squinanti.
marubij. an. ʒ. ix. reubarb. ʒ. xx.
spice nar. ligni aloes. an. aur. x.
puluerizentur et conficiantur cum
melle. et dentur ʒ. iiij. cum aqua cali
da. ad incipiendum fluxum cum
decoctione ligni aloes. ad men
strua cum decoctione aristolo. lon.
ad dolores matricis cum decoctione
camomille et apii.

Medicamen octauum quod dicitur ellescm
olibani. et est ualde utile ad humi
ditatem stomachi. liquefacit fleuma et con
uenit senibus. confortat calorem
naturalem in corporibus eorum. R. oli
bani aur. x. masticis aur. iiij. squi
nanti. aristologie aur. ij. lig. alo.
lacce. an. aur. i. radicis lilij celestis.
rose. reubarb. an. aur. v. anisi. vi.
aur. puluerizentur et conficiantur cum
melle. et detur ex eo quasi auellana.

Medicamen nonum quod
dicitur ellescm gariofi. valet ad epar con
fortat ipsum. et aperit eius opilationem.
valet ad ydropisim. et ad corrupti
onem. R. gariofi aur. xx. lacce aur.
x. ligni aloes aur. vi. cinamomi.
aur. xj. gariof. aur. ii. squinanti.
cubebe. reubarb. an. aur. xvi. rosa
rum aur. xviij. aloes non abluti
aur. ij. agarici. aur. iiij. masticis
aur. x. puluerizentur et conficiantur
tur cum sirupo facto ex melle et a

garicos. et est ualde nobile medi
Medicamen. x. Cum.
et dicit ellem reubarb. maxime
ualet ad fluxibilitatem sto. idr.
et confortat epar ualde. ualet
ydr. opisi. non est simile in hoc n
fuit aliquod compositum ei simile
et zenon nemini uolebat dare. cu
ius compositio non lateat qui eius
compositor composuit illud cum
magna diligentia et soliditudie
Rx. reubarbari. aur. c. lacce aur. xx.
ligni aloes aur. xxxvj. cinamoi
aur. xl. aristol. aur. xxx. fistici au
reos. l. squinanti aur. lxx. maiora
ne. anisi. luti sigillati. an. aureos
xxx. spice nar. aur. xvi. cinamo
mi aur. lxx. zz. trium piprum an
aur. x. sticados. origani. an. aur.
vi. ysopi sicce. masticis croci. an.
aur. vij. carpobalsami. xilobalsa
mi. an. aur. xvj. pulverizent et
confice cum melle. et detur a dra
mis duabus usque ad iij. z.
Medicamen. xj. qd d. ellem cappa
ris. ualet ad duriciem splenis.
apit opilationes eius. et est op
time operationis. Rx. cappris. aur.
xx. opoponaci. scolopendie ma
rubij. an aur. v. gasit aur. xvi.
armoniaci aur. x. serapini aur.
vij. pulverizent et conficiantur
cum bono aceto. et dent. z. ij. cum
decoctione cortic. cappris. et gasit.
Medicamen. xiij. qd dicit
ellem turbit ualet ad febres cro
nicas flaticas. laxat humores fla
ticos uiscosos. calefacit renes. et
est optimum ad passionem colice
ex uentositate. provocat urinam.
et est mirabile. Rx. turbit. aur. l.
agarici. aur. xvi. croci. mastis. an
aur. vi. carpobalsami. aur. ij. sq
nanti. aur. ij. et s. squille assate. aur.
vi. aristolog. sticados. an. aur. viij.
conficiantur cum melle et detur a
z. ij. usque ad iij. cum calida.
Medicamen. xiiij. qd dicit
ellem elebori. ualet ad uertiginem.
scotomiam. et ad emigraneam et
melaniam. et gravitatem corporis
Rx. ellebori nigri aur. xx. ligni
aloes. aur. i. et s. croci. aur. i. anisi.
aur. ij. mastic. aur. iiij. maiorane.
aur. i. marinervos aur. i. agarici.
aur. vi. radicis lilij cele. sticados.
an. aur. viij. turbit albi. aur. iiij.
conficiant cum melle et dent. z. iiij.
Medicamen. xv. qd d.
ellem agarici. ualet ad cephale
am uetem. confortat stomachum
et epar. Rx. agarici aur. xvi. peo
nie. centauree minoris. an. aur
vi. lacce. ligni aloes. an. aur. viij.
gasit. anisi. camepiteos. came
dreos. squinanti. floris camo
mille. masticis. an. aur. vij. reu
barb. spice nar. an. aur. ij. turbit
aur. iij. conficiant cum melle et
dentur ab. i. z. et s. usque ad iij. drag
mas cum calida.
Medicamen. xvj. qd dicit ellem
squille. ualet ad asma. i. opilacio.
et uentositates. sed non debet dari
habenti uulnus in membris in
terioribus. Rx. squille assate. aur
vi. aloes aur. i. sticados aur. tre.
agarici z. vi. mastici z. ij. gasit.
castor. trium piprum. an. z. x. ra
dicis lilij cele. aur. v. capilli uene
ris aur. iiij. floris camomille.
aur. iiij. conficiant cum decocti
one agarici et melle. et dentur z.
ij. cum calida.
Medicamen. xvij. qd d. ellem in
guini. ualet ad passiones fris.

et uentositates grossas· et dolores iuncturarum et sciaticam· ℞· armo niaci· serapini· opoponaci· an̄ au rei· v· sarcocolle· aur· ij· mastic̄· aur· iiij· anisi· cimini· asefetide· an̄ aur· iij· euforbij· ℥ i· duarum aristologiarum· radicis lilij celestis· an̄ aur· iij· mirre· gummi arabic̄· in suco feniculi aut in decoctione eius· et reliqua conterantur et con ficiantur cum melle· et da a ℥· ij· usque ad iij· cum aliquo quod con ueniat passioni·

Medicamen· xvii· quod dicitur ellectuarium lutti· et est utilissimum contra ueneni· ℞· lutti sigillati· anisi· salis indici· agarici· an̄ ℥ ij· reubarbari auel lanarum· radicis peonie· an̄ aur· iij· pulluerizentur et conficiantur cum melle· et detur quasi auellana·

Medicamen· xviij· id est ellectuarium scorpionis· valet ad mor sum scorpionis· febresque croni cas· liquefacit flegma uiscosum· et dissoluit uentositatem· ℞· ase fetide· costi amari et dulcis· an̄ a aur· v· aristologie ro· ℥· asari· an̄ aur· ij· castorei· cinamomi· aloe· an̄ ℥· iij· radicis lilij celestis· sarco colle· an̄ ℥ i· ʒ s· aristol· genciane· an̄ ℥ vi· puluerizentur et confi ciantur cum bono uino uel melle ruBeo· et dentur ℥ iij·

Medicamen· xx· et dicitur ellectuarium rose· valet in fine cotidiane· et ualet ydropisi· et dissoluit uento sitatem· ℞· rosarum ℥ lx· radicis li lij cele· ℥ i· ʒ s· agarici· aur· ij· ma rubij ℥ iiij· lacce· reubarbari· ligni aloes· cinamomi· anisi· seminis feni culi· cimini· absinthij· masticis· an̄ ℥ vi· spice nar· aristolog· ro· an̄ aur· i· conficiantur cum melle·

et dentur quasi ℥ iij· Iste quidem fuit me dicine zenon et iam probauimus ipsius· sed nunc uolumus scribere medicinas quas multociens ex perti sumus deinde abscidam tractatum·

Medicamen subtilians humores et preparans ipsum ad exi tum in principijs egritudinum frigidarum ante acceptionem laxatiui· ℞· absinthij· anisi· seminis fe niculi· aristologie rotunde· squinanti· carpobalsami· xilobalsami· folij· a peri· agarici· radicis lilij cele· an̄· puluerizentur et conficiantur cum melle· et detur quasi auellana·

Ellectuarium quod dicitur euadens ualet ad dolores cronicos et fecti· ℞· spice nar· aur· xvi· mirre· opij· lacce· opoponaci· castorei· oliba ni· an̄ aur· xij· piperis aur· ij· pi peris lon· aur· i· croci· aur· x· squi nanti· aur· viij· amomi· cinamo mi· an̄· aur· iiij· scordeon· aur· ij· bdellij aur· i· radicis lilij celestis· agarici· an̄· aur· xvi· pulueriȝen tur et conficiantur cum melle· Istud ellectuarium est expertum multoci ens et confestim aufert dolorem· sed non debes dare plusquam ℥ ij·

Medicamen amaharizo + regis· valet ad podagram· et ad dolorem iuncturarum· et flegmate uiscoso quo destruitur motus· et etiam ualet ad spasmum de repletione et debilitatem membrorum· et est op timum senibus in quibus habundant superfluitates flegmatice· et etiam ua let ad lapidem· et generaliter dico quod compositio istius electuarii per adiuuamen diuinum est quod sic nimis in nobis probaui· et a me non sepa raui nec in ciuitatibus nec in uil lis· ℞· radicis lilij celestis· xx· aur·

Incipit liber ypocratis sapientissimi de regimine acutorum.

QUIA DE EGROTANTIUM

accidentibus in singulis egritu-
dinibus tractantes perite conscripsisse feruntur eos quidem in bre-
vi que tradiderunt invenisse quid-
dam dubium non est. Potest etiam
quivis non medicus videre facere
ubi egri accidentia patiens de-
notaverit. Sed eorum etiam que cu-
rabit medicus absque egri iudicio no-
ta fieri debent. plurima itaque ob-
miserunt. que quidem in diversis
egris divisa ex parte obscura sunt.
et intelligi cuiuslibet egritudinis
difficiles habent significationes. sicut
sagaci et oportuna investigati-
one collecta discutiantur in cuiusli-
bet morbi typo non nulla ab eorum
sententia discrepantia poterunt
inveniri. In quo tamen non solum
eos non laudo. verum etiam qui me-
dicine per pauci numero atque vulga-
ria preterquam in acutis passionibus
exercuerunt ut catartica et serum
suis temporibus. Sed posteriores dieta
eorum corrigentes medicinalibus suis vice
sequaces et egrotanti familiari
relinquerunt. Sed antiqui de di-
eta levia utrobique carentia uti-
litate tradiderunt. eo quod multa mi-
nima scripserunt prorsus de die-
ta nil utile tradiderunt. Unde ener-
vati atque utrobique carentia eodem

modo non tamen quia ipsam tantum
varietatem morborum eorumque multiplica-
citatem partium ignoraverint. Sed po-
tius numerum palam tradere conati
sunt non invenerunt. aut quia forte di-
fficile comprehendi siquidem et alti-
ssimis investigandum sit. quia non
alius ab alio ut cuique differre vi-
detur nec idem esse sentiunt nisi eo-
dem nomine vocentur. Siquidem
ex predictis qualitas morbi haud
universaliter mortalis est. sed ipsi mor-
bi varii et inequales sunt affectus,
et plerosque interimunt. Sed et vulgus
peritum ab imperito huiusmodi co-
gnoscentium discernere nequeunt
alia laudantes alia vituperantes.
Quorum in huiusmodi morbis curationeque
medela ignorantia hac maxime
quam dictum sum significatione pa-
tet. Expers namque totius medicina-
lis scientie ab his peritissimum huius egri-
tudinis causa disputatur. Que enim
medicina in ea iuvare videntur ei
nomina laudabilia [ut habilia] sunt. Qui ergo ea
dinoscunt tipsenam [ta] videlicet et sy-
rupus. hinc illius aqua quoque melius
vulgo medicus habetur. qui in-
sipiens tandem ut sapiens iudica-
re putatur. Scripturum itaque
me esse que hactenus ignorata sunt
necessarium duxi quorum itaque doctrina
excellentissima est in his quecumque
lesionem vel iuvamen sunt paritu-
ra. Cur enim medicorum pars totius
vite sue diebus non desinat preparare
in acutis passionibus ptisanam or-
deaceam non colatam. Operari u-
tiliter confisi. alii ut nec unum or-
dei granum transglutiat eger sum-
mo opere student. quod si faceret et non
colata esset maximum crederent esse
nocumentum. Alii vero nec colatam

nec non collatam [dantur] quorum rursus pars
nisi septima die transacta. Alii uero
deficiente morbo et die cretica. Ad
hec uero aut interrogati aut non inter
rogati nec quicquam ydoneum re
spondere solent. Que itaque res iam
ad hoc conducta est. ut etiam in uulgo
liquidissime clarere uideatur et
medicine ars omnino non esse pu
tatur. Cum ergo huiusmodi dissen
sionis magnitudo de acutis pas
sionibus inter curatores eo usque in
creuerunt. ut quod alii profecturum
alii uero uideatur nociuum. Ars me
dicine in diuinationis uanitatem
redacta est. Qui enim diuinationem
exercent auspices. quod quas aues
in sinistram partem uiderit uo
lare malum. quas uero in dextram
bonum presagium protendere dicunt.
Similiter et auruspices hii. Ille uero
contrarium uidet quorum uidelicet
studium eo intendit ut infirmo
sanitatem. sano uero crasim et ho
nestatem cum humana uolupta
te lucretur. De ptisana. ix.

Ptisana uero ordeacea me iudice
super omnes de grano mundo cibarium
in his acutis passionibus excellen
tissimum habetur. Eique qui illam
primum ac proprium in omnibus ali
is pretullerit collaudando assentio
quippe quia uiscosa et lenis uicta
quoque et mollis nec non et lubrica tem
peratam huius humiditatem siti
extinguit. atque si opus fuerit fa
cile abluit. nequaquam stiptica non ad
laborem fumosa. nec in stomaco in
flatur. nec inacessit. quod utrique
nimium in contrarie diu uidelicet
in potestate haberet complexionem.
Quapropter cum eam in his morbis
congruam duxerim exhiberi cauen
dum est. ut non una die uicias eci
narum permittas. set absque ulla in
terpollatione dare non desistas. nisi
fortasse quando potionis aut clisteri
necesse fuerit. Si ergo eger bis cibum
in die sumere consueuerit. bis
similiter ptisanam dabis. quod si se
mel semel. cum semel prima die
postmodum uero si potens bis assu
escat. si illum repleri necesse uideris
habere. Item sibi [primo die] quantitatis dandus est quod
nec multum nec parum fuerit. nec
grossum nec subtile nimis ut
corpori scilicet ea que non fuerint utilia
ducantur. neque uene nimium
inaniantur. Secundo uero si eger sicci
or fuerit quam oporteat non multum ni
mis dandum est. set ante illud aqua
mellis propinandi est. siue uinum
utrum uinacium uideris esse et utrum
inuitari sit in sequentibus explanabitur.
quod si tunc demum os humidum
factum fuerit. et de pulmone opti
me expuerit ei uirus secundum reple
tio denegandi non est ex toto.
Qui enim cicore multaque humi
ditate superhabundauerint ei cicior
terminus. qui autem tarda et parua
terminus tardior expectabitur. De
his autem que premisimus quid et
qualiter contigit dictum maxime.
At uero quedam pretermisimus que
elegantiora magis necessaria. nec i
gnoranda postmodum exequemur.
Sed quando sputi plus est secundum quantitatem
refectionis quoque plus est adhiben
dum. hoc autem ita usque in termini
tempus. et postea duobus diebus exequen
dum est. deinde uero quibus terminum
uideris quinta die. uel vii. uel viii.
et ut etiam parem et imparem
consideratio amplectatur ei cuius
ad prandium dari. ad cenam autem

illud in album mutasset et hoc eis maxime qui ptisanam cum toto exceperunt ab initio morbi. In pleureticis et enim dolor minus ut prius expuere cepere ultro quiescendo meliorantur. purgatio quoque ad perfectionem ducitur uenturam. utrius uero minus coadunatur quod si ab hac diuisa detur dieta. nec non et siminus leuior atque purgatio efficacior. minusque recidiuus uenturus est.

Ptisana uero de ordeo optimo fieri et quidem ad perfectionem bene excocta esse debet. precipue tamen si non colatam dare uolueris. similiter autem et si colatam. Cum tamen et alias omnes habeat bonitates lubrica est. unde et nociuum ordeum si quis transglutiuerit. id ea secundum illabendo subducit. [al. neque enim] natura que inherens transmeando. usquam locorum erecti pectoris remanet aut inuiscatur. quippe que lubricissima est sitim amputat et non facile digeretur ualde lenis est si perfectam habuit coctionem quibus omnibus necesse habet. [eger] nisi ego medicus in his quecumque in accipiendo ptisanam necessaria sunt egro curam adhibeat ut uidelicet in illis que sibi ab ea opus sit si perfecta sit procul dubio multis modis nociua. Quibus uero in uentre ciborum reliquias habentibus ea ante quam purgentur porrigitur eis si dolorem habuerit augmentatur. si autem non efficitur nec non flatus crebrius ducitur malumque excitatur. pulmo namque desiccatur subypocondrius et diafragmate laboratur. adhec uero quibus latus dolentibus calefactorium adhibitur non dolore alleuiatur. Sputum autem non exit set potius uiscosius et indigestius

efficitur. Rursus uero nisi catartico uel flebotomo utrum scilicet magis necessarium uideatur si dolor dissoluatur. in huiusmodi egritudinis statu potius si ptisana uel cidarusium uel ydromel detur in breui mortis imperio subiugatur. ex quibus nimirum omnibus et his similibus contigit eos qui ptisenam cum toto recipiunt in .vii. die aut ante interire necessario quorum itaque quidam mente paciuntur. alii uero ortomiam uel sitiendo perfocantur. quos omnes colitus esse percussos antiqui arbitrati sunt. quia in eis cum mortui latus liuescere. sicut in percussis solet esse locis repiebatur. quod quidem eo contingebat quia antequam dolor dissolueretur morte preuenti fuerint. propterea quod continuo desiderium attrahendi aerem incurrissent. Sputum quippe non excreatum aerem intro ductum contrahit aut uelocius exire cogit. quorum utrumque alteri ad periculum subgerit suplementum. Sputum namque [al. uiscosum] inclusum flatum inspirat. flatus autem spissus sputi uiscositatem augmentat. elabi uero uetat et erumpi quod non tantum cum ptisanam non suo dante tempore contigit. uerum etiam multo maxime cum aliud cibum potum ue minus eo aptum sumere permittunt. uia autem subsistendi tam eos qui non colatam quam eos qui colatam. et qui [neutrum] sibi autem potum aliud assumunt sepissime una eademque est. interdum autem diuersa. quippe propter dicam tibi faciendas oportet. Incipiente enim febre siue cum dolore siue sine dolore primo post cibum sumptum temporis tam facto nondum uentre exinanito egro contendendum est accipere uis. usque dum uidelicet cibum ad inferi

ora intestinorum senseris descendis-
se. eis autem qui pleuretici sunt de
potibus oximel· candidum est si hy-
emis tempus calidum fuerit. si autem
estatis frigidum. si nimia siti labora-
uerit mulsam mellis cum aqua. quo
sumpto si dolor loco ingruente
grauioque accidentia uideantur esse
timenda expetit ut huiusmodi quan-
titatis uinus detur. que nec mul-
ta sit nec crossa. et hoc post .vij. diem
nisi uirtus tollerent queat. quod
si antiquius aluus non descenderit
atque breuius mora post nouissime
transierit. neque ferre ualeat ei si
uirtus etasque permiserit clisteri
opus habet. Si autem defectus fit sup-
positorium mittendum est. nam cibi
sponte sua bono exitu egerantur.
et uidendum est quo tempore iusdari
debeat in primo die uel in omnibus
temporibus morbi. Quando enim plante pe-
dis frigide fuerint tunc uinus et ma-
xime omnius aluus potus negan-
dus est. Sed cum calor iam in cal-
caneum descenderit dandum est.
nouimus est uinum huius temporis in mor-
bis quidem omnibus quod magis sit.
et maxime in acutis. in his enim
quanto plus caloris est tanto
maxime cum fallacia fit. porro pti-
sane sue primo. deinde uero grossior
adhibeatur oportet. hec autem per
perspicacem medici predictarum sig-
nificationum considerare.

In pleuresi uero accidente dolore
siue continuo siue post moram.
primo quidem calefactorium adhi-
bendum est dissoluendi doloris in-
tentione non fit secundum inutile. est autem
unum calefactorium uel uitre-
um uas. aut eneum. aut terreum
aque calide plenum. scilicet antea quod u-
ber liquidorum lati apponatur ut ca-
lefactorium subsequens tollerabi-
lenius quorum utique melius est uel spon-
gia spaciosa aqua calida infusa
et postea expressa. deinde calefac-
torium ex omni parte colo perendo
quasi quorum uestis circuidet oportet.
ex calefactorium ibidem diutius immo-
retur. Cauendo ne fumus adna-
res egri ut odoret illum ascendat.
nisi si quando iuuaturum uidebitur nam
et hoc interdum tempus iuuat. postea
uero ordeum et orobum infusa in
aceto uiuat aqua mixto que mix-
tura forciuncula sit quam bibere
possit homo. fac bullire et post bulli-
tionem in sacello missa lateri su-
ppone. Similiter autem et de furfure.
Sicorum uero calefactorium ea con-
uenientia sunt que cum sale et mi-
lio simul assatis in sacello recon-
dita apponantur. Oleum quoque pon-
dere leuius atque subtilius est. nam
huiusmodi calefactorium illum qui
usque spatulas dolorem ascendit
dissoluit. Incidere autem non sic opor-
tet nisi tantum cum spatulam usque
ascenderit dolor. nisi ergo calefac-
torio dissoluatur dolor non in eo
est diutius immorandum. pulmonem
desiccat. empima coadunat. quando
quidem dolor ad spatulas ascendendo la-
tatum compleuerit. nisi grauitas
quoque in brachio uel circa pectus
siue sup dyafragma contigerit
de basilica uena flobothomandus
est. Flobothomo quidem adhibito nul-
latenus [illegible] quo tantam quan-
titatem minuas sanguinis usque
dum uidelicet illum in splendidum
ruborem. aut ex rubore in nigre-
dinem uideas commutari. qui utique
colores in sanguine accidunt.

uetissime sua aut deambulando nō
desistant. deinceps uō aut nichil
aut leuia aut minime nociua ce
nent. bibant aūt parum uinū
aqua nō mixta. Simulr aūt ꝛ qui
bis in die comedere consueuerūt
si prandium dimiserint corpā
eoꝝ in se deficiunt. atqꝫ ab omni
opē consueto cessant. pcordia dolent adeo
ut eoꝝ uiscera sibi eē suspensa ui
deantur. vrina colica undiqꝫ co
lica sterius incensum. quidā aūt
oris amaritudinem. oculos atrē
tos. timpora formicantia. frīdo
articulos sentiunt. plimi uō qui
prandium obmiserint cenā; ne
queunt explere. qui si cenāt sto
mac eoꝝ grauatur. sompnū uō
molestiorem q̄ si pransi fuissent
ducūt. que accidentia si quando
sanis contingāt etiā in mutati
one diete dimidie in ɔtrarium
q̄ soleant uisum ē apud me. ut
nec quicq̄ adiungatur aut sbtra
hatur. Si enī qui semel in die ɔ
consuetudinē suā comedendo to
ta die uenas euacuaūit. ꝛ p soli
to cenaūit corp agrauatur. s. post
dimissum prādium uexatione
corporis ac defectioē. pt cenam
uō grauedine seqūe si tm cenā
post largiorem uenaꝝ inaniti
onem multo magis corp agrauatē.
Iuuat itaqꝫ uenas pter solitum
inanientes. si ab his que ea die
patitur tuendo se a frigore et ca
lore atqꝫ labore abstineāt. qa illui
passio in his quoqꝫ duplicatē. ce
na quoqꝫ sua leuior solito. nō sicca
sꝫ humida sit. potus uō nō sit mix
tus nec cibi quantitate minor.
posterna die prandium abstineat.
sic quoqꝫ gradatim ad solitum

reuitatur usum. Quoꝝ uō in sūmo
corporis colā dnatur. ipsi plimū
hec molestius patiuntē. quoꝝ aūt
flā eis maxime ieiunium ɔtra cō
suetudinem suā leuius ferunt.
q̄re semel in die pter solitum cō
medere facile sustinēt. ꝛ ad hᵉ hec
significatōes sufficiunt. qꝛ ma
xima mutatō in his q̄ nrē natē
accidūt corpoꝝqꝫ figure generat
morbos. non igit̄ oportet multā
uenaꝝ inanitionem fieri ante
suū tpꝰ nec dari cibum in statu.
et acumine morboꝝ nec dietam
in his subitā pmutatōē. sꝫ dicē
et alia his conueniētia eē de his
que sanos patitur. qui. s. cibos soli
tos etiā si illaudabiles sint leuius
ferunt ꝛ potus similr. Insolitos
aūt egri ꝛ si nō sint mali ꝛ potū
similr. quapptē eos q carnes aui
alium uł similia magnam uim
habentia ɔtra usum recipiunt
uehementer admirari sibi eē qua
litates q̄ insto quidcum doloris
plus alꝫ ꝛ alia minus. sꝫ ꝛ ea que
subsequuntē ppendenda pcepeis
neccesse est ut positione nroꝝ
ciboꝝ uehementi admirens. hec ē
cont illud est. Immutatō igit̄ di
ete fit in his cū corpus a dieta
nō fuerit mutatū nō ad uegetatōē
uirtutis. vnde necce est ut adda
mus in cibo ꝛ nō in defectione.
vñ necce fit subtrahi cum quo
etiam morbi cuiqꝫ dispositiōē
egriqꝫ uirtutē atqꝫ naturam.
et dieti tam cibi q̄ potus cōsu
etudine cognoscas oportet. nec
non īmutatione tua semp mi
nimum adiungendū est. sꝫ mi
nui namqꝫ iuuati est maxime
si tm egroto tollerabile ē ꝛ morbꝰ

in statu usque dum status compleatur et digeratur quod in quibus morbis oportet fieri et etatibus et alias his necessarias atque precipuas in his significationes subiungere parum post. neque morbi sententiam mobilem in quo plurimus noster sermo continetur. sed quod precellentissimum ibi dictum est. Morbus acutus eadem die qua initium habet vel postea cibi quantumcumque recipiunt quidam alii. aut qualiscumque vinis aliquid assumunt. ceteri vero potionem quo panis infusus. que quidem omnia peiora sunt quam si his contrarius diaterentur. si tamen nimium non cavendum est hoc tempore quam duobus vel tribus diebus primis venas exinanire. transactis autem quatuor. l. v. huius impati. peius vero his omnibus diebus venarum evacuatio. In fine autem huius diete ante morbi digestionem facta exhibitione quia hec dieta et ita iuventibus celeris mors plurimum introducitur. nam quoniam morbus fuit imperfecta salute. neque enim erroris in principio morbi facti cunctatio sicut hic imperfectus. sed medicabilior. ecce autem iuvamentum in quo michi tibi videor profuturum maxime. cavendum est ne a morbi principio diebus aliquibus iurium que contra diversa conveniunt esse egrotis prohibeas. paulo post eisdem refectio. sunt autem qui grossam a principio morbi dantes nocumentum ignorant. cum rursus dent eam post venarum inanitionem duobus diebus aut tribus sive pluribus factam. sunt et qui sucum eius simili modo dant similiter nocumenti nesciunt esse. si dandi principium non fuerit secundum utilitatem

nec quicquam intendunt aliud neque intelligunt. nisi quia si ptisane cremorsum ante morbi digestionem fuerit datum ei qui sucum sumere consuevit. maxime inde lesio contingit. in quibus plurimum errore ipsi continentur. quippe qui sepius egros tunc evacuatis venis ad accipiendum ius transmittant. cum potius accepto iure ad vacuandas venas esse mittendos. et maxime si tunc molestius fuerit morbus. multociens autem a capite et circa pectus cruditate genite colice atrahunt humores. unde et illi vigilie accidunt que perfecto morbi digestioni repugnant. angustia superhabundat. murmurant et mente perturbantur. oculi subito quasi splendore subtunduntur. auricule vocibus tinnitibus implentur. articuli frigent. urina indigesta. sputum subtile et salsum parvum. sitis colore tinctum. circa collum sudor. inquietantur. flatus et tractus sui non permutatur atque forcius crebrius ducitur. tempora planantur. sic quando defectio spiritus accidit hoc peius. a pectore colo prima repellentur. manus tremunt. pluribus autem inferiora palpitant labra. que quibus accidentia si in principio morbi acciderint nimiam alienationem significant. et egri plurimi moriuntur. qui vero evadunt aut nato apostemate aut sanguine per nares fluente aut grossi empimatis sputo liberantur. alioquin non. neque medicorum quispiam repertus est nisi qui egrorum habitum cognoscere queat ut oportet. si videlicet defectionem paciantur an sit ipsa ex venarum exinanitione aut ex alia fusa aut labore egrum afficiantur

sui quouis alio nature accidente
vel similibus. Oralium nimirum
est cum ipsum egri in dolores et
morbi acumine defectum iam
uorem die positum. aut uis aut
cibum accipere permittunt quia ipsam
defectionem ex inanitione eui
maturum esse. et rursum contrarium
malum est uirtutis defectionem
ex inanitione quam ignorans medi
cus cibum restringit. quo uitio
que errore egri molestantur. vim ta
men hoc malum minus in precore
est. vin tibi familiarius esse opor
tet. Siquis enim alius medicus
vel plebeius ad egrum ingressus
fuisset hec accidens intellexerit eique
hec ei cibi vel potius que a priore
medico uetita sunt accipere precee
perit. non est dubium qui egro
iuuamentum sit. quod hic dedecori
est. quia in his posterior medi
cus uulgarisque fuit mortuum
suscitasse uidetur. Vicinie autem sunt res in
his que acciderunt stomaco si est contra
contra consuetudinem suam magna
torpuerit quiete non possunt sta
tim conforttari. que si quieuerit
per longum tempus postea uero ad la
boris exercicia fuerit translata
subito malum est. Simili uero modo
et singula corporis membra ut pes
vel quilibet artuum quiescere solitus
si quando subito ad insolitum trans
feratur laboris exercicium malum
est. Eodem quoque modo et in denti
bus accidit et oculis. nullum denique
inuenitur membrum cui non idem
contingat. ut in mollis etiam lacere
culcitra propter usum corporis fatigat.
super autem dura et sub celo indurat.
Ubi gratia hoc quiuis uidere nullum
dubium habens committit se ab

initio laboris ad medicandum
ita ut nec pedem de loco moueat.
Audit itaque apostea ab hac opera
que multo cicius efficiatur sanus quam
si mediocriter iuit et redierit. qui si sus
pirando pedes v. diebus vel viii et
tunc ierit. plus sibi accidit dolo
ris quam si a principio in medicam
do ierit et redierit. Si quoque aliquis
laboris exercitium fit causa eius gra
uior. quin si hoc modo in medicando
eundem laborem eisdem assue
uerit diebus. que itaque se omnia
adinuicem se testificantur quia
uidelicet in motione subita in con
trarium. tam in his quam in aliis
magno nocumento esse constat. et plus
tamen leditur stomacus ex subita muta
tione ab inanitis ueniens ad accipi
endum cibum multo magis quam si
consueuit vel totum vel corpus cum imu
tatur subito ex multa quiete ad
multum laborem. quam ex mutatione
ab accepto cibo multo ad eua
cuandas uenas necesse est corpori ut quiescat
exerceat et requiescat. et si mutatio
fit subito de labore in quietem.
oportet iterum stomacum ab accepto ces
sare. quod si non fiat corpus uexatum at
que fatigatur. his autem omnibus
de immutatione quidem repletionis
maxime agitur et inanitionis ualeret
quam ad omnium accidentium co
gnitionem et ad eam unam sermonem
habita in acutis morbis. secundum modum dan
di cibum secundum permutationem utile.
Oportet enim ut sit permutatio sicut
precepi de ea. deinde non amministre
tur aliquod ex sorbitione donec dige
ratur egritudo. aut appareat in
intestinis signum purgans ad di
mittendum prohibitionem absque u
su cibi. ad finem quoque significatur

onem. nec non quod apparuerit a loco
qui sub dyafragmate est. sic enim dic-
turus sum. et multe vigilie fa-
ciunt confusionem potus ne digesti-
onem. Similiter autem et mutatio ad
diversam partem eius instrumenta
mollit. ypocondriaque quasi coctum red-
dit et aggravat caput.

15 Potus autem dulcis vi-
ni sive album sive nigrum. aqua
mellis. sive oximel et aqua in acu-
tis morbis exhibendi est. post mul-
tam considerationem in his. dulcis
potus minus aggravat caput
quam vinum. mentem petit minus.
intestina utique magis expugnat.
sed viscera inflat. splenem. scilicet
epar. coleramque habentibus ama-
ram ineptus est. quia eis sitim in-
fert. Superioribus vero intestinis in-
flativus est. nec tamen inferioribus con-
trarius. licet inflativus preser-
tim cum eius inflatio corpori faci-
lis minime sit descensus. sed po-
tius locis qui sunt sub diafragma-
te immoratur. mentem levius quam for-
ciora vina petit. sed plurimum minus
in urinam penetrationem. et ea que
cum sputo screationem plus adiu-
vat. qui autem huius vinum bibendo si-
tim patiuntur minus screant quam
si aliud biberint vinum. quia vero
non contrarium. de vino autem al-
bo ubi laudabile aut illaudabi-
le sit dictum est. primum in his que
extulit nominatum potum. sed tamen
sit. et eius ad vesicam facilior est quam
cuilibet alius potus. cum quod etiam
vim apertivam dignoscit habet.
que in huius morbis semper iuvati-
va est. vinum in alius alio vino mi-
nus conveniens est. sed tamen si quidem nu-
dificat per viam vesice in corpore

ut a morbo liberare est necesse. si prout
oportet preparetur. quoniam bonum est
cognoscere eam significationem
vini nocumenti et virtutis iuvativ-
e monstrativa. cuius quidem noticie om-
nes priores experti fuerunt. potus
palmeus et niger ponticus in his
morbis utilis est. si capiti non assit
gravitas. ac menti non timeas. si
sputi screatio difficilis fiat a cetta-
urine non fit difficilis. Stercus hu-
midum liquidum simile lotura in-
testinorum bonum. evenit si quodlibet
affuit. vinum citrinum et omnia
vinorum similia non dare bonum est.
Sciendum tamen tibi est quod superioribus
et inferioribus membris minus no-
civum est si superinfundatur aqua.
circa autem intestina salubrius est
si primum vinum fuerit. Ydromel
autem si omnibus riben temporibus in acu-
tis egritudinibus bibatur eius con-
venientia plurimum minor est ei.
qui coleram habet amaram. quique
magna viscera quam non habentibus.
Ydromel plurimum minus sitis fu-
riam accendit quam vinum dulce. quod
pulmonem humectat et ad sputum
screandum iuvamen prestat tempe-
rate sitim sedat. hoc autem quia vir-
tutis lavative aliquantulum habet.
Ydromel sputum viscosum plusquam
oportet reddit. Aqua mellis mul-
tum provocat urinam nisi hoc a-
liquod viscerum contradicat. humore
de genere colere purgat ad infe-
riora. quod autem purgat aliquando
bonum. aliquando satis plusquam opor-
teat dictum nocivum. plus quam spu-
mosum quod maxime coleram ha-
bentibus quique magna viscera con-
tingit. Screatus oportunius cum
sputo ac pulmonis humectatio

maxime fit ex potu aque mellis
plus mixto. Egestio stercorum cole
ram habentium et calorem ex
potu aque mellis cui commixtio
puro vicina fuerit plus quam ei cui
complexionem aqua dominatur. Sed et
cuius egestio hanc habuerit qualita
tem ipsi maximo nocumento est.
neque enim ardorem qui sub diafrag
mate est extinguit. sed potius furo
rem instimulat infirmo. in mobi
intollerantiam. membrisque mo
lestiam. intestinis et stomacho gene
rat vulnera. diversitatem autem me
dicaminum necessariam ad hos mor
bos medicandum postea intimabo.
Sed si in his morbis aquam pure
vel potui dederis mellitam utile est
in multis operans nec multum
delinquis. quem autem illam bibe
re oportet et quem non oportet tem
est ut oportuit. Diximus etiam cur
tem egetur infirmo. si iam di
mittimus illam dare quia stilla
debilitat virtutem bibentium
unde et eam etiam mortem inducere
credunt. quod ita idcirco esse vide
tur sibi quia his qui bibit mi
nime potest subsistentium. Sunt enim
quidam ea tamen utentes qui et si
oportune utuntur non tamen hinc ve
hoc modo perfectum est. que tantum
fortior est si sola bibatur ut ven
trem solvat. Est etiam quandoque id for
tius illo leniuino quod aqua sub
stinere non potest. est etiam quandoque de
bilius. Differentia autem que est inter
virtutem vini et mellis et utriusque
non mixti magna est. cum enim
duplum purum vini biberit
quam mel eius virtute id mel ma
gis confortat nisi naturam hu
mefaciat stercorus et duplum

digerent. post ptisanam vero si aqua
mellis bibatur nimia saturat
repletione. et implet eos qui sub
diafragmate sunt locis minime
iuvat. Antea vero non adeo nocu
a est. sed et iuvamento habet utili
or. Cocti aque mellis visu quidem
apparet melius quia subtile albu
lucidosique preferabile videtur. sed
enim bonitatem illud habere quod
crudo prefertur. dicere non possum
neque enim saporatum crudo si mel
fuerit bonum invenitur. sed etiam
plus defectum et ad digerendum
stercus invalidius comprobatur.
quorum neutrum quantum ad iuva
mentum necessarium est. ad quod autem
coqui expediat iudicabo. Si ergo
mel malum fuerit aut immundum
inepti odoris nigrique coloris sec
tio malignitatem eius minuit
atque turbitudinem. Potus autem
qui oximel dicitur hyeme datus in a
cutis passionibus plurimum iu
vativus est quibus necesse est screare
iuvat. flatum bonum facit. adeo
dissimus vero his quibus screare
necesse est non parum facit. quia
si id quod inclusum est adiuvat excre
are. lubricam faciendo. atque pulmo
nis canalia dilatans. pulmoni
aliquid prestans quietis. quia illum
humidum reddit ita maxime iu
vamentum impedit. qui in acutis
accidissimus plurimumque tamen oportunum
tamen screare perspicuum fieri. amit
tens adiuvare non potest. quia spume
viscositates augmentantur. unde
et illius opus impeditur. acci
dit autem hoc illis maxime quorum
morbus periculosus est. unde cuique
fuerit neque tussire neque ea que in
pulmone clausa sunt excreare

possunt. qd si ita fuerit uires infir
mi necesse est cognoscis. et an sibi
cum illi accidens salus speretur.
Set et egroto cum oximel dare uo
lueris illud ultimo esse tepidum
atque paulatim dari neque multum
necesse est. parum autem accidissimum
datum os et palatum humidum facit.
sputum adiuuat exire. sitim ex
tinguit. locis qui sunt sub diafrag
mate atque uisceribus aptus est. atque
lesioni que potest ex melle accidere
repugnat et amaritudinem ab eo
eo procedentem mortificat. rur
sus uentositates relaxat. urinam
prouocat. sed inferioribus intestinorum
ultimus quod opus est humiditatem infert.
eam educat quod malum plurimum
in acutis accidit morbis. et maxi
me uentus exire prohibetur. rursus
quia remittitur quia uirtutem debilitat
articulis frigus importat. Itaque
quod nocumenti ex oximel nascetur id
notari necesse est. Bonum est egrum
bibere parum inde. de nocte ieiunium
accipiat uis primum. nequaquam pro
hibet dari post cibum sed post longum
tempus. Qui autem solo potu dietan
tur. nec grosse ptisane quicquam ac
cipientes. non illis conuenit oxi
mel solum. propter quod cum constet quod in
testina excoriet. Adhuc enim agre
dum cum uene inanes sint maior
sua preualet potentia. quippe non
habet fecem et aque mellis minuit
oximel uirtutem. Si ergo ad infir
mi iuuamen oximel omni tempore
morbi noueris necessarium ace
ti parum aque mellis immisce. prout
uidelicet tibi uidebitur uiuamen
tum sufficere. quia eius minuit
nocumentum ac iuuatiuus imponit
necessitatem. Uniuersaliter autem
acredo aceti eos iuuat qui colam
habent amaram non autem qui nigram.
Colera namque tunc euanescendo in
naturam flatus transferuntur cum
ab aceto attenuantur. nigre uero bul
liunt et crescendo multiplicantur.
Acetum est colam nigram adiuuat
peream. Acetum enim feminis
plusquam masculis inimicatur quia
uulue nocuum. Aque uero nullum
opus inuenimus nisi quia in acutis bi
bitur morbis. nec enim in peripleumo
nicis tussim sedat. sputum screare
non adiuuat. et in his minus aliis
potibus omnibus operatur. Si egroti
tempore morbi eam potit. Si enim pa
rum ex ea inter oximel bibat et a
quam mellis sputi screatus long
tur adiutorium. cuius rei causa est
potuum ipsorum qualitatis mutatio
que ab ea fit. aliter enim nullo modo
reprimimus eam siti sedari. unde ma
gis ad tussim incitare. Et po
tus aque in colicas et quibus sub dia
fragmate colera dominatur in coleram
mutatur. qui autem eam uenter bi
bunt inanito eorum corpora in de
fectionem adducit magnitudi
nem splenis et epatis auget. si in
censionem habeat rugitum fa
cit. in stomaco natat quia tardius re
moratur. quia inde est quod frigiditati
pertinet et indigestibilis est. non facit
egestionem descendere nec urine
prouocatiua est nociuior est quia natura
liter fecem non habet. Si cum pedes
frigeant et aquam bibant eius
nocumentum multo magis augmen
tatur. Si uero dolorem timeas ca
pitis mentisque percussionem abu
su uini summo opere tibi cauendum
est. dandum grecum pro eo aut aquam aut
uinum colori simile sine odore a

quosunt plurimi ... potest quod
etiam aque permanendum primi
que et uirtutem in capite mu
nuat in mente cum in solam aquam
bibere ceperit. cuique multum
aut paruum et cum fuerimus ad ea uidere
partim iam diximus. quod autem restat
suo tempore subiungemus. Dicamus
ergo quo tempore omnes debeant potus
sicut ille qui ex ordeo factus est
et qui de herbis. quique de uuis pas
sis. et qui de melle. et qui de uino
et qui de frumento. et qui de ma
lis granatis. et aliis ceteris spe
ciebus factis.

B Alnea uero in quibusdam morbis
iuuant. in quibusdam minime.
Rursus bona in quibusdam locis
minus. si uidelicet necessaria presto
atque non fuerint. cum itaque instrumen
ta huic operi necessaria atque utilia
atque idonei ministri uero raro in
ueniuntur. cum enim infirmus
non bene balneatur maximum
inde patitur nocumentum. Neces
se est enim huic officio operi locus co
pertus et a fumo tutus maxima
aque plenitudo. non enim cerebrum
balneandum est nisi forte fuerit
necesse. ubi autem corpus egroti de
ponendum est non nisi calidius
calidum quam quod ipse consueuerit esse opor
tet. post itaque parum aque. deinde
uero cerebrum superponendum est. uia
quoque ad solium breuis. intro
itus uero et exitus facilis esse debet.
qui autem lauatur solutus tacitus
non quicquam agens. sed alius ei aquam su
pponens. corpus diligenter
fricando perficiet. deinde multam
aque mixte paratam multam. Immo su
perfusa pro loco fricatorum spongia
utere ad desiccandum. neque oleum

quam multum fieri sufficit. adiunge. sed
etiam caput spongiei quam plus pos
sis desiccandum est. Cauendum
est ne articuli neque caput neque
quicquam totius corporis frigescat. sed
neque balneum parua temporis mo
ra post acceptum uinum uel quicquam
potuum circa ipsam horam balnei
preparandum est. qui balneum a
mant uel sani consueuerunt esse
eis magis adhibendum est. hec
namque desiderant si quis dimiserit
et nocet et iuuat. Balneare in pe
ripleumonia iuuat quam in acutis fe
bribus est. In latere enim et tenere co
stis atque inter costas existentem
dolorem mitigat. Item excoquitur
quod per sputum necesse est exire et
adiuuat flatum. bonificat. spir
itum aufert. artus mollit. cuti
humidam facit. urinam expellit.
capitis releuat grauedinem. na
res humidas reddit. balneare hu
midum uentrem ultra modum haben
tibus plurimum non necessarium est. neque
eis qui constipati fuerint nisi uentre prius
purgato. neque defectis conuenit.
nec fastidio uomentibus ut minus
oportune fuerit. tu autem scis quantum
esse oportet. Si quis minus sit balne
um adhibendum est. si tamen corpori
uidebis necessarium. Balneatur non
amantibus nocet et si bis in die
precepis. Balneum multo conue
nientius ptisanam cum fece sumen
tibus quam eis qui solum accipiunt
succum. quibus tamen interdum quoque con
uenire uidetur. Rursus et in his
minus congruum est qui solo di
etantur potu. sed et illis aliquando
conueniens est.

Explicit.

Incipit liber amphorismorum Johannis damasceni.

IBERET TEDEUS fili amantissime a uia errorum et in uia conseruet. presentati ar q. in ea uelle de te dignetur prose concedere. teque i. eodem agilem facere. Sicque desiderium tuum in eo compleat uite. Noscat te dilectio tua filium quod de aphorismis petitionem tuam me scribendum propter nichil aliud prolongauin nisi quia uerens ne quando fastidires tui desiderii in eius longanimitatem uolui temptare et temptando cognoscere. Iam nunc uero cum cognouerim sufficere uidetur quod cum maiores nostros peritissimos uiros quectique fastidiosum nominum arguisse. sepe non egro tibi ferendum est. ceterum ipse persensisse potest me semper uoluntatem tuam quesisse. et numquam te deserendum plus alio uoluisse. Deus omnipotens dirigat mentem tuam in beneplacito suo ad utilitatem fuorum suorum. Hec autem amphorismos quos me rogasti tue dilectioni mando.

Qerite in medicina immensa est profunditas. Opam autem secundum libros sine ratione et solerti ingenio molestum est.

Ingenium naturale adiuuat artem et naturam regentem. contrarium autem contraria.

Habundantes libros peritorum ueterum relegere eorum secreta diligenter excurrere omnes sapientes iuuat.

Vita breuis est ad cognoscendum uires omnium terre nascentium. tu autem ea que palam sunt in quibus omnes conuenerunt et maxime que probasti tene. Que uero in dubio et in quibus differt dimitte.

Illud uero non debet nos commouere quod in dictis sapientum habentur quedam que non uidentur nobis ad plenum rapto attestari. sed potius credulos habere.

Illud medicamur quippe quod subtile substantiarum est. neque cum humana natura erroris periculum incurrere non potest presertim in

Qui deditus animam subtilibus deditus secularibus negligit fundamentum medicine philosophie et artium doctrinam non ei fides adhibenda est et maxime ubi G. et aristotiles discordant. et ubi non de facili uerum inuenitur.

Animal enim secundum frm et humidum nutritur. secundum uero calidum et humidum uiuit homo.

Virtus sui uirtutes naturales et spirituales et uaria nomina habentes una et eadem uirtus est. secundum uero diuersa in diuersis membris officia a diuisis uocabulis nuncupantur.

Complexio naturalis est secundum inequalitatem est actu tamen inseparabilis.

Quemadmodum enim uicii animi quam figure corporis ab auis et parentibus cadit hereditas. itaque morbus diuturnus. et maxime si fuerit in principali membro.

Medicina que temperamento uia

na est et odorifera. si cibus quoque fieri potest bonum est.

Colligatio anime et corporis secundum ordinem numeri consonantia facta est ut subsistas. Unde cavendum est ne tu des ei fortem medicinam que fortiter mutet eam, ut ea que interea parte.

Complexio corporis animati ad figuram consoni numeri est. Ne ergo temerarius sis in materia forti que eam dissoluat aperiendo corpus et in alium mutet.

Medicina stiptica et odorifera et temperamento propinqua naturalem virtutem custodit et confortat principalia membra. His igitur tibi semper utendum ut confortet naturam. Si enim naturam confortaveris morbum medicando curam iuvat. Si vero neglexeris et eam negligentia deficere permiseris nichil prodest.

Epar et stomachus sunt posita in offitio nature ut mutant sicut instrumenta. quod si accidens quodlibet adinvenerint complexionem corporis et cursum mutat nature.

Calidi morbi plus fiunt mortiferi. fiunt enim propter ignei motus velocitatem.

Quando corpori aliquid acciderit non est ei tradendum quod noceat in principalibus membris. quod si feceris magis terminum nocivus eius unde iuvare videris. Vitium animi sequitur compositionem corporis.

Cum igitur corpus purificatur et maxime principalia membra medicinam anime exhibere si negligas. Unde iubet gaudeat odoratu visu auditu que non nulla pars medicine est.

Medicinarum quedam sunt que faciunt maxime in summo capitis post cenam et quando itur dormitum. Dande sunt ut natura adiutiora intendat ab altissimis membris attrahendo sensus et leniter sunt et fiunt ubi morbus prevaluerit iam et maxime in principalibus membris hoc est.

Nulli medicine membrum aliquod committendum est nisi ea que ad complexionem eius aut ex toto aut ex parte permaneat vel ad similitudinem uniuscuiusque membri vel cibi nutrientis. que medicina si nutribilis quoque fuerit utilis est.

Medicina contraria ad contrarium depellendum est et non secundum complexionem.

Infirmis defectis nulla materia aut cibaria danda sunt nisi que pati possit natura facile. et proportionaliter sit in qualitate et quantitate.

Medicaminum tibi pauca tenenda sunt. nisi quorum iuvamento sepius expertus confidere possis. Certius enim multitudinis noticia comprehensibilis est. neque enim per singula si volueris inquirendo discutere. multiplicia diversitate sensum districtius fidem in nullo potes adhibere.

Rerum vero proprietas diversa est. enim multi olim expergentes arbitrati sunt facere proprietate quod plerumque faciebat natura. Unde videndum est ne quis proprietatis purgatione negligat naturam que nobis notior est.

Humores natura hyeme intus et vere plus dispergit. Estate vero autumpno spono minus itaque oportet ut medicamen quod potior est.

Frequentatio morbi in principa

li membro dissolutione: membro
ilius corporis prouitiat uitiorem dis
soluendo et calefaciendo et natu
ram confortando saluberrime pur
gantur quam per catarticam uomitum
quorum neutrum sine detrimento
sit nature. sed tamen in eos calefacien
do dissolutos ad principalia mem
bra defluere non timetur. quod si
timetur ad quodlibet aliud inge
nium requirendum est. cauendum
est ne ab egritudine conuale
scentibus in natum apostema ad
interiora redire medicando co
gantur propter principalium mem
brorum defectionem. Sed aliter dissolu
tum expellatur quia leuius fieri
potest quam tantum addi. nec quia sibi
sufficiat ad distributionem: mi
nuendorum principalium membrorum.

Habitantes in .v°. aut in .vii. clima
te plus minuere sanguinem i
expedit. quam in .vii. aut primo. aut
secundo aut tertio. [illegible] diminisit.

Apostema in membro principali
sine dolore naturam ibi regimen

Significat maxime si ex colera ru
est. uel sanguine quod rapto contigit.

Corpora naturaliter frigida et hu
mida parum inuicem recipiunt
et minus reddunt. Uentres
quoque illorum liquidi et infirmitatem
diuturna. Calidis autem et siccis
contrarium contigit.

Ab infirmitatibus resurgentibus
cibaria sibi nociua petentibus non
neganda sunt. sed ingeniando in
qualitate sibi utiliter mutanda.

Oportet autem te infirmo semper sa
lutem promittere. ne ipsum numquam
aspere deponere. et si ipse desperes. Com
plexio enim corporis animi effec
tum semper inheret.

Ingenium naturale medica cum
paruo artis ingenio adiuuat na
turam. Innaturale autem fa
cit contrarium.

Medicorum illi tantorum simplicium
adolescentium et iuuenum subiacen
tium negligentium plurimi homicide.

Oportet etiam egrum de omnibus
unde egritudo nasci solet tam in
interioribus quam exterioribus inquiri
et secundum potionem iudicari.

Gloriosum superbiam ad n[illegible]
multiloquium si sapias contemp
nas. nec te egrum per omnia inter
rogare pudeat. Urina enim nisi cum
morbus inter uenas extiterit fal

Interrogatus semper [illegible] lare.
uelociter redeas dubitandus es.

Si ita infirmum constituit sui sane
qualitatem et cui affluctere quam conuenit.

Ea uero que illum procteris nouerit
amasse aut concupisse ad memo
riam reuocando laudare. et si li
citum sit ante oculos ponere. aut se
mox facile habiturum constanter
promittere. et meliori spe illum
animare non desistas.

Multum iuuat paraliticos ad eorum
naturam casualem calorem appo
nere non tamen igneum sed ad
olescentis puelle.

Duarum medicinarum iuuamento et sapo
re equalium odoriferior et leui
or est eligenda.

Mutare consuetudinem nociuam
et molestum est et maxime ueterem.

Quomodo nulla decoctio fit nisi inter
aquam et naturalem calorem. ita
non est purgandum nisi medicina
que non sit longe a tempore motu.
timendum enim nec natura hu
mores reiciat eam et non inmisceat
humoribus neque corroborata nociuum

expellere possit.

Oportet ad purgandum ut int̃ pulsos humores in similitudinem eius conuertatur per ingenium ut natura eam apte accipiat et receptam per uenas deponit et sic confortata facile inimicam excludat. nam si qualitate fortior fuerit deficit nature contrariatur ei.

Ante purgationem per aliquot dies humores commouendi sunt et dissoluendi medicina calida et alia ex diaria alia et sic cum precedentis dieta abstinentia purgandi sunt.

Balnea non sunt nobis necessaria ad refrigerandum calidum uel calefaciendum frigidum set ut dissoluant et sudare faciant et desiccent et humectent.

Tiriaca magis necessaria est ut dissoluat et dispergat et emundet. set pueris et adolescentibus et defectis set cum purum dandum est.

Morbi exteriores uere et estate magis curandi sunt. Interiores uero per contrarium.

Morbi ex penuria qualitatis et quantitatis non minus quam ex plenitudine nascitur. unde medici in temeraria purgatione peccant.

Medicina data si uicta a [illegible] que natura non eos quos querimus humores purgat. et remanet in corpore et in eorum qualitatem mutata morbos intendit generare. Corpora frigida et humida ossa et non uos inualidos habent. unde senia egritudini et egra sanitati habiliora sunt.

Apostema in pueris cum summa cautela curandum est. nec enim introrsum uiolenta medicina est redigendum. ne natura nec dum ualida humorem quem adhuc habet incitatione copia repressa succumbat. Morbo corpori non forte. [illegible] habet. Contrarium uel eadem die post nimium aeris calorem dandum est econtrario.

Acute egritudines plus in senibus quam in iuuenibus timende sunt. tutius enim in bonum malum ue finiunt. Cibaria quippe que receperunt mutant materiam eorum in similitudinem frigiditatis sue. unde celerius ad sanitatem reuocentur.

Timendum non est quia defectus caloris naturalis acutum egritudinis substinere non potest.

Frigidi morbi in senibus difficilius et iuuenibus facilius curantur.

Balneum et temperata potio iuuat causam et contrarium cause.

In nimio exercicio positos ante cibum exerceri uel quiescere oportet parum.

Labor et exercicium quod cum dolore est unde in eo positi non dolent plurimis morbis. In laboriosi enim sunt comparatione ipsius laboris nisi cum dolor laborem morbi exercuerit.

In iuuenibus spermatis emissio raro ex frigiditate accidit.

In iuuenibus epilencie et spasmos in .ii. iii. et iiii. climate ex naturalis caloris inopia et temperamenti defectione. unde sanitas eorum constare debet magis euenit ut nimia frigiditate sub quantitate temperamenti unde purgatio per

Medicina calidissima [illegible] uincta est. ma non ad ultimam subtilitatem perducenda est in trahendo.

Cum quis uoluerit purgare caput aut cerebrum. aut instrumenta

siue suum pillul' maioribus quam per
centum cum comitu data faciendis
Qui nimia humiditate i[...] est
stomaco subtile puluerem damus.
Si cui principalia membra defec
ta habenti qui debilitata catar
ticum necessarium fuerit di
scere adhibeamus.
In abundantia stomachi pillul'
pinus et recentibus et humidis
ieiuno dantis purgandi est.
vt ille qui sumpserit de ambi
siando commouendus est.
Pilule ueteres et siccate priusquam de
tur humectande sunt ex aqua
calida per noctem.
Omne catarticum necessario
colam rii. mouet. Quia ex. est an
norum aut plurium non est miscen
dum quod colam rii. purget une
orum mediciana. quod ipsa per se faciat
et humectationis corporis sui
Principalia membra [...] diminuitur.
defecta habenti cauendum est
ne acutam medicinam sed ad
uicinitatem temperamenti re
ductam accipiant.
Due species si simul sunt mixte bi
bite necessario tanquam separate
utraque lacertos et carnem ge
nerando suum naturalem red
dit effectum.
Conualescentes secundum infirmita
tem suam debent quidem contrarium
tamen ex toto permutantur habere p
ut fuerunt ante sanitatem parati.
Oportet nos ad similitudinem ope
rantis non etiam si dura et tacta
fuerit non secundum quod uideatur iuua
mentum absque ratione fallax est.
Aber uni fideli medicorum confiden
dus est cuius error a recta ductum
tia paruus est. quod si plures con
sulunt in singulis locum errorem i
plurimumque cadit.
Apostema in senibus nec recto sui
medici cogatur uidendum est
ne deficiat natura ad dispergendum
illud que iam expulsione totaliter
uires consumpsit extrahendum
quippe sed non cum forti materia. ne ani
eo nam exiens corpus inanat.
Mediocriter igitur exeundum
nempe quod patent multi ad dif
ferentiam illi quod restauratur. Si
militer et in pueris uirtus namque
medicine fortior est natura eorum.
Infirmus ad solutum statum ex
quo in egritudine accidente tam
reuocandus non aut ad tempera
mentum quoque in omni substantia
cuius qualitatem complexionis non
nouimus. tamen eius infirmitatis
an grauis sit nec non bene ppen
dimus infirmi. unde materia
incerta quoque subsequetur.
Reddere enim sanum ad complexi
onem temperantia morbus est ad sui
sanitatis qualitatis comparationem.
Natura uirtus est causa eius motio
uim in purgando corpore si forte
ipsum sit commouendum. set for
ti materia illi infesta.
Singulis infirmantibus propria fieri
medicamina ad ingenium et
arbitrium medici perfectionem ppi
Nulla res sub lunari circulo [...] quan
do quecumque modo mutetur circul
ultro reuocabitur incedere ad illum
gradum quantitatis et qualitatis
in quo fuit ipso circulus motu.
Nulla nisi leuis est in contemplati
one et comparatione eius enim
que leuis uidetur esse grauem. et
que leuis leuiorem si attentius
eam intuerit deprehenderis non

igitur leviter vel absq; rationis consideratione destinandum est.

Q Rectere experimento sine ratione fallax est.

N ulla egritudo est que non habeat opus interrogare infirmum.

O mnium febrium calor extra naturam est. sed inter fortes et leves differet autem secundum suam naturam quapropter ei que ex colera rubra est fortiter: ei vero que ex nigra lente extimam oportet.

Q uod est membrum suscipit detrimentum aliquod sine naturali modo seu quevis exteriori accidente vero ulterius pristino statu perfecte reddi potest.

M orbum diuturnum et defectionem membrorum hereditat filius. sed differenter aut minorem si alter parentum fuit sanus. Nulli etiam studioso credendum est medico nisi etatis probato.

I n morbo diuturno cuius urina fuerit similis sani. et in una eadem que permanserit qualitate non evadet egritudinem.

M edicum medicaminis qualitatis esse oportet ne nimis timendum animetur. nec nimis aspernatur.

I n tempore veris ex multa humectatione fiat motio aeris. estate vero nascuntur variole. apostemata. frenesis. febris. hec solutione purgata vix curatur.

M ulier si in dextra conceperit raro femininam pariet.

C atartico dato purganti deficiunt principalia membra nato omnibus diebus sue vite.

Q uomodo nascuntur morbi ex humore qualitatis et quantitatis habundantia. Ex detentione propterea vero medico purgando et inaniendo curare contingit.

N a fatus et maxime si saliat fumus in capite celerius quam quod biberit cerebrum iuvat.

E x mutatione stellarum in longitudinem viciat. et nec consuetudines mutantur.

E x diversitate quoque spaciorum regiminum variantur complexiones et vicia et nature et habitus et mores. adeo ut ea que fuerit in sede descendant in quarto. et exemplum ac velut ortulana agrestica domestica et silvestrica differunt.

E os plaustra atque unguenta secundum vicinitatem qualitatis et consuetudinem complexionis illius membri cui apponantur esse oportet.

C oleram nigram forti medicina purgare noli. eorum neque quantitatem parva qualitas defecta est. neque enim bene corpori coherentia sunt.

S i poterit medicus mederi cum dieta sine potione per se invenietur.

S i quis per multum tempus neque vomitum neque solutionem habuerit et veniat ei subito uttendum est ne restringere festines.

R umus in corpore aliud est quam ventus quod pauci noverint discernere.

V rina sanitatem significans in omni homine non est equalis neque in qualitate neque in quantitate nec in liquore.

C uius urinam non noveris satis in eius medicina non approbabis veritatem egritudini.

P ost calefacientibus apud medicamentum non intro gradiantur sed foras in fortius sed levius quam extrahantur similiter quoque in pueris et senibus.

S i dementia ex frigiditate et fit perdens cerebrum incantat fu

mum et odoriferum calidum et humidum tamen minus quam forum ei ad bibendum et ad excitandum calorem ad iram quoque patienter provocari.

Compositio complexionis sanitatem significans in omni homine non est equalis nec in quantitate nec in qualitate.

Quibus in iuventute quantitatem tantum flebotomiam in anno consueto fuerit in xl. annorum etate ad ter. in xl. ad secundum conferendum ultimus vero ex toto dimittendum.

Senes a quadraginta annis ad secundum cephalicam venam. a xl. medianam. post lx. basilicam incidere desinat.

Quicumque in iuventute consuetum multum et frequenter sanguinem minui consueverit. post xl. annos calor eorum infrigidatur et siccitate confunditur. maxime vero si fuerit frigide nature.

Custodia virtutum principalia membra confortat et a membris fortius retur principalia que membra confortata virtutes que invicem reddendo confortant et a morbis defendunt.

Nati iuvenibus parentibus [illegible] fendunt tibus principalia membra naturaliter sunt fortia et sana. contrarie sicut ignis. idea que calida et humida semper intendit. ita morbus ad huius complexionem.

Qui aromaticum abhorrent odorem. nec saporem sapiunt initium est corruptele complexionis eorum.

In omni regione quibuscumque ventis nubes procreari videntur ex illis habitantium capita fumo replentur. coriza nascuntur et sensus. in quacumque provincia quam anno invisse superhabundaverint putredines quoque morborum superhabundant in corporibus habitatorum.

Ieiunare in estate corpus desiccat. colorem citrinat. melancoliam procreat. nec non visum ad defectionem.

Sanguinem mortui [illegible] perturbat. exit in aerem congelare tirannum habundantiam demonstrat. et quantum confirmat tanto contrarium.

Domus provincia que longius a mari remota et in meridie protensa habitantium corpora sicciora.

Non temporis eadem est natura in omni regione. quando est sol in quadrangulo circulo quippe habent estas. yemps. alibi ver quoque in alio

Autumpnus in alio ad quorum [illegible] loco. diversitatis similitudine differunt etiam complexiones et vitia consuetudinis habitatorum. quando ver est in egypto et estas in india.

In india vero et apud habitantes sub equali die. due yemes. et due estates. duo autumpni. et duo vera. unde illis habundantiam fructuum pereant arbores. et memoriam subtilem huiusmodi et alia multa.

Deficiente virtute deficiunt et principalia membra et morbis afficiunt neque defendere possunt.

Ubi plurimi concrepant et ratio idem testatur experimentum apparuit. id ante oculos pone contrarios vero contrarium.

Incipit liber quintus de aqua
et aere. Cum

huic aquarum genus nullum aliarum generi i
nulla omino similata. nulla salubis
si ducit omnis hominis atque bibentibus
stranguriam. nimiamque importat so
lutionem. Verum ea que in aliis lo
cis. aqua tunc pulverulentis sur
git monticulis aliarum optima et
saluberrima sapientia calida nec
multa vini commixtione indigens
est in yeme calida. estate uero fri
gida. Similiter quaque et ille que a
profundioribus exurgunt fontes
quorum etiam melior est que ab or
tu solis et maxime estiuo tempore
decurrit alba perspicua atque paul
dulcis odorifera est. que uero
lenta est et grauis durior et sicca
atque bibentibus nisi opus fuerit
minime sunt [illegible]. quibus soda
[illegible] naturis et egritudinibus
perfectiua uidetur. deprehendi
mus hoc ex lapidibus in pueris
qui nascuntur. Sed propterea que
uritur clara et subtilis est emittitur
quod uero grossum turbidum remanet
et lapis efficitur. lac etiam si malum
fuit lapidem in uesica lactentis fa
cit. quapropter huiusmodi infantibus
bibere uinum subtile iuuat. quod
nec uenas scindit nec excecan
do disrumpit. In mulieribus autem
non crescit lapis quia ea quibus
mingunt loca parua sunt larga
lata neque fortiter fricant uel
scalpunt. neque tractando manibus
sicut masculi ludunt. neque enim
ad eorum ora que uirga ualuam la
ter longius tempora tangere pos
sunt. Ceterum masculi mictorium
in summo surgit. inferius uero largius
est os uesice. De temporibus uero exspe
rit contemplationem tuam adhibe
as ut anni futuri salubrita uide

licet an egrota agnoscas. Si
enim ortus stellarum prout debent
fiunt et occasus in autumpno aque
multe yeme uero pauce. neque se
rena multum. neque frigidum plus
oportuno. uere quoque et estate aque
temperancia annum sanum atque salu
berrimum necesse est esse. Si uero signa
horum in ortu et occasu non fuerint
oportuna. hyemps uero sicca et bo
realis. uer autem pluuiosum et austra
le. febres et cecitas atque lienteria in
estate necesse est uenire ex quibus in
mas autumpnus tamen ubi est plu
uie nimietate [illegible] inuenit
sic quoque autumpni [illegible] ne
cesse fuerit propterea quia terra in
fusa fuerit et calidus ardore calida de
tres quasi graues. molles. humidi
unde multa egestiones habitant. cere
bra autem tenera fiunt. In hac autem
itaque qualitate dum aer habet
moriet carnes et corpus acutissime
febres ingruunt et maxime qui
flegmatici sunt. lienteria uero mu
lieribus et quibus [illegible] complexio
humida est. Si in ad caniculam
tempore pluuiale fuit multum et hye
male uentique super ramas tem
pore [illegible] exurgunt atque au
tumpnus seperant salubris et
aliquem pueri et mulieres commo
riunt sed et senum parum quorum
cum sint in quartanam in aque
cuntur febrem deueniunt. quod si
contra hyemps austrina nimis
quam fuit pluuialis. uer autem siccum
et boreum. Mulieres pregnantes
in uere abortiunt si tunc eis pa
riendi tempus fuit. si que fetus eran
sic debilitatos atque defectos
emittunt. qui aut statim mo
riuntur aut [illegible]

lati atq; defecti hoīm lieńciam
oculoꝝ q̄ dolorem. alii catarrū d̄
capite in auricula paciunt̄ ſꝫ d̄
licatis ⁊ mulieribꝫ lieńteriam.
Jn delicatis nāq; acapite ī uē
trem deſcendit. eis aūt qui co
lerici ſunt fum̄ aſcendit ad ce
rebꝛū ⁊ curiūerat illō. Mulieꝛ̄s
eoꝝ ſemꝑ egrote multaſluxꝰ m̄
ſtruus redundat. nūquā pigreſ
cunt que uidelicet nō illis nāli
ſꝫ ex morbo contingūt. ſꝫ cū cō
ceꝑint plurime abortunt. nam
uō eaꝝ plurimū ſpaſmo ⁊ anheli
tu morbiſq; ẏleos afficiuntur.
hūc aūt locum uiri inhitātes
colica lieńtia uꝉ diſſinteriā repi
clmos. i. febris longa ⁊ uentuſ
ac emoroyꝫ affligit. pleureſis
uō aut ꝑiplemonia an cauſō
morbꝫ ue acutus. ꝓptea qui uē
tres liquidos hn̄t. oculi eoꝝ cati
a infeſtant̄ nec tn̄ forti uꝉ lō
ga niſi qn̄ ſuꝑ illos ūle accidit
morbus. modo uidelicꝫ auſtro.
aeremq; mutāte eoꝝ capita ī
nebula ⁊ fumo implēte. ⁊ ſa
endū quia ad quīquagīta ꝑ
uenerit ānos in eos acapite
reuma ipſiq; in epilēſiā cadūt
que cū aduenit totū corpꝰ ad
poſſidebis. ⁊ maxime ſi caput
ſubito calore ⁊ frigore ꝑcuciat̄
Quiſquis uō locus frigidorū
uentoꝝ locis oppoſitꝰ ſiue ortu
ꝑtinens ſiue occaſio illi uēti ſ
ūn̄ locales uenti ſūt a calidis
aut obtegīt. Aque itaq; ſūt ſic
ce graues digeri plurimum
dulces ſunt h̄itatores duri ⁊
fortes ꝗ eoꝝ cruꝛa gracilibus
tentis ūnt ꝑtinētia. Ventrū
uō inferiora hn̄t duriſſima. ſ
ſuperiora uō leuia mollia atq;
currencia. pluriūq; de colera. ñ
aūt d̄ flegmate capita ſana du
riſſima. ſꝫ ⁊ ipſi plurimū rumpūt̄
vn̄ ⁊ ernia hōnerant̄. plurimū uō
ī pleureſim. morboſq; acutos
neceſſe incidūt quia uentre con
ſtricti ſūt. ſicq; ex quacūq; mor
bo in empima ducunt̄ cuꝰ triē
certa cā corporis conſtipatio uē
tris in quibꝫ ⁊ uene rumpunt̄
ex frigiditate aque. multū come
dunt nec uō multū bibunt q̄
utrūq; ſufficē nequeūt ñ illis
actio facile ueīt. ſꝫ ſi uenerint
oculi contrepunt̄. Juuenes eoꝝ
circa ānoꝝ. xxx. etatē ꝑueńe
rint in eſtate ſanguis ꝑ nares
fluxūq; multū paciuntꝰ. ñ illi
in epilenſiam cadūt. ſi tamē ce
ciderīt fortiſſima ē aliꝰ diuciꝰ
uiuūt. q̄ quecūq; exeunt ſuꝑ
corpora eoꝝ nō infundūt. ñ do
lent h̄itus rudis ac minime
modeſti ſunt. quietū locales
morbi nūqꝰ hi morbi loci ī colꝰ
adueniūt niſi qn̄ uniūſales af
fuerint. mulieꝛ̄s ibidē ſtiles ex
frigiditate aque ⁊ ſiccitate ac
tarda digeſtione. neq; enī mē
ſtrua illis ꝓ oportuno ſꝫ ꝑua
⁊ mala adueniūt que cum cō
ceꝑint difficiles ex malignita
te aque parturiūt. neq; enim
plurimo aborciūt ꝗ̄ aū pari
unt filios lac hr̄e nequeūt ſꝫ
⁊ hec ꝓpter coagulationē ac fri
giditatē aque ⁊ aſperitate ſpaſ
mus quoq; accidit illꝰ doloꝛq;
pulmōis atq; cōſūptio. quē
greci epilentos nūcupatur. ⁊
maxime in ꝑuenēdo. ⁊ eloꝛꝫ
partꝰ difficultate q̄ uidelicet

nui ꝛ uene que in pulmone ſe
deſcribunt. pueri eoꝝ ꝛ puelle ꝛ
ex aqua certina laborant. pueri
quidem in teſticul'. ſʒ cum ado
leuerit euaneſcit ac diſſoluit
pueri tarde polluunt. de uentis.

De uentis uo calidis ꝛ frigidis
ꝛ urbibꝫ que in eis ſite ſunt ea
dē intencioē continet. Itaqꝫ de
omni urbe quecūqꝫ ē int' eſtiuū
ꝛ yemale ortū ſita queqꝫ huic
ↄtraposita ſic accipe omnis urb'
que in ortu ſolis poſita ē ſecu
rior ē quā ea que in ſeptētrioēꝫ
uel in calidi uenti ſtatu ſedꝫ. ī
illa enim calor ꝛ frigus minoā
ꝛ ſicciora morbꝫ qꝫ minō ꝛ leui
or nec nō ꝛ aqua que ſcdm ſolis
ortū ē clara leuis ꝛ hūida. nēpe
aer ibi nūq' groſſius hētur. qꝫ
nimiꝫ h aſolis preſencia p hi
betur q' ex hoc datur intelligi qꝫ
humid' ac mane groſſior d'ſpi
ſare reperit'. Ea uo que apposita
eſt in ſolis occaſu hūiditatem
ſemꝑ hʒ aeris hītanciū facies
pulcre ac lenes colores ſplēdi
di ꝑlucentes niſi hūs q'liber
aliud accidens obſiſtat. Maſcu
loꝝ uoces ſūt clare ꝛ acute. hū
uo facile naſcunt' nec obtēpe
rant gramina naſcēcia loci me
liora. aque ſalſugini ꝑtinētes
male ſūt ac nociue. aque fō
ciū ſcdm ortum ſolis exiſtenci
um omniū meliores ſūt. ſcdm
uo eoꝝ quecūqꝫ int' eſtiualem
ortum ꝛ yemalem ſūt quoꝝ ī
meliores ſūt orietis ortui ꝑti
nētes. poſita uo que int' occaſū
eſtiualem ſūt ꝛ yemalē. ſʒ ec
caꝝ omniū peiores meridiane
ſunt int' yemalē ortū ꝛ yema

lem occaſū exiſtenciū. Ille q' in
ſeptentrioē ꝑte ſunt alijs ꝛ
meliores quam illa que currit
quibus ſūt tūc ꝛ fontis hīc
ſunt aque ꝑte. de quibꝫ nimiꝫ
ſicut egritudinis hīc eis' ſicut
illa que ſue conueniunt egri
tudini eligenda ē ſi ita fecit nō
deuiat a natura. Venter dux ha
bentē aqua ſapotita leuis ꝛ cla
ra iuuat mollem ꝛ humidum
durā aūt ꝛ durā calefacit atqꝫ
ſtringit. parue aūt intelligūt
palamqꝫ delinquūt qui ſolam
aquam uentrem mollire ex ſue
ſciencie ꝑitate exiſtimāt illa
enim contra ſolutionē ē q' durā
eſt ꝛ tarde digerit'. uentrē deſic
cat poti' quā humidū reddat. A
que pluuiales leues ac ſaporate
ꝛ lucidiſſime ſūt. ꝑmū namqꝫ
ſol q' ſubtili' ac leuius ē ꝛ aeria
hendo aſſumit q' iā deprehēdiꝫ
qꝫ id q' graue ꝛ ſalſum fuit in
ſuo modo remanē uidem'. ſʒ et
ſol q' leuius ꝛ ſubtilius ē n ſo
lum de fluminibꝫ attrahit. ſʒ ꝛ
de maribꝫ ꝛ quibꝫcūqꝫ hūidis
locis humiditas namqꝫ in rebū
inuenit' nec nō ꝛ in oībꝫ q' hu
miditas ſubtili' ac leui' ē a ſo
le deſiccari ſic cōpbat'. ſiquis eī
ſedeat ul' eat ad ſolem ꝑ ptus ꝛ
ueſtimētis ſudat inequalit'. ſi u
in umbra ī equalit' qꝫ eſt longi'
a ſole remot'. ut ꝛ aque pluuia
les putreſcūt maluqꝫ exalāt odo
rem. quia eī ex multis cōgre
gate ſunt aquis ido leuiores
aliis putreſcere ſolēt ac mu
tāt. cum aūt ſol accipit eas ꝛ
in altū ſubtrahit frigeſcunt
ꝛ aeri ↄmiſcent nubium uo ſu

augmentum. cumque habitantes min
gunt quod quasi grossum in vesica re
tinetur et sibi invesicatum in la
pidem induratur. cum igitur mingere
volunt in os vesice lapidis de
scendens obstruitur et urine restan
gnat. tunc vero dolor augmentatur
quam obrem iuvenum virge pru
riunt. unde et ipsi scalpunt eas et
exornant causam illam ibidem esse putan
tes. His autem huiusmodi varia est. Si quis
vero sibi ignotam adeat urbem illius
situm inquirat oportet quomodo vide
licet erga ventos et ortum solis
posita habeatur. non enim in omnibus
hoc equaliter est septentrionalis nam
que contra meridianam est atque situs
orientalis non est sicut occidentalis.
Est etiam maximum studium adhi
bendum bonitati aquarum vel ma
lignitati aquarum si palustris
sit videlicet an stagnea aut mol
lis an grossa. an ne ab oppositis
locis decurrat sive petrosa sit
sive salsa. an [gap] dura
sed neque in terris negligentiam ha
beat. si sicca sit et inaquosa sive
humida et aquosa ac concava
ac recta utrum edita et emi
nens. Similiter autem et de inhabitancium
dieta utrum illius amabilius vel
saporosius sit potus. necne an ci
bus an quies an exercicium vel la
bor vel manducare de hiis omni
bus inquirendum est. Sciendum nam
que quia quisquis hec omnia vel
horum plurima quam diximus ignoraverit
sive quod oppidum ingrediatur
quod nunquam autem ea advenerit vel si
erit quicquam ex eo nichil illud
latebit tam de civili morbo
quam de corporum habitatorum naturis
et cuiusmodi sint morbum itaque cu

rare poterit. neque in utilitatem oppor
tune curationis errabit. nam enim
hec ignorans quicquam curare vel ar
bitrio poterit operari. postquam quasi
aliquid temporis transierit univer
salia accidentia locis in locis y
eme et estate ventura predicit
nec non et singulos morbos qui
singulis hominibus accidere debeant
ex eorum dieta nisi vero morbi ex
aeris pravitate procederent nisi
quidem universaliter sed particulariter igno
rant. Cum itaque medicus tem
perantiam aeris temporumque discordi
am prenoverit scientia sua semper
utilis et ad sanitatis ingenium
convenerunt morbi. qui vero ea
que de re altissima tractavimus ra
ta tenent et credunt noverint astro
nomiam medicine non minimam
partem esse que quippe homines premo
nent mutationem partis temporum
Sunt que civitates contraposita
sita calidis ventis eis scilicet qui in
ter ortum et occasum equinoctia
les medium tenent ea semper ab
eis incutit. aque vero illius mul
te et calide sunt atque salse cale
fiunt in estate et refrigescunt
in yeme habitancium capita hu
mida et flegmatica. ventres sem
per solubiles eorum semper defectio
possidet multo cibo vel potu
sufficere propter capitum defectionem
non possunt et ideo cito non multum
recipiunt potum quia eis mul
tus est ascensus. Que quidem civi
tas temporis universalis est similis in tem
peramento caloris et frigoris egritu
do in ea minor ac invalidior est
Similiter autem et omnis civitas inter ven
tos per caloris habentes sita. De aquis.
Hic est dictum summus que aquarum

meliores sunt vel salubriores quam
peiores plusve nocue. et quod
iuvamentis vel nocumenti eas co
mitatur que videlicet scientia multa
est ad corporee sanitatis ingeni
um. aque igitur turbulente et
stagnantes. salmares atque pa
lustres estate calide sunt et grosse
austeri odoris propterea quia non cur
runt sed permanent pluvia super
cadente atque solis splendore per
petuo eas comburente itaque nec
male sunt et absque colore. cole
ram namque generant. hec quidem in
yeme frigide congelate ac tur
bide sunt ex nivibus et eorum conge
latione quia flegmatice deve
niunt brancos et coleram peccan
tes doloresque accidit oculis ex ca
loris et siccitatis in corporibus
dominantes senibus [?] sciaticis ex de
fectu nervorum et consumptione. quorum
vero moriuntur. alii autem desiccati
lata dextra. Si enim yemps in
calida precessit et austrina tunc
corpora antea induxerunt tunc
ver autem subsequatur siccum frigi
dum et septentrionale. cumque ita
quis id supra sum quod habet cerebrum cum
revmate et tussim debent dissolu
tunc potius congelatum reddatur
atque coagulatum. postea inmina
te estate cum suo calore sic ma
gna mutatio fiat precedente acci
dunt egritudines. sed et illi civi
tati que contra solis ortum a septen
trionis ventum situm habet et aquam
saporatam prave inter alia supradicta
loca ab aeris mutatione nocetur
contra vero cuicumque habitantes aquas
salmares bibunt atque paludes
neque posita est secundum orientem nec li
berum habet odorem eis multum est

aeris mutatio nociva. Si vero
estas nimiumque calida fuerit mor
cito evanescit. Si vero pluviosis
sima extenduntur quacumque enim
morbus occasione advenit illos in
putredinem natura est communem quos
equidem morbos mollicies venies
quam greci vocant aut aqua cit
na semper consequitur quia qui ve
tria sunt non cito vel leviter nec
conveni desiccantur. Si vero estas nimis
pluviosa fuerit et austrina et autum
nus similiter yemem egram necesse est af
futuram. flegmatici senes et qui qua
draginta annorum sunt in causon.
colerici vero in pleuresim ac pe
ripleumoniam cadunt. quod si estas in
sicca et austrina autumpnus vero
pluvialis sit atque septentrionalis
in yeme dolor capitis. flagella
tioque cerebri atque tussis. rauci
tas quoque accidit et revma. quibus
dam vero typsis. sin autem septem
trionales sint tunc diebus canicule
pluat neque arcum evadunt fleg
matici et confortantur. Similiter autem et
qui humide nature sunt ac mu
lieres. colicis vero est valde nocivum
quia eorum siccitas suscipit incre
mentum. accidit itaque illis sicca
caecia [?] febrisque acuta ac diur
na. aliis vero colera nigra. que est
est ex colore rubeo subtili et a quo
so incendio quod vero grossum relin
quitur. similiter quoque de sanguine q
propter hec prenota passio consistit
in flegmaticis autem contra est. Iu
venum corpora vero mollia sec
sicca sunt et spissa sunt itaque
qui ea que predictum bene perscru
tando noverit prendere poterit pre
nunciare qui morbi venturi sunt
ex temporis immutatione. et considerando ipsam

inmutationis etiam et eius magis
que fortior sit et tempus in aliis
mortibus medicum non latere
curationem oportet neque enim [illegible]
dies .x. vel plures natalem [illegible]
fortior autem plusquam nocturna [illegible]
ratio que solis est. Mutatio et
quia mutabilior yemali et au
tumpnali est. hec vero dividens de causis
Considerando quoque et anni [illegible] et
[illegible] plena [illegible] his [illegible]
temporibus morbi prolongantur sed qui
dam magis alius vero minus. a
lii autem in aliud mutantur. De distantia asie et europe
Ostendum quod nobis est de asie et europe
distancia quoque diversitates ad in
vicem in omnibus hinc rebus nec non
et in forma. in aqua etiam parti
distare noscuntur de qua re. quia
multa sunt que referrem ad eas
que plurie sunt et fortiores re
lationes sermone redigere volo.
Asia igitur europe valde contra
ria est in omnibus nascentium hominum
tamquam de naturis in illa namque
meliora queque quam mistica sunt
atque precipua hominum vero qualitas
mansuetior atque modestior. nec
non et anime vires excellentiores ibi
quam ubi locorum sint quorum utique
omnium bona temporum cum complexio est
illius enim loci regio in medio solis
ortum est. unum inhabitantes neque ca
lore neque frigore superhabundantur
quod vero multitudo ibi terre ac ma
gnitudo maior quam veteris locorum
est tamen venitque forte est id quod natura
est complexio equalis est non tamen omnis
asie terra equalis complexionis sed natura est
que secundum civitas inter calidum et fri
gidum media ibi locata est et
complexio temperata. arbores ingen
tes et [illegible] aque [illegible] et a

que sunt de celo descendentes sive
que sunt fontibus surgentes. neque enim
nimio exardent calore neque
multa exarescunt siccitate. semi
na quoque et plante ibidem multi
plicantur. nec non et ipsa terra ubi
germinant. herbas et suarum arborum
semper fructibus vescuntur quas earum
locis suis ad alia sibi magis con
grua transplantant atque innatis
tantum prorsus sua castrata et ar
menta ideo quod nimis quieta sunt
bonum habent alimentum. homines ipsi le
nioli. nobiles habitu. carnosi cor
pore atque magis formosi parum dis
similes magnitudine vere et
pulcritudine nata loci regionis
illius et temperancia temporum medie
vernalis complexionis et consimiles
sunt. Qui ergo huiusmodi nature
sunt sollicitudini apti atque labori
non virtute sed voluntatis affectu
Et sciendo quod ex temperamento est ut
habeant animalia et eorum forme varien
tur. Egyptus quidem et [illegible]
sed vera in hec sunt [illegible] ad [illegible]
tra yemalem ortum usque illum transit
qui methotice nominatur europe similis
est. ubi enim multa temporum muta
tio illa regio agrestis et inequa
lis longos montes habens et altos
multamque arborum varietatem. ubi
non parva mutatio illic inequalis
est regio. Si quis autem hominum qua
litatem timetur et habitum quos [illegible] eo
rum excelsis montibus cumulisque
aquosis similes repperiet qualita
te. alios autem similiter parvaque aquo
sis. [illegible] vero palustri [illegible]
quod hebetem. alios qui siccitate ac gras
se. ad hanc quoque si tempora inter se va
riantur et eorum forme diverse efficiun
tur. De gente vero illa que parum iter

quieti sunt atq; modesti. s;
ē aliaq; consuetudo ē ĩ se nã;
ac sic nõ suis dñantur. quidã
g° asi nõ aliis obsecuntur. quē
admodũ heleni & trahi sibi m
etipsis fortasse dñantes illis
obtemperando discũt. pñce. qui
utiq; fortiores aĩosiores atq;
audatiores omĩbz sũt. quia
pugnatores obpugnãtes sibi
met capiunt predam. vnde &
nisse dedec⁹ cõportãt. Inueniũt
& asi diuisi quidam enĩ iusti. a
lij uõ iniusti diuisitatis tẽpor
sicut diximꝰ cãm. qui enĩ nubi
am tenent heleni edaces sũt
atq; molles pigri pugnãe ex
temperancia tempor & ibi euro
pi quedam gens trachor tra
chi tam plusquã quelibz alia
gens sibi consimiles sũt. Silr
uõ egypcij. uerz egypcij in calorē
trahi uõ uigent in frigorē. tra
trachor uiridis ē & pratosa ac
mollis. tpa eor & forme ab oĩ
gente diuise sibiq; consimiles
sunt. Regio mistra sub polo ē
in montibz. uñ septentrio su
flat & ad quã sol cum occidit e
stiuo tp̃r appinquat paruo q
dem tp̃r paruoq; calore calefa
ciẽs eam. Ad hanc aũt ueniẽ ex
calidis partibz aspirantes mi
nime puenĩẽ nisi minores at
q; frigidiores ualent. apte uõ
poli frigidi puigent ppt niuē
geluq; & aquar multitudinez
sine quibz illa montana nõ sr
ũn & inhitata desfuuntur. aer
illiꝰ regionis multociẽs in die
nebula occupat qua ppt hõiuz
forme grosse sunt & carnose. i
ta ut nec   in eis appa

reat. humidi. molles. ĩualidi
uentres humidissimi nimiũq;
currentes quos quippe disiccari
ĩpossibile ē in regione hĩ nati
& aera atq; tẽpora hñte. que eñ
corpora hũide ac frigide sũt con
plexiõis exiẽs par dissoluũt. p̃
sertim si in humida sũt & frigi
da patiẽ regione. ceter in uen
tre cibaria aut mẽbris p ut expe
diat nõ decurrũt. quia colera ru.
ad id opis deficiunt sicq; corpa
eor grassissima necẽe fiũt s; ex
figuris in utriusq; sexu mascu
lus uidelicz masculo femina uõ
femine uidelicz similes sunt.
eadem cã quia eor tp̃ra menia
sunt. nulloq; in spma cõrupit
nisi hĩdancie siue morbi acci
dens incurrat. hj itaq; gens simi
sunt & lati. quia infantulos su
os pãnos sicut egypcij nõ ĩuol
uunt q° ido fit q° sup equos firi
latis ĩaribz prestare possũt ma
sculi. & eĩ illor sẽp in curribz de
portant usq; dum ad equitan
dum puenĩũ fiũt. tp̃e fit autē
paulatĩ eor de loco ad locũ ĩcess
sus nasor eo lator iam dictuz
ē eẽ. turchor aũt gens rubeum
hẽt colorem neq; enĩ sup eos sol
cum suo ascendit calore. albe
do uõ cum a frigore incendit in
ruborẽ mutatur. hj aũt natiuã
nõ multũ ē parata filior neq;
enĩ masculina uoluntas in co
itũ fit qr & miciꝰ generãt. Quõ uõ
femine raro pariũt hinc ē qd
matrix spma accipe ul' attra
here nõ pt̃. in quo ẽ subtiliꝰ ĩ
tuerĩ opz. mĩstrua eĩ ill' nõ opor
tune. s; par postq° longuz tẽpꝰ
aduenit. vis enim matricis ex

multa eis ē corrupta grassicie.
ociose namq; delicate gentes nl
la motione inquietant. Ven
tres uō eaꝝ frigidi ⁊ humidi sē
Inquiunt magnā significanciā
subinde deprehendimꝰ. quia l
clientes ⁊ famulas frequenci
grauida mox ut ma co
iuerit concepisse inuenimꝰ
q; pfecto in illis ex multa exer
ci cōmotōe corporq; attenua
cōe euenit. multi ē cum trachi
castris similes sunt ut cohire
possunt feminas q; feminei
corporis exercicio atq; locutiōis
modo imitātes quibuscūq; ue
ne de post articulas incidūt
eis ultra prorsus ab oī gñatōe
orbantur. Illa uō altā gens eu
ropam tenē multū ad inuicē
magnitudine. longitudine
atq; forma p suoꝝ tpoꝝ uarie
tātē magna ac ualida ē ⁊ crebʳ
in calore nimio ul' yeme forti
multa quoq; pluuiā postmodꝰ
uō nebula subsequente crebʳ
uentis. hac g° diuersitate ꝑpe
tua spmatis q; coagulatō atq;
pparatio diūse fiunt. alie nāq;
coagulant̄ estate. alio uō yeme
alio q° pluuiaꝝ effluencia. ali
o aūt in nebula ul' pluuia par
ua itaq; qui europā plus ab i
uicem differūt quā qui asiaz
colunt. differunt quidē ī uultu
quā nimiꝝ forme in ipā sper
mati conceptōe ꝑ diūsitatē tpoꝝ
diūse figurant̄. ⁊ quēadmodū
in forma corporee differūt figē
ita quoq; necēē ē ei differre āī
qualitate. Sunt ⁊ eī uaciū disli
mi diuti in cultu atq; agrestis
simi. h aūt ex multa ꝯmutatōe
puruaq; stabilitate sic hītatōe
europe fortiores āī quā asie sē
quippe ac pigricia ex
aeris equalitate ꝓdūt. q qm
inequalis ē aēr ⁊ cor laboris ⁊ e
xercicij tollerāciā prestat. quiē
aūt ⁊ requies timorē ⁊ ignaui
ā. labor uō ⁊ exagitatio aīositā
tē ꝑstat ⁊ iūstē. q̄re europēses
malicia gaudent ⁊ pugīa quā
subici ul' humiliari respuētes
differūt hac ꝓ uarietate. scdo
uō. quia eidē tpe sit ꝑs alta est
⁊ magna. Illa uō parua. hec aūt
pfunditas ibi h quoq; planio
res. rursus ⁊ in tpibꝫ mutatio par
ua. simili uō modo in paruulis
uirilr aūt quicūq; si cā ⁊ altissi
mā multū quoq; aquosā habi
tant regionē. tpā quoq; multū
hūt diuersa. necesse ē q; hos for
mas hēre diūsas ad laborē duri
ciē aīoꝝ firma aspa ⁊ agrestia.
qui uō loca pfunda incolunt
⁊ ꝑtosa eos cali plusq̄ frigidi ⁊
uenti sufflant. aquas tepidas
bibunt. corpora eoꝝ nō magna
nec bñ ꝯposita sꝫ lata sūt ⁊ car
nosa. pili nigri. silr quoq; colorēs
nō albi flegmatici aut colērici
aīi nequaq̄ paciētes sūt laboris
nisi fortassis consuetudīe fiāt
nꝫ eī naturalr hoc hūt. qui aūt
flumina hūt inque pluuiales
⁊ alie confluāt aq̄. hij magis ī
columes sūt ill' ac meliores. q̄ u
ñ sꝫ potiꝰ fontes sibi sūt pigriq;
paludes sine salmaꝝ fluit unda
bibētes in usum hos multum na
tūe faciunt distare. figure sunt
q; citrini. uenē eis largus mul
tū q° splenis hēt qui in alta hi
tant regiōe equali colore atq; a

quosa eo[rum] forme ⁊ corpora bona
magna consimiles uisu atq[ue] na
tura bona temperati. audaces q[ui]
bus u[er]o terra ē macra atq[ue] subti
lis inaquosa ⁊ aspra aeris q[ue] cō
plexio intemperata. illi asperi
sunt forma ⁊ colore
quasi citrini aut nigri uacui
di rigidi ubi nimia mutatio
multaq[ue] diuersitas hitancui
forme ⁊ aīe atq[ue] nature mul
tum sunt diu[er]se. uariantur
⁊ enim nature ex uarietate
tempo[rum] deinde regionū. ex q[ui]
bus cibus ē postea u[er]o aqua[rum]
inueniunt[ur] ⁊ forme hominū
uariant[ur] s[ecundu]m qualitatem nature
regionis ubi terra ē grassa hu
mida p[er] se ⁊ aquosa calē calida
ē in estate. frigida u[er]o in yeme
t[em]p[er]ata bona ⁊ sibi conuenientia
hē hitantes crassos nec fortes
humidos in labore u[e]l exercitio nu
mine pondrātes. . ū segnes ⁊ o
tiosi. in artificiis ingenii duri
⁊ grauis. nō aūt acuti siue sō
tilis. quib[us] u[er]o regio leuis ē ⁊
p[ro]funda p[ro]fundit[ur] aūt ī yeme
⁊ incendit[ur] estate ei cō[rporis]
aspri sunt atq[ue] tenuis ad labo
rem fortes. ad īmodicā iram
ueloces. nichil illis prec[iosum] suū
uidetur. aspitan aū uicimores
quā modestie siue quieti ī ar
tificiali ingenio subtiles au
daces atq[ue] pugnaces s[un]t ⁊ regi
onis nascencia huic sūt narā
uicinia. Et sciend[um] q[uod] nature ⁊
forme multum conue[nien]te s[un]t atq[ue]
diuerse. de his aūt q[ue] dixim[us]
ita est. si quoq[ue] queras q[uod] d[e] na
turis restant illa c[on]teplare ab
his ⁊ n[on] errabis a ueritate. :.

Incipit lib[er] u[er]itatis ab ypocra
te editus.

Liber u[er]itatis ab
ypocrate edit[us]
peruenit ad nos
q[uod] cum ypocras
morti appinq[ua]
ret precepit ut
uirtutes iste ī
scripte in hoc libro ponerent[ur] ī
capsa eburnea ⁊ poneret[ur] ipsa
cum eo in sepulcro suo ne aliq[ui]s
eam detegēt. Cum uoluit ce
sar uidere sepulcrū ypocratis
peruenit ad ip[su]m ⁊ aspexit ip[su]m
ip[su]m u[er]o sepulcr[um] erat ualde ab
iectū p[re]cepit ergo ip[su]m renoua
ri ⁊ fabricari. ⁊ corpus ei[us] si in
tegr[um] inuenirent[ur] sibi deferri. cū
q[ue] foderent[ur] sepulcrū inuenta ē
in eo hec capsa eburnea ⁊ ī ea
iste uirtutes. delata ē g[o] cesari
qui in eā aspiciens miscos ami
cos suos ⁊ sibi fideli tradidit.

Incipit ypocras ⁊ dixit. q[ui]n in fa
cie infirmi fuit apostema cui
nō inuenit[ur] tactus ⁊ posita fuit
man[us] ei[us] sinistra sup[er] pect[us] suū
scias quia morit[ur] us[que] ad .xxiij.
dies. ⁊ precipue q[ua]n in p[ri]ncipio
sue egritudinis palpat. s. scēx
nares suas.

Et q[ua]n fuerit in utris[que] genib[us] in
firmi apostēata uehementia
magna. scias quia morit[ur] us[que]
ad octo dies. ⁊ precipue q[ua]n in
principio sue egritudinis fu
tauit sudore multo.

Quando fuit sup[er] uenā que est
sup[er] ceruicē que guāt soprum
pustula parua. ⁊ sup[er] ip[s]am sic
forma pulius. tūc scias q[uod] ille
infirm[us] morit[ur] in quiquagesi

mo scias quod a die quo infirmatus
est. Et signum illius est quia fuit
in principio sue egritudinis
sitis [illegible].

Quando fuerit super linguam pustula
sicut [illegible] et est nigra que est
nigra omnino aut sicut granum
[illegible] tunc scias quod patiens
eam morietur in die suo [illegible]
illo. Et signum illius est quia desiderat
in principio sue egritudinis
res calidas in naturis suis.

Quando fuerit super aliquem digitorum
pustula parva nigra similis [illegible]
et dolebit. tunc scias quia patiens
eam morietur in duobus diebus ab egritudine
sua. Et signum illius est
quia erit in egritudine sua gravius
corporis.

Qui fuerit in pollice manus sinistre
pustula parva similis fabe fusca vel
pallidi coloris que non dolet tunc scias
quod infirmus morietur in sex diebus
a principio sue egritudinis. Et
signum illius est quod in principio sue
egritudinis assellabit multus assellationibus
[illegible].

Et qui in digito medio pedis sinistri
fuerit pustula cuius color est color
[illegible]. tunc scias
quia habens eam morietur in duodecimo
die a principio sue egritudinis.
Et signum illius est quod desiderat
in principio sue egritudinis
res acrimoniam habentes desiderio
vehementi.

Quando fuerint ungues digitorum
[illegible] pallidi coloris [illegible]
pustula sanguinea tunc scias quod
habens eam morietur in quarto die a
principio sue egritudinis. Et
signum illius est quia [illegible]
[illegible] in principio incepti-

onis sue egritudinis multam
[illegible].

Et qui fuerit in pollicibus pedum [illegible]
[illegible] vehemens et [illegible]
[illegible] valde tunc scias
quia habens illam in die [illegible]
egritudinis sue [illegible]
Et signum illius est quia [illegible] in principio
inceptionis sue egritudinis
[illegible].

Quando fuerint super palpebram in-
firmi [illegible] pustule quarum una
sit nigra et alia fusca vel pallidi
coloris [illegible] ad subalbedinem [illegible]
declinans tunc scias quod habens eas
morietur in die [illegible] septimo
a principio sue egritudinis. Et
signum illius est quia erit in principio
inceptionis sue egritudinis mul-
ti sputi.

Quando fuerit super palpebram unius o-
culorum pustula sicut avellana le-
nis fusca coloris tunc scias quod habens
eam morietur in duobus diebus egritu-
dinis sue. Et signum illius est quia
in principio inceptionis sue egri-
tudinis dormiet sompnum multum
grave.

Quando currit ex naribus infirmi
sanguis trahens ad subalbedinem
vel rufedinem et apparet in manu
eius dextra pustula alba que non
dolet. tunc scias quia habens eam mo-
rietur in [illegible] die a principio in-
ceptionis sue egritudinis. Et signum
illius est quod [illegible] cibum [illegible].

Quando apparebit in dextra [illegible]
infirmi [illegible] vehemens que non
dolet tunc scias quod habens eam mo-
rietur in [illegible] quinto die sue e-
gritudinis. Et signum illius
est quia a principio inceptionis
sue egritudinis. Et signum illius

ē quia in principio inceptōis sue egritudinis inuenit pruitum uehementē ₇ desiderat comedere holera.

Qvando fuīt post aurē uel retro sinistram pustula dura ul' g̃nus alba simil' frumēto tunc scias quia habens eam moīetur in die uicesimo apūcipio sue egritudinis in illa hora ī qua apparuit pustula. ₇ sig° illius est quia mingit in pūcipio sue egritudinis urinā multā.

Qvando fuīt post aurē dextrā pustula rubea calida silis cōbustiōi ignis tunc scias quia hñs eam mouetur in septīo die aprincipio sue egritudīs. Et signum illi' ē quia uomit in principio sue egritudīs uomitū multū.

Et accidit quib'dā hōībz dolor ī sputo. ₇ cute illa, q̄ cooprit caput uirge. cum g̃ accidit illō alicui. deinde apparet in cubito .i. iunctura illa eius pustula fusca coloris. tūc scias quia mouetur in die quīto egritudinis sue. Et signū illius ē quia desiđat in inceptiōe sue egritudinis urinā bibē.

Qvando fuīt sup latus dextrū pustula nō dolens fusca colōr tunc scias quia hñs eam mouetur in die quīto egritudīs sue añ ortum solis. ₇ signum illius ē qr eīt in egritudīe sua multaz oscitationū.

Qvando fuīt in uallicul .i. sub ascella sinistra pustula fusci coloris in magnitudine citonij. tunc scias quia hñs eaȝ mouet' in quīto decimo die egritudinis sue. Et signū illi' est quia accidit ei in inceptiōe sue egritudinis sōpn' mltum grauis.

Qvando fuīnt sup calcaneū pustule multe nigre tūc scias qr infirmus mouetur in uicesimo tēio die aprincipio sue egritudinis. Et signum illi' ē quia desidat in principio sue egritudinis aerem frigidū ₇ cibos frigidos desiderio uehementi.

Qvando fuīt sup pectus sinist° pustula subalbida tūc scias qr hñs eam mouetur in quarto die sue egritudinis. ₇ signum illi' ē quia accidit ei in inceptione sue egritudinis pruritꝰ uehemens in oclis suis ū sufficiat scalpere eos.

Qvando fuerit in medio capitis pustula sicut nux nig' lenis que nō dolet tunc scias quia hñs eam mouetur ī die quadragesimo aprincipio sue egritudinis. ₇ signū illi' ē quia accidit ei in principio inceptōis sue egritudinis desiderū mollenis ₇ regulatio urine.

Qvando fuīt sub ceruice pustula ₇ in palpebra īferiori ocli sinistra pustula ₇ alba tūc scias qr paciens eas mouet' in undecimo die egritudīs sue. Et sig° illius est qr accidit ei in inceptiōe sue egritudīs delicatum cibum desiderio uehemēti.

Qvando fuīt sub mēto pustula rubea in magnitudine fabe egyptiace. tunc scias quia paciens eam mouetur in qūquagesi

mo sexto die ab inceptione sue
egritudinis. Et signū illī ē q͛
expuit in principio inceptōis
sue egritudinis sputum mul
tum.

Itē incipiūt alia secreta ypōcr̄.

Vestra ge
neris morta
lium mori
tur eger qc
adiutur ⁊ in
fragilitas
imputatur.
Ego enī
corpori ad
hibui medicinā nō spūi. tā si
oēs egritudines saluos facere po
tuissem⁹ a primo hōie adam usq͛
hodie nullus hō fuisset mortuus.
Sȝ quia oībȝ mors succedit. s
medicina ꝑpter diligenciā facta
est. Et signa futura predicere. se
u signa siue mortis ul' magno
sie. Nam satis uocant in pig
menta ul' antidota q͛ si efferēt
salutē ꝗ periculū. Sȝ pauciati cu
modacioē ut uiuē possim⁹. quia
medicina ab altissimo creata ē
⁊ quia nō timet dm̄ querit me
dicum ⁊ nō inueniet eū. mlti āt
apud medicos desperati sr̄ apud
dm̄ salui facti sūt. oportet scire
quia omīs uirt⁹ de cerebro fun
dit qͤ habitaculo in uno cerebri
est. Si fuīt medic⁹ qui dilige
re nichil adhibeat ⁊ dietā nō
sciat nec signa ꝑuidere. ⁊ dicat
tum pigmētis ⁊ antidotis cura
re sollicitat egritudines q̄s nō
pōt sanaē nec noīa eoꝝ scire.
Peritissim⁹ omīū rex hec domes
ticam sapiam in oībȝ iusserat
ypocras ut in sepulcro suo poe

retur. Sub capite anologi⁹
mediane posit⁹ erat ubi corpū
ypocras p iacebat. Transiēs iñ
cesar post mltū nō tpr̄ uidit mo
numētū ubi ypocrās posit⁹ fuerat
⁊ putauit in eo thesaurū ee iussit
illud aperire secretum. ⁊ inueīt
anologū sb̄ capite illi⁹ positum
in quo omīa secreta artis posi
ta erant. tulit ⁊ nulli iussit da
ri nisi medico pamodosio. Qͦ
scrutato inuenerūt ad dolorē ca
pitis. Si huīt quis dolorē ul'
tumorē in facie sine tussi. ⁊ si
sinistrā manū ad pect⁹ tenuerit
⁊ si nares assidue scalpit uice
simo tcio die morietur. Itē
freneticus⁹ si genas ambas rube
as hūīt ⁊ solidas cum inflacio
ne ⁊ indigestione stōi in uicesi
mo die moriet͛. h ualitudo inci
pit aures frigidis sudores frigi
dos. tria h mortē mināt͛ si ī la
bore fuerīt. ⁊ si in collo sūt ue
ne extense. ⁊ si insōpnietas fu
erit ⁊ quasi surd⁹ sit. Et si pu
bulas supra ipsas uenas igne
as ubi una alba nata fuerīt. ⁊
Et si in egritudine uaporē aū
lauac desidauīt calida. in quī
quagesimo die morietur. hec
passio ei ueniet qui calida la
uacra desiderat. Itē cui una ī
cā fuīt sub lingua illi⁹ pabula
apparuerit sicut est lenticula
quasi modica siue lauacia aū
uaporē desiderauīt. ⁊ in ea pas
sione febricitauīt ⁊ ī pollice pe
dum tumor modic⁹ ut niger
fuīt in septimo die morietur.
Itē si in febre acuta si stomach⁹
doluerit. ⁊ si in sinistro pede pu
stulā huīt in planta alteria ꝗ

equalem tmino caloris numerē
ꝛ nullū desiderium huit in .xxij.
die morit. ¶ It si piplonicus
aut sanguis de pollice emana
tus fuit aut pabula sanguinea
exierit aut si stimulauit frequen
ter aut tardius in .vij. die
moriet. ¶ It cui doluerit caput
ꝛ si in collo eius .i. in gutture
due pabule nigre fuerit nate
albi coloris. ꝛ ī pollice pedis dex
tri prurigo grandis nata fuit
an tarde urinā fecerit aut si san
guinē emisit in .vij. die mo
riet. ¶ It colera dicitur passio est
si ipsa dici nō liberabit in tercio
die morietur. ¶ It colica sig.
hec sunt sinistra umbilicū nec
pabule fuint ī dextra leua orte
in modum ciceris. una alba ali
a sublivida tercia rubea. ipso die
moriet. ¶ It cui nat⁹ fuit ī cor
pore dolor ꝛ si in supercilio sicut
auelana apparuit simul illi co
loris. ꝛ qui graue supercilium huit
in quarto die moriet. ¶ Itē si
splen doluerit ꝛ si pabule albe
in sinistra manu nate fuerint
spares ꝛ si p nares sanguis qui
spumosus cucurrerit ī .xij. die mo
rietur. ¶ Itē si aliquis passus
fuit. ꝛ sine dolore fuit ꝛ omniū
cibū desiderauit ī nono die
morietur. ¶ It qui passione
dissinterica laborat ul' passus a
lia simul addita fuit ꝛ pabula
in centra sinistra apparuit ī ma
gnitudine gēme albe. ꝛ si ei u
rina in solutione facta fuit in .ix.
die morietur. ¶ It qui saniē
uomuerit si macule ei exierit
p totū corp⁹ ꝛ qui in tumore fue
rit ꝛ p membra ei⁹ leuata fue

rint similia fabe excepto ma
lo die morietur. ¶ Item si dolo
in uesica fuit ul' strangurie
si huit ꝛ si in parte sinistra
collo caro intumuit sic ma
lum. ꝛ qui in sompno sompniatus
fuit mala de alto cadentia au
ea tenens in .vij. die moriet.
¶ It cui intestinū .i. anus foras
exierit ꝛ sine dolore fuit aut in
uentro aut si liuid⁹ fact⁹ fuit
in ipso morbo. ꝛ si oīa desidera
uerit in quinto die morietur.
¶ It in urine difficultate cui fue
rit ꝛ nimis turbida fuit. ꝛ si ī
sinistra aure in modum lenti
cule apparuit pabule. ꝛ si in
ipsa egritudine fricat sibi oclos
sepius ī .xi. die mor. ¶ It qui
emorroidas huit. si in planta pe
dis crustulas nigras huit ī vi
cesimo octauo die mor. ¶ It q
sanguinē uomuit si in gutture
pabula nigre ordeoli nata fuerit
ul' multa saliua frequentauit. ī
xx. die moriet. ¶ Itē ī uulua
si pustulas huit aut fistulas
aut cancerosa aut qualibz a
postemata si sup cuncte ꝛ umbi
licū aut circa cor aut iuxta uenā
que currit cum spina pabule ī
modum lenticule multe albe
nate fuint qui dolentes ꝛ si cupi
ditate huit dulcedis ī .xij. d. m.
¶ It d pulmonis ꝛ pleureticis sic pba
bis urinā eoꝝ q expuerit mitte
in carbonibus si fetuit nō euadet.
¶ It si uolueris in aqua sic pbabis
in mamill' .i. in nase ubi sputū
si natauit celeri⁹ moriet si affi
xuit nō morietur. ¶ It eger
in qualibz passiōe si adoracet su
sum fimauit cataplasma cum

triduo si nõ sudauit desp̃es cuz
si uo totum sudauerit ne ei sacı
as. ¶ Jtẽ si huit febres qualitati
q̃ uı̃ si spasmũ huit in ea feb̃
scias eum moriturũ. ¶ Qui spa
mũ habuerit et febrẽ nõ huit. et
postea nata fuit febris spasmũ
soluit et sanus efficit. ¶ Jtẽ si pla
gam in capite huit et spasmum
nõ huit mortẽ significat. ¶ Jtẽ si
iacens eger frequentẽ ad parie
tẽ conũtẽ mini bonũ ẽ. et si nare
acitas huit uel extenuatas o
culi concaui fuerit et excauata tẽ
pora et labia dimissa. Si habuit
aures frigidas uel ꝯtusas in una
q̃ partes malum existimat. ¶ Jtẽ
si eger indẽs illi oclos ꝯcauatos
et eos aptos q̃n dormit interoga il
lum ne forte officio uentris sit
aut ꝯsuetudine hãt oclis aptis
dormire. si ꝯsuetudie nõ fuerit
et ocls sinist̃ lacrimauit in tcio
die morẽ. ¶ Jtẽ si eger medicũ sa
lutauit et man⁹ suas sibi ad ca
put misit et pedes recolligerit
scias eum euadẽ. ¶ Jtẽ si ad egr
intrauit medic⁹ et eger ad parie
tem faciẽ suã girauit alia .d. m.
¶ Jtẽ si eger ordine suo ꝯsensũ de
derit medico significat eũ celeri
euadẽ. ¶ Jtẽ si eger insõpnietã
tẽ patitur. et sepius ad hostiũ in
tendit significat recidiuaz fa
cere. ¶ Jtẽ si uentrẽ eger sub se
fecit et stõm frigidũ huit. et nllũ
cibũ ꝯcupierit et frigidũ sudorez
huit in uno die morieť. ¶ Jtẽ
si ydropic⁹ sitim nõ huit et sanã
ꝯcupierit in quinq̃gesimo quinto
die morietur. ¶ Jtẽ pnostica ut
scias uitã febrientis camomillã
hbã collige cum floribꝫ suis ex

folus primo die q̃n sol ĩ ariete ẽ
cũ colligis tundis et fac trociscos
et sicca ad solem. Hebusq̃ repõita
et cum op⁹ fuit teras unũ trocis
cũ in olẽo et unngas totũ corp⁹ feb̃
entis et da ei bibere aquam intũ
coopiens eũ et dimitte una hõã
et considera si sudat totũ corp⁹ sci
as eum uiuẽ egrotũ. ¶ Jtẽ ad
febres initio que signa ostende
nt si cito sanabit aut cito mori
etur ille qui unctus fuit. si uõ
statiq totus sudauit. si uõ pẽi
tus nõ sudauit cito morieť. Si
suma pars corpis sudauit diu
trahitur infirmitas tamẽ sau⁹
erit. Si inferior ps sudauit plõ
gatur infirmitas sꝫ morietur.
¶ Jtẽ ẽ unctio hba camomilla q̃n
flores ht ꝑpe maturos colligit
et cum radicibꝫ suis totam herbã
tunde in pilã colata luna minu
ente ĩ. v̄. fiẽ et cum linteolo su
cum extrahe. et equis partibꝫ gro
nuali unge et in uase uitreo re
pone sigĩ. et cum op⁹ fuit unge.

Incipit liber dietarum particularium qui constat libris v. particularibus. prima de granis. secunda de fructibus. tertia de herbis. quarta de animalibus. quinta de aqua, sale, nive et vino. R.

QUONIAM LEVIMUS IN LIBRO primo universalem significationem generis ciborum et specierum eius. oportet in hoc secundo singulariter de cibo unoquoque tractare. Initium huius libri et finis de granis erit et fructibus. Capitula.

De accidentibus ciborum.
De genere tritici in substantia sua.
De diversitate tritici secundum tempus quo oritur.
De diversis triticis secundum regiones naturarum mutationibus.
De diversis triticis secundum vetustatem.
De diversis triticis secundum naturam substantialem.
De propria et essentiali natura tritici.
De pane. De diversitate farine.
De artificio panis.
De tritico. De ꝯpullis.
De grano fracto. De amido.
De zizania. De ordeo.
De milio. De panico.
De faba. De lenticula.
De robellis. De cicere.
De faseolis. De orobo.
De lupinis. De fenugreco.
De sisamo. De papavere.
De agno. De semine lini.
De ficubus. De uvis non maturatis.
De uvis maturatis.
De uvis sine carne.
De moris celsi. De prunis.
De persicis. De crisomilis.
De malis et prunis granatis.
De malis citoniis ac granatis.
De nespulis. De filocratis.
De glandibus. De castaneis.
De olivis. De oleo.
De iuiubis. De mirtillis.
De pomis corneis. Citrinis.
De citrulis. De musa.
De cannamelle. De zuccara.
De melle. De amigdalis.
De nucibus. De avelanis.
De fisticis. De pineis.
De accidentibus ciborum. capitulum primum.

Quia cibaria in sua substantia diversis subiacent accidentibus. In qualitate scilicet bono et malo. In quantitate multo et parvo. et in natura calido. humido. frigido et sicco. molli et duro. raro et spisso. Necesse est granum tritici accidentia suscipere recepture. Ideo maxime quia precipuus cibus est ad humani corporis nutrimentum et eius complexioni naturaliter simile. propterea antiqui precipue pitagoras consenserunt triticum in sua substantia diversarum existere qualitatum et quantitatum. vi. modis. primo secundum genus. secundo propter tempus in quo nascitur. tertio propter regionum naturas. quarto propter aeris qualitates. quinto propter tempus sui incrementi. sexto pro sui vetustate ac novitate. De genere tritici.

Tritici quoque genus duplex est modus. Unum enim spissum est et grave. frangi difficile. coloris exterius cetrini. interius vero albi. superficie leve et lucidum. Alterum vero rarum et leve. frangi facile. interiora eius albissima. superficies non levis. Eius quod superius diximus

spissum et graue farina et medul
la exuberancia sui corticis uincit
et furfures. Melius est faciendo si
mile quam farine. nutrimentum eius
amplius. electio a stomaco tarda. di
gestio eius dura. quoniam actionibus in
obediens est nature. et tamen ad con
fortationem nature necessarius
est cibus durius digeri. tardius
dissolui. ad sanitatis uero custo
diam non necessarius. Eius autem quod
leue est et frangi facile cibus est
leuis. digestiuus. cito dissolui
tur. furfur et cortex farinam su
perat et medullam. ideoque minus
nutrit. facilius dissoluitur. sanita
tem plus confirmat. set membrum minus
confortat.

De diuersitate tritici secundum terram

Tritici secundum locum tres sunt modi ubi nascitur. Est enim terra
crassa et pinguis atque putribilis.
Est et macra et sicca naturaliter siue
accidentaliter propter herbarum ibi nascen
tium ustionem. Est et macra et
sicca naturaliter. huic si herbarum ad
ustio adsit dupliciter macrescit.
unde et insuper nitrosa fit et salsa.
Quod in crassa igitur et pingui nas
scitur. crassius et pinguius et pon
dere grauius nutribiliusque exi
stit. Quod autem in macra et sicca na
turaliter siue accidentaliter cuius ma
cius sit et siccius leuiusque minus
nutrit. Macra uero naturaliter et
incensa pene numquam fructuum fe
rax erit. Si quod autem ferat siccissimi
et macerrimi erit. et a frumenti na
tura degeneres. medulle nichil
habebunt. Et zizania dicuntur
egressi de natura ciborum in na
turam uenenosam inciderunt.
unde et corporibus nostris ualde nocent.

De diuersitate tritici secundum regionem

Tritici ex regionum natura quatuor
sunt modi. Est enim regio nature
calide et sicce meridialis. Calide et
humide orientalis. frigide et sicce septen
trionalis. frigide et humide occiden
talis. Eius quod in calida et sicca na
scitur humores pauci sunt quibus
nutritur. calor illius est defectiuus.
quoniam regionis calor subtiles eius
deficere facit humores. corpusque rarificat.
unde caloris naturalis uis minor
est. fit etiam siccum et durum parumque
nutribile. Nati autem in calida et hu
mida humores multi sunt et hu
midi. unde causa fit defectionis ca
loris eius subtilis. Calor autem non sub
stantialis et ex aere ueniens exterius
humiditatem substantialem ex
urit. unde ut rarum et leue sit ne
cesse est. Terra que frigide et humide
nature est. necesse est ut umbrosa sit
et lutulenta. hec multiplicatior
humorum causa est quibus triticum nu
tritur. Secundum aeris qualitatem cum
que hec fit et aeris superabundat fri
giditas tenerescit granum et mol
lescit. interiora eius exterius aeris
frigiditas perforans calorem na
turalem extinguit. hec quoque medulle
minuende causa est et furfuris
augendi. Regionis frigide et sicce
cum nix habundet et glacies. aer
densissimus et frigidissimus in ea
exorti tritici interiora non pene
trat. sed exteriora claudit et spissat.
Naturalis propterea calor clausus in
terius exire non sinitur. fitque hoc cum
ut coniunctum et ponderosum me
dulle sit plurime. corticis pauci.
et perfecte nutrit et cito digeritur.

De diuersitate tritici secundum tempus quo nascitur

Tritici secundum tempus quo nasci
tur diuersi sunt modi. Aliquod quippe

moderatum tp̄s est uernale in ca
liditate 7 humiditate 7 estate. aliqn̄
qz moderatio deficit in alias qua
litates egressum ē. Aliqn̄ in mu
tio moderatum. post intemperā
tiam p̄t incorruptionē mutatur.
Si moderato triticum nascitur tp̄e
in quātitate 7 qualitate pfectū
erit et grossum. medulle plime.
corticis pauci. In imoderato exor
tum impfectum erit et macrum
et male nutriēs. Intelligimus aūt
hoc ex aeris quēadmodum exre
gionū qualitatibus diuisis. Nasci
tur tn̄ aliquādo tp̄e moderato ser
messis iam primo tp̄e grauesce
culmi superuenientibus imbribū
humectatur. exteriorq3 aeris calor
ingressus eius desiccat humidi
tatem. Fit itaq3 ex accidentibus
causis macrum 7 siccū minime
q3 nutribile. Idem patitur si eodē
tp̄e uenti calidi 7 sicci flatibus at
tractetur. De diuisitate tritici
Tritici p uetu p uetustate 7 no-
state 7 nouitate siu. ... uitate.
sit modi. Vetustum siquidem ac
longi tp̄is triticū siccum est et
parum nutrit. ad digerendum
durum ē. qz accidentalis aeris
calor eius humiditatem exhausit na
turalem. Nouum contra breuis q3
tp̄is p humiditate ac uiscosita
te sue humidū est et uiscosum.
densum. digestu durum et infla
tiuum. uentositatem 7 rugitum
uentris faciens. Si aūt ē medi
um int' uetus 7 nouum humi
ditas p tp̄e int' magnā et par
uam media ē. Exausta enī hui
ditate accidentali subtiles quidē
partem aeris calor exsiccat. ppter
rea hec spēs media ceteris lauda

bilior ē ac melior. bene enī nutrit
cito digeritur. Cū in quidē longe
est a uiscositate terre p tp̄e densi
tatem uiscositatemq3 amittit.
Aeris uō calor si accidentalem ei
humiditatem exussit. substālem
pur expedit temperauit. Sed tamē
hec plus minus ue contingunt
sm̄ qualibet tp̄m qualitatem
ul' q̄titatem. De natura tritici
Extractatis di ppria 7 cōnali.
uersitatibus tritici extrinsecus ac
cidentibus. de natura eius ppria et
cōnali subsequamur. Secūm sui na
turam substālem triticū in p̄o gradu
calidū ē et humidū. humidi 7 sicci
medium. Panis ex eo fcūs calidi
or est. calor eius in scdo gradu ē. Sit
hoc ex ignis calore 7 decoctione te
statur hec elemētorum in rebus actio.
Vbi grā. ordeum cum natā fri
gidi sint 7 humidi in .ij. gradu cor
pus men desiccatur ad solem. Orde
um et faba ppria natura sicci sūt.
si aqua coquantur humiditatem
assumunt. Si ergo siccum ex aqua hu
miditatem. humidū siccitatem
ex sole uel igne suscipit. Triticū
cetis granis nutribilius et lau
dabilius est propter similitudinē
complexionis humane. habet aūt cōe
cum aliis granis quod collatiuum
et mundificatiuū est. uel lauatiuū.
quod patet ex eius accidentibus sm̄
medicinam. Ius ē de eius farina
confectum purgatiuū est pecto
ris et pulmonis. eorumq3 lenit aspe
ritatem. idem facit si tipsanam
faciamus sicut de ordeo fieri solet
et plus ordeaceo ad tussim 7 san
guinis sputū ualet. Et si coqua
mus 7 duro supponamus apti
cum oleo dissoluit. et si aceto mix

ta 7 melle pustul' apponat' faciei
emouent. Cum ruta si coquatu
7 aqua 7 mamille supponat' du
re ꝑpt' lactis coagulatiōe: interi
in mollitionē uertet. Tempeā
ta cum suco iusquiami et cata
plasmate ex ea sup neruos fcō
humores noxios in eos descendē
prohibet. Granum masticatū apo
stemata ex rabidi canis morsu
suppositum sanat. De grano ole
um factum impetiginem 7 ser
piginem aufert. ante tn̄ coriū
locus presso fricatus panno olō
supungatur. De tenuissimo pl'
uere qui ex molendino eicitur
ius si fiat ad fluxum sanguis
et saniei p os egestum 7 emop
toicis ualet. De cortice tritici.
Cortex triticeus calidꝰ 7 siccꝰ na
ture. collatiue ac mūdificatiue
magis farina. Nutrimēti ē par
uissimi. In aqua calida positu'
7 ꝑfricatus atqꝫ colatus coctu q̄:
ue ius fiat: pectus 7 pulmonem
a uiscosis humoribꝫ curat. et si
uice aque in lac mittatur nutri
bilior fit. 7 e stōaco cito eicitū. Si
furfuris aceto mixti catapla̅ ca
lidum pustulis uulneribꝫ et sca
biei 7 tortioni umbilici adhibit'
as mundit. Si cataplasma eiu'
cum uino et aqua cocti mamil
lis ex lacte coagulato duris sup
ponatur dissoluit 7 ualet itidē ad
serpentis morsum. Tritici recen
tis 7 noui nutrimenti paruu
est 7 crudum flaticū: 7 inflati
uum: rugitum 7 dolores latibꝫ
commouet. 7 in putredinem cito
conuitur. Manifestat hoc q' iu
uenis lumbricorū cucurbitorū
q' granato assatum ad ignē ma
gis nutrit. uentositatem minu
facit 7 stipticum ē. In aqua coctū
grauissimū 7 inflatiuum. dige
ri durum. rugitū facit. humorē
densissimum 7 uiscosos generat. 7
maxime si granū est farine mi'
te furfuris parum habens. Si tn̄
bene digeritur multum nutrit.
et mēbra confortat. tarde uō ege
ritur: ꝑpt'ea cum oportet his qui
magis opibꝫ exercentur.
Panem tritico cali De pane.
diorem diximus. diuisa tn̄ eiu'
sunt nutrimēta. iiij. modis. Primo
ꝑpt' farinam un̄ fcūs ē. Scd̄o ex
artificio sui. Tertio ex igne ubi
coctus est. Quarto ꝑpt' qualitatē
qua sumitur. Farine g' modus ē
triplex. Primus in eēntia sua. Scd̄s
in qualitate molitionis. Tertiū
in breui ul' longo tp̄e a molitē.
Essencie modi sunt duo oppositi.
Est enī uiscosum 7 graue. medl'
le multe: corticis pauci. nutrimē
ti multi. durū digeri: tarde sto
macū exiens. Multitudini' nu
trimēti eius duplex ē cā. prima
q' membra quantitate mltā
ex eo recipiunt ꝑpt' medulle mi'
titudine. Scd̄a q' in eis ꝑpter ui
scositatem 7 duriciam suā diu
tius moratur. Tarditatis ei' ru'
sum electionis ei' ex stōaco uel
intestinis duplex ē causa. Vna q'
ex ea nō multā q̄titatē recipi
unt membra. iū necc̄e est ne in
testina grauata cogantur ad e
gerendum. Altū q' furfuris par
hēt quod p sui natura excolet 7 pur
get. Vn̄ rufus panis quāto mun
dior est tanto plus nutrimēti
durioris digestionis tardioris q'
egestiois est. 7 leue et rarus. fari

ne pluce. corticis plurimi. parũ
nutrit. facile digeritur et bene
egeritur. Paruitatis nutrimenti
eius duplex est causa. Prima q̃
quantitas ex eo parua membris
accidit. ppt' corticis et furfuris mul-
titudinem. Secũda q̃d mora ei' in
membris parua est. nimietas le
uitatisq; causa. Facilis aũt ejec
tionis ex intestinis bifaria ẽ rõ.
Cum enĩ parũ membra recipiãt
magna pars intestinis accidit.
vñ grauata coguntur cito ege
rere. Rursus cum colatiue sit cõ
tra nature habundantia eius fi
ale intestina excitat. Singuli
etiã duorum modorum diuidunt' in
quatuor. Est aũt cum subtili siml'
q' adempto cortice crossum et de
sum relinquitur q' simula appel
latur. Est cum crosso tenuiq; re
licto solum abiciatur furfur. Est
cum in unũ crossum furfur et
simula relinquitur. Est cum si
mula sola ablata furfur rema
net et subtile. primus uõ tercius
et q̃rtus contrarii sũt. Primus enĩ
nutribilissimus ẽ durus et ad
digerendum tardius. Quartus
minime nutrit. leuis ẽ et ad dige
rendum citius. Secũdus et tercius me
dii sũt. ¶ Diuisitas farine ex
moltione bifaria est. Est enĩ
mollis pfecte trita tota equalis
hĩ in stomaco confusio facil' est
nutrimentum plus. Est cum non
pfecte trita est. nec tota equalis.
s; parti crossa partim tenuis. h̃
itaq; ppt' moltionis diuersitatẽ
demoratur in stomacho. dura ẽ di
geri. tarda egeri. ¶ De diuersitate farine sm tp̃s.

Diuersitas farine
sm tp̃s duplex ẽ. Aut enĩ uicinũ
est moltioni. aut longinquum.
aut medium. Que uicinum tp̃is
est calefacit corpus. uentrem cõ
stipat. igneam enĩ naturam ex mo
lendini uolutione adepta ẽ. vnd'
stomachum calefacit et egestionis humi
ditatem exsiccat. Que uõ longin
qui est parum calefacit et cito
ãtõ coquitur. Que aũt medii est
tp̃is pçium ẽ media potestatis.

Panis sm ¶ De artificio panis.

Artificium sui duo sunt modi.
aut enĩ ex forma q̃titatis. aũt ex
artificio qualitatis. Forme tres
sunt. magna. parua. media. Ma
gnus panis medulle plus habẽ.
corticem subtiliorem ac diminorẽ.
et ideo cortex parũ nutrit. qa diu
re digeritur et humiditatem ege
stionis exsiccat. unde et uentrem
constipat. Medulla crossa est in
scola et humida. un ẽ inflatiua in
seorsum facta gñans. Panis paruus
et subtilis interiora ignis pfo
rat. et humiditatem medulle ex
siccat. vñ parum nutrit. et tarde
egeritur. et uentrẽ constipat. p̃
cipue si frigidus fit. et uno uel
duobus diebus a coctione lõginq'.
vñ ypocras. Panis magnus et
crossus medulle ẽ multe. nutri
menti pluris. uentrem soluit.
Panis paruus et tenuis medul
le ẽ pauce. nutrimenti pauci. ege
stio eius tarda. uentrem cõstipat.
Panis medie q̃titatis in forma
medie quoq; potestatis est.

Artifi ¶ De artificio panis in qualitate.

Artificium panis in qualitate diui
ditur in q̃tuor modis. Est panis
q̃tum expedit fermenti habẽs
et salis et bñ confectus sic opõtet
coctus. Est et panis fermentatus

.atq; nō bene confectus ⁊ in cete
ris a necessaria temp̄antia īmu
nitus. Est etiam fermētum et
sal ultra modum hn̄s. Est ⁊ ari
mus fermento et sale carens.
Qui moderatus fit ex omnibꝰ
supdictis in stōaco pfecte dige
ritur ⁊ sanguinem in corpe cla
rissimum gn̄at. vn̄ nature con
fortat actionem. ppt̄ea ɔmodu
est eis qui in quiete sūt et deliti
is. et eis quoꝝ egestio defectum
patitur seruoꝝ ut ⁊ egritudine
exeuntium. ars enī adhibita ex
ternis sufficiat nature interi la
boranti. Exercitantibꝫ aūt et la
borantibꝫ adeo inconueniens ē
ppt̄ sui subtilitatem ⁊ facilita
tem dissoluens coꝝ mēbra. pa
nis parum fermenti habēs et
salis non bn̄ coctus uiscositate
creat et crossiciem. vn̄ durior est
⁊ tardior prior; ppt̄ h̄ aptus est e
xercitantibꝫ ⁊ laborantibꝫ. habū
dantis caloris coꝝ. cui fortis
q; digōnis. Qui uō fermenti
salisq; nimis h̄t minime nut
trit nec confortat. virtus enim
sal humiditatem eiꝰ desiccat. ferm̄
tum rarificat continuitatē. hi
mus minus nutrit. citissime
digeritur. tardissime egeritur.
ppriectatem h̄t oppilationem ⁊ uē
tositatem gn̄andi. ideo oibꝫ na
turis inconueniēs ē nisi q ma
ximis laboribꝫ exercent ut me
sores ⁊ hīs raro. ¶ Ex foco unde
panis coquitur. focus duobꝰ mo
dis est diuisus. aut ex natā sui.
aut ex artifitio cocti panis. Ex
sui natura triplicꝭ. aut enim
magnus ⁊ fortis. aut debilis ⁊
lenis. aut mediocris. Magnus
et fortis desiccat et indurat exte
riora panis. Interiora panis non
bene cocta remanēt. quia cortex ue
lociter induratus non pmittit
focum interiora penetrare. ma
dida bꝫ ex cāis inlaudabilis. uel
quia cortex ē durus ⁊ n̄ nutriens
interiora sicut incensus. vel qa
et uiscosa ē mica ⁊ ita utq; indi
gestus ē diuisoꝝ humoꝝ gn̄ati
uus. duricies corticis et incēso
sui siccissimū sanguinē. parit
et constipat uentrem. viscositas
et grassicies mice humores crudos
⁊ flegmaticos facit. et solutionē
uentris adiuuat. Debilitas foci
ex defectione sui penetrare pigꝰ
scit interiora. unn̄ diutius debet
īmorari. Si enī anq̄ coctus sit ex
trinsecus uiscosus erit. fortitꝰ di
gerentibꝫ ⁊ exercitantibꝫ tm̄ no
ciuus. Si uq; decoquitur dimi
serio siccus erit ⁊ durus digeri et
stipticus. Mediocris focus tem
peratus ē quia totū penetrat pa
nis corpus equalitꝰ. Ex artifitio
duobꝫ modis. Aut enī in furno.
aut sub testo. In furno si fit sm̄
qd̄ oportet bn̄ digeritur ⁊ bn̄ pe
netrat focus totum panis corpꝰ
et mica cum cortice excoquitur.
Sub testis peior est quia focus in
una tm̄ pte opatur. altā crossa ⁊
remanet ⁊ uiscosa ⁊ ad digeren
dum ideo durus ē. Si gꝰ sepe come
datur pt̄ multū tpꝰ inflationē
et dolores generant. Similitꝰ sb
cineritius. aut sup cineres uel
carbones coctus uelocitꝰ extrinse
cus desiccatur. interius uō cros
sus remanet ⁊ uiscosus. et mlꝰ
tum cineri ⁊ terrei admiscetꝰ. ma
xime si ligna mollia sunt ⁊ cito

uentuositati. p(ro)p(ter) inflationes grauitates moltoz uisus obscuritates fiunt. De diuersitate panis.

Diuersitates panis ex qualitatibus accipiende sunt. Quoniam alius est calidus acceptus sicut qui a foco extrahitur. Alius frigidus sicut tantum eadem die comedatur. Alius post unum uel duos dies. Alius post quam est siccissimus. quia calidus magis est nutritiuus digestiuus et uentris penetratiuus. quia mollis est et cito dissoluitur. Sed tamen a stomacho et intestinis eicitur. durus accidentaliter non naturaliter a stomaco. quia in naturam non descendit inferius propter leuitatem suam ab intestinis quia tamen uenam penetrat. ut ad intestina parum descendat quod grauet ea. Accidentaliter autem quia uentrem humectat feces dissoluit. Qui eadem die comeditur minus est nutritiuus. uelociter digestionis tarde descendens. quia extrinsecus infrigidatur. et poris clausis et calore recluso interius fumus inde mouetur et exire non potest pre exterioribus oppilationibus. et reuertens inuenit aliam fumositatem quibus grossities uentositas et inflatio conficitur. et inde durus et indigestiuus et inflatiuus stomaco redditur. Qui post unum uel duos dies accipitur fortitudo interius et extra donatur. hic laudabilis est nutrimenti ad comparationem calidi minoris et uelocius dissoluitur a stomaco et intestinis cito eicitur. quia neque grossius neque uiscosius ab intestinis. quia cum duras uenas penetrat adunatus grauat intestina et eicitur. Siccissimus est et leuis et rarus causa ablate humiditatis. unde humiditatem desiccat stomaci. durior a stomaco eicitur eo quod diu oporteat immorari ut infundatur causa sue siccitatis. et inde generatur sitis propter desiccationem stomaci. et quia multa humiditas ut infundatur sed est necessaria digestioni. etiam desiccat uentrem et constipat.

Fermentum diuisis est. De fermento.

Fermentum uirtutibus compositum. calorem habet paruum et frigiditatem. uim subtilem habet uirtutem extrahendi humores ex interioribus corporis. Si cum sale et oleo temperatum carbunculis apponatur maturat et aperit. De tritico.

Triticum est grossum et uiscosum. ad digerendum durum. uentris constipatiuum. uiam epatis et splenis oppilat. lapidem in uesica generat. factum est enim ex massa azima nec sal habente nec cocta. Quando tamen digitur in corpore grossum sanguinem generat. set ex aqua ubi coquitur humiditatem adipiscitur. unde humidum et calidum est plus ad humidus uim pectus humectat et ualet ad tussim et dolorem pulmonis qui ex siccitate et caliditate natus est. Coctum cum portulaca uel bleta. uel crisolocana. uel cucurbita emoptoicis ualet. Sanis cum oleo aliquando comestum. uel amigdaleo. uel carne galline. uel pecoris uel porci et similibus bene nutrit. humores tamen uiscosos generat et oppilationes facit. Qui uult ne sibi noceat post illam accipiat mentam. aut origanum aut calamentum et merum bibat uinum. aut melliratum cum aromatibus uel zinzibere conditum. De zippulis.

Hypule grossius ē albus. ex eius
ouals epati nocet ⁊ splenem ac re
nib;. ⁊ ita p[ro]p[ter] humiditatē olei al
tera p[ro]p[ter] uiscositatē farine. ideo fla
crossum gnat et uiscositum. nec
n[on] uiam oppilat ⁊ epatis. cum
aut hec nocumenta cauet. cum eis
melle manducet. ab eis abstine
ant papule splenetici ⁊ epatici.

Granum fract **De grano fracto.**
tum ⁊ simula si cum lacte coquā
tur sanguinē laudabilem gene
rant ⁊ multū nutriūt. Si tamē
sepe sumant[ur] opilationē epatis
faciunt. duriciam splenis. lapi
dem in renib; ⁊ uesica. maxime
si renes calidi inueniantur na
turalit[er] seu accidentalit[er]. **De a**

Amidum frigidum est et **mido.**
siccum. durum ad digerendum.
digestum tñ nō malum gene
rat sanguinē. s; uiscositatem
quam hēt. p[ro]p[ter]ea asperitatem le
nit pectoris ⁊ pulmonis. solida
tiuum ē uulneris eorū. et si cū
aqua coquatur ⁊ zachara ⁊ amig
dalis multum ualet ad tussim
siccam. ⁊ ad humores tenues. et
a capite in pulmonē pectusq; la
bentes. Aliqñ coctum cum simula
bñ nutrit. et sanguinē generat
temperatum. Sepe tñ acceptum la
pidem in renib; ⁊ uesica creat p[re]
cipue si calidos inuenit renes [illegible]
naturalitē siue accidentalit[er]. repel
lit etiam humores in oculos de
fluentes ⁊ uulnera in eis nascē
tia. si oculorum mixtum sit medicinē.

Zizania nascitur **De zizania.**
int[er] triticum siccis corruptisq;
[tem]p[or]ib;. inde uim acutam habet ⁊
uenenosam. aliqñ mentem tur
bat ⁊ inebriat. Si farine ordei
misceatur [illegible] ⁊ [illegible]
m[illegible] [illegible] [illegible]
uiam ⁊ concupiscē facit. Contra [illegible]
sulphur cum aceto ⁊ aceto ad impeti
gines ualet ⁊ ad pigmenta. Cū ui
no cocta et [illegible] ⁊ li
ni semine ⁊ [illegible] la[illegible] facto
apposita dissoluit ⁊ scrophulas. Cer
te enī cum radicibus cocte [illegible]
uenib; iam putrefactis apposita
mitigat ⁊ sanat. **De ordeo.**

Ordeum frigidum est ⁊ siccum
in .i. gradu. uirtutem hēt mundi
ficatiuam ⁊ euolatiuam. plus
tñ faba exsiccat. Et p[ro]p[ter]ea nutri
mentum eius ab inflatione lumborum
est remotum. Faba uero nō similiter.
plus tñ ordeo nutrit accidentalit[er]
nō naturalit[er]. ut in .G. Ordeum ce
teris granis nutribilius et lau
dabilius est. Rufus. Triticum in
quit ⁊ ordeum nutribiliora sūt
ceteris granis ac laudabiliora. nu
tribilius tñ est triticū. Ne arbit[r]e
ris horum disputationē eē contrariam
sibi. G. enī accidentalit[er]. Rufus n[aturalit]er
intelligit subtiliter. ubi gratia. Si nu
trimentū risi ⁊ ordei preponam[us]
ordeum subtiliter nutribilius in
uenim[us]. plus enī suce ⁊ medul
le hēt. Si uero p[re]ponam[us] risum acci
dentalit[er] inuenim[us] maioris esse
nutrimenti p[ro]pter grossiciem suam
et moram in stomaco longiorē. Or
deum accidentalit[er] minus nutri
re uidetur p[ro]pt[er] digestionem citam
et faciem ex membris dissolu
tionem. G. de ordeo ⁊ faba s[ecundu]m me
dicinam dicit. quoniam temperatius
uentura sūt in multis s[ecundu]m medi
cinam in usu habentur. sicut cera
⁊ oleum in unguentis ⁊ cataplas
matib;. sic de ordeo confecto ut[ile]

us. Elixatur etiam ordeum in aqua: de
inde assatur: inde farina fit cum
zuccaro coquitur. hoc estate ad re
frigerium stomachi et epatis multum
valet. et ad sitim cum aqua tempe
ratum. sed crossum ut cum come
stio editur. sed liquidum ut mul
sa bibitur. Inde fit etiam ptisana
hoc modo. Confringatur ordeum ut
cortex auferri possit. et mensura
sumitur ordei una et aque .x. et tam
diu coquatur donec redigatur
ad unam tunc coletur et potui detur.
Valet ad sanitatem conservandam
corporisque humectandum. Sicut preter
etiam refrigerium et eo plus ap
petat acetum misceatur. Quod si
calide sit nature patiens addatur se
men papaveris albi. ptisanum sa
num est cerebro. visum clarificat
perfectum sanguinem generat. nec mi
nus quam panis nutrit. hec tipsana
sanis est carendum. Infirmis vero
diversis modis fit prout cuique con
venit. Si velis sitim extinguere
et epatis calorem bibitur ut supra
diximus. Si etiam excolativum et
mundificativum tipsanum esse volu
eris cum cortice illud coque. Si la
xativum et refrigerativum cocto
mannam suppone et mel violatum.
Si propter epatis constipationem illud
velis accipe coque simul radices
feniculi et apii. et accipe illud cum o
xizacara plurimum quod propter ventri
solutionem. G. dicit. risi accipere
non tantum quantum opinatur va
lere. non enim est stipticus nisi cortex
eius rubeus. propterea stipticum ma
gis albo est risum rubeum. Risum
naturaliter calidum est in primo gradu. sic
cum in .ii. Diversis autem modis sumi
tur et secundum unamquamque actionem i
plus minus ut mutatur. aliqui
enim terunt mola. et farinam eius
velut tritici coquunt. valet etiam
contra eos qui morsionem pati
untur in stomaco et intestinis. Sed
et qui integrum coquunt cum aqua
hoc valet ad colicam diarriam.
Alii cum lacte coquunt amigdalato. h
modo amittit constipationem sed
bene nutrit et bonum generat sangui
nem. sperma augmentat. habet tamen
proprietatem. quod si cum ipso vel ipsius
aqua lentigines laves aufert eas
et cito cutem mundificat.

De milio

Milium frigidum est in primo
gradu. siccum in .ii. Testatur hoc
lenitas et concavitas eius et unctuo
sitatis viscositatisque absentia.
nutrit minus quam omnia alia gra
na. sanguinem minimum nec lau
dabilem generant. Sue tamen gratia sicci
tatis confortat stomachum et alia cor
poris membra. ideo et ventrem con
stipat. Diascorides dicit. Milium
esse diureticum. assatum ad tortio
nem ventris doloremque calidum
suppositum valet. Causa autem nutri
menti minimi et siccitatis eius
non est eis accipiendum qui car
nem suam augmentari et pingue
facere volunt. nec eis qui laudabilem
volunt habere sanguinem. sed illis
tamen qui stomachum refrigerare volunt
et confortare. et eius superfluos de
siccare humores.

De panico

Panicum in forma et natura simile
est milio. minus tamen eo nutrit. ven
trem vero magis constipat. et acci
pitur diversis modis. et per eorum diver
sitatem suas actiones mutat. Quia
quamquam modo panico milium melius
est. Coquitur sepe aut cum pingui
aut oleo. aut sepe cum lacte. aliquando

do uō cum apozimate triticei coꝛ
ticis ⁊ amigdaleis. Coctum cū
pingui aut oleo laudabile ē. q̄ſi
ſiccitatem ſuā amittit. Saporoſi
tatem abeis boniq; nutrimēti
accipit. conſtipatōē ſua priuatᷣ
ꝑpᷣ lubricitatē ⁊ mollitiem pī
guedinis ⁊ olei. Cum lacte uō
ulᷣ apozimate ſupdicto coctū
laudabilius ē eo q̄ cum aqua
coquitur ſola. Coctionis aūt eiuſ
duo ſūt modi. Coquitur aut tanū
aut mola fractum. Sanū abla
to cortice. aut ad unam mēſurā l̄
panici menſuram. xv. apponan
tur aque. Ita coctum groſſum ē
et ad digerendum durum. nec
uentris eſt conſtipatiuum. gra
uat enī ſtōm. ⁊ ex eo integrum
eicitur ad inteſtina. ideoq; cito e
geritᷣ. Hac ḡ rōne ſtipticum nō
eſt. Sola tritum coquitur ita.
farine mūdate decuplum addi
tur aque. cumq; bis ulᷣ ter bu
lierit fricatum digitis excola
tur. Colamentum ſuſceptū donec
dureſcat excoquitur. ſicq; utilᷣ
comeditur. ⁊ ceteris ē ſubtilius.
digeriq; facilius. magis tamē
ſtipticum.

De fabis.

Fabe in natura ſua frigide ⁊ ſicci
tate diuīſe ſūt. Comedunt̄ enī
uirides nōdum meſſionis ſue
completo tp̄e. Comeduntur et
ſicce ac pfecte tp̄ibꝯ ſuis. Virideᷤ
frigide ſūt ⁊ humide in .i. ḡdu.
nutriūt multum. humores ge
nerant groſſos ⁊ crudos. Inflati
ue ſūt uentoſitatem facientes
in ſupioribꝫ uentris. ꝓpterea ual
de ſtomaco nocent. Sicce uō ſuisq;
tp̄ibꝫ pfecte frigide ſūt et ſicce
in .i. ḡ. et inlaudabile ſanguiē
creant. ordeo magis nutriūt ac
accidentalitᷣ nō naturalitᷣ du abuſ
ex cauſis. vna ꝑpᷣ ſue ſubē groſ
ſiciei et tarditate diſſolutiōis
ex mēbris. Subtilitate uō ſubſtā
tie ordei et diſſolutione ex mē
bris exit cito un̄ minus nutrit.
Secūa ꝑpᷣ ſue multitudinis uen
toſitate ⁊ groſſiciem. vn̄ carnē
inflat ⁊ dilatat. et opatur in ea
qd̄ fermentum in farina. ꝓpea
in ſupioribꝯ uentris uentoſita
tem plurimum groſſum generat
et inflatiuam. ex qua fumus a
ſcendēs cerebro nocet. ⁊ ſōpnia
multa ⁊ corrupta inducit. Cum
ḡ hec naturalitᷣ hn̄t fabe nō eiſ
aliquo coctionis modo auferri
poſſunt. vn̄ .G. fabe ſi nimis co
quantur uentoſitatem ⁊ īfla
tionem ſuā ſic̄ ordeo auferre ne
quimus. minuere tn̄ poſſumuſ.
Experimento hoc pbatur in eis qui
fabas ueteres aſſidue comedūt
declinationem patiunt̄ ⁊ infla
tionem etiā ſi tenuiſſimi fuīnt.
Itē .G. fabe ſcḋm cibum inflatio
nem faciunt ⁊ dure ſūt digerī.
ſcḋm medicinam adiuuāt humo
res exc̄are de pectore ⁊ pulmone
q̄m colamentum hn̄t. ideo nō mo
rant̄ in ſtomaco ſicut alij groſſi ci
bi. manifeſtat hoc colamentū
eaꝝ ⁊ mūdificatō qua cutē exte
rius mūdificat manuū cum e
arū farina abluitur. et ideo ad
lentigines ualet. Qui uō cutē
mūdam cupiūt ex fabaꝝ fari
na ſepe lauent. apā in mamilᷣ
ulᷣ teſticulis appoſita cataplaſ
mate facto diſſoluit. Omnia aūt
que diximus eaꝝ inſūt medul
le tantūmodo. cortici aūt nichil.

Est enī stipticum colamitum n[on]
tum h[abe]ns. vnū aliqñ fabas cum
cortice coquimus in aceto. dum
q[uod] diarriam pacientib[us] ppt defec
tionem contentiue uirtutis in
intestinis. Electior ē magna al
bi nō uetus. diu[er]sisq[ue] coquitur
modis. vnū 7 diu[er]se eius sūt ī cor
pore actiones. Sunt nāq[ue] cocte
aqua. sūt assate igne. aqua coc
te laudabiliores sunt. qm̄ aqua
eis plurimū aufert uentositati
et stosticaci. maxime si electa a
qua prior altera adiungatur.
hec etiam coctio duob[us] mo[d]is fit.
aliqñ cum cortice aliqñ sine cor
tice. Cum cortice cocte dure sūt
ad digerendū 7 inflatiue. stip
ticitas enī corticis egestionem
p[ro]hibet. mora enī diuturna in
uentre inflationem 7 uentosi
tatem gen[er]ari necc[ess]e est. Sine cor
tice cocte minus sūt inflatiue.
cito digeruntur. S[ed] si sec[un]dum uis
fiant calefactiuis reb[us] ut ē pi
per longum. z z. ol[eu]m amigda
leum. his appositis p[er]fecta est i
medicina ad coitus op[er]ationem.
Sūt qui eis uescuntur elixis. a
liquādo cū cortice aliqñ sine co.
Et de elixis idem q[uod] sup[r]adiximus
iudicamus. Comeste t[ame]n aliq[ua]ndo
cum menta. origano. cimino. 7
similib[us]. suā uentositatem et
inflationem minuūt. Assa
te uentositatem min[us] 7 inflati
onem hñt. 7 ad digerendū nō
durissime. vñ tamen si aq[ua] fun
duntur post assationem. et cū
cimino. m[en]ta. 7 origano com[m]edā
tur partem duricie amittunt.
Ysa[a]c. Fabe inquit noue uetib[us]
stomaco magis nociue sūt. Fabe r

mixte farine fenugrci cataplāte
fcō apita retro auriculas ualēt.
ad liuorem sub oculis simulter
cum rosa mixte. thure ouiq[ue] al
bumine. ad excustione[m] oc[u]lorū ca
taplasmate fcō ualēt. masticate
7 timporib[us] apposite humorib[us] a
capite in oc[u]los descendentib[us] re
sistunt. cum uino cocte si catap
plasma fiat ex eis testiculor[um] apo
stema dissoluit. Farina ear[um] pue
ror[um] apposita inguinib[us] libidine[m]
constringit. locis in quib[us] pili sr
nascitur supposite subtiles pilū
faciūt. Scisse quoq[ue] in duas p[ar]tes
cataplāte fcō morsib[us] a[n]i[m]alium
sanguinem stringūt. Ma[m]mill[arum]
lactis coagulatione[m] induritis
dissoluūt apposite. 7 lactis inbi
bent exitum. Si cū alumine et
oleo ueteri muscas scrofulas disol
uūt circa gulam. Aqua earū la
uando colorem pulchrū gignit.

De lenticula.

Lenticula fri[gid]a ē
in .i. g[radu]. sicca in .ij. Inuestigata
enī eius natura ex duob[us] contrariis
composita inuenitur. vno ī me
dulla. alto in cortice. Cortex enī
eius acuitatem h[abe]t unde uētrē
ad solutione[m] mouet. Medulla e
ius ē stiptice uirtutis conforta
tiue stom[ac]i et intestinor[um]. ad colicā
diarriam ualet. Cum lente simul
cum cortice 7 aqua fiunt cocte et
colate. electa aqua oleum cu[m] sa
le cōmisce potuiq[ue] stiptico dab[is].
Et si aqua prior electa dum co
quuntur altam adiungas solu
tionem minuit. et si cortice abla
to coquat[ur] 7 p[ri]a electa s[ecund]a additur.
melior fit ad digerendū. et ad e
gestionem colicam refrenandā
fortis. vniu[er]saliter dico nutrim[entum]

tum lentis grossum est. ad dige
rendum durum. melancolicum san
guinem generat: maxime si cum corti
ce comedatur. cerebrum fumo gros
so implet et medicus vii causa est
dolorum et formidolosorum sompni
orum. stomachum et intestina ven
tositate implet. inflationem et
constipationem facit. propterea certis
granis nichil plus nocet et pulmoni
et diafragmati. et pelliculis cere
bri. ceterisque nervis pellicularibus
proprie celorum. quia humiditatem
eorum desiccat et distemperat. sani
officit oculis quanto magis infir
mis. Sue desiccationis causa ven
trem et menstrua constipat et in
crossat ut exire non possit ex ve
na matrici. Lens itaque cum cortice
cocta. sicce est nociva spleneticis
et passionem in eis melancolicam
creat. sicut nigram morpheam. im
petiginem. serpiginem. cancrum.
elefanciam. et leoniam. Et tamen
qui humide sunt complexionis aliquando
prosunt. si sine cortice eduntur
ydropicis valent. cum cortice vero
nocent nimis propter ventositatem
quam creant. Lenticula laudabilis
est grandis et nova atque coquibi
lis. Accipitur secundum cibum et secundum
medicinam. Secundum medicinam cum
an propter contentive virtutis confor
tationem et calefactionem. an
propter ventris solutionem. Que ob
confortandam contentivam vir
tutem accipitur. vel restringendam
etiam colice egestionis cum cor
tice mundentur. et prima vi coquitur
reiecta aqua secunda accipiatur. cocta
te aceto immisceantur arnoglosse
frondes. et mala citonia. nespila
et similia. Que propter confortan

dum et calefaciendum stomacum
voluerit accepi una vice vini rusti. quod
rarissime quando conmisceatur. Pro ventris
aut dissolutione accipienda cum
bleta coquatur. aut cum blacmina.
aut cucurbita. sive molochia. Et
secundum cibum diversimode accipitur. aliquando sola
cum oleo et aceto. aliquando cum carne
recenti. aliquando cum sicca et salsa.
Que vero cum aceto et oleo minoris
est nutrimenti. Que cum carne recen
ti maioris. Que vero cum sicca et
salsa pessimus ac nocivus est cibus.
natura namque carnis sicce ipse
est grossa et digestioni dura. Contra
cum lente duplicat maliciam. vii
causa est calefactionis incensionis
que sanguinis. eamque in melan
colicos convertit humores. pessima
est maxime si cum cortice cocta
fuerit. Item ut non noceat si tem
perare volueris mundetur et aqua
prima eiecta secundam accipe et aceto
eam condias ac origano. menta. pi
pere. cimino et oleo. vel amigda
leo. aut sisameleo. Emplastro cum
mellioloto et celidonia. oleo rosaceo
ex lente cataplasmate factum in oculis
calidum patientibus apostema dissol
vitur. cum malo granato cocta. ac
rosis siccis pustulis et apostemati
nibus apposita valet. Valet iterum
ad erisipilam et fissuras in pedibus
propter frigus. Cum aqua marina si
coquatur mamillisque apposita
lac coagulatum habentibus valet.

De robilia.

Robilie fructus sunt
im. i. g. medie inter sicci et humi
dum. cortex eorum stipticus est. Cor
tice quoque mundato laudabile gene
runt chimos. nec inflationem
nec ventositatem sicut fabe faci
unt. Ad usum edendi bone sunt.

[illegible] et [illegible] in [illegible]
rapl[illegible]a ex eis [illegible] [illegible] so
[illegible] dolorem auferre maxime
si cum [illegible] sint temperate. Ius
ex illis [illegible] ex [illegible] in [illegible] ua
let ad [illegible] et ad tussim. Do
loremque lateri[illegible] et in pectore. [illegible]
te cum [illegible] et [illegible]
[illegible] febrem pacientibus prode
quo ex sanguine nascitur [illegible]
[illegible] diarrie refrigera
tionem accipe uelut illas [illegible]
una aqua [illegible] addita et
admixtis portulace ramis et su
co malorum punicorum acido et oleo
fumant eas.

De Cicere.

Cicer plurimi est nutrimenti. uentrem
humectat. urinam prouocat. men
strua mouet. uentositatem tamen
creat et inflationem. Ideoque sperma
auget. coitumque confortat. Est
cicer uinde nec completum esse sic
cum et complectum. unde ad fa
barum potest uenire [illegible] compara
tione. Eadem enim differentia que fa
barum est siccarum et uiridium. Cicer
est uiridis et sicci. Siccum duobus
modis diuiditur. Est cicer album.
est et nigrum. album calidum
est in i. gradu. humidum in medio.
Ideo nutrimentum eius maius est quam
fabarum. non tamen bonum. et ad dige
rendum durum. uentositatem et
et inflationem facit. adeo ut
carnem inflet et dilatet. et in ea
[illegible] facit quod acetum in sicco lu
to. aut fermentum in pasta. unde
qui eo utuntur fiunt pulchre cu
tis. dilatata enim et extensa caro
lucescit et clarificatur. Preterea coitui
adiuuat. quia tria sunt ad coitum
pertinentia. scilicet calorem. nutrimen
tum. et inflationem. Unde ypocras
[illegible] potestates [illegible] dulcem
atque [illegible] cum coquitur eas a
mittit et in aqua [illegible] coquitur re
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uero
[illegible] nutrit.
[illegible] humectat.
[illegible] que in te
[illegible] [illegible]
[illegible] humores crossos
dissoluit et [illegible] urinam et men
strua prouocat. uentrem humectat.
ualet yctericis et ydropicis et totius
corporis capitisque pruriginem. si ei
une lauetur serpiginemque mundi
ficat. G. habet inquit cicer quas
dam amaritudines quibus aper
tiuum est et menstrua prouocans. Sa
nitatem faciens pueris ex utero
eiciendi lumbricos. cucurbitinos
que educit. Ad yctericiam de opilatione
epatis et fellis ualet. Lapides fran
git in renibus et uesica. nocuum
tamen est renum et uesice uulneribus.
Nigrum albo calidius est. humidum
minus. propter amaritudinem eius dul
cedine manifestior est. Ideoque plus
albo in apertione epatis et splenis
atque lapidum fractura in lumbri
cis cucurbitinisque ualet. Ad epa
tis opilationem precipue si cum a
pio coquatur et radice. usque bibi
tur ipsius. In augmentatione lactis
tamen et spermatis. et urine prouocatione
album est melius [illegible] dulcedini
saporositatisque eius. olei nardini
z. v. Galbani z. i. Illudque calidum bibatur.

De fasceolis.

Fasceoli calidi in medio sedi gradu. humidi in fine.
Testatur hoc quod plurimum non perfec
te ut grana cetera possunt desic
cari. et si desiccentur non multum
temporis seruari ualent. Ideo humore

crossos inflatiuam uentositatem.
fumumque plurimum caput replē
tem. et sompnia pessima et terribi
lia faciunt et corrupta. In partes di
uiduntur duas. Sunt enim albi. sunt et
rufi. albi minus sunt calidi ma
gis humidi. unde crossius est eorum
nutrimentum. et ad digerendum du
rium. humores facit flaticos et
crossos. Deuitare uolentes crossi
ciem eorum elixent et corticibus mu
dent. et cum obsomagario oleo et
cimino ac pipere comedant. Viri
tes albi ablatis corticibus cum sale
sumantur et sinapi ac pipere. vinum
forte cum illis accipiant. Rufi
calidi sunt plus scilicet humidi minus
albis. Ideoque in suis fortiores sunt
operibus. Ius eorum ad menstrua prouo
canda uolentes. iij. ℥. accipiant
olei nardini. ʒ. v. Galbani. ʒ. i. s.
et illud calidum bibant. ⟦De orobo.⟧
Orobum calidum est in primo gradu.
siccum in ij. vnde mundificatiuum
et colatiuum est et apertiuum. Cum
tritis corticibus urinaque et eius farina
secundum uentrem humectat. urinam
et menstrua prouocat. cutemque cla
rificat. nos tamen illo plurimum assue
scant ne forte sanguinem min
gere faciant. et aliquando sangui
neam pituitam exire facit. Farina
orobi cocta cum ceposis quae sunt spes
cium yposopias vesicaeque ualet
quibus utrisque contingit ex corpus
oppilatione infirmitas. Dempta
cum vino super rabidi canis mor
sum positum ualet. Pustulas tem
perata cum melle lentiginem mun
dificat. vulneribus et apostema
tibus similiter ualet. ⟦De lupinis.⟧
Lupini in ij. gradu calidi sunt et sicci.
farina eorum cum melle temperata
et potata lumbricos extinguit. et
omni putredine uesicam expur
gat. si cum ruta bibatur et pipere
ualet spleneticis. aqua in qua cocti
fuerint lote pustule auferuntur.
Si cum myrra et melle conficiatur
et pessarium facias menstrua pro
uocat. Dulcoratorum eorum aqua cros
sum nutrimentum est et ad digeren
dum durum. humores crossos
generant. propterea nec ui habent digesti
uam sicut excolatiue. nec stipti
cam sicut confortatiue. stipticam pro
natura cibaria. Antiquorum quidam
farina inquiunt lupinorum si pilo
rum nascentium locis apponatur
eos euellendi causa est. et natos ad
imit. et renasci alios non permittat.
Aqua ubi dulcorantur cimices
si loca aspergantur moriuntur.
⟦De fenugreco.⟧ Fenugrecum
calidum est in ij. gradu. siccum in i. Farina
eius cum melle temperata si pote
tur mobilitatem facit. et siccos ab
intestinis crossosque humores ex
purgat. In aqua cocta et melle
mixta idem facit. Cum ficubus
et dactilis cocte colamentum si
recoquatur donec spissetur ieiu
nis sumptum ad dolorem pecto
ris ualet. tussimque diuturnam
crossorum ac uiscosorum humorum et
flaticorum nocumento pectus expur
gat. Farine rugge ʒ. v. cum melle
tempere si cum fenugreci bibatur
apozimate matricis aperit oppila
tionem. uiscosis cum crossisque hu
moribus purgat. et apostemata dissoluit.
⟦De sisamo.⟧ Sisamum calidum
est in i. gradu. humidum in ij. Est autem
cum cortice et sine cortice. Quod
sine cortice unctuosius est ideoque
crossius et durius digeri. quapropter

officit stomaco. prefatim neruis e
ius 7 ullis sua namque uiscosita
te eos mollit. ad defectum eos
cogit. uirtutem itē: contentiuā
digestiuamque eneruat. i fumo
sitatem humoresque colicos cito con
uertit. sitim et fastidium gene
rat. os boni odoris fetore cōtami
nat. maxime si int̄ dentes rema
neat. Cum melle sumptū minus
nocet. papue si assum comedat̄.
Q̄d cum cortice quocumque modo ac
ceptum minus nocet. Aqua ubi
sisami coquūtur frondes caput
si abluens crines elongat furfu
ribusque mundificat. Apozima si
sami menstrua puocat. Antiquorū
quidam dicit cont̄ uenenum
sisamū eē. 7 id nō impossibile e
go etiam dico. Sua eni uiscosita
te atque unctuositate poros corpo
ris opilat omēs. nec ad cor pene
trare pmittit. Diasc̄. int̄ sisame
leon 7 nucleos differentiam facit. et
sicut muscelcon ualere testatur.
G. uō id non affirmat. De pa
Papaueris due sūt spēs. pauere.
Vna agrestis altā domestica. Do
mesticam in duo diuid̄. Est enī
nigrum. est 7 album un̄ opiū
fit. album laudabilius ac nu
tribilius est nigro. quippe mi
nus est frīm. frigiditas eius ē
in .ij. g̅. Dyasc̄. de papaueribus
ait. Quidam papauere uescū
tur panī uō nutrit. et durum
est digeri. assuetis dormitionē
obliuionēque cōgenerat. Si aūt
in aqua coquatur 7 caput ablu
as temperatum sompnū 7 bonū
in febribus prestat. fit de papauē
electuariū 7 sirupus. ualēt ad
tussim que ex calidis subtilibus
que humoribus procedit. qui ex capi
te in pulmonem pectusque descē
dunt. Item ad colicam 7 diutur
nam egrōnem. Nigri g̅ uirt̄ in po
tione est nō in cibis. frigiditas eius
et siccitas in .iiij. g̅. ppea uis illi
in omnibus actionibus maior ē albo.
ꝑsertim in sompno uentrisque con
stipatiōe. maxime si syrupus illi
pluuiali aqua cōficiatur. Ideoque
cauendum ne sepe sumatur quia
assuefactū maximū cerebro stu
porem infert. 7 calor naturalis exti
guitur. Sucus aūt illius 7 lac opi
um d̄r. Et lacte tamen factum melius
est eo qd̄ ex suco fit. Papauer sil
uaticum in omnibus domesticis fo
tius est. De agno casto.
Agnus castus ē calid' 7 sicc' in .iij.
g̅. pprietas eius est defectum e
neruationemque inferre libidini.
et concupiscētiam mortificare.
inflationem aufert. spma desic
cat nō solum si in cibo et potu su
matur. s; etiam si iacenti alicui
substernatur. Vn̄ G. Athenienses
suarum tp̄e festiuitatum agnū i suis
delubris plbiacbīt. ut omēs ab
eis libidinem excluderent. Hanc
uō herbam greci pentafilon uo
cant. Nom̄ aūt supdictum .i. fy
ne agnus est. castitatis mūdi
ciam ue signat. De semine
Lini semen in .i. g̅. calidū. lini .x.
et sicci uō humidique medium. parū
nutrit. durū est digeri. inflatiuū
stō 7 nociuum. tamen diureticum ē
assum 7 cū melle acceptū melius
est. Ad tussim frigidam ualet. pec
tusque collectione flāmatica purgat.
cum melle 7 pipe mādu catum
libidinem auget. 7 apozima de
eius cum oleo rosarum clisteri facto

ad tenasmō ꝗ morsuram valet
intestinoꝝ. Si apozimati eius
c. ꝉo mulier supsedeat. apā vul
ue dissoluitur. Explicit de ḡ
nis. Incipit de fructibꝰ. ꝗ pͦ de fi
Ficus ceteris fructibꝰ lauda cib.
bilior ac nutribilior ē. humidita
tis sue causa grossos humores
generat. natura eius calida ꝗ sic
ca est. Quātitatis in caliditate
ꝗ siccitate diuse fm sui ipsiꝰ di
uersitates. Est enī domestica ē et
siluatica. Domestica alia viridi
alia sicca. viridis alia pfecte ma
tura. alia nō pfecte. Cruda nec
pfecte matura minus ē calida
magis grossa ꝓpē dnātione; te
restris ptis. habet humores la
tentes qui acutatem ei pstāt
ꝗ siccitatem in. ij. gͦ. ideoqꝫ lauda
bilis ē. vīi ypocras. ficus quāto
remotiores a siccitate tāto mi
nus calida ꝗ magis grossa. valet
hīc fm medicinas cocta. et cata
plasmate fcō scrofulas glādu
lasqꝫ dissoluit. Nitro ꝗ aceto mix
ta pustulis in capite valet. mix
ta cum melle ad morsum canis
et pustulas q̄ virosos hñt humo
res facit. Papauis agrestis fron
dibꝰ mixta ossa fracta ex vulne
ribꝰ pitat. Item cera adhibita a
postema dissoluit. Si pistata fō
mite vulneribꝰ apponat̃ sanat.
Pfecte maturata viridis ficus ī
minus calā ꝗ sicca. Calor eius ī
medio. i. gͦ. humiditas ꝗ siccitā
in ipā tempate sūt. Ex triū itaqꝫ
reꝝ compositiōe cōstat. Corticis
videlicet seminis ꝗ carnis. Semi
nis uō nutrimentū est nullum
nā eius ut arene uł lapidis. Cor
tex siccus est ut cinis. ꝓpea dim

simus est ad digerendum. Caro
nutribilior solubiliorqꝫ existit.
Sup hac. ꝺ. rase. Calorem inquit
extinguit. sitim aufert. sudorem
prouocat. Sicca uō ficus calida in
. ij. gͦ. sicca in medio pmi. quā
ob rem calefacit ꝗ sitim creat. et
in melācoliā mutatur humores.
ceteris tn̄ fructibꝰ nutribilior ē mi
nus inflat. Sꝫ si supfluos in stomā
co inuenit humores. dura fit ad di
gerendum. ad corruptionemqꝫ
mutatur. ꝗ inflationem uētosita
temqꝫ gnāt ꝗ pessimū; sāguinē
in supficie q̄ corporis pediclōs cre
at. Si aūt mūdificatū; humoribꝰ
inuenit bn̄ digerit̄ ꝗ sanguinē
laudabilem facit. corpus purgat
malis humoribꝰ. urinam prouocat.
pectus purificat. ꝗ pulmonem re
nes ꝗ uesicam grossis humoribꝰ
nō tn̄ inflationis uentositatisqꝫ
libat. Qꝫ nocumēta eiꝰ omnino ui
tat ieiunus accipiat. ꝗ post illam
calamintum mādūcet. aut amos
uł ysopum. pip. seu zinziber ꝗ si
milia. Colicus pt illam extracdu
tam sumat. Qꝰ maioris eam nu
trimēti uult accipe. uł tcō ut san
guinē laudabiliorem gnēt nu
ces simul aut amigdalis man
ducet. Item fm medicinam valet.
Si cum ysopo coquatur pectus pł
monemqꝫ mūdificat. tussem di
uturnā curat. Gargarismata cū
apozimate eiꝰ in canalibꝰ pl'mo
nis apā dissoluit. ꝗ in lacertis q
sūt in late lingue cocta cū uino
si clister fiat. valet ad dolorem
uentris qui ex grossis humoribꝰ
est. Rursus cocta cū ordeo ꝗ feni
greco cataplāte fcō apā dissol
uit. pistate ac sinapi mixte. apo

Uzima ad tincturam auctum valet.
Uva in duo dividitur. Est enim / De uva.
acerba nec maturata et matura in sui
dulcedine completa. hec digna
est appellatione uve. Acerba frigida
est in tercio gradu. sicca in .ij. Sub
stantias in se tres habet divisas. gra
norum unam. corticem aliam. humoris
terciam. Granorum sicca est et dura
conversionis nullius in egestione.
set ex stomaco integra egrediuntur
cum sua forma. pistata tamen et
farina ex eis facta si bibitur stomacum
confortat. colicam stringit ege
stionem maxime si assentur. Cortex
tex grossus et nervosus est nec con
vertitur et ideo non nutrit. humor
propter suam stipticitatem et ponti
citatem durus est digeri. confor
tativus tamen stomaci et epatis calorem
extinguit. sitim tollit. acumen
colere rubee mitigat. vomitum
egestionemque colericam stomaci
et epatis propter vim contentive de
fectionem stringit. Oculis apposi
tus palpebrarum grossos humores
attenuat et desiccat. valet iterum
ad pruriginem oculorum et aspritudinem.
Uva acerba precipit uve succum
ante dies caniculares ad solem po
ni donec spissetur ut mel. hic va
let humoribus in gulam descenden
tibus. gingivas atque auriculas si
clistere fiat valet vulneribus in
testinis. et diuturnis humori
bus ex vulva descendentibus. Uva
matura sanguinem laudabilem
facit. et ceteris fructibus quemad
modum ficus melior cibus est. plus
tamen ficus uva nutrit. Item et hec uva
substantiis composita est. ossa sunt
frigida et sicca et stiptica. granis a
cerbe uve in duricie vicina. habet
tamen acumen quoddam obiquod cito exit
a stomaco ante conversionem. Item cor
tex frigidus et siccus ad digerendum
durus. G. Cortices inquit uve et
ficus similes sunt ad digestionem du
ri. propterea uva si cum cortice simul co
matur et ossibus indurat egestionem
et ventositatem inflationemque
generant. et humores a sanguine lon
ginquos laudabili. Rursus. Gal.
ficum et uvam asserit ceteris fruc
tibus laudabiliores. non tamen dure sunt
egestionis. sed potius digestionis fa
cilis et conversionis. maxime si in sua
arbore perfecte fuerint mature.
Testantur hoc ortolani qui ficus
et uve temporibus suis bene eis utuntur.
unde pingues et clare fiunt cutis. fa
cilitate autem digestionis eorum illarum
desistentes ab usu facillime ma
cescunt. Caro quippe uve et ficus infla
tiva sunt in sui substantia et ideo comeden
tium carnes inflant. Accipiuntur autem
diversis modis. unde nutrimenta eius et
actiones in corpore sunt diverse.
Accipitur a quibusdam hora ipsa
qua ex vite colligitur. Sunt qui e
as suspendunt donec ex eis plu
rimum humoris aer eliciat. Sunt
qui eis cum musto vel sapa in
vase reponunt. hora sue carptio
nis accepte si stomacum invenerint
humoribus vacuum et cibis. et fortis
est digerere. bene digeruntur ac
bene convertuntur in sanguinem bo
num. et ventris adiuvant soluti
onem. corpusque de malis purgant
humoribus. Econtra si stomacum humorum
et escarum repente plenum. et digerere
rere est imbecille. in eo morantur. in
flationes generant ac rugitum. in
humores malos convertuntur et fu
mum plurimum nocivumque creant.

appetite et ab aere superfluo humo
re desiccate. ceteris uinis sunt lauda
biliores. et subtilibus dietis sunt co-
uenientes. ab inflatione longe
sunt et fumositate nec stiptice
tamen sunt nec solubiles. In mushi
misse uel sapam crosse diete sunt
et stomaco minus conuenientes.
et a tenui dieta longinque. uen
tositates inflationesque producunt
propter extraneos humores ex mu
sto uel sapa assumptos. Que sine
carne humores laudabiliores fa
ciunt minus tamen carne nutriunt
et cito digeruntur. Idcirco uue
que carnis plurime sunt quam hu
moris nutribiliores dinoscuntur
extitisse eis que humoris quam car
nis plus habent. Item uue modis
aliis sunt diuerse. aut sapore. aut
calore. aut subtilitate. aut crossi
tudine. Sapor alius est aquosus
uicinus acerbitati. alius crossus
et dulcis mellique uicinus. alius
medius id est uinei saporis. Crossus
et dulcis calidior est. et sitim for
tius generat. crossiorisque nutrimen
ti ad digerendum durior. et infla
tionem facit et rugitum. opilati
onem splenis et epatis. Subtilis
et aquosus frigidior et digestione
leuior. confortatiuus stomachi et mun
dificatiuus a colicis humoribus
sitim mitigat et conueniens
temperatis complexionibus. Medius
qui uidelicet uinei est saporis me
lius est inter crossum et subtilem.
Sicut enim medius saporum ita
et potestatum. De diuersitate
Diuersitates uue in colore uue.
quadrifaria diuiduntur. In al
bum scilicet quod clarius est et aquosius
modicam carnis habens. cortices
subtiles. ossa exigua. In nigrum
qui carnis crosse est et corticis hu
moris pauci. ossium ingentium.
In citrinum et rufum superiorum
medios. Alba uua leuiter nutrit
facile digeritur. uenas cito perfo
rat. urinam prouocat. Nigra durior
est digestione sed confortatiua stomachi.
urinam non prouocat. tamen si bene di
geratur nutrimentum plurimum pre
stat. Rufa uel citrina media sunt
pertinentiarum ut inquit Aristotiles. Alba uua
subtilis minus nutrit. et cito di
geritur. quamobrem uini est ebrietas
uelociter transit. Nigra crossa nu
trimenti est plurimi sed tarde dige
stionis. Idcirco uini eius ebrietas in
sero discedit. Rufa uel citrina ha
rum sunt medie. Cuiuscumque autem
uini ebrietas cito uenit uelociter
etiam transit. et cuiuscumque tarde di
u manet. tardeque recedit. Passum
est ad comparationem uiridis
uue ut ficus sicca ad compara
tionem uiridis leuior est autem ficus.
Diuisum tamen est tribus modis. Est enim
dulce perfectum in dulcedine. est
acerbitatem habens. est ponticitatem
continens et asperitatem. Hi dua
bus uirtutibus compositum est. Vna
maturandi et dissoluendi. altera
stringendi et confortandi. Confor
tatio procedit ex ossibus. Dulce calidius
est et humidius maxime si nigrum
sit. et medium est inter mollitiuum
et constipatiuum. Si malos in
ueniat humores in stomacho tempe
rat et mitigat morsionem. perfectum
si carnosum sit et corticis tenu
is. exiguorum autem ossium. huiusmodi
ad dolorem ualet pectoris et pul
monis. tussim mitigat. renes
mundat et uesicam. Incommodum

tiv est epati et splen precipue si acro
sitatem et dulcedinem habent. passum
autem acerbitatem habens minus nu
trit. et dulci frigidius est. minus
quam humidum. maxime si album
sit. ideo stomachum confortat. calorem
extinguit. ventrem constipat.
Passum diversis modis accipitur
cum ossibus scilicet et sine eis. Sine ossi
bus comodum est tussientibus et ad
pectoris dolorem. pulmonis. renum
et vesice. ventrem dissolvit. sed epati
nocet et splen presertum si diarriam
habent. Cum ossibus acceptum stomachum
confortat. splenem et epar et ma
xime si acetum habeant et cime
parvam. ossa vero magna.

Ex moris celsi.

Mora celsi duorum sunt
modorum. aut enim crudi non
matura acria. aut matura perfec
te dulcia. Acria nec matura fri
gida sunt et sicca. vim habent stipticam
confortativam stomachi et intestinorum
ventrem constipant. propterea huiusmodi
desiccata multum valent ad diar
riam et dissinteriam maxime si
colerice sint. Item eorum succus ad
dolorem gutturis vel faucium.
vel uvule multum valet. maxime
si coctus sit cum sapa et modico zu
cari. Matura ac dulcia ad calo
rem pertinent et humiditatem.
plus tamen ad humiditatem quare cito
a stomacho eiciuntur. ventrem hu
mectant. urinam provocant. Si tamen
cibum acceptum ante se in stomaco
invenerint et eis obsistentibus com
morantur in corruptionem convertun
tur et ideo nocent ac capiti. Si autem
stomacum vacuum invenerint bene
digeruntur sed parum nutriunt. Ieiu
nis accepta perfrigerata in aquam
frigidam aut in nive refrigera
ta sunt valde. sitim auferunt in
censumque calorem extingunt.

Ex radice mori.

Radix mori cum
aqua cocta et potata ventrem hu
mectat. lumbricos et cucurbitinos
excludit. Similiter frondes et radix si
coquantur simul et aqua eorum retine
atur in ore ad dolorem dentium va
let. Si autem cum vino coquantur et gar
garismus fiat valet. et obstat hu
moribus ad uvulam et guttur descen
dentibus. pistata mori radix in a
ceto ponatur et ad solem .xiiij. die
bus relinquatur desiccata rediga
tur in pulverem. hec dentes perfora
tos aut putrefactos apposita evel

Ex prunis.

Pruna prunorum vel
nutrimentum eorum duplex est modus. Sunt
enim alba et nigra. alba dura sunt
digeri. nociva stomacho. exiguum solu
tiva. hec enim grossa sunt. comedi
non debent nisi cum grandia fu
erint et bene matura. Item pruna
nigra bifariam discernuntur in do
mesticum et agreste. Rursum do
mestica triplex est. nigrum perfecte
maturum dulce. Crudum durum.
viride ponticum. Rursus medie
maturitati et crudi in sapore quarum
habens acetum. Nigrum itaque perfec
te maturitati et dulce minus est
frigidum magis humidum. frigiditas
eius in primi gradus initio. hu
miditas in fine. stomachum humectat
et mollit. ventrem dissolvit. colera
rubeam purgat. Si sepe tamen sumatur
nimium stomaco nocet. Crudum durum
viride et ponticum pessimum est in
cibo et medicina. Durum enim et
stomaco nocivum minime nutrit.
atque fatigat. Rursum nigro fri
gidius est humidum minus. Ideoque re
frigerat minus. Optima sunt

carnosa corticas subtiles et in sapore quendam acredinem cum ponticitate habentia. Ante cibum sumpta non nocent. Agrestia nimium stiptica valent ad diarriam et dissinteriam. Gummi eius valere quidam dicunt ad lapidem in vesica si cum vino accipiatur. Si autem cum aceto temperetur ad impetiginem valet.

De cerasis.

Cerasa sunt qualia pruna matura.

De crisomilis.

Crisomila frigida sunt in .ii. gradu et humida. cito convertibilia. grossum flegma generant et viscosum in concavitate epatis et splenis. Ideo diuturne causa sunt febris. Hec omnibus modis sunt pessima. ideo ante cibum semper uti debent stomaco inanito. Post cibum enim pleno stomaco in superioribus natant et in aciditatem cito putredinemque convertuntur. Si igitur nocumenta eorum cavere cupimus ieiuni accipiamus et post illa anisum. masticem et vinum vetus. Autem odoriferum oleum ex nucleis eius expressum valet emoroidis.

De persicis.

Persica frigida sunt et humida in .ii. gradu. plurimum similia crisomilis. Sed saporiora stomacho convenientia. Non enim convertuntur ut crisomila. Crisomilis similia, quia eodem modo flegmata generant. Persica ieiunis stomaco vacuo sunt edenda et post vinum vetus odoriferum potandum. Persica in duo dividuntur. Est enim grande album et pilosum ruboris [illegible] quidam. Est parvum lene rufum vel citrinum. Grande sapore dulcius acredineque carens. humiditate humidius est ac viscosius quare convertibile est in flegma grossum et putredinem. Manifestatur in hoc quod si persicum ferro incisum per paululum naribus apponas odorem quasi putredinis senties. Parvum cum vetus est a conversione longinquius. Frondium eius sucus potatus lumbricos et ascarides eicit. Idem facit si ex eo cataplasma feceris umbilico. Si autem apponas [illegible] vermes cadunt. Medulla nucleorum persici cum cimino trita et albumine ovi collecta capitis dolorem aufert cataplasmata.

De malis. piris. granatis. citro

Hec poma in[1] **nus universaliter** duo dividuntur. In completum perfectum in sua arbore maturatum. et in crudum non maturatum durum et ligneum. Crudum male nutrit et stomaco nocet dolorem generat propter laborem quem stomaco efficit ex quo eiectum venas ut oportet non penetrat. Assuefactio eorum causa sunt febris diuturne. durum dissolutum quod de ceteris dure intelligendum est fructibus qui non sunt perfecte in suis arboribus maturati. Perfecte maturatum in sua arbore diversum est per suorum diversitatem saporum. Est enim ponticum. est et stipticum. Rursus est acetosum. est dulce. est sine sapore. Ponticum subtrahi frigidum est et siccum terrestris conveniens eis quorum stomaco calor et humiditas dominatur. Quoniam in ponticitatis sue subtrahi stomachum premit et humiditas eius plurimum inferiora deponit et quod remanet exsiccat. Quare stomachum confortat et intestina. In se tamen crassum est digestioni durum. tarde penetrat venas. inflationem facit nervis nocet. hec est natura eius in corpore suo. Liquor vero eius laudabilior est subtilior ac le

vior. Idcirco sto

inor. ideirco stomachum confortat et in
testina. ualet ad sanguinis fluxum
dissinteriam colicam. egestionem
et uomitum. propter pomorum hui-
usmodi succum oportet mandendo
exprimi. carnem autem plurima aut
ingeniari quomodo eorum duricia et
asperitas auferatur. hoc itaque tri-
bus modis fit. aut illud elixando in
aqua. aut ex aqua humiditatem
attrahat et mollitiem. aut super
fumum aque calide suspendendo ut
maturetur et humectetur. aut dis-
sectum per medium granis et inte-
rioribus duris electis eorum loco mel
et zuccarum reponendo. aut secundum
naturam patientium et accipientium
ita commixtum pasta est induendum
et in cinere calido aut in prunis est
dimittendum donec pasta exterius
coquatur. huiusmodi ars mollitiem
ei prestat ac maturitatem. suae sapo-
rositatem. et ad digerendum ue-
locitatem. nocivitatemque eius in
neruis aufert. stiptica uero substantia
terrestris est et sicca. et aquositatem
habet. propterea frigiditas est maioris quam
siccitatis. liquor quippe eius supe-
riora subtilior et corpus eius molli-
us. quare quod convenit ei stomacho cui non
multa humiditas dominatur. uis
namque eius debilis est humidita-
ti plurime repugnare. ideirco ac-
tio eius ad confortationem stomachi
et uentris constrictionem egestionis
ac uomitus. Item ad confortationem
appetitiua uel digestiua sua uis
est sine labore nature. acetosi
nature dominatur aquosa subtilitas cum
tempus exiguo. hec de ea frigiditas eius
ac siccitas temperatiores sunt stipti-
co propter uiuacitatem liquoris ac-
ne nature. inde humores generat

frigidos tenuissimos penetrabiles.
actio eius composita quoniam constringit
et confortat stomachum. et uentrem et
egestionem colicam et uomitum
inhibet. hec cum sua stipticitate ope-
ratur. cum frigiditate uero et tenuita-
te liquoris sitim extinguit. et acu-
men colere rubee. cum acetosita-
te cardiacis uires colice auferunt.
et humores grossos qui calidi non
sunt in stomacho destruit. et chimos gros-
sos et dulces quorum dulcedo sine a-
cumine existit. humores grossos di-
uidit. egestionem humectat et ex-
pellit. dulces uero chimos attenu-
at ut totum corpus ualeant penetra-
re. huiusmodi poma et ante cibum et
post cibum omnia possunt comedi preter
pira sola quemadmodum dyascorides assentit.
Quoniam ante cibum pira nociua sunt.
de his autem in loco suo tractabimus.

De cotoniis.

Cotonia et mala
granata ante cibum cum sint stip-
tica. aut pontica aut acetosa sto-
machum confortant subtilium et intesti-
norum. egestionem colicam auferunt
motionemque intestinorum. post cibum
autem ex superioribus ad inferiora depo-
nunt escas. et fumum salientem ad
caput. uomitumque colice. dulcium
substantia nature complexionum. aquosa ac
temperata caloris aliquid obtinet.
ideo parum refrigerat. et stomachum
exigue confortat. quare stomacho calido
aut molli non conuenit. nociua est
qui colicam egestionem et uomi-
tum habent. nam sapora pessima sunt
in omnibus qualitatibus quia nature
frigide sunt et humide. magis autem
humide quam sicce. propterea nec post cibum
nec secundum medicinam ualent. nec
saporitatem quippe habent ut expe-
dit cibo. nec uiuacitatem ut medi-

ana. quoniam pontica non sunt ut stomachum
confortent. nec accida ut acumen
colere extinguant et vomitum.
egestionemque inhibeant. nec dul
cedine ut nutriant. sed humores
flaticos. crudos et pessimos gignunt.
Quoniam igitur de malis. piris. cito
niis. et granatis universaliter dixi
mus. de singulis particulariter dicetur.

De diversitate malorum.

Cum in natura
et in substantia sua mala sint
diversa. quoniam quidem quedam pon
tica sunt terrestriaque. quedam stip
tica et terrestri composita et aquosa.
rursus dulcia quatuor media qua
litatis. rursus in sapore aquosa.
necesse est utique frondes quoque ac ra
mos corticesque eorum pariter esse di
versa. Pontica itaque et stiptica fri
gidiora sunt et grossiora. et ad di
gerendum tardiora. magis autem
confortativa sunt stomachi. et constric
tiva egestionis. Porro accetosa quoniam
ceteris minus sicca sunt necesse
est ut subtiliora sint ac penetrabi
liora. quare acumen colere rubee exti
guunt. defectionem cordis ex calore
confortant. sitim mitigant. preterea
stomachum confortant. vim appetitivam
excitant. egestionem vomitumque
colericum inhibent. maxime vero
si ieiunus accipiantur. quia cibi
autem comesti eam prohibent ad locum de
coctionis descendere. et ideo in supe
rioribus natant. os etiam stomachi supe
rius comprimendo inferius rela
xando solutionem faciunt. In huiusmodi
accidis pontica stipticaque sunt
fortiora accidis. habent etiam accidi
proprietatem a stipticis ponticisque
discretam. Si enim in stomacho humorem
grossos nec non et frigidos inveni
ant dissolvunt ac dividunt. et ad in
feriora deponunt et expellunt. Rursus
si chimos dulces nec acutos nec
grossos repererint acuunt et viam
faciunt totum penetrandi corpus.
Sirupus ex eisdem confectus in
tem valet. Dulcia vero que tempe
rata sunt et inter quatuor qualita
tes media frigido stomacho minore
nocent. Ad constrictionem sive laxa
tionem ventris vi manifesta non
utuntur. Sunt autem alia inter dulce et
accidum media. huiusmodi muza ap
pellantur. Actio vero eorum media est dul
cis et accidi. ad sitim tamen mitigan
dum colereque rubee extinguendum
acumen. accido est vicina. Cardiace vero
que ex calore contingunt palam
prodest propter vinceum saporem quem
habent. Insipora vero eo quod illis aquo
sa humiditas dominatur nec sapori
tatem habent nec vivacitatem. ideo
eo abhominabilia sunt et fastidium
faciunt. nec stomachum confortant nec
ventrem solvunt. Frondes et rami
corticesque eorum que stiptica sunt et
accida confortativa sunt stomachi. vulne
ra solidant. humores malos ad ea
currentes inhibent.

De cotoniis.

Cotonia generaliter in duo dividuntur.
In perfecte videlicet maturatum.
et crudum ligneum. Crudum ita
que ligneum pessimum est quia gros
sum est et terrestre. durum ad digeren
dum. humores grosses ac duros i
generat. sed nichil nutrit. Ideo ca
vitari oportet. Maturatum uni
versaliter frigidum est in fine primi gradus.
sicci in medio secundi. propterea pontica
tas ac stipticitas maior est quam in
ceteris malis. Ideo valet ad sangui
nis fluxum et egestionem ac vomi
tum. confortativum est stomachi si in eo
multum moretur. tamen acceptum

fastidium facit. p̄stamq; p̄t ci
bum. ⁊ maxime si cibus uiscosi
sit. an crossius. Rursus cotonia
sp̄aliter diuiduntur in .vij. In pon
ticum. stipticum. acetosum. mu
zum. dulce. aquosum. uł insapo
rosum. Ponticum uero cetis grossi
ac terrestrius. digeri durius. ma
gis comprimens m̄bra maxime
neruosa. quia caro eius pessima
est. multitudine quippe sue com
pressionis diuidit membra q̄si
acute retracens. Jdeo physici sic
acumen illud accidentaliter asse
runt. p̄pter assuescentibus colicā
generāt passionem. doloremq; ner
uorum. veruntamen liquor ei⁹ nō similit̄
ser stōm confortat. urinam pro
uocat. egestionem uomitumq;
colericum stringit. ad fluxum
sanguinis ualet. hac de cā succi
comedendo exprimi oportet. car
nem aūt ei⁹ pici. aut carnem in
gemari ut eius duricies uł aspe
ritas auferatur. aut elixando aū
sup aquā calidam apponendo. a
ut scisso mel reponendo duriori
bus electis ut supradixim⁹. Stipti
ci uero natura et actio uicina est
pontico. debilior tñ. tenuior nāq;
est liquor ipsis. Jdeo illud ponti
co ut p̄cipimus cōfecto cōtulit.
G. acidum subtilissimū ē ⁊ pene
trabili⁹ ideo sitim extinguit et a
cumen colere rubee. cardiaci ex
calore ualet. egestioni uomitum
q; colico. urinam puocat. uī appe
titiuā auget. Odor ei⁹ uomitum
colericum cohibet. Succus ei⁹ post
uinum bibitum fumū uiniq;
salientem ad caput deponit. Ꝯp̄s
sione uero sui uentrem dissoluit.
vñ post uinū multū accept⁹ in

laudabilis est. Stomaci ē supiora
comprimens indigestas escas cru
dasq; deponit. Dulce temperatum
quidam caloris hēt. vñ uis ei⁹ ma
nifesta non ē materie sitim exti
guendi aut calorem. Muzum me
dium ē acidi ⁊ dulcis. ideo nec sol
uendi nec uentris constringendi
uirtutem hēt. Differētia muzi et ac
cidi ea ē que pontici ⁊ stiptici. De
aquoso uł saporo sufficiat superi⁹
in uniūsali dieta disputasse. Dif
ferentia malorum ac cotoniorum. p̄pri
etas duplex ē cotaniorum. vna qđ
cum stipticitate sua ē diuretica.
altera qđ nō in corruptioē muta
tur in stōaco. Mala aūt ideo corrū
puntur in stō. quia humiditatis
supflue sūt ⁊ crude. Si cotana ac
cipias mūdificato stōaco cibis et
humoribus uentrem stringūt stōm
q; confortant. vñ Ruffus. Cotana
non conuertunt̄ in stomachū in
firmis. q̄to magis in sanis. Diuer
se tñ eorum sūt actiones p̄ diuersis
tpībus acceptiōis. quia si stō cibis
uacuo ⁊ humoribus puro accipiāt̄
confortāt et prosunt ad stringē
dum solutionem et uomitum.
et sanguinis fluxū. ⁊ urinam p
uocant. Si uero stōaco cibis pleno
accipiant̄ p̄manēt uatancia in
supioribus stō. os q; ei⁹ confortant.
et exprimunt supiora ei⁹ atq; cibū
uelocit̄ deponūt. magisq; ita ac
cepta ad stringendum uomitum
prosūt p̄pt̄ oris stōi confortatioē.
⁊ p̄pea stiptica oīa post cibū accep
ta solutionem faciunt. p̄pt̄ supe
riorum stōi constrictioē ⁊ inferiorum
dilatationē. Qui aūt cotana no
lunt p̄pt̄ stōm confortandum et
egestionem stringendam accipe

ieiuni accipiant stomaco inanito.
Cum uero propter egestionem laxandi.
et stomachum euacuandum post cibum ac-
cipiant non tamen multe quantitatis
quoniam si multum accipiant grauant.
et egestioni repugnant. Solent qui-
dam reprehendere et contradicere
quod in cetris mala non item iudica-
mus de eorum uirtute iuditium. Quibus
respondemus. quia humiditatem malam
habent superfluam et crudam. nec
bene digestam. sed eius propter lubrici-
tatem. nec sinit stomachum expellere.
exprimere. et confortare. Eligenda
sunt igitur coctana parua et bene
rotunda et odorifera. ut dicit Ruffus.

De piris.

Pirorum frondes et rami
solummodo stiptica sunt. Pirorum autem
stipticitas cum aquosa dulcedi-
ne mixta est. Diuiduntur autem in
duo. domesticum scilicet et siluestre. Do-
mesticum quod est ponticum et crudum.
grossum et durum. nec potest. nec
saporis est boni. Domesticum autem in
primo gradu est frigidum. siccum in secundo. ge-
nerat in stomacho laudatiorem
humorem quam mala et coctana. propter te-
peramentum suum diuisum. tamen
est et secundum saporem et secundum complexiones
suas. Cum quidem est ponticum terre-
stre et grossum et est stipticum com-
positum ex aerea substantia et terrestri pri-
ua. et est dulce temperatum ad calo-
rem quendam pertinens et aquosum
et insaporum. Ponticum autem ceteris
minus nutrit. sed plus egestionis
ceteris facit. uomitumque colicum stri-
git. magisque stomachum et intestina
confortat. pro sua tamen asperitate et
grossitudine uel duritia nocet ner-
uis stomachi. unde nos oportet ingenia-
re ut mollescat et asperitate careat
tat. ut uidelicet aut elixetur. aut

supra aque calide fumum suspen-
datur. ut natura asperitatem dum-
taxat deserat suam. aut opertum
pasta assetur. aut cum melle condi-
atur in frustra concisum secundum com-
plexionem accipientis. Quare autem
dicat. pira ieiunis nociua esse. nec
quare nec quomodo exposuit. neque quod
eorum genus. Nos autem dicimus quia di-
ascorides uituperauit pira ieiunis ac-
cepta. si non secundum necessitatem et me-
dicinam sed secundum gule appetitum usque
ad saturitatem sumantur. precipue
si pontica sint. quorum proprietas si mul-
tum ieiunis accipiatur colericam
generat passionem duram et
incurabilem. maxime si crebro as-
suescant. Quod si secundum medicinam ieiu-
nis melius quam saturis comedun-
tur. Saturis enim solubiliora sunt.
et stomachum debilitant propter superiorum stomachi
expressionem et pressionem conten-
tiue uirtutis inferiorum. Stiptica
uero quia ex terrea et aquosa et ae-
rea substantia sunt composita. subtiliora
sunt et temperatiora magis nutriunt.
ideoque stomaco minus nocent. neque hys
necesse est ingeniari sicut ponticis.
Dulcium uero quod acetositati pertinet
subtilius ac leuius est stomacoque
facilius ad digerendum. Acrum etiam
colere rubee extinguit. et sitim
aufert. proinde ad uomitum quam ad
egestionem cohibendam laudabi-
lius est. Ponticum plus illo stipticum
est. In hoc sophiste argumentantur.
cum sitim pontica non extinguant
cum frigidiora sint multis. et natura
sit frigidioris sitim extinguere
quibus respondemus. Tribus de causis o-
ritur sitis. aut ex siccitate in qui-
busdam membris remotis a stomaco
propter caloris ignei uim illis inser-

tam. aut ex calore nimio in ipso
stomaco. aut ex salso vel nitroso fla
te. Ex quecumque vero horum extiterit mu
zum utilius est et laudabilius quia
liquor eius tenuis est et acrius in
sapore gratius. Si autem in membris
preter stomacum ex nimio calore
nascatur liquor acidi tenuis a
perit et perforat concava membro
rum et ad eum usque locum pene
trans ubi calor latet vim incen
dii extinguit et sitim mitigat.
Rursus si ex calore stomachi sitis in
ardeat et movetur et dissipatur liquor
acidi atque calorem eius ubicumque
sit mitigat. Item si ex salso et
flegmate oriatur per tenuitatem
suam liquor acidi flegma dividit
eique commixtus salsuginem dimi
dit. Sicque fit sitis causa extinguen
de. Quoniam aciditas salsugini op
posita est. oppositorum autem in fisica
semper opposita sunt sicut in prima
huius libri parte ostendimus. Pon
ticum vero non similiter. liquor vero
eius gravis est et durus digestioni. unde
perforare nequit et pervenire ad locum
sitis. propterea si ex calore preter a sto
macho in membris oriatur sitis
et eo liquor pontici nequeat per
venire auget calorem atque sitim.
Si autem ex calore in stomacho generetur
ponticitas fumum desiccat et cogit
unde fit causa augende sitis. Si vero ru
sus ex salso fit flate cogit ponti
citas partes flatis. solumque pro
hibent. et ita fit causa augendi
flatice actionis. De piris dulcibus

Pira dulcia temperate complexionis sunt. quia minus ceteris
frigida sunt. quapropter calefaciunt et
augent digestionem. valentque in his
qui in stomacho frigidi sunt et sicci. propter

tas eis inest huiusmodi. quin si cum fu
gis coquantur omnem auferunt le
sionem. precipue si silvestria sint
propter ponticitatem suam. id est arboris eorum
agrestis quia bibitus in his qui
sunt fungorum comesti esse sufficit
multum valet. Insapora pira pessi
ma sunt. quia propter insaporitatem
abhorrentur a natura. ideo laboriosa
et confusa sunt in stomaco. De malis granatis

Mala granata utiliora sunt
medicine quam usui. nutrimentum
quippe eorum et si laudabile sit et bo
num tamen parvum est propter subtilitatem
eorum. facilemque digestionem. constitu
ta partibus composite sunt que tamen
omnes sunt stiptice. prima cortex est
eius. Secunda est caro. Tertia liquor. Cer
ta grana. Liquor frigidus est secundum di
versis modis secundum suos sapores et
liquiditates. Sunt namque pontica. ac
cida. muza. dulcia et insapora. Si
militer liquor est tenuissimus et aquo
sus et grossus. parvus et medio
cris. Pontica autem et stiptica impos
sibile est accipi secundum cibum. quia
propter asperitatem et duriciam abhor
ret ea natura. nec requirit ea nisi
secundum medicinam. proinde huiusmodi
mala granata si parumper in sup
ficie excorticentur. et tritorum succus aut
cum vino aut cum syrupo potetur
laxant superiora stomachi opprimunt et
expellunt humiditatem putrefac
tam de inferioribus precipue si cole
rica sit. et stomacum confortat absque
lesione nervorum eius. Idcirco va
let ad febrem diuturnam que
ex putrefactis humoribus percreatur
pruriginemque et scabiem de pu
tredine salsi flatis natam. Accido
rum etsi minus ceteris sit nutri
mentum videlicet malis et piris

et cotonius propter tenuitatem liquoris
sui et aquositatis acceptabilis liquo
ris et temperatioris sunt nutrimen
ti. atque facilia sensui. huiusmodi autem
potestatis sunt propter paruitatem
terrestris substantie. unde in multis rebus
melioris quam cetera sunt actionis. et si
cum aliis commiscueris ei est potestas
colere rubee extinguendi sitim.
et egestionis et uomitus proprieta
tem habent tenuandi humores
eosque cum urina eiciendi. calorem
epatis extinguunt. membra con
fortant. presertim os stomachi. epar et cor.
unde ualent ad colicam cardiacam
et ad dolorem qui nascitur in ore
stomachi ex colericis rubeis. unde ypocras
in secunda particula epidimie de mu
liere paciente in precordiis. ueteres
enim os stomachi precordia nuncupaue
runt. paciebatur enim morbum conti
nuum ex acutis ortum humoribus
uillis stomachi inherentibus. et nichil
repertum est quod ei quodlibet conferret
remedium nisi farina ordei cum
suco mali granati acetosi. et uere
id quidem farine ordei proprium est
humores supuracionis exsiccare.
mali uero granati acetosi humorum
acumen extinguere est et stomachum
confortare. habet etiam hoc proprium
quod in oculis yctericorum stillatum ci
trinum ab eis abigat colorem. prop
terea ablato cortice si mali grana
ti acetosi omnia pistentur et sucus
extractus cum melle coquatur ut
quandam unguenti similitudinem
habeat. ualet ad unguium oculorum
expulsionem. purificatque aciem
a grossis uiscosisque humoribus. Qui
si naribus infundatur carnem su
puraciam rodit. Et ex eo si gingi
ue inungantur rosuras et omnem

fetorem expellit. Mali granati uero
dulcis liquor grossior est et calidior
et digestibilior. propterea caloris ali
quantulum stomachis ingerit. atque
in coleram ru. mutatur. et hac de
causa natura caloris inconuenien
ens est et maxime febricitantibus.
humectat autem uentrem. pectoris
lenit asperitatem. tussi tribuit mi
tigationem. maxime si assatum
fuerit cum oleo uiolaceo hoc modo.
agatur foramen in summitate ma
li granati in similitudinem la
toris denarii et impleatur oleo
uiolaceo et super prunas ponatur.
et quantumcumque oleum coctione fu
erit imminutum tantum semper ad
bibeatur quousque uideatur nichil
ultra posse suscipere. Deinde ab igne
tollatur et ablato cortice interior
pars teratur. eiusque sucus tussien
tibus ad bibendum detur. Ista autem
confectio uentrem humectat. urinam
prouocat. tussimque et calorem gutturi
mitigat. Quod si mali granati dul
cis sucus cum acetosi suco misce
tur bibentibus uentrem humectat
et coleram rubeam eicit. calorem
que febris extinguit. Sed si dulcia
et acetosa mala granata insimul
cum eorum pulpis pistentur ac sucus
bibatur fit ad stomachi confortati
onem utilis. et colericos humores
atque putrefactos expellit. tritecis at
que emittiteis succi sunt. Medium
uero quod est inter dulce et acetosum me
dium ad epatis calorem et stomachum
non minus ualet quam acetosum.
sed uim compescendi uomitum ac
uentrem stringendi non habet. pa
rum enim sue acetositatis uentris
solutionem aufert dulcedinisque
partis stipticam soluit. unde fit ut

int' stipticum 7 solubile ostet me
dium. Insipidum aut qd est quasi
aque sapor p sui liquoris 7 aquo
sitatis copia ad frigiditatem p
tinet. vn est inconueniens s; me
dicinam 7 fm cibum. Secdm ci
bum qa cibi saporem no hz ut
a corporis membris attrahatur.
Secdm medicinam qa ppt aquo
sitatem nec stom confortat. nec
uomitum ul' solutionem inhi
bet. Ideo fastidium facit. stom
mollem reddit. cibum in stoico
digeri no pmittit. vn fit causa
rugitus et inflationis. Sed tn
malor granator nuclei si a su
co expressi sit. utiles sut ad exti
guendum colericum uomitu
et egestionem. pcipue si assent.
eorq; puluis bibitur. calorem
etiam stomachi atq; colere r
extinguut. Eor uo cortices sicc
et sicce sut ac tirestres. qui si cu
aqua coquatur riso 7 ordeo pu'
assis. 7 ex omnib; clistere fiat
dissintericis 7 diarricis comodum
erit. Similit' ex corticibus
eiusdem apozima factu gigiua
confortat. Ano quoq; ex eo loto
emorroidar sanguis stringit.
et sanguinis fluxus i mulieri
b; cessat. Cortex aut mali gra
ti radicis coctus in uino et pota
tus lumbricos 7 ascaridas 7 cu
curbitinos de uentre mortuos
abicit. Nuclei quidem mali gra
nati stipticiores sut suco. cortex
uo stipticior nucleis. Flos aut
omib; e stipticior 7 siccior. Dya
scor. Flos inquit mali granati
alique tusp ad solem desiccatus 7
in uitreo uase conditus. 7 uase
ex oleo diu facto impleto. trib;
q; dieb; ad solem posito. ualet qua
tum olim rosaceum. De nespil.
Nespila frig sut 7 sicca in po gradu
asperitatem hnt stom confortan
di. colicam agonem ac uomitum
aufert. urinam puocant. magis
q; ad medicinam q ad cibum per
tinent. parum nutriunt 7 grossum
faciut cibum. Que meliora sunt
si an cibu sumantur q pt cibum.
qa stoi sunt confortitiua. eiusq;
neruositati no nociua. De xilo
Xilocaracta modicu hnt caracti.
dulcedinis multuq; stipticitati.
qrum substa grossa est 7 lignea. dige
stioniq; inobediens. Sed tn umida
sut solubiliora stoico nociua. Sic
ca uo sut stiptica 7 minus noci
bilitatis stoico inferentia. hac de
causa quia liquores eor parum
hnt acuminis. vn sut uentris so
lutiua. Cum aut desiccant 7 liquo
rem cu acumine amittut. fit eo
rum substa tirestris 7 lignea. pp
fit uentrium costipatois causa 7
urine puocatois. Est tn eor pes
simitas quia tardissime a stoico
discedunt. ppea si assuete come
dantur cu generande colice passi
onis fiunt. vn .G. dixit. si xilocarac
ta no uenissent in nris partibus
assirie regionib;. Ibi enim solutiua
sut 7 ut ad nos uenerut fiunt stip
tica corporiq; nociua. De glandibus.
Glandes frig sunt in po gradu.
sicce in scdo. Ideo sunt difficiles di
gestioniq; inobedientes. uentru
etiam costipatiue. S; tn puocant
urinam. 7 corporis sut nutritiue
quasi quedam grana. tardeq; de
stoico descendunt. capiti dolore
faciunt ppt eor fumum i stoico
atq; diafragmate clausum. po

diores. Paruitas nutrimenti fit propter sue unctuositatis indigentiam. et obedientie tarditatem ac frigiditatem earumque duriciem. quas multi preparant cum sale et aceto. quidam vero cum sale. non nulli cum aceto. Sed que sunt cum sale et aqua condite a sale accipiunt quandam acuminis et siccitatis partem. unde sanguinis incendium prestant. stomachique neruos percuciunt vel mordent. Sunt etiam difficiles ad digerendum propter grossitatem suarumque duriciam. Earum tamen acumen pungit intestina unde acius egreditur. Que autem sunt cum aceto temperate fiunt tenuiores et frigidiores. proinde acumen colere rubee extinguunt. virtutem excitant appetitiuam maxime si in medio prandio accipiantur. Que virtuti obedientes digestiue optime stomacum confortant. ventremque reddunt stipticum. Alie vero que abusiue vocantur aquatice poribus sunt nutribiliores. minusque stomachi confortant subitum propter earum unctuositatem. unde facile a stomacho descendunt. Nigre quidem que ad maturitatem peruenerint calide sunt in medio inter siccum et humidum. quas tamen dyascorides dicit siccitati pertinere. G. testatur eas habere humiditatem. Possibile enim est quod dicat. Earum enim saporitas ac unctuositas innuit humiditates illas habere. Hec dicit enim cibus est multum nutribilis et grossius mollificans stomacum tardius ad digerendum faciliusque ad egerendum. Tarditas digestionis fit propter unctuositatem cibum facientem natare in summitate stomachi et cohibentem eum in locum decoctionis descendere. facilitas sue egestionis est propter unctuositatem in stomacho lubricantem. unde prius quam digeratur de stomacho descendit. Iecoris videlicet ad prioris et terrestrium compositionem sunt illaudabiles. quoniam inconuenientem et abhominabilem generant chymum. presertim tamen si sunt cum sale condite non numquam in coleram rubeam conuertuntur. Iacinthine autem minus nigris sunt nocibiles propter unctuositatis suique ponticitatis paucitatem. proinde aliquantulum stomachum confortant. Chymus tamen quem iste siue rubee generant oliue est secundum earum colores. de nigris videlicet niger. ex rubeis rubeus color chymi innascitur. G. Rubee inquit oliue colores faciunt quasi oui vitellum. Item idem. Rubee oliue nondum nigredini nec maturitati accedentes stomachum confortant et ventrem constipant. Sed nigre perfecte mature cito in humorum corruptionem inducuntur. stomachumque molliunt et ventrem humectant. nec non secundum medicinam sunt utiles. quia si terantur et super locum igne seu aq cilla pista ponantur. vesicam ibi nascituram reprimunt.

De oleo.

Oleum bifarie diuiditur. Est enim recens nouiter quidem de oliuarum fructibus expressum. Est et vetus tam de de eisdem fructibus eductum. Recens vero si sit de oliuis ponticis et immaturis vocatur oleum omfacios. vniuersaliter tamen laudabilius oleum cognoscitur in odore si sit odoriferum. In sapore si sit optimi saporis. cuius scilicet ponticitas in lingua sentitur. acuminis indigens qualitate. quia quantum ponticitatis

habet. tamen frigiditati et siccitati per
tinet. et ob hoc stomachum confortat.
proinde antiqui illud oleo rosaceo
assimilauerunt. illudque multis po
tionibus in uice rosacei dederunt. O
leum quem recens nouiter ab oli
uis manatur nigris et maturis
calidum et humidum mediocriter
stomachi mollitiuum. uentrem hume
faciens. citoque in coleram rube
am transformatur. Oleum uero quod
ab oliuis diu residentibus erit. si
ex oliuis fuit immaturis omni
carebit malitia quod aliquid reti
nebit ponticitatis. Sed ablata pe
nitus ponticitate fit nocibile.
citoque in malos humores conu
tibile. atque mollem faciens sto
machum. digestiuam tamen uirtutem im
pedit. Quod si multo magis inue
terauerit ut saporis sit asperioris
ac horribilioris inconueniens
erit usui. medicine tamen utile.

De iuiubis.

Iuiube calide et hu
mide sunt in primo gradu. pirum nutr
iunt et ad digerendum difficiles sunt
stomachoque nociue. et sanguinis
flatici generatiue. Que tamen cum
sint pontice et non mature san
guinis acumen extingunt. Et si
ad maturitatis tempus peruenerint
pectoris et pulmonis asperitatem
leniunt et humectant. Sed iuiube
nec sanos custodiunt. nec sanita
tem egris restituunt.

De cytr tulis.

Citralli diuisio componun
tur uirtutibus. set eos tamen frigidi
tati et siccitati pertinere dicimus
habent enim ponticitatem et modi
cum amaritudinis. tenuemque
dulcedinem. Ideoque propter sue dulce
dinis tenuitatem ualent contra
tussim de calore ortam absque
pectoris pulmonisque nocumento.
et propter suam ponticitatem sunt con
fluxum et colicam egritudinem. et sto
machi ac intestinorum sunt confor
tatiui. Rursus propter eorum ponticita
tis et dulcedinis commixtionem
urinam prouocant. uentremque
mitigant. Eorum etiam succus non
minus ualet fructibus. Citrullo
rum tamen ei qui sunt nigri melio
res ceteris sunt.

De pomis citrinis.

Poma citrina ex quatuor rebus
sunt composita. prima est cortex.
secunda caro. Tertia medulla. Quar
ta semen. Cortex quidem calidus est
in primo gradu. siccus in .ij. quod a
cumen eius odor ostendit. Cuius
tamen substantia dura est et solida. Ideo si
per cibo accipiatur difficile digeri
tur. tardeque a stomacho descendit. Quod
si propter eius acumen ac odoris sua
uitatem exigua pars in modum pime
dicina sumatur stomachum conforta
bit. et digestiuam uirtutem adiuuabit.
orique bonum odorem prestabit. Con
tra uenenum ualebit. Cuius succus
et inter pannos missus eos a tineis
conseruat incolumes. Dyascorides. Cortex
pomi citrini cum uino propinatus
mortiferum destruit uenenum.
Rursus. Idem cortex pregnantibus
esui datus eorum irrationabilem
destruit appetitum. Caro autem frigida
et humida in primo gradu. Cuius tamen frigidi
tas maior est humiditate. unde
propter suam frigiditatem stomachi est refri
geratiua. inobediensque uirtuti
digestiue. ad digerendum quoque
difficilis ob eius duritiem corpo
ris. Quapropter necesse est stomaco in
anito ante omnem cibum accipi
ant. quia si in medio prandii aut
in fine esui detur fit causa duri

febris ac tussis et macie. Verum bonum est ante omnem cibum cum melle et zuccara quod accipiatur. Crocula vero subtilis est et aquosa omnique careus nutrimento. Est et ad omnium liquorum compositionem quasi simplex duobus tamen modis. Est enim quedam sine sapore non numquam propter saporitatis. Et est acetosa insipida vero frigida et humida in secundo gradu magis tamen frigiditati pertinet quam humiditati. Unde calorem refrigerat. siti mitigationem attribuit. Acetosa vero frigida est et sicca in .ij. gradu. virtutem habet incidentem et extenuantem et refrigerantem. Ideo fit caloris mitigativa. epatis stomachique confortativa. virtutem etiam excitat appetitivam. colere rubee acumini prebet mitigationem. sitientibus perfecte subvenit. Suspectionem atque tristiciam de colica cardiaca perattam removet. Egestionem vomitumque colericum sedat. Impetigines etiam ac lentigines cutis fricatas destruit. Quod testatur quia panni incausto infusi si ex ea fricentur ad pristinum colorem revertuntur. Semen autem calidum et siccum in .i. gradu quod sua amaritudo ostendit. Ideo secundum cibum est inconveniens. secundum medicinam est solubile. Spiritum quoque dissolutivum. suavisque odoris donativum. Est et contra venenum si cum vino propinetur. Frondes quidem arboris poma citrina producentis sunt odorifere et quiddam acuminis habent. Sunt corticibus pomorum citrinorum propinque in virtutibus ac

Dactuli sunt **De dactilis.** tione calidi et humidi in .ij. gradu. grossi sanguinis generativi. difficilesque egestioni. ficubus tamen siccis sunt frigidiores. urinam magisque provocantes. Sed illis assuescentes epatis ac splenis constipationem. duriciem. grossiciem pariunt et tumorem. Gingivis atque dentibus sunt nocivi. dolorem faciunt in ore stomachi. diversas tamen habent actiones secundum regionum varietates. Quidam enim in frigida. quidam nascuntur in regione calida. alij vero in mediocri. Calida nascentes regione sunt dulcissimi et viscosi. pinđ parum nutriunt. cito tamen digeruntur. et ventrem humectant. plus enim ceteris constipationem epatis et splenis. et nocumentum capiti orique stomachi faciunt. Rursusque in terra frigida nascuntur in sua cruditate ponticitate permanent et siccitate. quare ceteris sunt sicciores. et minus omnibus nutritivi ac duri ad digerendum. tardique de stomaco ad descendendum. ceteris tamen amplius confortant stomachum. In mediocri nascentes regione licet in perfecta consistente maturitate. tanta tamen est in illis siccitas ut in maturitate suam queant. quin in eis est quantum superfluitas liquoris. unde corpora replent de copia crudorum humorum. que sunt materia diuturne prodicet febris ad dissolvendum molcdictis. **De mulsa.**

Mulsa calida est in medio primi gradus. humide in eius fine. ventrem humectat. pectoris et pulmonis asperitatem lenit. Est enim nutrimenti multi et grossi. que assuefacta stomachi gravitatem generat. et splenis epatisque oppilationem. unde necesse est illam sepe eden

cib9 ut p̄t comestione .·ʒ̄ʒ̄·. códi
tum recipiat aut oximel si manducantes frē sunt nature. Q̄d si ca
lide fuīnt oxizaccara accipiāt.

Cinamelle uō — De cinamella.
cum habet naturē q̄si mulsa. q̄
magis congruit humanis cor
poribus q̄ mulsa pp̄ sue dulcedinis
habundantia. Proinde urinam
puocat. renes atq̄ uesicā mun
dificat. uentrem humectat. p̄
toris atq̄ pulmonis asperitatē
lenit. humoresq̄ subtiles exte
nuat. inflationem tñ facit. p̄
sertim p̄t cibum sumpta. Que
si edatur assata fit utilior aspe
ritati pectoris et pulmonis. uē
trem tñ aliquātulum inflat.
7 subtiles extenuat humores.
porro si multum de cinamell'
ppinetur de aqua calida cū sale
potetur. uomitum irritat 7 stom
de grossis humoribus plenum
mūdificat. ideo multum est
utilis ad curandas febrium pu
tredinis si p̄dcō mō sumatur.

Zuccara calida ē in — De zuccaro.
fine p̄mi g̃. humida i medio.
colat dissoluit. extenuat 7 uē
trem absq̄ sui morsura humec
tat. stōm mūdificat. nō nunq̄
tñ in coleram rubeā mutatur. Si
colicis natura donetur pp̄t eorū
dulcedinē. Sicut enī acetositas
acumē colere rubee sedat. sic dulce
do rei acetose contraria coleram
rubeā regit et augmentat.

Mel calīm 7 siccū in aā. — De melle.
g̃. aliq̄tulum h̄t acuminis q̄
ab apum natā acquisiuit. ideo
corporū incidit 7 mūdificat exco
chimiam malorū copiam humorū
de interioribus corporis per cutis
poros abicit. uenarumq̄ sordes opti
me detergit. ideoq̄ frigidis et hu
midis natura conuenit p̄cipue
senioribus. Cito enī in eorū corpori
bus acumē incendiosum nō p̄stat
atq̄ in colicos nō mutat humo
res set in sanguinē. Calidis uō
inconueniēs est maxime si com
plexio eorū sit sicca. quia eorum
corporibus acumen incendiosum
donat. atq̄ in colicos humores
uertitur. Si uō in sanguineum
humorem ūtitur eū calidiorē
reddit. nullumq̄ corporibus eo
rum dat nutrimētum. Mel tñ
diuīse qualitatis ē s̄m tempo
rum etatem 7 rerū apes nutrien
tium. Est enī mel uernale. au
tumpnale 7 yemale. Quib9 lau
dabilius ē uernale. autūpnale
aūt peius. hyemale pessimum
q̄a grosse ē qualitatis. vnī pp̄ sue
suīe duritiem uirtus in sua de
ficit actione. Diuisitas rerū ap̄
nutrientiū multiplex est. de q̄b9
flos amigdalinus ē. hinc q̄ si
milis ē calamintum. origanus.
thymus 7 silia. Est etiam absin
thium. eupatorium. ysopū. pra
sium 7 cetera. Mel aūt apum
amigdalarū flores pascentium
ceteris temperatius ē 7 saporū
humidius. minusq̄ acuminis
h̄ō. vnde minus ceteris ē pectori
stōā corp̄ nociuum. valet ad gu
le et brantiū dolorem atq̄ suf
focationem. Si ex eo gargarismū
fiat maxime si fuīt dispumatū
et cum modico oleo amigdali
no admisceatur. Vtile est etiam
ad suffocationem ex uenenatis
fungis peractam. Rursus illō
mel si calefactum cum oleo ro.

uescentur tusses mitigat. urine
difficultatem soluit. uentrem
humectat. Quod si coctum fuerit
et locis sup imponatur impetigino
sa ea procul dubio mundificat. I
terum si cum farina fabe tempera
tur lentigines quecumque fuerint
abstergit. Mel quidem apium
calamenti cetique edentium
ceteris calidius est et siccius. ideoque con
uenit epilenticis. paraliticis.
et putrefactos dissoluit humo
res. Vulnera saniosa mundifi
cat. maxime si putredo sit in auri
cula. Rursus apes absinthium
abrotanum et similia pascentes
faciunt mel ceteris mundificatiuum.
aperitiuum maxime constipationi
bus stomachi et splenis. Ideo fit y
dropicis iuuatiuum. si eius cum e
lore lacte. seu cum sero caprino
potetur. Quod si dispumatum po
tui detur. ualet ad morsum ra
bidi canis. Preterea mellis actio
secundum suarum diuersitates ua
riatur. Quidam enim illud accipiunt
crudum. quidam coquunt cum
multitudine aque deinde spu
mam eius auferentes. ponuntque illud
ad prunas quousque uideatur ad
suam redire spissitudinem. Ali
quanti coquunt illud absque aqua.
deinde in coctione completum
atque dispumatum ab eis accipitur.
Mel autem superdictum in sua cruditate
te permanens manducantibus
uentositatem generat et inflatio
nem. asperitatem pectoris aug
mentat propter suam acuitatem. uomitum
et egestionem prouocat. Mel cum co
pia aque sufficienter coctum te
nuius et humidius est. Quia de re
nichil in eo reperitur acuminis.
propter a suauitate dulcedinis sue
minuitur et uentrem humidum
facit. uentris tamen est inflatiuum.
neque uomitus prouocatiuum. Sed
edentium corpora cito perforat et
uelociter nutrit. pectorisque lenit
asperitatem. et adducit urinam.
Mel quidem coctum sine aqua et
dispumatum minus ceteris habet acu
minis. Est tamen actio eius uicina
uirtuti mellis cum aqua cocti.
verumtamen non dissoluit difficultatem.

De amigdal' dulcibus.

Amigdale dul
ces calide sunt et humide
in medio primi gradus. Ysaac. habent
inquit amigdale amaritudinem
sensui occultam propter suam saporitatem.
verumtamen amigdalarum amaritu
do uetustate accedente palam
ostenditur. Sit et earum actio corpori
nutritiua. dure tamen sunt ac grosse
substantie digestioni inobedientes propter sue
unctuositatis egestatem. propterea tamen
de coleris assimulantur humoribus.
neque siccitate ceu nuces sunt nociue.
hac de causa uirtus est earum secundum
medicinam qui uirtutis amigdalarum
amararum. pectoris est ac pulmonis
renumque sordes mundificat. uri
nam prouocat. epatis constipationem
reserant. Ideoque amare dantur pro
medicina. dulces uero pro cibo. quibus
quippe olim melius est quod ab eis
efficitur. quia earum corpus durum
est. Sed si superficietenus excortice
tur. esuique dentur sunt digestibi
liores maxime si accipiantur cum
melle aut zacchara. Amigdale a
uirides sunt teneriores et laudabi
liores propter earum aquositatem. Ideo
si in aqua calida excorticate una
nocte iaceant. fiunt in actione
uiridibus uicine. Porro si priusquam

habeant cortices edant᷑ uirides.
gingiuas confortant stomachi q̄
calorem refrigerant. De amigd.
Amigdale amare calide amaris.
sunt et sicce in fine .ij. gradus. extenuant.
perforant. sitque diuretice. et crosso
rum humorum uiscosorumque dissolu
tiue. unde pectus mundificant et
pulmonem ex humoribus fleumaticis.
epatis ac splenis opilationem
aperiunt. et crossam uentositatem
in colon intestino habitam diss
soluunt. urinam prouocant. renum
ac matricis sordes mundificant.
eorum etiam constipationem aperiunt.
Que quidem interiori cortice a
blato si ponantur in uuluam mutua
tur menstrua potenter adducunt.
Rursus a corporibus putridos ex
pellunt humores. uentris dolo
rem mitigant. sompnum inducunt.
Quibus et cum amido et menta po
tui datis sanguinis fluxus omni
celeritate coartatur. Et si cum
sapa potentur difficultatem uri
ne dissoluunt. lapides omnino
frangunt. Et si cum aceto tem
perentur facie lentigines abster
gunt. potui etiam date cum uino
diuturnis febribus mitigatio
nem prestant. De nucibus.
Nuces dupliciter diuiduntur. Sunt
enim uirides et sicce. Virides siccis mi
nus sunt calide. aliquantulum tamen
humoris habent propter maturitatem
imperfectam. unde pauci sunt siccita
partim tamen stomacho sunt nociue. Que
si a ieiunis comedantur cum a
ceto et ossomegaro uentrem hu
mefaciunt. Cum ruta comeste
ualent contra uenenum. Sicce
uero nuces sunt triplices. Quedam
sunt recentes tempori eas producenti. quedam remote. Alie sunt uiciniores me
die. propinque autem humide sunt. mo
dicum unctuositatis habentes.
atque quedam ponticitatis eis inest.
Que quantum ab eo elongantur
tempore tantum earum humiditas consu
mitur: eisque unctuositas dominatur.
Que manducate cito conuerti
tur in humores colericos. Quibus
itaque uetustioribus existentibus et
unctuositate earum multo magis
eis dominante fit sapor earum quasi
uetustissimum olei et saporem naturalem
amittunt. Ceterum quidem nuces
corporibus nocent. quia difficiles sunt
ad digerendum. noxie stomaco
colericis assimilantur humoribus
calidaque tussi inimicantur. Quod si
nuces comparemus auellanis
inuenimus auellanas magis nu
trimenti propter sue substantie spissitatem
et unctuositatis paruitatem. Nu
ces uero ideo minus auellanis nu
tribiles propter sue substantie raritatem.
et unctuositatis copiam ac uis
cositatis. unde nullus stomachi semper
sunt contrarie nisi cum inueniunt
stomachum temperatum. aut tamen haben
tem frigiditatis quantum calori nu
cum repugnare ualeat. Ideo
tali modo stomacho fiunt boni nutri
menti: boneque digestionis. Calidis
uero habitibus stomachum prauant ustionem.
et in colericos inmutantur humores
ac fumosos. dolorem capitis fa
ciunt et uertiginem oculorum. Sed ut
ab eis omne auferatur nocumen
tum. mundari eas necesse est. et per
noctem unam in aqua calida
poni. ut partem humiditatis aque
sibi mutuent. fiantque quasi uirides.
Secundum medicinam uero quia si ante
cibum cum ficubus edantur. contra

rem uenenosam corpus defen
dunt. Quod si ex eis cataplasma fe
cerimus cum cepis. sale. et melle
proficiet contra morsum rabidi
canis. Rursus cataplasmata ex
eis cum melle et ruta facta sup
apostemata ex colera nigra uel flate
nascentia imposita ea mire dis
soluunt. Que etiam si cum suis tri
te corticibus et sup umbilicum im
posite destruunt intrinsecus in cor
pore apostemata nascentia. Corticis quoque
uel frondium sue arboris mun
exagium esui datum cum uino.
stranguirie optime subueniunt.
Et si cum aceto potetur repugnat
febrientibus rigorem habentibus.

Auellane nucibus **De auellanis.**
sunt frigidiores et ponticiores.
earum enim corpora sunt solidiora
et spissiora unctuositate carentia
hac de causa plus nucibus sunt cor
pori nutritiue. tardiores tamen
ad digerendum. et descenden
tibus e corpore inflationem uen
tris generant. maxime si cum
interiori superficiei comedantur.
Que interiori cortice ablato fi
unt digestibiliores. et utiles sunt
antiquam tussim habentibus.
precipue si cum melle pistate e
sint donentur. Quibus etiam cum
modico piperis assi reuma paci
entes celeriter adiuuant. Que
etiam non asse ieiunis sumpte fi
unt esse uenenum. Preterea si cum
exteriori cortice asse pistentur cum
ueteri adipe suis uel ursi. proficiunt allo
peciam habentibus. locisque denu
datis capillos reuocant. **De fi**

Ficus calidi sunt et sicci in me **cis.**
dio secundi gradus. bonum comedenti
bus prestant nutrimentum. Quia

cum tamen habeant amaritudinis et
ponticitatis. unde sunt epatis confor
tatiue. eius enim constipationem
aperiunt. Sunt etiam pectus atque
pulmonem mundificantes. qui
si cum uino cocti potui dentur fi
unt esse uenenum. Ipsi quoque proprie fi
stule epatis conueniunt. Olim quidem
capiti dolenti mitigationem pre
stant. quod dyascorides dixit esse sto
nauseatiuum. Galienus non affirmat.
Dixit enim neque nauseatiuum neque
lesionem stomaco facere. neque
uentrem soluere nec constipare.
Sed tamen calidam habentibus comple
xionem modicum ex eis comedant.
Quod si assi fuerint comedentium
stomachum confortant. **De pineis.**

Pinee sunt calide in fine secundi gradus
sicce in eiusdem initio. Quarum
species due sunt. masculine uidelicet
que sunt parue. et feminine quo
rum forma est magna. Masculi
ne autem sunt calidiores femininis
et sicciores. Quarum calor est in ini
tio primi gradus. siccitas quoque earum
in eiusdem fine gradus. Que si in aqua
calida infundantur prebent corpori
laudabile nutrimentum. et collec
tionem in pectore et pulmone
habentibus subueniunt. atque tus
sientibus ex humorum putredine
mitigationem tribuunt. Que cum
seminibus cucurbite date renum
et uesice ardorem urinam prouocan
do auferunt. Feminine uero mascu
lis nutribiliores. et crossum et
difficile ad dissoluendum faci
unt nutrimentum. Sed utiles sunt
medicinam. Sunt enim lenitiue mem
brorum asperitatis humores putre
factos dissoluunt et extenuant. prop
ter hoc sunt utiles ad mundificam

dam pectoris famem. et ad tussim expellendam. Que cum sapa preparate purificant renes atque uesicam omni sanie. urinam prouocant. lapidem expellunt.

Explicit liber secundus. Incipiunt capitula libri tertij.

De melonibus.
De cucumeribus.
De cucurbitis.
De endiuiis.
De petroselino.
De porro.
De menta.
De portulaca.
De spinacio.
De oxalida.
De caulibus.
De rapice.
De ... .
De oxelongia.
De capparis.
De coriandro
De cimino.
De carui.
De zinzibere.
De croco.
De sinapi.
De opsomagrão.
De natiuis animalium.
De pecudibus.
De bubus.
De leporibus.
De porco.
De equo. camillo. et camelo.
De urso.
De diuersitate membrorum animalium.
De extremitatibus animalium: sicut sunt aures labra et pedes.
De cerebro.
De pinguedine.
De naribus.
De gutture.
De epate.
De carduis.
De lactucis.
De apio.
De eruca.
De feniculo.
De borragine.
De atriplice.
De bleta.
De sicla.
De rapa.
De sparago.
De ... assia.
De fungis.
De cepis et porris.
De ruta.
De aneto.
De pipere.
De cinamo.
De oxalide.
De aceto.
De sale.
De uitis.
De ceruo.
De rizo.
De asino.
De leone.
De medulla.
De oculis.
De lingua.
De corde.
De splene.
De renibus.
De butyro.
De uolatilibus.
De pullis columbinis.
De membris uolatilium.
De ouis.
De aqua.
De uino. Et diuersitate eius.
De lacte.
De caseo.
De pullis gallinaceis. gallina et gallo.
De piscibus.
De fluuie.

Explicit capitula. Incipit prologus.

Postquam compleuimus in hoc secundo libro de granis. leguminibus et fructibus prout oportuit et potuimus. et de custodienda sanitate in sanis. et egrotis ualitudini reddendis. oportet itaque in hoc tertio libro ea que diximus in complere olera uidelicet. condimenta. carnes. pisces et similia. Igitur ab herbis incipiendum est.

Explicit prologus. Incipit liber tertius primo de oxelombus.

Melones estiui duobus modis sunt. Rotundi. scilicet et longi. utrique uero frigidi et humidi in medio secundi gradus. Rotundi tamen uiscosiores sunt et crossiores. Causa rotunditatis eorum hec est. liquor enim eorum quia crossus et uiscosus fuerat natando in superficie equaliter diffundit se circa latera. Longi uero quia liquor subtilis et aquosus fuit. effluit et discurrit inferius. Ideo ipsi elongantur quo certificatur huius rationem. Sapor enim rotundi aliquantulum uicinatur dulcedini. Longior uero in sapore quam aqua est. Sapidi autem dulcique nec crossitudo et uiscositas dicuntur. uero longus nimis nec abilis est paruumque colatiuus et mundificatiuus. Rotundus autem nec est tior et magis colatiuus. et uiune

prouocatiuus. arenas etiam et lapi
des a renibus ac uesica expellit quia
eius sapor testatur. Videmus etiam
enim corpora ex eo fricata ab omni
sorde mundificari. Vtrique tamen
ad corruptionem parati. Commu
tantur etiam in humorum qualitatem
in stomaco existentium. siue cole
rici sint siue flegmatici. Ideo stomaco
nocent. neruos enim eius mollifi
cant eisque lubricitatem prestant.
Quod si cibum in stomaco inuene
rint miscentur cum eo et cum lubri
citatis cibus egeritur priusquam
coquatur. In intestinis etiam ru
gitus et uentositates faciunt.
non numquam uomitum et abhomi
nationem. Ideoque necesse est illos
comedi ante omnem cibum stomaco
ab humoribus munito. nec alius
accipiatur cibus quousque dige
sti esse uideantur. Si ita a comeden
tibus percipiuntur digestiue obedi
unt uirtuti. et bonis assimilan
tur chimis licet eorum conuersio
flegmatica sit. Quibus econtrario fri
gidi et pessimi generantur humo
res. fiuntque causa malarum generandi
rum febrium. maxime eis qui co
lerici et calidi sunt naturaliter. quod fit
propter sue conuersionis uelocitatem.
et sui mutationem in colericum
humorem. Sed ut ab eis nocumen
tum auferatur in fine eorum donen
tur oxizacchara. maratrum. mastic.
flegmatici uero accipiant oximel. zin
ziberis conditi. aut ℥. sicci. et thimi
masculi. anisorum. ʒ. i. aut diacimi
nium. et purum bibant uinum. Se
men melonis atque radix minus
carne frigida sunt. Sed cum desiccan
tur in fine fri. gradus sicci sunt. Ideo
plus carne sunt collatiua. Sem

en urinam prouocat. renes autem
et uesicam mundificat ab are
nis et lapidibus. Maiorem tamen
in renibus facit actionem quam in
uesica. Renes enim sunt carnosi. et
inde lapides et arene nascentes
in eis sunt molles. Vesica quidem
quoniam neruosa. duros lapides et a
renam generat. Quare de re necesse
est fortiora medicamina dentur
uesice quam sunt semina. Corticis autem
melonis puluis oris fetorem
tollit si ex eo lauetur. Dyascorides.
Semen inquit melonum insu
perficie mundatum et cum carne
melonis et ciceris et fabe farina
temperatum. et in modum trocisci com
positum. et ad solem desiccatum
ualet ad faciem mundandam.
et cutim extenuandam. Rursus.
Radicum eius puluis duarum drag
marum pondere cum oximelle bibitum
irritat uomitum. Est et aliud me
lonum genus qui palestini uocan
tur. qui uulgariter dicuntur sarrace
ni. humiditas istis minor est ce
teris. frigidiores tamen illis sunt. propterea
sunt sarraceni tardiores diuque
ad conuersionem. Diximus etiam
eos corruptioni esse inobedientes.
unde calorem habentibus in stomaco
atque febricitantibus conueniunt.
quoniam grossities eorum frigiditas
repugnando febribus ardorem e
arum extinguunt. **De cucume-**

ribus.

Cucumeres frigidi sunt et hu
midi in .ii. gradu. grossi et duri
ad digerendum. et tarde e stomaco
descendunt. stomaco nocui sunt.
neruositatem eius peruadunt. Qui
cibum aliquem in stomaco inue
nientes cum sui frigiditate illum
seruant crudum. nec dimittunt

a stomaco dissolui. Sed tamen stomaco minus nocent quam melones, quia cucumeres mordientes digestiue uirtuti laborem in stomaco faciunt. Melones uero stomachi fluxum emolliunt et conuertuntur in uenenosos humores quibus stomacus percutitur. Ueritamen si bene digesti fuerint melones, meliores quam cucumeres chymum generant, quia cucumerum chymus est crossus flegmatici in tuto uicinus. Unde ypocras: Cucumeres sunt crossi et difficiles ad dissoluendum et magis quam melones urinam prouocant et uentrem humectant.

De citrulis.

Citruli sunt frigidiores et crossiores et cucumeribus grauiores. Frigiditas enim eorum est in fine secundi gradus. Proinde crossum flegma generant et magis cucumeribus neruositati stomachi nocent. Rursus propter suam duriciam et frigiditatem sunt crossorum humorum et frigidorum generatiui. Quod certificatur quia ceteri in stomaco moram facientes corruptionem uenenosorum humorum subeunt. Ergo citruli magis omnibus stomaco nocent. Medulla tamen eorum perfectiorem chimum generat.

De cucurbitis.

Cucurbita frigida et humida in secundo gradu. Flaticam generat chymum. Proinde calidis natura conuenit et contrario frigidis. Colericis melior est quam sanguineis, quia eius humiditas stomachum humectat atque suum calorem extinguit. Similiter debemus eam intelligere nociuam flaticis esse plusquam melancolicis. Que quidem melius est si colericis tali modo detur. Coquatur scilicet cum coctanis et cum mali granati succo, aut cum succo agrestis uue, aut aceto malorum citriorum, aut cum oleo amigdaleo uel oleo ozifacino condiatur. Flaticis autem elixa et ab aqua expressa cum sinapi, pipere, apio et menta utilius datur, ut ex eorum caliditate condimentorum temperetur caloremque generat chymum. Et condimentum eius sit cum coctanis et ceteris supradictis ut temperiem accipiat et ad extinguendum calorem et ad stomachum confortandum. Que habet etiam his actionem medicine congruam, quia si cooperiatur pasta et assetur et succus interius eius in pasta inuentus potui detur, calorem febris mitigat sitimque extinguit. Preterea si cassiafistula, mola, zacharia, manna ad potandum tribuatur, solummodo coleram rubeam purgat. Preterea si in aqua elixetur eiusque uel cum modico nitri et melle potui detur eis scilicet quibus flegma seu colera dominari uidetur, eos summa cum celeritate adiuuat uel tuetur. Corticis eius succus cum oleo rosaceo commixtus dolorem capitis ortum colerica complexione amputat. Rursus si ex eodem succo in aure calidum apostema habente distilletur, mire dolorem placat et apostemati repugnat. Sed tamen colice passioni nocet propter sue lubricitatis indigentiam.

De lactucis.

Lactuce duo sunt genera. Est enim domestica et siluestris. Domestica licet frigida sit et humida, non tamen ei ultime dominantur. Hee enim qualitates si quantitatiue lactuce dominarentur, natura cibi careret. Sed actio eius soli conueniret medicine, maxime in fine

siu tpis cum induratur. Ideoque an
tiqui dixerunt eam frigidam
esse in .ij. g°. et aquis lacuum eas
assimulaverunt. Quarum comple
xio minus aquis fluminum
frigida est propter solis calorem eam u
q; in profundum perforantem. et propter
terre lenitatem. et sui cum luto
commixtionem. Lactuca vero cum
sit mediocriter frigida et humida me
lior e ceteris herbis. ad generandum bo
num sanguinem in qualitate et
quantitate. Que si non lavetur
aqua melior est. Aqua enim sue
frigiditati et humiditati aug
mentum tribuit. Lactuca cito
digeritur. urinam provocat. stomachi
inflammationem colera rubea ortam
extinguit. unde fit causa tussim
placans. Sanguinis ebullitionem
refrigerat. vigilias patientibus
somnum laudabilem prestat.
Capitis dolorem de colera rubea
seu sanguine ortum amputat.
Cataplasmata vero tymporibus ad su
perdicta opitulantur. Sed cocta plus
quam cruda fit esui conveniens qua
eius lac calore ignis minuitur
propter quod somnum erat inducens
propter hoc igitur lactuca in exordio si
o cum lacte indiget fit utilior
stomacho. et ad augmentandum
lac mulieris et vim sperma conve
nientior. Causa secundum quam
paruitas est sui acuminis propter
humiditatis sue frigiditatisque
temperiem. Sperma et lac augmen
tat propter sanguinis bonitatem
quem generat in qualitatis et quan
titatis perfecti. Rursus eius actio
nec ventrium e solutiva nec con
stipativa. Indiget enim acumine
et dulcedine unde sit solubilis.

nec indiget stipticitate: aut pon
ticitatem non habet per quam iudi
cetur esse constipativa. Sed tamen
cum induratur et lactis copiam
habuerit eius humiditas minu
itur. et fit saporis amari. unde fit
aperitiva. Sanguinem pessimum
generat. ideo eam assuescentibus fit
nocitiva. quia oculorum tenebrositatem
tem facit. materiam spermatis cor
rumpit. Causa visum obscurans
est sensus mortificatio. unde spiri
tus visibilis extinguitur cum sua
etiam oppilatione calorem suffo
cat naturalem. Ideoque sperma coa
gulatur. hac de causa sepe semi
ne lactuce pollutionem habentibus
ad potandum dato summa celeri
tate succurrit. Cataplasma frondium
eius habentibus erisipilam subve
nit. calidum etiam apostema dissolvit.

De lactucis silvestribus.

Lactuca silvestris
in forma quasi domestica
ca est. Rami tamen silvestris longio
res. frondesque subtiliores et aspe
riores minusque virides propter sue
paruitate humiditatis. quod testa
tur sue amaritudinis multitu
do et ponticitatis. ideo minoris
est frigiditatis domestica. est enim
quasi mediocris inter calidum et frigidum
in .ij°. g°. Cuius actio est iuvativa
quasi eupatorium. Lac quoque eius
quasi lac papaveris nigri. minus tamen
frigidum. unde Dyascorides. Lactis silvestris
lactuce .ʒ. i. cum suco domestice
et aceto mixta. potuique data cru
dos humores expellit. Solum etiam
lac bibitum sompnum inducit. Alii
dicunt provocare menstrua propter
suam amaritudinem.

De endivia.

Endivia duplex est silve
stris et domestica. Domestica vero

diuise uirtutis est. habet enim amaritudinem et ponticitatem et insipiditatem. Que tamen in duas diuiditur partes alias. Est enim hyemalis et estiua. hyemalis autem insipida est propter sue amaritudinis et ponticitatis paucitatem. Insipiditas est propter ipsius frigiditatem et humiditatem. unde frigida est in fine primi gradus. Alii quidem dicunt in principio secundi gradus. Quidam autem eam esse humidam quod sensui non patet. Sius enim siccitas palam est propter amaritudinem suamque ponticitatem. Secundum medicinam uero utilis est. quia cataplasmata super stomachum mire confortat eum. ualetque colicis et cardiacis. Estiue autem est amaritudo. si minoris est frigiditatis. scilicet frigida est in primo gradu. scilicet in medio .i. propter hoc peiorem generat sanguinem. G. lactuca siue endiuia que maioris est amaritudinis ipsa deteriorem generat sanguinem. Estiua tamen secundum medicinam est mediocris quoniam plus est apertiua. maxime constipationis epatis. Que si elixa detur cum obsomogaro et oleo comedendum minus erit nocibilis. Si uero cum aceto stomachum confortat. uentrem constipat. Succus quoque eius coctus dispumatusque atque cum oxizachara bibitur constipationem aperit et humores putrefactos mundificat. fitque conueniens diu febricitantibus. Siluestris quidem frigida est in initio .i. gradus. sicca in eiusdem fine. Ideoque habet ponticitatem stomachum confortantem. Que si manducetur aut succus eius bibatur morsui scorpionum subuenit. Cataplasmata co-

dem modo operatur. Radix eius si bibatur fit contra uenenum. Que cum mirra mixta et in uuluam supposita menstrua procul dubio prouocat.

Capitulum.

Apium duplex est. domesticum uidelicet et siluestre. Domesticum in duo diuiditur. Est enim quoddam in aqua nascens. et est aliud in ortis. Aquaticum autem minus ortensi est calidum et siccum. proinde digestibilius est et minus stipticum. unde conuenit natura calidis. et ualet secundum medicinam quia cataplasmatum cum mica panis supra stomachum mitigat eius ardorem. Quod uero in ortis nascitur calidum est in principio .iii. gradus. siccum in medio. hoc testatur amaritudo eiusque acumen. Ideoque crudum esum citatum opilationem aperit. urinam prouocat. uentrem stringit. proprietatem etiam habet constipationem soluendi et uiam humoribus faciendi. eosque ad stomachum et uuluam et caput attrahendi. unde fit nociuum epilenticis. maxime in uuluam fetum existenti. unde G. pregnantes inquit apium assuete manducantes causa sunt apitum generandorum in fetibus eorum et putridarum pustularum. Rursus. Non debemus apium pectoris lauare. quia humores membrorum corporis totius ad stomachum coadunat. unde uomitum generatur. Semen magis frigidis est diureticum. Radix autem magis omnibus est diuretica. Que si cum lactucis comedatur non adeo nocet corporibus. quia de lactucarum humiditate temperiem aliquatulum accipit. non nunquam in medicina mittitur semen. et doloris praeter mitigationem atque

nutrientibus remedium. fitque contra venenum. Sed tamen apium immunda
liter nocet epilentiam patientibus.
Sucus apii valet contra febrem
antiquam si solus aut cum
suco marrubii mixtus potui detur.

Est et aliud. **De alio genere apii.**
genus apii quod vulgus cerfolium
vocat calidum est in fine .iii. gradus siccum
in .ii. quod potui datum cum melli
crato menstrua provocat et urinam.
laterum dolorem renum atque vesice
placat. ventris tortionem de calida
sua fumositate mitigat. stomaci
etiam ventositatem et omnium
viscerum dissolvit et opilationem
aperit. **De petroselino.**

Petroselinus calidus est et siccus in
fine .iii. gradus. ideoque diureticus est.
incidens. urinam provocat et men
strua. ventositatem dissolvens
et inflationem. precipue hoc eius
sperma facit. unde G. petroselinus
inquit cataplasmatus super pustulam
scabiem ac morfeam mirre mun
dificat. unde fit ydropicis iuvati
vus et periodicam febrem patien
tibus. Renum ac vesice placat
dolorem. quia corporis poros aperit
nt. viasque rarificat. et humores
extenuando cum urina et sudore
piat. epar et vulvam mundificat.
opilationem eorum aperit. et apostema
curat maxime que sunt in reni
bus. ventositatem colice passionis
dissolvit. qui pessatus et in vul
vam missus menstrua provocat.
secundinam et mortuum fetum
expellit. quo etiam potui dato.
mundificat fetus a grossis et vi
scosis humoribus. **De eruca.**

Eruca calida in .iii. gradus est humida in
primo. Sola comesta capitis dolorem
generat. ventositatem facit et infla
tionem. Que si cocta comedatur
spermati augmentum tribuit. et
veneream erigit. augmentati sper
matis fit causa propter calorem eius
que humiditatem. ventris inflatio
propter caliditatem quam generat ventosi
tatem. Set tamen capiti nocet dolorem
inferendo. Colicos et flegmaticos
eam cavere oportet. diligentibus
eius comestionem detur cum en
divia. lactuca. portulaca. Sola est
accepta dolorem generat. digestionem
corrumpit. ventrem constipat.
spermatis humiditatem desiccat.
coitum valde debilitat. frigidis
vero naturaliter convenit. quia cor
digestivam virtutem adiuvat. ven
trem humefacit. sperma et coitum
augmentat. Dya. Eruca inquit u
rinam provocat. quod ypocras nega
vit. dixit enim eam humectare ven
trem. non provocare urinam et hoc dixit.
non enim vim habet aperitivam. sper
ma vero eius non est inflationis ge
nerativum. quia indiget humi
ditate. set cum calore suo coitum
augmentat. sperma crescere non facit.

Porrum calidum **De porro.**
est in medio tertii gradus. siccum in
fine. quod etiam efficiat sui ponticitate. unde
sanguinem constringit e naribus
fluentem. Sed secundum cibum illauda
bile est. Nocet enim stomaco faciens
inflationem ac ventositatem. et
cum sui acumine mordet nervos
eius. habet etiam proprietatem faci
endi fumum nigrum melius pertinen
tem. qui caput ascendens visum
facit tenebrositatem. atque somp
nia turbulenta inducat ac timorosa.
unde est ab omnibus cavendum. naturaliter
lesionibus eius aptis habentibus

maxime colicis. maniacis. et opi
lationem in capite habentibus
q̄ comederit diligentes post cu-
curbitis accipiant. portulacis
et endiuias et silia. ut eius calor
ab istis temperiem accipiat. aut
elixetur. deinde bis aut ter laue
tur. et esui priori modo detur. Quod
tū ualet s̄m medicinam. Crud
eni comestus canales pulmonis
de crossis mūdificat humoribus
epatis opilonem aperit. oxucrimi
am habentibus mitigationem
tribuit. Sucus eius cum aceto o
leo ro. a thure naribus īmissus sā
guinem constringit de naribus
effluentem. s. eis qui frē sūt na
ture. In aurem distillatus dolo
rem placat de fritate eorum.
Crudus cataplasmatur sup mor
sum serpentum bene prodest. Si
cus quoque si pistetur et sup emo
roidas catapletur tumorē de
humiditate factū dissoluit. Ca
put eius coctum et cū sisami
leo aut amigdaleo conditum
uenerem suscitat et uentrē hu
mectat. ualetque cont colicā pas
sionem que fit de crossis huō
ribus et uiscosis. Semen porri sic
cius et fortioris actionis ē. de q
due ʒ. potui date cum duabus
aliis myrte semis sanguinē
e pectoris serratu fluentem re
stringit. gule tū et dentibus no
cet. Quod si assetur et nasturcii se
mine misceatur emoroidas p
dest pacientibus. uentositatem in
testinorum dissoluit. tū cōstipat
uentrem. Siluestre uō calidum
est in. iiij. g. et siccum in. iij. pro
inde crossos humores dissoluit.
opilationem aperit. urinam pro

uocat et menstrua. Succus eius si
modum pessarij uulue supposit
menstrua puocat. De feniculo.

Feniculus bifarie diuidit
est eni siluestris et domesticus.
Domesticus in medio scdi gdu
calid est. sicc est in medio primi.
in obediensque digoni. Set tamen
ualet s̄m medicinam. Succus ei
eius coctus et dispumatus atque
cum oximelle potui datus ualet
contra diuturnas febres. et uri
nam puocat. Qui desiccatus et
cum collirio mixtus fit utilis o
culorum lumini. Semen ei calidum
est in. ij. g. siccū in fine primi.
lactis est augmentatiuum. opila
tionis epatis. renum et uesice a
peritiuum est. lapides frangit.
menstrua puocat. ualetque contra
febres diuturnas. Siluestris āt
stranguinosos iuuat. lapides.
urinam. et menstrua plus dome
sticus cimat. Dia. Radix feniculi
cum suo semine potata ualet
contra yctericiem et cōtra uenenū.

Menta calida est et De menta.
sicca in. ij. g. habet ponticitatē
et aromaticam odorem. uñ sto
macum cōfortat. appetitum ir
ritū irritat. abhominationē de
putridis humoribus amputat.
Succus ei cum suco malorum gra
natorum mixtus et cum aceto po
mi citrini singultum sedat. et
uomitū colericum. linguam
etiā lenit asperam si ex eo fricet.
Cataplāitus sup mām̄as lacte
tumidas tumorem oio dissolui.
esu assuefcā coitum suscitat.

Borrago calida ē De borragine.
et humida in pō g. ppietatē
hēt generandi letitiam. Si ī ui

no missa potui detur cor etiam con
fortat. proinde antiqui miscebant
eam cardiacae medicaminis ualen
tibus passioni. Que etiam cocta cum
aqua et melle. aut zacchara. et po
tui data empimales pulmonis et
gutturis optime purgat et mun
dificat.

De portulaca.

Portulaca frigida est in .iij. gradu humida in .ij.
Rami autem eius habent aliquantulum
ponticitatis. unde propter frigiditatem
frondium ualet ad incensionem
stomachi. matricis. renum. et morsionem
uesice. Calorem et febrium exti
guit acutarum. et propter ponticitatem
quam rami habent stomachum
est confortans et intestina. et ua
let contra uulnera in eis uel in ue
sica. Sanguinis fluxum undecumque
manauerit constringit. Succus eius
bibitus cucurbitinos de uentre
excludit. Quod si in capite uel fron
te uel in interioribus inungatur
dolorem aufert atque calorem. Ra
mi eius si manducentur dissinte
riam et colicam egestionem ha
bentibus subueniunt. propterea si portu
laca masticetur dentibus conge
latis occurrit. Leniunt enim eos cor
rigit asperitatem de acetosis natam
humoribus. Cataplasmata super emor
roidas earum sanguinem stringit.

De atriplice.

Atriplex frigidus
est in primo gradu. humidus in .ij. parum
nutrit. Succus eius est liquor et aquosus
cito eicitur. Conuenit in medicine
propter suam uiscositatem. quia cata
plasmata super calidum apostema illud re
frigerat. maxime si sit erisipila.
Semen eius mundificatiuum est et
collatiuum. proinde utile est ycteri
ciam habentibus que de epatis opila
tione nascitur. De quo duabus drachmis
cum melle potui datis colicis uo
mitus prouocabitur.

De spinachia.

Spinachia frigida sunt et humida in
fine primi gradus. uentrem humec
tant. et ualent gule dolenti de san
guine et colera rubea. et sunt meliora
stomacho quam atriplices.

De bleta.

Bletus frigidus est et humidus in .ij.
gradu. laudabilem chimum
generat. uentrem humefacit et
conuenit natura calidis. Sitim ex
tinguit. tussim calidam humectat.

De malua.

Malua frigida est in .i.
gradu humida in .ij. Bismalua inque
ntum frigida et calida est mediocris quo
ritatur actio eius que dissoluit f
flegmones. et digerit saniem
apostematis. Cuius radix et sem
ben agit. Apozima eius ualet san
guinis fluxum. Quidam enim habet
ponticitatis. Que si cum uino po
tui detur dissoluit grossos humo
res. renum etiam lapides frangit.
Cataplasmata cum anserino adipe in
uulue apostemata dissoluit. et maturat. uel
ad saniem illud prouocat.

De sicla.

Sicla quam uulgus bletum
appellat calida est et sicca in primo gradu.
Inlaudabile stomacho prestat nutrimen
tum propter quandam sui acuminis. et
fine multitudinem humiditatis.
Que tamen si in aqua coquatur et con
diatur cum aceto. opsomogaro. ca
reno. et oleo onfacino. aut amigdaleo
fit digestioni facilius. parum tamen
nutrit. uentrem humefacit. epa
tis opilationem aperit. maxime si
sit de grossis uiscosisque humoribus.
Que cocta in aqua comesta fit
stiptica. unde ypocras. Apozima ble
te lotiuum est. corpus uero eius
constipatiuum est.

De caulibus.

Caulis frigidus est et siccus in .i. gradu. tribus diu

sanguinē gn̄āt et melācoliā.
horribilem dat odorem. Q̄ duplˣ
est. Est enī quidam blete similis
est et qui uocitur caribia. Simi
lr̄ carambre eiusdē actionis ē
cuius ceti caules. Veri quidem cau
les duob; modis sūt. hyemalē
silic; ⁊ estiui. Estiui quidem uti
orem generant sanguinē. colē
nigre inde uanū. Q ō mōstrē
eoꝝ acumen. ꝑinde sūt colatum
et mūdificatum. vernales uero
nō tanti sūt acutiuus. sed uis
eoꝝ uentrem humectat ⁊ uriā
ꝓuocat. eoꝝq; corpus ē ⁊ siccum.
vn̄ est constipatiuum. q̄ꝝ ius
bibitum uentrē soluit. ⁊ sine iu
re comesti uentrem cōstipant.
Jdōq; ut ab eoꝝ nocumēto tempe
rentur ī aqua elixantur. et aqua
ꝑma ꝓiecta in alia coquantur
cum pinguissima carne precidāˢ
sui sius. ⁊ condiant̄ cū coriādro
pipe. cimino. ⁊ allia. Similr̄ ca
rambre eiusdē actionis ē cuiuˢ
ceteri caules. plus tn̄ duri et in
digestiui. ℭxx rapis.

Rapa calā est in. ij. gr̄. humida in. i.
multo plus ceteris herbis nutritiua
rē tn̄ digentur. mollem et in
flatam facit carnem. ꝓpt̄ sui uē
tositatē ⁊ inflationem. ꝑinde
coitum suscitat et spma augm̄
tat. Que si in aqua coquatur. et
illa electa in alia aqua recoq̄tā
duricia sue subē temptatur. ⁊ me
diocrit̄ int̄ bonum ⁊ maluz nu
triet. Que nō bene cocta diffici
le digeritur. uentositatem ge
nerabit. et in uenis ⁊ poris opi
lationem facit. Jdcirco utilis ē
si bn̄ cocta et utraq; aqua ꝓiec
ta recoquatur cum carne pīguī
sima. ꝑterea s̄m medicinā con
grua est. quia in eius iure podā
gricoꝝ et arteticoꝝ pedes si loti
fuīnt dolori mitigatē ꝑābit.
ℭ Radice.

Radix calā ē in. iij.
gra. sicca in. ij. minus q̄ rapa
nutrit. ꝓpt̄ suum acum̄ qd̄ ē for
tius acumine rape. nutrimētū
eius crossum est ⁊ durum digōi
stomaco. s. nocatiuū. est incōueni
ens celis. dentib; gule. et omibˢ
uuluc dolorib;. secūm medicinā
uō conuenit. Est enī lauatiua r
renum ⁊ uesice de crossis humo
rib;. vrinam ꝓuocat. lapides fra
git. Et si cocta comedatur de hu
moribus humidis facte tussi subue
nit. Secūm cibum manducata tō
tionem ⁊ inflationem genēāt.
stō fit illaudabilis qd̄ testat̄ ruc
tus eius putridus. qui fit maxi
me ante cibum. Jlla enī ieiunī
esui data colubet cibum ne desē
dat ad coctionis locum. vn̄ fit eā
indurande digōnis. ⁊ naturalē
uirtute inhibet cibum in supe
riori parte expellere. q̄re fit uo
mitus maxime eis qui natālit̄
hn̄t in stō uentositatem. Que
enī post cibum accepta maio
rem gn̄āt uentositatem superiˢ
ascendentē. ⁊ cū sua grauitate
descendit inferius. deponitq; ci
bum in coctionis locū. ⁊ ut opō
tet digeritur. vn̄ fit eā confortā
di secūm digōnem. hec est grā
sue actionis. quā nō habentib;
uentositatem impedit p̄t cibū
accepta. ꝑinde uolentes eam ꝑ
uomitu accipe an̄ cibū sumant.
Sed ꝑ suplemento sedē tertie uc
digestionis post cibum mādu
cetur. ℭxx spiragio.

Sparagus calidus et humidus est in .i.
gradu. Qui domesticus est et silvestris.
Domesticus est temperatior et ceteris
herbis nutribilior. proinde sperma
augmentat. stomacho convenit. et urinam
provocat. Silvestris vero calidior et
siccior est. Ideoque plus est colativus.
opilationem epatis aperit et renum.
urinam provocat atque vesicis valet.
Cuius radix et semen nimium valet.
quia apozima eorum bibitum morsibus
occurrit aranearum. Elixus esui
datus ventrem humefacit. va
letque contra dolorem dorsi. humi
da ventositate ortum. colicoque
dolori mitigationem prestat. In
bucca quoque eorum de apozimate lo
ta dolorem dentium amputat.
Quidam tamen noviter dicunt sparagum
coitus esse augmentativum. quod G.
et Dya. negant. Ego vero dico quia
si coitum augmentaret non esset ni
si ex copia nutrimenti. nimium enim
calorem non habet nec ventositatem
unde suscitet venerem. De
Baucia calida est in medio baucia.
sicca. gradu. humida in medio primi. que
duobus modis est. Est enim domesti
ca et silvestris. Dura grossique nu
trimenti est. et minus quam rapa
nutrit. habet et quiddam acuminis
unde est extenuans et diaforesim
faciens. ideoque urinam provocat et
menstrua. habet etiam aliquantulum
inflationis. unde coitus fit incitati
va. Que assuefacta illaudabilem
generat sanguinem. Igitur ut tem
peretur bene oportet eam elixari.
et aqua sua eiecta iterum coquatur
cum lactuca. coriandro. cepa. et
condiatur cum oxiacio oleo. aceto.
piper. et carvi. De calcasia.
Calcasia est radix nascens plurimum
in partibus egypti. aliquantulum
cum acumine habens ponticita
tis. unde monstratur calida esse et sicca.
Que si elixetur acumen amittit
penitus. et viscositas quam prius
latenter habuerat in ea manife
statur. Ideo grossi durique est nutrimen
ti. sed cum sui ponticitate stomachum
confortat. et ventrem constipat.
Et tamen si moderate comedatur bo
num generat nutrimentum. valetque
dissintericis cum viscositate et
ponticitate quam habet. De melon
Melongia calida est et sicca in fi gia.
ne secundi gradus. quod eius acumen et ama
ritudo testatur morsusque quo lin
gua inficitur. Ideirco est cito con
vertibilis in coleram nigram u
stam. hec est eius proprietas unde cu
tem corporis corrumpit. lentigi
nes. et impetigines. cancrum. ele
fanciam. durumque ad dissoluen
dum apostema generat. opilationes atque
similia facit. Que ut minoris fi
at nocumenti temperetur. et scindatur
et sale impleatur. deinde diu in
aqua calida dimittatur. postea in aliam
remittatur. et bis aut ter lavetur.
ut aqua qua lavatur omni care
at nigredine. Deinde elixetur et
aqua eiecta cum pingui carne
boum. seu pecudum. porcorum. et simi
lium recoquatur. Quam autem absque car
ne comedere volentes coquant
cum aceto et oleo. De fungis.
Fungi frigidi sunt et humidi in tertio
gradu. Quorum mollicies suique humiditatem
testificantur. Qui duplices sunt mor
tiferi videlicet et non mortiferi. non
mortiferi grossam habent humi
ditatem viscosam. actioni nature
et digestioni inobedientem. unde fecit
illaudabiles ut potest tumorosi.

Ideoq; bonum e ut oio caueant.
Quos comedere uolentes. corq;
piti nocumentum no respuen
tes eos elixent. atq; cum eis cala
mentum et pira misceant. et po
unt expressi in alta aqua recoq;
tur. et cum pipe et zinzibere. caru.
calamento. origano et similibz
condiantur. et esui tribuantur. et
in fine merum et uetus uinum
potent. Frigidi uo natura accipiat
in fine eorum. zz. conditum et dia
ciminum. diaton pipeon. scdge
nem et tiriacum magnam. Mor
tiferi uo diuise sunt actionis sm
diuersitatem eorum. Sunt eni quedam
mortem inferentes cum frigidi
tate et humiditate ueluti cum
sunt in. iiij. g. Sunt et occidentes
cum nimia uiscositate et opila
tione quam in uenis et poris fa
ciunt. et ppt humores eorum ad
dissoluendum duros et inobedi
entes. Sunt et quidam cum ma
la occidentes qualitate quam ha
bent de loco ubi nascuntur. sicut
illi qui sunt iuxta eruginosum
ferrum. aut pannos putridos. a
ut foramen reptilium. ul arbo
res crossas et uiscosos humores
habentes. Mortiferorum signa hec
sunt. mollicies. s. et uiscositas. hu
miditas et crossitudo. Quod si per
medium diuidantur et aliquantulum
in aere dimittantur. putridi procul
dubio inuenientur. Ignorantes
eos comedentes ita curentur. pi
ra eis esui dentur. et nitrum cum
oleo potui detur aut cinis. ul sal
cum aceto. et stercus galli seu gal
line cum aceto et melle. Apozima
calamenti. origani. ysopi. et silium
iuuat. Refert aut. G. quod si pessa

rium ex eis sem fuit et uulue posi
tum fluxum sanguinis stringit.

De capparis.

Capparis sunt tripli
ci modo. Est radix. fructus. et fron
des omnes sunt cali et sicci in. ij. g.
quod testatur eorum amaritudo. pontti
citas. et acumen. Ideo dissoluunt
incidunt. et mundificant stomaca
superfluis humoribus. opilationes epa
tis. duriciamq; splenis aperiunt.
et urinam et menstrua prouocant.
Qui utiliores sunt sm medicinam
q sm cibum. quia illaudabilis
nutrimenti sunt ut pote colerici
nigriq; sanguinis generatiui.
neruos et stomacum prouocant assue
facti. unde elixos oportet eos man
ducari. aqua eorum ablata et condi
tos cum oleo et aceto. Qui si cum car
ne ul alia re comedi ab aliquo
optantur. Absq; coriandro non
comedantur. quia coriandri natura
prohibet temptem nocumento cappa
rorum.

De cepis. porris et alleis.

Horum trium uirtus acumen habz
quia de subta acuta mixta cum
crossa et terrestri. humida et aquo
sa subtili et aerea compositam. q
ita possunt intelligi. Si eni unum
horum coletur et pistetur et aliquan
tulum in uase dimittatur in
fundo calicis. fex terrestris acumi
nis inuenitur. et sucus liquorem
habens cum paruo colore aereo
que inter se differunt. quia cepa
cal. e in. iiij. g. humida in. iij. alia
cal. sunt et sic. in. iiij. g. porrum cal. e
in. iij. sicc in. ij. proinde cepe penitus
comesta cum sui acumine et hu
miditate malos generant humores
in stomacho. gignunt inflationem. uento
sitatem. capitis dolorem. atq; in
saniam faciunt. fumo eius caputa

scendente et cerebrum percuciente.
unde assuefacientes illos cadunt in
maniam. et tibilla sompnia at
que melica cernunt. presertim si ex
egritudine exeuntes illas man
ducaverint. Si autem propter medici
nam moderate secundum quod oportet man
ducentur calorem inducunt et
extenuant et incidunt humores grossos
et viscosos. ora venarum aperiunt.
et urinam provocant et menstrua. ori
ventiam mitigant. appetitum au
gmentant. superficiem rarificant. pro
vocant sudorem et egestionem provocant.
venerem irritant cum suo calore
et spina crescere facit cum sua hu
miditate. malum tamen facit nutri
mentum. Cruda vero comesta ni
chil nutrimenti corpori tribuunt.
Si elixentur et aqua proiecta in alia
recoquantur dant nutrimentum bo
num et plurimum. maxime si cum
pinguissima carne comedantur
et cum bono condimento condi
antur et odorifero. Allia autem parum
dant nutrimentum. sunt enim nociva co
lericis et calorem naturaliter haben
tibus. Que si fuerint comesta a
frigidis et humidis naturaliter
urinam provocant et ventrem humec
tant. E contrario siccis natura fa
ciunt. Sed ut eorum calor sibi nichil
inferat nocumenti. elixentur primo
inde condiantur cum aceto et ob
somegaro. Sunt etiam pro medici
na. quia morsibus canis rabiosi
remedium prestant. Quod si post co
mestionem eorum vinum forte bibi
tum fuerit valebunt contra morsus
serpentum. prosunt etiam eis que
veneno sunt infecti. et frigidas passi
ones habentibus ceu tiriaca
magna.

De Coriandro.

Coriandrum vero diverse virtutis est.
Varietas sui saporis hoc testatur.
habet enim amaritudinem et pon
ticitatem. Ypocras illud di
xit calorem habere propter suam amari
tudinem. et propter suam ponticitatem stip
ticum esse autem. Unde dixit coria
ndrum viride calidum est et constipans
ventrem. et mitigans oxiremiam.
quod post cibum datum prestat sop
num. Sed Dya. intendit illud esse
frigidum. dixit etiam id scrofulas
dissolvere. quod G. negavit. Impos
sibile inquit est scrofulas refri
gerare aut refrigeratas dissol
vi. quia scrofule sunt duri gros
sique tumores. Dixit iterum. Inten
tionem Dyascoridis intelligere non va
leo dicentis coriandrum esse fri
gidum. cum sapor eius amarus. ama
ritudo vero significat calorem ex
tenuantem. Sed secundum cibum du
rum digestioni que inobediens est. Quod
si misceatur cum aceto vel mali
granati succo temperiem sumit.
unde calorem extinguit stomachi. Sed coriandri
medicina fit congruum. quia succus
eius cum cerusa mixtus et aceto. li
targiro et oleo ro. fit contra calida a
postemata. calidasque pustulas.
Quod si misceatur cum mica panis
et farina lentis contra erisipilam va
let de grossis humoribus creatam.
unde Dyasc. quod G. affirmavit. Opor
tet inquit huius cataplasmatis confec
tio in statu apostematis non in princi
pio poni. quoniam in initio res est in
frigidans et dolorem mitigans.
non dissolvens et vulnera aperiens.

De ruta.

Ruta duplex est do
mestica et silvestris. Silvestris
calida est et sicca in iiii. gradu. dome
stica in iii. unde domestica melior

est ad digerendum. quia uirtutem
incidendi habet. et grossos uisco
sosque humores extenuandi. Ven
tositatem et inflationem dissol
uit. Ventrem humectat. primo iu
uat inferiora intestina. Quem si
coquatur cuiusque apozima potui
detur tollit tortionem uentrisque
dolorem de uiscositate humorum
et uentositate orta. Rursus si co
quatur in oleo et clisteri ex ea
fiat fiunt grossa dissoluit uen
tositatem grossis et globosis in
testinis suspensam. In uino cox
ta potuique data fit contra yposarcam.
Ciminum calidum est De cimino.
in .iij. gradu. siccum in .ij. uentositatem
dissoluit. dolorem placat et uen
tris tortionem. Coctum cum ci
barijs uentositatem generantibus
temperat eam. Simili modo hoc
faciunt nigelle. habent etiam nigel
le aliam proprietatem. occidunt enim
lumbricos si bibantur. De a
Arnetus calidus est in fine neto.
.ij. gradus. siccus in medio. uentositatem
inflationem dissoluit et tumo
rem. Cuius rami in oleo cocti fiunt
diuretice uirtutis. inflationem
dissoluunt. laboriosos mitigant.
sompnum prouocant. humida apita
ad saniem ducit. Semen eius bi
bitum urinam prouocat. lac augmen
tat. uentrem de humorum putre
dine mundificat. dolorem tumo
rem laboremque dissoluit. habet
etiam proprietatem extinguendi
singultum de plenitudine. Quod
si uratur fit calidum et sic. in .iij. gradu.
et ualet contra uulnera putrefacta.
et diuturna in uerecto nata.
Caruos cal. est et sic. in De carui.
.iij. gradu. habet aliquantulum acuminis.

unde fit congruus stomachum humidum
habentibus. uentositatem expellit.
digestiuam uirtutem confortat. infla
tionem dissoluit. urinam prouocat.
lumbricos et cucurbitinos expel
Piper calidum est De pipere. lit.
et siccum in .iiij. gradu. ualet frigidos et
humorosos stomacos habentibus. adiu
uat enim uirtutem digestiuam. est
et secundum medicinam. quia si misceatur
in electuario optimum fit contra
diuturnam tussim que de gros
sis humoribus est. Stomachum et pectus
et pulmonem de uiscoso flegma
te mundificat. uentositatem et
uentris inflationem aufert. et uri
nam prouocat. De zinziber.
Zinziber calidum est et siccum in .iij. gradu.
habet humiditatem licet sensui non
appareat quod sic testificatur quia
putredini est apparatum. utile est
frigidos habentibus stomacos. uentrem sol
uit. humiditatem desiccat. digesti
uam adiuuat uirtutem. et humec
tat uentrem. De cinnamo.
Cinnamomum cal. est in .iij. gradu. sed tamen
quia aromaticum est stomachum con
fortat. epatis constipationem aperit
urinam prouocat et menstrua.
Crocus cal. est et siccus in De croco.
primo gradu. stomachum confortat. epatis consti
pationem aperit. anhelosos iuuat.
et membra debilia confortat.
Mastix cal. est et siccus De mastice.
in .ij. gradu. stomachum confortat. urinam
prouocat. et digestionem adiuuat.
Sinapis calidum est et De sinapi.
siccum in medio .iiij. gradu. humiditatem
capitis et stomachi desiccat. que si est
bullitis esui detur stomachum de grossis
humoribus mundificat. ualet eius se
annectentibus. De aceto.
Acetum moderate infrigidat.

fortiterque desiccat. causa defectionis
sue frigiditatis est. quia de duabus
componitur materiis frigiditate
uidelicet essentiali que propter suam
accetositatem est. et accidentali hu
miditate acquisita de ebullitione
et putredine. Omne enim acetum
est in initio dulce. sed cum coquitur
calore solis et aeris ebulliens non
habuit uim qua custodiatur li
quor eius putrefit. et in acetositatem
conuertitur. Ideoque acetum infrigi
dat in .i. gradu et desiccat in .ii. Vnde
propter sue frigiditatis debilitatem
corpus perforat uelociter usque ad
remota loca. et ibi facit quod uinum
fecerat. Causa subtilitatis est ca
lor quem acquisierat ab ebullitione.
Ceteri uero liquores non habent ullam
simili modo subtilitatem. sicut uue
agrestis liquor. et mali granati.
pomique citrini et silium. Horum ac
tio plus in uicinis quam in remotis
operatur locis. Vnde .G. uolentes stomachi
refrigerare calorem ac membra
sibi uicina. malorum granatorum
sucum. aut uue amare. aut ci
trini pomi accipiant. Vtile enim
est sibi qui in stomacho morantur propter
simplicitatem frigiditatis eorum. Vo
lenti quidem refrigerare membra
a stomacho remota conueniens est ace
tum. habet enim uim penetrantem
usque ad remota loca. Ideo est dis
solutiuum et extenuatiuum. quod ca
lefactum potui datum orthomiam
habentibus subuenit. et sanguinem
et lac in stomacho coagulatum dissol
uit. sicut et esse uenenosa et mortem
inferentia. sicut est opium. iusquia
mum. euforbium et silia. Diu
turne tussientibus ex flate accidi
rit. nocet tamen noue tussi maxime
siccat exigitiuis. Quod si coquatur cum
cibis. uel cum aliqua re mandu
cetur stomachi confortatiuum est. ap
petitiuam adiuuat uirtutem et
augmentat. maliisque humoribus
ad stomachum fluentibus repugnat.

O Bsomogarum. ¶ De obsomogaro.
calidum in .i. gradu. siccum in .ii. est uirtutem
habet lauantem. mundantem. et colantem.
pectus enim purificat. pulmonem
atque stomachum de crossis et putridis hu
moribus. Saporem cibis prestat.
uentrem humectat. In femore
dolorem uel sciaticam habentibus.
tribuit mitigationem. siue mani
ducetur siue clisterigetur. Vulne
ra sordida de eo lota mundificen
tur, neque per sanas partes dilatantur.
Garus quod de piscibus minoribus est ca
lorus quam obsomogarus. pisces enim
frigidi sunt et humidi. ¶ De sale.

S Al calefaciat moderate. multum
que desiccat. quia compositum est
ex duabus qualitatibus. vna est cola
tiua et incisiua. altera uero est co
adunatiua et constrictiua. que
utraque sunt desiccantes. Ideoque sal
desiccat in .iii. gradu. calefaciat in .ii.
Quod tamen duobus modis est. metallinum
uidelicet et marinum. Marinum
autem fit in lacubus quos salinas uul
gus uocat. uel fit de aqua maris
cocta estiuo sole. Metallinum lau
dabilius est maxime quod careat la
pidibus et fuerit clarum. obtusum
et equale. Marinum uero bonum est
si fit candidum non tamen equale me
tallino. Dya. Sal inquit metal
linum fortius est marino. quod .G.
negauit. Dixit enim illorum actionem
esse equalem. vtrumque etiam sal in
hac actione est equale. In initio
dissoluunt et mundificant super-

fluitatem crossorum putridorum que humorum. deinde quod ex eis remanet desiccatur et consumitur. quibus finitis naturales corporis coadiuvant humiditatem. et constrictivam conservant. et poros cutis claudunt. ut illa humiditas putredinem non appareat. Secundum vero medicinam conferunt. dant enim condimentum cibis. saporitatem atque acceptabilitatem digestivam virtutem adiuvantem.

De naturis animalium.

In prima particula licet competenter de animalium naturis diximus et complexionibus. iuvamine et nocumento universaliter scripsimus. tamen oportet in hac particula specialiter de singulis aperte tractari. ut huius particule intentio cordibus legentium tenatius infigatur. fit quod necesse nobis quidam superioris particule repetere. i. de omnibus que sub elementis constant disputare. Que videlicet aut sunt nascentia aut animalia. utraque. s. humane nature repugnantia. ut pote mortifera velut de animalibus sunt serpentes. de nascentibus autem lolium. aut sunt humane nature competentia et nutrientia. sicut de animalibus caro pecudum et suum. et de nascentibus grana. vel sunt humane nature incongrua nullam tamen lesionem inferentia. sicut de animalibus est ennicius et lepus. de nascentibus autem orobum et lupinus. Que autem sunt humane nature inutilia neque nocentia. aut sunt non bene nutribilia sicut hec que diximus. aut nullum nutrimentum ministrantia. veluti colloquintida. scamonea. eleborus. anacardus et silia. At quoniam nostra est intentio de nutribilibus scribere.

non oportet ut de aliis dicatur. Dicimus ergo quod omne animal generaliter bifariam dividatur. aut enim silvestre est aut domesticum. Silvestria vero animalia sunt calidiora et sicciora. et digestibiliora. set illaudabile nutrimentum generantia propter multitudinem motus et laboris eorum. et propter calorem et siccitatem sui aeris in habitatu. quod fit propter caloris solis habundantiam. et propter indigentiam umbre eis operientis a sole. Unde silvestria animalia minus sunt boni nutrimenti in quantitate et qualitate. non sola silvestria caprina. quia superfluitate caloris motus et laboris quibus assuescunt. eorum naturalis temperatur frigiditas. Ideoque nimio eorum exercitio saporis suavitas carnium ac odoris gravitas amputatur. adiutorium etiam digestive virtuti datur. ut facilime oportuneque caro digeratur. Cetera vero animalia domestica ad silvestrium comparationem calorem et siccitatem habent temperatiorem propter sue quietis et aeris temperiem. Proinde sunt nutribiliora et laudabiliora. crossiora tamen et duriora sunt ad digerendum. Rursus omnia silvestria vel domestica animalia tripliciter dividuntur. Aut enim sunt masculina. aut feminina. aut castrata. Masculina autem omnia sunt calidiora femininis. et minoris sunt humiditatis. sunt etiam laudabiliora et digestioni faciliora. Feminina vero que minorem habent calorem et maiorem humiditatem. ideo ad digerendum tardiora. Castrata vero quamvis propter humiditatem femininis sunt vicina. in calore tamen distorum

cia. quia calor eorum inter utrumque
secum est mediocris. Castrata uero
animalia maiorem quam feminina
habent calorem. masculinis quoque
minorem. Ideo digestibiliora fe
mininis sunt. Rursus in unoquoque
eorum femininorum uidelicet ac mas
culinorum animalium. aut est lactens.
aut decrepitum. aut adolescens.
aut in iuuentute perfectum. Lactens
uero naturaliter calidius est et humi
dius omnibus animalibus. atque tenerio
rem habet carnem. propter sanguinem
sue complexioni dominantem. Propter
hoc igitur sunt animalium quedam
in suo genere humida sicut porci
et pecudes que necessario de duabus par
tibus habent humiditatem ex etate
scilicet et complexione. Quare quod ab eis ge
neratur est uiscosum. digestionique
difficile. facile tamen de stomaco descen
dit. sed difficillime a membris dis
soluitur. uiscosum generat flegma
maxime si non sit de masculinis ani
malibus. Quod si fuerint animalia
in suo genere sicca. sicut caprina
et bouina. suarum complexionum sic
citas cum etatis humiditate
temperatur. unde sunt leuiora et di
gestioni competentia. maxime
si masculina sunt. Ideoque lacten
tium caprina et bouina sunt por
cinis et pecorinis laudabiliora.
Que quidem omni laude penitus in
digent. Animalia autem in iuuen
tute manentia lactentibus sunt
calidiora in qualitate in quanti
tate uero minime. Est et eorum sic
cior etas propter sue natiuitatis remo
tionem. unde animalia si sunt naturaliter
sicca. sicut caprina bouina. et sic
citatem de duabus partibus habent.
etate uidelicet et complexione.

sunt quasi dura et indigestibilia et
ad dissoluendum tarda. illauda
bile quoque nutrimentum dantia.
Quod si sunt animalia in suo genere hu
mida sicut pecudes et porci. naturalis
eorum humiditas cum eorum siccita
te temperatur. Ideo iuuenes porci
et pecudes meliores sunt iuuenibus
capris et bubus. Animalia uero annu
alia sunt inter lactentium humiditatem
et iuuenum siccitatem mediocria.
Ideo omnia unum annum habentia
sunt laudabiliora propter eorum humi
ditatis ac siccitatis temperiem.
Meliora tamen animalia que sunt na
turaliter calida. calor enim eorum dige
stioni sue dat adiuuamentum. unde
laudabilius nutrimentum generant.
Propter hoc quasi animalia porcina. capri
na. et bouina ceteris sunt utiliora. quo
niam naturalis eorum calor est ue
hementior et dominantior. Decrepita qui
dem animalia sunt sicciora et duriora
quia naturalis eorum calor est defecti
simus extinctionique propinquus. et eorum
humiditas uicinitas finienda.
et quia uirtus eorum digestiua est de
fecta accidentaliter acquisiuerit hu
miditatem crudam et innutribi
lem. ideoque ad digerendum difficilia
et ad dissoluendum tardissima.
Illaudabilem chimum ut pote ui
scosum flegma generantia. Sed tamen
si naturaliter fuerint calida minus
erunt nociua. econuerso si fuerint
pessimam inferunt lesionem.
Hac de causa decrepite pecudes mi
nus capris sunt nociue. Constat
ergo sanguinem qui de ueteribus
yrcis. capris. agnis lactentibus
et uetulis ouibus generatur esse pessi
mum. Causa eius pessimitatis
non est una sed diuisa. hyrcorum enim

et caprarum pessimitas fit propter suarum carnium duriciam, itemque digestionis tarditatem, et propter acuitatem sanguinis quem generant. Hyrci tamen peioris sanguinis sunt generativi quam caprae. Pessimitas agnorum lactentium vel ovium vetularum fit propter suae humiditatis copiam et viscositatis et superfluitatis flatus quos generant. Unde comesta priusquam sit digestio stomachum egrediuntur. Adolescentes quidem pecudes licet ipsi malignitati permaneant aetatis, tamen siccitas humiditatem earum complexionis temperat; ideo sunt laudabiles digestionique faciles bonumque chymum generantes. Vitulorum vero lactantes, et quia sunt in augmento iuventutis, florentes sunt meliores ac digestibiliores adolescentibus pecudibus et lactentibus. Castrati vero bovina istis sunt meliora propter saporitatem et mollitiem suarum carnium; unde facillime digeruntur. Boves autem et caprae in ea quantitate sunt durae carnis et siccae in qua porci et pecudes sunt viscosi et humidi; propter hoc iuvenes porci et pecudes meliores sunt bobus et capris in iuventute existentibus, licet boves et caprae sint deteriores. Ideo lactentia edulina sunt convenientia inter medias complexiones habentibus propter temperiem quam habent. Sunt etiam commoda aegritudine exeuntibus. Similiter modo caprina et pecorina bovinis et porcinis meliora esse fatemur. Sufficiat universalis disputatio de nutrimentis animalium. Oportet ergo nos ut particularem quae restat subsequamur, et congrue de favente unicuique animalis naturam et iuvamentum dicamus.

De pecudibus.

Pecudes sunt calidiores bobus, capris et porcis, et humidiores quam bobus et capris, minus tamen porcis humidae. Caro enim porcina ceteris animalibus frigidior est et humidior, maxime domestica, quia silvestris porcina ad domesticae comparationem calida est et sicca; ideo minoris est nutrimenti. Domesticam ergo porcinam non oportet accipi nisi raro, et solum eius extremitates comedamus, sicuti pedes, nares. Haec enim omnia membra semper sunt in motu. Debet tamen priusquam comedatur exercitium. Quiete vero viventes devitent silvestria multo magis et domestica. Deinde abstinendum est a capris et bobus, exceptis vitulis et edulis cum lactantes fuerint. Causa devitandi capras, porcos, bovesque non est una sed diversa. Quiete enim viventibus et delectatione assuetis modicus est calor, et copia humorum viscosorum et frigidorum; et caro porcina similiter est frigida et humida et viscosa; unde fit causa augmentandi in eis flegma humidum et viscosum. Calor ergo eorum necessario fit defectus. Caprae vero et boves cum carnes habeant grossas digestionique inobedientes, et calor quiete viventibus sicut diximus fit imbecillis, necessario ab eis non digeruntur nisi sint lactantes; tunc enim digestioni obediunt propter suarum teneritatem carnium et aetatis parvitatem. Et caro pecorina calidior est porcina et siccior, bobus et capris calidior et humidior est; unde magis tenuis et ad digerendum facilior et facillime descendit de stomacho ventrem. Magis bovina et caprina humefacit, minus tamen quam porcina humida est. Non enim humiditatem habet digestioni repugnativa sicut

porcina. neque humiditatem habet
lubricatiuam ut antequam coquatur
stomaco egrediatur: sed tamen nutrimen
tum eius diuisum est in bonitate
et malignitate. digestionis uelo
citate uel tarditate. uel secundum eta
tis eiusque complexionis diuersitatem.
Diuersitas nutrimenti ex etate est
quadruplex. Est enim lactens. est et
sue natiuitati uicina uel remota
tamen adhuc crescens sicut annualis
uel iuuenis. et iam completa. et de
crepita. Lactens in uiscositate
est uicina porcis siluestribus. Causa
duobus modis est. vnus uicinitas
est uulue. alter uero lactis est humi
ditas qua nutritur. proinde caro
eius illaudabilis est quia indigesti
bilis et sui lubricitate descendit
de stomacho indigestibiliter. precipue si co
medentes stomachum humidum et defec
tum habuerint. Ideoque .G. uituperat
lactantes agnos et oues quoniam
uiscosum flegma generant. non mandu
cantes sicce complexionis fuerint.
Arietes autem in iu (De arietibus.)
uentute manentes minoris sunt
humiditatis et uiscositatis propter
etatis siccitatem eorum et complexi
onem dominantem. Ideo caro eorum
melior est agnis et ouibus. quia si
bene digerantur bonum multumque
generant sanguinem. et maxime
si sint castrati. quia caliditas et eorum
humiditas sunt temperata. vnde boni
saporis sunt nisi cum sint decrepiti.
tunc enim procul dubio sunt pessimi.
Quibus non castratis sunt eis meli
ores. Omnes enim decrepiti in calo
re sunt defecti naturaliter. Quorum
caloris defectio duobus modis est.
ex etate scilicet et testiculorum indigentia.
Annuales autem mediocrem habent
complexionem. Inter lactentium hu
miditatem et iuuenum siccitatem.
Ideo ceteris etatibus arietibusque sunt
meliores. et ad digerendum faci
liores. Sanguinem enim generant
mediocrem. maxime iuuat iu
uenes. et calidas siccasque complexi
ones habentes. et in calida et sicca ha
bitantes regione. Decrepiti enim
sunt ceteris deteriores. Omnia enim de
crepita sunt secundum generationem frigiora
et sicciora. Sunt ergo lignea et insi
pida. sed tamen licet propter senectutem sint
illaudabilia. tamen quia calida et
humida fuerant naturaliter cete
ris decrepitis sunt meliora. (De
Yrci ad comparationem pecu yrcis.)
dum frigidiores sunt et sicciores
licet acutum sanguinem generent.
Causa quanto pecudibus sunt friores
et sicciores. tanto sunt calidiores
et sicciores omnibus temperatam com
plexionem habentibus. maxime si
yrci iuuenes sint. ideoque non cito
putredini sunt appariati. Castrati sunt
meliores quia non sunt tanti acu
minis. siccitas quia temperata est. Sunt
etiam saporiores et ad digerendum
faciliores. Sed tamen non uno modo sunt
nutrientes. Quidam enim male quam
bene sunt corporum nutritiui.
quod fit propter eorum etatis et complexi
onis diuersitates. Sunt enim lac
tentes. sunt et uicini sue natiuita
ti. Iuuenes quoque et decrepiti. Lac
tentes uero sunt ceteris animalibus
laudabiliores in sapore scilicet et nu
trimento atque in digestione. et ad gene
randum bonum sanguinem. Lac enim
naturalem preter eis humiditatem.
vnde omni carent acumine. eorumque com
plexio est temperata in caliditate et
humiditate absque ulla sui corrup

tione. facile quod digeruntur. et subtilem dant dietam. Vituli quod sunt calidis et siccis et egritudinem exeuntibus. et quanto sunt diutius lac acceptum tanto meliores et teneriores fiunt. Illi autem qui sunt sue nativitati vicini dant nutrimentum subtile et laudabilem generant sanguinem. minus tamen lactentibus utiles sunt. Juvenes vero grossi sunt et ad digerendum duri. pessimumque dant nutrimentum. Sanguinem enim generant melancolicum siccum acutum. Ideo G. vituperavit yrcos. et iuvenes capras quod generant melancolicum sanguinem. Yrci tamen capris sunt deteriores. quia femine minus habent masculis acumen et siccitatem. propter hoc igitur femine capre et yrci castrati sunt meliores non castratis. quia humidiorem et saporosiorem carnem habent. et laudabiliorem sanguinem generant. Sed videmus reprehendi a quibusdam. Cur inquiunt yrcos non vituperatis castratos. cum non castratis frigidiores sint castrati. Quibus rendemus. Superius audistis nos dixisse yrcos non castratos acumen habere et intemperatos esse ad comparationem temperamenti humane complexionis. Qui ergo dum fiunt castrati. priori carent acumine fiuntque temperati complexiones temperatas habentibus. maxime si yrci sunt iuvenes. Si autem decrepiti erunt pessimi. quia propter etatis frigiditatem sunt frigidissimi. eorumque calor est fere defectus. humiditatem quoque quam causa castrandi habuerunt propter siccitatem senectutis amiserunt.

De carne bovina. Capitulum.

Bovina caro quantum ad comparationem parvulorum et porcorum siccissima est. sicut etiam caprina carne. Ideoque sanguinem generat grossum et turbidum et melancolicum. multumque dat nutrimentum. inobediens est digestioni. tardeque de stomaco eicitur. et difficile a membris dissolvitur. atque ventrem constipat. Quod si ei assuescentes medie fuerint complexionis. erunt splenetici. quartanam patientur. complexiones eorum corrumpentur. et in ypostarcam incident. non mirum nascentur eis scabies et impetigo. elefantia. cancer. lepra. serpigo. si complexionem quam preparatam his morbis invenerit. Sed tamen diversi est nutrimenti propter suarum etatum varietatem. Est enim lactens. adolescens. iuvenis et decrepitus. Lactens vero laudabile generat nutrimentum. facilis est digestioni. quia calor et humiditas eius in quantitate multa est propter vicine nativitate et lactis bibitione. Ideo bonum facit sanguinem. coleram etiam rubeam de stomaco expellit. maxime si comedentibus calor naturaliter dominatur. Egritudinem exeuntibus licet non noceat gravis est tamen digestioni propter defectionem virtutis eorum. Adolescens vero minus quam lactens est humidus. durius digeritur. Sed tamen qui ab eo generatur sanguis non est illaudabilis. propter fortitudinem sui caloris naturalis et propter sui vicinitatem ad lactentem. sueque carnis teneritate. Ideoque si cum aceto vel eius condiatur. stomachum confortat si bibitur et intestina. est et utile colicam habentibus egrotantes. Juvenis autem propter sue nativitatis remotionem calore indiget et humiditate. quare

de lactis et uulue habuerit iucundi
tate. que sicce complexionis est diffi
cilis ad digerendum. humorem
generat melancolicum. maxime
si comedentes fuerint natura
melie apparati. Decrepitus quidem
est pessimus propter nimiam sui calo
ris siccitatem et siccitatis augmen
tatione: in eo ex etate sua que ge
neratam complexione. unde caro eius
est durissima ac lignea coctioni
repugnatiua. nullum dat nutri
mentum. nullius quoque est saporis.
Sunt igitur omnibus saporiores et lau
dabiliores lactentes. Secundo adole
scentes precipue si uitellati fuerint
et cum aceto conditi. menta. petrosi
lino. coriandro. croco. et similibus
sicut pipere et cinamomo. De cerui
Ceruina caro melica est et ne cau.
dura ad digerendum. Sed tamen sicut
supradiximus diuersa est secundum comple
xiones et etates eius. Sunt enim lac
tantes ceteris deteriores. Adolescen
tes secundo loco sunt. Iuuenes uero
his deteriores. Decrepiti uero omni
bus pessimi. Sed iuuenes si fuerint ca
strati erunt meliores. quoniam in
calore temperantur et siccitate.
Lepus licet siccus sit. De lepore
et crossum generet sanguinem. Est
tamen melior iuuenibus uitulis et ca
pris. proinde conuenit siccam uo
lentibus habere complexionem. contra
rius uero est tenuem seruantibus
dietam. De ericio.
Ericius uim habet dissoluentem et
desiccantem. propter etiam stomacum
confortat. uentrem dissoluit. u
rinam prouocat. utilis quoque fit
eis qui elefantico morbo sunt
apparati. De carne porcina.
Porcina caro multum est nutri
bilis. bonum generat chimum. uen
trem humefacit. propter humidita
tis sue copiam et uiscositatis. u
rinam tamen non prouocat. et tenui di
eta utentibus est inconueniens.
diuerse tamen qualitatis est propter etatem
sue que complexionis uarietatem. S
Sunt enim quidam lactentes. ado
lescentes. sunt et iuuenes. et decre
piti. Lactentes ceteris sunt humidi
ores. proinde sunt conuertibiles in
malos humores et in putredinem.
precipue si stomacum malis humoribus
inuenerint preoccupatum. Sed stomacum
fortem habentibus uel siccis calidisque
complexiones habentibus sunt utiles. Bene
enim digeruntur et perfectum et mul
tum generant nutrimentum. Iuue
nes uero natura sunt pessimi maxi
me si stomacus eorum malis ac putri
dis sit plenus humoribus. Flegma enim
uiscosum generant. unde sunt causa po
dagram generans. yliacum dolorem. sci
aticam morbum. lapides in renibus.
paralisim et similia. secundum complexiones
et naturas quas inuenerint. Adolescen
tes quidem utiliores sunt et bene nu
tribiles. Laudabilem enim generant
sanguinem. Iuuenes autem sunt
meliores et maxime si sunt castra
ti. Decrepiti uero pessimi. Sunt enim
frigidi et duram carnem habent li
gneam et insipidam. Quibus assu
eti incidunt melancoliam et diuturnas
febres sicut quartanam et similia.
De asinina equina camelina et
Licet hec animalia mulina carne.
non usualiter manducentur. eorum
tamen naturas dicamus. Omnia autem
hec malum nutrimentum dant. ge
nerantque sanguinem pessimum. Asini
enim difficile digeruntur. stomaco no
cet. uomitumque facit. Cerebrum etiam

animalia similit' hec agunt. Asi
nus tamen subtilioris est carnis et
nutrimenti quam equus. Equs autem subti
lioris est camelo. Pullus vero cete
ris est deterior. De carne ursi.

Ursina caro est uiscosissima dige
stionique inobediens. pessimum
dat nutrimentum. unde plus per
tinet medicine quam cibo. De leoni

Leonina caro ceteris est na carne.
calidior. grossa. grauis et difficili
ad digerendum. dolorem et tor
tionem in uentre generat.

De diuersitate nutrimenti membro
rum superiori particula tractatum animalium.

Diximus membra animalium esse
diuersa. in compositione comple
xione. loco. motu et quiete. Mem
brorum autem compositio triplex est.
aut enim pinguissima uicina ui
is per quas humorum frigiditas exclu
ditur. aut parum habent pinguedi
nis. est enim et remota a uiis hu
morum fecem expellentibus. uel est
inter hec duo mediocris. sicut anima
lium latera sunt et similia. Pinguis
sima uero compositio est indigesti
bilis cito descendens de stomacho. uentrem
humectat. uelociter in corruptionem
conuertitur. Flatus uiscosi est gene
ratiua. maxime si fuerint de hu
midis animalibus sicut sunt porci et pecu
des. Membra autem modicum pin
guedinis habentia sunt digestibili
a et stomaco competentia. bonumque
sanguinem generantia. Membra
uero inter crassiciem et maciem me
diocria habent qualitatem secundum ui
cinitatem extremitatum membrorum
sibi coadherentium. Diuersitas uero
complexionum est triplex. aut enim
complexio est sicca naturaliter si
cut neruus. cutis. intestina. uen
ter. uulua et similia. Aut est humida
naturaliter. uelut cerebrum. spondi
le. et ossium medulla. pinguedo.
et similia. Aut est inter utrumque me
diocris. sicut est caro et pinguedo
que inuenitur in ceruice. cordis et
similibus. Membra autem que natu
raliter sicca sunt et frigida dum digeri
tur. tardeque de stomacho eiciuntur. mini
mumque ceteris sunt nutrientia. maxime
si fuerint de animalibus naturaliter
siccis sicut bubus et capris. que quamuis
bene sint masticata. et in stomaco
et epate digesta. siccum tamen et
pessimum generant sanguinem.
Sed tamen omnibus membris siccitati
naturaliter pertinentibus cutis et ner
uus sunt meliora. presertim si de lacte
tibus et humidis naturaliter fuerint.
Membra uero naturaliter humida
sicut cerebrum. pinguedo et similia. sunt
uiscosa atque lubricatiua. stoma
chi uillos sua humiditate defedant
et corrumpunt. Sunt et in malos hu
mores conuertibilia si materiam
inuenerit. Membra mediocrita
tem habentia sicut caro pinguedine
non uacua. sunt temperatiora et sapo
riora et digestioni faciliora. et san
guinem generant laudabilem. ma
xime si fuerint de animalibus tempe
ratas complexiones habentibus. sicut
sunt eduli. lactentesque uituli. et
iuuenes porci. seu pecudes iuuen
tutem habentes. Rursus inter u
namquamque harum extremitatum.
habet aliud mediocre sicut tenera
membra inter pinguissima carne
et pinguedine nudam medioc*ri*a.
uelut sunt mamille testiculi. costa
rum extremitates. fundamentum
lingue. et ceruicis tenercitates. hec
sunt inter carnem et pinguedinem.

mediocria. testatur hoc eorum color
qui est inter pinguedinis albedi
nem et carnium ruborem. et e
orum teneritas que est carnie tenen
or. pinguedine uero siccior. propter
hoc boni saporis. et si bene digera
tur nutrimentum uelut caro pi
guis dabunt. Si autem male dige
sta fuerint liquidissimum et in
seosum generabunt flegma secundum quali
tatem sue substantie suorumque animalium.
Diuersitas autem membrorum secundum loca
ubi sunt multiplex est. Sunt enim
quedam a cute et ossibus longin
qua sicut uenter et uiscera. Sunt
et quedam cerebro uicina. alia
uero fundamento caloris naturalis
uicina. alia uero ab eis remota.
Sunt et quedam mediocria que
cuti et ossibus uicinantur. sunt te
neriora carnis minorisque pin
guedinis. sunt et saporiora et di
gestibiliora duobus modis. uno propter
multam eorum substantie dissolutionem
que egreditur per poros cutis cum
sudore. alius propter eorum collisionem
que fit ex ossibus eis frictibus. mem
bra uero ab ossibus et cute remota
grossiorem habent carnem. multeque
sunt pinguedinis. ideo sunt indi
gestibilia et insipida. copiam
que malorum humorum generantia propter
res duas. una quia uiis sunt uicina
per quas humorum feces expellun
tur. et propter longitudinem pororum
cutis per quos sue humiditatis
superfluitas nequit egredi. alia
propter ossium absentiam unde te
nere fieri nequeunt colludi possunt. ideo
que uenter intestina et similia sunt
grossiora et male nutribilia. mem
bra quidem inter cor et cerebrum exi
stentia et calori naturali uici
na sunt boni saporis digestionique fa
cilia. et bonum nutrimentum gene
rantia propter duas res. una quia bone
bonoque sanguine cordis epatisque
nutrita. alia propter uicinitatem ca
loris superfluitatem sui nutrimenti
purificantis. Membra uero que sunt
uicina caude et a calore naturali
longinqua sunt duriora et indi
gestibiliora minusque saporata. quod
fit duobus modis. uno propter calorem
naturalem ab eis remotum. alio quo
niam fuerunt nutrita sanguine
male cocto in epate. Membra uero
inter hec mediocria sunt secundum situm
membrorumque extremitates sibi
uicinantes. ex eis enim accipiunt
qualitates. Membra uero dextre
partis sunt meliora eis que sini
stra fuerint propter uicinitatem epa
tis quod est naturalis caloris funda
mentum. fortiorem enim actionem
habet circa proxima loca quam circa
remota. Membrorum autem diuersi
tas secundum motum et quietem est
multimoda. aut enim sunt mobilia
et modicum humoris habent quare sunt
saporiora facileque digestibilia. a
ut contraria et econtraria et contra se habent
tia. Multum autem membra mobi
lia sunt lacerti ideo parum humoris
habent. sed et bene digibiles. Quoniam
absolute et uniuersaliter membrorum
diuersitatem compleuimus. con
sequens est ordo diffinite ac parti
culariter eorum naturas et proprietate
dicere. De extremitatibus animalium

Extremitates animalium que iiii.
omni carent pinguedine tarde di
geruntur. sunt enim a substantia cutis et
neruorum. sed quoniam semper sunt in motu
et labore sunt digestibiliores neruo
sis membris immobilibus et in labo

nosis. et quia nervosa membra
nec motum nec laborem habent
a viscosum dat nutrimentum.
lubricativum. cito de stomacho descendens
et intestinis. Necesse ergo est ut extre
mitates similiter generent nutrimen
tum secundum tamen non tamen. Quod sic compro
batur. Cum enim coquuntur per suas
partes dilatantur. quod significat
levitatem suamque subtilitatem. parum
tamen eorum est nutrimentum. pedes
autem secundum medicos sunt utiliores. pec
toris autem et pulmonis asperitate
leniunt. atque contra siccam tussim
valent. et contra vulnera et distemperantias
in vesica. Quod si manducati fue
rint eis qui dissinteriam patiun
tur vulnera intestinorum solidan
tur. et solutionem accidentaliter strin
gunt. Natura eorum est lubricativa
propter viscositatem quam habent.
pedes tamen anteriores posterioribus
sunt meliores propter fundamentum
naturalis caloris eis vicinum.

De barba.

Barba autem auribus est
laudabilior. quia auricule de cu
te et cartilagine sunt composite.

De cartilagine.

Cartillago vero
si de iuvenibus fuerit animalibus
et bene coquatur erit indigibilis.
Si vero de lactente et bene sit cocta di
gestibilis erit. Sed omnibus extre
mitatibus animalium pedes sunt me
liores.

De cerebro et natura eius.

Diximus in superiori particula qualiter
antiqui discordati sunt de natura
cerebri. Quidam enim arbitrati sunt
illud accidentaliter esse calidum. Sed aristotiles in libro de animalibus di
xit calidum esse naturaliter et frigidum
accidentaliter. unde non oportet nos i
dem in hoc loco repetere. Dicimus
ergo cerebrum naturaliter esse ca
lidum et frigidum accidentaliter. et
inde humidum est et grossum et vi
scosum et abhominabile. appetitum
corrumpit in stomacho. atque in stomacho
in putredinem convertitur. maxi
me si in fine cibi manducetur. unde
G. volentes inquit vomere cerebrum
in fine cibi comedant cum multa
quantitate olei. Ideoque oportet ante ci
bum et post cerebrum cavere. hu
idam complexionem habentes aut de
bilem appetitivam virtutem in stomacho.
vermem purum habentes stomachum si illud
comederint. bene que in stomacho di
gestum fuerit eis multum dabit nu
trimentum. Ante tamen quam comeda
tur cum aceto piper. zinz. obsomo
garo. menta et his similibus condiatur.

De medulla.

Medulla spondi
lis ad comparationem medul
le ossium frigidissima est et hu
midissima. Est enim sicut cerebrum.
durior tamen est. et minus humi
ditatis habet. Que si bene digeratur
grossius et plus cerebro dabit
nutrimentum. Medulla tamen ossi
um sapidior est sed fastidium
facit. bene tamen digesta multum
generat nutrimentum.

De pinguedine.

Pinguedo est mixta cum
carne et ossibus. sicut que in
costis. lateribus et caudi atque in si
milibus locis invenitur. Adeps vero
est a carne separata sicut axungia
et quod in renibus est. Adeps vero
grossior est pinguedine cum car
ne mixta fastidiosior et solubili
or. Ambo quidem fastidium inferentia
cibique instrumentum mollientia.
et humefacientia. maxime illos
stomachi habentes proprietatem super
natandi. et cibum viscosum dige
stionique inobedientem faciendi.

atq; falsam satietatē gnāndi
ppue si cum dulcib; comedā
tur. vñ Rufus. Quecūq; inquit
membra pinguedinis habu
erint habundantiam pro nu
trimenti corpori sugerunt. parū
enī pinguis p sui lubricitatē i
stōm atq; intestina incocta ē
greditur. vñ solūmodo ex carno
sa corpori nutrimentū datur.
Sz tñ carnosa melior ē nō car
nosa pinguedine. quia crossi
oris est uiscositatis 1 digōni
durioris ac facilis putredini
apparata. ppterea non oportet
cam p nutrimento sed ea cū ca
ro mixta fuit que etiam p solo
condimento donetur. ut cibis
acceptabilem donet saporē. nā
q; si p nutrimento data fuerit cā
nosa siue nō carnosa piguedo
pessima erit. opillationem enī
gnāt 1 humores flāticos facit.
Sz tñ flāta ab eis gnāta inter
se differūt. carnose enī pingue
dinis flā subtilis ē.

De oculis.

Oculi sunt de diūsis substantiis
compositi. hnt enī lacertos pin
guedinem. pelliculas 1 humores.
Qd' aūt ē a parte pinguium calo
ri ptinet 1 humiditati. et qd ē
a parte pelliculaꝝ aptinet frigi
ditati 1 siccitati. Jdcirco si de pī
guib; fuerit aīalib; frigidi erūt
et humidi. Si uō de macilenti
fuerit et sicci. Et licet oculi facilius
omnib; membris digerantur
tñ ppt pinguedinē que sibi ē
annexa habent quoddaꝫ grauī
tatis 1 indigestibilitatis et ui
scositatis. ppt hoc nō opōtet ut
accipiantur nisi cum aceto. ob
somagaro pipe. apio. calamēto.
ꝫ. et similib;.

De naribus.

Nares fiūt sunt 1 sicce. Sunt enī
cartillaginose. ideoq; ad digerē
dum difficiles. parū nutriunt.
Edantur ḡ cū aceto. obsomagaro
ro. 1 similib;.

De lingua.

Lingua inter lacertos 1 teneram
carnem medioeris est. Jdeo so
la comesta dat nutrimentū int̄
durū 1 molle mediocrē. Que si
cum lacerto sibi iuncto mandu
cetur erit laudabilior. faciliusq;
digōni obediet. Rursus si cū car
ne tenera que ē sibi iuncta per
quam saliua descendit ori esui t
tribuatur durioris ē et uiscosio
ris digōnis. vñ bonū est si cum
obsomagaro. aceto. pipe. origanō.
ꝫ. et similibus comedatur.

De gutture.

Guttur frigidum
est 1 siccum. quia cartillagino
sum. pinde parum nutrit. dige
stioniq; inobediens cum caliā
ergo aromatib; decet māducari.

De corde.

Cor dure sube ē. na
ture lacioꝝ pinenti. tarde d' sto
maco eicitur. sed tñ cum bene di
geritur mltum et bonum prāt
corpori nutrimēt.

De pulmo
ne.

Pulmo facilis digōnis ē. nec
leuiter de stō eicitur. ppt leuitatē
et raritatem sube. pinde ceteris mē
bris min' nutrit. generans hu
morem flāti ptinentē.

De epa
te.

Epar omib; membris crossi
est et durius ad digerendū. sā
guinem tñ generat laudabilē.
nutribilius etiam ē carne pin
guedinem nō hñte. Sz lactenti
um epar ceteris ē melius. Galli
ne uō melius lactentium preci
pue si nutrimentum galline triti
cū farina fuit cum lacte et ficub'

siccis temperata. **De splene.**
Splen illaudabil' est nutrimenti.
corruptum et melancolicum: generat
sanguinem digestioni durus. tarde
q: de stomacho eiciatur: parum tamen ponticita
tatis habet propter colam nigram sibi
dominantem. Ideo assus gingivas
comedentium confortat. Splen
autem porcinus ceteris est melior propter
sue substantie subtilitatem 7 raritatem.
Renes duobus modis **De renibus.**
sunt illaudabiles. uno propter sue sub
stancie corruptionem 7 duritiam
et crossiciem. Alio quia corum nutri
mentum fuerat urine pinguedo.
unde sanguinem generant crossum
et pessimum. **De lacte.**
In prima particula diximus lac
temperatam complexionem habere.
parum esse egressum in calorem
videlicet 7 humiditate que sunt in
1. gradu. unde minus est quam pisces humi
dum. flatusque generativum. natum
est enim sanguini. neque aliud est
nisi sanguis secundo coctus in ube
ribus. habet tamen de mamillis albe
dinem. saporitatem 7 humiditatem.
Sed reprehendimur a sophistis nobis
hanc propositionem obicientibus. si ca
lidum inquiunt 7 humidum est lac
propter sedem sui decoctionem. curta
que non diximus nervos ossa 7 cetera
membra que dicis esse frigida calorem
et humorem habere. cum sanguis
similiter corum sit materia. Quibus respon
dendum est non bene eorum propositionem
sequi. Quamquam enim sanguinem
dicimus esse calidum aliis tamen quali
tatibus non indiget. Compositum
est enim et secundum compositionem et
omne quod secundo compositum est
omnes in eo invenimus qualita
tes. quamvis qualitati pertineat sui
dominative. ubi gratia iuvenis homo et
si rubee colere pertinet. puer quoque
sanguini. senex flaumati. aliis tamen
non uiventur humoribus carere. similiter
et corporis membra que per se existen
tia diversas habent complexiones
et naturas. Sicut splenis est san
guinis fecem 7 nigre colere u
cinam suscipere. 7 fellis proprium est
calidioris sanguinis partem ru
bee videlicet colere u[i]cinam attra
here. Sed lac non est ita per se neque a
sanguine separatum. non enim
est aliud nisi sanguis bis in ube
ribus coctus. unde habet ab uberibus albe
dinem 7 saporitatem. Quod naturam
preparavit ad nutrimentum animalium
sicut eidem sanguinem oportet esse
ad fovendum corpora. Verumtamen lac
in substantia diversum est. quoddam est sub
tile. quoddam crossum. Est 7 aliud
facilem habens digestionem. 7 aliud
tardam. Quod fit quatuor modis.
unus secundum variam sui animalium
complexionem. ex quibus est aliud propter
diversitatem temperamenti animalium. Tertium propter
inequalitatem nutrimentorum. Quar
tus per iuvenilitatem vel tarditatem mul
gendi. Diversitas autem sue essentie
triplex est. subtilis videlicet 7 cros
sa et media. Et quamvis inter has ex
tremitates alia habeant media.
tamen non oportet ut dicantur. lac
etiam in se tres habet substantias. Una est
subtilis clara quoddam habens
acuminis. altera est crossa 7 terre
stris. Tertia est tenuis unctuosa.
Idcirco propter acumen. calorem 7 sub
tilitatem quam habet est serum mundi
ficativum. crossorumque humorum
est subtiliativum. provocat soluti
onem. atque epatis aperit opilationes.
pars vero crossa .i. caseata pro sui

terrestri subiecti frigiditati ptinet
et siccitati. tn̄ cum recens est hu
miditati ptinere uidetur. Cū uo
desiccatur ē grossa. tarda ad dige
rendum. uentris constipatiua.
⁊ grossiuum hūoꝝ ac uiscosoꝝ ge
neratiua. constipationem i epe
⁊ splene facit. ⁊ in renibꝫ lapidē
generat. Pars quidē ē unctuosa
.i. butirosa. quia ē aerea calida ⁊
humida. mollificatiua. ⁊ tēpean
te uentrē humectatiua. et ē hu
mane complōni silē. Cuiusq: g°
lacti subtilis pars dn̄atur conspi
citur facilis ē digōnis. Qđ aūt
terrestri subiectum ē parti tarda
facit digōnem. et qđ aeri ptinet
erit mediocre. Lac tamē ceteris lau
dabilius. Cont' equalit' has tres
in se subāſ habens sic lac mulie
bre. deinde caprinum. Cuibꝫ op
positum ē uaccinū. Sed int' mu
liebre lac ⁊ caprinum pecorinū
est mediocre. grossius eni est ca
prino ⁊ plus terrestre. Subtilius
uo et aquosius uaccino. Qđ hui
modi pbatur ratiōe. Lac eni pe
corinum multū facit caseum:
est et grauis odoris. uaccinū aūt
suauioꝛ est odoris. Sꝫ uidetur a
sophistis opponi nobꝫ. Cur inqui
unt lac pecorinū uaccino dixisti
cum ēē subtilius cum pecorinū
magis habundet caseo. ⁊ uaccinū
butiro. atq: butirum sit caseo le
uius. Quibꝫ respondendū est. peco
rinum aquosius ⁊ calidius ē ua
ccino. quia natura pecudum calida
ē ⁊ huīda. Uaccinum uo minoris
est aquositatis. et caloꝛ habet
defectum. Suo eni aīali frigitas ⁊
siccitas dn̄atur. Est iterū aliud
lac int' pecorinum et caprinum

mediocre sicut iumētinum ⁊ asi
ninum. hoꝝ ē lac aquosius ē pe
corino ⁊ caprino. qa si tm̄ iumen
tinū uicinius ē pecorino. ⁊ asini
num caprino. qa minoris est aq°
sitatis. Jdeo nō nūquā cogluti
natur in stomaco. nisi cū calidū
ab uberibꝫ ext'ctū bibatur. aut cō
fusū cum melle ⁊ modico sal' mix
tum. Tali modo pparatū nulla
in stōico coglutinationem exhi
bebit. Uīn tamen nō sumu' secum
de caprino qđ nō coaguletur. ergo
nō oportet dari nisi cum melle
et sale. Nam si tali dabitur mō
nichilominus semetipm coagu
labit et grauitatem in stō. et suf
focationem in gula generabit. Uīn
.G. comoz pacientes grauitatem
in stō ⁊ in gula suffocationē pp
lactis coagulationem. Sꝫ uaccinū
et caprinum semp coagulantur
in stōico pp sui grossitate ⁊ terrest
tate. Palam ergo est lac muliebre hu
bens aquositatem ⁊ parū casei.
sicut pecorinū. iumētinū. nulla
in stōico facere coglutinatione.
Jdeoq: uentris ē humectatiuum
pp sue aquositatis habundātiā.
et qm eius aquositas hēt aliquā
tulum acuminis. Est ergo uentrū
solutiuum. pinde quidā media
seri .i. lactis aquositatem dant
potari ut stomac' totumq: corpu'
mundetur de putredie maloꝝ huōꝝ.

De Butyro.

Pars uo butirosa
quia ē aerea natat sup ciborum si
cut oleum sup aquam. q̄re cibi' gro
ssitatem tribuit ⁊ uiscositatē in
indigesti maneant. cibos indigest'
incipientes lubricat ⁊ deponit a
stōico priusq' coctionis tps exple
uerint. Sꝫ tn̄ fm medicinam apo

stemata maturando dissoluit. et cu
tis duriciem mollificat. Terrestris
quidem pars .i. caseata stomacum
grauat et digestionem indurat. inflatio
nem et grossos generat humores.
Quare fit causa gignendi opilati
onem in epate et splene. et in reni
bus lapides. maxime si eadem mem
bra huiusmodi rebus inuenerit ap
parata. Sed si auferatur a lacte aquo
sitas ut terrestris et aerea perma
neat: fit perfecta medicina haben
tibus uulnera in pectore uel in ue
sica. desiccat enim ea et consolidat.
Quod hac re testificatur. Si enim ac
cipimus lac statim ut ab uberibus
fuerit emulsum et calefactum fer
rum seu molendini lapidem in
eo per decem uices extinguamus
uel quousque lactis aquositatem
esse consumptam aspiciamus. de
inde ad propinandum dederimus.
Sed tamen hoc lac quia cito in stomaco
caseatur propter sue aquositatis abla
tionem libet nos inuestigando i
suam mutare actionem ut nul
lam in stomaco coagulationem inge
rat. Miscemus ergo post eius cocti
onem quiddam aque tepide ca
lide et sic securamur sua coaglu
tinatione. Quod si redarguerint nos
sophiste dicentes: cum naturalem
lactis aquositatem abstulistis.
et alia accidentalia sibi tribuistis.
Reddemus lactis aquositas habet
acumen. unde laxatiua est. et nos la
xatiuam in se habens actionem
est inconueniens uulnera in pec
tore et pulmone habentibus. Non
enim sumus certi quin acuti hu
mores uulneri ad intestina ef
fluentes alia faciant uulnera
atque dissinteriam generent.

De diuersitate lactis secundum tempus.

Diuersitas lactis secundum tempus anni
est secundum inequalitatem natura
temporum. trifarie enim diuiditur. Est
enim uernale. estiuum. autumpna
le. et hyemale. Uernale quidem lac ce
teris est melius et temperatius du
obus modis. Uno quia uer ceteris temporibus
temperatius est. Est enim mediocre inter
quatuor qualitates. Alio propter lactis
naturam. nam lac tempori uim genito
rum animalium propinquum est aquo
sum et indigestum propter humores
in uulua coadunatos tempore concepti
onis. At cum .xl. diebus a tempore quo
generauerit animalia elongentur
superfluitas quam habuerit desiccat
et consumitur. et non restat in lac
te nisi humiditas naturalis et substan
tialis. quare temperatum est et laudabile
facile digestum. et inconuertibile in
putredinem malorum humorum:
maxime si dabitur sana haben
tibus corpora. Autumpnale uero est
dissimile. Naturalis enim eius humi
ditas est plurime finita. et caseata est
multiplicata. unde grossum est et
difficulter digeritur. stomacum
grauat. crossam uentositatem et
inflationem generat. et putredini
apparatur. Estiuum autem inter has
duas extremitates est mediocre. Hye
male uero raro inuenitur. quod si inueni
tur temporis pessimum erit quia siccissi
mum et grossissimum est propter lon
ginquitatem temporis animalium par
turitionis. Ideirco sua humiditas na
turalis prius est finita. Diuersitas
uero lactis propter nutrimentum anima
lium multiplex est. Animalia enim
recentes ac teneras herbas pascen
tia faciunt lac subtile et aquosum
cito digestiuum. et minus uento

sticiis ac inflationis grauitatem
lacte animaliū siccaꝝ arboꝝ ex'
mitate pascentium uel sicca gra
na. lac etiā aīalium stiptice arbo
ris extremitatibꝫ pascentiū uti
le ē stomaco ceterisq; uisceribꝫ. Qđ
aūt ex aīalibꝫ fit solubilia man
ducantibꝫ omībꝫ ē deterius. ꝑinde
lac caprinum plus ceterīs stoma
co conuenit. semp ē stiptice arbo
ris uescuntur. i. extremitatibꝫ arbo
rum. uidelꝫ mastice. quercus. len
tisci ꝛ silium. Interdum etiā fuit
frondium pascitiue arboꝝ. s. squa
monee titimalli ꝛ elli. vnī eorum
lac pessimum ē ut pote stomaco
nocivum ꝑsertim sue neruositati
qđ Dia. testatur. vidi inquit ca
pras elli albium pascētes. et in
initio pascendi uomitum pati
ebantur. cuius rei effectu eaꝝ lac
bibentibꝫ stoī defectionem uomit'
atq; nausiam ingerebat.

De diuersitate lactis.

Diuersitas lactis s'm tps triplex ē.
aut enī uicinum ē uberibꝫ. aut
longinquum. aut mediocre. vi
cinum aut ē dulce uel liquidum.
ideo ceteris est laudabilius et di
gestibilius. citoq; in sanguinē
conuertibile. s; pur oportet accipi
atur. ꝛ quantum uirtus tollera
re ualuerit. Si enī ultra q oportu
num fuit sumatur natim ag
grauat. stomaco capitiq; nocum
tum inferet. dentibꝫ atq; gingi
uis mollitiem dabit et putrefa
ciet ea. Gingiuis ꝛ dentibus no
cet. quia assuefacto ꝛ multum
ebibito dentes et gingiue mol
lificantur. unde ꝛ putrescunt. Fit
ergo necessarium ut os eoꝝ lauetur
cum uino seu aceto ut qđ de lac

te dentibꝫ est inuiscatum mun
dificetur. Caput leditur ꝑꝑ fumū
lactis in stomaco corrupti ꝛ putrefacti
ad caput ascendentem. Nocet stomā
co cum multa sui q̄titas ex corrup
tione digestionis in malos humores
conuertitur in fumosos uidelicet et
acetosos. In fumosos si manducan
tes calide nature fuerint. In acetoso
si frigidam stoī complexionē ha
buerint. Que stō calitas uel stoma
cus frigiditas aut ē naturalis aut acciden
talis. Naturalis uō est ab initio for
me in qđ stōm lac continuo est
conuertibile. Accidentalis uō cum i
stomaci concauitate coadunatus
est humoꝝ. aut ē cibus an lactis
acceptionē. sumit' lac q conuerte
tur in stomaco si huiusmodi repperiet.
S; opponi a quibusdam uidetur. Cur
inquit lac in duas qualitates co
trarias sit conuertibile. in fumosam
uidelicet que caliditatē significat
ꝛ in acetosam ꝑ quā frigiditatē
intelligimus. Respondemus. Diximus
lac in se duas contrarias qualitatē
habere. aeream ꝛ terrestrē. i. caseatam
et butirosam. Caseata uō pars
ꝑpter frigiditatem suiq; siccitatem
induratur ad digerendum. unde in
acetositatē conuertitur. ꝑpterea si i
uenerit cibū uel humores in stō
acetositati ꝑtinentes. Butirosa q
dem ꝑ sui calore ac leuitate muta
tur in fumositate. ꝑsertim si stōm
sibi similem inuenerit. ꝑpterq; non
oportet lac potari nisi in uacuo ꝛ
ab humoribꝫ mundificato stomaco.
Sitq; lac de sanis aīalibꝫ. s; neq;
crebro neq; multam de eo quanti
tatem accipiant. In huiusmodi enim
mensura susceptum laudabilē
generat sanguinē. uentrē humec

tat pectus et pulmonem ac vesicam
lavat, maxime si suam amiserit
aquositatem. Et aliquando cum aliquibus
decoctum cibariis manducatur sicut
risis, milio, panico et similibus quare bene
nutrit minuitque ventositatis ge-
nerativum. Durum tamen est digesti-
oni et causa generandi in epate et intesti-
nis opilationem et in renibus lapidem.
Minus autem fiat hoc si mandu-
cetur cum melle seu zuccaro. Et licet pec-
toris et pulmonis sit lavativum,
epatis tamen ac intestinorum opilationum
est generativum. Lac vero acetosum
frigidum est et siccum, digestioni inobediens,
stomachum gravat, gingivis et stomacho nocet.
Longum est et tempus cum ab uberibus
fuerit emulsum. Unde G. Lac inquit est
laudabile vel inlaudabile secundum propin-
quitatem vel longinquitatem temporis
cum ab uberibus exierit.

De butyro.

Diximus in prima particula
naturam butyri esse quasi pinguedinem
que est cum carne et ossibus coniuncta.
Propterea vulneribus pectoris et pulmo-
nis vel diafragmatis est conveniens.
Mundificat enim et colat atque vul-
nera ad maturitatem perducit. Gin-
givis etiam infantium dolentibus
propter dentes nascentes dat mitiga-
tionem. Quod si cum melle mixtum
potui detur fit contrarium veneni. Setas
suescentium stomacho nocet quia villos
ipsius asperitatem mollificat.

De caseo.

Caseus universaliter est
pessimus stomachi gravativus et
digestioni difficilis. Ideo sepissime
illo utentes colicam incidunt pas-
sionem et lapides in eorum renibus
generantur. Sed tamen diverso modo est. Qui-
dam enim comedunt illum tempore die quo
fit. Alii cum siccissimus fuerit et ve-
tus. Nonnulli cum est mediocris.

Recens autem minus est calidus, dulcis
et acutus. Unde vicinius est frigidita-
ti et humiditati quam in primo gradu. Quod est propter
humectationem et lactis aquositatem
in eo retentam. Quare recens est nutri-
bilior et ventrem humefacit absque
ullo stomachi nocumento, precipue si salem
indiget. Vetus vero siccissimus est acu-
mini et calorem palam habet propter sale
et coaguli siccitatem, propinquat acto in
fumositate et colicos committit hu-
mores quod duobus modis contingit.
Uno quia eius unctuositas in parvu-
lo est ob aquositatis indigentiam.
Alio propter acumine quod acquisivit a
coagulo et sale. Ideoque stipticus est
propter siccitate quam retinet ex sale et co-
agulo. Ideo si cum aliis rebus co-
medatur virtute subtiliativam
et aperitivam habentibus fit deterior
quoniam est causa generandi lapides in re-
nibus. Michi enim materia lapidis est
grossiorum copia humorum acumen cum
calore habentium quod semper in ca-
seo invenitur. Caseus autem taliter
existens cavendus est quia non est boni
ad nutrimentum. Nec ad bonum
sanguinem generandum neque ad con-
venientem humectationem. Caseus
igitur inter novum et vetus medi-
ocris fit laudabilior et illaudabilis
secundum aliquam extremitatum vi-
cinitatem.

De volatilibus.

Volatilia universaliter sunt subtili-
ora et leviora omnibus carnem ha-
bentibus. Sunt et digestibiliora omnibus
animalibus ambulantibus. Minus
tamen sunt nutribilia. Silvestria do-
mesticis minus sunt humida. Et te-
neriorem habent carnem. Sunt et facili-
ora digestioni. Causa raritatis est car-
nium propter sui laboris nimietatem et
subtilitate sui aeris et siccitate.

necce e ergo ostrina cor' habeant.
sed tn domestica plus nutriunt. Sut
et temperatiora atq; laudabilem ge
nerant sanguinem. p sui huidita
te laborisq; tempie. Porro dome
stica campos inhabitantia st me
liora comedentibus in casa p sui
motu. et qa escas suscipiut que
suis naturis sufficiunt. Rursus ce
teris uolatilibus starna e subtilior
pulli porcaun 7 pulli gallinacei.
pt' hec porx farianus. 7 galline.
Reliquis uo auibus duriores 7 gra
uiores sut grues pauones. vnde
no oportet eos in estate mandu
care. nisi mortui sit uno die. In hy
eme uo postq occisi fuunt duobus l
tribus maneant diebus. sicq; man
ducentur ut caro eor fiat tenera.
humidior ceteris est anser. anas.
struccius. 7 pulli columbini. pci
pue si sint in casa nutriti. Ideo
sut crossi duriq; ad digerendum
maxime si pauerit in paludibus
lacubus 7 sitibus locis. hoc testat' sui
odoris saporisq; horribilitas. pul
li tn columbini st meliores. ppte
rea anas. anas. anser. structus 7
similia sto sut nocua. Grauat e
et putrefaciunt eum ppt' sue hu
miditatis superfluitatem. suiq; odo
ris inhabilitatem. Q: tn eor ale
sut dissimules eis namq; fcale
st ad digerendu 7 longinq; a co
ruptioe p sui laboris motusq; ni
mietate. ppt' hoc igr nichil ex eis
est comedendu pret' alas et collu.
Collum e nicheominus est in motu
et labore qre subtilius est grauu
carens odore ac sapore. Que etia
uolatilia no habent talia mbra
uti alas 7 collum. Aues aut et ter
restria 7 sicca incolentes loca meli

liores st in paludibus 7 lacubus habi
tantibus. Omnibus uo auibus aquosa
habitantibus loca anates st deteri
ores. Preterea oibus titanus st siccio
res. qre no oportet eas comedi nisi
uinus fuint anu 7 manducent' tam
facto die quo occise fuint. talit e
comeste laudabilem generant san
guinem meliorem uidelicet int
crossum 7 subtilem. Calidiores q
dem omnibus auibus sut passeres. ali
iq; parui aues. stiptici ergo sunt
7 sanguinis incensiui. De pulli[s]
Pulli gallinacei leuiores Gallina
sut digestionis ceteris dome cei[s]
sticis uolatilibus. 7 laudabilem ge
nerant sanguinem. appetitus con
fortatiui sunt. 7 omnibus naturis co
uenientes. Qui si cum aqua coqua
tur 7 cum aceto modicoq; cinami
condiantur mitigatione caliditatis
hntibus stom inferunt. eosq; ad te
peratam ducunt coplonem. ma
xime ex egritudine ad sanitatem.
Qui si cocti fuint absq; aceto fiunt
meliores et utiliores uentrem uo
lentibus humidu hre. Rursus si uis
eor cum aceto uuar agrestium
succo uel malor punicor acetosor
aut cu sumach codiatur stomach
est confortatiuum. atq; colica ha
bentibus solutionem subuesit. De
bilem ac defectui hntibus appetitu
calidum esui datu causa suauita
tis odoris suiq; saporis ingres de
siderium puocat. aliqntusp etia
fit nutritiuum. laudabiliore tn
sut masculini pulli canere inci
pientes 7 in temperata pinguedi
ne existentes. Gallina uo minus
pullis e humida ppt' hoc ad pul
lor comparationem digestioni est dif
ficilis. tn bn digesta plurius ent

nutrimenti. Quod si decoquatur simpliciter et efficiatur erit melior, quia ab aqua quandam humiditatis acquirit; unde ius eius est confortativum multum dans nutrimentum. Si autem cum aceto uvarum agrestium aut suco malorum granatorum agrestium sicut supra diximus condiatur erit contra colicam egritudinem. Galli vero iuvenes sunt duriores et ad digerendum grossiores, minorisque sunt humiditatis gallina. Decrepiti iuvenibus meliores teneriorisque carnis sunt, tardi tamen digestioni. Qui si coquantur in xv libris aque multumque salis ibi misceatur et super prunas quousque caro fuerit consumpta ponatur, deinde una nocte manere dimittatur, mane vero calefactum iuri et esui datum fit optimum colicam passionem habentibus. Caro enim eorum quandam habet nitrositatem quod in coctione dissolutum fit causa solutionis. Porro si gallus veteranus scindatur omniaque eius viscera extra educantur et de semine cartami hortensis, polipodio, caulibusque silvestribus impleatur et in xv libris aque coquatur donec caro fimatim fiet, utilissima colicam habentibus passionem viscosos et flegmaticos purgabit humores. Oxelicam que complexionem habentibus subvenit et grossam eius ventositatem excludit, dolorem eius mitigat, tremorem et arteticam dolorem curat et valet contra periodice febris prolixitatem.

Ex pullis columbinis.

Pulli columbini calidi sunt et copiose humidi; quamobrem grossum dant nutrimentum, quod testatur gravitas eorum ad volandum. Cum volare inceperint amittunt illam gravedinem, fitque caro eorum levior et acceptabilior ad digerendum, et est conveniens frigidas habentibus complexiones. Inconveniens vero colericis et calidis natura. Iuvenes autem columbi, id est iuventutem transeuntes, duri sunt digestionis, illaudabile faciunt nutrimentum utpote nocumenti generativum.

De extremitatibus volatilium.

Testatur .b. extremitates volatilium hec esse ad totius corporis comparationem que sunt viscera animalium ad eorum corporis comparationem. Venter omnium volatilium lacertosus est et ad digerendum durus; sed si digeratur multum dat nutrimentum. Omnibus tamen ventribus venter anseris est laudabilior propter copiam humiditatis sui animalis; post hunc gallinaceus. Similiter et iecur: hi enim ceteris sunt nutribiliores et convenientiores. Ale vero uniuscuiusque volatilis sunt aliis membris laudabiliores propter sui motus laborisque nimietatem. Certum enim est multitudine motus superfluitatem humoris dissolvi, unde ala fit saporosior atque digestibilior. Rursus iuvenilium volatilium ale sunt meliores puerilibus propter fortitudinem motus eorum. Pullorum vero ale licet bene nutriant parum tamen dant nutrimentum. Colla laudabilis sunt nutrimenti propter nimium motum quem habent ut diximus de alis. Sed colla anseris et galline sunt meliora collis omnium animalium. Similiter volatilia castrata omnibus ambulantibus sunt meliora, nec non galli castrati omnibus volatilibus convenientiores. Laudabilius enim nutrimentum et perfectum generant sanguinem. Cerebella eorum nichilominus cerebellis ambulantium

sunt meliora. Cerebella enim uola
tilium minoris humiditatis et
uiscositatis sunt cerebellis ambu
lantium. quia eorum corpora uiden
tur siccas habere complexiones ad com
parationem animalium ambulan
tium. propter hoc igitur iudicamus hor
cerebella parum esse humida ad
illorum compositionem. scilicet laudabilio
ra omnibus cerebellis uolatilium sunt
pullorum. starnarum. pdicum. gallina
rum et gallorum. ℭ De ouis.

Oua hec sunt animalibus uolatilibus quod
sanguis et sperma sunt ambulantibus
animalibus. Sicut enim sanguis et sper
ma sunt materia et nutrimentum anima
lium ambulantium. ita oua sunt
materia et nutrimentum uolatilium.
Oua enim uolatilium masculis sub
cumbentium hec duo in se retinere
uidentur. sperma uidelicet et nutrimen
tum. proinde uelociter et multum sunt
nutritiua et confortatiua. uelociter
nutriunt propter sue substantie subtilitatem
suique liquoris temperamentum. Con
portis sunt confortatiua. quia quanto
plus calor naturalis in eis operatur
tanto magis indurantur. sicut uidemus
fieri in coctioribus. Quanto est calor
ignis in eis operabitur indurari
tanto plus incipiunt. nutrimentum
dant multum quia tota eorum substantia
mutata membris omnino assimila
tur. per similitudinem nature humane uici
nante. maxime eorum uitella que in
calore et humiditate sunt temperata
magis uidentur esse humane comple
xioni similia. Si tamen si assentiam ab
igne calorem susceperint et siccita
tem. unde sunt desiccatiua. minusque
caloris refrigeratiua. Si uero cum
aqua fuerint elixa humiditatem su
munt. proinde minus sunt desiccati
ua. magisque caloris mitigatiua.
Albumen enim eorum aliquantulum
frigiditati et grossitati pertinet unde est
durum ad digerendum. et tardum
ad egerendum. preterea oua inter
se. uisus modis discrepant. Primus
per animalium est naturas et eorum
etatibus. Secundus propter longinquitatem
temporis ouorum uel propinquitatem in a
ere manentium. Tertius est arti
ficium coctionis eorum. Quartus si
plusquam oportet uel minus coquantur.
Diuersitas autem naturarum a ceteris
animalibus multiplex est. quia si oua de tem
peratis fuerint animalibus bene carnosis
et etiam iuuenilis etatis sunt lau
dabiliora. maxime si masculis fu
erint subcumbentia. contraria autem
ex contrario. proinde oua perdicum et gal
line ceteris sunt laudabiliora. Sunt
enim crasse propter quietam escam
quam habent. Si uero fuerint iuue
nes et masculos habuerint multo
plus erunt laudande. Animalia enim
masculis succumbentia calorem habent
uehementiorem. quare eorum ouorum omni ca
rent acumine. unde sunt facilia ad dige
rendum. Post hec anseris oua sunt
bonitatisque quippiam habentia.
et licet sint grauia duraque ad di
gerendum. tamen si calor erit fortis
ipsaque bene digerantur erunt superio
ribus nutribiliora magisque confor
tantia. Peiora istis oua struciorum.
Sunt enim grauis odoris ideo sunt
dura grauiaque digestioni. pessima
uero omnium animalium pauonis o
ua propter ozibilitatem sue carnis
odoris. unde sunt indigestibilia. hu
maneque complexioni inconuenien
tia. scilicet calidiora ceteris et ardentiorem
sanguinem generantia. Et post hec
passerum columbarum. minorem tamen

habent calorem et siccitatem.

De diversitate ovorum.

Diversitas vero ovorum ex tria existentium est triplex. Alia enim sunt recentia, alia vetera, alia mediocria. Recentia vero sunt laudabiliora quia calor eorum naturalis est fortior. Hoc testatur bonitas sui saporis odorisque acceptabilitas, propter quod bene nutriunt atque calorem confortant naturalem. Vetusta vero pessima sunt, quia corruptibile generant nutrimentum. Calor enim eorum naturalis est defectus atque ab aere alium sumpsit. Ideoque maiori humorum putredini eius subiacent. Et quanto fuerint veteriora tanto erunt deteriora. Dicit G. Nullam inquit invitiam ova dico habere nisi que sunt vetusta quoniam calor eorum naturalis est potius, habentque alium accidentalem ab aere susceptum facientem in eis ebullitionem atque putrefactionem. Quod si reprehenderent nos sophiste dicentes: si ova nichil invitie habeant nisi que sunt vetusta, cur dixistis ova galline et perdicis omnibus esse meliora precipue si masculos habuerint. Quibus respondendum est falsam eos posuisse propositionem. In superioribus diximus ova esse secundum suorum animalium essentiam. Unde necessario laudabilium animalium ova sunt laudabiliora, illaudabilium vero illaudabilia. Et hic invitiam qui dicunt non essentialiter sed accidentaliter, ideo omnibus pertinet animalibus. Ergo si ova animalium laudabilium fuerint vetusta erunt illaudabilia. Si vero sint ex illaudabilibus ova erunt pessima. Nonne videtur quia in una essentia inveniuntur quedam digestioni obediens et quedam inobediens.

Utraque vero sunt in uno genere et una essentia et non differunt inter se nisi multitudine et paruitate. Unde non est necesse ut albus copiam dans nutrimenti sit laudabilis, paruitate dantis illaudabilis. Invenimus enim quedam parum nutrientia esse laudabilia et illaudabilia. Multi enim nutrientia esse laudanda et illaudanda et tamen sunt unius generis et unius animalis, sicut lactentia vitellina et camelina, quia vitellina multum nutriunt et sunt laudanda. Camelina vero multum dant nutrimentum, sunt tamen illaudabilia. Sunt ergo in nutrimento convenientia, in substantia vero inconvenientia, quia illa sunt laudabilia, ista vero illaudabilia. Ovas item preparationes unius et eiusdem disparatas invenimus, unam scilicet ad digerendum facilem et aliam duram ꝯ bi grā. Ova elixa in aqua et mediocriter cocta sunt facilia digestioni. Si vero coquantur quousque indurantur fiunt tarde digestionis. Sunt ergo substantialiter similia et in coctione dissimilia. Diversitas vero ovorum secundum artificium multiplex est. Sunt enim quedam assa sive in cinere vel in carbonibus. Sunt et quedam in aqua elixa, alia in sartagine cum oleo fricta. Sunt et quedam in aqua et oleo atque sale cum comentariis sicut cepa, pipere, cimino et similibus cocta. Sunt et alia cum carne et herbis vitellata. Assa sunt grossiora et duriora ad digerendum elixatis quoniam calorem et siccitatem ab igne suscipiunt fumositatemque ac odoris gravitatem. Elixa vero in aqua in sua naturali custodiuntur humiditate cum aque humectatione suique odoris gravitatem a

amittit. Verum ceteris dierum spaciis
omnibus sunt laudabiliora precipue
si mediocriter cocta fuerint. Fricta vero
ceteris deteriora et grossiora atque
in fumositatem et colericos humores
ac putredinem convertibilia. que
sunt causa fastidii et abhomina
tionis. quia eadem conversa in putre
dinem quicquid bonorum ciborum
in stomaco invenerint putrefaci
unt. Que vero coquuntur cum aqua
oleo et cominatis sunt laudabilia.
facilem digestionem habentia. coitus
augmentativa et spermatis multipli
cativa maxime si cum carne ca-
sa fuerint cocta et calidis atque odo
riferis condimentis. sicut piper. cina
momum. zinziber et similibus.

De piscibus et natura

Diximus in prima particula
huius libri universalem dispu
cor-
tationem piscium. suique generis
diversitatem et naturas. volumus autem
in hoc loco quippiam superioris di
sputationis repetere. ut facilime
cordibus legentium hec disputa
tio infigatur. neque convertantur
ad superiorem particulam nisi cer
tam rationem volunt ostende
re argumentum facere. Dicimus
enim naturam piscium universaliter
frigidam et humidam. Flatus generati
vam. convenientem calidam et sic
cam complexionem habentibus. et
macidis maxime in estivo tempore.
et calidam habitantibus regionem. In
conveniens vero frigidis humidisque
complexionibus est et carnosis. maxi
me quibus molles nervi fuerint. et
ad yemale tempus venerit. vel frigidam
regionem habitaverit. Natura
liter enim eorum corpus infrigidat
et humectat. propterea quibus cola
rubea dominatur et calidam complexionem
habentibus eorum comfortant et sper
ma augmentant. Sed tamen diversificant
tribus modis generaliter. Sunt enim mari
ni qui non creantur nisi in mari.
Sunt et fluminei non nascentes nisi
in flumine et dulcibus aquis. Sunt
et qui nascuntur in utroque. Nascen
tes quidem in solo mari dupliciter
sunt. Sunt enim quidam ascendentes
a mari ad dulces aquas et delectan
tur in eis. Sunt etiam et alii aquas fu
gientes dulces et in eis non delec
tantes. Qui autem nascitur in aquis
dulcibus salsas odio habent. unde non
ad eas tendunt nisi cum cohibe
antur deponi impetu fluentis a
que. Qui vero in utraque aqua creantur
sunt duobus modis. aut de dulci in
salsas vadunt aquas. vel econverso. Sed
plures inveniuntur a salsis ad dulces
ascendentes quam a dulcibus ad salsas
propter delectationes dulcedinis aque.
quorum possumus discernere. Nam in mari
nascentes spinas habent paucas du
ras ac grossas propter siccitatem aque in
qua nati fuerunt. Qui vero nati fuerint
in flumine subtiliores habent spinas
multas et molles propter mollitiem humi
ditatis aque in qua nati fuerint.
Multitudo spinarum fuit ut sustenta
ret mollitiem eorumque teneritatem.
Quod si obiecerint sophiste nobis et di
xerint. quare spine eorum non fuerunt
grosse. ut melius regerent carnium
teneritatem. Respondemus. humiditas aque
eorumque teneritas repugnant nature
ut nequeant duras atque grossas cre
are spinas. Ideo natura multipli
cavit per totum corpus spinas ut
quod deberet substentare cum spinarum
duritie et grossitie. cum eorum multi
tudine hoc possit supplere. Omni
um vero sunt duplices. Quidam enim

nascuntur in pelago et in altis lo
cis. Sunt et alij in ripa et planitie a
quis nati. Qui uero creati sunt in
pelago an petrosa habitant loca
an lutuosa et mollia. Qui uero na
ti sunt in ripa et partibus paucita
tem aque habentibus an lutuosis
et mollissimis nascuntur dulcibus
aquis uicinantibus. Vel sunt nascentes
in arenosis et petrosis locis ab a
quis dulcibus longe remotis. Qui
non adeo sunt puri seu qui in are
nosis et petrosis locis pelagi mo
rantur propter putredinem et sordi
ciem terre. Sunt ergo subtiliores
et laudabiliores omnibus piscibus
marinis et ad digerendum faci
liores et ad generandum sanguinem
laudabiliores. Qui nati sunt in
pelago aut habitant petrosa et
arenosa. Sed tamen tarde de stomaco
et intestinis exeunt propter sue uiscosi
tatis paruitate quod testatur sue
pinguedinis indigentia. Suique
saporis abilitas. Sunt et humanis
corporibus conuenientes. Omnis enim
cibus quanto saporior tanto delectabi
lior et corporibus humanis conue
nientior et quanto longior a sapidi
tate tanto minus delectabilior
et minus conueniens humanis
naturis. Propter hoc horum piscium species
laudabilior est et digestibilior ma
gisque omnibus ad digerendum hu
manamque complexionem incolumem
reddendam. Utilisque fit propter eorum
temperamentum. Non enim sunt subti
les aquosi nec terrestres crossi. Sed
aliquantulum habent humiditatis
propter humiditatem naturaliter eis do
minantem. ¶ Post hos sunt quidam
aliquid bonitatis habentes lutosa
et mollia loca incolentes. Tertio

loco sunt qui in arenosis et petrosis
locis ripe habitant. Peiores ceteris
sunt qui habitant ripam maris et
lutosa et mollia. Precipue si paludes
seu flumina eis uicina fuerint.
Pisces autem dulcium aquarum uni
uersaliter sunt crossiores et uiscosiores
tardioresque ad digerendum. Fa
cilius et stomacum egrediuntur quam
marini. Sed tamen sunt nutribiliores. Sunt
et duobus modis. Quidam enim ge
nerantur in flumine. Et quidam
in paludibus et lacubus. Preterea flu
minei sunt multis modis. Sunt qui
in magno creantur flumine cla
rissimo super petras et arenam nimis
impetuose fluente. Clarissimum
est propter longinquitatem sordicie ciui
tatis. Sunt et qui nascuntur in
paruo flumine debiliter currente
super lutum et putredinem propter uici
nitatem immundicie sibi uicinam
tem. Pisces et lacuales sunt diuersi.
Sunt enim quidam in quibusdam
lacubus nascentes ab una parte ma
re ingredientibus et ab alia flumi
na ad eos intrant. Sunt et alij qui
in lacubus oriuntur longe a mari
remotis flumina tamen in eis currunt.
Sunt et alij nec ipsum mare intran
tes nec flumina in eis sunt ingre
dientia. Veruntamen pisces dulcium
aquarum hij sunt meliores qui ma
gna inhabitant flumina impe
tuose fluentia quorum fundus est
lapideus et longinqua sunt a
ciuitatis sordicie. Quia fortitudine
cursus aque comprimuntur pisces
super lapides unde caro eorum tene
ratur. Fitque causa sue digestionis
et ab eis uiscositas ac odoris gra
uitas expellitur. Precipue si non
sit multitudo aquarum ut pisces tamen

re sunt propinqui. quia quanto pau
citatem habuerint aque tanto
a terra frequentius percuciuntur. et ab
aque claritate omni debilitate
nature odoris carebunt. Idcirco et
quasi pisces petrosa pelagi loca in
habitantes. Pisces autem parvi flu
minis debiliter super loca lutosa cur
rentis et civitatis sordiciei vicin
nantis sunt viscosiores et horribi
les habent odores. Sunt et graviores
ad digerendum. et deterioris sunt sa
poris. unde in malum dant nutrimen
tum. quia debilitas cursus aque
quietos reddit pisces. clauditque
in eorum corporibus copiosos humores.
quare fiunt causa viscositatis et horri
bilis odoris difficilisque digestionis.
Pisces vero lacuales ceteris sunt pe
iores. graviores sunt odoris et gra
viter digeruntur maxime si lon
ge sunt a mari et fluminibus. habent
requiem nec flumen intrat in
eos ut eorum putredinem lavet.
unde piscium humores augmen
tantur. porique eorum clauduntur quod sic
certificatur. quia cum aqua eri
enter cito in putredinem conver
tuntur. eorum enim viscositatis multi
tudo claudit poros et suffocat et ex
tinguit calorem intrinsecum locativum.

De piscibus.

Diximus autem in huius
libri prima particula huius piscium
disputationem. Fuerat enim lacus
quidam artificiose factus cuius lati
tudo erat ducentorum quadragin
ta cubitorum. longitudo vero ducen
torum. cuiusque sordicies spacio .x. di
erum purificabitur semper. non
numquam .xx. qua purificatione per du
os annos facta dimiserunt eum mul
ti temporis intervallo in lotum. unde
multis ramis est repletus. Sordi
cie etiam atque putredine. hic tamen
per solitum foramen mundificato
invenerunt ibi multa piscium ge
nera qui adeo erant grossi visco
si et lubricativi ut in manibus nul
latenus possent teneri. Odor etiam
ut a lacu extracti erant movebantur.
quorum viscositas et lubricatio fu
erat ex putredine et sordicie illius
lacus. unde propterea coquebantur nul
lomodo poterant manducari propter
putredinem odoris et saporis eo
rum. Quibus itaque piscibus meli
ores sunt qui habitant in lacubus
a mari remotis. quos semper flu
mina intraverint quia partim
lavantur fluminis aqua. Item
meliores sunt lacus mare egredi
entes et flumina in eos intrantia.
Sunt enim eorum pisces vicini pisci
bus parva flumina habitantibus
civitati vicinantia. unde propterea.
Pisces inquit marini universa
liter habent humiditatem minorem
ceteris et viscositatem. Post hos sunt
pisces magni fluminis fortiter
fluentis. et pisces lacuum mare
introeuntium. deteriores ceteris sunt
qui in lacubus habitant a flu
mine remotis. Sunt enim viscosiores
et omnibus indigestibiliores. Rur
sus est enim genus piscium mare
et flumina atque lacus habitan
tium secundum marini meliores et lau
dabiliores. utrique tamen illaudabiles.
Alia iterum est piscium diversi
tas que .v. modis est. Eorum videlicet
generis varietas eorumque composi
tionis inequalitas. Secunda ciborum
est differentia. Tertia ventorum distan
tia. Quarta rerum naturalium a ventis
divisorum est impuritas. Quinta ar
tificii seu manducentur est di

similitudo. **De diuersitate gñn pi scium.**
Diuersitas uõ gñationis pi-
scium. corporisq; compositionis est difor-
mis. Sunt enim quidam habentes
squamas. alij minime. Squama
item crossa dura ꝛ multa. uel ẽ si-
mul subtilis mollis ꝛ pauca. sed
pisces squamas habentes sq̃mas
nõ habentibꝫ sunt meliores. Sq̃ma
enĩ significat paruitatem humo
ris et aquositatis indigentiã. q̃a
natura superfluitatem ab interiori
bꝫ ad exteriora expellit ad nutriẽ
das squamas. sicut aĩaliũ natu
ra ꝛ iam finiens digestionem exterio
ribꝫ mandat mẽbris que eis sunt
conuenientia ad nutrimentum lane
pilorum ꝛ filium. vñ pisces spinas
hñtes crossas ꝛ duras meliores sũt
habentibꝫ molles ꝛ subtiles. Squa
marum enĩ crossities paruitatem in
nuit humoris. Econtrario hñtes
copiam significãt humoris. p hoc te
stificatur q̃a crossicies squama
rum piscium marinorum maior ẽ
squamis piscium fluminũ. Squa
ma item dorsi maior est squamis
uentrium. Dorsum enĩ siccius est
uentre. **De diuersitate nutrimẽti pisci.**
Diuersitas uõ ciborum pisces
nutrientium ẽ multiformis. Sũt
enĩ quidam recentia oleã pascẽtes
uel radices aut grana. que omĩa
sunt bona. unde bonum dant nutri
mentum. fitq; illorum piscium genꝰ
ad comedendum utile. Econtra
rio sunt contraria pascẽtes. Sunt
item pisces lutum ꝛ immũdicias
edentes. ideoq; corruptibiles sũt.
malum hñt saporem ꝛ orribilem
odorem. digestioni male obediẽtes.
De diuersitate piscium ꝑpter uentos.
Diuersitas quidem piscium ꝑ uẽtos
est multimoda. Pisces ẽ in plaga
septentrionali ꝛ orientali habitã
tes si insufflati fuerint septentrio
nali ꝛ orientali uẽto erunt meli
ores ab occidentali ꝛ meridiano
pflatis. q̃m orientales ꝛ septen
trionales sicciores sunt. vnde sunt
causa crossam expellens ꝛ dissol
uens fumositatem a t̃ra ascẽdẽ
tem. meridiani et occidentales hu
midiores sũt. ideirco sũt cã fumo
se crossitatis a terra salientis et
claudunt poros corporis aĩalium.
Similiter ꝛ pisces fluminũ a uẽ
tis inoptorum meliores sũt piscibꝰ
fluminũ a uentis cooptorum ꝛ for
titudine ꝛ impetu uentorum mouẽ
tium flumen uacillatur aqua.
aqua uõ mota ꝛ pisces necessa
rio mouentur inuicem se illidẽ
tes ꝛ pfricantes. q̃re superfluitas
eorum ab eis expellitur. fiuntq; te
neriores ꝛ uiscositatis ꝛ odoris.
saporisq; horribilitates quas ha
buerãt ab eis excluduntur. Quod si
uenti puluerem clarissimum ꝛ
siccum portauerit melius est q̃
si turbidus sit et humectus.
De diuersitate piscium ꝑ artifitio coctionis.
Diuersitas uõ piscium
ꝑ artifitio coctionis multifa
riam diuiditur. Aut enĩ assi cõ
meduntur. aut cum oleo fricti. aut
cocti cum aqua ꝛ oleo ꝛ cõdimẽtis.
an sola aqua elixi. Assi quidem et
fricti minoris sunt uiscositatis ꝛ hu
miditatis. vñ nõ sũt uentrium
humefactiui. sunt tamen duriores
ad digerendum ut pote stomacũ
grauantes. Assi tñ frictis sunt lau
dabiliores. q: fricti quandam hñt
uiscositatis ꝑpter oleũ. Pisces aũt
cum aqua ꝛ oleo. porris. aneto. et

similibus zinziberi sunt ceteris digesti
biliores et ventrium solutivi. Cum
aceto vero cocti eriunt refrigerativi
minus tamen humefactivi. Qui vero
cum aqua sola elixantur sunt omnibus
laudabiliores quia eorum viscositatem
aqua in qua fuerant cocti
abstulit. precipue si manducentur
cum oleo. obsomogaro. menta. apio.
ruta. carui. pipere. etc. et similibus.

De cancris.

Cancros et omnes pisces conchas habentes testatur
G. esse solubiles per salsitatem eorumque
acumen. per inde sunt stomacho nocitivi.
maxime sue nervositati.

De aqua.

Physici videntur esse concordati
maxime vero ypocras etc. G.
quod aqua sit composita in prima
compositione de duabus simplicibus
qualitatibus. i. frigiditate et
humiditate. per inde nullum dat
nutrimentum corporibus humanis
nec augmentum. nisi cum composita
fuerit cum aliaris secundo
compositis de commixtione quatuor
elementorum. Aqua est frigida et humida
naturaliter et essentialiter non ad aliarum
rerum compositionem: necessario nullum
dat nutrimentum calide sicceque
complexioni. quia contraria est et repugnat
omnibus calidis et siccis naturaliter.
que dum ita sint necesse est nichil
in eis operetur. nisi sicut operatur contrarium
cum contrario. et actio cuiuslibet
contrarii non est rei sibi
contrarie augmentativa vel nutritiva.
sed repugnativa et destructiva
sicut videmus aquam igni
resistere. et albedinem nigredini.
aqua enim ignem extinguit. Ignis
vero aquam calefacit. Similiter albedo
vult albam reddere nigredinem. nigredo nigrescere albedinem.
non quod commiscentur. sed potius
inimicando invicem unum minuit
alterum. Palam ergo est aquam nullum
dare nutrimentum vel augmentum
corporibus humanis. Preterea dicimus
aquam esse simplicem et corpora
nostra composita. et simplex non operatur
in composito sicut compositum
in composito. Simplex est a composito
dissimile. Compositum igitur
simile sui crescere facit. Simplex
autem econtrario facit illud decrescere. Nutrimentum
enim nichil aliud est nisi
cibi assimilatio in corporibus edentium.
quia simile est potestative. Aqua
non nutribilis est quia neque potestative
neque actualiter est similis
calori et siccitati nostri corporis. Quod
si reprehenderent nos sophiste dicentes.
Si aqua sicut dixistis est que
necessitas fuerat ut aqua daretur
nature. liquet enim animalia nullo modo
posse regi nisi rarissime absque aqua.
Quibus respondendum est. Aque necessitas
duobus modis est. Uno quia
portat cibum per totum corpus cum
sua subtilitate et liquore. dissolvit
autem et attenuat cibos ut possit venas
penetrare et totius corporis membra.
Alio quia cum frigiditate sua que humectatione
refrigerat et extinguit
caloris extranei acumen. et sitim
ab eo generatam mitigat. propter contrarietatem
quam utraque habent
solvit calorem vel fumum circa cor
accumulatum. unde confortat naturam
in actione sua. Sed tamen si invenerint
fortis caloris quantitatem.
adeo ut nequeat expugnare. mutatur
patiendo in ipsum sicut videmus
in extioribus aquam in ignem
transire. convertitur enim in igneam
naturam per sui subtilitate ac le

utate uñ ignis cõfortatur et au
gmentatur: oportet q̄ si nos prui
demus ut hec infirmis tribuat
ingenium illam ut videlicet mi
sceamus crossam rem ⁊ eam gra
uantem que fit in scd'a compoſi
tione compoſita. sic̄ psilliũ. pa
nis lotus et similia ut fiat gra
uior ⁊ crossior: neq; calori obediat
extraneo. s; p eam extinguatur.
et sitis ab eo generata mitiget̄.
Laudabilis aqua duo in se conti
net. Unum est ex sui eēntia. aliud
sui cursus origo. Ex sui eēntia cla
ritas et nitiditas est nullum h'ns
colorem. nec saporem. nec odorem.
nec fetorem. quia color sapor et
odor significant q̄tuor qualita
tum complexionem ab actione na
ture compoſitam in corporibus
Secũ compoſitio ē de h'uiditate ⁊
frigiditate. non q̄ debet habere
colorem. saporem neq; odorem. q'd
si hec habeat significat aliam rē
in ea ēē commixtam. Si uõ habuerit
colorem necc̄e est ut sit alb' cla
rissimus ⁊ nitidus. hec enī de
monstrant aquam ēē cum clari
simo et tenuissimo et tenuissīo
aere commixtam. Si uõ habeat sa
porem necesse ē ut sit odorifera
omni carens putredine et grauu
tate. Quecūq; enī aqua talis est
uelox erit penetratiua. et albor
portatiua. ⁊ nullam aget uento
sitatem. rugitum. ul' grauitatē.
Origo sui cursus necesse est sit
ad orientem aliquantulū septē
trionali ptinens plage. Si sep
tentrionalis et orientalis uenti
psilet. fluxus eius necc̄e est sit
fortis. uelox. currens sup lapides
paruum. ⁊ arenas purissimas ⁊

nitidissimas. nullam habentes
immūdiciem. aut currens super ter
ram sapidam mundam. Color eius
rubeus sit aut niger. huiusmōi uõ
aqua subtilis ē ⁊ leuis. que posi
ta ad ignem siue ad solem cito
calefit. calefacta uõ si ad aerem
ponatur uelociter refrigeratur. q'a
citissima ē eius mutatio de qua
litate in qualitatem sui signifi
cat leuitatem. nec ostendit illam
quippiam trestre habere. Sz omi
bus aquis pluuialis ē electior que
uicini aeris summitate cecidit. Si
tñ munda fuerit ab omni putredi
ne. et ponatur in aqua cisterne
optime lote. talis enī aqua mi
nus ceteris est humida ⁊ quādam
stipticitatis h'et. uñ nō nocet sto
maco s; potius eum ɔfortat. Post
illam est aqua fluminis magi
longe a ciuitate remoti cuius fli
uior ē clarissimus sup arenas ni
tidissimas. ul' lapides currens.
melius tñ si currit sup lapidem
q̄ sup arenas. Lapides enī illidūt
aquam. ei' crossiciem q; attenu
ant. Que uõ sup arenas fluit ⁊
nitidas melior est q̄ pluuialis i
cisterna longo moratus tp̄e. Mo
rans enī aqua in cisterna malā
suscipit qualitatem a fumosita
te tre. Preterea fontana aqua ē i
quadam bonitate que fluit ex pte
te orientis ul' septentrionali. me
lior etiā si ex oriente q̄ ex septē
trione fluat sicut ypocras et. G.
testantur. plaga inquit orien
talis calida ē ⁊ sicca. et oī mane
oritur sol qui ē causa extenuan
di aerem ⁊ fumū mūdificandi
atq; crossiciem in modico tēpore
subtiliandi. Sed uolentes aquā

probauit que sit grauis an leuis
lineos accipiant pannos tenues
et ueteres. eosque medio diuidant
equaliter et madefaciant eos dua
bus aquis diuisis. deinde primi equa
liter aquis expressis uno loco sus
pendantur. aere eodemque tempore. Qui
uero prius erit siccus aquam in qua
lotus fuerat scias esse leuiorem
et tenuiorem. Sed tamen si uolueris
clarificare et mundificare aquam
propter colericos et iuuenes ceterosque
calidas naturas habentes cum pul
uere boli. chimolee. spodij. et simi
lium debet hoc fieri. Humidam
uero naturam habentes accipiant eam
cum amigdalis amaris et ossibus
crisomilorum et alumine mixtam.
Temperatam naturam habentibus
detur cum amigdalis dulcibus
et tritici farina. Quod si necesse est
ut aqua potetur frigidissima
aut turbida oportet eam misceri
uino acerbo clarissimo. Quod
si hoc neglectum fuerit in stomac[?]
committetur stomachoque defectionem tri
buit. et cum stomachus deficiat ma
los humores recipit ad eum fluen
tes sicut uidemus assuete ieiu
nium ferentes uirtute deficere
stomacho per ieiunium calefacto. Quod
si hec aqua cum supradicto misceatur
tur uino fiet tenuis et digesti
ua et malos dissoluit humores
ad stomacum uenturos. Stomacum
etiam confortat et iuuat expellere
malos humores cum egestione.
porro aqua frigidissima pluri
mum est neruorum. pectoris. stomaci.
intestinorum percussiua. generatque do
lorem in uentre. et stricturam in
pectore. et omnibus instrumentis
spiritus. et crepaturam in suis ueni.

quam qui assuete bibent incidet
spasmum. et membrorum dormitati
onem. periculum et tetanum atque e
pilensiam. unde oportet si cum uino
predicto commisceatur ut temperetur.
Necesse est igitur omnes humidas
naturas naturaliter uel accidentaliter
habentes cauere aquam. Quod si a
liud non possunt misceant eam cum
aliquantulo masticis. et coquant eam
quousque ad terciam partem uel dimi
diam redierit. Rursus decet omnes
cauere aquam salsuginem uel ni
trositatem habentem. talis enim aqua
corpora calefacit et desiccat. uen
trem que accidentaliter constipat. e
ius enim actio in initio dissoluit cir
cos humores. et pungit intestina.
unde fit solutio uentrium. in fine uero
humectationem uentris constipat.
eique resistit ne per secessum exeat.
fit que causa constipandi uentrem
accidentaliter. [?] De niue. [?]

Nix est frigidior et minus aqua
humida quia non est aliud quam aqua
pre nimia frigiditate coagulata. unde
sua humiditas occultatur. siccitas
autem palam est. pr[?]inde omnibus corpo
ris neruis nocet et dentibus. maxi
me senibus propter defectionem suorum
neruorum. patitur enim stomachum cor pec
tus et omnia uiscera. Generat in
spiritus instrumentis angustiam spas
mum palisym. et omnia que in se
nibus cito sunt apparentia. Pueris
uero et iuuenibus non cito talia eue
niunt propter naturalem eorum calorem frigiditati
aque repugnantem. Sed tamen si eam as
suescant nocet eis. precipue neruo
rum in hanc incidunt passionem
de qua nullomodo possunt curari.
precanto assuescentibus etiam oportet
medicum succurrere cum balneo.

et postquam sudauerint ypileon et
sansucoleon. an eileon et similibus
ungantur. Bibant fortissimum
uinum uetus et clarissimum. aqua super niuem refrigerata me
lior est inue minusque nociua. Est
etiam melior eciis que ad aerem re
frigeratur quia non est membris
uel alicui neruo nociua. Cum autem
in aqua marina seu salsa multo
ciens tepimus necesse est huius te
mporis ordinem aque teneamus. Que
licet sint diuise qualitatis ab aquis
dulcibus tamen in essentia unum et idem
esse uidentur. Dicimus enim quod
aqua marina minus est salsa mor
dens et pungens, proinde uentrem
soluit. et salsa grossa et uiscosa mu
dificat. non numquam etiam potui damus
aut solam. aut cum oximelle mix
tam. aut cum forti uino et ueteri.
aut cum dulci. et post uentris solu
tionem offerimus ius crasse gal
line ut soluetur punctura et aspe
ritas que acumen colere. i. stercus fecerat.
Et licet gloriosissimus ypocras in pe
riton. oxeon. [illegible] absolu
te dixisset eam non esse laxatiuam
bene tamen dixisse fatemur. quia siquidem modo est laxatiua et alia ra
tione potest esse constipatiua. Si enim
in initio sue actionis soluit na
turaliter et diuidit humores. pun
git intestina ut expellat humo
res quos eliquauerat. postea uero
quia non inuenit quod liquefaciat
desiccat corporis humiditatem
fitque causa constipationis. Antiqui
ergo preceperunt crasse galline ius
dari in fine egestionis ut humectet
et soluet asperitatem quam acu
men aque marine fecerat. Valet
etiam secundum medicos exterioribus cor
poris. quia qui balneati sunt in ea
pori eorum aperiuntur et aqua perfo
rans usque ad interiora trahit super
fluitatem totius corporis ad exte
riora. Morsus etiam scorpionis et
araneae curat. Que etiam iuuat dolorem
de flegmate in capite patientis.
et grauitatem auditus si fumum
eius odorando sumat. Quod si sic modo
fiat fumus aque cum sale super
ignem posite. etiam si clisterem ex
ea faciamus ualebit contra sciam
de flate grosso et uiscoso generatam.
et inferiora intestinorum lauat ab
ulceribus.

De uino et eius natura.

Vinum bonum dat nutrimentum
corpori et sanitatem reddit et cu
stodit. Et si accipiatur secundum quod opor
tet et quantum natura ualebit suf
ferre digestibile confortat uirtu
tem non solum in stomaco. uerum in
secunda que est in epate. Quare procul
dubio concordati sunt physici quod
impossibile sit actionem uirtu
tis digestiue confortari absque ca
loris naturalis fortitudine. neque
ullus inuenitur cibus aut potus
quod adeo sit caloris naturalis con
fortatiuus et augmentatiuus preter
uinum. propter familiaritatis con
sortium quod cum natura habet. Et quia est
humanis conueniens corporibus
eius calor similis est naturali ca
lori. atque cito conuertitur in naturalem
et mundissimum sanguinem. quod hoc
probatur experimento. verbi gratia. Si
duo homines in natura frigidi et e
tate equales. et in eodem tempore fromentum
equaliter et uni detur uinum ad po
tandum. alteri uero aqua. bibens aquam
in uirtute et digestione debilitabitur.
alter uero econtra confortabitur. Unde rufus.
vinum non solum confortat calo

rem naturalem. ueni etiam tur
bidum clarificat sanguinem. et
ad ultimas totius corporis maxime
uenarum aperit. et mundificat epatis
oppillationem. aufert tenebrosam
fumositatem tristicie grauitatis
a corde expellit. totiusque membra
consolidat corporis. et non solum
sua bonitas in corpore ostenditur
set etiam in anima. facit enim illam
obliuisci tristiciam et angustiam.
datque sibi leticiam. confortat eam
ad inuestigandam subtilem ac
difficilem rem. eique tribuit solli
citudinem et audaciam. neque ab
ea sentiri dolorem ac laborem di
mittit. palam enim est sensus et la
bor animeque motus non nature per
tinere. quia actio nature nichil
est aliud nisi preparatio instrumentorum
ut operetur cum eis anima quod testatur
quod uidetur in arboribus. nam ui
demus eas naturaliter dare fructus
et attrahere sibi nutrimentum
et augmentum absque sensu et sensi
bili motu. Patet ergo iuuamen
tum uini animam et corpus una
comprehendere. Quod cum ita sit ne
cesse est omnibus sit conueniens ho
minibus. etatibus. temporibus. regionibus. ha
tamen cum sumptum fuerit secundum uim
et consuetudinem bibentis. et quod
natura ferre potest. quia uidemus
adolescentulos et pueros quandam
uini quantitatem sumere. Iuue
nes uero et uiros maiorem. Decrepi
tos autem licet eis optimum uide
atur ad confortandum corpora eorum.
et augmentandum eorum calorem na
turalem. et excludendum suorum hu
morum superfluitatem multo minus
tamen quam iuuenes tollerant uini quan
titatem propter defectionem capitis

eorum et suorum mollitiem neruorum.
Actio ergo uini non eodem modo ope
ratur in senibus quo in iuuenibus.
pueris. adolescentibus. In senibus quidem
est secundum m̃ar. quia calor uini repu
gnat eorum frigiditati. Iuuenibus uero
est secundum cibum quia natura iuuenum
nature uini similis est. Pueris
uero est secundum cibum et m̃ar. quia calor
eorum naturalis licet substantialiter sit for
tis nondum tamen est in perfectione propter
habundantiam humiditatis eorum.
proinde uinum naturali calori dat
nutrimentum et augmentum. et e
orum desiccat humiditatem. unde est
secundum medicinam. palam ergo est uinum
esse bonum omnibus hominibus si secundum
quod oportet accipiatur. quod nullus
physicus in quibuslibet hominibus seu
temporibus laudat aut uituperat nisi secundum
quantitatem qua bibitur uel com
mixtionem aque cum eo. quia si mul
tum et purum fuerit conueniet
in hyemali tempore et frigida regione.
In estate uero calidaque regione con
grua est uini paucitas. multaque com
mixtio necessaria. Corpora enim refrige
rat et humectat propter aquam que cum
eo mixta est. Repugnat etiam a
eris calori ne calida et sicca faciat
corpora. et portat uinum cum subtili
tate ad totius corporis membra ue
locius. Ideoque antiqui assimilauere
uinum tyriace magne. et tyriace
minori. quia comprobauerunt ea
dem duarum rerum operationes esse iuuatiua.
uinum similiter reperierunt esse proficuum.
Calefacit enim corpora frigida. et infrigi
dat calida. humectat sicca. et humida
extenuat. Eius tamen calefactio et de
siccatio est naturaliter. humecta
tio accidentaliter. et infrigidatio. quia
cum sui subtilitate et perforatione

portat aquam ad membra q̃ nec
cesse ē refrigerari ⁊ humectari. Ꝺr
tici ēs eni sitis nō minus a deo q̃
ab aqua extinguitur. p̃sertim cū
sitis calor est ⁊ siccitas in mēbri
a stomaco remotis. qm̃ sui tenui
tate ducit aquam ad eadem m̃
bra unde humectant̃ ⁊ refrige
rantur. sitisq; extinguitur. Set
tamē licet dixissem̃ hec de actione
uini. adhuc dicemus illud diuer
sum s̃m sui gn̄is diuersitatem.
Diuersitas eni uini gn̄aliter ē
triplex. Aut eni est recens uinū
uidel; anni. ul' paruum ul' plus.
Aut uetus a quatuor usq; ad. vij.
transiēs annos. aut mediocre.
.i. a duob; annis usq; quatuor.
Recenti uō ē calor in .i. g̃. unde
ptinet frigiditati ⁊ humidita
ti recentis cetis est nutribilius.
malosq; gn̄āt humores. inordi
nata sompnia ⁊ uentositatem
stoī et intestinoꝝ. vñ. G. vinoꝝ
qd'cūq; recens fuit. nō habet ui;
ducendi cibum p corpus. neq;
urinam pducendi. oportet ḡo
frid as et humidas naturas ha
bentes illud cauere. ventositate;
inflationem fastidiumq; ge
nerat. ideoq; si necc̃itas fuit uinū
eligatur clarissimū aquosum.
diu in torcular expressum. Ve
tus aut̃ uinū qd' t̃nsit usq; ad
.vij. annos ul' plus cal'm est et
siccum in .iij. gra. et habet qd
dam amaritudinis. hi' uinu;
paruum nutrit citoq; cap ascen
dit et mentem peruit pp̃ sue
pūctionis acumen. maxime
si multū ex eo bibatur et paruū
aque ibi misceatur. pp̃ hec igi
tur caueant illud neruos debiles
habentes. ⁊ illi qui sensus acutos
habuerint. magnum ē prestāt
nocumentū. nec tantam in suis
corporib; hn̄t humiditate; que
bene resistat uini acumini. vñ
.G. Multum inquit ē uetū uinū
conuenies his quoꝝ uasis mul
titudo humoꝝ crudoꝝ acumula
ta ē. Vinum eni int̃ uetus ⁊ no
uum mediocre ē bonum ut po
te tp̃atum s̃m qd' est ab utraq;
extremitate noui. s. et ueteris re
motum. In hac mediocritate ui
num consistens dr̃ calidum et
siccum in .ij. g̃. pueri hi' uinu;
eligant. Vetustissimū uō quod
pprium est pdit saporem. ⁊ ama
ritudinem habens aspēnatur.
Similit̃ caueant uinum qd' re
cens a torculari exiuit qd' adhuc
est indigestum et a bullitione;
non quieuit. nec t̃restria ad suū
locum descendunt naturalē. neq;
qd' est aereum ad suū locū salit.
sursu; ad superiora. neq; liquor eius
clarissim' stans mundificatur
et lucidissimus apparet. Set tñ
debemus intelligere q' uinum
uetustissimum augmentat ca
lorem ultra tp̃amentum. Nocet
q; pelliculis cerebri ⁊ peruit mē
tem. nō nūquam etia; extīguit
naturalem calorem eius acumi
ne suiq; siccitate. Recens uō pro
sue humiditatis habūdantia
et caloris paruitate pp̃ ebullici
onem suiq; turbiditate; malos
gn̄āt humores. terribilia sōpi
nia inducit. ventositatem et in
flatione stoī nociuam. et opi
lationem in urinalib; creat ui
is. vñ. G. Docet inquit uini diuer
sitatem intelligi quia recens q'

uinum ē torcularī calidum est
in .i. gͣ. Vetus uō .vij. ānos trāsi
ens calīn ē in .iij. gͣ. Quod uero q'
est a duobꝫ usqꝫ ad .iiij. calidū
ē in .iij. gͣ. quāto ē uinū caloris
ḿ paucitatem tanto humidiu'
complebitur. ⁊ q̄to calidius tāto
siccius. Vini igit̄ laudabilis ē
alia diuisitas que est quīcupla.
Vna ē color. Scđa sapor. t̄tia odor.
Quarta liquor. Quīta debilitas
eiusqꝫ fortitudo. Color gn̄aliter
diuiditur quadrifariam. Duo
enī colores simplices .i. albus ⁊
niger. ⁊ duo ex his compositi .i.
rubeus et aureus. Sūt ⁊ alij co
lores int' hos duos ut inter extre
mitates suas .i. glaucus. ⁊ rose
us. qui sunt inter rubeū ⁊ albū.
et palmeus ⁊ subalbidus qui sūt
inter aureum ⁊ citrinum. que p'
sumus intelligere sensualit' et
intellectualiter. Vinū enī de al
bis uuis factum in primordio
ē album. ꝓpt' aquositatem ⁊ cru
ditatem ⁊ defectionē caloris na
turalis. S. cum aliq̄ t'sp inuete
rauit et unū annum trāsierit
calor eius confortatur. et ipsiu'
humiditas minuitur. fitqꝫ co
loris subalbidi. Quod si plus inue
terauerit ut duos transeat ānos
multo plus calor eius augmen
tatur. suiqꝫ humiditas minui
tur. fitqꝫ color suus palmeus. Q'
si itm̄ plus fiat uetus. ⁊ quatuor
annos transierit. suāqꝫ digōnē
compleuerit. ⁊ naturalit' calor
in statum uenit. color eiu' colo
rem habebit albedini uicinum.
Cum q' uinū transierit annum.
et confortatur calor. eiusqꝫ dige
stio fit rosei coloris. et si inuete
rauit ut duos habeat annos. et
compleatur sua digō et uirtus ca
loris. rufum habebit colorem. Q'
si uinum fuit de uuis nigris in
initio ē nigerrimū obscurum ⁊
turbidum. ꝓp t'restrem partem
ei dn̄antem ⁊ defectionem sui ca
loris ⁊ digōnis. Quod si uinū trā
sierit annum ⁊ confortatur ca
lor ⁊ digestio eius. ⁊ descendit in
rem ad suum locū naturalem ⁊
incipit clarificari fit mediocre
int' rubeum ⁊ nigrum. Si aūt du
os transiens ānos. et calor ei' fit
confortatior. suamqꝫ compleuit
digestionem t'restrē ad inferio
ra et clarificatur. fit rubei colo
ris. Palam ergo intelligimus
uinum album ⁊ nigrum inu'
ceteris albo. Sꝫ album magis q̄
nigrum huitati ptinet pro sui
subtilitate ⁊ aquositate sibi domi
nante ⁊ crossitate atqꝫ t'restrita
te nigro dominātibꝫ. hoc testaī
uidetur nigri uidelicet ponticitas
albiqꝫ insipiditas que in sapore
aque uidetur uicinari. Vñ inqt
uinū inuentur ponticū et cro'
sum. nisi nigrum ⁊ nigredini
uicinum. Similit' nō inuenim'
uinū subtile ⁊ aquosum. nisi al
bum et albedini uicinū. ꝓpter
hoc album ē subtile minus qꝫ
cōmixtionē suscipit. ē ⁊ sensiui f
faciale citoqꝫ digestiuum. ⁊ ueloci
ter uenarum pforatiuum. et urine
prouocatiuum. parum tamē nu
tritiuum ꝓpt' sui leuitatem. Vñ
cito in caput ascendit. debilem
qꝫ facit ebrietatem cito dissolue
dum. Nigrum uō contrarium ē
isti. quia crossius ⁊ durius ē ad
digerendum. ⁊ facile ad penetrā

dum ulam uenarum et urinam prouocandam. grossiumque dat nutrimentum. proinde ad caput tarde ascendit. sed cum ascenderit grandem facit ebrietatem ad dissoluendum tardam. Vina uero colores medio cres inter utramque extremitatem habentia. quanto sunt ab utrisque extremitatibus remota albi uidelicet et nigri tanto sunt calidiora. Et conuerso quanto illis extremitatibus uicinantur tanto frigidiora intelliguntur. propter hoc rufum quod est de nigris uuis et aureum quod est de albis sunt calidiora. quia calor eorum est in .i. gradu. atque sunt ab utrisque extremitatibus satis remota. stantque in media mediocritate. Rubeum uero est nigro in grossitate et duricia uicinum. ideoque nutribilius est omnibus excepto nigro. parum tamen prouocat urinam et tarde caput ascendit. Quod si ascenderit duram facit ebrietatem dissolutionem difficilimam. Roseum uero de rubeis uuis factum et palidum de albis sunt uicina uinis albis in leuitate digestionisque facilitate et ad uenas perforandas et urinam prouocandam. Subalbeum est inter palmeum et album in leuitate digestionisque facilitate. Sed album ceteris est leuius quia nichil ab aqua differt nisi in aliqua ponticitate. unde non suffert aliquam commixtionem. Palmeum uero melioris est saporis et odoris quam cetera. proinde uasorum est perforatiuum pectoris et pulmonis cum ceteris mundificatiuum. Subalbidum non adeo est laudandum in hac actione. album uero et aquosum nullam facit mundificationem. propter hoc secundus cadit febricitantibus quia facile cum urina fumo et sudore egreditur. ideoque ypocras iussit uolentibus mundificare pectora subalbidum dari uinum et dulce. Melius est in hac actione quod subalbidum est quam dulce. quoniam dulce uentrem humectat. preterquam quod mundificat. urinam tamen non prouocat. grossum enim est et durum ad aperiendum poros. atque uenarum uias perforans. et uelociter ad uesicam ueniens foras eicitur. Ceteris quam ad prouocandum urinam conuenientius est. Citrinum uero et glaucum quia sunt ab extremitatibus .i. albo et nigro quantum oportet remota ceteris sunt calidiora et tenuiora et leuiora. facilius caput ascendentia. et magis ceteris caput percucientia. Implent enim caput fumo pungitiuo facileque commouent ad ebrietatem sed tamen leuissime dissoluitur. Oppositio talis nobis fit a sophistis. Cur dixistis uinum glaucum et citrinum ceteris esse subtiliora et leuiora cum album uideatur subtilius et quasi aqua. quibus sic respondemus. In multis locis huius libri diximus subtile multis modis esse. aliquando est aliquod dicitur subtile propter sue actionis uelocitatem et fortitudinem sue penetrationis. sicut piper. ciminum. et zinziber et similia. hec enim in suis actionibus sunt fortissima. nam subtiliant humores eorumque feces mundificant. Est et alio modo subtile sicut res facillime passiua ad obediendum nature et uirtuti digestiue. ueluti sunt laudabiles pisces et oua mollia. Est et alia subtilitatis intentio. quadmodum essentia et nutrimentum

laudabilis cibi. ceu panis bene coctus et mundus. et starna et pulli gallinacei. hec enim laudabilem generant sanguinem. Vinum ergo album licet subtile sit propter sui liquoris tenuitatem. sueque digestionis facilitatem. Rufum et nigrum. id est glaucum et citrinum subtiliora sunt in suarum actionum fortitudine. fecis humorum scilicet attenuantia et expellentia. sanguinem etiam mundificantia clarumque facientia. quod planius in loco suo dictum fuimus. Diversitas autem vini propter saporem multiplex est. Generatur tamen quatuor modis. Est enim dulce acerbum/ et quod abusive dicitur insipidum. est et forte in sapore et odore. Sunt etiam inter harum extremitates alia mediocria de horum saporibus composita. Sunt et occulta ad comprehendendum eorum nomina. dulce calidum est in .ii. gradu. siccum in .i. aliquantulum tamen pertinet humiditati. propter hoc est grossum illaudabile in sua actione nisi quia ventrem humectat et solvit. quia in omni re dulcia ius laxativa et colativa inveniuntur. Quod si vinum si aliquid inveniat in corpore quod illius vini sit contrarium actioni et cohibeat ad exeundum. calefit et bullit ascenditque ad superiorem partem stomachi et convertitur in colicam humorem. sitim generat. et ventositatem inflativam. et superiori parti et lateri nociva. opilationem in epate et splene generat. lapidem in renibus creat. maxime si invenerit hec membra talibus passionibus preparata. aut digestivam virtutem debilem. propter hoc caveant

illud quibus grossa et humida dominatur natura. quia si assueverint eo perfecto in ydropicas incident passionem. quia si sui grossitate et viscositate humorum implet venas de grosso et turbido sanguine et omnium carnium raritate grossam accumulat ventositatem que est causa generandi opilationem. vii. b. Dulce inquit vinum non solum non est aptivum sed inflative ventositatis generativum in epate videlicet et splene. omnibusque membris excepto pulmone. Suus enim opilationem aperit. eius epar opilans. et pulmonis constipationem aperiens est propter vias eorum. quia cum venit ad epar per largas venas et magnam viam id est venam que vocatur porta stans ibi digeritur. Deinde ad subtilissimas veniens venas que sunt in sua concavitate non potest fere transire propter angustias vias que ibi permanens opilationem facit et apostema creat secundum sui naturam. pulmoni autem hoc non similiter contingit quia primum venit per angustas vias et subtiles venas. Cumque ibi digeratur venit in pulmonis canales qui sunt largi et portant secum quantasque feces habuerint. et per hanc largitatem eam expellit cum sputis et screatu. propter hoc vinum dulce adiuvat pulmonem ad mundificandum et expellendum ab eo fecem eius que dissolvit opilationem. Illud tamen caveant quibus generat sitim. Horum enim calorem augmentat et humiditatem salive clarificat et incrassat fitque certa et non recipitur canalibus pulmonis. unde indurantur ad exeundum

huiusmodi. etiam uinū dulce diuē
sum est. sapore. odore. atque liquore.
Sed tn̄ huic uino proprium est dul
cedo cum nigredine. crossicie.
et turbiditate. vn̄. G. nunquā
inuenitur uinū dulcissimum q̄
nō sit nigrum et crossum. et q̄n
to nigredine. crossicie ꝛ turbidi
tate remouetur: tanto minus ē
dulce ꝛ uineum hʒ saporem. Jdō
q̄ quiq; uinū dulce rubori ꝛ cla
ritati ptinet ꝛ bibitum q̄ntum
oportet et s'm q̄ nature sufficit
fit conueniens egritudine excun
tibus ꝛ fuerat necessaria multitu
do nutrimenti. Sʒ tn̄ eorum corpora
q̄ sūt debilia nō possunt ea sub
stinere. Sicut ypocras dicit. facile
est repleri potu q̄ cibo. Jterum G.
non oportet cauere uinum cum
crossitudo conuenit. maxime si ui
num ptinet rubori ꝛ claritati.
Sed tamen qui paciunt' in uisce
ribus defectionem epatis uidelic;
ꝛ renibus. et quorum corpora ydropi
si apparata sunt ab omni genē
uini dulcis sunt cohibendi. Pon
ticum uō uinū qd' acerbum dī
durius ē ꝛ grauius tardiusq;
digeritur. venasq; difficile' dul
ce pforat. quia dulce calidius ē
et acceptabiliorem hʒ calorem.
Ponticum uō ꝛ acerbum uidetū
eē terrestre. asprum hns saporem.
vn̄ difficile est ad pforandum ue
nas neq; urinā neq; egestionem
aut psudorem prouocat. non ergo
bonum sanguinem gnāt. uen
trem tn̄ ꝛ intestina confortat. co
stringit ergo egestionē de stomacha
egestione maxime si solutō cau
sa caloris fiat. cuius signum ē
rasura intestinorum. Vn̄. G. Vinum
inquit acerbum diureticum ē.
nescimus intentionē q̄r h' dixit.
quā tn̄ sic possimus intelligere. quia
si parum fuit ponticum clarum
et subtilissimum. in liquore mul
tum cōmixtū non ē nocuum: pec
tori ꝛ capiti stomaci q; calorem ex
tinguit ꝛ urinam prouocat. vinum
aūt insipidum melius ē quātē
peratū est ad comparationem pon
tici. uin̄ congruit calidis habenti
bus complexionem maxime stō. pr'
tn̄ nutrit atque p urinam eicitur.
vinum q̄ ē fortissimū cetis ē ca
lidius ꝛ fortioris actionis. citoq; ad
caput ascendit sic bullire ꝛ ferue
scere facit corporis humores. vn̄
fumus caput ascendens nocet ce
rebro mentemq; peruertit. necesse
est ergo caueant illud quibus colera do
minatur: nisi multum fuit cōmix
tum. quia si cōmixtū fuit quātum
oportet. ꝛ ut decet accipiatur. i. s'm
qd' conuenit etatibus. tpi. regionibus
consuetudini etiā laudabile' quia
crossos dissoluit humores. uia' ue
narum de putredine mundifi
cat. atq; putredinem pugnat. ꝛ san
guinem clarificat. Senibus autem
et qui eorum etati uicinant' pp̄t co
adunationem superfluitatis ī eorum
corporibus. fit hī uinum optimū
maxime si uicinitati fuit uinum
quia eorum calorem cōfortat. crudo
rum habundantiā dissoluit hu
morum. pinde conuenit qbus collec
ti fuerint crudi ꝛ crossi humores.

De diuisitate uini.

Diuisitas uini scdm liquorem triplex ē.
aut enī est subtile ꝛ aquosum: a
ut terrestre ꝛ crossum. aut medio
cre. Vinū aūt subtile ꝛ aquosum
semp inuenitur cū albedine et

claritate. vñ faciale est in stoma
co. cito enĩ digeritur ⁊ pforat ue
nas urinam prouocat. ideo ẽ uti
le febricitantibꝰ. q̃a non fortiẽ
calefacit. neq; mentem perutit nł
lum q̃ cerebro uł neruis infert i
nocumentũ. Si uõ fuerit mixti
ent melius maxime ad extinguẽ
dam sitim. vinum uõ terestre et
grossum oppositum est subtili a
quoso. vñ q̃a grossum plus ceterĩ
stõm grauat. durum ẽ enĩ ad di
gõnem faciendam. ⁊ difficile ad
pforandas uenas. urina; nõ p
uocat tardeq; ad caput ascendit
ꝓpt̃ sui fumi grauitate; ⁊ grossi
ciem. ideo non facit ebrietate;
que tñ si fiet cito dissoluitur.

Diuersitas uini ꝓpt̃ odorem quadͣ
fariam diuiditur. aut enĩ odorife
rum cito sensum pforans odora
bilem in pelliculisq; cerebri stan
tem q̃ fit p sui leuitate quia ẽ
aromaticum. Est ⁊ uinũ nulliꝰ
odoris pro grossitate suiq; grau
tate. Tertium ẽ int̃ subtile ⁊ gro
sum graue ⁊ leue ⁊ mediocre. Qr
tum orribilem hñt odorem. sẽns
corruptiõis illatiuum. vinũ odo
riferum suũ liquorẽ significat
eẽ subtilem ⁊ tẽꝑatum. omniq;
sordicie mũdificatum penitusq;
digestum. vñ clarum sanguinẽ
generat et laudabilem ⁊ mũdũ.
cordis ẽ confortatiuum. aĩamq;
letificat. tristiciam ⁊ angustia;
expellit. q̃in mũdificat sangui
nem ⁊ sordiciem in corde existẽ
tem. Expulsaq; sanguinis sordi
cie. fumꝰ grossus turbidus et ob
scurus solutus naturalł caloris lu
men obscurare expellitur. vñ fit

causa leticie. ꝓpt̃ hoc igit̃ hĩ uinũ
est omĩbꝰ etatibꝰ et complexionibꝰ
conueniẽs si accipiatur ut opor
tet et qõ a natura substinerẽ. vnde
ypocras. vinũ inquit odoriferum
subtilius. leuius. digestibiliusq; ce
teris ẽ ac nutribilius quia signi
ficat naturam suã compleuisse
actionem. ⁊ omne contrarium ab
eo eẽ ablatum. ꝓinde urinã pro
uocat. citoq; caput ascendit. ⁊ fa
cilime ab eo quis inebriatur. cito
tñ ebrietas diluitur. vinum uẽo qõ
nullius odoris est minuta sue fu
mositatis grossiciem ⁊ grauitatẽ
et indigestibilitatem idcirco illau
dabilł est nutrimẽ. ꝓpter hoc ẽgo
nec mũdificat nec sanguinem
clarificat. neq; cor confortat aut
creat leticiam. grossos etiam au
gmentat humores. ⁊ fumũ tur
bidum gnãt ⁊ obscurum. quã ẽ
fit causa tristicie. Sz tñ ꝓpter suã
grauitatem ⁊ grossitatem non
cito in caput ascendit nec ebrie
tatem gnãt. Qd si fecit diute tã
deq; dissoluitur. vinũ inter sub
tile et grossum mediocre cuius
odoris mediocris fit actõ ⁊ passio
eius s̃m q̃ ẽ ꝓpinquiꝰ uł remo
tius ab eorũ extremitatibꝰ. Si ẽ
remotiꝰ fuit a bonitate maliꝰ
erit. Si uõ a malignitate meliꝰ
erit. Qd si steterit in medio exi
erit mediocre. vinũ aũt q̃ grauẽ
⁊ orribilem odorem hñt ẽ pessimũ.
et s̃m sui odoris orribilitate; no
cet cerebro ⁊ grauitate; facit et
perutit mentem. neruis pellicu
lisq; cerebri infert lesionem et
pessimũ gnãt sanguinem. ma
xime si est ponticum. vñ. G. opõ
tet inquit cauere uinũ orribile

naturam et grauitatem habens
maxime si ponticum est. quia du
rum est digestioni. digestum
etiam malum generat sanguinem.

Uinum [De manerie uini.]
triplicater est. aut est fortissimum
aut debilissimum. aut mediocre.
Sunt quidem inter has extremitates
quedam que sensus discernere
nequit. fortissimum uero ceteris
est calidius. citoque ad caput ascen
dit. et mentem peruertit. quia ca
put de multis et calidis implet
fumositatibus. Quod ypocras uocauit
uinum uineum. Uinum quidem de
bilissimum actionem habet superiori
oppositam. quod ypocras dixit aquo
sum. Uinum mediocre habet actio
nem secundum quod est uicinum uel remo
tum a bonitate uel malignitate
extremitatum illorum. Porro qui
a complexionem singulariter et sim
pliciter uini diuersitatem et uniu
scuiusque proprietatem. oportet nos fi
nire totum uini compositi dis
putationem. Impossibile est enim
uinum inueniri aliquo carens
sapore. odore. colore. Incipiendum
est igitur ab albo et nigro que sunt
omnium colorum extremitates. et
omnes colores quos inuenimus
sunt ex istis compositi. Albo ui
no pertinet defectio odoris et sapori
nullamque suffert commixtionem
quod raro inuenire possumus ut quin
sit dulce uel ponticum et grossum.
Unde quod est subtile debile insipidum
et nullam commixtionem sustinens. minus ceteris calidum est. facili
oris est digestionis. et cito uenas
corporisque poros penetrat. et uelo
citer expellitur. proinde minus ce
teris est nutribile. et plus alius in

frigidat calorem. sitim extinguit.
et urinam prouocat. Quod si ponticum
fuerit necesse est ut sit grossum. Im
possibile est enim uinum esse ponticum
ut suus liquor non sit grossus. Quod
uinum taliter existens illaudabi
le dat nutrimentum. durum ad
digerendum. urinam non prouocat.
uentrem constipat. tarde que ad caput
ascendit. stomacum tamen et cerebrum
confortat. et prodest malas haben
tibus aquas. figuram corporis di
stribuentes. Eos etiam iuuat qui
frigidissimam potuerint aquam
uel niuem. Quia corruptibilis a
qua si bibitur in malos conuer
tetur humores sicut superius in
tractatu aque diximus. unde fit
causa corrumpendi et debilitandi
stomachum. Cumque stomacus defecerit
a totis corporis partibus currit ad
eum mali humores collecti sicut in
uidemus in ieiuniis as
suescentibus. Calefit enim stomacus
eorum propter caloris indigentiam. Sto
macum igitur eorum necessario deficiente
quia malis humoribus ad stomachum
uenientibus quedam ab eis fumo
sitatis caput ascendit et dolorem
ibi generat. Sed si aquam cum uino
albo bibat mixtam et pontico. sub
tiliat et attenuat eam. suumque
mitigat acumen. Sicut aqua ui
num merum tranquillat atque sto
macum confortat. et adiuuat ad
ponendum inferius omnem suam
lesionem. Sed aqua frigidissima
absque commixtione bibita maxi
mum dat nocumentum sicut iam
diximus. Neruis enim pectoris et sto
machi et similibus nocet. que si cum
pontico uino misceatur. tempera
bitur aque frigiditas. et stomachum confor

tabit. set tñ calidam habentib᷑
naturam non oportet cõmisceri.
quia frigiditas aque calorem
eorum temperabit. viii. G. Calidas haben
tibus naturas naturaliter siue
accidentaliter plus fit conueni
ens aqua frā uino. et si in aliquo
tempore necessarium eis uinū fuerit
album et ponticum poterit. Quod si
uinum album dulcedine; habet
mediocriter. erit ad digerendum
inter album et tenuem et ponticum.
Durius enim et tardius est ad di
gerendum quam subtile. facilius
uero pontico. proinde utrumque est nu
tribilius. uentrem humectat. sto
macho tamen nocet. uentositatem at
que rugitum creat. set tamen omne
nocumentum quod fiat est debile.
Si enim dulcedo non est nam cum
allo uino dulcedo non est conue
niens. Quod si est necessario est parua.
Vino nigro perti De vino nigro.
net crossities liquoris et graui
tas odoris. unde est difficile ad
digerendum. tarde ad caput as
scendit multum nutrit. venas enim
de crosso sanguine implet ad di
soluendum tardante. viii. G. Vi
di homines palestribus ludis uten
tes hoc uinum frequenter et as
suete bibere ut incrossarent et
fortitudinem acciperent. Quod eos
incrossauit et magnam eis uir
tutem tribuit. eis etiam dedit nutrimen
tum carnis porcine uicinum. pro
inde bonum est si iuuenibus ante
cibum datum fuerit. Senioribus est
inconueniens et ante cibum et post
cibum. Quia propter defectionem
caloris naturalis eorum generat
opilationem. et in renibus lapidem
si illo assuescant. hoc quoque uinum

est multis modis. aliquid est dulce
nimiumque ponticum. aliquid utrumque
fuit in eo ponticitas et dulcedo. Si
niger nunquam inuenitur forte. vero
G. Omne inquit dulce licet sit ni
grum. tamen non omne nigrum ne
cessario est dulce. Nigrum enim
inuenimus dulce et nigrum pon
ticum. et aliquid dulce et ponticum.
Nigrum uero solam habens dulcedi
nem calidius est et nutribilius plus
ceteris uentris humefactiuum. urina
uero prouocat uentositatem et inflati
onem creat. Quod si per mediana
parum uini bibatur consti patiuum
erit. defectione generante intestino
rum solutionem. fitque non adeo no
ciuum epati et neruis propter sue fu
mositatis crossitiem et nouitatem.
vnde tardius ad caput ascendit. vel
propter hoc et tardissime ab eo qui in
ebriatur ab ebrietate liberatur.
de quo. G. vinum inquit nigre
dini pertinens non habet tantum caloris
quantum glaucum et citrinum. neque
tantam facit ebrietatem. vinum
uero quod dulce est et ponticum gro
sius duriusque est digestioni. et magis
uentositatem et inflationem ge
nerat. lapidemque in renibus. et op
pilationem in epate et splene. ma
gisque ceteris uomitum prouocat.
et dolorem in capite et neruis fa
cit. vinum uero rubeum necesse
est dulcem uel ponticum habere sapo
rem et liquorem inter crossum et
subtile mediocrem. odore etiam
odoriferum et graue utriusque ci
fortis. proinde est mediocre inter le
uitatem rufi et crossitate nigri.
hac de causa ad nutriendum ceteris
est temperatius et mutatur in sanguinem
propter similitudinem quam habet cum

eo in liquore colore ⁊ sapore. ꝓpt
hoc nigrum dulcem hn̄s saporē
conuertit̄ in sanguinē. Sꝫ tamē
sanguis quem generat turbi
dus est ⁊ grossus melācolico ꝑti
nens humori. ꝓptea conuertit̄
in sanguinem uinum rubeum
et subtile ⁊ clarum. quia ꝓp suī
liquoris subtilitatem n̄ necc̄e est
moretur ad coquendum ut icā
lescat ⁊ in sanguinem mutet̄.
Set tn̄ sanguis ex eo gn̄atus sb̄
tilior ē ⁊ leuior atqꝫ laudabilior
vi̇. G. Vinum inquit lucās clarū
rubeum mediocre est int̄ roseū
et subtile et leuior ⁊ nigrū gros
sum ⁊ dulce. ꝓpt̄ hoc non adeo ē
sos gn̄at humores sicut nigrū
nec subtiliat eos sicut album. q̄
cum forte fuīt ⁊ odoriferum. ne
cesse ē fumus ei⁹ sit subtilis. cito
ad caput ascendens. Caueant g°
illo quoꝝ capita sn̄t debilia. Dul
ce uō ⁊ rubeum mixtum iuuat i
infirma diu hn̄tes pectora ⁊ pl̄
monem. maxime quos necesse
est mundificare cū sputis ⁊ qbꝫ
sputum ē durum ⁊ uiscosū. hi⁹
sputum necc̄e ē primū expelli
cum re mediocrit̄ calefacienti.
deinde humefactiua. ꝓptea subti
liatiua ⁊ mundificatiua. ne hu
mores duri ⁊ uiscosi repugnādo
uirtuti nō obediant expulsiue.
set potius generēt grossam ⁊ du
ram sitim ⁊ ꝑeam pectoris fit ex
pirtura. ꝓinde si cum uino dulci
et rubeo ros fuīt mixta. pectoris
purgatiua pfecta et optima e
nt mediciana eidem passioni. Vi
num uō roseum de rubeis uuis
et pulmeum de citrinis est: me
diocria int̄ citrinum ⁊ glaucum

subtile ⁊ album. Jdeo ad compa
rationem eoꝝ sūt nutribiliora ⁊
in sanguinē conuertibiliora. Rose
um tamen facilius pulmeo i sā
guinem mutatur ꝓpt̄ suū colo
rem sanguini uicinantē. Que
quia inueniri nō poss̄t nisi clara
in colore ⁊ in odore odorifera necc̄
sario leuit̄ caput petūt. cerebro tā
en pelliculis suis nō sn̄t nocentia ꝓp
coꝝ leuitatem. Qr̄ facile quis ex
eis inebriatur leuissime ex inde
curatur. Vinum aūt aureum et
rufum quia sn̄t mediocri tꝑis in
.ij. g°. sn̄t calida. cum tn̄ sn̄t uetusta
dominatur eis in .iij. g° calor. sn̄t
qꝫ eoꝝ sapores acuti ⁊ liquore cla
ri ⁊ subtilē aromatum habent
odorem. citoqꝫ caput ascendunt
et implent cerebrum de calido et
pungitiuo fumo. pelliculis etiā
cerebri omnibꝫqꝫ membris no
cent. Jdeoqꝫ si hi⁹ donentur eis qui
naturalit̄ uł accidentalit̄ sn̄t colīca
tristibꝫ uł laborantibꝫ seu ie
iunantibꝫ nō modicū inferent
nocumentū. quia eoꝝ corpora ca
lefaciunt et ad febrem ea cōmo
uent. dolorem capiti generant
ꝓpt̄ nocumentum q̄ cerebro n̄euis
qꝫ faciunt. maxime si estiuum
tꝑs fuīt ⁊ regio calida. Set nō de
bemus arbitrari ut nocumētum
faciant ex molli sanguinis ge
neratione. sꝫ ꝓpt̄ calores quia ca
lefaciunt ⁊ desiccant eoꝝ corpora
que necc̄e est infrigidari et hu
mectari. Aliqn̄ tn̄ hec uina dolo
rem capitis de crossis humoribꝫ
in sēō placant. qa dissoluunt ⁊
attenuant ⁊ expellunt humorē
qui sn̄t causa doloris. ꝓptea si do
nētur humidas hn̄tibꝫ comple

riones naturalit' siui accidentalit'.
uel qui delectationem et requiē
amauerunt. siui eis data fuerit
quorum corpora multitudine gros
sorum humorum sit accumulata et tē
pus sit vernale. regioque frigida. erit
iuuamentum eorum optimum. quia i
aniunt humores uenas et corpo
ris uasa ab omni mundificant
putredine cum urina et sudore.
·G· inquit bonum est uenas ple
nas habentibus grossorum humorum
dari. uinum album et subtile. aut
subalbidum uel rufeum. uel pal
meum. mediocre tempus habentia.
verum si humores grossi sunt et frigidi
bonum est uinum citrinum et rufum
que mediocri sunt temporis. nec non ro
seum et palmeum cum sunt uetusta.
Vinum uiuifica

De vino bibito.

Aliter bibitum temperate secundum tempus regi
onem. consuetudinem atque natu
ram. et quod natura ferre ualebit. san
guinem laudabilem augmen
tabit propter sui naturam liquorem
sanguini assimilantem. bonum
saporem cibis et potibus prestat. cibique
desiderium excitat. libidinem et
coitum irritat. quia uitalis et
animalis uirtus per illud confortan
tur et uirtus naturalis que in to
to corpore continetur. uigoremque et
fortitudinem suscipit. stomacum
adiuuat ad cibum appetendum.
retinendum et digerendum. et
ad feces excludendas. composici
ones etiam complexiones anime
que corporis cum sui odore et mun
dificatione regit et corroborat. Quod
testatur eius actio que palam ui
detur. Nam conspicimus illud tol
lere tristiciam animi et prouocare leti
ciam et mutat uitium anime in

uirtutem. vertit enim eum ab im
pietate ad pietatem. ab auaricia
in largitatem. a superbia in humili
tatem. ex pigricia in sollicitudi
nem. de timore in audaciam. ocio
sis etiam desidiam et taciturnitatem
et uigilanciam in astuciam facun
diam et ingenium. Rufus testatur
persas et caldeos semper uino uti
uolentes disputare. uel cum ali
quo sermocinari. seu consiliari de
re ad regendam rem publicam
et cognoscebant mentis confortationem
et rectitudinis et uirtutis demon
strationem. Heleni tamen eo utebantur
cum uolebant uersus componere seu
ludere cum instrumentis musice
arti pertinentibus. Quod experimento
inuenerunt mentem eorum uino a
cui et rationem augmentari et
de potestate in actum produci. Hec
uero fit cum prout oportet bibitur.
Set si usque ad ebrietatem potatum
fuerit generabit supradictis contraria. quia
ebrietas rationalis anime lumen
extinguit et bestialem et irratio
nalem uim confortat. Unde per
manet corpus ueluti nauis sine statu
in mari absque gubernatoribus et
multa indigens tutore. propter hec
fauet rei non annuende. et lau
dat quod inlaudandum est. Immo quod
diximus sapientibus facit. scilicet stul
tis et malignis cum ebrietas ge
neratur in primordio facit mul
ta eos irrationabilia loqui cum
furore. ira atque superbia et mouet de
loco ad locum et tamen incidunt in
adulteria. furta et cetera uicia. Ideo
que uolentes familiam custodire o
portet ut se a uino custodiant. ni
si secundum quod eorum expedit nature. Set
tamen ualet secundum modum. Est enim omnibus

competens s. ma habentibus cor
pora. Sanitatem enim custodit. De
eo uino diximus quod de uite est quod
est medioeris temporis .i. a duobus an
nis usque ad quatuor. cuius color inter
rubeum et citrinum medioeris
est. odor que aromaticus. De vi

no cocto.

Post hec uinum coctum est
bonum caliditis tamen et grossi
us. multumque nutritans et dif
ficile ad penetrandum. tarde fa
cit ebrietatem que si fuerit diu
morabitur.

De sapa uino.

Sapa grossior est stomaco et durior
et inflatiua que si digeratur i
multum dat nutrimenti. et est
congrua pacientibus in pectore et
pulmone et uulneratis renibus
et uesica. est enim mundificatiua
et solidatiua. Syrupi et alii potus
non de uitibus sicut de melle et u
uis passis. ficubus dactilis et filibus.
Vinum de melle inflatiuum et
uentositatis est generatiuum. epatis
et splenis opilatiuum. Vinum de
uuis passis confortat cum sua po
ticatiue. Vinum de ficubus in
flat uentrem et dissoluit. et ma
los generat humores. humorum fla
tico pertinentes. Vinum de dactilis
melicos creat humores. mentem
perturbat. diu digeruntur. opilat
epar et splenem. Vina de frumen
to et ordeo sunt inacceptabilia et
indigibilia. malos fumos et hu
mores generantia. constipant epar
et splenem. lapides in renibus
creant.

Incipit liber de ponderibus.

Pondera mensuralia pro
fiunimus enarrare quia a plu
ribus ignorata sunt. pro inde erro
rem legentibus faciunt. Quia pro
formas eorum caracteres ut a ue
teribus signata sunt subiciam. quia
uis diuerse gentes huic mensure
pondus uel addiciant ignorantes
uel detrahant. ponderum ac men
surarum timeat cognoscere modos.
Nam omnia corpora a summo us
que ad ima mensura et pondere ac
que numero affirmant esse composita.
Cunctis enim corporeis rebus natura
pondus dedit et suum quemque po
dus retinent. Primus moyses quoque
prius ac cessit tempore gentilium
phylosophorum numeros et mensuras
per diuina scripta uelocius enarra
uit. Primus phylosophorum paga
norum post moysem ponderis rati
onem in greca phyconangius
instituit. Quamuis enim antiquiores
isto de pondere aliquis dixerint.
Iste tamen excellentius illis hanc artem
edidit. pondus dictum est eo quod in
statera libra pendeat. hic uero lib
ponderis his innuit exemplis.
vel hec pondus lib his uidelicet exem
plis. Modius .xxx. duorum sextari
orum mensura est que apud hebreos
est constitutione firmata. Modium
.lxiiij. librarum esse dixerunt. Modius
uero a modo dicitur. Satum genus
mensure est iuxta morem prouincie
palestine. unum modium et .3. capi
ens cuius nomen de hebreo tractum
est. Satum autem apud hebreos no
minatur sumptio uel eleuatio. Est
et alia sati mensura apud egyp
tios sextaria .xxij. capiens. Calcu
lus minima pars ponderis est si

milibus duorum granorum ciceris pen
so. Dragma pondus e denarii ar
te victorialis. Dragma e octaua
pars uncie. D. hbt. ʒ. iij. D. hbt obo
los. vi. D. hbt siliquas. xxxvi. D. est
pondus trium denariorum. D. pen
sat grana ordei. c. lxxj. Scrupulus
hbt obolos. ij. S. hbt siliquas. xj. S.
est pensum denarij unius. S. pen
sat grana ordei. xlviij. Obulus hbt
siliquas. vi. Obulus hbt dimidi
um scrupuli. O. pensat denariu
dimidium. O. est pensum gran.
ordei. xxiiij. Siliqua pensat gra
na ordei. iiij. Ciathus hbt. d. x. C.
hbt. ʒ. xxx. C. pensat grana ordei.
. cccc. lxl. Statera uero medietas
uncie est appendens aur. in. vn
uocatur statera quia tribus solidis
stet. h est s. ÷. Dicunt aut iudei q
abraham in tra chanaam primus
hanc in usu habuerit formam.
Solidus apud latinos alio noie
sextualia dicebatur quod his sex un
cus complebatur. hanc aut me
suram uulgus solidum uocat. cuius
tertiam partem semisse dixerunt.
Quadrantem aut hebrei uocant
quadram. eo q quartam pte uncie
appendat. Longius hbt sex sexta
na. Sextarius pensat ÷ viij. Cados
amplior a est continens urnas tres.
Decireta mensura e v. modiorum.
Modius. xxij. sextariorum continens
summam. Artibum mensura est
apud egypciacos. lxxij. Sextarij
composita et facta est propt. lxxij. gen
tes linguas que orbem imple
uerunt. Gomor. xv. modiorum ee
intelligitur. Chorus. xxx. modi
orum est mensura. Ceruacius. xxx.
modios ee dixerunt. In ponderi
bus. i. libra. 7 s. ÷. c. appendere. Cia

tus hbt. ʒ. x. Acetabulus habet
ʒ. xvi. A. hbt. ʒ. xlviij. Acet. habet
obolos. xxxvi. A. hbt. ʒ. xlvi. 7 s. Ac.
pensat solidos. iij. A. pensat gra
na ordei. viiij. c. xviij. Coclear hbt
ʒ. i. 7 s. C. habet obolos. iij. C. habet
siliquas. xviij. C. pensat denari
um unu 7 semis. C. pensat grana
ordei. xlviiij. Omna est libra. i. 7 ʒ.
s. Et mina e libra. Alexandrina u
mina hbt ÷. xj. Alr emna e ÷. xij.
et. ʒ. iiij. E. hbt. ʒ. c. E. hbt. ʒ. ccc. E.
hbt obolos. dc. E. hbt siliquas. cc
iii. E. pensat argenteos solidos
. xxv. E. pensat grana. xij. milia
dccc. x. Pondus e libra. i. Sex et
rogauit hbt libram. Cortula habet
÷. vij. Cortula hbt. ʒ. lxiij. C. habet
siliquas. cc. viij. Cor. pensat arg.
s. xviij. C. pensat grana ordei. v
iij. dccc. xxxv. Olei hbt siliquas
. xxvi. O. pensat. ʒ. iiij. O. pensat gra
na ordei. c. xxxviij. Cern hbt. s. i. C.
hbt. ʒ. iij. C. hbt obulos. vj. C. habet
siliquas. xxxvi. C. pensat grana
ordei. c. xxviij. Grobus e ÷. i. et. s.
Vncia hbt sol. vi. Sol. pensat dn
. iij. uictorial. Talentum ap he
breos. lxxxiij. librarum ee cogno
scimus. apud romanos uo talen
tum e. lxxij. libr. apud grecos ta
lentum e. c. xx. libr. habet sol.
. lxxij. Medicinalis libr. hbt. ÷.
. xij. libra hbt. ʒ. xc. vi. libr habet
ʒ. cc. lxxxviij. Medicinalis libr
hbt. ʒ. xlviij. Medicinal libr hbt
ʒ. c. lxiiii. Medic. lib hbt siliquas
pensum. iij dclvi. Medicinalis
lib pensat solidos argenteos. xij.
Medic. libr. pensat grana ordei
vi dc. xlij. Vncia habet. ʒ. viij. Vn
cia hbt. ʒ. xxiij. Vncia hbt obolos.
. xlviij. Vncia hbt siliquas. cc. lx

·xxviij· Vncia pensat sol·xij· Vcia
pẽsat gña ordei ĩ·c·iij· Semuncia
hẽt·ʒ·iiij· Se· habet· ə·xij· Se· hẽt
obolos·xxiiij· Se· hẽt siliquas·xc·
lxiiij· Se· pensat dnr·xij· Se· pen
sat grana ordei·d·lij· Ceratis hẽt
siliquã·1·7 s· Sextarium uini siui
aceti uł aque hẽt libr·ij· et·÷·1·
vł ẜm quosdam sextarium uini
hẽt lib·1·7÷·viij· Sext̃ mellis lib
·ij·7 s· Sicl' hebreoꝝ nomẽ ẽ aput
grecos uõ·iiij· pars uncie· Siclę
apᷣ hebreos·iij· denarios uictori
ale' 7 s· denar̃ esse·

Incipit liber de signis digestiõis et indigestionis ~~Rychardi~~ medici.

De modo tractatus et ordine quando corpus sit purgandum.
De purgandis et quomodo.
De signis repletionis sanguinis.
De signis repletiõis colere.
De signis repletiõis Flãtis.
De signis replõnis melancolie.
De signis melie in naturalis habun ... dantis
De signis particularis repletionis capitis.
De signis particularis repletionis pulmonis.
De sputo unde proveniat et educatur.
De signis replõnis stomachi.
De signis replõnis intestinorum.
De signis repletiõis splenis.
De signis repletionis fellis.
De signis replõnis epatis.
De signis replõnis renum et lumborum.
De signis repletõnis vesice.
De signis replõnis matricis.
Quot et quibus modis fiat purgatio et per quas regiones. et quando et per quas purgatiões purgare expedit.
De purgatõe per vomitum. iar.
De purgatõne per ventrem.
De purgatiõe per urinam.
De purgatiõe per emoroydas.
De purgatõe per menstrua. na.
De purgatõe per pessaria et suppositoria.
De purgatõne per sudorem.
De purgatõne per flobotomiam.
De purgatõe per scarificatiões.
De purgatione per cauteria.
De purgatõe per sputum cum tussi.
De purgatõe per sputum et excreatiõe.
De purgatõne per emuctiones.
De consideratione temporis anni.
De consideratiõe temporis egritudinis.
De consideratone complexiõis.
De consideratõe etatis.
De consideratione habitudinis.
De consideratione virtutis.
De consideratione consuetudinis.
De consideratione sexus.
De consideratione regionis.
De consideratõe circa materiam purgandam et utrum digesta sit an non.
De cibis sorbilibus et digerentibus.
De preparatõe corporis ad purgandum.
De medicinis que cum aposimate dantur et quid sit aposima.
De medicinis qualiter debeant acui. et de scamonea quare magis ea utimur.
De medicinis quomodo debeant dari. m.
Quid faciendum sit post acceptam medicinam. tum.
De electione medicine per vomitum.
De medicina que non solvit et quid faciendum sit si non solvit.
De consideratõe medicine utrum digesta sit an non et quid sit digestio.
De signis indigestiõis humorum.
De signis indigesti sputi venientis a stomacho.
De signis indigesti sputi venientis a pulmone.
De signis sputi indigesti venientis a capite.
De signis indigestiõnis per emuctiões.
De signis indigestiõnis per sudorem.
De signis indigestiõnis per urinam.
De signis indigestiõis per egestiões.
De signis digestionis.
De signis digestionis sputi venientis a stomacho.
De signis sputi digesti venientis a pulmone.
De signis sputi digesti venientis a capite.
De signis digestiõnis per emuctiões.
De signis digestiõnis per sudores.
De signis digestiõnis per urinam.
De signis digestiõnis per egestiões.

De medicinis digerentibus.
De pulvere materiam digerente.
De oximelle.
De medicinis mensuris.
De medicinis que in laboriose aut leviter aut parum aut sufficienter aut ultra modum solvunt.
De medicina que parum solvit.
De conservatione pocionati.
De variis et periculosis sinthomatibus pocionati.
De nimio fluxu ventris.
De febre putrida et effimerina.
De tortione ventris pocionato supveniente. niente.
De tenasmo pocionato supveniente
De siti que pocionato supveniente.
De dissinteria supveniente.
De fastidio supveniente.
De vomitu supveniente.
De singultu supveniente.
De sincopi supveniente.
De spasmo supveniente. 4.
De virtute medicinarum laxativa
De virtute compositarum et simplicium.
De simplicibus medicinis purgantibus comprimendo.
De tamarindis. De mirobolanis.
De kebulis. De kebulis indis.
De kebulis bellericis et emblicis.
De absinthio. De lapide lazuli
De ferugine. li.
De medicinis purgantibus leni
De cassiafistula. ficiendo.
De oxertuniali.
De malva. De ozanna.
De medicinis que purgant atrabilem.
De scamonea. De elleboro albo.
De elleboro nigro. De electuario.
De colloquintida. De titimallis.
De anabulla. De esula.
De turbit. De laureola.
De coagitidio. De aloe.
De polipodio. De agarico.
De viola. De epithimo.
De sene. De reubarbaro.
De centaurea. De sambuco.
De cuscute. De ebulo.
De euforbio. De catartario.
De calce viva. De nitro.
De modo inveniendi compositarum medicinarum.
De medicinis compositis purgantibus coleram.
De trifera sarracenica.
De diaprunis. De diacerascon.
De catartico imperiali.
De medicinis compositis purgantibus fleuma et melancoliam. et primo de antidotho dia castoreo.
De blanca. De blanca media.
De benedicta. De potione sancti pauli.
De paulino.
De vera fortissima galieni.
De pigra galieni.
De theodoricio ypiston.
De theodoricio anacardino.
De yeralogon memphiti.
De yera pigra galieni.
De yera Rufini. De yera constantini.
De apozimatibus et de ratione inventionis eorum. tini. te.
De apozimate coleram purgante.
De apozimate coleram adustam purgante
De apozimate melancoliam purgante.
De pillulis. De pulvere laxativo.
De vomitiis medicinis.
De cibis et potibus laxativis.
De potu laxativo.
De electione simplicium medicinarum.
De collectione simplicium medicinarum.
De conservatione specierum.

CUM OMNIS
Scientia ex
fine et uti
litate sua
naturaliter
sit appeten
da. tamen
ars medicinalis appetenda est. cu
ius finis et utilitas laudabilis
sit. et immensa utilitas. siquidem eius
est gloria et delectabilis amicorum co
pia. et que ex his comparantur lu
crum. scilicet et amicorum et honorum adep
tio. finis vero eius est sanitatem
conservare. et egritudinem curare.
Quoniam autem scientia curativa eg
ritudinis scientiam custoditive sani
tatis prefertur. et magis expeti
tur. et difficilius et artificiosius
est egritudinem presentem extir
pare. quam sanitatem presentem
custodire. Phisici auctores de sci
entia egritudinis curativa su
os invenimus instituisse trac
tatus. paucas vero vel nullas de cu
stoditiva sanitatis. Curatio
itaque omnis habet fieri aut per
medicinam. aut per dietam. per
dietam quidem humanum corpus
sustentando. per medicinam vero
morbi materiam evacuando.
aut in contrarium evacuando al
terando. Quia vero minus peri
culosa est incompetens diete obla
tio quam medicine ut pote que in
competenter exhibita magis no
cet. et egritudinum curationi com
petenter oblata magis prodest de
ea tractare proposuimus.

Omnis igitur medicina aut est
alterativa. aut constrictiva. aut la
xativa. aut confortativa. Quoniam autem
usus laxativorum si incompetenter of
feratur ceteris est periculosior. Si vero
competenter utilior et difficilius com
petenter uti. de medicinis la
xativis tractare proposuimus. primo
ergo dicemus quid faciendum sit
ante purgationem. Quid in ipsa
purgatione. Quid post purgati
onem. deinde ostensuri que medi
cine composite vel que simplices
sint laxative. Que multum que
parum. que anguistiose. que
leniter que medicine quos pur
gant humores. et que lenifican
do. que attrahendo. que compri
mendo. Que vero dissolvendo et cetera
in hunc modum.

De modo tractatus et ordine quan
do corpus sit purgandum et quomodo.

In primis ergo considerandum est
utrum corpus sit purgandum
vel ne. Quoniam ubi indigentia est
non oportet laborare. et alibi. In
digentiam repletio solvit. quem
admodum inanitio repletionem.
Purgandum ergo est quando aliquis vel
aliquibus humor superhabundave
rint in corpore nisi impediant
considerationes quas in sequenti
bus ponemus. scilicet etas. complexio. tempus
et similia. Si solus
sanguis superhabundaverit pur
getur cum flobothomia. Reliqui
cum medicina laxativa. Sanguis enim
non purgatur per medicinam laxa
tivam ut ait G. nisi adeo sit vi
olenta ut postremo ducat san
guinem. Habundantia autem hu
morum in corpore alia universalis
alia particularis. Universalis est
que in toto corpore vel secundum plures

corporis ptes hr̃ fieri. Particla
ris uõ que unam ⁊ non plures
obsidet partes. Rursus. reple
tio alia in uasis. alia ext̃ uasa.
In uasis siquidem habundat q
libet. iiij. humorũ. Extra uasa
uõ tm̃ tres. colera. fl'a. ⁊ melia.
Sanguis uõ non hr̃ locũ ext̃
uasa. Repletõ sm̃ uasa solut̃
p flebothomiã. maxime si sã
guis fuit in cã. p medicinam
uõ laxatiuam reliqui tres hu
mores. Repletio uõ ext̃ uasa
tm̃ solutur p medicinãm laxa
tiuam. Vniũsal' uõ ⁊ particula
ris habundantia suis signifi
cationibꝫ ꝑpenditur. possunt ẽ
habundare in corpe̾ sanguis
flegma. melia. ⁊ colera. ¶ Con
siderandũ g̾ est quis humor
sit purgandꝰ. ne aliũ pro alio
purgando pacientẽ inducamꝰ
in consistentiam deteriorem.
Vniũsal' aũt ⁊ particlari reple
tio ꝓprias et familiares qbꝰ
determinant̾ habent sig̾ficatões.
Similit̾ euacuatõ alia uniũ
salis. alia pticularis. Vniũsa
lis q̃ totũ corpus euacuat. pti
cularis que partẽ euacuat.

De signis repletiois sãguinis.

Vniũsalis igit̾ ex sanguine re
pletionẽ his signis ꝑpẽdimꝰ.
Vrina erit intensa ⁊ pinguis
equalit̾ p totum cum obscuitã
subã. pulsus uelor ⁊ frequens
plenus ⁊ mollis. dolor erit in
anteriori pte capitis. ul' in dext̃.
sputũ in ore dulce. facies rubi
et subtumida. alba oculorũ ru
bea ⁊ sanguinea. Sompnia ru
beorũ corporũ. sm̃ totũ color na
turalis paulo acrior. magis paci

untur a nona hora noctis usqꝫ
ad tertiam diei. Vene plene tu
mide et eminẽtes. ¶ Contingit
huiꝰ habũdantia calis ⁊ humi
dis ɔplexionalit̾. In uere ⁊ esta
te. In usu calida ⁊ humida dieta.
In his etiam q prit̾ ɔsuetudi
nem flobiam nimis distule
runt. Ex gñe quoqꝫ egritudis
ꝑpenditur habundãtia sangui
nis. ut si paciatur aliqs pustel
las rubeas. synochum ul' mor
pheam rubei coloris cognoscit̾
sanguis suphabundantia.

¶ De signis replõnis colere.

Vniũsal' uõ habũdantie colere
signa sũt hec. Vrina intensa ⁊
tenuẽ est calida. ul' etiã plucida
subã. aliqñ pinguis si colera ui
tellina fuit. ul' ex eius digõne
ul' admixtione. ul' ex humorũ
pturbatione cũ albi spuma.
Si uõ epar compaciatur ẽ citri
na. pulsus uõ frequẽs ⁊ durus.
dolor in anteriori pte capitis ⁊ ad
radices oculorũ. maxime infesta
tur a tercia hora diei usqꝫ ad no
nam eiusdem. facies ⁊ alba oculorũ
appnẽt citrina. ⁊ est totum corpꝰ
citrinũ. qñqꝫ insompnietas ad
erit sompnia ignui fulguris ⁊
lampadarũ. Oris amaricatio et
aspitas lingue. nausea. adẽ et
uomit̾ in plerisqꝫ colicus citri
nus ul' uiridis. defectus appeti
tus cibi cũ desiderio potꝰ. Egesti
ones citrine ul' uirides. totiꝰ cor
poris desiccatio ⁊ extenuatõ ⁊ ca
lor acris sm̃ totũ corpꝰ. Solet h̾
suphabundãtia colere ẽẽ multis
qui sũt complexionalit̾ colerici.
Vtisqꝫ sicca ⁊ calida dieta. In esta
te in singli regione. in consue

tas uti catarticis colagogis et
eis preter consuetudinem pretermi
sis ex genere quoque egritudinum
prendimus. ut si fuerit causon
uel terciana. uel yctericia. scimus colam
superhabundare.

De signis repletionis flatis.

Cum fuerit naturalis habundan
tie flegmatis signa sunt hec. urina
remissa et pinguis. Si natu
rale flegma uel uitreum sit in cau
sa aliquando ex uitreo et agri flati
cum cruditate et indigestione tenuis
aliquando intensa. et si subta mode
rate ex salso flate pinguis et
intensa ex flate dulci. Quandoque
urine talium spumose sunt ex
uentositate. quoniam in fundo trun
cos continent. pulsus erit tardus
et rarus et mollis et uacuus propter
sanguinis indigentiam. dolor
et grauitas in posteriori parte ca
pitis uel in sinistra maxime a
tertia hora noctis usque ad nonam
eiusdem. facies pallida oculi subal
bidi et totum corpus subalbidum.
quoniam profundos et longos sompnos
habent. Sompnia aquarum et plu
uiarum habundantia saliue. et insi
pidus in ore. sputum secundum flatis
uarietates diuersum. Ex natu
rali uel uitreo insipidum. ex sal
so salsum. ex dulci dulce. ex acri
acre. Sitis abest. appetitus multus.
Indigestio adest. rugitus
uentris et tensio. Nausia et uo
mitus albus uel palidus. Si cir
ca os stomachi plus habundant ege
stiones albe et liquide uel spisse
et uentose. ex uitreo flate toti
corporis grauitas et pigricies
et frigide sentitur totum corpus.
Solet hec euenire repletio in fle
umatica habitudine et in sicientibus
in hyeme. In usu frigida et humida
dieta et simili regione. et qui usum
farmatie preter consuetudinem
dimiserunt. Ex genere preterita egri
tudinum cognoscimus flegma habun
dare. ut ex cotidiana apoplexia
paralisi et similibus.

De signis repletionis melancolie.

Cum fuerit naturalis uero replec
tio ex melia his signis cogi
tatur. urina tenuis et alba est. li
pida et olim subalba. quoniam liuida et spi
sa et spumosa. et admixtione mela
colica heustorum est. urina quoque glau
ca tenuis et spumosa. et admixti
one. pulsus rarus et tardus du
rus et uacuus propter penuriam san
guinis facies nigra et liuida.
et alba oculorum liuida et multas
habent lippitudines. sputum in ore
acre. et eructuationes acetose. tin
nitus aurium. debilitas uisus.
In sompnietas sompnia terri
bilia et nigriorum corporum. dolor ca
pitis grauitatis et distensius.
et sinistra parte uel in posteriori ue
hementior circa uesperas. Sollicitudo
pusillanimitas toti corpori gra
uitas pigricies extenuatio et de
coloratio. circa stomachum uero indige
stio rugitus et tensio precordiorum
ex uentositate. egestiones liui
de et spumose cum multa uento
sitate. Contigit in melicas ha
bitudine in autumpno. In usu
frigida et sicca dieta. in singuli regi
one in senectute. preterea detenu
natur ex genere egritudinum. Quia
si paciatur quartanam ueram uel
desipientiam cum pusillanimi
tate meliam naturalem cognosci
mus habundare. de uniuersali
uero humorum habundantia suffi
ciant que dicta sunt. deinceps tamen

seamus ad particularem habundantiam. de illis partibus exequtivi in quibus solent habundare.

De signis replecionis melancolie in naturalis habundantis.

Si vero melancolia in naturalis habundaverit quedam signa erunt communia quedam familiaria. Si quidem recens sit adhustio urina erit intensa moderata. In substantia qualis solet apparere in colera viridi. Facies subrubea nigrum habet colorem. Siccitas oris adest cum siti. pulsus adest aliquantulum velox et durus. extenuatio corporis. calor per totum corpus. et infectio sub nigri coloris. sollicitudo et molestia. acredo oris et sputi. et eructuationum. Instantia vigiliarum. Indigestio precordiorum tensio. Egestiones nigre et umide. vel liquide et ventose. et plerique signorum predictorum. Contingit collericis iuvenibus ex labore vigiliis ieiunio. In estate ex nimis calida et sicca dieta. Si vero vetus sit adustio. urina erit remissa. tenuis subnigra. unguis subnigra. alba oculorum subnigra. obscuritas visus ut videant quasi muscas vel telas aranearum. vel nigra corpora ante oculos. tinnitum aurium. vigilie. Egestiones nigre. et que supius annotavimus. Universalis replecionis signis pronotatis ad particularis superhabundantie significationes transeamus de illis partibus exequtivi in quibus maxime habet fieri replecio. Membra autem in quibus maxime et principaliter habet fieri replecio sunt hec. Caput. pulmo. Stomachus. Intestina. splen. fel. epar. matrix mulieribus. lumbi. renes. et vesica.

De signis particularis replecionis capitis.

Replecio itaque capitis ex quolibet quatuor humorum solet fieri ex sanguine. scilicet in venis. et certis vero in vasis et extra vasa. Si ergo sanguis superhabundaverit signa erunt hec. dolor capitis acutus. vel extensio in hoc ris sanguinis. caput calidum. calor sentitur emergens a profundo. pulsus circa tempora fortis. Sompnia rubeorum corporum. vene plene et tumide. facies rubea et subtumida. alba oculorum rubea et sub sanguinea. Sputum in ore dulce. Si vero colera fuerit in causa his signis prenotabimus. dolor capitis acutus et pungitivus est maxime a. iiij. hora diei usque ad nonam eiusdem. in anteriori parte capitis calor sentitur in profundo et que circa caput sunt tactu calida comprehenduntur. facies citrina et alba oculorum subcitrina. oris et sputi amaricatio. lingue siccitas. liquor qui per nares emittitur in exitu urit et pungit extremitates aurium plurime. Insompnietas adest. sompnia rubeorum corporum ut ignis sulfuris et lampadarum. pulsus circa tempora fortis et durus. egestiones sunt citrine. Si vero flegma in capite superhabundaverit. dolor erit gravativus et maxime circa mediam noctem in posteriori parte vel in sinistra parte capitis. amplior in horis flegmatis facies alba vel pallida et subtumida. alba oculorum non expresse alba. gravitas et pigritia capitis. et sompnolentia. aquarum et pluviarum. Stupor et hebetudo sensuum.

habundantia salive in ore et in
sipiditas. sputi secundum flatis diu
sitates diversum. Si enim dulce
fl'a erit in ca/ album mediocrit
digestum et spissum. Si vero sal
sum. digestum album in sub'a
mediocre. Si vero acre. sputum
acre indigestum. tenue et li
vidum. Si vitreum. sputum in
digestum insipidum album et
globosum vel conglobatum. Si
vero n'ale sputu insipidum te
nue et albu. caput tactu frigidu.
Si vero melia habundaverit in ca
pite. dolor erit gravativus et di
stensivus et maior circa vesperas.
facies livida et albi oculorum simi
lit' vel subnigra. lippitudo oculorum
et tenebrositas. tinnitus aurium
et sputum in ore acre. vigiliarum
instantia. sompnia nigrorum cor
porum. caput tactu frigidum. Stu
por et pigritia capitis et sensuu.

De signis replec'onis pectoralis

Postq' signa repletio pulmonis
nis capitis diximus. consequens
est ut de signis repl'onis pulmo
nis dicamus. Est autem pulmo mem
brum flaticum a flatic' superflu
itatis congregativu. Repletio
autem eius ex tribus dignoscitur.
maxime ex impedimento s. me
brorum spiritualium. ex qualitate sputi
et sub'a eius. Ex impedimento
spiritualium ut ex difficili inspir
atione tussi raucedine et c. Ex
qualitate sputi vero si fuerit albu'
viride citrinu. lividu vel nigru
in colore. Ex sub'a si fuerit spissu
vel tenue viscosu rariu vel globo
sum. pulmo itaque ut de conca
vitate eius et canalium eius in
telligamus tribus repletur humo
ribus. flate principaliter. secundario
melia. tertio colera. Habundan
te igitur flate in pulmonis con
cavitate signa erunt. difficulta
inspirandi. in plerisque tussis rau
cedo. magis gravatur nocte q'
die. hyeme quam alio tempore. post cibu
q' ante cibum. post sompnu q' an.
Sputum in ore secundum flatis vari
etates diversum. Si enim n'ale fl'a
fit in ca. sputum erit aquosu et
tenue album et insipidu et facile
educitur. Si vero vitreum. sputu
globosum subalbidum insipi
dum et difficile educitur. ut vi
deatur sonare et coherere in tra
situ. Si salsum sputu erit salsu
album digestu et facile educit.
Si vero dulce sputum erit digestu.
album dulce et facilius erit educ
tio. Si vero acre. erit tenue indi
gestum lividum et acetosum.

De sputo vin. puciat et vin edu

Melancoliam habundan citur.
tem hec signa declarabunt. dif
ficultas respirationis. tussis diffi
cilis. iniectio. maxime infestant
a nona hora diei in autumpno
vel in yeme. In senibus siccitas circa
thoracem sentitur emigens a p
fundo. In pulmone gravitas et
distensio. oris siccitas et asperita
frigidus anhelitus. color thoracis. i
plerisque lividus vel nig. Si vero
ex colera fit repl'o. difficilis erit
respiratio. tussis arida. raucedo.
siccitas oris. et amaricatio lingue.
siccitas et sitis que magis alle
viantur ex frigido aere q' potu. anhelitus
fervidus. pectus calidi tactus.
calor emergens a profundo. in die
magis vexant q' in nocte. et ma
gis in horis colere. In estate ma

gis q̄ in hyeme. Sputum ē citri
num ꝛ spumosum ex colā citri
na. Globosum uō ex colera uitel
lina. ꝛ ex colera rubea citrinum
ul' uiride ꝛ digestum. Verumtamen si in
cipiat aduri ꝛ eductioni facile.
Amarum enī in qualibet spēe
colere. Color faciei rubeus uel
citrinus ꝛ similia. Notandum
uō qđ intra uasa quilibet q̄tuor
humorum pōt facere repletionem
circa pulmonē q' determinat'
ex gnē egritudinū. ut easmna
te ꝛ pluplemonia. Habun
dantibus humoribus plīsq; ī ua
sis distendendo uasa ꝛ comprīmē
do pulmonis concauitatē pōt
fieri. Inde est q' theodor' prisci
nus quosdam amatores cura
tor dicit eē ex sola flēmia. Fit
aūt asma qn̄; extra uasa collecti'
humoribus. Quis aūt trium hu
morum habundet in uasis ex pre
dictis significationibus plīsq; cog
scitur. Sanguinis aūt hec signa
sūt. Rubor faciei. plenitudo ue
narum p totum corpus calor ꝛ silia.
Quia uō pulmonis repletio ma
xime determinatur p sputum.

Notandū qđ sputum ex diuisis loc' educitur. Aliqn̄ enī a capite. a

De signis repletionis sputi.

educitur. Aliqn̄ enī a capite. a
liq̄ndo a fauciбus ꝛ gutture. Q̄nq;
a pulmone qn̄; a stomaco. qn̄;
a thorace. q̄nq; a costis ꝛ dyafrag
mate que sic determinatur. Si
sputū fuīt a cerebro eicitur cu
rascatione p foramina palati.
Si uō a faucibus ꝛ gutture emit
titur cū quadam contussiōe ꝛ ti
tillatiōe media int' tussim ꝛ ra
scatione. Si uō a pulmone cū
tussi educitur. Si uō a stomaco
sponte uenit in modū saliue.
Si a thorace cum tussi educitur
laboriosa ꝛ parum ē spumosum
determinatur ex dolore ul' puncti
one p̄cedente in thorace. Si ex
costis determinatur ex apīte p̄
cedente ut pleuresi ꝛ sputo sa
nioso.

De signis repletionis stomachi.

Stomachus ex tribus repletū hu
moribus. flē. s. principalit'. sc̄do
colā. t'tio melā. Si uō replō fu
erit ex flāte s'm eī' diu'sitates
uariabunt' significatōēs. Ex flā
te naturali ul' uitreo signa erūt.
sputum insipidū in ore. ex nāli
tenue. ex uitreo spissum ꝛ uisco
sum. Indigestio. ablatio sitis cū
apetitu ciborum ex multa come
stione. et ex frigidis cibis gene
rantur distensio rugitus et tor
tio intestinorum. adeīt. Si fuīt ac̄ta
os stoīci. aderunt nausea et fa
stidium. eructuatiōēs insipide
ꝛ fumose. vomitus plīmq; frigi
ditas sentitur circa stōm in p
fundo ꝛ grauitas. Indigō et tor
tio p'r cibum acceptum egōne
alb'e cum mucillaginibus flāti
cis. ul' liquide ex flāte liquido. J
sti qn̄; disponuntur in colicā uel
yliacam passionem. Si uō salsū
flā habundet. siccitas adeīt cu'
cum salsedine. sputū salsum. si
tis diminutō appetit' ciborum. qui
busdam nausea ꝛ uomit'. lingue
ꝛ palati desiccatō cum quibusdā
p̄dicta significationū. Si uō dul
ce sup'habūdauīt. sputū dulce
erit. ꝛ eructuatiōēs dulces. fasti
dium cibi ꝛ potus. calor circa sto
macū ꝛ in p'fundo. mediocriter
sitiunt. Si aūt replō fuīt ex aci
flāte. sputum erit acetosum ꝛ

denue eructuatō acetosa 7 fumo
sa. distensio ēca os stōi 7 tensio
7 rugitus ex uentositate. Indige
stio 7 frigidus sentit' stom. acu'
7 grauitas ēca ipm. 7 dolor. 7 ege
stiones liuide colore tincte uel
nigre. 7 cum uentoso 7 magno
strepitu emisse. Colera uero
habundante h declarabūt sig.
Siccitas oris 7 amaritudō. sputu'
amarū. dolor in anteriori pte ca
pitis. 7 ad radices oclo4. anterior
pars faciei citrina. sputu cītri
neuse. sitis defectus appetitus
cibi. affectant magis aque po
tum q̄ uini. nausea. uomit' cole
rinus ul' uiridis. eructuatiōes.
egestiones citrine ul' uirides ar
ca stōm. calor ex pfundo emigēt.
Solet istis q̄nq; contingere dis
sinteria ex acumine caloris. Si
aūt melia fuīt in eā. sputum
erit acre. eructuatiōes acetose
et fumose. stomachu' tactu fri
gidus. 7 in pfundo indigō. ru
gitus distensio. 7 tortio ex uen
tositate deambulante. dolor ca
pitis ex anatimiasi. dolor in stō
grauatiuus 7 distensiuus. appe
titus cibi nō deest. post cibū gra
uantur amplius maxime ex a
bis melicis. egōnes uirides ul'
nigre cū uētoso sonitu educte.

De signis replēonis intestino4.

Intestina quoq; ex quolibet triū
humo4 suphabundatie replen
tur. s. colā. fle. 7 melia. hui' aūt
cognitio habetur p egestiones.
Si g' flā naturale habundaue
rit ul' uitreum egōnes erūt al
be 7 spisse cum mucillaginib;
inuiscatis 7 humide cū amixti
one humoris flatici. ul' albe et
spisse cum mucillaginib; inui
scatis egestionib;. dolor q̄nq; et
tortio intestino4 7 c̄. q̄cuq; supi'
diximus. hij nisi cureantur cito
transeūt in colicam. ul' yliacam
ul' lienteriam. Si salsum fleg
ma suphabundet. albe erūt 7 te
nues egōnes. sitis. 7 oris desiccatō
7 calor 7 similia. Si nō dulce
albe 7 mediocrit' spisse. sputum
dulce. 7 calor ēca intestina. Si
uō acetosum. tenues erīt 7 spumo
se. 7 tincte nigro l' liuido colore.
frīcis siui supfluitas sentitur i
pfundo 7 similia. Colerā aūt
habundare in intestinis decla
rant egōnes citrine ul' uirides.
calor 7 punctio 7 mordicatio sē
titur interius. Sitis oris amari
tudo 7 c̄. in hūc modū. 7 hec nisi
cito curētur transeūt in dissinteriā.
Melie habundantis signa sūt
hec. Egōnes liuide ul' nigre cū
uentoso sonitu. rugit' intestio4.
distensio frīcis sentitur in pro
fundo 7 c̄. in hē modū. Quare aūt
ul' ibi replō fuīt in superiorib; i
testinis ul' medijs ul' inferiori
b; deteminauim' ex loco doloris
7 grauitate ipo4. 7 similia.

De signis replēonis splenis.

Contingit splenem ex quolibet
triuum humo4 semp repleri. 7
melia. s. pncipalr. fle. secūdo.
tcio uō colera. Est aūt splē mē
brum frigidū 7 siccū 7 meliai
et durū sub sinistro ypocōdrio
positū. fecis sanguinis recepta
culū. Contingit aūt ipm replerī
ex cronicis febrib; precedētib;
ul' ex sui debilitate. ul' porro4
ipius opilatione p quos deporta
tur ul' depellitur a stōaco melia.

ul' ad intestina. ut sua ponderositate iuuet uirtutē expulsiuã.

Si g' replõ fuīt ex humore melãcolico signa erūt hec. Vrina erit tenuis albi 7 liuida. clara 7 radiosa aliquãdo ex eius redundatiē ad epar. 7 cõmixtione cū urina liuida ul' nigra. tenuis l' spissa. dolor 7 tumor sub sinistro ypocõdrio cum duricie multa s'm ei' positionem. toci' corporis grauitas. discoloratio 7 pigricia. 7 extenuatō. debilitas. 7 eructuationes acide 7 fumose. sputum acre. facies 7 albu oculoꝝ liuida. 7 conu'sio in nõ naturalem calorem. grauitas post cibum acceptum 7 indigō. rugitus 7 tortio. egōnes liuide 7 spumose cū multa uentositate. grauant' ex labore 7 maxime cum ex itinere fatigant' qñ ascendūt mōtem ul' scalam deficiūt eis crura. 7 si aliqñ diu fatigant' diffcultatem anelit' paciunt' p compressionē sp'ualiū.

Flaūō in splene habundante sic p'ēditur. urina erit alba 7 spissa ul' alba et tenuis s; nō clara. dolor et tumor sub sinistro ypocūdrio. 7 duricies a p'te superiori remissior. eructuatōēs insipide et fumose. sputū insipidum et habundans. calor circa uolas manuū 7 pedū. indigō. rugitus circa stōm 7 tensio. egōnes albe 7 liquide 7 spumose l' spisse cum mucillaginibꝯ. decoloratio tocius corporis. maxīē grauantur ex itinere 7 ascensione magis p' cibum q̄ an.

Coleram aūt in splene habundaīē sic cognoscim'. Vrina erit intensa 7 tenuis. tumor 7 grauitas 7 duricia in regiōē splenis ex calore emigente a p'fundo. desiccatōōis 7 amaricatio. sitis plerisq; uomitus 7 nausea. citrinitas faciei. 7 tocius corporis egōnes citrine 7 liquide. 7 qñ; spisse. totū corpus tabescit 7 extenuatur 7 macrescit. et hec passio difficulime aut numq̄ curatur. q'm ã calor nimis acer fundatur in ip̄o qui nō faciale extirpatur.

De signis replōnis fellis.

In felle unus tantum humor solet habundaīē. s. colera. cuius ip̄m ē receptaculum. Contingit aūt ip̄m repleri ex nimia distemperantia epatis in calore. ut in maiori q̄titate q̄ oportet generatur colera 7 multa ei' superfluitas corporis transmutatur in cistis fellis. aut ex opilatione poroꝝ p' quos deportatur ad stōm et ad intestina. ad stōm ut iuuet uirtutem digestiuā. et ad īestina ut iuuet expulsiuā.

Si igit' habundet colera in felle. p'p' calidam epatis distemp'antiam. Vrina erit rubea 7 te. cū spuma citrina ul' pinguis ex ei' ãmixtione calor sentitur sub dext' ypocundrio. decoloratio corporis adest. 7 mutatio in citrinū colorē. maxime albe oculoꝝ citrine sūt. 7 egestiones apparent citrine.

Si uō porus superior opiletur p' quē deportatur ul' depuratur colera a fundo stōi signa erūt hec. egestiones erūt plurime citrine. corpus ab umbilico inferi' citrini coloris. sup' umbilico uō nequaq̄. Circa stōm aūt indigestio 7 rugitus uentri' 7 distē

sio. Si autem porus inferior opi
letur per quam colera fertur ad inte
stina. circa stomachum erunt nausea et
uomitus colericus. desiccatio oris
sitis et amaricatio. fastidiosum
corpus ab umbilico superius tinctum
citrino colore. Inferius uero nequ
quam. Circa intestina rugitus
egestiones albe et spumose edu
cuntur cum uentoso sonitu.

De signis repletionis epatis.

In epate ut de concauitate eius
intelligamus quatuor habundant
humores. sanguis. colera. flegma et
melia. Quia uero replo epatis
ex sanguine comunis est toti corpori
et signa uniuersalis replonis su
perius sufficienter prosecuti sumus
ei nunc supersedeamus. Habun
dant enim reliqui humores in
epatis concauitate et in uenis
mesaraicis que terminantur et
in capillaribus que etiam terminan
tur ad lumbos et renes. Si ergo
flegma superhabundauerit sig
erunt hec. Urina erit uicina al
bedini. quandoque pinguis ex humo
rum admixtione. quandoque tenuis ex
eorum compactione. grauitas et do
lor sub dextro ypocondrio. indi
gestio et digestio circa epar maxime
post cibum. et si indigestibilia uel
inflatiua comederint. frigiditas
circa dextrum ypocondrium in
profundo sentitur decoloratio toci
corporis propter aquosum sanguinem
et grauitas et pigricia. Melie
autem in epate habundantis si
gna erunt hec. Urina erit tenuis
et liuida uel spissa ex admixtione
melie humoris et spumosa ex ui
scositate. quandoque tenuis et glauca.
uel alba. dolor grauatiuus et di
stensiuus circa dextrum ypocondri
um maior post cibum. et ex melie
cibariis dolor cum stupore et in
sensibilitate. Quedam frigidi
tas sentitur in profundo. indigestio
adest. tortio et rugitus. et distensio
circa epar. decoloratio et pigricia
circa totum corpus. Colere uero
habundantis in epate hec erunt
signa. Urina intensa et tenuis cum
spuma multa et citrina aliquando
ex commixtione et dissolutione hu
moris pigri ut apparet in yctericis
calor sentitur circa dextrum ypocon
drium et in profundo. Sitis adest.
alba oculorum citrina. dolor pungi
tiuus in epate. decoloratio corporis
et mutatio in citrinum colorem. cir
ca uenas maior calor quam in alia par
te corporis.

De signis replonis renum.

Lumbi et renes tribus re
plentur humoribus. flegmate
colera et melia in innaturalibus sillicet
meatibus. Flegmatis igitur
habundantis hec erunt signa. Uri
na alba et pinguis nisi adsit hu
morum compactio. mucillagines
apparent in urina. et resolutionem
lumbi in modum pilorum. grauitas
sentitur in renibus. et frigiditas
in profundo et dolor. Melie uero
superhabundantis hec erunt signa
urina tenuis et liuida et ampul
losa. quandoque spissa ex dissolutione
melie humoris et commixtione
cum urina resolutiones longas
continentes. dolor grauatiuus
distensiuus sentitur. et dormita
tio circa renes frigiditas in profundo
et grauitas. Coleram habun
dare declarant hec. Urina inten
sa et tenuis uel spissa ex admix
tione colice humoris. dolor acu

tus 7 pungitiuus circa renes calo
sentitur in pfundo et grauitas.
vrina squamosa 7 resolutiones
continens plures que in superiori
bus graciles in modum pilorum
7 pungens in exitu. strangurin
a adest 7 luxuria calor circa pri
neon 7 in pfundo. De signis re
pletionis ue
[I]n uesica tres tantu
habundant humores. fla sicca.
principaliter sanguis melia. tertio co
lera. Si uero fla suphabunda
uerit signa erunt hec. vrina erit re
missa muccillagines contines
7 resolutiones in modum squa
morum piscium. Strangurina ade
rit 7 dissuria i. difficultas mi
gendi guttatim 7 cum intervallo do
lor 7 grauitas circa pritneon et
inguina. Melie uero suphabu
dantis circa uesicam signa sunt hec.
vrina liuida 7 squamosa. liui
da ex admixtione melia humoris.
Stranguria adest et dissuria
stupor 7 insensibilitas circa ypiti
neon. dolor grauatiuus 7 diste
siuus 7 frigiditas sentitur inter anum
et pudibunda. Colera uero circa
uesicam habundante signa hec de
clarabunt. vrina tenuis 7 intensa
uel spissa ex admixtione colere. do
lor acutus 7 pungitiuus. vrina
squamosa resoluens continens 7
pungens in exitu. stranguria
et dissuria aderunt. calor circa pi
tineon et in profundo.

De signis replonis matricis.

[C]irca matricem ut de eius concaui
tate intelligamus tres habundant
humores quorum suphabundantiam
psequentes determinamus signi
ficationes. Si igitur fla suphabu
dauerit matrix erit humorosa 7

delectantur in coitu licet prius
appetant coitum. non sunt grate ui
ris in usu ueneris. multum hu
mectantur in coitu. grauitas senti
tur sub umbilico inferius 7 fri
giditas in pfundo sentitur. molli
cies adest orifitii. menstrua edu
centur admixta humoribus fla
ticis 7 muccillaginibus flaticis. v
rina pinguis 7 alba uel tendens ad al
bedinem aliquando resolutis humori
bus in uentositatem sequitur spiri
tuum compressio et suffocatione
matricis 7 sincopis. Si uero
melia habundauerit in matrice
hec erunt signa. non delectantur in
coitu. non sunt grate uiris in ipso
actu. paucitas spermatisque tardi
tas. adest grauitas. doloque diste
siuus sentitur in pfundo. uento
sitas 7 uelud aura quedam sentitur
in matrice. Aliquando sequitur suffo
catio matricis et syncopis. frigiditas
sentitur in pfundo 7 circa matrice
et eius orifitium. stupor 7 insensi
bilitas. menstrua pauca 7 liuida
ex admixtione melie. vrina te
nuis 7 remissa. quandoque pinguis et
liuida. Si uero colera habunda
uerit calor adest circa matricem.
dolor pungitiuus. siccitas et du
ricies et calor circa orifitium. coi
tum appetunt 7 plurimum in actu
delectantur. et plus uiris sunt gra
ciores. citissime sunt ad spermatis
emissionem 7 paucum est in eis sper
ma. menstrua cum citrino humore
educuntur 7 pauca. 7 in eorum exitu
inferunt in exitu collo matricis.
vrina rubea uel subrubea. siccitas
labiorum 7 eorum scissura adest. De
signis uniuersalibus 7 particularibus re
pletionis que dicta sunt sufficiant.

Restat ut dicamus quomodo et quibus modis sit purgandum et per quas regiones .i. quando et per quas purgationes purgare expediat.

Quot et quibus modis fiat purgatio et per quas regiones purgare.

Purgatio itaque alia per vomitum. alia per ventrem. alia per urinam. alia per emoroidas. alia per menstrua circa mulieres. alia per pessaria in eisdem. alia per sudorem. alia per flebothomiam. alia per scarificationes et carraxationes. alia per cauteria. alia per sputa cum tussi. alia per sputa cum rascatione. alia per emunctiones. vii. b. in tegni. Evacuantur quidem in primis venis per ventrem. Qui vero in hiis secundum epar per urinas. Qui vero secundum totam egritudinem per sudorem. Qui secundum caput per palatum. aut per nares aut per utrumque. Qui vero in thoraci latitudinibus purgatur cum tussibus. Qui vero secundum renes vel vesicam per urinas. Dicendum itaque quando et quomodo eis utendum est. **De purgatione per vomitum.**

Per vomitum itaque purgandum est si humores calidi aut colici superhabundant et maxime si in superiori parte ut ore stomachi fuerint. Si tempus calidum. Si facile vomunt. Si strictum non habeant thoracem. Si non paciantur circa spiritualia desiccationem nimiam. difficultatem respirandi. vel ulcerationem pulmonis etc. Considerandum est si calidi humores superhabundant ut colera que propter levitatem suam facile per superiorem purgatur regionem. Item si circa stomachum superhabundant, quando ut ait ypocras supra diafragma dolores sursum fermentantes indigere significant. Iterum si tempus fuerit calidum quando in estate quidem superiora. hyeme vero inferiora purgare convenit. Item ut facile vomant attendendum est quando ut ait ypo. Graciles et facile vomentes purgare superius. non enim damnum est difficile vomentibus vomica mediana hu resolvantur in ventositatem nimis enim gravantur ex difficultate vomendi. et plerumque inde plures suffocationes incurrunt. Item considerandum est si strictum habeant thoracem. Cum enim vomica mediana hu resolvatur in ventositatem ex compressione spiritualium amplius infestantur. Si vulnus pulmonis paciantur ex conatu abrumpitur vulnus et magis dilatatur. Unde ypocras ptysicos metuentes ad superiorem farmaciam propter predictam causam. **De purgatione per ventrem.**

Per ventrem purgandum erit si graves humores fuerint in causa. ut melia vel flegma. et si habundant circa partes inferiores. et in frigido tempore. et in pacientibus circa spiritualia. Si graves humores sunt in causa quando ponderositate sua facile per inferiorem deponuntur regionem. Unde ypocras. Quibus dolor inferius purgare hos convenit inferius .i. sub diafragmate. Si tempus frigidum quando yeme inferiora. Si paciantur in spiritualibus. Illi enim non debent per superiora purgari propter predictam rationem. **De purgatione per urinam.**

Per urinam quidem purgandum est quando humores habundant in vesica vel in regione lumborum et renum vel in venis capillaribus. vel in epatis concavitate: vel si materia fuerit in spiritualibus.

diuretica enim principaliter habent
purgare spiritualia. purgamus autem
per urinam in disuria. strangu
ria. nefresi. et ictericia et opilatione
epatis. et si non sit aliqua fe
bris sit collecta. in spiritualibus da
mus damus diuretica .i. urinam
prouocantia. **De purgatione per**
Per emoroidas vero **emoroidas.**
purgandum est quando aliquis con
sueuit pati fluxum sanguinis
per emoroidas. quando eidem emoroide
ex aliquo accidente fuerint con
stricte. Sunt enim quedam quibus
naturaliter intumescunt capita
uenarum que terminantur in ano
que dicuntur emoroide. quibus aliquando
erumpentibus effluit sanguis.
aliquibus in mense semel. uel in
duobus mensibus uel in dimidio an
no. uel semel in anno. Quando igitur
uene ille fuerint constricte acci
dentaliter oportet eas prouocare
quoniam ex earum constrictione et diffe
rentes et periculose solent egritu
dines emergere. unde ypocras. Emo
roidas sanari antiquas periculum
est. nisi una relicta fuerit ydropi
sim uel ptisim. aut maniam. Si pa
cientibus etiam aliquam egritu
dinem ex humore melico emoro
idas prouocamus. ut pacientibus me
lancoliam nefresim et silia. unde
ypocras. melicis et freneticis
emoroidem in nate bonum. et
alibi. maniacis emoroide in na
tis manie fit solutio. **struua.**
Per men **De purgatione per men**
strua autem purgamus quando aut certo
to deficiunt. aut incompetenter
purgatur. ut per incompetentem
purgationem intelligamus quando
scilicet non ueniunt in ea quantitate

in qua deberent. uel naturali colore
uel tali tempore tamen quando prouocanda
sunt menstrua. unde ypocras. ore
strius uenientibus et non ueni
entibus secundum rationem egritudines fi
unt. **De purgatione per pessaria**
Per pessarium **et suppositoria.**
uero mouendum et per suppositoria
purgamus quando humores habun
dant in matricis latitudine ad
quod facimus iniectiones per pessaria
uel suppositoria. que humores
ibidem existentes dissoluant et
educant. **De purgatione per sudorem.**
Per sudorem uero purgamus quando
aliqui humores habundant
circa cutis superficiem. et aliquam
inducunt egritudinem. ut in sca
biosis impetiginosis in pacien
tibus morpheam uel ydropisim et
similibus. **De purgatione per flebotomiam.**
Per flebotomiam uero purgandum
est quando sanguis habundat.
uel quando aliquis aliorum humorum su
perfluit in uasis. flebotomia non solum
soluit sanguinis repletionem ue
rum etiam aliorum humorum in uasis
existentium superfluitatem tollit.
De purgatione per caracterizationes et scari
Per caracterizationes uero **ficationes.**
et scarificationes purgamus quando
humores compacti fuerint in aliqua
parte corporis et in membris musculi
ti ut non possint medicinis apo
cruisticis ad alias partes transmitti.
neque diaforeticis dissolui uel con
sumi. Si ergo humores fuerint circa
cutis superficiem caracterizamus. Si
uero in profundo scarificamus. Cara
cterizatio enim est incisio cum scalpello
in longum. Scarificatio uero in
profundum uel in spissum.
De purgatione per cauteria.

Per cauteria uō purgandū est qn̄ humores in iuncturis cōpic ti fuīnt et inuiscati ut in arte tiās ꝛ in podagricas. Faciendā ē cauteria sub iuncturis ut humō res peās defluant. ꝛ in fontibus .i. in raritate carnis ut ñ uocū non timeatur lesio. ¶ De purgatiō

Per sputum autē cum tuss' p sputum. si purgandum ē qn̄ matia col lecta fuīt in concauitate plmo nis ul' thoracis ul' trachee artie. vn̄ damus que sputum sotiliāt et digerant ꝛ eductiōi ꝑparent. ut est ysopus. yris. illirica. pule gium. calamentum ꝛ similia.

¶ De purgatiōne p sputū cum rasca tione.

Per sputum cum rascatiōe purgam⁹ qn̄ matia collecta fu erit circa celebrum. vn̄ media nas damus que purgant p fo ramina palati cum rascatiōe ut sunt pill'e diacastoreē. garga rismata de pip. stafisagria. pi retro. sinapi. maistic. ꝛ similib;.

¶ De purgatiōne p emunctiōes.

Per emunctiones uō similit' pu gamus. qn̄ matia .s. collecta ē in cerebro. ad q̄d sup̄nutatoria pulu's etiā diacastoreā. et silia. ut matia p emunctiones euacu etur. ꝛ hec de gn̄ib; purgōnū dcā sufficiant. ¶ De consideratiōe tp̄is anni.

Superioris tractatu' series satis sufficient' edocuit p quas regiones purgō fieri debeat. et qn̄ ꝛ p quas fieri ex pediat. Consequēs ḡ est ut q̄ dam consideratiōes que circa corpoꝝ purgationē attendēde sūt nō obmittam⁹. ut sunt tp̄s. complexionē. etatem. hītudinē. consuetudinem. uirtutē. sexū. et regionem. ꝛ p̄mo de tp̄e egri tudinis exordiendum est.

¶ De consideratiōe tp̄is egritudis

Quamdiu ita in quamdiu laxatiui qꝫ catarticas ul' farmātus dup̄x est consideratiō tp̄is. Est enī tp̄s anni ꝛ tp̄s egritudinis. ¶ Consi deratio uō tp̄is anni tm̄ hēt locū in purgatione corporis ad con seruandam sanitatē. ¶ Purgatio uō alia fit ad curationem egri tudinis. alia ad conseruationē sanitatis in sanis lapsis/ neut' egrotaturis. ut a futuro malo pseruemus habitudinē. Tēpora igitur anni sunt. iiij. ver. estas. autumpn⁹. hyems. hoꝝ autē duo tempata sunt. ut pote media int' distempata .s. uer ꝛ autumpnu' ꝛ ideo purgatiōi congrua. Ad con seruationē itaqꝫ sanitatis dande sunt farmātie tm̄ in autūpno ꝛ uere. vn̄ ypocras. Quos opōtet flotomare ul' medicinam laxa tiuā dare/ vere et autumpno o portet. In aliis uō tp̄ib; nequaq̄.

¶ In estate enī purgandū non ē. Quīn ut ait. G. in epl'a ad glautio nem. Sufficit q' a corporib; nr̄is in estate p calorem resoluit' in fumum ꝛ sudorem. Quia ñ pos set corpus humānī sustinere et humoꝝ p medicinā eductionē et ex tempore consumptionem. Itē humorib; p mē. eductis. ca lidi humores qui in estate habū dant magis calefaciēnt. ꝛ acue rentur calore exteriori ad inte riora penetrante. vn̄ cito febris generaret' ethica. ꝛ ptisis. cace tia. sinthesis. ꝛ eliquatio corpori ꝛ similia. ¶ In hyeme etiā pur gandum non est. quia frigidi

humores habundant in hyeme qui non possunt facile educi per medicinam laxatiuam. Item propter temporis frigiditatem. Cum enim hii sunt educti per medicinam et corpus ex defectu humorum fit et spiritum debile et inanitum facile potest frigus exterior subintrare. et calorem naturalem extinguere. Est alia ratio melior qua ratione non sit purgandum in hyeme. scilicet ut accidentia et pericula que potionatis solent contingere ab exterioris aeris frigiditate euitentur. ut sunt febris effimera. reuma. tortio uentris et dissinteria. Nos tamen si purgandi necessitas insteterit estate purgamus et hyeme hoc modo. Estate constituimus potionatum in domo frigida. et eam artificialiter infrigidamus cum pluuia artificiali. frondibus pampini uitis. salicis. mirte. rose. rubi. et similium. et non exponat se potionatus aeri exteriori antequam plene uires resumpserit. Similiter constituimus in yeme in domo calida potionatum. et artificialiter calefaciamus. scilicet cum carbonibus absque fumo. et contegimus ipsum calidis uestimentis. et ante plenam resumptionem ipsum exponi frigido aeri non permittimus. Diuiditur iterum tempus anni in duo. in diem scilicet et noctem. Considerandum est igitur quando in die quando in nocte danda sit medicina.

In ueris itaque principio dum adhuc precedentis temporis yemis retinet dispositionem danda est medicina in die et non in nocte. ne frigiditate noctis impediatur potionatus uel ledatur naturalis. aut dies calidior est sua nocte propter presentiam solis. In fine uero ueris quando coniungitur estati et eius retinet dispositionem in nocte danda est medicina. ne calore suo dies noceat. Eodem modo in autumpni principio purgandum est in nocte non in die. quando estatis retinet adhuc calorem. In fine uero in die. tunc enim hyemis retinet dispositionem.

De consideratione temporis egritudinis.

Dictum est de consideratione temporis anni in diuersis latitudinibus. Restat ut dicamus de consideratione temporis egritudinum. Omnis itaque egritudo a qua conualescat egrotans. iiii. habet tempora. principium. scilicet augmentum. statum et declinationem. Quamuis ut ait G. in libro de ingeniis. quidam moriuntur in principio egritudinis. quidam in augmento. quidam in statu. In declinatione uero numquam. Principium itaque egritudinis dicitur quando propria egritudinis alicuius emergunt sinthomata. Augmentum uero est ex quo incipiunt crescere usque dum finem crescendi habeant. Status uero dum in eodem perseuerant ut non minuantur nec crescant. Declinatio uero ex quo incipiunt sinthomata remitti quousque ex toto desierint. Verbi gratia. febris accidentia sunt calor innaturalis. fastidium cibi. desiderium potus. dolor capitis. instantia uigiliarum. pulsus uelox et frequens. urina intensa et subtilis. Ex quo igitur in aliquo febricitante sinthomata ista emergunt dicimus principium egritudinis. Ex quo uero incipiunt augeri usque dum finem crescendi habeant dicimus augmentum. Cum non in eodem perseuerant ut neque aug-

mentum habent neque diminutionem dicimus statum. Cum vero incipiunt remitti repente vel paulatim vel ex toto vel ex parte dicimus declinationem. In dandis igitur farmacis uti temporis attendenda est divisio. Purgandum enim est in principio vel in declinatione. In augmento vero vel statu nequaquam. Quia ut ypocras ait. Circa principium et finem omnia sunt imbecilliora. circa statum vero fortiora. Et alibi. Inchoantibus morbis si quidem videtur movere move. In statu vero silentium. vel purgandum non est quia non sufficiat egrotans sustinere et acumen egritudinis et violentiam purgationis.

In principio autem egritudinis purgare volentibus consideratione oportet ut materia sit digesta. Unde ypocras. In principiis raro farmatis uti. et hoc parvis bene diiudicantes facere. scilicet utrum materia sit digesta. Item digesta medicinam et movere non cruda. quoniam cruda existente materia data farmacia bonos potius quam malos educit humores. unde sequitur egri defectus. Nos tamen si purgandi necessitas instat in statu et augmento purgamus. digesta tamen materia ut potest aliquo levi apozimate. ut cassiafistula. tamarindi. viole. prunis et similibus. vel aliquo sirupo laxativo. medicina vero attractiva nequaquam. Et hec de consideratione temporis sufficiant. De consideratione complexionis.

Consideratio enim complexionis etiam corporum purgandorum attendenda est. Quidam enim sunt qui ex natura complexionis facile solvuntur. Quidam vero difficile. Quidam vehementes purgationes sustinent. Quidam vero vehementibus non sufficiunt. Unde secundum varietates complexionis varius utimur medicinis aliter et aliter actis. Sunt enim quidam calidi et sicci complexionaliter ut colerici. Quidam calidi et humidi ut sanguinei. Quidam frigidi et humidi ut flematici. Quidam frigidi et sicci ut melancolici. Sunt preterea simplices complexiones. Unde secundum varietates complexionum variandum est medicina.

Colericos igitur si purgare voluerimus cum medicina infrigidante et levi. nisi frigidi humores sint in eis. purgabimus cum violis. prunis. cassiafistula. tamarindis. mirobollis et similibus. cum enim fuerint calidi et sicci complexionaliter et tenues et macilenti. habitudine levibus indigent et vehementes non sustinent medicinas. humores enim eorum sunt leves facile educuntur.

Sanguineos eodem modo levi et infrigidante purgamus medicina. nisi quando frigidus humor superfluit. Cum enim habundaverint humores in eis leves indigenti et fluidi facile educuntur. vehementiores tamen sustinent quam colerici medicinas propter humiditatis et carnositatis habundantiam.

Flematici vero vehementes sustinent medicinas et calefacientes. quoniam in eis multa habundat humiditas. et humorum fluxui resistit frigiditas.

Melencolici vero omnibus reliquis vehementiores sustinent medicinas propter habundantiam frigidorum humorum qui cum spissi et compacti sint facile non possunt educi nisi per vehementem medicinam. Unde ypocras. melencolicos inferius ev-

uehementius purgari conuenit.

Etatis ¶ De consideratione etatis.

eodem modo non est pretermitten
da consideratio circa corporum pur
gationem. Secundum enim etatum
diuersitates differentes exhibemus
medicinas. Etates itaque secundum
diuersitatem complexionum sunt
.iiij. ut asserit Iohannicius. adolescen
tia que calida est et humida. hec
protenditur usque ad .xxv. uel .xxx.
annum. Iuuentus que calida et sicca
est. et protenditur usque ad .xl. uel .l.
annos. Senectus que frigida
est et sicca usque ad .lx. aut .lxx. an
nos. Senium uero quod est frigidum et
humidum. in uite termino dies
suos metitur. ¶ Igitur si pur
gandi adolescentes instirent
necessitas leuibus purgabimus
medicinis. ut potest medicina
que purget comprimendo uel
lenificando ut uiolis prunis.
mirabolanis. cassiafistula. tamarin
di et similibus. Adolescentes enim
nutrimento indigent. et non solum
ad restaurationem consumptorum
uerum etiam ad incrementum mem
brorum. preterea humores in adole
scentibus sunt liquidi et fluidi et le
ues. membra eorum mollia et tenera.
unde ex facili medicina facile mo
uentur. uehementes uero nequaquam
sustinent. ¶ Senes uero et in senio
existentes leui eodem modo si pur
gatio fuerit necessaria purgandi sunt
medicina. Laborant enim ex defectu hu
morum et spirituum. unde purgandi sunt
cum agarico. pollipodio. sene. e
pithimo. cassiafistula. et similibus. Si enim
uehementes darentur medicine fa
cile succumberent. unde ypocras. Si pur
gatio senum singultus superuenit

mortale. Senes uero in senectute
existentes et iuuenes medicinas
sustinent acriores propter uigorem
et soliditatem membrorum. hu
mores enim in eis non facile per me
dicinam soluuntur. ¶ Iuuenes
uero propter habundantiam uirtutis u
ti fortioribus quam senes sustinent
medicinas. ¶ De consideratione

Non minus autem habitudinis.
attendenda est consideratio habi
tudinis in dandis farmaciis.
habitudinem dico figuram cor
poris. figura autem consideratur in
grossitudine tenuitate et medio
critate. Grossicies attenditur in con
sistentia carnositatis uel pingue
dinis circa corpus. Tenuitas et
macilentia ex nimia tenuitate.
Mediocritas inter utrumque. Pingues
itaque et carnosi uehementiores et
dissolutiuas sustinent medici
nas propter uirtutem membrorum et hu
miditatis habundantiam. Tenues
uero et tabefacti leui indiget medicina.
propter paucitatem humorum in ipsis.
Si enim fortes medicinas darentur
extenuitatis eos ad ultimam de
ducerent macilentiam. Medio
cres uero mediocribus purgentur me
dicinis. ¶ De consideratione uir

Virtutis quoque consideratio tutis.
inter ceteras maxime attendenda est
in quolibet purgationis genere. Qui
dam enim uehementes medicinas
facile sustinent. Quidam ex le
uibus facile succumbunt. Attenden
dum est autem utrum uirtus sit fortis
an debilis an mediocris. ¶ Si igitur
corpus sit forte purgatione ue
hementes et acutas et dissolutiuas
potest sustinere medicinas. Si uero
debilis fuerit leui aut nulla idi

get medicina. Si enim nimia fiet humorum eductio in ampliorem incidit debilitatem a qua non patet plerumque regressus. Si autem virtus sit mediocris mediocris exhibeatur purgatio. Nichil autem adeo timendum est circa medicine exhibitionem quantum debilitas.

De consideratione consuetudinis.

Consuetudinem quoque non debemus ignorare. scilicet utrum sit solitus purgari nec ne. Ex inde enim plurimam habemus purgandi corporis noticiam. Eis namque qui consueverant usum medicinarum laxativarum securius dare possumus in medicinas. quoniam propter consuetudinem non abhorrent eas. Inquirendum est quoque utrum acceperint medicinam nec ne. et utrum facile moveant vel difficile. vel cito. vel tarde. In hiis autem qui non consueverunt medicinas sumere ne eas natura abhorreat levibus utendum est medicinis. quia periculosum est ignorata eius facilitate vel difficultate ad movendum in primis uti vehementibus medicinis. In consuetis vero utimur. si cito consueverit solvi post acceptam medicinam faciles ad solvendum perpendimus. unde eis minus acute dande sunt medicine. Qui vero tarde consueverint solvi difficiles ad solvendum cognoscimus. unde medicinis vehementibus in eis possumus uti. Item inquirendum est utrum consueverit removere medicinas nec ne ut competens ad hoc exhibeatur eis remedium. et que in actibus offerenda est medicina. Item utrum purgetur inferius vel superius. Date namque medicine ad purgandum superius aliquando laxant et inferius

nus et econtrario. Quibus precognita consuetudine facile poterimus obviare.

De consideratione sexus.

Consideratio autem sexus preterminenda non est. utrum sit vir aut femina qui purgandus est. Mulieres enim respectu virorum frigide sunt et humide. viri vero respectu mulierum calidi sunt et sicci. viri itaque propter rigorem membrorum et soliditatem et spissitudinem humorum vehementes substinent medicinas. Mulieres vero quoniam molles carnes habent et teneras propter fluxibilitatem humorum et liquiditatem et virtutis membrorum defectum ad sui purgationem expetit medicinas leviores et que frigidos purgent humores.

De consideratione regionis.

Regionis etiam non debemus obmittere considerationem. Quedam enim calida. quedam frigida. quedam humida. quedam sicca. In calidis itaque regionibus constat quoniam corpora facilius purgantur quam in frigidis. unde levibus utendum est medicinis. scilicet lenificantibus. ut cassiafistula. tamarindi. violis prunis et similibus. laxativis vero et dissolutivis raro. In calidis et regionibus humores habundant calidi et lenes qui eductioni sunt faciles obedientes. In regione vero frigida possumus uti medicinis vehementibus. quoniam in ea habundant humores frigidi et ad solvendum difficiles. unde in montis regionibus quidam non solvuntur ex. iiii. vel v. vel vi. 3. scamonee. In humidis vero regionibus quoniam in eis habundant liquidi humores et fluxibiles et eductioni obedientes leves dentur medicine. In siccis vero communi

humores in eis spissi sunt et com
pacti et difficiles dissolutioni uten
dum est medicina uehementiori.
Item attendendum est utrum regio
fuerit uentosa. uel a uentis tran
quilla. quia difficillima et periculo
sa sequuntur sincopa. scilicet effimera.
tertio uentus. tenasmon et dis
sinteria. Ex frigiditate autem aeris plurimum
impeditur medicine effectus. In
regione uero que a uentis immu
nis est permittimus pocionatos per
campos deambulare ut ex motu
corpore calefacto moueatur et
dissoluatur medicina. De consideratione circa materiam purgandam. et utrum di
Premissis considera gesta sit an non.
tionibus autem purgationem necessario
restat ut ea que circa materiam
sunt attendenda prosequamur. Circa
materiam igitur considerandum est.
scilicet quantitas. qualitas. locus in
quo continetur materia. Quantitas scilicet
utrum sit pauca uel multa. Mul
ta enim existente materia uehemen
ti euacuanda est medicina. nisi aliqua
predictarum considerationum impediat
ut debilitas egri et similia. Debi
li autem existente corpore paulatim
et leui purgamus medicina. Si
uero pauca sit materia leuis ad eius
purgationem medicina sufficit.
Qualitas enim materie eodem modo
attenditur. utrum scilicet sit calida uel fri
gida. utrum digesta uel indigesta.
Calida enim materia facilius potest
educi. et cum medicina infrigidante et le
ui erit euacuanda. frigida est cum
calefacienti et fortiori medicina.
De cibis sorbilibus et digestiuis.
Digestio enim materie inter reliquas
considerationes maxime est at
tendenda. Materia enim existente
cruda si laxatiuam presumimus dare
medicinam bonum membrorum nutri
mento necessarium educimus humorem. qui ex
sua digestione preparati sunt eductioni.
humores uero crudi a medicina nequaquam pote
runt moueri. et interius remanebunt
compacti et membris inuiscati. In
de est quod quidam bonis et necessariis
eductis humoribus crudis uero et
non digestis remanentibus sentiunt
se solito grauiores et debiliores.
Inde etiam mortis periculum plurimum
incurrunt pocionati. Si uero dige
sta materia sit fiat purgatio. edu
cuntur tamen hi superflui et rema
nebunt necessarii. Unde ypocras. Digesta
sta medicari et mouere non cruda.
quoniam si digesta materia recipiatur medicina
facile euacuatur. et nichil de his
necessario nutrimento membrorum subtra
hitur. Si uero sit indigesta edu
cuntur hii necessarii et relinquuntur in
corpore superflui humores. quare eger
post medicinam sentit se debilem
et magis afflictum. In qualitate
etiam attendimus quis humor sit
purgandus. scilicet utrum colera. flegma. uel me
lancolia. ne coleram per flegmate. uel aliud
pro alio purgando. deteriorem poci
onato inducamus consistentiam.
Quis autem humor sit purgandum
sicut uniuersaliter habundet siue par
ticulariter supra sufficienter prosecuti
sumus. Locus etiam in quo continetur
materia considerandus est. quoniam secundum
uarietatem locorum uarii modi me
dicinarum exhibendi sunt. Ubi gratia
humores a capite purgamus per
pillulas diacastoreas. per gargarismum
materia. a stomaco uero per uomitum.
uel per inferiorem subductionem. ab
intestinis per clistere. a matrice per
pessaria. et sic de ceteris. Signa autem

cognoscendi

cognoscendi quis humor in quo loco habundet, et quomodo purgandus sit superius edocuimus.

De preparatione corporis ad purgandum.

Oportet iterum ut cum medicinam laxativam dare voluerimus, prius corpus potionandi disponamus, et ut faciliter et competenter moveri possit preparemus. Unde ypocras: Corpora si quis vult purgare oportet fluida facere. Item ante purgationem tribus diebus vel quatuor oportet corpus prehumectare cibis levibus et sorbilibus ut venter molliatur. Requiem etiam in diebus ut ex ocio habiliores et faciliores sint ad vomendum. Unde ypocras ad elleborum: hiis qui non facile purgantur sursum oportet corpora prehumectare plurimo nutrimento et requie. Data namque medicina, nisi venter prius molliatur, ledit stomachum et intestina, quia non potest humores attractos propter vie inferioris contradictionem expellere, et propter moram sui in stomacho. Frigidos humores itaque si purgare voluerimus, cibum eorum cum cepis et carne pingui damus et quandoque paulinum simplicem. Decoquimus etiam polipodium cum carne et ius inde conficimus in quo potionandus offas faciat ut venter fluxibilis fiat. Si calidi humores purgandi fuerint damus malvas, mercurialem, bletas, portulacas, atriplex, conditas cum carne pingui vel oleo. Si etiam venter sit durior damus decoctionem polipodii, et sic corpore humectato competenter exhibemus medicinas.

De medicinis que cum apozimate dantur, et quid sit apozima.

Cum corpus aliquod purgare volumus oportet prius medicinam competentem preparare. Circa preparationem itaque medicine attendendum est quantum et quibus modis utendum sit medicinis laxativis, et quando et quomodo sit eis utendum. Damus etiam medicinas in pillulis, more electuarii, distemperatas in apozimate, quandoque in siroppo, quandoque in pulvere. In pillulis quidem damus quando remotas partes purgare volumus et maxime ad purgandum caput. Causa autem est quia pillule antequam in stomacho dissolvantur multam faciunt moram, interim vero a capite et a remotis partibus possunt humores attrahere ad stomachum. Cavendum tamen est ne debilem habentibus stomachum et gracilia intestina in solida substantia detur medicina, ne medicine violentia et eius mora in stomacho ledatur stomachus et intestina. More electuarii tunc damus quando medias partes vel etiam extremitates purgare volumus. Causa autem est quia minimam moram in stomacho faciente potest extremitates purgare, non tamen tantum quantum pillule. Distemperatis vero utimur medicinis quando materia in stomacho vel in locis vicinis est. Distemperamus vero medicinas aut cum vino aut cum aqua. Cum vino ut a remotis partibus fiat purgatio, ut vinum enim poros aperiendo vim materie ad extremitates deferat. Cum aqua ut partes vicine purgentur. In apozimate damus medicinas ad purgandum partes vicinas. Dicimus autem apozima quamlibet decoctionem laxativam herbarum, frondium, florum, seminum, radicum et similium. Et dicitur apozima ab zeo quod est ferveo et apo quod est de, inde apozima id est deferveo, eo quod decoctum datur. Damus autem apozima quandoque egrotantibus, quandoque convalescentibus. Hiis etiam

qui debilem hñt stom̄ ⁊ ꝯtalia
intestina. his etiam q medicinā
confectas recipe nō possunt qm̄
leuit̄ ⁊ sinē molestia soluunt et
purgant. ¶ Siropis q̄ utimur
ad laxandum. tum qa leuit̄ la
xat. tum quia quidam sūt qui
adeo abhorent medicinas ū eas
aliter q̄ in siropis nō possūt ac
cipere. ¶ Puluere etiam utimur
laxatiuo. cui usus magis inuē
tus ē causa curialitatis q̄ causa
necessitatis. datur enī in uino ali
quo. ul' in cibo aliquo. ul' in po
tu. Notandum ētiā q' ex omni
cōfectione ex quacūq; fiūt ele
tuaria possunt fieri pill'e. siro
pi. pulueres. apozimata et cet'.
exceptis illis que recipiūt ellē
in tanta q̄titate ut uirtus elli
careat medicine. ¶ Vomice q̄
nō sunt dande in solida subā. q̄
niam multā moram faciūt in
stomaco. ⁊ humores resoluūt in
uentositatē unde cito sequit̄ suf
focatiō. ¶ De medicinis q̄lit' de
beant acui. ⁊ de scamonea quare

Cum g̃ int' magis ea utamur. Mul
tiplex sit medicine uarietas. q̄
dam oportet alit' q̄ sua exigat
confectio p̄parare. Quasdam uō
medicinas ex quibus fiunt pill'e que
etiam recipiunt more elletua
rii ul' distemperare possimus l'
alit' p̄parare. Apozimata uero
pulueres et siropos nequaquā
consueuimus uariare. Cum ergo
danda ē medicina. considerandum ē
utrū medicina ex sui receptioē mul
tum ul' parum sit laxatiua. Q̄
dam ē ex sui receptioē multum
sunt acute. quedam uō parum.
unde oportet ut minus laxatiuas
purgant acuam' amplius. alias uō
minus. et leuem medicinam di
cimus aliquā medicinam in parua q̄ti
tate uehementer laxatiuam. Acu
medicine cōfecte addi ut ipsa la
xatiua efficiatur. Acuuntur aūt
medicine ex scamonea. elaterio
agarico. esula. coloquintida ⁊ silib'.
de quib; in sequētib' sigillatī
tractabimus. s; qm̄ utimur scamo
nea frequenti' de ea pocius nos ex
pediamus. ¶ Causa aūt q̄re magis
scamonea utimur duplex est.
quia in parua q̄titate accepta
multū est laxatiua. alia q; int'
tum ē suauis ⁊ nō orribilis sa
poris quēadmodū alie ex qb' medicine
acuunt'. ¶ Videndū ē igit' qua
lem debeam' eligere qm̄ multis
modis adulterat' scamonea. Ad
ulteratur ē scamonea qm̄ ex co
losonia ⁊ tūc parū ul' nich' est la
xatiua. aliqn̄ ex lacte titimalli
et tūc multum ē laxatiua ⁊ inte
stinorum excoriatiua. Eligenda ē
scamonea colore subalbida l' sō
nigra frāgibil'. in sapore suba
mara. ⁊ que ex tactu saliue mu
tatur in lacteum colorem conti
nuo. et q̄ linguā nō mordeat n̄
urat. Acuimus aūt medicinam cum ʒ.
.i. scam̄. l' .ij. ul' .iij. ¶ Purgat aūt
principalit' colam. secūdo flec
ma. tercio meliam. unde principalit'
datur in colicis egritudinib'. hẽt
p̄prietatem adherendi in illos stoi.
et inducendi qn̄q; nauseā. qn̄q;
uomitū. qm̄; fastidium. habet
naturam rarefaciendi epar ⁊ dis
soluendi. unde nociua est haben
tib' ex accidenti ul' ex natura epar
calidum. precipim' aūt ne minus
subtilit' teratur ne ex subtilitate

sui uiss' stomacho adhereat. ¶ Ad
extinguendam ei' maliciam ela
borandum ē. Cum g' medicinam
uolum' acuere eam decoquimus
hoc mō. Inuoluimus scamoneam in
folio caul' ul' pomo concauato.
et induatur pasta. 7 sic decoqua
tur in furno ul' in prunis ad de
coctionem paste. que exsiccata
accipitur scamonea 7 pulueri
zata misceatur mē. Notandum
est aūt q' decocta scamō. minus
ē laxatiua q̄ añ decoctionem. 7
ideo amplius de ea mē apponendū
est. ul' si pcognouim' aliquam
mē. laxatiuam accepturū. p. viii.
ul' p. xv. dies añ terenda ē scamō.
et admiscenda ē medicine ū ipi
incorporetur 7 uniatur. sic enim
maliciam deponit 7 uirtutem laxan
di nō amittit. Si uō temp' adeo
sit angustum ut pdictis mod'
eius malicia mitigari nō possit.
una nocte añ acceptionē terat'
scamō. et in modico ol'o. ro. ul' ui
ol'. temperetur. tria grana ul' q̄tuor
masticis 7 gumi arabici addan
tur añ. ¶ His g' modis acui
mus medicinas que distempe
rate ul' more electuarij accipiū
tur. ¶ De pillis uō id notandū
ē qd pille omēs cum melle cō
fecte. ul' que molles in sūba sūt
eodem modo possunt acui. Que
uō cum suco conficiunt' si du
re fuerint acui nō possūt ni' itera
tute conficiantur. et hoc modo
exacuantur. ¶ De mē. quomō debeant dari.

Post pparationē
medicine consequens ē ut dicam'
quibus modis mē. debeant dari.
7 qualit' exhiberi. Datur aūt mē.
qnq: in pillis. qnq' more electu
arij. qnq: distemperate. qnq: in apo
zimate. qnq: in siropo. qnq' in
puluere. Qm̄ aūt quidam sunt
qui ita abhorrent mē. qd nullā
possunt accipe. Quidam uō sūt
qui in solida sibi eas accipiūt.
Quidam uō qui tm̄ in liquidis.
Oportet aūt ut ingeniemus 7
aliquem modum inueniam' q'
absq; suscipientis abhomina
tione eas demus. Inquirendū
ē ergo ab eis quō medicinā me
lius possint accipe. quādo abhor
rent eas incautis debemu' ostē
dere. Si uō pillas nō potuerint
accipere dabimus eas in nebu
lis inuolutas. prius in uino ul'
nectare intinctas. & nucleam'
etiā ceresa ul' uuas 7 pillas int'
ponimus 7 damus trāsglutiendas.
in ouo etiam sorbili pillās im
ponim' ut eas cū ouo sorbeant.
eodem mō cum pultib;. Si uō
dederim' mē. more electu. possum'
eodem mō in nebulis inuoluē
7 dare. Qd si nō abhorreat dent'
in coclear. Medicine aūt que
distemperate accipiunt' ul' in apo
zimate ul' in sirupis possumu'
obuiare qm̄ in tali quam habēt
senciantur sapore. Medicinā aūt
in puluerem dam' cu aliquo in
fercllo ul' pultib;. tm̄ si delicati fu
erint qui purgandi sūt dem' mē.
delicatis competent' quā facile
possunt suscipe. ut sūt catartici
impiales. b̄ndicta. diaprunis.
diaceros. diacitoniten. diami
lon sm̄ cōfectionē alexandri. si
ropi laxatiui. 7 similia que sunt
suauis saporis. Cibos ē 7 post laxa
tiuos dam' de qb; i sequētib; dicem'.
¶ Qd faciend' sit pt acceptam mē.

Si purgandus aliquis pillulas acce
perit supdormire potit quousque
medicina dissoluatur et du
cat potionatum. hec aut sit gnā
le preceptum ut nulli medicine
ex quo cepit aliquē moue sup
dormiatur: quousque purgatio
sufficient compleatur. Vis enim
medicinarum perit et extenua
tur. Calor ē qui dissoluit 7 sōp
nus si durauerit eius uirtus con
sumit. Quare aūt sit supdormien
dum hec ē cā. quia in sompnis
naturali calore confortato in
terius mē. melius dissoluatur.
et uis ei' fortius p totū corpus
dissoluit' 7 diffunditur: uñ for
tius opatur mē. Si uō more
electuarii detur medicina parum
supdormire potit aliqs nisi mul
tum facilis sit ad soluendum.
qui iam mē suscepit ut calore
confortato in sompnis 7 reten
to p oppillationem pororum mē
dissoluatur 7 opetur: medicina
enim nō mouet nisi moueatur.
Parum uō supdormiat quia cito
dissoluitur: Si uō noluerit supdor
mire exercat corp' 7 mediocriter
ut calefiat. Ita tñ ut ñ dissol
uatur in sudorē quia poris apti
us mē in fumositatem reso
luta euaporaret cū sudore. unde
gnāliter ē cauendum ne sudent
quia in medicine retardaretur ef
fectus. Mouendi uō sunt medio
criter ut dicit ypo. Cum uolumus elec
tuarium ducere moue corpus et
aluum. Deuitetur aūt nauigatio quo
niam motu corp' pturbat. In
medicinis uō que distempera
te accipiunt' ul' in apozimatib'
ul' in siruppis nō est supdormi
endum quia cito mouent' 7 mo
uent. Si enim supdormierint ut
mē consumeret naturali calore
interius confortato. Corpus aūt
mouendū ē mediocriter ut moue
atur 7 dissoluatur mē. Si aūt
datur medicina in puluere ali
quando tñ possumus supdormire pa
rum tñ quia cito mouetur mē.

De eiectione mē. per uomitum.

Sunt quidam q medicinas accep
tas nequeunt retinē. Si consueti
sunt eas p uomitū reicere. q si
cognouerimus oportet uomi
tum obuiare. In pmis g ligentur
brachia circa musculos digiti 7
manuū 7 pedum. 7 fiat fricatio
extremitatum. Sermonibus iocundis
detineantur ut saporis medicine
obliuiscantur. spongia aceto infu
sa furcelle pectoris applicet' cir
ca os stomachi. crusta q panis assi nari
bus apponatur: constringatur etiam
pomū citonium ul' pirum 7 parum
de suco eius glutiatur ut sapor mē.
aboleatur. os quat' cum aqua ablu
atur.

De medicina q nō soluit. 7 qd sit faciendū si non soluat.

Recepta itaque interius medicina
aut soluit aut ñ soluit. aut an
gustiose aut leniter. aut multū
aut parum soluit. Ad hec aūt ut
nō soluat mē quatuor cause concur
runt. fortitudo membrorum 7 soliditas.
stomachi frigiditas. mē putrefactio ul'
uetustas. aut acuminis adul
teratio. Inepta uō corporis dispo
sitio ad purgationem. Fortitudo
membrorum 7 soliditas. Si enim
membra robusta sint 7 solida nō
pot mē humores attrahere ne
que ab eis aliquid dissoluere pp mem
brorum soliditatem. Si aūt stomachus

fuerit frigid' non pot ppt' frigiditate
stomachi medicina dissolui. Medicina
enim cum ppt' frigiditatem nō moue
tur non mouet. Simili mō pu
trefactiō uel adulteratio medicine
accidens impediunt ut medicina nō
soluatur. aut ppt' suam uetustate
uel adulterationem uel putrefac
tionem. Eodem mō si corp' non
sit paratum ad purgationem ne
q: me. pot humores moue. neq:
educe. cum sint indigesti.

De consideratione materie utrum dige
sta sit an nō. et quid sit digestio.

Oportet igitur inuestigare causa
ex qua medicine retardatur effectus.
Si uō fiunt impedimentum ex so
liditate membrorum cognoscemus
ex habitudine corporis. ut si fu
erit medicus tenuis et macilen
tus. Medici enim difficiles sunt ad
purgandum. Si g' me. data nō
soluerit hī uel parum soluerit in
hora qua soluere debuerat. et fortis
fit ad purgandum et sufficiat ie
iunare aliam possumus dare me.
acuciorem. Si uō stomachi frigiditas
impediat. signa erunt habundan
tie saliue in ore. eructuationes
plurime. uehementia appetitus.
et tarditas digestionis. Si g' nō
soluit me. apponenda est stomaco
uesica erea plena uino calido l'
aqua uel oleo. vaporandus ē etiā
stomach' cum lateribus calefactis
in uino et inuolutis in panno
et similibus ut p calorem dissol
uatur me. potand' est etiā aq'
calidam. et alia nō est danda me.
Impedimentum uō ex me. non esse
cognoscitur si eadem me. eodem
modo preparata alii data alterum
competenter soluit. Si aut medi

cina ppt' putrefactionē nō soluit
danda ē alia me. recentior si posit
ieiunium sustinere. Si non sol
uerit me. ex inepta corporis dis
positione ad purgationem q' ppe
dimus ex urina et ex eo qd' prius
nō fit usus me. digestiuis. primo
debemus ad humorum digestionē
laborare. deinde debem' medicinā
laxatiuam dare. Bibat aut poti
onatus aquā calidam cum oleo
et sale. dein misso digito in ore
uel penna uomitum prouocet. ne me.
interius remanens nocumentum
inferat. Consilium aut nrm ē ne
alicui detur me. laxatiua nisi cer
tissima ei uia accidat pregnita.
Cum enim aliqua me. data tarde
operatur et alia sup illā detur. po
operatur prima deinde uō scda. et nō
pocionatus ad ultimā quandoq: de
uenit inanitionem. Contingit
inde quandoq: me. nō soluere tum ex
sui debilitate tum ex uie inferioris
opilatione. Quandoq: enim me. humores
sufficienter attrahit s; attractos
nō pot expellere quia debilis ē me.
aut q: uia inferior ē oppilata. at
tracti itaq: humores ad stomachum tu
morem et inflationē ipsius gene
rant. unde comprimunt spūalia ex
quorum suffocatione mors plerumq:
sequitur. Ad h' itaq: utilior cura
ē et competentior ut p clistere fiat
curam' hoc mō. decoquatur malua
et mercurialis in aqua. in fine uō de
coctionis addatur furfur ut paru
bulliat. dein coletur colature ad
datur ligimi parum olei uel assun
gie uel butiri et in ea distemperetur
katarticum impliale. benedicta l' ora.
l' trife. sar. secundum qd' calid' l' frigidos
humores uolumus purgare. et tepi

dum inicatur per inferiorem regionem. In ipsa autem iniectione pars posterior eleuetur ut liquor tendat ad illa .i. liquorem contineat quamdiu sustinere poterit. Si autem clistere non habuerimus cum suppositoriis hoc modo succurrimus. coquimus mel diu et addimus modicum salis. Signum uero decoctionis mellis est quando gutta induratur proiecta in aqua frigida. deinde uero magdaleones in aqua informentur in modum minoris digiti et supponantur. Aliud addere possumus saponem gallicum .i. album durum et informamus magdaliones et supponimus adhibita tamen clisteria magis ualent et maiorem efficaciam dicuntur habere.

Premissis quibusdam que circa corpus humanum purgandum et ipsa medicinam attendenda sunt. Superest ut de medicinis digerentibus tractemus. quando non confert purgatio nisi materia sit digesta. Unde necesse est ut purgationem precedat materia digesta. Digesta enim mediciam oportet et mouere non cruda ut dicit ypo. Experientia quoque ipsa nos docet et docuit quod data medicina et indigesta existente materia magis nocet quam conferat ut quidem de leuius egrotis de egris egriores faciat. Primum igitur dicemus quid sit digestio. deinde qui humores indigesti dicantur. postea qui hii sunt digesti. deinde signa digestionis et indigestionis prosequamur. ultimo uero de digerentibus tractabimus medicinis. Digestio itaque in hac facultate multipliciter dicitur. Dicitur enim digestio actio uirtutis digestiue circa nutrimentum membrorum. ut est dicere digestio fit in stomaco fit in epate fit in omnibus membris.

Digestio etiam dicitur commutatio uel alteratio alicuius humoris in saniem. ut in generatione sanie circa apostemata. Dicitur item digestio prout hic accipitur. spissitudinis cruditatis. uel acredinis alicuius humoris in certum alteratio. Spissus autem humor aliquando est sine uiscositate subtili. aliquando uero cum uiscositate. Spissus sine uiscositate ut humor melicus qui spissus est non uiscosus. Spissus autem cum uiscositate ut flegma uitreum. colera citrina uel uitellina. omnes autem isti secundum spissitudinem sunt indigesti. Indigestus uero dicitur humor secundum cruditatem quando ex frigiditate nimis tenuis efficitur. Ordo .i. liquide quia ex cruditate sua tenue est et indigestum. Indigestus uero dicitur secundum acredinem quando ex nimia caliditate et siccitate humor aliquis fit acris. ut ex nimia sui acredine non possit educi absque membrorum lesione ut est colera nigra. quando aduritur urina est rubea. uel rubicunda uel uiridis. Colera etiam rubea quandoque in caliditate et siccitate nimis intenditur. unde acris efficitur. Colera etiam p   et eruginosa. sic itaque indigestus dicitur humor quando scilicet ex cruditate sui uel spissitudine uel acredine non potest a medicina remoueri absque lesione. humores autem digesti cum a suis qualitatibus in contrarias alterati. ut si humores indigesti fuerint ex sui spissitudine oportet eos diuidere et subtiliare. Si uero uiscosi fuerint uiscositatem corrigere. Si uero crudi et tenues calefaciendo inspissare. Si

Nota quid est digestio et quot modis dicatur

uō acres fuīnt acredinē oportet
mitigare q' habes ab alexandro
qui precipit hūores si fuīnt acē
tempari ⁊ mitigari eoꝝ acredinē
cum me^s infrigidantibꝫ ⁊ huma
ctantibꝫ. De signis indigōni'
Signa aūt indigōnis humoꝝ.
humoꝝ hec sunt. ex supfluitati
bꝫ maxime cognoscunt' p uinā.
p sputum. p emūctiōes. p sudoē.
p urinas. p egōnes qd testat' Ga.
in libro de iuditiis. Oportet inqd
medicos circa iuditia egritudinū
maxime supfluitates attendere.
Si enī digeste fuīnt circa hodie
instante certam p̄dicāt ostensi
onem. Si enī nō uenerint dige
ste nō ferūt certam ostensionē.
ul' significationem. p sputum
uō medicine consideratur indi
gestio. De sig's indigōis spu
Sputum ali ti uenientis a stōāco.
ud uenit a stōāco. aliud a pulmo
ne. aliud a capite. Sputum ueni
ens a stō maximā significati
onem hēt ex sapore. Si enī spu
tum fuīt uiscosum insipidum.
humorē indigestum s'm uiscosi
tatem ⁊ spissitudinem cēa stōm
habundare significat. ut est ui
treum flā. Si uō tenue ⁊ insipi
dum flā natāle indigestū ha
bundare significat s'm crudita
tem. Si enī fuīt acre ⁊ spissū hu
morem indigestū s'm spissitu
dinem habundare significat.
ut flā acre ul' meliam. Si fuīt
salsum nō cētam digōnis fert
significatoē ul' indigestionis
unde ad alias recurrendum est
significatiōes. Si uō fuīt ama
rum cū siti ⁊ oris desiccatione
inferens punctiones ⁊ ulceratio

nes in exitu significat humoꝝ
indigestiōē s'm acredinem ha
bundare in stō ut pote coleram.
De signis indigōnis sputi ue
Per sputum nientis a pulmone.
uō qd a pulmone eicitur cum
tussi significatiō indigōnis attē
ditur. s. ex sputi subā ⁊ sapoē. Si
fuīt sputum albū uiscosum et
insipidum sig'cat humorem ha
bundare cēa pulmonē indigestū
s'm uiscositatem ⁊ spissitudiē
ut ē flā uitreum. Si uō sit liqdū
⁊ insipidum sig't humorē indi
gestum s'm cruditatē ut est flā
naturāl'. Si uō sit spissum ⁊ acer
bū. indigestum s'm spissitudiē
sig'ficat. s. acetosum flā. l' melia.
Si uō salsum ⁊ spissum indigm
s'm spissitudinē ut ē salsum flā
significat. Si uō fuīt amarum l'
citrinum in exitu pungēs et ul
cerans tracheam arteriā et ca
nales pulmonis ⁊ lacros ligue
et gutturis significat humorē
indigestum s'm acredinem. et
sig'cat habundare cēa pulmoē
coleram. De signis indigōnis
Eodem modo uomitus a capite.
sputum p foramina palati
significatoē plet indigi
humoris circa caput ex subā co
lere ⁊ sapore. Si enī fuīt uiscosū
insipidum ⁊ spissum sig'cat hu.
indigestū s'm spissitudinē cum
uiscositate cēa caput habūdare
ut ē flā uitreum. Si uō tenue ⁊
insipidum indigestū s'm crudi
tatem ut est flā natāle. Si uō
acre flā acetosum ul' meliam i
digestum s'm spissitudinem.
Si uō mordicationē inferat ul
ceret palatum in exitu coleram

sigificat habundare circa caput i
digestam secdm acredinem.

De sigis indigonis p emunctions.

Emunctioes eodem mo signa in
digonis declarant. Si eni spisse
et uiscose fuunt significant hu
mores indigestos sm spissitudi
nem et uiscositatem habundare
circa caput. Si uo tenues et liqde
sm cruditatem indigestos. Si u
inordinationem inferat ut uri
nas et pungat in exitu huores
indigestos sm acredine significi
cant.

De sigis idigois p sudore.

Per sudorem eodem modo indige
stione huois ppendim. Si enim
sudor fuit frigidus et uiscosus
sigificat humores indigestos sz
spissitudine habundare. Si ueo
tenuis et liquidus indigest sm
cruditatem p saporem quos ut
si fuerit insipid ul acris indi
gestos sigificat humores. Si fu
erit amarus humore indigestu
significat secdm acredinem.

De signis idigonis p urinam.

Urina quoque cita indigonis ma
terie prebet significationem ex
colore et suba. Si eni urina fu
erit tenuis et remissa significat
huores indigos sm cruditate.
Eodem modo si fuit pinguis et
remissa ut alba glauca ul sub
palida indigonem significat.
Si uo moderata in colore et te
nuis in suba. ul ampli intela
et tenuis no minus indigesti
indicat matiam.

De signis in
digonis p egre.

Ex egestionibus sm
eandem modu signa in
digonis hntur ex colore. subte
et suba. Si eni fuunt liquide al
be et spumose sigficant humores

indigestos sm cruditate in inte
stinis habundare. Si uo spisse
fuerint et liquide et albe cu mu
cillaginibus flicos humores idi
gestos sm spissitudine sigficat.
Si uo nimis exierint cu excoria
one intestinorum in exitu pungen
tes. huores sm acredinem indi
gestos habundare significat.

De signis digestionis.

Executis signis indigonis an
purgationem futuram q ne
cessaria e. attendendu ponamus
signa digonis maxime ex sup
fluitatibus hntur qadmodu in
digestionis. Q m si matia indi
gesta fuit sm pdcas qualitate
alienatis a natra diga erit exci
ni adustione ad certum. Secdm
g superfluitatu pdcarum ordinem
signa digonis exponentia a spu
to incipiamus.

De signis dige
stiois sputi uenientis a stomaco.

Si sputum itaque a sto ueniens
more saliue fuit uiscosum pa
et insipidum. deni sputet sua ui
scositate ex toto ul ex pte digo
nis erit signa. Si uo prius extite
tenue et insipidum pea incipiat
inspissari. et insipiditate dimit
tat digonem declarat. Iterum
si fuit acre ul salsum pa. deind
spuet a salsedine ul ab acredi
ne. ul si prius fuit tenue et pea
inspissetur. ul si prius spissum
deinceps attenuet digonem si
gnificat. Si aut prius fuerit a
mari mordicationes et ulcera
tiones inferes. deind temperetur
ab amaritudine ut pea mordi
catione no inferat digestione
manifestat.

De signis sputi
digesti uenientis a pulmone.

Similiter si sputum ueniat a pulmone primo uiscosum et insipidum et difficile educatur. deinde a uiscositate et insipiditate remittatur et facile sit ad eductionem: digestionis erit signum. Si autem tenue et insipidum uel acre a principio. deinde uero inspissetur: uel prius spissum postea attenuetur digestionem significat. Similiter si a principio salsum postea remittatur a salsedine: uel primo tenue postea inspissetur: uel prius spissum postea attenuetur digestionem pretendit. Item si prius amarum pungens et ulcerans laterum guttur. deinde spolietur predictis qualitatibus digestionem significat. *De signis sputi digesti uenientis a capite.*

Sputum eodem modo ueniens a capite cum excreatione si prius fuerit uiscosum uel spissum uel insipidum uel acre uel salsum. deinde attenuetur et predictis saporibus spolietur digestionem declarat. Eodem modo si fuerit tenue et postea inspissetur digestionem nunciat. Item si fuerit prius samarium palatum urens et lacerans sua amaritudine et malicia sui a digestionem significat.

De signis digestionis per emunctiones.

Emunctiones similiter signa digestionis declarant. Si uero primo fuerint spisse et uiscose: et postea attenuentur uel primo tenues postea inspissentur significant digestionem. Item si pungant et ulcerant nares et faciem in exitu demum qualitate sua spolientur digestionem significant. *De signis digestionis per sudorem.*

Per sudorem etiam modum signa digestionis habentur. quoniam si sudor in principio egritudinis fuerit spissus et uiscosus et demum attenuetur et uiscositas deponatur. uel si primo fuerit tenuis demum circa statum inspissetur digestionis erit signum. Eodem modo si in principio fuerit insipidus uel salsus. uel acris uel amarus deinde circa statum qualitatibus uel spolietur digestionem significat.

De signis digestionis per urinam.

In urina similiter signa digestionis apparent. Si enim urina primo fuerit tenuis. deinde inspissetur. uel si fuerit spissa et continentia fecis. deinde attenuetur. nisi humores digesti a principio fuerint in ea ut sanguis uel colera. uel prius remissa postea coloretur: uel primum tenuis intensa postea remittatur in colore digestionem pretendit. *De signis digestionis per egestiones.*

Ex egestionibus etiam digestionem perpendimus. Si enim prius fuerint tenues et albe et spumose postea inspissentur et fiant subcitrine. declarant digestionem materie. Item si prius fuerint uiscose et spumose et muccillaginibus flatus immiscentur. deinde a predictis corrigantur digestionem manifestant. Item si prius fuerint liuide uel albe. deinde accedant ad citrinum uel ad subcitrinum colorem digestionem significant. *De signis digerentibus.*

Expositis signis digestionis que maxime circa corporis superfluitates attendunt. ad modum digerentium cui attendit illud non est notandum quod secundum uarietatem et causas in digestionum exhibendarum est diuersitas medicinarum digerentium. Indigent autem ut supradictum dictum est materia aut secundum spissitudinem cum uiscositate uel spissitudinem sine uiscositate. aut secundum crudita

tem 7 tenuitatē. ul' s'm acredinē.
Cũ eis itaq; cās p̃dcas indigōnis
frigitas cōmitatur. Quartam uõ
s'm acredinem caliditas oppilat.
Si g° fuit indigesta s'm spissitu
dinem tm̃ erit utendũ medici
nis calefacientibȝ 7 digerentibȝ
7 subtiliantibȝ spissitudinē. ut
sũt cali cibi. et potus. electuaria
oximella 7 similia. Si ' gr̃a. aliq'
patitur ueram quartanam. in
digesta ē m̃. s'm spissitudinē
ad digerendũ. g° utamur cal'a
dieta. calidis electuariis. ut s'c
diatrion. piperon ȝ. conditur.
diacitoniton. diacalamintum. di
aciminũ q̃ calefaciendo matiam
disgregant 7 subtilient.

De puluē matiaȝ digerente.

Puluerem etiam dabimus de zinzi
bere. cinamomo. nucibȝ musca
tis. ganofil'. galanga. zedoaria
cardamomi. carui. mac'. cimino
anisi. feniclo. 7 similibȝ. Ōtia
aũt incipiente digi dabimus de
t'cio in tertiũ diem simplex pul
uerem qd matiam digerat ex
parte 7 euacuet.

De oximelle.

Oximel quod ad idem facimus de
radice apii. feniculi. petro. spara
bruscī. 7 squille. damus mane
et sero cum aqua cal'i. Si uero
indigesta fuit matia s'm spis
situdinem cũ uiscositate ut in
tertiana fl'a 7 silia. digesta erit
m̃ cum incisiuis calefacientibȝ
7 subtiliantibȝ que spissitudi
nem subtiliant 7 uiscositatē
corrigant. ut sũt cali cibi. electu
aria predc̃a 7 pulueres. oximel
squilliticũ aut diureticũ dabimus
singulis diebȝ cũ tepida aqua.

De medicinis intensiuis.

Contingit matiam q̃q; indige
stam esse s'm uentositatē 7 matiā
nõ eē frām. ut pote qñ colera cit
rina ul' uitellina ul' salsum fleg
ma fuit in causa. tc̃ g° utendum
est m̃e. incisiuis que parum aut
nichil calefaciendo matiam sb
tilient. ut s'c syrop' acetosus. syr'
de malis granatis. oximel etiā
simplex qui fit ex aceto 7 melle
tm̃. Si uõ indigā fuit m̃ s'm cru
ditatem et tenuitatem digerē
da erit cum calefacientibȝ 7 ex
quentibȝ cum ipā inspissāt. ut
sunt cibi 7 potus cal'i. calida etiā.
ut diaciton. piperon. dyaprassiō.
diacalamintum 7 silia condimenta
in puluere de sp'ebȝ p̃dictis. 7 cũ
cepit inspissari damus eu acu
antia. Non aũt utendum ē oxi
mellis 7 silibȝ incisiuis 7 subtili
antibȝ qñ m̃ nõ indiget subti
liante. Si uõ matia fuit indigā
s'm acredinem. aut erit colerā ad
usta. aut colera rubea. aut sb co
lera rubea comprehendimus prassi
nam 7 eruginosam. Isti aũt hu
mores aliqñ adeo intendunt cũ
calitate 7 siccitate ut ex sua acre
dine nõ possint educi absq; le
sione nisi prius temperentur. Si
g° col'a nigra fuit in causa. tem
peranda erit cũ frigida 7 humida
dieta sicut in t'tiana. dabimus
ei sirupũ acetosum. ul' syropum
de malis granatis. balneũ etiā
dulcis aque ad temperandum acre
dinem 7 siccitatē utilit' adhibe
mus. Si uõ col'a rubea s'm sui a
credinem erit cũ sir° ro. ul' uiol'.
ul' cum sirupo de nenufare cum
suco malorum granatorum acetosorum
cum fr'is cibis 7 potibȝ. 7 silibus.

balneis dulcis aque que ad in
frigidandum et humectandum
ualent. De medicinis que labori
ose aut leniter aut parum aut suf
ficienter aut ultra modum soluunt.
Si autem soluerit medicina aut soluit
laboriose aut leniter aut parum.
aut sufficienter aut ultra modum.
Si quidem leniter soluerit nullo indiget ar
tificio. Laboriose uero soluit medicina
quando materia non est ad eductionem preppa
rata. unde inter medicinam et materiam est con
flictus. humores itaque indige
sti in uentositatem resoluuntur
ex qua distenditur stomachus et inte
stina et sequitur uentris tortio. In pri
mis igitur uesicam eneam oleo calido
uel uino uel aqua plenam et panno
lineo interposito loco torsionis su
perponimus. Vel lateres calefactos ui
no aspergimus et panno inuolu
tos stomacho applicamus. Idem facimus
de puluinari calido uel panno line
o calefacto. De medicina que pa
Si autem parum fuerit soluens rum soluit.
pocionatus si fortis sit et sufficiat
leuiori detur ei statim alia medicina
uel aliquid eiusdem laxatiuum uel aliquod
leue catarticum. Si autem scire uolu
erimus an debilitus sit a medicina. hoc
signis cognoscitur. In uentre non
sentit motum nec perturbationem
nec gungulationem nec rugitum.
In ore non sentit medicine saporem. nec
habet eructuationes sapore medi
cine infectas. et aliquanta mora e
xe quo non assellauit est interposi
ta. tunc igitur utiliter ad bibendum
damus ei aliquid uinum uel aquam calidam
damus. ut dissoluatur siquid in fundo
remansit de medicina et educatur.
De conseruatione pocionati.
Post purgationem uero de conseruatione
pocionati est dicendum. Constitu
endum est igitur in loco a frigore im
muni et quiete et non luminoso.
Caueat igitur a colloquiis et fabulati
onibus et exercitatione et non calefiat
et exsiccetur amplius et magis. de
inde sequatur sitis aut febris ef
fimera et similia. Post interpositam
uero moram cum humores tranquilli
fuerint reficietur hoc modo. Gallina
uel porix decoquatur in aqua et de
inde fiat condimentum cum cimino
et aniso et comedat inde pocionatus
membrum unum uel duo et in uino
faciat offas. Id tamen diligenter no
tandum est quod quanto plus fuerit
aliquis solutus tanto minori
ac tenuiori dieta est reficiendus.
et quanto uero minus tanto grossio
ri. Tenuiter igitur in cibo et in potu sunt
reficiendi. Bibant autem uinum mel
tum limphatum cum aqua calida.
Caueant autem sibi omnino a cibo et po
tu et frigido. Membra enim ex medicina
debilitata sunt et rarefacta. Ex potu
itaque frigido et cibo plurimum grauan
tur et amplius debilitantur. Item
cum debilis sit et paruus calor naturalis
frigido cibo uel potu superueniente
facile extinguitur. Si autem non sit
tempus carnium detur uis ciceris. Si
si ciceres non attingant uel uis amig
dalarum uel farina confecta cum
amigdalis et similia. que sunt digesti
bilia. pisces autem non approbamus
quia sunt corruptibiles et non bonos
generant humores. Ita uero in dieta
et quiete per tres uel quatuor dies ob
seruetur potionati quo usque uires
plenas resumpserit. et quanto amplius
fuerint purgati tanto diutius sunt
obseruandi. post quartum uero diem
competenter balneum exhibemus

ut sordicies corporis extergatur.
et siqua superflua fumositas sit cir
ca cutem collectam per calorem bal
nei consumetur uel euaporetur.
et membra debilitata confortentur.
Sit autem balneum temperatum
et in eo parum moretur. Sequen
ti uero die sanguinem detrahimus
nisi uires uel etas uel consuetu
do impediant. aut aliqua predic
tarum consideracionum. et hec ad sa
nitatis conseruationem pertinent.

De uariis et periculosis sinthomatibus

Pocionatis uaria et periculosa sinthomata supervenerunt
id est nimius fluxus uentris. febris.
torcio. tenasmon. sitis. dissinte
ria. uomitus. defectus. appetitus.
spasmus. singultus. et sincopis.

De nimio fluxu uentris

Nimius fluxus uentris supervenit potiona
to quandoque uicio medici. quandoque uitio
pocionati id est culpa. aut ex habili
tate humorum ad eductionem. Cul
pa medici. ut potest si dederit medicinam ni
mis acutam. nisi prius consideratis
his que necessaria sunt circa purgationem.
Culpa pocionati ut si tactus fuerit
a frigore uel in frigido loco assel
lauerit. uel nimis comederit uel bi
berit. uel si potionatus inobediens
fuerit. fit etiam nimius fluxus
uentris si humores fuerint fluxibi
les et parati ad eductionem. Si ergo
detur medicina nimis acuta nimium
fluxum uentris inducat. uel humorem
nimis educat. Ad constringen
dum ergo fluxum uentris ligentur
brachia et extremitates manuum.
deinde gallina uetus coquatur et
teratur et decoctioni addantur gu
mi arabici. dragaganti. sumac. et in uino
illo fiat offas addito bolo ar
meniaco. uel de uino illo pultes cum
farina triticea uel mica panis ad
dito bolo armeniaco. fiat etiam bal
neum ex aqua tepida ut euaporet
uis medicine et in eo paruam moram fa
ciat ne nimis calefiat.

De febre putrida et effimera

Febris potionato superuenit
quandoque putrida quandoque effimera.
Effimera superuenit ex
turbatione humorum et distemperan
tia spirituum. uel ex nimio frigore
superueniente. uel cibis uel potibus
nimis calidis uel frigidis ex ni
mia quantitate acceptis. uel ex ira
uel uigiliis multis et similibus. Putri
da uero ex humoribus attractis ad sto
machum qui cum propter medicine debilitatem
non possunt expelli ibidem sese con
culcantes putrefiunt. febre ergo sup
ueniente ducatur eger ad balneum
ut sudet. uel fiat ei balneum aque
tepide. deinde cooperiatur ut su
det quoniam febris effimera cum su
dore terminatur. uel si pocionatus non
potest habere balneum ad ignem consti
tuatur et cum dialtea ungatur ut
fiat euaporatio superflue fumosita
tis. Si autem hoc modo non soluitur fe
bris scies quoniam est febris putrida. nisi
ergo debilitas egri impediat dandum
ei aliquod leue catarticum quod materiam
putrefactam educat. Si uero debilis
est reficiendus est donec fiat ro
bustior. deinde purgandus est.

De torcione uentris pocionato superueniente

Torcio uentris pocionato
superuenit quandoque ex frigiditate aeris. quandoque
ex cibis et potibus frigidis uel in nimia
quantitate receptis et similibus. Ad hoc pro
batum exhibemus remedium. panno
lineos in aqua calida infundimus
deinde exprimimus et quanto calidi
ores ferre potest ibi supponimus.

vaporarii etiam stomacum ue(si)ca
enea aqua, oleo ul' uino cal'o ple
na. Latus q(uod) calor stomaco apponi
mus. 7 cum milio tosto ul' sale
saccellamus. balneu(m) q(uo)q(ue) competent(er)
eis adhibem(us). **De nimio fluxu ventris.**

Tenasmon q(uod) pocionatis ventris. |
tib(us) mo(r)is supuenit. ex acumi(n)e
s(cilicet) me(dicin)e. ex f(r)igiditate supueniente. ex
grauib(us) et ponderosis humorib(us)
inuiscatis et agrauantib(us) infe
riora intestina. Si fiat ex acumi
ne me(dicin)e. cognoscem(us) si recepit medi
cina(m) euforb(ium). lac titimalli 7 silia
que natu(r)a h(abe)nt ulcerandi stom(achum)
et intestina. fit a(utem) ex me(dicin)e acu
ta pungente intestina. vn(de) volu(n)
tatem h(abe)nt assellandi. Egerunt
a(utem) gutte sanguinee 7 mucilla
gines cum egestionib(us). Si u(er)o
fu(er)int ex f(r)igiditate cognoscem(us) ex
inditio pacientis. ut si confitea
tur se exposuisse f(r)ig(id)o aeri. frigid(us)
e(st) aer penetrans ad p(ro)fundu(m) co(n)
stringit inferiora. 7 p(ro)hibet uim
medicin(e). ul' tactu fuisse a frigo
re ul' assellasse int(er) lapides. Si a(utem)
fu(er)it ex humorib(us) intestina gra
uantib(us) cognoscit(ur) p(er) remotio(n)e(m)
aliar(um) causar(um). his q(uo)q(ue) competent(er)
subuenim(us) cum clisteri mollifi
cante q(uod) factu(m) sit de furfure mal
ua 7 sale. ut humores inuiscati i(n)
intestinis dissoluant(ur) 7 educant(ur).
Si u(er)o ex aliis causis acciderit 7 flu
xum ventris no(n) timem(us). ponen
dus e(st) in balneo dulcis aque p(ro)
mollificatio(n)e q(uo)d sic fit. Pulegiu(m)
7 altea coquantur in aqua plu
uiali 7 in ea sedeat pocionatus
usq(ue) ad umbilicum. Si u(er)o flux(us)
ventris timeatur fiat tale bal
neum. R(ecipe). cortices castanee. cor

tices mali granati. balaustia. aca
cia. ypoquistidos. cortex p(r)uni sil
uestris 7 nespuli. cortex coctani 7
sorbarii 7 etiam sorbes decoquant(ur)
in aqua pluuiali 7 in ea sedeat pa
ciens usq(ue) ad umbilicum. Expime(n)
tum ad hoc utile. Colofonia pix
greca sup(er) carbones ponantur 7
inde partes inferiores suffumi
gentur. Ad idem. Saccellus plen(us)
furfure in uino bulliat. et sup(er)
eum paciens postea sedeat opti
mum est ad hoc. **De siti que po**

Sitis pocionatos sup(er) **cionatis su**
uenit ex dessicatione **puenit.**
oris stom(ach)i. 7 p(ro)pt(er) humor(um) nimia(m) educ
tione(m). Coquantur g(ra)n(a) in aq(ua) draga(ga)
nt(i) 7 psillium. 7 aqua illa detur
ei tepida ad bibendum. detur q(uo)q(ue)
sirupus rosace(us) cum aqua p(ro)dicta
ul' aqua temperetur. semen citoni
or(um) bibat. Candi etiam sub lingua
teneat. Os etia(m) cum aqua frigida
lauetur. 7 nichil u(er)o transgluciat.
De dissinteria supueniente.

Dissintia pocionatis accidit q(uando)q(ue)
ex acumine medicin(e) excorian
tis 7 ulcerantis stom(achum) 7 i(n)testina
7 fit in fine pungio(n)is. Aliq(ua)n(do)
u(er)o ex pu(n)gitiuis 7 acutis humori
b(us) attractis q(ui) ulcerant intrinseca
et excoriant intestina. ut fu(er)it co
lera rubea. colera nigra. col(er)a pra
sina 7 eruginosa q(uo)d contingit a(n)n(e)
q(uam) corpus multu(m) soluat(ur). Cogno
scitur a(utem) dissintia ex sanguino
lentis egestionib(us) cum fluxu uen
tris. Ad fluxum ventris restrin
gendum et uulnera intestinor(um)
consolidanda 7 mu(n)dificanda. dec(oc)t(i)
us galline ubi coctu(m) sit draga(ga)n(tum)
g(um)mi arabi. 7 sumac. dein(de) addat(ur)
puluis boli armenici. 7 sanguis dra

conus. pultes q̄ de uine p̄cco ul' in
aqua pluuiali fiant ⁊ sup asper
gatur puluis boli armenici ⁊ de
tur. fiat etiam sirupus t. al'. re.
bilaustia. cortex mali granati.
cortex castanee. ꝗ. acacia. et ori
zatium coquantur in aqua plu
uiali ⁊ colentur: colature etiam
addatur tercia pars suci planta
ginis ⁊ addito zucaro fiat syr.
et detur cū decoctione stiptico
rum. Syrup' etiā mirtinu' plu
rimu' ualet ad idem. Diacodion
etiam detur cū decoctiōe stipti
ca. similit' athanasia. potio.
Fasti De fastidio superueniēte.
dium potionato superueniēt quinq;
ex attractis humoribꝫ ad stōm
et nō eductis qui stomaco inuisci
ti defectum appetiti faciunt ⁊ ma
xime si circa os stoi fuerint. quinq;
uō ex debilitatione ⁊ solutiōe
⁊ rarefactiōe sube stoi quod sic di
scernitur. Si potionat' fuerit pa
rum solutus ⁊ paciatur fastidi
um potus et circa stōm graui
tatem ⁊ dolorē ⁊ distentionem
sentiat signū est q' fiat ex hu
moribꝫ stomaco inuiscatis. Si uō
multū fuerit solutus ⁊ sitis fuerit
intensa signū est q' ex rarefac
tione sube stoi. Si g' fuerit fasti
dium ex humoribꝫ in stoma
co existentibꝫ et possit sustinē
potionat' oportet ut humorē
cum medicina laxatiua educā
tur. Si uō nō possit sustinē opor
tet expectare quousq; sufficiat
et tē purgare. Si aūt ex stoi
solutiōe fuerit fastidium opor
tet cōfortari sic. detur ei diaci
toniten frm quod fit de melle
rosaceo ⁊ receptiōe triasandali.

et rosata nouella. ⁊ hec si calore
paciatur. Si uō calorem non pa
titur diaciton cal'm. dentur etiā
citonia cocta sub prunis sui uino
infusa. Sucus q̄ malorū granato
rum acetosorū detur appetitum
reparat. Sucus uue acerbe idem
prestat. fiat etiā eis uis uinde
de foliis mente ⁊ saluie et modi
co pipe cum suco uue acerbe ul'
aceto. dentur mala maciana
⁊ silia que appetitum inuenit.
De uomitu superueniente.
Uomitus eodem mō potionatis
dupliciter accidit. fit aūt ex hu
moribꝫ ori stoi inuiscatis nau
seam ⁊ uomitum inducentibꝫ.
aut ex nimia uirt' stomaci inuiscata.
uū stomac' infectus indignati
onē patitur ⁊ indigestiōem ⁊ ablo
minatiōem q' discernitur h mō.
Si corpus nō fuerit sufficienter
purgatum. ⁊ grauitas circa stōm
senciatur. et pondus ⁊ humorē
in uomitū reiciant. patet q̄m
ex superfluis accidit humoribu'.
fiat emplin ori stoi supponēdū
ex suco absinthij. mica panis
costi. aloe. mastic. drag. gūmi
ara. ⁊ farina ordei distempent'
cum suco mente. Si uis ut fiat
calidius addant' spēs calide ⁊ a
romatice. Si uō grauitas non
senciatur in stomaco. ⁊ sufficien'
p̄cesserit purgatō. ⁊ nullus hu
mor cū cibis reiciatur signū q̄m
uomitus puenit ex mē. Si uō
humor fuerit cū uomitu purge
tur cū uomitiua me. ul' p uenē
si uirtus potionati sufficiat. Si
uō accidat ex mē. detur ad poti
dum aqua in qua coctum fit
gūmi ara. ul' mastic. ut laue

stomac a medicina. detur etiam
syrup ro. cum aqua mastic.
Ista enim uomitum compescunt.

De singultu superueniente poci.

Singultus pocionatis superuenit
quandoque in principio purgationis.
quandoque uero circa finem. In principio
purgationis fit quando humores at
tracti a medicina resoluuntur in fumum
et uentositatem ex qua replen
tur nerui. Solet illud maxime con
tingere ex uomicis medicinis. et hiis que
recipiunt elleborum in magna quan
titate. ut est vera rustina. oximel
juliani et hiis similia. Ista enim
humores in uentositatem resol
uunt. Oportet ergo hunc motu exerci
tari. ut ex motu calor excitetur
et medicina dissoluatur. vnde ypocras. Cum
uolueris elleborum ducere moue cor
pus. cum uero stare uolueris sompnum
num fac et noli mouere. fricentur
etiam eius extremitates. trahantur
eos per capillos. per barbam. per aures.
per nares. vaporamus quoque stomachum cum
uesica enea. cum latibus calidis et
similibus secundum predictam doctrinam.
In fine uero purgationis superuenit
singultus duobus modis. ex re
pletione scilicet et inanitione. Ex re
pletione ut ex humoribus a medi
cina attractis neruos oris stomachi in
fundentibus et replentibus. vnde se
quitur spasmosa ipsius dispositio.
Contra hunc singultum predicto modo
operandum est. Ex inanitione uero con
tingit singultus neruos oris sto
machi inanitis et desiccatis exi
mia humorum subductione. vnde
spasmantur nerui oris stomachi et sic
imminet periculum. Sequitur enim
quandoque spasmus uniuersalis particu
laris qui maxime contingit in te
nui corpore et in senibus. vnde ypocras.
Si purgato seniori singultus sup
uenerit mortale. Si ergo adhuc fluat
uenter secundum predictam doctrinam con
stringendus est. Oportet autem ut
ut contra inanitionem operemur
reficiendo eos quia non cito suffo
cantur mors sequitur. damus
ergo ius galline ut in iure faciat
offas. damus etiam uinum temperatum.
Reficiendi etenim sunt sepe et pau
latim. quando non sustinent multam
refectionem. stomachum etiam inungimus
oleo uiolaceo. dialtea et butiro. et
aliquem pannum infundimus
oleo uiolaceo et ori stomachi supponimus.

De sincopi superueniente.

Sincopis eodem modo pocionato su
peruenire solet. quandoque in principio
purgationis. quandoque uero in fine. Dicitur
etiam eodem modo et ratio. ex humoribus
scilicet ad stomachum fluentibus et ex defectu
motus cordis scilicet inducentibus. Est
autem sincopis defectus motus cor
dis. qui grece syncopis uel ypoto
tima. latine exsolutio uel male
factio dicitur. a uulgo uero dicitur
spasmatio. In principio purga
tionis superuenit sincopis ex hu
moribus attractis ad stomachum et
in uentositatem resolutis
maxime si humores fuerint. di
stenditur enim stomachus ex uentositate
te distensus comprimit spiritu
alia. vnde cessat motus cordis et de
stituitur pocionatus motu conse
sum. Contingit maxime hec pas
sio ex elleboro et uomicis medicinis.
ut tapsia. catapucia. catapucia.
nuce uomica. et similibus que naturam
habent resoluendi humores in fumo
sitatem. Quibus hoc modo succur
rimus. Moueatur pocionatus et

excitetur. extremitates ei fricē
tur ut fiat reuocatio spiritum p
labium. per aures. p nares. per ca
pillos trahatur. et nullo modo q
escere pmittatur. dulsam etiā
calidam dent ad bibendum ei
ut medicina moueatur et citius
operetur. Ex humoribus uō ad stom
influentibus et spiritualia comprimē
tibus sincopim si contingat cogno
scitur ex dolore et angustia circa
stomachum. tunc itaque cum medicinis laxati
uis succurrimus. In fine purgati
onis contingit sincopis ex ni
mia inanitione et debilitate stomachi.
Cum ergo corpus erit nimis ina
nitum pauci sunt humores et spi
ritus paucus sanguis transmittitur
in concauitatem cordis ad generati
onem spiritus uitalis. qui cum paucus
sit non sufficit dilatare. unde se
quitur defectus motus cordis.
Colligantia enim oris stomachi ad cor
cum debilitatur fit stomachus et rare
factus id idem facit. Contra hec
ergo sinthomata sic est laborandum.
Cibentur frequenter et modice cum
cibis sorbilibus. detur ergo eis ius
galline ut in eo faciant offas.
In iure autem ponatur puluis cāda
mony et cinamomi ut stomachus
confortetur. comedant panem
de gallina uel de perdice. bibant
etiam uinum temperatum cum aqua
calida. et applicentur naribus o
dorifera ut rosa. mirtus. muscus
lignum aloes. et similia ut potionati
confortentur. [De spasmo supueniente]

Spasmus ex inani
tione supuenit tamen potionato. Est
autem spasmus contractio neruorum uo
luntarium motum impediens.
Cum autem fit spasmus alius fit
ex repletione. alius ex inanitione.
alius ex frigiditate. non supuenit
tamen potionato nisi ex inanitione
qui semper est mortalis. et maxime si
fuerit uniuersalis. unde ypo. Spasmus
ex elleboro mortalis. Fit autem spasmus
ex acumine medicine duobus mo
dis. aut tamen medicina est acuta
uel nimia quantitate sua humo
res educat. aut quia acumine suo
neruorum humiditatem consumit.
unde eorum contractio sequitur. quod spas
mus dicitur. Si ergo spasmus uniuersalis
fuerit parum uel nichil in eius
cura proficimus. [contra] particula
rem uero dum incipit sic operabi
mur. Si uenit dicente secundum predictam
doctrinam constringemus. Si autem
constringere non potuerimus nichil
in edendo proficimus. decoquantur
itaque in aqua. malua. altea. brā
ca ursina. uiole. fenugrecum. et
semen lini. ex quibus decoctio in
aqua decoctionis conficiatur em
plaustrum. addito semine lini. fenu
greco. et psillio. addito quoque butiro
et axungia porcina. ponatur hoc
emplastrum circa ascellam et spinam
dorsi usque ad nucham. scilicet ubi est origo
neruorum. ungantur quoque spine et collum
et maxille. et musculi. et nucha
cum dialtea butiro et oleo uiol.
In aqua predicte decoctionis oleum
et ponatur uel uiolaceum. et spon
gia unde uaporabis infusa ex aqua
illa. etiam uaporentur spina et
ascelle. et partes spasmate. uel de
predicta decoctione et oleo com. fiat quoque
balneum eis. et paruam moram
in eo faciant. ualet etiam ad hoc
sicut medulla ceruina. et axun
gia gallinacea partes predicte in
ungantur. dulcoratur etiam lac

mulieris que feminam peperit
superiorem caput et spinam unde
est neruorum origo et frigentur ut
nerui humescent. De uirtute
medicinarum laxatiuarum compositarum
tractationis med. et simplicium.
series quid faciendum ante pur
gationem. quid in ipsa purgatione.
quid post purgationem: sufficien
ter educit. Restat ergo ut de uirtu
te medicinarum laxatiuarum conse
quenter dicamus tam composita
rum quam simplicium. usum earum
et effectum ostendendo et que sint
multum laxatiue et que parum.
que laxant angustiose. que le
uiter. que quos humores laxant
purgant. et quomodo et quibus ex
pediant egritudinibus. Medici
narum itaque alia simplex: alia com
posita. Simplicibus medicinis
utimur talibus quales natura
produxit. ut sunt herbe. radices. se
mina. et similia. que nullo alteran
tur artificio. Simplices quoque dicimus
quod licet aliquod artificium recepe
rint altius med. non habent amixti
onem. ut est scamonea. opium. ele
terium. tamarindi. et similia que
uariantur aliquo artifitio. nec
tamen amittunt alterius med. commixti
onem. et primo dicendum est de sim
plicibus med. tertium de compositis.
De simplicibus med. purgantibus
Medicinarum ergo sunt comprimendo.
plurium secundum uarios purgandi
modos usus est quadruplex. alie
enim purgant comprimendo. alie leni
ficiendo. alie attrahendo. alie dis
soluendo. uel liquefaciendo. Com
primendo purgant que ponderos
sitate sua humores a stomaco et
epate et uenis capillaribus et me

saraicis et intestinis euacuent per
stipticitatem sua quam habent constrin
gendo et comprimendo humores
educunt. ut sunt tamarindi et mi
robolani omnes. lapis lazuli. ab
sinthium. ferugo et similia. Iro
autem notandum quod omnes medi
cine que comprimendo purgant
que humores et feces remollien
do intestina lubrificando humores
a partibus uicinis euacuant. ut
sunt cassia fistula. manna. uiole.
mercurial. et similia. et hec similiter
parum laxant. attrahendo purgant
quam uirtute attractiua quam habent
attrahunt et educunt humores a
membris adiutorium et ad intestina.
attrahunt autem ex uirtute attracti
ua humores quam habent non ut quidam
nugantur ex caliditate. frigiditate. sic
citate et humiditate. sed quadmo
dum uidemus quod magnetes et
adamans uirtutem habet attrahen
di ferrum non altius metalli c
corporis quadmodum agathes at
trahit paleas et festucas et non
alia corpora licet leuiora sint.
Sic et medicine quedam uirtutem
habent attractiuam humorum una uni
altera altius. ut scamonea uir
tutem habet attractiuam cole principa
liter. elacterium flegmatis. Elleborus
nigrum melie et sic de ceteris. hum
guines quedam sunt laxatiua uehe
menter ut scamonea. eliciorum utrumque
elacterium coccognidii. titimalli.
omnis lactidos. laureola. colloquin
tida et similia. Quedam uero pa
rum ut uiole agaricus. pollipo
dium. senna epithimum et similia.
dissoluendo uero sunt liquefacien
do purgant. que humores quos
attingunt liquefaciendo educunt.

ut sunt calx uiua. tartarum. eu
forbium et silia. Ista etiam habent
aliquid uirtutis attractiue. Illo tamen
non. quoniam istis raro est utendum quoniam
naturam habent excoriandi inte
stina maxime in tenui corpore.
et cito inferunt inde dissinteriam.
Incipiendum est ergo ante de me
dicinis que purgant operando.

De tamarindis.

Tamarindi fruc
tus sunt cuiusdam arboris in
india colore nigri. qui conquas
sata et in quadam confectione
redacta ad nos deferuntur. Sunt
autem frigidi et sicci in secundo gradu.
purgant autem principaliter cole
ram rubeam. Secundo nigram incipi
ente humores aduri. Unde compe
tenter dantur ad euacuandum co
leram adustam in stomaco in
testinis et epate. ut in ictericis contra
opilationem epatis ex calore.
i. ex colera cum suco fumi terre.
Utimur et eis in medicinis confec
tis sic. et in apozimatibus dantur
etiam distemperati cum aqua pru
norum remotis nucleis et grossi
ori substantia.

De mirobolanis.

Mirobolani et purgant et laxant
comprimendo. Sunt autem mirobo
lanorum v. genera. Citrinus. Kebulus.
Belliricus. emblicus. indus. et sunt
fructus diuersarum arborum. eligendi
sunt qui erunt gumosi. quoniam ex
gumositate sua laxant. Sunt autem
omnes frigide et sicce complexionis.
Inter omnes uero magis laxatiui sunt
citrini. purgant autem principaliter
coleram rubeam. Unde competenter dan
tur ictericis et emanatis contra
distemperantiam epatis in calore
et oppilatione. contra defectum
appetitus ex colera ad purgan
dum stomacum et intestina. ad purgan
dum et aquam citrinam ydropicorum
patientium. ascitem. uel timpanitem.
Dantur autem distemperati in aliquo
liquore per noctem. ut sero caprino
uel suco fumi terre. uel aliquo apo
zimate. Notandum uero quod non debent
decoqui. quoniam per calorem gumosi
tas in fumum resoluitur. unde
uis laxandi debilitatur. Ex gu
mositate enim sua laxatiui sunt.
et sunt maiores citrini et oblungi.

De kebulis.

Kebuli similiter
frigidi sunt et sicci complexionaliter.
magis tamen frigidi sunt quam citrini.
et minus participant ad ama
ritudinem. unde minus sunt laxatiui.
et magis stipticitate participant.
purgant principaliter coleram ni
gram. et omnes adustos humores.
secundario coleram rubeam. Unde princi
paliter dantur patientibus febrem quar
tanam nothum. patientibus eti
am cardiacam et sincopim ex cola
nigra. Conferunt et opilationi e
patis et splenis et fluxui emoro
ydarum. quoniam sanguinem mundifi
cant. prosunt etiam caligini ocu
lorum et debilitati uisus ex melico
fumo. et aliis egritudinibus ex co
lera nigra. Usus eorum est ut dentur
temperati in liquore aliquo uel su
co alicuius herbe. In confectis etiam
medicinis fiunt pulueres ex eis ad u
sum clarificandum de v. generibus
mirobolanorum. scilicet ex kebulis quibus cum semi
nibus diureticis fit puluis et datur
cum cibis. plurimum enim ualet
obscuritati oculorum.

De kebulis indis.

Indi kebuli eodem modo
sunt frigidi et sicci. habent autem medi
um effectum inter kebulos et ci
trinos. purgant enim coleram ru.

nō tm̄ quantū citrini. et coleram
nigrā nō tantū q̄ntum kebuli.
Dantur aūt ⁊ conferūt eisdē passionib; quib; kebuli ul' citrini
eodem mō s; nō tantū; quātum
kebuli ul' citrini. De kebulis
Bellirici ⁊ emblici silr' bellericis.
frigidi sūt ⁊ sicci. effectum hn̄t
similem cū kebulis. purgant
etiam principalit' colerā nigrā.
fario coleram rubeam. ūn̄ com
petent' dantur eisdem egritudi
nib; ⁊ eodem mō quib; kebuli.
⁊ eodē mō licet nō tm̄ conferūt.
Notādū tm̄ qđ mirobolani oēs
stōm. ⁊ intestina. uenas mesara
ycas ⁊ epar maxime purgant
parum uō remotas partes.
Absinthium De absinthio.
herba una ē que purgat comp
mendo. calā in p̊ gradu. sicca ī
s̊o. purgat p̄ncipalit' coleram
rubeam. fario f'la de ore stōaci.
et epatē. Duplicem aūt ut legi
mus in libro graduū habz uir
tutem laxatiuam. s. et stipticā.
Si enī humores digestos inue
nerit eos comprimendo ⁊ ama
ritudine sua mouendo educit.
Si uō indigestos inuenit stiptici
tate sua eos constringendo red
dit compactiores ⁊ magis indi
gestos. datur aūt ad purgādū
coleram ex ore stōi ⁊ epi ⁊ uenis
mesaraycis. Contra defectum ap
petitus ex colā. Subtilī quoq; sto
machi ⁊ epis constringendo cō
fortat. Epatis ⁊ et splenis opi
lationem soluit. datur etiā in
apozimate calō aliquo. ul' q'
magis ualet detur eis sucus cū
zucaro. De lapide lazuli.
Lapis lazuli similit' purgat cō
primendo. est aūt lapis coloris
ex quo lazulinū fit. ⁊ est frigid'
⁊ siccus cōplonalit'. purgat prin
cipalit' melācoliam naturalem
ponderositate sue subē. ⁊ uirtus
atractiua quā hēt ualet sincopi
ex humore melico. quartane uō
cardiace ⁊ spleneti et cetis etiam
passionib; ex eodem humore uita
lit' medet' non p se s; alicui me
dicine admixtus. ut ex theodoro.
anacard'. fiant pille addito lapi
de lazuli in duplo ad pond' ana
cardor. prius tm̄ pparetur hoc mō.
p̊mo teratur subtilissime ⁊ uo
letur in modū color. deīn lauet'
in aqua purissima. ⁊ cū aqua fu
erit turbulenta eiciatur ⁊ p̊tea
reponatur: et sic tam diu lauet'
quousq; lazulinum purum in
fundo remaneat. ⁊ aqua rema
neat purissima. ⁊ sic ppatum
addatur mē. De ferugine.
Ferugo comprimendo purgat. ē
aūt ferugo caca ul' spuma f'
ri. purgat aūt ponderositate su
a humores quos inuēit in stō.
et in intestinis. p̊ncipalit' aūtē
meliam uī hēt constringendi.
unde podest pacientib; emoroy
dais. ⁊ ōtra nimium fluxum mē
struor. utimur ea in medicinis
confectis ut mē ferasar. ferru
ginea datur in puluere etiam.
S; qm̄ hēt naturā ulcerandi ite
stina debent addi stiptica ut ro
se. balaustie. psidia. ⁊ similia. p
se uō nō detur qm̄ induciat diffi
teriam debet eligi lucida ⁊ bene
trita. prius debet ablui ter ul' q'
ter donec tota fex recessit. et ita
lauata erit efficatior.
Expleto tractatu medicinarum q̄

purgant comp̃ medo. ad ea que purgant lenificando tractemus. Lenificando aũt purgant que humores et feces eos lenificando et intestina lubricando eos inducunt. ut cassiaf. mã cuna. al. malua. manna et consimilia.

De cassiafistula.

Cassiafistula inter caliditatem et frigiditatem ẽ temperata. aliquantulum uõ humida. unde intestina lubricando et humores leniendo laxat. est aũt cassiaf. fructus cuiusdam arboris. et ex ea medulla est medicinalis. purgat principaliter coleram rubeam de stomaco et intestinis. unde conuenienter medetur colicis egritudinibus. ut tertiane febri. et distemperantie epatis in calore. et contra habundantiam colere in stõ. eis etiam qui constrictionem uentris ex stercorum desiccatione patiuntur ut in malã lentis contingit. pacientibus acutis plurimum confert. feces enim molliendo soluit. usus enim eius est cum medicinis confectis et apozimatibus. et per se datur etiam lotura eius cum aqua calida ul' frigida.

De mercuriali.

Mercurialis est herba quidem frigida et humida uiscositatem habens subtilem. unde et lenificando purgat principaliter educit coleram a stõ et intestinis et ab epate. datur et sucus eius non coctus cum zuccaro ad purgandum coleram. ex decoctione enim uim laxandi in parte amittit. decoctio aũt eius cum oleo amigdalino sicce tussi prodest et thoracis constrictioni. Iuscellata aũt cum carne pingui ualet his q mẽ laxatiuam sẽ acceptum uẽtri. enim mollit. mulieribus quoque clisteribus admiscetur ut eius elixatura cum decoctione furfuris addito sale oleo ul' melle et axungia iniciatur.

De malua.

Malua herba est temperate calida et parum humida que uentrem leniendo et mollificando educit. principaliter coleram a stõ quemadmodum omnes medicine lenificantes. parum est laxatiua. ualet constrictioni uentris ex desiccatione stercorum cum oleo amigdalino. sicce tussi medetur. decocta cum carne pingui uentrem mollit et intestina lenificat. unde potionem accepturis prodest. clisteribus quoque adhibetur cum oleo et sale. ul' si fortius facere in decoctione distemperetur benedicta ul' aliqua alia me.

De manna.

Manna est gummi cuiusdam arboris frigide et sicce complexionis. purgat lenificando coleram rubeam. raro uõ coleram nigram. unde competenter datur tercianariis yctericis contra defectum appetitus ex colera. habentibus epar distemperatum in calore. et contra ceteras colericas egritudines. Usus eius in confectionibus est ut in trifera sar. et in apozimatibus. datur et per se ad purgandum coleram cum aqua calida ul' frigida.

Post medicinas lenificantes sequitur ut de attractiuis dicamus. harum aũt quedam sunt laxatiue multum. quedam parum. Multum laxatiue sunt ut scamonea. ebulus. electuarium. titimalli omnes. Colloquintida. aloes. agaricum. Coccognidium. lactitides et similia. Cum aũt frequentius scamonea utamur de ea prius nunc expediamus.

De scamonea.

Scamonea ē medicina calida ⁊ sic
ca in tertio gradu. ut aūt asserit
diascorides scamonea ē fructex
longitudinis duorum cubitorum
folia hn̄s expansa. ⁊ inde lacteus
humor distillat. qui coagulatur
in testeos formatur et ad nos
transfertur. diocrisi aūt illi scamo
nea siue dyagridium appellatur.
purgat principaliter coleram se
cundario fl'a. tertio meliam. dari da
tur utiliter tertianariis nisi nimia
sit caloris intensio. yctericis u.alii
et contra distemperantia epatis i
calore. ⁊ contra defectum appetitus ex
colera. sed accipientibus ī gutta ex
colera in aliqua parte corporis utili
ter medetur. laxat enim uehementer
⁊ remotas partes purgat. usus
eius administratur in confectionibus.
per se enim nunquam debet dari. Dosis
enim minor est. ʒ.i. media. ʒ.ii. ⁊
maior. ʒ.iij. minima ob.i. Qua
liter debeat eligi quomodo preparari
superius sufficienter edocuimus.

De eleboro albo. R.

Eleborus albus una ē de medicinis que
multum sunt laxatiue. Est eleborum
herba crescens in montuosis lo
cis. ⁊ folia hn̄s similia plantagi
ni. sed oblungiora ⁊ acutiora sti
pitem hēt altitudinis unius bra
chii cubiti ⁊ eo amplius radicem
albam ⁊ que multas producat ra
diculas. eius tm̄ radix medici
nalis est. Elleborus igitur albus calē
⁊ siccē uirtutis est. purgat su
perius ⁊ inferius ⁊ multum est
laxatiua ⁊ laboriose ducit nisi
materia sit digesta. hēt enim proprie
tatem resoluendi humores in uen
tositatem quos usus ei' est in me
confectis ⁊ in apozimatibus. datur
etiam cum uino tritici uel tipsana
ut paruam in stomaco faciat moram
⁊ ut humores ita remolliantur
et facilius preparentur ad exitum.
Omnibus aūt nocet decoctio ell'i.
quam ipsa substantia. minus ⁊ si diu mix
tus fuerit in medicina quam recentium.
nunquam uero detur nisi materia fuerit prius
digesta quoniam inducit periculum. Sit
aūt generale preceptum ut quicumque
receperit ellm̄ nullo modo quiescat
quia sincopim solet inducere. Set
cum uolueris ellm̄ ducere. mo
ue corpus neque supdormiat quia ex
resolutione humorum in uentosita
tem sequitur suffocatio spiritu
alium ⁊ mors. purgat itaque fl'a
⁊ uiscosos humores principaliter. se
cundario coleram. ut sunt apoplectice e
pilentice. Syatice. podagrice et ar
tetice. colicis etiam ⁊ yliacis mede
tur ⁊ similibus.

De eleboro nigro.

Elleborus niger calidus ē ⁊ siccus
in tertio gradu similē hēt uirtu
tem cum albo excepto quod nō ē adeo
laxatiuus. et tantum laxat inferius
nascitur in locis montuosis. radi
ces hēt nigras interius albas fo
lia similia sunt falce lupine que
marsiluum dicitur. Radix ei' tm̄ est
medicinalis. utimur eo in medi
cinis confectis ⁊ apozimatibus uel
in uino aliquo decoctum damus
remota substantia. purgat specialiter
meliam naturalem ⁊ innaturalem
unde prodest quartanariis maniacis
melicis. tremulosis. uertigino
sis. splenetticis ⁊ similibus. damus
de eo in medicinis ʒ.i. in decoctione uero
ut remoueatur substantia ʒ.ii. uel .iij.

De elacterio.

Elacterium est succus cucumeris agrestis qui
cucumeris amarus dicitur. sumitur

folia laxatiua sunt radices ⁊ fruc
tus. cucumeris agrestis circa sui
maturitatem colligitur. s. in di
ebus canicularibus ⁊ succus eius exp
mitur ⁊ ad solem desiccatur quo
usque in magdaleones possit for
mari. ⁊ sic confectum dicitur elacte
rium. est autem calidum ⁊ siccum uirtuti
et plurimum laxatiuum. purgat p
os ⁊ uentrem. Vsus eius est in confec
tionibus apponi et ut admisceatur
non exacuitur ex eo medicina
nisi cum pondere dimidii. ʒ. Qui
autem recepit elacterium ut supdor
miat si moueatur quemadmodum
qui susceperit elacterium quoniam
suffocationem inducere solet.
purgat principaliter flegma et
uiscosos humores. secundo coleram.
unde ualet contra paralisim. ⁊ apople
xiam. epilensiam. colicam. ⁊ yli
acam. febri cotidiane ex uitreo
uel naturali flegmate. sciatice. artetice
⁊ podagris subuenit. attrahit enim
maxime a remotis partibus et
purgat. Cecis etiam passionibus
ex flegmate medetur utiliter
non detur per se. De colloquintida.

Colloquintida de medicinis est
que purgat attrahendo et est la
xatiua multum. Est autem colloqu
tida fructus quidam in modum
pomi qui ⁊ cucurbita alexan
drina dicitur. exterius corticem habens
durum. interius uero pulpam ⁊
grana continens. de ea multum est
pulpi. Eligenda est illa que col
lecta fuit in augusto circa sui na
turitatem. Quedam enim colligun
tur in uere ⁊ nimiam habent ama
ritudinem. ex sua amaritudine
⁊ immaturitate preter modum sunt
laxatiue. Eligenda est etiam que
colorem habeat album uel uer
gentem in citrinum. Cauendum
est quoque ne illa recipiatur que
sola in arbore sua nascitur quoniam
totam uim arboris in se retinet.
unde in nimia quantitate laxat ⁊
laboriose et cum angustia. In
colloquintida etiam extra pulpam
iuxta alexandrum cauatur unum
et eo diminuto refunditur aliud.
⁊ ita ter uel quater ⁊ bene hoc modo le
uiter cocta detur subito quod plurimum
confert epilenticis. purgat autem prin
cipaliter flegma ⁊ uiscosos humores.
unde medetur epilenticis ⁊ apople
ticis. stomaticis. sciaticis. poda
gricis. yliacis. colicis. arteticis.
flegmaticis. egritudinibus in decocti
onibus et in confectis medicinis.

De titimallis.

Titimallus una est de attractiuis medicinis.
Sunt autem ut asserit diascorides. vij.
genera titimalli. tribus autem generibus
utimur. s. catapucia. anabul
la. esula. Sunt autem titimalli omnes
calide ⁊ sicce complexionis.

De catapucia.

Catapucia est nomen herbe ⁊ fructus eius. fruc
tus autem eius est ad quantitatem
piperis corticem habens subnigrum
interius medullam albam ⁊ uen
tosam in modum nucis uel amig
dalarum. unde fit oleum catapuciatum
quod est multum laxatiuum. Catapu
cia autem calida est ⁊ sicca in tertio gra
du. multum est laxatiua. purgat
superius ⁊ inferius laboriose ⁊ cum
angustia. Cauendum autem est ne
alicui dentur catapucie nisi fa
cile uomentibus ⁊ nisi materia sit di
gesta quoniam laboriose soluunt. nec
sunt dande debilem habentibus
stomachum. quoniam subuertunt ipsum stomachum

euitent nisi distemperate nemo
ram in stomaco faciant. nec cum
eis supdormiendum nec supquie
scendum est nec in ceteris uomicis
medicinis. Usus eaz est ut cum eis
acuuntur medicine cum .x. l. vel .xij.
enucleatis et pistatis. et sic admi
scentur medicine. ponuntur etiam
in medicinis uomicis. preterea quo
que possunt dari trite et distempe
rate cum calida aqua vel cum ui
no. purgant principaliter fleuma. et
uiscosos humores maxime a stomaco
et intestinis. febri cotidiane et
ex uitreo vel naturali flegmate.

De anabulla.

Anabulla est species
titimalli. stipitem habens grossum
et lungum in summitate. folia i
simul mixta congregata. cuius lac
te solum utimur. In diebus autem
canicularibus excipiunt folia et
lac quod distillat colligitur et cum
melle decoquitur ad spissitudi
nem. et cum melle illo conficiun
tur medicine vel pille et multum
laxatiue. Lac et coquitur absque
melle et additur medicinis et mul
tum laxat. Ex lacte etiam crudo
pille conficiuntur et preter multum
sunt laxatiue. non sunt dande ni
si habentibus carnosa intestina
quoniam intestina ulcerant et dissin
teriam inducunt. magis tamen
si fuerit lac crudum quam coctum.
quoniam ex decoctione maliciam depo
nit. Quoniam autem naturam habet ul
cerandi stomachum. admiscetur mastic
tinta et gummi arabici. Solet etiam
inducere mortificationem et do
lorem circa anum. et idcirco non detur
nisi pinguibus et carnosis. pur
gat principaliter fleuma. et uiscosos
humores a stomacho et intestinis. et a re
motis partibus. Valet arteticis. scia
ticis. podagricis. colicis. yliacis
et similibus egritudinibus flaticis.

De esula.

Esula eodem modo
est species titimalli cuius radix medici
nalis est. Est autem herba similis li
narie stipitem habens rubeum.
eius sunt due species. maior scilicet et minor.
et utraque est laxatiua. Colligitur
itaque esula et rasa superficie medi
anus cortex usui reseruatur. Usus
eius est in confectionibus vel ut inde
acuantur medicine. Redigitur et
in puluerem. et additur electuarius
laxatiuis vel eiusdem pulueris .3. i.
acuimus medicinam. Soluit leui
ter et fere quantum scamonea. vel cum ra
dice decoctione medicinam distem
peramus. purgat autem fleuma et ui
scosos humores a stomaco et intesti
nis principaliter. Sedamus colicam et
melancoliam. Valet arteticis. podagri
cis. colicis. yliacis. et febri cotidi
ane. et similibus egritudinibus.

De turbit.

Turbit radix est cuius
usdam herbe. et est calida et sicca com
plexionis. Colligitur radix et ad
longitudinem digiti finditur.
Eligendum est autem quod fuerit al
bum et leue et in capitibus gummo
sum. et inferius concauum. Usus eius
est et in confectionibus et apozima
tibus et pinguioribus et non preterea. et pul
ueris eius .3. i. vel amplius acu
untur medicine. purgat princi
paliter fleuma. maxime a remotis parti
bus et a iuncturis. unde confert
flaticis egritudinibus aut febri
cotidiane ex uitreo vel naturali
flegmate. confert et colicis. yliacis.
sciaticis. podagricis. et arteticis.

De laureola.

Laureola media
est uehementer laxatiua. calida

et sicca in quarto gradu. est fructex habens rotundum ad quantitatem piperis quod dicitur coccognidium. De ea autem medicinalia sunt frondes et folia et semen. Laureola itaque ut ex foliis et frondibus intelligas multum est laxativa. purgat autem flegma et viscosos humores principaliter a remotis partibus et iuncturis membrorum. Secundum Mesuam. unde valet sciatice. artheticis. podagricis egritudinibus contra apopleciam quoque et paralisim. Usus eius est cum aliis medicinis. ut cum oximelle ulliam et similibus. datur etiam in apozimatibus. per se non detur quoniam naturam habet ulcerandi intestina ex nimio sui acumine. Si tamen ea per se uti voluerimus decoctionem eius damus addito gummi arabico vel mastice ut eius malicia reprimatur. Non est autem danda nisi eis qui difficiles sunt ad solvendum et carnosum ventrem et intestina habentibus.

De coccognidio.

Coccognidium semen est laureole eiusdem nature et virtutis cuius est laureola. est autem calide et sicce complexionis et magis est laxativum quam laureola. purgat principaliter flegmaticos et viscosos humores. secundum Mesuam. unde competenter miscetur medicinis purgantibus viscosos humores a remotis partibus et extremitatibus medicine. confert etiam sciaticis. podagricis. arteticis et ceteris passionibus que ex viscosis fiunt humoribus. Usus autem eius est non per se dari. sed cum aliis medicinis debet dari.

De aloe.

Aloes sucus est cuiusdam herbe eodem nomine appellate. est autem calide et sicce complexionis. nec est multum laxativa. Eius vero tres sunt species. est enim empyteus quod vulgo dicitur citrinum quia assimilatur epati in colore. est autem aliud citrinum quod a vulgo dicitur epaticum. et ista usibus competunt medicine. est et tertium quod caballinum dicitur quod a medicinis usibus est alienum quia interius si est receptum potius ledit quam iuvet. Eligendum est autem aloe quod in colore assimilatur epati. id est quod subnigrum habeat colorem et quod sit frangibile et non habeat orribilem odorem. purgat principaliter flegma et grossos humores a stomaco et intestinis. habet etiam naturam purgandi cerebrum a superfluo et viscoso flegmate. nervos etiam sensibiles facit. purgat quoque grossos humores in nervis insensibilibus existentes. unde competenter miscetur in medicinis caput purgantibus ut pillulis et medicinis ad visum clarificandum. fumositatem etiam grossam a stomaco ad caput ascendentem detergit. Cavendum est autem ne detur in nimis calido tempore. maxime his qui consueverunt pati fluxum sanguinis per emoroydas. quoniam aloes emoroydas movet ad fluxum. Si tamen detur addatur gummi arabicum mastix vel amicum ad eius maliciam temperandam. Tertius autem virtutem habet constringendi et consolidandi. unde valet collirus ad lacrimas oculorum constringendas et ad carnem generandam in vulneribus et cicatricem inducendam.

De pollipodio.

Pollipodium herba est que vulgo dicitur filix quercina. est calide et sicce complexionis. eius autem species duo

pane gña. vnum qđ crescit in mu
ris ueteribus et rupibus. aliud q̄ cre
scit in quercubus et illud usibus me.
est utilius. de eo tn̄ medicinal'
est radix. Eligendum est autē
quod exterius habeat colorem ru
beum. interius aūt uero uiride.
principalit' purgat fl'a. sc̄o co
leram rubeam maxime a stō. et
intestinis. et ē parum laxatiuū.
valet febri cotidiane. terciane
etiam ex colera uitellina uel ci
trina. Soluit etiam opilationē
epatis ex uiscosis et grossis hu
moribus. febri ꝗ quartane. confert
colicis et yliacis. habentibus fl'a
inuallagiriosum. et intestinis
utiliter medetur. vtimur eo in
apozimatibus et confectionibus et iu
re galline uel carnis. damus ꝗ
puluerem ipsius uel sucum alc
xandrinū. Quidā aūt ex dissolu
tione uiscosoꝝ humoꝝ in nata uē
tositate solet torciones inducē.
addentur mastix. semē feniculi.
anisi et similia. De agarico.

Agaricus fungus ē abietis. et est
calide et sicce nature et parū laxa
tiuus. eligendus ē albus leuis
tenerbilis. i. qui facile teri possit.
purgat principalit' fl'a. sc̄o cole
ram nigrā. ualet cō terciana ex colera uitellina uel citrina. ua
let cō cotidianam q̄rtanaꝫ. et co
lera adusta. colicisq; et yliaci me
detur. vsus ei' ē in confectionibus et
in apozimatibus. aliqn̄ in eiu' de
coctione medicinam aliq' dissē
perant. et damus ex puluē etiā
ei' ʒ. i. ē medicinā acuuī. Qui
dam ē hoc experimentū faciūt
ad cotidianam. ex agarico. mir
ra. saluia decoctionem faciunt.
et dantur cotidianaris an horam
accessionis. digesta materia p̄terias
etiā preter et epatis opilationem
soluit. De viola.

Viola flos ē cuiusdā herbe eodem
nomine appellate. utimur aūt
flore ipsius. Est aūt frigide et hu
mide complexionis. plus tn̄ frē q̄
humide. purgat attrahendo h
eet quidam ex humiditate sua
eam leuificando purgare men
tiunt'. est aūt parum laxatiua.
purgat p'ncipalit' colam rubea
vn̄ ualet febricitantibus. et contra
distemperātiam epis in calore
et opilone ipius. et conf' vctericiam
et conf' defectum ipius ex colera ru.
vsus eius ē in confectis medicina'
purgantibus coleram. et in apoci
matibus frequent' et in sirupis. p
se quoq; datur ʒ. i. l' exagui cum
zuccaro. De epithimo.

Epithimum ē calide et sicce uir
tutis. Est aūt quidam q nascit'
sup thimū de rore celi in modū
folioꝝ q̄admodū nascitur super
serpillum. vtilius tn̄ est q' na
scitur sup thimū. nec ē multū
laxatiuum. purgat principaliter
humorē melancolicum naturalem. sc̄o
colam et fl'a. vn̄ prodest maniacis
et melicis. febri quartane et sple
ni. et similibus melicis egritudinibus.
vtimur eo in medicinis confectis.
et in apozimatibus ad purgandā
melancoliam. ex eo ꝗ medicina' acu
imus. p se uō nō utimur eo qm̄
naturam h't inducendi sincopin
et coangustationem p'cordiorum.
Sene folium ē cui' De sene.
dam arboris uaginas quasdā
continens que est citra damasc
et est calide et sicce complexionis

non ē multum laxatiuum. pur
gat principalit' melancoliam 7 colā:
nigram. s᷒o reliquos humores.
purgat ptes vicinas 7 remotā.
medetur maniacis. melicis. q̄r
tanariis. 7 spleneticis. sincopi:
7 cardiacā. neruoꝝ dolori 7 arte
tici. ex colā nigra. vtimur ea in
medicinis cōfectis 7 ad predcī'
egritudines. In apozimatibꝫ cō
uenient' miscetur. accitur qn̄:
ex ei' ʒ. i. ul' ex agrio uno mē.

R Eubarbarum. De reubarbaro.
radix ē que affertur de extrema
Indis partibꝫ. est aūt calide et
sicce complōnis. Eligendum
est aūt illud qui nō ex toto sicco
sitatem suam amisit pondero
sum 7 ruffum. ul' citrinum. et
gumosum inferius 7 interius
sit distinctū albis maculis 7 ru
beis qd̄ masticatum citrinā fa
ciat saliuam. purgat. aūt attra
hendo coleram rubeam principa
lit'. s᷒o coleram nigrā. parum ē
laxatiuū. vn̄ valet cōe tertianā
et cotidianā ex salso flāte. 7 cōe
quartanā notham. 7 ꝯt' distem
perantiam epatis ex calore 7 opi
latione eius. 7 ictericiam soluit. de
fectio appetitus ex colā 7 cardia
cis subuenit. confortat enī prin
cipaliter cor 7 cerebrum. Valet
debilitati visus. lumbricos pu
eroꝝ interficit. Vtimur eo in con
fectionibꝫ 7 sirupis. 7 in apozi
matibꝫ 7 in medicinis. p̄se quā
doq; passioni cordis principalit'
datur ut puluis ei'. ʒ. i. ul' ex agri
um vini tempetur i estate per
noctem in aqua fontana frigi.
hyeme calida. ul' succo granato
rum acetosoꝝ sub diuo et i ma

ne ꝓprimetur. hoc modo datum ua
let tertianariis. opilationi epis.
et yctericis. 7 lumbricos similit' dat'.

C Entaurea est. De centaurea.
quedam herba calide 7 sicce cō
plexionis que purgat attrahendo.
Sūt aūt eius gnā duo. s. maior et
minor. Sz minor aūt medicinis ē
utilior. In frondibꝫ eius 7 flore
utimur: et ē parum laxatiua. pur
gat aūt principalit' colam ru. cio
sam maxime a stomaco et ab inte
stinis. opilationē epatis soluit
7 ytericiam. febri tertiane ex co
lera citrina solu: 7 colicis 7 yliac'
subuenit. Vsus eius ē in medici
nis 7 in apozimatibꝫ cū aliis mē.
In oleibꝫ colericoꝝ 7 yliacorū ad
grossos humores educēdos ab i
testinis ea utimur. p̄se etiam de
cocta cum uino ualet predictis
passionibus. De sambuco.

S Ambucus ē arbor utilis ad pur
gationem superfluoꝝ humorū
ab humano corpe. ē aūt calide
et sicce complōnis in s᷒o gradu.
de ea medicinalia sūt radix flore
folia 7 fructus. 7 ex ei' medulla fit
oleum. s. sambucileon. attrahē
do purgat flā 7 uiscosos humo
res. nec tn̄ multum ē laxatiuus.
epatis soluit opilationem 7 yctē
riciam ex grossis humoribus a
stomaco 7 intestinis grossos huō
res educit. vn̄ colicis medetur 7
yliacis. febri cotidiane 7 tertiane
ex colā rubā citrina. ul' ex colera
uitellina. aquā ydropicoꝝ qui
ex fris patiunt' humoribꝫ speci
alit' purgat. unde valet leucofla
ticis. Usus radicis ei' talis est. ex
diane radicis eius corticem teri
mus 7 succū exprimim' 7 quātum

decocti oui capere potest cum uino damus. Item radicis corticem decoquimus et in decoctione medicinam aliquam distemperatam damus. Syrupis etiam laxatiuis et oximel additur uel succum eius cum melle coquimus et mel inde satis est laxatiuum. Foliis utimur contra dolorem et tumorem ex frigidis humoribus. Hec modo calefacimus folia et dolori et tumori supponimus. Dolorem mitigat et tumorem tollit. Ex foliis quoque stupham ydropicorum facimus in area calefacta iniciendo folia uel in furno uel in tina. Deinde egrum inuoluendo et cooperiendo ut sudet. Ibi flore utimur et in uascellis laxatiuis et in cibis. Vinum quod floratum ex eo conficiamus et est similiter laxatiuum. Fructu autem utimur: ex eo succus exprimatur et cum uino detur et est similiter laxatiuus.

De cuscute.

Cuscute est herba fui rascellum dicitur. Semen habet subtilius filio calidum et siccum uirtutis est circa secundum gradum parum laxatiuum. Purgat principaliter flegma et uiscosos humores ab intestinis. Valet cotidiane febri quartane et tertiane ex colera citrina uel uitellina. Aquam ydropicorum optime purgat ex amaritudine quam habet. Epatis opilationem soluit et yctericiam. Usus eius in confectionibus et apozimatibus. De puluere etiam eius licet accipere medicinam.

De ebulo.

Ebulus herba est complexionaliter calida et sicca. Eiusdem uirtutis est cuius uirtutis est sambucus. Magis est laxatiuus quam sambucus. Radix est medicinalis ut succus eius detur: purgat attrahendo flegma et uiscosos humores. Soluit autem superius et inferius. Purgat angustiose. Unde non debet dari nisi materia bene digesta et corpore fluxui preparato. Sicut et in omnibus uomicis medicinis. Valet febri cotidiane diuturne ex colera rubea citrina uitellina. Epatis opilationem, yctericie, colice et yliacis medetur. Aquam leucoflegmaticorum educit. Usus eius est qui et de sambuco, scilicet ut detur succus per se uel in eius decoctione distemperetur aliqua medicina. Uel addatur syrupus et oximel laxatiuus. Uel coquatur cum melle ad consumptionem succi. Stupha de eius foliis facta ydropicis ex frigidis humoribus factis subuenit in area prius calefacta uel in furno uel in tina, ut sedeat eger in tina et super folia ebuli ponantur lateres calefacti prius uino aspersi ut fumum recipiat et sudet. Et hec de medicinis purgantibus attrahendo sufficiant. Restat de purgantibus tractare dissoluendo siue liquefaciendo. Sunt autem huiusmodi euforbium, tartarum, calx uiua, nitrum. Omnia hec flegma purgant.

De euforbio.

Euforbium itaque gummi est cuiusdam arboris que ut dicit diascorides similis est ferule. Est autem calidum et siccum in quarto gradu et est multum laxatiuum. Eligendum est euforbium citrini coloris et recens. Principaliter purgat flegma et uiscosos humores a stomacho et ab intestinis, secundo dissoluendo et de iuncturis membrorum attrahendo. Unde ualet febri cotidiane et ydropicis ex frigidis humoribus, patientibus artetica et sciaticis et paraliticis, quoniam sua caliditate in uo

rum humiditatem superfluam consumit et nervos confortat. habet autem naturam ulcerandi stomachum et purgandi et mordicationem inferendi in loco quem attingit. et sua copia inferendi et intestinorum excoriationem solet inferre. unde non est dandus colicis neque habentibus tenuia intestina. et si eis datur non datur per se. sed ad temperandum eius acumen adduntur bdellium et mastix et gummi arabicum. Usus eius est in medicinis confectis ex eo a ʒ. i. et semis vel minus accipienda est medicina. Noceret vero si in maiori quantitate poneretur.

De tartaro.

Tartarum est quoddam quod dolio adheret remoto vino. quod vulgo vinipetra vocatur. eligendum est quod de vino albo nascitur. est autem calidum et sicce virtutis. inferius receptum flegma purgat et viscosos humores. Quia vero habet naturam ulcerandi et corrosivam raro eo utimur ut inferius recipiatur. habemus autem multas medicinas que competentius flegma et viscosos humores purgant. Exterius autem eo utimur quia habet virtutem et naturam corrodendi carnem mortuam et superfluam in vulneribus. valet etiam ad corrodendas et corrumpendas pustulas in facie leprosorum. unde unguentum de tartaro fit ad idem.

De calce viva.

Calx viva grece abeston dicitur id est extinctum. est autem calx viva antequam liquor aliquis post combustionem ipsam attigerit. Calx viva dicitur quia postquam decocta est nulla humiditate attigitur. est autem calida et sicca in iiii. gradu. purgat autem flegma et humores aquosos. multum est laxativa. valet ad purgandum aquam ydropici. unde quidam ydropicus cum intraret domum cuiusdam medici invenit calcem vivam distemperatam ad liniendos lectos propter cimices. et credens quod esset medicina totam hausit. et preter modum laxatus exstitit ab ydropisi solutus. Quoniam autem naturam habet ulcerandi et corrodendi intestina non debet dari sicut et alie medicine solent dari. nisi carnosis et habentibus pinguia intestina. Exterius vero ad corrodendum et rumpendum preponitur. fit etiam inde psilotrum id est depillatorium quod depilat ad depilationem.

De nitro.

Nitrum genus est salis. Est autem calide et sicce complexionis in quarto gradu. purgat flegma et viscosos humores dissolvendo et attrahendo. unde valet ydropicis patientibus ex frigiditate. paraliticis et sciaticis. et arteticis. quia de iuncturis attrahit humores et debilitatem nervis existentem consumit. Usus eius est in confectionibus velut de eius sub. a. ʒ. i. accipiatur medicina. Eligendum est autem nitrum album luminosum et clarum. De medicinis laxativis simplicibus que dicta sunt sufficiant. Deinceps tractandum est de compositis maxime de usualibus quarum etiam usum et effectum frequentius probamus.

De ratione inventionis compositarum medicinarum.

In primis igitur ratio compositarum medicinarum assignanda est. prima quidem causa est quia necesse erat conficere unam medicinam que plures humores simul educeret. et esset plures morbos oppositam. alia causa ut una et eadem medicina

sicut plures humores habun-
dant in corpore ita diuersos pos-
sit simul expellere. Inde est quod
in una eademque medicina po-
nitur scamonea que purgat co-
leram. eadem etiam recipit elebo-
rum nigrum, quod purgat melancoliam.
In eadem etiam ponitur agari-
cus vel colloquintida que purgat flegma.
Tertia vero fuit compositionis ut
uirtus stiptica. s. mastici. farma-
cie cum non possit peruenire ad pro-
fundum deducatur per uirtutem
alicuius aromatici. i. calide medicine.
Unde in eadem medicina ponitur stipti-
ca quoniam est calida. ut dicit Gal. que
uirtute stiptici farmacie dedu-
cunt ad profundum et membra
confortent. Item ut membra per
medicinam debilitata et rarefacta
ex quibusdam in eadem positis con-
fortarentur. et malicia medicine
reprimeretur. Unde in medicinis que recipi-
unt scamoneam quoniam naturam habet
dissoluendi epar apponimus gum-
mi arabicum. masticem. aut bdellium que
membra confortent. et medicine
acumen temperent. ne nocumen-
tum membris inferre possit. Com-
positarum itaque medicinarum alie
purgant coleram. alie flegma. alie et
melancoliam. Sanguis itaque respira-
culum habet per flobotomiam tantum. non
purgatur enim per medicinam nisi
acumine medicine postremo cor-
catur. ut medicina faciat dissolutio-
nem. purgatur enim per flobotomiam san-
guis principaliter. Raro reliqui tres
humores per flobotomiam educentur.
Notandum quoque quod illi tres hu-
mores non solum extra uasa sunt
sed etiam intra uasa contenti pos-
sunt purgari per medicinam laxatiuam. unde

Gal. Quandoque sunt in epate. aut uenas
aut arterias per urinas purgatio
est aut per uentrem. Unde habemus quod
humores in capillaribus uenis ha-
bundantes purgantur per urinam.
Que vero in meseraicis per uentrem.
De medicinis uero compositis tra-
ctabimus ostendendo que medi-
cine quos humores purgant prin-
cipaliter. que ex receptione sua la-
xatiue multum sunt. que parum. que
purgant calefaciendo. que infri-
gidando. et contra quas plures sunt
egritudines. modum confecti-
onis non obmittentes. Que medi-
cine quos humores purgant ne me-
dicus cum debeat purgare flegma
det medicinam que purget coleram
uel econtra. uel pro colera purget melan-
coliam et econtra. et ita eger in deteriorem du-
catur consistentiam. Que medi-
cina sit multum laxatiua que pa-
rum. ne multum acutis nimis
acuet et ita potionatum ad ultimam
inanitionem deducat. uel parum
laxatiuas modice acuat. et inde
in infamiam et uituperium incur-
rat. Que purgant calefaciendo.
que infrigidando. ne quos debemus
calefacere infrigidemus. et quos
infrigidare calefaciamus. ut scia-
mus quas medicinas quibus de-
beamus apponere egritudinibus.
Incipiendum est a medicinis coleram
purgantibus. et deinde dicendum est
de purgantibus flegma et melancoliam.

De medicinis purgantibus coleram.

Medicinarum itaque et primo de trifera.
compositarum purgantium coleram.
alie purgant calefaciendo. alie
infrigidando. Infrigidando pur-
gat trifera sarracenica. diaprunis.
psilliticum. diacerasos. et similia.

dinfera sar. i. delicata mediana. uel delicatiuum interpretatur nigrum. purgat infrigidando principaliter coleram rubeam. secundo nigram. ⁊ ex receptione sua parum est laxatiua. datur contra tercianam et quartanam notham. ⁊ habentibus urinam intensam eis qui circa caput ex fumo nigro patiuntur subuenit. visum ex colera rubea turbatum clarificat. maniacis. melancolicis. uertiginosis. ⁊ cardiacis ex colera nigra medetur. calorem epatis ⁊ opilationem eius soluit. ycteriam ex utraque colera purgat extremitatum calefactionem pacientibus ut circa uolas manuum ⁊ pedum nisi stomachi superfluitas impediat. Conficitur sic. Cassiafistula ⁊ tamarindi dissoluuntur in aqua tepida. deinde colentur per setaceum ut remoueantur nuclei. deinde colatura tota ponatur in panno lineo ⁊ tunc exprimatur et reseruata substantia cassiafistule. pars liquidior que distillauerit in uase recipiatur ex aqua illa ⁊ aqua decoctionis uiolarum addito zuccaro fiat syrupus. Circa finem decoctionis addatur substantia cassiefistule ⁊ tamarindorum. ultimo uero cum consumpta fuerit aquositas manna addatur. deinde ab igne deponatur semper agitando cum spatula quousque tepidus fiat. tunc autem pulueres admisceantur.

De oxi.

Oxi. principaliter purgat coleram rubeam. secundo nigram. ⁊ adustos humores. ⁊ ex receptione sua satis est laxatiuum. purgat autem infrigidando. Valet etiam ad tercianam ⁊ cotidianam et flegma salsum. distemperantiam epatis. ⁊ oppilationem ⁊ ycteriam curat. defectus appetitus ex colera ⁊ caliditate stomachi ⁊ omnibus colericis egritudinibus que purgationem indigent subuenit. Conficitur sic. Tamarindi ⁊ cassiafistula preparentur sicut dinfera sar. soluantur in aqua rosacea ⁊ in aqua decoctionis uiolarum in qua soluantur prima ex aquis istis ⁊ succo malorum granatorum fiat syrupus. Circa decoctionem addatur substantia cassiefistule ⁊ tamarindorum. ⁊ cum consumpta fuerit aquositas ab igne deponatur. cum fuerit tepe. adde scamonee. deinde pulueres. Si uis facere minus laxatiuum dum multum fuerit calidum uel super ignem addatur scamonea prius cum mastice ⁊ oleo distemperata. ultimo pulueres. detur more electuarii uel distemperatum.

De psillitico.

Psilliticum coleram rubeam purgat principaliter infrigidando. et ex receptione sua parum laxatiuum. ualet contra easdem egritudines contra quas oxi. datur ⁊ acute febrientibus contra uentris constrictionem. Conficitur autem hoc modo. psillium in aqua tepida temperetur donec tota coaguletur. deinde addita in aqua zuccaro prius in aqua modica soluta fiat syrupus. ⁊ cum diu decoquatur donec psillium a uase possit eleuari. Sic coctum in mortario teratur diu. ⁊ dum teritur pulueres paulatim misceantur. more electuarii detur uel distemperetur.

De diaprunis.

Diaprunis coleram ru. purgat infrigidando. et est parum ex receptione sua laxatiuum. valet etiam contra opilationem epatis. ⁊ ycteriam. acute febricitantibus subuenit. mollit uentrem. sitim

et anxietatem tollit. Alijs etiam
egritudinibus colicis ualet. ut de
fectui appetitus caloris epatis
et similibus. ubi expedit purga
tio. Conficiatur sic. pruna nigra
bene matura enucleantur. et proiectis
ossibus inter manus malaxentur. et
per cribrum colentur ut grossiores
partes remoueantur. deinde cassia
fistula et tamarindi predicto modo preparen
tur et liquidiori parte earum uncia
fiat syrupus. deinde super prunorum
aditur uncia fine decoctionis
super cassia fistula et tamarindorum
decocto syrupo et ab igne deposi
to pulueres receptionis admi
sceantur. De diacerascon.

Diacerascon colam rubeam purgat in
frigidando et satis laxatiuum est. ua
let ad easdem passiones contra quas
diaprunis. conficiatur sic. Succi
cotoniorum acetosorum cum melle
decoquatur ad spissitudinem et
ex melle illo puluis conficiatur.
dentur ʒ. iij. in mane.

De katartico imperiali.

Katarticum imperiale principaliter
colam rubeam purgat calefaciendo.
secundo colam nigram et satis laxati
uum est. ualet cotidianis. et calor
et urina multum intendatur. tertia
ne nothe et quartane ex colera ad
usta. caput purgat. os bene olens
reddit. debilitati uisus et obscu
ritati ex fumo nigro subueniunt.
pulueres cum melle dispuma
to conficiantur. Storcon.

De medianis purgantibus flegma
et meliam. et primo de antidoto diaca

Antidotum diacastorcon princi
paliter flegma purgat. secundo meli
coliam calefaciendo et ex recepti
one sua parum est laxatiuum.

ualet inueteratis passionibus. cepha
leam inueteratam purgat et cu
rat epilensiam et apoplexiam. uer
tiginosis. emigraneis. mania
cis et melicis subueniunt. paralisim
omnium membrorum maxime capi
tis emendat. Sciaticis et arteticis
medetur. eufrasim renum et epatis
et splenis soluit. usus eius est ut de
tur distemperatum uel more electu
arij uel in pillulis. et tunc magis ua
let passionibus capitis. Conficiatur
sic. In estate gummi teratur cum
reliquis speciebus. uel quod magis ua
let in uino temperetur per biduum
et colentur per saculum et bene ex
primantur et addito melle decoqua
tur ad spissitudinem. deinde ter
bentina additur et ab igne depo
sito pulueres conficiantur.

De blanca.

Blanca alia maior.
alia minor. alia media. maior
et media sunt usuales. maior prin
cipaliter purgat flegma calefacien
do. secundo meliam. et est ex receptione
sua parum laxatiua. ualet prin
cipaliter morbis capitis ex frigidis
humoribus. epilentie. apoplexie.
maniacis et melicis medetur. ue
terem cephaleam curat. paraliticis
et arteticis auxiliatur. grossos
humores purgat a stomaco et
intestinis. uentris uitia. et colicis sub
ueniunt. contra omnia que fantasti
cam cellulam rationalem et me
morialem trahunt opitulatur.
Datur distemperata uel more ele
tuarij. uel quod magis ualet in pillulis.
Conficiatur sic. gummi predicto modo de
cocti pulueres admisceantur.

De blanca media.

Blanca
media que ferida dicitur. calefacien
do purgat flegma maxime a capite

aliquantulum ex repletione sua est
laxativum. epilensie specialiter me
detur et aliis passionibus quibus
maior. Eius usus est et confectio
similis priori. De benedicta.

Benedicta purgat principaliter
flegma. secundo melancoliam. purgat a
calefaciendo est parum laxativa.
valet principaliter contra vesice viti
um et renum et lumborum. prodest
maxime sciaticis et freneticis et
arteticis. stranguiriam patientibus
colicis et yliacis. Usus eius est ut
distemperata vel more electuarii
vel in pillulis detur. Confectio cui
ut pulveres melli admisceantur.

Potio De potione sancti pauli.
sancti pauli principaliter purgat flegma.
secundo melancoliam. purgat autem calefaci
endo. etiam est parum laxativa. pe
culiaris est maxime epilenticis.
appopleticis. melancolicis. mani
acis. vertiginosis. et scotomaticis
inveterato dolore capitis. et contra
omnes morbos capitis ex frigore.
paraliticis. tremulosis. arteticis. et
sciaticis. colicis quoque et yliacis me
detur. capitibus mulierum maxime
opitulatur. mulieres ad concep
tum preparat. menstrua provocat.
matricem a superfluis humoribus
purgat. sive potus interius recep
ta more electuarii. sive per supposi
torium inmissum. Usus eius est in
pillulis vel more ellixir. vel distem
peratum conficitur ut diacastoreum.

Paulino antiqui De paulino.
usi sunt preparata. moderni vero
pro mediana laxativa. valet ma
xime capitis passionibus. calefa
ciendo purgat flegma principaliter
secundo melancoliam. et est parum laxativa.
valet maxime capitis passionibus.

appopleticis. epilenticis. mania
cis. melancolicis. colicis. yliacis. para
liticis. sciaticis. arteticis. podagri
cis. et scotomaticis medetur. digestionem
procurat. calorem naturalem dirigit.
cardiacis. epaticis. spleneticis me
detur et ydropicis. Usus eius est in pi
lullis. valet ad digestionem maxime
ei. maxime in pillulis cum oximelle. et
more emplaustri si fuerit appositum
dolores et tumores ex frigidis humo
ribus sedat. et purgat plagas omni
um locorum et maxime veneno[sa]rum
sanat dolorem dentium. et supra
lior placat interius receptum.
vel exterius positum. Conficitur
sic. Galbanum. armoniaci. sera
pinum. opoponac. in vino albo
prius temperata per biduum super
ignem dissolvantur et colentur. cola
ture addatur mellis. lib. i. et coqua
tur circa finem decoctionis. addens
terbentinam. deinde corumbrum.
storacem. et coque. deinde bdellium
et olibanum et mastic. Signum decoc
tionis est si infundatur gutta super
marmor non adheret marmori
sed incipit inspissari. deinde pro
ciatur super marmor et ibi pulve
res specierum admisceantur. deinde alo
es. ad ultimum et deinde sic manibus
malaxando prius punctis oleo
laurino vel balsamo. De yera

Yera fortissima Galieni fortissima
calefaciendo purgat Galieni.
flegma et melancoliam. et non est multum
laxativa. valet omnibus inveteratis
passionibus et maxime capitis. Da
tur epilenticis. appopleticis. cephal
largicis. stomaticis. maniacis. melancolicis.
paraliticis. et contra tinnitum aurium.
et in oculis pacientibus. et arteticis
subveniunt. Stomaticis. colicis. et

yliosis. ⁊ sciaticē medetur. peculia
ris pustule. elefantiosorum scabie⁊
cephea et impetiginem detergit.
quartanariis cancrosis. et contra
uenenum. pficit. mulierum uicia
corrigit. Usus eius ē ut detur mo
re electuarii. ul' distemperatū. nō de
tur in pillis quia suffocationem
inducit. conficit' ut diacastoreū.

Pigra galieni De pigra galieni.
calefaciendo purgat fl'a princi
palit'. sō meliam. et sin recepti
one parum ē laxatiua. valꝫ spe
cialiter contra morbū capiti. ut
epilenticis. apopleticis. scotoma
cis. maniacis. melie. ⁊ ueteri ce
phalee. debilitati uisus stomati
cis medetur. epis ⁊ splenis opi
lationem soluit. yeticis. colicis.
yliacis. ⁊ matricis uitio subuenit.
mestrua in suco artemisie p
pinata prouocat. Usus ei' est ut de
tur more electuarii. ul' distem
perata. ul' in pillis. ⁊ tē mag' ua
let passionibꝫ capitis. De theo dorilon

Theodoriton ypiston
indifferent' purgat fl'a ypistō.
et meliam calefaciendo. ⁊ ex re
ceptione sua parum ē laxatiuū.
valet ad omē uitium capitis
cerebri ⁊ oculorum. epilenticis. apo
pleticis. asmaticis. i. eis quib'
habundāt fl'a circa tracheam
arteriam medet'. uocem clari
ficat. aneelosis. ⁊ circa thoracem
habentibꝫ dolorem. cardiacis.
et stomaticē. grossos humores
purgando quoscumq;. subuenit
⁊ yliacis. splenis opilationem ⁊
epatis soluit. paraliticis. sciati
cis. arteticis. nefreticis. ⁊ podo
gricis. prodest. mestrua prouocat
mulierum. capitis peculiar' re

medium ē. humores superfluos a
matrice educit. ⁊ eam conceptui
humilem reddit. Interius pos
receptū. ul' suppositum. ul' iniectum.
Usus eius ē more el'ij. ul' disten
peratum ul' in pillis. Conficitur
ut diacastoreum. De theodori ston anacā dinum.

Theodoriton anacar
dinum meliam pūgat
principalit'. sō fl'a ⁊ hec calefaciē
do. ⁊ ē parū laxatiuum. valet prī
cipalit' passionibꝫ capitis ex me
lancolia. unū ualet maniacis. me
lācolicis. vigilnosis. ⁊ obliuiosi'.
et alienatione patientibꝫ. ⁊ ueti
cephalee. tinnitum auriū ⁊ surdi
tatem ⁊ defectum uisus ex hu. ul'
fumo melico emēdat. patientib'
sincopim ⁊ debilitate. stomacis. cā
diacis. spleneticis. arteticis. nefre
ticis. colicis. ⁊ causi' uesice utiliter
datur. tumori capitis ⁊ opilatiōi.
et toti' corporis decoloratiōi con
fertur. vicia matris ⁊ sterilitate
corrigit suppositum. ul' p os re
ceptum. datur ꝗ more electuarii.
ul' distemperatum. Conficitū sic.
Radices feniculi in madio uel
in iunio collecte ⁊ mūdate. et cō
tuse in aceto p septem dies. ul' p
nouem dies temperēt. coquant'
usq; ad consumptionē tertie partis.
⁊ colentur. deīn terant' ⁊ bulliāt
iterū ⁊ colentur. ⁊ ex colatura ei'
⁊ melle fiat oximel. ⁊ cū coctum
fuīt ⁊ tepidum pulueres confi
ciantur. De yeralogodion me pluum.

Ieralogodion mpluum
indifferent' purgat fl'a et me
lācoliam calefaciendo mediocri
ter laxatiuū. valet peculiarit' ꝗ
pilusim lingue. vīi ⁊ nomē accep
cephalee inuetate epilensie. apo

plexie maxime. et melic scotomie.
emigranie. paliticis. et tremulosis
et yspotomiam .i. cordis defectum
cardiacis. splenecticis. sciaticis ne
freticis. arteticis. podagricis sub
uenit. Colicis quoque yliacis. menstru
a educit. leprosis morpheam et
impetiginem patientibus medetur.
Usus eius est more electuarii. vel i
pillis. vel quod melius est distem
peratum conficitur ut diacastore
um vel blanca. Istud autem sic fit.
deinde fit comuniter quia queciu
que confectiones recipiunt gummas
simili modo conficiuntur. Item no
tandum quod usus eius multum
impedit infectum elefancie pu
stionibus etiam inferiorum partium
subuenit. De yera pigra Galieni

Iera pigra Galieni cuius media
pars est aloes et media aromati
ca. purgat flegma et melius ca
lefaciendo. et est parum laxatiua
valet contra vitia capitis. et auri
um et oculorum. valet etiam epilen
sie. apoplexie. maniacis. et melan
colicis. et contra veterem cephaleam
plus ceteris medicinis. Unde valet
contra vitia capitis universa sicut
omnes iere. sciaticis. arteticis. et
yliosis. et colicis confert. stomacum
purgat et renis epatis et splenis e
mendat. Scirosim tollit et exte
nuat renibus et vesice et matrici
subuenit. Usus eius est in pillis
vel more electuarii. vel distempe
rata. confectio eius non indiget
artificio. De yera rufina.

Iera rufini ex elleboro utroque quem
recipit est multum laxatiua. cale
faciendo purgat flegma et meliam.
valet specialiter in iuncturis passio
nibus capitis et melic et maxime
epilentie. apoplexie. antiquam
cephaleam destruit. emigraniam.
vertiginosis. tinnitum aurium pa
cientibus. et defectum visus opitu
latur. vitiis stomaci. epatis. et sple
nis medetur. morpheam et im
petiginem et pustulas. et scabiem
elephanticorum detergit. paliticis
sciaticis. et podagricis summum re
medium est. contra colicos et yliacos
procest. Usus eius mericlosus est.
solet enim suffocationem inducere.
Unde precipimus ut semper detur di
stemperata ut cum vino aliquo vel
cum ptisana et non dormiat sed mo
ueatur qui accipit incessanter. Si
non contingit eis sincopis traha
tur per barbam et per capillos et fi
ant remedia supradicta in trac
tatu electuarii. De yera consta

Iera constantini purgat tan
principaliter coleram nigram
et fumum melicum a stomaco ad
caput ascendentem. est autem parum
laxatiua. Datur specialiter ad visum
clarificandum et ad idem inuenta.
Datur in pillis vel more electuarii.
vel distemperata melius. De medi
cinis usualibus que dicte sunt suf
ficiant. De apozimate colera

Completo tractatu medicinarum purgantium
dictarum que more electuarii con
ficiuntur. consequens est ut ad apo
zimata transeamus. Est autem apo
zima decoctio alicuius herbe vel radi
cis. seminum. frondium vel specie
rum quod conficitur ad aliquem
humorem purgandum. Ratio autem
et causa fuit inuentionis apozi
matum. quoniam leuiter et sine omni an
gustia soluunt. et securius possunt dari
debilibus et tenuia habentibus intestina.
debilibus enim et defectis specialiter venter

et egris qui fortib; ñ sufficiunt
medicinis. Quare aũt leuiũ ducit
quã ceterẽ medicĩe ⁊ minus pe
riculose sint. causa ẽ qm̃ in pdic
tis medicinis tota medicine sb
stantia interiꝰ recipitur. In apo
zimate uõ tantũ subtilioꝛ quã
pars ex sui sbtilitate liquori in
dit. Apozimata ꝗ̃ quilibet faci
le pot̃ compone᷑ qui uirtute me
dicinnmiũ simplicium superiũ
pdcõꝝ pfecte nouit. Set minus
tñ pfecte doctrine ponamus de
apozimatũ confectioĩb; dicmĩ.
conficientes apozima ꝓpriũ ad
quelibet humoꝝ purgandum.

Dex apozimate colam purgante

Ad purgandum itaq; coleram na
turalem facimus. Accipimꝰ seni
caprinũ quãtum sufficiat uni po
tui ⁊ in eo uiole coquãtur. dein
inꝰ manus fugentur. ut tota
uis mandetur sero deinde colen
tur ⁊ exprimantur ⁊ in colatura
resoluant᷑. ʒ. i. cassiefistule mũ
date. ⁊ alia. ʒ. tamarindoꝝ cassi
afi. in panno lineo ponant᷑ ut
qd̃ liquidiꝰ erit distillet᷑ ⁊ recipi
atur in aliquo uase supposito i
liquore illo tempetur p noctem
sub diuo. ʒ. i. mirobolanorũ.
In collatura uõ illa resoluatur
sibi cassief. ⁊ tamarindoꝝ que
prius rem. inserat. ⁊ addita zuc
cara ꝓpinetur. pot̃ quoq; puluis
reubarbari cum mirobolanꝰ tẽ
perari ⁊ erit laxatiuũ ⁊ diureticũ.
Nota si serum nõ habemus loc;
de aqua fiat.

Dex apozimate fleumã purgante.

Apozima ad purgan
dum flegma conficimꝰ hoc mõ.
pollipodium. agarici. centaure
a minoꝛ. anisi ⁊ feniculi. omnia
contrita in aqua bulliãt. ⁊ si uis
facere magis laxatiuũ. colloquĩ
tida uł radicem cucumeri agrestĩ
uł q᷑ melius ẽ esulam pdcĩs reb;
apponas. ⁊ collaturã decoctiõis p
dcõꝝ cũ melle ⁊ zuccõ ꝓpinabis.
uł in colaturã benedictam distẽ
perabis et dabis pacienti.

Dex apozimate purgãte coleram adustam.

Ad purgandũ colam adustam
adustã; tale facimus apozima.
R. uioloꝝ. agarici. sene. pollipo
dium. epithimũ prius contusa
et parum elebori nigri. decoquioꝰ
in aqua ⁊ colamus. ⁊ in colaturã
distemperamꝰ mirobolani. kebu
li indos. reubarbaꝛ p noctem. et
in mane colamꝰ. ⁊ colaturam cum
zuccõ ꝓpinamus. Si uõ recens sit
adustio addantur tamarindi ⁊
cassiafistule apozimatum.

Dex apozimate pugãte meliam

Ad purgandum meliam. fit apo
zima hoc modo. agaricũ. pollipo
dium. sene. cuscute. epithimi. pi
rum elebori nigri prius bñ con
tusi decoquantur in aqua et co
lentur. ⁊ colature addatur mel.
lapis lazuli ꝓpinetur. confert fe
bribus ueram quartanam paci
entib; fortes medicinas ferre ne
queuntib;. optime purgat humõ
res melicos. ad instar istoꝛũ pro
uoluntate nrã possumꝰ conficẽ
alia ⁊ uniuersa apozimata.

Post medicinas

Dex pillulis.

que moꝛe electuarij uł in apozi
matib; dant᷑. restat ut de medi
cinis agamus q̃ recipiuntur in
pillulis. in puluere. in uomitu.
in cibis ⁊ potib; laxatiuis. pillle
itaq; dicunt᷑ medicĩe in rotun
dam formam formate ad quãti

cruem piperis. uel ciceris. uel orobi.
uel fabe et similium. Causa autem pil
lularum confectionis fuit duplex.
principalis scilicet et causa. principa
lis quoniam accepta medicina in pil
lulis magis purgat remotas par
tes et maxime caput. alio modo
quoniam in stomaco multam faciunt
moram. unde melius a remotis
partibus attrahunt quia tarde dissol
uuntur. Inuentionis autem eorum causa
causa fuit. quoniam sunt quidam debi
litati qui ita saporem medicine
aborrent ut nullam accipere pos
sunt. cuius saporem non sentiunt.
unde damus eis pillulas in ne
bulis inuolutas. et alio modo ut
medicine saporem non sentiant.
Pillularum autem quedam sunt que
proprias habent receptionem. sicut pillule
auree. fetide. cochie. pillule sine quibus
esse nolo. et reliqua. Quedam uero ex
receptione aliarum medicinarum fi
unt. ut de ieralogodion. theodo
ricon. anacardi. theodoricon ypo
cistidos et similium. Notandum uero quod
de omni medicina que conficitur mo
re electuarii pillule possunt fieri
uel confici exceptis illis que recipiunt
elleborum in tanta quantitate ut uirtus
ellebori dicetur exceptis uomitiuis
medicinis. Elleborus autem et cetere uo
mitiue medicine naturam habent resol
uendi humores quos attingunt
in uentositatem. Inde ex longa sui
mora in stomaco quandoque inducit
suffocationem. Quomodo autem
debeant dare pillulas. quando etiam
obseruande sunt per eos qui suscepe
runt superius edocuimus. Dici
mus tamen adhuc quoniam in sero dande
sunt pillule. et superdormiendum. ut na
turali calore confortato in sompno
resoluatur medicina interius. Illud
autem generaliter obseruatur in omni
medicina ut cum ceperint ducere non
dormiat potionatus.

De puluere laxatiuo.

Puluere similiter uti
mur laxatiuo. Causa autem inuen
tionis eius potius est carnalita
tis quam necessitatis. Quidam autem adeo
abhorrent medicinas confectas
ut nullo modo eas recipere possint.
quibus damus laxatiuum puluerem
incautis offerentes in principio
prandii ut in uino aliquo. uel in
cibo. uel in potu. et cum puluerem
susceperint reuertentur a prandio
ne quantitate cibi suffocetur uir
tus medicine.

De uomicis medicinis.

Sequitur ut de uomi
cis medicinis dicamus. Causa
autem inuentionis earum fuit habu
dantia leuium humorum qui et po
tencius per superiorem educuntur re
gionem quam per inferiorem. Datur autem
quandoque distemperatus. quandoque in mo
dum electuarii. quandoque in puluere. quandoque
in pillulis sed raro. sed hoc fit prin
cipaliter. sed tamen tunc quando pillule fiunt
de calida medicina que sterc potest
test dari. et que utroque modo purgat
per uomitum et per uentrem. Melius
autem datur uomitus distemperatus
cum tepida. Quando autem et quibus dan
dum sit uomitum et quibus non. que
autem attendenda sunt circa uomitum
superius exposuimus.

De cibis et potibus laxatiuis.

Cibis et potibus similiter
utimur laxatiuis. Causa
autem inuentionis eorum fuit. quoniam sunt
quidam ita delicati quod nullam me
dicinam possunt aliquo modo su
scipere quibus facimus cibos et po
tus laxatiuos. Ideo autem notandum
quod minus confert in cibis et

potibus medicine quam aliquo modo accepte. Cibum ergo laxativum sic facimus. Pollipodium ʒ ii vel tres tritas cum gallina vel porco decoquimus. Deinde eis illius damus addito cinamomo cardamomo et similibus. Vel ius bibat et carnem comedat. et ducetur ad vii vel viii sellas secundum quod facile vel difficile purgabitur. Valet ad hoc pollipodium magis uirente quam siccum. Aliter ollam lacte titimalli punge semel aut bis interius. deinde ad solem desicca. in olla illa cibum decoquimus fit laxativus. Item esulam vel aliam medicinam laxativam cum aliis laxativis speciebus tritis et in cibo aliquo nescienti damus.

De potu laxativo.

Potum eodem modo facimus laxativum: quandoque de vino, quandoque de aqua, quandoque de nectare, quandoque de melle. et alie species accipiunt medicine laxative. Vino laxativo et aqua raro utimur quoniam in eis sapor medicine magis sentitur. Nectar autem conficitur hoc modo. Cinamomum, gariofoli, nuces muscate, galanga, ana ʒ ii, zedoar. et spica nardi. et alie species quibus fiunt pigmenta terantur ita quod in uno potu contineantur ʒ ii. et tunc mel vinum et species misceantur et per saccellum colentur multociens donec eius specierum mandetur vino de pigmento propinamus secundum quod volumus multum vel parum laxare.

De electione simplicium medicinarum.

Quoniam de usu laxativarum medicinarum tam simplicium quam compositarum de natura etiam uniuscuiusque sufficienter tractavimus in fine presentis operis que ad totam artem medicinalem sunt necessaria subiciamus, scilicet de electione medicinarum et electione earum et conservatione. Electio quidem necessaria est circa species quas ab aliis comparamus. Electio vero ad ea spectat que nos met ipsos p invenimus ut flores semina et fructus folia et radices. Conservatio autem ad utrumque. Circa electionem vero quatuor sunt attendenda: sapor scilicet odor color et substantia. Sapores sunt novem octo nominati. Nonus innominatus. Nominatorum v pertinent ad coleram in speciem, tres ad frigidam. Ad coleram pertinent dulcis, amarus, salsus, acutus et unctuosus. Ad frigidam ponticus, stipticus et acetosus. Dulcis quas invenitur in absinthio et aloe. Salsus qualis invenitur in nitro et in omni genere salis. Unctuosus qualis invenitur in carne pingui et in oleo. Acutus qualis invenitur in pipere et gariofolis. Ponticus qualis invenitur in citoniis, nespulis, sorbis. Sed magis acetosus qualis invenitur in aceto, malis granatis acetosis et acetula. Nonus vero qui insipidus dicitur qualis est sapor qui recipitur in aqua, in cucurbita, cucumere, melone. Cum igitur diversa sint genera colorum saporum odorum et substantiarum specierum oportet medicum non ignorare quem saporem vel odorem vel colorem debeat habere unaquaque medicina in genere suo, ut eam que intensiorem in genere suo habuerit qualitatem sibi debitam eligat secundum saporem. Quia medicine que saporem suo generi acomodat intensiorem eligenda erit. Ubi gratia. Scimus quod aloes in genere suo amarum saporem habet.

aloes quod quo magis participat ad
amaritudinem quantum ad sapo
rem magis ualet. Similiter absin
thium in genere suo amarum est
quanto quod amarius et ualidius tan
to plus ualet. Eodem modo zuccarum
in genere suo dulce est. et quanto
magis dulcior tanto magis eli
gendum est. et sic de ceteris debemus
intelligere. Similiter secundum alias sa
porum differentias attendere debe
mus specierum colores que species in co
lore suo suo generi acomodato inten
sior est eligenda est quantum ad
colorem. verbi gratia. Rosa rubea
est in genere suo et lilium album.
Illa ergo que rubicundior est e
ligenda est. et lilium similiter eli
gendum est quod albius. Similiter
muscus epaticum habet colorem quan
to quod accedit ad empicum colorem
magis ualet. Rasinum citrini
coloris est naturaliter. quanto ergo
intenditur citrinus color magis e
ligendus est quantum ad colorem.
De odore uero secundum eandem rationem.
Res que odorem suo generi compete
tem habuit intensiorem utilior
est quantum ad odorem. verbi gratia.
Scimus quem odorem debeat habere
muscus. ergo secundum odorem istum
quem habuit intensiorem magis
ualebit. Similiter circa balsamum
odor suo generi debitus quanto inten
sior erit magis est eligendus et sic
de aliis. Substantia uero non minus
attenditur. ne scilicet illa que debet esse
humida sit sicca et ecuiso. ne pu
trida aut exesa uermibus. verbi
gratia. Camofolus debuit esse talis
substantie ut ungue infixo quendam
de se emittat liquorem qui si non
fecerit peccatum est in substantia propter

siccitatem. Cauendum est quod ne deci
piamur. Specionarii namque in lo
cis humidis Camofolos reubibi
ni. et alia que aliquantulum humidi
tatis habere debent reponere solent
ut grauiora et ponderosiora et me
liora uideantur. Camofoli tamen
sicci humectati si unguis infigi
tur non emittunt propterea liquorem.
putredo uero et uermi uel corrosio ocu
lis subiciuntur. Que uero species in
propria reperiuntur substantia magis eli
gende sunt quam que fuerunt permutate.
Eligere itaque debemus illam speciem
que odorem et saporem suo generi
rebus acomodatum habuit intensio
rem. et saporem suo generi rebus ac
comodatum habuit intensiorem.
magis uero si concurrunt omnia.

De collectione medicinarum.

Collectionis etiam consideratio
et scientia medico est necessaria.
ut sciat quando radices. quando folia. quan
do folia et flores. quando folia et se
mina sunt colligenda. Incompe
tens est medicinarum collectio pri
mum operatur experimentorum fallaciam.
Collecte etiam medicine quodam
tempore plurimum fiunt laxatiue. parum
uero uel nichil laxant alio tempore
collecte. Item quedam ex collec
tionis tempore uim suam retinent.
Alie uero uim suam amittunt omi
no. ut illa que colliguntur ante
tempus sue maturitatis. Colligende
itaque sunt herbe quando ad suam nati
uitatem peruenerint. Si autem flores
habeant in flore sunt colligende.
ut pulegium. origanum. calami
tum. sticados et similia. Flores
uero colligendi sunt cum fuerint
adulti et ad plenitudinem sui per
uenerint incrementi. ut nec in

principio sue generatiōis nec qñ
maturescunt colligantur. Semi
na uō ⁊ fructus cum ad plenam
uenerīt maturitatem collig-en
da sunt. Folia uō ⁊ frondes cum
ad suu incrementum puenerīt. qñ
.s. plene humiditatem suam cō
biberint. nec adhuc a stipite suo
cadunt. nec ea qñ maturescunt
ul' dum adhuc nimius tenera
sūt colligere aliquis presumat.
Radices aūt tunc colligendas ēē
censemus, qñ decissis foliis sue
cōstitatem suā inesse retinēt. et
nutrimentū ad folia ⁊ ad stipitē
non transmittit. Notandum: q'
qñ: stiptica aū tps sue matum
tatis collecta sunt stipticiōa. la
xatiua uō maxime in canicula
rib; sūt colligenda. hec aūt fm
uarietatem h'bar̄ sūt intelligē
da. Quedam enī herbe flores ci
tius ponunt. quedam uō tar
dius. Quedam uō semina ⁊ fruc
tus citius maturantur.

Ollecte uō medicine conseruen
tur hoc modo. ut neq; in siccis lo
cis ne ex siccitate uirtus ear̄
exsiccatur neq; in nimius hu
midis ne ex humiditate citius
putrescant. Radices g' collecte
et semina ad solem possunt de
siccari. Si tamen nimis feruen
tem ne uirtus ear̄ ex nimio ca
lore dissoluatur. Frondes uō et
folia ⁊ flores in umbra soli uici
na desiccent. ul' in sole nō mul
tum calido ne humiditas cōsu
matur. Semina qui habent fol
liculos in eisdem conseruentur.
desiccate ergo medicine depo-
nantur in archis cypressinis ul'

fraxineis. ul' similib; lignis nō
putribilib;. Confecte ergo me
dicine in pixidib; conseruentur.
Collirïa in uasis cupreis quē ad
modum axsungia in testibus ua
sis. et hec dicta de medicinis la
xatiuis sufficiant.

Incipit liber divisionum arazi/
ṽba abubacri filij zacharie a/
razi translatus a magistro Ge/
rardo cremonensi in tolleto de/
arabico in latinum.

ENTILATA

fuit in presentia cuiusdam pro/
bi viri rememoratione divisio/
nis egritudinum et curationis/
earum. Quare visum est michi ut/
componerem librum de hac inten/
tione cuius utilitas esset communis et mul/
tiplicaretur excitatio omnium/
consideratione in ipso et utentium/
eo. et propterea quia vidi in ipso/
iuvamentum maximum et commu/
nitatem. Deum itaque posco con/
cessionem ad rectificationem/
sermonis et operis et auxilium secundum/
quod sibi placet et quod ei sit appropri/
atio. cum ipse sit sui gubernator./
Et nos quidem scripsimus secundum ca/
pitula signata litteris sicut feci/
mus in almansore que sunt cen/
tum et quinquaginta quatuor ca/
pitula usque in fine libri.

Capitulum primum de alopitia.

Primum ex eis itaque est capitulum/
de alopitia que est casus pilorum/
et una causa fit propter flegma salsum/
adustum. Et signa eius sunt ut/
sit cutis levis albi coloris delica/
ti corporis. cutis nitide. mollis. et fit/
ex illis qui iam usi multum sunt/
cibis frigidis et humidis et mune/
cum eis. aut communicat ei albe/
do coloris cutis cum casu capil/
lorum abea. Et eius curatio est ut/
solvatur venter eum cum yerarru/
fini. aut yerapigra cuius dosis tunc/
sit ʒ. aut sumatur colloquintide/
interiores trita ʒ.i. et aloes et turbit/
ambobus ana ʒ.i. et bdellium ℈ et/
masticis omnium ana sexta ʒ.i./
fiat solutio cum eo aliquotiens. et/
evomat post replectionem cibi cum/
sirupo acetoso et aqua calida post/
quam decoquuntur in ea rafanus/
et sinapis et sicla et aneti. aut su/
matur aneti manipulum .i. et bul/
liat in .iij. lib. aque donec dissol/
vatur anetum et rubeat aqua./
et coletur ex eo et ponatur in omni/
lib. ʒ.i. mellis cum est calida et mo/
veatur donec dissolvatur. et bi/
bat ex ea cum est calida .v. lib. Si/
ergo advenerit vomitus bonum/
erit. Et si non bibat ex ea .v. libr./
aliam. gl. Si vomitus per hec non e/
venerit sumatur cochisi et thuris/
ambobus ana ʒ.i. et baurac ʒ.iij. dis/
solvantur omnia in .v. lib. aque cum/
ʒ.i. salis nigri et bibatur. Et fit etiam/
ex sanguine in quo multipli/
cata est colera citrina. et signa eius/
sunt citrinitas coloris et exteru/
atio corporis. et quod infirmus/
usus sit calidis. Et cura eius est come/
dere cibos frigidos et balneatio as/
sidua cum aqua dulci tepida. ab/
sque longitudine sessionis in ea./
et potare aquam casei cum sca/
monea. aut scamonee pondus/
quarte ʒ.i. in sex sextariis. et quar/
ta lactis acetosi. Et fit ex colera

nigra. et signa ei sunt nigredo cor-
poris et extenuatio eius et siccitas
ipsius. et quod habens eam plurimum
usus est cibis qui generant melan-
coliam sicut lentibus et caulibus et carne sa-
lata et similia. et plurimo usus est
labore. Et eius cura est ut potius
sumat decoctionem epithimi aliqui-
bus et de his pillulis. quarum recipe
epithimi et polipodii. ana drachmas. ana.
ʒ. x. agarici. ʒ. v. et colloquintide
interioris. ʒ. i. et s. et salis naphtici. ʒ. i.
et garioflorum ʒ. i. informentur pillule.
quarum dosis. ʒ. ij. et s. Significationem
vero que sunt per colorem cutis in
his duabus speciebus sunt debiles
et proprie in colerica quoniam in his du-
abus speciebus ictericia precedit eas. et
omnes quidem species allopitie
indigent purgatione et equa-
tione corporis cum cibo contrario
humori generanti egritudinem
eis quibus locus curetur. Et loci
quidem curatio duarum est specierum.
Quarum una est habentium corpo-
ra lenia. sicut infantes et eunu-
chi et mulieres. et illi quorum cutes
sunt albe nude. Curentur ergo fri-
catione fortis cum panno aspero do-
nec cutis rubeat postquam pili ab-
rasi fuerint. Et oportet ut cum fri-
cas consideres ipsum. nam si vide-
ris ipsum rubere fricatione parva
tunc est facilis curationis. et si non
rubet nisi post fricationem et plu-
rimam tunc est difficilis sanationis.
et considera medicamen quod ponis
super caput. et tunc si videris ipsum
calefacere plusquam oportet frange
acuitatem eius. et permuta ipsum
cum alio. Et curatio huius egritu-
dinis que est incipiens et facilis
est cum medicamine debili. et

que antiqua est cum medicamine
forti. deinde fricentur cum cepa
que comeditur: aut cum cepa nar-
cisi. et liniatur desuper medicamen
cuius descriptio. Recipe. cinerem corticum
avellanarum et amaras amigdalas
adustas cum corticibus suis. frigi-
tur in sartagine donec aduran-
tur et terrantur. deinde agregentur
cum oleo et liniatur cum eis. Et a-
lia est habentium corpora nigra
aspere cutis. fortium pilorum ad quo-
rum curam misceatur cum istis sicut
quarta eorum sulphuris. et sexta
ipsorum grani rute. Et in utrisque speci-
ebus quando ulcerantur: aut parate fi-
unt ad ulcerandum. fiat desuper
inunctio cum unguento de cerusa
donec sanetur deinde iteretur.
Capitulum. fin de casu capillorum.
Et casus eorum fit ex diminutione
nutrimenti. aut ex corruptione hu-
morum. aut ex dilatatione pororum.
Et signa eius sunt: quoniam corpus est
siccum et extenuatum. Et cura
eius est dilatatio in cibo. et additio
in sompno. et balneo. et potatio vi-
ni rubei et aquosi. et fit ex spissitu-
dine cutis. et signa eius sunt quoniam
sunt radices pilorum cum tenuitate
fortes non egredientes velociter:
et sunt pili crossi vehementis nigre-
dinis. declives ad crispitudinem.
Et curatio eius est balneum assidu-
um. et inunctio cum oleo camo-
millino. et linitur ex capostematibus
allopitie sicut amigdalis amaris et
sepia adustis cum spuma maris
aggregentur cum oleo et liniatur ex
eo caput. Et fit ex mollicie cutis
capitis. et signa eius sunt paucitas
capillorum et subtilitas eorum et velo-
citas casus. Et curatio eius est olim

mirtini. et olim ardoris masticis
cum laudano quo pilorum radices
impinguantur. et est leue. et fiat illud
postquam abraduntur pili. et fortius
illo est ut dissoluatur pondus
℥. iij. acatie ℥. iij. laudani. in ℥.
½. uini punici. et fundatur desuper
℥. ½. olei mirtini. et cooperiatur
cum eo caput. Et quandoque confert
olim mirtinum cum laudano ei
qui fit ex diminutione nutrimenti
ei etiam. Cap. iij. de dolore capitis.

Fit ex febre calida. sicut est tertiana et cau
son sine apostemate in cerebro. et signa
eius sunt quoniam commouetur cum
eo caliditas febris et quiescit cum
ipsa declinat. Et cura eius est cura
febris. et fit ex apostemate
in cerebro. et panniculus eius et
signa eius sunt. assiduatio do
loris capitis a principio egritu
dinis usque ad eius diminutio
nem. et quod excitatur ante uehe
mentiam febris. et uehementiam
rubedinis oculorum. et exuberatio
uenarum. et alienatio et commixtio
rationis. Et cura eius est cura fre
nesis calide ex eis que ego dicam.
Et fit in fine febrium. et tunc est
crisis. Et signa eius sunt quoniam com
mouetur postquam preterit febris
quatuor dies. et fiunt cum ea
nausea. et subuersio anime. et uertigo.
Et cura eius est adiutorium ad
uelocitatem uomitus. si fuerit
nausea. uomitus cum aqua calida
et sirupo acetoso. aut suppositorie
collirii. aut clisteris lenis. Si uero
non fuerit siccus. aut fuerit cum
eo commotio in stomacho. Caput
uero ipsum non curatur in hac egri
tudine cum aliquo. et fit a cali
ditate uenenorum. Et cura eius est

ut fundatur super caluam oleum
ro. recens. aut olim de oliuis re
centibus immaturis. Et non effunda
tur super occipitio quoniam est locus fri
gidus. et ex eo origo est nuche.
ut non perueniat ex effusione
olei nocumentum. et fit olim quod
effunditur super sinciput infri
gidatum super niuem. aut in cisterna
aque frigide. aut conquassetur
cum qualitate que tunc ipsius accidit.
Super infantium autem et mulie
rum capita effundatur oleum
camomillinum. et fit ex frigore
aeris. et cura eius est effusio o
lei calidi super sinciput. sicut olei
nucis. aut olei laurini. aut co
stini. aut alicuius ex oleis calefic
ientibus. et fit iterum a siccitate sine
materia dolor capitis [illegible]
humiditas autem non facit accidere
dolorem capitis [illegible] multi
plicetur eius quantitas. tunc enim fa
cit accidere grauitatem in capite.
et eius curatio est cum desiccantibus
et cum pillulis [illegible]
gallie. et oleis desiccatiuis. et eius
curatio ex siccitate est balneum.
et inunctio cum alio oleo. et hu
mectatio cibi. et fit absque febre
sicut propotum uini fortis puri.
Et signa eius sunt ut commoueatur
post ipsum. et ut fit caput cum eo
graue. et curatio eius est somp
nus plurimus. deinde introitus balnei.
et acceptio cibi pauci frigidi ex lenti
bus. aut caulibus. aut ex pulli
s preparatis cum aqua agreste. et cor
iandrum camphore. et rose. et fri
catio pedum. deinde reiteratio
balnei post somnium longum.
Quod si remanserint in capite ex
eo reliquie cum paucitate sop

ni. fumatur ex uino cōmixto
plimū acceptio equal'. Et fit ai
casu aut pcussione accidēte in
capite. Et curatio eius ē flobo
thomia cephalice. dein effusio
aque frigide sup caput ⁊ facē
emplm post illud ex folus mir
ti cum pauco rasmedio ⁊ acacie.
ex aqua citoniorꝝ ⁊ olfatus odo
riferorꝝ frigidorꝝ. et etiam pt il
lud ex cēbris gallinarꝝ ⁊ cerebr
arietum ⁊ edulorꝝ ⁊ deinde ex
cibum calidum. cuius ē uapor
ascendentem ad caput. et leni
atur natura ei' cum suppositorio
fcō ex sapone. aut clistere facto
ex aqua siele ⁊ almum ⁊ oleo ui
olato ⁊ fit ex uentositate feti
da replente caput. et curatio
eius est olfatus redolentium f
frorꝝ. sicut camphore. et aque
rosate ⁊ uiolarꝝ ⁊ sandalorꝝ ⁊ ne
nufaris ⁊ odorare olea eorꝝ. Et fit
etiam ꝓpt olfatum uētositatis
uaporis calidi replentis caput.
sicut gallie ⁊ ambre. aut mu
sci. aut silium ex bn̄ redolentib'
calīs. et cura eius ē flomia. et
effusio aque frigid' sup caput ⁊
olfatus bn̄ redolentium frorꝝ
de his que diximus ⁊ odorarē nu'
tociens olea eorꝝ. Et fit ex dn̄io
colere in sanguine. et signa eius
sunt exsiccatio corporis ⁊ exte
nuatio eius ⁊ uelocitas pulsu'
⁊ sitis ⁊ siccitas supiorꝝ partium
narium ⁊ uigilie. et eius cura
est lenificatio uentris cū aqua
prunorꝝ ⁊ sirupo rosaceo. deīn
effusio aque frigide sup caput.
et positio aceti de uino ⁊ aque
rosate ⁊ olei rosati cōquassati
sup ipm ⁊ inunctō eius cū oleo

uiolaceo ⁊ oleo de cucurbita ⁊ de
amigdal' dulcib; ⁊ sternutatio
cum eis ⁊ assidue uti cibis frīs.
ut cucurbita ⁊ agresta ⁊ portu
laca ⁊ lac ⁊ que sunt ex eis ⁊ ac
ceptio mucillaginis psiliȝ. et
aque granatorꝝ acetosorꝝ. Et fit
ex dominio sanguinis. et eius
signa sūt rubedo faciei ⁊ oculorꝝ.
et grauitas capitis ⁊ totius cor
poris ⁊ multitudo sompni. Et cu
ra eius est flomia cephalice. de
inde reliqua que diximus de cu
ra doloris capitis accidentis ex
colera citrina. Et confert h' do
lori capitis ꝑ ꝓpe cibaria cū taf
sil ⁊ alcursu ⁊ agresta ⁊ in sedi
menta iuuiuc. Et fit ex uapo
re grosso in capite. et signa ei'
sunt tensio in radicib; oculorū.
et uehementia doloris capitis sin
grauedine ⁊ uehementia pulsa
tionis timporꝝ. Et ei' cura est le
nificatio nature cum supfluita
te pauca cum eis que fc̄. sicut in
fusio aloes ⁊ pille de yera. deīn
inclinatio capitis sup uaporē
camomille ⁊ sansuci ⁊ calamti
aliquotiēs. deinde introitus bal
nei. Et fit ex humoribus frigidi
crossis medias. aut flatuas cōi
b; ꝑpē in capite. Et signa eius
sunt. uehementia doloris capi
tis sine caliditate in capite ⁊ facie
aput tactum ⁊ neq; est rubedo
in colore. neq; exuberatio i ueni'
⁊ qd̄ est cronicus. Et eius cura ē
solutio cum pillis cochijs ⁊ yera
rufini ⁊ inclinatio capitis super
decoctionē camomille ut' calam
ti ⁊ sansuci ⁊ odorare rutam ⁊ ca
storeum ⁊ sisimbriū ⁊ sansuci.
et sternutatio cum pipe ⁊ ... .

q castoreo. et gargarismꝰ cū sirͦ
acetoso ꝛ sinapi. et dolor quidem
capitis assiduus comprehendens
caput totum noīatus grecis ga
leam ē hᵒ genꝰ. et fit ab humori
bꝫ malis in pte capitis. aut in
toto capite. Et signa eiꝰ sunt qͥ
eger lumen intueri non ualet.
neqꝫ uocem audire pōt. Et cura e
ius est euacuatio nature cū ei
que mūdificeāt caput ꝛ stoma
chum. Et fit ex colā in ore sto
machi sine febre. Et signa eius
sūt nausia. ꝛ qḋ sequitur post uo
mitum. Et cura eiꝰ est. ū bibat
sirupū acetosum. ꝛ aquā calidā
multam ꝛ euomat aliquotiēs
donec mūdificetur stomachꝰ.
et sedetur nausia. deinde come
dat ex malis ꝛ citonijs. ꝛ cibā
ria facta cum aqua agreste. Et
fit post coitum. Et curatio eius
est ablutio cum aqua frā. ꝛ sōp
nus. ꝛ olim uiolatum ꝛ comestio
pullorū ꝛ uitellorū ouorū. ꝛ ami
nistratio enematis qḋ impin
guat renes ex eis que dicemꝰ
in capitᵒlo coitus. Et fit quod
strictura oris stomachi et mlͭ
titudine sensus eius. Et signa
eius sūt qḋ cōmouetur in matu
tinis. et cū eo ē fames. ꝛ sedatiō
cum hoc comedit q̄libet come
stionem. et cura eius est ū bibat
bonū cum in mane sambuch. ꝛ cue
carum. aut sumat aliqḋ de fruc
tibꝫ stipticis. sicut pomis. ꝛ cito
nijs. ꝛ granatis mizis. aut co
medat bucellam panis infusā
in aqua agreste. aut aqua grā
torū acetosorū ꝛ conferunt omi
bꝫ spēbꝫ doloris capitis lenifica
tio uentris semp. ꝛ alienatō oīs

rei cuiꝰ uapor ueloceᵣ eleuatū ad
caput. **Cap. iiij. de emigranea.**

Quandoqꝫ fit ex caliditate. et signa
eius sunt. pulsatio temporum.
et calefactio tactus patis ꝛ seda
tio ex rebꝫ frīs. et curatio eius ē
flomia cephalice. ꝛ lenificatio
nature cum eis que diximus ī
capitᵒlo doloris calī. ꝛ assiduatō
acceptionis coriandri ꝛ zuccarī.
et psillij in matutinis. Et fit ex
uaporibꝫ humorū frigidorū. Et si
gna eiꝰ sunt. ledi ex rebꝫ frigi
dis. ꝛ priuatio caloris in parte
cum tangitur. ꝛ qḋ est longio
ris assiduatiōis ꝛ pluris. Et cu
ra eius est. sollō cum yeranifirā.
et cū pillis cochijs. ꝛ cum omibꝰ
que diximus in capitᵒlo apople
sie. aut sumatur ℥. i. oli ō uiuo.
et distrumpatur in eo pondꝰ ℨ.
ij. castorei. ꝛ ℨ. i. euforbij. et fri
cetur cum eo pars ꝛ dissoluatur
in aurem que est in illa pte. et
qñ pseuerat emigranea. ꝛ pro
ueniet oculo tenebrositas ex ea.
oportet tūc ut cito succurratᵣ sub
leuando arteriam. ꝛ cauterizādo
eam. et si nō faciet ipm incurrē
et intidar et destructionem uisꝰ.
Et emigranea quē frigida plu
rimum fit in parte sinistra. et
calida in pte dextra. Et cōfert
emigranee ex calore ut dissol
uatur sexta pars ℨ. i. camfore ī
guttis lactis mulieris ꝛ distil
lentur in aurē. **Cap. v. de ver-**
tigine.

Quandoqꝫ fit ex mul
titudine sanguinis. ꝛ signa e
ius sūt rubedo faciei et oculorū
in illa hora. et exuberatio uena
rum. ꝛ algitudo ꝛ pulsus tem
porū. ꝛ uenarū que sūt pē aures.

et qđ rubet facies 7 caput. Et cu
ra eius ē flomia basilice medi
e. aut cephalice. 7 uentosatō cru
rium. 7 abitio ex cibis sbtilibꝫ
extinguentibꝫ sanguinem sic
lentibꝫ. 7 aq̄ agreste. 7 alchanes
et amministratio psillij cum
zuccaro. Et fit ex colera. Et si
gnum eius ē qđ mouetur ad
ipsm nausia. Et cura eius est ut
uomat cum syr°. accetoso 7 aqua
calida. 7 bibit decoctionē miro
bol'. aut aquā casei. 7 utatur aq̄
granatoꝝ acetosoꝝ. 7 aq̄ agrēste.
et omni in quo est accetositas
7 stipticitas. Et fit ex flegma
te. Et signa eius sūt contractu
tio sensuum. 7 albedo coloris et
multitudo sompni 7 spūti. Et cu
ra eius est illud q̄ diximus in
capitulo doloris capitis facti ex
flate. Et fit ex colera nigra. Et
cura eius est sicut cura doloris
capitis facti ex melancolia.

Capitlm. vj°. de birsen.

Eb est apā ueniens in cerebro exi
stens aū calidū aut friḡ. Et illō
quidem qđ calidum ē. accīt aut
ex colera. aut ex sanguine. Et
friḡ. aut ex humoribꝫ flegma
ticis. aut melancolicis. Et sigñ
birsen cali ex sanguine sūt fe
bris continua cum rubedine 7
magnitudo pulsus. et replectō
uenaꝝ. 7 qđ fit in corpore crasso.
plurimi sanguinis 7 quod as
siduo usū fuit carne 7 uino. et
eis que ex mell' fiunt. Et cura
tio eius est flomia. demum po
sitio aceti 7 aque rosate et olei
rosati cōquassatoꝝ sup caput.
et lenificatio cum enemate h
m. 7 potus aque ordei 7 abstinē

a boni cibo crosso. et potare aq̄
lentium excorticatarū 7 aquā
agreste in infusione; iuiubaꝝ
et prunoꝝ 7 similiū. Et fit ex
colera citrina. Et signa eī sunt.
qđ est febris continua uehem
tioris calitatis. 7 est cum ea sitis.
et alienatio uehemens. et leui
tas in capite. 7 ē rubedo in facie.
et ocul' minor. Et fit in corpore
extenuato cui iam accidit cibari
ex calis rebꝫ. sicut allio 7 pipe.
7 sinapi. 7 melle. 7 piscibꝫ parui
salitis 7 similibꝫ. 7 accipere me
dicinas calias. sicut mel 7 silia.
Et eius cura est potare aquam
decoctiōis prunoꝝ oī die ante
aquam ordei p horam unā. et
post aquam ordei 7 aquā cucu
bite. 7 aquam citroli in meri
die. 7 mucillaginē psillij cum
uespe sūt. Et sī possibile est ut
cibetur cum aliquo tūc ait sa
nich 7 zuccō 7 pane torefacto 7
zuccaro. 7 nō phibeant ab aqua
friā oīo isti. neqꝫ illi qui habēt
birsen sanguineum.

Birsen aūt friḡ qui nominatū lu
targia. 7 fit ex fleūco apāte ac
cidens in occipitio. Signa sunt
suber cum febre continua nō fer
tis calitatis. 7 albedo lingue. et
difficultas apiendi palpebras.
et qđ qū apertunt̄ in dispoitē
redeunt uelocit' 7 clauduntur.
Et curatio eius est. ut sumatū
colloquintide intioris 7 centauri.
amboꝝ aū pugillus un⁹ 7 contri
ratur. et se. urtice pugillus un⁹.
et calamenti manipulu' pu⁹s.
et corticum radicis cappari' pu
gillus un⁹ 7 decoquantur cū .iij.
lib². aque. usquequo remaneat

ubi .5. ⁊ coletur ⁊ fiat enema ex .5.
lib. huiꝰ aque cum ʒ .i. mum na
bati ⁊ quartam ʒ .i. olei ⁊ ponā
tur in principio rei a primo die
usqꝫ ad tertium diem sup cap
ipsius acetum ⁊ olm rosatum. et
aqua rosata. et pꝰ quartum po
natur cum eis aliquid castorei.
deinde ponantur sup capita cor
fisimbrium ⁊ calamentū cōtri
ta infusa in uino ⁊ pucetur eis
sternutatio cum pipe ⁊ castoreo.
Et fit ex colera nigra. Et signū
eius est q̄ remanent oculi apti.
non palpebrantes sicut oculi in
tuentes in unū locum sin̄ motu.
Et cura eius ē ut sumat epithi
mi ba. pullegij .i. ⁊ colloquintide
interioris ⁊ pollipodij amborū .ā.
pugillus unꝰ ⁊ calamenti ma
nipuli .i. decoquantur ⁊ fiat cli
stere cum aqua ordei pꝰ decoctōe
cum oleo camomillino ⁊ effun
datur sup caput eiꝰ olm narcisci
num ⁊ olm de lilio tepido ⁊ fiat
caput purgium cum amibolus.
Et sumat in potu aquam mellis
loco aque ordei ⁊ similit in illa q̄
est ex flate. Cap. vij. de epilia.

Fit ex flate. Et signa eius sūt mol
licies corporis ⁊ albedo coloris. et
complexio frīa ⁊ multitudo usus
cibor frīor ⁊ multitudo spūm ⁊
mucillaginis. et conturbatō sē
suum ⁊ multitudo spume cū fit
epilia. Et fit epilia sm̄ plurimū
in augmento lune ⁊ complemento
luminis eius. Et fit etiam cū
diminuitur luna. Et curatō eiꝰ
est purgatō cum yerapigra. et
pillis cochiis ⁊ pilliis ⁊ gargari
mus cum sir. acetoso ⁊ sinapi.
et sternutatio cum pipe ⁊ dorisi.
et castoreo ⁊ assiduatō olfatuꝰ ui
ni ⁊ minoratio cibi ⁊ additio in
labore. Et sint suma cibi eiꝰ aqua
ciceris ⁊ frixa ⁊ carole. Et fit ex
multitudine colere nigre in cor
pore. Et signa eius sūt tenebrosi
tas cum extenuatōe ⁊ multitu
do comestiōis ⁊ pulsus cordis et
tremor eius ⁊ acetositas uentosi
tatis spume ⁊ acetositas ex ruc
tuatione ⁊ nigredo spume. Et cu
ra eius est ut soluatur aliquotiēs
cum decoctione epithi. aut yera.
.ß. deinde cibetur cibis boni chimi.
ut sunt pulli ⁊ ametos. et intelli
uorū ⁊ uinū multe commixtionis
cum aqua ⁊ confortetur caput eiꝰ
olfatu musci ⁊ gallie ⁊ multitu
dine balnei ꝓpter qd̓ sudet in eo
plurimum. Et fit ex uentositate
frīa eleuata ex aliquo membrorū.
Et signa eius sūt qd̓ sentit īfir
mus uentositatē eleuari ex ma
nu. aut crure. aut ex pede. aut ex
coxa ⁊ puenit usqꝫ ad caput ⁊ fa
cit epiliam. Et causa eiꝰ est ab hu
more malo ualde iam facto uene
num retento in membro ex quo
eleuatur uentositas ad cerebrum.
Et cura eius est ut ligetur super
illud membrū in hora in qua inci
pit uentositas eleuari ex eo. Et
post illud liniatur locus cū melle
anacardi ⁊ oleo ⁊ sinapi. aut pi
pere donec uesicetur locus et ul
ceretur. et curat q̄ in eo ē ⁊ ponā
tur sup ipsm̄ uentose cum inci
sione. Et fit qnqꝫ ex multitu
dine sanguinis. Et signa eius
sūt qd̓ implentur algiudegi. et
facies ⁊ rubent. Et enim fit epile
sia. et qnqꝫ egredit sanguis ex
naribꝰ eius. Et cura eius ē flo

nia saphene. et uentosatio crurium
et minoratio cibi. Capitulum viij. de
Quum huic non succurritur incubo.
quando assiduus fit ⁊ multiplicatur
peruenit ad epilentiam ⁊ fit ab assidu
atione multitudinis sanguinis
in corpore. Et signa eius sunt ru
bedo oculorum ⁊ dominium sompni.
Et cura eius est uentosatio crurium
assidua post flebotomiam saphene
et diminutio cibi ⁊ dimissio ui
ni. Et fit ex dominio flegmatis. Et signa
sunt tarditas sensuum. et mul
titudo sputi ⁊ mucillaginis. et
pigricia corporis ⁊ mollificatio
eius. Et cura eius est cura epilen
tice flegmatice. Capitulum ix. de melancolia.
Est trium modorum. primus quorum
fit ex adustione sanguinis qui
est in capite. Et signa eius sunt
profunditatio oculorum ⁊ tenebrositas
cutis. et quod multam moram fecit
in sole ⁊ acceptio multarum medi
cinarum calidarum ⁊ uini puri. Et cu
ra eius est multiplicatio effusi
onis aque tepide calide super ca
put. et potare uinum commixti
onis tepide calide super caput. et
potare plurimum. et facere caput
pinguium cum oleis frigidis ⁊ longi
tudo sompni ⁊ dilatatio in cibis
bonis humidis. et ponere super caput
uiolas humidas ⁊ cortices citro
li ⁊ rasuram cucurbite ⁊ medul
lam eius ⁊ cauere a sole. Et fit mo
dus secundus ex adustione sangui
nis ⁊ superfluitate eius ita ut
redeat ⁊ fiat materia melancolie ⁊ do
minetur ipsa melancolia super corpus to
tum. Et signa eius sunt quod corpus to
tum est nigrum extenuatum cu
ius exercitium accidit et la
bor plurimus ⁊ assiduatio ciborum
grossiorum melancolicorum sicut lentium
⁊ caulium ⁊ que sunt similia illis.
Et cura eius est flebotomia mediane et
solo cum decoctione epithimi una
uice post aliam uicem. et dilatatio
eius semper in cibo bono. sicut car
nibus pullorum ⁊ arietum ⁊ fisami
factis cum cicere ⁊ oleo amigda
lino ⁊ potare uinum album sub
tile clarum cum aqua plurima.
Et fit modus tercius proveniens
ex splene ⁊ mesaraica. Et signa
eius sunt multitudo appetitus
cibi ⁊ paucitas digestionis ⁊ in
flatio uentris ⁊ lenitas eius
cum multitudine uentositatis
in uentre ⁊ ypocondriis. Et cura
eius est ut sumat in potu ℥ iij.
epithimi contriti cum ℥ j. siropi
acetosi in ebdomada semel. de
inde dentur medicine que exsiccant
splenem ex eis quas diximus
et alia temperata sicut electuarium
de silo aloes ⁊ electuarium diacito
nitem non solutiuum ⁊ confectio no
minata letificans ⁊ electuarium
de mal ⁊ electuarium de scoria ferri
cum uino ⁊ limatura acus.
Est species Capitulum x. de cucubuth.
una que fit ex adustione sangui
nis. Et signa eius sunt uehemen
tia fine missionis faciei ⁊ tristi
cia assidua ⁊ taciturnitas ⁊ alie
natio in nocte. Et cura eius est
cura melancolie que est ex dominio melancolie
in toto corpore ⁊ multitudo am
ministrationis olei ⁊ balneum.
⁊ medicine sompnum facientes ex
eis que effunduntur super caput
sicut decoctio seminis lactuce ⁊
corticum papaueris ⁊ uiolarum sic
carum ⁊ emulgere lac super caput.
et cibi facti ex lactuca ⁊ cucurbi

ta cum oleo amigdalino.
Cura eius ē. Capit. xi. de amore.
assiduatio coitus. et ieiunium.
et deambulatio. et ebrietas plu
rima assidue. Capit. lin. xij. d'
Fit ex sanguine. Et sig' appliā.
eius sunt. rubedo maxillarum
et faciei. ita ut sit q̃si suffocatus
et exuberatio algiditegi et uenā
rum. Et cura eius est flobotho
mia ambarum cephalicarum simul i
una hora. et assiduatio uētosar'
pt' illō sup eius et minoratō cibi
et dimissio uini et lactis. et assidu
atō balnei. Et ex humoribus cru
dis flatuosis. Et signa ei' sūt. mol
lificatio cor' et albedo coloris et
multitudo sputi quēadmodum
diximus. Et eius curatōēs yera
colloquintidos. et cochie. et yera
ruffini. et enemata acuta calia
et olfactus plantarum redolentiū
calidarum. et musci. et gallie. et odo
rare rutam et castoreū. et garga
rismis cum sinapi et sir. acetoso.
et yerap̄. et sternutatō cum pipe
et castoreo et cōditi et similibus.
Est Capit. xiij. de paralisi.
duarum spērum. quarum una fit ex
dominio flatus sup corpus. Et
signa eius sūt signa apoplie fla
tiose. Et cura eius est sicut cura
illius. Et spēs ei' secūa fit succes
sione percussionis aut casus. Et
signa eius sūt q' mollificatum
est corpus totum. aut aliqua
membra ei' post illō. Cum ergo
remanet mollificatō sm suam
dispositionē et neq' minuitur. tūc
non est ei curatio oīo. et quādo
minuitur et nō remanet secūm
suam dispositionem. tūc curatō
eius est ut emplaustretur locus
sup quē cecidit percussio cū ēplis
calidis et inungatur cōpumen
do cum calis fiat oleo de oliuis
in qu' ʒ. i. dissolute sīt castorei ʒ.
ij. et eufor by ʒ. i. Et fit h' emplm
re. cere ʒ. v. et olei de lilio et narci
sco ambor' añ. ʒ. xix. et mirre et op
poponaci ambor' añ. v. ʒ. et casto
rei ʒ. iij. et eufor bij pondus ʒ. ij.
aggregentur oīa et fiat emplm
ex eis in latere altero.
Fit ex Capit. xiiij. de tortura.
duabus rebus. ex spasmo quidem
in una duarum partium trahēte
latus aliud ad se. Et eius signa
sunt strictura frōtis in illo late
re et tensio eius in latē alio. et
paucitas saliue et q' eger sensu
um conturbationē nō hēt. Et
cura eius ē. ut uaporetur cum
aceto in quo bullitum est cala
mentum. et inungatur cōpum
do cum olō nartisino aut de li
lio tepidis. et tendatur cutis frō
tis ad iferiora et ligetur cum uic
ta. Et fit ex mollificatōne. Et
signa eius sūt mollificatio par
tis et debilitas eius motus. et
paucitas tensionis cutis. et attrac
tio palpebre ad inferiora. Et cu
ra eius ē sicut cura paralisis ē
gargarismo. et masticatōne diu
nis. et āministratiōe nucis mus
cate. Et intentio ei' in cue suo
in hac egritudine ē magis cō
ueniens. Cap. xv. de stupore.
Fit quidē ex repletiōe sāguini.
Et signa eius sūt rubedo colorī
uehemens que trahit ad nigre
dinem. Et cura ei' est flōmia et
minoratio cibi. Et fit ex humo
re crudo frō. Et signa eius sūt.
mollicies corporis toci et albedo.

colorus. et grauitas sensuum. Et
cura ei⁹ est sicut cura paralisis q̄ ē
ex frigore.

Cap. xvi. de spasmo.

Fit quidem p̄t casum uirtutis p̄t
egritudinem. Et cura ei⁹ est ī ci
bo ⁊ sompno ⁊ in reb⁹ odoriferis.
Et fit ex assiduatōne uini. Et
cura eius ē abhorrere uinū. ⁊ as
siduatio sudoris in balneo. Et
fit ex dnīo flatis. et debilitate
neruor. Et cura ei⁹ ē cura para
lisis que est ex frigore.

Cap. xvii. de tremore.

Fit quidem ex siccitate. Et signa eius
sunt q̄ accidit p̄t uomitum et
solonem ⁊ laborem superfluum
⁊ febrem uehementis caloris. Et
cura eius est difficilis. ueruntū
sm̄ dispositionem curatur cū
introitu in aquā tepidam. ⁊ in
unctionē compressiua sponsili
um ⁊ unctura cum oleo tepi
do. Et q̄nq̄ fit ut sedeat infirm⁹
in oleo tepido. ⁊ bibat lac dulce. ⁊
detur in potu uini multa. Et
fit ex humiditate grossa. Et si
gna eius sunt q̄d accidit paulatī
et cum replēne corporis. et appa
ritio signor replēonis ex flāte.
Et cura ei⁹ est cura paralisis frē.
Et confert istis ꝓpue fricatio cō
por cor assidua. et ut sepeliant̄
in arena calā usq̄ ad gulas cor.
aut in cinere calido aut in fur
no in quo est aliquātulum ca
liditatis. aut in domo in qua ē
aliqua calefactio.

Capit. xviii. de coriça.

Fit ex frigiditate aduenientē capiti.
Et cura eius est ut uaporetū cū
milio calefacto. aut panno ca
lefacto. ⁊ introitus balnei in q̄
nō madefaciat caput suū cū
aqua. ⁊ ꝓiciat sup corpus suū
⁊ pedes aquam calidam plurimū.
et ungat pedes cum sambucino
⁊ dimissio uini. ⁊ abscissio cursus
ex naso. ꝓpt̄ fumigationē cum
cartis. s. de panno. aut cū thure
aut cum ualoaloes. Et fit ex ca
lefactiōe adueniente capiti ex
sole. aut aere austrino. Et sig̃
eius sunt pruritus. ⁊ mordicatio.
et rubedo in ocul̄. Et eius cura ē
balneatio cum aqua tepida u
mida dulci. ⁊ suctio cum narib⁹
olei uiol̄. ⁊ olfactus camphore. et
aque rosate. ⁊ abscisio cursus q̄
fit ex naso cum furfure infuso
in aceto. ex quo fiat suffumiga
tio. ⁊ suffumigetur cū campho
ra. s. hoc modo. ⁊ ponatur uas in
treum sup prunas ⁊ puluerize
tur cum cāphora sup uitreum ꝗ.
et p̄cipiatur infirmo ut extra
hat humorositatem uenientē
ad nares ut nō descendat ad pec
tus. aut pulmonē. aut guttur
cum emūctiōe. q̄m in hoc est ex
pulsio nocumenti catarri ab isti⁹
membris. et uaporet caput cū
aqua calida. ⁊ attrahat p nāres
uaporem ei⁹. ⁊ multiplicet emūc
tionem. ⁊ ne dormiat sup ceruicē
et dimittat uti lōgo sompno.

Capitlm. xviiii. de catarro.

Fit aut cum febre. aut sine fe
bre. Et cura eius qui est cū fe
bre est flōmia. deinde sumere ī
potu aquam ordei cū uiolis cō
ditis ⁊ oleo amigdalino. Et cu
ra ei⁹ qui est sine febre. est cum
decoctione ysopi minoris. ⁊ alie
natiōe ab eis que sūt salita et
pontica et salsa.

Capitlm. xx. de obtalmia.

Fit ex multitudine sanguis. Et
signa eius sunt uehementia ru
bedinis oculorum. et magnitudo in
flationis et multitudo tensionis.
Et cura eius est flomia cephalice
ex manu opposita oculo infirmo
et collirium album. et distillatio in eo
cum lacte. et si fuerit multitudo
lippitudinis tunc puluis album.
Et fit ex colera. Et signa eius
sunt. quod sunt asperitas et inflatio et
tensio et lippitudo. et cursus lacrima
rum minora. et adustio in oculis
et punctura sicut punctio acus et
spine. Et cura eius est solutio uentris
cum aqua fructuum. et cum decoc
tione mirob. et assiduatione emb
sionis lactis in eo. et effusionis
eius super ipsum. et distilletur in eo
mucillago psillii. et mucillago
seminis citoniorum. et collirium cam
phoratum et opiatum. Si dolor sit
fortis et comprimantur pedes eius
et fricentur. et ligentur manus
eius et pedes ipsius ligatura forti.
Et fit ex flegmate. Et signa eius
sunt. magnitudo inflationis cum
paucitate rubedinis. et multitu
dine lippitudinis et lacrimarum.
Et cura eius est sumere in potu ie
ram diacolloquintidos. et ut distil
letur in oculum mucillago feni
greci abluti. et puluizetur pulue
re citrino post duos dies aut tres.
et liniantur super palpebras aloes
et mirre. et acacie. et croci partes
equales. Et fit ex melia. Et si
gna eius sunt nigredo coloris cor
poris. et eius extenuatio. et inflatio
parua in oculo. et paucitas rube
dinis et lippitudinis. Et cura
eius est potare medicinam sol
uentem meliam. et introitus bal

nei. et inclinatio capitis super ua
porem aque calide. Et fit a sole
et fumo. et puluere. Et cura eius
est tranquillitas et quies. et ut
non uideat lumen. Et omnibus quedam
speciebus obtalmie confertur bal
neum in finibus ipsarum. et non tu
eantur lumen. Capitulum
uigesimum primum. de ulceribus in oculo.
Accidunt ex obtalmia multoci
ens. Et signa eius sunt quod dolor et
pulsatio sunt uehementes ualde. et
urina in albedine oculi punctum
rubeum augmentatum super rubedi
nem oculi. aut in nigredinem eius
album punctum. Et cura eorum est
flomia. et solutio uentris. cum aqua
fructuum et zuccari. et collirium al
bum. quod distilletur in eo cum lacte
mulso usque ad tres dies. Si autem
dolor non sedetur usque ad iii di
es distilletur in eo mucillago fe
nigreci. et mucillago seminis lini.
Quod si dolor sedetur super pupillam
sanies. distilletur in eo collirium
album. Cum ergo replentur cu
rentur cum alexar. et post exsic
cationem ulcerum et consolidationem
eorum. fiat curatio cum eis que era
dicant albuginem. Et ex ulce
ribus oculi est quod nominatur gra
do. et accidit in palpebris. Et cu
ra eius est ut decoquantur folia
ficus aut ficus ipse et terantur. et
fiat cum eis emplastrum. Soluetur enim
si deus uoluerit.
Capitulum xxii. de albugine in oculo.
Alia est subtilis incipiens et in
corporibus tenere carnis. Et cu
ra eius est albasu. et ut puluerize
tur in oculo sarcocolla et zuccarum
tabarzed. et spuma maris. Et est
alia grossa et in corporibus duris

Et cura ei⁹ est ut ingrediatur bal
neum. ⁊ ut inclinet caput sup
uaporem aque calide. dein pul
uerizentur spume maris ⁊ bau
rach̄ tritor̄. ⁊ sarcocolle. ⁊ zuccar̄
tabarzed ⁊ stercoris muris p̄ti
tes equales cum assiduatiōe
albasii et balnei.

Cap̄. xxiij. de scabie in oculo.

Quedam est incipiens subtilis.
Et signa ei⁹ sūt qd̄ est intrinse
ca pars palpebre in ipsa rubea
⁊ asperitatis parue. ⁊ accidit post
obtalmiam ⁊ ulcera. Et cura e
ius est collirium rubeū lene. et
uiride lene. ⁊ flōmia ⁊ uentose.
⁊ solō nature. ⁊ assiduatio bal
nei. ⁊ est quedam scabies ēmi
ca grossa. Et signa eius sūt qd̄
interior pars palpebre cum inu
ertitur est similis ficui que scis
sa est ⁊ palpebra ē grossa ualdē.
Et cura ei⁹ est p⁹ flōmiā frica
tio cum zucarō tabarzed. ⁊ cū
insticiō qd̄ nominatur rosa. ⁊ ē
flōmus hūs cap̄ sicut denarii
cum quo fricetur donec remo
ueatur illa asperitas ⁊ currat ex
ea sanguis plurimus. deīn ablu
atur cum aqua que mixta sit
cum aceto pauco. ⁊ distilletur
in eo cuminū masticatum in
panno. ⁊ in mane puluerizetur
puluere citrino. dein curet̄ col
lirio rubeo leni ⁊ uiridi. Si rema
serint ex ea reliq̄e. ⁊ iteratur fri
catiō. aut curetur cum collirio
uiridi ⁊ rubeo acutis. ⁊ fricatū
scabies cum zucarō. ⁊ si multipli
catur cum sale armoniaco. et
emplaustretur in hyeme cū ci
mino ⁊ amigdal̄ amaris. ⁊ in e
state cum uitello oui ⁊ olō uiol̄.

Est que

Cap̄. xxiiij. de sebel.

dam ex ea que est subtilis nō
cronica. Et signa ei⁹ sūt qd̄ non
prohibet uisum plurimū. ⁊ uide
tur cum aperitur oculus compre
hendentes pupillam q̄si tela ara
nee cum uenis rubeis paruis.
Et cura eius ē. collirium rubeū
⁊ uiride ⁊ basilicō. ⁊ rusemij. ⁊ cē
alcool. ⁊ acutū. ⁊ flōmia ⁊ solō uē
tris. ⁊ assiduatio balnei cum ua
cuitas adē. ⁊ dimissio uini. Et ē
quedam ex eis grossa cronica. ⁊
Et signa eius sūt qd̄ uides illas
uenas maioris q̄titatis. et p̄hi
bet uisum p̄hibitione maioris
quātitatis. Et cura ei⁹ est collec
tio suspendatur cum filis ⁊ cū
uncinis. ⁊ incidantur cum incisō
rio. deinde curetur cū aqua cimi
ni ⁊ cum puluere citrino s̄m q̄
diximus. ⁊ si nō colligimitur cu
retur cū collirio rubeo ⁊ uiridi acu
tis.

Cap̄. xxv. de sulac in oculo.
i. rubedo in palpebris cum gro⁹
sicie ⁊ asperitate. ⁊

Quedam est incipiens leuis. Et signum ei⁹
est pruritus in palpebris ⁊ lacri
malibus. Et cura eius ē ut ponat̄
desup in nocte albugo oui ⁊ ole
um ro. cū coto. aut amigdale a
mare cōtrite cum lacte. ⁊ ingre
diatur in mane balneum. aut in
clinet caput sup aquam calidā.
et fiat caput pingui cum olō a
migdalino. aut empletur cum
portulaca. aut endiuia cū oleo
ro. Et est quedam cronica grossa.
Et signa eius sūt rubedo palpe
brarum. ⁊ inflatio earū cum pru
ritu. Et cura ei⁹ est flōmia ⁊ uē
tosatio in crure ⁊ lenificatō na
ture cum decocti cē mirob. et po

nere desup lentos excorticatas
7 adipe granati tritum cũ rob.
et assiduatõ balnei.

Cap. xxvi. de ungula.

Quedam est leuis subtilis non plurimũ
phibens uisum. Et cura eius ẽ
ut curetur cum collirio uiridi. et
basilicõ. Et est quedam que est
grossa, phibens uisum. Et cura
ei⁹ est cum denudatõe. s. suspẽdẽ
do cum uncinis et incidendo.

Capit. xxvii. de resudatione.

Est multitudo cursus lacrimarũ
et fit aut post incisionem un
gule. Et eius cura ẽ puluis cat
nus. Aut fit absq; incisione ex
cursu materiei que effundit' ad
ocl'os. aut ex cerebro. aut ex ue
nis que apparent in tempoꝛib'.
Et curatõ ei⁹ est cum medicinis
exsiccantib⁹ que cõfortant ce
rebrum qb⁹ emplim fiat exteri⁹
post euacuationem. Et simili'r
emplent' uene que sũt in tempo
rib⁹. Aut fit ex cursu materiei
effuse ex uenis ad oc'los. 7 arte
rus 7 neruis añ ex imo coꝝ ex
~~~neum capitis. Et cura ei⁹ est e
leuatio uene. aut arterie. 7 inci
sio eius 7 sectio separans eã. Et
si fuerit effusio eius intra ~~~ne
um capitis nõ est curatio eius.
7 parum sanatur. ueruntamẽ cu
ratur scdm dispositionẽ deforis.
Et cura eius ẽ ut sumat' tucie
pondus ʒ. x. 7 aloes ʒ. ij. 7 fricati
onis mirobol. citriꝝ. iij. 7 longi
piperis ʒ. ij. 7 fiat ex eis alcool.

Cap. xxviii. de casu palpebrarũ.

Fit aũt cum rubedine 7 corrosio
ne. Et cura eius est cura sulach.
Aut sine rubedine 7 siñ pruritu.
Et cura ei⁹ est ut sumãtur nu
clei dactiloꝝ adusti pars. i. et fu
mi thuris q̃rta p̃tis uni⁹. 7 spice
romane. 7 lapide lazuli amboꝝ
añ. t̃tie partis. i. 7 fiat ex eis alco
ol. 7 tinseat sup palpebras.

Cap. xxix. de casfati. i. macula.

Fit ex pcussione adueniente in
oculis remanẽte in albedine e
oꝝ uestigio rubedinis. Et cura
eius ẽ in principio cũ flomia
in cephalica. 7 lenificatõe natẽ
cum pillis de yera. aut cũ clister'
bono ad sol'onem. 7 est melioꝛ q̃
mediana. aut cũ mẽ. nõ calida
siẽ est decoctio fructuũ 7 seminu
neq; 7 uileb. 7 non ẽ conueniẽs
yera in hac hora. neq; pille in q̃b⁹
sunt gũme 7 sp̃s calie. deindẽ di
stilletur in eo semp lac mulierũ.
aut sanguis pulli columbini cũ
decolatur. Si g' sufficiat illõ bene
et si nõ distilletur in eo arsenici
citrinum fricati cũ aqua cori
andri. Et oportet ut sit arsenicu'
sublimatum ablutum.

Capit. xxx. de debilitate uisus.

Fit quedam ex humiditate. Et sig'
eius sunt. qd additur p't come
stionẽ. 7 sõpnum 7 sacietatem
nausi atiuam, p̃pe. Et cura ei⁹ est
cum pillis de yera. 7 ut distilletur
in ocl'o aqua fenug'. 7 aqua albe
torogi. aut fel caprinum. et ar
resenni acutum 7 collirium d' fel
lib⁹. 7 basilicõ. aut fiat ei alcool.
cum aqua de serapino. aut cũ
acoro. aut cũ celidonia de sem.
Et fit ex siccitate. Et signa eiu'
sũt q' fit fortis cũ fames adest.
et in meridie. 7 alleuiatur hoꝛã
sompni 7 comestionis. Et cura
eius est cũ inunctiõe capitis
7 caput pungio 7 suctio ẽ aliani
~~~

olei ij. ambo facta. et potet uinum
cum aqua plurima. et assiduatio
balnei sine sudore. et effundatur
in oculo cum oleo amigdalino dul
ci. et mulgeatur in ipso lac ex ma
milla in mane. et ingrediatur
in aqua clara et apiat oculos su
os in magna hora. Et fit ex lesi
one stoi absque egritudine in oculo.
Et signa eius sunt quod non semper im
mo fit fortis cum est sacietas
nausiatiua. et destruitur omnis
in tempore famis. Et cura eius est stu
dium adhibitum stomacho. tribu
endo in potu yera. deinde tiriacam
minorem et zuccarum ro. cum mast.

Cap. xxxi. de pilis inuersatis.

Fit illud quo curatio sicut pilus uni
fit. aut pili duo ut incidantur.
et cauterizetur locus eorum cum cau
terio subtili aut acu ignita. aut
inuiscentur cum aliis pilis. cum
sputo aut mastice. Et si fuerint
plures curentur cum incisione
palpebre. aut succione eius. et cau
terizetur locus cum acu ignita
ita ut ingrediatur acus in aqua
salis armoniaci. oculum.

Cap. xxxii. de aqua descendente in

Quedam est incipiens. Et signum
inceptionis eius est quod paciens ui
det similia cimicibus paruis. et
puluim paruum et muscas. coram
oculo cum aspicit. Et similis illi a
stomacho. Verum si est in oculo uno et
alleuiatur semper non est a stomaco.
Si autem est in utrisque. et in utrisque
oculis simul alleuiatur tempore
aliquo et aggrauatur alios fo
dispositionem stoi. in alleuia
tione et grauedine sua est a stomacho.
et si pupilla est conturbata quasi
sit in ea fumus aut nubes. et

non est a stomacho. Et cura incepti
onis aque est potare coctionis et
dimittere omnes cibos grossos et
uinum. et uentosas et piscos. propterea et
facere alcool. cum collirio de felli
bus. aut cum felle capre. aut aq
rute cum serapino ex egritudi
ne in oculo que est similis aque descen
denti in oculo. et dicitur alguma
ti. Et est pus generatum in tuni
cas oculi grossum. Et cura eius est
ut infirmus sedeat super sedem
sessione recta. et commoueat cap
sinum motione forti donec mani
feste uideatur pus ad inferiora
descendere. et clistria quorum inter
hanc egritudinem et inter aquam
descendentem in oculum. est quod cum
aqua dicit cum instrumento eleuatur usque
quo eleuetur ad inferiora mul
totiens et plus non eleuatur omnino
propter grossitudinem suam. Et quedam
est que est confirmata. Et signa
eius sunt quod prohibet uisum. et uidetur
pupilla cum aspicitur opillata.
et habet species plures. et illa que ex
ea curatur cum instrumento est que cum
aspicitur uidetur clara. et cum pre
mis eam pollice tuo dilatatur.
deinde redit et aggregatur. Nigra
autem et illa que non mouetur. et
illa que incidatur cum premitur
et non est facilis aggregatio non cura
tur cum instrumento. Capit. xxxiii. de

Fit ex humiditate grossa panno.
conturbante oculum. Et curatio e
ius est cum yerapigra. et gargari
mus et sternutatio. deinde fiat al
cool. cum collirio de fellibus. aut est
quocumque eorum que diximus in ca
pitulo descensionis aque. et con
fert ei propterea ut sumatur piperis
et longi piperis et mellis partes.

equales. et fiat cum eis alcool. a
ut fiat alcool cum eo quod cumit
ex epate hyrcino et assaro.

Cap. xxxiiij. de almtisar. i. dilatatione pupille.

Almtisar est destructio luminis propter
dilatationem pupille. Et fit aut
ex humiditate. aut ex siccitate.
Et illa que est ex siccitate paula
tim fit. et illa que est ex humidi
tate fit in velociore tempore quam illa.
Et fit post passionem supervenien
tem oculo. et non timeas illam ea
quoniam redit. Et signum eius est dila
tatio pupille. Et cura eius est. ut
fumantur fabe cum aqua folio
rum salicis et terantur. et fiat ex
eis emplastrum. Et fit post dolorem
capitis vehementem. Et signum
eius est quod videtur pupilla dila
tata ultra quantitatem quam
habebit. Et in curatione eius oportet
ut succurratur cum elevatio
ne arterie lacrimalis. et si non com
plebitur almtisar. et cum com
pletur non est ei cura.

Cap. xxxv. de garab in oculo. i. de fistula accidente in lacrimali oculo.

Fit ex humiditate lacrimali cu
rente. Et cura eius est ut exprima
tur et distilletur in eo de collirio
algarab dicto in almansori et
antidotario. et iam dixi ipsum in
libro quem medicus non compre
hendit tres gutte in lacrimali.
et ponantur inter omnem distillationem
et aliam tempus bonum. et dormiat si
militer tribus horis. deinde ablu
atur lacrimale in mane. et iterum
sup ipsum cura per ebdomadam a.
usque fiat ita ut exprimatur et
non egrediatur ex ea aliquid. et
manet enim sicca per mensem aliquem.

et sufficiat illud bene est. et si non cu
retur cum cautio.

Cap. xxxvj. de pediculis in palpebris.

Cura eorum est solutio cum cochiis.
et gargarismus cum syrupo acetoso
et sinapi. et mundificatio palpebrarum
post illud ex eis. et ablutio post illud
cum aqua salsa. aut cum aqua
aluminis. Confectio epithimatis
ad pediculos. Recipe. ista fisigne ter
rantur et misceantur cum melle et
liniantur ex eo. et est sanum.

Cap. xxxvij. de ordeolo.

Est apostema longum egrediens in
palpebris. Et curatio eius est ut
liniatur in principio sui cum aloe
et licio. deinde vaporetur post illud
cum cera calida.

Cap. xxxviij. de dolore in aure.

Fit ex repletione et multitudi
ne sanguinis. Et signa eius
sunt rubedo faciei. et gravitas ca
pitis et frontis cum pervenit se
sup faciem suam. et vehementia
pulsationis. Et cura eius est floia
cephalice. et sumantur post illud. ʒ.
una. olei ro. ʒ. s. ʒ. aceti. et bulliat
donec acetum minuatur. et di
stilletur de eo in aure aliquotiens
et minuat ex cibo et dimittat vi
num. et leniatur natura cum aqua
fructuum. Et fit dolor in aure
ab effusione materiei mordicative
ab interiori parte auris. aut exte
rius. aut ab aliqua intrare in
eam ex aqua balnearum. quarum virtus
est virtus medicinarum. Et cura eius est.
distillatio alicuius olei tam diu do
nec impleat aqua eam. et albu
ginis ovi et lactis mulieris. omnia
ista sunt iuvativa cum sunt tepida.
Et fit ex bothor aut apostemate egre
diente simili furunculo in con

cauitate. Et est uehementior dolo
rū aurīs ⁊ maioris timoris. ⁊ ē
cum eo febris. Et signa ei⁹ sūt
uehementia pulsationis ⁊ inflā
matio faciei. Et cura ei⁹ est flo
mia cephalice. ⁊ multitudo extē
tionis sanguinis. ⁊ ut effunda
tur in ea illud q̄ diximus usq̄
ad tres dies. Q̄d si dolor fiat ⁊
perueniat eger ad alienationem
oportebit ut dissoluatur. kerat
opij in lacte muliebri. ⁊ distillet̄
in ea cum oleo tepido. Et q̄n cō
fert ei ⁊ reliquis doloribus aurī
ut mulgeatur in ea lac ⁊ effū
datur in ea uicibus plurib⁹. et post
tertiam diem distilletur ī ea mu
cillago fenugreci. ⁊ mucillago
seīs lini. ⁊ mucillago se. alma
ru que iam sīt infuse in lacte
donec sedetur dolor ⁊ curiatur sa
nies. Et fit ex frigore ⁊ uento
frō aduenieīte auri. Et cura ei⁹
est balneum ⁊ uaporatio cum
milio. aut cū pāno calefcō. et
ut distilletur in ea olm̄ in quo
bullita fuit ruta. aut cepa. aut
aliqd̄ alioꝝ calidoꝝ. sicut oleū
amigdalinū amarū. ⁊ oleum
anetinū. ⁊ olm̄ nardinū. ⁊ olm̄
camomillinū. aut aristol. aut
cast. ⁊ embroce calc. Et fit ex
uentositate grossā. Et signa e
ius sūt uehementia tensionis. ⁊
multitudo sompni cū leuitate
capitis. Et cura ei⁹ est ut distil
letur in ea olm̄ in quo decocta
fuit ruta. aut fumatur ℥. olei
alicuius ⁊ dissumpat in ea pō
dus. ij. ℥. castorei. ⁊ ℥. i. euforbij.
et distilletur in ea aliquotiens
cum est tepidū. ⁊ distilletur in
eo oleum tepidō aliquotiens et

minoretur abus. ⁊ uitet̄ nausea
tiua sacietas. ⁊ caro. Et fit ex pū
uis animalibus ingredientibu⁹
eam. Et signū eius ē qd̄ sentit
infirmus in ea deambulatōem
& ue q̄n cōmouetur ⁊ q̄n sedat
tur. Et cura ei⁹ est ut distilletur
in ea aqua in qua dissoluta sūt
aloes ⁊ succ⁹ folioꝝ capparis. aut
succ⁹ absinthij. aut acetum for
te. ⁊ sit totum calefactum. Cū
ergo sedatur dolor ⁊ remanet
grauitas. fac eum sternutare
cum cōdisi. ⁊ retine ambas na
res. ⁊ iam fusum sit an̄ illd̄ olm̄
tepidum. Et similit̄ est cura ut
mis in aure. Et signum simis
est ut qd̄ sentitur ambulatō le
uis simulis cōmotiōi. Et fit ex
casu grani aut lapidis in aure.
Et cura ei⁹ est ut fumatur tēta
⁊ inuoluatur sup eam lana a
ut corium. ⁊ inuoluatur gūmi
botin. aut uisco ⁊ immittatur
in aure. ⁊ extrahatur res q̄ cec
dit. Cumq; nō egreditur fiat ei
sternutatio cū condisi. ⁊ tene
tur inti; nares ambe et os. Et fit
ex aqua intrante in ea. Et signū
eius ē qd̄ cōmouetur pt introi
tum in balneū. Et cura eius est
ut effundatur in ea lac. Et fit ex
aqua calida intrāte. Et signum
eius est qd̄ cōmoueatur pt na
tationem aut introitū balnei
duobus diebus aut tribus. Et cura e
ius est ut effundatur in ea olū
ro. cali. ij. gutte aut. iij. et si se
datur dolor bn̄. et si nō fumatū
cānula de aneto ⁊ inuoluat̄ sr̄
ipsam cotū. ⁊ accendatur ī eo igñ.
et ponatur inferior cānula in
aure. ⁊ impleatur circuitu eius

coto uehementer ⁊ fiat illud in ea te
ciens donec sentiat infirmus ali
quid quod non remansit in aure
quod egrediatur: dein distille
tur in eam aliquod oleum tepidum.
Et confert plumbus doloribus au
ris in plumbus dispositionibus ut
fumatur flos uiole sicce ⁊ tritice
⁊ camomilla ⁊ farina ordei et
altea. et conficiantur cum aqua
⁊ oleo sisamino. et emplastretur
cum eo pars doloris tota faciei
⁊ capitis: ⁊ est calidum. et permu
tetur quando infrigidatur ⁊ confert
ei omnino ut distilletur in ea adeps
galline tepefactus aliquotiens.
⁊ minoretur cibus. ⁊ dimittatur
uinum. Et fit a percussione a casu
qui fit cum obuiatione. ⁊ egredi
tur ex aure sanguis. Et cura
eius est ut sumantur renes tau
ri. ⁊ aliquid ex adipe eorum. ⁊ salian
tur ⁊ assentur aliquantulum. et di
stilletur illud quod egreditur ex a
qua dum tepidum est in aure.
et teratur opium ⁊ ferueat cum
oleo ro. ⁊ distilletur in ea. Quod si
dolor fuerit extensus a percussione:
dissoluatur thus in lacte post
contritionem suam ⁊ distilletur
in aure. Et fit ex ulceribus in au
re. et confert ei cum non est cro
nicum ut subtilietur aliquid ex
unguento albo cum oleo ro. ⁊ mit
tatur in eam super tentam. Cum
autem est cronicum. sumatur aloes
et mirre. ⁊ sarcocolle. ⁊ sangui
nis draconis. ⁊ olibani partes
equales. ⁊ imittatur licinium
in melle ⁊ inuoluatur in hac medicina
⁊ mittatur. Quod si fuerit profundum
longinquum dissoluatur hec me
dicina cum aqua mellis ⁊ ex

fumatur in ea. Si autem antiquum
fuerit ualde. sumatur scoria ferri:
⁊ infundatur in aceto uno mense
aut plus ⁊ est melius ut distil
letur ex ea in aurem de qua cur
rit humor antiquus multus. Et quan
doque fit ex humectatione in aure
absque pus. Et cura eius est ut di
stilletur in eam acetum in quo
bullita sunt folia mirti. aut decoc
tio absinthii tepida. Et quandoque
egreditur sanguis ex aure absque
percussione aut ulcere propterea quod
natura expellit ipsum. et quandoque con
gelatur ⁊ oppilat locus auditus.
Et cura eius est ut distilletur in
ea succus porri permixto cum ace
to. aut succus granati elixati cum
aceto. Et si fuerit profundus longi
quus dissoluatur hec medicina
in aqua mellis. ⁊ in quo sunt mel
et sarcocolla. ⁊ fumatur in eam.
Et si fuerit antiquus ualde sume
scoria ferri ⁊ infunde eam in a
ceto mense uno aut plus quam est
melius. ⁊ sic acetum aptum est. ⁊ ex
fumatur ex eo in aurem ex qua e
greditur humiditas. Et quandoque fer
uens scoria ferri in aceto immi
nuitur.

Cap. xxix. de sonitu et tinnitu.

Fit ex replectione capitis. Et signa eius sunt quod ac
cidit post sacietatem nausiati
cam ⁊ multitudinem uini. ⁊ sop
num post cibum. Et cura eius est
potus yeredia colloquintidos et
balneum in ieiunio. et distille
tur in aurem quedam que nar
rauimus in dolore auris frigido.
et fumant calamintum ⁊ sansuc.
⁊ camomilla ⁊ scena. singulorum autem
conuictum ⁊ bulliant in cucurbita.
⁊ ponatur auris super eam ita ut in

grediatur uapor ei9 in eam. Et fit
ex debilitate auditus. Et cura ei9
est ut distilletur in aurem acetū
in quo bullitum ē absinthium.
Et fit ex leuitate capitis ⁊ sub
tilitate sensus auditus. Et si
gnum ei9 est q̄ fit fortis secūm
uacuitatem fami9. Et cura eiꝰ
est ut distilletur in ea olm̄. ro.
decoctum cum aceto uini sicut
diximus. Et si fuerit bn̄ est. et
si nō distilletur in eā rusuch o
pij. r̄s. ii. grana ⁊ medium. o.

Cap. xl. de tinitis ⁊ surditate.

Opij aūt tertia pars. ʒ. aque uīs
quamī ñ cum ea nascitur: nō
est ei cura. Et fit diuersim. ⁊ illa
que ex ea alleuiatur paulatī
curatur. Et cura eius est ut sol
uatur eger cum cochijs ⁊ yera. ⁊
distilletur in aure; olm̄ amigr
dalinū amari. ⁊ olm̄ costinuꝫ.
aut olm̄ in quo dissolutum est
castoreum. ⁊ fiat uaporatio eii
cum uapore calamīti ⁊ reliquaī
rez quas diximus. Illa aūt que
nō alleuiatur ex quo accidit cu
ratione; uō nō habet. Et fit ex
carne addita nata in aure. Et
cura ei9 est ut sumatur fex ui
ni. ⁊ calx cōfecta cum aqua cine
ris ita ut fiat sicut mel. ⁊ unia
tur ex ea lana ⁊ intromittatū
sup eam cū lana. Et fit ex for
de aut apāte frō. aut uētosita
te frigida crossā. aut supflunta
te frā crossa. Et opꝫ ut aspici
atur in sole. deinde extrahatur
sordes aut cum instrō aut cum
tenta. aut pone in ipām in noc
te oleū tepidum. ⁊ ingēdiatur
mane balneum. ⁊ ponat aurē
suam sup sartagine; calida

donec currat sordes cum oleo. et
confert ei ut effundatur in ea
acetum uini. ⁊ baurach. ⁊ dimit
tatur in mane hora una. deinde
effundatur ⁊ iteretur multoti
ens. deinde effundatur in eam
oleum calefactū. et dormiat sr̄
ipm̄ hora una. aut duab; horis.
deinde ponatur aqͣ calida ī aqua
manili. ⁊ ponatur auris sr̄ fistu
lam aque manilꝭ ita ut ad ipm̄
ingrediatur uapor ⁊ currat sordē.
Et fit atarus ex frigore adueni
ente auri. Et cura eius ē olea ca
lefacta cum eis que diximus.
Et fit ex siccitate in aure. Qua
re oportet ut distilletur oleum
tepidum aliquotiēs. deinde in
grediatur balneū; ⁊ sternutet
cum cōdisi ⁊ teneat nasuꝫ. egre
dietur enī si dš uoluerit.

Cap. xli. de fluxu sanguis narīū.

Fit ppē causam. ⁊ signum eius ē.
qꝰ fit post aliq̄ febrīū acutaꝝ
et nō oportet ut restringatur
nisi supfluat. Et cura eius est
cum supfluit positio uentosaꝝ
sup uentrem cū suctiōe uehem
ti absq; incisione sup latus dex
trum si est fluxus sanguis ex
dextra. aut sup sinistra; si ē flu
xus sanguinis ex sinistra. et
effusio aque frē ualde sup cap.
et cōstrictio utroꝝq; adiutori
oꝝ ⁊ amboꝝ testiculoꝝ ⁊ ingui
nū amboꝝ ⁊ sumere in potu a
quam ualde infrigidatam. Et
fit sine febre; ppē acuitate; san
guinis qui egreditur ex eis. Et
signa eius sunt q̄ aduenit pau
latim ⁊ est subtilis ⁊ uehemētis
subtilitatis. Et eius cura est flo
bothomia ex latere ex qua egre

ditur sanguis ex naribus si non
prohibeat aliquid. et appendantur ven
tose sine incisione sub ypocon
drio latenis ex quo egreditur san
guis ex naribus. et si sufficit bo
num est. et si non stringantur extre
ma. et utatur potu aque frigide
cum nive. et lactis acetosi infri
gidati. et distilletur in nasum. ali
quid camphore dissolute in aqua
albedarogi. aut sufflentur in eo
galle. et pulvis molendini. et o
libanum. et aloes. et sanguis dra
conis. et alumen combustum. aut
singlantem s. in naso et infundatur
licinium in albugine ovi. et in
volvatur in hoc medicamine
et intromittatur in naso. et sumat
in potu aquam ordei et mucilla
ginem psillii. et aquam coriandri
humidi. parum tamen ex ea scilicet quan
titatem ʒ. et omnia que congelant
sanguinem si superfluat et infri
gidant ipsum. Et confert ei intro
itus in aquam frigidam. et multo
ciens fit huius fluxus sanguinis
post variolas. Et fit fluxus san
guinis narium propter multitu
dinem sanguinis in corpore quando
rumpuntur vene aut arterie que
sunt sub cerebro. et est difficilis
in quo forsitan non valet cura.
Et signa eius sunt quod fit post dolorem
capitis vehementem. et rubedo
in facie. et oculus dominans. et post
quam multum utitur vino. et mi
norat extractionem sanguinis.
et venit cum impetu vehementi.
Et quando confert in eo ut distil
letur in naso aqua mirus. et quando
quod capparum cum aceto in quo
dissolutus est flos eris. et ab
stinetur postquam de eo egreditur
plurimum. et supervenit sincopis
infirmo. antequam illud videat non. et existi
mo quod ille in quo hec cura valet
est ex ruptura venarum non arteriarum.

Cap. xlii. de ulceribus in naso.

Plurimum quod in naso accidit ex
ulceribus sunt cortices. et confert
eis in unguentum basilicon et assidua
tio cere cum oleo ro. aut olei ro-
sati. aut olei amigdalini cum
cera. et adipis gallinarum. et ut odorent
vaporem aque. Quod si illud non
valet tunc adhibeatur unguentum
de cerusa.

Cap. xliii. de scissuris in naso.

Quandoque nascitur in
naso caro mala opilans locum
anelitus et implens cannam nasi.
ita ut videatur in ipso crossities
exterius. Et cura eius est ut intro
mittatur licinium in unguento
viridi facto cum flore eris tridui
donec consumat eam. aut sercatur
cum filo. si fuerit res eius grossa. Et
est ut sumatur filum de pilis. et
fiant super ipsum nodi duo aut tres.
et intromittatur in nasum cum
radio de plumbo preparato ad il
lud. et extrahatur ex palato. deinde
moveatur motu serre tamdiu
donec evacuetur illa caro tota.
deinde cum unguento viridi cu
retur. vel cum unguento de cerusa.
Et ex eis que conferunt fistulis est
ut sumatur mirre rubee et al
luminis ana ʒ. i. et corticis collo
quintide ʒ. iii. et baurach rubei
ʒ. sexta. et infundatur cotum in
aceto forti et involvatur in medi
camine. et intromittatur in nasum.
aut fumantur mirre. et usinee fu
lonum partes equales. et experimentum
secundum artem primam.

Capit. xliiii. de alcasse. i. de amissione odoratus.

Alcasem fit propter oppillationem in meatibus nasi. Et eius signum est prohibitio anhelitus. et illud fit aut propter carnem ortam. aut propter ventositatem grossam. Et nos quidem iam diximus curam carnis orte. Signum vero ventositatis grosse est. quod nares aperiuntur et ex eis ventositas egreditur impetuose et vehementer ex latere uno. Et cura eius est solutio ventris cum cochiis et yera diacolloquintidos. et inclinatio capitis super vaporem camomille. et sansuci et sicna. et sternutatio cum castoreo et pipere et condisi. et assiduatio odorandi sansucum et sisimbrium et calamentum. Et fit ex oppillatione colatorii. Et signum eius est. quod meatus sunt oppilati et non egrediuntur ex naribus superfluitates. Et cura eius est ut teratur nigella donec fiat sicut pulvis et dissolvatur in oleo antiquo. et sternutet cum eo infirmus cum distillationibus ex eo factis ore eius pleno aqua. et precipiatur ei ut attrahat anhelitum valde cum iam reclinaverit caput suum ad posteriora quantum plus poterit faciat illud tribus. et si senserit adiutionem suggat naribus post illud oleum ro. Et confert ad illud ut naribus suggat pulmam colloquintide. aut elleborum. aut fiat ei caputpurgium cum urina cameli singulariter et coniunctim. Et fit propter alterationem complexionis frigide et meatibus cerebri que veniunt ad nasum et est alcasem vera. Et alcasem cronica et orta cum eo curationem non habet. Et signa antiquitatis eius sunt quod cum ea est conturbatur. et quod quis olfaciat de odoribus quosdam absque alius. Sunt enim quidam eorum qui sentiunt fetorem. et non sentiunt bonum odorem. et ex eis qui sentiunt bonum odorem. et non sentiunt fetorem. Illius autem que non est orta cum eo neque antiqua cura est. solutio cum fortitudine et assiduatio odorandi nitam. et que fit ei silia. et fiat caputpurgium ei qui non sentit fetorem cum ipsa. et cum castoreo illi qui non sentit bonum odorem. et cum serapino et similibus.

Cap. xlv. de fetore in naso.

Fit ex fistulis aut ulceribus. Et iam diximus curam eius. Et fit quoque ex vapore putrido in supremo palato. Et cura eius est ut naribus suggat vinum odoriferum. et suffletur in naso calamus aromaticus et rosa necnon et capi et spica nardi. singulariter aut coniunctim et eis que conferunt ad illud mirabiliter est ut sumat ex trociscis andarachinis qui ponuntur in tiriaca. et dissolvatur ex eis aliquid cum vino boni odoris. et distilletur in vas multotiens quoniam sanat. Et oportet ut precedat exsiccatio capitis et confortatio eius postquam evacuatur totum corpus et caput.

Cap. xlvi. de dolore dentium.

Fit dolor in dentibus aut cum apostemate gingive. aut sine apostemate gingive. Et ille qui fit cum apostemate gingive fit propter acuitatem sanguinis. et dolore eius cum communicant dentes. Et signa eius sunt rubedo et inflatio. et requies ab aqua frigida. Et cura eius est flebotomia cephalice. et ventosatio et incisio alchetherich. et reten

tio aque

tio aque fīē in ore. et aceti uno
die. et aque ro. uno die. et qn̄ illd̄
ptransit diebꝫ duobꝫ aut tribꝫ.
oportet ut teneat in ore olm ro.
in omi ʒ. cui' i am dissoluta est
ʒ. i. masticis. Et si fuit dolor dē
tium absqꝫ apāte in gingiua
tuē ipē fit ex frigore et ex hūōri
bꝫ grossis frīs. Et cura eius est:
ut teneatur in radice ei' tiriaca
de quinqꝫ spēbꝫ. aut pip cōfec
tum cū albatia et teneat in ore
suo acetum in quo decocta ē pl'
pa colloquintide. aut decoqtur
folioꝝ mirti manipl'in. i. et san
guinis draconis. et sumach. et
alia tria grā et bulliāt in aceto
et teneatur in ore dum calidū
est. aut bulliantur in aceto cō
tices radiē capparis. aut spolui
serpentis. Qđ si dolor fiat forti
or. suffumiget' dēs in traiecto
rio cum semiē iusquiami. nī et
storace. de quibꝫ fcē sūt forme
sil'es auelanis. et teneat in ore
oleum calefactum in quo de
cocte sūt radices altee. et camo
milla. aut conficiat' condisi cō
tritum cum uino et ponat' sup
dentē: qm̄ ē ultimum in remo
uendo dolorem cui est a frigorē.
et uaporetur deforis cū cāfora
calefacta in qua decocta est ca
momilla. et stringat sup dente.
rem calidā multociēs donec ca
lefiat. et rubeat caro et emplēnt'
mandibule. et distilletur in au
rem illius latis oleū amigda
linum tepidū. aut sambucinū.
aut olm keiri. aut olm de oliuī.
aut oleū in quo decocta ē cepa.
aut in quo disruptum est casto
reum. aut euforbiū. aut opiū
cum uehementia ē doloris. et est ti
morosum. Si ḡ sedatur bene est:
et si nō distilletur in aurem que
est in illo latere q̄titas lēti' opij.
et duaꝝ lētium castorei. Si aūt
nō sedatur igniatur ferrū subtile
et intromittat' in dente ī cō
cauitate fistule ence. Qđ si fue
rit corrosius impleatur condisi
in ea aut pip confectū cū kira.
aut lꝫ medicamiē qm̄ est ulti
mū. R. castoreum. et asa fetida.
et storacem. et opium. et pip. ana ʒ ʒ.
et semī iusquiami. et mirram. et
terantur et cōficiantur cū mel
le. aut kirī cedri. et āministret'
ita ut fricetur cum eo radix den
tis. et impleat' corrosius. et melior
cura corrosi ē eradicatō. aut
sumant' pipis partes tres. et eu
forbij pars una. et impleatur cū
eis. aut impleatur cum asa feti
da et pipis partibꝫ equalibꝫ. Et
dentes nigri curant' cum eis q
bꝫ curatur corrosius. Medicamē
eradicans dentes cōfringens.
Sumatur frumēti farina et cōfi
ciatur cum lacte buccinarū. et in
uiscet' ei. et ponatur in circuitu
eius farina uolubilis. Medica
men ē confrigit ipm. Medicamē
eradicans dentes. Sumant' cor
tices mori et piretrū. et cortices ra
dicis capparis. et cortices asebrā
et arseniam citrinū. et terantū
in aceto ultime fortitudinī' tri
bꝫ diebꝫ omi die hora una. et p
residuum dimittant' infusa in
ipō. deinde inuiscatur in circuitu
dentis. et linatur cū eo ī die ali
quociens donec inueniat' molli
ficatus. deīn eradicetur. Et ex e
is que stare faciunt corrosionē

dentium ē ut impleatū gallia
et mastice. Medicamen strīgēs
dentes cōmotos. ℞. balaustiaꝝ
ꝛ rosaꝝ ꝛ gallie ꝛ cipi ꝛ sumach.
omniū ān partem unā. alumi
nis ptem .s. ꝛ liniatur sup gin
giuām. Medicamen abstergēs
dentes. ℞. salgēmam ꝛ spumā
maris ꝛ testam ciatinoꝝ uindi
um ꝛ cali. et est alumī alassur
omnia contrita aggrent ꝛ fri
centur cum eis dentes ꝛ cauen
tur a carne ꝛ nausatiua ꝛ laua
atiua eius. Ex congelatiōe ma
sticentur portulaca ꝛ amigda
le excorticate. aut cera ꝛ cōfert
denti qui dolet cum aduenit ei
res frā ut stringat sup panem
calidum aut sup uitellum oui
elixati calidi multo fortis donec
lacrimet oculus ex uehemētia
caliditatis eius. aut teneat in
ore oleum calefactum.

Cap. xlvii. de corrosiōe ꝛ corrosiōe

Fit ex supfluitate putrie in ore.
facta descendente ex capite ꝛ cor
rumpit gingiuam. Confectō me
dicaminis ualentis ad illud. ℞. ar
senici citrini ꝛ rubei ꝛ calcis. et
gallarum ꝛ aluminis lameni
ptes equales. ꝛ terant cum aceto
uini p aliquot dies. ꝛ informent
trocisci. et cum necesse fuerit tera
tur unū de eis ꝛ sumatur ex medi
camine q̄titas secte .ʒ. i. ꝛ frice
tur cum ea gingiua. ꝛ dimittatur i
hora una. ꝛ teneat pt illud in ore o
leum ro. Fiat tam diu donec remo
ueatur putrefactio ꝛ puluīgetur
desup post illud. ꝛ qd facit renasci
carnem ꝛ indurat eam. ꝛ illud est
ut sumatur olibani ꝛ aloes ꝛ sar
cocolle ꝛ sanguinis draco. ptes
equales terant ꝛ puluizent exci.

Cap. xlviii. de fetore oris.

Et fetor oris fit sm plurimū ex
caliditate stoi. Et signum ei
est q allenatur cū sumit abū.
Et cura eius ē ut bibat infusio
nem camomilloꝝ siccoꝝ in matu
tinis. aut comedat ex humidis
aut piscis. Et bibat caudi cū
zuccaro. aut comedat citrolos a
ut comedat in ieiunio melonē.
et festinet cauere cū comestio
ne. Et fit ex flāte corrupto in
stomacho. Et signū eius est. qd
est semp ꝛ nō sedatur cū come
stione nisi parū. Et cura eius ē.
potare ueram multociēs ꝛ uomi
tus. deinde acceptio ʒʒis. cōditi.
et assiduatō tiriere in ore oris. Et
fit a dente in ore. Et fit ex putre
factione in cute oris et nī ꝛ pri
tibꝫ eius. et cōferunt ei pillule
iste quaꝝ confectio ℞. corticum
citri ꝛ spice nar. ꝛ gariofiloꝝ et
gallie ꝛ xiloaloes crudi. omnium
ān. ʒ. i. musci caratēm .i. infor
mentur pille cum aqua maloꝝ
ꝛ uino aromatico ꝛ teneant in
ore. et istud electū ualet ad feto
rem ualde oris q ē ex flāte ꝛ hu
moribꝫ putridis. ℞. extremita
tum mirti huius ptes tres ꝛ em
blicoꝝ ꝛ cipi ꝛ spice ꝛ corticum ci
tri ꝛ squinanti ꝛ mastic̄ ꝛ gallie
muscate ꝛ gariofiloꝝ omnium
ān ptem unā. cōficiatur cū pas
sis enucleatis ꝛ fiant ex eis pille
similes auellanis aut nucibꝫ.

Cap. xlviiii. de alcola .i. lothor.

Alcola fit ex ea .i. pustule i ore.
liuiditate ꝛ rubedine in ore. ꝛ con
fert ei flōmia ꝛ uentosatio sub
mēto ꝛ curatur hoc medicamīe.

cuius confectio. ℞. spodium. et ro
sas. ⁊ coriandrum siccũ. ⁊ sumach.
et lentes excorticatas. ⁊ se. portu
lace. ⁊ semin. de medra. ⁊ alcanam
conterantur ⁊ teneantur in ore cum
pauca canfora. et colluatur post
illud aqua ro. ⁊ aceto. Et fit ex fle
putrefacto. Et eius signum est
albedo in ore. Et confert ei ut fri
cetur cum melle. ⁊ atramento. aut
fricetur cum zuccaro tabarzed. et
colluatur cum iuleb. ⁊ teneat in
ore memiren. ⁊ mirob. cit. ⁊ pire
trum. Et fit ex putrefactione
⁊ corrosione. ⁊ confert ei hoc me
dicamen. cuius confectio. ℞. arse
nici. ⁊ calcis. ⁊ alluminis. ⁊ galla
rum ⁊ floris eris partes equales. te
rantur ergo cum aceto forti ebdoma
da una. ⁊ fiant ex eis trocisci. et
cum necesse fuerit eius fricetur lo
cus putridus cum quantitate sex
te. ℥. i. eius ⁊ dimittatur hora una
magna. deinde ungatur cum oleo
ro. Cap. l. de casu uuule.

Fit quoque cum uehementia rubedi
nis ⁊ calitatis. Et confert ei flosia
et gargarismus cum aceto ⁊ aqua
ro. ⁊ ut palato apponantur rose. et
sandali. ⁊ balaustie ⁊ camphore
parum. ⁊ apprimetur uuule cum co
clear. ⁊ comprimatur super eam com
pressione subtili ⁊ inclinetur ad
superiora oris. Et quando non est cum
ea rubedo ⁊ est declinis ad albedi
nem confert ei gargarismus cum
mum ⁊ sir. acetoso ⁊ sinapi. ⁊ con
fert ei sal armoniacus. ⁊ fricetur
cum gallis ⁊ sale armoniaco.
⁊ sale ⁊ allumine. ⁊ quando subtilia
tur radix eius ⁊ non est uehementis
rubedinis incidatur ⁊ garga
rizet post incisionem eius cum
aceto ⁊ aqua ro. aut cum aqua
in qua decocta sint folia rose.
Cap. li. de egritudinibus lingue.

Egritudines lingue sunt aut apo
stema accidens ei aut spasmus aut fis
sura. aut ulcera. aut glandula aut
ranula. aut abreuiatio ligamen
ti. aut magnitudo lingue. aut
rubedo ⁊ inflamatio. Et apostemati quod est
calido confert flomia cephalice. de
inde uentosatio sub mento. ⁊ gargarisma
rismatio cum aqua ⁊ aceto. deinde
omnia que conferunt alcola ⁊ si
nancie que est cum calitate secundum
quod dicemus. Sed illi que est cum calita
te cum multitudine carnis sani
ue confert illa que diximus in
capitulo alcola cum qua non est
rubedo ⁊ calitas. ⁊ que dicemus in
capitulo sinancie flatice ⁊ ad fis
suras. aut confert psillium cum
zuccaro. ⁊ potare aquam ordei. et
cibum pectibus coctis. ⁊ fricare ipsam
cum spuma que egreditur ex mal
uis cum incidantur ⁊ fricantur
adinuicem. ⁊ tenere diadragantum
in ore. ⁊ ulcerum cura similis est
ulcerationi alcola. Spasmi autem
qui est in radice eius. Et est signum
eius quod abreuiatur lingua et in
crossatur. Et cura eius est gargari
zatio cum oleo de aneto. ⁊ oleo ca
momillino. ⁊ linire ceruicem cum
aqua calida. ⁊ inungere caput cum
oleo. Et grauitas quidem lingue
est ex eis que accidunt post binte.
Et si fuerit antiqua non sanatur. Et
confer ei que non est antiqua ut
fricetur subtus cum saligemma
et sale armoniaco ⁊ omnia que fa
ciunt currere saliuam ex ea. Et si
fuerit incipiens fieri cronica ⁊
nerui fuerint superius conturbati

et motus grauis cum ea cōferet
ei cura paralisis frigide. Et fit p
abreuiationē ligamenti oportet
ut incidatur illud ligamentum et
ponatur sup ipsm atramentum tri
tum. Et signum eius est quod est ad
herens cum extremitate lingue
equaliter. Et fit ppē ranulam sub
ea q̄re oportet ut scindatur et
extrahatur si fuerit magna. et si
fuerit parua fricetur cum medi
camine acuto quod est ad gingi
uam sanguinolentā. Magni
tudo aut lingue ita ut non ca
piat lingua in ore fit ex mlti
tudine humiditatū que imbi
bunt eam. Et signa eius sunt ꝑuec
tio eius extra et retentio spūti
in ea. Et oportet ut fricetur cum
cepe. aut cum acetositate citrij a
ut similibus amborum adeo donec
currat ex ea saliua. q̄m ipsa flec
tetur. Si ergo sufficit bonū est. et si n
fricetur cum sale armoniaco. Et
G. quidem dicit quod magnitudo fit
ex uentositate uaporosa implē
te ipsam linguam et inflante. Et
cura eius est euacuatio cum me.
solutiua. sicut sunt pille cochie. et po
tio rerum infrigidantiū sup ipsā
linguam et gargarizatio eius aq̄
infrigidantibus q. et differentia ē inter
ipsā molle flatiuam et inter infla
tionem a uentositate uaporosa.
Hoc est quod inflatio si flectitur eius pre
mitur sup ipsam digitis. et flatiua
tuē flectitur. Capitulum .lxj. de si

Fit ex multitudine san nantia.
guinis siue malitia in ipso. Et si
gna eius sunt rubedo faciei et oculorum
et tensio corporis toci et ascensio
uaporum grossantium sanguinem. et
multa repletio eorum sicut sunt lac.

et dactili et uinū et caro. Et cura
eius est flobotomia de cephalica. de
inde gargarizatio cum aceto. et
aqua et sirupo acetoso de succo rob
de moris. et aqua granatorum ace
tosorum et rob pomorum acetosorum. et
infusione sumach. et solo natuē
cum aqua fructuū. aut prunorum
et tamarindorum et cassiefistule. tūc libi.
et gargarismus cum rob de nucib
et aqua coriandri humidi usque ad
tres dies. et post tres dies gargarism
et cum lacte dulci in quo disso
luta sit medulla cassiefistule. tunc si
iuuatur per hoc bonū est. et si non
ponatur in omni lib. aque fiaū
decoctorum ÷ .i. bauracis et nitri. ȝ.
ij. dissolute cum decoctione fenu
greci et dactillorum et emplastrize
tur guttur exterius sicut est eius
attractius cum rebus trahentibus
ut attrahatur m̄ ad exteriora. et as
siduetur illud q̄m dilatat guttur.
et si fortior sit res et constringa
tur guttur ualde. tunc insuffletur
in guttur ex hoc medicamine. cu
ius cōfectio. Recipe seminis armeb.
et se. rasam et asefetide. et baurach
armoniaci. et nitri. et sal armonia
ci partes equales. fiant q̄s si uis aut
cum uictum. et de alcool. et suffla
in guttur. et si locus deglutiendi
stringetur pone sup ceruicem uē
tosam magnā q̄m deglutiet. et
apietur cum pm. melius uento
sa sup ipsm et da ei ad potandū
aquam ordei. deinde reitera uen
tosam. et si due uene que sunt
sub lingua fuerint plene flobo
thomabis eas. post flobotomiam de
phalice. Si aut apparet apostema in
gutture exterius. incide ipsum post
flobotomiam. Et fit ex colera. Et sig

eius est quod non est cum eadem uer
berantia prefocationis et incendio et
calore quod est cum sanguinea. et
fiunt sitis et inflammatio et dolores
fortiores. Et cura eius est post flo
miam gargarizatio cum eis que
diximus et sumere in potu aquam
ordei et mucillaginem psillii et
aquam melonis indi et assiduatio
gargarizandi. Et fit ex flate.
Et signa eius sunt multitudo cur
sus saliue et paucitas doloris
cum constrictione loci deglucien
di et paucitas rubedinis faciei.
Et cura eius est si infirmus stric
tus sit ut cito succurras ei solu
endo cum clisteri et clistirizando
ipsum cum clisteribus calidis predictis in ca
pitulo apoplexie. et fac eum gargari
zare cum incipit egritudo cum
sirupo acetoso mellino. aut cum mu
rimalatio. aut cum aqua mellis
in cuius decoctione posita est ʒ .i. sinapis. aut
cum sirupo acetoso et aqua rafani
expressi et cum decoctione ficuum
et bauracii. et sufflentur in guttur
bauracis et asa fetida et sal armo
niacus et quando accidit sinancia propter
percussionem superuenientem collo.
Et cura eius est flobomia et reliqua
que diximus in capitulo sinancie
sanguinee. Quod si comprimantur
spondiles colli et constringatur gu
tur uehementer: tunc cura eius est:
ut fiat ei instrumentum sicut unguis fer
reum et intromittatur in gutture
et subleuetur cum eo locus con
tractus et quandoque accidit hec contrac
tio in initio propterea quia apostema attrahit
spondiles et confert tunc hec cu
ra. et confert ad constrictionem
gutturis et sinanciam cum propie
tate stercus yrundinum cum tenticulis

cum sale armoniaco et similiter
stercus canis albi qui comedit
ossa cum exsiccatur et teritur et
conficiatur cum melle et linitur cum
eo guttur.

Cap. liij. de tussi.

Fit tussis aut propter aliquid quod est
in pulmone et est necesse ut e
grediatur quod est aut sanies aut
sanguis. aut humor grossus. a
ut propter rem subtilem et acutam
descendentem ex capite semper
commouentem canalem pulmonis
ipsius. aut propter humiditatem sui
ipsius. aut propter siccitatem eius. aut
propter caliditatem eius. aut propter ulcus.
aut apostema in ipso. et apostema in ipso est
aut apostema sanguineum. aut cali
dum colericum. aut apostema frigidum
flaticum. aut durum. aut propter
aerem frigidum aduenientem cana
ne pulmonis. Et illa que fit propter
rem in pulmone quam necesse
est exire et est aut sanies. Cuius
signum est quod fit post pluresim. et
dicam curam eius in capitulo
pluresis. Aut est humor grossus.
Cuius signum est quod post coryzam
est. Et cura eius est cum decoctione
ysopi ex eis que dicemus. et oportet
ut sumas decoctionem ysopi fi
uenter et siccatur ita quod ut commisce
as cum ea casiefistulam et si fuerit lenis
ut deuites eam permiscere modo
in ea. Eius autem que fit ex re de
scendente ex capite et commouen
te pulmonem. Signum eius est
tussis sicca sine sputo et fit for
tis propterea in nocte et post sompnum.
Et cura eius est ut detur in potu
sirupus papaueris et gargarizet ante
sompnum cum aqua in qua coc
ta sunt folia rosarum sicca et balau
stie et xilocaracte de scemi. aut

nalitie. 7 teneat in ore suo has
pillas. quarum cōfectio. Rx. amili 7
dragagati. 7 amigdalarum dulciū
excorticatarum. 7 fabarum excorticata
rum. 7 se. papaúis. 7 corticē eius.
et gummi arabi 7 boli armeniaci
ptes equales conficiantur cum
mussillagiē psilij. 7 mussillagiē
granorum citoniorum. 7 fiāt ex eis que
sint sicut lupini 7 teneantur in
ore. Si ergo sufficit illud bū est.
et si non fumatur thuris masticu
li pars. i. 7 mirre. 7 opij. 7 croci om
nium añ tertia pars. i. 7 suci liquir.
pars. i. 7 fiant pillē pondere sex
te. ʒ. i. 7 fumantur ex eis ī nocte
a tribus pillis usque ad. iiij. 7 frice
tur caput in balneo postquam abra
ditur cum panno aspero uehemē
ter tam diu donec rubeat. et puo
cetur sternutatio omni die. Si ergo suf
ficiat bū est. 7 si nō radatur cap.
et liniatur ex sinapi cōfecto cū
decoctione ficuum. 7 dimittatur
tam diu donec uesicetur cutis 7
aperiantur uesice 7 nō consolide
tur spacio longo. 7 cauterizetur lo
cus cōmissurarum 7 pp̄e sup illam
que est in medio capitis 7 non
consolidetur tpr̄ lōgo 7 nō negli
gatur hec tussis qin ipā in tco
ciens pducat ad tipsim. Et h qdē
cura confert omni ex cuius capite
descendit ad pectus eius catarrus
semp. aut ad stōm. 7 fit ei ad so
lutionē. aut ad oclos eius. Et fit
causa doloris 7 ulcerum in eis.
Et fit ex humiditate pulmonis
ipius in flaticis 7 senibus. Et si
gna eius sūt multitudo sputi 7
habundantia eius 7 pp̄e pt sōpnū.
et uiscositas flatis in gutture 7
cōmotio humoris cum eo in plu

ribus dispositionibus eius. Et cura eius
est ut in potu sumat decoctionē
ysopi. Si ergo sufficiat bonum est.
et si nō euomatur 7 soluatur cum
yera rufini. et que dicam ex illis
que scripta sūt cum ea. 7 detur i
potu post illud de hac medicinā
cuius confectio. Rx. sem. fenugr. 7 se.
apij. 7 radicē lilij. 7 ysopi sicce. 7 ca
pilli ueneris. 7 se. rafa. omium
añ ʒ. i. 7 ficuum siccarum. x. numero.
et dactilorum tritici decoquantur cum
. ij. lib. aque donec remaneat. l. a.
et detur in potu ex ea omni die. l.
. s. 7 tūc si suffert bū erit. 7 si non
sumat in potu de hac confectiōe.
cuius cōfectio. Rx. suci liquir. ʒ. x.
7 ysopi sicce. 7 capilli ue. 7 se. urti
ce. 7 yreos 7 cordumeni. 7 pipis.
7 aristo. ro. 7 amigdalarum amarum
7 nasturcij. omnium añ ʒ. v. cōfi
ciantur cū melle dispumato. 7
detur ex ea qd sit sicut nux. et hec
quidē medicina educat saniem ex pec
tore 7 stō 7 humores grossos. 7 te
neat ex his pillis in ore quarum
confectio. Rx. suci liqr. ʒ. v. pipis.
7 mirre. 7 cordumeni 7 amigdal.
amarum. omnium añ ʒ. ij. asse fetide
. ʒ. i. conficiantur cū melle 7 fiāt
inde pille 7 teneantur in ore. Qd
si tussis in nocte phibeat somp
num. 7 faciat uomere. curetur
cum eis que educūt humidita
tes ex pulmone 7 sumat pt illud
de his pillis 7 teneat eas in ore
suo nocte. quarum cōfectio. Rx. mir
re 7 storacis liquide 7 thuris ma
sculi ptes equales. 7 opij. quartā
ptem. i. 7 fiant pille in una quarum
quarum sit pondus sexte. ʒ. i. 7 sumā
tur sicut diximus. Et fit ex siccitate
pulmonis. Et signa eius sūt. qd

est sine sputo. et alleuiatur cum
sorditione amili. et post introitum
balnei. et post sompnum. et comesti
onem. et potum uini plurime commix
tionis. et fit fortis cum adest fa
mes. et sitis propter. et cum labor adest.
et est semper cum ea aliquid constric
tionis anhelitus. aut plurimum.
et illud secundum quantitatem siccitatis pul
monis et extenuationem eius. et
frequentia in pulsu cum paruita
te et uelocitate. Et cura eius est
ut in potu detur aqua ordei si re
liam peruenerit in eo ad hoc ut fe
briat bis in die. scilicet in mane. et
post .iij. horas. et intromittatur in
tina secundum sex horas diei. deinde
cibetur post illud ex kiseti et cucur
bita. et que sunt similia illi ex ole
ribus cum oleo amigdalino. et de
tur ei in potu in tempore sompni muci
lago psillij. et aqua citrolorum in tem
pore suo et aqua cucurbite. et alte
retur ei aqua cum iuleb. et teneat in
ore ex his pillis. quarum confectio
est. succi liquiritie .ȝ .x. et seminis cucurbite dul
cis. et seminis citroli et seminis portulace. omnium
ana .ȝ .v. conficiantur cum mucil
lagine psillij et albugine oui. et
teneatur ex eis in ore. et si non
peruenerit res ad hoc ut febriat. tunc
cura eius est sumere in potu lac
et comedere panem cum eo. et
potare ipsum cum est sitis. et sit
lac caprarum pascentium ordeum
humidum et que sunt similes eis ex her
bis. Et fit tussis ex calore pul
monis. Cuius signa sunt. uehemens
caliditas. et magnitudo anhelitus. et
pulsus et rubedo faciei cum anhe
litu ascendentium uice una post
aliam. Et cura eius est aqua or
dei. et mucillago psillij. et facere

emplastrum pectori cum cera et oleo
uiol. imbibito mucillagine psil
lij. aut aqua portulace. aut aqua
lactuce. aut aqua citroli. et que sunt
similia illi. et tenere in ore suo pillulas
quas diximus. et cibum pedibus et
pullis cum cucurbita et alkich. et oleo
amigdalino. et bibat sauiun de tri
tico cum zuccaro. et aquam uere frigidam.
et assiduet emplaustrare pectus cum
eis que infrigidant. Et fit tussis
ex apostemate in pulmone. et est aut
apostema calidum. Cuius signa sunt febris. con
strictio hanelitus superflua. et fre
quentia pulsus magna. et uehe
mentia rubedinis maxillarum.
Et cura eius est flebotomia. deinde reli
qua cura quam diximus in tussi
ci que est ex caliditate pulmonis
et siccitate eius. Aut apostema frigidum
molle flaticum. Cuius signa sunt. ue
hementia constrictionis anhelitus.
sed plurima caliditate. et neque est rubedo
in facie. et multitudo saliue et
sputi. Et cura eius in principio est
cura apostematis calidi dum cum eo per
manet febris. Cumque preceduntur
dies et sedatur febris et caliditas.
tunc cura eius est uomitus et solo uen
tris. et productio sputi cum eis que
diximus in capitulo tussis anti
que que est ex humiditate pul
monis. Et fit propter apostema durum in
pulmone. Et signa eius sunt constric
tio anhelitus secundum dies. et tussis sic
ca sine sputo. et neque est caliditas in
pectore si tangatur. et est difficultas
attrahendi uentum. et quod infirmus
sentit constrictionem anhelitus. de
inde debilitatur paulatim secundum tran
situm dierum. et non est ei sanitas. et
quamquam alleuiatur parum et preceduntur
tur dies est durities eius. si sumat in

potu aquam mellis subalem.
et teneat in ore suo sem p olei
amigdalinum. et trabiciat ipsum
paulatim. et bibat lac recenter
multum. et fiat ei ex ipso sorbili
tio cum farina ciceris. et inun
gatur semper pectus cum cera et
oleo imbibito mussillagine se
nugreci. et mussillagine se. lini.
et confert ei adeps galline. et
adeps anatis cum comeditur
eum. Et fit ex uulnere in pulmo
ne. Cuius signum est egressio san
guinis aut saniei. aut corticis
egredientis in tussi. aut fit post
sputum sanguinis. aut post pleu
resim. aut post catarrum calidum
a capite. et extenuatur cum ea
corpus. et comitatur eam febris
ethica. Et cura eius est si non est an
tiqua. et ulcus est recens adhuc
et sanguis egreditur in tussi. ut
sumat in potu aquam ordei cum
canceris fluuialibus. et sirupo de papa
uere cum lacte dum non constri
gitur pectus eius. et dentur trocisci
de papauere. Quorum confectio. Recipe
se. papauer is albi. et medulle se. cucumeris
et se. citruli. omnium ana ʒ. x. et
amili. et dragaganti. et gummi ara
bici. et succi liquiritie. omnium ana ʒ. v.
thuris masculi. et boli armeni. et san
guinis draconis. et carabe omnium
ana ʒ. iiii. Fiant trocisci. Suman
tur in potu cum sirupo de papauere.
aut rob mirti. Et si fuerit antiqua.
et cucurrerit sanies cum sonitu.
et constringitur anelitus quando reti
netur. tunc detur in potu decoctio
ysopi et que diximus ex illis que
educunt hanc saniem donec di
latetur ex huiusmodi rebus. et quando constri
gitur anelitus cum istis rebus de

tur in potu ea que educunt saniem.
Cum uero dilatatur redeat ad ista
et administrentur diu non constrin
gitur anelitus. et administretur re
liquum regimen eius que est propter sic
citatem pulmonis ex tisana et
ablutione. et si fuerit putrefactio
et fuerit illud quod uenit ex eo fetidum
cum expuitur et fuerit plurimum
habundans et in pectore et guture
oregano oportebit ut cum eo qui
educat saniem habeat eger omni
ebdomada semel ʒ. i. mirre rube.
cum. iii. ʒ. mellis. et suffumiget
guttur suum in traiectorio cum isti
pillis. Quarum confectio. Recipe. anabol.
et mirre. storacis. et thuris partes
equales. et arsenici rubei quantum
omnia. agregentur cum butiro
uaccino. et fiant inde pille ut auel
lane. et suffumigetur ex eis pon
dere aurei. i. Et hec quidem suffumi
gatio confert tussi plurime humi
ditatis sine ulcere. Et fit ulcus
sicce. Et signum eius est quod fit post spu
tum sanguinis et saniei. deinde ab
sciditur sputum et remanet tus
sis sicca sine sputo et corpus que fit
cum ea. Et cura eius est sumere in
potu lac. et omnia que diximus in
capitulo siccitatis pulmonis. Et
fit tussis sicca ex frigiditate aeris.
Et signa eius sunt quod excitatur cum
uehementia frigoris adest et forti
tudo in hyeme. et est dura et sic
ca. Et cura eius est sorbitio calida
et prohibitio ab attractione aeris
frigidi. et introitus balnei.

Capitulum liiij. de sputo sanguinis
et uomitu eius et rasceatione.

Sanguinis exitus ab ore. aut
fit cum uomitu et est exitus eius
ex stomacho et partibus eius. cum sonitu i

rascatioe simili. aut cum tussi. et est ei exitus ex pulmoe. aut ex pectore 7 finibus ei'. aut cum r rascatione 7 descendit ex capite 7 ex uua 7 ex palato. et in curati one quidem qui egreditur cum so mitu sibi simili facili 7 paruo si est parue qntitatis sufficiat garga rismus ex reb; stipticis sicut qui fit cum aqua ro. in qua infusu; est sumac. aut rob agreste. aut aqua citonior 7 similibus. Et si est plurime qntitatis tuc oportet ut flometur cephalica. deinde gargariçet cum istis reb;. Si aut in loco oris fuerit ulcus reco inuiscent sup ipm thus et san guis draconis. 7 teneat in ore a quam ro. in qua bullierunt cap pule glandium. aut cu carne fich q' est ramatis. Et si fuerit ulc' mal' putridum. Curet cura cola putrid. 7 consideretur sangui qui egredit' uomitu 7 si fuerit plimus. aut assiduat plurimi diebus flometur cephalica. dein comedat res stipticas 7 gluti nationem facientes paulatim una uice pt aliam uicem. et pprie si eger inuenerit dolorem int' ues q; scapulas. tunc oportebit ut tra hat aqua citonior acetosor in qua dissolutum sit aliquid thuris ualde plurib; 7 comedat ex glandib; 7 ulocitractio 7 par sis cum suis nitiorib; 7 agita 7 sumach 7 bibat de hoc medica mine cui' confectio. Rx. boli ar me. 7 gum. arab. 7 balaustiar 7 sa guis draco. 7 thuris ptes equa les. detur itaq; in potu cu aqua citonior. aut cum aqua malo rum 7 ponat' cibus agitati et ei

simila ex eis que stipticant. item faciunt. 7 deuitet omne calid et acutum. Et fit quidem egressio sa guinis ex pectore 7 pulmone cu tussi. 7 ille qui e ex pulmoe cum tussi. 7 ille qui est ex pulmone est multociens cu tussi parua. 7 ille qui e ex pectore e paru cum tussi plurima. Sit g' plimu tui studij in hac tusse. est eni timorosa. per ducent in plib; dispositoib' ad ptisim. Incipe g' a flomia basili ce. deinde da ei in potu hoc medi camin. cuius cofectio. Rx. thuris 7 sanguinis draco. ambor. an. pte una. 7 endiue 7 carabe ambor. an. ptem. 5. emathitis 7 terre si gillate ambor. an ptem una. 15. et aluminis 7 balaustiar ambor an tercias duas ptis uni. 7 detur ex eo in potu pond' ʒ. iij. cu pon dere keratis uni' opij. 7 keratis se uusqui 7 cinamomi tertia ʒ. i. aut spice. aut costi. aut mirre. 7 gargariçet cu aceto 7 aqua ro. in matutinis 7 uespis. 7 melius est ut des ei in potu hoc medicam cum aq albaragi. aut cu aqua portulace. Si fuerit cum eo cali ditas 7 si inuenit' in pectore do lor cum sputo sanguinis tuc line locum doloris hoc medicamine cuius narratio pcessit 7 da ei ex ipso in potu postq confeceris ipm cum uino.

Cap. lv. de arsen. i. pleuresi.

Fit quidem ex san guine. Cui' signa sunt hec. rubedo coloris. 7 replo prius 7 uehemen tia constrictionis anelitus post multam replonem uini. 7 si spu tum iam incepit erit rubedo in eo plus. Et cura ei est flomia basilice ex late opposito. deinde

iteratio flo͂mie ei⁹ ex latē dolorī
in die tīia. et date in potu aquā
ordei. et uiolas cōditas. Et si na
tura fuerit sicca humectetur cū
aqua fructuum. sic̄ aqua pruno
rum ⁊ uiolarum siccarum ⁊ cass. ⁊ tama
bi. Et si fuerint dolor ⁊ punctura
uehemēter fiat emplim cū uiolis
siccis ⁊ camomilla ⁊ farina ordi
⁊ altee. de uno quoqꝫ quorum sūma
tur pugillus un⁹ ⁊ cōficiant̄ cū
aqua ⁊ oleo sisamino ⁊ emplau
stretur cum eo loc⁹ dum ē tepid.
Et si tussis fuit sicca ⁊ difficul
tas spuendi uehemēs ē ualde:
tūc da ei in potu omī die cū aq̄
ordei hora. a. hanc decoctioēm cu
ius confectio. R. ficus albas.
.xx. nū͂o ⁊ passularum enucleatarum.
ʒ. x. ⁊ radic̄ liquir. cōtrite ⁊ pul
uerizate. ʒ. v. ⁊ iuiubas. xx. nū͂o.
et sebesten totidem nū͂o. bulli
antur cū. iij. lb. aque tam diu
donec perueniat ad. lb. i. ⁊ s. colet̄ur
et detur ex ea in potu. s. lib. cum
ʒ. v. uiolarum cōditarum. et ʒ. iij. oli
amigdalini dulcis. Si aūt mu
dificatur infirm⁹ ⁊ sanatur tūc
illud bonum ē. et si remanēt ex
ea reliquie iam dixim⁹ curam
eius. Et fit pleuresis ex colera
Et signa ei⁹ sūt punctura ⁊ dolor
in latere ⁊ calitas fortior q̄ eius
que ex sanguine. ⁊ pulsus du
rior ⁊ minor ⁊ febris acutior. Et
cura ei⁹ est flo͂mia ⁊ s. ex latē
doloris in basilica ⁊ emplaust
tur loc⁹ cum eis que diximus
et leniatur natū s̄m qd̄ dixim⁹
nisi fuerit solō uentris ⁊ si uter
fiat reliqua cura. preter qd̄ neces
sarium est in hac spē ut extin
guatur inflāmatio colere sup
flua extinctioē cum eis que sūt
sic̄ mucillago psillij ⁊ aqua ci
troli ⁊ aque cucurbitis. et aqua
melonis indi. quecūqꝫ ē presēs
⁊ p additionē cum aqua ordei.
Et fit cibus ex kisck ⁊ cucurbita
⁊ spinachia ⁊ qui fit ex malis ē
oleo amigdalino. Et fit ex san
guine adusto nigro. Et signa
eius sūt uehemētia puncture cum
siccitate oris ⁊ fortitudo febris.
⁊ asperitas lingue. et p̄positō spu
ti. ⁊ tarditas ei⁹ ⁊ difficultas ip
sius ⁊ nigredo coloris ei⁹ ⁊ pluri
mum eius ē mortale. Et cura
eius est flo͂mia ⁊ omnia que te
diximus. ueruntamē opꝫ ut po
tetur eger in hac egritudine ex
extinguētibus re plurima. ⁊ tra
biciat sup iuleb ⁊ potetur aqua
ordei tribus uicibus in die ⁊ ingre
diatur tinam ter in die ⁊ plōget
sessionem in ea ⁊ locus dolor̄ em
brocetur cum aqua calīa. assidu
etur desup emplim. Et fit pleu
resis ex sanguine in quo domi
natur flā ⁊ est magis quieta
et lenior ⁊ febris cum ea nō hēt
magnum dolorum ⁊ nō est punc
tura in latē ⁊ est sputum in hac
egritudine albius ⁊ in ipō est
rubedo parua. Et cura eius ē flo
mia etiā. deinō decoctio ysopi et
uiole cōdite ⁊ reliqua que dixi
mus. ueruntamen extinctō ⁊ hu
mectatio oportet ut sit minor.

Ptisis Cap. lvi. de ptisi.

fit aut p̄t pleuresim. aut post
sputum sanguinis. aut post co
rizam ⁊ catarrum plimum ex
capite. aut p̄t tussim longam.
et nos qdē iam dixim⁹ signa ei⁹
⁊ tussis ipius in capitulo tussis.

Capitulum .lvii. de peripleumonia.

Peripleumonia est flatica secundum plu
rimum. et quandoque est sanguinea etiam
et colerica secundum raro. et accidit ab apo
stemate quod est in pulmone. et iam di
ximus signa eius et curam ip
sius in capitulo tussis.

Capitulum .lviii. de clisina.

Et clisina plurimum fit quidem ex
flatu grosso implente cannam pul
monis. et fit cum ea oregmon
magnus in pectore et constrictio
anhelitus. et illud quod faciunt canes
in anhelitu quando currunt. et propter hoc ap
motici. Et cura eius est illud quod
educit illos humores grossos ex
pectore. Et iam diximus illud
in capitulo tussis humide. Et
fit quandoque ex siccitate pulmonis.
Et signa eius sunt sitis et subtilitas
uocis. Et cura eius est sumere lac
in potu.

Cap. lviiii. de egritudinibus cordis.

Egritudines cordis
quas curare possibile est. fiunt al
teratione complexionis antequam confir
metur. et tremor cordis. et sinco
pis. et dolor qui non confirmatur.
et debilitas. apparitio autem et dis
ruptio. aut corruptio comple
xionis confirmate non fiunt faci
les ad curandum. Et signa dolo
rum mortem inferentium sunt ca
sus pulsus propter uehementiam di
uersitatis et magnitudinis et
citrinitas coloris subito post ue
hementiam rubedinis et sincopis
difficilis tarde euasionis. et sudor
frigidus. Quae autem ex eis curatur
est calitas cordis non confirma
ta. Cuius signa sunt uehementia cali
ditatis pectoris. et magnitudo
pulsus. et uelocitas eius. et fre
quentia ipsius. et febris insepa
rabilis. Et cura eius est sumere in
potu lac acetosum extracto bu
tiro. et rob acetositatis citri. et rob
malorum. et rob acetose. et aqua cit
lorum et tiuascos de camphora infri
gidatis super niuem. et alteretur
emplastrum cum fit tepidum. et detur in
potu aqua frigida. et habitet in locis
frigidis. Et est ex frigore complexioni
eius cum non est confirmata. Et
signa eius sunt raritas pulsus. et
anhelitus. et pigritia et destructio
letitie faciei. Et cura eius est dare
in potu uinum forte odorifer
rum paucae quantitatis. et odorare
odorifera calida. et inungere cum
oleo nardino. et emplastrare cum spica
et costo. et sauina. et apio. et cinna
momo. et garioff. et folius mirti.
fiat emplastrum cum uino et aqua ci
toniorum. et aqua malorum. et emplau
stretur cum eo cor. et comedat ex
pullis columbarum et uitellis ouorum
et paruis auibus et frixis habentibus
plurimas species quibus conduntur
cibaria. et est ex complexione sicca si
nondum confirmata est. Et si signum
eius est quod corpus iam extenuatum
est. sed non totum et pulsus du
rus paruus frequens. Et cura eius est
aqua ordei si est febris quantitate
habens. et si non potus lactis et introit
tine et balneatio cum aqua dulci si
cut diximus in capitulo tussis
sicce et positio cere et olei semp
super pectus et inter scapulas. et po
tare oleum amigdalinum super ui
num paucum hoc modo. ʒ .ii. olei a
migdalini fundatur ʒ .v. uini
et bibatur in matutinis. deinde
sorbeat sorbitionem factam ex aqua
ordei et oleo amigdalino et zucaro.
deinde ingrediatur tinam. post egredi

atur et emplastretur pectus cum
eis que diximus. et uitet labo
rem. Et humiditate uero fortis
se non fuit in corde egritudines.
nam si dominatur in dispositione
cordis. adeo donec necesse sit ut cor
di dicetur me fiat uelociter et non
expectat curationem. Et fiunt
apoplia et paralisis propter ammissio
nem dominij humiditatis sicut cor
debilitatis autem cordis signa sunt.
tremor cordis sine caliditate et
non est uelocitas in pulsu et con
strictio anelitus. et dispositio si
milis sincopi adeo donec fortis
se superueniat ei sincopis. Ista
accidunt infirmo quando cum mo
uetur. Et cura eius est diamusc
quod reponitur in antidotario. et confert
ei hec medicina. Cuius confectio
est. R. masticis et cinamomi. et piper
lon. et sisimbrij et felemenich. et
becamegi. et melisse. et folij indi et
coriandri sicci. et spice nardi. omnium
ana ʒ. i. et coralli et carabe. et mar
garitarum paruarum et spodij. omni
um ana ʒ. s. et musci. sextam ʒ. i.
conficiantur cum melle exte
to a mirobolanis kebulis conditis.
aut sumatur emblicorum et miro
bolanorum in. et keb. omnium ana pugillum
unum et bulliant in aqua bene
et effundantur de illa aqua partes
.iiij. super duas partes mellis despu
mati et coquatur donec medie
tur aqua. deinde conficiatur cum
eo et inungatur pectus cum eis
que diximus de odoriferis calidis
et cum gallia et utatur suffumi
gationibus et uino odorifero. et ci
bi eius sint pulli et hedi. et in
telli ouorum et cibi lium. et utatur
ludis et augmento in sompno.

et induuntis muscatis semper et
dormiat in eis et deuitet coitum
et laborem. Et tremor cordis sim
pliciter fit cum calore. Et cura
eius est flobotomia cephalice ex latere
sinistro. et dare in potu lac aceto
sum et trociscos de camphora secundum
quod diximus. Et fit tremor cordis
raro tamen ex multitudine melancolie
in sanguine. et hec species tremoris
cordis est nocibilior speciebus tremoris
cordis. Et signa eius sunt corruptio
cogitationis et timor et sollicitudo
et dispositio propinqua melancolie que
est ex dominio colere rubee an sanguinee.
Et cura eius est illud quod diximus in
capitulo melancolie que est ex dominio co
lere rubee in sanguine. Et sincopis
quidem fit propter dispositionem que
accidit cordi cum communitate cerebri.
Et cura eius est mora post roratio
aque frigide et effusio ipsius et insuf
flatio musci in nasum et fricatio
extremitatum et pedum et pressio eorum
dare uinum et odorifera et odorare
odores calidorum odoriferorum et sumere
diamuscum cum aqua malorum et tortel
las tritas cum uino odorifero.
In dispositione autem que est propter hoc
consideretur an est ex debilitate
cordis. an ex frigiditate. an ex
caliditate. et curetur cum cura sua.

Cap. lx. de egritudinibus stomachi.

De egritudinibus stomachi sunt debili
tas digestionis et malicia ipsius et
paruitas appetitus et superfluitas
eius et dolor qui commouetur post
comestionem et uomitus eius com
mouetur post comestionem et uomitus
eius quod comeditur et apostema et ul
cera. Et debilitas que digestionis
fit ex frigore stomachi. Et signa eius
sunt eructuatio acetosa. et lenitas

uentris. ⁊ ei⁹ inflatõ ⁊ multitu
do uentositatis. ⁊ longitũ more
cibi in stõ. Et cura ei⁹ est. ℨ. con
diti. ⁊ electuariũ diapipeõ. et al
cãdidicõ ⁊ diacilamentũ. et cõ
ferũt ei semina calida sicut anisũ.
cuminũ. ⁊ carui. ⁊ grana nigra.
et origanũ. ⁊ alanundẽ ⁊ que sũt
illis similia singlĩr ⁊ cõiunctĩ.
Et fit ex humiditate stõi. Et si
gna eius sũt multitudo sputi.
⁊ assiduatõ nausie. ⁊ paucitas
sitis. ⁊ uelocitas descensionis ci
bi absq; plurima alteratioẽ ineo.
Et cura eius est uomit⁹. deinde
trifera minor. ⁊ scoria ferri con
fecta. deinde medicaẽ que exsic
cant sicut thus ⁊ ciminũ. ⁊ ẽblici
cõditi. ⁊ balaustie. ⁊ cipi. ⁊ silia.
Et fit ex humiditate stõi cum
frigiditate ei⁹. et est illud qđ est plurimũ.
Et signa eius sũt eructuatio
acetosa. ⁊ paucitas sitis. ⁊ infla
tio uentris. ⁊ uelocitas descẽsi
onis cibi. Et cura ei⁹ est electuariũ cõ
posita ex medicinis calidis. et stip
ticis. sicut illud de olibano. ⁊ illud
de agno casto. ⁊ homorasie. ⁊ tri
fera minor cum ponitur in ea
pip. ⁊ ℨ. ⁊ elm diacitoniten nõ
solutiuũ. et aministretur quãdiu
qđ fuerit presens post uomitum.
Et fit cibus stireci plurima ha
bentia semina. ⁊ spẽs quibus ciba
ria cõdiuntur. ⁊ uinum fit for
te antiquũ. Et fit ppter caliditatẽ
stõi cum humiditate. Et signa ei⁹
sũt paucitas appetit⁹. ⁊ multitu
do saliue ⁊ nausie. ⁊ cura ei⁹ est.
uomitus. ⁊ sumere in potu yerã
pigrã. deinde elect. exsiccatiua
absq; multa calefactioẽ. sicut
mirob. m. ⁊ keb. ⁊ emblici quãdo
conficiuntur cũ pausulis ꝯditi
cum suis interioribus. ⁊ exelendabi
de zucco qñ conficiuntur cũ co
rosẽ trite ⁊ spodium. Et fit debi
litas digestiõis ex siccitate stõi.
Et signa eius sũt. extenuatõ corp.
⁊ dispositõ sulis ethice. ⁊ uehemẽ
tia sitis. Et cura ei⁹ est balneatõ
cum aqua tepida dulci absq; mo
ra in tina. ⁊ sumere in potu lac
⁊ aquã ordei. sicut diximus in
capitulo siccitatis pulmonis.
Et fit debilitas digestiõis ex de
bilitate cordis ⁊ stõi. Et signa eius
sũt. qđ fit post uomitũ plurimũ.
et digerit paucum cibũ. et gra
nat illud qđ est supra ipm. Et cu
ra ei⁹ est trifera magna ⁊ scoria
et inunctio oleo nardino. aut em
plaustretur cum spica ⁊ ciperis.
⁊ squinanto. ⁊ mastice. ⁊ thure. et
aqua citoniorum ⁊ uino stiptico.
et detur electũ de xiloaloes. ⁊ elect.
diacitonitẽ nõ solutiuum. et
multiplicet masticatioẽ mastic.
et acceptioẽm ei⁹ cum rosis et ci
peris ⁊ thure. ⁊ sumat puluerẽ
corum. cuiuslibet in quaq; equaliter. sicut
. ℨ. ij. ⁊ bibat uinũ stipticũ. ⁊ come
dat ex cibis ⁊ fructibus stipticis.
Et fit malicia digestiõis. aut ex
caliditate complexiõis stomachi
aut ex colã in ipo. aut ex melia.
Et signa ei⁹ sũt que ex caliditate
sunt materia. cum sitis ⁊ eructua
tio fetida cum siccitate oris. Cu
ra eius est cibi acetosi crossi sicut
illi qui infrigidati sũt et acce
tosi cum uaccina carne. ⁊ illi qui
fiunt cum agresta ⁊ similiter. et po
tus aque in frigoris. ⁊ emplau
stratio ei⁹ cum herbis frigidis. Et fit
cum materia que est ex colera rubea. in cõ

cruditate ei. Et signa ei sunt nau
sea. et uomitus cor. et eructuatio
fetida post comestionem. et corrup
tio ciboz leuium in ipso. sicut car
nium auium et bonitatis digestionis
ciboz grossoz ut carnium uacca
rum. Et cura eius est uomitus cum
siru. acetoso et solo cum yerapigre.
deinde cibi quos diximus ante hoc.
Et fit ex melia. Et signa eius sunt
incendium ante comestionem quod
sedat comestio. aut de quo come
stio ipsius minuit. et magnitudo sple
nis et uomitus acetosus faciens
congelationem in dentibus et do
lor stomachi propter ante comestionem.
Et cura eius est solutio cum detec
tione epithimi multociens et flo
mia basilicee et cibi frigi cum zuccaro
et oleo amigdalino et uinum
dulce. Et fit item debilitas ap
petitus propter calitatem stomachi et mul
titudinem colere in eo. Et nos quidem
iam diximus signa eius et curam ip
sius. Aut propterea quod corpus non sol
licitatur pabulo. Et signa eius sunt
repletio. et longitudo quietis. Et
cura eius est minoratio cibi et
motus et exercitium. Et fit etiam
debilitas appetitus quando non re
soluitur ex corpore aliquid. Et signa e
ius sunt durities cutis corporis et
longitudo tollerantie famis. Et
cura eius est balneum et fricatio.
et exercitium et fricatio in balneo
cum bauraco et farina ciceris. et
sudare plurimum et assiduatio bal
nei. Et fit quando epar non trahit
a stomacho plurimam rem. Et signum eius
est egestio alba et umida. Et cura e
ius sunt omnia que penetrare fa
ciunt cibum et nutrimentum sicut
uinum uetus amarum forte de
quo mediocriter detur in potu ieiu
no et balneum ante cibum et exerci
cium et omnia quecumque calefaciunt
epar et aperiunt opilationes eius sicut
dia calamenti et diapipereon et
electuaria calida subtilia. Et fit propter
retentionem eius quod distillat de
melia in os stomachi. Et signa eius
sunt ut non paciatur famem. Quod
si comedat in quibusdam horis
comestionem unam digeritur bene
tunc est fames puta et digestio
recta. Et cura eius est assiduatio
ciboz acetosoz agrestantium ac
cetositatem et stipticitatem sicut
acetosa et agresta et sumac et cibus
et cibi infrigidati et alkel cum
eis facta. et amministratio alchir
gu. sinum et olerum et condimentorum
in quibus est calitas. sicut cepe
et allia. porri et piper et alter et sina
pis et similia illis. de hiis que excitant
tant appetitum. cum mordica
tione pauca conuenientia in
hoc. Et fit propter egritudinem ue
hementem ad os stomachi. Et signa eius
sunt ut non inueniat propter istas
me. et cibos acutos sensum et plu
rimum sensum et neque accidat ei nau
sea. Et cura eius est difficilis. attamen
men curatur secundum dispositionem
cum confortatione cerebri et cum em
plaustris calefactiuis de illis que
ponuntur super os stomachi. Et fit dolor in
stomacho. aut ante comestionem aut post
comestionem. Et dolor qui fit in ore
stomachi ante comestionem. aut fit
propter apostema. aut propter ulcera. aut propter
uentositatem grossam extenden
tem ipsum. et ille qui fit post come
stionem aliquando est quod qui fit cum uo
mitu et alius qui fit sine uomitu.
Et signa doloris qui fit ex apostemate

calido in stō. sūt febris ⁊ apā uno
apātis in stomacho ⁊ casus appe
titus in stō. omio ⁊ uomitus. et
sitis. Et cura eius ē flomia dīn
uomitus et trocisci de spodio cū
agreste ⁊ rob de citoniis. et que
sunt similia illis. et ēē conten
tus ꝑ cibo aqua ordei cum grā
nis. faciat illd̓ usq̄ alleuieť fe
bris et caliditas. ⁊ sumat in potu
aquam endiuie in qua dissolu
ta sunt medulla cassieł. ⁊ troci
sci rosati. et qn̄ antiquatur su
mat in potu trociscos de bdellio
⁊ emplēťur in principio rei cum
sandal' ⁊ rosis et camphora. et si
sedatur caliditas. ⁊ fortior sit re
emplēťur cum cera ⁊ olō nardi
no in quo iam ꝓiecti sīt ꝑ omni
÷. ē duos aureos aloes. ⁊ duos au
reos masticis ⁊ ij. aureos squin
ti. ⁊ ij. api. ⁊ aurei. iij. bdellij. disso
luti cū uino. Et hec apā qd̓ accīt
in stomacho plurimū accidit in
ore eius. ⁊ ꝑmutatur ad apā du
rum. aut collectionem saniei. et
fit dubellati. et ego dicam sigr̄
eius ⁊ curam ipsius cū dicentur
ulcera in stō. Et fit ꝓpť apā fla
ticum. ⁊ aqua parum accidit in
eo. Et signa apātis flatici sunt.
febris leuis. ⁊ multitudo sputi
cum casu appetitus. ⁊ inflatio i
stōi absq̄ durcia in tactu. Et cu
ra eius est ut detur in potu infu
sio aloes. et alleuient cibi et ab
horreat uomitum ⁊ emplēťur
cum cinere arboris uitis ⁊ cipir.
et squinato ⁊ spica confectis cū
aceto. Et fit apā durū in stō. et
parū accīt incipiens. ⁊ nō accīt
nisi post apā calidū. et nos iam
diximus curam eius. Si autem

induretur in dispositione sua
ualde emplauisteť cū fortit re
soluentibꝫ sicut est hec emplm̄. cu
ius cōfectio. ℞. se. caul. et amig
dalas amaras excorticatas. et
bdellium. ⁊ storacem liquidam.
⁊ mirram. ⁊ spicam. ⁊ masticem.
et apium ⁊ squinanti. resoluātur
grūme cū uino. ⁊ aggentur cum
eis reliqua ⁊ fiat cum eis ꝭ em
plaustr̄. Et fit dolor ꝓpť ulcera
in stō. Et signa eius sūt qd̓ fortior
fit dolor cum comedit res aceto
sas ⁊ acutas. ⁊ apparet in uomitu
aut in egestiōne sanguinis. aut
sanies cum dolore. aut inť ut̄
q̄ scapulas. aut sub collo. aut su
pra umbilicū. Et cura eius est ut
in potu detur aqua ordei si fuerit
caliditas. deinde detur in potu
post duas horas hec medicamē.
Cuius confectio. ℞. thuris. et san
guinis draconis ambor. anā ʒ. v.
⁊ rosarum ⁊ balaustiarum ⁊ ciurabe oī
um anā ʒ. ij. boli ar. ʒ. iij. detū in
potu cum aliqbꝫ rob desstipticis.
Et fit ꝑ dubellati in stomacho.
Et signum ē adubellati in stō.
qn̄ sedantur febris ⁊ dolor post
apā calīm magnum sensu ꝑcep
tum uelociť. Si g̊ remanserit in
flatio scias qd̓ apā iam collecti
onem fecit saniei ⁊ indiget eo q̄
disrumpit ipm̄. dent̄ ergo ei in
potu lac dulce una uice post aliā.
⁊ ꝑmatur desup et moueatur. Si
ergo cōmouenť tremor ⁊ egestio
sanguinis ⁊ saniei. ⁊ detumescit
apā. scias qd̓ iam disruptum est.
Et illd̓ si nō ualet tūc cibi infir
mū sinapi. Et da ei in potu aquā
mellis donec disrumpit̄. tūc da
ei in potu aq̄ mell' una uice. ⁊ ꝭ

medicam̄ una nocte donec mū
dificet ip̄m aqua mellis et cō
solidet ip̄m hoc medicam̄. Et
fit dolor in sto͂ ex uentositate rē
dente ip̄m. Et signa ei᷒ sūt qd̄
cōmouetur p̄t digōnem ibi
in latere sinistro supra splenē.
et rugit cum premitur desup̄.
Et cura ei᷒ est stare erectus. et
deambulatō. 7 aduocare eructu
ationem cum masticatō̄ thu
ris. et masticatō̄ cimini. et de
uitando legūis et cibos inflati
uos. Et dolor q cōmouetur post
comestionē plurimā. 7 corrū
pitur cum eo digō. 7 nō cōmo
uetur post comestionē paruā:
et non corrumpitur digō. Et
cura ei᷒ est ut comedat in die i
multociens parū. Et fit dolor
in eo etiā qui nō cōmouetur p᷒
comestionem n; sedatur nisi
uomitu et uehemētior dolorū
sto͂i. Et cura eius est potare i
fusionē aloes. demū trociscos
stelle. 7 trociscos ylees. 7 elisper
tire cibum in plumbo uiabo. 7
p̄mittē añ cibum lambitionē
mell᷒. Et cōfert ei ut sumat iu
tellos triū ouo᷒ assato᷒. 7 ℥.
ʒ. i. 7 s. coriandri triti sicci. 7 con
ficiant᷒ cum melle dispumato
et comedat añ cibum oī die.
7 confert ei ut cautizetur cap̄
sup̄ cōmissurā mediam caute
rio longo. Et fit augmentum
appetitus. aut ꝑpē uehemētiam
laboris aduenientis hoi ī am
bulatiōe sua. aut ꝑpē multitu
dinē eius. qd̄ effunditur de co
lera n̄a. ad os sto͂i. aut ꝑp uehe
mentiā caliditatis co᷒. Si aūt ē
ꝑpē multitudiēm effusiōis co᷒.

m. tūc signa ei᷒ sūt. qd̄ est cū mē
titudiē comestiōis. multitudo
egōnis. 7 infirmus si nō comedat
excitatur mordicatō uehemēs
in sto͂ suo. 7 nō tollerat quin co
medat. Et cura eius ē. cib᷒ pin
guis. 7 uinū durum. 7 sīomia
basilicō. 7 decoctō epithi. 7 caute
rium. 7 uentose sup splenem. 7
Et fit ex frigore sto͂i. Et signū
eius est multitudo comestiōis
cum multitudiē singult᷒ sine
mordicatiōe. Et cura ei᷒ est illd̄
qd̄ diximus in sto͂ frō. at uerō o
portet ut confortetur. 7 assiduet
curatiōnē. Et fit ex caliditate co᷒.
Et signū eius est: ut nō sit cū
eo egestio s̄m quātitatē come
stionis. Et cura ei᷒ est sessio in a
qua frā. 7 in locis frīs. 7 inungē
co᷒. oleo mirtino 7 cera. 7 cibi eis
sī humidi tarde penetratiōis
sicut sumach 7 agresta. 7 cārnē
uaccine 7 arietinē. et cibi uiscosi
et oppillatiui. sicut ꝑhelu degi. et
caseus recēs. 7 panis azimus. Et
fit aliud q᷒ accidit ex uehemē
tia laboris deambulatōis. Et si
gnum ei᷒ est q᷒ cōmouetur post
fāmē uehementer sincopis. Et
cura eius ē ut inpotu sumat ui
num 7 aquā carnis cū speciēb᷒
condientibus. 7 ꝓhibeatur a sōp
no. deinde ingrediatur balne
um. Et fit ex desiderius malis.
et accidit aut mulieri pregnā
ti. aut ei qui in sto͂ suo hēt hu
mores malos. Et cura eius est.
ut detur p̄gnanti electuariū de
xiloaloes 7 diacitonitē non la
xatiuū. 7 comedat de cārne gal
line. 7 cōbell᷒ edi. 7 carnes assatis
et euomat in quibusdā horis uo

mitti leui. et comedat ex ea mollificata
de ... et sinapi. Illi autem q
... ad res malas fit carbone
... de ind sumat
in potu infusionem aloes. Dentur eis
post illud de trifera serapionis cum sto
macho ferri. et sedetur appetitus eorum
cum excitatur. cum rostione os
sium pullorum columbarum assatorum
et carne salsa sicca preparata
facta cum aceto et spodio. et nu
ce muscata et alkehil et cinamo
mo. hec enim sedant omnia que
diximus. Cap. lxi. de colica

Colica passio fit ex passione et
conuersione cibi in stomacho et inte
stinis. Et signa eius sunt anxietas
saciatis nausatiue. et multi
tudo uentositatum in uentre
ante eam per dies aliquot. et quod
incipit cum doloribus umbilici et pun
tura eius. deinde aduenit solutio
plurima. aut sine uomitu. aut
cum uomitu pauco. Et cura e
ius est ut bibat hora qua sentit
puncturam et tortionem aquam
calidam in qua bullitum est
ciminum multociens et requirat
somnum. et prohibeatur ab assella
tione quantum possibile est. et in
fundat tortillas in uino ueteri
et comedat eas. Si autem sentit
grauitatem in capite suo dor
miat. et cum euigilat ingredi
atur balneum. et prolonget se
famen. deinde redeat ad consue
tudinem suam paulatim. Et fit
ex effusione colere in stomachum
et intestina cum superfluitate
et est deterior eam et peior. et magis
deterius cum ea est nausia uehe
mens ualde et sitis assidua. et
bibat aquam frigidam. et sedatur nau
sia eius donec calefiat in stomacho. de
inde euomit eam. Et quandoque est au
tem colica uentris et quando superfluitas
eo donec facit superuenire sincopim
et cadit pulsus. Et cura eius
est ut sumat in principio cum in
cipit aque calide plurimum. ut euo
mat eam facilitate. et egrediatur
ab eo plurimum illius colere. Cum
ergo peruenit ad hec uomitus ut cad
uirtutis et superfluit tunc ligentur
utraque adiutoria. et infrigidetur
stomachus eius cum niue ponen
do eam super ipsum. et effundatur
super extrema aqua frigida. et da ei
in potu rob granatorum et parum
una uice post aliam. Et quando euo
mit ipsum reitera ipsum et da ei in
potu spodium anesibinum et ro
sas siccas. et dissolue eam in aqua
malorum et da ei in potu de aqua
frigida. et quando euomit eam reitera do
nec uideatur uomitum elleuari pa
rumper. et tunc fac eum sorbere aquam
carnis assumpta ex pullis con
tritis. et funde super eam parum aque
citoniorum et parum uini. et puluerizetur
super eis tortellas triticis. Et
si euomit eas reitera illud super eum
donec recipiat illud. Et da in po
tu aquam agreste in qua infu
si sunt pulli et cubugi. et pulli
collumbini assati contriti. Et
cum recipit cibum tunc da ei in
potu uinum et cohopi eum ut dor
miat. nam uomitus sedatur cum
sompno omnino. Cap. lxii. de e

Ructuatio simul ructuatem
et plicatur digestionem corrum
pit. Et quando in moratur inflat sto
machum. Et quando minoratur con
fert ei masticatio ciburis eto
mini. Et quando multiplicatur utatur

uomitu aūt cibum 7 elact⁹. diapi
peō. ʒ. z. condito et balneo.

Capitulum. lxiij. de singultu.

Singultus fit aut ppt rem mordi
cantem grossam extendentez ip
sum. aut pp apā in epate. aut pt
solōnem et euacuationē sup
fluam. Et signa ei⁹ que accidūt
a mordicatione oris stoi sūt q
fit post comestionem rei calide
aut uomit⁹ cōr. aut uini dis. d
ni. Et cura eius ē trahere aq̄
calām aliquotiēs. deinum su
mat olm amigdalinū. aut su
mat de butiro recento paulati.
et tūc si sedatur bū est. et si nō
āministra ei dando in potu sir.
acetosum 7 aquam calidā. et e
uomat eam multotiēs. deīn da
ei olm 7 sorbitiones leues fcās
ex amilo 7 olō amigdlino et zu
caro. Et qn est ex uentositate
grossa. tūc signū eius ē qd fit p
sacietatem nausiatiuam 7 acci
dit infantib⁹ plimū pt multi
tudinē sugtionis mamille. Et
confert ei anисos. ʒ. z. 7 calamē
tum 7 mastix singlarit et com
posite. Et confert ei sumere in
puluere folia sisimbri sicci con
triti. aut folia rute. aut folia ca
lamti. aut semen eor de unoq;
quor sumatur puluis. ʒ. ij. cū
uino puro aut decoctione cimi
ni 7 calamenti. 7 dissoluatur ī
aqua pirum thuris 7 detur in
potu 7 uaporetur loc⁹ 7 ingredi
atur balneum calm 7 trahat
aquam calidam nō supflue. 7
Et eius qui fit ab apāte epatis
calido signa sūt. febris acuta
7 nausia. Et eius cura ē flomi
a basilicō 7 sumere in potu aq̄
ordei. 7 aquam granator. et em
plaustrac epar cum sandal. 7 aq̄
ro 7 aceto 7 camphora. et sumere
in potu aquā solatri 7 endiuie
bullitam 7 collatam cū sir. aceto
so. Et fit singultus accidens pt
eliaiam 7 solōnem uentris 7 re
liquas euacuatiōes. Et plimū
eius curationē nō hēt. Et ē signū
mali. Et curatur sm dispositi
onē sumendo in potu lac semp
et sorbitiōes lenes 7 uinū plime
comestiōis et aquam carnis.

Cap. lxiiij. de egritudinib⁹ epatis.

Egritudines epatis sūt aut apā
calm. aut apā durum 7 nō for
sitam flaticum. aut oppillatō. a
ut mala. 7 complōnis calē. aut
frē. aut debilitas ei⁹ tm. aut uen
tositas grossa sub eo. **De yctericia capit.** de epate

Hyctericia ydropisis. Et
signa apātis calidi in epate sūt
febris inseparabilis 7 uehemtia
sitis. 7 uomitus colē. et qnq; fit
cum eo singult⁹ 7 yctericia 7 tussis
sicca cum qua nō est sputum oīo.
et casus appetitus. Et cura eius
est cum incipit 7 usq; ad ebdo
madam una; ē flomia cephali
ce ex latere dextro 7 emplaustre
tur cum sandal. 7 camphora. et
aqua ro 7 infrigidetur semper.
Et sit contentus ptibo aqua ordei.
et detur in potu aqua granato
rum acetosor. 7 aqua endiuie
et aqua solatri cum sir. acetoso
de zuccō puro acetoso. Cum ergo
alleuiatur febris sint cibi eius
ex berberis 7 agresta cū pullis.
et dimittat uinū oīo usq; uen
ficetur ei sanitas. Apā aūt calim
comittitur ad tria. aut enī resol
uitur. aut collectionē facit sam

ei. aut induratur. Et sequitur
resolutionem ei^9 saniei. et collecti
onem ipsius sequitur uomitus sani
ei et saniei et ego utriusque. Et comit
tatur diuiciem eius ydropisis.
Et signum resolutionis ei^9 quod
alleuiatur infirmus post sedati
onem febris. et quiescunt omnia
accidentia et sedatur et redit corpus
ad dispositionem suam in colore
et appetitu. Et illud fit propter naturam:
cum est fortis. Sufficit enim
post flomiam et curatem quam
dixim^9 confortatio eius tantum. Cu
ratio uero est ut post quietem ue
hementie febris detur in potu a
qua endiuie cum medulla cas
sief. et emplaustretur epar cum
cera et oleo albem et camomillino
et bdellio. et semine caul. et spica
et mirra. et cipis. et rosis cum uino
et aqua citoniorum commixti secundum quan
titatem diminutionis caliditatis.
Collectionis autem saniei in aparte
signum est quod sedatur febris. et ac
cidit tremor. et uomitus saniei
et sanguinis et ego utriusque. et qui
es a grauitate quam inueniebat
eger qui rei apparuisse ex latere dex
tro. et fistula ipsius ex latere dex
tro. Et cura ei est ut sumat in
potu aquam ordei ante aquam
zuccari aut sirupum acetosum secundum
quantitatem residui caloris. de
inde post duas horas detur ei in
potu de hac medicina. cuius con
fectio. Rx. mast. aur. i. thuris et
sanguinis draconis. et rosarum ci
trinum. spodij omnium ana aur.
ij. et se. endiuie. et se. apij. et terre
sigillate omnium ana aur. i. Su
mantur in potu de ea ℥. iij. cum
sir. acetoso. aut aqua mell. aut

uileb secundum quod uidebitur. Et emplau
stretur epar exterius cum gallia
et ramica. et cipis. et thure. et spica.
et mastice et calamo aromatico.
cum aqua malorum et aqua mirti.
et aqua citoniorum. Et cibetur in
firmus in hac hora cibis que
addunt in fortitudine eius sicut
pullis. et hedis. et uitellorum ouorum.
et panum uini albi subtil. Apa
tis autem duri signum est quod appa
ret tactui sub costis res dura. et
corrumpitur color. et minoratur
appetitus. Et cura ei est. ut su
mat in potu diacurcumi. et ath
thanasiam et trociscos de bdellio
quorum confectio. Rx. rosarum citrinarum
℥. x. spice nardi ℥. ij. croci ℥. i. lac
ce ℥. i. et se. mirre ℥. i. costi ℥. i. et se. ou
sticis ℥. ij. amigdalarum amararum
℥. ij. bdellij ℥. iij. Resoluatur bdelli
um cum uino et conficiantur cum eo me
dicine et fiant inde trocisci et su
mantur de eis in potu ℥. ij. cum
aqua mellis. aut cum uino aut
cum aqua seminis apij. et semi
nis fenicli. et emplastretur cum em
plaustris que diximus. Opilo
nis autem signum est grauitas
quam inuenit infirmus sub
latere dextro sine dolore. et non est
febris. et paruitas digestionis. et
leuitas uentris. Et cura eius est
si cum ea fuerit caliditas syrop^9
acetosus cum aqua endiuie.
Et si fuerit cum ea frigiditas
diacurcuma maior. et cum aqua
radicum. et dimittere cibos grossos
uiscosos. sicut pultes. et phelude
gi. et panis azimus. et pedes. et ca
seus. et omnia dulcia que habent
grossitiem. et comedat res cum
quibus sunt abstersio et apertio sicut

kisch. ordei ⁊ fabas ⁊ deuit: n
zi ⁊ ppue cum lacte ⁊ multipli
centur sal ⁊ fermentū in pane
suo. In malicia aūt complonis
in epate q̄ calia sequunt̄ sitis
⁊ febris ⁊ siccitas uentris mul
ta ⁊ paruitas appetitus ⁊ aspi
tas lingue absq; grauitate.
et nō est dolor sub costis dextri
⁊ iubet aqua ualde. Et cura ei
est aqua ordei ⁊ aqua citrolorū
⁊ aqua cucurbite ⁊ syropus a
cetosus purus ⁊ aqua ēdiuie
et aqua solatri ppē ⁊ assidua
tio emplaustrationis epati cū
santal ⁊ rosis ⁊ canfora. et nō
sit cibarium nisi acetosum si
cut pisces bezibe cū: sucahgi
⁊ infrigidata ex edis ⁊ lacten
tibꝫ uitulis ⁊ birris ⁊ agresta
et aqua ueri frigoris ⁊ dimis
sio uini oīo. Malicia aūt com
plonis frē est cum solutione
uentris ⁊ mollicie corꝫ ⁊ cōrup
tione corꝫ. et timore faciei. et p
uitate appetitus ⁊ digōnis cū
grauitate ⁊ dolore sub latere
dextro. Et cura eius ē omne
qd̄ calefacit epar ex medicinis
et cibis sicē pip ⁊ calamentum
⁊ ꝫꝫ. conditum ⁊ uinum uetu
purum ⁊ frica bōītia semina
et emplatio extrinsec cum ci
peris ⁊ spica ⁊ squīnāto ⁊ mir
ra ⁊ costo ⁊ uino odorifero stip
tico ueti. Debilitatis eius tn̄
est egō similis aque carnis re
centis cum abluitur cum pau
citate appetitus ⁊ extenuatio
ne corꝫ. Et cura eius ē emplau
stratio cum rebꝫ calis stiptici
ex eis que iam diximus sicē st
capi ⁊ mastix ⁊ spica ⁊ thus. et
nux cipressi ⁊ gallia muscata.
⁊ uinum uetus puri ⁊ almūs
sum. Et de medicinis sumat il
lam que aggat stipticitatem.
et aliq̄tulum caliditatis. sicut h̄
medicamen cuiꝰ descriptio. R.
masticis aur. i. ⁊ spice aur. v. ⁊ se.
apii ⁊ anisi. amborꝫ an̄. aur. i.
bibatur de eo pondꝰ ꝫ. ij. cū uīo
ueti. aut cum aqua radicum ⁊
fiat cibus eius ex granis gña
torꝫ ⁊ passulis cum suis inten
oribꝫ que bn̄ masticentur. ipē
enī confortant epar ⁊ impin
guant ipm̄ ⁊ aqua in qua de
cocta sunt ciminum ⁊ cōdimē
ta ⁊ pip ⁊ similia eis. Et ex eis
que conferūt omi egritudini
accidenti in epē ex malicia cō
plonis aut alius cum ppetate
in ipis mirabili est ut sumat̄
epar adib exsiccatū ⁊ teratur op
time ⁊ bibatur ex eo coclearu
unū ⁊ est. ij. aur. cum uino dul
ci. Et si infirmus hūit febrem
cum aqua ēdiuie. aut cū aqua
fr̄a solum. confert ei iuuamen
tum maximū ei qui in epate
suo hīt egritudinem. Et iam ex
perti sumus illd̄ sufficient. Ven
tositatis aūt crosse que ē ibi ipo
sūt signa. tensio sub late dextro
que cōmouetur cū digentāt ci
bus ⁊ sedatio p compressione
uehemntem sup ipm̄ ⁊ extimāt
stulti medici q̄ est opilatio aut
apā ⁊ confert ei uinū purū for
te cum bibitur ex eo ws modici
⁊ minoratur aqua ⁊ miscetur
cum ea uinū ⁊ cibi pauce infla
tionis ⁊ dimissio inflatiuorū
sicut olerū. et compressio super
ipm̄ ⁊ adhēntia panni calefac

ta · et uaporatio eius cum multo · et
balneum ante cibum.

Cap. lxv. De yctericia.

Hyctericia quidem fit aut propter calli
ditatem epatis multam in se
ipso uel aut quoniam ipsum calefactum
est ex cibis aut medicinis calidis
aut apostemate aut opilatione aut propter
multitudinem colere rubee · aut propter
uirtutem que non expellit eam ad ex
teriora corporis · aut ex morsi
one animalium uenenosorum cali
dorum · aut propter debilitatem fellis ab
attractione colere · aut propter opilationem
meatus quo attrahitur colera ab
epate · aut propter opilationem meatus
quo expellitur colera ad intestina.
Et illorum quidem quorum epata fer
uentia sunt in calida · colores sunt ci
trini semper · et in albugine ocu
lorum eorum semper citrinitas · et non
accidit inde eis magnum nocu
mentum · nisi cum illud superflu
it in eis. Et cura eorum est omne
quod infrigidat epar · sicut grana
ta acetosa · et multiplicatio po
tus aque ordei in mane et post
asameb · et zuccarum propter in diebus
estatis · et alienatio ciborum cali
dorum et similiter medicinarum et po
tuum calidorum. Et si potantur plu
rimum commisceantur cum aqua.
et sint cibi eorum acetosi ex eis
que diximus. Calefactionis autem
epatis ex apostemate calido signum
est quod apparet ex cibis calidis
aut medicinis calidis · aut potu
uini fortis puri · aut similibus
illis. Et cura eius est illud quod
infrigidat epar ex medicinis
et cibis et emplastris que diximus.
Generationis autem multitudinis
colere signum est quod egreditur cum
uomitu et solutione uentris · et hyc
tericia secundum suam dispositionem.
Et cura eius est solutio cum decoc
tione mirobalanorum · aut cum aqua casei.
et cum lacte acetoso in quo disso
luta fuit scamo. deinde reductio ad
cibos extinguentes · Hyctericia autem
facta ex opilatione aut est ex opi
latione in apostemate ipso · Cuius signum
eius est quod cum hyctericia est gra
uitas in latere dextro · Et eius
cura est cura opilationis que fit in
meatu quo trahitur colera ad fel.
Aut est hyctericia facta propter opilationem
meatus per quem expellitur colera
ad intestina. Cuius signum est
quia accidit hyctericia uelociter for
tis cum grauitate parua in e
pate et albedine egestionis · et ama
ritudine in ore · et gutture · et uomi
tus colere. Et cura eius est si fuerit
cum caliditate aqua endiuie in
qua dissoluta est medulla cassie
fistule · et oleum amigdalinum dulce.
Et si non fuerit cum ea caliditas
tunc aqua apii · et feniculi · aut aqua por
ri · et aqua porri est conuenien
tior in hoc loco quia opilatio in his
duobus meatibus scilicet quo attrahi
tur colera · et quo expellitur non for
sitan accidit nisi ex apostemate. Quare
indiget eo quod resoluat ipsum. Dis
soluatur ergo medulla cassie fistule in
suco caulis et decoctione eius · et di
stilletur desuper oleum amigda
linum amarum et detur in potu.
Et fel quidem tria habet orificia.
scilicet orificium adherens epati · et
orificium ad intestina · et orifi
cium ad stomachum. et opilatio accidit
in tribus meatibus · in illa ergo que
accidit in orificio adherente e
pati urina et egestio sunt citrina.

ad albedinē declives ꝓpt̃ pauci
tatem effusionis colere ad inte
stina ⁊ non est cum uomitu co
lere. neq; amaritudo ꝓpt̃ pauci
tatem effusionis col'e ad stom̄.
Et in illa que accidit in orificio
qđ est adherens in intestini⁹ u
rina ⁊ egestio sūt albe ꝓpt̃ pau
citatem effusionis colere ad ī
testina. Et in illa que accidit ī
orificio adherente stō. urina ⁊
egđ sūt crosse rubee sicut bolum
ꝓpt̃ multitudinē effusiōis co
lere ad intestina. Yctericia aūt
que fit ab opilōne meat⁹ quo
expellit kistis fellis col'. ad in
testina ꝓprium signū est albe
do egōnis ⁊ paruitas tincture
ei⁹ ⁊ difficultas exitus ei⁹ fecis
exeuntis cum fortitudine yc
tericie. Et non ē cum ista d' uo
mitu colere illo q' est cum ea
que est ex opilatione meatus
quo attrahitur colera. Et cura
eius ē cura illa eadem. Et con
ferunt ei ꝓpue clisteria in quib⁹
est acuitas ptēq; in potu sump
ta fuīt illa que diximus. Yc
tericia aūt que diximus fit
ꝓptēa qđ natura expellit ea ad
exteriora cor' cum fortitudīe.
fit post febrem ⁊ in die cretico.
Et oportet ut iuuetur natura
ad expellendum ipām p īntro
itum in aqua calida. ⁊ siropū
acetosum. Ycteritia aūt que ex mō
su uenenosoꝝ aīaloꝝ cura ē su
mere in potu lac semꝑuiuī ole
um amigdalinum. deīn aq̃
granatoꝝ ⁊ mucillaginē psil
lij ⁊ aquam acetraxacō. et po
ma acetosa. Debilitatis aūt cor
poris ab attractione signū est

qđ cum yctericia fit nausia et
uomitus colere sine grauita
te in ea. Et cura ei⁹ est cura con
fortans epar. fel namq; cōfor
tatur p cōitatem quā hʒ cū
epate. Et cum omēs modi cu
rantur intrinsecus cum eis q
bȝ indigent. tūc curet' qđ re
manet in exteriorib⁹ cor'. ex eis cū
balneo ⁊ suctione p narē' ace
ti fortis ⁊ faciendo alcool cū
aqua rosata.

Cap. lxvi. de ydropisi.

Ydropisis uō tres hʒ
modos. aut eni aggregatur a
qua in uentre tantū ⁊ est asci
tes. aut mollificatur totū cor'
et ē yposarca. aut aggregatur ī
uentre parū aque ⁊ uentosita
tis plurimū et est timpanites.
Et yposarcha quidē in aq̃ mol
lificatur totū corp⁹ ⁊ fit ex fri
gore epatis ⁊ est leuior cete'. et
ꝓpinquioris curationis ⁊ sana
tiōis. Cui⁹ signa sūt albedo co
loris urine ⁊ solō nature ⁊ in
flatio palpebraꝝ et extremita
tum. Et cura ei⁹ est illō qđ ca
lefaciat epar ex eis que dixim⁹
in capitulo de frigore epatis.
et est leuior ceteꝝ ⁊ qđ puocat
urinam cum fortitudine. Et
confert ei sepeliri in arena ca
lida ⁊ liniri corp⁹ totum luto.
et stare ⁊ sudare in sole post ca
lefactionem epis. Et qn̄q; est
ydropisis successiue potu' aque
frē plurimū post coitū. aut e
xitum de balneo ⁊ pt̃ motū
plurimū. Cum ḡ accidit ī hac
egritudine dolor sub costis ex
potu aque frē. oportet tunc ut
in potu tribuatur uinū purū.
et uaporetur epar cum eis que

ipsim calefaciunt. Cum aut ydro
pisis pseuerat ⁊ plongatur. tūc
curetur cum eis que diximus.
et est facilior sanatio. ⁊ qnq; ac
cidit hec ydropisis pt̄ solutioēm
uentris longam. aut cursum
sanguinis ex emoroydibus et
menstruis. Et qn̄ est ita tunc
cura eius ē illud qd̄ diximus
de ꝯfortatiōe epatis. ⁊ calefac
tione eius. ⁊ gradatiōne ad cade
in cibo. ⁊ odoriferis ⁊ sompno. ⁊
utendum uino ut redeat san
guis ⁊ ꝯforteтur corpus. et re
deat ad dispositionē suā. Et
qnq; accidit post magnitudi
nem splenis sm̄ qd̄ dicemus.
Et eius cura ē studium in splene
sm̄ qd̄ dicemus. Et qnq; accidit ⁊
pt̄ frigus epatis ex membris
uicinis ei cum infrigidant sic
stomachus ⁊ intestinū ieiunum. ⁊
pulmo. ⁊ diafragma. ⁊ renes.
Et accidit etiā a multitudine
exitus sanguinis in menstruis.
et ex retentione eius. Et cura eius
est illud qd̄ diximus de calefacti
one epatis. ⁊ confortatione eius
exterius. ⁊ interius. ⁊ qd̄ prouo
cat urinam sm̄ qd̄ diximus de
asclite. De asclite.

Asclites aut accidit cum apāte
calido in epate ⁊ febre ⁊ rubedi
ne aque. ⁊ est deterior eorum. Et cu
ra eius ē composita ex cura a
pātis calidi in epē cum cura y
dropisis. Curentur g̊ isti cum a
qua endiuie ⁊ sirupo acetoso.
qnq; et cum eo qd̄ euacuat aq̄
preter q̊ calefit plurimū sicut
cum aqua cardamony. ⁊ infu
sione mirob. ⁊ decoctio d̄ b'bis.
Et qnq; fit ex apāte duro. ⁊ is

est cum febre nec rubedinē in aqua.
Et cura eius est illud qd̄ diximus ex
mē. aperientibus opilatiōem. ⁊ resol
uentibus apāta eius. sicut diacur
cuma. ⁊ dialacca. ⁊ confectio de
costo. Dentur ista pt̄q̄ solo sca
sunt cum folus mezereon ⁊ he
re aduste. ⁊ euforbio. ⁊ suco cu
cumeris asini. ⁊ mirob. citri. ⁊
yreos ⁊ sarapino. āministren
tur ista sm̄ quātitatem sedati
onis caliditatis. ⁊ cōmotionis eius.
deinde itera puccitia urinā; qnq;
⁊ ista qnq; si uis da ei in potu ex
kekengi in oi ebdomada dosis
.i. ⁊ in eo q̊ ē int̄ l. ex diacamu
ma magna cum decoctiōe se. api.
⁊ se. feni. Si aut inceᵱsatur res
in arte sub umbilico. De timpanite.

Timpanites aūt accidit ex a nimie
gregatiōe aque plurime que
descendit in uentrē. ⁊ uentosita
tis plurime. Et fit pt̄ caliditatem
in epē. ⁊ est aqua cum ea rubea
sm̄ plurimum. ⁊ aīncedit eam in
flatio in uentre assidua. et est
difficilis resolutiōis ⁊ difficilis
cure. Et curatur sm̄ dispositio
nem p solutionem uentris le
uem cum facilitate ex eis que
nō plurimū calefaciūt uice .i. ⁊
cum aqua granatorum. ⁊ infrigi
datione epatis uice alia. ⁊ cum
eis que eructuare faciūt. sicut
est masticatio thuris ⁊ cimini.
⁊ intinctō cum aceto squilliti
co. et que extrahūt uentosita
tem inferius sic hoc medicamē.
Cuius confectio. R. ciminum. et
bauracis. ⁊ folia rute ꝯficiant
cum melle ⁊ supponantur cris
coto in die multociēs ⁊ fricetur
uent̄ ⁊ empleтur. ⁊ n̄ comedat

inflatiua oio. Cap. lxvij. de egritudinibus splenis.

Egritudines sple
nis aut sũt debilitas ei⁹ ab
atractione melie. aut magitu
do ipius. Et magnitudo eius fit
aũt pt febres aut cum febre. aũ
sine febre. et est aut ex apãte e
duro uehemẽti. aut sine illo. aũ
est inflatio ei⁹ sola. Debilitatis
aũt ei⁹ ab atractiõe melie signa
sũt corruptõ coloris. ⁊ conũsio
ei⁹ ad nigredinẽ. ⁊ conturbatõ
albuginis ocloꝝ cum casu ap
petitus. Et cura ei⁹ est positõ uẽ
tosaꝝ sup splenem sine incisi
one uice una. ⁊ emplaustretur
cu medicamine confortante
splenem. alcũ ⁊ fricatõ eius. et
cõmotio ei⁹. ⁊ motio ipius cum
manu. ⁊ equitatio. ⁊ exercitium.
Magnitudo ei⁹ fcã cum febribꝫ
apparet tactu in sinistro. Et cu
ra eius est trocisci de rosis. ⁊ sir.
acetosus. ⁊ ut uaporetur cũ ace
to forti ſm qd narrabo. Mag
tudinis aũt que fit successiõe
febris cura sũt trocisci de agno
casto. ⁊ sir. acetosus plurium ra
dicum ⁊ seminũ. ⁊ uaporatõ cũ
aceto in aqua bullita s̃ ruta
⁊ calamintha. ⁊ fit magnitudo ei⁹
sin̄ febre. et est antiqua dura
uehemẽs. aut infra hoc. illi aũt
que nõ est dura neqꝫ antiqua
sufficiunt trocisci de ag. casto
ſm q narrauim⁹. ⁊ similr̃ uapo
ratõ quã diximus. Antique uero
dure apparitio sensui ualde ma
nifesta ẽ. Et cura ei⁹ est trocisci d̃
capparis ⁊ aqua radicũ. ⁊ sirop⁹
acetosus acetositati attinẽs plu
rium seminũ. ⁊ uinũ amarum
forte purũ. ⁊ dimissio aque oio.
aut bibere ex ea minꝰ qꝫ põle est.
⁊ emplaustrare ipm̃ cum emplau
stro de armoniaco. aut ẽplõ d̃ cal
ce. aut emplõ d̃ sulfure. ⁊ dimit
tere dulcia ⁊ cibos qui faciũt bi
bere aquam. ⁊ comestio capparis
cum aceto. Sꝫ ei⁹ camakac ñ. Et
confert omibꝫ coloribꝫ ei⁹ ñ illi⁹
qui fit ex inflatiõe. Flomia basi
lice ex sinistro aut saluatelle. In
flationis aũt ei⁹ signũ est tensio
sub latere sinistro cum apãte ñ
duro q fit plurimũ qñ sup ipm̃ fit
uehemens compressio pt̃er qd
doleat. Et qñqꝫ puenit ex eo cũ
uehemẽter premitur desup eructu
atio aut rugit⁹. Et cura ei⁹ est
sumere puluerem nasturtii. et
uinum uet⁹. ⁊ dimittẽ omĩa q
inflant ⁊ ponere uentosas cum
igne sup ipm̃. Cap. lxviij. de fluxu ventris.

Fluxus uentris
fit. aut cum sanguĩe ⁊ sanie.
aut sine sanguine ⁊ sanie. Et
ille qui est sine sanguine fit aũ
ppt debilitatẽ epatis ab atracti
one. aut pp debilitatẽ suã a digõ
ne. aut qa currit ex eo cõ. acuta
ad intestina. aut ppt uelocitatẽ
descensiõis cibi a stõ. ⁊ ĩtestinis.
et illud fit ppt multitudinem
flatus in eis. aut ppt replõnem
eoꝝ ⁊ mollitiẽ ipoꝝ. aut pp luba
citatem in eis accidentẽ. aũ pp
bothor in supficie eoꝝ. Et qñqꝫ
fit fluxus uentris a multitudi
ne effusiõis colẽ nĩ. ad eos stõia
re effusa ex capite ad stõm. aut
ppt multitudinẽ cibi. aut quia
est solutiuus in natũ sua. aũ pp
errorem cordis ei⁹. aut pp motũ
pt ipm̃. aut ppt multitudinẽ
pot⁹ aque sr ipm̃. aut ppter pã

uirtutem resolutiõis cor. Iste aũt
qui fit cum sanie ⁊ sanguine
fit aut ꝓpt͛ dub lati que corrum
pr̃. aut ꝓpt͛ uenã scissam. aut ꝓ
debilitate͞ epis. aut ꝓpt͛ excoꝛi
atiõem accidentẽ. Et excoꝛiatio
aut fit in intestinis supioꝛibꝫ.
aut in inferioꝛibꝫ. aut in ano.
Accidens aũt a debilit͛ epis ab atẽ
tione fit absq; sanguine. Et si
gnũ eius ẽ fluxus alb᷒ ⁊ uiri
dis. ⁊ qd̓ molle fit cor᷒ cum eo ⁊
immorat͛ sanguis in uenis eius.
⁊ citrinatur coloꝛ ⁊ albificatur.
Et cura ei᷒ ſc̃ electũa apitiua sic
diapipeõ ⁊ diacalamitũ. ⁊ uinũ
purum forte parue quãtitatis
⁊ empl'a cõfortantia epar. et po
sitio uẽtosaꝝ sup ipm̃ uel ima.
et ista empl'a alia ⁊ cibi qui ſc̃
uelocis penetratiõis. Fluxus aũ
fcũ a multitudine effusiõis co
lere acute q̃ currit ab epe͡ signa
ſc̃ qd̓ fit post febres adurentẽ.
aut post acceptiõe͞ medicinaꝝ
acutaꝝ. aut uini puri ⁊ omniũ
que calefaciũt epar. ⁊ moꝛdicãt
ipm̃. ⁊ faciũt sequi cum prolon
gantiã excoꝛiatiõe͞. Et cura eius
est sumere in potu aquã sauich
oꝛdei. aut sauich de granis gra
natoꝝ. aut ciuersoꝝ de acetosa.
⁊ lac acetosum decoctũ cum la
pidibꝫ ⁊ ferro ignito. ⁊ qñ ꝓlõ
gatur egritudo. ⁊ cadit uirtus.
et uidens qd̓ in ea nõ ual ⁊ me
dicam̃. tũc cura ei᷒ ẽ cibare egrũ
ex nucis lenibꝫ pĩguibꝫ in die
multociẽs. dando omni uice co
clearium paruũ. Velocitas aũt
descensiõis cibi a stõ ⁊ intestini
fit aut ꝑ motũ laborioſum pt͛
cibum. Cui᷒ cura est sompnũ. et
quies pt͛ comestionẽ. aut q̃a cibꝫ
in se ipo necẽium facit illd̓. q̃m aũ
est lubric᷒ ⁊ uiscosus subtil'. aut
pinguis. aut plime quantitati.
aut in ipo est uirtus solutiua. Et
cura ei᷒ omnis ẽ ut opponatur ei
cum suo cõio. Aut fit uelocitas de
scensiõis cibi ꝓpt͛ stõm ⁊ itestiã.
Et illd̓ fit aut ꝓpt͛ multitudinẽ
flatis in eis. Cui᷒ signũ ẽ fluxus
albus ⁊ multitudo sputi. ⁊ pau
citas nausie. ⁊ sitis. ⁊ uomit͛ fla
tis. ⁊ exitus ei᷒ cũ cibo. ⁊ cõmutati
egrõnem cũ eis. ⁊ egrõ in qua nõ
est plima alteratio. Et ẽ eius curã
uomitus. ⁊ potus yere. dein elec.
aggregatiua stipticitatẽ. ⁊ calitatẽ
ex eis que diximus in capitlo
stoi. ⁊ silr̃ cibi. aut ꝓpt͛ molliciẽ
in stõ ⁊ replectione͞ ei᷒. Cuius si
gna sũt hec pt͛ qd̓ cum eo non
est flatis uomitus neq; egrõ. Et
eius cura est exsiccatiõ. ⁊ electũa
que diximꝰ ꝓter uomitũ ⁊ solcẽ.
aut ꝓp bothoꝛ in eis. Cui᷒ signa ſ
q̓ excitatur pt͛ cibum doloꝛ in
stõ. ⁊ intestinis in loco in quo nõ
inueniebat͛ añ cibũ. Cumq; cib᷒
descẽdit ab illo loco sedatur ille
doloꝛ. ⁊ cõmouetur in loco alio i
fortioꝛe illo. deiñ sedatur ⁊ non
cessat ꝑmutari s'm hec. ⁊ qd̓ ẽ in
egrõne uirus subtile. ⁊ cibũ cũ
sua dispositione nõ altat omnino
aut nõ altẽm plima alteratiõe͞.
Et cura ei᷒ ẽ. cibi acetosi stiptici
sicẽ ribes ⁊ granata acetosa. ⁊ ci
tonie ꝓpt͛. ⁊ sumach ⁊ ciuersa de
acetosa. ⁊ puluis manu sumpt᷒
de granis granatoꝝ. ⁊ puluis lu
bricitatis intestinoꝝ cõ semibꝫ
similr̃ stipt᷒. aut ꝓpt͛ lubricita
tẽ accidentẽ in supficie stoi. et

intestinorum. Cuius signum est exitus ciborum non alteratorum aut parue alterationis. et illud quando fit uelocis exitus et descensionis et precipue si mouetur infirmus. Si autem infirmus non moueatur sed tardioris exitus et sentitur grauitas cibi descendentis subito precipitari ad inferiora sicut lapis cadens. Et cura eius est exsiccatio cum electio de siliquis et electuario de tbunie et electio de gallia et dimissio aque calide. et administratio aque uel frigoris et sumere puluerem manibus ascuch bone fricationis et precipue ascuch de granis granatorum et algubre et psillium. Facta autem a multitudine colere nigre ad os stomachi signum est quod commouetur cum eo appetitus et inuenitur cum hoc mordicatio in ore stomachi et acetositas in ore et sedatio illius apud comestionem aut apud paruum potum olei et non sedatur cum cibis non unctuosis sedatione quam habet cum unctuosis. Et cura eius est flomia basilicon et solo cum decoctione epithimi et positio uentosarum cum igne super splenem. Et similiter sequi ipsum cum medicinis confortantibus ipsum et assiduatio pulueris de epithimo. et in mane sumere aliquod sorbitionis unctuose. Facta uero ex catarro capitis signum est quod fit post somnum et diuersitatem egestionis. deinde retinetur uenter dum perseuerat homo euigilans. Et cura eius est abrasio capitis et fricatio eius cum panno laneo aspero et linire ipsum cum eis que uerificauit sicut diximus in capitulo tussis et que dicemus in antidotario huius libri. et sternutatio et gargarismus. et dimittere somnum super ceruicem post repletionem cibi et uomitus post expergefactionem cum aqua calida. Illa autem que fit propter multitudinem cibi non fit nisi quia uirtus appetitiua fortior est retentiua. Cuius signum est uehementia appetitus absque mordicatione oris stomachi. Cum quis comedat secundum appetitum grauat eum quare soluitur natura. Et cura eius est ut non mensuretur comestio cum quantitate qua uero soluatur natura. et si leditur propter uehementiam appetitus accipiat cum comedit ex luto anisi bruniorem moicam. aut ex cibo dulci unctuoso buccellam et excedunt carnem precipue. Illa autem qui fit propter errorem in ordine est quia antecedunt cum cibis uelocis exitus quare propter illud festinat exitus cibi. Cuius cura est alteratio illius ordinis. Illius autem que fit propter multitudinem potus aque super cibum cura est minoratio aque et cito currere ad somnum et bibere uinum permixtum ut festinet sedatio sitis. Illius autem qui fit propter paucitatem resolutionis corporis signum est multitudo carnis et paruitas appetitus et longitudo quietis et dimissio motus. Et cura eius est exercitium et fricatio et sudatio in balneo.

De excoriatione et tenasmone

Fluxus autem qui est cum et similibus sanie et sanguine aut fit ex dubilati que erumpitur et illud fit aut ex percussione que peruenit cum subito plurimum est aut paulatim. aut propter uenam ruptam aut propter debilitatem epatis a digestione aut propter excoriationem. Et excoriatio fit aut in intestinis superioribus aut in inferioribus aut in medio.

Illi͛ aūt qui fit ꝓ dubilati q̄ rup
ti est signa sᷣt q̄ añ acciderit febr̄
et dolor ⁊ grauitas ⁊ apā ī qui
bidam mēmbris uacuitatis uē
tris. deī sedatus fuit dolor ⁊ se
datio. ⁊ pulsatio. ⁊ remāsit gra
uitas. deī accīt ei tremor subi
to ⁊ alleuiata est illa grauitas
etiam. Et cura ei͛ ē. si fuīt illō q̄
currit res ualde plurima debili
tatis infirmi ut detur ei oī hoī
de aqua carnis ⁊ pani uini et
tortelle ꝯtrite. ⁊ adhibeatᷣ ei bo
lus odor ut ii cadat uirtᷣ ei͛. ita
ut cum minorat͛ ei͛ egō detur i
potu aqua mellis uice una et
medicam̄ incarnatiuī ulceri
intestinoꝝ uice altā. donec con
solidentur. Ille uō qui uēit pau
latim fit etiam post ectitatis ī
mēbris que nō hn̄t meatus am
ples equales sicut pect͛ ⁊ simili
a illi de eis que nō puenit ad
stōm ⁊ intestina in meatu am
plo. Et signa ei͛ sūt ista eadē:
signa p̄missa. Et oportet ut cō
sideretur ad q̄ latus expellat n̄ᷓ.
illam saniē. ⁊ adiuuetur si fuīt
ad ptem intestinoꝝ cum solu
tiuis leuib͛. sicē aqua mellis ⁊
aqua zuccari. si fuerit cū eo cali
ditas ⁊ si fuīt ad ptem urine cū
se. apiū ⁊ feniculi ⁊ dauco ⁊ silib͛
de illis que ꝓuocant urinā cū
lenitate ita ut cū minorat͛ quā
titas ei͛ dentur in potu incarna
tiua una uice. ⁊ aqua mellis uice
alia f͛m qō diximᷣ. Fluxus aūt
fcī ex debilitate epis a digōne
sig͛ est egō simil͛ aque carnis re
centis cum abluitur. Et iam di
ximus signa eius ⁊ curam ipī͛
in capitlō debilitatis epis. Exco

riatio aūt alia ē mala. putrida. an
tiqua. ⁊ alia cum qua nō ē putre
factio. ⁊ alia ē que fit a colā nigᷓ.
Et illa que de istis accidit alia ē
que fit in intestis supiorib͛. et
alia est que fit in inferiorib͛. Et
signa eius que fᷣt ex cōᷓ. facta in
intestinis supiorib͛ sinī putrefac
tione sᷣt punctura in uentre. ⁊ egō
in qua sunt uiscositates. ⁊ mucil
lago ⁊ dolor sup̄ umbilicū. ⁊ q̄ de
scendat fex post dolorem ⁊ punc
turam p horam unā. Et cū illa
in qua est cū mucillagine ⁊ san
guine ⁊ sanie. qō est uehemētis
cōmixtionis cū febre descendit
colā. ⁊ sūt cū ea tristicia ⁊ sitis. Et
cura ei͛ est semina lenientia et
puluis q̄ manu sumit͛ de bolo
⁊ aqua sauich ordei ē gumi ara
bico ⁊ lac acetosum coctum cū
ferro. ⁊ cibi facientes glutinati
onē ⁊ stiptica sicut uitelli ouoꝝ
et rizi impinguātum cū adipe
renī edoꝝ. ⁊ sumach. ⁊ agresta. et
sumac ⁊ algobera ⁊ sauich. ⁊ omīa
que diximus in capitlō egōnis
coliac. Illi͛ aūt que fit in intesti
nis inferiorib͛ signa sᷣt qō dolō
est in inferiorib͛ umbilici. et se
quitur exitum fecis punctā. et est
nō uehemētis cōmixtiōis cū mu
cillagine ⁊ sanguine. Et cura
eius est omē qō diximᷣ de cliste
rib͛ sedantib͛ facientib͛ gluti
natione. Excoriatiōis ante fcē
ex flē salsō signa sunt qō fit pᷓt
corizam ⁊ catarrū. ⁊ nō est cum
ea in egōne sanies plima. neq͛
colā. neq͛ rubedo. neq͛ uiriditas
īmo flā. ⁊ uiscositates. neq͛ acu
itas in est que pungat ea ⁊ uēto
sitas cū ea est plīma. Et cura ei͛

est acuta sed et nasturtium decoctum cum aqua et oleo. et caveat caput ciborum ea que diximus in capitulo prohibitionis ciborum. Et si fuerit in intestinis inferioribus ponantur in clisteri res calefacientes pauce de illis quas diximus. et nominatur clistere recitativum quod non infrigidat. Facta autem ex melancolia est mala cronica. Et signa eius sunt punctura assidua et egestio nigra ex qua terra bullit et odoratur ex ea odor aceti. Et hec excoriatio si antiquatur non sanatur. Si vero fuerit non antiqua tunc cura eius est sumere in potu semina lenia calida et dentur in hac excoriatione res acetose et dentur facientes glutinationem sicut vitelli ovorum et inungi cum adipe caprarum et cum amigdalis siccis et cum papavere. et omnes excoriationes que sunt in intestinis inferioribus indigent cum medicinis sumptis desuper clisteribus. Illis autem que sunt in intestinis superioribus parum confert clisteria. Illa autem excoriatio que est cronica putrida sive flatica sive colica sive melancolica indiget clisteribus acutis ex eis que diximus et medicinis que abstergunt sicut vina et eis que constipant alia. Excoriationis autem que in ano fit et est tenasmon signa sunt frequentia assellationis pauce sine sputo nisi cum dolore ledente propter anum. et illud cum quo egreditur ego non est permixtum cum fece. Et iuvantur homines eam supponentes collirium plusquam reliquis curationibus. Et ego dicam collirium tenasmon.

De colica.

Fit autem ex retentione fecis. aut ex retentione ventositatis. Et retentio quidem fecis fit ex siccitate et siccitas fit aut propter siccitatem ciborum ipsorum. aut paucitatem quantitatis eorum. aut multitudinem exercitii ... aut vehementiam ... rantitatis eorum. aut multitudinem laboris. aut vehementiam caloris aeris. aut propter vehementiam caliditatis ventris. Et fit quoniam retentio fecis propter paucitatem colere effusionis ad intestina. aut quoniam super ea est fleuma viscosum permixtum inviscatum super ea. et hoc est illud quod plurimum fit. aut propter siccitatem ipsorum intestinorum. aut propter apertionem eorum. aut propter destructionem sensus eorum. Ventositatis autem retentio fit aut propter multitudinem quantitatis eius et fit multitudo ventositatis. aut propter cibos inflativos quorum quantitas est multa. aut propter superfluitatem ciborum plurimam. aut propter debilitatem caliditatis ventris. aut propter coartationem ventositatis inter duas tunicas intestinorum. aut propter adherentiam flatus plurima et lapidationem eius scilicet alicuius partis per aliam. aut propter colere nigre effusionem ad ventrem que inflat ipsum. Et retentio fecis propter siccitatem ciborum accidit post comestionem glandium et rtzi et alcasab et similium. Et cura eius est ut eger in potu sumat sirupum violatum aut iuleb. aut decoctionem ficuum. aut vinum dulce. aut oleum sisaminum in quo dissolutum est de zuccaro rubeo quantum ipsum est super ignem. aut prunorum. et supponatur collirium factum ex sal gemma. et cibi unctuosi dulces et mollificativi. Illius autem que fit ex multitudine exuberantie signa sunt que fiunt post multitudinem unde. Et cura eius est comedere pastilla

num. et amaras dactulos. 7 sisa
mos factos cum amilo 7 butiru
ceruti 7 butirum crudum. 7 penidios.
7 assiduare acceptionem medulle
cassie fistule 7 stu. violarum 7 parum infusa
in iuleb. 7 similia de his que mo
vent ventrem cum oppilatione
mestum. Illius vero que est propter ve
hementiam caliditatis ventris signa
sunt vehementia sitis 7 siccitas fe
cis semper. Et cura eius est assump
tio ficuum lubricantium infrigi
dantium ante cibum sicut sunt pruna 7
ficus humide 7 uve. 7 oxisomul
la 7 similia de illis que infrigidant
7 humectant ventrem. Illius autem que
fit propter vehementiam caliditatis ae
ris. aut propter vehementiam laboris. a
ut propter multitudinem sudoris in bal
neo. aut alius signa sunt quod re
tinetur fex 7 exsiccatur post cibum sic
post ussorem. Et cura eius est sumere ci
bos lubrificativos unctuosos quan
titatis multe. 7 fructus humidos
et alterare aerem. 7 dimittere laborem
et inungere corpus eius cum cera 7 oleo. 7 in
trare aquam frigidam. Illius vero que fit
propter raritatem corporis signa sunt parvita
tas fecis in omnibus diebus siccita
tis. 7 siccitas eius plurima. 7 multitudo
famis 7 vehementia appetitus. Et
cura eius est assumptio ciborum grosso
rum unctuosorum. 7 inungere ma
nifestum corporis cum cera 7 oleo. ro.
7 introire in aquam frigidam. At vero
illius que fit propter siccitatem corporis in
testini signa sunt extenuatio mi
rach ventris 7 subtilitas eius. 7
ut non inveniatur siccitas fecis cum 7
difficultatis exitus eius. 7 est cum
ea sitis. Et cura eius est potus olei
ante cibum. 7 introitus in aquam calida
et administratio vini dulcis et
ciborum unctuosorum. Illius autem que est
ex flegmate grosso aggregato in intestinis
7 stomacho: 7 est illa que plurimum fit: si
gna sunt quod fit post sacietatem nau
siativa plurima 7 retinetur fex
7 ventositas omnis 7 multiplicatur
et fetet eructuatio desuper. 7 multi
plicatur nausea. 7 fortis fit dolor
7 sudat sudore frigido. Et cura eius est
ut mora quam potest sucumatur cum
clisteri solutivo leni. Si igitur sufficiat
bonum est 7 si non cum solutivo medio.
Et si sufficiat bonum est. 7 si non cum acu
to solutivo. 7 dentur electuaria de dactil.
7 electuaria diacatonite solutivum
et pillule de margaritis. 7 pillule al
be. ipse enim albe valde veloces sunt
in solvendo ventrem. In die autem q
non est potio caveat sibi a sacieta
te nausiativa 7 assiduet come
stionem electuarii diacimini. et
utatur in cibo suo alimum ama
bata. 7 dimittat fructus humidos
et evomat cum aqua 7 melle cum
repletur cibo. et sit eius cibum mista
ex ficubus siccis. et nucibus. 7 fi
sticis 7 penidiis. 7 nuce indica. 7
vinum eius sit purum vetus amarum.
Et decoctio eius sit ex caulibus 7 aqua
salsa. 7 omnibus que solvunt ventrem
7 dimittat sumac 7 lentes 7 gra
nata cum granis suis 7 agresta
7 similia illis. 7 devitet multitudi
nem potus aque frigide. 7 vinum aceto
sum 7 novum: 7 assiduet infusionem
aloes cum oleo de kerubi. 7 aqua ra
dicum secundum quod narravimus ut securius
fiat a reductione si deus voluerit. At vero
illius que fit propter paucitatem effu
sionis colere ad intestina. 7 accidit ex
ea difficultas fecis exitus signa sunt
albedo egestionis cum difficultate e
xitus eius. 7 inflatio ventris. Et

cura ei est illud quod diximus in capitu
lo hiethice que est ex oppillatione
meatus inferioris. et ut ponantur in
cibo alium et sinapis et ficus im
mature. aut distilletur in eo de
lacte ficus stille aque et sumat. etiam
cibum olivas aque et sieclam cum
sinapi. et conterat medullam citami
cum ficubus. et sumat ipsum ante cibum.
Illa vero que est ex apostemate in inte
stinis fit ex apostemate calido tamen. Et si
gna eius sunt febris et sitis et vomi
tus coleric. et inflatio maxima in supe
rioribus ventris. et pulsatio in ven
tre. Et si fit fortior evomit in
firmus fecem et fit anelitus eius
fetidus. et quandoque est eructuatio eius
fetida. et corpus totum similiter. Et est
collica que nominatur yleos. cuius
expositio est domine miserere. et o
quam parva est cura si confirmatum.
In initio autem rei oportet ut flobome
tur basilica. deinde safena. deinde
detur aqua endivie et aqua fo
liorum cuscute humidi. et aqua fo
liorum altee et malve in qua disso
luta est medulla cassiefistule. et funda
tur desuper oleum amigdalinum
dulce. et liniatur locus cum oleo
anetino. et oleo camomillino. et
sorbeat ex unibus herbarum lenium
et ex decoctione ciceris et aneti. et
confortetur cum odoriferis et aqua
pullorum et clisterigetur cum aqua
ordei et aqua altee et rob. Et si for
tior sit siccitas clistizetur cum aqua
ordei et rob. Et si fortior sit infla
matio clistizetur cum aqua ordei
et albugine ovi et mucillaginem
psillii. et cum clistere infrigidan
te quod narrabo et sumat in potu
mucillaginem psillii et aquam ci
troli et similia de his que extinguunt

donec sedetur inflammatio. deinde
redeat ad leniendum apostema cum leni
tivis. sicut sunt mucillago fenugreci
et se. lini. et rob. et altea. et oleum sisami
ni. et oleum amigdalinum. Et fit eti
am ab humoribus malis et adherenti
bus. et fit cum eo vomitus plurimus
frequens. et non quiescit quod est in con
cavitate ventris. et inveniuntur
punctura et dolor. et aqua in superio
ribus ventris eius et commovetur post
comestionem et non sedatur nisi cum
vomitu. et fit cum ea tristicia et fri
gus extremitatum quandoque. Et cura e
ius est cura yleos et trociscis stelle
secundum quod diximus in capitulo stomachi.
Et fit etiam ex tortione intesti
norum superiorum. et ex siccitate stercoris
in eis. Et cura eius est sirupus violarum cum
sebesten. aut oleum violarum. Collica autem
ventosa est sicut illa que accidit ex ci
bis inflativis. Cuius signa sunt quod
est rugitus in ventre aut augmen
tum quod non sanatur nisi cum desuper
vehementer comprimitur et dolor dif
ficilis ledens in umbilico. et e
ructuatio difficilis plurime quantitatis
et retentio ventositatis. Et si egre
ditur ex ea aliquid non egreditur cum
quantitate que sedet dolorem ve
hementem. et quandoque cum hoc est lenitas.
Cum ergo invenis ventrem lenem
aut equalem et dolorem vehemen
tem. tunc collica erit ventosa forte.
Si ergo fuerit post multum usum fruc
tuum et herbarum. tunc cura eius est. ut
in potu detur egro de electuario dia
cimino cum aqua in qua bullita
sunt ciminum et carvi. Si ergo sufficit
bene est. et si non tunc detur ei confectio
de granis lauri. Et si fortior sit
dolor in dispositione tunc detur ei
filonium et detur ei in potu vinum

purum uet' dum ē ieiun'. 7 si sit ca
lefactiuum 7 calefaciat mirach
eius. 7 ligetur sup ipsm pannus.
7 plonget sōpnu;. 7 nō comedat
aliqd trib; dieb; si pōt illd tolle
rare. Et si tollerare nō ualet cōē
dat panis bucellam infusi in ui
no ueteri. 7 caueat ne bibat aquā
frigidā. dolor namq; cōmouetur
pt potum ei'. 7 si sedata ia; fuīt
tūc ingrediatur tinam qn cō
mouetur dolor. 7 ex ea exeat qn
debilitatur. 7 inungat uent' cū
oleo qd exsiccat uentositatē ex
eis que diximus. 7 suspendatur sr
eum ollula pua cum igne. et
clisterizetur cum clisteri q' exsic
cat uentositatem. ita ut cum se
datur dolor totus redeat ad ci
bum paulatī 7 comedat ex uitel
lis ssidalegi. 7 deuitet aqua frigā;
dieb; multis. 7 ponat in uino fu
o gallinā. 7 sit potū uinū eius. 7
caueat ab herbis. 7 fructib; hui
dis 7 granis inflatiuis. pcipue
a pisis 7 moris rubi 7 cucurbita
et citrolis. 7 grisomilis 7 similibus
7 caueat plurimā cōmixtione
uium colati 7 cruti. Et silr ē curā
eius que ē ex multitudine cibi.
Illius aūt q fit ex coartatiōe uen
tositatis int' duas tunicas inte
stinor signa sūt uehemētia dol'.
et qd nō egreditur ex ea uentosi
tas eiō. 7 qd nō rugit p cōpres
sionem desup factam. 7 cōfert h
cura tota 7 precipue abstinen
tia a cibo. 7 appositio uentosarū.
7 uaporatio sup locum doloris 7
uinu; purū. Et illius que fit
ex flē qd paulatim resoluitur
7 inflat signa sūt qd sedat' dol'.
qn; 7 cōmouetur pt duas horas.
aut tres. Et qn; cōmouet eū ua
porato. Cum g' uides dolorem ue
hementem pt uaporatōē. tc dimit
te uaporationē 7 ipsū pe infirmo
ut plonget somnu;. 7 calefaci
at mirach 7 dimittat cibu; die
una. deīn uaporetur 7 suspendat'
ollula cum igne. Si g' sedatur
dolor tc illd est cōueniēs. Et si cō
mouet ipsm. tc administret' sōp
nus. 7 minoretur cib'. ut digerat'
illd flā totū 7 exsiccetur 7 resol
uatur paulatim 7 nō redeat. Illi'
uō q fit ex melia que effundit̄
ad uentrē 7 inflat ip'. signa sūt
acetositas eructuationis. 7 iflatō
uentris subito cum dolore uehe
mēti. Et cura ei' est in hora por'.
ut decoquatur cū aceto forti cala
mentū. 7 ruta. 7 api. origanū et
grana nigra. 7 fiat uaporatō cu
eis. 7 tribuat aquā calidā iqua
decocta sit ciminū 7 caruī. 7 cliste
rizetur cum clistib; exsiccatiuis
uentositatis in hora aūt in qua nō
est por' fac eum assiduare potū
decoctionis epithi. 7 omnium que
educūt melancoliam. Et qn; fit
a multitudine spentium 7 uer
miū in uētre. 7 transsiisatur in
eo. 7 inuoluūtur cū stercorē 7 ge
nerant' a cōtinuatōē saccietatis
nausiatiue 7 coēstiōē ciborum putre
factorum. 7 sūt trium spēz. longi q
sūt in intestinis supiorib; et no
minant' semina cucurbita. et
uermes parui qui plurimū sūt
in intestino recto q' sequitur anū.
Et significatō eorum est multiplica
tō cibi. Et qn nō comedit mōdi
cant. 7 acciduūt a multitudīe eo
rum in uentre accidētia mala
timorosa. Et cura illorum ē educ

tis ipsorum cum eis que mūdificāt
eos ex mēdicaminibus. Longos uero
mūdificat absinthiū. latos uero mū
dificat secha 7 lupini amari 7 nā
cissus 7 alebregi 7 decocto eius cū
bibitur. Et illi qui sunt ī ano
curantur cum inuoluūtur lana in
felle taurino 7 supponitur.

De egritudinibus renū.

De egri-
tudinibus renū sunt apostemata 7 lapis
et caliditas renū 7 macies eorum 7
debilitas ipsorum 7 eruptio sanguinis
7 difficultas urine facta ex eis. La
pidis uero in renibus signū est quod
dolor eius est similis dolori colice. Et illud
quoniam natura eius eo cōstringitur et
cōmouetur nausia 7 inueniunt dolo
rem in yllus. Et oportet quod non distin
guatur inter ipsum 7 inter colicam per
urinā. Cum enim est in ea sicut arena.
aut de cōsuetudine egri est ut min
gat post hunc dolorem lapidem. aut si in
miserit ante illum per aliquot menses
urinā nigrā cum qua fuit dolor
in cathim tunc est lapis. Et si non
fuit aliquid horum signorum. tunc dolor post
sacietatem nausiatiuā est signi
ficatio colice. Et nausia cum colli
ca plus est ut locus doloris uentris
in collica est amplior et anteri
ora decliuior. In lapide autem qui est
in renibus est locus eius minor 7
ad posteriora decliuior. Et iterum
dolor colice permutatur. dolor uero
renū non permutatur. Et item si
gnificatio lapidis renū est dolor
in cathim 7 ylius 7 emulgētorum
cum grauitate 7 oppillatione ita quod
sit suspensum in eis aliquid. Et cum
lapis in renibus in hora cōmucti
onis doloris ut egrediatur eger
tinam 7 inungat dorsum 7 ylia
cum oleo alkeiri tepefacto in mumctione.

et cōmoueat alcatim 7 equitet
animal non suauiter incedens. aut salt
at super pedem unū 7 descendat
de gradu ad gradum donec ex
eo egrediatur lapis in urina. Si
ergo sufficiat illud bene est 7 si non su
mat in potu medicinas que lapidem
in renibus frangunt 7 uideat ad re
gimen in re sua quod est aliud ab
isto 7 emplaustrentur cathim
7 ylia eius cum arthetica 7 cartamo.
7 fenugreco 7 semine caul. 7 corticibus ra
dicis capparis decoctis 7 dabis ei
in potu postea medicinas frangentes
lapidem in renibus 7 ante eas etiam
olim amigdalinū 7 aquā mal
uarum 7 precipies ei ut saliat post illud
aut descendat de gradu ad gra
dum 7 da ei in potu de medulla
cassiefistule cum oleo amigdalino quod
enim lubricare faciat lapidem. Cum
ergo egreditur lapis in urina et non
sequitur ipsum minctus sanguis. tunc
est incolumis 7 plurimum illi fit cum
lapis est lenis paruus 7 quando sequitur
ipsum minctus sanguis. Cui curatio est
ut infirmo detur tunc de medica
mine cōferente excoriatoni renū
7 emblicorum 7 flebotometur basilica uel
quod sanatur. Et quando peruenit lapis in
meatu uirge 7 illud fit quando est ei
magnitudo 7 accidit ut egrediatur
in latitudine. quare tunc ponatur uir
ga in aqua calida. aut imbrocetur
cum aqua 7 oleo calidis 7 fundatur
in meatu olim uiol. cum mucil
laginē altee 7 fricetur locus in quo
continetur lapis uel ut expellatur
ad anteriora una uice post aliam do
nec egrediatur hac curatione tunc
inferius findatur sub eo uirga
7 extrahatur. Custodia uero a lapi
de ante generationem eius in renibus 7 est

pp̄ d̄ationē cibo⁊ uiscoso⁊ sicē
casei ⁊c. ⁊ panis azimi ⁊ dulciū
grossio⁊ ⁊ assiduatione seminū
mūdificātium renes ⁊ sir. aceto
si. pluium seminū ⁊ medicina⁊ q̄
frangūt lapidem ⁊ leuificātiū
ex eis que dicem⁹. ⁊ abstinentia
a sompno lōgo sup collum ⁊ lō
gitudīe strictunē anguli. ⁊ mul
titudine equitatiōis ⁊ labore cor
pis. ⁊ utatur uomitu c̄ est repletō.
Apā aūt in renibus sequit̄ in prin
cipio sui febres pmixte ñ habē
tes parox̄ cū orripilaē. ⁊ sentit in
firmus cū iacet q̄si grauitatem
suspensam in cathmi suo. Et cu
ra eius ē si calitas febris que est
cum eo fuerit uehementis fortitudi
nis q̄d fortasse nō fit nisi raro
flomia basilice. ⁊ dare in potu
aquā ordei ⁊ medicamē de semi
nibus friis ⁊ sumēe in potu aquā
citrolo⁊ et aquā melonū indo⁊.
Cum g° fecerīs h' ebdomadi una ⁊
lenitur febris inde samat infir
mus. tē incipe aliā curā. ⁊ ē illa
que fit qm̄ febris que ē cum eo
nō est calitas plīma ⁊ ea ī potu
da seia maturatiua ex eis que
dicem⁹. sicē sem̄ altee. ⁊ se. lini. et
filia. ⁊ fac empl̄m alcatni cum
fenu gco. ⁊ altea. et emplīs matā
tiuis ex eis que dicem⁹. Cumq̄
sedatur dolor tot⁹ ⁊ remanet gra
uitas tē pcipe egro ut saliat. et
ut descendat a gradibus cum fa
cilitate ⁊ cōmoueat cathm suū.
⁊ p cathm ipm̄ si nō incip̄ migē
saniē. Si uero saniem mingit
certus sans ab hoc. Cum g° migit
saniem. tūc incipe sr̄ ipm̄ cum
seminibus mūdificātibus uiae u
ria. ⁊ cū cōsolidatiuis ulcerū iu
ce altā donec sanet. Apā uō inte
nibus cum ueniatur adiuuāt eū iū
modo⁊. aut enī exsiccatur et sa
natur eger: aut collectione factē
saniei ⁊ migit eam: aut apā tu
rum q° est deterius eo⁊. Et sig° ei⁹
est q° remanet grauitas cum ali
q̄to dolore in cathmi ⁊ minorat̄
quātitas urine ⁊ incipit uenter
inflari ⁊ fit ydropicus. Et cura
quidē ei⁹ est difficil'. curatur tamē
s̄m dispositionē cum assiduatōē
emplō⁊ resolutiuo⁊ suppositoꝝ
alcatni ⁊ dorso. ⁊ sumat in potu
semina lenientia ex eis q̄ dicem⁹.
Illius aūt que fit ex calitate ren⁹
⁊ ē diaria urie. et signa s̄t sitis s
fortis assidua ⁊ nō humectati
os cū ea hora aī ⁊ mingit semp
pt̄ potum aque. ⁊ urina est alba
subtilis q̄i sit aqua ⁊ extenuat̄
corp⁹ ⁊ minoratur caro ei. ⁊ si nō
succurrit̄ conuittitur uelocit̄ ad
ethicam. Et cura ei⁹ ē in pricipio
sue inceptiōis. ut sit eger ī loco
frō ⁊ humido aeris. ⁊ dormiat re
supin⁹ sup tram. ⁊ s̄r lectos frigi
dos. ⁊ ingrediatur ter ī die aquā
frām. ⁊ emplentur īferiora sui dō
si cum psillio cōquassato cū ace
to ⁊ sandal'. ⁊ aq̄. ro. ⁊ sumat in po
tu de ratsais diabetis cū aqua gra
nato⁊ acetoso⁊. ⁊ sit cib⁹ eiū ex su
mach ⁊ agresta. ⁊ que s̄t illis si
milia ⁊ sumat in potu aq̄ ordei
cum oleo amigdalino. ⁊ dimit
tat omē q° urinā puocat ⁊ sorbe
at sorbitionē fcām ex amilo et
olō amigdalio ⁊ zucco. teneat ī
ore pillās siti sedantes. aū fru
strum masal. aut aliqd acetosū
ut sedetur sitis ei⁹. opatiei aūt re
num signa s̄t: dolor in dorso nō

fortis cum extenuatione corporis et par
uitas desiderii coitus et multitudo u
rine et albedo eius. Et cura eius est regi
men impinguans corpus et dilatatio
in cibo et enemata unctuosa. et
comestio medullarum cum zuccaro
et omnes cibi et medicine que addunt in
spermate ex eis que diximus. Debilita
tis uero renum signa sunt quod magis fi
unt lotura carnis cum dolore in
dorso et paucitas appetitus coitus.
Et cura eius est flobotomia basilice
ex latere in quo sentitur dolor.
Si uero dolor magnus non sentitur tunc
fiat ex latere dextro et dentur in
potu medicine conferentes mictui
sanguinis. et emplastrentur alca
tini cum emplastris infrigidantibus
et confortantibus renes sicut rosis et
sandalis et akacia et ramik et mirto.
et eorum inunctio fit cum oleo ro. et fica
mino. Sanguis autem eruptionis
ex renibus signum est quod infirmus
mingit sanguinem plurimum exube
rantem. aut post percussionem super
locum renum. aut propinquum ei. aut
post comestionem cibi acuti. Et cura
eius est flobotomia ex basilica. deinde
medicine conferentes mictui sanguinis.

De retentione urine.

Hoc fit aut propter egritudinem in emulg
torus. aut propter egritudinem in me
atu uirge. Et hec egritudo aut
est lapis in meatu uirge. aut ca
ro nata. aut oppillatio sanguinis.
aut saniei. Itaque eius quod fit ex emul
gtorus signa sunt gravitas in dor
so et replecio uesice ex urina. Cuius
cura est sumere in potu medici
nas que frangunt lapidem. Et signum
eius que fit ex oppillatione meatus
uirge. sunt repletio uesice. et in
flatio eius tensa ut corda. et gra

uitas quedam in pectine. aut cum
dolore uehementi et tensione supfluia.
Et fit aut propter lapidem obsessum.
aut propter apostema. aut propter carnem ortam.
aut propter oppillationem sanguinis. aut
saniei. Et iam diximus signum la
pidis et curam eius. Carnis autem orte
signum est quod fit plurimum post ul
cera accidentia in hoc motu. Quod gradus
ex ea est in emulgtorus curatio
non habet. et non medicatur nisi cum urina
et emplastris lenificantibus ex eis que
diximus in capitulo duro. ut lenia
tur meatus et dilatetur quare egre
ditur urina cum facilitate. Et dif
ficilis fit exitus in hac dispositione
quoniam inspissatur et induratur. Sed
quod est in meatu uirge quandoque
egreditur cum eis que mingere facia
unt. Opilatio autem sanguinis et sa
niei fit post mictum sanguinis
et saniei. Et cura eius est si fuerit in
duobus mulgtorus ut in potu su
mat medicinas que frangunt lapidem. Et
si fuerit in motu uirge mouea
tur et euacuetur cum facientibus min
gere. Apostematis autem in uesica signa
sunt febris ualde fortis cum sitis
adustiua et uehementia doloris et punc
tura in uesica. Cuius cura est flobotomia
basilice et potus aque ordei. et em
brocatio uesice cum aqua tepida. et
inunctio eius cum oleo uiolato tepido
et c. Et quandoque fit difficultas urine
ex lapide cadente in ore meatus non
in meatu. Et signum eius est quod cum
proieceris infirmum super dorsum s
suum. et leuaueris pedes eius ad supe
riora et uehementer eum commoueris
egredietur urina. et istud sine ces
satione fiat ita donec egrediatur
lapis. aut frange eum medicinis
que frangunt lapidem in uesica. Et

qñ q; difficultas urine fit ex mol
lificatõe lacerti uesice. Cui⁹ signũ
est hĩs cum mingit cũ facilitate
qñ sup uesicam fit compressio. Et
cura ei⁹ est inunctio ipĩ⁹ cum olõ
nardino ⁊ olõ costino ⁊ castoreo.
Et qñ difficultas urine fit pp̄
uehementem retẽtiõem urine. Cu
ius signa st̄ q si compressio fiat
sup uesicam egredietur urina
tc̄. et confertur qd̄ē plumbũ moñ
difficultatis urine. introitus i
aqua calĩ in qua decocta sint fo
lia caul. bulida ⁊ cartami. et fe
nugrecum ⁊ rubea mictũe ⁊ emp
plaustra ⁊ alcatyn cũ eis. Et con
fert quidem mẽ. urina pucam
tes cum uesica ẽ uacua ⁊ noceat
uehementer cum est plena.

De insensibili fluxu urine.

Fit aut ex multitudine huiditatis
cum caliditate. aut cũ frigiditate ⁊ cũ
fus urine cum caliditate cura est
hec medicamĩ. cui⁹ confectio. Rx. se.
coriandri. assati infusi in aceto u
ni die ⁊ nocte ptem .i. emblici et
si. ciadr. ⁊ boli ar. ⁊ gladiũ sicco
⁊ carabẽ ⁊ lentium excorticata
rũ ptes equales cum coriandro
sumat puluerem ex eo mane ⁊
sero pondere triũ ʒ. Et curetur
fus cum frigore cum h medica
mine cui⁹ ofectõ. Rx. gladiũ sic
co ʒ .i. thuris ʒ. xx. mirre ʒ. u.
granor mirabolĩ ⁊ acori ⁊ ciperi
omnium añ ʒ. x. Sumat⁹ puluis
ex eo mane ⁊ sero ʒ .iij. cum rob. ⁊
inungat⁹ pectẽ cum olõ deben. a⁹
cum oleo in quo decocta est ruta
⁊ in quo dissupta st̄ euforbium
et castoreum. mediana uo urine
que ẽ diabetes iam declaraui curã
in antidotario ⁊ in almansore.

De distillatione urine.

Accidit acuitas urine inuoluntarie paula
tim ⁊ ẽ duarũ sp̄ez. aut cum adu
stione. Et ẽ aut ex humiditat. com
plonis. aut ex debilitate uesice.
Et confert illi que ẽ sine adustiõe
retẽtor urĩe calĩs ⁊ comedere suc
et uuas passas ⁊ sazenei cõfecta
in trifera. sitq; in dosi pond. iij. ʒ.
trifere ⁊ ʒ. sazenee. Et aminist̄
tur 7 usq; quo sanetur ⁊ dimittat
cibos frig ⁊ humidos pt euacuati
onem cor. ex flãte. Illi at que est
ex adustione confert retẽtor uri
ne frigid⁹ composit⁹ cum eo quod
glutinationem facit pt euacu
atione cor. ex cola. r. ⁊ dimittat ci
bos calidos ⁊ siccos. Illi⁹ uõ que fit cũ
debilitate uesice. cura est comedẽ
ciũ ãtica electuaria calefactiua cũ
olõ nardino. aut olõ de costo. ⁊ em
plaustrare femur ⁊ cum emplõ
de spica ⁊ cinamõ ⁊ gallia cũ ce
ra dissoluta cũ olõ.

De adustione urine.

Quandoq; ẽ urina sine
distillatõe ⁊ nõ egreditur sine
uoluntate. sed uoluntarie cum ad
ustione uehementi. Et est duarũ
sp̄ez. aut ẽ est cum sanie aut sine
sanie. Et illã qdem q est cũ sanie
et ẽ a renib; ⁊ partib; eorũ iam di
xim⁹ curã. Illius at que est a ue
sica nos dicem⁹ in capitlõ ulceri⁹
uesice. Adustioni at urine sine
sanie conferũt illa q sũt silia a
uellanis fcã ex seminib; ⁊ uuleb
⁊ sir. uiol. ⁊ mucillago psilliũ et
rob. ⁊ aque alkich. ⁊ cauere a salso
⁊ acetoso ⁊ acuto ⁊ coitu ⁊ labore.
et assiduet introitũ in aqua te
pida. et sorbeat oua sorbilia leni
a. ⁊ olm amigdalinũ ⁊ comedat
mos galline pinguis ẽ kisch. et

Leucam bitam. Cap. xv lapide i uesica.
Lapis in uesica fit in infantibus
plurimum. et in consistentibus i reni
bus. Et signa lapidis in uesica sunt.
albedo urine et subtilitas eius et fex
arenosa post conturbationem ei
et erectio uirge. et quod puer plu
rimum scalpit ipsum et laborat
cum ea et retentio urine et diffi
cultas exitus eius cum dolore
uehementi et exitus ani. et hic species
diuise sunt. Et alius est qui rumpi
tur cum medicinis. Et alius est qui non fran
gitur. Quare oportet ut tu expen
das ipsum cum medicinis longo tem
pore ante sectionem. Et ex eis que fran
git ipsum est omnis cibus incisiuus
sicut oliue immature et capparis in
dicos et ficus. et cicer nigrum. et al
cusif. Ex medicinis uero sunt costus et cassia
lignea. et spica et piper et capi. et
cortices radicis capparis. et amig
dale amare. et cinis scorpionum ad
ustorum et oleum de scorpionibus. et
sanguis hyrci siccus et uitrum ad
ustum et cinere adusti. et medica
men quod frangit lapidem ex eis que
diceimus. Et hec medicina frangit la
pidem sua proprietate mirabili.
Cuius confectio. R. cinis scorpionum
adustorum et lapidis iudaici. et la
pidis spongie omnium ana. partem i.
aggregentur cribellata sitque dosis
eius ʒ. i. Recipe.   Cum urina albo
subtili aut cum aqua melle. Et
tunc hec cura est fortior cum da
tur hec medicina. et fit cibus eius ex illis
que diximus. et distillatur in fora
men uirge oleum de scorpionibus et
inungitur. Si ergo medicatur cum
hac cura per mensem. et non uideri
urinam purificari et infirmus non in
uenit alienationem. aut si egredi
tur arena in urina tunc scias quod la
pis est durus plane non obediens
ad frangendum. et dolor huius cum
mingit est minor. tunc ergo cauterizetur cum
ferro ignito. Et non oportet ut di
mittatur cum eo post mensem quoniam pro
hibet egrum ad ethicam cum as
siduatione doloris et quoniam uulnerat ue
sicam cum hoc. Tu ergo incipe ad
extrahendum ipsum. Et oportet quando
commouetur dolor ut ante immittatur
introitus in aquam calidam. Et
emplaustra uesicam et inunge
ipsum cum eis que diximus in ca
pitulo lapidis in renibus ut alle
uietur dolor et non perducat egrum
ad ethicam. Cap. xx scabie in uesica.
Eius signum est adustio
urine cum rebus similibus furfuri
in ea cum extenuatione in corpore.
Et cura eius est aqua ordei. et bal
neum lene post aquam ordei. et post
cibum leuem et uina pinguia. et
potus olei amigdalini. Et fac
enema uesice cum mucillagine
granorum citoniorum. aut cum lacte
mulieris. et oleo rosato. et omnia que diximus
in capitulo adustionis urine que
est sine sanie et sanguine.
Eius signum est. Cap. xxi apostemate in uesica.
quod in ea plurimum accidit est apostema ca
lidum. Cuius signa sunt dolor uehemens
cum punctura in uesica. et reten
tio urine cum febre calida adurente.
te. et alienatio et nigredo lingue.
Et cura eius est flobotomia. et omnis cura
birsem et liniatur uesica semper
cum oleo uiolaceo et usque ad tres dies.
deinde cum oleo camomillino. et
non emplaustretur cum sisamo ex
corticato et lacte dulci et pane si
milagineo cum lacte. Cum ergo
sedatur dolor et peruenerit ebdoma

da una ei emplaustret cum lenib[us]
resoluentibus ex eis que diximus sicut
camomilla et se. lini et farina fa
barum confecta cum rob. Et res ipsa
post hoc conuertitur aut ad sanita
tem. aut ad aggregandam saniem. aut
ad apostema durum. Cum ergo conuer
titur ad aggregandam saniem in
cura renum et quod dicemus nunc in ul
ceribus uesice. et si conuertitur ad
apostema durum tunc cura eius est illud quod
diximus et quod dicemus nunc in apostematibus
duris in uesica. Et signa eius sunt
quod fit post apostema calidum et post persistentiam
et casum. et apparet tactu apud
commissuram que est inter testicu
los et anum cum est magnus et difficile
fit exitus secessus et urine. Et cu
ra eius est sumere in potu medul
lam cassiefistule et oleum amigdalinum
super aquam seminum prouocantium
urinam sicut se. melonis et se. feni. et se.
apii. et capilli ueneris et sorbere aquam
caulis et aquam ciceris cum oleo amig
dalino. Et empletur locus apostematis
si apparet. et si non emplaustretur
commissura et uesica et pecten cum
emplastris que diximus in capitulo
renum. et cum emplastro quod resoluit
apostema durum in uesica. et line ipsum
cum oleo calido. et inunge ipsum sepe
et fac ipsum assiduare tinam in qua
decocte sunt radices cipparis et ca
momilla et radices maluae et radi
ces altee.

De ulceribus in uesica [et] inter uirgam et renes.

Quum ista ul
cera sunt in uirga egrediuntur cum uri
nam sanies et inuenit eger do
lorem cum mingit in loco ulceris.
Cum autem a parte uesici egrediuntur sa
nies permixta urine et in est ei fe
tor. Et cura amborum similiter est su
mere decoctionem alkengi. et aquam
mellis uice aliqua et medicamen con
solidatiuum ulcerum in uesica alia.
et iniciatur in uesica collirium album
cum lacte cui dolor est uehemens.
aut cum aqua mellis et ficuum cum est
sordicies plurima. Et confert ei quod
est in meatu propter illud iniciatur in
ipsum plusquam illud quod bibitur. et con
fert quod est unguentum consolidatiuum illi
cuius ulcus peruenit ad anteriora. hoc
namque unguentum confert cum desori
cum eo liniuntur ulceribus concauita
tis uentris. Ulcerum autem renum signum
est dolor in dorso lumbis. autem ulcera ue
sice inuenit dolorem pectinis et
difficultatem urine. Et quod egredi
tur in ulceribus in renibus est frusti
carnis paruum. Et ex ulceribus ue
sice cortices et dolor in ea est uehe
mentior dolore in renibus et senti
tur in ambobus latibus simile grauitati.
Et hec est differentia inter ulcera ue
sice et renum. Et quandoque ulcus in me
atu qui est inter renes et uesicam. Et
cura horum ulcerum est cura una.

De coitus diminutione.

Fit autem propter desiderii debilitatem.
aut propter mollificationem instrumenti.
Et desiderii quidem debilitas fit aut
propter debilitatem in corde. et paucitatem
nutrimenti eius. aut absque debilitate.
Et cum est sine debilitate cordis et cum
sufficientia cibi est. aut propter paucitatem
spermatis et profunditatem eius.
aut propter quietem eius et ipsius coge
lationem. aut propter siccitatem instrumenti.
aut propter frigus. aut propter longitudinem
abstinentie a coitu. aut propter acci
dens animale. sicut est pauida sollicitudo.
et timor. angustia. et tristicia.
et castitas. Et instrumenti mollifica
tio fit aut propter causam animalem sicut
estimationem et timorem et prohibet

illo͛ egri. aut ꝑpt̅ longitudie͂
abstinentie a coitu. q̄ membru
enim attribuitur te͂ ꝗ decimu͂ est
aut ꝑ paruitate͂ sanguinis. aut
ꝑpt̅ paruitatem uētositatis. aut
ꝑ aliq̄d q̄d est de gn̄e paralisis i
neruis qui ueniūt ad uirgam.
¶ Et cum est debilitas desiderii co
itus cum alteratioe͂ co͛ꝛ ⁊ extenua
tioe͂ eius ⁊ debilitate ipsius ⁊ citri
nitate coloris ⁊ paucitate cibi. tu͂
cura ei͛ est confortare corp͛ cum
regimine conualescentium. et ad
ditione in cibis ⁊ potu ⁊ reb͛ odo
riferis ⁊ sompno ⁊ dimissione
coitus. ⁊ si laborat quolibet labore͂
diminuat donec corp͛ redeat ad
suam dispositione͂ cum gaudio
⁊ tripudio ⁊ exercitio equali tādo
et que sūt illis similia. ¶ Si aūt
corpus cum hr̄ fuīt forte habun
dantis carnis ⁊ nō diminute tūc
illo͛ erit aut ꝑpt̅ paucitatem sp
matis. aut ꝑ quiete͂ spmatis ⁊
paruitatem mordicatiōis ei͛. Et
paucitas spmatis ē aut ꝑ sicci
tatem in instrō spmatis ⁊ extenu
atione͂ in ipō. aut ꝑ frig͛. Et sig͛
eius que ē ex siccitate est pauci
tas exitus spmatis ap͛ coitum ⁊
paruitas ei͛. Et cura ei͛ ē iuuam
tum q̄d fit cum balneo ⁊ introi
tu in aquā calidā ⁊ sanat cib
humidis sic͛ herbis ⁊ lacte ⁊ uino
plurime commixtiōis. deinde dila
tari in cibo recipue humectante.
sicut sūt pisces recentes cū co
meduntur assati. ⁊ comeditur cū
eis cepe crudum ⁊ pulli ⁊ galli
ne ⁊ pulli columbini pingues.
et uinū plurime commixtionis.
et comedere dactilos infusos ī
lacte ⁊ bibere uinū dulce ⁊ sorbe͂

uitellos ouorꝫ sorbiliū. Et medi
camen de ticamabi addit in sper
mate. Et q̄n est ꝑpt̅ frigus tūc
signū ei͛ est q̄d spma est plimū
apud coitum ⁊ subtile ⁊ difficilis
exitus. Et cura ei͛ est iuuam cu
ꝫ oī q̄d calefacit. ⁊ assiduatō .ꝫꝫ. co
diti ⁊ macropipis conditi ⁊ confectō
calida que addit in spmate ⁊ coitu.
¶ Et qnq̄ fit ꝑ agregatōem am
barꝫ intentionū .s. frigiditatis ⁊ sic
citatis. Et signa ei͛ sūt paucitas
spmatis ⁊ difficultas egressiōis
eius. ⁊ paucitas carnis ⁊ sanguis.
Et cura eius sūt omēs cibi qui q̄b͛
sit grossitudo ⁊ calefactō ⁊ infla
tio sicut cicer ⁊ ciuo pinguis ci
cepis. et triticum coctū quousq̄
fiat puls ⁊ cerebella cū s cum zinzi
bere ⁊ pipe͛. ⁊ ꝑprie cerebella parua
rum auium ⁊ diasatirō. q̄n assi
duatur ⁊ secacul. ⁊ cicer infusum
in aqua. ⁊ fabe cum comedunt͛
cum carne saluta ⁊ alcit. ¶ Qui
etis uō spmatis ⁊ congelatōis
ei͛ ⁊ paucitas mordicatiōis ipi͛
signū est q͛ cum casu desiderij
et egreditur cum sit coit͛ spma
plimū congelatū grossum. Et cu
ra eius ē omē q͛ diximus ex eis q̄
calefaciūt spma sic͛ medicam
calidū addens in spmate ⁊ clisterē
impinguatiuū calefactiuum
renum ⁊ inunctōes cal͛e ⁊ supp
sitoria calida. ¶ Eius uō que fit
ex estimatōe ⁊ angustia ⁊ timo
re ⁊ ex consilio aīalis sic͛ castitas
aut elongatioe͂ assiduatōis co
itus. cura est cū expulsioe͂ illius
consilij ab aīam. ¶ Mollifica
tiōis aūt instrumenti q̄ ē cū exte
nuatoe͂ co͛ꝛ totius ⁊ debilitate
eius. cura ē cura uiuificātis quā

dixim⁹ cum illo instiō ⁊ muctō
eius cum muctioib⁹ calis quā
diximus. ¶ Et illius que ē pp
paruitatē inflatiōis in inferi
orib⁹ uentris signū ē paruitā
erectionis cum puatē infla
tiōis ⁊ uirtute coz. Et cura ei⁹
est omē q̄ inflat sicut uua et
fabe cum comedunt̄ cū sale
⁊ altit. ⁊ lac recens qn̄ bibitur
cum cinamomo. ⁊ repleri exci
bo. ⁊ mē. coitus nō cale exullit
que dicem⁹. Illius uō que ē pp
frigus in uenis uirge signū
ē qd̄ spā habundās est subtile
egrediēs ⁊ desiderium ē stans.
set erectio in se ipā est debilis.
Et cura ei⁹ sūt clistīa calefacti
entia ipām ex eis que dicem⁹.
¶ De nocumento qd̄ fit a multitudi-
Fit illō pp mul ne desiderii coitu.
titudinem sanguinis. Cuius
signa sūt uirt⁹ corporis. ⁊ rubedo
coloris ⁊ paucitas debilitati sūt
multitudinē coit⁹ ⁊ pollutionis.
Et cura ei⁹ est flōmia. et uētris
solō. ⁊ minoratō cibi. ⁊ facē ip
sum declinare ad acetositatē.
⁊ bibere aquā iuiubarū. ⁊ uti lē
tib⁹ ⁊ agresta ⁊ granatis aceto
sis. ⁊ comedere cibū cōgelatū
et lactucis. ⁊ intictō in aceto.
et potus sir. acetosi. ⁊ āministā
tio medicinis sr̄i ⁊ minorāti
spma. ⁊ infrigidatio dorsi cū
eis quib⁹ emplaustrat̄ et dor
mire sup ea. ¶ Et fit ex acu
tate spmatis. Et signum ei⁹ ē.
qd̄ debilitat hominem cū ipm
egreditur cū uelocitate et mor
dicatione et nocumēto. ⁊ adue
nit cum eo adustio uirinia. ⁊ c.
Et cura ei⁹ sunt res humectan
tes ⁊ infrigidantes sicut cucurbi
ta ⁊ portulaca. ⁊ blita. ⁊ lac aceto
sum. ⁊ āministratō h⁹ medicam
ti sr̄i q̄ dixim⁹ ⁊ introit⁹ in aq̄
frām. ⁊ potare lac acetosum. et
lac de quo extractum ē butirū
etiam. ¶ Et fit ex multitudīe
humitatum pparatarū ut fiant
spmata. Et signa ei⁹ sūt exube
rātio spātis. ⁊ subtilitas ei⁹. ⁊ al
bedo coloris ⁊ multitudo inflati
onis. Et cura ei⁹ est medicam
calīm minorās spma. ⁊ cibi ef
fugantes uentositatē sicut o
riganum. ⁊ ruta. ⁊ calamitum.
et electuariū diacīminū ⁊ silia.
Oñ q̄ ¶ De erectione assidua.
Accidit erectio assidua nocens
⁊ pducens ad spasmū ⁊ egritu
dines assiduas. Cui cura est qn̄
cum eo ē calitas cum flōmia et
reliquis que dixim⁹ in illo q̄ mi
norant spma q̄ ē cum calitate.
et si est cum ea albedo coloris et
paucitas sanguinis. tūc adhibea
tur medicamen calīm minorās
spma. ¶ De egritudinib⁹ matricis.
De eis sūt retentio mēstruoz ⁊ de
eis sūt cursus eoz ⁊ apā ⁊ ulcera
⁊ difficultas partus. ⁊ difficultā
impregnatōis. ⁊ mola. ⁊ prefoca
tio. ⁊ uentositas grossa in ea et
fissure. ⁊ disruptio. ⁊ cancer. Et
menstrua quidem retinentur
aut pp paucitatē sanguīs i coz.
aut ppt̄ grossitiem eius. aut ex
multitudīe ⁊ pucatīoē lactis:
aut pp egritudinē in matrice
siē apā. Si g̊ est ex paucitate sā
guinis. tunc signa ei⁹ sūt exte
nuatō coloris. et q̄ fit pp egrit
tudines. et tristiciam. ⁊ ieiunia
et uigilias. ⁊ laborem. ⁊ habita

tionē in locis friis calis. Et cura
eius est dilatatio in cibis ⁊ pota
bꝫ friis ⁊ adiuvantibꝫ in mēstruis
⁊ sompni ⁊ balneum. Verum
fiat ex grossitudine sanguinis
⁊ frigore ei9 signa sūt mollicie
corporis ⁊ multitudo pingue
dinis. Et cura eius fit medicine
subtiliatiue ⁊ calami aqua ciceri
nigri ⁊ albi cum aceto cimino
⁊ oleo. et dimittere cibos ⁊ media
nas stipticas ⁊ acetosas ⁊ ingros
satiuos ⁊ uti medicinis prouocātibꝫ
mēstrua. leniore prius. deinde
media post fortiore ⁊ uentosis cir
ca ante horam egritudinis duo
bꝫ diebꝫ. Et flobotomia safene etiā
ē ex eis que prouocāt mēstrua. sꝫ
flobotomia ex manu abscidit ea. Et
quandoque prouocāt mēstrua etiā positio
uentosarum supfini. ⁊ suppositoria
prouocātia menstrua. ⁊ similiter
suffumigationes. Ex fluxu m
Fit ex multitudine sāguinis strinorum
nis in corpe ⁊ acuitate ei9 ⁊ subtilita
te ipsius. Et fit ⁊ pt difficulta
tem partus. et fit ⁊ ppt emorro
idas existētes in matrice. et ex
ragadiis ⁊ ex ulceribꝫ mal' an
tiquis. et fit iterū pt percussionē.
et fit ⁊ ex dnio unius humorum
in corpore ⁊ apparet illud in exitu
ei9 ex colore ipsius ⁊ subā eius ⁊
qualitate ipsius. Et cura eius
prima ē cum eo quod extrahit chi
mum dnāntē. deinde pt illud po
tus medicinarum q̄ cōstringūt flu
xum. et ex eis q̄ cōueniūt com
plexioni ⁊ etati ⁊ exsiccāt corpꝰ absque
calefactione manifesta. Et illi
qui fit ex multitudine sanguinis
signa sūt. quod corpꝰ cum eo est for
te neque debilitatur ⁊ color ē cir

sua dispositionē neque altātur. q̄r n
oportet ut laboretur in retentionē
eius dum nō apparet debilitas.
⁊ nō fit alteratio in colore nisi fit
egressio ei9 ualde plurima iam no
cens egro. tūc enī oportet ut flo
metur basilica ⁊ stringantur ra
dices mamillarum cum institā ⁊
ponantur sr pectus uētose ma
gne. ⁊ supponantur collia retinē
tia mēstrua. et medicine q̄s diximus
ex illis q̄ retinēt mēstrua ⁊ sede
at in aqua friā. Et cibꝫ sit ex stip
ticis ⁊ acetosis. ⁊ potus sit aqua
uel frigoris ⁊ abstineat a uinō.
Illius aūt q̄ est ppt subtilitatem
sanguinis ⁊ ei9 acuitatem signa
sūt debilitas corpis ⁊ alteratio colo ris.
⁊ tenuitas ei9 q' currit de sāgui
ne. ⁊ cōfert ei idem regimē quod ē
an hoc pter quod nō oportet ut fiat
flobotomia ⁊ cōfert ei administratio
ciborum ⁊ potuum acetosorum ⁊ stipti
corum ⁊ infrigidatiuum incrossātiu
in sanguinē sicut sūt granata a
cetosa. ⁊ lentes ⁊ berberis ⁊ que sunt
similia illis ⁊ iuiube ⁊ agresta ⁊ cito
nia ⁊ sumach ⁊ oppillatiua ⁊ fa
cientia glutinationē etiā sicut
alphiluidegi facti cū amilo ⁊ zuc
caro. ⁊ atriplices ⁊ asema ligni. et
sumere in potu medicinas que retinēt
mēstrua cū infrigidatione forti.
⁊ dare in potu quādam rob. que di
ximus. Illi aūt q fit pt difficulta
tem partus cōferūt omnia que
incrossant sanguinē ex eis que
diximus ⁊ sumere in potu trociscos
de carabe ⁊ trociscos ualētes ad ul
cera ⁊ ragadias in matrice. et re
liquū regimē q' diximus. Illius aūt
qui fit ppt emorroidas in matrice
signa sunt. quod uenit cū periodis

alijs prodis menstruorum. et cum
repletum e corpus. Et cura eius
est flomia basilicon. et sumere in
potu trociscos de carabe et clisteri-
zare matricem cum enematibus
que conferunt emoroidibus in ea.
Ulcus autem quod fit ex ulceribus
malis in ea signa sunt fetor eius
quod currit magnus. et est virus sub-
tile non confirmatum. Et cura eius
est flomia basilicon. deinde cli-
sterizare matricem cum aqua mel-
lis vice una. et cum medicinis conferen-
tibus ulceribus matricis alia. Si
vero ulcus e recens. et e illud de quo
currit sanguis cum dolore pacti-
mis. tunc oportet ut clistizetur cum
medicamine incarnativo. Et
si illud quod currit ex ea est fetidum
et cursus antiquus. tunc oportet ut cli-
sterizetur cum medicamine calido.
Si autem accidat cursus sanguinis
ex matrice post percussionem tunc cu-
ra eius est flomia basilicon. et su-
mere in potu trociscos de carabe.
et clisterizare cum medicami-
ne incarnativo ulceri huiusmodi.

De ulceribus ani. virge et matricis
et vesice et testiculorum.

Si licet ulceribus ani et virge et matricis.
et vesice et testiculorum cum suis
propinqui temporis et non in eis e humi-
ditas tunc aloes tritum cum pulve-
rizatur in eis sanat ea. et thucia
a exsiccat ea fortiter. Cum autem
est in eis humiditas tunc confert ei
cortex pini masculi et emathi-
tes. Quod si in eis e profunditas
tunc misceatur in eis thus. aut eius
minutum. Et si fuerint humidi-
tas vehementis humiditatis tunc confert
eis medicamen siccum factum ex
cartis combustis. et cucurbita
adusta et alumine adusto. Et que
sunt in matrice et vesica conferunt
eis thucia et aloes et medicamen
de cartis que teruntur simul aut sin-
gulariter. et misceantur cum suco arno-
glosse et que sunt similia illi. Ra-
gadius autem matricis confert ea
que conferunt ragadiis ani. Et
similiter emoroidibus accidentibus
in matrice confert ea que conferunt
emoroidibus ani. ex epithimatibus.
et ventositati grosse in matrice
conferunt ea que confert ventosita-
ti grosse in colica ex suppositoriis
et aliis. Et similiter disruptioni acciden-
ti in matrice conveniunt ea que con-
veniunt disruptioni accidenti in inte-
stinis et mirach et testiculis. Illius autem
quod e ex apostemate accidente in ea dice-
mus curam in eis que sunt post.

De apostemate accidente in matrice.

Fit ex multitudine sanguinis in
corpore et acuitate eius et subtilitate ip-
sius. Et fit et post difficultatem par-
tus. Et fit et propter emoroidas exsisten-
tes in corpore et matrice. et ex ragadiis
et ex ulceribus malis antiquis. Et fit
iterum post percussionem. et fit etiam ex
omnio huiusmodi in corpore. et apparet illud in
exitu eius ex colore ipsius et substantia eius
et qualitate ipsius. Et cura eius prima e.
Quando accidit ex retentione menstru-
orum aut ex difficultate partus. aut
ex percussione super matricem. aut tensi-
one in ea. Et signa quidem apostematis ca-
lidi omnino sunt febris acuta. sicut fe-
bris birsen et nigredo in lingua
et dolor capitis. et thunue et calor
et ylior. et difficultas urine. et ege-
stionis. et frequentia pulsus et anheli-
tus. Et cura eorum similiter e basilicon.
Illius vero quod accidit in ea post diffi-
cultatem partus. aut ex percussione

sup matricē principiū medica
tionis eorū est unum. Et signū
apātis acuti totū est febris acu
ta dum nō uidet mulr sanguī
nē plūrimum. Et cura eius est flo
mia et ut clistizetur matrix cū
mucillagine psillij. aut ex olō
ro. cum aqua arnoglose. et re
gatur egra regimine pdictis
bersen. dando in potu aquā or
dei et alia. Et si dolor ualde sit
fortior et retineētur egō et uriā.
sedeat in decoctione camomil
le et fenugreci et se. lini. et non trā
seat aqua umbilicū. neque egra
dimittat potare aquā. Et mū
gatur hic locus etiam cum olō
camomillino et olō de kem ci
trina. Et si nō fuīt illud tūc nī
facias l. usque ad ebdomadam u
nam. Et conuītitur apā acutū
in matrice. aut ad sanitatem
cum resolcē. aut ad agregatioē
saniei. aut ad apā durū. Et sig
collectionis saniei ē quies plsā
tiōis. et sedatō febris. et dimisio
ozpillatiōis in dispōitionibz
quibzdam. Et signa apāti du
ri sūt sedatō caliditatis febris et
acuitatis eius cū residuo graui
tatis et magnitudinis in pecti
ne. et thumma. ita q quā apparet
tactu si fuīt magna et difficul
tas egōnis et urine. Et cura col
lectionis saniei ē. ut emplaustre
tur locus matricis pe diem .iiij.
a principio apātis acuti cū re
bz lenificantibz et sedantibus
dolorē. sicē camomilla et altea.
et se. lini. et fenugrco. et fundatur
in matrice ex mucillaginibz
eorū et assiduet sessionē in aqua
calida. et unctioē cū olō tepido.
tam diu donec appareāt signa
collectiōis saniei. deinō moue
atur ita ut descendat a gradu
cum facilitate. aut saliat. aut
fiat compressio sup locum apā
tis tam diu donec egrediatur
sanies. Et qn pcedit cōmoueē
ozpillatō et sedatur grauitas.
et egra mingit saniem. Qua
re tunc oportet ut in potu su
mat purificantia urinā et mundi
ficantia matricē tot diebz donē
minoretur sanies. deinde cure
tur cum medicamīē incarna
tiuo pelisdere. et detur in potu
trocisci de carabe incarnatiui.
Et ponatur unguētū incarna
tiuum cuius uirtus pfundatur
sup locū in quo fuit dolor.

De cura apostematis duri.

Quius qdem signa sūt ut dimiē
quies caloris febris. et acuitati
eius cum reliquiis grauitatē
et magnitudo in pectine et su
miē ita ut qn apparat tactu
si fuīt plurima et difficultas ege
stionis et urine. Quare oportet ut
succurratur eī lenificantibz et
resoluentibz uelocitē et non ne
gligatur. Cum enim antiqua
tur et lenitur nō ē possibilē eius
resolō. et fiat cancer. et eius cura
est assidue emplm suppōnere
loco doloris. cum bdellio et sto
race et armoniaco et reliqs que
dicem ex medicinis et emplis
que resoluūt apāta dura. et cū
clisteribz. et cum mucillagine
fenugreci. et mucillagine se. lini.
et cum olō anetino. et olō camo
millino. et olō de lilio. et de narcis
so et storace liquida. et reliquis
que narrabo ex illis quibz cli

sterizatur matrix ppt apa duri:
Et si ptransit spatium mensis
7 nō sedatur dolor oīo et rema
net grauitas 7 magnitudo tē
iam incurrit duriciem que nō
resoluitur. Q̄r tē optet ut me
dicetur eger cum tinis et iūc
tione cum oleis lenib;.

De cancro in matrice.

Si aūt cū hac egritudine antiquat dolor.
tunc ipm iam fcm est cancer.
Cum induratur apā accidēs in
matrice. 7 nō resoluitur. 7 rema
nēt in ipō cum duricie calitati
pauca 7 dolor 7 pulsatō n̄ fortis
tūc apā durū factum ē cancer.
Cui⁹ cura similis ē cure apātis
duri tm̄ in principio. nam cū
antiquatur nō sanatur. Veruz
nō tolleat cancer empla 7 cli
steria 7 suppōitoria in quib⁹ sit
de calitate tm̄ q̄tum in ill' qb;
medicatur apā durū cum quo
dolor positus nō est. Quapropter
oportet ut curet' cū olō de kerui.
et olō cammomillino 7 adipe gal
line 7 anatis in quibusdam dispo
sitioīb;. ita ut cum augmētat'
pulsatio curetur cū olō. ro. 7 mu
cillagiē psillij 7 cum emplis
infrigidātib; tam diu donec
sedetur pulsatio paulatī. dein
redi ad calefacientia cum faci
litate et lenificantia. Nam si
cum feceris 2. ulcerabit'. Et can
cer ulceratus ē deterior q̄ esse
pōt. Et signū quidē curatiōis
ei⁹ est q' currit ex matrice urnū
nigrū fetidum. tē ergo medi
ca egrū faciendo ipām urinar̄
7 clistengia cum lacte mulieri
cum collirio allo. 7 aliq̄t lō opij
7 croci ut sedetur dolor. et da ei
in potu cassiefist. 7 olm amigdalar̄
sup decoctionē ficuum 7 passu
lar̄ et iuiubarum et sebesten.

De egritudine que noīatur mola.

Ex hac egritudine inflat' uent'
7 magnificatur sicut dispositio
in pregnante. 7 retinentur men
strua. ita ut nō dubitetur in ea
quin sit pregnatō 7 plongatū
tps ei⁹ 7 clisteria quidē inter ipū
7 int' pregnatōē est uehemētia
magnitudinis uentris. 7 mol
licies maxillar̄. 7 qd' ptrāsit ho
ra in qua mouetur. 7 nō mouet'
in ea oīo. imo qn̄ pmutat' a loco
suo pt' compressionē uehemen
tem. deinde parit pt' laborem ue
hementem frustrū carnis cui non
est forma. Et qn̄ egrediunt' ex
ea uentositas grossa. 7 humidi
tates plurime tantū. 7 detumē
scit uent'. 7 destruunt' accidentia.
Et accidit mulieri hic dolor ex re
tentione spmatis cum mulier est
plimi spmatis p naturam. 7 ē con
sueta uiro. deinde abscidit' ab ea
illō subito. sicut dixit. G. in retenti
one mēstruor̄. Et ei⁹ cura ē ut i
potu tribuas aquam radicum
cum olō de keruia 7 yerapigrā.
et mē. fortes in retentione men
struor̄ 7 diamarte 7 diacurcuma
magnū. 7 tyriacum diatesseron.
Et sit cibus aqua ciceris. 7 altisti
dalteger. 7 ftica. 7 ea que sunt in
patellis. Et da in potu ex pillis
fetidis solutiuis doses cōtinuat'.
Et suppōitione in matrice. collia
fortia in puocatōē menstruor̄.
et bibat aquā rute. 7 decoctōēm
fenugrēci 7 dactilor̄ fm qd' diximus
in capitlō puocatiōis mēstruo
rum. 7 euaporet uentrē cū pino

callidos. et inungat cum oleo in quo decocta est ruta. et da in potu post illud medicinas que expellunt embrionem.

De prefocatione matricis.

Hec egritudo accidit mulieri per uerisimilitudinem epilentie. Sed differentia est inter eam et inter epilensiam quod mulieri in hac egritudine non deficit ratio sua neque currit ex ore eius spuma. et sentit quiddam eleuari ex parte pectinis usque quo peruenit ad os stomachi. deinde cadit et superuenit ei sincopis et cadit quasi mortua et tunc non sentitur ei pulsus neque anhelitus. Et quandoque prefocatur et moritur. Et quandoque sanatur post laborem et desperationem. Quando q oportet ut fricentur pedes eius et uehementer et ligentur et ponantur super summitatem eius uentosa magna sine incisione et abstergat obstetrix digitos suos ex oleo. et fricet cum eis os matricis. et sufflet in nasum eius et eructet et uociferetur in aure. Et non facias ipsam odorare res odoriferas. immo line cum odoriferis sum eius. Et fit autem propter retentionem menstruorum. aut propter retentionem spermatis. Cum ergo menstrua sunt currentia et mulier est innupta. tunc cura eius est ut nubat. Si uero illud non preparatur sumat egra in potu medicinas minorantes sperma ex eis quas diximus. et inungat obstetrix digitos suos quibusdam oleis odoriferis. et mittat eos in matricem et fricet eam. et supponat sisimbrium cum oleo sambucino et apponantur naribus eius panni adusti et sulphur. et ponantur uentose super inguina et fricentur pedes et comprimantur. In hora autem diminutionis paroxi dentur medicine que minorant sperma. Et quandoque consequitur ex destructione appetitus et pulsus in hac egritudine in hora paroxismi quod quidam propter quod estimant quod egra iam sit mortua. Et quandoque remanet die et nocte et diebus .ij.bus secundum illud. tunc ergo oportet ut assiduetur fricatio oris matricis. et odoret res fetidas et ponantur res odorifere super matricem et uesicam. et sum donec conualescat. Cum autem illud est ex retentione menstruorum oportet ut flebotometur safena et uentosentur crura. et ponantur uentose super inferiora uentris. et detur in potu ea que prouocant menstrua ex eis que diximus in dispositione paroxi. cura utriusque paroxi est una.

De difficultate impregnationis.

Fit autem propter multitudinem. aut quia ligamentum capitis uirge abreuiatum est a spasmate. quare non impellit sperma ad anteriora. aut quia mulier surgit uelociter post coitum et ambulat et mouetur. quare cadit sperma. aut propter uentositatem grossam in matrice. aut quia matrix est frigida. aut lubrica. in qua sunt humiditates plurime superflue commixtionis in frigiditate et humiditate. aut propter maliciam complexionis in multitudine caliditatis et siccitatis. aut est complexio spermatis mala. Et fit propter emoroidas etiam et ulcera mala existentia in ipsa. Aut propter conuenientiam complexionis uiri complexioni mulieris in malicia. Aliquando propter opilationem meatus et illud fit propter adipem aut carnem ortam. Illi autem que fit ex multitudine adipis signa sunt manifesta. At uero quandoque non est super pectinem mulieris ex

scapulas ei⁹ 7 adiutoria ipius
7 costas eius plurimū carnis et
adipis. s. testiculum ē plurimi
adipis. Et signū illius ē descē
sio uentris ult̃ mēsuram 7 fre
quētia anelitus cum mouetū.
et ledi qualibet uentositate a
ut sicore. aut uentositate agre
gata in uentre. 7 cōstrictō reci
pientis. Et cura illius est illō
q̄ extenuat 7 destruit adipem
ex eis que dicem⁹ in capitlo ex
tenuatōis pinguedinis. deinō
suppositoria adiuuātia ad impr
gnationē. et sit̃r suffumigacōes
adiuuātes ad h̃. cū āt oppilō pp
carnē que est sicut uerruca in me
atu. aut collum ei⁹ strictū. tūc
cura ei⁹ est timorosa qm̄ indigi
mus cōsumtiuis illā carnē. et nō
fit securitas qm̄ cōmoueantur
p̃ eas ulcera mala in matrice.
que sūt difficilis sanationis.

Illius aūt que ē pp paruitate:
unge cura ē eligere ex muli
eribus paruas. 7 erigē caput ei⁹
cum coit. sit ad inferiora. 7 ele
uare ancas ad supiora q̃ntū aliq̃
pot̃. est. 7 uehemētia cōtinuationis
aput eiaculatiō. Illius āt q̄
fit ex abreuiatē ligamenti capi
tis uirge sig̃ est qō caput uirge
est arcuatum 7 curuatū ad ptē
testiculoꝝ. Et cura ei⁹ est ut ma
datur ligamentu illō paulati
et ponat̃ sr̃ aliqd equale 7 extē
datur sr̃ h̃. 7 ligetur aut uniat̃
cum aliquibus lenificatiuis 7 lige
tur desup deinde extendat̃ et
equetur 7 ligetur. In illa q̄
fit pp̃t uelocitatē erectōis ma
tricis ul̃ mulieris. 7 uelocitatē
mot⁹ eius p̃t coitū. q̃r cad̃ ex

ea spā op̃z ut dormiat p̃t coitū;
7 post ip̃s. p horam unā 7 nō ppa
retur sub eo ad surgendō 7 ponā
tur sr̃ matrice uētose que sūt
cum igne 7 emplet̄ cū emplis
calefacientibus 7 clistigetur ē eis
que calefaciūt matricem ex ei⁹
que dicem⁹. Cum āt matrix ē
frā. tūc signa eius sr̄. subtilitas
menstruoꝝ. 7 paruitas rubedis
sanguis. 7 paucitas piloꝝ i pecti
ne. 7 paruitas mstruoꝝ. 7 elōga
tio tpīs eoꝝ. Et cura ei⁹ sr̃ pessa
ria calefacientia 7 suffumiga
tōes 7 epithimata que calefaciūt
matricem 7 adiuuāt ad partum
ex eis que dicemus. 7 declinatō
cibi ad ea que calefaciūt. 7 accep
tio electuarioꝝ caloꝝ. Illius ū
que fit ex lubricitate matricis 7
debilitate ipius signa sr̃ q̄ abor
sum fit embrionis anq̄ mag̃ficet
tur 7 currit ex matrice assidue hu
miditates plime. Q̃r op̃z ut ā
ministret̃ uomit⁹ cum eis que
educūt flā. deīn supponatur co
liriū ex uirtoribus colloquintide 7
sarcocolla in recipiente. deīn eli
sterizetur cū aliquibus odoriferis stip
ticis ex illis q̄ cōfortant matrice
de illis q̄ dicem⁹. 7 ponat̃ sr̃ ipam
ex illis q̄ 7 sit̃. cibi ei⁹ fixa 7 i pu
tellis pparata. 7 āministretū re
gimū exsiccatiuū. Illi⁹ āt que
fit pp uentositatē grossam in
matrice. signa sr̃ inflatio simi
tati⁹ sep 7 nocū a cib inflatiuis. 7
aborsus anq̄ magnificet̃ emb
on. Et cura eius ē aqua radicis
7 oīm de herba in hora in q̄ nō
est pregnatō. 7 oīa que exsiccāt
uentositatē. 7 illa quibus matrices
frē curant̃ ex suffocatiōibus et a

lus. Illius uero que est propter superflu
itatem caliditatis eius signa sunt
extenuatio mulieris. et multitu
do pilorum in simie et paucitas men
struorum. et grossitudo eorum et nigre
do ipsorum. Et cura eius est regimen
impinguatiuum quod equat com
plexionem eius cum cibis infrigida
tiuis temperatis usque impinguetur
corpus eius et minoretur eius infla
matio. Illius autem que fit ex sic
catione matricis signa sunt extenuatio
mulieris. et paucitas menstruorum
et siccitas uulue assidua. Et e
cura eius est dilatatio in cibo et
assiduatio balnei. et uinum plurime
commixtionis. et assiduatio coitus.
et administratio oleorum et adipum
et pessaria lenientia. Illius autem
que fit ex emoroidis et ulceribus
malis existentibus in matrice cu
ra est illud quod diximus ante. nam pre
gnatio non fit nisi ex sanitate in
matrice. Illius autem que fit propter ma
liciam complexionis spermatis ita
ut sit uehementis caliditatis. aut
uehementis frigiditatis signa sunt signa
complexionis corporis calidi et corpo
ris frigidi. et citrinitas spermatis et pau
citas eius. et fetor odoris eius est signi
ficatio exitus eius ab equalitate
ad calorem. Et exuberatio eius et
subtilitas ipsius est significatio
exitus eius ab equalitate a frigi
ditate ad calorem. Et non prohibet
malicia complexionis spermatis in
humiditate et siccitate adhuc ut
prohibeat generationem nisi contigat
ut inueniat partem conuenientem
et fiat fortis tunc. Et cura istorum
est cum declinatione complexionis calide
ad frigiditatem. et frigide ad caliditatem
cum cibis et medicinis et regimine sub
tiliante. et ut opponatur uir calide
complexionis mulieri frigide complexionis
et econuerso. Et prohibet ab impre
gnatione quando ut sit complexio uiri con
ueniens complexioni mulieris. cum fuerint
ambo similis male complexionis. et
confert impregnationi cuius oppositum
omni complexioni cum eo quod ipsi est
contrarium. Et uiro qui est equalis comple
xionis conuenit que est equalis com
plexionis et multiplicatur eorum generatio
cum aggregatione ipsorum. plures namque
quorum uirorum non generant ex muliere
et permutant eam per aliam cuius com
plexio contraria est complexioni illius et ge
nerant. Et similiter se habet res in mulie
ribus. Consideretur ergo prius in capi
tulo cognitionis complexio cognitio
nis complexionis et fiat secundum suum esse.
Et ad impregnationem quando iu
uant semen baucie quando potatur. et
radix eius quando comeditur. Et ex re
bus que supponitur est amomum cum
teritur et miscetur cum medulla ossis
cerui aut uituli. et supponitur cum
lana ante horam coitus. Et similiter
coagulum leporis quando permiscetur
cum butiro cocto. aut stercus uul
pis cum supponitur cum lana. Et
ex eis que fecerunt illud cum proprie
tate sua est ut mulier supponat
sue alhubib. masculi suppositum
post conceptionem parit mulier ma
sculum. et quando supponitur se femi
ne parit feminam. Vtilitate.

Fit sterilitas aut in uiris aut
in mulieribus absque aliqua causarum
quas diximus immo proprietatem que
est in spermate sicut est dispositio arboris
non fructificantis. Et primi quidem
dixerunt ad cognoscendum illud ca
pitula plurima que nos non dicemus
amantes breuitatem.

De his que prohibent impregnationem.

Prohibet illud erectio mulieris post
coitum velociter ⁊ saltus eius ad
posteriora et ad partem illorum. et
saltus frequens ⁊ descensus a gradi
bus cum facilitate. ⁊ suppone al
katram ⁊ aqua rute ante coitu
⁊ post ipsum ⁊ suffumigatio in tracec
terio ex nuce cipressi ⁊ sarapino.
⁊ mirra ⁊ comestio ex ruta et ce
pa ⁊ herbis acutis. ⁊ ut suppo
natur fel vaccinum ⁊ frustrum
salis gemme. ⁊ elevatio pedum
super parietes hora una. ⁊ ut bi
bat radices narcissi ⁊ quod est super
algarab ⁊ folia eius ⁊ quod est super
vites quando bibuntur simul aut si
gillatim. Et si biberit ista ante ho
ram partus iuvabit ad partum.

De his que facilem partum efficiunt. ⁊ educunt secundinam. ⁊ egredi faciunt fetum.

Facilis fit partus si assiduet mulier introitum in
tinam ⁊ balneum in die aliquotiens
ante horam partus per mensem. ⁊ non pro
longet sessionem in ea. ⁊ inungat
dorsum cum oleo de keruha. nardi
no. ⁊ de ben. ⁊ de lilio. ⁊ similiter quod est
inferius totum ⁊ comedere cibum
cibis pinguibus. Et cum presens
est hora partus non multiplicet per
mutationem de latere ad latus.
immo extendat pedes suos. deinde
erigatur super eos subito aliquo
tiens ⁊ humefaciat os matri
cis cum oleo sisamino aliquotiens
aut oleo de ben. aut de nardo. aut de
lilio. aut fundat in ipsum muci
laginem se. lini. aut mucillagi
nem altee si fuerit vehementis sicci
tatis ⁊ non videris humiditatem
oris. Et si difficilis fuerit sessionis fu
erit secundina fundat obstetrix un

guibus suis. aut cultello parvo.
Et si difficilis fit partus sumat
in potu trociscos de mirra. ⁊ decoc
tione fenugreci ⁊ dactilorum cum ruta.
⁊ confortetur cum aqua carnis.
et solvatur de gallia quantitas sex
te partis. ʒ. i. in vino. ⁊ sumat ex
eo in potu una vice post aliam. Et
suffumigetur cum mirra ⁊ oppo
ponaco. aut castoreo. ⁊ bedzede
rad per tinectorium ⁊ eicit fetum
et secundinam scrutatio cum condisi.
Et detur in potu mirra cum aqua
rute. de qua detur aureus. i. cum. ʒ. ii.
aque rute. Si autem partus difficilis
fiat ⁊ moriatur fetus. tunc da ei in
potu trociscos de gummis qui sunt
in antidotario. Ipsi enim eiciunt par
tum statim. Et suffumigetur
mulier etiam cum eis. Et sedeat
mulier in aqua in qua coctum
est calamentum campestre. Et ex
eis que efficiunt partum cum proprie
tate que est in ipsis est radix bot
thor marine sicca quando ligatur super
coxam mulieris.

De exitu ani matricis ⁊ umbilici.

Confert eis sessio in aquis stip
ticis sicut aqua cicume quam
dictum sumus ⁊ ut inungatur ex
oleo. ro. ⁊ pulverizetur desuper medi
camen stipticum. ⁊ infrigidetur. ⁊ post
illud sedeat in aqua de cicuma
et abluatur cum ea. Cum autem
ipsa matrix iam egressa est tunc nec
cessarium est cum hoc ut ponantur
ventose. aut ollula super pectinem
coram duobus inguinibus. et ut
frequenter cura. Confectio me
dicaminis stringentis umbi
licum cum egreditur partum.
Sumatur tenta ⁊ involvatur super
ipsam pannus ⁊ accipiatur minu

tum thus ⁊ conficiat͛ cu͞ albu
gine oui ⁊ liniatur cu͞ eo super
umbilicu͞ ⁊ impleat͛ ip͞o. Medi
camin͞s a͞t stiptica cōfectō. R͞x.
carabe ⁊ th͞ ⁊ balaustias ⁊ gal
las. et amomi͞ ⁊ acaciam: et
alum͞. et bellatā: pungantur
⁊ puluerizent͛ sup͞ anu͞ et um
bilicum. Et qn͞ͅ additur i ip͞o
cerusa s͞m mēsurā uniuscuiusq͞ illo͞ꝝ.

De signis pregnationis.

De signis pregnationis est qd͛ uulua post
coitum ē sicca in qua humiditas
nō est. ⁊ qd͛ mulieri accidit pi
gricia ⁊ tarditas ⁊ declinatio
ad sompnu͞ ⁊ coartatur os ma
tricis p͞t h͞ ut in ip͞m nō ingre
diatur stillus. Ista ḡ s͞t signa
que nō fallunt͛ errant͛. Cum ḡ
preterierit dies retinentur men
strua. ⁊ papilla mamille deni
grat͛ ⁊ cōmouētur desideria ma
la ⁊ nausia. ⁊ apparēt malicia co
loris ⁊ pannus.

De signis masculi ⁊ femine.

Bonitas coloris mu
lieris ⁊ paruitas appetitus coitu͞
et pa͞ni paruitas s͞t significati
ones q͛ est masculꝰ. Et multi
tudo pa͞ni ⁊ malicia coloris ⁊
multitudo maloꝝ desideriōꝝ cu͞
superfluitate significāt p̃gna
tionē femine. Et inflatio pa
pille mamille dextre ⁊ nigredo
eiꝰ significāt masculu͞ ⁊ sinistre
feminam. Et aduenit͛ sangui
nis ad foramen naris dextre pꝰ
us sig͞cat masculum ⁊ cōtrio
feminā. Et leuitas motuu͞ si
ḡficat masculu͞. Et silr͛ grauı
tas motuu͞ sig͞ficat feminam.
Et silr͛ grauitas in latē dextro
⁊ rubedo papillaꝝ sig͞cant ma
sculos. ⁊ eaꝝ nigredo significat
feminā.

De egritudinibꝫ ani.

De egritudinibꝫ ani s͞t emoroid͛
⁊ fistule. ⁊ inflatio uenaꝝ. et
mollificatio ani ⁊ ragadie. ⁊ uer
mes parui ⁊ exitus ani cum fit
egestio. De emoroidibꝫ uō alie
sunt eminētes ⁊ alie s͞t p͞funde.
De eminētibꝫ quedam s͞t ueru
ce dure ⁊ quedam s͞t molles cru
dum emittētes humorē. et no
minant͛ morales. quedam sūt
humide sanguinee. Et cura q͛
haꝝ que de moralibꝫ huide sūt
ē ut capiant͛ cum nitrō cinere
idaꝝ ⁊ inciduntur radicitus. Et
si fuīnt plures nu͞ōnō incidāt͛
oēs una uice. Et p̃iciant͛ sup
eas p͞t incisionem alumen et
acacia ⁊ balaustia ⁊ plius mo
lendini p͞tq͞ cucurrerit ex san
guine res magna n͞ retineatu͞
sanguis ex te ipso obediens. Si
a͞t accidat inde ap͞a ⁊ dolor dif
ficilis qd͛ quidē plurimu͞ fit
cum de eis inciditur plurimu͞
⁊ finitur et elaboratur subtil͛
in finiendo ⁊ descendit qui cur
rit p͞t incisionē qn͞ cadit i illa
dispōitione ut apēmet͛ anus
adeo ut retineātur urina ⁊ ster
cus ⁊ dolor fiat fortis. tc͞ opētet
ut fiat sessio p͞p hāc egritudiē͞
in aqua calā in qua decocta s͞t
folia altee ⁊ in qua p̃iecta fuerī
se. lini ⁊ folia caul͛. Si u͞ sangꝰ
qui ex eis currit nō fuīt pluri
mus tc͞ s͞one͞ basilica etiā et
emplet͛ emplō cepe ⁊ emplō ui
telli oui q͛ dicemꝰ ⁊ fiat mino
ratio cibi ⁊ potus. ne multipli
cent͛ urina ⁊ egō. tribꝫ diebus
donē sedetur apā. Et qn͞q͞ cura
tur ille qui incisionē cu͞ ferro

aboreret. ita ut ligentur cum pilis
aut filo subtili forti. Et oportet
si ex ligatione dolor commoueatur
aut apostema: ut administrentur ea
que diximus. et curetur cum me
dicamine acuto. ita quod pulueri
zetur desup una uice post aliam
uicem. deinde denigrentur deinde
emplaustrentur cum caulibus elixa
tis et butiro donec cadat. Et fer
rum quidem conuenientius eo. et mag
incolume. Medicamen est acutum
non fortasse saluatur ex dolore
aut apostemate. Et melius quidem est cau
uis incidere emoroydas aut li
gare aut medicare eas acuto ut
premittas ante r. flomi. et basilicon.
Et quidem suffumigat emoroy
das cum anacardis. et assiduat illud
usquequo denigrentur et extenuentur et
cadant. Confectio medicaminis
eradicantis emoroydas mirabi
liter. R. uisquiami sicci nigri au
reos. ij. et sucei iusquiami albi. aureos quattuor
aluminis iameni calcedonii
ana aureos. ij. sulphuris aureos. i. cerusse tan
tundem. terantur et misceantur cum ce
ra dissoluta cum oleo ro. et liniantur
super pannum et ponatur desup. Quod si
fiunt emoroyde interius tunc
administretur hoc collirium quoniam
eradicat eas cum fortitudine. cuius
confectio. R. arsenici rubei et citrini
et aluminis iamei et alcali partes e
quales. terantur et conficiantur cum
aqua granatorum et liniantur cum ea
loca eminentia et liniatur in cir
cuitu eorum cum cera preparata cum oleo
ro. Et sedeat eger eleuatus corpore
suus. et expectet media hora. nam
emoroydis detumescat et cadit.
et eradicatur radicitus. Et oportet
ut curatio fiat hoc medicamine

in sole. aut iuxta ignem. Confec
tio medicaminis quod ponitur sup anum
post incisionem emoroidarum. R. aca
cie. r. pinie et scorie plumbi ana
aureos. iiij. coriandri sicci. aureos. ij.
et in alia descriptione loco coriandri
ponitur dragantum. terantur et
misceantur cum bellata et conficiantur
tur cum aqua. et liniantur super pan
num. et ponatur sup anum. Et ex
eis quibus curantur morum et emoro
ydas et absciduntur eam et faciunt ipsas
cadere cum facilitate. in quo longo
est ut suffumigetur cum foliis
mirti sep. et sedeat eger in decoc
tione eorum extenuantur enim et
denigrantur. Et similiter suffumi
gatio cum corticibus cappari et
radicibus eius. et pulpa colloquintide
et nuce cipressi. Et ista ualent in
emoroidibus paruis. Ad emoroy
das uero magnas fortes plenas
confirmatas non ualent incisio a
ut medicamen acutum. At uero eis
que profundunt sanguinem
curatio non est nisi medicamen
acutum. de quo sup eas pulueriz et
donec denigrantur. deinde em
plaustretur cum caulibus et butiro.
et iteretur illud donec consumetur ca
ro mala tota. deinde curetur cum
puluere generatiuis donec extenu
entur et consolidentur. In sanguineis
autem sine splene in quibusdam harum
dispositionum et inflantur et dolorem
uehementem faciunt. dimissio ac
cedendi ad eas est rectior. Si autem
inflate sunt et replentur et dolorem
faciunt. oportet ut liniantur cum suco
cepe. aut cum felle tauri. aut cum
unguento uiridi acuto. et tollentur r.
donec curat ex eis sanguis et se
datur dolor. Et permittatur ante r.

flomia basilice. ipa ē cōfert oib⁹
spēb⁹ emoroidarū. Et cū emoro
ys ē pfunda sanguinea ꝛ capū
eius est intra anū. oportet ut
ponas uentosas supra anū et
extrahatur deinde curet. Et cō
fert emoroidib⁹ abstinētia a
cibo q̄ gnānt sanguinē grossū
sicut lentes ꝛ caro uacina. et
alminasclud. ꝛ caro salita. et fa
be. ꝛ caseus. et cibi ꝛ me acute q̄
adurūt sanguinē ꝛ denigrāt
ipm̄. Nam emoroides nō gene
rantur nisi ex adustione et a
cuitate in sanguine. sic̄ piper.
et alia. ꝛ cepe. ꝛ cōdimēta calid.
Nam in illo in cui⁹ sanguie n̄
ē acuitas. emoroydes necessāio
gnānt. In hntib⁹ uō sāgui
nem dulcem ꝛ carnes teneras
hūidas nō fortasse generant
emoroydes. Quare oportet ū
illo in quo incipit emoroys p
funda aut sanguinea flome
tur ex basilica. ꝛ solōe educat
mediam mltocies. et dimittat
cibos grossos ꝛ acutos. et uinū
nigrū ꝛ cīsum ꝛ oīa que in
spissant sanguinem.

De fistulis in ano. et omnib⁹
que effundunt sanguinem.

De fistulis qdem qdam sūt pene
trantes quarū signa sūt qd ex ei⁹
egreditur uētositas et stercus. et
de eis nō penetrātes ex qb⁹ nō
egreditur uētositas neq3 aliud.
Eb penetrātes qdem nō sanan
tur n̄ cū ligatūe ꝛ extractione
cū falce. deinde curant cū me
dicamine incarnatiuo. Et ipō
qm̄ cōficitur in unguēto basili
cō. Et qm̄ gnātur ex ligatura
sup qd egreditur fex absq3 uo
luntate qd uixit pt̄ l. Q̄ ppt̄ opō
tet ut caueatur ligatura que ē
sm hē modū. Et hec quidem fit
in eo in quo caput fistule lōgin
quū ē ab ano ualde. In illa aūt
que ano appinquat nō ē timor.
Non penetrātes aūt oportet ut
curent cū medicamine acuto
q̄ diximus p̄cipue in capitulo fi
stule que est in lacrimali ꝛ cū
medicamine q̄ intrat in ea. de
inde funditur in ea butirū re
cens. deinde pt̄ illō fundat̄ i ea
medicam̄ incarnatiuū qd sub
tiliatum sit cū aqua mell. Ad
ragadias aūt cōfert cum hō ē
febricitās ꝛ ē cum eis apā anti
quū in qbsdam dispositōnib⁹
flomia. ꝛ ungin de cerusa. Ad
illas uō cum quib⁹ nō est apā
neq3 acuitas confert emplm de
uitellis ouorū. ꝛ inunctō cū o
leis de nucleis citonilorū in q̄
ponit̄ bdellium. Et silr̄ cōfert
ragadiis ani et suffumigatō
cū bdellio cui desup nascit̄ ad
eps. Et confert eis qm̄ sūt uete
res sit certur donec currat ex
eis sanguis plurimus. deinde cu
rent̄ cum basilicō ꝛ corticeo ra
dicis capparis ꝛ bdelliū ꝛ sera
pinū. Et cōfert ragadiis etiā
adeps galline ꝛ adeps anatis
qm̄ teruntur cū dragaganti. et
sedeat eger in aqua calida. deinde
emplent̄ cum eis. Et cōfert eis
ungin fcm̄ ex litargiro ꝛ olō ꝛ
grinm granatorū. albadra cū
ex eo inungitur. Illi uō qui le
ditur eo q̄ currit ex ragadiis cō
fert sessio in aq̄ cucume. ꝛ adhe
reat aū cotū antiquū ibi bitū
in aqua anetī exsiccatum pt̄ f.

et puluis molendini abrasor(um).

De eruptione uenarum in ano.

Disruptio quidem uenarum est qua currit sanguis ex ano cum distilla
tione aut impulsione continua
sicut flomia. Et non oportet ut abscindatur
tur iste sanguis dum non debi
litat 7 dum pingnet nigri co
loris. Si autem ingreditur cum im
pulsu in dispositione aliqua 7
facit incurrere tremorem cordis
7 debilitatem amborum geniculorum
et non retinetur, oportet ut in potu
dentur in illa hora trociscii de ca
rabe cum aqua sumach aut agre
sta 7 filonium quod ego dixi cum
aqua sumach. 7 comedat cibum
conditum cum sumach aut cum
agresta 7 assiduet ante potum flo
miam basilice 7 diminutionem ca
borum que acuunt sanguinem 7 mul
tiplicant ipsum 7 similia secundum quod di
ximus, que multiplicant cursum
sanguinis. Et si currit cum pe
riodis in horis 7 non debilitatur
corpus per ipsum non oportet ut curetur ab
scidendo ipsum. Cursu namque eius
a plurimis fit euasio egritudi
nibus. Cum autem in sompno habituat
tunc oportet ut non sit non sit ne
gligentia in ipso. Facit enim in
currere ydropisim.

De mollificatione ani.

Ex ea que fit exitus fecum
sine uoluntate. Si autem fuerit
illud post ligationem fistularum aut
cum casu super dorsum 7 mollifi
cantur cum ea pedes 7 accidit illud
subito, tunc non est ei curatio. Cum
autem accidit illud experimentice aut ca
su paulatim, tunc confert ei ut
emplectur 7 inungantur spondi
les inferiores qui sunt ex spon
dilibus dorsi cum eis que diximus

in capitulo ante paralisis. 7 sedeat
eger in aqua calida in qua de
cocta sunt cum commixtio mirte cipres
si 7 costus 7 spica nardi 7 mira
7 rosa 7 mirtus 7 capita grana
torum 7 sulla. Egressionem ani iam
diximus cum diximus de exitu ma-
tricis. Q. De uermibus. cas.
Quidam sunt parui 7 quidam magni.
Et signa eorum sunt commotio in a
no. Et quandoque fiunt similes uermibus
casei. Quorum cura est supponere
oleum de oliuis albis uel oleum
ablutum quousque fit album quod po
nitur in aliis oliis, oleum de nucle
is grisomilorum aut oleum de ker
na aut aquam rute aut aliquid de
aloe aut fel uaccinum aut aquam
aloes aut aquam calaminti aut aquam
lupinorum aut pulpam colloquin
tide 7 salem. Et sunt quidam
eorum longi 7 lati et curantur potu
medicinarum educentium eos secundum quod narra
bo. Et oportet in primis ut non cibe
tur in matutinis 7 tollet illud do
nec laboret labore conuenienti super
famem. Deinde sorbeat aliquid lactis
ita ut cum fecerit illud diebus aliquibus
dissoluat medicamen in lacte 7 ad
dat in illa die in fame 7 labore.
Deinde bibat ipsum post illud. Et cum ex
pulsi fuerint uermes tunc abhorreat post
illud unctuosum cibum 7 etiam
frumentum uiscosum 7 panem azi
mum 7 caseum humidum 7 cibetur in
tempore famis bucellis panis cum
muri 7 sinapi aut sumat aliquid
ex oliuis amaris 7 in matutinis aut
chamik capparis prohibet redire
eos. Et signa uermium in uentre sunt
citrinitas coloris 7 uelocitas com
motionis famis 7 paruitas tolle
rantie ipsius 7 uehementia modi

citiones ⁊ sincopis ⁊ dolor in uē
tre in tpē famis ⁊ insensibilitā e
leuationis eorū ⁊ inuolutionis ip
sorū in illa hora. ⁊ aq̄ currens ex
ore ⁊ egressio ei⁹. ut ex inferiore re
gione. aut ex superiore cum labor
adest. aut febris acuta. Cum
g° accidit dolor uehemēs in uentre
faciat incurrere rem silem epilēc
⁊ sincopi ⁊ spasmo ꝓpt̄ uehemē
tiam suā. Si g° uacuatio ē in hoīe
ex quo lūmes egrediunt̄ tē sci
as qd̄ est ex lūmbis. Incipe g° ex
line uentrē cum pulpa coloquin
tide. ⁊ aqua rute ⁊ felle uaccino.
Qd̄ si dolor fuīt ualde ⁊ eger iā
incurrit epiliam ꝓp uehemen
tiam ei⁹. tunc incipe ⁊ da ei ī po
tu lac ita ut cum sedatur dolor
paulatim line uentrē cū eisque
diximus. Si g° cecīderit tē iā: suf
ficit tibi. ⁊ si nō cecīderit tūc da
in potu egro medicam̄ ⁊ extra
hes ea ⁊ nō negligas tē q̄n ac
cidit ex eis accidentia mala ual
de.

De hernia ⁊ ruptura ⁊ apostemāt bus in intestinis.

Istud fit ꝓpter egritudinē in mirach ⁊ ē rupturā
aneurismatū s̄m uarietatē. Cui⁹
signa sūt qd̄ q̄n resupinatur eger
sup dorsum suū ⁊ ponit manū
suā sup ipsū: redit ad locū suū.
Et curam q̄ē ei⁹ medici premi
serūt. ⁊ nō fit ei usi q̄n in ea ē
timor et addiderūt cū curat̄. Et me
dicatē ut nō addatur hac curati
one. Oportet ē ne ille q̄ rupturā
h̄t moueatur post cibum oīo. ⁊
ꝓpter pl̄ potum uini. aut aque. ⁊
deuitet oē cibum inflatiuum.
⁊ ad summū replen ex cibo ⁊ potu
et medullas ⁊ olera ⁊ fruct⁹ hu
midos. ⁊ pficiat totū q̄ sibi necē
cessarium est cū comestioē. ⁊ cū
pl̄ comestioēm adhereat resup
tioni. et si fuīt sedēs sic mirach
eius strictū. ⁊ nō festinet ad sur
gendū subito imo prī⁹ stringe
rit ipsam. ⁊ posuīt manū suā
desup ⁊ compssent ipsam deten
orate. Et nō oportet ut ponat fi
ciam cum stringit pilam q̄n iā
ipsa dilatat eam. imo inuoluti
onem q̄dratā resistenātem eam.
et emplectur ⁊ cū emplo ruptē
⁊ ex eis q̄ dicemus ⁊ assiduet stric
turā. nam q̄n sanatur oīo cū
istis emplis. Et strictā q̄n rup
tura ē parua que ē in corpore
hūido. assiduēt g° medicina q̄
resoluīt inflationē ex eis que
iam diximus in capitlō colice et
nō comedat n̄ cū est strict⁹ ul
tima cōstrictioē. ⁊ uenter leuis
ultime. ⁊ caueat sessionē in aq̄
calidā ⁊ longitudinē effusionis
aque calide sup eas ⁊ et luctam
et saltū ⁊ deambulationē labo
riosam. ⁊ descēsum ex gradib⁹
cum uelocitate. ⁊ honī graue et
uociferationē uehemētem. ista
etiā dilatant rupturā: imo etiā
faciūt ipsam accidere q̄n: Et
fit in testiculo. ⁊ q̄n: fit absque
ruptura. s; ex dilatatioē meat⁹
inerbitū. ⁊ magnificat kistis
testiculorū. ⁊ ad ultimū illud aut
ē ruptura. aut ē dilatatio hui⁹
meatus q̄r ad ipsam descendit et
cadit in eum althirbum. aut in
testina. aut uentositas aut aq̄.
aut apostema q̄ euenīt incipien
tia in testicul⁹ ⁊ kistieorū. Signū
itaq; ruptē ē qd̄ q̄n tu pṁiciens
egrum sup collum suū ⁊ eleua
ueris pedes ei⁹ ⁊ cōpressens dorsū

eis. Et ponens manū tuā sup locū
7 pressuris ipm redibit aut totū
aut pars eius. aut cū rugitu.
aut cū difficultate. Illud ergo q
redit cum rugitu plurimo est
uentositas. Et illud q redit cum
rugitu minore illo ē ex intesti
nis. Et illud q redit sine rugitu
plurimo 7 cū difficultate ē zirbū.
ex zirbus quidē 7 intestina re
deunt cū difficultate. 7 uētosi
tas sine difficultate. Et cura e
orū fusio ē ut reducantur cū faci
litate. Si aūt nō redeat cum cō
pressione tūc sedeat eger ī aquā
calidam p horam unam: post uacui
tatem uentris. 7 premat desup
post illud. tūc si redierit bonū erit. 7
si nō adiuuetur in aqua calida donec
redeat. Cum ergo redierit emplā
bis cum emplō rupture adherē
te 7 uentositatē fugāte. 7 atten
dūt stricturā 7 nō dissoluatur
in minori spatio. x. dierū. 7 admi
nistra de cibo 7 regimine ea que
diximus. Cum aūt magnitudo re
nis testiculorū ē ex eo q effundi
tur in ipsam. tūc signa sūt grauitā.
7 q aquā est splendidū cum pau
citate urine 7 magnificat ual
de. Et cura eius est integra qñ ai
qua nūq redit ē ut pforetur et
cauterizetur post pforationē. 7 eua
cuetur qd est in ea 7 pforetur a
duabz ptibz cōmissure duorum
duorū cū capite flomi. 7 curret
ex ea aqua sicut currit sanguis ex
flomia. Quod si defuerit plurima 7
magna ualde tūc nō oportet ut euacue
tur in die una. S; in duobz diebz.
Et p̄cipe egro datum fluere aliquid
quo confortetur. fortasse enī faciet ac
cidere sincopim. Cum aūt ñ cau

terizatur redit post dies 7 menses 7 in
diget pforatione post menses. Que
aūt hic gnīs minor est curatur sine
pforatione. s; cū medicinis que ex
siccant aquā ex eis quas diximus
in ydropisi. Et fit apā calida i te
sticulo ex caliditate. Cui⁹ signa sūt
rubedo coloris. 7 caliditas tactus ex
uehementia pulsationis. Et cura eius
est flomia basilice ex latere apāti.
et si sūt ambo apostemosi tunc ex
latere dextro. 7 ponantur desup herbe ī
frigiditates 7 sedeat in aqua frā. 7
inuoluatur pannis sup ipm imbibit
aceto. 7 aq. ro. 7 liniatur cum quibusdam
epithymatibz q̄ conueniūt apāti a
cuto. ita ut qñ sedatur pulsatio
incipias in resolone apātis cum
leniuentibz. in pmis sicut cū farina
fabarū 7 cicerū alborū 7 camomilla
cōfecti cum mucillagine se. lini.
7 psillij. 7 cū cereno. deinde cum eis
q̄ sūt fortis resolōis 7 lenificati
onis si indiget ut sicut ē bdellium
7 armoniacū: et mirra. 7 adipes
subtiles. 7 reliqua q̄ diceremus i capitulo
apātis duri. 7 emplā q̄ resoluūt
apāta grossa testiculorū. et sūt ex
eis frā grossa. 7 iam diximus curam
eorū in capitulo apātis frī. apāti
aūt unge fit q̄ ex uentositate
uaporosa in qua ē calitas parua
replente ipsum 7 inflāte 7 tēdēte
ipsam ut corda 7 addēte in longi
tudine ipius 7 etiā ab apāte mol
li fit. Uñ differentia inter apā molle 7
inflationē a uētositate uaporo
sa q̄ implet eā est. qd inflatio ex
uentositate nō cedit tactu cū
tangitur: apā molle cedit cū tangitur.
Et cura apātis mollis fit hoc me
dicamine. cui⁹ cōfectio ℞. folia uiti
recentia. xxx. nūo. thuris aur. ij.

et acruste aut̄ .v. terant̄ et emplet̄
cum eis uirga. Et cura inflatio
nis ex uentositate uaporosa que
plurimum accidit adolescentibus est
flebotomia. et ut liniantur uirga et te
sticuli cum ceroto secundum hunc modum:
.R. cere partem unam et olei .xv. partes
.iij. dissoluatur cera cum oleo et po
nantur in mortario et plicatur de
super ex aqua frigida et moueatur semper
donec non recipiat aquam et detur in
potu ex aqua nenufaris aut se
cuus. Si autem non fuerit caliditas mani
festa detur ei in potu semen agni ca
sti aut ruta quoniam est ei sanitas.
Ranucli autem infantium cuius color
est albus confert ut distilletur in
foramen uirge oleum sambucinum
et empletur cum bdellio dissoluto
cum uino. et ingenietur ut paruus
sit fletus pueri. et stringatur ma
ter et minoretur ex lacte. Et si fu
erit rupta empletur cum emplastro
faciente adherere quoniam multotiens
capitur inde. De podagra et do
lore iuncturarum.

Dolores iunctu
rarum omnium secundum plurimum fiunt ex hu
more crudo cui permixtum est aliquid
colere et similiter ex sanguine indigesto.
et quandoque est cum eis caliditas uehe
mens et non nominatur podagra nisi
ille qui ex eis est in iuncturis pe
dum quibus proprium est quod apostema eorum
non sit saniosum et non facit collecti
onem sanie sicut reliqua apostemata. Sed
aut resoluitur aut ingrossatur
et fit lapis et rumpuntur digiti.
et egrediuntur ex eis res diuerse
ex sicco et humido. Et signa dolorum
iuncturarum frigidorum ex caliditate sunt rube
do coloris loci et caliditas tactus.
Et cura eius est flebotomia si est in
manu sinistra ex manu dextra

et si est in manu dextra ex manu
sinistra. Et si est in pede dextro tunc
fiat in manu dextra. Et si est in
pede sinistro tunc fiat in manu si
nistra. Et non oportet ut dimittatur flebo
tomia in hac egritudine propter propin
quitatem temporis flebotomie. sed oportet ut
fiat flebotomia cum incipit apostema et
dolor et pulsatio cum caliditate in iunc
turis secundum quod diximus precipue si est
apostema magne quantitatis necnon uehemen
tis caliditatis. In apostemate uero quod non
est magne quantitatis necnon uehemen
tis caliditatis sed cum est calidum ne
cessaria est flebotomia. tamen oportet ut
trahatur sanguis minus et sit
contentus post illud eo quod educit cole
ram ex illis que proprie sunt doloribus iunc
turarum calidis et decoctionibus et ex pillulis
quas dicemus de illis que sunt conuenien
tes dolori iuncturarum calido. et lini
antur post illud cum epithimatibus que
dicemus. Et declinetur in apostemate ma
gne quantitatis rubei coloris ad com
epithima cum quo sunt frigiditas et
stipticitas ex eis que dicemus de
epithimatibus que conueniunt apostematibus
sanguineis in iuncturis. Et in
apostematibus quorum caliditas magis augu
mentata est quam ipsa rubedo et magni
tudo necessarium est declinare ad illa
que infrigidant preterquam stipticitatem
faciunt. aut non faciunt stiptici
tatem plurimam ex eis que medi
ci nominant epithima apostematum ru
beorum et apostematum colericorum. Et similiter
fiat in cibo. et assimiletur cum sunt apostema
ta sanguinea. Quorum signa sunt
ea que diximus scilicet magnitudo quanti
tatis apostematis et uehementia rubedi
nis coloris cum caliditate tactus
colericorum. aut caliditas est magna
augmentata scilicet et eorum quantitas ma

gis diminuta. ⁊ eorum tensio ē mi
nor. ⁊ nō ē eis multitudo rubedi
nis. Et fm plurimū sūt ista apa
cal'a cōmixta ex col'a ⁊ sanguie.
Et signa sūt cōmixta. qr oportet
ut cōmisceatur cura s. l. Sit ita
q cibus in apatibus sanguineis
sit acceptosum stipticum: sicut gra
nata ⁊ agresta ⁊ ribes ⁊ sumach. ⁊
curatio s: illud in colicis omne q
ingrossat sanguinē sicut illud q
congelat. ⁊ almosec. ⁊ athasil. et
alhiel. ⁊ declinatio in sumo ad
illud q humectat cum infrigida
tione. sicut cucurbita ⁊ citruli ⁊ cu
cumeres. ⁊ oleū sisā ⁊ melones in
di. ⁊ sicut sauich cū zuccō ⁊ aq ordi.
Et cū flobomaueris ⁊ solonem fe
ceris in apate calido. ⁊ emplastraueris
cum eis que diximus ⁊ declinaue
rit dolor ⁊ apā. tunc apata sangui
nea magne quātitatis indigebūt
resolutiōe. Incipies ergo in illis cū
medicinis lenis resolutiōis sicut
ē mucillago psilij. ⁊ mucillago
se. lini. ⁊ camomilla ⁊ altea. et
adeps galline ⁊ anatis. deinde
cum eis q sūt cōuenientiora. sicut
ea in quibus sunt bdellium et ar
moniacum. ⁊ storax ⁊ mirra. et ad
ipes subtiles ex eis q dicemus. et
aministrabis post illud. si indi
guerint illa q scindant uesicam
⁊ extrahāt illud q est in eis ex illis
que dicemus. Apā uō calida pau
ce tensiōis colice indiget post re
solutionis declinationē. et si in
diget indiget eis q sūt pauce re
solutiōis. Sanguineū autē indi
get illis fm magnitudinem
quātitatis sue capacitatis. et
puritatis sue calitatis ⁊ incep
tionē ad uentositatē ⁊ duriciē.

Sit ergo tua operatio fm illud ne rema
neat in eo duricies ex qua disrū
pantur uicture. Et accidit disrup
tio etiā multociēs ex supremo
studio infrigidādo apata calida.
Et nō oportet quidē ut maximū stu
dium adhibeatur in hoc. ipse
in eis q ex eis ē magni spatij.
et pauce calitatis. Sz dimittere
infrigidationē eius cum uides ipsū
iam erigi ⁊ stare. ⁊ nō additur.
Colicum uō infrigida quātum
potes non ē timens ex eo dispo
sitionē. Et quia accidit disrup
tio ⁊ eo q infirmus ultime stud
at in acceptiōe medicinarum que sedāt
dolores iuncturarum. sicut hermo
dactili ⁊ lentes. ⁊ ossa cōbusta.
et ea que dicemus ex istis. Sit ergo
aministratio tua istorum in apā
tibus magne quātitatis que nō
sūt uehemētis calitatis minus
⁊ fm quātitatem qua sedantur
quidam dolores ⁊ post euacuatiōem.
In apatibus uō colicis utere eis post
euacuationē cole fm quātitatē mul
titudinis materie ⁊ paucitate eius
et uehementiā doloris fm mag
nitudinē ⁊ eius quātitatē et tensioni
absque timore fm quātitatē qua
sedatur dolor integre. Dolores uō
iuncturarum facti ex humore crudo
frigido. signa sūt dolor ⁊ apā absque
rubedine ⁊ colore ⁊ sine calitate
in tactu. ⁊ ē magnitudo quāti
tatis eius ⁊ tensionis ipsius fm quā
titatem multitudinis materie. et
paucitas eius. ⁊ uehementia doloris
eius fm quātitatem magnitudinis
eius ⁊ tensionis ipsius. Et cura eius
est ut intentio tua in principio
sui sit uomitus cum eis q educunt
flā grossum. ⁊ solus que sit cum

pill'. de hermodactil' 7 pillis de cap
sia 7 stirtaco 7 assum. cu eis i qb3
cadunt pulpa colloquintide 7 cen
taurea. 7 sucis cucumeris asini
7 se. urtice 7 silia ex eis q dicem'.
Cum ig euacuaueris tu e empla ip
sum cu ex eis q sut lenis calefacti
onis. sic uitelli ouorum 7 rob. et
medulla panis de simila c croco
7 lacte dulci 7 silib3 ex eis que
dicem'. Si at fuit uehementis
frigoris in tactu. tu cura ipm
cu storace 7 sambaco 7 euforbio
7 castor. 7 silib3 ex eis q dicem'.
7 cu puenit ad stat 7 incipit
dechinare tu incipe in resolone
7 stude in ea ualde ut n fiat lap.
7 no omimode studeas una ui
ce resoluere subito. S3 resolue
ipm du no inuenis addere ips
duriciem. Cum at uideris ipm
indurari tu cessa a resolue 7 am
ministra lenitiua donec uideas
ips iam lenificatu. deinde redi ad
resoluendu. Isto naq3 modo p'
sibile est ut no remoueat ex eo
aliqd qd fiat lapis 7 caue ne
aministres h mo me. q nomi
natur sedatiues dol'. n pt euacua
tione cu solue 7 uomitu. Et so
tilia ei cibum totu. 7 caue ie eo
potu aque frie. in apatib3 aut
calis no. Et ex eis q nocent oi
b3 hntib3 dolores iuncturaru
ut labor ppinq' paroxismo 7 cal
ciamta stricta 7 ebrietas et re
pleto ptransiens qtitate cibi
et uinu an cibu est nociuu
neruis. 7 coitus 7 nocet neru'.
et e magis adiuuans ad hoc ut
in h no accidat podagra 7 cirgo
qn no compleatur sm q oportet.
7 coit' 7 balneum. 7 caueat al

balneo iuxta hora par. 7 conseruet
eis omib3 exercitium tpatu post
egritudine 7 pt flomiam 7 so
lutione 7 euacuatione 7 uomitu.
Cautela aut a dolorib3 iuncturarum
fit abstinendo a replectione
nauseatiua 7 dilatatione in co
mestione 7 potu. 7 assiduato flo
mia 7 solonem an hora parox.
et minorando cibu 7 dimittendo
uinu in istis horis. 7 alienando
labore ultra uires. dimittendo
coitu 7 fricando iuncturas medi
cinis plime subtiliatois ex eis
qs dicem'. Et qn q3 eradicant do
lores iuncturaru 7 podagre eradi
catione aliqua medicine forte
in puocatione urine uehementis
subtiliatois ex eis que dicemus
pt. viii q oporte3 ut aministret in
eis qb3 accidit hoc ex huore crudo
aut ex humore ci' plimu e cru
dum. 7 dimittatur in illis in quib'
accidunt cum eo apata calida in
flamata. Et ille cui accidit
dolores iuncturaru deinde recedunt
ab eo. aut tiuseunt ei minui por.
pt' q aduenit ei malicia dispo
sitionis in prauitate cibi aut su
pfluitate laboris. aut silib3 ex
eis qb3 alleuiatur: corp' euacue
tur in hora pax. ex humore q
osuetus e si fuit apa calidum
cu flomia. aut cu eo q educat
colam. Et si fuit frigidum
cum eo q educat crudum humo
rem ex eis q dicem'. 7 n obliuis
certis qn qn3 peruenit ad morte
subitam aut asma. Et signu3
ei' est q incipit tremor cordis
aut strictura anelit'. et qn3 fa
at incurrere palisum aut apoplia.
Et sig' illi' qd incipit tremo cor

dis 7 ĩ ão ex turbatõe sensuum.
Et qm̃ aduenit illo͛ subito quã
ꝓpter ñ dimittat͛ quin euacue
tur cum sentitur paroxism͛.

De sciatica 7 dolore iũcture ãche.

Hec ẽ una spẽs doloꝝ iũcturarũ.
Veruntñ ꝓpter qꝺ iũctura anche ẽ
iũctura ꝓfunda 7 sup ipsam ẽ
caro plima sup quã nõ appar͛
signũ apparẽs manifeste diuer
sificatur cura ei͛ in quibusdã ho
ĩs a cura reliquoꝝ doloꝝ iũc
turaꝝ. Cum g͛ dolor ẽ in ãcha
et remouetur alia donec tendã
tur ad coxam tũc ipse ẽ dolor an
che purus. Et qñq3 tẽdit͛ usq3
ad coxã et lacertum cruris et
pedem tũc est sciatica 7 qñq3 est
in utroq3 latẽ. Si g͛ accidat hec
egritudo in ancha sinistra ẽ sup
egrũ uehementior q̃ sit cũ ẽ in
dextra. In dolore aũt anche op͛
ut cõsideretur ꝑ q͛ ꝓcessit de re
gimine egri 7 cuius huiõis ne
cessaria ẽ aggratio ex cibo et po
tu ipsi͛ 7 motu ei͛ et significet͛
ex eis humor. Et si demõstrat͛
cum hec in ancha aliq̃tu͛ calor
qui senciatur aut frĩtas tunc
uerificatur sigficatõ sup quali
tatẽ supfluitatis. Q̃ si fuerit
humor frigid͛ tũc curet͛ cum uo
mitu forti ultimo multotiẽs
deiñ clistib3 q̃ educũt uentosi
tatẽ 7 faciũt excoriatõem exer͛
q̃ dicem͛ 7 cũ suppositoriis que
filia illoꝝ faciũt 7 cũ eis q̃ calẽ
faciũt cum supponũt͛ 7 emplet͛
ancha cũ sedantib3 dolores sicut
ẽplm̃ fcm̃ ex camomilla et al
tea 7 se. lini 7 ex eis q̃ narrabo ũ
sedetur dolor anche in pncipio
rei sue. deinde empla rubifican
tia facientia uesicas si illa nec
cessaria fũt. Et qm̃ sanant͛ do
lores anche frigidi cũ uomitu
et clisteribus educẽtib3 uẽtositã
tem 7 inũctiões cum olo de eufor
bio 7 castoreo q͛ dicem͛ 7 sꝫ mul
titudinẽ eoꝝ ex emplis calidis.
Q̃ si difficil͛ fiat in dispõne sa
nitatis ei͛ necẽa ẽ itẽtio cure et
facẽ hoiem pati famẽ ut mino
rent͛ huores ei͛ 7 empla rubifi
cantia q̃ sũt sicut emplm̃. Cui͛ con
fectio ẽ. sinapi q̃ teratur et ã
misceat͛ ei quãtum ipsm̃ est d̃ fi
mo columbino 7 cõficiant͛ cũ
decoctiõe ficuũ 7 dimittat͛ ũ ue
sicetur et currat illuꝺ q͛ ẽ in ue
sicis ex aqua. deiñ uapora ipsm̃
cũ aqua calida. Si g͛ sedatũ bñ
est 7 si nõ reitera illuꝺ. Si uõ uer͛
fiat 7 timet͛ q͛ disloꝯetur caput
iũcture anche. Cui͛ signũ ẽ qꝺ as
siduus ẽ dolor 7 rorat͛ ulcu͛
qm̃ exsiccatur qm̃ cauterizet͛ et
oportet ut cauterizatõ ei͛ fiat
cũ cautio minuto sr̃ qꝺ fiat cir
culus anuli q̃titatis doloris et
cum q̃titate qua capiat caput
gñã anche aut fiat una uice cir
culus magn͛ in cui͛ medio sint
duo circuli h3 enĩ ẽ q͛ est uirtus.
Et nõ dimittat͛ cõsolidari usq3
in tp̃e lõgo cum eo q͛ desup po
nitur de cepe cõfecto cũ butiro
ut currat totũ q͛ ẽ in iunctura 7
redeat iũctura ad dispositionẽ
suã. In illo aũt qui ẽ ex calidi
tate flomet͛ basilica latis illiũ.
et si fuerit ex duobus latib3 floto
ment͛ eoꝝ utriq3 basilice. Si g͛ se
datur bñ ẽ 7 si nõ flomet͛ sciati
ca curuature geniculi ex ipõ la
tere 7 nõ dimittas uictũ ãche

in illa dispositione cum emplastris f
ftis. Sed pone desuper in hac disposi
tione que ex ea que sunt lenis calefac
tionis et sunt sedantia dolores ex
eis que diximus. sicut camomilla
et se. lini. Et si habenti illum sunt
emoroides fluentes sanguinem
suppone eis ex collirii que excori
ationem faciunt sine calefactione.
et flebotoma post illum venam que
est in iunctura poplitis. et ventosa
sa crura et coxas et ancham ipsam
ventositatione cum incisione profun
da. ut currat ex ea sanguis plu
rimus. Et cum eger utitur in do
lore anche medicinis calidis
ante evacuationem putrefit super
fluitas. et fit egritudo difficilis
sanationis valde quoniam materia in
spissatur et fit sicut res que super
ignem cocta induratur et inspis
satur. Cura eius est ut ponatur super
ancham ventosa que maxima de
inde amministrentur clisteria acu
ta. Sciatica vero fit etiam aut
cum caliditate. aut cum frigidita
te. consideretur ergo regimen et dispo
sitio pedis. et curetur similiter cum eis
que narravimus de curatione anche
ex vomitu. et ex albo et solone et
clisteribus et calefactione et exsiccati
one coxe. et unctione pedis toti cum
oleo in quo contrita sunt castoreum
et euforbium. et oleo de costo. et oleo
cucumeris asini. et oleo laurino.
cum quocumque possibile est. et emplastretur hoc
emplastro. Cuius confectio. R. farina
lupinorum amarorum que decoquatur
cum aceto et melle et amministre
tur. In causa vero flebotomia ba
silica in primis. deinde succedat ei
flebotomia sciatice. Si ergo sedatur bonum
est. et si non iteretur flebotomia basi

uce. et amministrentur cibi minorantes
sanguinem et subtiliantes ipsum.
Istud fit sic in De dolore dorsi.
plurimum ex frigore et humore cru
do. Cuius signa sunt assiduatio eius
et quod fit paulatim et sedatio ipsius
cum homo ambulat et movetur pa
rumper. et confert ei vomitus et so
lutio cum pillulis fetidis. et pillulis
de hermodactilis et pill. de capsia.
et inunctio cum oleo quod diximus in
quo distempera sunt castoreum et eufor
bium et silia. Et fit quandoque ex la
bore. cuius cura est tranquilitas
et balneum et inunctio dorsi cum
oleo de keiri et viol. permixtis. et pot
ioni commixtionis bone. et similiter
etiam cum est ex multitudine coitus.
Et quandoque etiam ex debilitate renum.
aut ex egritudinibus in eis. aut
apostematibus et aliis. Et signa eius sunt
quod est in catini. et quod debilitatur cum
eo coitus. Cuius cura est illud quod dixi
mus in capitulo renum de curati
one egritudinis renum. Et
fit scilicet raro ex repletione vene ma
gne posite super dorsum cum exten
ditur. Cuius signum est dolor in toto dor
so cum pulsatione et caliditate ipsius
cum reliquis signis multitu
dinis sanguinis in corpore. Et
cura eius est flebotomia basilice. et po
tus aque granatorum. et introitus
in aquam frigidam. et dormire super
locum madidum. De gibbo
sitate et ventositate gibbosi.
Istud cum completur et confirmatur
non curatur cum vero incipit gibbosi
tas fieri curatur. Et fit autem propter
casturam excelsam interius vel
exterius cum qua egrediuntur spon
diles dorsi. aut propter ventositatem
grossam. Et signa fre exitue fe

qd̾ antecedūt eam dolores in dor
so cum febrib; acutis sicut febris
apostema. ⁊ magnitudo pulsus et
uehementia caliditatis. ⁊ continui
tas ⁊ adherentia. deinde post se
dationē febris p spatium aliq̄
remanet dolor ⁊ grauitas i dor
so ⁊ incipit gibbositas. Et cura
illius ē positio reꝝ fortis lenifi
cationis. ⁊ ex eis que sic̄ sunt illis
quib; durū curatur apā. Inun
te cū alio olō calō. ⁊ cluterizet
eger cum olō in quo decocte sunt
radices altee ⁊ se. lini. ⁊ sumat
in potu medull. ī cassief. cū olō
amigdal. ⁊ flomet basilica ante
curationē. Sed aut ex uento
sitatib; gibbositatis signa sunt
qd̾ accidit post dolorem dorsi sine fe
bre. et cura ei⁹ est potare pilul. d̾
hermodactil. ⁊ olim de kerua cū
aqua seminū fugātiū uento
sitatem. et emplētur locus cū
eis q̄ sunt fortis caliditatis sicut ca
stor. ⁊ empl'm q̄ diximus ad uēto
sitatem equinā postq̄ embrocēt
cum aq̄ in qua decocta sunt sisim
briū ⁊ sansuc⁹ ⁊ secha. ⁊ abrota
nū ⁊ allacuhen. ⁊ suspendantū
uentose cū igne sup locū qui
uult egredi extra. ⁊ liniatur ē
medicinis rubificantibus.

De uaricib;.

Iste sunt uene
crosse umides inuolute apparē
tes sup crus. Et accidūt plurē
illaꝝ portantib; in dorso hone
ra. ⁊ uiatorib; ⁊ custodib;. Cura
cura ē flomia basilice ⁊ inci
o eaꝝ. aut inunctio ipsaꝝ. Quod si
detumescit oēs p flomiā loci
uni⁹ ⁊ inunctione sup eas oīno
bn̄ est. ⁊ si nō flomet ex duob;
aut trib; aut plurib; illis. Et
qn̄q; eleuantē subtilitē ⁊ ē illud i
magis rectū postq̄ ligatur q̄ est
supra eas. Si supra eas fuit ue
na mag̃ ualde ⁊ assiduet post
illū flomia basilice. ⁊ eductio
melie cū solōne. dimissio cibi ⁊
ciboꝝ crossoꝝ. ⁊ uini precipue m̄g
grossi ⁊ dactiloꝝ pp̄e. ⁊ labora pe
dum ⁊ ambl'atōis.

De elefantia.

Istud accīt in pede ⁊ crure
ita qd̾ qn̄q; confirmatē ualde et
magnificatē. ⁊ fuit ibi eminen
tie nō habet curatōem. In princi
pio uō sui cum incipiunt crus
et pedes magnificari. ⁊ incurrit
apā q̄ ē diffical' resolōnis ⁊ croni
cum. tūc aut fit ex sanguinē gro
so nigro sīn pluimū. aut ex fla
te grosso uehementis crossiciei. Et
signa ei⁹ que ē ex sanguie nigro
sunt qd̾ cum ea ē caliditas i tactu.
et tenebrositas in colore ⁊ aliq̄
ex eminētus. Incipe g̃ in cura
tiōe eius cū flomia basilice la
teris oppositi. dein cū uentosati
one ei⁹ cū flomia basilice latis
oppositi. dein cū uentosatōe cru
ris ⁊ flomia curuatē poplitis et
solutoe cū eis q̄ educūt humoꝝ
nigrū uice una post uicē aliam.
et deuitet ciboꝝ multi nutrim̄
ti. ⁊ generātiū q̄ melie. sicut carnes
uacine ⁊ q̄ uenādo capiuntur.
et cōfectiōes de melle. ⁊ lentes. ⁊
caules. ⁊ melōgene. ⁊ almasaud.
⁊ triticū cum aqua sic puls. et
panis azim⁹. ⁊ uinū crossū dul
ce. et sit contentus cibis subti
lib; parū nutrienti q̄ generant
sanguinē subtilem sic carnes
pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ pulloꝝ columbaꝝ.
et oūa subtilia. ⁊ uitelli ouoꝝ sor
bilium. ⁊ uinū subtile album.

et panis fermitat' bñ coct' 7 liniamẽt' eius 7 pes cũ eis q̃ diximus in capitlo podagre ex reb; nutrientib; 7 infrigidantib;. et caueat deambulationẽ. Si u' qui fit ex flate ueheme͂tis eius ̃ signa sũt c'ostitudo cruris 7 pedis sine rubedine coloris 7 sine calitate tactus. imo qñ; est frigid' 7 nõ h't eminẽtias. Et cura ei' est uomit' 7 paucitas cibi p' illũ ut minoretur flã. 7 assidue uomitũ p' illũ semel omĩ ebdomada 7 p'pe s' replectionẽ. 7 utatur trifera minore sumto ex ea pond' ʒ. ij. 7 thymo ʒ. s. 7 ʒʒ. tindem. et misceat' totũ 7 bibatur. 7 liniat pedem cũ aloe 7 mirra 7 acatia 7 uino puro stiptico 7 aqua folior cipressi aut nucis ei' 7 ligetur cũ pãno et stringat' 7 minoret' labor ei'.

De decoratiõe et egritudinib' que sunt in manifesto corporis.

Primũ enĩ eor decoratõ capillor et ipsor ornamentum. et sũt denigratio eor. aut albificatõ et facere eos subalbidos. aut ipsor crispatio. aut eor aplanatio. aut abrasio eor. aut euulsio eor renascentĩ. aut facere eos fortes. aut facere ut nascantũ. aut p'hibitõ casus eor. aut caniciei. Et opt; illi qui uult ne ei uelocit' adueniat canicies diminuere cibos humectãtes. 7 sit contentus frixis. 7 eis q̃ in patellis p'parant' 7 assatiuis. 7 aqua aceto. 7 assidue uomitũ cum repletur. Et assidue acceptiõe; trifere minoris q̃ est cũ mirob nigris. 7 emblicis 7 bellicis. s' medicine tardãtis caniciẽ; et minoret uinũ. q̃m ẽ ex eis que festinare faciũt caniciẽ 7 abstereẽ aquã cum melle. Et ad summum ex eis q̃ tardãt caniciẽ s'eõnia q̃ declinare faciũt sanguinẽ ad colẽam et inspissant ipsũ. 7 iuuant flã ex cibis 7 medicĩs. 7 caueat effusioẽm aq̃ ro. plurimã s' capillos. 7 sil' camphore 7 mltitudinẽ suffumigatõis. 7 inungatur cũ oliis expellẽtib; caniciem. Denigratio u' eor fit cũ linitis 7 oleis denigrãtib; ex eis que dicem' in antidotario. Et op' etiã ut utatur regimie q̃d diximus. 7 caueat aquã ro. plurimã et ablutionẽ plurimã cum aqua dulci 7 cãphorã. 7 p'cipue ẽ aqua ro. 7 olo sambucino. 7 odorãmĩ anesum. 7 adherere ad odorem sulfuris 7 fumũ ei' 7 arsenici et argẽti uiui. 7 habitationem in regioĩb; fris ualde 7 h'ũs. ista enĩ; festinare faciũt caniciem et adiuuãt ad albedinẽ capillor. Albificatioẽm u' eor iam diximus totã. 7 mẽ. quas narrabim' ad albificand' capillos s' in antidotario. Rubificatõnis aũt eor medicinas narrabo. et sil' que eos crispant. 7 que eos abradũt. 7 que auferũt nõ p'mittẽtes renasci eos. 7 reliqua que diximus. Eor u' aplanatio et p'hibitio s'ẽtionis eor fit cũ; inunctioẽ assidua cũ olo 7 aq̃ cum quassatis. 7 multitudiẽ ablutionis in balneo. 7 tensioẽ eor et rasioẽ 7 ligatiõe eor s'm equalitatẽ assidue. Eor aũt casus qdam est qui fit ex egritudiẽ sicẽ alopia et tinia quar curatõ ẽ ex oportet ut euacuetur cor' 7 caput ĩ p'mis.

decinde exteri⁹ curetur cum eis q̄
conuenīūt. De furfure in ca
Hic ē dnans plurim⁹ antiq. pite.
aut ē infra illum q nō est sup
fluus abrasiō capiti' s'm assidu
atonē. ⁊ irrigatur oī nocte o
leo tepido ⁊ abluatur in mane
cum aqua calida ⁊ fricet' in bal
neo cum dragā. aut cū mucilla
gine psilij ⁊ mucillaginē se. a
conidoꝝ ⁊ aloee albe. Ille autē
qui dnans est antiquus' plurī
mus indiget solōne cū aliqb⁹
pul'. q̄s diximus de ill' in quib₃
ponunt' aloes ⁊ pulpa colloqui
tide. deīn p⁹ illū assidue et radere
caput. ⁊ irrīgere ⁊ balneum.
et abluere ip̄m cū medicinis q̄
hnt abstersionem forte. semel.
et cum eis q̄ hnt uiscositatē idē.
sic medicam̄ forte in remouen
do furfures ex eis que dicemu'
⁊ caueat ab oīb₃ quib₃ inest ua
por. ⁊ ab omib₃ q̄ uaporē faciūt
et eleuationē ad caput. ⁊ ppue
cepis ⁊ aleis ⁊ porris ⁊ silib₃ eis.
et illis q̄ iam dixim⁹ in egritudi
nib₃ capitis. ⁊ multiplicat cōmix
tionē uini ⁊ potationē olei sup
expressionem uue. De asaba
fati .i. pustulis' paruis in capite.
Est ex gnē apistumi in quib₃ est
foramen paruū subtile ualde
plenū humorositate subtili ⁊
humidis. uiscosā parua. ⁊ ei aper
tio simil' ē aptiōi egritudinis
q̄ dr̄ fauus. ⁊ accīt in cute capitis.
Et hi⁹ quidē foram̄ latius est ⁊
maius foramine asabafati. et
in foramie eius ē humidita' silr'
fauii. et inde aut sr̄ recētes. aut
antique. ⁊ ima q̄q₃ eaꝝ aut est
humida aut sicca. Cura itaq₃ sic

et eaꝝ ē silis cure furfuris. ueruī
tamē oportet ut cōfortet' ⁊ addatur
inunctiōē cū cera ⁊ olō. ⁊ mucilla
ginib₃ ⁊ adipib₃ ⁊ fricatōne cū
sinapi ⁊ rubsione añ inunctionē.
et sufficit in ea cū nō antiq̄ frica
tio. cū uō est antiqua tūc eget ut
fricet' ⁊ radatur donec recedat ab
ea asperitas. ⁊ currat ex ea sāguis.
deīn fricetur cū oleis ⁊ mucillag
ginib₃ ⁊ embrocet' cū aqua cali
et uaporet' donec rubeat loc⁹. deīn
liniatur cū oliis ⁊ adipib₃ et mu
cillaginib₃ ⁊ cera ⁊ adipe galline
⁊ anatis et dragāgī. Humidū
uō qā nō est antiqua sufficit u
guentū rubeū sine frictione ⁊
olīn ro. cū corticib₃ granatorū
⁊ midasegi ⁊ aceto. Antiqua u
indiget ut in ea āministret' flo
mia cephalice. aut ex uenis' que
apparēt in capite. aut fricetur ⁊
addat' s'm quātitatem necessitatis
sue tam diu donec resoluatur eius
mala tota ⁊ currat ex ea sanguis
plimus. ⁊ ponāt' sup eā sanguisu
ge p⁹ fricatiōem. deīn liniatur
cū epithimate salafati fortis
exsiccatiōis. Et cōfert ei ⁊ assidu
e liniri cū filotro abradente pi
los usq₃ exsiccetur decentē. deinde
liniatur cū eis q̄ diximus in capi
tulo asalafati sicce. De his q̄
rectificant corruptiōē coloris.
Corruptio coloris fit aut ex egri
tudine aut successiōē egritudi
nis sicut in hyctericia citrina nigra
conualescētia. aut fit ppt corrup
tionem cōplōnis. Et cura illius'
totius fit cū curatōē illaꝝ egritu
dinū. Illius aūt que fit in conuale
scētia cura ē confortatio ⁊ abūdā
tia. Malicia aūt coloris que fit sanis

quandoque est ex pallore. quandoque fit ex sole
et vento et frigore. et quandoque rubet
facies valde et incipit eminen
cias habere. et quandoque est color citrinus
absque egritudine. De cura pu
Que est assiduatio introitus stularum loris.
balnei. et inclinatio super vaporem
aque dulcis calide. et si sufficit
illud ei bonum est. et si non administrentur un
gumenta que dicemus. Rubedini
autem que super faciem ordinatur: et
eminentiarum operatur cura non tan
detur quando est mala. Et confert ei
ventosatio cruris. et ventosatio cum
incisione et flomia utriusque cepha
lice. et dilatatio eorum quibus stricta fit
in capillis vel in cute. et dimissio
vociferationis. et dimissio omnium
que provocant sanguinem in facie
ex electione alicuius rei. et retentionem
anelitus et longitudine iacendi
super faciem. Cura que est flomia
frontis post flomiam cephalice et
extremitatis nasi. et ut liniatur
cum sapone et ut dimittatur donec
ipse sugget. deinde abluatur cum
aqua calida multociens. et apponan
tur sanguisuge post illum super lo
cum eminentiam habentem. et de
vitet omnia que multiplicant san
guinem et vinum et carnem et con
fectiones de melle proprie et utatur
balneo assidue. et in declinatione
super vaporem aque calide cum non
est presens balneum aliquotiens et
liniatur cum epithimate asalba
phati forti cum humectatur ex ea
aliquid. et abluat faciem suam post
balneum. et in declinatione super aquam
calidam hora una cum aqua frigida. et ca
veat ne obviet frigori et vento
vel xenti cum facie sua. Et cum illi
acciderit succurrat cito ad balne

um. Citrinitati autem coloris sine
egritudine confert ut comedat
omni die gallinam pinguem as
satam. et bibat vinum dulce. et co
medat ficus. et granata dulcia.
et sorbeat vitellos ovorum sorbilium.
et comedat cicer album et sumat
exaltit in quibusdam horis. et ex
albatio in quo sit allea. Et confe
runt ei scoria ferri confecta. et assi
duatio balnei et fricatio faciei et
gumenta cum rubificantibus de eis
que narrabo. De panno in facie.
Pannus alius est antiquus et niger. et mi
nus niger. Cui quidem confert
flomia cephalice. et detectio epi
thimi. et dimissio omnium que san
guinem in facie provocant ex eis
que iam diximus. deinde epithima
re cum semine rafani. et cum amigdalis
excorticatis. et farina fabarum. et se.
melonis. et embrocetur cum aqua cicer
cucumeris aut mellis. At vero an
tiquus niger indiget medicinis for
tibus cum hoc sicut se. eruce. et terra ar
genti vivi. et pipere et baurach. Et
quandoque non valet in eo nisi epithima est
arsenico citrino. Et quando necessarium
est in ipso semen almeze. et ponere san
guisugas super ipsum. et stafisagria
delet pannum. et vestigia que similan
tur lentibus. De lentiginibus et
Istarum quedam sunt nigre. bacis.
et quedam sunt rubee. Et omnes sunt
difficilis curationis. et proprie nigre.
Et cura eorum est sicut cura panni. verum
tamen oportet ut fortior fiat. et multi
plicetur in istis solo ventris cur
eis que educit meliam. et suppo
natur locis punctorum tamen cum medi
cinis fortibus ex medicinis panni.
De vestigiis variolarum et ulcerum.
Variolarum quidem vestigia indiget

eis que impiguāt cor. ⁊ balneo
assidue donec deleat' cor ꝑfunda
tio. Cum aūt equat' liniantū cū
litargiro albificato cū oleo ro. et
radicib; cāne sicce: ⁊ sc. melonis
⁊ farina risi. ⁊ ossib; antiquis cū
aqua ordei. Et si uestigia de luui
fuerint ad nigredinē. administra
bis epithimata p' balneū. aut
p' uaporatiōem cū aqua cal'a. ⁊
addes in eis medicinas fortes si
cut sem̄ eruce. ⁊ sc. rafani. ⁊ gēna
deben ⁊ costum. Si uō sc simile
granis lupinoꝝ tc̄ fac eis ad
herere lenientia sicut medicam̄
de dactil' qd̄ ita fit. Conterant'
carnosi cū medulla pani' simi
laginei ⁊ fiat ut adhereat dess.
Et conterant' sic' plimi mellis
cū se. lini ⁊ mucillagie cuius ē
quo cōficiantur farina sile. et
empletur ē eis. ⁊ embrocent' cū
aqua cal'a plimum. ⁊ inungā
tur cū oleo ⁊ cera de keiri ⁊ adipe
galline ⁊ anatis. De uestigiis
Confert eis cū sunt in pcussionis.
rbea oīa epithimata lenientia
remouēdo p'mū. Et cum sūt ni
gra ul' uiolacea conferunt epi
thimia ex arsenico citrino cū
aqua coriandri ponendo epith
ma fr epithima multociēs ex
liniat' cū lapide pipis. ⁊ sc. eru
ce p' inclinatiōem sup aq̄ cal'a.
Eradicit al De alguosimi.
guosimi omnia que ulcerant cū
tem uelocit' sicut uingm de anacā
dis ⁊ sapo. ⁊ alia ex que eis assi
milant' linantur desup donec
ulcerētur: deī curent' ulcera
et eradicent' cū lenitate ī tp'e
longo. aut abluatur cū aqua
⁊ sale. ⁊ deinde dissoluat' glute;
allotiu cū pice humida. deinde
liniatur desup. ⁊ dimittat' trib;
dieb;. deinde fricetur ⁊ scalpatur
cum sapōe ⁊ liniatur ⁊ donec ui
deatur qd̄ iam deletum ē. deinde
curetur cū unguēto consolidatiuo.
Hec est res De impetigine.
H similis salsaphati sicce cui con
fert assiduatio inunctiois. ⁊ ut
fricetur uehementer: deī liniatū
cum oleo aliq. ⁊ cum oīb; lenifi
cantib;. Et confert ei ⁊ ut fricē
tur cū acetositate citri ⁊ liniat'
cum acacia ⁊ cū aceto ⁊ armoni
aco. aut cū nuchat ⁊ aceto. Et
cōfert ei oleū de tritico ⁊ oleū de
corticib; nucū uiridium. cum
aūt antiquatur ⁊ fit salsafac indi
get sanguisugis ⁊ fricatione
et omi cura a salsaphati antiq.
ME hac alia est al De morphea.
bea. ⁊ alia ē nigra. Et alba qñ
cum ē antiqua deterior ē nigra.
Et cura morfee dum nō ē an
tiqua est uomit' ⁊ abstinere
a cibis humectatiuis. ⁊ sudaē
in balneo. ⁊ assiduatio ēfert mi
noris. ⁊ zuccarū ro. cōfectū cū ma
stice ⁊ thure. ⁊ solo cū medicīs
in quib; ē turbit ⁊ colloquintide
pulpa. ⁊ fricare locū donec rube
at. Si g' sufficiat bn̄ est. ⁊ si nō li
niatur cū cepe. aut cum capsia.
aut cū rubea tinctura. aut aceto
forti. In antiq̄ uō op' ut inci
piat' cū flomia ⁊ assiduetur in
unctio cū medicinis q̄s narra
bo ad hāc egritudinē. ⁊ ad barass
⁊ similit' epithimata. Nigre aūt
cōferūt flomia ⁊ solo uentri cū
eis q̄ educūt meliam. deinde li
niatur cū omib; epithimatib'
p'mi fortib;. Et plybet ipsū ual

de. aut destruit pilos. Si impin
guatio corporis fiat & assiduatio bal
nei & unctio subtile. De uarus.

Uarus alia est cum qua est asperitas
& non est. Et que ex ea aspera est fa
cilioris sanationis est. Lenis autem
& antiqua profunda in carne ualde
et est illa que non rubet propter frica
tionem & de qua non egreditur san
guis cum figitur in ea acus. imo
egreditur ex ea humiditas aquo
sa nisi ultimatio fiat in figendo
superficiem corporis. est difficilis sana
tionis. Cuius quidem cura est cura
morfee albe. uerumtamen est cum medi
cinis fortioribus ex epithimati
bus & medicinis que bibuntur que
ego dicam. Et tingitur etiam
& alteratur cum colore tincture
et fit similis coloris cuti & dici ei.

Hec egritudo autem est De lepra.
incipiens. aut iam inuasit ex corpore
ad. aut iam peruenit ad ultimum fi
nium suorum. Et signa incipientis
sunt raucedo uocis & strictura ane
litus & conturbatio albedinis oculorum
& rubedo faciei & tuberositas eius.
et prauitas pilorum & subtilitas ip
sorum et casus eorum. Et in huius hora
oportet ut curetur cum flebotomia. propter quod
ultimatio fiat in extractione san
guinis & solutione uentris in omni
ebdomada cum eis que educunt cole
ram nigram. post illud quod fortis fiat
& perueniat in aliis diebus ad bal
neum & ad caput pungatur cum
oleo uiolato & de cucurbita & de ne
nufare & inunctione cum eo & ad cibos
lenes dulces uelocis penetrationis
que tenerum faciunt corpus & impinguat
ipsum. & ad potandum lac quod est ex
animalibus sanis iuuenibus & sor
beat sorbitiones factas ex eo & ex zu
caro albo & oleo amigdalino & ad
unctionem subtile album cum comparatione
que est ad multitudinem que est ma
ior & ad tranquillitatem & ad somp
num usque preterquam sit hora flebotomie
& medicine. Secundo sanatur est hac cura.
Et caueat omnes cibos incrassantes
sanguinem & calefacientes ipsum
de eis que iam diximus in capitulo
melancolie & sumat omnia que multipli
cant prouocationem urine. Cum ergo hec
egritudo inuadit corpus & fortior
fit raucedo & facies fit tuberosa.
et curuantur digiti & deturbatur
forma & spasmantur iuncture & rubeo
se fiunt iam necessarium est cura quam di
ximus ei conuenit & non addit. Et an
tiqui quidem iam conuenerunt quod car
nes uipere & tyriaca facta ex ea eum
sanat. Nobis autem non est experientia
in ea. sed est auditum & creditum. Et di
xerunt quod quedam confectio nominata albu
rahil sanat ex ea. et ego narra
bo confectionem preparate uipere ad hanc egri
tudinem & que preparatio fit cum ea si
mul cum decoctione & que preparatio
fit eius in uino & que preparatio fit ei
in melle. confecta preparata ad hanc
egritudinem perfecte. Quando autem ulcera
tur corpus & currit uirus & fetet corpus
tunc cura eius est ut iuncture cau
terizentur ut indurentur loca earum
et si cadant membra assiduet flo
miam basilice & duarum guidegi ut
non proficeretur & cum tyriaca ut linia
tur pectus eius & inspissetur anhelitus.
et cum capitis purgatione & humectati
one quam diximus ut prolongetur tempus
eius & minoretur corruptio ulcerum
eius & putrefactio eorum & corrosio eo
rum. et ut permutetur ad regionem
humidi aeris ualde non superflui
frigoris neque superflui caloris. et

illis que casui incidunt. Et ex eis q
bus ipse delentur: est ut fricentur cum
foliis capparis humide. aut cum alo
ccractis nabati humidis. et est forte
valde expertum. aut radantur et lini
antur cum unguento anacardino a
ut est sapone. aut cum medicamine
acuto quoniam facit eas cadere et de
lentur eo. aut ligentur radices ca
rum cum capillis donec cadant. aut
comburantur radices earum cum virgis
gis mirti humide. De ragadiis
in facie et labiis et pedibus et palmis.

Eorum loca cum non sunt fortes antiqua
curantur cum eis que liniuntur et in
unguntur super eas. Et quando sunt fortes
antique est necessarium ut infirmo
detur in potu aliquid olim diebus
aliquot et impinguetur cibus eius
et multiplicetur commixtio in vino
et administretur aqua calida. et detur ipso
tu de oleo super expressionem uve
et super decoctionem passularum. de quo
sumatur omni die quantitas duarum ℥.
olei sisamini excorticati. et fricetur
palma cum uva alba fricatione bona
et filr pes. Et confert eis ut ponatur
membrum in aqua calida donec intu
mescat. deinde fricetur cum dragaganto
to contrito. et si suppuratio fiat in
carne donec curat ex ea sanguis
tunc curetur unguento quod nominatur ana
cardinum. aut unguento squilliltico.
Et confert ad ragadias labii p
prie ut inungatur labium et fiat
ut adhereat pellicula ovi. et cinte sup
labium. Et quando curatur cum adipe
galline et cum gallis contritis sicut
alcohol. et dragaganto quibus iun
gatur in unctione bona. et involuatur
super eas pellicula ovi. aut inungatur
cum cera auris. De apostemate calido.

Apostematum calidorum alia sunt san
guinea. alia colerica. Et communicat eis
similiter caliditas loci. Differentia rubedo et
extensio cum sanguineo sunt plus quam
sint cum colerico. Et curationi eorum in e
termini. Necessarium est in incepti
one quod prohibeat eorum generationem. ad
quod faciat ea minora que sunt. Et hoc
fit in sanguineo quidem cum flebotomia
ex latere opposito et diviso. Sed in colerico
cum solutivo colere ex eis que non
plurimum faciunt calefactionem sicut
sirupus de prunis. et sirupus rosatus predictus
et sirupus violarum. et lac acetosum et aqua
casei cum scamonea. Deinde cum epy
thimatibus super locum. Sed in sangui
neo cum eis que infrigidant et stip
ticitatem faciunt sicut sunt san
dali et rose. et sicut est memithe. et cam
phora. et aqua rosata. et acetum. Et in co
lerico quidem cum eis cum quibus sunt in
frigidatio et humectatio sicut
psillium conquassatum cum aqua ci
trolorum et sicut rasura cucurbite et
portulaca contrita et filia. Et ex
herbis frigidis ita ut quod apostema sit nec
cessaria illa que resolvunt cum faci
litate de quibus ideo admisceatur cum
medicinis primis ita ut cum quie
verit pulsatio tota et dolor singu
lariter apponantur resolutiva. Sed apostema
ta colica parum indigent resoluti
vis quoniam resolvuntur per se ipsa post
statum ipsorum. Sanguinea vero in
digent ut adiuvientur cum eis que
resolvunt secundum debilitatem tempus
eorum. Et perveniunt apostemata sangui
nea ad unam trium rerum. Aut enim sa
nantur cum resolutione cuius signum est
quod minoratur apostema cum diminutione
pulsationis et doloris. Aut collecti
onem faciunt saniei. Cuius signum est
quod assiduatio est pulsationis et nul
lam excusationem facit infrigi

ratio. deinde sedatur pulsatio et le
nitur apa. aut fit apa durum. Cui
signum est sedatur dolor et minora
tur magnitudo apatis et additur
ei duricies. Indiget itaque primum
eis que adiuvant ad resolutionem
secundum qualitatem caliditatis sue et sui
temporis. Et secundum hoc indiget
eis que adiuvant materiam ut
maturetur velociter et congregetur sa
nies et apiatur. Tertium vero in
diget ut consideretur studiose
quando ipse quoniam fit apa durum quod non
sanatur. Cuius cura est lenificatio
eius quoniam et resolutio ipsius quoniam. Et non
fiat operatio in ipso cum medica
mis que resolvunt. et remaneat
ex eis aliquid quod in lapidem ver
tatur. Sed cum vides ipsum indu
rari a resolutione dimitte resolu
tiva. et cura ipsum cum lenitivis do
nec leniatur. deinde itera resolutiva
donec resolvatur apa extremo suo. hoc
ergo est canon apatis. Apa aut
frigidum. et apa molle flaticum et du
rum et scrofule et nodi et aldeme
mul et cancer et ignis alfersiati.
et formica. et vestigia ulcerum et
vulnerum et percussionis et casus et he
risipilla. et restauratio et extatur
et summe corum et esse difficulta
tis in carnationis ulcerum et reliqua
que necessaria sunt et regimine via
torum et cura venenorum et veneno
rum animalium non dividuntur a dicen
do super illum quod est in almansore
iungatur ergo cum hoc libro.
Hec quatuor est De apite frigido.
grum. aut enim est ex flatu subtili
aut ex flatu grosso. aut ex cola
nigra. aut ex ventositate. Signum
itaque eius quod fit ex ventositate est.
quod est lene. molle. lene sicut ut in
flatus qui cum ponitur super ipsum
digiti comprimitur et non remanent
vestigia. Et cura eius est vaporatio
cum farina ordei calefacta. aut cum
farina milij aut cinere. et melior
est cinis quercus. deinde inungatur
cum aliquibus oleis calidis sicut sam
bucino et beben. Si ergo sufficiat bene
est. et si non cum emplastris que fiunt cum
cinere quercus et cinere ligni vitis
confecto cum aqua iuniperi et capparis
si et tamarisci. et ligetur et caveat
homo ipse replectione ex vino et ci
bo et aqua et grana et ol. et fac e
um pati famem. et fac ipsum siti
re. Illud autem quod est ex flatu subtili
signa sunt quod est molle. sed est cum
eo aliquantulum spissitudinis et in
est ei gravitas. et coniecat isti tri
bus speciebus albedo coloris. Et omnibus
his quatuor generibus horum apatum et
communicat frigus tactus. Et eius cura
est similis cure apatis ventosi. Et
confert ei quando fricatur cum oleo et
sale. deinde imbibitur pannus aqua
cineris quercus et vitis et ponitur
super ipsum et ligatur cum panno. Et con
fert ei unum ex omnibus emplastris que
aministrantur apatibus calidis in fi
ne ipsorum. Et confert ei commixtio e
pithimatis de faufel quod diximus.
Illud vero quod est ex flatu grosso est albi
coloris. et frigidi tactus. sed est cum eo
duricies. Si ergo est nigrum est nec
cessarium ut solvatur eger. et
evomat secundum Galenum. deinde curetur cum eis
que in capitulo podagre frigide diximus.
Illud autem quod est ex colera nigra est
frigidi tactus sed est cum eo duricies
multa. et secundum quantitatem duriciei e
ius est difficultas sanationis ipsius.
Et est ex ipso quod cum induratur non
sanatur. et in colore ipsius est te

nebrositas. Et si cum hec sup ipsum
apparent uene rubee et est in ipso
pulsatio et aliquantulum calidi tati
tunc est cancer et non sanatur. Et oportet
ut blandiendo ei succurratur ne
ulceretur. Et quandoque extimatur stoli
dus quod sit nodus et perforatur ipse
et fluit sanguis. Ac differentia inter
nodum et cancrum est quoniam nodus
non pulsat et cancer pulsat. Et
eius cura est purgatio corporis cum catarti
cis et subtiliatio cibi cum eis que
diximus in fine capituli tumoris cali
dorum ex lenificatione quandoque et re
solutione alia uice cum lenien
tibus et resolutiuis que dicemus
in antidotario. Et iam diximus
de eis aliquid in capitulo podagre.

De cancro.

Istud est apostema quod
denique accidit incipiendo. et quandoque est
post apostema calidum cum indurantur.
Et illud quod ex eo est incipiens cum ei
cura succurritur quandoque stat et sanatur
et signa eius sunt quod incipit apostema si
mile auellane et minus. deinde au
gmentatur per dies cum duritia ue
hementi et tenebrositate in colore
et rotunditate in figura. et aliquanto
caliditatis in tactu. et quandoque incipit
magnificari apparent in ipso uene
uirides et sunt ei radices et penetra
tio in corpus. Et cura eius est cura quam
diximus in capitulo melancolie et lepre
ex flobotomia et assiduatione eorum que educu
nt melancoliam. et permutatione san
guinis totius corporis cum sanguine
nouo subtili aquoso et temperato per
cibos humectantes laudabilis hu
moris et boni. deforis autem non est spes
in resolutione eius. uerumtamen cum non
est cum eo caliditas neque pulsatio tunc
non oportet nisi ut curetur corpus. ut non
augmentetur tantum. Si autem cum eo fuerit
caliditas et pulsatio tunc oportet ut blan
diendo succurratur ne ulceretur ita
ut infrigidetur et non permutetur egr
ditudine super ipsum neque calefiat ip
sum. Et confert ad illum ut linatur
ex mucillagine psillii et cerusa
plumbi. aut cum aceto et luto. Si
autem ulceratur tunc ulcus eius est turpe
malum ualde habens labia rubea et
uiridia et inuersa. ex quo currit sa
nies mala fetida. Et si fuerit in lo
co preparato eius abscissioni omnimo
de sicut mamille et pedibus et extremi
tatibus. oportebit ut incidatur et in
ultimo auferatur et cauterizetur post
cautio profundo. deinde consolidetur.
Et si non est in loco preparato in quo ra
dicitus auferatur. tunc curetur cum
unguento leniente sicut unguentum quod dicemus
ad carnem ulceratam.

De scrofulis.

Iste fiunt in collo secundum plurimum. et quandoque
fiunt in inguinibus et in omnibus lo
cis in quibus sunt glandes. Et earum signum
est apostema durum rotundum albi colo
ris quod mouetur cum moues ipsum.
Et quandoque sunt tres aut quatuor siles
nuci in christi. Cum ergo comprehendis
eas a principio sui fac egrum pati
famem. et fac eum cauere a cena et
sacietate nauseatiua. et fac ipsum
uomere. et solue ipsum cum eis que educu
nt fleuma grossum ex eis que diximus.
Et emplastra locum cum resolutiuis sicut
diaquilon et mirra quoniam soluitur cum
uino. et conficiatur in ipso farina fa
barum et amigdale amare et bdelli
um cum aggregatur cum aceto uini an
tiqui. aut cum mucillagine fenu
greci. et stercus antiquum quod fit ex stercore
caprino rubeo cum aggregatur cum
aqua caulis. aut cum oximelle con
tra resoluunt scrofulas. Si autem
ulcerantur aut ingrossantur est nec

cessarium ē ut extrahant͂ ⁊ nō re
maneat ex eis aliqd ne redeat.
Nam si remanet ex eis ād redit
et nō est ei cura. deīn curet͂ locus
donec sanet͂ ⁊ cōsolidet͂. Et fortas
se magnificent͂ scrofule donec
fiant sicut meloñ. aut maiores et
capiūt caput ⁊ collū. De nodi.

Isti sūt plurimū mō₄ q̄bȝ omibȝ
colcit q separantur a carne coē
⁊ mouent͂ cū moues eos sicut ner
ui bisti ⁊ tollerant͂ ut sup eos
fiat cōstrictio ⁊ currunt͂ cū ex
tractioē. Op͂ ḡ ut sup eos scin
datur cū subtilitate ⁊ facilitate
ne in se ipsis scindant͂ imo fin
datur cutis sup eos. deinde exco
rient͂ ita ut egrediant͂ ipsi cū
kisti sua. Si aūt aliq̄to findā
tur cū diligentissime pq̄ritū
extractio eius q in ipsis est re
deunt. Et si remanet ex eis ali
q̄tulū redeūt. Et de istis nodis
est qui est sicut glās apparēs ma
nifesto palme ⁊ pedis inē foci
lem ⁊ rascetā. ⁊ sup eū dura cū
premis eā pressioē uehementi
fit plana. Cuius cura ē ut p̄ma
tur aut oteratur cū ligno donec
plana fiat. ⁊ ponat͂ sup ipsū fru
strum pgamenī cū aloe ⁊ licio ⁊
mirra ⁊ acatia ⁊ glutine piscis ⁊
stringat͂ sr ipsū ualde cū frustro
sue magnitudinis de ligno aut
de plumbo. De admemil.

Admemil ē gn̄s apām calī. qd
multiplicat͂ in eo q inbitum ui
tur cibis grauibȝ sanguie plu
rimū. Illic ḡ in quo multiplica
tur admemil minor et cibū. ⁊ pp͂
carnē ⁊ cōfectione de melle. et
lac ⁊ uinū. ⁊ declinet cibū suū
ad acetositatē. Si autē ē fortasse

collectionē saniei ⁊ fit ex eis ma
licia maxima ledēs aut interfi
ciens. Cui ḡ accidūt p̄t admemel
plūma aut excitura tremor i cor
de ⁊ nausia ⁊ sudor frigidus. illud
tē ē sig̃ mali. Et cura admemil
ē ut initio sue inceptiois regat͂
cum eis qbȝ regit͂ apā calim. Si
aūt pseuerant tres dies ⁊ nō exte
nuet͂ s; pmaneat eo₄ pulsatio
⁊ febris ip̄o₄ tē necessium est ut
saniei collectionē faciāt. Cū op͂
ut iuuent͂ ad illud ut uelox fit
eo₄ maturatio ⁊ apertio ex eis que
dixim⁹ in ill' q aggregāt saniem.
de quibȝ sr. sc. almun. aut laca
ut ficus carnose cōtrite cū mel
le. aut massaliticia cū aliq̄tulo
baurach. ⁊ assiduet regimē ipsiū
deīn extrahatur q in ē resoluet͂.
De excitura.

Quum aggregatur
materia ad locum unū fit exci
tura magna ualde. ⁊ in locis
accīt in subascell' ⁊ in inguinibȝ.
Et illa q̄ accīt in sbascell' ē sicca
ledens. Et illa q̄ ē in inguinib⁹ ē
magis quieta paruip. ⁊ qn̄ nō fac
collectione saniei. Illa ā que est
sbascellis nō fortasse uacuat͂ a
collectioē. Et cōfert ei in principio
flobomia. Illi uō q est in inguinib⁹
ofert flobomia in basilica ex ma
nu opposita. Illi uō q ē sbascell'
in safena pedis opposita. aut ba
silica man⁹ altius. aut amborū
si fuīt res supflua. deīn pueiat͂
ad illam q̄ est in inguinibȝ inum
gendo ē oleo tepido. Resoluet͂ enī
⁊ delebit͂ sm plurimū. Illa autē
que ē in subascell' si n̄ sedatū ei⁹
rubedo ⁊ pulsatio ip̄ius p̄t flobomia;
tē scias q collectionē facies. po
nat͂ ḡ sup ip̄am illud q saniei

collectioné facit. deiñ pforet cu-
maturat 7 curetur et nō op₃ ut
apprimet hũs extitura in subã
scellis ullo oīo. qm timet sup
ipm accidētia mala.

De albil kiati 7 vesicis 7 formica 7 mili ari 7 igne psico.

Albalkiati quē
est ulcus cum bothor 7 crustis
7 cursu virus. 7 est filius sahafati
male. Cui cura ē cura asahafati
male. sm qd dixim⁹ ex flōmia
7 fricatione donec tota mala cu
ro ulceret. 7 appositi oē sanguisu
gar. deiñ ex medicinis p̄dictis
asahafati. Et cōferūt ei ppne lu
tum 7 acetum cū liniunt sup
ipām assidue. et excoriatū qn
exsiccat 7 fricatur donec sāgui
nem emittat. deiñ iterat super
ipām. Ipā eni ñ cessat exsiccare
corticē unū p⁹ aliū donec pue
niat ad carnem sanā qre sub
tiliatur cortex tē 7 sequet eam
sanitas.

De vesicis.

Exeunt in corpore vesice int⁹ qs
est aq̄ subtilis silis eis q̄ accidit
ab adustione ig̃s. Quar cura
ē flōmia si corp⁹ est plenu. Et
dent assidue egro aqua pruno
rū 7 aqua granator acetosoru
et tapsu. 7 oīa que extingunt
sanguinem 7 rumpant vesice.
et curat ex eis totū q̄ est in ei
et liniatur cū cerusa plūbi 7 li
targiro miito cū aqua ro. et aq̄
murti hūide.

De formica.

Exeūt in corpore bothor puc una
aut plures nuõ 7 apitur locus
ei⁹ a pāte pāuo. qn₃ scinditur et
incipit ulcerari 7 vadit de loco
ad locū. Cui cura ē incipe cum
eis q̄ educūt colām. 7 linire ip
sam cū luto armenico dissolu
to cū aceto. aut cū epithimate e
nsipille dissoluto cum aceto.

De miliari.

Egrediunt bothor
parue similes milio cū quib₃
est mordicatio vehemēs 7 apā
cursus uit. 7 color bothor ē albus
et qd ē sup eas 7 in circuitu ear
de carne est rubeum. Cui qd
confert flōmia 7 solo ventris
pt cū aqua fructuū 7 ex eis q̄
educit colām cū humiditati
b₃. sicē sūt mirob. citri. 7 scamo
nea. deiñ liniatur loc⁹ cū galli
et corticib₃ granator 7 carne
sich. 7 sandal. 7 luto armenico
soluto cū aceto 7 aqua ro. 7 aq̄
clara sm mensurā qua ñ mordi
cet acetū. Et cōferūt ei trocisci ā
daro 7 messō 7 filia eis ex illis
que sunt fortis stipticitatis.

De igne psico.

Quādo in cor⁹
egrediunt bothor. et incipiūt
velocit puenire ad h₃ ut fiāt cru
ste nigre 7 virides. aut fiat ulc⁹
q̄ ē in circuitu eor rubeū. aut
coloris pauonis. et l noiāt ei
risipila 7 ignis psicus cū quo est
inflatio vehemēs valde. et op₃
qā ut extrahatur sāguis cum
flōmia ex loco opposito educatē
plīma donec accidat sincopis.
vbi g⁹. Et puenīat ad infirmi
cū eis que sbtiliāt sanguinē
absq₃ acuitate. imo humectāt
ipm 7 addūt in aqsitate ei sic
aq̄ ordei 7 aqua melonis indi
et aq̄ cucurbite assate. 7 mucil
lago psillij. Et nō dent in hac
egritudie ea que ingrossant
sanguinē penit⁹. Sanguis nā
q₃ cum eo est grossus in se ipo.
et ponant sup locū ulceris me
fortis stipticitatis. cū aliquāto

acuitatis sic sc̄ttiocisci. ancatro
cum poniē in eis calis aut flos
eris aut hec medicami qm̄ ē pp
um ad hāc egritudinē. cū con
fectō. ix. gallas imaturas que
terantur cū aceto. aut liniatū
cū aceto ex alumine. aut sumatē
alum̄ ⁊ quātum ē decima flo
ris eris. ⁊ liniatur. eo cū ul
cus est malus ⁊ mouetē ⁊ ābu
lat paulatī. Si aūt incipit pam
bulare tūc opꝫ ut pliciatur sup
ipm̄ medicamen acutum aut
cauteriēt.

De herpete estiomeno.

Herpes hestiomenus cū meno.
agit ab ulcere malo aut bothor
nigra aut uiridi. aut ei que hēt
colorem pauonis incipiens am
bulare ⁊ dilatari uelociter tūc opꝫ
ut festinetur ad cautizandū ip̄
aut pliciatur sup ipm̄ medica
men acutū. ⁊ liniatur ī circuitu eiꝰ
cū luto ⁊ aceto. Cum ḡ denigrat
⁊ mollescit nigredo tūc ponatū
sup ipm̄ sulfur cōtritū. et confec
tum cū butiro una uice p̄ aliā
donec cadat nigredo ⁊ uētū illd
donec cadat caro corosa mala dein
dein abluatē cū aqua ⁊ aceto. et
curetur cū medicamine gnātiuo
carnis. ⁊ ñ fit negligētia in ipō
qa occupabit ex corpore locū plu

De antrace.

rimū.

Hoc aūt est rubeū ⁊ aliud uiride ⁊ aliud nigrū.
⁊ uniuqodq; ē malū. Et signa e
ius sc̄ bothor ⁊ apā cum quib;
egreditur inflāmatō uehemēs
ledens ualde pertrāsiens mēsurā
in hoc. et fit hoc in circuitu eiꝰ uel
locatē nigrū aut uiride ⁊ accidit
cum eo uomitꝰ ⁊ pulsus cordis
⁊ sincopis. Et si supfluūt iste
intentōes cū eo ē mortifera cito
sēm plurimū. Et nō opꝫ ut flēbotō
fiat cum hac egritudine. sed se
stinētur ⁊ dentur īfirmo omia
q̄ cōfortant cor cū infrigidatōē
ex eis q̄ diximꝰ in capitlō cale
factionis cordis. Et cōferūt ad
hoc granata acetosa ⁊ acetositas
citri ⁊ odorāntur redolētium fri
gidor. Si aūt in aere fuit pestilen
tia tūc erit malū. Et cōfert ei il
lud q̄ sumit ex cibis cū lentib;
excorticatis ⁊ aceto ⁊ cib; cōgelatī
et omē q̄ incrassat sanguinē.
⁊ cōfortat cor ⁊ extinguit super
fluitatē caliditatis. Et confert ei
ut aggeretur in circuitu eiꝰ nix plu
rima. Et hoc qdē plimū accidit
in autūpno ⁊ in fine estatis. In
tende ḡ in curatōē eiꝰ cum medi
cinis cofortātib; cor cū infrigi
datōē. locū aūt scarpella ⁊ ablue
sanguinē eiꝰ cū aqua calida ne cō
geletur ⁊ ñ currat ⁊ sugatē sucti
one leui ut egdiatē paulatī ⁊ nō
uniatē epithimate frigido. imo cum
iuides q̄ iam accēit ab epithima
te ⁊ aqua frigida pulsus cordis addi
tus. tūc incipe et embroca ipm̄ c̄
aqua calida ⁊ calefac ipm̄ ⁊ pone
sup locū cū infirmus ē sedens
in domo ⁊ in circuitu eiꝰ nix qd
plibeat frigꝰ puenire ad corpꝰ.
et subleua plimū intentionis
tue ad cōsuandū uirtutē et in
frigidandū cor. locū uō ipiꝰ curatō
nō est possibilis ñ pt illd. Cū ḡ
alleuiatur pulsus cordis ⁊ dele
tur ⁊ uirtus ē fortis tūc cōsidera.
Et si ē pambulās cura ipꝰ cum
eis q̄ diximꝰ. ⁊ si iam denigratū
ē tūc cum eis q̄ diximꝰ ⁊ et si in
diget ut cauterizetur cū est inci
piens malū cautiza ipm̄ dein

cōsolidi. De adustione ignis.
Confert adustiom ignis ūguē
tum de calce. 7 ungt̄ cerusse. 7 ma
gis ultimū q̄ expti sum⁹ ad hoc
est ungm̄ albū. Et cū ē res ma
gna 7 plima indiget flōmia
ex latē diuiso. aut opposito deīn
curenē cū ungō. De pānaītio.
Confert huic ut igniat̄ olim ta
lit̄ ne aduiat 7 imp̄mat̄ in ipō.
Si g̃ sedatur pulsatio 7 sanatū
tē illō sufficit. 7 si tē nō ponatū
sup ipm̄ ex saniei facit collecti
onem. Cum colligitur sanies 7
maturat̄ pforetur foramīe par
uo 7 exp̄matur. deīn curetē illud
ut nō capiat radicē unguis to
tius 7 curetur cū medicamine
gnātiuo carnis. Et qn̄ cōfert
ei in pn̄cipio ut liniatur cum
erugīe ferri 7 aceto 7 ponat̄ in
nunc usq̄ obstupescat.
De sūma curatōis ulceri 7 uul
nerum recētiū 7 putidoꝝ 7 antiqꝝ.
Lam curatē qūē uulneris recenti
cui nō est magne quantitatis
7 pfunditatis 7 sufficit ut cōiū
grant̄ extremitates ei⁹ decenter
7 ligent̄. 7 caueatur ne olim aliq̄
cōtingat ip̄. aut cadat inter la
bia eius pil⁹ qm̄ ꝓhibet carna
tioēm. Si aūt pfūdū fuit tē ne
cessariū erit ut sup ip̄ ponas
ungm̄ carnis gnātiuū 7 suffe
ras 7 liges. et si declinat labiū
uulneris unū 7 elongatū ab al
tero aliq̄ pte: tē ligetur ab illa
pte 7 declinet̄ ad ptem oppōita
ei. 7 si declināt labia ei⁹ ad duas
ptes simil 7 longat̄ labiū unū
uulneris ab alio. tē ligentur un
diq̄. Et si ex magnitudīe uul
neris cōsequatur ut nō cōiūgat
ipm̄ ligatā cum ip̄ constringunt̄
decenter: tē op̄ ut suat̄ in uno lo
co aut duob̄ aut trib̄ sm̄ quān
tatem q̄ nō pmittat labia uul
neris disiungi. Et si fuit̄ in eo un
tus ꝓhibēs ipō cōglutinari. tūc
necēiūm medicamen exsiccatiū
et abstersiuū ut⁹ ꝓhibēs currere
ip⁹ ut⁹ aliud. Cum g̃ pforat̄ bu
lo op̄ ut pfores ipm̄ in inferiorē
loco ei⁹ ut nō retineat̄ in eo aliq
de sanie 7 effundat̄ totum qd̄ est
in ipō. 7 constringe ip̄ in supiori
pte eius ita ut effundatur sani
es cum facilitate. Et minora ci
bum uulnerati ī p̄mis diebꝫ ꝑᵖᵗ
si nō egrediᵗᵘʳ ex eo sāguis plur
m⁹ fac ipm̄ inclinare ad acetosi
tatem. Et si rubet q̄ ē in circuitu
uulneris 7 incip̄ apām. tē flōma
ipm̄ ex latē diuiso ita ut pt̄qua
tn̄ fierit tres dies aut septimana
una ei 7 securitas fuit̄ ap̄tas. fac
dilatationē sup ip̄ in cibo paula
tim. In p̄ncᵒ uō n̄. 7 ꝑᵖᵗ si nō cur
rerit ex uulnē sanguis plimu⁹.
Et qn̄ uuln⁹ est in latē nucture
aut in loco uenenoso ꝓpinq̄ ossi
aut cordi tē incipe pforare ipm̄
ne sanies cōrumpat mēbrū aut
os 7 cordi. Et qn̄ ē in loco carno
so tē dimitte ip̄ donē cōfirmetū
ei⁹ maturatō. Et qn̄ fit uulnus
ponit̄ ungt̄ 7 calefac ipm̄ et ru
beum facit. tē incipe 7 permuta
ipm̄ cū friore eo. Et qn̄ detumē
scē fac ip̄. 7 fiat ipm̄ albū. tūc
cura ipm̄ cū ungō caliore eo pau
latim. Et fiat incisio sēp sm̄ lon
gitudinē cor⁹. nō latitudinē in
omībꝫ locis eq̄libꝫ que eminen
tias nō hīt. In locis .ī. que sunt
flexibilia ꝓcedat cū flexibilita

te accidente in hoc loco. Et cum inuar
it ipsum uicus pus aut albedinem
tunc adde in acuitate unguen. Et
qn uides q currit ex eo ipr9 dolo
e cu mordicatioe tunc seda exacu
itate ei ad q pinde subtilitate
eius. Et in ulceribus que difficil
sanatiois q mal indiget hnis eua
flomia q solutioe uentris. deinde
curatur cu ungo. q in illis que
sunt putride carnis necessarium est
ut curatio fiat cu ungo uiridi.
Et qn fit uel xentiosus putrefac
tiois cu medicamine acuto. dimi
cium diutius usq cadat cortex d
inde curetur usque sanetur.

De fluxu sanguinis ex narib.

Oportet ut ppare loc ad superiora
q strigatur q infrigidetur cum ni
ue. q sumat sanguis draconis
q aloes sarcocolla q thus trita si
cut puluis. q sumant pili lepo
ris aut gazel. aut tela aranee
q fiant inde tente q madefiat in
albumine oui. q inuoluantur in
medicamine q impleat in uuln
q puluerizetur desup hoc medica
men q ligamine constringat. Et
qn conferet ei hoc medicam. Cui
confectio. R. atramenti q sanguis
draconis q aloe q calce no extinc
tam q albuginem oui. Q amm
stretur cu pilis leporis. aut ga
zel. aut tela aranea. Et si sagui
fluat ex uena incisa tunc signa e
ius sunt. exuberantia ipsi q multi
tudo ei. Et tunc que e necessarium ape
rire uuln paulati e subtilitate
ita ut consequatur orificium uene
et stringat cu filo lini subtili
firmo. deinde curet ita ut striga
tur q e sr uuln cu ligatura doni
absciderit sanguis. deinde pulue

rizet sr uuln ex medicamine pre
q conglutinant labia ei q simit
et ponatur desup q ex medica
mine q albugie oui q n soluatur
tribus diebus. Qd si fluxus sagui
nis e ex uia e magis difficile co
stringere ips. Et signu ei est qd
sanguis impetuose egredit ex
uulnere. q egreditur una uice
q absciditur alia. tunc g e neces
sarium ut stringat q cauterizet
si e magna aut adhibeatur fer
rum quo medicatur. deinde curet
loc. Fluxus uo sanguis qui e ex
uenis labiorum abscidit retentio
nibus in ore. Sz flux sanguini
qui e ex sanguisugis abscidit
cum sup ips inuiscant fate me
dietas. Et abscidit ipsum q u pl
uerizetur desup puluis molen
dini aut infrigidetur cu niue.

Forma curationis de algebr et

Alior eius dissolutionis iuncture.

Nam accidit pcussio q casus q
dislocatio q fractura et contorsio
e ut addatur dolor loci p compres
sione factam desup. aut p ligatu
ram strictam. Cu g accidit casus aut
pcussio. q no aduenit ei ea dislo
catio tunc no indiget compressio
ne extensione oio. s3 deungat sb
tilr si no e fracta q emplet em
plaustr algebr sedante dolorem.
Et stringatur leniter ligando. q caue
atur ne fatigetur mebrum illud
laborando. Et si e fractura tunc
opz ut ungat tendatur q prema
tur sm qtitate qua eget ut re
deat os ad locu suu cu maiore
facilitate q possibile e ei. Et si
gnu quide hui fracture e qd ap
paret eminentia ossis q expulsa
tio ei sectura uo et contrectio in

longitudiē ⁊ latitudine inosse
nō indiget etiam uētricē neq̄ e
quatiōē. V̄m disslocatiōi ē nece
sarium ut extendat' donec sit p'
sibile ut redeat ad locum suum.
V̄m tñ op' ut fiat in summo cū fa
cilitate ⁊ subtilitate ⁊ cū minno
ri q̄ntitate doloris q̄ nob' pōt est.
Et minoret' cibus egri in p'mis
dieb9 usq; ad septimanā dōn
securitas sit ab apāte in loco. Cū
q; securitas sit ab apāte tē absol
uatur ei cib9 paulatim. Si aūt
tardatur incarnatō fracture
⁊ corp' est extenuatū cibetur tūc
frumēto cocto usq; sit qū pulls et
pultib9 siliis ⁊ cibis crossis ⁊ capi
tib9. Et qñ cōmouet' ex strictura
ligature dolor mollifica ip̄m
paulatim ⁊ nō dimittas neq;
tolleres dolorē ei' qñ faciat icur
rere apā ⁊ putrefactionē ⁊ cor
ruptionē membri. Et qñ com
mouet' s̄b ligatura prurit' sol
ue ⁊ embroca cū aq̄ calīa ⁊ dimi
te hora una donec exsiccet' et re
itera. Et qñ nō succurrit' dissolu
tiōi aūq; apētur tūc nō extēdi
tur qñ nō fortasse saluabit' a
spasmo. Et ut cirurgici assidue
caueant ne cadat sup locū nisi
planū q fiat dolor fortis ⁊ com
primat' id aliud lat' nisi ad illd
ad qd op' ut comp'mat' ⁊ si fuerit
cum ei uulnus dimitte orificiū
uulneris discoopertum ut curat
ex eo inr' nam si illd nō fit in ea
apātur. Et si in fractura fuerit
frustrū ossis pungēs. Cui' sig'
est qd uidebis ip̄m cadere ī car
ne sic̄ spinā altam eminentē
et qñ pertransiēt man' tua desup
fortior fit dolor ⁊ pulsatio tunc

opōrtebit ut apiatur ⁊ extrahatur
frustrū si fuerit sepatum aut se
paret' si fuit adherens. deīn cu
retur cū ligatura ⁊ nō liget' cū
illd qñ cōmouet' inde putrefac
tio mēbri toci'. Et leni diuitiat
que remaneret ex algebra cū cera
et adipib9 ⁊ medullis ⁊ reliquis
lenificatiuis ex eis q̄ dicemus.
Et confert casui ⁊ percussiōi et se
dat dolorē si soluatur mumia ī
oleo ⁊ bibatur potīa sup unū par
ce q̄ntitatis aut sr aquā aceris.
Et confert ei cui accīt sputū sā
guinis ut sumat in potu bolar.
et trociscos de carabe ex late diuē
so. Et confert ei q cadit sr uētrē
ut sumat in potu karabe ⁊ bolu
ar. ⁊ sanguīs draconis oīm. aā. ӡ.
.i. ⁊ opij keratē .i. cum hoc fluxus
sanguinis aut uomitū. Retini
eni ip̄m subito post stomaum.

De aialib9 pūgentib9 ⁊ mordētib'
et hñtib9 uenenum ⁊ uenenis.

Confert ei qui in potu sumit ue
nenū. uel ut dent' in potu aqua
calīa ⁊ oleū ⁊ euomat una uice
p't aliā cum utisq; deīn bibat lac
⁊ oleū amigdalinū ⁊ butirū q̄p
illd sedat de malicia ueneni. Et
cōsideret' p't illd accidētia eueni
unt in corp'. Q̄d si accidit febris
et rubedo faciei ⁊ malus odor oris
⁊ fetor ei' ⁊ citrinitas coloris ⁊ o
culorum ⁊ dentur in potu res infri
gidantes ⁊ extinguētes. Et si ap
parent pigritia ⁊ somp'n' et con
gelatō ⁊ stupor dentur in potu
res calīe sic̄ medicamīn de assa et ei
silia. Et cōfert ei qñ q timet qd
in potu sumat uenenū assidua
tio comedendi ficus ⁊ nuces. aū
sumat oī mane de tyriaca d'ta

sigillata qm̄ ꝓpetas eius ē facere
uō. ꝓpetas namq̄ huiꝰ mē̄ ē ut
cū contingit uenenū eē in cibo
educat ipm̄ uomitu. Et qm̄ acci
dit ex potu ueneni sincopis cui
subueniri pōt ⁊ debilitas ⁊ disso
lutio uirtutis tc̄ ipē ē ex ueneni
malis ꝯtrius complōni cordis to
ta subu. ⁊ o q̄ pmū cōfert medica
ra nisi sumatur bezar resistēs ei
Et ego quidē iā uidi qd̄ resistit
napello qui ē ex uenenis que sūt
deteriora. Et qm̄ confert ei eliamu
scum decens ⁊ tiriaca diacinesli
cet nō uiderim ei in expulsione
napelli magnū iuuamentum. In
pūctura uō uipe ē mirabilis ual
de. ⁋ Cum āt morsus sui pūctu
ra aialium ignorat cuius sit. tunc
stringatur q̄ est supꝰ puncturā
⁊ ponant̄ desup uentose ⁊ sugga
tur ⁊ findant̄ pulli galli. ⁊ ponan
tur desup uentose ⁊ suggatū ci
eis ponant̄ desup cineri cōtriti.
Qd̄ si locus incipit uenire ad cor
ruptionē ⁊ putrefactionē est si
gnificatio q̄ est punctura ṽeni
nosi aīalis. ⁊ tc̄ abscidatur locus
si fuit loco ꝑparato incisioī aut
cauterizetur. Dum āt nō incipit
tendere ad corruptionē ⁊ putrefac
tionē qm̄uis sit uehemētis dolo
ris cui nō desit ei uelox ꝑambula
tio in corꝰ nō est malū egro ex eo
et tc̄ ē deteriꝰ cum cadit pūctura
iuxta cor. aut ubi ē arteria ma
gna. Illud uō q̄ cōfert puncture
uipe est tiriaca magna. Et qm̄
confert ei medicamen magnū
⁊ medicamē de asa. ⁊ butiri uetu
et medicamē de herbo. ⁊ comestio
alliorum ⁊ potus uini puri. ⁋ Mor
dicationi āt scorpionū confert
uaporatio ⁊ asa. ⁊ alea. ⁊ medica
mē de asa ⁊ tiriaca diatesseron et
epithima de euforbio ⁊ olm̄ an
tiqꝰ. ⁋ Ad generat āt puncturā
cōfert tiriaca alaseami ⁊ poma
acetosa. ⁊ folia eorum ⁊ tarataron
⁊ absinthii nabatū. ⁊ scalpella
tō in loco mordicationis ⁊ suctō.
⁋ Rutile āt mordicationi cōfert
balneū calm̄ ualde ⁊ tina ⁊ sepel
liri in arena. ⁊ cinere calō. ⁊ acci
pere puluerē de nigella. ⁊ semi
ne apii. ⁊ medicamine de asa. ⁊
⁋ Vespe aūt ⁊ apis pūcture cōfert
epithima cū bolo ar. ⁊ aceto etiā
⁊ camphora. ⁊ supponere frustrū
grandinis in ano et emplaīre ē
maluis ⁊ portulaca ⁊ solatro. ⁋
⁋ Mordentia āt si dentes suos in lo
co dimittit morsure opꝫ ut fri
cetur cum olō aliquo. deinde cū
cinere leni. deīn emplēt cum eo
donec egrediant̄. ⁋ Canis autē
rabiosi morsus ē nocumētum
maximū. Et eiꝰ signa sūt rubedo
oculorum ⁊ ꝓiectio lingue extra. et
intromissio caude int̄ crura. et
spuma currens ex ore ⁊ raucedo
do uocis. ⁊ abhorrere socios ⁊ notos
et inuadere hoiem cui obuiat. ⁊
fugiunt canes ab eo. ⁊ dr̄ q̄ si lini
atur ex sanguine currēte ex mor
su eiꝰ panis nō comedūt eū alii
canes. ⁊ q̄ si emplēt uulnꝰ cum
mica ⁊ ꝓiciatur galline non
comedat ipm̄. Et superuenit e
gro timor aque ad minꝰ a qdra
ginta diebꝫ usqꝫ ad. iiij. mēses.
cum ḡ sentit infirmꝰ qd̄ canis
qui eum momordit ē rabiosus
tc̄ opꝫ ut ponant̄ sr̄ locū morsū
uentose ⁊ suggatur. Et ponat̄
desup eruca elixata cōfecta cū

butiro u[e]l aceto. Et sumat in potu
medicinam de citeris. et regat ipsum re
gimine melancolicorum ex humecta
tione corporis et eductione melie de medi
cinis q[ue] instituunt. Iste aut[em] qui
cantaridas in potu sumit uinat
potu lactis et olei amigdalini. Et
sig[num] ei est q[uod] mingit sanguinem et do
let uesica eius. Deinde curetur cura
ulceris uesice. Et confert ad poti
onem medicamen de assa et tyriaca di
atesseron. et confert ei qui bibit ui[n]
quiamum album. lac p[ro]p[ri]e post uomi
tum si sucuttentur ei uelociter. et confert
fungis et tuberibus p[er]niciosis uo
mitus. et medicamen diapipeos. et su
mere in potu piper cum uino ueteri. et ut
uomat cum muri salso et baurach.
Iste autem q[ui] bibit lac et aduenerit ei p[ro]pter
ipsum mollificatio et nausia et sudor
frigidus bibat acetum forte. deinde su
mat ex assa. aut ex calamento. et si
rupum acetositum ʒ i. una uice post
aliam uice. Et uile est psillium faciat
accidentia similia hunc euomat et sumat
in potu post medicamen de assa et tyri
acam diatesseron. Et similiter fiat
si accidit homini huiusmodi accidentia
a comestione coriandri plurimi hu
midi. Cuius signum est q[uod] odorat super
eius odor coriandri. Confert ei il
la q[uae] diximus conferre ei qui bibit
psillium. Et qui accidit ex come
stione arsatione q[ue] in uoluntate cau
cabitur ab igne ut furno aut alique
re et non permittatur euaporare partib[us]
unguentis eius. Euomat ergo de
inde sumat in potu rob fructuum
acetosorum. deinde detur in potu rob
sicpiscorum et ninias. deinde zuccari
rosati cum ralcaltos mar et ma
stice. et q[ue]rat somnum et ingrediatur
balneum. Et pisces sunt cum sup
uenit eis uim[us] dices autem (?)
tam et similiter ... ei commitatur
in loco humeroso ... sustinere
ac ... ex eis ... accidit ... comestio
one fungorum perniciosorum ... sustinen
tium. Et cura eius ... euomere
sumat in potu ... piperis comp
pere et curetur cura fungorum. Et ...
nuces auellane cum ... de eis
et comedunt. cum est ... accidit eis
accidentia mala. Eis confert rob
citoniorum et rob pomorum. Et lac ha
bens odorem limi putrefacti est ma
lum ... Eius cura ut curetur cura uo
mitus et detur post illud diacminum
et diapipeos. et detur in potu uinum pu
rum et fomentetur stomachus cum oleo
nardino. De eis que accidunt
medicaminis solutiuis et uomitiuis.
Quecumque accidunt ex potu medicamino
rum solutiuorum et uomitum facien
tium mala, sicut mezereon et sem[en]
et sabine et species lactinorum aliorum. et
medicine plures igneae. sicut ellebo
rus nig[er] et gilbenech et coloquintida et similia ac
cidentia mala ualde. Et ... confert
sint stomachus ex solutiuis eis q[ue] sunt
faciliora sicut mirobolani et uiole
et prunia et sirupus rosatus uiolarum et sirupus ...
lactis. et q[ue] sunt similia illis et sunt confe
ta turbith et aloe et epithimo et pol
lipodio et pulpa coloquintide et a
garico et sene et fumo terre et cassia f.
et tamarindi et camamidis et ...
bin et scamonea antiochena ...
et reuicet coraszena quam est p[er]nicio
sa. et euomant omnia q[ue] necesse est eo
mere et sit stomachus ex uomitiuis
et sirupus acetoso et ... et scamonea
eruca et alkakengi et medicamine ha
bente ualde p[ro]p[ter] ... cum necesse
sarie est uomitus et ... ig
nis albadra alia ... que ...

ut extimo tunc uomica et similibus
ex illis que experta fuerunt et temptaue
runt de quibus iam diximus in hoc libro
et secundum uomitum et solutionem
uentris cum medicinis ignota. Et quando ac
cidit superfluitas solutionis uentris
da in potu medicinas in quibus po
nitur .i. do uisquamum et opium. et fac e
grum ingredi balneum et da ei ad po
tandum sanich de nabic et sanich
de algobera et puluis de granis gra
natorum. Et non des in potu medica
nas in quibus est uisquamum et opium
nisi cum iste non operantur. Et si ui
des solutionem infestare uehementer
et timetur quod cadat uirtus. Cum ergo
indiges eis incipe et da in potu e
as. Et cura eius in quo superhabun
dat uomitus est cura coliace passionis.
et non des in potu catarticum bis in
die una. Et non soluas in uehemen
tia caloris: neque in uehementia frigo
ris quoniam non fit securitas quando solo s
fortiter superfluat in parte frigoris
et caloris. neque soluas in febribus
fortis caliditatis et cum debilitas uir
tutis adest. Et illis quibus ex consuetudi
ne ulcera in intestinis solent fieri
et quibus uelociter adueniunt excoriatio
et illos cuius nature facilitatem ignoras
et difficultatem secundum medicinam so
lutiuam. Queras ergo ab ipso quam ex
medicinis solutiuis potare consu
euit. et quantum ex ea sumere solitus
est et quot assellationes habere ut inde si
gnificetur mensura quam necesse sit te
in potu ei tribuere. Et si tibi necesse
est ut alicui in potu medicinam
solutiuam incipiendo tribuas qui
numquam antea medicinam sumpsit.
in primis da ei leuem medicinarum
et que ex medicinis leuior sit. a
ut ex forti quantitatem minorem.

demum post illos adde in illa donec co
gnoscas mensuram ei equalem. Et sci
as quod multi hominum quorum nature so
lutiue uelociter obediunt medicine
sunt macilenti. pingues uero difficilius
sunt ab hoc. Rememoratio quarum
Aloes solutiue dam medicinarum.
educit coleram et etiam humiditates.
et est de sublimibus medicinis soluti
uis. Longitudini sed scilicet aperit orificia
emorroydarum. Cuius ergo emorroydas pa
titur et eius eget acceptione ipsam
cum bdellio et dragaganto sumat si
ipsam sumere ei necessarium fuerit. et post
ipsius acceptionem in aqua cucume
sedeat. Sitque dosis ex aloe ab au
reo uno usque ad duos aureos. Cur
am solutio est tarda quapropter oportet ut con
sideretur et non fiat post ipsam ad co
medendum properatio. De turbit.
Turbit est medicina sublimis parue
malicie. At uero quod album est recens
gummosum non plurima indiget rec
tificatione. Et ipsam quidem solutione edu
cit humiditates et flegma quod non est
plurime uiscositatis. Cuius dosis est
a tribus .z. usque ad .iiii. cum decoquitur.
Et si sumitur secundum modum suum est .a .z. i. uel
quasi ad aureum .i. et turbit est tarde reso
lutionis. et propterea hoc oportet ut considere
tur et non festinet qui ipsam sumpsit.
Pulpa col De pulpa collaquintide.
loquintide educit flegma et extrahit ipsum
ex profundo corporis. Et ille qui consuetus
est pati excoriationem oportet ut mi
sceat eam cum dragaganto aut bdel
lio. Cuius dosis est a quarta dragme
i. usque ad .z. mediam. De agarico.
Agaricus educit meliam et flegma gros
sum. Cuius dosis est dragma trium.
et est tarde solutionis. De scamonea.
Scamonea soluit coleram forti
uirtute. Et cum ea ponitur est aloe

et mirobol. rectificat ex eis. Et simr
rectificat ipsum rob citoniorum. Et quando
de citonia ipsa cum in confectionibus
sint sicut electio de citoniis et silibus
e uelocioris operationis et minoris ma
litie. Cuius dosis sit a .vij. granis
et s. usque ad quartam ʒ. unius.
P olipodium uero De polipodio.
educit meliam et flã salsum. et
sanat fissuras fortiter que fiunt
in manibus et ponitur in decoctionibus
cum epithimo. Cuius dosis sit. a
duabus ʒ. usque ad .iij. ʒ. De epi
E pithimi uero dosis sit .a .ʒ. thimo.
.iiij. usque ad .vij. ʒ. et non indiget rec
tificatione et soluit meliam.
M irobo De mirobolanis citrinis.
lani citrini soluunt colam. et ni
gri indi soluunt meliam. Nigri uero
in quibus est ponticitas non sunt con
uenientes ad solutionem faciendam
immo ad stomachi preparationem. et non oportet
ut de mirobolanis bibatur ad sol
uendum. Sed aqua eorum cum zucaro et tama
rindi quorum dosis sit a dragmis
x. usque ad .xx. De sene et fu. t.
S ene autem et fumusterre confert pru
ritui et bothor et educit coleram cum
facilitate. Sitque dosis a. dragmis
.iiij. usque ad .vi. ʒ. in decoctione eius
accipit et similiter uide. De aq casei.
A qua uero casei coleram cum faci
litate educit. de qua necesse est ca
lefactos et qui medicinas non tol
lerant calidas diebus multis in potu
sumere. Que quidem pruritui confert
sicco et malis ulceribus siccis sicut
asalhafati et impetigini. et melie
et lepre. et egritudinibus que illis
sunt similes. Ipsa namque coleram educit
et adustam similiter. De febribus et p
S pecies febrium sunt tres de effimera.
sunt que fiunt in spiritibus sicut
febris effimera. et alie sunt que fiunt
in membris radicalibus sicut febris ethi
ca. et tertia fit in humoribus sicut fe
bris putrida. Febris autem effime
re signa sunt quod ipsa semper accidit ab
alteratione euenientem sicut uigiliis et
labore superfluis. aut fame aut si
ti uehementi. aut acceptione medi
cine. aut acceptione ciborum calidorum.
aut ex ira superflua. aut cogitati
one uehementi. aut caliditate aeris
aut propter stationem in sole. aut propter
frigus aeris in itinere. aut propter
natationem in aqua frigida. aut in a
qua alluminosa. aut casu. aut per
cussione. aut propter potum uini puri plu
rimi fortis. aut propter satietatem
nausiatiuam ex multitudine come
stionis. aut propter famem uehementem.
aut propter catarrum. aut corizam. aut
fluxum uentris. aut longitudinem
more in aere balnei. Et non muta
tur ex ea color urine nec tingitur
ex ea plurimum. nec pulsus fit ue
lox nec frequens uehementer. neque cor
tactus in ea est aduiens mordi
cans. nec anhelitus eius uehementer
constrictiuus. nec lingua est uehemen
tis asperitatis et siccitatis. Et non
fit quidem in initio ipsius oppila
tio et post eius declinationem sudor.
aut humorositas procul dubio. In
eo quod qui hac febricitat febre non
est necessarium nisi ut consideretur eius
declinatio. deinde mittatur in balne
um et fricetur ipsum aqua tepida sim
datur. et ipsius corpus temperate fricetur.
tur. Balneum uero non fit superflue
calidum nisi illis qui frigore febriunt
superfluo quod eis aduenit in uia.
In illo autem cui aduenit ex labo
re et lassitudine et fatigatione
plurima multiplicetur unctura.

in unctiōe cū oleo. 7 sup ip̄ aquā effunde tepidam in loco balnei nō cali. deīn educ eū ex balneo. et ciba ip̄m cibo facili humido. et pota ip̄m vino pmixto mixtione subtili. 7 plonget ip̄m sōpnū. Jlle vō cui hec febris ex cōstrictione accit. aut obuiatione 7 apitur locus apite calō balneum nō ingrediatur. s; flōma i ip̄m. et locum apātis infrigida. et ad locū apātis singlār̄iter intende 7 cura ip̄m donec sedetū. Jlli vō cui hec febris ex potu vini puri plimi accit balneū ingredi nō facias. s; in potu aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ ei tribue 7 aquā agreste et silia illis ex rebꝫ infrigidantibꝫ donec sedetū in eo febris integre. deinde fac eum ingdi balneū cū facilitate 7 lenitate. Jlle vō q ex longitudine stationis in sole febrit. in aqua dulci recente balneetur. 7 sup caput ip̄ius acetū d̄ vino et aqua ro. pone. 7 i potu sauich de ordeo ei tribue cū zuccaro aq̄ nimis. Jlli āt q ex aquis thermaꝝ febrit in balneo semel mitte 7 ip̄m cū olō bn̄ unge. et sup ip̄m tepidam aquā funde donec corꝰ ip̄ius crescat 7 infletᵗ 7 rubat. Jlli vō qui ppt̄ cibi supfluitatē febrit pcipe ut sompnū prolonget 7 flōma ip̄m si coloris eiꝰ rubedo vehemētis fit. nec p̄tbuas ei aliqd duobꝫ diebꝫ nisi sauich. Jn illo aut q ex fame febrit non consitens febris declinationē. s; da in potu sauich d̄ ordeo ei cū zuccō 7 aqua nimis tribue. 7 ip̄m cibis infrigidātibꝫ et humectātibꝫ ciba. Jlli āt qui ex fluxu vētris febrit qui ei supuenit balneū āt ingdi facere inde ip̄ cibis friis ventre retinentibꝫ ciba. Jlli vō qui ex catarro aut coriza febrit flōma. d̄ inuolas cōditas et aquam ordei in potu tribue. Jlli āt qui ppt̄ longā morā in balneo febrit in domo venti dormire fac. aut in loco frō. 7 da ei in potu aquā cū niue. 7 ff̄ ip̄ius cor sandalos 7 aquā rosatam 7 camforam cum rosis contritis pcē. Et plimū qͣ ꝑ hāꝝ febrū finitur ī die et nocte. et ff̄ de eis que usq; ad tres aut .iiij. extenduntᵘ dies. Cum autē tres ptransierit dies tē iam egrediuntᵘ a gn̄e febris effimē. Hꝰ quoq; febris plimū nō fit n̄ ex repletiōe 7 opillōne poroꝝ 7 rubent ei ea facies 7 oculi. 7 cōfert ei flōmia 7 calitas qͦ febris effimere qͣtitate ptransit. Cum gͦ effimerā febrem in die p̄mo vides. deīn in scdā die ea; inueīs auctam 7 urina iā tingitᵘ 7 pulsꝰ fit velox 7 anelitᵘ 7 rubet facies et oculi tē extima qͥ ip̄a ē ex genere hꝰ febris. Jncipe gͦ succurere flōmādo egrū 7 soluendo cū aq̄ de fructibꝫ 7 si febris in die tītio addit calitate; 7 pulsus 7 anelitus velocitate; et freq̄tiam. tē si dubites qui hec fit febris incipe gͦ cum flōmia 7 solutiōe cū aqua de fructibꝫ. 7 si est cārnosū rubedo manifesta 7 pulsus plenus. 7 corpꝰ carnosum 7 in tactu ē calitate humorositas incipe cū flōmia. Et si in colore non ē rubedo plurima 7 corpꝰ extenuatum ē lene aut lacertosum. et pulsus ē frequēs velox 7 latus 7

caliditas mordicatiua. et cutis obscu
ra sicca cum tangitur corpus. Decoctio
aqua de fructibus facienda est solo
decoctione sirupus acetosus purus ei in potu
tribue. Et ipsum in ea et aqua or
dei cum aqua duorum granatorum.
Cum ergo alleuiatur fac ipsum ingre
di balneum postquam fuerit calidum et ipso
cum furfure tritici frica eum et
eius fricationem multiplica et ablu
tionem cum aqua tepida. Deinde ipsum
extrahe et fac eum dormire in de
nudatorio ut sudet. Tu enim cum hoc
regimine a febre continua eua
dere facies. De secundo genere febri

um que sunt putride.

Putride febris
genera sunt ista. Inseparabilis et continua
de quibus sunt terciana et quartana et fla
tica et sinochus et causon. et composita
et febres apostemum. Putridarum autem
febrium signa sunt. quod incipiunt sine
alteratione corporis extrinsecus aduenientes
ex causis extrinsecis sicut in febre di
cimus effimera. set eueniunt incipi
endo. Et est cum eis omnibus aut o
rripillatio aut tremor nisi in sino
cha que est ex eis et quibusdam febri
bus apostemum. et caliditas earum omnium
est fortior caliditate febris effimere.
et pulsus et anhelitus et urina sunt ue
hementioris alterationis. Verum uni
cuique earum sunt signa propria. Signa
itaque terciane propria sunt quod incipit cum
orripilatione simile punctione acus et
non prolongatur spatium orripilla
tionis. neque coniunguntur in ea dentes
et non est frigus eius durans. immo
est frigus ad calefactionem declinans.
et festinat eius inflammatio que ma
gnificatur pulsus et anhelitus et fre
quens fit ualde et uehemens fit inqui
etudo et caliditas et sitis. et quandoque
accidunt alienatio et uomitus colere.
et eius egestio. et fit in complexionibus et eta
tibus et temporibus calidis. et qui plurimum
utitur labore. et plurimum habundat
humoribus et cibis calidis generantibus
colera. Et si fuerit cum istis signis an
quibusdam eorum quod iam febricitauerunt
homines plures febre terciana
tu iudica quod est febris terciana. Cuius
quidem cura est solo uentris cum aqua
fructuum sine sirupo de prunis. aut
sirupo ro. puro. aut decoctione leni.
et fac ter in die in paroxismo. et da ei post
illum aquam ordei et aquam citroli et
ciba ipsum sanich et aceto et oleo de
oliuis aut amigdalino. et aqua eius
sint aque herbarum frigidarum et omnium
que extinguunt et infrigidant. Et
sit studium tuum ad extinguen
dum scilicet quantitatem uehementie calidi
tatis et siccitatis eius. Si autem exsic
catur nasus tunc permitte aquam pru
norum. aut aquam ordei post .ii. horas. et si
soluitur tunc aquam granatorum muzorum
confitorum cum granis suis et sua pul
pa. Si ergo non errauerit hec reuoluebitur
usque ad .iiii. paroxismos. aut minus.
Et hec quidem febris plurimum stat in
paroxismo quinto. et quando separatur in ipso
plurimum quoque extenditur usque ad
paroxismum septimum est. Que autem permanet
septimum paroxismum non est terciana pu
ra simplex. Sed composita est in qua
est commixtio flegmatis et loquamur in ea.
Terciane autem inseparabilis signa sunt
omnia signa febris terciane preter orripil
lationem et sudorem. non est est cum ea
nisi cum est crisis. Et caliditas febris
et alienatio sunt uehementiores. et fi
unt cum eo asperitas lingue et etca
trinitas et nigredo ipsius. Et cum
lingua est nigra est malignior et de
terior. et quando est alba est melior et
leuior. et quando est citrina est inter illas

in malitia.

in malicia. Et differentia que est inter fe
brem terciana͂ et continua͂ que fit
ex sanguine est. quoniam hec fit fortior in
tertio et non sunt cum ea rubedo sup
flua et extensio in corpore et expositio
simul ad inanitati et constrictioni ane
litus. quoniam cum febre sanguinea
sunt ista accidentia. Intende ergo in
curatione eius ita ut des in potu in
firmo sirupum de prunis in mane. et
aquam ordei cum elevatione follis
et aquam citruli. aut aquam cucurbite.
aut aquam melonis indi in me
ridie. et mucillaginem psillij apud
somnum. Quod si non fuerit obediens
et assellaverit omni die reduc diver
sitatem. da ergo ei loco aque prunorum
aquam granatorum muzorum cum cortic
ibus cum suis interioribus. et intende
in quantum potes. et non attendas neque
ascultes illud quod dicitur a stultis medicis
quod multitudo extinctionis tardat
crisim. Ego enim iam expertus sum
ambas vias. et inveni hanc viam
incolumiorem et securiorem et mi
noris timoris et qui mortui sunt
ex habentibus hanc febrem cum hoc re
gimine multo pauciores sunt eis
qui mortui sunt cum regimine prolixo
dimittendo extinctionem et subtilitatem
regiminis ut appropinquet crisis et
dimittendo egrum ad mortem procul du
bio nisi superveniat ei superfluitas hu
miditatis in corpore suo. aut inobedi
at medico et bibat aquam frigidam
multam. aut comedat cibum quem
desiderat plurimum. et si non plurimum
corrumpatur cerebrum. et sedat ut spas
metur quoniam dissolvitur oculi et man
dibule. et accidit eis tortura ab assa
tione cerebri et spasmenem nervi.
Et non prohibetur in hac febre quin
in potu sumat eger aquam frigidam
et quod appetit de fructibus frigidis et hu
midis.

De febre sinocha que est febris sanguinis.

Hec febris in
cipit cum sine tremore et rubedine
cum ea facies et oculi valde. et con
stringitur anhelitus et tactus eius est
sicut tactus balneati. et fuit regi
men in eis quod precesserit regimen
multiplicativum sanguinis et est
ante commotionem eius gravitas in corpore.
et additio in sompno et pulsus cum
ea est magnus plenus. et urina est ru
bea spissa. Et cura eius est ut succur
ras ei in principio rei. et antequam invete
rascat valde cum flobotomia et dimit
te sanguinem eius donec egro ad
veniat sincopis. et si fuerit debilis
cum cibi medulla panis cum aqua
granati muzi et aqua agreste. deinde
dimitte ei. et adultimum non dimit
tas quin perdat egressio sangui
nis usque ad sincopim. Et post illum
da ei in potu aquam granati mu
zi. et cibum ipsius aquam ordei. et rege ipsum
regimine habitum causon febre
sed sit cum extinctione minore. et si
tardatur flobotomia in dispositione sua
studeas ad dandum ei potu aquam
frigidam plurimam. et da ei potu ex illa
usque satietur aut infrigidetur et extir
matur. Si ergo declinat febris tunc iam
sufficiat tibi. et si redit. et tu itera
usque declinet. et fiat febris lenis
adherens. et tunc quidem rege ipsum regi
mine febris flegmatice. hoc enim regi
men confert in hac febre et ego iam
expertus sum et probavi ipsum et liberata
est per ipsum gens plurima que erat
iuxta mortem a timore magno.
Non ergo sis piger in dando in potu
aquam frigidam cum vehemens est nec
cessitas neque dimittas eam nisi quando fe
bris sinocha est ex capite in stomaco.

aut in epate. aut in matrice. aut i
renib3. aut uesica. aut diafragma
te 7 pulmone. In stō uō 7 epate ē
timor in dimissiōe tribuēdi aq̄
frām in potu cū ipā uehemēter est
neccīa maior q̄ sit timor in ea q̄
gn̄atur ex malicia sui. Non ergo
dimittas tribuē ipam in potu cū
uehemēter ē necīa. Et signa ue
hemētie neccītatis eī sūt uehemē
tia inflāmatiōis febris. 7 q̄ pul
sat cor 7 tremit p̄ assiduatione
febris s̄m illā dispositionē febr̄
difficilem duob3 dieb3 aut trib3
7 nō extinguit eam extinguen
tia 7 nō ualēt in ea. Cum ergo pul
satur cor cū hoc tē iam bullit sā
guis ebullitiōe 7 nō libāt tunc
nisi in potu detur aqua frīa 7 deē
ex ea in potu subito tm̄ quo sacī
etur. Res enī frīe fortes tunc nō
puenīūt ad l q̄ necessarium ē. Nā
si nō potant isti aquā istā super
uenit eis sincopis post paululū
et scindunt̄ uene in uentribu
cor 7 in pānnicullis cerebro7 eo
rū. q̄r emittūt sanguinē p nā
res 7 large expellitur sanguis 7
moriunt̄. 7 l q̄m arterie frāgū
tur ppē. 7 q̄m sūt bn̄ posite 7 fortē
q̄re nō accīt eis h accidēs. S; con
stringunt̄ cor anelit̄ 7 prefocā
tur subito. Q̄r op3 ut fiat q̄tinu
uincat qd accīt ex malicia sum̄
di in potu aq̄ frām huc timorē
magnū fortasse enī nō accidit
ex ea nisi debilitas febris et pro
longatō spatij eī. et aduentu
appētitus dum in uiscerib3. Et il
lud ē ex eis quib3 mors ē cīta.
Et q̄m est p̄s etiā ut succurrat
cura h9 febris cum ea. Cum ergo
āministrauis flomā 7 dederis
in potu aquā frām. tē rege febr̄
p̄t illū s̄m quātitatē quam ui
deris de residuo caliditatis eī cum
aqua q̄niator. aut cum aqua zy
curo. aut aqua ordei. aut sir̄.
acetoso. aut trociscis de rosis et
sillib3.

De febre flatici pero odici.

Signa h9 febris sūt qd ipā
incipit cum orripillatiōe uel fri
goris et tardatur in calefacien
do et est orripillatō longi spatij
et facit parox. omi die 7 fortass̄
sc̄ nō calefit nō est uehementis
inflāmatiōis. 7 est cum ea uoīt
flatis 7 humiditatis in ore. 7 debi
litas appetitus 7 priuatis sitis.
et plimum accīt in flaticis et
mulierib3 7 pueris 7 eunuchis
et in eo qui assiduat cib3 7 regi
men huectantia. et q̄ multū
utitur fructib3 humidis et mol
lescit cum ea cor. 7 inflātur pal
pebre inferiores. 7 albescit faci
es 7 citrinatur. Cui9 curā ē uomi
tus cū sir̄. acetoso 7 aq̄ calā in
hora orripillatiōis 7 uaporatō ē
aqua calā. et cum uideris q̄ flā
est grossum q̄ q̄dem scies ex grā
situdine eī qd egredit̄ in uomi
tu 7 difficultate eius. et pigri
cia febris 7 longitudine sui tē
poris 7 sui parox. 7 difficultate ca
lefactionis ipius. tē cibā eum
illis que incidunt flā ante uo
mitū. 7 da ei in potu in matuti
nis zuccaro. 7 sir̄. ace. dum pma
net in eo caliditas mag̃. Cum āt
nō fuit caliditas eius supflua
tē da ei trociscos de rosis cū aq̄
feni. 7 aqua anisi decocti. Cum ergo
plongat̄ da ei trociscos de eupa
torio 7 medicinas fortes ex pro
uocantib3 urinā sic̄ anisū 7 amoē.

tis et apii. et tamen ministra balneum
et euacua cor. catartico forti. et nisi
dimittas in hoc toto qui confortes
stomachum ipsius cum mastice et olibano
et apio et similibus utere plysbendo ei in
illis quibus contrarietas fit. cum hac
enim febre debilitatus stomacus.

De febre flatica continua.

Quum hac febre sunt omnia signa
que sunt cum flatica prodica preter
quod orripillatio non est cum ea ni
si similitudo oripillationis in corpore et
caliditas eius est addita et sudor in ea.
et si fortasse est non tamen totaliter se
et oportet parum est quod cum sudore se
paratur immo plurimum est recessi
o huius febris et flatice prodice et
utriusque continue et omnium febri
um plurium tardarum absque crisi.
immo cum resolutione aliquarum partium post
rem aliam. Sic autem est in dispositione
tum uomitu est et dissolutione uentris.
Et cura eius est sicut cura flatice
prodice. Verumtamen oportet ut inten
tio tua in hac sit secundum eam que ca
lefaciunt cum cautela plus et precipue
cum caput est debile. aut eger est
ex illis in quibus consuete sunt egri
tudines. multotiens enim fit in ele
uatione huius febris bursem frigidum.
Et peruenerit ad confortandum stomachum
cum zuccaro rosaceo et trociscis de rosis
et similibus eis. Et si caput fuerit de
bile et febris fuerit tardi tepidi
tate da ei in potu fortia in pro
cando urinam et euacua flegma cum
eis que sunt ut trocisci de eupato
rio et pillule in quibus est pulpa col
loquintide et aqua seminum et
radicum et aqua mellis et cimini
et diapapaueron et non dimittas uo
mitum cum eis quibus incidit. non est
prolongatur plurimum cum hec re

gimine et multotiens quando peruenit
hec febris ad ydropisim et ad ypo
sarcam. Cum igitur uideris inceptio
nem corruptionis complexionis te
mpore succurre illi cum eis que
dicam in capitulo ydropisis. et e
lige ex illis medicinis conuenienti
ores eius secundum caliditatem febris et
tarditatem eius.

De febre quartana.

Signum huius febris est orripillatio
latio difficilis uel uehemens consequens
profunditatem ossium et debilitatem
pulsus in principio eius ualde ita
quod si tu assiduas illum qui hanc
febrem habet non indigeas cum eo
significatione alia licet enim pulsus
suis minoretur in inceptione omnium
febrium aliarum non tamen sicut mino
ratur in hac. Et plurimum quartana ac
cidit huius post febres cum permiscentur
corum paruorum. In inceptione quartana ex
accidit et plurimum quartana accidit in
autumpno et in yeme et in eo qui
dominatur colera nigra et habentibus
splenes grossos. et qui multi
utitur cibis melancolicis et caliditas
eius cum calefit est infra caliditatem
tertiane et causonidis uel caliditatem
tis sicce ualde mordicatis plurium
mam. Et caliditas continue est signum
nec est acuta. sed est cum humorosi
tate sicut est dispositio uaporationis
cum aqua calida. Et caliditas flatice
est dura sicut dispositio caliditatis pro
uenientis ad manum ...
foratam. Et caliditas quartane est
infra caliditatem tertiane. sed non
est in siccitate et asperitate infra
quartanam. Et cum huius febris est tempore
si aqua cum ea est rubea grossa.
et quando accidit post febres caliditas cum
flomia basilice ex latere sinistro
deinde solue uentrem egri mul

tis uicibus cōtinuis. Si nō ē cali
ditas febris uehemētis fortitu
dinis cū decoctione epithi. fm
sui modū. et si ē fortis calidi
tatis tūc cū sir. acetoso ⁊ epithi
mo et aqua cas̄ei in qua īfusū
ē epithimū ⁊ ē decoctiōē mirob.
nigrorū ⁊ infusiōē eorū. Et si fu
erit caliditas sicē fortior ē calidit' fe
brium q̄rtanarū tūc cū aqua cas̄ei
sola. Et si fuerit pt febres flāticā
aut cōmistā tūc āmminstra uo
mitū pō incisiua ⁊ sbtiliatiua ē
qbȝ nō ē plīma calefactō sicut
ficlā cū pua quātitate sinapi.
⁊ sir. acetos. ⁊ raffam. ⁊ fac ipsū
uomere. ⁊ da ei in potu q̄n anti
quat febris ⁊ alleuiat' ɔnpil
latō ī q' sudare fac sicē cardamo
nui ⁊ medicam de casia ē meliū
eo ⁊ ueloci' ipō. ⁊ ponam corā ipō
⁊ pt ipim duo uasa in quibȝ sit
aqua bullita ē camomilla ⁊ sice
ba ⁊ calamito. Et colopi ipm ē
pānis in hora poē. ⁊ ɔnpilliōis
ut uelox sit ei' calefactō ⁊ prouo
cetur sudor. ⁊ mitte eū in hī ho
ra in balneū ⁊ int' oēs duos dies
aut oī die. nisi ī die paroē. Si aūt
febris fuerit tepida nō sbtiliē re
gimen ei'. Sȝ da ei cibos leues si
cut carnes arietum ⁊ assidua le
nificatione natuē ei' ita ut des
tempi aquā ficlē ⁊ aquā caul'
⁊ ficus infusas ī aqua mell' ⁊ iui
galli ueturi decocti cū aqua ⁊
sale in q° pectum fuerit aliquan
tulū pollipodij de quo sorbeat pa
rum an̄ cibū suū. Et ita solōē
et flomiā si nō uideris ei plurī
mā dimminutiōem ipī ē nō plō
gabē fm h regim. *De q̄rtā.*
Quartana uō ɔtinue signa sunt
signa q̄rtana prodice. uīntam
non ē ɔnpillō. ⁊ fit fortis in q̄r
to ⁊ tepescat in aliis diebȝ. ⁊ ō q̄
pāuus ē ei' euentus. ⁊ ei q̄ɔē con
fert flomia basilicō ppt. de flo
mia safene. deīn purgatio urīe
si fuerit pigre caliditatis ⁊ fuerit cū
ea in ore lenitas ⁊ humiditas plī
ma ⁊ solō medie ē nō fuerit ī ⁊ ac
cidit pt febrem acutam.
De febribȝ q̄ faciūt paroē in
Quā pāni *v. diebȝ. vi. ⁊ plibȝ.*
Quenit paroē. febris ptransiēs
quartū. Verū tn̄ ego uidi paroē
trāsientes uicesies. ⁊ fuerūt iste
febres oīo ex humōribȝ grossis q̄
rum cura ē sicut quartane.
Spēs febri *De febribȝ ɔpositis.*
um cōpositarū plures sūt ualti
et in omī compositiōē earū faci
unt accidē porēs silēs prodiis fe
bris simplicis. q̄obrem nō opꝫ
ut cōsideres in cognoscēda febre
ex prodis ei'. īmo sm accidentia
ei' sibi ppa. Qūq; ē puenit ex ɔpo
sitiōē duarū tēcianarū paroē in oī
die. Et iste ē prodius febris flāti
ce. Sȝ cū tu uides paroē omī die
cū accidentibȝ tēcianē scias q̄ sūt
due tēciane uni' quarū paroē acci
dit cū recedit alia tēciana. Et plēs
febres ɔposite accidentes sūt ille
q̄ sūt ex colera ⁊ flāte. Et iste febrē
plures sūt ⁊ male. Quarū signa p
mixta sūt ex signis tēcianē ⁊ fa
ciente paroē in oī die. Qūr in die
erit calā ppt uehementiam inflā
matiōis. ⁊ in die alio purgē. et se
pulta debilis caliditatis et plures
eleuatiōis q̄ nō fortitā calefiē
nisi cū labore et iteratur in eo
ɔpullatō pt calefactiōem semel
aut bis. Et inflatur cū hac feb'

facies 7 corrumpūtur uiscera et de
bilitantur 7 infrigidantur nerui 7 epar.
Et cura h' febris ē ut ā minuatur
tur in ea pungō cū mē' sēm pitu
citatē caliditatis ei' 7 multitudinē
ipsius. 7 intēdas in eā ī cū sir. a
ceto. puro. 7 ille qui est cū semi
nibus 7 ī ē zucc. ro. Cumq; dies pre
terierit tūc da ei trociscos de rosis
7 zuc. ro. cū mast. 7 aquā frī. et
trociscos de eupatorio 7 filia exci
que diximus.

De corrupcōe sūi

Quādo accidit corrupcio caliditate.
pter q' nō calefit cor. tūc incipe mū
dificare egrū ex flate 7 da ei me
dicinas fortes ad prouocandū uri
nam. 7 minora cibū 7 potum ei'
7 fac eū sudare in balneo 7 preci
pe ut moueatur et laboret.

De febre accidēte ex pestilentia.

Febris que euenit ex epidia ē qui
ete caliditatis cū tangitur. uirtū tamē
anelit' cum ea ē fetidus frequēs
et adherent ei tristicia et sitis
7 uomitus. Cum g' uideris nausi
am frequētem cū febre tepida.
tūc scias q' ipsa ē febris pestilencia
lis 7 ppē qm̄ cōmunicat 7 multi
plicatur. 7 sūt sig' pestilentie ma
nifesta in aere circūdante eos et ul
lis que diximus. Stude g' tota in
tentiōe in confortando cor isto
rū. 7 tēperando aerem cōtinentē
eos. 7 adhibe eis bñ redolentia.
et introducite eos in domos odo
rificatas mūdas. 7 sterne eis pl'
tis bñ redolentibus uiridibus asp'
tū 7 suffumiga eas cū s. mast'
7 camfora. 7 aspge eas aqua ro. 7
aceto. 7 aspge ex eis sr̄ frustrū
luti antiq. aut sr̄ lates domorū
si sūt antiqui ueteres. 7 pōe sr̄ tim
pora aq' ro. 7 camphoram 7 san
dalos cum panno mūdo īfusū i
eis. 7 fac eos odorare odorifera sē
p. 7 da eis in potu aq' frām ueri
frigoris ualde. 7 rob grānati aceto
si. 7 rob agreste. 7 acetositate; cit'
7 lac acetosum 7 aquā mixtā cū
aceto qm̄ ii pisto ē alui. Et cibū e
os pull' assatis 7 uitellis ouorū 7
da eis in potu uinū albū boni odo
ris odoriferū cui admixtum sit
q'tum ē quicumplū ei' aque dul
cis.

De uariolis rubrica.

Signū generatiōis uariolarū est fe
bris acute caliditatis cōclusa et
uehemētia doloris dorsi 7 prurit'
nasi 7 timor in sōpno. Cum ēgo
uideris aliq' inuenire cū febre cō
clusa dolorēm uehemētem i dorso
tūc scias q' h' ē ex inceptiōe uari
olarū. pcipue si cū hoc ē pruritus
in naso 7 timor i sompno. Si aūt
febris ē uehemētis caliditatis 7 an
gustia ē maior tūc portenditur
p' h' morbillus. Et cura que uari
olarū in pn̄c' est cū flōma cū in
cipiūt signa. Si aūt flōmia non
succurrente donec incipiūt uariole.
tūc g' nō facies flōmiam in eis s;
attende. Et si fuit eger bon' i par
uipendēda egritudine 7 nō hūit
angustiā uehemēter 7 uariole iā
inceperūt exire. tūc rege ip' cura eis
que festinare faciūt exitum ua
riolarū. Et nō des ei in potu aliqd
frīm cū superfluitate plurima ū n̄
stet exitus uariolarū 7 superueniat
ei difficultas 7 tarditas. Si aūt
uidēs uariolas pigre exire tūc da
ei in potu decoctionē ficuū cum
uinguis lacte 7 aliq'tulo croci ū fe
stinare faciat exitum earū. Cū g'
exierint omēs tēdaduua eas adma
turandū cum regimine cum ua

pore aque si non ceperint putrescere ad maturationem. et rege eos regimine habentium apostemata calida tribuendo in potu aquam ordei et alia secundum quantitatem vehementie caliditatis et non multum intendas ad solvendum naturam et precipue in morbillis et in fine rei. nam non forsitan salvabitur homo ipsum a ventre in fine rei sue. Et quando tu facis vaporem et maturas tunc adiuva ad exsiccationem eas cum suffumigatione foliorum mirti et foliorum ro. et fumo tamarisci et decoque ista et ablue eas cum aqua eorum si tardatur exsiccatio. Cum ergo desiccantur tunc si remanet in eis aliquid difficilis exsiccationis degutta desuper aquam et salem. Et confirmatur earum exsiccatio et completur. tunc degutta desuper oleum tepidum multotiens donec cruste cadant omnes. Et incipe quando apparent variole et signa eius et distilla in oculos aquam ro. in qua infusum sit aliquid sumach. semi. rubi. et quando in albedine oculi accidit locus rubeus et punctus. aut albus in nigredine eius. Et si non accidit hoc et videris variolas paucas. tunc non indigebit hoc. Quod si inveneris punctum: quod est in oculo non sedatum post hoc. immo redit fortior quam fuit. tunc distilla in eum ex alumine et sale et vaporari ipsum vapore aque calide. Morbillus autem est maioris timoris quam variole nisi in certo. Intendo ergo in morbillo cum eis que educunt coleram cum facilitate absque calefactione sicut aqua prunorum et granati acetosi contriti cum suis interioribus cum zuccaro et aqua ordei et aqua mellonis indi. et citroni et cucurbite et muccillagine psil

lii. Si autem inveneris in infirmo post hanc adventum medicinam tristiciam et fortasse cohopiet eum sincopis. tunc fac eum sorbere aquam calidam vel frigidam. et fac eum sedere in eam parum post et frica corpus eius et cohopi eum donec sedetur quod in ipso est. et egrediatur morbillus ad exteriora corporis. deinde redi cum eis ad extinguendum. Et consueta nam in fine rei et non fit cum ad solutionem nec quippiam. Et si inveneris infirmo resudationem sanguinis ex locis morbilli fac eum sedere in aqua fri. et scias quod est morbillus. Et rubeus huius egritudinis est malus et pernitiosus. Et variole citrine parve dure propinque involute multe aque ambulant ut formica. et ille que faciunt superficiem corporis sicut spumatum omnes male sunt et mortales. Et oportet cum senseris variolas ut precipias egro gargarizare cum aqua ro. et ut minoretur quod egreditur in gutture suo. et exprimat in aurem eius de menta cum aceto et aqua ut minoretur quod egreditur in aurem eius. Et fac ipsum suggere olei mirtini ut minoretur quod egreditur ex eis in naso suo. Nam hec cum feceris tunc scias ipsum quievadere maxima et nocumento magis. Et si conqueritur de puncturis in plantis pedum suorum et in interioribus palme sue. fac ipsum assiduare positionem eorum in aqua calida ut allevietur exitus variolarum ex eis. Et si vides egrum in his duabus egritudinibus pullula donec cadat cortex eius. et donec recedat sitis et malicia anhelitus ab habente morbillum. postquam ergo ceciderint cortices tunc assiduatio balnei et regimen impinguativum

corpus implebit foramina carni
et medicine que eradicant pannum
delent uestigia earum. arz.
verba abulatri filii zacharie:

IXIT hoc meo li
bro medici
nas quarum
necessitas in
separabilis est
et posui illas
que ex eis sunt
pelare et elegere et posui totum in quo
erit superfluitas et dilatatio et fui
contentus eo tantum quod medico est
necessarium. Et declaraui illud et abbre
uiaui et posui illius sunt capitula.

Et isti sunt capitula libri.

De tinctura capillorum.
De furfuribus. De sahafati.
De scabie humida et sicca.
De morphea alba et albaras.
De morphea nigra.
De panno. De impetigine.
De sanguine mortuo et casu et aliis.
De eis que delent uestigia uariola rum et ulcerum.
De guttis.
De melancolia.
De colera nigra et timore.
De eis que faciunt subeth.
De dolore capitis frigido et calido.
De emigranea. De tortura.
De paralisi. De epilensia.
De epilensia et egritudinibus frigidis.
De coriza. De apostemate flaticos.
De medicamine lumbricorum.
De scissura arteriarum.
De uesicis. De adustione ignis.
De eis que delent ulcera et faciunt nascere carnem.
De medicinis oculi.
De medicinis auris.
De medicinis dentium.
De medicinis oris.
De medicinis nasi.
De tussi et asmate. De sanie.
De sodati. De apostemate.
De medicinis stomachi.
De eo qui euomit cibum.
De faciendo bonum colorem.
De pleuresi. De ptisi. De sputo.
De eis que impinguant corpus.
De singultu et pulsu cordis.
De eis que extenuant corpus.
De nausia.
De colica passione et uomitu.
De sincopi. De medicinis epatis.
De ydropisi. De medicinis splenis.
De colica. De fluxu uentris.
De ruptura. De malicia complexionis.
De apostemate duro.
De testiculis. De lapide.
De duobus lapidibus.
De emoroydibus.
De exitu ani.
De egritudinibus matricis.
De eis que calefaciunt matricem.
De eis que adiuuant ad impinguandum.
De lacte. De spermate.
De podagra calida.
De podagra frigida et sicca.
De egritudinibus iuncturarum.
De algebra et morbillo et uariolis.

Iam quidem perueni ad expositionem rela [verba abulatri]
tionis egritudinum que sunt
a summitate capitis usque ad pedes
et reliquarum egritudinum. et conti
quibus indiget medicus in libro
nostro magno in arte medicine. qui inter
pretatur alhaugi. et in libro nostro
qui est minor isto libro et fui conten
tus in eis secundum typi qui est in alma
sori que posui .x. tractatus et feci
ipsum regi mansori domino corasceni

a cui' noie nominaui librum.
et in libro nro edito de uirtutib'
q fect ad eli. 7 in lib' almansori
chi que feci ad eli dni ita declaraui
7 in libro pilorum qui e lib maior
q ego composui ppt amplam ex
positione q ego explanaui i ar
te me. 7 adiuuamto naturalui
et que didici de scietus phylozo
phie exceptis his que dicemus
ex libris cum ipi euigillent in
quisitore ad loci utilitatis quo
nis sit intentio no oprehensa
qm defect' phibet a comprehe
sione. Jam g' diximus in libro nro
isto q' in ipo intendim' de oibs
medicinis quarum rememoratione
in eis q' pcesserit de nominati
one capitulorum 7 intentione eorum.

De tinctura capillorum. cap. i.

Quamcumq; medicina n dixi in h
libro nro queratur in antidota
rio bulami filij ysaac 7 illic in
uenietur. Confectio tincture de
nigrantis capillos. Sumant libr
gallarum rubarum nrarum 7 inungant
olo 7 frigant in frixorio donec sa
cient. 7 sumant calcucecumeno
7 aluminis 7 draganti. olim an. ʒ. x. sal
gemme ʒ. vij. conficiant omnia
cum aq calida pstq' cotrita fuer
rint sic alcohol 7 humectentur trib'
horis 7 tingant cu eis 7 dimittant
tribus horis ligati 7 inuoluti fo
liis sicle. deinde lauentur i mane.
Alia. litargiri 7 calcis n extincte
amborum an partes. i. crete ptes du
as coniungant 7 cosiciant cu aq
et no tingant cu eis 7 dimittatu
quatuor horis. Confectio tictue
dealbantis capillos. Sumant ster
cus yrundinis. 7 enula sicca 7 me
7 se. rafani. 7 nestrii. 7 sulphuris 7

cortices radicis capparis. aggregent
cu felle uaccino 7 aceto uini 7 ti
gant cu eis. pstq' suffumigio fit
cum sulphure. 7 n abluatur im
mo dimittatur. 7 fiat suffumigio
cu sulphure. 7 iteretur multociens
si auit albificent assiduetur eorum
inunctio cum oleo sambucino.
Ad faciend capillos flauos. Suma
tur lupinorum 7 mirre amborum an ʒ.
x. stercoris sagrie 7 fecis uini an ʒ.
iij. aggrega ea cu aqua in qua ifus
est cinis ligni uitis. 7 line cum ei'
in nocte 7 fient. Ad crispandu
capillos. farina fenugreci 7 seme
iusquiami cotriti. 7 galle. 7 sidia. 7
calce 7 litargiri. sumant 7 lima
tur cu eis. Medicamin faciens
renasci capillos ii uoluerit re. ci
neris abrotani ʒ. x. mirris cita
nidis ʒ. ij. laudani ʒ. iij. auellane
combuste ʒ. ij. terantur cu oleo
ueti. 7 aromatizent cu aliquantulo
gallie 7 fricet locus. 7 inungant
cum eis oi nocte. 7 abluatur cu
euugilat. 7 qm incipit uesicari di
mittatur die una. deinde iteret'
donec nascant. Confectio me
dicaminis corrumpentis pilos 7 so
tiliantis eos. sumatur oua formi
carum 7 se. iusquiami. 7 psillii. 7 allu
men. 7 opium. 7 liniatur post de
pilatione cum aceto sblimato
7 assiduetur. qm subtiliat eos. id
eo ut no nascant. Cofectio me
dicaminis phibentis capillos ca
dere. 7 phibentis caluitij initium.
Sumant galle. 7 mirobol' nigri.
7 folia mirti. 7 decoquatur in uino
donec dissoluant. 7 sumatur olei
omfacini. l. i. 7 pbicatur in eo. ʒ.
i. laudani. 7 ʒ. s. masti. 7 decoquat
in uino pstq' colatu est donec i

spissetur paulatim. deinde ponatur
super olium aque pondus suum. et deco
quatur aqua ⁊ remaneat oleum
⁊ inde ossetur. deinde liniat cum eo
in nocte ⁊ lavetur in die cum decoc
tione nitri. **Medicamen ad cal**
vitium in non suo tempore. sumatur ℈ i.
laudani ⁊ cerusa ℈ euforbii ⁊ gumme
rute agrestis equaliter ℈ v. mirte
⁊ cerusa ℈ i. storacis liquide ⁊ quantum
est totum his cera confecti cum oleo
de kerri ⁊ liniatur cum eo ⁊ abluatur
in die. **Confectio medica**
minis ad capillos cadentes con
fortantis eos ⁊ prohibentis eos a
casu suo. ℞ laudani ℈ iii. gal
lie mirte mastic. thuris. omnium
ana ʒ i. cordumeni ʒ ii. dissolva
tur cum oleo ro. ⁊ liniatur cum eis
radices capillorum. est enim mirabile
constringens ⁊ retinens. spume
maris ʒ x. baurach ⁊ **De allo**
pecia.
Aceldrach ⁊ sulfuris ⁊ gumme
rute agrestis ⁊ euforbii omnium ana
ʒ ii. stafisagrie ⁊ cantarides am
borum ana ʒ i. terantur omnia. deinde
fricetur caput cum cepe donec rube
at. ⁊ quando mordicat inungatur cum
adipe ursi ⁊ liniatur cum oleo anti
quo ⁊ liniatur cum hoc medicami
ne duabus vicibus aut tribus cum
uno vero post fricationem cum cepe
donec rubeat ⁊ quando mordicat inun
gatur cum adipe ursi. deinde iteretur.
De furfuribus.
Confectio me
dicaminis fortis ad furfures. ℞
farine ciceris ʒ c. farine fenug
reci ⁊ baurach. panis ⁊ furfuris eius
⁊ vitri contriti ⁊ sinapis. omnium
ana ʒ xv. altee ʒ x. conquassentur
cum aceto vini pauci ⁊ aqua ⁊ fri
cetur cum eis caput bene omni eb
domada semel ⁊ assidue mane

tione cum oleis ⁊ abrasionem et
balneum. **De salsafati.**
Epithima ad salsafati recente
et in corporibus teneris. sumantur
vene ⁊ alcanne ⁊ aristol. litargiri
⁊ cortex granati terantur omnia
⁊ cribellentur ⁊ liniatur cum aceto vi
ni ⁊ oleo ro. Confectio epithima
tis ad salsafatim antiquam. ℞ sa
lem ⁊ atramentum adusta. et sul
fur ⁊ terram argenti vivi ⁊ gallas
et venas ⁊ litargirum ⁊ aristol. ter
ratur totum ⁊ aministretur sicut premi.
De scabie.
Epithima ad scabi
em humidam. sumatur argentum
vivum extinctum ⁊ climia argenti
⁊ sulfur album ⁊ folia oleandri ⁊
condisi ⁊ calx ⁊ litargirum ⁊ misceantur
tur cum aceto vini ⁊ pauca aqua
⁊ oleo ro. plurimo ⁊ dormiat super
ipsum ⁊ ingrediatur balneum ⁊ lave
tur cum urina vini. deinde inunga
tur cum oleo ro. postquam effundere super
ipsum aqua calida. deinde frica plurima.
Confectio epithimatis boni ad
scabiem siccam. ℞ floris eris ⁊ ar
menti partes equales terantur ⁊
cribellentur ⁊ terantur cum aceto bene
⁊ ponantur in vitreolo vitreato.
et imbuuntur infra tunc xl. diebus
⁊ exsiccatur ⁊ teratur bene ⁊ amministretur
ex ea quantitas ii ʒ ⁊ linia
tur cum aceto forti commixto. **Con**
fectio epithimatis ad scabiem siccam
⁊ pruritum. ℞ baurach ⁊ venarum
et salis ⁊ mirre ⁊ costi dulcis et
condisi omnium ana ʒ ii. storacis liquide
ʒ v. liniatur ex eo cum oleo ro. corpus
totum ⁊ dimittatur tribus horis. de
inde abluatur. **Confectio pillularum**
mirobolanorum ad scabiem que sumantur
tur omni ebdomada semel aut bis.
℞ mirob. cit. ʒ xxx. aloes ʒ xv.

scamonee. ʒ. v. quarum dosis sit trium
ʒ. modus confectionis alkesmes ad
scabiem et ad salsa flegmata est trifera.
R. mirob. citr. ʒ. c. sene. fumiterre.
ambor. ana ʒ. xxx. Kesmes quantum
aggeret ea bibatur ex ea omni die
quantum est nux in mane et sero.
Epithima. De morphea alba.
Ad morpheam albam sumantur
capsia et rubea et se. raphani et con
disi et sinapis terantur cum aceto
uini et liniantur in sole. Con
fectio epithimatis ad bara. R.
capsie. Kebikegi et blitas et stafi
sagrie et uentris cantaridarum
partes equales liniatur cum de
coctione rubee facte ex aceto uini.
Epithima. De morphea nigra.
R. se. rafani ʒ. x. condisi ʒ. ij. co
sti ʒ. ij. liniantur cum aceto uini.
Epithima. R. farine lupinorum ʒ.
x. se. rafani et se. eruce et costi et
amigdalarum amararum et salis ar
moniaci et piperis omnium ana ʒ. ij.
armoniaci ʒ. ij. et s. dissoluatur ar
moniacum cum adipe et coniungatur
cum eo et fiant ex eis forme auel
lanarum et dissoluatur cum necesse est
et liniatur cum aqua acede in noc
te epithimando bene et abluatur in
mane cum decoctione se. melonis et
furfuris et uiolarum siccarum et euapo
retur locus antequam epithimetur cum
aqua calida et inclinetur caput super eam
donec rubeat et fit post balneum.
Confec- De impetigine et panno.
tio epithimatis altius ad pannum
proprium expertum. liniatur cum sar
cocolla dissoluta cum aqua aut cum
felle uaccino. De impetigine
Confectio epithimatis ad sicca.
impetiginem siccam in ultimo sic
citatis sumantur olei de crisomil.

ʒ. ij. in quo dissoluantur bdellij et pi
cis ambor. ana ʒ. iij. moueatur cum
aqua in mortario donec fit sicut
unguentum et anectatur loco. De san
guine mortuo ex percussione et aliis.
Sumantur arsenici rubei et lapidis
alkalkal partes equales. thuris
quarta pars unius. fiant inde
collia et liniantur cum necesse est cum
aqua coriandri. De his que de
Sumantur litargirum lent uestigia i
conditum et cimine uariolarum.
sicce et farine ciceris et ossa uetusta
et farina risi mirti et gummi albi
et costus. et agregentur et terantur
et liniatur cum eis in nocte. et ablu
atur in balneo in die. De gumme
Confectio gumme clarificantis ris.
faciem. sumantur amigdale dul
ces et dragagantum et farina ciceris et faba
rum. et conficiantur cum aqua ordei
et liniatur in nocte et abluatur in ma
ne cum aqua furfuris. Gumera
clarificantis faciem et rubificans
eam experta. sumatur cera et rubea
et thus et mirra et mastix equali
mensura. et aggregentur cum aqua bul
li et liniantur et fiat collia et lini
antur cum aqua et dimittantur tribus
horis. deinde lauentur cum aqua calida
et multum utatur in mane cicere.
et aqua ciceris etiam sumat pondus
ʒ. ij. pulueris ysopi et etiam ʒ. i. de
croco aliquot diebus. Confectio
gumme rubificantis faciem. suma
tur sinapi album et arsenicum rube
um. et contemperentur simul cum lacte
et fiat faciei gumera cum eis
septem diebus. De oxelia.
Confectio pillularum ualentium ad lepram
et melancoliam et egritudines melan
colicas experta. R. epithimi. x. ʒ.
pulpe colloquintide ʒ. v. elli. nigri

ʒ. iij. 7 etiam centauree ʒ. v. yere
pigre. agarici. salis indi. omniũ
añ. ʒ. v. sticados. ʒ. vij. pollipodij. ʒ.
x. dosis eius ʒ. iiij. Confectio pill.
educentiũ melan. conferentium
egritudinibus melie 7 timori. Rx.
epithi. ʒ. xx. pollip. 7 agarici añ.
ʒ. x. elli. ni. ʒ. v. magnetis. ʒ. ij. sal.
indi. v. ʒ. sticados. ʒ. vij. fiant inde
pill. de quibus sumantur ʒ. iij.
Decoctio epithi educens melan.
bona melie 7 impetigini 7 scabi
ei 7 morphee nigre. Rx. mirobol.
nigrorum ʒ. x. pollipodij. ʒ. v. sene
ʒ. vij. turbit. ʒ. iiij. passularũ e
nucleatarum ʒ. vij. herbe eupatorij
ʒ. v. sticados. epithi. amborum añ.
ʒ. v. decoquantur omnia preter epi
thimũ 7 compleatur decoctio eius
7 colletur. dein sumatur ex ea i
potu post pill. quarũ rememoratio
precessit aut cum agarico 7 aloe
et sale indo 7 elleboro nigro. Confec
tio medicaminis ad illũ cui ad
uenit epilẽa 7 cõmotio cerebri. Rx.
sticados. ʒ. x. agarici. ʒ. ij. 7 s. elle
bori. ʒ. iij. violarum siccarum ʒ. v. conficia
ntur cum kesmes 7 comedatũ in
quãtum sunt nuces due aut tres.

De melia et timore.

Summant mirob. nigrorum ʒ. xx. bar
mel immatum 7 scabrã et ma
rũ albi omnium añ. ʒ. v. ex epithi.
ʒ. xv. sticados ʒ. x. agarici. ʒ. v. el
lebori. ʒ. v. gariofilorum ʒ. ij. melisse
ʒ. iij. fel memisch. ʒ. v. corticum
citri tantũdem. lingue bovine tan
dem. nucis mus. galie omnium
añ. ʒ. ij. agregentur post contritionem
cum kesmes 7 melle. Modus con
fectionis letificantis ad timorem
et tristiciam. 7 impinguat 7 facit
colorem bonũ. 7 odoriferũ efficit
oris odorem 7 sudoris. 7 confert pul
sui cordis. et assidue letificat a
nimã ita ut extrahat eam ad egri
tudinem similem arohonati ex mul
titudine risus 7 bonitate anime eius.
cõmixtio. Rx. rosarum rubearum ʒ. vi.
cipi. ʒ. v. gariofilorum 7 mast. spice
7 asari omnium añ. ʒ. iij. cinamo
mi. croci. ambarum añ. ʒ. ij. macis
7 cardamomi 7 hell. 7 nuc. mus. omni
añ. ʒ. i. terantur 7 optime cõmisce
antur 7 decoquatur libra emblicorum
cum. vij. libris aque donec rema
neat tercia. dein colletur 7 proici
atur sup ipsum lib. mellis. et de
coquatur donec inspisset et pul
verizetur desup cõmixtio. 7 com
moveatur cũ ligno salicis. aut
ligno citrilato donec permisceatur
et reponatur. 7 sumatur sicut su
mitur trifera. 7 ponatur i ipsa pon
dus sexte partis. ʒ. i. de musco quã
est magis conveniens. Quidam vero
homines ponunt in ea bete gemisch. 7
melisse. 7 margaritarum. 7 folij indi
omnium añ. ʒ. ij. Et in descriptione
alia. macis. 7 gariof. 7 nuc. mus.
omnium añ. ʒ. ij. 7 non sumatur nisi
in hyeme. De facietibus sublec.

Summant se. meta. ʒ. ij. croci et
murte amborum añ. tercia pars ʒ.
i. iusquiami serta pars. ʒ. i. mandra
gore kerata. i. opij. ij. grana 7
s. aggregentur cum mucillagine
fenu greci. Confectio somp
nifera simi. Rx. se. lactuce. 7 cortic
papaveris et fabarum excortica
tarum 7 se. por. 7 kek. angi omnium
añ. ʒ. ij. opij grana. ij. 7 s. agrege
tur cum mucillagine psilij. et e
dosis una. De dolore capitis

et emigranea.

Confectio yere magne in loco pill. cochiarum

fectio ad dol. capis. 7 epiliam. et
ūtiginē capis ex replcciōe et te
nebrositate uisus ex hūitate.
7 initium aque. cui cōmixtio. Rx.
yerep. ʒ. x. pulpe colloquintide ʒ.
iij. 7 terciam sermonce. ʒ. i. 7 se. tū
bit. 7 sticados. ambor. an̄. v. ʒ. ipi
ē dosis. x. Confectio embroce
ad dolorē capitis calīm 7 uigili
as 7 birsen. fumant̄ uole sic
ce. 7 ordeum excorticatū. 7 se. cu
curbite. 7 se. lini. 7 psilliū ꝯtritū.
cortices papauis. 7 se. altee. 7 se.
lactuce. 7 se. portulace. 7 rose dēco
quātur donec dissoluant̄ cetu
bea fiat aqua. 7 fiat embrocatō
cum ea. Confectō embroce ad
dolorem capis fridum. 7 uento
sitatē grossam. Rx. camomillam
7 sechā 7 sisimbrium 7 sansucū
7 bete gēsit. origanū. ordeum. 7
folia lauri coquant̄ oīa sicut p̄
ma 7 embrocetur cum eis caput.

De emigranea.

Confectio epi
thimatis ad dolorē capis frīm 7
emigrānei ex uētositate. 7 dolorē
auris frīm. Rx. castorei. eufor bij.
7 opij. 7 storac̄ liqde. 7 pipis. 7 fo
liorum rute. 7 calamēti. 7 sinapis
ptes equales fiant trocisci. 7 em
brocetur. 7 dissoluatur in olō. et
sit olm costinū. aut nardinum.
7 distilletur in aurē q̄ est in la
tere doloris. Confectō epithi
matis ad emigraneā 7 dolorē
capitis calīm. Rx. iusqami se. 7 se.
lactuce 7 sief. 7 memithe. 7 rosas.
7 sandal. 7 faufel. 7 rad. mandra
gore. 7 opium fiant ex eis collia
7 distilletur ex ea in aurē cū olō
ro. 7 aceto uini paucū p̄mū an
dissolut̄ cū olō costino. aut olō
nardino. Confectio cap̄ pur
gii ad dolorē capis 7 emigraneā
et ad dolorē auris cū caliditate 7 p̄l
satiōe. Rx. opij. 7 castor. partes eq̄
les fiant ex eis cū necessum fuit
unū aut duo in olō uiol. 7 distil
letur in aurē 7 nasum 7 ē bonū ex
ceptum. Cap̄ purgiū ad dolo
rem capitis fridum. fiant collia
ex eufor bij 7 castor. ptibꝫ eq̄libꝫ
7 dissoluatur cū olō. ro. in quo de
coctus ē costus. et distilletū ex
eo in nasum.

De tremore.

Confectō pill. inferentium tre
mori p̄pe 7 mirabilr. Rx. piretri
castor. capsie omnium an̄. ʒ. iij. se
rapini 7 pulpe colloquintide an̄.
ʒ. iiij. yerepi. ʒ. v. q̄r dosis. ʒ. ij. 7 s.
Ordinis cōfectionis ad tremorē.
Rx. mirobol. nigror. ʒ. xx. saune
ʒ. x. thuris. ʒ. vij. cipi 7 acori am
bor. an̄. ʒ. v. 7 ponat̄ loco saune
et erit mag̃ ultima 7 melior cō
fectio trocistor. sedantiū sitim
7 facientiū subeth. 7 delent alie
nationem 7 febrē 7 dolorē capi
tis. Rx. se. lactuce. 7 se. papaueris
7 cucumbit. excorticate. 7 se. portu
lac. omiū an̄. ʒ. x. succi liquir. 7
amil. 7 drag. 7 opij. oīum an̄. ʒ.
iij. terant̄ omia 7 conficiantū
cum mucillagiē psilly. 7 fiant
ex eis. xx. trocisci. Cui dosis ē tro
ciscus unus. 7 isti qñ magis ne
cessarij st̄ pacientibꝫ uigilias 7
alienātiōem. Et qñ res sit forti
or 7 supfluit detur in potu cū
aq̄ coriandri hūidi. aut cū aq̄
lactuce. aut aqua citrull 7 cucur
bit. et silium.

De tortura.

Confectio caputpurgij ad tortu
ram 7 palisim 7 dolorē capit̄
7 egritudines fri̇s. Rx. castorei. ʒ.
cōdisi 7 pipis 7 ciclaminis. 7 gil

benek. 7 pulpe colloquintide 7 tar
tach rubei 7 euforbij 7 fellis bo
uini exsiccati omnium ana ʒ. iij. fi
ant collia 7 fiat ex eis caput pin
guium cum auricule maniaq
aut aqua fluxui. Et in alia de
scriptione castoreum cum aliis est equale.
Confectio pillularum fetidarum maiori
que dantur in potu ad paralisim
7 ad tortuum 7 podagram frigi
et antiquam 7 mitigant dolorem et
crudum iuncturarum 7 stat loco ye
re maioris. Quarum confectio. R. yere
pigre ʒ. x. pulpe colloquintide ʒ. v.
sebzen ʒ. i. centauree minoris 7
plantaginis omnium ana ʒ. v. eufor
bij ʒ. ij. 7 ʒ. castorei 7 ʒʒ. 7 asefetide
7 serapini 7 oppopanacis 7 capsie i
de 7 sinapis 7 piperis omnium ʒ. i. dis
soluantur serapinum 7 assa cum aqua
porri ex quibus conficiantur medicine
7 fiant ex eis pillule que erunt x.
doses. de quibus fit dosis ʒ. iij. 7 ittie.
Confectio anacar **De paralisi.**
dini que est tiriaca paralisis 7 torture
7 apoplexie proprie. Et hec quidem medicina
sanat eos statim 7 sudare facit eum
commixtio. R. ʒʒ. piretri 7 nigelle 7
costi 7 piperis 7 macropiperis 7 aconi.
omnium ana ʒ. x. miric 7 foliorum ru
te 7 asse 7 genciane 7 aristol. et
baccarum lauri 7 castorei 7 capsie 7 si
napis omnium ana ʒ. v. mellis anacar
di ʒ. v. 7 tertia inuoluatur cum olio
de nucibus conficiatur cum melle et
detur sicut nabida. Et ipsum quod stat
loco athanasie in omnibus egritu
dinibus frigidis 7 inflammat corpus sta
tim et attrahit febrem. bonum spas
mo humido 7 grauedini lingue
quando fricatur cum eo 7 destructioni
sensus membrorum quando cum eo emplau
strantur 7 fricantur 7 est medicina mag

bonitatis. Confectio anacardi
ni mirifica ad morfeam 7 albaras
7 serpiginem 7 oblivionem. R. mirob
bol. nigrorum 7 bellericorum omnium ana ʒ.
xxx. olibani 7 ysopi 7 ʒʒ. 7 piperis 7
mellis anacardi omnium ana ʒ. v. mel
lis apum quo conficiatur dosis eius
sit ut prius 7 quando debeleuerit in ipso
acori 7 capi 7 spice omnium ana ʒ. v.
Confectio ad epilepsiam **De epilia.**
ualde est bona. R. piretri 7 siseleos
et que est anuade romanum 7 sticados
omnium ana ʒ. x. agarici ʒ. v. condume
ni recentis 7 asse bone 7 aristo. ro.
7 affodil. 7 est radix. aster 7 radicem
liquiricie 7 carpobal. ligni peonie.
omnium ana ʒ. ij. et experimentum aque
squille 7 fundatur super tantum mellis
quantum ipsum est 7 coquantur cum eo 7 con
ficiantur in medicina est bona ultima
et confert ei ultimum iuuamentum.
verum hermetis 7 anacardinum mi
nus 7 yerapigra cum assidue utitur secundum
quantitatem uirtutis 7 etatis 7 temporis.
Confectio formarum **De coriza.**
fluuium auellanis ad corizam. R.
tymiamatis 7 storacis liquide 7 sandara
ce partes equales fiant ex eis forme si
miles auellanis 7 suffumigetur
paciens quando abscidetur fluxus nasi
statim. **De capite flatico.**
Epithima. R. ceparum 7 lutum et
farinam ordei 7 lente friscas. linia
tur cum ea 7 sua genitorum 7 aceto.
et ligetur 7 in descriptione alia loco
crete ponitur alumen. **eas longas.**
Confec **De spenatibus i. lumbri**
tio medicaminis ad lumbricos.
sumantur cum excorticati 7 fiat
7 turbit 7 se. li. partes equales. lupi
norum partes i. 7 cimbil medietas par
tis 7 bibat ana ipsum lac caprinum
tribus diebus in mane 7 fatigetur

in q̄rto die p̄ᵒ bibat parū lactis. deinde incipiat bibere hoc medicamen dissolutum in aceto commixto cū lacte. q̄titate ʒ. vi. 7 bibatur cum famcs ē ualida.
Confectō medicaminis floris eris. flos eris 7 albugo oui ponātur sᷓ eam qᵒ retinet sanguinē. Confectō alia cimīnū 7 calx sᷓ bōū sᷓ eā posita.
De scissura arteriarum.
Confectō medicaminis. fumantᵉ cerusa de plūbo et climia argēti. 7 litargirium. 7 boli. ar. 7 camphora. agregentū cū mucillagine psillij.
De uesicis.
Cerusa 7 aqua solatri. 7 aqua atatara cō. superq̄ puluerizentur camphora 7 opium et fit in eis paucū olī ro. 7 liniatur fm dies aliq̄t.
De adustione ignis.
Sumātur litargirii 7 tutti sa cīnē. et imbibatᵉ paulo aceto 7 olō et terraᵉ ita ut cū equatur 7 āministretur.
De eis q consolidant ulcera et faciūt nasci carnē.
Confectō collij alia. ℞. cerusē plūbi ablute. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. amili. ʒ. ij. dragagāti. ʒ. i. opij. ʒ. s. fiant collia 7 āministrentᵘʳ.
De medicinis oculi.
Confectō collij rubei lenis. floris eris qui fit in minera eris. ʒ. iii. colcothar adusti. ʒ. iij. eris usti. ʒ. ij. mirre 7 croci ambo℞ āā. ʒ. i. piperis. ʒ. s. fiant ex eis collia cū uino bono.
Exodus fistule euenienti in lacrimali oculo huiᵘˢ fistule cura ē cauterium. q̄d si nō āministratᵘʳ cauterium. āministretur hᵎ medicamē cuiᵘˢ confectō. ℞. aloes. sarcocolle. sanguis draconis. 7 mirre 7 thuris omniū āā. ʒ. v. climie argenti. ʒ. x. balaustie. boli. ar. ambo℞ āā. ʒ. v. floris eris. ʒ. i. 7 s. terrantᵘʳ 7 mēᵉ. iste. 7 humectetᵘʳ locus saliua 7 puluerizentur desᵘᵖ.
Confectō collirij uiridis de flore eris ad scabiem 7 sebeleᵗ albuginē 7 tenebrositatem 7 ungulam. ℞. floris eris. ʒ. iij. colcotar rubei adusti. ʒ. vi. āsenici ru. ʒ. vi. baurach 7 spume maris ambo℞ āā. ʒ. i. 7 in descriptiōē alia. iij. ʒ. alias ar. auri. i. soluatur armoniacū cū aqua rute et fiant collia.
Confectō alialiar collij facientis nasci carnē in ulceribus oculi. q̄ phibēs almuseragi. 7 subtiliās bothor. ℞. climie ablute cerusē thutie alcohol. olibani omniū āā. ʒ. ij. mirre. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. i. 7 s. sanguinis draconis 7 aloes ambo℞ āā. ʒ. i. opij tritum dē. fiant iñ collia 7 ē bonū ad ulcera 7 almuseragi 7 exsiccat ea 7 facit nasci carnem 7 non remanet eis uestigium.
Cōfcō collij de thure maturans ulcerā. ℞. thuris. ʒ. x. armoiaci sarcocolle. ambo℞ āā. ʒ. v. croci. ʒ. ij. fiant ex eis collia cum mucillagiē fenugᵎ. 7 in descriptiōē alia. ʒ. terē.
Confectō collij ad albuginē. ℞. masaciunic. ʒ. ij. spume marisʒ. iiij. floris eris. ʒ. i. 7 s. baurac. sera pini 7 armoiaci omniū āā. ʒ. i. fiant collia cū decoctiōē acori 7 tincētur in eo 7 fiat alcohol. deinꝫ puluerizetur iste puluis.
Cōfcō ad albuginē. ℞. masaciunic. ʒ. ij. spume maris. baurac 7 zuarbel ballosiur 7 dicitur sic quia cadit sup arte; que sic uocatᵘʳ 7 dr̄ q̄ ē spuma que ē in mediū 7 dr̄ q̄d ē spō albnezerni 7 zuccᵉ. 7 ē aliquantulum amarū āā. ʒ. i. 7 pulūizentᵘʳ cum eo.
Confectio puluis ralori

ad obtalmiã ⁊ dolorem. sumant
sarcocolla grossa ⁊ fundat̃ sr. en
lac ⁊ exsiccetur in sole. terant
ad omnes ʒ. x. ex ea ʒ. iij. amili ʒ.
i. ⁊ s. opij ʒ. s. camphore ⁊ ẽ côue
niẽs ad doloris uehementiam et
caloris. ¶ Confectio pulueris
albis magis abscidens limpitu
dinem ⁊ est bonus qñ nõ fuẽt
sanies multa. ℞. sarcocolle ʒ. x.
spume maris ʒ. i. zucci ʒ. iij. ter
rantur ⁊ aggent. ¶ Confcõ pul
ueris citri fortis qui amministra
tur in fine obtalmie. ℞. sarco
colle ʒ. x. sicsinemithe ʒ. iij. litij
⁊ aloes ambo₄ añ ʒ. ij. croci ʒ. i.
⁊ s. spume maris ʒ. s. aggent̃
⁊ terrantur. ¶ Confectio ierisi
ni confortãs almusaragi. et
faciens carnẽ nasci. ℞. antimo
nij ʒ. x. floris eris de minera ti
tumaẽ. acacie ʒ. iij. sanguis dra
conis aloes ambo₄ añ ʒ. i. terã
tur ⁊ ãministrent. ¶ Confectio
collij de fellibus ad pannũ ⁊ icep
tionem aque ⁊ dillatatioẽs pu
pille qd ẽ bonũ ⁊ expertum. exsic
cetur fel vrtinũ in uase eneo d
quo sumant ʒ. x. ⁊ colloquintide
interioris ʒ. i. ⁊ s. serapini ʒ. ij. eu
forbij tñdem. fiant ex eis collia.
cum aqua rute. aut aq̃ feni. ⁊ fiat
alcohol. cum eo. ⁊ in alia descrip
tiõe ʒ. i. ¶ Confcõ alcohol faciẽs
nasci palpebras. ℞. ossium dac
tilo₄ adusto₄ ʒ. v. fimi thuris
ʒ. iiij. carpobalsami ʒ. ij. spice
indie ʒ. ij. amili ʒ. x. fiat alcohol
et transeat sup palpebras. con
¶ Confcõ collij agnab in oclõ qd
distillatur in eo. ℞. aloes et thu
ris ambo₄ añ ʒ. i. sarcocolle lu
lautite. sanguis draconis. ãtimo
nij. aluminis. omniũ añ ʒ. s. flo
ris eris ʒ. q̃rta. fiant ex eis collia
⁊ distillent̃ in oculo in ipõ lacri
mali. ⁊ pt̃ compressiones eius.
¶ Confectõ collij de mirra ad puc
tum sanguinis. ℞. croci. thuris
⁊ mirre ⁊ armoniaci omniũ añ
ʒ. i. arsenici rubei ʒ. s. fiãt collia
⁊ distillentur in oclm̃ eĩ cũ aq̃
coriandri hũi. ¶ Confectõ collij
de calcante ad ungulã. ℞. calce
caumenon ʒ. ¶ floris eris ʒ. ij. ⁊
calcant. sal armoniaci. baurach.
arsenici rubei oĩum añ ʒ. i. terã
tur ⁊ conficiantur ⁊ dimittant̃
donẽ fiant ut flos eris ⁊ fiãt iñ
collia ⁊ ãministrent̃ sitq; arse
nicum eĩ sublimatũ. fricet̃ cum
eo ungula deinde pulverizetur
cum radice liquiricie. ¶ Cõfcõ
mirre ad puncturã sanguinis. ℞.
croci. thuris ⁊ mirre ⁊ armoñaci
omniũ añ ʒ. i. arsenici rubei ʒ. s.
fiant collia ⁊ distillent̃ in oculũ
cũ aqua coriandri humidi. ¶ Con
fectio collij adraadicõ ad uenas
rubeas q̃ fiũt in oclõ ⁊ obtalmia ã
tiqua ⁊ sebel. ⁊ ungula ⁊ albis. ℞.
ir3ifur. ⁊ calcantecaticumenõ. et
arsenici rubei ⁊ zucci. ⁊ taberzed.
omnium añ ʒ. i. mirre ⁊ croci ⁊ ue
nan. omniũ ʒ. q̃rta. armoñaci et
thuris. añ ʒ. i. informent̃ collia
⁊ ãministrẽt. ¶ Confectõ alco
hol conseruantis sanitatem ocli.
℞. tucie ʒ. x. flenemithe ʒ. ij. alo
es ⁊ litij ambo₄ añ ʒ. i. camphore
sext. i. ʒ. i. terrant̃ cũ aqua agre
ste. aut aqua sumach. ⁊ exsiccẽ
tur ⁊ ãministrent. ¶ Confectio
alcohol. ad lacrimas. ℞. thucie
ʒ. x. coralli ⁊ mirob. fricato₄ ⁊ a
loes omniũ añ ʒ. ij. piperis ʒ. s. ama

cropipis. ʒ. ij. fiat alcohol et ministretur. Confectio alcohol
acuentis visum. Rx. tutiam nu
tritam cum aqua feniculi tribus vici
bus quod hoc modo fit. ponderantur de
ea ʒ. x. et condiunt postquam pulveri
sunt ad hec tribus vicibus deinde pon
derantur ex ea ʒ. x. ʒʒ. et piperis et ma
cropiperis et celidonie et venarum omnium
ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. s. nutriantur
cum aqua feniculi. aut aqua feni
tribus vicibus. deinde exsiccentur et
aministrentur. Confectio emplo
rum et epithimatum ad oculos. em
plaustrum ad cursum et guttam de nigri
cortices granatorum et lente excor
ticata conferunt. Confectio empli
ad corrosionem lacrimalis. endi
via teratur et super faciem fili po
natur olim. ro. et impleatur cum ea.
Confectio empli ad passionem et
vulnus in oculo. sumantur ovum absque
cortice suo et aqua coriandri et
olim. ro. et agitentur omnia et po
nantur super ipsum cum coto. Con
fectio empli ad dolorem vehemen
tem in obtalmia. Rx. coriandri
mellilloti croci et se. lini. totel
las unum terantur et conficiantur
et impleatur cum eis palpebre. Co
fectio epithimatis prohibentis flu
xum ex oculo. sumantur aloes et
acacia et fiesmenitthe et litiu et
bolum ar. et gummi arabicum et lini
atur super frontem cum albugine o
vi. Confectio epithimatis ad infla
tionem et. apri in palpebris. suman
tur rose et fiesmenitthe et litiu
et bolum ar. et gummi ara. liniantur
super frontem cum albumine ovi. et croci
et vene et aloes et sandali ru. et fau
fel agregentur et terantur et liniantur
cum aqua coriandri et endivie et
aqua rosata. De medicinis
ad ulcera in aure sumantur. aures.
Atur sarcocolla et sanguis draco
nis et thus et mirra et spuma ma
ris et baurach et bol. ar. et scoria fer
ri et floris eius et aloes. deinde ablu
atur auris cum aceto et aqua tribus
vicibus post involuatur licinium
cum melle in medicamine et po
natur in ea. Et de medicamine
fiant collia et cum necesse fuerit di
stilletur in ea semel cum aqua
mellis. deinde administretur lici
nium. Confectio medicaminis
ad gravitatem auditus et tinnitum.
vaporetur vapore feniculi et ab
sinthij et scelea. deinde distilletur in
eam hoc collium. cuius confectio. Rx. et
pulpe colloquintide ʒ. i. baurach.
ʒ. i. tertiam castorei. s. ʒ. aristol. ro. ʒ.
s. suci absinthij tantundem. euforbij
sextam ʒ. i. costi quartam ʒ. uni
fiant collia et distillentur cum oleo
amigdal. amara. Sunt et ad dolo
rem frium et ventositatem et diffi
cultatem auditus que conficiantur
cum vacino felle et fiat collia.
De egritudinibus dentium.
Medicamen dentium eradicationem
facilem efficiens. Rx. piretrum
radicem colloquintide et corticem
eius. corticem radicis capparis et
corticem mori. se. mezereon. cum
folia eius et venas et arsenici citri.
et lac sabrem aut lignum eius agre
gentur et terantur piretrum et col
loquintide et reliqua in cum aceto
in sole tribus diebus et moveatur in
die multis vicibus cum aceto. et di
mittitur per reliquum diem infuse
in ipso et ponantur desuper assa et
bdellium. et fiat ex eis trociscus et
cum necessarium fuerit terantur et

liniatur cum eis radix dentis inde aliquotiens. et fiat hoc per aliquot
dies postquam scarpellatorem factum in
circuitu dentis. facit enim eradi
cationem eius facilem. Confec
tio medicaminis de quo impleatur
dens corrosus et frangit ipsum. R. se.
mecorion et lac sabren. conficiantur
tur cum butirum et ex eo impleatur
dens. Confectio medicaminis
sedantis dolorem gingive et dentium
quod amminuitur cum gingiua non
est apostemosa neque calida. sumantur
piper et piretrum et sinapis et capsiq
et ℥ et baurach et fricetur cum eis
radix eius multis vicibus. prius tamen
bene fricetur cum pino. deinde fricetur
cum hoc medicamine. deinde phica
atur ex eo in aceto et teneatur in
ore. deinde vaporentur mandibule
et distilletur in aurem que est in ip
so latere. De collio doloris capitis
frigido et liniatur cum hoc medicami
ne radix eius. cuius confectio cum
sit tyriaca. R. castoreum et asa. et stor.
et mirre et aristol. et opii et piperis. et
℥ et se. iusquiami. omnium partes
equales conficiantur cum melle
aut butirum. et liniatur cum eo dens
dolorosus sicut linitur cum tyriaca
et suffumigetur in tractorio cum
se. iusquiami et storace. de quibus
sint facte forme siles auclanis. et
teneat in ore oleum calefactum in quo
decocte sint radices altee. et stri
gat frequenter caliditatem multociens.
Confectio tyriace ad dentes exp
te. sumantur piperis et ase. opii. et
mirre. et castor. partes equales et
conficiantur cum melle. Confec
tio medicaminis conferentis dolo
ri dentium calido. quando est cum apostemate
gingiue. R. se. portul. coriandri.

sumach lentum excorticata. sandal. cit. et rosarum. et piretri. et camphore.
omnium partes equales. teneat a
cetum in ore cum aqua ro. et misceat
de hoc medicamine super gingiuam
post strictionem eius. et non deglutiat ali
aqua ipsius et amministretur cum ipsum
flomia et ventose. Confectio
dentifricii mundificantis et abscinden
tis ruginem. R. sal gemme. et se. iu
squiami. et teste catuli vindis et ca
bul et spuma maris et cali equaliter
terantur. et fiat dentifricium. et ca
ueat sibi a sacietate nauseatiua. Et
Confectio dentificii stringentis gi
giuas et dentes. et conferentes rube
dini eorum. sumantur balaustie et spo
dium et rose citrine. et carmezie. et
alumen equali mensura et fiat ut super
gingiuas adhereat. Confectio
dentificii odorem oris facientis re
dolere. R. cortici cum citri et aperi et
spicee aromatice. gariof. nuc. m.
et galle. et xiloaloes crudi. et ana
mi et macis. et hellbungue. et cube
be. omnium ana ʒ i. musci keratem
i. fiant ex eis pulv. cum aqua malo
rum. et teneat in ore super ea. et de
gluciat ex eis duas aut tres. Con
fectio medicaminis facientis sta
re dentes ne corrodantur. impleantur
tur corallo et mastice. Confectio
medicaminis ad corrosionem in gi
giua quando dolor sit fortis et denigratur
tur. R. utriusque arsenici. et calcis et
gallarum. et aluminis. omnium equales
partes terantur. et fundatur desuper
aliquid aceti fortis et conquassetur
in mortario donec fiat sicut unguentum.
deinde dimittatur in eo donec exsic
cetur. et teratur secundo et tertio donec fiat
sicut pulvis. et sumatur in eo quantitas
duorum granorum et medii et minus

et malus in die semel. 7 sumatur
sup caput tente et ponatur sup
egritudinē 7 dimittat̄ hora una.
deīn sumat in ore olim. ro. donec
sedetur dolor. fiat ā illo .vij. dieb̄.
Cumq̄ rubet ponatur in eo ō me
dicamine gnātiuo carnis ō pl'
ueribꝫ qui sc̄ in almāsore et a
lus ex eis q̄ gn̄ant carnem. est
enī expertum. De fetore oris.

Modus cōfectiōis ad fetorem oris.
℞. extremitatē mirti humidi
7 cinamī 7 emblicoꝝ. 7 capi. 7 spi
ce. 7 corticē citri folioꝝ squinanti
7 masticis ptes equales. gallie
7 gariof. 7 nucis mus. cubebe he
il lingue. 7 ʒ. omium aū pistu
unī medietatem. agregentur cū
passis enucleatis q̄ sint duplū
totius. 7 sumatur ex ea q' sit sic
nux cum uino odorifero. aut cū
mesines antiq. 7 illō sit post uo
mitū 7 solūtonem uentris aliqa
enis. 7 abstineat a cibis uiscosis
7 pinguibꝫ. Confcō ad alcola
que fiūt bothor in ore. Sumant̄
spodium. ro. 7 amili. 7 coriādri
7 sumach. 7 lentes excorticate. 7
se. portul. 7 alcāna de mecha ue
ne. piretri. equali mensura 7
camphore pars media. 7 zuccari
q̄ntus ē medietas oīum terant̄
7 teneatur in ore. Confectō
trociscoꝝ de arsenico ad herpetē
estiomenū. ℞. arsenici citri cal
cis. amboꝝ aū ʒ. x. floris eris ʒ.
.v. colcothar tantūdē. aluminis
acacie. balaustioꝝ omium aū
ʒ. iij. terant̄ oīa cum aceto p eb
domadā. et informent̄ ex ei' tro
cisci. Sunt enī ꝯuenientes ad ch
steria 7 ulcerū antiquoꝝ putrido
rum. 7 herpeti estiomeno. 7 plu

ciatur cum eis crem clistia fiunt
opium. 7 qn̄ terant̄ cum aceto
sole plus sc̄ sc̄ mag' ultimi qui
reponant̄ in loco ubi nō sit ros
et in fece aceti ut si debilitent̄.
Confcō De grauitate ligue.

Medicaminis ad grauitatem
lingue. Sumant̄ sal. ar. piretri.
7 stafisagria. 7 sinapis. 7 pip. et
acorus equali mēsura terātur et
fricentur cum eis sb lingua. et
sup ipsam in die multociens.
Confcō medicamīs ad uuā ca
dentem. Sumant̄ galle 7 balau
stie 7 sal armoniacus eq̄li mēsurā.
7 sufflent̄ sup eā. 7 ponat̄ semel
sup coclearium tinde et eleuetū
cum ea. Confcō medicamini
ad sinantiam. ℞. harmel 7 sina
pis 7 piretri. 7 se. raffani 7 mirre
7 asc. 7 nitri. 7 sal' ar. 7 piperis. et ca
lamiti. 7 cineris yrūdinū. 7 stercō
ris al. sicci canis. stercus hūani
sicci. omium aū ptes equales ter
ant̄. 7 sufflētur in guttur ex ei'
et conficiant̄ cū melle. 7 fiat gar
garisma ex eo scripto quantum ē
galla ē aqua mell'. Et qūq̄ pl'
citur ex eo stercus canis 7 hoīs.
et ponitur loco ei' fimus colum
bin'. et qn̄ res sit fortior et nō
descēdit in guttur ad gargari
zet se ē sinapi ꝯtrita 7 aqua et
melle. 7 ponantur uentose sup
locū dolorosum. De medicami

Confectio medicaminis nasi.
Auferentis fetorem nasi. ℞. mir
ram. galli. 7 colcothar. 7 cortices
granatoꝝ. 7 calami. aromatici. 7 garioff.
7 nestri. terantur 7 humectet̄ na
sus cū licinio infuso in uino odo
rifero. deīn sufflētur in eum. et
inuoluat̄ licinū. 7 mittatur in

nasum. Confectio medicami
nis alkaiasum. Sumant colloquin
tide. et calamintum. et nigell. et bau
rach. terrantur cum aceto tribus vi
cibus. et informent collyria cum ali
quantulo fellis vacce. et cum ne
cesse fuerit dissolvatur unum. et di
stilletur post balneationem. aut in
clinationem sup aquam calidam et
naribus suggatur aer ad interiora
cum tota fortitudine egro resu
pinationem. Cumque vehementer
invenerit mordicationem distillet
in eo olm. ro. Confectio medi
caminis ad fluxum sanguinis
ex naribus. Sumant aloes. et thur.
et balaust. et calx viva. et colcotar
et pulvis molendini. et gipsum
et galle. et terrant sicut alcohol. et
sufflentur in nasum. et mitta
tur in eo licinium. De medi
cinis tussis et asmatis et saniei.

Confectio decoctionis ysopi mino
ris ad tussim cum calitate et aspe
ritate pectoris. R. ficus albus. x.
numero. iniubas. x. et sebesten. xxx.
et passularum sine interioribus. ʒ. x. ra
dicis liquir. abrase. x. ʒ. se. altee.
et se. citoniorum et psillij. et ysopi. et
viol. siccarum. omnium an. ʒ. x. decoquan
tur omnia cum tribus li. aque donec
remaneat li. una. de qua bibun
tur. iij. ℥. cum viol. conditarum pon
dere ʒ. vij. Confectio decoctio
nis ysopi maioris conveniens
ad tussim plurime humiditatis
et clismi et saniem. et humores in
pectore. R. ficus albas numero. xx. dac
tilorum tantundem. fenug. ʒ. v. radicum
liquir. ʒ. x. capilli veneris. ʒ. vij.
radicis apij. et feni. et se. utriusque.
et se. urtice. omnium an. ʒ. v. yso
pi sicce. ʒ. x. calamenti. et yreos et

prassij omnium an. ʒ. v. decoquantur
secundum mensuram quam dixi. et sumatur
in potu. Modus confectionis
ad tussim que indiget sputo
faciens spuere ex stomaco humorem
grossum cum quo est sonitus in pec
tore. aut saniem. et venit cum ea
est lenis valde. R. capill. veneris.
ʒ. x. amigdalarum amararum ʒ. v. y
reos. ʒ. iij. cortic. radicis capparis.
et farine herobi. amborum an. ʒ. ij.
se. apij. et feni. amborum an tantundem.
genciane et aristol. amborum an.
ʒ. v. conficiantur cum melle despu
mato. Cuius dosis fit. ex. ij. ʒ. usque ad
tres. Confectio similis illi ad eam
que est cum calitate vehementi.
R. capill. ve. ʒ. se. mellonis. et se.
citruli an. ʒ. v. cuius dosis fit. ʒ. iiij.
Confectio ad asma educens humo
res grossos et saniem ex pectore.
R. succi liquir. ysopi sicce ambarum
an. ʒ. x. capill. veneris. ʒ. vij. se. ca
rui agreste. et yreos. urtice. et cardume
ni. et piperis et aristol. ro. et baurach.
et nasturcij. et carui campestris.
et amigdal. amararum omnium an.
ʒ. v. cum melle quantum ipsa sufficit confi
ciantur et detur in potu cum decoc
tione ysopi maiore. Confectio
trociscorum de papavere ad tussim
siccam que non indiget ut spu
at. et ad locum catarri. R. papave
ris al. ʒ. xxx. se. cucur. et se. citro. et
se. iusquiami al. omnium an. ʒ. xxx.
amili. et dragaganti. et gummi. ara.
omnium an. ʒ. x. conficiantur cum mu
cillagine psillij. et fiant ex eis tro
cisci. ʒ. iij. cuius dosis fit unus eorum
cum syr. de papavere et aqua ordei q.
sufficit bonum ad tussim que est cum cali
ditate et sputo citrino subtili. et
ad tussim calidam. Conficiantur

de storace ad tussim q̄ inq̄etat
in nocte ⁊ fac̄ cangil. ut absq; ca
liditate. ℞. mirre. ⁊ storac̄ liq̄de
⁊ opij. omium an̄ ptes equales.
fiant pill̄e sic̄ cicer. ⁊ sumantur
de eis. iij. in hora dormiendi.
Confc̄o pillular̄ que tenentur
in ore. Sumantur pip. liquir̄. fi
cus. ⁊ zucc̄. equalr̄ ⁊ formentur
pill̄e. Confectio pillar̄ quibus
soluuntur hn̄tes elismā fic̄. ℞.
pulpe colloquintide. ℥. i. t̄ciam aga
ricis. ℥. ß. bauracis. ℥. i. t̄ciam succi
liqr̄. ℥. i. seminis urtice. ⁊ yreos.
ambor̄ an̄. ℥. ß. terant̄ ⁊ inform̄
tur pill̄e ⁊ ē dosis una. Con
fectio pillar̄ ad illam tussim q̄
est cum febre. ℞. succi liquir̄. ⁊ ui
olar̄. an̄. ℥. i. agarici. ℥. i. quartā
⁊ fiant in̄ pill̄e. Confc̄o pil
lular̄ de papauē. ad tussim sicci
infestantē. ⁊ ph̄bet caturri q̄n
est cum caliditate. ℞. opii. amili
arabic̄. gummi. succ̄ liquir̄. papaui.
equalr̄ fiant pill̄e siłes ciceri q̄r̄
dosis fit ex tribus usq; ad. iiij. que
sunt conuenientes pueris qui no
uiter ex uehementia tussis. Con
fectio pillar̄. ad tussim q̄ noiat̄
lenos. ℞. succi liquir̄. ⁊ amili. ⁊ dra
gā. ⁊ amigdalar̄ excorticatar̄;
⁊ gūi. arabi. omiū. equales ptes.
zucc̄ tabzed quātū ē medietas
eor̄ terant̄ et conficiant̄ cum
mucillagine se. citonior̄. ⁊ fiāt
pill̄e compresse. ⁊ teniant̄ in ore
in nocte ⁊ in die. auferunt ē aspe
ritatem gutturis ⁊ pector̄. Cō
fectio trociscor̄ qui sumunt̄ in
potu in pleuresi festinans mat
turitatem. ⁊ facile efficiens spu
tum. ℞. succi liquir̄. uiol̄. ambor̄
an̄. ℥. x. amili ⁊ dragagāti. et se.

mini. ⁊ se. citonior̄. et sumantur in
potu cum syr̄. uiol̄. Cōfectio tro
ciscor̄ de arsenico ad tussim plu
rime hūiditatis ⁊ ptisim malam
et asma. ⁊ dilatat anelitū illico
cum fumigiū fit ex eis sup̄ carbones
et bibitur etiā. ℞. amidol̄. ⁊ mirre.
⁊ storac̄ liq̄de. ⁊ galbani. an̄ ptes
equales. arsenici quantum ipsū
agregent̄ cum butiro uacino
⁊ fiant inde pill̄e sicut auellane
et fiat suffumigiū cum una ea
rū p̄ traiectorium. Confectio
pillar̄ que potant̄ omi ebdomada
semel aut bis. ⁊ mūdificat pect̄
ab asmate. ℞. agaric̄. ℥. i. pulpe
colloquintide q̄rtam. ℥. i. ysopi ℥.
iij. succi liquir̄. prassij sinapl̄ ōi
um an̄ t̄ciam. ℥. i. dentur in potu
in aqua mellis. ⁊ ē dosis. i. ⁊ q̄n
sumit̄ ex eis in potu omi die ℥. i.
Confc̄o sirupi de papauē conue
niens ad tussim siccam ⁊ ptisi
⁊ sputo ⁊ caturro. ⁊ tussi que ui
gilare facit in nocte ⁊ infestat.
℞. papaui al. ⁊ nigri. an̄. ℥. c. semīs
lactuce q̄rtum oia. se. iusquiami
al. ℥. xxx. decoq̄tur cū quīgentis
℥. aque donec fiant ℥. cc. deind̄
colletur ⁊ piciāt̄ desup̄ ℥. l. mu
cillaginis psillij. ⁊ ℥. c. rob. ⁊ deco
quātur donec inspissetur ⁊ āmi
nistret̄. Confc̄o empli ad seda
ti sedl. antis dolor̄. ⁊ maturās apī
ualde. sumant̄ uiole sicce. et ca
momilla. ⁊ anetū. ⁊ furfur. et al
tea ⁊ farina se. lini. ⁊ farina fenu
gr̄ci. ⁊ farina ordei. decoq̄tur cum
aqua donec dissoluant̄. ⁊ effun
datur aqua deinde cōficiatur c̄
olo. ⁊ fiat ex eo emplm̄ dum est
tepidum. Et q̄n adiungitur i
eo cētris caul̄. ⁊ adeps. antiq̄ dus

n̄ ē calitas

non ē calitas plurima. Confectō
unguentī lenientis sputum. et le
nificantis pect' et ānnullat' in
tussi sicca et puss. ℞. ceraꝫ citrine
ʒ. x. olm̄ de scen citrina. h. i. sto
rac ʒ. v. adipis anatis ʒ. x. agre
gent' et ungatur cum eis pect'
et latus. Confectō trociscoꝝ
ad tussim sicci cum caliditate
uehementi et sic. ℞. succi liquirī. et
uiol. siccaꝝ. añ. ʒ. x. se citro. et se. ci
cur. et dragaganti oium añ. ʒ. v. cō
ficiantur cū mucillagiē psilij.
et se. citoniorum et fiant trocisci. ʒ. ij.
et sumant' in potu cū aq̄ cerei.
et siē. uiol. Confectō trociscoꝝ de
terra sigillata ad sputum sangui
nis. ℞. thuris. et sanguis draco
nis. amboꝝ. añ. ʒ. iij. et etiam car
rabe. ʒ. v. cinatitis et tēre sigillate
amboꝝ. añ. ʒ. x. aluminis ʒ. ij. et se.
balaustiaꝝ. ʒ. iij. et etiam opij cin
namoī amboꝝ añ. ʒ. ij. agregent'
et terantur et fiāt trocisci. x. sicq
dosis uni. et sumat' in potu cum
albedaugi. aut portulā. aq̄. Con
fectō epithimatis ad fluxū san
guinis ex uesica et matrice et na
so. ℞. acacie et succi eufestidos. et
thuris. et gallaꝝ. et bal. austie et sā.
et gūmi et mirre. et bol. ar. et opij.
omium. añ. partes eq̄les. et fiāt in
trocisci. et liniatur cū ac̄eto. sup'
et pect' et stomac'. et simi. in hora
flux' sanguis ex uesica et matrie
si fuit et liniatur sup' membra in
quibꝫ sūt ulcera mag' sup fistulā
et pessarizetur uulua de qua flu
it sanguis ex eis. et liniunt' sup
pectinem et alcatim. Remedi
anis stoi.
Confectō trociscoꝝ stelle
sedantium dolores stoi et remo
uentiū cruciatione. accepsiam.
et omni̅ lenitatem bauclut' et putre
tanam et cōstrictionem uentris
et inflationē et dolores capitis ā
recedentes ci̅ bibunt' aut lini
tur cū eis fiēs dissolutis cum
aceto. et ad oi̅. autis cū distillā
tur dissoluti cum aqua tansuti.
aut succo calamiti. et phibent cor
rosionē dentiū cum replenē' eis.
et ipi conferūt sputo sanguinis
et corrige et tussi antecedenti. et ul
ceribꝫ intestinoꝝ et morsui aīalīū
uenenosoꝝ et febri cōmixte. et de
libro almesia sē. quoꝝ cōmixtio
℞. castorei et mirre. et cassielignee
et tēre sigillate. et cortiē radiē man
dragore. omiū. añ. ʒ. iiij. croci. et
costi. et papauis. omiū. añ. ʒ. vi. añ.
et se. apij. et se. kein. et fiselcos. et se.
iusq̄ami. al. et storac. omium. añ.
ʒ. viij. teras medicinas siccis. et dis
solue gūmas in uino odorifero.
dein adiunge eis reliq̄s me. et con
fice cū aqua. et informa ex eis tro
ciscū. ʒ. i. detur in potu cū eo q̄ cō
uenit egritudini ex potibꝫ. Cō
fectio trociscoꝝ de rosis ad dolore
stoi et febres flaticas in quibꝫ ē
humor colicus. et ad inflatione
ancheitis et maliciam digōnis. ℞.
rosaꝝ rubeaꝝ tritaꝝ. ʒ. v. spice aro
matice. mastiē. amboꝝ. añ. ʒ. i. et se.
informent' trocisci. q̄ꝝ dosis sit ʒ.
ij. Confectō trociscoꝝ d' rosis ma
ioꝝ conferentiū doloribꝫ stoi et
malicie digōnis. et inflatōi. et in
ceptōi ydropisis et febribꝫ acutis.
℞. rosaꝝ. ʒ. iij. xiloaloes. spiē. ma
stiē. cassielignee. floꝝ squināti. cina
momi. absinthij romani. omiū. añ.
ʒ. i. informent' trocisci cū uino ue
teri. et dentur in potu cū aqua ra
diē. q̄ꝝ dosis sit. ʒ. ij. Confectō

trociscorum stelle qui in potu tribu
untur ad dolores stomachi profundos. R.
spice. mast. cinamomi. thuris. squi
nanti. castorei. mirre. piperis. mandra
gore. se. iusquiami. absinthii. opii.
aloes omnium ana ʒ. x. informentur
trocisci. et dentur in potu ʒ. ii. cum
vino. Confectio trociscorum ad eum
qui cibum evomit cum significa
tionibus calitatis. R. rosarum. spo
dii. cimini infusi omnium ana ʒ. i. i
sumach ʒ. iii. coriandri infusi in
aceto et assati ʒ. ii. Succi de granis
granatorum ʒ. ii. corticum fisticorum
pondus ʒ. v. masticis tantundem agg
gentur et conficiantur et fiant tracisci
et sumant ad maliciam digestionis
ex calitate cum sirupo acetoso. Mo
dus confectionis ad eum qui evo
mit cibum cum significationibus fri
giditatis. R. radicis squinanti
ʒ. i. piperis ʒ. v. thuris. cipi. ambo
rum ana ʒ. i. usnee ʒ. v. ʒʒ. cinamomi.
cassie. calamenti. omnium ana ʒ. i. quar
tam mastice. xiloaloes ʒ. i. tertiam
garioffili. gallie. ana ʒ. i. sextam bdel
lii ʒ. v. anisi tantundem. deinde su
mantur maiora passularum et terantur
cum aqua et expumantur et decoquan
tur in aqua donec fiat grossa et con
ficiantur cum ea. et bibatur de ea ad
magnitudinem nucis omni die.
Confectio trociscorum de spica ad apo
stema durum intestinorum curativum valde.
R. floris squinanti. cassie. reubar
bari. semi. calami. aristologie. spice
nardi. omnium ana ʒ. iii. cost. mirre. o
pii. ana. piperis. costi. omnium ana
ʒ. i. bdellii sinalbidi ʒ. ii. mastice.
storace liquide amborum ana ʒ. ii. ar
moniaci ʒ. v. informentur trocisci
et dentur ad apostema stomachi cum mina
aut cum triplicato. et ad apostema
epatis cum sirupo aceto. quorum dosis est aurei
i. Confectio diacimini valet ad fri
gus stomachi et eructuationes acetosas
que ventositates expugit et leniunt
turam. et aperit opilationem epatis
et calefacit ipsum. et eradicat sollici.
R. cimini carmeni ʒ. v. ʒʒ. ʒ. xx.
piperis ʒ. x. anisi ʒ. xv. foliorum ru
te sicce. baurach rubei amborum. xx.
epithimi ʒ. xxx. conficiantur cum mel
le et administretur. Confectio ele
tuarii solutivi mundificantis sto
machum et expellentis alias sup
fluitates humiditatum remanen
tium in eo ex fructibus humidis
et aliis grossis. R. turbit quod est
ut canna alba ʒ. x. ʒʒ. ʒ. v. zucari al.
ʒ. xv. aggregentur omnia et cribelle
tur. sitque dosis ʒ. iii. et minus et plus
secundum quantitatem necessitatis. Con
fectio diaolibani valet ad frigus
stomachi et destructionem appetitus et ad
festinandum penetrationem cibi
in corpore et retinet fluxum ven
tris accidentem a frigore stomachi et e
patis. R. piperis calamenti et spice et
Resim. et anisi et ana. et nigelle. omni
um ana partes equales. thuris. et
balaustiarum amborum ana partes duas
conficiantur cum melle exquisitissi
me despumato. et administretur et
sit dosis ʒ. iii. Confectio ferugi
nis conferentis ad debilitatem
stomachi et corruptionem fecis eminen
tem ex uberitate menstruorum et
sanguinis emoroydarum. R. mirob.
nigrorum emblicorum carmesich. spice
squinanti cipi. ʒʒ. anisi piperis oli
bani. scorie infuse in aceto uni
ebdomada i. postquam contrita est sicut
alcohol. et assate. omnium ana ʒ. xv.
conficiantur cum melle. et ipsum quidem
abscidit sanguinem menstruorum.

et egredientē fluxum uentris ⁊
multitudinē urine. ¶ Confectō
de scoria ferri cū lacte acetoso ad
debilitatem stoī ⁊ extenuationē.
℞. scoria ferri contrite sicut al
cohol. pugil. i. nigelle ⁊ ameos.
et Resini. ⁊ cimini ⁊ fenugr. oīum
añ pugillū .i. rute ⁊ apij. ⁊ mitte
fundantur desup. lī. vij. lactis
acetosi. ⁊ dimittantur duobꝫ diebꝫ
deinde coletur ex eo. lī. i. ⁊ bibat sū
mo mane ⁊ comedat p᷑. quatu
or horas cibum bonū; multū.
⁊ nō appinquet aceto. neqꝫ olis.
neqꝫ salito. ⁊ bibat sup ipsm pau
um uetis. et bibat ex illo lacte
qñ sitit paulatī donec integre cō
pleat duas libras diebꝫ aliquot.
¶ Confectō de scoria ferri cū uino
faciēs colorem bonū et calefaciē
corp᷑. ℞. se. apij. ⁊ se. feni. ⁊ añ. et ci
mini. ⁊ ameos. ⁊ amidū ⁊ origa
nū. ⁊ carui. ⁊ coriandri. ⁊ piperis. et
macropiperis. ⁊ cinamoi. et thuris.
⁊ spic. ⁊ garioff. ⁊ nuc. muscate. ⁊
api. ⁊ se. rute. ⁊ se. eruce. ⁊ se. cepe
omniū añ. aur. i. ⁊ scorie ferri aur.
.x. decoquātur cū septuplo sūi
uini. donec remaneat medietā
⁊ coletur. ⁊ bibantur omi die .ʒ. xxx.
illius uini usqꝫ ad .ʒ. xl. calefaciē
enī fortit illud corp᷑ cuius iam īfri
gidatū est. ⁊ cuius color ualde ma
lus est. ¶ Confectō medicaminī
ad impinguand corꝰ. ℞. cinami
.ʒʒ. galange. cimini. ameos. oīū
añ .ʒ. v. nasturcii albi .ʒ. x. sarco
colle. zedoarie. añ .ʒ. iij. se. ursqa
mi. ⁊ nuc. end. amborū añ .ʒ. vij. g
norum impiguādi .ʒ. x. granorū de
kerua .ʒ. v. papaueris .ʒ. x. testicu
lorū uulpis. hermodactillorū et
been. utriusqꝫ omniū añ .ʒ. x. ⁊ sal

alumīs .ʒ. x. scorie .ʒ. x. sumat ex
eo puluerē quātū digitus te
nere pōt tribꝫ uicibꝫ mane ⁊ se
ro p᷑tꝫ contritū ē ⁊ cribellatum
⁊ sorbeat. ⁊ post sorbitionē; ferculum
ex farina risi ⁊ fabarū ⁊ lactis
ītiq. et amigdal. ⁊ lacte ⁊ zuccō.
et nō comedat acetosum neqꝫ sal
sum. neqꝫ laboret labore uel exer
menti ⁊ supfluo. nꝫ plongi mo
ram in balneo. ⁊ assiduet comedē
sup uinū. ¶ Confectio medica
minis extenuātis pinguedinē.
℞. lacce ⁊ sandarace amborū añ.
.ʒ. i. tītas duas sansuci sicci .ʒ. s.
artanite. ⁊ aristol. ro. gentiane
omniū añ .ʒ. quartā. cui dosis sit
tertia .ʒ. i. ⁊ studeat in hoc ad pro
uocandum urinā ⁊ tollendam
sitim. ¶ Confectio empli cōfor
tantis stōm ⁊ epar. ⁊ calefacien
tis ea. ℞. absinthij romani ⁊ co
sti. ⁊ api. ⁊ ʒʒ. omniū añ .ʒ. v. oli
bani .ʒ. iij. mast. .ʒ. v. calami aro
matici. gallie. squinanti. garioff.
cinamoi. oīum añ .ʒ. ij. minuē
fiē ex uino ueti ⁊ aqua citoniorū.
et aggreget ea post ipsorū contritī
one. ⁊ liniatur desup. ¶ Cōfectō
empli fortis resoluentis apā du
rum stoī ⁊ epatis. ⁊ administratur
ubi nō ē calidus. ⁊ ū. apā iam est
antiqꝫ. ℞. se. lini. ⁊ fenugr. ⁊ se. cau
lis. ⁊ carpobalsami. oīu añ .ʒ. x.
cordumeni ⁊ yreos. ⁊ amigdal. a
mararū. ⁊ costi. ⁊ mirre ⁊ spice. et
api. omniū añ .ʒ. v. bdellij subal
bidi .ʒ. vij. mast. .ʒ. i. storac. liquid.
.ʒ. iij. armoniaci ⁊ cere citrine. ⁊ ad
ipis anatis oīum añ .ʒ. iij. olī ca
momillini .ʒ. xx. dissoluantur
grime in pondere .ʒ. xx. uini. dein
de aggregentur ⁊ empletur cū eo.

Confcō empli adapā in eis cū nō
est antiquū. R. fenugrē. se. lini
7 aneti sicci 7 uiol. siccaꝝ. 7 camo
mille sicce. 7 altee sicce 7 mastic.
omium ʒ. v. spice 7 api 7 squināti
et calami aroatici omium aā
ʒ. ii. cere ʒ. iii. oli camomillini
ʒ. xv. aggregentur cū eo. Cōfcō
ad illud bona. decoquant̄ in olō si
samino cot 7 api 7 spice d' uno
quoq; tribus uicibus. 7 sumantur
mucillago fenugrē. 7 se. lini. et
decoquant̄ donec inspissetur. et
sumant̄ de ea. ʒ. l. 7 ceroti facti cū
hoc olō tīnde. 7 mastic. ʒ. v. aggre
gent̄ 7 terant̄ 7 emplet̄ cū eis.
Confectio tro De pulsu cordis.
ciscoꝝ ualentium ad pulsū cor
dis. R. thuris ʒ. v. ciuule sicce ʒ.
iii. calami ti sicci. folioꝝ rute. ā
boꝝ. aā ʒ. ii. se. fisimbri ʒ. iii. ori
gani ʒ. i. 7 s. aneq; tīndē. detur ī
potu ex eis aur. i. cum decoctione
cimini. Ē eni bon ad inflationē
in uentre 7 putturam uentosā.
Confectō trociscoꝝ de musco ua
lentiū ad pulsum cordis et sin
copim 7 ydropisim 7 extenuatō
nem. R. mastic. 7 xiloaloes crudi
7 cinamoi. 7 gariofi 7 spice. 7 nuci
mus. 7 cubebe 7 cardamoi. et beil
baugue. 7 olī de citro omiū. aā
aur. i. musci 7 ambre amboꝝ aā
sextam. ʒ. i. fiant trocisci cū kers
mes qui boni sūt ad sincopim
et ad pulsum cordis. Cōfectō
medicamis alius ad pulsum
cordis. R. coriandri. ʒ. x. se. bedē
gi. 7 se. felgesemek. amboꝝ. aā
ʒ. iii. spodii ʒ. iiii. uiriosaꝝ. ʒ. i. ca
rabe 7 margaritaꝝ 7 coralli. oī
um aā. ʒ. i. s. sandali al. ʒ. ii. cāplo
re. ʒ. s. musci keraten. Cōfcō
trociscoꝝ de xiloaloes ualentiū
ad sincopim 7 uomitū 7 colici
passionē. R. thuris ʒ. iii. rosaru
ʒ. vi. xiloaloes. 7 gallie. 7 gariof.
7 spice. 7 terre que comedit̄ de co
rasceni 7 spodii omium aā. ʒ. i.
cubebe ʒ. ii. fiant trocisci. Con
fectō medicamis de musco ad
pulsum cordis 7 sincopim. R.
mastic. cinamoi. xiloaloes cit
ri. gariof. gallie spice. nuc' m.
cubebe. cardamoi. beilbaugue
api. squinanti. folioꝝ cit. se. albe
damgi. se. felmemisch. sansuq.
fisimbri ʒʒ. macropipis. marga
ritaꝝ coralli. carabe. sete crude
folii indi ʒ. i. etiam boni pun. a
girigentur omia cū melle mirobol. kebloꝝ conditoꝝ. De me
Confectō trociscoꝝ de b dicamīs e
bis ualentiū ad epar infla patis.
matū 7 debile 7 corruptōe com
plōnis cū caliditate. R. carnis be
bis ʒ. x. rosaꝝ contritaꝝ ʒ. v. se.
endiuie 7 portul. 7 se. citroli. oīu
aā ʒ. iii. se. apii ʒ. i. spice. mastic.
amboꝝ aā ʒ. s. lacce reubarbari
sceni. amboꝝ aā ʒ. i. fiant trocisci
p' trituratōem 7 cribellatione
ponderis aureoꝝ. ii. 7 detur ī potu
. i. cū sir. aceto. puro. Confectō
trociscoꝝ de reubarbaro utilima
ad maliciā complōnis. 7 dantur
in potu p' febres longas cum
corrumpit̄ for. R. reubarbari ʒ.
x. spice. mast. se. apii. squinanti.
anecx. sauine. amigdal. amarā.
costi amari. cināmi. oium. aā. ʒ.
. i. sextam sucj eupatorii. se. feni.
anisi. asari. aristol. 7 gencianē oī
um aā ʒ. ii. pipis ʒʒ. amboꝝ aā
ʒ. i. 7 in descriptōe alia ʒ. ii. pipis
nʒʒ. informent̄ trocisci de quibus

medicaminis de lacca. R. florum sq
nanti et spice et asari et petrosilini
omnium ana ʒ. iij. eupatorij et lacce
et aristol. omnium ana ʒ. i. et s. se. endi
uie et se. citruli omnium ʒ. iij. mast.
succi liquiritie ambarum ana ʒ. i. et s. ex
cui dosis sit ij. aur. Confectio
pillularum de quibus datur ydropicis omni
nocte quando est cum siccitate nature
et leniunt eum et alleuiant egro-
que nominantur pillule de agarico. R.
agarici ʒ. x. succi eupatorij reubar
bari. aristol. omnium ana ʒ. ij. zucca
ta bezed. ʒ. v. fiant pillule sicut ciceris
et potetur de eis i. omni die usque
ad ultimum peruenatur. nec lenitas
soluendo enim faciunt assellare
et peruenit alleuiatio ab eis et ip
se cum hoc confert epati et aperiunt
opillationes eius. Confectio trocis
corum de reubarbaro. R. florum squi
nanti ʒ. v. spice et asari et petro. et
anisi et eupatorij et lacce et reubar.
omnium ana ʒ. i. se. endiuie et se. ci
truli omnium ana ʒ. iij. mast. et su
ci liquiritie ambarum ana ʒ. i. et crocii ʒ.
s. quorum dosis sit ij. aur. Confectio
trociscorum de camphora utilium
ad epar inflammatum et yctericie et fe
bribus adurentibus. R. Rosarum ʒ. x.
et rosell. s. carnis eius tantum ʒ. x. se.
citrol. ʒ. x. se. endiuie et se. lactu
ce et se. portul. omnium ana ʒ. iij. spo
dij ʒ. x. sandal. citri ʒ. ij. camphore
ʒ. i. informantur trocisci ʒ. ij. cum mu
cillagine psillii. de quibus potetur
i. et detur in potu cum rob. citri. ad
epar inflammatum et cor. aut cum
lacte aceto. de capparis aut lacte de
quo extractum est butyrum et ff
boni ad pulsum cordis ex calidita
te et yctericiam cum syr. aceto et sunt bo
ni in febribus ex caliditate. Con
fectio empl. de sandal. ad epar in
flammatum. R. utriusque sandali et rosarum
et fl. nuf. et suc. memithe et camphore
et liniant cum aqua solatri et mo
dico aceto uini. Confectio empli
ad ydropisim ascitem absque cali
ditate et quando emplastratur cum eo aut
aqua et expertum est. R. farine ordei
et ciperum et stercus ouium sicce
et cimini et baurach et uolum ar.
liniatur desuper quando deficcit aqua
uirtute forti. Confectio kenigi
conferens ydropisi calide. R. folio
rum mezerion infusorum in aceto
exsiccatorum tritorum ʒ. v. agarici turbit
ambarum ana ʒ. v. rosarum rubearum.
et se. endiuie et citrol. ana ʒ. Et
tiamabin ʒ. x. succi liquiritie ʒ. ij. co
quatur tiamabin cum eo. et detur
in potu. ex ʒ. duabus usque ad. iiij.
ʒ. Confectio kebikelegi ad ydro
pisim cum qua non est caliditas. R.
foliorum meconzodritorum. agarici.
mirob. citri. serapi. omnium ana
ʒ. v. yreos ʒ. iij. reubarbari succi e
eupatorij et spice et ana. omnium ana.
ʒ. ij. conficiuntur cum melle. cuius
dosis sit ex ʒ. iij. usque ad ʒ. iiij.
Confectio pillularum de mezerion ad
ydropisim ascitem quando non est
cum ea caliditas. neque uentris so
lutio. R. mezerion. calcecatum me
non. stercoris columbini omnium
ana partes equales et quartam horum
partium euforbij. conterantur hec
omnia ex eis cum iuleb. aut cum
siro uiol. pille informentur de quibus
in potu tribuatur pondus ʒ. ij.
cum aqua passularum de corascheni.
Sit autem cibus eius camisca aurea
bus cum sumach. aut acetum cum
oleo aut siro aceto. Confectio
trociscorum acenisch frigidorum ad dolo-

ros epatis. R. azenschie ʒ. v. scisa
trol. excorticati. sc. endiuie. sc. por
tul. sc. feni. omnium ana ʒ. ij. 7 s. su
ci liquir. ʒ. i. 7 s. rosar. ʒ. i. informen
tur trocisci cum aqua ro. 7 dentur
in potu cum sir. aceto. 7 aqua endi
uie 7 aqua solatri. Confectio
trociscorum azenschi calor. R. aze
nschi ʒ. v. lacce reubarbari suci
eupatorij ana spic. mast. omnium
ana ʒ. i. dentur cum decoctione ra
dicum. De medicinis splenis.
Confectio trociscorum de capparis ad sple
nem durum 7 uentositatem. R. cor
ticum radic. capparis q. s. alhesk. 7
sc. alfagdi qd' est agnus castus
amborum ana ʒ. x. scolopendrie. ci
peri amborum ana ʒ. i. aristol. lon.
foliorum rute. armoniaci. nasturcij
acori. nigell. omnium ana ʒ. ij.
resoluatur armoniacum cum aceto
uini. 7 conficiantur cetera cum eo.
et forment. trocisci ʒ. ij. 7 sit do
sis eorum unus. Confectio tro
ciscorum alkarmesich ad splenem
cum caliditate 7 duricia. R. sc.
alfagdi 7 sc. tamarisci partes equales
scolopendrie quantum unius duorum predic
torum. informentur trocisci ponderan
tes ij. aur. 7 sumantur cum sir. aceto.
trocisci uero de carabe cum aqua de
radicibus 7 sir. acetoso. aut cum illa
que de ea pura est. quando bibuntur
ad uentositatem sub splene conferunt.
Confectio empli ad duri
ciem splenis sicci. R. foliorum rute
ʒ. x. baurach ʒ. iij. calamenti sicci
ʒ. iij. armoniaci ʒ. vij. dissoluantur
cum aceto forti uini et liniantur.
Confectio pillularum expellentium y
postasia fortiter. R. aloes scamonee
amborum ana ʒ. i. quartam agarici ʒ. i.
tercias duas suci eupatorij ʒ. i. ter

tiam. informentur pillule cum suco
endiuie. 7 sit dosis. i. Confectio
empli ad splenem cum humidi
tate. R. lignum salic. 7 folia eius
7 ipsius extremitates tamarisci.
7 cortices radicis capparis. et ex
tremitates mirti. 7 extremitates
cipressi. 7 acetum uini.
Confectio De medicinis collice.
pillularum soluentium collicam uelociter.
R. aloes ʒ. x. scamonee ʒ. ij. et s.
colloquintide interioris ʒ. iij. 7 tercia.
salgemme. pond. ʒ. ij. serapini ʒ. iij.
sabzem cum eodem. Informentur pillule
que sint dosis. x. Confectio sabzem
resolutiuis uentrem fortiter 7 educen
tis superfluitates. R. scamonee. pi
peris ʒʒ. cimini. foliorum rute. bau
rach. gallange. cinamomi. gari
of. omnium ana ʒ. x. mellis ʒ. x. cuius
dosis sit a ʒ. ij. usque ad ʒ. iij. Con
fectio electuarij diacitoniten solu
tiui quam administratur in collica cum
nausia fortior sit. et euomit egr
illud quod bibit. R. scamonee. ʒ. x.
mast. gariof. gallie. ʒʒ. piperis et
macropiperis. nuc. mus. cinamomi.
omnium equaliter. et in alia descrip
tione omnium ana ʒ. x. suci cito
niorum acetosorum. mell. apum equa
liter commisceantur 7 coquantur donec
inspissentur. deinde conficiantur cum
eis med. cuius dosis sit a ʒ. i. usque
ad ʒ. i. 7 s. Confectio pillularum que
que sumantur ante cibum 7 post ci
bum 7 exsiccant electionem cibi
paulatim 7 destruunt sacietatem
nausiatiuam 7 soluunt uentrem
7 resoluunt collicam. R. ʒʒ. melano
piperis. macropiperis. gallie. gari
of. nucis musch. 7 uerum. tabzed. omni
um ana ʒ. x. informentur pillule et
sumantur de eis ʒ. s. faciunt assel

lur a duab; sellis usq; ad .v. g°.
s(ecundu)m quantitate(m) sue nat(ur)e (et) uirtu
tis. Confect(i)o clisteris ad febri
citantes (et) pacientes hirsen cu(m)
retinent(ur) eo(rum) nature. R(ecipe). s(cilicet) aq(u)a(m)
aque sicle in qua bulliat bau
rach .ʒ. i. (et) fundatur desup(er) olei
uiol(arum). (et) fiat clistere cu(m) eis. (et) q(uan)n(do)
febris no(n) est sumatur pugill(us)
.i. furfuris .ʒ. xxx. zucc(ar)i .ʒ. i. (et) .i.
baurach .ʒ. i. oli(i) sisamini. Con
fect(i)o pilula(rum) resoluentes s(cilicet) acetate(m)
nauseatiuam (et) uentositatem (et)
digit (et) prouocat appetitu(m). R(ecipe). ma
stic(is) ʒʒ. cinamom(i). gariof(ilorum). nuce
muscat(e). piperis. macropiperis o(mn)ium
ʒ. x. scamonee tantidem. fiant pil
lule sic(ut) cicer ponderantes tria(m)
.ʒ. i. que quide(m) utiles existunt
collicam assidue pacienti. Con
fectio medicaminis ad collica(m)
s(ecundu)m R(ecipe). cimini. an(isi). ameos o(mn)ium
an(a) pugillu(m) unu(m). bulliant bene
et colentur. (et) in colatura dis
soluantur penidio(rum) .ʒ. v. et me
dulle cassief(istule) .ʒ. v. (et) fundant(ur) desup(er)
oli(i) amigdal(arum) dulc(ium) .ʒ. iii. Con
fectio medicaminis q(uo)d datur cu(m)
dolor uehemens co(m)mouetur (et) se
dat dol(orem). quando timetur egro q(uod)
superueniat ei sincopis p(ro)pt(er) dolo
ris uehementia(m). R(ecipe). ʒʒ. macropipe
ris storac(is) liquid(e). croci. se. usq;
ami o(mn)ium an(a). pter esloo. cirio.
opii. amboru(m) an(a) pt(er). ς. Informe(n)
tur pill(ul)e sic(ut) cicer. dosis ei(us) sit a
medio aureo usq; ad aureum .i.
Confect(i)o trocisco(rum) de uiol(is) qui si(unt)
cu(m) scamonea conferentes coli
ce cu(m) calitate (et) utiles in febrib(us)
acutis cu(m) indigent solone uen
tris. aut uomitu. aut insolitu
(et) sunt in ultimo infrigidantes. R(ecipe).

uiol(arum) pond(us) .ʒ. x. scamonee .ʒ. ii. (et) s(cilicet).
mucillaginis psillii q(uo)d ea agre
get (et) fiant trocisci .x. (et) sumatur
unus in potu c(um) .ʒ. v. zucc(ar)i. cu(m) ʒ
.i. iuleb. aut tranabin. Modo
confectionis ad collica(m) mirabilis
ualde. R(ecipe). cinami .ʒ. i. sarapini .ʒ.
.x. conficiant(ur) cu(m) penidiis (et) su
mantur ex ea cu(m) necesse fuit
.ʒ. v. Confectio trocisco(rum) de uio
lis qui infrigidant (et) dantur in po
tu cu(m) medull(a) cassief(istule). optimi
ad eradicandam collica(m) que est
cu(m) calitate (et) siccitate. R(ecipe). uiolar(um)
sicca(rum) .ʒ. x. turbit tantidem. succi
liquir(itie) .ʒ. v. fiant trocisci .x. (et) suma(n)
tur o(mn)i die q(ua)n(do) .x. ficus citrine. ex .ʒ.
.x. passulla(rum) enucleata(rum). et deco
quantur cu(m) duab; lib(ris) aque do
nec perueniant ad lib(ram) una(m). et in
descriptione alia ad lib(ras) .ς. (et) coletu(r)
et dissoluatur in ea pond(us) .ʒ. x. me
dull(e) cassief(istule) (et) unus ex eis tro
ciscis. et distillent(ur) desup(er) .ʒ. ii. oli(i)
amigd(alarum) dulc(ium) (et) potetur in mane.
Confect(i)o trocisco(rum) de epithimo
qui dant(ur) in potu cu(m) aqua de
radicib(us) ad eradicandum collica(m)
grossam (et) uentositatem. R(ecipe). eb(ul)i
epithi(mi) amboru(m) an(a) .ʒ. x. serapini
.ʒ. v. fiant ex eis trocisci .x. deinde
sumant(ur) radices apii (et) feni(culi) a(m)bo(rum)
an(a) .ʒ. x. se. utriusq;. ameos ʒʒ. ga
lange o(mn)ium an(a) .ʒ. v. decoquant(ur)
in duab; lib(ris) aque donec rema
neat lib(ra) .i. et colletur et dissolua
tur in ea ex istis trocisci(s) et p(ro)ba
atur desup(er) aur(eus) .i. oli(i) de kerua (et)
sumatur in potu. Et q(uo)n(iam) p(er)cuti(t)
in decoctione passula(rum) et ficuu(m).
Et q(uo)n(iam) datur in potu cu(m) eo castor(eum)
s(ecundu)m mensuram que iusta fuerit.
Modus confectionis de bacc(is) lauri.

spigentis uentrē fortit' q̄ datur
ad bibendum ī dolor· costarum
et intestinor̄ uentoso· ℞· rute
sicce. ʒ· x· ameos· cimini· nigelle
kesim. origani. carui· petrosili
ni.. amigdal'. amarar̄· pipis ca
lamiti. macropipis. dauci. acori.
omium añ ʒ· ij· baccar̄ laur̄· ca
stor̄· serapini omiū; añ ʒ· iiij· op
popo ʒ· iij· conficiant' cū melle
de qua sumatur q̄ntitas auella
ne cum uino ueteri calefacto.
non ē ei par in spigendo uento
sitatem. Modius confectio
nis spargentis uentositatem
et lenientis uentrē 7 sedantis
dolorē: 7 est fortior in hac dispo
sitōne q̄uāsolum. 7 ego nomi
no ipsam solumū. ℞· pipis. ame
os. folior̄ rute. calamenti. ca
stor̄. cimini. baccar̄ lauri. oīu;
añ ʒ· i· opij. se. iusqami. cortic̄
mandragore omiū; añ ʒ· v· sca
monee tertia ʒ· i· ʒ· conficiantū
cū melle eiusdē q̄titatis. 7 si uis
fac ex ea trociscos sine melle. cu
ius dosis cū nō cōficiatur sit ʒ· i·
et qū cōficitur sit a ʒ· ij· usq; ad
ʒ· iiij. Confectō medicamis
qd̄ supponit' dispgens uentosi
tatem. 7 educēs eam p inferiorē
regionē. 7 soluit uentrem. ℞· ci
mini. folior̄ rute uiridis.. ibor̄
añ. pugil. i· bothor marie ʒ· ij· cō
ficiantur cū melle 7 intromit
tatur cū lana. Confectō sup
positorij q' soluit uentrē. conti
netur eni 7 ponitur in cluster
solutiuo. 7 noīatur suppositorii
album. ℞· baurach panis. ʒ· x·
coll oquintide interioris. bdellij. sera
pini. omiū; añ ʒ· v· scamonee ʒ·
· ij· 7 s· dissoluant' 7 fiat collirium

ex eis. Confcō clusteris soluti
ui lenis. ℞· v· ficus citrinas 7 pu
gillū sulfuris. pull' altee ponātur
in panno. 7 folia sicle. decoquant'
in duab; lib. aque. donec pueni
at ad lib. i. 7 coletur sr̄ eam. ʒ· i·
baurach. 7 ʒ· i· olei sisammi. et fi
at cum eo clustere. Cum aūt uis
ipm acuere, pone in ūo de suppo
sitorio albo. aur̄. i. Confcō cli
steris solutiui fortis. ℞· ʒ· x· collo
quintide. 7 ʒ· v· centauree minoris
7 ʒ· ij· bothor marine. 7 rute. 7 cala
menti. 7 baccarū paruarū. 7 orig̃.
maniplin. i. decoquātur. deinde di'
soluant' in ea. ʒ· iij· kitran. et tā
tūdem mell'. 7 ʒ· ij· castor̄. 7 ʒ· a· se
rapini. 7 ʒ· s· opo. 7 aur̄. i. suppito
rij albi. 7 fundat' desup. ʒ· s· olei
de keiua. 7 fiat clustē cum hoc
enim. 7 tē cum ē collica diffial'
7 yleos. Et si dolor fuīt fortis po
natur in ūo quātitas cicer' de
opio. Confectio medicamis
sedantis dolorem collice. et ē fi
lonium q' dispgit uentositatē
grossam. ℞· pipis. ameos. nigel
le. baccar̄ laur̄. cimini. castor̄. oī
um añ ʒ· i· mell' cū quo aggre
gent'. Confectō formar̄ simi
lium auellanis sedantiū dolorē:
℞· castor̄. ameos. cimini. nigel
le. omiū; añ ptes eq̄les. opij q̄
tum omīa. fiant forme similes
auellanis ponderitos tātum ʒ· i·
et aministret'. Confectio for
mar̄ silium auellanis sedātium
dolorē collice difficilem uehem
tem q' est cū colica 7 punctura. ℞· se.
lactuce. se. portulace. opij. omiū
añ ptes equales conficiant' cū
mucillagine psillij. 7 fiant inde
forme similes auellanis pondē

terre. ʒ. i. Confectio clisteris dis
pergentis uentositatem ualde. de
coquatur ruta in oleo tribus u
ab' deinde sumantur ex eo. ʒ. xx. et
dissoluatur in eo castor. opopo. se
rapini a media. ʒ. usque ad. ʒ. i. cli
sterizentur cum eo. et si dolor fuerit
fortis ponatur in eo quantitas ci
ceris de opio. Confectio olei cum
quo ungitur uenter et spargit
uentositatem. R. olei rutacei. ʒ.
x. cum quo dissoluatur castor. ʒ.
ii. euforbii. ʒ. i. fiat inunctio cum
eo. Confectio trocisci ad ylecer
conferentis uomitui superfluo.
R. se. apii. ani. amborum ana. ʒ. xv.
absinthii romani. ʒ. x. cassie lignee.
ʒ. xx. piperis. castor. opii. omnium
ana. ʒ. ii. et s. fiat trocisci quorum do
sis sit ab aur. i. usque ad. ʒ. ii. ma
gnas. Confectio medicaminis
ad uomitum lenem. R. cancar. nucis
uomice. et se. nigelle. et se. raffani.
et aneti partes equales. bauracis.
sal indi ana partem. s. cuius dosis sit
ʒ. iiii. et quandoque additur in eo quarta
ʒ. i. de condisi. Confectio me
dicaminis tempati assequentis
finem medicinarum fortium et nequit
est timor in eo. R. cancar. condi
si. nucis uomice. et bauracis partes
equales. fiant trocisci aur. i. cuius
dosis sit ab uno usque ad duos.
Confectio sirupi de granis granato
rum acetosorum. lib. s. sumach mundi
ficati lib. circam fundantur desuper
aque lib. iiii. et decoquatur usque ad. l.
ii. et coletur et sumatur de foliis ci
tri folia. x. et x. folia mente. et duos
aur. gar. et aur. i. gallie. et ʒ. v. thu
ris. et ʒ. iiii. cortic. fistici uiridis. et
terantur. deinde sumantur in po
tu ex eo cum adest uomitus uehe
mens conturbans. et colica non
inueniuntur folia citri et menteri
ficca. tunc sumantur de uno quibus eorum
ʒ. ii. Confectio trocisci ad uomi
tum uehementem dolorosum qui
est propter effusionem malorum humorum
aut stomachi. R. garnof. ʒ. x. gallie
ʒ. i. cinami. ʒ. ii. enule sicce. ʒ. i. et s.
et mast. ʒ. i. et s. opii et mandrago
re amborum ana. ʒ. i. et s. resoluantur
et fiant inde trocisci. x. quorum dosis
sit. i. aministretur in colica pas
sione quoniam sedant uomitum et pro
uocant sompnum et stupefaciunt
sensum stomachi ita ut non opprimat
ipsum illud quod ei obuiat. et nominatur
trocisci de enula. Confectio tro
ciscorum ad colicam passionem superfluam
et superfluitatem operationis
catartici qui confortant animam.
et stringunt uentrem et retinent
uomitum et faciunt dormire egrum.
R. gallie. croci. garnof. capi. omnium
ana. ʒ. x. gallarum. balaustie. carne
zie. corticum granatorum. thuris. omni
um ana. ʒ. x. opii. mandragore. am
borum ana. ʒ. v. fiant ex eis trocisci
ponderantes. ii. ʒ. Confectio e
pithimatis ad colicam passionem
et catarri superfluitatem et tenasmon.
sumantur gallie et acacie et cortel
le et sandali et capi et rose et thuris et
mirta. et liniatur cum aqua mir
ti et citoniorum et uino.

De medicinis solutivis ventris.

Confectio trociscorum
de spodio cum acetosi
constrictiuorum qui dantur in potu
ad fluxum uentris cum febre et acu
itate. R. rosarum spodii amborum ana
ʒ. iii. balaustie. ʒ. ii. gummi. ʒ. i. et s.
fiant trocisci pondere ʒ. i. et addi
tur in dosi keratos apii. Confectio
pulueris qui proiicitur in os et de

glutiatur bibendo aliquid post ipsum
ad solutionem ventris cum tussi.
℞. granorum mirti et castanearum
citrinarum et papaveris et siliquarum
semini omnium ana partes equales. gu
mi ʒ. v. terantur omnia. deinde
sumantur in potu ex eis ʒ. iij. cum
aqua ro. et in alia descriptione omnia
sunt equalia absque siliquis.
Confectio pulveris qui in ore pro
iciatur de granis granatorum boni
ad fluxum ventris cum caliditate
et casum appetitus. ℞. granorum
granati acetosi assatorum parum
percontritorum sicut alcohol ʒ. c. carvi
infusi in aceto et assati ʒ. xx. cori
andri infusi in aceto et assati ʒ. x
x. fructus tamarisci ʒ. x. siliquarum
nabatti ʒ. x. sumach et balaustia
rum ambarum ana ʒ. xv. fiat eorum con
tritio bona et misceantur. cuius do
sis sit ʒ. iij. Confectio pulveris
qui in ore proiciatur alvus lenis
ad solutionem ventris cum tussi. ℞.
granorum mirti et castanearum et gu
mi omnium ana partes equales dentur
in potu ʒ. iij. cum aqua frigida.
Confectio pulveris qui in ore pro
iciatur alvus ad solutionem ventris
cum tussi. ℞. granorum mirti citro
rum ʒ. i. castanearum ʒ. v. papave
ris sicut alcohol. siliquarum semini. spo
dij. gummi. ana ʒ. v. gummi omnium ana
ʒ. i. terantur omnia et dentur in potu
ʒ. iij. cum aqua frigida. et precipiatur
ut mane comedat vitellos ovo
rum bene elixatorum et sumat pulve
rem in ore de papavere. Confectio
mive constrictive que est facta de
citoniis. ℞. aque citoniorum aceto
sorum lib. i. vini veteris tantumdem.
decoquatur donec spissitudinem
habeat et proiciatur in eo quantum aur.
gallie. Confectio electuarij
aliquid convenientis constringentis
ventrem valde et provocantis ap
petitum et spurgentis ventosita
tem. ℞. granatorum pussullarum con
tritorum sicut alcohol. lib. i. et in de
scriptione alia granorum passullarum
quarta lib. i. granorum mirti con
tritorum sicut alcohol. lib. v. siliquarum
de spina et balaustiarum et thuris et
fructus tamarisci omnium ana ʒ. x.
amomi ʒ. xvi. agregentur cum mel
le canne. Confectio pulveris
qui in ore proiciatur de bolo iuua
tiui ad excoriationem. ℞. psilij
assati ʒ. xx. arnoglose ʒ. x. gummi
et boli ar. ambarum ana ʒ. xx. se. por
tulace et se. fumi terre assati ambarum
ana ʒ. x. aggregentur ista. et contritio
boli non ultime fiat ut non sepa
rentur et humectentur se. propterea quod
adheret ei bolum cuius dosis sit ʒ.
iij. in mane et tantumdem in sero cum
rob de citoniis puro. Confectio
trociscorum de spodio qui sunt fortes.
℞. spodij et rosarum et sumach et se. en
divie omnium ana ʒ. i. terra mabi
et se. portulace et se. acetose omnium
ana ʒ. i. et se. balaustiarum et opij et san
dali omnium ana ʒ. v. camphore ter
tia pars ʒ. i. confert ad solutionem
ventris cum caliditate superflua qui
in potu tribuuntur cum aqua sauich.
infundatur sauich et sumatur aqua
eius. Confectio trociscorum de
spodio. ℞. rosarum rubearum ʒ. iij. se.
lactuce et se. citruli et cucurbite om
nium ana ʒ. v. succi liquiricie ʒ. v. cuius do
sis sit integra ʒ. v. Confectio
pulveris qui in ore proiciatur de
granis granatorum assatorum conve
nientis ad fluxum ventris qui ex
tenditur cum eo dies et prolonga

tur. ℞. trociscorum y. po. quinti dos. et
corticis mediani glandium et
castanee ii. et balausti ii. omnium
ana ʒ. ii. capitum granatorum ʒ. ii. et
preparatur secundum istas commixtiones
quantum ipse sit de puluere gra
natorum assatorum et misceatur cum eis
et sumatur in potu ʒ. iii. aut q̃
tuor cum aqua fri. aut rob citoni
orum puro quoniam est confortatiuum ex
partis. Confectio trociscorum de
siliquis fortium ualde in con
stringendo uentrem qui administre
tur cum uehemens est necessitas
℞. gallarum siliquarum nabatii. et
fructus tamarisci. et balaustie.
omnium ana partes equales. opii.
gummi. amborum ana partem dimidiam
fiant trocisci pondere ʒ. ii. et ſ. quorum
dosis sit unus. Confectio troci
scorum ad tenasmon expertum. ℞. seis
iusquiami et se. feni. omnium ana
ʒ. v. amoꝯ ʒ. ii. et ſ. opii ʒ. iii. se.
apii ʒ. x. fiant trocisci pondere
aurei. i. de quibus detur unus et ad
ministretur cum non est caliditas.
Modus confectionis de storace
qui administratur cum est flu
xus uentris superfluitas et te
nasmon quando non est calitas. ℞.
castorei. acacie. opii. storace liquide.
se. iusquiami albi. thuris omni
um ana partes equales. mellis quan
tum omnia dentur de ea ʒ. ii. Con
fectio pulueris qui in ore prohi
catur et nominatur glutem. et ad
ministratur cum superfluit catarrum
ticum et uehemens est. ℞. galla
rum corticis granatorum ana ʒ. i. thu
ris ʒ. ſ. tortellarum ʒ. ii. se. iusqui
ami quartam ʒ. i. opii sextam ʒ. i.
administretur quando multiplicatur
tenasmon et uehemens fit dolor

et uigilie. et potetur cum nucha.
Modus licinii quo utuntur quando
dolor fit fortis et uigilie. et est ale
xandri mirabilis. ℞. cere. olibani
m. mirre. lici. omnium ana partes
unam. opii partes duas. fiat licini
um et supponatur. dixit alexan
der fiat licinium de panno nouo
et torqueatur bene et conficiantur
cum uino illo medicamine. dissoluant
ſ. opium in uino et cum eo confici
unt alias medicinas. et inuol
uatur licinium in medicami
ne et utatur. Confectio enema
tis recentium. ℞. pugillum rizi ex
corticati. pugillum medulle
glandis. et pugillum medulle
lentis excorticate. et pugillum
rosarum et tres gallas effunde super
omnia duas libras aque. et decoq
tur donec perueniat ad libram
unam. et colletur de ea ÷ ii. et dis
soluatur in ea de trociscis lenibus
fortibus. et fundatur desuper oliuo.
÷ ſ. et uitelli oui assati. et clisteri
zetur cum ea. Confectio troci
scorum leniuum. ℞. boli ar. et ceruse de
plumbo. et gummi. et sanguis dra
conis. et acacie. omnium partes
equales. fiant trocisci pondere
ʒ. iii. et dissoluatur unus eorum et cli
stericetur cum eo. Confectio tro
ciscorum fortium, preparatur cum tro
ciscis ex istis ʒ. i. carte combuste.
opii tetam ʒ. i. Confectio cli
steris de arsenico cum quo cli
sterizatur quando prolongatur in ho
ra curationis eius. ℞. medici
minis hermetis eltiomeni quod est
in capitulo oris ʒ. ſ. opii. et dissol
uatur in decoctione lentis et ba
laustie cum aceto pauco et aqua.
aut cum aqua sicle postquam clisterizatur

añ ipsum cū aqua mellis et sale.
¶ Confectio trocisci de alumine qui
amministratur quando fluxus uentris
est ualde sanguinis plurimum. aut
clistigatur cum eo in uulua propter
illis etiam. ℞. gallarum. et allu
minis. et acacie. et balaustie. et cor
ticum granatorum. et succi ypoqui
stidos omnium añ partes equales
terantur et clistigetur cū eis. et
cum decoctione mediani corti
cis glandium et balaustiarum et ro.
¶ Confectio clisteris conferentis ad e
gestionem sanguinis sive mucil
laginem intestinorum. ℞. galla. ʒ. iij.
et rosarum ʒ. v. balaustiarum et corticum
granatorum amborum añ ʒ. v. lentium
excorticatarum ʒ. x. corticis medi
ani glandium ʒ. v. decoquantur
et coletur aqua eorum et mittatur in ea
ʒ. i. acacie. et ʒ. ß. ypoquistidos ʒ. ij.
boli. et tantundem gummi arabici. cli
sterizetur cum ea. ¶ Confectio
clisteris ad ulcera intestinorum in
quibus est sanies grossa fetida. et
in quibus est sicut lotura. Sumatur
mel et subtilietur cū aqua et cliste
rizetur cum eo in die bis aut ter. et
clisterizetur post ipsum cū hoc clisteri
quod ℞. eupatorium et succum barbe yrci
ne et medianum corticem glandium
et rizi ablutum. sitque de rizi plus
et decoquatur bene et sumatur aqua
eorum et dissoluatur in ea de hoc me
dicamine. cuius confectio ℞. thuris
et sanguinis draconis. et ceruse
de plumbo. et litargiri albi omnium
añ ʒ. i. opii et tertia ʒ. i. usque ad ʒ. ß.
terantur medicamen iste cū uitel
lis duorum ouorum contritis. et dis
soluatur in illa aqua. et clisteri
zetur cū ea. ¶ De medicis urine.
Confectio benedicte de seminibus ad ar
dorem urine et difficultatem eius.
et ulcera renum. et est calitas uehe
mentior. addatur in eis sumach
et abiciatur opium. ℞. se. melonis
excorticata ʒ. x. se. citruli ʒ. v. se.
cucumeris dulcis et se. portulace et se. ius
quiami albi et se. altee. et amigd.
excorticatarum et dragag. et amili. et
succi liquir. et papaueris albi. et bo
li arme. et se. apii. omnium añ ʒ. ij.
agregentur pariter que contrita fuerint
et fiant inde pillule similes auella
nis. et detur in potu ex eis ʒ. iij. cū
sir. uiol. ¶ Confectio ad ulcera re
num et uesice. ℞. se. citrol. excorti
cati ʒ. x. amigd. pini. et granorum
alkakengi. omnium añ ʒ. iij. se.
apii et cam. albi et boli. ar. et gummi a
rab. et sanguinis draconis et thuris.
se. iusquiami et opii omnium añ ʒ. ij.
Informentur trocisci ponderis ʒ.
i. tertia. i. et in alio ʒ. iij. ¶ Confec
tio trociscorum ultimorum ad ulcera in
renibus et uesica cū quibus est confor
tatio et lenitas et incarnatio ulce
ris et sedatio doloris et nominantur
trocisci alkekengi quoniam sunt loco
eorum .s. sunt fortiores ad uehementiam
ulceris et doloris cū urina mingi
tur. ℞. se. citrol. ʒ. x. et boli. ar. et
gummi arabici et thuris et sangui
nis draconis. et se. papaueris albi. et
amigd. excorticatarum et succi liquir.
et dragag. et amili. omnium ʒ. x. se. apii.
ʒ. ij. granorum alkekengi ʒ. iij. o
pii. i. fiant trocisci. x. et detur in po
tu quando non est acuitas. i. cū mina.
et quando est acuitas cū sir. uiol. et in
lib. sintque trocisci ex. iiij ʒ. ¶ Con
fectio collirii quod mittitur in uesicam
sedans dolorem qui est. ℞. ceruse et
sarcocolle. et thuris. et gummi. et ami
li. et opii. et sanguinis draconis. omnium

ana partes equales fiant collia ⁊ ini
ciatur in eam in primis aqua melli
⁊ deinde ea que prouocat urinam
deinde dissoluatur hec in lacte et
iniciatur in eam per siringam.
Confectio prouocans urinam. R.
se. apii ⁊ mei ⁊ fe. ⁊ dauci. et ru
bee cum aqua tingitur ⁊ petro
silini ⁊ sauine ⁊ acori ⁊ ameos ⁊ se.
feni ⁊ gallie ⁊ costi ⁊ amigdalarum ama
rarum excorticatarum. omnium ana ℥. xx.
se. mellonis ℥. x. cantaridarum ℥. i.
armoniaci aur. i. dissolutum cum ui
no ⁊ fiant pillule similes auella
nis ⁊ sit dosis ℥. iij. est enim bona
ad difficultatem urine ⁊ mollici
em in corde ⁊ ydropisim yposarca
⁊ egritudines in quibus necessaria
est subtiliacio cordis ⁊ quando est calidita
addatur in ista semen mellonis
detur in potu de eo ℥. i. ⁊ minus
et plus. Confectio emplastri quo
emplastratur pecten ⁊ prouocatur uri
na. R. se. sille ⁊ rute ⁊ calamenti
⁊ beregesis ⁊ sansuci ⁊ spica
et bulsi miti ⁊ altee ⁊ folia raf
fani ⁊ napix ⁊ scel ⁊ camomil
la ⁊ aneti ⁊ caules coquantur
cum aqua ⁊ sedeat in ea eger ⁊
fiat emplastrum cum fece super pecten.
Confectio epithimatis forti ad
difficultatem urine. R. piretrum
⁊ bauraci ⁊ sinapi. et mastice
umacte cum melle in balneo et
dimittatur donec multiplicetur
sudor et liniatur cum eo anus. et
alcati ⁊ pecten ⁊ ylia. Confectio
que retinet urinam. R. glandium
℥. l. thuris masculi ℥. xxx. et co
riandri infusi in aceto. mirob.
nig. ⁊ lu. ar. ambo ana ℥. x. sumatur
tur puluis ex eis fac omni mane
⁊ sero ℥. iij. Confectio que re

tinet urinam alia. R. glandium
℥. iij. rosarum ⁊ mirtillorum ana ℥. iij.
amili ⁊ gummi ara ⁊ boli ar. omnium
ana ℥. i. lentium excorticatarum ℥. x.
Confectio ad distillationem sine
ardore. R. glandium ⁊ thuris am
borum ana ℥. c. granorum muhaleb. et
api ⁊ mirte ⁊ galange ⁊ cinamomi ⁊
acori. omnium ana ℥. v. terantur ⁊ su
matur puluis ℥. iij. Confectio
trociscorum diabetis. R. spodii. succi
liquiricie. amborum ana ℥. x. se. lactuce
ter. ℥. xx. se. portul. ℥. xv. rosarum co
riandri sicci. amborum ana ℥. v. acacie
⁊ gummi ⁊ sandali citrini ⁊ lentium
excorticatarum ⁊ balaustie ⁊ boli ar.
omnium ana ℥. ij. camphore ℥. s. fiant
trocisci ℥. iij. ⁊ detur unus in potu cum
aqua ro. ⁊ aqua granatorum aceto
sorum. Confectio emplastri ad diabetem
⁊ dicitur quod est nomen exulcerationis
urine ⁊ multitudinem eius. et com
paratur circino qui incipit ab uno
puncto ⁊ redit ad idem. R. se. por
tul. ⁊ solatri ⁊ cinere porci ⁊ se. mel
lonis ⁊ citrul. ⁊ rasuram cucurbite.
quodcumque pisto fuerit ⁊ emplastretur cum
eo ⁊ permutetur quando fit tepidum. similiter
albus eius lentes excorticate ⁊ ace
tum ⁊ agresta ⁊ omnia que infri
gidant sanguinem. Confectio tro
cisci ad dianiam ⁊ maliciam com
plexionis ⁊ inflationem uiscerum ⁊ ca
liditatem ⁊ tussim. R. spodii ℥. ij.
carnis uberis ℥. v. boli ar. ℥. iiij.
thuris ℥. ij. se. portul. ℥. vi. sanda
li ℥. ij. ypoquistidos ℥. v. camphore
℥. i. lacce ℥. iij. agregentur ⁊ teran
tur ⁊ fiant trocisci quorum unusquisque
sit ℥. iij. et detur in potu unus cum
rob de papauere. Confectio alia
ad rupturam experta. R. acacie.
et nucem cipressi ⁊ sansuci. et rute

siccet. granorum lauri. et gallarum. et
mugath. et gummi arabice. omnium
ana ʒ. x. fiant omnia et cribellen-
tur. et liquefiant glutem piscium cum
aceto cum eo omnia et fiat emplastrum
et coquantur nuces cupressi cum aqua
et misceatur in vino et bibatur.
et infantibus fiat emplastrum cum
psillio. Confectio trociscorum bonorum
ad minctum sanguinis. R. bo
li ar. et carabe. amborum ana ʒ. x. aca
cie ana ʒ. iij. se. apii et se. iusqui-
ami amborum ana ʒ. ij. fiant trocisci
.x. et dentur in potu cum rob bub sup
ticis. de quibus detur unus. Confectio
emplastri ad rupturam crepati. R. nu
ces cipressi. partes duas. cipi et sam
suci sicci et gallarum et acacie et thu
ris. et gummi arabici. omnium ana partes
equales. dissolvantur gummi in
vino et aggregentur cum eo et fiat em
plastrum. Confectio ad apostema du
rum in testiculis. R. farine fabarum
ʒ. x. cimini et farine ciceris et cori
andri sicci omnium ana ʒ. iij. bdel
lii ʒ. v. dissolvantur cum rob et fiat
ex eis emplastrum testiculis. Confectio
olei de scorpionibus. R. aristologie
clamerie? et capita cortices radicis cappari
omnium ana ℥ i. pulverizentur in lib. i.
olei amigdalarum amararum et dimittantur
ebdomada i. deinde colletur et pona-
tur in eo scorpiones x. et stet sub
sole tribus ebdomadibus. deinde col
letur et administretur. Confectio
medicaminis ad lapidem intus
consequitur spatium. R. se. melonis cu-
curbite? se. rafani. dauci. pe-
trosilini omnium partem unam equaliter
... cappari cortices radicis
... amigdalarum amararum ... bacca
lauri. squinanti. ... spice. cassie
lignee ... ciperi. ... gentiane

... ana ʒ. x. aristologie rotunde. asari. corticum
bdellii. armoniaci. serapini. mirre.
piperis acori. omnium ana partem mediam.
solvantur bdellium et armoni
acum et serapinum et mirra in vino
subtili ... in aqua mellis. et ag-
gregentur et fiant pillule. et detur in
potu omni die ex ʒ. i. usque ad ʒ. i. cum
aqua se. apii et se. feni. et capillis ve-
neris. et nutriatur aqua ciceris nigri. et
oleo amigdalarum et quoniam confortatur hoc
medicamine quando involvitur oleo
balsami taliter quod humectetur. deinde
decoquatur cum gummis et detur
in potu cum eo omni die sexta
ʒ. i. de scorpionum cinere. et pueris
medietas sexte qui parum adhuc
nati sunt secundum quantitatem qua contu-
lerint. De medicinis emorroy-
darum.

Confectio trociscorum de carabe ad abscidendum sanguinem
menstruum nimis fluentem. R. ca-
rabe. et gummi. nuc. et lacce. et balau-
stia et suci barbe yrcine omnium ana
ʒ. v. thuris ʒ. ij. opii ʒ. iij. aggregen-
tur cum mucillagine psillii et cetera
dosis sit ʒ. ij. cum ℥ i. suci sumach.
Confectio ad eum qui habet emorroy-
das et lubricitatem intestinorum. R.
se. lini ʒ. x. granorum nigelle ʒ. v. b-
dellii ʒ. vij. thuris masculi. et ci-
peri. et ameos omnium ana ʒ. ij. et s.
et sandali de thei ʒ. ij. et s. aggregen-
tur omnia et terantur et dentur in po-
tu ʒ. iiij. cum aqua. Confectio sup-
positorii ad abscidendum sangui-
nem emorroydarum et extrum ani. R.
thuris. et balaustiarum et gallarum. et ui-
et antimonii. et acacie. et aluminis.
fiant collirii et supponantur ad ex-
tum vel ani termini et pulverizen-
tur super anum et reducatur intus et
sedeat eger in decoctione mirti. et

medii .iiij. corticu͂ glandium ⁊ cor
ticu͂ granatoꝝ et addatur in col
lirio cetera. Confectio licinij
prouocatis sanguinē mēstruum
et emoroydarum. ℞. ciclamen
et ellin. ⁊ calamītū ⁊ serapi. ⁊ eu
for. resoluant̄ cum aq̄ sauine te
pentis et fiant suppositoria. C
Confectio trociscoꝝ de mirra al
lexandri partū ⁊ prouocās mēstrua
℞. cinamomi ⁊ mirre ambroꝝ. an̄
ʒ. ij. ⁊ c. folioꝝ rute exsiccatorum
⁊ calamīti ⁊ cordumeni ⁊ pulle
gij. ⁊ rubee. ⁊ asē. et oppop. et se
rapi. omnium an̄ ʒ. ij. fiant troci
sci pondere ʒ. ij. ⁊ detur in potu u
inis cū decoctione sauine. Con
fectio suppositorij ad apri͂ duri͂
in matrice ⁊ dol̄. frigidum ℞.
thuris. bdellij iudaici. galbani
omnium an̄ ʒ. ij. croci ⁊ oppo. et ar
moniaci omnium an̄ ʒ. i. mastic ⁊
castoꝝ ⁊ storac̄ liquide. et olei de
lilio ⁊ adipis anatis ⁊ olei camo
milli. omnium an̄ ʒ. iij. liniant̄
gūme cū melle ⁊ uino ⁊ elique
tur adeps. et aggentur omnia
⁊ fiant inde collirija suppositoria
et ministrent̄. Confcō decoc
tiōis in quo sedeatur ad dolorē
matricis. ℞. sambuci ⁊ balsami
tam ⁊ secheā ⁊ abrotanū. et se.
caul. ⁊ fenugrecu. ⁊ se. lini. ⁊ camo
milli. et melliloti decoquant̄
omnia ⁊ sedeatur in eis. Cōfec
tio que prouocat menstrua. sur
matur tela ʒ. i. euforbij ⁊ tēra
tur bñ ⁊ supponatur ex eo pond̄
sexte ʒ. i. in lana in hora una et
dimittat̄ nō multū qm̄ facit
fluere sanguinē fortit̄. Cumq
multiplicat̄ fluxus sanguinis
tūc succurrere ei calamitis cū rebꝫ

stipticis. sicē neplyt. ⁊ ponant̄ in
eo lentes excorticate. ⁊ excaulibꝫ
cauꝫ adiungi. sed si ad nō inueni
ens adiungi. de tenē carnes al
cobugi ⁊ pulloꝝ ⁊ umi. ab puci.
Confectio pessarij ad suffumigi
dium qđ calefacit ⁊ adiuuat ad
impregnationē. sumant̄ castoꝝ
⁊ stor. et galb. ⁊ cuffee ⁊ oppo. et
carpobal. ⁊ grana allan. ⁊ costi et
bdellium ⁊ spica ⁊ resoluant̄ cum
uino ⁊ fiant pessaria ⁊ supponā
tur noctibꝫ pluribꝫ ⁊ sumat in
potu omni die diamat. dūm ap
proximet socio suo ⁊ suffumige
tur ꝗ cū eis. Confcō trocisco
rū de granis que in potu dant̄.
qm̄ difficil̄ sit partus ualde et
moritur fetus. extrahit enim
fetum statim. ℞. mirre ⁊ opop.
et galbani ⁊ serapini. omnium
an̄ partem se. fiant prem mede
tatis dent̄ in potu ʒ. iij. cum se
tariati decoctionis fenugr̄. et due
tiloꝝ ⁊ aque rute ⁊ suffumiget̄
cum eis una uice p̄t aliā. Con
fectō unguēti ad ragadias in
ano ⁊ matrice ⁊ adustionē igni
℞. cere colate ʒ. ij. amili dragag̃.
⁊ opij. omnium an̄ ʒ. i. albuginis oui
cuiꝫ aggentur omnia sicē ungīn.
ē enī bonū ad ragadias cum cal
liditate ⁊ ad ignis adustionez
et adomēm acuitatē. Confcō
pillaꝝ de bdellio ad emoroydas
℞. mirobol. nigroꝝ. an̄ ʒ. x. scia
pini ʒ. iij. nasturcij al. ʒ. ij. bdel
lij piginis ʒ. xv. dissoluant̄ gū
me cū aqua caul. ⁊ agita cū eis
et fiant pille. Confcō empl̄i
sedantis dolorē emoroydarum apos
temosaꝝ. et apertum ain. ℞. mel
liloti ⁊ camomilli. decocte donē

dissoluatur an̄ ʒ.i. cere ʒ.ii. uitel
li oui elixati ʒ.ii. opii 7 farine
se. h. 7 mirre 7 fenugreci 7 altee al
be. an̄ ʒ.v. aggregentur cū rob 7 po
natur sup faciem ei' oleum sisami
nū 7 fiat emplm ex eo. et confi
ciatur cū butiro 7 empletur cū
eo. ualde utilimū qr ad
duntur in eo bdellium 7 pingue
do gibbi cameli. Confcō em
plastri altius. elixetur cepe et
conficiatur cū butiro 7 emplet'
cum ea. est eni ualde utilimum
et sit cepe etiā albū. Confectō
alia ad dolorem matricis ex ap
stemate. R. se. lini cōtriti. altee.
ambo4 an̄ ʒ.v. uitelli oui elixati.
cere ʒ.ii. opii 7 se. iusquiami. a
bo4 an̄ ʒ.i. adipis galline ʒ.ii.
rob cum quo aggregentur. Con
fectō suppositorii sedāti dolorē
matricis. R. cere 7 oli camomil
lini. et adipis anatis opii. oīu
an̄. ptes equales supponant' cū
lana. Confectio medicaminis
emoroydarū. R. oli de nucleis citri
trullo4 ʒ.x. storac. liquide ʒ.i. 7 dī.
bdellii ʒ.ii. dissoluatur in eo. 7 in
ungatur cū eo. Confectō un
guenti boni. R. bdellium 7 galbanū.
pinguedinē gibbi cameli. me
dull' cruris uacini. nucleor. citro
nillo4 excorticatorum storacem li
quidam. uitelli or duo4 ouo4. li
niatur cū oleo in quo decoctum ē
cepe 7 inungatur cū eo. est ē mi
rabile in liniendo. Confcō medi
caminis lactis.
Confcō medicaminis
multiplicantis lac. R. se. bau
cie 7 napi 7 sille 7 raffani 7 porri
et cepe 7 feni. et farine ciceris oī
um ptes equales. sumatū ex eo
pulvis i mane 7 sero 7 comedat

p' ipm cicer infusum in lacte 7
potet p' ipm lac. Confectō me
dicaminis abscidentis lacte ma
milla. R. farine fabarum ʒ.x. se. al
bedaregi 7 sauine 7 rute. ambo4
an̄ ʒ.v. liniant' cū aq albedaregi
et in alio loco sauine 7 rute 7 po
nit' albedaregi. Confectō me
dicaminis alii' abscidentis lac
ex mamilla. R. se. albedaregi 7
grano4 agni casti. ambo4 an̄
ʒ.x. sauine 7 rute sicce. ambo4
an̄ ʒ.v. sumat' puluis ex eo4 ʒ.ii.
Emplm abscidens lac qd mul
tiplicatū est in mamilla. sumā
tur se. albedaregi 7 farina ordei
7 farina fabarum et mīta. et cala
mentū 7 ruta 7 fiat inde ēplm.
et empletur cū eo mamilla.

De medicinis spermatis.

Confectio medicaminis addētis
in spmate. R. se. baucie 7 napi
et cepe 7 rafani 7 spargi 7 grano
rū pini 7 grano4 alkikil 7 gra
no4 alcecel 7 secacul 7 satyrion.
et been utriusq; 7 nucis 7 grano4
asceminati 7 lingue auis. oīu
an̄ ʒ.x. ʒʒ 7 macropiperis 7 cimi
ni. omiu an̄ ʒ.xv. alte bene et
nardinei 7 piperis 7 se. eruce. oī
um an̄ ʒ.v. olei nuc. indic. oli
grano4 albadra omiū cōfūt'
simul cū quo inuoluāt' in uo
lutōe humorosa conficiantur
cū melle. deīn soluant' ex eo ʒ.v.
mane 7 sero cum ʒ.i. lactis 7 cū
tantūdē de zucco. Confcō ad
innouando spma. 7 destructum
coitionē. R. se. agni casti ʒ.x. se.
portul'. tinder. folio4 calamenti
exsiccato4 7 folio4 rute ambo4
an̄ ʒ.v. cimini 7 api 7 balaustie
omiū an̄ ʒ.ii. sumant' inde in

pulvere. ʒ. iii. et nominatur sector
grana tionis. Confectio ab scindens sp
ma que cum est calitas. Recipe. se. lactuce.
ʒ. x. rosarum. ʒ. ii. se. portul. et psil
lii. et camu omnium ana ʒ. iii. balau
stiarum. foliorum nenufaris. ambori
ana. ʒ. ii. fumantur ex eo ʒ. iii. cum
quarta ʒ. i. camphore in ebdo
mada. Confectio clisteris ad
dentis in coitu et calefacientis re
nes. Recipe. se. eruce. et buiaci. et ana
nii. et gariofili. et macropiperis. et se. sille.
et trifani. et se. cepe. et porri. omnium
ana partem. i. ciceris contriti et tribu
lorum siccorum et frumenti decocti cum
aqua sicut pulsus et fenugreci. omnium
ana partes. ii. caput arietis pingue
et frustrum natis eius et medulla
ipsius et testiculos eius totum aggregati
in vase cum. x. cepis. et cooperiatur
aqua. et dimittatur in furno habe
te caput stricte opilatum. et appo
nimetur in cibo vis in parte. i. et
fumatur quod pingue est in parte. i. et
fumantur ex uvre. ʒ. ii. et ex uncuo
ro. ℥. i. et ex oleo de nuce indica. et
granis alkadra amborum ana ℥. s.
et fiat eorum conquassatio bona do
nec ingrossentur per eam. et cliste
rizentur cum eo in nocte cum
dormire debet postquam clisterizatum
fuerit ante ipsum cum aqua ficle.
et baurach purgata fuerit a fe
ce. et fiat clistere cum eo in noc
te ter a prima vigilia. et in medio
eius. et in fine ipsius. et regatur cum
regimine cum quo est grossi
tudo. et incipiat ille qui addit in
coitu ludere cum mulieribus. et di
mittat mulieres et bibat vinum
faciens delectationem quoniam multi
plicat desiderium valde.

De medicinis ad podagram.

Epithima ad podagram cum cali
ditate. Recipe. lupini. armeni. et san
dali citrini. et faufel. rosarum. rube
arum. et sief memitte. et radicem man
dragore. et opii. et camphore omnium
equales partes. fiant trocisci et li
niantur cum aceto pauco. et aqua
ro. aut coriandri. aut endivie. a
ut solatri. et qui adduntur in coc
rusa et bolarm. Confectio empli re
solventis residuum podagre calide.
fumantur mucillago psillii. et mu
cillago se. lini. et fenugreci. et farina am
borum. et cerotum factum cum oleo camomil
lino agregentur et liniantur cum
eis. Confectio epithimatis ad po
dagram frigidam. fumantur storacis liquide
et castorei. et mirre et aloes et acacie
partes equales et liniantur desuper.
Confectio pillularum de hermodactilis ad
podagram calidam. Recipe. hermodac
tillorum al. ʒ. i. aloes. ʒ. iii. scamo
nee. ʒ. i. et est dosis. i. semis. apii.
sexta. ʒ. i. et est dosis. i. Confectio
pillularum de hermodactilis ad poda
gram frigidam. et dolorem ancharum anti
qui. Recipe. hermodactillorum. et turbith.
et mehezaharan. omnium ana.
ʒ. s. colloquintide interioris. et bdellii.
amborum ana ʒ. i. et iam. centauree
minoris. ʒ. s. eufor. et castorei. et op
po. et asse. et galbani omnium ana ʒ.
i. quartam scamonee. ʒ. et sinapis
et capsie inde. et piperis. omnium ana
ʒ. i. sextam yerepigre ʒ. i. et ipsa est potio
una fortis. et media est medietas
ipsius aut tertia ipsius. Confectio
medicaminis alleviantis in morbis
eradicantis podagram frigidam.
Recipe. camedreos. et camepitheos. et
amborum. et gentiane. et fu. et meu.
et dauci. et petrosilini. et foliorum
rute. et foliorum cucurbite et rubee

cum qua tingitur et asari et sain
ne. et anisi omnium ana partes
equales. sumat ex eo in potu omni
die ʒ. i. et non comedat .vij. horis
hyeme tota. Confectio clisteris
ad sciaticam fortis. Recipe corticum
radicis capparis. corticis radicum
colloquintide interioris et pulpe
eius et centauree minoris et mehe
zereon et hermodactillorum et satyr
non et nasturtij et bazarbasen.
et sosenden et capsie et se. raffani
et baucie et eruce. omnium ana pu
gillum unum. coquantur cum aqua et
colentur et misceantur cum aqua e
orum mum nabati et oleum de ker
ua et fiat clistere cum ea totiens
donec excoriationem faciat. deinde
clisterizetur cum hoc clisteri. et est
illud quod Recipe castoreum et galbanum
et ... et opopo. et euforbij et bezard.
resoluantur in oleo costino et fiat
clistere cum eo. Confectio suppo
sitorij quod suppositum excoriat et
facit et sedat dolorem. Recipe pulpam
colloquintide et ciclamini exsiccati
et capsiam et bauracis et armoniaci
fiant collia longa et supponan
tur et permutentur semper donec excoo
rient. Confectio emplastri ad achi
fortis stupefacientis dolorem. Recipe
ciclamini exsiccati et capsiam et
sinapi et cortices radicis cappa
ris et lac ficus cum quo aggre
tur et adiungantur dolores usque
cadant. Confectio emplastri resol
uentis duriciem et lapideitatem
ex iuncturis. Sumantur fenugre
ci et amigdale amare et armonia
cum et bdellium et resoluantur cum
oleo de alkanna aut oleo de lilio
et aggregentur et fiat emplastrum cum
eis et cum clisterizas clisteri acuto

et currit sanguis. tunc clisteriza ip
sum cum rizi et adipe capreoli.
quoniam sedabitur mordicatio post
illud in eo qui habet uehementem ex
et clisterizetur cum ipsum cum cli
steri educente fecem et mun
dificante intestina.

Emplastrum ad algebra. Recipe mees ex
corticatos. acaciam. mugath.
bol. ar. fiant sicut alcohol. et cum
applicentur loco ita ut ei adhere
ant. Confectio emplastri lenientis
duriciem. Recipe cere citrine ℥ i. o
lei de lilio ℥ i. adipis galline.
aut anatis. medulle cruris ua
cine. mucillaginis se. li. cum
ana ℥ i. agregentur et emplententur
cum eis. Confectio medicami
nis sedantis dolorem usque quo
fiat algebra. In potu dentur et
casus accidit miniue duo grana
et c. in uino stiptico aut oleo ro.
sedat enim dolorem usque fiat al
gebra. Unguentum egyptiacum.
floris eris ʒ. iiij. mellis ʒ. viij. a
ceti ʒ. iiij. tere et permisce ea ad in
uicem. deinde bulliat super ignem
donec inspissetur. deinde repone.

Explicit liber diuisionum.

Alit. i. asa fetida.
Asitanum. i. epithimum.
Alguadagui. i. pitellus. et est
os quod est inter craneum et superio
rem mandibulam.
Altin. vel cathini. i. ren.
Alauis. est os quod est in fine caude.
et dicitur alauis uetula que ad finem
Alhosos. i. cauda. tendit.
Aseid. i. brachium.
Alcorsof. i. cardui capita.
Asinetu. est pisces magnus saluit.
Adiuden. vel anuidem. i. sulfur unde
fit asa fetida. et dicitur quod est salsera que
nascitur in litore maris.
Alhezerelhasen. i. uitis alba.
Almageben. i. faucis.
Alufuen. i. sulfurata secundum quosdam
est rosa berbera. s. unde fit alcalicas
comburuntur.
Alcali. i. anis clauellatus. i. iossa.
Asubul dicitur oculi qui sunt in
ter uarium et nigrum.
Acerde. i. robillie.
Asemia. est cibarium quod fit cum
agresta. et fit cum carne in qua
cocta admiscetur agresta.
Anabadcha. est sicut phelides ni
si quia in ea est sita.
Azubd. i. butirum crudum.
Asem. i. butirum coctum.
Alcarat. i. urtica.
Almum est genus salsamenti. et fit
de ordeo et sale. et quibusdam aliis
exsiccatis in sole.
Alcaris est cibus cum capite et pedes
agni cum aceto coquuntur et congelantur.
Alchell. i. locus sub collo ubi iun
guntur furcule dorso.
Alferuzegi. i. smaragdus.
Alfarsadib. i. morus.
Almeses est cum columba coquitur
cum aceto in cuius uentre ponitur ficus.
Ademenul. i. carbunculi et uerium.
Alchulat est permixtio argenti pu
ri cum tria grana auri.
Alchem vel sibur. i. aloes.
Azodrach. i. arbor cuius fructus
dicitur aurod.
Almel
Arobonati. i. risus continuus.
Abarzaco. i. cicorea agrestis.
Afacialim.
Almuseragi
Alfagdi. vel alsugdi. i. agni caro.
Alcharis est cibus congelatus.
Alubari. i. plumbum.
Alexir. i. medicamen penetrantium.
Alintisar. i. destructio luminis.
Aliherrich. i. uene que sunt in labiis.
Azagi. i. atramentum.
Alisfidabegi. i. iura que fiunt ex
carne edulina. arietina. etc.
Albasar est passio in gingiuis que
minuitur cito. bo.
Algoredia. sunt nodi qui fiunt in
gula et collo et subasscellis et inguini
Algeraxitit sunt parui scorpiones
post se trahentes caudam. i. rastella
Algualhim. i. malus appetitus. dentes.
Almezezet. i. res acetositatem habentes
cum dulcedine ut malagranata. mira. et huiusmodi.
Adulenta. i. decrepita uel senecta.
Adisil. est cum radices capillorum
apparent albe et extremitates nigre.
Ajnthi. i. flos salis quo tinctores utuntur
Alcaiz. electuarium est. tur.
Acardaceb. i. acetosa montana.
Alaafi. i. resudatio.
Alcobabi. i. calcaneus.
Albacam. i. brasili.
Azedch. i. lac.
Alchel. i. cacula maior.
Almugat. i. sinudium.
Alaulahie. i. qui faciunt moras.

Alasen est pan

Alafen ē pann' quo sic opilatur os uasis ut p ipm̄ possit exire uinum et aqua.
Alcidra .i. botin.
Alseker .i. ebrietas.
Alachisar sunt mice panis .ad ar mizini frixe paruis in oleo: deinde posite in melle ꝯ frixe cum eo.
Alcola .i. pustule que faciūt i ore.
Alzaroth .i. sarcocolla ꝯ condit' sic teritur ꝯ distemperatur cū lacte asine uł mulieris ꝯ siccatur ad solem. ita fit bis uł ter. u. uł ꝯ pł uerizata postea ad oculoꝝ dolorem immissa oculis.
Alrsense .i. acetosa montana.
Alahsef. sunt puncti rubei q̇ sūt in carne. uł pulicis morsus. et precipue in oculis recedē s; cito.
Alcmeir .i. terra uomitus.
Altit. est species nida similis her mod acetilo albo.
Alguesgues .i. qn̄ homo loquit' solus et dī inquietudo.
Alguasser .i. desiderii ut amaris.
Alguassa .i. qn̄ aliquis tristatur et nescit quare.
Alcecar. vł alcear .i. electuariā mella que labuntur.
Althit .i. boni odoris.
Althonn .i. bono malāno.
Algebra .i. restauratō carnis in
Anacchodai .i. sulfuraci. uulnē
Adih .i. lupa ceruina.

B

Bеem. sunt fruct' illi quos dicimus ee pip album. pip seclin magnum. ß. est illū qd̄ inuenitur cū pipe nigro quod nō est rugosum. et in.
B aurach .i. nitrū salsū ꝯ ē album
B aurich panis .i. sal cōmunis q ponitur in pane.
B aras. est egritudo simul' mōphee. set differunt. qd̄ cum baras ē acu pungitur aquam tantū emittit. ꝯ est depressior locus illius q̄ cādo circūstans eo. s. qd̄ deest ei nutrimentum.
B erangemise .i. ozimū latum siue magnum.
B irsem est apd̄ cerebri ꝯ ē spēs li
B enessaci .i. uole. tangie.
B othoz marien. herba est habēs radices pnetro similes.
B othoz .i. pustula sui eminentia.
B edangi .i. basilicō cū latis foliis.
B otin .i. terbentina.
B engi .i. iusquiamus.
B alatha .i. cibus qui fit ex tritico. et lacte et zuccaro.
B dellium molle .i. atrimū ꝯ recēs.
B ezeiro .i. galbanum.
B ezard. lapis ē qui dī ualere contra uenenum.

C

Cola dicunt' ulceratōes oris cū paruis pustulis. neta.
Cancar ē gris cardui qd̄ dī car
Calef .i. panus faciei.
Caubez vł cib. cibus est qui fit de micis panis in olō frixis addito melle dispumato.

Cataimf. est abius qui fit de placentis paruis et multis in oleo frixis addito inter unam et aliam mel

Caunate .i. caul' impial'. Ele-

Corcdumeni .i. carui agreste.

Capsia .i. seteragungi herba cum qua tollerant dicitur vel nescitur.

Colcothar una est de quatuor speciebus atramenti.

Carmegisc .i. semen tamarisci.

Cali item est quod alcali.

Cartam .i. semen croci ortensis.

Cambil. quedam terra est que dum fricatur inter manus euanescit.

Colongen .i. gallanga.

Cacolla .i. cardamomum.

Carsem .i. priuatio odoratus.

Cauguamich .i. fulcata quorum quedam condiuntur cum sale quedam sine sale.

Camerhander .i. colloquintide.

Chioz. est quedam terra ubi alexander inclusit gog et magog.

Darsin .i. sustentio.

Dora .i. melica .i. miliu stultum.

Darfurfel .i. piper longum.

Dirbelet vel furuculi panogle.

Darsem .i. cinamum.

Dalac est terra similis urso.

Dende est species granis resini silis et uocatur catapucie.

Daluch dicuntur tinctores.

Diaquilon .i. de sucis herbarum.

Debuidach. et libr. xvi. ʒ. est.

Danich. pondus est vi. granorum.

Deguaunch. est pondus quatuor librarum.

Eleuzegi est egritudo quando aliquis incipit impetuose intrare retro vel cum loquitur mouet tempus aut facit crepitum raro quando loquitur et semper profert idem uerbum et nescit quid dicat. m.

Ecobriaci. est quoddam instrumentum file di

Eberich. idem pondus est secundum mag. .b. quod de guaunch .i. iiij. libr.

Fesic est genus tuberum.

Fassafa .i. fulla et sunt quedam grana impinguatiua. et herba datur equis ad impinguandum.

Felengemisk .i. ozimum gariof'.

Firful dicitur cum pullus aliquis datur ad comedendum et postea datur ei aliquid in potu ut possit ipsum transglutire.

Furfel .i. piper nigrum.

Faudengi .i. mentastrum.

Fifulumul .i. radix piperis.

Furfac .i. portulaca.

Furfir genus est portulace.

Fatfel .i. auellana indie similis nucis muscate set est minor.

Fesire .i. uitis alba.

Gaugiamuch. Sunt ea q̃ nascunt̃ in gula ⁊ p̃focant ut sinantia.
Gosie sūt qđdam geñ tuberū.
Gelisimin .i. sambucus domestica.
Gilbenech .i. nux uomica.
Giuten. piscis.
Garonfal .i. gariofilus.
Gumera .i. simpasma.
Guart. i. rose.
Gensir .i. opoponac̃.
Gelenabin .i. mel rosatum.
Guessgues .i. inquietudo .i. quādo homo loquitur solus.
Grebec dicitur esse species una cardamonij. bis.
Guidez est uena in collo .s. organa

Helbaugue. Sp̃es ẽ cardamonij ħ idẽ est heil.
Harmel .i. semen canapis.
Hyleu. Cibus est.
Hod .i. lignū aloes.
Herbus. Est genus leguminis.
Hoisi .i. nasturtium.
Hazarbasen .i. raffanus gallic̃.
Helel .i. sauine.
Heil dr̃ q̃ ẽ sp̃es una cardamoñ.
Heizaharahu .i. arnoglossa.

Iulep .i. sirupus simplex.
Iuromel .i. aque mellis.
Iudebegi. cibus qui est ex micis pirue placentis sup quas fun-
ditur pinguedo a carne assata quib; q̃n; administrãt̃ herbe cocte.
Isfidbegi .i. tafeata allia.
Ielse. egritudo ẽ oculi .i. duricies palpebre que uix eleuatur.
Istigar: est salsa que fit ex āsu-
dẽ et sale et aqua.
Iutleb .i. nuce de armarch s̃. q̃s fundit͡ur pinguedo pullorũ; co-
lumbarũ cum assantur.
Ibelhec .i. cardamomi min̄.
Iudebi. est cibus qui fit de rizi q̃-
dium decoquitur impinguatur ex liquore qui defluit ab arno q̃
in furno assatur.
Istimbre uehem̃tis. dr̃ iuuenẽ cum illo q̃ comedũt nõ nocet ei.

Keneum. est herba in uere nascẽ ramos hñs longos ⁊ folia lõ-
ga ⁊ comeditur cruda et uoca-
tur garalul.
Kiruā. sunt grana nascẽ .i. simu-
le arboris.
Kilex .i. salix de torrente.
Kesim. Simile ẽ ferule hñs se. album simile lenticule.
Keiri. Sũt flores uiol. in colore. set quidam s̃t glauci.
Karsitici .i. leuistici.
Kenies. Sũt uue passe siñ granĩ.
Kebikegi. herba est portulace si-
milis s̃; cũ rumpit̃ lac emittit.
Kerengi .i. solatrum ortulanũ.
Kitran .i. pix cedri. Alij dicũt q̃ est liq̃; qui effluit de arbore pi-
nus cum comburitur qui po-
stea pix dicitur cum ad spissi

tudinem acquiritur.

Kermeni cimini .i. silis montani.

Kalagie .i. cibus qui fit ex pulmone et corde et epate iuvenis minutatim. et cum oleo frictis quibus remotis ponuntur ova et croc. et parum aceti.

Kerua siue resin' siue pentadactil' est herba quam dicimus palma christi. et fit inde oleum.

Keratha. pondus est .iiij. granorum ordei.

Kist. pondus est .xx. ʒ. secundum romanos et secundum ytalicos quos non sequimur .xviij. ʒ. est.

L

Lymez. sunt fructus sicomori et sunt sicut ficus agrestes acetose et dure. in quibus semen ut in papaueris sonat.

Lozinegi. est cibus factus de amigdalis tritis et coctis in melle ex quibus parue pille formantur.

Lezaguaird .i. lapis lazuli.

Leghna .i. lactuca.

Lybne .i. storax calamite. et inuenitur lubne ambre .i. pure.

Libra. de baudalhe est .xvi. unciarum.

M

Mahaleb. fructus sunt cuiusdam arboris nigri .i. nere et sunt cerasa.

Mess. Sunt grana [ ] siluestria minora faseolis et comeduntur.

Makid .i. lac quod remanet post butiri extractionem. [ ]na ordei.

Macal. fit de lacte acetoso et farina

Mahroth. silis est anacdem.

Mua est syrupus qui fit de succo citoniorum et pomorum et granatorum dulcium et acetosorum et uino.

Mani albi. herba est.

Masacamia est illud quo uitreantur uasa terrea.

Mezerion .i. leo terre que a quibusdam dicitur laureola ab alijs anabulla.

Mjaradhi .i. forfices.

Mirach. est quedam pellicula uentris que est inter cutem et sifac.

Maguadhir est cibus qui fit de lacte et carne et silbugad .i. cibarius.

Mirabia .i. conditum. unde diamenium urabata .i. condita que in sole fiunt sine igne ut zuccarum ro. et uiol'.

Melx .i. castenecole.

Mirimin .i. celidonia.

Mugat. est radix unde fit asa.

Meseen. sunt uinacei unde acumenta fiunt et sic dicuntur [ ]lonia.

Meluie. sunt quidam cibi de babi

Musaguarath .i. salsa s. cibarium quod fit sine carne.

Mutagenat .i. cazole.

Molochia .i. malua ortulana.

Mastechc .i. mastix.

Meladrani .i. salis gemma.

Mest .i. ferro.

Mezalbarau .i. arnoglossa.

Mordasengi. est puluis plumbi combusti secundum quosdam litargirii.

Mukica .i. seuesten.

Mina. est pondus .xx. unciarum.

Mekue. idem est quod mina.

Nesrin .i. rosa ssem .i. sambucus silvestris. et dicitur quod est rosa al .s. campestris.

Nabucca sunt quidam fructus in terra sarracenorum qui comeduntur.

Nesimo. est egritudo.

Napos .idest quod napi qui comeduntur.

Nermen. rifisimber.

Nabuch. cuius magnitudinis cuius est granum uve.

Nveratum .i. colli.

Nerdec olim .i. narchinum.

Nvz hindem dicuntur trocisci quidam qui fiunt de quadam terra rubea yspanie et melle ex quorum impositione aqua ammittit saporem vini.

Nenucha .i. ameos.

Naragil .i. nuces indice.

Neremisch .i. peonia.

Nil. species est volubilis.

Neherenich. species est ozimi et dicitur quod est idem quod fellenusch.

Orosius .i. liquiricia.

Resbiele .i. cicade marine.

Rebingi .i. lupinus silvestris.

Raib .i. lac acetosum.

Raibs .i. aqua que fit lac acetosum eleuatum.

Ribes. herba est frigidissima et nascitur ultra mare in montibus ubi est nix continua et fiunt inde siripi contra acutas febres.

Rob .i. siripus.

Roub .i. succi fructuum ad spissitudinem decocti.

Rauet .i. reubarbarum.

Sebel. sunt vene rubee que in albis oculorum apparent.

Sjele .i. blete.

Svmekeit .i. mel marinum et secundum quosdam sunt pirum persicis.

Sibug .i. salsa que fit ex aceto et cemu.

Semi. sunt pira pectina.

Sosiabim. interpretatur mirtus regis et ipsa est basilicon originale habens folia parva et florem in summitate similem viole in colore.

Svbeth .i. sompni profunditas et est species litargie.

Secaniabin .i. oximel simplex et dicitur secanni. faciens quiescere in abin dolorem calij eo .s. quod .b. fecit eum eandem habenti dolorem calij et contulit unde vocavit eum secaniabin.

Svcembegi .i. cibarium acetosum quod fit de carne cocta in aqua cum admixtione postea aceti.

Sems .i. lac quod in ventre facit moram admimus per .viij. dies et dicitur in mesue. sirast.

Seuon. vel seraia. vel seuium.
id est endiuia.

Salis indi. Quoddam genus est salis per quod tolletani ponunt salgam.

Scea. i. sticados arabicum et habet flores rubeos.

Sief. est confectio que ponitur in oculis et nos dicimus collirium.

Sebre. Quedam species est titimalli.

Sedenich. i. ematithes.

Siseleos. i. amuden romanum. i. siler montanum.

Sebel. i. egritudo oculi.

Senis. dicitur ierosolimitana.

Sulla. i. farfalsa.

Sufuf. est cum panis aliquis datur ad transgluciendum.

Sunbel. i. spica nardi.

Salchgetha. i. cassia lignea et dicitur kersalcolba a quibusdam.

Sahaphati. sunt pustule faciei et capitis.

Sare. Sunt tumores qui cito fiunt et cito recedunt et precipue cum aliquis se scalpit. et sunt pustule parue.

Sob. Est mutatio coloris que fit a uento uel sole.

Sehuetu. est salsa que fit ex piscibus.

Siual. i. aloes.

Sauuich. i. triticum uel ordeum fractum in parua frustra et coquitur in aqua ad spissitudinem et sic proprimatur. similiter fit de granis granatorum.

Silen. est quedam herba que in tritico nascitur cum tempore est pluuiosum habens minutissimum semen et lucidum ut margarita.

Seuiu. vel seuio. i. semola. i. sale.

Seiros. i. lac acetosum congelatum simul.

Sauich pomorum. fit ut fit de tritico nam coquitur cum multa aqua et cum infrigidata fuerit comeditur cum aqua frigida.

Sindiu. i. sethang est arbor.

Sicoz. i. egritudo. i. congelatio.

Sitragindi. herba est que uulgo dicitur toleti belisdo et ualet ad scabiem.

Sandaros. vel sandaraca. i. uernix.

Solbez. i. arbor parua ut buxus.

Secacul. i. sigillum sancte marie et ualet ad coitum.

Talei. i. caput pel palme.

Thaio. Sunt grana similia granis balsami.

Taron. i. saturcia.

Tafeita. alia fit ex sola aqua et carne et dicitur albi. alia fit ex aqua et carne et coriandro. uel alia aliqua herba uiridi.

Tortelle. sunt bucelle paruissimi panis desicati ut biscotus.

Targantes. i. piretum.

Tafsil. Est cibus que fit de lentibus coctis cum aqua.

Talisafar. i. macis. et filia.

Taguebil. i. species que ponuntur in cibariis pro condimento ut piper.

Tuaiu. i. bonum malanum.

Therith. Sunt mice panis quibus supfunditur ius aliquod.

Tartago. i. catapucie.

Turbeth. i. turbit.

Tafath. i. macula rubea oculi.

Tereniabin. Sicut dicitur est manna pura. quod autem nos dicimus manna est quedam confectio ex manna et mel.

Tharis. cibus est. le.

Tabarzed zuccari. i. albissimi et dicitur

sic a loco ubi fit.

Taracon. i. orimel agreste. et acorea agrestis dicitur.

Terra sigillata. Est quedam terra que ē in india. et dicitur diuina qa q̄dam reuellatē fiunt miracula.

Usuca. vl' vsnea. Quedam herba est habens saporem salsum cum acetositate. et credo qō est herba quā uocamus salsam que crescit in littore maris. et q̄n comburitur quodā modo fit uas q̄ d̄r cams ille alcali. et ē valde penetratiuus.

Vene herbe. i. radices herbarum.

Zaur. i. sorte.

Zvlenge. est abus qui fit de simula et aq̄ et melle cōmixtis et in oleo frigis.

Zadamach. arbor est cuius fructus sunt nigri et d̄r aude.

Zjmar. i. unde ene.

Zvrumbech. i. gedan.

Zjbrabegi. Est alimonia qō fit de carne cocta et ouis simul cō mixtis. et d̄r qō est abus qui fit de pullis cum aceto et suco uue

Zvffe. i. ysoppus. acerbe.

Explicat liber diuisionis tractatus a magro Gerardo cremonēsi de arabico in latinum in ciuitate toletto. Deo — gras. Amen.

Incipit cirurgia Al[illegible]hazini

POSTQUAM COMPLEVI VOBIS

o filii librum hunc qui ē postre
mus sciētie in medicina cū cō
plemento ipius ⁊ ↄsecutus sū
finem in eo ⁊ expositioībꝫ ei' et
ipius declarationibꝫ uisū est m
ut cōpleam ipm nobcum hoc trac
tatu qui ē pars manu opitiois.
Quō opatio cum manu pstrata
est in regione nr̄a ⁊ tp̄e nr̄o pri
uata ōino donec fortasse perut
scīa eius ⁊ abscisum est uestigi
um ei' ⁊ nō remāserūt ex ea nisi
descriptiōes parue in libris an
tiquoꝝ quas mutilauit man'
⁊ accidit eis error ⁊ hesitatio do
nec clause sūt intētiōes ei' et elō
gata est ipius scīa ⁊ ut uiuificet
eam cū ordinatōē huius tractat' in
ea sm uiam expositiōis ⁊ declara
tionis ⁊ abreuiatiōis ⁊ ut ueni
am cum formis feramentoꝝ
cauterii ⁊ reliquoꝝ instrumētoꝝ
opis cum sit ex declaratiōis ad
ditione ⁊ ex pparatiōē ei' qd̄ est
necesse. Causa aūt ppt' quam nō
inuenitur ei artifex bonus cū
manu sua in hoc nr̄o tp̄e est qa ars
medicine ē elonga. et opōtet auc
torem ei' exercitari ām illud ī scien
tia anathomie quā narrauit G. do
nec sciat iuuamēta mēbroꝝ ⁊ ip
soꝝ formas ⁊ eoꝝ ↄiūctiones et
sepatiōnē ⁊ habeat cognitionē
ossium ⁊ neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ ⁊ nu
meri ipoꝝ ⁊ eoꝝ egressionem ⁊ ue
nari pulsatiuū ⁊ qetarū ⁊ locoꝝ
exitus eaꝝ. Et ppt' illud dixit ypo
cras qd̄ nomē cū noīe est multū
⁊ cum ope ē paucum ⁊ pcipue in
arte manus. Et nos uō iā diximus
de illo in introitu huius libri qm̄ q
non ē sciēs qd̄ diximus de anothomia
nō euacuat' qn cadat in errorē
quo interficiunt' hoīes sicut ego ui
di multos ex illis q formantur in
hac scīa ⁊ iactāt se de ea absq; sci
entia ⁊ sine experimento. Quare est qa
uidi medicum stolidū secuisse a
postema scrufulosum ī collo mu
lieris ⁊ incisit qsdam arterias col
li. quare fluxit sanguis mulieris
donec cecidit mortua inter manū
eius. Et uidi medicū aliū q
psumpsit ut extraheret lapidē uiro
qui processerat in etate sua ⁊ lapis e
rat magn'. puenit g° ad eum et
extraxit ipm cū frustro uesice q
re mortuus ē uir usq; ad tres di
es. et ego quidē iam uocatus fu
eram ad extrahendū ipm et uidi
ex magnitudine lapidis ⁊ dispositi
one infirmi q mensuraui s'
eum illō. i. qd̄ moreret'. Et ui
di medicum aliū q accipiebat
stipem apud qndam ducem terre
nr̄e ppt' medicinā ⁊ accidit eū
cho nigro q erat apud ipm fractā
in crure ei' ppe calcaneū ⁊ pperauit
medicus cum ignorantia sua et
strinxit fracturā sup uulnus cū
puluinaribꝫ ⁊ astellis strictis forti
⁊ nō dimisit uulneri expirationē.
deinde absoluit eum sm desiderium
sua. postea dimisit eū diebus

aliquot ⁊ pcepit ei ne solueret liga
mentu. ⁊ stetit sic donec apostema
tu e eius ei ⁊ ipsius pes ⁊ peruenit
ad putrefactionem. Vocatus sum ergo
ad eum ⁊ properaui ad soluendu
ligamentu. ⁊ consecuta e tranquillitate
et euasit a doloribus suis. Verutamen
corruptio iam confirmata erat i
membro. ⁊ no potuit refrenare ip
sam. Non g cessauit corruptio p
ambulare in membro donec periit.
Et uidi mediare aliu q perfora
uit apostema cancerosum ⁊ ulcera
tum e post dies donec magnifi
cata est malicia eius cu dno ipi.
Qz est qa cancer qn e purus ex hu
more melancolico tunc no oportet ut per
ueniatur ad eum cu ferro omnino ni
si sit in membro q tolleret ut ab
scindatur totum ei. Et ppt illud
o filii necesse est uob ut sciatis qd o
peratio cu manu diuidit i duas
diuisiones. s. operatione cu associ
atur salus. ⁊ operatione cu qua est
periculu in pluribus dispositionibus.
Et ego iam excitaui in omni lo
co huius libri in quo uenit operatio
in qua e terror ⁊ timor. Et necesse
se est uobis ut caueatis illud ⁊ di
mittatis ipsm ut no inueniant
stolidi uiam ad loquendum et de
honestandu. Accipite g aias
uras cum sollicitudine ⁊ protecti
one. ⁊ infirmos uros cu facilita
te ⁊ firmitudine ⁊ utimini ui
a meliore peruenite gra dei ad sa
lutem ⁊ successionem laudabile
⁊ dimittite egritudines terribile
difficilis sanatois. ⁊ tollite ani
mas uras ab eo qd facit uo timere
ut ingrediatur sr uos hesitatio i
fide ura ⁊ mundo uro. est e magis
remanens ad gliam uram ⁊ stu

mu in mundo isto ⁊ postremo ad
Galienus e iam dixit
in quibusdam suis amonitoibus. no
medicetis egritudinem malam et
nominemini medici mali. Jam
aut diuisi huc tractatu sm tria
capitula. Capitulum pmu de cau
terio cum igne ⁊ cautio cum me
dicina acuta capitulatu ordina
tum a capite usq ad pedes et for
mis instrorum ⁊ ferramentis cauteriu
et oi qd necessarium e in operatione.
Capitulum scdm de sectione ⁊ pfora
tione ⁊ uentosis ⁊ uulneribus et
extractione sagittarum et similibus
illius ⁊ totu capitulum ordinatu
⁊ formis instrorum. Capitulum ter
tium de restauratione ⁊ disloca
tione ⁊ curatione torsiois ⁊ simi
libus illius capitulatum ordinatu
a capite usq ad pedes ⁊ formis
instrorum. Capitulum pmu de cau
terio.

E o ante qd g rememorer
operatiois cum eo. oportet ut dica
qualitate iuuamentorum ei. ⁊ nocumen
torum ipsius. ⁊ in qua compne exhibeatur.
Dico g qd smo de qualitate iuua
menti cauterii ⁊ nocumenti ei e ser
mo prolixus ⁊ subtilis scia secreti
et occulti. et iam locuta fuit i eo
multitudo sapientu ⁊ dissenserunt
in eo. ⁊ m qd sufficiat paru ex ser
monibus eorum timens prolongationem.
Dico g qd cautium confert uniu
salit omni complexioni que e cu ma
teria ⁊ absq materia. In complone aut
calida exceptis duabus complonibus que
sunt complexio calida absq materia. ⁊ com
plexio sicca absq m. In complone at
calida ⁊ sicca cu m dissenserunt. Qui
dam eni dixerunt qd cautiu iuua
tiuu est in ea. Et dixerunt alii contra
rium illi q cautium no e conueni

ens in egritudine q̄ est ex caliditate et sic
citate. qm nā ignis ē caliditas et inuenies
ut sanaret ex egritudine calida
et sicca cū calido et sicco. Et dixit il
le qui dicit contrariū illi q̄ per cautiū
fit iuuamentum in oī egritudine calida
et sicca q̄ accidit in corporibus hoīm:
qm tu cōparas corpus hoīs et humi
ditates eius ad cōplexionē ignis inuenis
corpus hoīs frigidū. Et ego qd̄ dico
per sermonem quis quia experimentū
iam dederit mihi illud aliquotiens. ve
rūtamē nō oportet ut ueniat sup
illud nisi q̄ iam probatus ē et cercitatus
in cautiū exercitio ultimo et cognouit
diuersitatem cōplexionū hoīm et disposi
tionū egritudinū in se ipsis. et eis
carum accidentia ipsarum et spatiū tēporis
earum et reliqs autē cōmunibus nō ē sed nō
timor et precipue in egritudinibus fri
gidis et humidis. Iam ē conuenerūt
omnes medici sup eas et nō dissense
rūt cū iuuamento cū cautio in eis.
et scitote fili q̄ ex secreto curationis
per cautiū cū igne et bonitate eius
sup cautium cū medicina cōburente est q̄
nā ignis ē simplex cuius actio nō
peruenit nisi ad membrū q̄ cauterizatur
et nō nocet membro alio cōiuncto cū
eo nisi nocumento paruo. medicina
uō cōburentis actio peruenit ad il
lud qd̄ elongatur ex membris et for
tasse facit accidere in membro egritudinē
difficilem sanationis et fortasse inter
ficiat. Ignis autē propter subtilita
tē suam et bonitatē substantie sue nō facit
illud nisi superfluat ille innotuit
nobis illud experimentum propter lōgitudi
nem seruitutis et studii cū arte et
stationes sup ciuitates regum. et propter illud
excusor a longitudine sermonis. Et
si nō esset quia nō licet libro meo hu
ic afferre uobis secretū occultum in
igne et quātitatem operis eius in corpo
ribus et expulsionis sue qua expellit
egritudines sermone phylosophico
demonstratiuo q̄ accederet a mentibus
uris. Et scitote fili qd̄ q̄d ipsi dis
sentiūt in tēpore in quo conuenit fieri
cautium. et posuit melius tēpus. s. tē
pus ueris et ego dico qd̄ cauteriū
conuenit in oī tēpore propterea q̄ nocumentū
accidens propter tēpus subiūgitur in iuuamē
to qd̄ attrahitur cū cautio et precipue
si cautium ē ex doloribus uariis fō
tibus et festiuis q̄ nō tollerant tardi
tatem propterea q̄ cōtinetur q̄ accidat
ex eis malicia que ē maior q̄ par
uum nocumentū intrans propter tēpus. et nō
cadat in mentibus uris o fili illud
q̄ nō extimant nisi uulgus et stolidi medi
corum q̄ illi egritudini q̄ sanatur per
cautium nō ē reditio sēper et ponit
illud cōsequens. et res nō est sicut pu
tant propterea q̄ cautium nō ē nisi loco
medicine. q̄ alterat cōplexionem et exsiccat
humiditates q̄ sunt causa quare accidūt
dolores. uerumtamen sup cautium sup
fluit sup medicinam per uelocitatem
ualitudinis sue et uirtutis sue opera
tionis et uehementiā dominii sui. et pos
sibile ē ut redeat egritudo hora
aliq̄ tēporis secundum cōplexionem infirmi et lo
catōem egritudinis sue et ūtutē eius et qd̄
preparat in corpore eius ex aggregatione
superfluitatū in eo. et q̄ peruenit in
ipsum in acquisitione sua ex cibis et si
milibus illius ex causis nisi sit egritudo
in qua aministratur cauteriū egro
to subtilis in membro paucarum sup
fluitatū et humiditatū sicut cautiū
dentis propter dolorem et similia illi. et
possibile ē enim ut nō redeat in eo
ille dolor. sed illud fit in paucis. At
uō sermo uulgi itm̄ q̄ cautium est
postremū medicine. et ē sermo rectus

nō ad illō q' ipi intēdunt in illo
q̄m ipi cēdunt q' nō ē aurō que cō
ferat cū in̄e. neq: cū alio p̄t occa
sum cautiū. res aūt ē ex̄io illius 7
intentio qō cautium ē postremū
medicīe nō ē nisi q' q̄n nos am
ministram̄ modos curōis ī aliqua
egritudinū 7 nō ɔferūt ille me
dicīe. deīn ām̄inistram̄ ī fin̄ rei
cautium. tūc ɔfert. īn cadit q' cauter
iū est postrem̄ medicīe nō fm̄ i
tentōē quā intēdūt uulg' 7 mlt
ti stolidoꝝ medicoꝝ. Antiqui aūt
dixerūt q' cautium cū auro ē me
lius q̄ cautiū cū ferro. 7 n̄ dixerūt
illō nisi ꝓp eq̄litatē auri 7 subti
litate: subē sue. 7 dixerūt qō non
facit pus locus cautii. verūtamē
nō ē illō absolute q̄m iam pba
ui illō et inueni qō ipm̄ nō fa
cit illō nisi in quibusdā corporib'
absq: aliis. 7 cautiū cum ipō ē bo
num 7 meli' q̄ cū ferro sic dixe
runt. verūtamē q̄n tu ignis cauteriū
in igne ex auro nō declaratur tibi
q̄n ignitur fm̄ q̄titatē q̄uis ꝓpt
rubedinē auri a q̄m ꝓperat ad ip'
frig' 7 si addis sup ipsū in igni
tione liq̄fit in igne 7 ūitur in
laminas. Quare cadit artifex cū il
lo in occupationē. Et ꝓpt' illō fit
cautium cū ferro ap' nos uelocī'
et ꝓpinqui' ex rectitudine ad opa
tione. Et ego quidem iam ordina
ui hec capitl'm in cautio fm̄ ca
pitula. 7 ordinaui ea a capite us
q: ad pedes ut alleuiet' querenti
illō qō uult ex eo. Capitl'm pri
Onfert hec cauti mū d' cautio
gatio ad edrium hu capiti' cau
midi' 7 frigidi' sup cere tr̄io uno.
bri que dic sr̄ cause. soda. 7 mlti
tudinis fluxui cōruꝝ ex capite
ad partes oculoꝝ 7 aurium 7 multi
tudinis sōpni. 7 doloris dentium
et doloꝝ gutturis. 7 uniūsalit' oīm
egritudinū q̄ accit ex frigitate sicut
paralisis 7 soda. 7 apoplexie 7 similia il
lis ex egritudinibus. Forma uni' cautii.
Est ut p̄cipias infirmo ī p̄mis
ut euacuet' cū medicīā solutiua
mūdificāte caput tribus noctibus
aut quatuor. fm̄ q' erit uirtus in
firmi. 7 eius etas. 7 consuetudo eius.
deinde p̄cipe ei ut radat cap' suū
cum nouacula. deinō fac eum se
dere int' man' tuas q̄drati ita qō
iam posuit man' suas sup' pectus
suū. deinde pone radicem palme
sue sup radicem nasi sui int' ocu
los suos. 7 ubicūq: g' puenit digit'
suus medius signa locū cum en
castro. deinde igni cautium oli
uare cuius forma hec est.

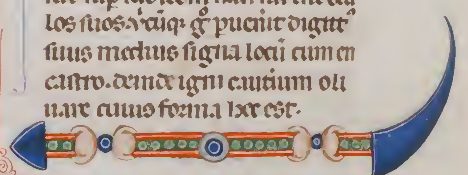

Deinde depone ipm̄ sup locum si
gnatū cum encastro descēsiōe q̄
constrigatur man' tua paulatim
et tu reuoluis ipm̄. deinde leua
manū tuā uelocit' 7 tu aspice locū.
Qd' si uides iā detegi ex osse q̄titat'
capitis alkiel. an q̄titas grani ciceris.
tūc eleua manū tuā cum ferro
ipō. 7 cū alio ab ipō si infrigidat'
donec uideris ex osse qō dixi tibi.
deinde sume aliqd ex sale 7 solue
illō in aqua. 7 imbibe in ipō cotū
7 pone ipm̄ sr̄ locū. 7 dimitte ipm̄
tribus diebus. deinde pone sup ipm̄
cotū imbibitū in butiro. 7 dimit
te illō sup ipm̄ donec destruat' escha
ra ignis. deinde cura illū cum un
guento tetrafarmacō usq: sanet'.
et iam dixerūt qō ulcus quāto
plus remanet aptū emittit pus.

quare est melius et magis laudatum. Et dixerunt quidam eorum cauti cauterizent cutis usque ad os et teneatur cauterium donec aduratur quedam spissitudinis ossis. deinde radatur illud quod adustum est ex osse. deinde curetur. Et dicunt alii quod oportet quod cum cautio perueniat ad ultimum donec imprimat in os impressionem fortem donec cadat os quod fit sicut forma karatie id est alfecati parui. et extimant quod exspirent ex hoc loco uapores capitis. et dimittatur uulnus apertum tempore longo. deinde curetur donec consolidetur. Michi autem non uidentur hec due species cautionis omnino nisi in quibusdam hominibus secundum uiam timoris. et dimittere ipsum apud me est melius cum salute quoniam est debilitatem enim caput ex solutione continuitatis ipsius naturalis sicut testificati sumus in reliquis membris. et precipue quando caput infirmi debile est natura. et species quedam prima cautionis est magis salua et melior apud me et ea utor. operare ergo cum ea cum salute.

Capitulum .xvi. de cautio capitis.

Quando in toto capite dolor accidit cronicus et prolongatur illud in infirmo et utitur yeris et cochiis et capitis purgiis et oleis et emplastris. et precipue si iam cauterizatus est cautio uno quod narrauimus et non confert ei aliquid ex illis. tunc considera. nam si caput infirmi est fortis complexionis naturaliter et non est debile et inuenerit frigus uehemens. tunc cauteriza ipsum cautio alio sub illo primo. deinde cauteriza ipsum super omne cornu capitis sui cauterio donec perueniat cutis et discooperiatur ex osse quantitas quam narrauimus et cauteriza ipsum cautio uno in occipitio capitis sui in loco qui nominatur uas et est locus in quo ponitur uentosa. et alleuia manum tuam in hoc et non discooperias os. Infirmus enim inuenit propter illud dolorem uehementem diuisum a dolore reliquorum cautionum capitis omnium. et ego dicam hoc cautium in loco suo. et oportet ut sit cautium quo cauterizantur cornua capitis et occiput eius subtilius cautio quo cauterizatur medium capitis. Et hec est forma eius.

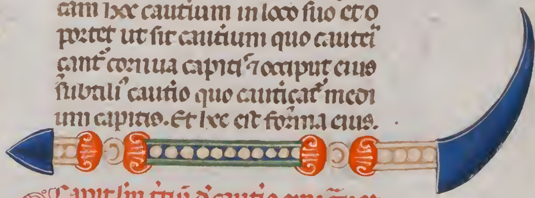

Capitulum .xvii. de cautio emigranee non antique.

Quando accidit in parte capitis dolor ex soda et extenditur dolor usque ad oculum et euacuatur cum medicinis mundificantibus caput et administratur reliqua curatio quam dixi in diuisionibus egritudinum et non confert illud totum tunc cauterizatio est in eo secundum duos modos. aut cauterizatio cum medicina acuta comburente. aut cum ferro. Cautium autem cum medicina comburente est ut accipias dentem unum alii et excorties ipsum et abscidas extremitates eius a duobus lateribus. deinde scinde locum doloris in tempore cum scalpello lato donec fiat in eo locus sub cute in quo dens capiatur. Intromitte ergo eum in ipso sub cute donec occultetur. deinde stringe super ipsum cum puluillo constrictione decenti et dimitte ipsum quantitate quindecim horarum. deinde solue eum et extrahe allium et dimitte uulnus duobus diebus aut tribus. postea pone super ipsum cotum submersum in butiro donec locus efficiatur putridus. deinde cura ipsum cum unguento usque sanetur. et si uis fac illud cum quibusdam medicinis comburentibus quas ego scripsi in tractatu duodecimo de medicinis adurentibus. Cauterizatio eius cum ferro est secundum hunc modum. Igitur cautium cuius forma hec est et nominatur clauus quando capi-

eius ē sic forma clavi in q̄ est quo
dam curvitatis et in eius medio
est eminentia parva.

Deinde pone ipm̄ sup locū doloris
q̄ retine manū tuā. et tu revolue
ferrū paulatim cū uelocitate. et sit
quātitas q̄ aduritur ex spissitu
dine cutis sicut medietas ei. Et
eleva manū tuā ut nō aduratū
arteria q̄ est inferi. et accidat flu
xus sanguinis. deinde ībibe cotū
in aqua salis et pone ip̄ sup ipm̄
locū et dimitte ip̄ tribꝫ diebꝫ. deinde
pone cotū cū butiro p̄tea cura cū
unguēto usq̄ sanatur. et si uis
cautiça hāc emigneā cū extre
mitate cultelari sa cautiꝫ. et caue
ab incisiōe arterie in hac emig
nea nō antiqua p̄ie. Capitulum q̄r
tū de cautiçatiōe emigneę āti q̄.

Quando curas emigneā cū eo q̄ di
ximus ex curatiōe p̄cedente et q̄d dix
imus in divisiōibꝫ egritudinū et
nō ꝯfert curatō. et uides egritudinē
q̄ nō suffic̄ ei q̄ diximus ex cautio po
cū medicīa. aut cū cautio cū igne
tē oportet ignias cautiū cultella
re donec albificet̄ donec signassi
locū doloris cū linea cuius longitu
do sit medietas digiti. aut q̄i illud
et depone manū tuā vice una. et
strige ita eam donec incidas artei
am et p̄uenias usq̄ ad os. uerū tn̄
necc̄e est tibi ut caueas a contī
nuatiōe mādibule q̄ mouet̄ ap̄
masticatiōe. et aduratur laceratur aut
nervus q̄ mouet ipām. et accidat
spasm̄ et cito sit custodiā et cautelā
a fluxu sanguinis arterie q̄ ab
scisa ē. In abscisione ei est timor
et p̄cipue ei q̄ ignorat illud q̄ fa
cit. et nō est studiosus et expertus.
et dimittit opatiō cū eo ī primis.
et ego ueniam cū rememorati
one regiminis flux̄ sanguinis
accidentis ex arteria s̄m modū suū
et in loco suo libri lib. Qz si uides ex
egriē q̄ nō sufficiet ei hec cautiū
et uides corp̄ infirmi tollerans
cautiça ipm̄ in medio capitis
sic narrauimus. et cura uulnus do
nec sanet̄. et si uis aministra cau
teriū q̄ diximus in capitulo extrac
tiōis arterie cū cautio hn̄te du
os cultellos. Est eni cautatō me
lior hac et magis conferens.

Cap. v. de cautiçatiōe aurium dolo.

Quando accit in aure dolor a frigo
re et curat̄ cū solutiīs et reliqua
curatiōe quā diximus in divisiōe
et nō remouet̄. tūc ig̃ cautiū. et
est illud q̄ nōiat̄ p̄tū ē hec est for.

Deinde pūcta cū eo p̄t ei igniti
onē in circuitu auris toti sic re
volutē. aut ī circuitu utriusq̄ simul
si dolor est in utraq̄. et elongatē cū
cautio a radice auris parū p̄ p̄tq̄
signauis loca cū en cautio. et sit
cautiū q̄titas dece pūctoꝝ in oī
aure uīm ē et q̄i illa. deinde cura
loca donec sanent̄. Cap. vi. de cau

Tortura q̄ curatur tençatione
cū cauticatiōe nō est n̄ torture
ex spēbꝫ que accidūt ex flāte s̄m
q̄d diximus in divisiōibꝫ egritudinū.
et deuita cautizatō spēi que accid̄
ex exsiccatiōe et spasmo nervi q̄n
curas hāc spēi torture cū yeris ica
pitpurgiis et gargarismis et nō
confert curatō tua. tūc oportet ut
cauteriçes infirmū tribꝫ cautiis.
vno ap̄ radicē auris. et sc̄o parum

inferius a tympore suo. et tertio a parte co-
iunctionis duorum labiorum. et pone caute-
rium tuum ex directo partis infirme quia
non mollificatio non accidit nisi in parte
que apparet sana. et forma cauteri-
zationis est ut cauterizes ipsum cauterio
in directo extremitatis auris supe-
rioris sub cornu capitis parum. et alio
in tympore cuius longitudo sit secundum
longitudinem pollicis et depone manum
tuam cum cauterio donec comburatur
quantitas medietatis spissitudinis
cutis. et hec est forma cauterii. et est spe-
cies cultellari cuius forma est premissa. verum
tamen est subtilior ea parum sicut vides.

Et oportet ut sit cultellus in eo su-
perflue grossitudinis parum. deinde
cura locum cum eo quod precessit donec
sanetur. Cap. vi. de cauterizatione

Quando antiqua apoplexie antique.
quatur apoplexia et curas eam cum eo
quod diximus et non confert medicatio.
et infirmus non habet febrem. tunc caute-
riza ipsum quatuor cauteriis super omne
cornu capitis sui. et cauterio in medio
capitis sicut diximus. et cauterio in occi-
pitio capitis secundum quod precessit. et modus
cauterii sicut etiam cauterizatur et cauterio
super os stomachi et est magis ultimum. deinde
curetur cum eo quod precessit. Cap. vii.
de cauterizatione oblivionis que fit

Oportet ut in potu teneatur ex flate
infirmus in primis yere magne et
pillule mundificantes cerebrum. deinde
rade caput infirmi totum et pone su-
per occipitium eius emplastrum de synapi descrip-
tum in tractatu emplastrorum pone ipsum
aliquotiens. ipsum namque est modus cauterii
et fac illud secundum ordinem eundem que
dixi illic. Si igitur sanatur per illud bonum
est. et si non tunc fac ei cauteria tria in po-

steriori parte capitis sui quod sit descen-
dentia a superiori parte capitis usque ad in-
feriorem partem colli. et pone inter omne
cauterium grossitudine digiti. deinde
cauterium cura cum eo quod precessit. Si autem
uis additionem et infirmus est tollerans
illud. tunc fac ei cauterium in medio
quod si uis additionem tunc cauteriza ipsum
super duo cornua. deinde cura ipsum
donec sanetur. Sitque cauterium oli-
uare secundum formam que premissa est.
Capitulum viii. de cauterizatione para-
lisis et mollificatione totius corporis.

Oportet ut procedas in mundificatione
capitis cum yeris et cum eo quod diximus.
deinde rade caput infirmi. postea cau-
teriza ipsum cauterio in medio capitis. et cau-
terio super omne cornu capitis. et cauterio
super posterius ipsius et tribus super spondiles colli.
Si autem indiges in egritudine molli-
ficationis corporis pluribus illis et infirmus
est tollerans et egritudo est fortis. tunc cau-
teriza ipsum quatuor cauteriis super spon-
diles dorsi et ultima cum cauterio donec
comburatur ex cute plurimum eius et ele-
ua manum tuam. deinde cura ipsum donec
sanetur et sit cauterium oliuare.
Cap. x. de cauterizatione epilensie.

Non cauterizatur epilenticus nisi ille
cuius epilensia est ex flegmate. oportet ergo
ut mundifices cerebrum eius in primis
cum yeris. et cum reliqua curatione
quam diximus in diuisione quando infirmus
est magnus aut est tollerans acceptionem
medicinarum. Si autem est puer qui non tolle-
rat medicinas tunc administra gar-
garismata et masticatoria mundi-
ficantes cerebrum ante illud diebus mul-
tis cum bonificatione ciborum. deinde ra-
de caput eius. postea cauteriza ipsum
cauterio uno in medio capitis secundum
quod precessit in modo. et cauterio alio in oc-
cipitio eius et super omne cornu capitis.

sui cautio. Quod si infirmus fuit fortis et fuit tollerans. tunc cauteriza ipsum cauteriis que dixi in habente paralisim et mollificatione corporis super spondiles colli. et spondiles dorsi et sit cauterium olivare secundum modum quem precessit. Si autem infirmus est puer. tunc pone cauterium subtile secundum hunc modum.

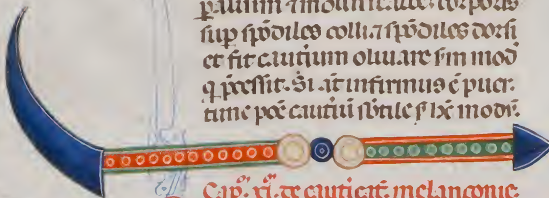

Cap. xi. de cauterizatione melanconie.

Quando causa melanconie fuerit humiditatis corrupte et fleumatis grossum. tunc cauteriza ipsum cauteriis que diximus in habente paralisim. Et si causa melanconie est superfluitas declivis ad melancoliam. et est corpus infirmi humectum tunc da ei in potu quod mundificet cerebrum eius secundum quod precessit in divisione. deinde rade caput infirmi. deinde fac tortellam decentem factam ex lino sicut circulum. deinde pone ipsam in medio capitis. et infirmus sedens quadratus ab omni parte stabiatur. deinde presseta inunctum. et est dignius ex butiro ovium antiquo et calefac ipsum super ignem calefactione temperata mensurata quam tolleret digitus quando intromittitur in ipsum. deinde evacua ipsum in medio capitis eius in circulo et dimitte ipsum donec infrigidetur. et fac illud cum infirmo omni ebdomada semel cum reliquo regimine eius bono donec sanetur. aut si vis cauteriza ipsum faciendo puncta parva plurimum cuius preterea quod teneas manum cum cauterio uno sit odoratio. hec est species cauterii humectat cerebrum cum equalitate. deinde pone super ipsum cotonum imbibitum in butiro aut adipe galline.

Cap. xii. de cauterio aque descendentis in oculo.

Quando declaratur tibi principium aque in oculo per signa que dixi in divisione. tunc impera ei ut potat infirmus eo quod mundificet caput eius et custodi ipsum ab omnibus humiditatibus et fac eum sudare in balneo in ieiunio diebus aliquot. deinde impera ei ut radat caput suum. et cauteriza ipsum cauterio in medio capitis. deinde cauteriza ipsum duobus cauteriis super duo tympora si est inceptio descensus aque in duobus oculis simul aut ex latere uno si est inceptio aque in oculo uno. et abscinde cum cauterio omnes venas et arterias que sunt sub cute. et sint cauteria in ea longa in longitudine tymporum. et cave a fluxu sanguinis. Quod si videris aliquid ex eo tunc abscinde eum statim cum quacumque medicina si est tibi possibile. et ego veniam cum sapientia que in extractione arteriarum est et abscisione earum et cautela a fluxu sanguinis. Et quandoque cauterizatur in cervice sub duobus ossibus duobus cauteriis ultime productis.

Capitulum xiii. de cauterizatione antiquarum lacrimarum.

Quando lacrime oculorum fuerint antique et assidue et fuerint per venas que sunt in capite manifesto exterius et verificatur illud quod est ex superfluitatibus fluxis flacticis. tunc cauteriza ipsum cauterio quod narravi in cohere in inceptione aque descendentis cauterio in medio capitis et duobus cauteriis super duo tympora et duobus cauteriis in cervice sub duobus ossibus. et si indiges additione tunc cauteriza ipsum in omni latere cauda oculi super extremitatem supercilii cum cauterio parvo.

Quando tu medicaris illum cum eo quod diximus in divisione et non confert medicatio. tunc impera et da in potu infirmo cocleas tribus noctibus. deinde rade caput eius et cauteriza ipsum cauterio medio cum cauterio olivari. deinde cauteriza ipsum

cum cautio clavili duobus cauteriis super duo supercilia sub capillis pariter et custodi te ab arteria ne incidas eam. et hec est forma cauterii clavilis.

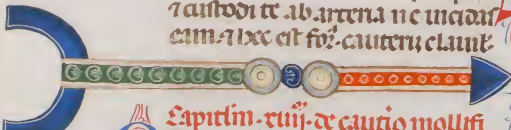

Capitulum .xiiij. de cautio mollificantis palpebre oculi.

Quando mollificatur palpebra oculi ab egritudine aut humiditate. tunc cauteriza supra palpebram cautio uno cum hoc cauterio lunari. et hec est forma eius. et si vis cauteriza ipsum super duo supercilia parum cum duobus cauteriis in omni parte et elongentur a duobus temporibus. et sit longitudo omnis cauterii secundum longitudinem supercilii. et non ultimas manum tuam cum cautio. immo secundum quantitatem quod adiuvatur tertia palpebre. et est forma cauterii secundum hunc modum.

Capitulum .xv. de cauterizatione palpebre oculi quando convertuntur pili eius ad interiora et pungunt oculum.

Cauterium in ea est secundum duos modos. aut cauterium cum igne. aut cauterium cum medicina comburente. in cautio autem eius cum igne precipe infirmo ante illud ut dimittat pilos suos sicut erant illis quibus mundavit eos donec prolongentur et equentur. Si autem pungunt eum aput ortum suum. tunc stringe oculos eius cum vitta ut non moveantur donec nascantur. Cum ergo nascuntur et equantur tunc pone caput infirmi in sinu tuo. deinde signa super palpebram oculorum eius cum encausto signum quod sit secundum figuram folii mirti. et sit principium signi prope pilos. deinde pone coctum imbibitum in albugine ovi aut in mucillagine psillii super oculum. deinde igni cauterium cuius forma hec est.

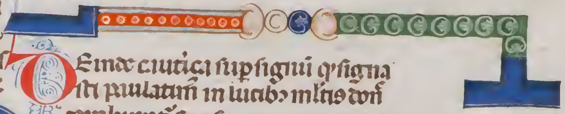

Deinde cauteriza super signum quod signasti paulatim in vicibus multis donec comburatur superficies cutis que est sicut signum folii mirti totum apparentem prope et signum sanitatis corporis tui est ut videas palpebram oculi iam contrahi et pilos elevari a punctura oculi. Eleva ergo manum tuam tunc et dimitte ipsum tribus diebus. deinde pone super ipsum coctum cum butiro donec eradicetur escara. deinde cura ipsum cum unguento donec sanetur. Quod si redeat aliquid ex pilis post horam et mollificetur palpebra tunc itera cauterium super illum locum sicut fecisti in primis. Si autem pili sunt in inferiori tunc cauteriza ipsam donec elevetur ad locum suum naturalem et equetur et non pungant pili oculum.

Cautium autem cum medicina comburente est capitulum .xvj.

Est ut precipias infirmo ut dimittat pilos donec prolongentur et equentur. deinde fac ex carta de panno formam sicut folii mirti. deinde accipe ex sapone cognito et ex calce non imbibita ex uno quoque pondus ℥ .i. aut quantum vis. deinde tere ea simul contritione bona et fac illud cum festinatione ut non infrigidetur. deinde expande ex eo super cartam quam fecisti sicut formam folii mirti et pone ipsum super palpebram oculi unius aut duorum. et pone sub oculo coctum imbibitum in albugine ovi. et caput infirmi sit in sinu tuo. et pone digitum tuum indicem super medicinam et preme ipsum parum et cum moves ipsum quotiens sentit infirmus mordicationem medicine quoniam invenit ei mordicationem sicut ignis. dum ergo perseverat hoc quod ipse invenit mordi

cationem tūc dimitte medicinā
et moue ipsam cū digito tuo. Cum
ergo quieuerit mordicatio tūc re
moue medicinā et ablue oculū
cum aqua et cōsidera tūc si uides
palpebrā iam eleuari sicut eleuat
post contractionē cū igne aut cum
incisione ē bene. Et si nō tūc itera su
pra ipsam ex medicina sup locū in quo nō
impressit medicina et nō denigrat donec
equetur operatio tua et contrahatur cilium.
deinde pone sup ipsum cotū cū bu
tiro donec eradicetur cutis adusti
onis. deinde cura ipsum cum unguento
diafinicō aut alio donec sanetur.
et necesse est tibi post operationē ut
custodias ultima custodia ne in
oculū cadat aliqd ex medicina.
Quod si mollificetur palpebra post di
es et pungat ex pilis aliqd in oculo
tūc itera medicinā sup illū locū
qui mollificatur ex palpebra precise
sicut fecisti in primis. deinde cura ipsum
donec sanetur. et hec est forma folij mir
ti. Et scias quod oculi hominū diuersi
ficantur in magnitudine et paruita
te. ergo secundum illud fit contractio
tua. et non occultatur uia rectitudi
nis illi cui est studium in hac arte.

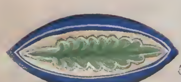

Capitulum .xvij. de cauterizatione fi
stule que est in lacrimali oculi.

Quando curas fistulam cum eo quod
diximus in diuisionibus egritudinum
et nō confert curatio tua tūc opor
tet ut cauteriges ipsam secundum hunc mo
dum. precipe infirmo ut ponat ca
put suū in sinu tuo et teneat ca
put eius minister inter manus tali ut
nō moueatur neque agitetur cum ca
pite suo. deinde pone cotū infusum
in albugine oui aut in mucilla
gine psillij super oculum eius.
deinde igni cauterium cuius forma est hec.

Sit tibi concauum sicut ē forma. canne
penne uulturis ab extremitate una
cū qua fit cauterium et finis sit pe
netrans usque ad extremitatē aliam.
et si uis ē surdū sicut cepta. uerumtamen
hoc concauū ē melius ad opus tuū.
deinde exprime fistulā si ē aperta.
et extrahe ex ea saniem et exsicca ipsam;
et si ē nō aperta. tūc aperi eam et ex
trahe pus eius. deinde pone tunc sup
eam cauterium quod sit ignitum ualde.
et tene cum eo manum tuā pro
per aput cauterium ab oculo ad prope
nasi ut nō erret manus tua. aut in
quietetur infirmus. et ponas caute
rium in adipe oculi et corrumpas ipsum.
Si ergo peruenit in principio cauteri
tum usque ad os. erit bonum. et si non
tūc itera cauterium semel aut secundo si in
diges illo et dimitte illud tribus di
ebus. deinde pone sup ipsum cotum
cum butiro et cura ipsum cū unguento
exsiccatiuo donec sanetur. Quod si pre
terierit ei quadraginta dies et nō sa
natur: tunc pone sup ipsum medicinā
acutā corrosiuā donec detegatur
os et rade ipsum secundum quod ueniet in capi
tulo suo. Et ē modus alius cau
terij fistule quem quidam priorum di
xerunt. Intende ad locū fistule et
scinde ipsum. deinde pone in ipsam fi
guram canaliculi subtile; cuius
forma ē hec.

et funde
in ipsam concauitatem dragmē ex plum
bo liquefacto et tene manū tuā cum
canali retentione bona
et nō moueatur infirmus
omnino ut nō currat uel perueniat plū
bum liquefactū ad oculū eius. et opor
tet ut ponas sup oculū infirmi

cotum infusū in albumine oui.
aut in aqua. plūmbū ē comburit
locū fistule ⁊ sanat ipsam sanatōe
mirabili. Qz si sanatur fistula cū
eo q̄ dixim⁹ ex cautio ⁊ curatione
est bonū ⁊ si nō tē necēē est. āmi
nistrare foramī nasi. ⁊ reducere fi
stulam ad cursum nasi s̄m qd̄ i
uenietur loco sibi ꝓprio.

Capitlm. xviij. de cauterizatōe fissurarū labij.

Vt totiens accidunt fissure in labio q̄ nominā
tur pilli ⁊ papue in labiis puero
rū. Cum igr̄ tu curas has fissurā
cum eo q̄ dixim⁹ in diuisiōe ⁊ nō
confert curatō. tunc igni caute
rium paruū cultellare s̄m hanc
formā: ⁊ sit cōcauitas ei⁹ s̄m sub
tilitatem cultelli. deinde pone i
ipsm ignitū festinant̄ in ipsis fis
suris donec perueniat cautium ad
ꝓfundū fissurarū. deinde cura ip
sum cū cerotto donec sanetur.
forma cautij hec est.

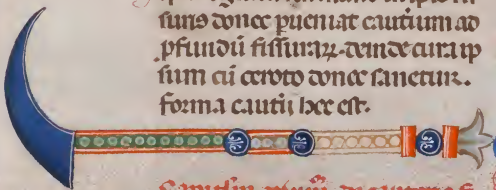

Capitlm. xviiij. de cauterio fistule accidente in ore.

Quando accidit in radice uuule
gingiue. aut in palato aut inra
dicibꝫ dentiū apa. deiñ fac pus
⁊ rumpit̄. p̄tea antiquat̄ currit
pus et fit fistula. deinde cura ip
sam ⁊ nō cōfert in ea curatō. tūc
opōtet ut ignias cautiū s̄z quā
titatē q̄ capiat i fistula. deinde
intromitte ip̄ ignitū in forami
ne fistule ⁊ tene manū tuā: doñ
perueniat ferrū ignitū ad ꝓfun
dum ei⁹ ⁊ ultimū ei⁹. fac illud se
mel aut duabꝫ uicibꝫ. deiñ cura
ipsm p̄t illud cū eo qd̄ diximꝰ de cu
ratōe usqꝫ curet̄. Si igr̄ abscidit ī

saniees ⁊ sanatur erit bonū. ⁊ si ñ
tūc necēē ē detegere loci ⁊ auferre
os corruptū s̄m q̄ ueniet i capit̄. suo.

Cap. xx. de cauterizatōe dentiū et gingiue mollificate.

Quando mollificat̄ gingiua ꝓpt̄
humiditatē ⁊ mouent̄ dentes
et curas eā cum medicinis ⁊ non
cōfert. tūc pone caput infirmi i
sinu tuo. deinḋ igni cautiū cui⁹
forma ueniet post hec ita ū ponā
cānullā s̄r dentē ⁊ intromitte i ea
cauteriū ignitū festinant̄ ⁊ tene
manū tuā: paruꝫ donec sentiat
infirmus calitatē igīs iam ꝑue
nisse ad radicē dētis. deinḋ eleua
manū tuā. deinde itera cauteriū
aliquotiēs s̄m q̄ uis. deinde im
pleat infirm⁹ os suū aqua salis:
⁊ teneat ipā: hora una ⁊ exspuat
ipsam. dens enī motus firmatur.
⁊ gingiua mollificata stringit̄
et exsiccatur huītas corrupta.

Cap. xxj. ḋ cautizatōe doloris dētiū.

Quando dolor dentis ē ꝓp̄ frigiditatē
aut in ipō ē frigꝰ aut uermis et
nō cōfert curatio cū medicinis
tē cautiū: impōe s̄m duos mo
dos. aut cautium cū butiro aut
cauteriū cū igne. Cautium aūt
ei⁹ cum butiro ē. ut accipiat bu
tirū uaccinū ⁊ bullias ipsm i coc
lear ferreo aut in eneū. deinḋ ac
cipe cotū ⁊ inuolue ipsm sup ext̄
mitatē tente. deinde submerge ipsm
in butiro bullito. ⁊ pone ipsm s̄r
dentem dolorosum festinant̄ et
tene ipsm donec infrigidet̄. deinḋ
itera ip̄ aliqtiēs doñ perueniat uirt⁹
ignis ad radicē dentis. et si uis sub
merge lanam aut cotū i butiro
frigido ⁊ pone ip̄ s̄r dentē dolentē.
et pone sup ipsm ferrū ignitū

donec perveniat ignis ad profundum
concavitatis dentis. Cautizatio eius
cum igne est ut intendas ad can-
nulam eius, aut cannulam ferri,
et sit in corpore eius quasi crossitudi-
nis ut perveniat acuitas ignis ad
os infirmi. deinde igni cauterium
cuius forma veniet et pone ipsum super
dentem et tene manum tuam donec
infrigidetur cauterium. fac illud aliquo-
tiens. nam dolor removebitur aut illo
eodem die aut alio die. Et oportet in
impressione illius cautii ut impleat
infirmus os suum butiro bono et te-
neat ipsum hora una. deinde conspu-
at ipsum. et hec est forma cautii.

Cauterica cum quo extremitatem eius et secundum
quod est possibile et hec est forma cannule.

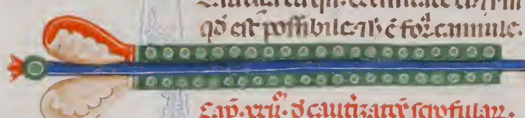

Cap. xxii. de cautizatione scrofularum.

Quando scrofule sunt a flammate et humiditatibus
frigidis et non sunt obedientes digestioni per
medicinas et vis digestionem earum velo-
cem tunc ignitur cautium concavum
cuius hec est forma, habens duas extremi-
tates apertas ut egrediatur fumus
apud cautium ab extremitate al-
tera. et pone ipsum ignitum super ipsum
apostema semel et secundo si indigueris ipso
donec perveniat ad profundum apostematis.
Quod si apostema est parvum tunc pone
cauterium secundum quantitatem apostematis
deinde dimitte ipsum tribus diebus et
pone super ipsum cotum infusum butiro
donec removeatur quod combussit ignis.
deinde cura ipsum cum unguento et
tentis donec sanetur. forma cannulle.

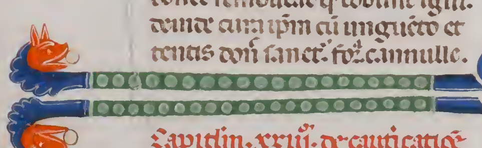

Capitulum. xxiii. de cautizatione
raucedinis vocis et constrictionis hanelitus.

Quando vincit humiditates super
canale pulmonis et precipue quando
illud est cum frigiditate complexionis tunc opor-
tet ut evacuetur infirmus in primis
cum medicinis solutivis. deinde cau-
terica ipsum in occipitio apud radicem
gutturis in loco depresso et cave
ne pervenias cum cautio ad guttur
neque comburas ex cute nisi quasi
eius. deinde cauterica ipsum cautio
alio apud iuncturam colli in ultima
spondili eius ultimi. et sit cautium
clavile secundum modum qui precessit. deinde
cura ipsum cum eo quod precessit donec sanetur.

Capitulum. xxiiii. de cautizatione
egritudinis pulmonis et tussis.

Quando tussis et egritudo pulmonis
sunt ab humiditatibus frigidis et infirmus
non habet febrem neque ptisim et est egri-
tudo antiqua, tunc cautiza ipsum du-
obus cautiis super furculam in locis de-
pressis lenibus vacuis et cautio alio
in medio pectoris inter duas ma-
millas et sit cautium clavile secundum
formam que precessit. et si vis sit cauteri-
catio tua punctatim, cum cautio quod no-
minatur punctum cuius forma precessit in
punctatione dolentis aurium. et sint
puncta ex triginta punctis usque
quasi ad illa. deinde cura ipsum cum eo
quod precessit donec sanetur. et iam fit
cautium habens tres ramos secundum hanc
formam. Quare alleviatur cum eo cauteri-
catio quando tu facis cum eo vice u-
na tria cauteria.

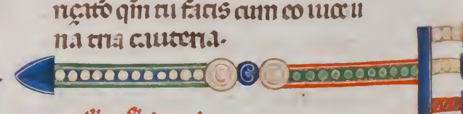

Cap. xxv. de cautizatione titillici.

Quando dislocatur caput adiuto-
rii causa humiditatum lubricarum
et non figitur in hora reductionis sue
a dislocatione sua donec sit illud ei

consuetudo reditionis. deinde dislo
catur a paruo motu qui accidit sicut
nos iam testificaui in illo. et oportet
ut reducas dislocationem in primis.
deinde resupinetur infirmus
super dorsum suum. aut super latus sanum.
deinde eleua cutem que est in inte
riori titille ad superiora cum digi
tis manus tue sinistre. et si iunc
tura dislocatur ad interiora. dein
igni cauterium habens duo uer
rua cuius forma hec est.

deinde cauteriza cutem donec penetret
eam usque ad latus aliud. et ueniet
figura cauterizationis cum quatuor
cauteriis quoniam fit cauterizatio cum cau
terio habente tria uerrua. Quandoque fit fi
gura cauterizationis cum sex cauteri
orum et sit uerrua secundum subtilitatem tu
te et hec est forma cauterii habentis tria uerrua.

Et quandoque additur super hunc unum nu
merum quare sunt cauteria octo. deinde
pone super cauterium puluerem contritum
cum sale. deinde fac adherere infirmum
tranquillitati et non moueatur membrum
tempore aliquo donec confortetur. et si dis
locatio est ad superiora et raro fit il
lud. tunc cauteriza super humerum cau
terio clauili. aut cauteriis multis
puntando. nam iunctura firmatur
et remouetur humiditas et sanatur infirmus.

Cap. xxvi. de cauterizatione stomachi.

Quando accidunt in stomacho frigi
ditas et humiditates multe donec extrahant
ipsum a complexione sua et multiplicentur cat
tarri ad ipsum et assiduas modos cu
rationis et non confert. tunc oportet ut
resupinetur infirmus super dorsum suum
et extendat crura sua et manus suas.

deinde cauteriza cum tribus cauteriis. cau
terio sub cocleam pectoris quantitate
digiti unius cum cauterio clauili et du
obus cauteriis inferius a duobus lateribus
cauterii unius donec ueniat figura cau
teriorum triangulata et elonga inter
utrumque ut non coniungantur quoniam faciet
pus et sit profunditas cauterii quantitas
duarum tertiarum crossitudinis cutis.
et sit figura cauteriorum secundum hanc formam.
sine additione et si uis cauteriza cauterio
magno in medio stomachi secundum hanc
formam. Et sit cauterium quo fit
hoc cauterium unum secundum figuram circuli
secundum hanc formam et cauterizatur stomachus
puntando cum que tenetur ab hoc cauterio.
et est ut signes super stomachum punctum
secundum quantitatem quamuis cum enclaustro.
deinde cauteriza ipsum cum cauterio punc
ti. deinde cura ipsum cum curatione
que precessit donec sanetur.

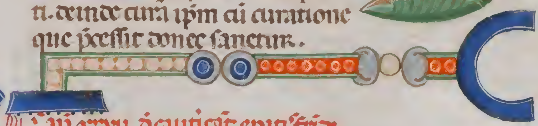

Cap. xxvii. de cauterizatione epatis frigidi.

Quando accidit in epate dolor ex fri
giditate et humiditate. aut ex uento
sitate crossa donec egrediatur a complexione
sua naturali egressione superflua et curatur
infirmus cum eo quod diximus et non proficit
in illo. tunc oportet ut resupinetur in
firmus super ceruicem suam et signes cum en
claustro tria cauteria secundum hanc figuram.
et hanc quantitatem cauterie super epar in
ferius ab ypocondriis ubi peruenit cu
bitus hominis et sit spatium quod est inter omne
cauterium secundum crossitudinem digiti et
sit cauterium secundum longitudinem cor
poris rectum. et non comprimas manum
tuam cum cauterio multum. et sit quantitas
quod aduritur ex spissitudine cutis quan
titas medietatis eius et non additur.
et sit infirmus stans super pedes suos.
Si autem non est stans et sit iacens quia

tum extendit crura sua et eleuauit
brachia sua. et hec est forma cauterii.

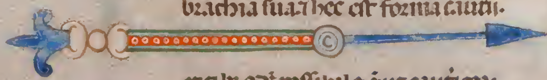

et tibi quod possibile est ut cauteries
ista cauteria cum cauterio cultellari. quoniam
eo tecum est subtilitas et prudentia in
arte. et custodi te ut non ultra procedas
in cauterizatione et aduratur spiritus
eo cutis toti. quare aduratur corpus
totum et perueniat ad intestina. quoniam
cutis illic est subtilis scias hoc illud.

Capitulum xxviii. de perforatione apostematis epatis cum cauterio.

Quando accidit creatura et uis scire
illud apostema in carne epatis aut
in tunica eius. tunc si est in carne e
patis inuenit infirmus grauitatem
et dolorem absque acuitate. et si est in
tunica epatis cum dolore est acuitas
uehemens. et uideo quod iam fatigauit
medicos curatio eius. Oportet igitur
ut resupinetur infirmus super dor
sum suum. deinde signa locum
apostematis cum encausto. deinde igni
cauterium quod assimilatur radio. et hec
est forma

eius. et cauteri
riza cum eo cauterizatione una donec com
buratur cutis tota et perueniat ad
siphac donec egrediatur sanies to
ta. deinde cura ipsum curatione exiture
donec sanetur. et non oportet ut hac
cauterizatione utatur nisi cuius studium in
arte medicine prolongatur. et paucis
manibus acciderunt egritudines iste cum ex
perimento aliquotiens. et est audax super hu
modi operationem. at non dimittere
te ipsum apud me est melius.

Capitulum xxix. de cauterizatione pleuresis.

Cauterizauerunt antiqui cauterium cum
radicibus aristologie ad pleuresim
frigidam secundum hunc modum. et est ut ac
cipias ex radicibus aristologie sicce
longe radicem unam longiorem que
ex ea inuenitur. et sit sicut grossitudo
digiti. deinde submerge eam in oleo.
et accende ipsam in igne. deinde cau
teriza cauterio uno in eo quod est inter
concauitatem furcule cum collo. et
duobus cauteriis paruis sub gutture
parum declinabis ad partem que est
sub barba. et duobus cauteriis etiam
in eo quod est inter costam quintam
et sextam declinabis ad posteriora
parum. et cauterio alio in medio pec
toris et alio super stomachum et tribus caute
riis a posterioribus uno in eo quod est in
ter duas spatulas et duobus caute
riis a duobus lateribus pectoris infe
rius cauterio quod est inter duas spatulas.
et non oportet ut comprimas ma
num tuam cum cauterio. immo sit ima
ginatio cutis odorando. et iam di
xerunt quidam antiqui quod ex hominibus
sunt qui utuntur cauterio ex ferro si
mili radio et igniunt ipsum et intro
mittunt in eo quod est inter costas donec
perueniat ad ipsum apostema et egrediatur
sanies sicut diximus in apostemate epatis.
Sed in hac perforatione cum cauterio est
ex timore quod aut moritur infirmus
statim. aut accidit in loco fistula
cui non est sanatio.

Capitulum xxx. de cauterizatione splenis.

Quando tu curas egritudinem sple
nis cum eo quod diximus ex curati
one in diuisione et non confert cura
tio tua. tunc cautium in ea est secundum
tres modos qui omnes sunt recti. Quo
rum unus est ut facias tria cauteria
aut quatuor lineando secundum longi
tudinem splenis secundum figuram cau
teriorum epatis que precessit figura. et
sit inter omne cauterium quantitas
grossitudinis digiti aut plus pa

rum. et sit modus cauterii modus quem diximus in cauterio epatis equaliter. et non comprimas manum tuam cum cauterio. et sit infirmus resupinus super dorsum suum. et modus alius de cauterizatione est ut ignias cauterium habens duo uerrua sicut diximus in capitulo dislocationis humeri. et eleua cutem que est in directo splenis ubi peruenit cubitus infirmi sinister. Et sit eleuatio tua qua eleuas cutem secundum latitudinem corporis. ut cadat cauteratio secundum longitudinem corporis. deinde intromitte duo uerrua ignita ualde donec cum eis penetres cutem a parte altera. deinde extrahe cauterium. Fiant igitur cauteria quatuor. et si uis cauteriza cum cauterio alio habente tria uerrua. deinde cura cauterium postquam dimiseris ipsum emittere pus diebus multis. Est enim magis conferens quam reliqua que precesserunt ex curatione.

Capitulum xxxij. de cauterizatione ydropisis.

Cauterium non cadit in ydropisis. pisi nisi asclitis proprie. Quando tu curas ydropicum cum modis curationis quas diximus in diuisione et non confert curatio tua. tunc oportet ut cauterizes cum quatuor cauteriis in circuitu umbilici. et cauterio uno super stomachum et cauterio alio super epar. et cauterio super splenem. et cauteriis duobus post dorsum inter spondiles. et uno in directo pectoris. et alio in directo stomachi. et sit quantitas profunditatis cauterii prope quantitatem spissitudinis cutis. deinde dimitte cauterium apertum ut emittat pus tempore longo. et non euacues infirmum a curatione post cauterium cum eo quod oportet ut aggregentur ei due intentiones. et festinabit ad ipsum sanatio cum auxilio dei. Forma uero cauterii cum quo cauterizatur uenter sit clauilis secundum quod precessit forma eius. et illius cum quo cauterizatur dorsum sit oliuaris secundum quod precessit forma eius.

Cap. xxxiij. de cauterizatione pedum.

Quando apostemantur in crurum (?) ydropico et replentur aqua citrina. oportet ut cauterizes super dorsum pedis in loco qui est inter auricularem et anularem. et eleua manum tuam cum cauterio et non torqueas ipsum. deinde eleua manum tuam et non iteres ipsum omnino. Resudat enim aqua citrina. et sit cauterium secundum hanc formam.

Deinde fac super duo crura duo cauteria in omni crure. et fiat cauterium cum extremitate cultellari cauterii. et fiat cauterium secundum longitudinem cruris. unum sub genu et alterum inferius et tertium in medio cruris. et super coxam (?) cauteria duo. et dimitte cauterium apertum absque curatione tempore longo ut resudet ex eo aliquid aque. deinde cura ipsum cum reliquis que diximus.

Cap. xxxiiij. de cauterizatione solutionis ventris.

Quando est solutio uentris ex frigore et humiditatibus donec debilitentur uirtutes retentiua et digestiua que sunt in stomacho et intestinis. et curatur illud cum modis curationis et non sanatur. et uides infirmum tollerantem cauterium exuberantis uirtutis. tunc cauteriza ipsum cauterio magno super stomachum suum secundum quod precessit in cauterizatione stomachi cum cauterio circuli. et quatuor cauteriis in circuitu umbilici subtilibus cum cauterio clauili subtili. et cauterio super alcatelli super ancas uel magis ante duobus cauteriis. et si uides humiditatem exuberantem et infirmum tollerantem illud. tunc cauteriza ipsum cauterio super pec

tinem. 7 cautio sr' omē ylīū. 7 for
tasse addes duo cautia parua sup
stōacū ꝑꝑe magnū. Est eni cauterio
pficiens cui iuuamītur nō errat.

Capitulm. xxxiij. de cautigatōne

Quando in ano sūt emoroydarum ani
emorroydes antique mlte aū u
na. 7 sit ex humoribꝰ grossis frīs.
aut humiditatibꝰ corruptis 7 cu
rant' aū eo qd dixim' in diuisiōe
et nō confert curatō. tūc caute
riga tribꝰ cautiis sr' inferiorē spō
dilem dorsi sub almeradam paruꝫ
p triangulatū 7 cautio sub umbi
lico qsi duobꝰ digitis. 7 si cogitas
q' stōacus eī infrigidat' sit 7 cibꝰ
eī nō digerat'. 7 facie ē eius uides
apostemata. tūc cautiga ipm sr'
sup stōm cautio magno fm q
ꝑcessit. 7 cautio sup epar eī. 7 aliō
sup splenem ipius cum cautio
clauuli 7 dimitte cauteriū aptū
tpr̄e aliq̄ deiñ cura ipm donī sanet'.

Capitulm. xxxv. de cautigatione althelul post abscisionē eorum.

Quando tu abscidis althelul. tūc
igni cauteriū qd assimilat' radio
deinde intromitte ip' ignitū in
ipm althelul abscisum. 7 ultima
manū tuam donec ꝑueniat cau
teriū ad orificiū uene ex qua cur
rit sanguis. Fac illō semel aū bis.
Si igitur althelul fuīnt mlta fac
cauteriga unū qdq; cautio fm q
narrauim'. Deinde cura ea cum eo
q' cōfert eis ex unguētis donī sa
nent'. Et si tu cauteriges eū cau
terio magno sup alcatū est ma
gis ultimū in iuuamīto.

Cap'. xxxvi. de cautizatōe fistu le que fit in ano et partibꝰ eī.

Quando nō obedit infirm' sectōi 7
opi qd narrauim' in loco suo. et
terret' ab illo forte sanat' cū caute
rio. Cum g' accid' alicui fistula et
antiq̄tur et currit pus ex ea 7 humidi
tates corrupte. Dignū g' q' oportet
est ut ꝑbes eā cum tenta subtili.
deiñ cognoscas q̄ntitatē profunditat'
eī cum tenta. deiñ igni cauteriū
qd assimilatur radio. deinde intromit
te ip' ignitū in ipsam fistulam 7
q̄ntitatem in qua intrauit clauū
et itera sr' eam cauteriū donī com
burantur illa corpora corrupta oīa
semel aut bis aut ter fm quanti
tatem necessitatis tue. 7 custodi te
ab adustione nerui si ē illic. aut
uene magne. aut si fistula uadit
ad corp' uesice aut ad cor' intestini
tūc custodi te ab istis omībꝰ loc'
et nō facias illō n' fistula ē i loco
carnoso. 7 cogita quia ē nō pene
trās. deinde cura ip' locū usq; sane
tur. Si aūt sigillatur loc' 7 abscidū
tur ab eo materie 7 remanet sic tē
pore lōgo tūc scias qa iam sanat'
est integre. Et si nō abscidunt' ab
eo materie tūc scias qa ē penetrās
aut in pfundo eī ē os corruptum
aut qd illō ex illis quorum rememo
ratō inuenietur in loco suo.

Cap'. xxxvij. de cautigatōe renū.

Quando accidit in renibꝰ dolor ex
frigore. aut ex uentositate grossa
et minuit' ꝑp illō coitus infirmi.
tūc oportet ut cautiges eū super al
metherim sup ipsos renes cautio
sr' omēs renē cū cautio clauuli cu
ius ꝑcessit rememoratō. 7 fortasse
cauteriga m' eū sr' o in ipso eo alme
tatu. Quare ueniet tū lineata
g' est mag' ultima i iuuamēto.

Cap'. xxxviij. d' cautigatōe uesice.

Quando accidit in uesica debilitas
et mollificatō a frigore et humi

ditantibus donec non retineat infirmus
urinam. tunc cauteriza ipsum in inferi
ori parte sub muracch super vesicam
ubi incipiunt pili pectinis. et cau
terio a dextra similiter. et alio a sini
stra ipsius. et sit longitudo cauterii omnis
lateris secundum quantitatem nodi pollicis.
et cauteriza ipsum cauterio in inferiori
dorsi aut duobus cauteriis si indiget
illo. et sit cauterium clavile secundum quod pre
cessit. Cap. xxxix. de cauterizatione

Quando accidit in matricis.
matrice frigiditas et humiditates et pro
hibetur propter illas ab impregnatione.
et corrumpuntur menstrua eius et tar
datur provocatio eorum. et accidit ei apud
adventum eorum dolor. tunc oportet ut
cauterizetur tribus cauteriis in circu
itu umbilici sicut diximus in cauteri
zatione vesice. et cauterio sit alteri in
ferius dorso. aut duobus cauteriis.
et sit cauterium clavile.

Cap. xl. de cauterizatione dislocati
onis anche.

Quandoque funduntur humiditates mucose ad piscidem
anche et fiunt causa exitus eius a loco
suo. et signum illius est quod prolongatur
crus super alterum quando comparantur ad
invicem. et invenitur locus dislocati
onis in eo vacuus. Oportet igitur ut
cauterizes infirmum super piscidem an
che ipsius cauterio similis circulo postquam
tu signas cum encausto in circu
itu piscidis sicut revolvitur ut cadat
ipsa piscis in medio circuli. et sit cau
terium cuius precessit forma in caute
rizatione stomaci. Quod si tibi non est pre
sens hoc cauterium. tunc cauteriza ipsum
tribus cauteriis cum cauterio oliva
ri magis. et fiat cauterio profundi
tas secundum quantitatem spissitudinis cu
tis totius. deinde cura ipsum donec sanetur.

Cap. xli. de cauterizatione vene sciatice.

Quando accidit dolor in piscide an
che et fuit causa illius frigiditas et hu
miditates. et curatur infirmus cum
eo quod diximus in divisione. et non confert
curatio et antiquatur illud. tunc oportet
ut solvas infirmum ab humoribus
grossis cum pillulis fetidis. aut pillulis ar
tificialibus et similibus. Deinde cauteriza
eum. et modus cauterii est in ea secundum
duos modos. aut cauterium cum
medicinis adurentibus. aut cauterium
cum igne. Cauterium autem cum igne
est secundum modos. Quorum unus est ut cau
terizes super piscidem anche ipsius tribus
cauteriis triangulatis secundum hanc formam.

et fac eis profunditatem bonam magnitudinis.
et sit spatium quod est inter omne caute
rium quantitas grossitudinis digiti.
et sit cauterium olivare. Quandoque autem
fit cauterium in medio super caput
anche ipsius. quare sunt quatuor cauteria.
et si vis cauteriza cum circulo cuius precessit
forma in cauterizatione dislocationis
anche. uno ut sit circulus continens
totam ancham et comburit spissitu
dinem cutis totius. Iste est modus cau
terii in sciatica quando dolor est adherens
anche ipsius et non extenditur usque ad
coxam et crus. tunc cauteriza ipsum du
obus cauteriis super coxam super locum
ad quem innuit illic infirmus in quo
est dolor. et cauterio uno super cavillam
quatuor digitis ad partem silvestrem
parumper. et sit cauterium cultellare.

et sit cauterii profunditas secundum quan
titatem spissitudinis cutis. Quod si in
firmus innuit quod dolor extenditur us
que prope digitos pedis. tunc caute
riza ipsum illic ubi innuit cum cauterio
punctali tribus aut quatuor aut pluribus
si indiget illis. et si innuit dolorem
esse subgenu versus crus. tunc caute
riza ipsum illic cauterio uno cultella

lam. et caue tibi in omni cauterizatione tua
ut non ultimes cum cautio ad hoc ut
comburas neruum aut arteriam ma
gnam. et accidat per illud super infirmum
nocumentum malum aut contractionem
accumulati .i. corde. Et ego quendam iam
uidi unum et alium ex eis qui cauteri
cauerunt sic cauillam et ultimauerunt
in cauterizatione et inflatum est eius
donec tumor consecutus est pedem et
perforatus est totus et corruptus est tot
pes. deinde accidit solo uentris et mors
post illud. Quod si dolor est in duabus
partibus simul cauteriza utrumque secundum hunc
modum. Et sapientes quidam dixe
runt in cauterizatione anche cauterium
cuius est iste modus. fac simile samio cum
ferro cuius diametros sit medietas
palmi et sit apud orificium suum secundum
grossitudinem nuclei dactili aut mi
nus parum. et inter istud samium
sit samium aliud. et samium tertium.
et sit spatium quod est inter omne samium
per quantitatem nodi pollicis. et sit samium
a apta a duabus partibus. et sit altitu
do eorum quasi nodus aut duo nodi. et
fac eis manubrium cum ferro decenter
aptatum in samius. et hec est forma eius.

Deinde igniatur in igne donec ru
beat et proiciat scintillas. deinde pona
tur super pixidem anche infirmo
accubitato super latus sanum. caute
rizas igitur cum tribus cauteriis totidem
in uice una. deinde dimitte ipsum
tribus diebus postea emplaustra eum
cum butiro. et dimitte uulnus apertum
diebus multis. deinde cura ipsum cum
unguento donec sanetur. Inquit albuca
sim hanc speciem cauterii o fili parum usi
sumus propter terrorem aspectus eius. et propterea
quod paucos inuenimus qui experirent

super ipsum. Veruntamen est ex bonis cauteriis
ei qui sufferet et inueniat eo locum
eius. Cauterium autem cum medicinis ad
urentibus est ut facias duo samia si
milia perforatam armillam in qua
descendit cardo porte ex ere aut ex
ferro longitudinis parietis quorum in alti
tudine eorum sint duo nodi aut quasi
ipsi. et sit spatium quod est inter utrumque quan
titas grossitudinis digiti et sint
aperte superius et inferius. et sit quod conti
neat se ad inuicem secundum hanc formam.

deinde pone ea super pixidem anche
infirmo iacente super latus sanum
et comprime manum tuam super pixidem
anche multum. deinde funde inter
duos circulos ex aqua calida que sit
calefacta cum igne parum et tene
eam quantitate hore temporalis et tollet in
firmus mordicationem eius et ipsius
adustionem. Nam ipse inuenit mor
dicationem sicut ignis donec quiescat
mordicatio. deinde eleua manum
tuam cum instrumento et abstergere aquam
calidam ab ancha tota cum aqua dulci.
deinde dimitte illud tribus diebus et po
ne super illud butirum donec remoueatur
tur nigredo adustionis. et dimitte
illud tribus diebus et currit ex eo pus.
Est enim ultimum in iuuamento. dein
de cura ipsum cum unguentis donec sa
netur. Quod si extenditur dolor usque
ad coxam aut crus fac ei statu
am in eo quod continet aquam secundum quod
fecisti in ancha equaliter. et iste est modus
aque calide et ego iam scripsi eam
in tractatu rectificationis medici
narum. Sume alcali et calcis non exstin
cte ambarum ana partem unam. et tere utrumque
que. et pone ea in ollam nouam cuius
inferior pars sit perforata forami
ne uno paruo secundum quantitatem quod in
grediatur ipsum radius. et pone sub fum

do olle ollam aliam uitreatam et pro
ice super alcali et calcem ex aqua dulci que
submigat usque per digitum. postquam
tu comprimis ea manu tua com
pressione bona. et dimitte ollam donec
descendat aqua acuta in inferiori
parte olle uitreate. deinde aggrega illam
aquam totam. deinde proice eius super calcem
aliam et alcali aliud renouatum etiam. Ipsa
enim est fortis acuitatis ualde erit que
administratur in multis operationibus
medicine. et in cauterizatione reliquorum
membrorum quoniam efficit operationem ignis
ipsius. et ex medicinis super cum quibus
cauterizatur ancha est ficus cecilie. et mel
anacardi. et calx cum sapone ita quod u
traque sit permixta. Et Galienus quidem
narrando retulit cuidam uiri ex an
tiquis curationem qua curatur est dolor
anche et uene sciatice. et magnifica
uit esse eius ualde. dixit quod non indi
gent alia curatione. et quia sanatus
est ex uice una donec retulit. quia
ipse fortasse intrauit balneum dela
tus et exiuit ex eo iam sanus. et est ut
accipiatur ex sertaragi uiridi. et
si non inueniatur uiride sumatur sic
cum recens et teratur multum cum
aliquanto adipe et ponatur super an
cham ubi est dolor. aut crus aut in
coxa. et ligetur et dimittatur quantitate
trium horarum aut per quantitatem qua sen
tiat infirmus seduitatem adustio
nis. deinde intromitte eum in bal
neum. Cum ergo toridum fit corpus eius
intromitte ipsum in solium. nam dolor
recedit et sanatur. Et scias quod non oportet
ut utatur aliquis cautio cum istis me
dicinis nisi post euacuationem. Et
diascorides quidem dicit quod stercus capri
num quoniam cum eo cauterizatur uena sci
atica confert ei. et fit cauterium secundum
hunc modum. Summatur lana et imbibatur
in oleo antiquo et ponatur super locum pro
fundum qui est inter pollicem pedis
et inter focile. et est propinquior focili. de
inde accipe stercus caprinum siccum et
inflamma ipsum cum igne donec fiat car
bo. deinde pone ipsum super lanam. et dimit
te ipsum donec extinguatur. deinde itera
aliud. Non ergo cesses facere illud usque
perueniat sensus per mediationem lane
ad ancham et quiescat dolor. et iste
modus cauterii nominatur cauterium uaccinum.

Capitulum .xlij. de cauterizatione doloris dorsi.

Quando accidit dolor in dorso
ex causis multis. aut a casu a
ut a percussione. aut euacuatione super
flua et illis similibus ex infusione ma
terie frigide et humide. et cauterium quod
non cadit nisi in hac specie sola que fit ex
effusione materie frigide. Oportet igitur
post euacuationem infirmi cum pillulis
fetidis et eis similibus ut fiant per dor
sum ubi est dolor tres linee secundum lati
tudinem almeidati ipsius postquam signas
cum encaustio in omni linea quinque
cautia aut plura secundum quantitatem que
uenit ex tollerantia infirmi et uir
tute eius et fiat cauterizatio cum cautio
puncti. et si uis cauteriza tribus caute
riis aut quatuor cum cautio clau
li mediali secundum hanc formam.

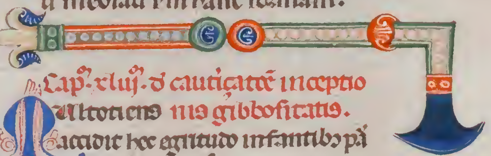

Capitulum .xlvj. de cauterizatione inceptio nis gibbositatis.

Multotiens accidit hec egritudo infantibus par
uis. et signum eius inceptionis in pu
eris est quod accidit super eum strictura in
anhelitu apud eleuationem et mo
tum et in uenis in ultima spondi
lium dorsi et nodorum eius quod iam incepit
eminere super reliquas spondiles.
Cum igitur uides illud et uis facere
stare illud. tunc cauteriza ipsum cum cau

terio quod sit circulus secundum hanc formam.

ut capiat cautium super omnem partem spondilis equaliter. Et si vis cautica in circuitu spondiles cum cautio punctali duas lineas aut tres, et sit puncta propinqua ad invicem. Deinde cura locum donec sanetur cum eo quod diximus. Et cave ne administres cautium in gibbositate que sit ex spasmo nervi.

Capitulum xliiii. de cauticatione podagre aut dolorum iuncturarum.

Quando dolores iuncturarum sunt ab humiditatibus frigidis que effundunt ad quodlibet membrum corporis: tunc quando accidunt dolores in pedibus de consuetudine medicorum est ut nominent illud podagram proprie. Cum ergo curatur podagra frigide cure cum medicinis curationis et non removent dolores, tunc cauterium removet eos. Et est ut cauterizes eum post evacuationem in circuitu iuncture pedum cauteriis multis. Et sit cauterium olivare et hec est forma eius.

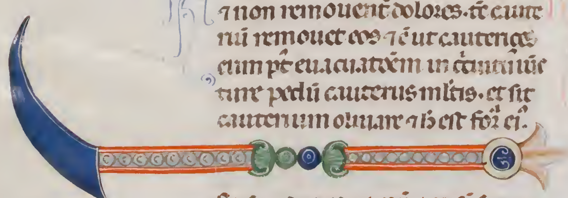

Et si indiges ut punctes super faciem pedis, tunc fac cum cautio punctali. Quod si ascendunt dolores usque ad genua aut ad reliquas iuncturas et multotiens accidit illud: tunc cautica ipsum tribus cauteriis super omne genu aut quatuor ab omni parte cum hoc cautio eodem olivari. Si autem necessaria sunt tibi plura hoc cautio, tunc cautica ipsum et non subtiliges manum tuam cum cautio, immo sit circiter spissitudine cutis tantum. Si autem descendunt dolores ad genua et dorsum, tunc administra quod diximus ex cautio in capitulo suo. Quod si dolores sunt in manibus tantum, tunc puncta in circuitu focilium sicut revolvuntur due linee. Si autem remanet ex doloribus in digitis, tunc puncta eos, scilicet super omnem nodum punctum et super omne pectinem manus. Si autem ascendunt dolores post dies ad cubitos aut ad humeros, tunc cautica utrosque ab omni parte et non evacues infirmum ex regimine bono et acceptione medicinarum. Nam si bonum fiat regimen et evacuetur flegma, sanabitur ex auxilio dei cum isto cauterio.

Capitulum xlv. de cauticatione rupture.

Quando accidit ruptura in inguinibus et descendit intestinum aut zirbum ad testiculum, et est ruptura incipiens propinqua, tunc oportet ut incipias in infirmo dimittere comestionem in die suo et utatur ex lenientibus quod descendat stercus a ventre suo. Deinde sedeat infirmus inter manus tuas super dorsum suum et precipe ei ut teneat anhelitum suum donec appareat ubi egreditur zirbum aut intestinum. Deinde reduce ipsum digitis tuis et signa cum encausto sub ruptura super os pectinis cum signo cuius extremitas sit similis medietati circuli ad superiora corporis. Deinde igni cauterium cuius hec est forma.

donec veniat album et proiciat scintillas. Deinde reduce intestinum aut zirbum ad concavitatem suam. Deinde ponat minister manum suam super locum ut non exeat intestinum. Et tu iam aperuisti inter crura infirmi et posuisti sub eo pulvinar, et fuit eius alius super crura eius et alius super pectus eius qui teneat manus eius. Deinde pone cautium super signum ipsum manu tua cum cauterio stante recta positione, et tene ipsum donec cum eo consequaris os, aut itera cum eo vice alia si non consecutus fueris.

cum eo in prima

cum eo in prima usque ad os. et pru
dentiores observa ab exitu intestini in
hora cauterizationis tue ne obviantes
ipsum eveniat pullo sup infirmum
aut mors aut malicia magna et
scias quod quando non consequens cum cau
terio os non confert operatio tua.
Et oportet ut sit cauterium infanti
um subtile secundum mensuram eorum et ma
gnis secundum mensuram ipsorum. deinde
cura locum cauterii post tres dies
cum butiro donec removeatur escara
ignis. deinde cura eum cum reliquis
unguentis donec sanetur. et sit in
firmus iacens super dorsum suum .xl.
diebus donec sigilletur vulnus et opor
tet ut ponas nutrimentum eius lon
gitudine temporis curationis eius quod leni
at ventrem eius ut non exeat inte
stinum aput conamen et egestionem. de
inde quando vult surgere post quadragin
ta dies. tunc administra ligamentum
detentionis firmum et teneat ipsum .xl. die
bus aliis et minoretur a labore et
repletione cibi et potus et vocibus
vehementibus. Nam quando utitur hoc
regimine ita sanatur sanatione in
tegra. et ego dicam curationem rup
ture eum incisione in capitulo
suo. Quando autem ruptura accidit in reliquo
ventre et sunt incipientes et vis ut
non addantur. tunc cauteriza rupturam eius
cautio rotundo secundum quantitatem eius.
et sit illud quod adurit ex cute sic
tertia eius. deinde cura ipsum cum eo
quod diximus et non addit et iam dixerunt
quidam primum ut cauterizetur ruptura
cum cautio triangulato secundum hanc
formam primo signatur cum encaustro
et ponitur linea que est platitudinem
in latere superiori rupture et linea
alia ad inferius et depone manum
tuam in medio cum cauterio uno

clavili. sed cauterium primum melius est et facilius.

Cap. xlvi. de cauterizatione torsionis.

Quando accidit in quodam membro
a casu aut percussione dolor et perse
verat ille dolor tempore longo et non confert
in eo curatio cum medicinis. tunc oportet
ut cauterizetur cum cautio punctuali et sit
cauterium omnis membri secundum magni
tudinem eius et ipsius parvitatem et
debilitatem eius et ipsius virtutem et loca
tionem torsionis et doloris ex eo. Si
igitur sanatur ex cautio primo est bonum.
et si non tunc itera super ipsum cauterium quod de
consuetudine horum dolorum est ut permu
tetur ex membro ad aliud quod approxim
quat ei. quare oportet ut consequeris
eos cum cautio donec sanetur infirmus.

Cap. xlvii. de cauterizatione lepre.

Lepra ipsi autem aliquando iuvamentum cautio
iuvamento maximo. et precipue species
lepre que fit propter putrefactionem flatis
et melie. Cum igitur vis cauterizare ipsum
considera. Si igitur lepra est incipiens et
curasti eam cum eo quod diximus in
divisione et non descendit neque stat. et
times super infirmum quod compleccatur
corruptio super totam complexionem eius.
tunc cauteriza eum super caput .v. cautiis.
unum in medio capitis uno et secundo infe
rius eo versus frontem aput finem ca
pillorum et duobus super duo cornua. et
uno posterius super nucham certifica et
ultima manum tuam cum cautio parum
donec imprimat in eo impressionem
parvam et dislocetur ex eo cortices ut
alleviatur expiratio vaporum grosso
rum ex eo et cauteriza cautio etiam
super ipsum splenem secundum quod precessit.
Si autem lepra iam sparsa est super in
firmum et apparet manifeste. tunc
oportet ut cauterizes cum unis caute

nis que diximus in capite et cauterio
super extremitatem nasi et duobus cau
teriis super duas maxillas et duobus
cauteriis super duos spondiles colli.
et sex super spondiles dorsi et uno ma
gno super alhosos apud grossum caude
et non super ipsum in ipso almeidati et
duobus super anchas. i. super omnem an
cham uno et duobus super genua uno
super omne genu et duobus super hume
ros et duobus super cubitos et duobus super
concavitudines pectoris sui et caute
riza ipsum super omnem iuncturam et iunc
turis digitorum manuum suarum et
pedum suorum cautio et super omnem cal
caneum pedum suorum et focilia ma
nuum suarum et cave tamen nervus qui sunt
super posteriorem calcanei ut non co
buras eos. et quandoque cauterizatur cautio
super os pectinis et alio super os stomachi et
alio super epar. Et scias quod quanto
plus addis cautium est magis
iuvamentum et magis conferens. Et sci
as quod infirmus non invenit caute
rio dolorem sicut invenerunt ipsum sa
ni propterea quod corpus eius iam stupefactum
est. Et oportet quod sint cauteria ex
magnitudine et parvitate secundum mem
bra et iuncturas secundum quod precessit ex
speciebus ferramentorum. deinde cura cau
terium ex farina herbi cum melle
et reliqua curatione donec sanetur.

Cap. xlviii. de cauterizatione stuporis.

Quando stupet aliquod membrum et cu
ratur cum medicinis et oleis et em
plastris et non sanatur tunc cauteriza
ipsum membrum stupefactum cauteriis
quod meretur magnitudo membri aut
parvitas eius. et sit cauterium tuum
intrans spissitudinem cutis parumper.
deinde cura ipsum cum unguento donec sa
netur. Et quandoque cauterizantur ad quod
dam stuporis quod accidit manui et
pedi in spondilibus dorsi apud exitum ner
vorum qui movent illud membrum et re
movetur stupor. verumtamen non presumat
super illud nisi qui est sapiens in anothomia
membrorum et egressione nervorum
moventium corpus.

Cap. xlix. de cauterizatione albaras.

Quando antiquatur albaras et non
confert in eo aliquid ex ingeniis me
dicine. tunc cauteriza super ipsam cau
terio profundo secundum quantitatem spissitudi
nis cutis donec removeatur albe
do et mutetur color eius. deinde cura ipsum
cum farina herbi et lentis cum oleo
rosaceo et foliis anaglose et sangui
ne columbe leporis et ex sanguine
yrundinis. de uno quoque quorum
sit pars una. misceantur omnia et
liniantur super pannum et adhereant
loco donec sanetur.

Cap. l. de cauterizatione cancri.

Quando cancer est incipiens et vis ipsum
sistere tunc cauteriza ipsum cum caute
rio circuli in circuitu eius sicut resol
vitur. Sapientes autem dixerunt quod
cauterizetur cautio ultimo in me
dio. mihi autem non videtur illud quoniam timeo
ne ulceretur. ego iam vidi illud ali
quotiens et rectius est ut cauterizetur in
circuitu eius cum circulo sicut diximus.
aut cauteriis multis.

Cap. li. de cauterizatione adubellati.

Quando aliquis habet adubellati et tar
datur in maturatione aut propter super
fluitatem facientem eam. aut propter eta
tem infirmi quoniam est decrepitus paucus
sanguis. aut propter tempus et vis festi
nare in maturatione adubellati.
tunc cauteriza ipsum in circuitu eius
cum cauteriis parvis multis punc
tando deinde dimitte eum. nam ipsi
adubellati festinabit cum matu
ratione. Si autem vis perforationem eius

cum cautio tc igr cautiu cu fort e h.

et depone ipm in medio ad ubellam
donec penetret cutē. 7 sic cauteriu
abeo qd sequitr inferius ut allem
ctur cursus puris. deinde cura ipm
donec sanetur. Actis.

Capitulum. liii. de cautigatoē corrodē.

Corrodens nō ē nisi corruptō ambu
lans in membro 7 corrodit ipm sicut
ignis comedit ligna sicca. Si igr
uides corrodentem .i. erpetem esti
omenū in loco qui tolleret caute
rium cū igne tunc igitur cauteria
claulla 7 multa parua 7 magna sm
q conuenit illi loco in quo ē corro
dens. deinde cautica ipm ab omni
parte donec eradices corruptionem
totam 7 nō remaneat ex ea aliq
penitus. deinde dimitte ipm tribus
diebus 7 pone sup loca cauterigata
sulphur tritū cū oleo donec era
dicentur escare omēs 7 oīs corrup
tio. deinde cura ipm cū unguentis
generantibus carnē. Si ergo uides post
tres dies q caro nascitur natiui
tate sana in qua nō ē corruptio
ē bonum. et si nō tūc itera caute
riū sup illud q remansit ex locis cor
ruptis. et corrodens qdē medicatur
qnq cū medicina acuta in diuisi
one ipa namq surgit loco caute
rii. verūtamen cautium cū igne est
uelocioris iuuamenti. Et ego qdem
iam dixi curationem eius cum medi
cina acuta in diuisione. Accipe ergo
eam illic quando ea indiges.

Cap. liii. de cautigatione clauorum.

Multociēs accidit clauorum 7 aliorum
in inferioribus partibus pedum hec
egritudo 7 ē res crossa futrata que
ledit pedem. et cautium qdē ī eis
est sm duos modos. cauterium cū
igne et cautium cū aqua calida.
Cauterium autē cū igne ē ut igni
as cautium concauum simile pen
ne uulturis q fiat ex ferro sm quan
titatem q contineat clauū ab omni
parte 7 sit subtilium marginū. deinde
depone ipm ignitū sup clauum.
deinde reuolue manū cū cauterio
in circuitu claui donec perueniat cau
teriū ad profunditatem clauli 7 di
mitte ipm tribus diebus donec incipi
at emittere pus. deinde emplaustra
ipm cum maluis siluestribus contritis
cum sale 7 dimitte emplm sr ipm
in nocte. Ipse enī eradicabitur ex radici
bus suis. deinde cura locū cū ūguento
generatiuo carnis donec sanetur. Que
si sunt nō 9iuisi 7 multotiēs accidūt in
superficie corporis precipue in mani
bus 7 pedibus. tūc oportet ut ā in inst rē
in eis cauteriū cū aqua calida 7 est
ut accipias cānulam ex ere aut ex
ferro aut ex penna uulturis 7 depone
eam sup clauū aut altheluū 7 de
inde proice in cānulā ex aqua calida
quantitatem paucā 7 retine manū
tuā 7 tu reuolue eam compressione
manus tue parum ut imprimat
margo cānule in radice claui et
inueniat aqua calida uiā ad pro
fundū ad radicem claui 7 expectet
infirmus parum sup mordicationem
aque calide hora una. deinde dimit
te ipm. Iam clauus eradicatur
cū radicibus suis. Ita fac uno post
unū cū eis donec ueniat sup omēs
qui ex his sunt in corpore. deinde cura
eos postq eradicantur cum eo qd ge
nerat carnem ex unguentis.

Cap. liiii. de cautizatione tremoris.

Quando accidit alicui tremor ex
frigore in neruo aut ex febre quartana

tuia aut alio. tunc oportet ut cau
teriçes ipsum quatuor cauteriis aut
quinque super spondiles dorsi inter quamlibet
spondilem cautio. et in pectore cum cau
terio cum cauterio oliuari. tremor e
quiescit et festinat sanitas egri
tudinis frigide. Cap. lv. de cau

terizatione alhathir. agitiui in corpore.

Qvando expelluntur in corpore .i. pu
stule barthir fece que fuit a materi
is crossis corruptis. Oportet ergo i
primis cum apparent ut cauterizentur
super omne caput pustule cauterio
subtili cum ligno mirti. cuius ex
tremitas accensa est cum igne. aut
cum radice aristologie longe. aut
cum cauterio lenticulari. et quandoque
cauterizantur a demonium in princi
pio expulsionis sue secundum hunc mo
dum et non augetur. et disrumpitur
superfluitas faciens eos et sanat ex
his. verumtamen oportet ut fiat illud
post evacuationem cum flomia.

Cap. lvi. de cauterizatione fluxus sangui
nis accidentis ab incisione arterie.

Multotiens accidit fluxus sanguinis
ex arteria que incisa est a vulnere
quod accidit extrinsecus aut ab incisi
onem apostematis. aut cauterium me
bri et similia eius. et fit difficile ab
scidere ipsum. Cum igitur accidit alicui
illud tunc propera cum manu tua ad ori
ficium arterie. et pone super ipsum di
gitum tuum indicem et stringe cum
illo bene donec obsessus sit sanguis
sub digito tuo et non egrediatur ex
eo aliquid. deinde pone in ignem cau
teria oliuaria parua et magna
numero plura et suffla super ea donec fi
ant ignita valde. deinde accipe ex e
is unum aut paruum aut magnum
secundum vulnus et locum in quo disrupta
est arteria. et depone cauterium super ipsam
uenam postquam tu remoues digitum tu
um festinanter et tene cauterium do
nec abscidatur sanguis. Quod si expel
latur cum tu eleuas digitum tuum ab
orificio arterie et extinguit caute
rium. tunc accipe aliud cauterium fe
stinanter ex cauteriis que in igne sunt
preparata. Non ergo cesses facere illud
cum uno post aliud donec abscidatur
sanguis. et caue ne comburatur ner
uum qui est illic et accidat super infi
mum malitia alia. Et scias quod quando ex
arteria fluit sanguis tunc non est pos
sibile abscidere ipsum precipue quando arte
ria est magna nisi cum uno quatuor
modorum aut cum cautio sicut diximus. aut
cum extractione quando non est extracta. nam
quando extrahitur contrahuntur extremita
tes eius et abscidit sanguis. aut ut
ligetur cum filo ligature forti. aut
ut ponantur super ipsum medicine de
proprietate quarum est abscidere sanguinem
et stringatur cum puluinari constric
tione decenti. Qui autem administrat
abscisionem eius cum ligamentis et strictura
cum panno. aut positione rerum combu
rentium et similium non confert ei penitus
nisi raro. Si autem accidat alicui illud
et non sit ei presens medicus neque me
dicina. tunc incipiat cum positione
digiti indicis super orificium ue
ne ipsius sicut notauimus et constrictione
eius valde donec obsessus sit sanguis
a superiori parte vulneris et super ar
teriam. et digitus non remoueatur
desuper ipsum cum aqua frigida ue
hementis frigoris semper donec con
geletur sanguis et incrossetur et
abscidatur. et interim inter illa consideret
in eo quod indiget ex cautio aut me.

Cap. finale .i. libri .ii. de incisione et
perforatione et flomia et uulneribus
et eis similibus. verba albuchasim.

IAM DIXIMUS in capitulo primo omnem egritudinem in qua convenit est cauterium cum igne et medicina comburente, et occasiones eius et causas, et instrumenta eius, et formas cauteriorum, et posui illa capitula a vertice usque ad pedem. Et ego ponam in hoc capitulo illa eadem via ut alleviet vobis quod queritis quesitum eius. Et antequam incipiam illud, oportet ut addiscatis, o filii, quod in hoc capitulo est ex terrore illud quod est in capitulo primo de cauterizatione. Et oportet propter illud ut sit cautela in eo vehementior, quoniam in operatione que est in hoc capitulo multotiens cadit evacuatio cum sanguine cum quo stat vita, apud operationem vene, ut incisionem super apostema, aut operationem exiture, aut curationem vulneris, aut extractionem sagitte, aut incisionem super lapidem, et his similia. Et illis omnibus quibus associantur tremor et timor, et cadit in pluribus eorum mors. Et ego moneo vos ne cadat super vos in quo est hesitatio. Nam quandoque cadunt ad vos in hac arte modi hominum cum modis infirmitatum. Et ex his enim est qui tedet cum egritudine sua et est levis apud eum mors propter vehementiam eius quod invenit de infirmitate sua et longitudine malicie eius, et cum egritudine est ex timore que significat mortem. Et ex eis est qui dat tibi censum suum et ditat eum de sperans sanitatem, et egritudo eius est pernitiosa. Non ergo oportet ut consentiatis ei qui venit ad vos ex hiis cuius iste modus est omnino, et sit cautela vestra vehementior quam cupiditas et rapacitas vestra, et non presumatis super aliquid ex illo nisi post scientiam certam que verificat apud vos illud ad quod pervenit successio laudabilis. Et utimini in curatione omnium infirmorum vestrorum pronosticatione et indicatione de eo ad quod convertitur salus. In illo namque est vobis adiutorium super acquisitionem fame et glorie et memorie et laudis. Inspiret vobis deus, o filii, intellectum suum, et non auferat a vobis directionem et inspirationem, quoniam illud est in manu eius. Et ego quidem ordinavi hoc capitulum distinguendo per capitula secundum quod precessit in capitulo cauterii, a vertice usque ad pedes, ut alleviet vobis quesitum quod vultis ex eo et quo indigetis.

Capitulum primum de curatione aque que aggregatur in capitibus puerorum.

Scias quod hec infirmitas multotiens accidit pueris apud partum, aut quando stringit obstetrix caput pueri absque levitate. Et quandoque accidit etiam ex causa occulta que non scitur. Et ego quidem non vidi hanc egritudinem in aliis quam in pueris, et omnes quos ex eis vidi properavit mors. Propter illud ergo visum est mihi dimittere operationem in ea. Et ego quidem iam vidi ex his puerum cuius caput impletum erat aqua, et caput magnificabatur omni die adeo nec non poterat sedere super se ipsum propter magnitudinem capitis sui, et humiditas augmentata fuit donec mortuus est. Et hec quidem humiditas aut aggregatur inter cutem et os, aut aggregatur sub osse super siphac. Et operatio in eo si est humiditas inter cutem et os, et apostema est parvum, tunc oportet ut scindas in medio capitis scissura una

in latitudine et sit longitudo scis
sure quasi duo nodi donec currat hu
miditas. et hec est forma spatumilis.

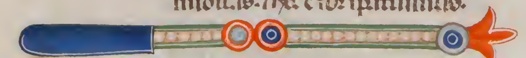

Si igitur humiditas est magis augmentata
et aqua est maius tunc pone eas duas
fissuras secundum hanc formam. Et si hu
miditas est sub osse et signum eius est

quod uides commissuras capitis apertas
ab omni parte et aqua deprimitur
quando comprimis eam manu tua ad inte
riora et non occultatur tunc illud. tunc opor
tet ut scindas in medio capitis
tribus fissuris secundum hunc modum.

et post incisionem extrahe hu
miditatem totam. deinde stringe
fissuras cum pannis et puluillis. deinde
embroca illud desuper cum uino et
oleo usque ad diem quintum. deinde
solue ligamentum et cura uulnus
cum tentis et unguentis et non dimit
tas stringere caput cum equalita
te. et ciba infirmum cibo sicco et
pauce humiditatis usque confortetur
membrum et sanetur. Et modus alius
incisionis est ut consideres ubi appa
ret magnitudo apostematis et collectio
aque. quoniam quandoque est in occipitio plus
aut in sincipite. aut in dextra aut
in sinistra. accede igitur cum incisio
ne ubi apparet tibi apostema et implec
tio aque. et scinde illud secundum quod tibi
possibile est. et obserua ne incidas
arteriam et accidat fluxus sanguinis
et moriatur infirmus ex illo fluxu
sanguinis cum euacuatione humiditatis.

Capitulum secundum. de incisione arteriarum
que sunt post aures nominatum.

Quando accidunt alicui humiditas uel
catarri ad oculos aut ad pectus
et antiquatur illud et non confert illo
curatio medicinarum. tunc magis ultima
curatio in illo est incisio harum duarum
arteriarum. Oportet ergo quando uis incide
re eas. ut radat infirmus caput suum:
deinde fricat locum cum pannis asperis
ut appareant arterie. deinde stringat
infirmus collum suum cum aliquo
panno suo. deinde considera ubi pul
sat uena. et loca utriusque sunt loca que
sunt post aures depressa: et raro oc
cultantur nisi in quibusdam hominibus.
deinde signa super utrasque cum en
caustro. deinde incide utrasque cum
spatumili utrinque acuto incisione
peruenientem ad os. et sit illud per latitu
dinem capitis. et si uis intromitte
spatumile sub arteria et incide eam
ad superiora cum incisione. et sit lon
gitudo incisionis quasi duo digiti i
uncti. Nam quando inciditur uena egre
ditur sanguis egressione pulsatili
qui salit ad interiora saltu frequen
ti. Si autem arteria non apparet sen
sui. tunc oportet ut mensures ab
aure quantitatem spatii trium digi
torum. deinde signa cum encaustro et
finde usque ad os. Et illud quod oportet
emittere ex sanguine est sex uncie.
et fortasse emittis ex eo plus aut
minus totum illud secundum quantitatem
que apparet tibi ex uirtute infir
mi et repletione arterie eius. deinde con
sidera ad uulnus tunc si remanet super
os aliquid. et si fac incide illud ut non
accidat apostema calidum. deinde strin
ge uulnus cum licinius ex panno li
ni. deinde cura ipsum cum unguen
to donec sanetur.

Capitulum tertium de extractione arteriarum que
sunt in temporibus.

Quandoque accidit
hominibus emigranea antiqua. aut
catarri acuti propter humiditates a
reumaticales et caliditatem in lacer
tis temporum. aut soda antiqua ue

hemicranea et illis similia et medicatum cum modis curationis medicine et non confert illis. Et experti sumus in his egritudinibus extractione arteriarum ex temporibus aut cauterizatione earum sicut narrauimus. Et modus operationis in earum extractione est ut radat infirmus pilos qui sunt in temporibus et intendat ad arteriam apparentem in tempore. Ipsa namque ostenditur tibi ex pulsu suo et raro occultatur nisi in paucis hominibus aut uehementiam frigoris. Quod si occultatur tibi tunc stringat infirmus caput suum cum quolibet panno suo. deinde frica tu locum cum panno aspero. aut uapora locum cum aqua calida donec appareat tibi arteria apparitione manifesta. deinde accipe spatumile cuius hec est forma.

Deinde excoria cum eo cutem cum facilitate donec peruenias ad arteriam. deinde proice in ea uncinum et extrahe eum ad superiora donec extrahas eam ex cute. et facias eam euadere ex tunicis que sunt sub ea ab omni parte. Si autem arteria est subtilis tunc inuolue eam cum extremitate uncini. deinde incide ex ea partem secundum quantitatem qua elongantur extremitates eius et contrahantur et non accidat fluxus sanguinis. nam si non inciditur et non abscinditur non abscidit sanguis penitus. Deinde euacua ex sanguine a sex unciis usque ad tres. Quod si arteria est magna tunc oportet ut liges eam in duobus locis cum filo duplo forti ex serico aut ex cordis albohod ut non properet ad ipsam putrefactio ante consolidationem uulneris et accidat fluxus sanguinis. deinde incide superfluitatem que est inter duo ligamenta. fac illud in illa hora aut post horam aliam. et si uis cauteriza eam cauterio usque ad os cum cauterio cultellari donec incidantur extremitates eius et stabit loco eiusdem operis. et est melius opus nisi si infirmus habet febrem. aut est calide complexionis. quoniam cauterium est ex hiis que iuuant ad finiendas humiditates. quare est melius in iuuamento. Et oportet post extractionem arteriarum ut impleatur locus coto antiquo et ponantur super ipsum puluilli decenter facti. et post solutionem curetur cum medicinis siccis que faciunt nasci carnem et cum licinus donec sanetur. Et si in tempore dum operaris accidit fluxus sanguinis ex arteria tunc propera ad abscidendum eum aut cum cauterio aut impleas locum cum gezi. et stringe manum tuam donec abscindatur sanguis. Quod si nichil ex illis est tibi presens. tunc pone super locum digitum tuum donec congeletur sanguis. et embroca locum cum aqua uehementis frigoris donec quiescat acuitas et stringatur secundum quod oportet. ex eo quod est leuius et facilius extractione arterie est ut cauterizes uenam tu cum hoc cauterio habente duos cultellos. Sitque acuitas duorum cultellorum similis almagdacem. uerumtamen sit minoris acuitatis quam duo cultelli in latum. quoniam si sint acute sicut duo cultelli properat usque frigus et non incidunt carnem cum uelocitate. Cum ergo in eis est aliquantulum grossitudinis tenetur in eis calor ignis et abscinditur caro uelociter. et hoc quidem opus est melius in omni opere et facilius et leuius. et sit spatium quod est inter duos cultellos quantitas grossitudinis digiti. postquam tu signas duo loca cum encausto. et depone utrumque ignitos ualde donec perueniant ad os. et incidit uenam in duobus locis ut elongetur quod est inter duas extremitates.

eius. nam nõ consolidantur cũ h
cauterio penit᷑ ⁊ hec ē forma cauterij.

Cap. iiij. de curat. cursus lacrimarum acu

Quando sũt ear ꝫ assiduarum ab oclis.
lacrime assidue ⁊ ē cursus earum ex
uenis que sunt sup cranei capi
tis extius. ⁊ nõ cõfert in eis aliquod
curõis mediciṇe cum medicinis.
et uides faciem infirmi iã rubeã.
et sentit in fronte sua deambula
tionē sicut ē deambulatõ formi
carum ⁊ oculi ei' sunt extenuati humidi
ita q' iam corrosi sũt pili eorum cum
corrosione. ⁊ calefacte sunt palpebre
eorum ex acuitate lacrimarum. tũc an
tiqui indiguerũt in curatione
eorum hac opatiõe et nominauerũt
eam curõem cũ ense. ⁊ est ut preci
pias infirmo radere pilos q sũt
in fronte sua. deĩn incide in frõ
te tres fissuras equidistantes
sm longitudinē frontis. et sit
longitudo fissure q̃si duo digit
ti. fissura una sit equidistans lon
gitudini nasi ⁊ in medio frõtis.
et scdã sm longitudinē paruũ per
a motu lacẽtorum qui sũt in lacrimali.
et t'cia a parte alterã. ⁊ caue ab incisi
one arteriarum q̃ sunt in duobus late
ribus. ⁊ elonga manũ tuã a con
tinuatẽ duarum mandibularum.
et sit spatiũ omis incisiois q̃tita
tis trium digitorum cõiũctorum. et sit
tibi frustrum spõgie ꝑparatum.
aut panni siccati in licinio cũ quibus
exsiccas sanguinem. deĩn intromit
te cũ spatumine duarum acutarum
extremitatum cui' hec est forma.

ab incisiõe que ē a parte tẽporis us
q' ad incisionē scdam. ⁊ excoria cũ eo
totam cutẽ q̃ est int̃ duas incisiões
cum sifac q' ē sup os. deinde facu
ias etiam ab incisiõe media usq'
ad incisionem scdam. deĩn extrahe
hoc spatumine ⁊ intromitte in in
cisionē p'mã iterum instrũm aliud
qd' noiatur cultellare acutum ab
una parte. lene nõ acutũ ab alterã
parte et hec est forma eius.

Et pone latus ei' acutũ uisus carne
annexã cũ cute. ⁊ latus ei' lene ver
sus os. ⁊ impelle ipsũ donec perueniat
ad fissuram mediã. ⁊ abscide cũ
eo omĩa uasa que descendũt a ca
pite ad oclos p'ter q' continetur ma
sio usq' ad illud qd' apparet de cute.
deĩn fac illud in fissura media usq'
ad alterã fissurã. et p'ostq' currit ex
sanguine q̃titas equalis exprime lo
ca ex frustris sanguinis coagulati.
deĩn pone sup omnẽ fissuram lia
nium ex coto ueteri. et pone super eas
puluillos imbibitos uino ⁊ oleo
aut aceto ⁊ uide ut nõ accidat apo
stemã. et in die t'cio solue ligamentũ
et aministra infusiões multas cũ
aqua tepida. deĩn cura ipm cum un
guẽto basilicõ cum oleo ro. ⁊ reli
quis quibus curant̃ uulnera usq' sa
nentur.

Cap. v. de curat. lacrimarum ⁊ catarrorum ad oclos euntiũ

Quando accidit alicui hoc capitis.
catarrũ acuti acres assidui ⁊ uides
oclos ei' extenuatos paruos. ⁊ iam
debilitatus ē aspectus eorum ⁊ palpe
bre ulcerant̃. ⁊ cadũt pili ex eis. ⁊
in p'fundo capitis ē dolor acutus
ledens. ⁊ sternutatõ consequitur. tũc scias
ex istis accidẽtibus q' ille materie et
catarri nõ ueniũt n̄i ex uenis inte

tis. et melior cauterio incisio est hoc cauterio.
Et est ut precipias infirmo radere
frontem suam. deinde incide in ea fis-
suram unam in medio frontis aut al-
tius parum per latitudinem. et incipe
cum fissura a tympore sinistro us-
que ad tympus dextrum. et sit incisio
usque ad os. et elonga manum tuam
a lacertis temporum qui moventur
apud masticationem donec quando de-
tegitur os et exsiccas totum san-
guinem cum spongia. tunc separa in-
ter duo labia fissure cum vetustis.
aut cum licinio ex lino. deinde strin-
ge desuper cum pulvillis et imbibe pul-
villos cum vino et oleo ut non ac-
cidat apostema calidum. et quando solvis ligaturam
et vides quod apostema calidum iam minui-
tur tunc oportet ut frices os donec
incipiat in eo nasci caro. deinde
cura ipsum cum regimine exsicca-
tivo quod faciat nasci carnem. sicut si
accipias ex farina tritici partes du-
as. et ex colofonia quatuor partes.
et preparetur ex eis emplastrum et admini-
stretur ad nativitatem carnis in
istis vulneribus. Capitulum vi. de cu-
ra eius quod cadit in aurem.

Quod autem in aurem cadit est una quatuor
specierum. aut lapis mineralis aut similis
lapidi sicut ferrum et vitrum. aut sunt
ex plantis ut cicer et faba. aut est res
fluxibilis sicut aqua et acetum et his similia.
aut animal. Quando igitur cadit in aurem
lapis aut genus lapidis ex eis
que non adaugentur neque crescunt in aure.
oppone soli aurem. Si igitur vides
lapidem tunc distilla in eam aliquid
ex oleo violato aut sisamino. de-
inde administra extractionem eius et
fac sternutare cum condisi et oppila nares
eius apud adventum sternutationis
postquam tu ponis in circuitu auris fru-
stra ex pannis aut lana. et extende
aurem ad superiora. Multotiens enim
egreditur cum hac cura. Si autem non
egreditur tunc administra extractionem
eius cum gesti subtilibus cuius forma haec est.

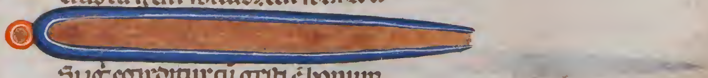

Si igitur egreditur cum gesti est bonum.
et si non tunc administra extractionem
eius cum uncino ex eo subtili parve
duplationis. Si igitur non egreditur per illud
tunc fac cannulam ex ere et intromitte
extremitatem cannule in foramen
auris multum et oppila quod est in circui-
tu cannule cum cera mollificata cum
oleo. ut non sit ventus nisi cannule.
deinde extrahe cum vento tuo attracti-
one forti. Multotiens enim egreditur
cum eo quod narravimus. Si autem non
egreditur hoc modo tunc accipe ex bel-
lubut aut ex glut visco preparato
cum quo capiuntur aves tantum mo-
dicum. et pone ipsum in extremitate i-
radii postquam tu involvis cotum super
eam decenter positum. deinde intromit-
te ipsum in foramen auris cum facilita-
te. postquam tu exsiccas aurem ab humi-
ditate. Si igitur non egreditur cum omni-
bus que narravimus. tunc propera ad
scindendum antequam accidat apostema calidum
aut spasmus. et modus fissure est
ut flobotomes infirmum in primis
in cephalica. et extrahas ei ex san-
guine secundum mensuram virtutis eius.
Deinde fac sedere infirmum inter ma-
nus tuas. et converte aurem eius ad in-
feriora. et scinde fissuram auris eius
parvam in radice auris apud ad-
iacentem eius in loco depresso ipsius. et sit
fissura lunaris figure donec per-
venias ad lapidem. deinde aufer e-
um cum eo quod est tibi possibile ex in-
strumentis. deinde sue fissuram ab ho

ra tua cum velocitate et cura ipsius
donec sanetur. Quod si id quod cadens in
aurem est ex uno granorum que crescunt
et inflantur tunc administra extracti
onem eius. Si autem non obedit tibi ad
exitum tunc accipe spatumile tenue

subtile sicut
hanc formam.
et administra cum eo abscissionem illi
speciei ex granis que cadunt in aurem.
et non facias illud quanto tu cogitas
quod illud granum iam humectatum
est per vaporem auris. deinde pones ipsum
frustra multa. deinde extrahe ea cum
uncinis aut cum gesti subtili. aut
cum suctione sicut diximus. nam al
leviatur extractio eius. In aqua autem
que ingreditur in aurem oportet ut
utatur infirmus sternutatione cum
condisi in principio et iam impleverit
aurem suam cum aliquanto coto ve
teri et sic iacens super illam aurem in qua
est aqua. Si igitur egreditur per illud est bonum.
et si non tunc accipe lapides multos
secundum longitudinem digiti tenues
lenes et calefac eos cum igne parum
per. et intromittat infirmus ex eis
unum in foramen auris sue et saliat
super pedem suum unum ex illa parte
percutiat cum alio pede super lapidem
qui est in aure. Non igitur cesses facere
illud cum lapide et lapide donec egre
diatur tota aqua. et iam egreditur
aqua ita ut accipias ex papiro
aut ex iunco unum et intromittas
extremitatem eius unam in aurem et ac
cendas extremitatem alteram eius cum igne
donec comburatur plurimum eius. deinde
ita iunctum alium et fac illud multo
tiens donec egrediatur tota aqua.
et extrahe ipsum cum canula secundum quod
premissum est in lapide. In extractione
autem animalis intrantis in eam si est

parvi corporis ut pulex et ei simile
cura ipsum sicut dixi in divisione. Sed
si est corporis magni quod apparet sen
sui tunc administra extractionem eius
cum gesti et uncinis. et res eius est
facilior omnibus que tenentur in aure.
In extractione autem vermis generati in
aure quando curas cum eo quod diximus in
divisione et in tractatu distillati
onum et non confert cura tua tunc oportet
tet ut aspicias aurem in sole. Si igitur
apparet illic aliquid ex vermibus tunc
extrahe ipsum cum gesti aut cum un
cinis subtilibus. Si autem non apparet
illic aliquid tunc accipe cannulam cuius
hec est
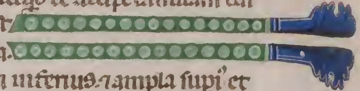
forma.
stricta inferius et ampla superius et
intromitte extremitatem subtilem
in aurem secundum quantitatem quam tollerat eius
infirmus. deinde sugge in ea subtrac
tione forti et fac illud multotiens do
nec egrediantur omnes vermes. Si autem
tibi non obediunt ad exitum tunc
opila in circuitu cannule cum cera
sicut dixi tibi in lapide. Quod si non egre
diuntur cum eo quod diximus tunc admi
nistra distillationes quas iam ex
perti sunt antiqui in interfectione ver
mium et extractione et invenies illud in trac
tatu distillationum. et sit effusio tua
quam effundis olea et medicinas
in aurem cum hoc instrumento cuius hec est
forma
sicut vides.
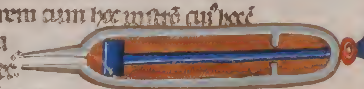
fac ipsum ex argento aut ex ere in
ferius strictum in quo sit foramen
parvum amplum superius. Si igitur vis
impellens quod est in concavitate sit
ex ere decenter firmum sic et si vis accipe
radium et involve in extremita
te eius cotum involutione decenti. deinde
proice oleum aut sucum aut quod vis ex

istis medicamis in cannulā et ipa
est in aure. deīn intromitte radiū
cum coto desup et exprime ipm ma
nu tua compressione temperata
donec impellatur olm in concauita
te auditus. et sentiat ipm infirm⁹
internus. et illud qd infunditur ī au
rem sit iam calefcm cū igne pa
rump. et caue ne sit res que distil
latur in eam frigida ualde. quo
niam eam non tollerant illud.

Capitlm. vij. de cura opilatōis ac

Quandoq; egrediunt̄ cidētis auri.
quidam infantes ex uētrib; ma
trū suaꝝ nō pforati. et iam accid̄
etiam qbusdam hoīb; oppillatō in
meatu auris a uulne aut carne
nata in ea. Et hec oppillatō qn; fit
in pfundo foraminis auris quā nō
cōsequitur uisus. et qnq; accidit
ad exteriora foraminis parū et con
sequitur eam uisus. Illa igr que ac
cidit in pfūdo auris et quā non
comphendit aspect⁹ ē in plurib;
dispositioīb; difficil' sanatiōis. et
in illa quā cōsequit̄ uisus opōtet
ut ponas aurem infirmi in sole
et aspicias in ea tc̄ si uides oppil
lationē apparētem apri eam cū
spatumili subtili cui⁹ for̄ sit hec.

Sit extremitas ei⁹ in qua sit quedā
latitudo parua cui⁹ qdam pars sit
acuta. et reliq̄ spatumile sit duoꝝ
laterū lenium ut nō ledat aurē.
Si g⁹ opillatō ē a carne nata ī me
atu auris tūc tene eam cū uncino
subtili. et incide eam cū facilitate
uehemēti donec auferat̄ tota caro.
Qd si oppillatō ē in pfundo aure
tc̄ accipe radiū subtilem lene. et
calefac ipm cū igne parumper.

deīn mitte ip̄ in meatu auris. sig̃
senseris oppilatōem cum eo qd īue
nit infirmus cū grauitate audit⁹
conare apptione. eius cū facilitate.
et caue ne uulneres ī uos auris.
deinde pone in aure licinium; sm
qntitatem amplitudinis foraminis
q̄ inuolunsti in unguēto egyptio.
fac illud aliquot dieb; donec sit se
cur⁹ de cōsolidatiōe uulnis: aut ac
cipe licinium et infunde ipm cum
aqua rosacea. et pulueriza sr ipm
gogi tritum et utere ipō. Qd si uide
aurem iam apām tc̄ oportet ut ex
trahas licinium. et pmittes ipō cū
licinio alio q' inuolues in cerotō
q' sit fcm cum olo ro. donec sedet̄
apa calid. deīn cura ipm donec sa
netur. Si aūt accidat flux⁹ sanguini
tc̄ submige spōgiam aut pānos ī
aqua frigida et pone eā sup aurē
et utere reliqua curōne que absci
dit fluxum sanguīs predicta ī
tractatu distillationum.

Cap. viij. de cura athelil que acci

Sunt athelil qui dūt ī palpebris.
accidūt in palpebris ocli. qnq; sūt
humidi et qnq; sicci. Oportet igr ut te
neas eos cū tenalius aut cum un
cino et incidas eos cū spatumili
a radicib; suis. deīn pone sr loca
gogi tritū. Si aūt fluat ex eis sāgui
tc̄ cauteriza eos cū cauterio lenticula
ri subtili. et cauterizare eos est meli⁹
post incisionē. quoniam multotiēs ē rede
unt qm remanet ex radicib; suis
aliqd. et qn cauterizant̄ cum igne
comburunt̄ ille radices et non re
deunt.

Cap. ix. de cura grandinis q accidit ī palpebris oculi.

Multotiēs accidit in palpebris aliqd qd as
similatur grandini in fortitudie
sua. et sua duritie. et ppē illud noīatū

grandis. et est aggregatio humidita
tis crosse in palpebra superiori et
palpebra inferiori. Operatio igitur i
eis est ut consideres tunc si est gran
dis procedens in eo quod apparet de pal
pebra superiori movetur ad omnem
partem. et res eius est facilis. finde igitur su
per eam fissuram per latitudinem. deinde
excoria eam ab omni parte cum facilita
te donec evadat. deinde suspende
eam cum uncino et abscinde eam. Si autem
non preparatur tibi abscissio eius nisi post
quam tu penetras palpebram cum in
cisione parum post tunc nocet infirmo
illud in aliquo. Quod si fissura est
magna tunc aggrega ipsum cum su
tura et cura ipsum donec sanetur.
et si est parva non superveniet tibi ma
lum ex ea. unguentum enim restaurat
ipsam et incarnat eam. Et si grandis
est declivis ad interiora averte ipsius
superficiem interiorem tunc incisa
palpebram et suspende grandinem cum
uncino propter quod indigeat incisio
ne et preme eam ab omni parte. quia
si elongatur palpebra per incisionem
non nocet illud in aliquo. deinde a
blue oculum post incisionem gran
dinis cum aqua salsa et cura locum
cum eo quod incarnat donec sanetur
infirmus. Capitulum .x. de cu
ra axirnach quod accidit in palpebra
Axirnach est adeps qui superiori oculi.
generatur in tunicis palpebre supe
rioris. et plurimum quod accidit illud pue
ris. et ipsum gravat oculos eorum. et acci
dunt eis catarri in matutinis et
non possunt intueri lumen solis. propterea
quia lacrime procedunt ad eos. et propter
illud invenies eos discubere super facie
suas semper. et super eas dormiunt. et sunt
palpebre eorum subsupellus humide
quas iam cooperit inflatio et emi
nentia quedam axirnach apparens
est causa. et cum premis locum cum digi
tis tuis sentis axirnach inter eos.
et modus operationis est ut ponat infir
mus caput suum in sinu tuo. deinde
accipe pannum lini et prepara ex eo li
cinium et fac ex illo licinio circulum
secundum quantitatem quod contineat axirnach.
ab omni parte. deinde pone eum super
eam et preme eum digitis tuis
ab omni parte ut aggregetur axirnach
in medio circuli. deinde scinde in
medio illius humiditatis cum spatu
mili incidente fissuram per latitudi
nem et non sit fissura maior fissura que
fit in flebotomia. In profundo autem
oportet ut findas cutem totam do
nec pervenias ad axirnach. In plu
ribus enim dispositionibus procedit axi
nach ex fissura secundum formam frusti
pinguedinis albe. Extrahe igitur
eam cum panno quem involvis
inter digitos tuos ad exteriora. et tu
revolvis manum tuam ad dextram
et sinistram donec disgregatur. et ca
ve ne addas in fissura ut non perve
nias cum spatumili ad oculum et le
das eum. Si autem non apparet tibi axir
nach in principio fissure ut addas
in fissura parumper cum facilitate do
nec procedat axirnach. deinde extra
he eam sicut diximus. deinde submerge
pannos in aceto et aqua et pone eos
super locum et stringe eum cum pulvillis.
Et ex hominibus sunt qui terunt salem
et ponunt ipsum in concavitatem fissure
ut liquefiat quod remansit ex illa hu
miditate. deinde cura ipsum donec
sanetur. Si autem accidat in loco apo
stema calidum tunc cura ipsum cum empla
stris sedativis donec sanetur.
Capitulum .xi. de modis
quibus taxantur oculi.

Quando nascuntur in palpebris oculi
pili additi preter cursum sub pilis na
turalibus et antiquantur tunc ipsi nocent
oculo et faciunt accidere modos egri
tudinum sicut lacrimas assiduas et mol
lificationem palpebrarum et albuginem
donec fit illud causa destructionis
oculi albuginis. et taxamir quod est oculi
fit secundum quatuor modos aut per cauterium
cum igne. aut cum medicina acu
ta secundum quod premissum est in capitulo
cauterii. aut fit taxamir per incisio
nem et suturam. aut per cannas secundum
quod ego dicam. Oportet ut ponas
caput infirmi in sinu tuo deinde
converte palpebram oculi manu tua
sinistra. Si ergo convertitur bonum est. et
si non intromitte acum in eam in
qua sit filum ab inferiori parte
palpebre et fac penetrare acum cum
filo desuper. et sit illud prope pilos ipsos.
et prope magnitudinem palpebre in
qua nascuntur pili. et trahe filum ad
superiora cum palpebra et converte eam cum
radio. deinde finde interiorem partem
palpebre sub pilis additis cum spa
tumulo incidente a lacrimali maio
re usque ad lacrimale minus. deinde
extrahe filum et pone sub palpebra
pulvillum parvum ex cotto aut panno.
deinde signa cum encausto super
palpebram quod sit sicut figura folii
mirti. verumtamen oportet ut sit figura
secundum quantitatem quam vis de eleva
tione palpebre quoniam iam diversificatur
illud in hominibus. Ex eis enim est qui
indiget ut incidatur ex palpebra quan
titas magna secundum quantitatem qua
mollificatur palpebra. deinde finde
super duas lineas cum spatumulo quas
signasti et incipe a lacrimali maio
re usque ad lacrimale minus et sit fis
sura una prope pilos naturales sicut est

crossitudo radii. deinde intromitte
uncinum in uno duorum angulorum cutis.
deinde excoria ipsum totum. deinde aggrega
cum sutura duo labia cum acu et fi
lo lane subtili. et abstergere sanguinem
et fac adherere quod superfluit ex filis
super duo supercilia cum quodam rebus
inviscantibus si vis facere illud. et si
non ne cures. deinde dimitte suturam
et fila usque ad tres dies aut quatuor.
postea cura illud. et si vis dimitte vulnus
absque sutura et cura ipsum cum eo quod ex
siccat et constringit. nam palpebra e
levatur apud sigillationem vulneris
et aggregationem eius. sed sutura est me
lior. hunc ergo taxamir docuerunt an
tiqui. verumtamen in eo est sollicitudo
super infirmum et est ex bona operatione
et non est in eo timor. et est modus alius
in taxamir id est et ut signes super pal
pebram figuram que sit sicut figura
folii mirti sicut narravimus. deinde ele
va palpebram cum tribus uncinis
separatis aut aggregatis secundum hanc formam.

deinde incide quod superfluit cum forficibus
parvis secundum hanc formam incisionem cum
equali

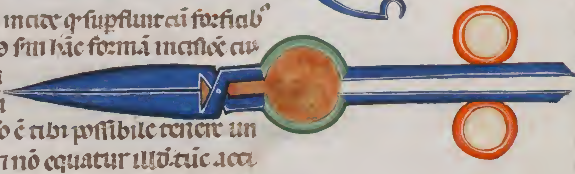

tate. Si
autem non est tibi possibile tenere un
cinos et non equatur illud. tunc accipe
acum in qua sit filum et intromit
te ipsum in medio figure. et intro
mitte filum aliud prope lacrimalem ma
ius et filum secundum prope lacrimale minus.
et aggrega inter digitos tuos fila cum
equalitate. deinde eleva cum eis manum
tuam elevatione equali et eleva cu
tem secundum quam est signatum totum sicut nar
ravimus. deinde aggrega duo labia
vulneris cum sutura et cura ipsum do
nec sanetur. Si vero accidat apostema aperit

incisionē tuā aut fissurā tuā: tē
sedi illud apā cū cerot et eis filīs
et unguētis sedantibȝ. et qnq acc
idit in palpebris q ut ɔuertant
pili eī. Oportet igr ut utamr in ea
eo q dixim de incisione. sed sutu
ra in utrisq ē magis artificialis.
ad iuuatur cum cannis q ad iuuatur
sine cannis ē sm hāc formā. et ē ut cō
uertas palpebram q scindas fissu
ram que est deintus sm q narraui
mus. deinde artefac duas cānas
aut duo ligna subtilia quorū lon
gitudo sit sm longitudinē palpe
bre q latitudo earū sit minor la
titudine spatiunculi. q tu iam inci
sisti in extremitatibȝ utriusq ab u
trisq ptibȝ ubi tenes fila. deinde agg
ga utrāq cū subtilitate sup illd
q superfluit ex palpebra oculi. q stri
nge duas cannas ab utrisq ptibȝ
strictura forti. q dimitte eā aliquot
diebȝ. Cutis ē stricta moriet et
denigrabit q putrefiet donec p se
cadat. Si nō tardatur tē incido eā
cum forficibȝ. deinde cura eā donec
sanetur. Cum igr ɔsolidat eleue
tur palpebra q nō pungunt pili.
et hec est forma duarū cannarū:

quas facies sm hanc figurā et
hanc qntitatē in longitudine et
latitudine: Cap. xii. d eleuati
one pilorū pungentiū in oculo ē acu

Operatio in illo ē. qn ē pilus unus aut duo.
ut accipias acū subtilem q intro
mittas in eā filū ex seta subtile q
lene. deinde aggre extremitatē eius
q nodos utrasq nodo subtili ualde.
et sit longitudo filorū palmus unus.
deinde compone in halchorati fi
lum aliud subtile sub eo in breui.
et nodā extremitates eius si uis. deinde
ponat infirmus caput suū in sinu
tuo. q sit pp solem ut declaret op
ratō qm est opatō subtilis. deinde
intromitte acū cū alixocati in
radicem palpebre. q fac eā pene
trare in palpebra festinanter do
nec extrahas eam desup pilū na
turalē. deinde trahe pilū usq sup
alixocati. q intromitte in alixo
cati illū pilum si ē unus aut duo.
aut tres aut plures. deinde trahe
manū tuā cum eo donec egrediatur
pilus cū alixocati in palpebra cū
pilis natalibus. Si aūt trahitur alixo
cati q nō egrediatur pilus cū ea. tra
hes alixocati ad inferiora cū filo
qd tu posuisti in ea donec egrediat
alixocati ex foramine superiore. q
uideas eam uisibilē oculis. tunc enim
extrahes alixocati q filū. q extrahe
utrāq q claude oculum q dimitte
ipm clausum duobȝ diebȝ aut tri
bȝ donec adhereat pilus loco suo
et nascatur sup ipm caro. Qd si pi
lus est breuis tē aūt socia ei pilū
longū ex pilis natalibȝ q eleua
tur cū eo. aut dimitte ipm donec
elongetur post spatium. q tē eleua
ipm alixocati. i. rugatō uel ɔtracto q
do ɔtrahitur sursum uel ad dex
tram uel ad sinistram. Capit
xiii. de cura alxatrati que accidit

Quando accidit in palpebra superiore.
dit oculo h alxatrati nomina
tur leporina. q hec ē alxatrati aut
naturalis aut accidentalis. Accidentalis
igr fit ex ɔsolidatiōe uulneris aut
sectiōis aut cauterii. q similiū istis. Et
modus operatiōis in ea ē. ut tu fin
das illam ɔsolidationē ut separe
labia eius. q ponas in eo qd ē int
ea licinium ex lino. q liges eam do

nec sanetur. et non oportet ut utaris in curatione eius rebus que exsiccant et constringunt. Nam si tu facis illud redit alcatratti deterius quam fuit. Immo utere in ea rebus que mollificant sicut fenum grecum et embroca cum aqua in qua decocta sunt altea semen lini et unguentum diaquilon quod liquefactum fit cum aliquo ex oleis. et involve cum eo licinium et cura cum eo. et thesaurus curationis tunc est ut coneris omni ingenio ut non consolidetur secundum formam que fuit in primis. et hec quidem operatio quam diximus non est nisi quedam rectificatio alcatratti ut non redeat forma loci secundum quod fuit omnino.

Capitulum .xiiij. de cura alcatratti que accidit in palpebra inferiore.

Hec alcatratti que fit inferius est que vere nominatur alcatratti. et est naturalis et est accidentalis. Accidentalis autem fit ex vulnere aut fixura aut cautio et illis similibus. Et via operationis in ea est. ut accipias acum in qua sit filum duplum et figas eam in carnem et facias eam penetrare a lacrimali sinistro usque ad lacrimale dextrum. donec perveniat filum in duabus extremitatibus carnis. deinde extende carnem ad superiora cum acu et incide eam cum spatumili lato. Si ergo figura redit palpebre secundum quod oportet bonum est. et si non accipe radium et pone ipsum in fixura et coniunge cum eo palpebram et finde duas fissuras in latere inferiore palpebre et sint extremitates duarum fissurarum ex duobus angulis incisionis quam incidisti donec concurrant et fiat ex eis angulus donec quando aggregantur fiat figura earum hec figura et est littera lauda greca. deinde aufert illam carnem per quantitatem que est latus eius acutum inferius ab eo quod sequitur palpebram. deinde aggrega partes separatas. et sue eas cum filo lane. deinde cura eas cum eo quod diximus de medicinis mollificativis et licinius donec sanetur. et si alcatratti accidit ex fissura et sutura aut cautio. tunc oportet ut findas fixuram planam sub pilis palpebrarum etiam secundum quod precessit. deinde separa inter duo labia cum licinio secundum quod diximus. et summa sermonis in cura alcatratti quando est desuper aut inferius est ut currat in eis operatio secundum quod preparatur ex forma alcatratti. Preparatio namque est multum diversificatum in forma. et artifex prudens preparat ingenium cum quocumque modo est possibile ei donec redire faciat figuram ad formam naturalem. aut prope eam. et ipsemet infirmus secundum quod convenit ei ex operatione et instrumentis in plurimis dispositionibus.

Capitulum .xv. de adherentia palpebre oculi cum coniunctiva aut cum cornea.

Quando accidit hec consolidatio multis hominibus ita ut consolidetur palpebra superior cum albedine oculi et prohibeat eam a facilitate motus et prohibeat ipsam ab operationibus suis naturalibus. Oportet ergo ut intromittas extremitatem radij sub palpebra et eleves eam sursum aut extendas eam cum uncino. deinde incide adherentiam cum spatumili subtili quod non sit cum acutate incisionis spatumili. immo sit obtusum parum ut non inquietetur infirmus a propositione et removeatur spatumile et ledat oculum cum acutate sua. et incisio tua sit cum excorias illam adherentiam cum facilitate donec redit palpebra secundum formam suam naturalem et sanatur adherentia tota. Sum

de tuc in oculum aquam salsam cum qua
ablue ipsum. aut distilla in ipsum ex sief
facto ex azumar dissoluto cum aqua.
deinde separa inter palpebram et oculum
cum licinio lini. et pone super oculum
lanam infusam cum albumine ovi.
et post diem tertium utere sief dissoluto
tamdiu donec sanetur.

Capitulum xvi. de incisione ungule et eminentie carnis lacrimalium.

Scias quod ungula est duobus modis. aut
est nervosa et est similis siphac dino sub
tili. aut est non nervosa similis humi
ditati congelate albe. que cum tangis
eam cum ferro aut conaris capere
cum uncino et abscidere non fin
gitur in ea uncinus. et utraque species non
incipiunt nisi a lacrimali maiore
usque vadit paulatim donec cooperit
visum et prohibet lumen et motum oculi.
et modus operandi incisionem eius est
ut ponat infirmus caput suum in
sinu tuo. deinde aperi oculos eius et e
leva palpebram manu tua. deinde col
lige ungulam cum uncino plice
duplicato omnis et extende eam ad su
periora. deinde accipe acum et intromitte
de in ea pilum ex pilis equi aut va
ce vel bovis et filum forte et dupli
ca extremitatem acus parum et fige
eam in medio ungule et penetra e
am cum acu et liga cum filo ungu
lam et extende eam ad superiora. et
excoria cum pilo latus ungule quod
sequitur pupillam ac si tu serres
eam cum pilo usque ad postremum
eius. deinde incide residuum in radice
lacrimali cum spatumile subtili a
ut cum forficibus parvis et dimitte
carnem lacrimalis naturalem ut non
accidat ex incisione eius cursus la
crimarum assiduus et quandoque extendit
ungula cum uncino solo aut cum
filo sicut diximus. deinde excoriatur
cum spatumili leni cuius hec est forma.

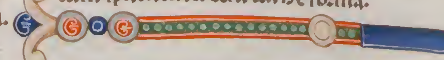

et cave ne tangat spatumile tunica
cornealem et accidat in ea ruptura
et perforetur pupilla. deinde post inci
sionem pone in oculum aliquid salis con
triti. aut ex sief facto ex azumar. et di
mitte ipsum usque ad diem alium. deinde
cura ipsum cum eo quod oportet usque sa
netur. Quando vero ungula est nervosa et non
potest intromittere in eam acum. neque fi
gitur in ea uncinus. tunc in istis
curatur hec species ungule cum me
dicinis et sanatur sicut narravimus in
divisione. Quando vero vis incidere eam tunc
api oculum infirmi et accipe spatu
mile subtile leve debilis acuitatis
secundum hanc
formam.

Et rade ungulam desuper rasione cum
subtilitate. Quando vero vides quod iam mundi
ficatur et constringitur et impinguit in
eam rasio tunc distilla ex hora tua in
oculum ex sief facto ex azumar aut sief
rubeo. aut sale trito. et oppila ocu
lum usque ad diem alium. deinde itera
super ipsum operationem donec remove
atur totum eius. nisi contrarium sit tibi
in oculum apostema calidum. tunc dimitte
ipsum et cura apostema donec sanetur. deinde
itera operationem super ipsum cum ra
sione donec sanetur. Eminentia autem
carnis lacrimalis si nocet in oculo
nocumento magno suspendatur cum
uncino et incide ex ea partem eius et non
ultimes in incisione ut accidat cur
sus lacrimarum. deinde distilla in lacri
male sief rubeum aut sief ex a
zumar donec sanetur.

Capitulum xvii. de incisione alguedengi et eius quod nascitur de carne addita in oculo.

Assitatur quinque in quibusdam oculis ho
minum caro rubea composita uel sup
posita donec cooperit pupillam. aut
appinquat aut stringit sup palpe
bras. et fortasse conuertit palpebras ad
exteriora. et assimilatur rose bilaustie.
et operatio in ea est ut ponat infirmus
caput suum in sinu tuo. deinde aperi
oculos eius et collige illam carnem to
tam cum uncinis conuenientibus ad
illud. et tene illud cum forcipe uno a
ut gesti. deinde incide carnem in
primis donec finiatur totum eius cum in
cisorio. et caue ab acie ne ledas ipsum
aput operationem. et sit incisio tua
qua ipsum incidis aut cum spatumi
li quod narrauimus in incisione ungule.
aut cum forficibus paruis cum quibus
colligitur assebel secundum quod ueniet forma
eius post hoc capitulum. Cum igitur com
pletur incisio tua et remouetur tota
alguardenigi. tunc imple oculum ex
sale contrito. aut distilla in eum pul
uerem rubeum et similia illis ex medi
cinis corrosiuis et pone sup oculum
deforis cotum cum albumine oui ut
securetur ab apostemate calido. Quod si rema
net ex alguardenigi aliquid et domina
tur tibi sanguis calidus et times apostema
calidum. tunc dimitte oculum et cura ipsum
cum eo quod sedat apostema. deinde itera
sup ipsum cum operatione donec sanetur.
Et similiter fac cum carne addita que accidit
in oculo ex hac specie. uerumtamen oportet ut
alleuies curationem omnis oculi debi
lis ex uia naturali. aut ex uia acciden
tali operando cum ferro. et non intromit
tas manum tuam in aliqua harum ope
rationum donec uideas quod illud mem
brum est tollerans illam operationem.

Capitulum xviii. de collectione sebel ex oculo.

Sebel est uene rubee que texuntur sup oculum. et prohibent uisum o
perationem suam et debilitat oculum
cum longitudine dierum. Necesse est igitur te
in primis ut consideres. quod si oculus
in quo est sebel est fortis. et non est in eo
egritudo alia preter sebel. igitur tunc collige
sebel eius. et est ut preparas infirmo ut
ponat caput suum in sinu tuo. deinde su
spende illas uenas cum uncino uno
aut duobus secundum prudentiam tuam. et sit
uncinus non subtilis duplationis
secundum hanc
formam.

aut sint duo uncini gradati in cor
pore uno
secundum hanc formam.

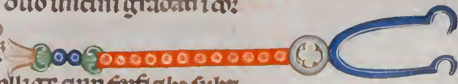

Deinde collige cum forficibus subti
libus illas uenas cum subtilitate et ab
sterge sanguinem hora post horam do
nec uideas illas uenas remoueri
ex oculo et resoluuntur. et caue ne le
das oculum cum extremitatibus spatu
milis. et sit operatio tua in meridie
coram sole. et sis firmus in operatione tua
ualde. ut non incidas nisi uenas
illas. Quam cum tu expleueris. tunc distil
la in oculum sief uiride aut rubeum
ut sua acuitate corrodat quod remansit
ex sebel. Si autem non est tibi possibile il
lud totum colligere in illa hora. tunc
emplastra oculum cum eo quod sedat do
lorem oculi. et dimitte ipsum diebus ali
quot donec sedetur dolor eius et securetur
ab apostemate calido. deinde itera super ipsum
secundum hunc modum eundem donec sanetur.
et hec est forma
forficis.

Capitulum xix. de reductione an

Omnium autem medicamentorum ... facti ad nasum ...
ci antrati fistulam quam cum tu cu
ras cum cautio aut cum medicina acuta
comburente secundum quod precessit eius narra
tio. et non sanatur. tunc non est inge
nium in ea. nisi ut findas super apostemate

caput in a̅titatem ei⁹ ⁊ extrahas to
tam humiditate̅ que est in eo. et
pus donec detegatur os. et uides
in eo corruptione̅m aut nigredine̅
tu̅c rade ip̅m cu̅ instr̅o cui⁹ for̅a h̅ e̅

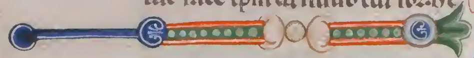

et no̅iatur aspi capitis fiat ex fer
ro indo ⁊ sit caput ei⁹ rotu̅du̅ sicut
az̅ir q̅d sit pu̅ctatum pu̅ctatio̅e
lime aut punctatu̅e alibi. fac
pu̅ctatione subtili ⁊ pone ipsu̅
sup̅ locum corruptu̅ ossis. de inde
reuolue ip̅m inter digitos tuos
et tu p̅me manu̅ tuam parit̅
donec scias q̅ illa corruptio iam
rasa est ⁊ fac illud aliq̅tiens. d̅inde
restaura locum cu̅ medicinis ex
siccatiuis stipticis. Si g̅ consolida
tur locus ⁊ nascitur in eo caro ⁊
absciditur cursus saniei ⁊ rema
net .xl. diebus ⁊ no̅ remoueatu̅
et no̅ ap̅ariatur ⁊ no̅ accidit in eo ac
cidens. t̅c scias q̅ ia̅ sanatus est.
et si no̅ t̅c no̅ e̅ in eo ingenium
nisi reducere fistulam ad fora
men nasi s̅m ha̅c forma̅. ⁊ est
ut detegas ab osse sedo cum fer
ro aut cu̅ medicina acuta ⁊ cu̅
detectum e̅ os tu̅c accipe terebr̅

s̅m ha̅c
formam.
Sit extremitas ferrea t̅angulata
et lignu̅ eius sit piramis extenu
ata usq̅ ad extremitate̅ sic uides.
deı̅n pone illud sup̅ os ip̅m ⁊ sit il
lud p̅pe lacrimale et elonga ma
nu̅ tuam ab oculo parū. deı̅n re
uolue manu̅ tua̅ cu̅ terebro don̅
penetret os et sentiat illud infir
mus p̅ hoc q̅ inueniet ue̅tu̅ exire
ex eo q̅n tenet infirm̅ manu̅ sua̅
sup̅ nasum suu̅. g̅ tu̅c restaura

locum cu̅ medicinis stipticis exsic
cantibus sic̅ docui te. Cum g̅ nascit̅
caro ⁊ induratur locus. t̅c materia
que effundebatur ad exteriora redit
ad nasum. est g̅ leuius illud s̅r infir
mum. Capit̅ lın. xx. de reducti

Quando emi one eminentie ocli.
net oculus cu̅ totalitate sua ⁊ no̅
accıt in uisu nocumentu̅ neq̅ dimi
nutio̅ t̅c oportet ut soluas i̅firmu̅.
deı̅n flobotomes eum p̅ea ponas ue̅
tosas in ceruice absq̅ scarificatio̅e.
et suggere suctione forti. deı̅n pone
sup̅ oculum linimentu̅ q̅ fit ex aca
tia ⁊ aloe ⁊ olibano ⁊ sarcocolla. de
inde stringe oculu̅ desup̅ ⁊ empl̅a
cum puluillis multis ⁊ modus pul
uillo⁊ est ut accipias pannos leue̅
multos ⁊ duplicetur o̅is pannus
ex eis supra quatuor. fac ex eis mul
tos. deı̅n pone eos unu̅ s̅r aliu̅ s̅m
q̅ntitatem qua indiget oculus. de
inde stringe sup̅ ip̅os cu̅ p̅ino du
ro s̅r strictura forti ⁊ itera uetosas
cum suctione sine scarificatio̅e. deı̅n
aufert uentosas cu̅ suctio̅e sin̅ scari
ficatio̅e ⁊ dimitte oculu̅ strictu̅ die
⁊ nocte. Si a̅t ligamentum ita̅ mol
lificetur t̅c oportet ut stringat̅ mul
tum. deı̅n aufers ligamentu̅ post
diem ⁊ nocte̅ sicut diximus. Si ig̅
uides oculum iam redisse e̅ bonu̅.
et si no̅ t̅c itera emplm̅ ⁊ puluillo̅
⁊ stricturā ⁊ uetosas donec sanet̅.
Capit̅ lin. xxi. de incisio̅e uue .i. u

Quandoq̅ accidit dis uee tunice
ruptio in tunica uuea. deinde emi
net ⁊ p̅cedit extra palpebras sicut
granu̅ uue ⁊ fedatur for̅a hoı̅s p̅p̅
illud ⁊ uis incidere illud t̅c operatio
in eo est s̅m q̅ narro ⁊ e̅ ut intromit
tas acum in radice̅ uue ab inferi
iori ad superiorem p̅tem. deı̅n in

et dimitte aquā aliā in qua sit filū
duplum a parte lacrimali et fac
eam penetrare. et dimitte aquā pr̄
sēm dispositionē suā. deinde incide
locum fili dupli et liga cū eo pte
uue incarnatu aquis et stringe eā
multū. deinde extrahe acum et po
ne sup oculū lanā infusam ī al
bugine oui. et dimitte eū donec ca
dat filum cū uua. deinde cura ocu
lum cum eo qđ confortat ipm̄ do
nec sanetur uulnus. et qñ stringit
uua ab omi pte cū catulo ex pan
no donec cadit oculus eminētiā
magnā. deinde pforetur cum spatu
mili subtili q̄ pueniat ad pfun
dum oculi et currat humiditas al
buginea et descendat oculus et in
grediatur statim. deinde stringe
eum donec sanetur.

Cap. xxij. de curatiōe alcomati.

Hec egritudo que nominatur alcō
mati nō ē nisi sanies que agrega
tur in oclō similis aque descēdēti
et nō est ipā. et modus opinionis mee est
ut facias sedere infirmū sup se
dem pparatum uł directū. deinde
accipe caput eius manibus tuis aper
tis duabus et moue ipsum donec uide
as saniem puenire ad inferiora
oculis tuis. deinde figatur et non
descendat et absoluatur lumē et ui
deat infirmus res sic uidebat. et
si nō descendit inferius scias quia ē
aqua. si aūt nō pparatur descensui
saniei cū eo q̄ diximus. tunc facies sedē
infirmū inter manus tuas. deinde ac
cipe spatumile subtile et finde cū
eo sup pāniculū corneū parump
aput cōtinuatōe; cōiūctiue cū tu
nica cornea in corona donec egredi
atur sanies. Cum ergo egreditur tūc
distilla in oculū aquā calidā; in
qua miscuisti mel aut aquā in qua
buluisti fenugrecum et mel. deinde cu
retur cum reliqua curatiōe donec sa
netur.

Capitulum. xxiij. de curatiōe aque descēdentis in oculum.

Jam diximus species aque in diuisione et que cōue
nit ad pforandū sermonē declaran
te expositionē rei. tūc accipe illud in
sēm sanitatē. tūc ergo oportet ut facia
as sedere infirmū inter manus tuas
quadratū oppositū lumini pp̄ so
lem. et liga oculū eius sanū et stringe
eum ualde. deinde palpebras oculi
eius manu tua sinistra. si oculus in
quo ē aqua est oculus sinister. aut
manu tua dextra si ē oculus dexter.
deinde accipe manu tua dextra al
magda si oculus ē sinister. aut ma
nu tua sinistra si oculus est dexter.
deinde pone extremitatē almag
da pp̄ coronam p grossitudinē ra
dij in ipā albedine oculi a parte la
crimalis minoris. deinde impelle
almagda cū uirtute. et tu reuolues
cū eo manū tuā donec penetres in
albuginē oculi. et sentias quod al
magda iam peruenit ad rem uacuā.
et oportet ut sit mēsura itineris
almagda ad pfundū mēsura spa
tij q̄ ē a pupilla usq; ad finem in
gredimus et ē corona oculi. uidebis
enim os in pupilla ipā uisiōe oculi
pp̄ claritatē tunice cornee. deinde
pone almagda usq; ad locum in
quo ē aqua. deinde preme ipsum inferius
uice una post aliā. si ergo descēdit aquā
statim tūc infirmus uidet illud sup
qđ aperit uisū suū statim et almag
da in oclō suo deinde quiescat pau
lulum. si ergo ascendit aqua tunc
depone eam sō post qđ egrediatur
almagda. Quod si ergo figitur et nō ascen
dit tūc extrahe almagda cum faci

uitate 7 tu reuelues cũ eo manum tuã paulatĩ. deĩn dissolue ĩ aqua aliqd' ex sale claro gẽme. et ablue cum eo oculum deint'. deĩn poñe ex' oculũ totũ stupã aut lanã infusã oleo ro. 7 albumine oui. 7 liga cũ eo oculum sanũ. Nos aũt et illi qui fũ nr̃i tp̃is ponim' sup eum a minum tritũ cum albugĩe oui. Q' si nõ obedit tibi almagdi ad introitũ in oculũ pp' duritiẽ suã qm̃ ex hoĩbz ẽ cuius oclũ ẽ durus ualde. tũc oportet ut accipias spatumile qd' nominat' albereid cui'

h' est for'. pfora g' cum eo ipsũ. conuinctũ tũ. et nõ ultimes manũ tuã in foramine. et nõ est n' ut facias iuam̃ ad almagda locum subtilem. deĩn intromitte almagda s'm q' diximus. et ap' complemẽtũ op'is tui ꝓparetur infirmo dormitoriũ decent' ſc̃m in quo dormiat s'r dorsũ suũ in domo tenebrosa. 7 ꝓhibeat' ab omĩbz motibz 7 a tussi. 7 poñe cabũ cius illd' in quo leuitur natũ cũ. et nõ moueat cap' suũ dextra neqz sinistra oĩo. 7 sit ligamentum s'm dispositionẽ suã usqz ad diẽ t'tiũ. deinde solue illd' in illa domo tenebrosa et experire uisum ei'. et fac eum uidere res. deinde reduce ligamentũ usqz ad diẽ septimũ. 7 nõ oportet ut facias illd' in hora curãtionis aut post curationẽ statim. imo oportet ut allevies illd' ꝓpt' q' aqua ascendit uelocit' p aspectum uehementem. Si aũt accidat apã calidũ tũc oportet ut soluas oclm an' septimũ diẽ. 7 rectifica illd' cũ eo q' sedat apã donec qm̃ sedat'. tũc absolue uisum ei'. 7 pone s'r faciẽ

ei' cezale quo tegatur uisus sub eo eius diebz aliquot ip̃o existẽte in ulla domo tenebrosa. deĩn egrediatũ a domo gradatim 7 conũtet' in cãs' suis. et scias qd' in alcatheca nõ excusatur disciplĩe a uisiõe aliquotiẽ. tũc eni audeat sup opationẽ. nam qdem ꝑuenit ad nos quidã ex illis qui sũt de alayrach qͥ dixit q' factum fuit in alayrach magdaham ꝑforatum quo sugg'itur aqua. verũtñ ego nõ uidi aliquẽ in t'ra nr̃a qui fecerit illd'. neqz legi illd' in aliquo ex libris antiquoꝝ. et ẽ possibile ut sit illd' nouũ. 7 iste sũt forme sp̃eꝝ ex magda ut stet sup ea

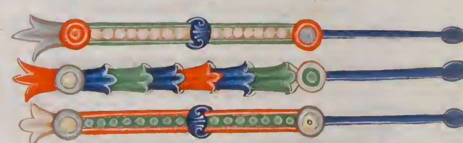

qui ignorat ea. Forme magdi p'dc'. fiant ex ere. ꝓp' 7 sit extremitate' eaꝝ cum hac subtilitate eadẽ triangulata extremitas acuta.

Capitl'm xxxiij. de cura carnis nascentis in naso.

Quando nascunt' in naso carnes diũse. adõnec ex qbz est aliqd' qd' assimulat' scorpioni multoꝝ pedum ex ea ẽ caro cancrosa lapidea fusci coloris. et ex ea est que est caro lenis nõ fusci coloris. In ea g' que ex istis carnib' est lenis 7 nõ fraudulẽta neqz cancerosa. Oportet ut facias sedere infirmũ int' manus tuas oppositum soli. 7 aperi nares ei' 7 pice uncinũ in illas carnes. deĩn trahe eas ad exteriora. deinde incide q' comp̄hendisti in eis cũ spatumili subtili acuto a parte una donec scias q' caro tota inde ablata ẽ. Q'

si remanet ex ea aliqd cui abscisio
nō est possibilis. tunc rade illud cū
uno instrōz subtiliū cū facilitate
donec nō remaneat ex eo aliquid.
Si aūt pruatur t̄ sanguis aut acci
dit apā calid᷒. tunc oppone ei p̄io
qd oportet. aut ē ex apostematib᷒
malignis tūc ppera et cautiça ip̄
donec abscidatur sanguis 7 aufe
rantur omēs carnes. deiñ picat
in nasum pt̄ incisionē acetum 7
aqua aut uinū. Si aūt aperiatur
nasus 7 pcedit ex eo humiditas us
ad palatum tūc scias q: iā sanu ē.
Si uō nō penetrat humiditas s̄m
q' oportet tūc scias q: int̄ ipsū est
caro nata in supiorib᷒ ossib᷒ nār
ad que nō puenit cū incisione in
strumētum. tūc ig̃ oportet qd itro
mittas filum lini cū sit quedā
grossitudo 7 noda in eo nodos mlt
tos. et pone int̄ omnē nodū quan
titatem digiti aut min᷒ 7 ingeni
et infirm᷒ ut mittat extremitatē
fili unā in nasū cū radio. aut cū
quo possibile est ei. p̄tq̄ fecit ipm
simile ager: et trahat odoratū suū
donec pueniat ad nasum et egre
diatur sup guttur suū. 7 in locti
ens quidem faciūt simile huic
actōni pueri in scol᷒ 7 ē res facilis
ei qui uult. deinde pone duā extre
mitates fili extremitatē unā que
egreditur sup nasum 7 altā que
remāsit in naso. deinde annue
seratur. tn carnis cū nodis q̄ sūt
in filo. fac illud donec scias qd car
nes iam sūt cū nodis fili. deinde
extrahe filū et pone in nasū pt̄
abstersionē sanguinis licinium
q' imbibisti in unguēto egyptō
fac illud tribus dieb᷒ aut pl᷒ donec
unguētum corrodat totum qd re

mansit ex carnib᷒. deiñ pone i fine
rei in nasū cānulā de plūbo dieb᷒
aliquot donec sanetur. Si aūt indi
get curatē q̄ exsiccet utē illa. 7 hec
est forma instrumenti ad
caput pungui faciendū:

cum quo distillent olea 7 medicīe
in nasum. fac ex argento aut ere
re qd sit simile lampadi parue
aptum sić coclea 7 meat᷒ ei᷒ similit
et si uis fac cānulā clausam sicut
cāna 7 coclea instrī ad caput pungui
faciendū. sit plana directa cui sit
manubriū in postremo ei᷒ cū quo
teneas ipm qn calefacis in ea ole
um. aut qd uis ex sucis 7 reb᷒ flui
bilib᷒. Cap᷒ xxi᷒ de thelul na
tis in extremitate nasi.

Multociens nascitur in extremitate
nasi thelul 7 magnificat᷒ 7 augme
tatur cū dieb᷒ donec fedus sit aspec
tus ei᷒. et ppē illud oportet ut incidas
illud in principio apparitiōis ei᷒ et
eradices totum ei᷒. deiñ pone sr̄ locū
aut cauterium aut medicinā cōbu
rentem que stat loco ei᷒. Si g̃ tardat
tur incisio ei᷒ donec magnificet᷒ tc
cōsidera si ē lapideū durū fusci co
loris. pauci sensus. tc nō tāgas ipm
cum ferro. qm apā cancrosum est.
Multociēs enī qui incisit apā hui᷒
modi 7 accidit ex eo malicia mag᷒ sup
illū infirmū quā ip̄ habebat. Et si
apā est lenis tactus nō fusci colorī
et uides qd incisio p̄sibil᷒ ē i toto
ipius. tūc euacua infirmū 7 incid
ipm sine timore 7 absq: pauore 7
cura locum cū eo q' exsiccat 7 stri
git donec sanetur. Cap᷒ xxii᷒ d
sutura nasi 7 labij 7 aurī qn sol
unt᷒ cōtinuatōa uulnē aut silib᷒ ill᷒.

Scias quia qn accidit solū cōtinui
tatis in una harum cartillaginum

paruum confert in ea operatio nisi in quibusdam hominibus. Oportet igitur quando accidit aliquid ex illo ut consideres si est uulnus recens cum sanguine suo et tunc aggrega duo labia uulneris cum sutura. deinde cura ipsum donec sanetur. et si solutione continuitatis labia iam separata sunt et factum est unumquodque per se sana. tunc oportet ut excories omnem partem a cute sua apparentem donec sanguinetur. deinde aggrega duo labia cum sutura et stringe ea et puluerizea super ea sanguinem draconis et olibanum contrita et pone super pulueres frustrum emplastri diasinicon et alicuius alterius ex emplastris consolidatiuis. et dimitte ipsum ligatum duobus diebus aut tribus. deinde solue ipsum et permuta medicinam. et dimitte ipsum donec abscidantur fila per se. deinde cura ipsum cum unguento donec sanetur. Modus autem suture est ut aggreges solutionem continuitatis cum filo aut cum acubus sicut narrauimus in sutura uentris. aut aggrega solutionem cum filo sicut fecit te scire.

Capitulum xxvii. de extractione nodorum qui accidunt duobus labiis.

Nodositas que hominibus plerumque accidunt in interioribus labiorum suorum apostemata dura similia granis herbi. et quedam eorum sunt maiora et minora. Quare oportet ut conuertas labium et findas super omnem nodum eius et suspendas eum cum uncino et incidas ipsum ab omni parte. deinde impleas locum post incisionem cum uitriolo trito donec abscidatur sanguis. deinde colluatur cum aceto et curetur locus cum eo in quo est stipticitas usque quo sanentur uulnera.

Capitulum xxviii. de incisione carnis addite in gingiua.

Multotiens accidit super gingiuam caro addita quam antiqui nominauerunt abulus. Oportet igitur ut suspendas eam cum uncino aut teneas eam cum forficibus et incidas eam apud radicem suam et dimittas saniem currere aut sanguinem. deinde pone super locum uitriolum tritum aut alios pulueres stipticos exsiccatiuos. Quod si redit illa caro post curationem, nam multotiens redit, tunc incide eam secundo et cauteriza ipsum. Ipsa namque non redit post cauterium.

Capitulum xxix. de rasione dentium cum ferro.

Quandoque aggregantur in superficiebus dentium ab interiori parte et exteriori et inter gingiuas cortices asperi turpes et quandoque denigrantur et citrini fiunt et uirides donec perueniat ex illo corruptio ad gingiuas et fedi fiunt dentes propter illud. Oportet igitur ut facias sedere infirmum inter manus tuas et caput eius in sinu tuo et rade molarem et dentem in quo apparent tibi cortices et res similis arene donec non remaneat ex eis aliquid. et similiter fac de nigredine et uiriditate et citrinitate et aliis donec mundentur. Si igitur auferatur quod in eis est a principio rasionis bonum est. et si non tunc itera super eos rasionem die alio secundo et tertio donec ad ultimum peruenias studium in eo quod uis. et scias quod dens indiget rasoriis diuersarum formarum multarum figurarum secundum quod operationi preparantur tue. propterea quod rasorium quo raditur dens ab interiori parte est aliud a rasorio quo raditur inter dentes secundum formas aliorum. et iste forme rasoriorum sunt apud te presentes.

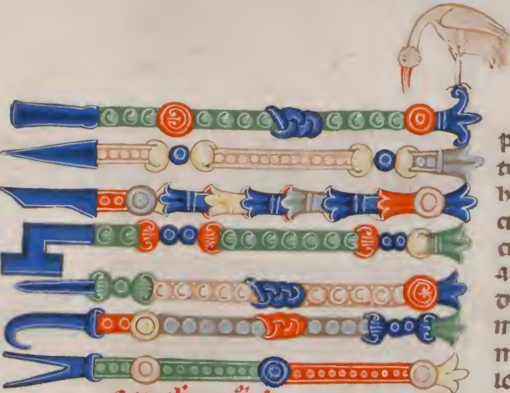

Capitulum .xxx. de eradicatione dentium.

Oportet ut cures dentem a dolore suo cum omni ingenio et tardes in eradicatione eius. Non enim est quod vicem eius suppleat quando eradicatur, quoniam est substantia sublimis. donec quando non est excusatio de eradicatione eius. tunc oportet quando cogitur infirmus eradicare ipsum ut firmetur et certificetur apud te dens dolens. Multotiens decipit infirmum dolor et putat quod est in dente sano et eradicat ipsum. deinde non recedit dolor donec eradicatur dens infirmus. Nos enim iam vidimus illud ex operatione flobothamie. Cum igitur certificetur apud te dens dolens ipse met te oportet ut scarifices in circuitu dentis cum spatumili in quo sit quoddam virtutis donec solvatur gingiva ab omni parte. deinde move ipsum digitis tuis aut cum forcipibus subtilibus in primis paulatim donec concuties ipsum. deinde loca tunc medio forcipes magnos locatione bona et caput infirmi inter genua tua quod iam bene tenuisti ita quod non moveatur. deinde trahe dentem secundum rectitudinem ut non frangas ipsum. Si igitur non egreditur tunc accipe aliquod istorum instrumentorum et intromitte ipsum sub eo ab omni parte cum facilitate et conare motionem eius sicut fecisti in primis. Si autem dens est perforatus aut corrosus tunc oportet ut impleas illud foramen panno et stringas ipsum cum extremitate radii subtilis ut non frangatur in hora constrictionis tue secundum ipsum cum forcipibus. et oportet ut exquisite agatur cum scarificatione in circuitu gingive ab omni parte multum et custodi fortitudinem tuam ut non frangas ipsum et remaneat pars eius et redeat super infirmum ex eius malitia que sit maior dolore eius primo. et cave ne facias illud quod ignorantes faciunt flobothomatores in festinatione sua et audatia ipsorum secundum eradicationem eius post quod administratur illud quod narravimus. Multotiens enim faciunt evenire super homines infirmitates magnas quarum difficiliores sunt ut frangantur et remaneant radices eius omnes aut quedam earum. aut ut extrahant ipsum cum quibusdam ossibus mandibule sicut multotiens testificati sumus illud. deinde colluatur post eradicationem eius cum vino aut cum aceto et sale. Et si accidat fluxus sanguinis ex loco, multotiens enim accidit, igitur tere tunc aliquid ex gogiet (?) et imple cum eo locum et si non tunc cauteriza ipsum si non confert tibi aggregatio. Forma forcipum subtilium quibus movetur dens in primis sit longarum extremitatum brevis manubrii grossi ut non duplicentur quando cum eis supponitur dentem. Sint sicut vides grossorum manubriorum donec quando stringis cum eis non tendentur in se ipsis neque duplicentur brevium extremitatum et sint ex ferro indico aut ex calibe decentis facti directarum extremitatum et in earum extremitatibus sunt dentes quorum quidam ingrediuntur in quosdam et stringant constrictione decenti forti et quandoque fiunt

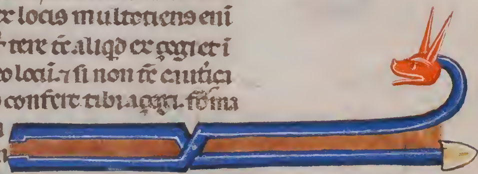

extremitates sicut forma oris avis que nominatur ciconia et est forti constrictionis.

Capitulum xxxi. de eradicatione dentium et extractione ossium mandibularum fractarum.

Quando remanet apud eradicationem dentis qui frangitur aliquid, tunc oportet ut ponas super locum cotum cum butiro die uno aut duobus diebus donec mollificetur locus. deinde intromitte ad illud algefti. aut forcipes quarum extremitates assimilantur ori avis que nominatur ciconia. forma forcipum.

Sunt extremitates quarum forma sicut lima deintus. aut sicut alluffi albegi. Si ergo non obedit tibi adeptio cum istis forcipibus tunc oportet ut elucias super radicem et detegas totam carnem et intromittas instrumentum quod nominatur atalli parva cuius forma hec est.

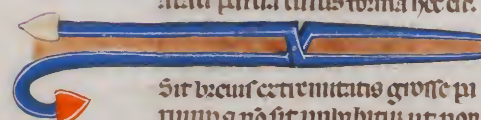

Sit brevis extremitatis grosse parum et non sit imbibitum ut non frangatur. Si ergo egreditur radix per illud est bonum. et si non iuvare est instrumentis aliis quorum forme sunt iste. forma prima triangulate extremitatis in qua est quedam grossitudo.

Forma triangulata subtilis.

Et iam iuvatur etiam cum hoc instrumento habente duos ramos cuius hec est forma.

et cum aliis ex instrumentis et ferramentis que precesserunt in rasione dentium. et iam fit iuvamentum cum hoc instrumento quod assimilatur unciano magno cuius

hec est forma triangulate extremi

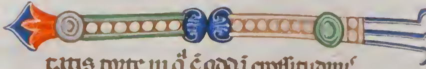

tatis torte in qua est quedam grossitudinis ut non frangatur et sit non imbibitum. Et scias quod instrumenta dentium sunt multa. et similiter reliqua instrumenta non computantur. et artifex prudens subtilis in arte sua invenit per se ipsum instrumentum secundum illud quod significant ei operatio et egritudines ipse. Quoniam quedam ex egritudinibus antiquis non dixerunt antiqui instrumentum propter diversitatem specierum harum. Si autem frangitur os ex mandibula aut ex aliis ossibus oris ut putrefit. tunc perscrutare super ipsum in loco suo cum eo quod convenit ei ex instrumentis et forcipibus que diximus in extractione radicum. et iuvare cum gesti cuius forma hec est.

Sit in eo quedam grossitudinis paulatim. ut stringat vel teneat cum eo os. et non evadat vel fugiat donec egrediatur os. et restauretur locus cum medicinis convenientibus ad illud. Si autem in osse est putredo parva. tunc rade ipsum a putredine sua. et sua nigredine et cura ipsum donec sanetur.

Capitulum xxxii. de serratione dentium eminentium super alios.

Quando dentes nascuntur non secundum cursum suum naturalem fedatur sic per illud forma eius et precipue quando accidit illud in mulieribus puellis scilicet iuvenalibus. Oportet ergo ut consideres. Nam si dens est natus post dentem alium et non locatur eius serratura neque limatio ipsius. tunc eradica ipsum et si est annexus cum dente alio. et est simile rostro parvo. tunc incide ipsum cum isto instrumento cuius forma hec est.

et sit incisio ex ferro indo acute
extremitatis valde. et sit incisio eius
qua ipsum incidis in diebus multis
propter duritiem dentis et ut non commo
veatur aliquis ex dentibus. Si autem est
eminens expositus limatione sue
de lima ipsum cum lima ex indo cuius

forma est
hec.
Sit totum ex indo et manubrium eius
minutorum punctorum valde sicut lima
cum qua fiunt acus cum quibus limentur dentes
paulatim in diebus multis cum facili
tate ut non commoveatur dens et ca
dat. deinde leni ipsum in fine et rade
ipsum cum quibusdam rasoriis. Quod si est
dens ex quo frangatur pars et le
dit linguam tunc oportet ut limes e
um quousque auferatur asperitas il
lius fractionis et equetur et planetur.
et non ledat linguam neque corrumpat
sermonem.

Capitulum xxxiij. de
extractione dentium motorum cum filo auri
vel argenti.

Quando accidit dentibus an
terioribus concussio et commotio a percus
sione aut a casu et non potest infirmus
stringere super illud quod comedit ut
non cadat. et curasti eos cum medi
cinis stipticis et non valuit curatio.
tunc ingenium in eis est ut stringantur
cum filo auri. quoniam argentum fit in
nigre et putrefit post dies mensis.
sed aurum non mutatur. et sit filum
medium in subtilitate et grossicie secundum
quantitatem quod capiat inter dentes.
et forma quidem retationis est ut acci
pias filum et intromittas duplum
eius inter duos dentes sanos. deinde
texeas cum duabus extremitatibus fili
inter dentes motos unus sit aut plures
donec pervenias cum tela usque ad den
tem sanum alterius partis. deinde itera
texturam usque ad partem a qua ince
pisti. et stringe manum tuam cum subtili
tate et sapientia donec non moveatur pror
sus et sit constrictio tua quando stringis filum
apud radices dentium ut non evadat.
deinde incide extremitates fili super
fluentes cum forficibus. et aggrega utras
que et converte eas cum gesti. et occulta
ipsas inter dentem sanum et dentem mo
tum ut non ledas linguam. deinde di
mittatur ita strictum dum remanet.
Si autem ita solvitur aut incidit stri
nge eos cum filo alio et stabit ille fixus
cum eo toto tempore toto. et hec est forma
dentium.

et figura
retationis duorum dentium sanorum et du
orum dentium motorum sicut vides. et quando
fit ut recedat dens unus aut duo post
casum utriusque in locis suis et reten
tur sicut narravimus et remaneant.
et non facit illud nisi artifex prudens
patiens. et quandoque aptatur aliquid ex ossi
bus vaccinis et fit ex eo sicut forma dentis
et ponitur in loco ex quo minuitur dens
et stringitur sicut diximus et remanet et
servatur cum eo tempore longo.

Capitulum xxxiiij. de incisione ligamenti quod
accidit sub lingua et prohibet loquelam.

Quandoque est hoc ligamentum quod ac
cidit sub lingua aut naturale quo
nascitur homo aut accidentaliter a vul
nere quod iam consolidatum est et opera
tio in eo est ut aperias os infirmi et
capite eius in sinu tuo et eleva lin
guam eius. deinde incide illud liga
mentum nervosum per latitudinem
donec solvatur lingua a retentione
sua. Quod si in eo fuerit aliquod durici
ei et nodationis et fuerit illud ex conso
lidatione vulneris. tunc pone in illud
uncinum et finde illud per latitudinem
donec incidas ligamentum et solvatur
nodatio. et cave ne sit fissura in

profundo carnis. et incidas arteriam
illic et accidat fluxus sanguinis. de
inde colluatur in vestigio incisio
nis cum aqua rosacea. aut cum ace
to aut aqua frigida. deinde pone sub
lingua licinium ex lino quod teneat
infirmus in omni nocte ut non con
solidetur sedes. Si autem accidat fluxus
sanguinis tunc pone super locum coagu
litum. Si vero vincat te sanguis
tunc cauterizza locum cum cautio lenti
ginoso quod convenit ad illud. deinde
cura ipsum cum reliqua curatione do
nec sanetur. Capitulum xxxv. de ex
tractione ranule generate sub lingua.

Quandoque accidit sub lingua apostema
quod assimulatur rane parve. prohi
bens linguam ab operatione sua naturali.
et fortasse magnificatur adeo do
nec implet os. et operatio in eo est
ut aperias os infirmi coram sole
et considera apostema. Si igitur vides ipsum
fusci coloris aut nigri durum cum
non invenit infirmus sensum. tunc
non tangas ipsum quoniam est cancer. et si
ne declive ad albedinem in quo est
humiditas. tunc proice in ipsum un
cinum et scinde ipsum cum spatumi
li subtili et leva ipsum ab omni parte.
Quod si vincat te sanguis in hora tue
operationis. tunc pone super ipsum coagu
litum donec abscidatur sanguis. de
inde redi ad operationem tuam donec
extrahas ipsum cum complemento eius.
deinde colluatur cum aceto et sale
et cura ipsum reliqua curatione con
venienti ad illud donec sanetur.

Capitulum xxxvi. de curatione apostematis dura
rum amigdalarum et eius quod nascitur in guttu
re et reliquorum apostematum.

Quandoque accidunt in gutture glandule que
assimulantur algadad que accidunt
deforis et nominantur due amigda
le. quas quando curas cum eo quod diximus in
divisione et non sanantur. tunc considera.
Si igitur est apostema durum fusci coloris parvi
cum sensus. tunc non tangas ipsum cum ferro.
et si est rubei coloris et radix eius est
grossa tunc non tangas ipsum cum fer
ro timens fluxum sanguinis. immo
dimitte ipsum donec maturetur. et tunc
aut tu perforabis ipsum aut rumpetur
per se. et si est albi coloris rotundum
et est radix eius subtilis. tunc hec est illud
quod oportet incidi. et operatio in ipso est
ut consideres ante operationem tuam si quie
verit apostema eius cum illud quiete
completa. aut minuitur quadam
diminutione. tunc igitur fac sedere infirmum
coram sole et caput eius sit in sinu tuo
et aperi os eius et accipiat servus inter
manus tuas et premat linguam
eius inferius cum instrumento cuius hec est for
ma. fiat ex argento aut

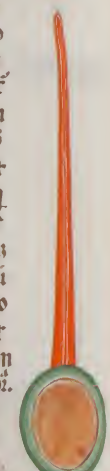

ere quod sit subtile sicut
cultellus. Cum igitur premis cum eo lin
guam et ostendit tibi apostema et cadit
super ipsum visus tuus. tunc accipe un
cinum et fige ipsum in amigdalam
et extrahe eam ad exteriora quantum po
tes. praeter quod trahas cum ea aliquid ex
tunicis. deinde incide eam cum in
strumento cuius hec est forma. et assimu

latur forficibus. verumtamen extremi
tates eius sunt curvate ita quod acumina
cuiusque earum est in directo alterius. acute
valde quod sit ex ferro indo. aut al
fuleci imbibiti. Si autem non est presens
hoc instrumentum tunc incide ipsum cum spa
tumili cuius hec est forma.

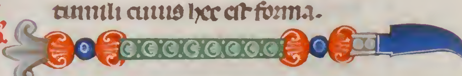

Sit acutum a parte una non acutum a par
te altera. et postquam incidis amigdalam

una incide alteram secundum latitudinem eandem
speciem diuisionis. deinde post incisionem
gargarizet infirmus cum aqua fri
gida aut cum aceto et aqua. Si autem ac
ciderit ei fluxus sanguinis gargari
zet cum aqua in qua bullite sunt
cortices granatorum aut folia mir
ti et similia illis ex stipticis donec ab
scindatur fluxus sanguinis. deinde cu
ra ipsum donec sanetur. Et quandoque na
scuntur in gutture alia apostemata pre
ter duas amigdalas. Incide ergo ea
secundum quod dixi in incisione duarum amig
dalarum equaliter. Et ego iam quidem
medicatus fui mulierem ex apostemate
quod natum erat in gutture eius scilicet apostema
quod trahebat ad fuscedinem parui
sensus quod iam fere clauserat guttur.
et mulier respirabat anhelitu stric
to. et iam prohibuerat ei comestio
nem et potum aque et iam preuene
rat ad mortem si remansisset uno die
aut duobus diebus. et apostema iam tantum
ascenderat quod emiserat duos ramos
donec exierant super duo foramina na
si. Properaui igitur festinanter et fixi
in unum eorum uncinum deinde traxi
ipsum. et tracta est ex eo particula magna
deinde abscidi eam ubi comprehen
di ex foramine nasi. deinde feci illud
ei quod precessit ex foramine nasi
altero. deinde aperui os eius et pressi lin
guam eius. postea fixi uncinum in ipsum
apostema. deinde abscidi ex eo partem eius.
et non cucurrit ex eo nisi sanguis par
uus. absolutum est ergo guttur mu
lieris. et incepit statim bibere aquam
deinde accepit ex cibo. non ergo cessa
ui incidere ex illo apostemate multoci
ens tempore longo. et apostema succedebat lo
co eius quod incidebam donec prolon
gatum est mecum et cum eo illud. Inge
niaui igitur et cauterizaui apostema intra gu

tur. Stetit ergo ab additione deambu
laui apte et nesciui quid fecit deus
cum ea post me. Capitulum xxx
vij. de incisione uuule que no
minatur uua.

Quando descendit catarrus ad uuulam et apostematur et
est longa. tunc ipsa nominatur perpendi
cularis. et si est in inferiori parte cras
sa rotunda tunc ipsa nominatur uua. Si
curatur cum eo quod diximus in diuisio
ne et non confert curatio. et uides quod apostema
callidum iam quieuit ab ea et est subtilis.
tunc oportet ut incidas eam et que est
ex ea aggregata rotunda et non est ei lon
gitudo et est sanguinea aut fusci
coloris aut nigri coloris et non est
ei sensus. tunc oportet ut deuites in
cisionem eius. In ea enim est timor super in
firmum. Oportet ergo quando uides eam secundum
modum quem dixi ex albedine et in lon
gitudine sua ut facias sedere infir
mum coram sole et premas linguam
eius cum instrumento cuius precessit narratio.
deinde fige uncinum in uuam et trahe
eam inferius. et incide eam cum uno
duorum instrumentorum que dixi in incisione
duarum amigdalarum. Et oportet ut
non incidas ex ea nisi illud quod additum
super terminum naturalem sine additione. nam
si tu incideris ex ea plus ledes uocem
et sermonem. deinde post incisionem utere
eo quod narrauimus in incisione duarum
amigdalarum et cura eam donec sanetur.
Si autem terretur infirmus ab incisione tunc
oportet ut utaris ingenio in cau
terizatione eius absque timore et pauo
re. et modus cauterii in ea non est nisi cum
aqua acuta. et est ut ponas caput in
firmi in sinu tuo. deinde preme lin
guam eius cum instrumento quod diximus. deinde
accipe ex aqua quam dixi tibi in capitu
lo cauterizandi et conficie cum eo calcem
non extinctam. et pone eam non spis

tamen neque subtilem, et imple extremitatem concavitatem huius instrumenti cuius hec est forma.

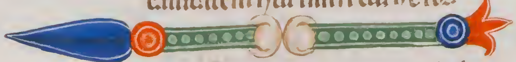

Sit extremitas eius in qua ponitur medicina concavitas sicut concavitas coclearis radii. Et pone instrumentum cum medicina super uvulam ipsam, et infirmus sit iacens super latus suum ut currat saliva ex ore eius extrinseca medicina, ut non descendat ex ea ad guttur aliquid ipsius et ledat ipsum. Deinde tene manum tuam cum medicina et tu exprimens cum super uvulam ipsam quantitate medietatis hore donec videas eam iam denigratam et sedatam mordicationem medicine. Et si vis accipias cotum et involvas ipsum super extremitatem radii, et facias cotum in medicina et intromittas radium cum coto in cannulam desuper donec adhereat cotum super uvulam, et fac illud multotiens donec consequens illud quod vis de cauterizatione. Tunc deinde dimitte eam. Ipsa namque arescet et cadet post tres dies aut quatuor. Quod si indiges ut iteres medicinam itera ipsam, et post cauterizationem abstergere in circuitu uvule cum coto imbibito in butiro et mundifica cum eo quod est in circuitu eius ex medicina, et colluatur cum aqua frigida, et curetur extrinsecus cum embrocis et deintus cum gargarismis donec sanetur. Hec ergo species curationis est salvior incisione et longinquior a timore. Et quandoque curatur uvula cum eo quod subtilius est quam cauterium et incisio, scilicet curatur cum suffumigatione secundum hunc modum. Sume calamentum et ysopum et origanum et rutam et sticados et camomillam et aptaniam et folia eius et herbis, et aggrega ea omnia aut quedam eorum in olla, et submergantur cum aceto et bulliant, et olla sit lutata cum luto decenter, et sit in medio eius foramen super quod componatur instrumentum concavum secundum hunc modum.

Fiat ex argento aut ex ere, et intromittatur extremitas in qua est gimatum in os infirmi donec ascendat vapor ad uvulam secundum cannulam donec obfumiget uvula multum. Deinde itera super ipsum multotiens donec arescat. Et cave ne facias hanc curationem in principio donec tuis apostematio propinque advenit in apostemate, et non oportet ut facias illud nisi apud declinationem apostematis eius calidi. Si autem non est presens tibi hoc instrumentum, tunc accipe cannam et compone in extremitate eius corticem ovi ut non comburatur os infirmi, quoniam cortex ovi prohibet vaporem comburere os. Et hec est ex bona curatione cum salute.

Capitulum xxxviii. De extractione spinarum et eius quod adheret in gutture ex aliis.

Multotiens adheret in gutture os aut spina piscis aut aliud. Oportet ergo ut extrahas quod ex eis est apparens super quod cadit visus postquam premis linguam cum instrumento apud solem ut declaretur tibi quod est in gutture. Et quod non apparet tibi et occultatur in gutture, oportet ut facias vomere infirmum antequam digeratur cibus in stomacho. Fortasse enim egredietur res adherens per vomitum. Aut deglutiat infirmus frustrum napi aut radicem lactuce, aut deglutiat bucellam panis sicci, aut accipiat frustrum spongie marine siccum lenis et liga ipsum in filo, deinde deglutiat ipsum. Cum ergo pervenerit ad locum in quo sunt spine aut os, extrahitur et egreditur. Si ergo non egreditur cum eo quod diximus, tunc utere instrumento ex plumbo secundum hanc formam.

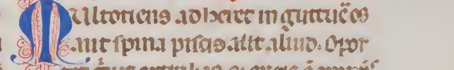

Sit grossius quam radius parum per
et in extremitate eius sit cavitas que
intromittat in guttur suum cum ti
ciditate. et ipse habeat caput suum eleva
tum sursum et caveat a tactu sue epi
glotis ut non accidat ei tussis. et im
pellat cum eo os aut spinam. aut in
tromittat ipsum medicus manu sua.
verum quod infirmus intromittat est me
lius quoniam ipse scit ipsum suam de loco rei anne
xe. et impellat inferius. aut extrahat ma
nu sua cum instrumento sursum. totum illud
secundum quantitatem que preparatur ei donec
egrediatur. Capitulum. xxxix. de
extractione sanguisuge annexe in

Quando medicatur sanguisuga in gutture. san
guisuga cum eo quod dixi in divisione
curationis et cum medicinis et non con
fert. tunc considera tunc in gutture infir
mi apud solem postquam tu premis linguam
eius cum instrumento quod narravi est. Si igitur
cadit visus super sanguisugam ex
trahe eam cum uncino parvo aut cum
gesti subtilibus decenter. Quod si non est
possibile cum eis tunc accipe cannulam
concavam et intromitte eam in guttur
infirmi usque prope guttur. deinde intro
mitte in concavitate cannule ferrum
ignitum cum igne. fac illud mul
toties et abstineat infirmus ab aqua
die tota. deinde accipiat vas
plenum aqua frigida et apriat os suum
in ea et abluat os eius cum ea et non de
gluciat ex ea aliquid et moveat aquam
una hora post aliam cum manu
sua. Sanguisuga enim illico cum sen
tit aquam cadit. Si autem non egreditur
cum eo quod narravimus tunc suffumi
ga infirmum cum cimicibus aut cum
assa cum instrumento quod narravi in suffumi
gatione vulve. fac illud multoties
quousque ipsa cadet. et modus operationis in
suffumigatione est ut accipias ollam
in qua sint prune vive cum igne
et olla sit cooperta cum cooperitorio
in cuius medio sit foramen. et ponatur
in illo foramine extremitas instru
menti. deinde propter suffumigatio
nem ponat os suum infirmus in
extremitate cannule et claudat os
suum ut non egrediatur suffumigatio.
donec scias quod suffumigatio iam
pervenit ad sanguisugam. nam sangui
suga cadet statim. Quod si non cadit
tunc itera suffumigationem multotiens
et tollerat infirmus sitim et comedat
salsa et allea et non bibat aquam. neces
se est igitur ut egrediatur cum hoc regimi
ne. et hec est forma instrumenti cum quo ex
trahitur

sangui
suga ex gutture quando cadit super ipsam
visus. et est simile forcipibus sicut vi
des nisi quia est ei hec curvitas que in
tromittitur ad guttur. et extremita
tas eius est similis ori avis que nominatur
ciconia in qua est asperitas lime que
do comprehendit super aliquid non dimit
tit ipsum omnino. Capitulum. xl.
in quo est summa sermonis in apertum
apertionem et sectionem eorum.

POSTE
matum species se
multe in libro
modorum secundum quod
venit rememo
ratio eorum singulis uni
et unum in hoc libro
et sunt divise in perforatione eorum et sec
tione ipsorum ex duobus modis. Quorum
unus est ex specie apostematis in se ipso. et eo
quod comprehendit ex humiditatibus.
Et modus secundus est propter loca in quibus
accidit ex corpore. quoniam apostema accidens in
capite est aliud ab apostemate accidente in

ano. et apa accidens in loco carnoso
est aliud ab apate accidente in iunctura.
et unicuique eorum est iudicium suum
ex operatione. et ex apatibus sunt que non o
portet ut pforentur nisi post matu
rationem saniei in eis et comple
mentum eius. et ex eis sunt que opor
tet ut pforentur dum sunt cruda et
non maturantur secundum complementum
sicut apata que sunt propinqua iuncture. quoniam
apa quando accidit prope iuncturam et pro
longatur esse eius donec putrefit quod est in
circuitu eius. fortasse corrumpuntur
ligamenta aut nervi illius iuncture. quare
est causa contractionis illius membri et zeme
nia. aut est apa prope membrum principale.
quoniam si tu tardas pforationem eius
donec maturetur nocebit illi per il
lud membrum principali. aut est prope
anum. Pfora igitur ipsum immaturum.
et non oportet ut pfores apa crudum
non complete digestionis. nisi quod est
prope anum. ut non putrefiat profundum
et elongetur ad interiora ani et fiat fi
stula. aut fiat in termino eius quod eius
quod non sanatur. Et oportet ut scias
horam pforationis apatis quod matu
ratum est secundum complementum. et est post
sedationem doloris et recessionem
febris et diminutionem rubedinis
et pulsationis. et acuitatem capitis
apatis et reliqua signa. et oportet
ut facias cadere pforationem in in
feriori loco apatis et vehementiori
eminentie. et sit pforatio vadens in
longitudinem corporis si apata sunt
in partibus manuum et pedum et in locis
lacertorum et cordarum et nervorum et arte
riarum. et ad ultimum in omnibus locis equa
libus in quibus non est reflexio. In illis
autem que reflectuntur valde cum per
foratione sit illud membrum. Quando
vero apa est in locis carnosis tunc

est melius ut dimittas pforationem
eius donec confirmetur eius digestio sicut
diximus secundum complementum. Quoniam si
pforas ipsum ante illud prolongatur cur
sus virus ex eo et est multe sordis et
sordicei et fortasse indurantur la
bia eius et profunditas eius. Et que
dam apata pforantur secundum latitudi
nem corporis aput necessitatem. aut secundum
illud quod indiget membrum. Et oportet
ut administres in apatibus parvis p
forationem parvam. et in apatibus ma
gnis pforationem magnam et am
plam. aut sectiones multas per simi
litudinem apatis magnitudinis. et
sunt ex apostematibus in quibus oportet
ut excorietur cutis et incidatur quoniam iam
facta est sicut pannus et facta est in termino
quod iam mortua est sicut illud quod accidit
in multis ex dubelet et ex bubonibus.
et ex eis sunt que secantur sectione
habente tres angulos. Et ex eis est ex
quo inciditur sicut figura folii mirti si
cut apa inguinum. et ex eis sunt in quibus
administratur sectio rotunda et sectio
lunaris et similes eis ex sectionibus. Il
lud vero cui non est caput sicut sunt apata
levia superficialia oportet ut pfores
ipsum pforatione superficiali tantum et plana.
et oportet quando apa est grossum et iam
collegit saniem multam et pforas
ipsum ut non properes et extrahas pus
totum in illa hora. immo extrahe ex ip
so partem eius. deinde oppila apa usque ad
diem alium. deinde extrahe quiddam
ex pus iterum. fac illud multotiens secundum
gradationem donec egrediatur. precipue
si infirmus est debilis virtutis. aut mu
lier pregnans. aut puer parvus.
aut senex decrepitus. Spiritus enim animalis
multotiens resolvitur cum egressione
saniei et fortasse moritur infirmus
et tu non percipis. Cave igitur hoc ca

pretes in cautela magna. et post perfo
rationem tuam qua ista perforas capiti
oportet ut abstergas uulnus et
considera. Si igitur est uulnus capitis
paruum. aut est sectio una plana.
tunc administra licinia ex lino a
ut ex coto antiquo. Et si est capitis ma
gnum et fissure perforationis sunt mul
te. tunc oportet ut intromittas in
omnem fissuram licinium donec per
ueniat ad miringam. et si in capite
abscidisti partem cutis. aut concaui
sti eam tunc oportet ut impleas
eam coto ueteri. aut lanugine li
ni sicut quando teritur pannus aut ra
ditur absque humiditate et stringe ipsum
usque ad tertium diem. deinde proice ipsum
et cura illud cum eo quod oportet ex un
guento donec sanetur. Si autem ac
ciderit fluxus sanguinis in hora tue
operationis. tunc administra aquam frigidam
et acetum. postea imbibe in eis pan
nos et pone ipsum super locum fluxus
sanguinis multotiens. Si autem perse
uerat fluxus sanguinis tunc oportet
ut administres unguentum et curationem:
et pulueres quos narraui in locis
multis huius libri ex diuisione. Si
autem est in tempore yemis et locus capitis
est multorum neruorum tunc oportet ut in
fundas pulillos cum uino et oleo
calidis et ponas eos super loca. Et si
fuerit in estate et loca sunt carnosa tunc
oportet ut ponas pulillos im
bibitos cum aqua et oleo. aut cum
uino et oleo et totum illud frigidum
donec quando erit dies tertius sicut di
ximus. tunc oportet ut soluas capitis
et stringas ipsum et administres in
curatione ei quod ei conuenit donec
sanetur. hec est summa quod necessarium est
ex cognitione curationis capitis uni
uersaliter. secundum semitam uero ordina
tionis iam dixi de omni capite equaliter
est una ad curationem eius capitulatim
singulariter.

Cap. xli. de sectione apostematum que accidunt in cute capitis.

Accidunt in cute capitis apostemata parua
et sunt ex speciebus nodorum que continent
tunice que sunt eis sacci quasi ipsi sint
bursae pullorum gallinae. et horum species sunt
multe. Ex eis sunt pinguia. et ex eis
sunt que continent humiditatem
similem limo. et ex eis sunt que con
tinent humiditatem similem fecibus et
puttibus et eis similibus. et ex eis sunt
que sunt lapidea dura. et in sectione
horum omnium et extractione non est timor
dum aperitur horum sectionem non facit con
trarietatem arteria. et operatio in
sectione eorum est ut experiaris ea cum
instrumento cuius forma ueniet post hoc quod nominatur
intromissum donec scias quid conti
neat. Nam si est illud quod continet hu
miditas tunc seca ipsum sectione secundum
longitudinem sectione superficiali
secundum hanc formam. et incipe

per eam sectionem ex linea
b. ad lineam g. et si igitur erit a
cuata humiditas tunc excoria ki
stim que continet illam humiditatem
et non dimittas ex ea aliquid penitus.
Multotiens enim redit si remanet
ex ea aliquid. deinde submerge cotum
in unguento egyptiaco si est presens
et si non in aqua et sale et imple
cum eo uulnus et dimitte ipsum
usque ad diem alium. ipsum enim corrodit
quod remansit ex kisti. deinde itera super
ipsum cotum cum egyptiaco secundo et tertio
si indiges illo donec confidas quia
non remansit ex kisti aliquid tunc enim
cura uulnus cum unguento donec sanetur.
Quod si apostema continet nodum pinguem
tunc seca ipsum secundum hanc formam sec
tionis habente formam crucis et proice

uncinos in duo labia sectionis et excoria ipsum ab omni parte et conare virtute tua in extractione tunice que continet ipsum. Si autem contingat fiat in arteria, tunc fac illud quod narravi tibi post; et similiter fac illud in apostemate si est lapideum ex sectione et abstractione eadem secundum quod dixi in sectione sed apostema lapideum est facilius quoniam est parum ibi sanguinis et humiditatis. Quoniam sunt quedam horum apostematum que sunt in capite in quibusdam hominibus cui quibus perveniunt non est humiditas. Verum est quod ego secui semel apostema in capite mulieris vetule et inveni apostema sicut lapis vel durum idest solidum asperum album non poterat frangi, et si percuteretur cum eo aliquis percusso vulneraret ipsum. In aliis vero apostematibus accidentibus in capite preter hec sicut apostemata que accidunt in capitibus puerorum et apud radices aurium sectio horum omnium sit sectio superficialis et post perforationem eorum semper ab inferiori parte eorum ut alleviet cursus saniei ad inferiora. Deinde cura ipsa cum eo quod convenit eis ex curatione vel incarnatione.

Capitulum xliii. de sectione scrophularum que accidunt in collo.

Multotiens accidunt ista apostemata in collo vel sub ascellis et in inguinibus et quandoque accidunt in reliquo corpore. Et sunt illa que ex eis accidunt in collo unum et sunt multa et generantur ad invicem. Et omnis scrofula ex eis est intra tunicam propriam sicut est in nodis et apostematibus capitis sicut narravimus. Et species harum scrofularum sunt multe. Ex eis enim sunt lapidee et ex eis sunt que continent humiditates et ex eis sunt maligne que non obediunt curationi. In illa igitur quam ex eis videris bone dispositionis in tactu cuius manifestatio est propinquum colori cutis et movetur ad omnem partem et non est annexa cum nervis colli neque cum guidegi neque cum arteria neque est profunda, oportet ut seces eam sectione superficiali a superiori parte ad inferiorem partem secundum ex linea g ad lineam b et excoria eam ab omni parte et extende duo labia cutis cum uncino aut cum uncinis multis si indiges illo sicut diximus in apostematibus capitis et extrahe eam paulatim et esto super cautelam ut non incidatur vena neque nervus. Et sit spatumile non acutum valde ut non addat tibi manum tuam cum incisione aut inquietet infirmum et incidas quod non est necesse incidere. Si autem incidis venam aut arteriam aut prohibet te ab operatione, tunc pone in vulnus cogi tritum aut quosdam pulveres qui abscidunt sanguinem et stringe vulnus et dimitte ipsum donec quiescat acuitas apostematis et mollificetur vulnus et incipiet et vult putrefieri. Nam sanguis abscidetur tunc. Redi igitur ad operationem tuam donec compleas. Deinde inquire digito tuo indice si remansit aliquid ex scrofulis aliis parvis. Si, incide eas et munda eas. Quod si est in radice scrofule vena magna, tunc oportet ut non incidas illam scrofulam ex radice sua, immo oportet ut liges eam cum filo duplato forti et dimittas ipsam donec cadat per se absque nocumento. Deinde imple vulnus coto udo quod iam submersisti in unguento egyptiaco. Deinde cura ipsum. Et si incidis scrofulam totam, tunc oportet ut aggreges duo labia vulneris et suas ipsum statim postquam certus es quod non remansit superfluitas. Si autem vides quod remansit superfluitas propter magnitudinem scrofule, tunc oportet ut

intendas ad inquirendum radicem eius
et extrahendum eam. et administra su-
turam quod diximus. et que ex scrofulis
continent humiditates perfora illa per-
forationem superficialem ubi apparet ti-
bi locus maturitatis eius. et pone per-
forationem ab eo quod sequitur inferius
corporis sicut diximus. deinde administra
post perforationem eius liciniam cum unguento
et similia eis ut corrodat quod remansit
ex corruptione donec quando videris
vulnus iam mundificatum esse. tunc cura
ipsum cum unguento generativo carnis do-
nec sanetur. Capitulum xliii. de
sectione epiglotis ab apostemate accidente
Dixerunt antiqui de intra guttur.
qui hanc sectionem in epiglotide et non
vidi aliquem in terra nostra qui eam fe-
cerit. et hec est scriptura sermonis eorum.
In habentibus autem squinantiam oportet
ut devitetur sectio epiglotis cum
non fiat iuvamentum per illud propterea quod
omnes vene et pulmo sunt infirma. In
illis vero qui habent apostema calidum in ore
aut gutture aut duabus amigdalis
quando non est egritudo in canali opor-
tet uti sectione epiglotis ad fugi-
endum expositionem que fit ex suffo-
catione. Oportet ergo quando volumus illud
ut secemus epiglotim sub tribus cir-
culis ex circulis epiglotis aut quattuor
sectione parva per latitudinem in
eo quod est inter duos circulos per quan-
titatem quod fit sectione in siphacum
non in cartillaginem. et iste quidem locus est
conveniens sectioni quoniam est privatus car-
ne. et vasa sanguinis ab eo sunt
longinqua. Quod si medicator est ti-
midus tunc oportet ut extendas cutem
gutturis cum uncino. deinde findat
cutem donec quando pervenerit ad canale.
deinde tenet vasa sanguinis si videt ex
eis aliquod. deinde secet siphac quod nar-

ravimus. et significat super sectionem ca-
nalis ex flegmate quod egreditur ex ea
cum eo quod disrumpetur ex abscisione
vocis. et dimittat vulnus apertum tempore
aliquo. Cum ergo removetur hora
in qua timetur suffocatio aggrega
duo labia vulneris cutis et sue ip-
sam solam absque cartilagine. deinde
administra medicinas que faciunt
nasci carnem usque sanetur. Inquit
Albucasim. Summa huius sermonis quod
narravimus expositio non est nisi quando
videtur quod aliquod horum apostematum iam op-
pilavit guttur infirmi. et stillicida-
tus est infirmus super mortem et vult in-
terscecari anhelitus eius. vadunt ad
secandum epiglotim ut respiret in-
firmus super locum vulneris quandam
respirationem et salvetur a morte. et propter hoc
preceperunt dimittere vulnus apertum do-
nec consumatur malicia egritudinis
et est malicia eius diebus tribus et quando simpli-
citer ergo preceperunt suere vulnus et curare
ipsum donec sanetur. Et illud quod vidi per
me ipsum est quod ancilla accepit cul-
tellum et misit eum in guttur suum
et incidit cum eo partem canalis pulmo-
nis et vocatus sum ad curationem eius
et inveni eam mugire sicut mugi-
tus mortui. detexi igitur a vulnere
et inveni sanguinem qui egressus fu-
erat a vulnere parvum. Confisus ergo
sum quod ipsa non absciderat venam
neque guidegi. et ventus egrediebatur
ex vulnere. Properavi igitur et sui vul-
nus et curavi ipsum donec sanatum
est. et non accidit ancille aliquod nisi rau-
cedo in voce non addita. et reducta
post dies ad meliorem dispositionem suam.
hinc ergo dico quod in sectione epiglotis non
est timor. Capitulum xliiii. de sec-
tione epiglotis ab apostemate accidente in
gutture extrinsecus et vocatur hernia gutturis.

Hoc apostema nominatum herna gutturis est apostema magnum secundum colorem corporis. et est in mulieribus multum. et est secundum duos modos. quoniam aut est eius accidentale aut naturale. In naturali vero non est ingenium. et accidentale est secundum duos modos. Quorum unus est similis nodis pinguibus. et modus alter est similis apostemati quod fit ex nodatione arterie. et in ipso est timor et non oportet ut presumptio fiat ad ipsum cum ferro nisi in eo quod est parvum. et tu proba ipsum et investiga ipsum cum intromisso. Si igitur invenis ipsum simile nodo pingui et non est suspensum cum aliqua venarum tunc seca ipsum sicut secantur nodi. et extrahe ipsum cum eo quod continet ipsum ex kisti si est in kisti. et si non tunc perscrutare totum eius. Deinde cura locum cum eo quod oportet ex curatione donec sanetur.

Cap. xlv. de sectione specierum nodorum.

Nodorum multe sunt species. et ego iam dixi omnes species eorum in divisione. et oportet ut narrem hic differentiam inter nodum et exituram cum sit dubitationem faciens. Dico igitur quod cum exitura est caliditas et febris et dolores vehementes donec sedatur ebullitio superfluitatis et complet putrefactio tunc eius quiescit febris et calor. Cum nodo vero non est caliditas neque febris neque dolores. et continet eum kistis sifac que est in eis sacc proprius et est secundum colorem corporis. et est inceptio eorum sicut cicer. et fit sicut batekha et maior et minor. et sunt secundum duas species aut pingues aut qui continent humiditates. et colores humiditatum sunt multi secundum quod dixi in divisione. Oportet igitur quando pervenis ad curationem nodi ut experiaris eum et inquiras ipsum in primis cum instrumento quod nominatur intromissum secundum quod veniet forma eius in capitulo quod est post hoc. et modus inquisitionis apostematum et nodorum omnium est ut accipias hoc instrumentum et intromittas ipsum in humidiorem locum quem invenis in apostemate. et tu revolve digitos tuos cum eo paulatim donec scias quod instrumentum iam penetravit cutem. deinde ultima manu tua secundum mensuram magnitudinis apostematis. deinde extrahe intromissum et considera illud quod egreditur in vestigio eius. Si igitur egreditur humiditas currens quecumque color sit. tunc seca ipsum sectione superficiali secundum quod dixi in reliquis apostematibus. et si non egreditur in vestigio intromissi humiditas tunc scias quia est pinguis. Seca igitur super ipsum sectionem hanc formam crucis secundum hanc formam sicut docui te et suspende ipsum cum uncinis et excoria cutem ab omni parte cum facilitate et custodi kistim si potes super illud ut extrahas ipsum sanum cum nodo. Si autem disrumpitur kistis sana multotiens enim accidit illud apud operationem et non est possibile extrahere ipsum sanum. tunc extrahe ipsum frustatim donec non remaneat ex eo aliquid. Nam si remanet ex eo aliquid parvum aut multum redit nodus secundum plurimum. Quod si vincat te et remanet ex eo parum tunc imple vulnus apud complexionem tuam quibusdam pulveribus corrosivis acutis. et stringe vulnus et pone super ipsum quod sedat apostema calidum. et cura ipsum cum reliqua curatione donec sanetur. Si igitur est nodus magnus sue duo labia eius et cura ipsum cum eo quod incarnat. Si autem est tibi contraria vena pulsatilis aut non pulsatilis tunc propera et imple locum zegi trito et dimitte

ipsum stricturi duobus diebus aut tribus donec putrefiat vulnus et quiescat ebullitio sanguinis. deinde medica ad incarnandum illud quod remansit ex nodo.

Capitulum xlvi. de formis instrumentorum que sunt necessaria in sectione et perforatione.

Ex eis sunt forme intromissorum et sunt trium specierum. ex eis est quod est magnum. ex eis est medium ex eis parvum.

forma intromissi magni.

Forma intromissi medii.

forma intromissi parvi.

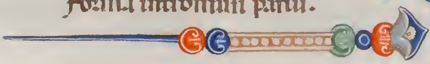

fiunt ex ferro alsuluo quadratarum extremitatum decenter ut festinent in introitu in apertura. et iste sunt forme experientium et nominantur alberid i. perforantia. et unum eorum nominatur berid i. perforans. et sunt trium specierum. ex eis est quod est magnum et medium et parvum.

forma experientis magni.

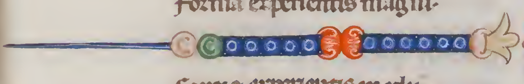

forma experientis medii.

Forma experientis minoris.

Convenit ut investigent per ea apostemata et exiture et fistule et bulbones. ab eo quod interius est ex ossibus et aliis. et sunt rotunda, et sunt levia. et sicut acus magne quibus subtella suuntur ex ere citrino. aut ex ere aut ex ferro aut ex argento. et meliora eorum sunt que fiunt ex citrino. et sunt experientia etiam ex plumbo nigro que convenit ut per ea experiantur fistule in quarum concavitate sunt reflexiones ut reflectantur cum lenitate sua cum illis reflexionibus. et sunt etiam trium specierum. quoniam ex eis sunt longa media et brevia. secundum quantitatem amplitudinis fistule et stricture eius.

forma experientis ex plumbo magni.

forma experientis ex plumbo medii.

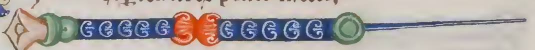

Forma experientis ex plumbo parvi.

Forme uncinorum et sunt multarum specierum. quoniam ex eis sunt simplices sicut quibus est curvitas una et sunt trium specierum sicut vides magni et medii et parvi. et ex eis sunt uncini ceci et sunt trium specierum. et ex eis sunt uncini habentes duas curvaturas et sunt trium specierum. et ex eis sunt uncini habentes tres curvaturas et sunt trium specierum. et omnes isti sunt necessarii in loco suo.

forma uncini simplicis magni.

forma uncini simplicis medii.

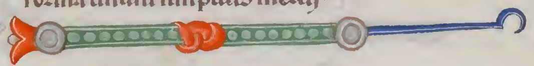

forma uncini simplicis parvi.

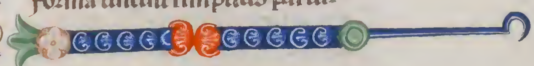

Forma uncini ceci magni.

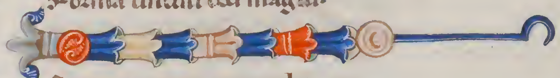

forma uncini ceci medii.

forma uncini ceci parvi.

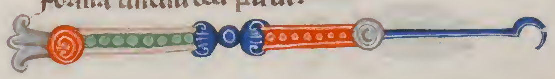

For. uncini mag. habentis duas curvatures et est quod est eius similiter mag. mediu et parv.

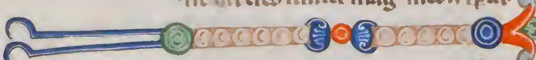

forma uncini mediu.

forma uncini parui.

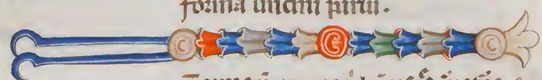

Forma uncini mag. habentis tres curvatures.

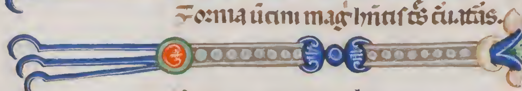

forma uncini mediu.

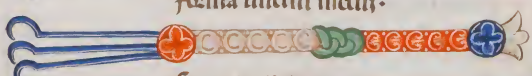

forma uncini parui.

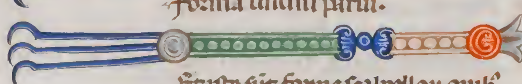

Et iste sunt forme scalpellorum quibus secantur et extorquentur nodi et apparata et sunt trium specierum. Quoniam ex eis est mag. medium et paruum. for. magni.

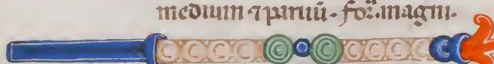

forma mediu scalpelli.

forma parui siue minoris scal.

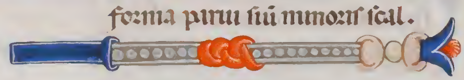

Et eorum extremitates quibus fit sectio sunt acute et extremitates alie sunt non acute et non ponuntur taliter nisi ut cum eis fiat iuuamentum in excoriatione nodorum apud timorem incisionis uene aut nerui et ut sanetur per ea infirmus et inueniat tranquillitatem parum per ex aduistione quam inuenit apud excoriationem apostematis. et sunt iste forme alnagella et sunt trium specierum. for. mag.

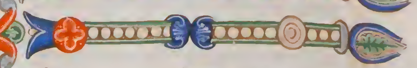

fiunt ex eris et sunt similia radio cum quo fit alchool et in extremitate lata est puncta spatumilis occulta. et in ea currit ad interiora et ad exteriora quemadmodum uides. forma spatumilium uel flomorum que absconduntur inter digitos apud perforationem apostematum et non percipiunt ea infirmi et sunt trium specierum. mag. media et parui. for. parvorum spatumilium.

forme ventosarum cum quibus absciditur fluxus sanguinis et sunt trium specierum. magne. medie. et parue.

fiunt ex ere aut cuprino rotunde ad longitudinem parum per sicut uides et sunt ad subtilitatem. et oportet ut sint iste species uentosarum apud te magne et parue ut abscindas per eas sanguinem cum uelocitate apud necessitatem. et tunc quando non est tibi presens medicina. Verumtamen non utaris eis in abscisione sanguinis in omni loco corporis. et non utaris nisi in locis carnosis sicut lacertis crurium et coxe. et lacertis brachiorum et mamillarum et uentris et inguinum et similibus eis ex lacertis carnosis humidis. Et quoniam fuit ex eis instrumenta alia parua similia corticibus fisticorum secundum hanc formam quibus absciditur sanguis qui fluit ex loco flomie. aut apud incisionem uene aut arterie. et quinque fiunt ex

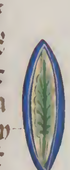

eis rotunde s'm hac formam.

Cap. xlvij. de cura mamillar. vi
ror. q̄ sil'ant' mamill' mulierum.

Quandoq; inflantur mamille quo
rūdam hoīm̄ apud complemēti
sōpm donec assimilantur mamil
lis mulier. 7 remanēt apostomose
fede. Q' g° abhorret illud oportet ū
seces sup mamillas sectoē lunari
s'm hāc formā. ex linea. b. ad line
am. g. deīn excoria piguedinem
totam. postea imple uuln' ex me
dicamine incarnatiuo. deīn aggre
ga duo labia uulneris cu3 sutura
7 cura ipm̄ donec sanet'. Si aūt de
clinat mamilla ad inferiora 7 mol
lificatur ppt' magnitudinē sua
sic accīt mulierib;. tc̄ opt ut fin
dant' in duob; latib; suis supio
rib; duab; sectoīb; silib; figurē
lunari quar. una queq; ptinuet'
cum altera apud fines utriusq;
donec sit linea maior continens
minorē s'm hāc formā: ex linea

b. ad lineam. g. postea excoria cu
tem q̄ est int' duo labia. et aufer
pinguedinē 7 ammīstra q' di
ximus de sutura 7 puluerib;. et
q' necc̄um ē ex curē doñ sanet'.
Si aūt non comples incisionē eiu'
q' oportet te incidere ppt' inquie
tudinē infirmi. aut ppfluxū san
guinis. tc̄ oportet ut impleas uul
nus coto submerso in unguento
corrosiuo. 7 dimitte ipm̄ donec cor
rodat illd' qd' remāsit ex pingue
dine. deīn cura ip' donec sanetur.

Cap. xlviij. de pforatōne apītum
q̄ accidūt sb titillico.

Ista apostē | mata que accidūt sub titillico s̄t
ex spēb; scrofular. dura q̄ ptinēt
limitis. 7 ex eis sūt que cōtinēt hu
miditates. Que g° sūt ex eis que

ptinent humiditates oportet ut sece
tur sectione lunari s'm hāc figurā
ex linea. b. ad lineam. g. Cum igr'

euacuat' totū q' ē in apostemate ex
sanie tūc imple ip' coto ueti. 7 dimi
te ip' usq; ad diem aliū. deīn aufera
tur cotū et curetur cum unguēto
conueniente ad illd' donec sanetur.
Qd' si apā fuīt ex spē nodor. scrofu
lar. tc̄ scinde s' ip' sicut diximus in
sectione sup scrofulas equalit'. Si
aūt extenditur uuln' in hoc ū emi
tat pus. tc̄ ammīstra in eo cauteriu
s'm q' diximi' in eo qd' pmissum ē.

Capitlm. xlviiij. de sectoē apītis
q' accidit ppt' arteriam aū uenā.

Quando dirūpit' arteria 7 cōsoli
datur cutis que est supra eam. tc̄
multociēs accīt iñ apā similiter
accidit uene. 7 ut accidat in ea in
flatio 7 apā. et signa quib; cogno
scitur qd' apā et inflatō sit ppter
arteriam aut ppt' uenam sūt q'in
qñ apā est ppt' arteriam ē lōgum
aggregatum in pfundo corporis. et
qñ impellis apā digitis tuis sen
tis ei' qñ stridor sit ei. et illd' qd' est
ppt' uenam ē rotūdū in manifesto
cor. 7 sectio s' hoc apā est error 7 p'
cipue q' ē sub assellis 7 inguīb;
7 collo 7 in locis multis corporis
et ē magnū ualde aut in capite.
Oportet g° ut deuitetur ei' cā ferro
cirō et qd' ex eis ē etiam in extre
mitatib; aut in capite oportet ū
deuitet' s' illd' qd' g° ex eis ē ex in
flatione orificii arterie. scinde in
cute sectionē in longitudīe. de
inde aperi sectionem cum uncin'
pt' arteriam. 7 libera eam ex tunic'
donec detegat'. deīn intromitte
sub ea acum. 7 fac eam penetrare
usq; ad latus aliud. 7 stringe. ite

nam cũ filo duplo in duob᷒ locis
ſm̃ q̃d docui te in extractiõe dua
rum arteriaꝝ que ſũt in tẽporib᷒.
deĩ punge locum qui ẽ int̃ duo
ligamenta cum ſpatumili donec
egrediatur ſanguis qui ẽ in eo to
tus ⁊ ſoluatur apã. deĩ ãministr̃
curationẽ que generat pus donec
cadãt ligamenta. p̃ea cura illud
cum unguẽtis ꝯuenientib᷒. adu
ſq̃ donec ſanetur. Q̃d ſi fuẽrit apã
ꝑ ſectionẽ uene. tũc oportet ut
teneas manu tua q̃d tibi poſſibi
le ẽ ex apãte cum cute. deĩ ĩtro
mitte acum ſub loco quẽ tenuiſti
manu tua ⁊ fac eam penetrare ⁊
ſit in ea filũ duplũ donec extrahas
ipm̃ a latẽ altõ. deĩ liga ipm̃ a
poſtema cũ eo ligamẽto bono ſm̃
q̃d dixi tibi in ligamẽto uene adu
ab᷒ partib᷒ cum duab᷒ extremi
tatib᷒ fili. Si aũt times q̃d extra
hatur filum. tũ intromitte acũ
aliũ cum filio alio ſub apãte to
to ap̃ incisionẽ acus p̃me. et ſtri
nge fila tua in quatuor locis. deĩ
ſeca apã in medio ſiu donẽ q̃n eg
rẽditur q̃ in eo ẽ. tũc incide ſupflui
tatẽ cutis. ⁊ dimitte q̃ ex ea liga
tum ẽ. deĩ pone ſup ipm̃ pluil
lum q̃ ſũmerſiſti in uino ⁊ oleo
deĩ ãministra curationẽ ei que
ſit cũ licinus ⁊ unguẽtis donẽ ſa
netur.

Capitulum .l. De apãte que accidit ex tortiõe nervorum.

Si aut accẽt apã in arteria ⁊ uena ſi
multẽ acãt apã in nervis quãdo
acãt in eis percuſſio. aut accidit a
labore ſupfluo ⁊ ſimilib᷒. et fit
plurimum illis locis adiutorioꝝ a
ut calcanei. ⁊ in omi loco in quo
iunguntẽ iuncture. ⁊ ẽ apã graue.
Similatẽ color ei reliquo corpori.
et eſt in plurib᷒ diſpoſitoib᷒ abſq̃
dolore. ⁊ q̃n ſtringitẽ cum uehemẽ
tia ſentit in eo infirmũ ſimile ſtu
pori ⁊ nõ eſt apã agregatũ in pro
fundo corporis immo ẽ ſub cute et
ipm̃ mouetur ad omnẽm ptem. et
nõ uadit ad inferiora neq̃ ad po
ſteriora. Q̃d ḡo ex eis eſt ſub iũcturis
nõ oportet ut inuadatur cũ ferro.
fortaſſe enĩ accidet ꝯtractio. In illo
aũt q̃ ex eis eſt in capite aut ĩ fro
te ſcinde cutẽ cum ſpatumili. Si
ḡo eſt apã paruũ tũ tene ipſũ cũ
forficib᷒ et abſcide ipm̃ a radice.
et ſi eſt magnũ tũ ſuſpende ipm̃
cum uncino ⁊ excoria ipm̃. deĩde
aufer ipm̃ ⁊ agrega uulnus cũ
ſutura ⁊ cura ipm̃ donec ſanetẽ.

Cap. lj. de sectione apãtis q̃d accidit ex thelul q̃d accidit ĩ uentre.

Accidũt quibusdam hoĩb᷒ multotiẽs
in uentrib᷒ eoꝝ ⁊ in reliq̃s corpori
b᷒ ipoꝝ thelul q̃ noĩatur fungalia
p ſimilitudinẽ ipoꝝ cũ fungis q̃
rum radix ẽ ſubtilis. ⁊ ipoꝝ caput
eſt groſſum iam ꝯuerſa ſũt labia
eoꝝ. ⁊ eſt ex eis paruum. ⁊ eſt ex eis
q̃d magnificatẽ ualde. Et ego q̃dẽ
iam uidi unũ ⁊ in uentre eius e
rant duo thelul q̃ erant mag̃ q̃m
reb᷒ aliis ſimilia fungis. nõ erat
differẽ int̃ ea. alba minute radiceſ
iam inũtabantẽ labia eoꝝ ⁊ finde
bantẽ ⁊ humiditas currebat ex eis ſẽ
per. Incidi ḡo ea ⁊ inueni in pondẽ
unius q̃ſi decem ⁊ octo uncias ⁊ in
altõ q̃ſi ſex uncias. ⁊ operõ in incisi
one eoꝝ ẽ ut ꝯſideres tũc ſi infir
mus ẽ humidꝰ ⁊ color athelul ẽ al
bus humidus ſubtil' radicis. tũc
incide ipm̃ cũ ſpatumili lato. ⁊ ſit
in p̃ſentia tua cauteria in igne. q̃l
totiens enĩ expellitẽ apud ſectioẽ

cuius sanguis mult'. ꝓpt' q̄ si uin
cat te sanguis ⁊ cauteri ip̄m. Q̄ď
si uides infirmū pauidum ⁊ timi
dum ab incisiōe cum ferro. tūc ac
cipe filum ex plūbo decent' facti
⁊ stringe cū eo athelul cui' modu'
est quē diximꝰ. ⁊ dimitte ip̄m duo
bꝰ diebꝰ. deinde adde in strictura
plumbi. non ğ cesses stringere
plumbū quotiēs imprimit in the
lul. donec abscidatur ⁊ cadat per se
absq; labore. Si aūt thelul grosse
fuit' radicis tūc in incisiōe eiu' est
quedam timoris ⁊ pauoris. ⁊ p̄sertim
q' est in uentre. Vn̄ possibile est ut
incidas medietatē eiꝰ. deinde cau
teriça ip̄m ut nō redeat. deiñ cura
ip̄m uuln' donec sanetur. ⁊ caue ne
p̄sumas incidere thelul q' est fusci
coloris pauci sensus/fedi aspectꝰ.
Ip̄m enī ē ap̄'a cancerosū. ⁊ ego ue
niam cū remotiōe cancri p' hec.

Capitlm̄. lij. de cura eminentie umbilici.

Fit eminētia umbilici ex
causis multis. aut ex fissuris sifac
qď est s' uentrem ⁊ exit ex eo. alt'ib
aut intestinū s'm q' accidit i reliquis
rupturis. aut ex sanguine q̄ fluit
ex uena aut ex arteria s'm q' pre
missum ē. aut ex uentositate clo
aurata in eo. Si aūt ē ꝓpt' fissuram
sifac ⁊ exitum thirbi. tūc ē color
ap̄atis simil' colori corporis et est
lene absq; dolore ⁊ apparet diuisi
situs. ⁊ si ē ꝓp egressionē intestini
tunc ē situs eiꝰ cū eo q' narraui
mus uehementioris diuersitatis. Cum
igit' tu premis ip̄m digitis tuis
et occultatur. deiñ redit. ⁊ fortasse
cum eo ē sonitꝰ ⁊ magnificat' mul
tum apud introitū balnei ⁊ labo
rem uehementē. Si uō ē ꝓpt' humi
ditatē tūc ē lene nō occultat' q̄do

p̄mis ip̄m manu tua neq; constrin
gitur neq; additur. q' si est ꝓpt' san
guine tūc cū istis signis apparet a
postema ad nigredinē declive. Si
aūt ē ꝓpt' carnem natā tūc ē ap̄a
graue durum. ⁊ fingit' s'm quanti
tatē uñā. Si uō est ꝓpt' uentositatē
tūc tractatus ei' est lenis. ⁊ opatio
in illo ē ut consideres tūc si eminē
tia umbilici ē ꝓpt' sanguinē arterie
aut uene. aut uentositatē. tūc opor
tet ut phibeamus a curatiōe ei'. Nam i
illo est timor ⁊ pauor sic̄ docui te i
capitlō in quo dixi ap̄ita ꝓpt' arte
riā ⁊ uenā. Q̄ď si eminentia um
bilici ē ꝓpt' intestinū aut thirbū
tūc oportet ut p̄cipias infirmo q̄
tinus teneat anelitū suum. ⁊ ster
stans extensus. deiñ signa cum en
causto in circuitu umbilici totius.
postea p̄cipe ei ut resupinetur int'
manus tuas sup dorsum suū. deinde
circumda cū spatumili lato in circu
itu umbilici sup locū quē signa
sti cum encausto postea extende
mediū ap̄itis ad superiora cum un
cino magno. deiñ liga in circuitu
eum cū filo forti. aut cū corda de
serico ligamēto firmo. ⁊ sit nodu'
ligamēti ancorati. deiñ aperi me
dium ap̄itis extensum sup ligamē
tum. ⁊ intromitte in ip̄m digitū
tuū indicem ⁊ q̄re intestinum. Si
igit' inueneris ip̄m iam captum a
ligamēto. tūc extrahe a lenꝫotati. et
impelle intestinū ad inferiora uen
tris. ⁊ si inueneris thirbū tūc ac
cipe ip̄m cū uncino ⁊ incide super
fluitatem ei'. Si aūt arteria ē tibi ar
teria aut uena tūc circūda ip̄m mul
tū. deinde redi ad opationē tuam
et accipe duas acus ⁊ intromitte
duo fila in eis fortia. ⁊ intromitte

duas acus in circuitu quē fecisti cū
apā in modū crucis quas facis pe
netrare. deīn stringe apā in q̄tuor
locis sup acus. ⁊ si uis aufer acus et
dimitte locū donec putrefiat caro
extensa ⁊ cadat p̄ se. aut incide ip
sam qn̄ subtiliatur ⁊ putrefit. de
inde cura ipm̄ cum eo qd̄ oportet ex
unguentis donec sanetur. Qd̄ si emini
tia umbilici ē ex carne nata i eo.
aut ex humiditate tē oportet ut sci
ndas apā sicut diximus ⁊ extrahas
sanguinē aut humiditatē quā in
uenis in eo. deīn cura ip̄ cum eo q̄
solidat locum.

Capitulum. liij. de cura cancri.

IAm diximus in diuisione spēs cancri
et qualit̄ ē uia ad curōnem eius cū
medicinis ⁊ cauendo ab eo cū cura
tōne eius cū ferro ut nō ulceretur ⁊
diximus cancrū generatur ī matrice
⁊ cautelam a curatē eius ⁊ dixerūt
antiqui qd̄ qn̄ cancer ē in loco ubi
possibile est eius eradicatō sicut can
cer qui ē in mamillis aut in coxa
⁊ eis similibus ex mēbris locatis ad
extrahendū totū eius precipue qn̄ est
incipiens paruus. Qn̄ nō antiq̄t̄
et est magnus nō oportet ut appi
quaris ei. Ego eni nō potui sanarē
ex eo aliquem. neq̄ uidi aliū an
me qui peruenerit ad illd̄. quia o
peratō in eo est qn̄ ē locatus sicut
diximus est ut procedas ⁊ soluas īfir
mū ex colera nigra aliquotiens
deīn flebothoma ipm̄ si inuenis
ē repletō manifesta. deīn p̄para i
firmū p̄paratōe in qua locetur cū
opatione. deīn pice in ip̄ cancrū
uncinos qui conueniūt ei. p̄tea eō
caua ip̄ ab omi pte cū cute scdm̄
p̄scrutatōem donec nō remane
at aliqd̄ ex radicibus eius ⁊ dimitte

sanguinē currere ⁊ nō abscindas ipm̄
uelociter. īmo exprime loca ⁊ abstinge
sanguinē crossum totū manu t̄
aut cum quo possibile ē tibi ex in
strumentis. Si aūt occurrerit tē fact
tibi fluxus sanguinis crossi ex inci
sione arterie aut uene. tē cauteriza
uenam donec abscindatur sanguis
deinde cura ipm̄ cum reliqua cu
ratione donec sanetur.

Capitulum. liiij. de cura ydropisis.

IAm narrauimus in diuisione spēs y
ydropisis ⁊ qualit̄ fit aggregatō aq̄ ⁊
signa omīs spēi et curatione eius
cum medicinis. ⁊ illa que curatur
cum ferro nō est n̄ spēs asclitis so
la ⁊ nō appropinquatur cum ferro spēi ti
panitis n̄ spēi yposarcx penitus.
Nam illd̄ mortale ē. Qn̄ tu iam
medicatus es hanc spēm ydropisis ti
panitis cū medicinis ⁊ nō contulit
medicatō tua tūc considera. Nam si
infirmo iam consecuta ē debilitas.
aut est cū eo alia infirmitas prēt
ydropisim sic si fit cū eo tussis aut
uentris solutō ⁊ silia ill̄. tūc caue
ne medicens ei cū ferro qn̄ est ti
mor illd̄. Si aūt uides infirmum
exuberantis uirtutis neq̄ est cū
eo egritudo p̄t ydropisim solam
et nō est puer neq̄ senex. tē mod
opationis ē in eo ut tu eleues in
firmū stantem inē manus tuas
et minister pt̄ ipm̄ exprimat uē
trem eius manu sua impellēdo aq̄
ad inferiorem ptē pectinis. deīn
accipe spatumile spinosū s̄z hūc
for-
ma.
Sit duarū partiū acutarū longum.
acute extremitatis sic spatumile.
vērūtamē sit in eo aliqd̄ breuitatis
paulatim ut nō ptranseris cū eo

ap operatiōe

caput operationem usque ad intestinum et ledas ipsum. deinde considera. Nam si est generatio ydropisis ex parte intestinorum. tunc oportet ut elonges cum sectione ab umbilico quantitatem trium digitorum ad inferiora in directo eius supra pectinem. Si vero generatio ydropisis est propter egritudinem epatis. tunc sit sectio tua sinistra ab umbilico tribus digitis. et si generatio est propter splenem tunc sit sectio in latere dextro. et non oportet etiam ut sit sectio in latere super quod vult iacere infirmus ut non currant superfluitates ad illum locum debilem. deinde perfora cum instrumento cutem totam. deinde intromitte in illam sectionem et eleva manum tuam cum spatumili intercuter cutem et sifac quasi tu excorices ipsum. et sit quantitas que excoriatur quantitas unguis aut circiter illud. deinde perfora sifac donec perveniat spatumile ad locum vacuum. et est locus aque. deinde extrahe ipsum et intromitte in foramen instrumentum cuius hec est forma.

Et est simile cannule ex argento sotili. fit ex argento aut ere aut ex auricalco leve tersum et in inferiori parte sui est foramen parvum. et in lateribus eius sunt tria foramina duo ab una parte et unum ab altera. et facta est extremitas eius incisa secundum modum incisionis calami sicut vides. In extremitate

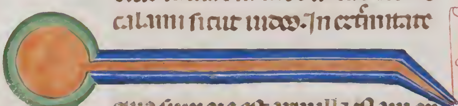

eius superiore est armilla. Nam quando instrumentum pervenit ad aquam tunc ipsum descendit statim super instrumentum. Et evacua ex aqua in hora quantitatem mediam. Nam si tu evacuaveris ex eo plusquam oportet in hora fortasse morietur infirmus per resolutionem spiritus sui animalis. aut accidet ei sincopis que appropinquat morti. verum evacua ex ea secundum quantitatem virtutis eius secundum quod significat tibi dispositio infirmi ex virtute pulsus eius. et ex bonitate eius. Deinde extrahe instrumentum. et retine aquam. Quod est quia retinetur statim propter cutem que retinet foramen quod est super sifac. de quo narravi vobis perfores ipsum secundum illum modum. deinde itera instrumentum die altero si vides infirmum tollerantem illud. et extrahe ex aqua quantitatem parvam. fac illud diebus aliquot. et tu supertimorem. et custodi te ab errore donec non remaneat ex aqua nisi parum. Si autem times super infirmum et dimittis ex aqua rem multam. tunc cura ipsum cum sepultura in arena calida et sudore multo in balneo et sole. et expectet super sitim. et cura ipsum cum medicinis exsiccativis donec sanetur. et cautica ipsum super stomachum et epar et splenem post extractionem aque secundum quod narravi in eo quod precessit.

Capitulum lv. De cura infantium qui nascuntur loci urine eorum non perforati aut foramen est strictum aut non in suo loco.

Quandoque egreditur aliquis infantium ex ventre matris sue. et caput mictionis eius est non perforatum. aut est foramen strictum. aut non strictum in suo loco. aut in loco suo ex ventre matris sue. et caput virge eius est non perforatum suo loco. Oportet igitur cum perforatione eius statim cum nascitur cum spatumili subtili valde secundum hanc formam.

Deinde pone in foramine clavum subtilem ex plumbo. et liga ipsum et tene ipsum tribus diebus aut quatuor.

Quod si quis uult urinam emittere remoueatur et mingat. Deinde reduc ipsum. Et si non potes plumbum, iam possibile est ut urina que incedit super locum non permittat ipsum claudi. Ille autem cuius foramen est strictum medicatur cum plumbo sicut diximus diebus multis donec amplificetur. Illi autem in quibus est foramen in non suo loco leduntur. Quoniam est quidam ex eis qui nascitur et foramen est apud finem capitis uirge: quare non potest mingere ad anteriora donec eleuat uirgam manu sua ad superiora. Neque ei est generatio propterea quod sperma non potest peruenire ad matricem secundum rectitudinem. Et est egritudo feda ualde. Et modus operationis est in illo ut resupinetur infirmus super dorsum suum. Deinde extende caput uirge eius manu tua sinistra extensione uehementi. Et tunc incide caput capitis uirge ex loco priapi cum acumine aut cum spatumili acuto sicut est incisio calami capitis. Aut sicut tu radas aliquid ut medium eius ueniat simile capiti uirge et ut cadat foramen in medio secundum quod oportet. Et caue tibi apud operationem tuam a fluxu sanguinis. Multotiens enim accidit illud. Oppone igitur ei cum eo cum quo abscidit sanguinem et cura uulnus donec sanetur.

Capitulum lvii. de bathor que accidit in preputio et in capite uirge et corruptione et nigredine adherentia preputii cum capite uirge.

Multotiens accidunt iste albathre in uirga et est eminentia carnis fede. Et ex ea alia est maligna et alia non maligna. Non malignam oportet igitur ut suspendas cum uncino subtili et abscidas eam donec mundes eam totam. Deinde pone super ipsam cottum submersum in unguento egyptiaco. Deinde cura ipsum post illud cum unguento diafinicon donec sanetur. Quod si albathre est maligna fedi coloris tunc oportet ut administres in ea cauterium post incisionem eius et ipsius rasionem. Si autem albathre est in preputio capitanei non circumcisi et est pars albathre intra preputium et pars eius extra, tunc oportet ut auferas albathre que est intus imprimis donec quando consolidatur tunc cura ipsum exterius. Quoniam quando tu curas eam simul non securatur preputium quin perforetur. Et iam accidit etiam in testiculis et preputio nigredo et corruptio. Oportet igitur ut tu radas totum quod iam denigratum est et quod uult corrumpi aut quod iam corruptum est. Deinde line super ipsum post illud cum melle quod iam concussum est cum farina corticis granatorum et herbittorum ebellatorum. Deinde cura illud cum reliqua curatione donec sanetur. Si autem accidit fluxus sanguinis tunc administra cauterium cum cauterio lunari secundum hanc formam.

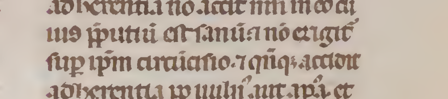

Cauterium enim est iuuatiuum ad duas dispositiones simul, scilicet ad fluxum sanguinis et uulnus quando corrumpitur. Quod si corroditur caput uirge et destruitur totum in hora tunc oportet ut intromittas in meatum priapi cannulam ex plumbo ut mingat infirmus super eam. In adherentia uero preputii cum capite uirge et hec quidem adherentia non accidit nisi in eo cuius preputium est sanum et non exigit super ipsum circumcisio et quandoque accidit adherentia propter uulnus aut apostema et

oportet ut excories eam cum spatumi
li obtuso donec soluatur ligamē
tum et liberetur caput uirge ab omni
parte. Quod si ē difficile discernere
ea exquisite. tunc oportet ut excorie
es aliquid ex capite uirge et ex prepu
tio. Quod ē quia preputium quando est sub
tile fortasse perforatur propter subti
litatem suam et uelocitatem. deinde separa
inter preputium et caput uirge cum pan
no lini subtili qui iam madefactus
est in aqua frigida. ut non adereat
iterum. deinde curetur cum uino stipti
co donec consolidetur. Capitulum

lvij. de mundificatione infantium.
et curatione eius quod accidit eis.

Circuncisio non est nisi ex errore e
lutio continuitatis sicut reliqua uul
nera. Verumtamen cum sit ex operatione nostra
uoluntate nostra et usus eius sit in pu
eris. propterea ē necesse ut signem in ea
operationem meliorem et uiam leui
orem perducentem ad salutem. Dico igitur
quod antiqui non dixerunt circuncisionem
in aliquo suorum librorum. quoniam non inue
nitur in legibus suis et non est nisi quod
acquisiuimus per experimentum. Quod
est quia ego inueni maiorem partem
artificum et flobothomatorum uti
mundificatione circumcidendo cum no
uacula et cum forficibus et utuntur al
fecati et ligamento cum filo et incisio
ne cum ungula. Et ego quidem
iam probaui omnes istos modos et non
inueni meliorem mundificatione
cum forficibus et ligamento cum filo.
quoniam in mundificatione cum nouacu
la multotiens effugit cutis. quoniam
cutis preputii duas habet tunicas. igitur
forsitan inciditur cutis superior et re
manet tunica inferior. Cogitur
igitur ad incidendum alteram et dolorem
futurum. et cum mundificatione que
fit per alfecati non securatur incisio in
extremitatis uirilis membri. quoniam for
tasse ingreditur ingreditur in fora
men eius. In mundificatione autem cum
ungula fortasse euadit ferrum et
corrumpit operationem tuam. et etiam
quidem pueri est breuis natura et mul
totiens nascuntur tales quod non indi
gent mundificatione et iam uidi il
lud. Mundificatio autem que fit cum
forficibus et ex ligamento cum filo bo
nitatem et experimentum detexit michi.
quoniam forfices sunt proportionales incisio
nis propter quod acuitas que ē superius
est sicut acuitas que est inferius.
Cum igitur premis manum tuam proportio
nantur due acuitates et incidunt
secundum operationem unam in tempore uno.
et fit compressio fili figura conti
nens cutem uirge ab omni parte cir
qua non cadit error omnino. et modus opera
tionis prime ē ut facias extenuare
puerum precipue si ē ex eis qui intel
ligunt parum quod tu non facis nisi quod
ligas filum in uirga sua tantum et dimit
tis tempore usque ad diem alium. deinde
fac eum gaudere et letari omni modo quo
possibile est tibi illud ex eo quod recipit
intelligentia sua. deinde fac eum
stare inter manus tuas preparate sta
ture et non sit sedens. et occulta forfi
ces in manica tua aut sub pede tuo
ne uideat eas puer omnino neque aliquid
ex instrumentis. deinde intromitte ma
num tuam ad uirgam eius et suffla in
cutem et extrahe eam sursum donec
egrediatur caput uirge. deinde
mundifica ipsum ex eo quod aggregatum
in ea ex ordine. deinde liga locum
signatum cum filo duplo. postea
liga inferius eo parump ligamen
tum secundum. deinde tene cum indice
tuo et pollice locum ligamenti infe

noris retentione bona. et incide inter duo ligamenta. deinde eleva cutem sursum velociter et extrahe caput unguis. deinde dimitte sanguinem currere paulatim. est enim melius. et pone pulverem desuper et super pulverem pannum in quo est expansus vitellus ovi decocti in aqua rosarum. conmixtus cum oleo rosarum recenti boni. et dimitte eum super ipsum usque ad diem alium. et cura ipsum reliqua curatione donec sanetur. Forma forficis ad mundi

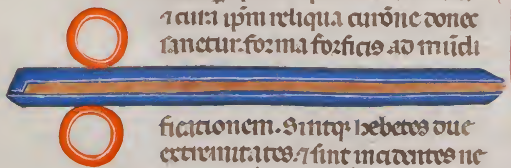

ficationem. Sintque hebetes due extremitates. et sint incidentes neque egrediatur in eis ramus clavi. et sit longitudo duarum acutarum sicut longitudo duorum manubriorum equaliter. Error vero cadens in mundificatione est quoniam fortasse effugit cutis et incisa tota. aut pars eius apud incisionem. Oportet ergo ut extendas eam ex hora tua cum ungue tuo ante apostemationem loci. et incidas eam secundum equalitatem. Quod si non potes tenere eam cum ungue tuo. tunc extrahe eam cum uncino et incide eam. Si autem pervenerit ei tres dies. et remanet quod est sub unguia inflatum apertum. tunc dimitte illud donec sedetur apostema calidum. et excoria illud cum facilitate. et incide illud secundum quod preparatur tibi. et cum eo quod consolidat. et cave tibi a capite unguis. Non enim nocebit ei illud. Cura ergo illud cum eo quod consolidat vulnus ex pulveribus quos narravimus in tractatu de pulveribus. et si incidit excutere supra mensuram et iacuit ad inferiora non nocet ei illud. Cura ergo illud cum eo quod diximus donec sanetur.

Capitulum lviij. de curatione urine retente in vessica alicuius.

Urine retentio in vesica fit ab oppilatione facta ex lapide aut sanguine congelato. aut pus. aut carne nata. et similibus illis ex eis que diximus ex modis curationis in divisione. Et si non solvitur urina et vides retentionem eius esse propter lapidem qui iam est in collo vesice. tunc oportet ut sit infirmus super genua sua curvatus. deinde comprimant autem pedes eius super dorsum eius et extendat ventrem suum ex superiori parte dorsi eius et stringat infirmus hanelitum suum quantum potest et possibile est ei. Cogitur ergo tunc collum vesice ad expulsionem lapidis ad posteriora quare absolvitur urina. Quod si non solvitur cum eo quod diximus. et vehemens fit res super infirmum. tunc oportet ut administres extractionem eius cum instrumento quod nominatur siringa cuius hec est forma.

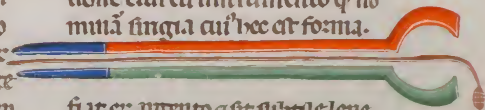

fiat ex argento et sit subtile lene concavum sicut cannula penne avis in subtilitate radii longum ad similitudinem unius palmi et medii. et ut sit canna subtilis in capite eius. Et modus extractus urine per ipsum est ut accipias filum duplicatum et liges in extremitate eius lanam aut cotunum grattura bona. et intromittas extremitatem fili in inferiori parte siringe et incide cum forficibus si superfluit aliquid ex lana. deinde intromitte in cannulam cum vehementia sicut algar. deinde inunge siringam cum oleo aut cum butiro et albumine ovi. et fac sedere infirmum super sedile et embroca vesicam eius et pubem eius unguibus cum oleis humidis et oleo olive et aqua tepida. Deinde intromitte sirin

giā in uirga cum facilitate. donec
perueniat ad radicem uirge. deinde
dupla uirgam super ad ptē umbi
lici. deinde impelle siringā inter ip
sam. deinde impelle eam donec per
ueniat ad uesicam et sentiat eam
infirmus iam peruenisse ad rem ua
cuam. et non fit hoc secundum hunc ordinem
nisi quoniam meatus in quo uadit est
in quo est tortuositas. deinde extende
filum cum lana paulatim. urina enim
sequetur lanā. deinde extrahe eam
et fac uiam urine et curre urinam.
et itera siringā et non cesses facere
illud donec euacuetur uesica et inue
niat infirmus alleuiationem.

Capitulum lix. de qualitate clisteri̇zationis ue
sice cum clapsedra et forma instrumentorum.

Quando accidit in uesica ulcus aut sanguis in ea con
gelatur aut coartatur in ea pus et
uis distillare in ea aquas et me
dicinas. tunc fiat cum instrumento quod
nominatur clapsedra. et hec est forma eius.

nisi in extremitate. est enim surda id est
clausa. et in eo sunt tria foramina. du
o ex parte una et unum ex parte altera sic
uides. et locus concauus in quo est illud
quod impellit sit secundum quantitatem
que oppilet ipsum sine additione. donec quando
trahitur cum eo aliquid ex humiditati
bus attrahatur. et quando impellitur cum eo
expellatur ad longinquum secundum quod
facit clapsedra qua proiicitur napta
ta in plus maris. Cum ergo uis pro
icere humiditates in uesicam in
tromitte extremitatem clapsedre in
humiditatem et trahe cum eo quod im
pellit ad superiora. humiditas enim
trahitur in concauitatem clapsedre.
deinde intromitte extremitatem eius
in uirgam secundum quod narrauimus in sir
ingā. deinde impelle humiditatem
cum eo quod impellit. illa namque humi
ditas peruenit ad uesicam statim ita quod
sentit eam infirmus. forma clisteris
subtilis quo clisterizatur uesica.

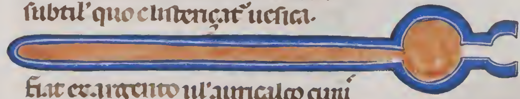

fiat ex argento uel auricalco cuius
caput altius sit simile alcama pa
no et sub eo sinus in quem cadit li
gamentum. deinde accipe uesicam arietis
et pone in ea humiditatem qua uis cli
sterizare uesicam. deinde liga eam
inter duos sinus ligatura forti cum
filo duplo. et calefac illam humiditatem
parumper super ignem. deinde intromitte
extremitatem clisteris in uirgam. postea
stringe manum tuam super uesicam cum
humiditate stricturam decentem. donec sen
tiat infirmus quod illa humiditas iam
peruenit ad uesicam. Si autem non est tibi
presens uesica tunc accipe frustrum
pergameni et fac ex eo circulum et perfo
ra ipsum ab omni rotunditate sua. de
inde intromitte filum forte in illis
foraminibus sicut reuoluitur. deinde a
grega circulum sicut agregatur alforatur
postquam tu ponis in eo illud quod uis ex hu
miditatibus et oleis et aquis. deinde
liga ipsum in instrumento et fac cum eo
sicut fecisti cum uesica ex expressione
cum manu tua. donec perueniat hu
miditas ad uesicam.

Capitulum lxi
sexagesimum de extractione lapidis.

Iam diximus in diuisione specierum lapi
dis et curationem eius cum medicinis.
et dixi differentiam inter lapidem generatum
in uesica et lapidem generatum in renibus
et signa illius totius. et dixi lapidem
in quo cadit operatio cum manu et
sectio. et est lapis generatus in uesica
proprie et ille qui figitur in uirga. Et

ego sum narraturus illud cum expositione manifesta ⁊ abreviata. Dico ergo quod lapis generatur in vesica plurimum accidit pueris. ⁊ ex signis eius est quod urina egreditur ex vesica similis aque in subtilitate sua et apparet in ea arena ⁊ fricat infirmus virgam suam ⁊ laborat cum ea ⁊ multotiens pendet. deinde erigitur et egreditur cum eo anus in multis eorum. et est facilius sanatio puerorum ex eo usque consequitur quatuordecim annos et est difficilis in senibus. In iuvenibus autem est media in eo quod est inter illud. et cuius cum lapis est maior curatio est facilior ⁊ parvus est contrario illius. Cum ergo pervenimus ad curationem. Oportet in primis ut mundificemus infirmum cum clysteri quod extrahat totum stercus quod est in intestinis suis. ipsum enim quoniam prohibet inventionem lapidis aut inquisitionem. deinde accipiatur infirmus cum pedibus suis et concucietur ⁊ moveatur ad inferiora ut descendat lapis ad profundum vesice aut saliat de loco ad locum aliquotiens. deinde fac eum sedere inter manus tuas preparatum. et manus eius sint sub coxis ipsius ut fiat vesica tota declivis ad inferiora. deinde perquire eum ⁊ tange eam extrinsecus. Si ergo sentis lapidem in spatio. tunc propera statim cum sectione super ipsum. Quod si non cadit sub tactu tuo omnino tunc oportet ut abstergas digitum indicem cum oleo manus sinistre si infirmus est puer. aut digitum medium si est iuvenis completus. ⁊ intromittas ipsum in anum suum et perquire de lapide donec quando stat sub digitto tuo convertere eum paulatim ad collum vesice. deinde preme super ipsum cum digito tuo ⁊ impelle ipsum ad exteriora versus locum cui sectionem imus. et precipe ministro ut premat vesicam manu sua ⁊ precipe ministro alio ut extendat manu sua dextra testiculos ad superiora ⁊ manu sua alia removeat cutem que est sub testiculis in parte a loco in quo sit sectio. deinde intromitte spatumile incidens cuius forma est hec.

Et scinde in eo quod est inter anum et testiculos non in medio immo ad latus natis sinistre ⁊ sit sectio super ipsum lapidem ⁊ digitus tuus sit in ano ⁊ fiat sectio transversa. ut sit sectio exterius ampla ⁊ interius stricta secundum quantitatem qua sit possibilis egressio lapidis ex ea non maior. Fortasse enim non comprimit digitus qui est in ano lapidem apud sectionem et egreditur absque difficultate. et scias quod ex lapide est cui sunt anguli ⁊ margines quare fit difficilis exitus eius propter illud. Et ex eo est locus lenis similis glandi ⁊ rotundus et facilis egressus ei efficitur. Si ergo cum sint anguli ⁊ margines adde in fissura. Quod si non egreditur ita tunc oportet ut ingenies super ipsum. aut ut stringas super eum cum gesti decenti. cuius extremitas sit sicut lima que stringat super lapidem ⁊ non cadat ab ea. aut ut intromittas sub eo instrumentum subtile curvate extremitatis. Si autem non potes super eum tunc amplifica foramen parum. Quod si vincit te aliquid ex sanguine abscide ipsum cum gesti. Si vero lapis est plusquam unus. tunc impelle in primis magnum ad os vesice. deinde incide super ipsum

postea impelle paruum post illud et sili-
fac si fuerint plures duobus. Quod si
est magnus ualde: tunc ignorantia
est ut secces super ipsum sectionem ma-
gnam: quoniam accidit infirmo una du-
arum rerum: aut ut moriatur: aut ut
accidat ei distillatio urine, quia
dilatata propterea quod non consolidatur locus
omnino. Uerumtamen administra expul-
sionem eius donec egrediatur: aut
ingenia infra curam eius cum forfici-
bus donec extrahas eam frustatim.
Cum ergo compleueris operationem tuam,
tunc imple uulnus thure et aloe
et sanguine draconis et constringe
ipsum et pone super ipsum pannum
infusum oleo et uino, aut oleo rosaceo
et aqua frigida ut sedetur apostema ca-
lidum. Deinde resupina infirmum
super collum suum et non soluas liga-
mentum usque ad diem tertium. Cum
ergo solueris ipsum, embroca locum cum
oleo multo et aqua. Deinde cura ipsum
cum unguento diafinicon et unguen-
to basilicon donec sanetur. Si autem
accidit in uulnere apostema calidum ad
ditum et corrosiuum et alia similia:
sicut si congeletur sanguis in uesica
et prohibeatur ex eo urina, et cogno-
scatur illud ex egressione sanguinis
cum urina: Intromitte igitur digi-
tum tuum in uulnus et extrahe illum
sanguinem. Nam si remanet, prouo-
cat ad corruptionem uesice et putre-
factionem eius. Deinde ablue uulnus
cum aceto et aqua et sale. Et oppone
omni speciei cum eo quod conuenit ei ex cu-
ratione usquequo sanetur. Et opor-
tet ut in hora curationis totius
ut liges duas coxas et aggreges
cum medicaminibus que ponuntur super
locum. Quod si lapis est paruus et
sit in meatu uirge et figitur in eo

et prohibetur urine exitus: tunc cura ip-
sum cum eo quod narraui antequam peruenias
ad sectionem. Multotiens enim ex-
cusatus es per hanc curationem a sectione.
Jam enim probaui illud: et est ut accipias
perforatorium ex ferro alfelud: cuius
hec est
forma.

triangulate extremitatis acutum
fixum in ligno. Deinde accipe filum
et liga cum eo uirgam sub lapide
ut non redeat ad uesicam. Deinde
intromitte ferrum perforans in uir-
gam cum facilitate donec ueniat
perforatorium ad ipsum lapidem et reuol-
ue perforatorium in manu tua in ipso
lapide paulatim et tu conaris perfo-
rationem eius donec facias ipsum
penetrare a parte altera. Urina namque
absoluetur statim. Deinde preme manu
tua super illud quod remansit ex lapide
ab exteriori parte uirge: ipse enim
frangitur et egreditur cum urina et sa-
natur infirmus. Si autem non preparatur
tibi hec talis curatio propter aliquid
quod prohibet ab illo: tunc liga ipsum
filum sub lapide et filum aliud super
lapidem. Deinde seca super lapidem
in ipsa uirga inter duas ligaturas.
Deinde extrahe ipsum. Postea solue li-
gamentum et mundifica sanguinem
congelatum qui fit in uulnere. Et non
est necessarium ligamentum fili sub la-
pide nisi ut non redeat ad uesicam.
Et ligamentum aliud desuper nisi ut
quando soluitur filum post egressionem la-
pidis redeat cutis ad locum suum
et cooperiat uulnus. Propter illud ne-
cesse est tibi quando ligas filum superius
ut eleues cutem ad superiora ut re-
deat apud complementum tuum et co-
operiat uulnus sicut dixi. rum.
Capitulum lxj. de extractione lapidis in mulie-

Parum generatur lapis in mulieri
bus. Si autem acciderit alicui earum lapi
de difficilis fit ei curatio et prohi
betur propter modos multos. Primus eo
rum est quod mulier fortasse est vir
go. Et secundus est quia non tu invenis
mulierem que detegat se ipsam me
dico quando est casta aut ex habentibus
maritos. Et tertius est quia tu non in
venis mulierem bene scientem hanc
artem precipue operationem cum ma
nu. Et quartus est quia locus sec
tionis super lapidem in mulieribus
est longinquus a loco lapidis quare
indiget sectione profunda et in illo
est timor. Quod si necessitas pervenerit
ad illud, tunc oportet ut accipias mu
lierem medicam bene scientem et
parum invenitur. Si vero privatus es ea,
tunc quere medicum castum subtilem
et presenta mulierem obstetricem
bene doctam in re mulierum aut mu
lierem que in hac arte invenit
partem artis. Fac eam ergo presentem
et precipe ei ut faciat totum quod pre
ceperis ei ex inquisitione super lapi
dem in primis. Quod est ut aspiciat
si mulier est virgo tunc oportet ut
intromittat digitum suum in anum
eius et querat lapidem. Si ergo inve
nit ipsum coartet eum sub digito suo
et tunc precipe ei ut secet super ipsum. Si
vero non est virgo tunc precipe obstetrici
ut intromittat digitum suum in
vulvam infirme et inquirat super
lapidem postquam ponit manum suam si
nistram super vesicam et compri
mit eam compressione bona. Si
ergo invenit eum tunc oportet ut gra
datim moveat eum ab orificio vesi
ce ad inferiora cum summa virtute
sue donec perveniat cum eo ad
radicem coxe. Deinde secet super eum

apud oppositionem medietatis vul
ve apud radicem coxe ex quacumque
parte preparatur ei et sentit lapidem
in illa parte et digitus eius non remo
veatur a lapide coartans sub eo
et sit sectio parva in primis. Deinde
intromittat radium super illam sec
tionem. Si ergo sentit lapidem tunc ad
dat in sectione secundum quantitatem
qua sciat quod lapis egreditur ex ea et sci
at quod species lapidis sunt multe. Ex eis
enim est magnus et parvus, lenis
et asper, longus et rotundus habens
ramos. Scias ergo species eius ut signi
fices per illud super illud quod vis. Si ergo
vincit te sanguis tunc adde in loco
ceperis tritum et tene ipsum hora una donec
abscidatur sanguis. Deinde redi ad
operationem tuam donec egrediatur
lapis. Et fac ut preparentur tecum ex in
strumentis que dixi in extractione
lapidis in viris ut adiuvent te per ea
in operatione tua. Quod si vincat te flu
xus sanguinis et scis quod explosio
sanguinis est ex arteria que incisa
est, tunc pone pulverem super locum
et stringe eum cum pulvillis strictura
decenti et non iteres illud et dimitte
lapidem et non extrahas ipsum. Fortas
se enim moveretur infirma. Deinde
cura vulnus. Cum ergo sedatur acuitas
sanguinis post dies et putrescit locus
tunc redi ad operationem tuam donec
egrediatur lapis. Capitulum lxii.

De sectione super herniam aquosam.

Ramex aquosa non est nisi aggregatio
humiditatis in sifac albo quod est
sub cute testiculi continente ovum et
nominatur sifach. Et quandoque est in panni
culo proprio sibi quem preparavit ei natura in
parte ovi donec putetur quia est ovum
aliud. Et est cutis testiculi inter sifach
album quod diximus et non est illud nisi

rariō. et gn̄atio quidē huiꝰ ramicis
est ex debilitate que accidͦ testicul'
q̄r effundr̄ ad eos h̄ materia. 7 q̄n; ac
cidit ex p̄cussione s̄r testiclos. 7 hec
hūiditas ē hn̄s colores multos.
Aut enī est color eiꝰ decliuis ad citri
nitatē. aut ē sanguineus rubeus.
aut est feculentus niger. aut est
aquosus albus. 7 ē illd̄ qd̄ est pluꝭ.
et signa quibꝫ scitur ubi sit agre
gatio aque s̄t ista. nam si ē in si
phac allo qd̄ diximꝰ tunc cap̄a est
rotundum ad longitudinē p̄ui
per sicut figura oui 7 nō apparet
testiculꝰ q̄n humiditas cōtinet
eum ab omi p̄te. Et si ē huiditaꝭ
in panniculo p̄p̄o sibi tc̄ ap̄a ē ro
tundum cū p̄te oui. et p̄p̄ hec ex
timat hō q̄ est ouū aliū. Et si hu
miditas ē int̄ cutē testiculoꝶ et si
fach albū tc̄ cadit sub sensu. Qui
g̊ uis cognitionē colorꝭ humidi
tatis tc̄ expire colorem huītatis
in ap̄ate cum intromisso q̄dratro
cuiꝰ forma p̄cessit. Sedm̄ g̊ illd̄ q'
egredit̄ in uestigio intromissi iu
dica de illo q̄ est int̄ ip̄o. Cum g̊
uenimꝰ ad curōem cum ferro tūc
oportet ut p̄cipiamꝰ infirmo ut
flobothomet̄ si possibile ē ei illd̄ 7
uideo corpꝰ eiꝰ plenū. deinde resu
pinet̄ sup dorsū suū sup rē alte
ram parum. 7 pone sub eo pannō
multos. deiñ sede tu sup sinistrā
eiꝰ. 7 p̄cipe ministro ut sedeat a de
stra eius qui extendat uirgā; eiꝰ
ad unū duoꝶ laterū cutis testicu
loꝶ. 7 ad p̄tē mirach uentris. de
inde accipe spatumile latū 7 seca
cutem testiculoꝶ ex medio p lon
gitudinē usq; p̄pe pectinē. 7 fiat
sectio s̄m rectitudinē equi distāꝭ
linee q̄ diuidit cutē testiculorū
donē p̄ueniat ad sifac albū comp̄
hendens 7 excoria ip̄m 7 obs̄ua ulc̄a
ue ex hec ut seces ip̄m. 7 sit excoria
tio tua qua ip̄m excorias ex parte
que suspendit̄ cū ouo plus 7 sbti
lit̄ scrutare cū excoriaticē s̄m quā
titatem qd̄ ē possibile ē. deinde p
fora sifach plenū aqua p̄foratē
ampla 7 extrahe totā aquā. deinō
separa int̄ duo labia sectionis cū
uncinis. 7 extende sifach ad sup̄ex
ora. 7 nō tangas cutē testiculoꝶ
comp̄hendente; 7 incide sifach q̄
litcū q; ē tibi possibile incidere ip̄
aut cum totalitate sua. aut fru
statim p̄ capue latus eiꝰ subtile. nā
si tu nō exquisite p̄scrutans inci
sionem eius. nō fit securitas q̄n
aqua redeat. Si aūt p̄cedit ouū
exterius a cute sua in hora opera
tionis tue tc̄ q̄n compleueris sec
tionē sifach reduc ip̄m. deiñ ag
gga duo labia cutis testiculoꝶ cū
sutura. deiñ cura ip̄m sic̄ reliqua
uulnera donec sanetur. Qd̄ si iue
nis ouū corruptū ex egritudine
alia. tc̄ oportet ut liges uasa que
sūt suspensorū timēs fluxū; san
guinis. deinde abscide testiculū;
cum suspēsorio 7 extrahe ouum.
p̄tea cura illd̄ cū eo qd̄ diximꝰ. Si uꝰ
aqua ē aggregata in duabꝫ partibꝫ
simul. tc̄ scias q̄ s̄t due ramices.
Seca g̊ partē aliā s̄m qd̄ fecisti in
altā equalit̄. 7 si equatur ē ut sit
op̄atio una. tūc fac deinō abstgē
sanguinē 7 intromitte in sectio
nes lanā submisam in oleo rosa
ut in oleo ro. 7 pone desforis lanā;
aliam quā submisisti in uino et
oleo. 7 expande eam sup duos testi
culos 7 mirach uentris. 7 pone de
sup pannos duplatos 7 s̄r puluil

li et liga eos desuper cum ligamento
quod est habens sex secundum hanc formam. de
inde sumantur duo panni et suman
tur et impleantur lana carminata
secundum hanc similitudinem. et fiant extremi
tates quibus premitur ex coto aut la
na humida. et aggregentur cum strictu
ra in lumbari braccarum. et una ex
tremitatum accipiat super anum usque ad
dorsum. et secunda accipiat ad partem pecti
nis et due extremitates super duas
coxas. et alie due extremitates super
duo inguina. et aggregetur strictura
tota in lumbari braccarum. et quandoque
artificialiter medicatur hec ramex
cum cauterio loco sectionis cum ferro.
et est ut accipias cauterium cultel
lare subtile et seces cum eo cutem
testiculorum et est ignitum secundum quod nar
ravimus donec quando detegitur siphac al
bum continens aquam. tunc accipe cau
terium secundum hanc formam.

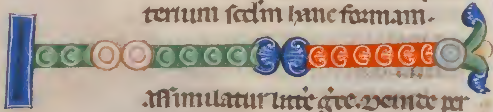

assimulatur littere grece. deinde per
fora cum eo illud siphac. et est ignitum
donec egrediatur tota humidi
tas. deinde extende siphac cum un
cinis. et excoria cum cauterio subtili igni
to et incide ipsum secundum quod tibi possibile
est donec eradices totum eius. et cave ex
duo ne tangat ipsum ignis. Et scias
quod hec operatio est salvior et longin
quior a fluxu sanguinis. et melior
quam operatio cum sectione. Si vero
contrarietatem tibi facit in hora secti
onis aut in hora cauterii apostema calidum
aut fluxus sanguinis aut aliquod
aliud. tunc oportet ut cures quod con
trarietatem tibi facit ex illo cum
curatione que convenit ei secundum quod pre
missum est. Si autem infirmus est ti
midus et non expectat super hanc opera

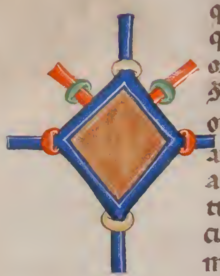

tionem propter horribilitatem suam. tunc
administra perforationem secundum quod nar
ravi illud. et est quando certificatur tibi a
pud te per illud quod diximus de significatio
nibus quod ramex est aquosa. tunc opor
tet ut facias sedere infirmum super
sedem elevatam. deinde perfora apostema in
inferiori parte sui cum spatumili lato
et pone perforationem secundum longitu
dinem corporis. et sit apertio ampla
donec currat aqua tota. deinde pone
super locum cotum. et liga ipsum. et dimit
te ipsum ut currat residuum aque.
deinde cura ipsum donec sanetur vulnus.
Si autem contrarietas sit egressioni aque
in hora qua perforas ipsum et non fit
illud nisi propterea quod panniculus albus contra
rietatem facit in orificio vulneris et
prohibet exitum aque. tunc oportet ut
intromittat in vulnus pennam aut in
strumentum quo extrahitur aqua ydro
picorum cuius forma precessit. aut adde in
apertione vulneris parumper. Et scias
quod aqua redit et aggregatur post .vi.
menses aut circiter eos. Cum ergo ag
gregatur tunc perforetur secundum eundem
modum et pertransibit infirmus di
es suos.

Cap. lxiiii. de sectione super ramicem carnosam et curatione eius.

Scias quod in sectione super hanc ramicem
est ex timore productio ad periculum
in pluribus dispositionibus. Quapropter visum
mihi est eius dimissio et salvatio ex ea. et
ego sum rememorans operationem
in ea et species apostematis. Dico ergo quod acci
dunt apostemata multa in corporibus
ex quibus nascuntur testiculi vel com
ponuntur. et fit illud ex causis multis
scilicet aut ex superfluitate acuta vel acci
que effunditur ad testiculos. aut
ex percussione et est color apostematis secundum co
lorem corporis et non invenitur ei
dolor et est apostema grave et fortasse est apostema

lapideum cuius color est fuscus. et non est sensus ei. et quando fit ex nodatione arteriarum et inflatione earum sicut iam precessit eius rememoratio. aut ex inflatione venarum. Quod ergo est ex eis ex inflatione arteriarum cognoscitur per dispositionem apparitionis quando comprimis ipsum digitis tuis. et non oportet ut tangas ipsum prorsus. Illud vero quod fit ex inflatione venarum non dispergitur ex eo aliquid apud compressionem eius cum digitis tuis. et iam possibile est ut super hanc speciem fiat sectio et super reliquas carnes. et est ut secces cutem testiculorum deinde ovum ad sursum et extrahe ipsum ex sifac albo et libera suspensorium ex vasis et liga vasa et incide suspensorium postquam tu liberaveris ab omni parte ex partibus ovi. Si igitur ovum iam consolidatum est cum aliis carnibus natis. tunc oportet ut extrahas ovum et incidas ipsum. et si adherentia est inter aliquid ex sifac et aut in eo quod est inter vasa. tunc oportet ut liberes totam illam adherentiam et incidas eam incisione rotunda. Si autem est nativitas carnis in loco adherentie que est retro. tunc oportet ut incidas totum eius et extrahas ovum sicut diximus. Cum ergo completur operatio tua. tunc imple vulnus lana infusa in oleo ro. et vino. deinde cura ipsum cum reliqua curatione donec sanetur.

Cap. lxiiii. de cura ramicis que est vent.

[V]entus est apud involucrum qua dum involucrum filii bothro cum mollificatione testiculorum et fit difficilis super infirmum motus et exercitium et deambulatio. et in curatione illius egritudinis est ex timore propter illud cuius precessit rememoratio. verum oportet ut dicamus operationem in ea secundum quod fecerunt antiqui vel primi. Dico ergo quia oportet ut facias sedere infirmum super sedem elevatam deinde impelle suspensorium testiculorum ad inferiora. deinde tene cutem testiculorum cum digitis tuis cum vasis que sunt propinqua ventri. et teneat eam alius minister quam tu et extendat eam extensione vehementi. deinde incide eum spatumili lato acuto sectione transversa in directo vasorum donec detegantur vasa. deinde excoria ex omni parte sicut diximus tibi in extractione arteriarum que sunt in temporibus postea fige in eis acum in qua sit filum duplatum. et liga ipsum in primo locorum quibus accidit ventus. et liga ipsum iterum ultimo eorum. deinde seca ea sectione recta in medio secundum longitudinem corporis. et extrahe quod aggregatur ex humiditatibus feculentis corruptis. deinde cura vulnus curatione reliquorum vulnerum in quibus vis generari saniem ut cadant vasa que nutriunt unum testiculorum. Non est enim malum propter illud. Si autem accidat ventus omnibus vasis. tunc oportet ut extrahantur propter hoc testiculi cum vasis et non privatur ovum nutrimento propter incisionem vasorum et tabescatur vel arescat et non sit iuvamentum cum eis.

Cap. lxv. de cura ramicis intestinalis

[E]ventus huius ramicis est ex sectione que accidit in sifach extenso super ventrem in parte inguinum ex latere ventris. quia descendunt intestina ex illa ruptura ad unum testiculorum. et hec ruptura est aut ex sifac aut ex extensione eius. et accidunt iste due species ex multis causis. aut ex percussione. aut saltu. aut clamore aut elevatione rei gravis et similibus. Et signum eius quando est ex extensione sifach est quod accidit paulatim in tempore longo et

nō accidit subito. et est apud equale usque in suis profundum. propterea quod sifac comprimit intestinum. Et signum eius est quod quando est ex sectione sifac quia facit accidere ex principio sui dolorem in uehementem subito. et est apud diuersum apparens sub cute propinque. et illud est propter exitum intestini et cursus eius ad exteriora sifac. et quandoque egreditur cum intestino thyrbus. et nominatur hec ramex intestinalis et thyrbia. quandoque fit cum uentositate quando currit intestinum stercus et retinetur illic. et est cum eo pernities infirmi. et quando facit accidere dolorem paruum et precipue quando premitur. et in curatione harum duarum egritudinum cum ferro est timor. Quare oportet ut caueatur casus in ea. et modus operationis est ut precipias infirmo ut reducat intestinum manu sua ad interiora concauitatis sue. si obedierit reditum. deinde resupinetur super collum suum inter manus tuas. et eleua crura eius. deinde extende cutem que sequitur cutem ad superiora. et seca cutem testiculorum totam per longitudinem. deinde fige in duobus labiis sectionis uncinos secundum quantum indiget ad aperiendum sectionem cum eis. et sit sectio secundum quantitatem quod sit possibile ut egrediatur ex ea ouum. deinde excoria sifac album quod est sub cute testiculorum donec quando detegitur sifac album durum ab omni parte. tunc intromitte digitum tuum indicem in eo quod sequitur testiculum in eo quod est inter sifac album quod est sub cute oui et inter sifac quod est album. et absolue cum eo adherentiam que est in posteriori parte oui. deinde moue cum manu dextra ad interiora cute testiculorum et cum hoc extende sifac album ad sursum cum manu sinistra et eleua ouum cum sifac ad partem sectionis. et precipe ministro ut extendat ouum ad sursum. et tu solue adherentiam que est retro solutione completa. et quere digitis tuis ut non sit illic aliquid ex intestino inuolutum in sifac albo duro. Si autem inueneris ex eo aliquid tunc impelle ipsum aduentum inferius. deinde accipe acum in qua sit filum crossum factum ex decem filis. et intromitte ipsum apud postremum cum sifac quod est sub cute testiculorum que sequitur sectionem. deinde incide extremitates que eminent ex filo donec sint quattuor fila. deinde compone quedam eorum super quedam cum figura que fit in modum crucis et liga cum eis sifac de quo diximus quia est sub cute testiculorum ligamento uehementi que sequitur sectionem ex duabus partibus. deinde inuolue etiam extremitates filorum et liga ea ligamento uehementi donec non possit aliquid ex uasis que nutriunt eos mittere ad eos aliquid ut non accidat inde apostema calidum. et pone iterum ligamentum secundum extra ligamentum primum longinquum ab eo minus de duobus digitis. et post ista duo ligamenta dimitte ex sifac quod est sub cute testiculorum quantitate magnitudinis digiti. et incide reliquum totum secundum rotunditatem. et aufer ex eo ouum. deinde seca in inferiori parte cutis testiculorum sectionem ex qua currat sanguis et sanies sicut narrauimus in eo quod premissum est. deinde administra lanam submersam in oleo et pone in uulnere. et administra ligamentum quod narrauimus. Et quandoque cauterizatur sifac album quod diximus post incisionem eius timendo de fluxu sanguinis. et multotiens

eni accidit illud. et dimitte ligame-
tum donec cadat ipse. Si autem tar-
datur casus eius tunc embrocetur cum
aqua calida. et pone super illud quod
diximus donec cadat. deinde cura
vulnus cum reliqua curatione
vulnerum donec curetur.

Cap. lxvj. de ramice ventosa.

IN hac ramice non vidi aliquem
qui ausus fuisset facere curationem eius cum
ferro. et primi quidem dixerunt quod fit
sicut narravimus in ramice que
est cum vite. Quod est ut liges vasa
post sectionem super ea cum facilita
te inferius. deinde seca in medio
et cura apta cum eo quod aperit ipsum do
nec cadant vasa. et cura vulnus
secundum quod diximus donec sanetur.

Cap. lxvij. de disruptione que fit in inguinibus.

QUando fit rup-
tura in inguinibus sicut diximus. et e-
minet locus et non descendit ad te
sticulos aliquid ex intestinis. et si de
scendit est illud parum et redit in omnibus
horis. verum si prolongatur cum ea
tempus additur fissura in sifac donec
descendunt intestina in sifach. et
additur illud ex extensione sifach quod est
in inguinibus sicut diximus. quod est quia
extenditur sifach. deinde mollifi
catur et aperitur locus et eminet. et
cura eius est cum cautio ne perveniat
eius narratio. et quandoque curatur cum
ferro secundum hunc modum. et est ut ia
ceat infirmus super dorsum suum
inter manus tuas. deinde seca locum
rupture apertum et eminentem sec
tione per latitudinem secundum quantita
tem trium digitorum. deinde stringe
a sifac et que sunt sub cute donec quando
detegitur siphac album quod est sub
cute que sequitur ipsum. tunc accipe
radium et pone ipsum super locum emi
nente ex siphac. et preme ipsum ad
profundum ventris. deinde sue duo
loca eminentia super extremitatem
radii ex siphac. et annecte cum sutura
unum eorum cum alio. deinde extrahe ex
tremitatem radii et non incidas siphac
omnino. neque tendas ovum neque aliud
sicut feci te scire in curatione rami
cis intestinalis. deinde cura illud cu
ratione vulnerum. Cum ergo incidis
fila mundifica illud et restaura vul
nus donec consolidetur. Siphac enim
contrahitur et non additur eminentia
rupture. et cauterium est melius in hoc
loco quoniam est propinquius ad salutem.

Cap. lxviij. de mollificatione cutis testiculorum.

MUltotiens mollifi-
catur cutis testiculorum in quibusdam
hominibus propter quod mollificentur carnes que
sunt intra ea et fedatur aspectus eius.
Unde necesse est ei qui rogatur in curati
one eius ut faciat iacere infirmum
super dorsum suum et incidat totam
cutem que mollificata est secundum cutem
naturalem. deinde aggregentur duo
labia cum sutura. et si vis sue in
primis superfluitatem cutis molli
ficate tribus suturis aut quatuor
et firma suturam. deinde incide inter
suturas. deinde cura curatione re
liquorum vulnerum usque sanetur et ca
dant fila.

Cap. lxviiij. de castratione.

SCias quod castratio in lege
nostra excommunicata est. et propter illud li
ceret mihi ut non rememorarem eam in
isto meo libro. et non est rememoratio
necessaria eius nisi propter duos modos. Quo
rum unus est ut sit illud in scientia
medicine quando interrogatur de ea. et ut sciat
curationem eius cum accidit. Et mo
dus alius est quod nos multotiens in
digemus castratione quorundam
animalium propter utilitatem nostram per illud

sicut arietum et hyrcorum et cetero-
rum similium ex animalibus. Dico ergo quod ca
stratio fit secundum duos modos. Aut
propter attritionem. aut per fissuram
et sectionem. In illa autem que fit per
attritionem via operationis est.
quod nos faciamus sedere animal
in aqua calida donec mollificentur
eius testiculi et leniantur et pende
ant. deinde atterere eos manu tua
donec resoluantur et non appareant
sub tactu. In castratione autem per
fissuram et sectionem oportet ut tene
as animal et premas cutem testiculo
rum eius cum manu sinistra. de
inde liga suspensorium et liga secundum
omne ouum sectione una. donec quando
procedunt duo oua tunc incide ea postquam
quam excoriaueris utrumque. et non di
mittas super ea ex sifak et aliquid
preter sifach subtile quod est super uasa.
et iste modus castrationis est me
lior eo qui fit per attritionem. quoniam
attritio fortasse relinquit aliquid
ex testiculis quare desiderat animal co
itum. deinde cura uulnus donec sanetur.

Cap. lxx. de cura ermafroditi. hermafroditisia ex uno est secundum duos modos.

Unus eorum est quia apparet in eo quod
sequitur spatium aut in cute te
sticulorum in eo quod est inter duos testi
culos figura quasi uulua mulieris
in qua sunt pili et quandoque currit uri
na ex eo quod est in cute testiculorum.
In mulieribus autem est species una et est uul
ua mulieris super pectinem sicut te
sticuli uiri parum eminentes
ad exteriora quorum unus est sicut praepu
tium est. et duo sicut duo testiculi.
et curatio duarum specierum duarum ex uiris
et speciei unius ex mulieribus est quia opor
tet ut incidas illas carnes addi
tas donec effugiat impressio ea

rum. deinde cura eas curatione reliquorum
uulnerum. In specie autem secunda uirorum ex qua
egreditur urina que est in cute te
sticulorum non est operatio neque est eius
curatio omnino.

Cap. lxxi. de incisione tentiginis et carnis ex
tensis in uuluis mulierum.

Tentigo fortasse additur super rem
naturalem donec fedatur et turpis
fit aspectus eius. et quandoque magnifi
catur in quibusdam mulieribus adeo
donec expanditur sicut in uiris et per
uenit usque ad coitum. Oportet ergo
ut teneas superfluitatem tentiginis
manu aut cum uncino. et incidas.
et non ultimes in incisione precipue
in profundo radicis ut non accidat
fluxus sanguinis. deinde cura ipsum
curatione uulnerum donec sanetur. Caro
autem que orta est nascitur in orifi
cio matricis donec impleat ipsum.
et fortasse egreditur ad exteriora secundum
similitudinem caude. et propter hoc no
minat illud quidam primi egritudi
nem caudatam. Oportet ergo ut in
cidamus eam sicut incidimus tentiginem
et curemus eam donec sanetur.

Capit. lxxii. de curatione alrati.

Alratica est ut ca. i. conclusa
sit uulua mulieris non perforata.
aut sit foramen paruum. et est aut
naturalis aut accidentalis. Et accidentalis
talis est ex egritudine que precessit.
et ipsa quidem fit aut ex carne ad
dita nata. aut sifac subtili aut
spisso. et fit aut in profundo matri
cis aut in lateribus eius. aut in supe
riori ipsius aut in inferiori eius et
prohibet a coitu et pregnatione et partu.
et fortasse prohibet menstrua. et co
gnitio illius fit per aspectum obste
tricis si oppillatio est apparens pro
pinqua. Si autem non est apparens.

tisc querere eam digitis tuis. aut cum
radio. Si autem oppillatio est ex sifac
subtili. et est propinqua duobus labi
is. tunc propera et disrumpe ipsum. et est
ut ponas super duo labia pulvillo
deinde pone indices tuos duarum ma
nuum simul. et mulier sit super dorsum suum
um expansis cruribus suis. deinde
extende duo labia vulneris cum
fortitudine donec disrumpatur
sifac subtile et aperiatur opilatio
deinde accipe lanam et imbibe eam
in oleo et pone ipsam super locum. et co
eatur mulier omni die ut non consolide
tur locus iterum alia. Si autem sifac est
grossum spissum. tunc oportet ut
seces ipsum cum spatumili lato simili
folio mirti. Si autem oppilatio est ex
carne nata tunc suspende eam cum
uncinis et incide eam. et sit terciū
medicine que sedant fluxum sangui
nis absque mordicatione. sicut acacia
et sanguis draconis et thus agre
gata cum albumine oui. deinde cum
intromissa cannula ex plumbo amplam
ut non consolidetur vulnus velociter. te
neat eam diebus aliquot. et in cannulam
licinium ex lino sicco. deinde curetur
reliqua curatione consolidationis donec
sanetur. et quoniam accidit in matrice na
tiuitas carnium aliarum. Oportet igitur
ut incidantur secundum hunc modum dum non
est apparatus cancerosum. apparatui enim can
ceroso quod est in matrice non fiat
contrarietas cum ferro omnino.

Capitulum. lxxiij. de cura emorro
idarum et thecelil et bothor rubei que
accidunt in uuluis mulierum.

Emorroydes quidem sunt apertiones orificio
rum uenarum donec currit ex eis san
guis multus assidue. Cum igitur an
tiquantur emorroydes fiunt thelul et
iam dixi in diuisione species earum et

signa ipsarum. et dicam hic que ex eis
recipiunt curationem et que non reci
piunt. Dico igitur quod emorroydes et the
lul quando sunt in profundo matricis et non
apparent sensui. tunc non est in eis cu
ratio cum ferro. Que autem ex eis sunt
in orificio matricis super quam cadit
sensus sunt que curantur. Oportet
igitur ut intromittas mulierem in do
mum frigidam. deinde extende athelx
lil cum forficibus aut cum panno aspero
et incide eas ex radicibus suis. deinde
pulverizza super eas apparatus fluxum san
guinis ex uno pulverum incisiuo
rum absque mordicatione. sicut acacia
et sanguis draconis et thus et silia
eis. deinde impellat pedes suos ad
parietem hora una. postea depone e
am in aquam frigidam. Quod si per
seuerat fluxus sanguinis tunc fac eam
sedere in decoctione sumach et cor
ticum granatorum et gallarum et similium.
deinde accipe farinam ordei et con
fice eam cum melle et aceto et fac em
plastrum cum eo super dorsum eius. Si
igitur abscinditur sanguis bene est. et
si non. fac adherere dorso uentosas
et mamillis absque scarificatione.
deinde accipe lanam et submerge eam
in suco taraathit aut suco arnoglos
se. aut suco ramorum alaulach cum
uino pontico. et fac adherere loco.
Cum igitur quiescat apparatus tunc cura locum
cum unguentis donec sanetur. albu
thir uero rubeum est simile capitibus
alhalasse et est asperi aspectus. Opor
tet igitur ut incidas quod apparet ex eo
secundum quod dixi in thelul equaliter. et
cura ipsum donec sanetur.

Capitulum. lxxiiij. de perforatione exiture

Accidunt in matrice species multe apparatuum sicut
cancer. et apparatus lapideum. et ulcera.
que accidit in matrice.

et adubellati et auelkilati et fistule
et emorroyde et ragadie et thecelu
et apa calido. et ego quidem iam dixi
omnes has egritudines et species ear.
et signa ipsarum et earum curationes in divi
sione. Oportet ergo ut dicam in hoc
tractatu apa calido quod accidit in ma
trice quando est ex apostematibus que colligunt
saniem. et vis scire qualiter fit ei ap
tio cum ferro. Oportet ergo ut con
sideres tunc si dolor apostematis in incep
tione sua est acutus cum percussione
et flamma et febre. et vides ipsum ru
bere si cadat super ipsum sensus. tunc
non properes cum perforatione eius et cura
ipsum cum eo quod iuvat super maturati
onem donec quando quiescat acuitas
accidentium. tunc oportet ut sedere
facias mulierem super sedem que
habeat duo sedilia et reclinetur
super dorsum suum. et aggreget pedes
suos ad partem inferiorem ventris
et sint coxe eius expanse et ponat
brachia sua sub genibus suis. et li
get utraque ligamento convenienter
ad illud. deinde sedeat obstetrix a
latere dextro et administret instrumentum
cum quo aperitur orificium matri
cis cuius forma veniet in eis que
sunt post. et oportet quando vis admini
strare hoc instrumentum ut figas
cum radio profundum matricis mu
lieris et non sit illud quod ingreditur
ex instrumento plusquam profundum
matricis et ledit infirmam. Si autem
fuerit instrumentum maius quam profundum
tunc oportet ut ponas pulvillos
super tecturam profundi matricis ut
prohibeatur introitus instrume
ti totius in profundum matricis. et o
portet ut ponat virginem que cinit
instrumentum ex latere superiore
et ut teneat instrumentum et revolvat
minister virginem donec aperiatur
profundum matricis. Cum ergo ap
paret excitura et tangitur manu
et est lenis et mollis tunc oportet ut
secces ipsum. aperit caput eius cum spatu
mili lato. Cum ergo evacuatur sanies
tunc oportet ut ponas in vulnus li
cinium submersum in oleo ro. aut
oleo viridi in quo sit qualitas stip
ticitatis. et pone licinium extra sec
tionem in profundo matricis. et pone
extra super matricem et super pectinem
lanam mundam submissam in aqua
in qua bullite sunt malve. deinde
curetur post duos dies cum un
guento quod convenit ad illud donec sa
netur. et quandoque abluitur matrix
et vulnus ita quod clistericatur cum aqua
et melle. deinde cum aqua in qua
bullita est radix lilii. aut aristo
logia longa. deinde redeat ad un
guentum. Quod si vulnus fuit abscon
ditum interius in matrice tunc
oportet ut prohibeas ex curatione
eius cum ferro. immo cura ipsum
cum eo quod diximus in divisione.

Capitulum lxxvi. Ad docendum obstetrices
qualiter medicent embriones vivi qui
egrediuntur secundum figuram non naturalem.

Necesse est obstetrici ut cognoscat
in primis figuram partus naturalis.
Ex signis ergo eius est quando vides mu
lierem compremi ad inferiora
desiderat odorare aerem et allevia
tur super eam quod super ipsam est de
partu et festinat exitus embrionis.
tunc scias quoniam iste partus est secundum figuram
naturalem et est exitus eius super caput
suum et secundina cum eo aut suspensa vel
pendens ex umbilico. Cum ergo vides
ista signa tunc oportet ut compri
matur venter eius ut descendat em
brion velociter. nam quando descendit

sup caput suũ descendit sedm̃a cũ
eo ꝛ mundat̃ ex illis sup̃fluitatib⁹
mũdificatõe bona. Q̃ď aũt ẽ p̃ter
hũc partum ẽ innatũl' ꝛ inlauda
bil'. Q̃m qñ: egreditur fetus super
pedes suos. ꝛ egredit̃ corp⁹ eius añ
caput ip̃ius. ꝛ pedes eius ꝛ manu'
eius una aut pes ei⁹ unus. aut e
greditur caput ei⁹ ꝛ man⁹ eiu: ui
egredit̃ uentrem⁹. ꝛ fortasse ꝯuẽt
sup collum suũ ꝛ similia ex figu
ris illaudabilib⁹. Necce ẽ g̃ obste
trici ut sit prudens subtilis ĩ istĩ
reb; omĩb; ꝛ caueat sibi aberro
re ꝛ deceptiõe. ꝛ ego sum ostẽdẽs
omẽm figurã ex eis ꝛ qualiterẽ
ingeniũ in ea ut significetur p
illud ꝛ scietur sup illud. Et quãdo
egreditur fetus sup caput suum
egressione naturali ꝛ uehemẽs sit
illď sup mulierem ꝛ difficil' sit
ei partus ꝛ uides uirtutẽ eius ia
debilitatã tũc fac eam sedere sr̃
sedem aut mulieres teneãt eã.
ꝛ euapora uuluam ei⁹ cu; fenu c
greco decocto ꝛ cum oleis hũidis.
deinde intromittat obstetrix int̃
digitos suos spatium ile paruu;
et scindat cũ eo secũdinã. et secet
eam ungue suo donec currat qď
est in ea ex hũiditate. ꝛ p̃me uẽ
trem mulieris donec descendat
fetus. Si aũt nõ descendit tũc opõ
tet ut clistetur mulier ex mu
cillagine fenu g̃ci cum olõ sisa
mmo. deiñ p̃cipe ei p⁹t clistẽ ut
comp̃matur. ꝛ fac eam st̃nutaẽ
cum cõdisi. ꝛ tene os ei⁹ ꝛ nasum
eius hora una. fetus eñi egredi
etur statim. Q̃ď si egrediantũ
dũe manus fetus inprimis. tũc
oportet ut reducias eas cum fa
cilitate paulatĩ. Si aũt ñ obedit

introitum. tũc pone mulierẽ sup
sedem ꝛ eleua pedes eius sursum.
deinde cõcute sedẽ sup t̃rã ꝛ mu
lier teneatur ut nõ cadat ap̃ cõcus
sionẽ. Si g̃ nõ ing̃diuntur ma
nus ꝛ moritur fetus. tũc incide
eas ꝛ extrahe residuũ fetus et li
ga manũ eius cũ pãno ꝛ extra
he ip̃m cum equalitate. nam ip̃e
egredietur.

Exitus embrionis sr̃ pedes suos.

Quando egreditur fetus sup pedes
suos. tunc oportet ut impellat e
os sursum. deinde conuertat fetu;
paulatim. p⁹ea equet ip̃m. deinde
accipiat unũ pedũ eius ꝛ extẽdat
eum paulatĩ. Cum g̃ egrediuntur
usq; ad coxas. tũc p̃cipe ei ut com
primatur. ꝛ faceũ sternutare cu;
ꝯdisi. egredietur ẽ si d̃s uoluẽt. et si
nõ egredit̃ cum eo qď narrauim⁹
tũc reduc fetũ paulatĩ donec po
nas eũ sm̃ figurã naturalẽ. nã
ip̃e egredietur tũc egressu facili. Q̃d
si p̃hibeatur cũ eo toto qď narra
uim⁹. tũc accipe ex mucillagine
altee ꝛ oleo sisammo ꝛ gũmi so
luto. ꝛ p̃cute totũ in mortaĩo per
cussione bona. deiñ line cum eo
uuluã mulieris ꝛ inferi⁹ uentris
eius. deinď fac eam sedere in aq̃ te
pida donec ꝯsequat̃ ypocondria.
Cum g̃ uides q' iam lenificata sũt
inferiora ei⁹. tũc fac ei sief de mir
ra. et suppõe ip̃m ei. Q̃ũ ig̃ tenes
sief hora una. tũc fac eam sedere
sup sedem. deiñ fac eã sternutaẽ.
et stringe os ei⁹ ꝛ nasum ip̃iu⁹. ꝛ
p̃me inferiorẽ p̃tem uentris ei⁹.
compressione facili. Nam fetus
egredietur statim. **Exitus fe
tus sup genua sua sui man⁹ suas.**

Quando egreditur sm̃ hãc for̃. tũc

ingeniet in introitu mittendo manum
suam paulatim. deinde resupinetur mu
lier super collum suum et pendeant pe
des eius ad inferiora. et ipsa sit iacens
super lectum. et complicet manus
suas. deinde preme super ventrem eius
paulatim. deinde extrahe quod est sub
pedibus eius ex pulvinaribus donec sit
preparata in inferiori parte. Quod si non
egreditur fetus tunc accipe pedes
eius et move eos motu vehementi
deinde preme quod est super ypocondria
paulatim donec ascendat fetus
ad superiora. deinde intromittat ma
nus suas et equet fetum paulatim.
et precipe mulieri ut comprimat
donec egrediatur fetus.

Exitus fetus latitudinaliter pendentis
si generetur de una ex manibus eius.
In reductione manus eius. Si autem non
potest reducere eam. tunc eleva mulierem
erem et fac eam ambulare. Si vero
ambulare non potest. tunc fac eam ia
cere super lectum et concute crura eius
concussione vehementi. deinde inunge
nostra linimentum quod narravimus ex
mucillaginibus. Quod si accipit
eam partus tunc fac eam sedere
super sedem. deinde studet in reduc
tione manus et equa fetum
secundum figuram naturalem. et fac
sternutare mulierem et precipe ei
ut comprimat se donec egrediatur.

Exitus fetus latitudinaliter aliter.
Oportet ut teneat obstetrix manum
fetus. deinde revolvat eum paulatim
et equet eum cum facilitate. Cum ergo
equatur tunc pone super vulvam eius
quod narravimus ex oleo et musil
laginibus. deinde precipe ei ut move
atur paulatim. Cum ergo feceris illud
tunc fac eam sedere super sedem et
precipe ei ut inclinetur ad latus
dextrum. deinde precipe ei ut comprimat
et fac eam sternutare cum condito.

Exitus fetus super collum suum
expansis manibus suis. et est fa
cies eius ad dorsum matris sue.
Quando descendit ad orificium ma
tricis secundum hunc modum cum secundina.
tunc scinde secundinam cum unguibus
donec evacuetur ex humiditate.
Si ergo suspenditur super faciem fetus
et collum eius. tunc incide eam ex um
bilico ut non retineatur et moveatur.
deinde impelle fetum ad interiora
donec ponas eum secundum quod oportet.
et precipe mulieri ut comprimat se
aliquotiens. Ipse enim egreditur extra
leviter.

Exitus geminorum aut fe
tuum multorum.
Scias quod gemini
multotiens nascuntur. quinque na
scuntur tres. et quatuor. Verum tamen illud
extraneum est et raro contingit. Quicum
que vero est res extra naturam et non vivunt
penitus et continet eos quoniam multipli
cantur secundina una et separantur per se si fac
distinguens inter eos ligatum in um
bilico cuiusque eorum. et quinque egredi
untur sicut egreditur fetus unius
exitu naturali facili. et egrediuntur
exitu illaudabili sicut narravimus.
Quod si difficiles fiunt quidam eorum
apud partum et pervenerint ad illud quod
diximus ex figuris innaturalibus
tunc cura eos sicut narravimus.
et sit obstetrix subtilis et faciat
quod facit cum subtilitate et cardita
te et ingeniet secundum omnem figuram
cum eo quod preparatur ei ex ingenio
ducente ad salutem.

Rememoratio eius quod non formatur in ma
trice ex embrionibus et abortiunt.
Quandoque formantur in matrice unum
et duo et tres et quatuor quinque.
et sex et septem et plures decem et

iam iuficatum e apud me q̃ mu
lier aborciendo emisit. ꝫ et septē
et alia quidẽ omēs fortes. Quod
fan ē insuratõꝫ glosi sapientis.
Hoc g̃ totum oportet ut sit sciā
obstetricis. fortasse enī puenet
ad eam similem illius. oponat g̃ ei
cum illo q' oportet. Cap. lxxvj.

De extractione fetus mortui.

Quando curas fetum mortuū cū
eo q̃ dixi in diuisionē ex medica
tione ꝫ nō egreditur. et cogeris
uti opatione cū manu. tē oportet
ut consideres si mulier est sane
uirtutis ꝫ nō est cum aliquo ex
accidentibꝫ quibꝫ timetur sup eā
pditio. tūc oportet ut resupinetur
mulier sup lectum sup dorsū suū
et sit caput inclinatū inferiꝰ
ꝫ crura eiꝰ eleuata. ꝫ minister te
neat eam a duabꝫ ptibꝫ. aut li
gatur ad lectū ut nō extrahatū
corpus eiꝰ apꝰ extēsionē fetꝰ. deīn
humecta os matris eiꝰ ex oleis
humidis cum mucillagine al
tee ꝫ fenugrꝫ ꝫ seminis lini. de
inde inungat obstetrix manū
suā cum istis oleis ꝫ mucilagi
nibꝫ. deinde intromittit eam in
matricē cū facilitate. deīn q̃rat
cum ea locum in quo figat un
cinos ex fetu ꝫ loca conuenientia
ad illud. Considera igitur tē si fetus
est pparatus ut descendit super
caput suū. tē fige uncinos in
oculos eiꝰ aut in collo eius. aut ī
ore eiꝰ. aut in palato ipsius. aut sb
barba eius. aut in furcula ipsius.
aut in locis ppinqs costis. ꝫ sub
ypocondriis. Si aūt descensus eiꝰ
est sup pedes eius tūc ī pectine
et costis medius. ꝫ oportet ut te
neat uncinū cū manu dextra

et ponat curuitatē eiꝰ in eo qd est
inter digitos sinistre manꝰ et int
mittat eum manu ꝫ cū facilita
te ꝫ figat uncinū in aliquo illo
rum locorꝫ que dixim donec pue
niat ad rem uacuam. deīn figat
in oppositionē eius uncinū aliū
aut tertiū si indiget ut sit attrac
tio equalis ꝫ nō declinet ad ptem
aliam. deinde extendatur extensionē
equali. ꝫ nō sit extensio fm recti
tudinem tm̄. immo moueatur ad
omnem ptem ut elleuetur exitus
eius. sicut fit cū dente apꝰ eradicati
onē eius. et oportet in eo qd est
inter illud ut mollificetur extēsio.
Quod si retineatur ex eo pars tūc opor
tet ut inungat obstetrix quosdā
digitos cū oleo ꝫ intromittat e
os ex pte ut reuoluat cum eis q
retinetur. Si g̃ egreditur pars fetꝰ
tunc pmutentur uncini ad locū
aliū qui sit altior. fac h' donec e
grediatur manꝰ aut alia. ꝫ nō est
possibile reducere eam pp̄ coarc
tationem eiꝰ. tē oportet ut inuol
uatur sup eam pannꝰ. deinde ex
trahe eam donec qñ egredietur
tota incide eā. aut in iūctā pla
te aut in cubito. ꝫ ita oportet ut
facias in manu altā ꝫ in duobꝫ
pedibꝫ. Si aūt cap fetus ē magnū.
aut accidit ei coartatō in exitu. aut
est in capite eius aqua aggrega
ta. tūc oportet ut intromittat di
gittos inter spatumile spinosum
ꝫ findat cum eo caput ꝫ extrahat
aquā. aut disrumpat ipm cum
instrumēto q' nōiatur almisdach.
cuiꝰ forma uenit cū formis reli
quorꝫ instrorꝫ in capitulo qd ē pt
hoc. ꝫ silr facias si fetus ē magnū
capitis natū. tūc oportet ut secet

algeugemati aut attereat ipsum
cum misdaic sicut diximus. Deinde
extrahat ossa cum forficibus. Quod
si egredietur caput et coartetur apud
furculam tunc findatur donec egre
diatur humiditas que est in pecto
re. Si autem non complicitur neque o
bedit ad exitum. tunc incido caput
statim secundum quod possibile est tibi. Quod
si inferius uentris est apostemati aut est
in eo ydropisis te oportet ut per
fores ipsum donec currat humiditas
ex eo. Si uero fetus est super pedes suos
tunc attractio eius est facilis et directio
eius ad os matricis est leuis. Si uero
coartatur apud uentrem aut pectus.
tunc oportet ut extrahas ipsum cum
panno quem inuoluisti super manum
tuam et scindas uentrem aut pectus
donec currat quod est in eis. Si autem au
feruntur reliqua membra et remanet
caput tunc intromittat obstetrix
manum sinistram. Si ergo os matricis
est aptum. tunc intromittat ma
num in profundum matricis et querat
cum ea caput. et attrahat ipsum cum
digitis usque ad os matricis. De
inde intromittat in eo uncinum
unum aut uncinos duos et attra
has ipsum cum eo. Quod si os matricis
coartatur propter apostema calidum quod acci
dit ei. te oportet ut labores super
ipsum. immo oportet te administrare
effusionem rerum humidarum pinguium
et administra emplastra et sedeat in aqua
que mollificit et humectat. Quod
si fetus est super latus suum tunc si
possibile est ut equetur tunc admini
stra quod diximus in fetu uiuo. Quod
si non est possibile illud te incidatur
frustratim et extrahatur oportet ut
non dimittas aliquid ex secundina inte
omnino. Cum ergo compleueris opera

tionem tuam. tunc administra quod di
ximus ex curatione in apostematibus cali
dis que in accidunt in matricibus.
Quod si accidat fluxus sanguinis
tunc descendat in aquas stipticas et
administra reliquam curationem.
Et ego quidem iam uidi mulierem
in cuius uentre mortuus erat fetus
et. et accidit ei post tempus longum apostema in
umbilico suo. et inflatum est do
nec aptum est et cepit emittere pus.
Uocatus sum ad curationem eius et
medicatus sum ei tempore longo et non
consolidatum est uulnus. Posui ego
super ipsum ex quibusdam emplastris
fortis attractionis et exiuit ex loco os.
Deinde preterierunt dies aliquot et exiuit
os aliud. Admiratus sum unde cum
in uentre non sit os. Cogitaui ergo
quia erant ex ossibus fetus mortui.
Inquisiui ergo uulnus et extraxi ex eo
ossa multa muliere existente in
melioribus dispositionibus suis. et ui
uit taliter tempore longo et emittit
ex loco pus paruum et ego non firma
ui hoc hic extraneum nisi quia est in eo
scientia et adiutorium ad alia que admi
nistrat medicus artifex cum manu
ex curatione.

Capitulum lxxvii. de formis instrumentorum que necessaria sunt in extractione fetus.

Forma uirginis que aperit matrice.

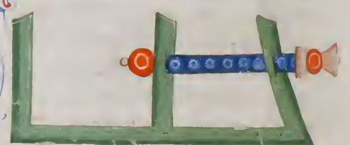

Hec est forma strictorii quod equantur
ligna equaliter sicut due uirgines
in duabus extremitatibus duorum
lignorum. Et hec uirgo oportet
ut sit subtilior strictorio et ut si

at aut ex

at aut ex ebano aut ex ligno buxi.
et sit latitudo ois ligni quasi duo
digiti. 7 margo cuiusq; amborum est
q̄si digitus unus. 7 longitudo ambo
rumq; eorum ē palmus 7 medietas
et in medio duorum lignorum st̄ duo
additamēta ex quibus eiusdē ligni
que iam firmata st̄ utriq;. quo
rum longitudo ē medietas pal
mi 7 plus parum. 7 latitudo utri
usq; ē q̄si duo digiti aut plus
parum. 7 ista duo additamēta int̄
mittant̄ in os matricis ut aper
iatur cū eis q̄n tu revolvis duas
vertigines. fiat ex ligno ebani
aut buxi s'm silitudinē forcipū.

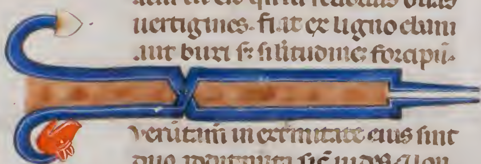

verūtm̄ in extremitate eius sunt
duo additamēta sic uides. 7 lon
gitudo omnis additamēti est q̄si
palmus ex latere. 7 latitudo utrius
q; ē duo digiti. Cum g̃ tu vis ape
rire matricem cū ea tunc fac se
dere mulierem sup lectum pen
dentibus pedibus eius apto qd̄ ē int̄
crura eius. deīn intromittat duo
ista additamēta coniūcta in ma
tricem. 7 tu es tenens extremitatem
instrumēti infer' int̄ coxas eius.
deinde aperi manū tuā cū instrō
sic facis cum forficibus equalit̄
s'm quātitatem quā uis ex aper
tione oris matricis donec faciat
obstetrix q' uult. for. impellentis
quo impellitur fetus.

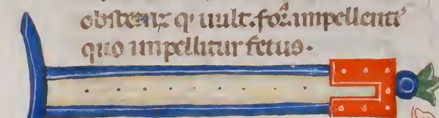

forma itiginis altius q̄ dicitur
anti
qui.

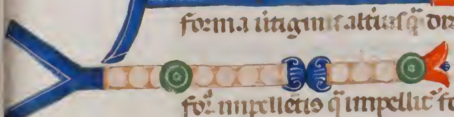

for. impellentis q̄ impellit' fetus.

Forma abmisdac quo conuertitur
caput magnū. assimulat' forfici
cū sūt dentes in extremitate sic
uides. 7 aliqn̄ fit oblongū sic for
ceps s'm hāc formā sicut uides
cū sunt dentes sic dentes serre q̄
quo incidītur et contentur.

Forma abmisdac parui.

forma uncini habitis unā spinā.

Form. uncini habitis duas spinas.

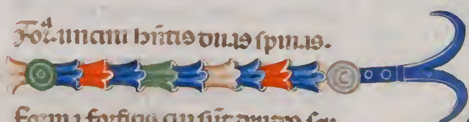

forma forficis cū sūt dentes ser
re cum quo attent' caput fetus.

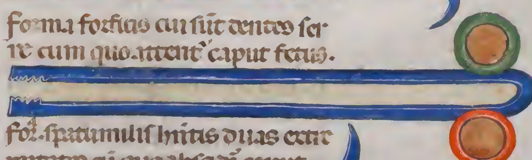

for. spatumilis habitis duas extre
mitates cū quo abscidit' caput.

forma duorum spatumilū

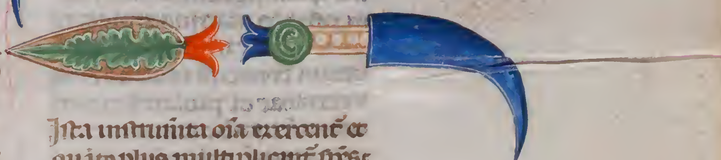

Ista instrumēta oīa exercent' et
quāto plus multiplicant' sp̄es e
orum 7 p̄parata st̄ oīa ap̄ artificem
est uelocior ad op̄ationē suā et al
tior apud hoīes propt' quātitatē
suā. Non g̃ despicias ex eis instrō
quin sit apud te p̄paratum. Jnex
cusabilis est eni necessitas eorum.
Cap. lxxviii. d' extractiōe secūdine.
Quando retinet' secūdina ap̄ partur
tūc oportet ut p̄cipias infirme

ut retineat anhelitum suum. deinde fac eam sternutare cum condisi. et stringe manum tuam super os eius et nares ipsius. Si ergo egreditur per hoc bene est. et si non tunc accipe ollam et perfora in cooperatorio foramen. et pone in ea herbas aperientes os matricis sicut calamentum et rutam et anetum et camomillam esseba et cassiam ligneam et centauream omnes istas herbas aut quasdam earum et submerge eas cum aqua et pone eam super ignem. deinde pone embubum eriomis super foramen cooperatorii olle et extremitatem alteram in os matricis et teneas eam donec perveniat vapor ad concavitatem matricis. Deinde fac eam sternutare sicut diximus. Secundina enim egreditur cum velocitate. Si autem remanet post hanc curationem et non egreditur tunc precipe obstetrici ut submergat manum suam sinistram in oleo sisamino aut mucillagine altee deinde intromittat eam in vulvam et querat cum ea secundinam. Cum ergo invenit eam tunc capiat eam et extendat ipsam paulatim. Si autem fuerit in profundo matricis annexa tunc intromittat manum secundum quod narravimus donec quando invenit secundinam et extrahat eam paulatim secundum rectitudinem ut non cadat matrix propter attractionem vehementem. immo oportet ut permutetur cum facilitate ad latera dextra et sinistra. deinde addatur in quantitate attractionis. ipsa enim obediet tunc et evadet ab adherentia. Quod si os matricis est coartatum nos iam narravimus curationem cum sternutatione et ex medicatione olle cum herbis. Si autem non egreditur cum eo quod narravimus

tunc cave ne fatigeris super eam in iteratione attractionis. verum oportet ut quod egreditur ad os matricis ex ea liges ad coxam mulieris. deinde clistigetur ea cum unguento tetrafarmaco. ipsum enim putrefaciet eam post dies et dissolvetur et egredietur. Verumtamen quando putrefacta elevatur ex ea odor malus ad stomachum et ad caput. et ledit illud infirmam. oportet ergo ut administrentur suffumigationes convenientes ad illud. Quidam antiquorum iam experti sunt suffumigationes nasturcii et ficuum siccarum. Forma instrumenti quo suffumigatur mulier propter retentionem menstruorum et secundine.

et fiat ex vitro sicut alembica aut fiat ex ere et ponatur extremitas subtilis in vulvam et extremitas ampla super ignem et suffumigatio sit posita super prunas. teneat eam donec consumatur illa suffumigatio et iterum aliam. Forma instrumenti.

Capitulum lxxx. de curatione ani non perforati

Nascuntur multi puerorum et ani eorum non sunt perforati quos iam oppillavit siphac subtile. Oportet ergo obstetricem ut perforet illud siphac digito suo. et si non perforet ipsum cum spatumili acuto et caveat lacertum ne tangat ipsum. deinde pone super ipsum lanam infusam in vino et oleo. deinde cura ipsum cum unguentis donec sanetur. Si autem timeas quod oppiletur tunc pone in foramine cannulam de plumbo diebus multis. et auferatur quando puer vult egerere. et iam accidit oppillatio ani que ex consolidatione vulneris aut apostematis. Oportet ergo ut secetur illa consolidatio deinde cu

retur cum eo q̃ dixim⁹ ex curatõe
et plumbo. Cap̃. octuagesim̃.

de curatõe fistularũ q̃ accidũt i iferiori.

Fistule que accidũt in inferiori sũt
nodatio ⁊ grossitudo que accidũt
ppe anũ deforis. aut inspissatio
unius partiũ. ⁊ est fistula una ⁊
aut plures. Cum g̃ antiquatur
illa nodatio apitur ⁊ currit ex ea
humiditas aquosa alba. aut pustu
tile. et q̃m sũt ex illis fistulis pe
netrantes. Penetrantes g̃ cogno
scuntur p illud q̃d egreditur ex ei
ex egestione et uentositate q̃n
irritatur infirmus egestioẽ. ⁊ forti
se egreditur ex eis ũrina. et sũt
ex eis fistule q̃n sũt in spatio pene
trãtes usq; ad uesicam ⁊ usq; ad
meatũ urine. et sũt ex eis pene
trantes usq; ad iuncturam coxe.
et usq; ad nodũ caude. Et eo aũt
quo cognoscitur fistula penetrãs
usq; ad anũ ⁊ a nõ penetrãte est
ut intromittas digitum tuũ
indicem in anũ. ⁊ intromittas
tentam subtilem in fistulam ex
ere aut ferro q̃n nõ ẽ tortuositã.
Quod si in ea ẽ tortuositas tũc in
tromitte in eam tentam subti
lem ex plumbo aut pilũ ex pil'
equorũ donec sentias tentã. aut
pilum in digito tuo. Quod si non
sentis ipsum penitus neq; pcedit
ex foramine aliq̃d ex egestione
neq; uentositas neq; ũrina sic di
xim⁹. tũc scias q̃a ẽ nõ penetrans.
Opera g̃ ad curationem ⁊ q̃n fistu
la ẽ penetrans usq; ad uesicam
aut usq; ad meatũ urine tunc
significatõ eius ẽ exitus ex ea u
rine ⁊ phibitio ei⁹ ad hoc ut cõso
lidetur locus cũ medicinis. Si ũ
est penetrans usq; ad iuncturã
coxe. aut usq; ad os coxe. tũc signũ
eius ẽ q' puenit tenta usq; illuc
si nõ est in ea tortuositas usq; ad
os ⁊ inuẽtio doloris in cõuitu ptis.
et q' egreditur pus ex ea semp ⁊ q̃d
nõ ualet in ea medicatõ neq; cõso
lidatur cũ unguẽto ⁊ in istis fistu
lis omnib; penetrãtib; nõ est curõ
õino. ⁊ curõ earũ ẽ labor ⁊ uẽtositas
sui uanitas ei ⁊ stultis medici' sũt
quã formatur. In illa aũt que nõ
est penetrans ⁊ nõ antiqua spera
tur sanatio cũ ferro sẽm q̃d ego
narro tibi ⁊ q̃d ego iam probaui.
et est ut iaceat infirm⁹ inte man⁹
tuas sup dorsum suũ. ⁊ eleua cru
ra ei⁹ usq; sup coxas ip̃ius. ⁊ coxe ei⁹
sint inclinate ad uentrẽ ip̃i⁹. Deĩn
intromitte tentam plũbi. aũ ĉ ei⁹
si est in fistula tortuositas donec
scias ubi puenit tenta. Si aũt
sentit eam infirm⁹ circa anũ tũc
oportet ut intromittat digitum
suũ indicẽ in anũ. Si g̃ sentis in
digito tuo tentã iam penetrasse
p se ip̃m detentã pter q̃ sentias
inte digitũ tuũ ⁊ inte ip̃m sifac
aut carnẽ. tũc g̃ scias certe q̃d est
penetrans. Non g̃ labores in ea
q̃m nõ est sanatio sicut diximus.
Dixerũt tñ q̃a sanatur in q̃b;dã
hoib; ⁊ raro. et ex medicatõe qua
ei spatur iuuamẽtũ est ut ignia'
cauteriũ subtile sẽm amplitudi
nẽ fistule sic pcessit ⁊ intromittã
ip̃m ignitũ in fistulam donẽ per
ueniat circa anũ. deinde reitã illõ
bis aut ter donec scias quia iam
aduste sũt omẽs ille carnes. addi
te filtrate que sũt sic̃ cannule
penne anis. deĩn cura illõ cũ li
cinus inuolutis in butiro donec
egrediantur ille carnes q̃ aduste

sunt. deiñ cura illud cū unguētis
grānātibȝ carnem cōsolidantib᷒.
Si ḡ sanatur bonū est. ⁊ si nō et
nō sanatur cum alia curatione
unq̄. Et si ingredit tenta ⁊ nō
penetrat usq; ad digitū tuum
qui est in ano ⁊ est int̄ ipm̄ ⁊ in
ter tentam uelamē spissū ex car
ne. aut sifac. ⁊ uides fistulā ince
q̄ sequitur supficiē cutis. tunc
seca cutem abinitio fistule et
tūc uadis secando cū tenta ⁊ est
in fistula donec puenīat sectio
ubi puenit tente extremitas
et liberatur tenta ⁊ cadit. deiñ
mūdifica illas carnes filtratā
que assimilantur cauule pēne
anus ⁊ nō remaneat ex eis aliq.
Si aūt timeat de sanguis et sol
uit int̄ te ⁊ opationē tuā ut se
ces illas carnes. tc̄ meli᷒ qđ fit
⁊ uelocioris iuuamti cauterici
re eam cū igne aut cū medicīā
acuta. qm̄ cautium cum igne
aggigat duas bonas habitudiēs
ad ustionē illaꝝ carniū additā
rum ⁊ abscissionē sanguinis ⁊
exsiccationē humiditatum. deinđ
cura illđ cū licinis inuolutis
in butiro. aut cum illis tritis do
nec locus emittat pus. ⁊ egrediu
antur ille carnes aduste ī pus.
deiñ cura tūc illū cū unguētis
cōsolidatiuis grānantibȝ carnem
durām. ⁊ sūt medicine in quibȝ
ē stipticitas ⁊ exsiccatō. Nam qm̄
restaurat᷒ tūc iam sanatur ⁊ nō
times iterationē. Si aūt fistula
iam puenit usq; ad pfundum
ani ⁊ elongat a supficie corpo
ris. tūc intromitte digitū tuū
in anū ⁊ inquire cū eo. Si ḡ sen
tis tentā ⁊ int̄ te ⁊ int̄ ipsum est

uelamē ex sifac. aut carne. ⁊ ē ppi
quū penetrationi. tūc nō est opatio
in illo nisi sm̄ uiā fiduçie et spei.
q̄ est quia iam intrat᷒ in eo uniū
tiuum modoꝝ. aut ut cauteriçes ip
sam cum eo sic̄ diximus. aut ut
seces eam donec ꝯsequeris cōcaui
tatem eius ut sit possibile tibi in
tromittē licinia et curē eā ex p
ximo. ⁊ nō pcedas multū cum sec
tione. ut nō incidas lactum cōti
nentem ani. ⁊ accidat sr̄ ifirmū
exitus egestōnis absq; uoluntate.
deinde cura illđ cum eo qđ diximᷣ.
fortasse enī sanabitur. aut ut elō
ges illud uelamē ⁊ mūdes ipsū
postq̄ secas ipm̄ usq; ppe anū sic̄
diximᷣ. aut cum tentā aut cum in
strō alio acute extremitatis. deiñ
mūdifica illas carnes filtratas
que sr̄ in sectiōē usq; ubi potes cū
pscrutatiōē. deiñ conare restaura
tionem uulneris toti᷒ cū sectiōē
ex orifitio supiore ubi ꝯsolidatur
⁊ remaneat fistula apta in inte
rioꝝ pte anus. ⁊ erit leuius sup
infirmū. ⁊ qñq; fuit᷒ fistula sm̄
hūc modū. ⁊ est qm̄ intromittis tē
tam in fistulam ⁊ cū in latē ani
circa supficiem corporis cū cute ⁊
margine ani. tūc accipe tentam
pforate extremitatis que ē sic̄ acū
allesket. i. ppantiū coria ꝑ hāc for.

et intromitte in eā filū inuolutū
ex. v. filis ⁊ extrahe eā. deiñ intromit
te tentā cū filo in fistulā donec
cōsequatur ꝯcauitatē eius. Si ḡ
est penetrans in margine ani in
terius ppe tūc extrahe filū ex illo
foramine ita ut intromittas di
gitum tuū in anū ⁊ extrahas ex

tremitate fili et liga duas extre
mitates simul et stringe utrique et
dimitte illud die uno aut duobus di
ebus. et quanto plus incidit filum in car
ne et stringe ipsum bene donec incida
tur ille carnes que sunt inter duas
extremitates fili et cadant. deinde
cura uulnus donec consolidetur et
sanetur. Si autem orificium fistule non
est penetrans. tunc fac ipsum penetra
re quocumque modo preparatur tibi non
sit in profundo multum. non enim
incidit tibi ut facias illud propter acce
tum ut non incidas ipsum. deinde fac
cum ea sicut diximus donec sanetur. for
ma spatumili spinosi quo findi
fistula. cuius curuitas est acuta ual
de et pars alta est non acuta ut non
incidas illud quod non est necesse sicut uides.

Capitulum octuagesimum primum de sutura e
morroidarum ex quibus currit sanguis et in
cisione earum et curatione earum fissurarum. 82.

Sunt emorroydes secundum duos modos.
aut enim sunt intra anum similes uesicas
carbonum uel pruinarum. aut quasi ipsarum
sunt grana uue. et ex eis sunt magne
et parue et sanguis currit ex eis
semper. et est una et sunt multe et sunt
extra anum et in extremitatibus eius.
verumtamen iste que sunt extra anum sunt sin
plurimum pauce humiditatis ex quibus
currit aqua citrina. aut parum san
guinis cursu assiduo et sunt secundum co
lorem corporis. et curatio eius que est intra
anum est ut precipias infirmo ut
assellet et exprimatur donec egre
diatur anus et appareat althehelu
tibi. propera ergo et suspende cum uncinis.
aut tene eos cum ungue tuo. deinde
inde incide eos apud radices suas.
Si autem non retineantur in eis un
cini propter humiditatem eorum et ipsarum mol
lificationem. tunc cape eos cum panno
aspero. aut cum coto ex diploide la
nea et extrahe eos cum digitis tuis
deinde incide eos et puluerizza sup
eos post incisionem quosdam puluc
res calidos ut stent eis loco cauterii
aut cauterizza eos secundum quod precessit in capi
tulo cauterizandi. deinde cura eos
cum reliqua curatione donec sane
tur. Quod si non obedit anus egressi
oni. tunc clisterizza infirmum clisteri in
quo sit mordicatio parua ut laue
tur cum eo quod est in ano et obediat
egressioni uelocius quando exprimit
se infirmus. Si autem althehelu sunt
extrinseci ab ano. tunc res eorum est le
uis et facilis. et est ut capias eos cum
ungue tuo aut capias eos cum un
cino et incidas eos. deinde cura eos cum
eo quod diximus donec sanentur. et qui
abhorret incisionem cum ferro tunc
oportet ut administres suturam eorum
secundum hunc modum. accipe filum inuolutum
et intromitte ipsum in acum. deinde
extrahe althehelu ad superiora. et fac
ipsum penetrare cum acu in radice eius
ex parte alta. et inuolue duas extre
mitates fili in inferiori parte eius
acus. et sic latitudinalis. et stringe
thelul strictura forti. deinde noda fi
lum et extrahe acum. fac illud cum omnibus
althehelu. et dimitte ex eis unum nec
suas ipsum ut currat ex eo superflu
itas sanguinis. deinde pone super anum
pannum infusum in oleo rosato aut
ex coto et pone ipsum super anum et pre
cipe infirmo ut quiescat. deinde di
mitte ipsum donec cadant. Cum igitur
ceciderint althehelu cura eos cum un
guentis et reliqua curatione donec sanentur.

Multotiens De cura fissurarum.

Venit accidunt ex exsiccatione sitoris

et constrictionem naturae. Cum ergo antiquatur et non ualet in eis medicina, tunc oportet ut radas eum punctis spatumilis aut cum unguentio donec fiant humidae et auferatur ab eis cortex superior qui prohibet eas a consolidatione. Deinde cura eas donec consolidentur secundum quod oportet. Si autem non consolidentur tunc incide eas cum rasione uehementiori quam prima donec sanguinent multum et excorientur. Deinde cura eas donec sanentur.

Capitulum octuagesimum sextum. De curatione almesemir, inuersorum et non inuersorum, et athelul.

Scias quod almumar, id est formice, non est nisi nodus rotundus secundum colorem corporis similis capiti claui et fit in toto corpore et precipue in inferioribus partibus pedum et digitis et accidit ex eis dolor apud ambulationem. Oportet ergo ut seces quod est in circuitu claui et teneatur cum forficibus aut cum uncino et eradicetur ex radice sua. Deinde cura illud. Et si uis cauterizare illud secundum quod precessit in capitulo suo. Et athelul autem fit eius iam est eminentia parua aspera filtrata rotunda supra superficiem corporis multotiens accidunt in manibus puerorum. Et curatio eius est ut extendas athelul et incidas ipsum aut stringas ipsum cum filo de sirico aut cum pilo donec cadat. Et si uis cauterizare ipsum secundum quod premissum est cum igne aut cum medicina acuta et iam eradicantur athelul inuersi et non inuersi cum instrumento quod ego dicam.

Formica autem de cura formice. Est eminentia parua filtrata crossa super superficiem corporis uadens in profundum ualde et quando inuenit eam infirmus sentit in ea similem morsicationi formice et fit in corpore toto et plurimum eius fit in manibus. Et curatio eius est ut accipias cannulam ex penna anseris aut penna uulturis forti et pone illam cannulam super formicam donec contineat circuitum cannule ex partibus eius. Deinde reuolue manum tuam cum cannula donec seces quod est in circuitu formice et pone eam in profundo carnis et radices formicam ex radice eius. Et si uis fac illud cum cannula ex eramine

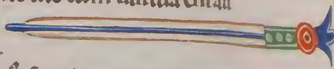

ferri secundum hanc formam.

Sed superius cannule ad subtilitatem trahens surdum inuolutum ut alleuietur super digitum apprehensio eius et ipsius reuolutio. Et si uis cauterizare formicam secundum quod premissum est in cauterizatione athelul in capitulo de cauterio.

Capitulum octuagesimum septimum. De formis instrumentorum quibus administrantur ad clisteria in egritudinibus ani et solutionis uentris.

Quandoque fit clistere tornatum et collectum ex argento aut ex aurichalco aut ex ere fuso aut malleato. Et quandoque fit ex istis instrumentis paruum et magnum secundum illos in quibus administrantur. Illud ergo quod administratur in curatione puerorum paruorum fit paruum et quorum ani sunt debiles aut dolorosi sunt clisteria conformia clisteris magni et parui.

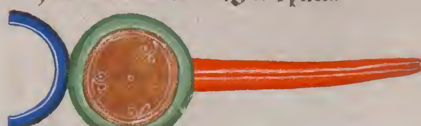

Capita, id est caput, eius superius ligatur ut sit amplum secundum hunc modum. Et sit ei distinctio ubi ligetur uter sicut uides. Et extremitas eius inferior que

intromittatur in anum sit surda leni (.i. non aperta)
ualde trahens ad subtilitatem et
in uno laterum eius sint duo forami
na. et in latere altero foramen unum
et sit amplitudo foraminis secundum
grossitudinem radiorum et grossi partem
et sit uter in quo ponitur medi
cina ex uesica animalis aut ex carta
ceus que sit secundum formam ex utraque
parte cuius radix sit palmus unus
et perforetur foraminibus multis sicut
reuoluntur et sit spatium quod est inter
omne foramen grossitudo digiti.
deinde intromitte in illa foramina
filum forte ex filo crudo quod sit ex x.
filis aut cerate ea et aggrega cum eo
uentrem sicut ad os fratri. Cum ergo poni
tur ut in eo stringatur in capite e
clisteris inter duo distinguentia con
strictione forti. deinde clisteriza cum eo
et hec est forma calami uentris et fora
minis. Qualitas autem clisterizan
di cum eo est ut impleas uen
trem aut uesicam ex medi
cina que sit calefacta secundum quan
titatem tolerantie infirmi.
Et caue ne sit calida ualde aut
frigida ualde. deinde resupinetur
infirmus super dorsum suum et ele
uet crura sua ad superiora et sub
eo pone nitham aut linteamen.
deinde inunge extremitatem clisteris
cum oleo aut cum albumine oui.
aut mucillagine fenugreci. a
ut similium. deinde intromitte ipsum
in anum cum facilitate. deinde acci
piat minister uterem cum duabus
manibus suis simul et exprimat
ipsum cum uehementia donec eua
cuetur totum quod est in clisteri in inte
stinum. deinde extrahe clisterem et ele
uet infirmus crura sua ad pari
etem. Et si medicina cogat eum

ad exitum tunc teneat quantum potest et si
dormit cum ea nocte tota est magis
ultimum in iuuamento. Si autem clister
iges eum in egritudinibus coloni
uentris et festinat exitus eius. tunc
itera clistere donec sanetur. Quod si in
ano sunt emorroyde aut apostema le
dentia te sit clistere subtile ualde le
ne ex clisteribus quibus clisterizantur pu
eri et hec est forma clisteris subti
lis super quod sit strictum cutis.

Capitulum octuagesimum quintum. de cura
tione uulnerum.

INQUIT DIXI
in diuisione de
curatione uul
nerum quod conue
niebat libro. et
ego dicam hic cura
tionem eorum cum manu et cum medi
cinis secundum complementum. Dico ergo
quod uulnera diuersificantur secundum illud
quo fiunt uulnera. et secundum locum super
quem cadit uulnus. Res ergo quibus
fiunt uulnera multotiens sunt sicut
iactus lapidis. aut incisio ensis.
aut cultelli. aut percussio cum lancea
aut ligno. aut sagitta et similibus.
uel ex rebus multis. Uulnera autem que
fiunt secundum loca corporis sunt sicut uul
nus quod cadit super caput. aut col
lum. aut pectus. aut uentrem. aut
epar et similia eis ex membris. et ego
sum narrans curationem quorundam
uulnerum ut ponam eam ratiocina
tionem et regulam super reliqua uul
nera. Et ego incipiam a uulneri
bus capitis simplicibus. quoniam reme
moratio compositorum ueniet in
principio capituli tertii. Dico ergo quod

qñ accidit in capite uulnus simplex & nõ est fractura ossis. consi
dera tūc si ex iactu lapidis aut ei
similibus. & iam fugit autem tm.
& est uulnus & times sup infirmũ
euentũ apostematis calidi. tunc ppara
& flomia cephalicam statim. et
nõ tardes illud. & extrahe ei ex san
guine sm qntitatem uirtutis eius.
si nõ fuit phlebotomus a flomia. pci
pue si fuit sanguis q egreditur ex
uulnē paucus. & sit flomia ex con
traria partis uulnerate. & caueat
infirmus sit a replone & uino et
cibis crossis. Si aũt iam mutatio ē
phlebet aliquã. tūc minoret ex cibo
et nõ appinquet carnibus nec ui
nis. et pone sup uulnus si accidat
ei apõ calidũ cotum infusum in
oleo ro. solo. tūc pone sup uulnũ
si est recẽs cũ sanguine suo. & nõ
mutauit ipm aer: tūc pone sup
ipm quorũdã unguẽta donec sa
netur. & si iam mutauit ipm aer
puluerem quẽ ego narrabo post
pulullũ. Si aũt uulnus est magnũ
aut ē ex incisione ensis & silius
& nõ aggregantur duo labia eius
ppt pulullos tc aggrega ipa cum
sutura sm qd ego narrabo in
uulneribus uentris de sutura eorũ.
Si aũt uulnus iam detectum ē
ab osse & pendet & nõ est retentio
eius ñ in suspendio paruo. tūc
incide ipm. deinde cura uulnus cũ me
dicinis. & restaura in eo carnem
duram loco cutis. & pcipe infirmo
ut cibetur cibis in quibus est gros
situdo sicut sunt capita uaccarum
et triticũ coctum donec ut puls
sit & eis silia. Qđ si inuenis in cu
tem putrefactam & nõ adheret
ossi tūc incide putrefactũ totum

et pbice ipm. deinde cura illud. Si a
in his uulneribus est arteria aut
uena ex qua fluit sanguis & nõ
abscinditur p medicinas tūc inqre
sup arteriam. Si g inuenis eam
non secatã tc seca eam cũ spatumi
li. aut liga eam. Qđ si necessitas
puocat qñ nõ cõfert illud q dixim
tūc cauteriza eam donec abscidat
sanguis. Si aũt uulnera ista sūt
parua simplicia tc nec cõe faciat
lenis ita ut pulueriçes sup ea hc
puluere: qm cõsolidat ea anteq
mutet ea aer. & modus pulueris. R.
Olibani ptem .i. & sanguis draco
nis ptes .ii. & calcis nõ extincte
partes .iii. terant totũ multum
& cribellent & impleat ex eo uulnus
& cõstringat cõstrictione bona
donec adhereat sup ipm bene. &
coaguletur cũ sanguine. demũ
stringe ipm desup cũ pulullis
et dimitte ipm donec pmaneat ita
qđ nõ apitur: nam nõ eradicat
ab eo medicina donec sanat. et
qñ: fac illud calx sola qñ nõ sūt
tibi in psenti olibanũ & sagnis
draconis. et iam facit hãc eãdẽ
opationẽ in multis ex uulneribus
magnis qñ cõuenit ut ponatur
sup ea & stringant. & sc uulnera
recentia cũ sanguine suo quẽ nõ
alterauit aer. Qđ si aer iam altera
uit ea quadam alteratiõe pcipue
qñ est in principio estatis. tc nõ
est positioni huius pulueris intẽtio.
Cura g illa cum eo q diximus ita
ut ponas sup ea quedam ūguē
ta digestiua. aut ponas sup ea
pultes ex farina ordei fcã cũ aq
& melle & olẽo donec emittat put.
deinde cura ea reliqua curatiõe do
nec sanent. Si nõ accidat cu

uulnere fractura in osse et est pa
rua tunc extrahe illud cum gesti. et ego
iam dicam curationem fracture
rum capitis in eo quod futurum est.

De percussione que fit in collo cum ia

Si autem uulnus acciderit in l'artie-
cidit in collo tunc non est inter ipsum
differentia in medicatione et inter uulnus
capitis quando est simplex. Si autem est
iam neruus incisus colli aut ar
teria. tunc si est neruus non est in eo in
genium nisi ut deuitetur curatio eius
cum eo quod facit stipticitatem uehe
menter sicut gariar et eggi et eius similia.
quoniam nocent neruis et contrahunt eos
et non ponas super uulnus. aliquid fri
gidum omnino quoniam substantia neruorum est
frigida et continuatio eius est cum cere
bro quod est sublimius membrorum. et sit
illud quo curatur ex medicinis le
ne sicut calx. abluta cum aqua dul
ci. aliquotiens infusa cum oleo. aut
cum oleo ro. et chutia quando abluitur
et cum aqua dulci. et reliqui lapides
mineralis secundum hunc modum. et butirum un
guenta. Si autem uulnus est magnum
tunc administra suturam. aut coarta
labia eius cum puluillis. deinde cura
ipsum donec sanetur. Si uero uulnus
est profundum aut acciderit in eo si
nus in inferiori parte eius in quo agre
gatur iam pus. tunc perfora ipsum
in magis depresso loco in eo. Quod
si iam incisa est in uulnere arteria
et consecutus est sanguinem eius fluxus.
tunc separa eam et liga ipsum aut cau
teriza eam si prouocat necessitas ad
illud. Si autem iam inciderit spondile
gutturis aut totum et saluatre sunt
alhaudegi. tunc aggrega labia cutis
cum sutura super cannam gutturis
et non tangas guttur. immo equa
ipsum et reduc ipsum super figuram suam

naturalem. deinde stringe ipsum stric
tura decenti et dimitte ipsum diebus
aliquot. deinde cura ipsum cum unguen
tis in quibus est stipticitas et exsicca
tio donec sanetur. Si autem uulnus iam
fecit impressionem in osse tunc per
quire ipsum. et si in ipso sunt fragmen
ta ossis extrahe ea omnia. aut que
potes ex eis. et quod non preparatur dimit
te illud donec putrefiat uulnus et se
paretur et alleuietur egressio eius.
Quod si uulnus fuerit recens tunc pul
uerizza ipsum puluere quem narraui.
Si autem fuerit in uulnere os et fit fi
stula tunc cura ipsum cum eo cuius reme
moratio uenit in capitulo suo.

De percussione lancee uel cultelli.

Si autem est percussio lancee uel cultel
li et uides eius profunditatem tunc considera.
Si igitur ex uulnere egreditur uentositas
quando anhelat ex eo infirmus tunc
scias quod uulnus est mortale. Quod si
non fuerit ei profunditas et est recens cum
sanguine suo tunc non ponas a prima
hora in eo puluerem. neque stringas
ipsum ut non retineatur sanguis
in profunditate eius et reuertatur ad cor
et interficiat infirmum. Sed pone in
primo unguentum attractiuum et solue
ipsum in diebus. Si uero unguentum non est
tibi presens tunc pone in orificio
uulneris coctum uetustum ut su
gat illud quod egreditur de eo ex humi
ditatibus. et fac ut dormiat infir
mus super uulnus ut currat quod
aggregatur in eo. Si non iam prete
rierunt uulneri tres dies aut plures
et non accidit infirmo spasmus neque
tremor cordis in aliis neque strictura
in anhelitu. et uides reliquas dis
positiones eius bonas. tunc scias quia
uulnus est saluum. Cura igitur ipsum
cum licinio et reliqua curatione

donec sanetur. Si uero excusatum sa
natio eius 7 iam aperitur semper tunc
scias quia iam factum est fistula. Cu
ra ergo ipsum ex capitulo suo sicut fi
stula 7 si uulnus est ex incisione
ensis aut cultelli. 7 est simplex
in superficie pectoris aut dorsi. tunc
cura ipsum cum eo quod precessit ex su
tura si est magnum. aut cum pul
uere si est paruum. Si autem iam
fecit impressionem in osse 7 ledit
ex eo frustra. tunc inquire uulnus
7 operare ad extrahendum illa fru
stra si sunt separata. Si uero non fuit
separata dimitte donec putrefi
at uulnus. alleuietur est extractio
eorum. Reliquorum autem uulnerum acci
dentium in reliquis membris uidisti
um in curatione est uidistiu eius quod
diximus. Cap. lxxvi. de disruptione que
Disruptio que accidit uentri accidit in uen
tri est magna media 7 parua. Ex
magna igitur quandoque egreditur inte
stinum aut multis intestinorum. Qua
re fit intromissio eorum 7 eorum sutu
ra uehementior 7 difficilior. 7 dis
ruptio parua que fit difficilis ex mo
alio. Sequitur ergo ut sit reductio eorum
difficilior si non operatur in intromis
sione sua ad locum suum statim quoniam
aperitur 7 incrossatur quare difficilis
est introitus eius. propter hoc ergo fit dif
ficilior 7 melior disruptionum dis
ruptio media quoniam cum ea non fit dif
ficilis reductio intestini sicut fit
difficilis in his duabus speciebus. 7 sci
as quod sutura uentris est secundum quatuor
modos. due suturum communes conueniunt
in sutura uentris 7 in sutura reliquorum
uulnerum corporis. 7 due suturum alie
proprie communicant reliquis uulneribus ve
nimtum sed magis proprie cum suturam
uentris. 7 ego narro tibi unam quam

que cum expositione 7 declaratione. Dico
ergo quia quando uulnus est paruum et
egreditur ex eo aliquod ex intestino
et fit difficile reducere ipsum. tunc
illud est propter unum duorum modorum. uel
aut propter paruitatem disruptionis sicut
diximus. aut quando in intestino est in
flatio propter frigus aeris. Quando ergo illud
est ita tunc oportet ut calefacias
ipsum ita ut subiungas spongiam.
aut pannum humidum in aqua te
pida sola. aut decoquas in aqua
squinantum. 7 apium 7 spicam 7
embrocas cum ea intestinum donec
resoluatur inflatio. 7 quandoque fac illud
uinum in quo est stipticitas. 7 est
melius quam aqua sola in resolutione
inflationis. Cum ergo uides infla
tionem iam resolui tunc humecta
intestinum cum aqua in qua decoc
ta est altea aut malua. Nam per
illud alleuiatur introitus eius cum re
parua. Si autem excusatur reditus post
hanc curationem. tunc scinde in disrup
tione parum cum instrumento quo secan
tur emorroydes. et cura prima est
melior quando preparatur quam sectio 7 non
fit coactio ad secundum post nec
cessitatem 7 defectum instrumentum.

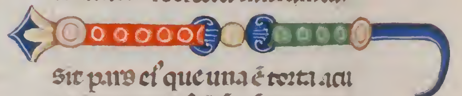

Sit pars eius que una est tertia acu
ta. 7 pars eius altera non acuta. 7 ex
tremitas subtilis non sit cum spatu
mis subtilitate imo sit obtusior
parum. 7 est illa que assimilatur
caude sicut uides. Cum ergo amplifi
catur uulnus 7 egreditur intestinum
tunc oportet ut sit reductio eius se
cundum formam suam naturalem in loco suo
tibi propterea si possibile est super illud
quando est melius. Quando uero disruptio
est ampla 7 est in inferiori parte

uentris. tūc oportet ut facias ia
cere infirmū sup dorsum suum.
et pone crura sua altiora capite
suo. et si est in superiori pte uētris
tūc pone caput eius ꝛ pectus ipi
altiora quã eī inferiora. ꝛ similr
si ē disruptio in una duaꝝ ptiū
uentris tunc pōe intentiōē tuã.
ꝛ tuam ꝯsiderationē semp in hoc
ut pars in qua ē uulnus sit alti
or pte altā. ꝛ ita oportet ut ami
nistres illd in uulneribꝫ magnī
ꝛ in uulneribꝫ medijs. In uulne
ribꝫ aūt puis pone illd sm qd
ꝑparatur tibi. deīn fac ut sit pre
sens mīr manꝰ tuas minist pi
qui teneat disruptionē totam
manu sua. ꝛ agrega labia eius
deīn detege ex ea ꝛ qui sequitur
suturā aliqd pt aliquid. et iste ē
modus suture cōis. ꝛ est ut
accipias acum aut nūm acuū
sm quātitatē amplitudīs uul
neris. deīn dimitte ab extremi
tate disruptōis qualitatē digit
ti anularis. ꝛ fige acū unā preter
q intromittas in eam filū ī du
abꝫ extremitatibꝫ cutis cū duabꝫ
extremitatibꝫ sifac q ē sub cute
ꝛ ab interioribꝫ donec facias eā
penetrare ab illa pte. ꝛ tu iā agre
gasti duas extremitates cutis ꝛ
duas extremitates sifac. ꝛ sunt
quatuor ordines. deīn stringe eū
filo duplo in circuitu acus aliqn
tiens a duabꝫ partibꝫ simul. deīn
aggrega duo labia uulneris agre
gatione decenti. deīn dimitte
grossitudinē digitti ꝛ fige ī eis
acum aliā. postea necte eā cū
filo sicut fecisti cum acu priori.
Non ergo cesses facere illd eo q in
diges ex acubꝫ donec compleas

cōstrictionē uulneris totiꝰ. et sīt
acus medie int grossitudinē et
subtilitatē. qm acus subtiles ual
de uelocit incidūt carnē. et grosse
sūt difficilis introitus in cutē.
ꝓpt illd ergo oportet ut sint medie
in subtilitate ꝛ grossitudīe. ꝛ nō
oportet ut figant acus in du
abꝫ extremitatibꝫ cutis ꝓpinq
multum ut nō incidatur caro ī
uelocit et apiatur uulnus anī
ꝯsolidationem sui ꝛ nō elonget
ꝛ cū sutura ut nō ꝓhibeatur uul
nus a cōsolidatione. deīnd incide
extremitates acuū ut nō ledant
infirmū apd somnū suū. ꝛ pōe
eis puluillos ex pānis ab oī pte
qui teneāt extremitates acuum
ꝛ dimitte eas donec scias q uulnꝰ
iam cōsolidatum ē. ꝛ hec quidē
spēs suture cū acubus taliter ē
ꝯuenientior in uulneribꝫ paruis
qm sufficit in sutura eoꝝ acꝰ una
aut due aut circit eas. Sutura ā
sa cōis ē ut agreges cū sutura
extremitates quatuor. extremi
tates duas cutis ꝛ extremitates
duas sifac in uice una cū acu in
qua sit filum īuolutū equale in
subtilitate ꝛ grossitudine. deinde
qū penetrauīs cū acu has extremi
tates quatuor. reduc acū a parte
qua incepisti eadē ut cadat filū
red acū a superiori pte uulneris ut
sit sutura sm suturam panni
quo stringunt pāni. et pone int
omēm suturam quantitatem
grossitudinis digitti minoris.
Hanc aūt suturam sciūt ꝛ sequū
tur hoīes. ꝛ cum sutura sui. ego
uidi uulnus q acciderat uiro in
uentre suo qui fuerat uulneratꝰ
cum cultello. ꝛ erat disruptō uul

neris maior pulmo immo et exierat
ex intestinis circiter duos pulmos.
et intestinum medio et erat disrup
tio in medio ventris. Reduxi ergo
illud postquam steterat intestinum eius extra
virum .xx. iiij. horis. consolidatum
est ergo vulnus in spatio quod fluit circiter
circa quindecim dies et curavi ipsum
et sanatus est et vixit post annis
multis confirmatus in suis disposi
tionibus et medici iudicaverunt quod
non sanaretur. et ex miraculo fu
it quod ego non curavi ipsum cum unguento
quoniam fui in loco in quo non invenie
batur unguentum. neque aliquid ex me
dicinis. Posui ergo super vulnus vetu
stum coctum bis in die et assidu
avi ambulationem eius cum aqua mel
lis donec sanatum est. Duas autem species
suture propinquas dicam ego secundum narra
tionem sermonis. et est ut incipias
cum sutura acum et dimitte acum
ab exteriori parte ad interiorem par
tem in extremitate alteri mirach.
Cum ergo penetrat acus in cutem
et in lacertum eundem secundum recti
tudinem in longitudine corpori
totius dimitte extremitatem sifach
in latere in quo initio misisti acum
et fac penetrare acum in extrem
itatem aliam ab interiori parte ad exte
riorem partem in extremitate altera
mirach. Cum ergo feceris eam pe
netrare tunc fac eam penetrare iterum
in hac eadem extremitate mirach
ab exteriori parte ad interiorem et di
mitte extremitatem sifac que est
in hoc latere et fac penetrare acum
in extremitate altera ab exteriori par
te ad interiorem et fac penetrare cum
penetratione tua quam facis eam pene
trare in sifach in extremitate
mirach que est in parte eius donec pene
tret in ipsum totum. Deinde incipe ab
hoc eodem latere et sue ipsum cum extre
mitate que est ex sifach ex latere
suo et extrahe acum ex cute quam
penetravit. deinde reduc eam in illam
cutem et sue extremitatem sifach que
est in latere illo cum hac extremi
tate mirach et extrahe eam ex cu
te que est ex parte eius et fac illud
vice una et alia fac illud vice post
vicem usque suas continue totum
secundum illud exemplum et summa in omni
hiis suture est ut suas sutura pellium
pariorum quas suunt pelles ita ut suas
sifach vice una excepta una ex par
te una extremitate cutis et ut di
mittas eam uiceal excepta alia
donec compleas. De sutura Gali
Sutere propinque quam dixit etiam eni.
Galienus et iste est sermo eius narra
tus est ut suas eam secundum simili
tudinem qua suunt eas quam medi
canti ita quod aggregantur omnes partes
ad comparationem suam convenientem
ei per naturam. et applicet extremi
tatem sifach ad extremitatem eius
aliam et extremitatem mirach ad extre
mitatem eius aliam et illud fit secundum quod nar
ro tibi. Oportet ut figas acum in
extremitate mirach propinquam tibi
ab exteriore parte et facias eam penetrare
ad interiorem in eo solo. et dimittas
duas extremitates sifach. deinde
revolve acum et fac eam penetrare
ad interiorem in duas extremitates
sifac scilicet utrasque. deinde revolve et
fac penetrare ab interiore usque ad
exteriorem in duas extremitates
mirach alias que sunt in latere opposi
to. et iste modus suture est melior
sutura communi facili et est sutura cuius
precessit rememoratio. Iste est igitur
sermo G. et dixerunt quidam rectifi

catur sutura uentris cū duab' acu
bus. Qđ ē ut intromittas in eis i
utrisq; filum unū. 7 incipe eam i
tromissione acus ex eo qđ ē apud
te. 7 fac eam penetrare usq; ad la
tus aliud s̄m suturā eorū q fuūt
coria equalit'. 7 scias q' qū disrup
tio ē in medio uentris tūc sutu
ra eius ē difficilior q̄ reliquorū lo
corū uentris. Judicium uō medica
tiōis uulneris ē iudiciū reliquo
rum uulnerū. Q' ē q' qū tu tū seq̄
ris uulnus recēs cum sanguīe
suo anq̄ alteret ipm aer. et reduq̄
intestinū. 7 suis ipm. 7 aptas ip'
decent'. tc pr̄ sup ipm puluerem
incarnatiuū. Qđ si aer iam alte
rauit uuln'. tūc pone sup ipsum
quedam unguēta que sunt t' pre
sentia donec fiat pus et cadāt
fila 7 dissoluatur sifach 7 mirach.
deinde cura illđ sic ē curō reliq̄rū
uulnerū donec sanetur. Si autē
nō sūt tibi p̄sentes medicine. tc
pone sr' ipm statim ex quo incē
pit emittē pus cotum uetus et
pmuta ipm bis in die sic docui
te donec sanet'. Nam tu non in
diges medicatiōe alia in plib;
dispositiōib; qn uulnera st̄ sim
plicia. Si aūt times q' cōmisceat
uulnus membris p'ncipalib; tc
oportet ut subingas lenē lanam
in olō temperate calitatis aut in
oleo rosato. 7 pone ipā in circuitu
locorū que sūt int' inguina 7 sub
assellas. Qđ si sentit dolorē aut
putrefactionē in intestinis sui.
nam multotiēs accīt illđ tūc cli
stica ipm cū uino nigro stiptī
co tepido. p̄cipue si putredo iam
puenit in intestinū et fcā ē cica
tura penetrās usq; ad cōcauitatē

eius. 7 scias qđ illud qđ est ex inte
stino crosso est facilioris sanatōis
q' ex eis ē ex subtili. ē difficilioris
sanatiōis. Intestinū aūt q' nomi
natur ieiunium nō suscipit sana
tionem ex uulnere qđ cadit i eo
omino. 7 illđ est ppt multitudinē
eius qđ est in eo ex uenis ex mag'
tudine eaṛ. 7 ppt subtilitatem cor
poris eius. 7 ppinquitatē ipiu' na
ture neruorū. Si aūt q' procedit ex
uulnere ē zirbū 7 cōsequeris ipm
recens reduc ipm s̄m reductionē
tuam qua reducis intestina equa
lit'. Si uō p̄terit ei spatiū et iam
fcm̄ ē uiride aut nigrū. tc opōtet
ut stringas ipm cum filo sup locū
qui denigratus ē ex eo ut nō acci
dat fluxus sanguinis. In zirbo
enī sūt uene 7 arterie. deīn incide
qđ ē p̄ter illđ ligamētum 7 pone du
as extremitates fili pendentes ex
inferiori pte uulneris extrahe ip'
ut alleuietur sup te atractō eius
et extractio ipius apud casū zir'
bi et emissionē pus uulneris.

De disruptiōe q̄ accīt in intestino

Quando aūt accidit disruptō in in
testinis 7 ē parua tc possibile est
ut restauretur in qbdam hoib;.
ppter q' ego uidi qui fuit uulne
ratus in uentre suo cū passione
lancee. 7 erat uuln' a dextra sīō. 7
antiq̄tum ē uuln' 7 fcm̄ ē fistu
la. 7 exiuit de eo egestio 7 uētositas.
Posui g' curatōem ei' s̄m qđ ego
usq; hic nō sum cōfisus in sana
tione ei' neq; cessaui subtiliare
ipm donec sanat' est 7 cōsolidat' ē
loc'. Postq' ego uidi iam cōsolida
tum timui sup infirmū qđ acci
deret sup eum accidēs mali i uē
tre suo. 7 nō ex illo accīs mali 7

mali et remansit in meliorationibus dispositionibus suis comedens et bibens
et futuens et intravit balneum
et exercitatus est in operationibus suis. et iam
dixerunt quidam expertorum quod
quando accidit in intestino vulnus et
est parvum tunc oportet ut ligetur
secundum hunc modum. et est ut accipias
formicas magnorum capitum. deinde
aggrega duo labia vulneris et po
ne formicam unam ex eis que habe
at os apertum super duo labia vul
neris. Cum ergo capit super ea et stri
git os suum abscinde caput eius adhe
ret enim et non solvitur. deinde pone for
micam aliam prope primam et non
cesses facere illud cum formica
post formicam secundum quantitatem vul
neris totius. deinde reduc ipsum
et sue vulnus. Illa enim capita re
manent annexa in intestino donec
alleviatur intestinum et sanetur. et non
accidit infirmo nocumentum penitus
et iam possibile est ut ligetur in
testinum cum filo subtili quod
abstersum est ex intestino animalis
annexo cum eo postquam intromittitur
in acum. et est ut accipias extremi
tatem huius fili ex intestino et excar
netur multum. deinde liga in extre
mitate eius filum lini subtile in
volutum. deinde intromitte illud
filum in acum et sue cum eo in in
testinum. deinde reduc ipsum in dis
ruptionem. et iste modus est suture
cum formicis et intestino. et non
est nisi secundum viam fiducie et spei. Si
autem vulnus est magnum amplum
precipue et si est in uno intestinorum
gracilium tunc non est ingenium
nisi subtiliatio neque est ei sana
tio omnino. Capitulum octuage
simum sextum. De cura aquidex et fistularum.

Scias quod omne vulnus aut apostema quando
veteratur et antiquatur et fit ulcus et non
consolidatur et emittit pus semper non
absciditur tunc nominatur universaliter
in quocumque membro fuerit fistula. et
nos nominavimus aquidemen. et fi
stula quidem est secundum veritatem noda
tio filtrata dura alba cum qua non
est dolor. cui est concavitas sicut con
cavitas penne avis. et propter illud nomi
nant eam quidam nisat. et est in
quibusdam hominibus. et quandoque est ei hu
miditas multa et est pauca et est
crossa et est subtilis. et ego iam pre
misi in divisione tunc cum dixi
vulnera quod omne ulcus quod non sa
natur neque nascitur in eo caro non
est illud nisi propter unam novem causarum
quarum una est. aut propter paucitatem
sanguinis in corpore aut propter
maliciam eius. aut quando intra ipsum
super labia eius est caro dura prohi
bens nativitatem carnis. aut quia
est multe sordis et sorditiei. aut
quoniam ulcus est in se ipso putrida ma
teria que mittitur ei est male quali
tatis. aut quando medicina est incon
veniens in curatione eius. aut quando
corruptio cadens in aggregatione
eius genus pestilentie est. aut propter
proprietatem in regimine sicut accidit
in cesar augusta in qua difficilis
digestio fit egrotanti et tardatur
in ea sanatio apostematum per naturam
aut quando in eo est os unum. aut multa
ossium. et ego iam ostendi omnes istas
causas et signa earum et curationes ipsarum
cum medicamis in divisione. et
oportet hic ut faciam te scire cura
tionem fistule et aquidex que fit
per viam operationis cum manu. scias
quod fistula accidit in omnibus membris
corporis. Nam ex eis sunt fistule que

peruenit ad uenas magnas et arterias. aut neruos aut ad stomachum aut ad intestinum. aut ad uesicam. aut aliquam ex costis. aut aliquam ex spondilibus dorsi. aut aliquam iuncturarum compositarum compositione sicut est manus et pedis. et ex eis sunt que uadunt ad propinquitatem membri principalis et similium. Que ergo ex istis fistulis est secundum hunc modum est ex egritudinibus difficilis sanationis et non recipit curationem. et occupatio cum ea est labor et ignorantia. Quod si est ex fistulis aliqua cuius profunditas non peruenit ad hec loca que dixi et speras et confidis in curatione eius. et uis peruenire ad cognitionem illius tunc accipe tentam ex ere aut ex ferro si fistula tendit secundum rectitudinem et perquire eam cum ipsa. Si autem est in fistula tortuositas tunc inuestiga eam cum tenta de plumbo subtili quoniam plumbum cum lenitate sui corporis alleuiatur curuatur circa tortuositatem. Quod si fistula est habens orificia multa non est tibi possibile ut significes super eam cum tenta. Clisteriza ergo ex eis orificium ex orificiis suis. nam humiditas qua clisterizas ipsum uadit uersus orificium uel orificia alia et currit ex eis. deinde exquisite inquire secundum quem modum est tibi possibile ut cognoscas quod illic est os uel uulnus aut neruus et est fistule concauitas longinqua aut propinqua. aut est fistula una cuius sunt orificia multa et ista super totum illud cum summa fortitudinis tue cura interrogatione tua qua interrogas infirmum et inuentione doloris apud compressionem cum manu tua super locum et similibus

ex significationibus et casis accidentibus apparentibus. Cum igitur steteris super omnia illa statione uera tunc uade secundum confidentiam ad curationem. et est ut consideres tunc si est fistula apparens propinqua aut in loco saluo longinqua a uicinitate aut neruo arteria aut uena aut in uno locorum quos dixi tibi. tunc seca fistulam secundum quod premissum est ex narratione mea et aufer quod est in ea ex filtratione et carnibus corruptis et quod nascitur in orificio eius ex carne aut chelul et similibus. et cura ipsam donec sanetur. Si autem fistula est longinque profunditatis et est secundum rectitudinem tunc oportet ut secces eam in profundo quantum tibi possibile est deinde mundifica ipsam ex omnibus carnibus eius corruptis. deinde administra licinia inuoluta in medicinis acutis et intromitte ea usque ad concauitatem fistule quam comprehendisti cum ferro. fac cum ea illud aliquotiens donec corrodat medicamen acutum totum quod remansit in concauitate fistule ex corruptione. deinde restaura ipsam cum unguentis que generant carnem sanam donec sanetur. Si uero non sanatur per illud tunc cauteriza eam secundum quod narrauimus. Si ergo causa fistule est os et certificatur apud te illud. tunc inquire eum et seca ipsum secundum quod narrauimus tibi si non prohibet te aliquid ex uena aut neruo aut membro principali sicut diximus. Si ergo detegitur tibi os et est in eo quidam corruptionis et nigredinis. tunc rade ipsum donec auferatur corruptio eius tota. deinde cura ipsum cum eo quod incarnat ipsum donec sanetur. Quod si non sanatur et emittit putredinem sicut faciebat tunc scias quod tu non per

uenerit ad totam eradicatiōē cor
ruptionis. detege ḡ sup illō. fo.
et exquisite fac rasionem ei⁹ et
mūdificationē eius cū uulnerē
fortitudine tua. deīn restaura ip
sum. Si ḡ sanatur bonū est et si
nō tūc scias q̄ illa corruptio in p
fūnditate longinqua corporis
quā nō es secutus. Non ē ḡ tibi i
ea ingeniū nisi dimittere ipm̄
nature. Qd̄ si os corruptum est
⁊ est os paruū et est possibile t̄
attrahere ipm̄. tūc attrahē ipm̄ cū
forficib⁹ subtilib⁹ q̄ cōuenit ad
illud. Si aūt sūt ossa multa. tunc
exquisite fac extractiōē eo⁊ oīū.
neq̄ dimittas ex eis aliqd cū tua
fortitudine. Si uō cōtrarietatem
faciat tibi aliqd ex humiditatib⁹ ⁊
non est in incisione eo⁊ timor:
tunc incide illas humiditates et
carnes si sūt illic ⁊ ul'a ossa. Si
uō nō est tibi pparatio auferēdi
ossa ex hora tua. tūc pone sr̄ uul
nus q̄ putrefaciat ipm̄. ⁊ dimit
te ipm̄ donec putrefiat qd̄ est i
circuitu illo⁊ ossiū ex carnibus
⁊ ex humiditatib⁹. et custodi uul
nus ut nō consolidetur ⁊ cōstrin
gatur sectio q̄ tu secuisti in ope
ratiōē tua. imo pone sup ipm̄ si
times cotum submissū in sulfu
re trito cum oleo. aut cotū subm̄
sum in ungēto egyptiaco aū aliq̄
unguēto⁊ uiridiū. Nam qn̄ pu
trefient ille ⁊ separantur ex eis ō
ossa alleuiabitur ablatio eo⁊ ⁊ ip
so⁊ extractio. Si aut ē os unum
magnū sicut os cruris aut os coxe.
⁊ silia eis ⁊ illī ⁊ q̄ ex eo corruptū
est ē facies eius tīn̄. tūc rade ipsū
rasicē ultima donec auferatur il
la nigredo et corruptio. deīnd̄ re

staura uulnus si qd̄ ex eo corrup
tum ē est pars magna ⁊ iam cō
secuta ē medulla ossis. tūc necesse
est serrare ipm̄ ⁊ incidere ipm̄ totū
usq̄ ad locū ubi puenit corrup
tio. ⁊ tūc cura ipm̄ donec consoli
detur: et ego narro tibi quidem
q̄ accidit uiro in crure suo ut ponā
ipsum exemplū ⁊ adiutoriū super
operatiōē tuam. Fuit uir iuuenis
etate circit' triginta annos cui ac
cidit dolor in crure suo a causa q̄
mota est sup ip̄ inter corp' donec
puenerit materie ad crus ⁊ apo
stematum ē a pāte magno et nō
fuit ei cā extrinseca. Extensum ē
ḡ cum eo tp̄s cum errore medico
rum donec aptum ē apā et cucur
rerit ex eo materie multe ⁊ postpo
sita ē cura eius donec fistulatum
est crus ⁊ fcā sunt in eo orificia
multa. que omnia emittebāt pus
⁊ humiditates corporis. Curauit ḡ
ipm̄ multitudo medico⁊ circiter
duos annos ⁊ nō fuit in eis sapi
ens in arte manus donec uocatus
sum. ⁊ uidi crus ei⁹ ⁊ materia que
currebāt ex illis orificiis cursu
magno et iam corp⁹ iam tabue
rat ⁊ color eius citrinus erat. In
troimisi ḡ tentam in unū illo⁊ ori
ficio⁊ ⁊ puenit tenta ad os. deīn
pscrutatus sum orificia omnia
et inueni ea puenire ad se adin
uicem ex omīb⁹ ptib⁹ cruris. Pro
peraui ḡ ⁊ secui sup unū illorū
orificio⁊ donec detexi ptem ossis.
et inueni ipm̄ corruptum q̄ iā
corrosum erat ⁊ denigratū et pu
tru erat ⁊ pforatum erat donec pe
netrauerat usq̄ ad medulla. Ser
raui ḡ q̄ detectum ē m̄ et sparā
tum ex osse corrupto. ⁊ ego puta

ui qd̾ nō esset in osse nisi illa cor
ruptio abscidi ⁊ serraui. ⁊ ego iam
eradicaueram eam. deī̄ posui re
staurationē uulneris cum medi
cinis ꝯsolidatiuis spatio lōgo et
nō est ꝯsolidatum. deinde iteraui
et detexi sup̄ ſm̄ supra detentio
nem primam et inueni corrup
tionem ꝯtinuā cū osse ⁊ serraui
q̄ apparuit m̄ ⁊ ex illa corruptiōē.
deinde conatus sum restaurati
onē ei᷒ ⁊ non ē restaurati. detexi
g̾ sup̄ ip̄m iterꝝ ⁊ nō cessaui inci
dere os particulatim ⁊ conati re
staurationē eius ⁊ nō est restaura
tum donec incidi ex osse circiter
palmum unū ⁊ extⁿ illd̾ cū me
dulla sua. deī̄ restauraui ipsū
cum medicinis ⁊ cōsolidatum est
uelocit᷒ ⁊ sanati ⁊ nō fuit necc̄ia
hec iteratio in opōne eius ⁊ secti
one ipius nisi ꝓpt᷒ dispōnē debi
litatis infirmi ⁊ paucitatē tol
lerantie ei᷒ ⁊ timorem meum ſr̄
ip̄m de morte. qm̄ accidebat ei in
omībꝫ horis ex supfluitate euacu
ationis sincopis mala. Sanatu᷒
est g̾ sanatē integra ⁊ nata ē in
loco ossis caro dura. et bona fc̄a
est dispōitio ei᷒ in corpore suo ⁊ re
dit uirtus eius ⁊ conu̇satus est
in dispōitionibꝫ suis ⁊ nō fec̄ con
trarietatem in ambulatiōē neq̄
nocumentum oīo. Si aūt os eminē᷒
in loco corporis iam fractū est. tūc
oportet ut serres ip̄m ſm̄ hūc mo
dum. et est ut accipias ligamen
tum ⁊ stringe ip̄m in extremita
te ossis eminētis ⁊ p̄cipe alicui q
extendat ip̄m ad sursum ⁊ pone
ligamentum ex lana aliud grossi᷒
ligamēto p̄mo. deī̄ liga carnē
sup̄ ip̄m que est sub osse ⁊ extēde

extremitate ei᷒ ut trahas carnē
ad inferiora ⁊ tu detegis carnem
sup̄ locum que uis serrare ut nō
ledat serra carnē ⁊ pone lignum
aut tabulā sub osse inferius de
cent᷒ qm̄ qū facis illd̾ nō p̄hibet᷒
serra qn̄ secet carnem corruptā.
et oportet ut sit serratura ſr̄ loci
corruptum paruꝑ aut nō sit in cō
cauitate ossis corruptio ⁊ nō ap
pareat in apparitiōē sua sensui et
cogat ad serraturā sui uice alia.
Qd̾ si os ē corruptū ⁊ nō est emi
nens imo cōtinuatur pars ei᷒ cū
parte ⁊ corruptō in medio eius ē.
aut in p̄te ipius tūc detege cārnē
ab omnibꝫ partibꝫ totꝫ. deinde
pone lignū infer᷒. p̄tea serra illd̾
ex p̄te primi ubi ē corruptō donᵉ
ꝯtinuetur serratura ex p̄te altrā
⁊ sit serratura ſm̄ longitudinē
a corruptōe paruꝑ ſm̄ qd̾ diximᵘ.
Qd̾ si corruptio est in iunctura
incide ip̄am iūcturam corruptam
et serra os ubi ꝯtinuatur ex p̄te
altrā. Si uō ē corruptō in continu
atione duarꝝ iūcturarꝝ tunc nō
est in ea ingenium nⁱ abrasio. Qd̾
si corruptō est in pectine manus
aut pectine pedis tūc res in illo
ē difficilis ualde. Verū oportet ut
inquiras corruptionē qualiter
apparet tibi ⁊ abradas eā ⁊ mū
des ip̄am ſm̄ quācūq; dispōnē
tibi possibile est. ⁊ cum quocūq;
ingenio rectificatur tibi qm̄ nō
facit tibi contrarietatē uena aū
neruus ⁊ scias q̄ incisoria et ser
re ad incidendū ista ossa sūt mlta
ſm̄ situm ossiū et ꝑarationem
eorꝝ ⁊ ſm̄ grossitudinē ipōꝝ ⁊ sub
tilitatem eorꝝ ⁊ magnitudinē
et paruitatem ipōꝝ ⁊ duriciem

coꝝ et ipſoꝝ raritatem. Quapropter oportet ut ppares omni ſpēi operationis inſtrm̄ conueniēs ad illā opationē. ⁊ ſcias qđ opationēs ille ſignificant tibi ſup ſpēm inſtrumenti quo indiges qm̄ tecum ē ſtudium longum ⁊ cogitatio modorū huiꝰ artis ⁊ teſtimonium modoꝝ egritudinū. tūc enī iaȝ inueneris ptem. ſpēm illud qđ cōuenit ei ex inſtrumētis ad omēȝ infirmitatē. et ego ſuȝ formās tibi in ultimo huiꝰ capitli numerū inſtrumētoꝝ que pones exempla ſup que incides ⁊ pbationē quā expiaris ſup alia.

forma ſerre.

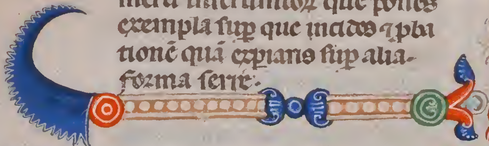

Forma ſerre alteriꝰ.

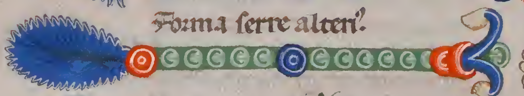

Forma ſerre altiꝰs.

Forma raſoriȝ.

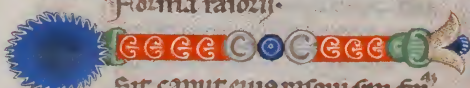

Sit caput eius raſoriȝ ſcḋm forᵃ. capitis claui ſtellati ⁊ puncta eius ſit ſcḋm formā pūctoꝝ aleſ kifegi et nō conuenit n̄ ut fricentur cum eo capita umcēaꝝ qm̄ corrumpuntur aut os ē amplum et magnum.

forma raſoriȝ maioris.

Forma raſoriȝ lati.

forma ſerre altiꝰs decentꝰ facte fiat arcus eius ſupior ⁊ acutꝰis

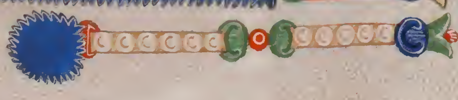

eius ex ferro ⁊ manubrium eiꝰ ex buxo piramidale decentꝰ ſcḋm.

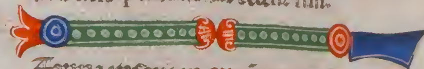

Forma raſoriȝ in quo ē acumē.

forma raſoriȝ altiꝰs cuius ext extremitati.

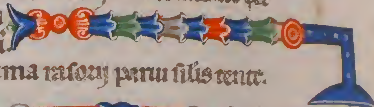

forma raſoriȝ parui ſilis dente.

Forma inciſoriȝ cū q̄ inciduntᵘ oſſa.

forma inciſoriȝ alteriꝰ minoris.

Forma inciſoriȝ altiꝰs.

Hec ſimulatur radio ⁊ extremitas eius ē ſicut ſerra ⁊ exhibetur in locis multis ex raſione oſſiū. forma raſoriȝ q̄ conuenit ad rationem eiꝰ q̄ pforatū ē ex oſſibꝫ.

Extremitas ē ſingula acutarum eſt extremitatū; ſit ex indi ⁊ ſilr oportet ut fiant omia q̄ diximuſ ex raſoriis ⁊ inciſoriis et ſerris. hꝫ.

Cap. lxxxvij. đ extremitatibꝫ putreſcti.

Putreſciunt extremitates aut ex cauſa extrinſeca. aut intriſeca. Cum q̄ medicatus fueris illā corruptionem medicinaꝝ ⁊ nō cōfert curatō ⁊ uides corruptōēȝ incedere in membrū q̄ non repatiat aliqđ. tūc oportet ut incidas illđ membrū uſqꝫ ubi cōſequitū corruptō ut euadat infirmus p

illud a morte aut a malitia que est maior defectu membri. Et significatio eius cum accidit illud est quod denigratur membrum donec putatur quod ignis combussit ipsum aut putrescit propter nigredinem donec invadit illa putredo usque ad illud quod sequitur illud membrum et capit in totum corpus. Propera ergo cum incisione eius. Et similiter si causa corruptionis eius est a percussione quorundam venenosorum sicut scorpionis marini et vipere et tutele et similium. Si ergo corruptio aut percussio est in extremitate digiti tunc incide digitum et non dimittas spatium corruptioni ut incidat usque ad reliquam manum. Et similiter si accidit in manu tunc incide eam ex radice focilis et non dimittas spatium corruptioni donec capiat in focili brachii. Et si invadit in eo tunc incide brachium apud cubitum in iunctura ipsa. Si autem pertransit corruptio et vides eam circuire cubitum tunc in illo est mors infirmi, et administrare preter illud ex curatione est quantitas virtutis. Et similiter fac de pede quando invadit corruptio in digito. Tunc incide ipsum apud unum nodorum. Et si capit in pectine pedis tunc incide pedem totum. Si autem ascendit usque ad genu tunc incide crus apud iuncturam genu. Quod si corruptio iam pervenit super genu tunc non est in ea ingenium nisi dimissio et relinquere infirmum morti. Et modus incidendi membrum aut serrandi ipsum est ut stringas ligamentum inferius quam vis incidere et stringe ligamentum aliud super locum et extendat minister ligamentum unum ad inferiora et

extendat minister alius ligamentum superius ad sursum, et tu separa carnem que est inter duo ligamenta cum spatumili lato donec detegatur caro tota. Deinde incidatur aut serretur. Et oportet ut ponas ab omnibus partibus panum lini ut non tangat serra locum sanum et accidat infirmo lesio addita et apostema calidum. Si autem accidit fluxus sanguinis in tempore operis tunc cauteriza ipsum locum velociter aut pone super ipsum quosdam pulveres abscidentes sanguinem. Deinde redi ad medicationem tuam donec compleatur. Deinde liga membrum vulneratum cum ligamento convenienti ei et cura ipsum donec sanetur. Et ego quod accidit viro tibi narro in pede suo hoc idem accidens quod narro tibi. Quod est quia accidit in pede suo nigredo cum adustione que assimilatur combustioni ignis et corruptio illa in primis accidit in digito suo donec cepit pedem totum. Properavit ergo vir ex se ipso postquam vidit corruptionem incidere in membro cum vehementia eius quod invenit ex dolore et adustione et incidit ipsum apud iuncturam et sanatus est. Et postquam preterit ei tempus longum accidit ei illa eadem corruptio in digito manus sue indice. Venit ergo ad me et conatus sum repercutere illam superfluitatem cum eo quod posui super manum ex medicinis post mundificationem corporis eius, et non repercussa est superfluitas et cepit incidere in digitum alium donec cepit corruptio manum. Vocavit ergo me ad incidendum manum eius. Et nolui illud sperans ex me super repercussione illius superfluitatis

et timui q̄ sup ip̄m aput incisio
nem manus eius mortē q̄m iam
uirtus uiri erat sup casum. p̄terq̄
q̄ desparauit de me reuisus est ad
terram suā. et puenit ad me de
eo quia ꝓperauit ⁊ incidit manū
suam totam ⁊ sanatus est. ⁊ nō
attuli hanc rōnem nisi ut sit ad
iutorium sup illō qḋ cadit de ge
nere eius egritudīs ut sit signi
ficatō q̄ significat̄ s; quā agat̄.

Cap. lxxxviij. ḋ cura sinuū apostī.

Quando accidit apostā i q° cū medicis
hᵓdam mēbris carnosis et plon
gatur spatiū apostis donec col
lectionem facit saniei. deīn rū
pitur aut pforatur ⁊ egreditur
q̄ in eo est ex sanie ⁊ remanet lo
cus uacuus q̄ sit uas ⁊ cutis q̄
est sup ip̄m est sic pannᵘ qui iā
subtiliatus ē ⁊ nō peruenit ad ulti
muī in corruptōē suā n; īprimit
in os neq; in neruū. neq; ī liga
mentū meretur ut nominetur
sinus ⁊ nō noīatur fistula. ⁊ q̄n
tam̄ si plongatur spatiū eiᵘ do
nec imprimit corruptō in aliqḋ
loꝝ mēbroꝝ tūc noīatur fistula.
aut quidem ⁊ cura eius ē ut in
cidas illam cutē totā sicut rescil
uitur ⁊ p̄cipue q̄n subtiliata est
⁊ facta sicut pannus ⁊ cōfidis quia
nō adheret cū loco ꝓpt̄ corrupti
onē suā. Si aūt speras q̄ adhereat
cutis ⁊ nō consequitur ex eo cor
ruptō illa ultima cōsecutione ⁊
in cute est spissitudo ex carne. tūc
cura ip̄m cū clistī et est ut con
sideres ad sinū tunc si ē magisᵘ
et pus q̄ emittit̄ ex eo ē fetidi
odoris. tūc clistīca ip̄m cū me
dicamine egyptio q̄ ē aceti et
olei ⁊ gmar̄ ptes recipiēs eq̄les.

agregent̄ in uase ⁊ decoquent̄ sr̄
ignem. donec rubeat medicamen
⁊ ueniat in spissitudinē mellis.
deīn accipe tibi ex eo q̄ necēē est et
dissolue ip̄m cū aqua ⁊ melle. et
clisterica cum eo sinū ⁊ stringe o
rificium eiᵘ ⁊ dimitte medicinā
in eo quātitate hoꝝ duaꝝ horaꝝ
deinde extrahe ip̄m cū expressio
ne. ⁊ fac illud dieb; tot doē mū
dificetur sinᵘ et remoueat̄ fetor.
et q̄n; clistīcatur cū aqua cinis
q̄n nō ē tibi presens medicam̄
hoc. et est ut accipias cinerem li
gnoꝝ uitis aut cinerem ex ligni
ulicis ⁊ plicias supeius aquam.
deīn cola eam ⁊ clisterica cū ea
donec cōfidas qḋ sinus iā ablu
tus est. Qḋ si in infirmo non ē
tollerantia sup medicam̄ egyp
tōsū neq; aqua cineris. tūc cliste
rica ip̄m cū aq̄ ⁊ melle et iam p
mixtum ē aliqd ex gmar dicto.
aut clistica ipsum cum melle ⁊
uino pmixtis. q̄m de ꝓpietate ē
mellis ut mūdificet ⁊ abluat ⁊
uinū facit adherere sinū preci
pue q̄n in uino est supfluitas
stipticitatis ⁊ siccitatis. Cum g̊
facis illḋ aliquotiēs ⁊ confidis
q̄ sinus corruptio iam remota
est tūc clistīca ip̄m cū eo q̄ fac̄
nasci carnē in eo ⁊ ē ut p̄cipias
exemplo diafinicō ⁊ dissoluaᵗ ip
sum cum oleo rosaceo et uino
stiptico. aut clistīca ip̄m cū qui
hᵓdam medicīs ⁊ unguētis aliis
quoꝝ ꝓprietates scripsi in tracta
tu unguentoꝝ. Qḋ si orificiū
sinus est strictum in quo nō ca
pit cānula clisteris tūc āplifica
ip̄m cum ferro parump. aut po
ne in ipō licinium inuolutū in

unguēto egyptiaco aut in unguento
basilicon donec amplificetur: et similiter
si orificium est et amplum. tunc
aggrega duo labia eius cum sutura
et dimitte ex eo quantitatem in
qua ingrediatur clistere sine ad
ditione. Et similiter si orificium eius
ex quo currit pus est eleuatum ad
superiora. tunc seca ipsum in depressio
ri loco qui est in ipso ut currat ex
eo pus usque inferius. Quando pus
quando artatur in profunditate sinus
prohibet carnem generari in eo. Quod si
non est tibi possibile secare sinum:
currat inferius eius secundum quod uis. tunc
conare ut spares membrum prepa
ratione qua currat ex eo pus cum
facilitate secundum quod preparatur tibi et
conare ut non retineatur in eo ali
quod ex pus omnino. et accipe medi
cinas consolidatiuas que ponun
tur super sinum conuenientes ad illud
quod uis. et extende eas super pannum
lini et sit pannus tante quantitatis
qua fiat cooperatio totius sinus.
deinde incide cum forficibus in directo
to orificii sinus foramen amplius
orificio sinus parum. deinde ex
tende ex unguentis lenibus super
pannum alium secundum quantitatem
foraminis. et pone eum super ipsum
positione longinqua ab orificio
sinus ut alleuietur pus exitus
ex eo. et non auferas pannum ma
gnum nisi post dies aliquos uice
una. Ille autem qui est super orifici
um sinus est ille quem remoueas
in omni hora ut egrediatur quod
aggregatur in eo ex pus. et ut scias
an illud quod currit ex eo exitus est
multum aut parum. aut digestum
aut indigestum. et cum hoc iterum
considera locum sinus ipsius an in
ipso sentiat eger eius dolorem. an
non sit in eo dolor. an sit in eo apostema.
an non sit in eo apostema. Cum ergo prolon
ditur medicatio tua taliter: et ui
des materiam que egreditur super orificium
ficium sinus. tunc scias quod sinus iam
adheret aut approximat adheren
tia. Hunc ergo solue ipsum in mane
aut in tertio die. et quando soluis uul
nus tunc permuta pannum paruus
et renoua unguentum. Si autem egredi
tur ex sinu post spatium longum
uirus subtile tunc non desperes de
adherentia eius. Nam sanatio
eius appropinquat. Quoniam ex omnibus
sunt qui tardant generationem carnis
in uulneribus suis. et ex eis sunt qui
agunt contrario illius. Si autem egreditur
ex sinu post dies multos pus indi
gestum tunc scias quod sinus non adheret.
Si ergo tardatur sinus adherentia
et prolongatur res eius. tunc adde
in exsiccatione medicinarum et uide
ut sint medicine in substantia sua hu
mide et in uirtute sua sicce sicut
unguentum diafinicon quando additur
in eo superfluitas additionis et ce
gi et ex magis ultimo quo curatur
est ut accipias unguentum diafinicon
et soluatur cum oleo ro. et roretur
super ipsum uinum antiquum in substantia
sua equale. deinde conficee ipsum cum
eo et utere ipsum. et iam facit similem
huic actionem quando non est tibi presens
unguentum diafinicon mel quando de
decoquitur ipsum donec incrassetur
et uteris eo. aut accipe mirram
et aloen et olibanum. tere totum et
puluerizza illud super mel dum est
super ignem. deinde line super pan
num et stringe ipsum super linum.
et line eum molle quod decoxisti
donec ingrossatum est et puluerizza

sup eum spōs. et pone sup ipsū pannū et stringe eum. et q̄ dcoq̄ āministrant in illo aristologia longa et radices lilij celestis et lini num et farina ordei et cētauree et utere eis simplicibꝰ aut agregatis. tere ea et cribella ipā et pl' uerisa sup mel qd' narraui et utere eo. Qd' si plongatur ros sinus et non sanatur hac curatione. tūc scias qd' in pfundo ei' est corruptio. aut iam facit impressionem in ossibꝰ aut in reliquis membris dictis aut ligamētis tunc cura ipm curatōne fistularum sm qd' premissum est.

Capitulm .lxxxviij. d' cura panarici et unguis attrite et incisione digiti additi et sectione consolidationis digitorum.

Panaricium ē apā q nascit' sub ungue pollicis man' aut pedis. et fortasse in aliis digitis. Cum g' plongatur res eius et neglegitur curatō eius apitur apāte calido. aut corrumpitur pus et emittit donec corrodit radice' unguis. et fortasse corrumpit eam totam. et fortasse puenit corruptio ad os donec est ei odor fetidū. et fit extremitas digiti lata. et fit color eius fuscus. Qn̄ g' tu curas ipm cum eo qd' dixim' in diuisione et nō cōfert curatō tua. tunc oportet ut incidas cū ferro totam supfluitatem que remansit ex ungue. deinde cauteriza uulnus p' illud. Cauterium enim est in hoc iuuatiuū ualde. Si uō os est sanū et est unguis etiam sana et additiones uatue unguis iam coprimūt carnē ad interiora et incipiūt pugē ipsam et ledere eam. tc oportet ut ponas radium subtilem sub angulo unguis que pūgit carnem et impelle eam sursum et incide illam carnē cum facilitate et pone sup illud q' remanet de carne ex medicinis cōburentibꝰ corrosiuis donec remoueat' totū eius. deiñ cura illd' cum unguēto donec sanetur. Si aūt corruptio iam impressit in os. tc oportet ut incidas illd' os et extrahas ipm. nō enī sanatur unquā dum p̄manet in eo os corruptū. Qd' si uides corruptionē et corrosionē incedere in digitum. tūc incide eum in uno nodorum. sm qd' p̄missa est rememoratio ei'. deiñ cura ipm donec sanetur. Si aūt accid' ungui percussio aut attritio et cōtingit in ea dolor uehemēs. tūc oportet ut flobotomes infirmū in primis. deiñ seca unguē cum spatumili acuto sectione transuersa desursum adiusum. et custodi ne sectio pueniat ad carnē que est sub ungue. nam tu si feceris accidere p illud sit infirmū dolorem uehementem. et erit causa ad natiuitatem carnis addite in loco. deinde cura locū cum eo q' sedat dolores. Digitus uero additus qui nascitur i quibusdam manibꝰ hoīm fortasse est carnosus totus et fortasse i sunt in qbꝰdam eorum ossa. et fortasse est in eo unguis. et quidā eorum nascitur in radice iunctur' aut ē natiuitas eius in quibꝰdam nodis digiti. Ille g' qui nascitur in qbꝰdam nodis digiti non mouetur. Ille qui nascit' ap' iuncturam digiti fortasse mouetur. Ex eis igit' qui ex eis

est carnosus sectio facilis est. Que est
ut incidas ipsum apud radicem suam
cum spatumili lato. Eius autem
cuius nativitas est in tradictione
iuncture curatio est difficilis. Ab
stine ergo ab incisione eius. In illo
vero qui nascitur in digitto apud
ultimum nodorum. tunc oportet ut
incidas in primis carnem eius in
cisione rotunda usque ad os. deinde
serra os cum una illarum serrarum
convenientium ad illud. deinde cura
illud donec sanetur. Consolida
tio autem que accidit in digittis ad
invicem multotiens accidit aut ex
nativitate hominis aut a consolida
tione vulneris aut combustione
ignis et similibus illis. Oportet igitur
ut incidas consolidationem donec
redeant digiti secundum formam suam
naturalem. deinde pone inter eos
licinia aut pannos infusos in
oleo rosato ut non consolidentur vel
locatur et sepa inter eos. aut pone
inter eos laminam plumbi subti
lem donec consolidetur locus secundum
quod oportet. et similiter si accidit con
solidatio quibusdam digitis cum
palma tunc seca illam consolidati
onem secundum quod preparatur et convenit
figure membri. Capitulum
nonagesimi. de incisione uarium.

Varices sunt vene involute grosse
plene superfluitatibus melancolicis
que accidunt in pluribus membris
corporis. et plurimum eventus earum
est in cruribus precipue in cruribus iter
agentium et laborantium et portan
tium. Oportet ergo ut administres
excussionem corporis ex colera ni
gra aliquotiens excussione forti.
deinde flobotoma pacientis basi
licam. Curatio vero earum cum fer

ro est secundum duos modos. unus quorum
est ut secetur et extrahatur sanguis
niger. et modus alter est ut eleve
tur vena et extrahatur tota. Sec
tio vero eius est secundum hunc modum.
Embroca crus in primis cum a
qua calida multum donec resol
vatur sanguis grossus feculentus.
deinde stringe crus infirmi a su
periori parte coxe eius usque ad in
feriorem partem genu cum victa
deinde seca venam in loco uno a
ut duobus aut tribus sectione ampla.
deinde eleva sanguinem nigrum
manu tua ab inferiori parte cru
ris usque sursum et a superiori par
te usque inferius donec egredia
tur ex sanguine quantitas quam vides
sufficere et quam tollerat virtus
infirmi. postea liga eam et precipe
ei ut abstineat a cibis generantibus
coleram nigram. et itera evacuati
onem et flobotomia quando implentur
vene et nocet illud infirmo. Eleva
tio autem eius est secundum hunc modum.
Rade crus infirmi si in eo sunt
pili multi. deinde intromitte ipsum
in balneum. aut embroca crus
eius cum aqua calida donec rubeat
et exuberent vene. aut exercitetur
exercitio forti si non est ei presens bal
neum donec calefiat membrum.
deinde seca cutem in directo ve
ne sectione per longitudinem in
ultimo eius apud genu. aut in in
feriori parte eius apud calcaneum.
deinde aperi cutem cum uncinis
et excoria venam ab omni parte donec
appareat sensui. et est apud apparitionem
eius quod vides eam rubeam ad
nigredinem declinantem. Cum igitur
vadit ex cute vides eam albam
quasi cordam. deinde intromitte sub

ea radium donĩ qñ eleuatᵉ ⁊ egre
ditur a cute suspende eam cũ un
cino ecco leui. deinde seca sectõẽ
aliam ꝑꝑe sectionem tribꝰ digitis
deiñ. excoria cutem a superiori pã
te uene donec appareat. deinde
eleua eam cum radio sicut fecisti.
et suspende eam cũ uncino alio
sicut fecisti in primis. deinde seca
sectionem aliam aut sectiones
plẽs ea si indiges illo. deiñ ele
ua ⁊ incide ipsam in ultima sec
tione ap̃ calcaneum. deinde ex
trahe eam ⁊ eleua ipsam donec
egrediatur ex sectione sᵃ. deinde
extrahe eam ad sectionẽ que est
sup̃ eam ⁊ fac illud donec extrahas
eam ex sectiõe que est superior ⁊ al
tior sectionibꝰ oibꝫ donec cũ do
egreditur tota tũc incide eam.
Si aũt nõ obedit tibi ad extra
hendũ ⁊ ad eleuandũ. tũc intro
mitte acum cũ filo forti duplo
et liga eam ⁊ extrahe ipsam. aũ
intromitte sub ea radium ⁊ re
uolue manũ tuã ad omẽs ptẽs
donec egrediatur ⁊ caue ne incida
tur. Nam si inciditur fit diffici
le tibi eleuare eam ualdẽ. ⁊ igre
ditur sup infirmũ ex ea nocu
mentum. Cum ḡ extraxeris eã
totam. tũc pone sup locũ uul
nerum lanam submersam in
uino ⁊ oleo ro. aut oleo. et cura
ipsam donec sanetur. Qđ si uitis
est ɔtracta hñs tortuositatem
cum sit inuoluta ad ptẽs et non
est sicut diximꝰ sẽm rectitudinẽ
tũc oportet ut findas sup eam
ad omnẽm ptem tortuositatis eiꝰ
⁊ loca inuolutionis ipsius. deinde
suspende eam cũ uncinis donec
eleues eam totã ⁊ caue a punctᵉ (?)
tionẽ tuam sup eam ne incidas
uenam. aut uulneres eam ne
difficile fiat sup te eleuare ⁊ ex
trahere eam. Consulta ḡ pruden
tiam tuã. forᵐ incidentis quo se
catur
uitis.

Forma uncini ecca. qualis ẽ.

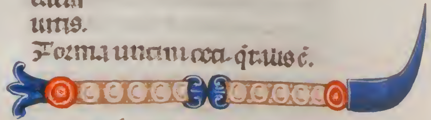

Non est ẽ ei curuitas sicut reliqs
uncinis neqꝫ ẽ acute extremitatis
ut nõ inuulneret uenã ⁊ ẽ cauᵉ
se ɔ tortuositatis leuis quia si eẽt
subtilis incideret uenam subti
litate sua ũino sit ei superflua crasᵉ
situdo sicut diximus.

Cap̃. nonagesimi pmũ de extrac
tione uene ciuilis.

Hec uena gñatur in cruribꝰ in tris calis sicut
aliquorũ ⁊ tra arabum ⁊ in terris
calidis aridis pauce derelictis
et fortasse gñatur in locis aliis
corporis pter crura. et gñatio est
qdem eiꝰ a putrefactiõe que accidit
sub cute sicut accidũt int̃ corpᵃ. spẽ
tis uermes ⁊ ascarides. et unde
gñati int̃ cutem ⁊ carnẽ. Et si
gnum inceptiõis ⁊ euentus hiꝰ
uene est qđ accidit in crure iflag
matio uehemẽs. deiñ uesicatũ
locus. deinde incipit uena exire
ex loco illius uesicatiõnis quasi
sit radix plante aut aĩal. Cum
ḡ apparet ex ea extremitas eiꝰ
tũc oportet ut inuoluas sup ip
sam fluxum plũbi cuiꝰ pondus
sit ex dragma una. uel usqꝫ ad
dragmas duas ⁊ noda ipsam et
dimitte plũbum suspensum ex
crure. Quotiẽs ḡ egreditur aliqd
ex ea ad exteriora inuolue illud
in plumbo ⁊ noda illud. Qđ si p

longatur multum tunc involve residuum et non incidas eam radicitus antequam egrediatur tota. quoniam si incideris eam contrahetur et ingredietur in carnem et faciet accidere apostema et putredinem in loco et ulcus malum. Quapropter oportet ut suaviter trahatur et extrahatur paulatim donec egrediatur ex ultimo suo et non remaneat ex ea aliquid in corpore. Et ex hac quidem vena egreditur in quibusdam hominibus quod est in longitudine sua quinque palmorum et decem. Et iam pervenit ad me quia exivit una ex viginti palmis. Si autem inciditur tibi in hora medicationis tue tunc intromitte radium in foramine eius et perfora eam foramine longo cum corpore donec evacuetur totum quod est in ea ex materia et administra putrefactionem loci cum medicinis diebus aliquot. deinde cura ipsum curatione apostematis. Et hec quidem vena quandoque habet ramos multos precipue quando apparet in iunctura pedis aut in pede ipso. et accidunt ei orificia multa et egreditur ex omni orificio ramus. Cura igitur ipsam sicut diximus in divisione et cum eo quod premissum est.

Capitulum nonagesimum secundum de sectione super vermes generatos sub cute et nominatur hec egritudo: egritudo bovina.

Hec egritudo nominatur in quadam terra apud nos egritudo bovina. propterea quia multotiens accidit bovibus. et est vermis parvus. vermis qui nascitur inter cutem et carnem et vadit in corpore toto ascendendo et descendendo et sentitur sensu apud ambulationem eius de membro ad membrum donec disrumpit cutem et cumque disrumpitur cutis locum et egreditur. et generatio eius est ex putrefactione quorundam humorum sicut accidunt vermes et serpentes et ascarides in ventre et timetur ex malitia eius. quia quando ipse vadit in corpore et elevatur ad caput et pervenit ad oculum. et fortasse aperit in eo et egreditur et destruit oculum et accidit illud multotiens. Cum igitur volueris curare eum et extrahere ipsum. tunc non fit illud nisi apud ambulationem eius et apparitionem eius sensui. Oportet igitur ut stringas quod est supra eum et quod sub ipso cum ligamento constrictione forti. deinde seca super ipsum et extrahe eum. Quod si profundatur in carne et non invenis ipsum super locum tunc pone cauterium cum igne donec moriatur. et maius quod timetur est corruptio eius quia corrumpit oculum sicut diximus. Si igitur vides eum iam pervenisse in capite prope oculum. tunc stringe sub eo super cilium strictura bona. deinde seca super ipsum et extrahe eum. et oportet ut utatur infirmus mundificatione sui corporis cum medicinis solventibus putridos et malos humores. et caveat sibi a cibis generantibus putrefactionem.

Capitulum nonagesimum tertium. de sectione super egritudinem que nominatur nakir.

Hec egritudo nominatur in terra nostra nakir. et est dolor qui accidit in quibusdam membris. deinde permutatur de membro ad membrum. et ego quidem iam vidi ipsum secundum quod ego narrabo. Vocatus sum ad mulierem infirmam in quibusdam villis et detexit brachium suum et vidi inflationem parvam in vena sinis brachii. et postquam remansit hora una vidi inflationem illam incedere cum focali s

sicut incedit ignis ascendendo
ad humerū ei᷒ uelocī q̄ esse pōt.
ut sit sicut argentum uiuū qn̄
currit de loco ad locum. Recessit
g̊ dolor ex illo loco ⁊ fixus est ī
illo humero. deinde sedit hora u
na ⁊ cucurrit in reliquū corpus
donec puenit in brachiū aliud.
deinde narrauit m̄ qa reuolue
batur in toto corpore suo sm̄ q
uidi. admiratus sum g̊ de uelocita
te pmutatōis ei᷒ de membro ad
membrum ⁊ ego quidem an̄ illud
nō uideram hanc egritudinem
oculis meis talr̄ sm̄ hūc modum.
ueritam̄ uidi multos qui inue
niūt dolorem pmutari de mē
bro ad m̄brum ⁊ nō uidi ipsum
oculis sic̄ uidi cum in muliere.
et ego nō cogito illud ēē n̄ q̄ est
ppea qd̄ mulier fuit ex illis qui
sunt ex uillis siccī corporis de to
tarum uenarū. hic g̊ apparet sen
sui illa uētositas pmutata. et
est necēē ut nō appareat scḋm
hanc ratiocinationē in illis qui
sūt deliciosi ⁊ corporib̄ humidis
occultarum uenarum. Cum g̊ uis cu
rationem eius ⁊ sentit patien᷒
dolorem illū. tūc si ē apparēs ocu
lo sicut diximus. tūc stringe sup
ipsm̄ donec egrediat᷑ illa uento
sitas coartata ⁊ cautica locum.
Si aūt nō uides ipsū oculis tuis tē
cura ipm̄ cū excussione corporis
⁊ cum eo qd̄ expellit uentosita
tes ⁊ carminat eas cū pill᷒. fe
tidis. ⁊ pillol᷒ de serapino ⁊ silib᷒.

Capitl᷒. lxxxuiij. de extractione sagittarum.

Sagitte diuisificantur
sm̄ spēs suas ⁊ sm̄ loca in quib᷒
cadunt ex corpore. Earum nō diuē
sitas ē qm̄ ex eis sunt que hn̄t

cuspides magnos ⁊ paruos. et co
caue ⁊ surde. ⁊ ex eis sūt q̄ habēt
tres angulos. ⁊ ex eis sūt quib᷒ sūt
lingue. ⁊ ex eis sūt qb᷒ sūt astelle.
Illa uō que est sm̄ membra in q
b᷒ cadūt est sm̄ duos modos. Aut
enī membra sūt ex m̄bris princi
palib᷒ concauis sic̄ cerebrum ⁊ cor
et epar ⁊ pulmo ⁊ renes ⁊ intesti
na ⁊ uesica ⁊ eis similia. Qn̄ g̊ ca
dit in aliquo horum m̄brorum et appa
rent tibi signa mortis que ego
narro tibi post. tunc oportet ut
deuites extractionē illius sagit
te ex eis. Nam mors cōsequitur
illum in quo est in plurib᷒ dispo
sitionib᷒. ⁊ qn̄ nō apparēt tibi i
sta signa mala ⁊ sagitta nō est
absconsa in pfunditate mēbri
tē extrahe ipsm̄ ⁊ cura uulnus.
Ex signis enī cerebri qn̄ cadit i
ea sagitta ⁊ penetrat os ⁊ egredi
tur sifac qd̄ est supra cerebrum.
est qm̄ accidit ex illo tē soda ue
hemens ⁊ scotomia ⁊ u̇rtigo et
rubedo in oculis ⁊ inflagmatio
⁊ rubedo lingue ⁊ spasmus ⁊ p
mixtio intellectus: et uomitus
colere. ⁊ fortasse egredit᷑ sanguis
ex nārib᷒. aut aurib᷒. ⁊ fortasse
absciditur smo ⁊ destruit᷑ uox.
⁊ egreditur ex loco uulneris hu
miditas alba silis pulti ⁊ exit ex
eo simul eaquositati carnis. Si
g̊ apparent tibi ista signa. tūc
abstine a curatione et extrahe
sagittā si nō egreditur. Signa aūt
sagitte qn̄ cadit in corde sūt q̄ ip
sa est ppe mamillam sinistram
et sentit cum ea qm̄ ipsū sit fixa ī
re dura non in re uacua. ⁊ forta
se sagitte ē motus silis motui
pulsus. ⁊ currit ex uulnē sanguis

al'r de loco ad locum

niger: ⁊ sequitur illud frigus extre
mitatum ⁊ sudor frigidus ⁊ sinco
pis. Scias ergo quod mors descendit p
culdubio. ⁊ signum sagitte que
uulnerat pulmonē est exitus
sanguinis spumosi ex uulnere
et uena que sequitur collum appo
stemātur ⁊ mutatur color infir
mi. ⁊ expirat spiritū magnum ⁊
altum ⁊ querit attractionem aeris
frigidi. Quod si cadat sagitta ī ue
lamen quod est in pectore. tūc ē ppe
costas paruas ⁊ fit auelitus ma
gnus cum dolore uehementi et su
spirio ⁊ mouent oīa mēbra hu
meros. et si cadit sagitta ī stōm
tūc fortasse egreditur ex uulnere
cibo aliquod indigestū. et si ca
dit sagitta in uentrē ⁊ figitur
in eo egreditur aliquod stercus ex
uulnere. aut thyrbium aut īte
stinū quod iam disruptum ē. Non
est ergo spes in curatione ei' neqꝫ ī
extractione sagitte. Quod si sagit
ta cadat in uesicam ⁊ egrediat'
urina ⁊ fetidat ex ea aliquid ad
exteriora ⁊ fortior fit dolor sī infi
rmum tunc scias quia est mortale.
Reliqua aūt membra sic faciē
⁊ collū et guttur ⁊ spatula ⁊ adiu
torium ⁊ spōdil' dorsi ⁊ furcula
et coxa ⁊ crus ⁊ ei similia ex mē
bris saluant' sm plures dispositi
tiones quas nō inuenit sagitta
in lacrimali oculi ei' in radice
nasi. ⁊ extraxi eam ipsi ex parte
altā sub adipe auris ei' et sana
tus ē ⁊ non accidit ei in oculo
eius nocumentum. ⁊ extraxi sagit
tam aliam iudeo que cecidit ei
in adipe oculi sui sub palpebra ī
feriori ⁊ sagitta iam occultata
erat ⁊ nō consecutus sum ex ea

nisi extremitatē eius puam cū
qua nō fuit aureus. Sanatus est ergo
iudeus ⁊ nō accidit in oculo eius
accidens malū. et extraxi sagit
tam aliā ex gutture xpiani et
erat sagitta arabica ⁊ est illa cū
fuit aureus. Secui ergo sup ipsum int'
duas gulas ⁊ iam submersa
erat in gutture eius. Subtiliatus
sum ergo cum ea donec extraxi eam
et sanatus ē cristianus. et extra
xi sagittam aliam uiro que cecide
rat ei in uentre eius. ⁊ cogitaui'
quia moreretur ex ea. p̄tq̄ igit' p̄te
rierunt ei triginta dies ⁊ nō mu
tatum est sup eum aliquid ex di
spositionibus suis. Secui sup sagit
tam et ingeniaui sr̄ ea et extra
xi eam ⁊ sanatus ē ⁊ nō accidit ei
accidens malum. et uidi uirum
cui cecidit sagitta in dorso ei' ⁊ cō
solidatum ē uuln' sup eam. post
quam ergo fuit post .vij. annos exiuit
sagitta in radice coxe eius. et ui
di mulierem cui cecidit in uētre
suo sagitta et consolidatum est
uuln' sup eam. ⁊ remāsit sagit
ta int' ipsum ⁊ nō mutata est ex
dispōnibus eius aliqua. ⁊ mulier
nō inuenit ei nocumentū in ali
qua ex operatoibus suis naturalibus.
Et uidi uirum aliū cui cecid' sa
gitta sua in facie ⁊ cōsolidatum
est uuln' ⁊ remāsit nō inueniēs
ei multū dolorem. ⁊ similia ista
multa. Et extraxi sagittā uiro
ex principibus regis que ceciderat
ei in medio nasi sui. ⁊ iam decli
nauerat ad ptem dextram parū
per ⁊ occultata ērat sagitta tota.
Vocatus sum ergo ad curationem
eius post casum sagitte usqꝫ ad
tres dies. Inueni ergo uuln' sagitte

que diximus: tunc abstine ab extracti
one sagitte et dimitte ipsam donec
equatur caro eius per dies. nam si
sagitta pervenit ad sifach iam tunc
modo non prolongatur ei. Et si sa
gitta non est fixa nisi in corpore
ossis tantum et non penetrat usque ad si
fach et remanet infirmus aliquot
diebus et non accidit ei ex illis acciden
tibus aliquod tunc ingenia in extrac
tione sagitte et attractione eius. Si autem
est fixa valde et non obedit tibi ad at
tractionem tunc administra ex
cella in circuitu sagitte sicut nar
ravi tibi. deinde cura locum donec
sanetur. Si autem sagitta iam abscon
sa est in loco corporis et occultatur
et absconditur a sensu tunc inqui
re eam cum tenta. Si autem sentis
eam tunc attrahe eam cum quibusdam
instrumentis que conveniunt attrac
tioni eius. Si autem non potes super
eam propter constrictionem vulneris et
propter longitudinem sagitte in pro
fundo et non est illic os. neque nervus
neque vena tunc finde super eam donec
amplificetur vulnus et sit pos
sibile tibi extrahere sagittam.
Quod si fuerit ei aures quibus tenea
tur tunc libera carnem fixam in eis
ab omni parte omni ingenio quo
potes illud. et ingenia si non potes
super evasionem carnis in frac
tura aurium et contorsione earum do
nec evadat. et quando tu administras
extractionem sagitte in quocumque
loco est tunc utere contorsione ma
nus tue cum forficibus ad partes omnes
donec facias eam evadere et sub
tilia ultima subtilitate ut non
frangatur sagitta et fiat tibi dif
ficilis attractio eius et ipsius extrac
tio. Quod si non potes super eam in ho
ra ista: tunc dimitte eam diebus a
liquot donec putrefiant que sunt
in circuitu eius. deinde itera eam alle
viatur enim tunc. Si non contrarietate
tibi facit fluxus sanguinis. tunc
administra quod diximus ex curatione
in capitulo suo. et custodi virtutem
tuam ab incisione vene. aut nervi.
aut corde. et administra ingenium
omni modo quo tibi possibile est eva
sionis sagitte. et sit illud cum faci
litate vel tarditate et tranquillitate
et firmitate sicut narravi tibi. et
oportet ut facias cum illis sagit
tam ut infirmus sit secundum figuram
secundum quam fuit apud casum sagitte
in ipso quoniam est magis iuvativum.
Si autem non est tibi possibile illud tunc
administra quod tibi possibile est ex figu
ris. Sagitta autem que egreditur ex
contrario partis alterius. aut iam pro
dit ex ea aliquid ad exteriora. aut
facit gibbositatem extremitas sagit
te per sensum ex superiori parte cutis
propinque et vides eam eminentem.
Seca igitur super eam et sit sectio secundum quan
titatem quod capiant in ea forci
pes. deinde attrahe eam. ipsa namque
fit facilis ad exitum. Si vero retinetur
in osse tunc torque manum tuam
secundum rotunditatem donec imprimat
sagitta in osse et amplificet sibi
ipsi. deinde trahe ipsam. et si non di
mitte ipsam diebus aliquot. deinde itera
ipsam donec egrediatur. Quod si li
gnum sagitte est in ea tunc impel
le ipsam cum eo. Si autem cecidit
lignum et vis administrare impul
sionem tunc intromitte ad eam
instrumentum concavum. ut ingre
diatur concavitas eius in caudam sa
gitte deinde impelle eam cum ipso.
Si autem sagitta est concava tunc in

pelle eam cum rostro intrante i
ipsum. sagitta eni alleuiat p illud.
Quod si sagitta est tossicata. tc opor
tet ut concaues carnem tota in
qua est uenenu si possibile e tibi
illud. dein cura eam cu eo qd coue
nit ad illud. Quod si sagitta est ca
dens in pectore aut in uentre aut
in uesicam aut in latere. et est p
pinqua ex eo q tangis eam cu
tenta. 7 possibile e tibi secare sup
eam tunc seca 7 caue a b incisio
ne uene aut nerui. 7 extrahe ea.
deinde sue uulnus si indiget 7
cura illud donec sanetur. Forma for
cipum quibus trahuntur sagitte
sunt extremitates similes rostro a
uis que forte sunt sic serra qndo ca
piunt sup sagittam no dimittut

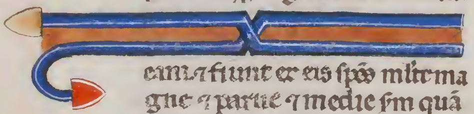

eam. 7 fiunt ex eis spes multe ma
gne 7 parue 7 medie sm qua
titatem magnitudinis sagit
te 7 paruitatis ei et amplitudi
nis uulneris 7 constrictonis eius.
Forma impellentis concaui.

huius extremitas e concaua sicut
penna auis ut alleuietur intro
itus sagitte in ipsam 7 impulsio
eius. Forma impellentis surdi.

hec est surde extremitatis sicut
radius ut alleuietur introitu ei
in sagittam concauam 7 impellatur
cum eo. Capitulum nonagesi
mu quintu de flomia uenarum.

Uene de flomia quarum eiciuntur co
suetudo in corpore sunt. xxx. ex qbus
in capite sunt sedecim. due uene
pulsatiles que sunt post aures dee
due bibere. 7 due arterie q sunt in
duobus timporibus apparentes. et
due uene que sunt in duobus lacri
malibus duorum oculorum que dicuntur
aspicientes. 7 uena spectata i me
dio frontis. 7 uene que est in ex
tremitate nasi. 7 due guidegi q
sunt in collo. 7 due uene que sunt
in labio superiore oris. 7 due uene
que sunt in labio inferiore. 7 iste
sunt uene q dicuntur algeherich. 7 due
uene que sunt sub lingua. Vene a
que flomantur in brachijs sunt
quinque uene in omni brachio. vna e
arum cefalica e 7 est ex latere sil
uestri 7 nominat eam uulgus uena
capitis 7 fusca. 7 e uena media a
est composita ex ramo basilice et
ramo cefalice 7 noiat ea uulgus
uena corporis. 7 basilica. 7 est po
sita in latere domestico 7 noiatur
etiam titillicaris 7 nominat ea
uulgus uentris uena 7 funis bra
chij 7 est posita sup focile. 7 e illa
in qua flomatur. et est illa que ap
paret sup pollicem apparitione
manifesta 7 saluatella. et e ue
na que est inter annularem 7 digi
tum minimu 7 sunt ei duo rami.
et in crure et in pede sunt tres uene.
vna earum est illa que e sub popli
tis curuatura ex late siluestri. 7 ista
est saphena. 7 locus ei e apud cal
caneum ex late domestico. 7 ue
na nesse 7 locus ei est apud calca
neum ex latere siluestri. 7 i crure
alio sunt tres uene similes illis.
Flomie uero duarum uenarum que sunt
post aures iuuamentum e ad catar
ros antiquos 7 emigraneam 7
sahafati 7 ulcera capitis mala
antiqua. 7 qualitas flomandi ea

est secundum quod narro. et est ut radatur ca
put infirmi et fricetur occipitium eius
in loco duarum venarum cum panno
aspero fricatione bona. deinde stringat
infirmus collum suum sub gulam
suam cum vitta donec appareant
due vene. et loca earum est post au
res in duobus locis depressis capitis.
Quere igitur eas digitto tuo et ubi sen
tis pulsum earum sub digitto tuo
illuc signa cum encaustro. deinde
accipe flebotomum cultellarem et est
ille qui dicitur incidens. deinde intro
mitte ipsum subvena in cute do
nec perveniat flebotomus ad os. de
inde eleva manum tuam cum vena
et cute ad superiora et incide ve
nam cum cute incisione incidente
et sit longitudo incisionis quan
titas duorum digittorum iunctorum
aut circiter illud. et fac exire ex san
guine quantum vis. deinde strin
ge eam cum pulvillis et dimitte
eam donec sanetur. et iam prees
sit in principio libri incisio ea
rum et ipsarum cauticatio. Duarum
vero arteriarum que sunt in duobus
timporibus flebotomie iuvamentum est
ad emigraneam antiquam et soda
pravam et obtalmiam assiduam et
cursum superfluitatum effusarum
acutarum ad oculos. et qualitas flebotomi
di eas est secundum quod narro tibi. Strin
gat infirmus collum suum modice
donec appareant due vene secundum
apparitionem manifestam et demon
stretur pulsus earum sub digitto
tuo. tunc eas signa cum encaustro
deinde eleva cutem desuper venam
ad superiora cum digito tuo indi
ce. et intromitte flebotomum inci
dentem de subtus et eleva venam
ad superiora et incide eam sicut
secuisti in duabus venis aliis. et fac
currere ex sanguine secundum quanti
tatem necessitatis tue. deinde sol
ve coartationem infirmi et pone
digitum tuum super venam horam unam.
postea pone super ipsam cotum et pul
villos et stringe ipsam desuper constric
tione forti et dimitte ipsum donec
sanetur. et iam precessit rememora
tio earum et ipsarum incisio et earum extrac
tio in principio libri. Iuvamen
tum vero flebotomie vene frontis est
post flebotomiam cephalice ad egritu
dines faciei antiquas et ad emi
graneam et rubedinem et ulcera fe
da. et qualitas flebotomie eius est secundum
quod narro tibi. Coartet infirmus
collum suum cum vitta donec appa
reat vena. deinde accipe instrumentum
quod nominatur fossorium cuius hec est forma.

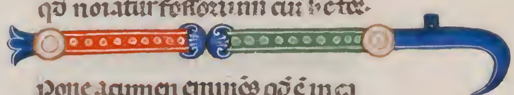

Pone acumen eminens quod est in ca
pite fossorii super ipsam venam.
et percute super ipsum cum pectine aut
cum re alia in medio eius. et dimitte san
guinem currere secundum quantitatem
quam vis. deinde solve perfocationem
infirmi donec sanetur. et quandoque
aperitur cum flebotomo lato. verumtamen non
oportet ut sit flebotomus acute ex
tremitatis sicut reliqui flebotomi. im
mo sit late extremitatis et flebotoma
eam secundum transversationem quoniam os est
propinquum et fortasse frangetur in
eo flebotomus qui est subtilis. Iu
vamentum autem duarum venarum que
sunt in duobus lacrimalibus duorum
oculorum est ad oculum ex scabie et ru
bedine et sebel in oculo et egritu
dinibus faciei. et qualitas flebotomie
earum est ut stringat infirmus col
lum suum cum vitta. deinde flebotoma

eas et tu sis stans super caput eius. et fiat flebotomia secundum sinistrum ad longitudinem parumper cum flebotomo paruo lato parumper. nam in loco non est caro. et cum enim flebotomus est subtilis extremitatis fortasse frangitur. deinde fac currere ex sanguine quantitatem cui necesse est. et pone super eas cotum[?] et stringe eas in nocte una et solue eas. ¶ Vene autem nasi flebotomia est conferens ad febrem acutam et sodam[?] uehementem et egritudines faciei sicut emigraneam et rubedinem que accidit in facie. et propterea que est antiqua. et qualitas flebotomie eius est ut stringat infirmus collum suum deinde tene nasum eius cum manu tua sinistra et accipe flebotomum subtilem longum et finge cum in medio corporis ipsius inter illud quod distinguit nasum secundum rectitudinem. quoniam uena non apparet sensui illic. et quia sanguis incipit fluere statim. et oportet ut ultimes manum tuam cum flebotomo parumper et facias currere ex sanguine secundum necessitatem tuam. deinde liga ipsum nocte una. ipsi enim restaurantur velociter. ¶ Duarum uero cunedegi[?] flebotomie iuuamentum est ad constrictionem anelitus et inceptionem lepre et egritudines melancolicas et impetiginem et ulcera mala et corrodentia. et qualitas flebotomie earum est ut stringat infirmus sub utroque collo suo cum ligamento et stet artifex super caput infirmi et infirmus sit sedens super sedem. deinde flebotoma uenam ad longitudinem flebotomia ampla parumper. deinde extrahe ex sanguine quantitatem

temperatam. aut secundum illud quod uocat ex necessitate que est ad illud. deinde fac similiter de uena alia. postea solue ligamentum et stringe duas uenas strictura mollia ut non suffocetur infirmus et dimitte eam usque in mane. sanatur enim uulnus. ¶ Venarum autem algehenich[?] flebotomie iuuamentum est quia confert ad alcola in ore et corruptionem gingiue et ulcera mala et fissuras labiorum et ulcera mala et que fiunt in naso et in circuitu eius. et qualitas flebotomie earum est ut facias sedere coram te et stringe collum eius cum uitta. deinde reuolue labium eius et aspice ad duas uenas quarum una est a dextera labii et alia a sinistra eius. et demonstratio utriusque est per nigredinem ambarum et illud iterum est quia in circuitu earum sunt uene minute nigre. Incide igitur utramque incisione incidente. Si autem sit dubitatio super te et non scis que earum est tunc intende ad maiorem incisionem earum et ipsarum manifestior est. et similiter fac de duabus uenis que sunt in labio superiore et plurimum quidem currat consuetudo cum cura incide duas uenas que sunt in labio inferiore. ¶ Duarum uero uenarum que sunt sub lingua flebotomie iuuamentum post flebotomiam cefalice est ad preficationes[?] que sunt in gutture et egritudinem uuule et egritudines oris. et qualitas flebotomandi eas est ut sedeat infirmus inter manus tuas coram sole et eleuet linguam eius et aspice sub lingua a latere eius uno uenam et a latere eius alio uenam et color earum usque est declinans ad nigredinem. flebotoma igitur utramque et custodi ne ul

uenes [?] uenam tuam in flebotomando eam.
Nam sub eis sunt arterie. Et forsitan
accidet fluxus sanguinis ex illa ar-
teria. Et uene autem tres que flo-
botomantur in cubito sunt in quarum
flebotomia currit consuetudo in omni-
bus. Et flebotomia earum fit secundum duos
modos. Aut pungendo eam cum
flebotomo magno lato. Aut diuidendo eam
tendens ad subtilitatem. Et aut
scindendo cum flebotomo cul-
tellari et est alnesil. Hec est forma eius.

Iste alnesil est quod conuenit ad sec-
tionem. Et excisores sunt spes [?] late et sub-
tiles secundum amplitudinem uenarum
et strictura earum. Forma floi
mirtini et est apud artifices famo-
sos. Forma flebotomi mirtini sit latius
sicut uides et conuenit ad aperi-

endas uenas oculias [?] plenas pro-
cedentes apparentes grossas cru-
las que continent sanguinem gros-
sum turbidum. Et hec est forma flebotomi
oliuaris et iste flebotomus est mino-

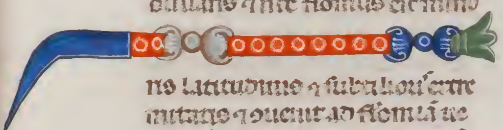

ris latitudinis et subtilior et extre-
mitates et conuenit ad flebotomandum ue-
narum subtilium que continent sanguinem
subtilem citrinum. Et basilica au-
tem que est una harum trium flebotomie
iuuamentum est. Quia extrahit san-
guinem ex egritudinibus que sunt
sub gutture et collo et eo quod sequi-
tur pectus et uentrem. Et conuenit
flebotomatori cum flebotomat eam ut ca-
ueat eam et sit super timorem et ca-
uam subtus est arteria. Si ergo errat
et addit in punctura flebotomi ca-
dit eam arteriam et accidet fluxum
sanguinis. Et ideo oportet ne
flebotomet eam cum flebotomo pungente
immo sit secans eam nesil. Et si non
apparet basilica apparentem manifeste
sequitur [?] oportet ut alienes eam
et permittens ad aliam aut quaeras
aliquem ramum eius aut flebotomo
loco eius famem bracchii. Quia eam est
manifesta et seca eam cum flebotomo
alnesil sicut diximus. Si autem uis
flebotomare ipsius eam secundum hoc oportet
ut stricturam bracchii ut tangas
locum donec cognoscas [illegible] pul-
sus. Deinde signa super locum cum en-
caustro postea liga bracchium et seca
uenam sectione oblonga cum flebotomo
alnesil sicut diximus. Et caue ut ca-
dat punctio per spatium a loco artie
et quando uides cum tu stringis li-
gamen inflationem in loco quem
signasti cum encaustro. Tunc illa
inflatio est inflatio artie. Deuita
ergo eam. Et si uides sanguinem
apud flebotomiam salire sicut urina
pueri et est sanguis subtilis rubeus
tunc scias quia est ex sanguine artie.
Tunc ergo propera et pone digitum tuum
super ipsum spatio longo. Deinde au-
fer digitum tuum. Si ergo abscinditur
sanguis multotiens namque abscin-
ditur tunc stringe bracchium et di-
mitte ipsum et caueat infirmus a
motione eius et sit super timorem eius
et non moueat ipsum diebus aliquot
donec sanetur. Si autem non abscinditur
sanguis et uincit te et non est tibi
presens in momento tuo medicina
tunc incide arteriam. Nam extre-
mitates eius contrahuntur et abscinditur
sanguis. Aut accipe [illegible] si-
stici [?] et [illegible] cum [illegible] medie-
tatem [illegible] eum sit loco

uene strictura decenti cum liga
mento et puluillis usque ad diem a
liam. tunc si abscidatur sanguis
est bonum et si non. tunc circa ipsum
cum eo cuius processit rememora
tio ex loco puluerum abscidentium
fluxum sanguinis et abscisio san
guinis eius non est difficilis in plu
ribus dispositionibus propter locum par
uum uulneris et possibilitatem
ligamenti ex brachio. ¶ Vene autem
fusce flebotomie iuuamentum est quod
extrahit sanguinem ex superiori
parte capitis et inferiore corporis
propterea quia est composita ex ramo
basilice et ex ramo cefalice sicut
diximus. et conuenit flebotomanti eam
ut sit secundum timorem ex flebotomia eius.
nam sub ea est neruus. Si ergo
addit in punctura flebotomi et inue
nit neruum accidit in ea stupor
et difficilis fit sanatio eius. et for
tasse non sanatur penitus. et iste
neruus multotiens apparet sen
sui. Si autem occultatur in quibusdam
hominibus et est subtilis et non ostenditur.
tunc oportet ut ponas flebotomiam tuam
quasi eam flebotomas sectione cum
anesil. et deuita neruum fortitu
dine tua. Et si uena est inter duos
neruos tunc finde uenam in longi
tudine. ¶ Flebotomie autem uene cefa
lice iuuamentum est quia attrahit san
guinem ex capite et confert ad e
gritudines oculorum et oportet in hac
uena propter hoc si uis ut flebotomes eam
pungendo cum flebotomo oliuari.
aut cum flebotomo mirtino quoniam
est saluior uenarum omnium. quoniam non
est sub ea arteria neque neruus.
verumtamen conuenit tibi apud flebo
tomiam ut deuites cum flebotomo caput
lacerti tantum et quantas loci leuem

et non nocet ei si non inuenitur cum
percussione prima ut iteretur super ea
cum flebotomo aliquotiens. verumtamen
fortasse accipitur in quibusdam hominibus
quando non flebotomatur in percussione prima
si non nocet ei illud aptatur in aliquo.
Qualitas autem flebotomie et accidentia
eius et causa in cuius rectificatione
oportet te cogitare. Primum igitur
illud est de quo oportet ut scias quod
flebotomia non administratur nisi in
conseruatione sanitatis et perse
uerantia eius. et cautela ab euen
tu egritudinum. et ut fiat flebotomia
in principio ueris super ieiunium
in uere in una uenarum trium que
sunt in cubito. scilicet cefalica et
fusca et basilica. et ut fiat flebotomia
in principio ueris super ieiunium
in uere et autumpno et in yeme
post comestionem quando apparent
significationes repletionis et
fiat flebotomia in die primo autem
tio postquam preterierit de die tres hore.
Flebotomia autem que administratur in
egritudinibus non habet horam deter
minatam. sed quando prouocat conuenientia
et necessitas ad illud in nocte aut in
die. et in omni hora et in omni tempore.
Et non oportet ut flebotomentur pueri
donec ueniant super eos quatuor
decim anni neque flebotometur mulier
pregnans a mense quarto usque ad
.vij. neque flebotomentur senes qui iam
pertransierint sexaginta annos. Cum
ergo aliquis uult flebotomari propter quod
cumque modum sit oportet ut mun
dificet intestina sua ante flebotomiam
cum clisteri leni si in eis est stercus
multum retentum ut non attrahant
uene apud flebotomiam ex intestinis su
perfluitates putridas nocentes mem
bris principalibus. neque flebotometur

patiens tercianā. neq; crapulat᷒
neq; euadōs ab ebrietate donī re
moueatur illō ab eis. neq; infir
mus cui ydropisi. et caueat᷒ flo
mia itīn post colicam passionē
et uomitum ⁊ uentris fluxum.
et multiplicationē coitus ⁊ la
boris ⁊ exītacī et uigiliarꝫ et ieiu
nij ⁊ omīs q᷒ dissoluit uirtutē
et re corporea aut aīali. deīn con
siderā in subtiliatiōē humorꝫ aīn
illō si sanguis ē crossus cauabit
et potibꝫ ⁊ medicinis si possibile
est ei illud. deinde intret balneū
si nō phibet ipm̄ aliqd. aut exer
citetur aliquo exīcio ut subtili
etur sanguis. ⁊ pone flomiā ei᷒
in pectore diei sicē diximus. ⁊ co
nare ut euacuetur pectus eius
illa die ex omībꝫ accidentib᷒ aīa
libꝫ malis sicut angustia ⁊ ira
et timor. et ex omībꝫ accidentib᷒
corporis sicē labor ⁊ pena supflui
⁊ coitus ⁊ illis silia. et scdī sic
faciat eē presentes res cui quarꝫ
usu currit cōsuetudo hoīum
ex aromaticitate ⁊ odoramīto et
tripudio ⁊ similibꝫ ill᷒ p qn̄titate
possibilitatis. deinde sedeat flō
mator sup puluinar q᷒ sit alti᷒
q̄ puluinar flomandi. pōa extra
hat brachium suū ⁊ fricet ipsū
flomator manu sua bis aut ter.
deīn strigat ligamītū cum corri
gia ⁊ inuoluat eam bis ⁊ sit stc
tura temparā. qm̄ strictura qn̄
est inequal᷒ aut psupfluitatem
in strictura tc̄ phibet cursū san
guinis. aut in mollificatione
tūc phibet ⁊ cursum sanguini.
deinde post stricturam oportet ū
fricet flomand᷒ manū suas simil᷒
admuicem donec inflent᷒ uene

et declarent᷒ sensui. deīn abstigat
flomator flomū cū pauco oleo
antiquo ppe. deīn ponat digitū
suū indicem manus sinistre sr
ipsam uenā sub loco cuius floma
ri uult parū ut nō fugiat uena
et cesseretur passio. qm̄ ex uenis
est quā inuenis sicut cordam fu
gientem ap̄ flomiā. et ex eis ē
que est plena uentositate. et qn̄
ponis flomum sup eam contrahit᷒
sub flomo ⁊ decipitur flomator
⁊ nō apit flomus uenā ⁊ si apit
eam ēst stricta ppt illō g᷒ oportet
ut firmetur flomator ⁊ sit solli
citus in hīs rebꝫ omībꝫ. deinde
deponat flomū. Si g᷒ apit᷒ uena
et uice una tc̄ bonum est. ⁊ si nō
tūc itera illō uice alia subtilio lo
co parum. aut sup̄ ipm̄ cū festi
natione si nō apatur. Qd̄ si apā
tur aut expaucescat infirm᷒ tunc
dimitte eum die uno aut duobꝫ
diebꝫ ⁊ nō stringat ligā primitꝫ
fortasse eīi attrahet apā calidā
neq; ingrediatur balneum. deīn
iteret flomiam si amat. Quod
si aptio est parua aut currit sā
guis subtilr̄ ⁊ times ut ū egre
diatur ex sanguine quantitas
quā uis tūc itera flomū in fora
mine ipō pm̄ rectitudinē et ad
de in aptione parū ⁊ fac illō cū
festinatione. ut nē apostemetur
locus. apātur enī locus ī mul
tis hoībꝫ apud aptionē paruā.
Si g᷒ uides iam ipm̄ apātum. tc̄
nō iteres sup ipm̄ oīo. non enī
excusat apud te aliqd. et pone
sup ipm̄ aliqd ex fece olei qm̄ ī
allenat sanguinis cursum ⁊
est melior in hoc loco q᷒ olm̄ ipr̄
et quā reliqua olei. et similr̄

cõtinuus. Qui uõ uult euētare
brachiū suū et soluere sangui
nē suum s'o ⁊ ē corpus eius forte
tc faciat illd post vij. horas aut
viij. a flomia sua pma. Q' aūt
uult attrahere sanguinē ex cor
pore suo ad otrarium ptis adq̄
declinat oportet ut euentet ei
in die s'o aut t'tio. In cui' uõ cor
pore est sāguis multus iam ca
lefactus ⁊ acuitur ⁊ facit acci
dere febrem oportet ut egredi
atur ex eo sanguis uicetuna. et
extrahat' ex eo q̄titas multa ⁊
amplificet' aptio usq; accidat
sincopis. ptq̄uā tu fueris cōser
uans oīs odictiones flomie.
⁊ ut ponas manū tuā s' pulsū
eius aput cursum sanguinis.
ut nō accidat moro loco sincopi.
opulteciēs enī accidit illud qñ
ignorat flomator ⁊ cadit negli
gentia. ⁊ nō oportet qñ uis sol
uere brachium ⁊ solue' sāguie
s'o cum iam clausum sit orifici
um uene ⁊ fiat difficilis exitu'
sanguīs ut pmatur s' ipm cū
uehemētia. ⁊ curuatū extendatur
uelocit' n̄ opt'. Nam illud est ma
lum ualde. imo dimitte ipsū
donec flomet' s'o. aut remoue
cum acuitate flomi illud q̄ co
agulatum ē ex sanguīe in ori
ficio uene. ⁊ pone s' ipm aliqd
salis dissoluti in aqua. ⁊ pone
sup ipm aliqd ex tiriaca alpha
roch aut saggenea. et pme ip'
compressiōe leui donec egre
diatur sāguis. Si uõ iā apta
est uena tunc dimitte eam et
non tangas eam donec sedet'
apt'. Q' s' si necessitas pueciat ad
soluendū sanguinē s'o et nō est
excusatio. tunc aut floma ipm
sup illum locū. aut in brachio
alio in uena alia. Funis aūt
brachij flomatur loco fusc' et
basilice cum nō inueniunt' et
sūt occulte qñ ē composita ex
eis. et qualitas flomie eius ē
ut intromittat infirm' manū
suam in aqua calida donec ru
beat focile ⁊ appareat uena ma
nifeste. deīn stringatur s' ipā
cum ligamīto parum constric
tione media. deīn floma s'm
transu'sationē paulatim non
latitudinalit' neq; s'm longitu
dinē. ⁊ sit aptio ampla. ⁊ sit flo
mia tua quā cū flomas super
iūcturā man' parumper. Q' s' si p
hibetur exitus sanguinis tunc
itera manū in aqua calida ⁊ di
mitte sanguiē currē in aqua
donec consequaris necessitatē tu
am. Si aūt fuis in diebz estiu'
tūc excusaris ab itūtiōne manū
in aqua calida. ⁊ plurimū quidē
ponitur cursus sanguīs ī aqua
calida in tpē hyemis. ⁊ flomia h'
uene ē saluior omībz uenī' qñ
nō est sub ea uena pulsatil' neq;
neruus. Flomia uõ saluatel
le man' dextre est oferens egri
tudinibz epatis. ⁊ qualitas flo
mie ei' est ut stringas mal' s'o
manus. aut cū ligamīto aū ma
nu tua ptq̄ intromittis eā in
aquā calidā donec inflectā ue
na ⁊ demonstret' sensu ualde.
deinde floma eam trāsuersaliter
⁊ si incidis eam totalit' nō noce
bit ei illd' in aliquo ⁊ ofrua ne
ultimes manū tuam ē flomo.
sub ea enī sunt nerui digitor'
denudati ex carne. deinde itera

manui ad aquam calidam et dimitte
currere sanguinem in ea. Nam si tu
non iteras eam in aqua calida
coagulatur sanguis in orificio
vene et prohibetur a cursu. Cum ergo
extraxeris ex sanguine quantitatem
necessitatis tue pone super venam ole
um et sal ut non consolidetur ve
lociter. et similiter oportet ut facias cum
omni ramo stricto. Iuvamentum vero
flebotomie eius ex manu sinistra est
quoniam est conferens ad egritudines
splenis et similiter fac in flebotomia eius
sicut fecisti in sua equaliter. ¶ Sa
phene autem flebotomie iuvamentum est
ad egritudines que sunt in infe
riori parte corporis sicut egritudi
nes matricum et retentio men
struorum et infirmitates renum
et ulcera coxarum et crurum antiqua
et eis similia ex egritudinibus. et
qualitas flebotomie eius est ut intro
mittat infirmus pedem suum in
aquam calidam et faciat super ipsum
fricationem donec exuberent ve
ne. et liga super iuncturam pedis cum
corrigia. et locus quidem vene est
apud calcaneum apparens versus
pollicem. et ramificantur ex ea in
facie pedis rami multi. flebotoma
in ampliori ergo ramo eius aut apud
calcaneum aut apud agitationem
eius quoniam est melius et salvius.
Quod si flebotomes eam in facie pe
dis tunc cave a nervis qui sunt sub
ea super faciem pedis. et pone flebo
miam tuam qua eam flebotomas ex tra
verso quasi tu velis incidere eam.
et sit flebotomus nessil. Si autem pro
hibetur exitus sanguinis. tunc
itera pedem eius in aqua calida
et dimitte sanguinem currere in
ea donec evacuetur. Quod si erat

veniam flebotomator in prima vice
tunc iteret eam flebotomia ad superiora
partis. nam locus est salvius non
times ex eo maliciam quoniam tu ca
ves a nervis sicut diximus. et similiter
cum saphena pedis altius equa
liter. ¶ Vene autem sciatice locus
sicut diximus est apud calcaneum
ex latere silvestri. et iuvamentum
flebotomie eius est ad dolorem anche
quoniam est propter sanguinem calidum.
et qualitas flebotomie eius est ut
ingrediatur infirmus balneum
et festinet. et stringe crus eius
a latere anche usque super calcaneum
iiii. digitis cum vitta subtili
longa non enim apparet nisi per
illud. Quando enim apparet tunc flebotoma
eam secundum quodcumque ingenium est
tibi possibile aut secundum transversi
onem et est melius. aut inci
das eam incisione. aut seces eam
sectione. Locus enim eius est salvius.
et ipsa est in pluribus hominibus occul
tata valde. Quod si non invenis eam
et non apparet sensui omnino tunc
flebotoma aliquem ramum eius et est
ille qui apparet in dorso pedis et
versus auricularem et anularem
et cave a nervis. et fac currere
ex sanguine quantitatem quam
vis. deinde solue stricturam et pone
super locum flebotomie cotum et stri
nge locum. velociter enim sanatur.

Capitulum nonagesimum sextum. De ventosatione et qualitate usus eius.

Ventose sunt ex cornibus et ex ere
et ex vitro. et ventosatio quidem
fit secundum duos modos. cum scarifi
catione et extractione sanguinis.
et autem est ventosatio sine scari
ficatione. et hec ventosatio que
est sine scarificatione est secundum duos

medos. aut enim est cum igne. aut
est absque igne. et ventosis que administrantur cum scarificatione et
extractione sanguinis sunt qua
tuordecim loca corporis. Quorum
unus est ventosis alnocrati et est
posteriamus capitis. et alkehel et est
medium colli. et ventose albag
deni et sunt due lamine colli a du
abus partibus simul. et ventose menti
et est sub mandibula inferiori
oris. et ventose duarum spatularum.
et ventose albadosos super finem cau
de. et ventose duorum focilium et sunt
medium duorum brachiorum. et ventose
duorum crurium. et ventose duarum ca
villarum. et ventosatio quidem non
extrahit sanguinem nisi ex venis
minutis sparsis in carne. et propter
illud non cadit virtus ex eis sicut est
casus eius ex flobothomia. neque oportet
ut administretur ventosatio sive
cum igne aut absque igne in ali
qua egritudinum que fiunt ex re
pletione donec evacuetur corpus
totum. Quod si necessitas provocat a
ad ventosationem ex egritudine
aut propter consuetudinem administra
mus eam in omni hora in principio
mensis et in fine eius et in medio tem
poris et in quocumque tempore fuerit. Quod
est quia ex hominibus est qui quando multi
plicatur in eo sanguis donec in
diget extractione eius per ventosa
tionem invenit in capite suo gra
vedinem et sodahan et ex eis est qui
invenit repletionem et rubedinem
in facie sua et in capite suo et collo
suo. et ex eis est qui invenit pru
ritum in facie sua et fronte sua
et tenebrositatem et hebitudinem
in oculis suis. et ex eis est qui scalpit
locum ventosationis sue. et ex

eis est cuius risus multiplicatur. et ex eis
est qui invenit gustum sanguinis
in ore suo. aut aperitur lingua et
expuit sanguinem. et ex eis est cuius
sompnus multiplicatur. et ex eis est
qui videt in sompno suo sangui
nem et rubedinem et interfectos et
plagas et que sunt similia illis. Cum ergo
videmus aliquid ex illis et propter hoc sit
in tertia media mensis precipimus tunc
ventosationem fieri postquam preter
ierunt de die due hore aut tres. Iuva
mentum autem ventosationis in ve
ritate est quoniam ipsa confert ad gravitatem
in capite et quod effunditur ad oculos at
vero oportet ut sit illud post evacu
ationem totius corporis. et hec quidem
ventosa est loco flobothomie cephalice.
et non licet ut utatur ea qui est fri
gide complexionis. aut in quo est ca
tarrus. nam infert ei nocumen
tum magnum. et propter hoc non opor
tet ut utantur ea senes et in quorum
capite erunt egritudines frigide.
Qui autem super eam fit assiduus ge
neratur super eum oblivio. et propter
illud oportet ut precipias ventosa
tori ut deponat manum suam cum
ventosa parumper ad inferiora ti
mendo ex gravitate oblivionis.
Ventosatio autem alkehel parumper
est loco flobothomie fusce et flobothomie ba
silice et propter illud confert asmati et
constrictioni hanelitus et sissure
instrumenti anelitus et tussi et reple
tioni. et oportet ut impleatur
ventosa alkehel parumper. quoniam
si ponitur inferius generat debili
tatem in corde et stomaco. Vento
satio vero albagdaham confert
doloribus accidentibus in capite et
obtalmie et emigranee et prefo
cationi et dolori in radicibus den

tium. et est loco flomie basilice. et
oportet ut percipias ventosatori
ne premat manum suam cum scari
ficatione ut non incidat arteriam
et accidat fluxus sanguinis. Ven
tosatio autem sub mento confert
alcola in ore. et corruptioni gingi
ue et similibus eis ex egritudinibus
que sunt in ore. et stant loco flebo
tomie albeberich que sunt in duobus la
bus. Ventosatio autem duarum
spatularum confert alkasathan quod
fit ex replectione et caliditate. Vento
satio vero interiorum partium duorum fo
cilium confert iuvamentum flo
mie venarum trium basilice et fu
see et cefalice. quoniam ipsa attrahunt san
guinem ex omnibus illis venis minutis
que sunt in carne. et attrahunt il
le vene minute ex venis aliis
grossioribus eis donec perveniat at
tractio ad venas tres. et oportet
ut percipias ventosatori ne mul
tum procedat in scarificatione
quoniam locus est denudatus carne et
sub eo sunt nervi et arterie. Vento
sa autem una qua ventosatur super
alaosos confert emorroidibus
ani et ulceribus inferioribus. et opor
tet ut percipias ventosatori ut
sit ventosa magna et ut sit ex
ere quoniam locus indiget suctione
forti et fortasse franguntur ven
tose subtiles et scarificetur scari
ficatione magna. Ventose
autem crurium minuunt minuti
one manifesta quoniam attrahunt
sanguinem ex toto corpore. et con
ferunt doloribus antiquis in renibus
et matricibus et vesica et provocant
menstrua et conferunt bothor et
adermanil et stant loco flomie
duarum saphenarum et duarum cauilla
rum. Alobotadolendi dimittendi debi
litant corpus multum et faciunt accidere
sincopim in pluribus hominibus. et ven
tosarum alobotadolendi iuvamenti
est propinquum iuvamentis ventosa
duorum crurium. Qualitas positionis
ventosarum est ut ponas ventosam
in primis vacuam et non gravis suc
tione temperata et non prolonges po
sitionem ventosarum. sed pone eas
velociter et remove eas velociter ut
veniant humores ad locum ad
ventu equali. et non cesses iterare
illud et continuare donec videas
locum iam rubere et inflari et ap
pareat rubedo sanguinis. tunc ergo
scarifica et itera suctionem paula
tim. deinde considera in dispositione
corporum. nam quod ex hominibus est tenere
carnis rarorum pororum oportet ut
scarifices ipsum semel non plus ut
non ulceretur locus et percipe ven
tosatori ut amplificet scarifica
tionem et profundet parum. et tem
peret suctionem in facultate.
Quod si in sanguine est grossitudo
tunc oportet ut scarifices bis. In
vice quidem prima aperitur via subti
liationis sanguinis et acquisitionis
eius. et in secunda quidem perscrutationis
exquisite extractionis sanguinis
grossi. Si vero sanguis est feculen
tus valde tunc fiat scarificatio
vice tertia ut consequatur ultimum.
et ad ultimum quoniam volumus extra
here sanguinem paulatim suf
ficit nobis scarificatio una. Quod
si volumus extractionem sanguinis
multi scarificemus scarificati
one plurima. et si nos mensu
ramus quod sanguis est grossus tunc
oportet ut scarificemus scarifi
catione profundiori et tamen minus equali

i scarificatione est

Nota.

in scarificatione est profunditas cutis
tantum. Quod sit illud quod oportet ami
ministrari ... post depo
sitionem ... quod cavere
ventosationem ... cum ... us
cuius ... sit ... et po
ri eius sunt stricti oportet ut ungan
tur loca ventosarum cum oleis aper
tivis ... resolutivis si
est in tempore estatis sicut est oleum albe
ni. aut oleum violatum aut oleum
de amigdalis dulcibus aut oleum
de semine cucurbite. et si est in
tempore hyemis tunc oleum narcissinum
aut oleum de lilio aut oleum ca
momillinum. aut sambucinum
et eis similia. Si vero superfluitas est gros
sa frigida tunc oleum sit oleum amariti
num. aut oleum de balsamita aut
oleum alben. aut oleum anetinum.
et eis similia. Si vero ventosandus est
amplorum pororum tenere carnis tunc
oportet ut pulverizatur ab oleo. et
oportet ut iterum abluantur loca ventosarum
eorum post ventosationem cum aqua
rosata aut cum aqua frigida. aut cum
aqua solatri aut cum aqua cucurbite
aut cum aqua portulace et similibus
illis. Illi autem cuius sanguis est multe
humiditatis abluat ventosas
suas cum aceto aut cum aqua men
te et sumat lac et aqua portulace et
similibus eis. Cuius autem superfluitates
sunt grosse abluat ventosas suas
cum vino antiquo. aut cum aqua
sansuci. aut decoctione aneti aut
camomille et eis similibus. Et oportet
ut caveatur ventosatio in balneo.
aut in vestigio balnei. immo opor
tet ut amministretur post exitum ex
balneo per horam aut per horas duas.
et non oportet ut dormiat aliquis post
ventosationem. Quod est quod opor

tet ut regatur ventosandus aut flo
motomandus ante ventosationem et post
eam. Oportet ut consideres in prime
tunc si ventosatus aut flomatus
est colericus et vincit super sangui
nem eius acuitas et inflatio tunc
oportet ut accipiat infrigidativa
sicut granatum mucium et comedat
cum aceto et lactuca et scariolam
et iuleb et eis similia. et pone cibum
eius pullos et carnes ovium. sekc
bigec et cibos conditos cum agresta
et eis similia. Et cuius complexio est frigida
oportet ut sumat in potu sirupum
de melle. aut sirupum alminia. aut
sirupum alsekamabin de seminibus
et sumat vinum odoriferum me
dium quod est inter vetus et novum et pro
pinatur ut utatur paucitate cibi et
pone cibum eius pullos et cenebir
et passeres et pullos columbarum
insuadebit et oportet ut sit potus in
die ventosationis et flomie plus
quam cibus. et oportet ut detur in potu
in quibusdam horis quibusdam hominibus
tiriaca alphurach aut medicamen
de musco aut asselite ante vento
sationem et ante flomiam aut post
ut confortentur membra principalia
et subtilietur sanguis. et non oportet
ut sumatur ea in potu calefacta. V.
Ventose autem que sunt sine scarifi
catione sunt ventose que ponuntur
super epar et splenem et pectigram. et
super ventrem et umbilicum et loca renum
et pisciculum ancham. quoniam ista membra
non sufferunt scarificationem super
se. et non queritur super eas in aut ac
tractio sanguinis narium ex membro
ad membrum. sicut ponimus ventosam
super mamillam in egritudine
fluxus sanguinis narium. et uti
mur eis ut solvamus a membro ven

tositatem frigidam in uiscatam in membro sicut ponimus uentosam super uentrem et umbilicum. Ipsa enim rarificat membrum et calefacit ipsum et remouet dolorem propterea quia resoluit illam uentositatem et iam ponitur super renes quando accidit in eis opilatio aut lapis. Virtute enim attractionis sue fortasse aperit oppilationem aut eradicat lapidem ex loco suo. et similiter facit quando ponitur super epar et splenem apud uentositatem retentam in eis utriusque. et iste uentose aministrantur uacue cum suctione tantum. et quandoque aministrantur cum igne. et quandoque aministratur plene aqua tepida in egritudinibus pleuresis et illud est ut impleatur uentosa et sit magna aqua calida sola. aut aqua in qua decocte sunt herbe que conueniunt. Forma uentose aministrate cum igne sit amplitudo orificii eius duorum digitorum apertorum secundum quod formauimus. et quantitas eius in profundo sit medietas palmi. et sit in latere eius in loco qui est circa medium eius foramen paruum secundum quantitatem quod ingreditur ipsum acus. fiat ex ere simul aut citrino crossorum marginum leuium equalium tersorum ut non ledat membrum apud positionem suam super ipsum. et sit in medio eius uirga transuersa ex ere aut ferro ubi ponitur candela cum igne. et iam sit hec uentosa magna maior ea quam narrauimus. et parua minor illa secundum egritudines et etatem eius qui utitur ea. Ventose enim puerorum et extenuatorum sunt alie quam uentose uirorum et crossorum corporum. Qualitas autem ponendi hanc uentosam cum

igne super membrum est ut accendas licinium cum igne ex lino decenter aut candelam paruam ex cera et pone eam super medium uirge transuerse que est in medio uentose ut sit ascensus ignis circa inferiorem partem uentose ut non comburatur corpus infirmi. deinde ponatur super membrum et digitus sit super foramen quod diximus donec quando tenemus uentosam dum indigemus auferamus digitum et egredietur uapor super illum foramen soluetur uentosa statim. deinde igni liciniumque secundum modum suum et itera eam si indiges illa. In uentosa autem que aministratur in egritudine pleuresis cum aqua non est uirga transuersa neque foramen. et non aministratur nisi quando impletur aqua et ponitur super membrum tantum. et hec est forma eius. et hec est uentosa que quanto plus est magna ut capiat aquam multam est melior.

Cap. nonagesimum septimum de suspensione sanguisuge non ganfugarum.

Sanguisuge non aministrantur in pluribus nisi in membris in quibus non est possibilis positio uentosarum propter paruitatem eorum sicut est labium et gingiua et eis similia. aut in membro denudato a carne sicut digitus et nasus et eis similia. et qualitas utendi eis est ut inuenias ex sanguisugis que sunt in aquis dulcibus mundis a putridinibus. deinde dimittantur die et nocte in aqua dulci donec famelice sint. ut non remaneat in uentre eorum aliquid. deinde euacuetur corpus infirmus cum flebotomia et cum uentosis.

deinde abstge membru infirmi
donec iubeat ptea ponat sr ipm.
Cum g implent et cadunt et e
possibilis sucio loci cum uetosa
tuc est mag ultimu in iuuami
to. et si no time ablue locu cu ace
to dein cu aqua multa et fricet
et exprimatur. Qd si plongat
cursus sanguinis post casu; sa
guisugaz et e illud resudando. tuc
infunde pannu lini in aqua frida
et pone ipm desup donec abscidat
resudatio. Qd si multiplicatur
sanguis tc pulverica sup ipm
zegi tritum aut gallas et silia e
is ex stipticis donec abscidatur
sanguis. aut ponant sup locu
medietates fabaz excorticataz
et dimittant donec adhereat fa
be in loco. na sanguis abscidit.
et oportet ut sit necia e iterato
sanguisugaz qn e possibile mutare
re eas. Si aut plbibent sagui
suge a suspensioe tuc abstergatur
tur locus cum sanguine recenti.
aut fige acu in locis donec egre
diatur aliqd ex sanguine recenti.
dein ponatur nam ipe qn senti
unt aliqd ex sagui e adherent
stati. qn g uis ut cadat pulue
rica sr eas aliqd ex aloes trito
aut sale; aut cinem et cadet sta
tim. Capitulum tum. sui lib. iij. de restauratõe.

OCCA
PITU
LUM
multotiens
est necessarium
in arte medi
cine. et est restauratõ fracture et
dislocationis accidentiu in ossib.

Scitote o filij qa iactant se de h
capitulo stolidi medicoz et uul
gi. et qui no inspexit unq antiq
rum libroz neqz legium ex eo lit
teram. et pp hac causam fit qd modo
iste ex scientiis in tra nra e pri
uatus. et ego no obuiaui in eo u
quam bono oio et no adept sum
ex eo illud q sum adeptus nisi pp
longitudine lectiois libroz an
tiquoz et studui sr intellectum
eoz donec extraxi sciam illius ex
eis. dein adhesi experimeto et stu
dio longitudine uite mee. et iam
descripsi uob ex illo in hoc capit
totum q cotinet scia mea et sup
qd preterit experimentum meum
ptq abreuiaui illud uob. et liberaui
illud ex occupatoe elongationis.
et abreuiaui illud fine abreuia
tionis. et ostendi uob fine decla
rationis. et formaui in eo formas
multas ex formis instrumentorum que
administrant in eo cum sit ex ad
ditione declaratiois sic feci in
duob capitulis precedentib.

Capitulum pmu in quo sunt summe et
collectiões ex esse fracture ossium
quaz pmissio necia e antequa
incipiamus rememoratione
membroz fractorum diversoz.

Oportet ergo .s. ut unicuiq
ut dicamus in plogo h capituli
summas smonis et capitula ad qu
intellectum cogit in pmis arti
fex et ad stationem sup eoz ueritate
s. nos et qui sunt prompti ut sciat
hanc artem nobilem alij a nob.
Dico g quod qn accidit alican frac
tura aut dislocatio aut torsio a
ut casus tc oportet ut, pperes in
primis ad flobomandu eum et sol
uendum ipm. aut utraqz simul

si non ꝓhibeat aliqd sicut debilitas
uirtutis. aut est ille cui accidit ali
quid ex illis puer aut senex decre
pitus. aut est tps uehementis fri
goris ualde. aut caloris. deinde
sis contentus in cibo suo cum rebus
frigidis et carnibus auium et cetera
ꝓhibe uinum et carnes grossas et
repleri ex cibis et omni cibo qui re
plet uenas sanguine donec quando
securus sis ex parte casus et non time
effusionem materie ad membrum.
tunc redeat infirmus ad regimen
suum primum cum quo cucurrit con
suetudo eius. Cum ergo incipit os
fractum restaurari. tunc oportet ut
cibetur infirmus cibis nutrien
tibus nutrimento multo grosso gra
ui in quibus sit uiscositas sicut aba
na fria ex tritico cocto cum aqua
et ...a et capita et pedes et uentres uac
carum et oua et pisces recentes et ui
num grossum et similia illis. Cum
hoc enim regimine fit coagulatio
fracture uelocius et melius. et scias
quod ossa fracta quando sunt in uiris qui
sunt in prima senectute et decrepitis
non est possibile ut continuentur et
consolidentur secundum naturam suam semper
propter exsiccationem membrorum eorum
et consolidentur et continuantur que quorum
sunt in fine lenitatis sicut ossa pu
erorum paruorum. Deinde natura circuit su
per os fractum ex omni parte aliquod
simile glutino in quo est grossitu
do quo adheret et stringit ipsum
donec conglutinantur ad inuicem
et ligantur ad inuicem donec ueniant
in fine fortitudinis et firmitu
dinis sicut fuit in primis. donec non
ꝓhibet ipsum aliquid ab operationibus
suis. et propter hanc causam est neces
se ut ponas nutrimentum infirmi

calluria in quibus gentis sunt et ui
scositas et grossitudo sicut diximus.
Et scias quod fracture species sunt di
uerse secundum diuersitatem membrorum.
quoniam fractura cruris est diuersa
a fractura ossis capitis. et fractu
ra ossis pectoris est diuersa ossi dor
si et similiter omnia reliqua membra
diuersa existunt ab inuicem. et ego
ueni cum rememoratione omnis
speciei fracture expositione in capitulo
suo distincte ab alia. et diuersificantur
species fracture ossis etiam in seipsa.
quoniam fit fractura eius arcuata preter
quod accidant in eo astelle. et quandoque
fit fractura eius secundum longitudi
nem ossis et secundum fracture eius et stru
gie et additiones precedentes et non
precedentes. et est fractura cum uul
nere et disruptione in capite. et est
fractura fissura parua. et omnis
speciei est ingenium uel instrumentum pro
prium in restauratione ipsius secundum
quod ueniet rememoratio eius distinc
ta in locis suis. et ex eo quo cogno
scitur fractura ossis tortuositas
eius et ipsius eminentia et apparitio
eius sensui et sonitus eius est quando
comprimis ipsum manu tua. Cum
ergo non est in loco tortuositas appa
rens neque sonitus apud tactum tuum
cum tangis os cum agitatione
neque inuenit infirmus magnum
dolorem tunc non est illic fractura.
immo possibile est ut sit tortuositas
aut fissura parua. non ergo oportet
ut moueas ipsum cum manu tua
et compressione omnino. immo pone
super ipsum ex medicinis quarum ue
nit rememoratio post motum
illo quod conuenit loco. deinde stringatur
strictura subtili. et scias quod locus
quando arcuatur et scinditur in duo partes

qd accidit in eo sathagie. verũ
tamẽ remouetur omnis pars a copa
na sua. tũc oportebit te ut incipi
as ab hora tua ad rectificatõem
eius et equãdũ ipm anq accidit
ei apa calidũ. Si aũt accidit ei
apostema calidũ tũc dimitte ipm
diebꝫ aliquot donec quiescat apa.
deĩn equa ipm sm quẽcũq3 mo
dum põt ex leuitate et ingenio.
et scias qd restauratio ei et ipius
equatio est facilior qm ossis in q
accidit sathagie. deĩn stringe
ipm sm qd ueniet rememora
tio. Si nõ in osse sit sathagie.
tũc necẽa ẽ extensio hĩ mẽbri
fracti ex duabꝫ partibꝫ manus
sit aut pes aut cum manu tua
si membrũ ẽ paruũ. aut cum du
obꝫ funibꝫ si membrũ est ma
gnũ. aut cum fune et manu et
sit positio tua qua ponis mẽbrũ
sup locum equalem sm figurã
suam naturalem donec qñ exten
duntur partes mẽbri fracti. tũc co
nare ut redire facias illas addi
tiones omĩ ingenio et sm quẽcũq3
modũ potes in locis suis. Et caue
sm fortitudinẽ tuam ne accidat
sup infirmum p opatiõnẽ tuã
dolor neq3 lesio. et conare scdm
fortitudinẽ tuã ut applices unũ
duorũ ossiũ cum socio suo scdm
meliores formas. et opꝫ i illa ho
ra ut releues et tangas ipsum
manu tua. Si g inuenies illic aliqd
diuisum rectifica ipm et equa il
lud p quãtitatẽ tue uirtutis. et
caue extensionem uehemẽtem
et compssionem fortẽ sicut faci
unt multi stultorũ. Multotiens
eñi faciunt accidere p opatiõnẽ
suã illã apostema calidum. aut

contractionẽ in membro sicut iam
uidimus illud ex opatioĩbꝫ eorũ
multociẽs. deinde annecte post eq
tionẽ et decentem opationem et
stricturam illi membri et quiete
et trãquillitate moue infirmũ
sup ipm. et fac ipm cauere ut nõ
moueat ipm in hora sua uigil
liarũ et sompni sui et ap reuoluti
onem suã et agitationẽ suam.
et apud egestionem suã et omĩs
motus suos ultima uirtute sua.
et ut caueat ut sit positio mẽbri
positio cum qua securetur dolor. Et
est qa qñ sentit in dispositione
positionis mẽbri dolorem aut lesi
onem. tũc oportet ut pmutes ipm
ad positionem aliam ab illa cũ
qua non sentiat dolorem. et caue
cum illo ut sit positio ei illa equ
recta ut nõ accidat in membro
tortuositas qñ restauratur. et q
litas stricture mẽbri fracti ẽ sm
qd narro. Scias qd mẽbra fracta
diuisificantur in paruitate sua
et eorũ magnitudine et ipõrũ for.
Que g ex eis sũt parua sicut bra
chium et digittus et focile et silia
eis. tũc oportet ut sit inuolutio
panni mollis subtil. Que autẽ
ex eis sunt grossa sicut coxa et
crus. oportet ut sit in eis ĩuolu
tio lata dura. qm ligamentũ
latum continet mẽbrũ magnũ
et stringit ipm ab omĩ pte strictu
tura equali ita q nõ ingrediturũ
ipm malitia. deinde incipe post
euacuationẽ tuã ab equatione
ponere ligamentum conueniẽs
ad illud in stupa leni sup locum
fracture ipius. deinde incipe in
uoluere ligamẽtum sup locum
fracture ipsius tribꝫ ĩuolutioĩbꝫ

aut quatuor secundum quod meretur mem
brum. et stringe manu tua parum
per eius ligamento. deinde vade cum
eo ad partem superiorem a loco frac
ture et stringe minus quam fuit stric
tura tua qua strinxisti locum frac
tum. deinde elonga te cum inuo
lutione a loco fracture parum super
et mollifica stricturam paulatim
donec capias ex loco sanioris ma
gnam. deinde accipe uictam aliam
et inuolue eam iterum super locum
fractum inuolutionibus. postea uade
cum inuolutione ad partem infe
riorem a fractura. et sit operatio
tua in strictura inuolutionis et
mollificatione eius secundum quod diximus
in uolutione prima superiore. de
inde pone inter inuolutiones ex
stupa leni aut panno cum quo
equetur tortuositas fracture si
est in ea tortuositas. et si non non
ponas in ea aliquid. deinde inuolue
super ipsum uictam aliam. postea equa
super has inuolutiones asellas
decenter factas statim si non est in loco
inflatio neque apostema calidum. si autem
in ea est inflatio aut apostema tunc
pone super eam quod sedet illud apostema
et auferat inflationem. et dimit
te eam aliquot diebus. deinde strin
ge super ipsum tunc asellas. et sit
asselle ex medietatibus cannorum
late rase formate sapienter. aut
sint ex ligno unde fiunt tribra
que fiunt ex pino aut gerind
palme. aut calingi. et sit approxima
tio omnis aselle secundum hanc formam.

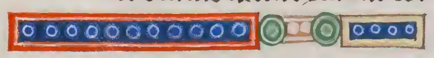

et hanc eandem figuram. uerum
tamen sit asella que ponitur super
ipsam fracturam grossior et latior

parumper quam relique aselle. et longi
tudo sit aselle secundum quod licet membro
ex magnitudine et paruitate. de
inde stringe super asellas cum uicta
alia secundum stricturam tuam primam
eandem. deinde liga cum filis desup
decenter secundum quod diximus de strictura.
et est ut sit strictura tua super locum
fracture plus. et quanto plus elon
gatur a fractura est strictura mi
nor. et oportet ut sint illa fila me
dia in grossitudine et subtilitate.
et sint ex lino molli. quoniam si fila
sunt grossa sicut uidi ex operatione
stolidorum ponentium fila sua ex cor
dis lini tortis est error magnus
quoniam cadit strictura cum eis extra
equalitatem. et fila subtilia iterum
non conueniunt quoniam tu non conse
queris per stricturam cum eis illud
quod diximus. et non oportet ut sit
inter asellam et asellam minus quam
digitus. Quod si leditur infirmus
per extremitates asellarum propter stric
turam in locis sanis. tunc pone
sub eis ex stupa leni aut lana c
carminata donec nichil ledatur
ex illo. Quando autem fractura est cum
uulnere et accidit disruptio cu
tis ego ueniam cum rememorati
one eius in capitulo secundum singula
ritatem. Et scias quod non omne mem
brum fractum oportet ut strin
gatur cum asellis a primo die
quod est. quia membrum quando est magnum
non oportet ut ponas super ipsum
asellas nisi post quinque dies aut
septem aut plus secundum securitatem
tuam ab aduentu apostematis calidi.
Et iste est modus emplastrorum
quibus restaurabant antiqui que
ponuntur super fracturam et disloc
cationem et tortionem. Modus

emplaustri cois abreuiati restau
rans fracturam conueniens plib;
complonib; precipue mulierib;
et pueris. qm est ex eo sup quem
no uicit calor neq; frigus. Et
e ut accipias ex puluere molen
dini 7 est medulla farine que
pendet ex parietib; molendini
apud motum mole. 7 cofiaas
ipsum sic est pr qd cribelles ipsum
cum albumine oui. 7 pone con
fectionem ei no spissam nec sub
tilem. dein utere eo. Modu
empli alius restaurantis frac
turam 7 dislocationem 7 tortionem.
Rx. almess. 7 laudani 7 acatie 7 e
uule 7 mugath. 7 sucete omium
an. ʒ. x. mirre 7 aloes amborum
an. ʒ. x. et alechil. ʒ. xx. terantur
omia et cribellentur 7 misceantur
tur cu aqua alechil. aut cum al
bugine oui si cplo infirmi est
calefci. deinde utere hoc eplau
stro. nam ipm e bone coplonis
restaurat ossa fracta uelociter
et confert plurib; hominib;.
Modus emplaustri alius qd e
confert fracture 7 tortioni 7 dis
locationi. Rx. mugath 7 mess. 7 al
tee allx omium an. ʒ. x. mirre 7
aloes ambor an. ʒ. v. acacie ʒ. vi.
boli armenici. ʒ. xx. terantur omia
contritione multa 7 cribelentur
et conficiantur cum aqua aut cum
albumine oui 7 amministrentur.
Mod empli. ad uncturas et os
sa sepata a locis suis et sedat do
lorem accidentem eis 7 scissuram
ossis 7 fracturam. Sumatur la
na succida 7 submigatur in a
ceto 7 oleo decocto 7 ponatur sup
locum. 7 in hoc quidem emplo no
est uirtus restaurationis. sed est

bonu in sedatione apostis cali et
expellit dolores px. Mod em
plaustri qd restaurat os fractu.
Sume folia fici siluestris 7 folia pi
pruneris siluestris. 7 tere omnia 7
fac emplm ex utrisq;. Modu
empli alius abreuiati ammnist
ri apud restauratione fracture os
sis 7 qm tu uis resolutionem re
sidui apostis. Rx. radicis altee et
camomille 7 flor uiolarum et fa
rine hrbi omium an ptem una
terantur omia 7 cofiaantur cum ui
no si no est membru calefactu.
Si uo e calefcm confice illud cu
aqua coriandri humidi. aut cum
aqua 7 utere eo. Mod empli
alius fortioris in resolutione
qm istud primu qm accidit apa
durum apud restauratione me
bri. Rx. radicis altee 7 seminis
lini. 7 branlastie 7 mellilotti 7 san
suci 7 floris uiolar 7 camomil
le omium an ptem una. terantur
omia et cofiaantur cum aqua
salicis aut cum aqua dulci. aut
cum uino totu illud scdm calitatem
membri 7 quietem caloris eius.
Ypocras at no dixit in libro suo
qd ponatur sup membru frac
tum apud restauratione eius
nisi cerotum fcm ex cera 7 oleo 7
no aliud. 7 narrauit ut sit medi
um inter grossitudine 7 subtilita
tem. Galieno aut uisum e ut po
natur sr mebrum fractu apud
restauratioem ei res in qb; est
exsiccatio cu modico calitatis si
cut mirra 7 aloes 7 olibanum
et similia eis que narrauimus.
Modus empli qd confert ad le
sione 7 dolorem. Rx. mugath 7
cicens 7 capillor hois incisorum.

aut penne avis et altee et talis partes equales teramus et cribellentur et conficiantur et fiat ex eo emplaustrum. Quantitas autem secundum quod oportet ut remaneat ligatum, deinde solvatur est ut consideretur. tunc si non accidit infirmo dolor neque pruritus neque movetur os fractum a loco suo. tunc non resolvas eum diebus multis. Quod si accidit ei in loco pruritus vehemens aut dolor inquietans aut inflatio tunc propera et solve ipsum in hora et aufer emplastrum ab eo et accipe pannum lenem aut spongiam marinam lenem humidum et submerge eam in aqua tepida et ablue cum ea locum donec quiescat pruritus et sedetur dolor. deinde dimitte membrum quiescere horam unam. deinde pone super ipsum lanam succidam submissam in aceto et oleo aut oleo ro. et liga super ipsum nocte una donec sit securus ab appetitu calido et quiescat inflatio membri et removeatur dolor eius. deinde itera ipsum ad stricturam subtilem et emplastrum parvum et non stringas ipsum constrictione tua prima et subtilia cum eo donec sanetur. Quod si vides quod appetitus et rubedo et dolor et inflatio et omnia accidentia iam remota sunt penitus et indiget emplastro et strictura tunc itera illud sicut fecisti in primus equaliter. Quod si non accidit membro aliquid ex eis que diximus. tunc non solvas ipsum nisi post tres aut quatuor aut quinque aut .vii. diebus et quinque dimittitur .xx. diebus totum illud secundum quod apparet tibi ex solutione membri sicut diximus donec quando adheret fractura et approximat coagulatio carnis super

eam ad dextram. et tunc in strictura plus quam strictura tua prima tota. et adde etiam in incrossatione cibi infirmi, ut per hoc sit rememoratio eius. Si autem vides locum fracture iam exsiccari et extenuari plus quam oportet tu scias quod nutrimentum prohibetur pervenire ad ipsum. Embroca igitur ipsum cum aqua tepida ad quod et cetera tu in qua solvis ipsum et sit illud in omnibus tribus diebus et alleva stricturam parumper. Per hanc igitur operationem currit ad membrum nutrimentum et sanatur velociter. Illud autem quod faciunt stolidi restauratores ex fractura membri involucula quando non restauratur in parvis secundum quod oportet et restauratur secundum tortuositatem est error ex operatione eorum et timor magnus. et si esset rectum dixissent illud antiqui in libris suis et operati fuissent cum eo. et ego non vidi aliquem eorum vestigium in illo omnimo. et rectius est ut non fiat illud.

Capitulum vm. De diversitate fracture ossium capitis.

Species fracture capitis sunt multe et figure eius diverse. et cause eius sunt distincte. Nam ex fractura est que fit ex percussione cum ense et percussio aufert os totum usque pervenit ad siphach quod est sub osse. sicut facit securis in ligno et propter illud nominatur hec species fracture axalis. aut ensis incidit quidam ossis et incidit faciem eius et non penetrat incisio usque ad ultimum eius et nominatur hec species fracture absoluta. et est vulnus horum duarum fracturarum aut magnum aut parvum. Et ex fractura est que est contritio aut attritio et causa eius est percussio cum lapide. aut casus super lapidem. aut eis si

inulla. 7 hec fractura ẽ etiam aũ
penetrãs que iam appinquat pĩ
niculo qd̃ ẽ sub osse aut est in fa
cie ossis. 7 ẽ uulnus hãx duarũ
fracturarum. 7 aut paruum aut ma
gnum. Et ex fractura est que ẽ
occulta in osse in subtilitate capil
li. 7 est fixura parua. 7 ppter illud
nominat̃ hec sp̃s fracture capil
laris. et ex ea est fractura q̃ fit
a casu aut pcussione lapidis et
ei similiũ que facit ingredi lã
minam ossis ad interiora. 7 fit
loco concauitatis sicut accidit cal
dariis eris qñ cõcurrit eis pcus
sio 7 egreditur pars eorum tẽ ad ĩte
riora. 7 plurimũ qñ fit illud in ca
pitib; humidorum ossiũ sicut sũt
capita puerorum. et fiũt oĩb; istis
speciebus fracture sathagie sepa
rate. Et ego ueniam cum reme
moratione illius toti᷈ in loco suo.
Et cognoscuntur oẽs has species
fracture p tlectectionẽ sup eas 7
inquisitionẽ earum cũ tentis 7 abla
tionem carniũ corruptarum q̃ sũt
sup eas. Sp̃s uõ capillaris cog
scatur p hoc q' detegit᷑ sup os 7 ab
stergitur 7 linitur sr̃ ip᷑ cum en
caustro. fractura enĩ apparet ni
gra. In curatione aũt fracture
considera in primis accidẽtia in
firmi. tũc si uides ex accidentib᷒
qd̃ significat sigñcatẽ manu
festã sup timorẽ sicut uomitus co
leric 7 extensio 7 amissio ĩtellect᷒
et abscisio uocis 7 sincopis. et fe
bris acuta 7 egressus oculorum 7 ru
bedo eorum 7 silia eis ex accidẽtib;
in plũb; dispositionib; pculdu
bio nõ sanatur. Et si uides acci
dentia nõ terentia te et speras
salutẽ tẽ incipe in curatõne ei᷒.

Quorum ẽ quia si uenit ad te uulnerat᷒
in primis cum uulnerat᷒ et est
in dieb; hyemis uiũ tẽ oportet
ut studeas in ablatione ossis añ
diem q̃rtũdecimũ sm omnem
dispositionẽ. 7 si est ĩ dieb; estiui᷒
tũc oportet ut pperes remouẽ os
añ diem septimũ. añq' corrũpatur
patur qd̃ est sub osse ex pãniclõ
et accidant illa accidentia q̃ nar
rauimus. Quõ si fractura ossis
iam puenit ad pãniculũ tegen
tem cerebrũ et est cõminutus
attricticẽ tũc oportet ut incidas
ptem cõminutã attritã sm q'
ego narro tibi. et ẽ ut radas cap̃
uulnerati. 7 detege sr̃ os sm quẽ
cũq; modũ possibile est tibi. et
sm figuram uulneris 7 q̃ leue
est sup infirmũ. Quõ si accidat t᷑
sup detectionẽ ossis fluxus san
guinis aut apũ calim. tẽ oppõ
illi cum eo q' oportet. et ẽ ut im
pleas locum cum pannis ĩfusis
in uino 7 oleo ro. 7 facias q̃escere
uulnus donĩ sedetur apã 7 sis secu
rus ex fluxu sanguis. deiñ incipe
in curatione ossis 7 ablatione ei᷒.
et illud fit sm unũ duorum mõrum
operatõnis. Modus qdẽ unus ẽ
ut incidas os cũ incisorio stricte
aciei. et hec est forma eius. De

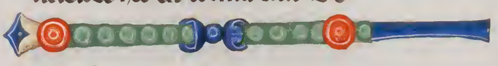

inde amminstra incisoriũ aliud
post hec incisorium latius eo pa
rumper. 7 hec est forma ei᷒. Deiñ

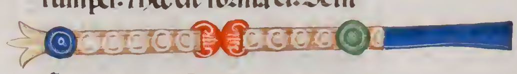

amministra etiã incisorium aliud
latius 7 q' sm. et mod᷒ scd̃s ẽ ut
sit apud te nũs incisoriorum diuer
sorum. quorum q̃dam sit latiora quib᷒

dam et quedam eorum breviora qui
bdam. et sint in ultimo acuitatis
extremitatum suarum et sit ex ferro in
do aut fuleo. et utere facilitate in
percussione sup incisorium ut non co
cuciat caput et ledat ipsum. Si autem
os est forte durum tunc oportet ut p
fores in circuitu eius antequam ti. admi
nistres incisoria cum terebris que
nominant terebra non profundi
ta. et non nominantur ita nisi quoniam
ipsum non pertransit timinum ossis cra
nei ad illud quod est post ipsum. propterea quod
terebro est extremitas rotunda sup
illud quod est sub capite eius acuto
simile margini. et circulus parvus
prohibet subingi et pertransire a spissi
tudine ossis. et convenit tibi ut
accipias ex istis terebris numerum
multum. quare unumquodque conveniat
quantitati spissitudinis ossis donec
presens sit tibi omni cranco tere
brum. cuius extremitatis acute quan
titas in longitudine et brevitate
sit secundum quantitatem spissitudinis
illi cranei. et hec est forma istarum terebrarum.

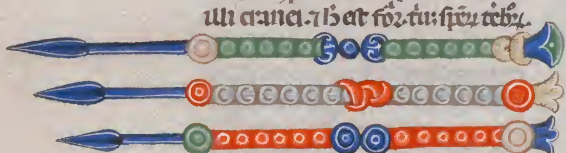

Qualitas autem perforandi in circu
itu ossis fracti est ut ponas ter
terebrum sup os et revolvas ipsum
digitis tuis donec scias quod os iam
penetratum est. deinde permuta ter
rebrum ad alium locum et pone
quod est inter omne foramen quanti
tatem crossitudinis radii aut cir
citer illud. deinde incide cum incisoriis
quod est inter omne foramen ex osse et fac
illud subtilius quam potes sup illud
ex fine levitatis sicut diximus

donec eradices os aut manu tua
aut cum aliquo alio ex quibusdam in
strumentis que preparasti ad illud sicut
tenalie et forcipes subtiles. et opor
tet ut caveas cum omni cautela
ne tangat terrebrum aut inciso
rium aliquid ex sifac. Cum ergo cir
cueris os perforando et separatum fu
erit a sifach. Si fuerit continuum cum
eo et extraxeris ipsum oportet ut ra
das et eques asperitatem eius quod
remanet in osse cum instrumento
alio simili incisorio. verumtamen opor
tet ut sit subtilius et tenuius quam
reliqua incisoria. Quod si remanet
aliquid ex ossibus parvis et sathagic
tunc accipe ea cum facilitate cum
eo quod est aput te ex instrumentis
deinde cura vulnus post illud cum li
cinus et unguentis que diximus.

Et modus alius operationis est faci
lis prorsus longinquus a timo
re quem dixit Galienus et laudavit
ipsum laude magna. et iste est sermo
eius. necesse est tibi in primis ut in
cipias detegere partem ossis ex lo
co in quo fractura est vehementior
et manifestior donec quando detexeris
illam partem et posueris sub eo ex
tremitatem huius incisorii lenticu
laris cuius hec est forma.

Est pars lenticularis cuius lenis
non incidit aliquid. et pars acuta eius
in duobus lateribus eius vadens in
longitudine sicut vides ut sit
pars lenticularis iuxta ad sifac.
facie eius incidente acuta in os
se. deinde percute sup incisorium
a parte una cum malleo parvo
donec incidis totum os cum fa
cilitate sicut revolvitur et tu scis secu

rus ex pānicullo qđ nō accidat in
eo accidēs qđ timeas peius. Et si
medicans est stultior hominū
et magis ignarus eiꝰ. certe et si
eēt dormiens tē si remanet aliq̄
annexum ossi ex panniculo in
quibusdam locis ossis incidēt ip
sum ab eo cum extremitate ma
iori lenticularis ipsius et libera
ret ipm ab eo cum facilitate. li
beratur eni ab eo sine nocumento
et absq; timore. Et si fractura
ossis nō penetrat usq; ad panni
culum et illud q̄ abscinditur ex osse
est facies eiꝰ et remanēt in eo aspe
ritates et sachagie subtiles. tūc
oportet ut radas illam asperitatē
et eradices illas sachagie cū ra
soriis subtilibꝫ ex quibꝫ pparasti
num diuersorum quantitatū ut sit
tibi possibile āministrare ex eis
in oī loco conuenientiora eorū et rec
tiora ipsorum s̄m illud ad qđ pducat
te opatio et etiā ipm fractū et fi
gura eius. et oportet ut āminu
stres in rasione tua qua i pruni
radis os latius illorū rasoriorū.
deinde utere pt ipm subtiliores
eo. et nō cesses facere illđ s̄m con
tinuitatē donec puenias ad am
ministrandū tenuiꝰ et subtiliuꝰ
eorū omium. In una quaq; aūt
reliquorū fissurarū paruarū capil
larium et fractura subtili opōtet
ut āministres curā s̄m illud q̄
pducet ad rectificationē eiꝰ et ē
res que nō occultatur sup omem
qui in hac arte ē qđ libet studiū
et stetit sup illđ q̄ scripsimꝰ i frac
turis magnis. Si aūt pānicullꝰ
retinetur detectus qn tu eradi
cas os tūc oportet ut accipias pā
num lini s̄m quātitatem uul
neris. et subringe ipm in oleo ro.
et pone ipm sup orificium uul
neris. deinde accipe aliū pannū
duplicatum aut triplicatum et
subringe ipm in uino et oleo rosa
to. et pone ipm sr pānum primū
et fac illud q̄ facilius potes sup
illud ut nō grauetur sifach. deinđ
āministra sup ipsum ligamen
tum latum et nō stringas ipm
nisi p quantitatē que teneat i
uulnus tātū. et dimitte ipsum
cum hac cura die uno aut duobꝰ
diebꝫ donec sis securus ab apāte
callo. deinde solue ipm et āmini
stra pt illđ medicinas cū quibꝰ
est superflua siccitas sicē radices
lilij. et farina borobi et pl'uis thu
ris. et aristologia et silia eis. Et ē
ut facias ex istis medicinis pl'
uerem qui pulueriçetur sup uul
nus sicut sūt sicce. et uniuersalr
āministra omē medicinam i
illo de pprietate cuiꝰ est ut abster
gat et nō mordicet. et caue s̄m
tuam uirtutē ut uulnꝰ in cura
tione tua sit limpidum. neq;
sit in eo sordes unguēti neq; sor
dities. neq; dimittas uirus ag
gari in eo omino. qm qn uirus
aggatur sup pānicullū cerebri
corrumpit eum et putrefacit i
ipm. et accidit sup infirmū post
illđ malicia magna. et iam accidđ
in sifach capitis cū mūdifica
tur ab eo os. pcipue qn negligit
cura eiꝰ nigredo in supficie eiꝰ.
Considera ergo tūc si accidunt in
firmo accidentia que diximꝰ
scias ergo quia est periculosum pro
culdubio. et si nigredo non acci
dit ni a medicina que ponitur
sup ipm. et est in uirtute illiꝰ me-

diane ut fiat ac illa nigredinem
tunc oportet ut accipias ex melle partem
unam et ex oleo rosato partes tres
et linias cum eis pannum; deinde
pone ipsum super sifach. postea cura
ipsum cum speciebus curationis que
conveniunt donec sanetur.

Capitulum tertium de restauratione nasi quando frangitur.

Scias quod non frangitur ex naso nisi due partes eius
superiores simul aut una earum propter
terea quod ipse sunt duo ossa. quoniam
inferius eius cartilaginosum; non
frangitur et non accidit ei nisi at
tritio et tortuositas et similia. Si
vero frangitur una duarum partium
eius tunc oportet ut intromittas
digitum parvum in foramen nasi et
eques illam fracturam deintus
cum digito tuo indice et pollice
deforis donec redeat nasus super
figuram suam naturalem et fiat illud
a te cum facilitate et cave ne ac
cidat propter operationem tuam illam super
infirmum dolor. Quod si fractura
est in superiori parte nasi et non per
venit ad illam digitus tunc oportet
ut equetur cum extremitate
radii in quo sit grossitudo parva.
Si vero fractura est in duabus par
tibus tunc fac similiter illius et propterea cum
restauratione eius in die post fracturam
si est possibile et si non tunc post diem
septimum aut decimum aput quie
tem apostematis calidi. deinde intromitte
in extremitate nasi licinium ex
panno lini si fractura est in parte
una. aut intromitte duo licinia
a si fractura est in duabus partibus.
et sit in licinio grossitudo tante
quantitatis que impleat foramen
nasi. et dixerunt quidam antiquo
rum restauratorum ut infundatur
licinia in butiro et permutentur omni
die. Illud vero non invenitur michi. immo oportet
ut infundatur licinium in albu
gine ovi confecto cum pulvere mo
lendini. deinde dimitte licinium donec
firmetur os et induretur cartilago
et quandoque intromittitur in nasum loco
licinii penna anseris propterea quod involvitur
super ipsum pannus levis et fit
quod ipsa tenet fracturam nasi ve
hementius et ut non prohibeatur infir
mus ab inspiratione et respirati
one. et non est hec res necessaria si vis
fac illud et si vis fac licinia. Quod si
accidat in naso inter diem operis
apostema calidum. emplaustra nasum cum
ceroto aut cum coto infuso in vi
no et oleo ro. aut modico ex diaki
lon. Si autem non accidit apostema calidum
tunc oportet ut emplastes ipsum deforis
cum farina sisami et pulvere thu
ris confectis cum albugine ovi.
deinde pone super ipsum stuppam levem
et non liges nasum cum aliquo modo.
Si vero franguntur ossa nasi fragu
ra parva aut comminuuntur tunc oportet
ut scindas super ea et extrahas ipsam
cum instrumentis que conveniunt
eis. deinde sue scissuram et cura
ipsam cum eo quod incarnat et consoli
dat ex emplastris vel unguentis conve
nientibus ad illud. Quod si accidat in
tra nasum vulnus tunc oportet ut cu
res ipsum cum liciniis et administres
cannulas de plumbo donec sanetur.

Capitulum quartum de restauratione mandibule inferioris quando disrumpitur.

Quando disrumpitur mandibula
inferior et fractura eius non est
cum vulnere aspice tunc si est frac
tura eius deforis tantum et non frangi
tur in duo et curvatur ad interiora
tunc cognitio eius est facilis. Oportet

ergo si ē fractura in parte dextra i
intromittas digitum indicem
in os infirmi. ⁊ simil' si fractura ē
in mandibula sinistra tūc intro
mitte indicem manꝰ dextre ⁊ im
pelle cum eo gibbositatem frac
ture deintus ad facilitatē ad ex
teriora cū manu tua altera a ex
teriori parte ossis decent' cum eo. i.
operare equa ipm. Qđ si fractā mā
dibule iam separata ē in duo. tūc
oportet ut ministres extensiōē
a duabꝰ partibꝰ s'm rectitudinē
donec possibilis sit equatio eius.
Si aūt iam accidit in dentibꝰ cōt
motio aut disruptio tūc stringe
illos de quibꝰ speras qđ remane
ant cum filo auri aut argēti aū
sera. deinde pone sup mandibu
lam fractam cerotum. deiñ pōē
sup ipm pānū duplicatū ⁊ pone
sr' panni astellam magnā decē
ter fcām. aut frustrū corii solee
equale in longitudine mādibu
le. deiñ liga ipm desup s'm qđ p
paratur tibi ligatā eius. ⁊ ꝯueīt
ipius applicatio donec nō destru
itur. ⁊ pcipe infirmo uti tm quī
litate ⁊ quiete. ⁊ pone cibum eiꝰ
sorbitiones lenes. Si aūt extimē
q' iam alterātur ad figure aliqđ
modorū tūc pꝑera ⁊ solue ipm idie
tertio. deinde rectifica q' alteratur ex
ex eo ⁊ empl'a ipm ex puluē mo
lendini cum albugine oui aut
farina siccami. postq' tu abstuleris
cerotum ab eo. ⁊ pone sup emplin
lanam lenē. dum g' pmanet ā
nexum illđ emplim sr' ipm ⁊ nō
alterātur ossis dispositio dimitte
ipm nec soluas ipm don' sanet.
aut stringe fracturā. pl'iociēs
enī stringitur hec fractura ī tri

bꝰ septimanis. Qđ si intēm acci
dit apā calin tūc amministra illđ
q' diximus multociēs in sequitē
eius donec remoueatᵘ illđ apā. et
si fractura ē cum uulnē ꝯsidera.
Si uō iam separatur ex osse frustr'
aut fathagie. tūc subtiliare in h
ut auferas illam fathagiem cū
eo q' ꝯuenit tibi ablatō eorū ex in
strumētis. Si uō orificium uulne
ris est strictum tūc amplifica ipō
cum flomo s'm quantitatē nec
cessitatis tue. deiñ qñ abstuleris
illa fathagie ⁊ nō remanserit ex
eis aliqđ. tunc sic orificium uul
neris si est amplū. ⁊ si nō pone sr'
ipm unū ex emplis que ꝯueniūt
ad illđ ⁊ incarnāt illđ don' sanet.

Capit. vᵐ. de restauratē furcule q'

Plurimū quidē do frangitur.

Plurimū quidē do frangitur. ꝑ
ftangitur furcl'a ab antiore pā
te ex parte humi ⁊ fractura eiꝰ sit ꝑ
unū triū modorū. aut ē frāgitᵘ
⁊ separatur in duo pter q' accidit
in ea fathagie ⁊ ē facilius ad restau
rationem eius. aut ita q' accidit
in osse fathagie ⁊ ē difficilius ad
restaurationē. aut ē ita qđ ē frac
tura cum uulnere. et opatio ī ea
qñ fractura ē absq; uulnē est ut
facias eē presentes duos ministros.
ut teneat unꝰ eorū adiutorium qđ
sequitur furculam fractā ⁊ alter ex
tendat collum ī suis partē. deinđ
equa fracturam digitis tuis do
nec fiat forma eius s'm qđ opor
tet. ⁊ nō sit in ea eminētia neq; cō
cauitas. Qđ si indiges extensiōē
plus tūc oportet ut ponas sub ti
tillico infirmi speram ex panno
aut lana ⁊ sit magnitudo eiꝰ s'm
quantitatem necessitatis tue. ⁊ ex
tende ⁊ eleua furculam ⁊ coarta

speram manu tua donec eqs frac
turam secundum quod oportet. Quod si non potes
trahere extremitatem furcule ad ex
teriora propter quod pervenit ad profundum
tunc oportet ut resupinetur infirmus
super cervicem suam et ponas sub hume
ro eius pulvinar medium in ma
gnitudine et premat minister hu
merum eius ad inferiora donec ele
vetur os furcule quod est in profundo
ad sursum. Tunc enim rectifica frac
turam et equa eam digitis tuis.
Si autem sentis mathagiatum ex fur
cula et movetur tunc oportet ut scin
das super eam et extrahas eam assa
thaiatum cum facilitate. Si autem est
retentum in osse tunc ingenia in
incisione eius cum uno incisori
orum que preparasti ad illud postquam tu
posueris sub furcula instrumentum
quod servat sifach. Et est instrumentum quoddam
ex ligno aliud ex ferro et hec est forma eius.

Assimulatur coclear cui non est con
cavitas et sit latitudo eius secundum illud
quo indiges eo ex magnitudine
ossis et parvitate eius. Longitudo
vero eius secundum quod possibile est tibi
ad operationem. Et habeat duas extremi
tates sicut vides. Extremitas una
sit ampla et altera stricta. Si autem
disruptio vulneris quod scindisti quan
do extraxisti sathaiat ossis est am
pla et secundus ab apostemate calido.
Tunc agrega duo labia vulneris
cum sutura. Et si disruptio est par
va aut times apostema calidum tunc im
ple vulnus cum pannis et pulvillis
secundum quantitatem scissure vulneris.
Quod si accidat apostema calidum tunc in
funde pannum in oleo rosaceo et aceto
et vino et pone super ipsum. Strictura
vero ossis que est absque vulnere et
absque sectione est ut ponas super os
emplastrum factum ex farina molendi
ni cum albugine ovi et pone stupi
lenem super ipsum. Deinde pone speram
sub titillico eius si indiges illa. Deinde
accipe humeralem que sit longa
valde et sit latitudo eius palmi
unius aut circiter illud. Deinde pone pl
uillum duplicatum super stupam
et emplastrum. Deinde accipe astellam
ex tabula subtili cuius latitudo
sit trium digitorum et in longitu
dine similiter. Deinde involve eam in
panno. Deinde involve pannum illum
cum astella ex loco alchymemati
qui cadit super fracture locum. De
inde pone alchymemati super frac
turam sicut revolutum est et involve
eam super collum eius et sub titillico e
ius sano et sub titillico eius infir
mo. Et reduce eam super omnes partes
et quomodo vides quod strictura te
net fracturam strictura decenti.
Et est illud quod non occultatur super
te et totum ut non removeatur
astella desuper os fractum et propter illud
oportet ut aspicias infirmum
omni die. Quotiens ergo mollifica
tur ligamentum et vides astella
iam removeri tunc rectifica illud
et stringe ligaturam. Deinde pone
sompnum infirmi super dorsum eius
et pone sub titillico eius apud sompnum
eius in nocte pulvinar parvum
ut cum eo elevetur adiutorium eius
a latere ipsius. Elevatur autem frac
tura furcule per elevationem hume
ri aut liga brachium eius ad collum
ipsius et non solvas ligamentum si
non accidat in loco accidens ex plu
ritu aut apostemate usque duodecim dies.
Deinde renova emplastrum si videris

faciem eius ad illud & adde in strictura & dimitte ipsum donec restauretur et coaguletur. et fractura que furcule stringitur ei & confortatur secundum plurimum in viginti octo diebus et quandoque fit in quibusdam hominibus in minore illo.

Capitulum sextum. de restauratione fracture spatule.

Raro frangitur spatula in loco lato eius & non franguntur ex ea nisi margines eius. Cum ergo frangitur ex eo locus et frangitur in medio eius & non cognoscitur illud nisi per tactum. tunc secundum quod est figura fracture conare separationem eius & reduc eam super figuram naturalem omni modo ingenii quod est tibi possibile. deinde pone super locum pulverem molendini cum albugine ovi & stupam lenem. & pone desuper pulvillum ex panno duplato. deinde pone super ipsum astellam latam ex tabula subtili secundum quantitatem spatule totius aut ampliorem ea parum. Si vero sub astella est concavitas in aliquo loco spatule tunc equa illam concavitatem cum stupa leni donec descendat astella secundum equalitatem. deinde stringe desuper cum alchimem at longa constrictione decenti & similitudine astelle donec removeatur a loco suo & considera ligamentum in omni die. Quotienscumque igitur mollificatur ligamentum stringe ipsum et equa astellam si removetur a loco suo. et iaceat infirmus super latus suum sanum. et spatula quidem restauratur in viginti diebus aut xxv diebus. Quando ergo completur iste numerus tunc solve ligamentum & tu sis in securitate. Nam ipsa est ex ossibus que non commutatio non timetur neque eorum solutio. Si autem procedit ex osse frustrum et pungit sub cute. tunc scinde super ipsum et aufer ipsum & fac quod diximus quidem in fractura furcule ex seditione apostematis calidi si accidit ex eo aliquid.

Capitulum septimum. de restauratione fracture pectoris.

Pectus quoque frangitur in medio sui & raro accidit illud. extremitates vero eius plurimum que franguntur & comminuuntur & ex accidentibus eius quando frangitur eius medium est quod declinat ad inferiora et accidit ei dolor vehemens et difficultas in anhelitu & tussis et fortasse evomit sanguinem. et declaratur concavitas in osse fracto et non occultatur sensui. et restauratio eius est ut resupinetur infirmus super dorsum suum. & pone inter spatulas eius pulvinar. deinde preme humeros eius & aggrega costas cum manibus a duobus lateribus et subtiliare in equatione eius secundum omnem modum quo est tibi possibile illud. et convenit donec redeat figura ossis secundum quod oportet. deinde pone super ipsum emplastrum & stuppam & pone desuper astellam ex tabula subtili ex tauce aut chaligi et eis similibus in levitate postquam tu involvis eam in panno. deinde subtiliare in ligando eam super os fractum ut non removeatur & vade cum ligatura secundum rotunditatem ad dorsum aliquotiens & stringe ipsum strictura decenti. deinde considera ligaturam in omni hora. & quotienscumque mollificatur stringe eam. & si necessitas provocat ad solutionem eius. aput corrosionem que accidit in loco aut dolorem aut apostema tunc apperi &

solue eam. & eradica emplm & rec
tifica q̄ accīt ex illo cum mō cu
rationis eius. deīn reduc emplau
strum si uides ad illō faciem et
āneccte ei stricturam donẽ sanetū.

Capit. viii. de restauratiōe costa℞ Scias qō costa℞ qñ franguntur.

Scias qō costa℞ fractura nō cadit nisi in locis cur
sis que sequitur dorsum & extre
mitatib₉ ea℞ ab antiori pte & ñ
accidit eis attritō nisi ppter̄ q̄
sūt cartillaginosē. et cognitio
illius nō occultatur sensu apū
inquisitionē cum digitis & re
stauratio ea℞ sit ita ut eq̄s frac
turam cum digitis s̄m modū
possibilem donec equet̄ figura
s̄m qō oportet. deīn emplaustr̄
et stringe os fractum cu₃ asel
la si indiget illo. et si fractura
costa℞ est declivis ad interiora
tūc accidit infirmo dolor uehe
mens & pūctura sicut pūctur̄
que accīt ei qui hēt pleuresim.
pp̄ea qō os pungit uelamē et acci
dit ei & difficultas anelit̄ & tussis
et uomitus sanguinis multi. &
hec est difficilis curatōnis. & iam
ingeniati sūt antiqui in ea cum
ingeniis multis. Ex eis eni sūt
qui dīnt oportet ut ponas cibos
infirmi qui gnāt inflationē
et uentositatem ut infletur uē
ter & extendat̄ & impellat̄ frac
tura ad exteriora. Nos uō abhōre
mus hoc ut nō fiat ei uelox ad
faciendum accidere apī calidū
si nō accīt. Si aūt iam accidit tē
addit in ea. et dixerūt qdā co℞
ponatur sup locum uentosa. de
inde sugatur cu₃ fortitudine &
est similis rōem ationi. & ĩntum
timetur q̄ attrahat uentosa sup
fluitates ad locū ppt̄ dispositiōs
debilitatis. et dixerunt quidam
eo℞ oportet ut cooperiat̄ locus cu₃
lana que iam submisa ē in oleo
calido & ponantur pululli inter
costas donec impleant̄ ut fit li
gatura equal̄ qñ inuoluis eam
s̄m rotūditatem. deinde curetur
infirmus curatiōe pleuresis ex
cibo & medicina. Qō si coartat i
firmum res uehemēs quā non
tollerat & os pungit uelamen
pūctura ledente et timem̄ sup
infirmū tē oportet ut findamus
sup locum & detegam̄ a costa frē
ta deinō ponam̄ subeā instrinꝗ
ꝯseruat si fach cū remēmoratio
pcessit & incidamus os cum fa
cilitate & extrahamus ipm. deinde
aggregemus duo labia uulner̄
si est magnū cū sutura & curem̄
ipm cū emplaustris donẽ sanet̄.
Qō si accidat intim apā calidū
tē ppt̄a & infunde pululos in
oleo ro. & pone sup locū & curetur
infirmus cum eo q̄ ꝯuenit apim
interius. et resupinet̄ sup latū
sup qō dormit donec sanetur.

Capitlm. ix. de restauratiōe fractu re spondilium dorsi et colli.

Spondilib₉ quidem colli qñ aduenit frac
tura & raro accidit eis attritio
et similit̄ spōdilib₉ dorsi &. Cum
g̊ accidit illō alicui & uis scīē an
sanetur an ñ sanet̄ tūc ꝯsidera.
Nam si uides manus ei₉ ia₃ mol
lificatas & stupefcis & mortuas
et non pōt mouere eas neq₃ ex
tendere eas neq₃ ꝯstringē ipās.
et qñ constringis eas digitis tu
is & pungis ipās cū acu nō sen
tit illud & nō sentit in eis dolorē
tē scias qō nō sanatur. & i plurib₉

dispositionibus est mortale. Quod si
mouet eas et sentit in eis constric
tionem cum digitis et punctam:
tunc scias quia nucha ossis salua
est: et quod infirmus sanabitur cum cu
ratione. Quod si euenit spondilibus
dorsi simile illius et uis scire an
sanetur an non etiam. Et considera ad
pedes eius. tunc si uides quia iam
mollificati sunt et accidit meisu
lud quod accidit in manibus. deinde
quando iacet super dorsum suum egreditur
uentositas et egestio absque uolun
tate. et quando resupinatur super uentrem
suum egreditur egestio absque uolun
tate. et quando resupinatur super dorsum
suum et uult mingere non potest tunc
scias quod est mortale non igitur laborem
in curatione eius. Si uero non accidit
ei aliquid ex illo res est leuior et cu
ratio eius quod accidit ex illo est
ut conens sedationem apostematis
calidi. ita ut ponas super spondilem
attritum oleum ro. solum. aut cum
uitellis oui assati. pone super ipsum
illud aliquotiens in die donec quando
sedatur apostema calidum soluitur. tunc pone
super ipsum unum ex emplastris confor
tantibus et exsiccantibus et stringe
super ipsum cum ligamento. et precipe
infirmo ut utatur quiete et tran
quillitate et ne dormiat super par
tem cum qua inuenit dolorem
donec sanetur. Quod si accidat apud
attritionem ossis sfathuati. a
ut aliquid quod iam sepitum sit ex
eo: tunc oportet ut seces super ipsum
et auferas illud os. deinde aggrega
duo labia uulneris si est magnum
cum sutura. deinde cura ipsum
cum aliquo incarnatiuo et un
guentis donec sanetur. Si uero fran
gitur postremum ossis alhauiden

et est finis caude. tunc oportet ut
intromittas pollicem manus sini
stre in anum et eques os fractum
manu altera secundum quod possibile est et
secundum equationem. deinde pone super
ipsum emplastrum et astellas si indiget
illo. deinde stringe ipsum. Si autem
sentis sfathuatum fractum in
eo: tunc scinde super ipsum et aufer ip
sum et cura uulnus cum curatione que
precessit donec sanetur.

Capitulum x. de restauratione anchae.

Raro franguntur ossa anchae.
Quod si franguntur tunc fractura eorum
non est nisi comminutio in extremi
tatibus ipsorum. et scinduntur in longitu
dine et declinant ad interiora.
et accidit infirmo dolor in loco et
punctura et stupescit eius quod fran
gitur: et restauratio quorum eius est
ut extendas manum tuam super ipsum
donec stes super fracturam qualiter
est figura eius. Quod si fractura est
in extremitatibus eius tantum tunc
equa illam fracturam secundum quod preparatur
ratur tibi ex equatione donec assi
mulatur figure sue naturali. Si autem
fractura est in longitudine au
iam declinat ad interiora. tunc
fac iacere infirmum super uentrem
suum donec preparetur et restauratio
illius fracture. Quando uero equaue
ris ipsam pone super ipsam emplastrum.
deinde pone super ipsam astellam ex
ligno aut ex cute et stringe stric
turam: super quam non timeas permu
tationem fracture in remotione a
stelle. et equa concauitatem ipsorum
cum eo quod impleat ei donec ca
piat eam stricturam secundum equalitatem.
et precipe infirmo ut dormiat super
dorsum suum aut super latus suum
sanum. Si autem accidat ei apostema cali

dum te cessa ab extensione eius et
ipsius restauratione donec sedetur
apostema calidum. et pone super ipsum quod sedet
ipsum secundum quod precessit. deinde redi
ad restaurationem eius et stringe
ipsum sicut oportet. Si vero acciderit in
osse scatbagie aut cominuitur ex
trahe. ¶ Capitulum .xi. de restau
ratione fracture adiutorii.

Adiutorium est illud quod est inter
cubitum usque ad caput spatule.
Si ergo frangitur tunc restauratio eius
est secundum unum duorum modorum. Quorum
unus est ut accipias lignum planum
mediocris grossitudinis secundum hanc
formam. et ligentur in duabus extre
mitatibus duo ligamenta. deinde
suspendatur ex loco elevato. et se
deat infirmus super sedem. deinde
plicetur brachium suum fractum
super lignum donec perveniat ad titil
licum eius in cuius medio sit an
nexa curvitas eius ligni. deinde su
spende desuper ipsum aliquid grave aut
extendat ipsum minister ad in
feriora. deinde equet medicus
fracturam manibus suis simul
donec redeat fractura secundum quod
oportet. Et modus alter est ut resu
pinetur infirmus super cervicem
suam. et suspende manum eius ad
collum eius cum ligamento. deinde
precipe duobus ministris ut tene
at unus eorum illud quod est super frac
turam cum manibus suis. et ut al
ter teneat inferius eius et extendat u
nusquisque eorum ad partem suam. et si vis
ut extensio sit fortior tunc strin
ge sub fractura cum ligamento
et supra ipsum cum ligamento
alio et extendat ea unusquisque du
orum ministrorum ad duas partes suas.
Si ergo fractura est propinqua extre

mitati humeri. tunc oportet ut po
natur medium ligamentum sub a
titillico et alterum sub fractura versus
cubitum. et similiter si fractura est pro
pinqua cubito tunc oportet ut po
natur ligamentum super illum locum
et super cubitum ipsum. deinde equa
fracturam cum facilitate absque
labore donec quando equatur fractura
secundum quod oportet et applicatur ap
plicatione bona. tunc stringe e
am si non accidit apostema calidum. Si
vero accidit apostema calidum tunc dimitte
te stricturam eius usque ad diem sep
timum. et pone super ipsum lanam
succidam imbibitam in aceto et
oleo ro. donec quando quiescat apostema. tunc
stringe eam. et modus stringendi
eam est ut ponas emplastrum super
fracturam. deinde pone involuti
onem ex panno novo super emplastrum.
deinde aggreget brachium super adiu
torium ipsum. et ponat manum suam
aptam super humerum suum et pone
pannum et stringe super adiutorium
et brachium. ut brachium fiet loco
astellarum si non prohibet te ab illo ali
quid. neque alteretur super te ex osse
fracto aliquid. Quod si times quod
alteretur super te ex osse fracto aliquid
tunc utere astellis. et est ut ponas
super fracturam ipsam astellam que
sit latior et fortior reliquis astellis.
et ponas inter omnem astellam latitudinem
digiti. et sit longitudo a
stellarum secundum fracturam cum ad
ditione trium digitorum ab omni
parte. deinde stringe super astellas
strictura quam dixi in principio
capituli. et est ut sit strictura que est super
locum fracture strictior et quanto
plus elongatur fractura sit stric
tura minor. Si ergo vides situm a

ſtellarū ⁊ ſtricturā ſic̄ diximꝰ in
hora qua reſtauras mēbꝛū ſta
tim tūc fac ⁊ ſi times apā calid
tūc dimitte ſtricturam ⁊ aſtellā
uſqꝫ ad diem ſeptimū ſic̄ diximꝰ
deinde conſidera ligamētum in
omībꝫ tribꝫ diebꝫ ut nō accidat
in loco pruritus aut inflatō a
ut ꝓhibeatur cibus perueniat ad
membrum ꝑ diſpoſitionē ſtc
ture ſupfluitatis. Rectifica ergo
illd totum ſm̄ qꝫ diximꝰ. Si nō
times ſz̄ fiduciam ut nō accidat
aliqd ex illo tūc nō ſoluas ligam̄
tum niſi pꝰt tres dies aut plus.
et ſit dormitio infirmi ſup dor
ſum ſuū. ⁊ manus eiꝰ ſuper ſto
macum ſuū. ⁊ pone ſub adiuto
rio culcitram plenā lana equa
liter. ⁊ conſidera in omī horā noc
tis aut diei ut nō ſoluat̄ figā
membri fracti aut mollificet̄
ligamētum. Rectifica ergo illud
totum uirtute tua. ⁊ pone cibū
infirmi ſm̄ ordinē quē premiſi
mus ita ut ſit cibus ſubtilis in
primis donec qn̄ incipit os ſtrī
gi tunc oportet ut incraſſes cibū
eius de cōſuetudine enī adiuto
rij ⁊ cruris ē ut ſtringātur in q̄
dragīta diebꝫ. tunc ergo opōtet
ut ſoluatur ⁊ amminiſtretur bal
neum ⁊ medicent̄ cū unguen
tis que rectificant illd. Quod ſi
fractura ē fedi attracta tunc nō
ſoluas ab ea ligamētū ⁊ ſtellas
uſqꝫ ad. l. dies. aut uſqꝫ ad duos
menſes. Capitulum duodecim̄
de reſtauratōe fracture brachij.
BRachium ē compoſitū ex duobꝰ
oſſibꝫ que nominant̄ duo foci
lia. Quorū unū eſt paruū ⁊ ē illd
qd ſequitur policem. ⁊ alterū ē
magnū. ⁊ eſt illud qꝫ eſt poſitū ſb
paruo ab inferiori parte. Fortaſſe
ergo frangit̄ focile manus ſolū
aut paruū. ⁊ fortaſſe frangunt̄
ſimul. Qn̄ ergo frangitur focile pā
uum ſupiꝰ tūc reſtauratio eius ē
facil̄ et ſanatio eiꝰ eſt facilior. et
qn̄ frangitur focile inferius eſt
fractura eius mala. ⁊ ſanatio eiꝰ
difficilis. ⁊ deterior ea ē qn̄ fran
guntur duo oſſa ſimꝉ. Si ergo os qꝫ
frangitur ē focile paruū ſuperiꝰ
tūc cōuenit medico apud reſtaura
tionem eiꝰ ut ponat extenſionē
paruā cum facilitate dōn̄ equet
ipm̄. Si uō focile magnū ē illd
qd fractum ē tūc oportet ut poāt
extenſionem eiꝰ uehemētiorem.
et ſi duo focilia ſimul ſīt fracta
tūc oportet ut ponat ſtricturā
fortiorem ualde. et opꝫ ut poāt
figuram manꝰ apud reſtauratio
nem eiꝰ. ⁊ ipꝰius extenſionem ex
tenſam ſup puluinar. ⁊ ſit pol
lex manus ad ſuperiora altior oī
bꝫ digitis ⁊ ſit auricularis infe
rior reliqs digitis. ⁊ infirmus
ſedens quadratus ſīt ſe ipm̄. et
ſit puluinar coram eo ul̄ indif
to in latitudine ut nō incurrat
infirmus laborem. Deinde exte
dat miniſter brachiū ab inferiori
parte aut manu ſua aut cum li
gamēto. ⁊ miniſter aliꝰ extendat
deſup ſimilit̄. deīn equet medi
cus os donec reducit ipm̄ ſm̄ me
liorem figurā quā pōt. Quod ſi in
fractura oſſis ſīt ſathagie tunc
conare reducere omēm fruſtrū
in loco ſuo uirtute tua. Si uō ap
paret ſathauatim ſeparatum ⁊ pū
git cutem ⁊ nō eſt tibi ſpes in re
ſtauratōne eiꝰ. tūc ſana ſup ipm

et aufer ipsum secundum modum quem
diximus in eis que premissa sunt.
Si autem fractura est cum vulnere
ego iam feci ad illud capitulum sin
gulare. ergo accipe curationem
illius inde. Quod si accidat in prin
cipio tue restaurationis apostema calli
dum tunc pone pannum cum cerotto
facto ex oleo rosato et cera alba et
sit medium inter spissitudinem et
subtilitatem et stringe pannum
super ipsum strictura subtili donec
sedatur apostema. tunc remove cerotum
et pone emplastrum preparatum ex pul
vere molendini cum albugine
ovi. deinde pone astellas. et sit a
stella que ponitur super fracturam
ipsam latior parumper et fortior. et
scias quod numerus astellarum brachii est
secundum plures dispositiones. quoniam
sit fractura in focili uno aut in
duobus focilibus simul. deinde pone
stricturam tuam super locum fracture
fortiorem et vehementiorem et quan
to plus elongatur strictura ad superiora
fracture aut ad inferiora eius pone
stricturam eius molliorem parumper
secundum quod precessit rememoratio eius
in principio capituli et sint panni
qui involvuntur super fracturam
panni leves et mundi et non sit durus
asper et sit filum quo stringitur
ex lino prope medium inter subtile et
crossum sicut narravimus. et con
sidera membrum et ligamentum
post dies. Quod si accidat aliquod cum
rectificatio sit necessaria sicut pruritus
qui accidit membro. tunc oportet
ut embroces membrum cum aqua
calefacta donec quiescat ille pru
ritus et dimittas membrum non con
strictum donec quiescat ille pru
ritus. deinde iterum stringe. Quod

si strictura iam mollificata est et
os iam remotum est et similia illis
tunc rectifica illud totum virtute
tua et ingenio tuo. nam si nutri
mentum prohibetur pervenire ad mem
brum propter superfluitatem stricture tunc
oportet ut mollifices ipsum paulu
lum et dimittas ipsum aliquot diebus
donec currat ad ipsum nutrimen
tum. deinde stringe ipsum. Si autem
non accidat infirmo aliquod eorum
que diximus tunc non oportet ut sol
vatur nisi post xx dies aut circa
eos. deinde suspendatur manus in
firmi ad collum eius et sit collum eius
equale et custodiatur virtute sua
a motibus agitationis et fac eum
dormire super dorsum suum et scias
quod hec fractura restauratur in xxx
diebus aut in xx duobus diebus et
fortasse restauratur in xxviii
diebus totum illud secundum dispositiones com
plexionum et dispositiones virtutum.

Capitulum xiiii. de restauratione fracture extremitatis manus et digitorum.

Scias quod pectinem manus et nodis
digitorum accidit raro fractura
et non accidit eis nisi attritio mul
totiens. Cum ergo accidit plantae fractura
aut attritio tunc oportet ut
sedeat infirmus quadratus et
coram eo sit sedens secundum equali
tatem. deinde pone manum eius super
eam extensam. deinde extendat
minister ossa fracta et equet ea
medicus donec quando coniunguntur
coniunctione bona. tunc oportet ut
ponat emplastrum et stupam si non
accidat apostema callidum. deinde pone
astellam desuper secundum quantitatem
loci. et cum iam involuisti eam in
panno lini. Si autem fractura est
in inferiori parte circa ventrem plante

te fac sile

tūc fac simile spere ex panno. ⁊
precipe infirmo ut calcet sup
eam cū planta sua fracta. deīn
stringatur cū panno longo ⁊
sit astella ex coria in quo sit le
nitas ut applicetur coniūc cum
corpore plante. ⁊ stringe eam s̄
q̄ oportet. Si aūt fractura ē ad
exteriora tūc oportet ut ponas a
stellam desup ⁊ astellam aliā
ab inferiori in planta ut sit ma
nus apta recta. deinde pone strī
turam sicut reuoluitur manū
tota int̄ digitos cum ligamīto.
Qđ si accidat fractura alicui no
dorū digitorū tūc si est pollex tūc
equetur s̄m qđ oportet. deīn strī
gatur cū planta et si amas po
ne ei astellam rectam paruam
ut eleuetur fractura ⁊ non mo
ueatur. Si aūt fractura ē reliq̄
digitis sīc medio ⁊ indici aut
auriclari ⁊ anulari tūc equet̄ et
ligetur cum digito sano qui se
quitur ei. aut ligent̄ omnes s̄
continuationē ⁊ ē melius aut pōe
sup ipm̄ astellam paruā sicut di
ximus in pollice. ⁊ considera in re
stauratiōe tua ⁊ p̄t ipām disposi
tionē apatis callidi ⁊ oppone cū
eo qđ oportet qn̄ accidit aliqđ i
ex illo s̄m qđ iterat̄ ei narratō.

Cap. xiiij. de restauratiōe frac

[O]s coxe multociēs tūre coxe.
frangit̄ ⁊ declaratur sensu qn̄
conītitur ad anteriorem ⁊ posteri
orem ptem. ⁊ restauratō eius fit
ita qđ stringitur ligamītū sup̄
fracturā ⁊ ligamētum aliud s
sub fractura. ⁊ infirmus pstra
tus sit sup fracturā suā. deinde
extendat omē ligamītū mini
ster ad ptem suā s̄m equalitatē.
hec quādo ē fractura in medio
ossis. Si aūt ē ꝓpinqua radici co
xe tunc sit ligamītū ad p̄tem
pectinis ut cadat extensio ad sū
sum ⁊ ligamītum aliud sub frac
tura. ⁊ similit̄ si ē fractura ꝓpin
qua genu tūc sit ligamentum
ꝓpinquū genu aut sit extensio
ad inferiora. deīn equet medic̄
os utrisq; manibꝫ suis donec re
ducat ipsum s̄m similitudinē
figure naturalē ⁊ coniungatur os
coniunctione bona. tūc ergo opꝫ
tet ut ponas emplm̄ ⁊ strictā;
si nō accidit membro apā calim.
Qđ si accidat in eo apā tūc dimit
te ipm̄ diebꝫ aliquot donec se
detur apā callidā. deinde redi ad
curationem tuā. Strictura aūt
eius ita sit. oportet ut inuoluā
sup fracturam bindī durum. ⁊
dupla eam bis aut ter ⁊ rema
neat ex ea supfluitas. deinō in
uolue crus donec pueniat calca
neus aput radicem natis. ⁊ int̄
mitte filū longum int̄ coxam
⁊ crus ꝓpe genu ab inferiori et
ueniant extremitates fili a supe
riori pte duarū partium. deinde
reuolue sup crus ⁊ coxam q̄ su
pfluit ex alumenia. deinō pone
sup coxam in loco fracture ipsīū
astellas ⁊ pone ex eis astellam
unam s̄r os cruris. deīn imple
uacuitates int̄ crus ⁊ coxam cū
pannis lenibꝫ ut equetur stric
tura. deīn incipe cū strictā forti
a medio sup locum fracture tri
bꝫ inuolutiōibꝫ aut quatuor. ⁊
q̄nto plus elongaris cum liga
mento a loco fracture sit strictu
ra tua minor ⁊ lenior ⁊ mollior.
deinde intende ad duas extremi

tates fili quod tu intromisisti inter coxam et crus. Liga ergo cum utrisque tuas astellas que sunt desuper. deinde uade cum duabus extremitatibus fili ad inferiora donec peruenias ad cauillam pedis. et stringe cum utrisque etiam extremitates astellarum apte alterum ut non remoueatur ligamentum ex loco suo. deinde dimitte stricturam super illud dum permanet. ita quod non accidit membro corrosio. neque apostema. neque inflatio et similia illis. Quod si accidat aliquid ex illo propera ergo cum solutione eius et rectifica illud quod accidit in eo totum secundum quod diximus multotiens. Si uero in osse est frustrum ex osse quod pungat tunc oportet ut illud equos si est tibi possibile. et si non scinde super illud et remoue illud et cura cum eo cuius precessit rememoratio donec sanetur. Et quamquam stringitur hec fractura coxe propter quod adaptantur ei astelle sicut diximus in adiutorio et brachio. verumtamen in restauratione eius talis fracture non accidit infirmo claudicatio. et si restauratur sola propter quod applicetur ei eius aliquem. necesse est ut claudicet ille tunc cuius est semper. Et scias quod coxa stringitur in quinquaginta diebus. uel additur parum aut minuitur parum. totum illud est secundum diuersitatem complexionum et reliquarum dispositionum.

Capitulum .xv. de restauratione fractu[re] de rotule genu.

Scias quod rotule genu raro accidit fractura. sed accidit ei attritio multotiens. Si uero accidit ei fractura tunc non est nisi aut fissura aut foramen in partibus suis. et est illud cum uulnere aut sine uulnere. et statur super illud totum cum sensu. et restauratio eius est ita ut equetur quod disruptum est ex partibus eius cum digitis donec aggregetur et coniungatur secundum quod possibile est ex equatione et facilitate et fabricatione. deinde pone emplastrum et pone super ipsum astellam rotundam si indiges illa et stringe desuper stricturam conuenientem ad illud. deinde considera omnes dispositiones quas narrauimus in reliquis fracturis sicut apostema calidum et similia illi. ita oportet ut opponas omni accidenti cum eo quod conuenit ei donec sanetur.

Capitulum .xvi. de restauratione frac[ture] tibie cruris.

Scias quod cruri sunt duo ossa. Quorum unum est grossum et nominatur nomine cruris et alterum subtile et nominatur focile. Et accidit utrique ex speciebus fracture quod accidit duobus ossibus brachii. Et propter illud fit restauratio eius sicut restauratio brachii equaliter et operatio est una. Quia si franguntur duo ossa simul conuertitur crus ad omnes partes. et si frangitur os subtilius conuertitur crus ad anteriorem partem. et si frangitur os grossius inuenis illud inferius et est ex eis quod non occultatur tibi. deinde administra extensionem et equationem et ligationem astellarum secundum illud equaliter. verumtamen oportet si fractura cruris est fractura fracta habens sarthagie multa ut sit extensio minor et leuior et alleuia uirtute tua. et in crure quedam est ex operatione quidam super brachium et est ut quando equas astellas et compleas omnem operationem tuam. tunc accipe duas fascias ex ligno pini quod administratur in fabricatione solarii

oꝝ qđ ponitur sub tabul' ⁊ fiūt
ex spatul' palme. ⁊ elige ex eisq
b; est crossitudo parua ⁊ neqȝ sit
ex minutis. ⁊ sit longitudo eaꝝ
ſm longitudinem cruris a ge
nu usqȝ inferius. deinđ inuolue
sup unā quāqȝ pannū duabus
inuolutioib; ſm longitudiē eiꝰ.
et pone unā sup partē cruris a
parte una ⁊ alteram a pte alteā
et sint ex genu usqȝ ad inferiuſ
pedis. deinde liga duas fascias
in trib; locis ex duab; extremi
tatib; et medio. Cum hac eñ
strictura phibetur crus declina
re ad dextiam ⁊ sinistram. ⁊ stat
statione bona. Et iam qñ ad
ministratur cunabulum ex ligñ
ſm longitudinē cruris ⁊ ponat
in eo crus ut consuet ipsum a
motu. ⁊ plimū qñ oportet ut fa
cias illđ in fractura qñ cū ea ē
uulnus ꝓpe. deinde considerā cruſ
in omi die. ⁊ stude cū eo studio
ultimo ab apāte. aut inflatioē
aut reliquis illis. Cum gᵒ accīt
aliqđ ex illis. tunc oppone ei cū
eo q oportet usquequo sanetur
si ds̄ uoluerit. Capitlm. xvij.
de fractura ossium pedis ⁊ digitoꝝ.

Sciendum quod nō accidit fractā
penitus. ossib; uō pedis accidit
qñqȝ fractura. et digitis etiam
parum accidit fractura. ⁊ nō ac
cidit eis nisi atrictio in plurib'
dispositioib;. Qđ si accidit ossi
b; pedis fractura ⁊ uidēs illa ossā
sublimari sup se ad inuicem. tē
ponat infirmus pedē suū sup
terram ꝑparatum sicē ambulās.
deinde sta tu ⁊ pone pedem tuū
sup illđ q eleuatur ex illis ossib;
postea calca ea ⁊ equa ipā donec
redeant in locis suis. deiñ poē ein
plaustrum ⁊ stupām desup ⁊ po
ne sub uentre pedis tabulam pĺ
nam cui sint duo capita plana.
deinde stringe eam cū pede stric
tura decenti. postqȝ tu inuolues e
am cum pānis et reliqs quib; ī
diget. Cum gᵒ ꝑterierit ei tres di
es aut quatuor tē solue ligamē
tum. nam tu inuenies ossā equa
ta siue sit fracta aut sit disloca
ta. Operatō gᵒ in eis ē sicē uides. Si
aut franguntᷣ aliqui digiti. tūc
restaura eos ⁊ equa ipōs ſcđm qđ
narraui tibi in restitutione di
gitorum manus. deiñ poē digi
to fracto astellam ſm longitu
dinem digiti. ⁊ sit latior eo paruū
per. deinde pone sub pede hāc ta
bulam quam narraui tibi. ⁊ strī
ge eam strictura decenti. Si uero
qđ frangitur ex ossib; ē duo aū
tria aut plus tunc pone ſꝑ oēm
digitum astellam sue quanti
tatis inuolutā in panno leni ⁊
stringe tabulam in inferiori pe
dis ⁊ sit stans sup unū caput
tabelle extra uentrem pedis ut te
neat retentione bona. ⁊ conuenit tē
ut nō obliuiscaris qui consideres
omīa que dixi tibi in reliqs frac
turis ex accidentib; que dixīmuſ
et oppone omī accidenti cum eo
qđ oportet. Capitlm. xviij. de
fractura uulue mulieris ⁊ ossiſ
pectinis et uirge uiri ⁊ silib;.

Quando frangitur uulua muli
eris tūc fac eam sedere quađ
tam. deinde inclina eam ad ptē
dorsi ipsius parump. ⁊ teneatur
retro. deinde impleat obstetrix
uuluam eiꝰ coto donec impleat
eam. ⁊ fiat in uulua ex eo sicut

spina. deinde coequatur multum et eleva dorsum eius paulatim. Illud enim coitum egreditur donec sit ante portam vulve sicut spina et os fractum redit. deinde pone pulvillum super dorsum eius. Quando ergo vult mingere removeat coitum cum facilitate deinde mingat et reduc ipsum secundum modum quo intromisisti ipsum in primis. deinde redeat ad pulvillum suum primum. Fiat ad illud septem diebus aut circiter eos. Ipsum enim restauratur et si vis accipe vesicam ovis et stringe super foramen eius cannulam adiunctis et intromitte vesicam totam in vulvam eius. deinde sufflat in cannulam cum virtute donec infletur vesica intra vulvam. fractura enim redit. deinde impleatur cum coto et dimittat aliquot diebus secundum quod narravimus donec sanetur. Et quando frangitur os pectinis viri aut mulieris, tunc communitas in restauratione eius et ipsius equatione illud quod narravimus in osse anche et non occultatur rectum in his fracturis propinquis que pectinum contingunt precipue ei cui est quoddam studium et intellige librum meum istum in totum quoniam fracturam ipsam significat tibi in pluribus dispositionibus viam rectam in restauratione sua et stricturam suam. Intellige ergo. In virga autem viri quando frangitur accipe gutturam anseris et intromitte virgam in ipsam. deinde pone super ipsam involutionem ex panno et involvatur et dimittatur tribus diebus aut circiter eos et sanabitur si deus voluerit.

Cap. xix. de restauratione fracture ossium quando est cum vulnere.

Conveniet ei cui accidit fracturam cum vulnere precipue si est magnum sicut est os coxe aut adiutorii aut simile illi, properes et festines ipsius statum si attestantur tibi dolores et festinationes sicut premisimus. Quod si vulnus effluit sanguinem, tunc oportet ut properes ad abscisionem eius ita ut pulveres super ipsum cogi (?) citius si non est tibi presens alius. deinde incipe restaurare fracturam in illo eodem die et non protrahas illud si non accidit apostema. Si vero accidit apostema, relinque (?) eam tunc dimittendo restaurationem eius usque ad diem nonum donec sedetur apostema et non appropinquet cum die tertio aut quarto omnino; nam tu facies ei accidere accidentia mala. Si autem os fractum est eminens super cutem denudatum, tunc oportet ut coneris reducere ipsum et equare ipsum manibus tuis cum facilitate et extensione parva. Si autem non preparatur extensio eius et ipsius equatio manibus tuis, tunc reduc ipsum cum isto instrumento quod fit ex ferro cuius longitudo est quantitatis septem digitorum aut octo et eius latitudo est secundum quantitatem vulneris. propter illud necesse est medico ut accipiat ex eis tria aut quatuor secundum quantitatem qua indiget ad illud ex curatione in omni specie fracture. Et sit rotundum et sit in eo grossitudo parva ut non dupplicetur apud compressionem super ipsum in ipsa hora operationis et sit acute extremitatis cum margo sit in extremitatibus suis et sit superius eius ad grossitudinem et ex medietate eius usque ad inferiora. et hec est forma eius. et

nominat' greçe labrem uolētos
halthelatem partiam .i. palicam.
Q̄r oportet ut ponatur extremi
tas eius acuta curuata sup ex
tremitatem ossis eminentis 7 im
pelle ipm cum eo uice una donec
q̄n redit os 7 equatur quadam
equatione. Conare ergo equare ex
tremitates fracture ad inuicem.
Quod si extremitas eius fracture ē
subtilis 7 non accipit eam in
strumentum acceptione bona tunc
oportet ut incidas extremita
tem illius ossis donec instrm̄
potestatem habeat eius. Si uero non
potes reducere os cum eo quod nar
rauimus omnino. tunc incide ipm cum eo
quod conuenit ei ex incisoriis q̄ dixi
mus. aut serra ipm cum una ser
rarum quecumque modo possibile est
tibi. deinde rade illud quod remanet
in osse ex asperitate 7 corticibus mi
nutis. Cum ergo reducitur os et
inuenit infirmus post reductionem
eius dolorem uehementem lenientem
tunc scias quod os non redit ad locum
suum naturalem. fac ergo illud. nam
tu confers infirmo iuuamentum
magnum. Cum completur restau
ratio tua quam facis ossi tunc sub
merge pannum in uino stiptico
nigro 7 precipue si est in estate 7 non
ponas sup uulnus cerotum neque
aliquid in quo sit oleum ut non fa
ciat accidere in ipso putredinem
et corruptionem. deinde amistra
astellas in hora complementi tui
a restauratione ossis 7 dimitte uul
nus detectum ita ut incidas cum
forficibus foramen in inuolutorijs
secundum quantitatem uulneris 7 caue
omni cautela ne stringas uulnus
cum fractura. Multotiens enim fe

cerunt illud stolidi medici 7 fe
cerunt accidere sup infirmo suo
aut mortem aut corrodentem aut
cuchoemen. 7 sit strictura tua le
uius mollis diuisa stricture reliq
uarum fracturarum. Quod si uulnus ē
malum. aut est magnum 7 times
sup ipsum accidentia mala quorum
que narrauimus 7 inuenis dolo
rem in loco suspensum. tunc non
oportet ut ponas sup ipm astellas
et fac ei inuolutores ex pannis du
ris in loco astellarum 7 stringe ipm
cum eis. Cum autem est post unum
diem aut dies duos 7 uides uulne
ram incipere ut in eo generetur pus.
tunc aufer desup ipsum pannum
quem posuisti sup ipm cum ui
no. deinde amministra licinia et
unguenta cum quibus de consuetu
dine nostra ut medicemur uulnera
sicut unguentum tetrafarmacon et si
milia illi. et conuenit tibi ut sol
uas ligamentum 7 considera uulnus
in omni die mane 7 uespere donec con
solidetur 7 sanetur. et oportet ut
preparetur membrum taliter ut currat
ex eo pus ad inferiora cum faci
litate. Quod si preterierunt uulneri dies
multi 7 non consolidatur neque absci
ditur pus ab eo. tunc scias quod illic sunt
fractiagie ossis parua. Quare o
portet ut inquiras uulnus cum
tenta. que uero ex eis fractiagie
sunt separata remoue ea 7 extra
he ipsa. et que ex eis sunt non separa
ta et pungunt membrum et fa
ciunt accidere dolorem conare
incidere ea et auferre ipsa omnino
quo possibile ē illud tibi. Quod
si accidat uulneri cuchen. aut
hechilem. aut species alia corrupti
onis 7 putrefactionis. tunc oportet

ut opponas unicuique ex eis cum eo
quod convenit ei ex curatione cuius
precessit narratio in capitulo suo.
et ex eo in quo oportet ut sit ser
mo meus et cum facias presentem
mentem tuam quando frangitur os et
eminet super membrum sicut os c
oxe et adiutorii et similia eis ex mem
bris magnus est ut non presumam
attractionem eius neque ipsius exten
tionem. multotiens enim accidit ex il
lo modo. immo dimitte ipsum donec
putrefiat. fortasse enim cadet per se
post .xx. dies. aut .xxx. tunc gravia
minus si videtur tibi et si non dimit
te ipsum. Cap. xx. de cura noda
tionis que accidit in vestigio cum
Multotiens accidit dam fracture.
hec nodatio in vestigio sanatio
nis fracture precipue que est prope
iuncturas et fedatur ex ea figura
membri. et fortasse prohibet mem
brum ab operatione sua naturali.
Considera ergo tunc si nodatio est re
cens administra in ea medicinam
que est stipticitatis: verbi gratia sicut aloes
olibanum mirram sarcocollam et aca
ciam et similia eis. ita ut accipi
as ex istis quasdam aut omnes
eas et confice eas cum vino stipti
co. aut cum albugine ovi aut
cum aceto. et pone eas super nodi
tionem in stupa et constringe eas super
ipsam strictura bona et dimitte
stricturam nec solvas eam di
ebus multis. deinde solve eam.
et itera eam donec removeatur
nodatio. aut stringe super ipsam
laminam plumbi decenter: plum
bo enim est proprietas removendi
omne quod timetur ex membris.
Si autem nodatio iam in lapidem
conversa est et stricta est et festi
ne provocat necessitas ad auferen
dum eam. tunc finde super eam ex
superiori parte eius et incide superflu
itatem eminentem. aut rade eam
cum quibusdam rasoriis donec
removeatur et cura ipsam donec
sanetur. Cap. xxi. de curatione
fracture quando restauratur et remanet
membrum post illud subtile et
Quando re- fin suam naturam prima.
staurata fractura ossis et rema
net membrum post illud subtile
debile tunc non fit illud nisi propter
causas multas. Quarum una est
multitudo solutionis ligaminis et
ligationis eius non secundum quod opor
tet. aut propter superfluitatem stric
ture ligamentorum donec prohi
beatur nutrimentum currere ad
membrum. aut propter multitudi
nem embrocationis superflue.
aut propter motus superfluos in non
sua hora. aut propter paucitatem
sanguinis in corpore infirmi
et debilitatem eius. et curatio illius
est cibare infirmum et teneram
facere corpus eius donec multipli
cetur sanguis in eo. et administra
balneum et intromitte gaudi
um et leticiam super eum. deinde
pone picem super membrum ut
attrahat plus ad ipsum membrum nu
trimentum multum. et assidu
et embrocationem eius cum aqua
tepida donec currat nutrimen
tum et redeat ad figuram suam
naturalem. Cap. xxii. de cu
ratione ossium fractorum quando restau
rantur tortuose et prohibitione tortuositatis
Quando oportet corrigere quod oportet.
accidit membro iam restaura
to post sanationem eius tortuosi
tas et eminentia ossis fracti. aut

nodatio et fedatur per illud forma
membri. Verumtamen membrum non
prohibetur ab operatione sua naturali
tunc non oportet ut recipias ser
monem eius qui existimat ut
frangatur membrum de novo. Sed
iam fuerunt multi stolidorum me
dicorum et restauratorum qui fecerunt
illud in terra nostra. et hec quidem ope
ratio est vituperabilis valde perdu
cens ad timorem magnum parum
circus est mortale. verum si clau
dicatio et nodatio fuerit recentes tunc
oportet ut embrocentur cum aqua
tepida in qua decocte sunt herbe
mollificantes sicut folia altee et
radix eius et mellilotum et his similia.
et fiat ei emplastrum cum emplaustro
mollificativo sicut diakilon de
cent. sem. aut sumatur mucil
lago radicis altee et conculcatum
cum adipe galline. aut oleo sisa
mino et emplaustretur cum eo aut
sumantur ficus pingues et teran
tur cum fimo columbino et fili
bus eis ex medicinis que nominan
tur diminuentes consolidationem.
et quandoque solvitur nodatio cum fri
catione assidua antiqua levi que
fit cum manibus humidis. tunc
administretur motus membri
ad omnem partem in horis omnibus.
Si autem tortuositas iam antecces
sit et fortis facta est et durata est in la
pidem et provocata est necessitas
ad curationem eius cum ferro. tunc
oportet ut secetur supius et sol
vatur continuatio ossis. et incida
tur quod superfluit ex nodatione.
aut osse cum incisorus subtili
bus et administretur facilitas in
illo cum sollicitudine et studio.

Capitulum xxiij. de sinthe in dislocatione.

Dislocatio est exitus alicuius iunctu
rarum a loco suo quare prohibetur a
motu suo et fedatur figura mem
bri et facit accidere super infirmum
dolores et lesiones vehementes.
Quando ergo accidit alicui dislocatio
tunc oportet ut statim ad reducti
onem eius laboret. neque tardet ex
omnino. Nam si tardatur apostematur
locus et fortasse fit difficilis cum
eo reductio dislocationis. propter il
lud ergo non oportet ut moveatur
neque extendatur in hora apostematis eius
quoniam multociens facit accidere spa
smum et dolores ledentes. Verum quando
accidit illud tunc oportet ut properet
ad flebotomiam infirmi. deinde dimit
tatur donec quiescat apostema. deinde
embrocetur membrum cum aqua
calida et oleo. deinde reducitur cum
facilitate. et curetur omne mem
brum cum eo cuius rememoratio
veniet in loco suo. Et ego quidem
iam ordinavi capitula dislocati
onis secundum quod precessit in fractura
a superiori parte corporis usque ad in
feriorem eius. Capitulum xxiiij. de

cura dislocationis mandibule inferioris.

Parum dislocantur due mandibule
nisi raro. et dislocatio ambarum
fit secundum unum duorum modorum. aut enim
removentur a locis suis remotione
parva et mollificantur parumper
aut dislocantur dislocatione inte
gra completa donec mollificantur
ad partem pectoris donec currat sa
liva infirmi et non possit tenere eam
neque possit claudere os suum et in
volvatur lingua eius cum sermone.
Quando autem dislocatio eius est parva
tunc redit in pluribus dispositioni
bus per se cum pauca re. Si vero est
dislocatio integra completa tunc

oportet ut amministret reductio eius
uelociter et non tardetur penitus. et est
ut teneat minister caput infir
mi et intromittat medicus pollicem
manus sue unius in radicem man
dibule intra os eius si dislocatio est
a parte una. aut intromittat
duos pollices suos simul si dislo
catio est a duabus partibus. et reli
qui digiti manuum eius sint ex
tra quibus equet. et precipe infirmo
ut mollificet mandibulas suas
et absoluat eas ad ambulandum
ad omnem partem. et medicus e
quet mandibulam et impellat man
dibulam donec redeat ad locum
suum. Quod si difficilis sit reductio
eius precipue si sunt ambe man
dibule simul. tunc amministra uapo
rationem cum aqua calida et o
leo donec fiat facilis reductio
ambarum. neque tardes reductionem
ambarum omnino sicut diximus. Cum ergo
redeunt et equantur et clauditur
os infirmi et non mollificetur tunc
pone super eas pulullos pannorum
cum cerotto quod sit factum ex cera et
oleo ro. deinde ligentur cum facili
tate cum ligamentis mollibus.
Et sit sompnus infirmi super
dorsum suum. et caput eius sit stratum
inter duo puluinaria ut non mo
ueat ipsum ad dextrum et sinistram.
neque conetur uel cogatur masti
care aliquid. immo ponatur cibus e
ius sorbitio lenis. donec quiescunt re
mouentur dolores et nodatur man
dibula tunc comedit quod uult. et
amministretur illud cum facilitate
et non laboret super apertionem oris
sui apud comestionem et potum
et oscitationem donec nodetur
mandibula et sanetur. Quod si dif
ficilis fiat reductio duarum mandi
bularum quando dislocantur in hora
aliqua et non consistunt ad loca
sua. tunc multotiens accidunt inde
febres et sodaa assidua. et fortasse
soluitur uenter infirmi. et fortas
se uomit coleram puram. Cum ergo
uides illud tunc scias quia est perdi
tio et multotiens moritur ille cui ac
cidit illud in decem diebus.

Capitulum xxv. de reductione dislocationis furcule et extremitatis humeri.

Furcula quidem non dislocatur ex
latere intrinseco propter continu
ationem suam cum pectore. et
dislocatur quandoque ad exteriora. et de
claratur illud sensui. et restauratio
eius est ut iaceat infirmus super
dorsum suum et extendat brachia
sua. deinde comprime locum cum pal
ma tua compressione forti. nam ipsa
redibit. deinde pone super ipsam
emplastrum et pulullos et stringe ei.
Extremitas uero eius que sequitur
cubitum et continuatur cum eo non
dislocatur nisi raro. Quod si dislo
cetur die aliquo te oportet ut re
ducatur et equetur secundum quod diximus
et preparatur tibi. deinde pone
super ipsum emplastrum et pulullos et
stricturam. et precipe infirmo ad
herere tranquillitati et quieti do
nec sanetur. Et cum hac eadem cu
ratione reducatur extremitas
humeri quando separatur etiam a lo
co suo.

Capitulum xxvi. de reductione dislocationis humeri.

Scias quod humerus non dislocatur
nisi secundum tres modos. Quorum unus
est ut dislocetur ad partem titillicationis
ad inferiora. et secundus est ut dislo
cetur ad partem pectoris. et fortasse
dislocatur ad superiorem partem

humeri 7 illud fit raro 7 nō dislo
catur ad posteriora ppt spatulam.
et nō dislocatur ad anteriora ppter
neruos 7 plurimū quod dislocatur
7 egreditur ad inferiora uersus titil
licum precipue in illis quorum carnes
sunt pauce. qm ingreditur in ei' ue
locatur. In illis aūt quorum carnes sunt
multe est ecōtrario illius. s. qa egre
ditur cum difficultate 7 ingre
ditur cum difficultate. 7 fortas
se accidit quibusdam hoib; percus
sio aut casus 7 apostematur humerū
apostemate calido 7 putatur ppt illud
quia iam dislocatur est. Oportet g'
ut experiaris illud donec scias per
certitudinem eius 7 tunc procedas in cu
ratione eius. Et cognoscitur dislo
catio qn ē ad inferiora uersus titil
licum. ut distinguas inter hume
rum dislocatū 7 humerū sanū.
nam tu inuenis inter eos diuersi
tatem manifestam. 7 inuenis in
capite humeri concauitatem 7 sub
titillico apud tactum caput hu
meri quasi ipsum sit ouū. 7 nō pōt in
firmus reducere manū suam ad
aurem suam. neque mouere eā oibus
motibus. 7 similiter si dislocatur uer
sus pectus aut ad sursum. tunc
tu inuenies manifestū tactum
neque occultatur. huius quoque dislo
cationis. fit facilis reductio quando
est recens aut infirmus est puer.
et reductio eius est ut eleuet mini
ster manū eius ad superiora. deinde
pone tu pollices tuos sub titilli
co eius 7 eleua iuncturam cum for
titudine ad sursum ad locum suū.
et minister eleuet manū eius 7
extendat eam ad sursum. deinde
ponat eam inferius. Ipse ē redit
uel locatur. Si aūt nō redit p illud quod

diximus. et sunt a principio quo
accidit dislocatio dies multi. tunc
oportet ut balneetur infirmus in
aqua calida. 7 aministretur embro
catio que mollificat 7 lenit. sicut
si decoquantur radix altee 7 fenu
grecum 7 melliloti in aqua et
aministretur. Deinde resupinetur
infirmus super dorsum suū 7 ponatur
sub titillico eius spera ex lana que
sit equalis inter lenitatem 7 strictutam.
deinde ponat medicus calcaneum
suū super speram. 7 eleuet caput
humeri cum uirtute. 7 attrahat
manū infirmi ad inferiora 7 mi
nister alius trahat caput infirmi
ut nō moueatur ad inferiora. Ip
se namque redit statim. Et si uis re
ducere eum secundum hunc modū. et est ut
facias esse presentem unū qui sit
longior infirmo. 7 stet a parte la
teris 7 intromittat humerum
suū sub titillico infirmi 7 eleuet
titillicum eius ad superiora donec sit
infirmus suspensus in aere. et
minister alius trahat manū infir
mi ad inferiora uentris eius. Si aūt
infirmus ē leuis tunc oportet ut
suspendatur cum eo aliquod aliud
ut grauet ipsum. nam redit dislo
catio statim. et reducitur etiam secundum
modū aliū. et ē ut figatur in
terra lignū longū cuius caput
sit rotunde figure sicut mani
ca mortarii q' non sit grossum
neque subtile. deinde ponatur sub
infirmo postquam ponitur super caput
ligni pannus leuis. 7 infirmus sit
stans secundum longitudinem ligni.
deinde extendatur manus eius
ad inferiora ex parte altera 7 exten
datur corpus eius ab alta parte
cum fortitudine. nam iuncturam

redit ad locum suum cum uelocitate.
Quod si difficilior sit eius reductio
post omnia que diximus tunc utere
hac cura. et est ut accipias lignum
cuius longitudo sit quantitas qua
tuor digitorum. et grossitudo eius
quantitas duorum digitorum cui sit ca
put rotundum ut allaneetur in
troitus eius in profundum titilli
ci secundum hanc formam. deinde li

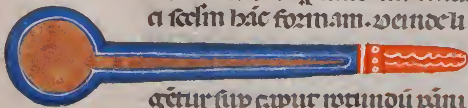

getur super caput rotundum panni
lenes ut non ledat lignum infirmum
deinde ponatur sub titillico infirmi
et extendatur manus aut brac
chium super lignum usque ad inferi
ora. et ligetur lignum super adiuto
rium et brachium et extremita
tem manus. deinde ponatur bra
chium super gradum scale plati
tudinem et extendatur manus
ad inferiora. et dimittatur reliquum
corpus suspensum a parte altera.
Junctura enim ingreditur statim.
Cum ergo completur introitus eius
secundum quemcumque modum possibile
est: tunc oportet ut ponas sub ti
tillico speram equalis quantitatis
ex lana. deinde pone emplastrum prepa
ratum ex puluere molendini cum
olibano et albugine oui super hu
merum totum sicut reuoluitur de
super. deinde stringe sub titillico
strictura decenti et reuoluatur
ligamentum super emplastrum desuper.
et annectatur manus eius ad collum
ipsius. et dimittatur neque moueatur
manus eius septem diebus. et oportet
tet ut ponatur cibus infirmi pau
cus donec confortetur membrum
quoniam est uelocius ad sanationem e
ius. deinde ponatur amplior
post septem dies aut quinque et exer
ceatur cum motu. Si ergo firmatur et
non mollificatur tunc iam sana
tus est. Si uero iunctura iam dislo
catur multotiens propter humiditatem
que accidit ei aut propter causam aliam:
tunc oportet ut administretur in
ea cauterium cum tribus forami
nibus secundum quod premissum est in capitulo
de cauterio. Quod si fiat hec totum
et soluatur ligamentum post sep
tem dies et non firmetur iunctu
ra et reducatur emplastrum ut iunc
tura super ipsum aliquotiens et non
firmetur et cadat et non possit ele
uare ipsum ad superiora. tunc scias
quod nerui eius qui sunt ad caput
humeri iam incisi sunt aut exten
si aut mollificati. Et scias quod iunc
tura nunquam figetur in suo loco dis
locationis. aut que fit versus pec
tus et mamillam. aut ad posteri
ora reductio fit cum impulsione
et extensione cum manibus donec
redeat. et administretur in ea reliqua
strictura et cura donec sanetur.
Quod si accidat post sanationem gra
uitas in membro et tarditas in
motu eius. tunc utatur infirmus
balneo multotiens donec leniatur
illa grauitas et redeat ad naturam
eius primam.

Capitulum xxvij. de curatione dislocationis cubiti.

Scias quod iunctura cubiti dislo
catur cum difficultate. et similiter
redit cum difficultate quoque. Et ipsa
quidem dislocatur ad omnes partes
et precipue ad anteriorem aut ad
posteriorem. Et eius dislocatio non
occultatur tibi quoniam est cadens sub
uisu et sub tactu secundum quamcumque fi
guram dislocetur. Et quando coniungis
cubitum dislocatum cum sano

declaratur tibi illud manifeste.
Concauatur enim iunctura & nō pōt
duplicare brachiū neqȝ tangere
cum eo humerū suū. et oportet
ut properes & reducas dislocatōem
statim anq̄ accidat ei apā calīn.
Nam si accidat ei apā calidum
difficilis fit eius reductō & for
tasse nō sanatur oīo precipue qn̄
est ad superiora. Est enī deterior
omnibus spēbus dislocationis et
uehementioris doloris eis. & mul
totiens descendit cum ea mors.
Et restauratio ei qn̄ est ex eis q̄
possibile est reducere est ut ex
tendatur manus ei cum duabus
manibus & brachium ei sit expan
sum. & manus medici sint supra
cubitum & sub eo. & ipē impellat
iuncturā cum pollicibus manu
um suarū simul aut cum radice
palme sue donec redeat ad locū
suū. At uō si dislocatio est ad ā
teriora tūc redit ita ut duplice
manū cum manu sua donec p
cuciat cum radice palme sue cu
bitum qui est dislocatus. Quod si
nō obedit dislocatio ad reducti
onem tūc āministra extēsionē
uehemētem fortē ualde. & est ut
extendant brachiū duo ministri
& teneant ipm ministri duo etiā
ut nō remoueatur apā extensiōe.
deinde reuoluatur brachium ad
omnē ptem pitquā inuolutū
sit manus ei pannus duplatus lon
gus aut ligamentū latum. et
qn̄ tangit medicus manu sua
iuncturam inungat ipām cum
oleo aliquo ut sit illud ex eis que
adiuuant in lubricitate iūctu
re cum facilitate. deinē impellat
iuncturam impulsiōe uehemēti

donec redeat. Et pt reductōem e
ius oportet ut ponatur sup ipm
emplīm in quo sit stipticitas et
exsiccatō cum albugine oui. et
stringatur strictura decenti. & su
spendatur brachiū a collo infir
mi & dimittatur diebus aliquot de
inde soluatur. Si g firmatur iūc
tura in loco suo tunc solue liga
mentum ab ea & dimitte ipām.
et si uides iūcturam nō bn̄ stri
gi tūc itera emplīm & ligamentum
et dimitte ipām diebus aliquot
donec stringatur. deinē solue ipm.
Si aūt accidat ei grauitas pt re
ductionem iūcture & dispositio
eius sit in motu. tūc āministra
humectationem in balneo & frica
tionē subtilem & compressionē
donec leniatur. aut pone sr iunc
turam inlinatōe; anetis pinguē
deinde ligetur & dimitte ipām
supeam die & nocte. deinde aufer
eam & introimitte ipm in balne
um. Cum g sudat tūc frica iūc
turam fricatione tempata. deīn
itera sup ipm allelluiati uice una
et scdā et tertia cum introitu i
balnei donec leniatur. et si uis po
ne sup ipām stercus uaccinum
humidum calefcm cum butiro
et stringe sup ipm. Fac illud a
liquotiens. Ipā namqȝ lenitur
et redit ad dispositionē suam.

Capitulum xxvii. de curatione dislocatiōis

Almafsel manus alinahussem.
Multotiens dislocatur & reduc
tio dislocationis eius ē facilis.
e contrario reliquarū iuncturarū.
verumtn̄ oportet ut uelocitas sit in
reductione dislocationis eius i
hora in qua dislocatur anq̄uam
apātur locus. aut accidat ī eo apā.

calidũ. ⁊ reductõ dislocatiõis eius
est ut ponas malahasen manus i
firme sup tabulam. ⁊ extendat
minister manũ eius. ⁊ ponat me
dicus palmã suã sup eminẽtiã
tumefc̃e. ⁊ impellat eã donec rede
at. Verũtñ oportet ut cõsideretur
si palma iam recessit ad ventrẽ
manus. tũc ponat infirmꝰ dorsũ
manus sue sup tabulam apud
extensionẽ ⁊ reductionẽ. et si dis
locatio est procedens ad dorsũ ma
nus. tũc sit positio manus eius
interior. piro manus ponatur in
transuerse sup tabulam. ad cadat
manus medici sup ipsã eminẽ
tiam iuncture. Si ergo redit stati
tim bonũ est. ⁊ si non tũc strin
ge eam cũ emplõ sedante apsa.
et dimitte ipsũ neqꝫ iteres illud.
nam si nõ tollerat neqꝫ potest esse
reductiõem eius postqꝫ pretereũt
ei dies. Verũtñ iunctura remanet
sm̃ tortuositatẽ suã ⁊ nõ nocet
infirmo aliqd nisi qd mollifica
tur manus ⁊ nõ põt stringẽ ali
qd tũc scias qd neruꝰ est abscisus
aut attritꝰ. non est g ingenium
in ea nisi ut stringatur cũ cau
terio ppt casum eius. ⁊ fortasse
nõ cõfert illud aliqd. Cum ergo
nõ redit almahasen tunc pone
sup ipsũ emplm̃ qꝫ narrauimus
deinde stringatur ⁊ dimittatur
quĩqꝫ diebꝰ. postea soluatur et di
mittatur ⁊ exercitetur manus.
Si aũt priuatur motus eius et ac
cidat in ea aliqd grauitatis rẽ
leni eam cũ aqua calefcã ⁊ fri
catione aliquotiens donec le
niatur. Capitlm̃. xxviij. de
curatiõe dislocationis digitorũ.

Quandoqꝫ dislocantur ad omnem
partem. Quãdo g dislocatur ex
eis digitus ad dorsum palme
aut uentrem eius. tũc extende di
gittum ⁊ impelle dislocationẽ
pollicibꝰ tuis donec redeat. deĩ
subsitenta caput digiti ⁊ suspẽ
de ipsũ iusus partẽ ad quã dislo
catur et dimitte ipsũ duobꝰ di
ebꝰ. deinde suspende eũ et exten
de ipsũ donec equetur rectꝰ i illo
die suo. Cum ergo fuerit nox li
ga ipsũ sm̃ narratiõem ipsam ⁊
non cesses soluere ipsũ in die ⁊
exerce eum cum motu. ⁊ liga ip
sum in nocte. fac illud diebꝰ aliqt
donec stringatur. Et similr̃ fac
cum eo si dislocatur ad uentrem
manus. ⁊ liga eum ad ptẽ ipsam
et fac cum eo opationem tuam
primã donec sanetur. et similr̃
fac cum eo qñ dislocatur ad reli
quas ptẽs. Cap. xxx. de curati
one dislocatiõis spõdiliũ dorsi.

Quando accidit alicui spondiliũ
dorsi aut colli dislocatiõ cõpleta
aut remouentur spondiles mlt̃e
a locis suis tũc non est in ea cu
ratiõ. qm̃ mors pperat infirmo.
Et signũ illius est qd egestio in
firmi egreditur absqꝫ uoluntate
neqꝫ põt tenere eam. Et multo
tiens mollificant et eo quedam
membra eius. aut duo crura eius.
aut duo brachia ipsius. aut unũ
eorũ. aut remouetur spondilus
una de loco suo. Multotiẽs enĩ
remouetur ⁊ multotiẽs fit remo
tio eorũ ad quatuor ptẽs. Illa ẽgo
que remouetur ad posteriora no
minatur giblositas. Curatõ uõ
eius ẽ ut consideres tũc si giblo
sitas accidit a puericia. tũc nõ est
in ea curatio neqꝫ ex ea ẽ sanatõ

omīo. In illa aūt que accīt a ca
su aut pcussiōe aut similib' ill'
iam dixerūt antiqui modos cu
ratiōis s'mone plixo cui' pluri
mū nō redit cum pficiō. Ego
nō iam abreuiaui ex illo cuius
parum excusat a multo ei' ex p
pinquitate in ea ad intentionē
et expositionem in ea qua expo
sui illud ⁊ formam instrm̄ cui'
diuīso mō ab eo quo extenderūt
illud ⁊ exposuerūt ipm̄. Dico g'
q' in gibbositate que accīt a ban
teriori pte in pectore non est in
genium neq' sanatō eca. et si
mil' in illa que fit ad duo lata
etiā. ⁊ nō curatur ex eis nisi illa
que accidit in dorso pp̄e ca3 eo
qd̄ narro. Et est ut extendatur
infirmus sup faciem suā s'r po
dium equale pp̄e parietem. ⁊ ex
pandatur sub eo stramentum
humidū ut nō ledatur pectus
eius. deīn ponatur lignū recti
fixum in fouea in t̄ra in extre
mitate podii circa' caput eius.
et lignum aliud circa' pedes ei'
in extremitate altā podij. et mi
nister teneat lignū et sit ñ fir
matū in fouea ⁊ minister alt'
teneat alterum s'm illā formam
deinde inuolue sup caput infir
mi ⁊ sub titillicas ei' ligamītu
bñ firmum ⁊ extende extremi
tatem ligamenti ad lignū qd̄
est apud caput eius ⁊ liga ipm̄
in eo. deīn stringe ligamentū
aliud sup̄ anchas eius ⁊ supra
genua ipsius ⁊ apud cauillas
eius. deinde aggrega ligamēta
omīa ⁊ liga ea in ligno altero
qd̄ est apud pedes eius. deīn ex
tendat omnis minister ad ptē

ligni ligamētum. ⁊ nō remoue
antur duo ligna ex locis suis in
quib3 s't fixa. vñ̄ tū nō sunt fir
mata sicut diximꝰ. et medicus po
nat palmas suas sup spondile
cum fortitudinē donec redeat.
aut ponat sup eā tabulam. dīn
annectat sup tablam pedes suos
donec redeat. Si aūt nō redit per
hanc curationem. tē accipe tabu
lam cuius longitudo sit circiter
duo brachia ⁊ caue in pariete de
quo diximus q' est pp̄e infirmū
locum in quē ingrediatur extre
mitas tabule. deinde pone me
dium tabule sup spondilem. et
ponat pedes suos medicus super
extremitatem altām ⁊ stringat
bñ donec conteratur spondil' ⁊ re
deat ad locum suū. et si uis ope
rare cum turno q' inuoluitꝰ cu
manu. et est ut figas in terra a
pud caput ei' infirmi in postmo
podii duo ligna quo3 longitu
do sit brachii unius. ⁊ ap' caput
eius in postremo podij ⁊ duo li
gna. Et sit longitudo q̄ est int'
omne lignū palmus unus. et
iam factū est in omi ligno fora
men in quo currit turnū. ⁊ fir
metur lignū omē in t̄ra mul
tum ne moueatur oīo. ⁊ intro
mitte lignum rotundum. ⁊ ē
tornū in quo reuoluitur liga
mentum in duob3 foraminib3
duo3 ligno3. ⁊ in extremitate
eius ē foramen in quo firmatꝰ
lignū cui' longitudo ē palmi'
cum eo qd̄ reuoluitꝰ ⁊ in duob3
lignis aliis ē simile ill'. deīnd
stringe ligamīta que s'tricenti
in pectore infirmi in torno qd̄
est ap' caput eius ⁊ ligamenta

que stringentur in cruribus eius i
torno q' e ap pedes eius. Deinde
ster. apprit oem turnu; minister
qui torqueat manu sua i cannu u
canio cum quo revolvitur tor
num. et medicus equet spondilem
sm qd diximus. Et hec e forma
torni et podii et infirmi.

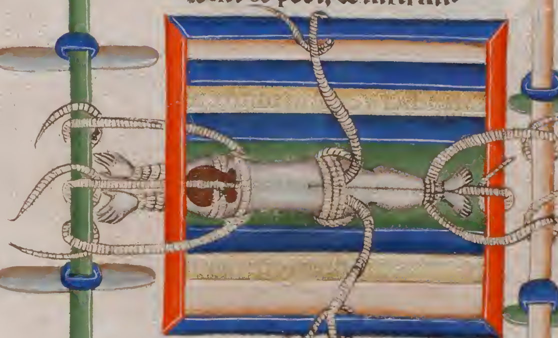

Deinde pressura redit spondili et e
quatur locus tc oportet ut pona
emplm exsiccatiuu cum albu
gine oui. Deinde stupa. Postea pone
sup emplm astellam ex tabula
cui latitudo sit triu digitorum
aut circiter eos. et sit longitudo e
ius quantitas que capiat locu gib
bositatis et sup partem spondili sa
ne. Deinde ligetur cum ligam
to qd diximus. et utatur infirmus
nutrimento subtili donec sane
tur. Qd si remanet quedam emi
nentie in loco in fine sanationis
tunc oportet ut aministrentur me
dicine que mollificant et leni
unt cum aministratione tabule
quam narravimus tpr longo. et ia
aministratur in illo lamina plu
bi. Et quandoque accidit eminentia i po
stremo spondiliu dorsi. et putatur
p eam dislocatio. et est illud os q'
iam eminet. quare non oportet ut

presumptio fiat ei cum hac me
dicina. Fortasse eni accidere fa
ciet mortem. Capitulu. xxxi.
De curatione anche dislocate.
Scias qd iuncture anche et iunc
ture humeri non accidit nisi dis
locatio tm. neque accidit eis que ac
cidit in reliquis iuncturis ex re
motione parva et concavitate. et
iunctura quidem anche dislocatur
sm quatuor partes. Qd est quia dis
locatur ad interiora et ad exteriora
et ad anteriora et posteriora. Et
plurimu quidem dislocatur ad inte
riora et parum dislocatur ad an
teriora aut posteriora. Et cogni
tio dislocationis eius ad interiora
est quia quando tu coniungis crus in
firmi sanu cum infirmo e lon
gius. et est genu eius eminens plus
quam sanu. et non pot infirmus dupli
care pedem suu apud inguinem.
et est locus qui sequitur inguinem
apparatus aptitudine calo propterea qd capi
tis iam pervenit illuc. Et signu
eius cum accidit dislocatio ad exte
riora est q' sint accidentia eius con
traria istis accidentibus. Et signu
eius cum accidit dislocatio ad ante
riora e quia extendit crus suu
sm complementum. verumtamen non
duplicat ipsm absque dolore qui e
in genu. et si cogatur ad ambula
dum non pot sup illud ad anteriora.
et retinetur urina eius et apostema
tur inguine eius. et apud ambula
tionem e calcatio eius sup calca
neum. Et signum eius cum accidit
dislocatio ad posteriora est ut n
expandat genu neque possit du
plicare ipsum antequam duplicet ip
inguinem. et est crus eius etiam
brevius altero. et inguen est molli

ficatum. et est caput coxe apud
locum y l y. Reductio uō spēru
bui dislocationis est ut cōsiderē
tunc si dislocatio ē uetusta que
iam antiquatur cum habente
ipsam. deinde tu ādministras re
ductionem eius ⁊ remanet sēm
dispositionem suā tūc nō est in
ea oīo curatō. Non ḡ oportet ut
psūptio fiat ei penitus. In illo
aūt cui dislocatio est recens. et
est ex una spēꝛ q̄tuoꝛ dislocati
onis. tūc ꝑpera ad hec ut uoluā
iuncturam ⁊ extendas ipsam ad
anteriora ⁊ ad exteriora ⁊ mouerē
eam dextra ⁊ sinistra. fortasse ē
redit ⁊ nō indiget alia cura. Si
aūt nō redit hoc modo tē opor
tet ut ꝑpares ministrū fortem
⁊ extendat crus eius ab inferi
ori parte aut cum manibꝫ suī
aut cum ligamento q̄ ligatū
supra crus eius sup genu ⁊ mi
nister alius extendat manū suas
desup ita ut intromittat manū
suas sub titillicis eī. deiñ strin
gat cum ligamēto leni sup ra
dicem coxe ⁊ teneat extremita
tem ligamenti alius ītuū. Et
sit extensio eius aut ab anteri
ori apte inguinis ad ptem fur
cule. aut ad posteriora ad partē
dorsi. et sit extensio eoꝝ omniū
uice una donec eleuetur infir
mus cum corpore suo atēa et re
maneat pendens. hec enī spēs
extensionis ē spēs cōis specieb
iiij. Si ḡ redit dislocatō cum eo
q̄ diximus erit bonū. et si non
tūc necē est omī spēī illud qd di
cam de curatoē ꝑpria. In reduc
tione que ē eius ꝑpa qñ disloca
tio est ad interiora oportet ut re

supinetur infirmū sup latus suū
sanum. deiñ ponat ligamentum
sup radicem coxe in eo q̄ est inf
caput coxe ⁊ locum qui est sub in
guine. deinde extende ligamētū
ad sursum a pte inguinis ad al
tiorem ptem corporis ad ptē fur
cule. deinde accipiat minist alī
fortis brachia eius ⁊ minuat lo
cum grossum coxe infirme ⁊ ex
tendat ad exteriora extensiōe uehe
menti. Ipā enī redit ad locū su
um. et hec spēs est facilioꝛ cura
tionis reliquis spēbꝫ curationī
qua reducitur hoc membrum.
Si aūt excusatur fr̄ te ⁊ nō obe
dit tibi ad introitū cū hac spē
curationis oīo. tē oportet ut li
gentur duo pedes infirmi simil
cum ligamento forti leni super
duos calcaneos ⁊ sup duo genua.
et sit longitudo cuiq; a compare
suo q̄titatis quatuoꝛ digitoꝝ.
et sit crus infirmum extensiꝰ
plus altō quantitate duoꝝ di
gitoꝝ. deinde suspendatur infi
rmus sup caput ligni qd sit in
domo. et sit longitudo eī atēra
quātitas duoꝝ brachioꝝ. deinde
precipe iuueni forti ut minuat
caput coxe. ⁊ suspendatur cum
infirmo iuuenis alius ⁊ impel
lat iuuenis alius minuēs corā
cum fortitudine. nam iūctura
redit ad locum suū cū uelocita
te. In reductiōe āt eī ꝑpria q̄do
est dislocatio ad exteriora opor
tet ut iaceat infirmus sup po
dium sēm qd narrauimꝰ in ha
bente gibbositatem. et strigatē
ligamentū fr̄ crus eī infirmū
ꝑprie ⁊ sup pectus eī. deiñ ponā
tur duo ligna. unū apud pedes

eius. et alterum apud caput ipsi.
deinde ponatur lignum additum in me
dio podii fixum bene super quod involu
ti sunt panni humidi ut non
ledat infirmum. et sit lignum inter
coxas eius ut non attrahatur ad
inferiora apud extensionem. Deinde
extendat omnes minister ad par
tem suam. et medicus equet re
ductionem manu sua. Si ergo o
bedit ad reversionem bonum erit. et
si non. pone tabulam super ipsam
et preme ipsam sicut diximus in gib
bositate equaliter. Iuncti oportet
ut iaceat infirmus super latus suum
sanum. Et quando dislocatio est ad an
teriora tunc oportet ut extendatur
crus infirmi velociter et est secundum
hanc eandem narrationem super
podium. et ponat medicus palmam
manus sue dextre super inguem
infirmi. Deinde coartet ipsum
cum manu altera. et cum illa co
artatione pone ipsum extensum
ad inferiora ad partem genu. Et
si dislocatio est ad posteriora tunc
non oportet ut extendatur infir
mus ad inferiora. et est elevatio
super terram. Immo oportet ut sit po
situs super rem duram sicut oportet
ut sit etiam cum dislocatur ancha
eius ad exteriora secundum illud quod di
ximus de accubitu eius super duam
anchas et est super faciem suam
et ligamenta extensa secundum quod dix
imus nuper. Et oportet ut ad
ministretur compressio cum ta
bula etiam super locum ad quem e
greditur iunctura. Cum ergo
completur reductio secundum quod opor
tet et signum reductionis eius non
occultatur tibi. et est simile ut ex
tendas duo crura infirmi et quando
vides ea equalia et infirmus strin
git crus suum et expandit ipsum ab
sque excusatione tunc scias quia iam re
dit membrum secundum quod oportet. Tunc
coniunge duas coxas et pone em
plastrum et stringe cum in unciam
ti ita ut non moveatur ancha ad
aliquam partium. et adhereat in
firmus tribus diebus quieti aut
quatuor. Deinde solve ligamentum
et emplastrum. et compara crus cum
altero. tunc si vides ea equalia in
statu tunc scias quod dislocatio in
firmata est. Absolve igitur infirmum
ad ambulandum. et si vides ali
quid mollificationis. tunc redi et
emplastra et stringe illud in secundum
stricturam tuam primam et dimit
te illud etiam tribus diebus. Deinde
solve illud et fac ipsum tardare in
ambulatione super utrumque aliquot
diebus donec confortetur bene.

Capitulum xxxii. de curatione dislo
catonis genu.

Genu dislocatur
secundum tres modos. dislocatur scilicet
ad exteriora et ad interiora et ad
inferiora. sed ad posteriora et non dis
locatur ad anteriora. Et signum dis
locationis eius est ut precipias in
firmo ut applicet crus suum ad
coxam suam. Si autem non adheret
cum coxa tunc scias quod genu est
dislocatum. Et restauratio omnium
modorum dislocationis est ut fa
cias sedere infirmum rectum ita
quod iam extendit crus suum si potest
super illud et adhere dorsum tuum
ad faciem eius. et pone pedem e
ius inter pedes tuos. deinde adhe
rere fac genu eius cum palmis tu
is. et reducas inter digitos tuos su
per genu eius. deinde applica cum
palma tua duo latera genu eius

cum fortitudine. et minister alius extendat pedem eius donec redeat genu ad locum suum. et signum reductionis eius est ut adhereat coxa eius cum coxa in lenitate non laboriose. deinde emplastra ipsum et adherere fac eius similem cum coxa. deinde liga ea simul cum uncta tribus diebus aut quatuor. deinde solue ea et non utatur infirmus ambulatione aliquot diebus donec confortetur. Si autem euacuatur tibi reductio eius tunc administra extensionem fortem cum ligamentis quorum precessit narratio in curatione anche donec redeat.

Capitulum .xxxiiii. de curatione dislocationis calcanei.

Calcaneus quandoque remouetur remotione parua et quandoque dislocatur secundum complementum. et dislocatio eius fit aut ad anteriora aut ad exteriora. Et signum dislocationis huius est quod uides calcaneum inflatum procedentem ad partem ad quam dislocatur. Curatio autem remotionis eius est facilis reductionis. et est ut extendatur cum facilitate cum manibus et equetur donec redeat. In curatione autem eius quando dislocatur secundum complementum oportet ut facias sedere infirmum rectum et teneat ipsum minister fortis ualidus a posteriori parte dorsi eius in medio ipsius. deinde tene cum manu tua dextra pedem eius a superiori parte eius. et cum manu tua sinistra ab inferiori parte pedem eius in loco cauille. deinde trahe pedem ad te cum manu tua dextra. deinde cum sinistra duabus uicibus. deinde extende cum sinistra et impelle pectus pedis cum dextra uersus [illegible] labore. fac illud bis sicut narrauimus. deinde impelle pectus pedis cum dextra ad exteriora uice tercia et tu trahis cauillam. Si ergo redit in uice una aut in duabus secundum hunc modum et uides pedem equatum est bonum et si non. tunc itera operationem super ipsum quia ipse redit. Si autem prohibetur tibi reductio eius cum eo quod narrauimus. tunc fac iacere infirmum super dorsum suum super terram et fige paxillum in terra firmatum ualde. ut cadat inter coxas eius et tu iam inuoluisti super ipsum pannum ut non ledat infirmum. deinde accipiat uel teneat minister coxam eius. postea extendat minister alter pedem. aut cum manibus suis aut cum ligamento quod liget super collum pedis. deinde extendat omnis minister contra extensionem operantis sui. et paxillus sit stans inter duas coxas infirmi retinens eum ut non attrahatur corpus eius ad inferiora apud extensionem. deinde equet medicus dislocationem manibus suis et minister alter teneat eius simul ad inferiora. nam dislocatio redit cum uelocitate. Cum ergo redit dislocatio et declaratur tibi sanitas reductionis eius tunc pone emplastrum et stupam et stringe ipsum cum ligamentis firmiter. et liga pedem cum ligamento ad crus. et oportet ut caueas uel timeas de neruis qui sunt super calcaneum posterius. et non sit ligamentum super eos uehemens et ledat eos. deinde dimitte ipsum duobus diebus aut tribus. Quod si mollificatur ligamentum stringe ipsum. deinde solue ipsum sua in die tercia [illegible] quarto. et prohibe

infirmū ab ambulatiōe q̄draginta dieb᷒. Si nō conatur ambulare ante illud spatium nō fit securitas quin dissoluatur s̄r ipm̄ dislocatio ⁊ corrumpatur ⁊ non recipiat post illud curationem. Qđ si accidat ei apā calidum tūc oportet ut āministres in sedatione eius illđ in quo precessit nāratio nrā in alio loco ex curatiōe ⁊ embrocatiōe donec remoueat᷑.

Capitulum .xxxiiij. ď curatiō̄ dislo catōis digitoꝝ pedis.

Oportet ut equeᷤ qđ dislocatur ex eis cum extensione pauca absq; labore ⁊ illud qđ non est difficile imo faciale est. Si aūt dislocatio est in quibdam nodis dorsi pedis tunc oportet ut facias sedere pedem suū infirmus sup locum equalem terre aut sup tabulā ⁊ est stans sicut ambulans. Deinde tu sta ⁊ pone pedem tuum sup illđ qđ eminet ex illis iuncturis. Deīn calca illđ cum pede tuo cū uirtute donec recedat et uideas ipm̄ iam equatū: et nō appareat in loco eminētia. Deinde pone sub uentre pedis eiꝰ tabulam que capiat pedem totū. cui sint duo capita. Deinđ stringe ipm̄ strictura decenti firma trib᷒ dieb᷒. Deinđ solue ipm̄ ⁊ fac qescere eum ab ambulatiōe dieb᷒ multis donec stringatur ⁊ securetur a redditione.

Capꝰ .xxxv. de spēb᷒ dislocatōis q̄ fit cū uulnere aut cum fractura aut cum ambabus simul.

Quando accidit utrisq; simul. aliquid ex illo ⁊ conaris curationem eiꝰ et ipsius restaurationē multociens succedit mors ⁊ ppt̄ illud nō oportet ut p̄sumat sup curatōnem eiꝰ qđ est huiꝰmōi nisi qui est prudēs in arte longiꝰ usꝰ misericors pius tardus nō audax neq; p̄sumptuosus ⁊ utatur in inceptione medicinis q̄ sedant apātā tm̄ calā ⁊ dimittat infirmum diuino iudiciō nisi odeus cui spēs salutem apparet cum leuitate egritudinis et in quo apparet qđdam spēi. Conare ergo reductionē eius statim in principio rei anq̄ accidat apā calidum. Si ergo redit membrū sc̄dm qđ uolumus tūc ammiñr regimen qđ sedat apā calidum et cura uulnus cum eo qđ conuenit ei ex unguentis desiccatiuis. Quod si dislocatio est cum fractura ⁊ accidunt in osse stratagie separate/ tūc conare ablationem eoꝝ ⁊ fac in illo qđ diximꝰ in egritudinib᷒ simplicib᷒ ex eo qđ precessit in locis eoꝝ. Et caue sc̄dm tuam uirtutem ⁊ custodi te ipm̄ ab introitu in uias timorꝰ sc̄dm qđ p̄cessit p̄dicatō me tibi. Nam illđ est melius tibi ap creatorem tuum ⁊ magis pmanēs ad gl̄am tuam ⁊ magis salubre tuo corpori ap illos in tuo tp̄e.

Hunc librum transtulit magister Gerardus cremonensis ī tolleto de arabico in latinum. ic .xxx. particula libri azaragi quē composuit albucasim.

si qui est prudēs in arte longa
sus misericors pius cauens
audax neq̄ psumptuosus
tur in inceptione medicine
secundo aptari tūt calli
infirmum diuino auxilio
deus cui sp̄us salutem a po
cum leuitate egritudinis
quo apparet quodam spi. Conue
ergo reductionē eius statim
principio rei anteq̄ accidat
lidum. Si ergo redit membr
fm qd̄ uolumus tūc acci
regimen qd̄ sedat api calido
et circa uulnus cum eo qd̄ con
uenit ei ex unguentis
uis. Quod si dislocatio est cu
fractura ⁊ accidunt in osse
gie separate tūc conuenit abla
onem eorum/fac in illo qd̄
in egritudinibus simplicibus
qd̄ precessit in locis eius
fm tuam uirtutem ⁊ cautel
ipsum ab introitu in uias
fm qd̄ poteris potentiam me
nam illud est melius tibi
torem tuum ⁊ magis pro
ad gloriam tuam ⁊ magis sal
tuo corpori apud illos in tuo
Hunc librum transtulit ma
gister Gerardus cremonensis
leto de arabico in latinum
.xxx. particula libri
quē composuit albucasim.

Incipit liber de coloribus iuncturarum.

DIXIT RASIS

volo in hoc capitulo dicere medicinas que necesse sunt in doloribus iuncturarum scilicet medicinas laxativas que in libris non sunt dicte nec manifeste et in qualibet illarum distinguo qualiter debeant uti ac nulla ex eis sit posita nisi in loco suo.

Capitulum primum de materia faciente dolorem iuncturarum.

Materia ex qua generatur dolor iuncturarum est pro maiori parte flegma crudum et sepe de sanguine. raro de colera et raro de melancolia et qui componuntur ab eis pro maiori parte colera cum flegmate subtili mixto. et rarius ex flegmate mixto cum melancolia. et rarissime de omnibus humoribus mixtis secundum proportionem suam in corpore. et ego ostendam signa cuiuslibet valde manifeste. Dico igitur quod debemus considerare quod eger sanus erit cuiusmodi erit materia similiter de oriente. et cum materia est dolor et que cura facit quiescere dolorem et de dieta infirmi et de complexione et de etate regione tempore et similibus. Sufficit tibi in cognoscendo materiam secundum duo signa vel tria et nos debemus ostendere et declarare istud capitulum magis quam aliud quia est radix vite et cure. Dico ergo quod significatio est secundum quod narravimus. Si color fuerit rubeus significat quod materia erit sanguinea. et si citrinus colerica. et si fuerit magis albus colore corporis significat flegma subtile. et si fuerit declinans ad nigredinem cum tumore significatur quod materia est simplex ex melancolia. Quando talis color est in fine apertum caloris aut ex coagulatione sanguinis. Si vero cum nigro colore fuerit membrum fetidum et non recedit ipsum color significat quod est ex melancolia. Sed cave in cognitione coloris ut membrum non sit calidum arte vel balneo vel medicina calida vel dormiente supra latus vel sit infrigidatus ex contrariis ideo vel remanserit super eum color alicuius medicine. Si autem fuerit similis colori corporis erit propter duas causas. aut quia in membro veniet aliquis humor et tunc erit color non ex quantitate humoris sed ex qualitate. aut erit color propter multitudinem non propter maliciam humoris. aut quia non est valde profundus color in profundo membri. Intelligimus quod color provenit ex repletione humorum non ex malicia humorum et repletionis signa remanserint in profundo et colorem. Intelligimus quod provenit ex quantitate humorum sed propter frigiditatem non apparet color in superficie corporis. et tu debemus scire hoc ex aliis capitulis. Signa autem repletionis sunt ista. magnitudo pulsus et tarditas motus. ponderositas totius corporis et extensio membrorum cum debilitate sicut quasi portaret honus. et apparet sudor in facie. rubor quantitas frontis et hebetudo ingenii. et destructio appetitus. et dormire

multum. et antequam invaserit eum
dolor nimis utebatur cibis et po
tibus et quiete sine flebotomia. purga
tione sine labore sine coitu et ma
xime quando istis omnibus usus fuit.
et postea abstinuit. Significatio
contactus loci dividitur in calo
re et frigore et duritie et mollitie
asperitate et lenitate. plenitudi
ne et extensione et evacuatione. Si
membrum tactu fuerit calidum ma
teria est calida. si frigidum frigida.
tamen debes observare hoc quod narra
bo quoniam forte erit membrum lotum
cum aqua frigida in illa hora vel di
scoopertum ad aerem frigidum
quare superficies eius frigida apparet
in tactu. aut forte membrum erit
ligatum. aut erit infirmus dor
miens super ipsum. unde clauduntur
pori et retinetur vapor plurimus
intus. Si autem medicus respexe
rit utrum post vapores evaporet ipsum
calidum tactu et forte erit pal
ma tangentis distemperata quare
non percipiet qualitatem membri
in caliditate et frigiditate. Duri
cies autem significat quoniam materia est
sicca et grossa. Mollicies autem si
gnificat quod materia est humida sub
tilis. Cum dispositio membri fue
rit distemperata in eis que ac
cidunt extrinsecus scilicet ex calore vel
frigore quoniam indurescit membrum
et calor calefacit et remollit. et
hoc debes intelligere in omnibus
aliis condictionibus quamvis ego
non manifeste explicavero. Aspe
ritas autem significat siccitatem
materie. et lenitas humiditatem.
quoniam membrum exasperescit per medicinam
stipticam. vel remollescit ut per
oleum. vel unguentum suppositum. aut

huiusmodi plenitudo autem extensio
significat multitudinem materie
aut multitudinem vaporis. et tunc
debes considerare si cum plenitu
dine et extensione fuerit gravitas fue
rit constrictio propter multitudinem
humorum et si non fuerit cum eis gra
vitas erit propter multitudinem va
porum contentorum in eo. Dico etiam
quod debes considerare dispositionem cor
poris in sanitate. quoniam quedam cor
pora sunt rugosa et spasmosa na
turaliter sicut in senibus et quedam
sunt in contrarium. et fortasse errare
ret aliquis quod tactus durus et ex
tensio sunt idem sed qui ymagi
natus fuerit tactum ventris infla
ti et tactum lapidis sciet quod inter
durum et extensum est differentia. quoniam
durum nocet tactui per expulsionem
sine passione. extensum autem nocet
tactui per expulsionem sed cum pas
sione. Capitulum de modis egritudi
num.
Modi autem egritudinum sunt
isti quos dicam. punctio autem et
percussio significat calorem materie.
sed percussio cum hoc significat humo
rem spissum et profundum in carne.
quoniam prope significat materiam sangui
neam. punctio autem significat mate
riam colicam. Egritudo autem in
qua sentit eger membrum quasi
contrahatur et spasmatur significat
frigiditatem materie per quod ostenditur
quod est frigida. et quoniam est cum vehe
mentia doloris significat quod ca
lor est in membro et ostendit quod
materia est calida. quoniam membrum fuerit
calidum cum levitate doloris. et
cum membrum sentit infirmus ex
tensum ex utraque parte vel per circui
tum et tactum invenitur tem
peratum et cutis fuerit extensa sci

as qd' non nocet membro n quā
titas matie nō qualitas eius. ⁊
scias tūc qd' corpus est plenum.
De modo aūt caue considera si q
escit membrū cum frigidis et
augmētatur cū calidis dolor ē ex
calida. De dieta aūt infirmi
scias qd' infirmus si ante acces
sionem fuit usus dulcib; cibis
et uino grosso. et carne. et ouis
fricis. ⁊ paruo labore et multū
dormire scias q matia ē mlēa.
et si usus fuit cibis calis q gene
rant coleram. ⁊ labore et uigiliis
et huiusmoi scias qd' materia ē
colerica. et si usus fuerit cibis
gnātib; supflua multa sicut
herbis et uiridib; fructib; scias
qd' materia ē flātica et huōres
crudi. Dieta aūt que facit sangui
nem melancolicū raro potent
facere dolorem iuncturaꝝ quia
ista dieta ingrossat sanguinem
et reddit eum ineptū ad discur
sum sicut facit in corporib; labo
rantium. ⁊ si aliqn contigit gra
uitē dissoluitur qm ista materia
uicina est matie cancri. De
complone aūt infirmi scias qd'
si fuerit albi coloris admixti
rubedini ⁊ fuit bona carne cu
tis subtil. et qn loca frequent
rubescet statim significat qd'
matia est sanguinea. et si cor
pus fuit pingue et albi colorī
nō mixti rubedini. corpus nu
dum pilis. strictis uenis. mol
li carne. occultarū iuncturarū.
gracilium ossium. gnālit tal'
dispositio ē qual' in corporibus
mulierū significat qd' matia
est flātica. Et si fuerit macer
et citrini coloris pilosus ⁊ gro

ssis uenis ⁊ manifestis ⁊ manife
stis iuncturis. ostenditur matia
esse colica. et si cum macilencia
fuerit niger color. duricies corpo
ris. pilositas. asperitas corpori
citas significat qd' matia ē melā
colica. quāuis hec egritudo raro
contingat habentib; talem di
spositionem. et similit' scias qd'
egritudo iuncturaꝝ fere nō acci
dit pueris sic ē raro contigit mu
lierib;. et p maiori pte conting
iuuenib; ex mā sanguinea. uel
flātica admixta cū colera. Et ac
cidit senib; ex matia colica. l' san
guinea admixta cū colera. Sem
orib; contigit ex humorib; cru
dis. qm isti humores multipli
cantur ī senorib; ppt debilitatē
digōnis. De regionib; autē
scias qd' in regionib; calis mul
tiplicatē colā ⁊ melia. et in frīdis
mltiplicatur sanguis ⁊ flā. ⁊ sci
as qd' hyems ⁊ uer agrugant flā
⁊ sanguinē. et estas ⁊ autūpnus
aggant colam ⁊ meliam. et qm
diximus in istis materiis simpli
cit. dicam' in eis inde compositis.
Signa matie sanguinee. rubedo.
calor. extensio. ⁊ pulsatio. gūitas
⁊ omīa adiuuantia ad gnātiōē
sanguinis. Signa colere fortis
calor cum pauca extēsione. par
uitas corporis apitis. et pāuitas
rubedinis coloris loci. et pūctio.
et deriuatio doloris ad supficiem
corporis. ⁊ alia etiā adiuuātia ad
gnātionem colere. Signa matie
flātice est extensio sine pulsati
one. grauitas ⁊ dolor sine pulsa
tione ⁊ punctione. s; qn res infi
xa in uno loco manēs ⁊ punctū
rubedinis. ⁊ calor membri parui.

et cetera grauamina f'la. Si aūt in-
fiūo composita nō de facili cogn'
scitur per simplicia signa.

Cap. de cura uniu'sali ad passiōe iuncture.

Quum cognouerim' qđ iuncturi.
matia est sanguinea incipiem'
minuere ex latere otrario. 7 hec
ppt' duo cōmoda. quo℞ unum ē
declinare mat'iā ad locum a lo
co. et s'cdm ē retardare cursum
ad locum ap'ītis. Si g' dolor ī pe
de dextro debemus minuere de
manu dextra de basilica. ul' de q-
bet eius ramis ei'. 7 nō debes ire ad
aliam uenā. Si aūt nō poteris
inuenire ipsum. nec aliquam de
ramis ei' minue ex uena med'.
qm̄ quidam ramus uene basili
ce. 7 quidā ramus uene cephali
ce oiungitur. 7 fit ex ea coniūc
tione uena media. Oīminuere āt
de cephalica nō multum iuuat
in hoc casu. qm̄ ista uena nō de
riuatur n̄i ex pte superiori duarum
partiū uene concaue. deīn illuc
ascendit spinā 7 uenit ad manū
et ppt' hoc euacuat sanguinē ex
pte capitis 7 colli citius. aut ex
parte inferiori tardius. Basili
ca aūt diuidi' ab ista uena infe
rius 7 erit accilamo pectoris int'
latū 7 uenit ad manū sub parte
ascellarū. 7 ppt' hoc euacuat san-
guinem a partibus inferioribus
citius. 7 debemus minuere san
guinem s'm magnitudinē do
loris. 7 s'm uigorem corporis. et
faciemus hoc multis uicibus
qm̄ iam pbaui hoc. 7 inueni ipsum
pfectius in declinando mat'iā
a loco. 7 attrahendo q' currit ad
ipsum. et ratō etiā concedit hoc.
s; non ē locus dicendi. Si autē

egritudo fuit in manu possum'
declinare duobus modis. aut ad al
teram manū. aut ad pedem op
positum. 7 forte minues de duo
bus. s. de brachio 7 pede. 7 p'o ex mi
nutiōe de manu. postea de pede.
et debes minuere de sanguine s'
uirtutem corporis. 7 s'm accidētia
ap'itis. et s'm pulsationem 7 ex
tensionem. 7 calorem 7 rubedinē
et multociēs sufficit tantū ista
cura sola. Et aliud narrabo i
uobis q' iam uidi de q̄dam mu
liere que conquerebat' et uocife
rabat et de dolore in dextro aspecto
cum inguinū erat apā calidum
rubei coloris cum extensiōe et ex
pulsatōne forti. mulier aūt erat
pinguis 7 multi sanguinis que
ante accessionē usa fuerat lac
te 7 carnibus. cuius uirt' erat forti'
et minui ipsā ex manu sinistra
de basilica. 7 pede dextro in eadem
hora. 7 de qualibet extraxi lib. ā. s.
et p' tres horas solui ligamen.
7 iterū extraxi lib. s. 7 postea alia
ui eam. deinde p' tres horas extra
xi de saphena lib. s. 7 in eadē ho
ra cessauit dolor 7 pcussio. 7 mu
lier rogabat me q' itm extraherē
similit' de manu. senserat enī
ex hoc magnū iuuamē. sed ego d'
clinare nolui mat'iam inferius
ppt' duas cās. quarū unā nō de
beo dicere in hoc loco. 7 altera est
utilis in talibus locis imo necc'ia.
Scias qđ ista mulier patiebatur
dolorem in sinistra s; debiliorē
et ppt' hoc nolui ut materia deri
uaretur inferius. qm̄ hoc medi
cus debet considerare 7 semp ob
s'uare. qm̄ ego curabam quēdā i
hoiem cui contingebat dolores

iunctura. et materia sanguinea
et incipiebatur dolor in iunctu
ris que est inter assetum et rasetam
in manu dextra. et interrogaui in
principio si accidebant ei dolo
res in manu alia. vel in pedibus
et dixit michi quod sic dolor accide
bat ei in manu sinistra. scilicet in eius
iuncturis. et adhuc magis forti
et quod numquam in pedibus accideret si
militer respondit. et tunc nolui
minuere in manu sinistra. omnino
set minui ei ex pede dextro. Quo
dam autem medicus primo curabat
eum et minuit eum in manu si
nistra propter apostema calidum quod
habebat in iuncturis manus si
nistre et quieuit dolor in ista ma
nu. sed declinauit in manum dex
tram cum magno apostemate maius
alio. et quando ego quesiui istud ab
illo homine intellexi quod ego plus
sciebam de physica quam alius. et hec
est una de rebus propter quas debes de
clinare materiam ad alteram dua
rum partium. et maxime quando fuerit do
lor in dispositione tali quod possit
augmentari. et hoc in principio
doloris quando in tali dispositione de
bemus cauere a minutione et
frictione et in aliis que trahunt
materiam. et debemus eligere de
riuatione materie ad alteram du
arum partium quando in aliqua partium
fuerit membrum nobile ad quod
materia incipit currere vel possit.
Verbi gratia. Quidam homo patitur
in iunctura manus dextre et o
portet minuere in vesica vel in re
nibus vel in matrice et est apostema ca
lidum. dico quod non debemus mi
nuere in tali dispositione ex ma
nu quando si fecerimus nocebimus

membro in quo est apostema. sed minu
emus ex pede dextro cum intel
lexerimus quod in parte dextra est apostema
sanguineum cuius periculum est
maius quam periculum apostematis quod est
in manu dextra. verbi gratia. In epate
vel in rene dextro est apostema calidum
et in iuncturis manus dextre
est dolor debilis. dico quod primo
debemus medicari rei periculosi
ori. et forte accidit in attrahen
do materiam due operationes. verbi gratia.
ponatur quod mulier paciatur in iunc
turis manus propter quod oportebat mi
nuere et cum hoc caret menstruis
dico quod debemus minuere ei ex
manu quando in minutione pedis sunt
duo. scilicet declinare materiam a loco
infirmo et prouocatio menstruorum.
Si in nostra reuertatur ad illam mu
lierem quam antea diximus dicen
do quod post minutionem tertiam tri
bus horis incontinentibus extraximus
de saphena libras . vi . nocte illa dor
miuit et non dormierat multis noc
tibus. et non feci aliam curam nisi quia
exhibui firmam dietam et subtilem
et in tertia die minutionis fuit sa
na ex manu lesa. quare debemus
incipere a cura minutionis et post
euacuationem confortare membrum
cum unguentis frigidis et stipticis.
que dicemus postea. sed in decli
natione non debemus ponere ista. et
maxime si corpus est plethoricum
quando forte conuerteretur materia ad
membrum nobile et fieret peius
et forte unguenta. et etiam addidit
emplastra in dolore. et hoc fieret quando
fuerit posita super locum dolorosum
et materia fuerit multa et non poterunt
medicine mouere materiam a loco
quando te clauderent poros membri

et prohiberetur dissolutio. et sic un
guenta et empl'a induant et au
gmentent dolorem per accidens qua
propter debemus intueri quando unguē
ta et empl'a adducant dolorem
et ponemus illa unguēta et illas
medicinas non sup' locum dolētem
sed retro sup' locum ut inhibeatur
fluxus et non prohibeant dissoluti
onem. v. g. quando dolor fuerit in
genu ponemus emplm sup' co
xas parum ita quod finis emplau
stri attingat principium loci do
lorosi. et similit' faciemus i omni
bus passionibus iuncturarum. Si
autem dolor non crescit propter emplau
stra supposita non indigemus po
nere iuxta locum pacientem. et
debemus uti illis med' donec cess'
dolor apostematis et eius calor et pulsa
tio. et tunc cessabimus ab eis quando
si voluerimus eis magis uti
ab eis ingrossabitur materia et
fieret dura et inepta dissolutioni
vel dissolueretur omnino. Set si uide
rimus apostema pauce esse materie et de
clinans ad superficiem corporis.
dimittemus nature. quando natura
post curabit. Sed si fuerit in contra
rium utemur mollificatiuis si
cut diximus prius. In principio ergo
utemur frigidis et stipticis et postea
mollificatiuis et dissolutiuis et
in medio ex illis compositis quando
in membro remansit parum calo
ris et spissitudo materie.

De dieta que augmentat sanguinē
Sufficiant ergo uobis et coleram.
ea que diximus in isto capitulo.
dicendum est modo de dieta infir
mi generaliter. Sed in isto tempore s. in pri
cipio sint cibaria ei subtilia et
cum hoc inspissantia sanguinem.

et infrigidantia. et caue a carnibus
et uino et rebus dulcibus et acutis et
putrescentibus. et declinet ad acetia
et stiptica. et bibat aquam frigi
dam clarum cum ortimelle aceto. aut
cum rob de succis fructuum ma
cianorum vel malorum granatorum uel
coctanorum. aut acumen pomi citri
ni. et agresta. et cotidie sumat ali
quid istorum. et dimittamus motum
et proprie iuncture infirmi. et dimit
tat balneum et coitum omnino donec
cesset cursus humorum. et quiescit do
lor. et tunc utatur balneo et motu
illius iuncture mediocriter. et si
dolor augmentetur in tantum quod
timeatur de egri defectu pone ali
quid de medicinis sedantibus dolorem.
et ungemus membrum cum mortti
ficatiuis. et hoc fiat in apostema
tibus calidis sub magno timore. in
passionibus frigidis et materia spissi
fit hoc cum magno timore et ma
gna cautela. Si autem fuerit materia
colerica in principio incipiemus
cum euacuatione colere cum medi
cinis laxatiuis. et eligemus ex eis
conuenientiorem secundum uirtutem
corporis et quantitatem caloris. Si
autem fuerit corpus calidum et debile
et tempus fuerit estiuum laxabimus
cum aqua prunorum. manna. sirup.
et sero casei. Si aut' corpus fuerit
forte laxabimus cum mirob. citri.
et aloe. et scamonea. et modo la
xandi erit secundum quantitatem m'.
Et sicut minutio sanguinis curat
infirmum sine alia cura. ita pur
gatio colere. et post ponemus un
guenta et emplaustra frigida que
attinent humiditati parum
et cum eis que non multum desic
cant. et utamus istis donec cess' uc

bementia doloris. 7 tūc dimitte
mus curam aliam. quia non ē
necesse desup ponere dissolutiuū.
Materia enī ista nō solet petrifi
cari nec indurari. Dieta aūt
infirmi sit frigida 7 hūida. sic ē aq̄
ordei. 7 cucurbite. 7 cucumeris. 7 atri
plic. 7 vi. et caue aūt a calidis oīo.
et in diebꝫ quietis dabimus aliq̄
que alterent complexionem sicut
sirupus acetosus. 7 aqua ordei 7
uiscositas psillij 7 sucus mali g̃
nati. et sit eius dieta frīa 7 humi
da. et stratus eius in quo iacue
rit sit frigidus 7 humidus. 7 si fuīt
venis coopiat caput et totum
corpus. 7 fugiat uigilias. cogi
tationes. iram. Et si fuīt necesse
dare medicinas sedantes dolorē
dabimus sine timore. Si aūt m̄
fuīt flatica. 7 humores crudi la
xabimus. Si fuerit debilis cum
semine urtice 7 aqua mellis cū
bauirac. Et si infirmus fuīt for
tis. 7 m̄ fuerit multa 7 spissa la
xabimus cum colloquintida. ac
taurea. zinigr. 7 turbit. 7 testicul'
uulpis. 7 erunt uices laxandi s̄
quantitatem m̄. et utemur uomi
tu cum oximelle 7 semine rafa
ni. 7 celgis 7 sinapi. 7 sale. 7 aqua
mellis. aut cū medicinis fortio
ribꝫ istis sicut nux uomica. 7 el
leborus. Et uomitus est ualde bo
nus cum egritudo fuīt in iunc
turis inferioribꝫ. aut in anchi.
et in diebꝫ quibꝫ nō utit' uomi
tu. uel potione dabimus zinzi
beratum. 7 diacitō piperon. uel te
riacam de quatuor spēbꝫ. et siru
pū subtiliantē materiā. 7 caue
at a minutione sanguinis. et
maxime in complexionibꝫ frīdis

ut nō debilitet digestiua uirtus
et multiplicentur superflua. 7 po
nem' sup mēbrum a principio i
usq; ad finem emplā calefacien
tia. s; in princip' desiccatiua. 7 in
fine mollificatiua 7 dissolutiua
fortit'. et debes cauere ne matia
lapidetur in iuncturis qm̄ ista
m̄. obediens ē lapideitati. 7 tot'
istud debes facere cum mag̃ cau
tela. non sic faciunt multi me
dicorum qui ponūt medicinas for
tes ad dissoluendū. vn̄ subtilio
res ptes dissoluunt' 7 remanent
grossiores 7 petrificantur ita q'
iux poterit dissolui. 7 sic destru
itur infirmus q' nō potit moue
membrū lesum. Sꝫ debes ponere
prima uice mollificatiuū; p̄tea
dissolutiuū. et qn̄ uidemus qd
apā minuitur m̄ltum. uterum
matie duricies pmaneat sicut
prius. et tc̄ nō ponemus dissolu
tiua oīo s; potius mollificatiua
donec reddatur bn̄ mollis. postea
dissolutiua. 7 dieta infirmi sit sb
tilis. et comedat una die 7 alterā
nō utatur sompno absq; cibo. et
nō debet cibum usq; ad repletionē:
nisi ut satisfaciat appetitui et
famem remoueat ut digeran
tur huōres qui remāserunt in
corpore. s; nō debet facta aqua s;
cotidie bibat aquā mellis cū me
dicinis 7 spēbꝫ quas diximus et di
cam postea. et qn̄ cessauit fluxū
matie 7 uiderimus qd apostema nō
augmentatur: 7 ut eē bene munda
tum ab humoribꝫ tc̄ utatur exer
citio 7 balneo calido 7 rebꝫ prouo
cantibꝫ urinā. Si aūt matia fue
rit s̄m pportionem humorum in
corpore 7 nō apparet multa uicto

ria aliorum humorum neque dolet nisi in
tactu tunc scias quod dolor est ex ple
nitudine et multitudine humorum.
et tunc incipe curam per minutionem
sanguinis postea per fluxum ventris
cum medicinis que possunt pur
gare diversos humores sicut pillule
cochie .s. [illegible] et huius. et debes ponere
super membrum aliquam medi
cinam de hiis que pungent corpus
et minuere de cibariis .s. facere
parvum et subtilem. et non indiget
alio regimine preter istud. Si autem
apostema quod est in iuncturis fuerit ex
sanguine et colera. aut ex fleg
mate et flate debes eum curare cum
compositis. verbi gratia. ponatur in
aliqua iunctura esse apostema cum calore
forti tactu et sine extensione et
pulsatione et rubedine multa quan
tum debet esse in apostemate sanguineo
primo et dolor cum pulsatione
aliquando cum punctione. dico quod ma
nifestum est ex sermone nostro quod
istud apostema est compositum ex san
guine et colera. et debemus incipe[re]
a minutione et purgatione colere et
componere curas quas diximus.
De medicinis autem iam diximus iunc
turarum. propter hoc de eo dimittemus
sermonem. Capitulum de medicinis
mundificantibus sanguinem et
purgantibus coleram.

Laxativum in dolore iuncturarum ex sanguine
et colera. quando iuncture fuerint ca
lide et volueris solvere solutione
mediocri. accipe succum mali gra
nati dulcis libram .s. et mediam libram
iuleb. commisce et mitte in .x. ʒ. mi
robolanorum citrinorum et moretur ibi una
die et una nocte postea cola et bi
be. Aliud. debilius set magis infri
gidat. accipe libram .i. iuleb. et appo
ne .x. ʒ. mirobolanorum citrinorum. et sic mitte per
unam diem et noctem. postea cola
et pone in ℥ .i. mucillaginis psil
lii et da pacienti. Aliud. accipe pru
na sicca .i. passa numero .xxx. tamarin
di .xxv. ʒ. coque in quatuor libris
aque donec remaneat libra .s. postea
exprime et cola. et in colatura mit
te mirobolanorum citrinorum .x. ʒ. et dimit
te ibi una die et nocte. et iterum
cola. et additis .x. ʒ. zuccari sumat
paciens. Sirupus citrinorum mi
robolanorum qui valet doloribus iunc
turarum et febribus acutis et etiam
purgat enim citrinam coleram. Recipe
mirobolanorum citrinorum ℥ .c. ablue cum
aqua calida et cum [illegible] in aqua
frigida. ita quod aqua supereminet
ad duos digitos postea in esta
te pone ad solem per quatuor dies.
deinde accipe tantum de aqua et remane
bunt mirobolani et iterum mitte ad
[illegible] et dimitte tamdiu donec a
mittant saporem et albescit de
inde accipe primam aquam et secundam
et cum .c. ʒ. [illegible] albi decoque
ad ignem et remove spumam donec
fiat sicut iuleb. et si vis acuere
cum scamonea cuilibet libre appo
ne ʒ .i. scamonee. et super quamlibet
libram pone ℥ aque rosarum. et utere quando
volueris. Pillule ad dolorem iunc
turarum calidum et sunt Iohannitii. Recipe
aloes epatici [illegible] partem ʒ. [illegible]
le quintam partem ʒ. mastice terciam
partem ʒ. fac pillulas cum aqua cicerum
rubeorum vel macianorum et sume totum
semel. Iste enim pillule purgant co
leram et parum humoris aquosi.
et bene operantur in dolore calido iunc
turarum. Pillule optime in prin
cipio egritudinis. Recipe aloes ʒ .x.
ʒ [illegible] mirobolanorum citrinorum ana ʒ .v. [illegible]

cum suco uue carmine et sume qua
libet uice ʒ. i. et ʒ. s. R. iij. pillas. ¶ Alia.
R. scamonee pulverizate ʒ. v. mit
te in aqua decoctionis ʒ. x. dimitte
donec desiccetur. et misce cum. x.
ʒ. zucari et turbith ʒ. v. confice cum
iuleb et fac pillas ad modum cice
ris. et sunt optime in qualibet
dispositione. et maxime cum isto
morbus est impeditus. uel non egerit
et sume in quacumque hora volueris.
¶ Item quod purgat colam et con
fortat stomachum. et est boni saporis et
odoris. R. citoniorum frustratorum sca
riolarum ʒ. lx. pone in aceto forti per
diem unam et noctem; postea extrahe
et pista. et appone ʒ. x. scamonee
cubebe ʒ. iij. cardamomi. ʒ. ij. spi
ce nardi. aurei. a. rose. ʒ. v. confice
cum. lx. ʒ. mellis. et accipe cum volu
eris ʒ. ij. valent in hoc cum trocisci
rosarum. scamonee. et trocisci violarum
scamo. ¶ Cap. de medicinis pur
gantibus fla. et humores crudos.

Medicamen laxativum mittens in
testina a febribus et a flate grosso
et attrahit fla. a iuncturis. R. tur
bit. ʒ. x. ʒʒ. ÷. ij. zucari. xx. ʒ. fac pul
verem et sumat a. iij. usque ad. iiij.
¶ Sirupus de turbit educat flegma
a iuncturis et ab ancha fortiter et
est aptum et bonum eis qui comit
mittunt. R. turbit. libra. i. mitte in tribus
libris aque frigide. et moretur in tribus
diebus ad solem. deinde cola et vide
si amisit saporem, proice et aquam
refusa. Sin autem appone aliam aquam
et iterum ad solem pone donec ami
tat saporem. postea aggrega illas
duas aquas et mitte libram. i. zucari
et aque donec fiat sicut iuleb.
multotiens educet flaticam humo
rem et si volueris acuus facere
coque ad ignem quam non est debi
lior primo autem non erit ita clarus.
¶ Alius laxativus ad dolores iunc
turarum ex flate purgat fortiter. et
sepe educat. R. zinzinge ʒ. i. esule
tertiam ʒ. turbit ʒ. i. et ʒ. s. ʒʒ. sextam
partem ʒ. et zucari quantum omnes
ipsos. ¶ Pille que purgant fla. iunc
turarum. R. turbit ʒ. i. et ʒ. s. colloquin
tide tertiam ʒ. bdellii quartam ʒ. for
ma pillas et sunt mirabiles in ex
trahendo fla. crudum ex ancha.
¶ Medicamen. R. sarcocolle rubee zinzi
gere. ana. aur. ij. distempera in a. ÷. o
lei nucum et una decoctionis anti.
et bibit. purgabit enim sine nocu
mento et aufert dolorem anche omnino.
¶ Medicine ad dolorem anche gene
raliter sunt iste. colloquintida. cen
taurea minor. sucus cucumeris
asini. zinzige. esula. piretrum sera
pinum. armoniacum. opoponac
et istis componuntur medicine ad
dolorem anche. ¶ Medicamen
optimum ad dolorem anche et dolorem
iuncturarum ex flate. R. corticis sicci
colloquintide ʒ. v. pillas sine anih
plenam manum coque in tribus lib.
aque donec remaneat tertia pars li
bre. ducat. x. uicibus magis fla. et
crudum humorem. ¶ Pille forte
valde purgant fla. ex iuncturis
et ancha. R. zinzige. ʒ. c. esula. ʒ.
tertia. turbit due tertie. ʒ. colloqu
tide quartam partem ʒ. euforbii quar
tam ʒ. sumantur uice una. sunt
fortes. et in isto loco utuntur pille
fetide. et pille zinzige. et alius pillis
que sunt scripte in libris. ¶ Decoc
tio que facit homines surgere a lecto
que utuntur in podagra et dolore an
che ex flate. et est mirabilis. R. cor
ticis radicis apii et feniculi. ana. ʒ. x. col

loquintide. centauree mi. an eos
anisi. ʒ migre. esule an ʒ v. coqua
tur in tribus lib. aque usque quo re
maneat lib. i. et sumat cotidie ʒ
iii. Pillule fortes que purgant
et removent illud de ancha et iunc
turis. Rx. turbit ʒ x. colloquintide
ʒ v. et s. succi cucumeris asini ʒ ii.
armoniaci. oppoponacis an ʒ i. et s.
cinnami. sinapi. nasturcii. an ʒ iii.
conficiantur cum succo feniculi vel
porrorum. dentur forti ʒ iii. multoci
ens enim ducit et debes uti eo cum
corpus fuerit plenum humoribus
crudis et flegmaticis. in tali casu potes uti
yeralogodion et yerarufina. sed me
lius est ut utaris yerarufina.

Capitulum de medicinis purgantibus melancoliam.

Quando sciveris quod dolor
iuncturarum ex melancolia est. utere his
medicinis. Rx. epithimi novi ʒ
v. pulverizata et bibat cum ii ʒ aque
mellis. purgat enim melancoliam mul
totiens. Aliud. Rx. pollipodii ʒ xx.
epithimi ʒ xx. zuccari ʒ xl. pulve
rizata et bibe cum uleb. Aliud. Rx. mi
robolanorum indorum ʒ xx. epithimi
ʒ v. mitte in lib. i. et s. aque ferven
tis et moreantur ibi iii. diebus. postea
exprime et bibe cum ʒ x. zuccari.
purgat enim melancoliam. Decoctio e
pithimi que purgat fortiter me
lancoliam. Rx. mirobolanorum indorum
ʒ xx. polipodii. sticados an ʒ v. sene
ʒ vii. coque tamdiu in tribus libris
aque donec remaneat i. lib. po
stea mitte ʒ x. epithimi. deinde re
move ab igne. dimitte sic per unam
noctem. postea exprime et cola. po
stea accipe ʒ i. agarici et terciam ʒ
salis indici. et quartam ʒ elebo
ri nigri. agregentur simul cum
oximelle et sume in sero et decocti
onem supradictam in mane. Pillule
purgantes melancoliam ex iuncturis.
Rx. epithimi ʒ i. pollipodii ʒ i. agari
ci duas tertias ʒ. ellebori nigri quar
tam ʒ. agregentur et fac pillulas
que una vice sumantur. et cave pur
gando melancoliam quia non debes
purgare semel sed sepe. Iste enim
humor non ducitur in una pur
gatione in multa quantitate.
et nota quod purgationem melan
colici humoris vel et distingue
semper debent precedere.

Capitulum de eis que purgant coleram et flegma in simul.

Dolores iuncturarum pro maiori
parte fiunt ex flegmate a
mixto colere. quoniam dieta plurium
hominum est grossa. quare grossi hu
mores augmentantur qui ad iunc
turas discurrere non possunt nisi
primo subtilientur ab aliquo calo
re ut exterius vel usu rerum calidarum.
cum ipsi de natura sua sint com
pacti et inepti ad fluxum. et propter
hoc videmus in illis pa. qui pa
ciuntur dolorem ex humore crudo
tempore quietis inter duas accessiones
breviora cum vigilant vel laborant
vel rebus utuntur calidis. In aliis autem
fit contrarium. tamen in hoc non preser
vatur ab accessione. quoniam quando multi
plicantur isti humores qui claudunt
meatus et qui destituuntur a natura
corrumpuntur et putrefiunt vel ac
quirunt acuitatem quo subtiliantur
et habiles fiunt ad fluxum. et propter
hoc medicine que attrahunt flegma
et coleram simul meliores sunt
quam que tantum coleram vel flegma tra
hunt. Et medicine que istud o
perantur principaliter sunt omnes
species titimalli et scamonee turbit.
colloquintide. et aloe cum turbit tra

bit humiditates et coleri. Contra cassia qui purgant coleram et fla. et confortant stomachum et ducit sine labore. R. scamonee. ʒ. i. et dimidiam tertiam. ʒ. turbit. x. ʒ. ro. ʒ. i. et s. spice nardi. ʒ. s. conficiantur cum suco coctanorum et faciant x. trociscos. et bibat unum trociscum et s. et fortis. ij.

Decoctio purgans fla. et coleram mediocriter. R. mirobolanorum citrinorum. a. ʒ. x. usque ad. xv. turbit. a. v. usque ad. x. ʒ. coque in tribus libris aque donec remaneant due tertie libre. appone zuccari al. ʒ. x. cola et bibe. Pillule purgantes coleram et fla. fortiter. R. scamonee ʒ. col loquintide. ʒ. ij. aloes. ʒ. iij. suci absinthii. draganti. mastice. ana ʒ. s. bibe. ʒ. ij. et s. sunt enim electe et optime. Et nota quod zinzinge habet magnam virtutem in doloribus iuncturarum. sed destruit appetitum comedendi. et desiccat iuncturas cum in magna quantitate sumitur. et propter hoc si fuerit necesse de eo accipere in magna quantitate accipiat post medicinas confortantes stomachum. quapropter amiscemus semper cum zinzinge anisi. ʒʒ. masticis. et mollificamus iuncturas cum aqua calida et pinguedinibus et oleis. Cap. de medicinis

que faciunt cessare dolorem iuncturarum.

Set notandum quod in istis non debemus uti nisi cum magnus et vehemens fuerit dolor et timuerimus de defectu egri. quia iste medicine inspissant sanguinem et prohibent descensum humorum ad iuncturas. quapropter non debemus eis uti nisi cum corpus fuerit vacuum et dolor fuerit fortis. et tamen timemus ad mortificandum parum et ad plurimum cursum. ego scribam illas quas sepe expertus sum. Conferens ad potandum cum dolor fuerit fortis ad alleviandum. zinzinge et zuccari bibe cum aqua frigida. Aliud. bibe seminis coriandri sicci cum tribus. ʒ. zuccari. Aliud. pone gladium una die et nocte in aceto et postea desicca et mole. et da. ʒ. iij. pacienti. Aliud. lentes excorticate. semen coriandri. glandes. zinzingebre. ana. mole et bibe. ʒ. iij. Cibus eorum sit agresta. lentes in aceto et poma citrina acetosa. et generaliter omnes inspissantes sanguinem. et si vehementia doloris duraverit non ad dandum res mortificativas. faciemus hec medicamina. R. lactuce. ʒ. x. iusquiami albi. ʒ. x. apii. ʒ. ij. agrigga cum suco lactuce. et fac pillas sicut cicer. Si dolor fuerit in pedibus pone suppositorium de opio et statim dormiet. hoc est faciendum cum dolor est ex calida causa vita rio istis alius. zinzinge. ʒ. x. sene. ʒ. x. asari. ʒʒ. cimini. piperis lo. spicanardi. ana. ʒ. ij. confice cum melle et sumat ex eo pondus. ij. aur. cum aqua tepida. Aliud. R. zinzinge. ʒ. x. mirte cimini. agni casti. ana. ʒ. v. opii. ʒ. ij. confice cum melle et sumat. ʒ. iiij. et si materia fuerit composita cum pauca colera diafile est optimus ad hec. ita quod non sit novum. Cibus eorum debet esse siccus sicut carnes cocte et postea assate. panis tostus coctus cum seminibus calidis et sitim sustineat quantum potuerit. Aliud medicamen ad cessandum dolorem podagrice frigide. R. zinzinge. olibani. ana. ʒ. xx. cimini. ʒ. x. sume ex eo. ʒ. iij. et considerandum quod aliquando sit fortis dolor ex distensione membrorum propter humores que

cognosceretur ex mēbri dispositiōe
et tunc debes inungere oleo ca
momille · 7 facere emplaustra d̄
semine · 7 bismalue · 7 malua et
dialtea · 7 pone sr̄ iuncturas mē.
constringentes. Capitl̄ · clisterio4

Post purgationem in usu ancte:
maior cura sit clistia fortia que
attrahunt matiam tali attrac
tione q̄d uulnerant intestina 7
exire faciunt sanguinem · 7 tūc
cessat dolor eadem die q̄ uidi pl'
q̄ in mille hōibꝫ · 7 nūq̄ uidi ali
quem qui uteretur istis mē. q̄n
ex toto sanaretur. ul' exaleuiare
tur nisi sit ita fortis q̄ indigeat
unctione · 7 ego de istis clisteris a
liquas maneries pulcras dica:
et expertas. Clistere forte ualde
attrahens fl'a crudum. 7 aufert
egritudinem. R̄. corticis radici'
cappanis. cortices colloquintide.
centaurea minor. ciclameni ān
m. cortic̄ agarici ān ʒ. x. coque i
tribꝫ lib̄ aque donec remaneat
due tercie libre. deinde cola 7 appo
ne mel 7 oliū 7 fac clistere susti
neat q̄tum magis potest. 7 ān q̄
fiat istud clistere fōm de herbis
que dr̄ acelgis. ul' cum sale aq̄
melle ad mundificandum inte
stina a fecibꝫ. deinde sequet' cli
stere p̄dcm. Al'. R̄. ellebori ni
gri. esule. colloquintide. nasturcii.
centauree. camedreos. ān man
pulū · 1. coque in tribꝫ lib̄ uini
et mitte ʒ · v. olei ueteris. 7 fac cli
stere istud est nimis forte et ca
lidum. 7 nō debes uti eo nisi i cor
poribꝫ flaticis 7 pinguibꝫ. aliis
āt sufficeret aqua herbe acelgis 7
nitri 7 aqua salis. Al'. clisterē
acē · nasturcii · arum. mitte in aq̄

una die 7 nocte. postea calefac. 7
ex ea aqua clistere fac. est enim
optimum. Aliud. acē. tres libras
aque mitte in eam lib. i. nitri. 7
colloquint uas et pone ad solem du
abꝫ septimanis 7 cum opus fuit
fac clistere. Al'. cortices collo
quintide coque in aqua 7 cola. et
mitte parum nitri 7 parum olei
et fac clistere. Cap. de medicis
que cessare faciunt dolorem.

Iam diximus sup' q̄d unguēta
que prohibent fluxum nō debes
ponere sup iuncturas nisi cū cor
pus fuit mundū. 7 p' purgatiōe
tūc debes ponere tales medicinas
sup iuncturis ad confortandum
membra. 7 claudendum poros ut nō
recipiant multa supflua. 7 iam
diximus condictiones illius cure
s; uolo modo dicere mē. ptīclares.
Unguentum prohibens matia; et se
dans dolorem. 7 ualet apostemibꝫ sā
guineis. 7 infrigidat ea et cōfor
tat membrum. R̄. spodii. ciphore
menuite. acacia. ān ʒ. i. opii quā
tum ʒ. conficiantur cum aqua so
latri. ul' lactuce. ul' portulace. et
pone desup. Aliud. R̄. memite
te. sandal. ru. 7 ro. cortic̄ papaue
ris. ān ʒ. x. opii ʒ. i. 7 fiant trocisci
et cum uoluens unū resolue ē
aqua rosata et ciphora. Aliud
unguentum album mirabile cōfor
tat membrum 7 facit dolorem q
escere. acē. ossa combusta sicca
ʒ. ij. 7 unguenti ʒ. iiij. amidi ʒ. ii. ce
ruse ʒ. ii. agregentur cum ro. 7 cā
phora. Al'. q̄d confortat et pro
hibet magis q̄ infrigidat. et re
bus cum cum matia fuit mixta
et timuens ne nimium augmentet. R̄.
sandal. ru. 7 memitte. boli ar. cō

ricii mali granati. opii. ferugi
nis ana ʒ. ij. confice cum succo mir
te. est enim unguentum forte ad repu
mendum humores. ¶ Al. ad id.
R. acacie. galle uiridis menu
te. trium sandalorum. rosarum ana. co
fice cum aqua mirte et unge.
¶ Al. infrigidans cum apostema fuerit in
augmento et est de materia fumo
sa in qualitate non in quantita
te. R. amidi. camphore. ana. mol
le et confice cum aqua ro. et suppone.
¶ Al. quod facit sedare dolorem statim
et est expertum. accipe micas panis
albissimi. mitte in lacte uaccino
et dimitte donec fiat ipsum unguen
et pone. x. partes opii et mole cum
lacte et suppone. et cum calefactum
fuerit remoue et appone aliud. Al.
¶ Al. accipe ceram et olium rosarum. s. quanti
tum sit de cera et cuilibet ÷. pone. ij.
ʒ. cere. et ʒ. ß. opii. mole et totum ap
pone desuper et cohoperi cum foliis
lactucarum. ¶ Medicamen ualde
forte et debes eo uti cum magna
fuerit necessitas. R. opii. corticum
radicis madragore ana. ʒ. v. mole.
et confice cum aqua portulace
uel lac. uel iusquiami et informa
grana et sicca. et cum opus fuerit
solue cum aqua lactuce uel por
tulace. Sed quando dolor fuerit adeo quod
cum istis non sedatus fuerit. iun
ge diu cum aceto fortissimo calido.

Capitulum de medicinis quibus debes uti cum apostemata fuerint in statu et calor fuerit aliquantulum fortis.

Cum apostemata fuerint in statu et calor fuerit aliquantu
lum fortis. R. sandali rubei. citrei.
ana. confice cum succo coriandri ui
ridis. ¶ Aliud. accipe memite. aloes.
ana. confice cum succo sarcalle. Al.
¶ Al. bolum armenicum. aloem cum ro. mit
te. conficiantur cum aqua coriam
dri. ¶ Hec sunt medicine quibus
uteris in declinatione apostematis. furfur
bismalua. flos camomille confi
ciantur cum aqua furfuris et pona
tur super carta de pino. ¶ Al. fari
na tritici et semen lini confice cum
succo caulium. ¶ Al. cere partem. i.
olei. ameri. sextam partem. fac unguen
tum et appone camomillam puluer
izatam. Si uolueris facere magis
forte. appone axungiam galline
nigre. uel anatis. ¶ Al. diaquilon
cum oleo camomille est ualde bonum.
¶ Al. storax liquida. laudani. ma
stix. semen caulium congregen
tur cum fecibus olei yris. ¶ Aliud
ualde forte. opoponacis. laudanum. se
men rafani. semen caulium. armoni
acum conficiantur cum oleo yris.
Et nota. quando uolueris istis medicinis
uti primo abluatur membrum cum aqua
calida tam diu donec rubeat. et
sic pone medicinam et permitte. x. horis. po
stea remoue et iterum appone. et sic
tam diu facias donec apostemata sol
uantur. et si remanserit de apostemate
aliquod lapideum medicabitur sicut
dicetur in subsequentibus. Et iam
diximus superius quod emplastra que dis
soluunt non sunt necessaria in doloribus
iuncturarum ex sanguine. et modo di
co quod sunt necessaria in apostematibus quorum
materia est grossus sanguis. melicus.
aut flaticus. Sed apostema quod est ex co
lera pura istis omnino non in
diget. et non debemus mirari si
mora sit in dissoluendo illud quod
remansit ex apostematibus in iunctura
de calidi causa. quando materia collecta est
in corporibus duris atque connexa. s.
in iuncturarum ligamentis. quapropter dif
ficilior est ad soluendum quam si esset

in carne. cū si istud apā curatur
fuīt fm qd debuerit et nō fuerit
error ex medico nec ex infirmo.
nec alia matia sup aliā fluxerit
dissoluetur in .xl. dieb; 7 plēs pu
tant q mā ɔtinetur nō tantum
in ligamītis s; etiam in cordis q̄
fīm autumāt. qm̄ si matia eēt
in corde accideret spasmus ꝓpter
coicationem nerui uiq; ad mu
sculo in cui' corda est m̄. Qd ergo
matia discurrat ad ligamīta 7 n̄
ad cordas cum ligamīta sint dun
ora iam declaratum ē in lib' no
stro qui continens appellatur: s;
istud ignorare non impedit cu
rationem. Cap. de calidis ūguē
tis quib; utim̄ in dolore iunctu.

In principio p' rā ex frā causa.
purgationem debemus confor
tare mēbrū ut nō recipiat ma
ta supflua s; q̄'us confortare ē
cum medicinis frīs nō debemu'
infrigidare oīo. set aliqn̄ aliquā
tulum calefaciemus. 7 illud est
faciendum cum dolor est in au
gmento. s; si aliqn̄ uigoretū
dolor utemur medicinis sedan
tib; dolorē mixtis ex illis medi
cinis que alterant complōnem
et mortificāt. et cum cessauerit
dolor 7 fuīt in declinatiōē uterīi
medicinis dissolutiuis. 7 si m̄
fuīt grossā 7 dura utemur me
dicinis fortib;. Vngm̄ quo
debes uti in principio dolor̄ iūc
turarū ex frā cā. acacia. aloem.
mirra. ān̄ agregent' cum aqua
mirte. Al'. nuces cypressi. iu
niperi. mirra congregent' cum
aqua gallarū ceterarū. Aliud
spica nardi. galle. ān̄. confice 7
appone. Vnguēta altantia
complōnem 7 sedantia dolorē.
storacem liquidam misce cum
olō lauri. Al'. castorei. costum.
mirra congregent' cum oleo an
tiquo. Al'. ceram dissolue cum
oleo antiquo 7 in olō yris 7 cuili
bet ÷. appone. ij. ʒ. euforbij. istud
magnū: facit ascendere calorē
statim in loco. Al'. qd calefac
membrū. R. pip. castorei. eufor
bij ān̄. aur. i. piretri aur. ij. mole
et appone. ʒ. i. olei costini. 7 unge
fortit'. Vngm̄ ad mortifican
dum. R. opij. castorei. ān̄. cū me
dia parte. agrega cum aqua 7 po
ne desup. Et si dolor uigorauerit
et medicinis nō cessauerit unga
tur cum aceto forti in quo sit de
coctum mentastrū. origanum. 7
h̄be alie calide. Ordeiam dis
soluens apā molle. r. ʒimuj. acē
cinēm uitium. cinerem quem.
et mitte in aqua die una 7 noc
te. postea cola 7 misce cū tantidē
aceti 7 unge 7 pone desup. Al'.
salg'. mole 7 cōfice cum oleo et
frica locum. Al'. aloe 7 mirr. ān̄
misce 7 pone. Aliud. creta alum̄
confice cū aceto 7 pone. ul' ūge m̄
brum cū oleo et suppone puluēs.
Al'. litargiri puluerizati. ʒ. i. olei
÷. i. coque donec fit spissum. p'ea
mitte radicē cineris caulium m̄
sce donec incorporet'. Cap. de cu
ratione dun apostematis. 7 de la
pidatione que fit in iuncturis.

Cum apā incipit indurescere uta
ris medicinis mollificatiuis s;
duriciem apātis. 7 tum diu donec
uideas remolliri 7 rarificari. 7 in
latitudinem augmentari. tūc re
uertaris ad dissolutiua. 7 eis ute
ris fm duriciei quantitatem 7

nō cesses q̄sq; mollificetur q̄nq;
dissoluere donec totum dissolua
tur. Et ex eis que mollificant est
balneum intrare ⁊ cibis subtili
bus ⁊ mollibus uti ⁊ purgatio ꝑ ꝑac
melie est cauere ab eis que ispi
sant sanguinē ⁊ ab omnibus cibis
uiscosis ⁊ siccis sicut ordeo ⁊ lēte.
et ab omnibus que aduriūt sangui
nem. sicut alleis salsis ⁊ similibus
que inspissāt sanguinē. uelut
uinū nouū. panis azimus. oua
dura. et sufficiant eis omēs auē
parue ⁊ edi. et arietes. ⁊ oua mol
lia cōmixta cum sale ⁊ cū uino
et panis fermātatus cum multo
sale ⁊ uinū subtile. ⁊ non cesset
uti istis donec dissoluatur apostema.
Et si lapiditati fuīt ex eo aliquid
medicabimur cū istis medicinis.

Vnguentum mollificatiuū. ablue mē
brum cū aqua calida donec in
flet. postea unge cum cera ⁊ sic
ꝑmitte .vi. horis. ⁊ cotidie similiter
fac donec appareat mollificatiō.

Aliud. radices maluauisci. ⁊ radices
cucumeris asini coque in oleo et
fac unguentū.

Aliud. forte mol
lificans. pinguedo galline nigre.
anatis. ⁊ medulle cruris uituli.
ceram. ⁊ oleum. misce ⁊ fac ūguē
tum. ⁊ pone desup una nocte et
die. postea ablue ⁊ iterum pone.

Al. magis forte. bdellium. storax
liquid. armoniacū misce cū oleo
yris ⁊ suppone.

Aliud expertū
qđ nō fallit. feces olei. seminis
lini. mucillago fenugreci. pi
guedo anatis ⁊ suppone.

Aliud
mollificatiuum. Rx. cere ʒ .v. olei
yris ʒ .i. medulle cruris uituli.
armoniaci. storax liquidi. bdel
lium. galbanū. añ ʒ .x. liquefiat
cera cum pauco oleo yris. ⁊ alie me
dicine puluerizate addantur et cō
ficiantur.

Capitulū de medicinis dissolutiuis simplicibus.

Farina fenugreci cum aqua mellis.
et calx cum pinguedine antiq.
stercus caprarum cum oximelle. ci
neres caulium cū armoniaco. a
moniacū cum oleo antiquo uel c
aceto.

Simplicium compositum. ra
dix yris. aristol. calx. conficiantur
cum oleo.

Al. farina lupinorum.
fenugreci. stercus columbarum. con
fice cum oximelle. et pone desup.

Simplicium forte. Rx. aristologie. pi
retrum. radix capparis. lupini. y
ris. stercus columbarum. calx. añ.
de ficubus nigris quātum de om
nibus conficiantur de oleo antiquo.

Diaquilon forte ad dissoluen
dum. litargirum. oleum anti
quum. añ. decoquantur donec ispi
sentur. postea pone uiscositatem
sinapis q̄ntum ē oleum. ⁊ moue
atur donec coagulatur. est enim
ualde forte.

Al. litargirum co
que et appone uiscositatem fenu
greci. postea misce cū eo calcem
⁊ nitrum. piretrū ⁊ aristologiā.
et sulfur. añ. de omnibus sit tantū
q̄ntum de uiscositate.

Aliud
emplastrum mollificans ⁊ dissoluit
et mirabile. Rx. armoniaci. bdel
lii. storacis liquide. añ ʒ .x. gal
bani. ʒ .v. piretri. ⁊ fenugreci. añ.
ʒ .x. olei yris q̄ntum sufficit ad
mollificandū gūmi. et confi
ciantur cum ficubus nigris.

Cu
ra ad lapiditatem apostematis. ablue mē
brum cum aqua in qua cocte fu
sint radices maluauisci. ⁊ metri
camomilla donec rubeat qđ est
in circuitu lapiditatis. qū q̄n do

fortis ē lapideitas locus lapidis
non rubet. deinde ponende sūt pi
guedines 7 medulle una die et
una nocte. postea accipe lapidē
marcasite. 7 pone in igne donec
rubeat. postea cura eū: aceto for
ti 7 pone membrū desup. et stet
sr̄ uaporem una hora. postea la
ua cum aceto forti calido. et fiat
omis cura ista p. viij. dies. pt̄ea
mole armoniacū cum aceto for
ti 7 pone desup 7 dimitte p octo
dies. postea reuertere ad molli
ficatiua. 7 sic donec resoluatur.
Emplm̄ ꝓprium ad soluendū
lapideitatē. ℞. armoniacum.
oppoponac. bdelliū. galbanum.
nitrum. sinapi. piretrum. sulphur.
aā. de litargiro q̄tum de omib;.
coque litargirū cum oleo donec
fiat spissum. deinde conficiant
cum aliis me. s; mollifica mē
brum unius p̄ea pone me. ista
desup. Dixit. G. q̄d accepit ca
seum antiquū longi tp̄is. et na
sturtium. 7 puluerizauit īsimul.
postea accepit pedes porci antiq̄
salsi 7 coxit. 7 cum aqua illa mi
scuit nasturtium 7 caseū et fecit
emplm̄ sup iuncturas lapideita
tis. 7 rumpebat̄ cutis 7 exibat ue
nenositas oīs. 7 sic paciens sana
batur. 7 expertus sum istud sepe.

Cap. de me. que adurunt. 7 eis
non debem̄ uti in fine egritudini.

Quāuis istis medicinis utantur
medici in pluribꝫ egritudinibꝫ
cronicis magis tñ debent uti ī
egritudinibꝫ uniictarāꝝ p̄t purgationem
gationem ad trahend̄ illud q̄ est
in ꝓfundo iuncturaꝝ ad supficiē
corporis. 7 ꝓp uehementiam adusti
onis istaꝝ medicinaꝝ attrahitū
matia ad supficiem nimis forte
ampulatur loc̄. et in illis ampu
lis aggregatur totū uenenū. vn̄
forcius attrahitur matia. qn̄ui
q̄to magis debilitatur ipsi par
tanto magis declinat materia
ad ipsām. 7 iste medicine sūt ualde
fortes 7 eis nō debes uti nisi post
plenam purgationem. Em
plaustrum attrahens materiam
ex ꝓfundo iuncture 7 ancle com
burens. nasturtium. piretrum.
cappan. aā. cōficiantur cū aqua
cinis ligni ficus. 7 pone ligamē
donec comburat. postea solue. et
si nigrescat locus. dm aūt repo
ne donec ampulauerit 7 apiā
tur ampulle. et tunc laua locum
cum aqua calida ut cesset dolor
et unge locum cū butiro ut non
consolident̄ uulnera quanto di
utius fuerant aperta tanto me
lius est. Al. forte. feces uini ad
uste. catapucie. cantarides. nast
cij. aā. conficiant̄ cū suco squille.
Aliud simplex. vnge cum melle
anacardi donec ampuletur. Mel
anacardi sic fit. pone anacardos
in forti aceto ad ignē 7 pmitte
diu bullire. et mel qd̄ continet̄
in anacardis exibit 7 inuenietr̄
in aceto. et illud accipiatur 7 ad u
sum fuetur. Cura ad dolorem
ancle et artetice quā composu
it. G. 7 laudauit eam ualde et di
xit qd̄ nō erat necessaria alia
medicina. 7 semel imposita ita
curat efficaciter qd̄ si paciens de
latus fuit ad balneū in mula.
ul' in lecto sine alicui̇ adiutorio
ad ꝓpria reuertetur. ac̄c. racemi
gri uinee in estate conquassa te
ne cū sepo. et pone sup dolorem

anche. uel iuncture. et dimittet
duabus horis ligatum. et cum fu-
erit paciens in balneo intret
aquam et dissolue emplastrum quia
tunc necessaria est alia cura. et si remanserit
senserit aliquid de dolore fac eandem
curam per x. dies. De cura uni-
uersali ad dolorem anche. capitulum.
Signa materie iacentis in ista iunc-
tura non sunt diuisa a signis aliarum
iuncturarum. sed in modo cognoscendi
et in cura est aliqua diuersitas
et propter hoc locutus sum de ea separatim.
Dico ergo quod ista iunctura est profun-
da et cooperta multa carne. unde
medicus non bene potest cognoscere
materiam neque ex calore neque ex
calore loci. Si autem apparuerit in
eo aliquod signum manifestum. si-
gnificatur quod materia est ualde hu-
midus. ubi generatur. quod si calor uel fri-
gus apparuerit tactu significa-
tur maior esse in duplo quam ap-
paruerit propter profunditatem illius
iuncture. Sed pro maiori parte non
manifestatur neque in colore ne-
que in tactu. et illud quod decurrit ad
istam iuncturam sunt humores
flegmatici. et quando clauduntur ibi tan-
dem dissoluuntur quapropter multo-
ciens relaxantur ligamenta istius
iuncture propter humiditatem in
tantum quod uertebrum resilit a sua
et hoc est malum quod potest acci-
dere in hac egritudine. Lapiditas
autem non contingit umquam. quia non
ego uidi. nec aliquem magistrorum
uidisse audiui. Cura autem hui-
us egritudinis est hec. Si uiderimus
quod sanguis habundet in corpo-
re minuemus de basilica de ma-
nu opposita anche infirme. et
extrahemus sanguinem sepe.
Et si sanguis non superhabundauerit
uene. et infirmus habeat ex uir-
tute. et ex calore naturali tantum quod
per minutionem non infrigidabitur
eius corpus. minuemus etiam quando
manentes ista cura cum perfecta
et ualde bona. postea dabimus uo-
mitum. uel fluxum uentris prouo-
cabimus. uel clisteria forcia fa-
ciemus. et emplaustra forcia. et po-
stea ea que adhurunt si fuerit
necesse. et si apparuerit signa fleg-
matis in corpore egri tunc caue
a minutione. et incipe cum uomitu.
deinde fluxu. postea ab aliis secundum
ordinem. et non ponas super an-
cham emplastrum uel unguentum
ante nimiam euacuationem cor-
poris. Sed si dolor augmentetur ali-
quantulum ante purgationem
corporis ponemus medicinas ha-
bentes calorem naturalem tempe-
ratum que possunt sedare dolorem
et non extrahere materiam. ut camo-
milla et semen lini. et ungemus cum
oleo de alcanna. uel cum oleo ane-
ti. et numquam unguenta et emplaustra
et alia quando corpus fuerit repletum
multis humoribus. attrahunt hu-
mores ad iuncturas. et nocent mul-
tum. quoniam magis attrahunt quam
dissoluant. et hec est causa quare
non debemus apponere aliquid fri-
gidum in passione sciatica quam-
uis sit ex calida causa. Emplastris au-
tem frigidis non indigemus in passione
huius iuncture quamuis comburatur
tur ex calore quoniam nulla materia est
tam fortis que possit expellere
materiam a loco suo. sed inducit ma-
ius malum quia claudit poros et
retinetur materia. et facit maiorem
dolorem accidere. Et sollicitudo

nem non debet ee nisi circa attrac
tionem eius q est in pfundo illi
iuncture ad supficiem corporis
quapp utimur emplis combure
tibus vl cum igne si necesse fuerit.
et postea cum corp fuerit euacuatu
p uomitu utemur medicina la
xatiua que attrahit flegma 7
supfluitates mucillaginosas. ii
cucumer asini. colloquintida. et
centaurea 7 huius. 7 aqua aloe mi
rabilis e ad hoc qm qndo frequenter
accipitur. 7 anteq fiat curatur
egritudo. 7 sis memor ut no uta
ris mediciana laxatiua an uomi
tum in hac egritudine omnino.
qm multociens augmentat dolor
ppt attractionem medicine inferi
us. 7 debes primo prouocare uomitum;
pt replectione a cibis diuisium
quibus pparantur humores ad
uomitum. 7 qm infirmus iam fu
erit usus uomitu sepe. tunc prouo
ca uomitum mane cum medicis
lenibus. 7 debes interponere aliquos di
es inter utramq euacuationem
ut quiescat corpus et pparetur illud
ad euacuationem 7 maxime in
fine egritudinis. qm tunc debes po
nere spatium inter duas euacuati
ones longius qm tunc uirtus e
debilis. et si uirtus est debilior
vl fuerit adhuc longius spatium po
nemus. 7 dabimus cibaria mul
ti nutrimenti pauce supfluitatis
sicut e panis candidus bn ferme
tatus 7 bene coctus. 7 uitella ouo
rum. 7 carnes auium. 7 uinu cla
rum tempatum in qualitatibus.
qm ista egritudo e cronica. et in
diebus quietis da mel quas diximus
in cura sciatice matie. et caueat
a cibis multa supflua generantibus.

et ebrietate. 7 sufferat famem qn
tum potuerit. sumat autem cibu in
tanta quantitate in qua minor
fiat restauratio q facta fuerat
depositio. 7 caueat ab ambulatio
ne 7 balneo et equitatione 7 reten
tione urine 7 stercoris. ut no de
clinet supfluitates ad ancham.
7 inter duas euacuationes utatur
uomitu. Et qm intellexerimus q
sufficienter usi sumus medicinis
laxatiuas. faciemus clistia san
guinem ducentia. 7 apponamus
empla comburentia. 7 ponemus
eum in balneis calidis. 7 ponemus
uentosam sup ancham cum igne.

Cap. in curatione sciatice passionis.

Infirmitas hec e dolor fortis i lo
gitudine pedis ex ancha usq ad
extremitates digitorum pedis filis
corde extense. 7 forte no puenit ad
pedem s terminatur apud iuncturam
cahaph aut in medio cruris. ap
genu. 7 fit ex repletione uene ue
nientis ad utrumq pedem; et pri
te inferiori duarum partium uene
orientis a gibbo epatis. 7 forte
erat replo eius ex sanguine pu
ro sicut alius sanguis q erat i cor
pore 7 forte erit ex sanguine ni
gro grosso. et forte erit ex humo
ribus descendentibus ad inferiora
corporis. Primus autem modus
accidit in corporibus multi sangui
nis qm utuntur ambulatione et
equitatione 7 carnibus 7 uino. et
alius rebus dulcibus. sentit infirmus
calorem intensum cum extensio
ne doloris 7 forte sentit calorem
in loco p quem extenditur ista ue
na maior est aput tactum. Et si
erat qm impletur ista uena qnt
concalescitur ipsa et fit putrefactio.

Et cura istius passionis ē minu
ere sanguinē ex uena nachi ubi
cūq; apparuerit in pte sinistra cru
ris. Si aūt nō apparuerit minue
aliquem de ramis qui sup dorsū
pedis sūt in medietate extrinseca.
s. in parte auricularis ⁊ medii
digitoꝝ pedis. qm̄ rami qui sūt
in ista pte ramificantur ex uena
ista. Illi aūt qui sūt in parte in
trinseca ramificant̾ ex uena q̄
dicit̾ saphena. et iste due uene. s.
saphena ⁊ nachi quāuis ambe
diuidantur ex eadem uena apud
genu. tm̄ melius ē minuere ex
nachi aut ex ramis eῑ q̄ ex saphe
na. imo melius est etiam quaꝫ ex
uena que ē ex genu. ex qua ista
uena et saphena diuidunt̾. ⁊ ꝓp
hoc medici utuntur minutione
istius uene p experientiam. nos
aūt etiam considerauimus ⁊ expti
sumus multociēs. ⁊ inuenimus
ipm̄ eē sic̄ diximus. et laborauī
mus multū in inueniendo in
tione. et credimus qd̓ iam inuē
ta ē. sed nō est locus dicendi eam.
et debemus minuere ex ista ue
na pt̄ minutionē ex basilica ex
manu opposita pedi. ⁊ maxime q̄
do corpus fuīt plenum. ⁊ pt̄ sub
tiliabim̄ dietam ⁊ phibebimus
motum ⁊ quietem. et iste mod̓
nō indiget alia cura. Secūs ā
modus est. ut minuas in princi
pio de eadem uena. pt̄ da medi
cinas laxatiuas que attrahant
melan. sic̄ epithimus polipo
dii. mirobolanoꝝ in. agaricum
⁊ hui̾. abstineat a cibis gnātī
bꝫ melian. sic̄ est panis optimus
nō bñ fermentatus. ⁊ panis or
deaceus. ⁊ fabe. ⁊ lentes. et cīne

uaccine. ⁊ salite. ⁊ salsa. et uinum
spissum. ⁊ caules. ⁊ bl̓. ⁊ ciba cum ē
his que gnānt sanguinē subtilē
sicut pulli. ⁊ edi. ⁊ uinum album.
et utatur balneo ut minus gene
retur ex spisso sanguīe. Tertiū
aūt modus raro contingit. et ei
signa sunt ista. sicut mortificati
onem ⁊ frig̓ in pede. et alleuiatiū
fame. siti. motu. ⁊ sudore. grauā
tur multo cibo. ⁊ multa potatiōe
aque. ⁊ uino limphato ⁊ incipie
mus curare cū uomitu. ⁊ medi
cina laxatiua que ducat flēa sic̄
diximus in cura ancħe. ⁊ dabim̄
oximel. ⁊ in dieb̄ȝ quietis ꝓpina
bimus electuaria antiqua sicut
yera hermetis. ⁊ tyriaca. iiij. spēꝝ
aut leuiora istis. ⁊ si remanserit
aliquid ex egritudine combure
mus cum igne. ꝗtenus una cō
bustio fiat sup ancħe iuncturā.
alia in coxa sup locum dolentem
et reliqua sup dorsum pedis.

Cap. in ꝯfruatione a dolore iunctu

Cause quib̄ȝ fiunt passiones iūrꝫ
iuncturaꝝ sūt. iij. prima ē aug
mentatiō humoꝝ. Secūa est fortitu
do membroꝝ principaliū potenti
um expellere superflua. Tertia est
debilitas membroꝝ recipientiū.
Secūa aūt istaꝝ trium cāꝝ prohi
beri nō debet. s. fortitudo mēbroꝝ
sed debet conseruari in sua disposi
tione. Tertia aūt. s. debilitas sūr
nō debet curari nisi pt̄ mundifi
cationem corporis cum fuerimus
securi ne superfluus huiōr deri
uetur ad aliqd̓ nobile mēbrum.
et hec ē radix conseruatiōis a dolōe
iuncturaꝝ ex sanguine. Dicim̄
ꝙ qd̓ conseruatio ab egritudine
iuncturaꝝ ex sanguine ē absti

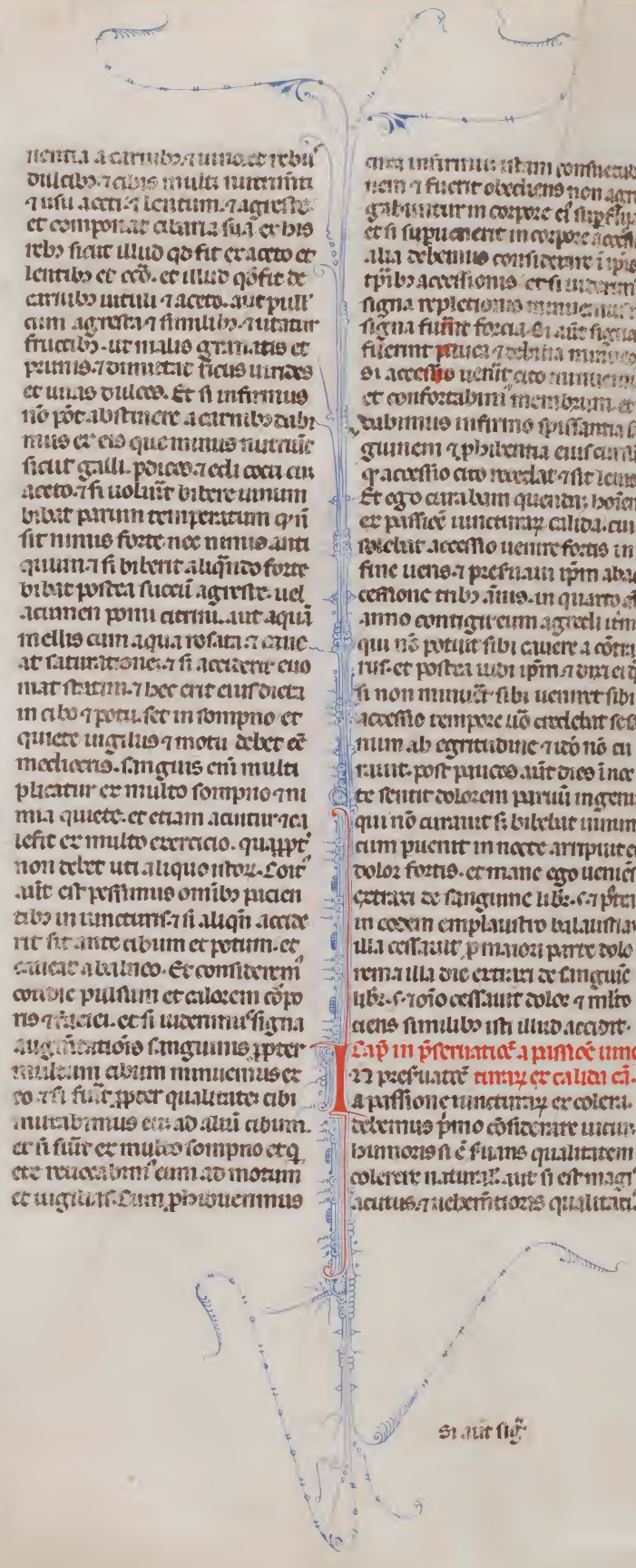

Si autem signa apparuerint colere preparate
scias quod illud superfluum est vel ex
mentitoris qualitatis colere natu
ralis. Et ideo dixerunt quidam medi
ci quod quidam modus doloris vi
ciature est ex malicia complexionis
tantum sine materia. Nos etiam feci
mus librum plurium et adhuc fa
cimus inquirendo istas questiones.
Dico ergo quod in tali loco debemus
uti evacuatione et alterare comple
xionem. Sed in prima dispositione
debemus magis evacuare quam in
secunda. Et in dispositione secunda ma
gis debemus alterare quam in prima.
Quando ergo nos sciverimus quod ma
teria descendit in iuncturas eva
cuabimus coleram et maxime in
dispositione sanitatis propter accessi
onem et cavebimus ab eis que ge
nerant coleram sicut a rebus dul
cibus et crossis sicut vinum coctum
mel zuccarum butirum et oleum
nuces et similia. Et generaliter sit eius di
eta quam diximus in passione
iuncturarum ex sanguine. Sed magis
humida. Et utemur aqua ordei cu
curbite cucumeris portulace. Et
non permittemus eum uti rebus acri
bus quia eius acria desiccant tamen
furiositatem colere reprimunt
et mortificant eius acuitatem. Et utatur
balneo dulci magis quam in dolore
ex sanguine. Et aspiciemus cotidie
eius pulsum et urinam. Et si vide
rimus signa colere dabimus medicinam.
Si autem materia fuerit superflue acu
ta et corpus fuerit macrum non u
temur evacuatione primo nisi intel
lexerimus quod ille humor cum mali
cia eius est multus. Et hoc declarabi
tur ex dispositione eius scilicet vincere
quoniam quando non apparuerint aliqua signa signifi
cabitur quod humor corruptus non est
multus et contrarius. Sit eius cibus
aqua ordei cum unctuositate psillii.
Et dabis ei aquam cum nive. Et a
blue membrum cum aqua dulci te
pida et in ea intrare permittat post
comestionem et precedit parum in
die sed sepe et dormiat multum et non
laboret omnino. Sed sit in quiete
et utetur aliquando evacuatione colere
pure et cotidie pone emplastrum frontis
super epar et dabimus bibere aquam
de sarallis et uvam caminam. Et
cum cessaverit acuitas et calor da
bimus plus de cibo et vinum lim
phatum et dictabimus dieta illi
qui vult impinguari et cum corpus
eius fuerit pingue et susceperit car
nem tunc erit sanus. Capitulum III de pre
servatione et cautela a dolore vic
Si materia fuerit viscosa ex flatica vel ci.
flatica caveat eger a cibis mul
te superfluitatis sicut carnibus an
cetis ovis et lacte et vino novo. Pis
cibus fructibus humidis et sufficiant
ei res assate et carnes avium que
sunt parve superfluitatis et utatur sal
sis subtilibus iuvantibus digestioni
scilicet que fiunt ex carne cimino ori
gano aceto et sinapi et his similibus et utatur
electuariis calidis et vino antiquo
pauco et caveat a repletione cibi
et potus. Et si aliquando comederit
multum provocet vomitum et sudet
in balneo multum ante cibum. Et u
tatur motu ante cibum et comedat
post motum statim sed parum. Preterea
et fricentur eius iuncture in balneo
cum nitro fricatione forti. Et non
dormiat de die omnino sed dormiat noc
te tota quoniam si vigilaverit de noc
te corrumpetur digestio et multipli
cabuntur superflua. Et cum intelle

uerimus quod in corpore multipli
cabuntur superflua dabimus me
dicinam extrahentem ea secundum
necessitatem et incipe per tempus acces
sionis. Et nulla medicina in con
suatione a dolore iuncturarum est
ita iuuatiua sicut prouocatio urine
et medicine quas debemus dare ad
remouendam istam passionem
sunt diurnum et tyriaca. iiij. specierum et
huiusmodi. quoniam ista sepe abstulerunt
passionem iuncturarum hominibus qui eas
tollerare uoluerunt. et generaliter
dico quod omnes maneries euacua
tionis. ut uomitus. minutio. po
tio laxatiua. prouocatio urine. su
dor. quando fuerint ista suo loco au
ferunt dolorem omnino nisi infirmus
cum hoc usus fuerit repletione cibi
et potus. quoniam si membra fuerint ua
cua et uenter fuerit plenus attrahent
superfluitates magis quam solent at
trahere. quapropter precipit. G. quod nul
lus medicorum suscipiet aliquem
istorum qui patiuntur dolorem in
iuncturis in cura nisi sit sapiens
et obediens medico. Sed si aliquando
contingit suscipere aliquem nolen
tem obedire. eorum medicina me
lior est uomitus. per istum enim euacu
abitur flegma et consumabitur. si tamen
non debes frequenter uti ne stoma
chus debilitetur. et similiter da me
prouocantem flegma fortiter. et species
flegmatis purgantes. Si infirmus
non potest sustinere a uino. et cibus
eius non bene digeritur absque eo
componem eum ex passis et mel
le et semine apij. Dixit enim. G.
Ista potio ualet nimis in passio
nibus iuncturarum. et qui solent pati
in iuncturis quando parum in corpu
more augmentatur debet uti e

uacuatione in diebus quietis. et fri
catiuis in iuncturis cum sale et
oleo forti fricatione. hoc enim est
ualde utile ut iuncture non reci
piant superfluitates. et in dissol
uendo quod est in eis fluxum. et si re
manserit aliquid post egritudinem.
mutabimus eum ab illa in qua ia
cet ad illam uillam calidiorem.
et caue si aliquando feceris cauteri
et prohibueris membrum ne reci
piat superfluum ut euacues cor
pus paulatim ne superfluitates
que solebant currere ad illud mem
brum reuertantur ad aliquod nobi
le membrum. et ego uidi plures
homines mori subito eo quod non fue
rant usi euacuatione post caute
rizationem. Capitulum in preserua
tione a dolore iuncturarum anche et
Curatio illius iuncture scilicet sciatice. i.
eadem est cum curatione aliarum iunc
turarum. Sed uomitu in ista debet
magis uti. potiones laxatiue
debent esse fortiores. et caue a coi
tu. equitatione. ambulatione.
et maxime per tempus accessionis. et
quod non dormiat eger super lesam an
cham. Modus autem sciatice qui
contingit ex repletione sangui
nis in uena debet curari sicut cu
ratur passio iuncturarum ex sangui
ne et etiam magis quia non debet
ambulare neque honus ferre neque
quod erigere a terra lapidem. Mo
dus uero qui contingit ex humi
ditate ad iuncturam perueniente
debet curari sicut curatur passio
iuncturarum ex flate. Medica
men nobile quod sumat eger die
una et die una dimittat in omnibus
diebus anni excepto mense iulij. et
iunij. et excepta medietate augusti.

et sumat ex eo aur. cum ʒ. i. aque
mellis pterquam in mane assella
uerit. et si aut aliqua dierum non
assellauerit nõ sumat medici
nam donec assellauerit per cli
sterem uel aliquod tale. et non come
dat post medicinam p. x. horas. et
debes eum custodire sicut diximus
in passionibus uncturarum ex Fle.
Rx. camedreos. centaurea minoris
ana ʒ. viij. aristol. ʒ. vij. gentiane
ʒ. vi. petro. ʒ. iiij. spice nardi. spi
ce romane ana ʒ. i. agarici ʒ. ij.
congregentur cum melle. Aliud
nobile expertum. Rx. semen opij.
ʒ. x. petro. et rubee tinctorum. ana ʒ.
xv. asare. aristolog. ro. radicis
capparis. gentiane ana ʒ. vij. a
garici. zurungen. ana ʒ. xv. iunipi.
cinamomi. ana ʒ. x. congregen
tur et sumat cotidie per yemem
totam aur. i. yera hurmuz me
lior est omnibus istis medicinis et
perfectior. Medicamen diate
feron expertum. Rx. camedreos. ca
mepiteos. seminis rute. gen
tiane ana. sumat cotidie per ye
men aur. i. dimittat in estate.
Aliud quod aufert dolorem iuncturarum
Rx. reubarb. peonie. mirte. spice
nar. ana ʒ. xx. folij ʒ. garioffilorum
grana. xv. aristol. gentiane. ana
ʒ. xxx. sumat cotidie aureum. s.
post digestionem cibi. et debet inci
pere in equinoctio autumpnali
et sumere p. l. dies. et intermponere
xv. postea p. l. et iterum dimit
tat p. xv. tam diu sic interpo
nendo. xv. dies et sumendo. l.
donec sumat. ccc. lx. et dimittat
accipere a medietate iunij et
per totum iulium et medietatem
augusti. et non comedat nisi per

.ix. horas. Cura que fit ex oleo
uulpis. et ponatur in caldario ple
no aqua. et appone sal et anetum
et buliat donec caro dissoluatur
et solummodo ossa remaneant. et
aqua illa remaneat in tina. et
intret eger et commoretur in ea per
.ij. horas. postea exeat in meridie
et eandem aquam intret sicut primo
et in nocte similiter. et sic istud fi
at in principio mensis tribus die
bus. et in medio similiter tribus diebus.
et in fine similiter tribus. Vnguentum
ad dolorem iuncturarum quo debes
uti per totam yemem. Rx. sal gemme.
aluminis. tartari. ana. confice cum
oleo antiquo. Aliud. alumen. sal.
olim antiquum. Aliud. sal gemme.
nitrum. et olim antiquum. et si am
pulauerit locus melius est.

Cap. de medicinis simplicibus ua
lentibus in istis casibus et uirtutibus.

Quarius ego declino paruum ad hac
tamen bonum est scribere in libro no
stro ut nõ remaneat tractus si
ne eis que dixerunt antiqui. Di
xit doctor si scinderis pedem ra
ne et ligaueris super pedem podagri
ci p. iij. dies curabitur. ita quod dex
trum pedem rane ponas super
dextrum pacientis et cetera. Et dixit
etiam si ligaueris corallum idem
operatur. Et dicit fincaus qui com
posuit librum de lapidibus. Quod
si magnes fuerit ligatus in pede
podagrici curatur. Et alius phy
losophus dicit. Si accipias calcaneum
caneum aquile et ponatur liga
tum super pedem egri curatur ita
quod dextrum super dextrum et cetera.
et iurauit quod sit uerum. Et dixit
doctor. quod si ponatur pes testudi
nis dexter super dextrum podagri

Aeia ēs curatur. Cap. de uentosa
Accipiatur uentosa que ponit' sr
cuius caput sit ad mē anchum.
suram uni' palmi 7 accendatur
cum igne 7 sit figura amplitu
dinis ad mensuram anche. et
claudatur os angustum bn̄ et
ponatur sr̄ ancham 7 statim ad
herebit 7 sic pmittatur duabus
horis 7 pt remoueatur 7 ablua
tur locus 7 itm̄ supponatur do
nec uesiccetur. Modus caute
rizandi ancham. Ancha cauteri
zatur multis mois. s; leuior est
iste. accipiatur instrm̄ ad mo
dum coclearis ferri 7 sit diame
trum eius sicut medietas pal
mi. et fiant in circuitu eius .v.
eminentie ad formam ossiū cac
tilorum 7 mittatur in igne; donec
rubeat deīn ponatur sup pistiā
anche 7 eger iaceat sup lat' suū
7 cauterizetur .v. cauteriis una
positione instrumti. postea po
nant' emplā de butiro ut uul
nera pmaneāt apta donec uē
tositas tota exeat 7 cu3 uoluīs
cauterizare debs egrotu3 ponē
tali modo qd̄ acumen anche ap
parere possit. deīn fac ipm̄ cir
culum et post cauterizabis.

Emplm̄ ualens podagre 7 sedat
dolores et prouocat sompnum.

Emplaustru3 ualens podagre. do
lores sedat 7 puocat sompnu3.
Rx. amidi ʒ .x. sandal. ru. ʒ .v. a
cacie ʒ .vij. mirre. croci. opii. alo
e. añ ʒ .i. mole. confice cu3 aqua
uuc eamine. ul' plantagīs. mit
te guttas olei rosati 7 utē a pri
cipio egritudinis. Cal. exptu3
ad podagram calidam 7 fortem
dolorem 7 apsīta sanguinea. re
pellit materiam. confortat locum.
sedat dolorem. Rx. seminis nastur
cij. farine ordei. psilij. mice pa
nis bene fermentati candidis
simi. aque rosate cu3 albumine
oui 7 pone desup qn̄ incepit qe
scere dolor adde quartam parte
uitelli oui. et parū croci. Em
plaustrum mirabile ad uehemē
tiam doloris. Rx. rob de musto. a
que plantaginis. uiscositatis
malue uisc. albuminis oui as
si ℥ .ij. cōfice 7 mitte sem. citoni
orum. farinam fabarum 7 farine or
dei añ ʒ .x. acacie. lapidis armeni
ci. sandal. citrini. memithe. aloe.
acotri. croci añ. aur. i. 7 duo uite
la ouorum. Emplm̄ formicarū
ad dolorem podagre calide 7 multo
tiens pbaui ipsum et inueni
mirabile. Acc. de terra formicaru3
a loco limpido ℥ .iij. farine ordei
℥ .i. folius ro. ℥ .s. afra. farina fa
barum añ ℥ .s. malue. mandragore
añ ℥ .vi. coque maluam 7 mā
dragoram in tribus libris aque
usq3 ad medietatem. cola 7 cōfice
reliquas medicinas 7 puluiza
postea mitte in mortario 7 misce
cum tota albumina 7 tā uitella
et ʒ .iii. croci. pista totū bene 7 su
ppone 7 nō est necessarium aliud ē
plaustrū n̄ alia cura. Emplm̄
de creta q' confortat membrum
et sedat dolores 7 eo uti debemu'
cum uehementissim' fuit dolor.
Rx. crete molite. resolute ℥ .i. ami
di. de ordeo fcī cum aq' rosata. ul'
cum aqua cucurbite. misce tot'
et mitte in mortario et pista bn̄.
7 remolli cū lacte lactuce 7 cu3 al
bumine oui 7 fac ceroti3 7 pōe
desup. Emplm̄ psilij q' pcat

calori et dolori podagre. 7 debes
eo uti in corporibus calidis. 7 tempore
calido. mitte psillium in calda
rio cohoperi aqua. coque diu po
stea pone in mortario. 7 pone mu
cas panis remollitas in aceto mix
to cum aqua ro. congrega et mi
sce cum paruo oleo et utere. S
Emplastrum bonum 7 mirabile quod
potes uti a principio egritudinis
usque ad finem ualet nimis. accipe
fabas cum corticibus. 7 iuiubas
coque in aqua. 7 postea cola 7 aquam
reponas in caldario nouo. preterea
accipe seina maluauisci. 7 se. citoni
orum. seminum lactuce. se. papaueris
albi. ana ÷ . ij. se. plantaginis 7
feniculi. 7 aneti. folia rosarum. se
caulium. mandragore. sandali.
citri. ana ÷ . i. coque totum in aqua
plantaginis ita quod cohoperiant
medietatem donec remaneat medi
etas. cola 7 misce tantidem oli
ro. quousque coque consumatur aqua
et remaneat oleum. postea ponde
ra oleum. 7 cuilibet ponderi. iij. ÷ .
appone. iij. ÷ . cere albe. 7 iij. ÷ . se
pi de renibus uituli. misce totum
et utere ex eo cum opus fuerit.
Et si podagra fuerit ex frigida
causa appone mirram 7 crocum
. i. ʒ. 7c. quibuslibet. iij. ÷ . Et si fu
erit ex calida. pone acacie. opii.
ana ʒ. i. est enim mirabile. et si uolu
eris ponere opium pone quartam
partem ʒ. camphore. Et si uolu
eris soluere duriciem. accipe de eo
dem emplastro simplici. ij. ÷ . pingue
dinis aquile. ÷ . i. bdellii dissolu
ti in lacte. uel rob de musto. ÷ . i. con
misce 7 pone super duriciem. Vn
guentum ualens ad podagram ca
lidam. 7 frigidam. 7 sciaticam. et

duriciem. 7 apertam duram. accipe. vij.
uespertiliones 7 pone in caldario
et cohoperi aqua pluuiali. et coque
usque ad medietatem. postea cola
et pone tantidem olei ro. 7 frustra
saluie. et coque usque ad consumpti
onem olei 7 utere. In passionibus
frigidis adde medicinas calidas 7 co.
scias quod istud unguentum ualet in cali
dis causis. 7 frigidis non ex qualitate
sua sed ex quadam uirtute occulta.
Emplastrum de seminibus ualens in
talibus casis. 7c. seminis papaueris albi.
se. cucurbite. aneti. seminum lini.
seminis maluauisci. ana ÷ . i. 7c. coque
totum cum media libra aque usque ad
medietatem. deinde cola 7 appone
oleum antiquum si fuerit yems. si estas
oleum rosaceum secundum pondus aque 7
decoquatur ad ignem donec consu
matur aqua. 7 remaneat oleum.
deinde coletur. 7 mitte ceram albam.
7 pinguedinem renum uituli in
terciam partem. 7 cuilibet ÷ . pone ʒ.
i. acacie. 7 i. ʒ. aloe. 7 i. ʒ. croci. 7 con
ficite. 7 quando uolueris in podagra calida
accipe aquam 7 mitte in eam. ÷ . i.
cortice pulurizate. lapidis armenici.
÷ . i. farine ordei. ÷ . 7 duo oua. cere
auri. i. 7c. aqua ro. conficiatur et
terratur. 7 dixit in quadam physice
monachus. quod cum quidam socius
eius esset podagricus 7 fuisset in
cura eius multo tempore uidit in somp
nis. b. qui dixit ei. accipe colloquin
tidam 7 puluerizata cum bdellio con
fice cum aqua caulium 7 mandra
gore. 7 pone desuper tepidum. quod alte
ra die fecit idem 7 curatus est de po
dagra frigida. Aqua ex qua ablui
tur membrum podagrici ex frigida
causa. accipe. folia salicis. 7 medieta
tem zuruge. fabarum. lupini.

añ plenam manú coque cum a
qua ⁊ intinge pinnu ⁊ mẽbrũ
ablue. Diaquilon ualẽs apo
stem[at]a duro ⁊ podagre. accipe
psilij. xx. aur. iusquiami albi. x.
aur. fenugreci. seis lini. añ. xx. au
reos. seīmis cucur. semis papa
ueris albi. añ. x. aur. misce cũ
aqua calida et maneat in ea. i.
die ⁊ una nocte. postea acc̃. eius
spumam in mane. et coque cũ
oleo ⁊ litargiro ⁊ bdelio añ. x. au
reos. ⁊ de oleo q̃tum suffiat. coque
usq; fiat diaquilon ⁊ utẽ in du
ricieb; ⁊ nodis. Emplm̃ ad apo
stemata dura melicera ⁊ sclirosa ⁊
ad nodos podagre ⁊ spasmum q'
contigit in neruis ⁊ dissolũ no
dos. rc. bdelij ʒ. xx. pone in olla
trita cooperi cum aceto. 1. 1. ℥. rob.
et permitte donec remolliatur. de
inde mitte ℥. s. mellis. pista donec
fiat sicut medulla. ⁊ tũ adde oli
banum. oponac. armoniacũ.
mirram. añ. aur. i. postea pista ĩ
mortario. mitte olei camomille.
℥. iij. olei antiqui. ℥. i. pinguedi
nis uituli ℥. ij. confice et utere.

De cura puerorum.

Saphatum accidit pueris ⁊ forte
accidit infancie. et in capite. et
generatio eius est, ppt̃ multitudinẽ
sanguinis ⁊ humiditate cutis.
et signũ eius sunt uulnera par
ua ex quib; exit humor qui spã
ditur in capite ⁊ in facie. ⁊ cũ eis
accidit pruritus quare puer in
gilat ⁊ plangit et conqueritur.
et incipe in eorum cura corrigendo
cibum nutricis. deinde tunde ca
put pueri cum psilotro. deinde
suppone folia atriplicis. qm̃ for
te curatur p hec tantũ. quia ista
folia fugiunt uenenum. aut po
ne desup istud ungm̃. Vngm̃
ualens ad saphatum que accit
in capitib; puerorum. rc. ceruse. li
targiri añ. ʒ. v. lixiuij de ciner in
tium. ʒ. iij. olei ro. ℥. i. cere ℥. i. liq̃
fiat cera cum oleo ro. ⁊ terantur
mediane et conficiant cũ ui
tellis ouorum assis. deinde unge
cum eo caput pueri. Passio
que dicitur fauositas mellis ẽ
spẽs saphatum ⁊ tũc sup uul
nera apparent q̃si squame. ⁊ scal
pitur cutis cum magno pruritu
et eliquat ex eis q̃si mel. Et cuã
eius est ut cotidie tundatur ca
put ⁊ abluatur cũ aqua menta
stri ⁊ maiorane ⁊ saturegie. deinde
ungatur cũ isto unguẽto. Rc.
litargirij. ceruse. añ. aur. ii. olei
rosati. ij. ptes. aceti. i. parte. com
misceantur ⁊ conficiantur cũ
oleo ro. ⁊ aceto donec fiat ungm̃.
Vnge cum eo sero ⁊ mane caput
et ablue cum illa aqua.

Accidit quibusdam pueris ut exe
ant cum magno capite. et p̃
cessum augmentatur uls̃ mẽ

furam debitam. et ego vidi pue
rum cui caput adeo augmenta
batur in longitudine et latitu
dine quod corpus eius sufferre non
potuit et non cessavit augmen
tari quousque mortuus est pu
er. Magnitudo aut capitis aut
erat ex ventositate grossa gna
ta in ossibus capitis. aut ex gna
tione aque incluse in eo que non
invenit viam exit. Et incipe
curam eius pungando caput nu
tricis cum rebus magnis. et ca
veat ab omnibus generantibus ve
tositatem et superflua grossa. de
inde in cura eius incipias cum eis
que mittunt in naribus pueri si
cut de oleo amigdalarum amararum.
aut de oleo aneti. vel de vino op
timo. aut de aqua maiorane. et
si sic curatus non fuerit. Sin aut
pone sup caput emplastrum de oliba
no. sarcocolla. serapino. gummi.
amig. si sanatus fuerit. Sin aut
acc. balzum vivum. et pista cum
testa sua donec sit quasi unguentum.
misce cum parum olibani et pone
sup totum caput post rasuram de
bitam. et permitte. viij. diebus. ista
medicina restringit caput et reduc
facit ad mensuram debitam. de
inde mitte in eius naribus fel lupi et cere
brum et permitte. et fac hoc in
quolibet mense. parvitas capi
tis si fuerit naturalis non curatur.

De inflatione ventris.

Sequitur de inflatione ventris cum
magnitudine capitis. et cura e
ius est ut accipias mirram et
aloem. et crocum. et confice ante cum
aqua sartaliaz et pone sup cap.
et si cum inflatione ventris et
magnitudine capitis macies

fecit corpus. accipe manipulum
unum urtule. et v. avellanas. et vij.
amigdalas. et feniculi aur. i. terra
tur et extrahatur ab eis oleum.
deinde mitte in naribus usque ad
viij. z. et unge caput. et mitte in au
ribus. et da bibere nutrici cum lacte.
Sequitur de

De sternutatione.

sternutatione. Sternutatio acci
dit in cerebro vel tunicis eius. et
signum est quod oculi profundantur et
supveniunt febris. Et cura eius est
quod ponatur sup cerebrum folia por
tulace. aut rasura cucurbite cum
oleo et farina ordei. aut unge ca
put cum vitello ovi et oleo.
Vigilie accidunt

De vigiliis.

puero in prima etate ex corrup
tione lactis. et cura eius est quod
imittatur in naribus pueris ole
um viol. cum croco. aut oleum
anetinum cum suco lactuce. et un
ge caput et frontem cum istis o
leis. et sit sollicitudo tua in cor
rectione lactis et da sugere puero
sirupum papaveris albi. et unge
tempora et frontem cum oleo opii
et croco.

De epilensia.

Sequitur de epilensia. Epilensia
accidit duobus modis. aut na
scitur puer cum ea et est ex ma
licia complexionis naturalis in cere
bro. s. frigide aut humide. aut frigide
et humide. aut erit accidentalis.
Et signum naturale est quando nascitur
cum ea. signum accidentale quando
advenit post partum. Et cura na
turalis est observatio diete. quando
cum mutaverint etatem sanabitur
ex ea. Si aut non fuerit sanus soci
abitur eum usque ad mortem. Et
curatio accidentalis est sollicitu
do circa correctionem lactis. ut ea

pitt et corpus nutricis purgent.
Et caueat ab omnibus cibis generan
tibus fleu. et non lactetur puer ni
si in ea quantitate in qua possit di
gerere vel minus. et mitte in na
ribus med. calidas. et odoret assa fe
tidam et rutam. et unge cum oleis
calidis. et suspende peoniam ad
collum. et liga ad collum eius la
pidem smaragdi. et non accideret
ei epilentia. et si dormiunt post h
da tiriacam magnam. tum.

De passione que dicitur mat. puero

Sequitur de quadam passione que
dicitur mater puerorum. hec infirmitas
accidit pueris in prima etate
frequenter. et signum eius est plo
ratus pueri multus. timor in
sompnio et vigilia. augmentatur
calor. et ab eius ore exit odor feti
dus. Et causa huius egritudinis
est acceptio lactis plusquam possit
digerere. Et cura eius est in cor
rectione lactis. et quod detur puero
de dyaplius. vel dyamusco co
tidie. vi. pars ʒ. cum lacte. et p
cipua med. est in hoc tyriaca ma
gna cum lacte data.

De humore fluente ab auricul.

Sequitur de humore fluente ab
auriculis. hec infirmitas acci
dit pueris in prima etate ex hu
miditate cerebri. Et cura eius est
ut mittatur in eius auriculas lici
nium bombicis antiqui. et cum
fuerit plenum extrahatur et intromit
tatur. et forte cum hoc tantum cu
ratur. Si non autem accipe alumen et dis
solue cum vino et intinge lici
nium et intromitte. humor est
exsiccatur. aut accipe crocum
et nitrum contere cum aceto
et intromitte. **De veneno.**

Sequitur de veneno. h etiam accid
pueris ex vesica. vel plaga acci
dente in auricula. et sufficit eis in
tromittere mel bulitum cum aq
purgat enim venenum ab auriculis.
aut acc. folia mirte aut galle et
distemperentur cum aceto et intro
mitte. **De egritudinibus oculorum**

Sequitur de egritudinibus puero
rum in oculis. Accidit pueris in
oculis diuersitas egritudinum. Et
ex eis est inflatio et clausura pal
pebrarum. et forte hec accidit ex me
dicinis stipticis quas mulieres
ponunt super capita puerorum. sicut
alcanna et huiusmodi. quia superflua capi
tis conuertuntur ad oculos. et forte ac
cidit eis ex fluxu medicine calide
vel frigide. Et cura huius egritudinis est
quando rubor est in facie et calor in fro
te ut accipias ficum mirte. et fo
lia ro. ana ʒ. i. citri mirte ana ʒ. i.
et ʒ. puluerizentur et conficiantur
cum aqua sortaliorum. vel lacte mu
lieris et supponatur oculis et fronti
cotidie renouando quousque a
perciantur oculi. et est expertum in
pueris. Si autem in oculis non fu
erit rubedo nec calor in fronte.
acc. mirram. et crocum. aloem. et
folia ro. et confice cum bono vi
no. et super oculos pone. Et probatum
ad hoc quod sepe probaui. mitte in na
ribus parum ambre distemperata
te cum lacte mulieris. Si autem
acciderit eis aliqua aliarum egritu
dinum sicut scabies et albedo et h
curantur cum medicinis que dicuntur
in etatibus adolescentium et iuue
num et aliorum. Sed tamen cum leuioribus.

Sequitur **De obliquitate aspectus.**

de egritudine quando quis oblique
aspicit. vel videt. et hec aut est na

turale. aut accidet pt partum.
Et cura ei est qd ponatur de nocte candela ex parte contraria visui obliquo. et cum receptus fuerit in lecto suspendantur ei iuxta plures diversorum colorum sup lectum quousque corrigatur visus. **De egritudinibus que accidunt pueris circa nativitatem.**

Sequitur de egritudinibus que accidunt pueris circa nativitatem. deinde dixit .G. quod si dentes nascuntur cito nativitas eorum erit levior et minoris doloris. Si dentes erunt debiles et si tardaverit eorum nativitas erit dolor fortis. Si dentes erunt fortes et duri et si origo eorum fuerit in vere nascuntur statim et sine dolore. et ideo si fuerit in yeme seu gingive non inflabuntur. et si fuerit in estate accidet eis plurimus dolor. et accidet eis plurimum in hoc tempore apostema in gingivis. et maxillis. et glandule. et pruritus in auriculis. et fluxus sanguinis et veneni. et forte accidet quibusdam febris. et fluxus ventris. aut constipatio. Et cura eius est quando gingiva inflatur qd scalpitur parum cum digito: postea cum oleo. aut pinguedine galline. aut cerebro leporis. aut cum lacte canis ungatur. et pone sup caput pueri aquam in qua cocta sit camomilla anetum. et pone sup mamillas emplastra dissolutiva. et si dolor augmentetur propter hoc aperit originem. accipe ceram butirum. oleum laurinum. misce totum et pone sup locum. vel accipe butirum vacce. et medullam cruris eius et pone desup. Et cum apparuerint capita dentium pone sup caput eius totum et collum lanam

munitam. et spergatur cotidie sup lanam aqua tepida. Et si accidit fluxus ventris medicabimus cum eis que diximus prius et similiter de constipatione. **De vesicis que accidunt pueris.**

Vesice que accidunt pueris in oris puerorum in prima etate quando accidit ex corruptione lactis. vel ex acumine. et illa vesicatio aut erit nimis acuta. aut parum acuta. Signa acute rubedo. et fortitudo doloris. et fluxus salive. et signum parum acute ut vesice declinent ad albedinem et sint parum dolorose. et humor qui descendit ad os sit simul. Cura vesicarum acutarum est corrigere lac nutricis cum cibo frigido et humido. deinde mastica parum amidi distemperatum cum aqua ro. et similiter pone. et ponant in ore pueri aquam malicanorum. vel malorum granatorum. et citranorum. et si acuitas fuerit nimis coleret ea. misce cum istis succum lactucarum. aut iuvenem canine. Et cura vesicarum parum acuminis et declinantis ad albedinem est ut accipias mirram crocum ana. et zuccari duplum. pulverizentur et mittantur. Et si plage fuerint nigre aut putride medicabens cum medicinis dictis in etatibus iuvenum.

Accidit pueris in **De vomitu.** prima etate vomitus multis ex causis. aut propter multitudinem lactis magis quam digerere possit. aut propter humiditatem lactis. aut propter corruptionem eius. et maxime si puer fuerit humidi vel debilis stomaci. Et cura ei est qd vetes multitudinem lactis. et post considera in vomitu si sentitur odor acetosus. et fuerint in eo hu. albi. accipe olibani .vi. partem .ʒ. et rute sicce .iij.

partes ʒ. pulveriza et mitte cum siru
po rosato et da puero. aut accipiat
nutrix parum cimini et parum su
mac et mastice et ponat in ore pu
eri. aut detur puero sirupus ma
lorum granatorum cum menta. aut quod se
pe probavi. accipe ligni aloe ʒ. s. i
masticis ʒ. s. galle vi. partem ʒ.
mole totum et confice cum siru
po ro. et modico algalie et da pu
ero antequam sugat lac. et pone super sto
machum hoc emplastrum. R. masticis
aloe. acacie. galle. olibani. pani
usti ana. confice cum oleo ro. et pone
super stomachum. est enim expertum ad vo
mitum et salutem puerorum. Et si
in vomitu non fuerit odor aceto
sus sed acutus et color declinet pa
rum ad acumen vel pilorem. propina
puero parum de rob agreste vel ci
toniorum vel cetaniorum. aut de istis
trociscis. Trocisci valentes ad
vomitum puerorum. R. rose. spo
dii ana ʒ. iii. galle ʒ. ii. seminis portu
lace. se. lapacii ana ʒ. i. s. canabre
conficiantur cum aqua rosa. vel
cum aqua mali granati ad pondus
unius ʒ. et da unum trociscum puero
cum sir. ro. et pone super stomachum
istud emplastrum quod valet vomitum
et fluxum ventris. R. farine or
dei. rubi unde. corticum mali
granati ana conficiantur cum aqua
ro. et pone super stomachum. De fluxu ventris
Sequitur de fluxu ventris. Ventris
multotiens accidit eis fluxus ven
tris propter nationem dentium sicut di
ximus. vel propter frigus cum liga
tur puer. vel propter corruptionem
lactis ex colera. aut ex flate. Et
signum colere est quod invenitur in
egestione pueri citrinitas. aut
acumen. et quod egestio exit sine
mora. Et signum frigoris et flatus
est albedo in egestione et tortio in
ventre. et cum egerit nisi fleg
ma sit viscosum exit statim. Et
cura eius ex colera est ut detur pu
ero sirupus rosa. vel maciamorum vel
malorum granatorum cum menta. et accipiat
de spodio posito in aqua et detur
ad bibendum. aut accipiat fer
mentum dissolutum in aqua et co
la et mitte vi. partem ʒ. spodii et
iii. partes ʒ. galle et ʒ. s. cere. et da
bibere. Accipe semen lapacii et mo
le et misce cum vitello ovi assa
ti et da puero. aut da ex hac me
dicina experta. R. seminis lapatii a
cuti. amili nucum persicorum usti ana
ʒ. iiii. glandes. se. papaveris albi.
ana ʒ. ii. cere. aut. iii. pulverizen
tur et detur ex eo puero cum rob
decoctionis. vel sirupo ro. et pone
super stomachum emplastra stiptica. Et accipe
aquam decoctionis sumac et mala
xa cum farina ordei et farina mi
lii et suppone. Si cessaverit fluxus
bene. autem accipe acaciam et cerusam
ana ʒ. i. opii octavam partem ʒ. for
ma licinium et suppone statim
cessabit fluxus. Si autem fuerit ex
frigore vel flate detur puero vi.
pars ʒ. galle cum succo cetaniorum.
vel detur iii. pars ʒ. olibani. Em
plaustrum constipans ventrem valet
stomachis puerorum. accipe citrum
miriam. ceram confice cum vi
no et pone desuper. De constipatione nature
Sequitur de constipatione nature.
Multotiens accidit pue
ris constipatio. Et cura eius est.
ut dos nutrici parum cucumeris a
sini. deinde in alia die lactet puerum.
aut accipe lactis decem et fac ceroticum
cum oleo et pone desuper. aut accipe

mediam. ʒ. storacis sorax. et te
re cum pinguedine renu yrci
et fac licinium paruũ et suppõ.
Et si accidit puero duorum missum
ut constipetur natura ei⁹ et alte
retur in calore et nõ põt uomẽ.
acc. sarcocolle. iij. ptem unius ʒ.
et da cum lacte matris eius. aut
fac clistere cum oleo uiolato.

Sequitur de tussi. Tus | De tussi.
sis accidit pueris in prima eta
te ex frigore. lingue enim eorum nõ
possunt claudere epiglotum. et sic
infrigidatur pectus et ei⁹ instru
menta. Et cura eius ẽ cum eis
que sunt cibus et medicina.
isti enim non debent curari cum
forti uel uehementi med. s; cũ leuit.
acc. amigdalas dulces pista et
confice cum aqua feniculi et co
que cum ea et propina puero sero
et mane. Aut accipe feniculi et
misce cum lacte et da. Et si cum
tussi fuerit asperitas et siccitas ac
cipe semiñ citoniorum et remollẽ in
aqua calida et extrahe eius uisco
sitatem. coque cum penidiis et
oleo amigdalino et da. et si af
fuerit calor misce succũ mali grã
nati dulcis. | Medicamen ad
tussim puerorum cum calore. Rx
seminis papaueris albi. dragãti añ
ʒ. s. sẽ. cucumeris ʒ. s. confice cum
aqua in qua cocte sint sebesten.

Aliud ualens ad tussim puerorum
passas sine acinis fac bullire
in uasis ferreis s; caue ne adu
rantur. postea remoue ab igne
pista et misce cum eis tantũ de
penidiorum et da puero mane et
sero ad modũ nucis. | Aliud ualẽ
ad tussim frigidam. acc. mirram et
misce cum melle et oleo amigd.

et propina. Et si accidente strictu
ra anhelitus. acc. semẽ lini pista
et confice cum melle et da pueris.
aut acc. se. bombacis et da puero
in uitello oui assati. Et si cum tus
si fuerit fluxus uentris da siru
pum mirte cum lacte coctum. aut
coque dactilos cum carnibus in
lacte et propina. | De pruritu et

Sequitur de pruri uulneribus
tu et uulneribus et uesi et uesicis.
cis accidentibus pueris in coriis
ex acumine urine. Et quando accidũt
diuersa uulnera in corpore pueri
et causa ẽ ex corruptione lactis
in se. uel ex corruptione lactis in
stomacho pueri. Ex illis aũt ue
sicis quedam sunt albe. et quedam
rubee. quedam nigre. et quedam ue
hementioris doloris. et quedam nõ.
et si nigre fuerit cum febre mor
tem significat. Et cura generalis
earum est. ut primo incipias in cor
rectione lactis. et pone puerum
sup caldarium aque calide. ad at
trahendũ superflua ad superficiem
cutis siue corporis. Et puero med.
ad expellendum superflua ab in
terioribus ad exteriora adhibeas.
sicut ẽ decoctio dactilorum aut ficu
um cum aqua feniculi. et cum itel
lexeris quod omnes superfluitates sũt
extra. balnea cotidie in aqua in
qua cocta sũt folia ro. et mirte et
huiusmodi. cum aũt puer exierit ab aqua
ungatur cum oleo ro. et si uulnera
fuerint sicca cum oleo uiol. Et si
fuerint humida et multitudi
ne uenenum pone desup cerusam
mixtam cum cera et oleo rosa. Et
si affuerit pruritus et puer fuerit ulte
ser mises. balnea ipsum po cum aqua
in qua decocte sint uiole sicce. et

ordeum excorticati. malua viscus et folia cucurbite. Si non unguas aliquo unguento. et da nutrici fumiterre succum cum mirobolanis citrinis. et abstineat nutrix ab omnibus rebus dulcibus et salsis et adurentibus sanguinem. Et si acciderint in crura aliqua vulnera ex urina pone post balneum amidum vel spodium. aut alcanna. et ro. pulverizatas et mirtam et farinam ordei.

De lumbricis.

Sequitur de lumbricis. Non oportet nos pueris dare medicinas ad potandum contra hanc passionem sed eligemus ex eis que apponuntur extra. Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. accipe ciminum pista cum felle tauri recentis et pone super umbilicum. Aliud. accipe lupinos assinus .i. ali pibi et baucas lauri ana conficiantur cum felle tauri recenti. et da ei cotidie ad bibendum aquam sebesten. aut olim olive aut comedat amigdalas dulces.

De eminentia umbilici. rx.

De eminentia umbilici pueri. accidit hoc pueris quando multum plangunt vel vociferant. aut ex tussi magna. et forte accidit ex casu vel percussione. Et cura eius est ut accipias lupinos et petias panni lini et comburas et conficias cum vino et mox pone stupas et pone super umbilicum. Et si fuerit flexibilis cauterizabis in circuitu umbilici non in loco flexibili propter tenuitatem cutis. Sed si indigueris fortioribus medicinis pone quas dicemus in tractatu crepature.

De crepatura.

Iam diximus superius quot modis accidit crepatura set modo non indigemus nisi medicinis pueris necessariis. Emplastrum valens crepature puerorum. rx. aluminis .xv. aureos. galle .ii. aureos et conficiantur cum vino quousque inspissentur et pone super locum. et suppone spongiam in aceto intinctam mixto cum aqua. et cum ceciderit repone aliud. Aliud breve. ponatur super aliquem pannum glutinum de coriis et super locum ponatur. et permitte quousque adhereat. et si ceciderit aliud reponatur.

De lapide.

Sequitur de lapide qui generatur in vesica pueri. Et signum eius est stranguria et magnus dolor et tenuitas urine. et pruritus in virga. et forte erit virga semper erecta. Et cura eius est ut balneas puerum in aqua calida cotidie et da ei ex ista medicina. Medicamen provocans urinam et frangit lapidem. rx. olibani. mehen radix est cuidam herbe. ana conficiantur cum melle. et detur ad modum avellane mane et sero. Medicamen expertum ad gravitatem lapidis et difficultatem urine. accipe .vi. nuces viridas et pista cum cortice exteriori. et accipe manipulum unum porrorum non lotorum. et ex utroque extrahe succum et mitte in vase vitreo. et colatum da puero omni mane .vii. diebus. et quando venit commitum unge virgam et testiculos cum oleo antiquo aut oleo de ben.

De relaxatione membrorum.

Relaxatio accidit pueris. aut in uno membro aut in toto corpore quod prohibeat ipsum ab ambulatione et motu. Et provenit propter humorem viscosum relaxantem nervos. Et cura eius est si non fuerit naturalis. ut des nutrici sirup

fan̄ ex medicinis subtilib;. et
fit eius cibus siccus ualut yrsas
tate. nec comedat lac. nec carnes
durus nec piscēs. nec uinū lim
phatum. et anq̄ lactetur puer
ponatur in balneo. et inunge
eius iuncturas cum ol̄o d̄ costo.
l' oleo castorei. 7 utatur isto elec
tuario cotidie. Electuariū qd̄
composuit. G. cuidam puero qui
patiebatur spasmū in toto cor
pore. R. mētastri. ro. cinamomi.
masticis. su. meu. ameos. doroni
ci. ȝ cedoar. gariof. añ. aur. i. scaul'
ligni aloes. añ. ȝ. i. musci ȝ. s. un
ge omēs medicinas balsamo.
et confice cum melle. 7 da con
die q̄ntitatem pōc; ȝ. ul' ȝ. s. Et
Et si spasmus fuerit in toto cor
pore pone sup spondile dorsi em
plaustrum eufor̄bij qd̄ sic fit.
acē. ce(re) ℥. i. eufoẛbij. ȝ. i. oleum
qd̄ sufficit et confice.

Pvluis rasis optim̄ contra uen
tositatem. R. gariof. macis
añ ȝ. i. cinami. ȝ ȝ. zedoar. ma
cropipis. carpobalsami. carui. a
nisi. feniculi. añ. ȝ. iij. cimini. sq
nanti. ȝ. i. zucari q̄ntū de omib;.
Pvluis optim̄ ad cō
fortandum uisum. R. folia be
tonice. rute. celidonie. frage. eu
fragie. leuistici. pulegii. folij.
anisi. cinamomi. añ. ℥. s. ȝ ȝ. car
damomi. feniculi. petrosil'. ysopi.
origani. silis montani. añ. ȝ. iij.
galange. ȝ. v. zucari. ℥. ij.
Pvluis auic. optimus ad corrosi
onem gingiuarum. R. sumach. et
gallarum non pforatarum. 7 balausti
arum. 7 aluminis oium añ ȝ. ij.

terantur 7 fiat ex eis dentifricium.
Similiter nō. qd̄ oximel squiliticum
mirabiliter ualet. p̄mo lauando
cum oximelle p(ost)ea puluizet sup
ponendo.
Pvluis ualens cont(ra) eruptionem
sanguinis ex matrice. R. rosarum
siccarum. lenticularum excorticatarum. balau
stiarum. sumach. corticum glandium.
sanguinis draconis. cartule bō
bicine combuste omnium añ. ȝ. ij.
aloes. thuris. ȝ. i. bibantur cum ui
no stiptico. ul' supponantur cum
lana. ul' 7 emplaustretur sup locum.
Pvluis de sp(eci)eb; optim̄
ad frigidum stōm. R. zinziberis
cinami. anisi. añ. ℥. ij. cardamo
mi. ℥. i. gariof. nucis muscate. añ
℥. s. folij. mac. añ. ȝ. ij. cum medi
etate istius puluis tindatur pipis
ponatur. cum alia uō medietate
℥. i. 7 s. zucari dum. 7 illo qui est cū
pipe utatur sup abos. cum uō cū
zucaro utitur 7 añ cibū 7 p(os)t cū
aqua calida. ul' uino. ul' etiam
cum pane.
Pvluis auic. ualens ad uesica(m)
in oc(u)lo. p(ro)ueniens ex corrupti
one uuee tunice. R. antimonij
adusti abluti. ȝ. x. cadmie. et thu
tie aduste ablute. añ. ȝ. v. plūbi
adusti. 7 sarcocolle. ȝ. iij. cerusse. ȝ.
ij. gūmi arabici. gallarum. añ ȝ. i. fi
at puluis subtilissimus. et im
ponatur oc(u)lo mane 7 sero.
Pilule lenes que ualent ad tussim
ex humiditate existente i pec
tore. R. amidi. dragāti. gūmi a
rabici. sucu liquiritie. farine fa
barum. añ equaliter conficiantur cū
sirupo acetoso.
Pilule ualentes ad restringendū
catarrum. R. amidi. draganti.

amigdalarum dulcium excorticatarum. fabarum excorticatarum. seminis papaueris 7 corticis eius. gummi arabice. 7 boli armeni. omnium ana. ʒ. ij. conficiantur cum mucillagine seminum citoniorum.

Pulvis adiumenti ualens pacientibus arsuram in urina. et excoriationem in renibus. uel uesica. uel uirga. Rx. seminis cucumeris. cucurbite. citruli. melonis. portulace. gummi. seminis malue 7 papaueris. ana. ʒ. v. lactuce. amidi. viole. spodij. boli. ana. ʒ. iij. fac puluerem cum misce. ʒ. x. psillij non triti. zucari ʒ. xx. dabis. ʒ. v. cum aqua frigida uel iulap.

Pulvis de ferugine ualens contra opilationem 7 duriciem splenis. Rx. anisi. ʒ. ij. cardamomij. feniculi. ʒ. ana. ʒ. i. spice nardi. croci. basiliconis. carui. apij. petrosilini ana. ʒ. s. ferruginis lote ad pondus omnium. utatur paciens hoc puluere.

Sirupus ualens defecto stomacho et opilationibus splenis 7 epatis. Rx. radicis maratri. endiuie. apij. ana. ʒ. xx. liquiricie. squinanti. cuscute. absinthij. rose. ana. ʒ. x. capilli ueneris. boraginis. seminis endiuie. maratri. anisi. eupatorij. ana. ʒ. v. reubarbari. mastice. ana. ʒ. iij. spicis assari. folij. ana. ʒ. ij. coque 7 adde quinque libras zucari. et fac sirupum.

Trocisci ad idem. Rx. rosarum. berberis. ana. ʒ. vi. reubarbari. spodij. absinthij. cuscute. ana. ʒ. iij. liquiricie. mastice. squinanti. ana. ʒ. ij. endiuie. seminis maratri. anisi. spice. succi eupatorij. aristologie longe. cardamomij. gariofili. croci. asari. apij. seminis costi. cucumeris. cucurbite ana. ʒ. i. tempera cum suco endiuie.

Emplaustrum confectum quod ualet ad duriciem splenis mirabiliter. Rx. armoniaci. bdellij. thuris. mirre. ana. ʒ. i. pone in aceto per noctem uel diem. postmodum addas farinam fenugreci. et sinapi 7 ordei 7 fac emplaustrum et superpone.

Unguentum ualens ad idem quod est rasis. Rx. foliorum rute. ʒ. x. baurach. ʒ. iij. calamenti sicci. ʒ. iij. amoniaci. ʒ. vij. armoniacum dissoluatur cum forti aceto postmodum addatur oleum camomillinum 7 aliquantula cera. 7 fiat inde unguentum.

Medicamen. G. ualens ad idem. Rx. capparis. ʒ. xx. aristologie rotunde. ʒ. x. marubij. ʒ. x. scolopendrie. aureos. xvj. conficiantur cum aceto 7 fiant trocisci duarum dragmarum. detur unus cum decoctione tamarisci. 7 gariofili. 7 eupatorij.

Sirupus ualens contra duriciem splenis. Rx. feniculi. apij. cicoree. eupatorij. scolopendrie. tamarisci. folia salicis. semina frigida. seminis portulace. seminis scariole. cuscute. absinthij. patium. asari. berberis. calamenti. vuam passam. decoquantur cum aqua fecamorum 7 ad medietatem aque. adde acetum. et cum duabus libris zucari fiat sirupus.

Sirupus ualens contra opilationem splenis 7 epatis. Rx. bdellis fractis. semina fracti. vuam passam. rosas. sandalos albos 7 rubeos. seminis portulace 7 endiuie. berberis. tamarisci. eupatorij. calamenti. spice celtice. mole. 7 prune. amigdalas dulces. folia salicis. agni casti. hec omnia

bulliant in aqua in qua ferrarii
extinguunt sua feramenta. et addi
to zucco fiat sirupus.

Sirupus ualens contra ptisim. Rx.
ordei mundati. rosarum. uiol. draga
ti. gummi arabice. seminis citoni
orum. seminis malue. papaueris albi. liq
uiricie. succi liquiricie. seminis bombicis.
sebesten. uue passe ad quantitatem
istorum adde zucari et fiat sirupus.

Sirupus ualens contra
tussim ex asperitate pectoris. Rx. ca
pilli ueneris manipulum .i. uiol.
uue passe. ficus. liquiricie. succi
liquiricie. ordei mundati. amidi.
amigdalarum. seminis malue. dragaganti.
omnium ana. zucari quod sufficit et
fiat sirupus.

Pillule Johannis damasceni que ualent ad
idem. Rx. succi liquiricie. amidi. dra
ganti. amigdalarum mundatarum. gum
mi arabici omnium ana partes equa
les. zucari albi quantum est medie
tas eorum. terantur et conficiantur
cum mucillagine seminis citoni
orum et fiant pillule. et teneantur in
ore die et nocte.

Trocisci Johannis damasceni qui ualent
ad ethicam cum solone nate. Rx.
boli armeni. ʒ .v. castanearum assata
rum ʒ .iiij. spodii ʒ .iij. seminis
acetose excorticati assati. et seminis
plantaginis ʒ .vj. rosarum ʒ .iiij. ber
beris ʒ .vj. carabe ʒ .vi. terantur
et cribellentur et conficiantur cum
aqua citoniorum. aut aqua malo
rum. et fiant trocisci.

Trocisci .G. contra cotidianam fe
brem. Rx. rosarum. spodii. eupatorii.
seminis cuscute. berberis. seminis
endiuie. omnium ana ʒ .iiij. rilo
aloes. draganti. absinthii. anisi.
doronici. loco cuius ponatur gariofilum et
medietas ana ʒ .i. terantur et con
ficiantur cum aqua calida et prouinc
tur cum sirupo acetoso.

Trocisci .G. ad tercianam commixtam.
Rx. rosarum ʒ .ix. spodii ʒ .v. amidi.
ʒ .iij. draganti ʒ .ij. croci dantur ij.
i. pondus .xij. granorum ordei. teran
tur et conficiantur cum aqua tro
cisci ʒ . unius et detur cum sirupo
acetoso et aqua calida.

Electuarium contra distemperantias
stomaci. epatis. renum. et uesice. et fra
ssum soluit intraneorum omnium uen
tositates mire excludit. et instruit
impat. Rx. gariofil. cinamomi. ga
lange. croci. spice. zinziberis. liqui
ricie. anisi. feniculi. omnium ana ʒ .iiij.
mastice. rosarum ana ʒ .iij. ligni aloes.
xilobalsami. api. asari. macropi
peris. melanopiperis. carui. carpo
balsami ana ʒ .ij. macis. folii. nu
cis muscate. zedoar. calami. aro
matici. costi. squinanti. piretri. cu
bebe. calamenti. cimbre .i. saturegie.
armoniaci. cardamonii. ameos. ci
mini. apii. ana ʒ .i. mellis quod sufficit
detur in modum auellane cum uino.
uel sine uino comedere.

Confectio Rasis que mirabiliter ua
let in dolore costarum et intestinorum
uentoso. Rx. nuce sicce ʒ .x. ameos.
cimini. nigelle. seminis leuistici. ori
gani. carui. petrosilini. amigda
larum amararum. piperis. calamenti. ma
cropiperis. dauci. acori. omnium ana
ʒ .ij. baccarum lauri. castorei. serapi
ni. omnium ana ʒ .iiij. opoponacis ʒ .
iij. conficiantur cum melle. de qua su
matur quantitas auellane cum uino
ueteri calefacto.

Electuarium Johannis damasceni ualens
ad asma mirabiliter. Rx. squille as
sate ʒ .iij. radicis lilii ʒ .ij. prassii ʒ .i.

ysopi sicce ʒ. i. mirre et croci. ana ʒ. ss. terantur et cribellentur et conficiantur cum melle. Nota quod pulmo vulpinus siccatus et pulverizatus et bibitus mirabiliter valet.

Emplaustrum valens ad siccitatem stomachi. Rx. fenugreci. seminis lini. violarum. camomille. malvavisci omnium ana ℥. i. masticis ʒ. ii. spice. cipri ana ʒ. i. pulverizanda pulverizanda et contunde herbas et omnibus mixtis cum oleo camomillino fac emplaustrum et suppone stomaco.

Diambra letificans. appetitum provocans. digestionem parat. lumbos et renes confortat. sensum et mentem acuit. ilaritatem et iocunditatem prestat. Rx. ligni aloes. gariofilorum. nucis muscate. macis. folii. cardamomi ʒ ʒ. ana ʒ. iii. cinamomi. ambre. ana ʒ. ii. conficiantur cum siruppo.

Unguentum ad nervorum contractiones et dolores. Rx. cere ℥. xxiii. butiri ℥. ii. vitella ovorum vii. colofonie. armoniaci. amborum ℥. iii. masticis ℥. iii. seminis lini. libani. adipis anserini. omnium trium ℥. ii. conficitur sic. oleum cum semine lini aliquantulum coque. deinde vitella adde sic ceram post butirum. et gummas et adipem. et ad ultimum ceterorum pulverem et bene commixtum. et sic usui reserva.

Unguentum valens ad minutionem sanguinis. Rx. acacie ℥. i. dragaganti ℥. ss. amidi ℥. ss. tempera cum oleo rosato et aqua et fac unguentum ad modum mellis. Item ad idem valent trocisci qui sunt in viatico in capitulo de minutione sanguinis.

Unguentum ad tumores coram.

et omnium nitrorum. Rx. camarum sambuci. verbene. amborum ana fasciculos bini brachii. i. savine. herbe sancte marie. amborum fasciculos singulos. cimarum rubi fasciculum medium. tere ℥. iii. masticis. thuris. sepi omnium ana ℥. i. colofonie ʒ. ii. olei quod sufficiat. conficitur sic. herbas tritas in oleo coque et cola. deinde ceram et sepum adde et liquefactis pulverem admisce. et coagulatum conde et usui reserva.

Oximel iuliani valens contra nodosam arteticam. Rx. folii rute ℥. iii. urtice ℥. i. origani ℥. iii. thimi ℥. iiii. aneti ℥. i. et ss. radicis mandragore ℥. i. et ss. agarici ℥. ii. tere pinguis lb. i. coconidii ℥. iiii. elacterides ℥. iii. alipiados i. lauriole ℥. iii. polipodii ℥. ii. folii ℥. i. squille interioris ℥. iii. costi. spice nardi. reupontici. ana ℥. i. ebuli cimis ℥. iii. asari ℥. i. fu ℥. i. cinapi quod est sambuci cortex medianus. ana ℥. iii. pulegii ℥. iii. epithimi ℥. ii. acori ℥. iii. amomi yperico. cimini ana ℥. i. anisi ℥. ii. conficitur sic. elacterides. costum et coconidium et reuponticum. amomum spicam nardi. tere diligenter. ceteras autem herbas infunde in aceto per dies iii. et sic postea coque et herbis eiectis adde mel quod sufficiat et coques ad spissitudinem mellis. postmodum predictum pulverem admiscens. dosis autem perfecti ℥. i.

Unguentum valens ad guttam. Rx. mirre. storacis. castorei. ana partes equales. fiat unguentum cum oleo camomellino.

Pulvis autem qui purgat flegma suaviter et sine molestia. Rx. turbit partes duas. zinziberis partem

uinam. zuccari albi ad pond' illorum. dña. ʒ. ij. uel. iij. in mane cum aqua calida.

Unguentu aut' ualens ad pruritum testiculorum. Rx. cerusse de plumbo ʒ. viij. sulfuris incombusti ʒ. duas. stafisagrie. ʒ. i. terantur et conficiantur cum aceto.

Oliuum ad dolorem aurium sine capite et surditatem et tinitum. Rx. castorei. mirre. salis nitri. ʒ. i. ellebori albi. ʒ. s. ciperi. quarti. ʒ. fiat puluis qui bulliat cum suco capitum porrorum et uini cepe et aceti. coletur et refrigetur. et auribus tepidum imponatur.

Unguentum aut' ualens ad scrofulas et glandulas. Rx. sinapis. seminis vrtice. sulfuris. spume maris. aristol'ro. baclum. armoniacum. ana equalit'. addant' cera et oleum. et fiat ungtm.

Incip' tractat' de v'tute uisibili etc.

Uirtus uisibilis et materia spiritus uisibilis penetrat ad pupillam oculi p uiam duorum neruorum concauorum qui dicunt' optici. Cum g' sp's ad pupillam uenit et pupilla calefit confortatur et dilatatur ex ipsius motu precipue. Que si alt' oc'lo clauso sp's illius confluunt ad reliquu. sic eni sp's duplicatus in illo pupillam ualde dilatat. et in sua operatione efficitur fortior. Dum aut' sic se h't oculus qui libere recipit influentiam sp's uisibilis sanus est et bn dispositus s'm complexionem et compositione sui. at si ab alio inmutetur compositio et complexio uariat. Signa complexionis oc'li conuenientis et

disconuenientis ex octo cognoscuntur canonibus. ex tactu quide s'm quod calidi uel frigidi sentiunt'. ex uenis siquidem apparibiles si sint humore ebuliente replentur. aliorum non. aut si sint grosse. aut ample. Ex figura quide. figura debet ee rotunda. in superficie plana quod si no fit malum e. ex operationibus suis quia si oculi uelociter mobiles calidi cognoscunt'. alioquin no. vel si ex usu uel operatione uidendi. Quidam eni oculi s'm naturam rem ppe positam maiorem uident. tamen quidam uident de ppe quam de longe. quidam econ. de ppe uidentes sp'm paruum habent sanu tn clarum q non sufficit se extendere ad longinquum. Qui uo de longe sp'm h'nt multu set no subtilem. s; perturbitum et grossum et humidum. unde longo indigent interuallo ad sui depurationem. ut grossi uapores depungentur et separentur. De quantitate aut' et colore et ceteris in tegni .G. sufficient' declarat. Vt ergo dispositio naturalis oculi conseruetur. oportet cauere a fumo. puluere et aere qui egreditur equalitate ex pte frigiditatis uel claritatis. uel a uentis et uaporibus uenenosis. nec assidue rem una intueri. caueat a fletu. et ab inspectione subtilium. et a coitu nimio. uel dormitione. caueat uigilias multas et motum superfluum. et ab ebrietate. et superflua repletione. et cibis fumosis. ut s't. alea porrus. et leguminia dumora. ex aliquibus eni istorum uel omnibus no obseruatis diuerse in oc'lo preueniunt passiones s'm diuersa loca. aut eni in coniunctiua. aut

cornea. aut uuea tunica. aut me
iinam tunicam et cristallinum
humorem. aut in angulis oculorum.
aut in palpebris. aut in uenis a
ut neruis sensibilibus aut moti
uis. ¶ Passiones quae sunt diuerse.
ut obtalmia. scabies. pruritus.
rubor. tela. pannus. ungula. ma
cula. siue cataracta. Inter ista po
agit auctor de obtalmia. Obtal
mia autem quedam uera quedam
non uera. set similis est ei et appel
latur turbatio oculi. calefit enim
oculum et humiditate replet. Sed
obtalmia uera generatur aut ex
causis exterioribus primitiuis superdeis
sicut est puluis. fumus. et aer inte
peratus. et uentus procellosus et
percussio siue uiolenta commotio que
aliquando leuis est et sine cause p
rimitiue coniuncta. et ideo remo
uetur sua causa remota. possibile
tamen est quod propter fortem impulsio
nem in obtalmiam permutetur ue
ram. sicut emplumerant impetum
dam et alie egritudines in aliis.
si ergo permutatur in obtalmiam
ueram arabice alfabein nuncu
patur. hec ergo obtalmia uera
aliquando est in sola coniunctiua. a
liquando penetrat ad corneam. et quandoque
totum cohoperiens oculum pupil
lam occultat. fit autem de sangui
ne. colera. melancolia et flegmate. et de uento
sitate sicut cetera apostemata. ¶ Item ge
neratur obtalmia aliquando secundum ma
teriam reumatis per humores a capite ad
oculos descendentes. aliquando ex hu
moribus defluentibus a membris
inferioribus ut a stomaco et a cerebro
ascendentibus. ¶ Item quedam obtal
mia passiones habet et eius generatio
est secundum periodos. cessat autem et postea
redit quod est quia fumi aliquando pe
tunt oculos aliquando non. ¶ Diuersifica
tur enim obtalmia propter humorem
mordicantem. aut corrodentem. aut
extendentem. aut propter percussionem et
maleationem. Mordicatio autem atte
statur humori corrupto. Corrosio
autem colere attestatur. Extensio mul
to humori frigido. Et maleatio et
percussio uentositati. Sciendum tamen
quod obtalmia multiplicatur in re
gione meridionali. in tempore austra
li et propter balnea calida. Sed tamen talis
obtalmia uelociter curatur quia signi
ficat humoris raritatem et mobilita
tem. ¶ In regione uero septentrio
nali et partibus similibus tardius eue
nit. et tanto difficilius curatur ut
dictum est superius de spasmo iuue
num et puerorum. Ex hoc patet quod ob
talmia cum multa effusione la
crimarum uelocius curatur quam ea que
constricta a qua uix aliquid effluit.
Constricta quidem et constipata significat
humores congestos duros compactos
quos oportet primo resolui in sub
tiles partes et fluidos humores. de
inde uero coartari et inspissari. Dum
enim in fusione lacrimarum et humorum
ab oculo multa est liquiditas et ad
huc durat principium obtalmie.
set dum incipiunt augmentari est
augmentum. et inspissari uero et co
agulari statum significat. quod non re
stat nisi declinatio ut oculi mun
dificentur. ¶ Item ergo fluxus ad
oculos aliquando est per uelamen extrin
secum quod est supra craneum. et est
aliquando per extrinsecum et a uenis que
sunt sub craneo. Fluxum ergo et
reuma a uellamine exteriori et
a uenis super craneum significant
uenarum exteriorum extensio et plenitudo

tuco. et grauitas palpebrarum. et ru
bedo in fronte et pulsatio. huius
cura facilior est. et in hac solum p
sunt strictoria supra frontem.
Fluxum autem a uelamine extrinse
co sequitur sternutatio et pruritus in
naso et palato interius. Iste est flu
xus magis latet et illius cura ual
de difficilis est. Deinceps uero ue
niamus ad signa humorum facien
tium obtalmiam discretam. Si uero
adsit sanguis ista quidem manife
satis exponit. In curatione ergo huius
passionis in primo attendendum
utrum sit a causa extriori primitiua
et si adhuc sufficit cause abscisio
ad quod multum prodest sedatio mo
tus et distillatio lactis mulieris
cum albugine oui. Si autem sit ex
percussione instilletur sanguis co
lumbinus et yrundinis. Ad san
guinis colecti resolutionem et quin
sufficit euaporatio cum aspongia
uel lana succida et oleo rosa. tepido
inuncta. Si autem sit ex multo fri
gore prodest balneum uel stupa uel
umum subtile. decoctio fenugreci et
camomille. Collirium autem ge
nerale contra arsuram oculorum. contra punc
tiones. mordicationes. rubores et
inuisiones palpebrarum. Recipe. thuris
masticis. draganti albi. gummi a
rabici. amidi. thucie. rose subti
lissime puluerizate. distemperentur
cum aqua rosata et lacte mulie
ris. demum bambace intincto o
culis supponatur. Item ad cla
rificandum uisum in omni ca
de opillatione uel cohoptura pupil
le ualet istud. Recipe. mirre. aloe. oli
bani. masticis. sarcocolle. castorei.
et croci. yreos ana. ista puluerizen
tur. in uino albo claro et distem
perentur. deinde in angulis oculorum
distillentur. In cura uero obtal
mie uere attendendum est ab initio u
trum sit a proprio initio membri uel ini
tio altius. Si a proprio initio membri
sufficit intendere ad curam illius.
Si autem initio altius membra man
dantis primo succurrendum est man
danti et post illi cui mandatur. et hoc
est generale in omnibus secundum naturalem
operationem. deinde considerandum est
humor unde fit obtalmia. et secundum
naturam illius humoris ab ipso prin
cipio ponendum sit repercussiua. sicut
album collirium uel roseum que
posuit auctor in littera lenia. et deinde se
quatur euacuatio conueniens hu
morum materia iam digesta. Lenia
autem ponantur sicut album colliri
um uel rosaceum quod ponit auctor. sed
magis conuenit album in principio
et roseum in augmento. Item acci
piatur succus plantaginis cum aqua
ro. et leuiter instilletur. uel psillium
instilletur in aqua ro. uel rose rec
te desuper ponantur. uel lentigo aq
ue cum farina ordei. Item scias quod generaliter
cura apertum primo repercussiua et
dissolutiua exigit et maturatiua.
In apostemate tamen oculorum maturatiua
non debent poni. et precipue in causa
colerica que uelociter et mordicatiue
mouetur. Purgato ergo corpore
fiat collirium quod potenter oculum mun
dificat uno die ut asserit. Constantinus in li
bro oculorum. Recipe. antimonii. acacie.
dragagantis. ana grana .xl.
Recipe. ℥. viii. eris usti loti. ℥. xxi. cer
use. ℥. xxi. mirre ℥. vi. litii ℥. ii.
atramenti ℥. iiii. conficiantur cum
aqua ro. et albugine oui. hoc ualet
contra pannum et maculam.
Dico quod ex quolibet humore in

oculo apri calidi generatur cum in
tra pelliculas oculi continetur uel
fortem generat dolorem uel ca
lefit locus propter uehementem mo
tum spirituum uel consequitur hu
moris putrefactio. Sciendum
est autem quod in nulla passione ocu
lorum faciendum est balneum uel
stupa nisi cessante reumate uel
uniuersali purgatione dum corpori
necesse habent euacuari. et tunc ca
uendum est ne balnea sint mul
tum calida uel post repletionem.
unde dicit auic. Cum corpus est per
fecte mundificatum et propterea in fi
ne obtalmie balneatio ualet in
subtiliando materiam. De ma
culis o
culorum.

Cum plurime oculis acci
dant passiones. tamen in
hoc breuiario non describit nisi
frequentiores de quibus ad presens
intendimus. Per pannos in hoc capi
tulo intendunt omnes oculi co
hopertur sicut est macula. pannus.
ungula. Per albugines uero inten
dit quoscumque humores grossos
inter tunicas oculorum inuiscatos.
Fiunt autem omnia ista ex reumate
ad oculos ueniente. uel ex immuta
tiua oculi et nutritiua et sua opera
tione deficiente. Albugo quidem
est ex flatu uiscoso grosso non
dum in essentia tunice coagula
to. Alia uero est tela in cuticula
indurata. Fiunt quidem ista aliquan
do ex reumate nulla alia passi
one interueniente sicut ex reuma
te potest fieri pannus uel albugo uel
quelibet aliarum. quandoque uero obtal
mia mediante uel aliquando tali
est regressiuo. Ex reumate ma
le curato fungit obtalmia. ma
le superueniente tela uel albugo ex

tela indurata panni. et ex panno con
densato ungula. existente ungu
la corrumpitur uisus. Talia quidem
quanto sunt profundiora et magis ad
centrum luminum accedentia. tanto
difficilius curabilia. quanto uero
a summo posita tanto leuius curabilia.
quando sunt in sola coniunctiua de facili
curantur. Quanto uero ad alias se
extendunt tanto deteriora. Item
quanto sunt recentiora tanto ad
curandum faciliora. quanto ueteri
ora tanto difficilius curantur.
Item inter ipsa est ordo quoniam albugo fa
cilius curatur quam macula. et sic
de aliis per ordinem. Etas etiam
et uirtus sunt attendenda. quia in
pueris et humidis citius cura
tur. in senioribus difficilius. uel
nunquam. ut dictum est supra de obtalmi
a cum particularibus contrariis.
Hec autem quidam habent communia in cu
rando quoniam in omnibus ab initio re
pletio si adest per euacuationem est
diminuenda. et caput sufficien
ter est mundificandum. Item il
lud locale omnibus est conueniens quoniam
quilibet est mundificandum et ma
turandum et digerendum cum balneis
euaporationibus aquarum calidarum.
Cura. coquatur quidem in aqua mellilo
tum. cannomilla. et folia caulium.
et apertis oculis fumus recipiatur.
uel sic palea ordei. bleta. liquiricia.
ysopus decoquantur et idem fiat.
et hec sic conuenit iuuis. In albu
gine uero dum est recens et subtilis
sufficit instillare succi centauree
minoris. uel papaueris. foliorum ru
te. uel teratur cortex ligni dulcis et di
peretur cum succo et bene postea co
lentur et distillentur. In albugi
ne uero grossiore primo fiant ista

cenere supponatur puluis zuccare
ul' sal gemme. ul' puluis teste oui
combuste. Que ualet contra fluxum
sanguinis a naribus si insuffletur
ul' attrahatur. puluis iste .R. sarco
collam. spumam maris. nitrum.
aristol' an. ¶ Ad miliam uero et
ad certam que sunt diuturna post e
uaporationes dictas instillet lac
femine cum aqua decoctionis fenu
greci quod ualde remollit. uel intin
gatur stupa cum rapina in pecia
decoctione calida. et clausis palpe
bris sup oculum ligetur. ul' lana
sucida et studeamus ad remouen
dum. decoctio saxifrage et pim
pinelle ad hec ualet. post remolli
tionem uero pulueribus et collirijs est u
tendum incisiuis et consumptiuis.
Itemque preciosum est balsamus in
stillatus. ul' pauperibus fel animalium
de rapina uiuentium. sicut aquile.
falconis. et aleatis accipitris et
huius. ¶ Item fiat puluis utilissimus
ad supradicta. R. muste tumbe quod est
spuma uitri. spume maris. sto
racis lacte maioris. nitri et zucca
ri ana equales. Ista aspergantur cum aqua
in qua decocta sint acetosa. celido
nia. et semper ad umbram exsiccentur.
et iterum aspergantur cum eadem aqua.
hoc fiat quinquies ul' sexies omnia
terantur et puluis iste sit telam ul'
maculam ul' pannum ponatur ul' sup quod
cumque sanguine exsiccatum. Modo quodam
non grauat dolorem et mirabiliter con
sumit. Et ad hoc ualet cornu cer
uinum combustum et rudimis cum ar
tramento. hoc sunt securiora quam dicta
sunt si quidem ea quam dicta sunt. ¶ Caueas
tamen ne localia imponas nisi suffi
cienter reumate restricto. quoniam talia
reuma magis augmentarent. restri

gatur cum euaporatione aceti sola. uel
aliter. Decoquatur cerea citrinis. rosa.
et absinthium. et parum thuris cum ace
to et aqua in olla fortiter constipata
et fumus recipiatur. ¶ In frigido reu
mate oculorum confert odorare nigel
lam citrinam. ul' laudanum. ul' pomum
ambre. ul' plurimum thus decoctum
in pomo excauato. Strictorium tamen sup
fronte non permittatur ad ponendum.
¶ Oculi lucij .i. luminosi ul' lucidi ab
effectu quoniam uisum clarificant. fit quidem
deque de floribus caprifolij et eius fructu
ut si quantitas una florum et fructuum
coquatur in dimidio sextario aque usque
ad consumptionem medietatis. deinde
coletur postea coquatur usque ad spissi
tudinem et ultimo ponantur .ij. ÷. aloe
sucutrini et duo felliculi animalium
uiuentium de rapina mirabiliter
ualet. ¶ De pustula siue crustula.

Ad hoc capitulum possunt reduci mul
te alie passiones oculorum. ut sunt ulce
ra oculorum. ruptura pellicularum. punc
tum sanguinum rubei ul' nigri uel
alterius coloris rubor. ¶ Crustula
est sanguis circa coniunctiuam agre
gatus. ¶ Ulcera sunt .vij. generum secundum
serapion. et auic. .iiij. in superficie con
nee. Quarum prima est similis fumo qui
est de pingui uentositate. Secunda est ne
bulosa. Tertia est cornealis. Quar
ta est limosa ut flosculus lini. Alia
sunt profundiores uuee tunice pra
miores. ¶ Rupture cornee a percus
sione. ul' a casu. ul' repletione sanguinis
ul' acuminem uini corrodit tunicam
oculorum. ¶ Pruritus ul' punctus san
guinis est quasi gutta humoris in aliqua
parte oculi apparentis. et prouenit ex apo
stemate male curato. ul' motu. ul'
clamore. ul' sanguinis feruore ul' per
cussione. ¶ Rubor est sanguinis sub

tiuo poculum dispsius. ¶ Ista con
ueniunt in dieta. quia cibi et pot'
debent minorari et digestibilia e
xiberi. Item cōmunicant ptim in
medicamine. quia repletio uni
u'salis ul' particularis est semper
diminuenda p euacuationē hu
moris ɔuenientē. Conueniūt
q̄ in quibusdam localibus sic in e
uaporatōē aquarum calidarum simpli
cium ul' compositarum. ut si in aq̄
decoquatur absinthium ul' fe
niculum. ul' camomilla. et mel
liloti et folia caulium cum palea
auene ul' ordei. ¶ Item in uen
tosatiōē colli ul' saphene hec oīa
credo eē communia in passiōibus
pdcīs. Item cōmunicāt in exter
sivis et mūdificatiuis et dissolu
tiuis supfluitatum oclis inher
rentium. ¶ In ulcere uō spale
ut non dormiant sup oclm in
quo est ulcus. ut si est in dextro
dormiat sup sinistrum ɔ⁹ūso.
Extersiuum ulceris uelox est lac
mulieris cum melle ul' aqua in q̄
est mellis decoctio. fenugreci. uel
decoctio lini et fenugreci. l' decoctō
lini et melliloti cum mirra mū
dificata. supfluitati aponatur
confortatiuum. ul' consolidati
uum ut est plumbum ustum.
In ruptura uō uuee stiptica i
uuant et emplaustrata. sicut lē
tes decocte et citonia cum melle
decocta et mali granatum decoc
tum cū aceto. et succ⁹ agreste. ul' cro
cus cum cerusa. amidum. dragā
tum distemptatū cum albugine
oui recentis. In cura uō pdest sā
guis turturis et columbe instil
latus. ul' usui recentia fiat rep
cussio cum cimolea et terra arme
nica. In statu uō mundificatiua
et dissolutiua supponātur: sicut
thus cum aqua salsa. ul' salgē
ma cum lacte mulieris et butir'
mōi. ¶ Rubori oclorum cum est a
causa intrinseca ul' extrinseca
plurimum cōfert flomia uel uē
tosatō in occipitio. quo fcō in utro
q̧ casu conueniūt stupa cū albu
gine oui frigido intincta. ul' in
aqua frā hec ualet in omni uul
nere et pcussione ab ipō pncipio.
Item ualet mussillago psillii ap
posita. Item rose in aqua cocte et
constricte quāto calidiores pote
runt tollerari suppposite quod etiam
multum conferūt in omī dolore
oculorum. et in omī principio obtal
mie. ¶ Rubori uō diuturno mē
tum ualet aloe succotrinū cum
uino albo confectum. ul' cum ui
no malorum granatorum. Item puluis
cimini cum cera ad ignem em
plaustrata calida frequēter apposita.
Item sanguis anguille exsiccatus
et contritus. Item succus berbene
cum radice bugle. ¶ Sequitur de
cimsula. hec sicut dictum ē si a
casuali pcussione fuīt ut si aliq̄s
forti' pcuciatur in oculo unde p
ueniat fluxus humorum statim fi
at repcussiuū cum stipticis i al
bugine oui ul' in aqua frigida
intinctis. deinde fiat emplaustrum
partim mitigatiuū de uitello o
ui cum sōtili farina et succo mal
ue fiat emplm dissolutiuū ptī
repcussiuū et mitigatiuū sicut
cum albumine oui succo malue
apii. mirre. et ultimo mundifica
tiuum et solidatiuū cum succo a
pii. feniculi. uino albo. et lacte mu
lieris de puluere cimini aloes lini

et mirre. hec est optimu in crusta
ocli. ad duplicem pannu istud co
letur et fiant illa que dicit. 9.

De limpitudine et supfluitatib3

Lacrime cum etc. Ad hec ca oclo4.
pitlm pot reduci limpitudo. et
omes ocli supfluitates. In lim
pitudine aut nullum appones
repcussiuu s3 magis euacuare
expellendo. mulgendo lac muli
erum puellas nutrientium. Ite
fomitando cu aqua simplici. ul
aqua decoctionis herba4 dissoluti
ua4. ut camomille. mellilotu.
apponendo emplm de olibano se
mine feniculi et sepo arietino. e
uacuando caput p flomiam. et
medicina si sit repleti. In a
conitate uo ocli et lacrimis fi
at colirium. R. sal gemme. 3. 1. ui
ridis eris. 3. s. hec in uino albo s
subtili gutta una in oclo instil
letur. ul combuatur uua acer
ba in olla rudi. cuius puluis pul
uerizetur. et cribetur p pannu
subtilem et in oculis imponamus.
hec eni in oclis positum lacrima
constringit. ruborem tollit. Vl
alit fiat ungtm lacrima4 con
stringentiu ex sucis feniculi. ru
te. mellis. uino. urina pueri. o
pio. et pauco aloe. hec decoque ad
ocli passionem. Sciendu aut
q lacrime iste possit fieri a cau
sis primitiuis. ut puluere. fumo.
gaudio. ul dolore de quib3 no e
curandum. Item possit ee
a causa interiori. et hec duob3 mois
ul a sanitate ul in egritudine.
Si fuit in egritudine uehementia
ipius signum e mortale ut dic
ypo. quia significat uirtutis co
uersiue debilitatem. ul apta o

culo4 qnq3 fiunt in sanitate.
Hau4 aut quedam st natiue qda3
accidentales. natiue quide3 sunt
pter naturalem capitis et ocli de
bilitatem. ul ppe incisionem. uel
pcium lesionem. natiue aut
uix curantur. Accidentales uo
quedam st de uenis sub craneo.
quedam sut de uenis que st sup
craneum. et curantur cu3 restric
tiuis sr frontem et tempora posi
tis de mastice. thure. bolo. et hui
cum albugine oui. et cum regi
mine diete competentis. Lacrime
aut que fiut de uenis subtilibu
difficilem hnt curam. In pri
mo g dieta ordinetur. pungetur
caput cum yerapigris et aliis. de
inde fiat colirium de mastice. e
mathice. lichomia. aloes distem
peratis cu3 suco saluie ul rute.
Item radatur caput. deinde cu ace
to tepido lauetur. post cu3 melle
inungatur. deinde sinapizet cu3
puluere saluie. rute. sinapi. his
uo ualentib3 fiat cautia sr radi
ce auris. et hec e colirium utilis
simu. R. thucie. aloes. mirob3 ol.
citri. cu3 corticib3 et osse. corallos
albo4 et rubeos. et cafora. suci eufra
gie. uerbene. etc. De uisu. R.

Capitlm istud e spalit de noctilu
pia. Est aut noctilupia passio ut
debilitetur uisus a uespe in antea
ita ut uideat de die circa noctem
aut parum ul nichil. Hui aut
causa passiois est motus humo
ris melancolici crossi uii spus inero
santur et uisus deficit. obscuranti
hec sepe accidit eis qui hnt oclos
debiles et nigros et paruos. et spm
uisibilem debilem. Accidit aut
ex egritudinib3 diuturnis. In

cura g° huius passionis si adsit re
pletio sanguinis/ul' quatuor simul
humorum precedat flobotomia. deinde se
quatur euacuatio p medicinam la
xatiuam. Si aut sit flegma
ul' melia: digesta materia precedat
medicina laxatiua. dein stufa
conueniens. postea in certu stuphe
opiati. sicut metridatum uel
tyriaca. deinde fiat minutio de
cephalica. Item inde; de uenis lac
malibus que sunt in angulis ocu
lorum. Plurimi q iuuat usus
mirobolanorum conditorum. Juuat q
usus electuariorum. ut est leticia
.G. diaitos phyris. Item iuuat poti
num aromatici. Item fiat colli
rium ex pipere longo. ʒ. spici na
di. Item fiat collirium de felli
culis q de capite capelino sicut po
nit auctor. De defectione ui
sus defectio. hic ponit sus. re.
de alia passione in qua uisus de
bilitatur de die sicut de nocte q
contingit ppt malam dispositione
oculi. ul' capitis solius. ul' totius
corporis. ul' ppt causas exteriores
aduenientes. que sunt cause primi
tiue. quod est continuus aspectus
corporis lucidi. sicut lunaris ul'
solaris. ul' ppt inspissatione spus
ul' constipatione superfluam quod
fit pp nimiam moram in tenebr
is in cauernis. sicut eni extin
guntur spus uisibilis sic uitalis
ex angustia q tristicia. Item hec
accidit ppt euacuatione superflua
ul' ppt maliciam egritudinis in
propinquitate mortis. q hec omnia
ad primitiuas causas reducimus.
Modo uideamus de causis antece
dentibus. prima g° puenit ex mala
dispositione oculi. hec eni contigit
ul' ex parte spus ul' ex parte tunicarum
oculi. ul' ex parte suorum humorum. ul' ex par
te nerui concaui. Ex parte itaque spus
quia spus potest esse nimis subtilis
et paucus. aut nimis grossus et
multus. Si subtilis q paucus ui
det de prope q no de longe quia cito
dispergitur siue resoluitur q defic.
Si multus q grossus est. q uidet
de longe q no de prope. quia radius
exiens ad rem uidendam subtili
atur q depuratur in uia si uide
amus extramittendo. Si si uide
amus intus suscipientes dicimus
quod res a remotis subtiliant spm
uisibilem nimis grossum ex mul
to aere int medio. Item sm
id contingit res uisa uideri aut
minor aut maior q sit. Item
ppt malam dispositionem tuni
carum accidit. aut ppt ulceratione
carum. ul' pp rupturam. ul' ppt puc
tum sanguinis. ul' pp alteri hu
moris. ul' ppt obtalmia: diutu
nam. ul' ppt mala dispositione
earum cum materia ul' sine materia.
hec cause possunt assignari i hu
moribus oculorum. ppt malam dispo
sitione. ul' propter malam comple
xionem nerui concaui. ut si ner
uus concauus repleatur uel op
piletur. ul' si sit ibi apl. ul' rup
tura. hec aut cause omnes ppria ha
bent signa. ppt malam disposti
onem capitis ul' totius corporis
ut sit ibi aliqua malarum comple
xionum cum materia ul' sine ma
teria. Signa aut diuisorum istorum
omnium p medici prudentia satis
facile cognoscuntur. Causis g°
sic cognitis p sua signa sic ordi
netur cura. Si sit particularis l'
uniuersalis repletio euacuatio

conueniens procedat. Deinde uero si adsit mala complexio calida et sicca humectantia ministrentur ut aqua casei et illinitio lactis supra totum caput. et oleorum humidorum. ut olim nenufarinum: et uiolaceum. et alia humectantia. potus. sompnus moderatus et similia.

Si autem in causa humiditas sit superflua post euacuationem: sequantur localia. sicut gargarizatio. masticatio. sternutatio. uomitus sine labore. collíria. deinde cum felliculis animalium calidorum terrestrium et aereorum. Item ex puluere mirobolanorum in aqua rosa. temperatorum. vel ex duabus nucibus et. xx. nucleis mirobolanorum citrinorum et piperis. ʒ. v. Ista terantur et fiat collirium. vel ex aloe. et sale armoniaco. hec omnia possunt temperari cum suco feniculi et eufrasie. uel berbene. uel fragarie. uel celidonie. uel ex eis insimul. Iuuat etiam: usus tyriace. uel comestio carnis. et instillatio balsami. et cauere a coitu et ebrietate. et nimia repletione. et salsis et acutis. et leguminibus acetosis. unctuosis et acuminibus. ut est porrus et cepe. et ab inspectione corporum subtilium splendidorum. prodest enim comedere picam. uel conburere in olla rudi in furno. et puluerem illum in oculis ponere. uel aspergere. hic idem ualet contra cardiacam trementem. et diafoeticam. et contra ficum. et fistulam. et in sufflatus etc.

Tacuinum sanitatis in medicina ad narrandum sex res necessarias & in narratione iuvamenti ciborum & potuum & indumentorum nocumenti ipsorum. Et in remotione nocumentorum iuxta consilia meliorum ex antiquis. Composuit hunc autem librum Elbullzassein Elmuthar filius Hababdym filii Buctilan medici de Baldach:-

[T]acuinum sanitatis de sex rebus que sunt necessaria cuilibet homini ad cotidianam conservationem sanitatis sue cum suis rectificationibus et operationibus.

[P]rima est preparatio aeris qui cor attingit. Secunda rectificatio ciborum et potuum. Tertia rectificatio motus et quietis. Quarta prohibitio corporis a somno & vigiliis multis. Quinta rectificatio laxationis et constrictionis humorum. Sexta regulatio personae in moderatione gaudii et ire timoris et angustie. Huius enim modis conservatio sanitatis erit confirmatio sanitatis & remotio ipsorum sex ab hac conservatione facit egritudines deo permittente glorioso et altissimo. Et sub quolibet horum ponentes sunt plures species & plurimum necessarie quarum dicemus naturas si deo placuerit. Dicimus etiam electiones convenientes cuilibet secundum complexionem et etatem suam. Et hec omnia ponemus in tabulis eo quod multiloquia sapientium aliquando fastidiunt animi auditores. Et diversitas multorum librorum opposita. Homines enim indigent de scientiis nisi iuvamenta non sermones seu diffinitiones. Ideo intentio nostra in hoc libro est abreviare sermones prolixos & aggregare sermones diversos verborum. Attamen nostrum propositum est non derelinquere admonitiones antecessorum nostrorum. In hoc autem libro sunt posite auctoritates ordinate & applicative & nominationes interrogationum & ordinationes inventionum ad verificandum veritatem illorum nec volumus sequi voluntates hominum seu diversitates intellectus opinionum ipsorum. Invocamus itaque auxilium dei ut rectificet intellectum nostrum cum humana natura [illegible] fallacis. Et tota nostra intentio est iuxta modernam [illegible] ad omnes [illegible] ut [illegible].

Distinctio prima.

[H]omo apud eos physicos magnos in pluribus modis assimilatur dispositionibus lune. Quia sicut luna dispositiones sue quibus destruitur sua natura apud [illegible] per eclipsim. & hec dispositiones quibus completur sua natura sicut in oppositione seu plenilunio & dispositiones que diminuuntur post [illegible] postmodum completur. Et cum egreditur a coniunctione seu semilunio natens ad oppositionem .i. plenilunium. Et aliud modus cum incipit ab oppositione plenilunio & terminatur ad coniunctionem semilunium. & sic accidit animalium quedam enim comprimunt ipsum sicut venenum. quedam urgent sicut aves. quedam in

incipiunt corrumpere et finaliter iu
uant sicut mediana. et alie inci
piunt iuuare et postmodum corrum
punt sicut mediana que est cibus
propter ea. Igitur necessarium est
scire iuuamenta rerum ad operandum
et nocumenta ad precauendum. homo
enim debet sibi cauere ante que
nocuit. et ob hoc deus omnipotens do
cuit bonam uiam ad prosequendum
et malam ad perfugiendum. Distinctio

Incipio cum dei auxilio et ratio secunda.
Compono tabulas continentes ci
bos et potus et alias res necessarias
circa ipsos sicut ordinabo in u
no circulo ad hoc quod sit compen
diosum regibus et dominis inspicere
in ipsis. Sunt enim usi homines tacu
inos cui assimilatur hoc opus
et diuidam tabulas ipsas per domos.
In prima domo ponam numerum
qui est in extremo circuli in quo
folio res illa contineatur. In secunda
domo nomen illius rei. In tertia do
mo naturam suam. In quarta do
mo gradum eius. In quinta me
lius illius speciei. In .vi. iuua
mentum. In septima nocumentum.
In octaua remotionem nocumenti.
In nona humorem quem generat ex ea.
Et in aliis quatuor domibus
conuenientias eius secundum conplexi
ones. etates. tempora anni. et natu
ras regionum. In domo quarta
decima oppiniones hominum in ea
In domo uero quinta decima e
lectiones et proprietates. deinde
faciam loca simplicium et canones
uniuersales in genere illius de
quo loquimur. et in rubrica pri
me marginis de genere seu
specie illorum que continentur
in margine.

et in alia quod dixerunt astrologi
in illo. et ante hoc ordinabo circu
lum et aggregabimus omnia de quibus
locuturi sumus. et secundum modos e
orum quos inuenimus. Immo incipi
emus de cibis simplicibus. deinde
de unoquoque genere reliquarum sex
rerum naturalium secundum ordina
tionem et consuetudinem gencium
quibus utuntur in comunione
et potatione et aliis in suis came
ris. et restituemus numerum graduum
more indorum. et scribemus loco
et uice nominum philosophorum litteram
unam equipollentem toti dictioni
que narrabimus in ultimo huius
libri cum auxilio altissimi.

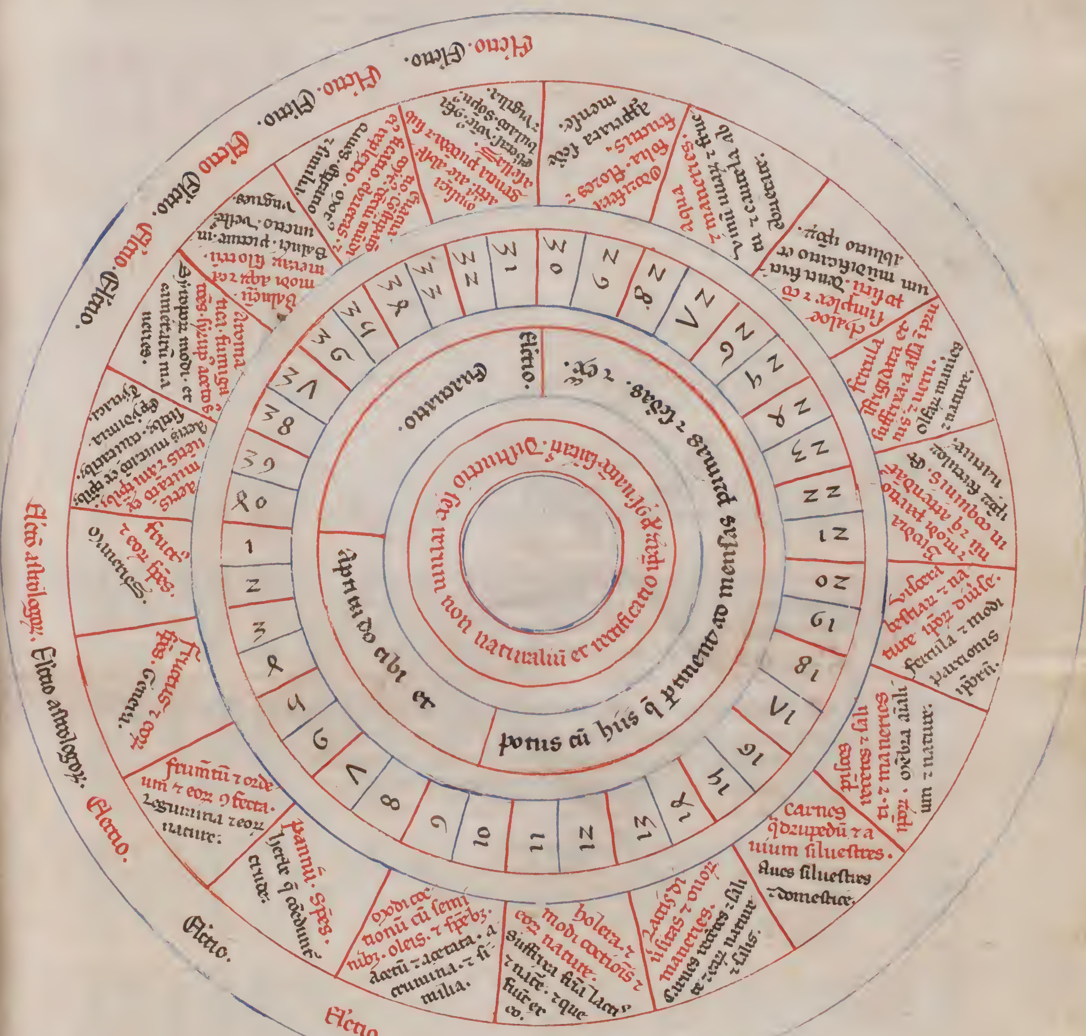
Electio.
Electio astrologica.
potus cū hijs q̄ sunt
Aues siluestres et domestice.

Quatuor [illegible] nostrarē [illegible] cibor[um] sūt quatuor. primus est [illegible] eo q[uod] nō offēdit [illegible]. Secūdus [illegible] q[ui] est in fine [illegible] q[uod] [illegible] lingua et [illegible] Septimus [illegible] lingua [illegible] lingue. [illegible] nec est [illegible] [illegible] temperate [illegible] [illegible] q[ui] [illegible] primo sunt in secundo. Si .a.

Numerus.	Noīa.	Natē.	Gradº.	De fructibz recentibus ? speciebus ipsorum. Melius ex eo.	Iuuamentū.	Nocumētū.	Remotio nocumenti.	Generat ex eo.	Iuuamenta ? habilia. Complones.	Etates.	Tempora.	Regiones.
1	ficus.	arch. ca. ? hu. ·G· ca. ? sic.	cal. i. et hu.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	frigidis.	Senectuti.	Autūpno.	Temptans.
2	Vue.	Iohs. [illegible] calid. Iu. ca. ? hu.	calid. i. fo. ? hu. in. 3.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Sanguis bon.	frigidis.	Decrepitis.	Autūpno.	Septētonalib.
3	psica.	·G. et Io. frigid ? hu.	frigid in. 2. ? hu. in. 2.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	flegma subtile.	Calidis.	Iuuenibus.	Estate.	Meridionalib.
4	pruna.	Mufic. frigid laxa. Io. fri ? hu.	frig in. 2. ? hu in. 2.	Damascena d'ca.	Educit colerā.	[illegible]	Cū zucharo [illegible]	[illegible]	Colericis.	Iuuenibus.	Estate.	calidis.
5	pira.	Io frigid ? sic. ·G· frig.	frig in. 1. ? hu. in. 2.	[illegible]	[illegible]	Colic.	Cū [illegible]	Sang. [illegible]	Calidis.	Iuuenibus.	Estate.	Meridionalib.
6	Granata dulcia	cū tem[per]ata. Mufic. ca. ? hu.	Calid in. 1. ? hu in. 2.	[illegible] lenit.	[illegible]	facit inflationē.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Senectuti.	Autūpno.	Temptans.
7	Granata acetosa.	Serapi. Mufic. frigid [illegible]	frig in. 2.	[illegible]	[illegible] calido.	[illegible]	[illegible]	Chimum [illegible]	flegmaticis.	Iuuenibus.	Estate.	Calidis ? hu.

c [illegible] calidis [illegible] hom [illegible] Verum q[ui] [illegible] aut frigida sunt [illegible] possibi

·b·

eor naturam mediantibus saporibus et excipiunt odor per membra et uelocitate digestionis et uino ipsorum intergant. Acutus uero est minoris caliditatis propter quod linguam lauat. Salsus autem est ad hunc minoris et crassitudinis. Ponticus est minoris frigiditatis et adunationis lingue. Acetosus autem minoris linguam. nec est frigidus adunatione quam ostis stringens. et hoc totum ei accidentaliter eo quod medio in calituatur gradus. nam ea que adunant linguam ultima adunatione sunt in quarto. et quarto in tertio. et similiter accidit de hiis que calidorant separant linguam. odores uero ad sanitatem

ELECTIONES · Z PPRIETATES

x. G. Ysaac. Eligunt alba magis quam nigris propter earum subtilitatem et temperantiam caliditatis earum et difficultatem et corruptionis ipsarum. uerum omnis ipsarum modi expellunt superfluitates ad cutim propter quam fiunt pediculi sordes. et pes granulosus febres. et sudores qui corrumpunt. conferunt attamen pectori dorso et extenuationi renum et coytui et malo odoratu accidenti ex caliditate stomachi delet grossitiem splenis. et quando miscetur cum aceto et emplastratur ex eis splen dissoluit eum. Et Ru. dixit quia sunt subtiliatiua sua caliditate et ingrossatiua sua uiscositate.

Elugitur ii lius caliator qui asiatinus est signum uiuenti ad augendum.

Y. G. Je. Eligunt interiora uuarum magis granis et corticibus eo quod indigestibilia sunt grana et cortices. et prohibetur potus aque in qua dissoluta est nix post ipsa. quia facit inflationem et extensionem stomachi et maxime patientibus colica. Y. albe ex eis laxant magis nigris. et quanto dulciores fuerint tanto calidiores. G. sunt iuuatiua pectori et pulmoni. et nociua epati et spleni grossis. Je. cortices ipsarum frigide ... et sicce et medulle calide et humide. et aquositas ipsarum calida et humida in .i. et grana ipsarum frigida et sicca in ...

G. Ysaac. Jo. Eligitur magis grisomal propter minorem confusionem et corruptionem ipsorum et quia crossiora sunt tarde mouent febres tardius uidelicet post mensem unum uel duos et sunt conuenientiora stomacho. et saporosiora grisomal. alie uero dispositiones ipsorum sunt similes dispositionibus ipsorum et meliora et digestibiliora ex persicis sunt ea ex quibus facilius egrediuntur ossa alia uero econtrario.

G. Jo. Dama. Eliguntur in febribus eo quod extingunt sitim et educunt coleram. prohibentur decrepitis nisi biberint uinum uetus post ipsa. Sicca ex eis remouent appetitum cibi. G. cum decoquetur aqua ipsorum cum melle et abstinebit a cibo post hec erit magis laxatiuum. Diascorides. dulcia recentia sunt nociua stomacho et multe laxationis. et stiptica uetera econtrario.

Jo. G. Ysaac. Eligunt ad remouendum abominationem propter stipticitatem et aromaticitatem ipsorum. et prohibent decrepitis nisi comedunt post ipsa zinziber conditum. et inmatura sunt difficilis digestionis. G. sunt nutribiliora inter alios fructus. Y. inmatura infrigidant et stringunt uentrem. et matura dulcia econtrario. Ysaac. si pira decoquant cum fungis aufertur nocumentum a fungis. et grana pirorum interficiunt uermes.

Ysaac. Jo. Eligunt contra asperitatem pectoris et tussim et nocent propterea quia generant colicam. et nuclei ipsorum bulliti stringunt uentrem. et muza conferunt pulsationi cordis. et cum granata comprimuntur siue per compressionem educunt coleram et sunt confortatiua stomachi et epatis calidi. Galienus indixit quod si aliquis comederit tres summitates malorum granatorum preseruabitur uno anno ab epidimia.

Ysaac. Prohibentur post cibum quia faciunt descendere cibum indigestum priusquam in complexionibus calidis ... de melioribus cibis secundum mense quibus utantur calefacti post uinum. et si decrepiti eis indiguerint post ... comestionem accipiant diacitoin. et sunt iuuatiua dolori cuiuslibet stomachi. Y. Quedam mulier ... tur hac egritudine et curata est cum sanguine et succo granatorum. nam sedabat nociuum et dolorem cum extinctione humectatione.

·d· Viles uero econtrario ratione substancie. nam substancia cibi quando fuerit spissa uel grauis ... oppilationem. Si uero leuis fuerit laxat. rara ... mollis uel similis econtrario ... le est quod sit calida et frigida. eo quod non omne subtile calidum. nec omne grossum frigidum

Canon secūdus ad demonstrandas qualitates ciboꝝ simplices quātitates ꝛ uirtutes ipoꝝ ꝑ experienciā cum nō excludat asapoꝝ numerū insipidoū. ꝛ quilib; cib; initians corpus īpossibile ē q̄ quali illius iudicet' in pō. ꝛ que ē int' utriusq;. ꝛ si ꝑpe quartū dicatur tertius. ꝛ si ꝑpe pmū dr̄ scds. Igit' extimatē ul' dicem' sicut multi dixerunt status eē infinitos. ꝛ in hac diffinitione fuerīt ml' cionetur. nec inuenerit notā seu metā quantitatis assumende ab illa. quia cib; q est debilis ad cōprehendendū si cibus eēt simplex. sꝫ quia plures ciboꝝ sunt cōpositi ul' naturali' sicut cō

Numerus.	Noīa.	Natur'.	Grad'.	Meli' ex eo. (fructus ꝛ eoꝝ maneries.)	Iuuamētū ei'.	Nocumēt' ei'.	Remotio nocumēti.	Q' hūor gnā tur ex eo.	Iuuamēta ꝓportionata: Complexiōs.	Etates.	Tempora.	Regiones.
8	Citonia.	G. frīda ꝛ hūida.	frīda ꝛ sic. in. 2.	Cōpleta ꝛ grossa	lentificat ꝛ puocat.	Colicam	Datilli mellis.	hūor frīd'	Colericis.	Omnibus.	Omnibus.	Omnibus.
9	Mala dulcia.	Teo. equa ī calitate et hūiditate	calā hūida ī 2.	Mucheri ꝛ redolē limitati.	Confortat cor.	Neruis.	Cūchar' ros. seu mel rosac.	Sāguīs modicū	Calidis.	Omnibus.	Omnibus.	Omnibus.
10	Mala acetosa.	Teo. pauce caliditatis ꝛ multe siccitatis	frīda sicca in. 2.	Q' nō ē ponticū.	Sincopi.	Articulis.	Cū uino odorō.	Sāgīs flegmatic'	Inflāmatis.	Adolescentib;	Estati.	Meridianis.
11	Grilo milia.	G. Jo. frīda ꝛ hūida.	frīda ꝛ hūida i 2.	armini ꝛ arni.	Prouocat uomitū.	infrigidat stom' ꝛ facile corrūp.	Cum uomitu.	Sāguis colic'	Temꝑatis.	Iuuenibus.	principio estatis	Orientalibus.
12	Sicomori.	Archig. calā ꝛ hūida. filiꝰ ab di. frig ꝛ sic.	frig. ꝛ sicca in. 2.	Magni ꝛ nigri.	Apostematib; guttis.	Fac' doloꝛ stoī. ꝙuait uelocit' ad malum.	Cū esca mīor.	Cal' fasg imixo' ꝛ sāguīs ī aplo'	Sāguineis.	Adolescentib;	Veri.	Calidis.
13	Gubbayra.	Johes frīda ꝛ sicca.	frīda in. 1. sicca in. 2.	Dulcioꝝ carnium.	ꝓfuat ab elevatiō.	stomacho ꝛ digestiōi.	Cum pinguis.	Cal' chīmi sicci. Qualitas sicca	Calīs ꝛ hūidis.	Pueris.	Estati.	Meridianis.
14	Nabac.	Johs. frīda ꝛ sicca.	frīda in. 2. sicca in. 3.	Graciōs ꝛ odorifera	Fluxui colerico.	Tardat digestionē.	Cū fauo mellis.	hūor melic'	Colericis.	Iuuenibus.	principi autūp.	Septentrionalib'.

Schiropus de speb; diuersis simplicib;. Et nos op; ad presens facere canonem de naturis ꝯ ad naturis simplicium ꝛ gradus ipoꝝ cum raciocinatiōe ꝛ experiencia. tenui ordinabimus gn̄a tur in aliquo iudicam' illud temperatum sicut zuribechi dulcis. ꝛ si alteru excedet iudicabit' duobus humidis. quorum unum fuerit in primo gradu ꝛ reliquum in tertio iudicabit'

que conuenientior est ratione eo quod accipitur ab operatione substancie cibi in corpore et maxime.
tate careat qua operetur. que si in ultimitate fuerit iudicatur in quarto gradu. et si est in oppositione ultimitati
quelibet qualitas generaliter erit inter quatuor gradus quorum cuilibet distinguuntur principium. finis. et medium.
de diuersitates inter antiquos in naturis ciborum iuuatiuum eo quod non inuenerunt personam temperatam cum proprietate
caliditatis cum datur ex eo modicum facit operationem cibi fortis caliditatis. et hec uia subtilis facilis est
positum est mel ex dulci ex acuto ex melongiane. ex insipido amaro et acuto. aut artificialiter sicut

ELECTIONES ET PROPRIETATES

G. Eliguntur contra fluxum ante cibum quia stiptica sunt et constipatis post cibum quia comprimunt
nocent neruis nisi post comestionem ipsorum inungatur oleo in balneo. et sua proprietate prouocant
Jo. urine fluxum. G. sedant uomitum suco et odore suo nec corrumpuntur in stomachis egrotorum
Johs quanto minus sanorum. R. et sucus eius magis conseruatur quam sucus pomorum eo quod sucus
pomorum accessit citius aquositate et subtilitate sua.

Johs Eliguntur poma ierosolimitana dulcia ad faciendum rob. et schiropos propterea quia temperatiora sunt
omnibus aliis pomis. et post hec poma lebesbeni. et post hec focani. et malti. et poma confortant cor.
thes et aromatizant stomachum et meliorant digestionem. et letificant animum. et decorant continenciam. et delent
dori. sincopim quando masticantur infusa aqua rosacea. quorum schiropus confert fluxui et colerice et dige
runtur grauiter.

Johs Schiropus qui fit de pomis inmaturis est iuuatiuus tossicatis tossico animalium que uocantur
Jundi catrur. et maxime contra alios modos tossicorum. et hunc schiropum inuenerunt nouiter lium
sabu disaburion. eo quod illi inuenerunt de eis in exercitu mucre. et est utilis contra coleram et contra
rio. egritudinem que dicitur meschir. et schir. et omnibus inflammationibus et corpus eius facit uen
tositatem et dolorem stomachi. et stringit uentrem et nocet neruis.

Ras. Prohibentur habentibus stomachum calidum quia suci eorum conuertuntur cum recencia sunt. et cum an
·G· tiquantur consumuntur in medicina quia suci ipsorum desiccantur. et ualet contra coleram sicut tamarindi
Johs et sibi simile. Et corpus ipsorum est generaliter pessimum et eorum sucus uelocis conuersionis. Et si
comedantur post cibum corrumpuntur et supernatant orificio stomachi.

·Johs· Prohibentur de eis inmatura quia inflacionem faciunt. et. Rob. qui fit ex eis dicemus in ca
·Johs· pitulo de rob. G. et matura ex eis laxant cum frigiditate sua. et inmatura constipant. et con
·Dias ueniens est ut ante quam comedantur lauentur ut assumentes efficiantur securi a nocu
cori mento quod facit in stomacho. et capite. et bibitur post comestionem ipsorum schiropus acetosus. et
des. inmaturorum prohibetur malicia cum quibusdam de rebus subtiliatiuis sicut trifera et sibi similia. alia non
nominauit. G. quia non inueniunt in regione sua. et dulcia ex eis sunt calida. et acetosa frigida.

Rufus Galienus. Omnia gubbaira saporosiora sunt garolis que sunt siliora medicinis quam cibis. et ob hoc
non debet plurimum ex eis comedi. Rufus dicit quod sedant uomitum et stringunt uentrem. et urinam mul
·G· tiplicant. et garole sunt stipticiores gubayris et conuenienciores uomitui et uentri licet guba
·Jo· re sint saporosiores. et gubayra est cibus conueniens pueris contemperans naturas ipsorum quando
exhibentur eis ad comedendum cum lacte.

·Jo· Rabac est magis odorifera gubayra et sauuch quod fit ex eo confortat stomachum et est iuuatiuum fluxui
·G· coriatrie et garole sunt species gubayre. et quando ponuntur contusa in aqua ingrossant aquam ex uiscosi
Dias tate sua. et decoctio ipsarum cum miscetur aceto fortificat ipsum. et cerasa alterant coleram acetositate
cori sua. et grana murtillorum stringunt uentrem frigiditate et stipticitate ipsorum.
des.

positorum. Canon tercius in noticia naturarum compositorum et hic perficietur postquam peruenerimus
dum caliditatis in oppositum frigiditatis et humiditatis in oppositum siccitatis. qui si ad equ
secundum naturam dominantis. Et si compositum fuerit ex similibus sicut de duobus calidis aut
compositum in secundo gradu.

eligitur hora
decoctio luna ex
istente in signo
tre nascencium
et uicta fortis.

Amon quarnus ad declarandū mutamenta ⁊ nocumenta ciborū ⁊ ad auferenda ipi nocumēta ⁊ corruptiones ⁊ lacrē mundificatione sua ⁊ sue appetitionē malarundā qualitatū ipi⁹ cum sua ⁊ naturē necessitatē ⁊ utilitatē; sua sapientia quia nabe preparat in primis ipis ⁊ debita est cibarie sua ⁊ desiccans sibi siccare ⁊ p eis cruditas plenus ⁊ est debilius amaris in omnib; cum vigestionem multa humiditate sua ⁊ est amicus dulcis in sua temperancia. ihpuciz debians ē et inspectu in omnib; operationib; suis. Amax. simone ⁊ abundat in ligna multa calitate sua

Mensis.	Nomina.	Proprietates.	Gradus.	Quid juvat.	Quid nocet.	Remotio nocumenti.	Regimen temporum.	Regimen sanorum.	Regimen infirmorum.
		Fructus ⁊ eorum modi.							
14	melones dulces.	Jubes calidi hymidi ⁊ humidi.	frigidi in 2 humidi in 3	Sanat ardorem	Frigidat laptē inflammat	Sedat sitim	Quod nimis	Sequi modi	Temperans
16	melones multiplici.	Calidi ⁊ humidi.	frigidi ⁊ humidi in 2	Ardorem	Parit urinas	Facit dolorem	Sedat sitim	Modicē nutrit	Temperans
17	melones indi. 1. palestini.	frigidi ⁊ humidi.	frigidi ⁊ humidi in 2	Dulces aquosi	In ventrib; ventositates	Dysenteriam	Cupiunt ea sani	Sequens abs?	Temperans
18	Cefalonies.	Jubes frigidi ⁊ sicci.	frigidi in 1 siccī in 3	Dulces ureticos	Constringit ventrē	Reprimit sanguinē	Cruditatē melli.	Quod nimis	Temperans
19	Buslauri.	Calidi ⁊ siccī cū spūnata te.	calidi in 1 siccī in 3	Q̄ nō ē spūosi	Inducit egestiones	Venenū ⁊ ori.	Cū sirupo acetoso simplici.	Sēs modicū	Temperans
20	Pyse.	Jubes frigidi ⁊ humidi.	calidi in 3 humidi in 1	Bilis mala dulcis	Commouet ventrē	In stomacho	Ex cibis ingrossat	Quod nimis	Temperans
21	Fluxidica.	Calidi ⁊ humidi.	calidi in 2 humidi in 1	Renes ⁊ vesicā	Constringit ventrē	Sanat defectionē	Cū sirupo cydonie	Quod nimis	Temperans

sunam est calidus in omnibus operibus suis unsipidū. ipi⁹ gratia Recordans mutatū sue mu

anationē ⁊ expulsiuā ⁊ nutritiuā ⁊ dulcas inducit sui sua calitate gñans colaram sua mēbra multum ⁊ ex eo inspirant acetosum repellunt colerum gñans uenositatē siccitate ⁊ ⁊ ⁊

Primapu ordinata in hoc libro primū dē ordīb q sint calidi qñ fuit calefactiōes magis per similitudīnē vl' restituendo ipm ad temperiē primū cū contrarijs. Temū qñ dr̄ē calidū z humidū q gñāt nali. Quātū q' temperatū est in calitate tēpatum ē in frigiditate z sili q' temperatū ē in siccitate est pata z distēpata qñ ē in aliqua qualitatū tēpata z in alīq distempata z similr̄ dē de una in pr̄ cē sicus opatōe sua sicut pisces z contrariō. Secūdū qui temperatū digñē tēpatū z quam calidis qñ alter ipōr debilius est altero z minoris caliditatis. Oportet nos ergā canones practicā

Numeros.	Noīa.	Cōplexiōes.	Gustū.	Melī ex eo.	Juuamēta ei.	Nocumēta ei.	Remotio nocumēti.	Juuamēta eoz sm̄ vāgantiaz. Qui huiusmodi ex eo.	Cōplexiōes.	Frutus.	Tempora.	Regiones.
22	Rutab. i. dulcia mala rum.	fili. abū dulce. ñ q; si dulcor moder.	cal' z hu. i z. hu. in 3.	Et oīb spūb mede.	Cruciatus stomachi.	Sitim z vom.	Et fauces q' pauent.	Sāgs oliē.	frigidi z hu.	Decembr.	Hyemi.	Septentrionalib.
23	Pallia le.	cānel ci cal' et hu. z, sua ci. cotusio.	cal. z hu. in 1.	Cholericu mat.	Dolore stomachi.	Febrē tagit.	Et acrol' vtib.	Sāgui acut.	frigidus.	Septembr.	Hyemi.	Frigidus.
24	Ficus ficar.	duc hoc cal' sbalia nue. z pticula ti. z sic. in. 1.	cal' z sic. in 1.	Cattarū vacue.	Appetit. z ēfirmat stomachū.	Opilatiōē ventris.	Et nucib. z amis dal' dulcib.	Sāgui cōpat.	frigidus.	Septembr.	Hyemi.	Temperatus.
25	Cānib	Cānki dicūt frig. z sic. Jehus ca. z sic.	cal' ī 1. sic. in 2.	Renes dulcat.	Sepe figit ad sol lum.	Caue digestiōē.	Cum pruinis.	Sāgui cōpat.	Calidus.	Decembr.	Hyemi.	Frigidus.
26	Glandes.	G. sic ct mo dicē ca lid. ouis. Jubi. fri. z sic.	fride in. 2. sicce in. 2	Renes magnē plect.	Sitim restringit.	Abstat sitim.	Et stillat de ore et cruciat.	Sāgui cōpat.	Calidus z hūid.	Octobr.	Hyemi.	Septentrionalib.
27	Juuēc.	Jolēs calid z hūid	cal' z hu. i 1.	Juuat ne ad sole.	Restringit. sanguis.	Inuat fluxus z digestiōē.	Si possit' eum elicere ex bali neis ei.	Sāgui.	Calidus z hūid.	Octobr.	Estate.	Calidus.
28	Nuces.	OK. cal' z sic. dulcor. ca. z hu.	cal' ī 2. hu. in 1.	Qe velocē emuc. auert.	Stupefacit. z tollit.	Cruciatū. z stranguriā. z ligni.	Et lib. allex.	Sāgui.	frigidus.	Octobr.	Hyemi.	Septentrionalis.

Jo. cal' z hu.

dulcor ei. z sic.

nacēt nerus extinguētes caliditatē sāguinis z nuāt illos qui sūt calē cplōis nisi oriantur ex eis pducant urinā sicut melones. Et reprimit acetū ex fructib dulcib cum acetoso. z eo. eo qui corūpit. Et ex eis qui posūt collect fiunt mozāi potūs aliquādiu donec dulcescant. ad hoc ut ē descensionis ē melior eo qui tarde. Flam diu morans cū corrupit in stom efficit oppōm cordis vl' malū chimi aut velocis descensionis seu cōfusionis. eo. Et stomachus conuenientior ē ut sit

pre rẽptatꝰ. ꝛ cꝰ. in fris. S eaꝫ ꝙsulẽ corpoꝝ sano duobꝫ modis ꝙfuãdꝫ. s. sanitatẽ ei qz ex eo erit sanguis. ꝛ obhoc erit unaquꝫ ꝙplonibꝫ ꝛ regionibꝫ fris ꝛ etatꝫ decarpiat ꝛ tpꝰ aumẽtꝫ repatꝰ in hũditate. Quinũ quãtũ excedit auulsꝫ calitas ofiat fitas. ꝛcꝰ. Sertũ dicatur ns tẽ ꝛ conuẽibile. S epatũ calidũ cum fiaꝫ est unusꝫ ꝛ cum hũdo unusꝫ. Octauũ aly hũdo tate qua fm hoc eorum pora deberet ee magis digestibile carne. Decamũ emdat calida qz ns iam inuestigare dicẽs q' fruct os gũnt cõuptiõs ꝛ febres autumpnales. ꝛ actosi ex ipi

i. al' qñ dic'.

ELECTIONES: ꝓPRIETATES

Iudꝰ. Rubi cum antiquum est min humidũ quã qñ est recens ꝛ pluris caliditatis. ꝛ magis gñ ranũ spũgatis ꝛ indurat fecta. ꝛ quãdo decoquit cũ melle cum aceto multiplicat caliditas ꝛ siccitas ꝛ auertur malicia que remouetur cũ loco nuclei eius ponit amigdale ꝛ concedunt cum papauerib ꝛ aqua rosacea ꝛ etiam post eos comeduntur lactuce cum aceto.

repudiat' h' abz luna in sig' igneo ul' a queo cristẽe ꝛ mi cã ifortune fu erit ꝛ ãguli'

Iohs. Iohs. Raf. Gligunt carnose ꝛ pure dulcedinis unione sue calitatis ꝛ multi nutrimenti ꝓpius. ꝛ qua mundificant hũditatꝫ ꝛ laxant ꝛ maxime cum remouent nuclei ꝛ accipit ex aqua eoꝝ ex ta lacabit sicut una ꝛ stupice ex eis que sunt minus carnose sunt minoris caliditatis. cõ fortant stomachũ stringunt uentrem. ꝛ ille que carent naturaliter nucleis sunt subtiliozes quam carnes unarum dulcium.

C. purs. Jo Prohibentur quia nocent splen ꝛ epati ingressiuus. quia h' duo mẽbra naturali' appetit dlca que attrahit al'machꝫ ꝛ q' sibi sunt similia in natura que abstracte oppilant uias et sic adduct in grossitie ꝙoꝝ. C. Signũ aũt in hoc ẽ qua uidemus grossiciem in crabꝫ aĩa lis q' uinctur comedere fcis. ꝛ bonus sapoꝝ ꝙpꝰ ꝛ grassiues est qua sunt multum nutritiue ꝙpe etiã mundificant pectus ꝛ pulcrum efficiunt colorem.

Jo G. Dy. Galienus dicat. Vinã nõ ducerentur ad nos de remotis regionibꝫ. qua coꝝ nocumẽtum est nobis appetens ꝛ magis quam in locis unde portantur eo q' facit fluxũ uentris. et qñ desiccatur stringit. qua deperditur humiditas eius ꝛ remanet substancia terrestris. Dy. et recens ẽ mala stomacho ꝛ laxat uentrem. ꝛ ficu ecõtrario que diutius sunt ꝛ maxime qñ bulliunt in musto. ꝛ sic omnium ex eis ꝛ ex ĩmaturis qñ fricant uerruce delentur.

Jo. G. Oyas. Glandes. frigide sunt in ꝑmo siue in ꝛcio. grosse stupice difficilis digestionis naturã stringũt ꝛ sanguinẽ pessimũ ꝛ cum digerunt plimũ nutruñ. Et castanee sunt meliores ꝛ dulcedõ minoris siccitatis ꝛ stipticitatis ꝛ nutrimenti ꝙpꝰ melius nutrimento glandũ ꝛ cõplexio earũ tempata unẽ caliditatẽ ꝛ siccitatẽ. ramẽ dicatur q' sunt calide in secõ gradu.

Jo. G. mas. Galienus dicat. Cuma non inuenitur in eis opano magna in substacione sanitatis. si inueniꝫ ꝙpas difficilis digestionis gñantes flegma ꝛ modica nutrimenti. malas stomacho. ꝛ muoꝝ de his qui intendunt qõ sint dulces cum acumine cã extinguit acuitatẽ sanguis. ꝛ unum eis ad pucandũ mẽstrua. ꝛ nisi attribuatur ꝙpietati dicta coꝝ essẽ grossa. Et hic fmo eorum attribuitur ꝙpietati. Oyas. Juez. dicat q' sunt tempate.

Ypo. Oyas. G. Mylacrens. accidit q' ex comestione albꝝ acetosoꝝ in maturoꝝ stupefactio dentiũ ꝙpter quaz nõ ꝑmittuntur masticari alia. Vñ digestio corrumpitur. Et curatio stupefactionũ dentiũ fit cum rebz uisosis q' inducunt q' absterserit acetosa de uisositate dentiũ sicut pruna. nuces. ꝛ farina siliginea ꝛ pheludichi. ꝛ omnia unctuosa. uisosa ꝛ calida etiam aptant frigiditatem cõplexionis nerioꝝ dentium ꝑ acetosa inducta sicut sal.

sicut grossomilia. Et stupica ex eis aũ edum stringunt ꝛ laxant post edum sic citrina. ꝛ aqsi Et ex eis qui ẽ maturati ꝛ dulcorati ẽ melioꝝ. Et ex eis qui pot ꝙsumi ꝛ nõ corrupꝫ ẽ melior elongetur a suis uirtutib naturalib ẽ melioꝝ eo qui comeditur ꝙpꝰ quo colligunt. q uelocius ꝛ cuis qui ẽ tarde ꝛcentionis sua grossitie ꝛ durities ulcmetur comestio. Et cuis qui uisosius ẽ fruct yemal' ꝙpe comedendo. quia calitas ĩ yeme ꝑfundatur in corpore. ꝛ eyũso in estate.

Galienus [illegible] q̃ in quibusdã [illegible] [illegible] [illegible]

vir q̄ cū ēsteretur pās fēs er eo fiebat soq. Et in principio estatis supueīt mlūs. vochu. r acq
aūs medi ē q̄ in ōcnēē sua nedā ingue stat. r quoz modica q̄tas mlūi nutē nutē r cognosatē
nē copleum ē humidus cōplex. Est etiam gōlibet semēn lenius. calidius r magis subtila
r quedā ētia cōmunē cra pas folus r hba eoz. Et quedam comedūtur cum hba cota. r quedam

ELECTIONES: PROPRIETATES

·G· Eligitur vulcum uisosum ponderosum. r q̄ denuis uē de facili trangit̄ eo q̄ ē mltū nutritiuū. r ē
magis conuenies infē alis. q̄ na sanū tēpato. r quādo de cchymosis nutriunt cum alus sicut
nutriunt̄ rasi cū grano tygon. r Thutth cum ruba. ul' qua distāt alcis tēpus ul' q̄ nō tēpat̄
in illis pcnibz firmati. r firmāt manūes diuisant̄ fm diuisa gūa upz. Terras. cōplones. ām. etatē
r uocacōi seu uetustatē ipi'.

repudiat̄ p nutritiuo q̄ s nec
asedes dom egri.
illi p q̄ eligit̄ luc
sit signū sue
nascēcū.

Eligitur q̄ solū coquit̄ ul' cum lacte quacumbz siligrum colligi r distillari. q̄ quidē ptinatur cum
gicuō oleo amigdalino ē tuatis tuū. aspiritu pcnons. r crumati. debent tam appōi p qualibz
amilū tria totula aque. r decoquatur donec redeat sicut sicus. r postmodū terapiatur. hoc
tamen est minoris nutrimenti inter omīa que fiunt facit frumento. facit tamen oppilatōnem usositate sua.

Eliuo q̄ fit ex infusione sawich frumenti infrigidat. calidnatē extinguit r sitim mitigat q̄n
bibitur cum aqua frigida postquā lotum fuit multocens cum aqua calida ad remouendū
ex eo uentositates r inflatōes. r q̄ fit ex frumto elyxo ē minoris uentositatis r pluris calitatis
r nutrimenti quā q̄ fit ex infusione sawich Raſ. tamen dicat q̄ magis infrigidat quā sawich
ordei. eo q̄ plus aque inbibit.

Eligitur ex eo q̄ est subtilious cerucas r mulce medulle. nouū. spillium. usosum. r ponderosū
r dic ē de quo ypocras mandauit fieri siceum RISKI ordei. r q̄ ē grānū in corpe ex eo fortificat.
mundificat r diuersat̄ sēm diuersos modos confectionum ipius. quia q̄n ex eo fit sawich
desiccat. r q̄n decoquit̄ cum aqua humectat. r q̄n pūs ex eo effiat neq; desiccat neq; humectat. r nigr
ex eo ē minois firitatis. uer' r exonatū ē valde nutritiuū. aut' quietis ē ōsēdere ato astomacho.

Eligit̄ ex eo q̄ est temperate cōfectum modica furfuris r mulce medulle. r lotum cum aqua r
dula frigida q̄ bibitur ad infrigidandum ante introitum balnei duabus horis in estate
cum cuchaw ex stringit. r post aliquod temp̄ natuā cum schyzop constrictiuo. ỹ p. Si bibatur hōa qua cum aqua frigida infundit̄ stringit. r post aliquod tempus laxat humiditatē aque. r est de cibis quescencium r calefactoz. sz nutrimenti eius est minus nutrimēto sawich frumenti.

Eligitur quis fit ex ordeo nouo pingui. r ponderoso cum infidū cōcretū. r teritur. r ponit̄ p
qualibz mensura ordei quatuordecī aque. deinde decoquit̄. deducatur. r dispumatur. r nic laxat
naturā sua insolitate. r urinam pducat. r sedat sitim sua humiditate. r appositōes sua
abstergit̄ ac. r nutrit sua substanaa. r unat caliditatē febris sua qualitate. r ñ misceatur ei
ea constipatiua ul' sūbulatiua eius subtilians seu constipans.

Prohibetur quia fit ex agimo. pter quod est difficilis ad digerendū. r cum ñ ponitur ei gu
charum. r oleum amigdalaz confert egritudinibus pectoris. r q̄n decoquit̄ cum petulaca r
lingua auis confert fluxui sanguinis. r cum digeritur plurimū nutrimentum generat.
r quando sanus unit sibi caueat augmento ipius accipiat post tpa unum antiquū et
mūscens cum eis pip. r ex hoc expellitur eis nocumentum.

ro inducit auferr inflationē et r uentositatis ipē. r difficultatē cāt ee digestionē ipius. r malum
libet opa anime negotiabili. r signum in hoc ē q̄ uomunt balsamus in quodam
fuit in pisum plantata ofcia fuit pisum mortale. r quidā in media opinant q̄ lolium sit

Nclus ex granis oñibus est q̄ prumsit sex mens. z usq; ad ānū. z q̄ ulum p̄uāsit ē minoris sic inuestigare uolum⁹ d̄ magnitud sic q̄or. Nam femina q̄ magnitudinē naturalē p̄ūsequat z sic ū supfluant in uenustate uterina tc q̄ ex uenustate fiunt egred̄iatur simile marie q̄n ū fiat phi oppnāt q̄ scina oīa calā sūt z hūida sic ḡma q̄ ē p̄ncipiū gnāc̄is. z dicē q̄ cā q̄ q̄dā plāta

Mensis.	Nōia.	Cōplex.	Gaud.	Qualit. ex eo.	Quantū ei.	Necessū ei.	Regim̄ nocumenta	Qualitates ex eo.	Quantū cōplones.	Etas.	Tempora.	Regiones.
				Regumina z eor̄ natur.								
36.	Ricon.	Jo. call. ex sic. G. sicc.	cal. z sic m. z	Ouugrūmū q̄ dcfcat ita	Andru sbach.	Pancrū colicū	Ci olo z lacte	nutrimū lac	Calid. hūid.	Omnib.	Vem. ep̄	Omnib.
37.	Oelsch	Jo. fri gide z tēpate hūidi tatis.	frig. z tēpate hūidi tatis.	Clara mūda z tē sm.	Vigilis z sod.	Delirat sens.	Ci fale z ouis.	Ci sale z ouis.	Calid. z sicc.	Iuuenum.	Estas.	Calos.
38.	Faba	Jo. frig. z sicc. Jo. cal. z sicc.	cal. z hu m. z	Scabra. Grādes.	Cōstrictū ē ventis.	Debilitat dcoqc	Ci dcoqc ci olo amigdal.	Ci dcoqc ci olo amigdal.	Calis. hūid.	Iuuenum.	Estas.	Calos.
39.	Fasiol.	ornat. frīs. z sic. Jo. cal. z sicc.	cal. z hu m. i.	Rubri ri dolosi.	Puaūt urinā. z pīguat cop.	Fac nausea ex sputa mala	Ci olo mur. z si napi.	Ci olo mur. z si napi.	Flatus. Flatus grossi	fris. z sicc.	Senecum.	Frigos.
40.	Lentes	G. tēpate cal. z ficā ibi frig. z sic.	frig. z sic m. z	Pīguis dplet.	Sedat. ventre. z suis. z figurat ibm.	Ondat colic. ventri. z renū.	Ci blets z aliphabus.	Ci blets z aliphabus.	Flatus grossi.	Iuuenum.	Estas.	Calos.
41.	Lupin	Jo. Bal. calis. z sicc.	cal. z sic i. z	Albi z pdecoſi.	Necat ūmes.	Difficile digit. z dolorē	Ci ouumtes. z eo q̄ ventre. z cardiac.	Ci ouumtes. z eo q̄ ventre. z cardiac.	Ventū. flatus.	Flamas.	Deceptus.	Sepēdoralib.
42.	frumēt cticu.	Vlr. calid. z hūid.	cal. z hu m. z	Ouis. ē. ouium. z q̄ plenū. cocuiū.	Corpulz laxis.	Fac ulcerationes. z flatuositates.	Ci milio sale.	Ci milio sale.	Lac z spuma.	Calis z siccis.	Vem.	Frigido.

multiplicat nūm semis ut sic mlplicatō tēp̄ lacc̄ utuus. z obijce fēa fuerit aīalibz ōbilib⁹ mlt̄ um in fra cōsp̄atur una alēa remaneat. z ubi fuerit ordinata quedā mēbra z egana sensuū du ubilia sunt illa que seminātē die austral. z dī q̄ nonna seminum saluator anno q̄liber habē illo anno. z ecotrario. Et ex canone generali p̄cedit q̄ q̄liber semen q̄ in sua decoctione

nutimenti. ꝛ facilioris digestionis ē eo q̄ nō putrefit. ꝛ sicut inuestigam̄ de tempore ḡnoꝝ ipoꝝ humecta ꝛ inflata hūc hūiditatē fluxuā que ōbēt ofuaī in loco ando usq; q̄ arefiāt. ꝛ ꝙ tamē locus uentus septentrional' ꝛ nō miscent cum eis res deficcantes hūiditatē sicut ūnastrū. ꝛ philosi mlīa. sēnū sicut sisamū ē eo q̄ sē debil' nature. flamq; illoꝝ que sunt debilis nature nati

ELECTIONES ⁊ PRIETATES

Rgon est arbus tēperatus leuis ad digerendō ꝛ ducētis naturā ad ꝫsipationē maī eo q̄ ē rubeū ꝛ al bū q̄n decoquit cum olō amigdalino ul' sisamino aut butyro certo nō strigit uētē ꝛ mitigat murmurā stūachi ꝛ intestinoꝝ. ꝛ q̄n fit cum lacte uacente mulcat gnāt oppilōnes. nec tamē au fert siccitatē eius. ꝛ impiguat corp'. ꝛ q̄n ꝑparat cū olō d cātam q̄n gnāt oppilones. ꝛ laxat. ꝛ dicerūt quidā q̄ ī ipo aliq̄ ē caliditas. G. dicit q̄ addit in spmate. ꝛ minuit urinā. digōnē ꝛ uētositatē.

Prohibet q̄ fac̄ inflationē ꝛ mollificat carnū. ꝛ sōpnū ꝛ lassitudinē. ꝛ sicut minoris sē nutrimū q̄ uic ces. ꝛ cum cocta cute cū olō amigdalino sē minoris nocumū q̄ cocte nō excoriate. ꝛ medulla eaꝝ abstergit. ꝛ cortices eaꝝ sūt stipatiue. ꝛ nō q̄d media tēperatā fabā cū aceto decoctū. dcēt ad cō dendū pustulas. apostēa intestinoꝝ. ꝛ fluxum. ꝛ meli' ē q̄ dāmnat. ul' uitiat cū olō amig. inouādo aquā potuī. eleuant mlīcies q̄ tē cūt unatim pectoris. ꝛ uentris. aufert malicā orgañ. ꝛ sal. Gal. dicit q̄ conseruant sanitatem.

Melch in cōplexione sua ꝙpinqua est fabe. ꝛ ꝙterea in operatione est ꝙpinqua. ꝛ ē tarde digestionis in stomacho. Sz cum digeritur gēnāt humorē laudabilem. ꝛ est bonum febricitantibus. ꝛ la rat cum miscētur cum ea quedam holera. sicut spinachie. ꝛ prodest pectori q̄n ꝑparatur cum oleo amigdolatum dulcium.

Pāleoloꝝ quidā sunt albi qui frigidi sunt ꝛ sicci. ꝛ quidam rubri qui caliditatem habent ꝛ inflationem. tamen modicum inflat ꝛ plurimū nutrit. ꝛ ē minoris inflationis faba ꝙ alius humiditas est excedens. ꝛ rubri ex eis habent subtilitatem ꝙ quā descendunt men strua ꝛ dcent comedi ꝑparati cum oleo muri. ꝛ sinapi. ꝛ carui. ꝛ origano. qua ꝙ hec ex pelluntur eoꝝ malicia.

Prohibent hūiusmodi cōplexiones melācolicas quia inducūt in eis alienatōes. ꝛ febres quātanas. ꝛ lepā. ꝛ que ex eis fūt excoriate lubricāt egestiōes. ꝛ q̄n ī decoctō puma aqua eiat' ꝓmodū stringit. ꝛ q̄n ex aqua eaꝝ fit gargarisma. prodest squināce. ꝛ lubricat naturā. ꝛ sē nutritiue magis q̄n comedūt cū spinachus. bletis cū mlīo oleo. ꝛ priores sūt cū cōdūtur cū nemsūt. ī carnibus sicas Maſ. habent incortice suo acuitatem cū qua laxant. ꝛ eoꝝ medull' stringunt.

Lupini q̄n curant donec transeat amāritudo ipoꝝ fiūt difficil' digestionis. ꝛ nō laxāt uentē. ꝛ amāritudo eoꝝ facit eos uelcos descensionis cum qua interficiūt uermes. ꝛ q̄n digerūt nutrūt nutimēto quenenu. ꝛ ul' urinā pducat amaritudine. ꝛ sanguīs nūstruū. ꝛ fetum educ. ꝛ a pit opilatōem splenis. cpus ꝛ pulmonis quoꝝ aī melius ꝙparatur quā eoꝝ sba. Gal. sāguis gnātus ex eis nō est malus. Jo. gnāt humorē grossum ꝛ malum.

Rumentū eurum ē tarde digestionis ꝛ descensionis gnāns humores uiscosos si nō descendit. ꝛ generat lūbricos ꝛ cacat bitinos. ꝛ sicais qui fit ex farina ipius ꝛ aqua uiski que fit ex eo ꝑsunt tussi ꝛ egritudini pectoris. ꝛ apostemati pulmonis. ꝛ cum debi decoqui coopiatur cū pasta que sit inter coperculum ꝛ ollam. ꝛ decoquantur lento igne. bñ. nec diu coperiatur don' sit pfecte cocta. post aliis pfectam decoctionē agitetur.

ta mbra quibus aute ordinate fuerūt uirtutes. Et cū q̄ mlīa semīa diuisa sunt ī duas ptes ē ut plica sicut oculi. aures. ꝛ testiculi. ꝛ auctores librorū agricultur dicunt semina uelocius exire ex hac qua si semina seminentur in septembri pullulent. signatur q̄ bene conseruabuntur non arefiat est malum.

Panis est ille tempate caliditatis cui est desiderium recte omis sapores suscipiens auxiliu[m] aple aqua z sal sint quantitate conuenienti z ignis tempatis agens z in sufficie z pfundo ipius. Iam alius est qui conficit cum aqua farine z ē plurimi nutrimēti. alius ē in cui[us] officie ma qui valet ad pcauendū sōpnū. alius est an admixturā cuminū nigrum z anisū cōmune ad aco. descensio[nem] cibo[rum]. z nutrimentum amplius. z ex eo alius ē qui comeditur frigid[us] aut oige

Numeus.	Nota.	Coplāt.	Cō.	Panis z ipius manentis:- Oculi ex eo.	Iuuamētū.	Nocumētū.	Remoto nocumēti.	Regiones. Tempora. Etates. Cōplōes.
83	pānis ō similis.	y. pōs. tēpate calidi.	tēpa te calidi. in. 2.	Vñ aer? cōtinuus.	Impinguat cutē.	Opilat.	cū oleo cocta fermētat.	Omnibus. Omnibus. Temperis. Omnibus.
84	panis optim?	optas. Iuxt. calid.	cal. in. 2.	p̄ quē sit fortis. tēs. tal? sit. ut nocte p̄ cedat.	Obtinet nocumētū.	Inducit pituitā. febric.	cū granis anisi.	Omnibus. Omnibus. Omnibus. Omnibus. habitabs.
85	panis azim?	y. p. siccitatis. ē. boni.	tēpa te frigiditatis in 2.	Satis nutrit. z bene.	Corpulētos facit.	Sputū flatus. z ulcera stomachi.	cū uino ueteri.	Omnibus. Omnibus. Iuuenum. Omnibus. frigidis.
86	panis frigid?	frigid? z siccus.	frig. z sic. in. 3.	Q? fit ex recremēto.	Virtutes sustinet. z frigus.	Difficil? digestio.	cū oleo.	Hā usus similis. Temperatis. Iuuenum. frigidis. Septētrionalib?
87	pānis ō furno l' focu lano.	y. p. excōis ē pānes ex oppo. ne fumi ē melior.	tēp. te frigiditatis in 2.	Vñ gen? Vñ aer?	Corpulētos facit.	Oralē disgustū.	cū reb? dpnētib? calo.	Calidis. Iuuenum. Iuuenum. Septētrionalib?
88	panis fēs in testu.	fe. mior? malage panis grassel.	tēpa te sic. atam in. 2.	Fermētat. z subtilis.	Cōgit. z crassificat.	Fatigat stom. z stupefacit.	cū carnib? z brodio.	Hā similis. Iuuenum. Iuuenum. Septētrionalib?
89	pānis ō grassellis.	g. z fo. hūdus siccissim? z mal?	tēpa te hu mid. in. 2.	Cor? nutrit.	Corpulētos facit.	Male digestos. facit. z ulcera.	cum uino uetere.	Hā similis. Iuuenum. Iuuenum. frigidis.

caliditate sua dissoluitur nappa qui cum moueat uers? superficiem non mouetur nisi hi motu reflexuo uiscositas z unctuo. phlegmes hūectatōz eius. ut stomach? possit sup[er]ari z maxime fermētat. z nociua h? fortur ee hoc q ex eo pōt fi. aqua z desiccatur fortē ē agnus. z cōtinue in quo ē accidentis cōrupti que soluere in eo pot caliditas z mixti. accidentis ꝑ q. panis fēs

nom ⁊ melius ex eo est. Panis frumenti est bonum in substantia. ⁊ fermentū ipē modicū aū
y. cum sal fuit panis ē plurimū nutrimentū bone digestionis. facilis descensionis. ⁊ pūs vulnū
facit oleū qui est debilior ad digerendū ⁊ prior ad descendendū. Alius ē qui ad ulcera pulmonis
remouendū ⁊ mundificandū ipsius ⁊ ex eo alius est qui comeditur calidus valde aū digestio
sho ē tardior. nutritū modicū. ⁊ fit melancolicus. ⁊ ea q supfluas ē ⁊ frigidas ⁊ phlegmatis. ⁊ ap fluido

ELECTIONES ⁊ APPRIETATES

Ru. Cetestatur cum quia pp gñationem ventositatis oppilat ⁊ inducit dolores articulor ⁊ lapi
y. dem ⁊ hec sua nutritiua ⁊ qua tarde digerit. ⁊ ē minus bonus inō alios panes. ⁊ ut amoueatur
·G. malicia eius comedatur sphi debeat. ⁊ tabescit sallus. ⁊ qui fit ex farina primo molli
ta stringit ventrē qua hz in se de calliditate ignea. ⁊ panis ex lōgunquo mollit econtrario
⁊ panes magni ⁊ grossi sunt nutritiuiores ⁊ melancolicos ad descendendum.

Ra. Eligatur bonus coliram ⁊ frigidis ydropicis qz ē melancolis descēdentis. ⁊ aliquid hz ō furfure q ab
·G. stringit intestina. ⁊ obest malois nutritiū ⁊ desiccat ⁊ ad remouendū ei siccitatē. ⁊ ad augendū
Jo. nutritiū ei ualz si cōedatur cum uncuosis ⁊ cibis carnis in guanis cū lacte vulg. ⁊ calid ex
eo ē plurīs nutrimēti ⁊ melancolicus descendentis qz frigid ⁊ ille qui fit grosse farine fit tarde molle
fiat infusus aqua cum cōficit sic se hz eius cē in stomacho.

Ru. Cum nutritū unctuosū tardū descendit ⁊ nutrimēti ei malū qñ descendit a stomacho. ⁊ certaīn ge
Ra. nerat lapidē. oppilat splenē ⁊ epar. ⁊ cē de cibis ventosis laborē gñt. ⁊ cū necessū fuit comedē ipm
Jo. accipiatur post zuzubes. seu mixta. deinō ⁊ bibatur aqua mellis. ⁊ addat hūs post hec cyminū
balneū fricatū cū oleis ⁊ longus stepnt ⁊ multa mē eos q cedūt maduīt in pessimas egritudi
nes ⁊ mortē ante senū.

·G. Cestat cū pp siccitatē ei acquisitam p ignē. ⁊ addit siccitati naturali obquā ē ē tard digesti
Jo bilis facit ventositatē ⁊ oblām. qui prima frustra a m quibusdā relig fibulatinus. ⁊ modo
Ju. que melius comeditur ad mollificandum precis ē buccell cū mulsa ⁊ olō amygdalino. ⁊ cē nabis
ad nutriendū calidificē ⁊ cū cibis stipnis ad strigendū ⁊ ingon colorem facit ē sicut lonū. ⁊ mode
lōn stipnis facit ⁊ impinguat corpus.

Jo. Cestatur cum pp cōbustiōz supfluar ⁊ semiplenā coctiōz pfundi. ⁊ dyram multiplicis q pūs
Jhs agm ⁊ nō cocti est de cibis ē ventosis ⁊ flatuosis ⁊ flatuosis ⁊ quiescētibus mīsi obest. ⁊ mentes secuīt
dē necessitō ipius tractu ipis. ⁊ ad remouendū necessitatē ei desiccē tantū. ⁊ nō fiat. ⁊ mi fiat
nur cum aqua cucharo.

·G. Panis qui decoquit in testa ē malus. maxime qñ mixtē cum oleo quia nō stringit grossū oppi
y. lationes. ⁊ humores malos crudos in corpore. ⁊ qui indiget comestiō ipius in ephemeron fit
Jo. mentario salem ⁊ fiat cum bn decoqui. ⁊ licet oleum oppilet pores ⁊ prohibeat ingressū ignis
decoquētis in eum ⁊ cōpanagū melē cū quo assimatur ē cibi qui fit cū speciebus aromaticis ⁊
un al' acutus.

R Panis guastellaminus ē pūs qui fit sup lapill' parvis igneis sicut fit in villis in q hz tā fuit
·G. mala q cōbustus in sup fuit semarum' universus ⁊ mytus aneu ipō q ē peior pane decocto in
furno. ⁊ qñ comeditur cū carnibz un cuosis coctis ⁊ absadit quedā quātitas malitie ipi. et
melius q fit post comestionē ipius cum bibitur unū pugillū ⁊ sequentis mouetur motu laborio
so. quia ex hz remouet necessitatē ei ⁊ deo placuit.

nitur ⁊ omnis alia nausea cum ea retinetur ⁊ est de ipo tō ut de pmo ⁊ sic retinendo iordines acūt
Jo. ⁊ Raf. videntur continuū huic laudātes q comedatur in fine fe oneis pythiā cōfortis stoma
cho fortitatū. ⁊ si medio naturalis est medius inē agmū ⁊ fermētatū. ⁊ cū un hz est q fermūt. ē ib
est spongios ⁊ supnatās cum nō habeat in se necessitatēs. motus. ⁊ ductiones ⁊ inseparates.

Cluſa q̄ p̄cmittant oleta in comōdis ē quia ſūt ſubtilia tenuia ſic fructus gñant oīa uenę
t naſturaū que deficiūt ab hac opatiōe. t ſunt innatiua illis quibꝫ dantur p cāb. t plin ex eis
t quidā ex antiqs dicūt q̄ ex centū dragmis oleę grāt mīn. x. dragmis ſiquis t carnis
tulanc. Et ex oleribꝫ ſilueſtria ſ fomētis ſiccatis t ptisis nutrimēti. t min⁹ male int̄ h̄ ſē lactu

Humectus.				Herbe crude ſolute comedēdi t cauſ̄ ꝓpietates.				Iuuamēta vonabilia.			
	Noīa.	Cōplēcō	Gō?	Melū ex eo.	Iuuamēū.	Nocumēū	Rem nocū.	Cū huōr gñāt ex eo	Cōplexiōs	Tēpa.	Regiones.
40	Lactuce.	Yo. frig t hūd	frig t bu in 2.	Ample t rarue	Crispus t spōsus	Comu t tuſſi	Cū muſcato	Nutrīt ſpūs	Calis t hūd	Iuuenū	Calore. Ab hūdis
41	Scariola.	orīb. frig t hūd. t G. frig t hu.	frig in 1. ſicc. in 2.	Rares t dulces.	Infrigidat epar calidis.	Refrenat vigorē	Cū naſturcio.	Nutrīt modic	Calidus.	Iuuenum.	Calore. Ebrīs.
42	Apiū.	G. ex alu. Calid t ſicc.	calid t ſicc. in 1.	Ornulanum.	Aute applicatos	Extat ſoda.	Cum lactucis.	Nutrīt modic	Frigidus.	Yemi. Senectum.	Frigore.
43	Tachō. t hba piret.	cal: t ſicc.	calid t ſicc. in 1.	Ornulanū tenes t crudū.	Saporat fidā fetida.	Sitī fac t mōdū.	Cum apio.	Nutrīt acutū	Frigidis.	Yemi. Decrepitis.	Frigore.
44	Eruca et naſturciū	Yo calid. t hu.	calid t hu. in 1.	Q. t munis acutis.	Addit īſpmatē omn.	Offic emicrānę	Cū ſcariol. t cero.	Humor acut.	Frigidus.	Yemi. Senectum.	Frigore. Sepēdinalibus
45	Radix ruchi. t oci mili et tracū.	orīb. calid t hu. Yo. calid t ſicc.	calid in 2 ſicc. in 1.	Odoriferum.	Tūt ſtōmac. ſuccus Lucat.	Obtenebr̄ uiſū.	Cū folio ſanio. t pectinac.	Nutrīt ſtōmac	Frigidis.	Yemi. Decrepitis.	Frigore. Sepēdinalib
46	Portulaca. t acetoſa.	frig. t hu.	frig in 3 hūd in 1.	Amplor. folior. et crispor.	Inuſtacōi ardēti. t dolōi ꝓdes.	Spūmam t comu	Cū cerasis ſiluīs	Nutrīt modic	Calidus.	Iuuenibꝫ.	Ebrīs. Yeendatis.

nutrimentū ei ē in ſolūs ſicut lactuce. t de quibuſdā in radicibus ſicut radices ſeu tafani
nice t eg. ſicut acetoſa. cucumes. t plēs tomāi cēdūt oleū ſeu herbas cudas poſt abū t ñ noct
burit tū t cerficiū infrigidatē ſua digerit t obſcurat cām inuit iohannic⁹ t ſalmuey ge groſſa

sitatem ⁊ inflationē ⁊ accrepitus colicā ⁊ malā digonē nisi sit aliq; acutū ex eis sic̄ oziganū vocꝫ nunc nutritū ⁊ modicū. ꝫ sanguis qui gñatur ex eis oñibꝫ est modic⁹ subtil⁹ ⁊ aq̄s⁹ ⁊ mal⁹ es. ⁊ frigid⁹ ⁊ hūd⁹ ex eis conferit minimis ⁊ aplōnē hūtibꝫ calidam. sic̄ lactuce ⁊ scariole ⁊ ac. deind molachie. ⁊ postmodū atriplices. de hinc portulace ⁊ blitones. ⁊ de quibꝫ oleribꝫ plus

ELECTIONES ⁊ APPROPRIETATES

Jo ouf Jo oub. Galienus. Sanguis gñatus ē melior ſāguine gñato ex aliis oleribꝫ ⁊ āpliorꝫ nutrimēti ⁊ melioꝫ vesc̄ioꝫ ⁊ nec̄ stringit nec̄ laxat quia in ea nō est suptilitas nec̄ salsedo. ⁊ eligitur ex eis illa que ī hīt lac. quia frigidior alis ⁊ ē quemēs pūcture stomachi. qñ nō abluitur aqua. deb. lacte uſum ⁊ mutigat situm. malbaſ malachia. Jo. frigida ⁊ hūda ī ipo. ꝑdest pecoī ⁊ obē stō.

ouf. Jo. Y. Scariola luce sit frigida ⁊ hūda ꝗpte multitudinē ꝗa ꝑstant ꝑ se eoꝝ naturis q. sit in estate calida accidentalr cū fiat amara ⁊ in autūpno sicca. ⁊ ꝓpterea exaltatur. ⁊ hec in yeme ⁊ ue cū amāritudine tñ sua apit opilatōes splēis ⁊ epatis. ⁊ ex eis siluestris ē fortior in hac opatē. ⁊ siccat stom̄. ⁊ sic̄ ē cōferr inflatōibꝫ calidis ⁊ ebriet hū stringit uētr̄ ꝑmixta cum ꝑcedentibus.

G. Jo. Eligitur ab ꝑsicianis lactuca ⁊ urinā expellit uentositates. apit opilatōes. ⁊ confert stōacho. caudum ⁊ cerū tarde digerit. ⁊ ꝓpter hoc debet cū pane cibꝫ cū quo manducat. ⁊ solā ipius ꝑsicāt urinā magis quā lauāt ⁊ radices sue eq̄. Rufus. dicit q. ꝑsicat urinā ⁊ stringit uentr̄. ⁊ solūmodo ē q. nō comedat ꝑ se. sed mouent̄ alia uenenosa eo q. apit uias ⁊ unat ad ī̄seund uenena interi. ⁊ ē duoꝝ modoꝝ. nap. ⁊ romī.

Y. G. Yf. Mors medicat ē ꝑpter ut masticetur ān abū ⁊ potū medicinat̄ hūbil⁹ sapoꝝ. qr stupefac̄ ī̄strumentū gustus ⁊ modicū ex eo assūptū. ⁊ confert ad digerend ⁊ calefaciend ūtā. G. calida ⁊ sicca in ēo gradu. ꝑfect nausie ⁊ gñat uentositatē modicā ex ea digerit sua calitate natali. ⁊ m⁹ tñ ex ea q̄dificat hūditate superflua. q̄ ē in ea. ⁊ aromatizat stom̄. digerit ⁊ appetē facit. ⁊ qñ sola comedit̄ inducit pturitū in cute. ⁊ addit in corpꝫ. ⁊ appetitū cibꝫ ⁊ necat uermes.

Jo Y G. Eligitur ventribꝫ coꝝ qr emittit uētositatē facientē inflatōē erigere. ⁊ gñat sp̄ma. ⁊ laxat uētrem ⁊ urinā nō pūcat. ⁊ calefiat calefactiue manifesta ⁊ subtiliat. ⁊ ꝓpter debet misceri cū alio phisente fumositatē ascendē cerebꝝ. ⁊ nasturciū calidum ē ⁊ siccū. necat ūmes. obest stomacho ⁊ uesice. ⁊ inducē strangurīā. resolut uentositates. ⁊ inducit flegma.

G. D. Jo. Rebitur stomacho qr ē cur̄e digestiōis. ⁊ cōfortat in colerā ⁊ cōmouet uētositatē. ⁊ ingredit ī numer cibꝫ subtiliatiuꝫ. mundificat hūditatē pectoris ⁊ stringit ⁊ laxat uentr̄. ⁊ ī mentuit de hac ꝑmonēdo cum dixerim⁹ de una re quia stringit ⁊ laxat. eo q. hīt in se duas uirtutes diuisas sic̄ caul⁹ quaꝝ alia fortificata ꝑm naturā materie inquietentes epatis ⁊ possibile ē q. ipm sit abꝫ siccus naturalr ⁊ hūdus accidentalr.

G Ru. D. Jo. Tussilaginum uidetur q. res acetosa removeat stupefactionē denciū nisi accidat ex uitositate sua. ⁊ quia stupefac̄ ē confert exoriationi intestinoꝝ ⁊ distillatie. ⁊ fluxui sanguis miliex. et sputo sanguinis ⁊ sedat uomitum ⁊ sua frigiditate extinguit coleram ⁊ abstadit appetitū cibꝫ. ⁊ mutigat asperitatem uesice ⁊ renū. ⁊ delet pozos. Cinarra seu herba apum calida et sicca in primo ꝑficiens cor ⁊ epar. ⁊ lenificat animū. ⁊ purificat mentē. ⁊ dissoluit melancholiā.

rape ⁊ blacte ⁊ cui⁹libet sue nascentis cui⁹ comedit⁹ radix gerit ei⁹ ipō ē q. comedat sic̄ lactucas. hec ꝓter malam consuetudinē inordinatē ciboꝝ ul⁹ fundi⁹ stomachū sua calitate cōbuana subtilia precordia debent.

ex ſpecieꝫ quedam ſunt de fructibus ſeminibus quedã ex radicibus de fructibus ſeminibus · quedã ſ̃ fructꝰ
dum oleũ ſicut beete ꝛ ſpinacꝫ · ꝛ quedam duo tantũ ſicut cepe ꝛ porrum · ꝛ quedam oleũ ſicũ
ꝛ quedã ſũt de ſuperfluitatibꝫ aliarũ ſicut ſunt crura · ꝛ quedam mixte ſicut ſũt
aliſe ut alee · ꝛ hꝰ · Et ſũ nutrꝫ · ut caſei qui ſunt de lacte durum · de duris · ꝛ q̃ dicunt ẽ car
nerto · ꝛ h oĩa animalia ſũt leuia tho quoꝫ ſ artuꝫ [illegible] appetꝫ · Canon · iii · partione ·

Numeꝰ.	Nom.	Copulãt.	Gñ.	carnes cibuꝫ cũ ãcminib̃ ſcibꝫ · ſũb · ſuas · roliſ.				Ad huc ſũt ex eo.	Iuuamẽta habilia.			
				ycli ex eo.	Iuuamẽ.	Nocumẽ.	Rem nãt.		Copiones.	Cẽperãt.	Regiones.	
47	ciceꝛ.	Orib. ſo. calꝫ. ẽ hũ.	calꝫ ẽ hu. in 1.	grauia ẽ dura.	acuit ſpiritꝫ.	ꝓcreat ventꝫ ruſticũ.	Cit ſtomachꝫ pturbat.	Sperma hac	frigidi ſicci	ſanguinẽo.	Cholericis.	
48	ſinapi.	oĩs calꝫ ẽ ſic.	calꝫ ẽ ſic. in 3.	Rodit intra ẽ exterius.	ſpongioſum.	Cerebꝝ.	Purgat ẽ mundat.	huõr acuit?	frigidi ẽ hũs.	Dempans.	Cholericis.	Ydiotis.
49	anet.	Tho. caſeo micis calidi tãs.	calꝫ ẽ ſic. ẽ oꝛ. in 3.	Grauat. recens.	Parit ſpũ ſuo ſimilẽ.	Reddit obliuioſꝫ ſui ſui ſibi.	Cit lentoꝛ cellꝫ.	Modicũ nutrit.	frigidis.	Dempans.	Cholericis.	Frigidis.
50	porꝛ nuptꝫ	oĩs. calꝫ. ẽ hũ.	calꝫ in 3 ſic. in 2.	Rapidũ acuit.	Parit acuit ẽ cotꝛ.	Cerebꝝ.	Cit olꝰ ẽ exoꝛdium.	Colerã acuit.	frigidis.	humidis.	Cholericis.	Sepe debilis.
51	bala ſa.	Je calꝫ. ẽ ſic.	calꝫ in 3 ſic. in 2.	Grauat.	Acuit ſpũ ẽ cotꝛ.	Cerebꝝ.	Cit ſtul' ũcit.	huõr acuit.	frigidis.	humidis.	Cholericis.	Frigidis.
52	oleuꝫ amigꝫ.	Je. Tẽpat.	tẽpat in 2. hũd in 1.	Ducit ſuũ.	Parit. tuſſi. ẽ ſtomachi.	Cerebꝝ.	Sum mathe.	huõr tẽpat.	Tempans.	Dolentibꝫ	Cholericis.	Ydiotis.
53	acetꝫ ẽ ſuc.	paul' Je. ſeꝛ. ſic.	ſeꝛ. in 3 ſic. in 2.	Rodit. ẽ purgat.	Parit. ẽ allicit.	Perdit. ẽ mutat.	Cit ſtomachꝫ ẽ ſtomachꝰ.	Humiꝛ modicũ.	Calidis.	humidis.	Cholericis.	Ydiotis.

ſicut radices · dicunt q̃ ſũt leues ãcmodi ſicũ oleꝛa · ꝛ de ſeminibꝫ arboꝛeis · q̃ ex eis ſũt pmi
tum ꝛ ex ſuis fructibꝰ · pcedit acetꝰ ẽ acetꝛa · Dicũt ãt q̃ ſpinacꝫ ꝓmouet ne obi amal ſũt m
alſupiam pacem · calꝫ ſp nutꝛ cum mutꝛ · ꝛ ſi ſecundũ ſuã ẽſſe natꝛ erit tẽpatꝫ ſic̃ zuber
q̃ maioꝛ humoꝛes · ꝛ q̃dam ſic ex ſtoꝛia ſimile q̃ ẽ modꝛ calefactiuꝫ humi efficaꝫ ſapiꝫ

quedam

quedã fiũt flores ſicut pip. oliua. ⁊ arcus. Quedã fiũt ſemina ſicut aminũ ⁊ coriandꝝ. ⁊ que oleum ⁊ ſiſaminũ. ⁊ quedã fiũt ſicut acetum ⁊ fuꝰ agreſte. ⁊ quedã ligna ſicut darſini ⁊ zinzib. ſm plinũ dicit. ⁊ tractatu ſequenti oleum ⁊ cõfectio cum aceto ſis ⁊ ſpẽbꝰ ⁊ alijs ſecunde nubꝰ ſallus ſicꝰ in ſcõ capitulo carnũ dicit. de ſale. ⁊ qñ quis. de acetoſitatis dicim. de ſpeatow ⁊ appoſitis ſpẽbꝰ ⁊ ſuis. tractatũ ſe in naſcentibꝰ ꝓnãt in occasione pmis dicta.

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Ru. G. V. Jo. Rufus dicat q̃ optimꝰ in carne ſicut opaꝯ ferrũ in paſta ⁊ acetum in tra. ⁊ nigrum ex eis fiũt lapidẽ. ⁊ pducat urinã ⁊ mẽſtrua. ⁊ embryonẽ ejicit facit. ⁊ album ex eis bꝫ in ſe abſterſionem qua mundificat ſplenem. urnes ⁊ epar ſicut in eis etiam ſubſtantie due ſalſa ⁊ dulas. ſalſa laxat uenterm. ⁊ dulas urinam pducat. ſemen naſturtij efficat ſinapi mediocriter.

G. Ru. Jo. Sinapis calidũ ⁊ ſiccũ in q̃rto gradu. caleface mẽbra frigida ⁊ ſubtiliat cibos craſſos. ⁊ mediocriter ex eo pducat urinã ⁊ multũ laxat ꝯ̃ cumino nigro melius ẽ ponderoſum. ⁊ ẽ calidũ. ſ. in tercio gradu ⁊ ſubtiliatiuũ ⁊ reſolutiuũ uentoſitatis frigidaꝝ. ſem. pituitꝰ albi frigidũ ẽ in tercio gradu. ⁊ ſopnifer. ſtomacũ. calidũ eſt in pmo. humidũ in ſo ⁊ faſtidiens. Carnẽ ſiccũ in tercio reſoluit uentoſitates pducat urinã. ⁊ interficit uermes. Cumini carnem ⁊ napꝰ. ẽ ſicut carnẽ quo cũ mungitur cuius facit carnũ colorem.

S. Dyſ. Jo. Aberſum. ⁊ ſemen ferule eſt ſicut aminũ ⁊ melꝰ ex eo ẽ carnũ q̃ aſſimilatꝰ ſolus alat ⁊ exilat melꝰ ẽ ſicut ſi parum. ſoliꝰ ⁊ calidus ⁊ ſiccus ⁊ acutus. Origani. duo ſunt modi unꝰ ex eo eſt longꝰ ſoliꝰ ⁊ eſt certicus opatꝰ. ⁊ aliud ymindꝰ ẽ calidus ⁊ ſiccus facit digerere ⁊ appetere album. ⁊ reſoluit uentoſitatẽ ex. Sumac. melꝰ ex eo eſt rubeꝰ ymnes ſtipticꝰ colericã. Ruca. G. calida ⁊ ſicca in tercio gradu. Dyaſcoꝝ. cõfert roſicatis ⁊ nocet uiſui.

V. G. Jo. Porri minoris ſiũt opatoꝝ q̃ napꝰ. ⁊ mõtani minoris uõ eis ſꝫ in ſubtiliatẽ ⁊ mũdificatẽ. ⁊ o ferrum ſanguinem emorroidas. Ruca. uiridis calã ⁊ ſicca in tercio gradu. o ferꝰ epilẽſie ⁊ ſcabꝫ. Coriandꝝ. ſꝫ. dicit q̃ ẽ calidũ cũ ſtipticitate. ⁊ gñaliter alij frigidũ. Cicus. calidus ⁊ ſiccꝰ o ferꝰ ñubla in cerebꝛo ⁊ apiit oppilatoꝝ ⁊ facit nanſitr album. coꝛ lenificat. Flos carami. calidꝰ ẽ ⁊ ſiccus mouens ventoſitatem ſapiem in cibis. ⁊ facit exeqm carnes craſſis ⁊ in eo eſt ſtipticitas.

Ru. D. G. Folia aſe. calida ſꝫ ⁊ ſicca. o ferꝰ digeſtiuꝰ. ex aſa melior ẽ quẽ ẽ bõi ſaporis. ⁊ roſtum melior eſt carmen que ẽ calida ⁊ ſicca in gradu q̃rto fortis ſubtiliatiuꝰ ⁊ diſſolutiuꝰ. digerit. ⁊ appetere facit abſtinẽtes frenẽ ſeceſſus. Pip longum. calidum ẽ ⁊ ſiccũ. impiguat ſtomachũ. ⁊ mũdificat uẽm ⁊ caput. Spica. calida eſt ⁊ ſicca. Gingb. calidꝰ ⁊ ſiccꝰ. darſini. cal. ẽ in ſo gradu. ſiccũ in tercio gradu. ex quo melꝰ eſt odoriferꝰ leue. pducat urinã ⁊ mẽſtrua. ⁊ nocet uiſui.

G. V. Jo. Oleum ſiſaminũ. confert groſſitiei pectoris ⁊ pulmõis guttaris. ⁊ gule ob empſis uetuſtas laxat ſtomachũ anfractus malũ ſapoꝛẽ alioꝝ qñ ex eo oꝺoꝛ̃ fiũt. ꝫ nuchꝫ fortis ẽ calidũ ⁊ ſiccũ in ſecundo. ⁊ tertio. ſolutiuũ ⁊ unctuoſum. ſtomachi. ſtidis. oleum. Hoc̃s q̃ fit ex o ẽpliõ oliuaꝝ unctuoſũ ẽ ſim q̃ fit ex nigris antiquis calidꝰ ẽ ⁊ debilis. dõ oleũ q̃ ẽ ſimile cũ burdis camelor. oleũ enim ſanũ q̃ fit ex olius uetꝰ. mites que uiſus ſanctis ⁊ negotiis ſius oleum carnamiũ calidꝰ ẽ ⁊ faſtidioſum ⁊ ſambucinũ ca. ẽ ⁊ hu. giuſ. ⁊ faſtidioſũ.

Sca. ymi in Gloſ. Lignum ex q̃ ex ſuco unc. ſꝫ. ſuꝰ. ⁊ ẽ ſuꝰ. nõ ca. arnice. ⁊ eligit de lemõcellor ſuco dõ ca. ⁊ ou. ⁊ auſerit q̃ ſua dulꝰ ꝓmũ. ⁊ ſuus ſumac eligit q̃ deſiccat ꝓ ebellum mãbꝫ nõ ꝓpꝫ ſum. ⁊ ſuco granator eligit q̃ ſtipt. ſalꝫ. ⁊ mel. ⁊ ſuꝰ. ⁊ ſuꝰ. ⁊ ſuꝰ

Acrosa generaliter obſunt nervus pectoris. intestinus ⁊ cerebrum ⁊ extinguit colerā ⁊ sāguinē. ⁊ tarde coquit cum acero preparatur minuit acrimoniam ⁊ humidor minuit etiam humiditatē ⁊c.

Numerus.	Nōia.	Natura.	Gō.	Acetum ⁊ cum eo preparata ⁊ acrimonia. Oxeli ex eo.	Juuamēta.	Nocumēta.	Regimen no cumēta.	Juuamēta rōnabilia. Qualiter iuuāt ex eo.	Complexiones.	Tempora.	Regiones
58	Acetū ⁊ acetaria.	frigida in primo siccā in tertio.		Os fit ereumo.	Colē ⁊ sitim.	Nervus.	Cū aq ⁊ sapiō.	Lumē mouet.	Colerās.	Estas.	Sēp calidis.
64	Sigar ⁊ radix asē. ⁊ al. radix frutilax.	orīb. calidū. ⁊ sicē.	cal. ⁊ sicē. in 3.	Reūs alba nō.	Abstīs humōr. ⁊ sitim.	Cerebō ⁊ nius.	Cum acero.	Lumē mouet.	Frigidus.	Yemps.	Septentrionalib.
66	Cucumes. ⁊ citrulli.	.Fo. frigidū ⁊ humidū	frigidū ⁊ humidū in 2.	Inflatur. pleni.	Febrib. idoneū ⁊ urinā pouocat.	Facit dolorē ventris.	Cū melle. ⁊ oleo.	Ligis laudabil.	Calidus.	Estas.	Frigidus.
67	Oxelāgina	cal. ⁊ sicca grossē. indigestibilis. frī. ⁊ sic.	cal. ⁊ sicca in 2.	Ruīs ⁊ dulcē. ant.	Quoniā stāgit fluxus sanguinis. ⁊ nasi. ⁊ oris ex dolore.	Nocet nervis. ⁊ stomacho.	Cū uuomosis mel. ⁊ acero.	Oxelāgina.	Frigidus.	Autūpno.	Frigidus.
68	Rafen.	yssopus cal. ⁊ hūd. ⁊ grossi. cal. ⁊ sic.	calidū in 3. ⁊ sicē. in 2.	Tenera ventris.	Mundificat.	mundificat stōmachū. ⁊ fluxū ventris.	Cum acero.	Lumē mouet.	Frigidus.	Yemps.	Frigidus.
69	Cepe.	Rasis. calidū ⁊ sicē. Galienus. calidū. ⁊ hu.	cal. in 4. ⁊ hu. in 3.	Albū. aqueū. in ostium.	Aqua. mundificat. ⁊ aperit ⁊ coinquinat.	Facit ventū in ventre.	Cū acero. ⁊ lacte.	Lumē mouet.	Frigidus.	Yemps.	Septentrionalib.
70	Allea	grossi. calida ⁊ sicca.	calidū in 4. ⁊ sicē. in 3.	Oxeos acutans.	Tussicas.	Expellit ⁊ ventositates.	Cū aceto. ⁊ oleo.	Lumē mouet.	Frigidus.	Yemps.	Occidentalis.

putatoz cū aceto q̄d̄ ofuanē tēr. ad tēr. ur melongiane ⁊ rape. ⁊ quā nō ofuanē sic caules o aliud. si nunc confuabuntur efficientur mollia ⁊ teneria si melle prestat eas cū hūditate

aduſt flegma. ⁊ cõferũt hũtib⁹ ꝙplexiones calidis in temporib⁹ ⁊ regionib⁹ calidis. ⁊ calidi ſoꝝ minuũt grolliacem. ⁊ grollã ſuũt ex abis ſtõm caliꝺorum ⁊ ẏemalib⁹ ſubtilia uõ eẽio ⁊ ꝑ

ELECTIONES: ꝑPRIETATES

Quinones phẏ⁹ ꝙcunq; in ſiccitate ipi ⁊ diſcrepũt in caliditate ⁊ frigiditate. na quidam dicunt quia frigidũ ẽ eo q; colam mitigat. ⁊ alij dicunt q; ẽ calm eo q; ſup tũa ſparſi bullit ⁊ frangit lapidẽ. ⁊ meli q; de eo dr ẽ q; fit calm potenaa. ⁊ frigidũ actiu. ⁊ iudicant ee pactũ ſeu formã ẽ rationabili q; ꝑ poſſeã. G. ſtringit aim ſua ſiccitate naturã. ⁊ cũ melle ẽ inaſi uũ ⁊ ſubtiliatiuũ oſtens tuſa flegmatice. ⁊ quidã ꝺ medias dicẽt ꝙ ſiccat aurare ⁊ cũ muſto aim alijs ſpuum ſanguis.

Radit plante aſc ſeu ſtrigar. ⁊ ẽ utilis amudẽ diligẽ ad faciendũ ꝙpoſitũ cũ aceto. quia generat acutatẽ in eo ꝙ quã bũoces ſubtiliat ⁊ ſupflua inadit. ⁊ inuat appetitũ conferens ad tũ ſecundum ⁊ digerendum abaria groſſa. ut pote capã. epata. renes. ⁊ hus ſimila. ⁊ quandq; preparant aim brodio ul ſalſamenta facta aim aceto ſoꝝ erut abus ſoꝝ. ⁊ ꝺi ee acut.

Eligunt cucumes longi ⁊ acuti. qz urinã puocãt ⁊ naturã mollificãt. ⁊ mitigant ſitim. ſ; acuti ſunt frigidiores ⁊ ſubtiliores ꝑter quandã amaritudinẽ que ẽ in eis. ⁊ eis ẽ mo dicũ ſtupiditatis ⁊ accidit comedentib⁹ ipos recentes ſitis maxiẽ in quoꝝ ſtõ ẽ colã. eo q; ꝙ útiles. Rapa calide ſunt ⁊ humiꝺ nutrientes multũ ⁊ gñantes ſpuma. ⁊ urinã puocãt. ⁊ neq; lauãt neq; ſtrigiſt. ⁊ faciũt appetẽ abus. qñ curant bis in aqua. ⁊ poſtmoꝺ ꝑparant aim aceto et ſinapi. aqua ipa confert ſcurie.

Melongiane duſcile in ꝙplexiõe ꝑ uetuſtatẽ ⁊ recentã. dulcedinẽ ⁊ amãtudinẽ. nam uetres amant calide ſe ⁊ ſicce facientes bothoꝝ oꝝ. ⁊ recentes dulces frigide ſuũt ⁊ ſicce. q; crude exiſtentes ſuũt dure ad digerendũ ⁊ acte cotrõ. ſ; ꝑparate aim aceto ⁊ carui addiũt in appetitu albi qz ꝙfortãt ouiſaum ſtõi. ⁊ hec elixate debent añ quã ꝑparẽ aim aqua ⁊ ſale. ⁊ ſunt abi alluenes nec eas nocumtũ appetit uelocit. ⁊ peioꝝ modo quo comedantur ſunt aſſate.

Eligit eo q; albus digerit ⁊ apit opilatões ſpleis ⁊ epatis conferẽs ſtomacho ⁊ tranſitu ꝑ inteſtina. ⁊ mitigat uentoſitates frangens malignã acu ⁊ acutatẽ ipi. Cappars cali ſuũt ⁊ ſicci i ẽio gradu. qui ꝑparati aim aceto apiunt opilatões ſpleus ⁊ epatis. mollificantes duriciem ipoꝝ. ⁊ exterminant hũoꝝem melancolicũ nam mollificant ⁊ abſtergit flegma ſtõi. ⁊ capparis ẽ albus medianalis. G. dic q; ẽ una tuus ſplem unamto q; ablanth epati confert.

Eligitur ut humores ſubtiliet. appetitũ reparet. naturã mollificat. urinã puocat. ⁊ uſũ auri lonũ efficaciꝰ colorẽ. tam̃ phibetur comeſtio ipius ab illis quoꝝ corp eſt fluxile. aut ẽpatũ et comedant ipm hites corpora dura. ⁊ lõgum rubeum ex eis plus acutans hr q; rotundũ albũ ⁊ ſiccũ crudũ melius ẽ molli acto. ⁊ gñãt oſſis uentoſitates facit. ⁊ animũ malũ. ⁊ nocent infirmis cum mltiplicat eoꝝ comeſtio.

Eligitur qua humores inadit. laxat corp. urinã puocat. apit opilões. ⁊ educat ũmes ad arbitrios. clarificat uocem. ⁊ auferit tuſſim et frigiditate. ⁊ phibẽt q; obeſt oculis. capitu urnib⁹ ⁊ pulmõi. ⁊ ſtõ. ⁊ qz uelociꝰ retrahit ꝙplexiones acẽtanea. ⁊ cũ decoquit quouſq; remoueatur cuis acutas frangitur uirtus et ⁊ maxime qñ infunditur i aceto ⁊ comedit cum lacte ⁊ piſcib⁹. ipm ẽ magis mediane ſimile quam albo.

uata ⁊ hus ſimila. S; Canon. ẽ q; omia que durare ⁊ conſeruari debent carnes ſunt. uel caliditas ſiuino ꝑſtat calitas ⁊ ſiccitas. ſi aceto fiditas. ſi ſale ꝑſtat calitas ⁊ ſiccitas multa.

Terra alba. z ſ̃e arcuma ſ̃t alb qu ſ̃t ſ̃ſ̃ [illegible] ſ̃bulaus ſ̃plenū uel qu indigent alb ex natura hec ſ̃ue ex morb in quem ne[illegible] [illegible] uel qua uñ alaba z terra unūq̄q; ſ̃loz alb p̃ecuti uſ̃imo[illegible] ſ̃ſ̃ cū ſuas fructuū ſ̃p

Numeus.	Nom.	Nat.	Grad.	Olera z ſimilia illis z natur ſ̃p. Oleū z exeo.	Iuuamū.	Nocumū.	Regū no aumū.	Iuuamta z nocumta. Qgūc ex eo.	Cōplones	Etas.	Regiones.
A1	Spuma gus.	·G· re paſ. Ku cal' ēp atr. cal' hu.	calꝺ in·1·	Refr. au ſtuat. ſ. lius. trifol. ut ray.	Rodit ſ. coqu. opilās. ſ̃ſ̃	Vilis thach.	Chare ſ. in ſa z cū mūr.	Iuuīc iuuū.	Augmt. ſ.	Iuuen.	Oñ ꝛpuīc.
A2	Spinachie.	Je. frig ok. ca hō. et hūdū tēpate.	frig. in. 1.	Pluma.	Tuſſi. z paru.	Digū ſ̃pedit.	Suffrigat aum mūr.	Iuuīc moue.	Coleras.	Iuuenibus.	Oñibus.
A3	Blete.	ok. cal: z hu. z aute cal: z ſic.	cal: z ſic. in·1·	Qc. ſ. dulas.	Suc. ear. inflet. furfures.	Cōbuſt. ſ̃gnis.	Cū acro z ſ̃ſ̃.	Iuuo aanus.	Vtcūby ſtas.	Yemi.	Siccas.
A4	Pastinace.	Vnū ſalut. calꝺ. z hūꝺ.	cal: ī z· hu· in·1·	Rubrū dulce z venal.	Gnatic. cruciat.	Accidit digōis.	Cū mlta dorm.	Iuuo.	Fios z hūdi.	Yemi.	Omnibus.
A5	Terra tuſſilaginis tuba.	Oeſ. z Je. frig z hū. hūꝺ. mlti.	frig z hu. in·2·	Ordīnat magnū.	Quia trāſ. os.	Oꝛbū mediaſtine.	Cū ſpū. oleo. z le.	Regina gruſſi.	Aplob ſtām.	Yemi.	Calos.
A6	Cucurbite.	·G· frīꝺ. z hūꝺ. Jo. cal' z hūꝺ.	frig z hu. in·2·	Nares urtic.	Stim mouet.	Vomit. ſ̃ſ̃tūs uelocit.	Cū mun z ſinap.	Iuuīc hu. mod.	Colās.	Etate.	Oñibus.
A7	Caules ouati.	[illegible]	cal: ī pīma. ſic. in·2·	Necrotes arti.	Aſtūt oppilās.	Vrticā.	Cū mlto oleo.	Sāgis malus.	Cerebo cal.	Iuuenibus.	Oñibus.

[illegible] ſ̃ſ̃ [illegible] cū mun z ſinap [illegible] gyones ſ̃gines z cum ſuco le uent gruſſi oppſſi. cquans z pſcapuna epilentie cum [illegible] rebellatiuo. z ſcōm tanonem medicinal' z alys [illegible] in ſe uarie qū natura [illegible] ſ̃ſ̃ [illegible] allea z ſinapis z mediana

multo modicū nutriente. z filia [illegible] z [illegible] z [illegible] z

Albana sufficia ⁊ fricta sūt inutilia hūmb; in stōacho flā ⁊ hūditates ul' timētib; maiōr ma
teria. ⁊ abūdiciā. cui' remota ē uncuositas q̄ cōferunt hūmb; ypl'ones cpar calidum ⁊ cerni
lacte ficaune uentositatem ⁊ colicam ⁊ maxime quando ſparant cū carnib; gallinar seu aiar
⁊ caseus recens ⁊ florum ⁊ coloſtra sūt inutilia. multa nutrimēta ⁊ auferūt pturitū ⁊ scabiē sic
acetū. coloſtra uō humidiora ē floruto ⁊ caseo recenti. Lac coagulatum acetosum. ⁊ lac simpliciter

Numeris.	Nōia	Natūe.	Gr̄?	Vsū⁹ ex eo.	Inuamētū.	Nocumēta	Remoto nocumēto.	Q. siāt ex eo.	Inuamēta ⁊ ubi.		
				Albana fricta ⁊ sūfricta Lac ⁊ que fiunt ex eo.					Complexiōs	Etatis.	Tpis. anni.	Regiōis.
78	Sufficta.	calida ⁊ sicca.	o o	Hūt acta ⁊ hūda	sōlutiua flā.	sanū exercet	cū fit ex eis pus mul'	sāguis aut'	frigidus.	Pueris.	Yemi.	septētrionali
79	Gelatina et sulca?	frigida et sicca.	o o	Pauca cū pull' & lūbinis.	Collere.	nervos ⁊ melic	cū uino uetꝰ	Cōfert ex ipō	calidis ⁊ hūdis	Iuuenibus.	Estate.	orientalis.
80	Lac dulce.	℞. lac ē gratū. dulce ⁊ cal'.	o o	Pauci uiuenti	Pectori ⁊ pulmoni	Febribus.	cū pullul' sine nucleo.	Nutrimēti boni	Cōfert	Adolescētib.	Ver.	Equinus.
81	Lac acetosum	frigi. ⁊ hūd	o o	Pe multi bumpti	Stringat ficam.	Tussis ⁊ dolib	cū gargarizat melius.	Hūc laudabil'	Cōfert	Adolescētib.	Estate.	Occidentalis
82	Caseꝰ recēs.	frigi. ⁊ hūd.	o o	Capita lactis ⁊ aal' sāni.	Collificat corp'	Opilat.	cū nucib' amigd' ⁊ melle.	Nutrimēti mālis	Cōfert	Iuuenib.	Yemi.	Frigidus.
83	Caseꝰ uetus.	℞. calid. ⁊ sicc.	o o	Vncuosus ⁊ ventosus	Sedat stomachū	Lapidē ⁊ renes.	cū acetū ⁊ sinapi duo fiunt.		Cōfert	Iuuenib.	Estatibus	Frigidus.
84	Olue nigre.	℞. calid ē pūe cū modica siccitate.	o o	Que sūt ad cibū	Stringit ⁊ purgat	sodē ⁊ ugulis	cū comeduntur		Cōfert	Senecta.	Yemi.	Frigidis frigidus.

allcdonis boni odoris ⁊ boni saporis de quo cum in ungue stillatur gutta aliqua remaneat i
tē sanguis cōplete maturitatis eo q̄ mamille consueuerunt ipm ad naturā suā sicut gutte cere
conuiti ut fiat nutrimentū cerebri. ⁊ q̄nq; abū substātie subtil' fiat conuersi ut sit nutrimē
qua asina lactans ꝓter suam grossitiem grossum ipius retinet ad suū nutrimentū ꝙa

lam ꝙ plonē hūidam que duudunt. Nam ex eis sunt q̄ ꝓparant cum aceto sic sulc. gelagunt inflāmationē sanguinis ⁊ colē ⁊ obsunt quib; exedit melancolia ⁊ rius. ⁊ ꝓparata cum bus ⁊ ex hus similib; ⁊ lac nouiē munctū aliquo tp̄z ⁊ residēs ⁊ bunz crudū ⁊ accū recens cum. ⁊ impinguant corpus ⁊ ferunt pcocu. butyz crudū minous ē calidtatis quā butyz ꝓparta cum spaeby ⁊ oleribus remittuntur anatura sua. ⁊ melius est lac quod incense

Incipiunt sanū ī eis

ELECTIONES ⁊ APPRIETATES

Ju de us

Eligunnur abi suffiri ci hūnib; flegma in stomacho. eo q̄ igms ꝙ sūpsit hūiditatē tp̄z q̄ apter siccitatem ip̄z deficcant hūiditates stomachi. ⁊ stringunt orificiū fundi ip̄i stomachi. ⁊ nutruit corp⁹ nutrimēto calido ⁊ sicco. ⁊ q̄ ex eis fit cū sp̄ebz calidis cit diuret digestionis. ⁊ pp hoc speaes nō debēt apponi in ferculis hūs infrigidatis.

Ra sis.

Eligunt hūnib; ꝙplones flaticis ⁊ phibent frigidis. ⁊ iferūt coytui nocumētū podagre et ucrus nisi ꝙsequāt comestionē tp̄z comestio chalce. mell. ⁊ hȳ abi de extremitatib; gref sibilū sunt melioes quā fū de pcedb; ul carnib; albis ⁊ teneris. ⁊ carnib; alb nocinis. ⁊ oci parat ut geletur acetū ad faciendū gelatinā cum modis curulaz ⁊ amilio ⁊ ceruicuti ab; odz lactatū. helem ē brodiū asskipiaj infrigidatū ⁊ cōlatū ab uncuositate ip̄i qđ ē simile gelatine ⁊ sulao.

·y. ·G. ·D.

Lac est compositū ex trib; substanciis ex seru q̄ ē calidum ⁊ acutum subtilians humores ⁊ laxat ⁊ ex caseo qui ē frigidus cōstipans ⁊ grenans hūores grossos ⁊ oppilōnes ⁊ lapides in renib;. ⁊ ex uncuoso seu butyzo q̄ ē calidū ⁊ hūidū ⁊ diuisantes ptes iste. Nam qđā tp̄z augentur ⁊ qđā minuit ut cū aīalū diuisiues. ⁊ lac asininū confert cōsūptiue. ⁊ lac ca melinū offert ydropicis qñ miscetur cum urina tp̄z.

·G· ·D· Ru.

Eligitur lac post quadragesimū die purū ⁊ diuisatur scdm modos ꝓparatōis. Nam accū aut uso ul frumento ē tarde digonis. ⁊ illd cui amotū ē butyz ⁊ fim ē acte pp durtiē. qui cius est hūnib; ꝙplexiones calidas. ⁊ illd aquo ablatum ē butyz ⁊ seu. ⁊ dat daug. cōfert stomacho calido. ⁊ cum lapides trefaci ponunt in eo dimittuntur donec ꝙsumetur aq̄sitas eius offert fluxu ⁊ illud a quo sep̄atum ē grossum p coagulū cū sinapi acetoso sūptum confert pturitu.

·G· ·d· Jo.

Qui est ꝓpinquor caseus nouitū ē melioz ⁊ quāto longiquoz ē plis situs ⁊ difficil digonis q̄ diuisatur fm aīalia quoz ē ⁊ colostra ē frigida ⁊ hūida ꝓpinquās corp⁹. ⁊ aqua ei mūdificat uenas. ⁊ cōfert cōplexionib; epatis calidi. ⁊ ī corpub; tēpate calitatis. laur. ⁊ florū q̄ fit ꝺ seu bullito cum lacte est mediocris unē caseum tenuē ⁊ colostrū. ⁊ aqua lactis acetosi frigida ē ⁊ sicca in so grudu. ⁊ lac nō multū acetosū ai sp̄ebz ē calidū ⁊ siccum.

·y. ·d. Je.

Cerestant cum q̄ ē difficilis digonis facēs siam ⁊ malū nutrimētū. ⁊ quanto ē acutior ⁊ alpior tanto prior eo q̄ coagulum pstat sibi acutatē. ⁊ cōsūptō aquositatis ip̄i pstat deficacionē. ⁊ ꝓpē uiscositatem ī ip̄i grūat lapidē ⁊ maxime ī corpub; flāmatis. ⁊ clixatus pu⁹ rpc modū expllis ⁊ allatus stringit ai comedit ai rebz callis ⁊ sicis sic sal nudez ⁊ olus ē maioui deficationis.

·G· ·y· ·d· ·Jo·

Oliue sūt duob; modis oleagine que sē mlū nutrimēn ⁊ uncuositatis ī aqua nitre q̄ s sūptue q̄ ex sūptuositate sua ꝙfortant appetitū ⁊ stomachū ⁊ maxime qū comedunt cum aceto ⁊ ma ure ex eis calide ⁊ imature frigide. ⁊ de rubeis grūatur hūor uitellin⁹. ⁊ olue nigre sē plis olei quā cēt⁹ modi oliuaz. ⁊ sūt mag⁹ ꝓpique ad grūandū cōleā ita q̄ possibile ē ut fiat ꝓp terra fluxus. Acetū tam frangit malicam ip̄z.

regia cōprehensa nec spargitur in eo. ⁊ cā in hoc q̄ lac ē tempatū in calitate ⁊ humiditate. hz sp̄m uitalem ⁊ resolui spmatis subam quia natura facit q̄nq; calidum sanguinē frigidū corpus ouilli sicut fit operatio in lacte asinino ⁊ causa subtilitatis lactis asinini est conuenies est nature sue grosse alo nutriri sicut etiam asinini qui nutriuntur ex eo.

Lac diuisatur scdm diuisiones generu aialiu. et alia rep̃y. ãt. rapeumatois. ex elãgatois
pulsenciu. hui scamonee glandis seu fumae. Lac ueris uel partium aialiu celestiu mudi
defic. Lac uiuentiu aialium e medi lacte seni. Lac bestiaru e grossi. Lac insectois reptilis
medicatur ut utrq. Lac pecudum e medium int lac uaccaru. assinu. Lac asinae resy est
temperatius aialis e int eerea. Oua uo in se recipiunt q̃ne quez qualeu nolum tractare de

Numerus.				Lactis diuisus p̃ partiu.				Gustus p̃ ouu.		Ut hilos grad.	Humana rõnabilia.			
	Nom.	Appls.	Cõ.	Oleũ ex eo.	Inuentiu.	Vacuiu.	Remociu.				Copiones.	Crassi.	Tenuia.	Ligones.
84	Sunz tractl.	calid. z hu.	o o	Lacte pcoino	Cibus ẽ hu. ẽ ẽ ẽ

apum ꝛ paſcuoꝝ. ⁊ lac paſcencii in campis ẽ melꝰ lacte nutrtoꝝ in domo. melꝰ lac ẽ aĩalis ficatiõe cõpleta eſt ſubtile ⁊ in eſtate mediocre. omne macroſum uſq; ad tpũ ſygnatõis qđ ⁊ magꝭ natiuũ ſtungit ⁊ ẽ nutribile. qđlꝫ alio lacte lac nõ camelꝫ ẽ uno ſe ꝑ ũ lac capꝫ eſt mediocre itẽ lac camelꝫ ⁊ capꝝ lac uẽ mulctũ ẽ ꝛpatu quibꝫ alio lacte eo q ẽ ſupfluum lectionis cauſa. ⁊ ſũ adhuc plẽs hus que dicẽ. Queritur adit quare ex oĩbus oĩs que

Innocentius Sexti Ca.

ELECTIONES ⁊ APPRIETATES

·G· Effectus hui⁹ rei ⁊ nus eſt ſicut olei recentis ꝙ frẽs hũbꝫ ſupfluitates in pectore ⁊ plmone.
·d· ⁊ mdigẽtibꝫ matutatẽ ⁊ mũdificatẽ tpãr ⁊ maxime cum admediis cũ melle ⁊ gudaõ ⁊ natiũ
Jo. butyri cum ſiẽ natiua butyri recentis. Uerũtamen ẽ uehemẽcius calidiatis ꝓpter ſalẽ admixtionẽ qđ ⁊ etiam quanto plus antiquatur tanto uehemencia calidũ erit ⁊ nutrimẽ ficatiuum.

Ra fis. Khemach ⁊ Rigenet mũtata ⁊ integra alleuiari nõ debent ꝓ quinagio ũno comedantur cũ abanis groſſa ⁊ uncioſa multiplicatẽ in ꝓtis ad tmouẽd fatidiũ tpor. ⁊ tpũ facit deſcendere ad ũ uelocius. ⁊ fiũ exuſtit ⁊ ſplenẽ ingroſſat. ⁊ marie in ꝑſonis calidis ⁊ ſiccis ad comedendũ cum aſſatis ſupra ex oĩbus. ⁊ in uetu ⁊ cardinege ⁊ cum abis infrigidans. nam ⁊ tpor cõfectione ſentitur ꝑmutatõ melꝰ ſaporis unius abi ad ſapẽ alterius.

Jo. Jud us. PReparatũ cum origano expellit uetoſitates grãtas ex lacte. ⁊ ꝓparatum cum ſinapi ſubtiliat groſſitiem tpus ⁊ cum ꝓparatur cum apio. menta. ⁊ cum herba petri efficit bonũ ſaporis ⁊ maxime ꝓparatur cum lacte ſuũ maturue ſtomachũ calidũ. ⁊ frangit illaz malicã ſinapis ⁊ caminũ nigꝝ cum oleo.

ſili ouũ. Ojcam d nalis ouoz ⁊ equalis unicuiq; ꝑ ſe. nam cum fuerint ꝑmixta ſiũ groſſe ſẽ ⁊ difficilis digeſtionis ⁊ poſtquã digerunt cozpori mlti nutrimẽtũ ꝑſtat. ⁊ ſanguis grãs ex eis laudabil ẽ. Equa ⁊ in ſcipis ſuũ ſaporita. ⁊ ꝑcipue cum fuerit epar anſeris uel gallinaz pinguiũ q ũ d multiplicari in abis ⁊ maxime quadrupedum.

·y· ·G· ·T· Meliora ex ouis ſuũ ouа gallinaz ⁊ calandraz cum ſuũ rotũda ⁊ oplete decocta eo q duram ul ſubtilitatem facilime uelociter nõ deſcendũt. Uez cum digerunt multũ numerũ. ⁊ ſcom aſſata nutriunt uelociter nutrimẽto mlto. ⁊ elixa in aceto uenerẽ ſtungũt. ⁊ que ſorbent ex eis cũ rebꝰ ſubtilibꝰ eiciũt qđ ĩ plmõe ⁊ pectore. ⁊ cũ ſiplr ſorbẽt d fert calefactõi ỹ ſophagi. ⁊ facilitatẽ uelocitatẽ ⁊ ſpuo ſanguinis. ⁊ nocẽ clarificant. ⁊ maꝭ uulnerata ex eis ſ q̃ pcutis ⁊ aq̃ bulliẽte ad cõſolidandũ.

·G· ·K· Jo. Ouũ poꝛcũ ſ ſubtilioza ouis gallinaz ⁊ minoꝛs nutrimẽti. ⁊ melius ꝓparatũ ouoz ẽ unũ ſalẽ ut ponant ad elixandũ in aq̃ bulliẽte cũ ſale ⁊ aceto. ſit tñ aq̃ ꝓportionata quẽadmodũ ita q ſit ſufficiens equeꝝ exeat ſuperius ſuffocatis ouoz. ⁊ ſimil ꝓparatio ꝑdis in uitate ẽ ꝙ agitatũ cũ olo muri ⁊ modico uino. ⁊ ponunt in uaſe q̃ uas ſuffigere in uaſe caldario q̃ntũcq; aqua calidi. d in coquatur ⁊ accendat ignis d ſubtus uſq; ad decoctionẽ ꝑfectã. ⁊ ſiũ ⁊ ſuffitiua ĩ olo ſ mala q grãnt lapides ⁊ facit ſalubrẽ ⁊ colicã. ⁊ ꝓparata in aquis ſuũ digeſtibiliora.

oui ſce. Quantum ⁊ natũ ⁊ ſtructionũ ſuũ ũlitr groſſa ⁊ tard digeſtibilia. diligẽs tñ aduerte comedat carnũ ꝙz. ⁊ ſcas q carnũ ouoz omniũ ſubtilẽ ẽ albu ⁊ albũ hũdi ẽ actuo. ⁊ nutribiliꝰ ex ouis ⁊ ſubtilioza ſuũ ouа hñcia ouo uitella. minoꝭ nutrimẽti ſuũ ouа gallinaz ſine gallo ex quinq duob; moꝭs ꝑdis non grãnt aialiũ. ⁊ ſimilr ouа nec grãta in deſtu ſine ſtimulatione ſuũ ſe nutrimẽta. eo q ouа anoullunio uſq; ad plenilunũ ⁊ replent ⁊ humectant. ⁊ ſunt laudabilia ad grãtionẽ. ⁊ ꝙdrãto que grãnt a plenilunio uſq; ad noullunũ.

ſ ꝓpter ⁊ matr abiũ ſicut pulli colũbini ⁊ ex oĩbus alis ouis que ſolẽ fricare cubare ꝓ puer ex ſe ſicut pulli gallinacei ⁊ fatianes. ⁊ ſit maris tñ ſolũ cubant ouа ſine gallo ſolẽ ut de aialibꝰ ex ũbo AK. q ouа hñcia ouo uitella grãnes pullificãt. ⁊ ꝺſ ne[illegible] ordinatur ad quandiu ſũ anser. uel quia accepta [illegible] pullificanda que carent predictis impedimentis.

Carnes siue alb multa nutrimenti generantes sanguinē nutriosū r sō de alb creatāū et ui r ūor pituus . modis decoctionū r assationū ipāz post ut̄ sumone r expositionē ipāz nam midiores antipnalibz r carnose sūt plis nutrimenti r tardiores descensionis pigulz r me aīal' cuuslibz sicū quāto humores tāto meliores sicut uitulī r ouinū sicut arietes et cānes

Annus.	Nota.	Natē.	Cō.	Carnes q̄ corrupte tenēt̄ salute sal. r natē eor. Qualē ex eo.	Juuamēti.	Nocumēti	Remotō no aimenti.	Juuamēta tabula. Regiones.	Tēi anni.	Etates.	Q̄litates
92	cānes anetū	cal' r hu. ap̄mo.	cal' et hu. tēperate.	Annuales pi gues.	Suadet ap̄ta	Cōfert pu nuēti.	Cū brodio sup ascās.	Ql' q̄ tēi ūnū & ūnū.	Yem.	Senes	Humide
93	cānes capr̄ r pue edor.	Cōpue calē i.	Cōpue cal' i.	edor: rubeor ad brunū tēdēs.	Relaxat stōchū.	Colore q̄ fūr illū.	Cū calce melli	Tēpans	Yem.	Juuenes.	Humide
94	cānes mutilo rum.	Cōpue cal'iz.	cal'is. ex eis p̄ cānū. r anetum. r	Pinguis nu tritī.	Ventrē crīcat.	Splenēticus.	Cū moru r lubi	Tēpans.	Yem.	Juuenes.	Humide
95	cānes iuuecie r camelor.	Cal'is fic.	cal'is fic.	Juuenes exercitatos.	Exercitatū r ūnū colic̄ placēti.	Studiū mēti collatus.	Cū ziz. libr. r p̄	Iuuenū ḡnā	Yem.	Senes	Humide
96	Sal.	Cal'is fic.	cal'is fic.	Aduanū.	Cibū digerit̄ r stat.	Cerebro r ui sū.	lor r dulcedo.	pueritū i aug.	Yem.	Pueri.	Humide
97	cānes sallite sicce.	Cal'is fic.	cal'is fic.	Pigues hūde	Lucrantibus	Colue.	Cū decoq̄ cus olo r lacte.	Ligis medic	Yem.	Juuenes.	Humide
98	ouis lac.	cal'is cōpue m. i.	Omnes fe a homine tuta tamen	O. nullis hūdis	Pītar apertis uias.	Facit p̄ueru	Cū spēb̄ zīz r hūdis.	Oriental.	Yem.	Senes	Humide

sāb; que nō p̄uenerūt ad ultimū corruptiones sūt uelociores digestionis quam tenent̄ machis calidis sicut turdor r sclamor. r cāliditas stomachi aut est p naturā aut est scdā tis astelle ad stomachū est amplius illo q̄ ē inordr ad intestinū duodenū q̄ colera cibum o aūr ex p̄fundatione caliditatis sicut accidit stomachis in ȳeme aut p̄ter fundum sto

uor forcū ⁊ fanor q̄ dulant fm dūsitates aīalium in etatibz ⁊ tp̄ibz quibz reputū locis pinquiores utāc fūt hūdiores senibz. ⁊ domestice sē humidiores siluestribz. ⁊ uernales hu liceres fūt magleatus ⁊ castrate uō castratis sūt. ⁊ aīal' hūda ē melior femina ⁊ econtrario. ⁊ diu post interfectionē. ⁊ que diu seruātur post mortificationē ⁊ illa que auferūt ex aquis de pi

ELECTIONES: PROPRIETATES

incipit secundus

OR Pobilem̄ pandes quia malum sanguinē gīnant. ⁊ agnū facit nutrimētū mlū calidū ⁊ hūdū. uer flegma generāt. ⁊ arietes ānuales tēperatiores sunt unionibz se. ⁊ iste carnes in uere sunt meliores quam alus tēporibz que p̄parant indigentibz infrigidatiōe cū aqe to. ⁊ indigentibz desēsice cum mutū post quas bibatur unū albū subule. deīd accipiat calce cucharinū.

Y Jo Ka Eligunt carnes edine pp bonum nutrimētū q̄ p̄stant ⁊ phylem̄ ex eis carnes femine seu ma trium plurū annor quia sūt difficilis digestionis ⁊ mali chimi. ⁊ carnes capine unūsali. o ferūt pacentibz pustulas ⁊ bothor ⁊ p̄parande sunt cū uino rubeo uilq ⁊ hec carnes i hyeme male sunt ⁊ in estate male bone. ⁊ in alus tp̄ibz mediocres. uocant uō edi usq; ser mēses. ⁊ an nuales post ānū. ⁊ duor ānor post duos annos.

·G· Ova Ku· Oues libz siccor aīalū carnes unior sunt tempatiores in humiditate ⁊ siccitate pp additionē hūiditatis nutrimētal'. ⁊ siccitatis natural'. siūt unulus ⁊ carnes quozlibz aīaluum hūdor. se mores sūt tēperatiores unionibz sicut arietes qui sē ociementiores corpori tēperato carnibus uaccinis. ⁊ ab autūpno usq; ad medietatē ueris sūt mali. ⁊ estate tota bone.

·R· ·G· Eligunt brodium āsklepiaī p̄paratum infrigidatiū ⁊ olatum q̄ uocat helem hūmbz epar cali dum ⁊ ucrtias. ⁊ hys similibz. uer hūtes frigidas oplexiones comedunt cum alleis pipe dā sim ⁊ menta. ⁊ carnes cameline sunt oferentes pacentibz uenā saaacā ⁊ declinationi quarta ne. expellitur aūt nocumentū ab eis cum exterminantibz upor giuscliaem sīc ē zinziber odi tum ⁊ sucum.

Jo Ka Eligitur sal ad p̄parandos albos insipidos ⁊ faciendū mālitr usos p mēbra. ⁊ ē desiccatiuus cōpor tentificatiue tamē cū sisamo eo q̄ humectat ei acquitatē uncruositate sua. ⁊ ip̄inguat corpus sua subā ⁊ semina papauis obtēperant calditate salis cū frigiditate eor ⁊ seīn carnibus luc sit calidū ⁊ desiccatiuum spmatis. est tamē subtiliatiuū ⁊ pucatiuū urinā ⁊ ouganū expel lit uentositates ⁊ herba asē facit appetere albū. ⁊ dirum de residuis spēbz qn̄ locuī suum ⁊ spēb.

Ju de us. Carnes omis sallite ⁊ mūsike o p̄parande carnibz recentibz quibz fiūt sal tamē addit ī eis calita tē ⁊ siccitatē ⁊ nutrimētū minuit eis ⁊ ꝓpa debent p̄paran cum lacte ul' brodio sō cū ouis. bu tyro ul' oleo sisamino. ⁊ cum pinguedinibz recentibz. ⁊ meliores que saluntur de carnibz sē car nes uine ⁊ pingues quibz oueiar desiccatio salis. ⁊ sūt oferentes flatias ⁊ hūdas qn̄ ex eis re ciptur modicum.

Yf dye Melisike reapuit qualitates tp̄r que ponūt in eis sīc annos. pipis. cinamomi. ⁊ coriandu. q̄ lūr sunt ydropias ⁊ inflatis ⁊ maxime q̄ posita fuerit in aceto eo q̄ sūt minus sitī calose. auferūt fatidū factū ex abis uncuosis. ⁊ sedant famē que accidit ebrus.

in stomachis tempatis. ⁊ animalū statim interfector carnes sūt magis conuenientes sto natiuā in stomachis in flegmatis aut ē fm accidens sicut accidit qn̄ foramē stirali uenen biunt aut ex opatiōe exercitii sicut accidit q̄ imponit stomacholuo puer pīguis uentrem machi qui est multe carnositatis. ⁊ forus calditatis.

De carnibz uenationū silue[stri]u[m] sunt grosse multum [illegible] ab uenacōe ꝑcauo. D carnibz auis exercitio sanis nec [illegible] gratum [illegible] coadunum [illegible] marie bucū corpora ma eo q̄ corpa ma grue grossa substãcia ut ꝛ obuiãt [illegible] ꝛ cū ſ̃ thos ꝛ [illegible] ualimus dicit corpa q̄ ſ̃ olle pus abi p grossiaꝫ ꝛ subtiliatiue accipi stomachi ꝛ [illegible] ꝛ fiant ex subtiat uelo

Numerus.	Carnes quadrupedū ꝛ uolatiliū filiuus.							Iuamta vonabilia			
	Noia.	Natē.	ꝺs.	oveli ꝛ ar.	Iuuamtū.	Ncaumtū.	Remoto ncaumtu.	Qlitudo gñr ꝛ cis.	Scōpiones	Chans.	Lepra.	Regiones.
99	Cānes bage laz.	[illegible] ꝛ ꝛ [illegible]	Cal. ꝛ fric. ꝛ z.	Iuuenes.	Celer. ꝛ [illegible]	[illegible]	Oleas. ꝛ ac [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
100	Cānes lepou ne.	[illegible]	Cal. ꝛ fric. ꝛ z.	Capra ꝓcaūs.	Supans. apus suedine.	[illegible]	Cū fibz. fibula nus.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
101	Grues.	[illegible]	Cal. ꝛ fric. ꝛ z.	Capre cū filiis [illegible]	[illegible]	[illegible]	Cū [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
102	Bistāð.	[illegible]	Cal. ꝛ hu. ꝛ z.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
103	Pauones.	[illegible]	Cal. ꝛ hu. ꝛ z.	Iuuenes.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
104	[illegible]	[illegible]	Calid. ꝛ z.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Anates nr. z. * ubi etiam male ꝓlis.

[illegible] ꝛ anati ꝛ unt cū natūnt cū eor siguē. ꝛ ſ̃ lgste opunt ut cauda lapi bñ cōpleti cū g unus pōt nigrē quādi. ples nō possent cēdē ſ̃ de re filio allef ꝛ m alis. ello ꝛ opunt [illegible] ꝛ alis alis ſ̃ lgs opunt ex alas lgs modo caneit q dicto uelo

uō annū subtules ex eis fiūt sicut fasianor fiūt te ab his quā fiūt nō nec fiūt succidentes uten
in indigēt alo grossō ad rendū tpa rrenū egrot ab his subtilib; ad succidū rnō alio ind
cocqu nō potē sicut ossā rcartilaginos ē qz ollo nō hnt meatus digestiue appetitē qui ma
gis punctur scorpionis quam subtilib; pbrationis sūt nappanus rsicut sbcutē cōpa alatū

Secundus tractatus

ELECTIONES ⁊ PPRIETATES

Jo. Carnes siluēs oīs male fiūt grossē ei sanguinē grossum ⁊ melācholicū gagelax tam mōrbos ꝑ
malitiē int alias post quas lepreine fiūt mutatiue decerpitus ⁊ hūtib; oplōnes frigidas ⁊ ma
rime lentib; exeis. Juuenib; tam nō ſt succidentes q̄ cēdere appetant ex eis repōnt tpis una ⁊
nocte in suo gnoy gnatoy ⁊ acto. lactantes nō ⁊ exēntes alacte ſt succidentes q̄ iuuenib; ⁊ ma
Ra. gis offerentes oplōmb; tpoy. lactentes nō ⁊ exēntes alacte cū dicam intelligūt adolescētuli gage
laz.

Y. Eligitur eorbz tpoy assum qz nemoz eā comedunt cum pipe q̄ offert indigentib; cuā deficiā
G. tia nec ē bonū indigentib; cuā subtiliatiua. ipm ⁊ stringit naturā ⁊ urinā pucat. ⁊ qua pasci
Ox. a sua in campis assumit factū ē siue natur. sicut oīa que pascuntur in campis sunt siccioza
Sar. pascentib; in domo ⁊ carnes ceruoz ⁊ aucū mōtanoz sunt oīs male ⁊ nocatiue.

Jo. Y. Eligunt ita ut assumat post comestiōz tpis chalce mellita ⁊ unū bibatur auxeū acetū. ⁊ res q̄
G. pcurent exitū tpis uelociter eo q̄ sūt uentose ⁊ grosse pinguedinis. ⁊ ppea debēt comedi post ⁊
Ox perfectionē tpis cū uinitiū uino die ul' duobz. ⁊ ligatis lapidib; ī pedib; suspendant ut tenē
Je Sar. fiant carnes tpis ⁊ equāt bñ ī coz decoctē ⁊ bñ masticentē cū comedunt. ⁊ talis fit ōib; ill' que
sūt de huiusmodi natura.

Sar. Robilem bistarde qua grosse sūt carnes tpis ⁊ dure ad digerendū ⁊ meliores sūt ad comedendū
filu. postquā mōrtue steterit uno die infigantur eo pectoralz ⁊ grossis tpis alioz fructus multa cū
med. pipe ⁊ cetā aum spebz ⁊ qñ digerunt nutriunt multum. ⁊ que repūt in nouis laudabiliores sūt
senib; uez tamē accipiatur postea chalce mellita ⁊ unū bonū uetus ⁊ zinzib condītum.

G. Odunt carnes pauoni qz sūt magis lacteose carnib; aliaz auiū ⁊ magis difficiales ad digendū
⁊ magis similes carnalz ex ouiū. dicunt aūt ipi puenes post mortificationē mozandū ꝑ una
Jo. nocte in suspensi cum ponder bñ decoqu. prohibent aūt illus tpoy comestio qui utunt quiete ⁊
stant. eo q̄ sunt ex abis exercitancū ⁊ motu utencū. unū tam uetus bonū facit eos digerī.

Y. Eligunt cum assant ut inungant cum oleo ad auferendū horribilem odorē tpis ⁊ in ꝑticulē
G. tpis ponant mire spis calide ad removendū tpis grossiciem ⁊ odorem predictum eo q̄ carnes
Jo. tpis multe supfluitat sūt dure ⁊ nō succidentes stomacho ꝑ difficultatem digendi. ⁊ tpis. Yp.
humidiores int carnes auiū domesticar sūt carnes anseris. ⁊ humidiores int carnes auiū lacu
alū sūt carnes anatis q̄ quia supfluitates multiplicant febres gignunt cum velocitate.

Sa. Carne fasianis sūt in natā ꝑmixte. ⁊ in ordine se habz in temperancia ⁊ subtilitate. nam sā
G. ne purgandū consequentes fasiani. ultimo ponas ꝑter delicationem tpis qui non sūt
Oxe. alb; quibus uti debeat sanos. et maxime mōtanis. ⁊ meliores tam carnes fasianoy co
mutatarū ⁊ natiuū sunt cum comedunt ante in autūpno.

cē ꝓfecte ubi sem[illegible] ꝓpter ⁊ frigū. ⁊ ꝑ ꝑ brum maxime repit illumēdū. ī ꝑdēs
quoz stomachis subtiat alb; ⁊ molestie in eis sicut melleate accumat plumbo medūtes de may
cē. ⁊ quasi pres ī nauibus solūt cruentes ꝓ medū pauoz ī pres alie educūt ꝓ aliq̄ mes ꝑti
nois.

Rasis dicit q' tempatōres ex carnib; si ēēt alegē statuū sūt carnes porcine. ⁊ c. naturā q' s
anas ouisitatē in odore seu sapore p ꝙm similitudinē. ⁊ ex h canone dicim' q' meliās ex carni
q' sunt grosse ⁊ mlīe siccatus nam ille sūt nō bone p uelocitatē descensionis ⁊ modici nutrī
est sanū ⁊ in tpe tēperato ⁊ pascuis affluentib; ⁊ domestici utens motu tempato ⁊ remotū alio

Humanis.	Carnes auiū siluestriū ⁊ domesticor. ⁊ castratus.						Iuuamēta ⁊ nabilia.			
	Noīa.	Natūe.	Cōplexiones.	Melī ex eo.	Iuuamētū.	Nocumētū.	Remotio nocumēti.	Cruāi ex eo.	Cōplexiones.	Partes.	Regiones.
106	coturnices.	calid ⁊ hūid.	calidi ⁊ hūidi in .2.	Nutrit ⁊ hūidat.	Arrenae ⁊ flegmat.	Spūs calidū.	Cū acetositate ⁊ acetō.	Ligis calidū.	Pennis.	Pectinalib;	Septētrionalib;
107	Auuclē ⁊ cuculi.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Dulcia pigues.	Adurit ⁊ flegmat ⁊ corrūpit.	Humiditas putrefactiua.	Cū oleo amigdalino.	Humor calidus	Pennis.	Pectinalib;	Septētrionalib;
108	nigra seu merula.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Quasi cū laqueis	Adurit ⁊ corrūpit ⁊ ingrossat.	Cerebro.	Cū brodio hu midus.	Humor aquosus	Pennis.	Pectinalib;	Septētrionalib;
109	Gallīe	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Putrefactiuū d' in dū.	Adurit ⁊ obstruit.	Cerebrū mortu	Cū bono uino odorifero.	Humi. tēperati.	Pennis.	Pectinalib;	Septētrionalib;
110	Gallus	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Qui sic nutriūtur ouis	Acuit ⁊ colerā	Stomachans.	Cū fenugreco ⁊ in feferib;	Humi. illaudabile	Pennis.	Pectinalib;	Septētrionalib;
111	pullus collūbinus.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Cal' ⁊ hūi. in .2.	Nutrit ⁊ humectat.	Putrefacit ex frigiditate.	Cerebro ⁊ nūi.	Cū acetō ⁊ coriandro.	Humor fortis	Pennis ⁊ hūor	Pectinalib;	Septētrionalib;
112	castrata ex aliis ubus.	castrata friorē ⁊ ff n castratis.		Humectat.	Indurat digestiū.	Auxiliat stomacho.	Cū suo fermento.	Sapor tēperatus.	Juuenes.	Pectinalib;	Orientalib;

que sūt oueicules aialib; hīe sūt hō annuciantes ⁊ possibile ē q' aliqū' natura aliqū' naturē
ouibus bub; ⁊ hōib; tempatus panis ⁊ carnes nisi fuerit bn cocte nisi fumescant in stomacho
tatis ipius. q' si acescant in eo ēnt p debilitatem ⁊ fugiditatē ipi' sicut accidit ꝑdictoī au
tatis. ⁊ fuīū ipi' in ultio calitatis nāl' eddūt appetitū magnū ⁊ digone bū ⁊ mediocē cū appetitū
mal' ⁊ regio septētriōnal' ⁊ ornatō.

simulores hūanis eo q; quib̄dam nūstrate fuer̄ carnes hūane ñ poter̄ discernē ĩ eas ꝛ por
bꝫ sūt nō ꝓpinq; natiuitan eo q; sūt multꝫ hūiditatū ꝛ mulallaginū nec longinq; anatiuitate
tum ūpaz. ꝛ ille ꝓ tarditatē ꝛ resiccnaā ūpaz. ſi debēt ē mediocres inē has ꝛ maxime aum ūpꝫ aīal
palaoꝫ suoꝫ. ꝛ ꝓ scipm ruūnt ad cunē ex quo oriet̄ qd non siaue berte illic necantes no ei

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

iuenum. species.

Rus Raf — Oduntur assate q; sicc sūt ꝛ desiccatiue ꝛ maxime nutre cū ellebꝛo. ꝛ turturis calide sūt ꝛ
siccꝫ. nec tam ear siccitas ē fortis ꝓter q; nō comeduntur ex eis nisi pulli ūpaz ꝛ ultimo re
manentes in nidis. ꝛ sturni ꝛ alchata hūc in se sup fluctates ꝛ sūt male digestois ꝛ malum
mementi. ꝛ sanguis generat̄ ex eis calid̄ ē ꝛ sicc. ꝛ alchate ē siccior ꝛ nūc nosā nāle obtēpat̄ ūpi.

G. Jo. Jc. — Robilent̄ q; modicum ex ossibꝫ eoꝝ aum mistent̄ comedendo ūpos accidit ỹ stophago ꝛ intesti
nis euoluatio. ꝛ qñ fit ex pullis eoꝝ fixis aum oius ꝛ ceptis addūt in coytu. ꝛ ūpꝫ brodia laxāt
ꝛ carnes stringūt maxime qñ magre sūt ꝛ priores ex his sunt qui ꝑpinguantur in domibꝫ ꝛ
aigardi sistunt uentꝝ. ꝛ ūpꝫ brodium. s. stidilegi confert colice.

Jc. Oz — Oduntur q; comedūt̄ quia comedunt ūmes ꝛ lacustas eo q; hūc ꝓa carnū acuitatē ꝛ odores
horribiles. ꝛ nō bonos colores ꝛ sunt priores carnibꝫ aigardꝫ. Rufus. posuit in aubꝫ tres or
dines dicens q; meliores ex aubꝫ silueſtribꝫ sūt chalandrelle ꝛ sachar̄ū pingues. d̄ ū star
ne faciam. poices. turturis pulli collūbini. palumbe siluēs. ꝛ filacteriū. ꝛ post has coturni
ces ꝛ aigardi hꝫ aigardi attribuant̄ magis mediane quā alb.

G. Ru. Jo. — Galline sūt cibus tempat̄ quia nec sūt calide oñ ūtibiles ad coletam. nec frigide gñatiue flegma
tis. ꝛ ignoram̄ qualit̄ uulg̃ ꝛ quidā de medias dixer̄ q; sunt male podagricas ꝛ ducēs
podagram ꝛ dicentes hoc ardim̄ nō hūc aliquam aliam phanonē nisi ꝓpriet̄ tñ nec hoc
inuen̄ notatū ĩ libꝫ nec ꝙ pulez efficit colorem ꝛ ipsaz cēbrella addūt in cēbro ꝛ sen sibꝫ
ꝛ sic ō abis qualescēcū ꝛ quelcenaū ꝛ maxime ꝓ quā ouent.

G. K. Johñ — Ex gallis uenꝫ resultat ūc ꝛ boachia in accuua qua laxat̄ uent̄. ꝛ ferr arrenas. turmoꝫ ꝛ fe
bꝫ ducunt ỹ odali. ꝛ maxime qñ ꝓpiant̄ aum aq̃. sale ꝛ caulibꝫ ꝛ medulla cartami ꝛ po
lipodio ꝛ galliceloꝝ nutrimētū qñ ciens ē cū uentositate inapuīt aicus bōibꝫ ꝛ gallinaz ꝓ quā
ouent quibꝫ uti debet̄ ad comedend̄ cottidie ul' in maioꝝ ꝓte.

G. T. Y. — Pulli collumbini. turturis ꝛ filacteriū sūt ꝓpinq; in natis sius. Nec pulli collūbini sē nocauu
cerebꝛo ꝛ oculis ꝛ maxime qñ fiunt assati. ꝛ sūt multꝫ sup fluctatū. ꝛ sanguis ūpꝫ ē uelocis cō
ruptois gñans egumones sanguineas. ꝛ abi fū cū distillatē hūiditatū hoꝝ pulloꝝ assatoꝝ
in quibꝫ ē si apponēt̄ pinguedo inuenta in eis addeūt in coytu ꝛ uenibꝫ pdesſent. Turtures ñ
comedi debent uelociores post unctionē ūpaz uno die. nec tū ꝑ ānū ꝓsicut nō d̄bēt cōedi.

Ju. — Oassata cum pinguia fuerint sūt bōi sapoꝛis ꝛ hūda ñaz laxatiua ꝛ tarde descendencia. macra
uō contrariō sunt qua sunt uelocis descensionis. ꝛ meliores ex eoꝝ carnibꝫ ille q; s mediocres ĩ
pinguedinē ꝛ magē. ꝛ nouellis exercitatibꝫ ꝛ silueſtribꝫ. ꝛ meliores ē ex carnibꝫ sūt anetine
ultime nouellis ꝛ magre nō ꝓficientes ad ultimū nouellis. ꝛ cathata capruna. ꝛ illus qui
modico motu nutriunt carnes nutriline ꝛ edine sūt meliores.

ꝓficiat ꝛ alterius sit ꝓhibitꝫ sicut ellebꝛus ē conueniens coturnis. ūsquiamū pisc̄ibꝫ
ꝙbꝫ quibꝫ nūc erit ꝓficiens carnes cameline ꝛ panis agim̄. ꝛ hoc ꝓter uehementiam calidi
tatis de quo tractauit. Ga. ego tam dico q; qñ accidit ōtrariū stomachꝫ sūt uelxemēt frigidi
ꝛ digestā fortes fiunt ꝛ corꝫ magnū ꝛ foramia fuciloꝝ ĩ ūpm ꝛ fel existens fiunt larga ꝛ tūc ỹe

Galienus dicat. q̄ pisces generalit̄ sunt difficilis digestionis grossiores plusq̄ pigestionis flatus
sēp̄ gen̄at̄ & utilatur in fra ipōr genera ista quātitat̄ ipōr. Ubi ē grossities eor & plus ex hȳ
bonū nutrimēt pulsū celeris. & de quibz pisc̄ impiant in ags aquarū lapillosa q̄z
maris meliz. prius ā comedunt̄ vinū & poti aqua mulsa. & nulla q̄ sit ad sui mundāi ex ipōr

Nomina.	D'pisabus recentibus & salitis.							Quāti ex eo.	Quantitas ionabilis.		
	Noīa.	Natē.	Cō.	Melioꝛ ex eo.	Iuuamētū.	Nocumētū.	Remotio nocumēti.		Complexiones	Etates.	Regiones
113	Pisas	Frigidus.	Frigidus.	Refrigerat & siccat.	Inflatē corpus.	Sitē facit.	Vino & sale.	Bonus sanguis.	Calens.	Iuuenū	Calidis.
118	Spuma in a stupiē	Frigidus.	Frigidus.	Refrigerat & siccat.	Spūm colericū.	Sitē.	Cū phelgmate.	Bonus sanguis.	Calidis.	Iuuenib;	Quarumq; ętatum.
114	Sallum.	Calidus & siccus.	Calidus & siccus.	Saliens ñ ex losū quo.	Digerit flegma.	Facit melancholiā.	Cū uino rubro melliti.	Bonus sanguis.	Calens & humid.	Iuuenib; & senib;	Omnibus.
116	Fumi & fluuii i aceto & bris.	Frigidus & siccus.	Frigidus & siccus.	Bonū pigues.	Bonū digerit.	Sitē.	Cū dia acon.	Bonus sanguis.	Frigidis & siccis.	Omnibus.	Omnibus.
117	Lardū	Calidus & siccus.	Calidus & siccus.	Nō dū salitus & salē.	Leuit ventrē.	Sitē & sticacē.	Cū fresa & oxymelli.	Nutrit malū.	Frigidis & siccis.	Omnibus.	Senib; & iuuenib;
118	Lachuc	Calidus & siccus.	Calidus & siccus.	Bonus odoris.	Bonū odoris & ventrē.	Sitē inducit.	Cū medull' lactuce.	Bonus sanguis.	Frigidis & humidis.	Omnibus.	Frigidis.
119	Herbi en.	Calidus & siccus.	Calidus & siccus.	Crud̄ remanet.	Bonū ventrē.	Crudū.	Cū fresa & oleo amigd.	Bonus sanguis.	Frigidis & siccis.	Omnibus.	Senib; & iuuenib;

ra modicē unū pisc ut ad fibā nō digestabilē. cetā mūdicie unū pisc̄ ut ad fibā nō digestabilē. cetā mūdicie
mū digestabilē. cetā q̄d q̄ pisc̄ sit salsus ē q̄ siccus & frigidus. & ideo q̄ sequit̄ ipōr
aquā mulsā & lactucis nō abundēt̄ naturā. sanā cetā mūdicie unū pisc̄ ut

7 sanguinē malū 7 magrane sint q̄ tamen fiūt affluxu eis nō ñ sunt de caletis 7 illis q̄ uino
dirupt in q̄bz capitul. melioꝛes uō ex pisabz sē sapꝛotiōis 7 tm odoꝛis 7 modice nutꝛitiōis
mod fiūt ūtilis septentrionē. pciōes uō eoꝝ. 7 melius ē nō potentib eos bibere ut ādaut die q̄ pcu
cōstiōē inducta q̄ fiūt ex eoꝝ multiplicatione uisceꝝ pꝛes stōachi 7 uisceꝝ. 7 mlt q̄ fit ex eo bibere ad

ELECTIONES 7 PPRIETATES

·Y. Species pisciū multe sūt. oduntō tū ex oīb nigꝛi 7 lacuales 7 qui nutuntē ex limo 7 bzanus
·G. 7 mulett qua sūt nocciua stōachy 7 laxantes uentē 7 pisces pluuiales sūt mltū spinax sūtilū
7 mlt hūditatis 7 marini eoꝝ. 7 anguille sē mlt nutāntē lubꝛicātes uentē. mūdificātes can
dul nā pulmois. 7 nocē clarificāt 7 addūt ī spmatc. 7 fastidiū. ille tamen que sē magni coꝛpis
sūt mlt nutimēti 7 multū superfluitatis.

·G. Histꝛicau pisciū unꝰ palmꝰ usq ad bauacū qui dr̄ esclx. unatinū ē yeiace 7 febꝝ colicay.
·Jo. bzodū pisciū ī quo apponit unū lauat uentē. 7 asbꝛicau ex pisabz fixis melꝰ ē 7 maxime cū
Ku. farina inuolutus 7 frictus in aceto sūt melioꝛes ipis. pꝛꝰ tū bulliendi ē aqua. deinde sē decoquendi
pisces in ea ut remaneat sapoꝛ ipoꝝ 7 delectabilꝰ saporitas 7 talis nō euaporabit in coquendo. sē aliqtū
tm requendi aliquanto spacio post piscacionē quo coꝛrumpi nō possint.

·G. Eligunt pisces ad salliendū illoꝝ. s. qui sūt durioꝝ carnū 7 minoꝛes. 7 illoꝝ qui sē teniꝰ carnū
sūt. maioꝛes. 7 tam in etate pfecti. caueri autē debet ne sint de aquis quib fimus sit mixt ꝰ ul' linū
·K. positū ad curandū. ul' de illis quib miscent aque balneoꝝ 7 equinaꝝ aliaꝝ que discurrūt. 7 cū
tanbz magē ad flumina modicū fluencia. q̄ si oppꝛimat ipis un pisceꝝ eos in supioꝝ lacꝰ flu
minis aīa quā ad cuitatē pueiant. deinde sallians 7 comedant pū q̄ ī sale deficiant cū mlto
oleo. 7 cū hr uoto pisces ish sūt cōfiniꝰ ācōibz quas longum ēt narrare.

·D. Oēs in aceto ꝛpsim sūt finm min ꝰ inducentes quā sallia 7 ꝛcentes 7 fixi cum oleo pp altꝛatiōē
Je. quā ꝛcipiūt ex frigiditate aceti 7 sūt uelociꝰ digestiois 7 subtiliatois pp amixtiōē ipꝰ 7 spꝛitū
Jo. in ipis. 7 fiūt mali pacientib melancoliā qua sanguinē melācolicū generāt. 7 ē suend qō cauda
piscū pp motū ipius ē melioꝛ coꝛpe eius. 7 coꝛpi meli uentꝛi ipi. 7 oua piscū sē difficiliꝰ addi
gerendū ipꝰ carnib.

·Ku· Eligunt modicū ex eo q̄ ē mediana subtiliatiua melie 7 febꝝ ḡtiane sic nāuunt. G. ad glauconē
Je. nō tam ē bibendū post assūptionē ipius unū nec alie ꝰs calide assumēde 7 sūt in pisabz sallimꝰ
eo q̄ adueniat cū eis coꝛpi calitatē 7 siccitatē 7 sūt mali stomachy. ꝛuꝰ sūt subtiliatiui 7 coꝛpus
laxantes. 7 curtiꝰ ac similes ē ei in oīb modis suis.

Je. Eligitur p illo cui acadit malꝰ odoꝛ ex flatu coꝛrupto in stōachy 7 ad stūchū fastidiū ex hūdita
Bachy tib eo q̄ in ipi magio subtiliatio 7 mundificatio. 7 pp hoc salem q̄ ꝛpitur in ea pp q̄ finm iduc
insir 7 facit coctiōē 7 coꝛpoꝛis clarificat. 7 o fecta ex ꝛpinquo 7 liquida ꝛpiata cum pisabz pīguibz est minoꝛis
nocumenti.

Ku· Vbien 7 bubuluchi 7 cuicu sallia sunt difficil' digōus uentē laxantes 7 oḡ qui sē pauce salse
Jo. dimis sūt difficiliꝰ digōis marini. s. sallia in sale ꝛfuati. 7 carnes cancꝝ fluuialiū ī bzodio
ꝛpiatoꝝ ꝛsistit ematē 7 spūm sanguinis. 7 q̄n ꝛburunt in uase ūo lutato luto sapie in fouea
et continent lentū ignem. 7 bibitur anis upꝰ cū hyzupo fīo de pupuūbz ꝛfert spūm sanguis.
7 grossū callidi sūt 7 fiat modica nutimenti. 7 ebaui caliores sūt urbiē.

sēsio. 7 illꝰ q̄ nō abhoꝛret hi' cauē ē unle phebuchich. melius post quoꝝ comestionē ñ ōb dormi
aqua appetis ut pueiat sitis. q̄ sitis talis se bīt q̄ bibit sagiū. 7 hūdū appetit sibi sūe sicco
hoc appetitus sibi natꝰ non ꝛpellit. unum ut hui' sitis mitigandi.

Membra aialium assimilantur aialibus quor sunt membra. z diuersanc̃ uarie diuisiones aialiū z sicut pnolo. z diuersanc̃ unūqq; conuenit suo generi sm plus z minus. qz z corda si diuersantur pramora leuiora z digestibiliora alus que elongantur abeo qz nutriunc̃ sanguie quē cor z epar

Humens.		De mebs aialum et eor partibus.						Iuuamta ronabilia.			
	Noia	Natr.	Gad.	Mebi cr eo.	Iuuamtū.	Nocumtū	Remono nocumeti.	Guiani cr cis.	Copiones.	Cates.	Tempora.	Regiones.
120	Capita	Cal' z hu.	Cal' hu. i. z	Os's cr aiall Plato.	Iecur sanguis fo dixit.	Ventr laxat z pdicit.	Cu dolor z pe.	hiemps quic	Calors.	Iuuenib.	Verni.	Vrans.
121	Orba.	Frigid' z hu.	Fr. hu. i. z	Cr aiall splen	Addit lachr cr gignit	Stirolo phrenit uomiti.	Cu fal' z tus.	sags flauc?	Calors.	Iuuenib.	Verni.	Frigors.
122	Oculi.	Calid z hūd.	Cal' z hu. i. z	Cr aiall cerebr.	Addit z spūm	Abluuiōs & auc.	Cu hūa. ale ora gam.	sags flauc?	Calors.	Iuuenib.	Autūpno.	Frigors.
123	pedes aiam bus.	Tempat.	Frigid' calid. i. z	Asnor z ebor.	Insolubile ossa & ucta.	Colice.	Cu aere.	Humic bonū	Calors.	Iuuenib.	Tempus.	Tempus.
128	orda	Calid z hūd.	Cal' z hu. i. z	Aial' lacertus.	Grossamtb.	Dysēs dysēs	Cu aere z hūa ale.	Humic tualo	Calors.	Iuuenib.	Verni.	Septētrionl.
124	Vena	Calid z hūd.	Cal' z hu. i z	Cr aiall spūal.	Implicat Lucr	Cruf. defectiōs	Cu aere. z ouisio.	sags mlc?	Calors.	Iuuenib.	Verni.	Vrans.
126	Testi.	Calid z hūd.	Cal' z hu. i. z	Pisum gallor	Addit z spūm	Difficil digēs	Cu pulēs motū z sale.	sags z spūs	Frigors.	Senib.	Verni.	Frigors.

que sūt dextra latis sūt meliora sinistis eo q; sūt pinquiora epati. z membra que sunt pinquiora quiora superficiei corporis quia pt prima sunt aptiue prior melioa sūt pinquis pars interior ilaginum melior est pōr extremitatib. Rursus dicit laudo sanitatem illius corporis cuius

ꝓ̄ꝛ ꝛꝓ̄ria capita anetum humidiora sunt capitibꝫ cap̄ꝛ ꝛ capita cap̄ꝛ hūdiora cerebꝫ ca
generalit̄ calida sūt ꝛ sicca eo q̄ sūt radix caloꝛis nāl' in aīalibꝫ ꝑ q̄ oīa mēbra ꝑīq̄ cerebꝛi sūt ꝛ
decorūt ꝛ contrariō mēbra que sb̄ amedietate umbellici usq; ad caudam ꝛ sm hoc ꝛꝓ̄tois q̄ mb

ELECTIONES ꝛ ꝛꝓ̄RIETATES

Tractatus Sextus

Carnes capitū mlm̄ sūt nutrimēti. addūt ī sp̄mate ꝛ digōnē tradūtes nocēt stom̄acho eo q̄ labo
rat ī digerendis ipīs cū sint natāꝛ dulcꝛ ꝛ malū m̄ sūt. ꝑ q̄ ruciuat ꝛcipiēs de sapōe ꝑorū
longo tp̄ꝛ post ꝑꝛ comestiōē que ructuario sedat' si ꝑus eis comedīt' acrana. ꝛ sūt d' alb' excer
arancum. quoꝛ ꝛꝓ̄rietas ē mouēꝛ feruēꝛ in urina. q̄ remouet' ex masticatōe masticē. ꝛ ex mix
tione in brodio ipsoꝛ cui' masticē ꝛꝓ̄tas ē facē redolere urinā sicē redz oleū vl saccum.

Quilibꝫ cerebꝛi nutrimēti flāmei ē tarde descensiois ꝛ difficilis digestiois hūida in se cām fastidij et
vsciositatis quibꝫ ī festinat corruptiō ē nocumū stōacho. pauis fastidiū ꝛ nominū maxime
q̄n comedunt' post alium cū multo oleo ꝛ magꝛ noctuū nō poterunt ipīm digerē ꝛ hūtibꝫ defectū
apparet in ab. ꝑ q̄ ꝑurandū ē cū sale. acto. origano. ꝛ pulegio montano. ꝛ cum alijs siēb; calefac
tiuis.

Liguntē celi q̄ sūt nature ꝛ sulc dulcꝛ. debēt tam comedi ex eis musculi ꝛ pinguedo musculi tm
sūt melioꝛis descensiois m̄ omia que comedunt' ex aīalibꝫ ꝛ pinguedo natat in orificio stom̄i.
ꝛ ē mbus aīalium musculi sūt laudabiliores. ex eis tam mel' ē ipīus medii eo q̄ extremitates
ꝑꝛ musculoꝛ sūt nuose. ꝛ ligualꝛ carnes sūt ꝛpt̄e. quaꝛ nutrimēti mediocre ī q̄ntat. aures
ueꝛ sūt cartilaginose. quaꝛ extremitates sunt comedende.

Liguntē ex alijs anteriōs eo q̄ digestibiliōs sūt postiorib; ꝛ ex eis partes comestiōe sūt digesti
biliores ꝑ tibꝫ exterius secas. quā motus in ipīs tibꝫ ē apertē comestica seu intrinseca magis q̄
sūt pauā nutrimti ꝑ ꝑꝛ magē. ꝛ sunt melioꝛis descensiois ꝑ vsciositatē eaꝛ. S agnus nō qui
genatur ex eis est laudabil' ēsumptus. colla attam ꝑꝛ abbas deficit ī bōitate ꝑ cerebꝛi superflu
itatē ad ipa distillantē. tybiaꝛ etiam carnes predē sūt meliores vsitus siue musell' aīalū. vsit
nō seu labia meliora sunt auribꝫ.

Cordia sūt valde difficilis digōnis. ꝛ illa que sūt ꝛpt̄i aīal' comedunt' cum multi pipe ꝛ cumino. ꝑ
que ꝛꝓ̄iar ginglimi ostium q̄ cū digesta fuīnt nutruīt nutrimēto multo. pulmōes calidi sūt et
hūdi qui sūnt mediatiui lente febricitantibꝫ ꝛ adolescētibꝫ q̄ sūt leuis ꝛ facil' digōnis. ꝛ sūt no
cani crēatūtibꝫ quoꝛ nutrimentū ē modicū flāmeū constipatiuū uentrē.

Carnes hoꝛ mēbꝛ similes sūt carnib; glandulosis quaꝛ sapoꝛ ē dulcis ꝛ sapiō ꝛ oplō ipāꝛ hūida
declinās ad frigiditatē. ꝛ hoc ē ꝑ simulitudinē ipāꝛ cum sīa sp̄matis. ꝛ sanguis genat' ex eis
est bon' ꝛ cū digerunt' nutruīt nutrimēto multo. ꝛ sūt ex aīalibꝫ humiorib; sūt meliōs quā que
sunt ex lentib; quaꝛ bonitas ꝛ malicia ē sm bonitatē ꝛ malicia aīal' au' sūt ꝛ diait quidā q̄ bn
decere ꝛ comestr̄ gr̄eatr ad gr̄andū sp̄ma.

Testiculoꝛ substantie ꝛ oplones similes sūt sb̄stātis ꝛ oplonibꝫ mamillaꝛ. si declinat' magꝛ ma
millis ad calitatē q̄ sp̄ma gnant. ꝛ sanguis gnat' ex eis ē munoris bōitatis quā sanguis gnat' ex
mamillis. ꝛ sūt ī pidi. ꝛ qui sūt ex aīalibꝫ decrepitis sūt tarde digestionis. ꝛ testiculi inter u
niuersa abaīa sunt. quoꝛ quātitas modica multum nutrit. debēt comedi cum sale. origano.
ꝛ salsamento ꝛ digestiuis.

verso ꝑ ꝑorum monum sunt meliora ꝓmquis ueniꝛ ꝛꝓ̄ter quetem ꝑꝛ. ꝛ mēbra que sūt ꝛpi
corporis ꝛ carnes que adherent ossibꝫ sunt saporosiores carnibꝫ elongatis ab eis. ꝛ mediocris ci
sensꝰ nouit discernere inter hec mēbra bonum amalo.

Oci distinguunt hꝫ mẽbra hec ignorent capud ee locatum ad hoc q̃ sit custos corpis eo q̃ in
ur aerem attrahat sibi, principioꝫ obtẽpans firmate ipius calitate aptã sibi aes et er sole
menti locata sunt sub eo ut sub calidiate uuier eos ad digerendu et distinguer digestionẽ ad
uendu ad fugiendu et arma ad pugnandu dentes uo deputati sunt ad iadendu cibos. Molaris ad t

Numerus.	Nomina	Natie.	Bos.	Obiecta alialiu uisuum cum natur. Obiecta exteriorum.	Imaginatiua.	Memoratiua	Remotio nocumenti.	Imaginata ipabilia. Qualitates exteriores	Complexiones	Etates.	Tempora.	Regiones.
127	Equita	calida et humida.	calidu humidu.	Insu pigmu	Rubedo nare et pcipue equi capi.	Stolti sensibz	Cui olo et sale	Frigis nocet	Calidus.	Iuuenibz	Iuuenes.	Septentrionalis
128	Splenet	calidu et sicca.	calidu siccu.	Ex pigmento lis	Nigredo splenis	Pcipue melancolicis	Cui pigmento et sloo nocet	Melancolia.	Calidus et humidus	Iuuenibz.	Iuuenes.	Orientalis.
129	Vesica cum stina.	frigida et humida.	frigidu siccu.	Alialiu animaliu	Rubedo ad similitudinem sanguinis	Iuuenibus.	Cui uinum et cibus salsus nocet	Flegma.	Calidus et siccus	Iuuenibz.	Iuuenes.	Orientalis.
130	Adeps et pinguedo.	calida humida.	calidu humidu.	Colorem.	Humiditas uinit humiditati similis.	Cui uinum et cibus salsus nocet	Frigis et humidis	Sanguis.	Sanguineus.	Senibz.	Senes.	Septentrionalis
131	Ale et colla.	Equine calidi et humidi.	equine calidu et humidu.	Ex omnibus sensibilis.	Coualescendo.	Corpulentis et fortibz	Cui aere et olo	Frigis modicis	Equinus.	Puerb.	Puer.	Equinus.
132	Cornua seu aures.	frigida et humida.	frigidu et humidu.	Ab olo fluxu ad siccitatem.	Humore opilliuo et malo digerendo.	Cui aceto fabe et lino cocunti.	Frigis modicis et siccis.	Calidus.	Iuuenibz.	Iuuenes.	Septentrionalis
133	Testes seu uteri.	grosse frigide	o	Ex aquosis et grossis humoribz	Indurando	Cui dulcedo nocet	Si uinum capiat cui	Frigidis modicis	Calidus.	Iuuenibz	Iuuenes.	Occidentalis.

stias. Melancolye et sibi nec equi ad defendendu dentes alios ad equitandu positos inequando conuenit
uoli ut ipius. Splen melancolia irritando. Renes cutis capillamenta ad mingendu. Vesica. demum
ducendu igit dꝫ qui sagaciantur hominis sanitatem et aialia prima ad inueniendu et mortua ad
mandata dei nulli placi qui inspiciendos mundi uultus et diuersimode ipsum et secum si

vby sunt.

ꝓ̃ ſũ quia ſens[illegible] ꝑ uenalem retibatur int̃ bonũ ⁊ malũ ⁊ cor locatũ ē in medio corꝑis
ſpũ ꝑ quē diffundit̃ quicq̃ [illegible] ⁊ ꝙ ꝯ grossꝭ aĝis loquele ⁊ uocis. Instrumenta nō uniu
uisq; generis. Et ꝙ ꝑtinet ad expellend̃ superfluitates. Quar. ar ⁊ pedes ſũt instrumẽta ad aĝ
mouendũ. Ligna ad nutriẽdũ. [illegible] ad fouendũ. uentres ad digẽdũ. Intestina ad expellendũ ꝛ

ELECTIONES: ꝗ PRIETATES

Eligitur equar cũ̃ aſinũ placenta ⁊ equa ẽ difficilis digeſtionis grossi ⁊ ſũ
nem equar aſinũ q̃ aſſatum comedit̃ ieiuno ſtomacho ⁊ fert pacientiã epileſiã. ⁊ ſẽ equar cap
rã aſſatam comedentẽ placens epileſiã capiet. ab ea ⁊ maxime equa ⁊ iumẽ ſapiũ int̃ equata ẽ.
equar anſerum pigmium impiguatar cũ paſta ⁊ lacte. ⁊ poſt h̃ equar pigmiũ gallinar. deinde equar po
cor impinguator cum ficubꝰ.

Splen nō eſt ſapiꝰ eo q̃ continet aliquã ſuperfluitatẽ ⁊ ſanguiſ qui ĝnat̃ ex eo ẽ uehemẽtis malitie
qua dolus eſt ad meliam. ⁊ q̃ eſt pecoꝝ ⁊ aialiũ humoꝝ ⁊ renouꝝ. renes nō ſe ca
ldi ⁊ difficilis digōnis ⁊ mali nutrimenti eo q̃ aliquid de qualitate urine. puter in eis ⁊ ſũt ſtrin
gentes naturã ⁊ ꝑpter dolorẽ cũ mun ⁊ acto ut ſint facil digōnis. ⁊ uelocis deſcenſionis.

Oculi h̃ mẽbra q̃ humoſa ſũt ⁊ difficil digōnis. ⁊ licet bñ cocta fuint ſanguis ĝnãtꝰ ex eis ẽ mo
dicũ ualẽ ⁊ etiã ualã ſũt ſuperfluitatũ quas nã expellit. ⁊ ſũt remoti acoꝝ ⁊ non ſũt in motu
nullo nec aliquid ex eis exſoluitur. ſiquis ea comedere uoluit faciat ipã elixari pr̃ oẽ inde ꝑ
paran ⁊ accoqui cum acto ⁊ ſpeciebꝰ ad h̃ ix ut ſint facilis digōnis.

Pedes minoris ẽ calidꝭ ⁊ hũidꝭ pinguedine. ⁊ ꝙa poſt liq̃factionẽ ipoꝝ alvꝰ augu
latur. aceps. ⁊ h̃ lubricitatẽ ſtom. pinguedo nõ fuint in oleum ⁊ diuiſũ ſm diuiſibilitatẽ aialiũ quoꝝ ẽ
igitur aceps uacuꝰ ẽ ſiccitatis ficcꝰ ⁊ ſm cratem etã q̃ iuuenũ ẽ hũidꝰ aceps ſm tẽnuꝭ
⁊ uenuſtatẽ ⁊ ſeruiu maſculi ſeu femine ſunt tam h̃ unũ ad ꝙntitatẽ carniũ. q̃ uero ſole
comedũt ĝnant flegma ⁊ oppilõnes ⁊ acrupũt album ⁊ maxime dulcem.

Liguntꝰ ale qualeſcunq; ꝑter debilitatẽ calitatis ipoꝝ. ⁊ q̃ ſunt uelocioris digōnis int̃ mbra
aiũ ⁊ pauciꝰ ſuperfluitatũ ⁊ nutrimẽti puri ꝑ motum ipoꝝ ⁊ laudabiliores ex eis ſũt ale par
uar aiũ impinguatar ⁊ ſilꝭ ſe hũt coleta ⁊ que ſũt ex anibꝰ pardenaũ in crate tam colla q̃m
ale ipoꝝ ſunt turde digōnis ⁊ male. nec aliquid boni creatur in eis.

Vnum cor ſũt laudabiliores cibi int̃ oĩa cor alioꝝ aialiũ quia ſẽ ſubtilia ⁊ uelocis digōnis
in ꝓpe none alioꝝ aialiũ. ⁊ in quibꝰdã aiũ mẽbra ipoꝝ ſunt meliora ⁊ dcioꝝ ſm modos a
uium quaꝝ ſũt mẽbra ⁊ ſm genus ipoꝝ castilliam cratem. paſſaꝝ. loci ⁊ ꝑa. ⁊ ſm alios mo
dos quos de aubꝰ diximus. ⁊ ſcias q̃ natura nõ ſtatuit cor in aialibꝰ ut digerant̃ ſeu nõ dige
rantur. ſi ſtatuit ea ad expellend ſuperfluitates. ⁊ ad ꝛſtitutionẽ corꝑis. ⁊ ad ſemen ſeu.

Gliſery ſeu uentres ſunt grossi ⁊ meliores coꝝ eis ſunt griſery anſeꝝ pinguiũ. deinde gallinaꝝ
pinguiũ ⁊ equa aiũ calida ſũt ⁊ humidi ſapoꝛoſi ⁊ ſanguis gñatꝰ ex eis laudabilis. ⁊ ſapoꝛo
ſioꝝ int̃ equas aiũ ſunt equa anſeꝝ pinguiũ. deinde equi gallinaꝝ iuuenũ pinguiũ ma
xime quando nutriunt̃ ex frumẽtis maturis ⁊ dulcibꝰ.

quatuor ſũt. ſanguis ut̃. humoꝛ aquoſus coleꝛa ⁊ melancolia ex qua fel acerbꝰ ſ
remanet ſanguis purus qui refuatur ut cor pulmo. aur̃ mel. alimẽtũ ſibi ꝛſ
nutrimentũ ⁊ ſ[illegible] int̃ alias creaturas ꝑ rationem ipſius ⁊ ex plurib nõ ſeꝝ
aliũ.

Ordinatōes quales oportet fieri circa pp̄o cōas. Oportet q̄ salsura z sinapi debent poni eluan
z insipida ꝓparent cum spōe caldis z sale z carnes mādr cum uncuosis q̄ carnes magre dēt
aquā recētē. z si hūde fuerint carnes sic assent q̄ hūditatē ꝓpe remaneāt in eis q̄ si siat sue
cōdenda sī aliā illo die quo comederīt allea sine cepis. z si ferculū ꝓparāti fuāi debet in olla
aquāt magnū gladij taliter ꝓparent q̄ in rumpendis ossibz frusta nō fiant minuta. pū
habeāt z cultellus singlans quo cepe madunt nec cū cultello ipō quo cepe madunt ponem̄ i

Numerus.	Nomina ferculis z manentibus ipsis.							Nomina ferculis z manentibus ipsis.			
	Nomina	Nomina	Nomina	Nomina	Nomina	Nomina	Nomina	Qualitates	Complexiones	Tempora	Regiones
138	Sisebeg.	Tepide in a humane.	Calid. tepide. m. z.	Aliptili lohpinde	Cum oleribz.	Fiat dulcitudo cepe magis	Ad dulcorē sui mēi.	Frigidus.	Calidus.	Autūnus.	Calidus.
139	Fabadanum dulcis.	Calidi z humidi.	Calidi z humidi z.	Cum salsedis	Colice.	Fabadum. sine cepis.	Cepulo fōs ex cepulo z lemon cepis.	Juvenum.	Frigidus.	Ver.	Frigidus.
136	Gradum. et ordia.	Frigi. z tepide hu.	Frigi. tepide z.	Si aceosis expicta cū suo lemoacello.	Viar oleorum	Hūch tuet.	Cū calla melli o.	Juvenib.	Calidus.	Ver.	Calidus.
137	Gradum acetum.	Calidi z humidi.	Calidi z humidi z.	Cū aceto z pipere z cepis.	Purulū.	Dulcitudo.	Cū sicubeg.	Frigidus.	Calidus.	Ver.	Septentrionalis.
138	Sumachia Rūmena.	Frigi. z sic.	Frigi. z sicci z.	Cū limaco recenti.	Oblicatū oleo rus.	Porri.	Cū mele cellebra.	Calidus z humidus.	Juvenib.	Estas.	Meridianus.
139	Habarsia z sumbia.	Calidi z humidi.	Calidi z sicci z.	Cū ouibz cū limonib z limo.	Cymini z spinachi.	Spinachia dulcis.	Cū murri z cū mino.	Juvenib.	Calidus.	Ver.	Septentrionalis.
140	Endiuia.	Tempate calidi.	Tepide calidi. m. z.	Cū sinapi acetoso.	Cepe.	Incessanus.	Cū cellor z cino.	Frigidus.	Omnibus.	Omnibus.	Omnibus.

sali cepe roū z cymer ungner olla z mūdificent labia seu lancea ipius olle ne in eis fiat a
cō z si opertū aquā addere i ipā olla aspgatur. z nō subito infundat madefiat z labia olle al
turo aquis delere bū sucus z nō ponantur in scutella ferula ñ nisi postq̄ secabunt ferue
lunēt cum fumo sandalor ut remoueat odor cepe. nec obluscat aīa decoctōe sculor suffu
mane aīa decoctēs. deinde elyra eas cum aqua z sale ad sīuandū eas. nō decoquas carnes post
ignē eliciat ex lignis qui nō sit male qualitatis. z si uolueris celeriē excoq carnes bonā i ea

cum aqua bulla ⁊ deñ ꝑparẽt. amara uo ⁊ acuta ꝑparent cum aceto ⁊ acetosa cum sulsis ⁊ eo pt̃ elixaꝫ q̃ ꝑñt ad usũ. ⁊ assandas carnes iungere pt̃ qbs ī assando submitt̃ obz uas omnes nec tã diu assent donec ossa cedant. sit tam cautela q̃ uasa no cooperiãt qbs ꝑuãt canes siluestres. nec luteꝫ aerea coloptorũ cum orificio olle. debent ẽ mundificari carnes a suis superfluitatibz añ q̃ in uo aduantur ut madendo carnes no deturpent. Tabule uo ubi carnes inaduãt bñ radant acus minutim qui ponendus ẽ in brodio. quelibet etiam olla habere debet aerear suũ. ⁊

Iunctiones generum.

ELECTIONES. ⁊ PRIETATES

Johannis. Acetes librox aquinax dyerẽt q̃ meli⁹ nũt modos sicubeq illo q̃ ẽ tẽperatũ oplone ponẽdũ. ⁊ q̃ sit ex subtilibz carnibz. ⁊ q̃ sit ob bis ꝑbz ⁊ de bis seminibz ⁊ aerũ igne supposito ⁊ suppositio cũ ei tale ꝑparatũ. ꝑdest colleras ⁊ siguineis. ⁊ obstat apprimis. stringit uentr̃ pp q̃titatẽ q̃ recepuit carnes ex frixatoꝛe ⁊ siccatoꝛe aerũ ñ sit mlte diedis ⁊ pigredis ⁊ cũ carnibz uaccinis q̃rũ ẽ magꝝ nutrimñ. qbs obsẽdit ad stom̃ hũes mlti. ⁊ olã pp aplitudiẽ meatuũ q̃ fr̃ ĩ ipm ⁊ fel.

Filius abbatis. Gliguntr̃ hec duo ferula p illis q̃x oplones declinãt ad frixatoꝛ declinatoꝛe modica. eo q̃ sbtilat flegma expellendo ipm a stoꝛacho. ⁊ offerũt hñtibz uetositates grossas ⁊ pagẽtibz de⁹ sitiendie colicam. ⁊ precipue quãdo poit̃ in huiusmodi ferul' polipodium. ⁊ qñ ⁊ ponit̃ in huiusmodi brodis nimñ uetus porrum ⁊ bonũ oportet oponone consimilem.

Thomas. Qualtas uuecs in hoc ferculo est oplo aceꝫ q̃ est dulcetũ. ⁊ ꝓducatiõ ñstruoꝛ ⁊ lactis. ⁊ extrahit ferũ pulcrũ reddit colozẽ ⁊ nocet uentrj ⁊ uesice hñtibz corruptionẽ quoꝛ inflatio debilioꝛ est inflatoꝛe salsuꝫ. sint tam nutribiles ipis. ⁊ qñ misc̃entur cum eis oua pulli columbini ⁊ capr. multiplicat spma. ꝓpiguat corp̃. ⁊ humectat siccitates.

Ysaias. ⁊ Ioseph. Mediocria tuentr̃ nutrimẽto multo fugiãt oplones gñans flã. ⁊ o ferens hñtibz calidã oplonẽ. ⁊ no cet hñtibz frigidã. pp q̃ ꝑparanda ẽ cum bis semibz ⁊ sparagis calidis fiant ꝓp. galanga. ⁊ barum ⁊ dulcoꝛata postmodũ cũ chalce mellito. ⁊ bibitur unũ acetũ. ⁊ in secunda mensa secundantur pendie. ⁊ dactili mellit.

Ihu filius Sirach. Gliguntr̃ h ferula quia stomachis calidis sũt offerentia. ⁊ uentrj solubilẽ ostupant. ⁊ sũt unitiua fluxui sanguis ⁊ oplonibz sanguineis pp ꝓpietatẽ que ẽ in eis. ⁊ qui uolũt cõstringẽ naturã ip soꝛ miscent in ꝑparatõe spinachia ⁊ blete. ⁊ q̃ constringẽ uolũt ipm miscent in ꝑparatõe ipoꝛ herbũ acetosam. ⁊ stipites porcilace. Vim Rumeia est minoꝛ ista ī operatione quando no est ꝑ mixtione aliqua dulcoꝛata.

Ihu filius Sirach. Hec duo ferula sũ nutribilia mẽ alia ferula hñtis corpib; q̃ sũ eoꝝ q̃titatibz ipis superfluitatibz. uel tã requirt̃ bonũ stom̃ ipam bñ digerẽt q̃ postq̃ bñ digesta fuĩnt ⁊ maestrat. ꝑ uenas corpis bñ mutuunt ⁊ inungũt ⁊ uolutãt ũtutes existentes bonũ colozẽ. sũ in tarde digestionis copilatoꝛes grue rancas ⁊ lapidẽ ꝑ milia superfluitatem ipoꝛ. ⁊ papue qñ ꝑparant cũ lacte. ⁊ sũ albi exasiati. ⁊ ꝑ pauca di ꝑbz calidis sũ minoꝛis nutrimẽti. ⁊ stabilionis digonis. ⁊ h ferula qñ fuit cũ salsedine ⁊ lẽtibz nam retinz granoꝛ ipoꝛ. ⁊ q̃ fuit ex frumento umidi fuit humidioꝛa.

Ysaias. Gliguntr̃ hñtibz oplones temperatis eo q̃ ei⁹ nutrimẽti temperatum ẽ nec nocet hñtibz alias oplones papue qñ est tẽperate cõpota ⁊ ꝑparata. ⁊ uentrj recreatiuũ. repugnãs acutis hũoꝛ. ⁊ depuratiuus addens in ũtutibz eoꝝ letificat. ⁊ fetus egros qñq̃ magꝝ sanus.

Iuꝫ cõbusto. ⁊ si aliquis in cadẽ olla obustꝫ apparat carta bombacina madefacta applicat loco ꝑ siduc. sues ⁊ amigdale nõ pistentr̃ in mortario uncuoso herbe ⁊ nõ pistentur in ruginoso mõ ebulliciis ipoꝛ. ⁊ lauet minusꝫ manꝰ suas priusquã faciellet abũ ipm fumicas manꝰ suas pr̃ ab esu carnes cũ speb; ⁊ cepis qꝛ huꝫ totũ eque negociũ diminuas ⁊ carnes grossas una nocte excisionẽ sheri nisi pt̃ infrigident. phibetur ⁊ ferculoꝛ decocto cũ ligs utridibz. ⁊ ꝑ uenens cocturã apponas. ⁊ in ollis cetã mittatr̃ ponãs ⁊ ad hoc unge ficuũ ⁊ cortices melonum.

Romanos meliores auctores de meliorib⁹ trib⁹ ē nō admisc̄ i comestiōe unū diem fabula alb⁹ duo fercula unisona sic̄ caseū r pisces. nec ī duo albāia gumbilia sic̄ cardomilia r melones. nec r nec duo albāia ffilla sic̄ carnes sallate r caseus uetus. nec ī due figuribilia sic̄ pigned r medull. cāc sumat⁹ pt albuma ouorū de grano nisi nec lac aceto sit cum radicib⁹ nec cepe cum allecs ñ carnes gal sumendi ē post, ffidelegā aut sālsa albuma. nec aq̄ frigida post frucē albāia. cauda r chalce ñ carnes ñ alb⁹ calid⁹ r pōit⁹ nocte una sl̄ nasc̄ eneo cōcedendē. nec ī loco seu camea humect. r capue si

Numeri.	de ferculis r modis ipsor.							Quātū ex eo	Iuuamēta inhabilia.			
	Hora.	Natē.	Cō	Meli⁹ ex eo.	Iuuamētū.	Nocumēt.	Remoto nocumēto.		Copiōs.	Grauis.	Tempūl.	Regionē.
181	homadia.	fugit r flat.	fugit r flat.	Crassū sustinet.	Frigidum humidū colerat.	Nemus.	Cū gallinul⁹ subtilib⁹.	Nutrit bonū	Calidos.	Iuuenū.	Etatē.	Prudentib⁹
182	Communa dī sanabilē q̄ amasti cruciat.	Calid⁹ r humid⁹	Calid⁹ r hum.	Crassū humidū uentosum.	Impiguat exercitatos.	Abhorret.	Cū ueteri r assa.	Sagis ffilis.	Calidos.	Iuuenum.	Veru.	Prudentib⁹
183	Arduenda.	fugit. r flat.	fugit. r flat.	Grossū multū	Inflatiōi epatis.	Cōtrarius.	Cū chalce cardino.	Nutrit ffi. agit	Calidos.	Iuuenū.	Etatē.	Verecundis.
184	Communa.	Calid⁹.	Calid⁹ r flat.	Grossū pigdē gallinū.	Recēdum ebri ne cōtrahāt pōs. uina ffebrib⁹ ut.	Destruit corp⁹.	Cū uino nocta.	Nutrit Iuuēs sagis carnib⁹	Calidos.	Iuuenū.	Veru.	Septentrionalib⁹
185	Communa.	Calid⁹ r flat.	Calid⁹ r flat.	Grossū. ffebr. calis dr gestatus.	Stomacū. Iuuat.	Dissentericis.	Cū ab tēs et lagenib⁹ ffert ne bul⁹ pigned.	Nutrit sagis carnib⁹	Calidos.	Iuuenū.	Veru.	Septentrionalib⁹
186	Communa.	Calid⁹ r hum.	Calid⁹ r hum.	Grossū. ffebr. ex multis cib⁹.	Stomacū. Iuuat.	Colerā.	Cū lactucis.	Nutrit mlt.	Calidos.	Iuuenib⁹.	Etatē.	Septentrionalib⁹
187	Agrestia.	fugit. r flat.	Calid. aqueū.	Grossū. ffebr. agrestia pueri.	Stomacū.	Pueros debiles.	Cū aruge r nucib⁹ r cū lactucis.	Nutrit.	Calidos.	Iuuenib⁹.	Etatē.	Septentrionalib⁹

acetū formice milte seu alii ūmes. abstinend ē r acōtupus fructib⁹ nec cib⁹ qui sunt amicic̄ li seus⁹. nec bibus ī comestiōe. nec cōdas sup̄ potū. cena r mīnuēda ē si uis leuis mane ofgeur. Re gualesq̄ub⁹ grossas carnes ōs pcedis iuuenib⁹ r exercitatib⁹. Sanctū dī q̄ hoc de omib⁹ abst utās hīmōi albis frugib⁹ r cō. nā uidi quosdā q̄ cederūt misēcors duo duersā feruli supna acadiū ī celis eqr ōbligas nos? et dñe q̄ tē nos sūt duo albāia quib⁹ unū q̄ ñ ē hōiuz ossue uaurē uolens eyam.

ga sic pullos columbinos assos z allec. nec duo fercula frigida sic madida z nassua ne z
hec allata in mensa sic sunt olera z fructus. nec duo fercula sharpa sicut agrestia. z sumachia
ta ei que dicunt mala sunt maxime qui succedunt cibo celeste z simil musceus n aceti
tus quante ad lacte acetoso nec granata post frumenti panem cu carnibus n ag seu calida
nes assate cu lgis ficuu. z cherua phibetur z omnesho acetu ul olei q vtpolita fuerunt i nassa z
sunt pisces assati cu olo ul aliq assitum z madidu calidu suchinu. nec alij nec unu in quibus ce

Sanguinem generant.

ELECTIONES. ET. PROPRIETATES

Eligatur in ebdo z hinub calidas oplones z ofuens puti. oeligatur. z habentibz schur. z detes
tantur lintibz oplones frigidas z rearpinis nisi comedant post hunc cibum dicentes mel
lus ul bibant lotium unu puc. cibus tam hic exasperat guttur. z obest pulmoni tussi.
z pectori z obtempat mores pcallos.

Fla. melan.

Eligunt quia adunt in corpu z corpus impinguant z gnant sanguine z natura ob hoc
expellentes uenositates z dolores corporis ex frigiditate. z retinant cum stomachis debili
bz ofuens puti nausea ul abhominatione. z illis quoz alij conuertuntur in colerum.

Fla. adus.

Eligunt hintibz oplones calidas z epar inflamatu. z cofuens pus fluxum colici. z hic alz est
sapposito inter omia cibaria sharpa z plurimu nutrimoz eo q in hoc alz quenuis bonus sa
pz. z mediocrale nutrimtu z maxime qui fuit recens z pparatur cum eo carnes salsa nouas.
porcu. z pullox colubinox z fuint bn pparate.

Flegmaticus.

Eligitur brodiu caulium ad laxandu uentre eo q mundificat z eligitur sba ipoz ad stringen
du eo q refricat z e nutritiua eius. nec tam debilitat usum sicut lentes z papne colos sicut
oplonis. sj ofrentur colis budis z sibi caules estiu fiunt mali stomacho. z boni ne mori z nus
cribz z maxime splen z solunt melancoliu nature. z nstrum puocat.

Cholericus.

Brodia hui ferculi hnt uirtute subtiliatiua buoz z inasiua flans z h pp amaritudinem acetosita
tis z salsedinis ipoz hr tam huimodi ferculi quitate alij digonis difficl pp malas cas z ipes
q misent in eis z no e mocuu hintibz oplones frigidas z ena calidas. est nec tam nocuum
nerus z melancolie.

Flegmaticus.

Cretabil est illis qui ofuescer pan nausea z hintibz stom calidu z inflamatu pp suum q efficit
z pp milia aquam que bibitur postea ut auxilietur ecrasu ipi ferculi. z e alz uerisimil confectus
robustis ex erratibz. Et cum hi modi ferculi digerunt nutr multu. ferculi uo ta crassis obs
tioz e in opatione.

Flegmaticus. Alij flegmatici.

Eligitur huimodi ferculu cum ppriet cum bono suco acerbe q accidit eius quantitate alij uice
ribus. q pparatur ca suco recenti agreste e forcior ad infrigidandu z magis ofrigs colenas
z sanguineas. gnans tam uentositate in stomacho z in testinis. eo q e sucus imaturi. nec tpe hi
bitur frigida ad refrenandu ipm cui supfluitate stringit uentr.

pze z odze comedendo e ~~[illegible]~~ abstinendu e aquolibz alz in q hoiam no delectam aim ne
mouear z melius appetitu permanere edendo. q nibus z calos sharpas colica patientibz z lenibz
pdis pua nocumenta facilius tollit in aiam. z papue q sunt aug alij frigide oplonis existere
quibz accipit colica in hoia nocumentosis. z Rasis. dixit q uinum quotidie accedentes allec z capis
tudo nutrie. na si inebriatus fuerit accedens pe q qui dno abstinuit nolunt dare filiu suu neq

Cibor primo diuisificat aut tōne siu. z hoc ē aut tōne siue sb̄stāie que ē ociciens ad digendū mlius repler z modic' desiccat. z si nō q̄litatis aut p opatiōz ut si calid sit reph cerebr uapōib' straī ē sanitati osimil. si tōne tp̄is ut nō rarefiat cibor. alliūpno donec coleic fundunt ad dificaō plicitate tp̄is comestionis. z tunc prim' alb descender prius quā opleatur comestio edūt. aut tōne mixtionis tp̄or ut non sint diuersar sb̄stanaz. z sapor. tūc ē ab eis

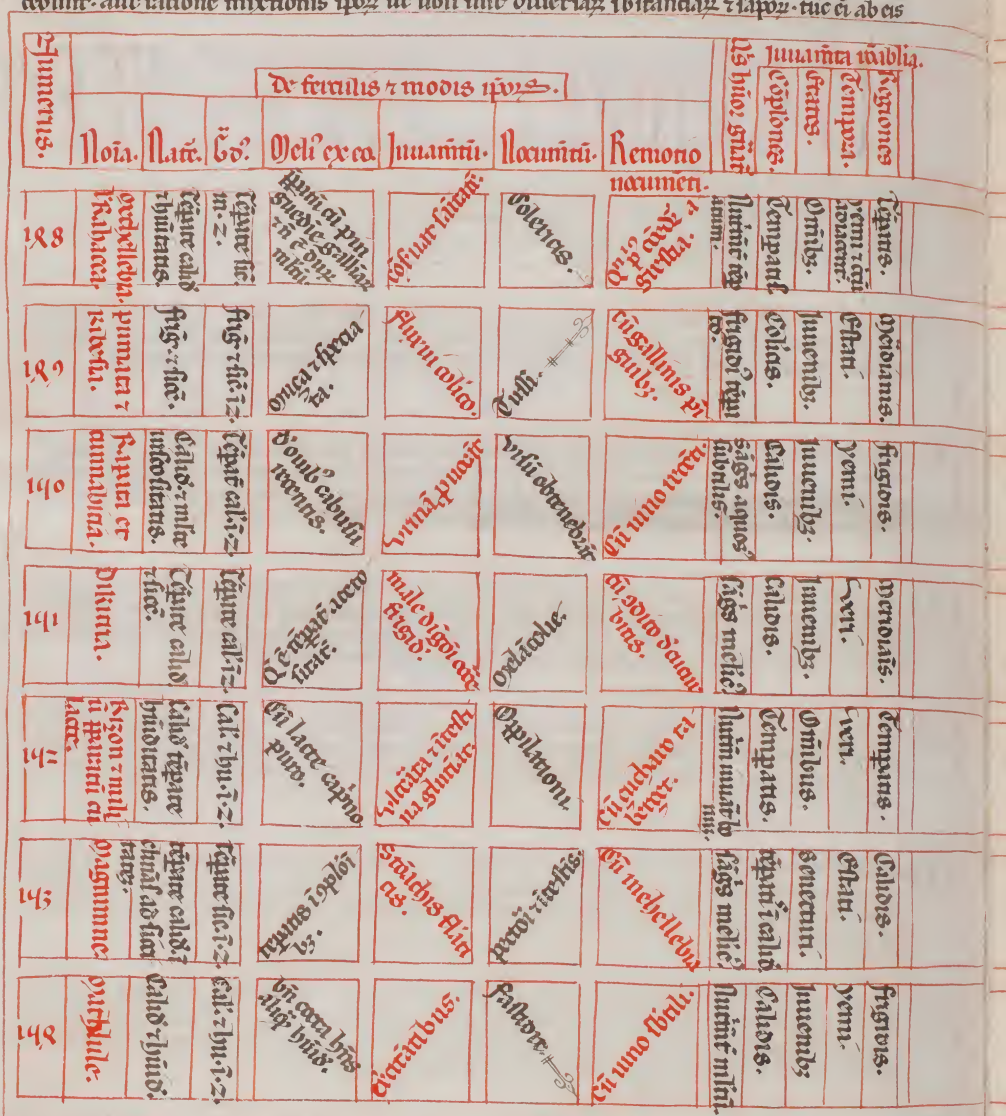

nō appetitum magis inuatiuū sicut carnes porcine. z si fuit nō stom. sic stomach parum ru. Et si tunc potus qui paulati paulati assimend' sit eo q̄ milius potus cibū audificat. et figur. Tp̄is. Regionis. offiaj. z sic tendis. Nam cibi inuentum bñam z oplones calidas. ha spūlli z grossi. z c'. Et si pt cibū. si nō motus comedentis q mor' ē duplex aut utral' aut ua. z ti. z mor' z ambiano cibum audificat. z descendē facit a' tōne q̄us. quies nō sic ē dormic sup

sic sc carnes agnor aialiū aut inueniens ut fungi. aut ratione sue q̄ntus. sla
r stom humiditatibz. si frigid caloꝛē extinguit aut p̄ virtutē r operatiōnē ut sit abus morbis
stom ne festinetur pu'quā abz stomach' mūdificēt ꝯ assumāt post alu digestu. r stōacho mū
r in hys abi stupida p̄ius sūt assumendi aut ratione edimis aim subtiles alos grossi pre
stom fungat. r si est ībe appetic'. appetitiuum magis ē digestibile nō appetitiuo etiā si sit

ELECTIONES. ℣ PROPRIETATES

Humanum.

LAmehellebia ē abz tempat' bon' tempatus oplonibz. tempinata uo sua ē q' calitas cuchū ex frigiditate rigon obtempatur. r siccitas rigon equabiē lacis hūditatu. r ē de ab exercitatiū quies
encū r exercitatiū moderate. r maxime ēpibz tēpatis qui abz nec ōstrictiuus nec laxatiūs
exstēs purificat melleū r delectabilia sōpnia efficit.

Fili mōde fili' aberdaw Oxfunica.

Eligunt' h duo fercula hūnbz oplones colicas. r hūnbz stom debilem. r hūnbz epar calidum ul' ī
flamatū. r hūnbz fluxū colericum r contrariant' patientibz aspritate pectoris ℣ pulmois r coh
as r hūnbz oplones frigidas r sūt nocua iuuis. sunt ℣ offendentia spma r ocē minuētes appe
titū.

Fili' medice. R. alis.

Eligunt' h fercula huiusmodi cauliū hūnbz oplones frigidas r oduunt' ab eis q' flegma grīant fa
cientes uentositates r dolores fortes. r sūt bona ad puocandū urinā r maxime qñ ꝑparant' ouu p
sor cauliū tm. r qñ elixant' cum aq̄ r sale. hīmoi caules sē nocui stom. Rapita uo calida est r
hūida addes in coy'tu q' uentositatē ē grīatiua q̄ cū bn digerit' nutrit nutrimto bono r mlto.

dū ē digerū frīnd. ligurina gella q̄ noīa ē polenta sale r origano r aq̄ oseruatū ad usū.

Eligit' laudabilissima hīnab' hūd stom r plenū flegmate. Nec tñ ē nocuū melācolue r hūnbz oplonē
frigidas r siccas. r malencus. r hic abz ꝑficitur ex aspiritu muri seu bun. r grīali hic ab' hr
plures dulcas operatiōes eo q' in eo sunt ples r dulci saporis. videz dulcedo. acetositas r salsedo
r fm tōnem coplexiō ei' dē. a oplone innocuus.

Fili' medice. R. alis.

Eligitur abz hic facē ex rigon. ul' ex multo cum lacte. eo q' lac hūectat siccitatē ipz r fit ꝑpea ab'
tempat' in hūiditate r siccitate medijs ad frigiditatē. qui nutrit corp' multū. r qñ comedi
tū cuchaw ul' melle uelut' digerit. Nec tam est abz inueniens hīnabz oppilatōes renū reparā
r illis in quor renibz grīat' lapis. Nec multū r panicū r rigon sūt frigidiora liter sūt equalia ī
siccitate. quidā tñ dixer' q' rigon calefaciat calefactos.

Judeus.

Oe ꝑquietate hmoi fercli est macies flegma cum salsedine r acetositate que sunt in eo. r est hu
mor subtiliatiuū. r nutrit pūdanter qñ digerit. Nec replet caput acutis vaporibz r obscurat cerebro
r nerus. r est malū hīnabz stomachos debiles. r post hunc abū diligunt' aqb' dā melones
comedi. q' ē de urbz magis offendentibz digōnem ipius.

Johannes.

Adūsatur comunalescentibz r urentibz quiete r stanti stom hūnabz debilem maxie qñ comedit'
cum subtilibz abis ul' post comestionē ipi' assimat abz supaq' eo q' sumelac abz stic in
stomacho r acetositē. attamē bonus ē exercitantibz fortē. r illis quor corp' ē calidū. r post appe-

impotēs exit in digōne r frigidum efficit humorem crudum calidum efficit stom abū obu
pantis cōbuit. Et si rōne comedentis an abū ꝑficeret ipm tūc oplonis aratōis etatis
venatū magna corpora r pocos aptos. laboriosi officij in yeme. r regiōibz frigidis ōs ē ōbet
mor q̄ duo abū acetumpūt ul' aial' sicut ꝑbinatio mulis r femine. un accidit arrencia
lem aliud carbūculos accidere facē. r in camis calis sitī accidē facē. r si in locis claris r malis odoris. r
mlti clamorē ꝑdit de mutis.

Agna digestionis. scdm̃ uriq; latera leua ꝛ umbilic̃ ꝛ q̃ uoz mitt supino corp̃ stom̃ mane urina acrimat ꝛ aromatizat sens odorat. sopn̄ sedat. saluia munit. ꝛ sitis efficit. ꝛ q̃ h̃ crum in meridie cit bonū. alsm̃ ingenuet. q̃ sit. Si nō hois ingenio permutano h̃ er tow fieī nō posset pānis tam̃ madefīs aqua frigida uel nalando ꝛ alius similib. p̃ h enim o fortabut stom̃ senū et ieiunis digerē grossos cibos in regiōib; mediastinib. Et ꝑtib; calis. ꝛp canonē patet. qđ abū tem

Numeris. | Nom̃a. | Natē. | Gs. | Oscitēr eo. | Juuamēn̄. | Accumēn̄. | Remoto accumen. | Juuamina nonalia. Regnās. | Tempa. | Grans. | Copiōs. | Os huius grauēr eo.

144 | Digestiuū. | Digestiuū. | Caldū. | Caldū. | Juuenīs. | Septētrīl. | Temperans. | Juuenīs. | Caldus. | Cū uino odorē. | Digestiuū. | Fortificat mēbra. | Plantā cum fructu acetō. | Caldū. | Caldū. | Caldū

ōpoſiū ⁊ eructuatio accidit. ab ſi ſanguis ⁊ appetit. cibi feſtinat. ⁊ addē nō deſinit. ⁊ puls minuit. et cōplete ſūt digeſtiones nre. et ſi hec nunciata in yeme. eſtuus accidēt māe. ⁊ in yeme ſalū fiat ſm ſimilitudinē. aūt ꝑ gradū eſtatis in yeme in frigidando locum ⁊ alterando acte cum decepto. in nō. q. fiat in digeſtiē ſimil. ⁊ ꝯ. inuenū. ⁊ cū hmōi rebz ⁊ ſibi ſimilibz poterūt pati ſunt in duobz tēporibz tempatis hoīibz tempatis. ⁊ in yeme ſiunt groſſi. ꝓpter ocia

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Liguntur biſine guard uirtutibz motiuis laborioſo bñ digerentibz. ⁊ ſtōachū caldū hūntibz eo q. ē cōpoſitū ex ſubſtātiis duūbus. ⁊ licet duūe ſbſtātie tangent. tamē ſtomachū reducat eas in naturā cōſimilē. ⁊ h abz nutrit nutrimento mlto forti ⁊ bono cum digerit. ⁊ ſembuſuch. i. calgon. quoꝝ pulmis paſta nō digerit. qm nō bn coquit cū ſiunt. ⁊ ſi cruoſū ipōz impedit digōnē eoꝝdem.

Liguntur carnes vnſe ſe minuti macie ꝑ illis quibz multiplicat laxatio cā coſtus ul ꝑ exercitātibz exercitio forti ul quibz ſupueniunt accidentia ꝯ retardatio digōnē ſicut langor ⁊ timor. eo q. maior pars ſbſtātie carnū in brodiū ſoluit. ūn digeſtiua pōt leuit ſoluere ipās in ſanguinem ⁊ corp trapiet uniuſalē.

Liguntur talibz geret acetoſ. ꝑ illis in quoꝝ ſtōacho gignit flegma cū colera eo q. ipe ſua ſiccitate ōſiccant flegma ⁊ acetoſitate ſedant coleram. ⁊ h abz nutrit corp nutrimento multo inclinātē ad ſiccitatē. ex eis que ꝓparata fuerūt cū ſumach confortāt ſtōm. ⁊ retinēt naturā ⁊ ꝓparata cū ſu co lemoncellos ꝓuocant appetitū.

Liguntur ſuffitia ſine brodio ꝑ illis quoꝝ ſtōachis flegma multiplicat eo q. ipm mediocriter maiꝛ aim ꝓportionē aim caldis ſiccis. ſiccis cum retardāt digōnē ipōz. ⁊ h abz generat nutrimentū ſiccū ꝑ q. eſt de ab illoz q. minꝰ excitato forti ⁊ marcie cum ſint ex carnibz inclinātibz ad groſſitiem.

Liguntur ꝑ hūntibz ſtōm hūdū. ⁊ quibz accidit obliuio. ⁊ hūntibz egritudines flāneas ⁊ uertibz mouet cruciatio eo q. carnes que trapiūt ſic ꝓparate nō ab diſſoluūt ꝑ ſiccitatē ⁊ ꝓpter reſiſtentiā. ſed tamē h abz debiles ſtōachos fangat poſtꝙ accidit abhoīano ſitis ⁊ dolor debil lenis in corpe.

Liguntur carnes aſſate ſuper carbones eo q. multū nutrit ⁊ oduit ꝑ tarditatē deſcē ſioīs ⁊ digōnis ipōz. ⁊ aſſarure hmōi carnū agnoꝝ puoꝝ efficit conueniēs ⁊ meli nutrimētū marcie ille q. ꝑ minutionē euacuatū fuerit eo q. humoroſitas ipōz ſiunt in ſanguine velocit ⁊ fortat unitē uitalem.

Liguntur de carnibz aſſatis in ueru ille que ſūt iuuenū gallinaꝝ porcū. ⁊ faſianoꝝ quaꝝ aſſatio carnes ſuppoſita nō fuerit male qualitatis. ⁊ intimantur ſepe aſſature ipſe cum oleo amigdalino ꝑ q. aſſata trapiunt hūditatē alterā ab hūditate ſua. ⁊ iſte aſſature ſūt de cibis hūcū ſtōm ca hodū. ⁊ hūcum poros laxos ⁊ excitant cū excitatio mlta.

⁊ ſūt frigidi ꝑ accidentalitatē caliditatis tpis. eo q. ad ſanguis corpeu tempato. in yeme fac q. fiat q. digerit q. calefacit. ſiam aer calidus ſua in eſtate nō ſufficiat eo ꝙ frigidat ſic aq calida nr enim calide ſic ethiopia. boues ſūt aptiores ad frigidandū ꝙ. nec ē aliq ſua tractatio medicine ꝙ ſtōm. ⁊ cū ad nō dtrimētū ſtōm ipōz. ſed tam no trapiūt res calidas ⁊ cibis. eo q.

In assaw duplex est modus ydiawis unus in coparatõe sui ipi & humoi. assium nutr nutrimento dissoluta ẽ hũditas natural' in brod. & illud aũ hũditas natural' ẽ dissoluta ẽ sicum assaroꝝ gis ẽ humiõ quã illõ aũ resolutẽ hũditas. Vñ si duo mẽbra inẽ se similia tollant quoꝝ unũ ab igne reponant ambo nocte una mane sequenti inuenies colorẽ assan splendiõ. aũ splendoꝝ pinoꝝ sapoꝛem aũ assan eã reples delectabiliorẽ. delectatio nõ in sensu gustus est ab hũd

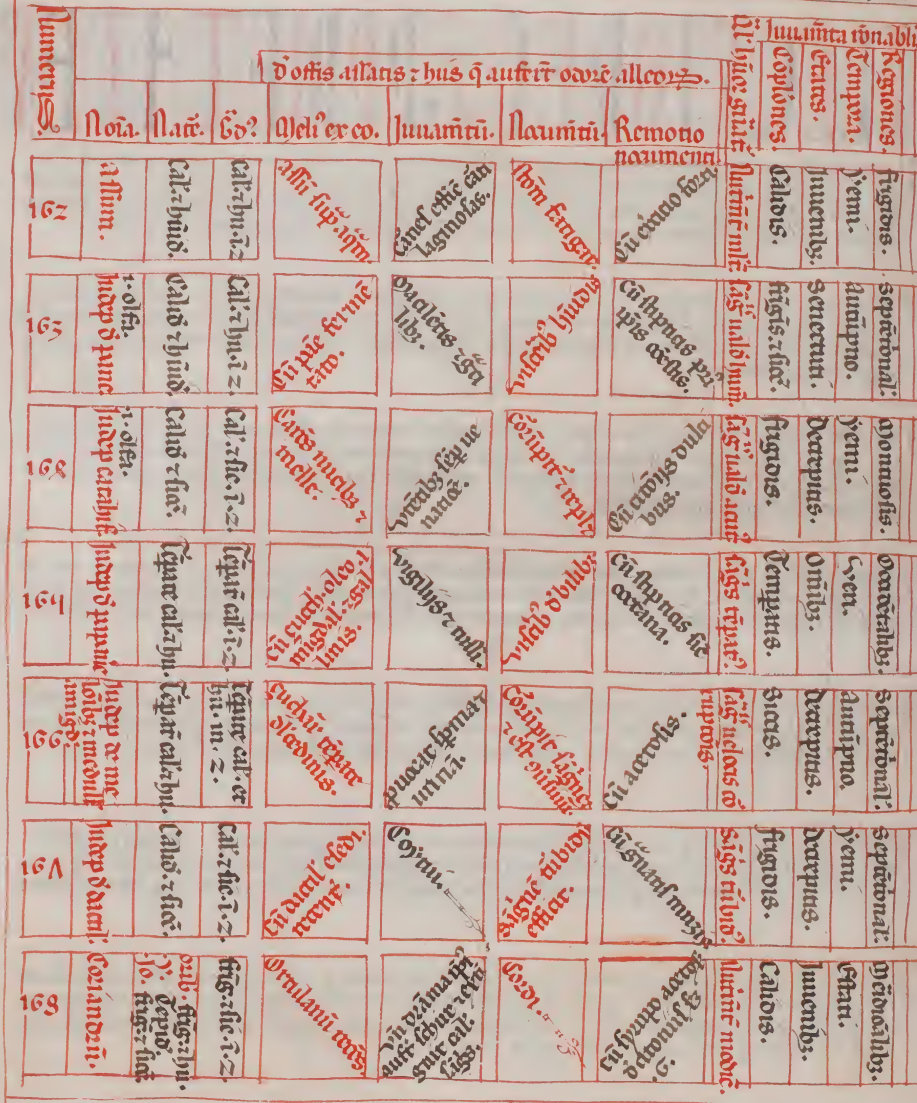

nõ excludit suũ hũditas naãlis quã hꝫ brodui ipi & ex quo sic ns se habet in eis assium hu pꝛ hũditas cum supflua humiditate pullor pꝛ. nec est dicendũ ab aliquo q elixata ba sic accidẽtal' nõ deb denominari ab ea. Illa uerũ hũditas q̃ ẽ ab eo q elixatũ sibata ẽt xtoꝝ sic sũt carnes. Diuisio ei ẽ inẽ elixatũ & elixatũ. & assatũ & assatũ. Et inmedib sunt

fren ⁊ tardo. ali' mod' est in ꝑparatõe ad elixatum. ⁊ ꝑm hũc modũ ē hũ' elixato. q' elixatũ nõ in igne humiditas solui nõ ꝑ̃ ꝓpsiũdine supficiei sue. ⁊ illõ au' humiditas remanet ma ens elixum. ⁊ illa cadẽ lyra sublatũ de brodio. ⁊ aliud ⁊ assatum illa eadem lyra sublatum ē ex supfluitate caliditatis. humiditatis ⁊ aeritatis sicut accidit inuenib; in cõparatõe ocre ⁊ elixum inuenies desiccatũ ⁊ denigratum ⁊ diminutum a sapore suo delectabili eo q' in eo

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Sufus.

Asing medicor consideret carta. assa. ⁊ fixa. in ꝑparatõe corpis hũam diãetes q' ex assis ⁊ fixis numq̃ nisi q' trap' corp' ē sicũ eo q' assum nõ hr in se hũiditatis q̃ntatẽ q̃ ꝑ̃sit hũectaꝛ corp' hic; diu morat' in stomacho. ⁊ fixũ cocꝛ modo fiat de facili. Et carnes omis elixe in aq̃ se hũe ex. eo qđ trapuit hũiditatẽ ab aq̃. ⁊ aq̃ hũidissimũ ē electior sic̃ media diait.

Rufus.

Eligitur ꝑ magẽs ⁊ uolẽtib; corp' ipinguaĩ. eo q' mlti nutr ⁊ uelociꝰ descẽdit. cui' nutrimẽtũ ē laudabile. ⁊ sanguis gñat ex ipo est facilis ⁊ bonus. ⁊ maxime aĩ cõstitis et pane fermentato acto quẽ laxatiua est ũctꝰ conferis hũib; nullim ⁊ aspꝛitatẽ cãne plmois. ⁊ ẽ gñatiua lapid. ⁊ opilatiõũ.

Judeus.

Hic alb; ē mlti nutrimẽti ⁊ tarde digestiois. ⁊ cũ ꝑparatẽ aĩ nucib; ⁊ olo ipo est fortis calitatis. ⁊ aĩ amigdal' ⁊ oleo ipo; seu sisamino ul' pinocdie gallinar ē cõpte calitatis. ⁊ iudep' d' mulis ē difficiliois descensiois astmatico. ⁊ qñ ꝑparatẽ aĩ cychoꝛ addit in spmate ⁊ nutrimẽ puacie. ⁊ laxat uentẽ ꝑferens aspꝛam pectoꝛis.

Insolutis.

Eligitur aĩ cychõ ꝑparatẽ ad infrigidand' corp' ⁊ puacand' sõpnũ ꝑ frigiditatẽ pupanez ⁊ quia mulaĩ mõrat' i stomacho cõfert tussi ⁊ aspꝛitati pectoꝛis ⁊ pulmois. ⁊ qb; remanent capd' descẽdens ab eo hũoꝛ subtilis calid. ⁊ tarde digõis materie qñ ē mlti olei. ⁊ qñ ꝑparat' h' alb; aĩ pipi uerib; recentib; ē fortioꝛ ꝑparatois.

Jobis ⁊ Jesus.

Cerstamẽ cam qñ fit de melonib; multe dulcedis. ⁊ fit uelociꝰ gñabiles corrũpit hũoꝛes existentes in uetis ꝑ q' febres accidit aucta uelocitatẽ hilor rapientiaĩ cõrumpẽs; seu tarditatẽ ipoꝛ. remotio ño nocumẽti ipoꝛ fuit aĩ comedit' pr' ipis lactuĩa. ⁊ post fruct' ponitq; sic̃ aromata alb; uo qui fit q' medull' amigd. ⁊ nebul' ē simil' alo qui fit aĩ cychaõ ⁊ sius manieby ⁊ opationib; tamẽ hi mõi alb; sunt tarde digestiois.

Filii mendaci Jesus.

Olꝰ qui fit ex diciul' ⁊ rucah ē mlti nutrimẽti ⁊ uelocis descensiois ⁊ digõis laxatiꝰ uentẽ. oppilationẽ gñat. ⁊ nocet egritudinib; splen ⁊ epar. corp' ipinguat conferens uetoꝛitatib; colice et uentositatib; gutturis egritudinib; frigidis. ⁊ marie qñ i ꝑparatõe admiscet' fauũ melius et acetus.

Johes Archiatanus.

Omangit q' ples diligit comedere allea recenta ⁊ cepas aĩ sulao ul' lacte q̃ odiunt' ꝑ odorem ipoꝛ. ⁊ sedat' facit odorẽ ipoꝛ masticato coriandꝛu uiridis ul' sicc. ruce. pulegij. anetis atri et foliox ipoꝛ ⁊ lauato os cum uino odorifero ⁊ bono seu masticato stypticoꝛ aromatico; sic̃ cortana. ⁊ poma. ⁊ huis similia. ⁊ masticato appetit. gaiõfil'. ligni aloes. ⁊ mentastri.

midus ē elixo. Almachadoꝛ. dixit ꝓtea media pullos assos pectas languẽt' ut ꝑfecte exeant hũiditatẽ ab hũiditate aquei. lauo hũiditatis natal' ab eo p elixationẽ sublate. que cui; sua forma. ⁊ ulls dubitare d'bt q' forma elixatoꝛ sit brod. imo brodũ ē forma elixatois ⁊ ũ eli duisse natũ ꝑ diuisitatẽ simplicitatis ipoꝛ. q̃ uo nonnũq; ꝑpleꝰ in tio canone quẽ ꝓdiximus.

Calor mūdificat os aalor uncuo sinate. z rcapit ab epate z uiscib; z p mēbra diffundit q̄ multum z que anatā fit si simplex ē est illa que fit ex elemtis. si opposita ē ex aīalibz. z si mediocris fuit illa uō que fit ab aīalū naturis ē fit mel. Illa uō que fit mediantibz fit uiscosibz ē sicut rutab. Coquina uō sicut sunt ōs modi qui fiunt artificialit. Et regebin ē ros qui descendit in cho. sup ē humiditas qua fit laxatio. Et arusus est ros que cadit in chora de regiē choralan. sup arbores

Numerus.	De chulis simplicibz z compositis.							Qd' humana tōmodia.				
	Nōia.	Natē.	Bō.	Melior ex eo.	Iuuamētū.	Nocumētū.	Remouo nocumētū.		Cōplōnes.	Genus.	Tēpus.	Regiones.
169	Cuchar.	Chulo in. 1. hu. n. z.	Allū clarum.	Diffacit os z post tenuis nebia.	Sūt effē z omo ner oleū.	Qi sanus in uis.		Humōres.	Omūs.	Omūs.	Omūs.	Hiemēs.
170	Oxel.	Chulo. z. clā. z. fle. z.	Od' ē in fauo.	Ondificat ela z ebib; crup nāz carnū. z hūectat.	Sūt effē z iuuat.	Cū pus nuus		Sāgs calid'.	Frugis.	Dcarpens.	Yemi.	Montanis.
171	Felundis. ex fungi.	C. Calid.	Cuch nrium.	Ipedit z pulmōi.	Opilat splenē z epar.	Cū modico iuo z multo z u diu.		Humē calid.	Frugis.	Dcarpens.	Yemi.	Frugis.
172	Cinapse cum nucibus.	Calid.	Cal. z bu. ī. z.	Bn aptā z fimes eligit. fle. pinis q̄ruit.	Vetāb ēcrato.	Effē bothor in os z oppilat epar.	Cū Sanus lo nūs.	Sāgs ñ acr'.	Frugis.	Dcarpens.	Yemi.	Frugis.
173	Chulus.	Calid. z hūi. ī. z.	Cū nucis pulsis bn aptis.	Ordōs febri sl. cerebro.	Epar stomo.	Qi acrol' tostis.		Humē nūi.	Frugis.	Dcarpens.	Yemi.	Frugis.
174	Chulus cum nucibus.	Calid. z fle. ī. z.	Od' ē pure alle dius.	Stūcho flatuo z ventos.	Fac sudōs ca pus.	Cū Lacuas z pruuis.		Sāgs nūi.	Frugis.	Dcarpens.	Yemi.	Septēnaūl'.
184	Cuchar cum chulis grē.	Cal. in. z.	Ōn acr' z modi ē oleū.	Sinceus.	Fastidit.	Cū uno lisēto		Humē nūi.	Calidis.	Iuuenib;	Yemi.	Frugis.

sengar. z ouarterbon. z ex chulis melior ē que ū pane oficiat. z peior ex ea ē uiscosa q̄uanta cum a diligenti cito indigētes. nam uinū ābos accepis pus p colerias ad rempuandum oplexionē facit. z dia cā ē quia dulce simal' epati cōtrarij aliis uēbris. que dulcia si equit ingerat ad su nutrī ally sapiūs fit ab ex fumositatibz q̄uati. z dulce mediocriter ū uos ōtigit q̄ equū fit cētre q̄li ī moū q̄

nutrit oppilationē facāēs ꝛ halat hi mōi ouudiū. nam alia ex ea fit artificialit ꝛ alia q̄ fit nāliter ut fras ē ex fit nasc̄ubꝫ. Illa uō que fit ex opatiōe elemētoꝝ ut pote ex engebin schucholch ꝛ ouanna. ꝛ emna mell. ꝛ illa que fit artificialit ē simplex ul' apposita. Simplex ē sicut cucharū ꝛ tasanyb. arbores cathey. cui' cōplexio est subtilior cucharv ꝛ maioris mundificatiois ⁊ dulcedinis ꝛ in ipa salē ꝛ dragant. ꝛ ē plium ūrtū q̄ fit ex engebin. Q̄ãna uō cadit sup arbōes lādu ꝛ glāduū i regione

ELECTIONES ⁊ PPRIETATES

fily fili' abd'

Qē mell ex cucharv ē calcrger. ꝛ laudabilio ꝛ subtilio ex eo q̄ ē bn colatū. ē tn grue ēpare ꝑplois. ⁊ i climat ad hūditatē q̄ ē in ōib modis sint. simil' mellu. ⁊ sitī uald nō efficat sic melatin nutrimtū ei ē magis nutritō mell. ⁊ si coquat ꝛ dispumet sedat sitim. ꝛ tussim. ꝛ egmodiez stom. ꝛ renū ꝛ uesicā. ꝛ calitatē extinguit. Q̄ãna calia ē i ꝑpo gradu uel' ꝑtra ꝛ plinoi. Nec illa q̄ cadit sup arbōes glanduū ē sic ca. ⁊ illa q̄ cadit sup arbozē landri. ē calida ꝛ sicca.

Obs. G. Jo.

Melurinā pcat ꝛ uomitū stomach. ꝛ q̄n cum aq̄ bcoquit ꝛ dispumat ꝑdit aquas ei. ꝛ minuit dlcedinis ⁊ inflatiōis ei. ꝛ nutrimētū ꝑpt augm. ꝛ urine pcessū facilio. ꝛ mell ex eo ē actiū pter dlcedinis ⁊ pssiū ꝛ finale declinās ad nubedinē. ex deps. cal. ē. ꝛ hn. ꝑplois ēpte. q̄ uō ex eo i sole bcoqt ē miois humi. ꝛ mlte dlcedi. ꝛ cal. Rob uō calio ē ꝛ sic ligniez obnōs. Q̄ uzū uō ex eo ē mious calitatis.

Ydrudighi

Pheludighi ē mlti nutrimti. ꝛ difficil digōnis. leu simchi sbtili ē cathy fo. ꝛ ē miois nutrimti ꝛ facilioris digōnis. ⁊ fingi uō fit leuigōs pcās ad digendū. ōib uō cās abis gelatōs uti ū acēt. eo q̄ fit gcibile magis ēcatālis. Remouet aūt acuiū q̄ar cū optio uino attēpto pōt quatuor horas tenta cōfectio p dracā. pōdera uō alios cōdere uō debēt hntes epatis seu splois oppilatōez. sic hy mutati tn pcauā. ⁊ pulmois nisi oppilatōnē pcauāt.

Alderumel. Judeus.

Ostestāt abū ul' q̄ rumpēt grauois lapidē si' in uesicas coz ꝛ ꝑcipue hūtibz urnes calidos ꝛ oppilōnē pcauē tibz ꝛ epe ꝙ uisositatē ipoz ꝛ sic ofenes pcauēs aperiūa pcauis seu plmois. ꝛ q̄n ꝙparant cū zucch amygdal. ⁊ mudh hūtb stom ꝛ pstāt mutūr nutrimto mlto ⁊ bono. In calido uō sto ꝛ colaz gutūr ꝙ uncuosita ipoz. Illucs gē tractes sic insipide ꝛ uncuose. ꝛ pusill q̄ dē q̄dratū. p eo q̄ fitq̄ ps ē mica pūs al' ex urb qbz fartis. fita al' ex pasta cōstitue. ꝛ tūc ex aceto. Res uō triplices quibz fartis sic sic leuisuchi cui' ita ps sit amygdal. ꝛ duo terti sic zucharū. ꝛ tres debēt ee ea ꝑpōe q̄ tractatē dlcabile agustu.

Judeus.

Ypatus dic q̄ nulla q̄ fuit ex fauna trutta. oelle. olō olivar ul' alus oleis sic uelocis delectabilis. ⁊ cōsumit uelociter in stuchy. eo q̄ fauna ⁊ oleum sint uelocis delectabilis. ⁊ mell ⁊ delectabilis uelocitis sedat. cū igne dragt. ⁊ uelocitas corruptois ipi ē. q̄ cū bn dcoquit aby ipe acuit mel ⁊ oleum. ⁊ aum nō bn dco quit remanet fauna crudi.

Aldeumel.

Quis modi natus seu albati q̄ fuit cū nuab ꝛ melle sint gratum colē. ⁊ q̄ fuit cū amigd. sic ofenes tussi que fit ex hūditate. ⁊ q̄ ex eis ꝙparant cum festucas ꝛ mell. sic ofenes stomb ꝛ pectē ꝛ plmē oppilatiōz ꝛ bilie flatuū. ⁊ q̄ ꝙparāt cū pupaibz ꝛ zucch. sic ofenes fluxui stomachi ꝛ tussi q̄ fit ex calditate. ⁊ ꝙparāt cū sisamino fastidiū. liez sint mlti nutrimti. Nec ꝑmittat ꝛplecto cui' lubz calce ex reb q̄ miscentur cum melle.

Comes fily abs.

Qvskilenchi nutriunt magis q̄ alq̄ modoz calce qui digerūt eo q̄ i se parū pūs gnāt. ⁊ ē difficilis delectabilis. eo q̄ oleū resistit actiue pūs ipi. ⁊ sirū ex eis ē difficiliois digōnis q̄ alii ecr ꝑter mīa uncuositatē ipi. ⁊ hy sint ex abis excatanaū ⁊ ex chulce sicus uiscosa ē difficilis digestois eo q̄ est igis ꝙ āmixtiōnē ouoz ꝑstat eis uiscositatē. ⁊ q̄ ex eis liqfit sublingua ē.

milio ꝛ olis. ⁊ cū ꝙ q̄nā abis adhuc. uncuosis ꝛ dulabz qui tempatu sic. eis utēs ē qz sumus ipoz. Illum postqua tempatā ēuleqmus sibiz nutrim. ⁊ ꝙa utimur calce seu dulabz i fine comestum. de abis alius q̄ ad alia uicba autēdi ruitur. ⁊ cū q̄ ēpatū utrū sit sapis sit dulce ē. q̄ omis possibile elij q̄ cuiz q̄ ē uicb. ⁊ medi locatū ēpatur. ⁊ cōuertatis seu exāmitatib. hāt ē impossibile.

Reparatorius indigentie grecau qui mundificare uolūt dentes z expellere id q remanet ex abi
ectis postmodū dentib z gingiuis. z maxime illis cōpū quor calidi sūt. z signū corruptōis
affectans cibum mastichen ante illos cibos ut repleant i mishaa dencau. qua de cā resident
papne si miscant eis ne dentes grauentes cum aumanitate fiant sūt ipuratiua maymo

Humanis.	Nocia.	Natūr.	Cōd.	Oclī ex eo.	Juuamīa cū.	Nocumīa cū.	Remedia nocumēta.	Juuamīa cōmabilia. Ql' sūt gingiuis exco	Cōplexiones.	Etates.	Tempora.	Regiones.
176	Calidum z siccū cū tenuitate.	Multiplicatiua dentis fetoris maymonie.	o o	Qc odontiq.	Dolōr dencū et fastidium.	Rendz.	cū lauāc cū aq rosacea.	o o	frigidis.	frigore.	Senectum.	frigoris.
177	Calidū z siccū.	Putrefactiua dentis.	o o	Humor z sanies putrefactus.	Frigus z humiditas quibus dentes cariem patiūt.	Caro calida.	cū gargarizatione oleo rosaceo.	o o	frigidis.	frigore.	deargutus.	septentrionalib'
178	Calidū z siccū.	Fetor oris.	Calidū z siccū in 3.	Ocultare fetorem.	Dolōr et fastidium.	Sorc et callositas.	Gargarizare cū oleo nucis.	o o	frigidis.	frigore.	deargutus.	grecie pcipue indomabilis.
179	Calidū z siccū in 2.	Vlcera.	Calidū z siccū in 2.	Ecuacuare.	Ecuacuare z mundificare.	Cutis dentis z gingiuarū.	Cū medull' cerui z oleo rosaceo.	o o	frigidis.	frigore.	Senectum.	Omnibus.
180	Calidū z siccū in 2.	Cupa.	Calidū z siccū.	Ornilamū albū.	Frigid' ursina.	Cutis z callus.	Cū nucleo auellanarū.	o o	frigidis.	frigore.	deargutus.	Yemi.
181	Frigid' in 3 siccū in 2.	Sadal' alb'.	Frigid' in 3 siccū.	Onacanthi.	Ou z spin calidū.	Caro oris.	Cum candis.	o o	Calidis.	Juuenib.	Estati.	Calidis.
182	Frigid' in 3 siccū in 3.	Rosc.	Frigid' in 3 siccū.	Q. Jun.	Dens z gingiua ulcerat.	Cutis cū corne dunē.	Cū succus celum z mastā comedūt.	o o	Calidis.	Juuenib.	Estati.	Calidis.

nunc cū sūt nō nutrimta eo q dentes mobilitāt z cedes munuūt. ad abstergendū uo uncuosita
tantua. ad abstrendū bombilem odorē piscium sallitor z sibi simulū. z hec dulce absadit odō
sadat cor nocumētū cum rebz aromaticis z stipticis sicut capeti sūt. z landali. opacio cum oleis
pnos sb'untr quos nō repleunt. z lauacio post cbū cū alio oleo sic mogleq pdest eo q ipm oleū p

ꝺ os. nam ꝙñ aliquid remanet ꝺ re fidno abi inᵗ eos ꝯapiet caliditas ñalis cõũpe uñ qꝺ no
ei ẽ ex odore illi⁹ q remanet ꝙñ uñ allo aliquo tempous nõ mundificantur ꝓpter quod
alor utrare nõ pẽt. uñ corrupno ꝓor nõ fiet. ⁊ h fiunt ꝑticrora uiuanca uiuanca denes. ⁊
mis. ꝯ si sunt magis conferencia sunt tamen multum nocua si conũtant in usu ⁊ ꝺ sucundiné

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Oppunctum.

Eligitur ex eo recens ponderosum cui⁹ natã ẽ caliꝺ ⁊ sicca. Vel siccitas fortior ẽ calitate. h ei sua
supnatate confortat gingiuas ⁊ dentes. ⁊ sua calitate inflatões ꝓor soluunt. q quia uentositatẽ
generat addit coꝝtum. ⁊ apertiũ ꝺ bimatois. ⁊ maxie ꝙñ miscetur in mediamis ꝓor ꝺpositis.

Allemot.

Malalep ẽ ex laudabilibꝫ lunaẽs. accipit tñ ex nu⁹gis tam⁹ melioꝫ odoris. ⁊ q ex ligno cuius
melius album plenum saporum margaritaceũ. ⁊ delati de ꝓuincia albideabingen. ⁊ nebent. ⁊
ꝺ. q sit tempatus in calitate auferens sua mundificatiue odores hõibiles q fiũt ex carnibꝫ pu
trib⁹ dissolutiue. ⁊ aromaticitate frangit lapidẽ ⁊ mollificat duros tumores. abstergit lenigines.
aperiens obstructiones. necans lumbricos. ⁊ auferit uenenata que sẽ in pectore ⁊ pulmone.

Kafe, Jolif, Jeh. Olucrũ uerces cõfectionarij q sit aqua distillans ex corpe arboris cam fore castanee. uñ ab ipa e
greditur. ⁊ dicerũt q hoc iudicit q ex cam fora q dã ẽ q repit in corpib⁹ arbor⁹ suar olaz. ⁊ aliud
ẽ de causis. ⁊ q dam est q repit uiũ cornices ⁊ lupos ꝓor q decoquit ⁊ colatur. post cui⁹ cottiõ sepa
ratur aquositas ipius. ⁊ eius ꝑtes ẽ qñ ponitur in albis multe elongabunt se ab eis.

Mafuti⁹ rufus Jehi⁹ rufoꝝ. Beriki ẽ loc regiõis Cuffe. eligit tñ ex eo hñs grossa grana ⁊ alba q ꝺbet poni in aq rosacea ⁊ siccari in
umbra. deinꝺ redigant in pulues ⁊ reponat in uasculi uitreis ⁊ fumigent in ipis primoꝺ ducant si
plano lapide ⁊ refrigerant. G. dicit q lauat festina ⁊ pest distillatis ꝓor ⁊ nocet uesice. auferit tñ ex
cocumiñ. ai melle. ⁊ usꝰ fuit q am qui urebat come sua ipi ⁊ mundit ydropisim. ⁊ sapo ẽ multe
mundificatiois nocis celis ⁊ ozi.

Rafi filꝰ medice Olaf. gnaga. Eligunt de pubꝫ cuffi pui. q⁹ herba brens ⁊ unctuosa grana ipi. ⁊ q colligitur ex pus ⁊ locis modi
cay aquay. ⁊ post ipos eligunt eligunt qui s rasari. ⁊ post istos de pubꝫ Rasi. omꝰ autẽ isti modi
apostemantib⁹ oris hñs in se urtiue malina q frangit lapidẽ ⁊ urina ⁊ mictura puccat. ⁊ fo
rtant stom. q ẽ debilis digestois ⁊ calefaciũ ⁊ desiccat sine mordicatiõe.

G. Eligunt ad fortand dentes ⁊ gingiuas ⁊ aromanzar odorẽ. ois confectes sode accidẽt ex calita
te ofrenti tñ cũ mediamis equus ⁊ stomachi. ofortabiũ eos. ⁊ linu si inflatões caudas in principio pdest
⁊ maxime inflatoꝝ equus ⁊ stoi. Rubei tñ ex eis frigidiores s alb quor uniamñ eqle ẽ uniamto
albor. Sandali uo ai ofricant ex siccatiõe calitate acquirẽ siccitatem ex motiuna. ⁊ frenulũ ab ig.

Rose sunt distare pauci. nã sup q⁹dã ex eis unctat amaritudo. ⁊ sẽ pres calide ⁊ subtiles. ⁊ si q⁹dam
stipticitas que iunte frigide ⁊ grosse. ⁊ sup quib⁹dã aqositas que fuit saporis insipidi si q⁹s totaliter
nimis frigiditas q mediocres sunt inter grossitiẽ ⁊ subtilitatẽ. ⁊ fuit ꝺfortates ocbus caliꝺi.

res alor nocie fuit res abstersione hñtes virtutẽ fuit usuem. Cuchar. ⁊ fabe. herbi uo farina ẽ u
qui fit ex alo qui ꝺ naturam ⁊ sibi similia. ⁊ h omia obstruũ dentib⁹ ⁊ lacrime gingiuas nisi ab
sicut lauatio facta cum eis que sunt boni odoris prodest. aute cibum qꝝ nõ permittit res mali odo
res subintrare. ⁊ si flumitates noctiuas expellit. ⁊ aer cõtrahit distillatio horribilẽ odorẽ sim ei pigmedine
corporis.

Hque sunt relatões alior eop̄ p̄ eas terrā alia p̄ extima ḡpis. Q̄ebozū tñ ex eis fr̄ q̄ simūl uehe
mllm hñtes odorē ñ lapsē z calefiūt pelor̄ euente sole. z infrigidant̄ nelcit accidente sole. sōt
ñbra p̄ quā aq̄ q̄ fluat hūoztas nūla tamen. z aq̄ sua ten tamalis. z cōsuat̄ z calitas innata z aq̄
tē supoē z oblunēz. z sitis debilitat appetitū. cui ōficit nulli obtinebant aq̄ ucztam dumdūc. q̄
alia modicū tñ ex ea sufficiat ad sitim sedandā. phibz sāguies acōuptē z uapozes asceūtē debz. tā
manbz. z apostemanbz nō digestis. q̄a ē calida q̄ sitim nō mitigat nec aūbeis uapr̄ p̄ q̄ ñ opter

Humores.	De aquis pluuialibus z fontanum.							Q̄ gñāt ex eo.	Fluuiātia tōnabilia.			
	Nōia.	Mare.	Gō?	Meli' ere co.	Fluuiāti.	Lacuāti.	Remoto nocumēto.		Cōplōus	Stans.	Cāpestra.	Regnōs.
183	Aqua fōtium dulcium.	Aqua mu. fugit. z hu.	fugit. z hu. m. q.	Ex fortib⁹ oīe pellit.	Cum calido digōni.	Infrigidāt. z efficit ad fluxū ventr̄.	Ad bulimos z ad eos q̄ no dato.		Yemā nūq̄ placet.	Calis. z fugit.	Estatē.	Caldos.
184	Ad pluuiāl.	Aqua mu. lūs. z hu.	Fugit. z hu. i q.	Ex hūa sti ro.	Cuīt in sch̄uo pota.	Rarefacit cum grossa fec.	Cum calefit.		Tēpatus fidē. puerit	Tēpatus.	Omnib⁹.	Omnib⁹.
185	Aq̄ fluuiāl.	Aqua nāl. z aq̄ dulcis.	Fugit. z hu. z.	Ex aq̄ dula emit.	Digōnē melio rat.	Tollit. z mouet.	Bilibz nō dat.		Calos. bsentiā ignis z paralisi.	Iuuenib⁹.	Estatē.	Occidētalis.
186	Aqua nūq̄ mixta.	Aqua nāl. z aq̄ dulcis.	Fugit. z.	Cū mistā. ad.	Digōni. z fert ad hūdū.	Accēdi. z sumit.	Cū bulimo. z de bili moni.		Rigid. z fugit.	Caldos. z fria.	Estatē.	Caldos.
187	Aqua calda.	Calida z aq̄ nāl.	Fugit. z calefit. z	Tepida. z dulcis.	Mūdificat. z lōi.	Laxat. z hūmit. digōni.	Cū mistā. z dulcis.		Flatū hūdā.	Fugiōs.	Yemē.	Fugiōs.
188	Aqua fōtis.	Aqua calda.	Calida. z fria.	Ex amara. z dulcis.	Soluit corpus.	Putrit efficit.	Cū mistā. z dulcis.		Fugit. z hūi.	Fugiōs.	Yemē.	Fugiōs.
189	Aqua alu minosa.	Aqua alu minosa.	Fugit. z frica.	Q̄ pocā. p̄. z modicē fluxū ventr̄.	Mūdificat. z digerit.	Sicat. q̄ta.	Cū reb⁹ hūidis. z dula tuno.		Calcam.	Iuuenib⁹. Calis. z hūid.	Yemē.	Occidētalis.

uaporis imph q fluctes ad sōm mediātibz nūl laxat cū p̄ q̄ nō digerit. un ples udim de grub
tes nec cadit in nob reprehensio si eo q̄ cum natīes ea nō offendunt ab ea nec accidit eis incomoda.
aq̄ salsa sitim quacūt calefacit z desiccat. Auferē nō salsedo ipsi p sublimatē cū cucūbitis z alus
cerebrū refficiat dulas. z aque bullūt velēt ubi ad sūmatōes remotis pus dcīo potent nec sit aq̄
ca. Sl. an h uasa cum eis bibēt replent corp̄ acuto tractu. z ac melioribz nasis ad bibendū. cū tñ na
sidoratē ipsi z marīs hūnbz oplones cālidas. z q̄ aq̄ bibē uolueris bibas mediocrē q̄ntat
stōacho z ucinā nō multiplicat. z magis alui digestiuā.

ELECTIONES ⁊ PPRIETATES

Quitur aq̃ fontaĩ que sunt mlte frigitatis. ⁊ aque leves. aurnoso q̃n aeruinis bibũt. q. obstr̃ sto. cõtrb. inflatiõi. nerus. ossibꝫ ⁊ cerebro eo q̃ sũt frigide ꝓplonis. sũt ⁊ male q̃n animꝰ balneis ⁊ est ayrium. ⁊ in cẽcato forti. ⁊ sũt q̃ de nocte accidit in sõpno eo q̃ caloꝛ ẽ naturalẽ ẽ refrigerat. ñ sius fuit cõne febꝫ cibi sallati. aut rey calidaꝝ ⁊ siccaꝝ.

Vpcras dicit q̃ aqua pluuial' est melioꝛ ĩ aquas leuiꝰ ⁊ dulcoꝛ eo q̃ subtilꝭ ẽ q̃ sol ex aquis attrahit que ẽ leue cõrũpit̃ sua subtilitate ⁊ nõ malicia cõrũpit̃. aq̃ facilitatẽ facit ⁊ febres. et cũ nõ corrũpit̃ ẽ bona. Qdeliꝰ tñ ex aquis ẽ q̃ plano fluunt̃ ⁊ paulatim. ⁊ cũ ventꝰ. pt cũ. ppt ipꝰ subtilitatẽ que in ea euenit. ⁊ sedi pp motum nubiũ q̃am subtilitatẽ.

Pluis quedã ẽ glacies ⁊ quedã gelu. ⁊ de glacie meli ẽ ⁊ pei fm maniem loci in quo cepit̃. ⁊ de glacieꝰ meli est q̃ accidit sup lacus. ẽus duris ⁊ bõis aquis. ⁊ cũ accidit nõ ñ malam aquã hẽ cepa eis cũ hac nue. Et de nubꝫ pi ẽ q̃ sup minas cadit. ⁊ nix luꝰ sit frigida ⁊ sicca in sua. iudicat me dicus in ea. fm equatiõꝫ fm q̃ ẽ hũda.

Qui us sunt potu aq̃ fluiẽtiũ ꝺ fontibꝫ ⁊ frigidaraꝝ in aere. ⁊ fluatay in arena in tumbꝫ nõ indigꝫ nue. q. si nuus nocumẽtũ nõ apparat umẽbꝰ ꝺ tunẽtu ñ crescens ana modiũ apparebit decrepi us. ⁊ pque illis qui ꝓsueti sũt pati podagrã seu egrudies immiscas seu ũnoꝝ egritudies ⁊ q. aqua nõ nitat signũ ẽ q. nõ imꝓssatur cũ decoqꝫ. ⁊ fameliaĩ nõ sanabat nec digesta dẽ nec pducit appetitũ.

Eligẽ ieunus q. stoñ laudat acetoꝝ suppositoꝝ. ⁊ possibile ẽ q. ueneꝝ lapat ꝓdicte mixta cũ cucharo ⁊ melle. aut ulus destruit digestionẽ. lapat stoñ ⁊ corꝑ. ⁊ pducat fluxum sanguis de naribꝫ. si illa q̃ nec ẽ frigida nec tepida. corꝑ inflat. appetitũ debilitat ⁊ sitĩ nõ sedat. scias q. aq̃ subtilat igs qñ cã grossiaci ipꝰ fuit frigiditas. ⁊ ingrossat qñ grossiaci cã fuit calitas sic̃ in milo in ria egy pu.

Aqua salsa ꝑ lauat corꝑ deinde stingit ⁊ desiccat. sulphurea uꝰ ⁊ picea ⁊ ꝺ napta. pstr scabiei apẽtibꝫ uerendꝫ ⁊ ydropicis. aq̃ uꝰ eius urinã ostipat. ⁊ aqua q̃ egreditr ex mineris argenteis ẽfrigidat ⁊ desiccat temperate. aqua liquidẽ fixa pdest stõ. inflatiõi. ꝓplonis. ⁊ caleface ⁊ desiccat. aqua cũ salsa q̃n miscet cũ saumach in uasis nouis aereis. demõ ꝓbatr fundꝰ uasis subtili foramine aq̃ distillans ex ñ portat sup pingues cibos aufert̃ nocumẽ ipoꝝ.

Aque ꝺ humoꝝ fit̃ ꝺ uenẽtes ad cutẽ ꝺ ab extra corꝑa ñ ad potũ. tñ si ds potare indigeat misceat cũ eis ꝺ luto siue regiois l' bullat pul' ⁊ misceat cũ ipis unũ supiꝰ si assumptus fuit frigid ꝓplonis. si uꝰ fuit calef ꝓplois dent̃ acpe ꝑmate cũ aceto ⁊ cõestiue ri pom. schinopos acetosꝰ ⁊ ags q̃ ẽ male qñtatis coꝝ ẽ acra. ⁊ glacia ds ad bibẽd pt q̃t ⁊ aĩdat acpe ꝑte cũ aceto. ⁊ aĩ eis cedat ꝺ palmagas sumꝝ pisab' sallꝰ ul' qadꝝ. ⁊ aq̃ fluida clam effiat q̃n pmum ⁊ ea alumẽ l' medlle nucleoꝝ gulomiloꝝ seu accensi carboneꝰ. ⁊ aq̃ bibẽtibꝫ caudi colore bintes optimi ex uuis. ⁊ anno. ⁊ sylen ⁊ equi bintes inflant ⁊ lepiã pcãt supdã aum npi ul' cã bibãt uino omixta ⁊ ysẽ ñ oparẽ in rubeis ñ infrigidatoꝝ ul' bñeficatoꝝ uasis queẽtibꝫ ul' cum fit uas aereꝰ ⁊ poit in aqua salsa p subtilatiõnẽ ⁊ rubedinẽ aq̃ sic mutat ĩ uasis ouficaꝝ sturear. sla aq̃ ꝑ repl corꝑ nocumẽtꝫ qñ frigide sic ẽ operatiõ uasoꝝ sq̃ls terrenũ sic si de cetio tãꝑ. ⁊ aqua tunc amixta credit̃ ind nocẽ sicut eo q. cũ maxima audacitate recipit̃ pp tou quã estimas fussi cẽ ad sitĩ extinguendũ quã hoc. nã er ꝑ aqua efficat̃ magis sana cõpi ⁊ fortior.

Unum calefaciat corp̃ digestionē melioꝛē efficiat. membra humectat. sinoptin auferꝛ. z sitim qñ liphañ. patis. z h̄ sunt oꝑones siue qñ bibitur moderate. cū uō īmodate ponāt. ingillas facit. z inflatões cp̃lem tū. debilitatē nerꝛoꝛ. uis inducit. febres efficit. z sens' p̃turbationē. malū intellectū. pu flāmā cyngunt. z si aliquis inquirē uoluerit mulier decem unu uiuanita. Quis ex pre corpis. z gu bꝛat corp̃ suum. animā lenificat. bñ spaꝛ facit. z audaciā cordis. z pulchrificat disp̃nes corpus. z a

Humeris.	Nota.	Natē.	Gñ.	Oculi circo.	Juuamēta.	Nocumēta.	Remoua nocumēta.	Qlitates.	Juuamēta cōmunia. Regiones.	Tempora.	Etates.	Cōplones.
	Duuus fructuū z uuay. rō cautela ab electuaꝛ z aurietatib.											
190	Vnuum.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z.	Cinnū odiū.	Fame sedat.	Vbiaꝛ imo acute.	Oī rebꝰ fe inde z aum. nutum.	Frigida media calida. ab. ob. pē ela.	Frigidis.	Deaꝛpus.	Frigida.	
191	Vnū uenū odoꝛifeꝛ.	Ioh. cal. fiat.	Cal. iz. z fiat. un. z.	Vnū odiferū.	Cuꝛ opellum am.	Frigidis z in pu cidis.	Oī pmus mu zis rine dullis lacuear.	Frigida siccida.	Frigidis.	Deaꝛpus. senectus.	Yemi.	Frigida.
192	Vnū nucē ū gnoſſum.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z. Cēpus f. calidū fiat. z siccatū.	Splēdoꝛum.	Sedat sinoptin.	Apleī z equm de bulbis.	Oī gnaus acoꝛ	Cholá rubea.	Frigidis.	Deaꝛpus.	Yemi.	Frigida.
193	Vnū am nū acutū.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z. fœni. ſt unū f. caliatē.	Annuale z lu adum.	Aug. nocum ti ossoꝛ.	Sedat oꝛ. ap petē.	Oī aꝛomus mu zis.	Cholé acute.	Frigidis.	Deaꝛpus.	Yemi.	Septēdonal.
194	Vnū lapidē ſ. acoꝛſum.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z. Vnus caliꝛ. z fiat.	Q. ſtr d' unet q. aq' dicſum dic.	Colucs	Vnus z uſcubi	Oī chala ſt inſe	Frigs inuid.	Juuenib. Cēpus.	Deaꝛpus.	Yem.	Orientalib.
195	Vnū ſtabilis ſ. acoꝛſum.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z. Gyllii z ab bōabile.	Cū ſtr uuab. ſtrū et uuab. cū et melle ipi.	Ipiguat. corp̃ z lucat.	Oppilat.	Oī gnaus dla bus.	Frigs nūid.	Deaꝛpus.	Frigidis.	Yemi.	Septēdonal.
196	Vnū d'duc tales.	Ioh. cal. fiat.	Cal. z fiat. i. z. Amigdale ex mari amaꝛ.	Magne et oules z ūcuo fe.	Oſſe. ti. poſi ꝑſuit. ebꝛietate. z ſſe. amb. z. ſſe. lis.	Inebꝛiat.	Oī ſiꝛe cum uuis. dulabus uuis. z.	Frigs ūmoꝛ z digeſt.	Deaꝛpus.	Yemi.	Septēdonal.	

bñ limphani odoꝛifeꝛ. mediciꝛ mē nouitatē z uetuſtatē. z h̄ntes oꝑones cibꝰ bibūt unū lim laꝛ. q' ſi unū clau faciē uoluit ueꝛ amigdalas z lingua bouina muſce. hoc z tali ſpuratū confoꝛtat ē afamelico ul' ꝛepleto cibis. nec cū cibis ſalſis aquis z acetoſis. nec poſt alliꝑnonē lactis. ñ cauendū cuā ē nec t bibendo duſa una mutent. nec bibendū ē poſt balneū nec ẽcacū. ne p di uuꝛtate multa ē abſtinēdū a ſōno. ebꝛietate. z aꝑtu ſuꝑ naum q uelocat uehm. z animo uaſoꝛ omnencū libꝛam unā ſm num quatuoꝛ hūoꝛ. z hoc appetitū induc z ſōnū ẽ qllū

fiūt. vnā pucar. ucnūē lqrat. aiam lenificat. solacā. libalitatē. ꝛ prudēcā effīē ꝛ m̄ corpib; tm
ep̄ans. appetitū coꝰtum. ꝛ nutimū minuit. hrangiā. malū odus ozis. tremorē. corpis agitatiōez
lsim ozis. ꝛ subitanea mortē inducit. eo q̄ unū cerbz repler. ꝛ caloꝝ suffocat sic oleū habūdās lucne
q; ex pte anime. Nam digonē efficit melioꝝ. pucat urinā. pulex reddit oloꝝ. bonū odoꝝ effīē. in
uanā cōpelat. ꝛ melū inē una ad gūandū lagunē tēpatū in aplonibz tēpans ē unū rubicūdū

ELECTIONES: ⁊ PRIETATES

Vnū dulat in colore. odore. ꝛ sapore. ordine potu ꝛ p̄z. nā albū ē modice calitatis ꝛ modice nu
trimū. uelox ad digerend. nigrum uō bonū sanguinē gnāt. oīb; uō odoris cō. dulce ē uelo
ces digonis. fluere facit uentrē mun quū urinā. Suptuē uō cō. grossum ē mihi nutimētū ꝛ dif
ficil' delēsiois. subtile uō cō. vinū utiq; nouū ē inflatiū. uetus uō alleuians.

Elegit̄ pot̄
unū luna ex
cētē i sigō aq̄as
p̄ scorpiū. d'iñ ac
tū luna cōiūcta
cū uenere. et
loue.

Vnū uer in ultimitate ē calidū in tāo gdu. frigidū uō i p̄mo. medīū it̄ h̄ ē calidū in 2o. hūidū uō
aplones calidas nare unū aīū ꝛ rubeū splēdidū. uer. amaz ꝛ pur eo q̄ induē soda. auxiētates
et ugilias marie hūidū equi ꝛ cerbz calidū. nā sōpn̄ ꝛ ugilie fiūt iurta calitatē ꝛ fīdiatez
cerbu ꝛ unū hūidū uō aplones ntēpitas. pdest unū uolatū nō antiquū modatū i q̄ritate et
lmphatē.

Rubeū grossū nouū ꝛ dulce ē plimi nutimēti ꝛ magis nocuū stō. dcī uō eo ē nigz. grossū ꝛ dulce. h̄
uō dcī ē nigz grossū ꝛ stupticū eo q̄ difficil' ē delēsiois. Albū uō it̄ oīa una ē mīoris calitatis.
aū nutimū ē magis unatuū calefīs ad pucidā unā ꝛ pcipue subtile ex eo. eo q̄ ē unū al
bū ē stupticū ad sūm ul' aq̄ticū subtile. dulce uō nūq̄. ē uō unū nigz dulce ē.

Quare unū aīāū aciū nocear qualefīāb ꝛ debita hūidz acqr. ē p̄ fiicitatē ꝛ acquitatē p̄i ꝛ q̄re i
sedat coꝰtū ē q̄ calitas q̄ aplef ybmatō ꝛ digestio sp̄mat extrahit. ad sup fiac cōpis ex gaudio ꝛ
um sbtilitate. ꝛ cā qua hūes aplēs calidas ieb̄ aū primo inciatus pius q̄ i magis ē q̄ modi
cū unū pu cyathi cōmētes uelaī digerī cēbz ascēdās. aū uapores uelaī i cēbz ascēdt. un aq̄ in
duat ꝛ uelaī mltō. ꝛ q̄r accidat aīāne potatōis unū uemō ꝛ mobilitas q̄ius upm fit cal. ē q̄ tinc
accidit aīāne flātū gnāt̄z ex indigōne ꝛ siīas accidit q̄ aer agitedis pozes quos unū apuit.

Quād olas unū q̄ acsat ascēt sua. ꝛ p mutādo mlsc cū fece alī bōi unī. anll'at acetositas ei. c
mis unas albas unaz ꝛ pusille dissolute ꝛ acetā tra. ꝛ mur q̄ libz uloz si pōt in uno q̄ acet equat
absidiū acetositatē ꝛ q̄n ūdemat nue q̄ cepit. aliq̄ tulū delicai in umbra luna existēte diminuta
luce q̄ exprimit ꝛ dayt̄ ut̄ ad dsūptōz. aq̄sitans tpāz. ꝛ ponit̄ i uasis ostrea q̄z it̄ coopta. ꝛ sup
p̄z cooptoīa lamia ferrea applicet tpz cerulcatōnū ꝛ uoitōz. au fetat tpz bōrali. ascendat hoc q̄
unū ab acetositate pfundit̄.

Eligit̄ ad ponēd iquolibz uino acto uasis tte ad aufend sumū si q̄ p ig̃ ventālit. ꝛ ad faciēdū upm clar
mūdū sal apponēd ē. vinū uō ddecal' gllī ē inē alia una ꝛ mīoris cal'. ꝛ unū q̄ fit ex melle decalor gl
si ē alis unus ꝛ debilioꝝ cal'. tardioīs delēs. ꝛ pluz uētositatis it̄ alia. vep h̄ una pāi oppilatiōez facit̄
max pziq̄ ueh̄sciat. vinū tam mellitū forteis ē cal. inē alia una. ꝛ mag̃ grat stupuē. ꝛ unū pastillaz ē de
bilois qualis q̄ unū gllī nigz. unū uō sp̄matū dī ee ō mīo illoz. ꝛ unū i q̄ pōt decla ē frigz. stupuē.
ꝛdī aqlīāā q̄ ē cal'. ꝛ siccū.

Cepudiat̄ fa
cīno i ascēte
p̄ ꝛpeditiua tpi. ꝛ
mate p̄ excess q̄
fiūt i potatōibz et
cauda ne tedio
si fupuciat̄.

Ser sino solioꝝ unas unaz albaz accipiat. vnc. z. ꝛ ex aceto fortī. ℥. i. ꝛ rob agrst. ℥. ß. ꝛ sciis cāpl' z. ij. ꝛ mi
scat̄ ꝛ ex uō q̄ssō it̄ potatōes q̄ntat' aliq̄ bibat̄ pfuat ab elēctate ꝛ ebetans stupōibz. ꝛ si assūāt ex scie caul'
z. ij. ꝛ misc̄at cū rob agrst añ unū potatōes ab elēctate pfuat. ꝛ si aliq̄ uoluīt bibē bibat̄ albū nūnat. ꝛ si
assūmat̄ d bibō. caulū pīgū. q̄ cōdat̄ d feludiū. ꝛ cucurbitū. l' bibat̄ d mino dulā q̄libz nec tēa. ꝛ cōdē cāphā
ꝛ euulsat. ꝛ n̄ multiplicet mor ul' lōla pfuāt ab elēctate. pest uō apnaz potatōis i aīa dī ee amodio ad
mltū. ꝛ q̄n dat i potu diligēt unū aq̄ fruthū uins mūta uino tāo potatōi unū bōzebit. sili. ꝛ si dē an ℞
pluuū in flātes in eo pauē siml' lacuū. ꝛ frusta citonioꝝ. ꝛ q̄n bibat̄ ē poma pr comestiōez amigdā
tas. ꝛ capiat̄ tam sorbiaū una aque frigide. hūes uō aplones frigidas nō idigēt. vinū ē bibēd
post abū ne forte oppilatiōnē ꝛ ydropisim inducat̄. si post duas horas ul' tres bibendū ē unū
uersus mag̃ un potius duudat. in potatōibz queiens ēt suffumigatōibz uti. a collapo ul' tac
motu. ꝛ ab aspectu unū q̄ uasa stinēt. sīl h oīa potū minuit. ꝛ debitatē festinat. Si uō nutrici
fiaat alia digestionem.

℞ post mur. mūa seu rura ad potād unū debt.

A Romana romũa alia redolencia ũ ramens repolit ac[illegible] ꝛ obu ofõiõ adoꝛ ꝛ naꝛes
odoꝛe ꝛ oplent delectanões sen suã reliquoꝝ ꝛ hoc aumatuꝝ [illegible] fodin ouues suꝰ ꝛ
ꝛ mucoza. In nouẽbꝫ sicut aãgia ꝛ solonia in decembꝫ [illegible] Januũ sũ nabuch ꝛ
In apꝫ sũ sambuca ꝛ flores mandragore. In maiꝰ sũ nuces aliquantulũ redolentes odoꝛe ꝛ

Humanus. Nota. Nate. Gõ?	De odorifens odoribus. Meli ex eo.	Juuamẽ.	Naumẽ.	Remoto nocumẽto.	Juuamẽta ũabilia. Regiones. Tempora. Etates. Cõplones. Al' huõ gñãt ex eis	
Gilgus. Ouus. Mercurius.	Chelidonia recẽt.	Quia calꝛ ẽpla hiatꝰ.	Vigilus.	Cu uel' reãtiõ.	Calores. Calidus. Juuenily. Calꝛ-humid.	0 0
Rosa. Gilgus.	Dum ꝛ pla ꝛ ores.	Cerebꝝ calido.	Cerebꝝ ẽplat mel ẽplat.	Cum cifora.	Juuenily. Calidus.	0 0
Gilgus. Ouus.	Gugamẽ ꝛ fua fricatõe ad uifosfiam.	Dissolui ꝛ fluxa nes arcdu.	Repl. cebꝝ frigõ fluxis nbꝫ.	Cu neutat'.	Vnctuily. Qũq; iuẽ. Ouibus. Tempans.	0 0
Gilgus. Ouus.	Azulũ mlta placui fulgoꝝ.	Ocyma ad bur ſem ꝛ ei pꝛ li bur calefi.	Catꝛ ex frigi diane.	Cu choꝛea ꝛ ſan fino.	Quibꝫ iuẽ. Juuenily. Inflãmans.	0 0
Gilgus. Ouus.	Celestia.	Dissolui ꝛ fluxa nes arcdu. ꝛ aq' ẽtui.	Cerebꝝ calicant	Cu cumfora.	Vnctuily. Vemi. Dampans. Frigidus.	0 0
Gilgus. Ouus.	Ce ꝛ fuis magis.	Cu ẽdi fore mee ꝛ wlfui. ẽ mẽcha. ꝛ ocy bu	Cu cal. ꝛ ẽ digõis	Cu uel' odoꝛ is tactily. di o nuedif. pot abui.	Frigidus. Vemi. Dampans. Frigidus.	0 0
Gilgus. Ouus.	Ouis ꝛ oduſeꝛi.	Cu ẽdi fore mee ꝛ wlfui. ẽ mẽcha. ꝛ ocy bu	Vehemẽt. ſenis ꝛ hepatis puo cat.	Cu fricatu cibꝛe	Calores. Ethati. Juuenily. Calidus.	0 0

ata immatura ꝛ alia ẽs fructꝰ uua ẽs hui fructꝰ humanũ ꝛ negotiily calidus ꝛ umidus ꝛ frigidus
ẽ ꝛp duisitatẽ oplonis ꝛpꝰ in calido. frigido siccꝝ ꝛ humido. ꝛ sicꝝ odoꝛ cõfortans fructus
delectatur simil. ꝛ ob hoc hiems oplones ꝛputes delicat ꝛ ꝛpiꝝ odoꝛ. qz ms mundis odoꝛibus
i ofiis eo q̃ expuns ventum ꝛ humoꝛes malos. sicut in [illegible] ꝛ frigidꝰ ꝛ humidus
qui gaudentes fabmuſio ẽ ꝛpter ꝛ plãs ẽ [illegible]

figid ꝛ ficci. ꝛ ꝛpi ꝛ figi.

uiui nō uapor ipm cōpunens. Herb sūt cum aromatis fragrōs. facunt enā redolentia ꝺ̄da ꝺlaxōz sēs nā ḡdam uapūr ose fragēs sūt arua. lemones. lemōcelli. cherÿ. In octubꝛ sūt uiole narcisi ac mapbie apūz rose z cētis arbor flores. In marto sunt bahar. z eodem mense sōdesit arbores z nemūtar. In aprili sunt maia z melones bn redolentes. In maio sūt aromā z pfica. In augusto sūt

ELECTIONES: ⁊ PPRIETATES

Mꝛ ip sua supnatāt ē frigꝰ z sicē. z ip amanuidmē ē aliq̄d cal'. z subtilitatis hūs z sanbuc ē fortis cal'. z siccatiuꝰ pdest hūoꝛ tortuā eis z paltū z sodi er frigiditate. Rose ganofolate nōtur aurbie nisi ip̄m sē tambaco in ūtute. Verūtam debiliōꝛ sūt eis z delectabiliōꝛ. Planctus tempatus in calitate z siccitate subtiliatiuus z dissolutiꝰ hūiditatū. silnestꝛ tn fortioꝛ z calidioꝛ ozulano. z ip̄estꝛ naturi si ꝛe pꝛ accipiat' z aliq̄ nulū fundat' in auē z pmodū plantet' i uinaio duplabit' flos ei'.

Rose sūt duūsoꝛ modoꝝ. Nam er eis q̄dam sūt splendidē. quedā albꝛ. z quedā aīne. z quedā mediocꝛ sup fiue aīne. z in mediocꝛ sūt nigre. z eaꝝ natur sūt duūsaꝝ ūtutū. Verūtam oēs ad frigiditatē declinātes. Vn ecebꝛ infrigidāt z delaxant. z sedant caliditatē ip̄i. tam hūoꝛ frigꝰ ebꝛ cutaꝝ fidē. z melchir. cheri. aminū hꝛ aliquid caliditatis. nigꝛ tn ē tēpati. tam die q̄ sūt cal'. z sic'. i. 2.

Cumū augmatū hꝛt in se caliditatē q̄ dissoluit supfluitatē ecteb modue. q̄ si aspḡat aqua seu ifundatū infrigidat z hūectat maḡ. mtastꝛ cal'. z sic'. i. 3. dissolutiuū uehemēs hūiditatū ebꝛ cui' fuē. pdest singultu fō ex repletē. sanfuc'. cal'. z sic'. i. 2. dissolutiuus z subtiliatiuus. nā dissoluit uētositates ebꝛ z ecopilat ip̄m. z subtiliat hūiditates cui' oleū pdest dolōꝛ aurū q̄ fuit ex uētositate grossa. z q̄ pōitur sicatis cutis i uētosa appenēda laxis scaꝝ fās q̄at' q̄ acutōs cōꝛ laxꝛ delēt'.

Lugūt' ō ebꝛ cal'. ip̄ sua frigiditatē. z ingiliās. q̄ tumore facunt uelate odorate. z si ponāt' ecti sup caput mentes facēt uinū redolere sic redoleat. ip̄ sūt aceto cū alchāna tinctis q̄ urina cod colore ngāt. Et cū mūtur sirupis ē uol' i ūtute z ūtutū mō. Verūtam frigidi ē eis ip̄ q̄ ab ūdit sōdi stigēte ex cal'. z ip̄m ē nutꝛ tūbꝛ aurū. Silnestꝛ z delestꝛ ozulanū. Vel delestꝛ dolcabit' ē. hūoꝛ. flos pinus pruni cal'. ē. z sic'. qui si uno sumoat'. z pmodū ip̄m bibāt' inebriat.

Illum ē duūsoꝛ modoꝝ. Verūtam q̄libꝛ calidi ē dissoluūt ecteb. z cherÿ citrinū ē cal'. subtiliū tū. z dissoluūtū tempate. lucer omēs alie marines ei' sūt tēpate i cal'. z frigiditate. Oleum galofolatū ip̄m ē i optātē. sanfuc'. Bachachuameg sē oplōis. dolcabil' odōis confortes leuibꝰ uētositatibꝰ ecteb. fructus odē sē hꝛmōi balchie urinus ē. sicut ūtus fuc' ecte.

Vltꝛ pregnantū comedūt ex eo q̄n hūt appetū. acidētales. z ip̄m ē grauū mōtalis. uelbas cui' ore ē calid' sic'. z aut'. z acetosū. hō frigꝰ. z sic'. i. 3. z aut ip̄i' hꝛ ex sua acutate z mordacitate fō tan stom. z ferū digestionē. q̄ ip̄m ē tempate z acetosū ip̄i' madio z subtiliat. z aut ei' medicus ē. mō ecte. z facit. [illegible] ion dꝛ in lib q̄n fec ad maymonē. z ibi ebꝛ dꝛ q̄ si comedatur de nocte stomacū. [illegible]

Fruct' mandragē infrigidat [illegible] hūectat. z relaxāt. z relaxatiuū reddit. aurugia dissoluūt uētositates in gulis. z sunt omēs subtiliatiui. [illegible] cellī fundes sūt eis in ordē z q̄at' ad ebꝛ. malou ubi q̄ mūt oꝛ ordē ē infrigidās. z q̄ sunt. [illegible] ebꝛ. z facit. tam odor aut nioꝝ. abstrahit. adiuuātes. z uomit.

[illegible] ex fimo sūt in hꝛs uoꝛ ē ut [illegible] [illegible] [illegible]

Patiõs rez que uenuit in ĩsla scã sunt ul' ad tẽp mendũ ul' ad sedandũ uapores aſcẽdẽtes ex que acnduũ ex pou uim ſicut equus lemõcelli cum ſtinguñ post unũ. r caules ꝑuan cũ ſpe ſallute ꝑter ul' ꝑ frigiditate r debilitate ſtõachi ſic apparet r tenentates palmaz ul' ꝑ cõſtum caliate ſua in eo g cenci. ſicut cũ aſſimuñ bñmeguard: r uuole tẽ cũ carnibz. Iſta tam ꝓbilẽ

Numerus.	Iuuañta r nocumẽti cog q. appuẽ ſcẽ menſe:							Iuuañta rõnabliq.				
	Noũa.	Nocẽ.	Gd.	Medi ex eo.	Iuuañtiũ.	Nocumẽti.	Remoto nocumẽti.	Qlibẽ giũẽ as.	Cõplones.	Grates.	Dempnu.	Regiones.
	Cãta melli	Cãdi.	Iuñi clauaſ ſcti.	Ecclie.	Anuelle.	Amigdali cũ ſale.	Rubee.	Ego ſũ ſcã.	Ego ſũ ſcã.	Ego ſũ ſcã.	Ego ſũ ſcã.	Ego ſũ ſcã.
	Jo cal'chu. G. hñs i ſe tẽptauit.	Tẽptan u cal' ductate.	O cal'e. dcat ihũ.	O cal'e. dcat ihũ.	O cal'e. dcat ihũ. Jhs hũdrat ꝑnuas. Jo. i. Ri. cal'z hñi.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Cal'chu. i.	Cal'. i. hu. i. z.	Cal'z. fiat. i. z.	Cal'z. fiat. i. z.	Cal'z. hu. i.
	Cal'chu. i.	Cal'. i. hu. i. z.	Jhs ꝓpuat.	Jhs ꝓpuat.	Cal'z. fiat. i. z.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.
	Cal'chu. i.	Cal'. i. hu. i. z.	Jhs ꝓpuat.	Jhs ꝓpuat.	Cal'z. fiat. i. z.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.
	Cal'chu. i.	Cal'. i. hu. i. z.	Jhs ꝓpuat.	Jhs ꝓpuat.	Cal'z. fiat. i. z.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.	Jo cal'chu.

nec ſtõachi ſenacir deſcenſionẽ ꝑuz ſic ex corpoꝛibz habilibz. nam h corrũpẽ abos ꝑ aſſũptas r mozãtes dui ĩ anicetatibz r ſtupꝛe ipi ebietãtis. r effigat laſſitudinẽ r curbationẽ in ſenſib; r de q nõ offendatur ab hiis qui uſ fuerit ꝓdcr. nã uirꝰ philer quãñ pñ aliquo qñ ul'etate. d uoꝛibz rebz ſe mñe ſiñ omis res mũdificãtes r uelocẽ ñſcites r q uapores aſcendẽtes phi

uino ⁊ mitigand̄ opatões sic calefis. Rules. mala. lactuce ⁊ papuia ul' ad phibend̄ū. amictatē
uebz. ul' ad ꝯfuandā uocē sic canna mell' ⁊ candi. ul' pp fastidiū stom̄achi sicut uapit vol? ⁊ ius
sic decepti cum assumit zinzib' seu aurum odiū ⁊ grana ceim cliri ul' pp stom̄ dissipante
hūbz stom̄ frigidū. Fe de melicatibz uebz. se mense sūt ille quaz assūptōe nō tangat anhelit

ELECTIONES ⁊ PRIETATES

D. Jo. K.

Q anne mell' sūt tempate caluō. cōferētes asputū pectoris. gule ⁊ canne pulmois. ⁊ mūdificā
tes hūditatē crescentē in eis ⁊ nutrīā. puocant quaz uentositates sedant̄ ꝑ exoneratēz ⁊ abluō
nē in aqua calida. pmode nō calde sūt ⁊ hūde ofeirentes pectori ⁊ nulli. Inducāt uētū ⁊ gnānt
sanguinē ⁊ nr̄pantiam. ⁊ ex eis melicates ō q̄ officiūt expurioni guchuo.

Jo. Jeiud.

Q andi clarificant guttā ad q̄ fluxit hūditates capitis pp clamozē ⁊ cantū. nullim. ⁊ nunciatē sol
uentes ⁊ cōferentes pectori ⁊ pulmoni. ⁊ qñ purant cum suce cuādu uocētus ⁊ papuibz erit mag
ōuenientes hūbz ꝯplōnes calidas. ⁊ tinct seu mūsi cum azimo ofert milie ⁊ sb'tiliant ip̄sam.

Jo. Jc. G.

E liguntur ut comedat̄ post abū ad meliorandā digestionē. ⁊ roborand̄ seu ostringend̄ orificiū stom̄i.
⁊ quātitas cōferēs ex eis ad gma una usq; ad aurēū q̄ si hanc quātitatē exc̄ssit. opinō inflacionē. oppilatiōnē. ⁊ citritatē. ⁊ hūbz uenas largas min? obsūt q̄ alus. hī ⁊ in se aligd calid. pp
salsedinē. ⁊ nutr̄ in illā de alīs hūbz co q̄ tert̄ mūdi. ꝑtas aūt lātī. ꝑdā dulcat̄. sm dulcitatē ip̄sius

Phi. Jo. Sard.

E liguntū hūtes in se stipuitatē ⁊ aromaticitatē ad ofeirend̄ stom̄achū. ⁊ expellend̄ hūores ꝓpter
equus ⁊ pulmonis ⁊ mūdificand̄ urines. Nec stipuitatē nō hūtes pnt conferūt aut nocēt stō
⁊ puz lapsui aūt strigūt. imo nutrūt bono nutrimēto. sunt tñ comedende post abū agrule ar di
cunt q̄ bar ex insertione amigdalaz in lennas seu tunas orificialis.

Thco. R. Gal.

Y pocras. dic̄ q̄ nucille nutriunt magis nucibz. ⁊ sūt difficiliōis digōnis ñ contingit mūdare fuerit.
Cortices quaz sc̄ stipuitatē uenant strigētes ⁊ hūtes mltū uentositatis. ⁊ uentositatē grānt dire
tūr nō quidā de antiqs qñ comedunt cum ruta aū abū nō ledunt comedētes amorsū repellunt
fetorē ⁊ q̄ serpentes fugiunt eas. ⁊ qñ cōdunt cū fialis offert morsus ab eis.

G. D. R. O.

A migdale odorē cum uino ñ abhis qui hūt in stom̄acho flegma quē hī. sc̄ sapores ꝑparate cū sale
⁊ sūt ofētes mūdificatiū pectoris. ⁊ facilē uentē laxū eo q̄ hūt in se abstersiōz. amare tam
en eis sūt magis abstersiue pectoris ⁊ pulmois ⁊ recopilatiue oppilatiōnū splis epatis. ⁊ nūq̄
uelicē. sūt ⁊ nutles ad puocand̄ urinā. ⁊ cū fuerint uehementiois amāitudis erit fortiozis ⁊ hī modi
operibz

Jo. Jc. Yhly.

E liguntur ꝑ stomachō debili ⁊ colerico ut ofortet orificiū shī suū. ⁊ sedet abhoiatōes. ⁊ phibet
quapres uini ascendentes cerebz. ⁊ confortat uentē debilem. ⁊ anim̄ strigit ⁊ rectificat pec
tus. nocet accipitis ⁊ hūbz ꝯplōnes frigidas.

exeunt indigestū cum anus tñ assūpto. pp q̄ assūmtes h̄ ⁊ bibentes efficiūt ꝓpiōes elevan. ⁊
cōtinuabz uebz se mense ē comedē insūl ponis ⁊ mutōe alohe. nec debet qs deapi sup consuetudie
mū debitū seu ꝑgrabit. alio tñ. ⁊ appetitū debitū nocumū. ⁊ consuetudie nō obstāte. ⁊ de me
bet sic papuia ⁊ guchan ut aq̄ tolle ⁊ habere aquā frigidā sic sit in sa mala.

Hec instrumenta sunt inuenta ad corporalem sanitatem recuperandam amissam uerga oblitatem
[illegible] ad cantandum [illegible] cum corpore ymni ne se [illegible] ad ecclesiasticos
cantus ecclesiasticos cantandos quia [illegible] ecclesiastici in cantu cantus ecclesiasticus
ad mitigandos dolores. Hoc modo faciunt [illegible] gallina homera. ut [illegible] ad
ad sonitum tabule aptam uerga ecclesiastica [illegible] ecclesiastici. et psallamus [illegible]

Signum.	Nota.	Nate.	Gō.	Veli ex eo.	Iuuamūm.	Nocumūm.	Remoto nocumento.	Iuuamēta habilia	Regiones.	Tempora.	Etates.	Complexiones.	Qualitates.
	Canus.	[illegible]	0	Pallidi dos	Iubar dos	[illegible]	[illegible]	0	Habitans	Hiems.	Omnib.	Omnib.	0
	[illegible]	[illegible]	0	[illegible]	On citat [illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Hiems.	Omnib.	Omnib.	Omnib.	0
	Somnum ad [illegible]	[illegible]	0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Hiems.	Omnib.	Omnib.	Omnib.	0
	Gaudia.	[illegible]	0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Hiems.	Hiemis pte.	Hiemis pte.	Hiemis.	0
	Hilaritudo.	[illegible]	0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Omnib.	Autumpni.	Autumpni.	Omnib.	0
	Ira.	[illegible]	0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Hiems.	Ver.	Pueris.	Hiems.	0
	Hilaritudo.	[illegible]	0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	Hiems.	Ver.	Pueris.	Sanguinis.	0

[illegible]

plerionū hoīnū. Nam & antiquis ordinata erat hec ars ad tractandū alios ad salubriores mores mores mediante ad corpora egra & opportuno ministerio ad alios ē manifesta in ecclīa cantorū qui ducātes duo quatuor habilitatē & delectationē & ferre ad orationes progrendas & lectiones & media uniuntur cantibus melior ē qui se hēt in equali, pgrege ad sanos instrumētor. ad ōnis ritus ecclīe & processiones. Et melior unt ipas magis adepta in se ipā. Et si aliquis egrotetur ab hac ma ordinatē

ELECTIONES ET PROPRIETATES

communes gñ
cū in eis.

Vox debil & submissa seu semitona ē que nullam hēt proportionē ad acutatē seu grauitatē sī ē solū ut sit tono nū principū. Nec tamē nox illa submissa seu semitony se hēt ad tonū sicē littere se hēt ad aliquam ex eis opponūt & ad ea resoluūt. Et pulsatio instrumēnor. ad cantē se hē sicē ars uerificatoria ad ūsū & nīs tonor. est fm nūm oplonū pp q. plūr cōsonātibz q. sunt pp accidentia aīe. sīlā quidā medi cor. consuescit & auxie cū eis uenam suauitatē & musica sic optim. opus ē & ipi ornatū.

Nichomac?

Vultras organi. cantē & pulsatōis ē q. cantator seu explicator tonor. aliquātis ñ pōt uocē exultatē ītū. consecūtē nō pōt etiā oplere q. uelit in cordis. & supler organe illi seu fistula mediāte sicē cātē qui fit s berab ē fortior q. q. fit s sps ordāt. Et. rōbz ee oī son fistule mediatis mīe relatiuē qui cantator ē & mīe nō loquētes q. sunt corde. pp q. diffinim fistulationē. tonum. cū ē cantū mutū. & est fiscē ad fistulāt illu d sīg. q. būcēt āplas māllas ad replēd aeiē & gutta labia ad tenēd cānulas fistulaz rō sīgnū ad minuēdas sufflatōes & nō sē expedit ad cantandū.

ylaar ally ut li.

alkarabius.

Omnis musicor instrumēntor ē gen saltatōis & mod mot local q. omnis sē grauē pmū & leuē fm ipi. & sonū grue fm & leuē ipi & sī mediocrē & leuē ipi. & sonū tonitruale & leuē. & quib ustor hēt scr mod ordinatos cantuū. s. cātū planū. cātū sī modū auū. cantū alū. cantū suauē sīcū. cātū plū notar clōgatar alīsibz & cātū mīuphaū notar. Cantū duīlar notar. recedentū auor. & redūcū ad primū cantū. & saltatio q. fit cū instrumēntis & q. sine & saltatōe debz ee leuis sī sua nā sarte ordinād. sī cōpy & statura tempar.

G. y. R.

Gaudū ipiguat corpora maleficia & grāua pp afflictiones adequād humores & trahendo caloreī nā turalem exterī. Vñ cū repente hoc accidit interimit eo q. subito caloē natalē extert. cōuē pp qd gaudētes sepe oportet uti aliqn cognatōibz. Angustie enī sē oppositē gaudīs & sūt necessarie oī bz corpubz & medicē corpubz frigidis & siccis. que si cōtinuo fuerīt interimūt. si qs utat bona dicta & alia & regat bono regimine.

y. G. Ruf?

Ill uerecundia mouet calor naturalē interī fugiendo ab eo q. uerecundia inducit pp q. calor ei sit pallid. deinde pcessionē mouet exitus. & efficit color ipi rubeus & silr in tristicia. Vñ mīe oppi nāt q. in agritudine tristicia & uerecundia calor reuocat interī & qñ aliqs sīgnr optime d. aliq calor tuo cauit exterī & h fixes desiccat corp pp q. apparet q. quedā pp desperatōes & sē pusillā & colores sīgnā cui sūt apparibiles & desperatōi sūt pallidi.

y. G. Q. Q.

Ire ua multiplicata pueit color arēus. tremor. anxietas & febres destructiua & desceptio natal expellac ill. refrenēt ipum & pea & recuperē q. fert mundis & hūidis applexōes nīe. eo q. sīgnā ad exteriora transmittunt rubedē effigies & replet uenas & sī dōz quocūq. Timor nō ē hīs oppositus eo q. calor reuocat exterī de quo possibile ē q. interimat in mīeres ex re modica & subpuā tes sūt pcationib mīdacib.

Rad. fabr.

Tristia & scla causa cū refrēt & suscit eū aq. volatī sedēs malū odiē subeis tristitiaz & grauedinis & sue febres ignoz qui repent in natale dico communē. Quidā d. Hiacīt de regio cerui cum corpore nasis in silas potib ebrem. Et si uoluit aliquis q. plus tristitiā nō nascatē expellens pul & ningatē leoī cum sanguine cuius ill. testiculi uitro cū eius sanguine ill. cū olo stellcis. Et tristitiā grauedi nē qui accidit in pulpebris quidē cum aqua pellucida in quo pōt sumac ill. sues agrestis uel. & cum tuder hēt multiplicabit. augatur. corp cū alcanfi uitra cū suco fabe. lilioz.

anime sunt. Cuiusq. ecōnes. s. ire. Gaudiū. verecundia. egritudo. timō. & cū h ē quia ex aut mouetur ex ut mouetur ee sū. & pone. pulsū. tristitia. Si ipsemet ūnus pē. quia cū. si pu cundia opus refrenetis. nature. inuenta. alia hoc sunt utilia. causa deferuens eius eodem modo & angustie sunt ut rubeus & tristitia. de rebz opositis ex spe desperatione.

Sōnus natural' fit ex uapuibz hūdis resolutis ex cibis cōbz alarentibz ꝛ replentibz facientꝫ humegtās corp' cui digestis ex tedio calouis natural' ad interiora ꝛ exteriora tri cordis frigi, multe co q' caliditas natural' adunat' intꝰ. ꝛ nocres fūt pluries ꝛ frigidiōs. ꝛ si forte alz digestū pp hoc ostabulationibz quibz sōnus puocet eo q nō dormit corpus dessicat cerebro nocet: tractāt coram eis ystorias iucundū pugnātes. ꝛ hūbz corda calidi ystorias miam gnes ut naturali q̄tatis sensibilui. ꝛ h q audit' tepido delectabili coz q̄ audit. ꝛ imaginatoi tñ simit

Humans.								Juuamēta nocumēti.				
								Ōdiuēre.	Copiones.	Grauis.	Tempora.	Regiones.
	Hoia.	Nare.	Grad.	Mch' ex eo.	Juuamēti.	Nocumēti.	Remotio nocumēti.					
	Clamans.	Clamans hūdum gnans.	o	o	Q̄ clamās no audit.	Grauis dolo ris.	Grauat ꝛ ar rebo.	Q̄ offendās hūbz, & hūbz di uersi.	o	o	Fugdis.	Sepeliāt.
	Homicid'.	Cur hūgr. ne cibi sit.	o	o	Q̄ ē sigle hūbz pdā am pla.	Grauis dolo ris cruris & tactus ꝑ pus.	Grauat ꝛ ttro ptis.	Q̄ hgata cu ex. ꝛ aptissimi optimo.	o	o	Fugdis.	Calidis.
× carnam.	Rapinā. ꝛ fibi simules.	Gr. ꝛ sollicis.	Calid'. ꝛ ficc.	Ornati mētis.	Grauis dolo ris cibi ad no cumēti.	Cōmouēdo cibos ꝛ hūores.	Cū nomini.	Cū cibi hūcdi.	o	o	Pueris.	Sepeliāt.
÷ nocris.	Sōnus.	Immobilitas sensuum.	o	o	Q̄ mlā pluēt.	Ad gestandū.	Qn mlā pluēt.	Qn cibi hūcdi.	o	o	Fugdis.	Omnibz.
	Cessabulatō.	Obmutāt sōnum.	o	o	Cōuicis nagut uolens dor.	Dormit.	Si nolunt.	Cū audit abu no.	o	o	Omnibus.	Habitans.
	Cessabulatō.	Rumōes ne n fiāt.	o	o	Cōuicians.	Mouet sōnū.	Qn fit rumōes mali.	Cōmutādo sta ad ystoriā.	o	o	Omnibus.	Omnibus.
	Vigilie.	Cessatiam sensuū.	o	o	Q̄ splent.	Cū ad ystoriā.	Cū sompno.	Cū sompno.	o	o	Omnibz.	Habitans.

pōcta. ita q' ex mlāplicata admiratiōe ꝛ magnabilitā tepore ut' quibz ictā ē ut' ipa audit' au sōn' ipis sensibz delectabz ab apphensibz ꝛ ingeniis fās hoēs cogitatio seu tanq remanēs dis ingeniis uocbat. Sermones nē retinendi ob hoc delectabiles debent ē ornatu ūlos ut sōni bonā sens' sic ꝛ ēgnime sōn' ūs sit q̄ cerebu replet' napuibz resolutis ex cib' sic ꝛ ex diminu pres hūdi tatū cerebi. ascendūt sōnū puocantes hoc accidit ifantib; q̄ nimiū ē dulcib' ꝛ ali ex ofilū ē ad hoc q' sōn' puocet' ut ascendentes ꝑt cōtinuo aliquib' possibz ut cibz descendat ad pūt sōno ipo. sciendū uero alacitas ꝛ magnanimitas q̄ accidit ex ꝓgressis accidit ex hoc digestiō

qelcatr sens⁹ ab exercitio vigiliaꝝ. facit ⁊ corp⁹ quelcẽ alabore ⁊ sollicitudinibꝫ ꝑpriis cogitatiõ ⁊ cũs dat pp q; dormiẽtes cooperiũtur indigent. ⁊ nõ digones q̃ suũ in ieme se meliores q̃ ius abz sit nõ ualeat. si cõtumpat naꝑes calidi ab eo resolun arebz ascendẽt pp qs vigilie accidẽt. indigz sensum p nuisset. ⁊ cõmouet acutas egritudines. qua recensa ꝓpuit media bũbz ordi frigidi obtenpeiet. oplones ꝑor. ⁊ cũ in hr ẽ q; o fabulatiões sõpnũ. puocãt eo q; audit recẽ abz mouetr imaginatio nõ ibi. Ratio nõ tñ admuat ꝺ ꝑsentans donec surget ex admutione.

ELECTIONES ⁊ PPRIETATES

Vim pr̃ ẽ ius nõ naturale. Et ebrietas ẽ ius extra naturã eo q; sit aĩal unu uapõib⁹ ogibat. ⁊ ses mirabiles rogões ipz cõrit bõubꝫ cãsis. ita q; unũ ostẽdet ea q̃ in sobrietate cuit bõubila. ⁊ ebrietate grata. ⁊ ubz aliq naturalr putant ad ebrietatẽ. quoꝝ stultizant absq; uẽ ⁊ cã. ⁊ quida exulcerãr in lingua. ⁊ aliqui urpuntr se bibere sapiencã. ⁊ ebrietatẽ. ⁊ possibile est accidẽ ut dispute in legibus.

Vomitꝰ aliquis de necessitate iungit. ⁊ aliquis ẽ uoluntꝰ sic accidit uentribꝫ uomitiua ad mũdificandꝫ corpꝰ aut ꝑ medium sic ꝑ aneũ. aut absq; media sic accidit ipi uentribꝫ. q ub ẽ de necessitate accidẽ ex narinibꝫ expulsiue humoꝝ exitus ? ꝯdicdo. aut i sanitate siem accidit ebrius aut i egritudie sic accidit in aliis. ⁊ balaboz. ex. panũ aut cũ sole.

eligit uo mit hũa cruditẽ te i mãsionibꝫ sep rẽtionalibꝫ quãe ta cũ placẽta re tugndo.

Eligit uomit post exercitiũ. balneũ ⁊ potũ. ⁊ sternupi accidi fit cũ sensibꝫ cometicis. piscũ sallitoꝝ cum sinapi ⁊ feruliaz q̃ dicit sildebrge melonũ in fabaꝝ seu radicũ post cẽ shonẽ duabz horis ꝺbz puocari nõ ipius assumptis postmodo aquã ancta. aq̃ mell. seu aquã cũ oleo ẽmyno ⁊ bibendo una duasue ꝺl. ca uidlicz accetosa mirabilis. postmodũ assumat pẽna in qua oleo q̃ in gutte posita euomit. pr̃ uomitiũ ⁊ lauet os cũ uino ⁊ aq̃ tepida. postmodũ recipiat dolis una sternupi ꝺ pois ⁊ abstineat a cibo usq; ad os filꝫ horã alterius diei. postmodũ cedat ⁊ uomatur.

Pbibẽ sõpe debilitat uentre ⁊ caloꝝ nãlem. ⁊ sõpũ ducus tpis elegma gnãr ⁊ corp⁹ exercitat. mordet nõ exercitat uentre ⁊ caloꝝ nãlẽ. reflectr egritudines bonas. sõpnus accidũ dualr si duasues aliqz q̃ si suãr i corpe unuꝝ sufficiens est possibile q; ita ꝓpat pp q; uigilet. cibꝫ assumptꝰ multiplicabilꝫ ⁊ cruditatibꝫ in principio parũ simoz sebuũ q; nõ ita mirabr. ita assumptꝰ cibꝰ plenitudo resoluat. ⁊ ablenuato sibi sequat. q; si uacuũ fuit corp sopni infidat ipm reducendo. ⁊ unde ipi debilitant.

Oeby ab exercitatiõe fabulaꝝ bñ cẽ intellectꝰ in sacenais illi quis fabla. ⁊ qb⁹ dicit aĩm ei⁹ potes abstrahi ex plogatr cũ uoluit fabla. ⁊ mẽs. ⁊ ipos ornant gaudiat. ⁊ mirat. ut gaudeat si mirat sua effinat. ⁊ ipi o fabulatiõe nec placentiã. simonũ uanet⁹ fabulatiõis ignoto. Si nõ o fabulato ipe bõi mor. ⁊ bñ curialitatis potes sustinẽ vigilias. scutatiõe simonũ y sbolat. regũ. ⁊ simonũ dicabulũ. ⁊ usq; paca cũ ruisu. ⁊ rumoꝝ gñr. nõ pca res assumat plenitudiez gaudioz. nã pp h melioꝝ ea digõ. ⁊ mirabili cabunt ipe. ⁊ sagnis ipos. ⁊ nõ cabit anarus egritudis. ⁊ reflectr bñ manebi i milibꝫ. ⁊ uentribꝫ si uacuis ea.

Sermõs de fabulatoribꝫ sz plenũ si ꝺ pauis. q; ad se uel aut falsi aũ silẽs eis. ⁊ dulcẽ aut uxta desideia sic sit. ꝑ dicit. ad aue sic tristaym. ⁊ ꝑ soldu. pars. ⁊ beleus. aut uera de scatiõe sapie aut uxta deliciosa intellectus sicut in sacenais aut alteandis. ⁊ ꝑ hijs alexandꝝ. ⁊ filibꝫ. aut ꝺ pugnabꝫ inaldo. ⁊ sic bella. ⁊ pelia. ⁊ expugnatiões asiuꝝ. ⁊ autasi. ⁊ ipos similia.

Vigilie nale. lupsir corp⁹. ⁊ uirtutes nales fortificãtes unutes. aĩales. caloꝝ nãle. ⁊ odis calitatis ad exercitia mouentes p quos uigiliãr sens⁹. ⁊ mor uolutatum. sũ aũ. accidis ibi gidabẽ exercitatiõe. ⁊ facit. Cũ ub uigilie. plãgrab ũe. sopni minuit. ⁊ addit ꝺ siccatiõe. ⁊ calitatẽ. ⁊ cũpuit hmidiez. cõ pozus. ⁊ facit oclos. scauos apparere.

Dibila nõ ꝑsentit pp q; quelcet ultra nãũ audit ab appetẽtice celebriluꝝ cũ alis sensibz. uñ puocãt unguẽ si sensibilibꝫ alesibz ꝑsentis exist pp q; accidit q; plurimu tarnitũ uidẽ in sopnis q; plus fiat ⁊ tormientes nõ uideat sopnia timoꝝ. nam timoꝝ sopnia male digerit facit cõtur nãt spũ. hõ ex mouentia. referit. q; mediãtibꝫ sensibꝫ papie. ut ⁊ ex motu eo q; p ipm motũ ua quacies ex motu uapoꝝ. alios alteandit timoꝝ facientes sicut accidit derpitis ⁊ sopno ex pgestiõ fundũ stomachi. uenit. q; ꝑ ipe studet. si lac. ꝺ terrũ. pme. ultio si sinubꝰ. postmodũ nõ exhugit ex putrefactõe spũ. a uapoꝝ malis. reg.

Purgatio ē multiplex. num quedam ē p minutōs. z hī fieri debēt ofi lenitas. ꝯ pōt esse diminuta. z ingemillabuta. z possibile ē q̄ sentiatur aliqs pauor in his minutois. z dolor in venis nō sentiat capite z colla. Ex hebdomatio basilue utilitas ē. p tres ēgritudines. ſ. accidit aliquib; usq; ad pos simonial' apis gñale ad tota corpis op⁹. aperiunt arteriē vena iam flebotomi facētis sanitē. ē. z. nō. Fluendiez. z aeris. splonem. z quedā p purgationē nēs seu nōs minutiā. que si diu caueas ne laxes seu stupes time sic corpore exhibēte eo q̄ ex purgatiōe tali accidet debilitas ep

Minutus.	Nota.	Natē.	Cō.	Meli' ex co.	Iuuamīū.	Nocumīū.	Remoto nocumēto	Iuuamīa nōbilia. Regiones.	Tempora.	Anes.	Cōplexiones.	Ō gñaliter ordinādo.
zzz 1 dimidiano.			0	Cephalis hūo ē febrē cū	Vrina rectificat	In ferrie ve	Cū sitis.	0	Omnibz.	Omnibz.	Omnibz.	
Cōplano.			0	Cephal' hūor z	Cephal' hūor z	Cū materia	Cū materia	0	Omnibz.	Yemē.	Habitans.	
Cōplus.			0	Cor dol' z pter	Hūor dolens z	Cū gñs sitis	Cū gñs sitis	0	Tempus.	Calore z hūidi	Tempus.	
Sexta.			0	Cephal' hūor	Cephalis hūor	Cū cumula	Cū cumula	0	Tempus.	Tempus.	Tempus.	
Nona.			0	Cephalis hūor	Cephalis hūor	Cū sitis	Cū sitis	0	Omnibz.	Omnibz.	Omnibz.	
Aquaticus.			0	Cephalis hūor	Nullum.	Cephal' hūor	Cū cephalis	0	Nō habitans.	Ingebiby; nō	Calidis.	
Aquaticus.			0	Cephalis hūor	Cephalis hūor	Cephalis hūor	Cū cephalis	0	Calidis.	Iuuenibz.	Calidis.	

z sitis. z cū multa sitis. z cū multa sitis. z cū sitis. z cū sitis. z cū

multiplicatõ cõsumptio seu extenuõ corpis. sõpn̄ vigilie frigus. urina z pulsꝰ magnificãt z uene sapor sãguis in gustu ei⁹ qñ h signa appropiãt ex flebotomia uene reseãte nõ patet sãguis. ex flebotomia uõ sanguis bulliat sic ab ope uentosa z epatis. Ab uena nec tenua seu pũpurea seu ãplũ. aq sãgis cũ urinis subtilibꝫ pmixtꝰ opꝫ multicies digerũ z ppter hec minuꝫ ydõneꝰ ho minuꝫ ydõneus est ideo mediane fiet ideo fiat cũ signa repletois pdicta paucior. q si no appareãt signa pdicta sinapis. z ex intrinsecis supfluitatibus accidit inanitas z colica. z ex uino intrinsecũ accidit apostema

ELECTIONES. ET APPRIETATES

Ve rebꝰ necessꝰ ẽ unaqꝫq; nãm ad expellenda superflua. hec tñ uidẽd ẽ q; si ꝑfectꝰ fuit ꝺfũ abi z siccatus cũ ordine q; abꝫ multiplicet z hũectet cũ humidis pximis z oltis ifimis z lũgꝫ hũdis q; si fuit ex aliq; ꝑte abi ꝑpria pcedens q cõsumpt ut abstineat ab eo. q; si fuit ex hũdaa abi elegẽtur. q; si accidit ex mala oplõe uentriculi ꝓpter mala oplõ. q; si fuit ex urine retẽtõe t nimꝫ t uesice. si ex calitate accidit aute cũ sebꝫ cõibꝫ tñ oloꝫ ydis. z nullep. si ex frigiditate cũ sebꝫ apy z simili.

Si ex frigiditate accidit iuuet balneũ z fricatꝰ ihõ. si ex calõe sol balneate cũ aq tepida z oleo violaceo q; si uolueꝫ q; egerat ꝺ brachos fiat cũ aq mell gargarizate abstigẽte dẽtes z cũ masticis z cathecate z epliõ mucositatꝫ sic cũ stimate z apposite fiaci supꝰ napos aq calde. q; t sibi do tabẽ ẽ cũ uoitu. q; t pectore cũ dacte fiatꝫ z radicũ lily z capillor ueneꝰ. z cũ cestione butyri. z si cop fuit plenꝰ cubare buor ules cũ medicõe mũdificate. z euacuatõe cũ flebotomia.

Anna in gñe ꝺlectatõꝫ si uolueꝫ ibi dueꝛe. ad finẽ nobilẽ gñan ex q; ꝺlectate q; pluꝫ mouẽt q; mod aũ tractũ. z h accidit qñ fit putre qñ z tullano z papue cũ uider oꝓ. t z cũ qs cogitauit sup eo i sopno seu uigilus. z illo q; mag modatꝰ ex eo dr ẽ. ꝑ cui oplenõ accidit lentas z gaudiũ agenꝫ uo seu cohes nõ sit replet calo neq; timebe q; accidꝫ in oppilatõ z resicatõ. sit t tpe epatis z aer nõ epidmaris z corp nõ putatꝫ ad egritudines.

Spma ẽ ex nobilibꝫ ex sanguinibꝫ cõpis qp q; cũ ei fit multa eductio pstiter ut. z accidit in plosis. nr mor z egritudo tactꝫ. pulsatõ acutis. sitde. apostẽ peccis z pulmonis. defect appetit calor. obscuritas uis decarptus z in qui ẽ frigide oplõis. sic cohibẽtibꝫ uo coyte sopnianibꝫ accidit mania. a mor. aũ pustule. rubedines. z in uniuersali egritudines repletionũ t corpꝰ t cerebꝛo.

Oentibꝫ uo offerdit pot aq frigide pt abũ calidũ z chalce. z acetho lactis z calor acutꝫ z obstupefactõ de cũ. mediante nominũe. masticare rex dates frigidũ. z sanguinẽ. z sanguis mũdificatõ dẽtiũ q mũdificãdi sit cũ sanibꝫ boꝛ dactilor. z medicõe illoꝫ ꝺmentat. z cũ corolio dẽtiũ loc mũdificet cũ rosis z mulor psiabꝫ t abstigi acetꝰ cũ pino loco mastiches q; apponẽd plus. q; carnis offert ex quibꝰ sanguis z rosis. tñ utꝫ t mũdificatibꝫ dẽtes si cibꝰ nouus tñ ex ligis z pullis t eus nascꝫ q; cibꝰ ꝺ seni.

Ebetas ẽ elongatio uapꝛ cal ex uino ad debm debilia cui aut sit cũ exercitio leni z balneatõe aq tepate calid. postea schubꝛ calore exiguẽ. z ab abstinẽcia ubi aute ebri cũ sit multa. elevate granat. cui pedes t fricti z cerebꝛ ꝺfrict z ingressꝰ ut supꝰ i ductat ab h q; expanso uini ca flom z cerebꝛ sedet. deñ ebri cũ alio tñ de cui⁹ calo ex letitia ignotus cũ ingr muzi sapoꝛ. t cũ uiꝫ accipt z t pullis gallinaceis ꝓpriis cũ hoꝛ accepto. t ꝺ ea fiet debet ꝑ usũ muzoꝛ structuꝝ.

Hoca unaqꝫ ebrietatis ẽ illo q; ꝺfect cũ sitis ingressꝰ. si exigerit illat t sputatꝫ. calor cũ ꝺfectate. q; ꝺfect ꝺ pte t hbis ẽ min illatꝫ. ꝺfectꝫ exigens ꝑ uias ꝓprias ab ebrietate sibi ꝓpꝛ de humoꝛibꝫ sitis. agstis z ob murillor bibẽs. aũ potꝰ unꝰ unctꝰ pot. q; inch cibis sumptoꝛ cũ nullo aq nauis t pot unꝰ liquis relaxatꝰ pulmoꝝ t arteria sepretionũ. z ꝺ ebrietate fixa ẽ mollificate. z abstigẽ cibus cũ sitis fuit in eo.

ũ bñficio medicine ꝑgrato fiet. relaxe. uel. arcendo se ꝑcepta. nã si debet aũ sopꝰ t pt. aũ exercitũ coytũ fieri ꝺbeat ut s sile fiet ex ordine. nã non ꝺ coytu. sil ꝑ ms ad plicatus spma ad inus supinas. t medicãe ub coytꝰ fuit ꝺ uapꝛ molest. Hec ebrietas z hũdas. spma grauans fit. ꝺ ea medicetꝰ ut spma fiat oplones calidas z siccas. si cohibẽ nocumẽta unꝰ t unaqꝫ q; ꝺcta ꝺ sitis ꝺfect fit ꝑtes exterꝰ. lauãd. uapi sup z gula calidꝰ. z siccatꝰ. z ꝺ ea. z sic gelatꝰ. tñ cũ colatõi ꝺ quẽ lenigant. nã hoc est salubꝰ cuꝺ z sit grauꝰ capita manillar. no ab pandic sonꝰ. z ꝺ ea. z ꝺ q; mansoꝛ. dgstor cũ ap cauend cũ ne mastic ꝑiect ad ieꝰ ꝺ ꝺ ꝺ

Hinis exacaj modū ē puncta pū lassitudinis ⁊ sitis quēdā anhelit⁹ ⁊ sudor fluens sudare ꝺicit⁹ ⁊ nalde nalis ⁊ post abū ē nald⁹ nocumus nisi abus ꝑ delegandē sbi nater mouisco sbi ⁊ nūc ue xerit utq; ad sōpnū redeat sagens tangi ⁊ sicuī corp⁹ suū quouſq; urina exeniet ⁊ egrediant dū ē cruā in uterino exercitio mūbr⁹ pacens exercitetur sic podagria exercites insidens sell' eq

Humens.	ð mouī · qete. exercitio modiuo ⁊ sp̄bz ipz.							Qd sūt ēra.	Inuamta uūblia.		
	Noīa.	Natē.	ōd?	Meli exco.	Inuamtū.	Nocumtū.	Remouo nocumtū.		Copiones.	Tempora.	Regiones
E 3 z	Motus.	Pcef' ⁊ ua ad aliq̄ nec.	0	Q; pueēr ad no bilioꝝ fig:	Plenū mo ⁊ uol. mot.	Ou fuit sup stans.	Phlēdi sp̄ diuīta.	0	Gnalit' exp̄ ep̄ma.	Gnalit' exp̄ ep̄ma.	Gnalit' exp̄ ep̄ma.
	Quies.	Finis mot?	0	Cōsuās finem mot?	Stūc' p̄ois.	Stagna grad.	Cū motu.	0	Caldos.	Calos ⁊ alios exp̄ ep̄ma.	Caldos.
	Qd cāū lene seu modiū.	Qd? alias uolūtar?	0	Cēpuū ⁊ inq̄ alare ⁊ q̄uere.	Supfluitates expellit.	Qualēcūq; bn̄ sibi p̄os ꝑos.	Cū gere ⁊ oleis.	0	Calis ⁊ hūoꝝ.	Dtcmp̄ac.	hiems.
	Qmunis.	Qndā mot? modāc?	0	Puncas sudoꝝ	In tō q̄dcūq;	Cūcrūdē ⁊ ca.	Cum hūoꝝ.	0	Calos.	Tempans. Pcens.	Plais expedit.
	Venatō ut ip̄a.	Ad uenandū ala fluuia	0	Q; ē facil' uenand pois.	Hūoꝝ sb'aluū.	Cōpū ofiacer.	Cū iūcūdē ⁊ leuib; nes facta.	0	Tempans.	Tempans.	Cymutis.
		Qd cāū lene ⁊ ut ip̄a.	0	Cū pila medias.	Ofiacēd ut ⁊ exercitū modū ⁊ ut corpis.	Iuctis obuiis.	Cū fiducie ⁊ ūdē.	0	Tempans.	Omnibz. Adolescētib;	Omnibz.
		Qd cāū modū exercitū mar duos.	0	Cū pila pua.	Cū capib; sonꝝ bus.	Pcedūbus.	Cū sōpno p̄ hū neum.	0	Calis ⁊ hūoꝝ.	Juuenibz.	Omnibz.

corpubz sonūbz ornēnb; sic fluitantes sic exercitū lucrā vois ⁊ saltatois sup staīas ⁊ sup pila ambulatō. Aliud ē ptcular̄ pūcs mbs ptcularib; si manib; sicut plaudēr ē eis amone ordal ad nat. ⁊ si adolescentib; sicut salt' ⁊ plantac. exercitatō cū strumē pile. ⁊ h̄ duō sufficit ad se iuuē dictā. aū tē mot? ⁊ cēt aū uelocia aū cāda aū mediocā. ⁊ qū h̄ nouē ordinatis sicē ingen septē laris. ap̄ efficit motus fortis ⁊ h̄ ōtinuos mot? exercitatiui. ⁊ quere superflua accidit oppilatō ⁊ re plecrouci ⁊ acer ep̄s dimac?

ꝑncipū corpis exercaj ē post digōnē cōpletā · z post longū sōpnū unne tcaunā · z mor aīj abū est
dū ē exrcao moderato ad hoc q̄ alr descendēs refideat in fundo thōi · z quicūq; a sōpno ḡius surre
ē supfluitates suaessus z urine · z alleuiabit uēt. deinde exerceatur si nolierit ieuunare. Cauē
tando z ñ labrādo pdibz · z exrciaū diuidit. aliud ē g mouēs totū corp · z hic mod aut queit

ELECTIONES: ⁊ PRIETATES

Cap. vj. Rub.

Suis mor fiit sex · s · gñatō z cōruptio · augmtū · z diminutō · alratio · z loci mutatio · z cū ī hac ē q̄ mor
aut ē in sba · aut ī accidēti · si in sba · gñatio z cōruptio · si in accidēti aut in uritori aut supficieten
si in uritori aut fm qualitatē · z ē alratio · aut fm q̄titatē augmtū · z diminutō · si exterior seu si
ficaernus ē motus localis.

Cap. C. Rub.

Per quetē accidit corpori frigiditas z hūiditas arterica · carnositas · sela · cato supflua anatā delec
ta · z turpitudo · effigies mala digesto alozz. Ex hoc oīa quia supflua relolui nō possūt ex motu · Nec
aut ē bona hūtbz in suis corpibz uapores fumosos · qua dū quiescūt nō resoluūt sūpres ipi no
ant · sed resoluti miscentes se hūoribz fortes febres reducūt.

Cap. C. Rub.

Tempatū uē tpa ē uer · dcīnō autūpn · z tēpatū q̄bz dicz ē mane dicz estatis · z meridies dicz ye
mis · Exercitatiū uo modatū eger tpe · z lab quietis · z gñali · exrciaū modatū diuīsē uirta diuīsa
tē eleūtoz · q̄ exrciaū moderatū uniuēl · etatis z corpoz dēloz ī regionibz frigidis z tpibz yemalib
q̄bz forte · z cō.

Cap. C. Rub.

Quatio ē exrciaū modatū q̄ diuisificat fm diuisificatiōz q̄titatis eqtātis · z eqtātē · z suauis eqtatio
ē exrciaū quo nō acquant mor totū corpis · z Vir unanimita exrciaoz modatoz fiit tā · p mū exercita
tio calous natal · z eius augmtō · ad meliozandū digōnē · z subtiliādas sūfluitates fm pozoz aptio ex
meatuū mūdificatio cū fudōr refudatōibz · z uapoibz · Tertiū duriciā mbroz · z iunxit tpi ex ōficatio
ne mbroz.

Cap. C. Rub.

Vetatio in cāpis mfrigiat · z desiccat · q̄ ē mor exredis q̄titatē tēpatā ex ōdio opatiōnedi · q̄ cū supflue
tie dissoluit hūiditatē q̄ ē calous sustentatiūtū · pp q̄ infrigiatē corp · z desiccabit · z h exercitaū ē de
stando mediante in fuctis quia ñ sit assiduā exrcitio · z uelit eo uti sine sit plēs uenatoz · q̄ ñ ur
gunt · z uiuūt carnibz uenationū · l · laboratōres in suis uenatōibz · z mūtes hr alio nō digrās ab a
ctōacho · ō scendit pp q̄ gñabit corpori egrudines · ꝫ uenatō pisciū · z simil · frigidat · z huiectat.

Cap. Rub.

Meli · it exrcia ē q̄ anexū solacij · z letacis ai · z ē minous labōis · sō cū sit uenatō q̄tātos labores exḡ
hoc fit ō dano armoz · nec sicut laboriosa malicia · sīl h exrcia nō ominanda fit sic solata pilar · g nu
an possūt · sīl exrciaū pue pile ē d modatōibz exrcitis · z iuuatoribz in oīb; etatibz · Pile uō solaciū
sit uarijs modis · sīlam aliqn ludēdo cū uirga d aliqn cum lata tabula · aliqn cū tabula · aliqn ī
mediate cū manu · z hī uō solatio inferiora corpora quiescūt · z superiora mouēt in alijs cō.

Cap. Rub.

Hvetatio unīsali · existēs exrciaū hūtu corpa carnositatis repleta ē periculosa eo q̄ tal luctatio g mou
in hmōi corpibz hūōrs quiescētes in eor quietibz qbz ī accidēt potūt · ex ñ uirtus uelit febres ca
uo sīflua anatā delicta · z mors subitanea · z alia uirta tūz hūoz · z mbroz · z apiēdū · spōr · sīnuēta · et
exrciaū nocuū ē hūtbz · g plones frigidas · z siccas · z hūtbz pectā · strictas · Qualēs hūtbz pozos ap
tos · g siccas pauc · z strictuā anhelit · z ill · z q̄ siccā ē · fuit ī balneis aut similibz.

aū queit cōpozibz ōbilibz sic eqtatio eōz · uirtuaū · z strictoz · aut pinōs corpibz mediocbz sic
lum · si probis · sicut calcatio · z tractatibz · Si ī prauis sic aut · z fistulatio · z si ē pinōs pueis sic mor
ex tōne q̄titatis · sīl q̄d fit diuīsa · z q̄d breuia ā tōne q̄titatis · sīl aū forcia fuit aū debilia aū me
dinatōes · z si hū ymaginatiūs uiuentes aliq · ñbz pdē diuisiōis equpollent · alīs sic mor ne
pleno corpis ex hūoribz ei cōrupti fiunt pp quoz cōruptiōz febs · accidit · z mariē q̄ corpus ē

Iuuamta balnei sũt ꝫ · nam apte pozos ẽuacuat superfluitates · uentositates dissoluit · unã fluẽ facilitatem · Corp⁹ hũectat. ueritus digestiõez parat · corp⁹ ꝓfunde ad urinpiend nutritiũ · ꝫ dicit ꝑ digõne ꝫ ꝫ omũ testant ꝑbi medicor · Balneũta uõ balnei ꝫ ꝫ · nã ex eo leue ad superfluitates ad ũ minuit · ꝫ ꝑe intrinsecũ ad eũ post exacui modicũ · ꝫ nisi corpora sũt hũida pozos apros aũ laxatõne aeris · aũ · ꝫ opinois ipi⁹ · Aer undeliz intra ingrẽ cameram · ualm aũ undeliz dulcis ul ñ dulcis

Numerus.	Noĩa.	Natẽ.	Gnõ	Meli⁹ exco.	Iuuamẽtiz.	Nauẽtiz.	Remono	Iuuamta tõbilia		
								Regiones.	Tempora.	Etas.
279	Balneum.	Quõ ꝺ ꝺ ns.	0	Aer ꝺlis · aũ dulcis.	Vnctus hõib⁹	Exuuiẽs aq ns.	Ql nulz · uehemẽs ns fugiendus.	0	habitans.	Qualib⁹.
			0					0	Omnib⁹	Omnis.
	Cumẽ · aer ipi⁹.	Cal · hũid · z ẽ.	0	Tẽpꝰ tonitruis · z ꝓcellis.	Calis · ẽgis · ẽs	Siccat · ẽmb⁹ · z pituitã	Ql nocẽ · uehemẽs n sentiendus.	0	hiems mis.	Omnib⁹ filiis hoĩ · exceptis filiis er ems senue.
			0					0		
	Aq̃ dlcabilis calidiores.	Cal · hu · z · z huid.		Aer ꝺlis · z ꝺ sanꝰ ꝺ ẽ.	Ẽmb⁹ hũmb⁹ pozos · pros · z fel ꝺtinẽ dehinc.	Fluxu uentis.	Cũ pnũ shyn o.	0	Ver.	Omentalib⁹.
			0					0	Tẽpꝰ.	Tẽpꝰ.
	Aq̃ calicans nunc.	Cal · z ambra lr · calefactiõs naturalis.	Cal · z nutritiuꝰ huid.	Q nõ ẽ uehemẽs ns calicans.	Sibilat flegma	Vlnab ũtalib⁹	Cũ aq̃ frigida.	0	Ver.	Septẽtalib⁹
			0					0	Decẽptus.	Ẽtis.
	Aq̃ frigida.	Frigidaz nutritiuꝰ · z calefactiuꝰ · z ambrali.	Dulcis frigidꝰ · z.	Dulcis dlcabilis.	Os hozat digẽs tẽ.	Sonꝰ dẽs tẽ.	Cũ aq̃ frigida.	0	Juuenib⁹.	Calis · z ẽgis.
			0					0	Ver.	Octaualib⁹.
	Aq̃ frigida.	Frigid · z hu · z.	Frigida · z hu midꝰ.	Dulcis qualis ẽ ẽ mollis mollis.	Sonꝰ pisci tẽs.	Cũ uino ctino.		0	Juuenib⁹.	Calis · z ẽgis.
			0					0	Decẽptus.	Ẽtis.
	Aq̃ frigida.	Cal · z hũid · z.	Cal · z hũid · z.	Albũ uelocis ꝑcussionis.	Urebr q̃ ẽ sẽ aure cũ reflexiõe.	Quassãs n cor nolis.	Cũ aq̃ refrigerãs o leo nolucro	0	Ver.	Tẽtãnus · uehemẽs.
			0					0	Decẽptus.	Ẽtis.

opinãe ipi⁹ nã aut sic balneũs oĩ sircunẽ aut sine · sircunẽ uõ aut sic cum unctõe olei aut sine · z dicto Buen · ihu dñe · Caueas ne ingrediaris balneũ ul egrediaris calefactꝰ · ꝫ in una ꝑte cameni modicũ amoto oĩ modico calꝰ · z pectina inflacões capꝰ · q̃ utilẽ ꝑficere · corp⁹ allenãt · Cuẽ uõ lauat oĩ sãna sabu q̃ sãna sic ibibita ꝓstinoũ ꝺficere · z nocere oĩ tadialꝰ exco · Alchãne · z ioãnes · q · luby ama puẽ

thungit nemo ex eorum gente z hui⁹ regnis. z abstinet sacras studios. dolet p̄ma z scabiem auferet
cura ex paralisi leuat. dignit̄ mutat. dolet. z carnali. p̄fectu fletu effunde. z cetera q̄ retro z consimiliane.
Ba. bella corpus balneum ne effunde. balneis natales z thema nemosa. auferet abi aperiū. contu
sum. aut nullum colligo hinc ad finem p̄sentis nil dicendum. amplius balnei corp⁹ punctum dolet. z
si dubius calidi nil frigida nō. dubius dubia nil nō salua. aut alumine sa. ex. z ferrea. z similes. z sub

ELECTIONES. ☿ APPROPRIETATES

Jo. Balneum. aque frigide infrigidat naturale. z calide calefacit. Veratum urinā hui⁹ceteris. Balneū ū aeris
calō dealbat pp q̄ salsus z fluat. z ossa fedat. z cutis z corpus z pariter pueros ex cruda none
z replens. Cum nō volueris balneo huiusce. aliquid balneū ipm aqua nubla. z ne volui in fore
seu cū q̄ si dealbatur nolueris cruda z defecta balnei ab aq̄ ipi. z ossa in fore ipsorū. Mortifer aut pe
z angustie.

Eligit balneū ad ipm. ne sit nubilum. z luna a spectu mercurii nil infra 8. z luna a spectu martis nil infra 10. in angulis.

G. Ac balnea duplicē fm duū signorum cameras ipi. flamma p̄ē repida. sicā medietas. Terra. z ultima cruda
Jo. caldicans z frigida. in qua si aliqs modicū moratur cale fiat. corp⁹ huiusce. si diu in aqua. z dealbat. z
multā distemperiā humiditas z calidus natalis dissolutionē. nā in frigidis dat. sanitē. z hoc
pre huiusce celeriā. sic accidit hec in scabiosis sanatus.

Y. Aqua de calidi. cal. pozos aptē z attrahit huiusce colligi in frigidis accidentalē z hui⁹ sanis nali. z deleg
G. mitigat. z digerit crumata. z humores p̄ncat. sepiū sedat nocumētū ingruus dissolucis granitates
z dolores capitis. z removet. ardore. p̄cipientē ex sole. z febris p̄ualisi. impiguat corp⁹ ingredientes
ipm modicā comestionē.

Y. Aqua. fontis calidus mlti⁹ calefacit z pur huiusce. dicit. p. Sigis immutat sinquēo balneū. hui⁹ sit
G. pigue ipi⁹ mentē cōmpōs z sincopi facit. z. Y. dixit in alio loco q̄ nocet illi quoz uēr e stupe. nisi fo
te balnei aq̄ fuit infrigidata. illi z q̄e nemē est humo p̄ualisi eo q̄ balneū infrigit. gocz z illi q̄ ute
e debil. z nōnī p̄cientibz. z q̄ quoz stomacho sic humores colici. z qbz facile manat fluxus sanguis de nāb.

Eligit in natalibz z luna cus z aq̄ frigida z luna fuit remē l'z fuit ce n sit iuncta sacrumo z testas luna ex sinu z capitio seu aquario.

Y. Ii nocumū balnei aq̄ frigide e. q̄ infrigidat z humectat. z calefiat accidentalit pp clausuā pozoz facientē
G. remedi. ut pozes ulti⁹ pp quā cum balneatio l eis post abū melioz digonez. dui sat. ū optimo ei. rō
Jbs. ne humidius z pōis plenus eo q̄ minueis dēsi corpis cū balneat in aq̄ frigida tpe estuo augef ei
loitas z uirt ipi. z melioraf ipi digestio. z auferr pulsum ex repletē. z corpa caliditas uri. q̄ fui
dante.

Y. Pocum accidēs ex balneo aq̄ frigide e cum balneat pe cera cū. cyprū. ungillus. nocumū. medicinaz
G. lacrimā. z uetes flatum ex indigestē. usi bibita fluo nūc nō nocet. dicit cōa equa dubiz ulcerā
Jo. z humoribz frigid. z absorbit fluxum sanguis ex nāb. z ex alis locis fluēt cū ex ea cā locū sic ma
nat embracatur eo q̄ aq̄ angular sanguinez z acrior decrepitus q̄ aque frigide balneo fiat. accidit fer
pent. ex frigē z canis. rō humani aquar ut nari sic vicinū in capio z aquis potabilibz.

Eligit hu mōi unctio cū luna fuit minuta luce p̄gē. a sole. cū a dat. z gnali. h eleuo utilis ad mū dicamo seu deo obij ce aperitiui.

Scorpius. R Ecedit sanctionē sylos ad hoc ne nō exeat locū. Jn unctio cū malua. cotino lauēt cū aqua frigida lo
cus mūdet. z desiccat. p̄ mōdū loc. unungat silentio. in cū q̄ unūgat p̄ eos sylos. quos ingit z scribit. un
cum dextro. vicendo. ex istas. de silentio. ille. rotundo. balneū. in. sylos. mūdo. z. ubi. pēg. sudat. fiūt
balneo. z sudōs ipi⁹ fū fuit. abstinō. z desiccat. tō. cū. qb abstrde. ex pp. mōdū. cū. cū. c

Sluciam⁹ ī balneo figure q̄ mouc̄at̄ appenuā siue ō sidā tuā uātē sic figē nuuq̄ siue nupuau.ī uātē dsertuā sicut figure laudabilū plox.ī hī cā ē eo q̄ appetū ī ūi secūt̄ oplones q̄ s̄ latc̄s ū ī quāto pilar⁹ egit hūana dsertio urta hī apetēs mulcies arte scacox ī tarilloz.ī facies his silēs uti dsertuaz pulsionē.ī tarilli assimilantur rebus eueniētibz a casu ī fortuna.ī alfara usionibus balneorum. remansit nobis loqui de pilis. ī sermo de hūs primo ē d hus

| Numeris. | de ordinatē balnei ī ñaratē uestimētoz post balneū ī cōfuatē humoris vnguum. | | |

figē que omouēt ūtutē mutabilē sic figure phior ul' declarātes plia ⁊ nō mutantes figē q̄ omouē mutū. ⁊ cū tales debuerēt i balneo aspici q̄n diuā maneret figura remouebat. ne cū mū pdēs reb; cuctenabus in hc mundo fm cuentum ⁊ positionē. Nam schacci assimilant reb; q̄ sunt bi diat q̄ figuris ⁊ statuis tuer magne artes qb; ū ututē modnū iam locus sum de di que eos mundant ⁊ augeno. significant. A capē Embilia. ⁊ dragantū. gūmi cēpū pdēt mitoli

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Dyoscorides. Mesue.

I calce lota seu cruda aut pigmū nū q̄ tū q̄ta ps illi' calcis. dū te tat ⁊ miscent p calefās cū aq̄ or de ul' vngon. l' suco melonū. p unfrigidatus nō cū suco maiorane seu mētast. q̄ si educē uolūt aliqd sb que existēs miscat cū pānis aloes equa mētis. ⁊ colloquād. añ. ʒ. i. ad p̄ fuād apponit ⁊ both ōpis. ⁊ si accipiāt sumna mās ⁊ misceat cū aq̄ ⁊ pilabit laq' suice. al' accipiat sumna mās ⁊ tat ⁊ infusos mlocās ⁊ aq̄ aurpigmū. dū ta aq̄ chalc ⁊ sblimet abradit pilos afpla sup' lacū pilolū q' si ip limū acuta uulat dissoluāt in aq̄ fōtū frigidū ⁊ tepēta q' si modē acuta fuit dissoluant ⁊ aq̄ pdā

Eligit ad faciendā abstinone pilos luna existēte ⁊ sig' bnō pceo excepta virgine.

Soleū frigidū fuit sic uolacū. leuat sup'fluitates. al' aur pigū. murē mille abrad. apit pros. leuit ⁊ hūectat corp'. ⁊ si fuit cal'. fiāt sambucū ⁊ muscellinū. ⁊ costinū. ⁊ calefiāt ⁊ dissol mit dissoluāt uehemēs cū aliquo pōr unit sebatatos pōr opleta digōne hūor. Olei cū muncio aū q̄ fiat pozr apio equat tertianē sup'fluitatū. quas natura sub aut expulit. fcā nō po tuit apiāt dissoluit sup'fluitates ⁊ corp' humectat.

Fricatois nō simplicis seu pōr oleum q̄ cē lenis. ⁊ h dissoluit ⁊ laq̄ fiat hūores. ⁊ pros apit. ⁊ q dā cē fortis ⁊ h dissoluit hūiditates ⁊ mbra indurat. ⁊ q̄ cē mediocris ⁊ h sigūes trahit ex sup fic ac corpus ⁊ oli muncio ab sq; fricatē. pros claudit. ⁊ p hyb. resolutōes ab eis. post balneatōes nō cū aq̄ calefā q̄ fuat calorē nalē ne dissoluat ⁊ calefiāt ⁊ hūectat. ⁊ pōr balneatōes aq̄ frigid sunc tio unfrigidat ⁊ hūectat.

Jsmalua cē duplex. alia cē alba. alia uiridis. Viridis nō melior cē. operāt tamē quidā q̄ melior est calida i pō gradu. ⁊ tpā cē aliquid sup natans. ⁊ cē humectatiua. digestiua. ⁊ mūdificatiā. ⁊ pticā abstigit maculas nigras faciei. al'. ad lenend faciē ⁊ plāficand capillos. Recipe pslly rādicā ris ⁊ reduci p pannū d' seta ⁊ lauā. al' stēus fiat fim capitis lauent capilli cū suco blete ⁊ dele. al' si mise auf cū suco q̄dā fim' stafisagria unct fiat pediculos ⁊ lēdines. d' q̄ tōib; nō usuq; sal'. ⁊ tolat di auf in cap'lo lauatois manuū.

Aqua uestimēta tangenta corp' calefiūt pri'. deīn calefiūt post uestimēta linea. nā h p̄ frigidāt cōp' d' in acquīt corpi leue calidtatē. Vestimēta nō schumej si corp' lenuit ⁊ hūectāt. lōbiana nō q̄ to melioza fuint tūno magr lenuit ⁊ calefacuit corp' cēs. uestimta nō hūcta pilos spissos sē d' yema libz; uestibz. ⁊ uestimēta lenia tata ⁊ splendida fūt cs.

Eligē ad uestimta deuē dari luna existēte ī sig' mobilib; p̄ capōnū ⁊ meli' sē sig' mobilia ⁊ libra. ⁊ ales. ⁊ m. q̄n asperit uentos seu io uē ens ul' seru u affectu.

Vestimta de seta lene efficiūt corp' ⁊ si os seta torta fuint mult' calefacuit q̄. si de lōbiae fuint. ⁊ uelle de pelle dulcāt fm diuersitatē aiāliū. ⁊ lautabilēs sūt q̄ fuit de pellib; bisār. Illā hec calefacuit calefaciāt forti. ⁊ pelles nulpine sūt magis calefactiue. pelles nō dimelor ⁊ lepor sē mīons cal'. qd de bisār. q̄ sūt conuelendores corporib; tempans pp leuitatē pāz. pelles nō agnor fuit magis calefaciētes pellib; edinis. ⁊ magis q̄ceruq; dorso ⁊ renib; ⁊ lebia q̄ fuit ex guttis pauul' q̄fert cuncrodib; uestimenta nō aspa macrefiūt corp'.

Aqua ungues ō de excrementitib; corpis quor iuncio facta q̄ fuat pōr. Incisio nō pōr fiat die ieiūs ne assumat aliquid pōr. ⁊ li fuit factus ex ligno carne digesta ul' lote fuint cū sale post lo sionē acuē pōr q̄ digat. laurū in flatōes cal'. q̄ auāt cū seie filū in filo laq̄ ⁊ aspso sup petā et appōto. q̄ si sequētē pulsatōes ⁊ locis illans significat putredē fieri. accipiat d' farina g̃sta ⁊ mastice q̄ mastica digit pticē apponat. q̄ si putredo remanet ter ta q̄ unguē cadē digat. in signū est rūa digni pticēs cū olō frigido ul' cetā nā h si p̄mittit unguē turpem renasci.

Dyoscorides.

Ungues ō de excrementitib; corpis quor iuncio facta q̄ fuat pōr. Incisio nō pōr fiat die ieiūs ne assumat aliquid pōr. ⁊ li fuit factus ex ligno carne digesta ul' lote fuint cū sale post ic sionē acuē pōr q̄ digat. laurū in flatōes cal'. q̄ auāt cū seie filū in filo laq̄ ⁊ aspso sup petā et appōto. q̄ si sequētē pulsatōes ⁊ locis illans significat putredē fieri. accipiat d' farina g̃sta ⁊ mastice q̄ mastica digit pticē apponat. q̄ si putredo remanet ter ta q̄ unguē cadē digat. in signū est rūa digni pticēs cū olō frigido ul' cetā nā h si p̄mittit unguē turpem renasci.

Ad ungues nō cū cucē unguū digatū manuū cū luna fuit ī gemnis ⁊ matō unguū pede q̄n luna fuit ī pisab; p̄ caput cū luna fuit ī cancro ul' leone.

que accidunt pōr oleum de alchanna. ⁊ oleū de mūr. Sad de lynis q̄ mundificāt. ⁊ ulta medicia fiunt cū aqua saponis ⁊ urat alia tuices obuste cū cornubz suis unguntur pōr p se. pupuris cēti quadragita diebus tingent eos cadē hora alia linias eos solus indica post lunationē; alchanne nur uermes cornor sui cornicū unguletur ⁊ pōtur sub tymo tercti tribz; diebz. ⁊ ponant ī cacabla quatuor uitrib; ⁊ fiant. Quarto de p̄dictis cor nāli ceum. ⁊ fit hec ī depilet locū deīn ma ⁊ pticā desiccāt. Cinero d' fabricib; pōs cum h ī. accipiāt ungule nigre preadū obuste mirre ē

Ce autem[?] [illegible] fumigationes hic innuimus sicut qui se lauare uolunt. debent ipas. ubi se sicut ac
[illegible] innuimus ipsa. [illegible] compleri. [illegible] sic musas. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

ꝑuant' ad vtq̃piendū ꝛ defendū lucē q̃ cōis dnoūt' in nullos simplices. Nā quidē ē ex arboīb ꝛ quāꝫ ex fonely stamnēlibꝫ sicut ambra ꝛ in multos ꝙpīos sīc̄ nedū q̃ sit diuīs modis. Nā sor tria pariē unā. ambre ꝑ unā. deinde diffoluatur ambra ꝛ uscat' cū alijs ꝛ
℞ medietatē musū ꝛ ambre medietatē. ꝛ quidā ꝙfectos misc̄t cis camfora ab uno cathara ℞ m. ℞. ligni alacs trusati dimid. ꝛ luna ipm. cōis accipe musū. ambre aureū unū. ambre aureum

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

Eligit' xilocalas modi. q̃ ē delectabiliꝰ ī fornicatoīby. Dein xilocalas samfi. q̃ huj̄moi sīc̄ magꝭ redde pun nos pothꝫ ē lignū alacs hūdi cō q̃ melior ē ad mastichandū. lignū alacs uō cumēi ē d' modo samfi. ꝛ in hūmodi ē dulcedo ꝙ quā grātāt' pdicta. ſi modū hꝫ ámāi tudicz q̃ phlegmatizāt upꝫ. ꝛ hūj̄ alacs ē dūlcor medioꝛ fm dilatationes regionū ex quibꝫ fert. Nec uō querebꝫ arboꝛ ipi' de xilo alacs. ꝛ xilo alacs ſerpens ſub. ſta. ꝙa ut ſedes ꝛ ſolutas ipi' abſtadat. ꝛ hoc certus ipi' ē ī nos. ꝛ hūmōi xilo alacs ē oſtringens nicbas interualby. ꝛ ſoluat. cōbuꝛ ꝛ uos. ꝛ ſert. equm.

Eligit' fu migatio ut fiat ī ſigis aereis. ꝛ igneis luna ñ coniūcta ſaturno ul' marti.

Gallia muſcū ꝛ adie ſūt ſabulos uelliclē. ꝛ muſa gengry ſolluli ſi' hui' ſūj. q̃ mē ē mīoꝛ ſibq̃ hanꝫ ꝛ aromatū ratiꝰ. Nec nardꝰ celtica nedicēs ē ſit ꝑ dēs cū q̃ muſcꝰ lumata arg̃. ꝛ plūbi ut ſit ꝑdꝛ ſius. ꝛ muſcꝰ ſalmaſi ē dcelitās ad ogitās. ꝑdā. q̃ amoꝛ de ꝙ ſolluclo in uaſe uitreo ꝙfuat. ꝛ ſolluclꝰ in q̃ ꝛ uaſe muſcꝰ ē implic̄. ſal. ſils gazell' hūs uno cōma cretā ūs alūi. q̃ uelut repumt' plene ſāguīe q̃ cū ſuat q̃ ꝛ durino ſāgis ille tinct' ī qualibꝫ. cū h aſalia amāitimus clōgat' ūs de fell ſanēta puſillꝰ ſpūā nandi. ꝛ ē upꝫ muſcꝰ cit' dbal' hō. cū ſ̄ ge mūtamā. omoꝛ ē puſillꝰ mūj. falſificat' ī mē cū tudie dēi nakir.

Camphora ī habi ē indie cūi cāphāz. Fuca ūſ ī cāpoiby. Albus truſta upi ī modū lal' ꝛ dba ſalubꝫ tricalbi. truſta ti unū q̃ upi ē pondis unū aurei ul' mun. Cāphora uō mutata uocat' minſtu. ꝛ cāphora ꝑmixta truſtis arboīs d'ogr' ſic dnoūt' in ꝙtuaꝛ. aq̃ cāphē. ꝛ h cāphora ꝑ ſe ſit ex qua ꝑficiūt' ſtatue. ꝛ cāphora ñ uenat' dūlis noibꝫ. ñ ꝙ dubitat' regionū ꝛ puū ſlulat. ꝛ uō ex alia cā. ꝛ fert' q̃ ſibra arbuꝛs camphē moꝛū poſſit' ulc' acutū hūes. cui cōp' ē albū ꝛ clinās ad rubedinē ex quo ad ſūgit' cadit camphora.

Ambra ē ſic̄ cōbullū. ꝛ mal' ex ea ē pōdis unius aureoꝛ. ꝛ h amb' egredi ē uēby. ꝛ pns ī mū ſi' natās aq̃ d' q̃ ſi' na tāt' ames ꝛ ſedēs. acedit' ꝛ mutat' ꝙ cōſtic̄. ipi'. alij uō dic̄ q̃ ſit ſi' fluxus ſeu ſic' alal'. alij uō dūt q̃ ſit de ſudibꝰ maris. ꝛ ꝛ ōibꝫ moīs abie melioꝛ ē grisea ꝛ ditioꝛ q̃ ē colore umeſ. ꝑpꝫ ī uōtate ē abra ꝑticꝛ. ab ꝑtibꝰ ē q̃ odoꝛ. ſuabilē hꝫ. Nā pilules deglutates upꝫ ciatiꝫ poſtmodꝫ. ꝛ q̃ ꝙrit in declatic̄ egdit' ex ea aroma. Eſt ꝛ ali' modꝰ abie ꝑmeal' ex ē ꝛ alē modꝰ qui dī mend. cauſs odoꝛ. ſuch uō ofic' ex emblus hūdis q̃ ſi ñ ꝙpiant' ſic ex ꝛ mich ē gella recēs agrestis. ꝛ ſih modi ſuch ſt' fugidi.

Eligat' ꝑ' ꝛ ns ad cōfortatiōz cordis ꝛ ſtōachi. ꝛ odoꝛ ipi' ad ſedandi ſyncopī eo q̃ excitat' q̃q; ſens' ꝛ olfactꝰ ad. ꝛ cōfortat' ex' cū aromatizante ꝛ ſtupefactante ſi cū uolis mixtū. alij flores ſeu ſpēs aroma tice camphora ꝛ croc'. ꝛ ſolutiꝫ. aq̃ ſua tolacta efficac' ſtutiū uꝛ naturaꝫ.

Syrop' acetos qua ſit aura ſuchō ē q̃dēs oīby ſanis ꝙ ꝑ uadꝛ. ꝛ ualby ꝛ regiōby. ꝛ q̃ ſit cū melle ē tēp anus ſt' calidꝫ ꝛ ſiccꝫ. ꝛ nō cū rubia. ē dcolatiū ꝙ. ad calicatē magꝭ ex opilatis ꝛ ſolutiuus ꝛ mun' ꝛ ſtimulatiuus ꝛ ſtringendi. q̃ acetos ſ̄ ſpleꝛ. ꝛ ſyrop' acetos de ſeptiby ē magꝭ aptiuus opilatiōi acetos uō ſimplex ē frigidꝰ ad ſedandū ſiti ꝛ ſtringendū equi. aut' uinū ſta dictū poſt.

Syrop' acetos d' ſcammoby ē ducēs ſalis regis bilibꝫ uentoſitates ꝛ exuquat' colerā ſua acetoſitate. ꝛ ſe rens ex pulſiuā q̃ntū. ſpectat ꝛ pituitā ꝛ pucat. ꝛ hyrop' acetos d' cato nijs q̃ ꝙ ſunt. G. ē ca ſtrens. ad ſtringendū ſtomachū. ꝛ ſpis. ꝛ addit ī appetitū. ꝛ pcedit q̃ales ſēby. Syrop' acetos ſqlue' ē q̃ ſcēs ꝙ ſcopiū ē ſtudiosby uſcs ad cēby ex frigiditate. ꝛ ducit ſcū. ꝛ fert ad nares ꝛ officinā ad bolimas accidēby ex ſtatico uſcoſe.

ꝛ uſ ſūt. Al' q̃ hūj̄ alacs ſit ꝛ rubellata. ꝛ muſc' ad mundū ꝛ cāphora ꝙ ſiat' cū ſyrupo ſcillep. ꝛ ſic ut ad ſyrop' ſiat' ꝛ ſyrop' quidā ē ſimplex q̃ ꝙ ſta. ſi ꝙpīt ul' ex dcoby ſit ſuū d' uenu ſit ſenſū ſenſibꝫ. ut ſuc' ſ̄ ſyrupi. Et cum' mundi ſyrupi ē cū. cū zuccaro ſ̄ cū. cū zuccaro ꝛ ſyrupus ace tū ad ſtringit' ut ex rosis violis ꝛ acetoſe. ſyrop' ille mundi ꝛ ſimplex ꝛ ſyrupus ꝛ ſyrop' acetos ꝛ ꝙpuā. nisi ſ̄ ſtringit' ex ſi ex rosis ꝛ dulcby. ſacro ſit ē ſyrop' d' mal' rosis. officinā ꝛ ſyrupi

Et necessitate phibi debent acetosa et lupuca in syropis illoz qui pcauēt ꝓois egrudios et frigidis grendū et vulcaa ad labuicandū. et acetosa ad subtiliand. apiend. et incidend. et fligidi ad issflans. Insfec et extrahat sicc fructuū ipoz post quintonē cox in mortario ligneo uel lapideo et nō ualuntur suais et capita seu bot. et rosis auferant capita seu bot. et semina nenulla. piectis capitib; solum flotes tñ hoza qua uocliguntur in decoctōe mittant. Res q transmittuntur debēt siccē rose q mutant

Simplicia.	De syropis et ob. et dispōnibz cameraꝝ ḥsito respectu habita tempoz dispōnone							Annalē cras.	Iuuamenti nō bibla.			
	Nouā.	Nate.	Cō.	Meli exco.	Iuuamēti.	Nocumēti.	Remotio nocumen.		Cōplōnes.	Ethans.	Tempera.	Rasas.
Zzzzo.	Syrup de acetosis.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Ad syrupū de acetosis ꝓpinq.	0	Cal. humi.	Sanguinē	Mane cauē	Omnibus.
	Syrup de nuciba.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Ea mua bona.	0	Cal. nuēb.	Juuenib.	Ethan.	Caldis.
	Syrupus de ysopo.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Ea aq ordei et ysopi.	0	Coleras.	Juuenib.	In medio etatis	Oriētalib.
	Syrupus de absinthio.	Cal. fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Ea syrup de pomis.	0	Calos.	Juuenib.	Etati.	Occidentalib.
	Syrup de ysopo.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Ea rub de granis melius.	0	Cal. humid.	Juuenib.	Etati.	Meridianis.
	Robub de rosis.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Fuge.	Cum balneo.	0	Calos.	Juuenib.	In medio.	Orientalis.
	Camere cham nules.	Fuge.	0	0	0	0	Ea diffinitione ut in aeris ysopo.	0	Frigi.	Senib.	Senib.	Montanis.
	Camere cha nules.	Cōpone cū	0	0	0	0						

mando ipos donec mundificent et clarificent et maneat ipoz q[uan]tas. Syropi nō qui ex acetosis aut q ex rupticē fructē albugines nō ouoz et aqua et zuccar ducta q[uan]tse ad cocturā syropoz q[uo] si aqu debent sic fuanis circa limis unū natis subtilissimis ad ꝫ q[uo] q[uan]ta cassar circa latē ide illa uacuis oīb; malis et corruptis qualitatib; et q[uan]tatē ex eisdē animalis et estime putat hoc dispōnāt ingressū q fabricher aeris et aquis ipis. quam plures nō afferant ut camē ꝺ pter aspectū, pucabus sopn? sic, pucat ei pleasa audītū mi q[uo] animā delectāt.

phibent ꝛ res dulces preabilz dilinq̃am ꝛ licnq̃am ⁊mo assidue exilen delet suptica ad stri
none uo sꝛopꝰ no ꝓficiat sꝛop cũ suptias u ī yase lapideo dispumādo ipm cum cocleꝫ ligneo
post collectionē fructuũ ꝯquesti ⁊mo diminuitat pꝛ̃p nocte unam. ꝛ dolis aufeat stiptes
res ꝛ solu teneāt ad usũ radices uo ꝛ os res sicce infundāt in aq̃ ꝛ diu morent pꝛ̃p deargnant. Rece
in aqua dũ fit aqua ꝛ sacia rubea tñsmittet renouādo cecus ꝑmus. ꝛ sꝛop decoq̃t acto dispu

ELECTIONES ⁊ PPRIETATES

Sꝛop. de aronus ē ꝺ fortatiuus stom. ꝛ sins sedatiuus. Sacend nũ q̃ suc aroniox diuti ꝺ fuatur
sico pomox. Qui a sicata ē de natã spꝛ. Sꝛop uo pmox ē stig. ꝛ sac. ꝺ ferās ostiaũ stoachi ꝺ
ferit pulsatoi cordis tomoras aimũ. ꝛ tunes uomitũ ꝛ fluxũ uētis. Sꝛop tñ q̃ fit de pomis ieiu
solumitanis melior ē ꝑ hmoi opatoibz pp bitatem odoris. Vex ē minous stig pp ipi dulcedi.

Eligit ꝺ uigilias eo q̃ stupoꝛē efficat. ꝛ ē ꝺ ferēs tusa ꝛ uruman. ꝛ sꝛop de nenutat ē ꝺ ferēs doloi ca
pitis ꝛ rumatibz delandētibz ad pectus ul ad stom. Sꝛop de lemoncell ē stig. ꝛ sac. hñs in se
aliquid calitatis pp corroꝛē unicat ol̃m ꝺ ferēs stoachi. ꝛ appetitu melioat digonē. sedat uo
mitum. ꝛ pdest ebriet.

Eligit sꝛop cum aqua ꝛsacea rubea ꝺ frea pp ututes ipi laudabiles. ꝛ fit acetū ipm cũ sciamo
nea ꝛ simplr no acuēdo ꝛ ē possibile q̃ tempat cum sꝛop acetoso. Sꝛop uolace ē tepat ī fri
gidtate ꝛ hũd. lenit pectus ꝛ guttur ꝛ uah ora tussim cũ febre ꝛ lubricat uentr. Sꝛop de gra
nats cũ menta ꝺ frectus ē frigid ꝛ sac. sedans uoitũ ꝛ situm ꝺ ferēs colico ouficio stoachi. Sꝛop
ꝺ frec cum thure ꝺ fert naiolis. rubi cõpis. ꝛ meschin. ꝛ simulibz.

Ivlep ē tepat declinās ad frig. ꝛ hũditatē extinguit calitatē stoi ꝺ fortās eū ꝛ tepmut acuitatez
febriū. aqua mellita cū tpẽbz ꝺ fert egtudibz frigidis. cui mũdificatiõ mior ē mũdificatiõ mel
lis. lauat uentr sicum cū tepmit stom ꝛ intestina putrita ad expellend supfluitatē ꝛ retinet
abũ inuentum in stoachy. ꝺ fortat ututes distribuentes ipm ꝑ ptes corporis.

Rob ꝺ merull cont fluxu cum nulli Rob ꝺ celsis ē frigid ꝺ ferēs tumoꝛ gule ex calitate. Rob.
ꝺ nuab ē cal. ꝺ ferēs iflatoibz gule ex frigiditate. Rob. agreste frig. ē ꝛ sic. alat ol̃m trepmens
uomitũ ꝛ sitim. strngit uentr. ꝛ silit. Rob. ꝺ acero acr. Verjutam ē fortious opatois. Rob. de pmis
ꝺ fert febribz colicis qñ uent ē stricius.

Elgunt tpe estuo camẽ septẽtionales inuestire plibz sr̃ points pmis sbtilibz ꝛ turis. aspse odoꝛa mul
tis. ꝛ aquis dlabz. ꝛ bdug. aplis pleis sẽpbz frigidis tedolentibz. hbis ꝛ fricatbz friis odorifeis q̃ flumi
gẽt ꝛ cũ sandalo ciprio. ꝛ tureut pũm pdũ aq̃ rosacea repata cum uino odorifero. ꝛ p hũc dispositem
camax ꝺ ulatẽ. aluꝰ in eis mudo corpꝰ fit. phibito. a caloꝛe uehemti. eo q̃ acr ē tc frigidioꝛ nob. ꝛ ē h
opatõ ñ possim idoim corpꝰ uestimtis. ꝛ capꝰ coopim berrectis q̃s caliozes nob. ꝛ papue cũ acr cal. ar
cũdãt nos. ꝛ mitigũt uapoibz nãs. accipis tecnicate cui salell uo possim?

Elgunt ī camisis femal ut bñant curbões ignẽ diuel. ꝺ nutes. ꝛ lig no hñcã malas q̃litates sic sr̃
lig sic. ꝛ mitat sol. ꝛ camẽ suffũgẽt suffũgatoibz cal. uomatias sic nidda. ambr. ꝛ hostia camax sit di
spoita pubz emental. ī cameis locis leues. ꝛ molles. sla h stitutio camax sint effic. ꝛ alue ꝺ sterilit fetu
nant fiat ab ebriã. ꝛ uir sic balnea equitẽ post cibũ. cui camẽ ficatũ camicibz suffulgẽt suffu
migatoibz. ꝛ u aplis ꝛ odoramto uapoꝛ altr. ꝛ ficatũ. ꝛ cal. musteas si accipiat antipigmtũ ducti
cũ aqua ī alq̃ uase. ꝛ rosar ex hz. ꝛ nnes musteas.

finit deq̃rtur. acro donec ad quãtitatẽ gcdant ꝛ ducãt. Sꝛop nãq; q̃ fuit cũ dulcib. adeo decoq̃t ē
necẽ fuit aq̃. ꝛ spes mitigẽt. Sꝛop no inscreat nisi ꝑ me finem decoctois ipoꝛ. ignis uo quo de
mino uo qua fecim ꝺ camis fuit q̃ loci fuit q̃cietica ipm aiali ꝛ uitali. quax ispiut sit aer
ta seu fenestre nẽs septẽtionalibz ad stãdas corrupciones ipoꝛ. In yeme uo pureat ut sol
sint figuris picturis ꝛ statuis. q̃ sene ꝺ edificat ꝛ uis ꝺlectatiõ pernaper. nã pp assidui ad figa

Materia sanis.

Salubr. ī ciis.

Cohortatiuus.

Eligit ī sꝛop. media
nalibz q̃ lũa sit in
ustra uenerī ꝛ to
ui ī sigis aereis
ꝛ aquaticis.

Refrigerat.

Fili medice

Laxatiuus.

eligit ī pu
gnãt q̃ lũa sit
in sꝛop. bz q̃ lũa sit in ꝺpatõe. de testat
ñ si sit ꝺiuncta cu
ioue ul̃ plaeta
retrogrado.

Refrigerat.

Fili medice

Stipticus.

Rabbi.

Rabi. Gab.

camb. ẽpat.

Bam. Jhu.

elig ū si
at h dispositõ ca
meax lũa existẽte
ī sigis filis seu bra
chiis ꝛ lũa ꝛ alacis
sit fortuna. a dño
ascẽdens. in al. a
dño sic.

ꝛ hilar h stitutio camax fiet cũ ī
fortuna fuerint ī an
gulis terre domo
ꝛ in ei opposito.

Aer alius tempat⁹ ali⁹ distempat⁹ tempatus ē q̄ ex subtilis ⁊ aqueis vaporib⁹ ⁊ exalac̄ōnib⁹ ⁊ q̄ fūdat ⁊ obtempans yplōnes aerpor ⁊ obnubilōrtices hylares ⁊ clarificat fys. melancōnes digestionē corrūpcūm aerem ispissatum ⁊ solumor ex lucidy cūm ab vtilib⁹ cūmunib⁹ nil ex eadēm aēm⁹ erī erām tpēby accidūnt sic yems ⁊ tale calidū ⁊ sic plumosa nebule sic. ⁊ sim qualitates suas oratū magnas stellas ⁊ elongatōe ut appinq̄tōe upor ad solem sic alatōe ⁊ cadēs ut. Terio

Annus.	Dmutatōe aeris acōne uētor ⁊ tempor.							Lunaēs anas.	Lunaēs ūabilis			
	Nota.	Natē.	Gs.	Meli⁹ er eo.	Lunaēs.	Nacuēs.	Remoto nacuēte.		Cephalon.	Gens.	Cadmo.	Asphalon.
Ver	Venit mā aquarius.	Calig hu	Calig hu mi.	Calige mi.	Pedes p̄ ingressū	Pectus.	Pedes sis?	Cū capra ⁊ qua pedes.	0	Pes ⁊ tibie	Genua	Anglino.
	Venit gem mutuli.	Fug ⁊ sa	Fug ⁊ sa mi.	Fuge mi.	Pedes sinistr pedes.	Clauicule	Pectus ⁊ ali	Cū aries ⁊ qua pedes.	0	Calis ⁊ gena	Iuuencula	Cadmo.
	Venit cācer.	Ceruus	Ceruus	Calige cū.	Pedes p̄ dēr ⁊ pedes pulsū	Oculare sis.	Cū taurō	Cū gemini	0	Femina.	Cōnubia	Cum.
	Venit leo.	Aluus mea	Aluus mea	Calige tu.	Pedes sinistr pedes.	Pectus ⁊ humer	Cū taurō ⁊ gemini	Cū cācro	0	Femina.	Omnubia.	Cum.
	Venit virgo.	Ceruix	Ceruix	Caligine tu.	Pedes ⁊ tibie	Ala ⁊ humer	Cū gemini ⁊ cācro	Cū leone	0	Femina.	Iuuencula.	Mulier.
	Venit.	Ceruix	Ceruix	Caligine tu.	Pedes ⁊ tibie	Ala ⁊ humer	Cū cācro ⁊ leone	Cū virgine	0	Femina.	Iuuencula.	Mulier.
	Venit.	Ceruix	Ceruix mi.	Caligine cū.	Pedes ⁊ tibie	Ala ⁊ humer	Cū leone ⁊ virgine	Cū libra	0	Femina.	Iuuencula.	Mulier.
	Venit.	Ceruix	Ceruix mi.	Caligine cū.	Pedes ⁊ tibie	Ala ⁊ humer	Cū virgine ⁊ libra	Cū scorpione	0	Femina.	Iuuencula.	Mulier.

Oriētalis est tempatus [illegible] ⁊ colōr in olax pulm[illegible] nā ē [illegible] flā cuniū? [illegible] ⁊ ē [illegible] ⁊ ē [illegible] ⁊ ē

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

R Egio mercurial ⁊ silue in dextra parte respiciēs ⁊ ⁊ orientē. ⁊ regio celi in q̄ sol declinat ⁊ ⁊ eius ⁊ oculos auxilio augis ⁊ ⁊ hūana ⁊ naturales diligentes animi magnū cōsilium. ⁊ ⁊ cū mouī ⁊ cōr pora. ⁊ partiū sens⁹. ⁊ cū ⁊ ⁊ cōtra infirmū epilepsia. ⁊ cōtra sonū. ⁊ ⁊ ⁊

Quando accidit q̄ mutant̄ regionib⁹ hitatōes fiunt in conuallib⁹ pluuie females suffocāt. et cal
figunt dispositōes ipāz pulchre. z ppter humiditatē affligunt hīs egritudies autūpnales. et
alium naturā habet manifestam. Nam aer calidus corpus efficit molle et attenuū z attenuum sitim. pro
hunc ūtutes. poros apit. laxat corp⁹. z digonē impedit. pdest uō humb⁹ aeris. z reuma. z pfluū humor
z humectat cōzium z carnem. z prestans corpori aquositatem z pulcrum colorem. z aer siccus

Humanus.	D mutatōne aeris accōne tpz z puncti.							Juuamēta sz ionē.			
	Nocta.	Matē.	Ēs.	Meli ex eo.	Juuamēti.	Nocumēti.	Remoto nocumēti.	Regiōes aeris.	Copulonē.	Aquas.	Regiones.
Ver.	Vemps.	Frig. z humida	0 0	Corrigūt uent.	Gelatā digestionē.	Gnāt flegma	Calefacta et ste uehemā. seu bilinea	0 0	Calis z siccā	Iuuenib⁹	Montanas Maritimas
	Regio septē trionalis.	Frigida z sicca	0 0	Ans bis ztra frigida.	Indurē tēperatos z pruidā.	Humēctat siccos	Cū obscuramēto nationū.	0 0	Calis z hu.	Iuuenib⁹	Calidas.
	Regio mēi dionalis.	Calida z humida	0 0	Dilabs amit z aperimas spm arteri.	Indurē lassitudinē z allectiuū.	Subtil. mot bili. z sonū. z relaxatiuū.	Cū feruido sitis z appō.	0 0	Frigori z siccā	Senectut.	Scutrētalib⁹ aut̄ pmo nate.
	Regio orien talis.	Tēperata.	0 0	Spūalib⁹ aut̄ sēsib⁹ nocēt.	Fere oīb⁹ utilis.	Q̄ minuit fulgu z rte motu um.	Cū alijs cōmixtis	0 0	Tēperans.	Omnib⁹.	Orientalib⁹
	Regio occi talis.	Humida ac.	0 0	Inutile dlatos.	Cutē clarā nitidā.	Copiōsa dentiū fluxū.	Cū ūtilitate ipōr	0 0	Tēperans.	Omnib⁹.	Occidētalib⁹
	Aer epidemi cus.	Frigida z humida	0 0	Cū ūtilitate ipōr	Vtilem inimicū.	Cū ūtilitate ipōr	Cū ūtilitate ipōr	0 0	Nullis.	Nullis.	Omnib⁹.
	Tyrrac.	Calida z sicca	0 0	Q̄ libet ex alijs tollerā.	Cutis clarā z nitidā.	Vtilis.	Cū ūtilitate ipōr	0 0	Frigidis z humidis	Senium z cōo	Frigidis z humidis

dance in quib⁹ morand̄. que dom⁹ seu corpa sue edificia seu arrenate pānis seu animis nūlū
lesiuendo p ignē. aeri uō sicco morand̄ in loc⁹ deficiendi. dicunto q̄ frigidā. aeri uō humido morando i d
sita flu. z p⁹ suffocare uidem̄ i aere balneā. aeruse nap tam egrū magis. aq̄. eo q̄ fameliē. z siticulos si
nl'abum. Est z possibile q̄ hō longeu. tpi uiuat p⁹ ponū aque quā agis attenuāt. z ē aer unū ex elemēt
z hoc ē ubiqū de natura ē sex rep nō naturalib⁹ ut dicā cū quare sī sex. et iam⁹ q̄ cā i hoc ē q
aie aer circūstans nūlus q̄ q̄ requisit mot⁹ z quies. sūpt⁹ z uigilie.

otas ethicalis eas cõbuit. Cui hitatõnũ corpora pp siccitatẽ sẽ ẽ tulia ꝛ dura. ꝛ artifices subtiliũ artiũ
tenuilio in hũs ex mãifesto. ꝛ tenuilio hoc apparebit p effectũ pãos. Sin autẽ quolibet ex eis simplex
cam debilitat. ac calefacit sanguinẽ ocnpit. febrem inducit. liguẽ; ꝺ nanq; puocat ꝛ iuuẽ. debilis
lit ꝛ pnailat q̃ sto ex hũditatẽ. ꝛ acr frigid ꝺ. Ex acr hũd ofuit corp hũditatẽ ꝛ prodeit maciẽs
cõuerso. obuiatur tñ hũs q̃ fiunt ex acto calido pparando h m. muenianẽ corpe uel domus sub

ELECTIONES ⁊ PROPRIETATES

·y.· Iniaũ yemis ẽ descens ꝺ solis in pnapio capicorny. ꝛ finis ꝺclinatois ei ꝰ iis ꝰ mũdi ẽ accẽbit. ꝛ ultimũ ei ẽ descens ꝺ ei ꝰ extremitatẽ pisas ẽ marcio. ũ ẽ tmin ascẽsois mũdi cãl. Iniaũ uo mẽs fi ẽ cristẽa
·dji· sol ut ẽ Januar. ꝛ ultimũ ei ẽ in febr. ꝛ pssibile ẽ q̃ hi tmin ẽit uno die qñ ul post. aut nũ ẽ frigida.
ꝛ hũda pp elongatonẽ sol ascẽnt capitis. ·y·p. uo oppinat q̃ pnapũ ei sit. qñ eccidit gallina seu
simus tamen q̃ ẽ temp seminãdi.

·y.· Regiones cristẽes sub polo septẽtonali sic selauonia ꝛ silia sue fortis fritans ꝛ siccitans q̃ incole
·dji· sũt ample pcois ꝛ pndẽtes. ꝛ hõibil dispoĩois pp occultatẽ; caloris. ꝛ sic subtiliũ tibiaꝝ pp ex
celsum caloris nãlis ipi. ab extremitatibꝫ. ꝛ sic tñ longe iuue pp bnã digõnẽ ipoꝝ. ꝛ sic pauibilitas eo
q̃ milũ accidit. q̃ mulies sũ sbiles eo q̃ nõ mũdificatẽ amittunt pp frigiditatẽ aq̃ q; utũt. ꝛ
pauca lacte ꝛ ciualis pnus. ꝛ eaꝝ ẽ strictus ueni.

·y.· Regiões cristentes sũ polo meiionali sic erhyopia sẽ feue ꝺue dispoĩbꝫ septẽtonalibꝫ q̃ splones sũt
·dji· calide ꝛ hũde milaꝝ cõ uptõnũ. quaꝝ aq̃ sẽ rubide ꝛ salse. ꝛ colores scolaꝝ ipaꝝ sũt nigri q; festinat
ebietas pp debilitatẽ capitis ꝛ hũditatẽ ipaꝝ ad q̃ mlta mlaũ descendit flatus ex quo inducit
apetitus ꝛ debilitatẽ ipoꝝ digestio frigiditate nichilomin stomachꝰ ipoꝝ pdã augẽte q̃ ꝛ disposi
nes sẽ siaues. uite breues. ꝛ uentres molles pp malã digestionẽ.

·y.· Regionũ occidentaliũ aer ẽ clar ꝛ tepaꝝ sic uer. uez tamen declinãs ad siccitatẽ. q̃ aby sẽ tepati. ꝛ aque
·dji· pulcre clare. eo q̃ sol nõ diu moꝛat sũ eis ut efficiant salse nec elegãt ab eis sic q; efficiant tur
bide. q̃ regionũ mediaꝝ colores sẽ albi. mixti rubeo ꝛ cõpoa pigmia. nuces clare. egritudies pauce.
figure pulcre. sõpnia sublimia. fluctifices multi. arbores grandes cartes uie. ꝛ pudicie pp tepiaꝝ
qualitatũ ipaꝝ. Cuius imo ꝰ gẽs suauitatis ꝛ quietis.

·y.· Regionũ occidentaliũ aer declinãs ad caliditatem ꝛ hũditatẽ nõ ẽ clar. q̃ aby ꝰ calidi. aq̃ turbide eo
·dji· q̃ sol nõ oritur mãe sũ eis. q̃r ĩ estate aeis adest frigiditas. ꝛ seu calitas sol sic aeis ĩ autũpno.
pp q̃ ũtues eoꝝ ꝰ debiles ꝛ colores ipaꝝ mali. ꝛ egritudies mlte. Regionũ uo mediaꝝ ũ his oplo ẽ
mediocris cui natura ẽ silis nate illius cui approximat cũ diminutõe alicui.

·y.· Cum fuit aeis odor hyemibil ꝛ aeũ milapliatõ naiolaꝝ ꝛ egritudinũ corruptaꝝ ꝛ mortaliũ morãd ẽ in
·dji· cipus seu ĩ comitibꝫ subtraneis ꝛ sicis. ĩ mansionibꝫ lige uidẽ abhitatoribꝫ. ꝛ loca rotunda sũ cũ a
·Ka· cto ꝛ fumigãda cũ thure ꝛ solis mure. ꝛ lundail. ꝛ aestho aby assiduer cũ acto pparato. ꝛ ꝛ potatũ
aca lumphati. ꝛ euacuãt copa. ꝛ mũdificãt cũ medicinis. minutoribꝫ. assiduer. ꝛ aestho boli armei
a loci rodiatio aque ros. ꝛ cãphore.

·y.· Tyriaca oplet pr. x. ãnos ꝛ opat cum ea usq; ad tgĩa ãnos ꝛ finit ei opõ ĩ septẽgĩa. ꝛ cũ mẽs nouem
·dji· sis bibit ex ea sciuicũ una cũ uino ꝛ unguit mẽbra morsui. o sudat. ex ꝛ educ uenenũ ex ꝛ tadans
·Ka· mb morsa scorpionis ꝛ ligatur cande pte. ꝛ incipit minue egritudinẽ ꝛ date uinũ aũ alleis ꝛ pme cane
scorpiois ꝛ que sit locus morsui. ꝛ dicitur ĩ pona th masthetici bullatũ luna ĩ scõpione ĩ lapide lasar ĩ
q̃ sculpta sit figia scorpionis luna ẽ cristẽe ĩ scõpiẽ. q̃ ẽ sic unus ex angul ascendẽtis. ꝛ puoca uoluntatem illi
q̃ uolluit. ẽ cum lacte.
ꝛ tanis. ꝛ aqua frigida potada ẽ. aeu uo frigido obstat mouendo ĩ locis calidis. ꝛ ĩ duedo bõis potus ꝛ ei
mlbꝫ alius quas sol oritur suo tepore. ex sacno ẽ q̃ unaquẽq; accidens ex aere ẽ ex sua frigiditate nõ ex
frigulatione uideat. eo dissoluto ul lubato pus q̃ p singulatõe q̃at uelaꝝ uenit ad aerẽ recipiẽdũ q̃ ad aq̃
ꝛ aqua ẽ nature resolute ex sua rotida pp solis ingressum p signa loci illius ꝛ nata uapois ẽ sic nã sic aq̃ resolutis
simei ũtates seruãt q̃ s ures. ſ nãlis q̃ secus aby ꝛ pos purgatois ꝛ stipatões unusq; q̃ sequũt accidẽtia

gular ut ſcias combustionē ipſe ipſo
nō griat ōmo ſicut nec maſculꝰ
quantuꝫ aūt ullo mō ſubſtātialis ē p̄mixtū qꝫ cū pe
netrauerit ſit ⁊ attractiuum ut
dicat auic. in ſua ſumplica medi
cina. opꝰ q̄ in tpā ſit ſubā igni
Cum uero ſit facile ſlāmabile.
oportet hāc ſubam aeream. Subſtā
cia aūt illa cum ſit adherēs ⁊ ī
flāmabil ē ſulphurea ⁊ unctuoſa.
Vnctuoſa quā adhereus. Vnctuo
ſa pp facilem inflammatiōz. tāi
ſit liquabile calido ſicco oportz
hāc tpā ſubam hūidam aquea
cum ſit comminubile ⁊ elirabile
opꝰ q̄ ſit ſubſtancie tūreſtris. fumꝰ
eius ſubſtanciā tūreſtrē que ī ipō
ē inducat iguſilem. fauꝰ eſt in
dicat ipām ee indigeſtā ⁊ nō ē
minatā ſi potꝰ calore cōſūpēte
ee cōruptam ⁊ nō p digeſtionē
cōpletā. ⁊ ſi digeſtio ſui fecat q
pōt ee matia oīm electōz.

Argentū uiuū d argento uiuo.

Hāc ſubam uocāt principales ſēm
oīs phos aquei ⁊ tūrā. tūrū aē
ſuū ad ſulfurū. hāc dicūt quidā alchymiſte nō ee in eo n
ſubam aquea. q. oīo ee ipſūbile
oſtendūt uī mechanicis. Eſt a
fugiū ⁊ hūidū ut ſo guadu. ⁊
pp hoc diſſoluens neruos ⁊ pa
ralyticans ⁊ pīcōs podagicos.
⁊ lentigines ⁊ hul ex polen put
dine gūāt. In igne aūt fugit
⁊ euaporat ꝑ cōq; metallis
p̄miſcetū. p̄ter ⁊ hāc uocatur
ab hermete ſō ⁊ ſulphur.

Iuxta cuius modū plumbo. plumbo.

Determinat de plumbo q̄ nul
oīnibz aliis metallis addit ē
naturā argēti uiui. pp̄ē q̄ dicat
aut ⁊ auic. q. cum ſtuc plūbū
poſt dubiū uidet ee ar. uiū de
poſitōe igit plumbi credit pro
certo q. ſuū ar. uiū eſt multuz
rubū ſulphuris. ⁊ nō colorantur
colore ar. uiū ⁊ nō ſulphuris. ⁊
forte ſulphur put mittat in cō
poſitōe plumbi p ſubam ſi mī
tū p qualitatē. ⁊ nō decoquo
ipām tuo calore ⁊ cōiūgit ad plū
bi ſpēm ſicut coagulē puū per
ſubſtanciā coagulat multuz ō
lacte. In effectu aūt ē ſingulum
conſtrictiuū. ⁊ ſpāle [illegible]
rem conura libidinē [illegible]
⁊ contra pollutōes nocturnas
ſi ex ipō cattulus fac lauandi
nus duoz digitoz cum roris ⁊
ponat ⁊ camphora pungatur
ſi cauendū ē ne frigiditate ſua
infrigidet nimis stringens mate
riam ſurſum cōpelliat elcuari
ad caput ⁊ mania ul epilēſiā
inducat. Cauendū ne cuā ſtēi
cialibz metheis paluſim iducat
ul ſtupoꝛē. hāc ſpēs plumbi
multam aquolitatē ⁊ paucaz
mixturā. ⁊ nō depurando me
talla alia. p̄tegit ea ab igne ſi
aut argentū ⁊ aux. p̄teguntur
plumbo q̄n pungant. Omniū
aūt pōs plumbi ē ex luuca
ſubā tpā ⁊ huida. cui partes
ſunt multū. p̄inq ſic molles
eo q. indigeſtione paſſe ex mo
dē ſtagno.

De ſtagno. De ſtagno.

Hāc ſpēs aūt fere ſicut de plumbo det
minandū ē. h ea ualde uicina
hāc ſpēs metallox ⁊ puz. ad ſe
inuicem differentes niſi qō
ſtagnū albi ⁊ puri ē. Coiuncit
ecā h metallū cū plūbo in hac
q. neutra contrahit rubiginē

ſ; pon' er cõrupẽtibꝫ ꝛ er ſe ipis cõ
malhũt ſqualloꝛẽ ꝛ ſoꝛdes. de ar
gento. Argentũ eſt metallũ er pur gẽo-
giſſimo argẽto unno caloꝛe ꝺpu
ratũ ſulphuꝛ ad ſpẽz ſplendiꝺ ꝺ
ducũ. ꝛ nõ necio albũ ꝛ fulgens
nec tam frangibũ ut alia metalla ꝺ
qbꝫ ꝓpꝛim' nã ꝺcõflat ſeu nutꝫ
ꝺoꝛ ſulphuꝛẽ. ꝛ ſo ꝺ ſſũa ſulphũs
hꝫ ſ; paꝛ. ꝺ unnce ar ꝛ ſqnace mul
tũ acip' a ſulfuꝛe q; caloꝛ ei' aſſiꝑ
ẽ ꝛeo ꝺup' calꝺũ. ſ. cillus ꝛ ꝺigeſt'
ſicẽ aceps ul' oleũ. ꝛ flegmaticẽ hũce
tis ꝓpꝛes tꝛꝫ ꝛ nõ generis ul' an
gis eas. Terꝛ ar ſũe radical' eẽn
aali' ꝓtibꝫ rei ibiꝺ' cũ tꝛeo ſbuli
ẽ omixt' aꝓnme. Argentũ ar eſt
ꝺuꝫ ꝛ ficũ q' opꝫ hꝫ q' ſimulũ ẽ ꝛ
ſonoꝫ ualẽ q' nõ eẽr ſi eliꝫ ſi' flua
ifectũ hũmoꝛcate. hꝫ ar digõ ꝺar ei
ꝓtẽnã. ad acũ quẽ agit. Inueſt' ei
i effũ ſ; gioũ ꝓ nnu argẽto habũ
vãuã q; ẽ i ipõ. hꝫ ſiu hũꝺi optimã
vigõnẽ ꝛ ofticacẽz hꝫ q' ofcanũ ſpẽ
b' aligꝺ ul' ꝛ o mixtũ ualꝫ ſpualiꝺ
ꝛ ꝓpue gꝛ' timoꝛẽ cõꝺis. ſulfuꝛ ã
argẽtũ exuꝛe qñ ſi' ipꝫ liq'fim ſpũ
gue ꝛ alia metalla ſili' p affinitatẽ
tale. ñ tñ aliꝫ reõ ut hgis ꝛ lapi
ꝺi. ꝛ hi magꝫ a ꝺhuſtiõz iflat ꝛ
ſi ſp gue illã matiã ſup ea. ꝺ cre.
Cꝛus ita ẽ ex aꝛg'. unno pl'q' opꝫ ali
q'tulũ hũꝺũ pmixtũ. a ꝺuꝛẽtis
ſulphis. ad formã rubeis ꝺducta.
vie ar hẽmes cũ q; ꝺcõdit exper q'
ſi es ſale aſpſũ ſi' acetũ l' urinã pu
er maſculi. igis loꝛ' pnẽtꝛet iꝛ'
utiẽ ſeu acet ſſũz eiẽ. ꝛ ꝺuat ipꝫ
i nutẽz. Si ar uꝛꝫ p ſe ſolũ es loꝛ
tur ſi' racemoſ' ex pilis ſolo uapꝛ
uinu. ſitꝛ' ꝛepumũ colligꝫ uiꝛꝺẽ
pluctẽ. hꝫ ar ꝺ ẽ hꝫal. ẽ ẽ apti
uũ ꝛ nõ aptꝫ cup ſubtis ꝓpue ſi
i tenues laminas ꝺeducũ ſi'. ꝛ nõ
uapõ acuẽ acetũ ul' uiꝛe icẽꝺit ipꝫ
q' tñ ẽ ex ſulphuẽ nimis acꝛ ſo. ꝓ
q' hũꝺũ ſꝛ ſtꝛi aꝺuſtũ leue q' ẽ
in ipõ igtũ nutꝫ accip'. ſñ ar ua
poꝛ nõ ẽ acetꝺ acuꝛ ſicẽ uapoꝛ uinu
tẽ nõ ita nutẽ ſam ꝺuẽ rubꝺinẽ.
ꝛ nõ maꝛ' colꝛ aut pluꝺ'. ꝺ aurv.
Hvꝫ fm hꝫ metẽ ſolũ ẽ i q' nulla ap
paꝛet egꝛitudo. neuꝛ ei pis ei' eſt
ſpfã ꝛ itepata. cũ ei ſicut cetꝺ cõ
ponãt' ex ſulphuꝛ ꝛ ar. ui. ẽ ſuũ
ſulphuꝛ luaꝺiſſimũ ꝛ mũꝺiſſimũ
p fortiſſimas lotuꝛas ꝺoucũ ad
puꝛitatẽ. nllam hñs unctuoſitatẽ
ꝛmabilẽ ñ aqueã hũitatẽ. ſili
ſuũ ar. ui. hꝫ duas ſbis ꝺ exter
mũ mũꝺificatas. Teꝛrũ ei q; ẽ
in ipõ ẽ caloꝛe ſubtiliatũ nec mõ
matiali ꝺiffuſũ. ſ; uapꝛabilẽ ẽ
ſubtiliſſimũ ſuꝛ. ſuꝛe ſepi' ſubli
mauĩ in ſuꝛ ꝺcauitatibꝫ p unni
ficum caloꝛẽ ſolis ꝛ ſtellaꝝ. ſili
ciũ ſ ꝛ aq̃um ſbtiliatũ p eũꝺẽ mo
ꝺũ uꝛuꝛe ſepi' ſublimatois. et
cũ utꝛũq; ſit ſubtilitꝛ ſubtiliatũ
cõſtat q' ſimul mixta p caloꝛem
ꝛ ꝺiſpoſitõz loci pũificãtꝫ ꝛ ꝛe fi
cantꝫ uapꝛẽ in ſe ipm fꝛtiſſi
mo nexu mixtois colligata ſi'.
Relinquit' ex cõſolutiõe ꝛ tꝛpa
mẽto ſimulq; aiꝛ ſit puꝛ uapo
ꝛabũ ul' nichil. ꝛ nõ quaſi nõ
ẽ ꝺcoꝛfẽz. Odoꝛ tñ hoꝛ nõ ſit ei'
ſenſualis fumalis euaporatõ tñ
fiꝛequẽs fortis odoꝛ eſt cũ fume
li euaporatõe. ꝓ q' ẽ relinquit'
q' ſic ĩcoꝛruptibilis omũ metal
lo. ꝛ magis ſuſtinẽs ignẽ. ꝓpter
fortiſſimã ſua ꝛmixtionẽ i mix
tura. fumal' ei euaporatõ quan
tã indicat coꝛpoꝛal corruptiõz
q' eſt unin' in argẽto ꝛ magis i

De fuco.

Epla amen filij alwalhe nõiati
filij macellãy d'ꝑcrauꝫ a quẽdã
oꝫginuceñ suiz cui mõe suo ex
ꝑcrãs bãi inqr.

Cum inuiciatur ferramẽ
ta minuta sic [illegible] libra

aonem ei⁹ r ipi⁹ fubulcauit. hoc ꝑ
teftan fumus fenfibile r inue
nim⁹ q. Aſſy. dicit in libro fuo
de lapidib⁹ q ſpes magnetis ſ
multe ex eis que colligauit et
audiuit. r diuerſa ab ea que colli
gi plumbū r alia carnes. r alia pi
los. r alia os. r alia aquas. et a
lia pifces que fūt in locis ſuis
qi ipi ſint ſequentes alia. u
nificant ex eo q fit eis i eo ſa
por ex melore ſapore quē tu
queris. r dicit ſpes lapidū ue
rum. ſicut lapidem oleare qm
ad ſe trahit oleum. r ſicut lapi
dem acetum que ad ſe trahit ace
tum. q ſi tu negas has res re
quibs dixi. dic. q ipe efficiunt
id q narrauit quātū tu teſtifi
caris es id nec intellectus tu
recipit id. tuc quē eſt racio ci
nacio tua ſup illum q negat
magnetē attrahē ferrū ci nō
teſtificat id ſenſibiliter niſi tu
feciſ ipm ſtare ſup cerutidiz
illi ꝑ expimentū r confiteatur te
id q negat r uidere illd q fal
ſificauit. r ſimiliter ē mā tua in
eo q negaſti de rebz que agunt
ꝓpter cauſas. cum ꝓpatoīs quaz
nō cognoſcit intellectus quia nō
inuenit res in ſe poſtquā pue
nuit ad ipm ex ſenſibz. r ſens
nō poſſunt ꝓprehendē ꝓpter
ex tenuitate r ſubtilitate ipz.
Quare q expimis qz nō efficit
q in ipō dicit de ꝓpationes et
ꝓpter q negaſti id r q certifica
tur ꝑ expimentū affirma ipſiz
r nō negres ipm forſitan tu
in omi q negaſti de ꝓpter cauſ
ſimōs uerificatione dimittes
q dixit ꝑ expimentū ſic inuenit
illic qui negauit magnetē ipe
ferrū. Cui one habemus de apo
illū qui negat. ab qua expiat
ē una. r inuenit
qu
ſtrum
expimentū nō teſtificatur ſig
hanc ſtare. nō ē intellectus ue
rificari nobis in quo dz q efficat
oppoſitū rationabile ꝓpter. Cauſa
aut nō ſcitur r ipſius occaſio et
ardultas certificatio nō r uerifi
catio ei⁹ abſq; plane r expien
tia cum aſ nos nō ſit aliquis q
expiatur ōnes diuina. r falſi
tate falſitatis in aliquo nē fiat
ſicut ꝙ q dixerim⁹ nihil expiri
tū r expientia. Et qz in eo os
nō inuenit expiētiam r ſicut
ſenſibiliter ſup cerutidinē f
mois in eo ut bñ opinat⁹ ꝙ ſa
pientib⁹ qua ipi dixerūt illd q
expti fuerūt. r ꝙ. ꝓcedit ad
redarguendū ſimōne cum ſine
ratione. q erigat ſe eos ex fal
ſificatiōe expimēti eoz.

Iam enī dixerit q lapis adhu
mās confringit corpora ſolida
omia r dicerē q plumbū ſum
git adhamantē r ferrū ſi ſui
git ipm. nos nāq; uidimus id qd
ſubtilit. teſtificatio aīe ꝙ lapidi
ſup quē lapides omes nō poſſi
ē ut teneā cum plūbo. deinde
mittat ſuperius ei⁹ ſup cyrumi
tates ferri. r ꝓpterea fiat eiz eo
omes lapides ecclie. r iacincto.
r preſſima. r omes lapides ſolubi
les. Et ſimiliter ē ſimo cum in nullo qz
nō obuiat in igne. Et dixit ar.
q libri celi fūt in greco r qd ſi
hō uocat abaon ap⁹ ſuriaz

calefactū extinguit ignis eū et
refrigerat. Et filii ē sino cōtra
in pisce stupefactē qua ipse
ponatur in rena. z pueri stupē
cūs ad manū qua ponant. Et
vñ. aug. in libro de aīalibz qua
ille pisces occultantur in arena
Ylmo z nereum vero q appi qv
ci ex pisibz. qñ qñ appiquat
ei stupefiu. z nō pōt manum ī
mittere. ipē g aliquā accōt
z mouere in egypto nobis. z ipē
ē apō nos in occidente sed. Et
ē napea alba refrigerans fumus
q. attrahit ignem ad se delēge
multū. Et Rauab attrahit pul
lam. Et dicit in subarbia q
qñ appropiat lapidibz sic. app
propiant hōibz nō est ei quōmo
do recedere valeāt. vnde fit
quod lapides quāe
eos corrodit z splendore cor
regit quare cōrodit eos retegit
splendorem cor z mūdificat cō
trā cor semp donec nō remā
neat ex eo aliquid si adiuuet
illud sup eos. z qui excipē ē hr
mucit illō visibiliter. z dicit
q er pulmis sic masculi z fe
mine. Cum g masculi appro
quat femine ruos cū declina
cū ad masculū. z mollificatū
folia ei z ramu ipi. z declinant
ad partem. Cum g dñi pul
mones vocē id. ligant finem
masculi ad femina vocē eqy
nerā sup se quā accepta s
er masculi z generationem
fumus ad ipm inuenē masculi.
Dic g negas q hmoi fit vel
quare vis q fiāt pisces ab
gume donec expiant eas vo
luisse vbi arripuit. nō scena

tur falsitas. Ingenio autē nu
sup id q narauim in libz nris
quoz rumor ppalat in regioni
bz. z quoz vestigiū laudat apō
sapientes ablq expēsa illius
cui ppositum fuim. Et audita
tradim. Quin nō antiquoz i
tentis finis dixerit vos finis quae
tanbis agentes que fiāt velo
cious aīalibz inuestigā quas
omīa que dixim ab eis. z nos
quidē nō negauim. id q nos er
primur quin fit. nā omīa illoz
sicut una et cui venemozatēz
primū. er eo q hāni. pectus
nō expue. z multi ex vulgatis e
oz. Et michi nō ut narrem ī
quedā illoz in hac libro ut fit
sententia tua in nob sic sentē
cia tua in eis. z p dñi ē adiuto
rium.

Ex eis itaq ē q filii mellie dixit
in libro de aīalibz q ex eis qō
ex eis q dixim ad aliqui ē. si
induat vestimētū tū mulier
fera. dimō induat qm vir pi
lloso pē q abluat qm mictu
ab eo febris quartana.

Et in libro de aīalibz q leopard
fugit ex animo hois.

Et in quibzdā libris humanoꝝ
q manet hois anuquā qñ se
retrahit in unū collū mbroꝝ. a
ut pōt in ea stare. z quescit
ibi. z multiplicant donec con
stringunt in ea.

Et in libro galieni de tyriaca q
pisces qui ō regulus est spums
subalbus. sup aīa capō. Et nes
pillen sm q dixerit. q ubertit
cum qñ nidor ei aliquis mō
nū fuerit. z qñ sibilat mouē
q audit sibilum ei. z pis bestia

que comedit ex illo mortuo mo
riatur z ipā stultꝰ.

¶ Dixit. aug. q̄n flumio mqua
mulcum uīe hēs discipulos quos p
phetas ē ut nā quā moriat ē ei
qui nō moritꝰ. Et sciat illud
unum p̄manet spē mcis. z q̄n
mouuntꝰ nō nocet in aliquo z
ē eis estus sex nūsiby. z ymps
sex mensiby.

¶ Exhumauit q. alexand p̄cp
ut ponēt eos specialī sup una
cap. postquam gꝰ tumulauit p
cām z aspexerunt ad seipsos
z formas meminēt. nā compe
hendēt eos tunc oculi p aspe
ctum. fiunt gꝰ illō q̄ narrauit
aug. replentio fmoīs ei qui
negauit ē hꝰ fētus. z dixit
cum ille qui iudex eū mouit
nūc qs fuit ille qui nārauit
ipm si ē ex umis. tuc tā falsꝰ
est fmo pm. z si ē ex mortuꝰ
nūc hꝰ ē iquenes.

¶ Dixerūt si accipiat de lacte
mulieris lactans uirginē filiā
que ē ab ymatu z ponat in cam
um z sepelier ul suspendat
in muro apud magistrum celū
bau z erimum eam hīare z nil
aphiam ollire in ea donec o
ãgelet ab eis.

¶ Dixerūt q. qñ os hoīs
mortui sup illā qm cōquirit
re uenitur sine suspendat fama

¶ Dixerūt
tur:
si dentes pueri in primis an
nis cadūt sumat aū qua uellunt
ascellam z ponant in lamina
z suspendant sup mulieres p
hibent eas impregnari et pu

¶ In libro
reat:
cleopatre qñ mulier accipit ī
ō mense de urina mulle pō
unā. z. z bibit ipam nō cōcipiet.

¶ In libro cocozaoīs qñdo uis
ne concipiat mulier accipe q̄
nouē filos de alar z infunde
ipm in urina mule z da ei ad
potandum.

¶ Dixit alexander qñ accipiē ali
quid de umbilico infantis q
egreditur de utero matis nūc ā
egrediatur inuadit z ponit sub
lapide anuli de argento aū au
ro nūc ei qui uellet ipm nō ad
uenire et colica patiat.

¶ Dixit consilā. in agricultura si
lugeatur sensē acetosē in pāno
z suspendat sup tip mulieris
similiz ñ coniget diu manet
sup ipm.

¶ Dixit Galienꝰ in epistola d tyriaca qñ folia acetosē comedit
soluūr uenie.

¶ Quando bibitur semen eius
stringit uenie.

¶ X hōiz ē qui suspēdit radicē
acetosē in collo ei qui hꝰ sau
tulas qñ uidet ei qō conferr
pilulas.

¶ Dixerūt qñ uis ut redeat bes
tia ad hospicū suū linc fimē
suū cum cepe munis q uocat
squillā z redibit.

¶ Dixit. aug. in libro d animalibz
si pūt aliquis cerā z tritam
sup cornu unius uaccaz nad
cum eo ubicūq; uult cū pau
co labore.

¶ Si ungat aliqs cornua uac
cay cum cera oleo aut piæ in
cedio colos pdum cay.

¶ Si aliquis delibuit cap cum
ā olēo ro. apāret capo ei.

¶ Si lunat cū eo cap nasc mōic.

+ Q Ē annus qñ ecclesiast' si ūnuncia
tur aut' cuiꝰ eum oleo unxerit uel
locuta ei?

Q T si ūnungat annus gallū nō cal
cet gallinā neq; potē.

+ Q T finus ut nō recipiet' gallus + Q T oīcit' si accipiat mulier pō
oleo ūnunge tōtē ei? dus. ℥. unc' ⁊ semis ex duob' te
sticulis vulpis. ⁊ ex felle galli
pond'. ℥. unc' ⁊ misceat' ūnge
⁊ pungat ea ūnge tribꝰ diebꝰ cōti
nue mulcta. ⁊ in die quarta fu
mat eā mulier ei pregnābitur ex
masculo.

Q T in libro archigeis in egritu
dinibꝰ equorū qñ eorꝫ lepōis
suspendat' sup illū q bē colicā

Q T oīcit' qui ‖ confert.
sedeo si' pellem leonis uredit'
ab eo cauendo de.

Q T oīcit' si annulatus abortiū
suspendat' sup se mulier nō cō
epit donec lyt.

Q T qñ bibit mulier urinā arie
tum nō cōcipit semp.

Q T qñ bibit sanguiez lepōis nō
cōcipit sēp.

Q T in libro agricultur' ꝓstat q
ex lepoꝛibꝰ sūt masculi sūt fe
mine. ⁊ femine sūt masculi. et
pariunt.

Q T in libro de aialibꝰ si stē lepōis
suspendat' sup mulierē nō cōcipit
donec habet.

Q T nulla aialiū hūanū duos ar
tes in mandibul' superiꝰ habet o
agulū nisi lepꝛi tm.

Q T ouganū montanū qñ uerꝫ eī
cum subere ⁊ pulingat' sī do
mū fermice domitat' domū su
am ⁊ ꝓmutat' ab ea.

Q T oīcit' tabarienſis si suspēda
tur capō sī illū qui hr sonticula
sanat' ꝓ nim

Q T in libro cocodrilis aīal mul
tum ⁊ vere ipm. ⁊ cōmulcet ipm
cum oleo de palestrina ⁊ unc' ei
illo pollicem pedis tui dextri. ⁊
nō nocebides donec illis ꝓmāet
sup pellicē tuā.

Q T in hr libro ut nō expectet. dōs
te mulier hora nona. accipe fel
ꝓca. ⁊ aceti. ⁊ cerussa utq; ⁊ cale
fac aurū eī puro oleo ⁊ unc' eī
eo ꝓapū tuū ⁊ dorm. T exꝑtu.

Q T oīcit' si accipiat mulier pō
dus. ℥. unc' ⁊ semis ex oīb' te
sticulis vulpis. ⁊ ex felle galli
pond'. ℥. unc' ⁊ misceat' ūnge
⁊ pungat ea ūnge tribꝰ diebꝰ cōti
nue mulcta. ⁊ in die quarta fu
mat eā mulier ei pregnābitur ex
masculo.

Q T si suspendat' caput aceti sup pō
sepꝛ uaccay nō appinquabit ei
dum ꝓmanet eiusq; si madefa
cum fames.

Q T si mūgit mulier sup urinā
aceti nō cōcipit usquā.

Q T si uis ne mulier nō cōcipiat
nec ḡnat unos. accipe ꝓapum lu
pi ⁊ palpebꝝ oculoꝝ ei. ⁊ pilos qui
sūt sub barba ei. ⁊ gbum totū
exinde da illō in potu et ipā ne
sciente. ⁊ nullū aliū uoleꝫ.

Q T oīcit' qñ mulier nō unlt ui
rū suū nec accipiat mālē illi de
sepo ꝓcoꝛ medios inē magnos
⁊ paruos. ⁊ linat eī eo ꝓapuꝫ
suū ⁊ cecat eī ea ipā eī amabit

Q T Ē q' cessuco ‖ cum.
qñ comedit de corpore uspeq;
comedit post ipm ouganū mō

Q T Ē qñ mulcta ‖ canū.
arbitꝝ spūs comedit eum.
qñ ode tuos ihūs ē spūs.

Q T oīcit' arcinensis si exercebat'
calcaneꝰ mulcte ei confestim
uina ⁊ appendat' sup mulierē
nō cōcipit donec ꝓmasit. ⁊ si re
moueat' ab ea ꝓgnabit' ut ꝓ

Q T si accipiat' ouo ‖ ter.
testiculi ei' diligent' in studio et

ns mulr erre illud.

¶ Oiret qñ ꝓfugia ꝓcid i ui
no mitto aqua drinat ꝙtinuh
tur ꝛ exꝑmit egredit aqua ex
eo ꝛ rediuiret uinū .ꝛ si nō ebꝫ
mercū nō eguditur ex eo alīd.

¶ Oiꝫ tabanēbus si ꝛuspendat
lapid ꝓfugie in collo ꝑcuss qui
nolēt mlr nel̄ēnu fecit ea
ab eo.

¶ qñ inuenuntur qm̄ mus ab
in cauerlis sincopigat qñ ocl
sar dorm ex cubitat.

¶ qñ nō mandūt lentes ꝛ mur
ri nō sanant mor. ꝛc.

¶ qñ inuenuntur in anū acce
ns ꝛ ac ciuit lana ꝛc.

¶ si nasib⁹ si hgat lapis cum
cauo. alīa nō tudet.

¶ Si accipiat de pilis alīi q̄ ꝑ
pe ꝓpū ei⁹ ꝛ cerūt ꝛ dentē ī po
tu cū uis in uino uic ꝑ mul
ꝓdet dere pdere.

¶ Si accipis ona formicar ꝛ t
uenis ea. deinde truēis ea ma
nibꝫ ꝛ ꝓcerīs ea in aqua ꝛ de
rens ea in potu in uino cui
uolūs uic ꝑ pdet.

¶ Oiret qñ ꝺcis armillā si
milē ānulo ex uuga muru ꝛ
cernus ꝛ uuo uiscus in ꝓn
annulatē uti ut cōuertati a
ꝓstema ꝙdabit ipm.

¶ in libro. arie. ra ex ruhgami
albi qñ ꝙsumat ꝙ pauetes
cohcā contēt ea.

¶ qñ uuare ponit in uale ex
tenit sup ipm aceti bullit
ferues ablq igne. ꝙ facit
uitr fallum.

¶ Oꝫ ālr. stomach in pte dlis
phis multi calcanēis ꝙtra a
uis ꝛ ꝙs ꝛ mtal ꝛ ūmj.

¶ no est ablq dal cui sit ami
ni ꝛ comua.

¶ nō pcurr comua sua ubi cr
¶ cornus cū fruct ui.
nō pcur comua sua.

¶ ulnus ꝓ cornua sua ī oīm

¶ in libro qui dicr ‖ ano.
p unē hermen qñ u pcas ꝺ
nie pcrr sup acetū rendit ac
tolitas ei⁹.

¶ Oiret belbenus qñ accipis al
bugine cui ualuā ꝛ linis eaz
eo pīnū ꝛ abbinis cum aq̄ fabl
ꝛ fricas eū ꝓfūr igne cobuē
ipm.

¶ Oiret alī qñ accipiūr arle
uncī rubeū ꝛ alumē ꝛ cerūc ꝛ
cōfuar illd cū fuco ꝺp unue ꝛ
colle cum ꝛ linit. ꝺ cū eo ma
nus suas dcinde accip ferū
ignitū nō ꝙbuit ipm.

¶ Simil si accipiatur ex ma
gre ꝛ alumine tamen ualk
acero tostū ꝛ altea ꝛ uuteris
ea contūdē bē ꝛ linis cum o
man⁹ tuas nō cōburit eas igī.

¶ Oiret ī karabe qñ multas
teras ipm ꝛ fuscas ipm ūnis
lampade cum sufflatorio ille
mittit ex eo ignis magn⁹ ꝛ ad
unū aliud ex eo ꝙ qñ fit.

¶ qñ uolāt in qm̄ si ut pela
qñ ut cornic magn. uic accipe
ex fimo ꝛ matīe ꝛ calcatu ꝛ ꝙ
mixe ea simil dcinde hūecta
cum ea bene ꝛ illuia cum eo
lampadē.

¶ qñ uis ut mittat aq̄ ē in
galano sine capitulo uic acci
pe sulphur uiuum ut ꝛ ꝺ ꝛ
pe ipm in lampade ꝛ illumia
cum ea ꝛ pone illum in
bis hominū ꝛ undē uuj.

¶ Dicit bellenus q̄ prohibit porcu
lacam sup lectū suū. nō debet
sōpnū nec in sione pēc.

¶ Dicē. aue. q̄ eque q̄n odorant
fumū lampadis extincte abortā

¶ Hi accidit quibꝫdā ‖ unt.
pregnantibꝫ mulieribꝫ.

¶ Estimauit in libro de animalibꝫ
q̄ ingenerat sē camelū donec
sallit matrē suā.

¶ Interficiat ḡ camel' ille ipm q
sup eum frear ingenerū pr̄ spu
aum.

¶ Silr ingeniat sup equū don
sallitat matrē. postq̄ ḡ stat illō
mēsiat sepim papitando se ī
flumināibꝫ intendēdo ad illō.

¶ Dicē cabarensis si triat cafa
tan r cōficiat r accipiat ex eo
puluis aūt sit magnitudo r suspen
datur sup mulierē pr̄ partuꝫ
egredietur sēma.

¶ Similit si suspendat sup fe
minas equoꝝ.

¶ Stellio nō ingredit in domo
in qua ē catatan nec in loco ī
quo ē collocnada.

¶ Dicenē q̄n muscas sb̄mgis
in aqua donec mouīt deinō
sepellis eas in ea mumificatū.

¶ Dicē q̄n submgis agādor ī olo
r mouīt deinō vrat sē upaz ac
tum mumificat.

¶ Dicē belluglanus q̄ pēne aq
laz q̄n ponunt cū pēnis aliaz
animū ex pēdit eas r corrodūt r
mortificāt sic upa ē in uita su
a uincens oēs aues r dñans

¶ De pr̄tantibus ‖ eis.
aquile ē ne rediat ad sup flu
tatem natatōis sue nec aliaz
animū comedit sup fluitatē ēt.

¶ Si pōt pellis ouis cū pelle adib.
abradit pellis ouis.

¶ Qui induit pānū ex lana cui
qua comedit adib nō cessat cū
eo pugnare uehemēs quādiu in
duit ipsum.

¶ Si accipis pilū equi. r extēde
us ipm sup portā dom. nō ingre
dietur domū illā animal dum
stat pilus in ea.

¶ Si fumigas domū aut animā
cū pulmone asini mūdas eā
ab oīb spūr r scorpiē.

¶ Dicē cabarensis. si lingua upu
pe suspendat sup patientē ml'
ta obliuiē reddit eū memorē.

¶ Si fumigat cum pēnis el' et
fugat allagueꝫ.

¶ Q̄n ponunt pinne upuꝫ sup
caput sedent sodam.

¶ In libro cleopatre si mulier
nō delectatur cū uiro suo. acci
pe medullā lupi de pēde sinistr
r pota eā. r nullm diliget n eaz.

¶ Dr q̄n accipit oua structōis
simistra r bullit cū oleo deīn li
niunt cum eo origines pilo
nūq̄ renascūt.

¶ Dicit aranee fures si accipi
antur ex spinis dum uiuūt r
suspendat sup quartanariū e
radicat febres.

¶ Spolū spinus q̄n stringit
sup anchā mulieris accelerat
partum si cum parit illico re
mouetur.

¶ Dentes oīū spinū q̄n eradi
cas eos dū uiuūt r suspendis
sup quartanariū tollit ab eo
quartanā.

¶ Si suspendat spens sup do
lentē dentē, pdest.

¶ Dicit si occurrit pregnāti
spens. abortat.

¶ Si accipitur ei dum parit aarlā
¶ Si accipis caninū partū.
occidallū ex palato ei⁹ fugiet
sinistro. ꝛ suspendēs ipm sup
febricitantē sanatur ꝛ non re
dibit illa ad ipm umquā.
¶ Dicerūt leo tīet gallū albū.
ꝛ leo timet ignē.
¶ Qui iungit cum sepe venit
leonis nō timet cē inf lupos
nec accedūt ad eum.
¶ Qui linit corp⁹ suū cum sanie
leonis tenentur ab eo lupi.
¶ Dicerūt si venē arsenicū cum
num ꝛ ponitur in lacte nō cā
sup ipm musca q̄no moriatur.
¶ Si accipis pedem dexterū testu
dinis ꝛ ligatis i pānō ꝛ suspē
datur sup pedem dexterū peda
gra ofert ei. ꝛ similr sinistrū
in sinistro. ꝛ silr de mānbꝫ.
¶ Si accendat ignis aquam er
uosō ex undibꝫ lgs fugiūt
ac arpnāt restaur ei⁹.
¶ In libro qui pnter ymeri q
aiū uersi anūo qñ liganūr i
pānō lini sup adustionū sinist⁹
remouēt febrē quātanā.
¶ In hr libro si fuerant⁹ ex ūgulis albi asini. ꝛ dant ipm e
pilentē nō patet epilensiā.
¶ Dicerūt qñ mus ne aprimēt
domui muscē tuc pone cōfi
cū opium in albedine calas de
inde albifica cum ea domū et
cuncta ꝛ nō ingredient⁹ muscē.
¶ Qñ mus ut nātet tibi mulier
q̄ fugat. accipe ex colūbe. ꝛ cap
time ꝛ exsicca ut̄q; ꝛ tere ꝛ pul
uerigā sup prec⁹ dormiēs et
nat fugat q̄ fugat. Cum ergo e
uigilauit abstergo illō apce
re ei⁹ ꝛ nō ingredietur eam
algue segnes.
¶ Dicit in libro suo si accipiat
ruca ex aure canis sinistri et
suspendatur febricitantib; prodē
est confert ꝛ precipue quartane.
¶ Si suspendat spuma maris fi
corum mulieris sinistrā acce
lerat partū.
¶ Qñ sustinere dom⁹ cum ū
gula mulli sinistra nō remā
net in ea mus.
¶ Qui suspendit linguā upupe
ad collum suū confert ei obli
uionē ꝛ fabulat intellectū ei⁹.

Incipit liber institutionū Aristotilis platonis ī quo unaym filiū ꝙ hanc sic loquitur dicens.

Galienus cum plu
rib⁹ ut abreuiatz
libr⁹ platonis phi
losophi qui nom
natus ē liber angu
stus amplificat
ē et fmo ꝛ pcessit in eo ꝛ ap
parat ei intentio ad quā intē
dit ꝛ cas⁹ illi apō ipm bon⁹ ef
fectus ē ꝛ delectabilis ei ꝛ sua
nis donec minar sup nūē eius
ꝛ sup illius cor. Et bonū facti
esse illō cum quo uerī d ordīe
dispositōis explanatōis libri
platonis donec duūt anīa a
breuatōis in eo ꝛ declinauit
abreuatōe in upō usq; quo fōs
ē liber philosophi platonis. u
na ex partib⁹ abreuiatis. Dicit
Galien⁹ p intam meā nō ē mi
nus in eo q̄ dixit qñ cū no
luit abreuiationē hui⁹ libri
platonis an nō uidēs ad fmo
nem ei⁹ s. galieni ꝛ exercitia
tionē ipi⁹ intentatu tuō libri
sui abreuiari ex libro phylo

sophi sabeor platonis ubi erant
et iam finit consilium meum. et se
cundo ego me abscondam ab
libris platonis. deinde quia ex
istimo uis eum odio habere consilium
poni illis rebus abscondendo eos
et intendi ad ipsi exponendum et
dixi q̃ plures magis fierent sto
lentes ipsi exponere quã ipsi
abscondere. quia philosophi. s.
plato intellexit ipsum. et pp exi
stimationem suã in rebus loquit ser
monẽ quem fauit. et minuit
ad rem quã intellexit. Cõ g
intellexit aliã aliud ab q̃ inue
nit philosophi plato. nisi qui
intellectu ei coparet exercit. et si
nõ redisset ei ego de bõitate o
gnitionis ego me in rebus et bonitate
discernẽdi. nõ ꝓficuus in ex
positionẽ aliaꝝ librorũ suoꝝ. cũ ei
intellectum nõ ꝓsequat intel
lectus et ipsi consiliũ nõ consequ
cõsiliũ. et ipsi sciam nõ cõprehẽ
dat sciẽciã. et ultimam g̃ secun
dum q̃ uisum ẽ ei ad uitandũ
cagnitionẽ quã ipse ẽ iudic. et qõ
ipse ebs meus reuerendissimus ut
tiaã cognitionẽ meã et fatigẽ
animã meã in hi libri exposito
nẽ. s. libri platonis. et ministri
ei abscondationẽ usq ad hyeam
cessationis ab ipsi exponẽdo. Cẽ
nim potẽ sup illos qui cessauc
rab ei exponendo et ipsi expla
nauit sicut uoluit ut abscondẽ
ipsa qui noluerũ ei abscondati
onẽ. Et cum illo tẽpe quidq̃
ex fructibus meis in cui amici
consilio et cui parẽti audi et ad
cui sermonẽ iuuaui. et cui caput
meũ ẽ sedes magni. uituperauit
me ci audiui me de hi libri
s. platonis cum emendauit. De qñ
one ei quod ẽ reque sic ei inter
rogo. Respondit g̃ ei in qñ ci ex
istimabã et adeptus ex me ea ibi
ille et intellectũ sufficientẽ. et
ipse quidẽ erat sciẽs quare fui
et quais potẽ. Iterum ẽ g̃ p illos
et grauius ẽ aũ uehementia et
Deus g̃ multi uic ci sine mis
cordia ẽ abrõ et bonũ factus
eis eius eius apud ipm. et ad expo
sitionẽ libri platonis. et nemi
nẽ uisi uisq ad finẽ eoꝝ donec uidi in
eis sup totũ q̃ qđ diuinitat. et ex
pgo ten sup illud q̃ ipse occulen
uerat et hoc aperiẽs iis quas ipse
cõpugnant ex eo et occultauerat
alios p sermonẽ. nõ explanauit
nõ ꝓficuus aliam à multi. Qđ
qñ ego ter platonis. et nulla scientia
et platonis. in ea ipsi g ad mul
tum sufficit. et dixi expedit hunc
libru. s. augustinus. et ten scire
scientiam ei sine scientiam illo. et in
tentionẽ ipsi. Et postea in exposi
tionẽ librorũ ei quã ipse. et cõ di
minui uiam q̃ potuit ppter qđ
fiunt cõsilia eius in illo magis ut
rumq̃ et scientiam ei p illum magis
cõprehendẽs. et sup illud magis
potẽs. finis autẽ ille de quo dixi
q̃ existimo ẽ me sup exponendis
hui libri. et platonis. aut abs
tinẽtia fuit in ea intentio dixi
mi. et ille de quo nichil suspi
cor ut amore nec detinuit in
eius scientiatur. et sedes apud
ẽ magna remissa. Et ut essent
mentis mihi libri augustini
abscondendi ab ei ad practicã ꝓfi
tendi. alia fuit causa. qui ẽ
ex quo in contendis et alii amici
diligis et si eius scientiis sum

nitatẽ ꝛ retributionẽ. Tũc hõ
ille cui ꝓpius ꝑsentauꝭ hẽ li
bꝝ qũ tu cellabis ab ei abscõ
ditione ẽ magis indigẽs ei ex
positionẽ. Sic̃ si tu nõ exposueris
ipm ei sicut exposuisti in hãc
questionẽ ac quã intingam te
ille hõ remanebit qñ tu mise
ris ei hũc libꝝ similis mei sic̃
ego in questione aũt qñ tu
exponẽs eam ih in petra cordi
ꝛ labore cogitatois ꝛ hesitatois
in eo q̃ uult sĩ ipm in illo. Et
cum tu oriar si abscondaueris
ipm abscondabis rem quã tu
scis. Illi aũt ex fratribꝰ cui tu
ipm ꝑsentab ipm intellectus
nõ erit sic intellectus tuus neq;
ex facenda sicut tua sãa. nam
tu eis sicut mr qui festinat ꝰ
plenter cuidã fratꝝ suoꝝ ensẽ
nudũ acutũ. ẽ sum. incidentẽ
qui nõ laxatur neq; torquet.
Querit g ensem illũ donec ĩ
neat ipm. qũ g ipe ẽ in capti
uitate uagine. ẽ desup clau
sum cũ clausura quã neõ apte
ualet nisi ille qui clausit ipz
ꝛ qui stat law eius. tũc dicit
uir iste ẽ ensis quã unqm iaz
ẽ ille quẽ uolui ꝑsentare fĩ
huic. ꝛ ego possum aptare clau
suram ꝛ extrahẽ ipm ꝺ uagi
na sua. accipit g ipm uir ille
ꝛ ꝓtrat aptat clausurã ei ꝛ uagina educit. Intendit g
ad ipm ꝛ uidit ex eo pomo
nẽ paruã in concauitate ua
gine. ꝛ sup ipam ẽ clausura
que fuit sup ensem totũ. fit
g ꝓcessu uehementois clausu
re quã ensis totus. Tu g fis
filis illi uiro dño ensis. hi g
fris utrate iam ꝺicti. et ãa
mea ei ꝑmonẽ incepit. ꝛ ab eo
dimissum abhorruit ꝑmonez
eius illum. ꝛ accepit ame am
monitionẽ ꝓ illud in corde
meo. Declinauꝭ g anima ad q̃
intenderam ad abscondationẽ
ei ꝛ ꝓperauꝭ ad explandũ et
exponendũ ipm. ꝛ fatigauꝭ ãa
mea in illo. Inquit humanum
p uitã meã conuiciens oĩbus
hoibus. ꝛ laudẽ gallieñ ꝓpter
q̃ fatigauit aiam suã. ꝛ fecit
labore corp suũ ꝛ cor suũ. ꝛ fec
uigilauit celin suũ in exposi
tione libroꝝ platois ꝛ ỹpocr
tis legens sepm p hoc studiuꝫ
festinũ. ꝛ laborauit hi labore
in expõẽ libroꝝ utriusq; ꝛ tam
latẽ hoꝝ libroꝝ. De libꝝ aũt
quos dicat dimisisse gallien
faciendo ẽ q̃ nõ dimisit eos ꝛ
memorationẽ. imo memoꝛa
tus ẽ eoꝝ. ꝛ nõ dimisit nisi e
oꝝ exposition ẽ qm ipe fatiga
uit aiam suã in expositionez
aliorꝝ. Sed nõ g ꝓuenit ad eos post
ipm aliquis neq; scauit eos.
neq; qui sint neq; qui scauit
eos neq; qui sint neq; quid ẽ
in eis. Et cum in illo ẽ q̃ ga
lien fuit sapiẽs philosoph. ꝛ
cum aspexerũt ad eũ hoies
sui temporis ꝛ qui uenerũt post
eos ex illis qui appinquauerũ
eis. ꝛ uiderũt cum dimisisse li
bꝝ aut libros hoc unoꝝ uiroꝝ
s platonis ꝛ ỹpocratis. oppi
nati sũt ꝓ ignorantia ꝛ defectu
coꝝ ꝛ paucitatẽ intellectus coꝝ
q̃ Galien cum fuit magister
intelligẽs quã ipi ꝛ ipi consi
derantur illo q̃ dimisit ipe eos

ꝺ ficiens in ſe ab expoſitione
eoꝝ ꝺimiſſiũ ꝙ eos poſt ipſũ
r nõ intẽꝺenũ ad eos ꝛeſtiã
us ex ſcripꝭ. qm̃ nõ conſeam
ſũt in expoſitõe eoꝝ illõ q in
tenꝺenũ ex eis, ꝓpter q ipſe
poſuit eos. Declarat ꝙ ápos illõ
cauſ illoꝝ ipſe ẽ cã ꝺimiſſionꝭ
eoꝝ. r ẽ ſignificano ſup pauci
tatẽ intellectuũ ipſoꝝ. nec uõ
ego iam ꝓpterea ſup hũc libꝝ
ut abbreuiẽ ipm̃ r aꝺuũgã aggꝝ
gantes ei fim ꝙ ꝺeclarauit illi
philoſophi Gallici. Iſte aũt lib
nominat ẽ anegnemus r ego
uiam in ipõ aim mutuo ſibꝫ
ad quas intenꝺit r ſententiaſ
ſup quas p ſcripſit r facã ap
parere illõ q occultauit. et ex
planato illõ q abſcondit. r lo
quar ꝺe eo aꝺ q innuit. ꝑ mẽ
plano nõ extimeo nec claudo
ſõ. r p ꝺeum ẽ auxiliũ. Inqt
unayn. Gallien ꝺixit qꝺ iſte
philoſophꝰ ſ. plato nõ nomi
nauit libꝝ ſuũ hũc libꝝ ane
guemis niſi ꝓpter cãm quaꝝ
ego narro poſt horã hanc. r ir
memoraꝺi ei in loco ſuo. Dõ
ꝙ plato nõ intẽꝺit p illõ niſi
ingũ mẽtũ q ẽ qua iam ꝺixit
ꝙꝺam. r ſicut apparuit in nocte
almahac r eclipſis ei nõ in
hora ipſi. r nõ in momẽto em
clipſis ei. r ſimiliter ſol in occulta
tõe ſua in ꝺie r apparitõe ſua in
nocte r creauit animalis rationa
bus r irrational. Et ſicut appa
ratio lune r ſtellaꝝ in ꝺie ma
nifeſte. r ſicut ambulatio ſũ
aquam r portatio arboꝝ ſũꝺo
apparuit fructus in hora ſũ ſua
illõ ꝺem ẽ falſitas. Cũ ꝙ uꝺet
uerificationẽ ſuam ꝑmã. r ſeq
uitur uerificatiõẽ ſuam ſcõam.
r illuꝺ ẽ quã nõ ũificat q ſit ũ
q ꝑmã non ẽ niſi opinio. r ſi
milit qñ uꝺet unã alã ꝺimit
tit ſcõam r ſequit tertiã. nõ ꝙ
ceſſat partem unã unã aliam
r uꝺet falſũ ficare ſcipm. Iã ꝙ
negat ſup ipm̃ p hanc ꝺiſpoſi
ionẽ tam ei aim ipſe nẽ ficet
aliuꝺ r uꝺeat pax poſt r falſi
ficet illũ r ueꝛificet aliuꝺ. Iſte
ꝙ ſapiens qñ ẽ cum iſta forma
iam ingreꝺit in numeꝝ igno
rantiũ r illoꝝ quibꝫ nõ eſt ra
cio. Ideo nõ euacuat aliqs an
tiones. r ſmo iſte nr nõ eis nõ
nõ ẽ niſi ut figatur ſententia
eius ſup unã unã ſicut iſte ci
uis ꝑmiſim rememoratiõẽ
Cum ꝙ ſapiẽtes ſint hoc modo
tunc ignoꝛãtes ſũt digniores
ut nõ rememoꝛer eoꝝ ſcõm
hanc ꝺiſpoſitionẽ ex me. ne
mus aũt ipſe etiã ꝺiuiꝺit ſcõ
ꝺuas ꝺiuiſiões. alio nõ ſuppoꝛ
alio inferiõꝛ. Suppoꝛ aũt nobilẽ
ẽ maioꝛ ſcientiã r nobiliꝛ r ẽ
ille ad quã intenꝺit ſapien
tes. r qui inquirit res magꝝ
r ꝺiuinas r aſſimilit ſibi ꝓpe
ciam. r ẽ ſicut apparitio ī nocte
almahac r eclipſis ei nõ in
hora ipſi. r nõ in momẽto em
clipſis ei. r ſimiliter ſol in occulta
tõe ſua in ꝺie r apparitõe ſua ī
nocte r creauit animalis rationa
bus r irrational. Et ſicut appa
ratio lune r ſtellaꝝ in ꝺie ma
nifeſte. r ſicut ambulatio ſũ
aquam r portatio arboꝝ ſũꝺo
apparuit fructus in hora ſũ ſua

Et apparebo sup eum in nubibus meis. Et ibunt quo uadunt aues celi et quecunq; ad quasdā Et fiunt flores in medio eoz ad homines qui ibi sub eis q̄ nōiāt ap̄hse. Et fiunt arces domoz quas q̄ ingrediēt mortui stabūt. Et domum quas qui ingredient̄ p̄ter nō ei. et hesitant ut sepeliantur. Et fiant fum⁹ ex quo leuant̄ nubila in aere. Et fiant ignes et fulmina et tonitrua et cōmotiones et insani. Et equites ad sanit sup quos sūt similitudines et mundi minoris in formis. In nubibus quasi sūt absone. q̄ dā sūt ex igne. quas quidā eoz differūt sup quasdā in aere. et sic confusio formaz mundi minoris. s. homis ad formas symiz et jumoz et alias ex formis fe dis. Et fiant occultatio ab oculis homis. Et fiant aduent⁹ pluuie nō hora sua. Et ambitus eius in hora aduent⁹ ei⁹. et reliqua ex eis que ego exponam et ostendā et distinguā illo p̄ capitula in locis suis que conueniunt ei. et quoz bona ē reme moratio ei⁹. Anem⁹ uō mioz ē res cui⁹ nōia multiplicant ē et ipi capitula. et nā theorē pleq homines sup autem ei⁹ et ingēiū equatoris in eo. et ē p unaz mea mirabilis et qui nō sūt ipm nō ē igitur nob⁹ necia nōiatio ei⁹. Hic cum nos fim⁹ uenturi cum eo et cum capitul ei⁹ et sic accepi ipi⁹ postquā cellauerum⁹ arememoratōe. anem hymayn plato in libeo suo qui nōiatur anegnemis. uirtog⁹. Vidi q

aīal omne magnale et unaqq uale gñāri unū ab alio. et q̄d dam absq; re aliq̄ aīali. nūtez magnali nō potuit ē necessari um ee ex aīali tōnali. q̄re cum substantie aīe aīalis. Ipi ei nō mouet̄ ut in aīali tōnali. forme aūt equino possibilis ē. cum ei⁹ absq; aīali. tōnali aīe aūt sb stanciā que nō mouet̄ accipi i possibile ē nisi ex aīali racōnali. et addit sup illo in quo ē re capto mortis et cōruptois. Nos aūt tā fauim⁹ sciencia certa p ea q̄ uidim⁹ fubam aīe q̄ non recipit mortē q̄ nō inuenit nisi in aīali racionabili qua nō creatur aut nō generat̄ in studio uchemēq; nature q̄ ea ē et solliamoīe ei⁹ sup ea et forma aīe ipsius ab ea. cum subā ei⁹ sit supra q̄ nō pōt sup simle ei⁹ et quā ē subā creatois qui nō susciepit mutationē neq; mō rem. neq; cadit sup ipm nom cōruptois p dispositionem.

Vi mult ad tonale aīal faciēd

facere aīal tōnale accipiat aq̄ suā dum ē calida. et fiat ex ea cum cēlu in fiala ei⁹ ex lapide q nōiatur lapis solis. et ē lapis qui lucet in nocte sic lucet lā pis armeo ubiāt ex eo lapis in quo ē. et ē lapis quē multe lunie sapientes in artis suis et stabunt leo. accensiois lāpadē in eis. et uiue adtenant ad one aut ad nacā quā pt nelut et nō ad aliud ex aīalibz. et seue at cum donec q̄ appingēt des cens⁹ et apiat matus et acuit et recipit illo q̄ ingredit in ea ex nobilib⁹ et aliis. et mutuatur

ñibꝰ ſuñ añ cuꝫ manonē ſiñ ab
ſtrigonio illam medianā ſup
ī unāñ eiꝰ. ꝛ cū ſederit ſup
oppoñ eiꝰ uſq; quo cuncti
dicant ei tunc ꝓpehendit il
lud q̄ ē in ea ꝛ tenet illo. ꝛ ille
lapis pulſet egredi illd ad ne
plꝰ. deinde amendat ſi ſuerit
opus ponat lup unāñ eiꝰ ligñē
nouū. ꝛ ſi nouū. ſanguīē ouis.
deinde dimittat eam in domo
tenebroſa. qua nō ingrediatur
ſol uſq; quo oppugnat parꝫ
eiꝰ. ꝛ abī ipām ſurſum ꝛ mitta ꝛ
uino lyno. ꝛ in oñi ebdomada
que ꝓcedit ei ponat ꝛ nō alio
ſino quo delinuit eiꝰ unguina
quantitatē libre ut comedat ꝛ
ipām malo ſino. Cum ḡ ꝓpeꝛ
ſit aꝑ te aliquid ex hac lapide
aliquid ex lapide ſulphuris e
quale ei. ꝛ ex equale ex magne
que attahit ferrū. ꝛ equale oī
bꝰ ex lapide tuchie uiridis. ter
ḡ tonum ꝛ conflet eam aq̄ ſalſa
ſas ꝛ ſiccetur in umbra. Cū ḡ
ex ſiccatꝰ fuerit ꝛ uēi cū eo. Cū
ḡ ꝑcut illa ouis aut uacca ac
ape illam formā ꝛ pōe ea ī illo
puluē. ipā cū ſtamine ueſtietur
cute humana. deinde accipe o
matrē ꝛ decola eā ꝛ pone illam
formā ālem in uas magnū
uitreū ul' plūbeū nō aliud uſq;
quo pertranſeāt ei tres dies ex pa
cietur fām ꝛ agitabit. Cibꝫ ḡ
ipām ex illo ſanguīe q̄ exiuit
de matre. ꝛ nō ḡ ceſſēs ſimulat
donec ꝓtranſeāt ſeptē dies. ipā
cōplebitur forma. ālis que
cōmuīt rebꝰ multas mutabil.
Cū ḡ uolueris accipe illā ī pāno
albo. ꝛ ſit inꝰ manꝰ eiꝰ ſpeculuꝫ
bñ rſum ꝛ clarū ꝛ ſuſſumigetā
cum aliq̄n ſanguine filij adꝛ.
ꝛ ſi tumbato ꝛ ex ōibꝰ lapidibꝰ
quibꝰ ferulā puluerē aduēris
ad eā ꝛ appunqua cum ligno ſꝫ
illam tōtā mam nocte. ꝛ ꝙ. nūſq;
ꝛ in nocte decima decumbit lūa
donec ſit in forma in qua fuit
plena ꝛ nō ceſſabit ſic ē aī ex
tinguet ſum ꝛ abſcondit forꝫ
ma ꝛ admonebit ſpeculū. ꝛ q̄n
decollauis hanc formā in pma
luna ꝛ accepis ſanguīē eiꝰ ēt ex
ſiccatꝰ ipm deinde triueris
cum ꝛ ponatis ex ipo hoīem cō
uert formā eiꝰ ſtatī ad formam
nocte aut ouis aut ad aliāq;
formā multa ei aſſimulabit illō
noctiſa. ꝛ ſi tu ſentiens conculcā
ei in fine mēſis ꝛ mundeis ex
eo lyneꝫ ſimilabit forma ei ſy
mūs. Et ſi accepis hāc formā
ꝛ albūs ꝛ mundeis ipāꝫ uſq;
quo ꝓtranſeāt ei. xl. dies. ꝛ alu
bis eam ſanguine ꝛ lacte. nō
alio ꝛ nō uidebit eā ſol. deinde ert
xerus cam pē. xl. dies ꝛ ſādis
conculcā ei ipā exiſtente una
ꝛ accepis q̄ ē in eo ꝛ mundeis
cum eo manꝰ tuas ꝛ pedes tuos
tūc ambulabis cum eo ſiꝫ aq̄
ꝛ ambulabis diametros ſit
in longitudie ꝛ latitudie ī ie
tu oculi. Et hunc quidē forme
ſint operationes multe. quarū
ex planatio plongitat. Et ſi nō
uenerit eā ꝛ mundeis ipām uſq;
quo pertranſeat ei anꝰ mensꝫ
ꝛ dumſit eam in lacte ꝛ aqua
pluuiali narrabit ei omia ab
ſentia. Ad faciēd ālā uigonale
ſtrēde ad ſymias alterū modi.
ꝛ accipe ei eam ſuit hōi ōſtellioī

accipe illud in manū tua ⁊ fac
ipm cū illo lapide qui noīatur
lapis sol'. ⁊ pone in ipō aliquid
de felle accipitris albi deinde ue
di ad iliam ſymiā ⁊ cede eam cū
fuerit hora de tens'. accipe illōs ī
manū tua ⁊ fac cū eo sic ⁊ fecisti
in modo ꝓdō. deinde accipe ſa
guinē testudinis ⁊ linc ex eo ī
nuluam illi' ſymie ⁊ dimitte
eā in cōcauitate dom' tenebr'
se usq; quo pariat ⁊ abij ipam
carne infusā in sanguine filij
ade. ⁊ pota ipam in oīnibz sept̄
diebz ex uini libra cum ℥. una
sanguinis filij ade. Cum g̃ pe
perit fiet apō de folijs arboris q̄
noīat' arbor abrahā ⁊ tantum
quantū illō ē de palma inda ⁊
tantūdē de arbore sol' cede to
tū ⁊ cum felle testudinis ⁊ fel
le aquis que dicat' fantom ⁊ est
q̄ ingredit' ignē ⁊ ex eo egredit'
⁊ nō tangit eam ex eo aliquid
⁊ ē inbalsama multū cognita fa
mosa. Cum g̃ pepit ad hāc me
dianā intende ⁊ tractās ⁊ linc
ipm cum ea. ⁊ sit apō de aliqd
contritū ⁊ pulūgatū pone sup
eum ⁊ pē ipm ī uasc. ⁊ sterc. xl.
diebz. deinde extrahe ipm ⁊ in
ueies ipm in forma hois. ue
rūtamen erit ei pes unꝰ ⁊ nō alius
si g̃ eruerit ueis duos oculos
⁊ faciei ⁊ collirū ex eis unde
ſpe ⁊ demones offis. ⁊ ī eccl̄ia
xeris oreibz ei' ⁊ miscueis ipi
cum duobz aclis. ⁊ facis ē col
lirū ex eis utebis ſpūalitates.
Et si accepis linguā eius
⁊ madefis eam in mūfina et
bibeis eam audies ſpūalitates
⁊ loquent' tecū demones ⁊ tu cū
eis. Et si in accepis oculū ei' ⁊ fac
eris ipm ⁊ contueris ⁊ facis
ipm cum auro ex felle ei' ⁊
aliquādo alterum ex felle pisis
qui noīat' bucanos in mari
alba gegiz multū ⁊ ē ei roars
magnus. ⁊ facis ex eis pillas
accipe illas pillas ⁊ uade ad
duas arbores ꝓpinquas ⁊ pē
lañ inē eas ⁊ intromitte sib eo
ex illis pillis ⁊ contiget unꝰ
alteri. Ido si accepis fel ei' ⁊ lu
ueis cum eo manus tuas. de
inde sedens sub arbore inclina
bitur arbor illa sup te ei accepi
aut elongabit' ate aut ab illo
unguento. Et si accepis cerebrū
ei' ⁊ aliquid ex cerebro filij ade
recentis. ⁊ tantū quantū ē illi
ex gñis arboris que noīatur al
multantanum, sepie. ⁊ est arbor
nota ⁊ fecit illud gratia. ⁊ fricā
ueis illō in unū. ⁊ suffumiga
ueris ex eo cū grano sub arbo
re que iā sicata ē ⁊ nō una trac
tificabit ⁊ augmentabit statim
⁊ producet folia ⁊ ē caplin mun
dale ualde custodi eum eo. Ra
Cape bestiā ⁊ cede animale aliud
cum fm q̄ ꝓmissum ē ī modo
nisi q̄ tu pones eum aqua et
lapide solis aliquid ex sigine
gatti nigri filiu strix deinde lu
ue muluā ei' cū anarculo fell'
illi' gatti ⁊ anarculo sanguis
ei'. deinde pone ipm in dome
ne bene cla ubi quo pariat. Cū
g̃ pepit sit aliquid ex lapide
qui dē alma nar talea que est
in ira indoz ⁊ furtasse inuenit'
in ganeā. ⁊ ē lapis niger silī
lapidi pipis. ⁊ folijs arboris. ⁊
folia beluia ⁊ folijs mori. folijs

pſia. ⁊ tolu alias. teiaſ tortuz
ꝺeinꝺ pulueriza ipm. ⁊ arbza il
lud. ⁊ cum puluere pꝺe illud ſtati
m illum puluerē. ⁊ venne illū
ſ. ꝺieby. ꝺeinde extrahe illud ⁊
funde ueneriem ei⁹ ⁊ inunge eū
eo ꝺ plicaberis ſicut ꝺplicabeis
ſicut cōplicat carta. Et ſi accep
pis aliquid ex eo. ⁊ inunxeris
cum eo manꝰ tuas deinde paua
ans cum flagellis ⁊ turgis nō
ſentaes pauſiones neq; facier
ꝺolorem. donec ſi pauaat qui
limē hoc linimento cum enſe nō
agere in eo enſis. ⁊ obtundetur
enſis acute eiꝰ quare nō facer
in eo aliquid. Et ſi accepens
acē frontis nō aliud. ⁊ ligaūs
eoz in ea. deinde ſuſtendeis ipz
ſup te occultabis ab hōibz tua q
ui uidebis hoies ⁊ nō uidebunt
ipi te. ⁊ tu ambulabis in me
dio eoz. Et ex eis ē q ſi tu ꝺbu
xeis illō in quacūq; hā uolu
eis ut ueiat pluuia. accipias
ex illo puluē aliquid. ⁊ ſuſfu
migabis cum eo lapem ueiet
pluuia in die eſtatis uehemē
tis caloris. in faciendo autem
aīal rationale cauꝺ ē plus qm
ūareatur. Quādo accipis. acē.
illud ⁊ conūs ipm ⁊ poſis ſup
ipm aliquid de aneto illyas
calefacto ⁊ ſepelli ipm in tra.
l q. ꝺieby. deinde extrahis illō
nunc tu inueneis formā colubꝝ
magꝝ ⁊ ſpentes magnos motꝰ
⁊ ē uenenū mortale. ⁊ reliqua
fiunt facē apes ex cāne naccā
ū ⁊ ſic facē naccas ex apibz
augmentis. ad faciendas apes ⁊
quando uis uones abſq; coꝝtu.
facere apes. fac comū ⁊ pone i
ca. l q. feneſtras in latere eu
cunali cātūm ⁊ ſit parue ⁊ clau
de eas. deinde accipe uitulū pur
uū ⁊ in q̄ como decolla ip ſū
⁊ cola ſanguinē eiꝰ. deinde tedi
⁊ fige locum decollationis ⁊ claude
ſuturā os eius ⁊ nares ⁊ aures
⁊ oculos ⁊ anū ⁊ uuluā ſic ut nul
la. ⁊ ē melior quā uitul⁹. deinꝺ
accipe unguā canis magnā ⁊ ñ
ceſſes pectere eū cum ea donec
aperiatur cuto eiꝰ ⁊ frangat os
ipi⁹. ⁊ cane ne diſrūpatur aliq
de cute eiꝰ. ⁊ ſi pauaes quousq;
pectinaris. ſ. ꝺies. ipe ei fiet ſi
mulis medulle. deinde find eu
trum ⁊ extrahe illud ⁊ mitte bñ re
te ipm. deinde accipe ex barki
marino partem. ⁊ pice illam
ſup ipm ⁊ p mixce illud bene.
poſtea pone illō in angulo do
mus. ⁊ oppila illas feneſtras
oppilatione bona. ⁊ portam et
claude domū bñ. nam illō fir
mes poſt. ſ. ꝺies. deinde accipe g̃ ex
apibz notus quatū uis ⁊ tere
eas. ⁊ api unā feneſtrā ut ui
deas ⁊ puluerē de apibz pulue
ra ſup umes. ipi enim come
dent eū. ⁊ orient eoz ale. Et i
die ſecō api feneſtrā aliā. ⁊ ite
rū de pdicto puluē. ipū pice
pugillū. ad umes omū die do
nec tranſeāt q̄nordecī dies ⁊
ſic fient apes. Et cū uolueris
facē utulum ex apibz qꝺ eſt
poſt le. tuc comūte operationē
in eo. ⁊ uia ei⁹ nō diuſa neq; i
pratuo neq; in magno. fumi
gū ut i acie ſit exeat militū
quando fumigat cū ſequis.
eo ſup caput mōtis. aut ſiu
la equali ab hōibz undeꝺ ouḡ

rē rosmarī tā cē rubeū ⁊ acerū in
tium ignē. aue nubes in ce-
quādo cum albis aut cyprī
rubeos bolos cū ignis quos
quidam aiūt cum albis ⁊ ru-
pellunt in aere ignis cū ē in
aere. ⁊ donec clarescat mundū
ex illo ⁊ nūcare ⁊ exercere q̄
pena iam aduenit eis. ⁊ dē q̄
hoc fumigū ē illis q̄ sēō ionā
rē mirabile ⁊ ē magnū. Accipe
adipem pisc̄s qui dī adger
n qui ē in tabulem ⁊ nostr̄ i
egypto delphin. ⁊ accipe ne-
nenū stellionis. ⁊ adipem alium
pem ⁊ ē similis stellionis in co-
lore suo. ⁊ fugnū ei ē q̄ tu pi-
as q̄n sup ignē ⁊ extinguē
gnis. Et quolibz parē ⁊ mir
phalionis p̄ē. ⁊ augēta unū. ⁊
cinere calamari cuiꝰ⁹ parrem
⁊ equalē medietatē hui⁹ parrū
do simile nascūo ⁊ equale pre
ei ē de pilis comax equor et
taccū. ⁊ mitti tubei ⁊ balcis.
⁊ ē pos colūbin unū cuiq; p̄ē
triant omīa ⁊ abellent ⁊ cō
ficias cū illis aduplis ꝑuatē
grana ⁊ sicceut in umbra ⁊ fu
migetur cum eis in nocte in
loco alto aut in mōte aut in
silua equali. ascēdit cū ad il
luna acrem ignes qui nō ex
tinguit. ⁊ equi altan. ⁊ simil
nubes hominū. ⁊ ē ex eis ē
mirabil. nō g̃ ostiat na ē de
nec quoslat ignis ⁊ accēsio fu
mi. ⁊ absadus fumigatio. et
sic ignis tuus post mōtes. ē
cū melior ⁊ mirabilior. fumiga
tio mirabilis magi. numeris.
Quando tu fumigab cum ea
die masse elle obtenebabunt
mundū. ⁊ nubes stellas omnes
lunā donec nitear mundū
ex illo. ascē. ⁊ ipse dē alchimia.
⁊ ē in forma sua simil aldo
tū. vere g̃ illud ⁊ confice cum
ille testimonis. ⁊ fiet illū i
bet. cum g̃ volueris equationem
cum eo. accē. unū ex illis grā
⁊ fumiga cum eo sup ignem
spinas. ⁊ dimitte ipm sup lo
cum altū. nā tu nubes luna
⁊ stellas in die. ⁊ nō sufficiēt
cum eo nisi in mendie. fumi
gium ut uidat luna diuidi p
Quando tu fumigabis medium
cum eo ⁊ nubes luna in abū
di. accipe caꝑ cameli magni ⁊
apri ipm ⁊ accipe medullā ei⁹
⁊ cum equali quātitate sui de
sanguine gatti uehemēt ni
gri confice ⁊ equali sui d'aqua
arbois que dī massacra. et
sim similitudinē ꝑui nō addē
nec minuit. Excisca g̃ arbo
rem ⁊ teri ⁊ pulueriza. cōfice e-
ā cum illo sanguine primo. et
ꝑpara ex eo grana similia ci-
ceri ⁊ exsiccent. Cum g̃ volu
eris equationē. accipe unū ex
illis granis ⁊ fumiga cum eo
sup ignem carbonū ex arbo
re baccis. elevabit enim fum
magni ⁊ nubē lunā tā diuisā
in duo media. hoc autē caplm
ē nobilis quātitatis. ⁊ h̄ gē
fumigatio efficiat aliqua mi
rabilia ena g̃ custodire cas
ea. Quomo fumigū ad enclip
sim lune faciendā ⁊ ut uideat
Quando tu sufficiens mortua
gabis cum ea in media nocte
⁊ luna lucebit. celebit lucē ei⁹
⁊ remanebit enclipsata in q̄

rio cū bouū. alijs. ac. ac̄ ouiū
arietū q̄ tū lanuos alcendit. ō
ardua que lauat in cruce. cū ar
ietū. z ouiū cum fille alcēs
z filios suos. z medulla cerui
tus fumigas ac̄ z fumiga ē
eis poti illam deficcationē sup
locum altū. ut quasi ly hū mf
fici. aut in desuper primo. ali ī
dextro pectore mi ut nō ob
uenias hora euelpūs. de cōsue
tudine nāq; euelpūs ē ut ho
ī ac̄at quarta decima. cū g̃ de
lūm dicis z ūi eo filio nge no
na. z nge decima. z undecima. z
nona decima. z q̄s noīb̄ eīt in
telligis. **Quō ú ī celo uidēt forme**
Quando fumigabis cum ea unde
bis in aere mirabilia ex fumi
bꝰ in z bestias. z alias mirabilib̄
magis ex quibꝰ timet mundꝰ
z stupent homines. dic. ardue q̄
di caules que ē in tua ualy nāt
altitudo anna ē unꝰ palmꝰ. z hꝰ
folia parua nigra longa. z hūi
et in terra ad ingredinē. deinās
aut ē color fusc⁹. z grana ei similan
tur pipi. z ē etiam ī tua silua
rum egypti ingy. accipe gꝰ ex ſ
mus eius. z cyclim. z suffumiga
cum eis sup ignē carbonum ī
lucū. nam ut uidebis in aere
formas mirabiles eleuari ex
desendere. z mirabile capiū.
Fumigatio ut in celo uideant
Quando fumigabis cū **gygātes.**
ea nudi magnos quos prius e
nīt ī tua rogi capita in celo do
nec homines timeāt ex eis et fu
gabunt. dic. hungulā. z gallas
z cinnā. z sanguis columbarū
z bubonis pondus medietatis p
tus. z ex radice arboris mori. q̄
sit equalis cubito. z pone z ambel
lentur. z oblicians cum pīgue
dine porci. z aqua mori. z fiat
ex eo grana sm̄ similitudinē
pisi. z cyclim. in umbra. cū
g̃ uolueris operari cū eis suffi
migā cum cū eis sup ignē ser
cens. z ipe postq̄ ī q̄ uelit
oriente eius. z nō suffumiges
cum eis nisi in die valde nebu
lo. z sup locū altū. z fies q̄ dixi tibi.
Alia fumigatō ut in celo sint
Quando fumigabis **forme mag.**
ea elevabunt ex ea forme mag
nitudis similes z mirabilia nul
la cum ſphis oculis. dic. gin
gar. nil. z calcanthi. z lapidem a
galli boni. z anguinū mulꝰ z sul
phur. z fuligo. z sanguinem mulꝰ z sul
phur. z fuligo. z sanguinem
naccay exiccati. magū cau
lem. cinamomi. cornu. cū pi
ce una ceram z calcanthi. cū
uino cōficiant z fumiga cū ei
sup locum altum. cū cibis q̄
narum ē sibi uidis. Cum g̃
uolueris ut deleat illō tonū exci
que ignē z conjure lar. ſ ipm.
dele deum. cū illō. deinde fumi
ga pone illud cū chyme masticb
z storace z calamita. **Ad faciendū**
Quando uolueris ut cū **dā pluuiā**
uiat pluuia in loca nō sua. z ī
uicinioribꝰ celoꝰ in qua ē dixi
celo pluuiā usq; donec multi
plicet z inundet. nūc intendē ad
oculos z deorsū eos. z accipe san
guinē ecy z cyclim cū. deinde
accipe guttā filiorū hūi uehemē
ter nigri in quo nil sit albedinis
z alba ipm pdicto sanguine ebur
eyclimeto cum aliquātū carne
ſ mice pungito. deinde elyn p
nēs eius bñ z da comedere illi

gatto. z pota ipm aqua in qua
elixasti eos. deinde fac eu pan
famē tribz diebz. z cum esurie
rit da ipm sabanis alba. si tā
qua hyra eam comedrit fiet
uehemēt. intende g ad de fo
lijs arboris que noīat alcoran
expume ex illis aquā trium
unciaz. deinde pmisce cū ea
equale ei de uino annq. deiñ
da illud in potu illi gatto. z di
mitte ipm p diem z nocte. de
inde decola ipm in mane z ac
ape sanguinē ei z exsicca ipz
z tere ipm bn. z asi. z carnē et
cutem ei z pilos z sanguinem
ei quā exsiccasti. Cum g totū
factum fuit medicinā ex pili
canis mortui z osse ei q utiq
sint adusta pmisce cum ea e
quale medietatē illi medicī
que ē tecū deinde pmisce totū
cū g uolūs opari cū eo. accip
lar. z pē i ipo carbōs ex arbore
ler. deinde suffumiga eum rel
anchy parua illi mediante nō
eum morabit qñ ascendat fu
mus in aerem z ueniat pluuia
dum pmanet fumigatio illa.
z sup mensē z plus durat. z cū
nolūs absconde lar z extingue
z cessabit pluuia z redibit se
renitas siat fiat. Verfacias ue
rando nolueris mit pluuiam
ut ueniat pluuia in hora ñ sia
in quacūq hora fuit necessaria
diei festus aut estatis. acē
piscem qui dr nasutus has z ē
pisas latus in latitudine al
bedone aut longitudo ē duoz
palmoz nō addens sup illō ali
quid. z calor ei declinis ad al
bedinē. z cauda ei longa. z ex
tremitas eius ei ē nigra uehemē
z inter hōis ei z tonī ei unde
uehementē. z sup dorsum ei sūt
pili nigri pūi. s linea una a
capite usq ad caudā. z i cauda
eius est rubedo uehemēs siat
rubedo que est in cauda pisā
qui dr nasutus. z tota cauda ei ē
lata. z pē est rotund. z in hj qē
pisce sūt mirabilia. ex quib; ē
q accepis ex osse dorsi eius os.
z frceris ex eo lapidē anulū. z te
anulatus eo. z ocueris quācūq
uis mulierē. z quociēs uolueris
tunc ipa nō impregnabit unq
in mille ānis dum anul pma
net. Et si accepis aute q ē sub
uentre ei z suspendeis super te ri
ng rectis dorsum tuū z immuta
nē tuā cum aliquanto pingue
dinis eius liquefac. z cum ocloz
eius fumigatus deinde ocueis
nō ablatueis acoyrtu. z situ oc
uens quantū uolūs z cessab
ē dulcedo amulieribz. z in eo sūt
multa mirabilia. Et si accepi
huc piscem z fundeis uentrez
ei. z accepis grassum siluestre
nigrū uehemēt. z abanis ipm
tribz diebz sanguīe hoīs. tūc i
cum fuit dies quāt abanis illū
po piscē. nam si tu nō abanis
ipm sanguīe tribz diebz nō co
medet piscem unq. z tu tā po
tuisti sanguīez z ipsi interfina
in aqua. Cum g abanis ipm
gattū illo piscē comedet z sia
et uehemēt. pota g ipm illa a
qua in qua posuisti untsima
pisas quē dedisti comedē gat
to. sam cū ipe comedrit cum
z bibrit illam aquā separabi
tur ei a carne ipi z ab osse ei

deinde pē illum in ollam. z ill
de sup ipm ex aqua q sub mē
gat eum z pl in addita q̄nc
dig in qua fuer intestina
illi pisis z pcta ipm sup ig
ten z eluta in ea ipm donec ar
mat accipe g os a z pice ipm
magistm. sic ē ei in eo nēcitas
z occulta illud os. z sit op tuū
tuū in domo tenebrosa in q nō
videat sol. si g uolūs ut uenat
pluuia in hora nō sua. tē
pestate eum aliquāto illi ossis si
celo. nam tu uēies cū pluuia
statim. q si uolūs remouere
eam tunc opi illo os z remo ue
bitur pluuia. h aūt capitulū
facit quidā in h nūb tpe. z ē
famosum ap sapientes z cogtū.

Cape corui nī p pluuia.

garrimū in quo nichil sit al
bedinis. z subrunge ipm i aqua
donec moriat. deinde accipe ca
rē uehemēt nigr z incarnat ipz
in domo tenebrosa z claua illum
illo corio z pone ipm illa aqua
Cum g fuit dies cū claua ipm i
corio in quo nichil sit albedis
nam cum ipe fuit indie unde
cimo nubes celos cē comixos
z nō potit latrare omīno. z il
la ē sanitas ei. Cum g fuerit
illō. accipe arboē que dr mer
curi. z est arbor parua que na
scatur sup arus unū. z hr folia
parua sicut ruta z ei similia. z
hr florē ut taba. Excipme g ex
aqua eoz quātitatē trū ūaaz
z da eam potui illi cani. sic hoā
qua ipe potauit multiplicat ei
latrat z clamabit uoce magna.
accipe g ollam figuli magnā z
hāt coopturū. z liga manū z pe
des canis. z include in ollā z im
plecam aqua z coopi eam z op
pilla z intende eam sup ignes
donec atteiat z uehemēt ine
datur. deinde deponat donec i
frigidet. deinde uade cum eo ad
mare. z api ollam sub aqua. p
mū g os q ascendit sup facē
aque. accipe z illud z q eleuat
post ipm. quare fuā ipm. z co
pcu. z si non ueiet pluuia tha
um. Cum g uolūs ut uenat
pluuia in hora nō sua nō certa
be illud os sub celo. uenuet enī
pluuia. z dē q illa duo ossa sē
ex occipitio capitis canis. z re
sident in inferiori pte aq duo
ossa. acē. g utq; z tene apō te.
Cum uenīt pluuia z uolueris
remouē eā. tūc fac appaīt ut
q; simul sub celo. z tu fuca eā
ad muicē. nam pluuia deua
bitur. relinq aūt ossa autēt cū
aqua ubi cāuit. nō g aspicias
ad ea. z ē caplm mutabile quod
fām ē. De remotione pluuie.

Cape radicē arbous q dr lāpsa
alcotnab. z arbous que dr mer
curinas. z arbous que dr asal
cha z arbous almesca tamesīc
aggrega eas cās. z putrefac eas
decē z septē diebs. deīn excohe illō
z fuca. z tere bñ z cribella. pmisce
ipm cū eo q sē eqle qrte pōis ē
z acuo. Cum g uenīt pluuia ef
fumiga cū eo in lari ex luto ni
gro z sufficiat fumiga cum eo i me
dio pluuie. nam statim cū tu
fucabis cum eo delebit pluuia
z ubi tu es fiet serenitas. Ista
aūt illoz qui facuit h caplm i
media usq ad hūc finē fuit plēs
z pueit ad nos cōitatis hōnū

magnū mag lumine sole aū
equale. dom diuinationis.

Cum volueris facere domū ōm oīb
qui ingred intr epl̄m ēam pa
cam z gaudiū in loco suo. z cū
cumpleā tuae cū z helleboro ex
strauerint z ipe qualefcat pē
bam. z ē mundabile.

Ac. z tere illud cū eo
q fuit equale parte ponderis
cū ex marchasita aurea. z in
solue illud cum eo qđ fuit eq
le pure ponderis cū aqua in
formā magnā cum eo formā
tubulem similē formis fartha
ne. deinde ac. ex mutū ma
teri. hamulē. z tere illud fiē
alchohol. z pē ipm apō te. li
g volueris ut facias hominē
pat epl̄emsiā ex illis qui ī
gredunt ēam domū ex la
tus aut alūs. sic fac ei alchy
hol ex illo medicamine se
mel. deinde fac ipm ingredi
domū. qđ nāq; placeat epl̄
emsiā in loco suo. z formam
sup caput forme coronā ex
felle prisas albatam. z ōrna
eius formā unū in cui mā
by; ē prisas. z similia formaz
muliebris in cui manibz sue
lacusta z totum illō ex felle
illi prisas. z ē capitulū nobi
le. facias g quantumcūq ei.

Domus alia diuinationis.

Cumdo ius ut facias domuz
quā videas similē igni qui
inflāmat ita ut fugiat oēs
qui viderit eā ex eo z timē
at q ōbmat ex eo. z cū in
gredit in ea sol videbis ī
ea ignē magnū q exurit
z comedit donec finiat

omīs hoīes. ac. aliā quā ī de
scribe. qui z vere eā facī. deinde
accipe equale medietate pōdēris
ei ex gūma ap̄silī. z equale sīve
granez mirtinī lenticule. z pmisce
illud cum calce. z ac. ex sulphē
vivo q fit equale ponderi cal
cis. z tere z pmisce ipm cum illo
vivo. deinde aqua illi. z cōfice
cum unguēto aquilo. z linc cū
eo pannos z imbres. z exsicca il
lud bene una. deinde ac olim bal
neum puz z abstinendo hanc fi
liō. ignis cū accenderit in ea sta
tim. cum g ingredit ea sol vi
debit ignem magnū qui mul
tum exurat z comedit z ch ei
pitalū mutabile quandoq. Do
m magnū lumīs īqua timē
do volueris facere homo.

domū ex. anno que ingredit
similis anno curigno. ita q ex
acto omīs qui ingredit in
eam z intrat hora qua cōsidat
ad eam. z fac sibi ut dom sicut
ham capō unum ex uchemē
tia cōtrarietatis q z luminis ipi
z ex aplin mutabile q reges i
die multocens opatū fuit ppē
lōtatē suā. ac. ex hamac. ar
meno cum utrellis ovoz z te
re illō cribz diebz. z quoties ex
sicant utrelli pona eos ex aq
hamac armeni. deinde accipe
ex marchasita aurea citrina z
tere ipm contritione grossā
z pone ipm in vase uitreo. z
funde sup ipm aceti. acetosi
tatis cum sublimatū tanto q
vitaus q subiugat eā diebz
viginti. z move eam omī die
cribz mitibz quatens cōq; de
nigrestat aceti effunde ipm

ꝛ ꝑmuta loꝯ ei⁹ acetū sēp donec
uideas acetū nō ꝑmutari. Ace
tose. cum ḡ uideris ipm sic ac
ape cum nine ꝛ teie cum cum
mediana ꝑma cum albolnaſ
ſe nibꝫ nabꝫ. ꝛ ex ſicca in urce
lo teſtco lutato in igne acē ſo
inde extrahe illud in mane.
ꝛ repone illud ꝛ abſconde ipm
a puluē ꝛ roze. Et qñ uolueris
oꝑmonē cum eo. acē. ex eo du
as ꝑtes ꝛ alterius cinno lami
nolo trito pone. J. ꝛ teie totuz
cum albugine oui. ꝛ anaro ei
ꝛ anarto ex gluttne piſcū. de
inde lune cum eo dom̄ aut a
liquid. uidebis enī illō linū
auz curiçon ꝛ detēma illud ē
expulsione. Cum ḡ ꝑtas ſ
lineas cum eo dom̄ nine ire
de ad dom̄ nitida gypſeataz
line ḡ eam cum eo ꝛ ununge
eam poſtquā illuinta eſt cum
oleo lini cum unice. ueſter ei
ipa tibi in colore aur. ꝛ uehe
mencioꝰ ſplendoꝛ quā auz.
nō ḡ ceſſet ita ē donec in eā
ingrediatur ſol. ꝛ cum ingre
diet̄ cerulcabit donec qui in
gredit̄ in eam nō poſſit a
pte uſum ſuū in ea ex uehe
mencia ſplendoꝛ ei⁹ ꝛ lumīs
ipi⁹ ꝛ bonitate ei⁹. ꝛ ē capitulū
pulez certū. ſua ḡ re eā ipſo.

Caplm arboꝛ inclinationis.

Quando uolueīs ut ſedeas ſub
arbore ꝛ inclinetur illa arbo
ſup te ꝛ flectat̄ tibi. Acē. cētes
mozuu roſſa ꝛ naſū ꝛ ſic mo
ruus magn⁹ ꝛ aliquid de arbē
que dꝫ ceinō. i. pulcriud dici
tere ḡ totum. ꝛ ſuffumiga eū
eo ſub arbore aleeꝫ. aū alcha.
aū capilli. aut tamariſca ul' ſa
uine. qū enī nō ceſſabit flectē
ſe. aut ꝙ ſequet̄ cap⁹ ei⁹ cap laīs
ꝛ ē caplm pulez q' iam tē gēs
magna eoꝝ qui exiēt̄ i dnu
nationē. ꝛ eoꝝ qui extollunt
ſe cum ꝓphā. ſaas ergo illud.

**Alia inclinatō arboꝛ ut flectā
tur ſup illū qui ſedet ſubtuſ.**

Cape cerebꝝ uulturis ꝛ os ſer
pentis magni. ꝛ os boīs. ꝛ aggga
omīa. ꝛ ſepelli illō in tra. 40.
diebꝫ. ꝛ poſt extrahe illō. ꝛ ac
ape ex eo partē. J. ꝛ ex oſſe eq
liter partē aliā. ꝛ tere illud. ꝛ
ſuffumiga cum eo ſub quaā
q' arboꝛe uoluis. ipa enī ſeli
nabitur donec conſequat̄ ira
ꝛ ſtabit ita donec extinguet̄ ſu
migatio ꝛ te mouebit̄ lar.
ꝛ ē capitulū mirabile. **Alia ī
cape buchatez q' dī clinano.**

Qumicabel indum ꝑtē una.
ꝛ camefur ꝑtē. rotlis boīs ann
q partē. ꝛ tere ꝛ cribra ꝛ ſuffumi
ga cū ſub quaāꝫ arboꝛe ei⁹. qū
eum inclinabē uſq; q cōſequē
lar. ꝛ ē capitulū mirabile. **Ca
pitulū ut intelligas aues.**

Quando uoluīs ſcire illud q' di
unt aues oīs. ꝛ intelligere
illud. ꝛ ē capitulū q' antiqui
faciebāt ꝛ intelligebāt auiū
fmeꝫ ꝛ opabantur cū eo. acē.
fel coꝝ nigri ꝛ cerebꝝ ꝛ uetū
palati ſuprioris. ꝛ unūqq; ſi
coꝝ ſit ex coruo ſigli. ꝑmiſce
ei omīa. deinde accipe equale
tot⁹ ex granis arboꝝ que dī
contra fos. terebrā ḡ totum ꝛ
bibatur ex eo pond⁹ dragme
unī⁹ in capite omīs noue luē
ꝛ in medio ei⁹ ꝛ in fine ei⁹ trib⁹

ūsibz · ipe eū facer fmonem
amicum omnū. Capitulū īdum
Quando uolueris habere natīs.
hō sciencā omnū ab sencū et
loqui ꝛ narrare illud q̄ erit
ante horā suam nāscit q̄ multe
ex bono ꝛ malo ꝛ loqui illud ꝛ
narrāe tibi ūtatē in eo ꝛ opi
fices dūnatōis uerificāt hoc
caplm pp famositatē ei apud
eos · acē. kalbez · ꝛ submerge
ipm in aqua donec moriat · ꝛ
accipe eum mortuū ꝛ tere eū
ꝛ cum hoc q̄ sit equale medie
tati ponderis eius ex carne ꝛ
carnā ꝛ quarta ponderis ei ex
corde fymij · ꝛ equale ei ex corde
pupiga in naſu ꝛ confice illō
ꝛ da in potu ex eo illud quē in
fauit illud q̄ narrauit t̄ eū illa
aqua in qua submersus fuit alcad.
ꝛ alba ipm ex illi pulnis pon
dere dragme. Erit enī illō q̄
opa tibi bonū exptum. Aliud
Quando uolueris fugere res simile.
ꝛ omia abscencia ꝛ loquelis de
eorē quo intēgraueris ꝛ respōde
as de eo sapienti ꝛ nō sciuerit
illud · tūc acē. ex arbore abza
lyam pē unā · rade arbo
ris alcomob quartā pus · ex
corde accipiens albi q̄ sit eq̄
le oībz · ꝛ ex arbore solis · te
re gl totū ꝛ bibe ex eo septem
diebz pond̄ k mane · Cum gl
fuerit dies septima · accipiet
cor upupe ꝛ extremitatē cor
dis elephantis · ꝛ cor arboha
ꝛ suspendat omia sup cor hois
in die septio · facet enī ipe ab
sencia omia · ꝛ loquetur sapi
ens cum illo · ꝛ existimauerē
q̄ bibit ex arbore alcolb aut
um unū loquit sapienter.
Solueris Capitulū ū gerōt.
cōuerte formā hois ad formā
symij aut porci aut alterius ex
formis bestiaz ꝛ remaneat ſz
ſtitudinē suam tm̄ tota · accip
pisce q̄ dē neſſus · ꝛ ē pisas lō
gi capitis tortuosi oris · lati cō
pacis · finde gl ueniē ei ꝛ exi
de pinguedinē ꝛ intestina oīa
ipi · deinde tere illud ꝛ pōe cuz
eo equale ponderis ei de sāgui
ne hois · ꝛ agrega illud totum
ꝛ pone in cerebro tauri · ꝛ pone
illō in uase nouo ꝛ sepelli illō i
tra · q · dieb̄z · deinde exhaure il
lud · nam tu inuenies illud toti
ūmes · ꝛ sup illos erūt muscē ꝛ
uolantes quasi apes · quaz u
na si momorderit hoiez morietur
statim · agrega gl muscas eas
ꝛ interfice eas · ꝛ agrega ūmesc
oīas ꝛ pone eos in uase uitreo
ꝛ pice in eas muscas oris mu
scarū · ipi nāq̄ comedēt illas
muscas · deinde redibit et os
medet se ad inuicē donec nō re
maneat nisi unus uel quasi
ipe sit ferus supra cum duobz
cornibz ꝛ duobz celis magnis
ꝛ est ei sup duo supcilia ꝛ sup
ea sunt pili magni · accipe gl
radicē caude ei ap aloloſſos
ꝛ est locus qui agregat uene
nū · tere gl eam cōtinuē bñ
ꝛ pice eam illi forme dum est
recens · ipi enim comedet illā
qñ pinet fam · ꝛ nō pitias il
lā ipi nisi post · A · dies · qua
fame hīt · ꝛ cum comederit ibi
cum morietur · acē · gl eam ꝛ pōe
eam donec exsiccet · ꝛ tere do
nec sit pulnis · deinde accipe

ar ſy̅mu̅ r cor canis nigri. r
cor gatti nigri ſilueſtris. acce
g̅ ea r pone in eis q̅ ſit equale
ponder cor ex ſanguine illius
canis. Et q̅ ſit equale pondꝰ
tou de ſanguine hois. r aggrega
tou̅ r pone illud in uentrem
illius priꝰ aut uentrem ſu̅
uiui. r exurgat ſi q̅ erat in eo
zelator ne cum eius. r ſepeli
ip̅m in loco uacuo. Q. nec
bus. deinde exeat he eu̅. nu̅ ca
nucleꝰ ip̅m uermes magnꝰ
ſm ſimilitudine apu̅ magꝝ
quib⁹ ſunt quatuor pedes. q̅
ſunt due manꝰ r duo pedes. ac
cipe g̅ eos r p̅e eos in uaſe do
nec comedant ſe. ad inuicem
r remaneat ex eis unꝰ. r ipſe
erit q̅ priꝰ. r facies e ei ſi
filio ade. nec tamu̅ mior ea ex
uehementiꝰ uorandi tamꝫ
accipe g̅ illam medianam r o
fice eam cum pinguedine gat
ti ſilueſtris. r anatilo ſagiu̅
hois. deinde abi cum illa me
dicina. p̅e eam hora qua eo
medent eam moriet̃. dñ
ade. ex ſanguine filii ade r ſa
guine ei⁹ r ſanguine gatti. r
ſanguine aquile. r ſanguine pa
uonis ex quolib⁹ pare unã.
r ſepeli in fimo in nocte. d̃ mo
exeat he illud. nam in inuen
es illud inimes. ade. g̅ illos
inimes r p̅e eos in uaſe donec
ſe adinuice comedãt r rema
neat unꝰ. accipe g̅ ũme p̅m
r cere ip̅m. r pmiſce eum co
ex oñ⁹ ſanguinib⁹ ex q⁹
feciſti illu ũme poſtremum
ex uno quoq; pare. j. r ex a
carnib⁹ corpis unꝰ cor un

cane agrega illud oñ r cuba
ex eo illum ũme poſtq̃ pu
nierit ſummꝰ deus. A. p̅e eu̅
ſtarim cum comederit illud
magnuſ deus r fiet in forma
ua ex p̅ue. ut eam facies ei⁹
erit facies hois. r pedes ei⁹ ſi
pedes auis cum unguib⁹. reti
ei ſimilitudo alaꝝ duaꝝ. acci
pe eam g̅. r ſic iam ei ꝓfectus
Cum g̅ uolueris conuerti for
ma hois ad formã ſy̅mu̅ aut
porci. r ſic accipe adipe illi⁹ q̃n
uis r ſuffumiga eum eo i loco
quo otoret. ut⁹ aut forma uis
conuerti. deinde finde hanc
formã. r accipe ex ea rem pa
uam. r inunge eum ea facies
hois. r ille conuertet̃ ad for
mã ſy̅mu̅ aut porci. r ſi uolu
eris conuite formas hominu̅
aut domus ciuitatis magne
accipe illum adipe quamu̅
r ſuffumiga eum eo in. Q. la
trab⁹ dom⁹ aut ciuitatis di
accipe illã formã. r ter eam
r pone eum ea equale ei d̃ aq̃
ar bous sanam ſ
r pone illud i fluuiu̅. nu̅ qui
biberit ex illo fluuine conu
tetur forma ei⁹ aũ qua pter
ante. Q. dies. r hec caplm ẽ
mutabile ſ nu te eum eo. Et
hec uerum eſt mutabile.
Quando uolueris conuite formã
hois in formã ſy̅mu̅. r ip̅e ẽ
in ciuitate alia. tuc ingenua
aut ungas facie eius aut a
liquod corpis ip̅i⁹ cum aliq̃n
mulo sanguis ip̅i⁹ forme d̃ in
ſu ſuffumiga tu ei fumigio ap
te ip̅i⁹ ei forma conuertet̃ in
loco in quo ẽ ſtatu. Et in ea eſt

capitulū est q̄ mulabilis sīlo
ei qui sp̄m p̄m occultatōis
capitula. t ē qui noluerīs uo
uas hoīes t non uideant re. t
tu ambulabis in medio eor
t p̄ hoc capīm opantur illi qui
amabuntur sibi ip̄hiam t qua
scabunt s̄ dīmīnatōz. s. occul
tantur ei t ingrediatur ad man
sionem tuā. t uidet eū come
dentē t bibentē sēr laqueū sc
arta. t fuat illa memorie eī
g̃ multū dicat ei. nūs ut narē
tibi quid comedisti ul' dixisti.
t narrabit que audit inuisibili
bus g̃ fuerīt ex illis qui arēbu
untur s̄ ip̄hiam t dicat. Creatō
nis mee me ei anglis sp̄ūa
libz. t si abstulerit sibi dīmīna
onem dicat dñō nāmq̄ ab
illō. sequē g̃ eam in oī q̄
cūq; ut eā t cōsc inuēniat
se. si dixerit q̄ nullum sit b
facerē q̄ credit ei. modus alī?
Ite ad arborē que dē mestiur
carnā. t ē arbor que in nocte
appuit t occultat in die t nō
uidet eā aliquis p̄sus. t uidet
aūt ille qui uidet eam quasi
sint suspensi in ea hoīes t leo
fructus sub foliis. Accipiat
g̃ unguem. t h quercē arboz q̄
uidet eā hō occultat ab eo qui
appropiat ei. qm̄ ip̄e fugit
ab humanitatibz t occultat
ab eis. Ecce tamē ego narro t
uam adinuentionē ei t ac
apiendū lignum ex ea. Jacu
piat t fuat sibi alchohol ille
qui multū eā uidet. in p̄mis
cum felle testudinis. t felle
glanis. t felle gagel. t saguī
nem milui. t felle p̄dis
qui cōmunicatur. aggrec totū
t nō fuat alchohol cum eo dū
est recēs. ip̄e enim uidebit hūc
arborē t nō occultabitur ei. In
genuū aūt in accipiē eā est.
ip̄e enim cum uidet hoīem fu
git ab eo t tendit ad lupos
t leopardos absq; silueſtribz
oīnibz. t leopardꝰ uadit ad eā
iuxta g̃ ad leopardum et
decolla ip̄m t exporiā eum. t
unā in cōcauitatē uestre t
pelle ei. t accipe leopardum
alīū t duc illum tecū ligatū
ip̄e enim nō cessabit ambulā
tonec p̄ueniat totū ad ip̄z.
Cum g̃ ei fueris sub ip̄m tūc
extende manū tuā p̄ceps ū ñ
uideat te t fugiat ate qm̄ p̄
mittitur a manū tua t olfaciat
odorē tuū. Constringe g̃ fē
mineū ei nam ip̄e remanebit
in manū tua t recedet q̄ non
tanget manū tua t ambulabit
arborē t tu uidebis eā. Quod
accipe illō lignū t pone ip̄m in
sanguīe upupe. A. dieby d̄īm
extrahet ip̄m t pone ip̄m i nē
tem aquile t sepellit in cer
su aque. A. dieby. demō exē
bit illud qui tenet ip̄m secū
uidebit hoīes t nō uidebit eū.
t si ip̄e conatur t nō cadet manꝰ
sup locū leopardi tunc tene
at unā ex illis formis t accī
piat eā t fuat aīē ei ex līe
fiat cum ligno et regimine
ip̄e ei occultabitur ab oculis
hoīm. t si diuīsīe ip̄m in
unguēto. t ip̄erte eū eo nāt
suas animet f̄mones sp̄uali
ū. t posuit ip̄m in p̄uatione dy
ē in uita t stando in uentre ei

19. diebꝫ. deñ manauit sꝰ illū
paronē leopardū ꝛ comederūt
ipm ꝛ steterūt lignū in uentre
eius. A 19. diebꝫ deinde decolla
uerūt eum ꝛ liuierūt se cū san
guine eiꝰ ꝛ accepit lignū illud
ꝛ tenuit ipm in unguento. 19.
diebꝫ. ꝛ munxerūt eum eo na
res suas ꝛ aures ꝛ fecerūt collum
ū eum uadebit spūales ꝛ au
dient sm̄ones illoꝝ. Colurū aliud
Stende ad arborem que oꝝ lā
pas alcorub. ꝛ ē arbor q̄ lucet
in nocte. cognosce gꝰ eam. deñ
intende ad upupam ꝛ decolla e
am. ꝛ cola sanguinē eiꝰ in tadi
em illi⁹ arboris ꝛ finde uentrē
eiꝰ ꝛ extrahe cor ipi⁹. Caue gꝰ i
corde illi⁹ arboris. absconde ipꝝ
in ea. deinꝺ accipe illā upupaz
decollatā ꝛ uade cum ea ad locū
uacuū in quo tā puraſti gattū
nigꝝ siluestrē. p̄ma die. ꝺeinꝺ
accipe upupā aliā ꝛ uade cū ea
in tria die ad illā arborē ꝛ decol
la eā sub ea. ꝛ pone sāguinē eiꝰ
in tadiē eiꝰ. deinde finde uen
trē eiꝰ ꝛ extrahe cor ipi⁹ ꝛ pone
ipm in loco in quo posuiſti p̄
mum. ꝛ extrahe cor puimū et
da ipm comedere gatto sicut
uētis cum eo. deinde ciba ipm
ex upupa. ꝛ intende post ad
upupā aliā in die quarto. ꝛ ar
te face cum ea ut ipi⁹. Cum gꝰ
fiuīt dies. A. ibis ad arboreꝫ
ꝛ nō sit tecum aliquid. extrā
hes gꝰ illud cor. ꝛ abstrahes illam
arborem ꝛ redib ad locū ꝛ cale
facies aquā. ꝛ pones in ea ar
borē ꝛ redibis ꝛ bullies eā donec
uideas eā inflāmari ul⁹ uiſlou
ui ꝛ afti. deinꝺ depone eā ꝛ di
mitte eam donec refrigideſcat et
alba gattū illo. Cum gꝰ sicut
uidebis eā inflāmari. pota gꝰ
ipm ex illa aqua. tam ex hāc
qua biberūt eam comatabiūt
eam. ꝛ aperiēt oculi eius ꝛ for
tasse mouebit statim. Intēn
de gꝰ ad cultellū totū de ferro.
decolla gꝰ ipm cum eo in hora
mānis. deinde accipe lutum ꝛ
pone ipm in lutrello unū ar
te facto. ꝛ pone capꝰ illi⁹ gat
ti sup ipm. ꝛ accipe residuū lā
guinis eiꝰ ꝛ unctuna eiꝰ ꝛ in tri
ora fili. prae gꝰ illud in aqua ꝛ
nihile ex illa aqua illud lutū
sup q̄ capud gatti posuiſti p̄
quam iam posuiſti in olo gat
ti granū Kerua paruū ex ipso
enim nascēt arbor Kerua. ꝛ pꝰ
tabit post. 9. 9. dies tria gna
Cum gꝰ pheerit gna nāc tā cō
plebit. accipe gꝰ ea ꝛ uade ad flu
uiū currentē ꝛ prae ea in eo. nā
duo submgentē ꝛ tenū elevabī
accipe gꝰ illud q̄ ascendit ꝛ te
ne ipm ꝛ nō loquaris. nam tu
uidebis hoies ꝛ nō uidebūt te
dum tacueris. ꝛ si fuīs locut⁹
uidebūt te ꝛ euanescet sup te
sua gꝰ illud ꝛ nō deponas ipꝝ.
in eo enū fiūt mirabilia multa.
Quod alacahal qui post eū ali
quis fecit sibi alchohol uidet
spūs spūales alios spuritus.
Cape fel tyloi. ꝛ fel grus ꝛ fel
accipitris albi. ꝛ aquile ꝛ mil
ui. agrega omia ꝛ ponat in va
se plūbi. deinꝺ sepelliāt in tra
19. diebꝫ. ꝛ extrahe eā ꝛ pone
ea cum equali sibi mece sodi
deinde accipe lapidē albū leue
qui ē sicut lapis ignis ꝛ nō ē

similis lapidi albru qui uocat lingua maris in colore. tere ꝑ ipm ⁊ cerusa cū ⁊ pmisce illum cum illis fellibꝫ ⁊ exsicca illud ⁊ post tere ⁊ fac sublimū añ illō cum antimonio ⁊ aqua rosata deinō fac tibi alcohol cum illo post illud. nam tu inde spe spūales ⁊ alios ex spiritibꝫ.

Capre fel ḡos ⁊ alcohol aliud

celin upupe ⁊ celos cruū pulli ⁊ ỹrundinis. ⁊ celin cornic ⁊ cor pulli nigri. ⁊ fel hyene. ⁊ celꝫ gatti nigri siluestris ⁊ fel ei⁹ ⁊ sanguis tot̄ in loco in q̄ nō audiē uox galli. ⁊ cremē⁹ ossa ⁊ conficiantur cū melle apum nō infecto fumo. deinde sublimiga cum eo sub aminuli eīs aut uitri. Cum ḡ aduerit ⁊ finitur ⁊ ascendet fum⁹ in cyminulū. tūc accipe fumū illum ⁊ fac alcohol cum illo in mane cum ortu solis cum radio ex arbore uirgine. Cum ḡ fuit mendies fac alcohol cum eo prima uice nō apias celos nisi ad nūdiem. Cum ḡ fecerus alcohol sedō tunc balnea te ex aqua ꝑparata ē. tu cū inde bis spūales ⁊ demones. ⁊ hoies hītes spm̄ facē tibi ex filus a de. ⁊ si fuit demoniac⁹ tu inde bis dyabolū et⁹. ⁊ inde bit te ⁊ si addicerus in eo celū bulwis ⁊ fel ei⁹ ⁊ cocū ei⁹. ⁊ sperū qui dat⁹ est ei ad custodiā hīs. h aūt caplin mutabile ē q̄ fem fuit ⁊ fecerūt ipō collō hōiuz nū tempis. ⁊ uidi eos ⁊ testificat⁹ sum eis. ỹ uidi ḡ illud ex eis inflabit ⁊ uenit. Inquit Iohannes ỹm.

Rano quidē uidi ex sacerdotū opificū aneguemus ⁊ benuolēcia opinioni eoꝝ ⁊ bonitatē agnitionis eoꝝ qui confidauerūt res ⁊ intenderē operatōes ⁊ sauit radices ex quibꝫ gñant̄ istę operatōes ⁊ in qua ꝑparāt̄ ista ꝑparatiē. ⁊ qua fatur sup fluitas eoꝝ sunt alius qui sunt ex illis q̄bus eoꝝ qui fuerī in eo q̄ ipi. i. spm̄ qui dat⁹ ē ei ad cū stodiam potuerī illō. nisi adoruerīt stellas ⁊ ligauerīt altaria ⁊ poluerī pedes eoꝝ ōes orientales q̄m sunt oppositi lumini ⁊ magno q̄ ē lum̄ solis ⁊ ex quo fit lum̄ diei ⁊ splendor ei⁹. ⁊ suffumigauerī in eis suffumigationibꝫ magne altitudinis ⁊ ap pinquauerī in eis hostias et accenderūt in eis candelas ⁊ lampades ⁊ formauerūt i eis oratoria ⁊ illuminauerī i ipis stellas que sunt certas eoꝝ q̄s allocūt allocutiē adhortati eo rū exhortātes eas oplē necessaria. ⁊ mūrogauerī eos d'absēte ⁊ de rebꝫ fūs ⁊ de futuris añ q̄m fiāt q̄ fiēt. Et faciūt eas singulares

⁊ de uita ⁊ morte ⁊ sanitate ⁊ infirmitate ⁊ alio ⁊ potu ⁊ oībus rebꝫ sup quaꝝ scīam nō stat nisi eaꝝ creatoꝝ. facit ḡ sedeus eos ꝑ illo⁹ q̄ ē apō eos de potentia ⁊ ē potentia que ꝑtinet ad loquendū stellas dō aliqs eoꝝ pueīt ad hoc ut sit homo in die suo ⁊ ꝑambulet affricam ⁊ sic inde in sero ⁊ mane. ⁊ ambulet in arderūt magno in uespis. ⁊ cōplicatur ei eis ira ⁊ deferantur mare ⁊ abu

lens sup aquā ꝛ sume de cine
re eius pugillum unū sup mariā
an femina ꝛ an iuuen. Et cū sic
cauerit cum ij uel iij uicibus
ꝛ in legibꝫ ꝛ sententiis donec
quidam eaꝝ adorare solē alij
lunam ꝛ quidā stellas singu
lariter ꝛ adorare ignem ꝛ te
nebras. Et qui adorant ignes
dicentꝫ q̄ ē oculus solis. Nec
tamē ē sicut estimauerūt q̄ ē
quā dies nō ē ñ ex sole. ꝛ nos
non inuenim⁹ splendorem eiꝰ
cum ablaq; eo. ꝛ dicentꝫ hec est
ueritas nrā. ꝛ accendentꝫ eis cā
delas ꝛ lampades ꝛ nō sinentes
illud eis donec ingenuat sume
re facientꝫ eis domos que nō
extinguunt ꝛ candelas que ñ
finiunt. Sm longitudinē rē
pones uoq; in tenebris reperiū
ꝛ stant preb eos licet p tñāz
eoꝝ sit eis corruptio necessa ꝛ
materno ꝛ q̄ in eis ē corrupti
corruptis ꝛ mutatis ꝛ si cor
rumpunt nō ē dubiū eoꝝ ꝛ
succidet ex eis. Ingeniam ti
gꝰ eis donec ficeritꝫ ista. Ad
nō extinguūt. ꝛ ubi sit can
dele que nūquā finiunt. Sed ue
manēt toto tpe. Et ego fui
in memoriis lianioꝝ que nō
extinguūtur unquā ꝛ fumiga
tionum quibꝫ quando fit sit
fumigatio. ꝛ queritur de ne
cessitate indeat in eis ꝛ audi
uit responsionē. Jam quā
uis ponant illis alatibꝫ qbꝫ
ꝛ illud stellas ignatis in eis.
tamē cadit in eis nonū unuaꝫ
ꝛ nō fiunt augmentū q̄ nō fi
at inuasionē. Jdem dixit
quis expertus est ꝛ queritꝫ de ne
cessitate parua uel magna au
dite responsionē in eis ma. Ad
hoc dicis. alatus ibi. ꝛ illa sub
fumigatio me mouet. ꝛ ipse
alloquens stellam suā. Alle
cauit aliā stellā ꝛ cantibꝫ
eaꝝ ꝛ ipaꝝ adoratoribꝫ eis li
beꝝ singulis que nos non cu
rauim⁹ hic. quia nō est huius me
ꝛ pāa est opus plenum. Aqua
que si accendunt nūq̄
extinguūtur.

Aqua extinguit
lianū ex mirabili
bꝫ magnis sup qd
elij si fundeis aqm
ante aerum aug
mentabit accensio. Accipe ex
ere tala cū. ꝛ fac ex eo spām. et
accipe calas prem. j. ꝛ galbam
partē mediā ꝛ confice cū cala
galbanū. postea accipe de felle
testudinis equale ponderi gal
bani. ꝛ pone in eo ipm. ꝛ accipe
ex cantaridibꝫ de lectauij quātꝫ
uis ꝛ abstade capita eaꝝ ꝛ alas
ꝛ teie illud cum equali ei⁹ dar
genti uiui ꝛ pone in auoum
ꝛ sepelli illud in fimo humido
q̄ o. diebꝫ. aut plurib⁹ fimi
otibꝫ. q̄. diebꝫ. ipe nāq; fiet
aur. Accipe ḡ illam speciem q̄
fecisti ex ere tala cū ꝛ lime eaꝫ
cum pma medicina ꝛ diuide
cam donec siccet. cum ḡ siccū
lime eam post unguento sēp et
accende in ipa ignem accedet
enim nō extinguet. Qui si
uolueris extinguere eam. nē
accipe stuppā filtri ꝛ madefac
ipm in aceto. et subiuge eam
eo spam uicibꝫ diebꝫ. Et hec ca
pitula ē uariabile autoditē
pē ꝛ illas q̄ hic habuī ē illō

q̄ hermes faciebat ꝛ ptholomeꝰ ꝛ collō sapientū. Lucanum Aliud q̄ si accendit̄ sēp remanz
Capē ex ꝛ nō p se extinguit̄. alueū ꝛ ē genus cantarū
que lucere in nocte q̄n uolāt reuinc̄ g̃ cum argento uiuo
puro ꝛ ponant̄ in carbonati er
oppila caput ei⁹ cū dbarbyȝ ꝛ
sale cōbusto ꝛ sepeli eam in fi
mo. ℞. dieb ꝛ pmuta eis fi
mū oñ̄b. ſ. dieb. resolue
tur enim. cum g̃ resolutur ⁊
nīc accipe speram ex slebu aū
ferro ꝛ cōpone eam sup carbo
nem ꝛ linē ſpas aut cum hoc ⁊
medicamine ꝛ uocabis ꝛ accēdō
in ea ignē. accendet̄ enī toto
tp̄ ꝛ nō extinguetur. Cum g̃
uoluerit extinguere tpm̄ tē
fac cum eo sicut fecisti in pu
mo. ꝛ si inuenerit cū pluma ⁊
aut terra aut aqua nīc ipse
adcetur in accensione. Aliud
Capē mirabile lucrum.
alueū ꝛ est lucens in nocte q̄
uolat ꝛ pone tpm̄ cū sibi eq̄li
argento uiuo. deinde sepeli
eum in fimo. ℞. dieb. deinḋ
extrahe tpm̄ ꝛ accipe equale
quarte eius ex felle testudi
nis ꝛ equale sexte eius ex fel
le hur̄. ꝛ equale medietati
ei⁹ ex felle siuonis. deinḋ se
peli tpm̄ in terra. ℞. dieb
postea extrahe tpm̄. ꝛ accipe
quēcumq; lapidem uolueris
nouā ꝛ pone in ea lucrū̄ si
uis ex lino si uis ex corio aū
ere uel ferro ꝛ ē meli⁹. de inḋ
linē tpm̄ ex illo medicami
ne. ꝛ accendē in tpo ignem. ⁊
tp̄ nāq; remanebit tp̄ toto.
er si extinguere uoluis nīc fac ē
tpo sicut fecisti cum filio aceti.
Lampas alia que nō i domo
Capē nō in uento extinguit̄.
fel testudinis marine ꝛ fel le
pris marini. ꝛ fel cams aque
ꝛ ē ille ex cui⁹ pelle fit alchac.
agrega totum ꝛ accipe q̄ equale
sic quantū ei extenuth. absq̄
g̃ capita eaꝝ ꝛ tpaꝝ alas ꝛ pone
in illis fellibz in uase plumbi
ꝛ sepeli illud in fimo. ℞. dieb̄
deinde extrahe illud. nam nu
lli uenies illud sicut alsim. accipe
g̃ illud ꝛ pmisce cū equali sui
ex fellibz ꝛ equale ex ceruth. de
inde sepeli illō uez in fimo. ℞.
dieb. ꝛ pmuta ei fimū oñ̄b. ſ.
dieb. post extrahe illō ꝛ intē
de ad radicē arboris q̄ lapidi
alchotob. ꝛ fac in ea lucrum
ꝛ linē tpm̄ ex illo medicami
ne. postea pone tpm̄ sinus in
lampade. ꝛ sit cer aut lapide.
ꝛ exprime ex aqua h̄ arboris
ꝛ funde sup tpm̄ ex ea ꝛ est ī
lampade puro. ꝛ funde sup il
lud ex illo medicamine. et si
uis pē illō in candela uera ⁊
postquam tpleuis candelā il
lam ex aqua ⁊ arboris que dē
lampas alcotob. ꝛ sit canula
candele ex eur. ꝛ funde sup aq̄
ex illo unguento uez paruū
ꝛ pē illud ubi uis accendere
ē tpe toto. ꝛ lapis qui dē sol
quando in domo opponis tpm̄
lampadi qui dē marticalis
ꝛ ē lapis niger rotund⁹ in q̄
sunt pecta alba tū egredit̄ eo
splendor quasi sit tpe sol clar⁹
er si diuersis tpm̄ erit sicut lu
mē lampadis sempiterne. Er

modꝰ eius ē qua ē lapis albus
grauis ponderis quē nō agno
scāt in die iudicii qui nā iudicē eū
agnouit ipm̄ z p grauitatez
suam uere agnoscatur. nam eū
ipē ē in nocte illuminat z ī tā
tū uidetur sicut lampas. p hoc ḡ
agnoscatur. acē. ergo eum. et
pone ipm̄ sup locum altū oppo
situm ei inter eu' manꝰ suis ut
ipe sit. z pone in pariete illum
lapidē nigrū oppositū ei. ipse
lucebit z accendet accēsione z
manifesta ignē si ds uoluer.

Os' Suffumigiū ad altaria.

Suffumigatoris autē q̄ quādo cū
suffumigatiōis que fedis ꝺ ne
cessitate narrabit ubi eā spūa
les z demones. z non cessā ille
locus fuat ee semp. accipe ex
seminibꝫ apiesli .vj. ptes. ex
cipi equale ei. z ex sabucami'
q. ptes. z squinātu ptes decem
z costi acuti medietatē sexte
ptis. z sanguis unā ptē. z spica
z passulaꝝ emūdatay. q. ptē
teranē omia z cribellent z cō
figant cum uino antiquo z
fiant ex eis grana sicut accr
z siccent in umbra z fumigē
tur cum eis altare. q̄re. Vicere
s gaudium z leticiam z audi
entur rumores. fumigium

Cape alii būz fidēs animaz.
calami aromatici. g. ptes.
spice. 10. ptes. capi. 20. ptes.
z passulaꝝ emucleataꝝ. 9z.
ptes. boely. 16. ptes. terebē
tine q equale ei teranē z cribel
lentur z configant cū uino
antiquo z melle z fiāt grana
z exsiccentur in umbra. z suf
fumigē cū eis. Aliud simile.

Cape calami aromatici aur
os. g. squinātu. vj. sbentine
x. teranē bñ z cribellent z cū
uino antiquo configant z fi
ant grana z exsiccent in ūb
z quacūq; hora uis opari cum
eis. Acutū q' bona effice aliz.

Tactualis gaudium z leticiā.
z remouet tristiciā z audiunt
in eo rumores qui erūt aū q̄
fiant. z ē mirabile. acē. squi
nanti. Cipi. aspalti. omiū aū
tes aureos. calami aromati
ci. aureos. g. Cordumenti. ex
cilo aloes. almāt. sbentine. gū
mi. capresli. storacis calami
te omiū aū. z. aureos. passu
laz enucleataz aureū. j. gra
noz. albumi aureū. j. teranē
z cribellent bñ z configant ē
uino antiquo. z fiant grana
sicut accr. z desiccent in umb
z suffumigent cum eis z eit q
dulce. Aliud simile illi.

Sume calami aromatici. auri.
g. squinātu. auri. s. mirre. auri.
z. passulaꝝ enucleataꝝ. auri. q.
teranē omia z cribellent. z cō
figantur cū uino antiquo z mel
le absq; fumo. z fiant grana
z siccent in umbra z cum eis
fumiga. Caplin in visione

Quando uolueris uidere spūaliū
dere spuales z ipi sint mundi
similiꝰ in ascensiōe cogz z dscē
sū z ipōz formis z figuris et
uehimētis z nō occultat ate
ex illo toto pauz neq; multuz.
Accipe gallum album hūtez
cristam rotundā cōcauā i me
dio ad modū cauelle. z uade
cum eo ad locum in quo ū au
dire latrat canis neq; uoz eoꝝ

in ⁊ pone ip̄m in eo. ⁊ intend ad pisc̄ qui dr̄ albutayn ⁊ est famos⁹ agnit⁹. ⁊ erue ambos oc̄los eius dum uiuit. ⁊ pone eos in aqua. Cum g̃ placet famē gallus ille tunc accipe illum ⁊ alu ip̄m ex duob⁹ aut lus pisc̄s. fac illud ex tribus pisc̄ib⁹. nam cum dies tr̄i affuerit ⁊ comederit duos oculos aspiac̄s ad ip̄m ⁊ uidēb⁹ ip̄m augeri ⁊ magnificari. ⁊ iclam mabunt⁹ oculi ei⁹. nō g̃ cessabit ira ē donec pertranseat ex die ⁊ hora. nam ip̄e placet ex ore suo fructū sanguinis. accipe g̃ illud. deinde decolla gallum in hora tua ⁊ intende ad gattum siluestrem uehemēt nigr. ⁊ alu ip̄m illo gallo. cū g̃ comederit ip̄m. decolla ip̄m deinde accipe sanguinē ei⁹ et accipe fel eius. ⁊ exsicca unū q̄q; p se. deinde fac alchohol cum sanguine ip̄ius. postea cum felle in scā nuce. nā tu uidebis spūales oīs ī hora ascensionis ⁊ descensionis eor ⁊ in die ⁊ in nocte. Cū g̃ uolueris ut remoueat illud tunc fac alchohol cum felle upupe ⁊ corde galli nigri. Visio alia

Accipe duos oc̄los spūalitatis. hyl̄ae. ⁊ duos oc̄los bubonis. ⁊ duos oc̄los pisc̄s qui dr̄ Rertusir sit. ⁊ duos oc̄los cancri. ⁊ duos gattī ⁊ oc̄lm pisc̄s q̄ dr̄ altabeda in egypto. aggrega los oīs ⁊ sicca ⁊ tere. ⁊ fac alchohol cum eis. Visio alia ad dēmōs ⁊ omnes spūs.

Quando uis uidē oīs ōnōs ⁊ spūales ⁊ oīes spūs secm formā suam. Tunc accipe gattum siluestrē nigerrimū ⁊ ua de cum eo ubi nō audiat⁹ eum latrans ⁊ pone ip̄m in eo. .x. diebz. ⁊ alu ip̄m in p̄ma die upupa. ⁊ in scā die gallo albo afraoh qui hr̄ cristam ut dicūt. ⁊ in die tr̄io rachama ti. ⁊ in die quarto pisc̄ qui dr̄ albutayn. ⁊ in die sexto gallo nigro afraoh. Cum g̃ fuer dies .x. tunc intende ad gattum alium qui sit apd̄ te q̄m iam fecisti patri eius .x. diebz in quibz non cibauit nisi ieiunus tuus gruū. ⁊ capie cibū sine corpore. Cum g̃ impleuer .x. dies. decolla illum gattum p̄mū ⁊ da ip̄m comedere huic gatto in tribz diebz ita ut nō remaneat ex eo p̄cer ossa pars neq; multum. deinde fac eum pati fam tribz diebz. postea decolla ip̄m ⁊ accipe fel ei⁹ ⁊ exsicca ip̄m in pano lini ⁊ fude sup ip̄m olū oliue. ⁊ p̄miscē cum eo ⁊ cohopi in sup ea cāmile eris atrimi. cum g̃ aggregatur accipe illū. deinde fac alchohol cum eo usui tuo aq̄ uus. nā tu uidebis ex eo mirabil'. Cū si uis ut remoueatur ate. tunc fac alchohol cum corde cerui adusto. Capitulū

Accipe ēlimanōis bestiarum. lignū ex arbore qui dr̄ ebene. ⁊ ē arbor longa nodola lenis inē nodos cui⁹ no ē spacium. qm̄ inē nodū ⁊ cōpuē sinū ex differēcia ē q; ē equale nodo ei⁹. eleuat sup cuī unū. Cum g̃ elongat sicut insimul cubiti. eleuat ex illo cubito

nus unū. z elongat donec cō
sequatur uñquiq; eox quos
palmos. z hic qui est finis lō
gitudinis eox. Latitudo g er
aut ei unum tamen portionē
uñ qua sit minor unus tamo
rū. z abscinde tamos z pice cō
z pice undiq; z sit longitudo
illi" lignū q" abstuli" due
cie palmū unū. z sit illud ī
die festiuitatis eruas sole ce
adente. nam cū nō pōs ipm
neq; transib cum eo ū qāliq;
bestiā siue sit alia" siue mul"
siue alaa eueneit ei donec ī
clinetur ei. z ē ex secretis sa
cerdox. z huic quidē arbori
sunt secreta mirabilia. Expli
re g ea z stabis sup ūtatem
famosis nūq; ū ds uoluit. Suf
fumigatio sapientum.
Ingredīt indomibz z ū do
mūt qui mira ipos ē aliquo
mō. z sapientes facerūt hanc
suffumigationē in mā suoīb;
suis qñ festinabāt sup migi
has. ācē. storaas. z gtanox z
mū. z pdis alumbim. omīū
ana. parte unā. z spū que dr
gagal capis z est in india mul
ta famosa q" sit equale pondī
omīuz. tere g illud z cribella
suffumiga cum eo sup carbōs
quox exsiccatō iam quemit
z est bonū experimentū. Explī
cat liber pm". Incip liber secds

Diximus neimō
nūdo minou sacen
dum ē q nō ē no
bis nouē ipm firmare hic. Nec tñ
aperti que dicim" in prologo hui"
ñm libri ei" declaratione. z ipi"
exposituz nō fuit nob excusa
tio quin ex eo efficerēm" illo qđ
post hoc in hoc nō li
bro. q ē quia mīn hominū ui
sauerūt omnez huiusmodi mi
norum z sanctorum radicē eius
z ingenuū ei" fm q ē. fuit g
negligere ipm mel". Nec tam
non fuit excusatio pp q lugā
nim" nos ipos in principio nīn
libri q nos exponēm" ipm in
loco suo capitulatī. deinde pue
nit nobiscum fo ad locum. nō
ē g nisi firmare ipm hic. z ē
q quidam sauerit quidā hoīm
quidā eius. nō sauerit totum.
neq; quidā cox sauerit. quida
eius nedum totum. Volum"
g ut addam" eis p illud sacer
dam ad illud q sauerit. non ē
g excusatio in nullo ab acqui
sitōe ei qui legit ipm aut sa
pe ei q speculatur in eo aut ī
strumenti z quatē q nescitur
an nosse spū ul'que q ē mira
bile. Nominau g ea z extinci
ut laborer a significando illud
z scīat quid ē p famositatem ei
demō facit illō. Illā q ē ex bi
acquisitio. deinde scīat. Et ē
cum eo uez ex eo q sit expul
tō a bello maiōe. z differt ab
eo qm ei" acceptio fuisse dif
ficilis ei qui nō ē instructus
in arte neq ē inuen. Cū g mdr
hic appinquat sup illud q ac
cepīt z allenauit in corde cuius
facit illud z utīq; utilitē ei" nō
g irruerunt ad ei" q precessit
z incepit hūc nemū minorez
z ego sum affirmās ipm affir
mātē abreuiata aggregati
sicut abreuiauit illō q precessit

in plagis libri mei hui⁹ de esse
ancennus numeris. Capitulū
plūtiq; q̄ seminātē r nascuntur
stati r fructum faciunt in ho
Quando uolueris semi
nare semen q̄ crescat statim
r fructificet fructū r comedat
r totum illud in humana forma
ut existat ex eo oēs qui in
terrā illud r minuntur ex eo
albatel r grana sume quantū
uis r infunde illud in sangui
ne fleotomanatū. ℞. diebus.
deinde extrahe illud ex eo die
septimo. r pone illud sup car
tam. r exsicca ip̄m in umbra
℞. diebs. deinde pone illud p̄
ea. ℞. diebz in sole postea accī
pe r repone illud. r accipe lutū
q̄ elevat sup aratrū qñ arat
r exsicca illud. r cere illud cō
tritū multū. r pone ip̄m in
pīno. cum g̃ uolueris operāz
cum eo lūas grana occulte te
cum. g̃ extrahe ea r fac exti
mari q̄ extrahas ītam ex ter
extrahe g̃ illud lutū r pone
ip̄m sup ītam sparsim. r ac
cipe grana. sepelli ea in eo. de
inde accipe aquā calidā r mol
ca eam sup illud. deinde operi
illud cum manibz hoīs horā
una. ascendet cū post paululū
semē bonū cui cōīt flores r
magni pleni fructu r forma
sua. accipe g̃ illum r abi ex
ip̄o hoīes. r caue tibi ne come
das ex eo aliquid ip̄ cōfūdam
tuā. quia ē ex sanguīe hoīs r
hoīes stupefient r mutabūt
ex eo. Semen aliud.
Quando uis seminare semē q̄
nascatur statim. tūc accipe ī
ram que elevat sup aratrū.
accipe g̃ eam dum est hūdā
r exsicca eam. r cere eam don
fiat ītā. cum g̃ uis operāz
cum ea. tunc accipe sedemā
in die r pulūga ip̄m ea. r po
ni desup aquām fitigatā r co
operi illud cum mānibz. r dimit
te illud horā una. nascetur ēi
semen bonum. Semen aliud.
Quando uolueris seminare sup
aminile eius q̄ crātur statī.
accipe limaturam eius et p
misce eam ea aliquid aliud d
ea lungur. r occultabis illud
totum in ea curatī. r nō uide
at illud aliquis. deinde quere
aquam in urceolo. r accipe a
cetum q̄ sit apud te in ore tu
o r fac estimari q̄ sit aqua ex
illa que est in urceolo. proice
g̃ illam ex ore tuo sup amī
nile. deinde accipe ītam quaz
dedisti ē r proice eam sup fun
dum illi⁹ aminile sup illd a
cetū. deinde hora sup illud ex
aqua urceoli paulātim. lima
tura ei qñ adducitur ei acetū
fiet ut guttur r putrefiat. r fi
milis herbis inventis. nā
facias hoc capitulū ꝑ ꝑ ni co
tum hoīz quos nam innatur
uenū. ip̄m enim transfer fr
cos r addidim⁹ in hoc capitulo
talem armoniacū. Suffitum
Quando uis facere grano alia.
suffitum migationē r suffitigas
eam ea sup portam r sedeat
in ea hoīes. r uidebis os qui ī
illa mansione sūt quasi ip̄i
sint magni hoīes in forma
elephantū r equoz. tūc accī
pe ip̄m q̄ dī alkeli engi r o

ter qm̃ ⁊ oñfice qm̃ anā
culo pinguedinis delphyni.
⁊ fac ex eo grana sicut accen-
unde suffumiga eum eis sup
igne Et uocis uacuū q̄ mul
genit ⁊ nō sit in domo locus
ex quo egrediatur fum⁹ in por
tā. ⁊ sit lar sub ita. q̄ intr⁹ nā
oēs qui sūt in manūcē inde
buntur quasi ipi sint hoies
magnū in formis equor ⁊ ele
phantū ⁊ ē caplin mirabile.

Quando tu fumigabis eum ea
debes Suffumigatio alia.
in domo simulacra uncis
⁊ mirabilia multa nō facie q̄
sint p̄ nāgitudine eaz ⁊ ē mi
rabilū ei⁹. ācē. anīāl. ⁊ lapi
dē aquā ⁊ folia arboīs que dī
pulegiū cuinū ⁊ rute totū ⁊
pulueriza ⁊ stella illud ⁊ pi
ce qm̃ cum pinguedine del
phyni sicut grana accers. ⁊
sicca ea in umbra ⁊ suffumiga
eis in hora tue uoluntatis
⁊ eīt illud q̄ dixi ē si ēs nolu
erit. Suffumigatio ad lapidē in sōpno

Quando uis scire q̄ tibi neces
sarium ē de bono ⁊ malo p̄ tu
more de quo uis q̄rere. tunc
accipe sanguinē asini albi cōge
lati ⁊ lupi cerui ⁊ pinguedi
nē ⁊ stercoris agrestis cetum
ponderibz equalibz ⁊ sicca tū
⁊ facias grana. ⁊ suffumigetur
cum eis tom⁹ tu cui⁹ inde
bis in sōpno tuo qui nūabit
tibi illud q̄ uis deo dante. Candela ul' lampis mirabilis.

Modus faciendi lumen q̄ qñ
cu accendēs debes hoies in
quacūq; forma uis ⁊ē lumē
mirabile. ācē. celos balsami
⁊ celin pisas qui dē aurifices ⁊
celos pisas qui dē imbuanis ⁊
fe limpez. Conuerta g⁹ ea ma
nibz cōmisceēdo ⁊ pōe ea in uase
uitreo. cum g⁹ mis equū cū eo
ācē. adq̄ aliq; nis lr̄he ú fi
ar hō in forma ei⁹ hq̄ fac g⁹ ea
⁊ p̄misce cum ea mediana. ⁊ ī
unge eum eo q̄libz humum
nis. deīd accende qm̃ ī me
dio edis ei⁹ hoies edis debe
se ad unūcē in forma illi⁹ de
tue aut pinguedine accendith.
Lumen aliud mirabile in for
Cē ex igne illā ma angelor.
mato. ācē. celos pisas ⁊ celos
fyleæ ⁊ contracti eos manib; ma
laxando. ⁊ pones eos in uase
uitreo. ℣. diebz. deīn pōe in eis
aliquid de eis ⁊ illumīa cū eo
in lampad⁹ mundi. ⁊ pōe qm̃
coram hōibz q̄ sunt in edē. qi
enim indebunt se ad unūcē
in formā angelor. ex igne ac
celso figunt g⁹ ⁊ uacifrat.

Sius indere ut hoies ad unūcē Lumen aliud
sint nigri ex. facies. tue accipe
lampadē magnū ⁊ funde ī qm̃
argenti uiuū. ⁊ funde in eo
aliquid ex sanguie fleotomi
aū ⁊ pōe in ea in illo sanguie
hamū. ⁊ pōe sup sanguinē ar
genti uiuū aliquid. ⁊ sit ha
mū ex pinis marmi aut qm̃
uis nigrus. ⁊ accende qm̃ in
medio edis. nā ui indebūt hoi
bz mirabilia qm̃ indebūt se
ad unūcē cum illis formis.

Quando uis Lampis mirabi
accendē lampadē [illegible]
qi sit ut mali [illegible]
⁊ ē manu ut [illegible]
hoies eius ex [illegible]

unde m ꝛ deolla ei sup pānū
exequiaꝝ unde. ꝛ mactac ipꝫ
aum sambucano. ꝛ pe ipm lia
nū ꝛ illumina cum eo in lāpa
de uiridi. nam tu uidebis mi
gnum stante inc eu manus
eius lampas. ꝛ in manu eius
uiga. ꝛ mirabile e ualde. lapi
nec eu man fuit ille nō u al.
debit ꝛ caligabit sup ipm uis
eius. ꝛ qui fuit post ipm uide
bit totū q e in domo. ꝛ aspna
illud. ꝛ nō occultabit ipi ex eo
pax neq multū. accipe piscē
qui dicit arabo in sabalara
ꝛ noiat delphin. teste ꝙ ipm
deinde accipe limā pānū aut
fimbul ꝛ spurge sup ipm aliq
ex cimar. deinde funde si illo
ex illa pinguedine liquefca
deinde stringe manū sup ipm
ꝛ uuolue pānū. ꝛ fac ex ipso
lianū. deinde accende ipm i
lampade eius uide. erit cū
illo q dixi. Lampas alia.

Quinto lapidis quā tu reddere te
neris in ede uidebis illos qui
sunt in illa ede ad inuicem in
forma feda ut fugiāt ab inui
cē ꝛ estimēt q ipi sint destruc
ti. hoc aut lianio utit milū ex
orabatā ꝛ qui attribuit sibi
pphā. ꝛ ē mirabile. acē. pilos
ex cauda canis nigri uehemē
in quo nō sit albedo. ꝛ aliq ex
pinguedie ei. liquia ꝙ pingue
dinē deinde accipe pānū exeq
arū. ꝛ fac in eo lianū. deinde
linc ipm cum eo q feasti. ꝛ il
lumina ipm i lampide uiridi
cū olo sambucino ꝛ accendo illo
ꝛ nō sit in domo lianum pte
ipm. Lianum pularum.

Quando tu accendeis ipm in ede
implebit tom illa tota ymā
ginib ꝛ f penulis magis ꝛ mi
rabilib magnis oīs gnis dū
pmanet lianū illo accensū
accipe piguedinē f penis ni
gri. ꝛ spolū f penis nigri ex
pānū exequiaꝝ. ꝛ fac lianū ex il
lo pāno deinde linc ipm cum
illa piguedine. ꝛ pone spolū
f penis in concauitate ei ꝛ il
lumina illud cum olo sambu
cino in lampade nig aū uiri
di erit ei q dixi t. Lianum
Qui cum accenderis pularum.
in ede. uidebūt boies se ad in
uicē nigros facere. accipe lam
pidē uiridē. ꝛ pe in ea aliqd ex
nitro ꝛ pulueriza sup illud aliqd
ex sale gēma. ꝛ accx sulphu
re trito. deinde illumina au
eo lampadē ex luto confecto
ex naphta ꝛ sandaraci ꝛ pan
no exequiaꝝ. uidebūt ei boies
facies suas nigras ut ē nox.
Si accēderis lianū aliud bonū.
illud in ede. ꝛ uoluis sup ipm
aquā accendē si foderis sup
illud oleū extinguet. accipe cal
cem quā nō inuenit aqua ꝛ p
miste cā cum equali sibi ex
acra ꝛ medietatē ei ex olo lil
sami ꝛ naphta citina ꝛ cū eqli
sibi ex sulphure. ꝛ fac lianū
ex eo ꝛ uoca sup aquā ꝛ accen
det. ꝛ funde oleū ꝛ extinguet.
Lianū aliud mirabile.
Cum accenderis ipm uidebis do
mū sicut argentū albū ꝛ ois
res in ea ex uasis ꝛ cibis eius
pulcra ualde alba. accipe lac
num nigrū ꝛ abstrade caudā ei
deinde accipe ex sanguine caud

Opimo lampidis mirabilis.

Quando alia mirabilis lampis.

Quando tu Vicinum aliud.

Capitulum aliud.

ante cui⁹ uis ex aliqb⁹ exigu⁹
rendi⁹ pice q̄m ymagine⁹ in
ignem z nō obuiēre. dicere
gliue pedes pariē una. z alia⁹
equale illi z sua unaq̄ equale
illi z ponūtur accensi z sunt⁹ si
q̄m accensi una. z quecūq̄ cu
co. deinde accipe q. cūq; ligni
uis z fac ymagine. z si nō uis
ymagine facere nō cures. sz h
le q̄m hec lumina. z proice
q̄m in ignem z nō obuertā.

Et ē ut Capitulū aliud pulcr.
facias ymagine hois. z cum u
coq̄s q̄m aqua accendu⁹
ignis. z si rediuis ea. z dimise
ris eam obduret. tu ejectes
eam uolebit ad habitudine⁹
suā. acē. calce nō extincta. z p
misce ea cum anardo tē. z o
leo filami. z naphta alba et
sulphur. z fac ex eo ymagi
ne. nam q̄n tu uxabis aquā
accendetur ignis. z comedet.

Tu uis Capitulum mirabile.
ut sedeat coram lapide. z apia
manū tuas. z extinguat lāpas. z
remoueat lumē ei⁹. deinde clau
das manū. z relevat lumē. si ad
sert tibi facē usq; milies. ac
cipe g. spūm que dē indi spu
ma. z teme ea. confice ea cū aq̄
cāphore. z linc cum ea manu⁹
tuas deinde appi ea in facie lā
padis delebit ea lumē. si i
tex clausis uolebit lumē. Ca

Is uidē Capitulū diuinationis.
omnē nocte profunda in nocte q̄si
uideas in die. manifeste. si nō
occultet ē pax neq; multū. z
legas libros in nocte nigra. si
unge facē tuā cū sanguine
ueſpertilionis. erit enī illō q⁹ di

xi tibi. Capitulū aliud.
Quando uis ut scribas libr⁹ et
uideas ipm in nocte ut aiūt
cuncti. z nō uideat⁹ pōs. dic.
aut ac⁹ fel furonis. z fel cani
nigri. z pone unaq; simul
deinde scribe cum eis. carta
cruda. z cum calamo scribe. z ad
te libros fel accipies. z nō
uidebis ū in nocte. Capitulu⁹
Quando uis ut ar⁹ aliud.
aut pinar q̄ in ea ex fruti
bꝰ maneat nō urina neat in ea
pax neq; multū. accipe. 4. p̄
tes sulphuris citri. z 4. ptes
sulphuris nigri. z duas albi.
z gegi cypri. z nere omia. z p
mitte. z fumiga cum eo citu.

Si uis scribe Capitulū pulcrū.
libr⁹ in carta aut alio. z pica
ipm in caverna spineū aut
nuce. z excauabunt. z mouēt
statim. z si uideis ea spinem
appinquantis libr⁹ mouenti
statim accipe ex aīe. ptida
quantū uis. z nare illud bñ. z
accipe una silue thē. z ē cum
pestus. z contere ea. z cōmisce
cum ea aqua. z pone ea. co a
liquid ex encaustro. z scribe
cum eo in carta aut alio qd
plus amas. deinde pica ad s
pectes. Capitulum aliud.

Accipe aut ignē in manū tua si
uoluis. z nō obuert⁹. z sufflumiges sup manū tuā illō
qui fuit in domo neq; nocebꝰ
ignis. acē. calx. vitriolum ea
aqua salpe calidi. z ea anar
culo magne medimān. z a
naveulo maiore albe. z p mis
ce illō cum eo bñ. deinde linc
ea eo palmā tuā. z fac siccari.

r pone in ea ignem. r suffumi
gam ea cum ligno aut alio.
Quando ui lucinum mutabile
accendens upm implebit do
mꝰ ui qua ui es spentibꝫ ma
gnis r purius r est res timo
rosa ut fugiant q sunt in ea
r uexent. Accipe aut. q. d pi
guedine spentis. r pinu salsi
in ea pone. r accipe pannu exe
quiaz r made upm in. q. siu
stra. r unde pinguedine in
siustra. r sic facias. q. luci
a. r made ea r accende ea i
q. angulis domꝰ cum oleo si
liuano in lampade noua et
uidebis q dixi. Aliud pulex.
Ianuu pulaꝝ q cum accedeis
uidebis domu in qua ui eis
unde ualde ut sedam r i ea
passeres uarios uolates r in
circuitu domꝰ accipe pannuz
exequiaz recentẽ. r pone in
eo cerebz auis r pennas caude
eius. r inuoluendo fac ex eo
lucinu r pe upm in lampad
noua uiridi r accende upm
in domo cum oleo oliue. r q
cumq in domo res fuer uiri
des ualde. r uidebis qm aues
uolet uirides r nigre donec
extinctio fiat ex illo. Capim
lu ut appareat i domo spentes.
Accens uiride domu plena
spentibꝫ r ymaginibꝫ timo
rosis. Accipe cute spentis r
sanguine alteri spentis et
masculi. r agrega illa ita r po
ne ea i pimo exequiaz r accede
upm i lucina noua. Lucerna
accensa ul sedela abulans.
Si uis ita quado ui accendis
ea repit r ambulet r agitet
Ace. cute lupi r cute canis. r
fac ex utroq; lucinu r accede
upm cum oleo oliue r statim
mouebit. Lucerna timoris.
Quando uis accendere lucina ul se
dela ita ut q regit ea manu
sua timeat ualde r pleat ex
manu sua. Accipe pannu lin
nouu albu r fac ex eo lucinu
r pone in concaultate ei cute
r salem cutis. r facia upm o
leo oliue. r da upm cui uis ni
statim cu accenderit upm ar
pabit ei in manu r timebit
r abiiciet illud. Aliud mutabi
extimare q in recipiate hoiem le
pra post mortem ei gnanu u
mes. cuiq; precurrit ei dies. A. u
mes illi tument muscꝫ. r post
q. dies sicut dracones magꝝ
quoz unꝰ si momorderit hoiez
morietur statim. Quo si ui accipe
is ex eis aliquid r coquis illud
cu oleo. r fecis ex eo candelam
in lucina eius cu lumine ex pi
no exequiaz. uidebis ex eo
ite magna r formas q natura
no possiit cu umore uehemn.
Quando uis ut fantasticum
uideat se hoies ad inuice in
formis fantasticis. Accipe. oculum
draconis r made fac upm i ui
treata cum aqua in qua steti
10. diebz. r pulueriza sup upm
aliud ex puluere r illuminat luci
na ex eo in domo. Opus ri
Quo qui manu sua tenuit serpentem
peter. Accipe fimuis r fac ex
eo lucinu in quo sit tunica r
made fac cu olo lucina noua
deinde da illud cu olo cui uis
r accendat upm. ipe nanq; sta
tim cum illud accenderit in

apiet ꝓcur. ⁊ nō ceſſabit do
nec dum ſit illud. Et ſimule
um teneret eum. De attrac
tione ferri.
Quando uis ut ab
trahis ferrū absq; magnete
cum te que dicatur.
Accipe ipm̄ ruber et ad te si
bi noluerit.
Completus ē liber aggregatio
num anagnemis platonis
cum expsitiōe hunaym filij
ysaac. deo grās. Amen.

In xpi nomine amen. Incipit cyrugia magri Brunī longuburgensis ex dictis sapientum veterum breuiter et lucido compilata.

Rogastri me cum ē diu andiu vicarium ne venerabilē amice mi qō ē breuiter et aperto sermone in medicatōē cyrūgie librum describerem collectum et exceptum ex dictis gloriosissimi. G. Auicē almansoris. Albubrasim et alios nec nō aliorū peritorū veterum. Et ego quidem licet pre nimia tam negotiorū tibi longanimitatem huc usq; prestiterim. nec tui voluntatē sicut nouit scrutator omnium tuum defraudandi desiderium non quesiui. imo illud idem ite complere auide peroptaui. Quapropter nūc mumfigē decreui saluatoris suffragio immēte uoluntati meē posse tue petitionis captato animo totaliter acquiescō. Suscipiat ḡ tue dilectiōis sinceritas presens munusculū paruus compleūtō cohortante dnō assumere nō uituli. Cui michi tuus satisfacere poterit nō sit durum set gratum. nō asperum set amenum. Primo sciendū est qđ tractatus istius libri in duas partes diuiditur in quarū principio capitula collocaui. de quibus prime partis uiginti attribui. similit̄ secūde uiginti. ut p certum ipōrū numerum qđ quereatur in eo pōsit facilius inuenire. Est aūt uerē compositus sim mūsurū quasq; queritis. s. scilīt descriptiones q̄ inueniunt in libris veterum. quoꝝ rememoratio tam precessit. s. aliquam ad tractatum p̄ primum fiat descensus ut ei⁹ ac cessus facilior habeatur. quedā sunt prenotanda. videlicet quid sit cyrugia. uñ dicatur. cuiusmodi debent esse operatōes ipius. que sit cōuenientia. nec nō in quot ptes principaliter diuidat̄. Est ḡ cyrugia ut cōit̄ dicitur manualis operatō in corpore animalis ad sanitatem tendens. vl̄ ut aptius declaretur. Cyrugia est p̄ stremū instrumētū mediante. Instrumēta quidē mediante sūt tria. quibus mediantibus morbum curatis valet medicus sūma diligentia subuenire. Talia sunt sicē dieta potio. cyrugia. Dieta enī primum ē instrumētum et ab melius regimen sicē testatur. G. in cōmento regiminis acutoꝝ dicens. qđ si possimus hominem curare p dietā non curemus eū ali aliqua potione. eadem damnascen in suis aforismis. si poteris hominē curare p dietam p̄ aliquid non eas. Qđ regimen exigitur contēm et fiat digestionem. Secundum regimen ē potio. et de hoc etiam dicat. G. qđ si cui eo posumus remouē infirmitatem nō accedamus ad cyrugiā. est ergo trium regnū sicē dictum est cyrugia cuius būsitō remoueatur qđ nō pōt p̄ter duo regimina remoueri. Dicatur

aūt cyrugia a cyros gre qđ est
manus et gya quod dr actō in
de cyrugia q̄ opatio manualis
eo qđ eius pfectio ⁊ integritas
in actione fiue opatiē manui
exhibit. ¶ Oportet opatores cyru
gie ut dicat aly in comento pri
mum loca frequentare i quib⁹
pti assueti sunt cyrugicor⁹. et e
or⁹ opationes diligenter
inspicere. nec sint temerarij ſ
audaces. sint sapientissimi atq;
cautissimi in opando ⁊ maxime
in locis timorosis ut in cerebro.
non sint timolenti. sic autē bi
bunt unum ut sensim non do
minet quia omia que sunt ad
artem necia non possunt ad
plenum in libris comprehēdi.
ideo sint naturaliter ingeniosi
aptē. et cui cōmittatur ingeni
um in medico et maxime a da
masceno ubi dicat ingenium
naturale medici adiuuat artē
et naturam regentem. cōtrariū
uō ōnium. Sint etiam uim lit
terati aut ab eo qui nouit lit
teras adminus artē addiscāt.
vix enim aliquē absq; litterarū
ra hanc artem comprehendē
puto. ſ. tp̄e presentis nedū ydi
otē imo qđ indecens ⁊ horribile
iudicatur uiles femine et pre
sumptuose hanc artē usurpue
rūt et abutunt. ei. que licet ha
beant nec artem nec ingenii
hītē. refert enī almansor qđ
hij qui hanc artem exercent p
maiorē partē fiūt ydiote rusti
ci ⁊ stolidi. ⁊ ppē causā; fuit stol
titudinis egritudines pessime
in hominibus generantē quibus
forte esse egri interfitiunt cum
non sapientē nec sub certa ra
tione ser cisualiter operantur. et
causas et nomina infirmita
tum quas assequit se ignare p
nitus nō agnoscit. ¶ Intentiō
cyrugicor⁹ est opatis circa tria.
ſ. circa ounctionē solutor⁹. et
sepationem cōmunicor⁹ p̄
naturam. et extirpationē sup
fluū. ¶ Sunt aūt cyrugie spēs
unius salutē due fiant extractiō
hamitus cum dicat. cyrugia
dupler aut in carne aut in osse.
et hec sūt contrarietatem mē
brorū subiectorū. nam alia fit in
membris mollibus. ut in carne
neruis uenis ⁊ similibus. alia fit
in membris duris ut in ossibus
⁊ similibus. que fiant differunt
in contrarietate qualitatum.
ſ. mollicie ⁊ duritie. sic ⁊ i omi
operatiōe cyrugicali. que fit in
membris mollibus subdiuidit
tripliciter. aut fit in carne tūsi
⁊ illa scarificatio. aut incisio
uel sectio aut incēsio nūcupa
tur. aut fit in uenis non pul
satilibus et dicitur flomia uel
sectio. aut fit in neruis ſ. latis
et incisio nominatur. aut fit
longitudinaliter ⁊ dr sissura uel pune
tura. uocat in diaflate ⁊ panicu
lus dicatur ruptura. Que uō
fit in membris duris dupler
est. qm̄ aut fit in ossibus ruptis
et dicatur cōsolidatio fracturē.
aut fit in ossibus dislocatis asu
o ppio scemate ⁊ appellatur con
uulsio dislocatorū. de quibus oī
bus tractandū est ꝑtq; de scā
rificatione ⁊ flomia. que licet
cyrugie spēs habeantur. de eis
tamen plurimi ecciderūt. que

vres. ac ipāz opiones uolu
erunt medici ppē indecentiam
exercere. sed illas barbetonz ma
nibz reliquerunt.
Explicat prohemium. Incipi
unt capitula primi partis.
Capitlm primū. de diuisione et
gnālibz cāis solōis stimulātis.
Cap. ij. de cōi disputatiōe solu
ōis stimulātis. sc. diūsitatē inēb.
Cap. iij. de sūma et aggregatiōe cu
rationis uulnez q̄ fiunt i carne.
Cap. iiij. de reductiōe ītestinoz
et carbi et de uulnere qđ accidit
in intestino nec nō de regimi
ne oīum aliox uulnez ad inte
riora corporis penetrantium.
Cap. v. unitale de summa cu
rationis uulnerum neruoz.
Cap. vj. de iuditus mortis l pe
riculi in quibz communicantur
uulnera quoz dam membroz.
Capitulū vij. de uulneribus
que fiunt ex concussione.
Cap. viij. Quare uulnera mo
rantur ad curandum. et de cure
tis curationis ipsoz.
Cap. ix. de diffinitiōe et natūa
medicinaz facientiū nasci
pus et ipm collectiōe et ppūatiōe.
Cap. x. de diffinitiōe et natā me
dicinaz facientū nasci carnē
in uulneribz et ulceribz et mem
naturaz et solidantiū nec non
de ordinatione earz q̄ ad ea cer
ti est ēa naturalem oplōes
membri uulnerati et cōi corpo
ris atq; uulnera ul ulceris de
mō ānihilatōis et collectiōe
et compositione earz.
Cap. xj. de cōmuni disputatiōe
curatōis uulnez et ulcerum.
Cap. xij. de fluxu sāguīs a uulnē.
Cap. xiij. de astrictione relaxa
Cap. xiiij. de sum stellarū.
ma et unitāli earē ulcerum.
Cap. xv. de sūma et unitāli cu
ratione fistularum.
Capitlm xvj. de sūma et unitā
tali curatione cancri.
Cap. xvij. de fractura cranei.
Cap. xviij. de unitāli extēn
sione et rectificatiōe ossium.
Cap. xix. de peculiari curatōne
fracture ossium.
Capitulum xx. de dislocati
one iunctuaz.

Capitlm. j. de diuisione et gnā
libz cāis solutiōis stimulātis.

Postquam posuimus amice
sufficienter plenū consequē
ter cum auxilio dei accedamus
ad ppositum primū capitlā. sc. ad tē
tandum pmissa capitlā per o
dinem exequendo. Dico ergo q̄
solutio stimulātis que est egri
tudo cōmunis dupliciter diuidē
qm aut ē simplex aut est com
posita. Simplex aūt solo conti
nuitatis est illa in qua nō ē sub
stantie deperditō. ut ē ī aque
ductu cum genus passionis et sic
unicam habet intentionē curā
tionis. sc. unitionē partium so
lutionis. Solutio uō stimulātis
composita ē illa in qua ē subē
deperditio. et tūc currit in ea du
o genera passionis et sic duas
hz intentiones curationis in
se. quaz una est unitio partiū
solutaz. et secūa est regeneratio
substantie deperdite. Sūt igr
gnālit omnes cause solutiōis
stimulātis due quaz una est
intrinseca et alia est extrinseca.

Intrinseca uō duplicat̄ accidit
-ſ. ex humore et uentoſitate. hu
mor namq; ex quantitate in
mua aliq̄n ſoluit extenuitatem.
et aliq̄do ex qualitate ſua ex̄
cursum nature diſtemperati
vbi grā. ſi caliditas ſit pluſq̄
oportet motu ſue impetuoſe
ebullitionis rumpit. aut ſicci
tas que adurendo et arefaciendo
autem ſcindit. aut frigiditas
astringendo. aut humiditas
putrefaciendo et corrodendo. aut
toſitas uō multitudine diſtē
dit et motu ſuo ſcindit. Cauſa
aūt extrinſeca duplicat̄ etiam
accidit. q̄n aut accidit ex ca
ſu aūt exercitio nimio uel elon
gatione magni ponderis et ſimi
lib⁹. ſicut ſaltum et fractura. a
ut accidit ex aliqua re extrin
ſeca corpus immediate ſolūcte
ut ferrum uel lapis et ſimila.

Cap⁹. iſ⁹. de eoī diſputatē ſolu
tionis extenuitatis ſm diuēſi
b⁹ dicat⁹. et tatem membroꝝ.
auūc ſolutio continuitatis in
carne poſſibile eſt ut redeat ſic
ſicut. a. ſm uiam prime intēti
onis. Verum ſolō extenuitatis i
oſſe non timetur p uiam in
tentionis prime. imo poſſibi
le eſt ut fiat p uiam intē
tionis ſecūde. p̄ma quidē intēti
o eſt uera ſolutio que in
oſſe fieri non pōt. ppē duri ce
pris eius. Secūda intentio eſt u
gano que fit pozo carnoſo. me
diante. ſ. in oſſe puerozū et in
famuū q̄n q⁹ ſperatur ut ſolō
extenuitatis redeat ſicut fiunt
ppē duas cauſas quaꝝ una eſt
ex remanentia uiuentis ſpiritus
alia ex oſſis mollitie. De ner
uis uō et uenis ſicut recitat a
uicēna dixerunt quidam me
dicoꝝ. q̄ō non ſanantur p uiā
intentionis prime. ſed p uiam
intentionis ſecūde ſicut oſſa. et di
xerunt quidā alii. q̄ō hec non p
ueniūt niſi ſolum in artus. et
etiam retrahuntur. G. cā dicat. cū
ſi media putrefierunt impoſſi
bile eſt artie ſuūm cōſolidari
ad. et fortaſſe dicit. plationis cō
erat conſideratio et experimenti.
Conſiderato uō q̄n una duaꝝ
tunicaꝝ arteriē eſt cartilagi
noſa et cartilago nō recipit in
carnationem. Experimentū aūt
quia non uiua ē incarnatō. ipē
aūt. G. iam cōcedat eis et dicat.
q̄ō q̄n q⁹ artie incarnant̄ cum
experimento et ratione. Experimē
to uō q̄n iam dicat ſe multas
arterias ſolidatas uidiſſe ſicut
illa que eſt ſub baſilica et capū
arteriē tempoꝝ et cruris. Ra
tione aūt q̄niam os eſt extremi
tas in durtie et nō recipit ſar
nationem. a. ſm primaꝝ intēti
onem ubi parum infanabi
et caro eſt extremitas in lenita
te et incarnatur. S. uene et arte
rie ſunt medie inē duricien et
lenitatem quare oportet ut ca
rnum diſpoſitio ſit inter oſſa et
carnem. q̄ minus recipiunt in
carnationem q̄ caro et fialmus
quia oſſa et incarnant̄ quando
eaꝝ ſectio eſt parua et corpuſ pa
cientis eſt humidum et lene et
nō incarnantur meo q̄ō diuer
ſificantur ab iſto q̄n. a. ſectio ē
magna et corpus ſiccum. Et hic
eſt modus diſputatiōis retho

cus cum experiũ fiducia et ma
tionis. ¶ Cap. iij. de sũma ⁊ ag
gregatione curationis uulne
rum que fiunt in carne.

Vulnerum quedam fiunt pũa
quedam media quedã magna.
Item quedam fiunt in superfi
e membri quedam in medio
carnis quedam penetrantia ad
pfundum ⁊ qñq; sunt ex ei⁹ cã
dimutõe carnis ⁊ qñq; minu
me. Et ex uulneribus sunt etiã
apparentia sicut illa que fiũt
cum instrumẽto cuius acutiẽ
in latum tendit sicut ensis. et
simulia. et sunt quoꝝ pfundi
tas é occulta ut pote qñ fiũt ex
instrumẽto cuius acutias siue
puncta in rotundum tendit.
et strictum ⁊ qñ sicut telum ⁊
ei simulia. ¶ Rursus aliq̃ do
figura uulnerum é rotunda.
aliqñ plana ⁊ recta. et aliquãdo
est habens latã. et ex eis é uul
nus rotundum difficilis et tar
dius ad sanandum pp magnã
complexionẽ ei⁹ in membro.
Preterea aliqñ eadẽ uulnera
sup̃ locum carnosum tantum.
aliquãdo sup̃ neruosum uel os
suosum que sic diuisificantiũ
sm id quo fiũt ⁊ sm locum ſ
quẽ cadunt sic curantur mo⁹
curationis ipoꝝ. Res ait qui
by uulnus bt fieri ut dicat albu
dasim multotiẽs sunt sicut
ictus lapidis aut malleo en
sis uel cultelli. aut pugnio cu
lancea aut ugne uel sagitta ⁊
similibꝫ. Est enim uulnus solo
cutanitatis ex recenti tpe factũ
qñ post̃ uulnus antiquatiũ
est ⁊ nõ recipit consolidatione
ímo semp emittit pus. tunc nõ
uulnus ſ ulcus dr. Item q̃ ulcꝰ
plaga putrida nunq̃ curatur. pla
ga uõ sm usum coiẽ sumitur
ab utroq;. ¶ Et scias amice qõ
in curatione uulneris añ uide
licet q̃ ipi medianã carnis ar
teriam seu sigillantiã adhibẽ
sunt tria principaliter attenden
da ſ uulnus sit simplex. i. ual
de paruum de quo non fit timẽ
dum ⁊ sanguis ab eo nõ sit cur
rens. et primũ eoꝝ é ut remo
ueatur cursus sanguinis. et pro
hibeatur calin apõ. Secũdo. refre
natio sanguinis a uulnere ex
pius penetrantia nisi ualde super
fluat. ab hoc excipitur et iam a
liàs de hoc rememoratõ fiet. Se
cundũ est ut administrentẽ me
diane que factũ nasa pus. et
hoc sp̃aliter in uulneribus que ac
ris dispositio iam mutauit p̃
ter in uulnere neruoꝝ ppẽ cãm
que naturabiliter loco suo ⁊ sp̃aliter
ãministrent in uulneribus que
fiũt ex concussione q̃qa hui⁹
modi uulnera sũt doloroſa et
apostemosa. quoꝝ apõ necẽ est
ad saniem deuenire. et iam de i
stis uulneribus est capitulum
ordinatum. Tertium uõ est ut
gnãta sanies exiectur. ¶ Hac
rõne sanguis é refrenand⁹ ut
ne immoderata quãtitate pa
ciens syncopizet ⁊ forsitsse cursu⁹
sanguinis qñ antiquate tempe
ta ut dicat auicẽ. offert uulnerib⁹
et phibet apõ et oppilonem ⁊
febrem. Inquit auicẽ. de melio
ribꝫ cum quibꝫ intendimus i
uulneribus é ut phibeam⁹ eoꝝ
apõtionem qñ qñ nõ accidit

apā possibile est ut fiat cuiō ulnerīs. Vīn cum illic ē apī non cō
soluatur oīō nisi prius siccetur:
Set ministratio medicinarum
facientiū nasci pus nō queunt
ut fiat cessante emorroisa ex
loco ab aptō et cō siccato quate
nus fiat dilatatio porox. aplor
q; integretur. atq; calor naturalis
in ulnere confortetur sibi tri
buens nutrimentū donec ma
teria que in eo ē modo debito di
geratur. Vltimus etiam lapsus
bonum. contrarium nō malum
iuxta istud ypocratis cruda ma
la lacta bona. qm̄ ulnera i q
bus non gnātur sanies non fi
t spūsno secunda. set in illis in q
bus gnātur non timetur. hoc
intelligendum est qm̄ sanies
que gnātur in eis est ex adu
sto mediante et operante natu
sanies namq; in qua nō ē ope
ratā natura est mala. dicit enī
.G. in comento pnosticor. q; tri
plex est operatiō a calore. quam
aut ē tantū operans naturalis
calor. et hic ē cōmixio humoris
in nutrimentum aut pma a na
turali. et partim ab accidentali
et tunc ē generatio sanei. aut
tm̄ ab accidentali. et hic ē gene
ratio putredinis. Postq; nō
ulnus sufficienter sanem acq
uirit medicinis faciendis na
sci pus omino sublatis cū pri
mo ut cum carpia. et ministra
tione medicinali eradicatum
nō competenter conueniat ut fic
cetur ut inde valeat solidari. nī
dum ibi est habundantia sa
nei ulnus consolidari nō pos
set. quia sicut dicit .G. sanies ē
nutrix. et corrosiua. et est res ma
gis contraria consolidationi.
Quapp̄ secta solidare eorum
cor. aut uiligo reducunt ab hi
moi occupatio minime mouc
ans. qui uelut nōne curantes
suas pulces mallificentias si
bi ulneribus indifferenter ac ieer
tanter ministrent. Sane hec ēnt
faciant iam cor. plures et mul
torum requisiui. qui michi ta
liter responderūt nullā media
nam q̄ pultem ulneribus ui
uorem inueniri. qm̄ ipsi digerit
dolorem mitigat et confortat.
atq; mundificat. solidatq; et
que ex eis fit carnem replere
carnem nullum eis inferens no
cumentum. qō patet manife
stissime falsum ē. excepto qō
ulnera digerit et dolorem mi
tigat qō uēre fore dico si illis
ulneribus quibus cōuenit mun
ctur. et secūm modum cuius
necessit remedia. adhibe
antur. Nam sapientum prompti
tudo ulnera solidare uolenti
um circa aliud nō ūsitatur q̄ ut
exsiccentur. hinc fit q̄ cū me
dicina exsiccantia et nō pus ge
nerantia. et ō si desiderant car
nem in ulneribus gnārī. tame
faciunt ut exsiccando mūdifi
cent. qm̄ ut dicit .G. cuo bona
et optima in ulneribus gnāri
non pōt nisi superfluitates mū
dificentur. sanies inducat. atq;
fluat. que quidem superfluitates
ut ipse testatur et fece cerce di
gestionis nascuntur. puter g̃
uiscat. putrefactio et expellat. qō intēn
tio exsiccationis et mundificati
onis ulcerū qbus mediantib'

cor. pficatur restauratio. nedū
est. p oleum et assingiam. alia
putrefactiua de quib' ipī sua
pultes componūt. vñ et am in
alus fiaunt putredinem aug
mentant. ¶ Et nota etiam q' bis
in yeme. et ter in estate uulnus
curam. mutam debet quia fiat
diat abuarois. putrefactō ma
lor ē in estate q' in yeme. hoc aī
obseruandum est cum uulnus fu
erit penetrans admōtoria corpī
aut cum fuīt in cerebro aut in
neruis ul' uuta eos aut in locis p
pinquis uncturis. nam cum fu
erint in locis alus ut pore in cīno
sis tunc semel in yeme sufficit
ac bis in estate.

Cap'. nūj. de retractione intestino
rum. et garbi. et de uulnere qō ac
cidit ūi intestino nec nō de re
gimine oīum alioz uulnerū
ad mōtoria corporis penetrātiū.

Uulnus adeo paruū fuerit ut
neq; caro neq; cutis amputata
fuit sola ligatura curari potest
que sibi ad inuicem partes con
iungit. et eius discōtinuationē
continuet. et cauendū est ut ne
pilus aut unguētū ul' oleum.
aut aliud inter labia uulneris
cadat. hec enī ut fiat. aggregatō
partium nō permittit. et sic cōglu
tinatio retardatur. ligaturē mo
dus talis esse debet. qō semp
a loco infirmo incipiat. et tendat
ad sup'iorem partem. alia quoq;
fascia ab eodem loco incipiens
ad p'em tendat inferiorem. sī
locum nō lesum fortius cōstrin
gatur. et quāto magis ab infir
mo elongatur loco tanto rela
xetur. et hic nam q; ligaturā
sanguis ad locum infirmū trā
mitti non pōt. unde apōstolus cau
tatur. Si uero tū una fascia ha
beatur aut plures non sī necesse
fiat reuolutio ab utroq; capite
usq; ad medietatem fasciae. et po
stius pullullis medium ipsius
fasciae sup locum infirmū locetur
et sic unum caput tendat supe
rius et aliud inferius cauus rela
xatio et strictura sicut supī fiat.
et hec dicatur ligatura a duob'
capitib'. ¶ Et sciās qō ligatura
fit in uulnere. p'ter tres utilitates.
quarū una est ut p'tes uulneris
cum quietis conseruet sanguis
materiam. phibendo. ne ad locū
tranfundatur. apī faciat et dolo
rem. Secūa ut medicamen. et pul
uillos usq; ad tp's motionis reti
neat et custodiat. Tertia uō est
ut ex uehementia constrictionis
ipius aput. pfunditatē uulne
ris. et eius relaxatiōe in ouatio ur
ad exteriora curatur. hec tamē nō
fit nisi in uulneribus profundis
et ulceribus in quib' timet ne
uirus in infenora p'ueniat.
¶ Si aut uulnus medium fit in
ter paruum et magnū in ei' re
gione sola ligatura nō sufficiet.
set cum medicamine nubo sibi cō
uenientibus sicut inferius dicetur
curam impendis. ¶ Si ū uul
nus adeo magnū fuerit. qō li
gatura non possit p'tes eius ad
inuicem aggregare. tunc necesse
est subtura in āmministram. cui
ut dicat. Subtegmen in curatiōe
earum quatuor cautiones requi
runtur. Quarū una est aggregatō
partium diuulsarum. Secūs ut ta
lis aggregatō conseruetur per fu

turam ul' ligaturam. Tertius
ut custodiatur ne aliquid mē
labia vulneris exeat. Quartu'
uō est ut seruetur mēbri sulī
tana fm sanitatē suam. s. ut
consuetum' eius compleccio na
turalis cum medicinis 7 cibis.
De sanatione quidē naturalis
complōnis mēbri ai medicinā
iam fiet rememoratō fm com
plementū in capitlō suo par
abo sibi fm figuram debitam
collocatis. Cutis superficies fuat'
cum acu subtili quadrata 7 filo
de simeo aut loco ullius si inue
nti nō potāt cum filo unico sub
tilissimo fiue nodositate quib'
tū punctis ad mensuram unī
unaqe.i. unius digiti 7 spāliē
minoris ab alterō sequentis pse
uerentur. extremitates uō vul
neris relinquantur apte ū stu
ellū si opus fuerit possint im
mitti 7 tantos expungant 7 pul
uillus ex uētq; parte vulneris lo
catis ut labia conungātur
atq; medicamine incarnati
uo suppositō quemenē ligetur.
et cauendū est ne humidū medi
camen apponas. Appositō nāq;
humidi dissolutionē vulneris
optatur. sic aūt usq; ad nonum
diem suturā pmanere deinde
dissolui' qō est. qā in istoz di
erū spatio possibile ē ut partes
vulneris incarnent. Suturā ē
spāliter debet fieri cum vulnus
tendit in corporis latitudine;
qm ut inquit auē. cum vulnus
exit in longitudinem ligatu
ram sufficit 7 aggregat ipsum
decenter. Et notandum est qō
quāto membū nobilius 7 de
licatius est eo amplius ei' pārtes
distunctē debent nobilius 7 de
licatius aggregari ac suturam decēti
tenere. et illō ē fiē in partibus fa
ci 7 ces sūbo. Sutura aut ñ mul
tum sit fortis nec multū debilis
set mediocris. nam ut inqt. G.
Si adeo stricta fuīt ut dolorem
generet calm faciet apā 7 tumo
rem 7 si multum fuīt debilis nō
bene pres vulneris coniungūt.
et in omnibo locis dum vulnus
est recens 7 sanguinolentū et
ab aere minime alienum fiat.
Si a principio nō fuerit cū ligat
et hoc doloris fiat additio sup
infirmū vulnus parumper cū
instrumēto aliquo removendo
nec sanguis procedat ut pārtes
coniungere melius consueant. de
inde futura fiat ac medicami
nis incarnatiuis curā accelera.
et oportet ut scias antiqe cō co
glutinatō vulneris renouari e
longatur a sanitate cōglutina
tionis vulneris recentis 7 san
guinolēti. Cetērum si renouatō
vulneris patiens non obedi
tē cura ipm ai reliqua curatō
vulneris donec sanetur. Si
in vulnere aliq̄ fit profunditas
seu cōcauitas talis ei' curōnis in
tentio nō est fm modum cuius
precessit rememoratō. qō ē qa
intentio rememoratois mee in
eo qō precessit nō extenditur ē insi
tum de vulneribo que fiūt cum
latitudine et longitudine. i. cū qbo
nō est deposito subē neq; aliom
concauitas in regimīe quoz fiat
fiat medicamē incarnatiuum.
et aggregatō partium disgrega
tarum 7 earū seruatio cū liga

mine ul' futura hac phibitō ma
teriei ad lctum 7 rez extrinsecaꝝ
inf labia vulnerū cadentium.
atq; oplōms naturāl' oseruatō
cum medicamis conuenientibꝫ
sic iam totum ucrificatum est.
o medicamen enī mearnatum
vulneri ocuo nō ogruit ex eo q'
cessicando phibet materiam ūn
carnis natiuitatis expectāt. set con
gruit ei medicamen faciens fu
sci carnem donec ptes sepatte
integre ꝯiúgantur: neq; etiam
oportet ut partes eius ꝯfrigera
re adinuicem aggrent sicut in a
lus vulneribꝫ dicim. qm subeo
quedam remanet ocultus iqua
ficat. 6. testatur necio emus ad
unatur. quam oporteret iterum
ut apnetur cumendo ne mēbrū
putrefactionem incurrēt. Q ō si
pfunditas vulneris talis habeā
tur. s. ut eius umus ad exteriora
nō fluat. imo in interiora ptē
eius aggregetur. tūc apretur liga
tura uel xemtior. aput vulnerē
pfunditatē 7 ipius aput os le
nior fiat ut umus nō impediat
exitu. mēbrum etiā talit figun
tur ut vulnī sit inferī. q ō ab ipō
umus effluere possit. testat' quit
auic. q ō iam sanauit vulnī ma
gnum cui' pfundum erat aput
genu 7 ipius orificiū in coxa so
lum cum apritione figure q'
gā aperuit. pfundū supius et
orificium inferius cum sustē
tione cuius q're tanatum ē ab
sq; pforatione inferius. et ina
sione aliqua. et membra q'
in quibꝫ est aptitudo figure pr
sibilis sunt sicut. ad interiora.
brachium. manꝰ. coxa. crus. pes.
unga. manꝰ. Q ō si apritō fi
gure in vulnere nō est tibi pos
sibilis. tūc ut inquit alman sor.
oportebit ut in die sc̄o 7 quāto
ostenditur. 7 si eius pfunditas
cepit minui. nec umus si pu
treo multa cōtinetur curatio
nō muteur. Si uō ꝫrium acci
dit. necē est ut vulneris conca
uitas integre abstrahatur ā ner
uis. aut uena illud phibeat t'.
Q ō si illud phibet te ab hoc tūc
in magr' depresso loco. i. ap vul
neris pfunditatē decentem
pforationem facias ut umus ex
ei competenti educatur. et in
qualibet ptē vulneris stuellus
intromittat. 7 sm q ō caro citius
ne ꝑ minuatur. s. 7 orificium
magis declive ad solidandum
tardius relinquatur q ō etiā ob
seruandum est in omni vulne
ubi due conspicuntur aperitiones.
Et iam dixerunt. 6. 7 auic. 7 alij
sapientes ueteres q ō q'n do pfo
rantur vulnera nō est rectū eis
ut eis apprimet aqua 7 si aliq'
cām placentē cegent balneam.
tunc tegatur vulnī cum pannō
in oleo aut cera liquida ū aqua
balnei vulnus intrare nequeat.
Et scias q ō vulnus cōcauum
ut dicit. 6. nō simplicem si du
plicem nob morbum ifinuat.
nō enī solū carnem ueri etiā
animam sm spiritum amisit. q're
oportet nos ei duplicatē subue
nire. q'm in duplici passione ū
ꝑ etiam testatur auicēnas in
tentio duplex est. Prima q'dem
intentio in vulnere cōcauo est.
ut eius cōcauitas carne ñsitura
debita impleatur. 7 tunc medi

ana mundificatiua q̃ efficacius necessaria est: q̃uãto multũ amplius alus magnũ est q̃ pfim dium tãto plus ut inquit. G. huiusmõi medicame. s. exercitio est adcendi. Scdũ est ut cutis deperdita restituatur: q̃ãe medicamen sigillatiuum qđ stipticũ uocant̃ administretur: si uero aliud qđ ex multeat deplutum fuit non est aliud nisi solaminũ. tunc ab ipõ principio simulit̃ solum medicamñ stipticum cõgruit donec locus cutis caro dura nascatur: q̃m ut inquit ut rum. G. materia cutis ẽ sperma cui quantitas in corpore pũa est. quare sin prima intentõe non nascatur si locus eius ut diximus caro dura sup quam nõ oritur pilus. ¶ Qđ si contingat ut caro ex multeat sit dependẽs uel deficiat ut primũ remedium habeat oĩo inducatur: deinđ medicamen carnis creatiuum admiñistretur. ¶ De dieta multentium q̃ regimine apũtis caldi ĩ ẽ quia ex regimine accidentis. inordinata dieta apũ malum. et unus in multeat gñãtur. q. by fortasse membrũ ad putfactionem deueniret et maxime in estate. nõ in hoc loco cõuenit ut fiat eius renemoratio. Egr sibi a principio p. xiij. dies a repletione uino et crassis carnis abstineat q̃m infirmus dies apũ quiescere consueunt. et si uideris humores superhabundare et locum rubescere acumes ne apũ calm ubi fiat talis sit intentio curationis tue in eius prohibitione tñ. q̃m unus sicut dictum ẽ nũq̃ consolidatur nisi apũ quiescat. nõ g̃ est excusatõ quin uelocit̃ fiat flomia ex pte ĩma si urt̃ ul' extra aut aliud nõ prohibuerit. et maxime si ab initio multus sanguis nõ fluxit. a multẽ. ac q̃ totum regimen infrigidet locus q̃ cum olio rosato albugine ouĩ simul mixtis epithimetur aut panñ in aqua q̃ acto ĩfrigidũ supponatur. Inquit auic. q. nõ qđ ẽ oĩs unguentum in omni membro a capite usq; ad pedes est ut sumatur granatũ dulce. et decoquatur in uino ponticõ et emplastretur cum eo locus ex his enĩ locus fortasse tuci̇ potent. si uõ ĩtium accidat sicut in capitulo apũtum dicetur curum impendas. Cum aũt secuit fuens qđ apũ caudum non accidit multen q̃ quãpue in statu pcõ dicto precepit infirmo ũ suum regimen incauisset. ad regimñ quo uti soluerunt reuertat qđ in carnis naturalitatem gñãtur. ¶ Cap. xv. De multale de sima curatiõis multerũ inuoluntaria q̃ q; uenter accidunt unde intestina foras egredi tur. Quoq; quidẽ curatiõ sicut assent auic. quadruplex egre in tentiõe. Prima quoq; intentio ẽ. ut intestina ad locum pprium reducantur. Scdã ut sustinantur. Tertia ut ponatur sup ipm medicamen soluens sicut inflamatiuum. et quarta ut sit sollicitudo ne putrefiat ppter humoz a uenam membroz nobiliũm. ne sanguis congeletur in interiora. dico g̃ ad reductionem in

tatinoz sine pluralitate sinomi
qō si presens fuerit medicus aū
quā abiecat tangamur forte sse
ipā sine molestia introvmittere.s
si uō ostruum accipiat necē est
ut illa uentositas resoluatur pp
aeris frigiditatem aut qō mul
tus dilatetur si ouementius ē
ut uentositas resoluatur si pos
sibilitas adest ponatur ḡ spū
gia marina in aqua calida et
expressa ab aqua cū prem cāi
ea intestina aut fiat illud cum
uino uetō qm calefiat et cōfor
tet intestina plusq aqua et e
oz inflatione remota in ēmit
tantur et stringit multos és ca
locus tps est frigidum q ue
tositas ab intestinis dicto mō
cū prē nō pōt et tunc fiat sicā
dcm. et alij pena uetis. sic est
alimanoz et alyz ē ut infirmus
in balneo p extremitates et per
manus et pedes suspendatur ut
gibbato dorso uenter concauetur
et sic aliquātulum concauatur.
et hac namq; dispositione fa
cilius introvmittunt. Cō si hoc p
actis nequeat introvmitti tūc
maioz incisio facienda est. Si
aūt cyrbus cum eis exierit qd
quid ex eo nigri ul' unde fe
tum est abscedatur: quia si per
mitteretur putrefactio fieret
in toto. Dicat cū ypo. qō si cyr
bus exierit necesse est putrefi
eri q̄ mouetur tps. ligatur tñ
omībz eius uenis et arteriis ca
silo de sirico cuius extremitas
extra uulnus dependeat. nam
si illud negligatur nō est timi
quin uenter putrefactionem
incurrat. pter sanguinem ema
nationem. quibz introvmissis
uulnus cum digitis teneatur
et sic fiat sutura sicut precessit nā
ratio. Illō qō melius ē de sutu
ne eius est. ut dicit. G. in libro ō
ingenio sanitatis. hic est sermo
eius. Sit intentio tua in disrup
tione mirach uentris cui fiat.
ut suas cī cum suctōne cōglutī
nante fiat cum mirre quoni
am ē neruosum carne incarna
tionis. tali enim futura fiat
velocius incarnabitur. deīn me
diocriter incarnatū supponi
tur et patiens supinus iacens sta
liter collocetur ut dorsum sit gyb
bosum et uenter existat cōcauus.
huiusmoi quoq; figura ꝑparatois
est cōmunis et unius salus omīb
uulnerib; ex quibz exeunt ster
cora. aīe ꝑpria et particularis ē
ut sideres in qua ptē uentris
uulnus fuit. Cō si fuerit in in
feriori parte sit figura ꝑparatō
nis supius. i. ut cruta infirmi
sint sub capite altioz. et si fue
rit in superiori ptē sit figura pe
paratois inferius. Si uō uulnus
fuit in latere dextro tunc sit cō
clinatio infirmi ad latus sini
strum. Et si fuit uulnus in si
nistro fiat ostruum illud. qm
tota ꝑparationis intentio est
ut pars uulnerata sit altioz al
tera. ad hoc ut fieri nequeat de
clinatio intestinoz ad uulnus
et ppē hoc et in hoc loco ligatura
est utilissima uulnāti. Iuffim
aūt regimen subtilietur et a
cibis inflatiuis custodiat ōio.
Si uō uulnus alicui intestino
rum accidat. tunc ꝑcipiunt
antiqui ut fiat clusterigō cī

uimo pontico mgiu tepido ut p
hibeatur ne fiat putrefactō et
dolor mitigetur. Inquūt nūn
qō si aossis accidēt intestinis
fistulus recipiet anatomem.
Si aūt subtilibus fit ōtrum uti
si illud qđ ex intestinis ieum
um dicatur anatomē penitus
non admittat. Illud iō est ut
referunt ppē multitudinē ue
nax et arterias et subtilitatē ei.
et ppinquitatem eius natur
neruos et etiam qa ppinquis
est cpti plusq̄ alia intestina.
Et modus cum quo possibil'ē
restauratio disruptionis inte
stinoz si fuīt parua est ut ca:
cau subtilissima ac filo de sen
eo diligenter suatur: deinō sic
ducimus intestina intromitti
tur. Filoz quop capitaz est nul
lus dependeant. nec ipm multi
claudi pmittas donec incāna
tionem recepit intestinū. me
dicam etiā cōglutinatrēm fi
cetis sup intestinū suturam ap
ponas si illō ē tibi possibile. In
quit albucasim qđ iam dixe
runt quidam expūtoz q̄ qn
accidit in intestino uulnus. et
est paruū oportet ut ligrē fm
hūt modum. Et est ut accipiā
formicas magnoz capitum/
deinde agregā duo labia uulne
ris. et pone formicā unā ex est
que hūt os aptum sup duo la
bia uulneris. cum q̄ ē cpī si
ci et stringit os suum ab scde
capitis ei. adhuc enī et non sol
uitur: deinde pone formicam
aliam ppe primā. et nō cesses fa
cere illud cum formica post for
micam fm quātitatem uul
neris totī. donec repleat ipm et sue
uulnus. illa enī capita remanēt
in intestino donec glome
tur et sanetur. et nō accidit infir
mio necessitum penitus. iste mo
dus sutare cum formicas est fm
uiam fidutie. Inquit etiā qđ si uul
nus magnū et amplū fuīt et ma
xime in uno intestinoz gracili
um tūc nō est ingeniatio neq;
subtilitatio qm nec ipē ē sanatō
nis. ¶ Preterea qn accidūt uul
nera in partibus pectoris ul' thora
cis aut dorsi ul' in alia pte corpo
ris et sunt penetrātia ad interiā
tūc regimen curatis ipoz est fm
hūc modū. uidel. q' in principio
non apponatur medicamen ut
sanguis refrenetur: ne fiat in
quūnt sapientes unī huī. anī
retineatur in pfundiatē corpis
et rūtatur ad cor et inficiat eglī.
imo. im ministrādi est medicina
attractiua. inquit auē. et omē
in quo ē caliditas subtil' cum ex
siccatione uel exēti. sūtalis sub
stantie nō curandū. ab attractē
et prohibentur assiduatō molli
ficatiuoz ne liquiditas aggregēt
in pfundo. qm hūmōi uulne
ra sūt difficilis mundificatōis
ppē inobedientiā loci qđ ē qa
coz pfunditas ē occultā. vñ. 6.
in uulneribus pulmonis aut di
afragmatis ul' in interioribus fi
ri supra oportet studere ut q̄to
magis fieri pōt detrahantur siue
cum emplis extra positis ul' ca
potionibus. Si uō medicamā attē
tuam nō habes tunc cotum. i.
bumbacē. im ministra ul' eo cūt
cursus ei' ut illud q' egrūditur
fugat. sintq; liamioz capita et

tra uulnus remanẽtia crossiaꝫ
ter qđ ec compressiõe ligatur
corpus intrare nequeant nibi
dem remanere. qm hec precul
dubio causa putrefactõis ẽct.
et ꝓpe infirmo ut dormiat si
uulnus ne in qđ sanies agre
getur. Qđ si oportet uulnus la
uari lauetur cũ ydrogiacma. cel
ucrate ꝫ simulbo. ceuie sm ur
torem tuã ut nõ mũdificos ipm
cum acuto medicamine sic ab
flos eius ꝫ sũlia. qm ut inde. 6.
assent putiens moreretur. etiã
qm nõ securans qđ sanguis a
ut putredo in uulnus aggrata per
uulnus mũdificam ualeat. tuic
añq; coaguletur infirmo pree
piendum est quatenꝰ ũnum l'
aquã plumalem in qua cẽra si
gillata decocta fuit in potu su
mat. ꝫ silic qm decoquũtur in ea
balaustie, sumat, cortices mala
rum gnatoꝝ ꝫ similia. his ibi
mõi enim ingrica omibo uulne
ribo penetrãtibo maximum pre
bent aduitoriũ. qm sanant ꝫ cõ
solidant ipã a parte interiori. Si
aũt sanien paſſumptem po
tus mũdificare uolueris. time
detur sic diapenidion. diadrag
gãn. ꝫ simulũ. cum aqua decoc
tionis rehuiticy sopi. passiu
lar ꝫ sic mului. Qđ si humi mõi
uulnꝰ plongatur ad sanandũ
spatio longo et iam sẽp apitũ.
tunc scias ut inquit albucasis
qđ iam fẽm ẽ fistula et ecce ill' est
quod raro ꝫ difficilime recipit
curationem. propterea rogo te
ad curatioẽ; cause fetide mutta-

Cap. vj. de uulnere mõtis l'pecti
i qbo cõtigit uulnia q̃ꝫ mbroꝝ.

Q Diat. 6. aliq; pectoris solo
tumultus in nuis pplimũ
sensum ipõꝝ ꝫ tumultatem au
cerebro spũsmũ uelocit cõmo
uet. et ꝓpe hoc ꝫ diat ipe. 6. pũc
tura nerui ꝫ tenãtibos pectis fit
ad puocare spũsmũ. et uocat ml
te sunt cause quibo spũsmus i
uulnere nuoꝝ gnatur. ubi ci
tit uehemẽtioꝝ. ꝫ frigus. dolo
et putrefactõ. omis nam q̃ me
diana frigida nocet nerius ex
eo qđ sulũ neruoꝝ frigida est.
Item omis dolo; excitant rumo
uis tumoꝝ ꝫ apũ quibo spũsmus
fiale generatur. Cerin qm pu
tredo coadunatur in uulnere
neruoꝝ ꝫ nequit ad exteriora
fluere ꝓp clausuram orifitii uul
neris fit putrefactio ꝫ cortum
pitur mẽbrum. deinde sequitur
spũsmus. nerui enim ſt de mãia
humida cerebri a frigiditate cõ
gelati ꝫ aglutinati. ꝫ ꝓpter hoc qm
accidit putrefactõ augmẽtũ
meis. Quapp fit intentio tua
in prohibitione ꝓdoꝝ. sis g' sol
uatus ut fissura apiatur ꝫ di
latetur ut uirus effluere possit.
et nõ festines ꝫ solidationem ei
sicut fecerunt impiti nisi prius
dolo; mitigetur ꝫ locus mũdi
ficetur fuentando. ab apte ei
lucro securus. corpus ꝫ si opꝰ fu
erit mũdificetur et regimẽ; sẽ
tiatur ultima subtiliatione.
Si fissura uõ aut fit sm longu
aut sm latum. si; que fit secũ
longum testatur. 6. salubrioꝝ
est. et que fit sm latum mole
stioꝝ est et ꝓpinquioꝝ ad spũsmu
vũ aurĩ. si uero uulnus incidat sm
latum ꝫ nõ oio aut puncturã pi

frigidu spasmu gnat

aiatur oportet ut totaliter abscin
tur ut fit a spasmo securus qm
ut inquit ueteri. G. tunc apti est
inunctum parti incise et no in
cise. nm pno incisa passio ad re
bruum ducatur. et spasmum in
eo accidere faciat. qre tuc etiam
oportet ut egritudinem sine
desideratoe uirtutis ac colli ner
uicem spinali et subtalellas frica
ter cum oleo tepide calefactoso
ungam si nullus in supioi pte
corpis fuerit. si aut in inferio
ri in coxa crure et pede pcedes
et inguina similiter inungam.
humidissimoi namq; unctio mul
tum securat a spasmo si in eo fu
turus est. et si iam accidente pli
mu quoq; ipi ultima curatoe sue
amittat. aut post totalem incisiem
in latitudine oportet ut nnu
quatur qm facilius incarnatu
et forte nisi suas ipm ut die
mus. non conglutinatur.

Capitulum septimu de uulne
ribus que fiunt ex contusione.

Decimen conuenies uulnera
ingruor est calide et sicce nature
et subtilis et est eius exacta
tio uehemes ualde cum attracti
one et no cum stipatione oino
ipius nec calitas ad temptme
to uicina. caldum enim supflu
e non suem et cauendum est
ne tolor sedetur cui aqua calida
ac eo qo putrefiat. qm nerui
de materia humida qua frigi
agelauit et oglutinauit sic di
cimus eos rati sunt et pe hoc et
calio et humido putrefiunt ne
q; etia frigida omino admu
tentur qua pores opilat et
spasmu generant. imo mutti
getur dolor. cum oleo calefacto et
qua si fit oleum non putrefiat.
non tu exercitatur qm bt pticulas
sedandi dolorem et subtiliandi
medicinas. et faciendi eos assi
les et idcirco fit oleum subtiliu
partium cum stipticitate qua
minus putrefiat et no cito cito
ab attractione. Inquit. G. q. olim
uetustus est dissolubilius. recen
no mitigatiu. sed mediocre in
utilius est. oportet ut mixtu
oleum sit uaporatum tpiam
citrine. g. oleum admiscetur
recens. et in yeme coq. qm festine
frigore matia et in veme caliditate
elugenda. et qm etia cum exa
ratione putrefiunt calidor. supfo
cam fit doloris sedatio. sulfur
uiuum pp subtilitatem et sic
citationem suam si cum modico
olei ad modum unguenti confi
ciatur ualet ad multa nuocui.
et calx uiua cum aqua dlci mi
totiens lota et cu oleo co fecta
utiliter ponit in mustum. et tuta
etiam eodem mo abluit et fec
ta. G. sola terebentina in huius
moi uulneribus usus e et hec in
puens mulieribus et humidas
naturas habentibus. in siccis no
et duras complones hnt by
cum ea modicum cuforbij ad
miscebat. ac etia in durissimis
et siccissimis corporibus scarpio
cum terebentina ul oleo mini
strabit. fere etia cere sola ul cu
modico cuforbij qm. animini
stratur. dicit enim assi bonum
e si de ea fiat emplm. est aut
desiderandu consideratione hu
utriu neruus dissolutus sit
et uulnus ualde dilatatu aut

nō. Q̄ō si fuerit tūc non suffert
medicum ex uehemēter calidū
sicut est cuforbiū ⁊ sulfur ⁊ hui
similia. imo indiget medicina
minoris caliditatis sicut est ci
ca ablutā et etiā calce ablutā.
et simulē nō suffert q̄n nerui
est discooptus et uulnus largū
sicut diximus ut ponatur sup
ipm oleum. uerū ut dicat aliq̄
oportet ut tondeat sup ipm post
unū coctum deinde oleum ⁊ me
dicamina quidē q̄ ad minuendā
huiusmōi uulnerib⁹ nō abluun
tur alia de causa nisi ut acuti
tem ⁊ mordicationē amittant.
q̄n mordicatiō aq̄ gnāt et ti
morem. hec oīa etiam nō nisi re
pida ponantur quia frigida spi
mum exacuāt ⁊ de medicamini
bꝰ compositis est medicamē. g.
mirabile qđ iam expertum ē ap̄
me et est illud qđ fit ex cera et re
sina et cuforbio et piper ⁊ olea de
umo quaq; p̄portiōe ponūt̄ pars
media ⁊ de oleo pars una opor
tet aūt re subtilē inuenta ut ne
medicina in calefactiōe medium
excedat aut ne calefactiō necessa
ria minuatur ⁊ sūlē abster
sio ⁊ exsiccatiō. qđ si uideris me
dicinam ultra q̄ sit necē cale
facere qđ rubor ⁊ calor membri
tibi absq; dubio declarabunt.
tunc membrū infrigidandū ē
donec caliditas superflua minu
atur. Si uō nullus timor o
portet tūc facias sicut p̄cepit. g. nē
ut in primis sanies abstrahatur
cum cocto ul' pino. deinde lauet
cū aq̄ aut mellicrate ul'
uino dulci aū pontico ⁊ tūm
desicca hmmodicrem cū cocto
sicut diximꝰ. caue qđ nec mol
ficatiuum nec maturatiuum
medicamē apponas imo semp
desiccatiuū. q̄n ut ingr̄ iterū
.6. accidit caliam hoī p̄cutum
cum ferro minuti capitis ⁊ dir̄
rupta est cutis ⁊ continuata ē
quibꝰdam nerꝰ manus eius.
ac medicas stolid' posuit medi
cinas mollificatiuas sicut em
plastrū de farina tritici ⁊ aqua
et oleo. quare putrefacta ē ma
nus hois ⁊ mortuus ē infra sep
timū diē. q̄n supuenit eius pa
mus pp putrefactionē. Si uō
cessisset orifitiū aptum fuis
et medicina desiccatiua cum
attractiōe et subtilitate sufē ad
ministrata fuisset morti non
subcubuisset hō ille. et scias qđ
nō medicina subtilis sufē cō
uenit. ām inuitram ut absq; do
lore penetret ad p̄fundū q; ner
ui posita sūt in p̄fundo ut pel
quibꝰ coh̄opuntur defendāt̄
ab extrinseco nocumēto. Pre
terea oportet cum uulneri ner
uoꝝ calm accidere. aq̄ ut sit
solicitudo in eius sedatione ⁊
de illis que sedant ipm ē sici
emplm de farina ordei ul' fi
bar. aut hꝰbi decocta cū aqua
cineris aut aceto aut cū aqua
simplici in qua uirtus sit seni
pni. et non oportet ut ponat̄
huiusmōi emplm nisi tepidum.
quia sicut biū dicit. quidē nich
nocibilē ⁊ tenuis ē humꝰ uul
neratus q̄ illō qđ est frm. ⁊ cū
nerui iterū aduenerint. accidē
sūi ruptura carnis si nō fuerit
in loco aq̄. tūc cum sedentib⁹
dolorem cauetur. sic cū embro

Fractura

cationē olei calefacti. malum nisi
actus ⁊ strictus cum ponitur
sīr neruos actactos prebet mū
bile uulnantur. et etiā cepe bū
decotū. dumaes uō que neruū
acidet sīlicet cuare sic ⁊ du
ra aīa mat. apostemata.

Cap. vj. de uulnis mortal. ul' pe
riculi in qbꝫ cōmunicāt uulnia
Membra ꝛ quoꝺā membroꝝ.
plimū significāt a mortē
aīm in eis accidit uulnus sī
sic ucsica. cerebū. cor. nīes. e
par. diafragma. stomac. et in
testina minuta ⁊ hoc cōfirmat
ab vpocr. in amphois cū dicat
vesica cum inflatum. aut cor aut
renes. aut cerebū aut diafra
gma. aut aliqd intestinoꝝ gra
alium. aut uenarum aut epar
mortale. ⁊ g. exponit in cōmō
quia significatō aīm uulnū
in eo fuerit talis exit. d' cor
uulnerato sanguis exit nigr:
et ē uulneratio qī ppe mamil
lam sinistrum. accidit q; pūcē
ti sudor. ⁊ frigiditas extremitat
et est periculū dubiū sīm omem di
spositionē mortale. Si in diaf
fragmate uulnus fuit ē ppe
costas paruas pulsio facta ē
ac magnus ⁊ spissus ē. melius
cum dolore uehemēti. ⁊ suspino
et utriusq; humeri motione
pacienti q; mors nō plongatē
et maxime si uulnus in pāre
neruosa fuit. qīn cum in pte
carnosa exerit tūc tolerant. g.
possibile ē ut ut soluctur ⁊ sa
netur. Si in pulmone fuit san
guis exit spumosus ⁊ fit anel
litus fit quēs. colorq; pacētis
mutatur. Si in stomaco abus
p̄ multū emittē. Si in uesica u
rina effunditur et ci. Si in intē
stinis egestio p plagam egredi.
et qīn exit intestinum aut crū.
Si uō in cerebro agnoscatur per
illud qō narrabitur in capitulo
de fractura cranei. Qō si supa
dictis membris mortalia sig
nō apparuerit tūc in cor curā
one sīm ingenii ⁊ tue discre
onis arbitrium studium im
pendatur. qīn forsasse cum au
xilio dei liberabitur infirmus.
Si uō cētum accidat oīo desis
dum est. et plūmi qē ut dicat
auicē. Ille cui accidit uulnus in uē
tre suo ⁊ accidit ei nausea aut
singultus. aut solo uentris mo
uetur. et si et uulnerat fō in po
fundit ante pectoris sps. agitatiō
cordis cū eo tremore cordis. et a
nellitus strictura simul ē mor
tale. Si qa medici ratiocinant. si
et adhuc ratiocinant de uulne
ratione pulmonis oportet nos
inde aliq̄ tulū disputare. dico
g' qō pulmonis uulneratō du
pliciter cōsiderat. qīn aut con
sideratur a cā māon. aut a cau
sa extenon. a cā aūt māon ap
sis applicatur. ⁊ tūc nō curat ut
dicat sarapion ppē triplicē nēr.
vna ē uadiat qa medicamēti
uirtus ad locum pueniet non
pōt ppē longitudinē uie. Sāi
humiditas illi mēbri. certa ē
supfluitas mor' eius. Verū inte
rio sarapionis in huiusmō. auc
toritate nō fiunt nisi de uulnes
tione putridi ⁊ antiqua. quasi
recens fuit. aīq̄ in ei sanies col
ligatur. affirmante. g. ppē hoc
aliquid de ei curatiē desperati

nō debet. A causa aūt ecctiōis dicō quia si uulnus sit oīm̄ recens fuerit ꝙ solubile. et appositio etiā mediāte ad mūdificationē ullius membri magis preualet cū uulnꝰ sit extrinsecus ꝙ intrinsecus. porro sī extrinsecꝰ quā pulmo cui nō reapit est humidus et eius motus continuus fiat narratiō unum precessit. ꝯ. i quit ūbra uulnerati necē est ut quiescant aliaqn nullatenus soluatur. qđ est ꝙ ex motu dum sionem et longationē ptes uulnerīs patiuntur. ¶ Preterea uulnera que cadit sup extremitates artꝝ sicut sūt que accidūt tibiis supā genu uel infra genu uel supā uim̄ manꝰ aut inter cubitum et humerū sūt sim̄ plicia significāta mortem. et fortasse nō accidit qui infirmantur et sanas ut dicē. ꝯ. a. Illāsē ꝙ nusquā sūt compūcti et carnē nuo et ligamēto et sūt uolūtarioꝝ motuū instrūmenta. Est tm̄ corpꝰ figura in mos arcus et ꝙ in eis est minima sensibilitas et pūctum etiā a cerebro, et primo a cord ipsoꝝ procedit origo. ideo primo si cor sectio iudicatur. Et cū accidit spasmꝰ huiusmodi uulneribꝰ lacertosis nō reapit curationē ut anteā diximus. nisi maduerit lacertus in latitudine et tē oportet ut ulcꝰ ūbra actio destruatur. ꝙre si possibile est tibi spasmū cum alia re curare lacerti sectionē postponat. Si aūt ut. ꝯ. sibilat, melius ē, qđ sic se habeat patiens ꝙ ut ex spasmo moriatur. Generaliter aūt omīa uulnera que fiūt in locis arteriosis et uenosis ul' neruosis uiciosis sūt significantia tamen qā multotiēs sequūtur ea accidentia mala. sicē spasmus alienatō et pmptio rōis. īquo aliqn loco fuerint si magnā habeant profunditatē et capacitatē sunt uiciosa timori. Que nō sūt in locis carnosis in quibꝰ sē pua et neruꝰ uene pellicule seu ligamenta et nō sunt magne profunditatis neq; capacitatis saluo ri sūt. ¶ Capm̄. de uulneribꝰ que fiūt ex contussione.

Quum uulnera ex contussiōe accidūt nō negligatur. tussio et uulnera sanentur ne membrū corrūpatur et putrefiat. Quia sicē dicē. ꝯ. ois contussio carnis necē ē putrefactiua putredo ad uulnꝰ trahitur et carnis generatōm et consolidatoī repugnat. In curatōē aūt huiusmodi uulnerū principaliter. iiij. requiruntur intentiōes. Quarū pma est ut corpꝰ eius lauetur p flegmā et uentris solonem et indiget illa ut sit adiutorū in alcalitatē timoris. Qđ si contussio fuerit profunda et totus sanguis coagulatur nec flegma nō sufficiat. uīm oportet ut attrahatur cum fortitudine. s. cum uētosis et scarificatione. et etiā sanguisugis. Scdā ē ut ām̄ mundetur et applicāma mollificatiuū et maturatiuum. sicē embrocatō de farina tritica et aqua oleo. et huiusmodi medicamē sanguinē quod in contussione coagulatus ē mirabiliter subtiliat et liquefaciat dilatando poros et dolorem etiā mitigādo. qm̄ calorem intrinsecum aggregat et purificat. Tertia est

ut sanies mundificetur. Quarta
uō q ultima ē ut uulnus cum
mediana ersicentia fiē reliq
uulnera curatur. Secundū tū tibi
est ut ipē. 6. testatur qō carnis
contusio difficulter q sanatur
solidatur. ¶ Cap. viij. Qē uul
nera mortē adducūt solidandum et
de cautelis curationis ipōz.

Tertiū. 6. sanitas uulneris
curatur aut ppē malā oplonē
carnis in qua existūt aut ppē
sanguinē ad ei tūnimiū p
nutrimēto corruptū in qualī
tate q q titate. In qualitate fiē
si fuerit acutus ul' corrosiuus
ul' crosius an subtilis. Acutus
cū sanguis nedum uulnera
tam carnē uerum etiaz tona
ledat similr. si fuerit crossus
subtil' plusq oportet q plūmu
eius est ppē malicā complōis
equalis aut splenis quare cogī
tatur p malignam coloris cōr
et p formā eursēē malam. q tale
primo pūtendum ē ad curēm
malitie equalis ul' splenis cum
uentris solone q si lib'. et detur
abs qui grauēē bonū sanguiē
contrarium ulnus. deiñ ad curam
onē uulneris tractandum ē.
In quātitate nō fiē si sit plus
ul' minus q oportet. Si ē plus
fuīt q sequitur ei plenitudiē cor
poris q uenarū inflatiōē. sa
nies in uulnē augmentatur. et
tūc flomma et uentris solone
subueniendū est. Si nō minus
q̄ decet qō sequitur etiā qz corp'
macrum ē atq; pauci sanguinis. natura nō inuenit materiā
unde caro ualeat gigni et tunc
locus fomentando est cū aqua
calida donec membri inflectur
et rubescat. q egri regimē in aqui
sandum. Oalia autē complō car
nis in qua ē uulnus aliquādo
fit ex caliditate aut ex frigidita
te. q aliqñ ex siccitate ul' humi
ditate. Qō si de caliditate fuīt
talia figna, precūt. rubor calo
et minima sanies. q subtil'. Si de
frigiditate contraria uidentē. Si
de siccitate duritas. q asperitas
et pauca sanies. Si uō ex humi
ditate mollicies. q multa crossa
sanies. q tūc cōtraria ētius cū
tur uidelicet calida ai frigidis q
habeant stipticitatem ut cū suco
solani ul' acetō aut aqua decoc
onis corticis malog granatog
et similiū. fria cum calidis ut
est ablutio uini tepidi. Sicca cū
humidis ut ē fomentatiō aque
calide donec membrū inflectur
et rubescat. q caue ne ptranseas
modum usus q̄ritatis in fōm
tatione aque calide qñ attrahe
retur materia multa cum no
cumēto ad membrum. q similē em
plastrū piceū aliquādo loco aq
calide supponit. et medicamen
qō āmministratur hūmodi uul
neribus minoris ersicentionis.
humidi uō cum siccis curentur.
ut potest dolo. acetō q similibus. ¶ pre
terea multocies mala caro er
scat in uulnere cui causa ex nō
nascatur. quappē tūc medicamī
acutū et corrosiuū. administrā
dum ē qō in capitulo de fistul'
reperitur donec penit' desiccet qñ
in carne addita nichil operatur
naturā. idōq; cum cū uis cuelle
eius adiutorium nō exercetes
sicut in carnis nascentia exper

tatur. et opē quidē nature carnis
fit crescio. si illud q̄ natura non
facit ē eius opitor cōcurrum. cūr
oportet ipm artificialiter curetur
pure et iam ꝺ dictum est ab an
tiquis quibꝰ cau effluentia ui
gebat phisica. Aliqn aūt ca
ro supfluit in ulceris indurāt
intus ul' extra. cauus etiam oc
cluditur bona nō nascatur. et tūc
oportet ut fiat in ea fricatio cū
aliquo instrumēto donec sāgui
fluat. si uō ossa fuīt usq; ad
bonam magnitudinē ulceris
retur. Certum aliq̄n est naturale
ulceri supuenīre q̄ tūc egere
flomandus ē atq; ei uenit' sol
uendus alioquin subtilis nutri
atur. Et multotiēs i ulcere
ns profundo aliqꝺ ossis frustu
lum ostenditur cauus acuti' cū
nean pūgit q̄re ulceris sani
tas retardatur. et nō recipit sana
tionem oīo. quātō longi tp̄is ꝑ
modū predām. tunc curatio ei'
est curatio ulcerum.

Cap̄. viij. de diffinitiōe. et natū
medicinaꝝ faciendum nasci
pus in ulceribꝰ. et ꝑ quos colligē.

Dicamus ergo. et ꝓpositione.
Pentia nascipus sunt quoꝝ ꝑ
cās est ut acquirāt digestiōē
humiditatis. et oportet ut eoꝝ calꝺi
tas sit equalis. aut sit ꝑtā
calꝺitatis corporis. et sit eis in
unctio quedam. et eoꝝ unctuo
sus humorem retinere. et calore
naturalem confortādo. et ma
teriam humectādo donec digē
ratur. et fortasse q̄n repentur
qꝺ mē. frigiꝺa. et sicca. matu
rant. si cās q̄ntum ꝺ nō est ex su
natura. imo ex accidenti. quā
sua frigiditate. et siccitate op
pilat poros uenaꝝ. et arteriaꝝ
et prohibet humositates. et ipas a re
solutione. sicq; calore naturali
minus. et fortasse maturat ut ꝺ
latum. Et ex medicinis qꝺ
faciendo nascipus sūt sicut tri
ticum masticatum. malua. anise
semen. fenu grecū. ficus sic
ce pingues. adeps porci. et filia
ce de compositis q̄bus consue
uim⁹ in ulceribꝰ est medicā
men illud bonū. Re. fuci. apij.
fuci. cubebarum. mellis. aristolo
chie rotunde. butiri. ana ꝑtes equales.
et de farina tritici qꝺ sufficiat q̄
omia simul incorporata fiāt. ut
coquantur quousq; inspissentur.
Item aliud. Re. mellis ꝑtes. iij.
et aristolochie ꝓtem unā. et mor
pora cum farina tritici cū qua
tritare q̄ sufficiat. ut coquant
sicut ante. Item embrocha
na. Re. farinam ordei. et cū aqua
et melle confectas. et faciendum
est q̄n. aput necessitē redu
untur crocis cum ꝑtibus em
brocis ad sedationem doloris.
Crocis etiā cōperenter maturat
et dolorem mitigat.

Cap̄. ix. de diffinitione. et natū
medicinaꝝ faciendi nasci cā
nem in ulceribꝰ. et ulcen bus
et incarnatiuaꝝ. et solutiua rum.
nec nō de ꝓsideratione eaꝝ
que attendenda sūt cum comꝓ
stitue. nātem membri ulcerati
et totius corporis. atq; ulceris
ul' ulcens. et de modo ānimi
stratōis. et colligē. et ꝓpōnē ipas.

Dicamus quoꝝ ad ministē
rio necessa ē ulceribꝰ ut ex
eoꝝ contrariis ad suam rec

dent ſam tritatem ꝑpletã diuſifi
cant ſm diuſitatem eoꝝ nõiũ.
nam alia dicunt gñãtiua cãm
alia incarnatiua uł aglutinati
ua. alia ſolidatiua ſeu ſigilla
tiua uł cicatricatiua. et ita di
uerſificantur ſm diuſitatem
operationum ſuaꝝ. qm operatio
medicaminis incarnatiui diui
ſificatur ab operatione carnis gẽ
neratiui. et etiam ſolidatiui.
esto ſit ergo dictum in primis
differentiam nominũ eoꝝ. deinde
ſm ubi. et ſententiã gloriosiſſi
mi. g. rauiẽ. et aliorũ uetertm or
dinatum. predam. Dico g qđ in
ter medicamen ſigillatiuum ci
catricatiuũ. et conglutinatiuum:
Item carnis nõ regeneratiuus:
et incarnatiuũ. et ſolidatiuus:
differentia ẽ. et que ſit eoꝝ diffe
rentia notificabitur tibi p
naturas ipſoꝝ. et diuſitatem ope
rationis. et etiam p ſucceſſionẽ ad
miniſtrationis ſicut ad preſes ue
niet remenoratio ſua. Oxedi
camen incarnatiuũ ut dicta
uiẽ. est illud qđ aggerat duo elõ
gatis. et nõ oportet ut operetur
niſi in ſuperficie amboꝝ faciens
adiecticiũ ei cum rore qui est in
ſubiãmboꝝ. naturam nõ eius ẽ
exſiccatiõ uel exemẽs absq; absti
ſione. qm abſtersio ẽ contrãria ei
untiõi. quoniã untiuo ei est fac
illud qđ colligitur de sanguine nu
trimẽtum. et adiecticiam. si ab
ſtersio abstergit illũ sanguiẽ.
qui fit ei diſpõio. et ita ſumitur
materia ex qua aglutinatio expe
ditur. et indiget diminutiõe in
exſiccatiõe sicut indiget carnis
regeneratiõe. qm carnis rege
neratiui indiget ut currat ad
ipm materiã illius. materiã ciſſi
ꝓhibet exſiccatio incarnatiua
uõ nõ indiget illo imo indiget
exſiccatione fortiori cum paruã
ſtipticitate. Oxedicamen cõ
ſolidatiuum est illud qđ exſiccat
ſupficiem uulneris donec fiat
ut cortex ſup ipã cantoniés et no
camentis quousq; generet cu
tis naturalis. est autẽ ei natui
exſiccatio uehemens. et ſtipti
citas absq; mordicatione. et nõ
egret etiã ut habet mũdificatiõe
qm uulnus in quo ãministrat
nõ habet tantam quę mũdificã
deberit. et nõ in uulneribus ſanio
ſis hoc medicamẽ apponere eu
timus. timẽtes ne ſic dicat. g.
tantes cum uulnere ſolidatum
ſi incarnatiuum indiget uehe
menti exſiccatiõe. et parua ſtipti
citate. Sigillatiuum tñ uehe
mentiori exſiccatiõe. et multa ſtip
ticitate indiget. qm nec est
ut recipiet qđ est p naturam: ue
hementioris exſiccatiõis. ſ. cute
exſiccando humiditatẽ extra
neam. et radicalẽ uehemẽtẽ. Et no
tandũ est qđ et ſolidatiuũ cum
aliquo naturę. addit in quanti
tate carnis usq; ſolidat. Oxe
dicamen faciens nasci carnem
seu carnis gñãtiuũ est illud qđ
coagulat sanguiẽ ſanum ue
mentem ad uulnus in carnẽ. et
ad ei natura exſiccatio et mũ
dificatio nõ tñ modũ excedẽs.
si uõ in eo fuit exſiccatio uehe
mens fiet ꝓhibitio sanguinis
ueniẽtis. qrendũ habebit ma
teriam caro. et ſimiliter ſi fuit in eo
abſtersio uehemens remoue

bit cum fiacens ipm aiē q̄re
sumetur nāla carnis mu en
ta. oportet g̃ ut nō sit ei plūa
ecticatio immo usq; ad cerm
num. i. ut paulū gradum nō
multū transcendat. aut sit ppī
quum complōni mēbi subiec
ti sic dicetur. neq; abstersio fo
tis ualde ūno pauci in citra u
delicet q̄tate ut sordiacem ab
stergat absq; mordicatiōe q̄m
mordicatio ei est contraria uitē
tioni. & nō egeat ut habeat stipti
catem oīo. ¶ Considerandū āt
que antecedenti est ēa dispo
tionem cōplexionis mēbri uul
nerati & totius corporis atq; uul
nens ul' ulcens est. Q. ñ si mem
brum in sui complōne multe
fuit humiditatis. & uulnus ul'
ulcus in ūe fuīt huiditatis fuit
facet sibi ecticatio pauca i gra
du p̄mo. si si membrū fuīt sicō
et uulnus fuīt in ūe huīdtatis
tāe erit necessariū id quod de
siccat in gradu fo. et tertio ut
reducat ipm membrū ad natu
complōnem. et sic intelligendū
est de toto corpore. quia licet cu
ratio rei que est extra naturam
p̄ cōtrium fiat. ita tñ naturā ut
dicat. G. debet cum similibus custo
dire. ureta uldē etiā detinascem.
empla atq; unguēta fm una
mquemq; qualitatis & simulitu
dinē complōnis illi membri cui
apponantur cē oportet. Igitē
ut dicamus si oplō ñbus fuerit
sicca medicāa desiccatiua conue
nit administrari. si uō fuerit
humida parū desiccatiua necessa
ria est. ñ si uulnera fuīnt
cētra aliē multū humidi. tūc
mē. siccā. apponitur. i. contrariā cō
trarius cuiuslē. nam cē. simile
gaudet suo simili & augmētatū
abeo. et illud ē ūnum mē intēn
tioni et p̄ter rei extra naturā. i.
morbi. q̄m nrā intentio est ut
morbus curetur & nō ut augmē
tetur. si ergo p̄ter rei naturā non ē
ulla curatiua. si ut augmentet
per simile ūno ē quemēs. res ē
naturā et natura & oplō mem
bri. Q. ō si duo uulnera repentī
tur in simile modū equalitatis
habent. quoz unū est in sicco co
pore & aliud in humido. ulō q̄ ē
in sicco corpore magē oportet desic
cari q̄ illud qō ē in humido. Q.
ppē ibus & similia humido co
pori debent āministrari. q̄m cor
ecticatō pauca est. ea uō que fi
ciē. ut ol'. ueros & filia. q̄z mul
ta est ecticatō sicco corpori sūt
conuenientia. q̄m sicut dicat. G.
Carnem quā generare uolum
carnū totius corporis similiē ne
cesse est. Q. ualitatis uō & qualitat
oplōnis in libro complōnum. G.
sic desideras inuenitur. Verū ap
positōis quantitas ut p̄ē testat
nullatenus desiderari possēt. sufficit
tamē ut sibi āministretur id
qō uicinius ē. natū quidē ex re
bus sibi uicinioribus adminiat q̄ē
minus supplens & superfluum ex
pellens nisi modum nimis exce
serint. Quodā enī nimis exercu
tibus naturā necessario deficē. ve
rum artis frequētatio & longi
tudo tp̄is que sunt ip̄inquioza
demonstrant. ¶ Oportet autē
te considerare qō cū āministra
uerit mediana carnis creatu
am & nō nascatur ex ea caro. tunc

mediana aut ē ultra modum
desiccatum aut minus q̄ oport.
et significatō qō mediana in
siccatione medium excedat est
q̄n̄ vulnus puri ꝙ siccum ap
paret. si uō sanosum pumdus
et humidum appareat patet me
diana appositam debilem sicc
tatem hr̄e. Quapp si mediana
minus fuerit desiccativa tūc
sm quantitatē que minuat su
pfluum humectū. et similiter
si fuerit debil' eodem modo addē
da ē desiccatio. et illius que mi
norat ut rutem desiccationē
in mediā est addatio in cera
ceus ꝙ ipsius oleo. si fuit emplay
strum ul' unguētum. et de eis
que addūt eius desiccationem
est ut incrassetur ꝙ inspissetur
et minoretur ei humositas aut
addatur ei suē mel. Et similiter
obseruandum ē ut ne mediana
in calefactione aut in frigida
tione modum pretranseat. vulnī
enim cum fuit supflue calefac
tum arcet illud rubor. et calor
appareat. si uō infrigidatum; con
tinua significatio repetitur. q̄re
oportet te tāc necessō mediana
aliam adhibere. Same mlti me
dicorū fuit qui omīa vulnera u
bicūq; sint ꝙ qualitatecūq; fuerint
indifferēter cum uno solo unguēto
curabāt ꝙ assensit se cum eē quo
rum ut retio paucitudinis error
est. preterea suas qō corpā hu
mida fuit puerorū adolescentiū
mulierū. et multorū qbꝫ
carnositatis ꝙ pinguedinis ad
est copia. Sicca uō contrariā in
telligē. Similiter membra sicca
sunt quibꝫ parum carnis ꝙ pīn
guedinis est ut fuit aures nāres
oculi. nervi. digiti. similia hu
mida sunt contra. Processus uō
administrationis pdicorū medi
caminum talis est q̄ uenit unde
uocet qō in vulneribꝫ cārnis in
quibꝫ ē diminutō carnis ꝙ fuit
in vulceribꝫ pfundis in quibꝫ est
subā carnis deperdita. primo debet
ām̄ministrari carnis regenerati
uum p̄cedente tū mundificati
one si fuit ibi sordities ꝙ aliꝫ ei
ro iam generata fuit cum qui
tritate sibi tāc administratō ē
figillatiuū ut acetnecem in
cat. In striuris aut vulneribꝫ
in quibꝫ indecat id qō deperdi
tū est non ē aliud nisi carnis. tunc
a principio usq; ad finē figilla
tiuum est oportunū. Vbi inēar
nationum nō sequitur ordina
carnis regenerativum neq; figi
lativum neq; ipā sequitur ordi
nis qō est qā in vulneribꝫ iq
bꝫ ām̄ministratur incarnativum
illoꝝ ām̄ministratio nō est necess
tima neq; aū ipm neq; pē ipm.
q̄n̄ in vulneribꝫ ipis non est
necessariū ut caro generetur
neq; ut carnis solidetur. sunt g
vulnera illa que diamē recen
cia et sanguinolēta quibꝫ hoc
modo ām̄ministratur incarna
tiuum primo labia vulnens
elongata decent cōiungi. de
inde in ambos supficiē medi
camen apponūt. Incarnativ.

Rememoratē mediani
Ediane incarnative de qua
bonitate experimēto ꝙ ratione
ac testimonio uetērum sum ō
fisus fuit. sicut cortices palec fo
lia amygdale. folia caul' folia

arboꝝ malozꝝ folia apessi ꝛ mi
mi eius folia pentafilon ē mel
le glutinum alborū ꝛ grūmi cu
iusdam arboris nuc recens cō
tracta cū aqua ꝛ sale aut uino
lollita ꝛ folius acetose pulius
molendini ordeū adipsum.
et ꝓpue corporib⁹ sanum. flos
sorbi herbū caude equine. Lac
etiam acetosum mirabiliter
magna cōglutinat uulnera ꝛ
de oleas bonum ē murtinū ꝛ ro
se de medicaminib⁹ cōpositis ē
medicamen auicē de uno q̄ dic
tum sum ꝛ medicamen ꝛ albu
casum est mirabilis cōglutina
tionis. et est illō qō recipit oli
bani ꝓtem unā sanguis draco
nis ꝓtes duas ꝛ calcas nō ertice
te ptes tres ⁊ inquit qñ nō ſt
in presentia tua olibanū et san
guis draconis sola calx ꝓficit

De rememoratē medica illud-
namq; facientium nasci carnē.

Medicinarū facientium nasci car
nem q̄dam sūt lenes in exsicca
tione ꝛ quedam fortiores eis-
ser que sūt lenes imbuuntur
āministrentur corporib⁹ q̄ nū
ꝓ lenitatem sue exsiccatois in
corporib⁹ siccis carnem mumme
gnārent. Illec aūt que ſt uehe
mentis exsiccationis sicca ad
ministrentur corporib⁹ sicē ita
illud rememoratum ē. Et me
diciane quedē lenes ſt sicut oli
banū. mastix. murra. aloes. celo
fonia. ⁊ pix greca. farina fabā
rum. farina ordei ⁊ similia hꝰ
fortiores aūt sūt sicē aristol. cō
busta. cimia adusta. dragātū
adustum. radix oppoponacē. ire
os. farina lupinoꝝ. farina hꝫ
bi. orobi ⁊ his simulia habēta
ꝓpietatem faciendi nasci carnē.
set qualitas faciendi ex eis un
guētum ⁊ necessitas quidem que
nos ꝓuocat ad oleū ⁊ cerotū est
qm̄ ut testificatur. auicē medi
cine sicce sicut uitargū ⁊ alie mi
nerales nō descendunt ad pfun
dum. neq; penetrant in poros.
uerum cum ex eis fit cerotum
cursus olei facit eis submer
gere ⁊ penetrare usq; ad locum
quē uolumus.

De rememo
ratē medicin. ꝛ ꝛ solidantiū.

Medicine consolidatiue q̄s ele
gi ⁊ excepi ex summa librorū ue
terum ꝓquā certificatus fu
er eis cum testimoio rationis
⁊ experientie ad ultimo sūt sicut ut ar
girum. cenerum. cinere. ossa
combusta. cortices arboris pi
ni et ꝓpe cum ceroto de oleo vi
ul murtino ⁊ resina sicca. appio
tamū assatū. olibanū minutū
balaustie galle. alumē. folia fi
ci. lubrici terestes. sterilis cami
comelentis ossa. sterilis lacer
ti. ypocis comendauit hꝰ bar
que pes corui nominatur. et de
secretis ē. aristologia combusta
et cimia ꝓpue combusta. ⁊ col
cotar combustum. ⁊ uitreolum
rubeum. ⁊ ea que corrodunt et
minuunt carnē. fortasse ū re
straturi. aūc. ꝛ solidant in uehe
menti humiditate ⁊ ꝓpue qñ
adurunt. sūt minoris consoli
dationis. ⁊ nō minuitur eoꝝ
corrosio ⁊ ꝑcipue si abluuntū
sunt. ad ꝛ solidationē tarditū
ora ⁊ minuitur eoꝝ corrosio ve
rum flos eris et mediane que
sunt uehementis corrosionis ū

conuenit ad illud nisi cū magna cautela. et in uulneribꝫ ulceribꝫ multe humiditatis. es uō adustum si ablu atur oportunes ē in ydropicis ē in uulneribꝫ calide oplonis et apostemosis. sanat. et nenufar mirabile ē gruit. et oculos etiā et ppte in pbꝫ am et testiculoꝫ. de medicaminibꝫ autē cōpositis est emplin aurē de lino mirabile cui ꝯpositio talis est.

Emplastrum aurē de lino.

Recipe pinnū de lino ablutum mundum. et tere donec fiat pultis. deinde sume olim uetustissimi sapientissimi sic est olim murtinum. uel ro. et pone in ipo pinu. galbanum donec dissoluatur. deinde pone in ipo pinum contritum et ex eo fiat emplin. Quod si uoluerint ut fortius operet. addat pirum thuris. et anisol. adustē.

Recipe cere. **Pulueris leonis aurē.** serpentarie. sengi. i. utriusq; ambꝫ aā partem unā. secundū plus et minus. galbani. omniū aā. partem. s. omnia teratur et fiat cerotus pulueris. **Alius p. aurē.**

Recipe rosati. cerusē. bdellii. olei. omnium aā. ℥. viij. seminis rosarum. aluminis. galbani aā. ℥. ij. anisologie adustē. ℥. ij. minuatur thuris. ℥. i. **Item ad pulueris.**

Recipe. Ruberē. ossium combustorum. māi sengi. omnium. ℥. ij. thuris. aloes. ambꝫ aā. ℥. ij. sarcocolle menute. ambꝫ aā. ℥. i. **Pulueris cōsolidationis.**

Recipe olibani. aloes. sanguinis draconis. sarcocolle. omniū aā. ℥. ij. anisologie adustē. utriusq; cerusē. corticē arboris pini cedrine minoris aā. ℥. i. galbani. bdellii. aā. ℥. ij. hec pulueris mirabilis existit.

Lyngin quo utendū est ad removendum ardorē et caliditatem.

Recipe utriusq; sulphuris pulueris. ℥. i. olei rosacei. aā. ℥. i. ℈. in pinu. utriusq; donec inflectur. augmentetur cerusē pulueris. ℥. i. cū pilulis. ℥. i. pōdus admisceantur. et omnia simul agitando misceantur. **Vnguentum ad removendū**

Recipe olei olivarum. frigiditatem inducentis. ℥. v. serapini. uulneribꝫ oppoportunē. aā. ℥. ij. thuris. sarcocolle. anisol. obsidē omniū aā. ℥. v. qualitas aūt ofiacendi in pin est ut serapinū et oppoportune in oleo resolutē et simul adigendum calefiant. deinde pulueris predictoꝫ eis admisceatur et addatur cera. sm quantitatē q̄ sufficiat et fiat unguentum.

Alius anisonis q̄ sanctē removendum.

Recipe cere. olei. uer uulneribꝫ ruptis. pices pres equales et resoluantur et qđ ex eis fit ē unguentum. **Vng. ad removendū humiditatē et fumositatē uulneris.**

Recipe utriusq; tritici. ℥. i. olei rosacei. pini. mellis. aā pte equales. utriusq; imbibitur eis et teratur donec albescat et inflectur. deinde recipe aluminis. dragantū. adipsati. bdellii. galbani. aā. ℥. v. cum predictis incorporentur et fiat unguentum ex eis.

Et sciendū ē qđ humoꝛ ulceris tam diu in uulneribꝫ existit donec adminuitur sit quis

cor. accidentia remoueant. de
inde ad alia medicamina de li
nandū est quemadmodū mē
bror. abi declarauerit.

Cap. xj. de cōi disputatione cu
rationis uulnerū ⁊ ulcerum.

Quāmus de curatiōe uulnerum et
ulcerum in loco ꝓpo sufficienter
diximus ad faciliorem tamen
⁊ euidentiorem noticiam placet
ut inde ſm modū. 6. cois dispu
tatio habeatur. dico ꝙ qđ omib⁹
uulneribus ⁊ ulceribus unuſsalt
a prima pio usq; ad finē desicca
tiua ſūt necessaria ꝓter q̄ i uul
neribus que fiunt ex contusiōe
in quib⁹ nō nisi in fine mol
ificationis ⁊ mundificatiōis ip
sor. desiccatiua inueniūt ullo tē
pore in quibusdam aliis uulne
ribus multotiēs fieri conuenit q̄
aeris alteratiōē specialiter rece
perunt sicut in capitulo d uul
neribus que fiūt in carne predix
imus. In uulneribus aūt neruor.
uel eis ꝓpinquis ab humoi ca
none fugiendū est ne ab igne
et cum illud q̄ in locis ꝓpinquis
tam. Verum in uulneribus ulu
ceribus acuus in quibus ē deperdi
tio substē nisi intentio ē ut car
gnētur: et illud nō fit nisi cum
ibūtur cibi ⁊ sanguis et cum
ministratiōe medicāe exsiccatiue
que etiā nō euacuatur a mundi
ficatiōe. omis medicina q̄ sine
mordicatiōe desiccat retinere aūt
est de genere eor. que faciunt
nasci carnēm. In uulneribus aūt
⁊ ulceribus in quibus id qđ deper
ditum est nō est aliud nisi aut
medicinam multū uehemēter
desiccantia ⁊ insuper acer. ānu
nistrā. sanguinolentis uero
uulneribus ⁊ recentibus que aeris
dispositio nō mutauit. ⁊ i quib⁹
neq; carnis substā neq; cutis de
perta est nō est aliud necessē nisi
ut eor. extremitates adinuicē
aggregentē quib⁹ medicina ue
hemens exsiccatiua atq; parum
stiptica ꝺuenit que etiā nichil
mūdificatiōis habeat. Quod si
supōeris caro superflua nascatur
tunc medicinā acutā aptam
que necessario caluā ē ⁊ sicca. si fu
erint ulcera putrida quib⁹ acu
ta nō conuenit medicina ignis
adminustrandus est. Illa uō que
saniosa sūt cum medicina tāmen
mundificante curam decet.
cui mūdificatō uehemētior ē cō
uenit q̄ illius q̄ carnē generat.
Oportet aūt te scire ⁊ credere q̄
in ulceribus sordidis medicina
magis abstersiua q̄ que ānum
tratur uulneribus necessaria est.
que etiam parui mordicationis
hz̄ decet. Si nō uulnera uel ul
cera cum mala complōne reper
imus tūc strictā contrariis cuā
mus. sicci uidelicet cū humidis
calidi cū frigidis. ⁊ sic intelligi
mus in aliis qualitatib⁹. oportet
tū in oīb⁹ complonē cor
poris ⁊ membra uulnerati dili
gentissime custodire. nere.

Cap. xij. de fluxu sanguis a vul

Palam est ⁊ testantur auctores
qđ sanguis a uenis aut ma
gnis aut parvis in carne diui
sis egreditur. ⁊ causa ei⁹ egressi
onis est ut restificetur. 6. metho
ul' aptio ānutatis aut elongatō
portor. ꝓpor. si ego cum usi tisa
tatuum nō sit ꝓpriū non ū de

fluxu sanguinis qui fit et solet
contumacius tractabo. oportet
aut te primo considerare a quibus
uenis sanguinis fluxus fiat.
nam uenarum alie sunt pulsuales
tentes et sic facilioris curationis
et minoris timoris. alie pulsa
tiles que dicuntur arterie et sic
etiam ulcus significatio uero
quod sanguis manat ab arteria
est quia sanguis exit cum saltu
tandem redit et iteratur cui fesli
nata et est maioris purpureita
tis q̄ sanguis alius uenalis
Quod si uno tm egreditur modo
nunc et uenit est medicina. In
quit auic. omnis cui accidit e
uacuatio sanguinea et ppe arte
rialis et supfluit et accidit ei
spasmus sm plinium est mor
tale. et similiter si accidit frigi
tus mortale. Quod si fuerit sim
opis cum singultu tunc mors
est festina. et alienatio et pmu
tio ratiois sunt signa mala. et
ppter id q̄ oportet ut fluxus san
guinis uelociter remedio fugiatur
ratur. Quodus autē refrenandi
ipm est. ut membrū in precipio
supi extendatur. ut sanguis libe
rum non habeat decursum. to
cusq; cum aqua frigida rore
tur. deinde et medicamine ep
sum. phibente uulnus optime
repleatur quod desup sic opor
tet ligetur membrum etiam ta
liter collocetur quod nullum sentiat
dolorem. qm sic. b. restatur nil
la res nocibilior et sanguinis
fluxus pueritior qua dolor
et indigestio membri. Et etiam
quidem generalia apti. et de me
diamintibus faciendis mun
dilla in refrenatione sanguinis e
istud q. ℞. thuris albissimi u
soli. aloes. sanguinis draconis
boli ar. omnium aīm ptes equales
pulueriscentur et cum pilis lepo
ris mundatum mollis ac albu
gine ouī conficiantur. Aliud
fortius et mirabilius medicamen.
℞. calcis uiue. sanguinis draconis
gipsi aloes. thuris utriolum ana p
tes equales et cum pilis leporis
ul arancie tela. albuginis ouī. oia
simul ut supi incorporentur.
Item aliud valde constans mira
bile. ℞. carcocoll. gummi incen
sorum passulas uue. fumat. spu
gie marine aduste. lapis adusti.
sulfuris. scorie plumbi. dragam.
thuris ac aīm ptes equales pulueris
er eis fiat et habundanter ex eo
pulueriscetur supla. aut con
ficiatur cum pilis leporis et albu
gine ouī fiatq; sanguis supenq;
Item aliud medicamen bonum. a.
-G. opositum. ℞. colcotar. z. xx. mu
nuti thuris. z. xvi. aloes. gum
mi ficci aīa. z. viij. arsenici z. iij.
gipsi. z. xx. omnia pulueriscēt
er cribellentur et habundanter
ex eo supla locum spargatur. aqe
lanea in uoluantur in eo qm
est ex his tm que habere possunt
mirabile. Quod si omnia que dix
imus inuenire nō possit medi
camen fiat. multotiēs quidem
sanguis egreditur a uenis pur
uis in carne dispsis. Tunc nō in
digemus administratione medi
mentis medicaminis immo si
uis sola administratio albugi
nis ouī refrenat ipm. qd si fue
rit tempus utellum cum albu
gine ponim. qm luat albugi

ad fili tatem uitelli nõ adcalcu
tatem declinat. Cum aũ sãgui
ab arteria ul' uena magna flu
xerit q nequ põdeat medicamĩa
contulerint arteria ulla uel ue
na applxenda. ẽ aũm una no
tra fũ ut nõ pfoeatur. q cũ acu
bũ suenda atq cum filo tã uter
nectenda ut sanguis astrigat
q̃ simiľ in alia extremitate
uene pagendum est. unde ali
quot ex medicaminibꝫ supra
dictis adminustrent et cum li
gatura decenti ligetur. ac usq
ad tꝛium diem minime solua
tur. qõ si hoc fieri est impossibi
le neq ipa medicamina omõ
stulerint tũc nõ est excusatio
quin locus cum ferro bñ igni
to q uchemẽter nuleo combura
tur q ita pfunde ut fiscat esca
ras crossas et spissas. Quare ci
sius tardus q difficilis habeatũ
b si unú tñ cautiõz nõ sit ad
sufficiens aliud uerẽ sili modo
ignitum tonec sanguis absti
detur. Verũ precauendum ẽ ne
ibi neruus aliqs combinatur.

Cap. xuj. de abstinentia tele et ali
quot spẽs sagittarũ et stellarum.

Diuersificantur ẽm se q sedm
locũ sup que cadunt sic diuer
sificatur in ea abstractiõe mo
dus ingeniozũ. Nam ex eis sunt
que dicuntur barbulate ex eis
sunt que hñt cuspides magnos
et paruos ãcuos q solidos q si
ex eis que dicuntur tela et sint
rotunda aut sint quadrata aut
triangulata. locus nõ sup quẽ
cadũt aliquãdo ẽ carnosus tñ
aliqñ neruosus q aliqñ est ossu
osus. set in predictis membꝛis
aliqñ penetrant ad profundum.
aliqñ uõ non. Verum que pene
trant ad pfundũ aliquãdo tan
gunt membꝛa principalia ul'
nobilia. s. cerebꝛum. cor. epar. pl'
mo. stomacus q silia. in quibꝫ
si mortis aspectus signa absẽ
tio sagitte penitus postponat.
ad si mala non apparuerint si
gna tunc ingeniũ abstrac
tiõis adhibeas. qñ fortasse ifir
mus aliqñ lesabitur. si ipsis
membris sagittam dimise
ris infirmus. paldubio mor
etur. Nam signa qñ sagitta i
aliquo pdcõꝝ membꝛoꝝ fuerit
m alio loco diximus. qs oporter
nos ad presens qualiter sagitta
in quocũq loco fixa fuit foras
educa ualeat edocere. dico ergo
ille q consideratur in primis
est si sagitta sit ex ligno. an li
gno careat. an etiam uulnus
strictum sit ita q forpices sa
gittarũ ipm intime nequeãt
an õno modo se habeat. quod
si ferrũ cum ligno fuit tunc
tenta p uulnus introducat
tonec ad ferrum puenat. qd
p illud significatur q tuz possi
bile utrum ferrũ cum ligno
bonam ñiunctionẽ habeat si ne
et si otrarium ipm arbitretur
tunc manibꝫ accipiatur q pau
latim agitando cautel q cũ
attrahatur. Si aũt ferrum oĩo
careat ligno aut firmam con
uunctionẽ cum eo nõ habeat
tunc res erit difficilioz. Verũ
oportet tm qõ p uulnꝰ tenta
introducatis ut ex ea ferri semꝫ
ꝓpendatur. unde introdu
sis forpicibꝫ si longum fuerit

uulnus cum facilitate foras ex
trahatur. ⁊ si forceps uulnus
untiare nequeat aut sagitta
comprehendere nō possint pp
eius obstrictionem. tunc ipm
uulnus dilatandum est cuē
do ne neruū aut arteria: leuit.
tende sagitta cum forcipibu
acceptā leuiē extrahatur. Si uō
sagitta in loco fuerit neruoso
tunc in cā abstractione ingē
nio maioris subtilitatis ⁊ lenī
tatis utamur. ne ppē hoc aliqs
neruus ⁊ arteriā incidat. Sapiēter in
quit qō sagitta nō egrediatur
er membris in quibus infixa ē
nisi fm duos modos. aut enī
egreditur p locum er quo intra
uit. aut p cōtram ptem eius ⁊
nō trahitur sagitta p contrariā
ptem nisi quia locus p quem
intrauit est ad eius ēgressiōē
durus. inquit albucasim qđ
si sagitta non obedit ad exitū
hora in qua cadit oportet ꝯ
dimittas ipm dicbus aliquot
donec putrefiat circa in eius
circuitu et eius aleuietur attrac
tio. Inquit iterum q ptes hu
ius artis ⁊ distinctō earum nō
comprehendunt cum narra
tione neq; comprehēdit id lib.
verum artifex prudens cōpa
rat cum paruo sup multum
et cum eo qđ est presens sup
eo qđ est absens. similit ⁊ innue
nit operationē nouā ⁊ instrumē
tum nouū apud desensū re
rum extraneaꝝ huiꝰ artis qđ
accidunt. Qđ si sagitta fuit
ex spēbus que dicuntur barbu
late tunc ingenio extractio
nis eius ē ut liberes carnem
ficam in barbulis abomi ar
cuitu fm ingenium melioris
possibilitatis. deinde sagittam
extrahe. et si fuit in loco illo nō
bzum cui sectionem tamen us.
tunc ingenia te ad reaprēdu
illas barbulas seu ramos inter
cinullas cruras ui alias ut car
ni adhereat nequeant. deinō ac
cepta sagitta cuiter ⁊ leuiter ab
strahatur. ⁊ iam nanciuit opti
mus ypocras qō in omī extrac
tione sagitte oportet si possibile
est ut infirmus ꝑturbetur secm
figuram in qua fuit apud ei
sum ipius qn exeat egrediatur
facilius. Si uō sagitta i aliquo
loco corpus absconsa fuit ita q
occultatur unsua ⁊ neq; cum in
quietur sentiatur. atq; locus in
quo est nō sufferet mansionē pe
nitus ppē ostrictionem. item aliam
membra nobilius. aut neruū ul'
arteriē. tūc ut dimittatur cōue
nientius ē. multi qđ gerentes
fertum uterē ⁊ coz uulnus cō
solidatum ē. Si aūt sagitta
ossi adhesent tunc nō fortiter a
gitetur qn timetur ne frigatē
set parum ac parū sequatur
manu tua contrequēdo qntmī
pbetur quantitas fixionis. deinō
punde abstrahatur. qō si nō obe
dit ad certum aliquot diebus di
mittatur. deinō iteretur cui ab
strictio cū motione sic narra
tum est donec egrediatur. et si
adhuc tibi nō obediat oportet
ut discoloppiatur os ⁊ fiat pfo
ratio in ipō osse cum trepanis
in circuitu sagitte abomi pre
donec locus amplieē. deinō abstra
hatur ⁊ uulnī curandum ē fm

qđ curatio reliquoꝝ uulnerum tibi significauerit: uerū oportet te considerare ne sagitta qñ infigitur in membris sit infecta ueneno: significatō quidem sagitte uenenose est qñ color cū mis appetet fuscus aut liuidus qñ necē est tūc totam carnem in qua est uenenū cōcisuā: si ullo est possibile tibi. deīn cura uulnus cum eo qđ conuenit et curatiē sua. ¶ Spine autem et astelle cum corpus intrauerit cum suppositione emplī ꝺ reb' relaxatiuis extrahantur: et ex eis fiat. sicut armoniacū cū melle mixto aut cepe narcisa cū melle tricto. et qñ: fit emplūm ex oīb' ꝺcis et fortius optatur: inque aliquā q' rana ecorticata et suppo sita est mirabile' attractionis. et similē cancer contractus et et lacerta statim qđ scandī. Inquit iterum qđ caput lacerte statim qđ abscindī cum aristologie longe et radice cinere et cepe narcisa mirabiliter extrahit. et q̄ ꝺo fit emplūm ex radicibus arundinis cum melle tricatis cui fit exco riatio tonica. Dece enī nō solum spinas et astellas uerum etiam sagittam quāq; extrahit. et ma xime qñ multū in corpore non est fixa. ¶ Cap. xuij. de sinuatione uulnerum.

Et sinuose aliquā ulcera generantur et uulnera by et exapostematibꝰ corruptis et pulsibꝰ quia sic iam in alio deīn est locꝰ. p̄ q̄ꝰ solo cō tinuitatis plusq̄ oportet sani em fiat et pus ex omī sua parte ulcus noiatur. Inquit et ni fiat pus nisi quia alꝰ qui ad ei tri mentū ꝺuciatur ad corruptiō ppter debilitatem membra inq̄ est ipī solo. aut q: ppē debilitatē suam superfluitates membroꝝ adherentiū ei attrahunt' ipīm. aut ppē unguēta l'empla molificantia et lenientia mem brum eius multa sua humiditate et unctuositate. Inquit etiam qđ id qđ est de grossē pus subtile nominatur urina. et qđ est crassum nominatur sordities et ē ius coagulata et alba. aut ad mixtionem accidens. aut ē fiat fer. et urina quidē nō generatur nisi ex subtilitate humoꝝ aquo soꝝ et caliꝺoꝝ et multiplicatē an grossatē a pānis. sordities aūt generatur ex humore crassitie et egestis abstersione quāuis unusq̄ indigeat exsiccatiōe. Et sciendū est qđ non euacuatur qui oīs fistula ul' cancer noiatur ulcus set non conuertitur. s. qđ omne ulcus nominatur ul' possit no minari fistula ul' cancer. fistula enī ul' cancer hē ꝓpietatem et est ex summa difficultate sanatoīs. Verum in hac p̄senti capitelo nō sum narraturus nisi de ulcere q̄ apparatur noie fistule neq; ci cer. Dico q̄ sm modū aliquē. q̄ ulcera aut sūt apparentia aut sūt p̄funda. i. cōcava. et que sē p̄funda non differūt qn aut cauo aramalis ipsa sit indura ta et tūc nominat fistula. qñ est sicut cāna penetratis in mē brum. aut nō indurata et noīa tur absconsio et cauma. Et ex eis sē mūda et quedam īmunda et īmunda qa in eis est superfluitas humoris et humiditatis p̄ quā

non sit mala. et ex eis sūt ulcera tenta ⁊ sūt sordida et sunt mundata a nutrimento ⁊ sunt corrosiua ⁊ sūt putrida ⁊ sūt difficilis consolidationis. Ulcera uero equalia que sunt apparentia. que nō habent pfundentem tm̄ ut consolidentur cum eo qđ mordicationem nō habeat q̄mā mordicatio obstructionem pbibet. Ulcera pfundentia habentia indigent ut cāe repleantur. verum oportet ut fiāt et crescere qđ fiant. g. restringēdo ea ro generatiōm nō pōt nisi ex sanguine pomā membra corpis ad sui nutrimentū diffundo. et assimilatio hec eni ex actiōe ī natura. q̄re oportet te ꝑ cōplonem membri in quo est ulcus cānam atq; complonem totius corporis custodire. ⁊ alibi cum ulcerate bonis bmi generatiuum infirmo prestare. deinde medicinā uehemētius ex siccatiōis ⁊ mūdificatiōis sūmittere. ām in ultimū. Inquit et q̄to ulcus manus ⁊ pfundius est fortiori indiget exsiccatiōe. ꝑterea qđ multus sanguis fluit ad ipm. q̄re est ei necessarium ut resoluat ipm. Vñde oportet ut eius resolutio nō sit cū mitti ficatiue ut nō resoluat qđ est ibi subtile. et qđ ē crassum lapidem faciat. ⁊ caue ne dum plat te status ulceris. s. ne retinetur humus in ei pfundo. et tu qui ē scis qđ iam ferum de hac simone sufficienter in capitulo uulneris ⁊ est nobis ita necessarium ut repetam ipm cum additione q̄m ē ouenies in hoc loco. Est ē. phibitō aggregationis humis in ulceris profunditate ut membrū talis ꝑtetur figura. qđ contingit uulneris sit infensus quatinus seco humis quem ceteris possit effluere. ac dispositio ligaturae compatiatur infensus ⁊ superueniat ut humis curat ⁊ nō impediatur in cetera si illud nō est tibi possibile tūc non ē ex causatō qn ulcus usq; ad suam secretur radicem. ita ut nō remaneat in eo abscessio nec cauerna in quam humis aggregare possit. deinde stringatur ulcus cum ligatura quē magis ab orificio eius ⁊ pueniat ad radicem que iam detecta ē licet aīt detectionem strictura operetur. ⁊ si phibet te aliquid sicut nerui ut arteria ut secundum ulcus ab orificio usq; ad eius radicem sicut diximus. Et ē possibile ut fiat pforatiō in inferiori parte ꝑtis. tūc illud est qđ exaudit ⁊ multotiēs non ē possibile ut secretur ulcus omino quare tūc necessarium est ut ablutio ministretur. et ex illis que lauant ulcera sicut mel ꝑ parte cum uino ⁊ aqua cuius ꝑtis ut uini murri ⁊ hec est fortis ablutio quā nō tollerāt ulcera parum sordida. et aq̄ manus assimulatur ei q̄ lauat. et siccat ⁊ aqua alluminis similiter est lauatiua. repulsiua ⁊ exsiccatiua. ⁊ ex hoc phibet illud qđ ad membrum adstringitur. Inquit auicē. Omnia ista lectio ulceris si fuerit cum est ꝑ. deū cū fē fuit ablutio tenta cū medicinā

carnis creantia intromittendi
est. Vlceri quidē ꝓfundi i quib⁹
est absconsio ⁊ caūa nō mun
dificēt ut inquit mechanice cā
nis creatiue mūdificatiōne ul
tima nequ⁹ in eis faciente natu
ra carnem. nisi fiant currentes la
uatiue ut mittant ad ꝓfundū
cum mictoriola. cum clisteri⁹.
aut mittantur ei tenta ⁊ quīq;
in cuiōne quozdā ulcerū est
necessarium ut fiant uisceri
adherentes aut liquide ul' aqose.
inquit ⁊ nō oportet ut ām mit
tatur caro nascentia nisi prius
mundificetur ulcus aut trahā
tur ad ipm nutrimentum sūmo
modum fluens. qualitatiq; sit. et
et ubicūq; sit. Cumq; mundi
ficatum fuerit detergatur ab eo
medicamentum ⁊ abstersiuum
forte ⁊ oportet ut attendantur
prudenter solutiones de quib⁹
cum nō est negligendū. et ex ei
est consideratiō complōnis mē
bri uulnerati ⁊ totius corporis
⁊ ulceris sīc multotiēs diximus
in locis aliis. Et oportet etiam
ut scias utrum ulcus conglu
tinetur aut nō. et significatio
qd ulcus cōglutinatur cōglu
tinatē bona est puritatis detē
tionis eius ⁊ puritatis sanie eī
bonitate ipius ⁊ sanies eī qua
est fiducia bonitatis est albe
nis et equalis qm ꝑsecuti ē cō
plexionem digōnis ⁊ maxime
cum nō associatur ei feror ꝓbi
lis. ⁊ iam loquimur de sanie in
loco alio sm qd meretur et sūf
ficientia. Inquit corpora que
suscipiunt cito restaurationē
ulceris sūt ꝓplōnis melioris ē
mutatiē boni sanguinis et nō
superfluunt in humiditate. qm
illa que superfluunt in humidita
te aut siccitate tarde suscipiūt
restaurationē ulceris licet humi
da sicut membrorum sint subtep
tibiliora qm sicca sūt sensuum qd
est quia in corpore sensus pau
ci est de sanguine bono imo ulce
ra sensuum nō sanantur. Cū
humiditas infantū ē natalis
et nos de humiditate ꝑ natā
loquimur. Jccp; autē ydropi
cor est difficile qua superfluunt
in humiditate ⁊ ꝑpue in ex
tremis ⁊ similiter ulceri ꝑgnā
tium ꝓpter retentionē superflu
uatum et aliaq; etiā mulierū
quib⁹ menstrua retinentur. Et
nos iam locuti fuimus de me
dicinis carnis creatiuis si com
pletūtum in capitulo suo. ⁊ nē
oportet ut loquamur de qbdā
eaq; que ꝑ medionbo exprte sūt
⁊ electe ⁊ ex eis est centumeū. sīc
cocolla. plumbi usti. amamo
nium adustum. Limace aduste.
pulium ⁊ glutinū piscū. Sed o
portet ut obfuctur amice cui⁹
omī diligentia tua añq; medā
in errorem incidat ne medica
na carnis creatiua sit magis
abstersiua qm oportet. qm si
modū excedit corrodit mēbrū.
et carnē soluit. ad humiditatē
currentem quā stolidi medici
aspicies existimat esse uir. ⁊ ꝓpt
hoc addit in uirtute abstersio
nis. ⁊ illud est priuatiō ⁊ destruc
tio ulceris. et significatō q. ul
la humiditas sit ex forti medi
cina est cauitas ulceris ma
ior more solito. calor. rubor. et

humiditas subtilis tendés ad
rubedinem qđ pueniat ex liquę
factione carnis ppę acumen
mediane ꝛ maxime si patiés
sentit mordicationē ꝛ arsurā
manifestam. qđ si illđ fuerit
tūc statum minue de curatiue
absterſionis. ¶ Vlcera quę u
uolentia indigent ut animū
stringatur in primis mediana ex
siccatiua ut mūdificetur u
rus. qđ pęquam mūdificatū
fuerit mediana carnis crea
tiuam accet ā ministrā. Ve
rum cum ā ministratur me
diana ex siccatiua ꝛ nō minu
tur ex ea humiditas imo potius
uidetur augeri. tūc scias q̄ me
diana ſm illud corp nō est ex
siccatiua ſm̄ facilendi est ad
dictio in confortatiuę ipius ꝛ
adiuuat eā ad absterſiōē pu
ri sicut mel ꝛ stipticitate sic
fuit balaustie ꝛ alumīs qđ si ul
cus iam supfluit in ersiccati
one tūc minue de curatiuis
omnibus. ſ. de exsiccatione ab
sterſione ꝛ stipticitate. Juxta
qui hūc canonem ignē abit
uadeliacet qui de uno ad aliud de
ferre sit oportunum q̄m
cum abit ē sua cura mala ā me
diame quoin que exsiccāt ul
cera uolentia fuit sic balaustie
e. gratię. alumīs. corne grinato
rum. corticis thuris. lutargīr
flores papuueris rubei ꝛ ſmina
ordei. ablutio aque maris. et a
que aluminose egruunt ad
exsiccationē uirus. et de cōpoſi
tis est mirabile ualde unguē
tum istud in quo queniunt ad
minuēdum. aurē. ꝛ almāsor. et ē ut
accipias ut ruginē pulueriza
qđ cum aceto ꝛ oleo rosaceo ſm
unbilicatur donec tumefiat ꝛ al
bificetur. deinde sume. animo
nij. galaccę. camenō. balaustia
rum curcumaꝫ unicuique ex
strium. galbaꝫ. singulis dra
chmis. aluminis. climię. angen
ti omnibus ā quantus est ſertę
pars totius unguēti puluen
gentur ꝛ desup mittatur ꝛ i mo
rtario donec unianē simul agit
tentur. Inquit auicē. qđ cum fit
emplin ex folliis nucis recentis
aut ex nuce sic ē accepta ai uino
confert ualde ꝛ exsiccat humi
ditates absq; nocumēto. ¶ Opor
tet ut in ulceribus sordidis ā mi
nistretur mediana absterſiua
cum mordicatione. ſm primū
ui apiendū est ab eo qđ est fortē
mordicationis. deinde gradatim
pueniatur ad illud qđ est tenuio
ris mordicationis. quousq; so
dides mūdificata fuit. deinde
mediana carnis creatiua admi
nistretur ex mediams q̄ absterg
unt ulcera sordida sicut
ireos cum melle. et similiter fa
rina herbi cum melle. et iterum
mistolegia cum melle ꝛ accto.
et de compositis ē mirabile un
guentum unde almāsores q̄n
am carnem corrodit mortuā.
et est ex illis que ā ministrant
in principio. R. gummi ara. flores
eruę. mellis pum. ā. ʒ. i. et his
simul mixtis medicamen fiat.
Et ex cyrugicis sūt qui ponūt
duas uncias mellis et unam
uiridis eris ut alleuietur mor
dicatio ei. ¶ Item aliud unguē
tum. R. feces olei rosacei pum.

mellis aũ ℈ i. amylo gẽ ló. alu
minis grammoniyricos. ceruse aũ
℈ i. umbris eris. ℈ ut. omia simil
miscentẽ ℸ fiat ex eis unguẽtũ
qm̃ é mirabile. et sciendum é q
aristol. longa magis conuenit
in ulneribꝫ q̃ rotunda. qm̃ ex
magis abiter sua rotundi uõ
in ulneribꝫ qꝫ ex fortiori o
positionis ℸ subtilitatis. ¶ In ca
tatõne uõ ulcerum corrodenti
um regula é ut corpus mundi
ficetur et membrum. o mundi
ficatõ quidẽ membri fit cum uẽ
tosis aut sanguisugis appõtis
sup ipm̃ ℸ nõ sit dilatatio in
cor cationẽ ne pducat ad penus
et multotiẽs ambulatio corro
sionis cogit nos madere mem
brum ut saluetur a corrosione.
et scias qđ ex ulceribꝫ corrosiuis
fuit cum quibꝫ nõ é putrefactio.
ℸ fuit que nõ euadit ad̃ a putre
factione. q̃re distinguendum
est cor diuersitatem aq̃ ad ma
tionẽ adsp̃icias. et ea que omit
runt ulceribꝫ corrosiuis aĩ qbꝫ
non est putrefactõ sunt sicut
embrocationes ex aquis infri
gidãtibꝫ et siccantibꝫ sicut est
aqua maris. aqua rosar. aqua
plantaginis ℸ acetum ℸ ceru: cu
m eis est putrefactõ tũc aqua
maris ℸ aqua canis ducuntur.
In quit auic̃. melior curatio e
or est ãministratio scripti or̃ et
siccantium infrigidantium.
sic̃ fuit cortices granatorꝫ. gra
na mirtꝫ ℸ sem̃ rosarꝫ ℸ simul
emplastratio et folius accetosi
se cum uino bulitis. aut ẽplas
tratio cum bolo armeno cu
accetosi. uel succo accetosi cõfec
to. aut cucurbita sicca cõbuita
eodem mõ cõfecta. et scias qꝫ
buĩmõi ulcera corrosiua igne
pticum uel formicã ambulati
uam nominant. ¶ In curatio
ne ulcerũ putridorꝫ ℸ malorũ
melius est ut mũdificetur cor
aut membrũ. si corpus mundi
ficatum fuit et membrũ cum
uentosis ℸ sanguisugis mun
dificatur. et illud qđ est nota
dignũ est ut cor curatio non
tardetur. nam turbatis ipsor
addit malitiam. et cum huius
modi ulcera superfluũt in putre
factione necesse é ignis cauter
num ãministrare. aut medica
nam acutam ℸ siccatiuã postea
cum uidero ut dolor sedeatur et
ignis cesset cadit in pus. ℸ qm̃
sectionem ãministramus ut
ur nõ remaneat nisi caro sana.
Cui significatõ é bonitas sãgui
nis eius aut caloris ipsius. ℸ fo
tasse necessarium est macerare
membrum ut ex sua putrefac
tione saluetur. In quit auicẽna.
Isti quidẽ ulcera uocat non sunt
fistule neq; cancri. cũ sint mala
ℸ fraudulenta. ℸ embrocatõ que
conuenit ulceribꝫ istis est sicẽ
aqua maris. aqua canis ℸ aqua
saponis ℸ simula ex mediam
que administratur sicut ex
to piscium salsa cũ aliq̃tula
mica panis. forma ordei hꝫbi
et armoniacum ℸ emplm̃ o melle
cum puluere cucurbite sicce ℸ
foliis olini ℸ accetabꝫ. aut em
plastrum de ceroe in uino dece
tam ℸ de compositis est medici
men istud bonũ ℸ expertum. ℸ est
ut recipias de aggẽn rubei ℥. e

xruſj·calcis uiue.alumĩ.cor
ticum granator.añ.z.xvi.thu
ris.galle.añ.z.xxxij.cere et o
lei antiqui q̃tum ſufficit.Item
aliud.re.plumbi uſti.eris uſti
cenſe.thuris.maſtic.lithargĩ.
armoniaci.oppopanac.añ.z.ij.
adipis ſuillum uiuar.reſine oli
uarum.cere.omĩum añ.z.uj.
que ſint ſoluenda ſoluantur in
aceto.et que ſunt terrenda terã
tur.deinde omĩa ſimul cõfici
antur. Et oportet ut ſcias am
ne qđ multocies ex medicã diſ
fuſa ad locum ulceratum apo
ſtemata gnãntur.et time non
differatur in eor̃ phlebotomie
cum ſolone uenis.et flomia
aut uomitu.qñ uomitus con
fert ad illud teſtante ypocrate.
Nam ex hoc medicina de loco ad
locum mouetur.et epithymes
locis cum eo qđ phlebot. apũ fic
oſtenſum ẽ in capitulo uulne
rum.Si non eſt poſſibile ut p
hibeatur imo appareat apũ.re
ſit corruptiõ in eius curatione
tñ.qñ impoſſibile eſt apũ ci
ulcere curare. Ulcera difficil
conſolidationis ut teſtã auic.
ſũt abſoluta pter corroſiua.et
pter putrida ſic eſt cõmune
pter.xxxiium.ipſa enĩ ambo ſe
ambulatiua.et cum iſtis qñ
nõ eſt ambulatio et ſtant per
diſpoſitionem ſuam p aliquod
ſpatium.et uenĩ uſq; pter fi
ſtulam qñ nõ ſit malignitas et
adustiuũ corroſiua et putrida.
et fiſtule ut dic auic. ſũt ex ſum
ma difficil. conſolidationis absq;
dubio. Causa uõ ulcerum di
ficilis conſolidationis. aut ẽ ma
la ſanguinis. aut eſt mentu
mentia medicaminis quo cu
rantur qđ ẽ quia medicamen ẽ
debile in curatione aut mũdi
ficatiue et illo ſignificatur ubi
p additionem contrarij. aut qa
corrodit et pfundat ſic iam dix
imus ppe fortitudinem abſter
ſionis eius. aut quia callefiat
plus ꝙ oportet. ĝre diſtẽperate
complo carnis ul' infrigidat.
aut mollificat ul' deſiccat. aut
eſt caro addita aut caro dura
ſup labia ulcerum ul' intus.
aut eſt os corruptũ in cor̃ pſi
tio. et iam ſcitum eſt in capitu
lo quare uulnera moriant ad
curandum. qualiter curentur ma
la ſanguinis. ſimiliter qualiter
mala complo carnis rectificẽ
cum contrarijs et etiam caro
addita et caro dura qualiter cu
rentur dẽm eſt. Inquit caro ad
dita nõ gnãtur niſi in ulcer
bo in quibo fit feſtinãtia me
diante carnis creatiue añ tẽpus
mũdificationis ipõr̃ pterea ca
ro dura fit ẽm plumum i ul
ceribo melancolicis quare et
tendens ad nigredinem et ui
nositatem et corruptionẽ. et hic
necẽſſarium eſt ut ſuccũbatur ca
ſcalpellatione et cauterizatione ſi
guinis cum uenoſis. et forta
ſe ulcera melã conica ĩ ſanam
tur niſi abeas auferatur cõrup
tio uſq; ad carnem ſanam. Si
uõ os fuit in ulcere pfũdo cor
ruptum tũc ſignificabit tibi
p illud qõ ulcus qñq; claudi
et qñq; aperitur et unus abeo ma
nat ſubtile. quare ẽ neceſſarium
ut ſecetur ulcus uſq; ad os. et

Videat Judex et ignari cyrurgici

inde radatur aut feratur sedm
quantitatē corruptionis et neq
et ipā corruptione aliqd domi
tas oīo. deinde cum puluere ca
nis generatiuo curetur. causā
quidem ēt accidit corruptō in
uulneribz est debilitas mēbri
ēre incipit omnē maiam et
malignam complōnis membri
et malignam cōplōnis signum.
et de medicinis aī qbz curanē
ulcera difficilis consolidationis
sunt sicut limatura eris. limā
tura ferri. flos eris adustus et
glutinatio auri. cuticolum
rubeum. et de compositis ē me
dicamen qđ. R. flores eris lima
ture eris aī. ʒi. climie glutina
tionis auri aī ʒ. vnj. gummi
arabici ʒ. nij. salgēme ʒ. ij. an
stologie. adiuste. minuti thus
aī. ʒ. v. cere et olei mirtini quā
tum sufficiat et fiat ceratus un
guentum. Item aliud me
dicamē qđ aurē. componit. R.
limature eris. limature ferri
aī ptes equales conficiantur
cum aqua aluminis. deinde ar
gillentur cum argilla rubea
et aduranter ad furnū. deinde
extrahantur et administrentur
pulūcata. aut fiat ex eis unti
gimentum oleo mirtino emplm qđ
mirabile est. et scias qđ non opz
tet ut āministretur olim in ul
cerib nisi fit oleum uehemē
tis exiccationis et stipticitatis
sicut roseum mirtinum aut ma
stichinum et simila. qm in cūcto
carōnis omniū ulcerū est eccle
catō. et ppē illud oportet animā
ut nō presumas et āministre
in eis molificatiua nisi fuit
ulcera ex contusiōe facta sicut
in alio dicimus loco. aut ñ ulce
ra cum vehemētia doloris. q̄nq;
tunc ppē necessitatem dolorīs se
dandi non ē exclusū quin ad
ministrentur et licet ulcerib
sint extrema. dō ñ ulcer plōgā
tur et nō sanatur imo ei fetet
impressionem in membro et cor
rodatur et putrefiat ac destruatū
de eius substā quantitas multi
tudine nō expectetur eius curatō
nisi sm pfundum et precipue
qñ est. inequalitatem qm iam
ptransiunt spatium ānī dimi
dij ul' amplius et fām ē fistu
la ul' cancer. Cap. xv. de sum
ma et universali cura fistule.
Fistula est ulcus pfundum an
gustum cum nodositate et du
ritie cuius ipm circūdantis
est sicut cauma ul' pinna anse
ris penetrās in membrū. di
catur. aut fistula adinstar ului
instrumēti os habēs strictum
et fundū amplum. Causa uō
duplex est. s. interior et exterior.
Causa interior est humorib pue
nit corruptis. Exterior autē er
uulneribz et ulceribz indistante
curatis. cuius significatio du
obz modis assumitur. qm aut
sūmitur ab eius essentialibz a
ut ab accidentalibz. et ab essen
tialibz quia cuo circūdāns ipm
est indurata et os eius strictū
est et pfunditas dilatata. ab
accidentalibz uō qm accidit ut
fiat eius sanies indigesta cum
hōmbilitate fetoris que aliq̄
to fortiusse absorbatur penitus
et hoc ppter qđ corpus non est
repletum nec humidi est com

plenio. et est regimen presentis et siccatiuum. et etiam qñ aliquo dicitur membrum in quo ē fistula. dolorib⁹ et similib⁹. et aliquando tantes qñ currit. et tūc dicit est multe q̄ tactus aū modo. et aliqñ est crassa. et aliq̄ do subtilis sm diuisitatē membroꝝ etc. locuti sumus plures de regimine curtus uñ in precedentib⁹ cum aperatōe et pfectione et modis aliis. et fuffiat illud tatis in regimine curtus unius et huius dictatum cum tūc cum a fistulis veris de regimine curatois eam necessitate cogente hoc sm modum festinatois nos oportet eam tractare. Dico q̄ q̄ admodum fistule diuersificantur sm diuisitatem locoꝝ sic et eadem curatō. nam alia fit in membris mollib⁹ ut cūne. alia in membris medijs ut in neruis et uenis et tunc est ī obediens et difficil curationis. et alia fit in membris duris ut in ossib⁹. et cōmunis q̄ē significatio eius cum in aliquo istoꝝ membroꝝ fuit ē in subtilis experientia que nō fallit aut pstipatio uera. qñ tu sas loca neruosa et ossuosa. et unges fistulam q̄ appinquitatem habeat ei: ees et sas etiam p reuelationē infirmi quam moxā ibidem pertractat. nam si sup neruum uel os p. aliquod tps sedet certum est ipsum in eis corruptōe fecisse. Sunt aūt sm uarietates quedam alia significata sumpta a diuisitate putredinis intellectū qō qñ fistula pueñit ad unum tūc putredo exeat subtilis tenuis multiq; fetoris qō accidit p frigiditatem illius mēbri. et ad pueniet ad os est subtilior et ad carnositatem deliquior et ad pueniet ad uenas arterias ē multociēs fiē fer. Cum autē ad carnem pueniet putredo que exeat est unctosa. crassa turbida et caudata. Veritū fistula q̄ uadit ad carnem nō ē tanta doloris fiē illa que uadit ad nūm et ppue qñ tangitur ei pfundi cum tanta. qō est quia neruus sensibilissimus est. uñ si lesiē patiatur neciē est uti. testatur qō maiorem cēs membris doloꝝ habeat. Illa que uadit ad os michil dolet ex eo qō inbuitus noī mēbro non ē sensibilitatis. Et iterum fistula ossuosa notificatur tibi multociēs p molliciem carnis que est sup os et etiam p friabilitatem penetrationis cum tanta ad ipm. Cū fistula diuisificatur sm diuēsitatem tpis. qm alia est recens et alia est antiqua. et fistula recens ē illa que nimi curatum nō extinit. Antiqua uō est cuius corruptio iam pfundata est in membro et tūc ē difficilis curationis. Illud aūt q̄ melius ē de cuius curatione maxime cum fuit antiquata et corpus ē plenum sup fluitatem humoꝝ que obuiat ei est ut ī principio si pitis fuerit tuus etiam et cuius uirtus ē tollerabil fiat unctuus mundificatō pceden te tamē consideratione humoris sup habundantis in causa et in fistula magis habunde

flegma anus cõsiderato assũma
tur a cyrurgicis nudis .i. a nesci
entibus medicinã. Circa qualitatẽ
loci subiecti .i. diuisitatem coleris
putredinis. cum enĩ suphabim
dauit fĩa locus erit albus .i. mol
lis. et putredo que manat a fistu
la erit albi quãtulum albi costi
et multe quantitatis. Si mala
locus luteus .i. tendit ad nigredi
nem cum quadam duritie ac
putredo est lunaris uel nigra. Si
colera locus ẽ citrinus .i. ubi pũc
tiones .i. arsure sentiuntur .i. pu
tredo emanat citrina. Si uõ illõ
qõ est suphabundans fuit sĩgs
tunc locus rubet ueneq; corpus
inflantur .i. putredo sanguino
lenta occurrit. Contra flegma
igitur digesta prius materia
cum obtrimelle detur benedicta
uel pill'. aureo. uel aloe fĩa pungi
tes .i. si patiens fuit debilis qõ ei
lectuarii uel pill'. assimere non
ualeat. pungetur cũ mediana
que .x. curbit .ij. partes. puluc
nos ĝalbanos .i. et de puluere cu
dam̃ ptes tres .i. de tali puluere
simul incorporato detur .ʒ. .ß. cũ
aqua calida. deinde post pungi
tionem patiens balneetur. aut
in eritu balnei offeratur .ʒ. i. alt
anus opiate calide sicut cyna
ce auree. et hoc cum aqua calida
uel uino. Opiata quidẽ media
na illõ qõ ex mala qualitate re
manfit in corpore consumit.
Contra melancoliã detur veratro
godion uel aliud purgãs melã
comam. digesta prius materia
cum obtrimelle composito. deinde
post purgationẽ in eritu balnei
similiter fiat exhibitõ alicui
opiate conuenientis ut est tyri
aca uel mesantum. Donec coleri
post digestionem mediana cũ
obtinebitur detur catarticũ imperi
tiale q̃ purgat utrumq; coleram
consequenter fiat exhibitõ nu
bec trociscie uel alterius similis.
Si uõ sanguis fuit fiat euacu
atio p flebotomiam. Deinde ue
niendum ẽ ad localia. Si faciẽ
dũ est primo q̃ locus emundetur fistu
la uno uidelicet tres intentiones
requirit. Quarũ prima ẽ ut fistu
la mundificetur .i. abluatur. Secũ
ut desiccetur .i. mortificetur. Ter
tia uõ est ut ei' decuitus cõtinu
etur .i. sanetur. Et fistula quide
mundificatur .i. abluitur sicut la
in ulceribus est ostensum. et ex
aquis appte fistulam .i. cum
quibus abluitur fistula fit fiant
aqua cinis .i. aqua mans uel ar
tificialis salsa .i. simplex aqua fa
ponis .i. multotiens ponas aquas
ex sale armoniaco .i. arsenico .i.
ut ex eis flore aliqd permisceri
quia tunc fuit maioris abstersiõis.
et qualitatis abluendi ẽ ut intro
as aquam usq; ad profundum fi
stule donec impleatur ex ea. et
fac illud cum omi dispositione
que sit possibilis apte. et si nõ
ualeas cum alio saltem cum eh
stenbo. deinde stude ut retineã
tur intus p horam .i. tu cõpri
me locum undiq; manu tua
maxime ubi profunditatẽ fistu
le arbitraris. deinde extrahe aquã
cum expressione optenta .i. fac
illud iterũ .i. istud iterũ donec
aqua clara exeat. aut sãguino
lenta .i. tunc eadem aqua iterum
ulcus impleta eius orificium c

opila. ↄ̃ic a mane usq; ad uesp̃ras ul' eo⁹. dimittatur. q̃ tot fi cendum est diebꝫ doñ̃ ur' mũ dificatum fuerit. ¶ fistule ma ucia mortificatur ↄ̃ eradicatur triplicit. uidelicet aut cum incisione et ablatiõe totius carnẽ corupte. aut cum acutis medi caminibꝫ quoꝝ memoriõ fiet inferius aut cum cauterio igniꝰ cui' unũmtum est facultas et ultimũ. ¶ Cõtinuitas aũt fi stule continuat' ↄ̃ sanatur cum ãministratione medicaminũ fi cientium nasci carnem quã in ꝓ̃o descripsimus capitlo. ¶ Oꝑ ter igit' in primis ut puenia' ad cognitionem fistule ↄ̃ est ut acci pias tantum aurem aldi ul' argẽ ti ↄ̃ ipãm diligent' ꝑquira' quã tinus cognoscas eius profundi tatem. ↄ̃ si tendat fm rectum. aut si tortuositatem habeat. ↄ̃ oportet te hẽ tentum plumbe am qñ est magis lenitiua et plicatur fm modum tortuosi tatis. Et si eius orifitia sunt plurima inquiras p singla et unde si tendant ad unũ meatũ aut quilibet ipoꝝ ipsum habe at foramen an' extremitas nõ determinetur cum altõ. et tũc nõ est una fistula si plures. aut eni albucasim q̃ illud nõ figm ficatur tibi p inquisitionẽ. ↄ̃ tenta. imo oꝑtet ut clysterizes unũ ex orifitis suis. q̃m hu miditas cum qua clysterizat fit ũsus alia orifitia tendit et egreditur ex eis. Cognita uero semita fm quantitatem et dui sitatẽ ipius ente tibi cum fuerit orifitium fistule fuit strictum fm qõ est dilatandũ sua cum incisio claudatur ↄ̃ cum tenta de medulla sambuci ul' ebuli ul' cãne iuncei et sũbi si egerit ul' timens ferrum. deñ mundificetur ↄ̃ abluatur ↄ̃ si uisti p dies aliquot donec uirus absq; aliter deinde introducatur in medicamen. acutũ usq; ad pfu dum in quantus inuoluti facto secũm quãtitatem pfunditatis quam comprehendisti cui tẽta donec fistula desiccetur ↄ̃ mon ficetur oino. et multotiẽs non est possibile ut uenia cum me dicamine pfunditatẽ. attingit ꝑ longitudinem ei' aut qua meatus ẽ tortuosus ↄ̃ diuersus. et scias ↄ̃ qõ medicamñ sicci non subintrogreditur ad pfundum sic fistula non occidatur. Oportet g̃ ut ꝑmixtus medicamñ secũm hunc modum in quo nõ est decepcio et eo qõ omnes pfunditates fistu le perquire. et est ut distempe retur medicamñ cum acetosa fm quantitatem necessitatis tue ita ut sit crassũs. deinde introdu ipsum interius cum quocũq; in gremio tibi possibile est ↄ̃ fitiũ opila ac ꝑmixta figurã mẽ bra ut orifitium sit superi' qua tinus medicamñ in pfundo mo retur ↄ̃ rectum quidem est ut q̃m ãministratur butyrum de dicamen acutũ locus defortsai frigidis unungatur. ne ipius actio ad ipãm cum neamento pueniat. Cum aũt fistula de siccata fuerit sucurratur cum medicamine mundificatiuo sicut ẽ butyrum ul' assungia sine sa le ↄ̃ similia illis quousq; ignis

cua p̄cetur ꝙ cicatrix. crusta cadat in pus. Cumq; sanies q̄ prius erat indigesta egredit digesta ꝙ minoratur respectu prioris q̄litatis significatō est mortificationis fistule. deinde curetur cum medicina carnis creativa donec sanetur. et sanies laudabilis ut dicat optimus ypocras in libro pronosticor. est albi leni et equalis p totum cū nō ē odoris malus. albi enī requiritur q̄n color membror radicalium ē albus ꝙ non fiat eis assimilatio nisi natura potēs sup eam et requiritur eius lenitas ut significetur q̄ virtus digestiua operatur in ea. amplius cum additur ut non sit mali odoris. est ut sit longinquior a putrefactione. et sanies mala est fetida q̄n significat putrefactionem que est contraria digestioni et significat dominium calidi externe. Q̄ō si multe profunditatis fistula non fuit negligenda sm rectificationē et profunditatem membri imo sequatur superficiem eius tantū. tunc nō uerū sic ul' arteria aut uena magna ul' aliud tibi phibeat. tūc mitte primo tanta lignea donec ad eius pueniat profunditatem sic agetur usq; ad ultimum ipsius. ita ut ipā tenta liberetur ꝙ auferatur cum nouacula cuius puncta ꝙ corrupta ab omni eius circuitu totalitate sua. deinde si sanguis fiat tibi contrarietatem sufficiēter cum eo q̄d conuenit fiat. dictum est in capitulo suo. Subsequenter curetur locus cum medicina carnis creativa donec sanetur. Amplius si puteus non tollerauerit carnis ablationem cum nouacula fiat. dictum est. tunc tanta sectō fiat usq; ad profundum sicut ostensum est ꝙ actum medicamē aduniatur. deinde integratiuum et nascentiua carnis. Si autē nō sanatur pillud tūc nullo prohibente ultimo remedio siccatur. i. ut cauterizetur usq; ad profunditatem suā. Veritamen oportet te hui' recordari. s. ut nō decipiaris in quātitate profunditatis et ipius diuersitate in fistula cum cauterio. nam multotiens ex imperitia et negligētia accidit aliud. porro q̄q; in fistula est orifitium unū et profunditates plures ꝙ diuisequa pter si tu cauterizes unā ex eis et alia remanet nichil confert operatio tua. et similiē opōtet ut obstues te ab hac deceptione cum mē. comburente sm modum quē supius ostendimus. q̄n tota virtus curōnis fistule est ut comprehendas eā cauterio aut actu medicina cēm eius profunditatē. Si uero fistula in longinqua profunditate corporis oritur. ꝙ non ē tibi possibile ut sequaris eam oio q̄n apposito medicamine negat ad radicem ipius pueniri. aliter metuitur ne eius nocumentū ad aliqō membror nobile ul' principale pueniat. et ē locus qui non sufferet mansionem prolixam. tūc nō est ingeniatio in eius curōne. et illō q̄d est conuenientius ē ut diuitatur operationi natura. et fistula

quidē que pueniūt ad intestina
aut uesicam aut ad membra
principalia ul' nobilia nō sana
tur omino. Et cum accidente ali
cui spondilium dorsi ul' costarū
ul' alicui iunctuarū fiē ē manus
et pedis aut nerus ul' ueis ma
gnus aut arterius aut siphac fi
plures dispositiones incurabi
lis est. Verum fistula que fit i
nerus similibus non ē ppē a
liud difficilis curatiois nisi q
sectionem q cauterium: minime
patiunt' licet eius speretur cu
tio nisi fit ex ima regione cum
et tunc in ea medicamina ad mi
nistramus que nō uehemēter
sed leuiter ac sua aut mortificet
desiccet. Preterea si fistula ui
ficat impressionē in osse si non
est detectum necē est ut detegā
tur q cum instrumētis q uenien
tibus abradantur ut tota corrup
tio et nigredo ipius auferatur
sm dispositionē melioris possi
bilitatis. qō si non sanatur et
emittit sanies sicut pī signi
ficatio est qō adhuc de ipius cor
ruptione remansit. tūc ḡ iteꝝ
detegatur q abradatur cum ul
timitate diligentie tue ita ut
non dimittatur in eo obfuscatō
aut corruptō aut cornas uel hu
miditas omio. qm̄ posset na
turalitatem carnis sup ipm nā
cum obfuscauerit hec possibile
est ut caro ḡnētur in eo. Aut eni
amē. et illud qō est magis fa
cies nasci carnem in osse est ut
desiccetur ab humiditate q era
speretur deniq; si corruptō fuīt
in ossibus magnis. sicut ē os co
xe cruris q similium q iam per
uenit usq; ad medullā. tūc nō
ē excusatio qn̄ seretur q inadue
os cum medulla sua usq; ad lo
cum corruptiōis. deinde restau
retur sicut dns. Si uō corruptio
iam totum os membu consecu
ta fuerit tē nō expectetur ei cu
ratio nisi assumatur os totum.
Verūtamen si fuīt os ex capite
cor' ul' anche aut os ex spondi
libus dorsi ad eius curationē fu
giendum est pp incōmodū nu
dre. Quotiēn̄ uelle mundi
le in mortificatē fistule l'ēiem.
Recipe gallis armoniaci armena
tarra. sulfuris unū. floris eris
uī. ʒ. ij. limature ferri. dragā
alumīnis. quemeni. antimonij.
uī. ʒ. ij. argenti uiui. ʒ. i. calcis
uiue. i. non extingue. l'. q. omnia
teruntur q subtilissime pulue
rigentur q argentum uiuum ex
tinctum cum saliua eis. īmisce
atur. deinde confricatē cū aqua
maris ul' aqua cuius q fiant mō
trochisci. deinde ad solem ul' ad ca
lorem desiccentur q cū desicca
fuīnt tūm pulueriçentur q pul
uis cum ponatur in aluthel q su
blimetur. q ex eo sublimatum
fuīt in uase uitreo reconditur.
huiusmodi quidem medicamē ente
tanq; ignis cauterium. Et scia
qō aluthel est uas consilis ex c
cohopterio q fundo fiē inuente
apud illos qui occupati sunt in
alkimia. q fit ex uitro aut ex ter
ra. Veritatē illud qō fit ex terra
debet intrinsecus uitream ne spi
ritus euaporet. exodus autē su
blimationis ē sm hūc modum.
et est ut pulus spūs sublimat
dum in fundo uasis locetur. dēn

si uas fuerit uitreum liniatur
desuper cum luto desapiens
quod fit ex capillis bouis minutis
cum masis et turbido pista
to. stercore asini et terra figu
li equaliter. si fuerit terreum
cum in unctura colopotrii u
niatur. Cum quo lutiatur fuerit
desiccetur a remotis ignibus ut
ad solem. deinde laccetur in fo
nace et supponatur ignis lenis
per duas horas. deinde fortis per
horas postea per totam noctem
dimittatur infrigidam. in sequ
enti uero die uas aperiatur. et quod
supernus in colopotrio colligi
tur et sordicies in fundo existen
plicatur.

Aliud in eclicame.

Recipe limaturę ferri. mirabile.
arsenici citrini. calcis uiue. ana
non. i. cetis ustis. cupri roserum
ana partes equales. calcas uiue quan
tum omnia terantur et pulueri
centur. deinde conficiantur ca
melle dispumato. et flant ma
troisa et desiccentur. et iterum ter
rantur et pulueri gentur. atque pre
dono modo donec fiat terosicant
et flant troisa. deinde reponan
tur in loco ubi ab humiditate
tangi non possint ne corrumpan
tur. et cum uolueris opus tere
ex eis quantum sufficat et utere.

Recipe calcis uiue. Eadem. i. partes duas. arsenici citrini sul
furis uiui. ana partem unam. et
cum uolueris operari incorpo
ra cum aqua cetis stipitum
labrum. et est illa que uocatur
aqua saponis. utere cum aqua a
ueris illicas donec fiat sicut u
gentum et utere. Ad medicamen quod
uendet et licas nuclis et nubis.

Recipe succi radicum celidonie. vn
ce pueroz. ana. ℥. ij. arsenici ci
trini. ℥. i. conficiatur sicut ce
rotum bullit molli rudi. et
calce cum eis uis incorporetur
deinde adaptatur arsenicum et oia
simul agitando incorporentur
et non supfluc bulliant si pau
per deinde desiccentur et iterum
tur ex eis troisa. Aliud ad id.

Recipe olei albi. anisologie cu
cumere. radicum scolopendrie. ymo
stimma hibi. ana partes equales te
rantur et fiat ex eis pulvis et in
pleatur ex eo fistula cum affi
dulatione quia sanat eam.

Ad medicamen quod carnem supfluam minuit et resoluit in
Medicame uulneribus et ulceribus.
que carnem supfluam minu
it et resoluit in uulneribus et
ulceribus sed uehemens absterso
nus et mordicatiois. et ex eis fiunt
sicut uitreolum. hermodactili
ellui. albui. flos eris et simula
cas quod quia ministrat unus
uloz pse et fiat examinationem.
et quia componit unum cum al
tero. et quodque omnia simul equa
liter. et quod ex eis et leuius fiant
uitreolum humidis ammum
istratur corporibus quia sic. b. tol
litur in uiuidis corporibus cinem
minuit. in ulceris uo solidat.

Ad idem medicamen compositum.

Recipe arsenici citrini ℥. i. calcis
uiue ℥. ij. omnia simul incor
porentur cum aqua calida et fiat
ex eis troisa et desiccentur. cui op
fuit tere ex eis quantum sufficit et utere.

Cap. cvj. De lima quam minuit cu
Quomodo ut dicat ratione emeri.
lamine. est api meliam de me

tam colla adusta a materia colica aut in qua combusta est non a pura feculenta, et dicat cancer ad instar illius animalis. quia sicut illud animal habet uelocitatem; ita cancer in ipsis uel in eo quod ueniunt. sicut ab apostema in membro. aut quia gerit formam illius in rotunditate. habet uenas similitudinis assimilantes pedibus ipsius. qui cancer duobus modis accidit. aut a causa interiseca aut ab extrinseca. ab interiseca ut ex ipso humore melancolico corrupto ad aliquod membrorum transmisso. a causa uero extriseca ut ex uulneribus et ulceribus male curatis. Cui significatione sunt hec. in principio cum appareat esse simulus aca uel fabe. deinde augmentatur secundum posse usque dum fiat ut magnus mulon et est in eo rotunditas. ingressus ramices. color fuscus in quo est quedam caliditas. a uene unde apparent in eo que fiunt sicut radices. Ac preterquam ulceratus est cancer et facit multa labia eius et uuidia foris que consumit. eius amplificatur et sinus constringitur. Cancer autem distinguitur secundum tres modos. uel secundum accidentia cause. aut secundum dissimilitudinem membrorum. aut secundum dissimilitudinem temporis. et distinguitur secundum dissimilitudinem cause. quoniam alius fit ex melancolia naturali que frigida est et sicca et tunc est parui doloris et parue ulcerationis. et alius fit ex melancolia que est adusta colere solius pure et est uehementis doloris et magne ulcerationis. distinguitur secundum dissimilitudinem membrorum. quia alius fit in membris mollibus sicut in carne. alius in medius sicut in neruis et similibus. etiam alius fit in duris sicut in ossibus. Verumtamen quia fit in membris medius dicitur incurabilis. et illud testificatur ab hypocrate cum dicat. quibuscumque cancer accidit. curati eum. a medicis uel combusti aliis pereunt. non tamen multum temporis perdurant. Distinguitur autem secundum dissimilitudinem temporis. quia alius est recens et alius est antiquus. et antiquus quidem cancer cognoscitur per diuturnitatem temporis per uehementem humiditatem et ingredinem. ac per magnam materiam membrorum corrosionem. et cancer etiam distinguitur a magistris secundum dissimilitudinem speciei quia ut uolunt. alius dicitur nolime tangere. alius lupus. et alius cancer nosse uolunt. qui assignant differentiam membrorum speciem secundum. quia dicunt nolime tangere amento superuficiem. et lupum in pluribus inferioribus. et assignant eam differentiam secundum qualitatem complexionis sicut quidam dicit quod cancer et lupus fiunt de colera magis ignea quia nolime tangere fiat. et inter cancrum et lupum differentia est etiam in colore. et propter hoc estimant quod illa species que fit de colera ignita sicut lupi uehementius corrodat. Ego autem bramus longobucensis de huius modi distinctione non plumo aliquid uenitus, quod est, quia non uidi uestigium eius in libris

ulcerum omino. ¶ Ingrauiscente almando: qđ am incipit cancer fortasse est possibile ut prohibeatur ne adiatur sup illud qđ est. ut conseruetur qui ad ulcerationē puenturus: postq̄ aruerint semp sic primanebit q tetenor: erit si ulceretur: aliter igitur. ñq̄ addatur ulceretū uelocit̄ sit curatur: prohibito ei est. ut patiens ex uena media flomentur. uenterq; ei soluatur cum decoctione epithimi. aut ea tertio impiatu. subsequenter detur rubea troscisata ei; quarta parte tyriace. et a cibis generantibꝰ coleram nigram: oio. ut sūt lentes. caul. caro uaccina. q̄ásenina. unū crossum. et similia. dieta eius sit cum tisana. pdiana. pullina. utellina. oiꝰ. ꝰ. ꝰ. bilia. unū subtile q̄ similia his. Supra locum uō fiat emplastratio cum frigidis olenbꝰ crudis sicut ē plātago. solatrū. pſillū. claricia. portulaca. q̄ similia. aut fiat inunctio cum oleo ro. q̄ agrestā. ad idem unḡm bonū. re. cubuae bene ablute. oliuarum ablutī. geniste aī partes eq̄les. oīa terantur. q̄ aī oleo ro. q̄ agrestā ac succo pdictarum herbarū in modum unguēti cōficiantur. his enī fortasse locus tuteri potent qui ulceretur. ¶ Si uō cancer iam ulceratus fuit oio p frigidā nō sanatur: imo opꝰ tet ut maturet. q̄ aīm mutuē ea que habent uehemēter: ca liditatem. sicut est cauterium: ignis. q̄ cautium acuti medicaminis. Verū decet te amicae iuuī rectoriam. qđ si cancer antiquus fuit nequaq̄ ei sic cōsulitur. Abscidim. q̄pinquiores pessimas. et modus curationis ei cancri ulceratī est ut in primis exputs mūdificetur si fuit mundificandū. deinde consideri si ī membro fuit calidiore. quod si fuit cum succo frigidarū herbarū reprimendi est. deinde ei cer totaliter inciditur. nā dicit auic. qđ non est possibile ut destruatur cum aliquo nisi p incisionem uel exemētem. ut certo assimiletur membrū unitatis. Quid q̄ fiet cum fuit in locis neruosis ubi incidi q̄ penit̄ destrui combum. q̄ eradicari non pōt. nichil aliud q̄ cancru; ulceratum facere. q̄ patio ei cum manu ē ut accipias cancrum cum unano q̄ pm ab omni circuitu conare incidere omēs eius uenas eradicando donec nichil ex eis remanent. deinde nō abscidas sanguinē p longum spatiū. imo exprima loca in circuitu manibꝰ tuis ut totus ille sanguis denſus et melancolie fluat. si solū ei cauterium cum ferro nō est ad sufficiēs curationē sufficiēs. imo oportet subsequenter ut cautigetur cum ferro uehemēter ignito. Verum hec in locis neruosis fieri nō debent penitus. neq; si fuerint ipe membra principalia uel nobilia. Qđ si patiens delicatus fuit qui incisionē q̄ incēsionē pati nō possit. aut fortasse nolucrit tunc ei medicaminibꝰ acutis in precedenti capitulo ſcriptis curam impendas. qm̄ for

tasse mortificabē. deñ curetur
locus cum medicina carnē cre
antia donec sanetur. Signifi
catio uō qō cancer sit certior
est qñ sanguis egreditur pu
rus. uena cāv creāt in ei' cir
cuitu ab ipōq; fusco colore re
moto. & omne. qō est umō. Si
uero acutum medicamen nō
conferent. tūc non est ingen
tio nisi recidas ad cyrugiam.
preterea fiunt cancrum in lo
cis nervosis ut in labijs nimis
tū si fluent in pūcipio ul
cerationis. put potes subueni
re cum his que fistulis sūb ue
niunt quando est in locis illis.

Cap. xvij. de fractura ossis ci

Iacet de solutē pitis l'cranei.
tuitatis in osse in capite ō
fractura & dislocationis fm ō
plementū rememoratō fract.
hic tū de solone cōtinuitatis
que fit in osse capitis p se tūc
tantum ponere nō recuso. qua
ppē ammec ingenti admirati
one minime mouear. nam
fractura ossis capitis ab alijs
sepitur fracturis & omnib; ē
difficilior. Sēpe aūt fractura
rum cranei multe fiūt & diuise
fm diuisitatem rei. qbo perci
sio fit. Qñ aūa fit ex percussiō
ensis ut altius simul & sanādi
et auferat os totū. donec ad ue
lamen en qō est sub osse pueniat.
aut nō pueniat ad uelamē. sed
ossis supficies tantū maderē.
Quarū fracturarū uulnus aut
ē magnū. aut est paruū. et ex
eis est fractura occulta in osse
que aput antiquos dī capilla
ris quia fit in subtilitate capil
li. & est tam parua aut fit ex
cultello & simili. & tunc ē dif
ficilior omib; qñ est magis pe
netrans. & eius uulnus semp
est paruū & occultum. alia fit ex
casu ut percussione lapidis & fili
um ita qō os ad interiora plicatū.
et illud fm plurimū fit in capi
tibus puerorū. ppē mollitiem eoꝝ
ossium. aut non plicatur. sed
datur in modum fracturē capil
laris que aliqñ do penetrat ad si
priac. aliqñ uō minime. quar
uulnus aut ē magnū aut est
paruum. aut uulnus non pe
netrat caput cum ens oio. et qñq; in
omib; supdictis spēb; fracture
frustra ossium conspiciuntur.
& ego iocunde. ait omēs spēs
fracture p inquisitionem diuu
cam cum tentis. & qñq; fit illō
cum tactu digiti minoris. ad
ultimū cognoscunt̄ p ampliō
rem sectionē & separationē cēr
brū. Sēpe uō fracture capillaris
cognoscatur perfusionē humi
ditatis nigre sic est enchaustū
qñ hec testificatura uetenbus.
et est res cum qua est fiducia
ueritatis. fit aūt illud fm hū
modum. Ju primis detergas ossa
et abstergas. deñ effunde
humiditatē. si ipm. fracturā
cui ex hac appuret nigra. et sig
ficatio penetrationis eius ē ad in
teriora ut radius solis donec
nichil appareat de nigredine.
qñ qñ defiat appuntio nigre
dinis signū est qō ad interio
ra nō penetrat fractura. et qō
radius solis am & nigredo ñ re
mouetur & est illud quasi ppē
ultimitatē ossis scias qō pene

erat usq; ad latus alui. tūc ergo a fractione cessandum est. Et si fractura fuit ex casu ut lapidis percussione et simul ut absq; ulneratione tūc significatio dupler est: sm qđ dupler est ei spēs sicut iam dictum ē. unde dicit una que pcitur ad unūqđ. et altera que dicatur capillaris Significatio uō ulnus que pcitur non occultatur. aput inquisitionē aim dignus. qnq; sub eis sentitur cōcussio. ma nifesta. Significatio fractuę capillaris absq; ulnere cognoscitur difficilē. verum oportet et accidentia que sup infirmū apparent cōsiderare et accidentib; significantib; illō qđ: sicut sicci applexia. scothomia. destructio uocis. appetitus defectus et ut tutus digestiue et expulsiue. febris acuta. sitis. vigilia. et aliud qđ est ualde unuersali in significatione huiusmōi fracture et ē ultimatiē est ut considerēs magnitudinem rei aim qua fit percussio. et fortitudinē percussionis. aut altitudinē casus et locum etiam ubi sit casus. et si ex his omnib; spēb; fracture uclamina cerebri lesa sint scias illud periculosum ē. Sūt enī uclamina cerebri duo pīmi uidelicet quoz unus dī duramatē. et alius pia matē. dura mater carneo subponitur. et est crossa quatinus à carneo se defendat. pia matē uō tegit et adoptat cerebrū. et ē subtilis ppē subtilitatem ipius cerebri. Ante q̄ q̄. ad curationē pertractas infirmi considera. et tūc si uidens sup infirmus mam fesse accidentia mala fugias. et si uidas accidētia bona nō formides. et ex accidētib; malis sūt sicē appetitio intellect' sine oppressio. abstasio uocis. rubor. et egressio oculoz. uirtutis defectus in appetendo digerendo et expellendo. fluxus uentris. uel uomitus colere. febris acuta. et similia his. quib; apparentib; in plūb; dispositionib; infirmi. procul dubio nō sanatur. et multotiens duramatē rumpitur. et pter accidentia nō apparent. imo fit repentino in eis et sanatur infirmi. et hoc dico pter testimonium experientie qđ est quia ex lesione duramatis aput curationem meam iam multos uberius. cōspexi. paucos uō uidi habentes accidentia pdicta sanari. et uidi etiam quosdam sanari pia matrem lesam habentes licet incredibile uideatur. Verūtamē illud erat in modici quātitate ita qđ medulla erime non poterat. et g. etiā testatur hoc mihi dicens se uidisse sicut puer incomento anfortissimoz. et illud contingit rarissime. verum si malo pungat usq; ad uentriculos cerebri infirmus peridubio morietur. et hoc etiam legitur in panegiu in lib. fo ubi dicit. quia cerebrum medulle est una ei mortis. falsi est g. q. dicit quidā stolidorū et fatuorum. et ualde uidelicet qđ nedum ex lesione medulle imo etiam acuta una cellularū et loco eiusdem medulle coto repleta plures uberim multo ceus asserunt se uidisse. aliq;

to putrido aliquid a superioribus
ad inferiora descendit. et ibi ac
tione caloris digeritur. deinde
ad mirabilis natura ipsum per
medium rupture foris expellit
quam uidentes imperiti medi
ca medullam cerebri estimant.
et nocendum est quod sicut capit
diuiditur in tres ptes. s. in sub
stantiam carnosam carnem tem
et cerebrum. sic ipsum cerebrum
sum auic. diuiditur in tres ptes
s. in flum uelatum. medullam et
uentres. uentres aut sunt tres.
anterior. medius. & posterior. et in
anteriori uirtus imaginatiua
completur. cogitatiua in me
dio. memorialis aut in poste
riori. suffficiant tamen quae di
ximus in plegio istius capitis
et accedamus ad animam.

De cura fracture in ipso capite.

Fractura ossis capitis ut dicit g.
a cuius aliqui ossium: dissimilis
est. quia cum ossa capitis fran
guntur. & precipue uel semper
non restaurantur. quae necesse est
ut extrahantur sum quantitate
fracture ut uirus egrediatur
ne cerebro inferatur lesione. di
cerunt sapientes uetera. et non
tardetur illud ultra septimum
diem. si fuit estas. et ultra. x.
si fuerit yemps. et quo uelocius
erit melius & longinquum a ti
more. In primis quidem caput ifir
mi radatur sum quod ad illud quo
cat et necessarium. et si uulnus ma
gnum fuit ita ut uideat quod frac
tura sit manifesta. tunc in ossis
extractione studium impedia
tur sum quod ueniet rememora
tio sua. Si uero uulnus parum
fuit ita quod fractura sit occulta ne
cessarium est ut magis fiat ei
sum quod narro tibi. et est ut fiant
in eo sectiones duae sum figura
crucis. quarum una erit secun
prima quae fuit et percussioni. alia
quatuor circumeuntur anguli do
nec os quod extrahi debet angue
tetigatur. & tunc si sanguis con
gregatur tibi non fiat ossio et
tractio imo uulnus pono in a
qua & accedo infuso aut oleo al
bugine undique repletur. deinde
plumaceoli de stupa eodem modo
infusi supponantur. & si necesse
fuerit ponatur pulvis de summa
mumia & bolo & similibus. signum
autem refrenandi cum haec pa
cens quiescere permittatur cum
sanguis absistatur. et sanabis quo
in illa die qua percussio accidit. ni
est medicatio faciendi quod est quia
in omni medicatione tua uirtu
tem infirmi considerare debes
et propter illud in die percussionis non
frigas sectionem ne ei nimius
fluxus sanguinis aut syncopis
accidat. imo administrandum
est medicamen ut sanguis sistat
gratur sicut praecessit narratio. deinde
ad tuum propositum poteris redire
securus. Et ex studiis quidem
medicis fuit qui amputat an
gulos uulneris quia aut nulla
est intentio in qua non est ei fa
cilitas. quapropter illud facere non
presumas. neque oportet in omni
redderre rationem. Cum autem
ad intentionem ossis extrahen
di peruenire uolueris fiat sicut do
cet. g. et hic est finis eius si frac
tura pura fuerit & separata fi
cile potest expelli cum placuerit

et fortiaby. cute cñ sūmo ope
ne pelliculas tangas. si uō se
parata nō fuīt necesse ē ut ip
sam radas cum aliquo instru
mento sed ut cñ cautissime
ne pelliculas cerebrum leedas.
et si nō sufficiat ratio. tūc pfo
ratio ex illa pte in qua unctes os
tenuatur. cñ quidem fractura
que qdem fracturā est sm q̄ di
cemus pē paululum. Qđ si fu
erit fractura capillaris tūc qđ
os ex utraq; pte sit durum et
forte. tunc oportet ut pforetur
cum trepanis que dicunt̄ aue
tenby non pfundantia eo q̄ os
sis nō penetrent quantitatē
qñ fracta fuīt sm mensurā. et
sentie ipius. et sunt ex eis aque
te plures quoz ḡtias diuisi
cetur ut ad ministretur illō quo
indiget opatio tua. est in pmis
deinde fiat pmutatio ad aliud.
Jnquit alv. cautē opus pūsau
tus infirmi cum lima nec cito ne
ex uoce pforationis lcatur.
Modus autē pforandi ē ut fi
gas unū trepanoz sup os ita
cautu saltim. et uoluas ipsum
infra manus tuas donec sen
qđ os iam penetratum est. deīn
fiat pmutatio ad locum aliuz
et sic pmutando fiat usq; ad ul
timum necessitatis. deinde cū
alio instrumēto qđ dē spatium
le ab uno foramine usq; ad qđ
os incidatur. et fiat impressio
eius ab inferiori ad superiorē
subito si paululum ne mate cere
brum moueatur. tūc si potes
auferes ipm cum digitis tuis
aut cum instrumētis que no
minantur leuatoria quoz ca
pita sūt curuata. deīn oportet ū
radas et eques aspitues quēs
in curantū ossis cum masoio
et tu iam posuisti aliqđ instru
mentum sub osse ad confricandū
ossa. et si remanserit aliqd et ossi
bus paruus et frustris tūn extrahe.
Jnquit iterū. G. et non oportet ū
madatur et osse nisi illud qđ ē
infirmum uehemēter qñ nō ē
necesse ut sequans substantiā ut
q; ad finem cure fiant in hoc er
rant stolidi nisi qñ cogit te ei
magne necessitatis. et est utilis
qñ sanies expelli nō pōt absque
abscissione totius ossis illius sa
ltem. illud est molestissimum
qñ oportet ut cerebrum moue
atur. ipe enī. G. quēdam curans
extraxit ex ossibus quantū sanie
expellere potuit. Aliud uō solidū
ut et supra locum ossis. expul
sor natura carnem creauit. in
quit et si possim carnem desic
care absq; ossium expulsione
melius est quia minus nocumē
tum cerebro infertur. oportet
ut masio tua sit in loco magis
conuenienti. qđ unus tangat et
eo fortius. et qñ nō certificaris
te penetratione saltim ad par
tem aliam. tūc certificare pul
timam rationem ipī effusiōis
horum dictorum nigre sicut lau di
ximus. et cave ne facias te erra
re illud q; quidā medicoz dixe
runt ut delicat ut fiat pforatio
ex utraq; pte saltim. nam illō
michi nō videtur rectū. et si rec
tum ēet antiqui cū aliqđ in li
bris suis dixissent. si ego nō in
uenī remeoratione. aliquis
coz inuenit qđ rectus ē ut

non fiat. Cum aut̃ secuñ fue
ris de aptione cerebri ip̃le uul
nus donec os cohoperiat̃ primo
lineo subtilissimo et uetusto in
furo in albugine ouj. fit pañ
ille aperitus sm̃ q̃ntitatem fractu
re. deinde reponat alium panñ
duplicatum ul' triplicatus sm̃
uulneris quãtitatem fracture
et madefacias ip̃m simili modo
in albugine ouj. et supp̃e q'tid
diu donec totũ impleatur uul
nus faciendum est. deinñ etiã
supponatur plumaceolu' de pñ
no lineo ul' de stupa utã tñ am
plus et magñ q' totum uulñ
ere utraq; pt̃e capiat et supet et ñ
comp̃imatur ea; aliqua fortã
tudine. imo adeo leuit̃ ponat̃
ut inde nõ grauetur p̃ñ uulu'
demũ ligamen admittatur
latum et nõ plus stringat̃ nisi
quantum sufficiat ad retinendũ
pannos. si plaga ex compre
sione et grauedine uehementi
solet uelocius ap̃ñ. Et sagas q'
sapientes antiqui utunt̃ ad hoc
uino subtico et oleo ro. q̃ñ ual
de utilia sũt ad confortationẽ
sit ach et a principio prohibitionem.
sup ligamen aũt ex aqua et a
ceto roretur ut sit allenuatõ i
aptus sedatione. Cum hac nõ
cura eger dimittatur quousq;
ab una die usq; ad aliam. deiñ
soluatur et curetur uulñ atq;
inuoluatur sic̃ prius donec ab a
postemate caldo secur' fuerit.
Inquit auic. et alij. q̃ multotiẽs
p̃ curationem fert capitis si
plaga caldum accidat ap̃ñ ado
ut ex siccitudine ossis capitis
et etiam cutis sup̃et et sequunt̃ se
pe post illud accidẽtia mala que
infirmũ ad primam ducũt in
quiũt et ei quare si plaga caldum
accidat ap̃ñ aut cum aliquã' os
sis frustulum ap̃m suo ledẽtis
acumine aut constrictõ ligatu
ris et uehementi grauitat. aut fri
gus aut multitudo abij et uim.
aut est alia ei occulta. talis ergo
si causa fuit manifesta auferat̃
illam uelocit̃. si fuit occulta flo
bothomia patientem nisi fuerit
aliquid prohibens abluat et sub
tilit̃ album ouj. q̃ñ. ãm mittat̃
q̃ caldus ducat ap̃ñ dema
tibus. et est sicut emplastrum
olei ro. tepido. aut cum aqua ũ
bullita fuit altea. cum omnibus
fenugreco et semine lini aut ap
emplo extrema ordei et aqua et
oleo ro. et humecta caput et cũ
eem et spondil' cum adipe gal
lin. aceto liquirtico aurib; etiã
oleum intrilletur ro. et si ad huc
caldum p̃seuerat ap̃ñ si ñ fuit
aliquid q̃ prohibeat uenẽ prece
tis soluatur. q̃ñ ypocras illud
p̃cipit. et p̃t̃q; fuerit ab ap̃ite se
cundo securus p̃ medicam. in ci
nis creatum quę etiã sit sic
cissima absq; mordicatiõe. et ib
est pulvis capitat' qui fit ex ci
cadis. minuto rhuue. mirra
sanguine draconis. ynos. an
stolegia. farina hord. et similib'
hñtib; p̃petuam abstersionẽ
cum exclusione mordicatois
pulueriet̃ sup̃ sy plaga et cum
uulnus cum petus lineis usq;
ad ultimũ reintegratois. fuge
omẽ humidum in talli cura. si
uirus p̃mittas oio in uulnere
agregari. ne p̃matus cerebu

putrefiat ꝛ uenat ſe infirmi
accidentia mala. dixerit aut
ſapientes qđ qñ accidit nḡ đo
ſiphac ꝛ fit illđ ex appoſitiõe me
diante in qua ſit ꝓpietas nigre
dinis tũc accipias ex melle par
tem unã ꝛ ex oleo ro. ꝓtes tres
ſ linceas pannũ ex eis ꝛ ſuppo
ſitach donec illa nigredo remo
uetur oĩo. Qđ ſi accidit nḡ đo
ſitach ex ſe rõ ꝛ puenat uſq
ad cerebrum ꝛ marime cum ꝑ
dictis malis ſignificationibꝫ
tẽ oporteat ut deſperes de ſalute
hominis infirmi penitus. qm ſig
ficat ꝛſumptionẽ calitatis in
nate ꝛ deſtructõis eiuſdem. Si
let multotiẽs ſi ſiphac cauo ſu
pfluã naſci q̃re tũc ꝛſiderandi
eſt eius q̃ntitas aut multa ſit an
modica. ꝛ ſi modica ſufficat ad
eius extenſionẽ ſpongia mollis
aliquantulũ abluta. Qđ ſi fuit
multa pulueribus hermodactilo
rũ ſup aſſpergatur fm ꝙntitatem
que nõ faciat timorem. et ſi ca
ſus uto putuere aliũ ãmmiſ
in quo ſit eius ſimilitudo unde
ueret ut ſit ex medicinis leuio
ribus mordicationis.

Qđ dicta fractura oſſis capitis.

Dicta ſit tibi in principio. pru
dens ꝛ medicus fuit. ammiraldus
olim frigidi. pria ꝛ poma cor
tex ꝛ ſilla lois. unũ oĩo neſciat
ꝛ bibat aquam. caueat a replec
tione cibi. a frigore. ab aere mul
tum humido. a coytu. ab omni ex
acto. animi locutione. ab oĩbus
accidentibus aĩe. ut é ira. triſtitia.
ſollicitudo ꝛ ſili. cum aut ſeni
nus fuerit ab apte calido ꝛ hu
mido incepta medicina cẽnus
ꝛ ſtituã. adminiſtrare regimẽ
meroſetur ꝛ augmẽtetur. ut in
de ꝓtinus ſi coyas fracturam ſa
nabis melius ꝛ velocius ſanet.

Cap. xviij. de minuta extenſione et rectificatione oſſium.

Oſſa aliquido ſimiliter aliqñ
a ꝓpria ſeparantur uictura. q̃
quidem curatio grauẽ ꝛ triplicẽ
eget intentionẽ. ꝓma quidẽ in
tentio eſt ut ea ꝛ ꝓpria rectificatõ
ul reductõ. ſi eſt cõſuatio per
ligaturam. Tertia uõ é reſtau
ratio que fit ꝓtinus ſanando me
diante. Verum in hoc ꝓſenti ca
pitulo minutiſſime rememorabor
et breuiter de extenſione ꝛ recti
ficatione fracture ꝛ eius reſtau
ratione. ꝛ ponam ꝓmo unum ſa
ciale ſignum ꝙnus ne in hoc cõ
tingat error. cum experientia
medicorum. Dico q̃ q̃ ſignificatõ
fracture cñ conſideratur in ea fa
cilis eſt manifeſtu ꝓpter qđ ſegñ
membri conturbatur ꝛ gibboſi
tas ex una ꝑte ꝛ cõcauitas ex alia
manifeſtatur. ꝛ q̃nq; etiã oſſis
rapitur ſonus cum locum dili
genter manu tractauerit. Cum
aũt de fractura certificatus fu
eris tũc nõ oportet ut ultra ꝑ
mum diem ei⁹ rectificatõ diffe
ratur. qa quãto plus tarditatis
eo amplius difficilior eſt. ꝓpter
qđ os indurescat. ꝛ non eſt poſſi
bile ut rectificetur niſi cum ex
tenſione. ſuperfluum cum qua eſt
timor tarditatis que etiã in ipa
fractura plurima fuit accidere
nocumenta ſicut ꝑ apm ꝛ ſimilia. ꝛ
exodus aũt extenſionis et rec
tificationis eſt ut membrum ex
utraq; ꝑte manibus accipiatur

er nō uolentē ſ; leuiter quātū
plus poſſibile eſt diſtendatur ⁊
rectificetur donec una pars alti
ꝑiungatur. uolentia n. aliq; com
preſſionis maiorem gñāt. aliq
ſtram er qua facile cauſatur apō.
deinde palpa membrū manibꝫ
tuis ⁊ rectifica illud qđ ubi uide
tur diuiſum. demum ligatura
adeo ſuauis ⁊ mollis fiat: ut ne
te tolor minime ſentiatur. nec
eciam adeo relaxetur quin ad
dolorem aliq̄ tuum ſit declui.
ſup locum nō fracture fortiꝰ
ſtringatur ⁊ q̄to plus eſtēga
tur a fractura tanto ſtrictura
leuior fiat. ſicq; faciendo er loco
ſano capiaſ magnam premſ;
oportet ut taſcie ſint tres uel
quatuor ſm qđ indiget mē
brum. ⁊ q̄ta ſit latitudinis ea
rū eſt ſm conuenientiā mē
brorū. q̄n ut dicat. G. in pectore
latum pōt pon ligatūra. in ma
nibꝫ nō ⁊ digitis minime em
quit in omnibꝫ locis q̄to latiꝰ
fieri poſſit ligatūra fiat. neq; eci
am aliqd er eo duplicatum ma
neat. ſup ꝓdictas aūt taſcias
ſtratim aſtelle locentur: ut p
eas membrum rectificet. nē
gibboſitas aut ſcauitas in ipō
remaneat. niſi in loco fuerit
apō ⁊ inflatio in qt albuceat
ſim qđ q̄n membrū ē magn̄
non oportet ut ponas ſup ipō
aſtellas a primo die niſi poſt
v. uel ſeptimum. uel amplius ſ;
ſecuritatem ab aduentione
apoſtematis cali. et ſint aſtel
le ſapiēt formate. et ſint er
ligno arbetis aut er medlerum
bꝫ er mespilo aut er ligno ſa
lias ⁊ ſimilibꝫ. inquit oportet
ut aſtelle que ponunt ſup fra
cturam ſint groſſiores q latiores.
et ſit longitudo earū ſm qđ con
uenit membro et magnitudini
⁊ parturate. et nō oportet ut ſit
int̄ unam ⁊ aliam minus qui
digitus. deinde ſtringat ſup
aſtellas cum uncia alia ſm ſti
turam qui ſcauſa ſup uul. de
inde liga cum ſpiro decenter.
inquit ⁊ nō oportet ut ſit tort̄
neq; multum groſſus neq; mi
nus ſubtilis. et q̄n accidit ut
ledatur infirmus p extremita
tem aſtellaꝝ poſt ſtrictura: in
locis ſanis pone ſub eis eſtupa
pa ⁊ ſimilibꝫ donec nō ledatur
et eis. inquit auic. ⁊ non fiat
feſtinatio ad auferend aſtel
las niſi illud qđ oſſa fracta cō
glutinat ⁊ firmetur. ne ꝓpter
eius debilitatem fiat in membro
ſtrictio. imo melius eſt ut in
membro magis q̄ ſit neceſſum
morentur q̄ ut auferant. aū
illud. Quantitas aūt dicui in
quibꝫ conuenit ut ligatū ſol
uatur. atq; ligetur eſt ut conſi
deretur ſi in membro dolor ac
cidit inquietus aut plurim in
tollerabil. nl calm apā. et ſiñ
accidit aliquid er eis time nō
ſoluatur ligatura niſi in ſpō
tum diez. aut quatuor ul qui
q; aut ſeptem. et q̄nq; dimit
tatur donec reſtauretur fracta.
q̄n ut G. inquit utile eſt liga
men donec ſanetur diminui ſi
nichil er ꝓdictis apparuerit acci
dentibꝫ. qđ ſi hoz aliqd appa
ruerit tūc neceſſe eſt ut ſingul
ſoluatur diebꝫ ⁊ ſi fuit dolor

membrum cum lana succida in
oleo ro. madefacta cataplasme
tur. deñ ligetur ⁊ nō sicut prius
stringat ímo cōstrictō minua
tur: et si fuit plurimus locus et
aqua calida fomentetur: et aq̄
cum calida fit resolutio ulī ma
teriei uñ plurimus accidit. deñ
membrū cum oleo ro. ⁊ accetō
cataplasmetur ⁊ quotiēs solue
ri sicut diximus fomentet donec
sedetur plurimus. Si uō apū fu
erit tūc uelociē fiat fiat flobo
tomia ex pte contraria ⁊ assidua illud
qō infrigidat membrū et qñ
etiam est necessarium ut ími
mistres cerotum et oleo ro. et ce
ra alba. Aut oleum camomilli
num. ul' etiā unū stipticū qñ
confortat membrū ⁊ apū resol
uit neq; oportet tūc ut ligatēa
stringatur nisi debilitē secun
quantitatem que consuet me
diamen plurimus apū. Cum āt
securus es qō apū caudū remo
uetur ⁊ dolor quiescat. tunc ligā
turam tuam paulatim. i.
ut non stringatur ſm constric
tionem primā donec bñ secur
fuerit qō omnia accidētia ip
sius sunt remota. et si ē necesse
fuerit stringe ligaturā ſm
quantitatem constrictionis pme.
Cauē tñ ne ppē superfluitatē sic
ture nutrimētum ad locū frac
ture uenire prohibeatur ⁊ cer
bo significamur bo illō est exsic
catio ⁊ extenuatio ñbri. qō ca
accidente locus cum aqua ca
di fomētetur ⁊ ligaturā tum mol
lificetur parump. sicq; aliqō
die bo dimittatur donec cūcta
nutrimētum ad fracturā dīn
sicut prius strictasti stringat.
Oxeciane quidē quibus utimur
apud nostra in curationē omnium
fracturarum ⁊ dislocationum
atq; etiam torsionū sūt in qbo
est exsiccatio et glutinatō cum
modico calidi ratis sicē est rhois.
et murta ⁊ similia. et scias o a
mice qō ypocras iussit solidari
tuba sup fracturam non debere
poni usq; ad septimū diem ul'
etiam quousq; fiat securitas
qui gnātur apū ul' tumor. g. āt
dicat qō in hoc mō tē nō possi
mus mēbrum ad sum modū
conuertere nisi ab initio solu
tiua ponam. u. cerūtamen si
membrum festinatur dolorē
et rubescere atq; tumescere ui
demus. tūc ut pē cōsulit rec
tum est qō nichil de hoc faciam.
ímo materiam de loco ad locum
trahamus et mēbrū quantū
possumus refrigeremus ⁊ de ēplas
tris bonis restringātibus fractu
ram ⁊ dislocationē et etiā
torsionem q̄ est. si dislocatio nō
completa est emplin quo utē
bantur antiqui et pullueret mo
lendinum. farina que uolaret et
penderet in partibus ipsius. quod
plumbo etiam compōbo con
ueniunt ⁊ pcipue mulieribus ꝓpu
ctus qñ est equale in calliditā
te ⁊ frigiditate ⁊ qualitatis con
fectionis eius est ut distempe
retur cum ouī albugine uel
qō confectio sit equalis. nō mī
tum spissa nec multum subtil.
Item aliud emplin. re. aloes.
mirre. bolum thimis. acacie.
nucis. cipressi. dragagāti. lunda
mi. am ptes equales cōficiantē

cum oui albugine ⁊ addit̃ alu
quantulum ex puluere molẽ
dini donec fit mediocrium inter spi
ritudinem ⁊ subalitatẽ deinde
pannus fortis linitur ex eo ⁊
supponatur uino ẽi emplim est
mirabile compositiõis quomõ
restituit ossa fracta celeriter et
confert plumbo compositõibꝫ.
Labus aũt pacientis in p̃ncipio
sit subalis phlebens inflãmati
onem donec fiens ab apãte
callus securus. deinde sit abus
crassus ⁊ unctuosus ut fiat ex eo
conglutatio fracture celeriter ⁊
ex albo in quibꝫ est crassities
⁊ unctuositas fiãt fiãt tritacũ ual
de coctum. nã. capitis ⁊ pedes ⁊
uentres animaliũ ⁊ pcapue
uitulinũ lentes ⁊ pisces recentes
lac caseus recens. unũ crassũ
et similia his. porrus quippe ẽ
condes. i. os callosum hr̃ gene
rari ex materia nutrimenti ossi
tamq̃ a causa materiali et ex na
tura tamquã a causa efficienti
et est materia eius ad consolida
tionem aliorũ mẽbrorũ. s. carnis
et nerui. os aũt nutritur ex sã
guine crasso ⁊ spisso. et pp illud
oportet ut nutritio eius fiat ẽ
pius crassitudem et unctuositatẽ
siat cum albumus que oximi
et cui abomi q̃ subtiliat sã
guinem siẽ ẽ unũ subtile et
similia ñ qũ uides q̃ porri sanc
vces supẽant in magnitudi
ne siẽ multotiẽs accidit. q̃nã
tũc necẽ est regimen crassum
diminuẽ. ⁊ ad subtiliandum ordi
ne arte ligaturã stringẽ uele
ment̃ et ñ minuendum emplã
in quibꝫ ẽ inspiciatur probitẽs
cum subalitate siẽ est decocto
gramatorũ ⁊ foliorũ mirti. et cui
oleum ⁊ similia ẽi phibent
nutrimẽtum ⁊ malam minu
unt. o. ultociens aũt contigit
fracturã cum uulnẽ fieri ⁊ tunc
oportet ut uulnus discoloretur
remaneat. ab ipõq; etiã astella
fiãs elongari. deinde in eius
orificio cotum ul' pinum. admi
nistretur ac sero ⁊ mel. ne cũdi
fiatur ne ibi unã aggregari ua
leat. ⁊ apãte absente cum medi
cina carnis creatiua curetur ⁊
ptẽ fracturã ligari faciet si
qõ oporteat cum ligamnibꝫ su
is rectum est ut uulnus tegatur
cum aliquo uelamine ne aliter
ipm aer. deinde cum sanatũ fu
erit si necẽtus pueat astelle
supponantur. et fractura qõ
que accidat cum attractione nõ
est absq; timoris articulo qm
nisi succurratur ei scalpellatu
one ut sanguis egrediat̃ acci
dit et ei mortificatio membri.
et ẽ corpes eius mẽbri. i. putrefac
tio ⁊ corrosio. et qm amittit etiã
sanguis et ei refrenatur. qõ si
fuerint in uulnẽ frustra ossiũ
separata tunc oportet ut facili
ter extrahantur. ⁊ si separata non
fuiñt ⁊ membro dolorẽ ⁊ putri
onem inferant uehemẽter serẽ
tur aut pforentur sm modum
melioris possibilitatis ⁊ extra
extrahantur qõ si uirus i uul
nere plus augmentetur q̃ im
mutatur significatõ est qõ ibi
remansit astelle q̃us nõ ap
pareant ⁊ tũc locus inquinet
cum tenta donec mundentur.
deinde removeat eas ⁊ apta sẽ

per membrū figura qua mur conuenienti curat extenuā
cue ne in loco ubi fractuā ca
uitatem est olim uacuetur ne
ubi putrefactio aut corruptō
generetur. Et scias q fractura diuisificatur sm quanta
tatem paruitatis siue qñ ut re
stificatur aliē. fractura que ac
cidit sm rotunditatem est pūn
ctis incarnatois 7 unitionis.
et deteriōr fractura ē illa sicut
dicat ypōs que declinat ad in
teriora q illa que declinat ad ex
teriora. 7 ē illud pp lesionē ner
uoz. 7 fractura cum qua accidit
multus 7 fluxus sanguinis. apū
7 attractio est oibz deteriōr et di
uisificatur etiā fractura sc̄lm
obedientiā et inobedientiam
extensionis 7 rectificatois. qm
fractura que fit in membris ma
gnis nō obedit rectificatōi nisi
cum extensione uel extēsa. 7 si
militer qñ plongatur ei spati
um necessa est extensio fortis.
et fractura que fit in membri
puruis nō indiget nisi paruā
extensione. 7 ūm diuersificatū
fractura sm diuisitatem mem
broz in breuitatem 7 tarditatem
restaurationis qđ est quia
fractura brachii aci restaura
tur q̄ fractura cruris. 7 similiter
fracture reliquoz membroz
diuise sc̄ ad inuicem. et ego ue
niam post hoc capitulum cum
rememoratōne uniuscuiusq; speciei
fracture singulariter 7 distincte.
Preterea qñq; os nō restauratur
sm qđ oportet in primis imo mē
brum remanet tortuosum. cui
rei cā aut est ignorantia medici
os in principio male rectificatum
aut est defectus ancillarū absolu
te aut festinatio ablatois ean
dē confirmationē fracture. aut
est superfluitas motus in hora q
ctis. 7 tunc quidā medicoz con
sueuerūt iterare fracturam. a
antiquissimi uō antiquoz nu
chil de hoc dixerūt in libris suis
sicut testatur albucasim dicēs.
qđ si cēt rectum diuisset aliqđ
et laudat cē rectius ut nō fiat
qñ ex hac operatione est timor
magnus. et qñq; membrū uitu
peratur uel deuenit cum ad illud
peruenit te necessē est oportet ut si
as dispositionem ponas q restau
rant os. qđ si fuerit magnus
7 fortis non accedas ad frangē
dum ipm̄ secūdo. qñ ut dicē. aliē.
forte sic nō frangetur in loco
fracture primo. imo frangetur
in alia pte loci. 7 si non fuerit
magnus nec fortis tunc assi
duetur embrocatio aque cali
de ubi certe sunt herbe mol
ficantes sicut folia malue ui
ole. indiat altee. mellilotum 7
similia his donec mollificetur
portus. deinde frangatur et di
stendatur atq; rectificetur sic
sicas. et qñ portus iam antecc
sit et fractus est fortis 7 magn
et non est excusatō quin eius
curationem assumas. tūc cu
ratio eius est curatio fern. 7 est
ut locus supius inquiratur. et
ossis continuatio dissoluatur.
deiñ rectificetur ñbrum 7 sic
oportet cum diligentia restau
retur. et multociens quidē est
possibile q fractura male re
staurata curetur si est recens

cum emplis mollificatiuis sic
est embrocatio pdcā. et emplm
er musal. agnie malue uisci
fenu grecū semīe lini. qñ cōfi
citur cum adipe anatino uel gal
linaceo. aut oleo sisamino uel
liliaceo. et emplm qđ fit ex me
dulla uitulina cum cruris. affunge
anatis. butiri. olei liliacei. cere
et rme est in hac mirabile. si
militer emplm ex ficubus pin
guibus. uel dactilis. et maxime
cum fimo columbino. deīn cū
membrū mollificatum fuit
distendatur et ad suam ppria
reducatur figuram. Cōsulto
dicens pr restaurationē fractu
rā. accidit nocumento ex qua mē
brum fedatur. et qñq; eius ope
ratio natural' phibetur maxīe
q; ipse iunctuas fuit. uas q;
cum dicam' cim ei uidelicet q;
est ex superfluitate pōri ligāti
ossā. dicimus etiā curatōē
eius cum ultimatōē sticature
et subtiliatione abiā emplis
stipticis. phibentibus sic ē. aca
cia. murra. olibanum. qsimila.
qñ confician'tur cum ouo al
bugine. aut uino stiptico. hec
cero. et illud qđ facit medici
ne stiptice. fiat etiā suppositū
plumbi. a. est ut ponas lamiā
plumbi sup nodositatē. et stri
gas decenter. qñ nocumento du
ra est. in tuba lapidea iam cō
uersa. tunc necessarium ē ut
superius scindatur. et dissoluat
consolidatio ossis. et macerū
nocumento superflua. aut radatur
cum instrumētis que quenit
ad illud. deinde curet' unimu
cum reliqua curatōē ut inferi.

Rursus pr ipius restaurationē
fracture. qñq; accidit in mēbro
subtilitas. et debilitas. et illud est
qñ restauratio nō est firma. et
causa que facit hoc ē necessa
rium sicut antiqui testant' est
multiplex. uidelicet aut est stric
tura superflua que phibet nutri
mentum. aut est multitudo li
gamentorū que grauant mem
brum. aut est frequēs eoz solu
tio. et ligatio. aut est superfluitas
embrocationis aque. aut nouī
membri superfluus. ante tps. aut
paucitas sanguinis in corpore
patientis. et debilitas ei'. et illud
est sicut in corpe senum. aut
paucitas aboz. et eoz subtilitas.
aut est multitudo frustroz ossium. oportet ergo in curatōē huī
modi membri extenuati et de
bilitati ut placens reficiatur ci
bo multi et grossi nutrimenti.
et corpus eius humectetur donec
sanguinis fiat augmentum
et ammittat' sibi balneum
temperatum. deinde ponatur sup
membrum emplm piceum te
pide caliditatis ut attrahat ad
ipm nutrimentum plurimū et
est illud qđ. re. pice grece. pice
naual' et resine. ana partes equales
et simul resoluūtur ad ignem.
et affricetur etiā embrocatio
aque tepide donec attrahatur
nutrimentū ad mēbrum tpm
ad ipsum reūtatur figuram.
et custodiat se infirmus ab in
et alius accidentibus. qñ sic
dimittens restaurat unitum
consequitur complexionem corpis.

Cap. xxx. particulare de fractura
ossis uel de fractā mādibulam.

Accidit multotiēs ut mādibula
infenor disrumpat cui cognito fracturs est cum ḡ ius restituere consideret si fractura cum ulcera est ad interiora absq; separatiōe in duo et tūc introducte indicem dextre manus si fractura fuerit simplex si fractura fuit dextra indicem sinistre manus introducte et impelle cum eo gibositatem fracture a parte interiori advertendo et cum altera manu tua deforis equa ipām decenter usq; ad connunctionem naturalem. et cognoscetur equatio mādibule p equationem dentium qui sūt in ea. si uō mandibula tam separata est in duo. tūc adduabus pabo fiat extensio sm̄ restituendinem donec fiat ei equatio naturalis. et si accidit in eisdem cōmotio ligā unū eoz cum alio cum aureo filo ul' argenteo aut filo serico forti. deinde si times aduentū apūs calidum pone coram ul' lana succidam in oleo rosaceo uel albuginis ad factum. deinde ligetur sm̄ qđ melius ꝑpendat tibi de ligatura eius. et si nō times apūs calidum ponatur emplūm stratum ex pulvere molendini ul' farina siliginis cum ovi albugine ad effectum. deinde pone desup pannū duplicatum et sup pannū pōe assellam magnam sm̄ quantitatem mandibule. aut frustum solee et sicut oportet ligetur sicq; donec sanetur. dimittatur nisi accidat mēbrum apūs calidum. aut dolor intolerabilis ul' pruritus. et si aliqō istorum accidente tūc fac qđ dictum in capitulo de fractura tibie donec illō ꝓhibeatur omīno. deinde redeas ad emplūm et ligaturā pulvinaris donec sanetur. et si uides qđ aliquid ex naturali figura mutetur tūc solue ligaturam et recta equationem mēbri et liga decenter. ¶ Et si fractura fuerit circa uultum ex conspicies si ibi sūt ossis frustula separata. tūc stude subtiliter in eoz abstractiōe secūm modū q possibile est cum instrumentis que quidem mittuntur ad illō. et si uultus fuerit strictus tūc amplificabis ipm̄ secūm indigentiam. deinde curetur sicut dictum est donec sanetur. et precipe infirmo ut tranquillitate et quiete et sit eius absq; fabulis et cetis. Inquirunt sapientes huius artis q; mlti tociens hec fractura in tribus septimanis restauratur. qđ huiusmodi os ut dicat aby. ē molle et in eo medulla. ¶ De fractura furcule pectoris et ejus cura.

Contingit aliqñ ut furcula pectoris fragnē. Lecanus significatiō nō occultat sensum apud tractatum cū manu. Operatio uō mea ē ut inueniantur duo ministri quoz unus teneat ad utrumq; qđ sequitur furculam fractā et extendat ipsum advertendo et supplendo. et alter extendat collum ūsus partē aliā. deinde mechanicus eligat fracturam cū digitis suis decenter ita ut nō sit in ea commētia neq; concauitas. et si indiges extensione plurima. tūc pone tabulam magnā sm̄ quantitatē indigentie tue. et sit ex panno ul' ex lana. et extende cubitum

nec aproximes ipm costis. deñ
equa fractura sm qđ oportet.
Qđ si extremitas furcule ad ex
teriora trahi nó ualeat ex eo q
submersa est in pfundo tunc
oportet ut resupines infirmũ
sup collum suum & pone sb ei
humero pulmar medium &
mmder premat ei humeru
ad inferiora donec extremitas
furcule que est in pfundo sublc
uetur. deinde rectifica ipsam de
center. & si infirmus sentit pũc
turam ap tractum cũ digitis tẽ
tas qđ est ossis frustulum. ppe
ri g & secã sr fractura & extrhe
ipsum. et si frustulum retinet
er aliqua pte tunc mitte ipsũ.
et pone pauis instrumẽtum ex
ligno subosse ut obseruet sifac
ne dissumpatur. Deinde si cas
sura fuit magna agrega ipsi
cum suptum & incarna eam ve
rũtamen nõ facias illud si ti
mes ap calidum. Qđ si timẽ
tũc sũmam adipis cum oleo ro & aceto & sulphr. Et
qñ fractura fuit absq; nulle
et sectione pone emplm et pul
uere molendum. ul' aliud frac
turam restaurantiũ & pone desu
stuptum lenẽ & sup stuptum pul
uillum duplicatum. deinde po
natur astella et tabula subtili
cuius latitudo sit tm digito
rum & longitudo q̃tuor. deinde
cum longa fascia trahy ul' unꝰ
digitus ampla decenẽ ligetur
& inuoluc eam sup collum & re
duc ipsum ex omi pte uniq̃q;
tortillia. deinde ligetur brachiũ
infirmi ad collum ei & sub tali
co locetur pulmar parum
in nocte papue ap sompnũ fit
dormitio eius sup dorsum suum
neq; solui ligamentum usq;
ad quintã diem ul' septimũ nisi
accidat aliqđ accidentalis fle
bilis primetus aut dolor ul' apẽ ci
tidum. deinde solue & renoua et
emplm. diminuendo ipsum donec
sanetur. & oportet ut aspiciat oi
die ne mollificetur ligamentũ
et removeat astella. Qđ si ute
rus nõ rectificatus sit. & stringe
ligaturam decenẽ. dicit quidam sapiens qđ furcula in
diget subtilatõe aptt cum
tionem suam qm ei restituitur
fit difficilis valde. et dicit
tm qđ furcula stringit et con
fortatur sm plimũ in spatio
unius octo dierũ usq; ad xl. et
qñq; fit illud in quibusdam
hominibus in minori spacio.

De fractura costarum. cõ.

Cum accidit costis fractura nõ
occultatur aptt inquisitẽm
cum digitis ex eo qđ in loco a
spectantem & sensum inuenies
nõ equalem & fortasse ossis au
ditur crepitũ & fit huiusmodi fr
tura sm duos modos. Quoꝝ
unus est ad exteriora alt ad inte
riora. fractura uõ que emittet
ad exteriora facilius recipit cu
rationẽ. et est ut eques fractu
ram cũ digitis sm modũ pos
sibilitatis tue donec reducatur
ad figuram ppriã. deinde cir
cumdetur locus cum eo qđ con
uenit & stringatur fractura ca
astella si fuit necesse. et si frac
tura fuerit ad interiora deducat
cum uena ppria significatõ est
dolor inquietus & punctiã flẽ

punctura plenitis. ppea q̃ os
pungit uelamen. ꝙ etiam ame
ritus strictura et cassis. uomi
tus q̃ sanguinis plūm. tume
factio extensionis eī ad
exteriora cum manu deficat o
mīno. Verūtamen dixerūt qda;
antiquor ut infirmus alectū
cum albis grecarum bo inflā
tionem ualidam donec inflec
tur eius uentr. q̃m inflatō im
pellit fracturam ad exteriora. et
huiusmodi quidem opinio licet
q̃n; sit necessaria ppē defectū
alterius ingenij. tñ est cā que ue
lociter fiat accidere caludū. apā
et dixerūt quidam alij sapien
tiores qō ponatur uētosa super
locum ut fortiter ad se trahat. et
hoc est curatio conuenētior. ni
si quia timetur ne supfluentē
trahantur ad locū. Et fuerit etiā
alij qui dixerūt ut tegatur loc
cum lana subnīsa in oleo cale
facto et ponant intr costas pulmu
is donec impleant ut fiat ligā
mentū equale. apud inuolutio
nem ei per corporis circuitum.
Et dixerūt uerū qō si res fuit
uelexemēs quā infirmus tolle
re nō potest q̃n os pungit ꝺ
affrāgina punctum parua tūc
necesse est ut seruet supp locū
et detegatis costam fractum de
inde pone sub ea instrūmentum
qō conseruet sitie. et macerō
qō pungit cum fralutate. et
si uulnus magnū fuit. aggra
ipm cum sutura et cum cura
tione uulneris nisi accidat a
pīma caludum. qō si accidit
cohoperiatur locus cā pulmīt
in oleo ro. madefactis et cureti

cum eo qō conueniunt et curatione
caliōi aptis interī et alterū ifir
mus alio quemenī ac dormiat
supp lectus in quo melius sufferē
donec sanetur. et fractura quidē
coīde in dieb. xx. stringatur et
confortetur.

De fractura ad
humerum ut dicat al
buchasim ē illud q̃ est inē ca
pitum usq; ad caput spatule. cui
aūt accidit ei fractura ut aut a
uulsio nō declinat sim plurimū
nisi ad ptem exteriorem. ad opōrtet
in ei rectificatione ut sint pre
sentes duo minūti quorum u
extendat brachium et alt tene
at locū qui est supp fracturam.
deinde tangat fracturam ma
nibus et equa ipm equatiōe
ultima. deinde pone emplīm so
lutiuū si nō times apā caliō
et ligā ligamīno. ascendēte usq;
ad humerum et descendēte usq;
ad cubitum si fractura fuerit
in medio adutoru. et si fractū
fuīt prima humero stringat
cum eo. et si fuerit ppīnqua cu
bito stringatur cum eo. et si fu
erit ppīnqua cubito stringatur
similit cū ipō cubito. et fit lati
tudo ligamīnis quatuor digito
rum. deinde nō solluas ipm us
q; ad diem septimū nisi fuerit
aliqd phibens tunc solue. inte
rum ligā cum astellis quarū
longitudo sit sīm fracturā. cui
additione trium digitorū ero
pte. et si amas ut solluas ligā
turā de tēpo in tēpus cā defensi
onis fac illud. q̃n ē ros i qua
que sat animus ypocratis pp
securitatem neauīnorū. q̃nus
sit restaurat tuum nec tua

stimuens a principio calidum
apti et eo qđ undo membrum
nubescere atq; tumescere tē nō
stringas cum empto neq; cum
astellis usq; ad vij. uel plus do
nec fiat secundus apōsis. et po
ne sup membrum exillus que
mitigēt apti calidum sic lana
succidi in aceto q oleo ad made
facta. deinde cum que cūq; apti
stringe fracturam sic dicens.
et modus stringendi ē sic sa
nasti in capite lō unusali. ecce
patet ut considerens in omi no
ra necis q dici ut nō mollificē
tur ligamenti et mutetur fi
gura membri. q ō si undecu
lud tunc rectifica q stringe liga
mentum q dormiat infirmi
sup dorsum suū. atq; manus
eius sic domacatum suū q pone
pulumar molle sub adiutoriō.
verum de cum mutatione ei ubi
oportet ut sufficiat qđ ē dictū
in capitulo unusali unde licet
ut sit ubus subtilis in primi
tonce fractura in capite restaura
ri. deinde sit ubus crassus et un
scosus. Verum aūt sapientē
qđ fractura qđ fractura aduto
rij atq; cruris consueuit stringi
un. xxx. diebus. oportet g tūc ut
soluatur ac cum aqua tepida
calorus membrū balneum pre
apies. q si nō usq; fuerit ubi re
staurato bona tūc uena ligami
tum q astellas et dimitte usq;
ad l. dies. uel usq; ad duos men
ses.

De fractura brachii.

Quum capitatus brachium ē
compositus ex duobus ossibus que
duo focilia nominant quoꝝ
unū est paruū. et est illud qđ
sequit pollicem q alterum. est ma
gnum et est illō q est positum
sub digito paruo ab infenoi pi
te. et qñ frangitur unū eoꝝ
tñ aut paruum aut magnū
et qñ ambo simul. Verūtamē
qñ frangitur focile paruum su
perius rectificatō q sanatio eiꝰ
est facilior. et qñ frangitur fo
cile magnum infenius fractā
eius est mala et sanatio eiꝰ di
ficilis q dextero: et est qñ fran
gunatur ambo simul. Quādo gđ
frangitur focile paruum supe
rius tunc oportet ut equus ipm
cum extensiē paruā. et si fuit
magnum infenius equa ipm
cum extensione maiorā si ē
ambo focilia simul tē oportet ui
sit extensio uehemētior ualde q
modus restaurationis fracture
brachij in omnibus ē sic in frac
tura dicimus adiutorij. q de cō
succidme brachij est qñ fran
gitur ut ser. amputetur astel
le siue sit fractura in uno focili
siue in duobus q sit astella que po
nitur sup fracturā latior q sim
or paruum p. q tu scias iam illud
qđ dicimus de quantitate stri
gendi ligaturam simone un
uersali unde licet ut sit strictā
sup locum fracture uehemētior.
et quāto ligatura ad superiorem
partem fracture ul ad inferio
rem tendit eo amplius relaxet
ur ultra quidem intentionis hui
est ut a membro leso materia
sanguinis expellatur ut ñ fiat
apti qñ uō amas ut sanguis i
ad fracturam trahatur p nutri
mento extremitates ligature
uehemētius q strictius ligamenti.

Et quãdo apparet unfigã mẽbri aliqđ ossis fruntulũ non sepra tum tãc studeat in reductione ei ad locum suũ fm uirtutẽ tuã. Qđ si frustum sepratum fuerit autem pũgit ⁊ nõ ẽ fiducia in restauratiõne ei tãc necesse est ut amputetur supꝑ ipm ⁊ extẽ natur. Verum oportet te ẽ sollicitum circa ea que accidunt cum fractura ⁊ post qũm aũq accidunt nocumenta et ex eis est fiẽ uulnus ⁊ fluxꝰ sãguinis et accidit ⁊ apũ ⁊ dolor nocumẽt et prunitus ⁊ supfluitas pueri et immoratio eius in nocũa q̃ tractate ⁊ sibi ipsi ⁊ nos quãdiu pmisimus fimoñ ex eis illecis suis fm completũm q̃ sufficiat illud ad presens ⁊ opõtet ũm ut suspendatur manus infirmi angulariẽ ad collum ei ⁊ sit longitudo ligaturẽ cum quo fit suspensio fm quantitatem que totum brachium cõprehendat. qm si fractura nõ subintentatur ⁊ pars reliqua neglegantur membrũ a debitoꝛ tate nõ euacuabit. pmẽ ⁊ custodiat se infirmꝰ ab oĩ motu antequã brachiũ confortetur ⁊ sit eius dormitio supꝑ dorsum suum dixerunt qđ fractura hoc ẽ. extrestituatur diebꝰ ⁊ qnqꝫ in xx. et unꝫ. eo hoc est fm dispositionem complexionũ ⁊ dispositionẽ uirtutis.

De fractura cornea.

Cornea cum frangitur nõ occultatur sensui. dixerũt qđ conuertitur ad interiorem ⁊ exteriorẽ partem qm os eius ẽ latũ per unitatem restauratio nõ eius est fm hũc modum. et est ut tãc erat infirmus sit fractura sua extensus. deinde extendatur mẽbrum et utrinq; pter cum ligamentis aut alius speꝯ extensionis a duobꝰ ministris non solum cum facilitate ũmo cũ fortitudine aliqua ⁊ medicus equet fracturã ũm manibꝰ suis equationem ultimam ⁊ si inuenerit fracturã ossium pungẽtia fac illõ qđ diximus multotiens de reductione ad locum suũ aut de extractione si illud nõ fuerit possibile. deinde ligetur ligatura decenti ⁊ regimen curationis est ei sicut in adiutorio ẽ ostensum. in quit auicẽ. qđ illecauit cõtra aut audia fractura fuerit parum denudabitur a claudicatione. ⁊ ppẽ illud adhibent studium ⁊ ingenũ cum ãmi nistratione ligaturarũ. et fortasse qñ fractura est ualde magna componit supꝑ uolutiões tabulas magnas que capiant longitudinẽ pedis ⁊ nõ opõtet ut abscindatur ex hoc neq; etiã plongentur. et utilitas istarũ tabularũ est ut tanta pars pedis prohibeatur a motu qñ est necessarius ⁊ precipue apud sompnum et oportet ut fugias operationẽ lyane qñ timetur exapostema te ũmo oportet qñ accidit apũ ut solueas mẽbrum ⁊ cures ipsũ cum eo qđ sanauisti. Et ũm oportet qđ abstineas ab ministratione prediꝯ instrumentoꝝ qñ est apud te modus aliorꝝ ingeniorꝝ qm est grauitas ⁊ labor supꝑ infirmum. inquiunt cor roboratur. in quibusdã fractis diebꝰ aut parum minus aut parum plus.

INquiunt **De fractis cruris.** in crure sunt duo ossa. q̄ unū est magnū et nominatur crus. et altū est paruū et forte nominatur. et forte ista frangitur unum eorū tantum. et forte ista frangūtur ambo simul. et qn frangitur os paruū simplus est cū ītatur ratio facilior. et secunda q̄ si frangatur os magnū et sit eius inclinatio ad ptem interiorem. et fractura ossis magni replicatur ad exteriora. et qñ ambo ossa simul frangūtur est deterius. et tūc conuertitur crus ad oriem ptem. et est res que non occultatur tibi. Curatio uō fracture cruris ē sm sūm ultimū fractura brachii et eo qō spōs ut q̄ fractura. assimilantur admunicem. Veruntamen aliquādo sim addit operationē quādam in crure uidelicet ut componatur tibula due decenter secūm longitudinē cruris a genu usq; ad infemus pedis. et ponatur una alia ma pte cruris. et alia ab altera. deinde ligentur in tribus locis. s. in duabus extremitatibus. et in medio. et utilitas huiusmodi tabulaꝝ ē utilitas quā dicam in tribulis q̄ componūt in fractura coxe. sm quit etiam et cum āminutrectur conabulum et ligno sm longitudinē cruris in quo crus locatur ut conseruetur a motu. Et scias q̄ licet sermonem particulariē non fecerim in curatione omnium specierū fracturaꝝ. tres tñ spēs de quibus locutus sum aliis exemplum posui q̄re oportet ut restaurator in restauratione alia rum spēi ab istis sermonem accipiat. et illud qđ dictum est ab eis sm ingenium rectificet. et nec complectatur defectum ex eis quibus indiget in illo.

Cap. xx. de dislocatione uīcturi ui. et de sermone unūsqūsq; in dislocatio est separatō locatiōis. ul' egressio uniuersaꝝ a loco suo quare phibetur motus ei. et figura membri fedatū. et significatō dislocationis uniuscuiusq; est scientia in dolore et una pte. et alia emnētia et fit cum hoc motus membri difficilis. cum q̄ accidit aliqua dislocatō tunc oportet te in p̄mis considerare an sit simplex an sit composita cum alia egritudine. ut cum ulcere aut uulnere ul' apōste aliud. et si fuerit simplex non est excusatio qui ue locatē reducatur. ānq; locus apostemetur. si uō composita fuerint tūc nō oportet ut fiat ei reductio imo curetur egritudo cum qua composita est dislocatio. nam si fieret reductō ulla egritudine nō curata fōtasse spasmus supueniret. Vniuersaliter huiusmodi sermo nō est absolutus qđ ē fiat rectificatur. anteq̄ dislocatō est ex illis que redeāt cum ea tensiōe facili et qua uel exemēs nō grauātur dolore. ueluti sit composita ad suum situm reducatur. deinde regimē uulnens ul' apōtis administretur. sicut satum est in fracturis. et de uīcturis quidem ſſ facilis dislocationis sicut umeri. manus. digitoꝝ. et de his ſſ difficil' dis

locationis fiat unctura cubiti. Inquit finalitis reductionis est finis quia tunc finalitas dislocationis. et difficultas cure fit difficultate ipius. Decreto: dislocationu. et illa cum qua figunt capita ossium unctuq; qñ fit plurimu ad suam naturalem dispositione nõ redit.

De dislocatione mandibule.

Dislocatio mandibule raro accidit. Significatõ eius e in equido dentium inferioz aĩ superioribus. os etiam nõ pot claudi. sinoq; impeditur. eius uõ tensio. Reductio fit sm hũc modum. et est ut ambo capitia mandibulaq; sub aurib; accipiantur. si in utraq; pte fuit dislocatio. aut unu caput accipiatur tñ si in una pte dislocatio fuit. deinde adcertus ei facultate ducatur dõn reductio compleatur sm naturam suam. aĩ significatio e equino dentium. Deinde ponantur defubtus pului de punno in acroto. qõ fit ex aceto. Oleo. Mel. defricti et ligetur facultate cum ligamento lem. ut nus figura tenat superius. et sit cibus infirmi sorbilis. Lenis ut nõ indigeat masticatione don ei removeatur dolor. Et nocetur mãdibula. et qñ dislocatio mãdibule nõ obedit. ppt duritiem que ei accidit ex arteriditate. tunc g oportet ut linias locat. aĩ oleo uiol'in bulliro. Et embroces ipõ er aqua calida embrocatione plurima donec lenificetur duricies. deinde fiat restauratio sicut dictum. Verũtamen scias qõ qñ dislocatur utraq; mandibula simul oportet ut ipa bona reductio fiat. Alioqui pessima supuenit accidentia sicut febris insequibilis. Et dolor capitis assiduus. Et illud est ppter immoderatam extensionem lacertoz. Et fortasse accidit ut solvatur uenter infirmi. Et euomat colericam puram. Et tũc multotiẽ in die moritur de timore. men.

Dicerunt. De dislocatiõe humerorum.

Dislocatio humerorum sapientes qõ humerus dislocatur sm tres modos. quoz unus est ad partem superiorem. scõs e ad partem anteriorem. Et tertius est ad partem inferiorem ultra tibiam. ad ptem aũt posteriorem nũq; dislocatur. et illud ppt spatule. prohibitionem. Veruntamen scias qõ raro dislocatur ad superiora pp eminentia ipius. Et fit etiam aliud raro ad anteriorem ppt prohibitionem. neruoz. et plurimũ eius e ut dislocetur ad inferiora. Et precipue in maalentis qm fit illo in eis uelocit. In pinguibus uõ fit ualde raro. et ut dislocationis significatio est rotunda eminentia sub axilla cõtractis in capite humeri duritias inter humerũ dislocatũ. Et sanũ. et impossibile est infirmo manum suam ad aurem erigere. Et fit eius motus difficiliter. oportet g in ei reductione ut ministet tuus elevet manu infirmu ad superiora. deinde pones pollices tuos ub pugillum sub ascella eius. Et eleua humerum. ut ex hoc ter supius donec ad lo-

ppr̃um reducatur. & minister
eleuet manū infirmi. & extend
at eam sursum. deinde ponat
eum infirmus. & hoc quidē reddi
bit uelociꝰ. ꝓpue si patiēs fuit
puer. ac dislocatio recens. Si
uō res uehemētior fuit ita qđ
sedim hūc modum reduci non
potest q̃m iam sē dies plures q̃
accidit. tunc fomentetur in pri
mis locis cum aqua calida in
qua coctē fuit lxerbe mollificā
tes. sicut malua. folia uiolaꝝ
radix. altee. mellilotū. & similiꝫ
his. deinde resupinet infirmū
sup dorsum suū. & restaurator i
tromittat pedem suum in latꝰ
eius. & locet calcaneum cum ꝓxi
put aduersꝰ. deinde accipiat
manum infirmi. manibꝰ suis
et extendat eam sm rectitudi
nem. ac si uellet eam a spatula
separare. & inclinet manū sua
parump uersus uentrē. et mi
nister unus caput infirmi te
neat ut nō moueatur. sicq; di
locatio cum uelocitate redibit.
Vel fiat alio modo. Inueniatur
aliqs uir fortis qui sit longi
or infirmo. & intromittat hu
meri sui subascella ei. ex uno
latere in quo est infirmitas.
et eleuet ascellam cum fortitu
dine. ad supiora donec totus i
firmꝰ suspendatur in aere. & a
liꝰ sit qui manū eius teneat
ad inferiora uehemēs ꝑtes. q̃
si infirmus fuerit leuis opor
tet ut suspendatur cum co ali
qua res ut grauetur ex ea. et sꝫ
namq; reductō stabilis fiet. &
Et q̃nq; reductur sm hūc mo
dum. & est ut ponas aduersa
um sup gradum scale q. & in
uolutis est pannis lenibꝰ. deiñ
extendatur manus infirmi ad
inferiora abimo latere. & extē
datur corpus fortē ab alio latere.
et sic dislocatio ad locum reduc
ꝓprium. Verūtamen oportet ut
locetur gradus scale ꝓpe caput. &
aduersꝰ. ut fiat extensio q̃n
tū cetur ex hac parte. & tam
reducatur. & cum modis aliis si
milibꝰ usus quos memorare
nō uacat ne librum faciam tedi
osum ꝓpē longitudine. sermo
nis. Cum aūt dislocatio reduc
ad locum suū ponatur sub tali
neo pilā et lanā uel corios aut
pannos. deinde ponat emplā
tr puluere molendini ꝓpatū.
cum albumine ouī & oleo.
et reuoluatur sup humerū to
tum. deinde ligetur ligatura de
centi. & oportet ut manus infir
mi ligetur ad collum. et fiat ab
eius in primis panē donec mē
brum aliquātulū confortet. deiñ
augmentabis ipm. & usq; ad sep
timum diem nō expedit solue
ligaturam. et si dislocatō fuit
ꝓpter humiditatē uel aliā ca
tm tunc utaris cautio. ad. si accidit
ꝑ tinatēm ei grauitas in mē
bro. & turbatio in motu suo opor
tet ut balneetur infirmꝰ multo
tiens donec leuiatur grauitas
et redeat ad naturā ei pristinā.

De cura dislocationis cubiti.

Dislocatio cubiti omibꝰ aliis dif
ficilior fit. & simulē ei reductō
et illud ꝓpē uehementiam ligatū
rarū que ordinent ipm. & eorum
breuitatem. et etiam ꝓpē cōtra
ctatem siue concauitatis. et

fit humoi dislocatō ad omēs
ptes 7 pcipue ad ptem posteri
orem 7 ad anteriorem. 7 certiōr
7 grauior eius ē que accidit ad
posteriora ppē inobedientiaz cur
rus. et significatō huiꝰ dislocā
tionis est satis manifesta ex eo
qō appetet gibbositas in uno la
tere 7 equalitas ex altero. et nō
est possibile ut infirmus duplī
cet brachium. neqz pōt cum eo
suum tangere humerū. 7 eccle
tare aliud etiam ibi manifeste
diuersitas inē albitaz dislocatū
7 sanū qñ conungis eos 7 nō
oportet ut tractetur ei aptatio
quousqz supuenerit apā callū
imo oportet ut festinēt sanitatem.
nam apā ppetat ad hūc locum
ppē uehementiā doloris qō pē
quā accidit sit ei reductō difficilis ualde 7 fortasse nō recipiat
sanitatem oīo precipue si fuerit dislocatio ad posteriora et
fortasse moritur infirmꝰ ex ea
ppē grauitatem doloris. Cum
ergo dislocatio fuerit parua tē
cum parua reducatur extensi
one. 7 est ut minister unus te
neat humerū infirmi. et alter
teneat brachium 7 extendat illud. deinde ponat restaurator
manus suas supꝰ albitū et im
primat uncturā cum pollicibꝰ
suis aut cum radice palme su
e donec ad sui reducit locum. 7
si fuit dislocatō ad anteriora tē
reducatur sicē dictū ypocratis ut
ueet ut brachium a duobꝰ mi
nistris sicut diximus extendā
tur. deinde duplicetur manus
cum manu donec humerus p
cussatur a palma. sic enim ad
equabitur statū. Qō si fuerit ad
posteriora 7 nō obedit tūc nec
te est ut extendatur brachium
extensione uehemēta 7 reuolua
tur ad omēm ptem 7 ungat re
staurator manus suas cū oleo
aliquo ut sit illud adiutorium
in lubricitate. deinde imprimat
unctura cum impressione
uehemēti donec ingrediatur de
inde stringatur cum emplo re
staurativo sicē oportet. et sit bra
chium infirmi suspensum ad
collum ei 7 dimittatur diebꝰ a
liquot. deinde soluatur. et si co
gnoueris ūlcerā firmatam
ē in loco suo tūc solue ligaturā
et dimitte ipsum. 7 si nō recta
emplm 7 ligaturam donec fir
metur. 7 si post sanationē eius
accidit grauitas et tarditas i
unctura. aptet motū suū. tūc
hūi necetur locus in balneo et
fricetur cum leuitate donec li
niatur. et si amas suppone ip
sum. metis cū butiro tempe
rate calefactōis et portet ipꝰ
ad balneum et post ipsum.

De dislocatōe uncturē manus.

Cum accidit ut unctura manꝰ
dislocatur eius reductō facilis est. extendat ḡ minist brachium ultra posteriora 7 medi
ocria extendat manū ultra ex
trinsecum ultrā partis. s. ultra anteriora 7 extendat 7 unūquēqz digitum inaplēs a pollice 7 per
uenies ad minorē qm sic equa
tur. et tūc est modꝰ alius ut po
natur unctura manus supra ali
quam tabulā. 7 extendat minister manū illam extensiōe de
centi. deinde ponat medicus

pulmā suum sup eminentiam
unctē ⁊ compīmat donec fiat e
ius reductio naturalis. deinde
stringatur cum emplō ⁊ dimit
tatur aliquibꝫ diebꝫ. ꝑtea sol
uatur ⁊ dimittatur ⁊ moueat
manus. ⁊ si est in motu eius ꝑ
fectio. aut est in ei grauitatis te
nui aqua calida fōmentur ⁊
fricetur donec liniatur.

De dislocatione digitorꝫ.

Quando dislocatur aliqs digito
rum manus tūc reducatur ꝺ
hūc modum ⁊ est ut extendatur
digitus ⁊ impellatur eminē
tia cum pollice donec reform
etur ꝺm figuram naturalē
eo sit quidem ꝺm hūc modū
reductio dislocatiois digitorꝫ
pedum.

De dislocatiōe spō

Dislocatio spōdilium ē dilum.
nalde tamorosa ⁊ ꝑpue si fu
erit completa infirmus. peri
dubio moritur ꝓp cōartatē
nuche. et significatō eius est
emissio egressiois ⁊ urine absq;
uoluntate q; ꝓcedit et debili
te lacertorꝫ uesice et ani. ⁊ qñ
debilitantur quedam mēbra
sicut brachium ⁊ crura ⁊ pedes
⁊ si est ꝓpria spondil' colli q̄
sequitur nucha paulat. ane
animalis ⁊ moritur statī. Cui
g̃ fuīt dislocatio in spondilibꝫ
colli tūc extendatur caput in
firmi fortiter ad supiora. do
equetur spondil' cum compre
sione necessa. ⁊ cum fuīt reduc
tura in loco suo ponatur sup
spōdi emplin restaurationum ⁊
positis pulull' stringe super a
stellam ꝺm latitudinē et lon
gitudinē colli. ⁊ liga cum ad
caput ⁊ adiutoriū ne forte mo
ueatur a loco suo. ⁊ filū ei quō
stringitur nō sit rotundū qm
leduīt imo sit ex latibꝫ pinoꝝ.
Si nō fuerit dislocatio in spon
dilibꝫ tūc considera ad qua
partem iaceat qm possibile ē
ut fiat usus quatuoꝝ ꝓpter. qꝺ
si fiat usus partem interiorem
caput pectus non est ingemi. nō
in eius curatiōe. qm nec sana
tio. ⁊ similit' in illa que fit usu
duo latera. illa aut que fit ver
sus posteriora dicatur gibbositi
que si fuerit a puericia nō cū
catur neq; sanatur ꝺio. imo cura
tio eius ut testificatus ē hypo
crās. aut est mors aut est mo
bus. Verum illa que accidit ex
casu uel percussione ⁊ similibꝫ cu
ratur. fiat g̃ fiant dicat ypocras
et ē ut infirmus sit prostratus
sup uentrem suū ⁊ sit sub eo ali
quod humidū ne pectus cuī le
datur ⁊ restauratores sint sup eum
cum calcamento suo ⁊ impellat
eminentiam ossis adiuncti. ad
donec redeat ad locum suum.
aut ponat palmas suas sup spō
dile ⁊ imprimat fortiter donec
redeat. aut ponat sup eum ta
bulam ⁊ sup tabulam ponit pe
des suos et comprimat donec
reformetur ꝺm naturā suam.
Qđ si sedm hūc modum reduci
non potuit tunc accipiat tabu
la equalis mensure ⁊ ponat
una ei' extremitatū in foramine
qđ fecisti in puncto unctā
quem ē infirmus. pectatus ⁊
medium lecti. ⁊ super gibbosi
tatem. ⁊ ponat restaurator pe
des suos sup aliam extremu

tatem ⁊ comprimat ut donec reducatur spondile. deinde pt̄ equationem ponat̄ emplin ⁊ ponat pulvillus de stupa supponatur astella lata ſm quantitatem trium digitorū ul' longa ſm quantitatē que capiat̄ gibositatem ⁊ aliquid ex pte tāta de mā ligetur ei ligatura decēter. ſi vero manserit aliqđ gibositatis in loco post reductionem tūc necessarium ē uti medicaminibus mollificativis ⁊ lenitivis tp̄z pluro cum appositione astelle quam diximus. ⁊ ex omnib⁹ qđ sunt qui utunt̄ in hac lamina plumbi.

De dislocatione membri. Dislocatio autem membri unius accidit dupliciter. Quorum unus ē ut dislocetur ad interiora. Secūs ad exteriora. Certus ad anteriora. Quintus ad posteriora. ⁊ plurimum eius est ut dislocetur ad exteriora. ⁊ parū dislocatur ad interiora. Et significatio dislocationis ad interiora est quōn quō ungis aurā infirmi pes dislocatus longior reperitur. ⁊ genu ē eminentius altō. neq; est possibile infirmo ut duplicet pedem suū ūsus inguinē ⁊ locus inguinū est inflatus inflatō manifestū. et eo qđ caput cōrpuerunt ad ip̄m. Et significatio dislocationis ad exteriora ē ſm extraneitatem uni⁹qđ est quia pes dislocatus abscindit̄ et accidit ut inguine p̄fundit̄. et in eius oppositō eminentia et genu uidet̄ q̄si ad interiora declive. Et significatō ad anteriora est qm̄ possibile est ut infirmus duplicet crus suum ſm qđ unde. Veritatem nō fit illud absq; dolore genu. ⁊ nō ē in eo possibilis ambulatō penitus nisi sup calcaneum ⁊ retinetur unna eius. ⁊ locus inguinum tumet. Significatō uō ad posteriora est quia genu duplicē nō potest nisi prius duplicet inguinē pes etiam abscindit̄. et inguine mollificatum apparet ac caput cōrpuerat. Aput nates manifestabitur. Oportet g̃ te in primus officiare ad hāc uenias ad reductionem huiusmodi dislocationis utrum antiqua sit an recens. Quō si fuerit. antiqua tē non est in ea curatio penitus. Si uō recens fuit curatur. et cōis quidem curatio que omnib⁹ ei competit sēper ē illa quā dicunt̄ prius uelicet ut eorum accipias. et extendendo uoluas uniuersum. destrue sum ⁊ ministrorū donec ad locum redeat primū. Et iterum est alia curatio cōis. ⁊ est ut minister fortis extendat crus infirmi ad inferiora cum manibus suis aut cum ligamine uno ligatur crus ei⁹ supra genu. et stet alius minister qui corp̄ firmiter teneat. deinde posito desuper ligamento medialis stet unus latere in quo est infirmus. et teneat unam extremitatem ip̄ius ligamenti. ⁊ stet alius ex alia parte qui teneat aliā extremitatem. ⁊ sic ambo equaliter extendendo stringat uulnus. medicus tñ sit sollicitus ex latere suo quatenus impellat ip̄m pedibus r manibus suis donec ad locum p̄priū reducatur. cui⁹ significatio est qm̄ ei communis ambo

crura infirmi quam maxime eq-
lia & possibile est ut suum sem
gat & suspendat crus. demde po
natur emplm & stringatur sic
oportet. et impera infirmo qui
etum ee ne aliqua moueat ad
aliquam prem & dimittat usq;
ad quintum diem ut reparamus
deinde solue ligaturam & emplm
et conuige crus cum altero crure
et cure si vides ipm equalia iam e
dislocatio confirmata. precipe
aic infirmo ut utatur balneo.
verum si vides q dislocatio no
firmatur imo mollificatur aic
relegis ad emplm et ad strictura
primam usq; ad tres dies ut qua
tuor. deinde solvatur & no sit fe
stinatio in ambulatione imo ti
deas p aliquot dies donec bn
dislocatio roboretur. Si uo dislo
catio fuit ex humiditate pluri
ma que accidit ei aic ipi cutem
num ministra pe ei relucte
siant monstrabitur loco suo.

Dicunt de dislocatione genu
sapientes antiqui qd genu dis
locatur fm tres modos. quo
rum unus est ad interiora. secds ad
exteriora. et tertius e ad posteriora. Ad anteriora uo non dislocatur & illud e ppe totaliam que
phibet hoc. habui enim dislocatio
nis significatio est qm crus no
adhereret cum coxa & reductio ei
est cuicuq; fit mo similis reduc
tioni cubiti & curatio est una
quare omia que dicimus i hoc
fiant. De dislocatione cale
dislocatio calcanei no fit ni nei
ad prem interiorem aut ad ex
teriorem. et significatio eius
est inflatio calcanei illius par
ad quam declinat. Cum aut re
mouetur remote pinua. suf
ficiat extensio leuis. et si remo
uetur remote magna forti i
diget extensione. et modus re
ductionis est ei ut abimo pes
fortiter extendatur & corpus reti
neatur a balneo. medicatisq; ma
nibus ppriis os ad suum reducat
locum. deinde ponatur emplm
et ligetur firmiter cum liga
mento cui una pars tendat ad
pectinem pedis. et alia ducatur ad
caniliam et ligetur illic. cave
aut ne neruus qui est sup cal
cem eius in posteriori parte le
datur et uehementia ligature
et prohibeatur infirmus ab ambu
latione diebus xl. ne neruus dis
soluatur dislocatio & curatio cor
rumpatur. Vm si hmoi membro
caludum accidit aplm tic cu
ra ipm cum eo qd conuenit et
curatione sua donec conualescat.

Explicit prima pars huius libri.

Incipit secunda.

EGo brunus
longobucen
sis in prima pte huius libri de solutione continuitatis tam simplici q; compo
sita fm omnes eius species tractavi
et sufficienter compleui ad cu
ras aliarum infirmitatum tam ab
intrinseco q; ab extrinseco con
surgentium quantum uidebitur
ad cyrugicum instrumentum
dignoscitur expectare diuini

fluous gtã ꝓpono dirigere ad
sum meum et dicam in psa
de passionibꝫ oculoꝝ.

Incipiunt capitula de partibꝫ.

Capitulum .j. de passiõibꝫ oculoꝝ.

Capitulum secũdo de polipo.

Capitulũ tertiũ de passionibꝫ la
bioꝝ oris et gutturis.

Capitulũ q̃rtum de dolore aurũ.

Capitulum quintum de apũtibꝫ
sm omnes eaꝝ species.

Cap. vj. de significatione ma
turationis extrinsece sm complexionẽ de regimine oĩum ei
tumoꝝ pt eaꝝ maturationem.

Capitulũ vij. de scrofulꝫ aliis
supfluitatibꝫ q̃ assimilãt eis.

Capitulum viij. de quadam supflu
itate q̃ oĩ usu gentiũ de nar
ra similiꝫ de inflatiõe que appa
ret i mamillꝫ quoꝝdã hoĩum.

Cap. ix. de extractione aquaꝝ
ydropicoꝝ.

Capitulũ .x. de oĩi emũctoria
que accidit in sinistro ventre.

Capitulũ xj. de herma sm cõs
entiã spẽs et de apũte testiculoꝝ
nec non de mollificatiõe eoꝝ.

Cap. xij. de castrãdi bouẽ et eoꝝ.

Cap. xiij. de hernia fiendita.

Capitulum xiiij. de verucis et porris
accidẽtibꝫ in virga et in alia pte
corporis et de clauis et fõmicis.

Capitulum xv. de emoroidibꝫ. ano;

Capitulum xvj. de fistulꝫ accidẽtibꝫ in

Cap. xvij. de lapide q̃ nascatur i

Cap. xviij. de cauteriis. ℣ uesica.

Cap. xix. de combustione ignis
aque et olei bullientis.

Cap. xx. de spasmo supueniẽte
vulneri. Cap .j. de passiõibꝫ

Passiones oculoꝝ inter oculoꝝ
sunt et diuise. nam ex eis sunt
lacrime. rubedo et inflatio et
pannus vel ungula et sanguis
qui consurgit ex passione et
similibꝫ. et sũt similiter alie pas
siones. et ego faciam rememo
rationem vnicuiq; in hoc ca
pitulo sm complementum. di
co q̃ qdã lacrime fiunt .s. duos
modos. eaꝝ unus est a causa
interiori et sic a causa exteriori
et causa interiori sic ex humo
ribꝫ aquosis a capite ad oculos
descendentibꝫ. et causa nõ exte
riori sicut ex gaudio vel ira et
similibꝫ. quare fit quedã cõ
gressio in cerebro vñ distillat
aqua. Et scias q̃ fluxꝰ lacryma
rum a cã interiori q̃n descen
dit p venas cranei subteriores q̃
n̄ p venas superiores. et accidit
in hoc significatio distinc
tiua videlicet q̃ quãdo descen
dit p venas subteriores tunc
strenuatio fit cum eo. et q̃do
p venas superiores sentitur in
venis frontis et tunc quasi
deambulatio formicaꝝ. Sed
vñ cautio est ut in primis ca
put infirmi vadatur: deinde col
lum cum ligamine molli et
lato stringatur donec vena que
in fronte est visui appareat. de
inde accipe duas acus cum fi
lis subtilissimis et faciat eas
penetrare ultra sub vena tra
tam ut vena nõ pforetur. sic
una ab alia spatio trium digi
torum distãs. deinde in medio
eaꝝ venam ex transuso scidis
sanguinem q̃ manare permit
tas donec tibi sufficere videaꝰ.
deinde capita venaꝝ cum pdictis
filis nectentur ut sanguis cõ

strungatur. subsequenter apponatur cotum ut supra in albugine ouimadefacta. & si fuit necesse ponantur medicamina stringentia. deinde unitus fiat reliqua curetur ulcera & sic similiter faciendum est in ueteris tempore. si eguerit fuit in uno latere certo tamen uena est in dienda.

Ad idem conferunt cauteria que dicta sunt in capitulo pro. Item ad idem fiat hec emplastrum in fronte & temporibus ut desiccentur. re. aloes. thymi. mastices. boli ar. accatie mirre an partes equales terantur. olea & pulueri centur ac cum aqua rosarum ut pluuialis confectantur.

Ad idem collyrium tonum. re. thymi. mastices. aloes. epatici. emathistis. litargiri an partes equales conficiantur cum aqua pluuiali. quo si fuerit ibi pruritus pulueri petur aloes epatica. distemperatur ei uino albo & aqua rosarum equali mensura deinde administretur sic collyrium.

Quando uero lacrime puenerint ad cerebri subteriores descendunt tunc necesse est ut purgetur caput ab eo quod conuenit sicut pillule de ueta pigra. l. pilule aureas. et e uero necessarium ut custodiat se infirmus a cibis humidi. donec timetur. preterea cauendum est ne te pilule que preter naturam in palpebris fieri consueuerunt decapiant. cum huiusmodi pilule pungunt oculos & facit eos assidue lacrimari. igitur tunc mundata palpebra preseruetur in ueteri aqua rosarum tenaculis capiantur acridiatus euellantur. Quod si accidit oculos rubor & inflatio aut aqua macula tunc tutius operetur aurugia. In primis frons infirmi radatur & tribus unciis supra frontem mensuratis fiat incisio certa usque ad unam extremitatem tempus usque ad aliam. eique tamen ne exeat sanguis qui fuit in temporibus teneantur. et cum sanguis cessauerit sufficiens sufficiatur cum ferro candenti conuenienter in cendas. deinde admisceatur butirum uel aliud siue donec ignis ascendat & curetur cum reliqua cura tione ulcerum. primo eligatur ex ulceribus uel pustule incurabilis est sic constantinus tractatur. Verum cum fit ex humore sero uncum & cholerimam lecante & coagulante cum sero. Oportet autem de considerare utrum sit recens & subtilis an antiqua et crassus. quod quia quod est subtilis et recens possibile est ut curentur cum medicinis. quod uero antiquus & crassus minime sanatur. quia propinquum. Cum autem primo fuerit subtilis atque recens tunc hec medicina admisceatur. re. sicce papaueris rubei. et sicce unge pistorum an partes equales et in modum collyrii oculis imponatur. et si indiget fortiori medicina fiat pulueri ex sarcocolla. succo. amido. et camphora fiat equalitatem pulueris.

Ad idem. re. thuris. cerusse. spume maris. cortice ouis. an. z. j. antimonij cerusse. an. z. s. fel ad idem asserunt lima naturam eius multum ualere si temperetur cum aceto & post dies soli exponatur et postea detegatur. Vngula multotiens fit in oculis. et duarum

ſpēz. Quarū una eſt neruoſa dura ſicut dicat albuginem ſimilē ſiphacie duro ſubtili. et altera ē non ñ uoſa ſimilis humiditati congelate alle. Incipit quidē ungula naſi a lacrimali maiori demde aſcendit paulatim donec cohoperiat uiſum. et modū aūt cauationis eius ē ut ſepeē p cōrugiam p̄apue q̄n eſt neruoſa dimay. ñ tamē optimo cōrugie in oculis eſt timoroſa ualde q̄n timetur ne tangatur tunica cōnea. Accidit enim ruptura et p̄foratur pupilla. Licet non uideam tñ uera mea poſſe ſm modum antiquoz incipia: eo ordine. Eſt ut patiens locet caput ſuū in ſinu tuo. deinde elata pupebram ad ſuperiora manu tua. Et comprehende ungulā cum uncino modice plicatiōis et eleua eam ad ſuperiora. deinde accipe acū et intromitte in ea pilum ex pilis equi ul' bouis et etiā filum forte. Et ſit extremitas acus replicata parump. deinde fac ea: pertranſire ungulam. Et liga ungulam cum filo. Et eleua ad ſuperiora. deinde ſecoria cum pilo latē ungule q̄d ſequitur pupillam uſq; ad eius ultimitatem ac ſi uelles eam cum pilo ſerare. deinde una de reſiduis ap̄ radices lacrimal' cum ſpatumilo aut cum forfi cibꝰ puruis. caue tñ ne cuo natural' que eſt in lacrimali ſecetur. q̄m ex hoc accidit curſus lacrimay. aſſiduus. Et multotiēs cōprehendit ungula cum uncino ſolo aut cum filo ſicut dictum ē. Et extenditur ad ſuperiora. deinde cū ſpatumilo ſō tali extrahatur ſm modum abrādi. Cum aūt talem compleuerit operationem. pice in oculum parum ſalis. ut q̄d ex ungla remanſit liquefiat aut ſalis. Et mundi ſtricturꝰ aquā inſtilla ac deſup cotum in albugine oui. Et oleo. Et infuſum ſuppone. ut q̄d tinus ſecletur. ap̄ū calīm. manebit fōtē ſi oculus caleſcere inde incipiat. tūc uera illō q̄d mitigata p̄cedat. Si aūt cauetur cum eo q̄ conuenit donec ſanetur. talis enim cyrurgia opinandi eſt in p̄mali q̄n antiquatur et induratur. Si uō acus in ungula nō poſſit intromitti neq; in ea figi. tunc tinus. p̄ tenuitatē eius q̄nā eſt nō neruoſa. tūc fortaſſe curabitur cum medicinis ſicut precepſit narratio. ¶ Quādo apparet in oculis ſuperfluū cauo tūc neceſſariū ē ut extendatur cum uncino deinde cauteriet. Spatumilo extendatur quouſq; uidetur extenuatum. deinde plica in oculis parum ſalis cōtrecta. ut q̄d ex eo remanſit corrodatur. Et deſup pōe cotum in albugine oui infuſum. ut ap̄ū calīm liquefiat. Et fac ſic. q̄n accidit emigratio carnis in lacrimali. Nō tamē oportet ut extirpetur. ne puenias in caſu ad carnem naturalē et accidat inde curſus lacrimay. Ex ultra hoc extirpantur ſuper oculi uene rubee et unum impediūt. tūc ē ne eſſe eſt ſi oculus nō eſt multū debilitatus ex eis neq; cum eo eſt infirmitas alia. ut colligatiōis uenas cum uncinis. et incidis eas cum ſpatumili aut forfi cibꝰ donec remoueantur.

et caue fm̃ ut̃tute; tuam ne in
feras celo nocum̃tum. deñ̃ po
bice in celm̃ aliquid ex medi
camis corrosiuis fiat sal7 filia
et pone sup oculum ex eis que
mittgant apâ. ¶ Cum sanguis
consingit in oculis ex percussio
ne7 similib⁹. et fuerit multi
tũc in principio ex uena cephi
lica floma placentem. deinde
pone sup oculum repanssiua
donec remoueatur sanguis. q;
si non remouetur ecbole ãmm
tranda fuit dispsiua7 ad ulti
mum resolutiua7 de emplis
bonis que dispgunt7 resoluũt
huiñodi sanguinem est utea
munum puluerizatur: cũ cera
ad ignem sepi cũ eleficat. deinde
pone illud sup oculum caliduz
et fac hoc multotiẽs donec san
guis recedat. ¶ Q̃q; accidit q
bodam hoib⁹ ut palpebra cõso
lidetur cum albedine celi7 im
pediatur m̃ opatio naturalis.
oportet g̃ tũc ut extendatur pal
pebra cum unguento ad supiora.
deinde mode adherentiã cũ
instrumẽto aliquo fm̃ modu
excoriationis. caue tm̃ ne ledã
oculum. deñ̃ distilla in celm̃
aquam salinam calidã7 ablue ipã
ex ea. deinde pone int̃ palpebrã
7 oculũ ueniam de bũbice ut
nõ possit coq; conuincõ iterũ
et pone sup oculũ albugine:
ouũ ut secuetur locus ab apâ
te calo. ¶ Accidit q̃n ut uuea
tunica disrumpatur7 eminet
ex tra palpebras quasi sit gra
num uue7 tũc ut dicatur hõ
est cuius cura ut oculo ursus re
deat set ut oculi recedat. acuñ
7 turpitudo7 quodam m̃ refor
metur: est g̃ eius curatõ ut ito
mittas acum in radice uue ab
inferiori ad supius. deinde acũ
aliam intromitte in qua filum
duplicatũ sit a parte lacrimali
et fac eam penetrare iterum in
radice uue donec pertranseat et
prima acus dimittatur fm̃ qõ
fuerit ac fili duplicationem. inq
quas. deinde cum una pte fili m̃
tem uue ad supiora ligabis et
partem aliam ad inferiora. hic
cum ligamens acum extrahe7
pone sup oculum ex his q̃ mitt
gant apâ. dimittesq; ipm̃ don̄
filum cui una erant7 cum ipm̃
donec sanetur. ¶ Et q̃n eminet
oculus totaliter ad exteriora7 nõ
accidit inde nocum̃tum: in uitu
tũc si mus cum reducere inten
floma placentem ptẽ̃ solutiuã
est uenter ei. deinde pone uento
sas in ceruice ipius ab⁹ sca
rificatione qõ sugant. et pone
sup oculum emplm̃ ex reb⁹ sup
tigas sicut est acacia. aloe. oli
banum7 sarcocolla. et stringe
postea cum pulmillis multis7
stricturis uel xenijs fm̃ tollerã
tiam membri. deinde mitte ungẽ
die cum nocte sua7 pspice tm̃
ut non mollificetur ligam̃tum.
q; si accidit illud stringe iteru
ligamentum stricturis fortius. deñ̃
solue ipm̃ post diem7 noctem
sicut dictum est. tũc si uideris
oculum iam rediisse bene est. si
non uide iterum curationem suam cui
emplo7 pulmillis et stricturis
atq; uenosis sine scalpello. atq;
in ceruice donec redeat oculus.
¶ Fit multotiens in oculis quedã

infirmitas que dicitur extrinsa
et est aqua que aggregatur super
pupillam ⁊ signa eius sunt qꝫ
phibet ursum precipue qñ est
sfirmata. et videtur pupilla ei
aspiratur opillata. et huiusmoi
quidem aqua est duax spēs. qꝫ
una est curabilis ⁊ alia mira
bilis. ⁊ signum illius ꝫ curabꝫ
est qñ cum aspiratur videtur
clara ⁊ cum preceperis ut infirmꝰ
oclm claudat. deinde cum pres
seris cum pollice tuo palpebra
interius in utrāq; latus ⁊ apo
postea oclō aquam videbis sepa
ratam. deinde stratum redit et
aggregatur tunc similiter est cura
bilis. Illa uō que est nigra ⁊ il
la que mouetur compressione
⁊ non redit ⁊ aggregatur pē il
lud est incurabilis qñ est non
confirmata. ⁊ curatio illius que
curatur est sm hē modum. et ē
ut infirmo precipias quatinꝰ
oculum sibi sanū claudat sua
qꝫ manū supponat. deiñ oclm
infirmum aperias in loco tñ
lucidissimo. et instrumēto ei
quo sfluerūt huiusmoi aquā
excaltere subito pone et cuspide
mutatem a pte lacrimali sm
morus ppe coronam oculi. deinō
preme instrīm ⁊ revolue cum
eo manū tuam donec penetret
albuginē oculi ⁊ sentias ipm
iam ad locum uacuū puenis
se tunc tende ad foramīnis o
culi ptem ubi ē aqua ⁊ cum p
uenerit instrumētum ad fora
men videbis ipm manifeste ī
foramīe sub tunica cornea. de
inde preme ipm instrumētum
inferius paulatim ac cum eo
aquam ad inferiora trahe. ⁊ sic
si videris aquā ad locum nō re
dire atq; patiens statum videt
⁊ discernit illō sup qō cadit in
sus instrumētum paulatim re
voluendo extrahe. Si uō aqua
ad locum redierit ipm so depo
ne donec nō redeat. ⁊ tunc ert
be instrumētum. ⁊ oculo aquam
animi ⁊ salus conferetur. insti
labis aut aquam in qua dissol
uti aliqd ex sale clarū grēme
et pones sup oclm cotin ī ocu
albugine. ⁊ oleo ro. infusum. de
inde in obscura domo infirmū
precipies iacere. phibeis ipsum
ab omni motu ⁊ a tussi sternu
tatione. ⁊ fit eius cibus subtilꝫ
⁊ lenis. ac usq; ad diem tertiam
nō solutum. deinde solue ⁊ fac
eum res videre. ⁊ iterum ligā
sicut diximus. ⁊ dimitte usque
ad diem septimū. Verūtñ si ac
cidit oculo dolor aut ardor l'api
cālm. tunc ad pfinitū tm nū
solues ⁊ suam adhibeas curati
onem. Cum aūt dies aduene
rit septimus solue. et simili
ursum infirmi experiens res
sibi monstrādo. sed nō oportet
ut facias illud statim qō absq;
veris instrumentū qm aqua
reuertitur ad locum uelociter
ppē uehementiam aspectus.

Q Unq; fit in oculis egritudo q
dam similis aque descendenti
in oculum. ⁊ est sanies que ag
gregatur in ipō phibens ursum
⁊ dicat qō quidam qui curabat
arietes multos iam ex hac egri
tudine sanauit sm hē modum
et est ut infirmus rectus sedeat sup scamnum. ⁊ caput eius ab

untaq; accipiatur lycere ac ipsi
cōmotione uel ceruā concauas
donec sanies ipām ad inferio
ra descendere uideris manifeste
et scias qō inter aquā in cli
descendentem et saniem est dif
ferentia tāl' uidelicet qa sanies
nō relict ad supiora porēt descē
dit infernus ppt' asperitatem cui'
aqua uō redit quousq; pmat'
multotiēs cum instrumento
ad inferiora. Qō si nō descēdit
sanies sm qō diximus tūc fie
ri debet ipē faciebat. G. et ē ut sā
das sup tumicam cornea; paru
pt' cum spatumili subtili in lo
co ubi stimulatur ulceratiua cu
cornea tumida in cornea donec sa
nies euacuetur. ac pt' ei' euacua
tionem instilla in oculum pue
ris mulieris filiam nutrien
tis. deinde cum ipām cum eo qō
conueniet donec sanet'. Ouul
tocens et crosta supfluente in
palpebris quedam oriuntur infirmi
tates que uocatur grando quidq;
interius qm exterius. et curatio
eius ē ut secetur sup eam secun
latitudinē. deinde cum uncino
extendatur ad supiora. et in cu
tem excoriet. et cōtribuat' et tūc
si magna fuerit in asso exterius
aggregetur cum forcipula. si uero
parua curetur ei' medicina cor
nis creatiua donec sanet'. Cui
accidit ut inferior palpebra ei'
reuisetur et uulnere ul' cuticu
et similibus. et curatio ei' est ut sā
das consolidationem primam
in latum scissura profunda. caue
tū ne ledas oculum. deinde supi
labia uulneris elauando palpe
bram ad supiora. et pone lanuū
in pō uulneris et limo quousq;
palpebra nō redeat in situm et in
curetur sic fuit in primis. deinde
luga eam cum pulullis. et cicas
ad supiora donec sanetur. et fugi
as omne qō exsiccat et stringit
in eius curatione. et adiecta mol
lificatiuis. et illō quidē qō exsic
cat et stringit ut dicat albucen
facies redire palpebram turpio
rem. Inquit huiusmodi qō optimō
non est nisi quedam rectificatō
palpebre quia nō redit forma e
ius sic fuit olim.

Capitulum xxxvi. de polipo.

Polipus ē supfluens
carnis que apparet in interiori
parte nasi. et causa ei' est humor
crassus et uiscosus qui resumatiq;
cat a capite et descendit ad nares
ubiq; in carnem conuertitur. cuius
significatō est oppilatio narium
et odor malus qui egreditur ex ei'
et cuius addita que appetet in in
teriori parte nasi. et aliquādo ex
huiusmodi egritudine magnificatur nasus et fit fusci coloris paua
sensus nimis dimus atq; cuius ō
descendit infernus et tūc nō cōgaf
ipām aliquo modo qm est spetiei
carnei. Quō si nasus fuerit moll'
bn tractabilis nō fusci coloris.
cura ipām absq; timore. Aperias
q; nares infirmi et accipe carnē
illam cū uncino et extende ipām
ad exteriora. deinde incide eam
cum spatumili donec totaliter
sit ablata. si remanserit aliqd
ex ea ppt' impossibilitatem; inci
dendi. tūc rade ipām cum aliquo
instrumēto subtili bn mūdifica
tum. deinde post incisionem; caute
ca radicem que remānsit cum
ferro candenti aut pone sup ea;

medicamen acutū donec cornu
dat ipm. deinde āminuendō bu
tirum donec ignis eleuet et cadat
et curetur cum unguētis donec
sanetur. Oportet etiam sine
intermissione ferro calido cum acu
to medicamine earum impendi
mus. deinde quecūq; quę diximus
operamur. Contingit aūt q̄nq;
carnem ullam in supiorib; ossis
pforati pduci ad quam instrūm
puenire nō pōt. signum eius é
q̄n plenas in nasum aliquid de
accto et aqua aut uino paciētis
capite retro aliquātulum sublc
uato et naq; humiditas penetrat
ad palatum qđ erit q; si ad palatū
humiditas pēnsinet tūc medul
lui carnis in pālibo foramini
cēt. Cura g̃ eius é ut accipias fi
lum uncum cui quedam fit cur
uatura et moda in ei nodos plūmo
et sit inf omne nodum spatium
unī digiti ul parum minus. de
inde ponat infirmus unā extre
mitatē filu inf in nasum cum
tenta ul' alio simili donec ad fo
ramen pueniat. et trahat obedi
entiū donec egrediatur p os. q̄n
egrega duas extremitates fili
extendēsq; ipm ad modū serre
deducas donec caro illa cum no
dulis inclaudatur. deinde extracto
filo ueniū in unguento acuto
imbibitū naso imittas nō so
lum semel sed bis aut ter dōn cor
roboretur totū residuū carnis de
inde cura cum medicamis desic
cātibus et pone cimulā plūlera
in nasum aliquot diebus donec sa
netur. Quod si alia superfluens
caro fié ueruca in naso cōsur
gat eodem modo curetur fié dic

tum est de polipo. Capitulum
de passionibus labiorum oris et gutis.
In labiis et in ore atq; gutture di
uerse fiūt passiones. et ego qđē
ad presens nominabo eas sīgu
lariter et ponam unī cuiq; curā
sīm complemētum. dico g̃ quod
q̄nq; ex humoribus acutis in labiis
accidit ulceratio et arsura aut sī
sura ex eis q̄ conferunt ulcerati
oni et arsure é huiusmodi medica
men. qđ fit. dragantū. amidi. pe
nidij aā ptes equales pulueri
zentur et cum aqua rosarū distempe
rentur et inde labia unguātur.
ul' fiat unctio cum oleo rosarū ul'
violarū. Et medicamē quidem
conferens sanare é ut sumas
nucleos nucis combuste et pul
uerem radicis portulace equaliter
et cum melle cōficiatur et solum
etiam olei qđ erit ex nucleo mu
cis combusto confert multum
precipue q̄n sanatiua est ex acris a
cumine et refert pūlinū eī quacun
simulē et flomia et uentositatē
sub mento succurrit ulceribus ac
sanare labiorum. Quāndo
sanatiua cum modis medicantur
curantur et nō refert ei tunc cau
terizari cum usq; ad eius profundū
deinde cura ipm donec sanetur.
Fit q̄nq; putrefactio et ulceratio
in gingiuis aut palato et tunc
abluatur locus cum accto forti a
ut aqua salsa et fricetur dōn sa
nguis et humiditas putredinis edu
catur. deinde abstergatur et pului
desiccatiuus desuper ponatur. qđ
re. cōsolide maioris. granorum
anamomi. rosarū corticis malo
granatorū aā ptes equales. Et
multociens antiquate putrefac

no in his locis ⁊ succedit ex ea cí
cer aut fistula ⁊ curato eí est ut
abluatur locus cum aceto ul' aq̃
salsa ⁊ fricetur sicut dictum ꝯ de
inde post abstersionem aspergat̃
pulus q. r. anamomi. gario
fil. nucis muscate. rosar. aluimi
nis quecumq. puluis capitum
et cornuum cancror. ossium có
bustor. dactilor. ⁊ corticú mali
granati omnium añ̃ ptes eq̃les
Q̃ó ñ non confert curatio ista
túc necc̃e est locum cauterio cin
usq; ad eius pfundum ⁊ si non i
sanatur post cauterium egritu
do oportet ut detegatur locus et
auferatur os qđ est corruptum.
deinde curetur donec sanet. Car
nem aũt superfluam que orit̃ in
gingiuis necc̃e est cum unguento
suspendi ⁊ eam cum malorio ra
diatus extirpari. deinde sãguis
manare aliq̃ tulum permittatur
et pulus desiccatiuus desup. as
spergatur. sicut q. solet hmoi
emo reddere curatus est ut post in
asionem cauteriet. Quinto
cies fit dolor in dentib⁹ ⁊ est eni
q̃n eí apostema in gingiuis ex a
cumine sanguinis ⁊ signum é
dolor minuit. pulsus. rubedo ⁊
inflatio ⁊ sedatio ex aqua frigi
da. Cura aũt eius est flomia ex
plialice. ⁊ teneat aquam frigidã
in ore. aceto mo die. ⁊ aqua ro.
mo alio die. deñ teneat ole
um ro. p̃t̃ẽ dissoluatur in co. ʒ. i.
mastic̃e. Et q̃nq; fit dolor dentiu
m ex frigiditate ⁊ humoribus
grossis ⁊ frigidis. ⁊ cura eius est
tenere in ore aceto in quo pul
pam coloquintide ⁊ radicem ca
pans decocti. aut decoquat̃ cor
tex radic̃ capans. puerum. stafi
sagria ⁊ ysopum cú aceto ⁊ melle
⁊ teneatur in ore ⁊ cófert eiã ut
ponatur tyriaca maior in radice
dentium. et fiat exterius cum po
ratio cum aqua calida in qua de
cocta est camomilla ⁊ instillet̃ú
olim amigdalinum tepidum i
auricula illius pus aut oleum
cómune. Et q̃n; iterum fit do
lor dentium causa uermis ibi a
generati. et significatio eí ẽ pu
nctus gingiuar. et concauitas ei
rúdem. et q̃nq; uermis p dentiú
foramen egreditur ac dolor ẽ in
terpolatus fm̃ qđ uermis q̃escat
et mouetur ⁊ cura eius est ut po
natur ferrum caldum p foramẽ
dentis donec uratur úmis aut
comburatur cum fusto pulegij
ul' origani. aut foramina imple
antur hac medicinam. r. qđ. r.
mirram. sdr. a. q̃m. semen umpi.
opium. pip. ana ʒ. terantur ⁊ cõfi
ciantur cum melle hec enĩ dolor̃
mitigant ⁊ úmem expellũt. Qz
si fit dolor non quiescit melior
curatio eius ẽ eradicatio dentis.
et medicamẽ q̃ eradicat
dentem absq; ferro est ut con fia
atur fimma fimm̃ti cum lacte
tithymalli ⁊ in dentis radicem ap
pone. dens aũt ille cum cassulla
cerea inuoluatur ne dentes tan
gantur alij. Quarto uuula elõ
gatur ⁊ tumefit ⁊ fit cum uehe
mentia rubedine ⁊ calitate epiu
lacia flõmetur. deinde fiat gangla
rismus cum aceto ⁊ aqua ro. de
coquantur balaustie ⁊ galle. ro
se ⁊ cortices mali granati cum
aceto ⁊ fiat gangarism̃. qđ si nõ
apparet in ea rubedo imo declina

tur ad albedinem ꝛ̄ fiat gargarizmus ex alumine ⁊ sinapi cum aceto. uel syrupo acetoso. aut fiat gargarizm̄ ex tale armoniaco. q̄ si huiusmodi medicamen nō conualle rit tūc necesse ē ut uulsa inuadatur. uīm tamen p̄mo diligenter ꝯsiderandum ē ne uuula sit sanguinea rotunda aut fusca coloris ⁊ nigri ⁊ parua sensus q̄n tūc fugiendum ē ab ei⁹ inuasiōe sic̄ consuluit optimus ypocras et non est inuadenda uuula nisi q̄n ē alba longa ⁊ subtilis. et modus inuadendi est ut facias egrum ī loco leuiado sedere ac discipulus linguam infernus deprimat cum aliquo instrumēto. deinde prohibe linimentum in uuulam ⁊ extende ipām ad exteriora ac cum instrumēto cōgruo inuadatur. sic uendum est ne uadas ex ea ultra id q̄d additum ē sup̄ munitum naturalē ne accidat ex hoc lesio uocis uel sermonis assidua deinde fiat gargarizm̄ constrictiuum. ex aceto ⁊ aqua rosa. aut cum aqua decoctionis rosar̄ cortic̄ granator̄. foliorum murtꝰ ⁊ similium. simplicium. ¶ Quādoq; accidit apostema sublingua q̄d ranula nūcupatur eo q̄d est ad similitudinē rane parue ⁊ impedit operationē linguē naturalem ⁊ multotiens augmentatur donec impleat os. ⁊ ñ uō est incipiens parua frangatur cum huiusmodi medicamine q. r. asenic rubri ⁊ attramenti. ʒ. ſ. salis. grana. xxiiij. piperis ⁊ aluminis. aā. ʒ. i. confabricentur in aceto forti ⁊ inde fiat cotus in eo ⁊ fiat fricatō ⁊ si uis ex hoc cōfectis cum aceto fac ex eis

et cum necesse fuit accipe modicum ex eis et fricetur sublingua ⁊ fac infirmum p̄ hoc tenere oleum uel aliquod donec sedetur dolor. ex alumine medicamen. aq̄ si huiusmodi curatiō nō cōtulerit q̄n est magna tūc oportet ut inuadatur et extrahatur. ¶ Uīm tamen si uideris ei⁹ colorem fuscum uel nigrum ⁊ ē q̄si apostema durum ⁊ insensibile nō appunges ei penitus q̄n ē ex materia melancolica ⁊ non recipit curatiōem. illa enī ranula que inuadit absq; pauore ē. ad albedinem deducas ⁊ nō euacuatur ab humiditate. et modus operationis eius est ut infigas unam num sub lingua ⁊ stringe ipām apud ac separans eam cum instrumento ab omī circuitu extrahe. deinde abluatur os eius aceto ⁊ modico sale. cuncturq; locus ei⁹ eo q̄d conueniat donec sanetur. ¶ Ex arteriis apostis q̄ nascūtur in gutture. Nascuntur multotiens in gutture apostemata quedam q̄ dicūtur ul. amigdale nominantur. quor̄ significatiō est ampla ipsa extractio ⁊ difficilis excretio ⁊ apto ore linguaq; ei⁹ deprimenda ī ferius usu nō occultanter amigdale. et p̄ma curatiō est gargarizatio sirupis acetosis sicut dictum est in casu uuule. que si nō cōfert ppter hoc ad cyrurgicū oportet ut te diligenter prospiciat. q̄d si fuerit in eis obfuscatio colorīs duricies ⁊ pruritus sensus. tunc non presumas in eas curatiōem cum ferro. q̄n sunt ex melancolia ⁊ sunt in natura carnea ⁊ similiter q̄n sē rubei colorīs ⁊ crescere ra

dias non ꝑsumas tangere ip
sis cum ferro ꝑ̃ sanguis flu
rum imo dimitte eis sic dicat
albucasim donec maturentur
deinde ꝑforabis eas si nō fiet
in eis ꝑforatio ꝑ̃ fiat gargā
rizatio mellis ut tamen abster
gatur amigdale. igit̃ quibus
egruit cur. sunt rotunde et al
bi colonis ⁊ subtilis radicis. et
spes optionis est ut placēs cō
stituatur in loco lucido coram te
cuius q; ore apto discipulus pre
mat linguam inferius cum
instrumēto ⁊ tūc cum uidens a
migdalis plenas manū in cor
et extrahe eas sm qd̄ melius
poteris ad exteriora. deinde ma
de eas radicatas cum instrumē
to cōgruo unā ꝑ̃ aliam. caue
tū ne tunice que circa eas ꝑpique
auquo modo ledantur. deinde
gargarizet patiens cum aqua
frā ul' aceto. qd̄ si sanguis flu
xus supuenerit gargarizet cū
aqua decoctionis corticū grana
tor. aut folioꝝ murti ⁊ sūmi
stipticoꝝ donec sanguis absci
datur. deinde cauterizetur uulnus
donec sanetur. Illud aūt q; se
curat a reductione amigdala
rum post earū mansionem est ut
locus cauterizetur. solent nāq;
multotiēs post mansionē redu
re. ¶ Et fit etiam in gutture
quedam alia passio que foliū
nominatur eo qd̄ folius assimilat
latis. et cura eius est ut incidat
sicut diximus in amigdalis.

¶ De squinantia.

Preterea fit multotiēs in gutture apū ma
lum qd̄ dr̄ squinantia que qsi
suffocatio interpretatur q̄m
constringit flatum egredientē
ut neq; cibum ul' potū assumē
possit. aut si assumat ē modicū
ualde ⁊ ꝑpue qñ est spes mala
que fit inter trachēam arteriam
⁊ sophagum in loco qui dicitur
ysmō ul' epiglottrum. nam huī
apūtis spes finis dicunt̄ ee. qua
rum una dr̄ quinātia cui' mate
ria intus et toto latere ⁊ tunc est
mortalis. alia dr̄ sinantia cui' ma
teria et toto foris diffunditur.
et tūc nō mortificat. alia uō dicat̄
squinātia noīe utriusq; que pī
cum materiam foras emittit et par
tim interius retinet. et tūc distin
gue sm plurimū interioris et
ē plurimū in cōis ⁊ sic plūmi
moriunt̄. aut sm plūmum exte
rioris ⁊ tē plūmi liberantur. fit aūt
huīmoi apū aut ex sanguinea
ut ex colera aut ex flate ⁊ numq̄
ex melācolia. signū sanguinis
est rubedo facies ⁊ uena et cor
poris plūtudo ⁊ uisus aborsan
guinem grātium. ¶ Colere
signū est situs calor. dolor fortis
or. et flate uō signū est paucitas
doloris ⁊ paucitas rubedinis fa
cies ⁊ salme mutatiuo. et cum
tio ulius qd̄ est ex sanguine ⁊
ex colera est ut in principio si ui
tus ul' etas. aut aliud nō prohi
buerint fiat flomia ex basilice ꝑ
uene que est sub lingua. deīn
gargarizet patiens cum aceto
aut aqua aut sapa demouis ul'
succo solati ⁊ armegliose aut cū
aqua decoctionis sumac ⁊ ros
rum ⁊ bulaustie. et cetera aūt
nō apponatur aliquod repassi
uum sed imo emplastret lo
cum medicamis resolutiuis le

mbo ut magis exhauriatur ad exte
riora 7 fert emplm aque exte
subancte cum modico melli
tricte 7 sumat mucilo dialthee
vel olei musclini 7 cannom ul
lum cum butiro. et uentosa qđ
posita in cervice adiuuat ad di
lacionem gutturis. Si aut api
matus in gutture appareat
mede vel rumpe ipm omi inge
nio quo potes ut si in eo simios
sit collecti foras egrediatur.
Cum uo nullus q' est ex flate
est ut patiens in principio gi
gangct cum obtemelle uel au
aqua decoctionis ficuu ficuq.
et extirpabitur etiam locus
externus cum medicinis attra
hentibus sic narratum superius.

De osse aut spina que adhesit
gutturi.

Contingit aut in gutture os aut spina pisis l'
aliud. 7 tunc oportet ut ante te
constitutas patientem coram so
le 7 eius ore aperto atq; lingua i
ferius depressa subtilit intuam.
et si ostenditur illo tibi uelocit
sm modum melioris possibili
tatis abstrahas. Si uo minc bom
est ut assumpto cibo antequ in
stomachu digeratur uomitus
procuretur. aut frustrum spon
gie manne sicce cum filo forti
ligetur 7 patiens deglutiat ei
usq; infensus. deinde ad superiora
subito filum trahatur. Fortasse
ei os spungie adhesebit 7 egre
diet cum eo. aut deglutiat pa
tiens frustulum panis dum. a
ut fiat cauta plumbea ad ossa
7 intro mittatur in gutur una
eius extremitatum si aliq; tu
mor vel ulcus fuerit. deinde cum ea
os uel spina inferius impellat.

Rursus multotiens qñ homines
bibunt in fontibus transglutiut
sanguisugas que sanguinem
expuere faciut. oportet q; tunc
ut infirmus constituatur ante
te aput solem 7 ore eius aperto
respice intus in gutture. 7 si u
deris sanguisugam illico cum
uncino parvo uel subtilibus pin
cinolis extrahe. qđ si sic extrahi
no potest mittatur cannula
ferrea uel enea usq; ad pincq.
tutem gutturis. deinde ferrum
ignitum p circuitum illius
cannule intromittatur. 7 hoc illo
multotiens. Abstineat patiens
ab aqua tota die. deinde ponatur
vas unctum cum aqua plenu i sole
7 moueatur illo hora pt horam
ante os infirmi aptum. sangui
suga quidem cum aqua sentit ui
no cadit. Si aut no egrediatur
ex hoc suffumigetur patiens ci
affa uel nigella aut absinthio.
et modus suffumigationis est
fumus recipiatur p cinellum
cloti donec sanas qđ suffumiga
tio cum pueniat ad sanguisugam
nam ipa statim cadit. qđ si non
cadit tunc iterandu e suffumiga
tio donec cadit aut fiat grangia
meato cum urina caprina 7 si
le aut cum aceto 7 sale. et subtili
ncat situm patiens et comedat
salsa negq; aquam bibat omino.

Cap. viij. de dolore aurium. xv.

Dolor in aurium pubo modis
contingit. Contingit enim. a
quandoq; ex humoribus habitantib.
aliquando ex ume ibi agregato.
cuius significatio est pruritus 7
motus preter solitum. aliquando

etiam fit ex aliquibus rebus aberrantibus in exterioribus quo fiat per retellationē infirmi. Cū autē dolor fuerit ex humoribus repurgatur cum instillatione olei muscelini tepidi aut cum oleo amigdal. amar. quē ē mirabile aut cum succo rute et lacte mulieris equalit. deinde obturetur auris cum lana et coto. et mitto tiens succedit ex humoribus apparent pustule. et tunc dolor fit vehemētior in auricula et in aure tumor et pulsatio et febris. et curatio eius est flomia cephalice et instillare in auricula ex eis quatuor tribus diebus deinde instilletur muscallago fenugr. et seselim aut maluauina. aut fumatē purus huiusmodi muscallago in lacte mulieris et fac illud donec quiescat dolor et sanies effundatur. deinde mundificata sanie lecur cum medicina multū efficacitatur. Cum autē vermis fuerit in auricula grauatus interficiendus est cum amarus ut cum succo foliorū pselii. aut pselii et aut absinthij et similiter qui miscetur. ʒj. elleb. albi. in ℥ij. succi pselii. Fit medicamen bonū interficiens vermen in auricula et in omnibus aliis locis. Sed precauendum ē ut illud quod instillatur in aure sit actu aut frigidū. auricula nam quia est ex genere neruorū quē timet ne a frigidis ledatur. mortuo autē vermē cum unguento modice pilicationis aut subtilibus pigamolis extrahatur. aut cum aliquo apliato ut vermen fugiendo attrahat. Si uō dolor fuerit ex casu rei extranei et cū hoc fit occupatio in ea. abstractionē. seu huiusmodi res que cadit in aure diuersificantur sm̄ species diuisionū. quia aut sunt lapilli et similia siue ferrū aut ligneū aut seminā sicut acer et granum furmenti. aut ē res fluxil siue aqua et similia. aut est animal sicut pulex et similia ei. Quō si fuerint lapillus aut genus lapilli fiat sternutatiō narib⁹ oppillatis et administretur causa attrahens vehementer inclinato patiente capite ipsius partem dolentem. Quō si sic non egreditur accipiatur subtilis tenta de ligno et capiti eius inuoluatur cum coto. pea mungatur interbentina aut unguento cum quo capiuntē aues. deinde introducatur in aurem. ut pp unctositatem semen aut lapis extrahatē. Quō si adhuc etiam nō egrediatur tunc necesse est auriculam in loco magis depressi semoti usque ad locum lapidis. nūq̄ apā eius dum aut spatium accidit. deinde extrahe ipm et unum ut dolor quietetur et cauetur ei reliqua curatione vulnerum donec sanetur. Quō si animal fuerit tunc ei extractio facilis ē et potius si fuerit magni corporis. quia nō est aliud necē nisi ut abstrahas ipsum cum unguento aut pigamolis. et si fuerit aial parui corporis sicut puller instilletur in aure aliquid ex medicinis quas diximus ad interficiendum vermen et pōq̄ aial est occisum quō

fatur ex fectione doloris fac ei
cere cum fternutatõe narib' op
pillatis. et qñ fuit ꝑe pulet ap
plicetur auricule aliqd ex capill'
ul' lana. adhereat enī capillis pē
horam 7 egrediatur cum eis aut
phlebotomatur aqua in auricula: do
nec impleatur. deīn subito pa
ciens caput flectet qñ exibit
cum aqua. ¶ In aqua uero bal
nei extrahendi si in aure cecide
rit ꝑuum cuius ē ut sumatur
ungula unca ul' alterī' simili
7 ponatur una eius extremitas
in auricula 7 accendatur ignis
in alia ei' extremitate donec ma
xima eius pars comburatur. deīn
utera uncam aluī 7 fac illud
multotiēs donec egrediat' aqua
aut inuoluatur extremitas ten
te subtilis cum coto ueteri 7 au
ris foramine ponat' ut aqua im
bibatur in ea. deinde phlebotomatur
cotum et inuoluatur ex alio ex
tim diu fiat donec tota extrahi
tur aqua 7 offert etiam ut fiat
fternutatio narib' oppillatis.

Cap'. V. de apostemate sm omēs cō

Apostema est tumor: ul' rū spūs.
inflatio mēbri ꝑ naturā: cui
causa sic assit aut ꝙ duplex est.
s. antecedens 7 ꝓmitua. 7 an
tecedens quem causā ē inferior
que ex repletiōe 7 corruptiōe
fit humor. ꝓmitua uero ē
exterior que ex casu passione
et similib' accidit. apostis aut
nisi. sit spes simplex aut sm qđ
ꝙtior: simplex fit humores. fit
eni aut ex sanguine 7 dr flegmon. aut ex colera rubea et dr
erisipila. aut ex flatu et dicitur
emfisa. aut ex colera nigra 7 dr
sephiros aut cancer: et sīg flegmonis sm johannitium 7 alios
antiquos sunt calor. rubor. pul
sus. dolor. et tumor. Ex colera
signa sūt calor. rubor mixtus ci
trino colori. doloris magnitudo.
et celox augmentatio. Ex flegmate signa sunt albedo. mollicies. ita ut si digitum impres
sus penetrat in eo facilter 7 qñ
si signum foraminis facies. Ex
colera nigra signa sūt magnus
dumacs cum nigredine absq;
sensu. Et istas q' apostis testātur
ad̄ parum sunt singulata
pura. si pluīma coꝝ sunt cōpōita
et tūc difficilior fit notica ꝓpē
compositionem signoꝝ. Verus
astutus 7 assuetus medicus sibi
ad̄ intuatur sm prudentia
suam cognoscat. deinde sm qđ
materia magis ul' minus aut
melio modo resistit curam im
pendat. et ego qdem rememoā
bor. ad ꝓsens sm fortitudinem
uirtutis mee singlāt' 7 distincte
curationē unusquisq; spē.

¶ De cura flegmonis.

Ideo ergo q' cum accidit flegmon non cu
retur qui eius causa sit ꝓmi
tiua aut antecedens. Q. si sit ꝓ
mitiua aut corpus inuenit mū
dificatum aut repletum. et si
mundificatum tūc ut auic. re
feratur nō est aliud necē mīsi
rare apī in quātum est apī. s.
extrahere materiam extrinsecā
que fiat accidere apī. 7 fit illd
cum mollificatiuis 7 resolutis
tiuis referuatione sīs in ꝓma
apio ꝑdente. et resolutio qđ
cum ꝑfectē ꝓduat materiā
ad duracies. et qñq; necīa est

ſemificatio ꝓpter qđ apđ ē mt
te materiei. Jta aũt flegmõ q̃
corpus uuenit repletum non
eſt p̃ſumptio ut curetur ꝓmo
cum reſolutiuis ne forte mat̃ia
trahatur ad locum ꝓs q̃ reſolu
uatur et ea. ſi eſt neceſſum mũ
dificare corpus p flom̃ã. ꝙ for
taſſe erit neceſſum ſoluere uen
trem et ꝓ̃e q̃ corpus ē nimis
repletum ꝙ apđ magnũ. deinde
fiat ām̃ miſtratio reſolutiuoꝝ
mollificantium. ꝙ mquit ꝙ nõ
differt abeã que corpora mun
dificationem inuenit niſi hoc
qđ non indiget refrenatẽ plu
rima in ꝓncipio ſẽ̃ illa immo
minus ulla. Cum aũt cauſa
flegmois fiũt antecedens tũc
neceſſarium ē a ꝓncipio ut fi
at floma et ꝓtractiua ſecũm
poſitionẽ materiei ꝙ fiat eua
ſolo uentris ſi neceſſitas nimie
repletionis aut magnitudo
egritudinis fuerit primus ꝓ
uocat te ad illũ. deinde ad egri
tudes membrũ ꝙ ām̃miſtra ī
principio repulſiua pura cu
inpuctate nisi egritudo fuit
in locis cuacuatiuis ſicut i col
lo ꝙ ſubaſell'. cordis. epatis. et
inguinũ. Collum enī ē cua
cuatorium cerebri ꝙ ſubaſell'
cordis et inguina epatis. unde
timem' fiant ipe aſſit aũt. ne
reditus mat̃ie ad membrum
principale puenat. ad illũ qđ e
mendare non pot̃t. metuis ego
eſt ut mat̃ia in membro ignio
rabil' diuittam' q̃. ut ip̃m ad
principal' refrenemus imo de
bemus enim impendere ũ ad
membrũ trahatur ignobilior
ſi nõ poſſum' cum alio talem
cum uentoſis ꝙ rubefactiuis
aquis. ꝙ ſi mat̃ia in ꝓncipio
cum refrenatione et toto repelli
non pot̃t tũc ad augmẽto uſq;
ad ſtatum ponendi ſẽ̃ primo re
pulſiua ꝙ ptim reſolutiua ꝙ de
mediocrib' rebꝰ que adminiſtrã
tur in hac hora ſicut. ꝙ. teſtatur
in libro de ſimplicib' me. et olim
me. qm̃ ip̃m et precolo reſoluit.
ꝙ refrenat cum ſtipticitate et p̃
te rosaq. apud ſtatum aũt ꝙ fi
nem. i. declinatẽm pura reſolu
tiua ſemificantia ponant' ſuc
abſq; repulſiuis ſi differenti qm̃
in declinatẽ neceſſo ponunt' for
tiora reſolutiua q̃ ponantur in
ſtatu. Si aũt iſta non ſufficiunt
et uires apđ declinare ad fortiora
tũc pone cataplaſmationem ci' cum eo
qđ maturat ut ſanies aggregetur
in eo uelocit' ꝙ aperiatur. ſi p̃ ap
tionem medicina mũdificati
ua ꝙ carnis gn̄atiua ponenda
eſt. ꝙ illa eſt ſẽ̃ antiologi' thi. mur
ra ꝙ ſimilia. Et ſcias ut dicit
rafis in libro diuiſionũ quod
apũta calla puenũt ad unũ tri
um reꝙ. aut cũ ſanantur per re
ſolutionẽ. cui' ſignificatiõ ē mi
noratio mat̃ie. ꝙ diminutõ pul
ſatiois ꝙ doloris. aut faciunt col
lectionem ſanie cui' ſignificatio
eſt calor uehemens et pulſatio
ꝓma. et qa repulſio ꝙ reſolu
tio nullũ fiunt ꝓficuum. deinde
ſequitur calor ꝙ pulſatio ꝙ intu
apđ. aut fiunt apũta dura. cui'
ſignum ē qđ ſequitur dolor ꝙ mi
noratur mat̃ie magnitudo ꝙ du
ricies augm̃tatur ꝙ illud fit ꝓp̃
uehemẽtiam refrenatiois. quãdo

cuyo mes apñ in una reductõ
ad unũ ipm ad resoluendum
7 similiter qñ declinat ad sanie
fac ut maturetur uelcat 7 apa
ratur. Qñ uõ fit apñ durum te
cta ipm cum lenitiuis i quib
est calefactio donec liniatur. hec
ni est canon qñalis in omni
apte cutio. Cocleare autem
repulsiue sunt fie fuce ydatin 7
eius sulñ. sempuiua. endiuia.
portulaca. rafanus cucurbite. un
gia pastoris. fuce ppsillij. aqua ro
acetñ. tandal'. meraute. camphñ
rose 7 sulia his ex rebs frigidis
7 stiptic. et qñ decoquñtur cor
tices granator. acetosa 7 sumat
m acceto 7 succo sempuiue. im
tingitur in eas spungia fit re
pulsiuum lonñ. 7 fortasse suffi
at spongia madefacta i acceto
et aqua frigida. aut in succo p
dcãz herbaz 7 cẽ. cum admisceat
cs ulluat ad sedationem dolois.
absolutiua uõ 7 resolutiua lenia
sunt sicut farina tritici. farina or
dei. farina fabaz. malua unsus.
semen lini. fenugreci. camomilla.
et ei oleum. absinthinum. melli
lotum. anetum 7 sulia 7 similit
adeps galiñ. 7 anseris 7 utriuloz
7 omnes medulle 7 unguenti
diaquilon. est lonñ imo mirat
bile in resolutione. De cura c
ostris ul' carbũculi carbúculi
sicut tractatur constan l'ãtrax.
tinus fit ex grosso sanguine 7
corrupto. et huiusmõi quide apñ
aut est rubeum aut est atrinu
ul' uinde aut ẽ nigrum 7 unu
qdq; ipaz sicut dicit rasis et sim
plicium ẽ mortale pp ei' mateiã
am uenenosam. 7 intrinsecã annẽ
distinguit qõ salui' mortalium
est rubeum. deinde atrinum. 7 ter
co qõd nigredine declinat nõ
euadit aliquis 7 magis timore
sum est qñ accidit in locis euacu
atoris ppẽ uicinitatem princi
palium mẽbroz. et fortasse hoc
apñ mouet malignam pustulam
arteriaz adeo. et sequitur inde
uomitus 7 pulsus cordis 7 sinco
pis que sunt omnia signa pra
ua. Curatio uõ eius ẽ ut corpus
in principio mũdificetur p flõ
miam 7 subtiliet regimen. et
dentur uelcate omia confortan
tia cor cum infrigidatione et a
romatizatione. sicut sũt grana
ti acetosa. 7 acetositas citri. et
citro pulloz ul' edulor acetosi
agresta ul' acceto forti. 7 cõfert
odoramentum rez redolentium
cum infrigidatione sicut rosa
et camphore 7 pẽ timti in prin
cipio ẽa loca repulsiua nisi sit
in locis euacuatoris. et licet fi
at securatio et relictu matẽ ad
membra principalia pcuacuati
onem cor. nõ tñ ppẽ hoc cauapñ
est in his locis delet intẽtio repel
li qñ non ẽ tutum. Sup locum
uõ nichil aliud ponendum est
nisi illud qõ resolut 7 maturat
et rumpit. et ex eis ff sicut em
plastrum de furfũto cum olẽ
et sale. aut furmenti mastica
tum solum 7 ficus pingues ci
sinapi et oleo de ulmo. aut terãt
ficus cum nitro 7 supponantur
et ualent simiit nue passe ci
oleo 7 sale trite. et nitrum cum
terebentina apte 7 saniem mun
dificat. et si post hec tardauerit
eius aptio p fortia ipm ci instrũ.

et fac ut tota sanies effundatur. deinde si indiget ut mundificet fiat mundificatio cū mellite si nō cura locum cum medicina carnē creatiua donec sanet. ¶ De cura ulcerū signa diuersitatis erisipile. Inter flegmonem et erisipilla sit premissa tamē bonum est ut ei multiplicemus ut melius discernamus. scias q̄ quō signa quibus erisipila discernitur a flegmōe sunt multa et manifesta. et ex eis sit q̄m erisipile rubor ē magis apparens et puncē. et flegmonis rubedo aut declinat uersus unditatem aut ūsus nigredinem. et rubedo etiam erisipile. minuit secūdū colorē citrino qui ē fiat citrinitas croci. et tēm rubedo erisipile p̄tactum illico euanescat et locus albescit. cui redit rubedo et erisipilla magis fit in superficie cutis. si flegmon in carnis profunditate. et forsitan ex calidē erisipile aduretur cutis et locus carnalis uesicabitur. et magis attrahit febrem quā flegmon q̄n maior inflamatio est in ea. uerūtamē tumor et dolor flegmonis ē maior et dolor fit. ppē extēsionem. sufficiant tibi amodo signa inē diuisionem erisipile et flegmonis. et curam erisipile p̄mulgrem. ¶ In p̄napio ego necesse ē corpus euacuare cum eo q̄d solut coleram absq; mīa calefactione. deinde redeas ad infrigidandū locum cui⁹ infrigidatione uel exemenū et fac omne illd̄ q̄d dixim⁹ in cura flegmonis. uerūtamē ut dicat auicē. infrigiatio magis ē nociua in erisipill q̄ flegmone et ppē maiorem ei⁹ inflationē. et eō magis est necia euacuatio in flegmone q̄ in erisipile. eo q̄d materia magis est mobediens et cadens. Et multociēs quidē fit erisipilla et materia uenenosa et tūc non est tollerancia ut reflectenū ad interiora. set si ponim⁹ frigida ponimus in circuitu tantum. et hoc tem telemur facere i omīb⁹ aliis apūbo malicioris. et tu nō sciuisti q̄d euacuatio secundat ex reditu materie ad membra p̄ncipalia. et caue ne ex superfluo refrenatiē accidat dolor uehemēs aut ne indurētur apū nō ne tendat ad unditatē et nigredinem et impiat membrum corrumpi. Cum q̄ uideas aliq̄d exire cum locum cum mollificatiuis. et forsitan q̄n dubitatur de cōruptione membri est necessarium scarificare locum et apponere sāguisugas. uīntamē q̄n apū est magnum et membrum simulter fiat scarificatio p̄fundi. in membro aut pānuo scarificatio sit apparens. ¶ De formica et ei cura. Formica est pustula parua ex colenea matia nascens et accidit ē ea pruritus et dolor uehemens at q̄ calor. et forsitan ambulat et ulcerat locū. et color ei⁹ est ad atramentum. cuius radix tūi ē sm plūmū latia et sentitur i oi formica q̄si punctura formice. et aut auicē. q̄d omē apū in cute ī bulatinum absq; latitudine est formica. Curatio uō ei⁹ est ut impias a mūdificatione cepei cum his que coleram excoriāt. deinde infrigidandus est locus

totus cum medicinis quas dixi
mus in cura flegmonis. ut etiam
si locus est ulceratus nō nisi i ar
cantu eius infrigidetur. ulceri bo
nit non est utendū mollificā
tuis penitus imo deficcatiuis.
et confert huiusmodi unguentibu
ungūcti qđ fit ex cerusa q̄ litar
gir̄ q̄ conficitur cum oleo ro.

Ulcus igneū pessi.

Accidit qđam apō qđ ignis pe
sicus appellatur. q̄ fit paulatim
cum eo q̄ feruor īmoderatus q̄
nisi succurratur ulcerē ulcera
tur locus q̄ impletur aqua sub
tili que est sicut uenenū et for
tasse erit locus cinericeo colorī
niger sīc carbo aut plumbeus.
et huiusmodi quidem apō alio nō
dē pruna. q̄ non ē differā inter
ignem pessicum q̄ prunam nisi
parum in duritate materie
q̄ ē qua ambo fūt de colera q̄
ppue citrina adurente permix
ta melic. q̄ ppē hoc accidit eis
nigredo. verum in igne pessico
magis dnātur de colera. q̄ i pru
na magis de melia. tunc sig
qđ hoc apō est ualde timorosū
q̄ ppue q̄n cum eo accidit uo
mitus q̄ pulsus cordis et sinco
pis. quappē nō fiat tarditas i
eius curatione imo ueleater
succurratur. Et curatio eius ē
flomus ut sanguis colericus
extrahatur q̄ fiat pforatio in
ampulla pfundā ut totus ue
nenū qđ in eis est exeartatur
expellatur. deinde epithimetū
locus in circuitu cum medici
nis frigidis repercussiuis sicut
cum bolo armenico q̄ aqua et
aceto aut cum g all' et aceto.
ueleo. aut subuiendum est
cum unguento de cerusa q̄ litargiro
et adultimū si necē fuit cautē
sicut dixim' in ulceribus cōrosiui.

Ex cura apōis mollificativa.

Cum accidit apō ex flate necessa
ria est solō uentris q̄ fortasse
flomus si corp' fuit ualde plecto
nicum q̄ item est necessa abstinē
tia a fastidio q̄ multiplicatē
aque. q̄ abominibus abis gnāti
bus flegma. deinde ad cibum lo
calem reuertendum est. q̄ cum lo
calis est cum eo qđ exsiccat q̄ re
soluit. et non est intentio mea
ut curentur apōta frigida cū
medicinis fūis repercussiuis im
pcipio sīc apōta calida imo
cum resolutiuis. et si ponant
aliquando mediane sīc nō ti
cui adiuuantur a resolutione neq;
etā solē āmministrant imo cum
medicinis calidis cōmiscentur.
Ex eis uō que āmministrant sīc
sicut aqua cineris cum aceto
mixta q̄ ppue ex cinere sarmen
torū aut ulicis. q̄n intingit in
eis spōgia ul' pannus duplica
tus. aut madefiat spongia in
aqua capōnis ul' in aqua albu
minosa. aut misceatur cum a
quis pōdās olīm. vi. aceti et
aque mixta. ex eis que experta
fuit aput me q̄ minuēta sunt plu
rimū uulnāti. est ut recipias a
lumen q̄ murram q̄ salem q̄ sul
fur q̄ conficē omia cum olō ro.
et aceto q̄ sterabis capimus. anti
quum cum aceto confert. q̄ si ste
rabis uiscosū q̄ citō exsiccatur
caul' q̄ cum q̄ absinthium i
aqua q̄ madefiat spōgia in ea q̄
supponatur. aut sumat' alcoq̄

aceus ⁊ bolum armenū ubi acti
ta ⁊ apum ⁊ mirra ⁊ cōficiamē
cum aceto ⁊ suco cuiuum. aut
fiat emplm ex bolo armenico ⁊
oleo ⁊ sale ⁊ oportet ut ligatu
ra tua cōprehendat omnia la
tera. apītis ne fiat declinatō ma
terie ad latus aliud ⁊ in media
tate apītis fortius stringatur.
et scias qđ apūta flātica puru
ra raro faciunt collectione: sa
nies ītmo sm plūmum resolui
tur. De cura apītis duri me
:mdo accidit apī ou Lincolicꝰ
rum ex colera nigra tunc aut
est saphynus aut est cancer: et
differt sephynus a cancro. qm in
cancro est dolor ⁊ inflāmatio
cum pulsatione quadam ⁊ ap
parent in circuitu ei uene q̄s
sunt pedes cancri que quidē de
clinant ad nigredinē ⁊ unifor
tatem ⁊ omnia ista elongantē
a sephyno. ⁊ cancer fit incipiē
do sm plūmū a sephinos cōuer
tendo ex flegmone ⁊ erisipila.
et in puro sephynus non est sen
sus nec dolor. in cancro uō est
sensus ⁊ dolor. ⁊ iam premissa ē
cura cancri nō ulcerati ⁊ ulcera
ti in libro pmo ⁊ satis sufficat
illud ⁊ et non fuit intētio mea
ut tractaretur in libro primo
nisi de solutione stimulatis ⁊
spēbus suis. ⁊ si tractatum ē ibi
de cancro in quo nōdum stimu
latis solo fēi erat. tūc factū: ē
illud grā ulcerati. oportet g̃ hic
autem sephinos tm apponēr. et
est ut incipias a mūdificatiōe
corporis cum eo qđ colera nigra
expellit. ⁊ inūge infirmo abstī
nentiam a bon colera nigram
grātium. deinde reuertaris ad
locum ⁊ pone curationem eius
cum eo qđ resolut ⁊ leuet simul.
qm nō oportet ut curetur cum
eo simplicit qđ resolut ⁊ cessent
ne forte ad sulum lapideum cō
uertatur pp resolutionem illi⁹
q̄ est sulbal. ⁊ exsiccationē illi⁹
qđ est crassum. ⁊ caueat precens
ne multum utatur balneo qđ
balneum etiā resolut materiā
subtilem ⁊ spissam inducat. et
mediane quidē in quibꝫ ē reso
lutio ⁊ leuificatio simul sunt
sicut iam in alio dictum est loco ad
eps ⁊ medulle omēs ⁊ musalla
go fenu grē ⁊ semmis lini ⁊ citri
armoniacum. galbanū. bdellium
storax. mastic. laudanū. oleum
antiquū. oleum de alcēa. oleū
de lilio ⁊ similia ⁊ adultmus cu
ratio sephynos assimilatur cu
ratioi scrophulaꝝ. sīc medicinas
scriptas in capitlo suo ⁊ modū
ūnuntiandi non negligas.

Cap. vij. de significatē matura
tionis cuius sm completū
⁊ de regimē omnium cuturarū
post earum maturationem.

Postquā apī congregatur ⁊ in
capit in eo fieri collectio sanie
tūc uocatur cutura. et sigñ matu
ratiois cuius sit sm completū
qm apparebit lenitas apī loci.
et diminutō rubedinis ⁊ dolo
rum qui erant ⁊ pulsatio ac febr
cessit tūc g̃ non est aliud ne
cesse nisi ut in cuius aptione: stu
dium impēdatur. veritatē scie
debes qđ quedam cuturaꝝ fa
cilit aptionem p se. ⁊ sūt illa in
quibꝫ est materia subtilis ⁊ acu
ta que nō est pfunditata i quib⁹

elevatio ⁊ aduntis ē in capite. q̄
appē si extimas qō extima nūput
p se tm̄ ogruenti. tūc nō est fe
ro pforatio faciendu. et etiam si
possibilis est ut apiatur cū medi
cam̄ sapientib⁹ exturas. multo
tiens cū talis pforatio ferrum
extulit. Si uō non spatur pse au
p aduitorium medicinay. aptio
extunt tūc faciendi ē pforatō
cum cautela. dicerūt aūt sapiē
tes ueteres qō in omib⁹ extun̄
in locis carnosis existentib⁹ extu
pitur extima ami cui pforatio
nō est expectanda usq; ad tps p
fecte digestionis. imo debet ut re
spectur albugineum cuius existē
tia pforam. ne pfunditas p
longetur ad interiora. ami ⁊ fiat fi
stula. ¶ In extimis uō existentib⁹
in locis neruosis ⁊ppinqs unc
tum nō est pforatio differenda
imo aīa maturationis oplemen
tum uelocit̄ faciendi. Si enim
extimas in locis carnosis existē
tes aīa complentur digestionis
pforatoris. cursus unius plon
gabitur in eis ⁊ fiēt multe sor
dicie. ac forsitā labia indura
buntur ⁊ pfunde. Et cōt fiet pe
tinus digestionē donec complc
atur in his que sunt ppe nerujs
et uncturis fiet putrefactō in
ipis membris ⁊ fortasse uicinē
ligamen distolopicetur. atq; os
exterius eminebit. his g̃ omib⁹
diligentissime obseruatis i loco
magis gybboso et maturoi qō
tactu digitti cognoscetur si pe
sibile est pforatio fiat et elōgē
tur manus tua ab arteriis ue
nis nius ⁊ cordis et sit intētio
tua ut pforatio cadat inferius.
et sit sm longitudinē corporis.
aut sm qō indiget membrū. qō
est q: omnis pforatio diuersa ē
sm diuersitatem locoz. nam i oi
bz locis equalibz in quibz non ē
reflexio inasio debet fieī sm lon
gitudinē. In illis uō que reflec
tuntur inasio faciendi est sm
reflexionem ultimi mēbri fieret
cursus stupalii ⁊ similit̄ in inbus
reflexionis. cuius incessus dui
ficatur ab incessu ullozm mu
sculoz suoz. Quappē necē est
ut secatur fiat amotbonam q̄
est maxima pars hui⁹ artis ne
incidat in errorem ⁊ secet aliq̄
ex neruis ⁊ silibz huiusmoi qē
simo est unusalis error. agofi
cam ad pscis de inasione extu
rar. simonē distinctum ⁊ pti
cularmen sm antiquoz doc
trinam. ¶ Cum g̃ extima fuit
in capite tūc ei sectio sit equali
-l-sm longitudinem. et si pfo
ratio fuerit faciendi apite ocu
lum tūc fiat sm latitudinem
qm̄ situs oculi est latus. et in
naso fiat sm longitudinē nasi.
et in mandibula sm longitu
dinem eius. et ppe aures ⁊ post
aures fiat equaliter qm̄ compo
sitio ultimi loci est equal. et cogi
tetur illud in corporibus senium
et in brachijs ⁊ aduitoribus tem
nbz ⁊ coxis et umgis et testiculis.
et in cruribus uentris ⁊ dorso fiat p
foratio sm longitudinē. et si
militer in manibz ⁊ digitis et
pedibz sit equalis. ¶ In scapel
lis uero ⁊ unguibz ⁊ppe ami
fiat pforatio rotunda. et rotū
da quidem pforatio ē qō cōpre
hendit aliqd ex latitudine cu

longitudine corporis q̄n locus iste non pforatur sic possibile ē
ut coadunetur ulcꝰ matꝛi ppē fi
num q̄ fiat fistula in latꝰ q̄ cōsm
fiat pforatio sm latitudinem
q̄n situs costaꝝ ē similiꝫ trā
uersus q̄ppter semp situm cī
nis q̄ ullorꝝ lacertorꝝ. et cauē fi
fortitudinem uirtutis tue ne ī
cidas nerui aut ullos lacertos
aut arteriam ul'uenā magnā.
Et oportet ut āministrus in cer
tiuis magnis pforationē am
plam et in paruis paruam q̄
si cautus exterius fuerit subtili
ter atq; fēā sē pannus q̄ ē q̄si
mortificata tūc restante albu
ginem necē est cauari q̄ oīo
madi q̄n eius adherentia cu
loco amplius nō sperat ppter
subtilitatē et corruptionē
suam. Cum aūt certura per
forata fuerit tūc si necē fuit
indice manum sīd diligenē to
ti sanies exprimatur. Verūtī
si certura magna fuit non est
subito tota eius sanies extrahē
da ne ppē resolutionē spūs aīa
lis pateus sincopizet imo pau
latim expellatur q̄ maxime si
eger fuit debil'nature aut se
nex decrepitus. aut puer pui
et mulier pgnans. deinde im
pleatur oculꝰ tota cum li
quio et ueteri coto fōti. aut pan
no lini ueteris loco parū diligen
ter abstersō. et si in hora opera
tionis tue fluxus sanguinis
accidat tūc āministra aquam
frigidam cum aceto aut ouī
albugine. q̄ō si ex hoc nō refre
natur sanguis tunc recurrendū
est ad remedia que in ppō capi
tulo ostenduntur. Cetue ne aperti
oni appinquet aqua aut oleum
ul'aliud in quo sit pinguedo. et
fortasse necesse erit tibi mundi
ficare et abluere locum q̄ fiat
cum aqua q̄ melle. q̄n de practica
te melius est ut mundificet et
abluat aut fiat cum melle tan
no q̄n unū fiat adherē sinu
et ppue stipticū. aut cum aceto
et melle. aut mūdificetur cu
ungēdo q̄ō fit ex melle q̄ sarcoco
la equalit̄. et est ut coquat̄ mel
usq; ad spissitudinem. ōinde
cum eo sarcocollam puluerem
tam admisce. q̄ forte non est
necesse mūdificare q̄ abluere
locum sicut dictum. q̄ tūc oportet
āministrare medicamē carnis
creatiuam donec timetur locus
q̄ obstructura ligatura q̄ faciat
adhærere sinum sicut dictum
est de ligaturis ulcerum cuius
noct. Preterea q̄n cōtingit ut
certura pforetur aī maturatō
nis complemētum ppē cās sup
dictas. certum ē ut āministres
embrocā ex farina tritica cum
melle q̄ sico apij. q̄n huīmōi
embrocā crudam digerit mate
riam q̄ resolvit sanies q̄ mū
dificat. Et scias q̄d hec ē ueri
cognitio et umū salus ī regim
ne curatiōis omium certurarū
et est sm uiam rationis.
obstina gr̄ hec capitulū sm pru
dentiam tuam q̄n est secretum
magnū. De medicamis uō
apientibus certuras siue sicca
dixi narcisa q̄ppē cum aqua et
melle bullita. set priusq; medi
camen supponatur cōsiderand
est locus in quo est pforatio fi

acetu. aut ex melle aut cidonio lo-
um pim. pe liquide añ pres q̄s
os oīa calefiant simul ad ig-
donec uniantur. deinde ceris p
fora d' ungatur rumpe eñ
uelociē certissim. est hoc uñmodi
medicamen ab almansore com
positum. aut sumatur fermen
tum. nitrum. sinapi. et sterc
columbinū ul' stercus. accipiē
ul' amaris. et conficiantur omia
cum uitellis ouoz aut cum mu
sellaginē sinapis ul' naturali
fiat medicīn q̄n ē mirabile.
Et ex medicaminibz fortib' est
ut fumantur cantandos et teri
tur ann. aceto. oleo uetusto. de
inde calefiant modicū ad ignē.
et fiat emplm. aut sumatur sa
lis armoniaci ul' sal' nitri et flou
eris añ partes equales. deinde
ter̄mentur et cōficiantur ad mel
le oleo uetern.

**Capm̄. 5°. de scr-
phulis et alijs supfluitatibz q̄**

Scrophule in pubi assimilāt eis.
colli et subascellaz et inguinum
ex indigestionis malicia et fi
thodio generātē. et nō dicamē
scrophule ut anīē. aut nisi quia
multum accidunt pcīs ꝓpter
gulositatem eoz. aut ꝓpter q̄ ex
arum figura fm plurimū as
similatur porris. aut q̄ ex una
succedunt fortasse plures. Et
gn̄antur etiam p̄ scrophulas
alie supfluitates in corpe q̄ que
eis assimilant. s. glandule no
dus. testudo. bubo. totū. et can
cer que omnia differunt inter
se. et coz quidem differā. ut que
renti sufficiat sup illud q̄ uult
ex eis ad presens latere nolo. di
co ergo q̄ scrophule differūt
a glandulis. q̄n scrophule mi
te simul existunt et non sūt se
parate a carne imo inuoluūtē
et neq; dolore patiuntur. Glā
dule uō sē pauce in nūo et cum
tanguntur nō dolent. neq; etiā
tactu dunte si leuiter ad illas pā
tem ducamtur. ac si ēent a coīp
re separate. quia neq; radicem
neq; principiū hñt in corpore.
dñantur aūt in glandul' pri
apiter flegma secundo me
lancoliā.

Nodus differt ab
omibz q̄n fm plimū accidit
in membris duris. ut i dorso
manus et pedibz. q̄nq; etiam
accidit in carnositatibz umecta
tis. carens omi dolore. est ro
tundus atq; durus. oibz licet
cancer sit durus. eo.

Testudo
etiam differt ab omnibz supdictis
q̄n maior et mollior. ē. ei
maior pars gn̄ationis eius sit
flegma. et minor melā.

Bubo ab omibz differt. q̄n nō est
separatus a carne imo uehemē
ter inuolutus sic cancer. et nō
nascitur in alijs locis nisi in sb
ascellis et inguinibz. dicē aūt
bubo ad similitudinē cuiusdam
auis que sic uocatur. quia sicut
illa auis erectum caput habere
uidetur et in nocte uolat. et i die
in cauernis degit. ita etiā hoc
apm̄ ēē. si eminētiam quandam
loco capitis optinet. et in obscu
ris et intricatis locis sicut i sub
ascellis et inguinibz nascē ut
dcm est.

Botium differt sili
ab omibz q̄n semp fit i gula
et crescit et augetur plus alijs. a
gn̄atio uō eius ē carnositas
flatuca que ex reumate a cere

bro descendit ad gulam q stringit hoc sepe fieri in regionibo in quibo est aqua multe crossi cei q multe unscositatis qua patientes utuntur q papule ab q uno vel in calabria bubu mogli egritudo multiplicentur ppē crossitiem q unscositatem aque. Et sicut qđ ex humoribo supfluentibo supfluis que duriores sūt magis comprehendūt de melā. q que fluxiores ēt flegmatica q ex eis fit in quibo ē dematia sanguinea q appāret in eis rubor q dolor sentitur fortē q ḡ malis. que q sepius flagunt collectionem sanguinei. Cui aūt difficile in ppio capitlo requiritur q nūc ad curam p dēnum supfluitatū putrefactarū deuenamus. et primo de scarphulis sermonē incipiam.

De cura scarphularū sīu macīe.

In curatiōe scarphularū omnes conueniūt ueteres ut in principio corp̄is euacuetur q subtiliet regimē. et euacuatio quidē corporis fiendi ē duobo modis. s. p uentris solutionem q flegmatis. et ppē soluat uentrem cum eo qđ educat flā grossitiē ē pituite qui fit et turbat. q unḡ. quidē. q admodum dicit est in capitulo fistularū. q mandat dicit aūt. neq; ei lectuat neq; intestina corrodat. q de euacuatiōe q laudabilis ē humoris q flegmatis conuenit ut fiat et epialtici. Subtiliatio uero regiminis ē ut infirmus abstineat a repletione. imo ḡtū plus pōt famem patiatur neq; ab brū crossum neq; aquā bibat oīo q abstineat. q a lactticīe supfluitatibus q filibo. qm̄ ex hoc trahit materiam magis ad locum. et cauet ḡtum potest ne ei caput grauet dolore. et cum dormit sit ei pulum⁹ planum sub capite suo et nō altum. Inquit q appositō uentositatē ē inconueniens pacientibo scarphulas sm plūmū qm̄ non est possibile ut euacuet̄ nō. pulō que est in scarphulis immo fortasse trahit ad ipās q nocet sibi ex eo qđ extrahit de sanguine subtili. Cum aūt hoc fem fuerit melius est ad locum. et cautio loculis est ei eo qđ aggregat resolutionē q molificationem sm̄ l. fiat ē mu sallago malua musa. fenugreci. q semina lini. q radic lilij. q̄s medulle q adeps. q de adipibus ursi. q leonis. q ci. lupi. q multis ex eis que fortius resoluūt q lenificāt sunt sicut armoniac. bdellium. galbanū. sagapenū. mastix. q laudanū. et nō oportet ut ām in istitur aliō qđ resoluit cū exsiccatione tūm. ne sicut dictum ē materia undiq; trahatur pp resolutionem subtil. q exsiccationē crossi. imo est ei necessaria lenificatio ut lenitatur crossum nō obediat resolutioni. Verūtamen qn egritudo est in via resolutōis faciendi est additio resolutiuoz. q fortasse tē fiūt singulāa puluīdnō si dubitas ex ipōz resolutione ne id qđ est subtile resoluatur q qđ est crossum lapis fiat. tūm ad lenificantia reuertaris. q tūm sic facias. s. mollificando q resoluendo donec tuū osequam

effectum. et ego uenia ad pſens
cum narrare medicinam cōpo
ſitam quas ſolummodo uſu lon
go phanum. et eis eſt hec emplā
phaticſſimū uulde reſoluens du
ricem in ebdomada aut ſtribꝰ
diebꝰ qđ narrauit. G. in cartagi
nis. ꝛ. ſinapi. ſem urtice. ſuffin.
ſpumā maris. amſtologiā. debli
um. armoniacum. olim antiquū
et ceram. et fiat ex eis emplaſtꝰ
¶ Item unḡm dragmaſ bonum
qđ antiqui compoſuerūt. ix. turi
gni tritꝰ. ℥. i. in patella locetur
cum addantur. ℥. ij. ℈. olei uetiſ
et ſimul agitentur. deinđ leniꝰ
ignis ſub eis fiat et coquatur do
nec totum reſoluatur iuxta ignē.
deinđ mundi lagginis malue uaſa
℥. i. muſcallaginis ſeminis limi.
et fenugreci. aā. ℥. ij. ſumantur
et pđictis adiungantur. et coc
totum agitando donec incroſ
ſetur coquatur. cum aūt coctus
fuerit deponatur ab igne. agit
tando tū nō ptermittatur et ten
dendo poſtea malaxetur donec
groſſitiem quiſcq; uelit habeat.
deinde reondatur et uſui reſerue
tur. ¶ Item. ix. picis liquidę. oli
antiqui. ſimi columbini. alu
minis ſcamei. radicis cipini. et
adipis porci omnium aā partes
equales. deinde agregentur omnia
cum melle ſup ignem et fiat
emplā qđ ē mirabile. ¶ Item
aliud. ix. fenugreci partes ſeptuag
cales mixti. aā ptem. j. unguat
cum melle et fiat emplā. ¶ Item
ix. farine hordei. farine fabarum
ſterconis columbini antiqui aā
℥. ij. adipis porci. ℥. ſ. et fiat mē
omnia cum melle et unguat pue
ri ul' aceto. et cum ſtercus cipri
num ſolū cum melle et aceto cō
fectum eſt bonū. et ſimiliter ſtus
omnium. ¶ Item emplā bonum
et plantum in oībꝰ apūtibꝰ dum
ix. armoniaci deblui et gallum
equaliter in aceto forti p tridui
diſſoluantur. deinde ad furfur et
fiat emplā. aut fiat illđ cū ſolo
armoniaco ſicut dictum est et cō
diat. nunc. qđ eſt emplā mira
bile. illud qđ fit ex radiabꝰ lutꝰ
et ſtercore limacum columbi ꝑ
do confiatur cū uino. Si aūt hi
pactis pactis nō literabit. tūc
non ē frouda niſi ut ferro cau
tur. ſed ad hoc pentus medicinalis
eſt maxime neceſſarius. quippe
qui ſcrofule ſunt in partibꝰ col
li. qui iam uidi multos ſcrophu
las patientes mortificari et opꝰ
ratione ſolidari in his locis et
iam narrarem tibi illđ adpſens
ut eēt adiutorium ap̄ ſcientia
tuam niſi q; timeo plurimum
ſmonis. Vñ oſtendam nunc
modum operationis in maſiē ſcro
phulaꝝ breuiter. ¶ Cum ſcro
aggrīmis acceperis phulaꝝ cum
phulam cum una ma maſione
nium tuaꝝ firmiter ipſam
teneas. deinde incide pelliculam
ſup ipſam ſecūm modum equale
ad ſm longitudinē corporis ei
ne tū ne ptranſeat inciſio ulq;
terminum pelliculę. incidas ſa
cultum ſcrophul' nā ſi incaſus
fuerit erit extractio ei difficilis
valde. deinde extende labia utri
uſq; lateris cum unguento per
fecte abomi circuitu extenda de
inde applicentur ſcrophule ſi un
guento foris aliqđ ſtrufuli et ca

ul' de sacculo eius aut aliqua ex
scrophulis parvis diligenter est
perscrutandum. Ad si remanserit
iterum aliquid extrale. Verum
si sanguis impedit operationem
tuam tunc imple vulnus ex me
dicamis absorbentibus ipm. deñ
refrenato sanguine redeas ad
operationem tuam donec comple
atur. et si adultum remanserit
aliqd de scrophula ad qd non ē
possibilis iteratio pp magnitu
dinem ipius scrophule in pū
pio aut pp timorem nūi uel
arterie tunc pone medicamē
acutum et corrosiuū donec pur
fiat et cōsumatur qd est quia
nisi extrahatur scrophula cū
integritate fili et pānniculi eius
aut destruatur residuum cum
medicamine acuto egritudo p
cul dubio reuertetur. deinde pe
āministrationem medicaminis
acuti āministra butyrū don
escam cadat in pus. et loco pun
ficato ut vulnus consolidetur
studium impendatur. Et scias q
ex hōibus sē qui magis voluit
sufferre egritudinem hanc q̄
ut exponant se medicanti ppē
ignobilitatem ferri aut q̄ nō
reperiunt medicum discretum
Illis aūt qui ferrum abhorrēt
fiat operatio talis. et ad p̄mo
ponatur aliqd ruptorium donec
excoriet̄ cutis sicut est stercus
columbinū cum cantaridibus
tritis et cōfectis cum acuto. de
inde ponatur medicamē acuti
putrefactiuū et cōsūptiuum.
sicut est calx viua et cinis cum
sapone uel aqua eius et simila.
et iam probatum ē huiusmodi me
dicamen. Recipe calcis vive. ℥. ij. sāpo
nis albi. ℥. ij. realgar. ℥. ß. deñ
conficiantur cum melle et fiat me
dicamē et fel rupturam cutis pone
et eo q̄tum sufficiat. et sis solicit
ad defensionem loco; constan
tium cum rebus fīs et ne medi
camen moueatur ad aliquā par
tem et combibat ubi non ē ne
esse circumdari ipm cū cera vel pa
stella et similibus. Veruntamen q̄n scro
phula fuerit ānexa nervis et
arteriis aut venis tē nō est ei
curatio cum medicaminibus ustis
et similibus nec cum ferro pen
tus q̄n nō est possibile ut eradi
cetur absq; lesione membroꝝ. Cum
aūt scrophula putrefacta et cōsūpta fuīt succurrend̄ est cum
ferro donec cadat in pus. Et op̄
est ut sit cautela magna circa
necessariam q̄ curationem acuti
medicaminis apponēdi. quā
circa enī necessaria nō est ter
minata. si ille est in usu et dispo
sitione medici ut cognoscat locum
et dispositionē egritudinis et
acutatem medicaminis et si
milia. et salubris quidē est ut
fiat iterum appositio medica
minis q̄ eius superfluitas. vel
totiens aūt mutentes aliqua
scrophulam ex illis maxime
in quibus ē de natia sanguinea
que vult ad suppurationem deuenire
et tunc curatio est maturatio
cum eo qd est sicut semen lini et
fenugreci et similia. deinde necē
est p̄ferri in loco magis depō
so et maturiori sicut narratum
est in capitulo extirpationis. atq;
istam experti diligenter. de
inde intromittatur licinium

untinctum in acuto medicamine donec eius rubedo corrodatur: deinde subueniendum est eis: butyro curetur: quibusdam cum reliquis carnibus: uulnerum donec sanetur.

De cura glandularum et nodorum.

Curatio glandularum et nodorum per incisionem non differt ab eo quod narratum est de scrophulis: et ideo hec non est necessaria eius rememoratio in hoc loco.

In curatione uero glandularum non est intentio alia nisi abscisio et extractio. uerumtamen curatio nodorum quinque completur abscisione. et huiusmodi quidem curatio ad presens non est premittenda. et est ut fiat compressio uehemens super nodum donec penitus destruatur. tali uidelicet ut loculus inducatur ualde equalis deinde fiat emplastrum ex rebus superius et supponatur et ex eis sumi debet aloes. acacia. mirra. olibanum. sarcocolla et similia. et quibus consolidandi emplastrum ex eis est ut terantur et confricentur cum albugine oui. et facto deinde stringatur locus strictis uel zonis et fiet plumbo diuturnitatis dictis. deinde soluatur et non mouetur emplastrum. et fiat aliud donec remoueatur nodositas. aut ponatur lamina plumbi super unum nodositatem et stringatur fiet dictum uel zonis. sic etiam plumbo diuturnitatis dictis. et sola manus loci eius caute non fricentur. quia quicquid leue egritudo roboret per aliud. diminuitur. et sic tunc fiunt necessaria quibus plurimum reluctetur.

De cura testudinis.

Intentio curationis testudinis non est nisi una solutio et extractio aut perforatio tunice aurium et illud que continent humiditatem. adhuc ut sanies educatur. Et scias quod testudo continetur in sacculo sicut scrophula et glandula est diligenter inuestigandum. et ne aliquid ex eo remaneat quin egritudo redeat aut per medicamen acutum donec penitus corrodatur. Oculto eius auris fuit in ante capitis aperti quedam que aliquando sunt dura sicut lapis et ex sunt de genere nodorum. aliquando est mollia et tunc apparent sicut testudines. et parum quidem fiunt testudines in locis aliis nisi in auribus capitis et omnia quidem aperti que fuit in capite tam si sint dure lapidee quam mollia carnosa uel pinguia debent incidi secundum formam crucis ut facilius possint extrahi preter ea que ex eis continent humiditatem. illa que accidit per aurem quoque uenatio superficialiter fiat et ex eis que facilius continuentur ad sanem sicut ea que accidunt in capite puerorum et hec apparebunt tibi sanguinem et fluxibilitatem eius.

De cura sancti sancti quod bubo rubus non nascatur nisi in scapella inguinis et inguinibus. et nunc necesse est scias eius curationem secundum completum. bubo quidem est duricia magna et putrefactio aggregatio materiei expulse a primo aperibus membris cum calliditate aduente. Curatio generis eius est ut non offendat corpus mundificetur regimine quibus utuletur et minoretur et euacuatio quidem faciendi est per solutionem uentris et flobotomiam. et

ouent ut fiat flomula de uena
basilica manus appone deinde
ad locum reritaris et a minu
resolutiua mollificatiua et qñ
resolute ipm solui oleū repidū
et mitigat eius dolorē aut fit
embrocatio ex farina orzi
non oporteat ut aministretur re
pellituū sīo ne materia rede
at ad membra principalia fi
at causa manens nocumenta
neq; oporteat ut administretur
resolutiua nisi prius corpus si
cut dictum mundificatur: qm
timetur ne fiat attractio plime
materiei ad locum. qđ si pr̄hec
nō resolutur materia imo auge
tur caliditas et putrefactio tunc
scias q timies aggregatur: nec
ē ergo maturatiua administrā
dende p̄fectur locus p̄fectōne
lumen. siue vocundū quē
admodū dein ē in capitulo ex
tutus: et curetur donec sanetur:
qđ si ei sanitas plongetur et
multiplicetur sanies tē admi
nistra cautum uelcit aūme
dicamē acutū. ¶ De cura vulg.

Vlnus ē aplē cirnosum in gu
la adgnātum et fit ut plimū
in mulieribus et assimilatur co
lori cutis. eius uō aliud ē na
turale aliud accidentale. et in
naturali qē ut dicē albuginis
nō est ingenuatio. Verūtamen ac
cidentale si fuit paruū curatur
et curatio ei est ut materie fiē
diximus in materie scrophu
lar et extrahatur ei sanguis suo.
et ne aliqđ exeo remaneat di
lugenē inquime. deinde unimus
in pte sue et suppe stupē in al
bugine oui maderfactum aut
in aqua et accto ut refrenet fu
xus humor et inspissetur san
guis. deinde curetur locus cum
eo qđ conuenit donec sanetur.
et scias qđ nō est p̄supto ut
accedas ad botium cum feruo
qđ est intricatum nerus ue
nis et arteriis neq; etiā ad illō
qđ est magnū. ¶ Et pdictio
gnātionis eius est mundificatō
corporis cum eo qđ purgat fla
uosum sic̄ modo pulueriscur
bit et subtiliatio regiminis et
abstinētia aque et omnium a
humor frigidor et indigestibi
lium. et sit eius cibus panis bñ
coctus et bene fermentatus. ca
ro āmalis agni. edulina. pul
lina. pdicana et similia his. u
num sit rubeum clarū et subti
et aromaticum in odore.

¶ Cap̄m vnūm. de nacta et inflatōne eq̄
apparet in mamill' q̄dā hoīnis.

Pterūq; accidit in quibusdā ho
minibus superfluitas quedam
que uulgari nōe dī nacta est
apā cirnosum magnū et mol
le ut plimū fiat sine gna et nō ē
cum ei dolor aut est paruus sic̄
dolor in ei. neq; calor neq; pul
satio. et fortasse ex ea est que ma
gnificatur adeo ut superet omēs
alias superfluitates corporis. et
cum uenit uirgam ad me q̄
baltetur nacta in ore suo et cū
uidissem eum putaui ipm ha
bere pulmar humōr. deinde de
ten locū et uidi egritudinem
et cum asperissem eam placuit
ut dimitterē cū dño suo qm̄
timui sup magnitudinem ei.
uir aūt accessit ad cyrurgicā
quēdam q erat in nouis et ute

rauit cum poptime. ⁊ inuenit
vij. lubras in ei⁹ ponere. verū
tamē scias qđ illō nō accidit in
plumbo. Et modus curationis
eius ē ut incidatur ⁊ extrahat
abomi parte cum facilitate et
extrahatur. deinde locus caute
rietur poptime. ppē sanguinis
fluxū. q̄m multoties apparet ca
sionem accidit illō. ⁊ q̄q; redit
si non curetur. Si uō nacta
fuit nimis grosse radias timō
dū in eius incisiōe. Verum in
hac medietate eius ⁊ circuitu
residuum. ⁊ q̄n est ei radix ſ
tilis valde ⁊ pendet sicut testi
culi tūc non oportet extrahere
ipām. ſ. cum spiritu mili lacto ⁊
gruto madere ut carta corpus cā
integritate suu. Et scias qđ non
ē p̄sumptio ut in mamis nacta
que ē fusca colorē ⁊ parua sens⁹
q̄n est apū cinaedum.

Accidit q̄q; inflatio quedā in ma
mamillis quoꝝdā uiroꝝ ita ut
assimilentur mamill mulieri
q̄ nata nimis abhorret. illō nō
est aliud ñ pinguedo. Cum gr⁹
uis curare incide sup mamillā
secūdū umbilicū ⁊ extrahe illaꝝ pin
guedinem ⁊ extrahe. deinde ad
mitte vulnera medicamē mēbra
tinum ⁊ aggrega eius labia cum
subtilitate ⁊ cura ipm donec sane
tur. Verūtamē si mamilla pen
deret infensus ppē magnitudinē
suā sicē mamilla mulieris tūc
oportet ut sanabitur a duobus
suis latenibus supioribus duabus
sectionis similibus figure lunaris
⁊ una quaq; earū continuetur
cum alterā apud finē sui. deinde
cutis que est inē duas sectiones

excoriet̄ur ⁊ auferat̄ pinguedo
et administretur subtilitate cau
tur q; locis cum eo qđ ē necessa
rium donec sanetur. Qđ si remā
sit aliqđ de pinguedine ppē in
tolleranciam infirmi aut pp
habūdantiā sanguinis tunc
ponatur medicamen acutum
donec consumatur. ¶ Plenum.

Cap. xx. de extractione aque vero

Dropisis est error uirtutis di
gestiue in epate. et dr̄ ydropisis
ab ydor qđ ē aqua ⁊ thysis qđ ē
passio. inde ydropisis q̄si aquo
sa passio. cui⁹ species sūt nouem
antiquoꝝ sūt tres. ſ. ascites.
yposarca ⁊ tympanites. si nulla
curatio fieri āmministretur
nisi ei que uocatur ascites ut
aqua que inē fibras intestinoꝝ
iacens est educatur. Cum ego
rogatus in curatiē huiusmodi
speciei cum ferro facio sic hunc
modum. et est ut primū uēter
manibus comprimat̄ ut to
ta aqua declinet ad inferiorem
partem pectinis. deinde cōsidere
ra cum omi diligētia tua uti
aque gnātio sit ēe ptē intestino
ꝝ aut pp passionē epatis ul
splenis. Qđ si ee ptē sit intesti
noꝝ pforetur cutis tota cum si
fac tribus digitis sub umbili
co sin rectum donec pueniat
ad locum uacuū. et si gnātio
aque fuit ppē epar tunc sectio
in sinistra fiat ptē. Si uō ppter
splenem in dextro fiat latere.
non enī oportet ut sectio fiat
in latere sup qđ iacet infirmi
tatem. ne superfluitates ad illud
decurrāt locum. fcī aut perfo
ratiē emellum enei ul argē

rium inuoluitur ut aqua p̄p̄
euacuet. ⁊ cū ne extrahat ex
ea plus ꝑ oporteat in hora una ꝙ
nam fortasse moriet infirm⁹
p resolutionē ſp̄s animalis aut ſu
pueniret ſi ſincopis et appin
quaret mort⁹. ſi euacuetur exce
ſſm ꝗtitatem uirtutis infirm⁹.
deinde extrahe cum ellūm lop
pilla forami. alio die iterū ei
nellum ⁊ extrahe ex aqua ſi uir
tus eius tolleraueriť illō. ⁊ ſic
facias donec nō remaneat ex a
qua nisi primū. si aūt times ſi
infirmū et dimittis ex aq̄ mul
ta. cū cura ipm cum sepultura i
arena calida ⁊ sudore multo i
balneo ⁊ sole. deinde auret⁹ uul
nus cum medicina exsiccatiua
donec ſanetur. et abstineat pa
cās a potu q̄tum plus pōt. et
ſit eius dieta ualde confortati
ua ⁊ odorifera ⁊ salsa. qō non ē
ꝑſumptio ut fiat huiūmodi cu
ratō q̄n puerāꝫ ē puer. aut senex
decrepitus aut debilis uirtutis
neq; ſi hāt aliam infirmitatē
ꝑter yoropisim ſic ē tussis. aut
uentris ſolutio et ſimilia his.

Cap. x. de oī emīctia q̄ accidit ī
ſtotiens accidit ſiſtac uentris.
emīctia in ſiſtac. ſ. in pāncloō
qui extenditur ſup uentrem
q̄q; in partibus inguinū q̄n;
ſupius in partibus uentris. hu
iuſmodi quidem emīctia aū fit
ex ruptura ſiſtac. ⁊ tūc exit ex ei
intestinū. aut arbus cui⁹ ſīgni
catio est q̄n ali⁹ compluriſ e
minentiam que apparet occul
tatur. deinde redit ꝑſe. aut cū
infirmus retinet in eligitur ut
uinū lutē tuſſat. et q̄q; etiaꝫ ap
inuolutum auditur gurgulatio
intestini ⁊ magnificatur emi
nentia ex nimio labore ⁊ calefac
tione balnei. et dum iacet infir
mus resupinatus quiete emi
nentia occultatur. cum aūt ſur
git ⁊ ambulat redit sicut prui.
Aut fit ex carnositate cui⁹ ſīgn
est qō ipa eminentia ē grauis
crossa dura ⁊ stat ſm ꝗtitatem
unam. aut ē ex humiditate cu
ius ſignū est ei⁹ mollicies. et q
non occultatur ex compressiē
manus neq; cōstringit aut ex
sanguine qui fluxus ē tussim
uene uel arterie cui⁹ ſīgnale ſīg⁹
est rubedo eius ad nigredinem
declinans. aut fit ex uentositate
et ſignū eius est qō nō ē grauis
ponderosa imo lenis cum len
tore tactus. Cum aūt emi
nentia fuerit ex carnositate ⁊
desiderat eius curatiō tūc m
ade sup ipsam ⁊ extrahe deinde
cum ulinus siē sas. et similiē
si fuīt humiditas ꝑoza locum
⁊ dimitte ut egrediatur. ueni
tamē nō oportet ut curetur ad
ferro penitus qn̄ accidit ex san
guine qui fluxit ex tussi aut
arteria. uel uena. qn̄ ē timor.
si uō ex uentositate fuīt tunc
exhibeatur extenuantia uen
tositatem sic ēst ruta. ⁊ amīsu
cummū ⁊ similia. Cō si fuīt
eminentia ex ruptura tūc dif
ficilior est curatio. ueruꝫ oportet
ut scias eius cām. aq̄ curatō
plongetur. est ꝙ multiplex ei
causa. qn̄ aut accidit ex casu l'
percussione. aut saltu. aut super
fluo clamore. aut reluctatiē.
aut elevatione magni ponde

ns ⁊ similib⁹. Curatio ē ruptuē
diūsificatur ſm diūſitatem lo
corū in quib⁹ accidit. q̄m aut ac
cidit ab inguinib⁹ ſupi⁹ ſcz i
umbilico ⁊ reliquo uentre. aut
tñ in inguinib⁹ p quā. adhuc
intestina ad testiculos nō deſcen
diunt. aut forte ſſe fit tm ul ad
ditur ppē temp⁹ ⁊ deſcendūt in
ferius intestina. ⁊ ppē hoc unſus
est michi ut ponam unumquēq; ſi
gillatim curationem ſuā ſecūm qō ē
neceſſe. ¶ De aīa ruptē que fit
Jeo ergo qō cū in ūbilico ⁊ reliq;
accidit ruptura in um uentre
bilico oportet ut patiens ſtās
extensus retineat. donec tunc
appareat eminentia. deiñ
ſigna cum encaustro ul cērone
in circuitu umbilici totius. ⁊ tūc
pape inſtrmo ut reſupmet ſſ
dorſum ſuū. deinde made cū ſpu
mulo circulum quē cum cēro
ſtro ſignaſti. poſt hec unamu
m medio eminētie figē ⁊ ad ſu
periora extende. deinde cap ſpicu
m circuitu fortē ⁊ ligā. ⁊ fac ī co
nodum currentē. et poſtea cap
eminētie ſtande ⁊ made intro
miſſo quere ne intestinū. aut ēr
bus ſit capt̄a ligamento.
cū inueneris intestinū ſolue
ligāmentum et impelle ipm ad
interiora. et ſi inueris ērbu
amputa ſupfluitatē eius. et
ſi ſanguis ſtrāmatur tibi. ppē
inciſionem artic ul uene. tūc
ſuccurre remedio donec ſtrīga
tur. deiñ ad tuam relcas opera
tionēm. et habeas duas acus
cum filis duplicatis fortib⁹ et
intromitte eis in inciſione q̄
pius feciſti in circuitu ūbilici
ſecūm modū cruc⁹ ⁊ fac ut pene
trent ad latus aliud. deiñ ſtrīga
tur filū in. uſq; locū ⁊ auferat
acus ⁊ dimittatur locus donec
putrefiat ⁊ caro ſtricta cadat.
deinde cura ut unus cum eo qō
conuenit ex medianis doñi ſa
netur. ¶ Qñ fuerit emīnētia
ex ruptura que fit in reliq uen
tre tūc oportet ut curetur ſm
qō narro tibi. ⁊ eſt ut pacās du
ſcat extensus retineat. anhelitū
donec inflectur loc⁹. deiñ ſignet
ſup ruptura ⁊ reſupinetur pa
ciens ſup dorſum. deiñ cultēgetū
ruptura ſm q̄tatē cuius. et ſit
illō qō adunt ex ante trinaum.
deinde curetur locus cum butyro
donec eſcara cadat. et ānimi
ſtretur p̄cā regimen uulneri
donec ſanetur. et hec ē ruptura
nō addita. ¶ Si uō ruptura fu
erit ex magno tpōe ⁊ magne
quantitatis de carnio cuius est
p inciſionēm. et ē ut ſignetur
encaustro loc⁹ ruptur ſicut di
ximus. deiñ reſupinetur pa
ciens ſſ dorſum ſuum et ligetur
ſup bancam cū fasiis. aut fa
cias ipm teneri a quodā unus
deinde ponat minister digitū
ſuum ſup locū ruptur ut nō
exeat intestinū. et made cum
ſpatumulo cēroſo tutē totum do
nec puenias ad rupturam. de
inde ſuatur ſic ſicut te ſtare
feci in uulneribus nētris q̄ do
foras exeunt intestina. ⁊ cum
tur locus cū eo qō uenit donec
ſanetur. ¶ Cura ruptē īgui
nalis cum modis medicinarū.
Cum accidit ruptura in inguinib⁹ et nō deſcendit eminēn

tia ad testiculos. aut si descendit
aliqd ex eis ē modicum ualde
et reūtur cum facilitate oīb⁹
horis. tūc si uolueris eius cura
tionem ai mediantis cōsidera
prius magnitudiē tpūs ꝙ di
uturnitatem tpīs et pacientis
etatem qđ ē quia nō sanatur
ruptura cum mōis mediantia
rum ñ qñ ē parua ꝙ ex modico
tpe ꝙ etas pacientis puer l'ad
hoc etiam sanatur laboriose qđ
fit hoc est neruosum ꝙ difficilis
incarnatiōis. Qđ ḡ dicit se sa
nare ruptura magna ꝙ di
uturna ꝙ in omi ētate ai mo
dis mediantib⁹ decipitores fūt.
et falsa qđ ḡco plus corpora pa
cientiū humidiora fūt eo am
plius ruptura facilius meāta
tur. Curatiō aūt ai mediā
nis est ut emplastretur rup
tura ai rebus expellentibus uētō
siccatē in quibus ē fortis stipti
tas et glutinatiō quedam sicut
ē nux apressi. draggantum.
mirra ꝙ similia. deinde stringat
sicut oportet cum ligatura eius
nota et iacebit infirmus super
dorsum suū. l. dicebo ꝙ obfuer
dictam que dicitur infensus
ꝙ assumat de rebus stipticis sol
uatiuis in aqua potui omi die
sero ꝙ mane ñ uentris cōstipa
tio timeatur. qđ si timet illud
sumat ex eis pūctualiā. ſ. ter
tio in tertium. deinde cum surg
nō dimittat emplastrum ꝙ liga
turā aliis. l. diebus nisi' accidat
si indiget illo. Et de emplas bo
nus sferentibus ruptura ē illud
q̄ fit de pelle anetina ꝙ quibus
fectionis eius ē fm hūc modū.
re. pice nauali. cere rubee colophō
nie. ana. ʒ. ij. utriusq; armoniaci.
galbani. terebentine. mastiches bu
nis. r. dicē solute maioris minō
ris ad omūi. ʒ. i. uisq; quetum. g
gypsi. mirre. sarcocolle. aloes oī
um ana. ʒ. v. sanguinis hūi ad
ubitum. confice sic. ace vini pti
lis anetine ꝙ pilis inde rectis
deinque ipām tonde tota usque
fiat. deinde pmitte aquā tri
bus horis quiescere. post hoc
res dictas tritas ꝙ cribellatas ꝙ
cum pdō sanguine cōfectis et
misce cum aqua pellis in cla
to ꝙ fac ut bulliat donec ad spi
stitudinem ꝙ nigredinem ōue
niat. deinde depone ab igne et
fac emplm. Item aliud boni
et ceptum. re. nucis apressi. ac
acie. galbani. bdellii ana. ʒ.
v. draggati. mirre. sarcocolle.
thymi. gūmi arabici. ana omi
um ʒ. iij. sanguinis draconis
mumie. ana ʒ. ij. teramtur omia
et cribellentur ꝙ conficiant cū
aceto. Item aliud emplm ce
ptum qđ composuit rasis in li
bro dilusionū. re. nucis apressi. q
pen. ſmifica. galbani acacie. thu
ris. gūmi. arabici. omium ana
ptes equales. dissoluatur qui
in uino ꝙ aggentur cum eo re
liqua ꝙ fiat emplm. Vicia
pacientis sit tenuis ualde et ab
stineat a pomis. crassis. aquo
et ab inferentib⁹ uentositatē.
imo dentur mediace que ipām
resoluant. ꝙ fugiat motum sup
fluum ꝙ labore. m. ꝙ si immo
deratum. tussim. sternutatiōnē.
clamorē. nimiū. balneum. aque
calide. coytum ꝙ similia hūsque

dilatant rupturā. Quod aūt assumendi mediānas in potu habo est ut equantur nucas aprestī in aqua mixti ul' plurium et temperatur cera unū vel duas aut fiat pulvis de radice consolide maioris vel millefolio vel detur cum uno calido vel fiat tūm pulvis ex bolo armenico vel sanguine draconis vel mumia singulis ul' compositi vel detur in cibis forbitibus. Aut fiat istud electuarium. Rx. solidi maioris nucis cipressi draggāti. gūmi arabici. mastic. boli. ā. ʒ. sanguinis draconis. mumie. picis greci. omnium āā ptes equales vel de pilis leporis minutatim incisis ad libitum omnia teratur vel pulverigenē et cum melle optime dispumato cōficias. et ex isto electuario detur oi sero et mane qm est mirabilis. Hec est regula curationis ruptē cum modis mediandi et ē finis de hernia rationis. multotiēs nō mulieres fugaces absq; aliqb' mediamis suos sanat pueriloq; qm ypapuit initium egritudinis et defendit ne adeat cū braccal' et cum phibitiē luce ucaferationis motus vel similiū ruptu rum dilatantiū. Cōtra si rupturā inguinal' nō sanatur cū; moīs mediandi tūc ē optimū tūc adoperiendam recurrendo est. et quidem cautele in huiusmodi ruptura duplex est. qm aut fit p cauterium. aut p incisionē et ego recommendabo ad presēs modum optimū unicū quoq; fm descriptōēs antiquoq;

De cura rupture inguinal' ē cauterio

Quando g' uis opus cum cauterio necesse ē ut infirmo precipias quatinus retineat. medicus do nec appareat eminētia. demō re duc ipām digitis tuis vel figma cum encaustro ul' alio simili nō ruptura sup os pectinis cum si gno cuius extremitas sit simul' in medietate circuli. ad superiora deinde reflupinetur infirmus sit versus sinū in scāno ul' tabula cuius una extremitatum sit altiō altēa quātitate unius cubiti uel circiter id ut coxe eius sit eleuate et caput in fenus sit depressū et ligentur manus sup pectus suū et corpus totū cum disco ul' tabula ne quē moueatur ap̄ operationem tuam et cequus ubi non ē necē. deinde teneat minister manū suam sup locum ut non exeat intestinum. deīn cautem ignitū quō cum potuerā ad ignem sup positum signu; appone et firma manū tuam ei cō sim rectitudinem donec cō sequamis os et finō fuīs consecutus os in p̄ma uice. tūc iterū cauterium uice alia donec os ecīs os. si nō fuerit secutus os hac uice tē iterū cautium uice alia donec cōsequamis qđ ē. quia si non fuis cōsecutus os ei cautio pa rum cōfert opatio tua. adhuc sī ma diligentia ne in locū cauterizatōis exeat intestinum; et com buratur. ueruntq; p illō accidētia mala. deīn curetur cautiū; cum butyro donec escara cadat. post hec inunctus cum reliquis medicamis curetur donec restau retur. et iaceat infirmus supor sum sinū. vel dicubo donec uulnus cōsolidetur. et p̄cipue surrexerit te

neat bracale artificialiʒ factum
p alios .xl. dies .7 obʒuet dicta
supl̃ scriptum. sicq; sanabit̃ in
tegre si deus uoluerit.

De anã eiusdem cum masc̃.

Oportet ut in anatice hui⁹modi
rupture eũ ferro infirmũ super
dorsum sinu iacere papus .deñ
locum rupture quãtitate trium
digitor⁹ fm latitudinem secã.
deinde scarnia donec dẽ⁹ mus de
tegatur .7 tũc accipe instrumẽ
tum ad modũ tenie .7 pone eũ
extremitates sup locum emi
nentie in dindimo .7 reduce eã
eo intestinũ ad interiora uẽtris.
deinde sue utriq; locum quẽ cõ
tinuatur cum extremo instru
menti .7 ab utroq; dindimi latere
unũ cor⁹ãnecte cum altero
cum futura .de inde extremi tes
tem instrumẽti extrahas .7 nul
nerum adhibe curationem. et
sanas qđ cautenũ pdcm̃ est me
lius et securius. et cum opitul
sum cum eo multocies et neq;
deceptus sum. Antiqui etiã re
fugiebant occasionem .7 cautũ
eligebant.

De anã rupture
qñ descendunt intestina ad bẽ
tam testiculor⁹ q̃ dr̃ pena in te
rminato eminẽtia desẽ sticalis.

Dr ad bursam testiculor⁹ cum
aut ẽ ex sassione sysice aut ex di
latatione ipius. et signũ qđ ẽ
ex sassione sisac ẽ qñ descendit
subito cum dolore uehemẽti usq;
ad fundum burse .7 ullo est ppẽ
grauitatem .7 cursum intestino
rum ad exteriora sisac. Signũ uõ
qđ est ex dillatatione sisac est
qñ descendit paulatim in tpe
longo .7 nõ subito neq; usq; ad
fundũ. et ullud est ppẽ lenitate
uentositatis absq; difficultate
et uenũ garbus .7 intestina rece
unt cum minori gungulatiõe
set cum uentositate plurima .7
fortasse aggratur sterc⁹ in in
testinis .7 tũc infirmo accidit
dolor piruus .7 papue q̃do pre
muntur. ad interiora .7 mo fortã
se sequitur inde mors. In anatti
one autẽ hui⁹modi sassionis seu
rupture raro ul'nũq̃ conferũt
medicame. imo curatio eius est
curatio ferri et tũc erit cum ei
timor magnus. qñ multocies
accidit sup infirmũ maligna ma
gna et morit̃ de facili. Oꝑ ppẽ
amice nõ est psumptio ut accipias hanc curam cupiditate lu
cri nisi qñ regnas ab infirmo
et amicas sius .7 eius abeiscem
uenias securus. et hui⁹modi
quem intentio nõ est negligẽ
tie cõmittendi in omibus aliis
egritudinibus timorosis q̃niam
illud erit salus tui corporis .de
fensio turpis fame .7 nõ oportet
etiam ut senes medicentur cu
ratiõe ferri .imo sufficiat ut cu
stodiamẽ cum bracali et dicta
exodus uõ optimois cum ferro
est .ut iubeas infirmo qđ redu
cat intestina manu sua ad in
teriora uentris .7 si nõ obediũt
relictis tuc fiat clistericõ ut
alleuiẽt sup flua tatibus sius .et
inde sedeat infirmi in aqua ca
lida multocies et ungatur lo
cum lenitiuus donec relesit. pt
hoc infirmus reclinetur sup
scamnũ ul'tabulam ꝑparatam
sicut iam diximus ita uidelicet
ut crura eius sint elevata .7 ca

put depressum inferi et ligetꝫ
cum tabula tribꝰ fascis in tri
bꝰ locis ſ. una in tibijs ꝑpe cal
cem cum alia in coxis ſupa ge
nua. et tercia in pectore cū qua
etiam alligentur manus. deīn
ducatur testiculus uſq; ad rup
turam ⁊ ponat in minſter digit
tum ſuum ſup locum ruptum
ut nō exeat intestinum. deīnd
ſecca pelliculam ſupⁿ testiculi
ſm longitudinē. et ſit sectio ſi
quātitatē: qua poſſibile ſit ut
egrediatur ex ea testiculus. et
poſtq; egreſſus fuit ꝑcipe mi
nutio ut extendat ipm ad ſupe
riora ⁊ tu ſecta dīdimū uſq;
ad inguinem cum inſtrumē
to aliquo nō valde acuto aut ç
cum unguibꝰ qđ est salui. ⁊ tē
quere digitis tuis ne ſit aliq
d intestinis in dīdimo. et ſi i
ueneris ex eis aliqđ impelle ip
ſum interius. deinde accipe a
cum magnā quadratum ⁊ qua
ſpacias ſit fortis. et fac dīdimū
utrā inguinē et liga cum in
uolutiē plima uehemēter. ca
pitiq; ipius ſpaca texeris pen
dere dimittatē. tunc pone ta
bellis cum ferro lato bñ ignito
utrā ligaturā ſm rotundi
tatem dīdimi inadatur. tou
obꝰ aliis cautis uehemēter ig
tis bñ decquatur: caue tñ ne
medas ul' comburas aliquid
ex ligatūra. deinde seca in in
feriori pte cutis testiculoꝝ ut
ſanguis ⁊ ſanies educatur et
adunſtretur in uulnē lana
ul' ſtupa in albugine ouī. ⁊ oli
uo. ⁊ defecta. ⁊ ponatur lana
um in sectione quam in feriꝰ
feriti. et ligetur desup ligatura
conuenienti. deinde soluatur pa
ciens a ligamine ubi ſins primi
et ponatur cautꝫ ſē cadauer i
lectum molle et bñ ꝑparatum.
et ita locetur in eo ut pedes eius
ſint aliq̄ tulli capite altiores ⁊
diligenter coboperatur ⁊ mu. pri
me ſi fuerit vemps ne frigꝰ eū
capiat. et ſupueniat ꝑter illō
accidēs malum. et caueat ab oī
bꝰ accidentibꝰ. nē. ſicut ira ti
ſtica ⁊ ſilia. Qꝫ ſi poſt septimū
ul' nonū diem nō cecidit liga
mentum tē embrocetur locus
cum aqua calida ſola. qui cū
aqua calida et oleo rosaceo
tēn cessat. aqua calida et olei
et curetur uulnus cū cerotea
tiuus donec ſanetur: et rectum
est. ⁊ ut quotiens mutatē uul
nus ungatur partes iguinū
cum oleo rosaceo. qm̄ est pro
hibens malignam ſup uulnus.

Cap. xj. de hernia ſm omēs eius ſpās ⁊ de apte testiculoꝝ ñ nō de mollificatione eius cōmu.

Species hernie que accidit i bū
ſa testiculoꝝ ꝑter hernian in
testinalem gñaliē tres dicunt
ee. quaꝝ una est aquosa. alia uē
tosa. et tercia carnosa. Aquosa
cui hernia nichil aliud est q̄ ag
gregatio humidetatis. et cuius
eius est debilitatio testiculoꝝ
quam humoꝛ malus fortunat
ad eos ⁊ qñ accidit et pallide
ſup testiculos ⁊ ſigniū ei est gra
uitas ⁊ splendor. et qñ cum tan
gitur cedit tactui. Cum aūt ei
est: ut inadatur cutis testiculo
rum sectione ampla ſm longi
tudinem et exoneretur donec

ad locum aque ducendus deinde
pforandus aqua extrahe totam et
manigia sim diligentia tuam
ne testiculus sit corruptus. Quod
si corruptus fuerit cum ferro cali
do medicetur et extrahatur deinde
curetur vulnus cum eo quod con
uenit donec sanetur et quando di
mittitur testiculus corruptus
fiat egritudine retinere imo
multociens redit absque corrup
tione testiculi indiget iterum p
foratione nisi cautegetur post p
forationem et ciphalatione sua.
Cum autem fuerit humida et uetu
state quod cognoscatur per tem
tionem sine pondere et lenita
te tactus. et etiam palla signi
dicta in precedenti. tunc curatio
eius est extenuatio uentositatis.
Si non fuerit ex carnositate signum est grauitas cum
fiscus et durities cum paruita
te doloris. causa eius est effusio
materiei ad testiculos aut per
cussio. Curatio autem est ut me
detur cutis testiculorum et excori
etur usque ad supiora. deinde ex
trahe diuinum et testiculum
et libera eos abomi pre cruda
carnositate. Veruntamen si te
sticulus iam consolidatus est
cum illa carnositate oportet
ut medetur et extrahatur. tamen
cum ferro calido. ppter timore
sanguinis emanantis. quod
ut dicat aly. difficile est ipm mi
tigam. et ppter hoc et hoc et hu
iusmodi operatione multi deficiunt
deinde fiatur vulnus et curet
cum eo quod uenit et medicami
donec sanetur.
Preterea qm
accidit ut apostrema ipsi te
sticuli aptr calido aut frigido et
humore ad ipos reumatigmate
et signum aptis calidi est pulsa
tio uehemes caliditas tactus et
coloris rubedo. Signum uo aptr
frigidi est qm color cutis simi
lis corporis neque ipm commu
tatur dolore. et curatio aptis
calidi est flomia lassitudine in pa
pio et emplastratio cum rep
cussiuo. deinde cum relaxe pul
satio emplastretur locus cu
resolutiuis lenificentibus sicut
cum camomilla ul' farina fa
barum et silia. Curatio autem ap
tis frigidi e resolutio tm et non
repulsio. Insup multociens re
laxatur cutis testiculorum sm ip
sis testiculis et turpit infemus
dependet. et te si uocamus ad cu
rationem inde cute totam re
laxetur tam sup cute naturalem. de
inde agregente labia uulneris
cum sutura et cura vulnus si
reliqua curatione vulneris donec
sanetur.
Cap. vii. de castra
tione. dicitur
Castratio est res que
destruit ul' extirpat id quod e
naturalibus naturale. et quatum est
sm tre potentias principales su
arum virginum licet multos ha
beat. sepe placet in hoc libro
meo de castratione premeorum
onem facere. fit ge castratio si
duos modos quoz unus est p
attractionem. alius p incisionem.
Operatio uo illius qui fit p attrac
tionem e ut facias aliquem sedere
in aqua calida donec mollificen
tur eius testiculi et pendeant. qui
contere eos inter manus tuas do
nec resoluantur et no appareant
amplius subtractu manu et mo

dus huiusmodi

dus hu[m]oi cyrhatiõnus pue
ris est conuenie[n]s. Castratio aũt
que fit p ablationem diuidit[ur]
fin duos modos. Quor[um] unus e
ut amputent[ur] unga cum testi
culis. et alius est ut ma[m]mar so
lum testiculi. et opinio p[ri]ma mo
di est ut unga a testiculi a fun
dit[us] fortiter ligent[ur]. deinde
a loco ligationis cum rasorio re
trahat[ur] ma[m]mar ac sanguine
stringenti suppon[an]tur. Opera
tio uero sedi modi cum quo tũ
testiculi amputent[ur] est ut pri
mas autem testiculos manu
tua ad inferiora. deinde ligent[ur]
et unde sup unũ quẽp testicu
lum sectione una et exciõ dor
egredia[n]t. deinde amputa eos
et sue uulnus ac cura ip[s]m cu[m] ut
liqua curõne uulnerũ donec cã
nent. et modus iste est melior. q[uo]
ille qui fit p ablationẽ. q[uo]niã er
a retractione remanent aliquan
testiculus uñ uir postea desiderat
coytum.

Cap. xiij. de hermafiõ

Hermofiõdia ut dicit aly. dito.
passio i[n]naturalis e. et turpissima
malde unus. Cui[us] spes in uiris fe
tres et una in mulieribus. et p[ri]ma
unor[um] e qd appinet in cute testi
culor[um] in eo qd est inter duos testi
culos figura quasi sit uulua i
mulieris et fiat in ea pilus. et sedi
spes est fm cursũ modus cũ p
eam effluit urina. et de ista qde
est filiis tũ excea urina nõ effun
dit[ur]. Alia uõ que in mulieribus
fit est quã supuulua mulieris
in pectinem tanq[uam] mascali pu
ri dependent uulua et sunt ta
corpora oio foras emittenda. Qz
unũ extrahat unga et duo sicã
duo testiculi. et omes iste species
curant[ur] et sanant[ur] p illas que
fit in uiris ex qua urina deflu
et modus curationis e ut secẽ[n]t il
las carnes superfluas secrẽtes qua
nõ remaneat ex eis aliqd. deinde
cura locum cum reliqua curati
one uulnerum donec sanet[ur].

Cap. xiij. de pœnis et uenis adhe
rentibus in unga et in alia parte
corporis. et de clauis et formicis.

Eruce multotiẽs accidit i un
ga et in omi parte corporis. ma
xime in manibus et pedibus ex ma
lis qualitatibus quas natã est col
lit ad exteriora. ex quibus alie fit du
re. alie sunt molles. si que dure
sunt et colera nigra fuerit. mol
les aũt et flate. ipsaq[ue] uõ curatõ
ad ut in principio pungẽt hu
mor qui fiat accedit morbum.
deinde sup locum ponenda sunt
desiccatiua. sicẽ olim murtinũ. vo
canens rainorũ unus ex accre
distemperat. et sunt accetata et bol. ar
cum oleo rosarum nõ ualentibus po
nendi sunt accetata et rosata. sicẽ
est calce uiua distemperata cũ aq[ua]
saponis et filia que si nõdum fue
fiegant suspendant[ur] cum ũgamẽ
et madentur. deinde ponat[ur] sup
locũ medicamẽ acutũ ut putre
fiat radix que remãsit et cõsu
metur. aut cauẽgetur cũ ferro
cadenti. Qõ si pedes non tolle
rauerint sectionem et ligaturam
filo sinco strictiõe uehemẽti et
dimittat[ur] ligamẽtum donec fiat
solo continuitatis. deinde ponat[ur]
medicamẽ acutũ et curetur sicut
meritur ex medicamine. Et si
as qd cum accidit in capite pe
puti semp sunt molles quam nõ

retinetur in eis unguis. Oportet ergo tuc ut madas 7 mũdifices eas cum forficibꝫ. ¶ Clauus. ꝛ̃ est cornu callosa dura atq; rotunda simil' et clau et est sm colorẽ corporis et fit in omi pte corporis 7 ut plurimũ in pedibꝫ 7 eorum digitis 7 inducit dolorem infirmo aput ambulationem. Curatio uõ eius é ut concluet in circuitu. deinde cum forficibꝫ uel alio instrumẽto radiabo certi petur. deinde cauteriçabo locum 7 cura donec sanetur. ¶ Formica est quidam cursus formice cum modi' mediocritꝫ sm conuenientiam 7 nũc oportet te scire operationem eius cum manu qñ modi' mediocritꝫ nõ confert. et é ut concluetur in ei' circuitu 7 extrahatur sicé de clauo dictum é. ꝛ̃ nariunt ut accipiatur cimula pennę anseris uel uultums fortis. aut cimula ferri uel eris cuius extremitas sit acuta 7 sit sm quãtitatem formice. deinde ponatur ei caput supformicarium ita ut oculus suus recipiat eã et omibꝫ probo. deinde reuolue cimulam manu tua donec inuadatur in cantu formice usq; ad profundum cutis. et eradicetur ex radice sua. deiñ fiat cauteriçatio cum. aut cum ali medicamẽto efficacius donec sanetur.

Capitulum xxi de emorroydibꝫ.

Emorroyde sũ uene que terminantur in circulo ani deputate a natura ad recipiendũ sanguinem crassum 7 melancolicum qui in corpore habundant. et eã earꝫ est extensio 7 inflatio ex illo humore pueniens. Unde cõtingit ut fiat uenarꝫ disruptio. et aliqñ accidit ex nimia fricatione ipsas uenas constringente. et emorroys quem dicitur ab emagreee qđ est sanguis 7 roys qđ é fluxus. inde emorroys qñ sanguis fluxus per inferiora. fit aũt emorroyde sm duos modos. aut enim fit intra ani 7 tunc sanguis est ex eis semp. aut sunt extra ani in extremitatibꝫ ei' 7 tunc exit ex eis aqua citrina aut parum sanguinis cursu assiduo et fit sm colorem corporis. Cum gñ uis curare pruis stoma placentem ex uena basilica. deinde si emorroida fuit intrinsecus 7 nõ apparet ex hac tractatu cum uentosis aut pape infirmo ut assellet 7 expectat se donec egrediantur ani 7 appareat emorroyda. 7 si nõ obedit ani ꝛ̃ sioni tunc clisteriçabo infirmum clisteri pmi medicatio. deinde precludam in eis 7 suspendat aut tene eas cum ungue tua donec incidatur aput radicem suam. Qđ si non retinetur in eis unguis ꝓpter humiditatem ipsarum. tunc exple eas cum pũno aspo 7 scribe cum digitis tuis. deinde mitte et pulueriçabo sup eas medicamẽ acutum post missionem. ani cauteriçabo eas deiñ curetur locus cũ reliqua curatione uulnerũ donec sanetur. ¶ Si uõ emorroydes sunt extrinsecus tunc nos erit facilis. accipe eas cum ungue tuo aut cum uncano 7 incide ipsas aput radicem suam sicé precessit narratio. deinde pone medicamẽ acutum aut cauteriçabo eas. ¶ Et si infirmus timet incisionem cum ferro quelibet emorroys

cum filo ligetur sericeo ⁊ fortiter
stringatur ⁊ sic dimittat donec
pse cadat. deinde curetur loc⁹ sic
supi⁹. hec cū p̄notatis q̄ si emō
veyde antique fuerunt sēp una
ex eis relinquas ne fortasse ue
niant sup infirmus accidentia
mala sicut ydropisis aut thisi⁹
aut mania ul' melia testante
ypocrate. Emorroydas sanāt an
tiquas si nō relicta una fuerit
periculum est.

Capitē. xxi. de fistulis accidentā

Vlcerib⁹ accidunt fistule i. mo
dic⁹ ulcer⁹ cēmorroydarū. aū ex
uulneribus ul' aplīb⁹ que acci
dunt defōs ppe anum ⁊ mar
me q̄ expectatur in eis comple
mentum digestionis. et ex eis
sūt penetrantes ⁊ nō penetrātes.
et significatio penetrantium ē
q̄n egreditur ex eis aliquid ex
egestione ⁊ uentositate. et q̄nq;
egreditur ex eis ūmis. et cum in
tromittis etiā indicem tuum
in anū p̄cipientis ⁊ tentum per
orificium fistule sentis ipm
tentum in digitto tuo ap̄te
mentiou. Certum penetrātis u
alie penetrāt ppe margine ani
fm magis ⁊ minus in quibus
speratur sanitas. alie penetrāt
usq; ad uesicam ul' usq; ad me
atum unge cū significatō ē
certus urine p eam. ⁊ tūc non
est certificandum ut solidetur
locus cum medicamis pp dissō
lutionem urine. et alie uero
penetrant usq; ad os coxe ⁊ usq;
ad nodum caude ⁊ tūc significa
tō est q̄n tenta pueniat usq;
ulue si non est in meatu tortu
ositas. et in om̄ib⁹ istis fistu
lis penetrantib⁹ p̄ter eis que pe
netrant ppe margine ani non
est oīo curatio quia nec sanatio
et curatio earū ut dicat albuca
sim est labor ⁊ uanitas et stultic
mē. sup quem formantur. Non
penetrantium aūt curatio ē fa
cilis et est sicut scatum est in ca
pitulo unūsalu. Veritamē cau
terium ignitum ē magis ultā
mum in ūllaq; curatione sci
clangaw pt̄ orificio ⁊ ip̄ius pro
fundit⁹ diligenē inuestiga
ti sicut te scire feci in capitulo
suo. quatinus nō decipiaris ca
uterio sicq; tenta cum qua i
quiratur fistula subtilis uel de
⁊ similit⁹ cauterium cū quo cau
teriçabis eam sit subtile fm am
pliticudinem ei⁹. Verum autē
fistule ap̄ penetrantium ppe ma
ginem ani sicut p̄cessit narra
tio sit fm duos modos. quorum
unus est p incisionem cum cō
trectionē spice. et sedes est per
incisionem cum ferro ⁊ optio
primi modi est ut accipias tēri
plum leue pforate extremita
tis sicut acus ⁊ intromitte in
eam spicam ex filis ex lino aū
serico. deinde intromitte digit
tum tuū indicem oleo inunctū
in anum p̄cipientis et tentum
in fistula donec sequatur ei pro
fundit⁹ ⁊ sentias ipm tēri
um ad digitum penetrasse. tē
trepida caput tenta cum ip̄o di
gitto qui est intus ⁊ certifice ip̄m
p anum. deinde agrega diuise
tremitates spice ⁊ stringe ip̄m
strictē donec incarnetur
iste carnes que sūt comprehē
se cum eo. et quāto magis spice

madit carnē tacto plus in eius
adas strictura. ꝛ pone tūc fi
nis medicāñ acutum in fistul'
ut nūm mortificetur. et sit in
adiutorio cibus ipōz carnium
deinde curetur locus cum re liq
carnificē usq; carnē sanetur.
Opatio aūt sēd modi ē ut non
stringatur spacus sicut nārauī
est ad inacendum carnes cū eo.
sed ligentur tm ipōs extrem
tates simul. ꝛ sit iste spacus ad
sios. et firmior illo qui carnes ī
adit. deīn extende spacū cū una
manuū tuaz. ꝛ sino certiora. ꝛ ai
alterā manu tua inde illas car
nes que sunt inē duas extremi
tates spacu cum instrumēto car
ue extremitates sm figuram
fistule aut cum rasorio deīn spa
cus integre liberetur. ꝛ tūc sit
occupatio in mortificatione fi
stule. quia licet quidā dicāt q
non est opus mortificare car
nes tm madere. ꝛ curare cū medi
cina carnis creatiua. in tamen
nō uidetur id tutum. deinde ad
ducatur locus cum eo qđ con ue
nit donec sanetur. Est tria q
uide modus ē melior. ꝛ habet
primo q ē quia in manuē cū
constrictione spacus dolor ē lon
ginquus et continuus. ꝛ ex hoc
timetur sup infirmū ne spas
mus accidat ei. quia locus ille
cartillaginosus est. ꝛ in extrem
tate longatois terminatur lac
tus continens anū. imo qñ ac
adit illō necesse est fluxuritē
et spacu strictionem luxare. ꝛ
masione aūt cum ferro nō est
tantus timor. ppt abscisionē
opationis. Et iterū scias anios
qđ sermo quē audisti est uerus
et nō extimes ut sit alia semita
seu ratio manandi fistule pe
netrantis. qđ est quia multoēs
phisici. ꝛ negāt aliquem sanarē po
tuisse nisi fm uiam qui narraui
tibi. intelligat p masionem tocius
partis. ꝛ declinat ad illō cui ī ten
tio antiquoz. ꝛ papie rassis in
libro diuisionū cum dicit fistule
quidem penetrātes nō sanantur
nisi cum ligatione. ꝛ extractione
cum falce. ꝛ causa qre nō sanā
tur fistula penetrans absq; tota
ri masione carnū sicut ostendi
mus est nō assignatē ab auctoribus. medi
cis aūt uidetur q accidat
ppt impedimentum egressionis. ꝛ
humiditatū que retinentur intus
in prīma ditate fistule. Verū pt
quia madatur locus nō retinē
aliqđ ex eis quia nō est cibus
nosus sicut alius. Contingit qñq; qđ fistula non est
penetrās si est ppinqua penetra
tioni. q satur qñ cum ponis
digitum in anum. ꝛ tentas
in fistulam. ꝛ inquirendo sentis
qđ inē digitū. ꝛ tentā non est
aliud n solum uelamen. ꝛ tūc
sicut prius uetere iam diximus
necesse ē ut ipsum facias pene
trare dum modo multum nō
habeat prūditatem. qm tē fit
phisitio adiuuāte masione. la
certi. ꝛ q to fistula ē minor ꝑ
netratiōis tanto facilioris cu
tionis et minoris paioris. ꝛ q
to magis extraneo illius. qm
ē timetur ne processus masio
nis pueniat ad lacertū cōtinē
tem anum sicē diximus. et ac
cidat sup infirmum egritudo re

terior parua uel ocee extrusage
tionis absq; uoluntate. sici.

Cap. xvij. de lapide q nasc̃ in ue
lapis aliquãdo gñatur in renib;
aliquãdo in uesica. et ut dicunt
accitores uiuentib; fm plinium
lapis gñatur in renib; et puen
in uesica. cuius collum stricta
est. prohibens matiam exire ũ
lapis efficatur. Verum de ei
et curatõe lapidis qui cõgrega
tur in renib; nõ rememorabor
aliquid in libro isto qm̃ mũq;
curatur bñfitio cyrurgie. sed de
lapide qui nascitur in uesica fi
quem cedit optime cyrurgie sũ
narius cum abscisionẽ fm̃ois.
Dico g̃ fm sũum auctorẽ q ei
ẽre lapis nascatur in uesica est
humor crassus et uiscosus. et si
gnificationes q̃b; ẽ ficatur in
ea sunt plures. nam ex eis est
q̃ urina egreditur ex uesica al
ba et subtil' cum fece arenosa et
cum difficultate et dolore uehe
menti circa pres pectinis et pu
er tenet uirgam manib; suis
et fricat eam et laborat cum ea
et cogitat sepe uirga et egre
ditur. anus. manuq; tractata
uesica. q̃ durum sentitur in
ea. Spes nõ lapidis multe
sũt et diuerse. nam alius ẽ par
uus. alius ẽ magnus. alius le
uis. alius asper. alius longus.
alius rotundus et alius ramosus.
Illius nõ qui est leuis et rotun
dus facilis est egressio. sed illius
qui est asper longus et ramo
sus egressio ẽ difficilior. q̃re ne
cesse est ut tradat in eius in
cisõe. sũm ut dicit rasis alius
est qui frangitur cum medi
cinis et alius ẽ qui nõ frangitur.
et ppẽ hoc necesse est aliquo
tempore plane ipm̃ cum medi
cinis anteq̃ mandatur. et ibus
medicine sũt. si ẽ actoẽ spica. ca
lamus aromaticus. semen apij.
et petrosilini. cassia ligned. aper
costus et similia ex medicinis a
perientibus et nasiuis composita ul'
simplicia cum succo apij ul' feni
culi. aut iure agens nigri. et cõ
fert in hoc mirabiliter omnis scor
pionis et anisi acidum et ultimo
ceteris est sanguis yrcinus. Cu
rat̃ curatur infirm̃ p mensem
studiose cũ modis medicinarũ
et nõ sentit alleuiatõe neq; pro
uocatur urina neq; etiam cum
ei egreditur urina. tũc certissima
q̃ lapis ẽ durus confirmatur
et nõ obediens ad frangendum
tunc g̃ recurrendum est ad ferr
rungiam. Veritatẽ non est pre
sumptio ut extrahas lapidem
uiui qui iam perfit in etate. ne
q; si lapis fuerit supflue magn.
q̃m sicut dicat albucasis timen
est ne incidatur aliquod ex uesica
et moriatur infirmus. aut ne
accidat ei distillatio urine. ad
sidua ppẽ ei q̃ nõ consolidatur
locus omino. et iam determina
tum ẽ ab antiquis prudentibus
q̃ curatio lapidis cum ferro ẽ
facilis in puero quousq; consc
quantur xiiij. annos. difficil'
in senibus. q̃m sicut dicit alb. coꝝ
membra sicci sicci sũt quapp̃ eo
rum uulnera uix aciatem i
ducunt. In iuuenib; aũt curatio
est media. et ei cui lapis est
magnus curatio est facilior. et
minor. ẽ contrario illius cui lapis

qñ lapis magn' subiungit' ad
pfundum pp suam grauitate
unde caus inuenitur & facili
ad locum mandi ꝺducit. ibi
q' secundus retinet'. ¶ Huius prete
rea q non fiat mandi subue
nit' sm hūc modū. et est ut
patiens balneetur in aqua ú ce
te sunt herbe ligneficantes. sicut
malua. uiola. melilotū & silua.
ut meatus urinales elargentū.
deinde instrumentum eneum uel
argenteum qđ dicat' sanga olo
ui' butirum muncat' in inguī
cum facilitate introm'tatur.
& suauit' cum eo lapis a collo ue
sice remouet' & usq; ad pfun
dum eius impellat'. Agunt' enī
aliq' quidam. introm'tit digit
tum in anum & cum ipo collū
uesice tractat. sicq; paulatim re
mouent & ad sūmum uesice p
munt. ¶ De cura lapidis p in
vm aūt lapidem ex cisionem.
trahere uolueris oportet i primi
ut mūdificetur infirm' cui eli
stere qđ extrahat totum sterci'
ab intestinis ne phibeat inuē
tionē lapidis cum inquiritur
aut ieunet duob; diebꝫ p̄mis
mandducat. sit q; ei cibus facilis
& laxatiuus. puenis tū qui nō
fuit exercitatus. puenis tū qui nō
fuit exercitatus. ne queunt ieu
nare phibeatur uno uel duob;
diebꝫ ut nō mādducat ad ubertī
set mensurate tūc pape i firmo
ut de loco alto multociens sal
at ad locum quo lapis moue
atur & a superiori pte uesice ad
collum descendat. deinde ppone
scinum in loco luado in extre
mitate cui sedeat. aliquis ur
qui patientem teneat. ante se.
eius tū oculi cum longa fascia
ligentur. ad collum ut tota ue
sica sit declius. ad inferiora. aut
ur q teneat ipm accipiat ei cruta
maxime si fuerit puerulus & de
uet ei. ad superiora neq; dimittat
ipam donec oppido completur.
deinde unge oleo digitum tuum
sinistre manus & mitte eū
in anū patientis. & cum alta ma
nu tua preme uesicam sup pu
tinem inferius q ꝑquire de lapi
de donec q̄n sentiat sub digito tuo
& duc eum paulatim ad collum
uesice. deinde pme sup ipm digi
tum tuum & impelle eum ad in
feriora. ubi uis locum in quo uis in
cidere & pape ministro filo ut ex
tendat testiculos & ungam. ad
superiora cum manu una. et cum
altera manu remouet autem
que est sub testiculis. a parte in
qua sectio debet fieri. & tūc made
sup ipm lapidem mēbranum et
testiculos nō tū in medio imo
in latere sinistre natis. et sit sec
tio sm longitudinem extimi
ampla & intentus stricta sm q̄
titatem qua possibilis sit egres
sio lapidis. deinde introm'tite i
strumentū cui rue extremitatis
qđ perforatū uocatur. & extrahe cū
eo lapidem. & multociēs ex com
prehensi ē digitū qui ē i ano.
lapis. aput sectionem egredit
absq; difficultate et absq; itro
missiōe instrumēti p̄dicti. Si uero
lapis est plusq; unus tūc pcipi
pit albucasim ut premas in
primis magnum ad os uesice.
deinde inde sup ipm & extrahe.
post hūc aūt impelle paruum
et sic simulit' facias si sē plures

duob⁹. Cum aũt compleuis oꝛ
rationem tuam ad mīm pul
mullos in oleo ro. 7 aqua frīa ul
ou albugine maceratos ut se
tetur apũ calin. deinde aggregu
as coꝛas patientis si fuerit pu
er 7 liga eã cum fasciis decenter
quatinus medicamẽ positum
sup uulnus confuetur. Cum à
apostema caludum sedatũ fue
nt fomenta locum sero 7 mane
cum aqua decoctionis maluę
mol⁹ 7 similiũ. ut mitigetur ī
oꝛ urine. et elangentur meat⁹
p quos liquꝫ supfluitas remã
sit de lapide exeat libere cum
urina. Vulnus aũt pt collu ue
nce consolidationem si magn
fuũt aggrega cum futura cũs
labijs cum instrumẽto aliquã
tulum revolutis donec sanguẽ
pucetur: deinde curetur ad re
liqua curatione uulnerum do
nec sanetur. Et scias qđ mlt
tocies accidit ut sanguis cõ
geletur in uesica 7 fiat ibi ap
stematio 7 urine prohibitio con
sequatur: et signũ ei⁹ est egres
sio sanguinis cum urina. Ꝓpera
ergo cũne 7 illũ extrahe sanguĩ
nem cũ digito si uulnus fuerit
amplum. Si paruum cũ timen
nam si nõ extrahitur ille san
guis fiet putrefactio 7 corrup
tio in uesica. deinde abluatur
uulnus cũ aceto 7 aqua. Et
oꝛtet ut solliciteꝭ mentem tuã
circa hoc qđ nũc narro tibi. Et
qđ qñ negans in curatõe la
pidis non accipias sermones
ullo⁹ qui uolunt primũ lapidẽ
queri et extrahi. deinde pt spargum et
trahi. nam illđ est error 7 du
plicatio doloꝛis sup infirmum.
verum cum lapidem uoluerit
inquirere ꝑpara tibi pus nece
sima. s. instrumẽta 7 medicinas
que sanguinẽ abstadunt. deinđ
quere 7 cum inuenies non di
mittas ipm sp iteratiõis cum
mentione alia uice imo illico et
extrahe. multociẽs quippe ma
gis grauat inquisitio patiẽtẽ
q̃ sectio. Et instrumẽta que ex
trahunt lapidem sũt ap te plu
ra 7 diuisificent inẽ parua ut ẽ
et magnitudinem 7 curuita
tem ipsaꝝ extremitatũ ut ad
ministretur ex eis qđ ẽ magis
conuenies aput necessitatẽ.
Preterea qñ accidit ut cum
lapis est paruus ad unge me
atum descendit. 7 ex eo urine
plibitio consequatur: time eũ
accelera curationem ei⁹ secun
qđ narro tibi. et est ut liges
ungam cũ filo imo sb lapide
ne relcat ad uesicam. 7 ligetis
tum cum alio filo sup lapidẽ.
deinde seca sup lapidem in ipũ
ungi inẽ duo ligamẽta et ext
re ipsum 7 facta solutione liga
mentoꝝ uulnus a sanguine mu
dificetur. nõ est necessarium
ligamẽtum sup⁹ nisi qa qñ sol
uitur filũ post lapidis extrac
tionem redit anus ad locum p
priũ 7 tegit uulnus. Qñ oꝛ
tet aput ligationem fili ut ex
tendatur anus ad sup⁹a. ut
cum redit uulnus cohopeniat
quoniam fit uulnus in carnat.

De cura lapidis mulierum.

Lapis in mulieribus raro gene
ratur. quia sicut testatur cõ
stantinus oxatia uĩ lapis con

aritur nō cordinatur: ꝑ̄ter q̄
collum uesice cuz sit artu: et
foramina sūt larga et nō mul
tum sūt tortuosa et aratio la
pidis in mulieribꝫ ē difficilior
q̄ in uris: ꝑ̄ter qđ loc̄ inclinatiōis
sup lapidem mulieris non est
ꝑ̄pinqua loco lapidis q̄re ne
cesse est ut locus inclinetur pro
funde et in se sit timor sicut t
testatur albucasim. Verum aī
ad illud pueniat te necessitas o
portet te sistere ut in primis an
mulier sit uirgo an corrupta
qđ si fuerit uirgo ponat medi
cus ul' medici digitū suū min'
manus in manū eius et querat
de lapide cū q: cum inuenit eū
colligatet ipm sub digitto suo
et gradatim ad infernora ipel
lat sicut precessit narratō don
ducatur ad radicem cordis
made sup ipm et extrahe sicut
te scire fecimus. Si uō mulier cōrup
ta fuerit tūc precipe mulieri me
dice aut alicui obstetrici loce
ut si inuenim nō poterit que sit
bn̄ certa in re mulieris ut po
nat digitum suū in uulua
infirmie et inquirat lapidē et ā
posiut manum suā sinistram
sup uesicam ut comprimat aī
ea infernus. Cum aūt inuene
rit eum impm̄at ad infernora
donec pueniat ad radicem cor
dende made sup ipm aput opp
sitionem medicantis uulue in
radice cordis et extrahe.

Capitulum xcvij. de cautenis.

Cautium est res uulde corpori u
ulnerativa. q̄m ad iuuat ad conser
uandum membra phlebotomando ne cōr
ruptio spargatur in eis et resi
cit humiditatē corruptam et
adiuuat ad restringendū fluxū
sanguinis. Spissam et crassum fa
ciendo crustam. Et iterū adiuuat
ut aperiatur uia et porus. qđ sup
fluitas in naturalis nō admit
curat. Et ut calore coctionis fiat
attractio et humiditatum subti
liatio. Et ad extremum scripto et nō
oportet ut fiat cauterium ad re
soluendū humiditates ēt dolo
ris nisi in complexionibꝫ natu
ralit̄ frigidis et humidis. Et simi
ut egritudinibꝫ eisdem q̄litatis
qđ est quia nō conuenit caute
rium fieri testatur. Antiqui
calidis et siccis complexionibꝫ et
egritudinibꝫ eisdem qualitatis
q̄m ignis naturaliter calidus est
et siccus. Et ꝑ̄ hoc inconueniēs
est ut sanetur ex eo egritudo ca
lida et sicca. Est aūt cauterium
duplex. s. cauterium actuale et
cauterium potenciale. et cauteriū
actuale ē illd qđ fit p ignem.
Potenciale aūt qđ fit p medica
mina combustiua: sicut cauteri
des alluminis et similia. Et melius
est cauterium actuale q̄ potencia
le sicut testatur albucasis di
cens. qđ ignis est simplex ac
tus actio non pueniet ad mē
brum qđ cauterizatur et nō ad
membras alias cōmūicare cui es
nisi necessario patuo. Actio aūt
mediante combinatis pueniet
ad illud qđ elongatur et mem
bris. Et fortasse fiat accidere mē
bro egritudinē difficilis sana
tionis et fortasse interficiat. Ser
ignis nō facit illd ꝑ̄ substantiam
et nominem sue substitue
nisi superfluat. Et scias q̄ in

ber libro meo non reminiscatur
nisi cauterij que fuit humido
pro magis necessaria q̃ que su
perius cadunt in usu. Verius qui
tenderat adipisci scientiam omnium
causarum que humano corpori
ministrentur ut ministrari co
uenit. nec no multiformes for
mas instrumentorum quo cauterium
fit. ad putentem albuginem sim
dimigat gressum suum. ipse enim
recte locutus fuit ex eis q̃ ultimo
sermone. ¶ Contra epilentiam
fiat cauterium in fontanella qui
li in extremitate occipitis. ¶ Co
tra manum q̃ melancoliam fiat
cauterium in summitate capitis
quo usque etiam ad cerebrum ne
q̃ epilentiam. ¶ Contra cronicam
dolorem capitis fiat cauterium
super omne commune capitis. q̃ confert
etiam si fiat in occipitio. Hunus
modi quide cauteria conferunt
ad paralisim. ¶ Contra lacrimam
oculorum cauteriari in medio capitis.
deinde cauteriari duobus caute
riis super duo tempora. si est flu
xus lacrimarum in duobus oculis.
et si est in uno cauterium tm in
uno latere. et offert ut fiat cau
terium in fontanella sub aure
si secundum est quo cum fit caute
rium in capite no multum super
os ferrum mouri debet. ut non
diuidat usque cerebrum no ebullit
et ipius primarii corrugantur.
¶ Contra fistulam que fit in la
crimali celi si no confert cura
no medicamur. et angusto paulo
eius meatu ferrum igneum
per canellum ferreum ut encaum
introducatur donec radix fistu
le comburatur. ¶ Contra dolorem
humeri q̃ spinalium fiat cauterium
tribus unctis ab humero
inferius. et si accidit ut disloca
tur humerus ppter humiditatem
lubricitatem q̃ non figitur in ho
ra reductionis sue. tunc fiat cauterium
sub titillico cum instru
mento triangulato donec pe
netret cutem usq; ad latus aliud
prius tm reducendi et dislocando
ad locum suum. ¶ Contra dolo
rem q̃ uitium equitis fiat cauteri
um super ipsum equi. ¶ Contra do
lorem umbilici fiat cauterium
quasi tribus digitis sub ipso. et
¶ Contra asmaticum et uitium pulmonis
fiat cauterium apud radicem
gutturis in loco depresso. et cau
te ne puncias cum cautio adgu
tur. no quidem combures nisi ex cu
te parum. ¶ Contra uitium
splenis fiat cauterium sub ipsum
cum cautio inter duo costata
ul' tria. et est illo qui dicatur tri
gulatum q̃ fac ut penetret cu
tem usq; ad latus aliud. ¶ Con
tra dolorem labiorum fiat cauterium
sub ipsis in fontanella. ¶ Contra
emorroydas fiat cauterium tri
gulatum super infernos spondile
dorsi. ¶ Contra dolorem utriusque
manus q̃ brachii fiat cauterium
retro digitis tribus a nodo. ¶ Con
tra scyaticum passionem fiat cau
terium trigulatum super scya
er cum accidit ut disloceatur et
humiditate lubricitatis tunc redu
catur ad locum suum. deinde cau
terizari super priscam medre cum
cautio simili oculo pluries tu il
lum signasti cum encaustro in cru
ce prisadis sicut reuolutus ut
cadat ipsa prisis in medio cru

ua. ꝙ confert ꝙ cauterium cangula
tum. ¶ Contra arteriam ꝙ to
lorem supiorꝝ membrorꝝ fiat cau
terium sup̄ nodum pedis apte
exteriorꝝ. ꝙ aliud similit̄ in fōta
nellis tribꝰ digitis sub genu.
usta enim cauterna sūt cōmunia
ad remedium totī corporis et va
lent etiam ad alia ydropisim que
est spēs asclitis. ꝙ similit̄ ualent
ad hec cauteria sup̄ q̄libet corpm.

¶ Capitulum .xviij. de combusti
one ignis. ꝙ aque. ꝙ olei bulliēt.

In cauterione combustiois ignū
ut dicat. auic. intentiōes duę pī
cipaliē requiruntur: quarꝝ una
est ut phlebotur uelliciteꝰ loci.
sa ut rectificetur id q̄ ē combu
stum. Cum g̃ uis uellicationē
phlebotomi locum cum medicami
infrigidantibꝰ fricquēter mun
ge. neq; dimittatur eschara re
mmo in omi hora pinnus in
fusus supponatur. ꝙ huiusmodi
medicamis sūt siē aqua rosarū. sup
nuenis infrigidata. sicē solat
endiuiē. unge pastoris. ꝙ filiū
et de compositis ē bonū hec un
guentum. ℞. uitella ouorꝝ. ꝙ cā
olei rosarū. ꝙ succi solatri. ꝙ cāmū.
aut ℞. farinā ordei ablutam ꝙ
uitella ouorꝝ. ꝙ cōficiat cum oleo ro
et succo endiuie. ꝙ uitella ē ouo
rum dolorem mitigāt uel exēm
ter. aut ℞. boli armenicē. p. ij. tes
duas. ceruse. p. tem unam. opij
partem. ʒ. confīciantur omīa cū
aceto. ꝙ albugine ouī. aut fiat
unguētum ex oleo rosarū. ꝙ cera. et
parum opij. aut accoquant̄ fo
lia malue in aqua dulci. deinde
putentur cum oleo ro. aut ter
rantur lento exercitatē et ce
rusa. ꝙ cōficiantur cū aceto.

¶ Cū
autē locum cum inuenerīs ulcera
tum tunc necē est. administra
re medicamīa in quo⁹ est absten
sio que cum ꝙ escharotō non ma
gna absq; medicatiōe. ꝙ ex eis
sunt sicut cum olea folia murtā
similia. et unguenta ex tonis ad
idem. ℞. cere. p. tem unam. olei
ro. p. tres quattuor. resoluant̄ ad
ignem. ꝙ addatur cerusa quā
unguenta pōt ex ea capere. ꝙ mo
uetur in circuitu diligenter. de
inde post infrigidationem addi
tur albugīo ouī. ꝙ parū cāphore
deinde absq; intermissione mone
atur donec inspissetur. Qđ si ibi
fuerit ulceratio magna tūc lau
andum ē unguētum de ulcera
bluta. et est ut confīciantur cāl
bīo ablutī cum oleo ro. uel coi.
et fiat unguētum. cāl ē ablu
tum sic. plenatur sup ea aqua
frigida donec colorem perdat. et ea
et sic pter horas dimittatur do
nec parum infrigidetur. deinde
eiciatur aqua illa. ꝙ supponatur
alia. ꝙ sic septies ablutum donec
eius separetur acuitas. ¶ Item. ℞.
simum columbinū. ꝙ combur
ipsum in pīno uncō donec ac
cendatur. deinde cōficiatur cum
oleo. aut ℞. amoleā. ꝙ folia mur
tā. ꝙ cerā. ꝙ cōficiē cum oleo ro
et succo portulace.

¶ Capit. vi.
de spasmo supuenēti ulceri.

Spasmus ut dicat auic. est egri
tudo neruosa qua mouentur
musculi ad sua principia. ꝙ inole
dientes in dilatatione. cui tres
sūt spēs. s. ē protostenos. i. ante
nos quia tantum anteriora re
net. ē opistenos. i. posteriora. ē si

tenens posteriora. et tertiu q̄
quasi totum tenes interpreta
tur. Spissimus aūt distinguitur
sedm cām. qm̄ alius ē ex replec
tione. et alius ex inanitiōe. et
signa spissi ex replectione sūt
quoniā accidit subito cum re
plectione corpeis nulla eua cu
atione p̄cedente sicut solo uē
tris. uomitus. fluxus sanguis
febris similia. Et sig̃ spissi
mi ex inanitione sūt quoda ac
cidit sm̄ ordinem illius unde
uect post aduentum euacuati
onis. Spissimus aūt ex manitu
one uir. aut nug̃ cantat. et ca
rato eius ast baineum aq̄ dul
cis tepide. et unctio spondilium
et unctum. m. cum oleo violato
tepido. et regatur pacies sicut fe
bricitans cum frigida et bibāt
dieta. et bibat lac dulce frequent
et unum ei aq̄ multa. Curatio uō spissi ex replectione est
ut fiat inunctio in cubito. collo.
spina. et toto corpore cum oleis
callidis sicut ē olim cuforbij. ci
storei. laurini et filix. Vnguēti
tonū ad idē. re. castorei. cuforbij
mā. z. iij. piperis. drag. mine.
aloes. masticis. aā. z. v. olei lau
rini. sambuci. sisami mi. pule
gii cōis aā partes equales ce
re quantum sufficiat confice. fic.
terendi tertiane et pulueriēt.
et omia simul cū oleis misce
antur. liquefactisq̄ ad ignem
addatur cera et fiat unguentū
vinū decoctionis castorei. spice.
anamomi. pipis. calamēti. si
buci. saluie. rute. simplicē ut
composite pacies frequenter
inungat. Fiat gargarisma

q̄. re. sinapi. piperis. aā fricentur
aā. partes equales et bulliant
in uino forti et melle. deinde ei
collatura pacies gargarizet.
Si mutatio pueritur cui pul
uer castorei et pipis narium
iniecto. ponatur pacies in bal
neum siccum et diu sudet in eo.
et cum unguento pōdō se ungat.
cum q̄ hoc factum fuit ducat
ad lectum molle et bñ p̄paratū
et cum parum requieuerit tūc
ingrediatur balneū et tam diu
ne fiat donec tamus sit si de
uoluerit. motus tñ eius dentes
aliquo ligno teneat. ne cum
motus inuoluntarius superue
nerit dentium constrictione li
gua ledatur et custodiatur ne
frigus cum capiat accidant
sibi peiora prioribus.

Explicat cyrurgia magistri Bru
ni longoburgensis. Incipit pro
logus sui p̄emii q̄dam. ut'
operis conclusio arcti finem.

Anno ab incarnatione domini
millō. ducentō. quinquagesimo
mense ianuar. Indictione decima
apud ciuitatem padue in loco
sci pauli. Ego Brunus gente
callabet patria longoburgensis
sub spe diuini fauoris plurimā
ueterum sapientum
spectans hunc operi tebitum fi
nem imposui. Suscipias ergo
gratanter. amice lector. et non
erubescas in eis certos operari
cum eo. nam aput compositores
eius nō fui prompt' ad aliud
nisi ut colligerem et excerperem
flores ex secretis uetum quos
ante inuestigaueram et cum
magno et ipos aggregaui in co.

nap̄ etiam animū meus q̄eunq;
solum id excape qđ in libris ēt
depictum. ⁊mo ipse cum experi
mento ⁊ratioē ꝑpensa cognī
tione dederit. Quare non alie
nes animum tuū a fiducia pre
sentis opis q̄m est paratū ⁊fun
damentum totius artis ⁊ secreti
occultum. Et obstua te ami
ce fm̄ prudentiam tuā ab omi
ni dubitatiōis nebulositatis
tis inducat te ad illud aput
qđ est ignorātia tua ⁊ artium
phibitio. ne fama tue bonita
tis turbibo maculis denigre
tur. set declina te ad iuam pro
ducentem salutem. ⁊ dimitte
te agritudines terribiles in q̄
bo non est fiducia sanitatis. ⁊ec
hoc enī uenies sup te successio
laudabil fama ⁊ gla magna.
deus omnipotens inspiret
gratiam suam. atq; ad cognitōē
uie melioris producat. Amen.

Explicat liber cyrurgie magi
stri Brum longobugensis.

Incipit breuis compositio cyrū
gie magistri Brum longobu
gensis post compositionem alteri⁹
magnē ⁊ pro plagis incip.

TDEO
PER
tionem ma
nualis libri
componēm
breuiarem
sicut et ap
parebit quā
compositurum. audacie tuam im
pertitionem paduanensis lacere
poterunt. quum licet pro una
quaq; earum compositionis alteri⁹
libri fastidio ⁊ labore repletus
nolui plongere. imo quam ci
festinatione omi exceptōe re
mota tam temptare q; libenter
admisi. ⁊sic incepi non egre ef
fectibo innuere. Equum est
si tua ēci is me sollicitauit pe
tito qm̄ mi diu filialis nectit
dilectione strenue. suscipias g̃
ate lacere pertum opus qđ ti
bi Brunus longobugensis pu
rus amicus composuit.

Explicat plag⁹ Incipiūt capitula.

De sinone uulnerib⁹.
De medicamis que carnem gene
rant ⁊ q̄ solidant. et que uul
nera recentia continuant.
De acacemibo que apponent ap
restaurationem uulnerum.
De fractura ossis capitis.
De ymusali decima in fractis
ossium et dislocationibo eor⁹.
De acacentibo que apponent pr
restaurationem ossium.
De mō astrigēdi fluxū sanguis.

De excrescē[n]cia carnis ad modum thely ⁊ mirtilli ⁊ filiū.
De curatione fistularum.
De medicinis aptis ad mortificandū fistulam et carnem.
De curatione cancri.
De vlcere vnius saltem membri.
De cura flegmonis.
De cura carbunculi vel antracis.
De cura erisipile.
De cura gutte.
De cura schirosis. ✠ tumoris.
De regimine apti ad curā vlcerum.
De cura scrophularū ⁊ glandularū ⁊ filium cū incisione et sine
De cura botij. ✠ incisione.
De ponis ⁊ uenenis et clauis et emorroydibus. ✠ bullientis.
De combustione ignis aque ⁊ olei
De dextima curatiua.

De vlcere vnius saltem in vulnere.

Primus canon seu regula que omnibus occurrit vulneribus est ut sanguis refrenetur ⁊ prohibeatur ne fiat calidum apostema. Hoc autem subtili dicta sicut ova sorbilia. caro pullorum cum agresta ⁊ similia. et etiam cū abstinentia ultima ponere supra vulnus ne frigidas. sicut albuginē ouī cum oleo rosato. aut sicut est pannus lineus ad stuppam in aqua ⁊ aceto infusa. et si sanguis nō desinit fluere pone medicinam fortiorem sicut uitriolum ⁊ similia. Et si sanguis abscindatur ⁊ apparet aliquod apostema tunc fiat vlceratio quod apostema per opposita si nō fiat aliquid prohibens ⁊ ad minutum resolutiuum lene. aut adhuc amplius apostema. quod nisi removeatur apostema vulnus nō restauratur. Post etiam aliquando dicemus quando si sanguis ⁊ apostema cessauerint

reuertendum est ad restaurationem vulnerum. Set oportet illum qui vult restaurare vulnera ut cognoscat an vtra vulnera sint in carne an sint in nervo. quod si sit in carne iterum considerat an sit cum diminutione carnis vel alterius tantum. an si sint sine diminutione carnis ⁊ cutis. Et si sit cum diminutione carnis tunc pone medicinam que carnem generet donec equetur. Que quidem medicina excoriativa ⁊ mundificativa est sicut est vitreos ⁊ aristologia ⁊ similia. Et oportet ut prospicias in istis vulneribus cōcavis ne fiat sinus. i. facies ⁊ retineatur in eo putredo. quod si fit aliud obvia ei cum ligatura stringendo. i. in profundo ⁊ in ortino relaxando. aut cum spatula mēbri. Quod si hoc totum non est sufficiens scinde vulnus usque ad concavitatem. Et si terminatur tunc tibi nervus aut vena. fac tūc inferius foramen ut putredo fluat. Cum autem caro est adequata cutis est faciendum. et cutis fit cum medicina que solidat. Quia aliud est solidare aliud carnem generare. medicina est que solidat. i. que cutem facit stipticam est ⁊ nō mundificativa sicut balaustie. galle ⁊ alumen. Si nō fuit absque diminutione carnis ⁊ cutis tunc ab principio vulnus nō est negligendum quia labia adinuicem cōiungantur. quibus coniunctis ne iterum separentur cum ligatura tenentur. posita prius medicina mundificativa sicut est pulvis molendini quod etiam excoriativa est ⁊ stipticam.

nō tñ mūdificatiua-sed medi
ana que soludat sñptiaq; ē-q;
ñ ligatura tantum nō sufficiat
ad restringendum labia con
ta quia uulnera sūt magna
ſm latitudinem tē oportēt ut
suantur deinde ligentur. Ista q
dem uulnera dum sunt recen
tia ⁊ sanguinolenta si talia p
arentur ato sanantur: soludi
tñ medica ⁊ tantum fiat. q;
cum deberent pes coniungi
separant ipis ponendo oleum.
⁊ manu manu ſm ⁊ tela. et nō
uulnus q; breuit sanam potat
cum difficultate sanatur. ex hō
uit fieri est ut inq; pias pō
ab una extremitatum et faci
punctum unū ⁊ modicū. deinde
fac aliū in extremitate altera
pēa siue in medio tribus uel qua
tuor puncis ſm qō indiges ⁊
fac nodū in quolibz p̄se. sit tñ
spatium unius digiti mē iuñ
et reliquum. cō si uulnera fu
erint cōtusa. i. ex contussiōe fri
alius modus adhibendus est.
qua ꝓmo debet fieri flōma spe
aliter si contussio magna fu
erit: postea ponant pulues siē
de farina furmenti aqua ⁊ olō.
ut sanguis ille qui est in cōtu
sione coagulatus subtiletur ⁊
resoluatur. quia si sic nō fieret
putrefieret fortasse membrū.
et si cum lō nō bñ resolueretur pō
natur uenenose cum sentficia
tione ⁊ sanguisuge. et postq;
uulnus māturatum fuerit ⁊
mūdificatum ab intō sanguine.
cantur cum medicina que ex
siccat sicut alia uulnera. Et sci
as qō in aliis uulneribz nō de
bent poni pulues siē in illis ni
si sint aduersi mutatis ut aplā.

De uulneribz aūt neruoz dico
qō maior sollicitudo ⁊ maior cau
tela est adhibenda. q; nerui sūt
sensibiles ualde. ⁊ pter hec cō
uulnera de facili ducunt pacē
tem ad spasmum. ꝓma ergo re
gula in eis est ut dolor mitigetur
⁊ si fuerit ita dilatetur ut putredo creari ⁊ non co
adunetur intrinsus qm̄ in bñ
putrefierit. caue q; ne medicā
frigidam apponas nec putrefac
tam sicut pulues. dolor aūt mi
tigatur cū oleo calefactō tempe
rate. et si fuerit extra sit oleum
rosatum. et si ymps sit cū qm̄
oleum attribuit ⁊ mitigat sua
ꝓpria qualitate dolorem. postq; uero
dolor mitigatus est ⁊ hec bene
mūdificatiua ponenda est me
diana que nerios restituat cu
ius natura calida ē ⁊ sicca que
habeat etiam sulū subtilem
ut sine dolore penetret ⁊ apsum
do putredinem trahat ⁊ est sic
calx uiua cum aqua dulci nou
es lota. sulfur uiuū ⁊ silia. Et
nota qō qñ ponunt medicine
supra uulnera neruoz debent
adhibere aliq; talium calefien
non tñ multum.

De medicinis que carnem ge
nerant ⁊ q; solidāt ⁊ q; uulnera
recentia stringunt. ⁊ de his q;

Unguentum tonū incarnant.
et expulsiuum ad carnem gñan
dam. et est conueniēs oī cōple
xioni. ra. olibanum. mastices. aloes. picis grece. anisologie com
buste. ireos aā ptes equales.
puluerizentur. ⁊ fiat ex eis un

guentum cum oleo r cera. Item pulvis bonus ad carnem generandam. re. farine lupinor. farine hordei. olibani. ynces. mirre. sarcocolle. aā ptes equales. pulverigentur r fiat unguentum cum cera et oleo rosato.

De his que solidant. r de unguentum mira solidativo abile ad vulnera solvanda. ad faciendum aurū. re. gallar. balaustiar. alumnis roc. rosar. olibani. litargiri. aā partes equales pulverigentur r fiat unguentum cum cera et oleo rosato.

De pulvere consolidativo.

Item pulvis bonus ad idem. re. litargiri. ossium combustorum olibani. gallarū. balaustiarum flores rosarū. uitrioli rubei cōbusti aā ptes equales. fiat cera pulvis.

De his q incarnāt.

Medicamen ceptum ad incarnanda vulnera. re. sanguinis draconis. olibani. calcis vive. pulvis molendini. folior. pomor. aā ptes equales. fiat cera et pulvis. et si vis componē unguentum de eis qō non est multum in usu fac cum oleo murtino l rosa.

De medicinis vulnerū.

Unguentum ceptum nervorū. ad vulnera nervor. re. resine. cere. corticis abluminis pini. aā ℥. s. olei ro. r cere quantum sufficiat.

Item aliud valde bonum. re. tutie. c. abluti. calcis abluti. aā ℥. s. sulfuris. ʒ. ij. cere pini. cēbentini. aā. ʒ. ij. olei ro. r cere quā tum sufficiat. Et qñ huiusmodi mediciane nō sunt apte ad cōs administrandum quia est in vasibus aperta sive sola terebentina qm. g. facilius illō precipue in corporibus humidis sicut in pueris r mulieribus. et qñ ea administrat solum calx lota cum oleo confecta.

De accidentibus que apparent ap restaurationem vulnerum.

Quō qñ vulnera diutempame in caliditate. ul' frigiditate. aut in siccitate ul' humiditate restituntur debet pudere r medicere ipā ad temperamentum ei contrarium. Ubi gra. Si est vulnus superfluae caliditatis qō significat rubedo r caliditas in tactu appone frigida sicut cerusa r cipheos cum oleo ro. donec removeantur illō qō superflunt de caliditate. et sic intelligē de aliis qualitatibus. quia si sic nō fit vulnus tarde sanatur. Alia etiam accidentia supervenire vulneribus quibus cor turbatur sanitas. sicut est cavo mala que nascat in eis. aut cavo dura circa labia vulnerum. aut vulnus mole. aū malus sanguis qui est in corpore vulnerati sicut si fit ydropic ul' splenetic. r similia. que omnia considerari debent. et sic cavo mala ponē medicinā corrosivā sicut flos eris. huiusmodi r similia. Si cavo dura removeatur cum ferro r sic omibus adhibe medelam suam. postea revertens ad vulnus.

De fractura ossis capitis.

Fractura ossis capitis qñq; fit cum plaga. qñq; sine plaga. Illa vō que fit cum plaga actu manifestatur. sed similiter si plaga fuerit magna. quia si est sine ea oportet nos qñq; dilatare ipsam ut possimus de fractura

certificam. ⁊ quiq; certificamur ai
tantus ut cum digitto. scr ulla
que fit sine plaga nō mani
festatur de facili. Quare opor
tet ut tractes locum ai digit
tis tui. qm si os est infertur
plicatum inuenies ibi foue
am. et qn; os nō pluitur si sā
natur ⁊ tūc nō cognoscatur sic
mo necē est ut os dicens ei q
apparent sup infirmum dac
aduntabs. Accidentia namq; si
gnificantia qn; fracturam
sūt sic apoplexia. epilensia. so
mnia. defectus. appetitus. et
defectus uirtutis digestiue.
et expulsiue. febres. iactatiōes
mutā. Considerādō etiam eis
ut passionis. aut uirtutis pa
cientis. ut etiam instrumen
ti cum quo fit passio non ē
inutilis. Hec enim adiuuant
ad significandam fracturam.
Cum aūt de fractura certificat
fuerit festinandū ē ad ossis
extractionem qō nō sit ut pa
tiendo exeat ne cerebrum ledat
Vīm tñ sanē oportet pūsedim ⁊
testimoniū glosissimi galie
ni. qō omis fractura cranei ⁊
fit sm unū duoz modoz. quo
rum unus est ad modum pene
et alius ad modum fissure sui
mule. Vñ considera differē
tiam inter unā fracturam ⁊ inter
aliam apud extractionē. Cum
g; os extrahere uolueris pmo
capillos qui sūt circa uulnus ra
di facias. deinde si uulnus sit stric
tum cum rasorio ad modum
crucis ipm incidas. ⁊ angulos
⁊ circa os separa donec fractu
ra discoloriatur. tūc si signū
impedit te imple uulnus penis
mel⁹ undiq; mollibus albugine
ma defactis. ⁊ desup pone plumā
cocleos destupi eodem modo ma
defactos. ⁊ sic dimitte quousq;
sanguis constringatur. deinde
extrahe os. ⁊ modus extrahēdi
est ut accipias os cum tenacu
lis ⁊ extrahas si fuerit separatū.
⁊ si teneatur in aliquo separa tena
citatem ei faciendo ut pforam
do cum instrumētis que conue
nunt ad illud. hoc tñ plane ⁊ cau
te ne tangas telas ⁊ cerebrum.
Cū si fractura fuerit ad modū
scissure ⁊ sit os ex omni parte
firmi. tunc pfora crepinis fi
būc modum. pone crepinum
supra os circa scissuram ut uus
foramē faciat. ⁊ reuolue ipsum
infra manus tuas donec pene
tret. deinde muta ipsū ad alīd
locū ⁊ sic fac tot foramina quot
sufficiant. deinde pone spatam
in uno foramine. ⁊ eleuādo
manū supius inclinatur tē
nuis qui est inter foramen et
foramen. ⁊ fac sic donec separet
os totum. Sciendū tñ est quod
ista pforatio nō debet incipi
ab ambabus extremitatibus
scissure sicut stolidi putāt ma
xime qn scissura longa est. de
cetera ex ea quantū sufficiat ad
mūdificationem cerebri in lo
co magis dependenti. Alia uō
scissura que remanet media
te natura sanabitur. nisi aliud
ppetuas. ⁊ est si sanies mūdi
ficem nō pōr absq; extractione
totius ossis illius scissure. tūc
enī necesse est totam scissurā
auferri qō est minus gūe. Cū

aut os extractum fuerit imple
ultimus totum diligent petu
lancias subtilissimus et uentosis
in ore albumine madefactis.
et pone postea desup pannacco
los de stupa uterum madefac.
et si uis infunde eos in uno stup
tico oleo rosato quin cofortant
panniculos et prohibent apa. dif
figa ligamento lato et no multu
stringatur ne panniculus aptre
metur. Cum his aut ulnus p
cura donec locus ab apte cito
sequetur. tue ita pcaue restau
ratus. pone q; mediana que
carnem gnat absq; mordica
tione quin panniculus no sbsti
net illud. et pulvis q laudat
in hoc fit ex sarcocolla. thure. mir
ra. aristolochia. et anthologia equa
liter. cum his enim pullulet reiuv
natur ulnus et caue ne ponas
ungim aut pultes ne putrefiat. et si fit in ulne ca
ro mala pone caute medica
resolvente: ipam sic e hmodi
tui. et si uis ut os reintegretur
ato mediante pzo sarcoli da
infimo albos ovoso sicut fit
in fermentat eccum. nisi extremi
tates et uentres adiuuas filia
et ex ovis albus. et in prima
pio usq; ad sequentem apitis
subtilia dedisses sicut farinam
grossatum et similia. Et scias
q; quin reducitur aliqs pannicu
lo; imminet periculum magnum
et si cum hec accidit infirmo
no mitus colericus. fluxus ue
tris. febris inseparabilis spas
mus et similia his secdm plus
mum morietur: de lesione aut
medulle q aliquis euadat nec

arcleri possum. De unionali
doctrina in fracturis ossium et
sic dupli dislocationibus cog
nitis aut eni frangitur
et dr fractura. aut separantur
a iunctura sua septa co pleta
et dicitur dislocatio. aut non co
pleta et dr torsio. Hic q; q ulte
rius tractanda operet ut cognoscat
fracturam et dislocationem pri.
Et signa dislocationis et fracture
universalia sit quin fit gibbositet
extimo late et intro concauitas
et figura membri etiam tortuo
si est spalte quin coniungit cum
membro sano si e similis sibi
et multociens pcipitur arpien
tio ossis qui manibus tractatur
locus. Postea uidebis fracturam seu di
locatio manifestatur tibi para
uelcate ad rectificandum uel re
ducendum ipam ad locum suum.
quin si curatur accidit apa uel
indurantur os et modus rectificandi
di seu reducendi ait ut membra
ab utroq; accipiatur late demat
leniter et suauiter ostendatur do
nec ad suam redeat naturam. re
stituatur ce tum dum minutim ex
tendit manibus palpando et com
primendo nibrum rectificet. Cui
q; os rectum fuit suauiter ligetur
et no multum stringatur pter
dolorem et apa. nec etiam adole
uiter stringatur quin os in filo
seruetur loco et ubi egritudo e
strictius ligetur. Largius tam
in extremitatibus quin istud est
phibens apa expellendo mate
riam supius et inferius. Illud au
qd de mediano ponitur in pa
pio e sciat quin infundatur pu
nus in ore albumine et oleo ro.

er si timetur aliqd ex apte rela
xa ligatura: tm et ppter ad flo
botomiam: a inige membrum la
bundant cum oleo camomelli
no: aut uino stiptico donec resol
uatur: a si nõ resoluatur sic qñ
res est magna pone uentosa cũ
scarpellatione multotiẽs donec
resoluatur: deinde relexa ad fract
uram: stolidi uõ negligũt apũ
et adhibent studium in fractu
ra et uõ membrum incipit dẽ
cere ad umiditatem a nigredi
nem donec corrumpatur: Et q
dicunt quidem que ponunt pr
mitigationem apũtis ei restau
rationis sicut recipias albed.
mirre. thuris. accanc. añ partẽ
equales a conficiantur cũ om
albumine additio modico pul
ueris molendini. farine que
adhereat pmedio ipius: in hac
confectione madefit pannus a
postea supponitur membro: deiñ
ligatur sicut dicimus. Et sciã
qõd qñ ponitur effectio: ponunti
etiam a astelle si fuerit fractuã
qñ in dislocatõe non ponunt
nisi in ea que fit in spondilibꝫ
colli a dorsi. et est necesse ut fa
scie sint tres ad minus ut plus
si est opertunũ: a sit latitudo ea
rum sm conuenientiã membro
rum. et consideretur etiã ulud
in longitudine astelle: et mq
quã ponantur astelle ponunt
pululli de stupa sufficienter: a
ligantur duabꝰ fasciis ne mẽ
brum ledatur ex eis. pea ligant
cum spuco nõ multum subtili
neq; forto. deinde cum fascia li
gã. Spatium uõ soluendi a ligã
di in omi fractura a dislocatõe
est de mo in ctium ut de quito
in quintũ. ut q de septimo i sep
timum diem nisi aliqd supue
niat accidens. sicut ẽ dolor et
apũ a pruritus q non tollerat
potat qñ tãc necesse est ut oi
die ligatura soluatur a dolor
succurrat cum olẽo ro. a lana suc
cida: a si fuit apũ curatur sicut di
ximus. a ponat cum fomentatio
one aque calide. deinde reũgens
est ad restaurationem ossis. Et sci
as qõd qñ fractura fit ei ultime
re non ligatur cum eo imo re
manet discoloratum. a ligatur
postea pse cum bindello a mu
tatur sero a mane. neq; ponitur
aliqua astella sup ipm. immo
elongatur adeo q tum possibi
le est. De accidentibus que ap
parent pr restaurationẽ ossium.
Vlnera aq; post restaurationem
ossis accidit ex imperitia restau
ratoꝝ ut membrum remaneat
arcuatum a tortum. a qñq; acci
dit ei subtiliatio cum debilita
te ipius. et qñq; uenit accidens
nocatiũ que dicta a ulcus sup
fluum ex quo membri detur pat
ualde. imo multotiẽs phibetur
motus eius illius a ppter si fuit
aput umeturis. De arcuatõe
autem membri que remanet pr
restauratione fracture dico qõd
quidam stolidoꝝ ponunt se
ipsam sanare cum iteratõe frac
tur nõ considerantes fortitudi
nem potentie. cum nis callose que
ligant ossa. ideo coꝝ opinio ei
dit sup penelin a fortisse uitu
peratur ex ea membri detenti
one. Cum g nis sanare ipsam opor
tet ut consideres dispositionem

pōz. vbi grā si per' fuit debilis q̄
niam non est multum qō fracta
ta fuit restaurata fomenta mē
brum multociens cū aqua de
cocionis camomille. altee mel
lon. folioz malue ⁊ similiū
donec pozrus lenificatur: demō
frange locum fracture pume ⁊
rectifica mēbrum sicut tibi nar
ratum ē. si uō pē fortis ⁊ ma
gnus fuerit qm̄ iam sunt plu
res dies qō restauratō fuit. tūc
non est presumptio ut frangat̄
fic. imo necesse est ut materia
locus fracture et sepiret̄ poru'
ab osse cum instrumēto. demō
rectifica membrū. et q̄n q; recti
ficatur in pueris cum extensi
one leui absq; fractura p̄cipue
si fuerit nouella q̄n iam pcep'
fit embrocatio aque molliciem
tis. ¶ Subtilitas aūt ⁊ debilita
membri que accidit pē sanati
onem fracture sanatur cū la
bunamtia albumen fracentū
et cum embrocatē membri in
aqua calida. ¶ Iodamo uō ta
natur cum stricture forti ⁊ abi
sbtilibus fracentibus modicā nu
trimentū et etiam cū emplau
stratione subtiliozū sicut q̄n fit
emplm̄ ex aloes. mirra. olibano.
et acacia ⁊ conficiatur cum ou
albumē ⁊ q̄n q; etiā supponit̄
plumbum. ¶ Preterea q̄ dō acci
dit tarditas et grauitas i tūc
tumis pē uestigium sanationis
cui⁹ sucurratur cum fomēta
tione aque molificatiua. ubi
cetere fuit bōte molificatē si
cut camomilla ⁊ similes res
et ⁊ fractura fricatione leui do
nec lenificetur. et ponat̄ si unc
supra membrum petia maderfacta
in sepo arietino eliquato cum
butiro ⁊ modico cere et tūc.

¶ De modo cōstringendi fluxum.

Oportet cum accidit sanguini
fluxus sanguinis ut uia pa
fortetur ad restringendū ipm
ā undelect q̄ infirmo syncopi
accidat. et modus stringendi
est ut ponatur pauis digitus
sup apticione uene ⁊ membru
ligatur sursum si possibile
est q̄n fluxerit cessare donec
ipmentur medicine si nō fue
rint ꝑparate. fiat cōtingere mi
tociens ⁊ fortasse uidebit locū
medicine qō est quia congela
tur aliquid ex sanguine sūb di
gito ⁊ retinetur fluxus. et me
diane quidem cōferentes sūt
sicut aloes ⁊ gipsum ablutū
⁊ filia. g. aūt dixit qō nulla me
dicina est utilior medicina de
thure ⁊ est utile thus albissi
mum aloes. aā ptes equales. pī
uenigentur ⁊ conficiant̄ cū ou
albumine usq; ad spissitudi
mellis. deinde accipe ariete
lam ul' bombicium molle. aū
pilos leporis qui sūt utiliores
in quibus inuoluatur medicā
deinde supra uulnus et ceta ip
sum appone. ¶ Item aliud ual
de mirabile. re. thuris. sangui
nis draconis. aloes. gipsi. gra
noz. mirroz pulluerizet pulueris
molendi mi. sterconis equi ul' a
sini adiusti. aā partes equales
pulueriget̄ sup uulnus aū cō
ficiantur sic̄ dictum. ¶ Et forta
sse sanguis nō stringitur cum
hec speciales si fluxit ab arteria q̄
cognoscitur p saltum et uelo

onem cum uelocitate. tūc ergo
extremitates uene cū filo ligen
tur. ꝙ fortasse illud non est poſſi
bile qm̄ extrahuntur ꝙ elongā
tur a uulnere. quare oportet ū
ſuturamus ei mediana com
burente aut cum cauterio ignis
qđ est facilioris ꝙ ulterius uulne
ris. ex hoc enī fit crustula
ex qua fluxus ymoris retinetur.
et de medianis comburentibꝫ
sunt ut rectas calas uel pī
tes duas. nitroli prem uam
et conficiantur cum oleo albu
mine. ſi uis mutare pilos le
poris cum eis. aut lambiacem.
et de fortibꝫ sūt ſiē tria ſi dest
udonia ꝙ cūcta erūmula que
sunt in alio libro nostro.

De extractione telloꝝ ꝙ aſtella
rum ſagittarum uis ni ꝙ ſilium.
extrahere necesse ē ut conſide
res an sit cum aſtula an absq;
aſtula. qđ ſi aſtulam habūt
tūc manibꝫ accipe ꝙ cum agi
tatione leui ne rumpat extra
he. ſi uō ſagitta ſine aſtula fu
erit pone forcipes intus i uul
nere donec ſagittam capiant
deinde ſuas extremitates ſtrī
ge ꝙ paulatim agitando extra
he. qđ ſi uulnus ſtrictum fuēr
ta qđ forcipes intrare neque
ant tūc ipm dilatandum est.
ſi oporteat ut ſcias qđ quādo ſa
gitta adeo penetrauerit ut per
locum p quem intrauit exire
non poſſit. ex alia parte loci in
cidatur ꝙ extrahatur. Et in to
tis inuenies ſagittas mul
tas ſpēs quare oportet ut habi
teas ingenium unicuiq; ſpē
apiat extractionē. Et ſi fuerit
ex ſagittis que dicuntur bū
late ſepara carnem in qua fin
guntur barbule cum incisorio.
et ſi. pbiter illud neruus aut ar
teria tūc recipe illas barbulas ſi
cancllo enes ul'm cānula pēne
ansens deinde ſagittam extra.
non enī barbule fingunt̄ i
carne pt̄ꝝ recipiuntur ſic. Et
oporteat ut. pſpicias ne lesa uul
neratus ſit fuſcus aut hurdus
qm̄ illud ſignificat ſagittam
uenenoſam. qđ ſi hoc est mada
totum carnem uenenoſam ſi
pparatur tibi. et pone medica
conſumentes uenenū ſicut dyn
acia et ſimula. Si aūt ſagitta
infigitur in oſſe nō forte
ſer leuiter mouentur donec pau
latim extrahatur. ſi nō est obe
diens. ad extrahendum tūc de
tege os ꝙ pforā in ipō cum in
ſtrūmto donec locus dilatetur
deinde extrahe. Spine uō et
ſtipites quādo fingunt̄ in
membris. et ſimiliter oſſa ſepa
rata in uulneribꝫ ſi nō poſſūt
extrahi ſm predictum modū
cum tenacibus ꝙ aliis inſtrumē
tis extrahantur cum mediana
attractiuis. et ē ut perpiā. mo
nuacum ꝙ mel. ꝙ fiat ex eis em
plaſtrum. aut recipe radices
arundinis. ꝙ. cāne uiē et tere
ptās. deinde adde mel et fac em
plaſtrum. et ſi uis pone aſſo
logiam longam cum eis qm̄
erit fortius attractiuum.

De curatione fiſtularum. ꝙ.

Fiſtula sicut diximus in libro
nrō. alio est ulcus pfundum
angustum cum nodositate et
duricia carnis ipm circūdātis

-cuſ- ꝙ est sicut

et est fiat cāna ul' penna anste
ris penetrans in membrum et
ipā quidem dicitur ad similitu
dinem asse cum instrumēti os ha
bentis strictam et fundum am
plum. Cum aūt uis curare nec
esse est primus ut cognoscas eiꝰ
dispositionem cum tractatu lon
gitudinem pfunditatis eius.
et duplicitatem ipius. deinde si
orificium eius est strictus dila
ta ipm cum instrumēto. aut cā
quibusdam rebus sicut ē medul
la cannę fuscę ul' sambuci. aut
ebuli et similia. deinde abluatur
et mūdificetur aliqbus diebus. et a
blutio eius est cum aqua sapo
nis ul' aqua salsa et simile cum
aqua cineris. Mundificatio uō
fit cum melle pp̄ resolutiuū
in eis aliquid de eris flore. Cum
aūt fistula mūdificari fuerit
necesse est ut deficcetur et morti
ficetur. ponatur ergo medicamē
acutum usq; ad pfunditatem
eius cum uentio. ul' quocūq; alio
modo possibile est donec fistu
la deficcetur. deinde pascatur lo
cus cum butiro ul' assungia
sine sale. donec caro combusta
putrefiat et cadat. et postp̄ fiat
bn mundificata restaura cō
cinnitatem fistule cum medica
na carnis accretiua donec sanet.
et si nō restauretur caro ppter
hoc nec sanes egeditur digesti
ue sine odore malo tūc scias ad
huc qđ fistula nō est mortua.
videas ergo ad mortificationē
eius cum medicamis acutis si
cut diximus. et caue ne occulte
tur tibi pfunditas pp̄ longi
tudinē et duplicitatem ipius.

Et multotiens fistula non est
penetrans ad pfundum. immo
semita ei' est inē carnem et cutis.
tunc ego pono tantum ligneū
aboritiū usq; ad pfundum ei'.
et made cum instrumēto supra
tantam quousq; uidentur tota.
nti nervus aut uena sit prohi
bens illud. deinde aufers cum
malleolo carnem duri filtrati
abomi parte donec nichil ex ea
remaneat. qđ si placens non est
obediens adhuc pone medicamē
acutum sicē narravimus. deinde
butirum et postea carnis nascen
cia. Et quęq; fistula non extin
guitur cum medicamis q̄uam
fortasse corruptō ei' est pfundi
tas in membro uehemēter pp̄ lō
gitudinē dicta. tūc ē illud qđ
est ultimum in ea est cauterium
ignitum. et oportet ut sis sollici
tus in omi fistula ne fiat sicut
et remaneat in eo putredo. im
mo si fuerit illō succurre sicut
diximus in ulceribus. Si uō
fistula obtinuerit in nervis uel
venis ul' arteriis et est impossi
bile ē ut sanetur cum me
dicamis sicē supius est narratum.
qđ si fuerit eius corruptio anti
qua tunc uix aut nūquā sana
tur. Et similiter fistula que ac
cidit in intestino aut uesica aut
aliquo membroꝝ principaliū.
ul' aliquo spondilium dorsi uel
costarū et iunctuarū sicē manuū
pedis aut scapule. qñ penetrat
pellicullam uentris interiorem
sm plurimū nō sanatur. et in
omni quidem fistula que est sm
hūc modum non oportet ut la
boremus multum. immo melius

est ut cõmittam̃ ipũm opilõi
bo nature ⁊ adiuuemus eã ei
mũdificatiuus ⁊ lauatiuus tãtũ
ser eiue ne mundifices fistulã
penetrantem cum his q̃ latẽt
acutatem. sicut est flos eris et
similia. q̃n fierent lesio in meã
oribꝰ. imo mũdifica cum cum
melle ⁊ mõ tritum. aut pone
cum eis sarcocollam aut amito
glam ul' vicos. ¶ Fistula aũt
que corrumpit os nõ sanatũ ñ
auferatur corruptio eĩ tota ab
osse. sm qđ auferatur etiam in
carne. oportet g̃ ut discoloꝛpe
rias os si non est discoloꝛpatum
deinde rade corruptionem ⁊ ni
gredinem eius donec auferat̃
tota. ⁊ admunistra postea restau
ratiua. Quod si ulcus nõ restau
ratur pt hec scias adhuc ibi cor
ruptionem eẽ. derege ergo iteu
et rade usq; ad tutamĩ eius. de
inde restaura. ñ si corruptio
fuit usq; ad medullam sic q̃do
accidit in ossibꝰ magnis time
nõ timeas auferre os corrupti
rotum cum medulla sua. et si
ipã corruptio fuit in toto osse
non est ꝯsultandum ut sanetur nisi etiam auferatur os to
tum. ¶ De mediatis acutis
mortificatibꝰ fistulis ⁊ cicatri
ce

Capitulum tractatus de cellidonia.

Radicas celidonie. unne puero
rum ãñ. ʒ. iij. calcis uiue. ʒ. iij.
arsenici atrim. ʒ. i. conficiãtur
sic. Sucus et urina bulliant m
olla rudi et calx cum eis tene
mꝰ coꝛpꝰetur. deinde addatur ar
senicum ⁊ omia simul agitem
to mꝰ coꝛpꝰentur ⁊ mõ supflue
bulliant ser parumꝑ. demõ de

ficcetur ⁊ informent̃ ꝯcis tu
ctici. et cure ex eis quantũ ut sap̃
necessitatem. ⁊ utere in fistulis
et cancris ad mortificationem
qm̃ est mirabile. ¶ Tractatus de
Capitulum fortis lũ. accto.
ſ. mellis. ʒ. iij. eris usti. aut oli.
floris eris. capitosi. ãñ. ʒ. ſ. cal
cis non extincte. ʒ. iij. aũpig
menti. ʒ. j. sic cõficiantur. bulli
ant acetum et mel. ⁊ pulueꝛ cal
cis mꝰcoꝛpꝰetur cum eis. deinde
cetera sunt addenda ꝑter aur
pigmentum qđ ponendum est
apud inspissationem. Cum aũt
confectio fuit aliquãtulum in
spissata ab igne deponenda est.
deinde ficcetur ⁊ fiant troꝛsci.
sunt enĩ valde mirabiles. ca
ue ne tues ipos in loco humi
do qm̃ corrumpuntur.

De curatione cancri.

Cancer est apũ dimum melan
colicum in coꝛpꝰe nascens. et
non dr̃ cancer nisi ad similitu
dinem cuiusdam animal' qđ est
quia in cancro fuit uenule rubre
tendentes ad nigredinẽ ⁊ um
ditatem que assimilant̃ pedi
bus illius. similit̃ forma unius
in totu ditate est. sm̃ formã
alterius. Et causa quidem cancri
duplex est. q̃n aut est antecedẽs
aut primitiua. ãñ crescens aũt
fit ex replectione humoris me
lancolici corrupti. primitiũ uõ
fit ex uulnere ul' ulcere neglec
to. Et signa quibꝰ cognoscatur
cancer non ulceratus fuit q̃n
in primapio appꝰet sicut cicer
ul' faba. postea crescit ⁊ fit ma
gnus. et fuit in eo uenule quas
dixim̃ que circũdant ipsum. co

Hoc idem habetur Auicenna li. 4to

lorq; eius est etiam fuscus a fe
tasse mest ei caliditas quedam.
Signa uō ulcus qui est ulcerit'
sunt: qñ fetet multum. Labia
etiam eius sunt exosa q uīdia.
rq; extremus comūsa. Curatio
uō eius qñ incipit est ut flebo
tometur infirmus exuena me
dia et pungatur etiam ei cpho
q abstineat a cibis generātib'
colerā nigrā. sicut sē lētes
caule. caro uacina. unus cros
sum q similia. Et fit eius abu'
cano. menta. edulina. pulmā.
intella oui et sorbilia. q similia
huī. deinde emplā locum cum
rebo frigidis sicut est solatro.
plantagine q portulacis. aut
ungatur cum unguento isto
qñ est mirabile. ff. rhuae bñ
lore. olibani etiam ablui. cen
se. aīi pres equales teramtur q
cum oleo rō. ad modū ungue
ti confiantur. ista qdē omia
sūt phibentia additionem et
ulcerationem eius. licet non
remouemt ipm qñq. et for
tasse possibile est cancrum p
incisionem sanari dum ē par
uus. set cum fit illud nō opor
tet ut remaneat aliqd de mē
bro mutilato. imo extirpetur ra
dicatus cum omibus uenulis sui
deinde locus cauterizetur. Cura
tio aūt cancri ulcerati est ut ex
tinguas caliditatem ei in pri
mis si adest cum frigidis ole
ribus. deinde cancer cum uino
capiatur. et ipm ab omni ar
cantu totaliter incidatur. san
guinem q diu manare pmitt
tas. imo exprimas loca circū
stantia ut fetidus exeat. de
inde cauterizetur locus uehemē
ter fortasse erit cum cauēo dete
rior uidelicet cum est ppe membra
pinapalia uel ppe neruos. a
ppter hoc cancer in neruos ē dif
ficilis curationis. qñ uidelicet
membra neq; incisione; ne
q; cauterium pacientur. Cō si
pacies nō est obediens incisi
oni et est locus nouter cancer cu
tius ut potē ex neglecto uulne
re uel ulcere. tūc possibile est ut e
radicetur cum medicinis acu
tis. Si uō nō eradicatur ppera
re ad incisionem q cauterium
sicut diximus. Explicit tractatus.

De sermone uniuersali in apostema.

Apostema aut est calidum aut
est frigidum. et qđ est calidum
aut est a sanguine et dicit flegmon. aut est a colera et dicitur
erisipila. frigidum uō aut est
a flegmate et dicit scirrus. aut
est a melancolia et dicit schirrus. i. s
schirosis. aut cancer. scr differt
cancer a schirosi. qñ cancer nō
est expers tolorus q inflatiōis
cum pulsatione quadam. ap
parent in circuitu eius uenule
sicut diximus que omnia nō
sunt in schirosi. Signa uō flegmonis sunt hec. calor. rubō. pl'
sus. q color. q tumor. Signa erisipi
le sunt calor. rubor. mutatus cum
no colori. dolorus magnitudo.
et uelox augmentatio. Signa q
me sūt albedo q mollicies ita
ut si digitum compressens qi
signum foramnis faciat. Sig'
schirosus seu schirosis sūt ig'ens
duricies cum migrehne absq;
sensu. De cura flegmonis.
Cura flegmonis est ut corpus in

pannus mundificet ꝑ flomiā
deinde fiat administratō repr
cussiuoꝝ tñ. sic est accetus et fu
cus solatii. sanguine enim ue
pertulae. vgr pastoris. et filiu.
et de compōsitis est bonus in
guentum pupuleon. set cute
ne repaciat apū qđ est in collo.
sub axillis. aut in inguinibus.
qñ tum etur ne materia redeat
ad mēbra p̄ma pulsa cum no
cumto. ista quidem facit diam
tur cucubalodia. qñ cucubalus
p̄ superfluitatem p̄ma pulsu.
qđ si apū repellitur. et nō augñ
tatur bonum est. sin aūt ponē
in augmto eius resolutiua cū
repercussiuis simul. ꝑ quā cucubalū
et de his que laudantur i hac
hora ut dicat. b. est olim ad. et silr
olim camomillinum equalit
cum pupuleon est bonum. In
statu aūt et fine tñ resolutiua
ponantur. sicut farina ordei.
farina furfuris. farina faluri.
olim camomille. malua anisus
et similia. Si uō p̄dce nō resol
uuntur. apū imo in capite facit
collectionem sanies. cui signū
est calor fortis et dolor cum pul
satione uehemēti. cum matuī
tuus insistendum est donec cō
pleatur digestio. deīn apponatur
cum instrumēto ut sanies cur
rat ueloci. et mediante quide
maturatiue sint sic pultes que
fiunt ex farina furfuris aqua
et oleo. ul assungia et similr ma
luauiscus. semē lini. fenugreci
et similia. ¶ De cura carbūculi
Quandoq; antrax ul antracis. ul
carbunculus est rubeus. et
qñq; est atrus. et qñ; undiq;
et qñq; etiam ē nigr. et ēmib⁹
deteriꝰ. set minus malus est
rubeus. Curatō aūt eius est ut
fiat in principio flomia. et cu
in capite appareat qm conferat. u
est phibitum sit apū quosdā.
set ego etiam nō laudo illud p̄
confirmationem. deinde minu
retur abus infirmi. et concedat
tantum cibaria accetosa et stip
tica sicut caro pullor ul edor
cum agresta. ul accto. aut suco
malor granator accetosor. cum
qñ ista omia et similia sunt cō
fortantia cor cum uelocitate. et
cum aūt iam carbunculus est
apparens non est necesse ū ut
maturetur. et de eis que matu
rant ipm et cita rumpunt sūt
sicut emplin q̄ fit de fermento
cum oleo et sale. et ficus etiā pi
gues cum sinapi ul nitro et olō
de uuis et cras qđ non ponitur
sup̄a carbunculum aliqđ rep
cussiuum omino. set laudantur
qñq; in circuitu eius tantum.
oportet in ¶ De cura erisipile.
primo erisipile ut ꝑ apta
solutionem ucentris cum bis
que colerum sine multa calefac
tione expellunt. deinde omia
que in cam flegmonis dicam
gradatim facias. Si cause ab
uno qđ diximus de locis cuiu
atonis cum repercussiuis et silr
qñ materia est uehemens fit mi
tescens accidit in erisipile non
oportet ut ponantur repercussi
ua nisi tñ in circuitu et desup
resolutiua. ꝙniam si referant
ad membra inducat periculū ꝑ
apabus qđ emendari forsitā
non potest. et iterum cauendū ꝑ

supfluum refrenationes mouetur uel xmia doloris. ⁊ inq̃ put membrum corrumpi. qđ̃ si accidit illđ̃ dimittę infrigidationem statim ⁊ adminiſ̃ molificantia. et forsitan erit necessarium apponere uentosas ad scarificationem. ¶ Quando mitte. Postea mittis mollis flegma ad ra et ut infirmus purgetur a fastidio ⁊ multiplicatione aque. atq; ab his omib; que flegma generant custodiatur deinde cum locum uis antepone id qđ̃ resoluit ⁊ exsiccat. et ex eis fiat sicut qñ madefit stupa ul' spongia in aqua cinis tartrõz cum aceto mittatur in aqua saponis ⁊ ut uinum qđ̃ fit ex duabus partibus anensi pinum falua ⁊ tertia calas ui ue qñ ⁊ admisceatur cum oleo. aut fiat emplm ex dolore mendico cum oleo ⁊ tale. qñ est mirabile. ¶ Ex cura scrofulosis. Scrofulosis curatio non est nisi ad eo qđ̃ resoluit ⁊ leuat simul. ꝓquam ꝓcessit mũdificatio corpus cum his que colerum nigram expellunt. ⁊ de illis sũ sicut adipes ⁊ medulle omnes ⁊ radix lilij ⁊ mucillago etiam fenu greci ⁊ seminis lini. ⁊ ea que dicemus in curatiõe scrofulaꝝ. Eger quoq; a bis grementibus colerum nigram custodiatur eo. ¶ Ex regimine apostum quodq; apũ. tum ꝓ cui postq̃ maturatur. maturatę indiget aptione. qñ si non fit membrum ad putrefactionem ⁊ corruptionem deueniet. et ex membris sũt in quibus necessario differtur aptio donec apostema sedm sufficientiam maturetur. ⁊ illa sunt sicut membra carnosa. carnosa aũt membra ⁊ ea que sunt ꝓpe uncturas nõ substinent illud. qñ nerui putrefierent et separarentur in uncturis. Et signum maturationis sm sufficientiam ẽ qñ apparet lenitas aput locum ⁊ diminutio rubedinis. doloꝛ etiam et pulsatio. atq; febris iam cessauerit. Cum g̃ uis aptionez fa cere oportet ut sit in loco magis eminenti et maturioꝛi. ⁊ sit tractus ꝓpoꝛationis tue ut dicetur. ꝑ. b. ad ꝓtem ex qua ꝓbibile est carere pus. ad inferiora. et obserua te etiam cum his abmaſione nerui. ⁊ lacertoꝛ et similium. et sis contentus in membris equalibus. ⁊ que ꝛ reflectunt. sicut est brachium. manus ⁊ similia madere sedm ꝛ longitudinem. ⁊ his q̃ reflectuntur sicut in lacertis ⁊ costis et aput celin ⁊ similia madere sm tantudinem. et iam narratum est ubi sermo cum distinctione sm complemẽtum in libro nostro alio. Postquã uõ aptema ꝓpoꝛatum fuerit si necesse est indicem intromittas ut cauerne ⁊ absconsiones rumpantur. sanies q; tota facilius exprimatur. Set si apostema magnum fuit nõ est subito tota sanies extrahenda. ne infirmo simo pis accidat. imo paulatim ad plenum extrahatur. maxime q; si eger debilis sit uirtutis. deinde simple uulnus cum stuello in oleo albumine madefacto. ⁊ alius

que fluxum sanguinis refre
nent si indiges illo. deñ cura
mulnus cum medicina carnis
creatiua. sicut cetera uulnera
donec sanetur. et si idiget ma
iori mundificatiõe quam sit
in medicina carnis creatiua. i
mundifica ipsum cum melle
et uino et similibus. aliquibus
diebus. deinde redeas ad medi
cinam que carnem generat.

De cura scrofularum glandularum
et similium cum masione et
sine masione.

Dei in quibus sine masione.
generantur scrofule sunt ste
partes colli. subalselle. inguina. quarũ quidem curatio ꝯ
tingit fit cum medicinis. absq;
masione. et quãdoq; fit cum in
cisione. Oportet ergo ut nar
remus. in hos istos modos fi
ri. primo. ostendentes quãdo
uel cum medicinis sine inci
sione est. ut primo purgetur
flegma crassum. sicut cũ pul
uere qui fit ex duabus partibus turbit. i una ℥. i. et tribus quem.
et dieta eius subtilietur. i. ut
nõ multum comedat. i. pauca
pue in sero. neq; etiam albos
ouos. ul' aquam bibat. deñ
ad cam locum ꝑpandi
est. et curatio localis est cũ me
dicinis in quibus est mollifi
catio et resolutio simul. et de
medicinis. platis ẽ unguẽ
tum diaquilon qđ compositum est. ab. anaquis. i. simili
unguentum q; componunt. ℥.
ui libra. i. et agencos. et unum
emplm qđ fit de armoniaco
deblo. i. galbano cui cõfectio ẽ
ut recipias ex his tribus unguẽ
ptes equales. i. macera unum fõ
ti usq; ad tertium dimittantur
quatinus in eo liquefiant deñ
addito sulfure fiat emplastr.
Unguentum diaquilon fit fie
re. Litargiri trit. ℥. i. in patella
coquatur cui addantur ℥. ij. ℥. oli
uetis. i simul agitentur. deinde
lentus ignis sub eis fiat. i coq;
tur donec litargirum resoluat
totum. deinde mucillaginis mal
uauisci. ℥. i. mucillaginis fenu
greci. i. seminis lini. aã ℥. ij. su
mantur. i pocis admisceantur.
deinde donec unspissetur coq;e.
Cum aũt cetum fuerit a igne
deponatur. i. tam diu postea agi
tetur donec refrigeretur. i. mixtu
sum fiat. Item magn. g. r.
sinapis. seminis urticẽ sulfuris
spume maris. ana stolagie. dbli
armoniaci. aã pes equales. o
lei antiqui q. s. ut quanti sufficiat. Qđ si administratio hu
iusmodi medicinarum nõ cõferat
scrofulis tũc ꝑpera te ad inci
sionem cum ferro. et modus in
cisionis est. ut accipias scrofulã
manu una. i. firmiter teneatur.
deinde scea tantum pellicula
desup. secundum longitudinem. i. cau
te ne incidas siculum in quo est
scrofula inuoluta. qđ si incidatur fit eius extractio difficilis
ualde. deinde accipe scrofulã cũ
uncino. i. excocleario ipam perfore
abomi. litere donec cum suo sic
culo integre possit extrahi. qđ
si contingat aliqd de siculo re
manere scrofula reuiuiscetur. et
si adultum ibi remanserit aliqd
de eo ul' de scrofula qđ extrahi

non possit. cũc medicamẽ acu
cum ponendũ est donec sũma
tur. deinde cura uulnus sicut re
liqua uulnera. Et si ager nõ ob
ediens ad incisionem cu: fer
ro. tũc cura ipm cũ medicami
ne acuto. et est ut circũcidatur pri
mo cutis supra scrofulam cum
aliquo ruptorio siat cum ste
core columbino. et cantando by
tritis et confectis cum aceto. et
unde ponatur medicamẽ acutũ
donec putrefiat et consumatur.
et de siccis est. ut re. calcis uiue.
ʒ. ij. arsenici citrini. ʒ. ij. realgar.
ʒ. ſ. et conficiantur cum melle. et
fiat medicamen. ꝙ oportet ut
scias qõ qñ scrofula est diuinci
nerius aut uenis ul' arteriꝰ nõ
est presumptio ut curetur cum
medicina ustiua neq; cultra cum
ferro. qñ timetur ne huiꝰmodi
membra lesionem. Cum aũ scro
fula consumpta fuerit ponebu
tirum donec exeat in putredi
nem. deinde cura uulnus cum eo qõ
conuenit donec sanet. Preter
ea sicut oportet qõ qñq; scrofu
la ducatur ad sanies et tunc nõ
est necesse nisi ut maturetur
et proferatur sicut diximus in ap
ostematibus. deinde ut eius residu
um sumatur ponendũ est me
dicamẽ acutum. De cura uocis.
Iam diximus in libro alio ꝙ lo
tium est aꝑi carnosum in gu
la. ad generationem. et anima eius
nõ est ut consideremus si egerit ha
buit cum a natiuitate sua. aut
accidit sibi postea. cõ si habuit
ipsum semp non presumas in
curatione sua. Si uõ est accidens
tale. et nõ est magnũ nec nimis
et uenis aut arteriis animal
made ipsum sicut diximus in
scrofulis. et extrahatur cum sicu
lo suo. deinde si uulnus magnũ
fuerit sue ipm aliquantulum.
et pone desup quic flueum san
guinis restringere. et curetur loci
donec sanetur. et ꝙbusdam agentes
ipm gnãm. et augmentant sunt sic
ut frigida. et indigestibles et
aquosa specialiter cassia. Caudi uõ
et digestibles sicut panis tene
ctus. et bñ fermentatus. caro
animal'. anni. edulina. pullina.
unum clarum rubeũ. et simili
pinent ipm gnãm et augen.
De porris et uericis et clauis
Cadunt in cor. et emorroydibus.
Porre multociés uericę. et clauꝰ
et similiter emorroydes circa anum.
et intus. tũc gñ melior curatio et
uelocior est ut mundificentur cũ
instrumẽto. et modus mũdificatio
nis est ut accipias uericem
ul' clauum. aut emorroydem cũ
unguento. et extende ipsum ad supe
riora. deinde made eum aput me
dicem. et si nõ retinetur manus
mea qm est humidus sic accidit
multociés quãdo emorroys é in
tra anũ. et uericꝰ etiam in ca
pite precipuaj. tũc capie eum cum
unguibus tuis. aut cum panno
aspero. deinde madatur et extra
hatur. et pone postea desup medi
camen acutum. aut fiat caute
rizatio cum igne ut eius cõsu
metur radix. deinde cura uulnus
sicut reliqua uulnera. Cõ si e
ger non est tollerans supꝰ inci
onem cum ferro et fluent sicut
emorroys extra anum. aut uer
ucꝰ tunc liga eum cum filo si

rico uel xmãtar⁹ dimitte sic dõ
pse curat⁹ deinde curetur locũ si
cut dictum est donec sanetur.

De combustione ignis aque et
primum quod olei bullientis.
requiritur in combustione cũ
ut locus uesicam phibeat⁹ et u
lud fit cum medicamis frigidis
sicut qñ infundit⁹ pinn⁹ frigt
in fuco solam⁹ endiuie portula
ce⁹ similium ⁊ supponitur ⁊ de
compositis bonum est unguẽ
tum q⁹ fit ex albumine ouo
et aceto ⁊ fortasse ponitur inde
aliquid ex cerusa uel opio. Qđ
si loqui sum uehemẽtius fuit cui
huĩmodi unguẽ administ⁹
dum est ⁊ sit ut re. cere prem⁹
olei ro. partes. iij. ⁊ resoluant⁹
ad ignem. deinde extrahant⁹
et addant⁹ ex cera partes duo
et moueatur cum spatula donec
infrigidetur. deinde ponat albu
men ouj ⁊ puri cãfore. Agitandũ
etiam post hec nõ pretermittat⁹
donec inspissetur. Cum aut
ignis iam fecit ulcerationẽ pro
fundum. fac unguẽtũ de calce
ablutta multotiens cũ oleo ro. ⁊
cõi qñ est mirabile. Deinde
Auteriora uulnus mi⁹ na cum
plex est. fit eni aliq̃do ro⁹
ad phibendum ⁊ cessem dum
corruptionem membro⁹ ⁊ ali
quãdo ad restringendum eme
rorragiam. i. fluxum sanguis
faciendo spissam ⁊ crassam cru
stulam. et aliqñ etiam ut fiat
aptio uiar⁹ ⁊ poro⁹ qđ ⁊ superfluitas accidentis exeat. et uẽ
tute cocrionis fiat cum⁹ ad
certum republis. et ego quide
ponam te hec curentia que da
m quibus ⁊ magis occurrit usus.
et declarabo etiam in quibus egri
tudinibus fit uulnus tum mi⁹
cuiusq; hoꝝ. dico ergo qđ quãdo
fit cauterium in duobus comu
capitis phibet dolorem et cro
nicam. et cum fit in summitate
ualet ad maniã uel melancolii.
sed huĩmodi cauterium debet
cẽ profundum. ⁊ usq; ad pinq
tatem ossis. qđ etiam melius
est si cauo prius ad modũ cruc⁹
aliq̃tulum incidatur deinde
cauterietur. Item cauterius
qđ fit sup duo tempora ualet
ad lacrimas oculoꝝ constringẽ
das ⁊ ad aquam que descendit
in eos. i. cataractam. et si lacri
matio fuerit tantũ in uno ocu
lo nõ fit cauterium nisi in uno
latere. Item cum fit in fon
tanella cõli ualet ad epilemi
a ⁊ paralisim. Item cum fit caute
rium tribo digitis ab umbo
inferius cõfortat dolorem eius
et spatularum. Item cũ fit
apud radicem gutturis cõfortat
asmam ⁊ uitio pulmonis. Item
cum fit tribo digitis sub um
bilico ofert eius dolorem. Item
cum fit sup epar ualet dolori ⁊
uitio eius. Item cum fit su
per splenem confert eius uitio.
Item cum fit in fontanella lũ
boꝝ ualet ad hoꝝ dolorẽ. Item
cum fit apud inferiorem spondi
lẽ dorsi confert emoroydibus.
Item cum fit tribo digitis a no
do manus supi in posteriori ua
let ad dolorem uiscere eius ⁊

bradin. Item cum fit sup̃ fa
uiter ad guttur scatica. Item
cum fit supra nodum pedis ui
in fontanella sub genu uadit ad
medium totius corpis. & q̃
fit etiam in concauitate pedis ua
let ad podagrum.

Explicat liber. fluxet breuis com
positio cyrurgie magist̃ Brun
longobugensis quia compsuit
post compositiõ; alteri magne.

Incipit plagus sui phemum
sui exclusio opis p̃t ip̃i; opitiõ.

Anno dñice incarnatois. octuo.
ducentes. Quiquag: tho. axense
augusti. xi. indict̃. Ego Brunu
longobugensis p̃mte clemen
tia condideri an gr̃ sunt infi
nite hec opus inceptu debito
modo complcui. Cui quantu
fm ecclesiasticam est septima pe
alterius libri magn quę com
pilaui andree. aut est pax plu
Recipe g̃ ipm gratum. o lagi
ne & opare cum eo secum ubicũ
q; uis qm̃ fert ipm sub umbra
alterius in quo est mo uerus.
nõ scripsi in eo nisi qđ assent
& alii sapientes antiquj.

Incipit prologus in libro cyrurgie magri Rolandi parmēsis.

EDI
CIN
THEO
RICA
OCH
TOR

ad duos. nō eni sensu dicti in
strumentum media. Alio uero
dicatur ipā ars sm qō ipā dua
in theoricam z practicam. Est at
triplex instrūm medicine per qō
medicus diligenter medetur. s.
dicta. potio z cyrurgicum istru
mentum. Primo eni egere est dic
tandus. Secō poionand. Tertiō
si quid ē supfluum in ipō qō p
predictum instrūm. s. poionem
nequit removeri per rugicum
mistruūtur. est extirpandū. Cu
aūt ista tua instrūm qnq. ad iu
cem sibi defuiant. de dicta z me
diana multa a plurimis fuerit
libri condit. de cyrugia uō nul
li ul' pauca. o magister noster. tū ruga
tu sociorū z amicorū tuorū. tuo pp
pauca tractatum tractatuū de cyru
gico instrūmto quēdam tracta
tum edidit quē cyrugiam ap
pellam. In cui' primo pio ista req
runtur. Intentio. Causa inten
tionis. Utilitas. Partiō operis.
Ordo tractandi. Libri titulus. In
tentio est solutio. ul' continua
ul' supflua cyrugie bñficio
curare. Causa intentionis fuit
multa librorū z inordinatio amico
rum. Utilitas ē curationis cōti
nuatio. solutiōis z supfluentiū
fugatio et certa notitia. Partiō
hoc opus in. iij. partialia pria
nectit partium humāi corporis.
Ordo tractandi talis ē. In prima
partiali agit de lesione que fit
in capite usq. ad collum. In alia
tribo non suam ordinem muta
tractat de qualibet lesione alia
partium. intermittendo carnis de
apōsibus. de cancris z fistulis infra
finit tractatum finit. Liber titul'
talis ē. Incipit cyrurgia magri
Rolandi. Cyrurgia dicit a cyro
qō est manus z agia qō est actio
eo qō in actiōe fiunt operatiōes cō
sistit. Incipit auctor: primo ō le
sione capitis ad qō dignior pars
corporis est. z applicatur ei facilē
est qō humanum corp' in quatu
or ptes. s. in animatum. nutrien.
nutritam z magnitudinem. Est ō
caput dignior pars qz supiorē
locum optinet. fundamentum est
eni tam vōis q' cetere. a illuminā
untur. Primum g' de capite ē
tractatum consulit primendum. qz
ab ipō cetis mēbris sensus z mo
tus ministrantur. Antiqui eni
philosophi caput radicem cete
roz membroz corporis cē asseru
erunt. z hoiem arbori inuerse as
simulauerūt. eo a capite quasi ar
dice simplici incepit z in plu
rima membra ul' in ramos cētē
derunt. Vt dignior pars dicatur
quia pō appetit ut cetera. ul' qz
alia principalit' ei seruire in cete
ris. quāmis augustin' dicat qō
alia nec in memoria minor. nec

un malorū mal⁹ repent⁹ vlcꝰ
ait primapalit habitare in cere
bro ꝓp̄ primapalitatem opera
tionum quas in eo exercet. unꝰ
dignior pars corporis iudicatꝰ.
Et primo tractat de cranio gra
cilis ⁊ ad maiorem eiꝰdem utili
tatis euidentiam de cerebro q̄
dam sunt p̄libanda. Est igit⁹ ce
rebrum album. humidum. leue
multum hñs de spū. ⁊ multū
de medulla tribꝰ cellul' distinctū
duobꝰ pannicul' cohoptū. Tres
cellule dicunt anteriorꝰ media
⁊ posteriorꝰ. In anteriori fit ymā
ginatio. In media ratio. In pte
riori memoria que sūt operatiꝰ
tium primapalium virtutum.
s. fantasticē. logisticē ⁊ memo
ralis. Anteriꝰ cellula ē calida
⁊ sicca ad alias opatiꝰ. multum
habens de spū ⁊ parū de medul
la. Media cellula humida ad
alias comparata multū habēs
de spū ⁊ multum de medulla. p
steriꝰ frigida ⁊ sicca ad alias
comparata parum hñs de spū
⁊ parum de medulla. nō solū
diuīsis complōnes cellularū di
uersa sunt exhibēda medi cum
nu. Duobꝰ pannicul' cohoptū
sūt. Quia pmanent ⁊ diu maturē.

Explicat plagis. in capite capit
Vbi modis caput vul tula
neratur. et de signis lesionis
pannicul⁹ cerebri.

¶ manifesta fractura cranei ci
amplo vulnere. ut cesē vl'alio
simili. et cura eiusdem.

¶ carne supflua si sup duram
matrem excrescat.

¶ supfluitate carnis nate sup
uncturam cranei. et qualiter
usq; in finem debeat curari.

¶ applico ortrugio quomō fiat.

¶ manifesta fractura cranei cu
stricto vulnere. male.

¶ fractura cranei in modum n

¶ fractura eiusdem quando est
in alia parte depressum.

¶ vulnere capitis sine fractura

¶ embroca ibidē ꝓ cranei.
nenda pro temporis unietate.

¶ unguēto fusco ibidem ponendo
et quomodo fiat.

¶ tumore capitis sine vulnere
cutis cum manifesta lesiōe cra
nei. et cura eiusdem

¶ cura eiusdem si carneum non
est fractū ⁊ p̄ q̄ sign̄ certificamur.

¶ cutis capitis quando cutis est
in masa cum cranio i multa q̄n
tate vl'alio modo dilamata.

¶ pulueri rubeo faciendo.

¶ cura in masa ad modica pre cra.

¶ cura q̄n a capite sine cranio
fuerit separata cum cute vl'alio

¶ vulnere profūdo. simili.
fō in cōmunia. a capite vl'ab vlt⁹

¶ subtilis qualit⁹ debeant fieri
in naso vl'in alio nobili membro.

¶ vulnere teli. ictu collum uel
narres sui sit impfundo sui in
angusto meatu ⁊ tortuoso ⁊ sui
ferrum sui ligni habeat fluc
non et de cura eorundem.

¶ vulnere sagitte barbulate.
et cura eiusdem.

¶ cutis capitis sine vulnere.

¶ cura tinee ē capillorꝰ exulsiō.

¶ cura cēē sui capillorꝰ exulsiō.

¶ pustul' que nascunt in capite.

¶ superfluitatibꝰ q̄ supgūt ibidē.

¶ cauterius que sunt ad manū
frenesim et epilensiam. et qui
bꝰdam in casionibꝰ.

De egritudinibus oculorum et earum causis.
De pilis qui preter naturam in palpebris oriuntur et de quibusdam aliis supfluitatibus.
De lacrimis oculorum constringendis.
De puntu oculorum removendo.
De pannello oculorum consumendo.
De pulueribus faciendo ad idem.
De rubore oculorum.
De sanguine oculorum q consumpto et percussione et de tumore siue intus siue extra.
De inflatione palpebrarum supiorum et inferiorum et de aliis supfluitatibus que in eis oriuntur.
De fistula nata inter oculum et nasum.
De canis nasi a supfluitatibus.
De supfluitate earum que uidetur esse polippus et non est.
De polippo et de signis earum[dem] polip
De canis earundem cum ferro curandis.
De canis earundem sine ferro.
De canis polippi que est palati s.
De cautero quia polippum.
De cancro nato in labiis uel gingiuis uel in alia parte faciei et earum curis eiusdem.
De gingiuis si fuerint incancerate.
De fissura labiorum et cura eiusdem.
De pustulatura labiorum et cura eiusdem.
De inflammatura mandibule et cura eiusdem.
De fractura cruris uel tibie.
De fistula ibidem nata et cura eiusdem.
De brancis ursinis in nato.
De dentium dolore mitigando uel auferendo.
De pustulis in facie nascentibus et earum curationibus.
De doloribus autem et quibuscumque causis prouenientibus.
De cura eorundem si non fuerint ab apostema uel uermis.
De signis apostematis quando non est ibi cui cerui sequi debeat et cura eiusdem.
De uermibus in aure crescendo et extrahendo.
De quolibet alio extrahendo si in aure cecidit.

Explicuit capitula. Incipit liber.

De diuersis modis capitis uulnerum et de signis lesionis cerebri.

Caput diuersis modis cerebri uulneratum contingit. Vulnerat[ur] enim aliquando cum fractura cranei. Aliquando sine fractura eius. Fractura non cum uulnere cranei aliquotiens est magna et manifesta. Aliquotiens parua. Et est sciendum quod fractura cranei potest esse cum paruo uulnere et cum magno. In paruo enim uulnere adhuc quod reparetur cranei fractura est maior in osso. Et cum magna quidem parua alia cum magno uulnere et longo alia cum stricto et paruo. Quecumque igitur non fractura cranei sit de lesione principalium cerebri semper dubitandum. Nam aliquando durissimater aliquando pia mater lesitur. Cum autem durissimater leditur per hec signa cognoscitur. Patientem namque dolor adest in capite et solutione continuitatis. Rubor facies et spiritibus illis carentibus. Oculorum incensio et eadem causa. Rigidus lingue et febris. Alienatio mentis et nimia putrefactione spirituum et humorum. Cetterum pia mater lesa per hec signa cognoscitur. Defectu uirtutis appetitiue retentiue digestiue et expulsiue. Ablatione uocis et spiritibus et fumositatibus neruos motiuos lingue replentibus

tabo.q̄ indulc quaq; in hac solet
supuenire cōtinuamento attrac
to actione nature ⁊ nō incorpō
to. Sanguis ⁊ sanies ab humbo
et nariū fluere et eodem cau
sa. uel ex defectu retentiue. Et ⁊
constipatio uentris et spiritū
fluentiū ad uulnus ⁊ deputa
rentibo nutrimēta mēbroꝝ
et infensa. ¶ Et nota q̄ si o
stipatio ul' fluxus sequat̄ mor
tale est. Et q̄ tetanus ē rigor
febrilis ter ul' quat̄ in die pa
centi solet accidere ⁊ hoc pessimū
signum est quia tūc calor natu
ralis deficit partes extremas q̄s
ultimo petit ⁊ hoc est certum si
gnum mortis. Et omibo fere
plumbo supuenientibo de pdic
tis ad plus usq; ad .c. dies mors
expectetur. Et maxime si aliq̄
miringaz cerebri lesa fuerit mor
etur eger in primo plenilunio
aduenīente ut in pluribo. Hoc
eni contingit ex hoc q̄ celestia
corpora effectum hñt materie
nisi et luna mat̄ est humiditā
tis. humiditate lune adūcta
augmentante humiditate cer
rebri ascendunt ⁊ tūc humiditā
cerebri augmētatur ⁊ ebullit ce
rebrum cum unt̄ in mag̃ quā
titate nequeat contineri ⁊ nō
exeat q̄m non hꝫ obstaculum
ex⁹ monumē. ¶ Quia q̄ ō fiat
cura cranei magni sequitꝫ pe
riculum qualiter fractum cra
nei subueniri possit̄ pordiné
prosequamur.

Cum multe sint capitis egritu
dines. Ut cephalea. coriopagi
a ⁊ emigranea. Illis solūmodo
auctor in tractatu assumit que
cyrurgie solet curam benefino
vt est solucō continuitatis que q̄
cq; fit in anteriori pte capitis.
q̄nq; in media. q̄n in posteriori
cellula. ad id distinguendus
est q̄ artifex. puidus unicuiq;
redens q̄ sui est fm diuersi
tem naturę unicuiq; competen
tem adhibeat curationem.
Cum aūt fractura cranei est in
anteriori pte capitis ucet defec
tus medulle expostulet cal̄or
plūmam suppositionē. naturā
tū ipius cellule. plurit cū ipi
uidetur calla ⁊ sicca. nec hoc ha
beat uirtutem attrahendi nutri
mentum calidū ⁊ siccum. Vnde
minus in ea pte utendum est
uehemēter calidis. ucet potius
retinentibo carnis habeat ficā
p calida ⁊ huida. ¶ Fractura e
xistente in media cellula non
est faciendi suppositio calidoꝝ
ne ei fiat putrefactio cū sit ca
lida ⁊ humida ⁊ multam hñs
medullam. ¶ Fractura existen
te in posteriori pte necessaria est
calidoꝝ appositio. quia frigida
est ⁊ sicca naturaliter. ¶ Nota eti
am q̄ nō potest reparari cranei
um ex toto ante exit. ul' celebri
em. nisi sit in puero. ul' adolescē
tulo. ¶ Et est sciendū q̄ i quo
libet uulnere timetur spasmus
tam de repletione q̄ de inani
tione. Si sit nimi fluxus de ina
nitione ⁊ non debet flomari ⁊
si parcius de repletē. ⁊ debet
fieri minutio de uena cephali
ca si fortis sit. Iuuta ulō. y. ne rui
at. ⁊c. ¶ Si nō fiat uulnus sicā
prędendum est. In prima die ni
hil debet fieri maio ne incipiēt

ppt emoroſagiam qđ eſt nota di
gnum. Si uero in maciē ul' p
aſſione magna fuit emoroſa
gia. ſtupa delicata a ſquamis
bñ mundata infumigatur aqua
et ꝑtea exprimatur: deinde aſp
gatur pulus de ſumach. z uitri
q̄ conſoldat. mumia. bolo. tum
ponatur uulneri. z ſup ſtuppam
madidam iterū aſpgatur. ꝺ̄ corē
puluere. z poſtea ſupponat ſtu
pa nō madefei. z ultimo plumā
colus. Iſta eni conſtringit ex
tremitates uenaꝝ. Similit ſtu
pa cum albumine ouī uē frē
cum eiſdem pulūbꝫ z magis
conſtringit. ¶ Albumen ouī ſo
lum nodo in estate. albuñ cu
uitello in yeme. qđ aliq̄ tutius
eſt magis caliduꝫ q̄ albuñ.

De manifesta fractura cranei ꝯ
amplo uulnē enſe ul' alio ſili.

Si fractura cranei magna et
manifeſta cum longo z amplo
uulnere fuerit. et ſi fuat enſe uel
alio ſimili tm q̄ os ul' aliquid
aliud qđ remoueri debeat ſit i.
in aliquo tñ a medico ſi fieri pt
ullo extrahatur. n̄ ſāguis mul
tus effluat. ul' aliud impediat
ſicut eſt ſinco pis. Subaliſſim'
punn' de lino uetus ne aſpritate
ſua ledat matrē cranei et du
rammatrē uelut et obliq̄ extra
re mittatur cum pēna. In ore ſi
fracture cranei punn' de lino ul'
de ſerico qđ longe melius ē citra
qđ extremitates pānni undiq;
ſub cranio cum pēna ul' taſta
tione imponendo et directo po
nide imittatur ne putredo ab
exteriorib⁹ fluens ad durāmā
trem decurrat. z maiorem leſi
onem cerebro inferat. De ſpōgia
uō manna diligent' lota et ex
ſiccata item fieri conſueuit. ſpō
gia tamen debet ut immutet ſū
ſedimenta. ꝯ uicelles ne tñ nimu
ſtate ſua mordicet pānum.
ul' duram. quia omīa mordica
cia ſūt calida. z corrodentia. ex
eni putredinem ab exteriorib⁹
decurrentem uelut bibula reci
pit. Ad hoc magis ualet purpu
ra ul' ſamitum ul' etiā pului.
quia iſti panni ſpiritui diu ſua
reſiſtūt putredini ad interiora.
Ramis etiam pānꝰ de lino uel
de ſerico ualet. ¶ Vulnus aūt
exterioris totum undiq; petu
lineis albis. z delicatis. i albumi
ne ouī infuſis. z aliquātulum
expreſſis diligent' repleatur. ē
aūt ſciendū qđ nō oportet appo
nere albumen ouī ꝯ ſe ſit. ꝯ emo
roſagia. ne frigiditate ſua ſimi
ei generatio impediatur. et na
turalis calor ibi minoretur. plu
macolus de ſup ponat̄ q̄ puan
crate pus capitis cauſe ligetur.
plumacolus dr̄ a pluma qua i
pleatur. et debet fieri ad modum
calicli. pluma quidem delicata
loco uulnerato appōta poſſit̄
confortat calorem naturalem
bis in yeme. ter in estate mutꝫ
tur. bis in yeme quia frigidita
impedit ſimilem generationem.
calidior estiualis. putrem uel
ſup dolentem partem adducen
dum laxatur. ut putredo ibi gene
rata liberius exeat. ne inflāmat
durāmatrē. ratione etiam com
preſſionis nimiorat̄ dolor. Spūs
eni currentes ad locū dolentem.
et nō inuenientes liberum exitu

sum se retrahit. ut pt̃ uidem in
capite colente compressū. Cum
hac autē cura usq; ad carnis ple
nam restaurationem est insistē
dum. ¶ De carne supflua sup̃
dura matrem excrescente.
Sueu ante carnis reparationem
aliqua supflua caro excrescunt
spongia marina nō bene lota
et exsiccata supponatur: quous
q; caro supflua consumatur. Et
est sciendum qđ supflua caro
nō creatur sup duram matrem
cum sit membrum ita nuosū
ut uesica. ūn non pōt ipāe colx
rentiam si crescere pōt sup ipām
carnis reparationem. Vbi ergo
excreuerit caro mortua in aram
ferentia pōt sarcoticis deber sup
poni spongia ut dictum ē sup
duram matrem. ¶ De supflu
itate carnis nate sup̃ unctura.
Si autē ī pt̃ reparatiōem carnis
carnis sup ipām reparamentum
caro supflua crescunt pulueri
de hermodactil̃ fiant ponere cō
sueuimus. quia pulvis iste le
uiter q; sine uiolentia consump-
vulnus autē extrinsecus ci pā
nos solo q; carpia usq; ad finem
pfecte curam. Carpia. i. carpitā
pannus siue rastura. post uulnerī
consolidationem aplicat̃ cyrur
gicum supponimus. ¶ Et nota
qđ quidam nō appbant appositi
onem aplis ꝓter nimiam at
tractionem et consumptionem.
De aplicon cyrurgico q̃mō fiat.
Postolucon cyrurgicum sic fit.
Re. pias naualis. ℔. j. picis gre
ci. i. colofonie. ℔. ß. galbani. scrapi
ni. āmoniaci. opopanacis. āā. ℥.
ß. cere ℥. iij. in cerate in yeme aj-
Et nota qđ plus de cera ponatur
in estate quā in yeme ꝓ liquefac
tionem. cōmo in yeme ꝓpter cōso
lationem ne indurescat. ace
ti. ℔. ß. fit autē sic. Accetum in sti
gnato cum gūmis que nō de
bent cerni ponatur. ß. galb. scrapi.
opopa. pice naual̃ et sup̃ ignem
ponatur ut liquefiant. et cum l
liquefacte fuerint paz de ipō m
aqua frigida mittatur. et cū se
tenuerit q; colorem mutuent
pice greci pulueriçata in supra
dicta quātitate. cum malaxa
olibano āā ℥. ß. pulueriçati sāi
dictis in stagno mittatur. et
cum spatula semp agitando bi
simul omia incorporent. Cum
autē de subalbido colore quasi i
carnium colorem deuenerit. si
gnum habes plene decoctois.
stagnatum q̃ ab igne remoue
as. et ℥. ß. terebentine adiungas.
et cum ꝓdictis diligent̃ incor
pora. Hec autē omia sup̃ aquam
frigidam cola. et manibꝰ unctis
oleo laurino ut aliquo liquore
manus laxa uixta ignem ipō
de aqua extracto. ut q; aqua in
de excat. et in magdaliones for
mare ualeas. ¶ Valet autē aplō
carurgicum ad splenem. et post
ossis consolidationē in fine nō
in principio quia dissolutiua i
sunt. valet etiam ad corquatēs
ossis q; uulneris q; ad dolorē ex
fractura pectoris que fit ex con
tussione casu ul̃ percussiōe. ¶ Nō.
stagnum frigidum ē. cuprum
calidum. nam̃ in stagnato debi
coqui inquieta. et stirpi. In uase
cupreo ornicella. et empla. uulnē.
¶ Manifesta fracta carnis ē stricto

Si fractura cranei magna ē multi
aūt in supficie strictum uti qō
de quātitate fractur cranei cer
ticam non possis dignū uul
nare est mittendō. et cum digit
o diligenter est rempeiendum.
quia nullomodo fractura cra
nei melius dignoscatur q̄ tacto
digitto. quia cum penna ul' fer
ro pfecte sentire non possumus.
cum sensibilia nō sint. Postq̄
ergo quantitatē fractur ēnei
er manoz pte cognoueris uul
nus strictum cum rasorio i mo
dum crucis incidas. et cum u
gine carnem a cranco sepra. Et
nisi multus sanguis ul' aliud
impediat ut syncopis eo ul' ali
quo qō abstinendum est ēi pa
cientes illico abstrahas. Quod
si multus sanguis supuenerit ul'
aliud impedimentū quousq; alia ē
fluerint differas. Hoc tuo bene
fitio removendi sectum si pote
competenter removeris. pannū
inē cranium et duram matrem ei
penna diligenter et cute mittes.
Et quecūq; in cura supuenientia
facienda decernimus infra cranē
um psequamur. Extra cranium
uō scarnatum. i. quarterus in
primis infra se colligat et stric
tis totum uulnus pānolino
in albumine ou infuso primo
et iam sparato bene impleatur.
plumaceolus desup ponatur ui
bene cōmāt quarteru. In fine
sup quālibet quarterum prem po
nendus est suus plumaceolus.
et in extremis fasciis ponantē
duo stelli ut limes effluat et p
manentate primis capitis cute
tegatur. et sic a mane usq; ad se
ro. ut eo iuso dimittatur. Cum ēr
ad idem uulnus rediens et quar
terios cum ea ōs inueris bonum
signum est. quia tē significatur
q̄ natura sit potens ibi ponere
nutrimentum. Ceterū si dimi
nutos et mortificatos uideris ma
lum est. quia tē significatur q̄
natura ut uirtus sit impotens
infirmus et supius mittere nutri
mentum. Notandum uulneribus
putredinem ato fieri bonum ē
tarde uō malum. Vulnus enim
siccum malum. Juxta illud ypo.
Exea bona crudi mala. Cui hec
cura insistis extrinsecus q̄ usq;
cranium plene reparatum esse
cognoueris. tē priusquam dimit
tatur. et quarterios pōtes ad pri
um locum reduxe compellas. Et
usq; ad finem carpia ul' alios pi
no curare nō dubites. In uulne
ribus aūt ubi fractum cranei est
solum pannū immittas. et sup
cranium infusum in albumine
ou. et a sedō ul' tercio die nō infu
sum. Vngim uō ul' aliqō unctu
osum immittere ōio refugim.
Si nullum enī unctuosum ponen
dum est in aliq̄ loco. ppe medullā
ne uenēs ad intiora ledat ul' pe
netret duram matrem. Sed ū u
deris aliqō de tuo imponē fac
hoc ungim qō secure potes im
ponere circa labia uulneris ecti
serius. Caput autem et pone i
aquam. et ibi tam diu dimitte
quousq; aqua bñ sit colorata et
cola. et in hac colatura pone fa
nam triticeam et incorpora. et
pone sup ignē ut aliquātulū in
bulliat semper agitando cum spa
tula et usui reserua. Colorem uini

gat ꝙ lenit. Aplicon cyrungi
cum supa cerum aliqñ ifine
apponere oleu cummis. Solꝫ
in hoc loco ꝙ in vulnere capitis
pfundo ita qꝫ cranium sit sciſſu
mus ⁊ exterius ⁊ si aliqua mi
ningis lesa sit. vl' etiaz ipa sub
stantia cerebri ppter eius debi li
tatem timetur de morte vñ in
isti vulneribꝰ non est faciendu
flomia augetur enim debilitas.
In alus uo vulneribꝰ capitis si
dolor sit siue in fronte siue in
facie si non satis sanguis ema
nauerit ⁊ si fluxus humoꝝ ti
metur flomandus ẽ de vena
cephalica. Eadem consideratõ
habeatur in omi vulnere cor
poris. Sꝫ semp faciendu ẽ flo
mia p antipasim. et de vena
membro lesõ spaliter fluent.
quia omnis dolor aut retinma
et ubi dolor ibi fit defluxꝰ hu
moꝝ. Item nõ est qõ cum
in augimento lune aliqs vul
neratur timendum est ne du
ramater tue lesa tur: quia tue
est cõmunis ipi cranio. Que
si sup cranium erat cum po
luce leniter est comprimenda
et ad pristinum locum reducẽdꝫ
dein de caret ut dañ ẽ. Sci ẽ
etiam qõ qñcuq; in capite fiat
incisio. semp ꝑcauenda sit cor
pusculꝫ de supa materia ⁊
aqua ⁊ hñ expressꝫ ad modꝫ
amigdale. e. vl' plus sm ꝓpor
tionem vulneris. Facta q; inci
sione vulnus corpusculꝫ repleatur supdictis ⁊ ita dimittatꝫ
usq; ad tertium diem in yeme.
In estate bis mittatur in die. et
hoc fiant ꝓpter etatem vl' tardam
sanici gnãtionem. De mule.
Ꝙ fractura cranei in modum n
Contingit aũt cranium in mo
dum rimule scindi. ita ꝙ nq;
declinatio: neq; depressio: altera
pars videatur. verũ aũt talis
fractura usq; ad meninga delen
dat nõ cognoscitur. vt ꝙ possis
certificari teneat sibi infirmꝰ
os et nares clausas. ⁊ insufflet
urinã. et si p rimulam illã aliquid epalauerit sicas cranei
usq; ad cerebrum cẽ fractꝰ. cau
sic subuenire curabis. Cura.
Si vulnus sit sm cranium elangeſ
et nisi sanguis impediat uel
aliud. statim uxta rimulã tre
pino sumat cautela et utq; per
foratꝫ quot tibi uidebuntur cõ
grua foramina facias. et ꝑter
spatiumine abuno foramẽ ad
aliud ipsum cranium meadas.
ita tñ ut usq; ad exteriorem tex
rimule talis massa ueniat. ut
putredinem que sup cerebrum
deuitare possit. bombace ul' subti
lissimo panno de lino cerobliq;
inter cerebrum ⁊ cranium pẽna
imissa diligenter extrahere va
leas. In isti aũt vulnere sana de
cetero eadem sit exquẽda que
in ꝓdictis docuim. Ratiõ. ꝙ si in
mula cranei nõ sit tanta ut sb
stanqã crania penetret cum in
strumẽtis cyrurgicis abraden
dꝫ est cranium. ⁊ quocũq; modo il
la rimula sit et toto ei supdic
tis instrumẽtis removeatur. ñ
securus sit medicus utrum pe
netret rimula usq; ad duramã
trem. Ꝙ fractã cranei qñ ẽ in
Si vero altera parte depressũ.
cranium ita sit fractũ ut sit

malia parte depressum tamen fractura depressa. ut flustulus nō ualeat facile segregari. et illa pte exqua se tenet pfodere incipias. et quot tibi competēta uisa fuerint foramina fiant. deinde cum spatula mne ꝙ cum aliis instrumentis ut iam dictum est curam adhibeas. ita cū ut spatula mne posito in pia fractura eleuetur cranei. ꝙ cutis ne aliqua pars sit ibi ut dura mr̄ ledatur a bulla.

Cranei ꝛc. De uulnē capitis sine fractura

Si uulnus in capite sine fractura cranei fuit. stratum de panno lineo in albumine oui infundet. et aliq̄tulum expresso totum in ugenter undiq; replebit. Set no. qō non debet agitari in hiis albumen oui in talī causa ne admittat frictionem. Et si tps fuerit yemale talis embroca superponat. quousq; sanē generet.

Embroca hyemal' quom̄ fiat.

Re. branci ursini am. maluā octulam. ā. altheam. pantanam. uolubilē maiorem. omēs iste herbe bene pistentur in singulis marupiis. ꝙ de his folia solum accipiātur cum. l. s. axungie. ꝙ simul bñ incorporentur. ponant̄ hoia cum emb. ℥. farine cruci. ℥ij. ℥. farine seminis lini. ℥. ij. fenugreci. omia ista in uase ficteli cū uino rubeo bñ incorporent̄. et postea supponatur igni. ponendo uino puro ꝙ rubeo. ꝙ agitando cum spatula tam diu donec inspissetur. ꝙ inspissatū usiui reseruā. Nota q̄ embroca ista inutilit̄ pulueri cynōglocz.

Nota etiam ad dolorem et passionē. ac. mel cum uino. ꝙ facias inde emplastrū. et appone loco dolenti. hec etiā emplā ualet ad plenum. Et si per appositionē huiꝰ empli augmētetur dolor ingeritur. ut plangēs flometur. Item aliud emplā ꝙ ualde matutinum. remedium. sua apti. ām. fiant tria si tutissime qō fieri.

De embroca i estate qmō fiat.

Si uō estatum tps fuerit talis fiat embroca. Re. folioꝝ maluc manipulum unum. ꝙ pista cum aq̄. ℥. affunde uetens ꝙ nō sit salsa. solatrum. menthe. ꝙ si nō poterunt hēre menthe. pone pecten bilicum uenetis. uel camillaginē que optima hēri est. Violam. ana tres pista. ꝙ succū istis permiste cum pōdis. ꝛc. tanti d̄ mero q̄tum de succo unpone. et i corpora. ꝙ tūc appone. iij. ℥. farine triticī. ij. de melle diu agitando cum spatula ad ignem donec inspissetur. ꝙ usui reserua. Hās aūt embrocis pdūsitate tēporis ponim̄ mutis i uulnere quousq; uulnꝰ sanem mittat. et ipās dilatatis in primo supponim̄. Postq̄ aūt sanem fert pannū siccum in uulnēre mittimus quousq; pus deficeret. Cum aūt deficerit fuerit uulnus emplam supponim̄. et si nō bona cum deficerit carpiā ul' pannū subtrahim. ā. minus unus. A die uō reumatis quos. s. humores in aplūr declinare ad uulnus quousq; uulnus sit deficatum. unguentum fusci uulnera. applicimus qō sic fit.

De vngō fusco quomodo fiat.

Capit olei cōmunis ℈ sep arie tam añ ℔.i. pias nauat ℔.ℓ. pi cas grece ÷ ij. cere in estate ÷ ij. ℥n hyeme ÷ ij. oaustē. olibani. galbani. amoniaci. seracini. opopanacis. añ ÷ ℈. Confiatur aūt sic. Oleum ℞ sepum. cera cum pice nauali et cum gūmis que nō fūt cerē de ut cal. amo. sera. opo. in sartagine supp ignem ponant. et misce ℞ oliua mo ℞ pice fiat pulvis supradictis liquefactis ad ignem agitando semp cū spatula pulvis supponat. et addat signum decretionis est q̄n guttā sup marmor posita digitto adhibet ℞ nō dissoluitur. et oīa hec fient deponatur a igne ℞ addatur terebentina. et cola p pannū ℞ usui reservato valet ad omēs plagas nouas. bōā carnem faciat ℞ saniem gnāt ℞ attrahit. In cetis aūt fiat ea mō sicut supi dictum. ¶ Nō. i hoc loco q̄ quedam fūt calida. quedam frigida naturaliter. q̄ calida confortant calore naturalem in loco. vt absinthium calore suo cōfortat. sic prata te sua cōstipat ora uenarū ℞ ita retinet fumos ℞ sps. ℞ naturalem calorem confortat. quedā sunt calida ℞ humida. vt fenugreci. semen lini que caliditate sua calorem naturalem confortant. humiditate sua matūa humectant. ℞ ita maturāt. sic frigida etiam sua constrictiōe poros uenarū ℞ arteriarū retinēdo fumos. spūs ℞ sps. ℞ ita naturali calore confortato maturāt.

¶ Nota ℞ q̄ emplūm fructū ōstico ebulli ℞ subtilissima farina multi ualet antiquo dolori ℞ tumori.

De tumore capitis sine uulnere.

Cepe pessima cum sale ℞ cum eidem quoq; fit tumor in capite sine aliquo uulnere. Et aliq̄n fit ei fractura cranei. aliq̄n sine fractura eiusdem. fractura nō ēnec aliquotiēs ē cum tpō tactu manifesta. aliquotiēs occulta. Q̄do nō manifesta ab locus i modū cruris cum rasorio radat. Et cūcta p ordinem fiant que superius diximus in sedi cum capitis in capitulo illo de fractura cranei ℞. ¶ Si nō fractura cranei occulta est. ut si fit in modū mule p indicia cognoscas q̄ sanguis tibi undetur. vel nec usq; ad quītū ut̄ septimū diem. vt si non bñ appetat male digerat. male dormiat ut̄ aspiciat ℞ urinet. et si calorem patiatur febrilem. hec pessima signa sunt. ℞ certi sumus de fractura cranei. Cura cranei. ℣ra cranei hec est. cutis cum ratione in modum cruris madefiat ℞ cancta p ordinem fiant que supi dictum est in cura cum. in capitulo illo. si fractura cranei. ¶ Nō. q̄ in passione siue cōcussione sui uulnere ℞ fractā cranei. statim dum sanguis ē in fluxu aīq̄ fluent cōagulatū fasciendā est minutio. ℞ postea statim repercussiua fūt adhibenda si non prosint diaforetica p̄ modum maturatiua. ¶ Nō. ad inflationem ex caliditate acē. absinthium ℞ salē. ℞ coque in aqua. ℞ suppone. set si fluent

er frictate folia caute ꝙ sen-ati
omnium coquantur ꝛ bono umo
rubeo ꝙ ſuppone. vl' folia ebuli
in pino inuoluta ꝙ ſub cinere
cocta multum ualẽt. Nota
etiam qđ cutis q̃nq; inadiatur
omino. q̃nq; nõ. cuiũdo inadi
atur cutis cum cranio remouẽ
dum est cranei a cute illa. ſi
in pte ſe tenuit debet ſuꝑ ſcar
cum ẽri de puluere rubeo pul
uerem dende ut ſuꝑius dicti
est cũrum adhibeis. Nota etiã
qđ ſi abſtrahatur cutis cũ cranio
diligentius est inſistendum. et
reparandus est potius ſanan
des ut dyamus. hec duo eadem
locum habent inferius in capi
tulo. Si ex uulnere capitis cu
tis mala est cum cranio ꝛc.

De tumore capitis ſiñ uulnẽ cu
Quando tumor non fracta cranei.
est ex pauſſura ſine uulnere ꝙ ſine
fractura cranei ꝑ multa praedi
tis cognoscet. Ve ſi uſq; ad v. uel'
vij. diem bñ appetat. bñ digerit.
bene terminat. aſſellet et urinet. et
ſi est ſine febrili calore time
ri non debet. ſumus qđ cranium nõ est
fractum. licet q̃nq; fallat. quia
bñ appetunt ꝙ digerunt uſque
ad. xviij. uel'. xv. diem. ꝙ tũc appo
nenda ſũt ea que repellant tu
morem. ſ. repauſſiua. vt ſolatri.
ſanpuinaꝛ. et poſt repauſſi
ua apponenda ſunt diaforetica
ad tumoꝝ maturatiua. ſi cetera
nõ ꝓfuerint. Et est ſciendũ qđ
optima est cura diaforeticorum
quam hic ponit. ſcilꝫ cum bro
ca talis. Rec ire. abſinthij. ar
temiſie. rute. cuminꝝ. cepe. ãñ. ꝙ
inſimul bñ puluerentur. ꝙ cũ oleo
cõmuni bñ coquantur. ꝙ ſuꝑ tumo
rem bis. uel ter. uel' quat' uel' plu
ries in die q̃tum pati pot calida
apponantur. Et ſi abſtinentia non re
pellatur malũ fiat embroca talis.
Rec. Abſinthij. artemiſie. ma
lue cois ãñ. manipulum unum.
iſta omia teruantur ꝙ addantur
℥. iij. aſſungie. et bñ omia tuſa
incorporentur. ꝙ addantur. ℥. uj.
mellis ꝙ omia bñ incorporẽtur
et ponantur ad ignem. ꝙ cũ duo
ducantur cum ſpatula ferrea ad
ſpiſſitudinem ueniat. tũc em
broca loco predicti ſupponatur
quousq; tumor maturescat. po
stea uõ ubi locus magis depen
det a parte infima cum ſagitte
lla aperatur. ꝙ tumor tota ma
nibꝰ exprimatur. ſi opꝰ fuerit
digitus intromittatur. ꝙ cetera
fiant ut in aperto cum dice
mus. De cutis capitis q̃ cutẽ
male cũ cranio l' alio mõ dilacerata.
Si cute uulnere capitis cutis
ſua fuit cum cranio ul' ex ictu
ul' lapidis pauſſe. ul' alio tali
cutis ipa dilacerata ul' icta de
pendeat. tũc ipa cutis depẽdẽs
inadiatur ꝑ medium uſq; ad
cranium fractũ. abillo cranio
cum rugine ſepara. os cranei
phlebotomatur. ꝙ cutis ipa ex utraq;
parte ſuturꝰ. mapiendo. ſi pe
nou pte. ꝙ fiat unus punctus
cum acu ſubtili quadrata. ꝙ de
filo ſirico qua reſiſtit putredi
ni. ꝙ ipe puncti firmiter nec
tantur. ſub ñ ſutura. ℥. i. Latitudis
digiti. eodem modo alius pũc
tus firmet. ꝙ tot in hũc ordine
ubi fiant quos necessarios ẽ
uidens. ab utraq; pte rei q̃t

aperta. ut p illos meat' uulnus'
comperiter possit curari. Sup
hic uō fracturam ponat' pulus
rubeus q̄ fie-

¶ Pulue rubeo quom fiat.

ri. re. consolidet nā ipe
quis. ℥. i. uoli armenia. ℥. i. pia
gre. ℥. iij. oxalis i oleum aī.
℥. s. sanguis draconis muor
e. aī. ℥. ij. Et nō. q̄ sanguis
humanus desiccat' i pulueriza
tus fert tñ uulner q̄ tū mundi
et loco eius popane ponitur.
que omia teranf i usu nr̄
uentur. Hic pulus uult ad ī
gunem astringendū. i ad cō
solidationē ossis i carnis supa
fracturā. cito eam supa pelle
uulnus inducat. hic q̄ plus
tali fracture supponat' ut dixi
mus. sup pulueren foliū plā
taginis uel alind. Et nō. q̄ sēp
p siccatiuum est q̄ foliū
uulneri appositum cōsimilem
habeat effectum cum suppōto
pulue. ut si apponatur consoli
dationi i foliū fit solidatiui
ī corpus cōfractum. si matu
rationis maturatiui. In cetem
tatibus fracturis ūmittere plumā
columbe. de panno supponere cō
fractum. ut comprimendo aliq̄
tulum sanies ad infriores mē
bra descendat. i uulnī com pe
tentius curam i famam ualeat.
Hic aūt pulus usq; ad .xl. dies
bis in die supponatur quo usq;
uideamus carnem supercrescere
et ex pte consolidam. i hic pōt
eos puncta dissidium. i fibrum
extrahum. i usq; ad pfectam cōso
lidationē cum pannis i ceptis
et aliis que diximus sūcenni.
Inuria uō occasione que facta ē
a medico ponatur primi fractus
et extra int' cranium i extra fi
ant' que in alios cutis fracturas
cranei diximus. Nō. q̄ ad
ficiendā pōt cum pcrē. ue in pellem
assi. i dependentem cum sutā fri
fluent fiat massa cum panno i
modum cruces i eligentur qui
tem. i implentur loc' intentō pi
no linteo ul' stricto donec consoli
detur pellis undiq; in margine
cum cranio. i pē quarteni insi
mul consolidentur pōt' modo.
s. melius est ut quartenigetur.

¶ Cum massa cum medici pte
de cranio tri partium si cranio
partum ē cum aute q̄ ad in
feriorem ptem nō contingat.
aliud tantillum ossis a caute re
moueamus. i in eius eandē cari
plequamur. qua in supradicta
fracturā diximus. excepto q̄ nō
debet scindi p medium. nec in
fra cranium aliq̄ debet immitte
ri. Vnguīm autem hic possu
mus apponere. in hoc uulnere
quia nō adtimendum q̄ pene
tret usq; ad duram matrem quia
grosse subest est.

¶ Cum cutis q̄ a capite sūt cheo fuit separa.

Si uō cutis sine cranio ee uulnē
ue alio casu a capite sit segrega
ta. cura est eadem qua in cura p
cedenti supdixim. Et nō. q̄
nō pōt fieri consolidatio carnis
cum carne in futura nisi pius
sanguine mediante. ergo dis
crecens ē sanguis faciendū ē fu
turā. Si aūt pcedens dies opōtet
fieri futuram qa medietas non
affuit in principio. procurandū
est fluxus sanguinis prohibendum
uulnus. ne fiat futura. Si uō

uulnus factum fuit in puluo
ul' in aqua faciendū est uulnu'
cum penis ⁊ postea fiat sutura.

23 uulnē ꝑmo fō in cruma
Juulnus fu cia capit' ā l'rem.
cit in contanuitate capitis. i. i
conuunctōe cellulaꝝ ante ul're
tro rei q ad sulum cerebri pcer
nit mortale est. Si uō a superio
ribꝫ ad inferiora descendit rei q
ad cerebrum nō ꝑclat. si ꝑ nar
res ul' aures ul' p aliam partē
ri descendit non est mortale.
Cura quaq; talium uulnerum si
mihis est ꝑcedendū. Contra
tumores subeuntes eos. acē. fla
ram. ⁊ olibanum. terē. ⁊ distem
pta cum aqua rosacea uel albu
mine oui. ⁊ qī emplīm appone.

24 Sutura' qualr debēt fieri in ma
Jn facie sō ul' alio simili mbro.
ut pote labro. l' nasō. ul' in alia
parte corporis uulnī fuit qd su
debeat. primo parte parti reddere
debemus. ⁊ superficiem quā acu
in q'tum delicatius possumꝰ. qō
tñ durante possit cum subtili acu
⁊ filo serico suere consueuimus.
sigillatim pūctum quēlibet p
se nectendo. ⁊ unū ab alio modi
cum segregando. ꝺeꝛ ualde me
lius ut contigua fiat sutura.
Ceterum si labrum cum nasō ē
masum ꝺeꝛ diuiso qōdhibet i suo
loco reponimus. ⁊ diligentissimē
collocamus. ⁊ ut iam primo dic
tum est supi' sumus. ꝺeꝛ utraq;
parte nasi plumaceolum ō pi
no ei imponim'. ⁊ subsistentia ulr
in modum capistri ne ad alia ꝑ
tem deuagari possit uelut re
tinaculum faciam'. Si uō necꝰ
sarium fuit studiū nārib⁹ im
mutamus ut pilos meatus sa
nus competentius educatur.
In omnibꝫ quaq; suturis ceteris
tates aptas relinquim' ut studi
lum unde egr'i ꝺeꝛ uideamus. ꝺeꝛ
p pilos meatus sanies effectum
purgemus. nisi in cartilaginō
sis locis in quibꝫ locis meatus si
est dimittendus. quia ipi mea
tus se expurgant. Veluti in na
so. unguis. ⁊ fimilibꝫ. aumb'. pul
uerem uō rubeum qui iam dict'
est usq; ad. viij. dies supaspgim'.
270. qō si ꝺeꝛ pulus rubeu' ap
pone bolum ul' angillam de sebo
furni. ul' pulueꝝ pilor' leporī
usor'. ul' pulueꝝ plantaginī
unde in simul. ul' separatim. ul'
etiam pulūem thimi ul' masti
cis. ⁊ que tā fuit supius ēt ista
diligenter attendimus. Si au
cula sanā fuit ul' excoriata fu
atur ut supius dictā. nō. qō
in loco carnoso ubi pelis est te
nuis futura ꝺeꝛ fieri spissē. ꝺeꝛ
non remotim. sed qa est in tali
loco ut pote in nobili mbro sup
ficialis faciendi est futura dili
genter ppē loci decurpationem.
Si enī ibi ēt pars tertia forsita
degereret ppē subtilitatem. Ite
nō. est qō si fiat uulnus fm lō
gitudinem alicuius auricule us
q; ad aliam nō apiat futura ab
exterm intus oris. ⁊ fiat usq; ad
mediocritatem uulnens. ⁊ sic utro
biq; fiat. ne si ex alterā parte ēt
aliquid superfluum sit ul' deliri
esse uī meati oris superfluat. pa
ciens nō sup neutram partem
uocat. neq; supinus si mueꝝ.
si tamē tantū in una parte sit ī
asio sup illam ptem iacet. qō

ta alius ꝓiectis nō sic. Emplō optimum ad dolorem plagaꝝ mitigandum ⁊ timorem gene randum ⁊ ad multorū consolatiōnem. R. Succi ebuli. succi apij. cere. affungie ꝓcane. oli. unci. añ. omia ista fac bulire bene et postea accipe farinam furfuꝝ ti ⁊ fac emplastrū ⁊ suppone.

Ad. etiam qđ capiter ūm supi mentionē ferimus sic fieri debet. Scindatur ligatura ut nasus exeat. vt inferior fissura ꝑ sit sustentare nasum. superior comprimē. unibus compunc̄do in suo scemate. Consuto uulnere ⁊ superfluo puluere. et posito plumaceolo ab utraq; parte necti debent capita capitū in occipitio. ⁊ a summitate capitū usq; ad utraq; aurem debet descendere ligatura ⁊ retorqueri sup̄ portinendo fissuꝝ capitū ⁊ ꝓcedit a naso. dicunt tamē quidam q; melius est facere duas ligaturas q; unā fissurā.

De telo descendente p medium os ⁊ cura eius.

Sugit quāq; os ⁊ cura eius. Ad. telum descendit ꝑ medium os ⁊ magnum fiat dolorem. cura talis est adhibenda. Scandatur caro in modum cruc̄is ⁊ rugiatur ⁊ secetur. i. bñ a circuito siue ab osse sep̄ trahatur deinde os ꝓfricatur ⁊ illa ꝓte ossis sublata cum tasta temptetur. si ferrum in ligno l' ligū in ferro sheret. Si lignum sheret in ferro secare pōt extrahi. Si ferrum in ligno ⁊ infenus descendat extrahatur infenū si fieri pōt quousq; lignum uideatur. ⁊ tūc secare lignū uncta ferrum uideatur ⁊ ferrū ligatum ⁊ lignū supius extrahat. ⁊ tūc imponatur pānus intinctus rasura ligni supius ⁊ infenus. Et cauendum est ne ꝓcipitet celeriter. timor minuat. struellus. et curetur ꝓut illa ꝑ supior. postea infenor. Si aūt nō exierit infenus auferatur aut forpiabo ut infenus dicetur.

Item ponendo lignū in os tentos ⁊ si infenorem mandibulā mouere potent non ē infirmū telum.

De uulnere teli uncti oculum ul' nāres extinguēs.

Siquis telo fuerit l' cortuosō. ꝑcussus in facie ꝑ nares uel uncta oculum. ul' uncta maxillā. siue in alio loco. uel qđ ferrum sit in ꝓfundo ul' ꝑ subtiles et angustos meatus intrauerit ⁊ cortuosō. licet laboriosum sit extrahere. tū fm ingenium q' q; laboret ⁊ qualiter ei hoc ꝓsit diu cogitet. Et si ferrum nō careat ligno uncta ligno tenta mittatur usq; ad ferrum ꝓcem uulnus. Et si cognouerit lignum bñ fore sumendum ferro parum ac parum uibretur ⁊ reuellatur ⁊ paulatim ligno cum ferro mouetur ⁊ sic cum cautela abstrahatur. Qđ si ferrum careat ligno. cognita ꝓcente quomodo ⁊ qualiter stabit. ꝑ recto. ul' ex obliquo. ꝑ uulnus intromittat tenta. ⁊ tenta ista nō debet ē de panno ul' de mollu. ⁊ de ligno ul' ferro ut bñ ꝓsis ꝓcipere q̄ ligno obstitterit. Et cognita una ferri. ferrum hoc extrahi extrahatur. Et si ab isq; multa molestia nō ꝓsit extrahi. melius est ut dimittatur.

ostulti cū tam retinentes ferru
pt multum tps unctē. ¶ Cura
tura tal est. abstracto ferro cū
statim fiat stuellus de lardo et
intromittat. ostium tī est ō pi
no lineo quia lardum ē molle
q bñ iungatur pānus de lardo
quia lardum mundificat. q sā
nie generat. Et si adeo fuīt
in pfundo ut lardus nō sufficiat. fiat
tentum de panno li
neo q sanguine inungat. q sic
intromittatur. q desup pluma
colus de panno lineo ponatur.
Et sic ligetur ut ligatura inci
piat a loco unde pūtredo debet
fluere. Et si duo sint foramina
uiud plus retrahendum. ad con
solidandum qđ magis depen
det. q qđ est in supiori pte cura
consolidetur. q ici semp loquitur
infirmus ut putredo adeo cari
ora decurrat. si nō sanies in
tra uulnē generare sm tpis
uam etatem uoluens. Embro
cam bene in estate. s. re. mallua
rum cre. illam nō inyeme pē.
s. re. bra me ursine que diligē
ter distincte sunt in. v. cum ca
pitis supi dcī. Leteri nō fiant
ut in aliis carnis dicam. ¶ Hec
aūt non ptermittam qđ ptēp
tantes capte debeam q uulnu
consolidari. dum uulnē sup stu
dium secūm putrefactionem
et consolidationem uulneris.
¶ De uulnere sagitte barbulate.
¶ Fiat uulnus de q cum eodem
sagitta barbulata ici cum cer
tum. si forpices ibi lāge mit
tere possimus. barbulas ullas
cum forpicibo euitē q ingenio
se comprehendim. q eas ad sti
pitem reconquēd pluem. q. cōsi
difficile est cum ellum aliquem
subtilem. ferreū ul' ereū. ul' au
reum ad barbulam una apponi
mus. q ipām barbulam in con
cauitate cānelli recipim. q ita
in alia pte facimus. q cū multo
studio q diligentia competenti
cer tabimus. Jam facere potest
am duabo pennis ansatis. in
alius ārcanis similis est pdicte.
¶ De uulnere capitis cū sagitta cō.
¶ Jacet aūt supiorem partē capitis
sagitta ul' alio simili ramo con
tingat uulnerari. cū qua ibi
cum difficilis est non cum pe
tentiam. Cum g sagitta ul'
aliud ceneum ab una pāte pe
netrauīt. q pallam pte crania
manifeste extent. vt si in antre
riori pte fuīt pulsus. q posteri
orem extent. ul' os talem cu
ram facere consueuim. si mor
talia signa in eo nō appuerint.
possūt cum appuere signa mor
talia q̄nus duramat' ul' pia tela
nō fuerit. set compatiamur ab
ipō telo ul' asta teli. Eatim ab ea
parte a qua sagitta exiuit ma
dimus. q a cranco cum rugine
separamus. q statim si fieri pōt
cranium inter ferri in modū
crucis pforamus. vt meat ille
conuenienter sit clangatus. nec
tantū in modum crucis debet
fieri pforatio. sed ab utrāq; pte teli
aut a loco quo intrauerit usq;
ad locum quo exiuit. Et si fuīt
ex oblāgo ici qđ sit asta teli in
ter cranium q duram matrem
debet elevari. q cranium i mo
dum minule supi. vt generet
por. turcones. ul' cauo proveda. si

ue cum calliola aut pus dicam
in eadem cura a fine femum cru
te & pmde trahim. ab alia u
parte ugnium eductamus. Si
ergo abstracto telo mala sig
emergant pe tra. quantu ul
quintam diem signum est le
sionis diuematis. Si pfecta
uerint signa crue mortalia de
quibus supadcm est ut si pacs
non bn appetat. si bene dormi
at. no bn digerat. no bene af
fellet. et post. ij. aut iij. aui. uij.
aut. v. diem febricat. Cetim si
aliam ptem cranei no penetra
uerit & signa bona in eo usque
ad v. ul vij. diem appuerint
uncta ferrum ul ugnum ut
supi prime diamus cutem i
cidimus & cranco sepnamus
et in modu pcin cranium so
lli tripano pforamus & ipsu
sagittam extrahim. Cura in
omnibz aliis eadem quam de
fractura cranei diximus. Nō
tn qō alia cura & scamor potest
fieri in talli casu cum sagitta
p medium cranei transiens.
eleuentur quarteria cranco e
rugine inter duo foramina.
et fiant foramina cū tripano
abuno uulnē ad aliud p duos
ordines ut clām e supius in cu
ra uulneris fei cum cranco ade
uctur os medium inē duo uul
nera & abradatur & p modu cu
retur uuln totum pdicto modo
pius tm extracto ferro ut dic
tum e supius. ul pe ossis medii
elcuationem. Expūctum pb
latissimum ut sagitta ul spi
na exeat sine colore & corpe ra
diem arundinis cum medicin
mortario trita in linteo apone
et desup ponat exat. Quicti
pcta ad uulnera cuti ad uulnū.
dg. et sine aliquo alio adiutorio
restaurat & curat. ossa fracta et
pellit. ul conglutinat. porro sar
cotic. si uc carne porcyda medi
te. re. amantillam. i. ualerianā.
et ponitur ad confortandū na
turam. betonicam mirore ad cu
randum. serapinum. i. triptrigi
agreste. p pleuresi. herbenam.
p dolore. alligam. i. ungulas ca
ballinas. i. cuyscollam. uel to
scolanam. i. habam dragei. sic
curant. Sic sunt. vij. primapale
ad faciendum pcionem. Rute
secūdo ponuntur palma xpi. ui
citoriam et uenenosos humo
res. Lamedros ad mundificā
ponitur. Serpillum ad confortā
dum. Origanū ad dissoluendū.
et consumandū. oxelli folium.
ad mundificandū. v. traq; plāta
go. & pumex ad constrigendū.
sanam mūdat. granos lites. quia
sanat & mūdificat. agrimonia
p curatione. salua p paralisī.
cuiq; folium. seu pentafilon p
expellendo sanguine. & p dolore.
pilosella. p spatino. sclarea ad
clarificandum. betonica. p febre.
Consolde omēs maiores & mi
nores ad consolidandū. sanati
. habz para lisis qz sanat. galeū
de monte. & centrū galli. herba
blanca. & kalendula. pimpinella.
aaron. oxentastrū. album. sigil
lum sce crucis. Cingellū sicat ou
ne. i. scolopendra. pulegium de
campania. galelus de capania.
& cupatorium. habz bugla. & fe
niculus. artemisia. scapiosa. gal

uum. ualet dolorē. Dipramū qui
etiam ut rationabilibus subuenit
puerendo. pronū. pepīlū. uiole
p dolore. Sacra trena. plantatē.
oselago. i. mellissa. ad aperiendū
Si quis uto pulueres usus fuerit
longiorem uitam sibi administrab.
Otio ad idem. Potio mitte-
re. duas l. mellis. i. pone in ita
gnato. i. fac bullire. deinde spu
ma q̄ buī mūdifica. i. cinis unū
albi carnissimi. uñ. v. boues ha
berent satis ad bibendum a me
diam uberam pulūs p̄dictarū
herbarū. i. in corpora in modū na
tarum. Et no. q̄ si q̄s uomu
erit potionem uitam. ul' pulue
rem sumptum ei uino. l'aqua
pauldubio nō uiuificabitur. Et
iterū notandū est q̄ in die sol'
nec in die ueneris debet fieri hec
potio. si in alius diebus. Embro
cha. Ad brachium cū fractura. q̄ arum ca-
pitula desup ponunt. siue sit rup
tum crāneum siue nō. Cyngo.
Q̄ cranium mitte re. cyrur-
go. ille folij. lingue canine. pillo
selle. consolide maioris. q̄ mede
q̄ minoris. ana manipulū unū.
mes terrestres. l. s. omīa ista
ponant in. l. i. s. olei oliuarū.
q̄ dimittantur usq; ad vij. dies
in sole. deinde colet. adde sepi. anetini. li. i. pica. na
talis. l. s. picas grece. ℥. ij. ma
stiches. olibani. armoniaci. galba
ni. opopanacē. thebaine. ana. ℥. s.
Confiatur. uñ ut supra dictum
est de ungento fulsa. hec mixta.
et hec unguentū ualet sup cē
rebri. Ze plicā cranei si
ce possibile q̄ ne uulnere aut
ul' casu. sine cutis ul' cranei fiat
cum ipm cranium contingit
ad interiora plicam. i. motū ce
rebri nō modicum repugnare.
uñ patiens in somnis horribile
impugnationē ymaginatiū co
mouendo. surgit. capit. arma. hi
talia uelut in uigilia operatur.
cumis cum ē. ut supra locum pli
catum. cutis in modum crucis
cum rasorio maturat. cutis ru
gine scarnetur. cranium undiq;
circa plicaturam trepano foret
tur. et totum illud cranium pli
catum removeatur. ne pulsa
plicaturam impediat. motū
cerebri. uñ sequē nocumentum.
Cura eadem est in alius his que
dicta fuē de fractura cranei in
prima cura capitis. Signus.
Ze cura tunee. et curabil' tunee
Tunea. alia curabilis. alia ira
rabilis. Incurabilis p̄ signa
cognoscatur. Cutis densa est et
dura squamas multas emittit.
pilos corrodit. hi cutem p de
relicta relinquimus. Eius uō
que curabilis est due sunt ma
neries. Nam alia pilos multos
emittit et quosdam ualde gros
sos. et cutis est grossa. tū sanua
nec alia ueio cum multo
pruritu cutem l'et grossā. et alia
que sanē emittit. Set quācūq;
istarū duarū fuerit hec cura medele
mur cum capillorum emulsione.
Zē elli. al. ℥. i. Cura tunee. ul' pe
ossi sucta lapidi acuta. picas
natalis. ℥. i. nuces cōis. ℥. vi. Ista
omīa bene terantur. et in simil
incorporentur. ad modū unguī.
Q̄d cum fuerit opus inyeme de
ipis nucibus oleum fiat. et cum
ipō oleo hec unguīa liquefiant.

ce hec unguēto p. viij. uel viij. dies. ul' plus ul' minus sic̄ medico uidebitur conuenies capiti pacientis mungat. Cum aūt locum illum mollificatum uidens ipōs capillos radiat' eiclasa. a quacumq; pte capillo' ecterentes iterum ungues coadie. Et cum capilli renati fuerint capiti de lixiuio lauam facias. et cum capilli desiccati fuerint capiti cum psillotro mungas. et tam diu psillotrum sup reiu quas quousq; capillos de facili remouere queas. ¶ Qualiter fiat psillotrum. Fiaūt sic psillotrum. Acē. ℥. viij. calcis uiue. q facias bullire in aqua. a adde. ℥. ij. cum pigmenti. q facias bullire. Sigō decoctionis cū penna i mixta. q strictam ecternet. deficiat depilatur. postq; ergo cum tali psillotro capillos euulseris. et rubozem aliquē sup caput uideris. uterū mungas. et eadem facias que sup̄a iam diximus. quousq; caput sine rubore appareat. ¶ Et nō. post euulsiōem si non rubeat locus. si albet. tribus diebus capilloz sint fm naturā. q nō dure. signū est aurātiois. Ceterū si tibus aura nō pceat. fiat tale ungīn. ¶ Pulueres ad Acē. stryphnī. sagine semen. hedere. ana ℥. i. cum pigmenti. uitrioli. aluminis. ana ℥. ß. galle. ℥. i. ß. sta. omia pulueriata cum. ℥. viij. fecis olei confice. Deflauia uō de abrotino. agresti. fluc de mel. fico. cruce agresti. fumo ēre. tritum. allo. lapatio. acuto. acē. ana manipulū. i. pista omia simul. q succum extrahe. q ipm cum fece olei misce. q facias bullire ad ignem. post adde. ℥. uij. picis liquide. De hec unguēto caput in ungas. Et in ceteris idem facias qđ dictum est supius in priorima cura. ¶ Si uero habuit multos pediculos. appone. argenti uiuum. i. uictum. q ceruseti. cum saliua. q inunga. q filum de lana. argento uiuo ceruseto. ul' de singulo qđ melius est. q appones circa caput. q omēs pediculi filo illo adherebunt. q sic illos poteris demere. ul' ceruseto cum saliua et cinere capilloz humano uel combustoz. q. dō si locus ē rugosus unge cum uetō sagimine. deinde pilos extrahe. postea unge cum psillotro et pcede ut dictum ē supi'. ¶ De cura ance si quō nō fuit ber ne capilloz passio inueterata. euulsione. cer sit de nouo uelut infra. ami. cam sine capilloz euulsione curamus hec modo. Acē. abrotini agrestis. cruce agrestis. hedere. flaure. fumi terre. artemisie. añ. ana. i. pulium. i. q pista bene. q in oleo cōmuni impone. q tres dies dimitte. ul' si tibi placuit usq; ad. viij. dies dimitte. ul' plus. et postea in illo oleo fac bullire p dictas herbas. q distincta ō ipso oleo calido. put pm pōt manē. q sero diligenter inunge. et post unctionē. pectinabis. segregationes capilloz pulueū ustum suppone qui sic fit. Acē. stryphnī. sagine semen. ethi. al. añ ℥. i. q teres. q fac pulueē. q impone habunde. post unctiōem donec sanus fiat. ¶ Si notandū est qđ si cura reūs fit. sui ō sic

et mala fit fiue de humida fiue capillor euulsione pōt curari. Si uō inueterata cum capillor euulsiōe fi tamen fit tal' que curari possit. ¶ Ad illam que fit de humida mala fiat fillotrū fiant bene diceinus inferius. s. de aqua et calce uiua et unpigmento. Si uō fiat de siccā materia adatur olim fillotro ne minus desecet. l' fiat aliud fillotrū qō etiam fiat ad serpiginem. et ad scabiem cor corporis et fit de calce uiua et unpigmēto. et aqua ro. ul' adatur pea fuci capitis acuta et fuco fimi terre et lacte anabulle et alce. ¶ nō etiam qō in curatione tunee is est ordo fm q̄dam. In primis lotus est mundificandus ut dicetur in prima cura infernus. prius non apponatur fillotrū quia radices capillor nō euellut nisi pius locus remolliatur. et cum remollitus fuit. accipiteum de corio et ulme aut pice et resina uq̄ fūs in simul et tondeantur capilli ad mensuram unī' polias supra cutim et ibi ponatur pileus p. ij. ul' tres dies et nectes. et postea ponatur scāmum sub pelui eius et ligetur pileus cum corda ad trahere et cutis auferatur scāmū ut remaneat cum pileolo adcortam et eleuantur radices capillor a cute. ¶ Alia cura tunee.

Vra etiam tunee si fuerit antiqua. Re. adipis urs. ℥. i. adarcas. ℥. i. fimi muris. ℥. ij. picis liquide. ℥. ij. olei uiri et lucerna. ℥. i. ß. cere et cōmisce omā in simul in una tunee et mitabens in cutē tunee. Et cremetum combustum cum. ℥. ij. fimi muris. picis liquide. aā. ℥. i. cedrie qō sufficiat. Confice in unum et utere mirabile est. Alexander posuit has curas in principio sui libri. quas nimis comendauit et affirmauit dicēs q̄ patiēs optime liberatur a pōdera egritudine hoc medicamine adhibito.

Hoc pūulus q̄ nascat̄ in capite.

Scilpfluuius nascatur in capite que dicatur una fiū ruffi. ad quam fiat ungentus tale unguentum. Acē. sulfuris uiui. ℥. ij. elli. al. ℥. i. argenti uiui. ℥. i. cinnamomi capite pungi. aā. ℥. ß. Ista omnia pulueriçata cum. ℥. vi. affligie liquefactē admisce. et bene incorpora cum opus fuerit iungē. pō. est. Valet etiam ad fluxum sum et ad mala que solent esse in crunby et ad omēm scabiem. nō. unguīm istud optimū. est ad malum mortuū et ad omēm scabiem. si quis uel xenē desecat. et prudens inde multā molestiā non appo eius appositionē q̄ mortis inducat periculum.

Hoc supfluitatibus q̄ supingūt ibid.

Nascantur aūt alie supfluitates in capite que sunt similes scrofulis. quarū quedam ē dura. quedā molle. sūm istum quedā est mobilis. quedam immobilis. Eius uō que mobilis est talis ē cura. Sub digitis tñ teneatur ab extremitatibus firmiē. et ipsa supra locum illum inadatur in longum. cum spatula tal' scofula unco prius apprehensa scarnetur. et si fieri pōt cum ipso primo culo infra quem nata est ab

Vide de Argento Viuo.

strabatur: ⁊ si non potit abstrahi
relinquatur: vulnus de pinno
infuso in albumine ouj impla
-tur: ⁊ in sedā die pulvis affodi
lor̄ immittatur: quia pannicu
lum talem corrodit ⁊ putrefacit.
¶ nō. qō ille stupefactiones dici p̄
sumt restudines que q̄si locum fa
cit ille submoueri possint. Dēn
de stupius in prima vtra qualit
cuntetur si sit mobil. Si non ē
mobilis scandatur in modū cu
cas cutis. ⁊ fiat scarnatio circa
tonum ita ut libere possit fieri
accessus ad totum a tute absca
datur cum follicullo in quo con
tinetur. Illa enī est bursa que
nisi remoueatur facit recidiva
tionem. ¶ Et nō. qō testudina
tur q̄n. in modum ouj q̄n.
in modum castanee. Fodillor.

¶ Quō fiat pulvis corosiuus. ℞
Pulvis supdictus affodillor̄ fie
fit. ℞. affodillor̄ fbi. ℈vi. cal
cis uiue. ℈. vj. alumpigmenta.
℈. i. Confictur sic. Bulliatur
in olla ⁊ addatur calx. et
bñ incorporentur ⁊ postea addā
tur alumpigmentum ⁊ parū bul
liat. Et cum bñ incorporatum
fuerit ponatur ad solem ⁊ cū
desiccatum fuit aliq̄tulū in
formentur trocisci ⁊ bñ desicca
ti seruentur. hic autē pulvis
ad corrodendum talem pannu
culum ē immittendus ⁊ sit ibi p
. v. vel. vj. dies. et cum vulnꝰ ta
me sān esse videris ⁊ desiccatū
in vulnere ponendus ē pīnus
in albumine ouj infusus. supr
nus uō stupa cum ouo quousq
videas pannicullj desiccatum ⁊
vulnus aliq̄tulum sānē mur
ter. postea uō in omnibꝰ eandem
adhibeas sicut in vulneribꝰ fīt
fractura cranei dictum. ¶ nō.
qō aumpigmentum potest mun
dus in excoquendo vinde debet
ultimo apponi. bilis.

¶ De scrofula capitis que ē immo
bilis. Si uō scrofula capitis que im
mobilis est cutim cū cranio i
ficat ⁊ condensat in unū ita sic
ut dum mat cum cranio eadem
sit infectione cōmūcata. tunc ab
uō cranio uidetur hec principa- Cura.
lis cura talis est. vt illa cutis tota
radicitus sepanetur. Cranio uō in
fectum cranium trepano fora
pude ⁊ cum spatumine ipsum
cranium totum remoueat a du
ra matre cute ⁊ ingeniose. Cū
uō ipsum stupefactum a dura
matre sepanare difficile ē. ⁊ pen
culum q̄ccidat. pueniat potat
ualde timendum est. talem cu
ram potē derelinquere q̄ prosequi
desideramus. Scrofula immo
bilis est incurabilis.

¶ De cura manie ⁊ milancolie cautius.
Si maniam ul meliam in fu
mitate capitis. cutis incidat
in modum cruces ⁊ cranium p
foretur ut maria exeant ad exte
riora. patiens in uinculis tene
atur. ⁊ vulnus curetur sicut i
cutis vulneris dictum. ¶ Si eo
dem maniam ul meliam. dem.
pano temperate remedia s
fficiunt. Nam si sit de humore
non potest cura nisi tantū
sit de fumo inducatur cutis.
¶ Et nō. qō in ratione substinen
di est multū memorandum. qā
quicq̄ p memoriam liberum p
sumpt. pōt etiam fieri contrarium

in sumitate

ñ sinu utere capitis ad epiliū
et etiā ē manum q̄ incliuā.
q̄ dicatur cauterū ad modum
ad differīa cauteriū cui⁹ sectiōis
Ecno. qđ supius milie cum ū
dyat cauendum p̄ponitur. qđ per
foratio ulta debet fieri unifiūis
ferro qđ seca ul' serra diffe
et est ad modum arculi factus
inferius q̄ cauitatum cruciſe
rentia ut ad modum serre. ut
aptior sit ad penetrandū. hēt i
medio q̄ pedem circuli acuti
p quē infixum cruci⁹ stabilitū
ut eodem loco q̄ in eadem circiſe
rentia ad penetrandū q̄ circum
uoluendum sit. De cauterio ad
ho epiliū fiat ustio i epiliam.
fontanella sup̄ colliū. hoc in ex
tremitate capitij q̄ ad epiliam
de pinnata causa. q̄ nō suppona
tur foliū edere. si fiat stuellū
de edera. hoc est ordo cauēdi. u
sq̄ cauterio imponat lardum
usq̄ ad vij. dies. ut ignis cadat
postea pilli parua de cera. fiat
cauterata cum filo. p̄a mundet
ur. et tuno fiat stuellus de ede
ra. ul' de medulla cruli. et fiat
p̄foratio quedam sup stuellū
primo loco foliū edere pon
tur deinde plumaceolus. q̄ ser
uetur p. c. ul' vel. dies. ad minꝰ.
Item no. qđ epilia est opilatio
pulsapilium uentriculoz cere
bri cum diminutiē sensus et
motus. q̄ sunt tria potissima ad
epiliam inducendum. s. defec⁹
calous. ocultando humoꝝ. cō
stricto meatui. calore. aūt de
bili multus humor dissolutē
nec cū dissolutis cōsumitur. q
p meatus constrictos non pōt
exuire. q̄ clabi. ser retinē. repl̄s
uentriculos cerebri. hoc est pi
q̄pilis causa. q̄ fit epilia. Ex pre
dictis patet q̄ cauteriū fiat
in illis. q̄ maxime in his qui la
borant de flate. Ecno. qđ si ex
crucient cuiꝰ mortua in circiſe
rentia cauēj. alia calefci et p
diem apposita convenient illi. le
niter. Item si cauterium a de
bito loco recessent fiat circulus
de petus uncis ad modum anuli
q̄ crassiorem p̄tem p̄ ūsus ulz
partem ubi cauēdum ducere uo
lueris. Segur eni sñ molestia.

De egritudinibꝫ oculoꝝ.

Oculi q̄q̄ rutēt. q̄ lacrimantur.
et pili p̄ter naturam in palpe
bris oriuntur. q̄ mordicatione
facientes in eis lacrimā cōpel
lunt. aliq̄n rutēt. q̄ lacrimantur.
nec ipi pili p̄ter naturā in palpe
bris oriunt. De pilis p̄ter na
tura in palpebris.
Quod si pili preter naturam in palpebris oriuntur sic subueniri ualent. Si pili p̄ter naturam in palpebris con
gruentē. si fuerint in palpebris mi
tis carnositatis ut pili supflui ui
deri nō possint. primo fricentur
palpebre interius cū folijs pas
tinece. cum lingua cerui. et
earum diminuti pili appariūt
cum pice. et oleo. et retortis pili
radicitus euellantur. p̄a suppona
tur albugo oculi si fuerit in hye
me. aliq̄ tulli de cereo in albumi
ne oui refoluatur. et quoties ibi
pili nati fuerint idem fiat. pal
pebra nō semp in lagrem ut su
perius comparatur. Si uō nō
fuerit ubi multa carnositas palpe
bre euellas. et solus pōrus palpebre

fricatiuū qđ sanguinē emittēt. et ꝓpter ut dictum ē supius ī hac eadem cura. Item acē. succus camarum nubi ⁊ absinthij ⁊ aī albumine oui admisce ⁊ supp̄.

De lacrimis constringendis.

Si uō oculi lacrimantur ⁊ rubēt. et plī ꝓter naturam in palpebrōn contanentur: tumefiat uena que est in fronte ⁊ duc que sō in palpebra ⁊ cum cultum sanguinis ecclerit q̄tum medico uidebitur sufficere: uena illa diligenter acu subtili applicanda ut uō qđ uena nō ꝓfocetur ⁊ ex alia parte acus illa trahatur cū filo et colligente ⁊ cum illo filo ligēt uena ⁊ bene necetur ne sanguis possit ecrre. In plaga uō mittat tardum ꝓtes dies. postea immittatur cum pozana magna p. vnius dies. donec bñ purificetur locus. Cum uō purificatus fuīt caro illa remoueatur ⁊ filum abstrahatur. et si opus ē carpia. ⁊ alui bñ apponatur. Item debet ē ordo in stringendo fluxum sanguinis uenientis ad oculū. Collirium constringatur ut appareat uena in fronte. deinde acē. duas acus primo cū filis sinicis ⁊ infigantur ultra sub uena nec ea uenam admittat duos digitos. et postea in medio finde uenam. et cum uideris sanguinē ecclesse. nectē capita uene cū filis ⁊ pēa impone albumen. et pulueres cōstrictiuū. Consimiliter lacrimis sanguinis duabus similiter fiat in uenis tempoꝝ uō. Nō etiam q aliqñ relaxatur palpebra. ecclesse ḡ ypera lō gitudinem palpebre cōgruoli unā ⁊ subtilē oportet fuere ⁊ aspulueres cyrurgico consolidante. Item confingit aliqñ superfluitas quedam ad modum lupinoz in pelle inter palpebram ⁊ palpebram qñ: interdū qñq: exterius. si exterius et manibo tūn compelescit pōr curabil' est: si nō. nō. Si ergo curabilis fuit applicandum aqua mel ⁊ exterius uersō inducatur ⁊ extrahatur. deinde cum ut exterius uulnera. Et nō. qđ omissio potius debet fieri in longum q̄ extransuersō q ē nocua dignum ut melius ⁊ habundanter sanguis effluat. ⁊ minus ⁊ cōtinuatiua. quia magis dependet in longum uulnus q̄ ex transuerso. et in palpebra ut' sub oculo debet fieri incisio ex tribus. q si in longum incideret impediretur motus palpebre sursum ut' ursum cum dolore sentiatur.

De lacrimis oculoꝝ.

Ad idem. constringendas. mittatur seton in fontanella cervicalis gine aurium. Item acē. cellabunum. maschem. laudanum ⁊ in feruentia marmore liquefiat ⁊ in fronte laum ponatur intumpoby sup uenas ꝓdictas cultrous q̄ sufferri pōr supponatur. Item ad idē acē. litargin. ℥. ē. aloes epatici quartam ꝓtes ℥. Ista omnia terantur ⁊ subtilissime pulueri gentur ⁊ cū oleo mol. ontemperentur ⁊ agrestā superaddatur ⁊ item olim mol. ⁊ ita ungatur mō de uso mō de illo apponendo dummodo teneatur ⁊ admodū ungūēti albi confectum. ⁊ cum opus fuerit ad modū collirij inducatur. Primo dicatē ⁊ arsura.

Si uõ fuerit ibi mordicatio l'ar
sura tale collium faciemus. Aceti
tanginũ. Aloe epatic. camfore.
puluerisa et confice sic. Acet. a
mas rubi. 7 absinthij equaliter
7 sufficiens. Et tale. Cum tali su
co 7 aqua ro. uiassum de utroq;
dictum puluerẽ diligenter in
corpora. et cum opus fuerit ocu
lus supponatur. Item. qõ si de
est aqua ro. apponatur aqua pu
uialem. uel aqua de lenticulis.
uel sucum plantaginis. l' poli
gonie. 7 de agresta supradicte.
Item agresta. Aloe epatic. p quã
ta pre multum offert oculis ex
tensus appositã. 7 intus recep
tum. Laudatur multum cõstrin
git. Item idem. mittatur seto
in fontanella sub aure. uel cau
terium cũ nodulo. qõ meliuscet.

De primo oculoꝝ corrodendo.

Ad primũ oculoꝝ corrodendum
tale ungin facere consueuimus
acet. centrij galli. celidonie. aãs
manipulum. 7 ubi pista ℥vj.
℥oli cõmunis mitte p. vij. uel
viij. dies 7 ubi dimitte donec mã
celcant. deinde adigne bullãt.
7 cum utens subtus habeat pe
tere fundum uasis in q̃ coquũ
tur. quia nisi uentositas que in
eis erit. est cum consumpta de
ponantur ab igne 7 colentur. et
cum bene colate fuerint p pinnã
item ponatur ad ignẽ. 7 mittat
ibi. ℥i. cere. spũq; liquefiat. exp
nariis ad marmor. 7 si aliquã
tulam tenacitatẽ habuerit signi
ficabit decoctionis. Postea uõ
pone ibi. ʒij. mundis eris. 7 ad
ientum ignem paruum facias
bullire. 7 item pone. 7 plus sup
lapidem. 7 si habet colorẽ mitte
depone ab igne. 7 mitte ibi. ʒ. ij.
olibani puluerizati subtilissime
et incorpora cum pãnis. deinde mit
te ibi puluerem sarcocolle pulue
rizate ij. ʒ. uel tuthie. qa tuthia
multum ualet in hac causa. qa
naturam habet corrodendi. Sarco
colla etiam sucus eius utilissi
mus. Hiis ũtimur. Inter alios suos
matrissiue. si non potest haberi pona
tur loco eius. Succedit. 7 teneri
ducendo cum pannis incorporet.
In ultimo uõ oculi unj. aloes e
patic. ãã ℥ij. diligentissime pul
uerizatis et cum oleo cõmuni
primo incorporatis insimul ita
quõ ista tria primata parum sint
liquida. 7 cum supdictis cõmisce.
7 diu cum spatula cõmouendo
diligenter incorpora. Ista omia
incorporata sic p pannum cola.
et usui reserua. Et cum opus fuerit
cum pẽna delicate extremita
tes oculoꝝ impone. Cum aũt ex
parte fuerint cõsumpte. acet. suc
cum rute. uel morsũ galline. cui
flos est ruleus. 7 cum succo cui
dam ũtris qui dicatur pectine
misce. et in oculo simul pone q
ualiter etiam adiua. Item acet.
castoreum. olibanum. sarcocolle. ãã
ʒ. ij. 7ß. camphore. ʒ. ij. margari
te nõ pforate. ʒ. i. vmdis ens.
ʒ. i. Confricatur sic. Castoreum
olibanum. unde eris terantur
et in marmore nitido 7 calido
ponantur. et ibi agitentur ut
deficcentur. post in mortario sõ
tilissime terantur. Camphora
quoq; 7 margaritas in mortario
puluerizã diligenter. et cum
aliis predictis admisce. et in pu

rasice terra al'alio cõsimili ci
aqua ro.misceãt.7 dulcigenter
incorporentur.7 ad solem desiccen
tur. et post ctum die ista simili
cum aqua ro. diutem perentur.7
ad solem iterum desiccentur. et
hoc fiat ter. pt.xviij. uõ dies usq;
desiccetur.7 in unum redacta u
su reseruentur. valet enim pul'ad
pannũ comedendum.

De sanguine oculorum.

Sub rubent oculi ex sanguie ul'
ex alia causa. et si inflati sint. ui
cetur panniculus in eis ẽ. fiat
masio in tribo ueris frõtis. nec
tñ usq; ad cranium in hac mẽ
sura. Pigeris ẽ manum ad nasi
summitatem apponat.7 habeat pũ
te qua manus est uicta brach
io.7 ubi supra frontem manũ di
gitus terminauit signa. pri
mũ capite raso. deinde tribus
unctis ad manũ patentis supr
aurem aliam mensuratis signa
ab utraq; pte.7 habeo signo qđ
est supra frontem usq; ad signi
qđ est supra aurem aliam signa
de atramẽto. ul'alio simili pri
bas. Item ab eo signo quod est
supra aurem aliam aliud signũ
facias ex tñ uersõ qđ distet ab
eo unciali ex utraq; pte illius
signi similit cum atramento
signum. postea abuno signo
ad aliud.7 ducem facias ab alia
aurecula. Supr uõ. postea si
gnum cum radio unciales ci
ca.7 sanguinẽ emanãt pmit
te sin qđ ubi unsum fuerit de
mum ferrum calin. postea su
pra cutem incalam.7 ita compe
tenter incendas. Si uõ aliq;
delicatus fuerit qui tot incen
siones ul' incisiões pati nõ uult
ul' non pot. fm̃ pdictum modum
supr frontem signa. ul' in men
sura trium digitorum ul' unciali
ad manum placentis signa. et
cum incausto linea extrema
uersõ abimo signo ad aliud p
ducas. supra signum uõ ma
das.7 cum ferro ardenti incen
das. pannũ uõ in albumine o
ui unctum quousq; ignis ca
dat supr imponas. deinde aliqua
alia mitigantia.7 ignem.7 in
cendium repriment. postea uõ
plumaculum. ligatum ueõ si
mulis sit alius eiusdem partis ca
pitis. postq; ignis cecidert cor
dam de panno suppone. ita ut
q; ad. xxx. ul'. xl. dies uulnus
aptum teneas. postea illam ca
nam remoueas.7 multi consoli
dari permittere.

De sanguine oculoꝝ qui fit ex percussione.

Si ex percussura ul' alio cõsimili
sanguis in oculis constringit et
timere ex trimestri causa cauere. hic
subueniri. ac. ceram nouam
pulueratam.7 cum unum.7 pũm ci
lefacias ad ignem.7 cum unum
pulueri. cum quo cõmisceõ
ea emplin fõn semp caudi' inde
finiens impone. platum est.

Aliud. ac. absinthium. blenam
et fuscum extrahe.7 cum aqua
ro. misce.7 suppone cum stupa
ul' alio tali. si uõ fuerit in hyeme
aduam adunge. Absinthium
unde cum albumine oui mor
pulatum.7 aq; ro. uali. nõ. q; ca
ra ista debet iterari ter ul' qr̃.
si in primo non pareat. Et sci
est qđ in oculo primo ponenda sũt
repercussiua. pẽa dispersiua. ad ulti

mum diaforeticū. ¶ De inuerecundione inferioris palpebre ꝙ cum ectropio

Sepe uenit ul' apostema uisui. te fō sub oculo. fiat in inferiori palpebra reūlsatio in adatur nō sm longitudinē facies. si ectropion uero supra uult unus ouū frīm et male smatum in obliquum ꝙ plagella de plumbo fūa quoforamini by pforati cum palpebra statur. pluma acolus i medio ponatur. ꝙ pellicula ligatur in by ad supiora comprimat. et ita p viij. ul' vj. dies dimittat. postea plagella auferatur. ꝙ aperiatur uulnus ut cetera uulnera.

¶ Ad. qō quattuor filia celent nerui in inferiori pte ligamenta capitibus filoꝝ sint. uiij. aqua. et pforetur supalium cum acubus ꝙ filus ut trahatur supi. ꝙ necetur in fassia extremitates filoꝝ filiter flamentorum dorsum.

¶ De fistula nata iné oculi et nasi

Aliquando fistulatur locus iuxta oculū ꝙ nasum. ꝙ ex pūlsimo foramine exit inde putredo. primo oculus ad alteram partem cum alio instrō compellatur. ꝙ foramen illud amplietur cum radice malue. ul' radice brionie. ul' cum medulla sabuci ꝙ in rectum intradatur. ꝙ petra in albumine ouī mittatur usq; ad pfundū tē. loca. postea si fuit homo delicat' pullus foramen mittatur cannelius ferreus ul' eneus subtilis usq; ad pfundū si potis. ꝙ ipm cānellum ferreum cande. ī mittere fistule radicas deaqueat. Et si timuerit ignem īmittatur pilla de unguento ruptorio. et in forāmine pilla imponat filum longum. ꝙ sub pilla nodus ē faciendus. ut extrahi possit ne frigatur pilla. mē. si magis apto imponere stuellum unum de ungō ruptorio q' fit de calce uiua ꝙ capitello. ꝙ dimittat ibi a hora ul' a nona usq; ad uespum. postea ponatur ibi petra cum albumine ouī donec ignis cadat. et cura potest. deinde curetur ut cetera uulnera. ¶ De ungō ruptorio q̄mō magīm ruptorium sic debet fieri. accipe calcem uiuā ꝙ capitelli. ꝙ calcem uiuā in capitello resolue. ꝙ dui misce. ꝙ in modum unguēti incorpora. ¶ De capitello

Capitellum aūt sic fit. q̄mō fiat. accipe duas partes aeneris fabrili. et etiam calcis uiue pulueriçata. in simul cōmisce. ꝙ in cophino. ul' in corbi solium faciendo. pedibus calcando. ꝙ primū aque instillando ponendo. ꝙ sic faciendo solua cophinū ul' corbem implendo. foueam rotundam desup aim cultello facias. ad mēsuram medij brachij. illam foueam ter in die aqua implebis. mane. meridie. ꝙ sero. Loca ponat' infirmus ꝙ qō exierit a prima die usq; ad viij. colliges ꝙ repones. hoc est fortē capitellum. oxeduī uō dicatur qō ab viij. die poster colligetur. si uis scire an sit fortē ul' medium ouum in filo ligatum mitte in capitellum. si non recipient medium fortē est capitellum.

¶ De carne nasi a superfluitatibus.

Superfluit quedam caro in naso consumens. aliqū ē polipp. aliqū non est polipp. si inducitur ē. ꝙ dicatur polipposa quedam

pisce. qui p̄qua adoleat aliqua
ue cum dimittit. sic q̄ ire mo
dus ex quo aduenit ue cui di
mittit. nam in amplioꝛ pte na
si fit. et erit aliq̄n nasum. q̄ sup̄
labrum moꝛatur. ¶ nō. q̄ō pol
pus semp ul' plures fit ex reu
mate descendente ad nares q̄ cō
tenatur ibi. q̄ fiat polippus.
¶ Cura talis est. fiat purgatiō bi
moꝛ qui uidentur supꝫhabunde
dare si sit de frigida causa. ōbi
ficiens purgatio cum pillis diacu
stoꝛeis. uel ycralagodion. detur
post purgationem dyacolibani
ul' aureā. et hunc modum debe
mus seruare in multis egritudi
nibus. ut in cancro q̄ fistula. sēp
eni debet p̄cedere purgatiō. q̄ po
stea localia remedia. ¶ nota q̄
polippus semp fit de frīs huō
rare de calidis. ¶ post purga
tionem sternutatione usq; ad p
fundum cuellatur uel etiā si
gitella mittatur. q̄ si oꝛtet p
untiualia. Et si intra nares pa
cientis aliqd remanserit. tracta
de ungito qō fit de calce uiua
et capitello intromittatur. de
inde intellum oui cum oleo cō
mum. postq̄ uero ignis cessa
uerit curetur ut cetera uulnera
cum ungō uiridi q̄ supra libꝫ.

De ungō uiridi q̄ quomō fiat.

¶ Fiat ungīn uiride. fiat cō cellido
nium. alleluia. radices q̄ folia
centrū galli. centrū agrimonie. aā
manipulum. scabiosam. f. cās
tute herbe bñ pistentur. q̄ cum. ℥.
-i. sēpi. mentā. q̄ una oli confi
ciantur. q̄ sic dimittunt̄ p. xl. die
ul' p. xl. q̄ postea coquantur in
stagnato supra ignē donec bñ
be pcoquī fundum. deinde colent̄
p pannum. q̄ colati in caldano re
mittantur. q̄ addant̄ ℥. iij. cere i
eisdē. q̄ in ymē duc. post cuius
liquefactionem ponatur pulus
olibani. q̄ sic cū undis ceruī aā
℥. i. S. aāq; uiride es ponatur pre
tur si se tenuerit et postea appo
natur. q̄ tūn temperetur. et si co
lorem mutauerit ita q̄ uiride
uideatur deponatur ab igne. et
addatur ℥. ß. aloes epatici q̄ pul
uerizetur. q̄ in oleo resoluat̄
et usui reꝑcutur. valet hec un
guentū ad ueteres plagas. lo
nam carnem gnāt. q̄ malā ex
rodit. ¶ De cūre q̄ uī cē polipp.

¶ Si uō intra nares fit tota caro. q̄
magna sit oppilō. ita q̄ aeris
attractio impediatur. primo secūn
modū foramus p medium in
quo mittamus tentam de malo
rē suco semel aut bis aut ter
si necē fuīt. postea curetur fer
ro calido. ul' ungō ut supra di
cimus in proxima cura.

De polippo q̄ signis cum ubil' polippi.

¶ Polippus magis fit intra na
res et ampliatur. aliqn descē
dit inferius aere ducente illū
antē se. q̄ nares ampliat. hoc
nāt altius est curabilis. aliq̄n in
curabil'. Signa nāt incurabili
hec sūt. quia locus est niger to
tus. nasus est durus magnus
et niger. q̄ cuo illa nō descendit
inferius. Signa uō curabilis
hec sūt. nasus ē est mollis. bene
tractabil'. Cui p̄ inflationem. q̄ in
censionem fle subuenim̄. si fi
post sanatum illa caro superflua de
nasibus accipiatur. q̄ in quanti
ficū pōt ad inferiora trahatur. q̄

si totus uenerit totus extrahetur: et si nõ totus uenit qõ tñ uenit magis. Et si nullomodo uenit nec tenacitas ad infensa trahi ualeat: tunc de malo ire succo ul' medulla sambuci ul' brionie ul' dragantee ul' untuelle aut alterius huiusmodi quam de nares elargẽtur: et mittãm ẽ cauum fcñ ad modum cannule p nares elargitas immittant. p quã uõ cannam ferream ul' eneam ferrũ caludum immittatur: q locus diligẽter incendatur. Vitellũ ouj cum oleo cõi supponatur quousq; ignis exeat. Abeo. postea cum ut extera uulnera. ¶ cãi ferro.

¶ De cura eiusdẽ absq; incisione

Si uõ ferrum caludi pacẽs timuerit: fistellã de panno de ungõ rupertio in uncuam intromittimus. Vitellum ouj cum oleo cõi supponim. q extra que supi dicim in alia cura fiant.

Aliquãdo contingit casu qõ p fortunam palam ex uirtute natẽ expellente polipp' exit. ex quo si contingat casu imputetur ex ui grore nature. Inducitur. ptes põtetur in naso tenta de cera ut bona pellis exterat.

¶ De cura eiẽdem cum incisione.

Si polippum curandũ fuit curetur trium trihy digitus supi frontem ad manũ placentis sicut dicim est in. f. fullius capitis. qõ est de rubore oculoꝝ qõ sic in capitis si rubent oculi ex sanguine. uri nõ cauterizetur ut nõ usq; ad cerebrum si usq; adustulũ ustum. perdat. ¶ Calido tñ qõ nõ fortẽ ul' subito ferrũ caludum debet imprimi. pp subtilem cerebri. ne ex ore nimio inflammetur: decetero cura ei est sicut in illo. s. diximus.

¶ De cancro in labiis ul' gingiuis ul' alia parte faciei et cura eiusdem.

Cancer fit aliquãdo in naribus. palato. labiis. ul' gingiuis. et locis ubi corrodit' in circuitu rubet. Aliquã inflatur cutis. Aliquãdo nõ corrodit si carnẽ intendit. Antequã ad curam ueniam' uideamus qd sit cancer. et qualiter nominet' in duobus patebit corporis. ¶ Cancer est apostema uehemens ex humore melico proueniens. ad similitudinem cancri qui sic dicitur: Sicut enim illud animal retro graditur: ita carnem ulcus carnem retrogradiẽdo corrodit ul' qã formam illius alterius in carne representat. In pennapio dicit scirrosis siue nigrosis. postq; incipit corrodere dicitur cancrena. ad ultimũ cancrema. ¶ Item in facie dicit noli me tangere. ad cautelam medici. Ac si dicat morbus noli me tangere cum manu. qã pulpa digitorum cum habeat' generem ex sudore ab capite. pluuiente humiditate ẽ naturaliter. et morbus ille fugit ex humiditate. Vñ cum fluens in loco humido incurabilis est. Dicimus enim bois manẽ nõ lotã habet humiditate certenus. q contractum a sudore nocturno. ex qua humiditate si manu nõ lota tangeretur. augmentaret eius malignitatem. In medio corporis dicit angulum qã corpus angit. In partibus exterioribus dicit utpote. et tunc incurabilis est. qz pedes solidiores partes sũt. quorum

est ut omnis ꝑtus in solidio
ri sui fortius impuniter essẽ
t firmius nõ ubi in cariosis.
Item cancer q̃n fit ex melia na
turali tunc fit sine incendio
quia melia frigida ẽ sicca tunc
est curabilis q̃q; ex melia in
naturali hec duplicat aliq̃do
enim fit p adustionem colere ex
istentis in fine siue qualitatis q̃
doq; ex admixtione colere eru
ginose tunc est incurabilis
quia in una die ul nocte totu
corpus ul brachium corrodit.
Cum aũt ex melia naturali fi
t incendio nõ oportet nisi pulue
res corrosiuos apponere ut pa
pio. Si fuerit ex admixtiõe
colere tunc incendio tẽ oportet
reprimere feruorem cui aliqb
frigidis ut cum succo plãtagi
nis. Lingwole. consolide. acetosẽ
et hui. et postea apponendi sunt
pulueres corrosiui. his non ui
dentibus recurre ad cyrurgiam.
Pro. fin q̃d si cancer sit undiq; du
ra tunica ul denigrata. nõ fa
cilis est adhibendum. Q̃d si sit
de nouo nec locus sit carnosus
multũ fac earum ad unguimus
In quantum possumus cancer
usq; ad unum cum rasorio m
adatur. deinde ferro calido um
bilicus si sit in loco nerueso. uel
arterioso. ul uenoso. Pro. fin
q̃d si fuit ex melancolia natali
purgando est cum diasene ul
cum alio purgante meliam.
postea dandi electuaria ualẽs
ad hoc ut mutentur. ul tyria
ca. Si fuit ex melia mixta ad
colera purgetur cum duabus
medicinis quarũ una facta ad
melancholiam ad coleram pur
getur cum diasene. thicofon.
ul electo de succo rosarum. et cetr
rico imperiali. postea detur pilu
la cochie. ad mutandum cum mitridat
to ul tyriaca. facta ustione ui
cello olei supposito cancro dẽ
ignis cedat a uulnere. Si nõ fu
erint in estate albumen ouj aut ui
cello et oleo suppositum. Q̃ si de
cancro ul carne tabefacta remanse
rint ungẽ rupturo cancr ingre
dendo cum ouo sim tpis quãti
tatem et dulcitudine ut dictum.
Cum uõ labrum totum putre
fuerit ad cõmaculandum corrosum. ulõ
membrum tabefactum usq; ad car
nem uiuam ei radendo inducti
postea diligenter curetur ut dic
tum. Nota q̃d in cura cancr
quies est supradenda. Qñ uõ
in palato fuerit q̃d sepe contin
git cum ferro calido ul aliquo
q̃d in eius est adhibendo debet. Si
uõ fuerint in gingiuis loco prius
diligenter abluto cum aceto p
tres dies cum alumine quocum
no prius fricato postea abluat
et fricetur. et cum hoc ulq; ablu
atur qui sic fit. Recipiatur cortex
mali cum aceto aũ. et in his bu
lliant radices taffi barbarissi. et pẽ
fica et cortices mali granati. le
uistici agrestis. pipens ãã. pul
veris. aũ. ʒi. postea suppona ẽ iste
pulueris qui uulsi dicatur loco p
ius bene abstersso.

Pulueris ad cancrũ qui est in gi
ngiuis. Recipe alumen zucarinum. folior.
oliue et rose. cerugam. corticis mali
granati. omnium dictorum aũ ʒo.
pulueris. ossium dictorum aũ ʒo.
pulueris. ossiũ cancror. cinamomi.
cariofilorum muscate. Fiat oia

Cont nostros barbitonsores

pulueriçata ſuppon\~ant\~ur ut dra-
mus ſero pulus abluto cū aceto
ubi bulierit cū ſāmum ſuppo
natur leuigatus agrestis cū ſāl
cōmaſticatus. Valet ctra pu
lus eoz que relinquunt\~ur in fe
culo poſt feſtū clauorum. Cū
gingiue inflam\~antur ⁊ a dentib⁹
ſeparant\~ur. q̄ę multū ſanguinem emittūt. Cū q̄ferent ⁊ u
lcerant\~ur gingiue q̄ ꝓrumpino
t. nec tamē ſūt carnoſe. cōfr̄
q̄ talem fiam\~ pulu\~ē. Acā
ganoſ. cinamomū. corticē mu
ſi granat. oſſa dactilo. alumē
zucarinū. folia oliuar. omīa iſta
pulueriçentur ⁊ gingiuis vñ lo
tis cum aceto. vl' ſuprad\~ō unc̄
ſuppon\~atur. Pulus optimū
ad canarum poſt incaſionē vl' pr̄
appoſitionem pulus affodillor.
deſiccat emī ⁊ bonam carnem ge
nerat ⁊ malam cōſumit. Acē. fo
lia mirte. ſaluie agrīs ⁊ come
ſtor. pimpinelle ⁊ laurole. or
uſe. aſſ. manipulū unū. deſiccā
tur. ⁊ fiat inde pulus ⁊ ſuppona
tur. Item ad ulcera cuiuſcūq
et fiſtulas. ⁊ cancros mortifica
tos. fumma trita ⁊ ſuce apij. et
mel. coquant\~ur uſq; ad cōſiſtē
tiā. ⁊ uſui reſuet. Nā. q
ad canarinas ualet pulus de
cornu cerui mo q̄ multum ſāti
gat. Ad idem optimū eſt alu
men zucarinum ſi fuſt ordē
peratum cū ſuco pipinelle et
ſuppoſitum. Item. ad dē. Rador
tarch\~ar unſi dequātur cū u
ne. vl' aceto balaustie. roſe ſiccā
⁊ folia oliue ⁊ colentur iſta. co
latura gargarizetur int̄ labia
tūm ⁊ dentem. poſtea accipiatur

⁊ ij. calao ustū ⁊ ℈. i. cum pigmē
to ⁊ incorporentur cū ſuprad\~o
aceto ⁊ deſiccentur ad ſolem. uel
ad lentum ignem ⁊ fiat pulus.
et hunc pulueriçabit\~ur pulue
gano. ⁊ cinamomū. ⁊ digito pu
cientis inuncto ꝓ ſaliua ſuppo
natur ⁊ dentib⁹ applicetur. Si
gingiuas accidit corrodi diac
canarum. tūc lauetur cū aceto
ter. vl' quater. poſtea fricet\~ur cū
liquore qui ſupra legitur ⁊ ꝓ
modū apponatur pulus ꝓdict\~us.
Ad idem. Acē. amidi. dragam.
gūm arab. ana. ℥ i. in aqua ro. vl'
pluuiali atrequē. ⁊ inde unctiē
nē plumeo in die cum pēna lecā
mungē. ⁊ infra. ij. dies ſanab.

De ſaſſura labioꝝ. ⁊ cancr̄.

Hec ſaſſuras labioꝝ que uulga
ri nō dicatur fal. apud alios
dicatur ſcrula. tal' cura fiat. Acē
ſemen uiſquiami. ⁊ pone ſuper
pruinas ardentes. ⁊ ſuppone em
botum ⁊ fumū qui exit p̄ foza
mina em boti ou recipiat pua
ēs ſr̄ labioꝝ ſaſſuram. Aliud.
Acē. nucleum nuas cōſ. et acē
de. ⁊ illud oleum qđ in exeunt ſr̄
ſaſſuram bis. vl' ter. in die appo
ne. ⁊ munfice ſanab. Ad idē.
Acē. aloe epatē. utanq; rū. utre
olum. olibanum. equalē. ⁊ ſub
tiliſſime pulueriçā. Item. ad ō
verum flauum. ⁊ fumū terre.
mī. ⁊ ſuco caim extrahe. cum ꝓ
ſuco aūgrulum ꝓdēs pulus
ontempera. ⁊ incorpora cū olio
mol. vl' cōi. Item ad unge dō
ꝓdicto ſuco. ⁊ ꝓpria de olio. et ma
uiſſim meco ponēdo de ſ mō
te illo. ad modum unguēti dū
geant incepta. ⁊ cum op' fuit.

oliigenter locum mundge-

De rursum labioꝝ.

Rursum labioꝝ. ac. alarū ꝙ cum mi
et amidum ꝙ dentiū ꝙ cū mel
le. mel p̄ cutalia ponendo. ꝙ ſuta
per in ſimul incorpora. ad modū
pastā ungēdo. ꝙ cum opus fuerit
loco imponē.

De punctura la

Ad puncturam labioꝝ. bioꝝ.
ac. amidi ꝙ cum mica ꝙ cū fir
mento ꝙ aceto mundge mica
gat cum. et. vngēs albumē fi
imponunt. & ꝙ cito aquā ro-
ponimus. ꝙ oleo cōi oleum uiol'

De diſiunctura mandibulaꝝ.

Diſiungit aliqñ capita mandi
bularum a parua ūcula rece
dere. qđ cognoſcitur qa inferio
res dentes nō cōiungunt ſu
perioribus recte. ūno ad inferiora l'
ad exteriora tendunt. nec infe
riorem molim uere male cōiū
ctum ſegregare. uel male ſegrega
tum cōiungere. cui ſic eſt ſub
uenendum.

Cura eiuſdem.

Capita mandibulaꝝ ſub aurib⁹
ad planare. ꝙ ad exteriora l' cū
ducere. qđ inferiores dentes
ſuperioribus adequentur. ita. ſ. qđ
ad uerum locum cuti ſibi
reducantur. nec accipiāt et eſſe
untur facilia. ſuriū nec ungat
cum aliqua ui maturatiua. et
ligetur ita qđ dentes utriuſq;
mandibule p̄ conſuetudinē p̄
portionaliter ſe dāne nec cū pos
ſe poſſit ſe mouere. dicta qđ
cor ſit debile. ut eger mandibu-
las nō moueat.

De rupta

Si mandibula ex aliq̄ euiſdem
parte fuerit rupta. diligenter
medicus locum illi p̄tractet.
cognito aūt loco rupture qđ u
os ad ſuum p̄prium locū cum
te reducat. qđ cognoſcitur pe
que dicta ſunt ut prima cura de
diſiunctura mandibule. eodem
q̄ modo curatur. ligetur dicatur
ut in eadem cura predximus.

De rupta cū cum uulnere.

Si fractura oſſis fuit cū carnis. p
pus parti ne detur comprimē
dū. et ſi uulnus longum ſit. ut qđ
deleat ſuturā ſuatur. qđ partes ſic
coniungantur. qđ p̄ coniunctiōē
contractio nulla appareat q̄ ſepe
accidit in uulneribus que ſiunt.
q̄ cum ex una parte labium uul
neris magis extenditur alia p̄s
fuit longa ſic contrahitur. et fit
riga. undeq̄ fiat ſuturā in fi
ne ita cauto fiat ut loc non fal
lat. ne poſt uulneris conſolidati
onem remaneat facies deturpa
ta. ppter huiuſmodi contractionem
uel corrugationē. ſed ex illa pte
ubi uulnus magis dilatatur di
minuatur carnis cum aptum. et
ſtrictius inducatur pulueres q̄
rubeum q ſupi' ſaptus ē ſuper
ſuturam aſpergimus. plumaq̄
olum quaq; unum in ſupra p̄
te mandibule. aliam in infra
ora p̄te locorum ſecundum q uaſ
cauo patro ligamus. dictum
iam ocim inungam. ꝓpoſitu
mente ipſis. ꝙ paci. pulueres er
ina bis. uel ter uel plures in die
ſuppona.

De rupta

Ro. qđ plumaceo
li parui in albumine infuſi debent
apponi. p̄mo uero magnus plu
maceolus p̄paratus in medio
ponatur ita ut tegat alios plu
maceolos. q̄ ſe cum plumaceo
olo cōtegantur equis uulneri.
ur uulnus poſſit inungi. qui

tan p medium q ugam q im per
mittatur usq; ad anu. ubi dic
et post fcim aliquam consolati
onem os suu pot solui q remo
uen plumaceolus q ce apponat
empm stricturum ex utraq pte
et non supra unimus.

De fistula in mandibula.

Fistulatur aliqn mandibula cui
es aliqn stictum. Aliq3 do am
plum. Si os sit strictum tenta
re malo sic sucu intromittat.
Si contingat os infistulari re
mouentur os si remouend sit.
Sin aut cum rugine puo infi
stulata radatur: nec fiat cmis
regeneratio añ ossis reparatio.
Cum uo ei ingratum sit os fistu
le intromittatur imgm rupo
rium q cum eo mortificet. Cu
aut mortificata fuit imponat
pannu in albumine ou infu
sum. quousq; mendus remo
uetur a fistula. Postq uo ignis
cedent. cum imgo unendi ce
tens curetur ut cetera uulnes.
Si uo sulm ossis corrupit di
ligent est intuendum. q siqd e
ibi q sepiat retent usq; ad u
ium est incidendu. Et cum pu
tredo alia q ossa inde exeant.
scias fistulam e mortificati.
Si uo liquida q aquosa. timen
dum est ne in radicib dentiu
talis fistula hat principium.
Q3 si ita fuerit dentes illi radi
cit⁹ sunt euellendi. In fistula
uo tenta est intromittenda et cu
imgo uendi q ceris que fu
perius dicta usq; ad finem
est procedendum. Interius uo
est ponendus puluis qui dic
tus est fupus in cura gingi
uaz qui est ibi cinct. Nō. q
hic duo debet attendi in fistu
la cum fit ex continuo fluxu
alicuius humoris. primo debet
purgari humor qui est in cau
sa. q postea dari aliqua opiata
competens ad constringendu
fluxum talis humoris. q his si
gnis pot cognosci qs humor
sup habundet. Albedo enim et liq
uitas ulius q̄cit. a uulnere.
signum est qm flegma est in
causa. carnus uo color. q colli
quidus q nigr sign. q melā.

De dolore dentium q gingiuaz

Ho dolorem dentium q gingi
uarum fiat accipe in forami
la que est retro carnositatem q
est in inferiori pte auricule. In
hac aut ustum intromittendo
est nodulus. Nō idem. Accipe
semen cassillaginis. q pone añ q
sup carbones ardentes pone.
sup ipos aut carbones impo
nas embotum. q p camellum
em bon fumu qui inde egredi
tur placens sup dentem dolen
tem recipiat. Hic enim fumus
resuma qd dolorem fiat mul
biliter dissoluit. q educat ipm
et mitigat. Si sit dolor ce
uicme qd cognoscatur qa dens
erit pforatus. q medium cessat
dolor. quq; enim uermis move
tur q sit dolor cite. postmodo ces
sat dolor. Hoc cura est ut ibi po
natur fermum caliduz sup fora
men dentis. Nō idem. Oxel in
trita cum bullitu. et caliduz sup
positum optime iuuat. Nō.
qd si fiat dolor ex aliquo humo
re a capite descendente. Tali
modo non debet fieri medicina

nus ꝑ dat unusquisq; pungat
ad pustulas delendas q̄ un fiat
O pustulas delen ontur.
das facit q̄ unctas. ac̄ ℥.vi.
mellis ois pumicis q̄ lacas fic
q̄ fiat mixt ur. añ. ℥.ij. Ista ti
cōmisce simul. q̄ in mortario con
cauo mitte. q̄ illuc fiāt
pruinas bullire faciās. et pul
uerem istum adde. qui ꝑ cōta
ri. unum albi. sinapis albe. añ
℥.ij. piper albi. alluminis zu
carini. añ. ℥.i. boracis. l' bora
ginis. ℥.ij. olibani puri. oīs
ꝑ sipe. añ. ℥.ij. Ista omnia pul
uerizata in tali liquore mitte
et diu in corpora. q̄ usui ꝑfuia
et cum opus fuit loco ꝑ us ca
lefacto adigniem unge. cui
uīt pustule crepuerint un
guēto allo unge. si. placeto
pone aquā in ꝓpoles oī oleū
uiol. ℣ Unguō allo quō fiat.
Fiat unguīm albū sic. Accipe ma
stic. olibani. añ. ℥.ß. Ista ingin
plumbi usti. añ. ℥.i. cerusse. ℥.
ij. Ista omia teruntur. q̄ pluie
rigentur diligenter. i confician
tur sic. Accipe purum unguē
te. q̄ ꝓpoleos pulueres cum oleo
miscendo distempera. postea
de aceto albo q̄ tullum impone.
et iterum misce. q̄ ꝑa de oleo q̄
deinde de aceto. q̄ ita usq; ad
ponendo modo de uno. modo de
illo diligenter in corpora. Sigil
uō ꝑfecte confectus est q̄ do
pim unguīm equaliter liquidus
est. q̄ equaliter distanter valet. a
hoc unguīm ad multa. quia ad
pustulas que fiunt in facie ce
sſiate fatuo. ad impetigī. q̄ sipi
et ad impetigines alterius que
prouenit et corruptis humoribꝰ
et ad scabiem et ad lepram.
℣ De impfluuntibꝰ faciei.
Pria uō in facie fiunt aut mꝭ
te. impfluentes. ut impetigo
sipigo. atq; morfea. quia hec q̄
cop totum corp occupet. tñ q̄ in
facie magis sūt manifeste.
ideo de eis primo in hac parte ꝓ
ponimus. ℣ Ad impetigī. q̄ ta
lem curam faciemus. ac̄ frumē
tum. q̄ sup incudem fabri pone
et cum ferro lato caudo tale fru
mentum combure. q̄ pulueriza
q̄ de illo frumēto exat alliduꝫ
sepe inunge. valet etiam ad fla
flatum. ℣ Ad serpigī. tale faci
mus medicamentum. ac̄ tartari
ri. unc. i. albi. plumbi ustum.
sucum celaminis. testam cu
curbite ustam. puluerem fur
furis. puretrum. oleum cōmu
ne q̄ sufficit. Confice. hec oīa
cum succo celaminis q̄ olo cōfri
cantur. modo ponendo sucum.
postea uō oleum. i. ita usq; ad
modo de uno modo de alio semp
incorporando confricas. q̄ refua
et cum opus fuit ꝑ aceto ita
unguēto ungatur. q̄ prius ut
teneat. nec abluat se. post cu
ui uō balneet se. hoc fiat do
nec sanus sit. ℣ De impetigī.
O impetiginem. q̄ serpiginem.
sipigīn. valet sapo cum copho
contrito misceas. q̄ sup illinitus.
Vel sapo cum aumpigino omne
cus. q̄ suppositus. ut sapo spuma
rem. ꝑ vel fuce. cel nomen. q. op
timus. ad macilam. cui. bi
cinere. vel cinere. ℣ Ad alopeca.
Alopheca alia alba. alia nigra. q̄
que cum cumbillis ura. albi. q̄

mentibus ut nigra. albi uõ
que cantibus ẽ hoc signo cogno
scatur. locus cum aceti pungati
ñ sanguis unus emanauerit
cantibus est. si uõ aqua alia in
cantibus. pfici curatio nõ pot
fieri in morphea lepra scabie. f
pigẽ. et impetigẽ. multi. alii
egritudinibus ñ si pceat uni
uersalis purgatõ bis ul' ter. f
gõ necẽ est. ¶ Cura morphee
sue morphee et cantibili alte
tale ungim fiamus. acẽ. cetta
rum. sulphur uiuũ. aumpigmẽ
tum. sal cotum. cinabarium. mi
trum. saponem spatarensem.
argentum uiuũ. mirra. litar
girum. cerum album. oleum
cõmune. olim muscellinũ. ole
um laurinum. pinguedinem
gallinẽ. pip. masticem. olibanũ.
corumbium. et terebinũ. Confi
ciatur aũt hec modo. Terenda
terris. et simul ei sulphur. o
leo cõi. et sapone cõmuni. et fic
bullire cerum. et pinguedinem
gallinẽ pse resolue. et oleo laum
no. et muscellino cõdimis et ter
peratis cum supdcis commisce
et diligenter in corpora. hec autẽ
ungim bis in die. et calidum sup
ponatur. ¶ Ad idem. acẽ. cerarum
sulphur cum ceratum. et unum.
aumpigmẽtum. et salem tostum.
fuliginem. olei. lucadi equali
ponderẽ. et ita osa coque. et ung
donec sanus sit paciẽs. ¶ Ad id.
acẽ. sulphuris unũ. saponis ci
racentici. sapones gallici. mici
cois. bñ tritꝫ. añ. ℥ ij. aumpig
menti. sal cois. cinabari albi et
nigri. añ. ℥ i. alluminis scissi. ℥
ß. de fumo fie. Lapatio agudo. ℥

ui fluuiat. aũ m. mplim. i. acẽ. et
pista. et sucum eruate. pedes
pullicentis cum sucis. et cõfoe
et diligenter in corpora
valet aũt tale unguẽtum ad oẽm
impetigiẽ. ¶ Item ad idem. acẽ
centum capitis radicis. aumpigmẽ
tum foliatum. i. bñs fetidi. argẽ
tum uiuum. litargirum. et olei
acẽ. q. sufficiẽ. confiant. aũt fic.
que terenda sunt terantur. et ma
ta pañs ficcum extra. et pñs
tum pulueriẽ cum tali fuco di
stempera. postea uõ oleum im
sce. et fiat unguẽtum. mõdo hoc mo
do dicto ponẽdo diligenter. pdcm
morpheam. et usui reseruat. In hoc
unguẽto argentũ uiuum tam
cum saliua pius certum est. ut
liceat ponatur. et cum pañs in cor
poretur. uertatur sic. radias certũ
capitẽ cum sale terat. et cum ipso
tritus locũ fortiter fricet. et pẽ
duum inter balneũ. et puncto
ubi morietur. post egressum uõ
balnei ungõ supdicto ungatur.
et ibi fricetur donec sanus fiat
si deus uoluit. ¶ Ad morphea
hec morpheam nigra. et cũ al
nigram incantabilem dicamus
tñ. put cepi fumus eandem ad
hibeamus. que ualet. et ad serpi
ginẽ. et impetigẽ. et contra omem
pruritum. et scabiem. ¶ Acẽ. tar
tari. fuliginis añ. ℥ ij. sal nitri.
sulfuris uiui. añ. ℥ ij. aumpig
mẽti. cẽli albi. et nigri. alluminis
scissi. añ. ℥ ß. omnia pulueriza
ri mediocriter. et acẽ. fumi terre
abrotani. agrestis. fabe flamen
cule agrestis. aũ manipulum. i.
lapatii acuti. et pinus pecten. et
liceat. et ipsa diligenter

cetrale. Item acē. supponis spuma
renti. ⁊ sanacenia. añ. ʒ ij. ⁊ mi
sce insimul cum p̄dis pulueriʒ
et diligent in corpora. deinde de
p̄dicto succo aliquantulum im
pone ⁊ misce. et postea de oleo ⁊
tūm agitando modo de isto modo
de illo ponendo diligent in corpo
ra ⁊ usū reserua.

¶ De doloribus ex qua cā fiat.

Dolor in auricula constingit aliq̄
do ex accursu humoz. aliquādo
quia p̄ter naturam aliquid i
aure nascatur. vt vermis. aliq̄do
extrinsecus recipitur qđ in au
rem existens est causa certi do
loris. Quando nō ex accursu hu
moz constingit nec ipi humo
res ad apā sint confirmati fie sō
uenire solemus. acē. oleū mu
scellinum. ⁊ cepe. et finde p me
dium ex transuerso ⁊ cuia ⁊ ip
sum oleum in cepe mitte. ⁊ supp
lentas pannas ardentes impo
ne. nihi diu fiadas bullire. ⁊ po
stea caldam ut pati potent au
ricule suppone. ¶ Idem. acē.
albumen oui multi et rutam ⁊
hec duo insimul pista.
et p pannū sucum extrahe. et
in cepa p medium ex transuer
sa ⁊ cauata impone. ⁊ ad ign
caute bullire fiadas. ut pati pa
ciens potent caldi supponatur.
Et est sciendū qđ nil actu frīd
in auricula debet imponi nil
actu caldum in cetū. ¶ Idem.
acē. absinthium. calamentum.
pulegium. fumariam. et in aqua
bullire fiadas. et in competēti
uase imponas. supp eum botum
muersatum ponas. vl aliud
qđ tantumdem ualeat. ⁊ fumū
qui p foramen illud egrediatur
in auricula dolenti patiens du
recipiat capite bñ cohopto. Qđ
si his cum dolor non repaumit
nec remouetur. constat qđ aut
est uermis in auricula. aut hu
mor ad apā cōfirmatus. Cui us
signa hec sūt. locus tumet et ru
bet. ⁊ ardorem emittit. ⁊ tūc sub
ueniendum est cum sanie pro
uocantibus. ⁊ ad maturitatem du
centibus. et cuncta p̄sequendi sī
que in apūtum tractatu dicem.
Si uō p̄dicta signa nō appārēt
uermis ē paudubio in auricu
la generatus. ad ipm uō inter
ficiendum ⁊ extrahendum hic
autem adhibere solemus.

¶ Vnde ab auricula extrahendo.

Accipe balsamū pstica ⁊ cotidiano.
triam. ⁊ nucleos intioz pisa
et bene insimul pista. ⁊ fluenti
cetrale ⁊ misce. ⁊ cum tantūdē
olei de limo in auriculam mitte
probatum ē. Ipō aūt occiso cet
batur cum subtilibus placentol.
ul apponatur cuffia. que etiā in
unum uermen aliquotiēs ad
se trahit. ¶ De eodem.

Si uermis etiā ingressus in auri
culam olim cum succo foliorū ci
paris ⁊ calamīti bñ incorporati
in aurem instillet. vermen ē
iciat ⁊ dolorem mitigat. Si uō
in alio membro fuerint. elleboz
albus in uino tritus bñ mise
retur. ⁊ loco imittatur. ūmes ē
paudubio necat. ¶ De quoli
bet alio ab auricula extrahēdo.

Si faba vl lapillus vl aliquid
huiʒ in aure cecidit. caput su
pra dolentem partem flectat.
et cuffia multum attrahēs aur

applicetur. sterna tuncta ad hoc
beneficium. ut causa adse. attrahat
et spū proportionaliter interius ad
exteriora expellat. Quicquid uō
lignum ul' ferrum lima ul' lō
bice obuoluunt. et interbentina
ul' alio glutinoso intingunt.
et in aure introducit. ut qō
aure excident talu instrumēto
inherendo abstrahatur. Sed qz
timemus ne ea que introducū
tur postea dolorem augmentent
paulus q' curent. dō tālī cura de
sistimus. Explicit pīa pticula.

Incipit plagus scde particule.

DOLOR
protinus ul'
rudis sermonis
carmen mulcta
imponat. cum
multa pugnas
implicita ob
scuritate pos
et confusionem q' compendij
cōmoditatem parere solet. Et
ego nō solum pueris sed ꝯ alijs
pficere disposui. Quocirca quicq
ab egregijs doctoribus cōmuniter
et pūlatim recepi. et de eorū scp
tis habere ualui ordine certo
in scriptis. ut pulcrius eluce
scant. in cōe deducere deliberati
one decreui. Cums q' capitulo
pendio se p ordinem exercitus.
ad eas que circa collum et cer
uicem et guttur quantum ad
cyrurgiam spectant fieri consu
euerunt descendamus. Primo
uulnerū. Secō apūtum. Tertio
glandularum. et scrofularū. Quar
to fistularū. Quinto bocij. Sexto
eorū que intrinsecus cōsurgūt.
curas et signa diligentissime p
sequendo. Explicat plagus.

Incipiunt capitula.

De uulnere que fuit in collo ē
ense. ul' alio fili. et cura eorundem.
De uulnere que fuit in —
collo cum sagitta.
De uulnere cerebri cū ense
si organica uena incidatur l' nō.
De eodem uulnere si nō uena or
ganica incidatur.
De uulnē sagitte in aure fō.
De uulnē gutturis fō ē ense l' telo.
De apūtibus in pectore casu nascentibus.
De specibus apūtum. et quibus mois
cognoscūt. et signis distinguunt.
De flegmone et cura eiusdem.
De carbunculis antiquis et carbunculis.
De cura apūtus qō fit de colō. ru.
De cura apūtis qō fit de flegmone.
De cancro qui fit cerebrum in natali.
De scrofulis et glādul' et cura eorū.
De fistul' ceruicis cerebri et collū in nati.
De bocio et cura eiusdem.
De squinātia et quot sunt ei' spēs.
et que sit curabilis et q' incurabil'.
De cura squinantie.
De uulua incidenda et urenda.
De branchis innatis interius.
De disiunctura colli a capite.

Explicant capitula. Cap'. j.
De uulneribus que fiūt in collo.

Vulnera que ense. ul' alio fili
unt in collo ense. ul' alio fili
aliqn sūt curabilia aliqn mai
rabilia. Incurabilia p hec signa
cognoscunt. Si medulla ossis cer
uicis erit incurabile. Deinde et
omne uulnus cuiuscūq; oīo refugi
mus ad profundum mittere. ne
aliqd inde resolutum qd ad in
teriora penetret. Supponim' in
ore ossis massi primū. et in ore

carnis lardum. cum tali modo fac
osticum. medicinam. et mecha
mina. ¶ In primis locum diligenter attendimus. vtrum os
ut aliquid huiusmodi sit ibi quod
abstrahi debeat inuestigamus. et digito attentius attractum. si
aliquod est ibi quod abstrahi debeat.
et tunc si fieri possit illud statim. primo abstrahimus. et pos
ulnus sumus. et pulueres in
beum supius dictum supaspergimus. et ut supius iam in aliis
carnis dictum. eandem uiam prosequimur. Quod si multus sanguis fluebat. aut aliquid impediat
ut quod de uulnere remoueri ut
abstrahi debeat statim extrahere
non ualeamus. uulnus ere premimus et ex parte aptum relinquimus. ut cum tps ministrauerit
readendi pro locum aptum melius remouere possimus. abstracto uno quod de uulnere remoueri
debeat. aptum locum sumimus.
extremitate magis pendentem
aptum relinquimus et caueta q
supius de futura diam in hac cura diligenter attendamus.
Collum dicatur pars quam quis
prendit ab occipite usq; ad primum spondile sm longitudinem. Guttur aut pars anterior prensa inter duas uenas ogulos a gula usq; ad primam partem pectoris. due sunt cerui
una que a dextra prehendit
sm longitudinem inter collum
et guttur usq; ad humeri. alia
cerui a sinistra prehendit inter
collum et guttur sm longitudinem usq; ad humerum a ea
parte pectoris durat ab inferiori
parte gutturis usq; ad furculam
pectoris. Ista dico ut sciatis discriminare in quibus locis fiat uulnus.

De uulneribus q̄ fiunt in collo.

Si q̄ collum ab utraq; parte sit perforatum sagitta uel alio telo. a dextra. s. ad sinistram. l. e conuerso. Lardonem unum ab una parte cerui
lium ab alia immittere osticum. uel duos stuelli fiant de panno lineo et linantur lardo. et mittantur in ea os uulneris usq; ad certam diē. et quousq; sanies fluat pultem supi dictam ad sanies. precandum. preparare et secum ponere consueuimus. Cum sanies fluxerit stuellum de panno immittimus. et ad modum aliorum uulnerum ceratum imponimus. ¶ In ois aūt similibus uulneribus hec diligenter attendendum. ut illa pars uulneris que magis dependet diligenter curetur. et postremo ad consolidō tardius relinquatur. que uero supi emittet stuellum qō ibi est custodie minuendo sanie festinamus. Set si neutra extremitas magis dependeat alia. uulnus in medio statuitur et utraq; extremitas relinquat apta donec cura fuerit facta.

De uulnere cerui cas fō cū ense.

Si uō in cerui cum ense uel alio simili uulnus fuit ita q; ramica uene iugularis diuidit. sic ē subuenciendi dum tota sanatur cum aqua tepida qō uena nō profluat. et ex alia pte. a cuius cum filo ei inherente ducatur. et cū ipō filo ita necetur. atq; stringatur q; sanguinem nō emittat. ita facias ex supiori pte. Si uul

neruo aut parū infusus in albu
mine oīo intermittatur nec ci
tr ꝙ̄ pannū vulnus impleatū.
Embroca si fuerit in pēme sup
ponatur q̄libꝫ vulnꝰ tamen fa
cit. Si uero fuerit in cruce ue
tellum out tū supponat. Cum
uō tamen fuerit cum pino fic
co ꝙ vngō fistole ossis bonā cer
nem gēnerabit. Dubitatur
cur ut in ossis vulnibus. Cui
ego ceruicalis uene superi
oris ꝙ inferioris pas putrusse
cognouens filos p̄ vlcus diffol
uas. A loco illo remouebis. Ad
me pedes ut dicam ē supiꝰ.
Si uero fiat vulnus in supior
pte colli tūc debet ligari. Sed a
tur ligatura tūc q̄ una ligatꝰ
fiat sup nares. Inanteriꝰ pte
te capitis fiat nodus. Reliqua
ligatura pendat post spatulas
a subascellis. Similiꝫ modo ligē
tur. Si fiat in malo ul' i pte
interiori ul' inferiori fiat li
gatura simulit' subascellis. Ce
tera sub mento simulit' apponā.

De uasione neruꝰ.

Si uero neruus uacuatur in lon
gum ul' in obliquū. Si non ex
toto. Hic cura p̄t cōsolidari. Ve
mos terrestres hoc ē qui nascit'
sub terra. Qui in longitudine
rotunditate lumbricis assimi
lantur. Caput quoq̄ tam ubi
q̄ dicamur accipiantur. Ad
quātulum conterendū in oleo
infusi ad ignem calefiant. Et
nullo alio mediante remedio
ter ul' qua
ter ul' plures si oportuerit fuerit
plage impone. Si uō uacuati
ex obliquo totus uulnus cōso
lidabitur. Postea tam remedio
uacuatum eqlit' usque ad glu
tinatū. Postea quoq̄ articuli que
supra neruum debet fun. pulvis
rubeus qui tā dos ab debet sup
aspgi. Que cura nō ab omnibus
quos enim nō solum conglutina
to. Si et consolidatos nostra
cura p̄speramus. Si uō locus
fuerit embrocā illā que in pma
particula ad tumorem remouē
dum quē ex pressura pungere
diximus ponatur quousq; tal'
tumor recedat. Nō. Qō secun
dum neruum oleo maiusi
potest cōsolidari ul' conuigi. Uel
fun. nos aut dicimus q̄ p̄t con
solidari. Utin recolligatio ad
hac cautela. Cauterizetur umi
q̄ caput neruum maiꝰ postume
cum ferro calido. Si cauc ne uul
nens labia ferro calido tā gāc
terendo apponantur ūmes con
tusi. Et pulueres cōsolidentur. Et
generentur ibi q̄dam repundā
tum ut pecus in osse fractō. Et
ab facendū q̄ omne uulnꝰ fre
tum in neruoso loco ul' osseo
debet cauterizari etiam aliq̄ tulū
pfundus. Aut si eius ul' spatula
telo sit pforata. Emoroidam
eni poptume frangit ossa uena
rum obstruendo. Item nō. Si
si medietas neruꝰ incisa fit. uel
si etiam punctum habeat debet
cauterizari cum ferro calido in
medio et loco. Et p̄a eorum ut supe
rius dictum est.

De uena organica q̄ nō uacuat'.

Si uena organica p̄ter uul
nere nō uacuatur. Pannus in
albumine uel infusum in uulnere
mittimus. Vulnus ei nō multū
implemus. Embrocam uō et

loquuntur nostros
arbitratores

alia sicut pordinem in predicti
cauma diximus ita in ista ponuntur
arguta prequmur. ¶ Nō. q. ꝙmis
nogenus dicat qđ apponatur
albumen ouj non approbo. qa
frm est naturaliť vena ā arteriā
7 nervus frigida sunt. et pter
frigiditatem utrūq; non pōt
fieri consolidatio.

De telo in cervice infixo.

Sjuō telum sit in cervice infixum
et venam pforatūt ul'arteriam
ita qđ sanguinem minuum ef
fundat multus. sed cum extrac
to telo vena suatur. et ut supra
in prima particula dictum. pul
sarem tu. supra sanguinis. aut
pulsarem sternocleis. alibi si ei
supponum. qđ si sternus admi
non habemus sternum. unde i
fra pannum ponum. 7 fortiter
cepimum. 7 postea supponimus
spāle. q. ¶ nerua organica ul'ner
vus incidatur ec toto nullateꝰ
edet. primo sanatio. qa debito
modo collum uōm habebit mo
tum. ¶ Ad idem. ac. thuris. ℥j.
aloe. ℥j. albumina ouj. pilos
leporis q. sufficiē. confice sic. tere
di tere. 7 cum albumine ouj di
sti temperata pilos leporis confi
cientes commisce. 7 magis arteriis
habundanť impone donec ci
catrix a multere. ¶ Et nō. qđ in
quacūq; pte corporis uena aliq;
incidatur usum medicinaj non
nisi pōt terminum diem remouere.
¶ Ad idem. valet gypsum ci
gramis uue tritus. ¶ Ad idem va
let flos lanacobate ul' folia ip
sius lacobate. 7 folia ebuli teri
tur 7 usui reponuntur. ¶ Ad idem
granum furmenti in ore mansi
catum 7 suppositum sanguinē
constringit 7 sanat plurimum.
¶ Ad idem. calx cum capillo cor
tis 7 suppositus sanguinē
nō solvit. donec auferatur uel
alius similibus eius iam supra
diximus. ¶ Ad idem. lauandū
bi tritum cum limbo terebin
thy 7 albumine ouj in compositi
multū valet ad consolidationē
7 consolationem. ¶ Ad mundi
ficationem uerborum. ac. lac pau
dum 7 hec ab unū 7 sēp calidū.
7 patiens usq; ad. v. dies mun
getur sepissime. deinde si cēr ibi aco
quem ipe posset extrahere nullate
est manus ul' pes 7 tenet. nul
lum plus nullet. postea unga
tur bis aut ter in die cum buty
ro. ul' oleo. aut oleo laurino.
et unguentis aliis.

De vulnere ysofagi ītēa arteria.

Sjaūt fiat vulnus in gutture
ita uidelicet qđ ysofagus ul'
trachea arteria pforetur ul' sci
datur. cum ceteraq; mors sit multi
mortale. est ut in plumbo facien
tes ea quacūq; pte vulnus in
apiat. sine sit de telo. sine sit ali
cuius alterius rei. si aūt aliqua
pars que ibi est unimembrorum
ceteris vulnerata fuerit.

De apūtum noibo in diuīsis lo
cis nascentibo.

Sicut aūt humo
res diuīsi sunt in humano cor
pore. ita quidem 7 collectiones
que ex eis supfluitatibo ofūr
gunt. diuīsis noibo nūcupan
tur. generaliť aūt noie apūta nūcu
pantur. Quoꝝ quatuor sūt species.
Aliud est de sanguine qđ dicitur
flegmon. Aliud de colera. colesis
uō alia naturaliť alia innaturaliť

S sternis asmmu' omēm
sanq; sistit.

naturalis dē colera rubea. inna
turalis melā. aplā. ergo q̄ fit
de colera rubea dicatur herbes e
stiogenus. q̄ dā aūt fit de melā
dicatur cancer marinus. Alui fit
de flegmate. q̄dat̄ inua. Vnde
aliq̄ fiat ppria signa cogno
scatur. si enim fuerit apostema
de sanguine. rubor. pulsus. do
lor. calor. tumor erunt. ¶ Et
flate signa sunt hec. Albedo col
lucas. vt si digitum impresseri
quasi signum fremmis fa
cit. ¶ Et colera uō rubea. alia
signa p̄cedunt. calor. rubor mu
tus. acumo colera. ¶ Et colā ni
gra cum melācolia innaturali
signa sūt hec. Ingens dumta ē
quadam nigredine. nūc ad au
tas eorum ueniamus.

De flegmone et cura eiusdem.

Fit ḡ cataplasma bi. ac̄ rutā
cuminū. Lurdonem. farina. tri
tica. q̄ fiat equanter in uno al
bo oleo. q̄ diu agitentur. demō
suppona. q̄ quousq̄ ad fauces
ueniant. et aturato uō. apite. i
ferius ubi uulnus magis depē
der. caute cum sagittella inadu
atur. p longum. si fuerit potest di
gitus intromittatur. q̄ diligē
ter tota sanies exprimatur. qui
diligenter emissa stuellus de pi
no immittatur. q̄ bis in die mu
tetur. et cure cancer incepit ut cetera
uulnera. ¶ De cura antracis et
Fuit antrax uel cur carbūculus
bunculus fuit. sic subuenimus.
Cum frigidis cera loca pacien
tia. vt oleo ro. succo solatri. ace
to. q̄ succo caprifolij. unas. me
mithe. uermiculatas. q̄ similibus
calorem repumentibus. fit enim
antrax ul carbūculus de feruē
tissimo sanguine. supra locum
uō ponatur scabiosa trita cum
assungia. platū ē. ¶ Lōsolida
maior inter duos lapides cōtri
ta. diumo quodam miraculo. in
tracem ulcera. ul inflat. et ex
toto cōcuat. et supligatū inf
unius diei spatium ita curat ut
postea nō egeat nisi cura ulne
rum. ¶ Et sciendū q̄ sm physicam
differentia ē inter antracem et
carbunculū. sm cyrungiā nulla.
nisi q̄ carbunculus dicatur an
apostis confirmatione. p̄ con
firmationem dē antrax. ad au
ctus antracione. p̄ter regem alie
torum determinam precipua ē
precipua ē flegmona p metatesin
l. p eandem p̄tem. apumnis
appositum poptumi est. ¶ nō.
q̄ in omi apste an sui confir
mationem supponēdi sūt fmā.
et nō calida. p̄ter antracem. et sq.
nanciam. hec etiā untum appo
nere. a pectinibus in locis ostis
a nobilibus membris. ul ppe no
bilia ppter fluxum. si debemus
stitim purgare materiam. q̄
quattuor sunt casus in q̄bus de
bemus materiam indigestam
purgare. ostiatudo materie.
fumositas eiusdem. nobil' mē
bri possessio. nobilis operatois
lesio. ¶ In antrace uō. et in alu
pericolosis apostibus firi sunt ap
ponendi circa loca. et matutinati
tua desup. ¶ Item nō. q̄ antrax
ul carbūculus nō debet curari
ante repassiuus. hoc dico si cu
tis apta fuerit. si cum solis cali
et siccis ceteris. vt sua simili
tudine maciam inde certius

fumosam. Cala bois egrotio
animis est multum prodest ad
tractem interficiendū. sīū acetī
nucis sup caput apūs positi.
Item sucus fenic' cutus i pnu
lceratē multos. Item emplū
contra antracem ⁊ carbunculū
acē. puluerē salis. ficuum pm
guium. passularū. āñ. omnia si
mul terminetur ⁊ supponant. pō
appositione. hō emplī in prima
aut secūda die solet locū
apparere totus niger. ī medio
quasi fouimen. ⁊ cum pte er
puerit appone pultes de farīa
ordei. ⁊ ficu. apij. ⁊ melle usq;
ad mūdificationem. ⁊ cum lo
cum a carne corrupta mundā
tum ulcus. puluerē mastē
et olibanī apponē. sic curamus.
De cura apūs qō fit ex colerā.
Si fuerit apostema ex colera ni
mium cilla. ⁊ ipsa. et in aliq
parte oscedens. cum ulcerat. al
ta ulnera facit. cui sic subue
nimus. ut in antiquis cura pre
notauī ē. De cura apūs qō
Si fuerit apā ex frīt ex flegmate
frīte facimus cataplā. qō. ℞.
olei ului unc. ij. ⁊ vnj. ⁊ decoquatur
in. ℞. vnj. ⁊. adipis porci. olei
ueteris ferentis duob' sublā
tis radiabo. ⁊ colato oleo addā
tur spume argenti subtilissi
me trite. ℥. vnj. ⁊ fīūt unīmissi
one agitando lento igne cōsū
tur. ⁊ ad modū emplī ponāt.
Vl' fiat cataplā qd facere cōsue
uimus ad omē apā qō farinem
facere debet. fit aūt sic. accipe
maluam. branci urūam. radi
ces. o. alui unc. j. ⁊ mo coctis in
aqua. ⁊ postea pista ei arugia.
deinde aore buturum. fermēti.
Lic mulieris. camamelū. uma
ces. ⁊ pulices quas sup' dixim⁹
ad farinem. uocandam. miscl
nere. ⁊ cum opus fuerit loco sup
imponē. Aliud ad idē. Accipe ra
dices lilij. ⁊ coque in aqua. et ei
arugia pista. et in olla ad ig;
tām calefactas. postea accipe
assatum. in medio fouea cuiusl
cortā ⁊ pistata ei arugia. et fa
ciam seminis lini in medio cortā
et quicq; tibi p̄ que materiā pō
sit maturare. ⁊ ad farinem duc.
Ista omīa simul pista. ⁊ in corpo
ra. ⁊ supponatur donec apā pos
catur ad maturitatē. Cum aūt
maturatum fuerit. vbi locū magis
dependet apertum. ⁊ exeī pīquā
tur q̄ dicta sunt in apūs cura
qō fit de sanguine. Pōt etiā
fieri hoc emplū qō et' ienius
supdicto. ⁊ multum utile. valet
enim ad omē durum apā. et ad
carnes duras molificandas. ⁊
ad materiam exteriorē exsic
cam. ⁊ dolorem mitigat. re fi
cit. et. ⁊ cicatrīm parit. mel. āñ. ra
dices altee bñ coctas ab interio
ribus mūdatis. ⁊ cōminutē
et fiat emplastrum.
Quomodo habet fieri cancer.
Cancer aliquādo intus interior
aliqñ intus exterior cōsumit
in corpore. Intus interior fit ex bu
moribus putrefactis. Intus exteri
or ut in multis nō bñ curatur.
Omē ē multinus p̄cīp quatuor t̄
quicq; mensis p̄cedent ianuarī
iam non multi nus si cancer sui
fistula nimi putant. hī uerō can
cer aliqñ hīt cē et multo tēpe
aliqñ ex brevi. Item alius est in

neruosis lo

neruosis locis ⁊ unctionibus q̃plenis arteriis. Alius in carnosis nñ. Aliq̃ unandus est qui in illis est locis inanitus ⁊ plenis arteriis. Aliq̃ qui in carnosis. Alius qui in neruosis ⁊ unctionibus ⁊ plenis arteriis. unctione uel inunctione unandus non est. sm illũ tñ ypo. Quibusq̃ abscondita cancri ⁊c. Quia ḡ frequentius cruciem ⁊ gutturis sunt neruj ⁊ arterie plurime. ⁊ uena num habundantia. Abincisiõe ⁊ incendio est assistendum. Quibus possum subuenum. Si ergo cancer fuerit nõ est multo tẽpore curanda ꝓcta tale ungẽ fiat. Accipe radices lingue bouine. uncias. radicis barbane. ℥ v. radicis celidonie. ℥ i. cinamomi. ℥ i. ℈. mirre. ℥ ij. argenti uiui. ℥ ij. cere. ℥ iij. misce sine q̃ sufficiat ⁊ exunge locum. ℥ vj. Confice sic. Supradictas radices bibat in mortario marmoreo teratur. quibus assinguam addere eas diligenter in corpa. Deinde rendis. ⁊ puluerem fiat. ⁊ cum ꝓcta diligenter in corpa. Argentum uiuũ in fictili uase ad ignem pone cum resina aliquanta. Cumq; liquefactũ fuerit cola ⁊ usum reserua. Qđ si tale unguentum nõ subuenerit. ponatur pulius ad cancrũ occidendo quic in neruosis locis q sic fit. Accipe elleborj albi. anthologiã lõgi ⁊ rotũ ⁊ puluerizata ⁊ cum opẽ fuerit suppone. Si uõ tali puluere cruciatus fuerit ponatur stupa cum ouo ⁊ oleo. postea uõ ponatur ibi ungũ unde. ⁊ sic usq; ad finem cum talibus curabis.

Aliud. Accipiantur cortices nucum ⁊ teratur ⁊ supponatur ꝑ totum cancrũ cum mortificetur signũ mortificationis tale est. quoniã sanguis emittat primo et spissus. ⁊ cruor nouus ⁊ niger fiat in extremitatibus ⁊ nõ solum modo in medio. quia si crescat solũmõ in medio ⁊ non in extremitatibus nõ est signũ mortificationis. Nñ adhuc oportet incidere cum mortificatibus. ꝓ ceteris uõ qui fit in carnosis locis suo loco dicem.

Glandula ⁊ scrofula ⁊ reliquie ubicũq; in corpore nascunt̃ fluxũ audentur hiis mediam. Testudo mollior est ⁊ multo maior. et uenas in uenis pulcenubus habet formas. Glandula uõ magis carnositatem accidit. ⁊ cui nimbo tractatur nõ dolet. quãuis ingenius nõ distinguat inẽ glandulam ⁊ testudinem. tñ testudo fit ex maiori pte flatus. et minori melie. Glandula eõ. nodus. ⁊ supõ sum semp est rotũdus ⁊ in unctionis nascitur et in locis neruosis oibus hisdum or. In oĩbus his cura eadem sanã in longum aute. sicẽ dalud dãn est supius radiat extrahe. et exinde uncta speculũ ꝓcte disapline opame. Capitulum. xc scrofulis ⁊ glandulis ⁊ aliis

Scrofule nascunt̃ in gula. sub ascellis. ⁊ inguinibus. ⁊ glãdule sepe nascantur q̃ nõ sint scrofule. Vt ḡ agnoscatur utrum sint glandule ul scrofule. Accedentem tenebrem. ⁊ folia arta bene pistata bulliant in oleo. ⁊ tepida supponant̃ ꝑ tres dies. Et si ḡ glandule diminuat fue

nur infistas cum hac medicá. Si aũt rubescant ita qõ undeãt qõ debeant duci ad maturitatem ul' famem ponantur maturãtur et cum maturate fuerit postea incidantur sm partis q̃litatem ut putredo exeat. Deinde ũnitur pannus in albumíe ou infusus. Si uõ de glandula aliquid remanserit post tertiam ul' quartam diem ponatur pulmõ humodactilos ul' aliud pulmõ qui convertat ul' mortificet partem illam que remanserit & glandula. Deinde curetur ut supra diximus. ¶ Si aũt indurescãt et crescant & sint nate infra mẽsem ul' dimidium annũ. & fit puer fiat hoc oleum. Q. R. radices capsice & radices raphani agrestis añ. olim q̃tum de cibo radices bñ pungatur & contundatur bulliant in oleo usq; ad medietatem ul' plus. & hoc in uase posito in caldario pleno aqua sup ignem. de hoc aũt oleo instillentur. uj. ul' uij. gutte in partem illius aure & dimittatur ĩ parte illa. Et si p illud oleũ aurus intumuerit & fracta fuerit ita q̃ aliqua putredo exalauerit sanat q̃ ipse liberabitur p hanc medicinam. Si uõ nõ intumuerit p hãc medicinã nõ liberabitur. Q. ó si fuerit signum liberationis instillatur etiam adhuc plumbum cum illo oleo. Et cũ fiat potio ista que sic fit. Acẽ radices anidum. mali citrei. brusci. sparagi ellebor. al. & nigri. anis. ologin. fabe lupine. scrophulariae. raphani agrestis & consolide. spatule ferule. folia lauri. ole. de omnibus equalẽ. & istis bñ pistatis & puratis. in optimo uino bulliãt usq; ad medietatem. ut. & de hoc uino bibat semel in ebdomada. in mane si fuit puer. si fuit iuuenis bis. ℥. uij. phiolam cum alio uino mixtis. pleno magnis. Et si fuerit nimis horribile ad potandum. supaspargatur pulmo de zucchero. & caueat sibi patiens tãq; acceptet lacertum. q̃n quater ul' plures solet ĩde assellare. ¶ Item põ fiscus ustulatam infra aurem sup̃ malum cartilaginem. ¶ Emplin optimum ad scrofulas delendas et consumendas. Acẽ radices filicis & asphodilos. et in optimo uino decoque. addito puluere sulfuris uiui fiat emplin & supponatur efficaciter scrofulas consumit. ¶ Aliud q̃ scrophulas poptime curat. Acẽ limacis & terre eas cum testa sua & distempera cum cipello. & pone ibi fel pecudum & de radice lingue bouis aliquantulum trite. & omnia ista diligẽter incorpora. & emplin ũ fiat. sup scrofulas pone. pulueris dauci. ul' vij. gutas. ti. malli cũ ouo forbili si hẽ potens. si uero nõ. uel nõ ualet fiat unguisal' purgatiõ. consideratis particularibus de aliqua opiata sm ulmetatem humoz. Si humores sint diuẽsi & compositi. opiata compõita. et postea fiat hoc emplin. Radices urtice & ebuli decoquant̃ ĩ aceto et addita calce uiua et aspergatur emplin.

Ad glandulas in quacũq; parte corporis fuerint ut sit combustio plumbum cum lagusa cum

bua. ut fiat. Corrigia fac un
guentum cū oleo rosaceo quo i
ungas glandulas. deinde lamī
nam plumbi tenuem & planā
firmiter supliga. & dimittas per
xx. dies. postea unferas & uterū
unge. postea lamināsuppone
& sic p tres ebdomadas facias. &
sic faciendo utilabitur si deus uolu
erit.

Si diminuere time cum sit de
ruma tūc ei dies accipiat ei. eris
spellas de radice spatule strude
radicem rubeam agrestis. alia die
x. alia. xx. & sic usq; ad finē time
quislibet die minuat unam. Quō
si hec medicina nō ualuerit ad
curationem & recurrendū hoc ti
prenotato qđ nunq; debet fa
aliqua glandula ul' scrophula
que manu bñ tenen nō possit
atq; tractari.

De masse scro
fo inadendum & scrofu
fule.xx.

Cum ul' glandulam pō ōber ac
apiat una manu fortiter teneā.
& cultella supior in longū in
cidatur. nō tm longitudinez
cutis. & hic unde sit nam. & ai
unico ipi applendi & ad certi
ora trahi. & si alia secuta fuerit
nām. cum illa extrahatur ex
toto & fiunt. & quot quot sūt
ibi semp cum folliculo extra
hantur suo. Si aūt emoroisgia
nimis sequatur. pinter alia
extrahantur. & tunc ulin' im
plectatur panno in albumine
ouj infuso. Secō die nō liquid
de folliculo suo. ul' de scrophula
remanere. supponatur pulnus
alfodillor. qui supius dictus
in cura capitis in eo capitlo q
intitulatur de scrophul' que na
scunt in capite. deinde cū oleo
& putredo illa extrahatur. hic at
pulnus ad consumendū talem pū
me sin est immittendus. Et cum
uulnus tumefuerit & desiccatum
uideris. pannus in albumine
ouj infusus in uulnere sit im
mittendus. supi nō stupa cū
oleo. quotusq; uideris pannicul
bñ putrefm atq; corruptum. &
uulnus aliquantulū sanien
emittere. post nō cum unguēto
undi q dictum est in capitlo
qđ intitulatur de cuius nasi &
supfluitatibus et cum aliis que
adhibenda sunt uulneribus auri
adhibeas. Cartilagō que ex cū
uerso extenditur nimis cauteri
cata solet scrofulas sanare.

De bubone qui fit sub ascellis.

Solet plūq; fluxus humoris
accidere sub ascellis cū ynguī
ne & facere duram collectionem
et magnam extremitatem. et
in pfundo & nimis membra cō
burentem. que bubo uocat. Est
aūt quidam amabilis quidam
inamabilis. Amabilis est fac cona
nullum calorem pacifice. unte et
sicca. & uelenter extenuet cor
pus. nimis magna sit collectio
et dolorem in pfundo pectoris
sentiat. qđ contingit quādoq;
est sub ascellis inamabilis est.
Et si cum pōdo signus in alio lo
co aliq; tulum fit mollis. ita q
de sanguine aliqđ uicetur eē
in pfundo bubonis. & cutis im
moderate sit dura inamabilis est.

Item si erupta fame quecunq;
modo sit meus supflua & plūq;
dura. & aliqñ mollis. que ap
positis corosiuis plus crescit q

mutatur: sanitat' manifestabil' é. Si aũt fuit q̃tum ouũ aut ãnũ uel minor: & omino colore carnis aut pectus: magis durities quã mollicies: nec extenuat' corpus ex pdĩs sanchabo. Licet modicum habeat situm & calore: possibile est curari. dum modo ceteri supi' habeat colẽtiam. Indigeat q̃ maturatiuo. ex quo materia tenta fluent cum sagitella ubi magis dependet aplicatur cũ amplo uulnere. nulla enĩ ratione expectetur donec crepet pt̃. Qđ si fecãt uix aut nũquã detegẽ curabitur. Ingressione uõ fci. ad instar aliorũ apostematum ut uulnerũ curabo.

De fistula.

Fistula est apũ cui' os strictum est & fundum bẽ amplum & fundũ. que aliquotiens pucrit uitio exteriorũ. Aliquotiens uitio interiorũ. Vitio interiorũ ut ex humoribus. Vitio exteriorũ ut ex idem causa uulneris. Huiusmodi aũt fistula aliqñ ẽ ex multo tẽpore aliqñ ex recenti. Item alia est in neruosis & intricatis locis & plenis uenis & arteriis. alia in carnosis. Item alia corrumpit cũ nem tantũ. alia os. alia ñ uulnerat. Vnaquaq; ppria signa cognoscatur. Que namq; cito corrumpit carnem tũ putredine emittat uelut aquam albam. Cum uõ os fuerit lesum. erit putredo uelut lotura carnis & fetet multum. Si uõ neruus fuĩt lesus putredo erit nigra. Ex quibus omnibus manifeste colligetur qđ p uanetate partium subiectarũ corporis in hac egritudine uana est adhibenda cura. Qđ & circa collum. Quocunq; igitur que implicata fuĩt nerius uenis & arteriis. Inciones uel incisiones facere nõ audemus. nõ enĩ curam sucumbimus. Si talis fuerit status. implicet' aut tenta. uel cum tanta malitie. hec modo. Tanta fiat de malo cẽ re fuco. & p meatus fistule ĩmittatur: ita q̃ meatus ille impleatur. & ita a mane usq; so. uel os. dimittatur. Cum uõ os fistule bñ elongatum uiderit. si locus ille multum fuĩt implicatus intricatus arteriis. uel nerius si sit circa collum ungẽ rupturum q̃ fit de calce uiua & capitello ĩmittam. Si uõ fuerit ps ml̃tum implicata nerius uenis arteriis. puluẽm de affodill' immittere possumus. Qđ si fuerit ut delicatus. Vngẽm pcaosissimum ad hanc curam immunguo q̃ sic fit. Rec̃ pipis. purcr. auripigmẽti. Alumĩnis. sin apis. elleboti albi & nigri. galliate. floris eris. añ. & calcis uiue q̃tum de oĩbus cõfice. fiat cerendi cere. puluerisa. & cum sapẽ spumento diligenter incorpõ. & deinde in forma tenta. usq; ad pfundum fistule mittantur. Hec aũt ungẽ in illo meatu quousq; fistula totã. & fistulam suam ter occidit atq; desiccat. Vltimum uero uellum oui aut stupa uel albumen oui cum oleo quousq; igo cadit apponimus. deñ cum unguẽto uiridi q̃ deñ ẽ in cuĩa num que uidetur cẽ polypus. & alius unguẽtis usq; ad finem curamus. postq; uõ fistula quesanem liquidam uelut aquam

cauterizat. emittit sanies spissam mortua est. ¶ De eadem.

Si uō fistula nō sit in nervis neq; in arteriis implicata si sit intercutem et carnem et longo uel obliquo si os fistule strictum ē elargetur sic. cum ligneo usq; ad fundum mittatur. sic aliquantulū cauterio tal' ad superiora leuetur. et a fundo fistule usq; ad os eius sup tasta. usq; ad ipm stendatur pannus in fusus in albumine ou̇i intingatur. et a mane usq; in sero. et eo usō dimittatur. post uō pulueres de affodillis superponat̄. ¶ Cum aūt uulnus ipsius tumefactum uideris signum est fistule mortificatē. cauendū est cum oleo et unguento uindi et aliis que in amissionem nerui dicti fuit. Et sciendū ē q; si magis debet fieri in illis locis in quibus fuit nerui. nec est arteria. et circa collum debet fieri cum magna cautela nec festinanter nec subito. tamen dum ueni cōt de infirmi detrū. Caueat etiam sibi ne faciat mansionem in tali loco et maxime si sit ēmigrans nouus et rudis. ¶ De uotio.

Votium fit in gula. et fit ad illud tale cū pūctum. cātando patere ni: fodias nucem quā scias nūdum fecisse fructum et radicas eius cum tota alia ſ̄ bñ pista cum grano pipens et bulliant in optimo uino usq; ad mediocritatem. his uno utatur pacēs donec liberetur. Ad idem. acē radices unicelle radices cucumeris agrestis radices cucumeris. polipodij. spa ragi et brusci. et ablagie totid̄. et carbone agnis. Iam bulli mammam. spongiam mammae et branca ursinam. butirum. et lac de sero. pos filios produc. et radices tam barbussi. fonfice sic. Omia usta deficiant et carbones. balliam uō mammi et spongiam in acetō et cere. et radices ad modum electuarii cōmisce. et cum dormitum sub lingua mitte. ¶ Nā. polipodiū. malum cit. betonice radices. et cara barbussi in aqua coquas. ita ut fiale redeant ad uniam. et in pōtu pulueres in sero ponas et mane potum ut placeat. et de aqua pōtui et colata simile tribue. ¶ Eodem uō die aquā non bibat. et usq; ad ētam diem neq; potionem neq; pulueres bibat. a tūc uō die mane pulueres sic pparatum sub lingua mitte. et usq; ad xi. uel xij. diem facias potiones et de vi. in vi. die dabis. Si uō talibus experimētis patiens nō liberabitur. ad cyrurgiam recurrendum est.

De eadem ei⁹dem ai⁹missione.

Si uō fuerit unum botium tm. cum fervo calido mittam imuisetonem in longi. et alterum in latum. et pinn' infusus in oleo. uel assungia supponatur. et omni die mane. et sero setones adhuc noua trahant. ut pauatis tumefactum cum cum illis. Quō si factum fuit. sigo de botio remanserint. ponatur suppositus pulueres de affodillis. et purificato loco curetur ut ētā uulnera. ¶ Quod si non sit numus implanti arteriis botium sub manu firmi

ter. ꝙplexa[n]tur. ⁊ cauda in longum ma[n]datur. ⁊ beato vico apprehenso hunc ⁊ inde bñ sepiatur. ⁊ cauda remoueatur et digitus intromittat. et accepto beato cum folliculo suo totus exterebatur. ⁊ vulnus primo lineo implicatur lenter tñ. et si multus sanguis supuenerit ea remedia adhibeantur que superius dicta sunt in hac particula in eo capitulo q̃ intitulat. Si vulnere in cerebro fuerit cum sagitta. et cum his remediis dimittat p tres dies. postea siquid remanserit ponatur pulvis de affodillis. cui post subuenienda ē ciuo. ⁊ deinde perficiendum ut in aliis vulneribus. hec quoq; diligenter est attendenda q̃ folliculus boui medicatus enervatur. ꝓpter quod nichil relinquatur. quodsi ē particula ibidem remanente. in ide[m] piacens cadet. loco igitur ꝑfō purificato in pane sin pt et pulvis rubeus superaspergat. ⁊ ut in aliis supradictis diximus ita et hic faciendum est. Si uō ip̃m votum valde magni fit. virtus quoq; piacentis nō multa sit. ⁊ ceteris possit. nostro iudicio ab hac cura est desistendū. Solet enī nimiū votū multas ꝑtes hēre. quas valde difficile ē enervare quibus sertum eis dum apponere. ne ipsius arteriē nervique ledantur omino refugiū. Quocūq; tñ modo his pcurriam subueniam. eos superscēnum iugamus et fortiter tenen facimus. Coagulatio sanguinis ꝓcedentis de vulnere. Si sanguis supuenerit ea remedia adhibeantur que superius dicta sunt in hac particula in eo capitulo q̃ intitulat. Si vulnere in cerebro fuerit cum sagitta. et cum his remediis dimittat p tres dies. postea siquid remanserit ponatur pulvis de affodillis. cui post subueniendū ē ciuo. ⁊ deinde perficiendum ut in aliis vulneribus. hec quoq; diligenter est attendendū

si fuerit regina vl' aliqua dmis
sima psona. Si fuerit inferior
psona inungat se ei in guttre
ture. 7 si non hoc idem cum sal
via. vl' cum aceto. Et cum hoc te
pido. Fiat etiam hec emplā
tio radicis lilii calcati in uino
decocti. 7 cum axungia porcā.
vl' ursina que melior est diligē
ter in simul incorpora. 7 ex eis alo
es trita. 7 puluerem supradictū
emplo aspgatur. 7 sic caudum
supra totum apponatur. Et ut
undeatur fiat plumaceum tale fi
at medicamentum ad
mentationem. Contumacia
sui mentum ad totum. Cauo.
cauo. cauo. Recede qd filius te ma
leducat. In nomine patris et filii et spūs sancti
ysto famulo dei. 7 fiat cingulum
ad collum de candela benedicta.
in festo scē oxarie cantando pa
ter nr tribus vicibus in honore scē
Quinantia Desquinantia.
est apā qđ in gutture nascitur.
cui tres sunt spēs. Quarū prima
squinantia vocatur nōe uocatur. 7
hec inter trachea. arteriam.
et ysophagum nascitur in loco
qui dicitur ysinon. que spēs cito
est pnicabilis. cui cura solli dno
seruatur. Secūda dicitur sinātia.
que partem materiei retinet
intus. partem uō foras emittit
ut tumor exterius uideri possit
et hec minus maligna est. Est
7 tertia spēs que dr quinantia
cui' malicia tota foras emittit
de cui' malicia nō maxime time
re debemus. Quecūq; uō istarū
spērum fluūt grauia signa sunt
hec. difficultas unspirandi. 7 re
spirandi. album quoq; 7 potū
sumere nō pōt. hec quoq; qđ
tenegatur exterius. saliuam trā
gluttire nec sputum emittē pos
sunt. Quibus a principio succurre
mus. Si uirtus 7 etas per
miserit sanguinem de uena ce
phalica. vl' de uena que est sub
lingua exterius. gangansma de supi vl' diamoron faciā
mus. vl' fiat illis gangansmā.
sumas gallias. balaustias. rosa.
7 lentes. faciās bullire in aqua
ro. vl' plumali. 7 de istis pcēs
gangansmet sepius. hec enī gar
gansma humores camēres ad
locum dolentem repunit. In pn
cipio debemus resistere cum re
percussiuis gangansmatibus qz
semp fit de reumatico humoē
p mucri pre. deinde cum con
sūptiuis 7 inspissatiuis humo
rum. Externis cataplasmatibus de dialtea
7 similibus inungatur. vl' fiat
cataplā qđ omīno scēdum 7 cer
tam spēm curat quod sic fit.
Accipe radices ebuli 7 radices por
ri qui nō sint remoti nec emuli
si ab illo loco in quo nati fuerint
absintium. cardium benedictum
sen. ana cēs. ad libitum. Ista bul
liantur 7 fiat cataplasma.
Item ad farinam ordei. 7 farinā
seminis lini. 7 cum pcēs fuerit
distempera 7 incorpora ista tamē
qđ multum remaneat liquidū.
postea nō accipias axungiam
porci. 7 liquefactas adigniem
in patella. 7 adde mel in ea qđ
titate cum axungia. 7 facias bullire. deinde pcēm fuccum ei
farinā ordei in eadem patella
mitte. 7 cum pcēs admiste. et
incorpora. 7 cum duabus bul

ure quousq; ad spulsionem ducan
uenat⁹ q in modum alicui⁹ em
broce tale emplā calm sup lo
cum ponatur ter ul' quat' in die
mutetur q̄ temp calidū renouē
tur. Cum tale apū interius sani
em fecerit digito ul' alio instrō
apī erumpe q sanies cū tenere
non ual mutile sic enī ppī ma
nu quosdam curam. ¶ Emplō
ad squamationē. acē. alterum.
et rubi⁹ albiozū et coque i aq̄.
et postea pistentur cum axūgia. et
tesupponatur. ¶ Vt fiat
emplm de radicibo lapaci acu
ti q rubi⁹ albioz q axungia. et
tesupponatur. ¶ Cone squama
tam fiat tale experimentum.
Sumantur carnes toume sal
se. semicocte ad modum castā
nee ul' auellane. q insuā filo
longo fimco firmit ne forte pa
cens uelit nolit carnem illa
singlua. q medicam extrahat
ullam subito cum uolēta. ut
ita apī possit erumpi.

De granis interius tumētib⁹.

Granq interius tument q q̄si
amigdalis duas aut. vñ offi
alio ē exercitio q ancia spū
tus attractio. Quibo grangam
mata pū ad bibendum. a quib⁹
si pacens nō ulcerabitur ad y
ungiam gt recurrendum. In
firmum g̃ corā te constitue ca
put ore apto lingua in frenū
cum instrumēto apto repima.
tra q illas amigdalis undē pos
sis. q unco ferreo ul' enco cape.
et cum competēti ferro inde
ualeas. pellicalas aī illas que
stant supra eas relinque ulcera
postea de aqua in. cum aceto aī

luter fac gangrenam. et si fuer
amigdale aīmal⁹ si uō multa
sanguis fluet meliorat⁹ ad
te. aō si putredinem fecit bou
inalio fiet. Cum in longi
nadatur q instrumēta adhibeā
ille extrahant. q radice funi
tus euellantur. locum autē
unno instrō ul' ferreo cocaqmus.

De folijs in ore nascentib⁹ .ꝛc.

Est q alia passio que nascit in
ore supra epiglotum q̄dam
folium. qd sunt due ul' una ca
runcule tenues q late ad modū
folij que obstruunt tracheam
arteriam. q uocem impedunt.
Cum uō pacēs os apit ad loq̄
dum se elevant. q foramen tra
chee arterie oppilant. Cum uō
os claudit subtrahēt. vñ pacens
uix potet formare aliqd ūbum
intelligibile. que passio numq̄
curatur nisi bn fitio cyrūgie.

De tumore vuule.

Vula sepe elongatur. ul' tume
fit. que deflectur puluerib⁹
constrictiuis q grangrenatib⁹
et hec puluere qui. ire. galle. bu
lauste. pipere. pirethr. amamo
mi. supponatur pului. cum cō
cauo ferro. ul' alio instrō eleue
tur uuula. q fiat gangrenosa. q
ire. vnā dulcis ul' mellis et ace
ti. aīī. pipis. pirethr. scarfi singu
la. q balaustie. equaliter de omi
bus. que omia puluerizata cum
pcēs uiq; oubus bulliant. vt ad
unū tīo maneā seruentur. q
hec empō q fit de melle calido.
et puluerib⁹ lucerne. Cum. et a
mum. pulegij. origani. q eufor bij
aīī. q pone in fumitate capitis.
Item ad relaxationē uue con

fere eadem fere in capitulo. cō
fert etiam emplin factum de
pice liquefacta sup ignem de
pituere massas et olibani cō
mixtis. et illō repō in capitū
poni atur. fiant gargarismata
constricciua nisi multatuo hu
mor sit in cā. qō si sit flume gī
garismata in parte oppatiū
et ut pte dissolutiua. Si autē ni
sic declaretur medicamīa qī fie
fiabz adhec fās. ul' aliq' alio
instrumēto competenti adhe
rentia palatum in subtilion
loco. Cauc tñ ne radices uuu
le tangas. Et statim pī ma
sionem fiat gargarisma ad
stringentius. de quo gargarizēt
die et nocte. et caueat sibi placēs
ne supinus iaceat. Gargari
zet et cum aqua ubi cocta sit
pinguissima galina sepissi
me. Caueat sibi placēs ne mī
tum dormiat pres die et noc
tes. quia in sero pducitur reu
ma. ul' post mansionem. inean
datur nūmo. aureo et gargari
ma fiat ut supernus diximus.

De disiunctura colli a capite.

Os iugulare. idem est qō os ro
tundum q' ē in sūmitate colli
ubi nucha incipit. qō qñq; a
pprio loco descendit. et ince collu
disiungit. et fit uitium in ipā
rima colli. aut nisi medicī' cito
subuenīt moritur de facili. suffo
catur infirmus. Cui festinā
ter sic ē subuenīendū. Os ei apē
natur et lignū ul' aliud tale. ī
aptum os teneat. in ore mitta
tur auferatur pī. Qō si uuluus
est et de nouo disiunctio sit ar
ripiatur p capillos ī sūmitate
capitis et leuetur subito et fa
rcolus mandibul' superiorī
et utrumq; prem fasciola me
diatis ad supiora leuando fir
miter manibz teneat. pedes āt
unum in uno humero. alium
in alio teneat. et pedibz ad in
feriora premendo. q manib' ad
supiora leuando firmē os ipm
ad ppriam ūcturam cōpeten
ter deducat. postea iniungatur
lacio de dialtea et marciaton.
et lana succida. ul' stuppa super
ligetur. et sic omni die fiant fo
mentationes et inunctiones.
oleum tritio enim solet ē utilis in
terdia die.

Explicit secūda pti
cula. Incipit plog' tte practe.

QOD
tanti operis
utilitate trac
tare tentauī
et ex dim car
to doctor me
or sciam in
hac arte re
digere desideraui. plus fuit de
uoto presentibz et futuris profi
cere. q' deficere bz aut ēpus
commodare. Quocirca prouidi
lector negotiis imminentibz. et
breuitati tpis parcit. congrue
dū peius deliberauī nē q' unus
die lucre restinguat. hoc autē
opus in plumbo puculis diui
dendum ē decreui. ut curanti
um etates de singulis partici
lis ualeant competentius. et
diligenti lectore cōmodi me
more cōsidam. Cum igit' cor
que sit ab homine plurimū supiu'

profectus ꝛ ostē qđ ē cathena
gule ꝛ omiū eoꝝ que fiūt ab iti
usq; ad genitalia tractare am
bo. Explicat plagus. Incipiūt
De vulneribꝫ que fi capitala.
unt in homoplatis. gule.
De vulneribꝫ q̄ fiūt in catena.
De ruptura eiusdē eā vulnerat
et sine vulnere.
De vulneribꝫ q̄ fiūt in humis q̄n
humerus a suptoribꝫ disiūgitā.
De eodē sine disiunctura.
De vulneribꝫ brachij q̄n neruꝫ ē
magnus ul' os aī ense ī alio sili.
De inflatiōe ꝛ tumore et duritie
De punctiōe ꝛ neruoꝝ. ueneꝝ.
vulneris putrefacti.
De supflua carne a vulnē remo
De ensipula supuenēte vulnen.
De vulneribꝫ brachij si os non
est lesum neq; neruus.
De eodē si lacertus est lesus cū
nerio proprio ul' sine ense.
De eodē si telo est pforatum.
De vulneribꝫ manus si nerius
est magnus ul' os.
De eodem si nullus eoꝝ est lesus.
De disiunctura cubiti. coꝝ.
De disiunctura manuū ꝛ digit
De cauterius que fiūt in mānu
et brachio ad tumōē removend.
De ruptura brachioꝝ cū ruptura
carnis ꝛ sine ruptura eiusdem.
De fistulis ꝛ camaris ꝛ alijs apā
tibꝫ in his locis nascentibꝫ.
De vulnere thoracis ꝛ pectoris
cum ense uel alio simili.
De eodem fō cum telo siue fer
rum Utrū siue non.
De ruptura costarum.
De quibꝫlibet alijs vulnenbꝫ usq;
ad mgumē sūt vulnē intestī
De vulnere eorū qplurimōꝝ noꝝ.
De vulnere stomachi ꝛ epatis.
De vulnere splenis. reliquēt.
De vulnenbꝫ intestinoꝝ ꝛ si foꝛa
erint qualit ad pp̄ium locum
De vulnenbꝫ genitalium.
De fistulis et camaris ꝛ apātibꝫ
in his locis nascentibꝫ.
De camaris ꝛ fistul' ꝛ alijs pusbul'
in genitalibꝫ assurgentibꝫ.
De ruptura sifac siue magna siue
De cura eiusdem ꝛ ligatū. parua.
De cura eiusdem p̄ mastonem.
et incensionem.
De eusté cum si intrabna in
ossium ceciderint.
De hernia q̄ sit ex carnositate.
De signis lapidis si in uesica sit.
De lapide removendo a collo uesice.
De lapide extrahendo a uesica.
De vulneribꝫ que fiūt i posticu
parte hois ita q̄ spinalis me
dulla ul' nerius inlesa remanet.
De vulnere si longo ense ul' telo
De vulnere renum. lesorum.
De fistulis ꝛ camaris natis in p
steriori parte corporis.
De fistula nata in fundamēto.
De emoroidis. tū ex coꝝ.
De cauterius que fiūt ad dolores
humeroꝝ ꝛ spatulaꝝ ꝛ ad defec
De cautio q̄ fit ad tumorem et
inflationem ūcuiꝰ manꝰ ꝛ brachij
De cauterio q̄ fit ad dolores sibi.
De cautio q̄ fit ex tumi capitis.
De cauterio q̄ fit ex tumi splenis.
De cauterio ad dolores umbilici
De cautio ex dolorem lumboꝝ.
De cautio contra dolorem spine.
De cautio p̄ dolorem testiculoꝝ.
De cauterio ex emoroidibus.
De vulnenbꝫ q̄ fiūt i hōplatis.
Vulnenbꝫ que fiunt in hōplatis
si fuerint ense ul' alio simili fac

subuenire solemus. Si uulnus fuerit recens illico supfluus purgatus sumus. extenuatores aptas relinquimus. pulueres quoq; uulnerum statum supaspicimus. et ceteri diligenter prequimus que dicti sunt superius. in sequenti particula de suturis. Si uō uulnus nō fuit recēs. po purgetur bene cum linguis in uulnere. quoadusq; deinde suturā fiat ut dēm est supi. Si uero telo sit pforatus. cardinem ibi mittimus. et ceteras facimus ut dēm est supi. In sequenti particula in cura cōsuq; tele aut pforatum ul' uulneratum.

De eodem.

Si magnum ul' pfundum sit uulnus in humeris ul' homoplatis qd' fieri debeat quia euidenter est ne putredo generetur fistule futuri. quia fistelle nō possunt attingere ad medium. Jō aliq; futura fiat. sūd' fiet cura uulnus. et ibi repunct' ab omni superfluitate. deinde ponat' quasi sero de panno lineo bene lotto et stricto et siccato. et ualde longus. deinde uulnus comperet' fluatur. et punct' ille bis in die ul' ter. sm quantitatē putredinis habuerit. et illa pte ubi uulnus magis depetat. rabscindatur tm quantum fuit in profundo. et si defecit ille sero fiat alterum caput. sic fiat quousq; uulnus consolidetur. pea abstrahatur sero ille. deinde fiat fistellus ad modum forāminis diminuendo ut supi dēm est.

De uulnere q̄ fuit in catena gule.

Si catena gule fuerit in gula sic est subueniendum. In pumis uulnus ipm panno in albumine ou infuso. et aliquantulum expresso bene impleat. vitellum ou cum stupa supponatur. postremo uō pannū siccū cum embrocā ad lāmen. quo camam. p unam etate tempus supponatur. Cum uō os ul' aliud uideris qd' abstrahi debeat. extrahe illud removendo. deinde cum unguēto fusco et ceteris ut in aliis uulneribus dictum fuit. deinde ad dubitas.

De rupura cū uulnere et sine uulnere.

Si os qd' est catena gule fractū fuit. ul' aliquo modo resedent. medias brachium infirmi. humerū eleuet una manu. et altera manu ptem ulnis ossis eleuationem infert. uō pannat. et plagella in albumine ou infusa. et supposita plumaceolo etiam supposito ferule. ad modum crucis supponatur. et longa fascia supligetur. et cōmuni parte. et brachium ad collum ligetur ut sit suspensum. et plumaceolus imittatur subascelle. ne brachium ad inferiora cadere possit. et nullomodo deponatur donec sanus sit. Si uō talis fractura sit cum uulnere supra locum illum fascia longa nō supligetur. si ubi est fractū ne inquietatur aptum. ut p locum illum fistellus introponatur. ut curam possit ut dēm uulnera ligatum illius partis sit ī longam fasciam.

De uulnerib; que fiunt in humeris q̄ humer' a supioribus distinguit.

Si ex uulnere humeris a superioribus sit distinctis. sic cu

ra adhibeatur. primo vulnus bñ mundificatur. et si nõ fuĩt re-
centis sanguis in eo provocet. et si aliqd est extrahendum põ
remoueatur. deinde vulnus i
hũc modum curatur. pars pri
primo competenter reducatur. et
in supiori parte humeri utraq;
pars vulneris cum acu firmi
ter capiatur. et filum qđ acu
adhereat ipsi acui diligenter ob
uoluatur. acus in hac sutura
relinquatur usq; ad consoli
dationem vulneris. In hũc
uõ modum fiant quotcũq;
puncta in hac cura utilia cõ
cognoũs. ita q; semp acum i
quolibet pũcto relinquas. p
trea nõ pulueres rubeũ qui
suprdictus est aspge desup. plu
macolum supponẽ. ceterum
cetera ut in aliis curis diximus
apcias relinquas. et cetera que
in aliis suturis diximus di
ligenter attende. Cum autem
vulnus vulneris consolidatur
acui suturis acus prdictas. et fi
la remoueris. fluellos sicut in
aliis suturis diximus imitare.
dominuas. et deĩ ut i similib
curam usq; ad finẽ adhibeas.

De eodem fine dissimilem.

Si nõ a supiorib nõ disiungat
primo si aliqd est abstrahendũ
remoueris. deinde usq; ad finẽ
curetur ut in aliis suturis vul
neris diximus. De vulne
ribus brachij qñ nerv⁹ lesus est.

Si os brachij. et nervus sit ex trã
uersum. primo vulnus
implcatur pinno in albumi
ne ouj infuso. deinde pinnus
siccus intromittatur. pulue. p
uarietate ipis ponẽdo. si vide
re esse aliqd remouendum. ab
strahas. Si si extrahi nõ possit
nisi cum magno dolore. et difficultate dimittas. et facias tale
emplim. qđ optime hãt remouẽ
os fractum. ul' ligniũ ibi exist.
polypodium cum modica affli
gia. ueteri tritũ supliga. Si
nus etiam adhibe. apostolicam
in quo multum sit de puluere
magnetis. Aliud ad idem q;
etiam extrahit sagittam sine
dolore. radices pimpinellẽ ri
dices arundinis tere. et suppẽ.
Neruo autem in sua particula
dicti. s. cum lumbricis tersim
bo. ul' cum sutura auricule. et nẽ
ui diligenter adhibeas. deinde au
unguento fusco. et alijs ii. vel iij
cum impendas. Et nõ. qđ
si de tali uulnẽ sanguis unctu
osus in modum olei exeat. cer
tum est medullam incisam fu
isse. et mortale cẽ.

De inflatõe et duritie nuq;

Si dolor. ul' inflatio aut duri
es nerus in lesent. vñ ipsi cõ
trahantur. dialtea inungere cõ
sueuimus que sic fit. Qđ dial
tea quõ fiat. Acẽ. cuius. sue
altee radices. ℥ij. seminis fenu
greci. alumi. aã. ℥ij. squille. ℥. s. ter
bentine. galbani. gummi ecẽ. aã
℥. ij. colofonie. resine. aã. ℥. s. os
radices bñ abluant. et terantur.
simulq; hec semen. fenugreci.
et squilla. cum bñ trita fiant
ponantur in ℳ. l. aque p tres di
es. Quarta die sup ignẽ ponã
tur. et bulliant donec in caput
inspissati. deinde in theca ponã
tur. et cum eorum cõsolucõe ad

tatur. Aliq̃ tulum feruena ãque
ad cõsumptionẽ illius unctiõsiss
mi fuerit. Et sic apparabunt. ℔.ij. et
ponantur in .ij. ollis. ij. ℔. olei. et
bulliant usq; ad fusci. ostium pti
onem. q̃ cognoscatur cum nidi
fuerit supnatauit. pẽa adatur ce
re. ℔.i. et cum liquefacta fuerit ad
de terebentinã. postea gũmi edẽ
contusum et galbanum. Adulti
mum ponatur pulus colofõie
et tasine. et cum cocta fuerit de
ponatur ab igne. Signa uõ de
coctionis sunt cum gutta posi
ta sup marmor: inspissatur. et pe
q̃ colatum fuit. et infrigidatum
diligẽter reponatur. et usui ser
uetur. Valet etiam ad dolorem
pectoris et frictare. et plane sim.
pans in testa ouj aliquãtulum
calefacta. ad ignem. et sup pectꝰ
inuncta sanat omia loca unfi
gendo. et desiccando. calefaciẽdo mol
lificat. et humectat. Cõ si ñ ha
bes oia. altera facias tale ẽplũ.
qđ ualet ad duricies nerꝝ. et
fanna ordei admisceatur cum
terebentina. et insimul incorpo
rentur. et supponatur. hec ide ua
let ad duras carnes mollificã
das. placẽ.

¶ Quãr cum ẽ uul
nus aliq̃ nu'si oputruerit.

Si uulnus aliq̃ male curatum oputruerit. hoc
ungto curam potent. Accipe olei. ℔.
i. sepi ana. ℔.ß. cere alte. ÷. ij.
pias grece. ÷. ij. salune. fiat pul
i. bullãtine. aqua ace. lentissi
ume. ana. rute. omnium. ma
nipulum. i. Conficiẽs. Sepum
et cera cum oleo solue. et cola.
postea pulueres terendo. com
misce. Cumq; congluginatum
fuerit usui reſua.

¶ Aliud. Accipe
saluie. agrestis. et domestice. ana
cole. et cetum. nitre. pipis. mel
le. archemisie. lingue bouis. aña
manipulum. i. et pista in morta
rio cum. ℔.i. sepi. ana. et in
magdalionẽs informa. et imit
te ut simul misceãtur. pẽa in ℔.
i. olei cõis ipos magdalionẽs
miteis in stagnato ad ignem. et
tam diu facias bullire quousq;
hẽte perant fumũ. deinde stagnũ
ab igne remoueas. et dies
tas hẽdas. et olim p pannũ cola.
et ad ignem in stagnato repo
ne. et cum bullire cepit. adam
tur ibi. ÷. uj. cere in estate. et
in hyeme due. et cum cera liq̃
facta fuit. adatur mastich. oli
bani. colofonie. aña ÷. i. pul' be
ne pulueriz'te. et spatula agi
tando diligẽter in corpora. dei
de ab igne remoue. et aliq̃tulũ
terbentine admisce. et diu agita
do cum spatula insimul incorpo
ra. et usui reſua. Valet emi ℔ un
guentũ ad uulneris putrefac
ti mundificationẽ. et ad humã
carnem gnãndam. et nutriẽdã.

¶ De supflua carne a uulnẽ remo
uẽdo.

Si uõ supflua caro in uul nẽ. ad
uenerit supueniat pulueres ter
modacti loco ponere possumus
hoc modo. Inficiatur lomb' lu
na. et pulus de hermodacti. l' su
pponatur lombis. deinde uulneꝝ
supponatur. ¶ Ad idẽ. Accipe cal
uine. ÷. iij. auripigmẽti. ÷. i. aq̃
calide q. sufficiat. Omnia ista pu
uis q̃ ad ignem ponantur cum
spatula diu admisce donec in
simul corporentur. et post ad fo
lem tam diu dimitte donec sic
cetur. postea uõ subtilissime te

re ⁊ usu refua. Vl' fiat talis
puluis quo sepius uti consue
uimus. Cum. ℞. hʒ modici cali.a
nistologie ro. floris eius. añ. que
omnia simul puluerizentur: et
hic pulueris usu refuctur: potē
ter enī ⁊ nō uiolenter carnem
supfluam in uulnere corrodit.
Item acē. calcem uiuā ⁊ duē
pera. cum melle ad modū pu
ltis ⁊ fac inde pilulam ⁊ super te
gulam caldam eque ⁊ fac in
de puluīm. carnem corrodit ⁊
carnium macrefiat. ℣ ente.
Exc ensipila uulneri supuenī
Ensipila solet ensipila in uulneribꝫ
supuenire ⁊ quedam alia accidē
tia. nō diffidam hic ea ponimus
et signa ⁊ causas ensipile. fiūt
enī in uulnere pustule aliquo
tiens albe ⁊ leues est tenuis
et bñ tractabilis ⁊ hoc bonum
signum est in uulnere. aliquā
tiens uō pustule nigre supeue
niunt uulneri ⁊ leues est dur
et tostus ⁊ male tractabilis. qđ
malum in uulnere est signū.
ensipilatus enī est leues cū
cum frigidis subuenit. Ap
ponatur ergo plagella ī succo
tempestiue infusa ⁊ succo solate
⁊ ūmi caulatis umbilici uene
ris. usquam. quibꝰ admisce
mus album oui. olīm ro. ⁊ uiol.
sandal. al. a tu. que omia si hꝫ
bere non possimꝰ. de quibꝰ tñ
habemus apponñ. Et cū ad
ppriam naturam rediente. sti
tim ab hac medicina desistas.
Exc concauitate in uulnere.
Videmus qñq; uulnera concaua
fieri. fit enī concauitas ī uul
nere tribꝰ de causis. vl' ex ingri
ene. vl' ex uiolentia egri nō
patientis pferre curam usq; ad
pfundum. nec in nimis putrient
vl' ex impitia medici supfluas
litter curantis. sup quibꝰ ad car
nem creandam ⁊ regenerandā
tale medicamen fieri pōt. Acē
pi colati. hi. colofonie. ℈ vi. ce
re. ℈. iiij. olei fialas duas. gusti
ago. olibani. mirre añ ℈. iiij. Con
flent sic. ceram ⁊ sepum cū oleo
soluē ⁊ cola. ⁊ postea puluerem
tendo. admisce. ⁊ cum conglu
tinatum fuīt usui reserua.
Exc carbūculo supuciente uulne.
Carbunculo uō supuenīte uul
neri papulam ungere cum
oleo cucumis. ⁊ quicqđ dicat Ro
gerius hoc nō approbo. quia ap
crustici nō debent apponi. pter re
frenandum materiem.
Vngūm poplon ḋmodo fiat.
Fiat hic. Acē. oculos ppli. folio
rum papaueris albi ⁊ nigri. fo
lioꝝ mandragore. cum suis rubi
centibus. folioꝝ usquiami.
solatri. ūmi caulatis. Lactuce. sēp
uiue. bursame. uiole. umbilici ue
neris. sertum necti. añ. ℈. iiij. ar
gungie pozane. noue. ul' uetust
bñ ablute. ℥. iij. fiat hec mō. con
tu poplī bñ pse pulentur. ⁊ min
cum assūgia pistentur. et mag
dalions inde formentur. ⁊ p. iij.
dies diuittantur. In cta uero
die supradcē hōr omēs colligā
tur. ⁊ bñ teratur. ⁊ cum magda
lionibꝰ terendo rursus admi
scentur. ⁊ magdalionibꝰ forma
tis rursus p. iij. dies diuittan
tur. postea uō magdalionēs ibi
frustratim in caldario cum. ℥
una odorifera. ⁊ optimi uini su

pra ignem ponatur. et bulliant
usq; ad unam consumptionem ci
spatula semp agitando. et ante
p siccum exprimendo cola. et di
mitte frigescere. et in vase reclu. de
valet enim hec ungim ad calorez
aante febres. his qui dormire
nequeunt. in unctis tempolib
et pulsibus et plantis manuum et
pedum. hec ut cum oleo ro. l'unol.
myrtinum. et supponatur mirabi
liter calorem tollit. et sup umbi
licum mulierum sudorem pro
uocat. ¶ Sup carbunculu uō
hec ungim pone. q. s. unum pig
mentum. pip. aīs. ficcas ficas
ad libitum. tere in simul et con
fice cum melle. et coque ad spis
situdinem et suppone. carbun
culum enim mortificat. postq; u
ero mortificatum uidens ut
ero mortua cadat ungim hec
suppone. et. s. oleum uulsum
et alium malluam. brancz ur
sinam aīs. cum assungia tere
et dimitte per dies marcescere. postea
coque et cola. et cola
tum aliquantulum cere et ma
stichis appone. et cum eque et fua.

¶ Ex cimositate brachy si fuerit
Si cimositas brachy uulnerata.
uulnerata fuerit. aut inter bu
merum et cubitum ubi lacerti
affinitas ē spatio trium unciarum
infra nullus fiat. de mala et
mecuta cura periculum euenire
possumus. Si uō in alis partibus
brachy fuerit. de periclo non ē
sic timendum. Si enim in lā dic
mus partibus paululū nigre super
uenerint et rumor ad superna
ascenderit signum malum ē.
Si uō alie paululē fuerint ad
unam partem rumor descenderit. boni
signum erit. Cura uō in talibus
uulneribus ē eadem hys que diu
mus de uulneribus ubi nō est os
fractum ut' uulneratum.

¶ De uulnē lacti si nnuf l'musculus
Si lacertus est uul lus ē massis.
neratus cum suo nervo l'mu
sculo mortis iudicio ē redempti
mandus. Cō si nec nervus nec
musculus uulneratus sit. et uul
nus in longum sit. utraq; pars
alteri conjungatur. et cute suatur. dum tamen
apto ubi plaga magis depen
dere uīt. nullus competentius
curam possit. tende prede ut in
aliis sanans diximus. Si uero
extranea supuenit ei. cura ut
dictum est supius. hec tñ dili
genter notato qō si lacertus cō
putrefiat. ut' contumiatur. ut' a
quo modo in obliquū uulnere
atur mortale est. Si uō in lōgi
tudine uulnus pdicta cura pro
sequatur. ¶ De uulnē brachy si
Si brachium est pforatum telo.
telo est pforatum ab una pte
ad aliam ptem. Larconē unū
ūmittimus a buna pte. et alium
ab alia ptia succurrimus ut in
alis dictum ē in scdā partē. Si
qñ telum ē pforatum a buna
parte ad aliam. Si uō ab una
pte tñ sit pforatum. Larconē
unū ibi mitte. et cura dictō ut
in similibus diximus. ¶ Nō. q;
si brachium tos sit pforatum
usq; ad medullam. non apponē
di est tenta de larco ppē sui ex
tractionem. quia medulla est
uiscosa. ¶ De uulnere manus
si nervus est massis ul' os. ~

Si os manus ꝛ nervus madaꝰ
pannus ut in aliis membris
mutari tatur: deinde ut dictū
est supꝰ in cura brachij qñ os ꝛ
nervus ē lesus diligens cura
adhibetur. Et nō. q̄ si fractio
sit supꝰ genu uꝫ infrā: tūc un
ctꝰ uꝫ supra unctura manū
uꝫ infra mortale est. Si uō opus
fuerit supꝰ tibulam aliq̄ man
ponatur ꝛ alligetur tabule ne
pars ulnens ab alia segregetꝰ.
Si aut nervus sit lesus fine os
sit supra nervum sanatur totū
ulnus sm̄ p̄dictum modum
ꝛ pulvis rubeus supponatur et
hec cura mirabiliter conglutī
natur ꝛ sepe solvatur. Nō. q̄
si nervi manus madaꝰ inter
ores. ita lederetur manus q̄ nec
claudi nec apiri pōt. si in eo est
statu in quo uolueris eam ma
nere dum curabis. Si uō nec
nervus nec os lesum fuit sm̄
dictum modū multū sanatū
et cura adhibeatur.

De lesione membrorū.

Eveniunt membra sepe ledi pcussiōe
casu uꝫ aliqua fractura aūt con
tingit cumorem magnum ubi
effici. et humorꝫ supfluitatem
habundare. et nisi putredo illa
foras emittatur putrefuit mē
bra. nervi. cartilagines. vñ apponē
da sunt medicinalia. ut putre
do emittatur: ꝑ manibꝰ ipsa
putredo leniter premat̄ ꝛ membrum membro iungatur. et si flu
erit in unctura brachij. brachi
um humero. si in cruce tibia
corr. ꝛ sic de reliquis iungatē
cum dialtea ꝛ hec fiat sepe don̄
tota materia exeat. ꝑea curetur
ut cetera vulnera. Nō. q̄ in
contusione aūt casu uꝫ percussi
one ꝑmo faciendū ē flomia.
ꝑmodum repercussiua sint appo
nenda. ñ equissimus appositis ꝑ
flomiam ꝛ nō conferentibus
iterū faciendū ē flomia q̄usq̄
conferat. et requirat repercussiua
donec sentiat iuuari. aduersi
mum diaforetica. ꝛ p̄antipsi
faciendū est flomia. si ex utra
q̄ ꝑte sit p utriq̄ ptem. Iterū
nō. est q̄ si tumor uꝫ inflatio sit
in albito que p incisiones sint
curande. p̄cedentibꝰ maturā
tibus nō debet fieri incisio supꝰ
albitum directe. ne cū ibi fiat
maturatio. ne ex motu ibi ipe
diatur solutio. si ex alia ꝑte
ubi magis dependet materia.

De disiunctō humeri a spatula.

Si humerus a spatula disiungat̄
taliter sibi venire solem̄. Jace
at infirmus supinus uꝫ lapis
uꝫ lignum rotundum cetera pā
te magis acutum. ꝛ cetera ma
gis rotundū accipiatur. et fiat
suppositis quasi globus filorū
fiat. ꝛ illō rotundū sub asellis
ponatur. ꝛ medicus supra ipō
calcaneo duo impramendo calca
bit. ꝛ manibꝰ humerū elevatō
os ad pristinū statum reducat.
et añq̄ globus aufferatur petia
in albumine ouī infusa super
ponatur longa fascia undiq̄ a globus
demittatur ibi ꝛ alia fasci
a ligetur globus. ꝛ plumacol
sub bragio ponatur. ꝛ illō semp
sit suspensum ꝛ elevatum. post
tertiam uō diem sinō bñ sit ap
tatum. apta ꝛ unge. ꝛ cocē modo
ligata. si aliqua collectio ibi fuit

fer fracta. fiat minucio continue pas. Et est nō. q̄ si fiat solutio continuitatis in iuncturis manus uel in alia iunctura p̄ter q̄m in humero. quotiens curatur uulnus debet membrū moueri sursum. et deorsum. duplicando ductum. ut ex p̄terito habeat motum. aut sup fluitas si qua est intercus. talis motus effluat. Quotiens igit̄ q̄n. q̄ nec p̄ iam dicto modo p̄ceptam. talis longum ligneum p̄parentur. aliquanto ultra amplius et in medio fiat foramen ad modum supradicti globi. et globus ibi ex amplian parte introducatur. ligneum adhuc tenetur. nec infirmū sup̄ scamnum. et globus sub asselles collocetur. ex deinde uas firmiter. et unite teneat brachium et humerum ex alia p̄te. et tenentes ligneum eleuet. et aliquis sit qui scamnū a pedibus p̄cientis auferat. et dum ita pendet infirmus. humerus ad p̄priū locum reducatur. p̄cauendum ut dēm est supra. Quod si fiāt p̄cipe. nō oportet nisi ut medicus pugnum mittat sub asselles p̄cientis. et teneat humerum eius alia manu. et leuet cum a terra. et ita os ad p̄priam uiciniam reducit. atq; sanabitur. Si uō fuit op̄ fiat fomentum p̄ius de aqua ubi bullierit malua. branca ursina. et sūa. locus p̄dicta ungatur de diatheu uel marciatonalma. et cicatrix. et stupa supponatur. atq; ligetur. Cum uero ad p̄priam uiciniam reducent p̄cepte. fiat strictorium q̄ sic fit.

De strictorio quō fiat.

Accipiatur rubeum et cum albumine ouī optime misceat. et item de farina tritici addat. et simul cōmisceat. et ex eo locum inungat. et desup cum lino lōgo locum diligēter involuas. deinde ligā sicut prius. et sic per plures dies dimittatur donec uinctura bene fuit confirmata. Cumq; tumorez illum qui ex strictorio sup̄uenit repressit urens. tūc p̄cās aqua calida balneetur. strictorium eleuet. et ex aqua p̄dicta fomentetur. et si cuncta bene iterū urens superponatur. sparadrapū. quō sic fit.

De sparadrapo quomodo fiat.

Rubeus mastichs. olibani. p̄cis grece. ana. p̄. ponatur in cera. et sepo ante ignem supra ignem quibus liquefactis inde pecia unius palmi extendatur et supponatur loco p̄dicto. et p̄cipe. et si necē fuit aplicam. ap plicet.

De diuisione ossium.

Si os ulnā a p̄prio loco diuisum fuerit. hoc modo subueniemus. Accipias sub plicatum brachij fascia. et imponat. et ex ea tam̄ strapham faciat. et pedem in stapia tenendo. et comprimendo inferius manū. et brachium ad humerum eleuet. et os ad p̄priam locum reducat. et ter uel quater brachium eleuet. et sic ligetur ut brachium eleuatum sit ad collum. ita q̄ nō possit replicari. post paucos uō dies sepe infirmus tempter ipm brachiū deponere. et eleuare. et sic ligetur ut non impediatur eleuatio. et depressio fine depositio. Potest etiam fieri alia cura. extendatur brachium sup̄ planam terram.

et cum calcineo tercia lesionē
primo apprehensa a medico manu
reducatur iunctura ad locum. et
tabelle sint ab utraq; parte et
cauleas ne ferule nimis stringant
gantur in extremitatibus ppter
impedimentum nutrimenti ad locū.

De disiunctum manus.

Disiuncta manus exeunt a ppō
loco. brachium cū una manu
et cum altera in medias manū
accipiat. et leuiter ac suauiter ad
ppriū locū os tanquā a cōtra
rio loco reducat. et fomentationi
bus si opus fuerit factis. et in
unctionibus et tabellis ab utraq;
parte positis ligetur. ¶ Eodem
modo digiti ad ppriū locum
reducuntur. cum a ppria iunctura
recedūt. ¶ De fractura brachij

Os brachij ul humeri frangitur
frangatur usq; ad medullam.
et maxime si medulla ledatur.
semp est infirmus iudicandus
ad mortem. et est distinguēdū
inter brachium et humerum.
Dicatur cū humerus a iunctura
sc̄a plate usq; ad iūcturam cubiti.
Brachium dī a iunctura cubi
ti usq; ad iuncturam manus.
Si si non fit usq; ad medullam
lesus bene curatur. In primis
ergo ad ppriū locum reducā
tur. si fuerit sine carnis ruptiōe
membrum debemus ee utraq;
parte capite. et leuiter ac suauiter
extendere. et manibus compime
re. ut si fit fractura in brachio
medicus fiducie discipulū suū
tenere p manū. extendendo di
gitos et brachium tocā. alter
sit ee alterum ptē qui firmiter te
neat infirmum p humerum.
medicus uō ossa coniungat et
reducat ad ppriū locum et teneā.
Quo fō accipiatur plagella. uij.
digitis ampla ad ligandum
brachium. que infusa in albu
mine ouj supponatur. et ei bra
chium optime stringatur. sem
accipiatur alia petia et sup̄ ponā
tur et ligetur et ex omī ptē adaptetur.
postea quoq; ferulas p̄mo pri
tas labeamus et cordis superli
gemus. et sic ptes dies dimitta
mus. In capite uō trium dierū
similiter faciamus. et p̄cta sūtur
in alio tertio die. post. viij. uō
dies ppriet̄ stricturā. et putā
ruleus sic ppinquat ut dictū ē
supius in tercia cura. et de tali
stricturā brachium optime ci
gatur. et fascia ad supradictum
modum ponatur et ferule. et sēp
custodiatur membrū ne infir
mus se sup illud appodiet. et sic
p plures dies dimittat. donec
os bene sit consolidatum. q̄ co
gnoscatur qñ tumor q̄ ee stric
torio uenerit desinit ee. et tūc
balneetur aqua calida et eleuet
stricturam. et bene fomentetur
aqua ubi cocta fuit malua et a
lia talia. p̄ea bene abstergatur.
et si os bene consolidatum fuerit
ungatur de dialtea. ul' marcia
uonā stuppa supposita ligetur.
et sup̄ cum fascia et ferulis. Et
si unum est tibi qō nō sit bene
adhuc consolidatum tunc fiat
stricturam et expectetur simili
modo. et si consolidatum fuerit
fiant unctiones et fomentatio
nes et ligationes donec tam̄ sit.
Cā si p̄ stricturam et ligaturam
nascatur enfipila dissoluatur

locis ⁊ cum emplastra ibi fuerit non lugetur: ⁊ predicto modo emplastre obiuctur.

De fractura eiusdem cum vulnere.

Si cum fractura sit cum vulnere primo sunt aliqui qui membrum fractum tenent et vtraq; pars tenet et medicus tenter digito si aliquod os fractum ⁊ separatum sit. quod statim abstrahatur. ⁊ os offi iungatur ⁊ ad ppm locum reducatur. Quo facto fascia ad supdictum modum in albumine ouj infusa stricte supligetur. Ita tñ quod supra vulnus fascia sit ad modum vulneris pforata ⁊ sup ipam alia fascia sicut supdiximus que item sit pforata ⁊ ferule apponantur vna vna. ita q; pars ferule apponatur cetera pte alia et alia. et vnjuersa teatur pannus i albumine ouj infusus ⁊ omñ die curetur ut ceteri vulnera. ferule vo non soluantur nisi de tertio in tertium diem sicut dcm ē quousq; vulnus sanetur. ꝓtea vo fiant fomentationes ⁊ cetera adhibeantur que supra diximus.

Qualiter curetur membrum contingit quandoq; ex cura debilis.

sentudine vel debilitate virtutis nutrimentum membris prestare non potentis os ex pte no posse reddam. ⁊ licet consoletur patiens tñ ibi sentit magnum dolorem. ad q̃ tale fiamus emplastr. R. pias grece ⁊ mastic ⁊ resine equaliter. ⁊ ad ignem resoluantur ⁊ q̃tum calidius pacies sustinere possit supponatur et sub inter ligetur.

Qualiter curetur si male curatum fuit vulnus.

Si vo ex eo vel vnj. mensibus aliq; accedat ad medicum os si bene rectum fuit. ponatur ter vel quater supposita fomentatione mediocri con tempetura ⁊ bñ fomentetur. deinde rumpatur ⁊ pea ut superius diximus cum ad hoc tractatur.

De fistulis ⁊ cancris in hiis locis.

Et cancris vo ⁊ fistulis nascentib⁹ hec diximus in hys ptibus q̃ et supius. Si enim ex vulnere contingat ungim supius dictum, supponatur. vel aliud ungim quod iacet ad cancrum. R. mirram aloen ⁊ fiat pulueres subtilissim. postea acc. succum lanceolate ⁊ absinthij ⁊ celidonie. aa. uj. l'et pone in mortario ⁊ diligenter ea incorpora ⁊ utere. Quod si fuit in neruosis partibus brachij pueres de affodill. vel ungim ad hoc eam dcm immittimus. qd de fistula solum diximus et no de cancro. nam in neruosis locis melius est cancrum no curare q̃ curare. Si vo fiat cancer in ea pte brachij in qua de lesione lacerti ⁊ neruj non sit timendum. cancer usq; ad vnum medium. cum cauto q̃ferro diligenter coquat. et vtellum. oleum cum oleo mirtino quousq; ignis cadat ab illo loco supponatur. deinde cum ungto vnidi ⁊ certis curetur ut ceteri vulnera. Quod si fistula fuit in carnosis locis brachij. ungim immittere rupturam. ⁊ incisionem facere valemus secure. In aliis eam ceteris que dicta est supius. Si vero os a fistula tabefactum fuit aut corruptum os illud totum ē pu

nficiendum. ꝯ corrigendum a bistu
rendum. demū procedendū ut dic
tum est supius.

De vulnere thoracis ꝯ pectoris.

Si vulnus fuit in thorace pectoris
ense vl' alio simili ictu q̄ste et
transiuso ꝯ vulnus dependat.
suturetur ꝯ curetur medicus pfectē
ut dictum est supi'. fiat etiam
ligatura hoc modo. Manus ei⁹ qui
fasciat pforetur. ꝯ circa umus hu
meris obuoluatur. deinde pec
tori subascellis. altius humeꝝ
ictu arcuetur corpus donec rede
at ad humerū nō obuolutum.
ꝯ ibi sentiatur fascia ꝯ arcū lu
getur illi humero prius nō ob
uoluto. cū ego nō consueuerim fa
cere fasciam. ita quidem dixi q̄ le
uior uideatur medicꝰ ligatura cū
foramine q̄ sine foramine. astu
cia una uno decreto vl' addensatis
ab alio sciendū.

Si uō intiora
penetrent primū immittimus.
et eandem curam medicus pse
quatur ut in alios vulneribus
dixim'.

Si uō sanguis vl' pu
tredo ad interiora penetrauerit.
placebis se sup dictum flectat.
et modo huc modo illuc uergēdo
saniem vl' sanguinē foras
emittat ꝑ vulneris meatum.
et hoc fiat quotiēs mutatur. et
sup illum ptem ad ducendū lo
cetur donec sanus sit.

Si uō
huiꝰ vulnus in longum sit. su
turam facere nō consueuimus
set cum pannis ꝯ alius usq; in
finem curamus.

De vulnere cor. si ferrum lateat intus.

Si uō in sta thoracis vl' pectoris
fuḃm lateat ferrum. osse pe
toris pforato in rotundum le
uiter extrahimus.

Si sub eo
sto fuerit vl' in sta costaꝝ. inter
costam ꝯ costam incidatur. et
cuneus ut locus sit aptus inter
eas ponatur. ꝯ sic de facili extra
hatur. Si uō de facili extrahi nō
potuerit. melius est ut dimittatur.

Qd si ferrum ad interi
ora nō penetrauit. ferro abstrā
to lardo intromittatur. os elec
tū est ut intromittat stuellū.
timendum enī cēt ne lardus
dissolueretur ꝯ gignēret putredi
nem. Et si penetrauit usq; ad in
teriora. vulnus fiat tenta. em
plastra ꝯ longa. hoc tum in uen
tre q̄ in thorace. ꝯ cludi iste cē
dones tuentur ita tū q̄ nō possit
meus exire. postea curetur ut
dictum est supius in aliis. hoc
q; notandū est. ut stuellus qui
in talibus vulneribus mittit ita
fiat. atq; locetur ut compressus
exterius ꝯ interius manere nō pos
sit.

De flectima coste sin vul

Costa aliqn flectitur et nec.
ad interiora ducatur. placens
ad vulnus ducatur. ꝯ medici
manus suas faciat melle uel
terebentina vl' pice. aut unctō p
ungat. ꝯ sup locum ubi infir
mitas ē manus imprimendo im
ponat. ꝯ statim eleuet. ꝯ sic plu
ries faciat donec costa ad locū
suum ducatur. ꝯ uiffa quoq; cū
igne idem facere consueuit ap
posita. deinde aplīs. vl' aliquod
simile emplm supponatur.

De vulneribus quibuliber usq; ad

Fiat vulnus usq; ingumen.
ad inguinem in aliqua parte
corporis. a intestina non sint le
sa. eodem modo cura adhibēda

est ut dixi'

ere ut dicamus in ama thoracis
q patiens siue ferrum lateat in
tus siue nō. excepto qō nō debet
in uolumdum ñ in longum in
duc qñ ferrum latet interius.

De uulnere cordis. pulmonis.
epatis. stomachi. diafragmatis.

Siquis uulneratus fuit in corde.
pulmone. epate. stomacho. dy
afragmate. cum mē cure non
cōmittimus. nec uulnera bisi
gnis cognoscamus. Si ē uuln̄
in corde fuit sanguis mō exte
rnger. Si uō sanguis spumo
sus fuerit ul' exierit habundā
ter. q̄ hanelitus mutet de pul
mone ē. Si in diafragmate
magnus q̄ spissus exit hanc
ultus q̄ cito morit̄. Si i epa
te manifestum erit p lesionem
operationum que in eo fiunt.
Si in stomacho alios p plagas
egredit̄. quoz oium uulnez
mortalia iudicamus. q nemō
uidit uo iudicant̄ posse ab hui
ana potius desistamus.

De uulnere splenis. xxv.a.

Splen seruile membrum ē. sñ
nationes q alia de facili patit.
sine uulnus huiꝰ predentur
q subsequtum aīa cito ubibit.

Qualr immittat̄ epar si exē
Dntingit q̄q; epar p exeat.
uulnus strictum exeat. timea
mus lesionem uulnus nō aude
mus clangere. Cui sic subuci
nimus. pulcs supinu iacent
et bñ distentus. o pectoris uō
a superiori pte manibꝰ extrans
uerso autem accipiat. discapu
lus uō ab inferiori pte eodem
mō faciat. q ita medicus et di
scipulus simul sic tenēdo auti
ad superiora totum corp̄ festinā
ter elevetur. ut patiens subita
aeris attractione quadam ppe
rationē ipsum epar ad ppriū locū
redire compellat.

Clamauerunt q clamāt medi
ci uulneratum pulmonē non
posse curari. o octum enī contī
nuum aīe humozositate assi
due aīationi uulneris asserē
obuiare. q quidē uīm ē. ubi sul
neris superfluitas sufficienē ex
pelli nō pōt. aliter enī fatum
est q dicunt. nam si aīe extrī
secō uulnerat uulnerari contin
gat ipsum. ul' si conuenienter
cauterium fiat pulmo mūdu
tur. q optime consolidatur. qō
quidē ego Rolandus parmēsis
grā faciente diuina eptus fui
opando. vocatus enī ad quēdā
bononiensem. ā. l. ā. die uulne
rationis inuenī partem pulmo
nis exuisse exteriorem mē cōsti.
Et ex nimio concursu spūum
q humoz facti fuerat ista par
tis ullus inflatio q̄ in uomiti
ui non poterat. nec q̄ expediebat.
Costarū enī constrictione nimi
mentum retinebatur interiꝰ
vñ exteriora mortificata fue
rant. et uermes etiā mē se cō
tinebant. Conuocati q̄ peritio
res cyrurgici bononienses eū
p mortuo reliquerūt. Ego aūt
ipsius q amicoz suoz precibꝰ cō
descendēs. ab epō uenia impe
trata. q tam ab epō q̄ a dñō suo
et illoz amicis omnibꝰ securi
tate optenta. vxt fere rogan
tibꝰ atq̄ obstantibꝰ atte aīa
uulnus platitudine unguis
minoris digiti arctādi. aīa

ꝑe carnaciõē totum exteriꝰ
absconꝺit pulmonem. loco q̄ absq̄
sionis sanguine carnacie cōti
consolidato. cum puluē rubo
et alius aduentus fiat̄ pau
tato consolidatum est dei grā
uulnus sanatus ē ille. ꝑ ml̄
tum uō tp̄is cum dnō suo ser̄
do yolandini yenisolum am ad
nutr. Si aut̄ quem ens qualiꝫ
egrissem si a principio curatus
fuissem. respondo. q̄ clangatq̄ uul
nere cauteꝛ cum eo incēnis
so. q̄ ꝑa erecto. segregando costa
ab mulcem. pulmonem calefac
tum prius cum gallo ul̄ galli
na sassa. a tergo introm̄ittem.
q̄ uulnus tenuissem. apaꝛ usq;
ad mundificatiõem ꝑfectam. Si
obiacs non ne medius est uul
nus tantūmodo clangam. q̄ cō
fortam nutrimēto. ab intrinseca
uemente. q̄ sic tandem fine ab
sassione introm̄itt. nō. q̄a mor
tificeto exterius mēbro cū sua
natura nō fiēt nutrimēti attractiō
nec ꝑfectam digestionem eius
membrorū. Amplius si inte
rogauens qualiꝫ homo ille fi
pulmone uiuere possit. dico q̄
particula illa que remāsit inte
rius augmētata ē ab ipā natā
totius membri accipiens nutri
mentum. ul̄ forsam natā pe
nulas alias concreauit. q̄d in
membro molli facile fit. q̄ ꝑ
quitate caloris a corde cui nec
cessarium est mēbrum.

Si intestinus si foras exciāt qua
intestinum ut introm̄ittat.
p aliq̄d uulnus fiāt in corpore
foras exeant. q̄ ex obliquo ul̄ p
longum intestinū fuerit. ita q̄d
maior pars intestini sana rema
neat sic subueniemus. ꝓmo si i
testina p aliqua mēbralia infigi
tata fuerint. aliq̄d aīal uiuum
p medium scindatur. q̄ sup inte
stina ponatur. q̄ tam diu ibi di
mittatur quousq; intestina ca
lefiant. q̄ calore naturali uiuē
tur. atq; mollescant. Inām ꝑ
retur cannellus de sambuco ad
modum intestini uulneris ita
q̄ super longitudine sua longi
tudinem uulneris ex utroq; la
tere una q̄ una. cannellus quoq;
ualde subtiliet̄ur. q̄ p uulnus in
testini introm̄itt̄atur. q̄ subtilis
sima acu. q̄ filo de sinco fuatur.
Cannellus quoq; ita lateat ut sup
fluitas intestini ꝓpīm ualeat
ēuitare. q̄ sutura uulneris impe
dimentum nō exhibeat. quo fō
de spongia in aqua calida infu
sa. q̄ bene abluta sordes ex inte
stinis suauit̄ abstergant. qui
bus bñ purificatis p uulnus p
qō exeunt in uentrē introm̄it
tantur. q̄ sic patiens sup tabu
lam positus declinet̄. ut in ꝓ
semate collocentur intestina. Et
si uulnus nō fuit tantum qō
possint introm̄itti amplectur.
a labris introm̄issis tam diu di
mittat̄ uulnus apertum. quous
uideris intestinum cōglutina
tum. nō sup futuram intestini
pullus rubeus omī die suppo
natur. p̄q̄ nō intestinū fuerit
consolidatum uulnus cū sutu
ra. q̄ alius carneat ut dictum
est supernus. Q. d si uulnus
magnum fuerit hoc sup addi
mus. ut pelta satis longa i uul
nere mittatur in longum. ab

una extremitate ad aliã excés. et supra ipam petã uulnens i tentor pars equte fluatur: et pul uis rubeus supponatur: petia ũ que remanst intenus omi die uersus pendentem partem tra hatur: ut pannus in uulnẽ co tidie renouetur. Cum aũt uul nus udens consolidatur: petã totam extrahas ⁊ in extremita tibꝰ nõdum consolidatis ut m alius uulnerib⁹ curam adhibeas. Dicta quoq; fit multũ tenu is et digestibilis.

De cancr ⁊ fistulis ⁊ apt̃ibꝰ in his locis

Cancris ⁊ fistulis nascentibꝰ. et apt̃ibꝰ in his locis nascẽtibꝰ idem dicimus qđ ⁊ supius. Q. cum in carnosis locis sint. ina siones ⁊ unguẽta uiolenta. et incensiones facere possumus. hec aũt supadditm. qđ si fistu la uentrem penetrauerit. ũ pl' uerem nec unguẽta immittẽ debemus. ne lædere possit inte riora. Set si mãtus fuerit stric tus cum tenta malũ tire elange tur. et patiens supra distuz se inclinet ut putredo que inteꝛ est possit exire. postea immitta tur stuellus in unce de úguẽto rupteio ⁊ caute intromittatũ deinde cura ut dictum est supꝛ.

Cancer uõ qui in mamilla fit hoc adungimus. q. si tota du ra ⁊ costa ⁊ lumbi fuit dimitta tur: quia incurabilis est ũ ma milla tota radicatus euellatur: si aũt tm circa locum illũ fit dura ⁊ in aliis partibꝰ sit bene tractabilis curetur pulueꝛ. af fodillo. ⁊ ung̃to ruptoio. uel etiam mansione ut diximus.

Si' fiat pulnus ulte qui cancru ⁊ fistulam inficit ⁊ reflectit. Q. -R. cum pigmẽtum. unde enf. ar tramẽtum. galgẽma. comu cẽu num ustũ. leporis ustum. sẽuꝰ humanũ combustũ. restim al liog combustã. lingumen dra. caricum. pulueꝛem cẽtũ gal li. cineꝛũ fluuialem combustũ. calcem uiuam. hẽbam unam. a. siccam. pip nigri ⁊ albi ũ. ʒ. thꝰ mastices. nitꝛum. pulueꝛem solee uetꝛis combuste. allumẽ scissum. primo abluatur locꝰ cum urina pueꝛi ⁊ postea super aspꝛgatur pulnus babiu manuꝰ.

De passionibꝰ mamillaꝝ.

Mamilla enim spongiosum mẽ brum ẽ. uñ attrahit ad se sãgui nem menstruale et ibi conuertitur in lac. Qđ cum ñ partum nõ emittatur. remanens ibi mẽ brum indurat ⁊ inde dolor ma gnus fit. Cui sic subuenimus. oxiurinam ibi apponantur ut malua. branca ursina. et alia q̃ dicta sunt supi. fiat ẽ cataplã ysmũ. Caules cocti cum solus malue trit et cum butyro ad mitti optime maturãt apt̃a. Cum uõ mẽbrum bñ mollifica tum fuit sm iam dictum mo dum incidat ⁊ stuellum caudam primo fañ intꝛomittatur. ⁊ to tam sanem exprime et locum purifica. Laudatum dixi ideo quia sepe tenta inueñ attracti remanens ibi fit causa magni doloꝛis. ⁊ tũc oportet ut incida tur et p̃dicta tenta extrahatur.

Quale caput mamille ꝓcũ inti

Rumanole ad exteꝛiora trahuntur in partu nouo caput mamille

sepe intentus ducatur-ita etiam q̃ infans nõ pot accipe-vnde sequitur pdcm malum-Ite apponendi est cassa sup capm mamille ut attrahat ad se-z fugat ei men: et postea curetur ut diximus. ¶ De vulneribus genitalium

In uulnere uim et causa eo2dem membro uulnus fuit eodem modo curetur ut dcm ẽ supi9 cum sutura-z alus. ¶ Item in testiculis uiam q̃ si folliculi sui exeant ad ppriu locum reducatur-vulnus aũt suatur-z pul-ru. supinsp̃gatur-z curetur de cetõ ut cetera uulnia. ¶ Nota si uulnus fiat ex cõsuso ita q̃ ad urinales meatus nõ perueniam sutura ptẽ prima reddẽdo-z pulueri-z unguẽto pot curari. Si uõ ad urinales meatus uenerit non pot curari ut uix curat ppẽ-acũm urine solẽnem cõmunitatis opacitas. in unga.

¶ De cancris-z fistul'-z alus pustul'

Si cancer fuerit in uirili mẽbro et totum mẽbrum occupuerit. totum cum causa-z infectum incidatur: ita q̃ de uiuo aliq̃ tulum auferatur: et cum ferro calido ul'aliud equatur: deinde curetur ut dcm ẽ supius. Si uõ ibi fistula nata fuit cũ unguẽto ruptorio-z alus curabatur ut dcm ẽ supi'. ¶ Q̃d si pustule supuenerint unguẽ albũ supponatur-ẽ p̃ acto aq̃ vo-polea cõi olim uiol'. pomũ. Si aũt ipm excoriam. filumq̃ rumpi-z tangat: vñ inflatur et tumet atq; durescit. olim uiol' cum albumine ou pmixtum imponim'-z dius immutamus. Et cũ si oriatur ei' sit sm cum aliqua tenta de cera ul'alio sili ĩmittatur ut ramus ad exteriora melius educatur. ¶ Ad idem aẽ. alcem. succi apij. olim uiol' albumen ou. a ĩ simul incorpoã. vnguẽ ad excoriatõe-z rubore. ¶ Ad excoriationem-z testiculo2. rubore testiculo2-z inflatiõ. alcẽ. chimoleam. uermicẽ. mirr. colofoniam. terebentinam-z resinã. terendo terebentinu-z aum oui mi sce-z resinam adde-z simul' incorpora-z testiculis aqua calida bñ ablutis tale unguẽ rubenti loco supponum. ¶ Ad idem ualet fabu excoriatea et purgata-si aut comedi debet supposita. ¶ Vt alcẽ. vmicalinem suffitui-z olei uiol' habus pmis diligent' tere. et ptea olim uiol' cum albumine ou admisce. ¶ De verrucis et

Solent quãq; in pustul'unguis umbi mẽbro uerruce nasci. et pustule supuenire. vñ ad uerrucas delendas apponatur pulus affodillo2. l' pulus hmodi herbo2. quibo delens fiant medicamenta uulnerũ. ¶ Ad pustulã primo fomentet' locus cũ aqua decoctionis malue. hyace ũsine et similibo. ¶ De ruptũ sufflatione

Sepe accidit panniculus ille qui tunicat intestina ne cadant in oscium qui sepe relaxatur ul'etiã rumpitur sm magis-z minus. Q̃d si parua fuit ẽ reputanda. sola uentositas exat-z fiat inflatio nem ad modum nucis. q̃q; etiam ad modũ ou. Si uero magna fuerit fractura descendunt intestina p̃ dictum mũ. qui pmedium sufflatione uenit ad testiculo2.

1006

er fit hēma si p longum temp' stetit. De cura cuius ligatā.

Si parua sit ejectura et breui tempore. et sit puer. fiat ligatura que supra ēpitura. comprimat. et tenatur crispelle de solida ma ioa. xl. q̄n tñ. xl. dies supflit de luna. ita ut quolibet die ūa diminuendo usq; ad finē lune de hys comedat. De cura p incisionē et uncturā.

Si uō ruptura magna sit aū pua si in adulto et puero et etatis aut etiam in puero. si tpis diuturnitate ostenuit. p incisionem et incisionem curare sic consueuimus. In primis pacies iacetur in lumbo. caput et humeros habens depressos. ut tota intestina descendāt ad pectoreas aūt tenent elenatis. et scapulis aūt ulnis partis ducitur supius ad ruptura in q̄ tum dua pōt. et ubi ens unsto. ul' carbone signetur i circuitu. et de accipiatur rotūditas tota cum digito. et primū ferrū caludum de uno signo ad aliū mittatur. deiñ stillus de ligno abstracto ferny in longum in tromittatē. et ptēa eodem modo in latum ferrū caludum intromittatur et bñ ligetur. Q̄ facto tribo cauteris usq; ad stillos ferri caute et diligenter uncti.

De cura ei' p incisionem.

Et q̄nq; fractura parua. et tāc accipiatur pellicula cum digito ut dicamus. et signet' ꝓcō modo et ferrū caludum intro mittatur a bumo signo ad aliud. ita ne ducatur ferrum huc et illuc sursum et deorsum et ipse tribus cautis. Q̄nq; sup̄ eundē locum accipiatur pellicula solum. et in longum metatur. et digito hic inde separato. curatur cautēo et quo supposito instupa. patiens sic elenatis crubo et corio portetur in lecto. et ligentur tibie ad coxas ut se non distendant. postq̄ ignis cecidit ponatur pulus rubeus et alia que cōstringant. et postq̄ sanatus fuit ponatur. aplicon. Dieta quoq; tenuis et digestibilis sit. post hec totum fiat ligatura ut dicam. et p tres ul' quatuor menses sibi caueat. De cōde; si intestina exeant in os ceū. exeant in osseum.

Si intestinum. seum intestinum. primo reducē tur in locum suū. q̄ si tenē fieri non pōt. primo fiat clubter. et pungetur. apponat mollificatiua et intestinum intromissum interius aperatur ut dicimus. et ubi ruptura ē discaplus ponat digitum. et medicus mittat pellicula sup̄ testiculum ulnis partis. et extracto testiculo scarnetur digitus usq; superquo fōramen cum gloua siqua uentositas est in digito remittatur interim. et spago bñ suatur et ligetur digitus de spago. verumq; caput diminuendo pdere p semissum extra. et tabellis suppositis tribo cauteris incidatur digitus. et sanabitur usq; ad spagum. Quo fō supponatur stupa cū ouo. et patiatur in lecto ut dicamus. postea uō dies ignis cadit. et spagus similit' cadit. et fomentetur ubi cum aqua ubi cocta sit brā ca ursina. q̄rnicana. malua. ab

sinthium ꝙ simulia ꝑa aneth
ut dictum ē supi. Cura ad idē.
Fiat ista cura que melior ꝙ leui
or est cum minori pcō ꝙ sine
meensie. Set prius distinguā
mus causas p signa. quibꝰ co
gnitis melioꝛem pcessum ha
bebim in cura. Sitis est pmi
cullus quem multas de causis
contingit rumpi. qñ; ex mo
tu uiuio. ex saltu. ex magn
ponderibꝰ uiuliter eleuatis. in
flatur etiam locus qñq; fit rup
tura sipliciter. Ut possimus aute
certificem utrum inflatio fit
ex ruptura ul' nō. queꝛmus a pa
ciente si sit magn tpis ul' pau
ci. q sibi contingit. et utrum
emplm ul' ligatura fuisti fcā.
Ad si sit ex magno tpe ꝙ pmi
sit tumoꝛ ꝙ nulla cura fcā fuit
constat eē ex uentositate. Set si
ex paruo tpe. et tumoꝛ sit grossꝰ
ex ruptura minuene ul' puero
ex utrinq; cā pciente. fiat cin
gulum in medium rupture si
plex. ꝙ bene in loco illo aptent.
Quo facto ostā uentositatem
tentur repimentia uentositā
tis ꝙ fiant emplā. In crepatura
uō centur cristelle que dicte sꝰ
supius. Centur etiam in pau
tucas figilli sce marie. ꝙ sigil
li salomonis. ꝙ pulus boli dē
et hec electō. q. R. cōsolide ma
ioris ꝙ minoris. ℥j. boli armē
nici. mumie aā ℥ij. sagumi
dragonis. ℥ij. pilozii leporis
minutissime incisꝰ ℥ß. san
guinis leporini. sigilli salomo
nis. radicis uincelle. aā ℥ij. ra
dicis bruscī. ℥ß. galle apressine
℥i. radicis bruscī. ℥ß. colofonie
℥iij. teratur omia ꝙ aq̃ mel
le dispumato confectā. dēin
mane ꝙ sero ꝑpetur. hec electu
ariū mirabiliē ualet ut experti
sumus cotidiano experimento.
Centur ꝙ pillē qui bo frequenti
ofticuinus uti. R. pellem leporī
nam cōbustam et puluerizatā.
sanguinē leporinum ꝙ pilōs le
poris minutissime incisꝰ. añ.
et cōpecto sanguine ꝙ melle ad
puluerē ꝙ cum pilis confice et
dā mane ꝙ sero sm uirtutē pa
cientis cum aq̃ plurimali calida.

Emplastrum ad idem.

Apponatur emplm qđ mirabiliꝰ
ualet in crepaturis. R. picis de
nauī. ℥iij. litargiri. ℥ij. cere ru
bee ꝙ rubee. aā ℥ij. amo
niaci. ℥ij. galbani. ℥ij. mirre
cum. ℥vi. olibani. ℥iij. masticis
℥ij. boli armeni. ℥vij. gipsi.
amstol. lō. mo. añ. ℥iij. mirre
rhubarbe. añ. ℥vi. terebintine. ℥ij.
misculi. quidam uermes terrestres
siccꝰ. iij. radicis magnitudinis
ioris ꝙ minoris. añ. ℥ij. sagumi
nis hōis. ℥j. Sic medicamentū
coquendū est. pellis in cuius ci
pius usq; ad liquefactionem de
coquenda est. cuius aqua cum
unte pellis liquefacte decolata aiz
puluerē supradictꝰ spargatur in olla
decoquendi ē ꝙ competenter mi
scendā. hoc medicamentum ita
ualet qđ infra. xl. dies sanum
et incolumē adeo hoīem resti
tuit sibi ipsi ꝙ sine cōtumā
cie si nullam hūisset lesionem.

Sequuntur in Cura de eodem.
ossium fiat cura que superius
est dicta in eodem tractatu preter
qđ restrictius nō extrahatur. Ja

eat ergo infirmus supin⁹ & me
dicus accipiat dindimū ce fīs
ūsq; & cum acu spinali de sinco ei
colaxente sub dindimo pnetur
tri q; dindim⁹ ligetur cui filoll
o & postea connectatur filum.
pnatur & bulbus in filo et uol
uat omī die matūdo q; pnendo
allungium quousq; fiat solutō
stimulatus. postea curetur ut
cetera uulnera. ¶ De hernia.

Hernia q̄nq; ex uentositate q̄n
ex humore. q̄nq; ex carnositate.
Contra uentositatem dent⁹ ex
tenuantia uentositatem succ⁹
pig⁹ tatus in potu detur mlig.
3i; si hernia fiat ex humorib⁹ ue
mentibus a remotis ad testiculū
q̄ cognoscatur tactu. quia tac
tu cedit. inuasa pellicula supra
testiculum extrahatur aq̄ sulla.
q; sticello immisso vñ purificetur
uulnus. Si uis ut nō recipiat aq̄
egritudo cognoscatur utrū te
sticulus sit putridus uel non.
et si nō fuerit putridus dimit
tatur. si uō putridus fuerit ex
trahatur. postea curet⁹ ut cetera
uulnera. ¶ De hernia que fit ex
ut dicta hernia carnositate.

Fit dicta hernia carnositate.
q̄nq; ex carnositate quadā pe
nutana nascente iuxta testicu
lum & tē pellicula inuasa udiq;
debet excoriari & discoopiri ca
nositate illa a corio ex
usq; superi⁹ caucio abstendatū
dindimus q; plenatur: deinde
osculum suatur: et curetur pcia
ut dictum est superius.

De signis lapidis si fuit i uesica.

Si lapis fuerit in uesica dentur
diuretica & lapidem frāgētia.
si hoc modo nō curatur certus
ens q̄d lapis est in ci. Sedeat ali
quis fortis in uinco. & pedes te
neat in scamno. & pica cū supillui
curta ligata cum fasciculo ad col
lum ul' ad spatulas subsedentis
firmata. & time medicus sit. aī
pacientem. & duob⁹ digitis dext⁹
manus intromissis in anum &
pugno sinistre impressō super
pectinem. uesica cum intromiss⁹
digitis ad superiora eleuetur. to
ta diligenter tractetur. & si aliq
uidetur globosum durū inuenie.
constitit q̄d lapis ē in uesica. q;
si molle est q; inuenis carnositi
est que urinam impedit. ¶ De
remouēdo lapidis a collo uesi

Si lapidem in collo uesice cuius
tem in fundo eiusdem ad pres
sationem impellere uolueris.
precedentib⁹ fomitis & unctionib⁹
petroleum p̄ syringā īmittatur.
p̄ uriculla uō p̄dictā syringa p
collum uesice mittatur: leuiter
& sua sponte cadit lapis a collo
uesice ad fundum impellatur.
Et q; leuius est & lenius fiat q;
q̄m dilicuimus. p̄missis fomē
tis & unctionib⁹ p̄sequant⁹ ea
que diximus ad cognoscendū
si lapis est in uesica digitis i
tromissis & pugno sinistr⁹ ma
nus sup pectinem impressō. ip
sis digitis collum uesice tra
hentes & pulsantes lapis qui ibi
est mouetur. & sic caute & dili
genter ad summum ducatū. sic
eni quitata passione grauant⁹.
diutius pressuare ualebis.

De lapide extrahendo a uesica.

Aliter lapidem extrahere uolu
eris. dicta precedat tenuis. & aī
q; curetur debet leuiare duo

by diebꝫ ꝫ purum comedat cō
sacceratis particulam by ñ. ve
ſi põr ieiunare. ꝫ ſit puer. ꝫ alı
quis debilis uirtutis quibꝫ ñ
debemus imũgere dictum. Ter
tia uõ die. inte pandium pre
missis omĩbꝫ que dicam. ad eo
quod scendum ſi lapis est in ue
ſica. inueniatis lapis ꝫ ducãꝫ
usq; ad collum uesice. et ibi in
fontanella duobꝫ digitis supꝫ
anum. incidatur in longum
am mstrõ. Caue tñ ne incidatur filiũ qđ est inter anum et
testes. ſi tñ oꝫ ex una pte fiat
incisio. deinde lapis extrahatur
post incisionem uõ lapidis ꝫ
abstractionẽ usq; ad .vj. dies
mane ꝫ seruo fomentatiõe de bri
ca ursina. pantana. camilla. et
ſũbꝫ utatur placentis. stupi ci
uitello oui in vene. in est. tẽ
uitello ꝫ album inde ponatur.

De remotiõe supfluitatis in
Supfluũ caro que collo uesice.
in collo uesice iuxta uulñ sepe
nascitur cum rasorio ẽ removẽ
da. incisio est fiendi duobꝫ ut
rib⁹ pictis. deinde curetur ut
cetera uulnera. Hec diligen
ter est attendenda. qõ ſi magnꝫ
fiũt lapis. p incisionẽ cuiã ne
quaq; est habendu. ſi ad preser
vationem de collo uesice. ad p
fundum est impellendum.

De uulneribꝫ q̃ fiũt in posterio
Ẽ uulneribꝫ ñ parte corporis.
que fiunt in posteriou pte cor
poris uõ dicamus. qđ ꝫ supernũ
dicamus. quecũq; modo cõtin
gant. De spinali uõ medulla
hec supadicimus. qđ ſi in lon
gum uulnerentur. ſiũ lesione
medulle maioris. uel alicuius
nervus conglutinari potest. cõ
ſi cetera sũd uulnerentur. et me
dulla inte cetera. uel aut nũq̃
potent curari. De cura longe
Longa ẽ pars illa ſi ense ma
carionetis que est ab ani.
utraq; parte spine usq; ad cu
dam que ſi ense uel alio simili
incidatur inde in longum uul
nerentur. curetur ut in lacertoꝝ
cura dicimus. Si uõ ex transuerso cutis que sup longitudinẽ
tota massa fuerit. et extremita
tibꝫ a spina separatis. abutraq;
extremitate ligamus. aut ab
una pte solum ipam longam
am. alio forti spago uxta illã
partem ubi se tenet primo ligetur. atq; stringatur. ve adeptionem pteam illam nullius nutrimentum uenire ualeat. ꝫ ipsa
sepe uratur. quousq; pars extrema de ipa cadat a corpore. ut ei
rasorio incidatur. deinde ut in
alijs uulneribꝫ cuiã adhibeas.
Si uõ ex toto nõ sit incisa. extra
ra mala periculum sepe eueniẽ
contingit. Qđ ſi telo uulnus
fiat fẽm. cuius est eidem quã
libertis dicam. De uulnere
.j. rembꝫ fieri uulnia rvum.
raro contingit. ſi tñ hoc quãq; e
uenit. autem cor potius diuine
gratie ꝫfitio cõmittimus nasce
q̃ nrõ opi. tñ p umbꝫ ingeniꝫ
et uulneris quãtitate ꝫ qualita
te diligens opitor cuiã adhibit.
De fistul' ꝫ cancris in his locis na
Ẽ fistulis ꝫ cancris in scenab.
his locis nascẽnbꝫ. idem dicõ
qđ supernus accumus.
De fistula nata in fundamto.

Inveta fumanitatum aliqñ nasca
tur aliqđ apđ ẽ carbúcul⁹ fit
vbi ampulla p menstrem ⁊ puluis
ppria manu auferat eam ⁊ itin
ne nascatur ⁊ negligentia nõ ca
tur. ⁊ ita locus infistulat⁹ ve
ergo de eius principio cirurgia
melius ualemus. primo pa
entem interroga si aliquam p
anum uentositatem emittat
et pars illius uentositatis per
fistulam exeat. qõ si ita ẽ cer
tum est fistulam ad caput lõ
gaonis penetrasse. Cui sic ẽ sb
ueniendum. In primis lõgior
digitus oleo inunctus in ani
mittatur ⁊ tanta p fistulam i
mittatur ⁊ teneatur usus cap
longaonis. ⁊ tacto digito cog
satur si exeat tenta. Fiat de pfo
ramen. ⁊ tũc petia qñ seton in
capite tenet. ul'a eius missa tã
mittatur ⁊ ligetur cito. ⁊ tunc
dimittatur. Alio uõ trunc⁹ tur
cuo usq; ad petiam. ⁊ si nõ uis
madet. abuma pce petie de un
guẽto rupazio pone q̃tus suf
ficiat. ⁊ tribatur petia intentus.
et cum ungñ carnem ẽ stimp
serit. curetur ut cetera uulnerã.

Ecaoxoydes si ¶ Accaoxoydes.
unt tribꝰ modis. Aliquãdo enĩ
fiunt uenis ⁊ emittatur sangui.
et faciunt dolorem. Aliqñ fiũt
extra. ⁊ qñq; emittũt putredi
nem. qñq; nichil emittunt. et
ingrossantur fiũt acuta ul' fiẽ.
et constringũt multum. ⁊ fa
ciunt dolorem. Si fuĩnt uenã
et sanguinem emittunt. fiat
primo fomentũ ad dolorez mi
tigandum de radice tussilagi
nis. oxirrubio nigro. origiõ.
et mẽstruo. pẽa. acẽ. coriacem ca
stanee ul' ⁊ corticem cucurbite.
et soleas ueteres. ponas q̃ super
carbones accensos. ⁊ patiens sup
sellam stando recipiat fumũ
et hoc bis. ul' ter in die. faciat do
nec sanguis restringatur. ⁊ mi
nuatur dolor. post si uoluerit ut
attrti cadant. paliqñ instrñ si
mile clistẽ. sicut⁹ cucumis a
grestis mittatur. ⁊ puncta ul'p
duas uenas dimittatur. ⁊ preci
cum ungñ allio cum. acẽ fom
tationes fiant donec sanus fit.

Item ad idem. acẽ radices bar
dane ⁊ decoque eas in optimo
uino allio. ⁊ fiat fomentum se cun
do sup scamnum foratum. ⁊ mul
tum ualet ad eas deficiendas
⁊ delendas. vl' recipiat fumuz
p emboti. Succus puritatis
cum uitello ouiolo ro. ualet
contemoroydarum tumore.

Item ut deficiantur emoroy
de unantur ai melle ⁊ sup. aspe
gatur puluis l'
in magna quittate. Si uõ
fuĩnt extrinsi ingrossate. ⁊ mi
la putredo emittatur. acẽ folia
artemisie ⁊ absinthium cũ
et cum oleo de limo ul' coĩ cocta
⁊ calida in q̃tum sufferre pot
supponantur usq; ad tres l'uj.
dies. ⁊ tũc si uidens pocẽ ĩsistã
cum hac medicina. Si uidens
qõ nõ decrẽunt. acẽ fluentis ci
pressi ⁊ impõ cum flore radi
cis eius ⁊ oleo sup ignem donec
conuertatur in car bones. ecq
bo fiat puluis. ⁊ tũc loco puluis
de melle supponatur. deinde la
na succida ⁊ pede ul' manu bñ
comprimatur. qñ ab infrigida

tum fuerit scrutatum aliud pulmus
supponatur. sitr sic fiat donec di
minute fuerint. Deniq; si pen
nus curare quisq; artifex fide
te scrico bñ ligetur. & si placens
substinuerit in aditur. qđ si nõn
sbstinuĩ dimitte filũ donec ce
derit. deinde sup unũ quéq; am
tum ponas parum de ungẽ rup
toro in cãsula de cera facta. uel
pnatur cãlidum ferrum. qđ si
sanguis nõ emittatur si purẽ
tenetur. cum tenta inde tamẽ
utrũ tendat uersus os natium
ul' ũsus longa onem iterũ imit
tatur ferrũ cãlidum ul' ungẽ
ruptorium. deinde appositõ one
curetur ut cetera uulnera.

De strangulia & cura eiusdem.

Strangulia p uulnus arcu pectinem et
alias pres uicinas uehice. stran
gulia septẽ fieri contingit. qua
ter uulnerẽ pãn possit dici
mus. fiat ẽ emplm quãdoq; ner
uum foliorũ radicum ebuli. et
cinerem ipm & ebulum diu bu
lire facias in aqua ul' uino. de
inde cãlidũ ẽ tum tollãs pot
in sticulo alio supponas & stam
patiens unnam recipiat.

Qvia cautelã bu
mano corpori bñficia plurima
pãre cõsueuerũt de his que ab
hõplatis usq; ad geritalia fieri de
bent & ubi & adquid dece curam.

Hydropisia

Ad inflationẽ manuũ.

Hydropisia manuũ
tionem & tumorem uictare ma
nus & brachia. Ad dolorem ma
nus curatur in brachio recto. iij.
digitis a nodo.

Ad dolorẽ ci

Ad eiusdem dolorem & dolo
rem manuũ curatur in concauita
te manus & ea alia pte inter di
gitos.

Ad idem. cõfert ustio
fcã inter digitos.

Ad dolorem humeri & spatule.

Ad dolorem humeri & spatule & defectum oculoꝝ
fiat ustio ad nodulum infronta
nellis brachiis intus et extra. uel
mensura a nodo humeri tres di
gitos infernus & facias ibi cruta.

Ad afiam mitigandam.

Ad afiam mitigandam sectio in cãcellis inter supra pectus.
ul' sub epigloto tñ pellicula
pforando in summitate & in lõgi.

Ad dolorem pectoris & stomachi.

Ad dolorem pectoris & stomachi
sub furcula pectoris secto mittat.

Ad uitium splenis.

Ad uitium splenis mittatur sectio in fini
stro ypocõdrio supra splenem. ad
dam eã mittit unũ semotum
a ballio.

Ad dolorem & uitium epatis.

Ad dolorem & uitium epatis. fiat ustum supra epar.

Ad dolorem umbilici.

Ad dolorem umbilici fiat secto
tribus digitis sub eo.

Ad dolorẽ lumboꝝ.

Ad dolorem lumborum. sub ipis lumbis fiat ustiõ ad
nodulum uel mittatur secto.

Ad dolorem spine.

Ad dolorem spine. sectiones mittantur unũ
in medio spine. alius tribus di
gitis supra. alius tribus digitis
infra.

Ad dolorem testiculoꝝ.

Ad dolorem testiculoꝝ mittatur
secto sub ipis in osseum. cauẽ
ne filum qđ est ibi uratur.

Ad emorroydas.

Ad emorroydas mittatur secto
supra anum. vi. ℥.

Explicat tercia pticula. Incipit pl̃gus quarte particule.

ID PARCE
deo annuente
disposui opem
finem imponē
s nō cum sbli
mi stilo. nō ar
tificiato sermone
in artem redacta cūcta pfecte si
pfecutus. diligens lector michi
ueniam p̄stet. q̄ quo ordiē quo
sermone in artem redacta cepim
q̄m quod cum mutuerim. quib⁹
ue locutus sim diligenē attēdat.
et hoc uelut in stabili firmaq; p̄n
cipio supplere dificare laboret. vt
eternam sibi gl̄am q̄ laudem cō
sequi mereatur. ¶ Explicit pro
logus. Incipiunt capitula.

De uulneribus que fiunt in scia.
De vulneribus cordis.
De eodem si fuerit cum telo.
De vulneribus genuum.
De telo extrahendo
De uulneribus cruris.
De vulneribus pedis.
De dissuncturis cordis a superioribus.
De ruptura cordis.
De dissuncturis cruris a corde.
De ruptura cruris cū uulnē cāli.
De dissūctura cruris a pede q̄ cō.
De dissuncturis digitorū pedis.
De cancro q̄ fit in extremitatibus.
De pustulis q̄ rupturis. - onē.
De cautūs q̄ fiūt ō sq̄amei pissi
De cauteris que fiūt ad remedium totius corporis.
De combustiōe igis seu aq̄ calide.
De lepra q̄ quot sint eius species.
De spasmo supueniente uulneri.
De cruris q̄ ¶ Explicant capitula.

a scia superi⁹ dulmicte q̄ ducde
pscriptis. de cruris sue q̄ aliorum
membrorū a scia inferius tracta
re curatio. ¶ De uulneribus que

Sunt crebrius qō fiunt in scia. -
dē alio noē scia. nos rotundius
et ligneum ensis uulnere lesi
ce ōngrente. ita quidē ut quecūq;
pars scie remaneat. sicq; est exco
hendum remolleas. et in situ
nis q̄ in aliis ut dictum ē superi⁹
curam adhibeas. Qd si telum ei
inhereat q̄ subito trahi nō uale
at. usq; ad os caro incidatur. ut
cultelli competentius uulnus. Ce
terum si sic cultellus non poterit
subtili prepmo cutis ferrū inue
niēs modum foraturis sic cau
te trahatur. deinde curā adhibe
as ut dictum est supius. Qō si
os lesum nō fuit cura est mani
festissima. ¶ De vulnere corde.

Si uulnus in corde ense uel alio
simili fiat cōtingit. siue os le
datur siue nō eandem curam ad
hibeas quā in brachus supradi
ximus. ¶ De eodem si fuerit cū
Si telo cordis uulnerib⁹ lesis. tele
tum nichil adūgimus hijs que
in cura brachiorū dicti fuit superi⁹
Si in ge ¶ De uulnere genuū.
nibus fiat uulnus. ut cum pa
tella ex magna pte separetur. p
situram infra pectā precēm modum
curā adhibeas. Item dicamus si
ex tramsuso fiat. siue patella sit
lesa siue nō. qō raro ul' nunq;
uulneratur ad plenum. ¶ De telo

Telum qō patelle ad extrahendū
habere summa cautela est ab
stralendum sim pcīm doctri
nam. eam curam adhibeas ut
in aliis uulneribus hoc addito si
patella ex toto mutetur amit

core cõprimant̃ fascia. et pẽ
ẽ circapteta in locum suũ ugẽ
tur. ⁊ si opus fuerit ponatur fir
ma figaũ. mumia. ul' sigui'
humanus. qa hodie nõ repitũ
ueta mumia. ⁊ sanguis draco
nis omnia conteraintur. ⁊ cum
albumine oui cõmisceantur.
⁊ supponant̃. ¶ De uulneribꝫ
De uulneribꝫ cruris hoc idi' dis
diamus qđ de aliis. hoc tñ addi
mus qđ si fiat uulnus spiali
trium digitoꝝ a genibꝫ infra
ul' supra. ul' a carnosit̃ cru
ris ubi organicum membꝝ
est de cuius piallo est tamendi'
vñ animã quã de lacertis dix
mus supadungamus hoc pre
notato q' si tumor inmaturꝫ
cum quadam diriacꝫ migredi
ne ⁊ multo dolore. ⁊ ad supiora
ascendit mortale est. Si uõ ad
inferiora nõ mortale. Si ueꝝ
cruris cum telo sit pforatum ã
dictam animã adiungẽ.
In pe ¶ De uulnere pedis.
De uulnus sit cum lesione ner
uoꝝ ⁊ ossis ul' sine lesiõe cor
eodem modo cura adhibeatur.
ut in uulneribꝫ manuũ dixim'.
¶ De distũctura core a supioribꝫ.
Si uertebrum casu ul' percussiõe
aliqua resilierit a sua ul' ppria
humorem ibi decurrẽtem. Si ui
nus qui ossa coniungit rumpat̃
ur cõmunis fiet claudus. tũ me
liorem pũ primo supinũ iacere
infirmus. ⁊ medicus sedens ex
oppositus reuolutis pedibꝫ or
ipsum pedes imprimendo int̃
una̅ coxam ⁊ aliam teñdo cru
alius fortis teneat corpus fir
miter a supiori pte. exercitus ma
nibꝫ trahendo ⁊ pedibꝫ impẽ
do os ad ppriũ locum reducat.
Si uõ opus fuerit ligetur infir
mus duobꝫ fascciolis uncta uõ
turam ullam. et exercitus sede
at ⁊ trahat capiti unius fasce
oli ⁊ alius ex alia pte idẽ faciat.
et sic equaliter trahendo reapte
os. ⁊ mensurentur pedes ut sci
atur utrũ bñ stent. Videatur etiã
infirmus ut medicus nõ decli
pletur. ⁊ calcanei mensurent̃.
et si ambe nates equaliter iacu
erint bonum est. ⁊ tunc pcia in
albumine oui infusa. ⁊ pluma
colus in illis locis necessariꝫ
supligetur. ⁊ magna fascia com
primantur ambe cose. Infirm'
ad iacendũ in arto loco locetur
ut cose nõ possint uagari. et sꝫ
pe fiant unctiões ⁊ fomentatiões
ut diximus. ¶ De rupta core.
Si os core rumpi contigit. imꝑ
mis ad ppriũ locũ reducat̃
et si fiat ann rupta. ⁊ uulnere
carnis. membrum debemus co
utraq; pte capta leniter extendẽ.
et manibꝫ comprimẽ. ⁊ acta pro
sequi que circa ruptam brachij
diximus. hoc tñ supaddimus.
ut ad firmam altius core ⁊ crum
et pedis aptetur. Oportet quaꝝ
ad mensuram unius unaq; spi
cium int̃ capiti offui relinq̃r.
ad ligandum uõ plagellam p
semissem. amplam ponẽ. ⁊ aliã
sup ipam. ⁊ sub ipa arcailigatẽ
vulnus quaq; si ubi fuit. ⁊ cica
triza pdictam cutem adiungim.
¶ De distũctura cruris a core.
Si crus sit distunctum a core
eadem sit cura quã in distũc
tura brachij diximus. fomen

tationibꝫ ꝓdictis ꝙ unctionibꝫ. cum stapha ꝑcussi os uiolenter ad locum reducatur. fiñ tubulus quaꝫ ligetur. ꝓmo extractū deinde excrementum. deiñ paulatim mouendo ꝙ bene ambulare assuescat.

De ruptura cruris.

Ruptura cruꝝ cū uulnere cruris cum uulnere ꝙ sine uulnere. Jam diam⁹ q⁹ in ruptura brachij diximus. nichil addentes nisi quod spiritū unus unde ut in ruptura coxe docuimus inde capita ossium relinquam⁹ ꝙ plagella .vij. digitos ampla ligetur. hoc enim non ꝓtermittam⁹. quia si in fine spiritum trium unciarum sub genu. ul' trium supꝫ in crure l' brachio contingat fieri. signū nullus supuenientibꝫ ut pustulis que supꝫ dicte sunt preter mortis iudicium.

De diuisione cruris a suo loco a pede.

Es aliqñ a suo loco disiungitur. ꝙ modo hac modo illac. modo ulterius plantā ad calcaneum ducitur. ut fomentis ꝙ unctionibꝫ ꝓmissis pes a medico tractetur. ꝙ fortiter pro ut necesse disiunctū nodus ad ꝓpium locū redire cogatur. ꝙ tibulis undiqꝫ positis ligetur.

De diuisione digitorum pedis.

Digiti pedum qñqꝫ a ꝓpijs pōtibꝫ recedunt. quo eodem modo ad unciam suam reducentur. ut de digitis manus ꝓtulimus.

De cancro q̄ fit in extremitatibꝫ.

Cancri ꝙ fistule qui in his locis nascuntur. aliqñ carnem tm corrumpūt. aliqñ os tabefiunt atꝫ corrumpūt. Q̄a uō ꝑtes iste carnose uenis. neruis. et arteriis non sūt implicate sed uulnerant ꝙ incisione eis fiat et unguenta uiolenta mittere audemus. Item si cancer aliqñ se constringit. aliqñ do se elongat. et a lateribꝫ se contrahit quem ꝓ incisionem sic curam⁹. quādo ē in elongando labrum undiqꝫ madefit. ferro deinde usqꝫ ad ꝓfundum uulnerat. ꝙ uno supposito cultro ducitur ut deinceps est superius. Q̄d si in loco ossuoso supuenerit. ꝙ sup os aliqñ eminentia fecerit carnem sic adhibeas. Casula decocta ul' pasta fiat ad modū loci ꝓpicatur de unguento rupturio ꝙ sup locum dolentem ponatur. l' fiat cataplasma de cera ul' pasta utrata q̄ titatem loci ponatur. ut bonam carnem custodiat. locus aūt placens de ingō implicatur. ut cito in se mortificetur ꝙ corrodat a sana usqꝫ sero dimittat. ul' os. deinde ouum supponatur ad ignem tollendo. postqñ ignem cognouerit cognoscens usqꝫ ad os radiatus remouetur os diligenter abrade. et q̄tum de osse nigrū ul' mortificatum uideris tuo ingenio remoue. et cum bonam carnem circumsteterit cognoscens ossi curam in uulneribꝫ dum adhibeas. Cum si os totum mortificatum fuerit ꝙ tabefactum uulnus incurabile erit.

Videant nequissimi medici gyrurgici, qui negant radi os

De cancro.

Item cancer in extremis ꝑtibus fit qui ꝓ occidi puluere ꝓtulit. Item fit cancer fetidus ꝙ niger qui occidit puluere affodillorum.

De lupo in his locis.

Fiat qñqꝫ lupus in crure ul' tibia. distinguatis a cancro ꝓ signa dicta supra. ubi fiat

mus distinctionē inē cameri et lupum. fiat g̃ incisio cubo digitis a radice. et areā areā a radice incidatur. et supponat̃ stupa ei ouo p̃ma die. sed̃a die cauter uratur. deinde cum puluere et unguentis curetur more cameri itur stupi. deñ ē. ¶ De pustulis et vstule et rupture que rupture fiunt in cubo eodem unguento curantur q̃ ad rupturā in capitis dicimus. Hic hoc aũt subiungimus ut de uri mattinali placens cura de tp̃o bñ se ablu at area loca rupta. deinde bñ se extergat. et de unguēto predicto cura ungat. Cum aũt uideris pustulas remouere. et rupturā sanam. appone ungīm album in quo fit p̃acetū aqua ro. et polei coī olim. uiol. ¶ De cauterio q̃ fiunt cē scatricem passionem. Contra scabiem cum passionē tibie cauterium fiāt supra scabiem. ad nodulum ul' fiat ibi cauterium triangulatum. ¶ De cauterio ad remedium totius corporis. Ad remedium totū corpus due fiant uisture in tibia tribus digitis sup̃ nodum tali. et tribus digitis etiā sub genibus q̃ multum ualēt contra arteticum et dolorem supioz. et fit sub cruce. Ad arteticum. ad arteticum. Fiat una uisura sub pede in concauitate. ¶ De combustiõe igis Si fiat combustio seu aque calide ab igne ul' aqua calida accipiatur olim coē. et cum aqua frigida diu cõmisceatur. et cum bene incorporatum fuit ueniã adde aquam. et diu cõmisce. et hec tali ungas locum combustum. Item acē. ouū et cuca. et cere mul tum incorporabis. misceto primitus bullire in sartagine. et comprimēdo p̃ pannum extrahe inde liquorē. et cum isto locum mulge. p̃ b̃ē. ¶ Item acē. cortices malogranati. et in bono uino pus mollificetos in eodem uino decoque. et p̃ terantur cum albumine ouī. et exillis unguat̃ locus. ¶ Item acē. hȳus frigidus. s. crassula. malozem. et mimozem. ubilicū ueneris. solatrū. sempuuum. añ. manipulū unū. tusta tusa pistentur cum assungie nouelle. l. i. et cocq̃tur omia in olla. colentur. et colature addatur cere parum. et mastic. et hȳ multū ualet. ¶ Item fimi tes sambuci cum axungia bene terantur et tepe dimittantur p̃ tres dies. et postea illud tale coquatur in aqua. et colatum reseruet. ¶ Item si penetrauerit ignis ad p̃fundum multū fiat hec unguēta. cō. re. li. angin. plūbi usti. ana stias. olibani. añ. ℥. s. ceruse. ℥. iij. ista omia pulueriçentur. p̃ter acē. fiat cum uermiculano. ana. bulla ueneris. solatri. cimatri. rubi. añ. ℥. iij. olei uiol. ℥. iij. Suis cum oleo uiol. dum agitet et incorporetur. p̃ter adde pulueres supdictus. et cõmisceantur. Item addatur aqua ro. et fiat si cut ungīm album in mortario. et ponatur hec ungīm in folio plantaginis. ul' caul'. et suppoñatur. Item acē. calcem uiuam et mitte in aquam. et abluatur. et p̃ tres dies dimittatur residere in fundo. et aqua semp̃ pmutet̃ p̃ter acē. olim ro. ul' uiol. l' cō.

et cum cute bñ incorporetur. et rectum ablue cū aqua. pro hac vsum refua. Item ace. alumen zucharum. acetum. et lutum. misce. et linito locum. statim tollit. Fimū columbinū idem facit. Solet quīq; primum valere illinito sapone sarracenico si a principio fiat.

Qualiter fiat sapo sarracenicus.

Sapo sic fit. Accipiant due mēsure de cinere quarti capitelli. una olei cōmunis. fiat decoctio aliquantula ad spissitudinem q̄ prendatur gutta posita sup̄ marmor. et cū si applicetur ungue tūm uehementer mandit. et mordicat. Postea addatur mīna una terci capitelli. et fiat decoctio ut prius. postea apponantur due mensure de sedo capitello et fiat decoctio ut prius. vltimo addatur una mīna pumi capitelli. et fiat decoctio usq; ad pfectam spissitudinē semp agitando. Signū decoctionis ē. quādo gutta posita non cito decrescit. minus est acuti pumis. et minus mordicans. dicatur aūt sapo sarracenicus quia niger ē.

Item mel. apponitur. ferit cōsuescunt. Item sanguis gallinacei. in principio supponunctū. primum valet. Item ad idē. ace. olim. vel mol. vel cē. et pinge locum ustū. deinde sup. aspge pulverem. fūm de sterore. asinino combusto et liberet sine signo.

De lepra et quot sunt ei.

Ex corruptis humoribus spūs. lepra consurgit. vii sic. iiij. sūt humores. ita quidem q̄ quatuor sunt ei spēs. s. alopicia. elefātia. leonina. et tinea. Fit enim alopicia de flegmate et multiplicatur similantur placentes. quia depilantur sicut vulpes. Elefantia fit ex sanguine et a elefante sic nominatur: quia sic elefans omnibus aliis animalibus maior ē. ita et sanguis aliis humoribus maior est et dignior. Alia dicit leonina. q. sicut leo caliditate aliis animalibus iudicatur. ita hec passio caliditate phitetur. vel. q. ita ut leo uarius est in colore. ita hec in suis coloribus ē uariata. Tinea fit ex melancolia que tyro assimilatur. nam sicut tyrus per combustionem et fricationem spolium mittit. sic et ista tota die scalpere et confricare desiderat. Quibus hec ungim fiat mus. Ace. saponis gallici. ℥. iij. farine lupinorum et amarorum et silliginis. aā. ℥. iij. axungie recētis. ℥. iij. olei et capitelli qd̄ sufficiat. Confice omnia in vase ferreo. adignē pōe que teri nō debent quousq; liquefiant. et liquefactis ceram adde. et deinde pulverem terendo. et sic co tepido omī die usq; ad viij. dies inungatur. et p̄ ad balneum eat. et balneetur. et abluatur. Cum hec fūm fuit p̄ certum diem testiculi abscindantur. et paulo p̄ me cubitum et humerum ū fons dicatur coquatur. et sup ulcera ungatur. aurealam in fontibus valet aūt hec ungim. ppē oē elefantiam.

Contra alopiciam nō tale fiat. ace. pipis. et sulfuris aā. ℥. iij. picis. ℥. j. olei mol. ℥. s. fiat pomta sapōis gallici. aā. l. s. cōficiatur. pulverizando terantur. et cū olo bulliant. et saponem adde. et misce. et parum dissolue. adignem.

ter pulsū languinem ꝙ ibi est
abiicē. pōā cum lana frigida fri
cā. ad balneum ꝓgat paciēs
et cum in fluxu balneo diligen
ter inungas ut cum eo fudet.
⁊ sic de cetero in cetnum diem
faciat quousq; sanus sit. ⁊ sem
per abstinus existat.

Hec spasmo supuciente uulni.
Spasmus supuciēs uulnū ho
mō curatur. ungatur ungto
q̄ sic fit. ac. olei muscellini. ℥
i. petrolei. ℥. s. olei cois. ⁊ butyri
ān. ℥. iij. cere. ℥. s. storac. cala
⁊ rub. ān. ℥. iij. ac. mastich. ol
bani. ān. ℥. i. gumi ederc. ℥. iij.
ac. confice sic. Omnia simul
supra ignē ponantur. et cum
liquefacta fuerint deponantur
ab igne. ⁊ spatula agitando pi
lus cerei cum iniciatur. vltiō
nō cum ad spissitudinem ue
nerit ⁊ cetum fuerit supponatur
storax. ⁊ fiat inunctio mane duo
bus ignibus. in cruce. collo. spina.
⁊ toto corpore. hec ungīm plu
rimum ualet q̄n fit ex repletō
ne. Recipe. ac. absinthij. ma
nipulum. j. lucis. Lauri. cam
mum. ⁊ omnia puluerisa et con
fice cum melle. ⁊ hec bullire
ut aliquantulum inspissetur. ⁊
positum in plagella tepidum
suppone loco dolenti. hec mi
tigat dolorem mirabiliter.

Explicat cyrurgia Rogerii. In
qua sunt quedam bone nocule
addite a magro Rolando par
mensi cyrurgico. Vo gras.

Incipit regimen maior et minor

IC CIT AB IAN TIQ CIS

auctoribus habemus / cagē ī
eodem communis generalīū non
ca particularīū cognitōnē nō
excludit. Sz p gñalīū certā et
ueā acquisitionē particulāīū
ut pote sub iīs ꝺ̄ceptis ꝺ̄ facili
te ꝺ̄prehenꝺ̄. Cum ergō ab anti
quis phīcis in mateo / alexā
dro / passionāīo. mlto minus
apposita p̄fecto cā in gñalib; quā
particularibz reperiri dignuz
duximus cā que cum illa ma
nifestissima fuit facilenda. Ab hac
ut opinor / incipiam.
igit ā dolore capitis. deinꝺ ad
passiones uiciniores uel ab; secun
ordinē deficiendo. primo g̃ de
dolore capitis incipiam. de do
lore capitis.

Constantinus in mateo
dolor capitis q̄nq; fit
a cerebro q̄n a stoma
cho. Si a cerebro ortumus ē do
lor. Si a stomacho intēplat. q̄n
a sola distempātura. q̄n ex utro
humoīs. Si ex humoris utro
adest aggrauatio. Si ex sola di
stempancia nō. Jē q̄n ex tru
mate. q̄n sine trumate. Si cū
trumate semp mallicio / q̄n
fumositas defendens / ꝺ̄mō / ī
ad alias partes. si nō fit ex tru
mate sine hīs erit dolor. Regla
sedin ostantinū. q̄ si fiat cū tru
mate nō debet fieri fomentatio. ne
q; lauatur. ymo ita dico q̄ si
fiat cum fronda. cōmune cum tru
mate nō debent lauari ul' fomen
ri cerebrum. sicut nō potest uinoīs
in dolore fr. ei oleo ro. l' mol. cū
quib; distemperē z. s. opinatores
ventē / tempora fiat inunctio.
Jē alia regla sedin eundē auctō
rē. urgente cā trumatica nō fi
at fermutatio. Si in declinatiōe
pōt fieri trumate martio ad eā
expulsionē. alia fm ostantinuz
urgente cā trumatica nō fiat fr
mutatio. si in declinatiōe pōt fieri.
alia fm ostantinū ul' alexandrum.
Si fiat dolor capitis ex calida cā.
oīna que calent apponi. apponā
tur acuali tepida. alia fm ostā
tinū. Si fiat dolor capitis de tru
matica cā cū replenione hūoris
ul'i si fiat fluxus cepe existente
pleretico fiat ūlis purgatio solo
capite existente pleretico cū re
plenōe hūor nō fiat purgatio
ūlis. si purgetur capō p fūmiga
tiones / gargarismata. masticā
tiones. / unctiones p nares solo ca
pite existente pletorico. Jē regla
si dolor capitis de cala fit cū diu
tur inuecrare apponenda fr cala
cū frigidis. Jē alia reg. alex. qñ
apponūt acualia calida ī facias
longam moā fr dolorē capitis
ne acualia calore magis ledant
si frequenter moueāt. Jē dico de
diabetica passione / nouem ar
teria de calida cā / necessa epis
alexandrine. Jē si fiat dolor capi

tis ex uitio cole furiose cristẽ
in stomacho plus laborandũ ẽ
ad repressionẽ cole. quã ad dis
solutionẽ cuiꝰcũ. ne cruꝝ p ictꝰ
una sit cã distinctionis. uꝫ fm ysi
phugum exconatois cuiꝰcũ. Jẽ
regula. Si in febribꝰ fiat doloꝝ
capitis in acuto die. ꝛ signa di
gestois appareant nõ apponaꝫ
aliqđ firin mutgatiũ uꝫ rep
cussiuũ quia sic possẽt ipedire
crisim. Cum forte nata se uellẽ
exhonerare p fluxũ sãguinꝭ ꝯ
narib. Jẽ in doloꝝ capitis nõ
apponatur simplr nãconica sic
oleũ mandragoratũ. unguẽta.
epi. ꝛ similia. nisi in despatẽ.
Jẽ qñ doloꝝ capitis fit ex igno
fumo resoluto a uno uñ effia
tur paralitcus. tãquã pua fre
nesis. ꝛ ona hui doloꝝ grauẽ ca
pitis gñale ꝑceptũ est. ost. alẽ.
q offeraꝫ sucus caulũ p os. et
de foliis caulũ cocis fiat cata
plasma uꝫ sup cap. uꝫ fomẽ
tẽ. unilia in mãꝫ. uba i mu
liere. ꝛ cũ aceto tepido foueãt.
Jẽ qñ fiant aliq̃ muringa
cerebri illeso existente cerebro
ꝛ uic medicꝰ nõ apponat ma
nũ. quia cyrurgie relinq̃t. cog
sceat gꝰ medicꝰ talẽ ruptuã pi
sigẽ. ap. cũ doloꝝ capitis. cũ fe
bre. ꝛ singulis diebꝰ paulati
ꝛ paulatim augmẽtat. dulꝰ qñ
tur angli oculoꝝ. ac si spasma
tice. gene rubent q ẽ pmuꝫ
signũ. in oĩ lesione capitis.
emplastra sup põita cito desic
cantur. repitur autꝫ aridꝫ ꝛ sic
ca. hys cognitis retinq̃t q nũ
gito. In oĩ doloꝝ capitis ex
uulnere si nõ fluat multũ sã
guinꝭ ex uulnẽ ginal ẽ regla
qñ fiat flebotoia ex oppositꝫ parte
Jẽ regula si corpus est plectoricũ
ꝛ natura fortis luc. multũ fluat
sanguinis ex uulnẽ facta ẽ
flebotoia. si cũ nõ ita frequẽ q
ona uulgi fiẽt oppositionis. Jẽ i
doloꝝ capitis cũ fractura cra
nei cũ magꝰ uulnẽ. pa. cũ tenui di
eta et abstinentia anno. Jẽ qñq;
fit doloꝝ capitis ex apate cõfir
mato uꝫ existente in duꝝ uel
pia matre. ꝛ cognoscitur p dolo
rẽ cõtinuũ ꝛ mãsuũ ꝛ actiũ p
ona mallearũ. uꝫ saltum.
gñalis ẽ regla q utat medicus
adstrictiuis. duisiuis. ꝛ dissolu
uis. Accipe folia ysopi. lenitꝭ
a. absinthy. quiescẽt ꝛ decoq̃
tur in aqua ꝛ cũ illa fiat fomẽ
tatõ. Jẽ cũ illa cadẽ decoctõe fiat
gargarisma ꝛ fiat suffumigatõ
p os ꝛ nares ꝛ aures. Jẽ fiat in
unctio cũ oleo laurino. Jẽ dis
tẽperetur sinapis cũ aceto ꝛ cole
tur. colatura ponaꝫ in crimel
ꝛ distẽpa cũ aqua ꝛ fiat gargа
risma. ꝛ nõ est utendũ matu
ratiuis ne si forte traheret ad
sanie. fiat cũ putredinis duꝝ
pie matris. Illõ tñ dico ꝺ col
lectiõe mãꝫ in uno fiẽ i pũc
tura nerui pp influxũ. Jẽ q̃nq;
fit doloꝝ capitis ex humore sic
co sic colã ex igito hũore. ꝛ tũc
ad digõne uñ nõ ẽ utendũ multũ
calis. nec p sũptuõe subtilis
fiat maioꝝ actio mãꝫ resolu
ẽ. Vñ iunctãta q̃rana nõ ꝺcedi
tur longꝰ usus balneoꝝ. ne for
te ex longo usu balnei ꝺsume
tur subtilioꝝ pars. Jẽ si fra
ctũ sit uñ que facat doloꝝ capitis

nūc est gñalis regula q; nō est u
tendū milīū dissoluūs qñ q̄cūq;
milīū dissoluit. milīū ꝺiuidit. vñ
partes subtiliores ꝺiuidūt ꝛ gſ
siores remanēt. Ido ꝺco ꝺico q; i
quartana ꝛ arretica ꝛ de opilaci
one ſplēis ꝛ ēpis ꝛ renis. nō ꝺeb;
dari fortis medicina. quia siu mi
olencia subtiliores ꝑtes ꝺiuidet
unt ꝛ grossē remanerēt. Ido hec
ꝺico q; neq; debēt apponi milīū
calā ab exteriōib; ne subtiliōs
ꝑtes ꝺiuidēt ꝛ grossē remane
rent. Inde ē q; ego ꝺico in q̄rta
na ꝛ in arretica. in opilatē ſple
nis ꝛ epis nō debēt dari diafore
tica medicina q; ꝑ siu mobleā
am subtiles partes ꝺiu. ul' subt
rahēt ꝛ relinq̄ēt grossas q; ꝛ
postea esſ; cā maioris nocumēti.
Sz paulatī ꝛ fiat quēē ꝺeb; dari
leues medicine. Jē qñ; fit dolor
capitis ex effusiōe cerebri qñ hu
mores grossi ꝑtes cēbri oppilā
qua fumositates exire nō possūt
ꝛ cognoscit ēē talis ex sonitu et
sibilo existēte in cerebro. vñ in
isto casu utendū ē aperitiuis ꝛ
apertiuis ꝛ ꝺesortatiuis ꝛ fumigā
tib; ꝑ nares ꝛ os ꝛ iniectionib;
aurīū ꝛ fomentatiōib; sī locū pas
sioīs. ꝛ h̄ que ꝺcā sūt ꝺ solone
capitis sufficiāt. De frenesi.

Deco ꝺe dolore capitis ducāt ꝺe
frenesi. Est g; frenesis apa quo
qñ; fit in medulla cerebri. qñ;
fit inē pia mat̄ ꝛ dura mat̄
ꝛ fit de ignita ꝛ acuta colā ú ꝺicē
ostāniū. qñ; ut ꝺicit alex. media
ul' salsū flā uq; tam ē ūa fre
nesis. Nior tñ est que fit ꝺ colā
sola. ꝑ a frenesis aute fit qñ; ex
apa pl'moīs. ꝛ ste. qñ; ex a
postemate stōi ul' matrīs. qñ;
ex ypocondriaca passiōe. Jn ilā
g; frenesi ꝺicēt ostant ꝛ alex. ꝛ G.
q; fiat flebotomia añ statū. ꝛ ñ
intelligit añ statū febris. imo
ante statū frenesis. q; qñq; in
septima ꝺie fe. fit. fiat g; fle
botomia de uena cephalica. ul'
sz alex. qua brachia in numo ꝛ
motu sūt ostringat collū cū pa
plo ꝛ apiat uena in medio frōtis
ul' in nasi sūmitate. De flōtoīa
tū distinguēꝺ. q; qñ; fit febris
a principio qñ; nō. si nō nō fit
sēā ꝓcipalib; ꝺuobus; fiat fle
botomia ut ꝺcīm ē. si sēā fuit aū
g; sufficient aut nō. si sufficiēt
nō fiat flōīa. si apponat ligu
suga in medio frontis uel nasi
sūmitate ul' in frontib; iuxta oc
los. Si nō sufficiat extrahat de
sanguine tūc q; tū sufficiat ad
debitā q̄tatē flōtoīe. Jē uaīat
appositio localiū. sm ꝺuisa tpa.
frenesis q; in ꝓncipio sic gñali
est regla fiat inunctio i capite
cū olo ro. ul' uiol'. ul' mādragora
to. ul' popul' ꝛ silib;. Jē fr. stupi
canabinas ꝛ infunde i aceto. et
cū eis involue cap. Jē reg' gñal
a ꝓncipio nō apponat' unguētū
ul' ēplm ú acualiū calīn. ne fo
te actuali frīcate claudāt pori
retinēāt fumi qui sē cā maio
ris ꝺelipēcie. Jē reg'. q; nichil i
ꝓncipio apponat sup capō q; fit
ostrīn sīue ad supiora. vñ nich
calīn pō est ponenꝺ. Jē i ꝺo firma
ta frenesi apponāt aperitiua ꝛ ꝺis
solutiua matīe i fumū sic ca
lus fit ꝑ medū cū instrūs. si
ue gallus ul' pulmo uituli. et
cū infrigꝺari cepint ponant

in aqua calā ꝛ uter suppona. Ꝫ in nullo qꝫ frenetis debet poni aliquo acuali frā. Ꝫ gnāl ꝛ. q̄ in oīb; qꝫ frenetis deb; puocari fluxus uētris. vñ a principio ob; fieī cluſē. Ꝫ dō ſtē ꝛ alegī. q̄ ſinglis dieb; deb; puocāi uētr vñ dieb cū medicatio ſuppoſitorio deb; fi. Ꝫ gnāl regla q̄ in quoꝫ qꝫ morbi debent fieri fricatōes mordicatē cū ſale ꝛ aceto calido circa uolas manuū ꝛ pedū. vñ i debēt extrema lugari ne malī tur fumu ad interiora. Ꝫ ſi nō p repelliua ne p flobotia i pnā nec p apiciua poſſi fieri cura illo. q̄ ſi fuerit frigid appareat i frē te frenetica. precipitabit ſnāz de primo iudicio in periculo. vltimuz oſtiū eſt ut apponāt narratica ad introductionē ſōpni. et hec in pdictē nl' deſpatōne. Accipe g̃ ſucāi lactuce. olim uiol'. l' ro. mādragoratū ꝛ cū hūs diſtē prem. ꝛ. i. opiū. ꝛ fiāt unctio circa frōtē ꝛ tēpora ꝛ ſēp ſeruet' in obſcuro loco ꝛ immobili tū ſi milīū extenuat' ſit ꝛ debil' ñ apponat' opiū ſi cū ſuco lactuce ꝛ oleis prędictis tepidi fiat fom̃ tatio circa frontē ꝛ tempora. D' Icto de frenetici apice lucargia. ,, anūoris partis capitis. dicemꝰ de lucargia apice capitis pāſ poſteriorꝭ. fit g̃ lucargia q̄ndo ex ſolo flē collecto ad apā i poſ teriorē pte capitis. ꝛ tūc opprimuntur ſtatim grauꝭ ſōpno. ꝛ hec ē uā q̄m fit ex ſimilitudine colē ꝛ flmatis. ꝛ nūc tūc opprimuntur grauꝭ ſōpno. q̄m curatiū ſi frenetice. Ꝫ ſicut impoſſibile eſt fieri ſine febre ſtinua. ita ñ poſſibile eſt lucargiā ſi febre cōi. Ꝫ q̄m ſimiliꝰ q̄ nocent frōs ſtinua ꝛ ſtinuā. ſic remanet hic lucargia. Contra lucargiā ſine febre aſſignat cam oſt i uaneo p mediaria lacatiua ꝛ p gargarizmata ſtinatiua ſinapi. maſticationes. ſternutatōes. iniectōes. inunctōes nariū. ꝛ epla oia ꝓdicta calida ipō. Si q̄ ſit lucargia cū febre ſtinua difficil' eſt cura. videam' g̃ialia q̄ i h cāſu debent fieri. Cruciat g̃ ſ. ē q̄ in oīb lucargia in principio nō debet poni repelliuū qua augmentatur frigiditas q̄ē ma teria cū nocumēti. ꝛ maioꝛ fie ret ſtupoꝛ. ſi uſo capitis debent fieī inunctōes mediocriter cal de ſicut cū caſtoreo diſtēpto ē ſuco feniculi ul' apij. Ꝫ gnāliꝭ regla q̄ ſi corp' ſit plēcoricū et pacatis fortis fiat flōta d' cephu luca uena ſiniſtri brachij. Sz tū diſtinguēdū eſt ſicut dcm ē i frenetici. Ꝫ alia regla q̄ lucer pa catus nō ſit fortis nl'm. tū d'b' apiri uene in mānb; cū ſcīs pe anus ul' fiat flia in ſūitate na ſi. que ſnudicat in hac cāu. Ꝫ medicus ſēp laboret ut exeat cū a ſōpno grauꝭ nō debēt ad duci ſcrophe nuca loū pacā tis ꝛ teneri p pedes ut ſoluat clamentū. q̄ timpana tube deb; ſponi ad aures pacātis et fit quietū. ꝓ uolle uacāi. ꝛ pili a naribꝰ ꝛ barba eraſi. Ꝫ regī men deb; fieī in uentre circa na res ꝛ palatū cū mūdīs calis neq; cū multū frigido. ſ. cū medio cater ut cū caſtoreo diſtēpto cū uino calido ꝛ cū ſuco apij. l'

fricatiõ fiat ũ meis ĩ mãibꝫ. Jẽ cũ aurea alexãdrĩa diligẽta cũ uno calõ fiat mũdo circa lũ guã ꝛ pulatũ. Jẽ capitũoꝝ hõis ui ſtoꝝ ꝛ mch magis nec fauꝰ opa tur ad exercitatiõẽ liturgia. Jẽ regla grãalis ut liturgicꝰ ñ debꝫ fieri fieri nutritiõ nobiẽ ut fortẽ ex nimia ſua diſſolutiõe ſequa tur maioꝝ ꝓpõs. ſi cũ feſtucꝰ p uacet bis ul' ẽ. ꝛ ſi mchi inde ſe lubuerit. Iterꝫ bis ul' ẽ põt pmo ueri. Jẽ grãal' regla. q' fricatiões debẽt fieri circa uolaſ manuũ ꝛ pedũ cũ aceto ꝛ ſale tepido. Vnꝰ pedes debent poni uſq; ad medi um tybiaꝝ in aqua mãna te pida ul' ſalmacina. ꝛ inde fricãi debẽt partes inferiores. Sili ſi fricatio fiat cũ flore camcleõtis melĩ fit. Vũ hac fouſtatiõe fiã uſq; ad genua diãrico diſtẽtiõ. luenũco. cũ erbibitõe achanaſie ul' mudete. In certu afomtatiõ ſicuit intercipe flurũ uẽis. Jẽ regla grãalis qõ debꝫ pucãi uẽt vñ ãpncipio debet fieri clyſtere mõdicatuũ cũ aode ſicũ apli pucã ſtũctatiões cũ felle gallu ꝛ olco lambucino. ꝛ ſinglis die bꝫ põt poni ꝺ ſuppoſitoꝝ ũ mo dicatĩm plibꝫ unguẽtis laxatis ꝛ olis. ꝛ ſi mch ꝓfuit ꝺ fieri cotꝫ die ſuppõitoꝝ ũ mordicatiũ. Jẽ dicẽ alexẽ. q' debet fieri balneũ et fricatiões circa pedes ꝛ tybias et ego ꝯponꝰ ita ut dñs ẽ qõ ſi febricitãtꝫ nõ ꝺbꝫ fieri balneũ. ſtuphã in febre acuta ꝛ laquitur ibi auctr ꝺ liturgico ſine febre quibꝫ nõ potest ſtuphã. D epi cero de liturgia ducẽd lenitiua. ẽ ꝺ epilẽtia quẽ ẽ dura paſſio q

mutãtꝫ ꝺ ũ ſpũs duoꝝ ãnoꝝ ul' mẽſiũ. fit aũt uã epilia ꝺ figu mart. nocꝫa ꝺ melia. Jẽ qñ fit ꝺ pmãata cã. i. ũno crebꝫ. qñ ꝺ remota. i. ũno ſtõi. ꝛ ꝺ analeu ſia ul' ũno alioꝝ mẽbroꝝ. ꝛ dia ẽ catalẽſia. ſũ duo. ſ. analetice ꝛ catalẽtice ꝓ ſumẽ caũ. epilẽti cus nõ. Jẽ regla grãal' q' ois epi lentꝭ ꝺ pmãata cauſa debꝫ cura ri. pea. catalẽſia q̃ hẽ fieri ex ſãguine uenato. i. igro. mẽſo. ſic co ꝛ malicoſo debꝫ ut dicẽ cõſi cuaũ p fiã. Jẽ fꝫ dubia ſũt hoc ꝙ q̃ ut caũ ſupueniẽ põt medici aguoſcẽ in quo ſubito nõ ſit poſſi ta. q' qñ ẽ in igro mlta ſpuma in caũ reſolui. qñ ut ſtõ fit uo mit. ſi in inteſtinis fit fluxꝰ uen tris. ſi in uiis urinalibꝫ in caſi fundũ urinã. ſi in uthelis fit ſpumatis emuſſio. Jẽ fꝫ etates lu ne duũis affligunt hõis. nũj. ſũt etates lune. ꝓ ætas calida ꝛ huũda. Sc̃da ca. ꝛ ſicca. Tertia fiã ꝛ ficca. Quarta fiã ꝛ huũa. Ergo qui laborat de calida ꝛ huũa ñ. debꝫ affligi in ꝓma ꝛ ultima etate. De ſanguine incenſo q laborat affligit frequẽ in fa. qñ in fine ꝓme. Cui laborat de melia in tẽa lune etate. Jẽ quidã affligunt ſemel in die. q uidã ſemel in ſeptiana. quidã ſemel i meſe. quidã ſemel i q̃libꝫ. nũj tẽpoꝝ ãni. Cgnal regla eſt q' illa que tardius affligit tardi curat. quia q' cito tardi affligit tũto ꝙ cito. eſt mãna q; lõgitoi qñ indiget ad ſiu cuã. Jẽ qñ fit in lactãtibꝰ etate ꝛ debili. qñ in ſenio. Si fiat in lactãtibꝰ etate tota cõ ſibꝫ erbibẽ mãna. cũ nu

nuñus ꝛ celis. ꝛ sirupis. ꝛ fumi
gationib; ꝛ mastichatoꝝibꝫ. ꝛ ī pul
uerib; Vñ dico q; castor eū nō de
bet suspendi collo ipi puēi. q; li
quida est hūditas eius ꝛ subtil
ē. ñ maior fieret dissolutio eius
quā ꝙ iuuo. ꝛ ita timendū esset
de suffocatōe. Jō de musco q; nō
debet suspendi collo ipi puēi lac
tātis. quia ex ſbalitate sue ca
lore magis dissoluēt quā ꝙ iu
uent. Jē no. q; unē oñs herbis
que soluūt epylensiā in lactāti
tate ꝓducat ysop. siue recipi
at lactans odorem siue fumuz
illi herbe. ul' nutrē utat eaꝝ
herbā in syrupis ul' electuaīo ul'
pilulē ul' pill. ul' quocūq; mō
uo lūt. Jē no. q; alio modo opanō
est in casu. alio modo extra cāū.
unū tū est notādū sc̄ule q; si in p
mo casu epilēta exnahaē aliq;
sanguīs aquocūq; ūbro nūq;
postea infestabī. Simplā. Jē in
casu apponatur pulmo pygā
mi ul' siccate rute. ul' semē ei
in nariby; insufflet ꝛ statī soluēt.
ul' suc' eius dē herbe inicat. Jē
nō debes apponē sternutatoriū
in cāū. Jē regla. nō debz fieri fri
catio circa capō ne fumi a toto
corpore resoluti trahāt supi. ī
mo ōbz fieri circa pedes ꝛ tybias
ꝛ dein fiat postea circa caput ut
expirēo fumositates ad exīa cū
circa pedes extrahant fūositatē
capitis ad exīora. ꝛ tūc nō ē ti
mendū de attractōe fumositati
tū ad superiora. Jē aquocūq; ūb
fiat epilia nō dē opiata ī stō
machy ut forti operetur. excep
to sale sacedotali. ꝛ sale mācelli
ꝛ dia citonitē. q; omīe anatomi
ō; cerebri stomacho uacuo q;
uacuat cū simulibꝫ ad cōpressio
nē ꝛ ad digestiois ꝙfirmationē.
Jē q; si corpus sit plectoricū uel
epilia fiat a stomacho ul' alio ī
mēbro detur medicina laxatā
uirtutē purgans. Si aūt fiat a
capite ꝛ pacās nō sit plectoricē
fiat suffumigatio trib; diebz cū
aqua decoctois rute. ysopi. ꝛ qrto die post suffumigatōē una
una pillula de diacastoꝛ. distēp
arta cum sucho bete ul' rute in
nares p nasale iniectū. Similit
p gargarismata. sternutatōes. ma
stichatōes fiat cura. Jē si fiat epi
lensia a stomacho specialē cura ē
uomitē. Si a capite similit ua
qua sicut stomachū oñibz mēbris
subministrat. ita ab oñibz ac
trahit. Jē dicē alcē. q; analēsia fit
ex colera. ꝛ intelligas mētē auc
toris quia ex colera fit a causa p
ma mouēte qua q̄q; i stoma
cho colā habundat que caloē flā
dissoluit ꝛ bullire facit epilen
siā. licet ꝑ auctores dicāt q; oīs
epilensia ꝛ analēsia habeat cau
ri p cahdū tamē hui causē com
mouenti obuiandū ē. vñ primū
debet colera purgari p̄t hūores
sit. Jē regla ḡnāl' q; oñs epilē
ticus de primata causa debz cibū
in mane. Similit ꝛ scotomaticē
quia nichil magis ledit epilē
ticos istos quā ieiunū. Jē regnālis q; si fiat analēsia uitio
stomachi milū offert ieiunium
nisi adsit capitis debilitas. qū
epilensia sit a stomacho detur
medicina laxatiua uersaliter
purgās. Cauent sibi utiq; q;
nō agat cū uxore epilētica

quia erit epilentic. Jt̃ regula q̃
oĩs inspecto uĩcoris utilis ledit
epilenticos. ⁊ oĩs malus odor
excepto odore rute uł castorei. ā
monach. opponach. de ihs tñ
dico q̃ frequẽs usus turbat cer
bz. ⁊ ñ ñ debet castoreũ suspen
di collo puer epilentic nec fre
quẽt in manibz portari. Jt̃ no.
q̃ antiqui physici dicuerũt post
casũ facẽ flebotomiã ⁊ tanc le
uiũ est quia p flebotomiã melĩ
poterit mundificari cerebz. Sed
quia corpora debiliora sẽ plusq̃m
pĩ nõ ita facẽ dicendum. Notan
dũ tñ q̃ corpore existente forti
spẽaal est flebotomia in uena cõ
uĩcoris pollicis ⁊ indicis q̃ illa
uena spẽaliẽ subministrat ca
pita. Jt̃ q̃n tangit q̃ in epilẽsia
de priuata causa sub lingua ap
parens quedã uenas uene ver
gentes in luridũ colorẽ. in tali
casu geñalis regla ẽ ut apiant
ille uene qua p optũz illaz ue
naz in uiuecẽta epilensia de p
riuata cã solui cõsueuit. Jt̃ potest
haberi arguñtũ ⁊ nõ. quia in e
pilensia de priuata cã apparent
circulus uiridis in urina ũgẽs
in luridũ colorẽ. Jt̃ no. qõ nulla
epilensia põt cognosci p urinaz
Jt̃ regla geñalis q̃ oĩbz epilen
tias nocet balneũ. ⁊ est ratio q̃
laxat neruos. debilitat corp̃. uł
quia in balneo multa fumu gene
rant̃ qui cap̃ ascendentes ipsũ
turbant. uł q̃ epilensia est una
de infirmitatibz cautis delrat fieri
balneũ nec in epilẽsia. Jt̃ geñal
regula ẽ q̃ in nulla epilensia o
cedit̃ coitus. quia in coitu debi
litant̃ nerui. ⁊ ñ multa fiũt ñ
paralisia ⁊ epilensia. ⁊ analensia.
Jt̃ geñal regula q̃ oĩbz epilẽsiaz
confert tyriaca in tribz diebz se
mel in ebdomada ad pondus du
oz denariorz cũ uino decoctõis ru
te excepta analensia. catalensia.
Jt̃ alia regula oĩbz epilẽticis cõ
fert dia castoreũ. anatoñ et po
ato sã paulu. affectat semel uł bi
in septimana detur in sero cum
uenerit dormitũ ⁊ cũ uino decoctõis
rute. ⁊ hoc ad pondus duoz denario
rz. Jt̃ subfumigatio rute fiat
bis uł ter in septimana. Jt̃ reg.
secũm oĩs auctores q̃ coagulũz
leporis soluit epilensiã. ⁊ debz dari
ad pondus duoz denariorz cũ uino
decoctionis rute. Jt̃ oleũ q̃ frigidũ
humores in epilensia dissoluit
sic fit. accipe libraz unã foliorz la
urole. quassent ⁊ decoquant̃ in
libraz unã uini. ⁊ aliã olei ut ad
cõsumptũz uini. ⁊ cũ oleo uł ũgẽ
to inungat̃ capũ epilentica. analẽ
tica. ⁊ scotomatica. valet ĩ frigida
causa de cephalea in paralisi. et
spasmo de replone. ⁊ in arteuca
frigida. ⁊ in oĩbz opilatiõnibz
frigidis. ⁊ hec que dicta sũt de
epilensia sufficiant.

De mania ⁊ melãcolia.

Post epilensiã segt̃ melãcolia.
de mania ⁊ melãcolia. Ista at̃ fit
desipiencia. q̃n fit unio stoma
chi. q̃nq; unio capitis. q̃nq; u
tio y pocondriorz. ⁊ ñ dicẽ cõsẽt. in
libro de melãcolia. q̃ ex y pocon
driorz passione fit desipiencia. ⁊
q̃n ex unico hñore. q̃n ex duo
bz. si ex unico q̃n ex sanguine
q̃n ex melia. q̃n ex colera. Si
ex colã nascatur. si ex sanguĩe
nascet. Si ex melãcolia nimet. Si
sanguis ũgat̃ in colã. pter ad

ustionē nocet ai na infirmitā. Si
a melancolia nocet cū timore in
termittēs. Si de opilatiā mālā
q̄q; fit ex colera r sanguīe. q̄n
nocet q̄n vacuant. cūq; ex san
guine r melancolia. r tūc quato
q; nocet q̄cq; timet. Si fiat alio
macho r ypocondriis curetur ꝺ
sipientia p̄ enacuatiōē malōē
mēbri p̄cauēs. Jē aq̄educq; nō
bo fiat desipientia dico q̄ nare
tur cura. sm dā fiatē p̄us mor
bo. qua in principio infirmi
est repatriatus in augmēto dis
solutus r cōsūptus in statu
mortuorū. Jē regla. nō est appo
nendū aliqd locale remedū sup
caput existente plenitudo nisi p̄
cedat vnū salis purgatō. Jē reg.
si fiat desipientia ex sanguīe ipi
cipio facienda est flebotomia de
cephalica vl̄ mediane de vena in cō
tinētē indicās r p̄hās. Jē alia r
physical flebotomia in q̄ōs auc
tores inuenūt q̄ fiat sup̄ cruō
pedis int̄ pūcē gutā r pmmū
sibi aduiciā. Jē si mania r me
lancolia nō debet fieri flebotomia
nisi q̄a ingrit in adustionē. vñ
si recenti desipiēa nō debet fi
ri. firmata r inueterata. Sic dico
de quartana. Jē gālis regla q̄
omī flebotomia in desipiēa
debet fieri appropriatis ad euacu
atiōnē nēcessitatis q̄ ledit capē
que in oi desipiēa supabūdat.
vl̄ in qualibet desipiencia post
purgatiōnē debet apponi vomi
ta sup posteriora omnia caputis.
Jē in omī desipiēa apponi debet
fieri clister vl̄ suppositū
mū de sale r mica. alias mala r ſi
milia. Jē alia regula. debent fieri

cum vele manū r pedū fricatiōē
moderata. cū aqua decoctiōis
viperarū. Jē in omī maniaco de
bet fieri cauterium in fronte nulla
colli. Jē fiat cauterium ad nobu
la in capite inter fantasticā et
logisticam cellulā. Jē in melā
cholicis r melancholicis confe
bulcii cellas aque nō frequēs
purgatio q̄e moretur in balneo.
Jē regla in omibz maniacis cōfi
dentis ad mūdificatiōs cerebri.
Jē regula genalis quā diu pa
cens habebit torui aspectū uel
tortuosū scias ipm nō ee curabi
lem.

De apoplexia r spasmo r melancholia mo de repletione.

Dicam de apoplexia r spasmo ꝺ
repletione quia genalia cor fē co
munia sūt ad curandū. Est ergo
maior apoplexia oppilatio oīus
ventriculoz cerebri. r cuā q̄ tres
qua ista sola diuina natura cu
ratur de hac cura nichil adhibē
ab auctoribz. cū mor adest quādo
q̄ paralisim terminat. vñ gene
ralia que attendūtur in paralisi fi
unt in apoplexia. Genale p̄cep
tū est ergo q̄ si fiat de sāguine
q̄ fiat flebotomia de cephalica
in qua facies appareat nigra. Si
de flegmate vl̄ de colera colori ē
quasi luridus vl̄ cerulē. Si ꝺ me
lancolia cuericus vl̄ ceruinus.
Jē alia regula. de quocūq; fiat hy
more corpore cōtinēs plenitudo
vl̄ forti fiat flebotomia de cuā
supradicta. Jē in omī apoplia
fiat clister de mordicatiuis et la
xatiuis. vl̄ fiat tale suppositū
cū sapone y sumico. uel sic pul
uerigē sal r distempet cū felle
taurino r inunguatur supi

tonū in superne pspiratiō. Jē regē
gñalis. cū oīs aūtores q̄ ī ꝑn
cipio debz dari cyriaca maior ad
ponous duos. deinde cū cuno de
cretionis ruine. Jē regula q̄ apīci
pio fiat sternutatiōn̄ suaue. Jē
regula fiant ūnctiones. fricatiōes
suaues. apīnue. attractiue ad q̄
cerebra ubi ad supiora. facellatio
nes. Similiter in spalmo ē re
plectione in sanguineo plētico
fiat flebotomia. In alijs ād causi
fiat purgatio de yera logodion ul
yera pigra. In oīb⁹ causis fiat ꝑ
supposituriū. clistē. gargarismꝰ
sternutatio. unctio. apīcatiua. ē
emplastrū apīcatiū sicut de fenu
greco. furfuribꝰ tritis. decocto in
uno fiat ut alijs causis purgatō.

Ost passiones capitis de lesiōibꝰ
dicam⁹ de passiōe instru cl'oz.
mūoꝝ sensuū. ꝑmo ō passiōibꝰ
oculoꝝ. Jncipiendū ē ab obtalmia
Et no. q̄ obtalmia ē apostema o
culoꝝ. ꝛ dicat obtalmia ab obtal
mon q̄ est idem q̄ oculus. Fit
ergo obtalmia aliq̄n a calida cā.
aliquāto a frigida. Jtē de calida
pcausā pūctiones in p̄fundo. ꝛ
Quando de frigida fit cū lippitu
dine. Regula generalis. quia in
nulla obtalmia debet fieri fomē
tatio circa oculos ul' fumigio usq̄
ad quartū diē. cum sit una ō tru
mans causis. Jē regula si fiat
de calida causa partibꝰ conuicinis
fiat flebotomia de cephalica.

Jē alia regula si fiat de frigida ē
causa cū pore existente plētico
fiat flebotomia de cephalica in ē
do die. ꝛ in quarto die potest fi
fomentatio ad poꝝ aperiendū ꝛ fu
mositatis expurgandū. ꝛ hec sup
oculos. Jē in oīb⁹ obtalmijs siue fō
tis siue debilis siue natiua potest
fieri uenesectio in fontanella colli ꝑ
medius in utroq̄ cornu capitis.

Jē si fiat de calida cā. fluens puls
sans febricitāns. etiam. Jē regē
q̄ in nulla obtalmia debet fieri fo
mentatio cum pedes sepultus ī fri
gidā. Jē in utroq̄ cā in
pectoralis insistendū ē expulsiui
fibus. Aqua ro. cum farina fabar
ul' suco plantaginis ul' solatri. ꝑ
multa panis tosta. Jtē apponant
repellentia ne repercutiatur materia
ad nerbos oculos ꝛ fiat causa ꝑ
petue cecitatis. Extrahat g̃ fluens
herbe herbe molue. ꝛ ad mulce
atur cū albumine ou ꝛ aqua ro.
roficiatur cum farina ordei. ꝛ fiat
emplastrū ꝛ ponat sup oculos.

Jtē potest fieri cum suco semp
uiue ul' cū solatri suco. Jtē potest
fieri cum farina fabe. distemperē
cū aqua ro. ꝛ sup oculos ad modū
emplastri posita in ꝑpositō panno
lineo. ul' ponatur pfilliū ul' gra
na citonioꝝ quassata in aqua ro.
ꝛ cū illa mulsallagine illuminent
oculi. Jē de melioꝝ q̄ illo est q̄ q̄
ponitur emplin sup oculos. Si fre
quēt moueant ne forte acqua
ꝛ caliditate ledantur oculi quā
uuentur potentiali frigiditate.

Jē dim q̄ apīmapio debet mate
ria repelli. Si si forte sit furiosa
ꝛ magis doloꝝ sit. insistendū est
mitigatiuis tūc. quia si pri repel
lentes timendū est de cursu ꝛ
materie ro. unoꝝ sit dñare. defi
ciente uo aliquātulū doloꝝ pū
mitigatiuis utendū est ꝛ puris
repellentibus. Si manifeste dolo
re utendū est tūc ro

pauſſiuus ceſſante remmate uarn
dum eſt diſſolutiuus. Mag̃ata
na ſũt mica panis tricti cũ lacte
mulieris trita in aqua ro. cũ u
tellus ouoz ul' amigdal'. Item
repauſſiua ſunt ſicut ſuccus ſola
tri ſemperuue ꝛ aliox ſup̃dcox.
Diſſolutiua ſũt ſicut ſuccus ma
tatri ꝛ mente. Jt regula gñalis
ſ. aliem in oñtus ſup amplox ſi
mos in fomentatioe oclox. qñ;
augetur dolox. qñ; diuidicur. q
qñq; pmanet in eod̃ puncto. Si
aũt augeatur in calida cauſa fiat
flebotomia. In frigida cauſa pũ
geatur cũ yrialogodion ul' yera
pigra in utrq; dolore fiat fom̃
tacio. ꝛ ſi tunc augetur dolox ceſ
ſabit a fom̃tacõe. Si minuatur
dolox inſiſtendũ eſt cũ fom̃tacio
ne qua hijs fom̃tacõibꝫ ſolis p
teſt curari ꝛ purgari. Si aũt añ
farmacia ul' flebotomiã minu
atur dolox inſiſtendũ eſt cuz fo
mentacõibꝫ qua hijs ſolis põt
ſolui dolox. Si aũt doleat in eod̃
pũcto debz augeri colliũ ꝛ fortꝫ
fieri ꝛ apponi alia diſſolutiua ꝛ
fortiora. Jt ut dicũ ẽ ex fluxu
humoz ad calidos fit obtalmi
a que male ſoluta aliqñ rema
net macla. ꝛ qñq; ex multa fit
cela. ex cela pannꝰ. ex pãno ũgui
Regula gñalis q̃ quelibz
rium inueterata uix aut nũqa
poteſt curari. Jt alia regla nõ dz
apponi veſicatoriũ ul' ſ. ſiũpticũ
ul' forte collium in aliqua ſtat
tiũ cauſar niſi pꝰ digeratur
ul' remolliatur colliũ. Jt alia
regla nõ debz apponi oleum in
oculo. quia cũ nimis fit incen
ſiuũ timendũ eſt de diſſolutiõe
oculi niſi cũs digeſtus ut primꝰ
dicũ eſt. hyc ſolo oleo utendũ eſt
decoquantur auellane cũ cellis
in aqua ꝛ cũe ex trahantur nu
clei ꝛ teranꝫ. ꝛ extrahant inõ
oleum p̃ pannũ. ꝛ ſingulis diebꝫ
apponatur mane ꝛ ſero gutta
una in oculo cum pena ad ma
teriei remollitionẽ. ꝛ cũe appo
natur collirium de ſucco celidonie ẽ
equali mixtura fellis unius
ul' aquile. Jt alia regla nõ ap
ponatur forte collirium frequẽ
in oculo ne ex dolore acuatur
reuma ꝛ fluat magis humoꝛ
ad locum doloꝛ ſum. ꝛ ſi fiat ꝛ
maioꝛ collectio uñ de cio i ſcũ
debet apponi forte collirium ꝛ in a
lia die mungatuꝝ. Jt regula
gñalis in predictis paſſionibꝫ
debent fieri duo cauteria duob̃
fontibꝫ iuxta angulos oculoꝝ.
Jt fiat cauterium in fontanella
colli in duobꝫ fontibꝫ iuxta o
culos int̃ collum ꝛ fauces ꝛ te
nerrate auriũ. Jt cauterigent̃
uene que ſũt in fr̃onte ul' tim
poribꝫ que nutriũt oculis
nõ ſolũmodo ualet illa in col
lirio oculoꝝ. Si ꝛ in fluxu lacri
max preter ſup̃dicta ut dicat
cõſtantin'. ualet apino uene q̃
eſt retro ſub aure. Si fiat ex in
tentione ul' q̃ melius eſt cau
terium ſupra nodũ iuxta aurez
de uena ex anteriori ſo. D'ſigne
Poſt paſſionẽ oclox in oculis.
dicani de ſanguine habundãt
te in oculis. Eſt aũt gñalis re
gula ſiue fit ex ſup habũdãcia
ſanguinis. ſiue ex percuſſione
oculi paribus ſuperuenientibus
q̃ fiat flebotomia ꝺ cephalica.

Si aliud cõe expuncti in quo oẽs auctores conueniũt q̃ pulueres ammũ ꝛ incorporetur in eis ꝛ malagmata ad igne ꝛ inde fiant pria emplastra ꝛ sup oculos ea ita succedãt ponant in oculo gutta una ul'. 2. ꝛ sine puculo et iuuant habundancia sanguinis.

Sequit de necopola d' necopola.

que est pullis in qua anima bruta dici nr̃at uultus ut dicat alexãd grãat regia sm oẽs auctores q̃ inflatur medio cũ medicina purgatiua melancolia fuerit cũ electuariis ꝛ pulueribus. ſ. theodori. amacardi. ysalogodion. Sit aũt fieri talis egritudo ex melancolico humore qui in illis bruis inuenitur. Sit regla est sẽdm oẽs auctores q̃ partib; superiorib; fiat flebotomia de cephalica. ſ. nr̃alis est q̃ fiat de uena que ẽ ad radicẽ pollicis ꝛ indicis. Sit no. q̃ spica obusta in olla rudi pulueriçata quocũq; modo usta in commistione siue potu grãa anato lozani ꝛ carbunculi pestilẽtes ex ſ frigida cã cures eã cancri in riga nardi pulius aspius supius lauetur cum urinã nũchori puerilis ꝛ loco scificato pulius aspigatur. valet eã oia cancr̃a in labiis ul' locis aliis ꝛ hoc dico sup' lauetur cum aceto exsiccato loco post sup ponas pulius. Sit ut uidat constantinꝰ apponat pp longum in epate caprino ꝛ alliatur ꝛ liquor qui tam cliquatur accipiatur de illo liquore i gutta ul'. 2. iniciat in oculo in sero.

Item ultima pullis d' defectu uis oculor ẽ defectus uultus. ꝛ fit ſ. q̃q; de cãsa cãsa q̃q; ẽ frigidu. q̃q; ex defensẽ sp̃ũ ꝛ tũc est cura a contraria intendẽ. Si ergo de frigidis humoribus fiat fiat de calidis. Generalis regula ẽ sẽdm oẽs auctores q̃ pueris senibus fiat flebotomia de uena q̃ ẽ in angulo oculi intra nasum ul' ibi ponatur sanguisuga. Expimentũ grãale cum defectu uis ex frigida cã ꝛ tm lacrimas ꝛ lippitudinẽ. Accipe fuci fenuculi ꝛ rute staphisagrie. ꝛ fel trũ uolatilium de rapina unciam ꝛ cũ istis fucus distemperatur equalis mirrã mirre ꝛ ab aloes ꝛ tutye ꝛ sarcocolle ꝛ nũc colet̃ p pannũ fuetur in tale eneo. si sit de frigida cã in uino ul' aquis si sit de calida. ꝛ de isto collirio una gutta ul'. 2. gutte ponant̃ in oculo. cũ uiscalis uel cum cocleris liquore. Si extra defectum uis de calida cãsa et oculi fluxũ lacrimar̃ rarissimã et rubore oculor̃ tale fiat Collirium. Accipe folia berbene ꝛ agrimoie ꝛ fenugreci ꝛ in maceri quãutate ꝰ solis rute. ꝛ decoquat̃ in duplo uase cupreo habet̃ aqua in medium aque roſacee. ꝛ de ista aqua una gutta ul' due ponant̃ in angulis oculor̃. Si tam̃ distemperatur sarcocolla in cadẽ aqua fortius operet̃ ul' pulius cburis si distemperatur cum cadẽ aqua optũ fluxũ ꝛ cont̃ fluxũ lacrimar̃ miru ualet. Item. ℞. in. ℞. Accipe duas pullis de paulino ad quãutatẽ maiorẽ pis. Accipe 3. 1. aloes equa. ꝛ alba. 3. mirre. ꝛ pulueriza. ꝛ distilla cũ. 3. 1. aque ro. ꝛ de isto collirio singlis noctib; cũ lucerne donec mutũ ponat̃ due gutte in angulis oculor̃. Sit accipe mirrã ꝛ aloẽ

ꝛ tunam ꝛ sanocellam aũ. diligẽ
a cum suo tute ꝛ feuculo. ꝛ an
gulus oculoꝝ q̃q; due gutte in
ijciantur. Jté fiant duo cauteria i
brachijs supra cubitos. Et nisi
fiat cauterijũ in fronte nella colla
abstineat a fetu iuuo. aliata. ꝛ
pipata. ꝛ frequenti cotu. D pas
Post passiones oculoꝝ ois; aurijũ
dicamus de passionib; aurijꝫ
prima g̃ regula est q̃ in passiõe
aurijũ nichil frigidum actualiter
debet poni nec in puluere nec in
collirio. Secũda regula est q̃ ni
chil grossum debet apponi nec
in collirio nec in puluere. Tertia
regũla q̃ nullũ forte collirijũ debet
poni in auris; neq; p̃ numa mõ
dinone fiant dolor ꝛ magis in
fluerent humores ꝛ augmenta
retur dolor. Jté quarta regla q̃
fiat nõ debet cum medicina fin
digestione manẽs in ꝓnis. ita
non debet fieri collirijũ in auri
bꝫ sine digestione exteriori. Fie
aũt dolor aurijũ q̃nq; de frigida
causa q̃nq; de calida. Si aũt fiat
de calido humore. digeratur ꝑ
cum fumigatõe fiã cum aqua
decoctois malue. herbe viol. pa
lee ordei ꝛ auene. ꝛ tũc inijciant
una gutta ul due de suco lacte
tino malo granato. ul cũ suco
lactuce ul cum suco malorum
macꝝ ꝛ tũc obtu
ratur auris cum lombice. Si fi
at de frigida causa fiat fumigatio cum aqua decoctois radi
cis feuculi. pẽdijũ. absinthij
anisi. ul aliquoꝝ florꝝ. ꝛ tunc i
ijciantur due gutte amigdal.
amar. Vbiq; tunc potest poni o
leum de nucleis ꝓsicoꝝ.

Post [illegible] aurijũ d apate aurijũ.
[illegible] alia passione que di
[illegible] regula gene
ralis q̃ in apostemate aurium
nulla fiãt repercussiõ. Jté alia reg̃
q̃ apponantur mitigativa ex
maturativa in collirijs ꝛ unc
tionib; ꝛ in emplastris. Mitiga
tiui ꝛ maturatiuũ collirijũ est
ut ijciatur lac mulieris ex in
tinctis cã. Si aũt fiat de calida
causa melius est ut apponatur
aliquid de oleo violaceo cum lacte
mulieris in utraq; causa valet
inunctio butiri recens ab ecte
noribus. Emplastrũ mitiga
tiuũ ꝛ maturatiuũ in apostemate
frigido sic fit. Decoquatur
farina tritici in oleo. ꝛ melle. ꝛ
uino. ꝛ fiã predicta unctõe cũ bu
tiro supponatur auribus. Si aũt
aliquid frigidũ sit apostema ꝛ
decoquantur poma cũ suo ag
re ꝛ farina tritici. ꝛ supponatur
Jté alia apostema de calida cau
sa apponatur emplastr̃ q̃ sic
fit. Accipe fumitates vsqʒ ami
ꝛ aliquid de radice lappacij ac
ri ꝛ inuoluantur stuppis cana bi
aqua maderfactis ꝛ decoquatur
sub cinere lixiuo. ꝛ cum decocta fu
erint teratur. ꝛ cum assungia ꝙ
gallinacia ul anserina ul ana
tina. ꝛ fiã inunctõe cum oleo
ul butiro auribus supponatur.
ꝛ sciendum quod inter omnia empla
stra potentissime. D surditate au
rium. Contra surditatẽ aurium
accipe pinguedinẽ ursi vel
anguille ꝛ sanguinem pisci. ꝛ
pone in cepa cauata ꝛ pone in
igne ꝛ dimitte quousq; cepa
mollificatur ꝛ postea expreme ꝙ

dnaſ gutas ſua tamen ſtillas
repetas ponat in aurem. Iſtud
ualeo ſi fit de frigida cauſa. Si
uo. tamē q̄ paruis q̄ueūtibus
hau purgatus paruulis ulis ſiē
ce pedis debet p̄cedere. Q̄rta de
Q̄uarta defectū uulis. fectū uus?
decepe nucis in .xx. die madi
rū nuce in tres partes ita tamen
ua tamē qđ partes nō ſeparēt.
pone in aquā p. xv. dies mutē
do aquam cottidie bis ul' ter. r
poſtea fac ſēpū de caſſiaſ. cē a
lis ſpeciebꝰ. r pone ibi nuces p̄
dictas. potius ualent quā muſ
lelani condita. r talis confectio
dicatur diacaryon ſiue ſāmoiacū.
Q̄uinta defectum q̄ defūm uus?
uus? coquatur in cepe concaua
ad ignem p̄unguedo ardee r an
guille. poſt p̄ſām decoctionē
cōprimatur r p pannū lineū
r de hoc q̄ erit ponatur una gut
ta ul' due in oculo. Iſte pica cc
ta r ad comedendū data ualet q̄
defūm uis? ul' uiſibil' ſpē. r cōē
cardiacam diaforeticam. De
Sequatur de tinnitu aurium.
tinnitu aurū qui q̄q; fit ō ca
lidā cauſā q̄q; de frigida. Si de
calidā cauſa cognoſcatur p p̄ſē
tiones r mordicationes r arſurā
aurū. Decoquātur ſcīs anetū.
anſi. in uino malor granator
r duc gutte repide inūcianē in
aures r obturentur ei bōbace.
ul' loco malor granator ponaē
ſucus malor magranor ubiq;
ternar loco anetū ponatur cum
nū. Si fiat de frigida cauſa
cognoſcatur p frigiditatē r al
gorem auriū. fiat gargariſm
ſecūm auctores ex oleo amigda
lar amarar. in quo decoquat an
ſum quaſtanum in uino. r due
gutte repide inūcianē in aurem.
r ego dico qđ loco amigdalarum
amarar potest poni ubiq; fiat
ſucus porri ul' oleum de nucleis
pſicor. ul' ſucus cepe. in quo p a
liſo coquatur cimīnum. De ſa
Sequatur de ſanie me aurium.
que q̄q; colligitur in auribus
ulent auctores quod paruis q
uenientibꝰ purgetur caput ex
ycmelle uuiani ul' cum ycra
pigra r tunc ponatur tenta fiā
de lonbace tincta in clycentina
ut eius uiſoſitate ſanies attra
hatur. r dico q' loco lōbacis po
test poni raſura panni. ul' car
pia inuoluatur ergo r ten
ſica cum carpia uel raſura. et lo
co terbentine unanguatur in
melle. r potenter eque mundi
ficat ſicut terbentina. Ex
mentū curatiuus est contra ſa
nie r ſurditatē de quacūq; cā
fiat ut lapide ematabatur extrā
ne in aure. ul' grana ul' palcam.
Apponatur os alicuius pſone ad
orificiū auris ita q' ſubintret
anhelitus eius. Iſte ē relaxat
meatus anhelitus. digerit ma
teriā. r ſaniem ſubtiliat. poſ
tea fugat foras. r ſic materia
extrahatur exterius. D' ūmi
Quando q; contingit q' auriū
uerimis auricularis ſ̄ inuertat
aurē r aīe peceptum ē ad auicu
lā q' inuitatū aliquid amar
ad interficiendū ſicut p̄ficare
ul' ſobor p̄ſica. Curatiuus r cu
rius experimentū est de pomo
cotano mundo r aromatico ex
lefacto ad ignē ut inclusus nō

oleat. ꝛ apponatur auribꝫ ꝑ noctem unam ita q̃ illa pars in q̃
infigitur cauꝛ ponatur in ori
fitio auris. in qa fuma die unc̃
es ũmẽ in centro ul'in medio ꝛ
pomu ꝑter delectabilem odorem
eius. ¶ D' fluxu sãguis ꝑ aures.
Quandoq; fluat sanguis ab auribꝫ
q̃nq; in natura ut q̃n habũdat
in sinchoatis. ꝛ hoc duplic̃ fit
ul'ex in natura ut q̃n habũdat
sanguis vnde ab illo sup fluo
natura conatur se honerare se.
In tali casu ergo dicũt auctores
q' puerꝫ octenꝫ fiat flebo
tomia. ul'q̃nq; in die cruco et
in natura talis ergo fluxus nõ ẽ
inter apiendus nisi multũ pac
ens orbitet. Simul' dico ꝺ ul
mitu cruco. ꝛ de fluxu sãguis
ad auribus ꝛ de fluxu uentris. Jt
de sinchomatico fluxu auricum
luer debilitetur puciens illiꝰ
nõ debet incipi nisi ad illam
partem trahatur. Si trahi ad illã
partem. ꝛ ita incipi. Vñ omn
ꝰ sinchomatic̃ debet incipi
ꝑ fluxum uentris. Jdẽ dico ꝺ fluc
tuate auriũ. Jt dicunt auctores
q' fucus semp nunc valet ad u
traq; surditatem ita qꝺ una gut
ta uel due mittatur in aures c̃
equali mixtura pinguedinis
anguille assate ad ignẽ. Jt fuc̃
camomille tepidus in aure in
tertus valet in utraq; causa. Jt
inuetterata surditas de qua cũq;
causa fiat sic curatur. Accipe fu
cum semp nunc ꝛ implcatur in
olla ꝛ ponatur sub terra ꝑ ãnũ
ꝛ reuoluto anno extrahatur ol
la a terra ꝛ repietur q̃ dẽ unctu
osum ꝛ illꝺ tepidũ frequenter
inijciatur in aures. Jdẽ dico ꝺ bul
samo cum suis pris ꝛ cepe fac
to tepido. ¶ Certamẽ. dico
q' fiat cauterium in fontanella
ad radicẽ aurꝫ ita q' possit coꝑ
puri a pulpa aurꝫ. uel valeat
ibi fieri ꝑ medium aurꝫ qꝺ etiã
valet cõtra passiones oculorũ.
Jt potest fieri cauterium in bra
chio ꝛ in fontanella colli bene
fit. Jt in secundi uel tertia cur
lune sub aure nõ fiat cauterium
si apponatur sanguisuga ad ra
dicem aurꝫ. de passiõibꝫ aurium.
Sequitur de passionibꝫ narium
sicut sanguis fluit ab auribus
ita fluit a naribus. fluit ergo
q̃nq; a naribus in apparentibꝫ
sanis. quandoq; in febribꝫ. Jdẽ
undiq; fluit q̃n in natura q̃
in sinchomatis. Jt undiq; flu
it ergo q̃n; accipit qꝺ cognosci
tur ꝑ dolorem frontis ꝛ oculoꝝ
ꝛ tympoꝝ ꝛ aurium. Si autẽ flu
at accipit ꝛ fluat a dextra nare
ꝑ fumendũ ẽ q' fluat ab epate
nare est dolor ꝛ aggrauatio sub
dextro ypocondrio. Si fluat a si
nistra nare presumendũ est q'
fluat a splene. ꝛ tunc est dolor
sub sinistro ypocondrio. Si flu
at ab utraq; nare ꝛ ab ut dolor
utriusq; ypocondrij ad utroq;
mẽbro fit. ꝛ ad hunc ꝓpria sin
chomata. Si autẽ fluat a mat
ce cognoscatur ꝑ undica puci
tis quam diu fuerint in sinistra
retenta. ut dicat ypocras in am
phorismis. Quibꝰ mentiru
defluentibꝰ sanguinis fluxum
a naribꝰ sistũ. ¶ Generalis re
gula est q' si fiat fluxus sãguis
in sanis in natura ul'in sinchoatis

q̄ puerib⁹ ꝺuc̄ib⁹ fiat flebᷣ
tomia ut sanguis euacuetur q̄
natura nō potest expellere. ꝛ
natur er quo suphabundat. vl'
ꝑcremus ad extinguendū ād
rem sanguinis vl' incensionē.
cuius sinthōate monet sāguis
Jē regula. si fluat sanguis in fe
bricitantib⁹ ui nature vl' ui sin
thomatis nō incipiatur fluꝝ
cum impetu. si paulatī ꝛ succes
sine ꝛ suauit. Interpiencia fiāt
ista. repefiat āceum forte. ꝛ cū
illo fiat fomentatō circa uulua
in uino. Jn muliere circa mamil
las. ꝛ ingeniat extrema salicet
brachia ꝛ tybie. Jē pulmentent
rose ꝛ admisceatur āceum cum
farina ordei ꝛ distempetur cum
succo plantaginis ꝛ fiat emplin
cum albumine ouī ꝛ ponatur
sup frontem ꝛ tempora. Si flu
at ab epate apponatur sup capᷣ.
Si ab epate. sup regionē epatis.
Si a splene. sup regionē splenis.
Si ab utroq; sup utrūq; vl' ap
ponatur uentosa sine scarifica
tione supra regionē uteris nēbri.
Si a matrice. sup regionē
matricis. melius tamen intro
mittur fluxus matricis p apo
zonem saphene uene que ē sb
cauilla pedis interi' vl' ponat'
uentosa sup umbilicū ad tradi
cem ubeꝝ sine scarificatione. De
Equatur de conga. conga.
que quādoq; fit a causa calida
qñ a frigida. Si de calida. sentit
patiens quasi arsuras ꝛ fumū
igneū cōburentē nares in exi
tu. Si de frigida. sentit algoꝛ ꝛ
quasi gelu in nerib⁹ et dolor.
General' regula q̄ puerubus ꝺ
uenientib⁹ fiat flebotomia si fi
at de calida causa. qō aūt dicat'
in causis reumatis in egris ōbꝫ
fien flebotomia. puter in apople
sia ꝛ paralisi. squinancia. pleuresi.
ꝓpopleśia. que sūt oīs causę
reumatice fiā flebotomia. Ꝑ nā
lis regula qō in oīm conga siue
sit de calida causa siue de frigida
non debet fieri fomentatio circa
frontem ꝛ tympora. qua omnis
fomentatio acuit reuma. ꝛ ma
nus nec pedes lauari debent. Vñ
etiam dico q̄ fiat febris continua
cum reumate nulla debet fieri
fomentatio circa pedes ꝛ tybias.
Jē alia regula. humoribꝫ fluen
tibus non fiat sternutatio nec
apponantur dissolutiua suffu
migationi. Ynde ꝛ in causis reu
matis frigidis nō debēt dari al
lu nec forte uinū nec ꝓpinum.
nec aliqua que magis dissoluūt
quam consumāt. Aprincipio ḡ
causa existente reumatica fiat
suffumigatio cum aqua decoc
tionis laudani. Comunis est
in utraq; causa cum aqua ꝺecoc
tionis laudani ꝛ rosar. Aprī
cipio causa existente calida fiat
suffumigatio cū aqua decoctōꝝ
rosar. existente causa frigida ꝛ
cum aqua decoctois lappacij a
cuti. Jē in causa calida fiat in
unctio cum oleo uiolaceo circa
frontem ꝛ tympora. Jē in frigi
da causa cum butiro. Comuīs
inunctio est cum utraq; causa
equalis mixtura cum oleo uio
laceo ꝛ butiri. Jē alia regula q̄
nichil magis ꝓficiat reuma q̄
longus sōnus. fugiat pacies
numā repletionē ciboꝝ ꝛ potuū.

romuē naturnā cram. ꝛ sōpn
prolixum. D' polypo.
Sequitur de polypo. Polypus est
una de trumaticis passionibus.
Reumaticant humores qnq; a
media cellula capitis. qnq; a cō
missura que est inter fantasticā
cellulam ꝛ longitudinem. ꝛ descen
dit ad nares. ꝛ quādoq; colligūt
ad carneā substanciā narū et si
militudinē ueruce. Et cura il
lius polypi debet relinqui cy
rurgico. qua p inasiones et ꝯ
bustiones curatur. Tam grāle
preceptum est q' nō fiat ista q̄
usq; capō mundificet a sup flu
is humoribus. Jē qñ fluunt hu
mores ꝛ reumaticē ꝛ subintrāt
spongiositatem narū. vñ fit
aqua in pannis postlauatat ista
in pueris narium. lauatat ꝛ cor
ruptus humor. Grāalis regula
q' nō apponatur aliqd locale do
nec capō purgetur. purgato ꝯ
capite inicatur pulius q' fit ex
equali mixtura pueri. castō
rei. cinamomi. ꝛ sinapis. Jz tū
quidā hūt ista teneā substan
ciam narū q' nō possūt pati
mordicationē pulius. vñ ma
gis acuit reuma ꝛ magis flu
unt humores. In tali ergo casu
nō auter insistendum est cū de
siccatiuis. s. cum puluē rosarū
q' magis desiccat quā fabarū
pulius. Jē generale ꝯ signū ē q'
fiat ꝯ cauterium in illa uictura q̄
est inter fantasticum ꝛ logisti
cam cellulam. ꝛ fit ab illa origi
ne remoueat humor nocens.
Jē alia regula de quacūq; causa
fiat polippus nalet uentosa po
sita in fontanella collu. ꝛ caute
rium ul' flebotomia i sūmita
te nasi. ꝛ rupto eius sō mento.
Sequit de lentiginibz i facie.
de alia infectōe facie. Quādo
q; enim fiunt lentigines qñq;
pūni. qñq; lūores. Jē quolibet
istoz qñq; fit de frigida causa
quandoq; de calida. Jē sūt fiat
de frigida causa sūt de calida
qñ sunt naturales qñq; innā
turales. Si ergo naturales im
possibile est eos curari. palliū tñ
possunt ul' minui ul' reprimi
sūt qñq; accidentales. ꝛ quādo
fiunt a calore solis adurente et
exhabente ꝛ indurāte. qñq; ui na
ture expelluntur ad exteriora.
qñq; ex retentōe menstruoꝝ.
Si ergo fiat in natura grāalis ē
regula q' nō debet apponi aliqd
locale usquequo corpus ꝛ capō
mundificatum sit. Si ḡ fiant
ex retentōe menstruoꝝ. primo
aperiatur saphena uena sub ca
uilla pedis interi. ꝛ nūc possē
apponi localia. Contra ḡ hui
infectōes si fiant de frigida cā
primo fiat inunctio cum sapo
ne gallico actuato ꝛ distēpato
cum succo malorū granatorū uel
macianoꝝ precedente suffumiga
tione cum aqua decoctois absi
thij. Si aūt de calida causa ꝛ
sit distempetur amidū cū aceto
et farina fabaꝝ. ul' cū succo
malorū granatoꝝ. et facta suf
fumigatione cum aqua decoc
tionis palee ordei ul' auene fi
at inunctio. Item in sanguine
repito ul' calido galli. ul' colūbe. ul' leporis unguatur bō
ubi ul' strupa ꝛ faciei sup pōat.
Contra maculas ꝛ pōdes pelli

ones. Itē tam in gingiuis quā in
aliis passionib; s. lenginib;
ualet sanguis leporin'. ul' capi
tinus. ul' columbin' calidus sī
positus ut dictum est r dimit
tatur donec curat p se. Itē ot pā
nos post partum ualet tyriaca
distrempata cum suco feniculi. l'
uino r sup ponas illuncta. Item
gtra humores factos ex casu ul'
concussione. Accipe baccas lau
ri. r pulūgi cum melle r deco
que. r facio emplastru tepidus
sup ponatur. ualet etiam cōtra
lenigines r pannos de frigida
causa. Item contra predās cās
ualet ruptur' de cantaridib;
sub mento posit', ul' fleboto
mia facta in sinistrate nasi. Va
let etiam uentosa posita in fon
tanella colli. De passiōib' dēcū.
Sequitur de passionib; dencū
quandoq; enī contigit q; humo
res frigidi inumatigant ad den
tes p nerios. q̄nq; calidi r sicci
faciunt q̄nq; calidum r q̄nq;
frigidum dolorē. Vt tangit a
lexander. ibidē colliguntur hu
mores r faciunt apostema. et
dens licet sit durus apostema
tur fiant cerebr qō est molle.
Itē si fiat dolor dencū accerbo
supiores gingiue tument. Si
uero astomacho inferiores. Itē
regula gralis de quacūq; cau
sa sit apostema ul' dolor corpo
re existente plectorico. puruli
entib; fia flebotomia de
cephalica. Si aūt nō sit corpus
plectoricum r sit de calida cau
sa. regula est ut apiatur uena
sub lingua. Si de causa frigida.
nō apiatur. si fiat uentosa i fō
tanella colli. Itē q' est una de iiii
manas causis debet incipi re
uma. Itē si fiat de frigido humore
fiat garganisin' cum aqua decoc
onis ut dicē. r cum edera. l'uino.
r alluū trifū ligetur brachio ap
te patet. Itē regula in cā calida si
at suffumigatio ore apto cum
aqua decoctionis rosar. In frigi
da causa cum grano thuris po
sito sup carbones. Item comuni
suffumigatio in utraq; causa
cum semine uisquiami r pōw
ul' incipiatur cum leni opi
ata. Contra calidam causam. fi
at inunctio ab exterioribus cum
frigidis unguentis r mitigati
uis. Contra frigidam de calidis
r mitigatiuis. Itē contra calidi
fiant emplastra mitigatiua. Con
tra frigidam fiat emplastr uel
inunctio de paulino. ul' sacello
de sale tōre facto r fiat pluries.
Itē in frigido dolore inter omnes
herbas usus organi p̄dicat
quocūq; modo accipiatur. Vnde
in p̄fatō dencū ubi est pur
do r dolor si stupes organi subtili
frequenter imponatur. tuta fac.
desiccat sanū. denīq; mundifi
cat. dolorem reprimit. Item
q̄nq; fiunt dentes mobiles ex de
bilitate ul' relaxatione neruor.
Contra qō ualet decoctio rosarū
p̄sidie. r fol'. rute. murte. et fre
quenter circa radicē dencū cū
lingua ducatur. Itē ubiq; fiat
loco p̄sidie potest poni rasura
loco foliorum rute folia buxi. Itē
q̄nq; fit cancer in gingiuis. r
tunc ualet puluis factus d' os
sibus ueteris r p̄sidia. r̄ō ossib;
murdolanoq; ceruinoq;. Itē q̄nq;

fit ecrotanio in lingua r in gu
guis ul' palato ul' in labus. r
tunc infundatur gūmi arab.
in aqua rosacea r fiat cum ista
muscallagine inunctio. ul' pul
uis rosar cum illa muscallagie
conficiatur r ungatur. Ad idē
facit inunctio cum melle rosā
ceo facta potenter. Jtē loco gū
mi arabice ubiq; fiat põt po
ni gūmi ceraſi ul' pruni. Jtē i
hac ecrotanione r in gingiuis
cancro ual; flebotomia de ue
na ſub lingua. De squināncia.
Sequitur de paſſione ſpūalium
r primo de ſquināncia. qñ colā
uel ſanguis ul' flegma quādo
q; fluit ad diſimon r colligitur
ibi ad apoſtema ſquinancie.
r quia huiuſmodi apoſtema ci
to ſuffocat. Jtē generalis regla
ut a principio fiat flebotomia
de uenis ſub lingua que dicit
ab alexandro ſanguinis uene. q;
hec flebotomia perfecta eſt cura
Si; tamen qñq; in tantū excur
tatur lingua q; certahi nō põt.
nec fieri flebotomia. fiat ergo
de cephalica ul' apponat due
uentoſe parue inter collum r
fauces r radices auris. Hec ſi
generales flebotomie que de
bent fieri partib; conueientib;
Jtē regula q; in principio debet
fieri cliſteir mundificatiuus
ul' ſuppoſitoriū cottidie. Jtē
alia regula q; nichil actualiter
frigidum debet apponi nec in
emplaſtris. nec in gargariſ
matib;. Item in principio utē
dum eſt gargariſmatib; rep
ercuſſiuis. in medio maturatiuis
in fine mūdificatiuis. Deper
cuſſiuū fiat cum dia moron q;
fit de moris immaturis diſcēp
ato cum aqua decoctois liquiri
ce r rosar. Liquiricia ē appoſita
ad removendū hoꝛribilitatē
moris humoꝛibus maioꝛ fiat
fluxus. Maturatiuū fit cum
diamoron q; fit ex moris ma
turis r dragant diſtemperatum
cū aqua decoctois ficuū r uuar
paſſar r radicē liquīt. Mundifi
catiuum fiat cum lacte aſini
no. ul' ſero caprino. ul' cum co
latura furfuris tritici. iſtud et
am apoſtema maturatur r rū
pit eodem modo dico de empla
ſtris q; ſm diuerſa tempoꝛa ſ
uariāda. Generalis regla qñ
non urendū eſt repercuſſiuis ab
exterioꝛib; ne materia repercu
catur ad ſpūalia. imo duriuis
attractiuis. Ante tamen debet
poni ofectatiuū ul' pax pon
tica ne nimis attrahatur de i
mania. In principio apponatur
ergo hec emplaſtrum de farina
tritici r ſuco apij r axūgia por
cina uetera. r de ſuco mente et
pol'. rof. Jtē in tempoꝛe medi
o apponatur emplin maturatiuū
q; fit in pleureſi. r pipleūm. hec
inferius. In fine aūt ad rūpen
dum apoſtema r ad mundifi
candū. apponat emplin de fer
mento r ſale r oleo. Jtē ad rūpē
dum ipm r maturandū uel di
at alexander. ualet dia celidō
cum q; fit de puluere ſpūdinū
cōbuſtoꝛ r diſtemperato cū axū
gia porcina uetera. r dicat dia
celidon a celidonia. qua ſuccus
eius ut dicunt auctoꝛes inuec
tus in oculis ſpūdinū a pat

ul' matre apte oculos. Jte gene
talia que dicuntur in squinã
cia locum habent in apostãte.
unule. melius tamen est ut
apponatur uentosa que est int
collum ⁊ fauces. D'reumatismo.
Sequitur de passione incessua
spiritualiũ. ⁊ horribiũ que sic
fit. primo ex reumatica causa.
fit tussis. ⁊ ex tussi fit emotho
ica. empima. ex qua ptisis. Be
neualis est regula secõm auctõ
tes q' in principio intercipiat
reuma. Et notandũ qõ q̃nq;
fit de calida causa q̃nq; de frigi
da. Si fiat de calida cognoscatũ
qua paciens sentat arsuã et ꝑ
ũctiones in capite ⁊ oris ama
ritudinem. a calidis leditur. ⁊
a frigidis iuuatur. Si aũt fiat ꝺ
frigida sentat oris accroticatem
leditur a frigidis ⁊ iuuatur a ca
lidis. Si aũt fiat de calida ꝓmũ
consilium est ut a pueris q; ue
nientibꝫ fiat flebotomia. Si aũt
de frigida ponatur uentosa ĩ
dico tamen q' utraq; cũ
ualet uentosa ꝙ ferunt intera
pientia ergo fluxum. In frigi
da causa fiant ista. Accipe tra
gama thuris albi ad quãtitatẽ
nuciis maioris cerasi. ⁊ de croco in ẽ
cũ diem cum uenit dormitũ ũs
gluciat. Jte accipe pinoam recẽ
tem gumosam ⁊ decoquatur ĩ
aqua usq; ad ſin resolutionem
colentur: colatur addatur mel
⁊ syrupetur. ⁊ de isto syrupo ac
cipe quantũ testa ouũ capit. ⁊
mane ⁊ sero in cum tribꝫ par
tibus aque tepide. In causa cal
da intercipiatur cum syrupo ꝺ
semine papaueris albi quũ sic
fit. Semen quaſſetur ⁊ decoq̃tr
in aqua. colatur ⁊ colatur ad
ultimum grossus ⁊ sirupetur: hoc aũt
syrupo utatur mane ⁊ sero. Vel
aliter. pulueriçetur papauer al
bum ⁊ subtilissime triturigẽ
tur cũ sigillatur cum paruis cribꝫ
syrupi rosacei ⁊ nucolacei. In fri
gida causa potest confici. Item
pillule cynoglosse ualent in hac
causa. ⁊ offeratur una uel due ad
plus in septimana ad quãtita
tem maioris ceresi. ⁊ teneatur
sub lingua donec tota resolua
tur. que sic fiunt. Rx. mirre. ʒ. vi.
thuris. ʒ. v. usquiami. opij. ʒ.
iij. radicũ arnoglosse. ℥. iij. pi
uerigẽtur ⁊ configantur cũ aq̃
rosacea. Alie pille que ponun
quntur ꝓ ea tussim de frigida
causa. ⁊ contra reuma capitis ⁊
spiritualiũ. Rx. opij. semẽ uari
q; papaueris. ⁊ semẽ lactucẽ
aã. ʒ. i. Castorei. ʒ. ß. hedichi. cõ
dias mandragore. aã. ʒ. iij. sto
racis. calamite. ʒ. iij. piluleri
gentur ⁊ configantur cũ aqua
rosacea ul' melle. ⁊ tõmentent
pillule ad modũ ceresi. deatur
una contra predictas passionẽ
⁊ teneatur sub lingua usq; q̃
tota resoluatur. Jte dicũt auc
tores qõ debet fieri suffumiga
tio cũ auripigmẽto. ⁊ ratiõ intel
ligas ne fiat in sicco ul' exterminato. nõ est concedendũ. Si aũt
sit humidus ul' carnosꝰ conce
dendũ est. Jte q̃nq; ongit q' ex
tussi precedente sequitur emo
thoica passio. hic gẽralis est re
gula q' paruis conuenientibꝰ
fiat flebotomia ſpal. Sy reup
ma ꝑ ista passionẽ sic fit ex

batur ficus plantaginis ⁊ bulli
at ad ignem. ⁊ coletur ⁊ clarifice
tur sicut aqua ⁊ tunc ad misera
tur cuchar ⁊ sy[rupe]cetur. In decoc
tione autē rubi liquiritie. In
hac casu aūt potest offerri mibe
a tussicula cum prisana. ¶ Jte
quādoq; contingit ex emotheica
sequitur ēpima. ⁊ inde fit ambe
lius feruus. ⁊ hec est malū sig
⁊ quasi incurabile. quādoq; cōcrē
spurium sanosum. ⁊ tunc ñ fi
ret ambelicus. Generalis regla
est qō effundatur sup carbones
⁊ tunc si fetear cognoscas cē ulc
in pulmōe. Placatur sup aquaz
⁊ si refrigerat aliquid in fundo ul
cus est in pulmone. Si aūt su
p natat sanus est pulmo ¶ Jt
quādoq; cogit qō spurum sanum
admisceatur quādoq; sanoso. ⁊ ex
admixtione sani spui supna
tat sanosum. Sic ergo cognos
cas cum unga cornuli ul' cu
cu ubi unga subtilissima du
agitet diuidatur sputū. et si
aliquid est sanosum agitatio
one illa ul' indigōne petet fi
dium. ¶ Quādoq; cogit q' ex ēpy
mate sequitur pasis. Vnō pul
mo bibit humiditatē ymde ex
tenuatur corpus ⁊ reuuat p os ō
eadem humiditate. Vnde si ca
dat hec passio in flegmaticos ul'
humidis potest extendi usq; ad
xx. ul'. xxx. anos. Si aūt cadat
in colicos ul' ficos parū durat
incurabilis est. In istis ē cauti
f. emochoica ul' patī. dico q' ī
sistendum est mundificatiuus
primo. deinde cauterizantibus.
Mundificatiua sūt. f. gargarismus ficus cum fero capri
no cum aqua decoctionis fice li
quirice. ul' aqua decoctionis ci
ri nō excoriati cum aq decoctē
radicis liquiritie. Item generale
est fedim omnes amaores. Acci
pe cancros fluuiales ⁊ decoque
sub cinere donec soluantur. ⁊
extrahantur carnes ⁊ decoquāt
in aqua cum ordeo excoriato ⁊
tūc exprimāt ⁊ detur p pānum
inter duos luculos. ⁊ cum istā
electione fiat frequēs gargarismus. ⁊ q̄q; de ipō sico mūl
gluctat. vtilitū consistit q'
si corpus sit plenum cum hu
midum qō fiat cauterium sub
furcilla pectoris duobus digitis.
¶ Jt q̄q; reumatizant humores
a cerebro ad inferiora ⁊ colligit
apostema in capsula pulmōis
que dicatur pupleumonia. ⁊ tūc
sentitur dolor in pulmone et
pectore ⁊ inter spatulas aperte
oppilata cum difficultate inspi
randi ⁊ respirandi ⁊ cū lucenta
urina. Quandoq; reumatizāt
humores inferius in dextrum la
tere. ⁊ colligunatur ad plēsi. et
tūc multa decipiuntur medici
in distinctione signoz plēsis. ⁊
apostematis equus signū. ⁊ sē
pissima. hec sunt apostemata
ēpis lunaris est sicut luna no
uella expēlis cornibus inferius.
Jt aliud ēgnū distinctiuū. epa
tis dissolutaūt ⁊ extenuāt. Jnē
cornū sequitur magis tinguitur
urina in epaticis quam in epi
lenticis. Item quartū separatū
sanguinolentas hūt egestiones
cruēpicī. Jt sepatū in ēpié san
guinea est urina. Jt sequatuū.
ēpié magis sentiunt dolorem

ui ferus quam pleuretica. Hec
signa communia sunt utrobiq; fe
bris adest vomitus ⁊ utrobiq;
sentitur dolor pungitiuus sub
regno ⁊ pectoris motus utrobiq; ue
hemens urina. Jā in pleuresi ⁊ piple
monia regula est generalis qđ
quelibz omnes egentib; fiat fle
botomia p anupsiā de quocūq;
humore sit ut dictum fuerat de es
si fiat de sanguine ⁊ in medicina
generaliter q̄ quolibz humore.
urentib; continuentib; fiat fle
botomia. Jē q̄nq; conueniat qđ
pleuresis ⁊ pipledia fuit cū flu
xu ventris. C. querit in patti
onario utrū in tali casu debeat
fieri flebotomia ⁊ istum insolu
bum relinquit. Dicit tam alteri
ver quod primo interrapiat fluxū
⁊ postea fieri flebotomia. ⁊ ego
dico q̄ si fiat fluxū ut natura ul
in finibz cōtus patribz quescentib
aperiendo ⁊ natura existēte for
ti fiat flebotomia. Jē alia regula
q̄ nichil actualiter frigidū of
ferat. Tertia regula q̄ nichil
offeratur accetosum. Quarta re
gula q̄ nullū apponat ꝑ̄ repe
cussiū ab exterioribz. potest
tamē cum maturatiuis ⁊ mundi
ficatiuis aliqđ repercussiū suauiter
poni ut dēm est in squinancia.
Jnstatu ⁊ in augmento apponāt
mundificatiua ⁊ maturatiua. Jēz
comune est hec emplastra q̄ fit.
accipe rasuram ebur. ⁊ fenugreci. se
mē lini. ficus ficcas. dactilos
uuas passas ⁊ farinā ordei. ⁊ de
coquantur in aqua. fīā decocti
one remaneat q̄ sufficiat cū axūgia porcina recenti ut butirū. ⁊
ponat sup locum patiens. Al.
ternabatur sucus berbe malue ⁊
nasturcij aquarum equali pondē
⁊ tunc liquefiat axungia porcā
recenter ⁊ admisceatur terciā par
mellis despumati. ⁊ admisceantur
ista duo cum equali pondere sucō
rū. ⁊ decoquatur mixtum. fiat ut
ad cōsūptionē sucōz. ⁊ tūc admi
scē pulueris de fenugreco ⁊ de semi
ne lini ⁊ farine tritici. ⁊ dēt in corpo
reum ad ignem cum spatula. et
fiat emplastrū ⁊ sup ponat. illō
speciale est in acuta pplemonia
⁊ pleuresi. Nota q̄ si fit acuta pleu
resis apponatur oleum violaceū
ul' rosaceū ad repressionē aliox.

Sequitur D'cardiaca passione:

De alia passione spūali que dr
cardiaca passio. que q̄nq; fit ꝺ p
uata causa. q̄nq; de remota causa
sicut de multo calore acute ignite
gestrentis in ore stomachi. q̄nq;
de lumbricis existētibz in ore sto
machi. ⁊ habentibz rostra acuta
⁊ mordicantibz ⁊ pforantibz os
stomachi sicut quādoq; pforāt
intestina. Quoz causa dicetur
inferius. q̄nq; de putrida fit. quā
doq; de uenenositate fit. Modō sa
nus cordis amenositate sacrus,
⁊ dicat cardiaca passio ab ante.

Generalis regula est sicut ante
dictum ut offeratur mundificatiua. ⁊
cui' receptū est in libro stomachi
q̄ si non habeas offeratur diacī
minū ul' diacitoniton ul' diapi
ton. ⁊ si nō habes accipe anisi
quassatum ⁊ coriandra in aqua
in qua intinguas panē ul' la
nam suerāt. ⁊ exprime. ⁊ pone su
pa regionē cordis nō sentiens
ordinatum motū inter tremorē.
Generalis regula est sicut in oēs

auctores q̄ purgetur hoc modo ī
hoc casu. decoque ysopum. fenuſ
cum. Saturegiam. liquiriē. rad̄.
fuca eiusd̄. radic̄ yreos. organi
calamentū. praſſium. decoquāt
omīa ista immulsa. ⁊ cum ipſis fi
at gargariſmus mane ⁊ ſero. ⁊
de eadem decoctione tūſgluciat ⁊
tunc purgetur cum iera acuata
cum radice liquiriē pulūgata
⁊ tūc fiat unctio cum melle
rubeo diſpumato ſup̄ regionē
cordis. ⁊ tunc fiat de puluē ſa
turegie ⁊ ſaluie ſinapiſmū. Alia
cardiaca dicitur cardica dyafo
raca que hȳt fieri ex forti caloē
cordis diſſoluente ⁊ ſumēte hu
miditatē ſpūalū. ⁊ de ista firm̄
cer loquunt̄ auctores. Signa
ipſius cauſe ſunt reſolutio cor
dis in ſudores ⁊ fumoſitates et
q̄nq; in extremis

cordis extenuatio

in ſōpno uidet
quaſi mortuu. Item q̄nq; hȳt fieī
in p̄cedenti continua. quādoq;
ex longa quartana. quādoq; ex
matīa collecta circa ſpūalq.
Si ex calore forti exiſtente natā.
parib; conſentib; fiat flebo
mia. ⁊ poſtea colera mūdificē
cum ieni colagogo. Si aūt fiat
cum febre illud nō eſt facend̄.
Īt generalis regula ſecm omēs
auctores. q̄ in quacūq; cauſa
cardiacis fiat fricatio circa no
las manuū ⁊ pedum. Īt alia
regula intinguatur bolus ul
lana in aqua roſacea ⁊ appōat̄
naribꝫ. ⁊ patiens ponatur ī lo
co frigido. Item dicūt auctores
q̄ debet fieri inunctio circa fīm
tem ⁊ tympora licet nō fit ibi
cauſa morbi. frequenc̄ illa pars
conſueuit ſuperare calorem ⁊ ſol
ui in ſudorem. Īt cum ſuco ſola
ri fiat inunctio circa frontē et
tympora. ⁊ circa regionē epatis
⁊ cordis. Īt cum albumine ou
fiat inunctio ibidē. Īt fiat ſy
napiſmus cum rebꝫ generib;
ſandaloꝝ ⁊ roſaꝝ. ⁊ de raſura ebo
ris. debēt in hoc caſu dari elec
tuaria que hȳt confortare et ſpe
repurare ſicut tria ſandali et ro
ſata nouella. Īt fiat ſy napiſ
mus ſūl' qui fortificet opatur d̄
puluere cornu cerui cōbuſti ei
equali murtina pulūs ſanda
loꝝ ⁊ roſaꝝ fīā predicta pu' in
unctiōē cum albumine ou. In
utraq; cauſa poteſt dari roſata
nouella. tria ſandali ⁊ ova mar
gariton que hȳt confortatiē ſpi
ritus ⁊ repare. De incubitu.

Sequitur de alia paſſiōe que dr̄
incubitū. ⁊ alio nōie phylates. hec
fieī q̄nq; ex ſanguine q̄nq; ex
melācolia cōprimente cordis
ſubſtanciā. Vnde uidet̄ q̄ pacās
ſuffocetur. ⁊ q̄ aliquis ad eus
latenter accedat qui latenter
uelit eum ſuffocare. q̄nq; hec
fieri ex nimia repletiōe ciborū
⁊ potuū. q̄nq; ex manutione q̄
conſumitur ſpic p manutionē
quā ide facit plus q̄ miñ. ſlo.
q̄ dicit in paſſionario. C. Hec
eſt ualde periculoſa. quia multa
inde ſuffocantur ſubito in ſōp
no. q̄nq; fit in migrānis. ⁊ tunc
periculoſior eſt periculo.
Si fiat de manutione p modera
tam repletionē ciboꝝ ⁊ potuū
ſoluitur. Si aūt ex repletione
p moderatā ſbtractiōē dicet. ſ

soluatur. Si aũt fia de sanguine regula est q' fiat flebotomia de cardiaca uel cpatica ꝛ nũc celebratur leue emagogum. Si aũt fiat de melãcolia q' frequẽ ꝙgit purgetur cum ieralogodion. ꝛ si corpus sit plectoricum fiat flebotomia sine apponatur uentosa inter spatulas. ℣ota q' nichil est qđ melius purget cor ꝛ repar quam limatura auri ꝛ argẽti. Jẽ regula ut exhibeant̃ electuaria aromatica. sicut diantos. dia sene. dia margaritõ. garofilatũ magnũ. ꝛ si dines est apponat̃ limatura auri ꝛ argenti. et post electuariũ de cortois bẽ agmis. ogmi. ꝛ cetꝛa. Vnde bẽ eaginatus uł crocatum ꝙr undemiaz factum potent melãcoliã dẽstruit. fit aũt sic. Accipe bẽ aguñ. ꝛ cꝛa ci. ponũt in sacculo in medio domꝰ uni modij cum folio pendẽti. Similr fit de floribꝰ bẽ agis. ustum manaci. melancolicus tristibꝰ. ꝛ formidolũ confert. loco ogmi ubiq; tũc potest poni ista regula. Jẽ regula. decoquat̃ malua. menta. absinthiũ. thus. folia ebuli. ꝛ sambuci in aqua ꝛ flores similiter cum illa aqua fomentẽt manus ꝛ pedes. Jẽ ungatur regio spinaliũ cũ oleo laurino. ꝛ nardino. muscato. ꝛ murrino. ꝛ tunc supponat̃ emplastrũ de galla ꝛ spodio ꝛ mastichs. ꝛ cõfinat̃ cum suco basilicus ꝛ aste regie. D' passiõibꝰ stõi.

Sequit̃ post passiones spinaliũ de passione nutritiuoꝝ. ꝛ primo de passione stomachi. Est notãdũ q' nõ est aliquod mẽbꝝ q' nõ patiatur stomacho. ꝛ specialiter nerui ꝛ lacerti. ꝛ articuli. cuius ꝛi ri potest haberi. augmentũ. qñ quidam sunt qui in nocturnis uarijs horis uł locis sencũt dolorem ꝛ aggrauationẽ omniũ mẽbꝝ sine causa notabili uł naturali. Vnde coguntur fricare stomachũ fortiter. ꝛ si pueniãt due uł tres unctiões solueẽt ille dolor uniũsal. et hꝰ patet thorica ei' q' dicat. G. in passionaĩo q' podagricus confert nomnus quia stomach' et colligãtia nerꝝ attrahit ab oñibꝰ mẽbris. Jẽ unẽ oñs passiones stomachi primo agendũ est de bolismo.

Bolismus est in d' bolismo ꝛ cassacabilis apprat̃ nino appetitu. qui ab alexandro dr̃ canodoxa i. canimus appetitus uł canus gula. quia in illo abo gloriatur canis ut uomat ꝛ reũtatur ad prandiũ. ꝛ ita ista tota die cum manẽ ꝛ appetit̃. ꝛ fit bolismũ ut dicat. G. qñ ex flegmate ꝛ melãcolia in ore stomachi existẽtibꝰ. ꝛ dicat Alexand' qđ qñq; potest fi' ex caliditate qñq; ex siccitate. ꝛ ego dico q' qñq; fit ex lũbricitate existentibꝰ in ore stomachi. ꝛ nutrimentũ accipientibꝰ unde ñ bꝝ. q' qñq; lũbricosi undẽ cõ discañca. qñq; litargici. qñq; frenetici. qñq; apoplectici. qñq; bolismi. que pua figna inferi sequabũt. Jẽ regla. lucet bolismus plus comedat in una die quam debẽt ī. g. l' 9. tamen omnis bolismus attenuat̃ corpore. Jẽ omnis bolismi laborat antrophia uł cachathropha. ꝛ ũnitiõ stomachi. q' stomach' nõ est capax tãtꝝ alꝝ. Vñ expedit q' expellat

ꝑcer quam illos qui lauerant ex
calida causa ul' tumbreis. ut illi
enim fiant sumenteur cibaria cõ
sumũt humiditas cibũoz. ꝛ po
tuũ. vñ pauce apparent superflu
itates notabiles. Si fiat ex lum
bucis cadẽ erit cura que ꝛ lũbri
cor. Si de causa calida cadẽ erit
causa cum que ꝛ ẽpaticor ꝛ pasio
nũ. qñq; aũt fit de frigidis hũo
ribꝫ. debet ꝓmo materia digeri.
digeste materia cum dissolutiua
eleuatiis. sicut dia calamẽto. dia
prassio ꝛ gicheum. odio. ꝛ simili
bꝫ. ꝛ ungiatur cum unguẽto
calidis ab exterioribꝫ. ꝛ purgeti
cum uena pigra ul' cenalogodion
ꝛ singulis septimanis post pur
gationẽ offeratur tyriaca maiõ
ãi uino dextris gãlãge. Jt alia
regula scdm oñs auctores. q; ꝛ
principio prandij debent offeri
frigida uncuosa. ad phibendũ
appetitũ. ꝛ ego concedo si melia
sui habundat. Sz si flegma nõ
concedo q; nimiũ remolliret os
stomachi. Jt peccãt quidã qui
concedũt exhibitionẽ carnis nec
cine assate. ꝛ casei assati. qua lice
ista grossicia longiori tpe morã
tur in stomacho tãm magis de
bilitant stomachũ. tũ augmẽtãt
digestio. Similiter dico q; peccãt
q; exhibent ea in fluxu uentris. q;
si diãna. ꝛ dissenteria. ꝛ lienteria.
fb'alẽ dicta nõ possunt digerẽ.
multo minus grossum. vñ de
bilitant tũ stomachũ ex grossa
dicta in sequẽ die magis flu
ut. Jt aliqñ est particlis bolus
in quo non est tantus appetꝰ
sicut in simplicibus. Sz in bonis ꝛ
certis supuenit magn' appetitus
ꝛ subito. ꝛ tamen leue alio repe
mittur. Si aũt nõ offeratur cõ
fectio. pissio ꝛ sinapigia. In ta
li ergo bolus no dicta aliqua of
feratur ul' aliqd electuariũ cõfor
tatiuũ cum patiens sentat pxi
mos motus. D'anorexia sine fastidio.

Sequitur de fastidio qui ab auctore. s. G. ꝛ alexandro dicitur anorexia. rõe ab a. q; est sine ꝛ orexis qõ est appetitus. Re gula est qõ si hec passio cadat i colericas uir aut nũquã curant. Si in flegmatico ato curat. Jtẽ qñq; inde sequitur nausea. est ꝛ uomitus ꝑ torpositate stõachi sicut in pano aqua. Jt qñq; fit de causa calida. ꝛ tũc cum hũo ris unio ul' sine humoris unio. Si cum humoris unio est aggꝛ uatio in ore stomachi. pũctõs ꝛ arsiur. ꝛ oris amaritudo. sitis. ꝛ fumosa eructuatõne. Si fit ex sola distempancia. nõ adest ag gratiano in ore stomachi. Sz a lia signa adsunt. Si sit d' frigida causa qñq; cum humoris unio qñq; sine. quia omñs hu mor siue frigidus siue calidus oriatur appetitus. fit aũt liquidus si in ore stomachi cristat. Si uero cum humoris unio ag gratiano in ore stomachi. a. gõ ꝛ frigus in ꝓfundo. oris ulcipi dicis. acetosa eructuatio. Si fi at ex sola distempancia nõ ad est aggratiano. ꝛ alia signa ma nent. Jt si fiat de causa calida siue de frigida dum sit humor in causa. Regula qõ ofert aqua calida ad ꝓuocandũ uomitum ut dicit alexander. Sicut aqua lauat exteriora uasa. ita lauat

corpus humanū. Jē si fiat ꝺ cau
sa calida et sola distēperancia sine
humoris malo confert potus aq
frigide. si sit cum humoris mala
o confert potus aque calide ut
soluatur cum tractu tiam. Jē
contra uomitū de calida causa
fiet iste syrupus. ℞. lancecola
plantag. acetosse rosar. mathē.
syrupetur. Jē valet clisma rum
de suco rosar ad purgandū. Jux
ta istud fiebit tonica de epatica vel
tiarū frigida confortatiua. Jē
ut dicit alexander. nec est ibi
fieri fomentatio sup os stoma
chi cum aceto tepido. Simili
valet receptum p as in sallamū
as. et syrupis. Si fiat de frigida
causa cum humoris ratio vige
tatur materia. et purgetur cum
benedicta. Regula est q singu
lis septimanis offeruntur ypiacra
magna. Jē dicit alexandꝰ q fiat
unctio cum martiato. et dī
a marte deo belli. quia illō an
tiquitus bellicosum est. ꝙ fri
gidas causas. et apponatur scōm
alexandꝝ. Jē syrupus acetosꝰ q
fit in diebus canicularibus
miscetur cum cultello lineo illud
pinguedo q est in crurib⁹ ouium
et apponatur sol. et desiccetur. et
malaxetur cum oleo. et pi fiat ē
plastꝝ. ut colligatur illō pīgue
do sup natat cum deco quatur
lana sucida. et sol. exponatur. et
fiat emplastꝝ ut dīm est. plus
enim valet in opilatōne splē
us. et epatis. manū. et pedū. et tu
mōr de frigida causa quā cōe. Jē
ua tarasees ul' cerotū. Jē q̄q;
fit fastidiū q; debilitate stoma
chi q; cognoscatur p remotionem
aliox signox. Et hibenda fiat ergo
electuaria confortatiua. et in cibis
apponat pullus gariof. nuc⁹ mo
scate. similiter. et in salsamīs et
syrupis. Jē fiat emplastꝝ et ponat
sup os stomachi q; valet in oīm
fastidio. pulūgetur mēta. et rose
et panis accus ul' mica panis acci
onficiatur equali ponderē cum
uino aromatico. De singultu.
Sequit̄ de singultu qui q̄q; fit
de repletione aliox et potuū. q̄q;
ex uentositate. q̄q; ex repletiōe
humox. q̄q; ex repletione fu
mositatum. quandoq; ex manu
cione. Si fiat ex repletiōe ciborū
et potuū. procedit uomitus ul' sternutatio. Si fiat ex uentositate
procedit sternutatio. Si fiat ex
humox repletione. cognoscatur
qua indifferenti fit ante pran
dium et post prandiū. singultus
soluitur p purgationē. Si autē
fiat ex manucatiōe fiat unctio et
cum oleo rosaceo ul' violaceo ca
ca collum. et supremo spondilia
usq; ad inferius spondile. grā
ofilū in ore recepta soluit singul
tum et usum clarificat. Si ex gl'
so flegmate manus in aqua ca
lida teneantur. et pauxillū sa
glucat. De duricia stomachi.
Sequitur de duricia oris stoāchi
apponenda fiat mollificatiua ci
ca duriciem stomachi et aliox
mēbrox et confortatiua. Hec ē ge
nerale. duricies stomachi fit ex
humoribus grossis et flegmate et
melancolia. Jē hec precidit cau
ca dacalox trita et sup posita
cum aliquātula axungia q
ad tantum q; equatur. Jē de qua
cūq; causa fiat cognoscatur p

ereacuũ. p relunũ. p dictã p po
tum. p solutiuũ mẽ. z similia p
cedentia. Si ergo fiat de causa ca
lida ul' de frigida regula est q' p
mo remolliatur z postea purgẽ
pur cum ieapigra ul' resoluat p
sudorẽ. z rursus remolliatur z iterũ
purgetur. De extensione stomaĩ.
Extensio stomachi qñq; fit ex uen
tositate qñq; ex humore. qñq;
ex calido qñq; ex frigido q̃ omĩa
separantur p propria signa sicut
dictum est alibi. Si ergo sit de
melancolia digeratur maĩa cũ
orimelle squillitico precedente
usu diantos. purgetur cũ ieralo
godion. ul' cum benedicta. fiat
stupha cum herbis calidis. ut d'
rucha. absinthio. marrubio. et
cum ulis herbis humectẽt corp.
detur esdra ul' mentastrũ. purge
tur cum bndicta eulalia cum sir
ecens passio. Si uentus cum bn
dicta hermodactilor. fiat p̃dicta
stupha. detur ypocopion cum u
no decoctois amiu z ruche. Ex
tensione stomachi que fit ex
frigiditate z melancolia. ungat
stomachus cum oleo laudanio
z sup ponatur ylopũ aquatũ aut
puluere ligni aloes. ul' emplim
q' fit ex filice z puluere apij. z se
mine. preyssillini. carui. dauci. Vl
unguentũ fit ad idem ex suco fi
licis. absynthij. rute. pre cunc
usu dia calamenta uncto fiat sb
ypocondrio. D' acetosa eructatõe.
Sequitur de acetosa eructatõe
in qua media fere oĩs decipiũ
tur credentes ipam ẽ de frigida
causa semp. sz qñq; fit a calidis
stomachi poros aperientibz. vnd
ex spirant siue spiraculitate stoma
chi. z ita fit indigestio z inacto
sa z uncuosa eructuatõe. In h
casu calida ledunt. vnde p frigi
dis inunctões z electuaria frigi
da debẽt curari cum dia prunis
z dia ceratheos. In hac causa regu
la est q' uratur dicta gyssa et
frigida ad alterandũ frigida gl
sa. ad opilandũ poros stomachi.
Sequit̃ de amaricatione oris.
de alia passione in qua medici
decipiunt̃ que d' oris amaricatõ
credentes ipam fieri de calidis.
z colera semp. Sz qñq; habet fieri
ex frigido humore resoluto in
fumũ z condẽpsato in amaram
ustositatẽ circa linguam z pala
tum z dentes. sicut cu nubes p li
gna uiridia que nõ sũt amara
resoluũt̃ in fumũ amar qui cõ
dẽpsatur in amaram fuliginẽ
ista amaricatio a frigidis auge
tur. uñ p calida z debet curari. A
maricatio horribilior est cum ea
fit ex colera que a causa calida ẽ
aliquid ponticitatis hr admix
tum. Idẽ etiam potest uideri i
icterica nigra q' fit oris amari
catio. licet fiat de frigida causa
hec z illa debet curari p calida.
Sequitur de hũdancia saliue.
de habundancia saliue in qua
similiter decipiuntur medici e
credentes fieri a solo flegmate.
Sz qñq; fit a calore quã diu fub
trahitur nutrimentũ. Calo re
solut humiditatẽ stomachi i
saliuã z aquea natura sicut u
detur in lignis uiridibz et car
ne assata q' cognoscatur qua sa
liua est salsa z amara. z soluit̃
p exhibitionẽ maĩe flegmatice. Si aũt fiat de flegmate aqso

saluia est frigida unsipra ul' a
crosa. z tunc augeatur p cubiac
nem diete frigide z magis fleg
matice. Vnde plus ledatur sto
cho repleto quam inanito. De
Sequatur de alia colica passiõe.
passione stomachi que dr colica
z nõ dicat' qua semp fiat de colã
ur multa dicunt. ꝫ qua fit u
ao stomachi z intestinoꝝ. que
antiquit' dicebat' colice uel co
lericos ut dicit alexander. sic g'
q̃q; ex colera q̃q; ex flegma
te. q̃q; ex frigido balneo. vnõ
fit indigestio z humor p turbu
no. vl' si aliquis dormiat uētre
discoopto ex repletione alui' ex
potuum inamicabiliũ z nõ ōle
tabiliũ. Ista g' passione multa
p turbantur humores z spirit'
unde multiplex fit expulsio per
uentr' z uomitꝰ. Regula ergo
generalis est si corpus sit debi
le q' nõ p mediana augmẽtet'
uomitus ul' fluxus uentris. Im
mo instillat cum clistuarijs cõ
fortatiuis. ut gucharo rosaceo.
cum diatrodon abbatis z munic
tionibꝫ frigidis cum oleo rosa
ceo z balneis constrictiuis sic
in distanteria z hec in causa cal
da. In frigida uero detur dian
tos z gingib. ut alexander dicit
z hec potũ potest admisceri. ter
tia pars nucleor ul' athanasie
ul' officinarum sucus mente sic
in calida causa. syrupus rosac
z balneum calidum cum mẽta
z aliis herbis calidis astrictiuis
Si aũt fortis fit natura in ut'
q; causa, prouocetur suauis uo
mitus cum mulsa ul' cũ aqua
tepida salsa apposito modico o
leo. ul' fiat suppositoriũ. z postea
fiat inunctio cum oleo rosaceo
in causa calida ul' unguento alu
do in frigida. z sup dormiat. uel
fiant predicta balnea sinõ febri
citat. Sẽ inter oĩs herbas que
ꝺfortant stomachũ. special' est
menta z abs̃nthiũ. unde dolo
rem stomachi in hac passione ĩ
ducat. qua ducunt hoiem ad
syncopim. dat̃ eius sucus cũ
aqua calida in calida causa. In
frigida nõ cum uino tepido cali
do. Sẽ no. q' in moderatis fluxib
uentris z subitaneis periculosius
est dare aquam frigidam. Si ta
men alios potus frigidos fastidi
at z aquam frigidam ardenter
appetat dab' tamẽ prius in par
ua quantitate. z si conferat copio
sius dabis. Item in colico fluxu
in feruore tp̃us sedate dabis aq̃
frigidã si non febricitet. Sẽ lucr
ypocras dicat frigidũ z mordax
uulnerib; nocet. tamen dico q' in
distanterias in feruore epatis et
in distempatis aqua frigida cõ
fert manifeste exhibita z est re
medium. Ad ultimũ tñ si nõ p
dicta curatur dabis tyriacã, pha
tam ut habeatur in fine ꝺmẽdaci
one oĩum fluxuum uentris uni
uersi. sic fit. Accipe farinã ordei
z spodium z distempa cum albu
mine oui z succo mentre z plan
taginis z fiat emplin ab ore
stomachi usq; ad uirilia. z eodẽ
modo apponatur a parte oppo
sita posterius. Sẽ pro causam
frigidam puluerizetur spodium
cum farina tritici. z distẽperetur
cum albumine oui z mentha. z
eodẽ modo apponatur ante et

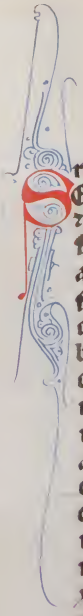

rcuo ut dñm est. De dissinteria

Sequitur de passione intestinor; r primo de dissinteria que est fluxus uentris a superioribz cuz ab excoriatione intestinor. et fit q̃n a superioribz intestinis. q̃n a medijs. q̃nq; ab inferioribus intestinis. Ite ergo fluxuz q̃n incipit a bono r terminat in malum. q̃n e conuerso. Et hñt regula est q' nec talis fluxus n alius spontaneus est intercipiendũ quousq; tota materia sit educta ul' p maiorem partem nisi sua nimia supuenat debilitas. uel nimis furios' fluxus. sicut in fluxu preter naturã molento r acuto. Jtẽ regula naturalis existẽte extra a principio fiat flebotomia. r sic puz q̃ trahatur de sanguine r si nõ leuetur ul' minuetur. fiat flebotomia ut̃z. Jtẽ alia regula parũ conuenientibz in principio purgetur si corpus est plenũ cum qua si nocetur medicẽ ad minuendã distantiaz. x. ul'. xv. dierum spacio insistendũ est constrictiuis ul' confortatiuis q; p sumitur p depfecta euacuatẽ ul' plusquam pfecta euacuatẽ Jtẽ regula. primo insistendũ est ẽ mundificatiuis. postea consolidatiuis. Jtẽ regula. non offerat̃ grossa dicta. codẽ m̃ dico in lienteria r diãria. quia si subtilem n̄ potest digerẽ. g̃ multo magis nec grossam. Item alia regula. nauta ferula debent apponi ul' noua ut q̃ntẽ' apparatus quia nichil magis timendũ est i dissenteria quã defectus appetitus leuis purgatio fiat sic a principio decoquãt. uiole. pruna. r colẽdum colatum resoluatur medulla cassie. r tamarindi. r ter. colẽ r sic ad misceatur pulpa tamarindi ul' mirob. citrin. et in crastino offerat̃ tã die fiat bullitum cum aqua decoctois

r q̃cunq; a balneo offerantur requies cum equali mixtura achunasie r nucleor.

Mundificatiua sic hec. Sero capitur cũ aqua decoctois ordinon excoriati cum admixtiõe mellis rubei dispumati. melius est cuchur. Similit decoctio lẽtium cum melle r fenugreco.

Consolidatiua sit hec. repleatur ul' pone cera virginea. r tã decoctione offeratur. Jtẽ mutella olior diuersor r aceto infusa offerunt. Jtẽ fiat de plantagine r sepo yrcino. Jtẽ ostree cocta cum testis suis offerantur. Similit contra uicia spiritualium ad mundificationẽ r cicatrizationẽ. Jtẽ in hoc casu multũ valet. mastyx gũmi arabic̃ usta r pulũgata r data in cibo r potu. Et nota q̃ constrictiua non debẽt apponi nisi prius mundificentur intestina. Jtẽ fiat suffumigatio per embotum cum anguilla paludosa sup̃ prunas. Clisteriz ẽ intestina inferiora p clisterem factum de sepo yrcino colleto cum renes liquefacto. r addat̃ de oleo violaceo nec nimis acto conseruent. Jtẽ fiat aliud de vraggano cum albumine ouor r lacte mulieris r prisano. Jtẽ in dissenteria q̃n fit fluxus sanguinis p os in tali casu valz succus plantaginis cum prisca r mirtis r incensi. Jtẽ nota q̃

fabi nota aceto acta solutiõi uẽ
tris. ꝛ desanerias singulare re
mediũ est. Jtẽ si fumꝰ ꝛ cruma
ca disanteria cũ aqua plu
malis cꝓta ũ calido tꝑe fri
gidi. Jtẽ eam intestinoꝝ arsuã
in disenteria ualet oleum uio
leũ. sepam ynanũ recens qõ p
udicat inter oĩa alias pigue
dines. muscillagꝫ ordeꝫ. prissa
num ordei bñ decocti. aqua spi
sa decoctionis bum. similiter la
ctuce radix malue ꝛ radix altee. Jtẽ
si nec sic cumi póꝫ offeriatur ꝛ
ꝓpiaca maioꝝ in frigida causa
tantum. ul' uiola sabulani
si tañ nõ debet dari nisi in de
fluxione. qñ. ſ. despãm ꝰ uita.
Jtẽ si fluat sanguis p os in duã
na offeriatur sucus plantagis
cum pusca. de distinctione epatica.
Equitur de passiõe alia que dr
disentia epatica. quia sicut in il
la fluit sanguis p interiora in
disenteria uetꝛa ita in hac passi
one. Sz quia nõ ꝛmeniantur in
testina ideo dicit epatica. fit gꝰ
qñq; tribꝫ modis. ex repletiõe
uenaꝝ ꝛ sanguinis eius super
habundancia q' cognoscit ꝑ co
ꝓris rubozẽ ꝛ uenaꝝ repletiõꝫ
ꝛ inflationẽ. qñ ex mutillatiõe
mẽbroꝝ. qñ ex inanitione ñ
diꝫ q' uisꝰ potest capi. qñq;
ex debilitate uirtutis cõtẽptue
epatis ꝛ ungere expulsiue. sepe
tatur epatica disenteria aucta
qua cum impetu ꝛ subito ꝛmit
sanguis in multa quantitate
ꝛ purus sicut aduena in ꝛmitu
non est aliquis dolor intestino
rum. nec aũt tarde ꝛ lucidam
interpolatiõẽ hñt. dolor sub
dextro ypocondrio sentit ꝛ ar
tiam in intestinis. In disenteria
uetꝛa aliquid ꝛmanet ꝑ singu
ne de qualibet assellatione ñ cñ
puro. in assellatiõe dolor sentit
ꝛ arsura in intestinis. Generaꝝ
ergo regula est q' si fiat ex san
guinis habundancia ul' ex mu
tillatione alius purus q' fiat fle
botomia de epatica. alia regula
offeriatur dicta uenus. Jtẽ utat'
ũre na scentibꝫ herbis ꝛ fructibꝰ
que generant pur de sanguine. Jtẽ
abstinẽat ab oĩbus multum
sanguinẽ generantibꝫ. sicut ca
ro porcina ꝛ recentiũ gallin. edu
lina ꝛ similibꝫ. abstineat a mlto
sõpno ꝛ balneo aque dulcis ꝛ ni
mia quiete. Jtẽ uene nascentibꝫ
fruatur. ſ. acrioribꝫ sicẽ in lac
te ꝛ lugulis. In tali casu expedit
coit' frequens q' est de consilio ꝰ
physicali. Si aũt fiat de mutil
latione melꝰ singulis uenis sibꝫ
fiat flebotomia de uena epatica.
Si ex uitio uirtutis ꝛcentiue q'
offeriantur confortatiua ꝛ consoli
dancia ꝛ inꝯpiencia fluxũ. Of
feratur gꝰ cochiar uiolaceũ mane
ꝛ sero. ꝛ meridie cosolidanca. ta
men melius est ut offeratꝰ cu
quarta parte diagodion ul' diam
cos. ꝛ sequatur syrupus uiolaceꝰ
ul' mirtillin'. ul' fiat iste syrupꝰ
qui plus equatur. accipe uiolas. ꝛ
sandal' ꝛ aliquantulũ spodij. mur
te. sumac. ꝛ menta. decoquat' in
aqua ꝛ fiat syrupꝰ. Jtẽ accipe uio
las. sandal'. uiol'. ꝛ aliquantulũ
de spodio puluericeꝰ ꝛ admisce
atur cum equali mixtura fari
ne ordei. ꝛ fiat cũ aqua uiolacea
ꝛ cum succo mente ꝛ fiat ẽplastꝝ.

r fiat muncio cum oleo rosaceo
cum quo distempetur cāphora
r sup ponatur emplin. De lien
Sequitur de passione que teriā
dō lienteria alienatio qō est le
ne qua inde lenimuntur intesti
na. fiat aūt qūq; ex apostēate
stomachi ad quem descendunt
alvaria indigesta. fit tantus do
lor circa locum illum. s. excōria
tionis q; statim indigesta ōpo
nuntur. r ita fit lienteria. Ter
quandoq; fit cum excoriatione
stomachi r intestinor. vñ ex q
alvaria cruda uenuīt ad locum
excoriationis. pungūt r mōdi
cant. r ita deponuntur alvaria
r indigā. r fit lienteriā. quādoq;
fit ex precedente disinteriā. ex
nunc fit ullor abrasio. r post a
catricationē. vñ fit lienteria. A
clñ ex humore lubricante ul
los stomachi r intestinor. vnō
alvaria indigesta eiciunt. r fit
lienteria. Quādoq; ex debilita
te uirtutis retentiue vñ possūt
teneri. unde eiciunt indigā
r fit lienteria. Si ex apate fit
cognoscatur p dolorē intolera
bilē anu. qui sentitur ex quo a
baria cōpumūt apostema. r p
febrem acutā. Si ex pcedēte di
senteriā p precedentē sanguīs
eductionē. Si ex excoriatione
cognoscatur p uictuum r arsu
ras r guttas sanguinis educta
cum egestionib;. Si ex hūore
lubricante. cognoscatur q; mu
sallaginose sup fluitates r fleg
matice cum egestionib; expel
luntur. Si de flegmate cognos
catur quia adest continua ori
trmia quocūq; incipiat decli
nare. Si de colera cognoscat q;
colerice sup fluitates cum eges
tionib; expelluntur. nec adest
acetosa eructuatio donec egri
tudo incipiat declinare. nec fleg
matica nec colerica sup fluita
expelluntur cum egestionib; co
gnoscatur p exclusionē aliorū
signor. r multū extenuatur cor
pus r debilitatur. Ē quādoq; ut
diar. G. fit ab umbilico sup
r tūc soluitur p medicinā sup
dictam sūptam p inferiora. Si
fiat in medijs intestinis debz
solui p mediānā datam p os r
clistere. Si ex apostemate au
curtur ut apostema stomachi
ul' sicut habetur in apostema
te matricis. Si ex p cunti disē
teria incurabilis est. Si ex excō
riatē intestinor curatur ut p
dicta disinteria. Si ex fleg
matica humiditate purgetur
cum. ℥. ſ. diacatholicon acuati
cum. ʒ. iij. mirobolanis rebul.
r fiat bulneum cum herbis cali
dis constrictiuis. sicut lactea mi
gra. ul' esula. ul' enulea. tassi
barbassii. rosa camina. menta.
Exeunti a balneo offerat mulc
te. achinasia cum aqua decoc
onis mentę. fiat inunctio ab
ore stomachi usq; ad umbilicū
melle dispumato. r finapice
cum puluere thuris. masticis.
mentę. ul' distempetur cū tyri
aca. cum mentha. r fiat inuncio
antę r retro. Si aūt fiat ō ca
lidā causa. purgetur cū. ℥. ſ. i
diagrid. frigidi acuati cū. ʒ. iij.
mirobolanor. catārtor. Tertia die
fiat bulneū de rosis. plā. vesta
bonus. Exeunti a balneo offerat

reques cum equali mixtura mi
clete. fiat inunctio ab umbilico
usq; ad inguina cum albumine o
ui. Sinapizetur cum pulueue
rosay. farina fabe. ante. ret. Jē
in utraq; causa ualet tyriaca aut
sucus mente. rosa. arsenica. l'
et trocisci quatuor magistroy. ua
lent in utraq; causa. Si in deiec
tione. ul' pulius de spongia uel
pomice marina cōbustus in cau
sa calida ualet cum aqua rosacea
ualet in frigida cum sucus mēte
conficiatur. ul' fiat fomentatio
usque ad genua cum aqua dec
tionis cameleōte iuuices. et fricē
tur uole pedū. post fomētatiōz
detur mieleta ul' athanasia. ua
let in utraq; causa. De colica pas
Sequatur d' colica passione. sione.
et dicatur colica a colon q' ē gressiu
et sub umbilico positū. fit autez
quandoq; ex apostemate illius
intestini. et cognoscat p formā
apostematis q' usu ꝑhendit.
Quādoq; fit ex lumbricis. et cogn
scatur p excitationē lūbroy p os
et p nares et p uentrē. Quandoq;
fit ex humore flegmatico collec
to in illo intestino cum grossa
uentositate qd' cognoscatur per
aggrauationē mēbri et algorez
ui. p fundo. ul' p eductionē et p
retentionē sup fluitatū flegma
ticay. q̄nq; fit ex colera habun
dante deficante humore inte
stinoy. unde sup fluitates ñ pos
sunt exire fit colica passi
o et cognoscatur p p̄cedentias et ar
suras. et sup fluitates colicas. Q̄
ex grossa uentositate existente
in intestinis. Si ergo fit ex apo
stemate curetur ut apostema
stomachi et matrias ut dicatur i
ferius. Si ex lumbricis eadē est q'
et lumbricoy. Si ex humore ge
neralis regula est q' in utraq; cā
fiat clistere. Alia regula in utq;
causa debet fieri balneū. Alia re
gula ualet uentosa et uesica enea.
Alia regula. alio modo quandiu
est in tēpore in ꝑpolationis. alio
modo in accessionis tp̄e. In acce
sione g' de calida causa fiat clis
tere sic. decoquatur malua. abs
thū. branchā ursina in aqua. co
lentur. colature admisceatur f
furfur tritus et fricetur. et iterus
colature admisceat oleum uiol'
ʒ. i. sal gēme. ʒ. i. electuarū d' su
co rosay. ʒ. ß. et illud totum ad
pondus libre unius. inicietur
p clistere. Si uero non soluatur
ponatur in balneo. Si nec p bal
neū forte uirtute. fiat fle
botomia de epatica. Regula est
qd' in oñi causa calida confert.
In frigida nocet. Alia regula. nā
cotica conferunt in calida causa
in frigida nocent. Jē decoquatur
anisum tritum in oleo uiolaceo
et sucu semp uiue usq; ad cōsūp
tionem sucu. coletur et cum illo
fiat inunctio. Si aūt fit d' fri
gida causa decoquatur ruta. abs
thium. calamentū. In aqua cola
ture admisceatur mellis. ʒ. ij.
sal gēme. ʒ. i. bīdicte. lib. ß. inu
getur totū ad pondus libre unū.
Vl' impleat' sacculus anino et
furfure decoquatur in partibū
tribus olei. et quarta sua rute co
quatur ad cōsūptionē sui. tunc
exprimatur oleum a sacculo. et
tunc inicietur p clistere cū ui
no ul' detur tyriaca maior cuz

uino decocrois menue simulter
dyathemato. Je contra colicam
passionem de frigida causa r te
lum dicas. Accipe forte acetum
fermentu. oleum. r mel. r mifce
simul. postea pone medu lilui
folioz centauree r fic emplastru
r pone supra locum patientem
facta prius inunctione cu oleo
laurino. Je coque in uino albo
anisum caminu. r postea filtru
in eo intinge r pone supra lo
cum. Je offeratur yliaca ma
gna cum uino decoctois rute
ul' yliaca dyatesseron. Je forte a
cetum r mel uetustum r aqua
decoquat donec incipiat in
spissari. r tunc intinguat filetu
rubeu ul' lana sucadam r calidu
sup ponatur repleta aqua calida
ponat contra calidu cam. Jte ue
sica enea repleto fuco rute repto
to. ul' aqua decoctois anisi. cami
ni. r simulu. sup ponatur. ul' aq
tepida ualet contra colica. Jsta di
cuntur fieri in accessione. multa
da aut interpolate. purgetur
calida colica cum electuario de su
co rosaz. Jn frigida cum bindicta
ualet tamen in utraq; passione
plenus saccus milij r auene. ul'
ordei cocti sedm oms auctores.
Je in utraq; causa ualet inunctu
cum stercore lupino r oleo ul' ca
mino. Si aut fiat de uentositate
post purgatione in causa calida
cum humoris uictu localia appo
nantur in hac causa. Je in utq;
causa in repore interpolatois
ualent pillule ante cibu balsa
mite. r debet de .xv. i. xv. dieb;
uti. r da ad pondus .z. ij. l. 3. ij.

De yliaca passione. mmm.

Sequitur de yliaca passione q fic
appellatur ab auctoribus. r dicit
ab yleon intestinu grecu. r sub
ulu r nalde sensibile. vñ, pp sen
sibilitate sua fit dolor intollera
bilis. vñ in primo ul' in secundo
die interficit. Unde a G. in pse
dicatur mira de pacatis. In hac
ergo passione dolor sentitur r p
fundu. magis inferius qu in
colica passione. fit aut ex eisde
causis quibus colica. r pterea
fit ex lapide existente in collo
uesice. Unde cõmittur yleon
tica qõ non possunt exire superflu
itates r inde fit extensio illius i
partis r dolor yliacus. Qñali
ergo regula est qõ ea que soluũt
colicam passione soluunt yliacam. Illius que fit in collo uesi
ce opilatio eadem est cura que r
colli uesice. cura yliacam r colicã
de grossõ flegmate ul' lũbricis. r
Accipe frumentu. oleum. mel.
r acetum. florem centonice uel
centauree in corporetur. r facta
inunctiõe cum oleo laurino ca
taplasmetur. De tenasmon.

Sequitur de tenasmon qui dicit
difficultas egerendi cum ma
mo conamine. que quandoq; r
fit ex medicina stamoneata ni
mis uiolenta ul' ex cuforbiata.
quandoq; ex calido humõe ul'
colico. ex medicina nimis igea
fumus igneus resoluitur qui p
ueiens ad caput longaonis ner
uos ibi mordicat. Unde uidetur
longaoni qõ habeat multa ex
pellere r non bñ intestino. r ita
fit tenasmon q cognoscit p ea
que mõ recipit de calido humõe
bñ fieri mordicatio i longaone

Vnde uidetur qđ mltum habeat
expellere cum nichil habeat ttta
fit tenasmon. Cui cognoscat p mo
dicationes z arsuras. qua aũt z
aliquid colericum expellit cum
guttis sanguinis habet fieri affi
gidis humoribus qui ponderosi
tate sua aggrauat lãgaonẽ. Vñ
uidetur qđ habeat expellere cũ
nichil habeat. z tta fit tenasmõ.
q cognoscatur p aggrauationẽ
illius partis p frigus z algorem.
z qua ante aliquid fleginatigi
expellit p guttas sanguinis. Si
fiat ex nitẽ. fiat balneum usq ad
umbilicum cum aqua decoctõis
furfuris tritici. z statim soluat.
Si aũt fiat ex causa calidu purge
tur cum clistere. ul p pocriũ cõ
gulum. z tunc fiat balneum aq
dulcis. exeunti a balneo offeratur
rubea tyasicata ul tyriaca. ul re
quies. Sequenti die ul ttia fiat
flebotomia de saphena exteriꝰ
sub caulla pedis interi. Si fiat õ
frigido humore purgetur cũ cli
stere ydragogo qui fit. Accipe
succum absinthij z olei uiolacei.
z. iij. z iniice p clistere ydragogũ
q supius dictum est. z tunc fi
at balneũ. Exeũti a balneo det
aurea alexandrina. sequẽti die
apiatur simuliter uena exterioꝛ
s. saphena q ualet simiẽ ydẽ
fiat cum passionem. contra in
uecteratas emoꝛroidas z nefresi.
z passionem spine. Je locale in q
conueniũt oĩs auctores. calefi
ant asseres pinee donec resolua
tur gũma. z sup illas calefacta
sedeat patiens ul iaceat. ul im
pleatur sacculus furfure tritici
z decoquatur in aqua. z repleat
z sup sedeat patiens si de calidacã.
si de frigida tecoque in uino. De
Sequitur de exitu longaonis.
longaonis exitu ul ani. Exit ergo
quandoq longaon ex flegmati
co humore lubricante depumen
te z aggrauante ipm. qnoq ex sec
sione in frigido loco. Regula ge
neralis est scom oĩs auctores q
purgetur utraq cum cli
stere ydragogo. z fiat ei flebotoia
de saphena exteriꝰe. licet ad hoc
multa conueniat uld
tam artissimũ est. fomentetur
longaon cum alluta clara z tepi
dum. z tunc synapigetur cum pl
uere cornu cerui usti. z pinee cõ
buste. thuris. z mastic. z solũm
ualet contra exitũ longaonis. i
mo contra exitum matrices. Al
Accipe cornu cerui z cõbure. z ac
ape folia lauri. z murtã equali põ
dere z tere z diffunde pul unu ad
pondus duoꝝ denariorꝝ cõbure z
postea synapiza longaonẽ z ma
tricem. Si aũt fiat ex sup sessiõe
frigidi loci. fiat idem locale. Vno
etiam fiat fumigatio spice. l gũ
ma z thure posita sup carbones
q ualet in aliis predictis cautis
z tenasmon. Je ad tenasmõ re
gula est que sicut in fluxu uen
tris non fit stricto nisi posset
p clistere mundificatio. tta in te
nasmon quam diu exierit mul
callagines non fiat constrictio.
Alia regula. s. frigiditas aeris le
dit tenasmon quam diu fuerit
muscallagines nõ fiat cõstrictio
de utraq cã. Vñ primo debent fie
ri sacellationes de ordeo ul aue
na tepide supra uentre. z pubene
on. z pectinẽ. z lumbos. renes. et

nars. ut fenear calidum ingredi actuale ad p̄fundum. Jt̄ p̄epa rentur iniectiones ad mitigan dum. Suauis est iniectio. mel ↄ lac tepidum q̄ indifferenter purgat coleram ↄ melācoliam. ↄ flegma. Jt̄ similiter cum aqua decoctionis lenciuum ↄ melle di spumato. ↄ factis iniectionib; statim apponantur predicte al sellationes. ul' aliquid ob fuet in partibus illis calorem p̄ed predictas causas. fit tenasmon ex uentositate grossa querente exitum p̄ inferiora. cuius cura est uentositatis ex tinctio. q̄nq; hꝫ fieri ex sup fluitatibus dese catis ip̄ipencō gracili in testino. cuius cura est p̄ molles iniectio nes ↄ inunctiones unctuosas. ↄ q̄nq; hꝫ fieri ex ināuē emoꝛoi dar. de quib; dicendū est. De e

Emorroides dicūt morroidibꝫ. q̄nq; iumi uene qui ēmi nantur in longaone. q̄nq; diāt passio illius uene ↄ rō. alb emas. hō est sanguis ↄ roys. qō ē fluꝫ sanguinis. Talis ergo fluxus q̄ quādoq; est naturalis. quādoq; nō natural'. naturalis ut fluxus menstruoꝝ in mulieribꝫ. vñ si cut mulieres singulis mensib; menstruantur. ita quidā mas culi singulis mensib; patiunt emoꝛroidas. quidā in quatuoꝛ tp̄ib; anni quidā semel i āno. Iste fluxus nō debet restringi q̄ sic mundaꝫ corpus amultis si fluitatib;. Quādoq; fiūt inatu rales quia nimis fluūt uel ni mis retinent. ul' quia inflant. In istis ergo cautis partibus cō uenientibus fiat flebotomia de cpatica dextri brachij. Regla est q̄ partib; conuenientibus fiat purgatio p̄ medicinam cō pressiuam. Alia regula est non detur scamoneata medicina. ↄ euforbiata si nimis fluant. Jt̄ regula. q̄ quicquid apiē nūtru a apiē emoꝛroidas. Si aūt fiat ex nimio fluxu purgetur cum decoctiōe mirobolanoꝝ. Reb̄oꝝ. Si de calida ul' frigida cā. cū de coctiōe mirobolanoꝝ ciṫoꝝ. Se quenti die ul' tertia fiat balneum de constrictiuis herb. sicut manifestabitur in fluxu mē struoꝝ. ↄ tunc offeratur tyriaca magna cum opio aceto cum sanguine draconis. Sequenti die apiatur saphena ex tertius sub cauilla pedis. fiant encaus mata. suffumigationes. ↄ sup positoria. ↄ alia localia que in mē struoꝝ fluxu dicunt. Jt̄ teratur mille folium cum uino tepido ↄ exprimat̄ sucus ↄ offeratur tepi dus mane ↄ sero. Similiter ip̄a herba trita ↄ melle cocta cataplā mata ualet. Si aūt p̄ed modi ti neat̄ purgetur cum decoctō predicta ↄ fiat apiē balneū sicut in retentione menstruoꝝ. dict̄. Ex eunti a balneo offerat̄ triferа magna sine opio aceto cum murta ↄ nigella. ↄ omia loca lia fiant que dicent̄ in retentiō menstruoꝝ. Si aūt inflatē s accipe pānū blauum ↄ cornu ys cinum si masculus est. si femi na caprinum. ul' p̄sidia cōbu atur in equali ponderе. ↄ facta lauatiua cum urina patientis supaspergatur pulus iste i una nocte potenter delicat emoꝛroi

das. Aliud eque potes. Accipe pulueren spice ybuste z fac eodē modo. Jē pon ceraci ul' cōbusti cū sepo yzano pistati z cataplasmati ualet emorroidib3. Jē aliud q̄ desiccat z aptē emorroidas. Accipe organū. calamentū. lauēdula. z. sal uirū dequatē in aqua z piaens sedens sup̄ sellam pforatam fumū accipiat p̄ inferiora. Jē accipe mirrā z folia lauri. z cornu ceruinū. z facta lauatiua cum urina sup̄ aspgat̄ pulus predictus. hec etiā ualet ꝺ̄ ceritum longaonis. De lumbrici.

Sequitur de lumbricis. Nota q̄ lumbrici q̄nq; uidentē maniaci. quādoq; frenetici. quādoq; yliaci. quandoq; cadūt ut epilentici uel in suffocatione matricis. Cū uidentē frenetici. ista signa communia sunt. separata sē ista. pruritus labio3 z naruū. oris fetor. graciatio oris z aggrauatio stricor. tenesmum. in sōpno sūgūt quasi maniaci. dolor stomachi. intestinoz3 torcio. aliquando fastidium. aliquādo intollerabilem appetitum piciumē. adest uomitus q̄nq; p̄ os. quādoq; p̄ nares. uiuos educunt lumbricos. mordicatio et punctio stomachi specialiter z substancialiē ante prādium quādoq; guttas sanguīs educūt ex excoriatione intestinoz. quandoq; sup̄ fluctas p̄pe digesthois carnosa ē. facta pallor. adest z totius corporis extenuatio. Prima cura ē. ut capiatur lumbrica mane. ne si sb̄ haberetur lūbricus nutrimētū sumerent se ad intestina cōtorquenda. z ea excoriarent z pforarent. vñ dico cum habeant uulnera acuta p̄forant stomachū z ueniūt ad cor. z inducūt subitam suffocationem. Alia regula. primo ꝺ̄ mortificari cum amaris que nocant lumbricos quib3 addant̄ dulcia ut sub specie dulcedinis amāritudo ex̄tahatur que fit cā mortificatois. Jē alia regula quō mortificatis lumbricis dē medicina laxatiua p̄ inferiora uel superiora. quia si manēt post mortificationē possent inducere colicam ul' yliacā passionē ul' sciaticam uel alia sinchomata. Lucet multa fiant experimenta ad lumbricos interficiendō. Ista sē sūmula cornu cerui ustum cum aqua z salsa apponatur aliquid de mele. uel puluerizetur centauree flos uel centonice ul' cū uitellis ouoz z p̄ farina triticī z hoc puluē fiat z ebulle uel crispelle z offerantur bis in septimana ieiuno stomacho ul' sucus ysopi cū lacte caprino. Jē pariecaria ter ogat̄ cum lacte caprino. z sucus mētē facat tē cum eodē. Jē ab exteriorib3 fiant inunctiones cū felle tauri no z sucu centauree. z pōt admisceri sucus ebuli ul' sābuci supra regionē stomachi et intestinoz. z illud mōtificat lūbricos z mortificatos expellit. Jecur nasturcium aquaticū quasi ter pau. z decoquatur in patella sūm aliquo liquore z cataplasmētū inde intestina. mortificatus ait lūbricus in intestinis z nō expl' sis offeratur ieiuna pigē ul' ieiuno godion. ul' fiat clistere cū aqua decoctionis violaz. nucleoz p̄sicoz. ceraso3. ul' aqua decoctois

nuē artic. Ista cui cisterna mor
tificant lumbricos ⁊ mortificatō
expellunt. De passiōib; epatis
Sequitur de passionib; epatis. cu
aūt epar subiaceat multis pas
sionibus. prima est distempan
cia eius. ſ quandoq; distēpatur
in caliditate. quandoq; in frigi
ditate. quandoq; cum humoris
mo. quandoq; sine humoris
mo. Calida causa sine hu
moris mo cognoscat̄ p arias
⁊ puncliones sub dextro ypocōdri
o p siccitatem lingue ⁊ palati. p
sitim continuam. ⁊ p coloratam
urinam ⁊ tenuem. Si aūt sit cū
humoris mo. quandoq; cū op
latione quandoq; sine. quādoq;
in principio oplerionis. quā
doq; in fine. quandoq; in confir
mata oppilatione. sine sit in p
apio sine in fine. maiorem do
lorem sentit post prandium q̄
ante. ⁊ aggrauatione furcule ⁊
mouentur nec cessant apulsa
tione ab asellis usq; ad ylia. Si
in principio apparet urina me
diocriter tenuis. In confirmata
oppilatione quandoq; apparet te
nuis expressa tenuitate. Si aūt
sit cum humoris mo ⁊ sine o
pilatione cadē sūt signa que in
caleficatōe epatis sine humoris mo.
nisi q; urina apparet medio
criter tenuis ul' mediocris. ⁊ ag
gravatio sentatur sub dextro y
pocondrio. ac rinesaīt oc'i mul
tum. ⁊ cauo veterica. ul' cato fit
vetericus. Si aūt sic de frigida
causa sine humoris mo cog̃
scatur p frigus ⁊ algorem quez
sentiunt sub dextro ypocōdrio.
⁊ facies subalbida ⁊ pallidum co
lorem [illegible] corporis ⁊ facies p
uriam tenuem ⁊ dissolutas
Si aūt [illegible]zum humoris ⁊ quādoq;
cum o[illegible]ione sit quandoq;
sine. ſ sine oppilatione no pr
pdicta signa que dicta sūt agg̃
uant. Deinde ypocondrium ⁊ facies
rubicunda. urina discolorata ⁊
mediocriter tenuis. Si fiat cum
oppilatōe quandoq; in principi
o preter predicta signa adest pl'
facio furcule. urina mediocri
ter tenuis. ul' mediocris in con
firmata oppilatōe urina q̄nq;
tenuis expressa apparet in pun
apio. ⁊ in fine maior est aggra
uatio post prandium quā ante.
Si aūt fiat de calida causa pur
gentur materia cum oxicachaua
si sit cum humoris mo si de
humore cum colagogo dianō.
in [illegible] si sit cum oppila
tione sine non. contra eam opm
tam ul' calefactionem epatis de
bet dari medicina sanoneca
ta. ⁊ tu distinguas in recenti cā
uetum est. Si inueterata sit
passio de ratione potest dari cle
tuarium de succo rosar. uel ori
mel ut tercius operetur. Cerca
die fiat balneum de herbis fri
gidis. Et cum a balneo officias
requies. sequenti die fiat flebo
tomia de saluatella de dr̄ā ma
nu. ⁊ fiat inunctio supra regio
nem epatis cū oleo violaceo l'
popul. Sēc fiat inunctio cum
albumine ouī ⁊ sūc apii grauī
cum puluere florū nenufar.
locus sicus preiudicat in cale
factione epatis. ul' fiat syrup
de endiuia. fumoplendua. sanda
l'. spica nardi. quo utatur mā

ꝛ seu. post usum eccꝰ. arij duꝫ
nus ul' trifere sanacet ꝛ. sipulas
ꝛ fiat pulus de sandꝰ. ul' rasu
ra eboris. spodij. spicꝰ. nardi. pl'
uergenꝫ oīa ista ꝛ ad iscēt
cum equali misture cāre. ꝛ h
puluere utatur singulis diebꝫ
ad pondus quīq; denariorꝫ. fiat
emplastrum comune de fab ul'
albꝫ ꝛ rubꝫ ꝛ farina ordei. ꝛ trac
solatri. mꝫ. oxalli. al. ꝛ ru. ꝛ sup
pone. Si sic sine humoris uno
hec eadē localia fiant. ¶ Si de
frigida causa digeratur mate
ria cum oximelle purgetur cū
peupigia que magis expiant
ca epatis inter ceteras medicinaꝫ
tertia die fiat balneū de herbis
calidis diureticis. exceīo abal
neo offeratur aurea alexādrīa
sine opio. quia in oīo opilaꝫ
one epatis. splenis. uesice. re
nuum ꝛ matricis. ꝛ arteticā iue
terata melius detur opiata. se
quenti die apiatur saphena sīb
caulla pedis dextri interi. Re
gula est. q' in oīo opilatione
splenis ꝛ epatis de frigida cā l'
distēpata uino epatis ꝺ frigidi
humoribꝰ. in apostemate ꝺ fri
gida causa ul' in quartana ucā
melius ē ut apiatur saphena
quam saluatella. In calidis cau
sis eque so. quia calidi. ꝛ hu. ꝺ
scendunt ꝛ ascendīt. facilius
postea fiat munctio cum oleo
laurino. ꝛ tūc supponatur em
plastrū istud. ℞ cepe sucū mē
te. absinthij. abrotani. aīi. pl'
uergenꝫ semina feniculi. petro
selliī. apij. carui. dauci. ꝓgi
cū predictis sucis distēpetur ꝛ
pulus. fiat emplin ꝛ supp̄ur.
ꝑ offeratur ol. calamīti. ꝛ postea
syrupus de calamento. ul' syrup
de absinthio q' ualet in utraq;
causa. ℑ ꝑ ysopum cocū facta in
unctione cum oleo laurino sup
ponatur eadē sunt localia. i frī
gida distempancia epatis sine
humoris uicio. ℑ ue diē. C. in
prasiuī. ualent in debilitate e
patis in utraq; causa. ℑ nota q'
castanee nō sunt nociue sic ml'
ti credūt q' quatuor ul' duas alīs
in debilitate stomachi. epatī
ꝛ intestinoꝝ semel ul' bis in sep
timana exhibitas. plauum ualē.
ℑ in utraq; causa ualet pānis ca
ldus singulis diebꝫ ieiuno sto
macho exhibitus nō in multa
quantitate. ℨ in tribus ul' qua
tuor morsellis datus nō solum
ualet in hoc. ℨ contra uicia habi
tancia. loca paludosa que paria
sūt. Valet etiam illis qui parati
sunt incurrere emorroydes pas
sionē. Vīn panis calidus istis ca
usis preiudicat exhibitus. Ire
ualet contra nebulas frendas ꝙ
matutinales. ꝛ contra aerem
pestilenciale. ualet cū differētibꝫ
contra fetorem oris ꝛ sentine. si
uō nō panem recentē. ꝛ tu offe
ras coctum. si fiat sequat̄ por.
si nō. nō offeratur. Sz nota q' q
busdā magis confert mutuccus
in uino. ꝛ illis sic offeratur. qui
busdā magis siccus. ꝛ illis sic of
feratur. ¶ De passiōe ydropisis.
Sequitur de passione que dicit
ydropisis. fit aūt q'q; uicio spi
ritualiuꝫ distēpatoꝝ in calidi
tate. Vnde attēde a fontibus. fō
tes auenis. uene ab epate. epar
a stomacho. Vīn desiccatur stoma

chus ꝛ ita magis appetit de potu
et cuius stupha abundancia calo:
sufficatur. ꝛ sic fit indigestio. et
p indigestionē fit crudum suc
sitatis generatio que pueniēs
ad epar est causa indigestionis
ꝛ sanguinis aquosi generatōis
ex cuius diffusione p membra
fit ydropisis. quandoq; fit uitio
intestinoꝝ nequeuntiū depura
re succositatem prime digestio
nis que cum impura pmaneat
pueniens ad epar est causa ydro
pisis. quandoq; uitio stomachi
infrigidati. unde cruda genīa
succositas que pueniens ad epā
est causa ydropisis. quādoq; fit
uitio splenis nequeuntis ꝺpu
rare epar amelancolica stupfla
tate que pueniens ad epar ē
causa ydropisis. qñ; fit uitio re
num appilatoꝝ ita q; urina nō
potest trānire. que pueniēs ad
epar est causa ydropisis. Qñq;
ex uitio fluxus uentris. uñ re
uertitur ad epar sanguis ꝛ est
causa ydropisis. qñ; ex retentā
one menstruoꝝ uł eiꝰ ydropoꝝ
uñ reuertitur sanguis ad epā.
ꝛ est causa ydropisis. Qñq; ex
nimio fluxu sanguinis ex na
tibus. quandoq; amēbris mu
tilatis ꝛ spiritualibꝫ p particu
lares causatōes que in partem
dicte sunt. in parte dicende sī.
curatur talis ydropisis quādoq;
ex apostemate epatis que uti
postema curatur. qñq; ex epa
tis distempancia. Si ergo ī
frigiditate ꝛ humiditate dispē
peretur epar. fit indigestio aq
si humoris ꝛ liquoris sanguīs
generatio. ex quoꝝ diffusione
p membra fit inflatio. ꝛ ita fit ydō
pisis que dicat leucoflegmātica.
Si distempetur in frigiditate. ꝛ
sic fit indigestio. ꝛ sic fit species
ydropisis que dī ypolaura ꝛ ana
laura. Qñq; distempatur gib
bus in caliditate ꝛ humiditate
unde apiuntur pori ꝛ cepiūt fu
mi. ꝛ alma epatis deficit calor. ꝛ
ita fit indigestio. unde fit spēs
ydropisis que dicatur ascites.
Quandoq; distempatur epar ī
caliditate ꝛ siccitate unde aperi
untur pori gibbi ꝛ exeunt spē
ꝛ fumi alme epatis. ꝛ deficit ca
lor ꝛ fit species ydropisis que di
cuntur tympanites. prime du
e species dicunt sicut ꝛ alie due
calide. Generalis ergo regla
est scdm omnes auctores q; par
tibus conuenientibus fiat fle
botomia in qualibet specie fiat
purgatio partibus conuenib;.
Alia regula fit purgatē offerī
tur ea que educit materiam p
urinā. Tercia regula est q; ex ti
secus exhibeant que naturam
sub cutancā delicant uł edu
cant. In prima ꝛ in secta specie
fit utilis purgatio in flebotomia.
S; in hac sequantur q; in leuco
flegmātica in principio appa;
urina discolorata ꝛ pinguis. ꝛ
post confirmationē sequitur
tenuis. Sē in secta ergo spē uri
na discolorata ꝛ tenuis appa;.
Cum ḡ in utraq; specie fere ea
dem sit cura digerantur mate
ria cum oximelle squillitico. pur
getur cum terapigra. Tercia die
fiat stupha de herbis calidis ē
fiatus. exeunt a stupha offe
ratur aurea alexandrina sine

opio. cum uino decoctionis radic̃
anisi ul' feniculi. Sequenti die
curatur cura qua in ydropica
fiat flebotomia de cephalica cum
apostolesim. In leucoflemancia
nō fiat flebotomia ꝯ apponatur
uentosa supra renes. In utraq;
causa bona est flebotomia de sa
phena dextri pedis interius sub
cauilla. leucoflegmancia ē qb;
inflant tybie. fiant incisiones
in pedibꝫ. una inē pollicem ꝛ di
gitum sibi, primū in pede. fiat
illud in utroq; pede. Leucofle ma
ticus sic curatur in .v. die. ꝛ to
ta nocte aquositas illa p incisio
nes exalat. In utraq; causa bene
fit flebotomia de saphena sub
caulla pedis interius semel l'
bis in mense. fiat clistere ī aq̃
marina ul' salmacina in qua re
soluatur .ℨ. s. pulpe pigre. In hoc
conueniunt omes auctores q'
offertas coclear unū in mane u
rine caprine ul' nigre ouis in q̃
decoquatur spica nardi. soluit
frigidam ydropisim educendo
materiam p urinā ꝛ p uentrez.
ul' offertas singulis diebꝫ mane
ieiunb. ꝛ tūc sumpcionat potus ī
uini decocti. raphani. lapacij a
cuti. radic̃ petroselli. macedo. fo
liorꝫ salue. hic etiā potus p se
multos curauit ul' cum aqua
salutis. ꝛ cum predictis addatū
cucubaꝫ ꝛ fiat syrupus. ꝛ semp
exhibeatur. ꝛ primas duas spe
cies curat longo usu. Vel fiat
syrupus cum aqua decoctois
scolopendrie. endiuie. ab sin
chij. spice nardi. que in causa
calida sunt communes ꝛ frigidi
ul' conuenientes. Calamēti. ori
gani. sambuc̃. ebuli. rad'. cor tc̃
tamarisci ul' fraxini. petroselli.
feniculi. apij. ꝛ aliaꝫ predictaꝫ
quibꝫ untuntur semp post usum
electuarij. Si aūt laxatiuū fac̃
uoluūs. apponat' anisū. polipo.
cisula. ꝛ utatur cum electuario
semel ul' bis in septimana. ab
exterioribꝫ fiant sacellationes
de sale. costo. ab ore stomachi usq;
ad umbilicū. ꝛ eodem modo sup la
tera. Item intinguatur spongia
marina ul' lana succida. ul' fil
trum rubeum in lesiua tepida
resolutionis nitri ul' salis coīs
ꝛ inde fomentent predicta loca.
Jē fiat inunctio cum marciato
arragon ul' oleo laurino ī pōdas
locis. ꝛ supra epar ponat' ysopū
calidum exterū. Jē aliud licet fir
mule tamen potens est in effectu.
decoquatur stercus bouinū ul'
caprinū cum uino ul' oleo. et
apponatur sal nitrum. ꝛ empla
strē ꝛ sup ponatur. Jē frequēt
balneetur in aqua marina uel
salmacina. Jē coopiatur arena
maris calida. Jē fiant scarifac
tiones in anterioribꝫ ꝛ posteri
bus partibus tybiaꝫ. Jē fiat cau
teria inferius sup genu ꝛ sb ge
nu. Jē in tertia ul' quarta etate
lune uentosa apponatur in re
gione epatis sine scarificatiōe.
Jē in sequenti lunatiōe ꝛ in ter
cia etate lune ponatur sanguis
suga supra regiōē epatis. Et
nota q' eadem diligencia cōfe
runt que diximus ualere ut
supradictum est contra frigidā
oppilationem splenis ꝛ epatis
frigidi. D' calidis spēbꝫ ydropisis.

Lume due spēcies sunt calide.

ur dicunt auctores · que sub eadē
diligencia curantur: digeratur
materia cum oxicracha: purge
tur cum colagogo in quo ponat
z·i· aloes ul' trifera sarracenica: l'
rubea: ul' cum cupressino seruo decoc
to in quo fundatur de nocte re
ubarb̄. Si aūt sit inueterata pas
sio offeratur electuarium de suco
rosar· tercia die fiat vulneū ō fo
lijs sulc̄ uncar· z similiū h̄
bar· frigidar· diureticar· Q̄reūm
balneo offeratur rubea recen
cata ul' requies cum decoctione
endiue ul' suco eiusd̄. Sequēti
die apiatur uena epatica dex tri
bachij cum apozemate. singulis
aūt mensibus apiatur uēa sal
uatella in prima ul' secūda etate
lune in uno mensē in una mān
in alio in alia. Jē semel in mē
se fiat clistere ul' bis sic. Accipe
absinchium. malluas. violas. ana
aū. manipl' unū. decoquant'
in aqua. colent' z colatur' admi
sceatur furfur triticeū. colet'ur
z colatur' addatur olei violacei
z·ij· sal gēme·z·i· electuarij de
suco rosar· z·s· z totum ad pon
dus unius libre misceatur. Jē si
gulis diebus in mane offerat'
de mixtura duar' partium dia
prunis z tercia parte reub. ad q̄
tatem castanee minoris. z se
quatur us' sirupi cum tribus
partibus aque tepide: ul' q̄nq;
partibus aque decoctionis en
diuie. Accipe endiuie. capillus
veneris. cicorac. adianti. pollij
trica. viol'. epica. rad. petrosell:
feniculi. apij. ebuli. sambuc.
fragarie. genestē. sulc̄. radices
liquirē. cortex tamariscī. ra su
re eboris. sericum crudum. san
dali omniū. nenufar. hypocis
tidis passis. sebestenis. endi
uie. absinchium. spica nardi. mi
ra. quatuor. semina frigida. ista
quassentur z decoquant' in aqua.
colentur z colatur' admisceat'
gucha z sirupetur. z singulis
diebus accipiat de hac decocto
ne que sic fit. Accipias oleum
ordeum ceroziat̄ cum cortice
radic̄. feniculi. petrosselli. spicanā.
quassentur radices z decoquāt'
in aqua. post decoctionē appōā
tur pulues reub̄. ¶ Iste aūt po
tus partum p urinā purū p uē
trem educat materiam. Si aūt p̄
dictum sirupum facere uolue
ris laxatiuū. in fine decoctionis
reubarbarū apponas pau. ul' sca
moneam cetam. ¶ Jste alius q.
indifferenter in utraq; causa
offeratur. Decoquatur spica nā
di in seruo cupressino. z hac potiē
tur patiens mane et seru.
iste potus longo tp̄e potatus va
let contra utrāq; causam. Jē
vulnerentur in aqua decoctionis h̄
bar· frigidar· frondiū. z absithi
um. Jē unungatur oleo violac̄.
supra uentrem z lacertos z regio
nem epatis z suco absinchij. et
hic sup ponat' emplastrū q̄ sic
fit. Accipe chimoleā ul' illam
radicem que inuenit' sub mola z
fabū. puluerizentur. z distēpent'
cum suco absinchij. z aceto. z fiat emplastr̄. Jē aliud sup ponāt
emplastr̄ q̄ valet contra passi
onem epatis fiat z sup ponat'
z generaliter ea que dicta sunt
in cālida oppilatione epatis va
lent in hac causa. Item fiant

scarificationes in anterioribꝫ ꝛ poste
rioribꝫ tybijs. Jt̃ fiant cauteria in
pedibꝫ locis. Item sanguisuga cr
uentosa cum scarificatione supꝫ re
gionem epatis apponant. Jt̃ in ul
tis dualꝫ speciebꝫ ydropisis iflan
tur pedes ꝛ tybie ꝛ uen. ꝛ partes ĩ
feriores usꝫ ad os stomachi gene
raliter brachia ꝛ collum graciliã
tur ꝛ facies extenuat. urina uero
big; rufa ul' sub rufa. si in hac dif
ferunt q' in ascite apparet urina
mediocriter tenuis ul' mediocꝫ.
Jn tympanites tenuis p totum.
Quia sunt ydropici qui habent
urinam citrinam ꝛ rufam. ꝛ sed;
hec uidetur calida ydropisis. Jn
flegmatico tam̃ si corpus ꝛ pedes
maxime ꝛ secm̃ hoc uidetur esse
ydropisis frigida. Ad hoc. ꝛ. quia
dicens qd calida ē ydrops. q' aũt
fit in flegmatico cum hꝫ
deberet esse particularis. hoc est
ꝓpter fortitudinẽ que fit ca uẽ
trem. ꝛ ꝓpter fortitudinẽ recipiẽ
tem naturam influentẽ. idꝫ tam̃
mittitur ad alia membra. De apo
Postema epatis stemate epatis.
quandoq; fit de calida causa. qñ
de frigida. Item quãdoq; de flegm
mate. quandoq; de melancolia q'
doq; de colera quãdoq; de sangui
ne. de frigida. qñq; de flegmate.
quandoq; de melancolia quãdoq;
fit de sanguine sentitur dolor ĩ
firmus ꝛ aggrauatio sub dextro
ypocondrio. febris adest cõtinua
dulcedo oris. diffusio ruboris p al
ba oculoꝝ. uenaꝝ inflatio. ꝛ totꝫ
corporis repleta hebitudo. Yrina
rubicunda ul' sũrufa. ul' inops.
ul' kȳanos supius distincte luẽs.
Si aũt fiat ex colera secundũ
ar sint. principiũs sub dextro ypoꝯ
drio. citrinescit alba oculoꝝ. ama
rescunt os. sitis adest. ꝛ febris maꝝ
acuta. ꝛ urina rubea ul' sub rufa. cũ
spuma supius aurea. circulus ad
est lucens. Si aũt fiat de flegma
te adest dolor ꝛ aggrauatio ꝛ ꝛ tẽ
sio ꝛ mollities sub dextro ypoꝯ
drio cum emulo colere ꝛ totius cor
poris. aliquando cum febre molli
ens. aliquando sine. pinguis u
rina ꝛ colorata pur ꝛ p totum spis
sa ꝛ turbida supius distincte luẽ.
Si aũt fiat de melancolia fit dolꝯ
sub dextro ypocondrio. sequitur
pondus arditas in exterioribus
ꝛ loca duricies cum ꝛ̃o colore fa
cie. Yrina minus colorata ꝛ mi
nus pinguis supius cum aureo
colore lucens. ꝛ quãdoq; p totũ.
Jt̃ quandoq; ē apostema in sima e
pitis. quandoq; in gibo. Si sit in
gibo urta spinã apparet dolor
timor notabilis. difficultas respi
randi. adest forma apostematis
ad modum lune nouelle ꝺ̃pres
sis cornibꝫ inferius. ueꝛs' umbi
licum sentitur dolor ꝛ pulsacio
usq; ad furculas. hic dic̃. C. si
sit in sima sentit̃ dolor usq; ad
umbilicum cum nausea uoit'
ꝛ eructuatio ꝛ singultus adsit.
Si ergo sit de colera partibus cõ
uenientibꝫ p̃iudicat flebotoꝯa
de epatica dextri brachij. ut dic̃.
C. qd̃ secm̃ quatuor tẽpora apo
stematis diuersa dissimilia sũt
apponenda. Jn principio aũt re
pellenda est materia cum stu
pis canabinis intinctis in suco
tepido solatri ter ul' quater in
die usq; ad duos ul' tres dies. Jn
augmento utendũ est dissolu

tuus. decoquatur. ℊ farina ordei in
suco absinthij ℨ fiat emplastr̃. et
supponatur. Jn statu uō quando p̃
paratur materia ad sanē q̃ cog̃
natur p minorem dolorem ℨ sin
thanum in retentionē. quia ut di
cit amphorisin. Maiores dolores
ℨ febres accidūt in generatione
saniei quam facta sanie. Jnsisten
dum est maturatiuis. decoquat̃
farina tritici in oleo uiolaceo. l̃
butyro ℨ fiat emplastrum et sup
ponatur. Jstud tamen potest fieī
de sumitatibus usquaq̃ sū
perius in apostemate aurū dic
tum ē. Ad idē ualet rupto aposte
mate q̃ cognoscatur p urinā sa
niosam ℨ egestionē saniosam. V
tendū est dissolutiuis ℨ mūdifi
catiuis. Accipe absinthiū. spica
nardi. scolopendriā. enduia. ℨ
quatuor semina frigida duorum
ex decoquant̃ in aqua. colet̃ cola
tur addatur sucharℨ ℨ syrupi cet̃.
Jt̃ puluerigentur q̃tuor semina
frigida. ℨ fiant pastillae. atriplex.
lactuca. fenic̃li. spice nādi. añ.
puluerigentur ℨ ficantur cum
syrupo supradicto. ℨ fiat ēplastr̃
ℨ ponat̃ usum electuarij mane et
sero ℨ meridie sequatur usus sy
rupi cum aqua tepida. Si aūt
de frigida causa partibus con uici
entibus fiat flebotomia de epatica
G. dicit tamen q̃ in causa calida
debet fieri. non tamē negatur q̃d
in frigida ℨ usq; ad septim ul̃ ter
cium diem repercutiat̃ materia
cum predictis repercussiuis. Jn
augmento utendū ē dissoluti.
et trahatur sucus absinthij. et
in illo tepido mungatur lana
succida. ℨ supponatur. Cum aūt
materia tendat ad saniem q̃ cō
tingit p predicta signa. apponā
tur illud emplastr̃ maturatiuū.
decoquat̃ farina tritici cum oleo
laurino. cum melle ℨ uino ℨ fiat
emplastr̃ ℨ supponatur. ul̃ accī
pias limaces tribeas ℨ decoquāt̃
in melle cum farina tritici l̃ u
no. ℨ fiat emplastrū ℨ supponat̃
ul̃ illō q̃d dictum ē supius in ple
uresi de berula ℨ nasturcio aqua
tico ad idem ualet. Similiter ua
lent inunctiones repercussiue. dis
solutiue. maturatiue. mūdifica
tiue rupto apostemate q̃ cognos
catur p predicta signa. offeratur
dianisum. dia ſpmaron uel dia
prunis ℨ sequatur usus ſyrupi.
de absinthio. Jt̃ in utraq; cau
sa ualet clistere mollificatiuum
deinde mundificatiuū. ad mun
dificationē. ℨ post mundificatiōē
apostema dentis lacis separatur
ab apostema ēpis eo q̃ habet f
formā rotundā ℨ oblongā. et p
alia signa que dicta sunt in trac
tatu splenis. De yctericia.
Sequitur de yctericia. ℨ est ycteri
cia mutatio caloris naturalis i
tō naturalē. ut pote in croceū.
ul̃ nigrū. fit autem
yctericia circa cr̃ coleum admix
ta cum sanguine. cr̃ cuius diffu
sione p mēbra fit color croceus.
ul̃ pallidus unde fit uiridis ſyl
cr̃ melancolia unde fit niger.
fit aūt quandoq; ultio stomachi
quandoq; ultio splenis quādoq;
ultio matricis. quandoq; cr̃ ui
uio fluxu sanguinis. q̃nq; cr̃
nimio uomitu. quandoq; cr̃ ne
meno exhibito. quandoq; cr̃ mō
sui canis rubidi ul̃ serpēt̃is. q̃m

ex febre. quandoq; uino epatis. et
time ul' eius apostemate ul' ei' de
bilitate ul' oppilatõe fiuculoz. ci
stis fell'. t time quãdoq; ex frigi
ditate poroz. quandoq; ex oppila
tione fuptoris pozi stomachi. q̃m
inferiores a stomacho fit p nimi
am ebullitionẽ t calefactionem
eiusdẽ. Vnde ignita fuccositas ul'
fumositas trahitur ad epar õ q̃
gñatur ignita colera que depor
tatur p membra cum sanguine
t facit yctericiã. t hãc potest esse
cocta ul' uitiosis fm maiorem
ul' minorẽ stomachi caliditatẽ.
Vitio splenis fit cum oppilatur
splen. t nõ depuratur epar a sup
fluitate melancolica que depor
tatur p mẽbra. t facit yctericiam
nigram. Fit etiam quandoq;
ex retentione menstruoz que
redeunt ad limam epatis cum
sanguine deportantur p mẽb'
t facit yctericiam. Ex ueneno
assũpto ul' morsu rabidi canis
ul' serpentis ideõ inficiuntur
humores t membra ex ueneno
so fumo. t ita fit yctericia. Jt
ex fluxu sanguinis ul' uomitu
inanitur corpus t interim dici
tur siccitas interioz. accenditur ca
loz. trahitur sanguis in coleram.
ex cuius diffusione p membra
fit yctericia. Si aũt fit ex fleg
mate ul' fluxu sanguinis l' u
natura ul' in sinchoniatus. vi
natura ut in die critico cũ ma
teria nociua expellitur ad exte
riora. vi sinchoniatus ut in die
non critico p ebullitionẽ ma
terie que diffusa p mẽbra facit
yctericiã. Vl' ex apostemate
epatis compumentẽ cistum f
fellis fit yctericia. qua fel t colerã
p fũptionem trucentur ad fim
am epatis ex cuius diffusione per
membra fit yctericia. t quandoq;
ex ebullitione epatis unde san
guis trahitur in coleram ex cui'
diffusione p membra sequitur
yctericia. ul' ex oppilatione ra
moz cistis fellis denegatur trã
situs colere ad ppria loca ex cui'
diffusione p membra fit yctericia.
Iste aũt cause p ppria signa sepa
rantur. Si fit a stomacho. ar
sure t punctiones sentiuntur.
fumosa eructuatio. uomitus co
lericus. amaritudo oris. sitis cõ
tinua. tinnitus auriũ. dolor f
frontis. unũ salis in fetido ocu
loz t aliox membroz. Si a splẽ
ne cognoscatur p dolorem sinistri
ypocondrij t tumorẽ t inflationẽ
splenis t epatis. t nigram yctericiam.
Si fit uitio matricis si
militer nigra fit yctericia. et i
dicta patientis cognoscatur.
Similiter si fit ex uomitu l' ex
fluxu uentris. ul' ex morsu ra
bidi canis. ul' serpentis. uel ex
ueneno p signa inferius dicen
da cognoscuntur. Si ex aposte
mate epatis p predicta signa
cognoscatur. Si ex ebullitõe
epatis p arsuras t punctiones
eiusdem. p urinã spumosam t
acetosam. t dolorem frontis t tin
nitum auriũ t unũsalem cor
poris infectionẽ. Si ex oppila
tione rami supi' cistis fellis. ma
loz infectio ab umbilico supi'
ul' inferius ab umbilico tincte
t colice egestiones siũt acetose. Vl'
ex oppilatione utriusq; cogn̄scũ
p extensionẽ t dolorem epatis

p̄ſicas egeſtiones ꝛ colericas ꝛ uē
tris conſtipationē. ¶ Si ſit ui ſtō
chomatis in febre cognoſcit̄ qñ
ſit in die arctico nec ſequatur egri
alleuiatio. Si ſit ui natur cognoſ
citur quā ſit in die arctico ꝛ ſeqt̄
egri alleuiationē. Si aūt ſit ex do
lore ſtomachi ul̄ caliditate. eode
modo curatur ſicut dictum eſt ī ca
lefactione epatis ꝛ ſtomachi. ¶ Si
ſit uitio ſplenis curetur ſicut dic
tur in tractatu ſplenis inferius ī
oppilatiōe eiuſdem. ¶ Jē ſi ſit ex re
tentione menſtruoꝝ curetur p
appoſitionē eoꝝdem ut inferius
dicet̄. ¶ Si aūt ſit ex uomitu cu
retur ſicut in paſſionibꝫ ſtomachi
diximus. Si ex fluxu uenturis cu
retur ſiāt inferius dicet̄. Si ex
fluxu ſanguinis curatur ut dēm
eſt in diſenteria ul̄ fluxu ſāgui
nis ex narib; ul̄ ex fluxu emoꝛꝛo
idaꝝ ul̄ menſtruoꝝ. Si cū ſit ex
ueneno ul̄ morſu rabidi canis l̄
ſpentis ut inferius dicetur cum
humoris uitio curatur. Si ex fe.
curatur ut fe. Si ex apoſtemate
curatur uo ſuprius dēm ē. in cale
factiōe epatis cum humoris uitio
e. Si ex oppilatione cuſtis fellis cu
ratur ut dictum ē in calida opila
tione epatis. ¶ Si ſit uitio ſtoma
chi ul̄ feruore epatis officiāt iſta
cerotia ul̄ iſte ſyrupus. decoq̄tur
ſcutelle ꝛ ſpica nardi in ſero cap̄
no. colet̄ur ꝛ in colatura reſolua
tur pulus trub. ſecm̄ uires pa
cientis. ꝛ ſic dimittat̄ p noctē ꝛ in
craſtino ad ponō uni l: bre offeꝛ
atur ſingulis mensibꝫ ſiue ſit ex
ebullitione ſtomachi ſiue ex e
bullitione epatis. ¶ Jō in iſtis ca
ſibꝫ ꝛ in oñibꝫ calidis ul̄ frigi
dis oſſeꝛatur iſte ſyrupus mane
ꝛ ſero. Accipe ſcolopendriā. cuidiu
am. abſinthiū. ſpicā nardi. caulī
culū agreſtem. archemiſiā. lunā
riam. capr̄folij folia. quaſſentā
ꝛ decoquant̄ur in aqua. colent̄. co
laturæ addatur ſuchar ꝛ ſyrupet̄
de ſuco aūt lunarie dico q̄ ſi bulli
at ꝛ addatur ſuchar. ꝛ de co repi
to accipiat ieiunus quātū teſta
oui capit uſq; ad nouē dies. ſoluit
ieiunium oculoꝝ ꝛ totus corpus.
uē de ſuco capr̄folij. Jē nudus p
tenuis induat nouam camiſiaꝫ
ſiccam nō curatā ꝛ nō candidā
ꝛ ſic ſtupleatur cum aqua decocti
lunarie ul̄ capr̄folij. iſtud tollit
unuſium coloꝛē ꝑtenuē a caliditā
te. Jē decoquatur cauo uaccina ul̄
ouilla recens in aqua. ꝛ inde ſuffu
migetur oculi. ꝛ nō bue gutte
de uino maluaticu ul̄ malu mac
ani in angulis oculoꝝ infundat̄ decti
ſub cineribꝫ. ꝛ in decoctiōe iuno
luti ſtuppis in aqua madefactus
ul̄ in caulibꝫ illis ſemonet ꝑtē
colorem oculoꝝ caliditoꝝ. Si ex frigi
ditate curatur uo dictum eſt in
apoſtemate epatis. Si ex oppilatio
one ꝛ ebullitione curatur ut dēm
ē in caliditate epatis. ¶ De paſſiōe ſplē
Cetur in quare multe paſſiones cadꝫ
ta in ſplene. quia quandoq; tumo
lit̄ quādoq; indur[illegible] quādoq;
apoſtematur. quandoq; ex uento
ſitate ex tenditur. quandoq; tumo
lit̄ ex defectu flegmatis. ꝛ pi
roꝝ eius ſubtilientis indura
tur. quādoq; ex longa cotidiana
quandoq; ex longa tertiana. qñ
ex potu aque frigide. quandoq;
ex longa ꝛ cronica egritudine.
quandoq; ex uſu melancoliciꝝ

cibꝫ. q̃q; opilat magis quandoq; minus quãdoq; uas stomachi. q̃n; ꝰ ius uentriculi. q̃n; ꝰ ius pectinem. q̃n; est uacuus. q̃n; est oblongus. q̃n; angulos. quandoq; ī una parte splis ī alia parte tenuis. quãdoq; in superiori. q̃q; in inferiori. q̃q; in toto. q̃n; de calida causa. quãdoq; de frigida. De frigi ut sicut de melancolico humore. in maiori quantitate q̃m subtilitate. Ex calidi sicut ex colera que multiplicatꝫ in magna quantitate ad splem fellis que p̃ conuexa discurrit ad splenem ꝛ ibi opilat ex aqua frigida. Vñ constringit splen ex cibis melancolicis. Vnã multa genera melancolie que ibi opilat ex longa quartana. que nutrit melancoliã que ē ca opilatiꝰ. Ex tertiana ex qua ſtiles humores consumũt ꝛ gſſi remanẽt qui sunt causa opilatiꝰ nis ex longa continua q̃ generãt crudos humores ꝛ uiscosos qui ſe causa opilatiꝰ. Quãdoq; apostemat̃ ex humoribus calidis ex frigidis qui in ipo colliguntꝫ. q̃n; extenditur ex uentositate precedens subintrant generata p indigestionẽ. ¶ Cõtra signa splenetice in quibꝰ conuenit ꝰ os auctores sunt ypocondrij sinistri maior aggrauatio post prandiũ q̃m ante. dolor in sinistra parte capitis. discoloratio facies ꝛ totius corporis ꝛ extenuatio cutis. cructuatio continua frigida. alimo. puerum enim aspleneticum indigestionẽ. vomitus. quãdoq; sanguineus. q̃n; ruticulus. quãdoq; suauis. q̃q; uarius sanguineꝰ. q̃q; egestio ſanguinea. q̃q; fluxꝰ ſanguis p̃ nares q̃q; sinistram naremꝫ q̃ fit q; splen ꝰ est caput melancolie sanguis ad sinã quatis. ꝛ nunc ut dictũ est expellitur aggrauatio ad ꝓbias ꝛ cruta. difficultas anhelitus q̃n; ascendit p̃ scalam gutt̃. ꝛ nec maxime q̃n opilatur supius caput splenis. ¶ Specialia signa sunt ꝰ si mollitur splen pre ꝰ ni; mem sentitur. ac si dissolueretur tota substancia sub digitis. Si aut̃ indurat̃ de calidi causa sentit̃ ardor ꝛ pũctiones sub sinistro ypocondrio. eius amaritudo. exiguitas totius corporis. urina tenuis ꝛ colorata. Si ex frigida causa sentitur aggrauatio ꝛ pondus sub sinistro ypocondrio. urina dissoluta ꝛ tenuis ꝛ q̃q; pinguis ꝛ nigra cum amixtiõe melancolie. ¶ Si sit ex apostemate cognoscit̃ p formam apostematis ꝛ aggrauationẽ ꝛ ponꝰ Si sit de frigida causa p algorem in profundo ꝛ lentum calorẽ. Si de calida causa p ardorem ꝛ pũctiones ꝛ febrem continuã ꝛ acutã. Si sit ex uentositate cognoscit̃ p intentionẽ ꝛ saltum. p mollitiem splenis ꝛ deambulatiõ uentositatis ꝛ tumoris. ¶ Si sit remollitio splenis de frigida causa ꝓ digerat̃ materia cum exilelle. purgetur aũ yera pigra. ꝛ cũ diaꝛ fiat stupha ꝰ herbis calidis delicatiuis. Ex eisdem aliis pha officiatur mithridatũ cum decoctiõe zinzibis. Sequenti die ꝙ apiatur saphena uena interior in sinistro pede. fiant sacellationes supra splenẽ cum sale. costo. mirto. auena. ordeo. in hoc pñdiat sal costũ ꝛ in uesica enea positus. Si aũb sit duricies splenis siue ꝰ causa calida siue de frigida post

ſpicaum uni⁹ anni ꝙ inueterata tñ
poſt .x. annos ul'. .9. bñ curatur.
Regula ergo generalis eſt q̃ ſi tã
gatur regio ſplenis cũ uentricu
lis uigilet ꝛ reſiſtat tactui nec ĩ
aliquo cedat incurabilis eſt. al'.
ut nõ ꝓhibeatur uolenté diure
tica. nec ex uinel ſquillaticum per
os donec remolliatur ſplen. Alia
regula. nõ eſt ꝓhibenda medi
cina laxatiua uſqueqũ ſplen remo
lliatur. Jt̃ alia regula. q̃ nõ appo
natur aliqũ emplaſtr̃ ab ꝓcõn
bus deſiccatiuũ donec ſplen re
molliatur. al'. q̃ nõ debent p os of
ferri uolenter diſſoluciua ne ꝑ
diſſoluatur teneca ſubſtãtia ſple
nis. ſi ab exterioribꝫ apponatur
ſcõm oñs auctores. al'. quia cõs
ſpleneticos. epaticos. yctericos. co
licos. yliacos. dedit aqua frigida.
Si ergo ſit de calida causa digera
tur matia cum oxigichata. p os
remolliatur mane ꝛ ſero cũ bu
tyro uel oleo uiolaceo cum dial
tea remollita ab exteriorib⁹. pur
getur cum electuario de ſuco roſa
rum. tertia die fiat balneum d̃
foliis uinee. ꝛ cõmẽtilla. epatica
malua. herbe uiol'. ſemẽ abſin
thij. de foliis ſalicis in milia quã
citate. Exeunti a balneo offeratur
rubea tractata ul' requies cum
aqua ꝓcessionis endiuie l' ſco
lopendrie. ſequenti die fiat flebo
tomia de epatica in ſiniſtro bra
chio. q̃q; de ſaluatella in ſiniſ
tra manu. Jt̃ dicat. q̃. q' in iſta
paſſione debet apponi uena uentro
poſt auriculã ſiniſtrã. q̃m apponatur
ſaphena ſiniſtri pedis. Jt̃ dico ap
ponatur ſanguiſuga ſupra regi
onem ſplenis ul' uentoſa cũ ſca
rifactione. Jtem fiat cauterium
cum cruce ſiniſtro tarſus ſupra
genu. ꝛ ſub genu ex̃terius. Jt̃ fi
ant ſetone ſupra uuigonem ſple
nis. ul' ſingulis ſeptimanis dum
colligoguin ferat. Jt̃ fiant ba
de tamarisco uel genebre. ul' de
ſalicibus cum quibꝫ recipiat a
bundanter potum. Jtem calefiat u
rinum cum ferro inducto. ul' ca
lide. ul' aurum q' plus ualet. Jtẽ
aqua in qua ſaluet extinguat' f'
rramenta ſua bulliat ad ignẽ.
coletur colatura addatur gichi
num ꝛ ſyrupetur. uſus aũt ſyru
pi manet ꝛ ſero ꝛ in quacumq;
hora uoluerit cum aqua calida.
Et ſimiliter cum ſyrupis ꝛ ẽplaſ
tris. electuariis ꝛ aliis supdictis
cum quibꝫ curatur calefactio
epatis. curatur ꝛ burrita ſpleꝫ.
Si aũt fiat de frigida causa re
molliatur cum oxymel ꝛ butyro
ab exterioribꝫ. ul' decoquatur
farina uini cum butyro ꝛ ſuppo
natur q' ẽ cõe in omni causa di
geratur matia cum oxymelle ſq
lutico. purgetur cum electuario
acuata cum ſcamonea. tria die
fiat ſtupha cum herbis caloꝛ
diuretics ꝛ confortatiuis. Exeũti a
ſtupha offeruntur aurea alexan
drina ſine opio cum uino dece
tionis radicis fenicoli. ſequenti
die fiat flebotomia de ſaphena
ſub caulla ſiniſtri pedis magni.
Jt̃ apponatur ſaluatella ſiniſtre ma
nus. ꝛ retro poſt ſiniſtrã auriculam
fiant ſcarificationes. ſup' ſplenẽ
apponatur uentoſa ꝛ ſanguiſuga. ꝛ fiat cauterium ſup genu ſu
perius. fiant ſetones ſupra ſple
nem. Jt̃ fiant balneum de tamariſco

1855 1864

r finarino cum quibꝫ aaqꝫ unũ r potum. Jt fiat clistere flagogum ul' ypagogum cum .z. .s. ter in pigꝫ scamoneate semel in septimana. Jt fiat unctio cum hoc unguento. Liquefiat armoniacum in aceto r admisceatur oleum laurinũ r in illis liquefactis ad ignem in sim' liquefiat cera rubea r deponat ab igne r admisceatur pulvis de aloe r thure r fiat unguẽtũ quo ungatur. Cũ unctione sup ponat ẏlopum cortũ malaratũ cũ aceto resolutois armoniaci. r acuatur cum pulvere mirre r aloes. Jt accipe radicem bryonie pũ. cucumis agrestis. quarterij r cõpunctãtur in uno vaso r in uno decoquãtur ut ad eius consumptionẽ volent reprimatur inf' duos baculos. et unꝰ liquefiat cera rubea igne. r deponatur ab igne. r apponatur pulvis mirre r aloes. r tunc fiat unguentũ. r nisi radices predicte decoquant in uno usq; ad medium diẽ r teratur cum axungia porcina uetusta r purissima. r facta unctionẽ sup ponat emplastꝫ q; potenter extenuat splenẽ. Jt decoquatur armoniacum in uno cum nitro r stercore caprino et fiat emplastꝫ q; potenter extenuat splenem. Jt de cibo in cenã die offeratur diã sene acutũ cuꝫ lapide laguli. Si autẽ fiat cum apostemate aquatur ut apostema epatis ut supra dictũ est. Si autẽ sit ex uentositate quãq; ex cibis r potibꝫ quãq; unus splenis q; cognoscatur sic. Si ex cibis r potibꝫ collor adhibitus r oppilatõ upis subtractis cessat. Si autẽ upis exhibitis r nõ exhibitis permaneat

color sit unus splenis. Haut oppilato p electuaria. p syrupos p emplastra p fomẽtationes r alia extenuantia uentositatẽ curatur. De dolore renum.

Quandoq; fluit humores ad renes r facit dolorem. quandoq; apostema. quãdoq; lapidẽ. r qñq; fit de calida causa. quãdoq; de frigida. De calida qñq; sanguinea ul' quãdoq; colica. qñq; ex frigida flegmatica ul' melancolica. qñq; cum humoris uno qñq; sine. Si autẽ fiat de sanguine hec sunt signa. calor in profundo. aggrauatio ũbroꝝ. põdus sapis extraneus uene repleto. urina pinguis colorata. Si acetosa ardure r punctiones in profundo exteriores pris arefacto. urina tenuis r colorata. Si ex bilis extenta calositatis sine humoris uno cadẽ sunt signa que r colere. apter pondus r aggrauationes membroꝝ. Si ex flegmate frigiditas r algor in profundo. aggrauatio r pondus urina discolorata. Si ex melancolia cum pondere et aggrauatione urina tenuis r discolorata. Si ex frigida causa sine humoris uno eadẽ erunt signa que et melancolie excepto pondere r aggrauationẽ. Regula est ut primo cognoscatur utꝝ fiat a splene ul' ab epate. ul' a toto corpore antequam sapiatur cura. quia secundum hoc uariat cura. quia si fiat a splene l' ab epate q; cognoscatur p aggrauationa eius prima est confortatiua uacuatiua incipiencia fluxum spaliter splenis sunt apponenda. s. diacodion cum gucharo in causa calida. In frigida vinacodion similiter

intelligendū ē de epate vel capite
Si aūt corpus qđ cognoscit̄ p ag
gruamēta omīū colorū vt dolcē
purpa cum est q̄ maxīe sanū pur
gerur corpus. Jē q̄nq; est melior
cum vrumate ut dīcunt̄ dicēdū ē
quandoq; sine vrumate. partib⁹
ergo cōtinentib⁹ corpore cruste
te plectonico vrumatico de san
guine fiāt flebotomia de epatica. digeratur materia cum diap̄
rūs nl' cum holeribus nl' alūs fri
gidis herbis sicue malūs. nō ē
deby exhiberi oxycrathum q̄ me
lius apitaia est & pucat vrumā.
dicat enim galienus q̄ eis usū
vuretico⁹ adūsatur vrumatib⁹.
Regula est q̄ ab extremitatib⁹ mun
gantur vrines cum oleo violaceo
nl' bucyno & supponat̄ pannus in
fusus in aqua decoctionis solatri
uauene & vīn ep̄sius. Si aūt sit
sine vrumate digerat̄ materia
cum origachana. digesta matia
purgetur cum clemate de sucho
rosar. Si corp⁹ nō sit plectonicus
digeratur matia ut dcm̄ ē i vru
mate & fiāt particularis purga
cio ut dictum ē cum clisteri co
lagogo. Tercia die post ú sale nl'
particularem purgatiōz. duco si
nūs plectonici fiāt stupha de her
bis frigidis nl' balneū. Exeūt
a stupha nl' a balneo detur tale
a vrcolacea cum uino rosato nl' li
phato cum decoctō thuris. co
dem modo fiāt in colerica post &
flegmatica. Sequenti die unaq;
causa aquatur saphena pedis i
cruce. & aperiatur flebotomia fi
gulis nūlib⁹ de saphena altera.
Jē fiant cautā in p̄dictis & ali
cationes supficiales supra re
nes & nunc fiāt unctiones in cā cali
di cum albumine ouī & sinapi cōt
cum pulue de scandulis tartarū p̄
cipitat. ros. & cetto cruto. similē fric
cio. & detur pap̄ de pice nigra
nūc sup abpōatur supe cauabre
mundificatiue & incarnatiue. & munt̄ nē
dones pūs [illegible] nō cadat
donec cadat eschara. Jē apponā
tur ea que dīcunt̄ supa in cale
factione epatis in ūdo emplastr̄
Si aūt sit frigidus unctio ad
tatur & frigida. & cyrurgia altāa
cum syrapio. electuariis. empla
strīs iungentib⁹ balneis. & alīs
sup dīctis. Si aūt sit de frigida cā
cum humoribus malo paly cōue
nientib⁹ corpore existente plec
tonico & vrumatico. digeratur ma
teria cū gingebar alepā. & holib⁹
de bleta & bērula & nasturcio in
cuphia aqua decocta & nō cū exi
melle quia nimis est emplastr̄.
& diuretici. Jē in calidi cā detur
diamūsa & cucharo rosaceo. In
frigida dyacatholicon calidū. In
ungantur vrines cum dialtea si
nō sit vrumatica. digeratur ma
teria cum oxymelle in unaq; cā
purgetur cum bīdā. sinon sit
plectonici cum yerapigra nl' y
dragogo clisteri in unaq; causa
Tercia die fiāt stupha. offeratur
aurea alexandrina cum uino &
ceriosis thuris cū sit causa vruma
tica. & nō vrumatica cū uino de
ceriosis & veteri. Sequēti die apa
ratur saphena cruris. quia sanct
ceror. aperiat contra uicū spleē
reparis. & sic de. & nūc. & mar
cis & ante stinoga. ita cyrūr cōt
nuet se. fiant cum passionē ve
rā & spondilogā. Jē fiant cum

ria appmanē uentose cū scarifi
cone supra renes. Ꝑ fiant fo
fationes supra renes r unguāt
cum melle calido diꝑumato. et
ſinapigenatur cum pulnere fen
culi. petroſelli. apij. dauci. caru.
ani. murobol. ſpice nardi. thuris
maſtices. rabſinthij. r ſup aſpar
gantur ſtuppe mundiſſime in
aſo r dimittant ut dicū ē. Sīgu
lis menſibus fieri debet flebotomia
de uena ſaphena in dra ſ̄ ſīſtra
exacte lune ſecūda que dicta ſuit
in frigidatione. al'm calefactāt
epatis adhibeant. In cauſa cal
da ſine humoris mixtione. ꝑ ꝓ̄gru
tiones. cauteria r flebotomias
eadem diligentia cauēdas. In fri
gida cauſa fiat unctio cū mel
le. ul' oxi. poſtea cum ſinapiſmo
addatur pix nauālis in cauſa
calida cum albumine ouī. raſ
pgantur. r iy. r pix liquida in ſi
napiſmo. D apoſtemate renū.
Quandoq; humores fluūt ad re
nes ad faciendū apoſtema. r qm̄
ſit in uno rene. r quādoq; ī duo
bus. q; cognoſcatur ꝑ dolorē uni
ad duos. qm̄ ſit de cauſa calida.
qm̄ de frigida. qm̄ de ſanguīe.
qm̄ de colera. qm̄ de flegmate.
quandoq; de melancolia. Si
de ſanguine calor ſentatur ī ꝓ
fundo. dolor. r aggrauatio cū
pondere r dolore capitis. uomi
tus. nauſea. r febris acuta. u
rine denigrate. urina rubicun
da r ſubrufa. aliquando ſanguī
nea. aliquando ſanioſa. aliqm̄ li
uens ſicut fex. Quādoq; in flegma
tico in forma apoſtematis. ī fleg
matico uena appāret exterius
que ſub camilla pedis ſuit. dene
grato urine que quādoq; ſit diſ
coloata. qm̄q; ſanioſa. qm̄
qm̄q; aquoſa. qm̄q; quaſi lumen
cinā. quādoq; liuida. Si ex meli
cola cum maiori pondere r aggra
uatione r ardoꝛe exeūtis mīzor
appāret urina mediocriter tenuis
diſcoloata. lentas eſt calor febris
remiſſa ſicut in flegmatica cau
ſa. qm̄q; urina eſt pinguis. re
miſſa ul' nigra. Si ago ſit de
ſanguine ul' de colera primo ap
ſtatur uena ſaphena exterius ſ̄
camilla pedis. ſequenti die fiat
cluſterē colagogum. romīa que
dicta ſunt in apoſtemate epatis
detur illō electuarium. q' ꝓ̄. dia
tragantū al. grūm. arabicū r co
lagogum q' in mānu repiatur.
ad hoc opitur. Ꝑ fiat emplaſtrū
de malua. bmalua. branca urſīa.
herbis uiolar; decoctis in aqua r
tritis cum axungia galli naca
axungia arietina. porcina. iſta
mitigant r maturant. No. q'
apoſtema quandoq; eſt in pul
mōe r predicta ſigna appārent
tūc nō multū intenſa. qm̄q; ē ī
augmento. r tunc intendum tūc
qm̄q; in ſtatu. r tūc in ultima
te ſui manēt. qm̄q; in declinatiōe
r cognoſcatur ꝑ ſanniā urine ſa
nioſe eductionē. eodē modo in
telligas de frigida cauſa. q; ſi fi
at de frigida cā. aptatur ſaphena
predicta r fiat cluſter yeragogū
r ſimili cura fiat ut ſup̄ dictū ē.
in frigido apoſtemate epatis. r ī
iſta uali electuariū duas. r dyu
ſp̄ maron. et pōderis conſimil fiat
apoſtema uetica q' cognoſcat ꝑ
quedam pōdera ſigna. ſi in hoc ſī
tatur dolor circa pectinē r pubē

rappuit inflatio in pectine ad
modum apostematis rcauatur
ut apostema renū nisi q in hoc
saphena interior. De lapide ī re
lapis qñq; colligit nibꝰ r uesica.
in renibꝰ qñq; in uesica. Sz in re
nibꝰ cognosc̄ p dolorē ſpine ſ
ſpinū musculoꝝ. qua sentit
dolor raggrauatio in pfundo. p
punctiones circa renes r caput
longaonis dorsi. cox̄. r tybiaꝝ
exitꝰ formicatio rdormi
tio in digitis r pedib;. Si ī ue
sica sentitur dolor circa pectinē
rpineon. tumor in pectiē fit
frequens suffocatio urine. dolō
yliacus siue colicus. Jt̄ siue fi
at in renibꝰ siue in uesica. qñq
fit de frigida causa qñq; d calī
da. quandoq; imuetteratus est
qñq; nō. Si aūt sit de ci calī
da r sit imuet̄atus hec sunt signa
dolor pungitiuus racutus pre
mitō acumine sentiē uel se
quit urine sanguinaria. urī
na intensa rufa. rsubrufa. rube
a ul' sub rubea ul' sub rubicun
da. aliqñ cum sanguineis gut
tis. arenule rubee ul' subrubee.
uirides ul' nigre. Si autē ꝺ
frigida causa sentitur algor r
in loco collectionis pondus et
aggrauatō. urina qñq; tenuis
qñq; pinguis r turbida. arenu
le albe r lunde ul' arenose. Si
aūt confirmatus sit lapis. y
rina in utraq; causa appetet pī
guis r discolorata. fuligīs dilūe
te luiens semp cum sanguinolo
lento. Jt̄ rubiginē qñq; r de qua
cumq; sit. qñq; in iuuentute
qñq; in puericia. Jn iuuentu
te circa renes frequenter q; p ca
liditatem r siccitatē renū. hu
mores ibi putrescunt. In pue
ricia frequentius in uesica. q
tunc sunt humores uiscosi in
angusto collo uesice petrificāt
Si aūt in puericia sit imuetteratꝰ
in qua cumq; etate r qua cumq;
causa sit nisi aut nūq; nisi p q
rurgiam curat. Si aūt ī sit
imuetteratus r de causa calida
sit digerantur materia cum dya
prunis mane r sero post usum
electuarij sequatur oxigachara
cum aqua tepida digesta mate
ria purgetur cum electuario d
suco rosar. debet etiam fieri ī
unctio cum agrungia camome
lina rbutyro. Jn frigida causa
cum oleo uiolaceo. In causa ca
lida sup lapidem r hec ad digē
dum. Tercia die fiat balneum
cum aqua decoctionis mercurial'
ablinchij. solue. saliē. r uineay.
tonitille. quiq; nerue. acedu
le. Exeunti a balneo offeratur r
rubea trociscata cum uino raq̄
decoctois scolopendrie. endiue.
lingue cerui ne. sequenti die fi
at flebotomia de saphena inte
rius si lapis est in uesica ul' de
exteriori si sit in renibꝰ. Jt̄ si
fiat inunctio supra locum pal
tionis cum populeon raceto r
mercuriali. r supponat emplm
q; fit de semenibꝰ melonū. cu
cumeris. cucurbi. cannabis. acedule.
portulace. amplici. landali. se
miali. pulilegalis. dilēpatis
cum uino raceto r suco mercu
rialis raceto fiat cautum in
poplice. si lapis est in renib' ex
teri? si in uesica in crure interi

supra genu tribus digitis fiat cli
ster colagogum singulis tribꝫ di
ebus ul' .xviij. Et admisceat' dya
prunis ul' clauarū de suco vola
tum aū. z addatur de basilicō cc
singulis septimanis semel in
fero cum tercie dr'mū. offerant'
de illa cōmixtione ad quantita
tem castanee. sine diete obs'uac
one fiat syzupus de scolopēdria
endiuia. capill' ueneris. ceter. polli
trich. ad āmos. vidē feniculi
milij sol'. sarifrage. apij. petro
selini. ebuli. sambuci. z frigi
dis seminibꝫ. de eo accipiat q̄
tum testa ouj capit de cāo in tri
um diem cum tribꝫ partibus
aque tepide. Et accipe semina
frigida. acordul'. lactuc. portula
ce. spice nardi. galāg. sarifrag
pulueriz pilli leporis. z leporin'
sanguis in lacte caprino gbuf
tus aū. pulueriget' z ficāntū
cum aqua lupinoꝝ ul' aqua fri
gidaꝝ seminū facta ad modū
aque vt facere in duplicata vale ī
qua resoluatur balsamus uel
muscus. z fiant trocisci
decoctois. z de cāo in cāū die dis
tempetur un' trocisc' cū aqua
z uino calidis offerat'. Si
aūt sit de frigida causa q̄ ostē
datur p predicta signa. digera
tur materia cum equali mix
tura electuarū duas z phylan
tropos. ul' ustini. ul' litō tripō.
post usum electuarij mane et
sero usq; ad melli' offerat' diure
tica ut' squilitica cū aq̄ te
pida purgetur cum bēdicta. et
ea die fiat balneū usq; ad um
bilicū cum aqua decoctois vidi
cas feniculi. petroselini. apij.
ma. caruj. dauci. sarifrage. mi
lij solis. Exeunti a stupha ul'a
balneo offerat' aurea alexan
drina sine opio. ul' theriaca ma
ne cum aqua decoctois sarifrag
milij solis. Sequenti die apiat'
tisana cicer. Singulis aūt men
sibus intret balneum pdictū. z
predicta opiata offerant' singu
lis mensibꝫ in tertia uel quarta
decte lune tractet' flebotomia
de uena saluatella. singulis di
ebus .vv. ul' .xviij. fiat clister de
pozagogum ul' fiant cautia ut
predā sunt in pollicib; lapide ca
stanee in renibꝫ ul' sub genu in
tercus in cruce. si lapis sit in ve
sica. Et singulis diebꝫ tribꝫ accipi
at de predicto electuario duas se
mel in mane. z sequat' usus isti
syzupi. Cynabatur sucr' radicis
tisani z sarifrage bulliant ad
ignem. colentur. colatur' addat'
cuchar' z syrupet' z fiat syrupꝰ bi
modo. Accipe radic' feniculi. apij.
caruj. dauci. brusci. spinagi. tisa
nj. pentafilon. sarifrage. milij
solis. ētami marini. tribuli ma
rini z campestris. z semia pdicta
herbar'. brunette. galange. spi
ca nardi. bugula. nuncella ypi
con. z adponatur de sanguine
vitulino in multa quātitate. q̄
fetur ista z ponatur cū aceto
in vase z aqua aquo perdat em
totum usq; ad alia duo vasa. dū
obtineantur cucurbita vasoꝝ cum
argilla tra ut fumus tū fiens
p embotum. qdēp fetur ī aqua
tūc aque admisceatur cuchar'
z syzupetur ul' accipiat ō uino
sarifrage. q. vz. petroselli. ma
cedonic'. apij. domestica. brusci.

spagi genciane. fenuñ fragi
herbar. omñiu añ. nucleoz cerefoz
aneti. lenulici. añ. lib. ß. sapie
ge. milij solis. fi salucos. pet filon.
pficare. rubee lapis armenia
linas. filcris montañ. mastic. añ
ß. nj. ctami marini. betonice. acon.
clemi. gñmi eteri. semiñ. bafilico
nis. añ. z. nij. spica nardi. zizibi.
anam. galange. curcumi. añ. z. i.
cem. cinamomi. melloris. citrul. ci
curbite. añ. ß. i. afate bucare. ur
tice. cauliculi agrestis. añ. ß. i. que
valent pulugari. pulugentur. r
ponant in uno ceratio de mino
alico p. xv. dies. postea accipiãt
r clarificentur. Jo cerua bantur su
cus mucelle. sapi fragi. caphami.
betonice. brunelle. r bugloss. ul
le sucus admiscat. oleo laurino.
muscellino. ul oleo nucũ. decoq
us ad sucu consumptõe. colentur.
addatur cera. r fiat unguentũ. r fi
at inunctio sup locum passionis
r supponatur ysopum cocũ. ad
atum cum pulucre aloes. r ma
lapetur cum sucu saxifragie. et se
mine feniculi. dauci. petroselli
apij. carui. tmhj solis. rafai. gũ
edere. r conficiantur cum piedãs
sucas. r fiat emplastr. r suppõat.

¶ Ad lapidem frangendũ in re
nibus. r ut in alexandro inuenit
dabis hanc potionẽ cum odito.
℞. spice nardi. fu. saxifragie. be
tonice. asari. lig. feniculi. petro
selli. añ. ß. j. costi. coliã. añ. ß.
nij. facto pulue dabis cochlearium
unum ante hora prandij. Ista po
tio imutat lapidem r frangit. et
pcat. r nõ pmittit alium gñari.
¶ Si distempetur sanguis mestru
us cum uino tepido. r ma
neat cum aqua. ¶ Si uero fu
erit apponatur quarta pars. r
balsami. r inicatur p argaliã. fi
mistr tingatur. xv. diebus semel
in seco cum uero uentriculo. accip
ar de bdella. r pipere. ana ß. i. de balsamita. ad pondus. z. nij
ul. z. vj. sine obstinatione dicere.
¶ Si uero sit ex potentia pugnã
fiat balneum usq ad umbilicum
cum aqua decoctis malue. bis
malue. brunelle. brance ursine
cyperi. absinthi. fiat inunctio
circa regionem uesice cũ butiro
r uino. ana ß. i. olei. per oscill. inicia
p argaliã. corpore cribente plec
tonico. ul flegmatico. ul corpore
existente colerico. oleo violaceo.
cerefoliato. r ita fiat usq ad ẽs
dies. In quibꝰ aũt dies ponatur
rex balneum. r tũc ponatur al
garia argentea p collum uesice
donec tangat lapidem. r cũ sen
tiet cepi inicia. lapis cum al
garia. r si pẽ sicri ducatur usq ad
fundum. r ibi pẽ moueat p. xxx.
annos sine nocumẽto. eodẽ modo
inicia. oleum uiolaceũ p al
gariã. r idem operatur. ¶ Si uult lapꝰ
qui inuenit in spongia mittat
ul in arundine uetꝰ galli. cobu
stu ul in uesica porcina distẽpet
cum uino calido ul aqua calida
r offeratur de mane in ieiunio die in
ui nocte cum aqua tepida. d' flu
xu sanguinis xu sanguis cũ urina.

Fluxus ereuntis cum urina vul
gar. et causa. interior. r exteriores.
Exteriores quidẽ sũt ex labore. qui ex
saltu. quidẽ ex casu. quidẽ ex melã
colia. qui ex calida. cũ. qui ex gal
sione. quidẽ ex contu. quidẽ ex frigi
datione aeris. Que oia p indicia

parentis cognoscunt. Quandoq; ab exteriori causa · quandoq; fit ab epate · q̃nq; ex splene · q̃nq; a spina · q̃nq; a lumbis · q̃nq; a renibus · q̃nq; a uesica. Q̃nq; fit ad interiora ex habundancia sanguinis qđ cognoscatur p unum ualem purgationẽ ul' repletionẽ corporis et membroz et uenaz · uel fit ex caliditate sanguinis ul' fumositate q' agnoscatur p ignitos colores eiusdem · p medicationes et pcuntias in cetu circa urinam patientis · q̃nq; fit ex debilitate uirtutis retentiue equalis q' agitatur p excretionẽ inbroz et corporis deficationẽ. Si fit ab epate. siue fiat unio quãtatis sine qualitatis · sentitur aggrauatio subdextro ypocondrio sanguis exit in maiori quantitate et purus. Si a splene sentitur aggrauatio sb sinistro ypocondrio in maiori q̃tate exit sanguis turbidus et melancolicus. Si a spina uel renibus ul' lumbis sentit dolor in eisdem membris sanguinis ẽ bibi et melancolia parua sit eductio. Si sit ex repletione tunc uene que sunt sub camilla exteri' pedis inflate sunt et replete. Si autẽ a uesica sentitur dolor et aggrauatio in pincte sanguis exit uel trumbos pcta et tenebros. Si ex repletione uene saphene interiores replete sunt. Gñalis ẽ regula est q' cum cautela et paulatim debet incipi sanguis fluxus. qua si subito incipiat nimẽ dum ecce ne sit inchomatis sanguis trahentis ad aliq; membroz nobile et ut ecce causa maioris et durioris sit chomatis sicut predictum est in sanguinis fluxu ex renibz de nomitu · ul' de emoroidibz et de disenteria. Jt nõ dbet aqua frigida dari nec aliq; frigidum q' ogelare sanguinem et inspissare resti causa sanguine. Partibus ergo conuenientibz si fiat ab epate fiat flebotomia de cephalica dextra. Si a splene de sinistra. Si a spina ul' renibus ul' lumbis aperiãt uena exterior saphena ul' salua della. Si a uesica interior singulis diebus mane et sero offeratur de equali mixtura diacodion et cucubeolos ad quantitatẽ maioris castanee. et postea sum clesmarij sequatur alius status sycupi · decoctiones · mirtillas · sumac · balaustie · bolus armenica · planta · ch'. mastic · menta · decoquantur in aq' pluuiali et sycupetur cum cucubeolo. Jt fiat inunctio supra locum passionis cum albumine ouj et oleo rosaceo · et sinapietur locus cum ul' altea et cepiatis cum pellicula. Jt fiat emplastr' cum thure · mastic · mumia · sanguinis draconis · bolo armenica · seminis plantaginis · rosar · apponatur farina siliginis et ordi · conficiatur cum albumine ouj et supponatur. Jt omnia que dicuntur in distancia pulueribus emplastris · pillulis fiat in hoc casu qua sub eadem diligencia cauenda. Jt quandoq; sanguis cadit in uesicam et ex frigiditate uesice conglobatur · vñ opilat collum uesice et est causa suppressionis urine. Vnde oritur q̃n q' exit cum urina et quãtatẽ et longitudinẽ ossium de ceteris in qua causa acquiritur tadij fi-

has ul' filer in aqua. & postea detur & fiat emplastrum supra pectines & pubem. & detur diuretica sic dictum est. d'stranguria & migrib' i.

Preter predictas passiones uesice. scz. hic fieri stranguria. paralisis uesice. dissinuria. & urine suffocatio. stranguria est morbus p se & non est sinthia. quandoq; sinthia. et non est morbus. quandoq; e morbus p se & non sinthoma alterius morbi. & quandoq; fit duplex de causa. quandoq; ex ignita colera acuente urina hic fieri. vnde sic guttatim cadit in uesica ita guttatim expellitur mordicando. ul' hic fieri ex frigido humore & flegmatico relaxante neruos ul' lacertos colli uesice. vñ urina n pot retineri. & sicut guttatim distillat ita guttatim expellitur.

Si autem fiat de causa calida cognoscatur p arsuras & mordicationes circa uirgam. p colorationem et inflationem urine. Si sit de flegmate cognoscatur p discoloratione urine & inspissatione. partibus conuenientibus fiat flebotomia de saphena interiori. In causa calida digerat' matia cum exicacharo. purgetur cum electuario de succo rosar. ul' oxi. terca die fiat balneum de herbis frigidis. Exeunti balneo offerat' tubea rosacata ul' requies cum aqua decoctois scolopendre ul' endiuie. Sequenti die apiatur uena saphena. Singulis diebus mane & sero offeratur electuarium q' nuenit in uario in tertiana spirituali. q' R. gummi arabica. dragagati albi. & c. cum diapruni ul' cum cucharo uno laceo ul' rosaceo. & sequatur usus syrupi dicti supius in calidis equis passionib; ul' tenu. fiat inunctio cum oleo uiolaceo ul' agrestaceto. & apponatur emplastr frigidum supius dcm. & inicietur oleum uiolaceum & lac mulieb' p algaliam. Si autem sit de frigida causa. digeratur materia cum oximelle. purgetur cum benedicta tercia die fiat stupha de herbis calidis. Exeunti astupha offeratur tyriaca maior cum succo menthe & pirol. ul' cum uino decoctois calidi. Sequenti die fiat flebotomia de saphena interiori. Jt fiat inunctio circa uesicam cum agrippa. Jt distemperetur tyriaca maior cum succo menthe. & de eodem succo inungatur & inicietur p algaliam. Jt accipe thus. euforbium. masticem. burdanum. radices bryonie quassentur & terantur cum axungia & uulpina. repleatur gattus uel gatta. ul' anser cum axungia. & assetur. & illa pinguedo que in distillatione accipiatur. & in ea liq fiat cera rubea & fiat unguentum. Jt distemperetur tyriaca cum succo menthe & fiat inunctio. Jt mane & sero offeratur equal' mix' tura auree alexandrine. ul' cingib;. & electuarium duas. sequatur usus istius syrupi. Accipe radic bardan. ul' bryonie. & centu gemma ul' centu gallum. pioni. & mirtha quassentur. & decoquant' in aq' & colentur. & colatura admisceatur mell' rubei & sarupetur. in fine decoctois apponatur pulu er castorei. murre. cucham. & gingib;. Eade cura debet exhibi i migrenib; i letu & pacientib; pau

lisim unge. De dissiura.

Dissiura. sanguinea. fetida. quãdoq; fiunt ex lapide confirmato q̃ cognoscatur p urinã crumbosam. z p predicta signa. z sicut lapis curatur. z ita z hec passio q̃nq; fit ex arenulis q̃ cognoscatur p magnã effusiõz eaz. z curatur sicut lapis. quãdoq; fiunt ex humoribz cõruptis uel oppilantibz q̃ cognoscatur p truz bositatem urine. z eoz cõ cum urine admixtione. z curat sic̃ lapis. z curatur cum urina in apparentibz sanis. z in febricitantibz. Decoquatur ergo leuisticũ ul' pritaria in aqua. z calida sup pũt ul' decoquant in aqua ut sedeat patiens usq; ad umbilicũ. Item coquatur leuisticus. z apiũ in aqua. z cum aqua in qua decocto decoquatur furfur tritica ul' cõficiatur. z fiat emplastr̃ usto z in calculosis potent apic urinaz. Jt decoquatur apiũ. z leuisticus in oleo. z calida sup ponat. Jt accape nucleos ceraso. teranc et ex trahatur lac cum sero capro puerum offeratur. z ato soluit. z subtiliat suffocationẽ urine.

Dabetica passio ẽ de diabetica

Jmoderatus urine passione. transitus p renes. hr fieri ex cã calida. z sicca distempancia renũ urine unget uirtus attractiua renũ preter naturã. Vnde urẽ retentiua debilitatur p nimiã porõz apitionẽ. z renũ. fit aũt ex nimio calore. labore. coitu. l' ex Jmoderata calida inunctione supra renes. ul' ex precedentib longis febribz. quãdoq; fit cũ humoris uitio. q̃nq; sine. Si cũ humoris uitio cognoscatur p

dolorem. z aggrauationem. z pũc turas. z arsuras in pfundo p sitim continuam. p dissolutionem. z ex tenuationẽ totius corpis. p pond renũ. p Jmoderatum appetitum mungendi. post exhibitionẽ potꝰ p urinã tenuẽ. z dissolutã. q̃nq; mediocriẽ colorata. z frequẽtez effusionẽ urine. Si aũt ex distempancia sine humoris uitio cum predictis signis urina ẽ semp tenuis. z dissoluta sine pondere. z aggrauatõe renũ. ¶ Prima regꝰ est ut exhibeant fugida. z extraneis interioribus. Secda regula ẽ q; plus laboraꝝ ostia distempancia renũ quam ostia debilitatẽ uitus retentiue equalis. ¶ Si ꝗ humor est in causa q̃ cognoscẽ p predicta signa digeratur materia cum origachara. purgetur cum electuario de sicomoro ul' melius cum colagogo. tria die fiat balneum usq; ad umbilicũ in aqua decoctois plantaginis. vo. Exeunti abalneo offeratur rubea tuorisecta. ul' requies cu aqua decoctionis endiuie ul' sonchi. Sequenti die apiatur saphena sub caulla pedis exteriꝰ. Si sit sine humoris uitio ul' cum humoris uitio precedẽte purgatione singulis diebꝰ mane. z sero offeratur dia prunis ul' equalis mirtina dia papaueris cum eucubro sonchi. ad quantitatem unciaris castanee. ad alleuandũ. z ad cõtinuandum discrasiam. z ad confortandum debilem uirtutem. digestionem renũ. z retentionẽ. pe usum electuarij utatur mane. z sero de isto syrupo quãtũ tolta

ou capit cum rosis paratis aque
repide. decoque folia rosar. mirte.
sorbi. nespili. piri. rubi. decoque
in aqua. colentur & spumpetur
cum cucharo. Jē eade folia decoq
in aqua. tenuiō. & rotulis causa
fuge ponunō. Jē imunctōes frigi
de & emplastra que dicta sunt ī
calefactiue eque in hac causa
valent. Item unū ē in quo sibi
conuenīūt oēs auctores. q plūa
tela lamina p foruta in aceto in
fiala rotulis supponatur tenui bō
tuce interposita. De dyāpne.

Sequitur de alia passione que dī
diāpnes sicut in diabetico ē im
moderata urine eductio p renē
ta diāpnes est īmoderata uri
ne effusio uel īuoluntaria. hīt
gē ficri q̄nq; ex frigiditate debili
tante nerucs uesice. vnde urīa
pur debet non retinetur. Q̄nq;
ex humore rotulente nerucs
uesice unde urina pur decet nō
retinetur paratis q̄uenientib
digerat̄ mana cum oximelle
purgetur cum bōdicta. terna
die fiat stupha de herbis calidī
& siccis. eremi. absupha offerat
ur triaca maior cum sucho mē
te repide uel rute. uel uino decoc
tionis castorei. & post primā pur
gationē offerantur singulis. xv.
diebus triaca maior semel cum
predicta decoctōe uel predō sir
co. Verumtamen tota q; si est
in parua etate nō detur triaca
maior quia calida est nimis. &
neq; in alia etate. & similiter ī
tenuitate habitudinis nulla
etate offerantur triaca maior si
ue sit mulier sine sit vir. quia
nimis est calida. Jē decoquāt
in aqua glandes. & aqua illa decoc
tione dulcēt pulmō faciat de
uesica capsula ul' camisia ul' pe
danc & offeratur. Jtē glandes coc
cum melle ad idem valēt. Jtē
aqua decoctois earūdē potata
idem facit. Jē accipe tam illas
que reperiuntur sub mola fabri. de
siccentur. pulucrizentur. diuidem
perentur cum predicta decoctōe
& offerantur. Ista eade valent cōt
stranguriam & humiditate
& ptia mingentes lectos & para
lisim uesice. q̄n sub eadem di
ligentia curantur. Ō pulus & ap
plicando ventositatē tactibz unge.
ul' fluunt humores ad canales
unge & faciunt pustulas & apo
stemata. Si sit de cā calidi co
gnoscat̄ p dolorem & calorem &
pūctuas & arsuras. p rubores
& inflationē membri. Jē si cā
frigida cognoscat̄ p exclusionē
urinis. punctionē & mordica
tionem. Jn utraq; causa ē dif
ficultas mingendi. paribus
ergo conuenientibus flebo to
metur de saphena interiori. ap
ponatur uentosa supra renes ī
utraq; causa. Jē liquefiat aru
gia cum sucho absinthij. in qui
bus decoquatur farina tritici &
fiat emplastr. frequenter ap
ponatur in utraq; causa gene
rata sanie eadem ereunte p u
rinam ul' minxam ne locus in
fistulescat. offerāt electuaria
diuretica & syrupi qui dicti sūt
ū oppilatione epatis & renū.
Jnicatur p anguillam ferum
caprinū tepidum ul' cum eq̄
li mixtum. melius diapruna
labrabis ergo ad generationē

ſanũt ꝛ mundificationẽ. Quia di
ãt. ypocras. quibꝰ fiũt puſtule
in unga huis ſanies ficta ꝛ cruenta
ul' educta ſic ſoluto. De inflatõe
teſticuloꝝ. Inflantur in teſticuloꝝ.
flationem ex humoribus ad ꝓs
rumangentibus. aliquando pu
ũnt apoſtemata ꝛ aliquando
inflantur ex groſſatur ꝑ unũſa
lem corporis repletionem et ue
nas inflationem. que ſunt ſubꝫ
ulla pedis ꝛ ꝑ tulor em eas. Si
ex colera accenſa fat locus ſenſꝰ
dolor. ꝑ uncto ꝛ arſura in ꝓfun
do. Si ex flegmate ſequitur in
flatio. diſcolorato facies teſticu
loꝝ ꝛ mollicies cum aggrauatõe.
Si ex melancolia adeſt aſpectus
teſticuloꝝ cum pondere. Si ex
uentoſitate cum ertenſiõe ꝛ pon
dere de quacunq; humore fiat. ſi
at flebotomia de ſaphena interi
ori. Jtẽ ponantur uentoſe ſupra
uenes. Jtẽ in quacunq; cauſa nõ
cuciantur materia cum emplaſtꝰ
ficto de fabis decoctis in aceto ul'
de farina ordei diſtrempata cum
aceto ꝛ ſuco ſolatri ue herbe tuta
cum ſubſtantia ꝛ ſuco cataplaſ
metur. Si aũt ſit de cauſa ca
lida ꝛ nõ poſſit repaci materia
decoquatur farina tritici cũ aũ
gia gallinẽ ꝛ oleo uiolaceo et fi
at emplaſtrũ ~ calidum ſuꝫ po
natur. ul' cum farina ordei deco
quatur uſq; ad ſpiſſitudinẽ. et
ſepenumero emplaſtretur. Item
muſcus qui repitur in ſpina l'
in pruno decoquatur in uino.
Si ſit de frigida cauſa in aqua
ꝛ emplaſtretur. Jtẽ ſi fiat ex cã
calida. muſcus decoquatur in a
qua ul' in aceto ꝛ repidẽ ꝓplet.
Jtẽ q; dictum eſt de ſimilitate uſq;
ad idem operatur. Si fiat ex
de frigida cauſa puncialis fiat
ſtupha cum herbis calidis. ꝛ tũc
inungantur teſticuli cum mel
le rubeo diſpumato. ꝛ tunc fiãt
teſte alioꝝ decoquantur in aqua
ꝛ emplaſtrẽ. Iſtud diſſoluit ma
teriam ꝛ in fumũ condẽſat in
ſudorẽ. quandoq; apoſtema in
teſticulis. quandoq; rumpitur in
ternis. q̃nq; ex ternis. Si ex ternũ
amatur ut aliud apoſtema. Si
interius offeruntur electuaria di
uretica ꝛ ſyrupi qui ſupius dicti
ſunt. Aliud comune in utraq; cã.
Accipe rubias. ficus ſiccas. mille fo
lium. ſtercus caprinũ. ꝛ decoquã
tur in uino allo ꝛ fiat emplaſtꝰ
ꝛ ſuppona. Jtẽ accipe amoleam
illam que coopitur ſub mola fa
bri. deſiccetur. pulueriçetur diſ
trempetur cum aceto ꝛ emplet
ur fiat unctio ſupra teſticulos
cum aceto in cauſa calida. Si aũt
ſit ex uentoſitate ul' ex calidita
te repaciatur membꝝ in pun
cto ut dictũ ẽ. Si aũt nõ poſſit
repari ad ertenuandũ ul' ad
apiendum emplaſtretur furfur
tritici decoctum in uino ꝛ ſuppo
natur. Jtẽ in cauſa calida q̃n re
pitur apoſtema interius q̃nq; ex
terius. Si ertenus amatur ut a
lia apoſtemata. Si interius dẽt
electuaria diuretica ꝛ ſyrupi dicti
ſupius. Jtẽ decoquatur ſemẽ fe
niculi. petroſelini. apij. cacu
dauci. amſi. cimini. ꝛ in illa d
coctõe intinguatur lana ſucci
da ꝛ ſuppona calida teſticulis.
Dicunt auctores De ſatyriaſi.
q̃ tria ſegnitur ad coytum. ci

lor qui dissoluit. humor qui dis
soluitur. spūs ul' uentositas que
ipos humores impellit dissolu
tos. ymaginatio pulchraz mu
lier. Si ergo unum istoz deficiat ul' aliquę ul' diuersę inducūt passiones. Si supabundauit uen
tositas ralia deficiat fit satyria
sis. Si aūt deficiat uentositas. r
supabunder humiditas fit go
norrea. Si aūt ista tria deficiant
que ad coytum faciūt fit apx
meton. Est aūt satyriasis in
moderata iuuge erectio que hr
tien ex grossa uentositate calida
ul' fumositate descendēte ad te
sticulos. fit ergo sine delectatiōe
aliqua raum doloris intensione.
primū g' ostitum ē ut offeratur
electuarū attenuatiuū uentosi
tatē. Exhibeatur g' equalis mix
tura diamisi. dyaprunis. dyacala
mentū. rdiaciminū. post usum
electuarij sequatur usus ihus sy
rupi. Accipe rosas. uiolas. flores
salicis. sandali. nenufar. semina
lactucę. portulace. atriplicis. aā.
cymini. Jsta duo anisi rcymini
infundant in aceto tribus diebus.
decoquant in aqua rolent. rad
miscatur guchaz rsyrupetur. J
in fine decoctois apponāt aliqd
de camphora. fiant frigide iunc
tiones circa uirilia rrenes apiī
apio rcarui. apponant ut pcedi
tum que dicta sunt in solutione
testiculoz de uentositate. Si aūt
nō possit repelli materia ul' uento
sitas ea que fiūt rapi
tiua in dia forcsi testiculoz. ap
ponantur. D' passiōe q' dr gonor
Sequitur de alia passione q' rea.
dicatur gonorrea. rdr agomos
q' est genus rdis q' ē fluxus. mō
gonorrea quasi humani generis
fluxus quia ibi fluit continua
materia generis humani in spi
tum. Quandoq; fit h' passio ex sāgui
ne habundante. qm ex paraly
si testiculoz. Cūq; ex debilitate vir
tutis retentiue eoz. qūq; ex liq
ditate spmatis. Si fit de sāgui
ne cognoscatur p unū salem cō
poris repletionem. p tumorem
rinflationē uenaz. p multā sp
matis effusionē. p delectabilem
eiusdem effusionē. Si aūt fit ex
debilitate retentiue virtutis cog
scatur p extenuationē corporis p
emulum colorem eiusdē. Si ex
liquiditate spmatis cognoscatur
p aquosam substanciā rliquidi
tatem eiusdem. Si ergo sit d
sanguine. patribus iuuenibus
apiatur epatica ul' saphena in
terior rfirquenter ferretur. rfiat
ruptorium supra renes. Jtē ex
hibatur sucus solatri. lactucę. po
rulace. decoquant in oleo uiola
ceo usq; ad consumptionē sui. rī eo
liquefiat cera rfiat unguentū
de quo ungatur a sūmo spondi
li usq; ad inferius spondile. et
supra renes. rante usq; uirilia.
Si aūt sit ex paralisi intestinoz
curatur ut paralisis uelice.
Si ex debilitate virtutis retenti
ue. Accipe thus. mastic. mentā
ul' murtā. sandali. rosas. uiolas
in maiori quantitate. oficis cū su
co plantaginis rsimo aromati
co rponatur supra renes rvirili
li. rea que dicta sunt in diabe
tica passione ualent in hac. Jtē
offeruntur electuaria confortati
ua rconstrictiua sic diacodion.

cum gucharo rosaceo. z sequat' usq; predicti syrupi qui etam appetitū libidinis in sanguinea causa rep̄mit z extinguit. Si aut fiat ex liquiditate spīs offeratur p̄dicta mixtura dyacodion cum gucharo rosaceo. z sequatur usus istius syrupi mirabil' ut sup̄. q; fortius equatur. trahatur spūs mēte. feniculi. dragantum. colatur. z misceatur gucharo. z syrupetur. Jt̄ cum eodem suco repido fiat inunctio circa umbilicū. z sicut dicū ē instillatione lactis in mamilla. lac enī unus liquidum fluens z multū sic eisdem causis instillatur. offeratur dicta instillatio sanguinis sicut dictū ē. nisi. sic enī ista instillant spūs. ita olera frigida ex atrophie attenuant sanguinem z spūs liquefaciūt.

Proximo de ūga q̄ nō exigit.

Est inopatio membroz generatoz. qñ nec unga exigitur nec sperma emittitur. put debet. qñq; sic ex frigiditate qñq; ex caliditate apiente poros unde exp̄imit spe ad exteriora. rita ex defectu spiritū nec unga exigitur nec sperma emittitur. put debet. ut dicit ypocras in amphorismo. Similiter aut z in marib; aut ei pp ta poroz spē ex ta fertur tē. aut hoc fieri ex aliquo maleficio. aut ex asmate ul' exoneratoē. Si aut ex frigiditate ul' ex frigida causa quandoq; cum humoris uacuo quandoq; sine. Si cum hūoris uacuo cognoscitur p frigus ut p tunc z aggrauationē ex pondus. Sperma est pinguis et viscolota ta p fachoium z abluminationē cetus in isto casu nec unga exigitur nec emittitur sperma. Si aut sine humoris uacuo eadem sūt signa preter aggrauationē z urine insp̄issationē. Si aut fiat de causa calida cognoscat̄ p calorem qui sentitur ibi circa membra genitalia. z p frequentem erectionē z eisdē subito distensionē aīa qua infundatur spūs. z frequentem appetitum coeundi. Si ex maleficio cognoscat̄ p exclusionem aliox signoz. Si aut sit ex frigiditate cum humoris uacuo. partib; conuenientib; digeratur materia cum oximele. purgetur cum benedicta. tercio die fiat stupha cum herbis calidis. Exeunti abulneo offeratur oppiata. s. tyriaca maior ul' aurea alexandrina ul' metridatū. Sequenti die fiat flebotomia de saphena interius ul' apponantur uentose supra renes. z tūc fiat inunctio cum hoc unguento. Teneantur ova formicar. testiculi lupini ul' vulpium. seū cruce. bace lauri. ul' māgiaton. z addatur arrogon. de isto unguento ungantur renes z umbilicus. Jt̄ liquefiat axungia vulpina cum butyro cum equali pondere sicut ceu ce ul' mente. ul' semē urtice. z in istis bulliant testiculi vulpini usq; ad resolutionē z sicut consūptionem. z tūc colentur. z in colatum illa resoluatur cera rubea z deponatur ab igne z tunc apponantur pulueres facti ō semine cruce. cepe. aloes. baccar lauri. fiat unguentū. z ungantur renes z umbilicus. Jt̄ offeratur clistus aīa calida mane z sero sic ova satyrion. sine strue. z insib

alcanō. vl' fiat electuariū specialē
accipe carnes testiculoz vulpiū
z decoquas in aqua cerbella pas-
seꝛ eliratoꝛ. radices pastinace carū
yringoꝛ eliratoꝛ. pncar. carnes
testiculoz añ. triumtur. ponantur
in melle rubeo despumato z bul
liant pau ad ignem. z cum spuma
la agitetur. z tunc deponatur ab
igne. semen eruce. caperalbe. bace
de lauri. zinzibis. galange. pipis
longi. gariofil. z cynamomi. z fiat
electuarium. Singulis diebus pt
usum electuarij. accipe de isto sy
rupo quantum testa ouj capie cū
rubis purbus aque capide. Ite
cape radices yringoꝛ. pastinace. e-
ruce. ana. manipulum unū. spi
ca nardi. baculoꝛ. ficuū. añ. ℥. ij.
testiculoꝛ vulpiū duo quassent
decoquant in aqua. colentur. co
latur. addatur mel rubeum dis
pumatū z ferueat. z in fine ō
coctionis addatur aliquid de mo
co. dico enim de musco si cū tu
no distempetur. z inungantur
renes z ylia. z umbilicꝰ potenter ex
citat coytum. Si autē sit sine
humoꝛis uitio fiant ea dē fiant
puus sine purgatione. Si autē
sit cum humoꝛis uitio p̄cedat
purgatio digesta materia cū oxi
gaclia. purgetur cum electuario
de fuco vt saꝛ. si sine uitio fiat
predicta localia. Si autē ex ma
lefitio non beneficio mediante
curatur. Si sit de calida causa
offerantur electuaria frigida z
frigida fricationi fiant frigide iunc
tiones z frigida emplastra que
dicta sunt in passionib; epatis z
renum. D'retentōe mēstruoꝛ.
Ulter passiones matricum possu
nt retentio menstruoꝛ que a. xuij.
ano similit usq; ad. xxx. debent
fluere. ul' si mulier sit sanguinea
usq; ad. quinquagesimū ul'. lx.
z si sit sanguinea colerica ul' fleg
matica poterit similiter fluere me
dicus flebotomū. a. xuij. ano usq;
ad quadragesimū anū ul' quīq;
gesimū. Similit si sit sangui-
nea uel colerica ul' pleetorica fle
botomanda est in tempore quo
debeant fluere menstrua si reti
nentur. quīq; a calida causa quīq;
a frigida. quandoq; ex siccitate q
quīq; sine. z quī cum humoꝛis ui
tio consumente humore corpis.
Sē si de causa calida. quīq; cum hu
moris uitio quīq; sine humoris
uitio. quandoq; ex sanguine gꝛ
so oppilante. quandoq; ex grossa
colera oppilante. quandoq; ex f
frigiditate. quandoq; ex humoꝛe
flegmatico ul' melancolico. qñ
sine humoris uitio. quandoq; cū
humoris uitio. Si ex humoꝛe
generalia erunt signa doloꝛ. ag
gumatio ab umbilico usq; ad
mulieb̄a. doloꝛ renū z spine. et
frontis. z colli. z oculoꝛ pulpeb̄ꝛ
infectio ul' inflatio. Si fiat d
sanguine spūlia signa sunt hec.
Urina qīq; sanguinea. tūc tpe
menstruoꝛ. z sanguine turbati
exeunt. z hūmodo sanguinea et
repleta. uenaꝛ inflatio saphēaꝛ
sub canilla pedis. doloꝛ purpur
pulbebraꝛ. Si ex colera fiunt
punctiones z arsiones in p̄fato
urina qñ multum doloꝛosa et
pinguis in hac mēstruoꝛ. qīq;
colericas ex pellit sup fluitates
trib; ul' iiij. dieb; ul'. xv. ex dis
sione coleraꝛ sup fluitatū feb

atranc cum cremitate palpebrar.

Si aũt sit ex flegmate adest urina pinguis ꝛ discolorata in tpe menstruor quedam corpora mucosa laginosa ꝛ flegmatica expelli sup fluitare ꝛ lucescunt palpebre ꝛ subrugiscunt ꝛ tumescunt.

Si ex melancolia manus sentiuntur ponderose. urina qñq; discolorata ꝛ tenuis. quandoq; pinguis ꝛ nigr̃ liuens in circulo in qũ mẽstruor quedam nigra ꝛ crumbosa corpora expelluntr̃. Si ex causa calida sine humoris uicio nec ponderus ul' dolor nec aggrauatio sentitur urina semp tenuis in tpe mẽstruor ul' pau uel nichil sup fluitans emittit̃. Si aũt sit ex frigida cã sine humoris uicio urina semp tenuis in tpore menstruor. paucas ul' nullas sup fluitates emittunt. penitus fastidiunt coitus qđ etiã est comune. Si humor est in causa ꝛ sit ex siccitate. qñ sit ex passione aĩe ut ira ꝛ tristicia. qñq; ex vigiliis ꝛ ieunio. qñ ex fluxu sanguinis p os ꝛ nares. p emorroidas p uentr̃ que p indicia pacientes cognoscuntur. Jta cum si sit ex colera ul' sanguine digerantur matia cum origiehã. purgetur cum colagogo qđ purgat coleram ꝛ mundificat. quia quicquid purgat coleri mundificat sanguinẽ tercia die fiat stupha ul' balneum de herbis calidis ꝛ frigidis apitiuis. Exeũti a stupha ul' balneo offeratur equalis mixtura rubee uel scarlate ꝛ muscate cum uino decoctionis artemisie. Si sit de frigida cã digeratur materia cum oximell' purgetur cum theodoriõ cupisõ. tercia die fiãt stupha de herbis calidis sicut cum calamento. origano et aliis herbis calidis apitiuis sicut rubea ma. rosmarinus. feniculus cum uino. Exeunti a balneo ul' a stupha offeratur aurea alexandrina sine opio. ul' tyriaca maior. ul' triffera magna. cum uino decoctionis artemisie. Si fiat de causa calida fiat electuarium de epatica. in qualibet causa apponant̃ uentose circa renes. Aliquando fit scarifactio in anteriorib; ꝛ posteriorib; ybiarum. Jtem in qualibet causa cum uentositate ueniente lune crate etate mulieris in qua debet mẽstruare. apiat̃ una die una saphena. in alio die aliam ꝛ tantum ex trahatur de sanguine ut sufficiat quantitati debite mestruor. unius tractatus. In qualibet causa fiat ista stupha. Accipe calamenti. origanum. summitatis. artemisie. rute. ana manipulum. mentalis. baccas laur. aminum. ꝛ tunc singulis septimanis suffumigetr̃ semel. ꝛ cata plasmetur in aqua calida ꝛ herbis usq; ad umbilicũ ꝛ tunc offeratr̃ equalis mixtura triffe magne sine opio ꝛ tyriace cũ. ʒ. i. nigelle. ꝛ alio mixte. aloe. mirre. thuris. et croci. Istud mundificatiuum retentionem menstruor consueuit apire. Jam in qualibet causa mundificatiua potent̃ apit. Accipe tyriacam diatesseron. ꝛ aquatur cum. ʒ. i. nigelle ꝛ alio mixte. ꝛ minutissime teruntur ꝛ in tobacee illinito ꝛ fiat suppositorium. ꝛ introigiatr̃ in ficu mercurialis ꝛ supponat. Sz nota q; nullum suppositorium debet apponi nisi ceteri boni ligetur ne eum ad se trahat matrix. Jta

accipe cyriacā maiorē. opiatā. me-
tridatium. dyacassiæ. ana. ℥ i. castorei. ℥ i. aliā armoni-
aci. ℥ i. terantē. cum sōlucē fiat su-
positoriū. ℥ i. intinguat cum succo
mercurialis. ℥ i. supponat. ¶ Si fiat
de causa calida sine humoris ui-
tio. electuariū. syrupi. ℥ iii. cū dicta
emplastra frigida que dicta sūt
in calida causa equalis. ℥ i. tenū. ex-
hibeantur. ¶ Si autē sit ex frigida si-
ne humoris uitio que dicta sūt
in frigida causa equalis. ℥ i. tenum
exhibeant. ¶ Si fiat ex ui. ℥ i. triste
cia cognoscatur p̄ exclusionem ali-
or̄ signor̄. ℥ i. passionū. curetur. fi-
ant etiam balnea. ℥ i. unctiones
resūptiue. electuariū resūptiua.
℥ i. syrupi qui dicunt̄ in etica.

¶ Si autē fiat ex fluxu sanguinis o-
naribus laborabis ad restringē-
dum. ℥ i. reducendū ad naturalem
uiam p̄ supradicta. Vñ si apiantur
menstrua actius curandū. alij flu-
xus. Vñ ypocras in amphorismo.
¶ Mulieri sanguinē uomiti
Si autē sic nō pos-
sit uahi ad naturalē non inc̄apiatur p̄ uolentiā qui p̄ illa omu-
toria ¶ se exonāt a sanguīe
sup fluo sicut debet p̄ menstrua.
Vnde ypocras in amphorismo. Mu-
lieri menstruis defic̄entib⁹ sāguis
fluxus anaribus uenit. Si autē p̄t̄
naturam fluat. ℥ i. debilitetur
mulier. nō subito si paulati inc̄-
apiatur. ¶ Ide quacūq; causa
sit cum humoris uitio fiant cau-
teria supra genu in cruribus. ℥ i. sb
genu interius. Ide offeriant̄ diu-
retica que dā sunt in uitio la-
pidis qi quecūq; urinā puocāt.
℥ c. ro.

¶ Si moderatus fluxus mēstruor̄
quandoq; fit ex nimia sup habū
dancia sanguinis. quandoq; ex
nimia debilitate uirtutis reten
tiue. quandoq; ex nimia furiosi
tate eiusdem. qñq; ex liquiditate
sanguinis. quandoq; ex colera a
piente capita uenar̄. quandoq;
ex ruptura earundē. ¶ Si sit ex sā
guine sup habundāte cognoscat̄
p̄ repletionē. ℥ i. inflationē uenar̄
corporis plectoricam habitudinē
℥ p̄ nimia claritatem sanguinis
℥ p̄ui effusionem. ¶ Si ex acumi
ne cognoscatur p̄ asperitatem qua
fiat in ore matrias. ℥ i. eius
croceum. ℥ i. flaueum. ℥ i. nigri colōr̄
p̄ minorē. licet cum maiori im-
petu expulsionem. ¶ Si ex debi
litate uirtutis retentiue cogno
scatur p̄ multam ex̄crementorū
debilitatē corporis ex naturali
calore sanguis nec in ore fac̄
aliquam adustionē. ¶ Si ex liq
uiditate cognoscatur p̄ eius liquidi
tatē. ℥ i. aquositatem. ¶ Si ex cali
ditate porōs apiente. cognoscat̄
quia etiā in ore matrias in p̄
fundo stanni sentit dolorem. ℥ i.
calorem ex̄cedentē. Vnde quādoq;
quedam fumositates diffundūt
ur p̄ membra que sūt causa ui
stempantie corp̄is. ¶ Si sit ex ue
nar̄ ruptura cognoscatur p̄ sīno
deratam. ℥ i. nimiā sanguinis ef-
fusionem. qñq; ex sanguine na
turali quandoq; ex̄it ē
ens quandoq; sanguineus.

¶ Si fiat ex sanguine sup habun
dante fiat flebotomia de epati
ca. ℥ i. saphena pedis interius. Ide
ponatur uentosa supra renes
℥ ubera tadices cum scarificatiē

ul' fine. Jē accipias galbanū galla.
pſidia. tamnū. cornices fabaz. te
ſta bouis. cornioli. cortex radicis
mali granati. teſta ouī. ſanguis ō
nis. vel armenia. decoquantē i
aqua pluuiali. ul' cōi. ul' dauci. l'
accto. z ſuffumigetur patiens ul'
matrix. poſtea fiat ſtupha uſq; ad
umbilicum ul' cataplaſma ul' en
catiſma. Greū. aſtupha offerat'
urina magna ſine opio cū equa
li myrrina mīclete z acuat' cū. cū
z. i. ul'. y. ſanguīs draconis r diſ
tempetur cum aqua pluuiali. Jē
pulueriget' pſidia. ul' tamnū. l'
ypoſtidos. achacia. colophonia. ſa
lopendria. cerant' ſimul z fiat ſup
poſitoriū cum aqua pluuiali. ec
cum vomluce fiat naſtale. Jē eadē
diſtempetur cum ſuco plantagi
nis z fiat emplaſtr' ab umbilico
uſq; ad muliebria z eōd' modo ſu
pra ires. Jē electuaria. ſyrupi. l
unctiōes que dicta ſūt in fluxu
emō. roidaz ualent in hac. Si aūt
fiat fluxus ſanguīnis ul' fu
moſitate fiat parua flebotomia
de epatica cum apoſorbi. z apiat'
ſaphena interior ul' ſaluatella ſu
pius. z tunc digerat' matia cū ore
cochara z purgetur cum colagogo
z fiat ſtupha predicta z encatiſma
Et eunti a ſtupha offerat' eq̄li
myrrina mīclete z athanaſie aa
unc. cum. z. i. ſanguīs draconis
diſtempetur cum aqua pluuia
li. Jē ſarupi fē conſtrictiu. electuaria conſtrictiua frigida alta
tūa ſicut dyacodion. z ucharo ro
ſaceo z alia localia pximo dicta. J
ſi ſit ex liquiditate ſanguīnis. de
tur dyacodion cum ucharo. z ti
baria ſanguīne unſpiſſando. ſic
uſi. multum z trincā decoctū i lac
te uaccino ul' prozino. Simul' ele
tuaria z alia que dicta ſunt in oīb;
aliis cauſis ualent. Si ſit ex debi
litate uirtutis retentiue ea q̄ dā
ſunt in diſtabenca paſſione z gonō
rea. in ſyrupis. electuarijs ēplaſtr'.
localib; adiutorijs adhibeant' dili
genter. Si aūt ſit ex caliditate a
pietate alteranā conſtrictiua que
dicta ſunt in fumoſitate ſangui
nis z alia preter purgationē ad
hibeantur. Si aūt ſit ex ruptura
uene. emplaſtra. cibaria. encatiſ
mata. que dicta ſunt adhibeant'.
Jē nota q' ſicut mulier ex retēci
one menſtruoz patiata eſt ſanarī
ydropiſim ita z in fluxu īmodera
to. tō licet fluxus īmoderatus
ſit nō tamē ſubito ſi paulatim ē
interripiendus. Jē in qualibet cā
ualent pillule in diſantia dicte
que ſūt cum mumia. maſtiac.
thure. corn. ceruino cōbuſto in
equali pondere oīb; pulūcatī
z confectis cum ſuco corigiole ul'
ſcariol' weſte bouis ul' camelēte
detur uno mane z alio ſero. cum
nebula tamen fortius opatur. Si
addatur coagulum lepozis uel
utili ul' utriuſq; cōmixti. De
ſuffocatiō ſuffocatione matricis.
matricis dicatur nō q' ſit paſſio
matricis nec quia ſit eius ꝓpue
cas. ſi quia mulier uidetur inō
ſuffocari. ſit aūt iſta paſſio ex re
tentione menſtruoz. q̄q; ex hu
moribus ſiue habundantib; in ma
trice. quandoq; ex ſpmate cōrup
to in matrice. a quacūq; ergo cā
ſit ſic hē fieri. Diſſoluitur fumi
malitioſus a materia corrupta.
eleuatur fundus matricis. Vñ

oprimatur diafragma. diafragma
te cõpressõ cõprimitur cor ꝛ spũal
a. ꝛ ita fit suffocatio dum cor ñ po
test trasmittere spũm ad mẽbra
ad eor vnificationẽ. unde cadit
cadẽ mulier quasi mortua. Et no
ta q; quandoq; cadit in apoplexiã.
quãdoq; in sincopim. In suffocq
one matrias casus iste sepatur
ab aliis casibꝫ p predicta signa.
Aliud tamẽ sentit. G. in comento
sup amphorismos de suffocacĩ
one matrias. sepe dicto modo sẽ
cunt magis dolorẽ. quia apople
xia est signũ mortale. Si cadat ĩ
epilensiam quedam mẽbra spas
mantur. eporrigit ut dicit. quanꝫ
tumcumq; fit in cerebrosis mẽbris.
Si cadit in sincopĩ cito solutĩ
casus. tamẽ apparet qĩ mortua f
nata p mensem. Si cadit in suf
focatione matrias presentit do
lorem ab umbilico usq; ad mu
liebria. ꝛ pre nimio dolore colli
guntur brachia. ystringit ma
triceꝫ ꝛ capite declinato et de
pressõ usq; ad genua cũ strictu
ri deficiũt cadit quasi mortua.
Si ergo sit ex retentiõe mẽstruo
rum cognoscatur p indicia pce
dentia. Si ex humoribꝫ habun
dantibꝫ in matrice q̃q; fit ex
calido q̃q; de frigido. Si de cali
do. dolor. ardura. punctiões fiũt
in pfundo matrias. ꝛ inde resol
uuntur fumositates calide. ex
quibꝫ diffusis p mebra nascũt
quidam quandoq; dolor quãdoq;
febris. Si sit de humore frigi
do sentitur frigus ꝛ aggrauatio
in pfundo matrias. ꝛ inde resol
uuntur quedam fumositas frigida ex cuius ascensu p spinã
ad cupitã in eadem spina sentũ
quasi typus quartane. Si sit ex
pte cõrupto ut ex sigh abundãti
sperate cognoscatur p exclusiõꝫ
aliorꝫ signorꝫ. Si ergo sit ex re
tentione menstruorꝫ curatur ut
in eatem pcessionẽ dictum ẽ.
Si sit ex calido humore primũ q
situm est ut aperiatur saphena
interior sub cauilla pedis. digeratur materia cum oxigachara.
purgetur cum colagogo. Si ꝺ
frigido humore digeratur mat
a cum oximelle. purgetur cum
theodoratõ cupitõ. ꝛ fiant ĩ cauꝫ
calida debet fieri stupha. et dan
rubea trociscata ut requies ꝛ ita
in hac fiant stupha calida ꝛ offeran
tur medicamenta cum uino de
coctionis cuminꝫ ꝛ cinçalis.
Si ex sperate cõrupto in matrice
frequentẽ aperiatur saphena int
erior. fiant scarificatiões in anter
oribus ꝛ posterioribꝫ tybiarꝫ. sin
gulis mensibꝫ ut retur. Habeatur
de alia saphena. Dentur frigida
dicta ꝛ pax sanguinis generatiua. In quilibet eã fiat hoc reme
dium. Accipe lenticulam. ablũ
thium. ysopũ. ꝛ saliõ. quasi equa
pax. decoquantur in aqua. ꝛ ca
taplasmentẽ ab ore stomachi usq
ad mulieb̃ ita teneatur ꝛ ita
latera. ꝛ codẽ mõ aperte positio
nes p se ut ablinthiũ sit pmũ
in prima positiõe dato remedio.
Communis est cura q; in hac cau
sa ligentur crura ꝛ tibie ut tra
hantur fumi ad partes inferiores
siue fiant scarificatiões mordi
tiue cura pedes cum sale ꝛ aceto
tepido ponantur ad
suffumigationes p inferiora.

1076 1882

r hec herbis matribus apponant r
fiant fumigationes r unctiones
Equitur de papitatõe matris.
De alia passione matris que di
papitatio. que quandoq; hab;
fit ex paralisi matricã. uñ rela
xantur nerui r precipitat matr;
quandoq; in dextra quãdoq; in si
nistra q; cognoscẽ p dolorẽ pacã
tus. facta papitatione qñq; ca
dit infertus sine exitu. vnde sen
tiunt dolor circa pectinẽ r renes.
qñq; exit exterã q; cognoscatur p
indicia patientis. qñq; ex humo
ribus otẽptis in matrice. und pa
pitatur matrix. qñq; ex retẽtõe
mẽstruoz. quibus intentis aggra
uatur matrix. pdicto modo pa
pitatur: qñq; ex difficultate par
tus. unde cum fetu exit matr;.
Si aũt fiat ex paralisi. qnq; fit
ex frigida sessione r ex frigido l
balneo ul' ex numio potu aq; fri
gide ul' ieunio. q; cognoscatur q
tunc insensibiliter r sine dolore
exit matrix. Si sit ex humoribus
qñq; ex calido qñq; ex frigido. Si
ex calido. arsure. pũctiones sen
tiunt in pfundo matris. vnde
exit quedam fumositas calida
ex cuius diffusione p mẽbra ĩua
datur quasi calor febrilis in mẽ
bris. r in tpe mẽstruoz aliquid
colericũ expellitur. Si sit de
frigida causa cognoscatur p al
gorem. p pondus. p aggrauã
onem matris. r inde soluitur
quedam fumositas ex cuius dif
fusione sup spinam sentit ĩ qsi
typus quartane ul' cotidiane. r
in tpe mensiruoz exit aliq; fleg
matici. Si ex intentõe fiat mẽ
struoz ul' ex difficultate partus
cognoscatur p indicia patientis.
Si sit ex paralisi digeratur maria
cum ormelle. purgetur cũ theo
rion cupiston r bdnica. Terna
die fiat stupha de calamẽto. origa
no. saluia. nasturcio. lauendula. p
nulla uetis. calendula. ruta. r cõ
solida. ꝛ cum stupha offeratur
mendatum ul' tyriaca cum uino
decoctionis saluie. sequenti die
apiatur sapbena interior sub ca
uilla pedis. Jẽ in exitu matris.
matrix ea reducta unus. de crepe
mel. oleum. añ. r ĩ ea decoquat
pulus cymini. r intinguatur la
na ul' filetum rubeũ r supponat
illo consumẽ superfluam humi
ditatem matris. r pam consoli
dant. Jõ dico in exitu longaonis
r admiscetur sucus lapacij cum
in oleo nucis r decoquat usq; ad
consũpnonẽ suci r luque fiat cẽ
cera rubea. admisceatur r depoã
tur ab igne. r apponat de puluer
thuris r mastic. r fiat unctiõ ab
umbilico usq; ad mulieb'ia eodem
modo supra tres. Jẽ idẽ suc' ad
miscetur cum agrippa ut dẽm
fiat unctio sup predicta. r sup
ponantur cerota ul' dia tessaron
Jẽ eodẽ modo fiat unctio ab ũ
bilico usq; ad mulieb'ia cũ melle
calido. sinapigeũ pulus de ma
stice. thure. cornu ceruino con
busto. pice. gũmi ul' colopbõia
scolopendria. semen sinapis r
nasturcij. r sic cooperiatur cum
pellicula. Si sit ex humore fri
gido eadem erit cura. Si aũ ex
calida cã. digeratur maria cum
oxygachara. purgetur cum electu
ario de fuco ut sup. terna die fiat
balneum de frigidis herbis. ex

reuntī a balneo offeratur rubea
trocisata ⁊ sequenti die fiat flebo
tomia de sapbena interius. ⁊ tūc
fiant iunctiones frigide. sympi.
elettuaria. emplastra que dā sī
in calefactione epatis cum hūoī
unto sunt apponenda. Jē accipe
mel roleum ana. ⁊ cȳmin pul
uerizatū insimul misceatur. ⁊ in
tincta lana succida ul' filex in
beum ⁊ ponatur supra regionē
matricis. Istud enim ualet ⁊ in
colerica ⁊ yliaca passione. Istud ad
fiat dum reposita sit matrix in
loco suo. ⁊ illa que dicta sūt in ca
lefactione epatis sunt apponenda.
Si aūt fiat ex difficultate partus
ul' ex debilitate sit reposita inte
rius matrix cum manu obsetri
cis oleo munita localia modo dicto
fiant. Si ex retentione mēsiū
cuatur ut in eadem passione
dictum ē cōsa. fm omēs auctores
apponant naribus aromatica. ex
ferulis suffumigent mulierem
yn̄ speciale est q' sup carbones
lentigines ul' unipos. ponatur
thus. colofonia. scolopendria. ma
stices. ⁊ inde suffumigetur matrix
fm dia scordem. Jē fiat ēplastrum
cum stercore bouino cōis ē cura.
ut pnocetur sternutatio sic in
suffocatione matricis. ⁊ cā cu
iuslibet fit in certa longaonis fi
at in hac causa. De excoriatōe
Excoriatur quandoq; matrix.
matrix ex colera adherente la
teribus matricis q' agnoscatur p
arsuras ⁊ pūctiones. ⁊ quia re
soluat aliquando rufa hūiditas
digeratur materia cum exica
cians. purgetur cum electuario
de suco rosar. Terna die fiat bal
neum de herbis frigidis. Exeunti
a balneo offeratur rubea trocisca
ta. sequenti die fiat flebotomia
de sapbena interius ⁊ tunc diste
pcatur lacuum cum lacte uaccino
⁊ iniciatur p pessarium ad pond'
libre unī de terno in ternū diem
Jē puluerizetur papau albū. gūmi arabicū. dragagantū. ypociū
añ. conficiant cum aqua plun
alu ul' rosacea. ⁊ resolutiois dragg.
inforamentur trocisca tres. ⁊ unū
distempetur cum lacte uaccino
ul' mulieris. ⁊ p pessarium in
iciatur. ualent hec iunctiones
contra ex coriationē uelice. De
Emorroidas uicio sitate matricis.
Matricis habet fieri ex fumo ⁊
repto in matrice q' agnoscat p
matricis inflationes. rugitus.
tortiones ⁊ dolorem deambulan
tium. Offerantur ergo elettuaria
attenuantia uentositatē ut diaru
sum. diacaminū. dia spmatun.
dia calamentū. Jē decoquat filex
in aqua cum cumino. cataplasme
tur ab umbilico usq; ad mulie
bria eodē modo supra tenes qa
quandoq; fit de colera. quandoq;
de sanguine. quandoq; ō flegma
te. quandoq; de melancolia. Jē si
filatium crudum decoquatur in
aqua cum cineribus ⁊ cataplasme
tur. eodem modo contra punctu
ram nerui ⁊ inflationē potent
opatur. communis est cura ut p
nocetur sternutatio sicut in suf
focatione matricis. D'apostēate
Postema matricis matricis.
quandoq; fit de causa calida. qūd
de frigida. Qūq; de calida. Aliqñ
de sanguine. Aliquādo de colea.
Qūq; ex frigida. qūq; ō flegma

te. quandoq; de melancolia. Item
q̃nq; fit in orifitio exteriori mat
as. quandoq; in pfundo. ¶ Si fit
in pfundo matrias sentatur dolo
adia fragmate usq; ad mulieba
z inflantur lactea. sequit difficultas inspuandi z respirandi. i
maior autē erit dolor circa umbili
cum quā in alijs ptibz. ¶ Si aut
fit in interiori orificio cum pre
dictis sinthomatibz maior sentatū
dolor circa renes z pectineum. ¶ Si fit de causa calida si
gnum sentatur dolor nō pungi
tiuus in loco collectionis. febris
adest continua licet nō multus
intensa. cognoscatur p inflatiōē
uenaz saphenaz. p urinā rubeā
ul' subrufam. p totū turbulentam.
z aliquātulū luuentē supius.
Si fiat ex colera cognoscatur per
arsiuus z punctiones matricis. ru
borem faciei z oculoz p febrem ig
tam z acutam. p urinam rubeā
ul' subrufam. ul' mediocrē. aliquando luuentem in circulo. z
¶ Si aut fiat ex flegmate. cognoscē
p maiorem aggrauationē z tū
bationē urine. p paruam coloratiōnē urine z luudum. z p cine
ricū circulum. ¶ Si autē fiat
ex melancolia cognoscatur per
maximū pondus mēbri p ma
iorem aggrauationē z maiorez
ponderositatem z turbationez
urine. pz colorata. z p cinericium colorem in circulo z luu
dū. quandoq; plumbeū ul' cine
reū mediocrem z luuiditatem
saphenaz. z p lentiorem febrē.
paruis g̃ q̃ uenientibz fiat fle
botomia de saphena interiori
sub cauilla pedis q; ualet in u
traq; causa. Jē in principio usq;
ad quartum diem ul' tertium. ifi
stentium est repetibilius. in aug
mento dissoluendus. in statu ma
turatiuis. in declinatiōe cū mun
dificatiuis repetibilia. dissoluenda
maturatiua. ij que predicta fiūt ī
apostemate renū z uesice. Rupto
apostemate qō cognoscatur p educ
tionem sanies admiscetur tria
pars mellis dispumati mulse te
pide. z istud totum ad pondus li
bre unius inicietur singlis diebz
ad mundificationē sanies. Jē cuz
sero caprino z melle dispumato
mundificato apostemate ul' uul
nere fiat lauatiū cum aceto z dis
tempetur cum lacte uaccino ad
pondus libre unius inicietur. Si
multe predicte uocalis in capitu
lo de ercoriatiōe matrias de pa
pauere alto eisdem localibz aua
tur apostema stomachi q; cogno
scatur p febrem cōtinuā z uolle
tabilem stomachi dolorē. z precipue post cibi assūptionē. p uo
mitum z nauseam. p turbatio
nem urine. z q̃nq; luuotē ēdez.
si in apostemate stomachi debz
fieri flebotomia in quacūq; cā
De cpatica. D' ipedimēto ꝯceptōis
¶ Ipedimenti conceptionis q̃n
fit a causa calida. q̃nq; a frigida.
quandoq; de sicca. q̃nq; de humi
da. quādoq; de humido semp cū
humoris uicio in alijs cauſis p
dictis. s. q̃n cum hu
moris uicio quandoq; sine hu
moris uicio. ¶ Si fiat de causa
calida sine humore cognoscē
p dolorem sine ponderē z aggra
uationem que in fundo matrīs
sentatur. p punctiuas oculoz.

r pulpebraz. p amaritudinem oris
p situm continuā p paruā in tpe
menstruoz eductionē. p appetitu
refectionē cibi. r p tardum in
cibi solutionē. p pilositatē men
struoz mulieb̄riū. p urinā colora
tam r tenuē. Si sit ep frigidita
te sine humoris uitio cognoscat p
algorem r frigus q in p fundo sen
tatur sine ponderē r aggrauatione
p discolorationes facies. p cop̄ fa
stidium r abhominationē. p paruam
in tpe menstruoz eductionē. per
tardum in cibi pfectionē. p mudi
tatē mulier pilor. p urinā tenuē
r discoloratam. Si ep siccitate co
gnoscatur p siccitatem linguē. r
oris amaritudinē. sitim continuaz.
p appetitus cop̄. p nullam uel
paruā in tpe menstruoz educti
onē. p urinā tenuē. r mulieb̄riū
nuditatē pilor. r p aridatē
ep tenuationē matricis. Si
fiat cum humoris uitio. cum si
gnis predictis. adest pondus ma
tricis r aggrauatio. r in tpe mē
struoz maxima eductio. Si fi
at de humore cognoscat̄ per re
mollitiē matricis. p humiditatē
ciborū. p multā aquosi flegmatis
in tpe menstruoz eductionem.
Jē quandoq; impeditur ep paruā
a retentione menstruoz. q̄q;
ep paruo fluxu q cognoscatur p
indicia pacientis. q̄q; ep apo
stemate matricis. quandoq; ex
pinguedine interius circa orifi
cium matricis. Jē q̄q; ex debi
litate matricis ep desipientia q
masculi sp̄matis malicia quali
tate consimili. Si ep pingue
dine cognoscatur p repletiones
corporis. r q̄nā mulier sentat in
tp̄e corpus quasi clausum extrin
matricis intus. Si ep apostē
te cognoscatur p tigna in aposte
mate matricis dicta. Si ep debi
litate matricis cognoscatur p fal
tuum r debilitatē ip̄ius mulie
ris. r p exclusionē aliox siḡ.
Si fiat ep causa calida uel frigida
cum humoris uitio curetur ut
cūm est in precipitatē matris.
Si ep siccitate sine humoris uitio fiant unguenta refrigerantia. et
balnea r electuaria r syrupi qui di
cuntur in etica. Si ep humidi
tate curetur ut p capitatio matri
cis ep humida causa. Si ex ni
mio fluxu uel retentione mēstru
oz curetur sicut diximus in imo
derato fluxu ep retentē mēstruū.
Si ep apostemate curetur ut dixi
mus in apostemate matricis.
Si ep nimia pinguedine minue
tur dieta. ep ualeat sanguis r
fiat suffumigatio ep organo r
mirobolanis. mastic. murra. aloe
uel marrubio. foliis lauri r silib.
in aqua decoctis. fiat fumiga
tio sup carbones de thure. mas
tice. murra. r aloe. Si fiat ep
debilitate matricis detur diaco
con uilij mane r seruetur ad
syrupo. qui fit de uentre. balsa
mita. asta regia. radice sanguinis.
pineus. r stinci. r in fine decoctō
apponatur muscus. Jē accipe lau
dani. ʒ. j. storacis. ʒ. ß. camelcōte
ʒ. ß. garofil. ʒ. j. ligni aloes. ros.
aū. ℥. ij. ambre. ʒ. j. teratur oēs
pistello calido. r apponatur aliq
de aqua rosacea. musciata. fiat
ad pondus. ʒ. ij. r da ex his in
septimana dum uenit de mutil.
seu. r ponatur coram eis suppa

carbones. ⁊ unde mulier sedens sup̄
stillam fetuī fumigetur ⁊ sta
tim post hūpham mungatur os
matricis cum aqua rosacea mul
cata. ⁊ statim post deficacionem
accedant. Galene ⁊ ista
in predictis cautis. s. frigida ⁊ hu
mida ⁊ pinguedine matricis.

Si aut fiat ex calido sp̄mate mal
culino in corpu fetus quasi casū
ignis in matricē. ⁊ aureat ut cā
lidam matricis. Si ex frigidita
te mulier fetus quasi glacem ī
matrice in corpu. ⁊ tunc aureat
ut frigida causā matricis. Si
ex siccitate cognoscatur p paucita
tem sp̄matis ⁊ exilem ī collo ma
tricis ⁊ in substātiā ⁊ cohēnciā. cu
retur ut siccitas matricis. Si ex
humiditate sp̄matis cognoscē p
liquiditatē eius se cito p matrez
diffundentis curetur ut humiditā
matricis. Ex ēptum q̄ in omī
causā matricis ē comune. Accipe
matricem leporis delicatē ⁊ pul
uerigetur ⁊ mulieri ēgrauti abal
neo offeratur cum uino tepido ⁊
mulcato. ⁊ in hora sequēti facta
deficacione accedat ad comū. De
difficultas partus difficultate pē.
q̄nq; fit ex uitio egressu. q̄nq; ex
magnitudine fetus. q̄nq; ex ob
liquitate matricis nequeūtis ex pel
lere fetum. q̄nq; ex oppilatione.
q̄nq; ex fetus mortificatiōe. Si
fit ex inordinata egressu p p̄mā
effusionē manus ul' pedis cognos
cat. Si ex magnitudine fetus
cognoscatur p uentris inflatiōz
ul' nimiā uentris solutiōnē ex ī
dicio obstetricis. ꝑ hēc etiā fiēt fet⁹
precipitus in utero matino. sicut
ex ulceratiē matricis. p cesb
eam fieri sicut in puerilis que
infra. x. uel. xij. ānos concipiunt
unde matrix debilitatur ex pon
dere fetus nec preualet se ex honer
re. q̄nq; fit ex longa egritudine p̄
cedente. Si aut fiat ex oppilatiō
q̄nq; fit ex pinguedine oppilante
uterius orificiū matricis. q̄nq;
ex sanguine grosso ul' humōe me
lancolico. Si aut fiat ex pingue
dine cognoscat̄ p totius corporis
hūiditate repletionē. Si ex grosso
sanguine melancolico oppilante
cognoscat̄ p uirtutionē ñstruoz.
⁊ inordinatā educationē aīe decp
tionē. Si ex fetu mortuo hec sūt
signa. primū ē q̄ mulier nō sentit
motum fetus. secūm. q̄ in quo die
fetet os et⁹ uentris qđ circa umbili
cum sentit maximū dolorē. q̄re⁹
discoloratio facit ⁊ totū corpus. v⁹.
continuo appetitus. septimū ista
ca inquietū. Septimū continua
ñsgressio frenetimo. dolor in pec
tine ⁊ pudendo. q̄ totū fit ex cōp̄s
sione fetus circa partes infiorez.

Si fiat ex mala egressione cū mā
obstetricis reponat. Jn aliis aut
causis mulier in balneo cum aq̄
decoctois malue. bismalue. ysope
uiolaīe. fenugreci. li. ab simbuj
aptam. artheniste. ex quibus abal
neo fiat inunctio ab umbilico
usq; ad mulieb̄ia cum butyro.
dialtea. marcaton. diamygdon. Si
habeas eodē modo a parte poste
ori supra renes. ⁊ tunc fumigetur cum spica nardi. uidē cost.
ad aptionē ⁊ fortanīz. Jē ponat⁹
in predicto egressui abalneo si di
uers est detur. ʒ. i. balsami cum ʒ
uno tepido. Si nō decquatur ꝑ
inunctio. radicis cost. arremisie.

r in uino decoquis distemperet fell'
taur r offeratur egrotu a balneo
Jē decoquatur artheminsia in aq̄
r facta decoctiō tepida imponatur
ab umbilico usq; ad mulieburia r
supra crura. quia ut habetur in
eius ordinatiōe. foetum mortuū e
ducat r expellit cum secūdina. si tñ
ibi diu nō moret. quia ut dicūt
auctores longa mora matricem
edurat. Jē fiat fotus pot̄ erbi
tius cum aqua tepida quantū
testa ouī capit r potent̄ oletur.
Jē puocetur sternutatio que cōis
est cura. Jē in anxietate q̄s mō
mus foetus constringat os r na
res ut spē r fumū impellant usq;
ad matricē cū impetu. Jē p loca
decliuia descendat. r si nō potest
aduobz ul' trib3 sustentet̄. Jē p
cornua. nij. lintearaminis a. nij.
inuentis linteam tendatur r ibi
mulier disponat̄ ut ita iudicatū
potius sedere quā iacere r agitet
ur circūq; r in foetu mortuo r
in causis predictis potent̄ opat̄
Jē in anxietate dum mouet foet̄
si fier fin opiet̄ apponat̄ aro
matica naribz r fiant fricatiōes
mordicatiue ul' moderate circa
extremitates manuū ul' pedū.

De secundina

Secundina primo
loco generat̄ ex utroq; sp̄ matr̄
sanguine menstruo. r est q̄dā
pellicula que inuoluit ipm̄ foe
gulum r ligatur cum fundo ma
tricis r arsit. si quātitatē cernit
ur coagulū r foetus sicut in nuce.
secūm quantitatē nuclei cerasi
testa. Quandoq; ergo contingit
q; matura foetus r secundina. r
nisi utrūq; egrit ad bonū r bene
mundificatō matr̄. Quiq; enī de
bilitatur tam mulier quam matr̄
ex longo tēpore ul' ex ictu ul' ca su. ul'
p cussione ul' fluxu uentis que oīa
sunt causa mortui foetus. Jn ma
tre nō pōt se liberare ul' exonerare
a secundina. unde cū rumpit̄
egrit foetus r remanet secundina.
de cui' retentiōe nichilominus pricl
tatur mulier quā de retentione
mortui foetus. fiat g̃ ei sedena sup
sellam p foratam suffumigatio
cum unguibz r cornibz capruinis
positis supra carbones qua pot̄
ter turbat r mouet matricē ad
expellendū. Jē distēpet̄ cum aq̄
calida salsa. r fiat fotus r cōtinuū. r
detur in potu. Jē fiat balneū usq;
ad umbilicū cum aqua decoctōis
fenugreci. artheminsie. malue r
ab sinthij. calamenti. origani.
r sua uiter detineatur matrix
ab exteriorib3 cum manu ut a
superiorib3 descendat ad inferiora.
exeunti a balneo offeratur ei gis
mi pretiosa mediocri. r trifē magne
sine opio. Si nō decoquat̄ hec in
unctiō. accipiatur. ℈. i. ul' ij. nige
lle. r aliud mirre distepato cum
calido liquido uini. r tunc fiant
inunctiones ab umbilico usq; ad
mulieburia r supra latera et re
nes cum oleo laurino. butyro.
r dialthea. r origano butyrato. Jter
fiat fotus cepe tepidi. ponat̄ potent̄
si fuerit educere secundinā. Jē fiat
fotus r ea que cā fiant in
difficultate parendi.

De mimio

Sequitur de alia fluxu nimio.
passione matricis. q̄ q̄q; egrit
foetus cum secundina. aut ōes
r tunc ex longa retentiōe nimio
ex ul' ex ruptura uene multi
sanguis effluit fluere p. viij.

ul'p nouē dies · ſi qnq; magis fluat debito · vñ mulier debilitatur et deficit · quandoq; omino retinet · nō mundificat' matꝝ · vñ grauia · et multa imminēt pricula. Si aūt nimis fluat generalis ē regula q; nullū fiat balneum · nec cōſtringū nec confortatiuū · quia ex calido balneo maior fieret apertio venaꝝ · ſz operetur electuaria ſyrupi · opiatis · fiant eplastra · fotus fumigatiōes que dicta ſūt in moderato ul'timo fluxu matꝝ cas · Si aūt retineatur una die aperiatur ſapliena pedum ſub cubitali materiis · et alia die alia · et ſic alternatim electuaria · ſyrupi · fomentatiōes · et localia que dicta ſūt in retentiōe mēſtruoꝝ.

De iſſatione quādoq; tonet ubertum.

Iſſatur ex humoribꝰ ibi congregatis · ſ · de ſanguine · flegmate uno · de colera · nūquā de melācolia · q̄nq; ex lacte ibi coagulato p̄ naturam. Si ſit de ſanguine cognoſcatur p ubez rubore · q; abeis emittit · aliquā do ſanguine uane. Si ſit ex flegmate quaſi ſubſtantia ſubſtantiā · q; ex humidum ē ul'plumbeū uel cinereū apparet. Si ex colera arrugnſaunt ubera · et q; exit in parte aquoſū ē. Si ex lacte cognoſcatur p lacteum colore · et ſedimen ipſius q; emittit. De quacunq; humore ſit poſt partum · puerib; quelentib; corpore exiſtente plenario fiat flebotomia de cardiaca ul' epatica · et ſi eſt in principio fiat repaſſio cum fabis decoctis in aceto · et cataplaſmata ul' ſuco plantaginis tepido in quo infundant ſtupe cum bine. Si aūt fuerit cōfirmata inflatio diſſolutiuis erit inſidendum · decoquatur ℔ faba cū uino · et fiat ſupra lubera cataplaſmata. Jē decoquatur furfur triticeum in uino · et cataplaſmetur. Jē teratur ſucus porri · apii · et teratur mica panis calida · et admiſceatur mel tepidum · et pulus amini · et cataplaſmetur. Jē dicit de muſco primi ul' aniſo decocto in uino. Jē mica panis cota in uino. Si fiat ex lacte ibi coagulato purib; quelentib; extrahatur ſanguis de quo debet grauari lac p flebotomiam · et ſi eſt in principio adhibeantur predicta repaſſiua. Si in ſtatu ul'in fine · predicta diſſolutiua. Jē reducatur lac ſpiſſum ad liquiditatē cum cataplaſmate facto de atriplicib; coctis in aqua. Jē ſucus atriplicis cum aliquo uino admiſceatur ul'uine · et detur in cibo cum aromatib; coctis · fiat etiam lotura de atriplicib;. Jē ſingulariter q; foueius opiatur q; aliquis uilis p̄ſona fortiter ſugat lac · et extrahat ſicut extrahitur pricatur · et hoc fiat frequenter in die.

D' iſſatione.

Iſſatio tybiax in p̄gnantib;. tybiax in pregnantib; hīt fieri in ſeptimo ul' octauo · ul' nono miſe ſeius dedignatur nutrire · a ſā guine ſtruo qui ponderoſitate ſua d' p̄mit ad pedes · et tybias · ſicut g; chymoſeam · et diſtempta cū aceto quam inuenes ſub mola fabri · et ſicca · pituenega · et cum aceto diſtēpa · et fiat inunctio. Jē teratur plantago · et cum ſuco ul' ſubtilicia fiat cataplaſma. Jē fiat inunctio cum aceto · oleo roſaceo

ipulus facias de fabis frigere
sto idem opus fac. Et statim fiat re
medium. Sal in multa quantita
te decoquatur in aqua. Inde lauē
tur pedes. Et ybie. Et fomententur
et frigidum mittat. Si fiat in uncto
cum lapone gallico. Et cataplasme
tur cum solus lumbuca uel ebuli
in puella sine aliquo liquore. Alii
no. Vilene. Et cicuta. Dā in inflā
mone ybiaz. In inicrubz. De
Ytica diuidit scatica passione.
in sciaticā. podagram. arthenticā.
et spagnum. Sciatica ē dolor siue
podagra pedum. Spagna manuū
nec sunt ipēs lepre omnīs. nec no
tum. articulos passio de arthetī
ca. Si vocabulū g̃. quelibet arthetica
fit ex calido aere. Humis dissoluen
te. uel a frigiditate nimis obstruē
gente. Vnde reumatizāt humores
ad articulos. uel ex frequenti coy
tu post prandium. uel ex frequē
ti balneo. uel ex timere in hiemb
repletōz. uel ex multis cibis ex
potis calidis existentibz in que
te. Si quandoq; fit de sanguine. q
q̃nq; de colera. quandoq; de fleg
mate. q̃nq; de melancolia. Si
de sanguine cognoscat p inflacō
nem et rubore membri. et p
calorem cōsuē. et p subdulcedi
nem. p uenas inflationē et reple
tionē. p uisionū uarietz. et pz
sōpno. uel apparitionē. a q. a frigi
dis unitat. a calidis auditedis in
horis sanguinis infestantur uel
ledunt. et cute similit quasda
egritudines facit quedam alie lucī
dis habet in ēpolatōes. Et notā
dū q. in nulla ipē arthetice pa
cens calore mollitudinē uel frigus
sentit. et tāti dolorē. Vnde nec a
calidis nec a frigidis melius pacē
tis certum habemus iudicium.
Si aliquando fiat malus eorum
hoc tale contingit. Si autē fiat
de colera parvus est timor. ma
gnus dolor. Vñ aliquando febri
tat. aut nec sic dolens q̃m. aliqñ
pūctiones sentiuntur. in pedi.
amaricant os. nute uel aurine.
sōpno fluxus apparitōes. a frigi
dis mutatur. a calidis leditur. Si
colere. in estate fortius infesta
tur. Et nota q. in frigidis causis
pp mutanciam uigiliaz adolore
tāz tangitur urina. Vñ p colore
urine nō certificatur medicus
de ea. Si autē fiat de fleg
mate cognoscatur p magnū ti
morē. et sub alredinē. et molliaz
membri. p alias in sōpno appa
ritiones. p tumorē. dolorem. per
eus in sputoritatem. a frigidis le
ditur. a calidis iuuatur. in hyems
flegmatis. et in hyeme magis le
ditur uel infestatur. Si at fiat
de melancolia cognoscatur p ari
ditatem membri. et ei liuorē. p ma
gnam inflationē. p ponctus et
aggrauationē. p eius acetositatē
p melancoliam. in sōpnis diffu
sionē. a frigidis leditur. a calidis
iuuatur. in hyems melancolie. et
in autūpno magis infestatur.
Prima ergo regula est nōm ca
berum. alienum. et exhibitum.
Si tale est corpus q̃ posit purga
ri. nō apponat aliq. locale uel re
pellitiū usq; quo facta fuit u
nius salis ponctus p medianā
uel flebotomiā. Sicut regula qui
nulla fiat fomentatio uel diffu
tatio causa quietis. Et nota quia
quā inter fiant maior frigus.

Tamā regula est q̄ pulacium cum
leui medicina ꝯmiscetur materia
sicut pulacium fiunt. Jt̄ quatra
regula secūm algandy in arthe
tica i qualibet longa egritudi
ne ut considerentur stomachus
ne medicinā abhorreat. quia si
abhorreat medicinā nō debet ta
li quā nisi magis stomach⁹ de
bilitatur ⁊ alia mēbra ⁊ ita mag
is infirmantur humores ad ar
ticulos. ¶ Sanguinea igit̄ exi
stente materiā in causa ⁊ parti
bus genitiuis si sit arthetica a si
a supius ꝑcatur ꝑcussa a parte
opposita in principio. ¶ In cōsi
mate a parte eadem. Si asqua in
fernus. saphena uena sub cauli
la pedis exterius. fiā flebotomi
a in sanguinea causa. ⁊ sine fle
botomia in colica ⁊ arthetica. Jt̄
digerat̄ materiā cum oxigachara
causa nō existente reumatica.
Jn reumatica causa cum electu
ariis frigidis ul' oleribus diureti
cis digeratur materia. ⁊ cum ele
ctuarijs ⁊ nō cum oxigachara q
nimis aperiet poros ⁊ magis hu
mores fluerent. quia ut dicē G.
oraīs usus reumaticox reuma
tigantibus auersatur. ⁊ digesta ma
teriā sanguinea. ⁊ purgetur cū
colagogo. colica cum electuario
de succo rosax. quia ab alexādro
inuentore nōatur electuariū
contra guttam caliū. acaciatū
cum pilluere reubarbari. rūd
fiant pillule ⁊ teneatur in ferv. ꝑ
dacie si corpus nō sit nimis ꝑ
plectoricū nec nimis reumati
cum fiat clerus stupha de herb
frigidis. Si autē nō sic reumati
cū fiat fotus stupha uel balne
um. ꝑcuncia a stupha ul' balneo
o effundatur verba uel calcata ul' ꝛ
quies cum aqua decoctois ipsius.
Sepcies die in utraq; cā aqua ꝑ
cussa ul' saphena secūm uarios
materie. ⁊ tunc fiat unctio cū
oleo rosaceo ul' uiolaceo ul' pauli
no. ul' populeone. Jt̄ teratur lau
reola ul' plantago cum succo tepi
do ⁊ substancia. cataplasmet̄ loc⁹.
Jt̄ farina ordei distemperatur cum
succo solatri ⁊ aceto ⁊ illuc ponat̄. Jt̄
de farina siliginis ⁊ oleo rosaceo
fiat emplastrum illō potenti mi
tigat ⁊ repellat materiam. ¶ Et
ut dicit̄ G. nisi sitis uehementi
ores repleo poros ita q; ulterius
nō recipiunt fluxum. ¶ Siat̄ sit
in motione tolox. Accipe ℈. i. ℈ij
cā. ℈. iij. aceti. ⁊ quatuor uitella
ouox ul' quīq. ⁊ cū oleo rosaceo
⁊ fiat emplastr. ⁊ illō potenti mi
tigat ⁊ repellat materiā. ¶ Si sit
inueterata passio cum frigidis
calidi apponant̄. Accipe thy. mal
uaceos. aloe. aā. puluerigi. conficiat
cum succo absinthij ⁊ pur. aceti. ⁊
fiat emplastr. Jt̄ de stercore bo
uino ⁊ porcino decoctis in aceto
⁊ ay ungia uulturis ul' canis ul'
ardee ul' gattē. ⁊ fiat emplastr.
Jt̄ sola unctio cum pīgue dē
ardee ualet. Jt̄ singulis septima
nis cum iens dormitum semel
accipiat duas parcū ꝑpa ꝑuis
cum cucharo rosaceo ul' uiolaceo.
⁊ tertia parte de electuario de succo ro
sax ad quātitatē unionis ceci
cis. Jt̄ fiant pillē de thure. ma
stichis. aloe. reubarb. aā. puluerigent̄ ⁊ ꝓficiantur cum succo rosax.
⁊ fiant pillē. offeruntur duo l' tres
in septimana cū iens dormitum.

singulis septimanis fiat clistē
colagogū cōtra sciaticā semel ū
supius dictū est. Jē ut dicit. G.
fiat cauterū cupunctale. ul' ac
cendantur tria giana thuris. r
cū uno cauterigē de uena nera
bili sup' scā. r sub scā cū duob;
alis granis. Jē in oīi archetica
calida ponat' uentosa in fōte. p
ximo cū scarificacōe. Aliqñ ap
ponatur sanguisuga sup' locum
passionis. Jē cā existente reuma
tica r inuetāta fiant duo cauter
na. Vnū supra locum passiōis
r aliud infer'. Jē si fluat r est re
cens fiat imū aparte opposita.
ut nō fluant tm humores sup'
quātū infernus. Jē dicit. G. q' ca
rō uaccina ul' bouina musculāta
tm debet regi credi si ligdi ē
materia que fluit ad inspissā
dū hūorē. ¶ Si aūt fiat d' frigi
da cā partib; q̄cunq; fiat fle
botomia r causa existente reu
matica digerat' materia cū q̄cūq;
alexandrino. r olerib; de nasti
cio. de berbena. ul' si nō ē reuma
tica digerat' materia cū q̄rumcūq;
squillitico in causa reumatica r
nō reumatica r utrobiq; digesta
ma tia purget' cum pill' arthetī
cis hymeneactilor. Si aūt quā offe
rat' infundat' corp' cum ōcoc
tione galline ul' alio alio ut scri
batur cuius uisceribus omor ne sto
mach' ueneno frangat' q̄ corticē
r urticina. ul' purget' cum ʒ. s.
ex cūcūcūcū. Jē a die corpo
re nō existente plētorico ul' ni
mis reumatico. quia in tali ca
su nō fit stupha fortis. fiat le
uis stupha cum herbis pa' ca
lidis. Si uō nō ē cā reumatica.
fiat stupha fortis de mārubio. ru
ta. maiorana. tima. puncta r ar
thetica. Et cum a stupha deat' q̄
riaca cum uino decocōis thuris.
reū. existente calidi. Si nō fit reu
ma tetur cum uino decoctionis
mente ul' ruta. ul' artemisie. se
quenti die corpore existente plē
torico fiat flebotomia de equatica
ul' de suphena ut supi' dictū est.
Si aūt corpus nō sit plectoricū
fiat uentosa in fontanella. pxi
ma uicta locum passiōis. In sin
gulis. xv. diebus iteretur p̄dicta
stupha r p̄dicta offerant' oppi
ta. Jē post primā stuphā uenien
dum ē ad localia. r est regula gñāl'
q' primo debz mundificari tūbz
q' manducat. postea mēbz cui mā
datur. Verbi gra. Si humores
reumaticant a capite fiant in
unctiōes. fumigatiōes r ung:
unde purgatur reuma capitis ut su
pius dictū est. in caliga. r tūc fiat
inunctio cū arrogon ul' agrippa
ul' oleo laurino sup' locū passiōis.
Jē nō ē laudabile q' cum solo pe
troleo fiat inunctio. quia cū sū
mus fricū q̄ sumendo partes liqui
diores fiat nudosam r inaturā
bilē podagrā ul' arthetica. Vnō
cum eo debz poni aliq' humē
ficans butyr' ul' d' julua. Jē tat'
yua r pariteria. ruta r arthemi
sia r extrahatur suc' r cū olō nu
cū admisceat' r decoq̄tur. r cum
aliquātis aggressus indice usq;
ad sucū s sūptionē. r tūc admi
sceat' cera alba ul' rubea r deq̄ā
tur ab igne liquefacta. r appōat'
pilulus euforbij. r gūmi edē. r
fiat unguentū. Jē teriat' yua. pu
tiatā. arthemisia. ruta r mar

rubiū · ra die cucumis agrestis · et
gūmi edere · r folia · r fructus eius
cū sorbij r calore · cum aprugia
anseris · gatti · anet · uulpis · uel
uulturis · r repleatur gattus ul'
canis ꝙ cocta · r ꝙ cocta · suas
r assetur · r ꝙ cētā ꝙc uncto sup
recipiatur in quo cera rubea dis
soluatur r fiat ungm̄. Jē malagre
tur ꝑ clopus cocus cum suco yue
acuatur cum gūmi edere r cū sor
bio r fā mūctiō sup ponat. Jē
in sciatica passiōe singulis · xv · di
ebus fiat clistere yoz agogū. Jē ce
roneū r pinnellinos acuat r sup
ponatur. Jē accipe formicas r oua
formicaz cum aliquantulo de ca
carūdē terant cum aprugia por
cina uetusta r cerat panū inter
mēbz r emplim sup ponat ne nimio calore ledatur mēbz r ēplim
sup ponat. Jē in sciatica passione
singulis · xv · diebz fiat clistē yō
gogum. Jē singulis septimanis
cum uenit dormitū de equali mix
tura dyantos ul' dyanif. ul' bene
dicte ad pond' · ʒ · ij · ul' · z · iv · sine
diete obs uatē offeriat de cio in
cāū die pillula una ō grū ecē. ul'
bis in septimana pilla una ō cu
sorbio ad quātitatē acis in ouo
sorbitu · ul' in septimana semel ·
ʒ · ij · or mell' ul'. Jē cū suco yue
r nutellis ouoz fiant crispelle l'
puluē cū sucē. Jē in salsamētis et
alijs r quocūq; modo uolueris
utatur hac pulue. Jē fiant cau
teria in ꝓximis fontibz r rupto
rā r apponant sanguisuge sup
locum passionis ut dem ē. Jē i mo
derato sit ex ercitiū r moderata die
ta r a nocturna se abstineat ocā.

Jē tota arthetica de q̄cūq; causa
fiat. Accipe cornu cervi r accipitris
ex terioza · r q' spongiosū ē in me
dio minutatim incide r pone in
olla rudi · r infunde cum libra · ʒ.
olei nucē. ul' olivaz · postea imple
tota olla de uino r bulliat uno
integro die. postea si nimiū
fuerit appone aliud et sic
semp bulliat · r postea unge locum
patientē · tege cum pellicula. De
Vanco discurrit de apostematibz.
sanguis ad aliquā partē corpis
r facit apostema · q̄nq; flegma q̄n;
colera · q̄nq; melancolia. Si fiat
de sanguine cognoscat ꝑ rubore
uenaz · r inflationē salsum · r nō
bū rubeum colorem. Si fiat ō
colera cognoscat ꝑ puncturas r ar
turas r dolorē intolerabilē · ꝑ nō
bū citrinitatē. Si fiat ex flegma
te cognoscat ꝑ inflationē r mol
liciem nūbi · ꝑ paruū dolorē · r al
tedinē r magnū tumorē. Si fiat
ex melancolia cognoscat ꝑ niebu lui
ditatē r arditatē cōdē · r ꝑ alia sig
que assignantē a phānico. In
colera g' ul' calida cā puncturis cōuē
entibz fiat flebotomia a parte op
posita r repetatur mania cum fa
rina ordei bulluta in aceto · ul' em
plastro facto cū sucē. ul' in suco ꝑ
plantaginis · ul' plantago terat'
r suc' r folia cum tpā substa cia et
repida prius in aceto bulluta et
supponat' bis ul' ter in die. si nō
poterit repetari mania dissoluat'
cū furfure triticeo decocto i aceto
r frequenter repiō supponat'. Si aī
nō sic dissoluatur terat' triticeus
fermētū cum axūgia gallinacea
r sup ponat' repiōi ad maturādū.
r alia maturatiua que cā fiūt in
calidis apostēatibz renū · matris.

r uelice. Si aũt fiat de frigida causa. fiat flebotomia corpore ẏrudẽte plectrico. si nõ est plectrica corp' apponatur uentosa in pyrimo frõte r tũc apponãt predicta rep cussina. Et si nec sic rep curatur matia. dissoluatur cum furfure tritico bocto in uino. Et si nec sic dissoluat' maturet' cum fermento tritico r agrungia uetusta porcina liq̃facta equali ponderc mellis dispumati equalit' cum suas admiscẽt' r infundãt' r supponat' r sup herbas infundãt'. de frigida r decoq̃ntur usq; ad spissitudinẽ. r calidus supponatur frequenter. Jẽ maturetur cum fermẽto tritico r axungia porcina uetusta r amino r sale. q; maturum r rumpit'. Vl' cremalhaus suas a radice euulsi r foliis põ ri. absinthij. senatoris. r blee aq̃s suas cremalhãt'. decoquant' i aqua usq; ad cõsũptionẽ aque. r calidũ frequenter supponat' istud. quãdo q; collectionẽ educat' ad sanie. Vl' folia rubeor caulũ crematt' cũ axungia porcina uetusta r amino r sale. q; maturum r rumpit'. Vl' cremalhaus suas a radice euulsi r foliis põ ri. absinthij. senatoris. r blee aq̃s suas cremalhãt'. decoquant' i aqua usq; ad cõsũptionẽ aque. r calidũ frequenter supponat' istud. quãdo q; collectionẽ educat' ad sanie. Vl' folia rubeor caulũ crematt' cũ axungia porcina uetusta r obnoluantur stuppis cathabinis. r decoquant' sic aneribz usq; q liquefiat pinguedo r calidũ supponas' in utroq; causa r tũc aplicatur cũ flebotomo apostema ul' rumpas' cum ẽplastris. r tũc paulatim de die in diẽ educat' sanie r tuscosa ẽ. apponat' aplicon q̃q; maciam educit. mundificato g' uulnere ul' ulcere. apponat' pulus facꝰ de thure. mastice. aro ad carnis regenerationẽ. Si timeas de fistula inungat' tenta cũ unguẽto fcõ de melle r puluẽ alumĩis ꝺ pluma. r ponas' in orifitio repleto uulnẽ ul' ulcere ad subtilẽ cicatrizationẽ fiat inunctiõ de unguẽto arrino. ul' apponat' aplicon uel caseus ueus tritus cum melle r supponat'. de noli me tangere.

Oli me tangere est apostema q̃ fit in amento ul' circa supl'. r dr noli me tangere. q; de morb' tragicis est. ul' q; si tangat' magis fluent humores ad eũ. r ita fiẽt maior morbꝰ. fit g' de duplici colera quar una ẽ adusta. vñ prendit' supius liuidũ colorẽ ul' nigr'. altera nõ ẽ adusta. vñ ultra radicez prendit' rubeũ colorẽ. Cõtinus g' ingula ẽ q; omnis corrosio ul' ulceracio ul' noli me tangẽ ul' in cã ul' in fistula sit inueterata ẽ difficil' ẽ aut'. fit tamẽ cancer de ignita colera q̃ noli me tangẽ in uno misce. Primũ ꝺ situ ẽ ut digerat' mana cum origacho r pingretur cum collagogo ut mundificent' humores qui parum sunt adhuc siccat' ẽ stigius r colera. r terra die fiat stuph' de herbis frigidis. Et eũ a stupha detur quinaca cũ uino decoctois linane r aqua. sequẽti die fiat flebotomia de uena cephalica. q; ubicũq; sunt calidi humores ortũ habẽt ab epate ul' melius ẽ a cephalica r tũc uenas ad localia. remouentes g' crustula cũ rasorio que supl' ẽ r tũc distẽpet' pulus fac' ꝺ galgẽma r canibz. uerez uitriũ cũ calce uiua r attramento tartaro cũ lescuio predictis unũ distẽpet'. r sic mediocrit' spissũ r tota nocte supponatur r fiat illinctio cũctis cum populeo r in crastina die remoueatur. r ade pellicula si affuerit ẽ rasorio tollat'. r tunc distempet' pulus galgẽme cum suco plantaginis. r sic mediocriter spissum r supponatur. ad ultimũ folia

plantaginis plantaginis pul⁹ trita
r suco pīx q̄ pietā supponāt. pī
tarū locus cum pānō lesciuo
optime r desiccetur cum pāno line
o ueteri tandē. r ita fiat p nouem
dies. mortificato aūt apostemate
apparebit caro rubra sine aliqua ī
fectōe infundēs sanguineas gut
tas. r tūc apponat̄ limaīa trita cū
suco q̄ facit ad curatōē r pfectua
tionē. sequēti die lauetur cū pānō
lesciuo. r apponat̄ pulus churis.
mastic. r tu. Replebo ulcere cicatr
cetur locus ut in aliis apostēatib⁹
dictum ē. abstineat ab acutis acu
minib⁹ salsis r ab oīb⁹ r sāguinē
inflantib⁹. ¶ Jē cōē. noli me tangē
unungatur locus cū suco caulicli
tubri sepe in die. Jē inungat̄ sāgui
ne alicui⁹ hoīs qui eundē morbū
passus fuerit hec ē sāle. r ita sana
Sequitur de antrace. bile
de alia passione que dr̄ antrax. r ē
apostema apostiū de triplici mā
s. sanguīe. colā. melancholā. vñ hr
unguilatā formā. s. unā carnīā. a
liā rubeā. aliā nigrā. r in pmo appa
ret ad modū lenticule puc. r habet
nigredinē paruā in sup facie. r sūi
tas uīe rubi quasi cum filo ēptun
dum. Jē in tūbo collatois sentatur
aggrauatō r pond⁹ ac si esset mēbr⁹
plumbeū. pter grauedinē melācho
licē. ¶ primū g̃ cōsiliū ē ut pūb
nientib⁹ fiat fletomia aparte
pacta. quia si fieret aparte oppo
sita forte traheretur matīa ad ali
q̄ tūbr⁹ nobile. r essi causa sit hūāa
grauans. Gñal g̃ regla est q̄ in
oīm apostemate ita nō debet fieri
repcussio ne matīa repcuciat̄ ad a
liq̄ mēbr⁹ nobile. si nō febricitet
pacens. quia tūc ungit in ueto
antrace exhibeatur tyriaca p os cū
uino tepido. r bis uel ter in die sup
natur antraci. q̄ si pharmaca ē tyriaca
r iuce est antrax aro desiccatur. ap
posita tyriaca tra q̄ posti pulūgan
sicut cinis. apponatur singulis die
b⁹ usq; ad ruptuīā apostematis. Jē
cōis opiō q̄ consolida maiō uel mūc
mita inē duos lapides. dūmo mi
raculo rumpit antracē. r q̄ dolor
ē intollābilis in uetō antrace trahu
tur tuq; ulq; decoquat̄ in aqua. r
trita supponat̄ antraci ad mitigā
dum r curandū. Jē sāle. r pharmaca
decoque urtica ouq; crudi. r ponat̄
tantūdē de sale r teratur. r fiat ēplm
r supponatur ter uel pluries in die
usq; ad ruptuīā antracis. r sequēta
die post pmā apparitōē denigra
bitur locus r maior fiet crustula
supius. r singlis diebus augmētatī
denigratō usq; ad ruptuīā aposte
matis. ruptō aūt apostemate fluet
liquida sanies uel distillabit admix
ta sanīei. decoque g̃ sucum apij et
mel dispumatū. r farinā siliginis
uel tritici r bulliant usq; ad spissitu
dinē. r iste pultes ter uel ḡter ī die
tepidū supponātur. Sēdo aūt die uel
tercio illa crustula que fuit ē ex antrace
elevabit̄ sine carne. r tūc crustula re
movet̄ cum rasorio. r apparebit ru
bra caro intern⁹ sine aliq̄ infectione.
infundens guttas sanguineas. r
tūc apponatur pulus predict⁹ ad
carnis regenerationē. postea appo
nant̄ supra cū ad subtilē cicatrī
sationē. Jē sucū cotule fetide bibitus
cum antrace. cū aīe uolueris pre
cipias oīb⁹ qui sūt in domo exire.
Jē calendula in potu data cum a
trace. bonū ē si ēplēnt. D'erisipila.
Erisipila est apostema frīn⁹ ō igra

coleram. Vñ mēbr cui unidet cōzodit
r cōburit. r quia grossa est colā r ꝑ
picta pax discurrit ad locum colle
tōis. Vñ plus hꝫ cōbustōis quaꝫ
inflatōis r corrosiōis. Cūq; gō in ꝓn
cipio cōburit. qnq; colligunt sine
ulcere sicut apostema. ¶ primū
consilium ē ut fiat flebotomia
a parte patiēti. r tūc extrahat sūc
solatri r sēp unge. r in illo tpe
inungatur pān. r bis ul' ter in
die supponat. Jē distempet farī
na ordei cum suco plantaginis r
fiat emplin r supponat. Si aūt ex
frigore appositoꝫ locus colle tōis.
inungatur p congelatōez sāguis
r colore decoquatur fiat fur fur tri
cium in aceto. r supponat. Jē cū
diligencia que dā est in caluo ꝙ
lerico apostemata ad ḡnationē r
mundificationē sanie. in hoc de
bent fieri apostēmata. Si aūt fiat
erisipila cum cōzosione r ulcē. fi
at flebotomia ab eadē parte. r di
gesta matīa cum oxycachā pḡet
cū colagogo. r sili debet fieri in e
risipila sine cōzosione sicut post
flebotomiā debet fieri illimō cū
suco sēp unge r solat. tepido nō i
unlnē ḥ cum unln. r postea appo
nat emplin frīm in unlnē de fa
rina ordei r suco plantaginis. ul' re
mā scandal. r w. r admisceat cū
equali pondē farine ordei. r ꝓfi
ciant cum aqua urge pastoīs ul'
cū suco eloē. hec fiat emplin. r
sup ponatur. Jē pulueriset ut ar
gentū cū aceto al. ul' aqua w. ul'
cum aqua urge pastoris confi
ciatur ad modū unguēti. r cuz
co in die bis l' ē inungat ulc' r
locus. mortificata aūt erisipila ap
parebit caro rubea sine infectē.
r tūc teratur linaria. pipinella. r
erpīne aliquantulū alicui sup po
nant. hec enī facit ad pseruatio
nem r cauatōez. r si forte sit aliq̄
crustula ibi fīa lauetur r remo
ueatur. r tūc apponat pulus p
dict' ad carnis regenatōez r alia
supza dicta ad subtilē cicatrīatōez.
Et notandū q̄ in tali casu nō debet
fieri inunctō cū aliquo unguēto
quia cū nimis inflāmata sit ma
teria fortius inflāmaret. manet
aūt in tenui dicta sicut labo
rans continua febre. De cancr.
Sicut erisipila in larga sīgificatē
dī apostema ē erisipila. s. colicē.
in stricta aūt significatē erisipi
la q̄ fit de colā adusta. de ignita
coleta cū ulcere r cōzosiē r cōbu
stione. Jē omne apostema frīm de
melancolia dī cancr in larga sī
gnificatē. In stricta aūt signi
ficatē dī illo q̄ fit de melācolia
innatali cum ulcē. cognoscit uer
cancer p mēbri corrosionē. p huī
dī colorē p terreū colorem in ar
cū ferencia. r fit q̄q; a cā interiū
seca sicut patet ex humōibz cor
ruptis transmissis ad aliud mē
br. ul' fit ab exteriōribz ut ex ul
nere male sanato ul' curato. Jē
q̄q; ē recens q̄q; inueterat. et
secm hoc uaiata causa ē q; a pri
cipio p frigida r tempata debet
curari. in fine p calida. Jē si in
ueterat est cancr. r sit in loco ꝰ
uoso ul' ossiali ut in anteriōibz
tybiaz incurabil' ē. a principio ḡ
nō uitat posse curari p localia
digerat matīa cum tritis pulb
exicchare. r unj. mell. digesta
purgetur cū catarticō epiali. q; p
gat utrāq; colām. tertia die fiat

stupha de herbis frigidis ⁊ quib⁹dā
calidis. Ex eunti a stupha offerat⁹
tres partes rubee accalcate. ⁊ una
tyriace maioris cum uino bñ lim
phato. sequenti die fiat flebotoīa
de cephalica ul' aliqua alia uena
scom passionē matie. ⁊ tūc lauet⁹
ulcus cum seuo caprino tepido uel
aceto tepido. ⁊ bñ desiccet⁹ locus cū
pāno uetere tarefō. ⁊ sup aspga
tur pulus tūc de nouo albissīō.
ul' plidiū ul' stagno. ⁊ ita fiat ma
ne ⁊ seuo. ⁊ decoquat⁹ sucus celidoīe
cum melle. ⁊ cum illo fiat inunc
tio. ul' illinitio. ⁊ ul' alū. Accipe su
cum tassi barbassi ⁊ mel equali pō
dere dispumatū. ⁊ fiat decoquatū
usq; ad sua consūptiōē. ⁊ tūc de
ponat⁹ a igne. ⁊ apponat⁹ pulus
de plidia ul' stagno ul' ossiū mumb'.
ana. ⁊ cum illo tepe fiat laua
tio ul' illinitio ter in die fīā laua
tura ul' in gingiuis ul' in palato
ul' in uuga ul' ubiq; sit. Jē puluc
tigat⁹ aurip⁹ pigmētū ⁊ dispēset⁹ cū
uitello ouī. cū hoc bis in die fiat
illinitō. mortificato aūt cācro. in
apiet eleuari crustula illa sup ip
a carne uiua. ⁊ tūc circa circūfe
rentias fiat illinitō cum olo uiol
ul' axungia gallinacea ul' anse
rina. ⁊ sup⁹ ulcus ponantur pulc
facte de farina tritici ⁊ sūco apij
⁊ mell' simq; in die usq; ꝙ tota
crustula eleuetur. ⁊ remota cru
stula. si aūt sit ibi lanugo ul' cru
stula remoueatur cū testa ul' cū
rasorio. ⁊ tūc apponat⁹ emplastr⁹
fcm de sūco celidoīe. quīq; diue.
linarie. sepo arretino. ⁊ pulueri
thuris ad carnis regenatōē et
ad cruda ⁊ pseruatōē ul' fiat cū
sūco absinthij ⁊ melle. ⁊ farina
ordei. ul' apponat⁹ predict⁹ pulus
ad carnis regenatiōnē. ⁊ cū appo
nant⁹ predicta ad generationē
cutis. ¶ Si aūt sit inueterat⁹ digc
ratur materia cum tribꝫ pillulis
cumell' squillitica. ⁊ iij. ozigacth.
purgetur cum tribꝫ partibꝫ pcia
pigre. ⁊ ydragogī. ⁊ iij. catartici ī
pialis. Tercia die fiat stupha de
herbis calidis. Ex eunti a stupha
offeratur tyriaca ma. cum uino
calido. Sequenti die si corpul sit
plectoricū fiat flebotomia. Si nō
est plectoricū apponat⁹ uentosa ī
fonte primo. ⁊ tūc lauetur loc⁹
cum aceto ul' seuo caprino tepi
do. ⁊ tunc sup aspargatur pulus
factus de sale tosto. ⁊ tūc un tin
gatur plaga cum unguēto uiri
di ⁊ supponat⁹. hoc fiat bis ī die.
Vnguentū uiride sic fit. Liq̄ fiat
libra una axungie porcine uet⁹
te. ⁊ cum illa distēper⁹ ℥. j. uiridis
eris. ℥ ß. salgēme. Jē sīale est.
Accipe aurip⁹ pigmētū. attramētū
sulphūis. ⁊ salgēm. distēpetur cū
aceto. ⁊ pone in olla tudi bñ coo
pta ne fumus ereat. ⁊ decoquat⁹
donec una neretur. obtundat⁹ ⁊
pulueriget⁹. ⁊ triturigetur subtilis
sime. ⁊ fīā lauatiua cum aceto
tepido sup aspgatur pulus usq;
ad mortificatiōnē cancri bis in
die singulis diebꝫ tercūq; inun
gatur cum populeo ul' aliq̄ bi.
Mortificato aūt apostemate ul'
cancro pulos ⁊ alia supra dicta ca
tentur ut dcm⁹ est sup⁹. ¶ Jē accī
pe cancrū. sepum yeninum ⁊ mel
rubeū dispumatum. aā. ⁊ post
accipe puluerē lim. limaturaꝫ
aprī. aā. ⁊ distempa cū tāto melle.
⁊ post pone illo ungm sup⁹ q̄ dā

pelliculā ꝛ pone sup cancꝛ illō ex
tirpat carnē mortuā ꝛ in sola appo
sitōne totā nō auferr carnē mor
tuā appone attramēntū ꝛ postea fi
at carnis regnatio. De lupo.

Lipes cthomenus dr quasi scipm
corrodens ul' cōburens. ꝛ alio no
mine dr lupus. ꝛ qnqꝫ fit ex flā
ma precedente. ꝛ qnqꝫ fit a cū ex tri
sca. s. ex humore corrupto transf
mutō ad aliqđ mēbroꝝ cui ī sidet
differr aūt ab herisipila qua in
ea denigratr locus maior ē cōsio.
differr a cancro. quia lupus mag
cōrodit in pfundo ꝛ in duplo plꝰ
corodit. In principio ergo fetor ē
magnus ꝛ feruor. pusulas. ꝛ arsu
ra. Innocentr aūt lupꝰ cognoscr
p mebri duritiē ꝛ denigrationē
ꝛ in pfundo corrosionē. In princi
pio partibꝫ sucientibꝫ fiat flebo
tomia de epatica ul' de alia uena
scōm q patiatur mēbꝝ inferi ul'
supius. ꝛ digeratur matia cū ory
gacharo. ꝛ purgetur cum catarti
co impiali. qua untiq; colerā p
gat. s. naturālē ꝛ innaturālē. die tertia
fiat stupha de herbis frigidis. Exeū
ti a stupha offerat rubea trocischa
ta cū quatuor pilis tyriace maio
ris ꝛ tunc curat. In sequenti die
fiat flebotomia ꝛ tūc teneatur ꝛ li
niatur linguā ꝛ pipinella. plā
tago. ꝛ facta lauatura cum acē
to tepido ul' urina. ul' seru caprino.
ꝛ tūc desiccatōe cum pāno uel
tusto fiat cataplā cū herbis frigi.
ꝛ suas bis uel ter in die. Vl' acci
pe unguentū catrinū ul' albuz.
fuligi ad flegma salsū. ꝛ acuatū
cum gūmi arab. ꝛ dragg. aloe. spodi
o. olybano. lapis lazuli. ꝛ elassa. ꝛ
ita q; p ꝛ. i. ungti sit. ꝫ. ij. acūs.
ꝛ cum isto fiat inunctio. Si uō ipꝫ
sequat adhustio fiat inunctō ō
ungto fō ex abumīe ouī ꝛ olō u
ola ceo. rasuri lādi. ul' axūgia gal
linacea ꝛ lacte mulieris. exortis
cato aūr lupo elevatur crustula
a carne sana. ꝛ tunc fiat inunctō
circa labia cum rasura lardi. et
axungia gallinacea. ꝛ sup pōt
pulues frequenr de suco apij et
melle. ꝛ farina tritici tonec remo
ueatur crustula tota. qua remo
ta apparebit caro sana. ꝛ tūc ap
ponantur piedē ad carnis regr
nationē. ul' carpia inguinū
cū uino albo frequenr uēribus
ullō apponat. Istuo aūr carnē ge
nerat ꝛ sanat ꝛ curat. Replebo ār
uulnere apponat pulvis facr de
media cortice iuniperi. ul' de farina
tritici q' facat adcarnigacōēs subti
lē. Si aūr sit inuetatus digerat
matia cum oximelle squillitico.
purgēr cum yeralogodiō. die ē
ca fiat stupha de herbis calidis. ē
Exeunti a stupha detur tyriaca
maior. Sequenti die corpe ēnfr
tence plectorico fiat flebotoia.
si nō fit plectorici. apponatū
uentosa in fonce pris. tūc laue
tur ulc cum urina tepida ul' a
ceto ꝛ vñ siccetur cum pāno ue
tusto. ꝛ tūc inungat cum ūgto
q' fit de ungto citrino. fuligo. al
bo ad salsū flegma acuato cum
utroq; aurupigmento. utroq; elec
tuario. utroq; sulphure. ꝛ utroq;
alumine. Si sequat adhustio
fiat inunctō cum predō ungto
mutgatuo q' fit de suco porri
ul' absinthij. ul' rasura lardi. q
prevaleat in adustoibꝫ ꝛ caute
rijs ad termo uendū arsuras. ul'

sanato ulcere ut predictū ē supaſp
gatur puluis factus de lapide lagu
li. r ō lapide armoniaco. vt aliud
ſpule. Accipe ordeū r ſal cōē r mel
equali pondē r terantē r ſimiliter
ponant in olla rudi r fiat pulus
ſubtilis r ſupaſpgatur. Cyrurgo
autē lupo eleuetur cruſtula ut ſu
pius dēm ē ad remotionē cruſtule
r ad carnis regnationē r cicatrīga
tionē ſubtilē. Cē omīa que ca
rnē cancr; curāt lupū r eḡſo. J
ad cancr; r fiſtulā. Rx rubee. ma.
caul' rubei. cucumis agreſtis. ſa
namūd. ſaxune ſarracenice. ar
noglosse. buglosse. aurī ualenā.
ſucus vue. unciū extrahāt cū
melle diſpumato. r cū uino albo
detur ad bibendū ſinglis diebꝫ pa
cienti r paſtilla ſup locum dolen
tē ponat. r bñ curabit. Jē h̄bu rob.
ſanamūda. rad. taſſi barbaſſi ana
unc. r incorporēt in albumē ou.
q. ſufficit. Cē cōtra cancr. Accipe
ſepū yrcinū r mel diſpumatū
añ. r poſtea accipe pulueris limi.
r limaturā cupri añ. r diſtēpa cū
predō ſepo r melle r poſtea pōe
illud ungīm ſupra pellem r pone
ſup cancr. Iſtud exturpat carnē
mortuā ſola poſitione mortuā
auferr ſcd'm quātitatē appoſitī
po carnis. r poſtea fiat carnis ge
neratio. De fiſtula. mmmm.

Fiſtula q̄nq; ſit ab unctionibꝫ q̄nq;
ab ulceribꝫ. Ab ulceribꝫ ſicut ab
apoſtemate male diſcuſſo l' mal
neate male ſanato. Ab unctionibꝫ
ſicut ex humoribꝫ cōrumpis trans
miſſis ad aliq; mēbr; illō cōrūpē
tibꝫ. Dicatur autē fiſtula p ſimile
quia ſicut fiſtula a parte ſuperiori
anguſtū foraīn h̄t r in alia pte
exteriōr. ita fiſtula orificiū h̄t ſtric
tum ut p̄ſtinte corrodat r in latiꝫ.
Jē q̄nq; fit de cauſa calida ſāguinea
q' agnoſcat' p rubore loci. p uenaꝫ
inflationē. r qua ſanguinolenta
ſanies eſt educta. Si autē fiat de
colera agnoſcatur p loci aſtrictā
p arſuras r puncturas que ſenti
untur in loco collectois. p citinꝫ
ſ. ſupfluitatē coloꝛē. Si fiat de
flegmate agnoſcat' p loci mollitu
em ul' mēbri. r p eiuſdē albedinē
r p albā r aquosam ſanies eductā.
Si de melancolia agnoſcatur per
membri duritiē r lunditatē et ci
nericiū coloꝛē r aquosum q̄ eduā
tur. In primis ergo aperiat' orifi
cū fiſtule cum tenta de radice la
urole r dimittat' p totā noctē.
ul' radice bryonie ul' genciane q̄
fortius operatur. ul' cū medulla ſā
buci. ul' cū tenta ō paulino. Aperta
fiſtula h̄q̄ fiat mel cū equali pon
dere uini. r illō tepidō unctuatur
uſq; ad p̄fundū fiſtule r agitet'
cum ul' cū tenta ad mun
dificationē eod'm modo fiat cū ui
no r aceto equali pondē ul' ꝓpor
tione mixtis. r ita fiat per ul' q̄nq;
dies. mundificata fiſtula impo
natur tenta uſq; ad p̄fundū īfecta
cum unguēto uirid'. r ſup aſpga
tur pulus uirid'is eris r ſal woh
ul' obuſti. ul' mungat' cū h̄ ungō
ſyrualuē ſicē tm malli maioris. r
decoquat' cum equali pondē aq̄ū
gue pozane uetuſte h̄q̄ facte. et
decoquat' ad ſua cōſūptionē. et
facta īunctione tente ſup aſpga
tur pulus de cypero. ro. J capite
r ponatur tenta uſq; ad p̄fundū
fiſtule. r ſup orificiū fiſtule appo
nat' pultes de melle r olio r ſuco

apū. ꝛ farina trit̄. Ꝺ extrahat̄ siue plantaginis. quīq; nūe. celi donie. ab inchū. decoquat̄ paꝛ. cū melle dispumato. ꝛ tunc distēgatur pulus cū hūs facc̄ de aloe ꝛ murra ꝛ inde inunguat̄ tenta. et ponat̄ usq; ad ꝓfundum fistule hoc mutat dolorē in fistula. et ipām sanē deficat. Mortificata fistula paꝛ erit de sanie. q̄ erit album ē ꝛ spissum ꝛ globosum. si uā diu erit aquosum ꝛ fluxum uuuit fistula. Apponat̄ tenta intincta in ungtō fō de melle dispumato ꝛ alumine. ꝛ pluma. ꝛ attamēto. ꝛ apponatur aliq̄d de litargiuo quia mortuā carnem corrodit ꝛ bonā generat. ꝛ inūgatur orificiū fistule. ꝛ cum unguento fuligo repleto ulcer curat̄ ut predictū ē. Si uō fiat in loco ubi nō possit fieri tenta ul' poni sicut̄ celudonie tepiō fregn ter iniciat̄. de meliori cū o filuo ut fiat de calida cā. digerat̄ materia cum oximelle ꝛ sꝛupo de fumo ter. purget̄ cum pentalogodion. cum yera pig̃. ꝛ me dia paꝛte yeraruf. die tꝛia fiat stupha de herbis calidis. Ꝛ cū in abalneo offeratur tꝛiaca. Sequenti die si corpus sit plētoricū fiat flebotomia. Si nō sit plectoricū uentosa in fronte ꝓmo. ꝛ tūc uenias ad locum predicta. Alie ex fortuis curat̄ fistula apto fōtāte ꝛ mundificato ut dictū ē deliuiatur tenta cum salua bois ceu nū. ꝛ sup aspgatur pulus tꝛalgā ꝛ ponatur ad fundū fistule. et dimittat̄ ꝓ duos dies. ꝛ singulis diebꝫ inungatur bis ul' ē. cū pulcō ad repssionē pustois. et tꝛalgar cuiūq; die tꝛia cum ei traheē tenta apparebit duꝛa pellicula circa tentā in qua materia fistule erat collecta ita radicatus corrupbiē fistula ꝛ tūc sequet sanguis purus q̄ ē signū plena ne liberationis fistule. ꝛ tunc ī unganiur tenta cum ungtō fō de melle ꝛ alumine. de pluma ꝛ attamēto ꝛ imponat̄ ut dictū est ad carnis regenerationē. ꝛ ne ad uatois preseruationē. aliq̄ inunguat̄ in terebentina ul' un guēto fuligo ul' cū lino aquato ē litargiuo q̄ carnē mortuā si in ueniat corrodit. ꝛ bonā regeniat. Repleto aūt uulnē cicatrigetū ut dcm ē. Est aūt tꝛalgar que dam manꝰ tre in india q̄ assi milat̄ auripigmēto. ꝛ qa nimis uiolenta ꝛ cum nimia uiolēta corrodit reprimat̄ eius malicā. Calefiant lamina enea ꝛ ferea ad ignē donec fiant rubea ꝛ tē sup aspgatur tꝛalgar. ꝛ ī aceto extinguat̄ ꝛ ita fiat ē ul' quat̄.

Et alr reputnat disrumpatur aq
acero alio pus tam pullulet. z
ta diminuatur p cor nat uel di
midiū. z tūc coleatur p duplicem
pannū lineū. z q remanebit in
desiccetur sol. z bis ul ter sic fiat
z ad quantitatē lenticule apponat
ac pulue. Si aūt uoluerīs sophy
sticari. apponat media pars her
modactilog. z apparebit acuei co
lous. ul rute desiccate. z apparebt
uiridis colous. ul rute combuste
z apparebit niger cum isto pulue.
Similr noli me tangē mōtifica
tur. Remoueat g crustula ut
supi dictū est cum rasorio. z la
uetur cum sico uuige pastoris
z bn desiccetur cū panno lineo
uetusto z sup aspgatur pulus i
predicta quantitate. z cū carpia
coopiatur. z tūc supponat pan
canabinus in aqua infus z bn ex
pressus. z bis ul ē in die dechinat
arta orificium ulceris cum po
pulcon. Si aūt adhuc sequat
puncio z arsura remota carpia
stupe canabine. intinguat in
sico plantaginis z solam frigi
supponatur. remota arsura intī
guatur bis ul ter in die ul q
loco ulcere cum butyro z cū aq
donec remoueat crustula. labo
rabis ad regenerationē z cicat
cationē fabulem ut dcm ē. Et si
fiat fistula ubi loco ubi nō possit
tenta poni de acero lauat. due
gutte malgar inciant in p fi
do cum pdcō pullulet. Si ir mo
rificabi lup z cancer. Et plus
facus de sapone gallico z calce
uiua in quo intinguatur tenta
facta de cod. z posita in fistula
cā curat licet sit inuisitata. inm

Sequntur de duūs in De scabie.
fectionū generibus. z primo ō sca
bie que ex humoribs corruptis fi
ciūt iuxte nature tūsimilitudīem
cr̄iozā corumpētibs ul desicā
tibs z ulcerantibs mēbra quibs ī
sidente ul inadie qnq fio de fi
guine. qn de colera. qn ō salso
flegmate. Si de sanguine cog
scatur p rubozē mēbri z mollitiē
eiusdem. p paruū pruritū z ōle
rabilem. p atam z multā sanei
generationē. Si de colera cogs
catur p arditatē z siccitatē mb
rarū tunicatē z p acutas pūctiones
z mordicationes z acutos pruritus
z mēbri desiccationē. z parua sa
nei generationis. Si de salso f
flegmate flauescat ul luescat
locus. z a loco scabioso quasi fla
uece squame cadunt. mediocr
ē pruritus z mediocris sanei ge
neratio. Primū g oportūnū ē ut
paribs q uenētibs fiat fleboto
mia in causa sanguinea. z tūc
matia digeratur. In colerica ul
salsa causa corpore existente ple
torico fiat flebotomia. Si corp
nō sit plectoricū digeratur pri
materia in causa sanguinea.
In causa colerica z sanguinea di
geratur matia cum oxigachara. z
media parte syrupi de fumo t.
matia digesta purgetur cū cola
gogo ul purgetur utraq sāgui
nea ul colica. z cum diab catā
tica. z oxi. z t. ȳeatruf. Flegm
matica purgetur cum una pā
te ȳera pigre ul bndicte. z alia
catartica. z t. ȳeatruf. tūa uero
die fiat stupha de plantagine.
z quīq; uerua. lactuca. solato
bragine. fumo fir. scabiose. la

prao acuto. exe. assu. in sanguinea
colerica causa debent due pātes
rubee deseate cum tertia parte ty
race. et cū suco fumi ter dieb̄ get.

In frigida causa una pars rubee ē
ascate. et alia amare. et tertia cyriace
tribꝫ diebꝫ omnino fiat syrupꝰ ō
tur predā optata. sequēti die p̄
syrupū fiat flebotomia de cephā
lica. si syrupus habundat scabies. a
diafragmate supius. si ad diafrag
mate inferi de epatica. Jt̄ fiat fo
mentatiōs in anteriorib⁹ et posteriō
bꝫ ybiaꝫ. Jt̄ singlis diebꝫ in mane
accipiat de simplici syrupo fumi
ter. et nō uenias ad localia. Et tra
hatur sucus fumi ter. scabiose. la
pacis acuti. cicule. absynthij. ō q̄
libet. añ. ℥. ·iij. olei nuc̄. uel oli
ue. ℥. ·iij. picule. ℥. ·iij. et pul
quātū sufficit colentur p panū et tē
ad mulcēdū oleū et picula liquefia
fiant et pulverizentur et nō admi
sceātur. ℥. duo tartari. et duo nu
uel nuces. et cū hoc unguento ūnu
tentur scabies et inducta et squa
in flegmate salso inungat. Jt̄
ad idē comune in oī causa cal
tu gñale. Accipe sucū lappacis a
cuti. scabiose. fumi ter. añ. admis
ceatur cū oleo et decoquat⁹ usq; ad
consūptionē sucī. et nō liquefiat
cum rubea et ab igne deponat. et
nō agonat⁹ pulvis fēs ō thure
et mastice et tartaro añ. et cū hoc
unguēto fiat inunctio. Jt̄ aīl
gā patiēs uexatā tātur et pau
latim distemperet cum suco fu
mi ter. repetat et lappacis acuti. et
scabiose. agonatur pulvis de aigē
to unio cum sulphure et tritō et pul
uis fructus de hāgwo. cū hoc un
guēto fiat inunctio. Jt̄ nigro
q; fructus opat̄ catapuum. fusti. albi.
ad flegma salsum añ. misceat⁹ et
aceatur cum pulvere plūbi usti
et hatagin et fiat inunctio. et nō la
uetur cum aqua salsa nl̄ marina.
nl̄ salmacina. De malo morbo.

Sequitur de alio genē scabiei qō
dē malū morbū q; q̄q; fit de
pura melancolia naturali et put
fā. Cūq; ex melancolia cū admi
stione salsi flātis. fit aut̄ h̄ egri
tudo longo usu melācholicꝫ. q̄n
ex oppilatiōe splenis et epatis. Cū
igitur humor melācholicus nō pos
sit capi in splene ponderositate
sua dep̄ uehi cum cruore et ybus
facit pustulas que dicunt malū
morbū. nl̄ mēbꝫ cui inhabitat
unde q̄ mortificatū. unde nichil
generat de sanguine et efficaē sic
cum carnibus mēbri. Si aut̄ fi
at de melancolia pura nigre uel
liuide apparebūt pustule et sine
pruritu. Si aut̄ ex admixtiōe
salsi flātis quasi flamescat locus
cum pruritu et mordicatione nub.
paruis et sucientibꝫ. Si est ō
melācholia pura digerantur mate
ria cū ormelle squillitice et me
dia parte syrupi de fumo ter. di
gesta materia expressa et mixtā
cum tertia parte ventositatis. Si aut̄ admisce
atur salsum flā digerat⁹ materia
cum una parte ormell squillitice
alia excachate. et tertia syrupi
de fumo ter. materia digesta q̄ co
gnoscit̄ p̄ ḡdā flā et maiorē pu
ritū et mordicationē. nō pingat⁹
cū una parte ventositatis. et alia cum

tuc impubis ꝛ cetera pcurauit. Seqn
ti die fiat stupha in uꝫ; causa de
calamento. origano. ruta. mãru
bio. folijs lauri. omñ genẽ apij. ꝫ
nasturcij. scabiose. ꝫ hyssopo fiunt
ur ꝫ spatula fenda. Cruñ a stupha
detur tyriaca maior. ꝫ in pina me
lancolia cum suco fumigẽ. repido.
Si sal̃ium flegma admiscetur. ꝫ
apponat cita pars rubee frisate.
Sequenti die si est malum mor
um aut cetera tybias fiat flebo
tomia de saphena interi' ꝫ exteri'
tam sub stelline ꝫ aliquando app
natur uentosa sup̃ genes. Jt de se
nugreco ꝫ spatula fenda. Lappatio
acuto. ꝫ fumo tue folia ebuli l' si
bua fiat aims. ꝫ inde fiat lessiua.
ꝫ in eade decoquant̃ p̃dicte herbe
ꝫ cum his stupheñ mẽbra pa
cientis tm. ꝫ tue fiat inunctio sup̃
spatulas hoc ungẽto. Sũmitates
capsi burbulli cetant̃ sub ulisime
ꝫ tue apponat̃ pulus utargini cũ
lu pondẽ ꝫ distempet̃ cum oleo et
aceto ꝫ fiat unguẽtus. Jt ad id.
Accipe suci celidonie. lappacij acu
ti. scabiose. spatule fetide. ꝫ cũ isti
sucis añ q̃ mixtis distempet̃ arũ
gia porana uetusta. ad ulcꝰ̃ ap
ponat̃ pulus de ellebo. aurip
mẽti. sulphure uiuo. utargij. thuẽ
mastic. ꝫ bñ incorporet̃ cũ pastillo
ad ulcꝰ̃ ponat̃ de argẽto uiuo
cũ saliua extinct̃. ꝫ sic fiat ungo.
Jt aliud q̃ ꝫ unci ualz. Accipe ar
gentũ uiuũ. sulphuris uiui. elle
bori. cymini. añ ℈. i. cap̃ pũ. uel
catapucie: staphysagie. añ ℈. i. cõ
fice cum. vj. ℈. arungie porine
uetuste ul' urine ul' q' melius ẽ
cum uulpina arungia. Jt. eliũ.
Accipe limaturas uricꝫ. ꝫ capsi ℔
burbulli. celidonie. de quolib; añ
manipliñ unũ. Saluie manipliñ
unũ. cetanꝫ ac si debeant fi' salsa
menta. ꝫ tue admisceat̃ arungia
porana uetusta equali ponderẽ. ꝫ
bñ incorporet̃ cum pistello. ꝫ tue
admisceat̃ puꝫ de argẽto uiuo ex
tincto cum saliua. ꝫ tue admisceat̃
pulus de ellebo cum sale cõi ꝫ at
tramẽto ꝫ fiat unguñ. De glãdul'
Cqua huic egritudini tue sup ue
nuñt glandule circa inguina que
malo more sub ministrãt ma
teriam. ꝫ nõ potest curari malus
mor tuũ nisi curent̃ glandule. nõ
tota diligencia adhibeat̃ circa glã
dulas. In principio g̃ repatia
natur mala sic. Extrahatur sue plã
taginis ꝫ solatri. ꝫ p.ꝫ bulli i ace
to. ꝫ ibi intinguant̃ stuppe cana
bine ꝫ frequent̃ in die supponat̃.
Si aũt nõ possit repatia materia
hoc modo dissoluat. Extrahat̃ su
cus celidonie. agrimonie. rute. ui
dias. tuphani. admisceat̃ cũ olo
laurino. ꝫ bulliat̃ fere uꝫ ad con
sũptionẽ suci. ꝫ intinguat̃ lana
succida ul' filtrũ rubeũ ꝫ frequẽt̃
supponat̃. ul' decoquat̃ furfur in
tactũ in melle ꝫ fiat emplin ꝫ fre
quent̃ repidũ supponat̃. Si aũt
nõ possit dissolui fiat emplin ma
turatiuũ. Accipe radic̃ bifinalue
cucumis agrestis. ꝫ decoquat̃ in
aqua uꝫ ad integrã resolutionẽ
ꝫ tue terat̃ cum arungia porana
uetusta. fermẽto. ꝫ sale. ꝫ frequẽt̃
supponat̃. Maturatis glãdul'
aperat̃ sanies cum flebotomo. et
pulati extrahatur. ꝫ in orifino p
natur tenta intincta cũ unguẽto
fusco ul' ungto fed̃ de alumine ꝺ
pluma. de melle ꝫ attramẽto. ad

pfectionē in fistulatoīs. Si at
nō possit sic maturari ponat rup
toriū ad latitudinē denarij q fit
de cantaridibꝫ z auripigmēto. z e
quali ponderis sepi yeāi. z dimit
tatur p medū noctē z tūc removē
atur pellicula z apponat tralgā
ad quātitatē lenticule parue cū
equali ponderis attramēti cū hmo
di calis. z dimittat p totā noctem
sequentē die lauetur cum aceto re
pido. z apponatur pultes de suco a
pij z farina z melle. z infiniat ulē
apponat tenta munneta apōtis un
guētis ad pfectionē fistule. cau
te tamē illō est faciendū. qz in del
icatis hmoꝫ teneram sbam erit
periculosū. quia timendū ē eo ī eis
de ī moderata corrosiōe ul corrup
tione. Secuz tamē possibile ē ut fiat
duo cauteria supra capita glādu
laz que totam substanciā glan
dule trahit ad sēnē. Nota q
raro fit malū mortuū sine scro
phulis. facta g purgatiōe mālē
ce trahantur scrophule z fiant
omīa unū salua. postea accedas
ad localia. Accipe tūc attramēti
z cum eo tepido locus pacēs la
uetur. postea accipe ungīm uiri
te. z panno aliquo suppōito cū
magna spissitudine z loco pa
cienti. z moretur ibi p tres dies. i
postea cū removeb cū ē in magꝫ
duricies. tūc aquā dulci. absin
thio malua de herbis estiē fiat
stupha z ibi p medū diē ēmina
tur. z postea cum removebis fi
at abluto cum aceto. z tūc ap
ponas unguentū pdīm. z hoc fi
at ter. z hoc sepe p eo q ita ī q
libet specie mali mortui curari
poterit. postea fiat abluto de
coctois absinthij. z fiat munctō cū
hoc ungtō. q ulcera mūdificat z
carnē regenerat. Rx. sue sambuci.
ebuli. flāmule. aā. aceti. utriq;
aā.ualde pyr. teratur diu. z appo
natur oleū muscell' aceti cū sua
z sic nō cessz mane duce quousq; re
ne incorporet q exigit spacium
medicatis dicī. Unguentz
gma malū mortuū. Accipe suc
sūmitatē raphani. ℥ vj. aceti z
olei. ℥. ij. z cum istis tēpab cal
cem unā cōficiendo ad modū
unguenti. z unge. De impetigi
Mpetigo hī fieri a colera ne
mediocriter tenuis subē. s. tūs
missa ad exteriora. Yū mēbꝝ cu
inside inflat z fit quedā ifectio
que dicī herpes impetigo q si
sēs in longum. quiq; colera me
diocriter grossioris subē trāsmit
tatur ad exteriora. z fit quedā sēs
infectois q dī herpes serpigo qī
serpens in longum z rugz. sm
colera subtilissima trāsmittatur
ad exteriora z subtilitate sua ex
cens p poros p angulos cutis fa
at minutas infectōes que dnī
hpes miliū siue granulos. fiūt
aūt iste passiones ex humio usti
caluoꝝ aboꝝ z potiū. p tres ergo
conuenientibꝫ in corpore existen
te plectorico si multe fiant infec
tiones quia signa sunt ad unū
salem mēbꝝ corruptiones. et
humoꝝ. i. lepram digerat mate
ria cum equali mixtura exigāē
z sirupo de fumoē. Digesta ma
teria purgetur cum duabꝫ pur
tibꝫ catartici imperial. z tria p te
yeruf. die tria fiat stupha ō
herbis frigidis. z apponat scabio
sa. fumē. lappacū. acutū. ereū

ti a stupha detur optata rubea tro
ascata cum tcia parte tyriace ma
ioris. S equenti die fiat flebotoia
de epatica ul' alcetica uena scd'm ma
teriē purgatōs. r tūc inungant
loca infecta cum ungō q' sic fit.
Accipe radices lappacj acuti. r bū
lauent' r cr trahat' illō q' diu est
interi'. r alia pars diuidat' frustā
tim. r ponatur in butyro p duos
dies. r tertia die decoquatur usq;
ad integrā resolutionē radicū.
r tūc exprimant' fortit' p pānū
r in colatura fiā liquefiat cera r
fiat ungīn. ℣ Je aliud q' fortiū
optatur inueterata ſpigine. Acci
pe radices lappacj acuti r teruunt'
bū ac si inde debeant fieī salsam
ta. r tūc apponas' argentū uiuū
cr tinctū cum saliua bū incorpo
retur cum pistillo in patella li
quefiat aprungia porcina uetta r
cera r colent'. r cum hac colatura
distēpet' radix lappacj acuti. et
argentū uiuū r fiat unguētum.
℣ Je aliud q' ualet inueterata ser
pigine r impetigine. puluer
getur thus r aluñ de pluma añ
r incorporent' cum aprungia porci
na uetusta. r argento uiuo cr tinc
to. r ad ultimū p ficiat' cum suco
ablinthij. r fiat ungīn. ℣ Je p
herpetem malū fieī operet q' si
at purgatio si pbis ingredientibus
fiat flebotomia. r tūa die l' qr
ta fiat balneū r suauit' fricetū
totū corp' ut cr tricatōe balnei
s. alterēt' colera ut p accidenta
lem caloꝛē possit apiant' ad expi
rationē fumositatū puraꝝ ad cr
teriora. De Gutta rosea. xiij
℣ Gutta rosea est infectio que hꝫ
ficri in naso cr tū r in partibus
adiacentibs. r dr gutta rosea quā
fit de humoribs illic tāsmissis
in facientibs mbꝝ r turbātib' illō.
in flam colericā preter naturā l' co
lorē. Cst nota q' in qbusdā ē signū
ad lepꝝ prauū. qnq; fit de sāgui
ne qnq; fit de colera. ℣ Si de san
guine sentit' pruritꝰ delectabilis
r ato fiunt pustule r ato trahūt'
ad sanīē multā. ℣ Si de colā. sē
cundꝰ punctiones. adest loci ari
ditas. r si fiunt pustule ul' in pa
uam ul' in nullā uicū' sanīē. ℣ In
prīapo partibs ingredientibs fiat
flebotomia de uena cephalica. r
si corpus est plectoricū digerat'
materia cū equali mixtura oxi
gachare r syrupi de fumot'. cy a
tenia digesta purgēt' cū duabus
partibus catartici ipiall'. r tūa ye
rarufi'. tūa die fiat stupha de hꝫ
bis cladis pdictis. Cr eūdi. a stu
pha detur due partes nitre tro
ascate. r tertia tyriace maioris.
S equēti die fiat pdicta flebotoi
r aliqñ fiat in sūmitate nasi. a
liqñ sub lingua. aliqñ uentosa
sub mēto ul' ruptoꝝ. r tunc fiat
stupha cū aqua decoctōis malue
herbe uiol'. ablinthij. palee ordi
r auene. r tē fiat inunctio cū p
dictis ungtīs r cū hac unguento.
℣ Je accipe farinā ordei. fenugrec.
rubei. lozaginis. añ. puluerisa.
r fiat cum suco cepe r melle dis
pumēto r fiat ungīn. ℣ Je aliū
expurgatiū pbatū. Accipe radices
lappacj acuti. r remoueat' illō
diu mā'. r coquat' cr tractū optime
lauet'. r postea subtilissime pl'
uerisēt' in mōtario ac si inō de
beat fi' salsa. postea apponat' ar
gentū uiuū cr tinctū r bū īcor

pretur. Isto unguēto ungat̄ cor
tidie patiens precedente stupha.
cū herbis predictis z usq; ad plēz
curationē. ¶ Ē tenāt nuces ex
oriate cum colofonia z amido añ.
z fiat emplin z sup ponat̄. z p totā
nocte diuertat̄ facta stupha p̄dca.
sequenti die fiat inunctio cū hac
ungtō. ℞. Thuris. mastic. amidi.
cerusē. añ. ʒ. y. caphore. ʒ. s. ar
genti uiui extincti. ʒ. s. confice
cū axungia porcina z apponāt̄. z.
due lapidis qui tepit̄ in epate
tauri. z fiant cū oleo d̄ amig
dalis amaris ul' nucleis p̄sicor z
olo ro. fiat ungin. ¶ Si aut̄ iue
terate fuerint pustule z egrotus
sit inuetata fiat inunctio cū hoc
ungtō. pulu̇getur borax añ. cuz
pipe z cū suco cepe z melle dispu
mato oficantur. ¶ Contra guttā
roseā inueterātā. ℞ cepe caphore. ʒ.
i. ul'. y. boracis. ʒ. y. fiant cataplasma
rubeum. ʒ. iij. tenda tepe. z cū su
co cepe z melle rubeo dispumato
oficē. z facē inunge. multū valz.
Sequit̄ de alia ifirmitate De morphea.
que dr morphea. Est g̃ morphea
neq; lucas cutis corporis sine eq̃li
tate carnis. Quā si carnis eēt in
equalitas nō solūm eēt morphea
sz lepra. sic q̃q; de sanguine. q̃n
de colera. q̃n de melancolia. Si de
sanguine est color rubeus. Si de
colera citrinus. Si de salso flaueus.
Si de flegmate natāli albus. Si de
melancolia nigr. ¶ Stat hui
usmodi morphee de humoribus cō
uertis cū similibus ad aliq; membr
z illud infiacentibus. Cum g̃ q̃libz
membr habeat suam assimilatōez
z suas uirtutes naturales. Si de
ficiāt puri gnāte nutrimēti z con
uertuntur membr. z utr aūt sic cu
rabilis sic potes pluri. ¶ Scarifi
cetur in duobz locis. z si sanguis
aliud ul' naturalē egrt. signū ē q;
membr nō ē cōruptū. z si sit nāli
coloratus q; ē signū curabilis. Si
aūt egrt frigidus sanguis ul' i
naturalē signū ē membr cōrupti
z nō utr aut nūq; curat̄. Jē si fit
inueterati utr curat̄. Si inueterā
to curat̄. Inueterata dr q̃ durat
p dimidiū annū ul' p ānū. ¶ Pā
tibz g̃ conuēientibz digerat̄ san
guinea matia z colica cum eq̃li
materia extrahat̄. z scrupi de
fumo ter. In flegmate salso aliq;
de extremelle squillitice addatur.
Digesta matia sanguīca pūget̄
cū colagogo. colica cū partib; vi
ab; oxymellis. z cōa yeatruf. vl'
duabz partibz catartici ip̄ial'. ul'
electuarij d̄ suco ro. ¶ Si aūt matia
ē salsa ul' flegmatica pungat̄ cū
una parte catartici ip̄ial'. z alia re
tapigiet. z cōa ieatruf. cōa die fi
at stupha de herbis frigidis. z ap
ponat̄ de fumo ē. z de scabiosa. lap
pato acuto. z fol' borragis. Exeūn
a stupha in omīu cā offerat̄ rubea
tuberata z tyriaca maior cū suco
fumi ē. Die sequenti si eb egra
collū. z facē fiat flebotomia d̄ ue
na cephalica. Si cutis pecō de cardi
aca. Si adhuc flegmate infra dcā
pacta. z nūc apponat̄ uentosa su
pra totā morpheā. cū scarificatōe
ne extrahatur sanguis. z nūc fi
at telimmo cū sanguīe lepōino
tepido. z nūc sirupo laxatiuo pulus
facus de mastice. thure. allo. sā
cocolla que potenē mūdificat̄ g̃
sum sanguinē cum amido. tuā
gice. z ita tribz diebz fiat. Jn q̃rto

dic apponant̃ fermenta. Incipe ch?
mastic. alem. mirr̃. sarcocoll̃. a
mid̃. hermyn. pulueris. aũ. r sic
inunctõ cum sanguine lepori
no tepido sup afflictũ r coopiat̃
cum solis plantaginis ul' quibꝫ
libet. Jt̃ fiat inunctio cũ equali
mixtura succ. mell' dipurati. r
ponant̃ pcõ pulues. Jt̃ cũ pdictis
pulueribꝫ acuat̃ ungẽ actiũ. r fi
at inunctio r lauet̃ cũ colatura
furfuris ul' fabay. Si nõ sic cura
tur ponatur nup tortũ sup r cute
remota supafflictatur pulus de
spodio. amido. thure. mastic. luc̃
guy. r sarcocolla. Jt̃ in hoc cõue
nit̃ oĩs auctores q' cũ sanguie
leporino fiat inunctõ frequẽs. sol
uit enĩ morpheã. Jdẽ intelligas d̃
spatula fetida. s. de ei succo. abstine
at ab oĩbꝫ conũtibilibꝫ. d̃ mor
phea alba.

Onna morpheam albã digerat̃ mana cũ dyacydon
pipereo. dyacimin̄. singulis diebꝫ
mane r sero post usũ el'cuarij d̃
oximel squillitic̃ cũ tribꝫ pnlꝫ
aque tepide. digesta matia pũgi
tur cũ duabꝫ partibꝫ yerapigr̃. et
tercia yeruin̄. tria die fiat stupha
de herbis calidis. de oĩ grãe lap
pacij. acetos. calamẽt. origanj. fũ
arie. rute. scabiosa. marrubij. ere
tunc. a stupha detẽ due pas opo
pere. r tria tyriace cum succo fumit̃.
tepido. sequẽti die si corp̃ sit plẽ
tortũ fiat flebotomia. r no. q' cum
cepe a stupha. r adhuc nũbꝫ ẽ ca
lidũ inungat̃ cum sãguie lepo
rino calido. r h̃ fiat ter ul' quat̃ in
die. r pot̃ fuari lepus unus. et
cruabi sanguis. sicut ab hũana
uena brachijs. r fiat diebꝫ cõmu
nis in quarto die fomenta addantur
fiat g̃ scãrificatio sup locum mor
phee r sup locũ mortificatũ. r tunc
sup asperg̃at̃ pulus fact̃ de castoreo
hmodi cellor. staphisagr̃. vl' fiat
pulus de cantaridib̃ et
sup asperg̃at̃ ul' sup asperg̃atur lap̃ la
gulu. r cum suco flãmule distemper̃
r soli exponat̃ r desiccet̃. r rep pulue
rizet̃. r cũ inunctõe de sanguine le
porino ul' r cum suco flãmule. r pul
uis sup asperg̃atur. iste ei pulus tã
sit usi ad carnẽ unã dissoluit. Jt̃
fiat hec ungin. liquefiat. axungia
porcina uetusta. r tue distẽpet̃ pul
uis staphysagr̃. spatule fetide. flã
mule. hmodi cellor. r apponat̃ ꝺ pl'
mer amarãti cõbusti in olla rudi
cum aceto. r cũ isto ter fiat inuctio
r coopiat̃ cũ sol' caul'. ul' plãtaginĩ.
Jt̃ accipias agrimoniã pipinellam
saluiã. apranũ. r spatulã fetidã. et
decoquat̃ in uno. r de hac uino ac
apiat mane r sero. q: ista potio nõ
solũ soluit morpheã. sꝫ potenẽ ꝺ sic
at fistulã r staphylas. De mor
phea nigra.

Onna morpheam nigrã. digerat̃ matia cũ oximelle
squillitico pungẽt̃ cũ duabꝫ pnlꝫ
yeralogr̃. r tercia yeruin̄. tria die fi
at stupha de herbis calidis pdictis
r apponat̃ thymo. epythy. r gẽman
drea. et cũ a stupha officiatur ty
riaca maior ul' mithridatũ cum suco
fumit̃. tepido. sequẽti die nõ fiat
flebotomia. quia tam dur̃ humo
nõ debet extrahi ul' nõ euacuari
p flebotomiã. fiat ꝺ̃ morphea ẽ
pũno duro ul' aspo. r fiat inunctõ
cũ petroleo acuato cũ puluĩe castoreo
vel. si in quatuor diebꝫ ul' tribꝫ nõ
curet. apponat̃ ventosa sup mor
pheã cum scarificatõe ut extrahatur pars nocue matie. ul' fiat sci

rificato sine uctosa. r sup aspgat pulus fact de equali mixtura. ye taruf. ul' ceralg. in olla ul' i testa obustor. precedat tam munctio ē sanguine leprino. r tūc inungat plagella ul' spōlā in eode sāguine r supponat. Jē ungim atrinū fus cum r mgr. ad salūi flegma. Vn guentū albū. añ. 3 fiat r admi scatur r agitatur cū uūp elcuatio utroq; aurispigmēto. utroq; sulphe utroq; aluūe. r staphy. ita q; i una libra ungti fiat. ℥. i. ℈. 5. acumis. r cum hoc ungto fiat fricās iuctō r supponat plagella imucta in sā guine leprino. Jē fiat fotꝰ un guētū. Accipe tartar. r fuligīē sal utrū. sulphr uiuū. aluñ. auripig mentū. utrūq; electuāiū añ. ℥. i. litargir. lap lagul. añ. ℥. 5. omīa puluīza cum pistello. r incorpet cum sapone sarracenico r gallico. r tūc apponat pix de oleo nucū. i corpore cū pistello. r postea de suco lapaq; acam r fumit. et hoc fiat successiue usq; quo pueiat ad spissitudinē unguēti. r eodē mo to pōt fieri cū suco flāmle. Jēap ponatur ruptorū pōdeiū supra morphcam ut pars mālē cerua hatur. ul' fiat cū suco tapsie. r re mota cute sup aspgatur puluis facꝰ de cantaridib; ul' anacar di. ul' de tartaro. r usq; elcuato r lapide lagul. Istud enī diuidit grossā melācoliā. r subtiliat usq; ad uiuā carnē. De Lepra.

LEpra est unus sal' corruptio mē brox. r humox incipiens anafis riminū hns in fonalbs. Et sc̄dm auctores antiq̄s. uij. sūt spēs lepre. s. elephancia que hꝫ fi' ex melancolia sanguinē ifficentē leonina de colā sanguinē infice te. Tyria de flegmate sanguinez infacente. Allopicia de sanguine cōrupta. Et nota q; hec ualō ra ro accidit. s. q; fiat ex uno humo re. Jdeoq; in istis tribs ul' quatuor humoribs sūt in causa. Vñ diuīsa apparent signa q̄ p simplicia sig̃ possum̄ intelligē ul' colligere. et cōpositc debent ex hiberi media ne. Dicatur aūt elephancia ab e lephante. quia sicut elephās ma ior est inter cetā aialia. ita ista spēs maior est inē cetas r forcior ad ui randū. Vl' sicut elephās diuisi ē distincē maculis. similit r ele phmaosi. quia est cōe signū in oi lepra. apparcapio alto macule sup uenit r recedit. Hꝫ fieri ex abis melancolias sicut ex carne capri na. bouina uetusta. r leonibs sili ex uino r porcis r aliis abis corup tibilib; aut ex corpu post lepsiu r fabulatiōē lepsi. r cohabitatiōē inē ipos. aut ex corrupto patre l' matre. r corrupti aeris attractio ne. Cognosc̄ aūt h pallio p li uidū colorē facei r emulū colox totū corporis p subtiliox acumē. ul' attractionē. celox. r tūditatē narū. r strictionē. lingue gnaliter sicatē. pānus ocli. musculi cruris tis inē pollicē r indicē. r sūpnēz. q; in tyria r allopicia nō tenet pp quada parua insensibilitatem. qō in oīb; spēc lepre ē cōe p tenu itatē. r discolorationē urine. p t rum colorē. r citrinū in flebotoia. r p aram. r sēpsationē. p ē. r ai aucna ex acuto. quāto plus la uatur tanto magis cōdēplat. r i lauatura quasi quedā uenule appārēt ul' quasi rami neruox.

Hegrimdo tande ueñt ad augmtū
tum ueñt fiat fusliuus in supali
is. manibꝫ. pedibꝫ. z aliꝭ mẽbꝭ z
indiuisis partibꝫ corporis. Signū
comune est in oñi lepra q̄ si tā
grana sālis ponant sup̄ sanguēz
statim resoluūt. si aūt sāguis nō
sit infect nō resoluūt. Jt aliud si
gnū cōe si fricet cum digito ī no
la man z stridat ul' numis sit ūc
uosus signū est corruptōis. Jtē
accipe sanguinē ipi z pone ī aq̄
clarissima. z si natauit lepros ē
si uō peat fundū leps nō ē.
Cognita g causa digrat materia
cum equali mixtura oximellis
squillitici z syrupi de fumo tūr cū
aqua decoctois thymi epithimi
sene. floris boragīnis z cauo ma
ne z sero precedente usu equalis
mixture dyantos ul' dyasene. di
gesta matiā purget cum duabꝫ
partibꝫ yeralogᵈ. z tercia yeraruf.
ul' oximelle iuliani. z tria die fiat
stupha de fumot. lappacio acuo.
scabiosa z floribꝫ boragiñ. thymo
epythio z aliꝭ herbꝭ calis. Et cum
a stupha offeratur tyriaca maior
cū suco fumit tepido z sic ter dieb
ꝫ minus. Sequēti die post ultimā
stuphā. quā matia ē putrefca ite
rum. apiat uena cephalica. tertia
die ul' quarta apponat uentosa s
tenes ad extrahendū subcutaneā
matiā singlis. xv. diebꝫ offerati
predā tyriaca. z singlis mēsibꝫ fiat
predā stupha. ita tamē q̄ seq̄t̄ p̄t
stuphā predicta oppiata ꝺ. vi. ī vi.
septimanis. apiat alimati cephā
lica una parte. z cephalica in alia. J
aliquādo fiant scarificatōes in
declinatōe lune in arietibus z
posterioribꝫ tybiaꝝ. aliqn pōt
uentosa in fontanella colli. aliqn
sub mento. aliqn fiat flebotomia
in sūmitate nasi. z fiant cauterna
in brachijs z tybijs z sic ueñes ad
localia. stupbetur facies cum aq̄
decoctois. thymi. epithi. sene. cus
cute. florꝫ boragīnis. florꝫ cyci. pu
lᵉ ordei z auene. z tūc fiat ūnctō
cū equali mixtura ungti fusci. z un
guenti ad salsum flegma. z tē cū
puluē lyrangūi orientalᵉ z cocidē
talis. aquat z apponat aliquid ꝺ
frigidoꝝ semīū puluē. z pilentur
facies p totā noctē. sequēti die la
uentur facies cū cola furfuris ul' co
latura fabaꝝ. Si aūt fortiori indi
geat āminiculo. puluigetur radix
gelse z bryonie. z apponatur aliqd
de puluē frigidoꝝ seminū z fiat
cum suco gelse z fiant pillē
z cum op fuerit distempētur que
ul' tues cū aq̄ tepida. z fiā predicta
stupha deliniatur facies z syna
pizetur pulus z in crastino laue
tur ut ꝓdictū ē. ul' pāt pillē pul
uis z extrahat sāguis a sūmitate na
si. Jtē trutat ad ꝓdictam cōmixtiōz
electuatiōz. z post usum ꝺ mixtiōis
electuarij. accipe de syrupo supra
de fumo tūr ul' fiat iste syrupus.
qui potenᵗ equatur sup oñs ī oī
specie lepre. decoquatur suc fūt.
z colet z in colatura decoquatur
thymū. epythymū. sene. aristolog.
ro. gencane. mirre. bacce lauri.
cynamomi. zīgib. z cauo spenus
sic ꝑparata. accipe spenē qui re
pitur in nemorib qui albū hꝫ
uentrē z in medio uentris line
am hꝫ rubeam. z in dorso nigr
distincte. remoueat capo z cauda
z extrahat medium z decoquat cū
predictis usq ad integrā resolutōz

colentur: colature admiscratur gi
chum: & hyrupetum: & hec fiat hyrupo
accipe de tho in tercio quã
tum in testa oui capite cũ aqua
tepida precedente tam usu isti
hyrupi. decoquatur spens in tercio
albo predicto modo sparit: & re
motus spinis & osibus teratur cum
admisceatur cum duabus partibus dia
sene & fiat electuariũ ouata frigida
causi. Si autem sit calida admisce
antur due partes violate nouel
le: & tercia carnis ustj. spetus pdi.
Sequitur de leonina que De leonina.
est spes lepre & hoc fiet de colem
calefactete sanguinẽ filo g eq ca
bolis albis & potibus sicut ex forti
alhata & pupata. forti uino. usu
accuminũ. & aliis predictis causis.
Cognoscatur autem pepilationes sup
ciliorum. & earundem colorẽ faciei ú
gentẽ in rubeum ul' atrunũ. & co
lorem atrunũ totius corpis & rubo
rem & punctuas palpebrarum. & ro
unditatẽ oculorum. & obstructionẽ
& oppressionẽ narium. & aguedinem
onẽ uocis. & gingiuarum cõcauo sio
nẽ. & fyruus labiorum. & structuram
venas ul' uenis. & tenuitatẽ &
pauitatẽ & colorationẽ urine.
& impetiginẽ & spiginẽ & mor
phas rubeas ul' aduersas. sanguis
eyens auersis subtilis ẽ & ignei
quasi ramulis ul' scintill'. distincte
tamen & depscte. & ũ lauatura ei
to disoluat. h spes acto ueit ad
augmentũ. postea inf aut nũ
quã auert. Digeratur materia
cum duabus partibus exagacham
& ita fymapi de fumo ter digere
sta matia purgetur cũ duabus
partibus oxi. ysaruf. ul' duabus
partibus electuarij de fumo vsop ul'
duabus partibus catarcia spial' & ita
ysaruf. tercia die fiat fusa
de herbis frigidis. s. portulace la
tuce. plantaginis. quibus uenue
fol' uncux. ul' fol' salue. ul' bor
ginis. scabiosa. lappano acuto.
fumos. Circunuolua stupha & fiat
tribus uicibus tercie diei ptes & tercia
ymace maioris. & sic fiat tribus di
ebus continuis. & sequenti die inter stu
phã & detur oppiata de tho i tercio
die sequenti die post cũ stuphã
apiatur una cephalica. & alia
puncta. singlis mensibus in secũ
dente lune apiatur cephalica. in u
no brachio & puncta in alio. Pue
dicte scarificationes fiant i tybus
uentose sub mento. & elebori nia
in naso. aliquando uentosa i fon
tanella colli fiant cuncta i tybij
& brachiis ut dicim. Fiet uel
quater in anno fiat predicta me
diana purgetur eodem m. q quater
dies purgari in elephancia. Fiat
singulis mensibus fiant predicta
stupha. & in singulis. xv. diebus
offeratur predicta tyriaca cum treb.
Localia sic fiant. fiat suffumigatio
cum folopendria. endiuia. pa
lea ordei & auene. & apponatur o su
co fumis aliquid. & nic fiat unc
tio cum ungto cerino aquato cũ
puluere gũmi ar. dragg. albi. lue
coralloy alloy & fiat inunctio. &
nic obuoluat faciem peplo ul' po
pulcon. & in crastino lauet faciem
colatura fabay ul' colatura fur
furis. ul' seu caprino tepido.
Si fornices indigent medicina. ac
ape gũmi ar. dragg. al. amidi
leon. ul' amidi. spodiũ. & rasuras e
boris. sarcocollã. elassam orien
talem & occidentalem. nucem albus.

callos albos. pulúga cõfice aq̃ sapone ul' sepo ceruino ul' ysano ⁊ apponat̃ aliquid de aloe ceruino ul' equino. ⁊ inde fiat unguẽtũ ⁊ fiat inunctio ut prediciũ ẽ. et lauetur in castino. Jt̃ curabat̃ sanguis a sũmitate nasi ⁊ abluatur facies ⁊ supaspgat̃ pulus predictus in castino lauetũ ut dcm est. Jt̃ de predicts pulúbꝫ fiant pillule cum aqua ro. ⁊ aq̃ limonũ. ⁊ cum opus fuerit distẽpetur cũ aqua tepida. ⁊ fiat inunctio ⁊ in castino lauetur ut prediciũ est. frequenẽ uer lauetũ faciat ut dcm ẽ cum lacte tepido frigidoꝫ seminũ. Jt̃ singulis diebus mane ⁊ sero. Accipe diapnus ⁊ diatrisseron. ⁊ post usũ ish sequatur usus syrupi fumit̃e. Jt̃ offeratur ỏ isto syrupo singlis diebꝫ quantũ testa ouj capit. fiẽ fit. Q)iscat̃ suo wortagis. aq̃ cuẽbrine equali ponẽ. ⁊ ibi dequants uiole. penne. colent̃. ⁊ in colatura resoluat̃ cuchur et syrupet̃. Jn fine decoctois appũt medulla cassie fistule ⁊ tamarũ doꝫ. ⁊ tũc ꝙr integ̃ decañt̃. ⁊ si aliquid de mirobol' apponat̃ tanto melius ẽ. ⁊ offeratur p dcm clam de serpente ⁊ sequat̃ usus syrupi de cost̃. Jn hac specie confert̃ ab fluõ testiculoꝫ. Jn frigidis ab fluõ testiculoꝫ nocet. De tyria. Tyria est species lepre fũ de flegmate ⁊ de tyria atyro ꝙpente. q̃ fiat ille ꝙpens de facili depoit spolũ. uta qui laborat in hac infirmitate de facili depoit cutẽ. quia acu putrefit. ⁊ tuno adiacens qui pueit pp corruptionẽ flegmatis ul' ablis flegmatiq̃ corruptis. ⁊ spũlẽ de pisabꝫ cõrupt̃is ⁊ omnibꝫ aliis caĩs predĩs. Cognoscat̃ gꝰ p supercilioꝫ depilationẽ ⁊ cecois ⁊ spualiũ oppssionẽ inflationẽ ⁊ rinũsionẽ palpebrꝝ. p oculoꝫ lacrimatõs. p narĩũ oppilationẽ. p gingiuaꝫ ⁊ labioꝫ putrefactionẽ. p uocis rauedinẽ p facieẽ subtilitem. ⁊ extremitates digitoꝫ. ⁊ manũ ⁊ pedum ingrossationẽ. ⁊ casum unguiũ ⁊ putrefactionẽ. In hac specie urina ẽ discolorata. et pinguis crocus auena acto conũctaur in aquea naturã ⁊ resolutẽ ⁊ illud q̃ spissum ẽ albũ est ul' aereũ. ⁊ quãto magis lauat̃ tanto magis indurat̃. Cognita gꝰ causa digerat̃ matia cum equali mixtura ormell' squillitica. syr' de fumo t̃. precedente tamẽ usu electuarij dia amini ul' diarros. digesta matia purget̃ cum duabus pilulis perapigre ⁊ tria pennit̃. et ea die fiat stupha de foliis sambuci. ebuli. scabiose. fumit̃e. lactucij acuti. foliorꝫ wortagis. ⁊ aliis herb calidis. ⁊ ita fiat duobꝫ diebꝫ ul' tribꝫ. ꝙ tantus. ⁊ singulis diebꝫ q̃ruta stupha offeratur met diatũ ul' oxymata ul' meli ꝙsiaca. cum suco fumit̃e tepido. Sequẽ u die post ultimã stuphã applicatur cephalica in brachio uno ⁊ equalica in alio. ⁊ purgetur quater in ãno singulis mensibꝫ iuxtẽ stupha. offeratur oxymata predca. fiat flebotomie. scãificatões. uẽtose. cauteria. nuptia ruptoria. ꝓpilꝫ ⁊ locis predictis. ⁊ stupbetur faciem cum aqua decoctois foliorꝫ sabuci. ebuli. calamẽti. origani. scabiose. fumit̃e. lappacij acuti. ⁊ postea fiat unctio cum equali mixe

rura unguenti albi ℥ unguēti ac̄
ni ℥ aciatur cum puluē liargiri
plumbi usti ℥ vi. prasij ℥ basilij ℥
in castino lauetur cum colatura
furfuris uł fabaꝝ uł seui cap̄
ue dictum est. Jt̄ apponat̄ sangui
suga in sūmitate nasi ℥ cum san
guine delinat̄ tota facies ℥ tūc
sup aspgatur pulus predict⁹
℥ in castino lauetur facies ut p̄
dictū est. Jt̄ accipe ℈ penidē p̄ dō
modo preparatū ℥ decoquat̄ in
triuio usq; ad integram sui reso
lutionē ℥ de illo triuio pascant̄
galline ℥ deplumabūt̄. tunc re
mouebūt plumas. assentū g̃
iste galline. offerant̄ ōib⁹ lepsis
ad remotionē auris ℥ dēpositōꝝ
auris uetuste cum pinguedine
fluente illinat̄ facies ℥ h̄ idem
operatū. Jt̄ reūtatur ad predā elc
uariā ℥ post usum electuarij se
quatur us⁹ syrupi simplicis su
mātē. uł offerat̄ electuariū de ℈
penide ℥ sequat̄ predict⁹ syrup⁹
de eode. ℥ ea localia que dicta sūt
in elephantia ℥ in hac lep̄ fiat.

Allopicia spēs lepre ē ☞ allopicia.
℥ dr̄ ab allopicis · qua sicut al
lopices · i · uulpes hūc sup calua
depillata · ita ℥ qui laborat hac
passione · fit aūt ex sanguie cor
rupto sup habundātiā ℥ neglige
cia dicte ℥ flebotomie. ¶ Signa
sūt talia · facies subtumescit ℥
inflat̄ ℥ rubea efficit̄ colore uer
gente in terreū ℥ emulū · dist̄
dunt̄ sup calua ℥ calua depilant̄
palpebre inuersant̄ · naues ob
tuant̄ ℥ ingrossant̄ · oculi lac̄
mant̄ circa oculos ℥ facit̄ iflan
tur nares. ℥ oppilant̄ ℥ ap̄mūt̄
gingue ℥ inflant̄ ℥ putrefiūt.
sanies educt̄ ex locis narū scalp
sione uł palpatione sanguis edu
cit̄ · spūalia op̄ imunt̄ · corp⁹ sub
rubeis macul' distinguit̄ · adest
corporis hūiditas sanguinea · uria
rubea ℥ pinguis · In sanguinis e
ductiōe de uena tpe sanguis ap
paret spissus ℥ uiscos⁹ ℥ in lotura
denigrat̄ ℥ inuiscat̄. ¶ Cognita
g̃ causa mane ℥ sero digerat̄ ma
teria cum diapruno · post usum
electuarij sequatur us⁹ gargarizā
cum tria pte syrupi de fumo ītē.
Purgetur cum duabus partib⁹ ere.
℥ tercia yeraruf̄ tercia die fiat stu
pha de herbis frigidis ℥ apponat̄
fumus ītē · lappacū acutū · fol' bor
ragīnis ℥ scabiosa. Ex eūtī astuſa
offerantur due partes rubee ēlc
cate ℥ tercia tyriace maioris cū su
co fumit̄ tepido ℥ ita fiat tribus
diebus continuis. Sequenti aūt die
post ultimā stuphā fiat flebotō
mia de cephalica ℥ de alia epati
ca. Jt̄ p̄dicta stupha p̄dicta oppia
ta detur · scarificationes · flebotō
mie cautia · ruptoria · ℥ assīgūt
spūbus ut dictū est. Reūtat̄ ad p̄
dictū electuariū cū syrupo de serpē
te ℥ singulis diebus mane ℥ sero
post usum electuarij accipias de
simplici syrupo de fumo ītē. Jt̄ stu
pheatur facies cum aqua decoctōi
predictaꝝ herbaꝝ frigidaꝝ · pulee
ordei ℥ auene ℥ tunc ungat̄ facies
cum aqua frigida gallinacea uł cum p̄
dicto unguēto de thure q̄ sic fit.
Liquefiat dragagāti albi ℥ gūmi
arabi in aqua rosacea ℥ admisce
atur cum equali pondē unguēti
albi ℥ fiat inunctio ℥ tota nocte
obuoluat̄ facies peplo ℥ in crastino
lauetur ut p̄dictū est ℥ postea ꝙ

mundificãt cum lacte frigidaz se
minũ ul' lacte capno ul' cũ uino
decoctois predã serpentis predõ
modo ꝓparatũ q' etã ualet in omi
specie lepre ad ablutionẽ nocue
materie ul' uenenose ꝛ mundifi
cationẽ facit. Jt̃ thus albũ thim
sub tullime pulueriçet. tronçet
ꝛ ficat cũ oleo uiol' ꝓcedẽte stu
pha inungat. Jt̃ accipe farro col
lam. glastã. gypsium cretalez
ꝛ cocã cretalẽ. boracẽ. amidũ cerusã.
corallos albos cristallũ albũ mã
mor. al. añ. ℥. i. mastic. salgẽme
os sepe. añ. ℥. s. confice cũ aqua
limonũ. ul' oleo amigdalaz a
maraz. ꝛ fiant troscisci. distẽpẽs
cum aqua tepida. ꝛ ita lauetũ
faciet. Jt̃ de eodẽ puluis sinapi
çetur facies fcã ꝓdicta unctõ
cũ sanguine attracto a facie pa
cientis. ꝛ in crastino lauet' ut dic
tum est. De infectione ꝑ coytũ

Post coytum lepsi hẽt fieri lepsi.
infectio qñq; post coitũ calidi. q
post coitũ frigidi. Vnde cura ua
riat' secõm duplas sui infectiões
ꝛ etã sig̃. Si fiat de cã calida a
gnoscat' ꝑ calorẽ lentũ in ꝑfrico
dispgente se ad cricoza. ꝛ ꝑ pun
tiones ꝛ arsuras in exteriozibꝰ
qñq; cum frigiditate. qñq; cum
tigore. Variatur colera qñq; de
rubeo in albũ frequent' ꝛ econtra.
Jt̃ malicios ꝛ uenenosos sb cu
taneos discus' sentit in facie.
Jt̃ cura facẽ sentit quasi formi
ce transirẽ sup' facẽ. in
flegmatico distillatio' facies. fir
quens adest insopnietas. pu
mũ ꝓsilũ est ut flebotometur
de utroq; brachio. ꝛ digerat' ma
teria cum duabz parubz cxigiã.
ꝛ ita syrupi de fumot. Digesta ꝛ
materia purgetur cũ duabz pilz
cxigachar ꝛ ita yeratur. Ita die
fiat stupha de herbis frigidis ut
dcm̃ ẽ in allopicia. ꝛ cũ a stupa
offeriãt due partes rubee troscis
te ꝛ tercia tyriace maioris. cũ suco
fumot. tepido. ꝛ ita fiat nubz dieb
continuis. Sequẽti die ꝑ ultimã
stuphã flebotomet' de cephalica ꝛ
altera de epatica ꝛ ceruabitur tñ
de duabz uenis quanti debetur
ceruari de una. singulis aũt dieb
xv. usq; ad tres menses parubz cõ
uelentibz iteretur ꝓdicta stupha ꝛ
ꝓdicta oppiata ꝛ precedẽte flebotoie
Jt̃ fiant scarificatiões in tubis rup
turũ ꝛ uenarũ sub mẽto. ꝛ siglis
xv. diebz usq; ad tres mẽses detur
in mane dyapruns ul' diatessõ
ul' cũ cuchaio uiolaceo. ꝛ sequat'
usus simplicis syrupi de fumot.
Jt̃ bis in ebdomada ungat' facies
cum ungtõ catino distẽpato in
uiola man' ꝛ cataplasmet' cũ fol'
plantag̃. deinde pepleti facies to
ta nocte. ꝛ in crastino lauetur cũ
colatura furfurũ ꝛ fabaz. Cũ
inficiat' aliquis post coytũ fleg
matica ul' melancolica lepsi q' co
gnoscat' ꝑ emulsũ colorẽ facẽ qui
in prima die apparet. Jsta enĩ eg'
tuto licet quedam signa in feceb
nis ostendat tñ tarditus sencã
unt' q̃n ꝓpe. Vnde tardi curantur
quã calidi quia in calida statim
sentiunt' post coitũ sig̃. Jt̃ i
frigida subaumelat facies. omi
um mẽbroz ad est aggrauatio. uir
aut nũq; potest mouere alios in
quo sedet. Sucurancũ sentit frig'
cũ formicatiõe facies pũctualis ꝛ
totus corpus

Digat'

materia cum duabz partibus ouimellis z tertia syrupi de fumo ter purgetur cum duabz partibz yerapigre z tertia yeraruf. si flatica est materia. Si melancolica cū yeraruf. appone yerapigal. si flegmatica est materia. tertia die fiat stuphā de herbis calidis. z ibi apponātur folia fuxirni. sambuci. ebuli. scabiose. lappaz. acuti z fumigēt. Et cum matoz cum suco fumiter. rapid. sequenti die flebotometur de epatica z cephalica uena. Singulis. xv. diebz usq; ad duos menses flebotometur de altera uenaz pdictaz. et exercitetur semp pax de sanguine usq; ad. vj. ℥. z cum appoxeri. Iterum etiam predicta stuphā. z pdicta oppiata. fiant etiā scarificationes. uenosa z ruptoria sb mēto. Ite ptā emulū colorē faciei. accipias singulis diebz in mane unū trepidum resolutiois. z. unū rubū. Ite singlis septimanis bis lauetur facies in seruo cum uino tepido in quo cōputruerit rubū. Ite aquatur ungīm aurinū cū pulueribz pnailly ul' ellebori. z in eo inungatur facies. z in ea stinco lauetur ut diximus. De pustul.

Pustule nascuntur in lepsis. qnq; fiunt de sanguine. z aliis tribus humoribz. Si fiant de sanguine rubeo sunt z molles z cito dissoluunt ul' cito trahuntur ad sāiē. Si de colera aurina sūt z aliquantulū dure. z fiunt parua trahuntū sanie. Si de flegmate alle sūt z molles. Si de melancolia. liuide ul' nigre z dure. Ite i utraq; causa subfumigēt facies cū aq; decoctois malue. herbe uiol. bis malue. z ita fiat trib' diebz mane z seru. z post singulas subfumigationes inungantur pustule cū tasura lardi q' facit ad remotōz suppurationē ul' mollitiē. z tūc cū flebotomo apiantur pustule in uno ul' tribz locis. z cum sāguine inde defluente distempetur pulus lucangii. plumbi usti. tutie. z fiat emplin. z singul' pustulis supponat. Contra frigidas causas. fiat suffumigatio cū aq; decoctois fumiter. lappaz. acuti. scabiose tribz diebz continuis mane z seru. z semp post fumigatōz fiat inunctio cum tasura lardi. et tūc cum flebotomo apiant pustule. z cum sanguine fluente distempetur. distempetur pulus hmodi tacalog. ellebori albi. et albumins ou. z fiat emplastr. z supponat. vl' si forte uelis opari. addat pulus lucangii ul' cātāi. Ite q' fortius aquatur. accipe calce uiue. z distempet cum aceto z oleo z inungantur pustule. Ite aliud qō fortius aquatur. rupto. cū eq; mixtura cantari. z fermenti. distempetur cum aceto z pustul' supponatur. Ite qō rupto. et remota cute in oī spē lepre frigide apponatur pulus de equali mixtura cantari. z tartari. z uitrioli ceri. usq; ad pustulaz corrosionē. Si aūt de causa calida. cum equali mixtura tartari. lucangii usq; ad pustulaz corrosionē. z tunc fiat in utraq; cā inunctio cū unguento aurino acuato cū lucangio ad carnis regenationē. z subtilem cicatrigationē. Ite accipe limaces rubeas z duindant p me diū. z tūc aspergatur pulus sal

gēne. z illō liquidū q̄ inde mana
uerit admiscetur pinguedīni v
ir q̄ ubiq; tuā inuenīē. z inde li
niantur pustule z facies q̄ facat
ad mundificationē faciei. z pusty
lax consumptionē. ℣ Ē otra tu
morē faciei distempetur illa ci
molea que teritur sub mola fa
ba cum aceto pēē tamē desiccata
z sup faciem z frontē fiāt epla
ul' illinitō de argilla malayata cū
aceto distempata. z fiat ēplastr
ul' delinitio. z in balneo lauet
ut p̄dictum ē. ℣ Ē otra o pilatō
nē naruū unguanē de genciana
de pulmo. z cum ungīō attrito
aceto cum liturgirio. plūbo usto
z nardi apponaē. z si inde fiat ul
tio fortis unungatur cum trasiu
ta lardi z sucu porri si cā fiat calī
da. si aūt frigida unguanē p̄
dicte tante cum pulueri liturgi
ri z nardi. ℣ Ē otra depilationem
sup cāpos pullulāc̄ talpa cōbusta
z ungula caballina cum fōlijs
stercore sorices z apponaē sāgui
suga sup calua z cum repleta fu
erit cōburatē. z hyc pulluēs aīa. q
misceaē z fōi unguentē cū oleo
laurino ul' spuma argi in sup ca
lūs sup̄dictis sup ponaē pulus
z undiq; aspergatur. ℣ Ē otra de
fectationē uultus ul' inflationē
de quacūq; cā sit. Accipe trīa ouā
z pone in aceto p duos dies dōn
ec remolliaē. postea accipe pul
uerē thuris. mastic. z distempa
cum ol' illo aceto z cū ouis istis
pulueaē z unge faciē. istud ū
q̄ adeo donec careat egritudo. De ue
nenum ℣ neno sūpto in cibo ul'
q̄buq; in cibis q̄buq; i potib' potu
repit. q̄ quāq; ē caluū q̄buq; frigi
dum. q̄buq; siccū. q̄buq; humidum
℣ Et q̄ dā humidū sit. p̄bat. G. ō
quodam qui momordit serpens.
in sōpno. cum ei debuisset extrahi
a sōpno z trahereetur p brachium
ul' manū remansit caro putrida
z corrupta sup terrā. ossa denuda
ta apparuerūt. vñ p̄bat. G. q̄d hu
midū fuit uenenū q̄ hoc q̄ put
facte fuerūt carnes. Ē q̄dā siccū
quo manifeste desiccatur cor. pus.
Ē q̄dam caluū q̄ manifeste dicat
ysaac ut uenenū ignē. Ē q̄dam
frigidū ut aranee z scorpiones.
si ergo sit caluum sencūt arsu
re. punctura in stomacho. z in
testinis tortiones z rugit. adest et
nausea. z q̄buq; subito calefīt. et
q̄buq; subito infrigidatū. defica
tur. syncopizat. q̄n resoluē in sudōz
caluum. q̄buq; in frigidū. subito
de uno colore mutaē in aluū. a
liq̄n desipit z sistitur omīa. ℣ Si
aūt frigidū sit uenenū q̄ cepus
punctōib; z arsuris cōia signa
similiē in sicco z humido uene
no. ℣ Primū g̣ o sūi ē uacuo
cetur nomine. z fiāt clistere. et
nāe offeruntur triaca maior ad
pondus drag. 3. ul' cetū cū u
no dracōis baccaq; lauri ul' gen
ciane. ul' mēte. ul' ruce ubiq; ī
tax. z ita fiāt tribꝰ diebꝰ continuī
z sūo in tertia sima dieta. Quar
to aūt die. sūi ē paribꝰ omēi
entib; ut trahatur pus de sanguī
cum apposicōi. terna aūt die p̄
inunctionē fiat balneū ut ev
acuatiōes humoritates in facie istoz
ad q̄ tēdūt. Et notandū q̄ cōe ue
nenū omnibꝰ diebꝰ ul' ter. cōpi
dīat. z hoc est cum communis q
tra omne uenenū p os sumptū.

Contra morsū serpentis · Contra morsū serpentis z aliox uenenosox rep tiliū apiatur uulnꝰ cū flebotomo ut egrediatur sanguis melācoli cus ul' maculosꝰ z de meliori consilio est ut supponatur uenosa ut plus extrahatur de sanguīe z fumo malinoso · postea ęgriat tyriaca p os ul' dyatessꝰon · l' metridatū · ul' ad minꝰ colatā alliox ul' sucus genciane ul' ẏpentaīc. tribꝰ diebꝰ · quarta die fiat flebo tomiā z sequat balneū · Jē pulueꝰ genciane in uino datus plꝰ operat sūe in ęgritudīe uenenī debet si pos · Jē precīce oppiate offeriūꝰ p os tribꝰ diebꝰ ꝑ unusꝰ · Jē alliū alliū pisatū cū sale uulnꝰ supponatur z fiat terna die flebo tomia z sequat balneū ut p dictū est · Ęc no · q' uulnera cōsuēuit auc tores q' statim debet ligari fortiter supra locum morsure ut ad locū tolentē fluant humores z ipe uulnere structure · z ita inhibe tur cursꝰ uenenosox z fumositatū z ysopo ꝑ alia medica · Contra morsum scorpionis morsum z aliox uenenosox rep tiliū scindat gallina ul' gallꝰ ꝑ medium z supponat morsum · ul' apponat anus galli unū supra locū morsure · z tota cōbibit ue nenositatē · z sanat si apponatur s anus recē anus galli tota obbibit uenenositatē · vñ unctat ac si esset ẏdropicꝰ · Jē contra morsū scorpioꝰ accipe scorpionē unum · z pone īoleo ut putrefiat · z cū oleo fiat inunctio · Jnuentē q' si apes tantē z ponant supꝰ morsū eaꝝdē depri munt tumozē · z remouent uene num · De morsu canis rabidi · Equitū de morsu rabidi canis. quandoq; fit morsꝰ acane rabido q̄q; anō rabido · Si aūt acanē nō rabido leuiꝰ ē cura sicut in a liis · Si aūt rabido cognoscatur hoc sic · intingatur panis in sanguine fluente auriculē · z in uacuatur alij cani · si illū panē nō comedat signū est infectōis ut dicit · G · z alia signa que pōt in uiatico · Cognita ęgritudine z causa aperiatur uulnus cum flebotomo · z supponat uenosa · ul' aurea uulnī ponat sanguisuga · z offeratur tribꝰ diebꝰ ut dictum ē ęgriaca ul' alia localia precta que ꝑ os exhibent · Contra morsū fiat emplīu ō ficubus z nucibꝰ z sale z allio · similiter · z alia predicta localia · terna die fiat flebotomia · z terna die a flebotomia fiat balneū · Jē no · q' tale uenenū latere · z sicut usq; ad annū circulariter uoluti onē · vñ · z illud est q' quat ītano puncte · z singulis · xv · diebꝰ usq; ad finē ānī · Accipe de ęgriaca ma · ad pondꝰ · v · denarioꝝ cū uno ō ocrosis gencane ul' buccaꝝ lauri ul' mirre · De ydrofobia · mmm · Ydrofobia ut dicit · G · ē ab ydroꝝ qđ est aqua z fobias qđ ē timō · inde ydrofobici quasi timentes aquā · qui alio nōie dicunt̄ lyphanici ab ὑ · fit aūt ydrofobia a pessimo ęgritudine morsu rep tilium z rabidi canis · furiosa acre cōcepto fluente z pestilenciali · z ęgritudine rabidi canis · precta in aqua · q' si aliquis gustauerit statim fit ydropicus z deficiet · Cognoscitur in pri te indicio patientes · z per alia signa quā · in prima pōt cognosci quasi animū desipatus · aliquando amittit rationabilitē patiēs ut gluttire · i

stancã ⁊ tribilia sõpnia ⁊ tribilis ẽ
cius aspectus. aer clarus q̃q; in
dis q̃q; aquos' est. ⁊ spūalis ap
parte desiccatur lingua ⁊ palatum.
sitis adest. frequens ertenuatio
corporis. ventus stridet. aliq̃n ru
git. aperit os. educit linguã ⁊ cla
mat. nutcsat. uox tanceset. õ
stringit pect'. syncopizat. aliq̃n re
soluit ẽ in calidum sudorẽ. aliq̃ do
n frigidũ sudorẽ. adest tremor
omniũ mẽbror. tetio ⁊ rugiẽ uẽ
tris. ¶ primũ ꝯ silui est ut offe
ratur tyriaca ma. cũ uino decoctõ
nis gentiane uł' baccaꝝ lauri. ł'
mirre. sequenti die fiat flebotõia
ꝯ una uena cephalicaꝝ. ⁊ alia epa
ticaꝝ. Jt̃ digerat' matiã cũ eq̃li
mixtura oximell'. syrupi d' fuo'.
⁊ oxiçachaẽ. purget' cum equali
mixtura yerał' ⁊ catartica ypał' ⁊
yerarufi. ⁊ cũa die fiat stupha de
herb' predis in spẽbꝰ lep'. ꝛcetin
astupha offerat' tyriaca ma. cuꝫ
decoct. uino p̃dicto. Sequẽti die ap
ratũ una cephalicaꝝ. Jt̃ singulis
mẽsibꝰ usq; ad aliã circulariẽ uno
lutionẽ ãni apiat' uno mẽse una
cephalicaꝝ. ⁊ alio mense alia. Jt̃
utat' singulis mẽsibꝰ p̃dicta stu
pha singulis. xv. diebꝰ offerat'
piedã oppiata. Jt̃ fiant scarifi
cationes in anteriorib; ⁊ p̃teriorib;
tybiaꝝ. Jt̃ apponat' uentosa in fo
uinella colli. Jt̃ singlis diebꝰ in
mane. accipe de equali mixtã
dia sene. dj. ãtos. ⁊ sequat' potus
simplicis syrupi de fumo ter. De
cuti infectiõs p̃dicte paralisi.
unusalue in toto corpore super
ueñit. ita paralisis unusaliter
supueñit. fit g̃ paralisis hoc m̃. g̃
tq; humores discurrit ⁊ remma
nent usq; ad aliquẽ nerui. ⁊ q̃m
oppilando sunt cã qua spẽ nõ pos
sunt discurrere ad inferiora ⁊ pi
ticulaiã. Syñ ipã depauperata spũ ⁊
calore nõ uiuificat' ut debuit ma
teria ⁊ paralimcat' ⁊ infrigidat' et
molleant q̃ nerui. ⁊ qua spũ
plenaiẽ nõ possunt discurrẽ ad pi
tes inferiores ideo nõ possunt ea re
gere sufficienẽ. qua aut' corpis
regitiua impedit'. Syñ ex obstructa
te morbi ad naturã motus adg̃
uat' ⁊ fit tremõ. fit g̃ paralisis q̃n
particlaris sed q̃n uniuśal'. Syniu
salis fit q̃q; in medio cõpis. q̃n
in longum. q̃q; ab umbilico su
pius ita q; remanẽt partes infe
riores sanguiu. Particularis fit ꝑ
te minori medietate. Jt̃ q̃q; fit
particularis in lingua. q̃q; in o
culis. q̃q; in supalibus. ⁊ fere in
alis partibꝰ ꝯsiderãdis. Jt̃
q̃n fit de sanguine. q̃n ꝯ flegma
te. ¶ Si fiat de sanguine cognosci
tur p mebꝝ rubore ⁊ p puri tu
⁊ titillatões. ⁊ p uenaꝝ inflatiõꝝ
⁊ uniuśalẽ corpis repletiõꝝ.
¶ Si de flegmate cognosat' p mebꝝ
mollitiẽ ⁊ albedinẽ. ⁊ tũc sine pu
ritu ⁊ mordicatiõe. ¶ Cura aperia
tio offerat' tyriaca ma. ⁊ sequẽti
die puribꝰ q̃uciemibꝰ fiat flebo
tomia de parte oppsita. si sãgui
nea ẽ matia luce sit calida mate
ria qua difficilis ẽ matia ad dis
soluendũ ⁊ ad trahendũ a nuꝰ.
apponãt' calida cuffitica cũ frigi
dis. Digerat' g̃ matia cũ equali
mixtura oximell' ⁊ oxiçachaẽ. Di
gesta matia purget' cũ eq̃li mix
tura yerapi. ⁊ catartica ypał' cũa
die fiat stupha de saluia. sana
mũda. pmula úus. ꝯ solui ma.

menta. absinthiū. ȳbis uiol'. ro
plantagine. ℈ eunti. astupha of
ferat͡ur tyriaci maior cū uino decoc
tionis saluie. Sequenti die iter
fiat flebotomia. ⁊ si unus salis ē
paralisis fiat inunctio circa col
lum ⁊ spinā dorsi cum eq̄li mix
tura olei uiolacei ⁊ marciatō q̄
melius ē. cum puluē castorei. Jē
fiant suptoria in lateribꝫ ⁊ bra
chiis ⁊ cruribꝫ ⁊ tybiis. Jē cyria
tur fiat͡ q̄ de herb'. ⁊ ap
ponat͡ur equalis mixtura oli uio
lacei. ⁊ uiciū. ul' uiolacei. ⁊ decoc͡t͡o
usq; ad sua ꝯsuptionē. ⁊ tūc ap
ponat͡ur cera rubea. ⁊ ad ultimū ap
ponat͡ur pulus castorei. ⁊ cum hoc
unguento fiat inunctio. primo
circa collum. secō circa spinā dō
si. ⁊ poste sup mēbꝫ paralisatū
Jē fiant cauteria in brachiis ⁊
tybiis. ¶ Si aūt paralisatus sit
paralisis circa capō ⁊ colluꝫ. q; co
gnosc͡at͡ur p insensibilitatē ⁊ remol
liac͡ cāz parui corpore nō existē
te plectorico. fiat purgatio p gā
garismata ⁊ sternutatiōes. ⁊ mastī
catiōes ⁊ inie͡c͡tiōes. radat͡ur capō.
⁊ inungat͡ur cū equali mixtura pul
uis ro. ⁊ ȳnapi. ⁊ ponat͡ur aliquid
de euforbio ul' castoreo. ⁊ fiat ca
ri capō ⁊ colluꝫ ꝑdicte inunctionel
⁊ suptoria circa fontes adiacen
tes. Si aūt fiat a partibꝫ infiori
bꝫ ⁊ supioribꝫ fiat purgatio uni
uersal'. ⁊ fiat clistere. Jē no. q; si fiat
inunctio in siorꝫ mēbrorꝫ paralisꝫ
alioꝫ appulatoris inferi͡t͡ur dimi
nuto ⁊ insensibilitas ⁊ mollities eiꝰ
dē mēbri. Ybi cūq; tamē fiat in par
tibꝫ inferioribꝫ cōsului͡t͡ur ut fiat
inunctio primo circa totā spinā.
⁊ postea sup locū paralisis. ¶ Jē i
quacūq; parte corporis fiat paralisꝫ
consului͡t͡ur ut in singulis diebꝫ in
mane offerat͡ur equal' mixtura
dyamoꝫ rosate nouelle. ⁊ sequa
tur usꝰ ȳsopi. tā de herb' ꝑdict'
⁊ in fine decoctionis apponat͡ur pului
castorei. ¶ Si aūt fiat de frigida
causa a primapio offerat͡ur tyri
aci maioꝝ cum uino decoctionis
saluie. Sequenti aūt die si corꝑ
fit plectoricū. partibꝫ q̄ueuēti
bꝫ fiat flebotomia. sin aūt offe
ratur in sero. uūj. pillē de simplici
yeral' ul' blanci simplici. ⁊ hoc fi
at tribꝫ diebꝫ continuis. Jē digerā
mania cum oximell' ꝺ̄ictō quo ē
aqua decoctionis saluie. ꝑdente
usu dyamoꝝ. ul' plus. ul' circa. l'
ȝȝ. alexandrini. Digesta materia
purgetur cum yeral' ul' blāca. ⁊
eadē aūt die fiat stupha de cala
mento. origano. saluia. archisia
consolida maioꝝ. ⁊ utriq; nasturtio. ℈ eunti astupha offeratur
predicto modo tyriaca. ⁊ singulis
mensibꝫ utet͡ur predicta stupha. Se
quenti die corpore existente ple
torico fiat flebotomia. nō existēte
plectorico apponant͡ur ventose in
primis fontibꝫ uarie locis pulsio
nis. Jē singulis. xv. diebꝫ offe
ratur ꝑdicto modo tyriaca. sin
gulis mensibꝫ utet͡ur ꝑdicta stu
pha. Jē singulis septimanis ca
pietur de mirabolanis semel ad pondus
unius. ȝ. accipe de aurea do. diaca
storeos cū uino decoctionis saluie.
¶ Jē de cetero in cena die accipe mā
de equali mixtura dyamoꝝ ⁊ phy
ris mundati. ℈ poste usum electua
rij. accipe de hoc ȳsopo quantū
testa ouj capit cum tribꝫ partibꝰ
aque decoctionis castorei. Jē. cala

mena. origani. artheme. con-
lide maiores uel minores. añ. ma
nipulū unū. Salue mā[n]ipl[o]s duo
os. sananū de. p[ri]mule veris. pso[n]e.
utriusq; nasturtij. añ. mā[n]iplin. j.
rs. decoquat[ur] in aqua. colentur. cola
tur addat[ur] gudwar. r hy[ss]opi r in
fine decoctois apponat[ur] pulus fi[n]
de gingibe uel gudwar r castoreo. Je
puluerientur predē herbe ita q[uo]
de qualib[et] sūt. z. ij. zingibis. ga
langē. cinamoi. añ. ℈. j. uel. s. et
apponatur de castoreo ꝯa pars
totius pulis. cucharn ad pond[us]
totius r tantū de muscolanis
Rebuī. qō in una dosi. z. j. r offe
ratur singlis diebus in principio
prandij ad pond[us] quatuor denarij
ox. Je fiat inunctio cum unguē
to q[uo] sic fit. Puluerigē castoreū
castoribuī. r cum hys pulūbus te
rant predē herbe cū q[ue] ungia r
vulpina r mpleatur anser r af
fetur. r cum illo unctuoso q[uo] in
distillauit liquefiat cera rubea.
r cum illo ungō fiat unctiō. Je
accipe carnē vulpinā. r cum p[re]
dictis herbis r oleo nucū in olla
rudi infodiatur sub fia usq; ad
āni revolutionē. r tūc extrahat
aterra r deo quāt[ur] r colent[ur] r i[n] co
latura r[e]soluat[ur] cera rubea. r fiat
ung[uen]tū. Je dico q[uo] caro vulpina q[uo]
cūq; modo accipiat[ur] valet. q[uo] cera
utrumq; parū[m] sim. Jō fiat cau
cera in parte pacien. Je semel
in septimana fiat unctiō cū
hoc unguēto muscato q[uo] sic fit.
℞. gingibis. baccar. laur. malo
rum. calamenta. basilicon. s[an]
tauregie. origani. ysopi. añ. ℈. ij.
ul. unc. olei laurini. marcaton.
olei pulegini. añ. lib. s. oli mu
scellini. ℈. duas. petroleu. ℈. s. ta
dias petroselini. feniculi. añ. mā
nipulū unū. zinzib r hec pulueri
centur herbe r radices terant r d[e]
coquant[ur] in uno r oleis p[re]dictis p[ro]
quā nuscellino q[uo] in fine apponat[ur]
r apponatur de oleo nucū lib. ij.
bulliat añ diu. r sic cota nocte di
mittat[ur] in vase illo. r in crastino d[e]
coquat[ur] usq; ad sua c[on]sūptionē. r tūc
coleatur r colatur addatur cera r
rubea. r ad ultimū ponatur pul
uis eius ul gingibis r baccar lau
ri r addatur aliquid de castoreo
r euforbio. r bñ incorporent[ur] r ad
ultimū ponat[ur] muscatus. Je semel
in mēse in utraq; parabsi fiat in
uncto cum oleo ruptoio q[uo] sic fit.
℞. olei laurini. pulegini. rutanū.
petroleū. oleū de cocnois amisi. a
nisi. oleum muscell. r alia olea
calida bullita in pinguedine leo
nina. vulpina r similū. r sicco
basilicois r artheme r similū
herbaū calidaū usq; ad sua con
sūptionē r facias bullire. deinde
apponatur galbanū r sagapinū
q[uo] ponat[ur]. armoniac. añ. ℈. mast.
r[e]soluat[ur] in eo. r cum duabus lib[ris]
cere rubee. ultimo apponat[ur] lau
danū. euforbiū. sulphur. sinapi.
mastic. olibanū. singul. de uno
q[uo]q. ℈. s. r fiat frequent[er] ab igne usq;
ad sua consūptionē auferas. q[uo]
usq; ad modū unguēti gelei. et
fiat inunctio ad solem ul ad ig[n]
ē tēpato diu. Je semel i septiana
fiat inunctio cū ungō ruptorio
tā de ū q[uo] de alio sūt pacis. Je sin
gulis. xv. diebus offerat[ur] unc. pille
de pecal. ul singlis septimanis. s[ed] m
hoc q[uo] videatur expedire. Et ij de
particlaib[us] ejusdē ad p[ro]pos dicta

sufficiant. Incipit tractat⁹ de febribus. Et primo de effimera.

Ost tractatum
reuocationē pticularū egritu
dinū restat dice
de unūsalubus
f. febrib⁹. febri
um ⁊ alia hē fi
ex distempancia spūalū. ⁊ dī
effimera alia ex principali dis
tēpancia mēbroz. ⁊ dī. ethica.
vl ex distempancia pūcipali by
moz. ⁊ dī putrida. Febris ⁊
effimera dī ab effimeron q est
simplex. quia fit de simplici
materia. i. spū. febrū effimeāz
alia est sindica morbi. alia est
morbs p se. Sindica morbi sic
effimera cōmunitās apa febs.
cō orbus p se qñ fit acā extē
riori. qñq acausa intrior. Si cau
sa exterior fiat a calore ul frī
gore aeris. ul balneo acalidis
cibis ⁊ potib⁹. a forti mediana
laboratiua. animo labore. et ni
mio coytu. a causa intrinseca sic
agaudio. ira. ⁊ cēt⁹ passionib⁹
anime. animo ieiunio. studio.
⁊ nimis vigilus. Je qñq fit ex
nimia repletiōe sanguīs.

Cognoscatū aūt effimera p trac
tum puls⁹ ⁊ p urinā. p tactuz
qua calor corporis pax exced
anaturali calore. Je. apposita ma
nu sup corpus cito transit ca
lor a principio ad augmētū ab
augmento usq ad statū cōtinua videtur habere tpa. Pulsu cognoscatur qz pax maior
⁊ velocior est ypostole ad repl
sionē caloris tranīa ⁊ corporis
spūs. Urina cognoscat qz pax
ul nichil excedit naturalē calor.
Je cognoscitur p indicia paciē
tis. Je. qñq fit ul pungit qō ce
cidant omia ista signa. vñ me
dicus dubitat utr sit putrida ul
effimera. Quare debz expectare
vsq ad castinū. ⁊ in sequenti die
apparebunt signa certa effimē.
ul putride. hac tamē mora est
medic⁹. vñ dicat Constantin⁹ in ua
tico qō differatur balneū usq; in
declinationē. Cognita ⁊ effi
mere causa p predicta signa sic
accedat ad curam corpore eqlit
er plectorico. ⁊ paribus; ejiciēdus
fiat flebotomia ex cepta causa
reumatica. ⁊ que est ex indigesti
one; Si distingue que sit cā reu
matica. de calida cā fiat flebotia.
si de frigida nō fiat. qua sic aug
mentans reumā. Je qñq fit
indigestio de frigida causa. ⁊ tūc
cognoscat⁹ p acerosas eructuatiōs
⁊ calidas. ⁊ tūc pōt fieri flebotia.
Je dicat Constātin⁹ q si fiat effi
mera cum reumate nō debet fi
balr eā. nec fomentatō arta fiō
tem ⁊ tympora. Si pōt fieī nuc
tio. Je plus dico q si fiat ex reu
mate ul indigestiōe corpore ex
sistente plectorico nō fiat balneū
ne effimera mutet⁹ in putridā.
Je si fiat effimera ex distēpācia
sūr alīs fiat inunctio cta fiō
tem ⁊ tympora. Je si fiat effimeā
ex calore ul frigiditate aeris. l
ex labore. ul ex ieiunio. uel ira.
ul coytu. ul mediana laboratiua.
fiat balneū. Si aūt fiat ex calo
re balnei, p mocetur sudor in bal
neo. Je fiat ex aliquib⁹ passioīb⁹
aīe. p inductionē ytaior aurat
Je si fiat ex repletiōe calor et po

nuū soluūt p uomitū-ul' p clistē
r sōpnū. Et si fiat ex repletiē sāguinis sicut in sinocha inflatiā
soluūt p flebotomiā. Si aūt fit ex
fumera sin thēatica soluūt egritu
do morbo soluto. De ethica febre.

Ethica ē ab ethis q' est habitudo
qua prauisquā corporis sūpueīt
uitatur in hitcum. fit ē uno mōbꝫ
que tarde recipiūt inuitatiōes. r
cam receptā tarde deponūt. Sūt
aūt hui tres species. In pma cō
sumptē maior pars prime hūdi
tatis. In secūa maior sēde. In tūa
maior ētue. fit aūt qnq; ex pas
sionibꝫ aie. qnq; corporis. r aie
sicut ex longa ira. tristicia. r sol
licitudine r studio. Et ex passiōe
corporis sicut ex longo labore. lōga egritudine. ieiunio. uigilijs. r calida r ficca cōplexione corporis. ex numō coitu. fit aūt ex
calidis r ficcis cib' r potibꝫ. r silibꝫ. ¶ Prima ſpēs cognoscit' p consūptionē corpis ex inatenuatu caloze innuo pariexcedente naturalē calorem. ex caloze innuo in naturali circa uolatilia manuū r plantas pedū. qnq; magis qnq; minꝰ. p pulsum distēpatū r frequētez. r sitim continuā. p hoc q' magis infestatur ante prandiū quā post p̄ndiū. p urinā tenuē intensē cāmaz. p arenulas rubeas in fundo uasis residentes. r qnq; pars hūoris residet in fundo. ¶ Secūa ſpēs cōgnoscit' p calorē maiorē. r maiō rē ex tenuatiōes. r sinō p hoc qō maior fit post prandiū quā aī p urinā rubeā. r subrufā. r per plures arenulas. ¶ Et in tertia ſpē tāta ē cōsūptio corpis ut dicunt auctores. q' ū eleuet' cuius ū
teūtur nisi manu deprimat' r p
hoc q' indifferenter infestat' aī prā
dium r post prandiū. Prima curabilis est. Secūa uix post curari.
Tertia nūquā. Ista signa appar'
quando ethica est p se. quia ethy
ca qnq; comitat' febs putridi. i
qm interpolata. Vñ de die in die. ul'
de tuo in tuū infestat' cum typo r
frigore. Sz post solutionē accessi
onis relinquit' predicta signa.
Cura contra simplicē abstineat
ab amaris. acutis salsis. nimiz
calidis r ficcis. acetosis. acutimibꝫ. a frixis. uetustis. r gñaliter
ab oīnibꝫ corp' deficantibꝫ. offerant' electuaria relūptiua. sicut
electuariū. dyagalē. frigidū ifusum.
electuariū restauratiū hūditatis.
r sequatur syrup' relūptiuus q'
sic fit. Accipe testudines que in
ueniunt' in nemōibꝫ. r eyrigue
tas in aqua feruentissima. r ō ill'
accipe cruza r latera. r pure carnes lauent' in uino r aqua r p
nant' in olla rudi plena aq̄ pur
tam bn quassent' in mortario
r cum illis appon' liquiritiā. r sucus gumi ar. succ' violar. dyagrid
albū. semīn malue ana. ʒ.i. semīn
pipuūis albi. amigdal'. lacuc'.
portulace. amidi. aā. ℈. ul' ʒ
ij. l. i. s. semīn menl'. acet'. cucumis
cucurbite aā. ʒ. s. semīn malue
uiolar. aā. ʒ. ij. syrupi. ʒ. i. or
dei excoriati hō. s. penidion. ʒ.
s. citoniorꝫ. bōbuc. aā. ʒ. iij. a
migdalar. amārz. iiij. passe. pri
nee. sebestē. bbis. aā. ʒ. iij. r mit
tant' in olla r ei' orificiū cū pas
ta r argilla obturet' ne fumus
exeat. r decoquat' usq; ad ētue. pti

ñlūptionē. ꝛ colcatur uñ̄ duos bur
los p pannū. ꝛ colatura ad miscañ̄
cuchiaꝫ. ꝛ syrupeꝝ. de usto accipiat
quantū testa oui capit cū tribꝰ p
ꝯꝫ aque tepide ul' aque decoctiõis
ordei. de uno in cruū die balneetur
in hoc balneo. Accipe caput ꝛ pẽs
ũuetis ꝛ aucnā ꝯmanā ꝛ tā diu
coquat' in aq̄ ut' resoluat'. ꝯcumba
balneo cum tā deliccaō fuīt in
ungat' supra spinā a nucha usq;
ad caudam. ꝛ anto usq; ad os stoma
chi. ꝛ sup̄ pectus ꝛ brac̄. ꝛ circa
lacertꝰ ꝛ brachiā ꝛ tybias cū ungō
ūto. ℞. axungie porcine ursīne
anserine. anatine. gallinacee bu
tyri recentis. sepi arietini. olei u
ólacei. oñ̄ liquefior' aā. ℥. j. ꝛ
cum illo liquefiat. ℥. j. cere albe
nouelle. ꝛ nīc deponat' ab igne. ꝛ
nīc gūarab'. o ggē albi. aū. ℈. ij.
apponāt'. ꝛ fiat ungñ. Jē fiat pul
tes de farina tritici ꝛ lacte nce aĝ
stis. ꝛ supaspgat' pulus cuchaī
ul' de colatura furfurꝫ ul' fiat
ex bus de tritico. aucna. trit. cum
lacte amigdalaꝝ ul' lacte capri
no. Jē offeratur lac caprīnū stati
mulsū. in quo lapides fluuiales
sūt extincti. Si habeat uentris
ꝛsolutionē. Jē dicat' alexīō q' testa
cuī gallī quocūq; modo sūpta ual
ẽt. ꝛ alia albumina que bñ pos
sunt digeri. ꝛ nōbꝰ assimilari.

¶ Jē ad echiā febres fiāt cōmodā
ul' tisana. aīb' ydragogū ul' cola
gogū sicut scriptū ē in mea par
ua sūmula. In ista sñt echie. s. ē
tisana nō debet fieri balneū. s. q̄n
ẽ cū putredo. Jē plus dico q̄
q̄n ẽ cū tumore q' aggrat' p tus
sim ꝛ tutillationē unule nō ẽ by
bend ul' q̄n; adest indigestio. Je

no. q̄ sicca ad egrandꝫ fit echica ꝛ
frigida cā ꝛ sicca distēpantia ex
flegmate impedīēte digressionem
ꝛ siccatē subtrahente nutīmenꝫ
q' cognoscat' p discolorationē urīe
ꝛ totī corporis. p ardorosas cruciatu
ones. p debilitatē totī corpis. per
absentiā satis. Curetur p mediō
ter calida ꝛ humida diuretica ꝛ a
bis ꝛ potib. ꝛ clisteriis ꝛ syrupis.
ꝛ fructib; dulab; De febrib; putr
Ebrū putrida; alia est cum dis.
mēpolata. alia cum continua. Im
polata; alia simplex alia ꝯposita
tam simplex quā cōposita fit ō ma
teria putrefia ex tua nata. primo gō
simplia cōtinua dicendō ē. ¶ Fit
ḡ cotidiana de flegmate naturali
ꝛ nīc est urina subalba ꝛ p totum
pinguis. adest oris insipiditas q̄
lyous flegmatis infestat. inapiti
festante cum lento frigore ꝛ logo. ꝛ
deinde cū lento ꝛ longo calore. ad
ultimū cum milio sudoē. ¶ Jē in
cotidiana de flegmate accrefo.
urina ē pallida ul' sub pallida. me
diocriē spissa ul' mediocris ul' me
diocriē tenuis. adest oris acero
sitas q̄nq; in hous flegmatis. q
q̄nq; in hous melancolie inapē
infestante cum milio frigore. ꝛ len
to calore. ꝛ ad ultimū cum par
uo sudore. ¶ In cotidiana ẽ fleg
mate mixto urina ē glauca ul'
cādopos. ꝛ turbosa. quoq; q̄nq; ly
tis flegmatis. q̄nq; in hous me
lancolie. s. q̄ sanguis ē circa medi
am mātē infestat. q' nīc debet infe
stare cum maxīō frigore. ꝛ con
gelatione ꝛ constrictione oriis
ꝛ spasmō ñ̄ cum q̄. tenīte cum
lento calore. ad ultimū cū mi
nimo sudore. ¶ In q̄tana ẽ fleg

mate dula. urina ẽ tuſa ul' ſub
tuſa. p tot' ſpiſſa. adeſt eius dul
cedo. q̃q; in hoīs ſanguis. q̃n
ũ hoīs flegmans infestatur. p
mo multo frigore. deinde multo
calore. z ad ultimũ maiori fridẽ
Si aũt fiat de naturali flegmate
paruis; ſuccẽtib; corpe existẽte
pleroniq; concedat̃ flebotomia
q; concedit̃ in ei cotidiana. et
post digeratur matia si tempꝰ
frigidũ erit. ut ex ymelle. si calidũ
cum origachã distempata cum
aqua decoctois radic̃ femeli. pe
ſelini. liquiritie z pungetur aĩ bñ
dicta ſimplicia uel yeragogo q̃
repto in parua ſũmula mea. t̃
tia die nõ concedas balneũ. ſi le
uis ſtupha poterit̃ accedi. de folij
peroſel' femeli. abſinthij. rũe.
Ereũt aſtupha detur aurea a
lexandrina cum uino tepido mꝰ
tum lymphato. Si aũt nõ ſic ſol
uatur: potes bis ul' ẽ dare aĩ hy
tã accelliois equalẽ myrtinis
muſe enee. Jt̃ ſi q̃ ẽ frigidum
poterit uti edulina carne z pul
lina. z uino bñ lymphato. Si
q̃ eſt calidum ab istis abſtine
at. z maxime ſi eſt uineis nu
ſic multũ debil'. Si aũt fiat
de uitreo z accroſo digerat̃ ma
teria cum ex melle. z pungẽ
cum equali myrtina yeral'. et
yeraꝑ. ul' equali myrtina ydra
gogo q̃ repleo in ſũmula noſt'
parua ut dein ẽ. in ynnua de
flegmate exequat. Si no. q̃ q̃n
frigus ẽ in istis duobꝰ z ꝑ aque
in cotinua de flegmate uitreo
q; potes coq; z manꝰ ponat̃ in
aqua calida. ul' lefauo l' uino.
ul' q̃n ponat̃ in balneo calido
plus ẽ equẽ medie ꝓtra tẽ ꝑ q̃ ẽ
morbũ. Jt̃ in p̃dis febꝰ nõ dat
t̃ mediana ul' uomit̃ aĩ quarta
ul' quĩta accelliõe. Vomit̃ ab
sic fit. Extrahantis ſucus cotidi
mediani ſambuci. ℥. y. z diſtẽper
cum aqua calida z offerat̃ p uoĩtu.
Jt̃ fiat emplaſtꝝ a tumella p̃dis
usq; ad umbilicũ z cum ſuco ablithij
z farina tritici. z puluẽ calidꝰ ſer
nũ. In cotinua de flegmate
ſalſo ul' dulci. digeratur matia aĩ
ex melle ul' oxigachã aĩ in frigi
do t̃p̃. z in calido cum oxigachara
ſola. Pungetur ei cum equali mꝰ
tura bñdicte oxigachare ul' yera
pigre z oxi. ul' catartico ul' aĩ. yõ
gogo z colagogo. tꝛio die fiat leuis
ſtupha cum ſolis ſaluis. planta
ginis. q̃q; q̃nue. cõſũtalle. ſola
tri. lactuce z portulace. feniculi
peroſelli. Ereũt aſtupha offerãt̃
equalis myrtina rubee uel caſcate
z auree alexandrine. ul' tũ rube
a in calido t̃p̃. Sequẽti die p̃dictis
ſuccẽtib; fiat flebotomia de ce
phalica. Vl' p̃t̃ pungatur cum me
dia parte yeragogi z melagogi q̃
inuenies in parua ſũmula. Si aũt
nec sic ſoluat̃ egritudo potes de
xv. i. xv. diebꝰ dare predictũ la
xatiuũ. Si aũt nec sic ſoluat̃ da
bis bis ul' ter opiatã p̃dictã aĩ
loã accelliois. Jt̃ p̃ueré p̃dictũ
uomit̃ cum ſuco lactuce. atꝑ
ras. portulace. leuis aũt debꝰ fieri
quã in aliis cotidianis. fructꝰ
p̃dicta dieta cum febre ynnua.
Ebus con De febre ynnua ſim
tinua cõpoſita ẽ. que hꝫ plici.
ficeri de ſimplici flegmate puꝫ
facto certa naſa. sequũt aſſipiab
p duturnioꝛ ẽ. z fortioꝛ afflictõ

7 maiorē incensionē corpis 7 urine turbationē quia semp ē obuia vrata supius in arculo. auentū iste ut simplices. De terriana.

Terriana alia simplex alia cōposita. simplicū alia uera alia notha. Vera est que fit de colea naturali cum qua pluua particula na conuenit: quēp ē colera in stomacho. quādoq; acta epar.

Si in stomacho cognoscāt p urinam rufam 7 subrufam. p nauseam 7 uomitū. fastidiū. sitim continuā. amaricationē oris. p doloē fronas 7 hoc ē si est in ore stomachi. Si sit in pfundo actionis expellit egestiōes colericas. Si sit circa epar ul' in epate urina est rubea ul' subrufa. 7 qñq; acuta. puncōes sentiuntur sub dextro ypocondrio. paribus g' conuenientibus fiat flebotomia de epatica in dextro brachio. ul' ypocondrio. 7 si sic nō soluatur. digerat' matia cū oxigachara 7 syrupo aceroso. 7 post quartā accessionē si ē in ore stomachi 7 sitcuit uomē tpe facuente pucce uomitū cum aqua calida ul' salsa 7 tb' gutis olei ul' cum sucō sabuci 7 ebuli. pulueē seū atriplicis anceti. tapse. distēpeno cū aqua decoctionis asare bachare. et offeruntur ad pond' libre. ul' cū sucō atriplicis ul' portulace. l' lactuce. Si nō sitcuit uomē ul' si matia cōtinet in fundo stomachi ul' in intestinis ul' in epate fiat purgatio cū electuario de sucō ysop ul' oxigachā ul' colagogo. q' est in alia summula mea. 7 hoc in die intēpolatōis. S equem die post horā accessionis dab' de equali mixtura rubee troch sante 7 requiet ad pondus .v. denariorū. cum aq' tepida 7 alia die sequēti fiat vulneū cū aqua dulci. in cetu detur opiata ut dēm est. 7 alia die sequenti fiat flebotomia de altā epatica 7 si sic nō aurē dare potes añ horam accessionis p dictā opiatā de quidcamo ī .xv. die pōis ut ante mediana predictā febre nō defluente. Ē nota qō qñq; apū apiō materia ē digesta 7 tē mediocris nō debet expectare tēā ul' quartā accessionē ne materia p ebullitionē tapet. sī debet a principio auferri ul' purgāe. Ē no. q' digesta existente materia 7 in ore stomachi existēte matia pōt dari aqua frigida in multa quantitate in accessione si appetat. 7 tīc digitus in ore ponitur 7 procuret uomitū. In nullo alio casu concedatur aqua frigida p̄ dolorem capitis in accessiōe fomentent pedes usq; ameduū tybiar. manus 7 brachia usq; ad alabastros cum aqua decoctois solatri fol' saluias. plantaginis lactuce. portulace simulit acta frontem 7 tympora. Cont' doloē capitis fiat inunctio cum oleo violaceo ul' rosaceo. ul' populeō cum lacte mulieris 7 sucō plantaginis 7 sucō lactuce. 7 simulit yosciamo vigilias. Ē si fiat uentris constipatio detur in mane lotura 7 casticeti simule cum aqua decoctōis prunor 7 violar. vl' fiat electuario de succō inuncto q' d' una ʒ. butyri. 7 ʒ. ß. de aluminē de plumar 7 ʒ. nj. succi mirtil'

r oleā. De duplia terciana ueta.
Duplex terciana ueta fit de coleā naturali in duūs locis ex uasa putrefacta r sequatur a sipli ā p diuturnā afflictionē. r p hj qua singulis diebz infestatū patiens cum typo r rigore. sz ō cio in tciū diē grauī. r p hj q urina ē rubicunda ul' subru bea r mediocrit tenuis r grossa arculo obumbrato supi. cutis aūt ut simplex. De terciana no
Item notha terciana qnq; dha. hz fieri a coleta cruta. qnq; a melancolia r cognoscit p modu accessionis. r p urinā. quia qnz in tercia. qnq; in nona. qnq; i uespis infestat. p urinā q est cruta ul' subcruta. rufa uel subrufa. mediocriter tenuis. l' mediocris. ul' mediocrit spissa. Cuta in principio. paruis; sue nuentibz fiat flebotomia. Si p ipam nō soluatur. digerat ma teria cum oxicacharo cōfti mixtura oximell' si fit in frigido tē pore. In calido tamē cū oxicrati digesta matia purget cum ory r bdicta ul' cum equali myrti colagogi ut scriptum ē in mea sūmula. scd die ul' tercia detur equal' myrtina rubee uel scate r auree r rubee uel scate. r muse enee. In alia die sequenti fiat ! flebotomia. Si aūt nec sic solua tur febris ante hoā accessionis sequentis potest dari predicta opiata ul' mediana de. xv. in xv. diebz ut predictū est in lo calibz. localia dicta in ueta tcia na hic fiat. De duplia tciana
Duplex tciana notha sin gulis diebz affligit. urina tur bata est r obumbrata supi. Cutis ut simplex. Si est ueta tciana r fit in estate r calido tempore. co medat lac amigdalar. aus accis. auenā. farinā ordei. lactucas. portulacas. pira. poma. cerasa. Si in frigido tēpore in die inēpolatois detur caro pulli na r uinū mixtū lymphatū. eodē modo dico de tcia na notha. De quartana febre.
Fbris quartana alia ueta. alia ñ ueta. Veta fit de melancolia ñali r qnq; est simplex. qnq; cōposita de quarto ! quartū affligit in ho nis melancolie. r hūc hō ordinē. p mo fit obstatano. deinde oripi lano. deinō rigor. deinde frigus. deinde frangor ossium r spatio iuncturar. deinde tremor. deinō letus calor. ad ultimū paruus sū dor ul' nullus. Prima regula q ē ante septē accessiōs nō debet da ri mediana nec opiata. Scd alia re gula q nō debet dari fortis me diana. Scd frequent debet dari et nō semel. Sic ergo accedas ad ! curam. Digerat matia cum dya sene. ul' gingbē aleā. ul' dya calamēto. q' longo usu solut q' tanā. Vnde r suaus calamēti ad horam accessionis confer. p' usū electuarij sequē us' oximell' sql linia. purgetur per pigra siplia ul' per elegodion. ul' melagogo. q' repies in sūmula mea. si nō in die accessionis. tercia autez die fiat stupha de calamento. o rigano. ruta. germandrea. gen ciana. gūmi edere. folia lauri. spillo. policaria. ypicon. saturgia. r similibz. Exterius a stupha detur tyriaca maior ad pondus quinq; denariorū cum decocti cē

genciane ul' germandree. S equē
n die si corpus sit plectoricū fiat
flebotomia. Si nō possit pōi uē
nā supra renes ul' inē spatulā.
Jē singulis .xv. diebꝫ post unū
salē corporis purgationē offāt
semel tyriaci ad pondus .v. de
narioꝝ cum uino decoctōis gen
tiane ul' germandree. & hec ante
horam accessiois. Jē gūmi. mir
re ante horam accessionis distē
patum cum ori melle & datum
ante horam accessionis cōsue
uit soluere accessionē. Jē sīgu
lis lunaꝫ mēsibꝫ in fine lunatō
nis apiatur una saphenaꝫ ul'
saluatella in sinistra manu. siz
quentibus tamē de saphena quā
saluatella. Item singulis diebꝫ
mane et sero detur diasene si
placet ul' aquarū cum lapide la
culi tra q' in libra electuarij sit
cum. ℥. i. lapidis laculi. & ℥. s.
mirobolanoꝝ indoꝝ. & pt' ut sit
electuarij sequatur us' uinū de
coctōis germandree ul' genci
ane que longo usu soluit quar
tanā. Vl' fiat tale electuarium
℞. sene. thymi. epy thymi. epi
tice. germandree. gūmi edere.
plantaginis. scolopendre. ap
tani. aā. cōmisce cum melle tu
beo dispumato. & in libra .i. po
nanꝫ. ℥. ij. ferruginis. & ℥. vi.
ℨ. ul' tribꝫ mirobolanoꝝ indoꝝ.
de isto autē electuāio accipe ma
ne & sero usq; ad quantitatē mi
noris castanee. & sequatur us'
predicta ℥ supi ul' uinū ul' po
nio ista. ℞. Aristologie rotūd.
bacaꝝ laur. cētaurie minoris.
genciane. castorei. aā. quantum
cumque & tepidum offerat. Jē fi
detur ponio ista calida duabꝫ ho
ris ante horam accessionis ualz

Jē detur epiata post sepatā ac
cessionē. melius tamē ualet pt'
unū salem purgationē quīq;
diebꝫ ante horam accessionis &
ad pondus tertie partis. ℥. ß. de
aut' de isto electuāio aū horam
accessionis. ℞. Melano pipis.
Jusquiami. aū. ℥. xx. anamo
mi. spice nardi. puerū. casie li
gnee. cubebꝫ. costi. leuco pipi.
macis pipis. gingibis. aū. ℨ. ij.
cocconidij. carui. lappaꝫ acuti.
silphiuꝫ unū. aū. ℥. ij. mellis
q' sufficiat. Jē fiant trocisci. &
origani. calamenti. ysopi. piga
mi. murre. coloquintide. epithimi.
agarici. polipodij. cocconidij. aū.
ℨ. vij. pipis albi & longi. gariof.
spice. lapidis laculi. aū. ℨ. vij.
si sinabrij. gingibis. cinci. musce.
aū. ℨ. i. ossis de corde cerui. ℨ. ij.
margaritaꝫ pforatāꝫ. ℨ. ij. con
fice cum petroleo dene. ℥. ul' ℨ.
ij. aū horam accessiois cū uino
decoctōis cupatorij. precedente
tamē unū salu purgatē. Jē no
tandū q' ptia frigoꝝ quīq; est in sisti
dum quia plus leditur frigore
quam morbo. ponatur patiens
in balneo ul' stupha. Jē in stu
pha sicca quīq; inungat' pacē
cum axungia ul' inunctiō supē
spinam & renes. & circa quasaꝫ
iūcturas ubi communes materiā.
Jē accipe pernū coloquintide.
remonis inclonibꝫ ul' cepe ru
bee si nō habeas pernū. & tē pu
nas pulueretur pernū ul' pipis.
castorei. cubebꝫ. & alīs temperatis
oleo. coque diu. & cum diuinū

tum fuerit aliquid appone. ad ultimū cola p panū. r cū hoc ungo fiat unguentū ad ignē. Jē accipe nitr. ℥. vj. sol. flamule ℥. duas. synapis. ℥. s. euforbij. ℥. s. omia terantur r bulliant cum oleo l'uno uetustissimo usq; ad tertiam partem. cola. r unge uolaf manū r pedū. r sic opus fuit uentr r spinā. caue tamē ne ungatur regionē epatis. r hoc facies p duas horas ante accessionē. r nisi dēbuleet ut fuerit. r nisi cooperiatur in lecto ut fuerit r fugiat bis ul' ter si opus fuerit. ¶ Dieta. Comedat carnes porcinas recentes pas salsas r assas. edulinas. caprinas. uitulas. Bibat unū q; consueuit. ab manducā r elaxet. ab stineat ab omnib; oppilātib; et uiscosis. De duplici quartana. Item duplex quartana habet fi de melancolia putrefactā in duob; locis extra uasa que separatē a simplici p maiorē r diuturnū eorem afflictionē. r p hoc q; duob; diebus affligit in hoīs cōmunis melancolie. r in tertia die interpolat que sub eadem diligencia ē curanda ut simplex. ¶ Jē nota quartana de colera adusta. ul' sanguine. ul' salso flegmate ad usto que de quarto in quartū affligit fiunt de colera adusta nō de quarto in quartū. in tertia. mō in meridie. nō in uespis. ¶ Si d' salso flegmate nō in uesperis. modo in nocte. modo in horis flegmatis. ¶ Si de sanguine. modo in horis uesperinis. modo in horis sanguinis. modo i am bas affligitur. ¶ Si de colā. adusta urina est in mane et urina. l' rufa. ul' subrufa cum tenui substancia p totū. ¶ Si de salso flegmate. urina ē nimis intensa. et mediocriē tenuis ul' mediocriē spissa. ¶ Si de sanguine. magis colorata ē r spissa. ul' mediocriē pinguis. ul' mediocris. ¶ Digerantur matia cum equali myrrhā oxymellis ul' oxigachaē. r quātas partem oxymellis. r tertiā oxigachare. quia ppr' adustionē colere ul' melancolie uidelet. r melācoli e purgetur cum tribz partib; catarria imperialis. r quāta pertapigē ul' peramē ul' peralegodiō. tertia die fiat stupha de folijs salueie r uincaz. lactuce. portulace. plantaginis. trifillie. quīq; nerui e. r apponatē tres pres ul' quatuor herbaz calidaz. de policaīa. ypicon. triagia. spillo. Cui cū astupha teneatur tres partes tribz tres uncias r quarta tyriace maioris. cum uino zaqua ad cctionis solopendrie. endiuie. ypicon. Sequenti die partib; conuenientib; fiat flebotomia. r maxime si sanguis est in cā apiā apiō. in sanguine debet fieri. r fiat tam purgatio quam flebotomia in tpe inēpolatoīs. Jē si nec sic soluatur tribz diebz uel quatuor dabis predictā opiatā ante horā accessionis. Cyrcū balneo. ul' accipe eam sine balneo. r dum uadat ut fuerit. si ad nec sic soluas treuetur pōdera medicina r predicta opiata. Jē singulis mēsibz flebotomet ō salua uella. r in sinistra manu. et hoc in scda crate lune. Jē singlis diebz mane ex seq accipe de eq la myrrhea que fit de duabz pā

tibus vna pr̃unis. ⁊ quanũ vna
sene aꝺ quantitatẽ manꝰis ca
stanee. ⁊ sequat⁹ usꝰ istius syzu
pi. Accipe scolopendriã epaticaz
capillis ueñis. eruac. herbã uio
laz. sandali. polipodii. aꝺiãtos.
⁊ apponatur terna pars ypicon.
policaiã. serpillo. boragine. et
pulegio. satureyã. ita decoqua
tur in aqua. colentur. colatiẽ
aꝺdatur cucharz. syzupetur. ⁊ ꝺ
hoc accipiat quantũ testa ouĩca
pit cum duabꝰ partibꝰ aque te
pide ul' tribꝰ. ¶ Dicta. Comeꝺr
pullos. gallinas. turtures. pꝺ
ces. faſiãnos. alaudas. ⁊ alia pũ
na uolatilia. campos ⁊ nemora
inhabitanda. ⁊ cetas aues plu
timas. ⁊ vnũ sit clarꝰ. ⁊ vñ lym
phaticum. ¶ Nocha quartana du
pler fit de colera aꝺusta. ul' de
salso flegmate. ul' de sanguiẽ
aꝺusto. in duobꝰ locis exẽ ua
sa putrefacã. ⁊ duobꝰ ꝺiebꝰ seqñ
tibus affligit horis mocrtis si
est simplex. Que hꝫ curari sub
cadẽ diligencia cũ sipula nocha.

Erratica fe- De febre erratica.
bris est illa que existens in cõ
pore usqꝫ aꝺ sui cretica
tionẽ ul' declinationez
in ceis partibꝰ affligit nec ceis
ꝫpibꝰ affligere ꝺimittit. fit aũ
ex colera. flegmate. ⁊ melanco
lia. vñ qñ un festat ter un die ꝫ
ꝺum illi tres humores mouẽ
tur succesiue ꝺuabꝰ typis ul'
temporibꝰ ut cõ ẽ in cetra ꝺi
ana. terciana. ⁊ quãtana. Juz
ꝺe die in ꝺiem ꝺum mouetur
qñꝫ flegma. qñqꝫ ꝺe tño in ter
ciam ꝺum mouet colera. qñꝫ
ꝺe quarto in quartum ꝺñ mo
uetur melancolia. vñ talis febꝰ
frequent⁹ ꝺeliminat⁹ in quãtanã
vñ ypocris in amphimino. feꝫ
bꝰ inoꝛdinate uagantibꝰ quar
tane sunt ſuture. Digeratꝰ ma
teria cum equali mixtura catar
tica impial'. ytalogoꝺiõ. yeupi.
teria ꝺie fiat stupha ꝺe herbꝫ ca
ꝺis ⁊ frigꝺis. ⁊ cum ea stupha
tetur equalis mirtina rubee ꝰ
calcate. auree. ⁊ tyriace ⁊ mitriꝺa
ti. cum uino decoctõis. ⁊ aq̃ endi
uie. ypicon. ⁊ sequẽti ꝺie corpꝰ
existente plectrico fiat flebo
tomia ꝺe epatica. Si corpus nõ
est plectricũ apiatur una ꝺe
saluatella in sinistra manu. ul'
saphena in sinistra. Si aũt nec
sic soluatur febris terciana uel
quartana añ horam accessiois
quanꝺo ungues liuescãt. obsta
tiones supueniãt. ⁊ alias. ꝺa
bis predicã opiatã cũ predicã ꝺe
coctione. Si aũt nec sic soluatur.
aꝺhuc teneatur predicã mediciã
⁊ predicta opiata. Jt iterato aꝺ p
dicta electuaria mane ⁊ sere. pꝰ u
sum electuarij. accipiat ꝺe isto sy
rupo quantũ testa ouĩ capit cũ
tribꝰ partibꝰ aque tepide. Acci
pe polipodii. scolopendriã. endi
uiã. herbã uiolaz. añ. manipli
unũ. ratiõe colẽ. uiõe fenuclꝫ pe
troselini. balsamite. pulegij.
balaustie. Ratione flegmatis.
tantũꝺẽ ꝺe herba sã Johis. salꝫ
gie. serpilli. policaiẽ ctã partẽ.
Ratione melãcolie quassentꝫ ⁊
decoquanꝺ in aqua. colentꝫ. co
latuꝛe aliquiꝺ aꝺmiscatũ gu
charz ⁊ syzupet. Si supueñt uolu
capitis fluxus ⁊ uentꝰ cõstipa
tio soluetur ut dictũ est supet.

Dicta · Comedat pullos gallinas gallinas · porcos · fasianos · et uolatilia parua · campos · nemora habitanda · potus eius sit uinum clar · & bñ lymphatū · comedat lac amigdalar · uus acetos · & auenā.

Si epiala febr'. De epiala febre.

Dicit ab epy q̄ ē s. & algor q̄i ex tū habens algorem · in ea ei ex tioñ infrigidantū & mutora calefacit. fit enī de flegmate & melācolia grossa putrefacta in nus in stomacho · qua tū est in pola ta · diu enim putrescit humores · in stomacho ab tūs resolut quaī fumus disteñat qui distemperat cor rita fit febris & calor interi? et pars illi? fumi dum pueñit ad ex tenora dissolut ibi flegma mut um subcutaneū & nō calefacit · ex cui dissolutiōe ul' diffusiōe sub cute ex tenora infrigidant. ex hoc fit in lupiā · qua calefiūt extei ora & infrigidant. fit de colā putrefacta subcute · & dum putrefiat resolutur ab ea quidā fum? qui pueñens ad cor ipm facit febricitare. Jē de tpa distēpancia di fundit ad exterora & tpa p̄ē natu ram calefacit · pars aūt illi? fūi trahitur ad interora · & dissolut flegma interū q̄ ibi repit ex cui us dissolutiōe cum nō calefiat · & diffusione p membra interora infrigidant. Cura in epiala · digerati maria cum oxim̄ell' sq̄lino · purgēt cum yera pig̃. ye ralogodiō · die tria fiat stupha de calamento · origano · mīta stroniū · castoreo · foliis lauri · & filib. Exeñtu a stupha deē equali mixtura auree · tyriace · ul' metridati cū uino acetosis saluie · & rute · & postq̄ desiccat fiat ei unguatū aiua spinam · & renes · & stomachus · & brachia · & tybias · & cura cū hoc ī guento. Accipe sucū fenuculi · absinthij · apsami · balsamite · agrimoie añ · uerbene · & decoquant in oleo · cōi ul' nucū usq; ad cōsumptionē sua. Si aūt nec sic soluat detū p dicta opiata ter · ul' quat · añ bra · accessionis cum supauenit alice · & obstacules. Jtē uteret p dicta mediana · deīde clysteria calida sicut dictum est de calamento. Et sequat usus uini clari · ul' syrupi dē in quartana. Jē fiant scarificatiōes · & uentose in tybijs inē spatulas · & supra renes. Jē comedat pullos · porcos · gallinas · & parua uolatilia · campos · nemora habitanda · & mū mediocre bibant. De lupara ē cōtra epiale. Lupara feb'. qua in lupara exterora calefiunt · & interora infrigidant. fit enī de colera subcutanea putrefacta · & flemate · & melancolia inter in stomacho · & in intestinis ut dicit auctores · & intelligas ut dictū est ī epiala. Infestat aūt de tno ī tertia die. primo supuenit obstaculos · & alios · deinde rigor. postea sitis · postea calor · & in medio caloris supuenit singultus anxiabile in interioribus · & tanto fit quia diu putrefiat colera subcutanea · & fumi trahit ad cor · & facit febrez · alia pars trahitur ad stomachū · & intestina · & flegma interū dissolut · & melancolia · & ipm nō ē calefaciens ut pōt uideri in sole · & glacie. Ex illius q̄ dissolutiōne · & diffusione p membra interiora sequitur maior infrigidatio. Epiala q̄n infestat de die ī

Nō q̄ ly fricū ens · & epelata

diem. qñq; de trio in trium. qñq; de quarto in quartū. ¶ Cura. fiat fricatio ul' balneū de foliis ficuas ⁊ unc cap. solatū. uiolar. nūq; ne q̄stenter constipato. qñq; nec nec. tormentille. fol' frenculi ul' seminū. ⁊ pul. absinthij ad alterū dū ⁊ ad apiendos poros. ⁊ tū bñ fricetur totum corp̄ cum herbis ⁊ nunc reapiat' in lecto ut sudet. Jē corpore existente pleretico l' ad hoc calido ⁊ poris apris. fortis fiat p totum corpus inunctio cum ungtō. Extrahatur succus morelle. ⁊ bulliat ad ignē ⁊ colet tur. colatura addatur cera ul' ad misceatur cum equali mīt' tuā dicti ⁊ tantum olei uiol' ⁊ decoquatur ad consūptionē sua. ⁊ apponatur pul' de cera alba. et fiat ungtū. si nec sic soluit' febr' fiat sic ter ul' quater. Jē fiāt sanificationes in anteriorib; ⁊ posteriorib; tybiaz. Jē apponant' nē tose inter spatulas ⁊ sup' uene cum aūt soluta fuit febris digeratur flegma ⁊ melancolia cū eremelle squillitico. purgentur cum yeralogodion. yera pigra. tāta die sine balneo. dē aurea alexandrina. Si enī remanent in stomacho ⁊ in intestinis p̄ſ. ē cā colice ul' yliace passionis. Sit inpolata. **D**e febre continua. sequit' de continuis. si continua febris ē illa que existens in corpore usq; ad sui cortices determinationē continue affligit. ē q̄nq; de sanguine. ⁊ dr̄ synocha. ⁊ dicitur a sūn q̄ ē cū. et sinoche q̄ est labor. quasi continuus labor. Inter cū in si cā continua fit labor. continuus. ramie fit in eis relatio. prec̄ quā i sīpl' synochi. Sunt. nō eius tres spēs Epauma stic'. augmā stic'. tomogenus. fiunt. aūt tres spēs iste d sanguine putrefacto in uasis.

¶ Cognoscitur g' p doloē frontis ī tolerabilē. p lampadas ⁊ rubedinē corpoz ⁊ calidaz apparationē in sōpnis. p oris dulcedinē. ⁊ p pectoris inflationē. p urine rubedinē ul' subrubee colorem. p ei' spissitudinē ⁊ humoē. ⁊ corporis repletionem. ⁊ uenaz inflationē. p oculoz rubedinē. ¶ Primū g' o fiūt est ut paribus conueientibus fiat flebotomia de epatica. Jē pl' dico q' si corp' sit plethoricū ml'tū. et multa fiat flebotomia sine extractio sanguinis corpore existente forti. Jn augmento aūt fiat alia flebotomia. Singulis aūt diebus mane ⁊ so decoct' yzup' wlace ul' uiolacei. ul' cichoraz uiolacei corpore existente constipato. Si aūt uenē sit fluxibil' cucharū wlaceū cum usu syzupi wlacei. Si aūt ro ul' uiol' paciēs ac apiat' quacūq; hora uoluīt ul' i potu. ul' fiat iste syzup'. Accipe uiol' p̄ una. ℥. i. ul' duas. si uēē sit constipatus. Si aūt nō pūt ro. capill' ue. cetrac. polipodii cum. adiantos. epatice. hōe uiolaz. scolopendre. endiuie. aū. ℥. iij. seminū fenicli. sandali. omniū. ℥. ß. quassentur ⁊ decoquant' i tota aqua. ⁊ colet'. ⁊ colature admisceaō cuchaī. iij. duas. ⁊ syzupetur ut fiat decoctois. Accipe istī syzupi libram unā cui admisceatur tuli. ℥. i. ℥ß. ⁊ unā unaz medulle cassie fistule. ⁊ 3. iij. tamarindoz. admisceaō rāū mel

post. vij. vel. v. dies. si videas ma
teriã digestam. tũc potes dare in
manc de isto syrupo quantũ restat
oui capie cum tribꝫ partibꝫ aque
repide. de alio autẽ simplici qua
cumq; hora voluerĩs r ante pran
dium r post. Accipe in albo conẽ
tolorem capitis. Jnungatur frõs
r tẽpora cum oleo rosaceo vel vio
laceo. populeõ. r lacte mulieris r a
ceto. r suco portulace. r lactuce. r
pido. Contra aspritatẽ lingue
infundatur cum musallagie pfi
lij. r radatur cũ cultello ligneo vel
musallagine cydoniox. Jt contra
aspritatẽ lingue. r siccitatẽ fiat
ce arteñe. ex tritalyatis sucus v
mucularis. semp mixtꝰ. r decoctꝰ
cum equali mixtura olei viola
cei vsq; ad 9sũptionẽ suci. r tũc re
soluatur cera alba r fiat ungẽ.
r facta inunctiõe cum oleo vio
laceo. supponẽ tiacee arteñe. Jt
contra dolorẽ oris stomachi. ac
cipe semẽ fenuculi. petroselini. a
nisi. amini. añ. semĩa quallẽt
r cum oleo rosaceo ponãt. r decoq
quanꝺ in aqua. r tũc saccul⁹ po
natꝰ sup os stomachi. ita q; unũ
caput tangat regionẽ splenis. r
aliud epatis. Jstud dolorẽ mitigat
r removet. r festinat crisim. r su
torẽ pducit. Jt contra constipa
onẽ ventris fiat predictũ supposi
torium de laudo in triana inter
polata. vel clisterẽ de oleo violace
o. r suco mercurialis equaliꝰ cõ
mixtꝰ. vel suco apij. De dic
ta dico q; si videris statũ primũ
q; cognoscas p colorẽ r sitim u
rine. cui datur lac amigdalax
r mebule. Si aũt stat⁹ fuerit remo
tior utendũ ẽ grossior r dicta.

De febre causon.

Febris causon
diatur a causante q; est incẽdiũ
eo q; sũmũ prestat cor pori incen
dium. fit aũt de colera putrefia
in subtilibꝫ ueis oris stomachi. pl'
monis r epatis. ut dicit auctõs.
Cognoscatur aũt p dolorẽ capitis
intollerabilẽ. p vigilias instan
tiam. p alienationẽ r desipiẽtia
facies. r abhominationẽs. p arri
tatẽ oculox r rubedẽ. p instabilita
tẽ r tremores. p oris r palati de
siccationes. p lingue nigredinẽ.
r adustionẽ. r cõpactionẽ. p cor
dis tremorẽ. r p urinã rubicũdã.
r subrubicundã cum mediocri
tenuí substancia. cum spuma r
crocea supra. Primũ g; 9silius
est ut partibꝫ 9cientibꝫ fiat
flebotomia de epatica cum appo
sitione. Et nota q; quãq; sit cũ con
tinua indigestione stomachi.
dico qꝺ fiat clisterẽ vel vomitꝰ
vel unctiat stomachꝰ. r in seque
nti die fiat flebotomia. r hoc ser
vetur in omni continua. Si iglit
diebꝫ mane r sero cetũ cucubi
violaceũ. p potu quacũq; hora
voluit accipiat syrupũ violace
um. vel syrupum de herbis dẽm in
sy nocho. r si videas signa dige
tionis materie offeras aliqñ
syrupũ rosarbuũ. r quia frene
sis huic febri valde ẽ familiaris
in cholã. Radatur caput et un
gatur cum predictis in sinocho
tepido. r fomentetur capꝰ cum su
co solatri tepido. vel suco lactu
ce. r q; etiam dolorẽ removet r
sopnũ inducit. Jt 9tra vigi
lias instantiã accipe semẽ por
tulace. atriplicis. r papaveris. pulegia

rapponatur due partes farine ordei. rconficiatur cum succo lactuce rportulace. rfiat emplastrum. rcapiti cum suppponatur. Contra asperitatem lingue fiant predicta in sinocho. Contra asperitatem tracee arterie. Contra tremorem cordis rpassionem cruis stomachi repatis. fiat hec emplastrum. Accipe viole uiolas spodium. roxi sandalorum. rpulverisa rapponatur media pars farine ordei rpayr de camphora. rconfice cum succo plantaginis ul' solatri. rapponatur payr de acetro rsucco feniculi. Contra constipationem ventris fiat clistere dictum in sinocho ul' suppositorium. Item contra dolorem capitis fricentur uole manuum rpedum plante cum decoctione absinthij rmaluc. De dieta dico quod dabis lac amigdalarum. nebulas lotas. cruta. pruna nigra. rlactucas. Si autem uideas quod cibi dicta multum debilitent grossiores reficiendo est dieta. quia semper preiudicat uirtus patientis. Unde tu uides quod in quadam continua datur colatura galline a principio usque ad crisim. quandam in parvissimo deficiunt propter debilitatem corporem. De cotidiana continua. Cotidiana continua fieri de flegmate putrefacto intra uasa. Cognoscatur autem per calorem continuum rlentum in principio facientis motum parvissimum in horis flegmatis per aggrauationem totius corporis per stupore. Si autem gariulas est signum colere rstupor signum flegmatis per palpebrarum oppressionem. per oculos turbidos uidem. per facies subinflationes. per subtrinum colorem cutis. per os apti apio insipiditatem. per uentris inflationem per nausea. per urinam tenuem ul' subrufam rpinguedinem in circulo. per aeriam colorem pay ul' obumbratum super in circulo. Primum signum est in partibus conuenientibus fiat flebotomia. Singulis autem diebus mane rsero ad digestionem materie detur cuchar uiolacei. rquando hora uoluerit syrupum uiolacei in potu accipiat cum aqua decoctionis feniculi petroselini mane rsero detur ad digestionem matutine syrupus acetosus. Si uentris fuerit fluxibilis detur syrupus rosacee. zucharosacei. Item accipe scolopendriam endiuiam. capill' uenis. cortic. polipodii. adiantos. radicem feniculi. petroselini. decoquatur in aqua. pinea. uiole. rcolentur. colature admisceat cuchar rsyrupi. de hac autem. Accipe tertiam partem mirobolanorum pulpe rappone nebulos. De hac autem cum uideris signa digestionis materie ul' decoctionis urine in quarto ul' in quinto die. offeras mane cum predicta decoctione. de simplicibus potes dare quando quis hora uoluerit rad digestionem materie. rad expulsionem cibi per urinam. Item contra dolorem capitis rasperitatem lingue fiant predicta remedia. rdolorem stomachi repassionem ventris. De dieta dico quod cotidianarij. tertianarij. quartanarij in horis sanguinis fuit reficiendi. Si de sanguine fiat febris in hora consueta. eadem quod fuit dieta que in pdcis. Si tamen grossius debet refici. Item dico

q̄ si ulcus q̄m debilitat̄ septimo die potes dare colatur̄ galline si nō fuerit purgat̄ usq; ad. xiiij. die. eo adhuc urina est pax corta. potes dare unū multum limphatū.

Tertiana cōtī. De tertiana continua. Tertiana continua fit de colera putrefacta i uasis differt a febre causonide. in hoc q̄ febris causon fit in substantijs uenis oris stomachi. splenis et aliis ut dictum ē. Tertiana cōtinua fit in alijs et predicta signa in causon sunt. que in hac tamen nō tm̄ incensa agnoscat̄ et ode in ur causon. et simil̄ curat̄. tamen a liquātulū grossiori dieta in sit̄ pum. est ul' refrigerantiū ē pacis.

Febris De febre quartana cōtinua. Quartana continua ē que fit de melancolia putrefacta i uasis que sic agnoscatur. p calorē cōtinuū et lentū. a principio inde. et de quarto in quartū faciens tē motū parū sensibilē in hōis melancolicis. p uigilias instantias. p rigiores corpoz in sōnis appetitionē. facies et labioz q̄ plūbeum colorē. plingue siccitatē oculoz aspritatē. p anguishā et uentris constipationē. p pulsū a principio parūm et tardū. q̄ post frequentioz efficiat̄. p substantiā ul' substantiā a principio colorem urine. cum mediocri tenui substantia.

Cum pātis continentibus fiat flebotomia de epatica. singulis diebus mane et sero offeratur dyamoron abbatis. et tolata nouella sine cinamomo. et sequatur usus. usus syrupi. de capetadie fumi culi. penoselini. scolopendrie endiuie. acetosi. politricū adiantoz. thimi. epythimi. senec. florum borragis aisante. et papaueris. quassentur ista decoquantur et colentur et colatura admisceatur cucharo et syrupi in fine decoctionis terre prius usti syrupi admisceatur pulus facti de mirobolanis indis. et cū uidetis signa decoctionis medicine p inspissationē et colorationē urine. dabis in mane de illo syrupo quantū testa ouī capit cū tribus partibus aque tepide. de simplici aūt dabis quacūq; hora uoluerit.

Contra dolorē capitis et aliis similibus et cetā aspritatē lingue fiat ut dictū ē in causon dicta sit talis sicut in cotidiana continua. pax tamē grossiori. De fe

Sicut nāles bonū continuaz nothaz. humores putrescūt in uasis et facit̄ continuas. sic humores innaturales. ymo quācūq; putrefiat colera innaturalis facit cōtinuā que separatū aueria ticana p uasietatē paroxismi et dolorē et sitiz urine. de dio ē in tertiū fiat paroxismū. q̄ q̄nq; in hoīs flegmatis q̄nq; in hoīs colerē. Jē urina est subastrina ul' subrufa et fere pinguis.

Jē q̄nq; putrefiat et flegma salsum et facit continuā que separatur aueria continua p uasietatē paroxismi et dolorem et substantiā urine. fit ē mot̄ paroxismi de die in diē. q̄ q̄nq; in hoīs colerē. q̄nq; in hoīs flegmatis. Jē urina est rufa. ul' subrufa et fere pinguis. ap totū lucens in circulo et obumbrata manu opposita.

Jē q̄nq; putrefiat flegma dulce. et fiat continuā que separatur aueria p uasietatē paroxismi et dolorē

r substanaē urine fit eñ motꝰ
putrefactiuꝰ de die in diē. Sꝫ qñq;
in bonis flegmatis. qñq; in bo
nis sanguinis. Jē urina ē rufa
ul' subrufa. r p totū pinguis. r
apposita manu pꝛꝰ lucens uel
obumbrata supꝛus. Jō qñq;
flegma aceto sum facit cotinu
am que sepaꝛatur aucta p ua
rietatē putrefactiui r coloꝛe. r sic
urine fit eñ motꝰ putrefactiuꝰ
de die in diem. Sꝫ qñq; in bonis flegm
matis qñq; in bonis melācolie.
Jtē urina pꝛꝰ colozata cruina i
tensa ul' subrufa ul' mediocꝛis ul'
mediocꝛiter tenuis. in qbꝰ aliqñ
obumbzata ul' lucens supꝛus.
De flegmate autem nō cōsueuit
fieri febꝛis cōtinua. qñq; in ei
bitum mīꝰ est in uaſis q̄ alio
rū hūoꝝ. Melancolia tūalis
est cōpositꝰ ex colera r melācolia
innaturali que qñq; facit cruinu
am que sepaꝛatꝫ aucta p uarie
tatē putrefactiui r coloꝛis r subtilī
am urine. fit eñ de quarto i
quartū diē motus putrefactiuꝰ ei
qñq; in bonis colere qñq; i houꝛ
melancolie. Jō urina magis est
rubea r magis pinguis quā i
cera. Si ergo sepaꝛatꝫ nocte
cotinue aueris cōtinuꝰ. tū
fiet eñ diligencia cuiꝰ. Nocte
cotinua r cotinua de flegma
te sūt ul' oīa cum uā cruina.
Quartana nocte cum uā cōtī
nua. plus tūn uꝛget frigoꝛis.
Urina. De causa emitteꝛe mi
cet febꝛis cotinua cōpositꝰ nocti
sita ex duobꝰ humoꝛibꝰ. quoꝝ
unus putrefactꝰ in uaſis r alī
crua. r in quolibet emittēs co
lera putrefactꝰ intus ul' eē. Sym
ō
alegnō. Emittē quasi medī ter
r. terciane eo q̄ bē medā putrē
fiū r medā tercianē. r fit tres e
mittentes. minoꝝ. medī. r maioꝝ.
In minoꝝ putrefio unꝰ flegma
r colera cruina. q̄ cognoscit p o
tinuū calozem r leuni apparitū
pꝛoximā cotidianū in bonis
flegmatis p frigiditatē cruoꝝ
in primis bonis flegmatis. Hū.
G. in pass. minꝰ emittēs cotī
nuū bē typum. cognoscit aūt p
rigoꝛē tūanū in quibꝰ dī partiꝫ
siēm positionē maīe co. q̄ cogno
scit p coloꝛē capitis. r grauis
sōpnū oppressionē. Sꝫ si primo no
cetur nomine statim respondꝛ.
p q̄ differt a tūanis q̄ p pleb
clausiū paruā subrufā. remis
sam. r pinguam. spissam r luen
tem. in supiori regione. Cum
paꝛtibꝰ conuenientibꝰ fiat usq; ad
quartū diem. Flebotomia singlis
diebꝰ priꝰ quam in die flebo to
mie dab mane r sero syrupum
acetosum quacūq; hora uolueris
contra uentus constipationē qd
similr ledit milū emittentes. Sy
rupū uiolaceū cum aqua decocti
onis fenuculi. petroselli. r liquiꝝ. sin
gulis diebꝰ dab drantos sine mō
ul' rosata nouella. r sequat syrupꝰ
diuretic' qui cōs est in cōtinua. Si
appuerint signa digestionis qd co
gnoscit p maioꝝ effusionē urī
ne r minoꝝ tinctuꝝ. dabis la
xatiuū qui cōs est in cōtinua cē
capitis. do. r lingue a sputatē. ra
sa sūcha. fiant retrocula ad cala
a que cū sunt in cruina r in no
cha. r causon. Dieta sit talis
qualis in cotidiana cōtinua.
Sed emittens. De medio emittēs

fit de colera putrefacta in tus ⁊ fleg
mate cr̃ cognoscas aũt p calorẽ o
riuũ facientẽ de cito in tcũ mo
tum paruissimũ in hoys colere
in primis tamẽ hoys extrema fri
gescunt. Vñ. C. in pass. in medio
emitteo fit tertiana typ̃. Jtẽ si
gulis diebꝫ in horis flegmatis fri
gescit quedam partes circa posi
tionẽ materie. adest dolor capitis.
situs. amaricatio oris. lingue aspi
ras. urina rubea ⁊ pinguis ul' sub
rubea. distincte luens a media
ygestione supius. ¶ Cura. pueris
conuenientibꝫ fiat flebotomia si
gulis diebꝫ. deinde syrupũ acetos.
mane ⁊ leue ad digestionẽ mate
rie cũ aqua acetosis mixtẽ frequẽ
ter ⁊ solo pendere preẽ quã in die
flebotomie quacũq; hora voluis
deinde syrupũ violaceũ ⁊ cuchu
violaceũ contra constipationes
uentris offeratur de syrupo dicto in
febre causon. Si habeas signa di
gestionis p augmentationem
urine ⁊ p maiorẽ turbationẽ ⁊ ie
ctionẽ colere dabis in mane syrup̃
mirabolanorũ quibꝰ ẽ in febre ca
uson contra doloꝛẽ capitis ⁊ alia si
thomata fiant ꝓcia ⁊ media.

De dicta vice q̃ fit talis qualẽ in
febre causon. ul' in febre tertiana.
Advm in principio. si tamẽ aliqñ
grossities ⁊ fm hoc q̃ status erit p
pinguis ul' remotus. Vnde ab gis
sicẽ ul' diete tenuitatẽ. De malo
dare contrarius fit ꝺ in emitteo.

Melancolia int̃ putre fit colera
cẽ. cognoscatur p continuũ calorẽ
huius a principio lenis fiat paroxis
mus motus de quarto in quartus
in hoys primis melancolie. sentit ẽ
stigus ⁊ typus circa nolas manuũ
⁊ pedum. Vñ dicẽ. C. in pass. maior
emitteus fiat quartanus typus. de
cito in tcũ facit ingoẽ in horis co
lere sedm positionẽ matrie. adest ca
ruitas. oppilio palpebꝝ in pri
cipio paruissimi suffocatur nec fa
cei adest tristicias. aliqñ urina
nigra cum aliquãtula rubedine. a
liquãdo usq; ad fundũ luens ali
quãdo ex mortificatẽ emerica pha
lea p totũ. de isto emitteo dicẽ. C.
in pass. q̃ potius diuina manu ci
tatur. vñ ꝛ eadẽ solu cura relinquit
tamẽ medicus q̃ta ipm sic deb: o
pueris. pueris q̃ueẽtibꝫ fiat flebo
tomia usq; ad quartũ dicẽ ⁊ singlis
diebꝫ offeratur mane ⁊ so syrupus
acetos p̃ceq̃ in die flebotomie.
cum aqua acetosis solopendue.
epythimi. radias fenicli. Jtẽ q̃q
hora voluis accipiat cuchu vio
laceũ contra ventris constipatõẽ.
Jtẽ quacũq; hora voluis accipe de
simplici syrupo cõ in quãtana q
tinua. Jtẽ digesta existẽte mate
ria q̃ cognoscẽ p augmentationẽ
urine ⁊ ei tenuationẽ eiꝺẽ. tu da
bis in mane de syrupo laxatiuo q
dictus ẽ in quartana. Contra si
thomata fiant predicta localia.
Dicta ꝫ in quãtana cadẽ ẽ offen
da. De subueniendo sinchoãtibꝫ.

Quando febris plus nocet
sinthomate quã febre. tũc de sin
thomatibꝫ dicam. Notandũ gñ. qꝺ
quinq; exactus ⁊ passus longis ⁊
crassis ⁊ quartalis supueniẽt dia
forecia cardiaca pusilio. fit aũt a
calore dissoluẽte subtilẽ humidita
tẽ ⁊ cosi. ⁊ ipa consumẽte cõ siccan
te. In illa aũt totũ corp̃ resolutũ
in sudorẽ. Vñ nihil ei retinuat cor
p̃. ⁊ infrigidat̃ pp̃ depositõẽ humoꝝ

rſpiuū. Jē in sōpno uidē quōd q̄dā
mor. Jē aliq̄n studz est tūn fugiendū
in extremis. q̄z in toto. primo sic
est subueniendū ponantur fugien
flores z folia in camera patientis.
s. folia rosar. uiolar. saluiē. z mur
re. Jē plante pedū z uole manuū
debent confricari ut extrahantur
fumi ad inferiora. Jē frequenter
untinguat̄ uōbr in aqua rosacea
z narib; supponatū. Jē cū oleo
murtino q̄ fit de foliis murre ul'
fructib; decoctis ad solē p. x. dies
z de oleo salueino de foliis ul' flo
ribz saluiē decoctis in oleo p. x. di
es ad solem fiat unctio. circa
collum z supra spinam z supra
pectus. z supa aspergatur pulus fr̄
de sandal' z rosis. Jē dicat. G. q̄d
pulus factus de cornu cerui cō
busti ad hꝰ idē ualet. Jē cū albu
mine ouī ul' suco c uel
psily. ul' aqua rosacea. l' simo sēp
uiue ul' solat' fiat unctiō. z si
napicentē puluēs predū. Jē pul
uerigenē rose uiole z sandali. z
ta simā ebrus. z q̄ficiant cum aq̄
rosacea z simo sēp uiue z fiat em
plastr; z supponat̄ regiōi cordis
stomachi z patis.

Dicū ē plus ledit egritudo sin
thomate. uñ plus ledit febs cō
tinua quā frenesis. quā sepa
qua si posſit p unā uenam de
mitt ex toto fieret cura. Vñ pl'
laborare debet medic cōtr frene
sim z q̄ uigilias quā cōtr cām.
Q ulceres autē contigit q̄ a pn
cipio egritudinis fit fluxꝰ uen
tris sinthomate? Queritꝰ ergo
utꝝ debeat fieri flebotomia. q̄d
debeat fieri uidet. quia materia
que ē in uasis p flebotomiā pōt
educi. Vnde fiet curatio melior et
fortis est natura. Esto q̄ sit fortis
ergo debet fieri flebotomia. Cō
tra si facias. flebotomiā ui incipi
fluxum ergo matia pōt trahi ad
aliq̄ mēbr; nobile z erit causa
uiriosus sinthomatis. Jē esto q̄
fiat ui nature. queritur utrū de
beat fieri flebotomia. pro q̄ fici
natura est fortis z matia est iua
lis. g̃ p flebotomiā debet educi.
z hoc bonū. g̃ bñ fit flebotomia.
Contra. ppr flebotomiā pōt intū
pi fluxus arteriis. g̃ nō debet fi
ne incipiatur fluxꝰ. Dico q̄ si
fit ui sinthatis cognoscatur p im
petum. z quāto magis fluit. tāto
magis debilitat patiens. Si fiat
ui nature paulatim fluit z sua
uiē. z inde alleuiat̄ z fortificat̄
patiens. Si g̃ fiat ui sinthatis
partib; continuentib; fiat fle
botomia. z tūc detur syrupꝰ rosa
ceus z quibz; rosacei. Si est co
lerica matia. Si est flegmatica
in syrupo rosaceo apponat̄ mūa.
Si autē fiat ui nature. distinguo
uel est tanta quanꝰ exigit quā
tas materie. ul' minor. Si tāt
g̃ natura sufficiat sibi z nō debz
fieri flebotoīa. Si nō ergo tanꝰ
fiat flebotomia. Si in hoc uidē
G. o tractus ē ypo. quia uidē. G.
corpore existente plenario ū flu
xus est arcē nō debz fi alia pū
gatio nec p flebotomiā nec p
medicinam. ergo dico q. G. ha
buit ad hoc q̄ a pncipio
fortis ē. Vñ licet sit fluxus par
uus conforta bitur natura i ex
pulsione. z sibi sufficiat q̄ aegr
ro. Ergo ypocras dicendū q̄ opꝰ
tet ducere illuc unde cliq; ma

pit natiuā inde oue p cōuenientē
regionē. Dico q̄ minuā debet natā
cum aqua decoctōis p̄nor̄ z molax
in aqua resoluatur calida fistula-
tam matutinā. z colentē colatura of
ferat in mane. Ē potenē offeratū
sinapis laxatiuus qui dōs est in ca
pitulo de. Ē si fiat fluxꝰ in ciana in
ēpolata in natura z sibi nō sufficiat.
Offeratur colagogū simulꝫ in quo
cūq; alio tp̄e ciane natura ei ēcer
tora. ul' possꝫ fieri flebotomia in
principio ueris ciane. Si fiat in
sinthōatis nō dabis colagogum.
Sz in paruis cōuenientibꝫ fiat flebo
tomia. z tūc offerantē incipiēcia
fluxum. z alteranciā. Silē fiat ī
statu z in alijs p̄ribꝫ morbi. Si
aūt fiat in alijs inēpolatis nō
fiat flebotomia. Sꝫ interrupiat fluꝫ
xus z altera materia.

Ideum ē q̄ matia nō debꝫ minuā
p flebotomiā z purgationē. Sz
ut dicē. G. in pall'. q̄ si corpus ē
plectoricū nō debꝫ fieri purgatō
scōm quantitatē matie. Sz ali
quid relinquēdū ē sinthōatis. q̄
pim sinthoma q̄nq; consumit
materiā sicut uides in terciana
inēpolata. quia pars materie in
accessione consumit. z pars resol
uitur in sudorē. nō tamē nego q̄
bonū esꝫ. Sz tota materia nociua
ēcludereť ul' ēpelleretur. Jterꝫ
nota q̄ in purgatiē eque ꝑsidera
nda est consuetudo. quia si z
multum comedit z consuetꝰ
purgari semel z ꝑtīē purgeť q̄
licet. Si aūt debilis ē paulatim
ul' si nō consuetꝰ purgari. z ite
multa sit materia pauca tamē z pa
ulatim purgabis. Nota tū q̄
multi repleti z pingues z mlīē
exterminari pauca fuit manendi ul'
purgandi p purgationē ul' flebo
tomiā. quia pauca huic de ipū. Jter
minandi est natura p flebotomiā
Sz esto q̄ iste febricitet in canicla
ribꝫ quid ē faciendū. Dicit G. q̄ in
canicularibꝫ nō debet fieri flebo
tomia quia qui facit diminuū uite
sibi imponit. quia uenenosꝰ aer
subintrat locū sanguīs. Silr dicē
q̄ nō debet fieri flebotomia in fri
gido tp̄e nisi magna instet neces
sitas. quia iste puer in frigido. il
le uō in calido. Silr dico q̄ nō
debꝫ fieri cauterū nec aliq; opus
arturgie nec farmaca nisi ma
gna instet necessitas sicut in cōti
nuis ul' incurabilibꝫ sic flebo
mia. z detur colagogum. Ē dicit
q̄ in die egyptiaco nō debet fieri
flebotomia. quia luna in ascen
su suo z descensu acquirit imu
tationē ab aliquo maluolo. pla
neta alterat corp'. D sub
ueniendo fluxui sanguinis ex
Fluxus sanguinis ex narib.
narib. Sz siqueri febricitantibꝫ cōtinue
q̄nq; in principio. q̄nq; in aliq
tp̄e. Queri uꝫ debeat restrigi
ul' incipi. ad hoc q̄ talis fluxꝰ
sic sinthomatic est preter naturā
g̃ timeatur q̄ sic incipiendo. cōti
nuitē matia malitiosa poterit
trahi ad aliq; membꝫ principale
z sit causa diuersis sinthōatis. ni
g̃ debet interrupi. Dico g̃ q̄ si fi
at a principio morbi paruis cō
uenientibꝫ fiat flebotomia. dico
q̄ nō debet fieri in mutatō ei to
to incipi. Sz minuat fluxus cā
erhibitē gutturi tolacei z hyzu
pi tolacei. z quibꝫdā leuibꝫ con
stitutis dictis in fluxu san

guinis de naribꝫ supra frontem
positis ꝛ supra regionē epatis ꝛ
splenis. Si aũt sit in aliquo ꝛp̃e nō
ui. minuatur fluxus. ꝛ nō fiat
flebotomia. natura g̃ confortata
fluxum p se pōt interrupe ꝛ sedu
ere. Si fluxus sit sinthomaticus
cognoscat̃ quia fit cum mag̃ im
petu ꝛ cum celeritate pulsꝰ.
arteriis aũt sit guttatim ꝛ cum
alleuatione in sursum. De subue
niendo doloꝛi frontis in acutis
ꝛ capitis in febricitãtibꝫ ꝑ unum.

Aliud sinthoma supuenit febri cõ
tinue. s. doloꝛ frontis ꝛ capitis. q̃
ritur quomodo medicus debeat
agere utrũ debeat facere inunctio
q̃ debeat fieri dicamus auctores.
Ie oleum violaceũ uel rosaceum
cum sit frigidũ potest alleuare
fumũ caliditatis dissoluendo frõtis
doloꝛẽ. g̃ bonũ. g̃ bñ fit inunctiõ
fic. Contra. ille doloꝛ ẽ arteriꝰ ut
diat ypocras in ampho. ꝛ G. in
pall'. ꝛ si ꝯ est inunctio pōt im
pedire crisim. nō ergo bñ inuẽ
tio. Solutio. Nota qđ q̃n doloꝛ ẽ
arteriꝰ ꝛ nisi paulatim ꝛ nō su
bito petit coꝛ. quia natura nulle
expellere materiã nociuã p flu
xum sanguinis e naribꝫ uel ubi
uule nisi repe crisim p sudoꝛẽ.
q̃nq; sinthomatic̃ ꝛ malignos
fumos petente capite ꝛ dissoluẽ
te. ꝛ tunc cum impetu ꝛ subito
fit. Si aũt sit arteriꝰ nō fiat i
unctiõ. Vñ plus dico q̃ si in de
arteriꝰ tu q̃as de unũsalu uel
particulari purgatiõe uel crisim
nõ facias aliam inunctionem.
fomentatio tamẽ pōt fieri uel
fumigatio cum aqua decoctois
portulace uel lactuce. sal'. solatri.
sol' uineꝫ. ꝛ similiũ nisi adsit ca
uma tica. quia in cauſis trauma
ticis nõ debet fieri flebotomia uel
fomẽtatio. quia sic augmẽtaret
trauma. si potes facẽ suffitum mitiga
onẽ subtilem ꝛ leuem cum aqua
decoctois rosaꝫ ꝙ ꝺ ꝛ mirꝛ. Si sit
sinthomaticus fiat inunctiõ fro
mentatio extra caput nisi adsit
cã traumatica. ꝛ fiat confricatiõ ex
ca partes extremas ut extrahat̃
fumi ad exteꝛa. Et nota. q̃ quãdo
doloꝛẽ capitis quidam cõstringũt
cum peplo. uel dicq̃ remediũ ẽ
quantũ ad p̃sentem constrictiõ.
si quia ad locũ constructois con
currũt humoꝛes ꝛ ſpũs ideo sequi
tur maioꝛ doloꝛ. De subuenied̃o
Aliud sinthoꝫ singultui in acutis.
supuenit febri continue. s. singl'
tꝰ hui' rei signũ ẽ stomachi inuim
bratiõ concussio cum quodã sonitu
uehud abuna ano exeat. ꝛ q̃n
fit ex inanitiõ sicut pdicte no
mine uel fluxu sanguinis aniꝫ
uel fluxu sutoꝛis uel fluxu uẽtꝛis
ab aliquo alio fluxu uel abstinẽ
cia. Q̃nq; de repletione q̃ cognos
cat̃ p repletionẽ totius corporis
p uenaꝫ inflationẽ. p multam
dictam pcedentẽ. ad hoc fiat ſpu
pus ouiorum ꝛ cerotum unius
humiditatis ꝛ uehemoticatis. deꝯ
pe g̃ radiẽ feniculi. petroselli. añ
manipliñ unũ. absinthij mai
pulũ. s. scolopendrie. cuditiue.
aña. aximplim. i. omñũ sandaloꝝ
citrina. cudi. spice. nadi. aña. ʒ. s. ſ
sinda qualiẽtur. decoquantur ẽ
aqua ꝛ ſpũ pendatur. de isto ſpu
po accipe quantũ testa olꝰ capit
quadriqꝝ horaꝝ uoluñ. Si aũt ap
pareant ſigna digestionis. tu

tubis de aliquo predoz lauatoz
sanatoz. sm̃ humoꝛē qui est ī
causa. ¶ Si aũt fiat de manutē
detur electuariū malue. cū oya
prunis. oyatessaron. cuchay ro
sacerū ul' violaceū. herbe hyīde
sūē portulac̄ et lactuce. et silia. et de
fructibꝫ. s. cerasa accetosa. ꝑ ꝑna. et
similia. Sē ponat pann' intinct'
in aqua tepida decoctois herbe
viol'. malue. et ab ore stomachi
usq; ad umbilicū et sup latera facta
unctione cum oleo violaceo
apponatur emplastꝝ. q' dictū
est in febre causon. et stomachi. et
desiccatōē tracte arterie. De sy
Aliud ueniendo ꝓdocte ī acutis.
synchoma supuenit febri cōti
nue. s. ꝓdocte. sunt g' de matia
descendente ad collum et partes
supra aures. vñ copiosū tuc
acetis et ciboz et potuū. vñ timen
dū ē de suffocatōē in hoc casu di
co q' nō debēt apponi repercussiua
nec trahatur matia ad cor. sz mol
stendū ē sucas remollientes ifu
sūus sicut cum butyro et dialtea
et dissoluentes sicut ysopo decoto
post unctionē apponatur lana
succida que fortiter dissoluat et
apte. ꝓpter hoc dicit. G. q' debet
apponi contra aspritatē lingue
et trachee arterie. quia aptus p
os et facit expuere ad ꝓtentoza
sumos qui causa erant siccita
tis. Vnde idē auctō dicit q' foliā
mente uuiola soluūt aspritatē
lingue. et hoc dicit breuiarī. q'
farina ordei cum succo mētre re
mouet aspritatē illoz tēpoz. D
Aliud synthoma. subuenīendo subue
supuenit febri continue. s. subue
dyaforetico nō dico cardiacū. ute
cū fit ap̄ncipio morbi. Diaforeticus uō ex acutis et pacutis et lon
gis et auticis egritudinibꝫ. Car
diacus uō ex caliditate cordis. vñ
subito semp̄ incipit augmētū cordi.
Diaforeticū uō ex fumositate hu
moz ul' humiditatis. vñ cū im
petu uenit. qñq; ter ul' pluries ī
die et pauz durat et subito cessat. et
qñq; incipit a capite qñq; a sto
macho. quandoq; a spina. qñq;
ab aliis partibꝫ corporis. et iste
subito durat placentē in maxīa
defectū et detentionē. qui si
intercipitur in tantū debilitat
placens q' nō potest cibū ex
petere. ergo debet intercipi. Sz si
intercipiatur timendū ē ne fum
osa matia ducatur ad aliq' mēbz
nobile et fiat duri' syncha. Queri
tur g' quid sit faciendū dico q'
a principio partibꝫ ꝓximis
fiat flebotomia et minuat' sa
nguis cum unctō fōd de tribꝫ pub
albuminis ouī. et quarta aque
rosacee et fiat inunctio sup̄ fron
tem et typoza et sup̄ os stomachi
et sup̄ spinā. et in syzupis et epla
stris et aliis partibꝫ eadē cura q'
dyaforetica cardiaca. De subue
Aliud synthoma supuenit cum
niendo denegatoni urine in a
febri continue. quia qñq; in die
critico. qñq; etiam in nō critico
descendūt humoꝛes cū urina ad
uesicā. et ibi facūt multam īflā
tionē et multū doloꝛē. vñ suffoca
tur urina vñ pacies indet' moꝛ
tē nimiā inflam. qr̄ ḡue pl'
ledit retentio urine quā egrīti
onis. Solutio uesice ē valde sē
sibile mēbz. vñ p̄ minimo doloꝛe
perit patiens. Sē uesica oꝛ ōpu

tate mēbr nobile ꝛ p̄napille et
sup fluitate que est urine. Si g̃
urina nō possit exire retinet ad
epar: ꝛ ip̄itate sua ml̃ō ledit ip̄
Jē q̃nq; replet epar q; p numa sui
extensiōē cōp̄imitur dia fragma
dia fragma cōpescis cop̄mit spi
ritualia. Vñ sequit suffocatō. Si
intestina non sint ita sensibilia
sicut uelica. Vñ ibi nō fit tant̃
dolor nec p dolore cogitur p̄aesi
pere. Jē intestina debēt stomachō
deputare qui nō est nobile mēbr
unde si ibi p fluant remanet nō
sequitur ob hoc magnū nocumē
tū sicut si remaneret in mēbro
nobili. Isto g̃ sinthomate sufficiē
ter sic debes opari ul' negociari.
Si supuerit laboranti inpōlata
tūana decoquat̃ pūtana in aqua
ꝛ balneetur p̄aciens usq; ad um
bilicū. ꝛ in ipō balneo effundat
urinā. Si aut̃ continue laboret
decoquatur in aqua ꝛ cataplas
ment̃ uirilui ꝛ regio uesice ꝛ sta
tim effundet urinā. Similr̃ q̃q;
fiat de leustico. Jē accipe folia
feniculi. petroselli. ꝛ apij. deco
quant̃ in aqua ꝛ cataplasment̃.
Jē decoquat̃ apiū in aqua ꝛ ī illa
aqua decoquatur furfur tritū
usq; ad spissitudinē. ꝛ cataplas
met̃ contra subitā denegatiōē
urine. ꝛ in apparentib; sanis ꝛ
laborantib; continue ꝛ incepto
late. Valet istud q̃ fit de fūfure
topico. Jē laborātib; continue ꝛ
inpōlate existentib; in p̄dicto
balneo offerant̃ nuclei ceraso
rum ꝛ distempant̃ cū aqua decoc
tionis galline. De subuciendo
Aliud sinthūa instante uigilia.
Si supuenit febr̃ q̃ continue. q; q̃n
si supuenit instantia uigiliar. ꝛ quā
materiā nimis furiosa a qua fum̃
resoluit̃ melancholē qui capud as
cendens ip̄m delirare ꝛ substātiā
cerebri ꝛ facit uigilias. cōstipatiōs
uentris. Vñ fumi resoluti ab his
sup fluitatib; que nō hñt natum
lem purgationē petit̃ caput. ꝛ
ip̄m conturbāt. ꝛ faciunt uigili
as ex numio fluxu. unde dēficia
tur corp̄ nec ascendit fumi ad
caput p ut debent nec sōp̄nū ī
ducit. ul' quā ipa substātia
cerebri deficiat̃ unde fit insan
cia uigiliar. Si aut̃ sit ex fu
mositate materie detur cucha
molaceū ꝛ ala. alia clemātina al
terancia. ꝛ syrupus molacē sup̄
regionē epatis. ꝛ supra os stoma
chi ꝛ supra frontē ꝛ tēpora p
natur emplastr̃ de farina ordei
ꝛ suco hūcural' ul' semp̄ unue. ꝛ
fiāt inunctiōes cum oleo molacco
si nō in die arctico. Si ex fluxu
uentris detur cucha molaceū. et
syrupus molaceus. Jē detur dya
prunus ul' dya pyganū cum cōfi
mixtura cichorei molacei. ꝛ dyu
ton que trā opatur in continu
is. calorē reprimūt. fluxū uētris
incepuit. ul' capitis. ꝛ sōp̄nū ī
ducit. ꝛ fiat fomentatio cca fiū
tem ꝛ tēpora cum aqua decoc
tiōis lactuce: portulace. ꝛ sūmi
tatū papauis albi. si sic ex uē
tris constipatiē. Si debil' est pa
ciens fiat suppositoriū ex lau
mundato mundato ut aq̃ fugi
da. Si adhuc nimis p̄aciens ē
debilis inungat̃ illud suppositō
riū cum ungīo dō in febr̃ cau
son ꝛ sinocha. Jē si adhuc ē ni
mis debilis fiat de melle ꝛ sale

ul' de sapone y spanico. ul' fiat clis
stere de suco nucis tant' r olo uiol'.

De subuciendo ercoriatõi tracheę.

Huo sinthoma supueit febri cõ
tinue. s. ercoriatio tracheę attiẽ
r lingue r palati. ita q uox impe
dit r reflictur pcẽ rauca. ita qõ ũ
bi pacẽtis nõ intelligunt. cõẽ
g' huĩ sinthia fiunt gargũsma
ta cũ aqua decoctois ordei ercoria
ti. r tadias liquiñ. r apponat' gu
chay. Jẽ fiat linimo auri capd' r
palanum r linguã cum syrupo r
molaceo r fuliois dragg̃ albi.
Jẽ teneat panicus in lingua peni
dion donec resoluat'. r cum ligna
ducat supra ercoriationẽ. Jõ di
co de syrupo predõ. Jẽ fiat mũc
tio amento usq; ad furcula per
tocus cum equali myrtina olei
r molacei r bunn r supponat' illõ
emplin q' deñ ẽ in febre caulõ.
r synochã. De subuciendo ẽmo

Huo sinthõa sup'n in acuta.
uenit acute ul' continue. silz
tiemor mẽbroz q' fit ex febrili
calore debilitante neruos r mẽ
bra. Primum consilium ergo ẽ
ut inungat' sup' spinã a sũmo
spondili usq; ad inferi' spondi
les. r cata genua. r cata cubitus.
fiat inunctio cum oleo mastice
leon. oleum istud sic fit. Acapẽ
℥. i. ℥. s. thuris ul' turbith. ista r
pulũgata decoquant' cũ sepẽ
℥. olei cõis usq; ad consũptiõz
medietatis. colent'. r cũ illa co
latura faciat inunctionẽ circa
stomachũ. contra debilitatẽ sto
machi nequeũtis cibũ digerẽ
ul' retinere. sicut contingit in
senectute ul' senio. cum isto ãt
oleo fiat inunctio. Contra
debilitatẽ assimilatois mẽbroz
in spẽs ethic. r hec supra spinaz
r supra stomachũ r frontẽ. dico q'
in continua loco olei cõis ponat'
oleũ rosaceũ. r decoquat' ad solẽ
r supra lentos carbones in calda
rio stagnato. dico etiã q' sic õbe
ficit contra ethicos. De subuci

Huo endo sincopi in acuta.
sinthoma supueit continue febri
q' q̃q; in actus febrib; fit sin
copis ex acumine mate debili
tatis neruos r continuitatis spi
ritales. In tali g' causa ungat
aliquis digitos in aqua rosace
a ul' folia mitte ul' salicai. r cũ
impetu pcuat' in facie ut ru
beant' spũ. r cor presentia cõ
possit dilatari. Jẽ apponant' na
ribz aromatici ul' odorifera ut
spũ vitales tempent'. Jẽ restrin
gant' aliqñ nares si pax ut re
moueant' spũ a corde cum impetu.
Jẽ aplicatur os ut ercãt fumi. Jẽ
lugentur extrema ut ibi trahã
tur fumi. Jẽ in casu r mortis casũ
r post finem extrema manibz
ut trahant' fumi ad exteriora.
Jẽ fricent' accipiat syrupum
rosaceũ ul' melius syrupũ vioĺ
ami qui fit de aqua acetositatz
r cucharo. pendente usu cucharo
rosacei. Añ casum hãt in mã
tici in manu. r illa odorẽt. De

Non solum sincopi ꝓpter alterũ.
ex predicta cã fit sincopis. Imo
q̃q; ꝓpter alterum. quia tunc
rumpunt' uene inaturali. et
nimis exit de sanguine. Jẽ q̃q;
fit ex distensione nimis ul' ne
tis. qua q̃q; cadit in dextrũ
q̃q; in sinistrũ. q̃q; supi' q̃q;
in ferius. Vñ pacẽtis mulieris

culeantur cum pedib⁹ alcuius mu
lieris donec inuertatur matrix
ad ppriam posinonē. Jē q̄q; fit
sincopis in principio concepcōis
pp̄ receptionē sanguinis mēstru
alis. q̄q; in quarto mēse. pp̄ter
infusionē anime. q̄q; a septio
mēse vl' nono. quia tūc recala
tat fetus ad ortū. Jē q̄q; fit
ex yliaca passione. Jē q̄q; fit
sincopis pp̄ter dyafforesim vl dic
tum ē supr̄. Jē q̄n; fit sincopis
ex opilatione. aliquius uene ar
ca spīalia. vnde dico quod sbita
mortunē. q̄q; fit ex opilatōe
alicuius uene ad cor. q̄q; ex flu
xu sanguinis p nares. q̄n; ex
aliquo fluxu p inferiora. q̄q;
ex opilatione uenar ad spīm
nalia. Si fiat p absessum de
q̄cubat⁹ vlaceri. vl' dia papuer
vl' dyacodion. tra tractat q̄ pedes
habeat eleuatos aliquantulum
et capō aliquantulū depressum. Jē
ponatur uentosa circa mamillā
ulcer. Jē si nō febricitat ōdr pōi
in balneo constrictiuo. Si febri
citat in aqua decocōis cōstrictiu
nar herbar. intinguat pannus
et supponat mamillē. Jē si fiat ex
distentiōe matrias. decoquant
semina feniculi. petroselli. ana
apiū. et alia cuiatica in aqua. et
intinguatur filex. et supponat i
quecūq; tpe cōceptionis fiat ex
beant aromatica et confortatiua
electuaria. et fiat aspersio supr̄ fron
tem et faciem cum aqua vlacea
et alia aromatica. Jē si sincopi
zet ex matrias descensu. laboret
ut eleuetur. apponas g̃ fumi cō
mu cū incensi nardū. et fumus
storacis ponatur inferi. Si sin
copizet ex grossis flegmate collec
to circa intestina. vñ fit colica
yliaca passio. et febricaret. tyriaca
calida in aceto vl' uino intinc
et panno lineo inuoluta supp̄ natēs
si nō febricaret offeratur tyria
ca diatessarō cum uino decoctō
nis garrof⁹ vl' rute. Si fiat ex
fluxu sanguinis adextra nare
ponatur uentosa supra regiōes
epatis sine scarificatē. Si a si
nistra supra splenem. et fiat ab
a que dicta sunt supr̄. Si autē fi
at ex fluxu mēstruoz reuocas
ad supriores partes. et de singu
lis dicta sufficiant.

Incipit tractatus de aquis medicinalib⁹

Humana na
tura nō mi
nus indigz
aquis phy
sicalibz qm
alis medi
cinis. vnde
contra diuersas egritudines
diuerse fuerūt aque medicinales.
Quar quedam fuit clarificatiue
nulis. Quedam facit mūdificā
tiue. Quedā cōstrictiue. quedaz
laxatiue. Quedā apritiue opila
tionis splenis et epatis. marcā
tem et uesice. Accipe g̃ duo
uasa plumbea vl' stagnea. uel
unū ferreum q̄ erit melius. aliū
stagneū q̄ supr̄ est acquatū. et
habeat quodam labiū materiale
et bē in declinatione parte vestruz
longum. et fiāt labiata ita q̄ la
bia possint inseri. inferiūs nō
sit latum supius acquatū. Re
pleatur g̃ uas inferi solus ag
monie usq; ad medium. et ibene
et feniculi et rute et rosis mar⁹ la si.

z post sup aspge aliquãt ō mũdo
alle z claro. z tũc labia nasꝰ bñ
ligentur cum angilla. z tũc po
natur sup formaĉ firam.
que hr ōficiũ. z tũc suppũtũ
cartones incensi sine fumo. et
tũc p calorẽ ignis resoluunt ur
fola in fumũ qui a foraminibꝰ si
nꝰ aum nõ possit ẽ pruare cõ
ẽpiatur in aquam que defen
dens usq; ad labia sinꝰ nas
is z eadem discurrit usq; ad ꝓ
stum z guttaĩ distillat. q̃ recꝰ
piatur in fiala uitrea. ¶ Spẽ
alia huius aque sũt cumorem
palpebraꝝ de frigida cã remouẽ
lupitudines oculoꝝ deficcare.
nisum clarificare. lacrimas cõ
stringẽ. Et si uis ut forinꝰ fiã
gat maclas. apponaĩ folia e
gallicã. z morsus gallune habẽ
as rubeos flores. Conẽ ꝓcedaĩ
causas. põe fien folum ō foliꝰ
feniculi. vñ cõ est ẽpimentũ.
Decoquanꝰ radices feniculi et
folia in aqua. z supponaĩ pul
mꝰ. z illa aqua condep sabitur
in pelui recipiaĩ. z inglis dieb;
mane et sero unã guttã pone
in utroq; oculo cõtra predas
causas. ¶ Et ad tangendũ ma
culam distemperatur plũꝰ mir
re z aloes cũ predas aquis co
la. z tuã oculo mane z sero po
ne. ¶ Et accipe flores albe spi
ne z flores salicũ. z fiat aqua
ut predicũ ẽ. ¶ Spẽ alia hr aq̃
sunt pũctiões z arsuras. tolu
nt oculoꝝ. z lacrimas de calꝰ
da causa remouẽ z mũdifiĉ. et
maculã de calida causa frãgẽ.
¶ Et accipe fraga matura. z põ
in uas fẽ. de mãe et dim
te cõpunctũ. z aquã inde distilla
nt in uas uitreũ recipe. ¶ Spẽ
alia huĩ aque z singularia sunt
mentes maculas frangẽ de q̃
q; causa dum nõ multũ ñ ex
cedat calida cã. lacrimas in uẽ
q; causa desiccant. unꝰ impedi
clarificant. ¶ Et colligaĩ aqua
de unicis in uetre suspens ad
caput rami unice ymale ut q̃
angulo oculi ponaĩ una gutta.
Spẽ alia huĩ aque sũt punctiões
z arsuras oculoꝝ remouẽ unꝰ
impediaĩ de causa calida clari
ficant. ¶ Et ꝓcurabatur aq̃ de fo
liis eufragie ut ꝓdictũ ẽ. Sin
gularia huĩ aque sunt lacrimaꝝ
de frigida cã mãq;. palpebras
de utraq; cã tumefactes attenu
ant. maculas de frigida cã fran
gent. unꝰ impediaĩ ō frigi
da causa clarificant. ¶ Et ꝓcu
batur aqua ꝓdicta ñ de floribꝰ
rosaꝝ. Spẽ alia z singularia huĩ
aque sunt fã inuncte supra
frontẽ z tempora z supra uena
pulsatiles z uolas manuũ et
pedũ. calorẽ febrilem rep̃mẽ
z alcant. fã inuncte circa na
us cerebꝝ cõfortaĉ. sit aĩales
multiplicant. dolorꝑa p os flu
xum uentis in colica cã ul calꝰ
da incipe. Gode ñ fit aqua ō
uiolis z violẽ hr effis. sꝫ in hoc
est differencia. s. q̃ illa laxat.
ille uo constringit. De aquis
Sequuntur mundificatis facies.
de aquis mundificatis faciei.
ꝓcurabatur aqua de floribꝰ sa
lix z cum ea illuniat facies et
collum z manꝰ. Spẽ alia z singu
laria huĩ aque sunt ille. s. ñ
tra dealbare. z cutẽ attenuaĉ.

r maculas colicas remouẽ. Hui' ri argumẽtũ qua lauatur a que fãz hũc põa mẽbra mũ dificare. r carnem attenuare. cũ g' fabi que est fẽstris r grossã

flores hec habent facere multo fortius aqua flor facz. Jẽ accipe ozientale. r cale. classẽ r vorace. lumocollã. corallos alb' cristallũ. r farinã rubeor cicor. marmõ albũ. anetũ dulce. gip sum. nigl. r orobũ. portulacas. p pozcionalẽ ista pulũgata confi cianẽ cum põa aqua muscata r fiant pillule ad quãtitatẽ ma iozis ciceris. r desiccent' sub umbza. r cum opus fuẽ facta suf fumigatẽ cum aqua õcoctois palee ordei r auene. distemperẽ una pillã cum põa aqua r deli nuatur facies r pepleatur p totã nocte. r in crastino lauẽ cum lotura furfuris ul' fabaz. r po stea cum aqua simplici. r hui fortius hẽt dealbare. aufẽ subri uare. maculas. pãnos. lentigi nes de calida causa dissoluere. r abstergere. eodẽ modo possit formari pulẽ cum aqua limo nũ. r fortius opat. De aqua li

Sequitur de aq̃ limo monum. nũ. Sunt g' limones in trans marinis partibz fructẽ parui ad quãtitatẽ maloz maciaz ul' aroniaz. arestẽtes illi fruc tus maturati teriantẽ r exhaẽ sucus acetosus sicut cera sorũ acetosoz. r ceteꝛ maloz. Si giã hui' aque fiat g' fiat delinitio arta regionẽ uelice. r accipiat' p os in potu. frangit lapidem de calida causa. Hui' rei argu mentũ est q' si ponat' portulace p unã nocte in hac aqua possit molan fieri cera calefacta. Jẽ accipe flores r folia gersẽ ul' hy uie. r cetera habatur aqua ut poic tum est. delinatur collum r fa ciem r man'. Spũma r singulaꝛ hui' aque sunt facere denigra tam de melancolia dealbare. r maculas pannos. lentigines ẽ frigida causa abstergẽ similit r morpheam. Jẽ accipe radices bunie r gresse mundifica r fac uulas. desicca ad solem. pulue ga r confice cũ aqua predicta. r fac pillulas ad modũ cicis. per duos ãnos possunt seruari. r cũ opus fuerit distemperetur una pillã in mortaꝛio cum põcta a qua decoctois absinthij. r hec uolaz delinias faciem r colluz. p totam nocte pepleatur. i maẽ lauetur cum colatura furfuris ul' colatura fabaz. r postea cũ aqua simplici repida in cis predictis ut potens slime o patur. Jẽ certa hec aqua ỏ fla uza r hasta regia. r herba mul cata. r cum illa fiat delinitio circa collum r man' r faciem. Sin gulaꝛ r spũma hui' aque sẽ cu tem exercuare r animatem odorem prestare. Si añ uelis dealbare. r rubeã facẽ facẽ cum predõ puluere. r appo natũ de puluẽ alumínis ỏ pluma rõ brasilio añ. confiant' pillule ut põcti ẽ. r delinias' faciaꝛ. Jẽ certum hẽ de floribz nigelle ut predictũ ẽ. Singulaꝛ hui' aque sũt cautẽ inspissatã de frigida ca exercuare. maculas. pannos. lentigines de eadẽ ci abstergere. Jẽ cum eadẽ aqua distẽperetur fa

rina mgelle cū mōnigata bñ. z fi
ant pillule ad modū maioris
ciceris. z cum opus fuīt distem
petur una pillula cum predicta
aqua. z facta stupha cum aqua
decoctōis mil. z absinthy. delini
atur facies z pplet̄ur p totam
noctem. in crastino lauetur cū
colatura furfurū ul' colatura fa
bay. istud fortius q̄atur i cāis
predictis. vl' alueū infundat̄ mi
gella in aqua frigida z dimitta
tur p octo dies quousq; infūdā
tur cortices p inflationē. z tūc
teratur z distempēt̄ cum aqua
z colent̄ p pannū z dimittatū
residere z q' clara fuīt decā
atur z sic fiat d'ces
ul' plures. z q' spissū fuīt reti
neatur. z cum p̄dicta aqua fo
mentur pillule que forī in
predictis cāis q̄ant̄. D' aquis q
ferentibz passionibz spūaliū.
Sequitur de aquis spūaliū. Et
trahatur aqua de foliis ysopi
leusticy. saturegie. floz y tros.
psallij. enule cāpane. floz tfo
lij ul' foliox illius qui multos flo
res facit ad quātitatē nuc̄ gal
licē. cui' flores dum fugiū ex
hibent̄ q̄ mel ul' cuchaz. S pca
alia huī aque sūt flegmatico
humōes circa pect̄ z spūalia dis
soluere spūtū extenuare z de fa
cili expellere z flegma circa eād
mēbra consumē. Je accipe gūi
mi arabicē. dragagi albi. radicis
liquir. flores violay. z maluā
infundāt̄ in aqua z extrahi
tur ab eis aqua ut dictū ē p d'
coctionē. Singularia huī aq̄ s
s. duo. calorē spūaliū dep̄mē
z alterare. z siccitatē cordis in
fumē. Je extrahat̄ aqua a fo
liis plantaginis. quīq; fumē.
tormentille. rosay. Singularia
huī aque sume si recipiantur in
potu cum uino calorem spūalī
alterare. z uulnera fīa de calida
cī consolidare. Je extrahatū
aqua a floribz ul' foliis alte
cacie z nigre. z capilli. rosē cami
ne. lapacij minusi. Et spūalia hui
aque sume frigidas dispositōes
spūalium alterare. si recipiat̄
in potu cum uino flegmatico
humores consumē. z uulnera
spūaliū fīa ex frigiditate cōso
lidare. Je accipe mentā. mel
pilā. betonicā. bulsamitā. satu
regiā. z foliis ystay. aqua extra
hatur sicut aqua rosacea. Sin
gularia huī aque sē debilitatē
captus et stomachi ex frigidi
tate. pueniente nēpmē digestio
nem stomachi impeditam ex
frigiditate. confortare fluxū
ventris de frigida causa inter
cipere. Je extrahatur aqua ut
predicti est a floribz z foliis
reste rosis z aliaz herbaz cō
strictiuaz. h aqua fort̄ alterāt
distraliā stomachi. z intūpit
fluxum uentis de cā calida.
Je extrahatur aqua a floribz
sambuci ut predicī ē. Singu
laria huī aque sūt. si recipia
tur p os flegmaticos hūores
existentes in stomacho z ī in
testinis dissoluere. z p uētrē
expellere. Cibus factus d'
foliis sambuci bt̄ uirtutē la
xandi in frigida causa ul' col
lera citrina ul' urellina. uel
salso flegmate ul' oula. Je
extrahatur aqua de floribus

molay ꝛ maluay. ℔ aqua in ea ꝛ
cauſa hꝫ uenꝫ alſare ꝛ lapaẽ.

Sequitur de D'aqua nenufari

aqua nenufarina. ꝛ ẽ ne-
nufar flos ungule caballine.
ſ; duplex eſt ungula caballi
ſ. maior. ꝛ minor. maior ꝛ
os hꝫ flores. minor albos. ab
albo extrahitur aqua ut dictũ
ẽ. ſ ingularia huꝰ aque ſunt
multa. cum hac aqua delinia
tur frons ꝛ tympora in febrib
ꝛ uene pulſarẽles ad repſſiõz
febrilis caloris. exhibita p os a
liquã diſcaſiam ſtomachi repa
tis alterat.

℣ cum eaꝫ aqua
tepida fiat fomentatiõ. iſtõ al
terat calorẽ epatis. ꝛ inẽ omes
fomentatões repmit fortẽ. ℣
cum eadẽ aqua ꝛ farina ordi fi
at emplaſtꝝ ꝛ ſup poſẽ epati.
ul' cum albumine oui fiat illi
tiõ ſupra regionẽ epatis. et
tunc ſupaſpgaẽ puluis ꝙ nenu
far factus. ℔ ualet contra ice
ticam acrem ꝛ calefactiones e
patis. Iſte ſynapiſin' potenẽ diſ
cauſiã epatis altãt. ꝛ quinã re
primit. ℣ de radice eiꝺem hꝫ
ſiant pile ꝛ ponant' ſ leſtimo
ꝛ dimittant' diu reſidẽ. Albuẽ
illius lectuꝝ capillos prolon
gat ꝛ clarificat.

℣ accipe ra
dices bruſci. adiantos. ſcolo
penduc. ceterac. polipodij ſplen
dioꝺioꝺ. epatice. plãtaĩe. gẽmi
nis. ſeneſcalis. artani mari
ni. abſinthij. pſilij. ſeminis
melonis. cucurbite. cucumi.
apij. petroſelini. macedonia.
feniculi. lenticia. amecos. ſil'
mõtani. ſaxifrage milij ſol'.
celidoni ſamb. carpobalſami.

pruedani. pyreos. mer. hedyr.
ſtrutis. gũmi edẽ. nucleoꝝ
ſoꝝ. cantãdaꝝ. acadaꝝ. ſcarbi
oꝝ bulaneoꝝ. ꝛ lapiõ ſpongie ꝛ
plumbi uſtũ. ſ. ingulus ya
cu. cuſs ãbi albi. ſymoni. ſemi
unipi. anamõi. ſpice nardi. ꝛ
ſeñ ocimi. ſemi acori. radices
amomi. ſenatõi. ſemi urtice
uſte. tribuli marini. ꝛ cãpeſtꝛ
ad libitũ. ponantur iſta in am
phora magna amplum hñtẽ
fundũ. ꝛ os ſtrictũ. ꝛ copiaẽ cũ
argilla. in eaꝺẽ aqua ponatur
cucuꝫ ꝛ ſꝛumpatur. ꝛ offeraẽ i
predictis cauſis. ꝛ tũc ſupra ori
ficium fiat foramẽ. ꝛ ibi ponaẽ
capud embori ꝛ ligetur cum ar
gilla. ꝛ tũc ex alia parte ponaẽ
os alterius olle. ꝛ ligetur cũ ar
gilla. ꝛ in medio olle ſupꝛ fi
at foramẽ. ꝛ ibi ponatur alũ
capõ embori. ꝛ itez ligetur cũ
argilla. ꝛ ſub amphora ponaẽ
lenis ignis. ita ꝙ ꝙ bullitõ
poſſit aſcendẽ aceum ad ca
put embori. ꝛ tunc reſolueꝫ
ſum' qui ꝙ embotum deſcẽꝺẽ
uſq; ad duas ollas. ꝛ in ſupi
or condẽpſabit' in aquea natu
rã. que ualet calida ꝛ ſubtilꝫ
exeras in olla recipitur infe
rior. Spilla huius aque ſiꝫ
oppilationẽ ſplenis ꝛ epatis
de frigida cã removet. oppi
lationẽ matricis aperit. lapi
dem in ueſica ꝛ renibꝫ frangẽ.

Sequitꝫ ꝺ aqua De aqua ardenti.

ardenti que ſic fit. Accipe ſex
tariũ unũ uini uetuſtiſſimi
ꝛ ponatur in ãphora pleno in
foramẽ. ꝛ appoñ. ℥. uij. utri
qꝫ ſulphuris ꝛ uni ſq; aluꝫpis

mentū tantū sulis nec ut ois. o
lei uentilatilium. z decoquat usq;
ad consūptionē duar partiū
z tūc colent. z habebis aquā ar
dentē. ut certa habeat p embotū
sicut dictum ē in prima aq̄. ex
hibet aqua sicut aque pme. ut
certabatur sicut aqua rosacea.
Sūlia rbus aque sr̄. delinat
candela ut lanū. z ponat sub
aqua nō extinguit. Jf si super
aspgatur capillis. ut pilliolo ut
panno. z accendatur cum igne
videbit q̄ oēs capillus cōbu
untur ut pann̄. Et postquā illa
aqua consūpta fuit pilliol' ut
pann' illes' pmanebit. Si uis aq̄
predās diu seruare deponat aq̄
in fiala ad solem calidū p. vij.
ut nouē dies. Jncipit tractat⁹
de oleis.

Vinana
natura ñ
min' indi
get oleo. sed
quam aq̄
quor que
cum sr̄ ca
luda. q̄dā
frigida. Jt̄ tam calidor quā fri
gidor quedam laxatiua. quedā
constrictiua. Jt̄ quedā olea fiunt
de floribz. quedam de seminib;
quedam de fructibz. quedā de
gūmis. quedā de lignis. quedā
de radicibz. quedā de uitellis o
uor. quedā de alis. ¶ primo
dicam⁹ de frigidis. z primo de
oleo rosaceo. Accipe ergo flores
rosar uiridū. z impleat fiala
floribz z oleo. ita q̄ p una libra
ponant libre due olei. z obtu
retur nas z exponat sōli p. xl.
dies singlis diebz mouendo semel
post decoctionē colentur p pānū
lineū album. z hec oleū sup aq̄
frigidā preparatur z mouear cum
virga coralli crocati. z ut po
natur sup aliā aquam z move
atur. ita fiat decies. ista lauatu
ra maiorē aquam frigiditatē
z maiorē siccitatē. ut maiorem
humiditatē. nō magis infrigi
dat z humectat. Et si uis ut ole
um rosaceū sit valde clar super
aquam frigidam ter in uase u
tro funde. z q̄ sup natauit cum
bombace colligē. z p expressionez
in aliquo uase serue. Jtē pōā
tur phiala uitrea z exponatur
soli usq; q̄ aquea humiditas q̄
intrauit poros cōsūpta sit. Jn
regiōe frigida ubi ex lento calo
re aeris nō pōt decoqui. ponat
in uas plenū aqua z bulliat
p duos dies ut ius usq; ad ter
ciam pt̄ consūptionis olī. et
si nō habeas oleū oliuar ex fi
bis oleum annual; recenal;
exoneratis. z cum illo olō fiat
oleum rosaceū. Jtē ex cortice nu
ces uetuste. z infundant p
duos dies in aqua frigida. Vñ
dico q̄ lac nucū recentiū et si
cuū potest dari febrib; con
tinuis ul' intēpolatis. Jn frigida
regione sicut lac amigdalar
in calida. Singulariū huī olei
sunt si fiat unctio febrib; p
nnue ul' intēpolate cum fron
te z tympora z uolas manuū
z pedū z uenas pulsatiles. do
lorem reprimit. calorē alleuiat.
sopnū inducit. Si hec nō ob
serues in die certo ubi speras
de unū sālu ul' paroxismū certū.

Jē singulare est · recipiē uitella o
uoꝝ cum oleo rosaceo ul' unum
uitellū · et fiat emplastꝝ supra
ignitū apostema in una ul' du
plica pōticē dolorē mitigat fi
nostitatē · et acūm marie obtun
dit locum detumescē facit · lo
a tulorē removet. Jē fiat ēpla
strū de oleo rosaceo ul' ·
uitellis ouoꝝ · et pauꝝ de cero ul'
accto. ℥ · ℥ · ℈ · opij · hec ponatur
circa arteriā calidā sicut alia
emplastra · dolorē mitigat · et ī
parte alterat refrigerā. Jē ūec
tum cum equali pondere sui
plantagis p clistere potenter ī
fusinteriā acutigat · et repimē
do materiam dolorem mitigat.
Eodē modo fit oleū malaceū · et
eadem sunt singularia · huiꝰ · et
illius · si hec est quantū · illō o
stenditur. Spūalia huiꝰ olei si cū
equali mixtura sui naturali'
mutatꝰ p clistē in acutis cō
nuus · et inpolatus suauiē re
mollit intestina · et sup fluita
tes suauiē expellit. Eodē mō
fit oleū nenufarinū de flōibꝫ
albis / singule caballine ma
ioris · et eadem sūt spūalia huiꝰ · et
illius. Si unū est spāle istī · fi
at mutatio supra regionem
epatis · et fiat synapismꝰ cū pul
uere sandaloꝝ · istud potenter
calidam discrasiam epatis al
terat calorē sippmcensū urīe
in una ul' duplica pone ul' ap
pone remittit fere usꝫ ad na
turalē. Je dandē poma mā
dragore p partes · et decoquātꝰ
in oleo in duplica uase ut dēm
est in frigida regiē ul' ad so
lem in calida. Singlāria huiꝰ
oleī in febre continua · et inpo
lata eadem sūt que oleī rosacei.
si quis istud inuenire cē · et forte
alterat quā oleum rosaceū · de
bet repimi cum equali mixtā
lacte mlīs. Jē ualet cōtra gut
tam caducā · et podagē. Jē notandē
q' ubiq; fiat lac mandragore
potest poni sem̄ usquiami · et o
leum p oleo q' sic fit. Decqua
tur semē usquiami ut dēm cē
et deoleetur. Singularia istiꝰ olei
sunt in calida arteria dolorē
mitigare medicinē mondēdo
supuꝝ · et caloꝝ · et arsuras · et p
meare · et in exoriatiōibꝫ subtilē
cicatricē facē · et arsuram mitigare.
Aliē fit ut in pōris cālis fortius
operetur. Accipe in uigilia sancti
iohis flores · et folia · et summitates
usquiami cum cophinus suus
et repleatur olla noua inferius
habens angustū foramē · coop
atur os supi · et tūc alia sup pp
natur olla · et liget fimō supi
in ore in feriis cum argilla ·
et tunc fodiatur sub tra · et facta
āmi circulari revolutē cremat
et tūc in inferiori olla mucietur
oleum clarū · p calorē fumosi
tatū fit extrahitur assiquamo.
Jē accipe folia · et truncos · et sucū
mirte decoquatur ad solem ul' ī
duplica uase ut dēm cē. Singla
ria huiꝰ olei murteon cadē sūt
que oleī rosacei · et spāle huius
olei est sinerē diaforeticū cla
udere munctū sup uenasē et
nrues · et fluxum uentris inter
cipe. Si uelis ut fortius operē
sic fiat. Accipe sucum mandra
gore ul' uermicellatis · ouis bar
bi · cū balaustie · solatri · lactuce ·

admiscãt cum oleo equali pon
dere ꝛ decoquantur in duplia va
se usq; ad consūptionē sua. ꝛ
tunc ponatur in fiala ꝛ apponā
tur fricatis mittē. ꝛ decoquat
ad solem ul' in aqua in duplia
uase. hoc oleum in predis cau
sis fortius opatur. De oleo lau
Equitur de oleis calidis. primo.
ꝛ primo de oleo laurino q' mul
tis modis confiatur. Accipe g̃
baccas uiridas lauri. terant ꝛ
coquant̃ in oleo. ꝛ colet. ꝛ habe
bis oleum laurinū. Ite alio mo
dus fiat unctio laurī ꝛ infūdāt
in uino. ꝛ dimittāt coputare sē
p tres dies. ꝛ tūc ponat in cor
cullam cum uino ꝛ extrahatur
oleum. Singularia huī olei ꝰ
colicam ꝛ yliacam passionem.
Aliud spāle. singulare remedi
um ē contra insensibilitatem
nūoz. fiat inunctio. siue fiat
ex copilatē sicut in pcedēti
bus ul' ex mortificatē. ¶ Sicut
extrahitur oleū abaccis lauri
ita extrahatur abaccis edere.
Singularia istius olei sūt ꝰ
causas frigidas. ꝛ spāle ꝰ cōe
arrectiā de frigida cā. ꝛ nō dico
q' quicq; in edera ualet cōtra
arrectiā de frigida causa. ꝛ nō
oleū fortius opatur. Sic fit ꝰ
edera. Accipe ligna sicca edere
ꝛ grūmi si poles habere. et fru
strati ouusa ponant̃ in uas ē
reū p forat̃ in fundo in duobz
ul' tribz locis. ꝛ tūc supponat̃
olla alia ꝛ ponat̃ in fūn. ꝛ ligē
tur fundus supius in ortica
o inferius cum argilla. ꝛ ita
disponat̃ q' olla supior tota sit
sup tā ꝛ obuolnat̃ cū argilla
coopto supiori orificio. ꝛ tunc
cuiuquaq; igs distillabit olim
nigrū in uas inferi. Singula
ria huī olei sūt frigidas causā
reprimē. ꝛ sup omia olea arre
ctiā de frigida cā remouē. ¶ Si
aut oleū abaccis lauri extrahi
tur. ita extrahatur a semīe uini
pī decocto in oleo in duplia va
se. ꝛ sicut extrahī olim aliqs
edere. ita extrahatur aliqs u
uipi. Singlaria huī olei sē fri
gidas causas reprimē. facta ī
unctiōe supza spinā. typū quā
tanū remouz ꝛ remouere. Sed
magis spāle est cuis frigida ī
unctiōe ab umbilico usq; ad mu
liebria ꝛ sup̃ renes matricē cō
fortare. ꝛ emēdē hūditatē de
siccare. ꝛ eam cōcoptioī ꝑpatiē.
Qdē m extrahitur oleū a fraxi
no. Singularia huī olei sē fri
gidam arthecā reprimē. cru
matōes cicatrizare. magis sin
gulare ē morphēā allium sol
uere. ꝛ upm ꝛ pilos albos denī
grare. Ita pōt oleū extrahi ab
oībz aliis luguis. De oleo hē
milē de hīs oleuz barum.
extrahitur. Accipe g̃ folia ru
the ꝛ diuidant̃ frustratim. et
dimittant̃ cōputare sē p nouē
ul' x. dies. ꝛ decoquant̃ in du
plia uase usq; ad consūptionē
terne purīs ꝛ olent̃. Singu
laria huī olei sūt frigidam
cām reprimē. sz magis respē
epilensiā de pmixta cā. Itez
alia eque singulariā. yliacam
ꝛ colicā soluere ꝑ inunctionē.
similiꝛ ꝑ clisteꝛ. ¶ Ite de herbā
ul' radicibz fit sic. calefiat ole
um cōe. ꝛ herbe ul' radices bñ

rite diuitiane ad minu ibi p
septimanā. z cotidie mouebo
herbe in ipsum ingredientes in uase uitr
fac bullire. z illud oleū reserua.
Sequitur de oleo pulegino.
oleo pulegino. Accipe sūmita
tes z flores cum cophinis pu
legij regal: z decoquatur i du
plici uase. z illud oleū repmite
cās frigidas. Sz ei ꝑfūle ē fcā
inunctōe sup regionē matrīcis
eam confortat. z frigidos
humores desiccat. z eam ha
bile conceptōi reddē. De oleo
Sequit ō oleo uitellor ouor.
uitellor ouor. Accipe ℈. xxx.
uitellā ouor dura z torrefiāt
in patella usq; quo denigrient
z postea deponatur patella ab
igne z ponat in declini loco
z cōprimant uitella z distilla
bit quedam unctuositas, Sin
gularia huius oleī sunt dolores
z arsuras mitigare. z sub ules
cicatricatōes facē. Erpignem
z impetiginē soluē. Oleum
de feno sic fit. Accendat fenū
z extinguat. utex ponat sup
cartones z cito resoluetur in
fimū. z sup ponatur lamina
ferrea. z ad hebitu quedā suo
sitas que dī oleū de feno. z de
hoc cum penna deliniat ꝑ
rigo z serpigo. Jē accipe radi
cem lappacij acuta z cōq dīu
cum sale z aceto z unge im
petiginē z serpiginē. Ole
um triticeū sic fit. mē duas
laminas candentes ferreas
z cōprimat triticū. z distillab
q̄dam rugy oleū cū pluma. z
apponatur sup ꝑpetiginē z
serpiginē. De oleo castorei.
Oleum de castoreo sic fit. decoq̄
tur. ℥. due ul una castorei in li
bra una olei usq; ad tertiam ꝑtē
cōsūp cōis. z seruetur oleū qz
puluere castorei. Singularia z
specialia huius olei sunt frigidaz
causā reprimē. ſ magis ꝑfūle
est fcā inunctōe sup caput epi
lentia. epilepsiam de puuati cā
soluere. Silr ualet cont̄ litargi
cā cephalicā. contra ydiacā z colī
cā. z contra impedimētū coitus
de frigida cā inunctōe fcā sup
renes. ylia. z uulua. Oleum
masticeleō sic fit. decoq̄tur ℥. j.
mastiē. z ℥. ß. thuris pulueriza. i
libra una olei ul lib. ß. Singla
ria huius olei sunt uirtutē ō bile
allimlā tā in membris cōfortaē
ꝙ ualet etbicas. ꝙ sup ꝑsūs ꝙrilē
tibꝫ in senio z senectute. stoma
chū confortat in frigida causa.
z fcā inunctōe sup matricē eius
frigiditatē repmit. z humidita
tē desiccat. z eam conceptōi ꝑpat.
Oleum de tar Oleum ō tartaro
taro sic fit. puluerizetur tarta
rū et infundatur acetō. et tūc
ponatur in linteo panno. z ob
soluatur stuppis aqua in tūc
tis. z tūc decoquant sub cineri
bus. z tūc ponatur in scutella
ferrea p tres noctes sub dio ita
q̄ scutella sit in declini. z tunc
distillabit quedam unctuosi
tas rugia uergens in subru
fum colorem. et dicat oleum
de tartaro. Specialia huius olei
sunt pannos z maculas de
melancolica causa posita par
tim remanentes abstergē.
z faciem mūdificare.
Jncipit tractatus de hyrupis.

Ost tractatum ō oleis hyemis ꝙpe diam nos de syrupis. Syrupi ergo quidā sunt frigidi ⁊ laxatiui. quidam frigidi ⁊ cōstrictiui. quidā calidi ⁊ constrictiui. Item quidā de floribꝫ quidā de foliis quidā de fructibꝫ. quidā ō ſēbꝫ ⁊ quidā de radicibꝫ fiūt. ¶ Syrupus frigidus constrictiuus sic fit. Accipe folia sicca violarū ℥. viij. ⁊ decoquantur in q̄nq; libris aque usq; ad cōsūptionē tertie partis usq; quo rose perdant fuꝰ ⁊ ulterius usq; quo partes tres restantes maneantur liquori ut fortius constringat. cola. colatura admisceatur libra una çucchari. ⁊ cum liquefactū fuerit çucchar. depōatur ab igne ⁊ dimittatur infrigidari. ⁊ tūc admisceantur tres albugines ouoꝝ. ⁊ bñ incorporentur cum spatula. ⁊ tūc ponatur igni. ⁊ tm moueat cum spatula donec incipiat clarificari. et ulterius nō moueatur. ⁊ tūc albugines ouoꝝ cū superfluitatibꝫ ascendent supi ⁊ sup natabūt. ⁊ tunc ipe syrupꝰ faciet albugines ꝺ foraīn ꝙ q; ebullient. ⁊ ita cū lento igne decoquat usq; ad ꝙ fiat decoctionē. ⁊ tūc sit amoueatur colentur ꝙ pānū tm. ita q; albugo nō exeat cum syrupo. Sigꝰ decoctionis ē q̄n potest super ungue ul' marmor nō resoluit' in liquefiō. Similr fit syrupꝰ violar. si q̄nq laxatiuus ē nō debēt de eoq; flores violarū q̄ viole petant fundū. Singularia istoꝝ syrupoꝝ sunt in febribꝫ incipolaris ſdanis caloꝝ reprimūt febrilem sopnū inducūt sitī in oīb; tūnica. Et notandū q; in eisdem febribꝫ potest dari quacūq; hōra noctis mane ⁊ sero ꝙ potu. ⁊ in meridie. ⁊ mediane nisi accidat uentris fluxꝰ ꝙ quo offertur syrupꝰ violaceus. uentris constipatio syrupꝰ violac'. ¶ Syrupꝰ acetosꝰ duplex ē. quidam simplex. qđ cōponitur. Simplex sic fit. cum ē bus puris ubi granati. ⁊ decoquantur quarta pars zucchari usq; ad integrā decoctionē. Cōponitur sic fit. in uino mali granati fundantur herbe frigidē mundate. incise ꝙ octo ul' x. dies ut capill' veneris. cetrac. pollipodii adianthos. epatica. herbā violar. semina cucumeris. citrul. cucumeris cucurbite. in nono die ponantur quatuor partes aque ul' tres et decoquatur usq; ad cōsūptionem aque. ⁊ tūc ponātur quatuor partes çucchari ⁊ syrupet. ⁊ si nō habes unū mali granati. ꝙ eo pōas uinū malor' macranor'. Terantur ergo mala macrana ipsorum partia. matura ⁊ rubea ⁊ granabat' unū. ponatur in uitreo unctū ad solem. ꝙ ebulliatur primo turbabitur. postea residebit. clarificetur in alia fiala. ⁊ sup pōatur aliquid de oleo. ⁊ pōt seruari p annū. Vl' pōt fieri cum aceto. illo ita q; ponat quatuor

aque. Singularia et ſpecialia huius syrupi sunt in febribꝫ de calida cā. caloꝝ febrile reprimūt. ⁊ diuidē matūa ⁊ dissoluere. Id dico de cotidiana. ō flegmate naturali existēte. in

stomacho. quia differentiã digerit
flegma ⁊ coleram vñ causã gryllaz
repiat in stomacho. Jdẽ dico q̃ i
oñ̃ib; continuus debz offerri. Si
milit̃ fit oxigach̃. ſi in hoc differ
q̃ cuchaz min̄ est ſpissa quã ſyr
rup⁹ acetos⁹. Singularia oxigã
charu sunt que ſyrupi acetoſi.
Et notandũ q̃ tantũ debẽt offerri
mane ⁊ ſero cum aqua tepida u
debent offerri p potu sic ſyrup⁹ u
iolaceus ⁊ uiolac⁹. vñ plus dico
q̃ in die flebotoĩe labrãtibz o
mnino nõ debẽt offerri. q̃ oxigã
charu ⁊ ſyrup⁹ acetos⁹ cũ multa
uolencia alterant. De ſyrupo ne
Sequit̃ de ſyrupo ne- nufarino.
nufarino qui sic fit. Decoquã
tur flores ungule caballine ⁊
maiorus cum puluĩ sandaloz
in aqua. colet̃. colatur ad
datur cuchaz. ⁊ ſyrupet̃. Si gu
laria huiꝰ ſyrupi fiat. calorem
in febribz altãt. ⁊ magis ſpe
cialit̃ calidã discutiã epatis hꝫ
reprimere ⁊ alterare. De ſyru
Sequit̃ d̃ ſyrupo. C. po. C.
qui sic fit. Est aũt duplex. ſ.
ſimplex ⁊ cõpositus. Simplex
sic fit. accipiat̃ bina cucurbita. ⁊
in partes minutaĩ incisa de
coquat̃ in pasta. ⁊ tũc exprimat
tur p pannũ. ⁊ admisceatur ẽ
dia pars cucharu ⁊ ſyrupetur.
Cõpositus sic fit. decoquant̃
prunas. uiole. ⁊ predã aq̃ co
letur. ⁊ in alia parte colatiõe
resoluat̃ medulla cassie fistl.
⁊ tamarindoz. ⁊ tũc decoquãt̃
ad plenã decoctionẽ ſyrupi. ⁊
deponat̃ ab igne. ⁊ tũc appõ
natur puluis fact⁹ de reubarb.
Singulaia ſimplicas ſyrupi
sunt febrilẽ calorem in febrib⁹
continuis ⁊ tyrannis alterãt. et
cõpunctum inducẽt. Composita syru
pi singularia sunt eadẽ. ſi cõpo
situs ſyrup⁹ digesta et ebulente
materia debet offerri in pdicta.
ad ſpãlem eductionẽ materie
uñ; uloz d̃ ſyrup⁹ cucurbitin⁹.
Sequitur d̃ de ſyrupo fumitãe.
ſyrupo fumitãe. Est g̃ aliud ſi
plex aliud cõpositus. Simplex sic
fit. Et trahatur sucus de fumitãe
⁊ mittat̃ in ſeruẽ. clauo recipia
tur. admisceat̃ quarta pars cu
charu ⁊ ſyrupetur. Jdẽ bulliat su
cus ad ignem. p ebullitiõz cla
rificabitur. coletur p pannũ
⁊ admisceat̃ cuchaz ⁊ ſyrupet̃.
Cõpositus sic fit. Bullit̃ sucꝰ
ut dictũ est. in una parte cola
ture resoluatur medulla cassi
e fistul. ⁊ tamarindoz. ⁊ tũc de
coquat̃ usq; ad plenã decoctionẽ
ſyrupi. ⁊ tũc deponat̃ ab igne.
apponatur puluis mirobolaõ
citrinoz. Kebuloz. indoz. bellei
oz ⁊ emblicoz. aã. ℥ ſ. ℈ p libra
una ſyrupi. cassie fist. ⁊ tamarin
doz aã. ℥ ℈. Jste aũt ſyrup⁹ est
laxatiuus. Singlaia ibi syru
pi sunt uenenosos humores tã
frigidos quã calidos remouẽt
omnez impetiginẽ ⁊ scrpigiez
⁊ omem morpheã ⁊ omez ſpez
lepre abstergẽt. De ſyrupo absi
Sequitur de ſyrupo d̃ ab thij.
sinthio qui sic fit. teratur absi
thiũ ⁊ decoquat̃ in aqua. cole
tur. ⁊ colatiure admisceat̃ cu
charz ⁊ ſyrupetur. Singlaria
huiꝰ ſyrupi sunt frigiditatem
stomachi alterãt. stomachũ ⁊
intestina tam acaliois quaz

a frigidis humoribus mundifica re et opilationē splenis et epatis apte lumbricos et ascarides in fugā. Gaudē sumo singlāia unū abstinthij q̄ sic fit. teratur abstinthū et distemperet cū uīo et posca de melle admisceatū ad clarificandū. ul' repleatur uas et abstinthio integro usq; ad medū. infundatur unū et bebis unā de abstinthio. Je pulūcet abstinthū siccū. et distemperet cum uino et appo natur mel. De syrupo calamī

Syrupus de calamento sic fit. Accipe flores et folia et summitates calamī. quassentur in aq̄ colent et colatur admisceatū quarta pars cuchaī et sumpetur. Singularia uth syrupi s uentositatē stomachi et matias et frigidos humores in sto macho et intestinis expellē. opilationē splenis et epatis a pte et specialiter matrias. Vnde calamentū in uatico. dia calamentū mūstrius tempat.

Sequit de de syrupo prasij.

syrupo de prasio qui duplex est. simplex. et cōpositus. Si plex sic fit. Accipe summitates prasij. quassentur et decoquāt in aqua. colatur et colatur ad mistreat quarta pars cuchari et sumpet. Compositus autez sic fit. Accipe summitates pras sij. yssopi. lenthia. Saturegie. añ. mariplin. s. radic enule et liquirit. añ. quarta pars ma nipuli. pinag. uue passar. ȝ. i. quassentur ista et decoquāt in mulsa. fia decoctō colatur colatura admisceat quarta pars mell' rubei despumati. sumpetur. Singlāria huius unius syrupi fit opilationē splenis et epatis apte. uentositatem matrias et stomachi et trestiq cōsumē. opilationē spūalū apte. animas tēs de frigidis ā soluere et apte.

De clusteris et suppositoris.

Clusteris et subpositoris et pessarus mitū digerat as medianal. Clisteror g̃ que dā fit mollitiua. quedā mordificatiā. alia consolidatiua. alia cōstrictiua. alia confortatiua.

Mollificatiuū clistē sic fit. Accipe malua et branca ursinā. hui violas manē et coquant in aqua. colatur et colatura ponatur fur fur in uas fictile uitreū. et cū colatur et i colatura admisceatū cleū violaceū et butyr recens. et tunc istud ad pondus libre unū iniciat p clistē. Singula tua huius clysteris fit uentositas vel aqare. sterilitas indurata in fundē et remollire in febricatā ualy continue et intēpolatus. si uelit fieri in die crastino.

Mordicatiuū sterī mordicatiuo.

Accipe absinthij. calamentī. origanī. aperienti. ruticē et maiuralē. quassentur et decoquant in aqua salmacida uel marina. colentur et in colatura infundat fur fur triticē et iterū colatur et in colatura resolu antur ȝ. iij. mell' et apponant ȝ. iij. olei cōis et apponat ȝ. i.

salis gēme. z mod totū mitigatū
p clistere. Singulariā hui⁹ clistē
rij fiūt eād que p̄ducūt. ꝫ istud ꝑ
debet mitt. nūq̄ pū intestina fiāt
remollita z relaxata. Vbi ergo
indurata fūt stercora p̄cedat
remollitiuū in fulsiuū. z subse
quatur mordicatiuū. ꝫ tam ꝑ
fiāt in die arctico. Notandū q̄
debet poni patiens qui debet
clisterizari sup cubitos z genu
a ita q̄ posteriora eleuent in
hunc modū. in margine lecti
iacent. z tūc quasi torquendo ī
nouitatur instrumētū usq; ad medū. deinde libra una o
latine impōāt in siculo istu
menti ul' folliculo. z tūc pulsa
tum torquēdo totus liquor mit
tatur. deinde extrahat̄ instrū
tum. Sz caueat sibi medic⁹ in
extrahendo. quia posset sagitta
ri in oculos. obturetur g̃ po
ta z fricetur diu z teneat̄ don
ec uarium cogat̄ egerere ul' assel
lare. z notandū q̄ pōt fi ī qua
libet acuta. z quilibet tp̄i precē
qua in die arctico. De clisteri
Sequitur de clisteri mūdificatiuo.
mundificatiuo. In aqua decoc
tois lenitiū de ulīget mel ru
beū. z diapnunatū ad pondus
libre unius mitigat̄ p clistē.
De isto clistere dic q̄ si mitigatū
p argalū in uesicam mordi
cando z lauando. mortificat
fistulā in collo uesice. Je i
aqua decoctois lenitiū. z de
coquatur fiat fricatiō. et co
letur. z ad pond⁹ libre unū mi
tat̄. Je in aqua tepida dulcem
petur mel rubeū z ad pondū
unius libre mitigatur. Sīgu
Luna istoz clistioz fiāt in dis
tentia ulcera. z q̄ corrodātes mun
dificare. z saniem abstergere.
Sequitur de con De ysolidatiuo.
solidatiuo in distantia. Accipe
urcella ouoz. z oleū rosaceū. z mitat̄ p clistē.
Je liquefiat sep̄ um prius cū
oleo rosaceo. z mitatur p clistē
Je pulueres gūmi arab. z dragg
ganti albi. z distemperē cū mul
cillagine pſilly. z mitat̄ p cli
stere. Singulariā istoz clistioz
sunt post mundificatiuū. ut ci
catrix ulcera consolidet. z sibu
lem cutē gūet. De clistē laxa
Sequit̄ de clistē tiuo z costrictiuo.
laxatiuo z constrictiuo. q̄ cum
eis clistere laxat in calida ca
q̄ cum in frigida. In calida
sic fit. Accipe maluā. bbīs uio
laz. branca ursinā. māuales.
absinthiū. qua sfecentur ista. z
coquant̄ in aqua cum furfure
tritico. colet̄. colature ad
misceatur. ℥. ij. olei uiolacei.
℥. i. sal' gēme. ad misceatur.
℥. iij. ul' ℥. s. electuarij de suco
rosar ul' q̄s. z totū istō mitta
tur p clistē ad pond⁹ libre unī.
Istud clistē fit in tertiana sūplica
ul' duplica. z q̄nq; ut continua
de colera. In cotidiana frigidum
cāu fit. Accipe absinthiū
abrotanū. calamentū. origa
nū. mercurialē. maiorā. ysopū
cum decoquant̄ in aqua cum suco
apij. z furfure tritico. colet̄
z in colatura resoluat̄. ℥. iij. o
lei communis. z. iij. mell'. z i. ℥.
sal gēme. z tres. ℥. ul' quatuor
de pinguedine galline. z fiat clis
tere. natum mitigat̄. Singula

tua hui' clistri fiat flegmatos humores. ab intestinis expellens. yluiaq; z colici passionē soluere
Ōsternum de clistere ostricano.
clisterē sic fit. ostra calida cū. Aape sucū plantaginis. et ad misceatur equali ponderē cū aqua plumbi. decoctō violar z foliox nenufili. sorbi. corallii rubei. ʒ. ʒ. s. mielete ul' athanasie. z nīc istud inicatur p clistere. Singularia hui' clistrij fiūt ordinatim cū ordine. z diariū colici alexādrie. z acatrigatonez facē. Cōtē frigidā cū sic fit cum aqua decoctois utriq; laciui. cāpmine. tapsi barbassi. ad misceatur sucus mente. z tū admisceat ʒ. s. athanasie uel mielete. z totum ad pondꝰ libre unū iniciat p clistere. Singularia hui' fiūt licuiā. diatriam de frigida causā desiccare et terapeuc.

De suppositoriis:-

Sequitur de suppositoriis. quox quedā sunt lenia. quedam acria. quedam mediocria. Lenia sunt ista. Accipe laridum uiuꝰ q' inuenīt in pecta spinam porci z formentur candele. z ponāt in aquā frigidā ut īdurescant. z inungat cū olo uiolaceo ul' cō. z supponatur. Aliud. inungat medulla cauli cū olo uiolaceo ul' cō. z supponat. Istud potest fieri labentibꝰ cōtinua ul' iniecta in die acuto. in lactuca et tate. Mediocria suppositoria sic fiunt. de sapone y spacio formentū candele. z inunguat in oleo z supponat. Itē aliud. bullit mel in testa usq; quo incipiat denigrescē. z tūc opponatur ab igne. z admisceatur pars sal' pulueris subtilissimi. z tūc pingatur in aq' frigida. z formentē candele cū melle z supponat. Itē aliud. Accipe. ʒ. 1. butyri. z ʒ. s. alumīs de pluma. z ʒ duas sucū rubei. z fiat unguen. cum ultimo unguē ungat' laridū uel medulla cauli ul' supes z supponatur. istud pōt fieri in cunctis p diuersis. z cū die acuto. Alia suppositoria forciora sūt d' ieri logodion. ieri pigra. z de aliis mediamis. Itē accipe fel tauri nū desiccatum ad ignē in formes suppositoriū. z facta unc nō cum oleo cōi supponatur. ul' cum felle vrcina bouino l' taurino. ul' delinuat' suppositoriū cum sapone z supponat. Itē accipiatur suppositoriū d' mel le z sale cū. ʒ. s. scamonee. z. ʒ. 1. alacs z inungat' cum olo communi z supponat'. Ista suppositoria in cunctis frigidis debꝰ sub poni. Vñ si ualet contra colicā z yliacā z tenasmon de grossis flegmate z melancolia. cōtra pestilentiā z scabiem passionē. Die notandū q' ista formenta sūpositoria nō debent supponi in balneis desiccata interius. quia magis desiccarēt. si haberent inducitas superfluitates p̄me digestionis. nisi p̄cesserint malsiuū z molliciū.

De suppositoriis z pessariis.

Sequitur de suppositoriis z pessariis mūdificas. simil' conferūt suppositoria z pessaria cunctis

matrices. Fiat ꝯ primum
pessarium hoc modo. ad puca
tionem menstruoꝝ. Accipe te
artheminsia. aptano. saumna. ka
lendula. de unaqq; mꝫplm. 1.
decoquat in aqua donec tota
mr mandet liquesc. ut; ad
fcm partem aque colent. colatꝯ
addat. z. y. sal gem. oleum ℈ oĩ
quantitate l'butyr. unigat p pr
sarium in matrice. debet ee longꝯ
z grossius qua clistm ita q; usq;
ad medium intro mittatur. ita
eat mulier ut dim e de uris
clistm ganab; deinde obtur
tur ei orificium z sustineat
mulier qua diu potest. hoc po
tenꝫ ñstrua. pucat. p decem
unciꝯ circa umbilicum et
regionem matrices cum olo lau
rino. fiat suppositoriũ de turbi
magꝝ sine opio. ul' theodoreto.
ypistidis. ad quantitatem maiorus
digiti. Si debile fit sumatur
pulvis nigelle. z cum eo inco
poretur ut possint fieri magdu
leones. sumat in pino sticlimeo
z certa pondera caudi cũ
qua ligetur ut possit extrahi
qñ uis ul' mulier mulieꝝ mulie
z teneat p quinq; ul' vi. horas
ul' quousq; potest. si fuerit urina
neat fiat balneum sipbas aq.

De pessario contra tumorem fluxus menstruorum.

Contra tumorem fluxus menstruorum
xum mestruoꝝ h fiat pessarium.
upoquisdos. acacia. corticem ma
li granati. galla. terantur z dis
pendatur cum suco plantaginis
ut fiat mel ouz. z liquidum spissi
z tenue. inigat fiatque primum.
Contra eandem passionem fiat h
suppositorium. pedam simil' pristi

tur z fiat cum predicto suco quasi
pistacia. inde fiat magdalion. z si
mulier predictum modo cum panno
sparata intro mittat. Et nota q;
deber precedere inquolibet pessario
ul' suppositorio balneum cõpetens
si uel' pucarie de herbis calidis.
si uelis constringere de herbis frigidis. Et notandum q; non debent
fieri nisi illo tpe quo mulier so
leat hre mestrua. z h dicta sufficiant.

Incipit tractatus de medicinis lauantibus z oppilatiuis.

Cum autem medicinalis artis due sint
partes. s. theorica
z practica. tractandum
est de integris.
cum practica consistat in ablutionibus tota. Practica uo dicitur lauatiua. medicinalis. rectas z ordinatas cautiones z operationes exhibitiones fortificatiue z appropriatiue tractando vsum ad omnem practicam utilitatem q; medicinalis lauatiue debeant habere z robustus z fortes; in qua quantitate z substantia. in quo tpe z cor qs cas. z cum quo admixtione z quantitate a cautis. quotiens in anno debeat h exhiberi. z que oppilatiue z q; quantitate z quotiens post purgationem in anno debet sequi sub hac forma tpe p elegi constringere. Et nota q; oppilata non est data
nisi prius data medicina ma
teria sic digesta per uim trubi cau
sis. s. in exhibitione matie. ul'
in exhibitione matie. ut in apple
xia. z paralisi. suffocatione uocis.
per uentositate ul' in uene
nositate matie. ut data uene
nũ exhibitũ p os. cor mortifi

rubidi cauis. z conf̃ant nat̃. z in
pauitate mat̃e. ut in cãis ter
matias. z in t̃tiana ubi pauca ẽ
matia z digesta. z tũ p̃ solã oppia
tam hr̃ stumi. Cant̃ g̃ medi
cine delicatus z debilibꝫ conf̃ hu
buitatẽ nat̃ calidoꝫ humoꝫ z frí
gidoꝫ tã nãlũ q̃ innãlũ. C conf̃
hub̃ũatẽ nat̃ualũ. s. colere
z sanguĩs sup̃habũdãtis def̃ a
lagogũ q̃ sic fit. Accipe ablithũ
q̃ purgat colerẽ digestã ul' indi
gestã. tũ pcedit quidũ qui dato
ablithũ cum fœto capr̃ino ha
bentibꝫ colerẽ indigestã. primo
debet digerí matia. alit ẽi magis
nocet quã plic molas. imbꝫ
z frigidoꝫ seminũ si potes habẽ
añ. ℥. s. purina. ʒ. quasseñ sera
z decoquant̃ omĩa in rebꝫ libꝫ
aque. usq; ad ℈ sũptionẽ duarũ
partiũ. post colentur colatur ad
eatur ℥. i. cassiet̃. z ℥. i. tamarĩ
doꝫ. z resoluat̃. Jt̃ cola z colatiẽ
admiscãt̃. ʒ. iij. reub. z iterdem
mundolados cũ. z dimittat̃ tota
nocte sub dio ut ex hũiditate
aeris augmẽt̃ grãmolitas. ex
q̃ habeñ unde lauandi. in crast
mo apponat̃ fiala. i. scarpi
uiol'. z depõita actuali frigiditã
te totũ ad pond̃ unĩ libre offãt̃
si tũ nõ tũ calefiat ut pear grã
molitas. z unde lauãdi. Si aũt to
tã flãm reub nõ possit accipe. ap
ponat̃ in scro in decoctõe. ʒ. v. i
reub. z mundi cũ. z in crastino
colet̃ z mãdabit̃ liquẽ ues reub.
z flã ei in pãno remãebit. z ita
deignus accipiet. si tũ nõ tãtũ
lauabit̃. Jstud colagogũ ul' ema
gogũ q̃ idẽ ẽ pot̃ dari sigilis nõ
sibꝫ digesta matã. Jn estate sãis
hñtibꝫ magnã repletionẽ colere
siue habundet in stomacho siue
in intestinis. siue in aliq̃ parte
corporis. tribꝫ ul' q̃nor diebꝫ ac
apiat oxygachamã. z post colago
gũ detur enã t̃tianarijs q̃nq; b̃
q̃s ẽ. quousq; soluat̃ febris. z hoc
de septimã in septimã nã. Datũ
ẽ q̃nq; in t̃tiana duplia. z q̃nq;
cum reub. q̃s sine z cõtra cale
factionẽ equus z loco reub. pot
poni. z. ʒ. ul'. ℈. ʒ. scamonee cor
te in pomo. q̃ melĩ est t̃tia pars
z. uni' debilibꝫ. si nõ detur in ca
lefactõe equus nisi sit inueterata
z rotũlꝫ p̃dis pot̃ dari. ℥. s. trifẽ.
sarracen. cũ. z. iij. reub. l'. ʒ. s. sca
monee corte in pasta ordei ul' cũ
fol' caul' ul' pãe. in stupis z in
fundat̃ in aqua frigida. ℈ vl' alit
accipe poma acetosa. fiat supet̃
fozañ z remoueãt̃ arillu. z p̃ea
impleãt̃ scamonea z desuper quãt̃
quousq; remollita sit z scamõea
liquefacta remoueãt̃. z tũc ab
igne deponat̃ z dimittat̃ in frí
gidarij. remoueat̃ scamonea. z
moueatur cortex pomi. z albumi
me cauo z pulpa pomi tãt̃. et
tũc admisceat̃ de puluẽ sãdalo
rubeoꝝ. pau. z pau. de totis ad cõ
fortationẽ. z cõficiat̃ cũ syrupo
violaceo. z in p̃dis cãis p̃ter q̃
in calefactõe equus nisi sit in
ueterata. de isto electuario offãt̃ ℥. s.
Si aũt sit delicat̃ z noluit acci
pe mediciñ. accipe pullũ gal
linaceũ z impleat̃ si hñdat̃ co
leram de rebarb̃. ul' mirabolanis
citrinis z hñ coquat̃ in aqua. et
fiat iñ intinellũ cũ aq̃ uitellos
ouoꝝ. z comedat pullũ z bibat
intinellũ. istud ẽ solutiũ sine ali

qua tortuõ. ¶ Si aũt minus ẽ de bibus pueris ul' senioribus. debit clysteriũ de suco rosar q' ualet ī predĩs causis ad pondus ℥.s. q' bñ durat usq; ad .iij. sellas uel amplꝰ quia quelibet ℥ duõ usq; ad duas ul' tres sellas sine aliq̃ dampne. Jõ dico de syrupo fri gido coffonis. Jõ de oxi. q; in ca lefactõe epatis nõ detur medi cina scamoneata nisi sit passio inueterata. ¶ Si aũt magis sit ꝺ bilis pueꝛ. accipe ℥.iij. reubꝫ. pulu̇gati in libra.s. aque fons detur p noctẽ. z cola mane. ul' si ne colatõe potest fieri. qua re ubarbarꝫ residebit in fundo p nocturnã residenciã. z ꝺe fia lam unã syrupi uiolacei. z paꝛ de cucharo pulu̇gato ad tres uendũ amalꝫ uel ynẽ reubarbꝫ. z postea ai de cio in cuũ repletis de colera ul' cruanarũs in si plicꝫ ul' duplicꝫ cruana infusata z hec digesta existente matꝝ qꝺ põt fieri p .v. dies cum syrupo uiolaceo ul' acetoso ul' oxigaco. soluit colam suauẽ sine pcló z durat usq; ad tres ul' .iij. sellas Et põt fieri in lactãi etate z fir ma debilitate. Jõ facit de muꝛ bolanis citrinis. ul' scarue pond' ℥.iij. citrẽ sñaẽ cũ ℥.i. reubꝫ. ul' muꝛobꝫ. citrin. hec autẽ durat suauẽ usq; ad tres ul' .iij. sellas. In febꝛibꝰ tamen ꝺ colá naturali nõ debet dari Katar cũ impiale ꝛ febꝛibꝰ ab colá innaturali sicut in quar tana. quia minus caliꝺũ ẽ. ꝛ detur sanus nõ mltũ debilita tis ꝺ cta colicã ul' caliꝺã hñdaĩ cã capitis. In spualibꝫ contra hñdaĩ cã capite. quia Katar tucum impiale ẽ fere inuentum ꝓpter coleꝝ cã naturalẽ quam innaturalẽ spãliꝫ tamẽ contra ex ubeꝛanciã colẽ in cerebꝛo. Q̃nq; datur ad pondus ℥.iij. aꝝ ℥.s. clule. ul' tria pune. ℥. unꝰ scamo nee accte. ul' qñq; cũ ℥.i. ul' ou abꝫ punꝫ clule in seru ẽa me diam noctẽ ul' in pillis. q; magꝭ durat in pillis quã more electuarij ul' in liquida sb̃stãcia. ꝙ ñ qñ datur more electuarij in ma iori quãtate debet dari quam ī pillis q' puer p ꝫ cum liquida sub stancia detur nimis durat g' in aliquo modo ꝓdõ. Sꝫ ñ uꝫ aut nũquã in liquida sub stancia ꝺaꝫ nisi circa medĩ noc tẽ. z tuc more electuarij ad pond' ℥.s. cum predõ acumine. z hec ꝺ cta uiscus capitis z maniaz et melicoliã ex colá ñãli. nam aꝫ p sedaꝭ in liquida fluxa sic dic tũ ẽ. ¶ Potest etiã dari singulis duobꝫ mẽsibꝫ cõtinuetãtis causas capitis. ul' ali. ad misce atur cum ojupzynis equaliꝫ z cum triferia Saracenica in sin gulis septimanis ul' in seru. ul' uentre repleto semel ul' bis ad pond' ℥.ij. z sine aliq̃ digestione ꝓcedente. z sine ꝙ obser uacõe dicte. tũ unusquisq; pũga tõe pꝛi tũ suauẽ z sine mole stia z paulatĩ mũdificat capꝺ a colica sup fluitate. z silr ad mi scet duc ptes ojupynis cu tria parte electuarij de suco rosar. z offeras singulis septimanis ꝺ̃ hñdaĩ cã colicã ubiq; fit ī corpue sine digestiõe ꝓcedente z sine obstuatõe dicte. z spãliꝫ ī

calidi prodigia ⁊ aurugo. quia cle
mantū tñ de suco volūt qūlr cōe
aurugo ⁊ prodigiam calidam in
uentū fiunt. pōt ḡ dari robustis ⁊
delicatis. ¶ Si aūt humor innā
turalis ⁊ calidus sit ut flegma ⁊
salsum ul' dulce hinder cum febr
bꝰ ul' sp̄ūs coleric innaturalis. hec
aūt nō differūt nec in signis nec
in cura dabꝫ mediā partē colago
gi q' dicūt ē. ⁊ aliā partē flagogi
q' dicem' inferi. q celus ci si sic
purgetur q̄ p̄ cribronē oxy. et
bindē. quia cum ista mlti calī
da sint adeo bñ danť in febre. q̄
si habundet sine febre in nō ml'
tum delicatis bñ purgeť cū ʒ. ij.
bñdicte aquatis. cum quāta ptē
ʒ. unā esule. ⁊ quarta parte ʒ. scā
monee ccte ul' oxy. cum bñdicta
in predō pondē ⁊ acumine. ¶ Si
de colera pallina ul' eruginosa
habundet cum hñores sint ca
lidi. hꝰ purgentē cū ʒ. ʒ. trifāe
sarracē. que qūlr colām p̄llinā
⁊ eruginosā purgat cū ʒ. ij. reu
barbaū ul' predō colagogo. ita nī
q' apponatur quarta ul' ūta pāť
melagogi pp naturā adhuscoīs
que est in colera pallina ⁊ erugi
nosa q' dicēť inferi. ¶ Si habū
det in ūa cutelli melācolia cū feb'
ul' si nō pōt dari melagogū cū
colagogo ut nī dicim'. q̄ in p̄dcīs
quātitate. ul' melī' dať catarti cū
qūlr' q' ad hꝰ fiunt inuenīt. dať
enī ad pnōs p̄dcīs in mane in li
quida sīu. ul' in sero in pill'. ul'
circa mediā nocē more elenaij.
⁊ singlis septimanis cū amurtione
oy. prunis ul' diap̄llij. ul' cfert
sarracē. Et no. q' catarticū iquale
ut sp̄ūs supiores partes adiacēs
mate supi'. ¶ Hec aūt modo debe
sophysticari mediana nolentibꝰ ac
qpe ul' abhoīantibꝰ. P̄illus im
pleatur reubarbaro ul' mirobola
nis citrinis ⁊ apponať de cassute. ⁊
decoquatur in aqua usq; ad ple
nariā decoctiōē. postea cū uitell'
ouoꝝ ⁊ cadē decoctiō infundeť. et
apponanť p̄luēs sp̄ēs quaꝝ ap
positione amittat amaritudinē
et cribretur. Istud ualet conť co
lericos humores. debet tñ p̄ece
dere usꝰ olex remollientiū tribus
ul' quatuor diebꝰ sicut malue ⁊
similiū si abhorreat oxicachara.
¶ Contra habundātiā flegmatis d'
bet impleri p̄illus de polipodio
amino ⁊ aceto ⁊ pōt predō modo
in scellā ⁊ cribreti. p̄cedente tñ
usu caliditꝰ herbaꝝ remolliēciū.
¶ Si aūt robustus habundet colā
cum febre. potest dari ℥. ʒ. reu
barbari in colagogo. ul' mirobo
lanoꝝ citrinoꝝ. ul' scamonee ccte.
due partes. ʒ. si sine febre. ℈. ʒ.
catartici iqual' cū. ʒ. i. scamonee
ccte. ul' esule. ʒ. i. ʒ. ul'. ij. ʒ.
in maiori dosi. ⁊ pōt admisceri cū
dia prunis. ⁊ dari in singlis sep
timanis. De medianis purgātib'
flegma tam cū febre q̄ sine feb'.
Jcium ē qualr calidi cā debeat ca
pi in delicatis ⁊ robustis. dicā
mī de frigidi. ⁊ p̄mo de flegmate.
Flegma ḡ aliq̄n habundat cū fe
bre aliquādo sine. Jt tam cū feb'
quā sine febre. qñq; ē ñalis. qñq;
innaturalis. Jt si natural' habū
det sine febre ul' cum feb' in ōbꝰ
li corpē ul' delicato purgabitur
cū ydragogo q' sic fit. Accipe ab
sinthij. mā iplm unū q' indiffe
renť purgat flegma ⁊ coleram. se

men petroselluꝫ. apiꝫ. feniculi. ca
mꝫ. dauci. añ. ʒ. ß. polipodij. ʒ. ß.
si possiit hñ omia apponãt faio
nõ omia que hõs. quasseñt pur
ꝛ coquant in tribꝫ libris aque usq
ad ꝯsumptionẽ duaꝝ ꝛ aliquid ꝺ
terua. ita q̃ quantitas yzagogi
sit libra una. colet. ꝛ colatur
admisceant. ʒ. iij. mirobolanoꝝ
kebuloꝝ. dimidiũ. tota nocte
sub diuo. in mane apponat fia
la una syrupi uiol. ꝛ pulueris
cucharj q̃ tñ valet. Istud totũ
ad pondus libre unꝰ offiãt. de
posita actuali frigiditate nõ tñ
mlũ calefiat ne pcat gũmosi
tas mirobolanoꝝ ꝛ nis layãdi
ut dcm̃ ẽ. Si aũt sliam mirobo
lanoꝝ dedigneꝰ accipe. apponã
tur. ʒ. v. mirob. in scro ꝛ dimit
tant p nocte. in mane cola per
pannũ. ꝛ colatura offeratur. Da
tur ꝙ febri inpolate bis ul'
ter de ilto de septimis i septis
diebꝫ usq ad febus ꝯsumptionẽ.
Sanis aũt põt dari singlis mẽ
sibꝫ usq ad pfectã flegmatis
mũdificationẽ. ℣l' alir. Accipe. ʒ. iij. mirobolanoꝝ kebuloꝝ.
infundant in libra. ß. aq̃ p noc
tẽ. ꝛ in mane cola. ꝛ colatura ꝺ
tur ꝺ scio in ciũ diẽ. laboranti
bꝫ cottidiana suauit. ꝛ sine pi
culo educat flegma. ꝛ cottidia
nã soluit. Eodẽ mõ põt dari sa
nis. Valet hoc mlũ delicatis
ꝛ in tenera etate positis. Vel
detur ꝛ sanis pillẽ de aloe. ꝛ
mastica singlis. vij. diebꝫ ad
pond. ʒ. duaꝝ ul' aĩ pranduũ
ul' post sine obstantiã diete
ꝛ sine ꝙrantiã pcuntẽ. Ad
mũdificandũ aũt ꝺ ſtomachũ
de flegmatico humore. ꝙfortat
stomachũ ꝛ repant sens⁹. ℞. alo
es. ʒ. ß. galiã. ij. aĩ. ʒ. i. mastic.
ʒ. ß. cc. ʒ. ij. confice cũ suco fum
uth ꝛ absinthij uel' cauł. si uis
longo tp̃ seruare confice cũ mel
le. Si matia flegmatica habũꝺ
in cerebro. cum suco absinthij
ut in stomacho ul' in itestinis. ℣
si uis q̃ magis sunt laxatiue.
adde scamonee ccc. ʒ. ß. ul' ʒ.
i. ut predictũ ẽ. ℣l' alir. Accipe
libram. ß. yerapigr. si flegma ẽ
in capite. ul' bñdicte si ẽ ha
bundancia. eꝺẽ cum nutritiua
qꝫ yerapigr. purgat partes adꝰ
flegmate supꝝ. bñdicta infr.
Commiscanẽ de ista myrtea. ac
apiat singlis septimais semel
cum tert⁹ dimidiũ ad pond⁹. ʒ.
ruũ sine digestiõe pcũte. ꝛ sine
obstuatione diete. h ei mũdifi
cat cipõ ꝛ stomachũ ꝙfortat.
Si aũt habundet in debili flã
accessũ cũ febre ul' sine. pinga
bis cum media parte yzagogi
dicti. ꝛ media melagogi infra
dicẽdi. Ho. q̃ in flegmate ac
tosõ est natura intrinseca q̃ ꝺr
pria ãmelãcolia. Sõ predicte
pprie nature ĩtrinsece flegma
tis accessũ appõit medietas y
zagogi ratiõe nature extrinsece
ac appõit medietas melagogi.
℣l' alir. Accipe. ʒ. i. ʒ. ß. mirob. ke
buloꝝ. ꝛ. ʒ. i. ʒ. ß. mirob. indoꝝ. in
funde in lib. ß. aque p noctẽ. ꝛ
sicut paulo aĩ dcm̃ ẽ ꝺi. ʒ. iij.
mirobolanoꝝ. q̃ta cottidiana ꝺ
flegmate ñalẽ purgab. Si uiẽ
um eodẽ mõ ul' cũ utq;. Si uolu
eris p se tñ. ß. cum media pte
yzagogi. ꝛ alia media melago

gi nō q alliguet̄ natura duꝑ ī
utero siat in acetoso. ſ q ut̄re
um ex ōgelatē sua in materiā
trahīt melācoliā. Vl̄ gi qc
quid purgat melācoliā purgat
flegma. ꝛ eō. siat quicquid ꝑgat
coleā purgat līguēs mundifi
cando. ꝛ eō. Si aūt in corpe ñ
delicato ꝛ robusto flegma natu
rale faciat febrē. pōt purgāi cum
ʒ. 1. bīdē simplicis ul̄ cū. ʒ. ij.
ꝑ naturā ꝑpriā. ul̄ cū. ʒ. ij. yera
pigre ꝑ sumū melācoliā in a
cetoso. ꝑ congelatōes in utero.
Si habundet flegma ñale faciat
febrē ꝛ fortis sic ꝓcedēs tūc acci
atur. ʒ. ʒ. bīdē cū. ʒ. 1. ʒ. elule
ꝛ detur in pill̄. ꝛ ſpūlē si materia
est sub diafragmate. ꝛ si ē supra
diafragma dē cū. ʒ. ij. yerapī.
cū. ʒ. 1. elule. ul̄ blāce. ʒ. ij. cū ʒ.
1 elule. Iste aūt mediante possē
ꝛ debent dari in q̄nor ꝑib; ām
de duob; ñsib; si numia est hu
bundācia flātis ñalis. sic in pu
ralmias quib; dā. epilēpcas. lep
sis. litargias. y ñeriā pōt ꝓgā
tionē unicā in ipis dari pōt se
mel in septimana ul̄ bis. in se
tō. ij. ul̄. v. pillē blāce ul̄ yera
pigre sine ꝙ obſtruatē dicte. et
sine digestiōe. ul̄ admisceat cū
equali parte dyantos ul̄ plur̄
offeratē semel in septimana ī
ſero ad quātitatē. trū. ʒ. uñ ꝛ
in ꝓcēs morb; a principio mo
bi singulis noctib; usq; ad q̄nor
ul̄ q̄nq; noctes dentē. uij. ul̄. v.
pillē de ꝑdictis mediantis.
Si aūt in forti corpe bīdet fleg
ma utreū ul̄ acetosū sine feb̄.
purgab̄ cum equali mixtā yera
pigre ꝛ yeral̄. ad pond̄. q̄nor. ʒ.
acaciē ꝓcedō tm̄. ſ. cum. ʒ. 1. elule
ul̄. ʒ. ʒ. ul̄ cū alīa tlay. tm̄. tam
blanca nō datur ꝑ se. Ioh. q ma
ior dosis ē yerapigre. yeral̄. blāce.
ʒ. ʒ. cū. ʒ. 1. ul̄. ʒ. elule. ul̄ q̄m aut
ʒ. ij. elule. media dosis ē. ʒ. ij. cū
ʒ. 1. elule. minor dosis ē. ʒ. ij. aut
ʒ. ʒ. elule. Quib; aūt debent dari
maior. media. siue minō. sic pōt
pluī. Post sōm diē potis ꝙ
melius ad digerēdā matīā da. ʒ.
ij. de paulino. ꝛ si ducatō ñ usq;
ad tres sellas da mediā dosi. Sz
usq; quatuō ul̄ ad plures da mi
norē. Si nō moueō ul̄ semel da
maiorē. consilia tū repletionez
flātus. etatē. tpe. regionē. ꝛ uigo
rem nature. quā ubi ista fuerint
cōsiderata. meli' paulaī ꝛ frequē
ti' eduat matīā quā semel. Ale
xandō tē testatur. cū in hoc pōt
mediaris deapi. q fortiōes recep
tiones sup̄ debitā receptionē dari
unt̄. paulinū aūt plus debito.
Et no. q bīdē mutāt aquat quaz
alīq̄ predāt. uīn plus debz dari.
de meliori tamē cōsilio ē ut ī de
tur blanca ꝑ se qua nimis est
fortis. Recapio ē elli ꝛ gūmas ꝛ
uenenosas. si admisceat cū ea
medietas alicui mediane ad ī
tē facientis siat yeraruf̄. q datū
ortia ōs ſpōs lepre. contra scabiē
ꝛ omīs uenenosos humores taz
calidos quā frigidos. Cū uolūis
dare. distēpa ieraruf̄ cū suco ē
cerfolij. ſ q magꝝ ul̄ eq̄ uenero
sa est blanca ñ datō ꝑ se ſ cū me
dia parte alicui mediane ad tē
facientis cū ea. sic yeral̄. Similī
ponendo pōt pluī in calida cū
cū pillis añ albū ꝛ post ad pōd̄
v. denar̄. sed in hoc augebis ul̄

minuies dolim. Si pōt accipi me
dic' in his sicut dñs ē de paulī
no pp ecrvitē in fiandē conficē
cium. De mediis lapidibus pūgāti
bz melācolia tam cū fe. q' sīe fe.

Si flegma cum febre z sine febre
bīnat in melancoliā cā cū fe
bre quā sine bīnat qūq; natal'
qūq; innatū. Si melācolia na
tural' cū febre ul' sine febre bu
bundat in delicatis z debilitatis
pungetur cū melagogo q' sic fc'
accipe semūs feniculi. anisi. apij.
carui. petroselli. ameos. thī. epi
thimi. sene. ana ℥. ij. ℈ sī
senē semina pur. decoquātur in
tribus libris aque usq; ad ℈ liq
uonē duar partū. ita. ſ. q' ali
quid de tota ℈ sumat'. colet'. co
latura admisceatur in ſo. z. ij.
ul' iij. mundi idoz. in mane ap
ponat' fiala. i. ſ. hujusmodi uidel
icet. Si delicatus fuit ualde
detur dem ē fiale melagogū ſz ap
ponant'. z. v. mundi idoz. i can
tharo coleni. q' subtilia mun
dolanoz idoz subleuata ē p co
lamtū in alia libra. ſ. colatura
ul' apponat'. z. i. ℈. lapidis lazu
li. z dimittat' in tota nocte sub
dio. z in crastino apponat' fi
ala una ſ. hujusmodi modi. z offerat'
in aurora. resolutus mundi. cū
unde ducē fuit ad tres sellas. z
attracti fuerit hūmores ad sto
machū. detur colatū. alia. ſ. ſi
ra que hic fieri de lapide lazu
li hūmores attractos p ōpillōz
educat. purgat. ē. lapis lazuli
aperiendo. pōt ē dari sanis
melācolias. z malācs. z emo
rroidas. de mēse in mēse. z d. xv.
in. xv. diebus usq; q' cura cessa
rit maxīa regni febris soluta. Illud
uē dico si robusti hūeant melanco
liā. pōt ē data de penilagogō. z. iij.
iij. acuare cū. z. i. ul' ℈. admonee
ccre. ul' cū. z. i. ℈. ellule. Si aūt in
robustus habuerit cum febre. pōt
dari. ℥. ℈. penil' sine acumine ō
mēse in mēse quousq; resoluat'
febris ad num' dierum in duob' mē
sibz. Si aūt malia mālis hūerit cū
febre soluat' ut predicē ē in tine
tura colē. pīlline z eruginose. Ex
plicit lib' de mediamis. Incipit ō

Jacobi de oppiatis.

Oppiatis dicē
dū ē de oppiatus
Oppiatus ℈ qđ
danē contra fri
gidas cās. qđam
contra caldas ſpecialiter. Quedaz
onē caldas z frigidas indifferēt
ſē quedā eaz que danē cōtra frī
gidas. quedā danē principaliē ō
flegma. ut aurea alexandrīa oppi
ata. ul' yoziphon. ul' opopina aū
cā multū uiolenē dessicat hūo
res flegmaticos. z cū ñ dat' cōtra
melācoliā. Quedā danē ō me
lancoliā principaliter ut eclegia ul' me
reatū. Quedā danē contra cal
das cās ut rubea ul' requies. qđā
contra cās utraq;. z maxīe cōē
uenientes ut tyriaca. Oppi
atus ℈ multiplicē ē utilitas. pri
mo ō frigiditatē debilitata p me
dicinā z calefactū. sicō cōsumit
materiā z desiccat. deo imbecil flu
xum z interpit. Vbi ℈ hos ō seqs
effectus ista fuit considerata. dūi
tatis subi. tpis opportunitatis. z dā
di materias. Dūlicis subi quia
quam corpora habundāt hūoribz
crudis aqs subtilibz. qđā crudis

r ꝑpuca cō pacte. Nō ꝙ ꝑpuca r ꝯ
ſilia ſūt humōꝛes in cūꝭ cōmixtꝫ
as cruēt pīe ꝙ nopio dari oꝑ
ata ſorus. ſicut aurꝫ r mercuriꝰ.
Si diſtingue qñ leues ſūt humo
tes a ꝑpuacpio poteſt dari ſorus
oꝑata. leuis aūt oꝑata nō ſuf
ficere tantū materiā deſiccandi
mo plus reſſoluēꝭ quā aſſumerꝫ
r tūc lederē. Si ꝑpuca ſūt humōꝛes
tūc a ꝑncipio debes dare leuē oꝑ
atā ſiḋ rubeā rubicatā r ꝛegē
ul' mulſi emeā. ſorus ē oꝑata u
mis deſiccatiꝛa. Si aūt humōꝛ ſit
groſſi digeratꝛ materia cū ocymelle
ul' ꝓulino ul' gargarīſmatiḃ. et
tūc potes purgare ul' dare oꝑata
tā ſicce ſicut medicatū. aureā. ul'
cynaca. Si ei a ꝑncipio potes da
re ſicce oꝑatā deſiccando tūc r
cōſumēdo partes ſubtiles eſſ cau
ſa maioꝛis nocumēti. ſūt cōpue
tōis. Si pis oꝑatꝫ ē cōſiderandū
q aut datur ad fluxū inci
piendū aut deſiccandū. Si ad in
cipiendū datur ſero. q ē magꝛ
cā reumatica. r no. q ē mīnꝰ nuo
lenta cā reumatica r mīnꝰ. r tūc
quaciq; hoꝛa cū uno decoctois
ſūmē calidi. oꝑata deꝭ r nō
ſuſtinet diu tēꝫ. ſicē ē appoplexia
paralyſi. r lēpꝛia. Si dat cynaca
ab ſūo ꝑncipio tribꝰ diebꝰ cō
mixta cū uno decoctois ſūmē
calidi. Si no. q tūc debꝭ cynaca
dari lentigines ſi ac ſit febris con
tinua. Si dat cū decocto r ſūmē
calidi ꝓpter hoc aūt dat ad fluxū
deſiccandū quādꝫ hō uoluerit
ſeruacio tñ cōſiderē materia reū
q ſit ꝛepleꝫ ſpūtuoſi ſi ſic oꝑ
tet ſero ꝓpter longo ſpū debet ſe
pius dari oꝑata ſicut ꝙnq; q ē
uno ſ' ſi ſero detur. Si in pleuꝛe dā
dat ſero ſecundo. 1. ſi materia quan
tate ut ſtatim leuiores r minoꝛ q
tidiane. Quando materies cōſiderandꝰ
q laborātibꝰ tñana ſia ul' cotidi
ana de ſalſo flegmate pōt dari
cum uino mīnꝰ lymphato. melꝭ
tamē eſt cum aquā tepida. Sanis
ub r febricitātibꝰ quartana uā r
cotidiana de flegmate naturali
uino r aceroſo cum uino calido.
qñ melꝭ uinū trahit ſimilē op
piate ad ꝓfundū. dat qñq; diſſē
patā qñq; cum pillis. qñq; cum
nebula. ſ. delicatus. Si qñ dat ꝯ
cās reumaticas debet dari cū u
no albo r ſubtili ul' cum uino e
mīnꝰ lymphato. quia forte uinū
cū ſit fumoſū aperiendo poꝛos aug
mentat fluxū. Si no. q cum reuma
te cum febre. r in febre cum reu
mate cōtinuo nō ē tractāda eē tā
in tēꝑ fomētatio. Si nō. q cū feꝛ
omīs oppiate ſint calide nō dāē
in continuis. tuſi ꝛeqes. forte di
co q ꝛeques nō eſt calida q dat
ur ſero cum ſyrupo mol' ul' tola
eo ad ſōpnū. ꝓcurādo. r ad mē
apiendas cās reumaticas. r da
tur ad pond. ūj. uel. v. denāoꝝ.
Cum uō dāē mēpolatis ſicut in
tiana cotidiana. r ꝙpendibꝰ
quartā accellionē. r tūc potes ꝑ
gare ſi foꝛtis ē ꝓuēs ul' dāē op
piatā ſi eſt debil' ad purgatiōēs
r cauſatiōēs febꝝ. r poſt dabꝭ oꝑta
tam ad accellionē febꝝ. r ꝓma
nente febre ē ul' quaſi d ſine ad
horam accellionis febꝝ ſi q ſol
uat febꝝ ut in tiana. In quar
tana aūt expectabꝭ ad minus
ſeptimā accellionē q ſit ō ſpīa
matica. r tūc dabꝭ oppiatū. ſ. tyria

cī .xv. ut .xv. dieb⁹ usq; ad aliā
purgationē uel febris solutionē
quia ut quātanus dur⁹ ē humō
dabis tyriacī ⁊ mettridatī. In t̄
tiana nocha musā eneā. q. ī ia
tiana danda est requies ⁊ tube
a tonsicata. In quartana nocha
ul' cottidiana de salso flegmate
ul' oula musā eneā. In cottidia
na de flegmate naturali ul' u
tro ul' acetoso aurea alexādrīa
⁊ qnq; datē musa. In cottidiana d
salso flē ul' tiana nocha qnq;
datur equal' myrtina tube tōsi
cate ⁊ auree. Aurea uō datē, pter
tationē nutritiue natē flatus
salsi. Rubea rōne alī cū infectō
tus. Ib dēn ē q; ut cōtinus nō de
tur oppiata calida. tū no. casus
qñ ei febs ptinua ex nimia mate
riā dissoluta fluente ad sp̄ua
lia patitur suffocationēs uocis.
Si g̃ timeas de p̄fā solutione
da tyriacī pbatī ⁊ ato repabit
uacuū. Si ex siccitate q; ato p
test cognosci p excrementationes
corpis nō dab tyriacā q; magis
ledetur desiccando. Similr dico
de mulibz si sit mulier deleïca
⁊ tenuis si das tyriacā pbatā ī
p̄petuū remanebit sterilis. Si aī
sit pīguis ⁊ humida bñ potes
dare q; p̄cauebis matricē ad o
ceptionē. Idē dico q; si tyriaca
ē pbata quēcūq; fugeum mar
cis ul' uetus fortius effugit
q; athanasiā ul' miclete. Itē si
panca ē tinctia ⁊ ligda trauma
tigat ut dcm ē ad os ⁊ nares ul'
oculos. da in ferro tubā. ⁊ potes
addere aliquid de aurea q; int
rapit trauma capitis. Et no. q;
oia causas traumaticas si debēt
dari accumina sicut quidā male
dant fortes alligatas ⁊ pigatas. Si
maior ⁊ liquida ē matia traumati
cus dabis aream ul' mettridatū
ul' dyaclydanū tribz ul' quatuor
diebz si adhuc sit matia sicut ī
paralisi ⁊ apoplesia dab tyriacaz
ul' mettridatū. ⁊ hoc tribz diebz ul'
quatuō cōtinuis a p̄incipio nisi ob
vbi aliq cōpacta ē matia nō debz
dari a principio. Si post primam
purgationē in frigida artetica.
in uera quartana. lithargia. epy
lensia cephalargia. emigranea. ⁊
emonopagia. ⁊ addo de paralisi
⁊ apoplesia maiori que milū du
rat dabis tyriacī ul' mettridatū
singlis .v. diebz. Idē in afinate d
flegmatica cī corpore tū existen
te carnoso. quia si ecto extenuatū
ul' siēt afinā de flegmate nō da
tes quia nimis deficcaret. Itē ut
dictū est quedā oppiate respician
untaq; cām frigidā. s. ⁊ calidam.
sicut tyriaca. intelligas dū ipa
uenenosa sit. Vñ dico q; in omī
fē lepre ⁊ calidā ⁊ frigidā post
primā purgationēs dabis tyriacī
cū sirco fumāre de .xv. in .xv. di
ebz usq; ad aliā purgationē. da
tur ītez tyriaca cōtra morsū rep
tiliū. datur ⁊ ptra uenenū ⁊ mō
sum rabidi canis. datē pos ut ī
terrupiat uenenū ne pueiat ad
cor. ⁊ ponit supī unimus ut ad
extrema trahat uenenū. ⁊ no. q;
usq; ad ānū circulatē reuolutionēs
debet dari singlis .xv. diebz. Ol
tumēs enī contingit q; cū ānī
circulatī reuolutatē uenenū q; p
totū ānū latuit in cadē hoīa in
qua infusū fuit dissolutē ⁊ fact
hoīem frenetica. ⁊ ita destruit

stanum. Si malū dico q̄ cū morsus
frequens datur q̄uis p os ul' me
dicamē apponat sup̄ malū. alio
quin mag⁹ fiunt frequentes. Si o'
antiquā datur tyriaca p interual
li nō febricitantes apponat sup̄ q̄
usq; rumpat apostema ter ul' q̄
ter in die. Si datur cū uenenū
receptū p os hoc ē. fiat uomit⁹
ul' clistere. Et sic stomachū lanito
ab' potiꝰ maiorē ḡ utunq; ul'
efficacē. aliud ē posse impedire.
nūc offeram q̄uis aliquādo debeat offe
rri. dicā. Si oppilatā
fecta dolis nō erradicat pond⁹ q̄nq;
ul' .x. .xl. mō in ḡnibus tollit
uenenū. nūc ē pōdus ad pond⁹
trū ul' quatuor. Et cū maiori
quātitate. Si dico de metridato.

Qō sūt nō d̄ clauis laxatiuo.
Nulli qui medicinā nō possit re
cipere. ꝑter ei⁹ amaritudinē fugiēs
eis clauium laxatiū. Ex. unū
lib. x. polipodij. mellis despūmā
ti. añ. lib. .ij. anamoi. Sanoē. fpi
de. galīgē. añ. ℥.j. pupis. ℥.s. cō
fice sic. Vnū cū mel cū polipodium
coq; usq; ad tēm cola. cū pulueꝝ
tiaz ſpēz ui colatura dissempa
ra pone in sacculo ad colandum
donec fiat clarū. tūc sēm ut ref
unditur. postea pota cum aqua
frigida. cū minus fortē duabꝰ
aut cāthū. **D**e syrupo laxatiuo.

Syrup⁹ laxans sic fit. Rē ſpēs cocq;
in aqua in sacculo posita cola. et
adde tu gubarū fiat syrup⁹. Vel
sic. pulūga ſpēs et dilūga cū aq̄
et mitte in uase. et supposito alio
uase fiat sic. aquā ro. et appone
pauz gubarū si sic amari et sic de
bes. Si accipe elenaū albū. et
coque in aqua cū struthio. et illō
strumū comedat gallina p. vij.
dies. et nūc occidatur et coquatur
tertiū ad comedendū cum sorbendū. sanus sine molestiā duca.
Accipe seamoneā. ℥.ij. ul' .ij. pul
uerisa subtilissime. et pōe in aqua
ordei p totā noctē et colaturā illius
aque. tū cum corticē. et adde tu
pauz gubarū. si uis de eadē aqua
fac nebulas sibi oblatas ex farī
na gubarū et albumine ouī. Vel sic.
Accipe malū granatū dulce. et
fac foramē in summitate eius. et in si
militudinē maioris denarij. et
ple illō de predicta aqua. et sup pu
nas coque. et urē ample. et tā diu
quousq; nō possit plus urere. de
inde ab igne tollatur. et cum pos
terit frigus deuit. hoc sua mulsi
mū ē delicatus comedens. **D**e
Ost seamoneā inter ea q̄ clula.
purgāt sito acumine clula ut
nobiliora et utiliora et securi⁹ possit
uari. Nō est in tōtū abhominabilis
ex qua potes purgare hoc mō
Pulūga clule. ℥.v. et modicū ci
namomi. seū sticadū. q̄ etiā posse
anisū et mastic. et cocatur cū uino
albo et aqua calida ul' cū uino
sorbili. ul' cū brodio ul' cū uitel
lo. fit etiā clarificū de hoc pulueꝝ
et melle et uino et aliis ſpēcibus.
Vtū medicoz utiliū acuendo me
dicinā. lacte amabulle neglec
tis oībz aliis. tum quia fa
cilis habeatur. tū quia facilē
purgat. Ex eo sic pōt leuiꝝ pur
gari delicatos. Accipe lac ana
bulle. coque in testa ouī si pu
nas cū gūmi arabico et zuccaro
et accipe inde. ℥.iij. oficiat cum
lacte. ul' nebule cū farina et gu
chuo et denū seante.

Xelacio sic fiunt purgare pos
sunt. coque sucū elacterij cum
melle fere ut ad cōsistentiam
z addito sal anisū ul semine fe
niculi ou in modū elactis fiat
unū. ¶ Si duo obolos radicis el
cum melle cū sufficiēti ou
Xcastorio z melle cum
possunt fac̄ cataplasmas z dare
sedm uarios uni cuiq; z caute. a
cautelam ē ē z tutius ignorā.
Xpolipodio sic fiant accipe de
lucatos z purgare. ¶ conterant sic
polipodij z fiant inde pulueres
z addatis aliis spēbus odoriferis
pulcra bñ cū utellis ouox ebu
reis. z rex fiant in furnoīo z da
ri. cyatho tale accipiēti. Vl' ali
cui ē polipodij cū melle. z ad
dito anisū semine feniculi. z co
la z da comedē z bibē aquam de
cocois mastic. ¶ Alit. Conterant
polipodij. z fiat decoctio eius ex
in aqua. seu feniculi z anisi. z
in tali aqua fiat infusellū. ¶ Ad
rusticos conuerte bñ radices ni
ueles. z accipe farine z coq. z fac
inde cataplasmas. z da comedere
multū layat. De catapucia.
Xcatapucias hoc modo pgare
possumus. ponant conite in
brodio pisaū ul' carnū ul' alte
rius cibi. z cum masticato et co
mesto simplex purgāt. sp ei
cuā fit clarefi. sunt polipodio
z d'aliis. Ideo sp z ydromel bibas
unū sufficiēs. z bibā catapucie
z ex eas pōt fieri modū clarefi.
Xcoloquintida de coloquintida.
sic leuē purgare pōtes. Ap
ponū coloquintide delim semis
malue pulpā. committe porcio
z nocte. deinde cola p pānū. z da
ad fauces z bibe. D' hermodactilis.
Xhermodactilus sic pōtes leuiter
purgare. accipe hermodactil. z. q.
seu feniculi. z. i. semini. cōfice
cum melle bullito mag. z ut ele
ctuariū ualet fere ut bibatur. D'
Xmirobolanis pōtes mirobolanis.
hoc modo leuiē purgare. Accipe
de quātis uelis grānis mirobola
nox. pilueriza z pone in fero ca
pmo p nocte. z in mane cola et
da bibere.

Incipit liber quintus de uirtutibz herbaz septuaginta duaz. z spē arcanū duodecim. De artemisia que uulgo dicitur matricaīa. siue daneta:-

Hrbarū quasdaz dicturus carmine uires.
Herbaz matrem dedit artemisia nomen.
Cuj gregis primo ūstū puto ponē primo.
Huī opē ferē puer inuenisse diana.
Artemis. grece q̄ dr indeq; nomē.
herba tenet q; sic inuentrix diaz ei.
p̄cipue morb mulierib; ista medet.
Menstrua sonē eius decocto sumpta.
hec q; facit uasa si sepe fouetur eade.
Vl si cruda nero socrata tūendo bibat.
Aut si tra uētr sit aluꝰ nocte ligetur.
Pellit abortiuū potu ul sōnta tantuz.
Durities solui sticas pellitq; tumōz
Y rinā potata aceto lapidesq; repellit.
Y cteriosq; iuuat cū uino sepi hausta.
hāc adipi uncta strumis apponē lauat.
Pleū atq; iubi cū uino sumtē tritā.
hec opiū numiū si quēq; lefit hauttū.
Subuenit exime si uino tūcta bibatū.
Affirmāt quidā gsos guttanit illaz.
Nō nullo ualeat nocuo medicamine ledi.
Et q; eā morsu ū appetit ulla ferax.
Rādit illi collo suspēsa rubetis.
Dicunt z necatz cūctis oblisē ramis.
Si uacuo ad ēt cū uino, potē hausta.
Si mulcto cruenta recens fuabē bba.
Y nū predictis reddit medicabile mōb.
Et sapit ē z odor nimo grauissim illi.
Cōfertur stom sanat pectoris supaz
Et nullas alus affirmāt utile cauſis.

Ertā abrotano legit grauē ee calorē. De abrotano.
Et deliciandi semē feminē herbā ē.
Vnde iuuat neruos z cās p̄ris ōes.
Illius eleri si fit decocto sumpta.
Sic q; diſnoicas p̄est tuſſiq; repellit.
Et p̄est lumbis sic uuluarūq; q̄relis.
O mulz hys crudū cū uino p̄cor hausb
Y rinā pūgat sic z p̄cordia mūdat.
Sic cruat sciaſi sic supēū mīsā pūgat.
Serpentes nuco refugat bibitiq; uenā.
Illaz extinguit sedat q; frigora febs
Arta q; ueiant sic mixto sūt amne.
Aut olo quo decoq; si mebra pungas.
Lubricos uentis hāc sepe bibēd necabi.
Hinc punis micas z mala atoia ūgē
Insiml amne cōgs celoz acta dolori.
Aplanas. ul feruoz cruabis utrūq;.
Serpes infixas z spinas abstrahz p̄m.
Aplositū p se ul adeps si ūgutū illi.
Pleni ut scribit ueneri mouz illi hbu.
Si fuit tantū puluino sbdita nocte.
Et cūctis uenerī nocuis potata resistit.

Isl primo calor ee gdu uis sicca secūdo. D'absinthio.
Dicāt absithi stomachū cōfouēt bēbā.
Illi quocūq; ñ quis supfertur illam.
Si meli pluuie si sit decocta liquore.
Et sic sub dio pū infusa data bibat.
Sic poterit uarus ei succurē morbis.
Hoc q; ñ pellit lumbicos mollit z aluū.
Guis z in modicū sedat sic supta tolēs.
Y rinā potu pouat menstrua soluit.
Illi si nau dū q̄m p̄fert gallia ūgas.
Et comūcta cas z mulsa rita refoue.
Precipue tali purgab ñstrua potu.
Hoc quoq; pstabit cū lana sbdita nr.
Sisiler z nardus z acorū ungitur illi.
Horia cetrytes porta fastidia tali.
Gramina si rute fugat hinc sale;
Cū; meu tūcos ac ē ōcentre p̄ai.
Si oreus z cruū stomachi purgabit humo.
Y ri comūcta prec mire hausta iuuat.
Aut cū uino trita se quilibz ungens
Si ō metuet aduersi ustiq; fugat odore.

Hucerias cruda dab hac apio socatam.
E uuat epar sibi ungat si gallica nardus.
S plenq; sibi uncto potata uuabit acero.
S ic quaq; fungor depellet supta uenen.
O bstat letifere cum uino supta acute.
S aq; uenenatis occurrit uosibz hausta.
Et claros oclos reddit cu melle puncta.
H acq; modo sugillatus sup addita prest.
V carneq; uapor obstructas ulcerat aures.
S i manant sanie cu melle rete fraude.
S ubueit angine melli uinoq; ungata.
V ulneribz prest contrita recentibz illa.
S i sup addatur capitis sic ulcera pugat.
P uriuq; uuat eius decocto fotu. nm
H austa nō pōt quēquā uexāe mālia.
A ntra comixtam uino q supserit illaz.
I n lini panno si circumgnata geretur.
I nguinis i mollicai ferē cohibē tumorē.
O leacea sōpnum capitis ul sbdita pstat.
H anc sibi suppōi si nō pōns erit eger.
D emigrat crines canis ei si bene mixtē.
C ruo fiunt reo sic sepe perunctis.
A tineis autam reddit qua oditē archā.
S ub lingua frōn aurat cu melle nūorē.
L uorēq; nigrū qui cura lumis orbē.
A pponere solet purgabit ide medicam.
A uris repellit sonitū cu felle bouino.
V uricā splenis ei cataplasma resolut.
C omunecto ā melle sbrit si sbdit hēba.
D esiccabit cā manantq; mstrua cogēt.
Et oleo fuerit uncti si cocta uuabit.
Il ō modice stomachi q; cit h ūguīe fotū.
I ncaustū uino q sic maccata resolue.
S ic strumis carnā mul ū retrit apli illā.
P lenū attollit magis hāc laudibz hba.
R omanosq; refert sacs ex moe diebz.
D um quadrigas curlu certaē soleret.
A b sinchi sucū solutos donare biledū.
I n capitolina uictori sede locato.
C redentes precium pacis redē dig.
I lli quo firmā posit seruaē salutem.
Aue gstat mūdi pao pcolio omni.
Iam urticā quā greas a calide dicat
F eruida nō modice uis illi dnē esse.
V nde nec imerito nom supfluisse uidet.
T acta q; exuuiat digitos urtica renēs.
H ec solz yctericos cū uino supta uuabit.
I lluis semē colicas cū melle medet.
Et nullum uetet uuat si sepe bibatur.
F rigus pulmonū pellit uetq; nūorē.
O mnibz hūs prest pulmi cū melle ungat.
A ut sucū uiridis cum uino sepi hauste.
C ū sale de foliis ei frōn cataplasma.
V leeribz prest sordida uulnia purgat.
Et cōtra morsus ualet h cataplā canos.
H anc auos rparuulis luxataq; aurat.
H acq; reformat cauo q dissellit ab osse.
Et solet humores h resiccare nocentes.
A ri cum uino radix contrita tumorez.
C ōpescat splenis podagre sbuenit illa.
O mnibz rmorb sic subuenit articulor.
O mnibz hūs prest sup addita ul s ūcta.
S i q; quis hāc oleo foueat q h ūguīe mā.
H anbz ipolit sucus foluuntur cruorem.
E liat inata uis est sibi tanta calois.
Q ui manātē cupias retinere cruorē
V rticē suco fibē lyne reprimit illuz.
S i supponat cū mūra mstrua pellit.
S i claudit uulnā matz hūore fluat
V rticē foliis irucabis illa fricata.
C ū uino bibitū uenerē semā mouet.
Et meli rticē si ūgas melq; piperq;
E t sic cū uino predicto more bibant.
P leuriticos pectus plmōes adiuuat ei.
S emā si sup cū fuer cū melle ungatū.
C ū mulsa bibitū locū pdē habūsē.
H erba recēs ei bolez si more coquatū.
D etur rilli decocto molliet aluum.
O re dū claus sucus si uoluitur ei.
V lue nō modicū pōis sedaē nūorez
S udorē mouet ex oleo decocta pūcti.
S i quadrupes q̄lq; manē pstē mulsit
V rticē foliis illius uulua fricetur.
S ic naturalē calor eratat ille calorē.
D efluuū capitis sucus seminis eius.
V ngas sepe caput rpmi dicē galieni.

Vrtica.

Dyalus

Illius semen collectum tempe messis.
Et desiccatū multis erit utile causis.
Scordō argue fe allia dicta latine. ꝛ
Hu ū media caldā siccāq; perit. ꝛ
In qrto posuere gradu mālii ul' iuicē.
Cuat quos spens ul' scorpi' itulit ictus.
Et nacm times eius pellunt' odore.
Amat ꝛ appositum mos' cū mlle canlos.
In mulsa aceū ꝑ mr'ū sic cu sic acetū.
Et bibitū times uentis tuncasq; repellit.
Et oleo cum iuste sua sidecoquis illud.
Oculus prestitos reddes hoc unguīe sanos.
Corpus ꝛ attritū cum sanabis eadem.
Vnguine uelice dolo ꝛ tumo hi ꝑmūe
Je referit ypocras coua posse secas.
Fumo obuti si uulua diu foueatur.
Pulmonū uarias accū cū lacte qrelas.
Potatūq; uuat ul' crudū sepe comestum.
Cū centaurea diodes clarū precipit illo.
Ydropicas sic humores deficcat aquosos.
Jd neutrectas elyū sumē iuslic.
Paragogyas illo fiur us' cū coriādro.
Et uino cās sic curans ycteri corpus
Et sic potatū dicat q' molluat aluum.
Cuiq; faba accū capitis sedare dolorē.
Dicatur attrito si cumpū plenus illo.
Anseris huc adipē ungas repidū; dolen
Infundas aurī pclare subuenit illi.
Elyrū tussim uuat ꝛ suspiria sedat. ꝛ
Clarificat raucā accū crudū q; uocem.
Si magis elyū uuat illā sepe cōstuz.
Adiuuat inaccū pulas siiptūq; cruaſimō
Porcino ungens adipi si conteris ipin.
Illō modicos rpmes fi' adās sepe tūores.
Hūc ignotaz potus nō leder aquarūz.
Hec ouersoz mutatio facta lacrum.
Alha qui mane ieiuno suptserit ore.
Herba que nūa lingua plantago uocat.
Hic arnoglossam grece uocat e q; ligue.
Augiane solus similis plātaginis hi.
Sū gemine spēs ꝛ maior prima uocat.
Alta uew minor quā uulgo lancolatā.
Dicunt q' solus ut lanceas ungit acutū.
Dyacola

Hus unfingiādi deficcandiq; notatur.
Cerus ce grad' maiou uim tamen ce
Mauoze dicunt nimis huiusmodi uulnā siccat
Si supaddat' cū melle ꝛ sordida purgat.
Cū sale sicut olus si uncta equat' acetō.
Ventē restringet nimiū sic mālā fluctē.
Si supdictis leuis sic concreta uiuabit.
Hic dissintericos meli' cibus ꝛ celiacos.
Stringit manātē si' addita cta cruoze.
Et nigris maclis fert' repurare colorem.
Oui cū lacrimo iuue medicatur adusta.
Sola canis mō lū curat sedatq; tumorē.
Et scrofas sūgit supaddita cū sale cta.
Ydropicas ut olus decocta cōsta q; pdest.
Sic uuat asmaticos fertq; uuaē caduca.
Sordida purgabit bñ uulnā q̄libet ous.
Oue diu tenē si sucus uoluitur eius.
Hinc inuis eius' curat syringia sucus.
Et dolor hec auris sedabit ꝛ sacer ignis.
Fert ꝛ emoptoicis. Hoc si sepe bibatur
Pse foraz ē si sit coniunctus aceto.
Sic uuat tusicos. uncetus uō p anū.
Stringit ū modicū fluxū dilinteriaq;
Pellit et celis tumor hec fluorq; pūctus
Sepi hāc ipam si dentib; atteris ipam.
Gingiuas rpmet tumidas ꝛ sāgine plēa
Siq; soli dentis corpe facie sepe dolorem.
Sue cum lana matria subditus eius.
Stringit manātē mimū siccādo cruorē.
Cucus predis eius dcarcto causis. ꝛ
Pdest ꝛ potus cum uino seminis eius.
Velice renūq; uuat potata dolorem.
Dicit nō nasa scabras gestantibus ei.
Radicē collo suspēsam uis sibi tanta ē.
Radices eius tus' conte iungito tritis.
Vui tus cathos ꝛ aque fac sit mod' iā.
Hec nōdū tremulo potāda dab' febrenti.
Sic pelles febrē cū dixe lur cta nom.
Bis bine quaq; qrtanis poesse putāt.
Cū tondē uni canis si dent' ꝛ annis.
Cucta potest plantago miōr pdāi uuaē.
Quāuis nō tātas uuis uideatur habē.
Precipue sucus curat plantaginis hi.

Dō ūrta naris ul' lumina nasarum ulcā.
S i supponatur cū lana mollibus illi. n
P er q; noue cataplasma dies illō remouet
E ius si sucus tepido uenter foueatur. i
A ri repulsō sanabitur ille dolore.
A umbricos sucus repellet dicatur et se.
S i prana uetus ad ungia ungis illi.
S edebit duros illō cataplasma tūores.
P ruritus nullus q; recens hadiuuat ūguē
A nte duas horas quātine q; tremor egrū.
V erer si sucū biberit plantaginis huic.
S enacet eximie facili medicamine cani.
E ius potatū depellet sperma secundas.
S i tua longa pedum mora ú fit sepe dolēs
A ri cum uino supponita trita iuuabit.
C um passo sucus bibatur si sepius emi.
V elice uarus fertur succurrere morbis.
I n decoctando ius ē plantaginis ingēs.
O uoris queat ut uelut cauteriā corpus.
A d positū siccare refert ut plurima cauēdo.
C omposuit libr' themison d' uiribus ei.
I n quo p̄claris celebrauit laudibus illas.

De Ruta.

A medias rute uis caustica dicatur esse.
S uccaq; ferē in bus gradus illi tri esse.
V alet ad ueteres stomacho si sepe bibatur.
E xpellit pariter potu uenenūq; cohēcet.
C ollim cōpescit sibi bis nāstrua purgat.
S i cocus hanc in aqua. aut uinū uiride ac.
C ococtio talis decocto termina uēnens.
P ulmones iuuat r pectē nāq; medet.
C ostaq; quē pleuresin uocat attica līgua.
A d renes stranguriq; iuuat febrēsq; medet.
A d usta ul' in oleo uiridē si cocueris illam.
E t foueas tepido patientes ad tumorē.
O mnia, possit uires tumoris.
H oc unguen l' clisteio si fundit intus.
A d ustaq; cum uino possit ualebit ucq;.
A umbricos oleo decocta r pota repellit.
C um fici decocta diu uiniq; liquore. i
P uerorū zopiras si sic supposita nocet.
C ruda comesta recens oculos caligine pstat
E t mell' mixtā cū suco felleq; galli.
O lleq; si sucus ex eque fundatur eius.
I ndeq; sic oculi placites sepe punctī.
C ū uino misceris oleo nec nō et acero.
I lluis sucū capitis auxiliū dolorem.
A d mūc imodicū potūs hī sepe pungent.
H aribz expressius si sucus fundatur ei.
S istit manātē būn desiccando cruorem.
I n ceu mali granati si sepe factum.
A d uribz hūc fundas depelles tū dolorem.
C eusē uleq; oleo miscens et acero.
I lluis sucū mundū o fiat unguen.
A d o depellendū sacrū quē dicam ignem.
E t scabiem detrit que dicat hpte grece.
T grece dictas acoras hī unguīe purga.
V lcera sunt capitis humore fluēta pig.
C uret r hī ozimas immissū naribz hī sūt
Q ue ḡuiter ferēt ī naribz ulcera nata.
O bstat pota meru ul' cruda cōcta uenē
H ec mundates rex ponti sepe pbauit.
A d ru ruta folūs ungūt cū sale pauco.
F rigidis r uetus siccis gemīaq; ungūdo
I cunus uelā oīugens mīe solebat.
A d macq; alu tali qua sumq; uenēno.
A d uilibz ītidial s tēdunt haut metuēdi.
O ustoleq; decoctō obstitē posse uenenis.
O ruficē rutā comedūtq; p̄mictus illam.
C ū pugnaturi cū cum sepenumbz annis.
C ū uetere modicoq; oleo decocta nōcē
O mnia subiecta tepēs fugat illa cibiq;
E t cuncis intē morbis sic ebria prodest.
H ac ē testes potūs cuncte tumentes.
C ū folūs lauri bñ tritā si supponis.
E x hac antidotū nō paucas utile cāis.
C onficit medicā dicē diapiganō illud.
P ygano ī greca lingua q; ruta uocatū.
I lli antidoti confectio talis habetur.

P onderē ūnge pari. nucz pipat; cuminū.
D e tribz hūs q̄tū de ruta ponito tātū
S ed pr' ex acto uino macerē cuminū
C onuerti in ferro post allū calefacto.
O mīa deinde simul bñ trita ex mille ligabis
P ectoris r lateris recoris tenūq; dolores.
H ec ex antidoto curātē curābis sepe cōsta.
E t tenuat debilē mollit sti tōmie uētē.

De apio.

Conferat stomachū fac ut bñ digerat escā.
Est apiū dcīm q̄ apes hāc ferre solebat.
Victōris uertex fuit hoc triumphū.
Pēe sibi talē puer imposuisse coronam.
Dicāt alacres morē retinuere sequentes.
Ast alii dicāt credit q̄ apes ue hement.
Illius solear unde decerpere flores.
Hāc herbā silenō sol̄z attica dicē līgua.
Virtutes calide sicce quoq; dicatur esse.
Terr' a medias datus ē huic in utroq;
Illius succo si candida mica terendo.
Panis ungat' oculis sedare tumorē.
Dicāt cōplaust' nocte si' addita mane.
Sitiq; ferunt mānis pdesse tuīatib illi
Sedat feruorē stomachi pellitq; tumorē.
Et quicqd uentri aerat inducitur nocui.
Delicatis potus a supra repellit aperiis.
Prouocat urinas hec cuida cōstat' austa.
Si mage radicū fiat hr decocto supta.
Hoc iudem semē opatur foetus hanstū.
Tota uenenatis occurit morsibz herbis.
Si semē potius ul' aprima pdest eius.
Si bibitū multimq; modo sedabit codē.
Venatē cōstringit uoitū potata cohibet.
Simplē omnē sibi si ungat' a cetū.
Egris a nisū ferē repuare calorem.
Cruda a ieunis fuit si sepe comesta.
Vinaquaq; die uexatē corpora febrem.
Cū limpha potata iuuat febz aū tinorē.
Propicias r splē tumidū iuuat illa recēp.
Si cū feniculi succo contrita bibatur.
Hacq; supposita turpis lentigo fugat.
Illi succ' farris cum polline murrhis.
Atq; omi lacrimo bñ purgat rulcus.

De malua.

Altram malue speciē tūlis negat esse.
Ulceāq; uocāt illā q̄ arescat in altum.
Hanc quāta dicāt cauleū q̄ quasi uisco.
Illē uidē contacta madere uidetur.
A gressusq; solet amplus malua uocari.
In mulsa cocta flos et' uulnā pūgat.
Vl' si cum uino tū florē superadias.
Spurgere sic saxphas anūq; uuiāe dolē.
Datē hoc modo q̄ salūs medicatur.
Et irata pri' tadit adipiq; terendo.
Addita porro uerbenace q; tumores.
Omnias curat reliquosq; uuiāe dolōs.
Datē illius neruos sic illa relaxat.
Rūpte ul' frangit sic apostemata duā.
Omnibus his causas elyatuu uuabit.
Si loca morbor foueantur sepe repenti.
A ssintcias radicū cocto sumpta.
Cum uino flurū strīgēs opetat coriz.
Et pellit tardas hec cocto supta sodis.
Et pdest emoptoicas lapidēq; repellit.
Velicecq; sol̄z uarus occurē causs.
Aceti cum uino sicci semen oluo.
Iungito deformes maclas hr sūgūe pelle
Elyntra prius cū melle trita repellit.
Vltra que cana fr si sit si' addita sepe.
Si cruq; duricias mollit lenitq; rugas.
Decoctus oleo solus tacū cataplasma.
Quos uis pestiferos mors obustiq; auat.

De ancto.

Hemedias calidū siccuq; refert' anetum.
Et dicāt q̄ sit gradus huic in utroq; fr.
Hoc aut habūdāt eius decocto supta.
Si urina stomachiq; sol̄z depellere morbos.
Tres cyathos eius repid si supserit eger
Nomo tucius ē qui demōstrat aptum.
Os stomachi uentāq; pbz esse nocuū.
Atq; grauis tibi sedat nausia potu.
Prouocat urinas obstancia queq; repellēs.
Atriceq; iuuat bñ si foueatur eadem.
Cū tepida tritū pacies si poscat anetum.
Intestinor auat uentriscq; dolorem.
Hec i potu digesto tarda iuuatur.
Vnde minor fieri uis egestiua uidetū.
Aliqne bibēte tussī nocet r genitale.
Claudit uter siccans hūore seminis int.
Vnā si nimio turgēs humore grauatū.
Si ulceret pulsus cōbusti senuinis eius
Apositus digitas aut īfr clistere fulus.
Acor ee anis radicī dicatur eius.
Rodit arsceneas anis hr i uulnē cancr.
Vlcera que sp̄uit r sordida uulnā auat.
Vlcera precipue mebris curatē uirilis.

Dicatur ute canis infusus sepius illis.
Olfactu rep̃mit singultum semen anet.
Assatum & fenum si sepius olfacit eger
Dicunt fervores oculoz tollere posse.
Cuius radices tritas prius appositaque
Apponas emorroidis si semen anet.
Y stum curat eas & comdilomata soluit
Flos oleo si decoquitur medicabile reddit
Illud precipue nares de frigore cauſis.
Prodest & capitis & pectoris sepe dolorem.
Vermez laxit & suas frigora pellit.

De betonica.

Cestron uetonicã soluit sitit dicere quidã.
Y rinas potata acet lapidesq; repellit.
Fert emoptoicas cum puscã sũpta tuitaũ.
Y dropicos siccat cum uino melleq; sũpta
De folijs eius tritis factũ cataplasma.
Hõ modicũ prodest oculis qs lesceit ictus.
Illius sucus tosco conmixtus oculo.
A uribus infus' uarios fugat in dolores
Betonice pulus cocto cũ melle fugatus.
Et mopticos tussiq; iuuat suspiria sedat.
Et stomachi uarios sũpt' iuuat ille dolores
Si febrit ex caldi cũ uino si febs ablit.
Cum missa bibimus hõe plus mouet alius.
Cum sale cõtritus folijs cataplasmatur fõ.
Y ulneã curab' fuerit que facta recẽtia.
Cruenta q; fracture capitis hec sola medetur.
De folijs eius cibus fit cataplasma.
Y tile nõ modicũ uariis uicijs oculorum
Restringit lacrimas oculoz mãsa l' hausta.
Hac in caligo solet menuenda repelli.
Equo cum ruta fuerit sponderit iumenta.
Et sic cum lympha sumat' trita repentina.
Sic oculis nocuus sagus p subtrahet ira.
Dicatur expelli sic lumina lucida reddit.
Supta hac cũ tepida pgat uomica dira.
Pectoris & morbi potu curantur eodem.
Splenimuat illius decocto sũpta icterũ
Y uaa betonice sociandi quaterna uetusti.
Cũ uini cathis tribz ẽ huius addito gna-
Y gina septem pipis simil' h bũ trita.
Haustaq; pũgabũt ternes pellentq; dolores
Y uaa cũ calice nares potata duobus.
Dicatur in modicũ uentris sedare dolore.
Huius cũ melle fugat uẽtr' & mollit.
Y uaq; die febre ne uexabitur eger.
Y uaa iungatur plãtaginis una duabz.
Y etonice si cũ tepida cõtrita bibantur.
Antra q; febris pnũcia fugora fiant.
Y uaa betonice calide quato resoluta.
Prodest y dropicis si sit potata frequẽt.
Radicũ pulus cũ mylia trit' & hausta.
Humores uelõ celoz pgat uoitu q; ac'.
Bis denas dragmas precep̃ plini hau.
Radicũ datur cum pullo milsone bibẽdus.
Precipue flegma nomicu pgabit isto.
Cũ mulsa bibita' prodest pulus fluorus.
Ruptis atq; steras potus leuat ille cadẽtes
Cũ uino sũptus obstat potata uenenis.
Precipue semẽ q; si delit detur herba.
Y uaa betonice cum uino sũpta tepẽs.
Y cteros curat cũ milsa nãstrua soluit.
Ponde nõ fabe pulus cũ melle uocat'.
Post cenã stomacbũ iuuat ut bñ esca digat.
Sic betonica fit uirgo facta corona.
Cruenta frentes ut plini asserit auctor.
Audebunt nũq; pollui nisi corona.
Sis mortuus pro peunie & uerberis caude.
O mulz antiquus meneniach' ea sanat.
Pro pe ut stomacho magis herbe nibil aptat.
Pinnus hac iquid qui secũ gessit bonz.
A nullo potest nocuo medicamine leedi.
Et uiaq; q; ea cum uino sepius hausta.
Plurbe absterdat colorz & melior iuuentas.

De lu
uina.

BRacon grece sauina uocata latine.
Sticca calesq; sibi ius est & uenus illi.
Est in utroq; gradu uiuln' cũ melle illi ulai.
Fert emẽ et siccat & sordes purgat oculi.
Sic uiuitur antiacas bũq; plebs uiscerab'.
Restrua reddit cõruptos extrahit alno.
Cõcretus si cũ uino sit sũpta frequẽt.
Vl' si ruta pũ mamas subducitur oni.
Cinis admixta cum fele cẽ uicerum.
O mulz & morb prodest de frigore facil
Illi in uino uel aqua decocto curat.
Qõ uertigo nocet si lotũ sit caput unde.

De pozo

herbaq; riporib; z fivna acta ligetur.
D uplū sanne si desit omnia ponū.
In medicamīs iubet ubiasi augeri.
Si mīus cautis usus medicamīe pōri.
Dicat ypocras medicine maximū auctō.
Ihus sucū solum credit ille bibendus
E gregius qui uicauīt spumātue cruorem.
Q uos emoptoicos solitū sūt dicere grecī
C ū galla dant hūc alij thurisue farina.
A ut geminis dragmis pōz; seis umā
A ponīt mire uino quaq; tria resoluunt
P ro causis alijs dicit h sumpta iuuare.
Q uandoq; potus naris reuocē cruorem.
I nuis si naris ungas medicamīe tali.
C omitatas uillias sūco curabis eodē.
Reddit fecundas mātū p sepe puellas.
Y leera cū melle trū iuuat appositumq;
H umorū capitis si distillatio fiat.
P ulmōis pectis nocīs uocīq; canorum.
I ndeq; cōsurgat tussis pectoris ledens.
C um tisana sucū porri sorbē iuuabit.
E t p se solū prodest huis oībus ipm.
S i porri partes in uino coueris albas.
S ic ut aquā primā mutes addasq; sedā.
Y tilis eius aque duoy sit potio uentri.
D icatur h eade cum uino stringere uētre
C um uino pōrū huis dat ds lesie iguis
Q ōlibz aut alal fūdz letale uenenum.
H e min huis prodest si uulnibz fraudasi.
S ic celo ēplastz pōz cū melle sbacto.
C ōmixtus porri sue lacti mulierū.
E t bibit tussim ferē sanare uetustam.
E t uaris uicis pulmonū sbuenit idez.
A uris cōpescat cū capte felle dolorem.
P rstat dē pūcte cū nitro mixte z auri.
I nfusus tepido fungit si mādre obstat.
E ius uigat sucu pus tergia mellis.
E t sic p nares tepidum fūdēdo ul'aures.
I nueterū capitis poteis sedare dolorem.
E x uino bibat h lūbz quē dolor āgit.
D icit nullus tali nichil esse dolori.
F racturas soldat aco diuīaq; trahat.
A pōtū uulnq; trēs aco cū sale claudit.
S i fluxū fuit crudū leuat ebricta rem.
S ic uenerē stimulat sic duz mollitat alui.

De camomilla.

Alchymi magnus ymādat laudibz auctō.
Alusclepi q camimolā nos ul camomillā.
D icūt h multū uolēs ē z breuis herba.
H erbē tā filis quā multo noīe nulgus.
D icat amāllā q; fetet et sic amara.
Y collata sibi uir decernatur odore.
A uctores dicunt ipēs nos illius esse.
Q uas solo flor distingui posse colore.
T raditū ē cūctis medius flos aur illis.
S uaris solus flos circangitur ille.
A lbi ul nigri sūt pūpurei ue coloris.
D icit anthemis ppie annus foliorum.
P urpureus color ē maiorq; z fortiō h ē.
A ut leucanthemō solus deputatur albi.
O ēimus crisanthemō uis oībus illis.
S icca calenq; gradu pmo concedit ee.
P uocat urinā cū uino quelibz hausta.
V elice frangūt lapides z mīstrua purgat.
S i foueat aqua matrīq; cocta sit herba.
A ut si cum uino poterit sepius illa.
T ormina sic sedat stomachiq; fluxū pōit.
P elletur tali squamas ō mulubz autē.
S i mixtī apponas solī melliq; iugatq;.
Y ctas prodest eius decoctio sumpta.
E t mire cocris medicat sūpta querelis.
P elletur cū uino pcati referatur abortū
H ac oleo cocta foueas si febris tantēm.
F rigus depelles. febrē q; sepe fugabis.
V nguine purgant ypocondria frigida tali.
P ellitoris mozs spētū pondē dragme.
C um uino phlegmatice mīs sūpta nocē.
P hinus affirmat hūc quadragīta dieb.
V naquaq; die bis sūpta pdest dragme
C ū geminis cathis uim sbtilis z albi.
C ū loco sensūm totū purgare ueterē
E t gilopas curat siquis cū mastice illā.
E t sic apponat sic sordida multa pūgat.
E t bullire caput febris feruēe grauatq;.
S epe sōlz ul collectis humoribz in se.
Y ulneta pduē uocat et tanchimata grē.
H ec decocta uirus olō camomilla repellit.

d̄ nepta.

Cō ſi ceſſer uinois macerent acero. gue.
Et capō inde lauet nl̄m mag̃ adiuuat ũ
Herba quā nepta uulgꝰ more uocam?
Hāc medici greco calamīthā noīe dicūt.
S icca calen ſq; ſ uis ē ꝛ tercius ill̄i.
Eſt in utroq; gradꝰ cū mlſa ſicca repenti.
S ūpta ſolet totū ſudore ſoluere corpꝰ.
Ex oleo quo fit decocta p unge frīcando.
Illū uenture metuit q frigora febris.
Hō frigus tñ ſ febrem ſepe repellit
Illi qui ſuaſim pariter coque ſuperadde.
Contrita mixtē ferrur cō butiro pellez
Et ſic hȳores ſiccando fugare doloꝛs.
Apoſitā potuq; ſuo ato mſtrua pungit
Eſt lepre ſpecies elefantia ſicq; uocat.
Q ō cūctis morb̄ maior ſic eſſe nidetur
Vt maior cūctis elefans añalib; extat.
H nē in priapo morbū potū calamētis.
C um uino aurat hȳores extenuādo.
S expēū mors ſupaddita tricta nocere.
Nō ſinit ꝛ pellit cum uino ſūpta uenena.
P otus ꝛ iniectus lūbricos enecat ouis.
S uc ꝛ in mēbris uermes necat oīb ūe
S imel ūgatꝰ huic cū ſale plus optatur
S i bibit hunc p̄gnās aut tā ſbdit abortū.
P urgat ꝛ ictos cū uino aurat anhelos.
A ſimatos media q̄s greco noīe dicunt.
Et recēs morbos cū uino mugat aſtra.
Hecq; nī neceſſ latis uiuat ulla dolorez.
A mꝰ cicatres nigras ſupaddita tritā.
Hec naturali reddit pungēdo colorī.
V ino decocto facit h̄ melī cataplaſma.
C ōpeſcat ſtomachi cū uino ſūpta dolorem.
ſtum' ac omnīs expentes effugat cuis.
Tollē ſingultū cum uino dicāt aſtra.
Hecq; modo uenere cohibz potata frequēr.

d̄ pulegio.

Fruge pulegij nīſ ſiccaq; dicatur eſſe
Terꝰ amedias aut ē gradꝰ hunc ī utrīq;.
S epī hāc herbā ſi p̄gnās ſumſerit abortat.
Ō ſtrua reduc cū uino ſumpta repenti.
Hecq; modo tardas h̄ erbiū h̄bu ſedūdas.
Hec notā q nō notā iroꝛ ē quibuſdaz.
Exponā tali quid noīe ſignificetur.

Vt nō dū natus teſta cruciet ouū.
P ullus ſic infans matꝰ uentꝰ ī aluo.
Q uarā pellicula matꝰ de ſemine facta.
Q uā naſcēs rūpit q̄ teſtā pullulus ouī.
I ſtas pelliculas media dirute ſedas.
Q ō more expſitas nature iure ſecūdas.
H eſiplus uiſto uino gregue morantū.
A ut mors ſubſequit dolo aū quę tollit.
I ſtas pulegū predā more repellit.
C um ſale cō trita melā ſi uīxeris illaz.
V nguine cōtus pōr hoc ſuccūrē mēbris.
I lluis pulus ſūpe cū melle ul' humꝰ.
P ectoris humoꝛes uiſcoſos extenuare.
Et p ſputa poteſt purgare ſalubrē illā.
Si auſia ul' mors ſtomachi curabis illa.
C ū piſca ſūpta ul' acto q̄ ſit aquoſus,
C ū uino nigrī colcum potata repellit.
S icq; uenenatis ſpentū mō ſibz obſtat.
S ip uim febꝰ nimione fluore cruoꝛs.
A ut aliquo caſu ſubito defēt egrē.
Cō ſolet adcetis medias maleficio dia.
P ulegū ualido tritū iungatur acero.
H atibz egroti ſic appanatur odore.
S olo confeſtim dicāt relenare uacuez
G inguas ſicci pulus ofirmat et uſū.
A poſitā uirē dicāt ſedare podagram.
Et quos uis alios ſolꝰ cōdāē rumoꝛes.
S i ſūp addat' repiat p mixta polentę.
A ddita cerebꝛis papulas ō cōpore tollit.
S plenetus multū ſi' addita cū ſale pdit.
E luatura ſiquis quā ſepe repenti.
I lluis abluitur pueritū nō placentur.
Et ſic matrias poterit curare rumoꝛz.
T ullī cōpeſcat cū uino ſūpta repenti.
Et ſic urinam, o pellit reddere largam.

d̄ feniculo.

Feniculū media caliū ſiccūq; ſecūdo.
Dicāt ē gradu maratꝛ greco uocat illū.
C ū uino cicus obſtat h̄ bu uenenis.
H āc māſa ſerpens oculos caligie fugat
I nde cōptū ē humanis poſſe mederī.
I llam lumīb; atq; expiendo prolutuz
R adicā ſicus oculis cū melle punctus.
P ulſa reddit eos omī caligine claros.

Expressus mutam uuidi ꝺ semie sucꝰ
s olegꝫ siccatus magnū medicamꝫ bēū
à ꝺ qſcūqꝫ uoles colorꝫ pellere morbos.
à uuis in fusus ūmes sucꝰ necat eius.
R cuis in tisana radix ꝯcocta medetur.
C ū uino fugat vomitꝰ potata tussiꝫ.
S icꝫ uenenatis obstabit morsibꝫ illa.
S ic quoꝫ pulmois obstat icoīsqꝫ qrlis.
E ꝺ sic nutrita supta fit copia lactis.
C ū uino ul' aqua radicī cocto sumpta.
H eutiricas z uesice morbis medicatur.
V unas purgat z mēstrua supta resoluꝫ.
vl' si tota supta pcem h herba ligetur.
H aulsa cū uino supta sedabitur illa.
F eruoꝛē stomachi cū lixa mitigat austa.
R adix illi uino ꝯcocta ꝺolores.
F omento auxat paris qs uuga uuibus.
h quoꝫ si ungas oleo fac hoc pugas.
I cu ul' facies subito qſcūqꝫ tumores.
E x ponēs tritam uino sedabis acetꝫ.
S emē cū uino bibitū uenis morꝫ acꝰ.
hoc qꝫ modo duos lateꝰ sedat ꝺolores.
Dicit aut hic si sit ꝯcocto sumpta.
T radūt auctoꝛes eius uuulcere gustu.
S erpentes z oblice scubꝫ ꝓdesse putauī.

ꝺ acidula

Dsam acidulā q̄ greci dicꝫ acon.
S ic dicta ardūt supe illi q̄ sic accen.
C rescat arnolis in pratis z secꝫ amnes.
h āc aude quidā cēdūt in q̄e uenis.
E xpuūqꝫ ferūt sibi q̄ fastidia tollat.
V irus ē illi siccās z frigida ualde.
T erni amedias datꝰ ē grad huic tutiꝫ
hac fugit. applīm sac igs z hiberna mōdat.
E t tumoꝛ et oculis trite cataplāmate ocꝰ.
V lceꝛa q̄ serpūt cohibꝫ obusta q; auxit.
E t multū calide dicūt ꝓdesse podagre.
S i fuit solus illius operta uirentis.
A ut cataplasmeꝰ mixta ꝺicta polenta
eius cū roseo sucus ꝓmyrus oluo.
Dicatur antiquo capitis ꝓdesse ꝺolori.
Qui ꝺoloꝛ ē linguaꝺōs cephalāgia greca
O mē genꝰ fluxꝰ uētris refrigerat huic
C ū uino potita tolet ul' mālā frequēter.
h aq; modo tumuī manūcta tūstra fistre.
V el si matrix tracta tumē sup addis.
S icꝫ lumbricos pellit potata totū ꝺos.
T aliter z calcata, pōsit h herba uenenis
G ylarat usus illius sucus inuencus.
C um uino uanis obstat potata uenēis
A firmāt istam qui secū gessit herbaꝫ
Q ꝺ nō appetat huic letali sorꝑi ictu.
A uris expressus si sucus fundit eiꝰ
ꝺolorat auditū mire pellitq; ꝺoloꝛem.
A lia uō minoꝛ ipēs est istius herbe.
Q uā semp uiuā dicit qđ uiuer omni.
T pe. barba iouis uulgari more uocat.
E st ureꝛit simulē predē plurius istam.
H ec min' omīb; hanc potens pse uiuaē
q̄ ane ꝺolens adeo pulpebre gluinne q̄ī.
F legmatis astringi ualeāt ut uue aquī.
h as mire sucꝰ hic deglutinat h uius.
I llo si tacte fuerīt digitiq; perunctꝫ.

ꝺ portulaca.

T ertius hūoris frigoris uio secundus.
H uic gradus ē febrē quā die gīa causō.
H ō modicū sedat stomacho fr addita tra.
A uoꝛans grece que portulaca latine.
D icat h uulgi pelpulli more uocatum.
h umidi uis ei' z frigida dicitur esse.
I nde uiuat febrē q̄ die grecia causon.
T rita sup stōachū trita si ponit herba.
P urgat idem sucꝰ si sumit herbaq; mālā
a ut uue olus acepta solꝫ tenuꝫ calorem.
q̄ansā ul' hausta pōt mitigē fluxū.
s āguis z uentꝰ nauū cohibē fluoꝛem.
E t sic uetat dentes quibꝫ ē ostra stupētes.
E ꝛ tumoꝛis aīis ꝓdest supaddita trita.
feruoꝛē solis estate comesta nocere.
H ō lenit z uentrē cū uino z cū sale mollit
V el icq; solet sedare cōsta ꝺolores.
E st emoptoicis hec sepe cōsta salubris.
A cidule similes huic pene p oīa uires
E fficeꝛiq; pares restat plenius esse.

ꝺ lactuca.

H umida lactuce nisi cū frigore seruiꝫ
ꝺat ē gradu nimios leuat in cōsta.
F eruoꝛes ul' ē sic eis fr addita trita.
F rigida lactuce nus ostat z hūida ualꝫ.

v nãe põt numos ḥ mãla leuare colores.
Et p̃stabit idē sup addis sibī tritam.
v tilis est stomachy sēpnī aut mollit ꝛ aluū.
O mīlz hūs meli pdest decocta comesta.
Et stomachy potꝰ nō loca cōesta medetur.
2 acuae semen ꝯpsat sōpnīa uana.
C ū uino bibitū fluxū ꝯ ꝛpmit aluū.
2 ac aut habūdantē nutrīs sūpta frequēter.
v quidā dicīt oculis caligo aratiue.
h ūs quib; assiduo fuerīt abus ei ī usu.
D'rosa. Ola flos flor nob rosa nūc nūcupatur.
Qō sp̃e cūctos p̃cedat odorq; flores.
2 ō tamē hec spene tm̄ nec odē nūcupatur.
2 os ualet ad uarus. nos admūnt illa medl'
E uis sicca gradu uis ē ꝛ frigida primo.
C ōpsat sacrū si trita apponē ignem.
s ic q; si stōach' caler aut p̃cordia sedat.
F luxum matrīs cū uino thīgit ꝛ aluī.
J llius sucū colurna plurima queruntur.
Et sicc pulus mōbis bñ sbuenīt oris.
J ufiatur p se mm̄ cū melleue mixtus.
O mīs feruores sup addita acria ḥcohibent.
J pā recens uel si mulse ꝯmixta bibitū
Et hec cōfiatur oleū rosēū; uocatur.
D uersis morb' ꝛ multas utile causis.
s ibibīt uēnē mollit stōachq; calores.
Extinguit nimiū bñ si foueatur eodem.
Et dolor ꝛ feruor capitis auferatur illo.
p misendo sibi si forte ungat' aceti.
Expurgat sordes nullū ꝛpletq; pfūdū.
Et cōbustiuis p̃clare subuenīt ignis.
O re oui tenuī cenus sedat dolorem.
D icatur ꝛ duras palpebras reddē molles.
A ufert supposititū pruritus interiorū.
J nflemas uarus ualz ḥ suecūrē cautis.
hec oleū qm̄ uariatur confiendo.
D icam palladius qd sēpsit inde p̃cius.
Q ō rubeū fuit foliorū sumuto florū.
v uaā sic purgatorq; mergatur olim.
J n libra uitreo sic claudes omīa uase.
A d solem tamē septē suspende diebus.
D lilus. J nde medelaz uāios seruat' ad usus.
Vtilitas ut arebo rosas argētea delent.
ꝛ illa nūt sequn que nec sp̃e nō odore.
C redere dicīt rosco collata decori.
Z ec minus in mlīs hōūm s apta medl'.
E uis radias bulb' quē lilia profert.
s ub prunis arcus uīnaq; tr' oliuo.
P osit ustulus mur frādditus ignis.
Et mell' roseum s si uīnat' oluum.
D uras mattias mollit si sb'dit idem.
o olle saine. nerui duri obusta unāt'
S icq; supposit mōsus anabit' ānus
A ut si cū uino bulb' potabitur eius.
s icq; quoq; fungor uetat ille uenēa nāre.
h ūc uino cocti tritiq; pedū sup addē.
C lauus nec soluas nisi luy cū fēa tūsis
P ungu p̃cano si d'aqs ḥ uel oluo.
R eddē posse pilos mūbus narīs' adustī.
C ū uino potū nocuū purgare cruorem.
P uenīē dicunt ꝛ sic posse luem.
S icq; unuat uulnus sic idē mūstrua p̃gat.
v l'si cū uino ueti acetum super addas.
P restis nerus aut' cū melle medetur.
Et pessus sucus foliorū myrtus acto.
Et melli coquitur semine nuscē acto.
Et mellis purres p̃dicti quīq; liquoris.
A d delicēdas nichil ē mag̃ utile plagā
J nq; acatricē duar haec muceritas.
Et lucus bulb' ꝛ cerussa bene mixtus.
R ugas distentas nullo melās fugat ōs
2 achenas p̃stat facē quoq; fūtūē mūdat.
Et exprimit sucus de trunis floribz eius.
Q ui mollit nullas cū lana sb'dit illis.
J llucus asserit sordē posse mouere.
T ungida manuat pus cōcoqt ꝛ auo p̃gat. d'sāguinis.
Imbra sol' grece dicī saturcia latine.
Illi sicca minus uis ē ḟ fermida ualde.
P uocat urinā cū uino ꝛ mūstrua sūpta.
P ellit alui tuū mulierū usceta p̃gnā.
J llius pulus cū acto melle subactus.
Et manus ul'cum uino si sumitur idē.
P ectoris hūorē pellit p sputa tenacē.
C ū uino tepido opletur tormīa uentris.
s i large bibit' uer rā sepe phanu.
Et quidā morbus letargus nosse dicī.

Oppositū media quē dicāt cē furnesi.
Od uocat ḥ sōpnū sōpno ḡnat ḥ nimiseḡ.
hec tam letali sōpno depellis acero.
T imbrā ymisceō foueat capō ī fumḡ
s ic uicā potent pigri depellē morbi.
hāc herbā caueat mlier ytigē ḡgnans.
n ā nō māsa modo ḥ pātū subdita pellit
sl ausea sedatur hac si bñ trita bibatur.
C um modico uino l' si sumatur in ouo.
h ocq; modo uētrē solz illa mouē frequēt.
s i largo potu uirdis ul' sicca bibatur.
a ō si aim uino mel ūgitē ꝛ piper illi.
sl ō modicā ueneris sucrē dicāt ignē.
h uic ē asarus multo saturiā uocata.
a ō sint ī uenerē nimis ḥ aīalia prona.
s i cē sit chimꝰ p chymo ponē timbram.
p uapuīt media qz uis ē una duabus.
Allua cū nomī cliffagꝰ ē apud argos.
C ū mulsa tecōis, poēst potata querelī.
p pellit alui tumōꝝ locūq; ꝛ mēstrua pūgat.
T rita uenenatos auxiliatur ad morsus.
c rudis mulcētibꝫ q̄ milo līguīe manāt.
a ppinas tritā dicunt retinere cruoꝛez.
C ū uino sucus tepidū si sumit eius.
C ōpescit uentrē nullum latisq; doloꝛez.
p rurit̄ mulue auxiliat uirgeq; uirilis.
s i foueas uino fuit q̄ saluia cocta.
J llius sucō grines nigrescere dicunt.
s i sint hec uncti arbozi sub sole calenti.
Aligu; pata subpsere liguſtica nomē.
C opia q̄ maioꝛ ibi nascit illius ḥbe.
T eri ḥuic gradꝰ ē sicci caliditq; uigoꝛis.
o.uoꝛ radicis uis ē ꝛ seminis eius.
E t pariē illius pus ī medicamīe q̄ uis.
J nflato stōacho cū uino supta medet.
o nibꝫ ꝛ morbis sic prosūt interiorū.
v rinas sic supta mouēt ꝛ mēstrua pgit.
T ocā uenenatis medicat morsibꝫ ḥba.
s i bibit̄ bñ trita pi uinoq; soluta.
Et pus conēte ponat̄ desup herbe.
H ō modicā coliās, poēst ḥ māsa l' hausta
v l' si radias elixatura bibatur.
H ec solum coliās decocto subuenit ista.
s ꝛ supadās medicabitur oībus hausta.
D igestionibꝫ. semē bñ iungitur eius.
O nibꝫ antidotis. q̄ mest sibi pectina ut̄
h anc oculi strabꝫ ponit ꝛ odore nociuaz.
A sserit antidotis. ei tātūmodo semen.
q̄ isseri uisit hoc utꝫ dixit a se.
A ut acetoꝝ libris nō ē michi nomen.
H uic q̄ uetetes nō puruis laudibꝫ istaz.
Euolluntur herbā nec me legisse recordor.
v llū qui strabi, simonibꝫ assimulatur.
C rucion nostratū q̄ uulgi mō uocatū.
C ū uino morbos ꝛecoꝛis si trita bibat̄.
h ictūs sic supta uuat splēsq; nōꝛez.
v im caliti sicā q; tenet tadē fugat ei.
D ur quē grecā syros medicine repellit.
H ec q; modo lapidas uesice frangē dicī.
q̄ enstrua sic locūq; mouet cassiq; medī.
s ubdita matrix depellē mēstrua nadī.
s ic oꝛ sopnos, poēst si sepe bibatur.
A cri cum uino si ūgit̄ anꝫ polenta.
J llius sucus lepras emundat tumentes.
h ec ē sucō uncto cū polline quē dant.
O ra. curatur ut dicē pustula queuis.
s i supadderis eplastꝝ more dolou.
J llius sucus cū melle tendo ungatus.
h umoꝛes capitis pūgat si nare trahat.
s tantamentū p se pulmo mouet eius
H anbꝫ imixtus uelat nō segnē allo.
y ternas suctus mire medicabitur ei.
h unc si nare trahāt lacti mixtū mlieb.
st acre folio uis acris ꝛ ignea nature.
A posituī cruciatus tritū cū melle medet.
C ū uino bibitū latetis sedare doloꝛes
s epe solet. tritā si necatis de sup herbā.
C ū mulsa bibitū pituite noxia soluit.
p tetrica uisceꝝ humoꝛe ē ore egloměat.
E x oleo cocta frigus depellit inuncta.
s i tritū uncto uolento soluis acero.
L ūbricos tali potu tuscisq; repelles.
C ū uino acer urinas ꝛ mēstrua pūgat.
v rgine cum cera uel huic, trūgia mixta.
H ō modo pozotaꝰ sanat ꝛ q̄cūq; nocet.
C rnat ul' rūpit si sept ḥ supadditis.

d'salua

d'liguſtica

d'struccione.

d'acre folio.

Jnunctũ nalido si manducetur acetũ.
S epe soleꝫ mortũ uentrẽq; trãe solutũ
S tricto tegitur pectẽ sicutq; bibatur.
V rine clausos reserat quoscũq; meatꝰ.
Jllius cicatrica uerrugo fugatur.
S i caput hac tepida pectens sepe lauet.
herbaq; tripodꝫ r tyriaca ligetur.

D atplice.

Jl frigidaꝫ gradu ꝓmo hũectãt̃ secũdo
A triplicẽ dicãt ei mollit olꝫ aluum.
D uncias soluit uarias clauusq; medet.
Emplastꝫ crude ul' cocte si supaddas.
h ecq; sꝑ pectũ scabꝫ eo detrahit ũgues.
J gnibꝫ r siccis dicãt se posse medri.
A triplicẽ tria cũ nitro melle r aceto.
D icãt appositã caluã sedare podagram.
h ystericã dicãt gallienũ tollere mobũ

D'coriãdro.

Jlli semẽ cum uino sepius hausturn.
F rigida uis herbe coriandri dicatur ee.
Lusteraq; simul quidã uirtutis hẽc.
h ãc galien' aut ꝑ quã depellat uẽtos.
L ũbricos uincasq; solet si trita bibatur
C ũ uino. ul' si myrto sumatur aceto.
V ua cũ pulla coriandr melq; iugatum.
S edabũt uarios fr addita tra rumores.
P trapue testes humidos uuat h medica
Jlli semẽ uenerẽ stupare solutum. mf
f erẽ aque ũcũ fuit si sepius hausti.
d igerit spumã ceruse comẽ mixtam.
h us trans sucũ coriãdri ũge r aceto.
Q uamuis hus tolerẽ mistũ iugalꝫ oluũ
J sta tendo simul ꝓtectũ cõtras ũguem.
Q uo sacros ignes pellat calidusq; rigores.
S i tibi difficilis ꝑfectio tanta uidetur.
S uccus cũ solo ꝓdest myrtus aceto.
A ut si fruticẽ pinis mũdissima mica
J ungitur huic suco sedat q̃mcũq; calorẽ.
h uic suco si uictra fabe sit sola farina.
Et supaddat' strophis medicabit illic.
Et cedet feruens ẽplastro pustula tali.
d ulcis scripsum legit febꝫ ab tremorẽ.
S i tria grana uoret coriãdr semis eger.
C uadet febrẽ cui dat lux tercia nomen.
P ristaci rãdẽ lẽtil coriãdr mane pruisq; m.
S ol surgat. cerusa li subdatur egri.
x enocrates sẽpsit totã cessare diebus.
q enstrua quot mulier coriãdr gna uorabit
A liquã quadꝫ nẽpãt illius usum.

D nasturcius

Hẽpe putãt mortẽ quẽcunq; dolorẽ
Jaunt fruct̃es q hũc nasturcia nutrit.
Et siccas hac re uenerẽ ceu tuta cohibet.
s iccãdo semẽ fũnt si sũpta frequent.
f ermẽto cõmixta uocẽs h herbu terendo.
A pertas auat hãq; plebs ulcera dicẽ.
s i supaddatũ auxiq; furunculꝰ ista.
E mittit sanie cã qua dolor ille recedit.
J llius sucus crines renouẽ fluentes.
J llius asseritur deus leuare dolorẽ.
D e q̃ parte dolẽs deus ẽ unctus r auxẽ.
f oetus ẽ herba semẽ depellit. alterius
h austũ cũ uino uẽẽsq; aialia pellit.
E t sic fœtus dicãt obstare uenẽs.
S olus odor potus carbõib; effugat illa
S plen reprimit myrto si sepe bibat' aceto.
h erbã ul' semẽ cũ pollune iũge r aceto.
h j contrita simul' sanat si supaddat dolor.
V tile nõ modicũ cõferunt hec medicamẽ.
L ichenas sucus pũgat cũ melle pitã.
S i prunigo caput aut ulcera ꝓpia sedãt.
A rsens admissos adipi uasturna tra.
S epi unge capõ uicinũ pellentur uttiq;
S i coquis hãc herbã capre cũ lacte recẽti
J llius aut semẽ dolor angat ꝓtinus q̃q;
a sũpto repido potu sedabitur isto.
s emẽ contritũ cũ tepida põdẽ õgmã.
E t bibitũ dicãt q; duxe mollitur aluus.
T ussim ꝓpellat semẽ cũ melle uoratũ.

D'eruca.

E Rucã calidã dicãt mediocriter esse
S icã nõ adeo alꝫ ei digerit escas.
E t ualꝫ urinas h mala l' hausta mouẽ.
q andiu utilis puis tussimq; repellit.
E t mũdare autẽ maclis cũ mille iuuatã.
T radũt r mũdos lẽgine reddẽ uulnus.
E t lyrata pi tradit ualdeq; subacta.
O ssibꝰ r fractis supaddita cernabit illa.
C ũ uino tritũ semẽ si sumitur eius.
Q uos uis pestiferos ceu anuẽ uertit.

h ec nigrus maclas ꝑgrat cū felle lymā.
J lita mea loquar cū meo lāgr̄ austa.
J nouerat ferūr hāc cōtra ubera sensus.
s i condimus oqs hāc admiscat hibis
dulcedīn. grū diaū ꝑstare sapoꝝ.
Eumuīp solēt hāc cā dicere greci.
E trucā. suas q̄ gestu sit bonus eius.
H ō modice manū uenenū stimlāt̄ l'austā.
C ōfirmāt pāt̄ media plurēsq; prodest.
Est cā lactucas h̄ hīa cōmesta salubus.
H āq; calor aut tēpiē cū frigore mixtus
Rigida leuiter uis ē natura cauet.
nō nocat gelidū potātes moē uenenū.
a ui pūt hāc herbā cuius ei sic maclosa.
v ogrē mortis nalet h̄ p signa ꝓbant.
publici pā ueris h̄ ē celebrat athenis.
hac sūpta magn̄ socios fuit eruīmutus
Qualr̄ h̄ fiat nō estimo dicere nr̄īm.
C ū nil q̄ noceat ſ̄q̄ uuat referēdū ē.
hac sūpta siquis mortē sit̄ prim̄ h̄ba
f orte meu tepidū bibat cuadr̄q; pocl̄.
s z quāuis potū sol̄ h̄ assūpta nocere.
O agnifice tamē appōit̄ sol̄ illa uuare.
E stimas mure uuat apodis aculoꝝ.
s i fuos actus solus sit̄ opta mētis.
v l'ſi sit̄ ei cutū lita lumina sico.
hac ſ̄q̄ pellent̄ sāc ignis r h̄ peta cum.
ē uoluī anasin laus si sico sepi' eius.
v ugo lunio māmas s cū rūgesc̄ pnū.
J nap̄et̄ sep̄ modicas tātesq; manē.
de cōtacta mres māmis frādita siccat
Extinguit uenenū fluꝝ ꝙ semina os.
s ic peteri tre cataplasma sepi' illas
Et p se talu mlū ꝓdesse probaū.
d ugēt spume gmisās hanc adi piq;.
d ponas calide cataplasma salub̄ podagr̄
s ingl'a aut me morē nocuū q̄nq; calcz.
d ppositū tū potis auuare acuta.
Olatr̄ ū gelidā siccāq; papaueris ē.
ceres tribuit sp̄s flos uni' albus.
alteri' rosē rubeus pallēsq; minoris.
F los ē. hāc uulgo dicāt agr̄ste papauī.
C ūctis nobliꝰ ē an flos ñ alb'.
E r hui' teneus opū ficauit capitellis.
J nasū leuiter sūma aute lacq; q' inde
d efluit exapuīt oculis siccāq; refuāt
a nudos mlis aptū uarijsq; medelis.
s ūr q̄ōtend̄ cū lacte suo capitella.
D e quib; exp̄ssū siccant in sole liquorē.
P ost primū suc̄ uires h̄r iste secundas.
D e sp̄ uō roseos q̄ gingnere flores.
D ri. confic̄ oleū de semine tunso.
H ō modicū gustu nocūdū sopnū ferūq;.
C erua au flos ē rubeꝰ semq; nigellum.
p restat sibibit̄ refrīq; moze sapoꝝ.
Eluatua tepidi cum lubeo harum.
Egrr si foueat facē ul' sibibat illam.
O pratū capiet ū sit moꝛs pria sopnus.
s pma nigri bibitū cū uino stīgē uenē
D iat̄ hoq; modo fluꝝ inbibz mliebres.
s opnū aut bibitū nulli ꝓdesse imq̄m.
ponā̄ aliq; debēt h̄ semina sumi.
H ā plus letargū ul' mortē sepi' infert
D e folus ei' uirus factū cataplasma.
Et mie fauces dicāt auare timētes.
a uoluq; nocēt sanos extīguē ori ignes.
F rigore ul' aestu ponue alnue l'estu.
a spi si fuit uocalis reddita uena.
a ppositā tali fico medicamine lenis.
C andida miconij sp̄s sic nēpe uocan.
b roꝛ lingua dict̄ q' animq; pupurer.
l ongē nobiliꝰ ē utiliorq; duabus.
T uc̄ aim lacte. fluuī capitella papuis h̄.
l ecta. aquat̄ aqua an sic puis tua milli.
a dicta cutis aquas don̄ decocto spillā.
s ic quasi mel naios sic q̄ uet̄ ad nis.
s ūpta fac̄ sopnū nulli fugit abstinet
v oca l'uene. bn̄ humanismata sicut. alui.
E t ulcē teneis opū tūn capitellis.
s tatr̄ ā acaū roseo misc̄bis oluo.
v nge caput mu tis sedabit̄ hus dolo ois.
E t sol; hoc unguē sopni p̄stabē quietem.
P tedis admisc̄ ei redolentia fila.
a uris auribus h̄ tūdendo dolorem.
h oc quoq; femineo cū lacte ocp; sbacto.
v ngēdo calidā potis sedauit podagram.

d' cepis.

A no suppositū solz hoc adducē sōpnum.
J stuio nē solo prestare putatur odore.
Cepis media nō ꝺsentit uidentur.
Hāq; duasꝺās illare capumq; guarc.
A tq; siñ cepis dyrit succendē manſas.
F ellius nō eē bonas īquit gallenus.
F legmanas ū mlīū putat eē salubre.
H ō modiū sanas aſclepi aſſirit illas.
P irſum stōachy gruitūq; ciēaē colorez.
A firmat qaēs aligs ꝺsperent illas.
P uelerū stōachy roē qſqſ ieiūa solūt ill.
V naq; die ablq; dolore q; adiuuat hic.
A ſtimāt omes mālas inferre sopozem.
T dicit illas mollire salubrē aliuz.
A ppositas phibēt mozs auare camino.
S i trite cū melle fuerint uel acero.
A pponit alij cū uino melleq; coctas.
T rālacalq; trib; soluit cataplasma die.
S al. rutā. cepalq; ꝺuasꝺās uib; āguil
O rzib; appī sic asserit iuuari.
F eminco lacti cōmixtus sucus earū.
P elit sepe graues ītus ab aure dolōz
H ic suc ꝺmixtus aque bibitq; iuuabit
J los. qs subito facit obmutescē mozbz.
H arib; attrita hec tātūmodo sucus.
h umozes nocuos capitas ꝺponē cogit.
O anse ul' pte rādaca mīstrua pugāt.
T rituraq; prodū solet quas ul' caligaz.
D uiae facilit sucu sanab eaz.
C ū gallinaz pinguī si sepe pungua'
O ane s dentes q sucu p fricat ipo.
D icit hūc dētis nūquā sentire dolōz
V lcera ꝺpellit cōpellit oīs cū pe cōstr.
J ūgues oleo coctas q subpsciē illas.
S edat qs int' dat ꝺ ul'imeria mozsus.
C omixtus cepis lacti ꝺ nudata capillis.
S epe fricās pōs capitis repaē ꝺcidē.
O ris fetoꝛ p pliſ fastidia tollunt.
h alsq; ulcer emoꝛroidis supadē tras.
J llaz sic caligine lumina pugat.
A ꝺmixtus melli maclas qs uicē acero.
E mēdat solz si sit h sepe fricate.

d' lingua bouis.

L ingua bouis greco f mē bugloſſa uocit.
h olerā rubrā nimio feruoze pustam.
P ugat cū uino fuit si supta frequē.
C ardiacū colere quē fec copia nigre.
C ōsili potata modo auxit ualebit.
h uōres nocuos pulmonū dēhit austa.
O re aque repide suc si sumitur eius.
J lli q patitur saaſimur medicinaz.
V im memoꝛe celebꝛa dicit fuaē pīa.
V inū potanū q sit macūta bugloſſa.
2 etos ꝺuuas dcoctio dicitur eius.
R edē si fuit int' conuiuia sparsa.

d' sinapi.

I nē eas qs pictagoꝛas laudauit hui.
A sserit primā laudē ꝺbuisse synapi.
C uart' ei gruo ē īui sicca calidaque.
E xtrahit hūoꝛes uiscosos extenuatq.
C ōburitq; autē uis ē sibi tāta calozis.
O ꝺoꝛ uis ei in semine dicitur esse.
S ens' eraciat alz ei' ꝺmouet aluuz.
C ōfringit lapides urinā stīq; pgat.
S i tritū ūgas repide ūlcꝛa palato.
A ꝺsolē capitis pgabit nocuū flegma.
S tuctuōsus h admiscere ē salubre.
J llo nā capitis structura soluitur oīs.
O āli cōfortat stōachū suspiā sedat.
O ꝛis spentū tritoq; si ūgis acetum.
E t sup apponas talu medicamie cuāq.
O āli pestiferos uetat īuma ledē fugō
V inumū fermēte aiē ꝺburē ꝺcit.
S z tamē h mlīs ē utilis usuq causis.
h ac oclis nocuis t capitis sicca bibē hūo.
E t q distillās pulmonū ꝺcauia ledit.
T stōachi moꝛbosq; arat tussiq; pasiq;
h ac p uesicas oꝛe doloꝛ inuetꝛatus.
E uacuat saaſim quē greco f mē dicit.
A cq; tumoꝛ splenis duri recoꝛosq; fugat.
E t mlīs caīs h sbuēit inueteratis.
V tile toꝛ causis qñ cataplasma sinapi
S epi' amedias naꝛiatur ꝺfiacendo.

d' cata plasma.

D icim. q hoc fieī ulceat menemach
I sī moꝛtaī olo tritū bñ pē sinapis.
S eñ. ūgat huic paīs cādida micā.
S ic ut tua sit paīs paꝛs uicta sinapi.
h is ficus sicis t mel ūgas racetū.

E tans quãñ ul' morbi causa requirit:
H ã quo plus fignis sicce ul' h mell' hẽbit.
I lle sinapism' cãto solet acrior esse.
Debilior quo plus pãis mittes z acetũ.
Si e tibi sit uãlis moneo confecto talis.
E ffectũ cui' unlãs sepe pbauit.
Si õ tñ hãc ultro acetus apponẽ morbis.
S z tanto magis z caulis inuectiuus.
P luni ĩ musto cũ semĩe precipit hui'.
R adias mgi sic polig' figeret harum.
O mẽz ium unũ mlũ putat ẽe salub'.
F acultat z stõacho potatũ luminib' q'.
P lurib z capitis dicat posse querelis.
I nfuso facit oleũ de semine quidaz.
V tile lũbor ingil stupidis q'q: nuis.
Exp'mitur sic' teneru de caule sinapis
Q uesiccũ mãdis denas terũca figabis
V enules uenas semen leuit sinapis.
O anfii z firmãt adipi tũdendo uetusto.
C õmixtũ. sanabas erisipelas si supaddas.
I lli' fum' mlũ, pdẽ caduas.
D icãt atq: sterit caulas siccãdo unuat.
C ũ ficubꝰ capiti sup addere talo.
I s q lecangũ pacũt magna medela ẽ.
Vel si pedes sepe ungẽdo fricabis cox.
S cũ cõtũ melli z uige uel uneto.
I stud alopicas unuat ũguẽ sepe fricãdo.
A ri cũ uino lepras emendat iunctũ.
H quoq: auxiat mãlo pdicta febris.
A ncta quã diu fiat cõmotio morbi.
Caulis romana grecor brassica ligua.
Dicat H quãuis passim nascat i ortis.
E st tamẽ illi ad multa salutifer usus.
A nnis sexcẽtis ulos medicamĩe caul'.
R omanos cato testat' medicãa prinsq'
A d medicas rome delapta fuisse in usu.
T ũc ora' elcas illis dabat atq: medlas
V lcera nõ tñ curant uracina caulẽ.
I pe mer affirmat H quãuis inuetrata
E t cancros z loca H pus amne lauari.
P uapit aut uino tepido sic' diuq: cruor.
V na q'q: die bis tritũ apponẽ caulem.
O rdea quã dederit caulis misce farinas.
I sde triapir tritã q' aum coriandro.
E t sale pmodico sic omĩa mixta tẽndo.
A pli' duo docuit cataplasma podagr.
H ac z morbis medicabitur articulor
D acq: siringas aut er uiata uiuax.
A tq: supposita uãos sedauit rumores.
I llius urinã fuit qui caulibus usus
C aulis neruor calefãn crebruit aptaz.
H ac ex urina puer si sepe lauerit.
A sserit illor mlium conferre salutẽ.
H caulis de laude cato scripsisse libellum.
C ruspũ dicãt hi' d'uris; blr.
O nis confirmãt caligine lumĩa tergi.
E uis quindi uelertur caule frequẽter.
A uget lac mãmis ab' ei' mistrua pugat
A tq: uuat stõachũ supras ũ dwq: esca'
S imlũ dequit restrãgere dicatur alnus.
A r semi cruo' solet illã soluere supnis
A slipr' cruo' sic ut unguatur acetũ.
S plen rpmit animodũ semĩ d'pellit abortũ.
V nctũ cũ uetere aceto bũ cõre caules.
H is oleũ uelut q'tũ res postulat addas.
A rores nimios unuat H oftemo febris
S i supaddat stõachy mbroue calenti.
A ri nõ sallii si ũgis alumen aceto.
E t caules. sic ut corp' redigant ĩ unuz.
C ũcta tẽndo diu pones hus oplac' lepũal.
V lcera alias maclas hus sepe pũgẽt
H is z carnes pris retinere fluentes.
D icat z testes ilud curare tumentes.
T uanos morbos genitalia q' pcauunt.
V meli' si pedis fabi cocta unguatur:
C ũ feno greco si tundas hunc z aceto.
T sup articulos apponas ista dolores.
O leum subuenies illis uentisq: podagr.
H ô modicũ pris istud cataplasma medi.
V nctũ cũ ueri caulis cruens bũ tritũ.
P sistit ad uetus latis corrig: dolores.
S ic licet H nullis tamẽ e medicĩa salubr'.
S i caul' seũ mixto potat' aceto.
P ellere sepe solet atilla noxia uentis.
F ic cinis ex sicis caul' radicib; usus.
S ubdit hic nuã uelcuat fricãdo uacuẽ.

De caule

Denalz atrita sucū gluture uirentis.
Affirmāt uuace mlīū sucuerit uocī.
Hanlz infus' sucus purgat capō eius.
Qui pī ē caules uir senacet ebrietatem.
Cuulsā caulis indicē postea terram.
Qui ne nō arrigerit collo melleus īquit.
S uspensā. caicos uue depellet morbos.
De pulmonaca.
Est pulmonace uirt' in semine tantum.
Et radice sua mlta si decoquis eius.
Radices. mlāū decocto prodesse eius.
S ipotāda datur splenis tecoctaq; q̄rtis
Q uinozq; leuat eadem potata dolozes.
Has si lacte aquas decocto sūpta uuabit.
A finaticos quāuis ueteres uicēsq; fluxē.
R adix illi' collo suspensa tumozes.
Vtquodā dicī cōpescit testiculorum.
Q ui pulmonacā fert aū q mādidit illaz.
D icitī anullo spentum posse nocerī.
A cendit uenere si laxe sumatur illa.
S amūsalpis dentes rudibus eius.
D icitur ingrum persepe dolore leuare.
Ex uino pulmonace si spma bibatur.
C ōpescat ouos quos scorpī inulit ict'.
S ic q̄q; femineī uēris curare tumorem.
D icit'. q̄ mulier q̄ pgnās cē uidetur.
A polinī caueris tritū cū melle medet'.
Quod pulī tribuat ē pulmonaca uocata.
De origano.
H aq; abū nulle uidices dāt melioꝛs.
Origani uires calide siccaq; legunntur.
Ceteris huic in utraq; gradū decidit ēe.
Illi' ū uino curat decocto sumpta.
Quos uis pestiferos mors' si sepe bibat'.
C ū mulsa sūptū. pdest aconita biberit.
S ic multos alios dicūt obstāe uenenis.
C ōquassata uuat mānū l' sepī' hausti.
I dropicos trāmittē bibitū siccatq; nīozē.
C ū mulsa bibitū coleti deponē nigrā.
Dicit'. oribasius fuit si ponderis sūptum.
Oestrua deduat bibitū ul' si sup addas.
Tritū. ul' acta mlier si se fouet herba.
I llius pulius auri' cū melle expellit.
P uruntis acres maculasq; auxit effugat oꝛ
I n q̄ decoquit' si sepius āne lauentur.
I n lauacro uuat ulcera h̄ acno sūpta
S uc' predē uuidis si sumatur herbe.
V uas r fauces curat siccādo tumentes.
O ris uulneribz medicabit' ore tenent'.
H aribus infus' primo mirtus oluo.
I nunsum capiti cgit manare cruoꝛē.
A uribz infus' sedat cū lacte dolorem.
H ūs sucus mirtus. cepis. r ros finacō.
P onit' ad solē nūc q̄n sitius ardet.
S icq; quotīe demis feruebit facere diebz.
S i sūpuat' lecto effecto tellus.
Effugat ut dicit' aūlia cicta necuā.
H us quibz ex aliquo uitio digestio tādi.
E uēit. ex uino pdest si sumatur albo.
C ū calidi cymozs stōachi leuit' pluā ē
I llius sucos oleo mixtos et acetō.
S uccida lana bibat'. r sic sup addita nūbs
Q uotīs ul' contusis multū uuat illa.
P uocat urinā lūbricos reiat haustum.
De cute dui tritū solz inde fugare doloꝛē.
O mīa potius sucis uuat interiora.
E uis cū fuco si carica trita bibatur.
S udoꝛē pōt pduere fertur aperis.
A polinis coꝛis sucus cū polline farris.
H ec sepe grauē pellit repentinue doloꝛes.
De spillo.
Erpillū ueteres dixeē q̄ q̄ serpit.
Terre uiam' hunc fūdā siccaq; uis ē.
A ci cū uino acrī contundis oluo.
C ui uisci dat nomē. h ūguē pline fiōtē.
E gioni. capitis solet hec sedare doloꝛē.
H idꝛ cōbusti. f pentes effugat omnes.
Et q̄ us aīal infundās ore uenenum.
H ec ideo miscet abis melli duz ē mos.
V t si forte sopoꝛ fellos dēpellere illos.
V ermibz a necuis tuta regese pollet.
P estiferos mors' bibitū uuat appetitū.
P uocat urinas depescat tormina uētris
S plen uuat admixto si sepe bibat' acto.
S i mel predīs iugatur sputa cruenta.
I actātes mire pōt solet ille uuare.
H austū cū uino ulcera sedāe doloꝛem.
De uuol'.
D icitur. hinc q̄ solet pduce mēstrua potu.
Hec uiscus sūpte decoꝛ ū lilia pollit.

Fragmanas mola spē · nec uī · nec odore.
D icaō hūdi ms ñ ꝛ frigida ꝓmo cē gdu.
s pēs tus cē legunaur earum.
ꝛ holcere quas tū duō lo flore ualemus.
ꝛ ā sūt purpurei flores albiq; nigriq;.
C ūcus pene pares sūt ī medicaīe uuis.
J nflamata uuīt loca tū si sup addas.
C apula disauē bibitus capitisq; gued
O lcacus solo ul' si capō inde coronas.
Anginis pote medicāt aqua resolute.
P urpurā uolā dicaīt curare capucas.
p ecipue pūos si murro sumitū amue
R adices uole cū mirra tūde aceoq;.
h inflāmans oculis apponito nocte.
C omunes folūs uóle cū melle p ūgeus.
v lcera curab capitis si iungis acetum.
E t cataplasma facas cedet colleco ḡuis.
J llius curat clyratica tumozē.
O atrias tepida si sepe foueberī illa.
à ni fillurias quas appllant ragadias.
à dicta cerotis medicatur sepe punctī.
p ustula si fiūt melle sup adde ungatū.
J lli semē cum uino mistrua purgat.
T ūse cum murro radices eius acoto.
s plen siccant bibite ul' splē si sī addā.
h ec ue modo calidā dicī sedant podagrā
à stomacho coleā rubeā potata repellit.
h ba uirens uole l' flos · siue ue recēs ue
O culos de coleta rubea ul' liguīe fōs.
O ollibz in cetis aut ī plmōibz ipsis.
s edat si murro potabit anne recentī.
J nfantū tussim sic ꝛ suspiria sedat.
E x molis oleū sicut de flore rosarum.
C ōfiaūt · mlīs q; dicaīt utile cautis.
à uribz infusus sonitū fugat atq; dolēz
7 capita preodest q̄cūq; calore laborat.
2 entē infrigidans cerp̄q; sopē resolue.
2 ūbricos necat ifusū bibitūue l' unctū
7 capitis fur fur oleo depellit ictu.
O s capitis teni fuīt si forte plicatum.
J nfantū ul' lingue puerōs amisit usū.
F ac pu huc uiola cū uino sumē tritā.
P ostea si fuit capitis pars certa lesa.
C ontrā plante pedis anecte sinistri.
à tq; conuersō facias si leua plicata est.
O s resilit ligneq; die redit usq; eadem.
v ulnus tradit medicas q̄ alia sarpsit
à lcera tus uiole ferē mirabilis esse.
à lbe si uole tradit tenacitur in oze.
ꝛ tūsglutī sit sucus sepius eius.
v lneris ī modicā rōnē mor sistē fluū
h āc liquisse uim tradit plinius esse.

Danthologia.

H Ristologie spēs tres legimus esse.
L ōga pōt tradit ē cuius longa uocatur.
D icta rotūda seḡus q; sit tradit rotunda.
T erna ternatas greco finē uocatur.
v nibz h̄ pene par dicatur ē rotunde:
O nūs uim calidā siccāq; legunt habere
J npmo nus sicca gdu feruēsq; sāo est.
p estiferus mozs cū uino sūpta rotūda.
C mar. ꝛ alliūptis pdest sic austa uenēis.
h eq; m tardus eduat sūpta secundas.
C ū pipe ꝛ murrā putredīē mūdat ab oī.
P ost partū potata steriis ul' sbdita tantū.
à smaticas pdest ꝛ frigora sūpta repellit
p leuraticos curat murro si sumit amne.
C ōlibz infixū sup addita trita repellit.
v lucera cū melli ꝑgant repleq; lāgr.
C ō si pōcis yrin ꝑūgis ꝛ inde.
v ngias gingiuas deterīq; putredīē ꝑgat
s plenis diuticā solut laterīq; dolozes.
s i murra potat aqua febresq; maligna.
h ec potata nī ferē compescere mure.
s ic etiā spasmis sī oīa subuenit hausta.
E t sedat diuī sic sepi hausta podagrā.
E t morbū curare solet sic sūpta caducū.
E t cepis nimiū sic sic mutgat illa dolēz
s ic si fiō sūpta lemoz paralisī illa.
D emoniū fugat depellē dicatur eius.
J nfantes fumo tradit hoc exhilarari.
F istula curat hui radiabz herbe.
s i bñ purgatus ei loca q̄ cana fauis.
s ingulos sūpta sedari dicatur illa.
O mīa lōga potest q̄ dici posse rotundā.
2 ōga tamē mires habet illa debiliozes.
v ñ quidē si desit q̄q; rotunda.

Par pond̄ longe ponatur dimidiū q̄.
F omēto lāge, pdest decocto mire.
O arias morbis humores ertenuād.
P ingues ꝛ purgat eadē si sumīt illas
P limus hīc fōmāt̄ maris cū cāne rouīa
A ppositi mulue p̄q̄ recipit in quit.
T rita necat pisces domꝰ calce rotūda.
h āc nō quidā tūc dixere uenenum.
Marrubiū nīi dixerīt prarionarigi.
h anc herbā media caliā siccāq; fo.
T radūt cē gradu decocto tot herbe.
s emūs aut ei rubicos mire imat austa.
P ectoris h uaios repstat pono mobos.
Et melius, pdest illi si iungitur yris.
A smatis sic supta iuuat tussiq; repllit
a cclerat purt eadē pellitq; secūdas.
s imel marubio iūgat̄ uulnā pūgat
h ecq; in aurit q̄ tod̄ ulcā carnem.
D atur h bibitū laīs scalē dolorem.
o mūb; huis sucꝰ siccat, pcerit eius.
I llius suaus cum uino melleue mire.
P dest luminib; caligine debilitatis.
S ic uuiat tetricos iecꝰ narib; idē.
A uricaleq; graue dicī auxit dolorē.
h ūc myrtū wsco si fiūas ſr̄ olino.
V si marrubij dicī nō cē salubrem.
h us q̄elice mobo trūq; laborant.
VRi dat flor nomī color pē suorum.
Celestis silos ſr̄ coloribus yris.
y llinā dicīt illā q̄ plurima nasa.
F erē in illinā uis ei sicca calentq;.
D atē atq; gradū dat hic i unq; sedm.
q̄ auor uis hui ē in radicibus eius.
h as delicandas p frusta wūda siccatā
s ic ut se purtes ñ tangāt ifert filo.
I nq; loco sicco fac suspēdat̄ i umbra.
v ir aliꝰ totū potūs siccaut p annuz.
C ū uino sedāt nullim plētq; sapozē.
s alutās nutꝰ sanies pozdia leuit.
p ellitur illaz cū uino puluē sumpm.
C um milia bibitus colegā dpllit unq;.
T ormina q̄ myrto bibit̄ accto.
h ecq; in supnis dicīt, pdē uenenis.
s plenā q̄ tactis ꝛ quouis frigē lesis.
C um uino bibit̄ pulus medicabit̄ ei.
h ecq; in supꝰ tardāca nūsta purgat.
D uriaas stercas radicā cocto mollit.
s i supꝰ trepida foueant̄ sepus illa.
h ec conclusterio si sit subiecta p anum
H o modicā saasi dicīt, pdesse dolozi.
D e radicib; huis myrto colluta melle.
f unq; uulue pellit sbiecta secundas.
I nq; locis h fuia cais siringia aurat.
C ōmurt̄ melli d̄ sicat uulnā pulus.
C arneq; nuda repler si sic fr̄ adit̄ olli.
P ulueris ellebri pis tria ūgitur albi.
y ris radicā tenui cū pulueit duplo.
P ulus ūq; siml q̄ myrto melle ligatū.
h ec sup applstrū pūgat lentigie uulcā.
E t pupulas ei rubo cataplasma repellit.
Cula quā uulgꝰ clunā uocat eluitq;.
D icat amedicis ē forma aptā mlis.
h umidā uis ei ꝛ feruida dicatur esse.
h umoꝛ hīe grauā p̄mū feruoq; fm.
D atur illius decocto mēstrua purgat
s i bibitur mouꝛ urinā dpellit alui.
D atꝰ h eadē supatū soluere uentꝛ.
R adix trita fugat saasi siadica oꝛ.
E x eius solis cū uni nectare cocis.
q̄ ue ueutientes uentꝛ suoluē pdest.
E ius radicā pulus cū melle uocatul.
T ussī q̄ptat ozthopnoicasq; medetur.
C ū suco ruce suaus si sumitur eius.
A ffirmāt ruptis q̄ plit potio talis.
Est ysopū siccū calidū q̄ tertius illi
est i utrq; gradu ei decocto facta.
s ic ut cocta siml sint mel fiē q̄ sicca.
P dest nō modicā pectib; hausta catꝛ
s ubuēit ꝛ uocī rauce uersata palato.
E t pdest cūctis pulmonū supta q̄el.
A ūbucos uētis eadē potata repellit.
I n pectus capitis si distillato fiat.
Q ue p sepe sole ꝛ tussim risq; curare.
P rodest h eadē decocto supta frequent.
o mūb; huis pdest pluis cū mlle ligat.
C ontrito uulnoi si ūgit̄ oxymel illi.

d̄ marubio

de yri.

d̄ cenula.

d̄ ysopo.

S uap dat bibitū thpicū molliet aluū.
C ū uento nocuo uiscolū flā repellens.
C arauma si huis uīgis soluet fortū aluū.
P ono si urinis ul' sicci sepe bibatur.
V ulnꝰ; examinū fertur pstare colozē.
C ū uino r ficu sicca contritis ipsum.
& r sup appōis splenē cataplasma numa.
y dropicā sue solz sicādo repellē morbū.
C ū uino bibitū pcordia tēsa relaxat.
E r quacūq; tuscpt tumoz ītioza recedet.
I n quo decoctū si aīs foueatur acero.
F ertur ab īmodico cito sepe dolē leuaī
A ccense fumo sonit' spellat' anīas.
Elue ū appositū luuoz limpidat oīs.
E st alarū gręce dictū uulgago latine.
H calide r sicce uirtutis dicitur esse.
Terū ē illi grad' ut dicīt in utroq;
P uocat urinā potataq; ūstā pugat
h acq; modo tecōis medicat' sūpta doloī.
y dropicosq; iuuat saaī uinat austa fręq;
E r uulue morbis decocto subueīt eiusd.
D atur ytericīs potata repellē morbos.
E lleboriq; nī uoīnt pcordia purgat.
S z nō ē huī purgatio tam uolenta.
H ec metuēda quidē si fiat caluē illa.
E tatē r uires ei' circūspice primum.
Q uē pūgare uoles r tpe quale sit anni.
E r si sit uegro fernis ul' fugida malō.
A ut si tepiē medū tener ī utrūq;
H ī semb; pueīsq; puz donat hoebit.
E tatis medie plus huis uinencsq; requīr
P inguib; r ualidis plus dādū q; macilēti
D ebilib; q; uiris mag ī gelida regione.
D ādū q; calida uiris q̄q; labore
P lus illis debes q; reddūt ocia molles
h ēū spīas r ceteris talia tractīs.
H ō solū tut' dabit hāc si q̄slibz herbas.
Q e purgāt uētū staīchū uēnīq; resoluīt.
S z q; de cibis dixi cōiter ulis. l' h bis.
Q uo sit dōi in ꝓpīe uulgago dicebo.
D e solus ei' ęginia recepta tollens.
A dde meri tātū q̄ pollit aīta recondi.
C ota nocte meto tātaī macīnē ī illo.
O ane tenēs uino q̄ sit macīata resolue.
T ūc olus exectū cū pīgui cāne recentī.
P ozana. prius egroto da sufficienter.
7 sumat uini q̄ tū uulr foetus r albi.
S ic alan sicū colatū trade bibendum.
F erubz r magis ē h nīis foliozum.
S uffiacēs. refīgs ut dirum ē minuēd?
I urta q; uires etas r cetera posunt. De acetu.
Ū jm calidā sicāq; gdu fert mita sedē.
Illi potu uis digestiua iuuatur.
C ōfortat staīchū uōitū q; ōtin; humsta.
2 ubricosq; ū repellere fertur eodem.
D ūsis morbis occurrit uesiculozum.
S i foueāt aqua q̄ ītra cocta sit herba.
2 ac soluit mānis si sit sī addita tra.
I nstillata fugat auīs cū melle dolorē.
A spīas lingue fugī illa sepe fricate.
h austaq; cū sapa pūtū soleat accelerāē.
T rita cāis morsū sī addita cū sale curat.
h emoptoicis myrto sucūrit acero.
O atria sucus si subeunt illius ante.
Q uā fiat coitus mulier ī capit inde.
C alcolos sucus putrefacē ū sinit eius.
A dmīstus l' si uiridis sī addit herba. De aperu.
Ū jm capo media calidā sicāq; secundo.
D icāt ee gradu potu depellit humus.
C alculus urine pungat lapidq; trahat.
D ē apollodor q; pellē posse abortum.
S imulier foueāt aq̄ q̄ cocta ipsum.
A ssert h idē consumi posse uenem.
I llius fumꝰ si sepi l oze trahatur.
S ic sanꝰ tō fumo sb fumiger illo.
D ē cū fumū fieī magis r leuiozem.
S b uein alax uiris admīr oluo.
S uc sic uitū fugat mīrīginis uicīū.
h uozes minuos deficit sepi humtū.
I lli solus pulus melliue ingestus.
V lcera mundifice l' purgat nulla pūgat.
P rapue pulus h ulcīb; ual; oris.
S i bibit stomachū fortat debilitatū.
y dropias mitū sucurrit sepi hausū.
A q; p uenas hūozes pgat aquosos.
C ontra uulnē apo si uīgis acetum.

De pconia.

Vlcera que serpit cohibes medicame tali.
Pcomā media calidā siccāq; tenentur.
hāq; renē gradū dicāt i utrq; scām.
s pleuritica: renes cū multa sūpta unab
s iungatur ei uolentē amigdala trita.
o estiua sic purgat r fluxū dentiū alui.
J llius uino decocto sepius hausta.
v esice duros sedat sic sūpta dolores.
E t stomachū sic sūpta iuuat stōachiq; dolē
H cuticencos cadē tollū iuuat frico sq.
c alcul' infantū potu depellitur eius.
p tessiual iste sole qs sāpnā nocte.
p come semē bibitū sic sepi' auxeo.
J lli' radix pueris suspēsa caducas.
H ō modicū, pdest gallieū ut affirmat auctor.
q uedā se puer nārat uidisse caducū.
E tas cui erat maior aureus ocu.
p come puer h' radicē ferre solebat.
s uspensa collo q̄dā nec dedit illa.
o orq; puer cecidit soluto q̄ more ligata.
p annis cuasit galienus uō, pbatur.
B ē cupiens plene radicē d nuo d pellit.
d e collo pueri cecidit uiguiq; tessupta.
C aguta uis herbe fuit h' tā manifeste.
J pē diasoudos cūcas aut cē caduas.
A ptā si bibit' ul' si suspenditur illa.
s eminis illē quoq; rubenca grana.
c ū uino fluxū mācas sūpta cohibent.
H igra solentq; naīes matricū pellē mobl.
s uccurrē anno cū uino nocte bibenda.
V i' suū genuine spes mas dicat una.
Alia q̄ mino ē spes ē femina dicta.
B arbe radix ē palmis lōga duobus.
c ortica; cum digitis radix diuisa minor.
D ant ē iplures radices h' bū purgat.
p ost partū potata sterilis uino sacrata.
J naicas urinas filis uis dicat illis.
Cerbā quā greci dicēt melilotopillos.
B arachū nī dicūt uulgariē illaz
p ceaicus apibz grata ilissima dē herbis.
H ec quidē magis illius flore uident.
c ontra solus apū si uasa pungas.
H ō fugiēt melusq; facis si lac s uigul.

De melilotopillos.

V nguie cultores trituq; cruenta talū.
d ucalū presens apū fert uulnus illa.
J cuius q̄a tegitur si pan' herba.
h aq; tū qs uespu nocē l' aranea cuat.
T rita soli ueteres cōpescē cū sale fimat.
h q; modo uicis dicē succurrē foedis.
F emūa purgat decocto cū sale sueo.
T alī discutit inflatio noxia potu.
C uis si uiridis decocto sepe bibatur.
d uaqs distillatū iuuat r uulnera.
d imarias cadē, pdest ortompnoiasq.
v lcera dpurgat morbos leuat articlos.
h erbu canis mōs sūpa dicta cū sale cūc
E uis foūato decocto mūstrua purgat.
o rq; tenta soli crudas sedat dolorem.
L umia pūgat caligine plini inque.
E uis si suco fuerint cū melle punctu.

De sceleratō.

V Rgeton grecā nos senecion uocitam.
Q d canis filis uidcatur flore capilli.
H alatū i muris r i ortis tegulatis.
J lli' herbe uis frigida dē ee.
J n medicinali radix ne ponit usu.
F olioz cū solus nocēs infidio uni.
P modicū dulcas r sic tepefacta tumori.
h ec simil' appositas ani ul' testiculoz.
d olori tholi sibi nuos r uulua quis.
h ec cadē trita sanabit eius capitellū.
C rudis facile potio cataplasmate tali.
p otam pbibent q; suffocatē bibentes.
Q uidā affirmāt ac cōtra plini auctor.
s' cūcas quosdā potū dona se salubres.
c ū uino dē tali q; modo medicami.
q uibus uesice plures aut ille pbatle.
E t cordis uicis illā recreasq; dedisse.
T erminibz qs cum pessū uinusq; pot.
h uarios morbos pcordia q̄ pacuntā.
C t uiridis suat h' si ticta uocē acuto.
T rita solet duras h' cū sale purgē sānā
h ec carnū scripā figs foueat siue fiu.
E t tangat dentē uicibz h' cū dolentē.
v na quaq; spuens mane pinq; repetit eos.
Q uo fiat ocia lacu sic surculū unat ū hba.
P linī' ut dicat tā nō dens tpe dolebit.

De celidonia.

de celidonia.

Celle celidonie genus species referuntur.
Amedias ſpes ē maior prima uocatur.
a tra uo minor oculos medicant ē unaq.
c ecatis pull' hac hūnat mat̄ yzundo.
p lum' ur ſcribit q̄ uis ſit eruca redd'.
h ac naſa diat aurib; uc̄ientib; ill'.
Et deſiccan ſoluto dū more recedunt.
J ndeq; nom̄ hr̄ celidonia nāq; celidon.
D icatur h̄ uolucris greco; more uocari.
F lorentis ſuc' cū melle aquat' in ere.
J gne leui ſpumā conſ;piciūt omnem.
ē t quaſi caſſiaē mell' decocto ſumat.
v tilius dicit̄ oc̄is medicamen.
a uos caligo nocet ſi ſint h̄ ſepe punctā.
C outerat̄ uitro ſibi radix eius aneto.
E t ſic yeteras cū uino ſumitur albo.
D enaby illaz phibet contracta dolorem.
D e folijs eius contuſis ſi cataplaſma.

de centaurea.

C um uino fiat maclas abſtigerit dicit̄.
Sunt c̄entaure ſpes maioraq; minoraq.
Sor ſuprafcpns dim̄ de pluribz h̄ bis.
s ;z q; p paucas ſpes ē cognita maior.
h ac precipuc̄s uires narrabo minoꝛis
q uā notā cicius credo uulgābz ipis
d eſiccatiue uirtutis dicatur ē.
H ō modicū plagas cōglutinat ū recētē
J nq; cicatr̄ uc̄ens ſuppadita duat.
J lli qui ſcabiē patit̄ d'ceruo mure.
P deſt illius ſi ſit ſubiecta p anum.
S anguine retracto ſedat uigr illā doloꝛē
f omēto nemus cadē medicabit̄ egris.
J llius ſuc' dedurat uſtrina ſuper'.
p ellit aboꝛtum medicamū cuncta maligñ
c ū uino ſuper̄ diuturē purgat̄ p aluū.
o celle ſ ingēs caligine lumā purgat.
J lli expurgat antipni cpīr ſucus.
q uē deſiccatū feruēti ſole reponunt.

d'dragontea.

A d rem aūt quas diximꝰ añ ſalubrem.
c erā dragontea gigz q̄ uocat uſus.
h̄ caūl̄ uulgi lingua colubrina uocatū.
q d' colubro ſimilis macloſo cortice fgit
E t quidq; antiquis cōperti credim' eſſe.
q d̄ ſpat aſumit colubrā uenenā fugiunt.
q uisq; ſe ira radice punxerit eius.
T unis ab mane ſi ſerpentū dicatur ē.
o c̄ibz illaz cū uino ſuper̄ medet'.
s uuingas oleū cū ſuco ſeminis eius.
a uribz infus' pōt ſedare dolorem.
h ac ſuco lanam madidā ſi nāb; adā.
c operias morbū q polyp' ē uocatus.
h ic ſucus caueas magnū ſolz ē uanā.
s uo radias eius caligo fugatur.
7 uarij morbi q̄ lumina ꝓcurunt'.
E t uō puer ſi ſint lota melleue mixto.
7 pōſt oculis radix ſi mandicatur alla.
C ū pulsa granis ē denis ſemis hauſti.
l umina munda feꝝ pulſa caligie redi.
s uauiſſcns illius flos odorem.
H aut habet pregnās cponē fiur abōn.
v l' ſi ſit radix mattia ſubdita trita.
p ulueꝝ radias eius cū melle ungat'.
t ullim cōpetat ſuper' ſedatq; catarrū
C onfert emoꝛroidas hr̄ ſepe iuuamē.
p ecoris humōꝛ exhaurit ū reddituol.
O nibz his poſt radix ſi ſumit alla.
J ſtud idē fac̄ eius decocto ſumpta.
C ius cū uino radix uenenū mouꝛ auſtri.
P ucat urinas fugedinem iuuā aūt.
o ſtis ex trite cū melle bruma iuncta.
v lnus h̄ mūdat ſordes-ſimgia aurat.
s ola ſibi uino maclas depellit acuto.
E ſſe pedū uidet dicit̄ an pmo nomē.
C ſt. apuiae nūbz placētis id ipſum.
P lebs dicat mullā ſolz h̄ ō frigē naſa.
a me ducentes radias decoque tali.
P eruio lederur ſi ſepe anne foueatur.

d' gariso.

V ſatis a grecis ē uulgo gariso uocat'.
ſlō modicū queſtū ꝑbōnibz h̄bu
D e folijs ca'truis fūn cataplaſma.
v lnera magꝝ iuuat cōglutinat amp' ocē
J lloz ſiſtit repumit q̄ſq; rumoꝛes.
s cāi melle teres hāc ſodida uulnā pgat
E t mēdat maclas ſ;ac̄ ſ;inuenit ignis.

d' celidonio.

O ui ſi uigēs albumē cā ſuppadas.
G elidoꝛ geminas ſpes reſert habeit.
albū. q; ſurſū pūgat nigꝝq; d'orſū.

Vim siccã caliginẽq; tenẽ ꝛ ẽnus illis.
Est ut utroq; grauẽ nigro uiolẽq; albũ.
Diaꝯ uñ pr̃ dicẽ ō uiribus ẽius.
Suppositũ quacũq; ñ depellit alborem.
Et aridꝫ attracꝯ ĩmutabilẽ mouebit.
Illius pulueꝛis capitis pulligẽa mõbos.
Oculoꝝ cõfectus q̃lumbã purgauit
Et mlñ̃ pdesse ferũt uiris oculoꝝ.
Pulueꝛ admixꝯ iuꝯ pulueꝛ necat cuꝛ.
Et cum lacte datꝯ ẽ nual pmagoꝛius.
Data p uomitũ uaãos cõuocẽ sũptũ.
Hũores ueteꝛesq; ferũt sic pellẽ morbos.
Purgat talꝫ uoitꝰ uerrugo uetusta.
Inunctus melãcolias uale atq; cadiuas.
Oculiãnia ẽ pulũ ledens in cerebꝛo.
Oculoꝝ emoꝛũ sic ꝑbũ cũ fumẽ mãꝰ nũio.
Sepeq; auaꝛ sũpto sẽphanias illo.
Ydropias in pũapio mitꝫ medicatũ.
Et mũdat lepꝛã tetanũ fugatq; podagꝛ
Tetanũ ẽ ũnoꝝ tensio ꝛ doloꝝ ceruicis.
Confirmat ẽnulos tedẽtia cõmiã auãt
Duũs uiais stõachi scabiq; medetur.
Tussi ueteꝛi bibẽti sup oña pdest.
Quartanis ãnis tã pluribꝫ uacatis.
Ingestꝰ aut sũptuꝫ plũ ꝑpñ.
Admonet ut septẽ se ꝑtꝫ ante diebus
Humectisq; abꝰ corꝑ bñ tempꝛet omne.
Hec ueteꝛ cenet qui debet sumẽ manẽ
Et quando sumet ubꝛ explozãt seruatã.
Et calidã clauũq; dicẽ uẽtisq; cauendum.
Obstuare quidẽ auã si sũpserit ulcus.
Pallidꝫ nimiosq; affirmat eũ aquaticus.
Et elebozq; ubꝛ ĩ pulubꝫ antea coctum.
Aut in lente dari sic dicat nõ nocituꝝ.
Hoc; dari phibꝫ senibꝫ puerisq; tenellis.
Ollabꝫ ꝛ cumidis aĩq; umꝫ mulcebus.
Et macies nimiũ dicat nõ accipiendus.
In fuco usane ulꝫ mulsa pinene cocti.
Sumẽ ꝑcipit allẽ sic utile dicunt.
Philo ꝑbito ferẽ sẽp fuisse libello.
Quales elebozꝫ sit nob accipiendum.
Inq; suis ypocras ãphyrismis ilꝫ hꝫ be.
Solus memini quã nouat uallozꝫ
plurus scripserũt hui de uiribꝫ herbe.
Et quo sit sumẽda modo docuere quibq;
Hõ tam multi ꝑ pluri uolumĩa uolues.
Vllũ q̃rere ponꝰ donare uolui.
Illius diuisse satis sẽ credo putabunt.
Cũ uerba uiuꝝ ceteꝝ tpũ dandum.
Inutiliter. in uõ satis nõ cẽ uidetur.
Tuũ rem subitũ q̃ offert sepe periculum.
Cõmẽdare dari aliq; sine pondẽ cerno.
Pluꝝ ue scribit chrmisõn donãe solebat.
Et ueteꝝ dragmas geminas ebuisse seqñ
Bis binas ẽ cõfirmat nõ tñ ipse.
Pondere q̃ uibeat sumi statuisse uidetur.
Cũ tãũ elleboꝝ nigri uibeat dãe dragmã
Quinas aut scrupleꝯ in sigficatẽ uidet.
Ubi dimidiũ ponꝰ tantũ ñ dandum.
Quõ longe nigro uiolenta ẽe fatetur. d'ellebory nigry.
Ellebozꝫ nõ ẽ adeo uiolentũ.
Sicce formidãdũ q̃tũ q; dirum album
Hoc q̃ precipuꝫ ueteꝝ in lẽte coquẽdũ.
Aut in uisellis sic in sanis medicãt.
Aliquantum dicãt ꝛ sic pdẽ q; podagꝛe.
Ydropias mota febre dꝫ auxiliatꝝ.
Quã sentit opẽ sũpto paralyticus illo.
Et tuaãos bibẽti morbos leuat articlozꝫ.
Et ducat colerãs uarias ꝛ flegma p aluũ
Et quatuor potuq; caligo fugatur.
Duricias suppositatis fẽm cataplasma.
Supputate duricie ſ. que hñt pus.
Coꝛpuit ꝛ purgat uacuat sirigia callo.
Infelix modicis radias suꝛculus cuꝛ.
Postq; dies geminos sit suꝛculꝰ ille remoꝯ
Vtra quã dederit cõtuo uige fariuaꝝ.
Ydropicis tumoꝝ appositꝰ siccabit ilꝫ
Festiua suppositꝰ pugat depellit alborẽ.
Audituꝝ reddit si surdis auribꝫ illud
Inunctus ꝛ pus biduũ triduũ ue repellã.
Appositũ tollit maculas et cataplasma
Et mendas lepꝛas scabies qualẽcũq; repellit
Ore duũ tentũ q̃ ceteris illoꝯ acetum.
Dentis nõ modicũ dicãt sedare doloꝛẽ.
Et ellebozi nigri ꝑcipit plinius unam.
Donari dragmã leuat sic ꝓmouꝝ aluũ.

d'ulena

Pluſq; biſſenos obolos uetat accipiendo
Ulcerib; uetustis ptis ceruq;
Appellat grece ſpes hec herbe habere.
Binas effectus est nec pene duabus.
Cui uno unuat ſcabies ſi ſepe bibatur:
Peſtiferos morſ' cuat ſi addita trita.
Cum uino uenenatu quę p quinq; ſtat.
Est mediana dies cibis bñ nulla pugnat:
Illius ſuccus tepid' ſi ſoluat' ore.
Hęc q; ſtra uepis herbe decocto preſtat.
Hanc que uis putrid' repellitur ouis.
Si tepefact' diu uoluat' fauce ſonora.
Gluginat hꝫ herba uenis uulnꝰ fit addita tra.
Cum uino cancris ſi uino ſupta uenenis.
Que furit alienis febrib; accedit diebꝫ
Pellitur ac tribꝫ alligat' tribꝫ ei.
Cui uentꝰ ſolus potent' aqua rebuita.
Ista pſ puncs quę frag' ſenciat ullum
Hanc in febribꝫ quotanis illa medetur:
Bis binis ſolus cui tot tribꝫ auctus.
Illi in uino ſi ſit decocto facta.
Conuulſis hyllaes ire cōiuua ſparſa.
Redd' natat' ut tū deſupta buglolſa.
Hāc herbā gelidō madi ſi quis abegit.
Dic ſi quis agis bñ ſi reſpondere eger.
Vuler ſi uō male ſpes est illa ſaluus.
Ex hac cōpolita quā uellere coronam.
Apponi capiti cauſa gaudiq; dolenti.
Sic dicit illa olere ofterre medelam.
Plini affirmat hāc omnibꝫ ee ſalubrem
Viſcatibꝫ latens morbꝫ recruſq; querel.
Pectoris et uiscis et pulmonis caduci.
Pulmonū cauſis hāc aſſit ille tuſiq.
Patuidas repimit adiq; myrta uetto
Hꝫ au nouū ſolus de mille decere.
Vetomicaq; para bꝫ ben e ponde nuge.
Hꝫ myrta potet aq; illiq; medicamen.
Vtilius credit illis qs calcul angit.
Hꝫ medicū laudat magos hāc aſſit hꝫ.
Plini hāc dicus dicit obliſte morbis.
Et q; quisq; petet hac ſpentat puncti.
Sic et amicicias captat poſſe potentum.
Vana tm nob et anilia iure uidentur:

Et repellit febres et pluuma culta fingit:
Qui nequeuus nata potes decere poſſet.

d'germandrea.

Camedreos grece q germandrea latine.
Dicit hāc herbā caldā ſiccāq; fatent.
Tam e in utrq; grad' depellit abortus.
Si mixta potetur aqua tuſſiq; medetur:
Cui quaſſata unuat ſi myrta bibat' acto.
Si plen ſicat purgat cum uino ni ſtā ſupta.
Ydropias i pueplo ſic ſupta medetur.
Si quaq; peſtiferis accūnt morſibꝫ illa.
Cancris pregdis, pdeſt ſupaddita trita.
Sedens pgrabit uulnꝰ luc; unuentinus.
Si cū melle uenis et tritā deſup addas.
Camedreos oculi ſuco cū melle punct.
Dicit clam dempta caligine uedi.
Si trita miſces oleo corpuſq; pungas.

d'maurella.

Pellet frigidē uuicabit et ipā calorem.
Herbā quā greci ſtrignū dicē latinū.
Quaurellā dicit nus ei frigida ualde:
Dat auricle muic ſedāe dolorem.
Illi ſuccus ſi ſenſim fundat' in nus.
Epilogis ſtrigni dict cataplaſma medi.
Iſtud idē dicit cupias pdeſſe dolori.
Vna cū ſtrigno ſi ſal pinuſq; teretinū.
Pauidas repimet cataplaſmati addita
Strigis pugo dpellit illita ſuco. mox
Succ' ſuppoſit fluxū ſtrigis inliebrem.
Cortius et ſolus conuige polentam.
Hus ſuppoſitus ſac igs et repeta modic
Dat expelli ſi uō uuentis iſtis.
Agrestis ſpuma ceruſa oleiq; uſtanus.
Foeq; meli predictū tib medicamen.

d'uiſquamo.

Uiſquiamū greci q nīi canicularem.
Dicit hunc hle iure e frigida ualde
Teres hr h ſpes ſem pferr por albun.
Alba tibuſum pducat cita nigrum.
Hꝫ obſcur reliqs e ſem q gerit album.
Pro quo ſidelit mos e apponē rufum.
Hꝫ igrū uō fir quēs medicor reſpuit uſ
Iuſquami ſolus otis adde polentam.
Hec adhibēdo pōt qs uis auāe nocef.
Si cui mur calidā pōt ſtrignique prodigū.
Auribꝫ infuſus umes fuc necat eius.

Jllargq; solet uarios lenire dolores.
O re diu tepidū si continueatur acetū.
Q uo sint decocte radices illius herbe.
D icatur ī modicū acetī placare dolores.
E xpressū sucꝰ ortꝰ seminis eius.
v ulsoꝝ callo ūgq; pſt̄ oppletre reumą.
S i fuerīt aculi placētes sepe punctī.
S emmis illiꝰ olꝰl'ī cū semīe mixtus.
O leonis pariter cū mꝫlsa sumtꝰ illis.
v el uter: fluxū matrīa que paciunatur.
E t dicūt emoptoicas sic posse mederī.
v l'quacūq; ī cāgius tractetur ab ore.
D icatur hīc porꝰ medicaī sepius austus.
C ū uino tritū semē cataplasmaq; frōn.
O ãmas ī tostes dicūt auare tumentes.
E mplastꝝ milus appōīt̄ annodatisq;.
J nferr sicut olus h̄ hya cōsta mamā.
P restatr idem sucꝰ in q̄us uulnē fius.
Ø malua. Jrenūt maluā uetꝰ q; molliat aluū.
E sse cacostomacā sepe nigꝫ asserit illā.
A qy dioscoridis tū inūoribus ambo.
S ūptam sicut holꝰ mlū prēe fatemū.
ī sic uesice dicūt illā medicarī.
S eqz uenenosis occūnē ponibus illam.
h ī quoq; ofirmāt̄ malue folus salutifue.
E xequo trita cū mellifue cruentum.
S anāū uulnꝰ eplastꝝ quā preciosis.
A dduīt auctōrs ipī q; maluā potenter
ç ōssolida ūnat adipi ompta uetustō.
v nus caulis tudy admota dolou.
D entis. sedat eū uenenē stimulās referī.
h cadē femori sī uino āneta gratus.
J n lana nigra tostā si gestīt illam.
F eminā. māmaq; dicē occurrē morbō.
S cpsit alvertinā thebana olīpias illam.
S i resolutē adeps imtebitō anfis illī.
E t sic subāt uelut pellana uulue.
C ōtritus folus illī cū sale puncō.
G ingloptis pelles sucaq; medebens cuī.
P ūcturis apiū si cui ofūgis oīnum.
C oq; ī mdē linas apium te ullā nocebꝫ
D ecoctā. loco capiti fr̄ addito maluam.
S i te uirpes acoras pelles furfūrisq; nocuū.
D ecoctis cuī folūs ī ūgis oīnum.
E xtangues ignē sacū cataplasmate tali.
ī cōbusturis illo bñ subuenīs ignis.
D uricas sterncas eius decocte mollit
J nestino; cautis maturas ī anū.
h cadē nutr̄ prōsit si subdatur illis. ✠ panart
h erba solet lampani uulgo puella ug l.i.
J lli' spes dicūt quatuor esse. cū.
P ar tamē ē ferme uis oīb; ī medicina.
O mūb; est illis feruēs austrāq; uirtꝰ.
v ndē quidē stomachū ofortat sūpta soliq;
J nstomachū clausū p tuc' pellē uentū.
S ūptaq; sicut olꝰ fert̄ restrigē uentrē.
P rurue mordax scabiesq; cutis lacerat.
J lli' tepida cedūt apoginate fota.
J n uino octe radices et bene tricte.
A ppositē sarcophas opressit puo uocalisq;.
E ius sepe repens. si corno gargarizetur.
v las sedabit tumidas dētisq; dolorem.
h distinctas potꝰ unuat ī cibatos.
P ellitur hac tepida dolō aures si foueat.
D ecoctas ualido radices ei' aceto.
ī tritas splen sup addito sepe tumentī.
Q uānus nō modicū rep̄met sicādo tūorē.
C ū uino ul'aqua radicī corno facta.
o entū restrigit potꝰ lapidosq; repellit.
h cadē unuat ī cibas sulpēsaq; collo.
J lli' radix sarcophas. nasa phlebet. ✠ lolio.
S umēns nocuā lolū grus uocat' hbā.
Quā nīi dicūt uulgarī more nigellaz.
C anaros emūdat pascēta uulnia cutis.
C ū raphāo modicaq; sal' fr̄ addita trita.
C ernas et lepras cura opressat eadem.
S ulphure cū uino p̄ganīa sq; coluīe.
A dmisce lolū setīq; illā prebeat.
h ūs ūgis h̄ acta mew fr̄ addita sanat.
S ic sarcophas sp̄gite sic apostēata rupit
D uricaq; alas emollat h̄ cataplasma.
o ulsa decocta cū murro thure uocat
A ppositas cyre sanat̄is quā uocat inīqua.
P arturiēs malue si se fotu miger illa.
A sserut ea uētēs deponere ponius.
A rmīe tā ueis aliis uulgātq; herbis.

H ūc ſpēs illas q̄s cūcas tā ꝑ ꝓpe notas.
V ſus ueq̄dē fecat tūp talp referre.
A tq; pu ꝑ pupis q; notus pū equina.
Q uā mediana facit uirē ꝑ uo dēlacedā
V rtus ſicc pup aſſerit ſalde q;
T ertius ē gnūdus o cdit hunc ī utrūq;
T rſ ſ hunc ſpēſ albū lōgūq; nigrūq;
S z quia ſ gemīe medias tūn modo note.
D e ſpē nigra dicā quedā mchi nota.
C rudū ul' cetū ſūptū ul' melle ligatuz.
V m digeſtiuā ſtōachi tecōiſq; uuabit.
O os' peſtiferos aurit faſtidia lenit.
O cuttit uarias thyriacas ſepe querelis.
A q; mouē ſol; fug' ꝓdicit febus.
C ōpeſcat febus ſi lumē ante tremorez.
C ū laun lucas ul' cū ſolus bū trias.
C uq; metu repido potatū tormīa ſedat.
7 ſcarphas trēmūt admurtū cā pīæ duā.
7 ſup appoſitū tecte q; ūgitur illis.
Q ue purgāt ſolēt oculos caligine durc.
A domurtū nitro maclas cataplāte delet.
V ſtū ſtomachus hūani cū puluē triticum.
A na ūige pup 7 ſic ſupaddito canaris.
E xpti michi utili' ꝫ puluē dicīt.
H emo ꝓr oīis pupis deſcribere uirus.
H āq; pup ferme medicamīa aīcta requīt.
A nudoriſq; ſol; ꝓ oſis plibz addi.
h ic puto tā pauca laudes o ſiplicā dēis.
Q o ſic īmūis ꝫ dignū laude medelis.

d'pure.

E ſt pūrtz calidū ſiccū q̄q; q̄rē 7 uſus.
E ſt grad' excrucīat dētes ſi frigid' hūor.
o ſtuat ꝫ pucis renecatq; duīt' oze.
7 uuat admurto ſigangangenur acero.
H q; m tumidā trēmūt d flegmate ligūā.
S ic uuā relcuat hūoris pondē preſſam.
7 mlns alis uicis ſic ſ uent oris.
H ō modicū, ꝓdeſt ſūptū cā melle caduc'
S tq; leuatr ſol; mōbū q mb' reſoluit.
S uſpēſi collo puis, ꝓdeſſe carucas.
C redit 7 ſolo ſuccurē ferē odore.
E t uolco q; accquitē ſi corp' tumugnas.
A ure febus mouī minuet tollerue ungēz.
R enū ſepe gnē uuat ūguētale dolorez.
g uā ſecat oꝝ ꝓlunc' inde puncrus.
H ō leuit' mālz fiūt ſi ſepe fricatus.
V nguē ſi totū cōp' mulcebitur uſu.
L augus ꝓ poros ſuduz pcdit apertos.
o cbroz ſol; ꝫ quēus curaē ſtupozem.
7 corp' ſuare poteſt a frigore curum.
E t medicamīo ſoluce tetanus uſu.
T antūdē ꝓdeſt ſi trutū ſolus oliuo.
S tq; fricādo locū quēus medicaē pūgā. d'zinzibe.

Z inzib atq; pup equales in mediana.
D icāt hac cā tacos de uuiz eius. d'amino.

G ſe putāt calidū medici ſiccūq; aminū.
C erti' ill grad' ī uirtutib; iſtis.
A ſūptū q̄ūq; in ōpelleat tradunq.
V ſcera uexantē uētū ſtōachūq; gūatē.
7 digeſtuū ſtōachi tecōiſq; calorem.
E xcitat 7 uenis credit inhūē humoz.
7 fluxū nēs ī aceto ſtringē corcum.
h c ortōpnoicas mirā pſtaē medelaz.
E xpti dicīt cā pulcā ſepius hauſtum.
A tq; uenenoſis cū uino mōſtz ipīm.
P rebet opē trūq; fabe cū polline uicto.
o elle repente ſolet tolles curaē nutrē.
A ppoſitū ſiſtit cū pulca mſtrua ſūptū.
D icāt pallentē dare mālū ſepe colozē. d'galanga.

F legmonē ſtōachi ſūptū galāga reſolū.
E t ſi flegmatē fiūt corrūbāt illū.
I nclauſū uentū ſūptū fugat intioz
V m digeſtiuā iuuat ꝫ colicaſq; medet.
O rts nō modicū guſtu o medat odorē
A ugmtat ſūptū uenis tenūq; calorē. d'gedoaria.

A ppzime ſūptis gedoar obſtare uenēſ.
A ſtirmāt. 7 trepidū mors leuat auſtū
s ūptū o fortē ſtōachū ructq; ſalubzē
C ōmouz. 7 cerē faſtidia trēmūt uſu.
A tuquū ſtōachi dict curaē colorez.
I lō ſi patiēs ieiuno maſticet ore.
7 ſic infectā ſēſi uozet ille ſalīuam.
2 ūbrcos nēs ōpellē dicāt hauſtū.
A lua q̄ facit fetuē pellit ab oze
7 minuū bibitā uini repellit odorez. d'garioph'.

G aryo falū dicāt caliū ſiccūq; ſedz.
E ſſe gnūn. 7 cur. 7 ſtōachū cozoboāt au
ſtū.

Et ferme cibis valet infirmis ipsis.
Vi digestiua mire iuuat abstinx a luxu.
Ad cedit uenere si uagine pondere trux.
Potui fuit cū uacat lacte recenti.
Vi memorē cerebri confortat sepi austum.

Danamo. Quamamores ipsis dñr hic si haz.
Est paola magis q̄ pl' sibillus habetū.
Et que plus mordet mixta dilacdie lig'.
H infirmos stomachi siccat corrumpat ipm.
Et facit accepras ut digāt oia escas.
S uptū curat cepit localiq; mistā pugat.
H uida tussis eo sedabitur atq; catarr'.
Y dropica sitem auferet plen' pulmonis.
S uptū nō modicū reprimit renūq; dolorē.
R epatis mors' curat si iugitur illis.
Q ue curat oculos humores siccat aquosos.
S ibi cōmixtū frons miscet aceto.
A lbescit appositū retia lenginē multū.
S iqs unat morbū q̄ duce ab ipsis nom.
G rossa magis ipsis fluē cū moroidaz.
S trigit aqua gelida bū si prius bibat.
T ussi quo ñ dū puas remissa fugit.

De costo. De ipsis geminal h̄ grit ponto uagmal.
Costi sit gemie ipsis. cuius una rubet sp.
Est amara nimis h̄ indica dr' esse.
A lia uo leuis nec amara colore alba.
H ac acutes mittit pz utilior medicine.
V rinas purgat res obstacula pellunt.
S plen curat repit latis fugat dolez.
D tur cū uino tepido si sup̄fit eger.
O stica purgabit si se sibi sumigz illis.
F eminā sic ? uulue sedat dolorem.
D tur aut ex hys sibi si pellatu sibat.
A burcos pellit pgit lengine multū.
S trictis cū melle linas nenerēq; mouē
D tur si uino cū mulsa supra repenti.
Ex olo costū q̄ cutis illine quemuis.
A ute febris typū reddis afrigore timi.
S ubuenit h̄ saalis mbris stupenbz ugre
A tiquū nulli' acto curat pulmis cozi.

Dspica. Esse grapu primo caluā siccāq; prin.
Testane spica q̄ dicat indica nardus.
C onfortat potata recti stomachiq; dolorez.
O mgit renes illi' apcima purgat.
V esicā iuuat urinas urinas ? mistā pelle
Y cteras, poest nocuis humoribz obstat.
Q ues caput ad pect' nisi mutat sepe p nā.
P uncturas auferet ? morsus uiperiz.
I nstomachy clausū soh austa repellē uetū
O straas nimiū refrigit stomica fluxiz.
C ū gelida si detur aqua sedat tremorez.
D tatur h̄ cordis ? nausia sistitur inde.
Excitat h̄ uenere cū sape supra liquē.
D uricias stercis clysterium resoluit.
E ius fomento p partes mferiores.
L umia si repida foueāt sepi illa.
A firmāt dari pruginē libra reddi.
P alpebreq; pilu bū confortāt eatem.
E st nardi spices q̄ celtica spica uocat.
C elsaz tm q̄ nascatur in regiē.
O mia q̄ nard' nalee indica dicat ista.
Posse licet nares, iudicat hic moores. d'thus.

Thus calidū siccūq; gdu dicere sedi.
Lumiā clarificat lacrimas si soluat oui.
C onfectū. ul' femineo cū lacte repenti.
A d cā cū uino rubi pice. lacteq; myrre.
V lcera papule auree recentia dicit.
P ruginē primo myrrā medicabis ulcꝰ.
A d omnem mellis pinarum dentur ruginē.
T hūs cū carnū. uinoq; repente solutū.
A firmāt aurā mistū pcelle dolentia.
T rita cū arta cimolea sicq; polata.
P ernicies mammas dicit aurē tumorē.
H il credit emplastas magis auriculari.
A d omnem uino si sumatur uel aceto.
T hus cū lacte teres mulieb si fr'a dolz.
V lceribz fieri que sepe uidentur in ano.
A ut alio q̄cūq; modo medicabis illis
H uic aloe mingis lacrimisq; albus oui.
S ic ut sit spissi secet si' addito uene.
A d ut hus uulnibz nimiaq; liguē ma
H ec solutas nisi asscal dicta fuisse. nar.
S i sit op' medicam tē si' adde priori.
D onec firmat ualeat solidata cicatrix.
A firmāt meli' nil sibere p se cruorē.
V i memorē cerebri ipsi confortat odore.

o tigano uicti siquis comasticet ipm.
h unctos nactos capitis p sputa repellit
Allenat ista grauis capitis pugato liguā
a nscis aut amatis meta pigmedie thū.
F ut cataplasma talens mēs q lepre igs.
ūt aloes gemme spes que sb rubet estq;
Jnt sicut epar: z sb rubr h epatite.
d tat: z magnas hr i medicamie uires.
v lue ē piaco q fuerit colore uidet.
flegmatr mūdificat stūachū. cap. ātclōst.
l cute hūoz nocuū pgato p aluū.
y ctiaz pūgat tcois unuat intioza.
v ulnq; q; tres putredie pūgat ab oi
Jlle ifectus pulus sicādoq; sanat.
p treque ueteri uicit z testiculoz.
v lcera curat ul' tuīa puluere tali.
s i sōluatur aqua unuat apostā labioz.
z nares. sup apposit nec nō oculoz.
l uozēq; fugat sic cara lumina facuz.
a cr cū uino mulsis oloq; tolito
v nge dolens capt: z frōtē uteroz uuab.
v nguine pueri sedabit h oclay.
c ū uino bn gtū cataplasmaq; tactū.
c ōfortat uteruq; pilos gscīq; cadētes.
l ngua gīgiuis uacis sp sb uicit bouis.
s trangant eo aī uino melleq; trito.
hec supni p se uentr ū solut acute.
esse tam sbacho putat hurtalis aptū.
c um lenit illū sōlactia cetā uentrem.
Jlli gemmas cū multa fumē uagmas.
J dē precipit colerā sic flegmaq; pgat.
v naquaq; die pr cenā sumere dicit.
v tile tres eius pillulas binasue unctus
c ū sūco caulis formatas ū fabā gypsat
a ut acet. hūores nactos aī sicc pgat.
Hō cōsumēdo stūachū ut uom facendo.
p ūgat pillulis fuit q sepius usus.
v t si quā capitis uexabit ille dolore.
z nichil ē oculis m arde salubrē illis.
s i uō duā uis solue largius aluum.
Partbs ē gemmis puis admisced ordo
v na diagridiū sic apta solutio fiet.

De lapide Solar

Saxea lapidē deprendē qui dicunt
Quoquo pretē de te multa aut tacuerunt
Gemas multa au sē aī pis digna relatu
Quo fame cupīdo ydē misceāde uetau
Gemmaq; dacie es sapiēt flos nobile pond
Flamq; nequit sme te pie dedicat mūdo
Aspra facies gemū reapte roddit qz parmā
Sz tuus exaudet nestir uictare rapinam
Tu uidisse rotā dariolicrs hac quoqz sentit
Stelle. moauit cetos nisi se rota uoluit ante
Ornat gemā marmor. cu monstre. gemā uidere
Gerunt. sicut tuo pauca medicina negotio
Laedē te nequeūt uenēq; uel uerē uenen
Nec necuis lapidas nocturno cre fures
Dign ē deinde multa qui no [illegible]
Dic comes ipsius deprendi quo [illegible]

Jnaq; ulur ō umbz duodecī gēmaz
sūe uedeā lapidū.

Qur rex arabū legit
scripsisse neronī.
Q ui pr augustū re
gnāt in urbe seōs.
Quot spes lapidū q
noūa que colores.
Q ueue sic hus regio l' quāta poēta auq.
h op' exemūs dignū cōponē duxi.
a pūi gestāt forma breuioz libellum.
Q uim pāpue pauēsq; pauēr armas.
Sl ā maiestatē minuit q mistica uulgat.
Jd ee secreta manēt q sit ysaa turbi.
h ūc tribz ut multū dandū cēlemī amicā.
Q ui secreta dī fruādo decent honorent.
Q uos gemas inoz uite q nēder hr estas
O culta see cui lapidū cogsc uires.
Q uax cā latens effēs dat mā festos.
E gregū qdā uolum rax q uidem.
s aliter hic tollens medicoz cā iuuat
a urilio lapidū mobos expellere docta.
Jd ee min inde dari aīcis comoda rex.
a ucrōs phibēt qbz h pspecta fer unctū
Jd ee dubiū auq debet falsū ne uidem.
Q uin sua sit gemmis diuinit' ista ut
Jngrus ē hbis ut data mayā gēmis.

diaspid.

Aspidis ee decem spes septēq; ferūt.
h inc z mlicz cognoscatur ee coloni.
E t mitis nasa phibetur; puncbz orbis
O pam' m uiridi nūsluceūtiq; colore.
z qui plus soleat ūtus habere uidet
C aste gystat' fugat febrē z pdromum.
a pplexiq; iuuat mlicē parturientē.
E t tutamīū portāus arcētur esse.
Jd a cōsecrato gratū facē aīq; potentem.
E t sic phibēt fantasmata nocta pellit.
h ui in aurēto uis fortior ee pbatur.

diacucc.

Adamas spes deni trez ē lorumtur.
Jam sē granati. sr aīmi uenenq.
C ōfortatiue aīci ūtus bntur.
T utiaq; fugāt z uanas suspitiōes.
G ranatos pferr gēmas quisq; putus.

hus rufus color est r rauꝰ mutẽ iuuentur
c erule uenetꝰ q pꝫ aera sentit.
Hubilus obscuꝰ. rutilꝰ clarꝰ: serenꝰ.
O pamꝫ huic tenꝰ ẽ que ñ aũ cẽlior equo.
O blauat fuc aut rarꝫ pspicuum dat.
S r flos purpureꝰ myrtꝰ opꝫ unꝰq.
hic r iuuenis mitis plus frigidꝰ ẽ putat
D uricae solidã cedi scalpiq: reuisat.
F ragmẽtis tãñ supabilis ẽ adamãtis.
P allida cãnos facies phat ẽsores.
S r q cũq: genꝰ collo sustinere possis.
Vl' digito pectꝰ tuas secuꝰ adhibis.
Hec ubi pstiterit regiis cã nocebit.
S r magis hospitalꝫ: celebrẽ digꝰ honẽ.
J usta q: sũq petes illꝫ placere repulsa.
E dyops nob ñ minuitur hic q: gẽmaꝝ.

d' smaragdo.

O ne uires superet fẽma ñ dare smaragd.
C ui bis quines spes binꝰq: feruntur
s ũr r ei sinꝫ bacchari nullaq.
s ũr r queis nasa phibent in cris.
Q uos macul' nitor sꝰ notat nata metallis
s ũr calcedonij reliqs pigeꝫ enumare.
P rcipuꝰ sanas honoꝝ ẽ r grã maioꝝ.
G rnibꝰ erpit fluãtibꝰ hos arenaspis.
Q uos uis penetrat fame pernoctꝰ hostꝰ
Q uoꝝ luce nitꝫ nitꝫ tinguitur aer.
Q uos ñ sol mutat ñ clara lucina ñ ũbꝫ.
S trata ñ fugaces qbꝰ ẽ ul' aqua forma.
O ore tagꝰ aque nullꝰ sp̃ans ab ũbrat
h us usꝰ specul' restat fama netronem.
C ũ gladiatoꝝ pugꝰ spectãe ualent
O pam hꝰ sit ẽ qz sꝰ corpora plana.
C ornod iste lapis secutãtibꝰ abdita ferꝰ
C ũ pstare uolũt ac diuinare p undis.
A ugere opes idẽ se se reuenẽ hostis.
O nubꝰ in cãis dãs p sinafona ũba.
C ollo sustinẽ dꝫ fugat emittit eum.
r sanare pt ꝗ tacẽ caducos.
E necat fellos uiros nil'dẽ usus.
r nẽdat stellos uiros nil'dẽ usus.
r nẽpestates aũtet posse putat.
F ert lasauos etã etã pfert motus.
P uficat in uirdẽ magꝰ ẽ camiq: colorẽ.
A lbat uino uirideq: puniceus oliuo.

Saphyri spes digna apta sima regum. d' saphiro.
Egregie fulgꝫ purꝫ simillima celo.
V ltor ẽ rubro uirtutibꝰ atq decore.
h ic r sirtes lapis aplectiq: uocatur.
Q ꝺ ara syrtes libias pmixtꝰ arenis.
F ugatꝰ expulsꝰ fluento ferro repetitur.
J lle ꝙ opam est que tell' medica gignit.
Q ui tũ assiduꝰ nũq: tũ minuꝰ usum.
Q uẽ tanto nacta: potes dicauit honore.
V t lac r uino gẽmaꝝ r gẽma uacuat.
N ã corp' uegetꝫ confouat r stregꝫ mẽbra.
T q pectat eũ nesꝰ illa fraude necet.
J nuidã supat rubꝰ tiuꝰ moueꝫ.
h ic lapis ut phibẽt eduẽ canẽ uinctos.
O bstricta sq: fores r nũcula tacta resoluit.
P lacatiq: dñi reddit pabꝰq: fauentem.
F ertur ad pcẽ bonus ẽ ꝛgonaliandã.
r pluꝰq: reliqs. anat hic yemãa gẽmã.
C orporeis ẽ morbꝰ lapis iste medetur.
s ãlitꝫ ardozẽ refugerat interiozẽ.
s udozẽ strigis nimio tiuꝰ fluentem.
C omune lacte sup illitꝰ ulcera sanat
T ollit r ex cẽlis sordes ex fronte dolozꝫ.
r mãis ligne sili tutẽ medet.
S ꝫ q gestat eũ castillim' ẽ uidet. d' topazio.
N o minꝰ est dẽ topazio ñ ulla gignit.
Q ui q̃to rarior tãto magꝰ ẽ pcioꝰ.
h ic spes tñ binas phibetur habere.
A lius puꝰ colorẽ mãior auꝝ.
C alꝫ alꝫ renuꝰq: magis repitur.
F ert emoroidis idẽ lapis auxiliari.
Q ꝺ mag̃ miꝫ lunã sentire putatur.
F erebres r opesse diat undis.
G ignit r rubẽ arabũ gẽmis dualia tellus. d' berillo
C ũspicuus reddit spes agilla forma billos.
Q ꝺ ñ fiat hetes hꝰ pullos in ẽ uidet.
E xanimos olꝰ filis liphene marine.
G sse uolũt r eos phat lyncis gnata uenusta.
h ic lapis ad nias pnes dsedit ab undis.
h ic r ungꝫ gestare refert amozẽ.
r se pertanẽ pdere magficare.
D iat r se se stigeas ad uadẽ deferiam.
J nfirmis cẽlis ꝗ lacte unda medetur.

P eraq; mare simul z subpuia rollit.
7 aligos equas ferri ouare dolores.

d calce donio. J sti spes nouē uoluere magistri.

Calcedon lapis ē lyncen pellē refulgēs
Jnē radiū mediorum amq; berillum.
Qui si purpus digito colloue gerantur.
J s qui portat eū phibet cās unce cās.

d sardonice. h spes lapidis tñ ē color repetenus.
Sardonicē facit duo nola sard onycq;
Spes capit ex binis un lapis iste colorē
alb in bis nigro rubē si femin albo.
J pñ distinuit spes i quinq; magistri.
s z qui ēs pueōs ipmixtoisq; colores.
s ic in se retinz ut dilēt limite certo.
h is bonō ampliorē rcor forma phatur:
d ensior rarus pl ferr hic decoris.
h ic sol lapidū cerū quelle nelat.
h ic hūle crystiq; dcor uultuq; pudorē.
C ui ūtates alias repur nequinū.

d sardio Parilys hūc nūs arabs fz rdia mittit.
Sardius a sardis ē aqbs ē ante repus.
Sozat nom rubri solet ee coloris.
h ic inē gēmas ultissim ee putatur.
P ure fulgorē ai nil ferat utilitatis.
Excepto q; onyx nequit h p̄sente nocē
h unc es dat quas spes studiosa uenusta.

d chrisolito. Syro chrisolite micat h rstillat ut ignis.
Iste mari simul gdaq; unūs ad ūbras.
Esse phylacteriū furus phibet in anno.
C ontra nocūos fortis tutela timoēs.
P rus scens si tractatur a sello.
d emōes expellit rcos agitare putatur:
t tracenū leuo dcz hē portare lacerto.

d grisolo pallo. s chiops legim nob hāc mittē gēmaz.
Ht s lopatilli lapidū domi rdia mittit.
h ic pori sūcū rfert nigrūq; colore.
a ureol guttis qi pupiā gutta reuuet.
Q uas hāt nūes ponit cognoscē nodum.
s z tañ ee rcor nec tas ē omiā nosse.

d amethisto. Purpur color ac uiolar est amethisto.
Vel qi gutta merū sibi aū rosa mūdi uidet.
Q uā mare mane dō uelū cū aurore sūbus
v r cōmixte aqua unū rubet ee putemur.
J ndia mittit eū gēmaz nitida nitēr.
h ic sacalus sculpi gnam cbuerant.
C ar halēt unio si tarnor esset.
A r nē negligit qñ communis balenū.
h uic qz dat spes uetez sua quinqz.

d adamāte. Adama peruū genuis idia fr adamās.
De crystallor natū supnūq; metallus.
h ūc ita fulgentē crystallina reddit origo.
v r ferruginei nō delinat ee colous.
C ui duriaes solidissima cedē nesat.
F errū stepnes nullaq; domabilis igne
Q uc tñ pruno calefactū cruore hircino.
J nuidis dirpna pcussorisq; labore.
h ui fragilis gēme sculpunt acutas.
h ic auellana maior nuce ñ reperit.

Jē de eodē. Hanc grūs pducē arabs adamantē.
Hō sic inuicū nā fugit absq; cruce
Et ce pur huic nitor ē paiq; nūoz hēt
P ondē sic q̄ius renomi corpe maior.
C erni ē adamas quē dat mais insula cypri.
Q uarū pduc ferraria uena philippis.
O nūly equa tamē ius ē adducē ferrū.
Q d fac z magnes ablēte potest adamāte.
Et ā p̄sens adamās magn q rapit antī.
A d magicas artes idē lapis apt hērur
J ndomitiq; fac mira utute gerentez.
7 nocnis lemures z sōpnia uana repllit.
A ra uenena fugat iras z uigilia uīē.
J nsanos curat duros reuocatq; hostes.
C laus in aureo lapis hi annē ferunt.

d achate. C ingat z hīc leuis fulgēs armilla lacerō
v r philēt pmū lapis ē inuēt achates.
J n tapis fluuij qui noīe dicuis eodē.
h ic precio omes siculas plabit horas.
s ic haec ipē niger zonis tñ obtēt alb.
h ic lapis igētas memoāt habē figuras.
C ui natiuis faces intertita uenis.
Et uc regū formas tē dat similacra ligy.
R ex puri digito gellille referē achatē.
C ui plana nouē figure pugila musas.
T rans i medio gerhanā tāgebat apollo
Et anuy nō arms ep̄ mirabile dictu.
h uc qq; corallio similes geit insula cerni.

C ui' plamcas cursus ẽ illuc uenus.
I ste nẽpe uir fugat ꝛ quicq; fundit.
R eddentẽ uarias facies aut ind' achatẽ.
H uc nemor fiõdes nc dãt sig' frenꝫ.
h ic sedare sitim ut siq; folie putant.
E st ꝛ q; mut' succus' spirat odorẽ.
s ãguineas maculas ẽ q; phileꝫ habẽ
C erta au facies. qꝫ aruer' ulis habet'.
P ertines muic uiresq; nusti' achates.
F acidiq; facẽ gẽiq; uiq; coloꝫ.
I p sua loꝛẽ mũdo deoq; placentem.

d' gagates. h oc anchisiades comitat' pcula mat'
Nascitur i libia lapis ꝛ ppe gẽma gagꝫ
Nuces ꝛ nigr ẽ leuis ꝛ leuissim' idẽ. tes.
V icinas pulcas trahit attrit' calefact'
A ter aq; ol' restingit' uncus oliuo.
E t oleu' aq; dates firmat labefactas.
P suffumigiũ mlier nusti' reddit.
E t fugat ĩmites sili ꝛ one chelidros.
I de demoniꝫ gen' ee putant'.

d' magnete. E uersos uentres uiuat ꝛ p cordia tesa.
V iat' pstigias ꝛ camina dira resolut'.
E t sol' ut pibet' ephesie ligniatẽ.
Magnetes lapis ẽ iuer' ap' trogodital'.
hic ferrugine' cogit' ẽ colous.
E t ui natiẽ uicinũ tollere ferrũ.
E t q; fare aptc sua ũ sit aduersa suis.
S uppoitũ capiti lapidẽ struẽtes adipter
o ey q; cista manꝫ pent' aplerua maiũ
H õ tam cuigulas castrois aduersa lacu
C oaluẽ pot' uoiꝫ ipe mantos.
c ernute cordia nuptas ꝛ enecie maiũ.
C ũ multa dant' uolupe pgaudo resolut'.

d' cornelio. ꝛ obstantes sitpe aspis medicatur.
Palm lapis hic digito collo ugens adhens
Indiscerpabo sungetes mungat uias.
Q uiq; lauat' ceruus par ẽ uider'.
S ãguis ex umbro fusus scaiq; fluorem.

de crullo. P reapue talẽ punc' si femia florum.
Corallus lapis dũ mari' ĩ eque uiuus
Ex quo fugit' gestãtia comoda milis.
Q uippe salutaꝛis pcibꝫ ee phibet'.
F ulmina tiphões tempestatesq; repellit.

A ute ul' recto. l' agito quecũq; gerantur.
A ut ĩ iuuenis aspius ꝛ inẽ obuias.
A ut amicolus aĩ semie tact' in agris.
C raudimus aut' calamis q; ualã tela.
O l' uplicãs fruct' ut tributus habẽdi
P uls' demoicas de thessalmõsi' repellit.
I nuou' pstat' fidles fineſq; fecos. d' gagate.
Hut duas' color quẽ dicẽ gagatem meum. meo.
Apelli capole filis lapis ee referr'.
A ue qui gestant' dur pugnat' in hostem.
h ostẽ repulsu fugq; manuq; fugabit. d' echidis.
Iste papuos lapid' nũcupat' echides.
Aue petit ex tem' orb' iouis alesanous.
C ustode nidi defendẽq; furuꝫ.
A no ualeat pullis dubios euertere cas'.
C ũner h alũ pgnãs in ore lapillum.
D icat' g' potes pregnãtib; auxiliari.
H e ul' abortũ facãt puruue laboret.
A pens' lens solito de more lacertꝫ.
C onferr' pua gestanti sobnetatẽ.
A uger diuicias ꝛ amatẽ cogit amari.
V erozq; facit pliq; fauentib; ornat.
I uolumes puerꝫ dat iuuenes fore pud
A q; eadem' ferr' phileꝫ rumas. las.
S ige suspectũ tibi sit d' fraude uenenu.
P arua pe nisi quẽ formidas adhibeto.
P ulueꝛ poito cui sic sĩ multus adhes.
S ticã cordi' habẽ cõitas gemine negbit
O ceanig; latis i hoc ẽ uiribꝫ inpar.
A ut aqe nudis aut pclar negotia
P uniceꝫ lapis h' pbitet' habere colorẽ. d' allectiõ.
Gemmelo gallꝫ q; resub ẽ uidiat'
Cũ nib; ut nimiũ pot' gado ingrat' amic
H alat' ille lapis ant' ẽ dulcẽ nõ ẽ.
o ebuloq; fabe ocultis ocurrẽ nefar.
C ultallo filis ul' aq; cũ liphydi apparet.
V ocũ reddit lapis h' quecũq; gerentẽ.
E xtinguitq; sitꝫ pacientis ore receptus.
H ã nulls centonias pugiles h' pdidit uiat
h ic expulsor pauus sic ee tradit' ue.
A spiritq; nouos uictosq; reformat bonẽ
h' oratorẽ ubes facat ee diserti.
C onsulẽ reddãs alcus p sua gratiam.

hic area ueius facio mentionem ut gentes
cognoscant quoniam nullus fore gratia martyrum.
Verbum tuum pleret claus porte in ore.

D'multis z uariis medelis. v. o.

q. s. x.

Plenitudo humanum gen. uel quatuor sanitates
pleret. Ea hora qua apprehendit
habeat p gladio cannam acutam. de q̃ eius
occiant, singulus sit qui eum bibet occidet.
z an qua eum decollet dicat ei. angelis ad
nay. abiam. ppe nos finio cõpletur. Et
dum apis cum meli faas uerba super
dicta repete. Os de capite eius ligatus in
pelle ceruina optime dolore emigraneo
sanat. **ad caput purgandum.**

Cerebri de capite eius cum oleo muscos z
nardi; mulieris. omis de capite eius ma
lignitas relaxabit. **ad capitis dolore.**

Cerebri ei fricu cum oleo cedrino muscos.
z mel naris subtrangas. **ad oculor dolen.**

Caluu mul. ligatu in pelle lupina aut
canina. z ad collu suspensu oculor do
lore absterget. **cone inimicu tuum.**

Accam multum ad calcamen pois
z ambulas cum ea os inimici tui adora
bunt te. **ad oculor dolore nl caliginez.**

Fel eius mixtu cum fuco femelli z martu
bij z oleo z halatro z melle attico fugit
mane z sero oculor caliginem curat. **ad e**

Cuius epar trita **pilenticos z lunaticos.**
cum suo sanguine z melle attico dab p eb
domadas tribz uicibz omis epilenticos
sanat atq; lunaticos z timore aufert.
sanguis ei purgat scabiem. **ad pur**

Splen ei siccas. post motum **luticos.**
tundis sulph z muscas cum acrugia uetu
z unges paraliticos sanat. **ad aursum**

Pulmo ei equi cum lignis uuis **liguinis.**
z fac solis z trunis cum flore mali puni
ci z rosis z aceto. z flore malor adoior
z liliorum eqs ponderibz aursum liguinis
curat. **ad iacendum. v. n. r. ad fluxu**
liguinis uenu. Leone mul. in pelle
gruis ligatum portatur utilis e.

Oportunum. si in pelle lupina aut leo
nina ligatus sedi bracchium tuum nullum
medicamentum timeas nec portet nec spernis in
lanu. nec ulla malicia nec quidem illum
fantasma senaes z os omnes effugat.

Oportunum hi pulli accepti. an sol oritur
z portatus in pelle mule columne prestat
z gratum omnibz si ullo ispiacere ti
leris. Jnsi autem certamine corporali nec
tore prestat. Jnsidi autem debet utro.

Ad eos q cum uxore sua coire nõ possunt.

Renes z testiculos siccos ponu dato cui
quino illam excitat. Vapis ad pena
i pelle mul. ligatus z gestat ab omni
malo occulsu nunos prestat. Dexter
oculis ei anis in sinistra manu portat de
currenti ui prestatur gratum prestat.
Lingua ligata lino z collo suspensa fau
ces ab omi malo custodit z suspitu auat.
Dupe ei frigis cum **ad nefaam z nervum.**

Oleo trino z cera nefaa z nervua sanat.
Et si mutu inuxeris quicunq; uenerit
ea die papam accipies. **ad caliginem.**

Fel eius cum fuco maribus mixtum **fur fus.**
cum omis caligies excutit. Et capite fur
fusione no patitur infirmitatem. **Ad ner**

uor dolorem z arteriaulor.

Dupe ei z uenticulum cum axungia mix
tum omes dolore nervor z arteriarum
emendat. Sternus ei cum melle solutum
coque mulieri prstat si nata ex eo fu
erit illuminata. Sufficit autem mulier
sternore eius mox liberabit partu. ut
nichil remaneat.

Liber hic platearius de simplici medicina. Dictus a nomine Circa Instans

Incipit liber herbolarii

IRCHIRSTANS

Hegonū in simplicibus mediciis ūm ūsitatur ūmplonū ū. Simplex aūt medicina est que talis est qualis a natā ꝓducitur ut garofili. nux muscata ⁊ similia. vl' que hoc sic imitata artificio. ⁊ nō est alii medicine nutrita ut tamarindi quia abiectas cornibz artificio cōquasslit. ⁊ alteri q' ex herbe succo artificio se exercēo efficit. Questio aūt ū oīosi ꝓponit. s. aut medicine inuente ꝓpositi cū omnis nutrit' que cōpositis inest. in simplicibz repiatur. Q medicina enī ꝓpē morbi causā inuēta fert' extitisse. Omīs enī morbi cā aut ē ex humoz superhabūdātia. aū ex inanitiō. aut ex fluxu. aut ex debilitate uirtutū. aut ex alterationis qualitatū. aut' ex solutiōe cōtinuitatis. Inuētō aūt simplex medicina repletiōis solutiua. constrictiua fluxus. confortatiua debilitatis. alteratis immutatiua. solutis consolidatiua. Solō cōpositis medicinaz multiplex cā existit. s. morbi malenciā. morboz cōtrarietas. meboz cōtra dispositio. nobilitas mebū ⁊ malenciā mediante. cō bi enī malencia ut lepra. apoplexia. elephancia simplicibus mediciis nūc aut nūquaz curant. aperiunt reapiuelle ꝓ positis. ut cax nūtrite ex simplicibus facile fiat cuius cōmixtis ⁊ mōbis in eodē corpore cōtrariēbz. ut febre. leuo flegmāa medicīa ex calido ⁊ frigido cōposita extinguit ne cessiua. ut contrarius ꝓtectaū morbi cōtrarius malcat obuiare. Vna enī ⁊ eadē medicina simplex ꝙ nunis qualitatibz affecta nō repugnat. q membris ⁊ omīs qualitatibz affectis existētibz. ut hō existens frigido ⁊ repte calido. necessaria fuit mediana cōposita ut omīs qualitatibz mōboz cōtrarias qualitates malcat alterare cysebro ⁊ nobili ut pote quam sensibilissim placēt necessaria extitit mediana cōposita ex calido ollō humido supfluo. ⁊ ex frigido cōfortatiuo mēbri nobilis. solutur enī calidū nobile mēbz. ⁊ solue do debilitatur nisi supnatatur ꝙ fortatur. Violenta ēi mediana utpote scamonea. ellebor'. ⁊ talia que simplicia dari nō debēt nisi aliis admisceant' eaz violencia alleuantes. In exactaōe simplicī mediane cōpletio tri est o'mō sfunda consequēs. utz sit arbō an fructus. herba an radix. an flos. an semē. an folia. an lapis an sucus. vl' aliqō aliū. Postmo dū quot sunt ipī manciēs. ⁊ q̄ lit fiāt. In quo loco inueniant. q̄ manciēs sit melior. ⁊ q̄liter so phisticate. ⁊ qualit' sophisticata agnoscant' quātā ꝙ fiat possit qualit' quas uirtutes hāt. ⁊ q̄lit adeptō exhibē. ⁊ ꝙ ordinē alphabeti sparez tractio cōpletur.

De aloe. De argento uiuo.
De alabastro. De asa fetida.
De amyo. De agno casto.

De alumine. De amiso.
De apio. De abſinthio.
De amilo. De amigdalis.
De ammonio. De ariſtologia ló.
De achata. De ambra.
De agarico. De arthemiſia.
De aneto. De acoro.
De affodillo. De alchanna.
De allec De auripigmento.
De acoro. De aſpalto.
De armoniaco. De aloe.

Aloen caliḋum eſt ⁊ ſiccē ꝙple xtois in ſecḋ gradu. Aloen ē ſuo herbe ſūc. que herba aloen appellatur. hec aūt hꝫ nō ſolum in indiá. aſiá. grecia. uel etiaz in apulia reperitur. Aloen tria ſūt genā. Cacotrinū. Epaticū. et caballinū. ſūc aūt aloes hoc mō. herbi teritē. ſuccus extrahitur. adigit̄ ponit̄ quouſq; bulliat. et poſtquā bullierit ab igne remoueatū. ſoli ē poītur et exſiccatur. ⁊ ut dicit̄ quidā q̄ ſuperius colligitur purē ⁊ cacotrinū ē. q̄ in fundo ē feculentū ē ⁊ caballinū noiat̄. quoz oppinio falſa eſt. Nos aūt dicam̄ q̄ duāe ſunt herbe nō in gnē ſi in bonitate. ē quibꝫ iſte mānciēs aloen fuit. ſicē duāe nue nō in gnē ſi in bōitate ē quibꝫ ſunt una differēcia. Optimū aūt aloen ⁊ cacotrinū diſcernitur ex cacotrino colore ſeu tuſo. ⁊ papue conſiāgit̄ aquāe pulus appuer quaſi pulus aqua eſſi. ⁊ ex dura ſubſtancia maxime cū p minima frusta frangit̄ ut puluis ⁊ ſubtilē. et quaſi deſecata hꝫ ſubam. q̄ leuiter frangitur. ⁊ ex eo q̄ nō ē feruḋ nec ualde amaz. q̄nq; gūmoſū q̄m frangibile. Cum aūt coloꝛi epatis aſſimilatur. hꝫ etiā colorem epaticaz. i. ſubnigrū. ⁊ hinc inde foramia hꝫ ut oza uenaz. obtuſam hꝫ ſubſtanciā ⁊ nō duā. ⁊ alia ſigna p̄dcīs ſimilia. quia ea oīa hꝫ terminoſiora ⁊ maxime coloꝛem. Caballinū aūt nigꝝ ⁊ obſcuꝝ eſt ⁊ feculentā hꝫ ſubſtanciā. amāriſſimū ⁊ hoꝛribilē p̄cēdit odoꝛē qua ualde fugidū ē. Sophiſticatur aūt caballinū q̄m ita ut cacotrinū ſeu epaticū uideat̄. Ad ad ſophiſticationē huiꝰ ⁊ aliaꝝ ſiḋꝝ ſcripſim̄ ingatu ſoaꝝ ad uitandas ſophiſticatōes. ⁊ fitu dulentas cōfectiones ⁊ uendēcū ferim̄ nō ut ab aliq̄ ꝙmiſcaē ſophiſticato. ſi ut fraudulenta uitetur deceptō. Vtꝰ ei ſeſe diligāt ⁊ aſpnaē cōcīuū. nec pōt uitaē unū niſi cognitū. Sophiſticat aūt aloen hoc mō. bulliat acetꝫ addito puluē cretā oꝛiental'. et puluē modico nucis mūcate ul' alteri ſpēi odoꝛifere. caballinū ꝙ fruſtra parua duriſſi ingeritur filus ⁊ acetō bulliēti īmittat̄ ⁊ ad eleuetur. ⁊ exſiccati modicū dimittat̄. ⁊ ſic deces ul' ā plus fiat. ita q̄ cē coloꝛ odoꝛ īmutat̄ q̄ uideē cē epaticū ſeu cacotrinū. ⁊ difficile diſcernitū q̄ uex ſit. Diſcernit̄ tn q̄ cum frangit̄ ⁊ digitis cōficat̄ ſtatiꝫ feruentiſſimū ſentit̄ q̄ nō eſt mepaticū ſeu cacotrinū. Et no. q̄ cē q̄ de natura aromaticū ē quātō magꝭ aromaticū ē tāto meliꝰ ē. ⁊ omne q̄ de natura ē feruḋ q̄ntō feruḋ tanto meliꝰ ē excepto aloen. Omne ei q̄ aiq; oleet hꝫ

aliquē sapiē. quanto in suo sapore intensius ē tanto melius ē accepto aloen. q' cum sit de natura amaz quanto min' amaz. tanto laudabilius. Aloes ūtutē hz purgandi coletam z flegma z mūdificandi melancoliā. hz z uirtutē cōfortā di membra neruosa. Vñ ualet cōtra frigidos humoz fluxū fluctuatē in stomacho z uentā. Ipm aū stomachū z foetat. capō dolore uel eua q' sit ex achimiama. i. ex fumo ūtate stomachi. Visū clarificat. Oppilatēz splenis z epatis aperit. Mēstrua pducat. fluxū fluctuatem cura pudenda si fiat ex frigida cā ex tergit. z scabiē curat. corp' discoloratū coloratū reddit. si fuerit discoloratū ex p̄cedēti egritudine. ualet eā ona allopiā z alopiā capilloz. Si hūores flāma uel melācolia habūdauerit in stomacho. z pp indigestionē dentē. ℥. i. aloes cum. ʒ. i. mastic. stomachū mūdificat. eundē i suo tonū z debilitatē cōfortat. Cōtinuē gianū aloes cū melle cribati ualet. stomachū mūdificat. z digestionē p curat. Ex no. q' aloes z mastix debēt teri z in ultimo alio acqui z dari. No. q' pulus aloen optimi distēperatus cū uino albo z aqua u. mixtū ualz ad pmultus dieb'. Ad idē ligna cetrach' ab ore. z postea incidāt duo gna aloes p ysophagū quā ius aloes sit amaz ou dulce tñ est stomacho. Vñ dī gluo stomapi roglo stomacō. i. amarū ou z dulce stomachy.

Eau pigua. G. ualet ad uisū clarificandū. Cont' dolorē capitis ualet yera cōstantini q' itantlat' ad uisū clarificandū in q' mittitur aloen optimū. Ad uisū clarificandū ponit aloen simplic' ul' cū mirobolano cōdito enucleato z condito dent'. ℥. ij. aloes. z. i. mastic. ul' dragagāti. addito syrupo z aqua tepida. ex p̄tissimū ei est ad uisū clarificandū. Cont' oppilationē epatis z splenis sumatū aloen cum calido suo apij. lib. i. in decoctē radicū fenicli. apij p̄sellini. fragi. bruscī. ponāt'. ℥. ij. ul'. ij. aloen. z ʒ. i. mastic. z detur bis ul' ē in septimana. Talis ei decoctio mēstrua educat. Suppositum fūn ex trifera magna z puluē aloe z mastice mēstruā pducat. si formato suppositorio ex trifera magna ex puluē aloen aspgat'.

Contra discoloratione corpis q' ē ex frigiditate stomachi. ul' p̄cedente egritudie. z maxie si fuerit ex oppilatē epatis det'. ʒ. i. aloes. z ʒ. mastic. cū ℈. ʒ. succi absinthij mane bis in septimana. Hec cā p̄seruās corp' ab ydrope. z ydrope in principio curat sicut plurimū. pulus ei cū melle dat' occidit lūbricos. Cum suo p̄sicio aut ibi stillat' uermes necat. Cont' alopiā z celsum capilloz in fortissimo aceto bulliatur radix oliue uetuste. p̄ea colentur. z in colatura ponāt' due partes farine lupinoz z q̄tuoz aloes simil' cōficiāt'. ul' addatur pulus staphysagre. z inde ūgatur caput p oscrimina. Cōtra arteticā detur cū suco herbene.

Contra scabiē z pruritū inē pudendoz. aloes cū aceto ℥ fecūdū intentū ualet. Cont' tumores gingiuaz z aurīū standi ē ipū hīu

r mitonat aminū r postea assetū
pur sub igne r ex tenui calore sup
ponat mirabilr potest. ¶ Aloes op
timū pulūgitū r ostētuatū cum
uino calido r aquato ualet ad p
rituū celor p .xx. annos seruatū.

Aloes ligniū calidū & siccū in sōo gradu. Reprimit at
in magē fluxiōes sup ios bibulo
rie. cui cōiungit fluxū ventris. ymo
quidā dicit q ipulsiue ab arboīb
siluestris paradisi conducit. Illis
tamē huiusmodi arboīs feruntur uidisse o
riginē. Alii uō dicūt q in caui
tatibus montiū deseruntur locorū
circa predicti loci existentiā ou
riatur. hoc ligniū aut uetustate aut tē
poris uetustatē cadit in fluuiū
habitantes aūt circa fluuiū aut p
dictas mōtibus remotissimis in
missis arabs fluuiū incapiūt.

¶ Sunt aūt tria genā ligni aloes q̄
constantinū dicē. & unū q̄ reperit
in insula q̄ dr aimec. & ē ceteris
laudabilē. Est aūt aliud q̄ reperit
in insula q̄ dr aimeay. & ē mīs
laudabile. Est etiā & tertiū q̄ reperit
in insula q̄ dr iame & illud pr̄ ce
teris. Primū itaq̄ q optimū ē
cognoscat ex eo q̄ ualde ponderō
sum & q̄ nodosū est ualde aroma
ticū & subamā supens colorē
subnigri. & contritē ¶ mitti.
& dentibus nō omino resistēs. dū ē
cōmasticat statim odor sentiū
aromaticē iudicē attingē cerebrū.
& quodā modo replere. Scdm ge
nus minꝰ est ponderosū. nec adh
amay seu odorifex & in huius me
diocre. ¶ Terrū genꝰ ē sibi albidꝰ
leue ualde nō amay. imo quasi
nilꝰ supōis nec aromaticū nisi
sit artificio coaptatū & dr fraudē
tū. Sophystice aūt sic. In mōtanis
almatie reperit q̄dā ligniū lignū aloe
ualde simile ponderosū. nodosū et
mediocrē aromaticū q̄ aquabus
cum ligniū aloes siluestre dr. hoc
plumbo seu stagno cōtricat ut ī
mutet colorē addita sup fluctare
aurū ut amay fiat. & aliquātulū
tusū postmodū ponit in uino de
coctois pulūs optimi ligni aloes
addito modico muscho ut fiat ual
de aromaticū sicut & fit de uuis
aliquā discrepat ab optimo. Dis
putatur aūt q̄ durissimū ē. & cōm
tiōi cerebri omino resistit. q̄ in
ri est dum masticat nō sentit
amay. ¶ Ligniū aūt aloes stoma
chū cōfortat & digestionē paūat.

¶ Contra debilitatē cordis & cerebri.

¶ Conē cardiacā passionē & sincopī.

¶ Conē frigiditatū retentionē. & cōm
omis passiones & debilitatōes cor
dis ex frigiditate prouenientes ua
let. ¶ Hec digestiuā ē ligni aloes
confortat & secum in frigiditate
calefaciat. & si abhoīabile fuerit
ponat pur ligni aloes integri ī
uino p noctē mane uinū exhau
riatur. ¶ Ad idē decoctio ligni aloes
garioph. & mastic. digestionē pau
rat. stomachū cōfortat & cerebr.
valde delicatus hoc modo fiat. pu
nant ligni aloes .ʒ. ij. & garioph.
& dimittat p noctē in uino. mane
sumatur uinū cū aqua rosacea
& tale uinū dū potis seruare ui
nū ei mīti immutat aliq̄ aloes.

¶ Contra sincopī & cerebri debilita
tionē dat syrupꝰ fit de aqua in
qua pulus aloes. ollis de oxy
de cerui. garioph. & rose decocti
fuit addito cucharo. uel pulueꝝ
pdā dens cum aq̄ rosacea. addito cucho

Suffumigiū ligni aloes tr̃ecpnī ī
fetus mulieꝛ p emoꝛoī mēstrā
pꝛocat. ꝛ suffocatiōi matꝛicū me
deꝛ. Sic tam̄ mulieꝛ undiq; pūnf
muoluta ne fum⁹ nares attingat.
Si mulieꝛ tꝛiā magꝝ sūptā cum u
no decoctois ligni aloes mēstrua
pꝛocat. vl' suus deꝛ pu' tꝛiā ma
gna. ꝛ postea ligni aloes decoctio.
Et' fum⁹ p nares oꝛbꝫ infrigida
tū calefiat. debilitatū cōfoꝛtat.
ꝛ uꝛ breuiꝰ occludā ei' laudē ualđ
confoꝛtat omiā mēbꝛa tot' cōpis
debilitata cōfoꝛtat ꝛ diu seꝛuat.
Pulueꝛa ligni aloes ꝛ folia gari
ofil'. ꝛ os de coꝛde ceꝛui. ꝛ confice
cum oleo. ꝛ unge capud gallu. ec
gallus in illa die nō cantabit. D
Auꝛ tam̄ pꝛaesi' est quoliby auꝛ.
metallo. Est auꝛ calidū. si calidi
tatis modic' est ꝛ cessus tēꝑ ꝑdu
nō lacꝛatur. duꝛ de uena tꝛ fit p
ꝛexationē. ꝛ in decꝛetē q; supflu
um ab auꝛo sepaꝛ' cachymia seu
spuma dī. Quōd auꝛ ꝛ quales sī
aum sīes p̄mittum⁹ quia nō est
officaj. ꝛ qualiꝫ cognoscat. Vtuꝫ
bꝛ confeꝛēdi ꝛ depꝛimendi. Vna
ualeꝫ contꝛa elephanciā. cardia
cam pulsionē ꝛ syncopī. ꝛ splenē
ꝛ inflationē stomachi. Lima
tuꝛa auꝛi contꝛa elephanciā da
ta infra ul' potu. ualet de pulꝝā
do supfluitatē huōꝛ exꝛigendoꝝ
Potest ꝛ contꝛa hanc pallionem
cum ꝛealogodiō ul' theodoꝛtō
anacaꝛ. ul' potu bis in septima
na dati. ꝛ utili ualeꝫ ad p̄seꝛua
tionē. Limatuꝛa cū sūco boꝛa
ginis aut cū puluꝛe ossis d' coꝛde
ceꝛui. ꝛ cucumꝛ sinapigantibus
applicatuꝛ. vl' fiat syrup⁹ de su
co boꝛaginis ꝛ cucumꝛ. ꝛ appli
to puluꝛe ossis de coꝛde ceꝛui. ꝛ cū tali
syrupo detuꝛ limatuꝛa auꝛi. ꝛ si hꝫ
nō habeꝛe detuꝛ cum alio syrupo. Vi
nū in quo fuerīt exticate limine
auꝛe candentes splenetic⁹ uꝛ
uat. que si nō possūt habeꝛi ex cali
bꝛ fiat. Contꝛa infrigidationē
stomachi deꝛ simulꝫ ei limatuꝛa
in cibo ul' in uino. Cum auꝛ u
suꝛ fieri debeꝛ. fīō ex auꝛo istꝛu
mēto meliꝰes sūt quā ex alio me
tallo. Pulus cachymie moꝛ col
uꝛi ul' simplicē in oculis positus
maculas oculoꝝ coꝛrodit. Si q̄tuꝫ
ūn auꝛi cōfoꝛtat cum nec mouꝛp
tetuꝛ nec mēbꝛa nutꝛit. Ad q̄ di
cendū ē q; eoꝝ q̄ confoꝛtāt alia cō
foꝛtant mēbꝛa repāndo tūn ſpē ut
aromatica alia restauꝛādo mēbꝛa
ut abꝝ ꝛ poꝛ. alia constꝛigēdo ꝛ
laxatā mēbꝝ sic ēplastꝝ ex ma
stichs facti. alia alterando quali
tatē distēpatā. debilitatē mēbꝛoꝝ
sicut diacistoꝛcoꝝ. stoꝛax ex frigi
ditate debilitāte applicti. alia cō
foꝛtant depurando supfluitatꝛ
q̄ oppꝛimēdo debilitat sicut sīt me
diane lauatiue ꝛ multa depuꝛā
tia quē admodū aur confoꝛtat
dum aspꝛitate sua exꝛigit supflu
itates. De ala fenda:—
Ala fenda calidi est ꝛ sicci ī qrto
gradu. Cum artꝛus in ultīma
minus puꝛibꝫ nascentibꝫ cibuo ꝛ
tēpoꝛe colligitū. ꝛ quia maxime
fieꝛe dī ala fenda. Diu absq; cō
ruptiōe fuat. illico mediocꝛiteꝛ
consuari debeꝛ. Et no. q; quāto
ē fendioꝛ tanto ē meliꝰ. uꝛtu
tē hꝫ dissoluēdi. contꝛahēdi ꝛ con
sumēdi. Quīq; pilē ex ala fe
nda formate simplī ul' cū ouo
sozibili exibite in sero asinaꝛias

ex humidi cā laborātib; maxime
pſunt ul' cum ſyrupo mol' dentū.
¶ Contra quartanā z cottidianā p̄
cedente purgatōe. ℈ v. aſe frende
decoquant' in uino. in malo cit
cōcauo z colla tur addito melle
ul' cucharo aū hor' accessiōis de
tur' p̄acēti. ¶ Suppoſitoriū ex
aſa z galbano factum ul' ex aſa
z armoniaco z ſcripino. ul' ex
ſola aſa intincti p̄ oleo l' mel
le ul' butiro ne ledat matrica. mi
tto ñ mēſtrua ſecundina educat.
¶ Vnguētū ex aſa fetida fēn ar
moniaco. cera z oleo ſplenē mol
lem facit. z lac in mamillis coa
gulatū ſoluit. ¶ Aſa fetida mīb
ventis in missa dolorē placat. ℈
Gargarizma fēn ex aceto z aqua
decoctōis aſe. z uſus una tumo
facti explicat. ¶ Contra pulſum
z pdigni. arteriā. epilenſiam.
z contra cē uacuū hī frigide ma
terie. accipe aſam fetidā z pō
sell' ſili' reſoluat' ad ignē. z in ta
li liquore apponant' pulueres
caſtorei. euforbij. ſulphuris uiui
z addita cera fiat cerotū z loco pa
cēti ſuppōat' z ungat' placens.
Si fiat epilenſia' uino cuptus tē
uiungatur cera ſpinulas z collū
z caput. Si uino ſtomachi tūc
pars illa uiungat'. Si uino in
teſtinoz tūc pars illa uiūgat'.
Cont' alias egritudines iuugā
tur ſimiliter loca patiēcia. De ar
gento uiuo.
Argentū uiuū ca. ē gentū uiuo.
z hu. ī quarto gdu. in qbuſdā
reperitur libris q' ſit frigidū ī. i.
gradu. eſticū aūt calidū ē pro
batur. quia diſſoluit. incidit. z
penetrat. ſi quia ē ualde frigidū
actualit' frigidū ab auctoribz
iudicat'. Dicāt quidā aūt argētū
uiuū de uena tūc p decoctionem
fieri q' falſum ē. quia ex decoctē
igne facillime in fumū euolare
aretur. gñatur aūt in tā ce tale
apparet z aña quaſi aqua fluēs
poſtea diuiſibile gſtat. In naſe
aūt ſolido conſuetum. z ī loco fri
gido uirtutē hī diſſoluendi z pene
trandi. ¶ Farina lupinoz amaro
rū decoquatur in aceto fortiſſimo
uſq; ad ſpiſſitudinē. z addat'. ℈. ſ.
argenti uiui extincti. z fiat un
guentū z capud pacētis inūgat'
ex habundancia pediculoz p diſ
criminalia. Ex unguēt' aūt hī in
cī ſalua. ul' cī fricatur cum ſalu
ua z aneto. aut cī capill' z ſalua
aut cī puluē oſſis ſipie z ſaluia
melli dē. aut ex unguēt' cī alu
mine pōt admiſceri. uili ē ſic ex un
guatur ipī ad aliud ñ fiat ꝑmix
tio. ¶ Ho. q' in re aliq̄ calida na
turaliter ponendū nō ē argentū
uiuū. q' ex tenuitate in fumū
fumū ēi argēti uiui adſtātib; ob
eſt. quia tenuiendo nuoz pa
tiſſim oppitur. ¶ Ore z receptū
ul' nāib; ſimiliū mortificat diſ
tenſando mēbra. Si aūt fuerit
ore receptū ceruat lac caprinū
in multa quātitate. z placēt ſit
in motu ſ' ore uinū decoctōis
yſopi z abſinthij. hī duo ſūt ad
ſaluus remediū. ¶ Contra ſca
biē oleo nucū pinū calefīo ad
miſce aceti. deinde litargirum
pulueriſati ſi habes in eadē quā
titate bulliat uſq; ad ſpiſſitudi
nē mell'. z refrigerantis impōe
argentū uiuū z miſce. z uſui re
ſerua. ¶ Cum axungia gallina
cea argentū uiuū z ceruſa ꝑmi

scatur ⁊ conficiatur: ex hac fiat
unctio clarificatur ⁊ dealbatur.
Vel sic. Accipe vitulos marinos ⁊
oleum ro. ⁊ cerusā hās adq̄ galli
naceā resolutā ad ignē ⁊ colatā p̄
dicta appone. ⁊ in ultimo argēti
uiuū mortificatū cum ſputo ⁊ ci
nere cōmisce. De agno casto.
Agnus castus calidus ē ⁊ sicc⁹ in q̄r
to gradu. flos ei⁹ qui ⁊ folia usu
mediante cōpetūt ⁊ nō radices. q
flores ē magis. flos ei⁹ appellatur
agnus. cum mueīt̄ receptō ag⁹
casti debem⁹ ponē florē ei⁹. Agnus
omū p̄p uiridis reperitur. ⁊ in aq̄
sis locis. in siccis ueio min⁹. Cuius
uō flores in nere colligunt̄ p an
nū ⁊ nō amplius in multa effica
cia seruatū. Viridis aūt agnus
castus maiorē ē efficacie quā ex
siccatus. Diar aūt agn⁹ cast⁹ qua
libidinē reprimēdo castū reddit ut
agnū. Necnō igit̄ ex eo fēs libi
dinē reprimit. fomentēt inde ge
nitalia ex aqua decoctois ei⁹ fiat
⁊ potetur. In tuo ei⁹ decoquatū
modicū castorei ⁊ detū in potu ꝓ
gomōrei. flores ē ⁊ folia decoqnt̄
in aceto. ⁊ addito castoreo si uis
⁊ cataplasmet̄ genitalibꝫ. Nō q
quedā extinguit libidinē inspi
sando ſpma. ut lem lactuce ⁊ psi
lū. cucumi. melones. cucurbite
cucumū. portulace. scariole. ace
tum. agresta. sumac. camphora
aliā consumēdo ſpma ⁊ inanien
do sic ut ruta. maiorana. agnus
castus. cuminū. calamentū. anet
um, Sic ē ista calida aptitua ⁊
uentositatē soluit. In tuco ag⁹
casti sem feniculi ⁊ eſule. ℥. vj. de
aquāt mane dēt leuco flematis
co colata. Vinū ⁊ decoctois ag⁹
flōris agni casti mlt̄ū ꝓfert ca.
Agnus cast⁹ dimittat̄ in amuttu
olei ut putrefiat uno forn acce
to fiat decoctio ⁊ colet̄ ⁊ addita ce
ra ⁊ oleū fiat unguētū q⁹ immue
tū ſpleus duracē remóllit. Fo
mentū fūt ex aqua decoctois ag⁹
casti mattucis ex siccat⁹ ſup fluxta
tem ⁊ ip⁹ angustat orificiū. Ad
mīstrua puacancia fiat fomētum
ex aqua decoctois ip⁹ ⁊ centrum
galli. Contra lutargiā accipe a
gnū castū ⁊ apū ⁊ saluiā. ⁊ fiat de
coctio in aqua salsa. ⁊ firetū fo
riter posticr⁹ pars capitis. De alu
men calidū ē ⁊ siccum mine.
in quarto gradu. Alumē ē ut ma
neries, ſm quosdā. secm alios ue
na ut ē dē. que p̄ numā excocti
onē in albū colorē conducit̄ ⁊ ef
ficatur alumē. In regiōibꝫ aū
ualde calidis gñatur ⁊ precipue
in locis sulfureis ⁊ ignitis. Cō
album ē illō melius ē ⁊ acutū
⁊ salsuginī imixtū. Cō aūt fecu
lentū ⁊ ponderosū ē ⁊ ip̄ius ē duc absq;
corruptiōe ſuatur. Vtunt̄ hō ꝓ
ſumēdi ⁊ uehemēt deliccandi. ⁊
Contra cancz pulus alumīs
⁊ carnis marine maxime ꝓfect
cū ūmibꝫ unctis in pingui ē
ta ⁊ impōt̄ ualet. Lucanū etiaz
ex tali unctiōe inunctū ualet.
Cruciato fistule īmissum cōfert
ul inunctū melle ſup ſpurſo pul
uere aluminis immittat̄ ꝓ prius
lauetū cancū ei⁹ aceto. Inflati
ones gingiuaz sanat cum ablu
tione oris ex aceto p̄p. ⁊ p̄mo
ex aceto ⁊ alumine fiat ꝓfectio
precedente appōt̄ unctiosoz cū
scarificatiōe ēca collū ⁊ spatulas.
Vel sic scarificatiōs factas post

postiozē partē capitis. tūa die p̄t
scarificationē apponas sanguisugas
ūp̄is gingiuis. deinde lauet
ex aceto decoctōis alumīs gallar
rosar. lauetur os bis ul' ē ul' quat
ex illo aceto. z ita lauos usq; ad qua
tuor dies multū ualet. ¶ Sulfur
uiuū z litargiz z alumē. ul' tolle
si uis sulfur z bullias in aceto et
oleo nucum z munge ad balneū
z abluas partē dolentē aqua cal
da z postea mungas. hoc ualet ō
scabiē balneū aque alumino sc.
¶ Confert ydropicis. arteticis. si
tamē naturale nō inueries fiat ar
tificiosum hoc mō. sal z alumen
bullant in aqua feruentib; lapi
dib; fundo cuius immissis supas
pgatur aqua calida z panes in
medio cuius sedēs sudet. z postea
ex aqua lauetur. ¶ Quidā dicē
q; alumen sallum z nitz idē est.

De apio.

Apium cōi gradu sic in medio et cē.
hūa est satis cōis aut semē ē ma
ioris efficacie. z sedatio rubie. ē
ad herbā. Cum aūt in medicīa
accipio apij similiē inueniatur
semen apponendū ē. Ipm etiaz
solum semē appellatur. uirtutē
hr diuretican. ¶ Suadis apij i
quo decocta sepe iaga fuit. sanā
gumosis. discumosis. saniosis.
subueiū. colaturā aūt dos maē.
ul' sic. Sarifiaga. grana solis. fi
lipendula. lapis linas. coquā
tur in suco apij z in colaturā ad
ouū cuchaū fiat syrup. māe de
tur cum aqua calida. ¶ Suadis
apij cum decoctē camamilli fle
mis z epatis epilationē soluit
z diureticē. q; ꝑpe splenis. ¶ Aliud
sumat decoctio radicis apij. fe
niculi. petroselini. ¶ Contra ic
tericiā fiat syrupus de suco apij. et
scariole. z detur cum calida. ¶ Cō
tra ydropisim radix apij. petrosel
ini. feniculi bulliat in suco fumi
terre z in aqua decoctōis addito cu
charo syrup mūd in o simul flā.
fiant etiā ista leuco flāma z ypo
sarca. Lauorantib;. ¶ Ad ic. sumi
apij lib. j. suci scariol lib. s. ma
stiac. ℈. i. fiā decoctione colentur
z postmodū addito ℥ cucharo fiat
syrup. cuius finē decoctōis adda
tur pulus e sule. ℈. ij. z ex pul
uere trib. ℈. s. mane cū calida
exhibeat. ¶ Contra frenesim su
cum apij. agrestā z aceti. oleū
uiolaceū z rose misceantur et
bulliant in uase uitreo ad ig
z cum oleo calido tali capiti pa
cientis inungatur rasum tñ
prius. ¶ Cōe effimeū ꝑdat
purgatio. deinde coquat agari
cum cū suco apij in pomo colo
quintide ul' in malo tr cocauo
z detur talis decoctio placēti. ¶ Si
q. apiū nocet pregnātib; q; ute
rum sua soluit retinacula fer.
¶ Epilentias obest quia dissoluit
z mouet matā ad actionē. et
mouet ad libidinē. ¶ Nocet z pu
eris. illa enim etas ꝑ humidita
tis multitudinē z uirtutū ob
durationē z arctū cōstrictionē pa
rata ē ad epylensiā. Sunt z alie
maneries apij. s. apiū ruminū.
z renuminū. z apiū ris. z apiū emō
roidar. ¶ Apiū ruminū cortis
cum oleo z uino z cataplasmatū
tenbs z pectini renes adolen
releuat z strāguriā mungat
ruminū ꝑ apiū qua tenib; lo
pitulat. ul' qua in locis in quib

tanc hitant papue mueñ ut
pote in aquosis. predicti ⁊ eplastr
tolozē interstinoz mitigat. Cōr
tenasimō calamina eius cocta in a
qua cantabri p clistere mittatur;
ex suco ei ⁊ cera fiat cerotū cōe
uacuū splenis ⁊ cataplasmet.

Apii rs in uino ⁊ oleo putresc
cocquat postmodū expimat p
pannū ⁊ addita cera fiat unguēti.
Pleuresigs ualde conferr. Vnde
apii rs dē qua melancholicum
purgat humore hitantē ex au
habundancia fit tristicia. ex ipi
magi uianicē efficē ⁊ tam sēq
s. lecticā ⁊ idem rg. Vñ dē splen
ridar fiat qua cā tristicie hu
mores depurgat. De apio risus.

Apium risus cocctū in aqua ul
in uino ualet contra diffluxiaz.
stranguriā ⁊ squinā. ⁊ papue ō
lapidē ocur ei cocto p se. Dē
luontripon in eadē cocctiōe fi
at fumigiū ul' suc' repō uuia
tur. Apium emōroidaz ac
tum in uino natibz cataplasmē
emōroidas inflatas exsiccat. Ca
uendū ē tam ne eis fluētibz h
fiat. ⁊ sine fluxu cum tumore
dolore. extensiōe illaz uēaz ubi
fuerit. tolozē aūr mitigat ⁊ tu
morē solum. Pulus hi' apii
cruda mellī inmixtus ⁊ sup p
situs emōroidas desiccat. ⁊ ob h
emoroidaz dē apiū. De amilo.

Amilum ēpute calidū ⁊ hūdū
q fit hoc modo. frumēū i aqua
frigida pōit ⁊ ibi p diē ⁊ noctez
moratē. ⁊ de die i die remoueat'
aqua quousq; fruméū mdeatur
putrefiāt. postmodū remouea
tur aqua. conteritē ⁊ sic addita
eadē confricat' ⁊ exprimit' p pānū
solu ex ponē' usq; ad aque ēlipiōz
⁊ frequēt remouatur aqua frigi
da usq; ad dealbationē ei' q' uelid'
p mittit' exsiccari ⁊ mduri. ⁊ a
milū dē qua sine mola fit. Ex
orado mundato silr fieri pōt.

Valet ī amilū grā apostemata
spūalū ⁊ tussim cerū ūi aqua
ordei condita cum lacte amigdā
lax addita prunis. De antimo
nio. Stimonū calidū ⁊ siccū ē
in quarto gradu. uena aūr ē ex
metallo assimilatur stagno pa
pue. virtutē hr dissoluendi. con
sumēdi ⁊ exsiccādi. Discernitur
aūr a metallo qua antimoniū
habitū metallus nō. metallū
fumos antimonii uerū. An
timonii quāto clarius ē tanto
melius est. Pulus antimo
nii cū sapone spūtanea ul' gal
lico confricat' ⁊ manū inde ītīc
tū orifitio fistule immittat'. Pul
uis ei cum aliq comedenti sup
positū. aut carni supfluē opti
mū ē remediū. Contra polī
pū magdaleon ex apostolicon
formatus ⁊ aspius puluē anti
monij naribz īmittat'. Conē
cli macula fiat colliū ex pluere
antimonij. ⁊ puluere nucleoz
myrobolanoz equo pondē. addi
ta aqua rosacea ul' pone de tuna
si habes cum lapide antimonij.

Contra sanguinis fluxū enari
bz. vombz inuncta in suco si
guinalē ⁊ puluē antimonij nā
bz īmittat'. Pulus antimo
nij cum suco tapsi barbati cō
fricat'. vombz inuncta si pōt'.
ad emōroidas ēi sicandas. Alui
pulsuice sua procedāt p clistē ⁊
pica si sint. certū pōt puluer ō si.

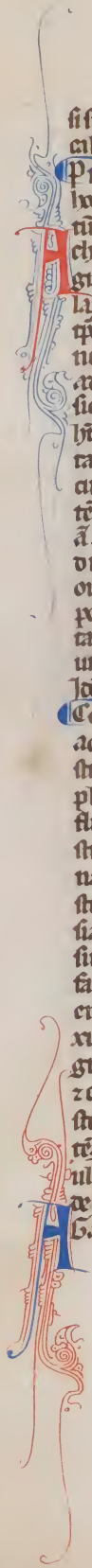

si sine intermissione pulsus inciatur aut calamo posito in uesica inflata.

Pulus eleborj nigri ualz ℥ij in hec expresso ad emorroidas qui ti pulus antimonij. De acacia.

Achacia frigida ē z sicca in tertio gradu. Est ei acacia suc⁹ prunelle immaturay. fit aut sic. Ad tpe maturitatis colliguntur prunelle z sucus eay extrahit. et ad solem desiccatur. hic suc⁹ desiccatus uocat acacia. p annuz hꝫ uirtutē constringēdi z obstruendi. Contra uomitū colei cum ul' ex debilitate ūtuis cōtinue. Accipe achacia. mumiā. dragagāti ul' gumi arabici distempentur cum albumine ouj. z fiat emplin super stomachū pectoris. hꝫ unde crispelle in sartagine z dentur cum aqua plantaginis ul' rosacea z detur in potu. Idē pōt fieri in fluxu ñstruorū. Contra fluxum uentris accipe acaciā. lapidē ematitis. ypoquistidos z cum aqua rosacea uel plantaginis confricat z detur. Cōtra fluxū sanguis enarrabz ex mentruoz de acacia z suco sanguinarie fiat suppositoriū. Ad mentruoz fluxū adcatur athanasia predicta. Aliud acaciā ex sucum plantaginis z misce et fac suppositoria. Pōt etiā fieri emplin contra uomitū z ad fluxum uentris ex acacia et sanguine draconis mastice. oleo ro. z ouj albugine. Contra apostemata calida uulnera acacia dissepata cum suco plantaginis ul' cōsolde ul' alicui herbe frigide sup cataplasmata in principio. Carnem calidum in de agarico.

primo gradu. siccū in secundo. Agaricus est quasi fungus ex arbore aut a radice abiens. z marine in longobardia. fit ät due spēs. aliūt femininū aliud masculinū. femininū melius ē. femininū hꝫ rotundā formā desiccatur z fit albissimū. masculinū hꝫ subtilē oblongam z nō ē adeo albū. femininū est album leue z frangibile. et hꝫ quasdam rubedines intus. z quedā fistula quasi dunsa. masculinū tū hꝫ si est continuum z nō est adeo frangibile nec album. si leuitas ei tū pōt esse ex bonitate eius ex corruptiōe. si ē ex corruptiōe cū manu ē tritat pulueriza z manducat ē pulueriza. si ex bōitate nō potest aute seruari p tres annos in multa efficacia. primo purgat ät flegma. secundo melācoliam. Contra cotidianam ex flegmate naturali ponat agaricū in decoctiōe aliq̄ que aute ebuliāt cum aliis speciebz. ut cū squinātu aliis tēā purgatiōe materiei. si febris ad huc infestat accipe ℥j. agarici. z ℥ß. fenicli z ℥ß. fumi ter z misceant. z hꝫ detur placenti aū tres horas ac cessionis. hec solo expresso ubi nō fuerit. Contra yliacā passionem ualet eccoleū m. et aliū clisteriū pacens pri mollificatiuus. z postea fiat hec clisteri. Accipe. ℥j. agarici cōtrite cū melle z oleo et aliq̄ aqua mitigatiua z iniciat p clisteri. Contra uulnera. Accipe sarcocolle z coque bñ in uino et cola. z in colatura pōe. ℥ß. agarici. z da potui. Contra fistulā.

accipe sal tostum. z tartar. agaꝛi cū. z fō subtilissimo pulue cōfi ce cum melle z tentā iunge z ūpone. ossa fracta ꝛenabit. ma lam carnē corrodit. z fistulā sa nat. ¶ Contra emoꝛroidas. ac cipe subtilissimū pulueꝛē agaꝛi c z confice cum suco cicla minis z oleo z caleface. ad ignē. z cum bō luce unguento supponat. ¶ Cōꝛ mo2phēa accipe pulueꝛē predām sal tostū. agaꝛica. tartari. z sca nificatē fcā supp̄e pulueꝛē. Decocto agaꝛici. castoꝛei. sgnā. sene. colocē fedat capitis facies ex habundancia flegmatis. sto machū confoꝛtat. vl' fiāt pillē de predīs z tempent cum suco feniculi ul' absinthij. z idē operat. Fletum caliduꝫ ē z sicū De aneto. in scō gradu. Anetū herba ē cui semē primapalit cōpeꝛit usū me diane. radix scō. anno. herba tuo. vū cum inuenit in ꝛeceptionib. anetū de semine ei' est intelligē dum. Inuenit aūt debet colligi semē. z in ip̄a herba exsiccari. Seruari aūt pōt p triennium in multa efficacia. Oleū ē tū si in singlis āns ꝛenouetū. ra dix ei' exsiccata aut nulli' alī mo dac' est efficacie. herba uō dū uerica est. Decocto ei' ē ualet stō guuriosis z dis ¶ Datū z cū lucopon ualet ad idē. ¶ Oleū canis hyꝛup' fac' ex decoctē ei' z gichara debet mane cū decoc tione aneti. ¶ Pueris fiat cata plasma cōtinuē cataplasmata ex hoc ꝛo to in oleo z uino. ¶ Contra do lo2em matrices bulliant' duo fascicul aneti in uino z cata plasmentē. vl' nationes ei' bulli antur in uino z fiat suppositoꝛiū sic exercet. supfluitatē sēmā. z mēstrua educat. ¶ Contra ungā pectoris ex frigiditate pōnt' sic sicat quīq; ul'. uij. p totā noctem in suco aneti. adiuuatur in mane modicū unū z bulliat bñ z detū collatum. ¶ Accipe pulueꝛē uꝛti cae z pulueꝛem aneti z cōficiāt' cum melle z emoꝛroidas iunge. vl' sic anetum z acantū. ā. semen uꝛticae sicca z pulūgā. z fō ēplastꝛo impē. Si fluant emoꝛroide appone pulueꝛem tū. multū ei constringit. Si fuerint uene in flate confice sic. pulueꝛē cū mel le z albugine oui z impē. ¶ Oleū aneti ualet contra sicum si sit intra anū suppositoꝛio fō. ¶ Decocto aneti z mastē ualet contra uomitus ex frigiditate z singultū nāribus appositum ul' cō masticatū ul' cū carne cocta ul' potatū cōfoꝛtat sto machū z cereb. De affodillo. Affodilli centū capita albūinum eadē herba est caliduꝫ z sicū in se cundo gradu. folia ei' sūt simlia folijs poꝛꝛi. radix magis cōpe tit mediane quā folia. viridis melioꝛ ē quam sicca. In radice ei' inueniunt' q̄ quedā capita i mo dū testiculoꝝ duuerecum hē uir tutē. ualet ad p̄dicta que in trac tatu aneti dicunt' z eodē mō. ex cepto q̄ ualet ad mōphēa z allo pecia. sic. accipe apes cōbustas z eaꝝ pulueꝛē cōmisce cū suco af fodilli z cēt ungūt conuenies o ma predā. ¶ Contra stranguri tā z dissuriā in tribꝰ uncijs af fodilli resolue. ℥. i. granoꝝ sol. z bulliat usq; ad consūptionē duaꝝ partiū. z da patienti cū zu

dram. Contra yeropisim. me
dium cortuas ebuli. z medīā cor
tuas sambuci z filipendule. añ.
z.iij. bulliant ī.iij. ℥. sita affo
villoz z ter̄ gtia lenco flāca. z
p̄apue contra macūlā z oñe
uicium oculoz. accipe ℥.ß. croci.
z una. ℥. mirre bulliant ī libra
ß. vom̄ium z ubi vl' sua affodil
li usq; ad cōsūptionē medie par
tis. vl' ponat ad solem p̄ multos
dies ut ad medietatē reducat.
z in uasē eneo debēt poni mun
modo pōst si oculi tali colluio ī
ungant. valet z cōtra impetigi
nē ut dcm̄ ē ī allopicia. D'allio

Allium caliū ē z siccū in medio
quarti grad̄. Alliū aliud dome
sticum. aliud silueste. q̄ scordi
on dr̄. sic z caliū min̄ tam̄ quā
aliū domesticū. ß nō hīt determi
natum gradū in quo sit eas er
cellus. mediocriter aptū. vnde ī
receptōibz debet poni z ñ dome
sticum qua domesticū cū ip̄etu
oparur. aliud aūt nō. Allij sil
uestris unū flonibz z debēt col
ligi in fine ueris z debēt in ar
bore suspendi z deliccari. p̄ bien
nū possūt seruari in multa effi
cacia. melius tam̄ est uo in sin
gulis annis renouent̄. Allij do
mestici capitibz q̄ unū. uirtu
tē hīt dissoluendi. consumendi
z expellendi uenenū. Contra
morsū uenenatoz animaliū. acci
pe allia z tere. z cataplasment̄.
Succ̄ eoz ī int̄ receptū dissoluit
uenenū. vñ ryriaci rusticoz
dr̄. Contra lumbricos. accipe
allia. pip. petrosell'. z sicū mē
te. z aceti. z fūd inde salsamento
intingat cibum z comedat in

ad̄ apiendas uenas epis. i. urina
les meatus fiat salsamēti silis
z distempr̄ cum uino z suas du
rricias herbaz ostur. Cōr sua
giuā z dissuriā z dolorē ylioū
tere allia z coque in oleo z facū
inde emplastz impone pectini.
z aurei uirgā z loca dolenda mul
tum ualet. Depsicatur dens u
ni' allij. z bñ mundatus ponatū
in cauitate nūstrua p̄uocat. vñ
dicit Constātin? vl' sic exuant̄
allia in aqua z sedeat mulier usq;
ad umbilicū. vl' bulliant̄ allia
in oleo z fiat suppositoriū. Cū
ubi fuīt morphea scarificet̄. z
postea cum allio tuto fricetur
z cataplasmet̄. Cont̄ herpetē
estiomenū. accipe allij capita z
folia z pip z cetā z fac emplastz
macia cōsumit. visū obest z to
ti corpori nocet. si ultra modum
sumat̄. qua gūat lepā. apple
sia manuā. z multa alia. Flo
res allij silueſtris durecta sūt
z in syzupo ul' in uino ul' in a
liquo potu supi ualēt ad dissin
teriā z stranguriā. Notandū
ē q̄ alliū domesticū tuto in an
tidotario aut nūq̄ in medica
mis recipit̄. alliū silueſtre sepi
ūs p̄ suas reputatorias qualita
tes. Alliū uirtutē hīt cōsumē
di. dissoluendi. z expellendi ue
nenum. De achoro:

Achorus calydus ē z siccus in .ij.
gradu. radix ē gladioli qui nō
nā in aquosis locis si ē ī siccis
z maritimis crescit. achor̄ in
principio estatis debet colligi
z in quatuor partes scindi. ve
motis uncionibz sup̄fluitatibz
cultello z sic ad solem debz ex

ficaui ne si cum hũditate sua
maneat cito putrescat. Potest
aũt seruari p triennũ in mlta
efficacia. hꝫ aũt utrumꝫ diuret
cum. apitua. dissoluitiua. ad
duratæ splenis z epatis. Accipe
libram aceti aliquãtulũ tritꝫ.
z macerẽ p tres dies in aceto
totidẽ noctes. postea coquat ad
medietatẽ aceti. postea colet z
colatum addatur mel. itez coq
atur ad cõsũptionẽ aceti. Istud
oximel detur cottidie in mane
placenta cum decoctõe achori.
Ad illud. libra una idẽ sucꝫ achori
ui. ul. c. lib. libra una aceti. z o
lei. ℥. s. armoniaci. ℥. ij. fiat pi
ma. z dimitte simul p noctem
una. mane coque usq; ad me
dietatẽ. deinde appone pulueri
ipi aceti. z ex tali ungto splen
z epar malaxando manibus ũ
ge. Et si uis facere aceti in de
coctiõe appone aceton. z ex tali
aceto unge ul suppone in mo
dum emplastri. Cymũ etiã de
coctois ei ad idẽ ualz si tamẽ nõ
detur febricitãti. Contra ycteri
tiã coquas radix acori z colet z
in colatura aquas acer rubeũ.
z dabis potũ sũmũ remediũ est
si fuerit sine febre. Si fuꝛ cum
febre fiat ei balneũ de radice
achori si fieri pot. ul si nõ adest
copia ponas pulueꝛ acori i bal
neo in sacculo. ul sic. decoquas
achoꝛ in magna quãtitate ma
qua z ponas in balneo. postea pa
ciens sedeat sup aquã bñ ũdiq;
primis coeptus ut sudet. Talis d
sudatio optime purgat coleꝛã.
Contra pannũ oculi sucus acori
z fiel feminei aũ ponas in uase
z soli exponas ut hũditas cõsu
matꝫ. z postea pulueꝛ alcas z bulli
ant pur ad ignem z cola p pannũ
postea ponas in uase eneo. z cum
opus fuꝛit pu penna ponas i ocu
lis. deinde infrigidat hꝫ in. spũ
gantur tela p plurimũ comuꝫ
mur actuali frigiditate aeꝛẽ in
frigidat. De armoniaco:-
Armoniacũ calidũ ẽ in ꝗrto gdu
sicco in scdo. Est aũt armoniacũ
gũmi cuiꝰdã arboꝛis que simili
noĩe appellatur. cui trunci insup
fiue munũ incidũt ethnus di
ebꝫ liquoꝛ inde distillans indu
ratur. z dr armoniacũ. Jdeo uero
eligendũ q albus z puꝛ ẽ et
aũ tra nõ admiscẽt bonũ ei as
similat albumine ouꝝ aceto. hꝫ
aũt ũtutẽ relaxandi z dissoluẽdi.
Contra tussim grauẽ ul anticam
humectã z atra et gllo flegmatꝰ
tues gutte ul due armoniaci ac
apiant in ouo sorbili ul distem
pent cum melle z dent pectoꝛe
primis tam mollificato cum di
altea ul butyro ul semine lini
z branca ursina. Contra scro
phulas. in principio. Accipe ar
moniaci. galgẽ mã. nutrũ. sucꝰ
marubij. aceti z resolue z ũge.
Contra uuã splenis. Accipe ar
moniaci. galbani equo pondꝰ.
z resolue in aceto z dimitte p
noctẽ unã in mane resoluas ẽ
aceto addens pulueꝛibꝰ costi abli
ui. z facies ungtũ siue aceti.
Ad mstrua prouocanda ex solo
armoniaco fiat suppositoriũ ul
suffumigatio. Vl de armoniaco
cum sucho absinthij z galbano z
asa fetida fiat suppositoriũ. Cõ
tra lumbricos deꝰ armoniaci

aum suco absinthij ul' plicarie ad
dim melle. ℙ ueris quibꝫ mich
ē dandū p os. acipe armoniacū
z sucū absinthij z plicarie. z re
solue in aceto z fac emplin sup
umbilicum. De amisō:-

Absisum caliduꝫ ē z siccū in tertio
gradu. alio modo appellat aimi
nū dulce. uirtute hꝫ dissoluen
di z consumēdi. Contra uentu
sitatē. indigestionē z acidum e
ructationē dcitur uinū dcoc
tois amisi. fenicli. z mastic. uel
unū dcoctois amisi. costi. mastic.
ul' pulus istoꝝ additꝰ puluer
anamomi z mastic. ualet cōtra
indigestionē z dolorem intestinoꝝ
ex frigiditate. ul' aliq' elcuaūt
q' pauat digestionē dcitur cum
tali dcoctione. ualet etiā cōtra
tolerem z uentositatē appositū
repidum cum pingūa. Decoc
to cuis cum suco pōi z oleo in
aurē egrotē aurib; instillet
conf dolorē earꝫ ex humiditate.
Contra uicū matrias dcitur tri
sta magna cū dcoctō amisi et
cum aliis herbis diureticis sol
uit oppilationē splenis z epatis.
Contra lituē ex pauliē si sit ī
tiage ul' circa collum contritē cū
amino z supponat cum cera ce
lefacta. Ad augmentationē lac
tis z sperma ualet pulus amisi
sūptus in alo ul' potu z facit h
apiendo tm̄ meatus lactis quā
sperma z hoc caloze suo. De absi
Absinthiū ca. ē in primo thio.
gradu. siccū in scō. absinthij ge
nus sunt quā unū q' dr ponticū
ul' quia in ponto insula reperit.
ul' quia ponticū hꝫ sapōē. colorē
hꝫ uiridem. sapōē amarissimū.
in fine ueris colligit. Aliud repe
rit subalbidū z minꝰ amarū z tale
minoris est effectꝰ. Absinthiū dr
hīe duas uirtutes contrarias. s.
laxatiuā z constrictiuā. Cōstat ex
grossitudine subtē laxatiuū. ex ca
liditate z amaritudine grossi dr
hīe sūum pp ponticitatē z ama
ritudinē. Amara ē z ponticā gs
sam dicunt habere substanciā.
quare si uiscer' repet' materia
existente cōpacta cum grossitie
sua cōpactionē redderet caliditate
sua alios humores dissolueret
sic contra ageret. quare nō est
dandū nisi matia existēte dige
sta ut digestam dissoluat. dis
solutam ponticitate sua cōpe
mente ul' constrigente expmat.
Contra lumbricos in inferioꝝ
intestinis existentes dcitur suc'
absinthij cum puluere terebinte
ul' centauree ul' plicarie. ul' pli
coꝝ nucleoꝝ ul' foliorꝝ. Contra
oppilationē splenis dcitur suc' ei'
cum puluē costi. illud ualet cō
tra oppilationē ex frigida causa.
Contra oppilationē epatis z ycteri
cam dcitur sucus ei' z scariolus.
ul' ex his fiat syrup' z dcitur ag
calida. Ad mithridatū puocādū pe
sariter sucus ei'. Vel fiat supposi
toriū ex absinthio z artheminsia
cocta in oleo cōi ul' muscellino.
Contra doloꝝ capitis ex anathi
masi stomachi. i. ex fumositate
stomachi z accosā dcitur suc' eius
cum melle z calidū. Contra du
ritiē splenis absinthiū coctū in
olio cataplasmet' ul' inungatur
ungtō fō ex suco ei' z aceto. ar
moniaco. cera. z oleo z inungat'
ad solē ul' ad ignē malaxando.

Contra doloꝛ z humoꝛ mbꝛoz ex p
ustione ex suco absinthij z puluꝰ
amini z melle fiat emplin. Cō
tra ūmes auriū instillet suc⁹
eius. Sucus ei⁹ potus⁹ usū cla
rificat. z oculus impōit rubꝛē z
pinnū remouet. libꝛos z pānos
tuos aūmibꝰ fuat teste diasco
ride z macobio. De anacardo.
Anacardi calidi sūt z sicci in q̄rto
gradu. Sunt aūt fructꝰ annuāi
aꝛboꝛis in india nascentis. dñ
tum dicāt q̄ sunt pedicelli electā
us q̄ talium ē. Ponderosi z hu
moꝛosi meliꝛes sūt. diu possūt
seruari. s. p. xx. āños nō ponant
in nimis humido ul' sico loco. A
nacardi p se sūpti moꝛtē uel le
pꝛā inducāt. Contra oblunēs
deequatur castoꝛeū in forti ace
to z postea adde humoꝛositatez
anacardoꝛ abiectis exūoꝛibꝰ et
unungatur posteꝛioꝛ pars cerebꝛ
precedente scarificatē. Contra
serpiginē z impetiginē confic
auripigmēti cum suco anacar
di z abluto loco pacēti cū calida
aqua supponat illud unguētū.
si caue ne diu dimittat ibi q̄a
nimiā faciēt inflatiōez. si illo re
moto utꝛ ablue cum aq̄ calida
z utꝛ ununge. z sic potes facere
multotiēs unungendo z lauādo.
Contra morpheam saluia absi
thiū. urtica coloquintide pulue
rizata confic cum suco anaca
di z suppone. Vl' sic. confican⁹
cū aceto z fiat decoctio. z ex illis
sic actus fiat emplin. Theodoꝛi
ton anacardi. conē oppilationē
ualet z curat lepꝛā. De amigdalis.
Amigdale calide z sicce sūt i secō
gradu. amare cōpetūt medicie
dulces frigide z humide competūt
eisu. Contra asma z tussim ex
frigiditate tetanē amigdale. et
addito gichuꝛo ad tepmedū ma
lum saporē fiant pulues. Contra
sinditatē tetanē. conterite ponāt
inē duo folia sub ane ferruentis
simo. deinde ex pmanē z illō oleū
q̄ inde effluxerit instillet auribꝰ
q̄n aliquis humoꝛ impedit audi
tū q̄n ul' q̄n egreditur sanies.
Contra lumbꝛicos confican⁹ abꝰ
ex tali oleo z farina lupinoꝛ amaꝝ
toꝝ z dcō. z ex hac pōt fieri emplast⁹
circa umbilicū. Si ex tali oleo fiat
pessariū illuinat. ul' ex tali oleo si
ar suppositiū mēstrua pꝛouocat
ul' ex tali oleo z tali magē fiat sup
positoꝛiū menstrua puocat. De a
Ristologie duc sunt ristologia.
ūs longe. s. z rotunde. Vtraque
calida in pmo gradu z sicca i scō.
dicāt tamē quidā q̄ ē sicca in tio.
Rotunda mediante magē ouetē.
si uidet magis quā folia. Radix
colligat⁹ aū pductionē fructuū.
Notandū q̄ radices huius herbe ul'
arboꝛis debet colligi q̄n hūt flo
ꝛes. folia cum floꝛibꝰ nutritem
hūt consumēdi. dissoluendi. et
uenenū expellendi. Contra ue
nenū z contra moꝛsū uenēatoꝛ
aīalū detur puluis ei⁹ cum suco
mente. puluis ei⁹ mortuā carnē
corrodit. siue sit in uulnē siue sit
in fistula. formēt hanū sēm p
fundicatē ei⁹ z melle inuncto sup
aspgatur puluē aristologie. z
mittat. Ad expellendū pēm mo
tuum ul' fer. coquat⁹ radix in u
no oleo z fiat fomētū cū ꝛta fem.
Contra asma humidū. duc pars
aristologie z dimidia genciane

confician̄tur cum melle: et tale
electuariū dcitur. ¶ Contra epilen
siam. aristologie vcunde. cufor
bij. castorei. sulphuris uiui fiat
decoctio in oleo petroleon ul' nu
scelleō. ul' salsam cū oleo olue. r
mungat' spina acollo infirij. pe
cta pulus cum aceto mirr' cum
a scabie r a lanio curat. De am
bra calida est r sicca in bn:
scō gdu. Ambra dī ē spuma cet
i. ballene. alij dicūt q' sit de se
cundina que emittit' post pūi
hoc aūt nalde falsum est. q illō
est impuu. r sanguineū br colo
rem. Ambra ei est alba. r si inue
niatur grisei coloris ul' cuius me
lioris ē. Sophisticat' aūt cū pulue
lignī aloes r storace cala. r lauda
no. resoluis addito musto reso
luto in aqua rosacea apposita am
bra in modica quantitate. cognos
cit' sophysticata. quia potest ma
laxari ut cera. uera ambra non
potest. virtutē br confortandi.
duu seruari pōt. ¶ Contra sinco
pim fiat pillule cr. ℈. i. ambre
r ℈. i. lignī aloes. r. ℈. ij. de osse
cerui cordis que cerua resoluāt
in aqua rosacea r fiant inde pille.
¶ Contra epilepsiā pē ambā r cō
cerui in uase uitreo sup carbōes
r paciens recipiat p os fumū r
nares multū valet. ¶ Contra
suffocationē matrīcis qñ oppri
mit spūalia ponatur sūi r uase
uitreo cum aliis aromaticis ul'
sola r recipiat p os uulue fumi
ferula uō naribus apponat sicut
ē hanuū in oleo intinctū in cen
sū. r extinctū naribus apponatur.
Solūm hanuū tali made facto ī
oleo r extincto r nāibus apposito.
mat' plantarij quādā nobilē liba
ut. ¶ Item. q' contra casum matri
cis debeat inferi' pōni ferula. sup'
uō aromatica. contra suffocationē
sup' ferula inferi' aromatica. De
Arthemisia calida ē. arthemisia.
r sicca in tcio gradu. Alio noīe dī
mat' herbay. folia eī magis cōpe
tūt mediante quā tridr. uiridis
magis quā exsiccata p anū pōt
seruari. ¶ valet contra sterilitatē
facta ex hūiditate. Item si esset
ex siccitate obsessi. satis pōt ppē
di ex oplexiā mulieris si sit pin
guis aut maculenta. ¶ Debz ac
pulūcā arthemisia cum radice
r cum herba que dī bistorta r cū
nuce muscata sint in eade quā
titate cōficiantur pulus cū mel
le ul' syrupo simplici r dcitur in
modū electuarij mane r sero aq
uino decoctois arthemisie. pōt
tamē magis si bulliceur in aqua
ubi cocta sit arthemisia folia lau
ri. ul' foniculi nullus ex aq̄ tali.
valet arthemisia cocta in oleo o
liue ul' nucā. fiat pessariū ex ea
ul' fiat talis decoctio pessarigē
pucat menstrua. Cōtra tenasmō
ex frigiditate. recipiat pigmen
fumū colofonie p anū ponit sī
carbones. deinde calefiat arthemi
sia sup' testam r calefactā pōat sup
lapidem molarē r desup sedeat ī
firm' plantā ē. ¶ Contra glandu
las que nascunt' ugera anū. fiat
pul' cum anū scarificato. postea
sup pōat' pulus artemisie r ma
ruby. ¶ Cont' emigneā cephaleā
dcitur aliq̄ oppiata calida cū uno
decoctionis arthemisie. De acco.
Cetum frigidū ē r siccū in scō
gradu. penetratiuā br uirtutē

rotunditā ⁊ constrictiuā. Acetus
pōt hoc modo fieri. ponat̄ lotium
unū in uase ut̄ q̄ plus sit sem̄
plenū mīe ⁊ desuoptū. ⁊ ita potest
acetū fieri. vl̄ si q̄ nolūt facere
calefactas cahbē ul̄ lapides ⁊ pone
in uino ore uasis remanente disto
opto. vl̄ uas ponat̄ cum uino ad
solem addito sale p duos dies ul̄
tus. Potat̄ debes hoc modo acetū
pone sup̄ ūum ul̄ sup̄ ferrū frigi
dū. si bullierit lotū est sinō non.
Contra uomitū ⁊ fluxum uētris
bulliant̄ in aceto rose. tamarindi.
galle. ul̄ aliq̄ hoz. ⁊ in tali aceto
calido ponatur lana sucida l̄ spō
gia. cōponat̄ sup̄ stomachū si sit
uomitus. Si aut̄ sit fluxꝰ ponatur
sup̄ renes ⁊ umbilicū. Valet sy
rupus acetosꝰ ad ūrianā ⁊ duplā
cem ⁊ comdianā de fleginate sal
so ⁊ ad oīs acutas si detur ī ma
ne cum calida. Sirupꝰ acetosꝰ di
uidit maīam ⁊ fit hoc ūn. Lucha
ūi debet resolui in aceto ut cōfi
tonec adhereat cuge. ⁊ si uis facē
diu magis equat̄ ut inueniē ī
cōpendio sālu. Syrupꝰ acetosꝰ va
let ḡra calidā maīas. Valet ⁊
contra frigidā materiā. Acetū ⁊ cy
aceto ⁊ melle fiat oximel. q̄nq;
simplex. q̄nq; cōpositū. Sipler fit
ex duabꝰ partibꝰ aceti ⁊ tribꝰ mell̄
si simul coquātur ad spissitudinē.
Cōpositū aut̄ fit hoc ūn. Accipe ra
dias apij. feniculi. petroselini ⁊
raphani. bulsa. spuragi. ⁊ contē
aliquātulū. p die ⁊ nocte macerā
in aceto. sēd die coque simul. ⁊ pe
ca cola. ⁊ ūi illo aceto sic colato
pone mel. ad tūa partē ⁊ coque ūi
sup̄. fit etiā oximel squillitium
hoc hoc ūn. Accipe squillā ⁊ dimit
te simul̄ p die ⁊ nocte in aceto. ⁊
coque. ⁊ cola. oportet tū cydonia ⁊
uuiosa squille abia. medulla
ūo admisceri. deinde admisceas
mel ut sup̄. ⁊ si nō uis q squillā
accipe radices raphani. ⁊ sili fac
de ea. Siatꝰ syrupꝰ acetosꝰ aut̄ cōt
calidam maīam. ita q̄ mel sup̄
ul̄ cōpositus detur. ⁊ ita frigidā
maīam q̄ digerit eam. ⁊ acetū
confortat appetitū. Accipe salsuā
⁊ petroselī. pip ⁊ mētā conte ⁊ distē
pera cum aceto. tale salsamētū dē
piscantibus. Si ūi carnes come
dant̄ cum aceto solūmodo. appeti
tus augmentat̄. No. q̄ si acetum ī
uenit̄ stomachū pleuū nīe lavat
uentē. si nō uacuū cōstringit.
Valet etiā contra debilitates egri
tudinū. Accipe acetū ⁊ pone ī
panem allii. ⁊ cr tali pane sic ma
de facto ungē os ⁊ labia palatus
uenas pulsatiles ut in brachijs
⁊ ibi ⁊ supra uenas ligā panem
allium. s. in aceto madefactū mlt̄
confortat paciētē. Valet ⁊ acetū
contra ureugiā ⁊ frenesim. si
fiat fricatā circa uolas manuū ⁊
pedum cum sale ⁊ aceto. ad cal
das ul̄ eisdem pulliones mal; si
mīo capite pul̄ lauetur capō cr
deacetū. Aceti ⁊ calthe. No. q̄
contra frenesim valet cinulus in
as p dorsū ut pce. abicens urīo
nibꝰ capitū. apponat̄ ita q̄ urina
neat in catulo oz. epar. ⁊ pulmo.

Alchanna frigida est. De alchanna.
ūn primo gradu. sicca in primo
sedi. Alchanna herba ē que ī ulē
maritimis partibꝰ ⁊ ī ūitalia in
uenit̄. Quia igit̄ ubiq; reperitur
qui eā hūt pulūgitā. ⁊ pulūgi
ta p diuīas apportāt regiones. ib

nigri colous est pulus. Vtutes
hr confortandi z retralēdi. ualz
ad mūdificationē auris hr ñ.
Qui aūt uult mūdificare z atte
nuare aurē siue in brachio siue
z p totū corp' eat ad balneū z ab
luris ptibz cū aqua calida distē
pent alchanna cū albugiē ou
z aceto z inungat'. z paulo p' pur
tes inuncte trz aqua calida ab
luantū. scdo z die aqua calida ab
luatur. z sic z tcia. z qrta. ¶ Nota
ñ q' in prima die partes ūūcte
apparebūt deformes. scdo mul'. z
in tcio mul'. quarto luadillime ap
parebūt. hi z in hrpes granulos'
¶ Ad consolidationē uulnis ualet
si supponat' alchana solūm ut
est z in aure. in naso z z alibi.
¶ Nota. q' si nō hs alchannā ad cōso
lidationē ualet ñ pulus cyna
momi. ¶ Si uis ungere ungues
ul' capillos ul' alias partes ru
beo colore debes distempare al
channā cum aceto ul' aqua. si
aūt nigros tūm distempa cū
oleo z purē inuncta dimitte sic
cari. Vlr postea recedit unctura
illa nullo cū suco pomor' citrāgulo
cū cū decoctō cantabu. ul' aceto.
Auripigmētū ¶ De auripigmento
calidū est z siccū in quarto gra
du. de uena ūr fit. dissoluit. at
trahit. mundificat. ¶ Due sūt
spēs auripigmēti. est ei rubeū
z citrinū. citrinū optime medica
ne. ¶ Contra asina ex hūdita
te ponat' auripigmētū sup pru
nas capite inclinato pedibz et
tis. pacās recipiat fumū p em
botū. Cimbotum ē instrumētū la
tum inferi' supi' angustū. Et
calce unua z auripigmēto fiat sy
lottū. Accipe. mj. z calas unue. z
resolue in aqua z bullias. postea
adde quartā auripigmēti z coque.
Signū decoctionis ē qñ penna i
missa z statim extracta leuē ma
nibz depillat'. Si g' uis remouē
pilos oporter te ee in loco calido.
z illā partē unge illo sillotro. po
stea abluas aqua tepida quia a
liter erroriaret si ee calida frigi
da uel nimis calida. Alij etā ad
ūūr cum nū z aloen ut ñ erroriet.
¶ Contē impetiginē z serpiginē. ac
ape duas partes saponis pareu
ti. z tertiā auripigmēti z distem
pa z fac ungentū z unge. si pu'
abluas partē illam aqua calida
z post inunctionē simulat'. qua
si diu remanēt ungin cōrodēt
tam bonā quā malam carnē ter
ul' quater ita abluas z inunges.
¶ Ē pilos radicatus euelles z p'tea
inunge oleo uulquami z auri
pigmentū simil' confecta. z nūq'
amplius nascent'. ¶ Oleum ul
quami hr fit. conte semen
uulquami z pē in foliis. z pē
inter cineres calidos z coque et
postea manibz expreme. z illud
oleū ualidū z bonū ē. Vl' aliter
semē uulquami coque in oleo
comuni z postea cola z usui tra
ua. ¶ Ad ungues repandos ac
ape serapinū z misce cum oleo
puluerē auripigmenti z inde
fac emplastrū. z pē sup ūgue.
Spatum. i. bitumē ¶ De asfalto.
uadicū. calidū est z siccū i tio
gradu. Terra est que nēr de
ultra marinis partibz de iudea.
z nigri colous ē z ponderosa et
fecida. ¶ Alij dicūt q' ē succ' aū
dam lacus ita arata z indurata

in quo ſ. laca ſodome ⁊ gomore
pierunt. utrumq; hꝫ conſumendi
⁊ diſſoluendi. ſi undecūq; uelit
multū ualet ad multa cōſolidan
da ſi pulūgetur ⁊ ſicco multū ſu
pponat. etiā ſi uulnus multū fue
rit longum ⁊ latum. Ualet ⁊ ad
paſſiones matrias tam ſupi⁹ q̄m
infer⁹ ſi ponatur ſup carbones ⁊
mulier recipiat fumū p os ſi ma
tr̄ oppꝫmit ſpūalia. Si uō matr̄
accidit accipiat p embotū p mul
tam abhominabilis ē fum⁹ ille. ⁊ iō
ualet. Ualet ⁊ ad purgandū flā
de capite. ⁊ ⁊ ſōp nocentis ⁊ lurg
gias plimū. Accipe aſpaltū ⁊ ca
ſtoreū ⁊ fac pillas cū ſuco rute a
greſtis. ⁊ cū op⁹ fuer⁹ reſolue unā
ul' duas in ſuco eiꝺē rute ul' i u
no ⁊ unge p nares egro iacente
ſuppino. Contra yliacā accipe
ℨ. 1. aſpalti ⁊ pulūga ⁊ pōe p nar
tem in oximelle ſquillitico. ⁊ in
mane cola ⁊ cluſterīga. ul' ſi meli⁹
uis fiāt caꝺē lora miſce cum cli
ſterīgatur delos.

De balſamo. De betonica.
De bolo. De bernice.
De balauſtia De brāca urſina.
De borragine. De berberis
De bauca. De bellialis.
De borace. De biſorta.

Balſamus arbor eſt ut quoꝺā di
cūr ul' fructus q' uerū ē atteſtā
te diaſcoride ⁊ illis qui uiderūt
qua nūquā ceſſat niſi in quan
titate duor⁹ arbitor⁹ ad plus ca
babilonā repitur in quoꝺā cā
po in quo ſunt. vij. fontes. ſi ār
alias nūſqueat nec flores ū fruc
tus facit. Inaduntē autē ꝓpter
eſtuo tamē aliquātulū cū culte
lo nō penit⁹. poſtea ſuſpenduntē
ampulle uitree in quib⁹ gutta ti
emanās colligitur. In uno an
no colliguntē .xl. libre illi⁹ ſuci
qui ꝺr̄ opobalſamū. fructꝰ ꝺr̄ bal
ſam⁹. poſtea tamē ſi ſiccatē
⁊ colliguntē ⁊ diciūr xilobalſamū. ſi
fructus qui reꝑiuntē diuntē car
pobalſamū qui nō poſſūt conſer
uari ad plus niſi p. iiij. ānos. p
ſtea marcūr putreſcē. Eſt ḡ il
lud q' ē ueros bonū ul' q' nō ē p
foratū lucer ſit uec⁹. Si autē ſit pfo
ratū ſignificat uetuſtate ēe con
ſūptū. Xilobalſamū p duos an
nos conſuaꝺ poſtea marcit puſ
cit. Eſt ḡ eligendū q' cū tra
gitur aliquiꝺ glutinoſitatis hꝫ
intꝰ. ul' ſi ſit uetus ſit ſolidū in
⁊ nō pulūgeē. quia ſi hoc ē ſignifi
cat uetuſtate ēe cōſūptū. nec ſit
multū liquiꝺū nec multū ſolid.
Ee iſta ſimilr̄ xillo. ⁊ carp. ūtu
tē hꝫ calefaciendi ⁊ conſeruādi.
Opobalſamū ſuccus balſami eſt
⁊ potiſſimā hꝫ uirtutē q' caliꝺū
eſt ⁊ ſiccū in ſcō gradu. Si q' ca
ſtiſſimū ē miſtus modis ſophiſti
catur. Quoꝺā terebentinā p bal
ſamo. Quoꝺā aūt ponūr pix bal
ſami ⁊ terebentine ⁊ ita hꝫ odorē
balſami ⁊ ſilitudinē. Alij acci
puūr ſuccū limoncelli ul' foliorꝫ
arū ⁊ admiſcēr terebentine ⁊ addi
to cocco orientali. Alij admiſ
cent oleū nardinū terbēntine.
Quoꝺā auctores diciūr q' ſic diſ
tinguntur: quia ſi ponatr̄ in pūcto ſti
li ⁊ accendatr̄ ardet ſimilr̄ terē
tina. Diaſcorides diē q' ſi gut
ta oppobalſami ponatr̄ in lacte ca
prino lac coagulatur ⁊ gutta de
ſcendit ad fundū. ſi ſit alia ml'
ta coagulāda. Alij diciūr qꝺ

pann' sub nullius' madefact' oppobalsamo & abluatur si in nulla parte remaneat infect' puriori fiat oppobalsam. Est g' sic elegendi puz oppobalsamū ē aureum & imi nū clar. Dignoscat' a phisicato sic. Si cum filo ponat' tinaut ter in inferiori parte aque ibi remaneat. Si in medio & ibi remaneat. Si in superiori & ibi remaneat. Est aut alia pluno. pē aquā in aliquo uase. & pone oppobalsamū in illa aqua postea mone cum aliquo ligno & si sophysticatū erit ut terebentina turbatur. si sit puz oppobalsamū nō turbatū. Alia pluno. ablue manus popnine. postea pone aq' mundissimā in uase argenteo & mundissimo ut' alio uase. postea pē oppobalsamū in pānio subtilissimo & mundissimo. pondato tam oppobalsamo postea in uase illo abluas q' purū ē ad partē unā aggregabit' ueluti unū aureum. si aliq' gūmi ibi fuit remanebit in alia parte. vl' alia p batō. si puz fuit pān' & nō ifficaet & erit cuilde pondēis cui' pri' fuit. Alia pluno. ponder' pri' oppobalsamū in aliquo uase & postea ō ponat' & postea ponder' & terebentina in eode ponde. si fuit puz oppobalsamū pondabit' in triplo ut' in duplo ponde quā terebentina. si ū nō ponder' plus ut' paz pl' quā terebentina constat ee sophisticatū. Dicit quida q' si ponat' in uolas manuū penetrat uolas q' falsum ē. Si si puz oppobalsamū ponat' in palato oris buccas calefiat q' uidet' fiaedi. Virtutē hz dissoluendi cōsumendi attrahendi. & s. oppobalsamū duo' cū uno matrices suppfluitates mūdificat. fetū mortuū & secundinā educat. nūstrua & pucat bdue in oppobalsamo intincto & suppposita. Contra dissuriā & stranguriā et lapides uesice si & oppliato fuerit ex frigido humore des' cū uino ul' unga pri' ex aqua calida cerata & inflata inicatur cum oleo muscellino p siringā. ungat' & exterī oppobalsamo ul' musceleo all' nā dino ungtō. Contra yliacā fac tam ex frigida cū detur modicū oppobalsami cū uino calido. Cōtra oēs passiones uuetātas capitis detur cum oppiata aliqua passioni illi congruēte. Contra cicatrices irmouendas madefiat teri oppobalsamū & ponat' supra cicatrices p .v. dies. quā cū teri põ tam diu seruaī & sic p .xl. dies si necesse fuit. Contra quartanā & cottidianā fēbrē pri' purgatione dei cum uino. Contra uicū dencū ex parte doleuti aliqd in aure iniciat'. Corpora mortuoz inde rupta conseruat & quā diu dissolui tantū cōsumit. De Bolus frigidus ē & sic i pmo bolo. gradu. Bolus est quedā terre uena ul' terra que ꝓpue in armenia ueit' vñ dr bolus armenic' ū so phisticatū ꝑ ei' multā copiā. p .c. annos põt seruaī. Est tam eligend' qui sub rube' est. frm oēs partē nō hūs colores distinctos aliqñ tulū frangibil. Bolus sit talis us. Contra emoptoicā passionē. s. fluxū sanguinis p os si sit ex uicio spūalū mbroz. cōfice pillulas ex puluē bolu. & gūmi arabi & pendioz cum aqua ordi ifu

sionis dragg̃ati que sic fit. In aq̃ cedet pone dragg̃atū p̃ nocte ⁊ fiat quedā congelatio ex qua con gelatione confituant̃ pille quas teneat patiens sub lingua ⁊ die ut sic dissolute cum saliua tūsoit ad sp̃ualia. ¶ Si sit ex uulno nar̃ tuor eius pulus cum pulueri gūmi arabici exusti confice⁹ cū sūco plantaginis detur potui. Contra dissint̃iam ul'fluxū uētris sanguineū cōmisce pulueri⁹ bolum albugine ou ul'aceto ouo fac crispellas ⁊ da mane. ʒ. i. ul'ʒ. ul'sic. confice pulueri⁹ bolum sūco plantaginis p os detur ul' iuice p clistere facta p̃us purga tione. ¶ Si sit ex inferiori intesti no p̃ anum ⁊ os. Si ex superiori fiat etiam emplastr̃ confice pul uerem bolum albugine ou. ⁊ modico aceto. ¶ Si matrix sit in inferioribus pone sup umbilicū si in superioribus sup renes ⁊ pectinē. ¶ Contra fluxū nāstruor̃ cō misce bolum cum sūco plātagis ⁊ suppositoriū de lombrico factū ⁊ intrinsecū sup ponat̃. ¶ Contra fluxum sanguinis p̃ narib; hoc nō. confice bolum cum sūco san guinarie ⁊ su narib; fugat ⁊ fac stuellū ⁊ pone in nāib; ul' pul uis solus cum lōluce narib; in mittat̃ ul' fac liquidā stim. cō fice pulueri⁹ bolum de bolo ⁊ sūco sā guinarie ⁊ fugat narib; ¶ fiat etiā hic emplin. confice pulueri⁹ bolum albugine ou ⁊ sūco sā guinarie. ⁊ cū emplastro pone sup tempora. De balaustia.

Balaustia frigida ē ⁊ sicca in 2do gradu. Dicitur aūt balaustia flo cadaucus mali granati. Cum ar

bor̃ debet produc̃ flores in q̃dam cubolitate ⁊ gluminā ⁊ q̃nq; ab ar bore cadunt q̃nq; sumūt corticē mor̃ mor̃is debet fieri. ⁊ possūt ser uari p̃ duos annos in mūra essi cata. ¶ Si pōdū de cortex mali gra nati ⁊ debent cortices accipi cum pomū est maturū seminib; eie ctis ad omia ualet atq; bolus. ⁊ p̃ trita ad uomitū colericū ⁊ fluxū uentr̃ ex debilitate ūnus retentiue. ¶ Contra uomitū colicum hoc modo. balaustia ⁊ cortices ma li granati concrem̃ in aceto sp̃o gia intincta sup p̃ita furculā pe tris ponat̃. ¶ Contra fluxū uē tris ex debilitate uirtutis cōtenti ue hoc fi. decoquatur in aq̃ plu uiali ⁊ fiat fomētū pulvis balau stie ⁊ mulua consolidat. ¶ Nō. q̃ in loco bolo p̃t poni pulvis bala ustie ⁊ gīale sit tibi in oib; q̃ cū aliqua spēs ponit̃ in receptōe a liqua uq; alia loco el' nō ponas si eam potes habere. De Boragine.

Borago herba est calida ⁊ humida in primo gradu sanis ē cōis ap pa bēs folia. aū folia dum uiri dia sunt precipue cōpetit medi cine. ex iacta nō. secūdo semi na. uirtutē hēt gīandi bonū li giune. ¶ Ex ualet contra melancolias ex egritudine. sincopi cātib; car diacis. melancolicis comesta cū carnib; ul' condita cū sagimine. ¶ Contra sincopin sit talis us. ex sūco boraginis ⁊ cucharo fiat syrup̃. ¶ Contra caducā passionem ⁊ epilentiā fiat syrup̃ ex sūco ei⁹ ⁊ cucharo addito pulue de osse cor dis cerui. ¶ Contra melancoliā ⁊ e pilentiā in sūco ei⁹ fiat decoctio ne ⁊ in colatura fiat syrup̃. Si de

Ysidra

est herba semen decoquat' in aq̃
& colata fiat syrup'. Et nota q' se
mina p' duos annos in magna
efficacia seruantur. Radix nõ cõpe
tit usui mediane. herba etiaz
comesta sanguinẽ bonũ geñat.
Contra yeteritiã comedatur fre
quenter cũ carnibz acta & suco ei'
& scariole placens in potu utatur.
Baluca calida ẽ in me. De baluca.
dio scõi gradꝰ humida in pma
pio scõi. huius duplex est mane
ries domestica. s. & agrestis. pl'
cõpetit cibo quã mediane. iuue
nibz hñt gñandi sanguinẽ spiꝝ
sum & multũ. vñ augmentat
libidinẽ cõualescentibz & melã
colicis. Nocet cruda ul' acta co
mesta uiridis & nõ sicca. fit etiã
ex ea conditũ cinglex. Ad
cottũ eyatandũ & digestionẽ cõ
fortandũ. Accipe radices & decoq̃
bñ quas cactas inde minutim
& exprime aquã in forma mag
da leoĩs quibz addicat' mel di
spumatũ & coquant' ad mell'
cõsũptionẽ & cõtinue moueãt
ur ne adhereat cacabo. in me
dio decoctionis si habes pone a
migdalas & in fine decoctionis
pineas mũdatas si habeas. po
stea appone spẽs aromaticas.
gingiber. galanga. pipis modic'
& nucis muscate & alias speciẽ
aromaticas. De borace.
Borax ca. est & sic. in q̃rto gdu.
Est aut gũmi cui' dã arbꝰis na
scentis in ultra marinis partib'.
In estate effluit quedã nix
colitas pura & ex actiõe caloris
condẽsat' & indurat'. Effluit &
quidã ipius q' aliquãtulum
molle est & feculẽtũ & quasi ter
renũ. Borax est eligenda que
alba est & lucida & dura & si habz
sup fluitates abiciant'. Ad face
em declarandã & pannũ remo
uendũ & maxime q fit p' par
tum & etiã si fit ex calore acris.
pulus ei' configat' cum aq̃ ro.
& faces illuminat'. Ad mundifi
candã facie & depurgadã cõfici
unt mulies cũ melle albo & mũ
do. cõficiũt etiã cũ unguento actio.
Conficiũt & unguẽ ex axungia
gallinacea & soluto & puluẽ bo
racis & faces illuminat. Nota q'
in ℥. duabz aq̃ ro. ponit' poni
ʒ. iiij. In libra mellis ponatur
℥. i. boracis. Ad mundificandũ
& ad ferũ mortuũ & sicandũ
& sanandũ fiat suppositoriũ ex bora
ce & suco centogalli uirtutẽ hñt
cõstringendi & attrahendi. De
Betonica ẽ ca. & sic. in betonica
tertio gradu. cui' folia & caput cõ
petunt usui mediane. exsicca
ta & multe fiũt efficacie. vñ cũ
inuenit' in receptõe folia ponẽ
da fiũt. Ad dolorẽ capitis frigi
di ex frigida cã in eo existente. fi
at gargarisma ex decoctione ꝺ
coctionis betonice cũ statis sagri
a in aceto. Si fiat ex anathi
mata stomachi dat' unũ ꝺce
tis betonice. Cuius cõtra do
lorẽ facti ex cã existẽte in ca
pite. Contra dolorẽ stomachi
detur decoctio ipius in suco absi
thy cum calida. Si debilitue
hemẽs constipatio ut yliaca
passione precedente clisteri fiat
hoc remediũ dicẽ. Ad matricẽ
mũdificandã & concipiendũ
nandũ fiat fomẽtũ ex aqua
decoctionis betonice. fiat & sup

polituri. detur ℈ eleuarũ ꝙ fec
tũ ℈ pulue ei℈ melle. De berru
Berrus frigide ℈ sicce cõplexi oc.
onis est in scõ gradu. Est autẽ
gũmi auẽdã arbores in ultima mã
nus partibus nascentes. In esh
no tp̃e quedã gũmositas effluit
que actẽ calorẽ mouerat cõsic
catur ℈ unit dr. Tres sũt tp̃es. Qꝝ
dam tp̃es est subactu colorẽ. q̃dã
subrufũ. quedã subalbidi. q̃dãq;
sic dũ modo sit lucida bñ ũtuẽ ꝙ
glutinãdi ex gũmositate clarifi
candi ℈ fluandi q; sanas putre fe
cerunt ei sup̃ alios colores ponit
ut lucescant. ℈ alios colores ser
uat. diu fluam pot. cui⁹ talis
sit. Contra fluxũ sanguinis ena
ribꝫ pulus ei⁹ confectus cum albu
gine oui imponibꝫ ℈ frõti supponat. ℈ dr simpatica qua fit cõ
glutinatiuꝫ. pulus etiã na
ribꝫ ingrat. Contra uomitũ co
lerici fiat emplm ex pulue ei⁹ o
lybano ℈ albugine ouo. ℈ furcule
pectoris supponatur. Jem ℈ fiat
contra distillatiã addito aceto ℈
supponat pectini. Pulus etiã
eius cum ouo sorbili aut⁹ ualet
contra uomitũ colerici aut⁹ si
mꝫ etiã. Valet ei pulus ei⁹ ꝑ
interiorẽ ℈ exteriorẽ solutionẽ. pul
uere ei apposito mirabolanꝰ saler
nitane facti. Et nota q; berru
℈ uecabre idem ẽ. De branca ur
Branca ursina calida est ℈ sina.
humida in pmo gradu. Ymatẽ
bñ mollificandi. maturãdi ℈ le
niendi. Contra frixu apostema
talis ei fiat us⁹ folia contusa cũ
cum arungia porcina uetꝰ ℈ sup
ponatur. Contra ulcũ spleis
℈ aridũ ẽ nerui⁹ fiat ungin
er branca ursina contra ℈ maca
ta diu in oleo. colature addatur
cera ℈ fiat ungũ conf̃ pdã. Nota. q;
folia recenta sep̃ sũt ponẽda un
guentis. De berberis.
Berberi frigidi sũt ℈ sicci in scõ gr̃
du. Sũt autẽ fructꝰ cui⁹dã arbores
rotundi aliquãtulũ oblõgi ℈ a
liquãtulũ subrufi. Eligendi sũt
continui ℈ nõ putrefacti. Valẽt ꝙ
febrilẽ discaliditatẽ ut syrupꝰ fiat
cocꝫ decoctio in aqua in q̃ addito
sucharo fiat syrupꝰ. Contra ca
lefactionẽ epatis pulus cocꝫ cũ
succo solatꝰ ꝙficatꝰ ℈ epati supꝑ
natus. Contra dolorem capitis
ex caliditate. tota nocte diu mit
tantur in aqua macerati. mane
detur in potu. Et nõ. q; ꝑ septẽ
anos ꝓsunt fluati. De bellicu
Bellicali matutini frigidi et lus.
sicci. si excellus nõ determinati
ab auctoribꝫ. Sũt qi⁹ bellica. ar
ca litoris maris repũnt. In un
guentis ad facẽ clarificandaz
ponũt ut in unguẽto cãno cumꝰ
us⁹ sit talis. Contra faciem.
pulus ei⁹ subtilissim⁹ resoluati
cum arungia gallinacea puul
resoluta fiat ungin. Et nota
q; diu ꝓsunt fluati. De bistorta.
Bistorta frigida ℈ sicca. si excellus ei⁹ ñ
determinatꝰ ab auctoribꝫ. si ex ponti
catie vigolatꝰ ẽ frigida ℈ sic
in tercio gradu. Yuruẽ bñ cõfortan
di. cõstringendi ceruẽ ℈ soluendi
di. Contra uomitũ ex debilita
te ul feruore caloꝛe. pulus ei⁹
ꝙficatꝰ cũ albumine ouo. ℈ sup
regulã decoquatur ℈ detur pati
enti. Contra distillatiam ocꝰ
cum succo plantaginis. Ad in
stricta sistenda ex aqua pluuiali

decoctis pulnis fiat. ¶ Ad coctum umandū fiat cumplim ex pl' uene bistorte in quantitate nō .s. z spēc aromaticar in eadem quātitate. ¶ Fiat z pōcū somē tum quia bistorta adunat cō ceptum quia .s. confortat unū trectuā matrias. Pulnis etiā bistorte uulnā consolidat z cō glutinat. ¶ Et nō. q' bistorta hē la est cuius radix z bistorta ap pellatur. z ē tortuosa similis gi langre. si nō hēt acuū.

De ciclamine. De camedreos.
De camphora. De carui.
De coloquintida. De cimino.
De cassia fistula. De cicuta.
De cuscute. De accy.
De cardamomo. De capo.
De cetrach. De calamo.
De cupparis. De cozallo.
De calamento. De catapucia.
De centaurea. De cerfano.
De castagnea. De costo.
De calfaleco. De citrabro.
De culcle. De colofonia.
De capill' ueneris. De cucurbita
De cipresso. De celidonia.
De cynamomo. De coriandro.

Ciclamen calidū ē z ¶ De ciclamine. siccū in tēo gradu. q' z cassini ō2 pinis pōtū. et malū ēr appellatur. Radix aūt ei' ciclamen appellatur. qualiā hēt nutritiuitates que quāto sī maiores tanto fuīt efficatiōes. Radix tragi ireens z ignē excitata magnā hēt efficaciā. si ireens maiorem. Debet aūt cicla fine autūpni colligi z in q'uo2 partes diuidi. z p filum suspēdi i umbroso loco ut ad solem purpōr pbiēnū in mīra efficacia fuam. hēt aūt uirtutē dissoluti uā. constipatiuā. z attractiuā. cuius usus talis sit. ¶ Ad emōroi das inflatas z nō fluentes et ei rem appārentes sup aspgat' pul uis eius ul' illinatur ex suco eius. postea supaspgatur pului elebori nigri z tolaz. ¶ Si uero lauatiue inuciatur in modica q' tate p clisterē. ut fiat suppositoriū. postea inuciat' pulnis pdictus cū clistere hoc modo. Pulnis in clistere ponat' postea in sufflet' cum uesica porcina l' aliquo uase simul' inflatur. Quedā aūt mulier sal'nitana plauit q' sucus ualet ad oēs fluxus z emorroidas. ad mūstrua prouocanda z matricē mūdificā dum. tritūm magnā resoluē ī oleo muscellino ul' cō z bullit ad ignē cū aclamine. z de lōbi ce in hec intincta fiat suppositoriū. ¶ Contra tenasmon ex flegmate uitro sue radicis in ipō pomo bullat ex oleo cō. z cum lōbuce inde intincta fiat suppositoriū. ¶ Contra splenis uicū. malū ēr in multa quātitate mūda z trita p .xv. dies in oleo z uino macerētur. ī cui colatū addat' cera z modicū acetū z fiat decoctio usq; ad spissitu dinē pōdenabz alus mollificatiuus. hoc efficax ē si postea iungatur ul' ex suco eius ul' ex pulnere. si deest suc' confice cū oleo z cera in modū ungti. sepi' pbatum ē si unungatur pars egra. ¶ Mulieres z salernitane in ultimo die luna defluxe accipiunt sic ciclamē z ponū supra splenē z cū securi manēt ī tuo

partes dicentes q̃ quo magis. ꝛ placens respondit. quim uem splenē. ꝛ postea suspendūt unū dicentes. fiat delicat partes iste acclaminis trahūtur splen ꝛ postea inungat̃ predicto ungtō. ¶ Contra apostemata ex cā frigida q̃ nō possunt rumpi p̃ spissitudine eius. pomū quim conter̃ ꝛ cū oleo bullat ꝛ calidum supponat̃ aut p cerotum aut p unctiones p̃ gabitur apostema. ¶ Conē stillam tenta de radice ponat̃ os clangat. os ꝛ aliq; si mō fuit amabit. ul' q; melē est cū tena culis auferri pōt. Pulus ei' carnē superfluā cōsumit. ¶ Cōr̃ pulsū. pulus ei' aspergatur sup aliq; stuellū. ꝛ naribꝫ ponatur. Camphora ca. ē De camphora. ꝛ sica in tertio gradu. Dicit̃ aūt quidā camphorā ee gūmi q; talis ē. Est aūt fruc' cuiusdā herbe crescentis duas cubitis ꝛ alius milius qui camphora dr̃. Hec aūt habet similitudinē nucis camphore si magis ē aromatica. Hec aūt habet in fine ueris colligit̃ ꝛ teritur ꝛ succus eius exprimit̃. pt̃ q; frequenti ē resolut̃ ꝛ abiat ꝛ q; puꝛ ē ꝛ liquidi' transeat. solui exponit̃ ꝛ exsiccatur. delicat̃ in stillam camphore reducat̃. virtutē hꝫ infrigidandi. constringendi. ꝛ digrossandi. Maxime in ei' cōtemptione sophisticat̃ ꝛ ex admiratione puluer' ul' alteri' succi. ꝛ efficitur dupla ul' tripla quātitas camphore. Est aūt eligēda alba ꝛ lucida. turbulenta nō est adeo bona. Sophisticata aūt ex admiratione recipe. ī. uer-

mas unc̃ tres ta camphore. Est aūt unus in substātia silis camphore ꝛ exterminatē silis in odore. Sed discernuō qua uermis solidum hꝫ stipam ꝛ diffiale frangit̃. ꝛ si camphora manibꝫ tractet̃ cito pulueriçat̃. ¶ Et no. q; ꝙ artificialē camphora fructus facile putrefiat. pōt ꝛ seruari in uase mā moreo ꝛ meli' in alabastro. pōt ꝛ seruari in aliquo uase cū pisto ul' milio. seruatur in magē efficacia p. x. l. annos. ¶ Contra gonorream. s. immoderatū sperma e missionē. pulus camphore distemperē cū mucilagine pisti ul' cum agresta ul' succo solatri. ꝛ inuncto plagellis ponat̃ super prepuciū ꝛ testes ꝛ supra pudēda. ¶ Contra diabetē idē fiat. et supponat̃ lamina plumbea. ¶ Contra calefactōēs epatis pulus cum succo solatri confricat̃ in quo plagelle untuate sepi epar supponat̃. ¶ Contra fluxū sanguinis cuiuscūq; fiant magdaleones et pulueri ei' ꝛ pulueri seminis urticē uste confectis cū succo sanguinarie ꝛ naribꝫ apponat̃. Si aūt fiat sanguinis fluxus ex sanguine ebulliciois ul' ex epate cū aqua frigida cōfricat̃ pulus cū pluuia. ꝛ plagelle untuate supra ꝛ temporibꝫ ꝛ gule ponat̃. ¶ Contra maculā oculi tal' sit usus. fricatur pulus ei' cū aq̃ iv. addito feniculo ꝛ ponat̃ in uase eneo. ¶ Contra pūnū faciei ꝛ ad faciē deputandū fricatur cū aq̃ iv. addito melle albo ꝛ mundissimo. ¶ Contra libidinē odorent̃ camphora p nares. sūt ei numia clous aciē exsolutos repurat.

corp' unguendo ipma cõcelat
lubiõnẽ repuat. fm illõ. ¶ Cã
phora p nares cãlicat odẽ ma
ros. ¶ Jo. q' satis cõpetenẽ po
nitur in syrupo contra acutas
egritudines. ¶ Et no. q' in fir
meli cõpetenẽ puocat stimulatiõ
nẽ si pulus eius cum oleo vio
lisemptur ꝛ penna intincta ꝛ
nares inungant' ꝛ in alijs febri
bꝫ acutis. quia nõ augmẽtat ca
lorẽ neq; maiã. si cũ fiat stimu
lans ex oleo ul' pipe ul' puter.
sẽ ualet ad rubiorem. ꝛ ad aurẽ
rem. ꝛ dolorem oculoꝝ. De co
loquintida ca. est loquintida.
in tertio gradu. sicca in sub. Po
mũ est cucurbitã fructus nasca
tus in ultra marinis partibus
circa regiones terre sancte q' et cucu
bita alexandrina appellat'.
Notandũ q' tam fructus q' quã
pomũ coloquintida dr. Quecũ
sola reputat mortifera ẽ sicut
que sola reputat teste dio
scoride ꝛ constantino. habet
medullã. corticẽ. ꝛ semẽ. Medul
la ub potissima usiu mediante
semẽ scdario. cortex aut nllam
efficaciã ul' modicã. Vñ si mue
nuatur in receptõe debẽt poni
semina ꝛ nõ medulla. Est aũt
eligendi coloquintida que habẽ
medullã cõtinuã ꝛ albã. ꝛ mul
tã ꝛ semina medulle bñ insita.
Illa ub est abiicienda que cũ cu
cumis sonat. Si aũt inueniant'
tertiora cum seminibꝫ siue sine
seminibꝫ. si facile pulũcetur
manibꝫ contãt abiicienda sũt.
põ. aũt figuri p. vj. ul' vij. an
nos. ꝛ meli in põ pomo. habẽ
uirtutẽ dissoluendi confundi
ere amãtudines ꝛ uirtutẽ purga
tiuã. Purgat aũt pnquali' fla
scdario melancoliam. Vñ ei' tali
sit us'. ¶ Contra cotidianã. ℥. ß.
coloquintide cũ ℥. vj. ul' ij. fiat
ebulli coquãt' in pomo coloquin
tide colatur addatur cucharũ
ꝛ detur pacienti in sero añ acces
sionẽ. precedentibꝫ aũt digesti
uis ꝛ purgatoribꝫ. Hoc debet fi
si post purgationẽ remãserit
accessio. ¶ Contra quartanaz
talis us'. aqua decoctois sane
ponat in pomo coloquintide ad
dita ℥. ß. uncioꝝ coloquintide fiat
decoctio. colatur addatur cucha
rum. ꝛ pacienti añ horã accessi
onis detur precedentibꝫ digesti
uis ꝛ purgatoribꝫ. ꝫ fiant si pr
purgationẽ remanserit febs. ꝫ
nõ ualet tanti ad quartanaz
si ad scabiem uetustissimã.
Contra dolorẽ dentiũ. fiat gar
garisma ex aceto decoctois in
uncioꝝ coloquintide. ¶ Contra lũ
bricos pulus cum melle con
fectus pacienti offeratur. In pu
eris emplim ex puluẽ ei' ꝛ sucu
ablinchij fiat circa umbilicũ.
Contra uermes aurium ungatur
pulus ei' cum sucu plicarie.
Contra splenis ꝛ epatis duri
em detur sucus fenuculi cũ decoctõ
ne unciꝝ coloquintide ul' ꝛ plus
eius cum ipõ sucu. ¶ Ad matrĩ
mũ dificandũ ꝛ nũ strua puocã
da fiat fomẽtũ ex aqua decoctõi
coloquintide. ¶ Pulus ei' cũ olo
aliquo decoquat' in ipõ pomo.
ꝛ intincto lombare fiat supp
positoriũ. ¶ Contra emorroidas
oleũ nucũ in pomo coloquin
tide unguas' lõbꝫ. ꝛ supponat sibi

placens frequent. De cassiafis
Cassia fistula ca. ē & hu. nō tula.
in aliquo gradu q̄ualde tēperata
est in fria oñez gradū. q̄ primul
ē crescēs ab opima tēperata.
Est aūt fruct̄ arboris que
quasi semina longa pducit. pol
ca q̄ precedunt elongant. inquol
simitur intiora in cortice acutē
calosus. condensat medulla fuscā
existente. In una capsula inuenī
untur. xxx. vl. xl. sibi cohēn
tia. Eligenda ē que caudā ē q̄
significat hūiditatē multā & ni
grā multū q̄ significat maturita
tē. & que cum cute nō sonat tū.
Que sonat humiditatē nō hz
& semina hz separata a medulla.
pōt aūt vsq̄ uarip biennū. &
no. q̄ cum reponit cassia fistula
in aliqua trita prē ab arboribz
confecta in quātitate. v. ℥. de
bet ponderari medulla & sine se
minibz si pōt ponderet. & q̄ nō
putāt̄ appetcarij apponant tū se
mina. ut sidebeat confia aliq̄
mediana in syrupo in q̄ resolui
debeat cassia fistula nō bulliat ē
co ſ in feruēti & calido resolua
tur manibz usq̄ quo tota resolu
ta sit. & postea pigant semia ex
tracta. & sic offeat medica cū cas
sia fistula. ¶ Cum in decoctiōibz
inuenit. ℥. ij. debēt poni cum
cortice. & postea sola medulla re
soluat̄ in feruēti aqua abiectis
seminibz. postea imp̄mit plus
vel minus vl' mulcolano. vl'
cor cū quo debet fieri purgatō. hz
aūt virtutē lenitiuā & mundi
ficandi feruorē sanguinis mi
rabiliter mitigat. vñ vale in a
cutis febribz cassia fistula cū aq̄
omnil'. i. aqua frigida p se. In fe
bribz aūt purgationē ut̄ē mol
lit & aptū purgatiū reddit. De cas
sulane ca. ē. in primo gdu. cute.
& sic. in scō. Est aūt cassane pdu
cta lini que arca linū habet cum
floribz. debet colligi p duos ānos
pō seruari. hz virtutē purgādi
melancoliā. flegmā flā
tū cōpetentē pōt in decoctionib;
purgatiuis miliam & ſ flā. aqua
decoctois ei' valeo.
Si ſ pō hū herbā in magna quā
tate pām h̄ buam bñ decoctam
cum bz & pectoris & aluis inbus do
lentibz cataplasmatus. De cardā
Cardamomū ca. ē & sic. momo.
mi primo gradu. Est aūt arbor
cuius frucs ul' pul' seruā. Arbo
aūt mūpi ueris. fructus pducit
quotiā siliq̄ arborescentes sic ē
semē rute ul' similes uuis i q̄bz
semina concludunt. Cui due sūt
maneries. s. mondatā & siluati
cum. maior & minor. Cardamomū
maius melius q̄ magis aromaticū
ē. Est aūt eligendū q̄ maius ē. &
hz aliq̄ tulū acuminis. & oblon
gē acuminatā. Cum aūt pōit
in mediana debent abia lapi
tula & debz confringi cū pīnis
p pulueres. Abiciant fusles
p. x. annos pō seruari. virtutē
hz confortandi q̄ aromatizata
& dissoluendi & sumēdi ex q̄
litatibz. ¶ Contra sincopim & cardiacam q̄ frigida causa. fi
at decoctio ex in uino odorifō
& aqua. & detur placenti.
¶ Ad debilitatē stomachi & digc
tionē confortandam pulus
cardamomi cū semine aneti
detur in cib. ¶ Ad appetitū p

uacuū ꝛ ſuomitū cōſ ex frigi
da cū · pulus ei⁹ cū ſuco mente cō
ficiatur ꝛ alui mūdi offāt fiat
ſyr⁹ h. Pulus cardamomi cum
menta uiridi ul' ſicca in aqua
ſalumacha ꝛ aceto coquatur · et
ſpongia mundi oꝛi ſtomachi ſup
ponatur. Cōſ debilitatē cereb
pulus ei⁹ naribꝫ applicetū. Si fi
at trauma ponatur pulus ei⁹ cū
muſcellino in teſta ouꝝ ſup cine
res calidos uſq; dū bulliat. ꝛ ſic
ungatur capō. De cerusa.

Cerusa fit · ē ꝛ ſic. in ſcō g. Cerusa
flos plūbi ul' gerſe appellat · fi
at aūt ſic. Accipe laminas plū
beas quadratas in quātitate bi
ꝛ imple uaſa fictā ſupi⁹ medioc
ter anguſta in latitudine pedi
um ꝛ ſ. fortiſſimo aceto ꝛ uaſi
tamē pulus impletis pone ua
lum ſup orificiū uaſis ab una
extremitate ad aliā extremita
tē ꝛ ſuſpende laminas plūbeas
pforatas ſpatio viginꝫ quatuō
ab aceto cum foliis. ꝛ poſtea co
opi orificiū ꝛ uas ſilr pino ul'
ſtamine poꝑtime. ꝛ pone in
obſcuꝝ loꝯ ꝛ clauſe boſtium
ꝛ ita dimitte p. viij. mēſes. In fi
ne quātū mēſis api hyſtū ut ꝛ
uis aceti exalet. In tēta die di
copi uaſa ut fortius uis aceti
exalet. ꝛ muenies quaſdā tubā
ſtratas ꝛ muſallagines ēt plū
bū q; muente in minori quā
tate pius fuit. illas cultello abra
das ꝛ pone in uaſe magō. ꝛ appē
aquā ꝛ malaxa pedibꝫ. poſtea
aquā illam abice ꝛ pē ſiccam q
remanet in uaſe aliquātulū q
cato ꝛ appone aquā ꝛ ſolu expē
aqua cōſtipati aliā appē. ꝛ ita
facies donec ſit albiſſima. ꝙ cū
pone ad uaſe illo cōcauo. uū ꝛ cerū
ſa uolumdi ut. Notandū ē ꝛ q; illi
qui faciūt cerusā ſepius maūt
apoplexiā · epilēſiam · paralyſim.
arthreticā. pp frigiditatē aceti diſ
ſoluentē ꝛ mortificantē. hēt aūt
ututē cerusa mundificandi ꝛ
exiccandi ſup fluxuras. ꝙ quedā
mulieres ſic ea utunt. prius ab
luū facie ꝛ poſtea pulueriſant ſubti
liſſimū medicamē ſup duaſt.

Alie aūt meli' faciūt. q; cerusā a
liquatulū fendā ē cōficiūt eā cū
aqua ut. ꝛ ex pōnt ſoli mayume i
eſtate. aqua cōſūpta aliā apponūt
ꝛ hoc faciūt donec ſit albiſſima.
ꝛ aliquātulū aromatica ꝛ unfo
mātē pillās ꝛ faciei apponūt.

Alie aūt apponūt pulueri boza
as ul' camphore ul' utriuſq; ꝛ belli
alu marini ꝛ meli opamē. Et
notandū q; ille q; utunt longo tpe
adhibitē cerusē doloꝛē dentiū i
currūt. putrefactionē ꝛ oris ex
apparū. De cappari. Stomachi
ſiue cappuris ca · ē ꝛ ſic i. ij. gō.
Eſt aūt cappuris ut quidā di
cūt herba · alij q; fruticet i mā
rinis partibꝫ. in apulia ē
ꝛ aliis locis repitur. Cortex ra
dix · flores ꝛ folia cōferūt medi
cine. ſ; pcipue cortices. Debēt aūt
corter colligi a pnapio ueris. ꝛ
in umbra ſuſpendi uel ad ſolē
ſiccari. ꝑ quinq; annos in multa
efficacia ſeruatur. Eligenda ē
que cū frangūtū nō pulueratū.
ꝛ que ſubruſa ē ꝛ ſubamara. flo
res aūt ei⁹ cū adhuc ſūt albeoli
ꝛ nō dilatati debēt colligi. qua
cū dilatati ſūt flores nō ualent.
Accipiūt cum ſale ꝛ aceto ꝛ cōdi

unē fruant p anū ul duos hu
tute br incitandi appetitū. huo
rum in ore stomachi existentē di
gerendi stomachū confortāt. in
frigidatū calefaciūt. abz ei fūt
mediana. Contra splenis uiti
um. r equus duriciē ualz rumū
decoctois cappuris. fiat ungēti
q̄ pstillimū ē nō min ualens q̄
agrippi. Pulus ei in magna
quātitate g ficatē cū suco maratī
postmodū addito uino r oleo fi
at decoctio uſ ad spissitudinez
aliquātula addita cera fiat un
guentū ualz r ad idē hoc electua
riū. Q. tz. ÷. ij. pulūs cappuris
r i. ÷. pulueis cortices radices ta
marisci. confiantē cū melle et
decoctē cortecū radices tamari
sci. Suas foliox cappuris aum
auribz i mullus ūmes necat l pul
uis cortic in oleo coquatē colentur
auribz infundatē. nō solum ūmel
necat q̄ r surditatē subuenit. r aum
bz fistulosis. Ad lūbos pului
eius cum melle g ficus decē pa
cetur. Contra scrofulas nouel
las detur aqua decoctois cortic
radicū cappuris brusci r spugi
ungantū hoc ungtō. Accipe rutiz
r pentē r radice capui r caudā p
spacū. iij. digitox. postea pone
in olla inferi minucati pforata
r illa olla in alia integra ponatē
ita q̄ fundo olle pforate ponatū
in caldario aqua pleno r bullat
olla uter calore aque resolua
tur serpens cui pinguedo ad ī
ferioza olle defluens hūiditate
aque g fuatē. Et illa pinguedie
r pulie ellebori nigri r puluē cor
ticū radicis cappuris fiat ungīn
quo inungantū scrofule nouel
le. Lauetur i pinis aqua pdicta.
Valet ad yliacā passionē r arteri
cam. Accipe librā pulūs corticū
radicis capparis r decoquatē i su
co radicis ebuli. addatur zucharo
r fiat syrupus. detur autē bis in
ebdomada seu ul mane cū cali
da. Et no. q̄ cū mueiē ei recep
to in mediānis cortex radicis
ei debet poni. De calamento.
Calamūtū ca. ē r ce. i tho gradu. ē
uite hūi que alio noīe nepta dr.
Calamentū mōtanū melior ē q̄
magis siccū. cum flores pouē
debet colligi. r p anū pēdere
in umbroso loco suspensū. ubi
debet desiccari. br autē utuntē dis
soluendi r cōsumēdi. Contra
frigidā cuiusmodi. a sima. hentiē. dē
unū decoctois ei r nue pulle. li
quiriae. vl unū decoctois eius
pulūs r ficatū pullax. Valz i
electuariū q̄ dia calamētū dr r q̄
recipit pulueē calamētū in mag
quātitate pulueē gingiuē uel
liquiē. in ptia ul in quarta parte
cum melle confiantū pstillimū
contra predā. Detur r pulus
eius cum ouo sorbilli. Cribel
le r fiant de puluē ei r farina
ordei. Contra doloē stomachi
r frigiditatē intestinox utatur
piaens puluē ei in abis r uino
decoctois. Contra frigidum
uruma ungatur accipiū ex mel
le decoctois eius. postea fiat sa
cellatio ex puluē ei calefacto. r
in olla rudi ul ex qua bibat mul
tū anteri. Contra relaxa
oēm uuē fiat gargarisma ex a
ceto decoctois eius pulūs r pl
uere tosax. Postea cum puluē
tosax r calamēti illeuata status q

pertr. Contra tenasmõ qr̃ flematē uterꝰ. ul' ex alio frigido humore inungant̃ renes ex melle solo. ul' ex melle decocto nus eius pulueris. postea sup ipsꝰ puluẽ colofonie z calamẽti fortiter cum aliquo pĩno ingetur. cum z asellat pulus cum bombace anno supponat. sic lr̃ certa ẽ mat̃ plateariꝰ. Ad ꝛ siccandã sup fluitatẽ z hũorẽ matrias fiat fomentuz ex aqua decoctois eius herbe. ut testant̃ mulieres saler nitane mulꝰ ualet. De centaurea. Centaurea ca. ẽ z sic. in ẽo ḡdu. Est aũt centaurea h̃z amarissima uñ fel ſre appellatur. Est aũt centaurea maior q̃ maiꝰ ẽ efficaꝯ. Est z minor q̃ mũ ris. Dr̃ aũt albẽr q radix maioris ca. ī. 11. ḡ. z h̃r amaritudiẽ cũ quadã dulcedie. h̃r z pũgata tẽ. uñ h̃r ũtutẽ cõgluinãdi ex pontica tame. diuretica ũtutez ex amaritudine. Centaurea z maior h̃r efficaciã ſm folia z flores. uñ cum incipit flores pduci debet colligi z in umbro ſdo loco ſuspendi z desiccari. p annũ in multa efficacia seruatur. h̃r aũt uirtutẽ diuretica atẽ tuã. consimiliã. No. q cũ inuenit̃ centaurea. addito guchaw ualz ꝯ oppilatiõez ſplenis z epatis. renũ z uesice. stranguriõsillinctias. h̃z a z ipã in uino z oleo decocta renibz z pectini arcta pudenda z pulmoneon cata plasmata z cruã sup̃ splenẽ cõfert. Syngim z confectũ ex pl̃ uere ei' ul' iuco ul' oleo addita cera ualet ostia splenẽ. Ad epi tus z splenis diuraẽ fiat syrup̃ hoc modo. Jn iuco centaure coq radices feniculi. petrosellini. apij. quibz decocta cola z in cola tura addito guchaw fiat situp̃. ualens plurimũ cõtra lãgr̃ pciaam siue hȳs iuam in decoctiõe apij. feniculi. petrosell. pr̃ puluerẽ z addito guchaõ fiat syrup̃. Contra yliacã passiones pulus eius cum aqua hiacana z oleo p clistẽ iniciatur p̃cedẽte clistẽ mollificatiuo. Detur z p os. v. ℈. pulꝰ eius cũ bibda cum aqua calida. Ecẽ ũ dr̃ contra paralim. Contra uermes auriũ inuciatur suc⁹ cui cum iuco porri⁹ myrtus auribz stillet̃ur. Contra lũbricos detur iuc⁹ eius ul' pulus cũ melle. Ad tussi clarificandũ suas radices centaurie maioris cum aqua iv. misceat̃ z il linat̃ oculis. Ad ulcã cõsolidanda teritur radix z sup̃ pũ consolidat. cui rei argumẽtũ ẽ q si ponat̃ cum car aliq̃ tulli consolidat ut dicẽ cõstantin. Ad maculã fiat pl̃ colirium de puluẽ eius z aqua iv. hoc multũ ualet si mag̃ sit macula. si aũt sit parua ũ deber apponi qua consumeret substanciã oculi. suppone tñ lucem in unctũ in oleo muscellino cui admixtus ẽ pulꝰ ei. Ad tussi pectoris accipe iuc⁹ z tria grana pipis pulissimi armoniaci. z conficiat tota in usu. z hoc si fuit ex frigidis cã. pcedentibz aũt calidis unctõibz. Ad mulierũ pudenda accipe serapinũ z cale

1232

fiac ad ignem z adde pulueris z
nō conglutinet cum semp mo-
posita intinge in suo ceraure.
z fiat suppositoriū. vl' fiat sup
positoriū ex pulueri ei' cū amū
ca olei confecto. De cassia ligned.
Cassia ligned ca. ē z sic. i cno gdu.
est aūt cassia: corter cui' dam
fructus nascētis iuxta con-
fluuia babilonie. Cassia aūt dup'
est. cassia fistula z cassia ligned
Cum aūt accipitur simplr cassia
ligned ul' xylocass'. idē ē. cuius
due sūt spēs. vna ē similis cana
momo que olēo subtilissā ē. z tota.
que soliditatem hr̄ sūm. z cū frigid'
ul' plicāt. ē. relistit. acuū hr̄ sa
porem dulcedini mixtū cū aro
maticitate z tsta melior ē. nō tn
carnū in medio nis. Alia spēs
ē que subtilissā ē parti hys colo
res distinctos. Et ignorāt ē q nō
frangit' statī. z plicāt. z cū frigid'
colores hr̄ mixti' subalbidos di
stinctos z plures subtilissos. sa
porem z habet acuū dulcedini
admixtū cum aromaticitate. p
aūt p āños. x. f uarī. Sophisti
catur aūt qn̄ ēt admixtū cor
tici cappāris. z dicēnatur q: ra
dix cappāris subamāi saporis ē.
hr̄ aūt nutrimē duplicē ex sub
tili subā cōsimōdi ex qualitatib'
confortatiuā ex aromaticitate.
Contra febrē tertiana. ul' alias
frigidas capitis z epilēsie. dēt
tres pille ex pulueri castlieligner
z laudano optimo confice. mire
confortat cerebr. Fiat z sufful
migatio hr̄ sū. pulueris castlieli
gn̄. sup carbones sup mitr̄ pōat
z aqua vi. sup spargat. z recipiat
patiens fumū. Contra rigi

tatē z dullitatē z pussionē nerui
ueslice. vinū decoctois ei' decur
patenti. Castlieligne ℥ pulueris i
oleo muscellino ul' laurē cōi de
coquatur. et quo inungat' ur
gi pitenēs z partes dolentes.
Contra oppilationē splenis z epa
tis trium z uesice valet li i aqs
z syrupis eor̄ ponat. Contra ti
gidicatē stomachi z ℥ comē p dāal
canis valet unū decoctois ei'
z mastichis ieunis dati. Pigmē
tum ℥ frīm ex melle z uino in
aqua decoctois castlieligne. stomachū
infrigidatū calefacit. z digestiō
nem adiuuat. Contra feto
rem oris fiant pille ex pulueri
castlieligne. storacis. z calamita. q:
storax calida bona mālis mala
xari pōt. Hec pille ℥ ad oēs do
lorem mēbor frīm ex frigidis cā.
Valet contra fetorē abscessus pi
pilis abluuiandō loca cū uino z aq̄
rosacea decoctō castlieligne.
subasellis z cōruptionū gingi
uar̄ fiat gargarisma. Contra
fetorē oris ℥ castlialigne cōmasti
cata aut oīo tollit. aut saltem
palliat. Ad mīstrua prouocanda
z matricē confortandā fiat sup
positoriū ex lombricis mundo i
oleo muscellino ul' cōi decoctois
pulueris castlie. Confert ei' z bul
lita in oleo muscellino magen
suppositus mīstrua prouocat.
Contra cardiacā passiōz z sincop
pin valet syrupus fēs ex pulueri
ei' z uolat. De castoreo.
Castoreum ca. ē. in tno g̃. sic. i
sacō. Est aūt castoreū testiculus
auīā alial' q: castor appellāt. f. bi
uer. Quidā aūt dicunt qd ipse
seuacus uenatores insequi cū

ꝑ teſticulos deruḃ; ſunditꝙ ꝓcat
q̄ falſum ē. quia nō eſt tante vi
ſcerib⁹. ¶ Jꝑi etiā magis miſe
cantur cum ꝑ pellem quā ꝑ
teſticulos. Jꝑi aūt qui teſticulō
abſcindunt in uno boſo low ſiſt
pendunt ꝙ ſiccant. ¶ Et no. q
ſi fuerit caſtoreū uuiens nō eſt
tante efficacie ſ illō caſtoreū ē
albū ꝙ molle. ¶ Si aūt ſit ſi
uentute ul' puꝛ ꝓcedit in unē
tutē illō caſtoreum. q. ec eo eſt
optimū ē. Si ſit in decepita e
tate nō ē tante efficacie. Adul
terant quidā caſtoreū ſic. Acci
piunt quidā pellē in q̄ fuit ca
ſtoreū ul' aluū teſticulū reēt
puꝛ ꝙ implent ſanguīe ꝙ ſiuus
ꝙ addūt pulueꝛi caſtorei ut hꝫ
beat odoꝛem caſtorei. Alii ponūt
ſuum ꝙ ſanguinem. Alij meli⁹
ſic. imponūt ſanguinē ſagapi
um. puꝛ ꝙ ſiuos. puꝛ ponūt ut
ſit acuti ſapoꝛis. Eligendū ē
aūt caſtoreū q. mediocriſ hꝫ a
cutum ſapoꝛem. quia ſi hꝫ ml'
tū acutū ſophiſticatū ē. Si aūt
nō hꝫ acutum ꝙ ſit quaſi ſuꝛdū
ſophiſticatū ē ꝙ ſi nō hꝫ ſiuos
intricatos. Bonū aūt caſtoreū
hꝫ mediocriſ acutū ſapoꝛē glu
moſum ꝙ ml'tum horribilē. et
ſiuos intricatos ꝙ adherentes
pelliculis ꝙ nocētes ad alte
ram ꝗ remutatū. pōt ſeruari
p. vij. annos in multa effica
cia. meli⁹ tamē ē ſi pōt hꝫ recēſ.
¶ Cum ponit in medicinis deb;
abſcindi pelliculā. ꝙ illō q̄ interi⁹ ē
debet ponderari ꝙ in medicīa po
ni. hꝫ aūt uirtutē ꝙ ſimūdi odoꝛi
ferendi attenuandi. ꝙ aperiendi
noſtā loca ꝙ fortandi. ¶ Contra
epilenſiā ꝙ abas cāſ frigidas capi
tis unguatur caſtoreū in quāti
tate. ℈. ſ. detur ī quātitate ℈
trū ul' ℈. ℈. cum ſuco rute. ī
pone ul' unū decoctois ei. ¶ Cō
tra paraliſim linguē. pilluſ ei
ſub lingua ponatur donec reſol
uatur ꝙ conſumat'. ¶ Contra
paraliſim totius corpis detur
unū decoctois eius rute ꝙ ſal
uie. ¶ Contra paraliſim unge
ſiat fomentū cum pertinen ex
uno decoctois ei' frequenē ꝙ
ſiup cataplaſmetur ſepi'. ¶ Cō
cinoꝛā fiat decoctio ei' cū ſuco
agni caſti. ꝙ addito modico ace
to cataplaſmes ſiup uenas ꝙ pe
tinem. ¶ Contra litargiā ꝙ uoc
tur ſinutatō cerebꝛ confortat ꝙ
cōmouet. vl' fiat decoctio ei' de
menta ꝙ ſuco rute ꝙ modico ace
to ꝙ abrado occipitio fricetur bñ
manib⁹ ꝙ cataplaſmes. Et pul
uis eius cū ſuco rute naribus
inūgatur. ul' fumū ꝑ nares re
apiat. De auribꝰ.

Auriꝫ ca. eſt ꝙ ſic. ſi tū tempate
eſt aūt ſiruetus auuidā ar
ris in tranſmarinis partib⁹ ꝙ
india naſcentis. pōt aūt ꝑ an
nos. x. ſeruari. Eligendū ē que
mediocriſ hꝫ acutū ſapoꝛem.
cum multa aromatis acute. vñ
contra ſincopin talis ſic uſus.
Pilluſ ei in quātitate. ℈. mit
tatur cum ſuco bolagimis uel
ſuco rasias puſtinace ul' ſoli
q̄ eius multum confert.
¶ Contra frigidum reuma capi
tis ꝙ ad cerebꝛ confortandū
odoꝛetur ꝙ frequenē naribus
apponatur. ¶ Contra frigidita
tem ſtomachi ꝙ diſcoloratiōnē

ex frigiditate puluis ei dꝫ ī
cibis. ¶ Contra discolorationez
fiat pigmentū ex uino ⁊ melle
et aliis spēb; posita calide ī ma
ou quantitate. De capill' ueñis.
Capill' ueñis frigide ē ⁊ siccꝫ ople
xionis tempate tñ ē ex subtili sb
stanaa. Virtutē hꝫ diuretica. et
tranſ multe est efficacie. purū
pōt fluari herbu subtilis ē. ¶ Cōt
calefactiuē epatis detur aqua d
acetosis ei addito cucumꝫ fiat sy
rupus. ¶ Si fit etiā cum uino sple
nis addatur aliq calidi diuretī
cum. ¶ Contra epatis calefactio
nē ⁊ ex suco eius mūcee plagelle
suppnat ul ī ipa herba trita. De
Ypressus ca. ē. ⁊ sic. in cypresso.
primo gradu. arbor ē. poma lignū
⁊ folia usū mediante operat. Si po
ma stiptica sūt ⁊ cōsolidatiua. li
gnū ⁊ folia diuretica. ¶ Cont̄ flu
xū uentris ex debilitate uirtutis
retentiue comedat puerens po
ma tosta. Vl pulius pomi sic
a in cibis detur: bibat ⁊ aquā de
coctionis ei in aqua plumbi. ex q̄
⁊ aqua lumpbetur uinū ei. Cōt
distillatiuā poma in aqua plum
bi cocta. uentꝫ stomachꝫ ⁊ pec
tūs cataplasmēt. ¶ Contra stā
guriam ⁊ distillatiā detur pului
eius in cibis. s. lignū ⁊ foliorꝫ ei
in tolio cum uino ⁊ maxime cū
musto ponat. tale uinū p̄fert
ab ydaca passione. Vinū ⁊ d̄ cor
tionis pulius ul folioꝫ ei ī ipa
accessione datū muꝫ modo ꝙtt.
Cynamomum De cynamomo.
ca. ē in tcio gradu. sic in scō.
Sunt duo grā. s. giroffum ⁊ spūs
sū ⁊ puꝫ cuiusū q̄ cortex ei cui dā
arboris ⁊ subtile q̄ cauum ē ⁊
nō spissum. est cortex aiāl fructi
cis. Virtutiq; ⁊ in media ⁊ extremi
tate. Cō giroffum ē in nomicis ⁊
medianis ponendō ē. Cō subtile
est in alis medianis. Illō q̄ ē sub
tile eligendū ē acutum hns sapo
rem. dulcedini immixtū cū multa
aromaticitate. ꝛdō. Aluthinon ⁊ sub
rufū. Cō aūt album ē ⁊ nigꝫ est
abiciendū. h̄ papua est electio. ⁊
cum eligunt̄ p gustū agnoscat
tonū. ⁊ abluatur lingua saliua
ul aqua qua tonū ita inficat g̃
tum q̄ nabeat gustū toni tonū
uideat̄. p. x. dnos pōt fluāt. Ex
aromaticitate uirtutē hꝫ cōfortā
diuersoꝝ. ex glutinositate conso
landi. ¶ Contra epatis ⁊ stoma
chi indigestionē ex frigiditate ō
bilitate. detur pulius subtilis a
namomi cū puluē caryū in cibis.
¶ Comprimit ⁊ in calamitus ponit
ad appetitū confortandū ex sup
fluitate impeditū hoc mō. cū pe
troselino saliua modico aceto
⁊ pulueꝝ; pōtis fiat calamitū. de
bitū ex aromaticitate confortat.
¶ Adonis aromaticatē cōmastica
tur: reddit ei os aromaticū. ¶ Et
notandū q̄ ex usu quorūdā aroma
ticoꝝ os reddatur aro
maticū. tū in posteꝝ corripitū
vl ex usu caliduꝝ uel garioſ. et
similiū. qua caliditate dissol
uūt. uñ fit putrefactio. ſz cy
namomū nō ē adeo calidū ut
dissoluat. Si cum aūt glutina
tiuū. ad nouas scissuras labio
ꝝ ul aliorꝫ ulcerꝫ ponat̄ plus
ei in scissura ⁊ postea fiat loti
cio ex aqua salsa ⁊ fricetur. bñ
ut exeat sanguis ut humiditates
putredine fluāt. ¶ Ex uino etiā

decoctois ei pulius abluatur prea pulius factus de duabz partibz simphiti z tercia anamomi appo natur muio modo sanat. ¶ Conf lincopi z cardiaci passione cerui pulius ei cum pulue foliorz cari ofiloz. Crossium anamomu i uo minas medianis ponat. nuquam tam pse. non ei tanta inferiet abhominatione. si molestiaz aliaz simphicu ut tapsie et si mulum. reprimit stomachuz z ei confortat. yu duplex est eius comodum. De camedreos. ¶ Camedreos ca. e z sic. in quarto gradu. Silr camepitreos. Camedreos concula maioz. camephitreos concula minoz appllatur. Et quia similis e eoz uirtz. de eisdem instituatur tractat. In fine ueris cum flores poucet colligi debet herba cum floribz z folis radicibz abiectis in umbra desiccet p annu in multa efficacia fuat. utut hz duplicata z mundificatiua. ¶ Conf stranguria z dissuria z yliaca passione z opilatione splenis z epatis. qe herbe. ul alta in uino z olo z aqua salmacana decocte. pudendis. pectini z renib cataplasmet. ¶ Detur z unu decoctois eoz contra yliaca passione. pulius ei cum aqua salmacana melle z oleo unctat p clistere. ¶ Contra oppilatione splenis z epatis. tertiu z uiaz u trinaliu herbe in uino z oleo d decte sup locum cataplasmet. ¶ Detur z hec electuariu q cotidiane er melle z duabz partibz pl ueris utilr ul alta. z una parte lapidis limas z lapidis frage. nec o porter queri limon tripon ul electuariu duas hec habitu. qua mirabile e ad stranguria dissuria z sauria. ¶ Et contra lapidez contra scyrosolin. z epatis z splenis. fiat decocto plurimu utilr ul alteri in oleo z epatis z splei ponat. si uindes herbis habueris ponat qe herbe in uino p x. dies ut ibi coputrescant. postea bulliant ad consumptionez uini fere. postea exprimatur p pannu solidum. fortie exprimatur tota fuco sitas. z ex illa huo sitate z oleo z cera fiat unguentum ad epar z splen. ¶ Cotra uomitu qui fit ex frigida cu coquant herbe qe ul pulueres diutissime in aqua salmacana ul aqua silice salsa. z addito oleo z aceto fiat cataplasma sup pectus. maximuz remediu e. ¶ Contra uomituz quelibz qui fit ex frigida cum lumbricos accidit pulius ei cu melle.

¶ Contra catarru ponat pluries calidi in sacell z capiti sup ponatur. ¶ Contra furfuricu capitis ul barbe. farina lupinoz amaroz decoquat in aqua sal sa addito aceto in aqua cola ta ponat pulius utilz ul alteri postmodu abluatur cap. contra paralisim. hle in uno decocte loco doleti sup ponat. ¶ Ylceri z uulna solidat pulius eius supaspsus. ¶ Ad matrem mundificandi z nistrua, puocanda z ad matrem infrigidataz ex flatibus sup fluentibz cale ficendi coquant hle ille in aqua duu z faciant inde fomentuz

mulieres. z herbe ille cataplasmentur sup pudenda. Pulus caz moleo decoquat z bonbyce in aceto sup ponat. vl' pulus cõficiatur cum succo malue cõe. z sup ponatur.

De caruj.

Caruj ca. ẽ. z sic. in tho gr. Caruj z semẽ z qđ herba appellat. in transmarinis partibz z sicalis crescit in multa quãtitate p. v. annos fluatur. Virtute hꝫ oui tertiã. vñ unũ decoctois cuis frangit lapidẽ. diffluentes z thn guriosis confert. Pulus z in cibis z digestionẽ ꝙfortat z cõe volitatẽ excludit. In salsamẽtis appetitũ pducat. Sto. q' sese tũ in medicinis putamus.

Caminũ.

Caminũ ca. z sic. i scdo gradu. Est aũt semũ hꝫ in multa quãtitate in salsis. non sophisticatur pp copia. p. v. ãnos fluatur. Virtute hꝫ diuretica z subtiliandi humolitatis. vñ sũptũ in cibis z potibz z salsamẽtis digestionẽ ꝙfortat. Vinũ decoctois el' z semis feniculi dolorem stomachi z intestinoz tortionẽ ex uentositate mitigat. Contra frigidã tussi: detur unũ decoctois sicuũ sicca z caminũ. Electuariũ z confectum ex caminũ z semine feniculi bruscũ z melle conf. tussim frigidã utile ẽ nec opꝫ querere dianisum. vl' oya caminũ. Cõtra dolores z tumores flatuz caminũ z ficus sicc. z bñ tre. i unũ decoquãt. z post emplastr. factũ sup locum dolentẽ põat.

Contra frigidũ tremula. pulus el' z bacaz lauri siml' trita z in testa calefacta in sacellis põat z capite suppontur. Conf. thã guriã diffiriã z alios dolores ex frigiditate. caminũ in uino decoctũ sup cataplasmet. Conf. sanguinẽ oloz nõ in principio fluxus sed post. pulus caminj cum tuorello oui confectus sup testam calidam coquat q' oui sum in duas medietates sup ponatur sepius. Alij aliomodo quantur. cõmasticant caminũ int dentes z insufflant tũ aeẽ in oclm. Et frequens usu caminj fit discoloratio. Contra luxẽ ex cõtusiõe vl' alio ũ fiũ oui recens ẽ pulus el' subtilis cũ cera ad ignem bñ confec. z sepe apositus ẽ cũ remediũ ẽ.

D'cauta.

Cauta ca. ẽ. z sic. in tho gr. hꝫ virtutẽ dissoluendi. attrahendi. cõsumẽdi. ca nõ unum in mõtibz quia uenenosa est. z in substancia z qualitatibz suis. dissoluit ei tantũ q' fit inde manutẽ. ex quoz manutẽ membra mortificãtur. Antiqui ei in medicinis ponebant. quia tunc corpora fortiora erant. hꝫ virtutẽ potentiã. fm radices. secundo fm folia. minozẽ fm semẽ ei. Semen ei quinq; ponit in medicinis.

Contra uitiũ splenis talis fertus. ponat tota herba in aceto cũ libra. s. armoniaci p. vi. die. in nono die coquant ad ignem donec bñ resoluat armoniacũ. coletur p fortẽ pannũ. illa liquositas iterꝫ ad ignẽ bulliat bñ. addita cera z oleo fiat unguẽtũ. hoc ẽ unguẽtũ acute contra splenem potentissimũ. z contra scirrum. ulcera apostemata. arteticã. z ẽ epilepsiã. restr constantino. Cõ

arteriam ꝛ prouocatam. ex arterica natura eoquam cicuis ei⁹ in pista. ꝛ postea standū p medium ꝛ ponatur sup arteriā. Est autissimū remediū est. Contra yliacā passionē. stranguriā ꝛ dissuriā. decoctio fiat in uino forti ꝛ oleo. ꝛ sup locū dolentia cataplasmetur. Ad matricē mundificandā ex frigidis ꝛ glutinosis humoribꝫ. ꝛ siccatiuis ꝓuocādis fiat fomentū ex aqua salsa ꝛ uino decoctois ei⁹. Contra scrofulas siccas fiat pus usq; habeatur uulnerica. postea cataplasmata ex duabꝫ partibꝫ acute ꝛ quadrupli ꝛ tertia scabiose. De cyno.

Canis calide est ꝛ sicce ꝙ plenoi⁹ in primo gradu. Sūt autē due materies. Canis orientis qui nō dū qua in ortus sine aliqua ꝑparatōe nascatur. ꝛ canis orientalis qui ita appellatur. q; ī partibꝫ orientis nascatur. Iste autē ñ nascatur sine aliquo ꝗuramēto. in mediamus que nō sūt nocte ponūt. cum flores ꝓducat in medio flore tres ul' quatuor flores paruos ꝓducē. Eligendi autē que cino subrufi ul' rufis. qui hūt aliquid acutatis abi acendi sūt. In sacello stricto ō corio fuandi sūt p v. annos. uel ultrā hūt confortandi ex qualitatibꝫ suis ꝛ aromatizatate. Vñ contra debilitatē stomachi ꝛ sinopin talis sit us⁹. Testa calefiā sup ponat canis orientalis. ꝛ desiccetur ꝛ fiat pulus. postea q; bodio distemperet si sit cuy coq̄tur in aqua ul' aceto ul' uino. ꝛ distemperatura aut inde ꝛ in fine decoctionis ponat. quia plus tin git. ℈. i. hoc in qua duo alia. Et no. q; si fiat usus multe ablutionatione facit. colico aut nō ꝺ bet. uomitū ei ꝓuocat. Contra rubedē oculoꝝ et sanguine ꝛ macula. fiat pulus subtilis ex ano orientali. quo exsiccato uel dissolutum cōfricatur cum mutello ouu. ꝛ lombrix munde sup oculos ponatur. Canis orientis si p se datur. si cōperetur in mediamus uomitus ponit. Contra yliacā passionē. stranguriā ꝛ dissuriā fiat medicamen eius decoctō in olo. ꝛ locis dolentibꝫ cataplasmetur. Cyperus calidus ꝛ sicce ꝙ plenois est in secūdo gradu. Est autē cyperus herba quedam modica contanna ꝛ tubosa. est autē radix unica ramosa angulatis que in ultra marinis partibꝫ nascentis melior est tin ꝛ maior. ꝛ p biennū seruatur. Est autē eligēdus qui nō herbatus. ꝛ cū frangitur intus qd acrimū colorez prendit. ꝛ cū frangit nō facile pulueriçat. Herba autē utilis est radix ex substantia subtilitate in quolibꝫ tpe pōt cepiri ꝛ colligi ꝛ precipue in fine ueris. tribus diebꝫ debet sol exponi ne putrefiat ex humiditate. postea in umbroso loco ponat. Contra stranguriā ꝛ dissuriā talis sirupus. Capi in multa quantitate quasi tin in oleo decoquant bene postmodū pressi ꝛ pisti cataplasmant. p certo urinā prouocant. humores dissoluūt. dolorē quoq; capi bene tritu in oleo mustellino bullatū aliquantulū. ꝛ liquefactus p strictū in aure cū lapide frangit. Contra dolorē

Er no. q; si fiat usus multe ablutionatione facit. colico aut nō ꝺ bet. uomitū ei ꝓuocat. Contra rubedē oculoꝝ et sanguine ꝛ macula. fiat pulus subtilis ex ano orientali. quo exsiccato uel dissolutum cōfricatur cum mutello ouu. ꝛ lombrix munde sup oculos ponatur. Canis orientis si p se datur. si cōperetur in mediamus uomitus ponit. Contra yliacā passionē. stranguriā ꝛ dissuriā fiat medicamen eius decoctō in olo. ꝛ locis dolentibꝫ cataplasmetur. Cyperus calidus ꝛ sicce ꝙ plenois est in secūdo gradu. Est autē cyperus herba quedam modica contanna ꝛ tubosa. est autē radix unica ramosa angulatis que in ultra marinis partibꝫ nascentis melior est tin ꝛ maior. ꝛ p biennū seruatur. Est autē eligēdus qui nō herbatus. ꝛ cū frangitur intus qd acrimū colorez prendit. ꝛ cū frangit nō facile pulueriçat. Herba autē utilis est radix ex substantia subtilitate in quolibꝫ tpe pōt cepiri ꝛ colligi ꝛ precipue in fine ueris. tribus diebꝫ debet sol exponi ne putrefiat ex humiditate. postea in umbroso loco ponat. Contra stranguriā ꝛ dissuriā talis sirupus. Capi in multa quantitate quasi tin in oleo decoquant bene postmodū pressi ꝛ pisti cataplasmant. p certo urinā prouocant. humores dissoluūt. dolorē quoq; capi bene tritu in oleo mustellino bullatū aliquantulū. ꝛ liquefactus p strictū in aure cū lapide frangit. Contra dolorē

stomachi ⁊ intestinoꝝ ex frigidi
tate uel uentositate ualet ꝓ
tium cataplasma q̄ fit cōꝰ ſtā
guinā ⁊ diſſuriā. fiat ⁊ hoc q̄ ꝑ
apium ē. detur unū dr̄actoꝰ ſ
eius ⁊ maſticis. ℔ l̄ ex aqua de
coctiōis eius unū lumpheur
hoc ⁊ digeſtionē confortat. ſuc
eius cum uino datus. dolorem
ſtomachi ex frigiditate ul̄ uē
tositate. ⁊ ⁊ intestinoꝝ tollit.
Contra lurgiā cipi bū ēt ī olo
ferr ad conſūptionē bulliant
poſtea illo totum ſup carbones
ponatur ⁊ fumū recipiat ꝑ os ⁊
nares optimū ē. Pulus ei⁹ nul
lis ulcꝰ imposit putredinē tol
lit. alioquī putredine nō ē po
nendꝰ quia corrodit ſi imponē
dꝰ ſunt conglutinātia. ℔ nota q
cypus qui h̄t albū ul̄ rubeū uel
pallidū colorē. abiciendus ē. De
Calamus aromaticꝰ ca calamo.
lide eſt ⁊ ſicce cōplexionis ī ſcdo
gradu. Eſt aūt radix cum fōlijs
fructibꝰ ⁊ calamo assimilat⁹ et
ualde aromaticꝰ ē. Concauus eſt
qui cum colligitur et trahitur
q̄dam lignū intꝰ existens tam
continuus reperitur ut ſit ma
ioris ponderis. duplicis mane
riei eſt. Reperitur aūt quidꝫ in
ꝓſia qui citrin⁹ ē. eo nō utimur
Alius in india qui ſub albidus
eſt quo utimur. Eſt eligendꝰ qui
ſub albi colorꝰ ē qui cū frāgitur
nō facile pulūgat. ꝑ tres an
os poteſt ſeruari. h̄t aūt ut
utem confortandi. Contra
ſtomachi ⁊ intestinoꝝ ex fri
giditate ul̄ uentositate ē uti
eſt tremedium. pulus ei⁹ tritꝰ
ꝫ confectꝰ cum ſuco absinthij
⁊ addito uino calido ⁊ detur pa
cienti. Ad digeſtionē confortan
dum detur pulus ei⁹ cum uino
q̄ namomi hoc ⁊ ualet contra car
diacum. Contra cardiacam de
coquatur calamus aromaticus
integer in aqua to ⁊ ex ea lumfe
tur unū pacienti. Contra tenaſ
mon ex frigida cā. pulus ei⁹ az
ōbuc ano De corallo.
Corallus frigidꝰ ⁊ ſiccꝰ oplexionis
ē in ſcdo gradu. Eſt aūt corallus
quedam tūra ſubstancia que repe
ritur in locis marinis ⁊ maxime
in cāpis montibꝰ in mari ex
istentibꝰ. Quedam ei⁹ huoꝝſitā
⁊ glutinositas lapidibꝰ adherēs
ex ſua siccitate ꝓpria ⁊ maris ſali
ditate ⁊ siccitate condensante ī
ſtiam lapideā trāsmutat⁹ q̄ maio
rem h̄t partē ignis fit rubeus.
qui maiorē partē aquositatis fit
albus. Albus frigidus ē minus
siccus. Rubeus siccus ⁊ frigidus.
tam albus quā rubeus in medi
anis pōt. ſi nūq̄ debz albꝰ poni
niſi inueniat⁹ cum hic determina
tiōe corallū albi. cum inueniatur
simplr corallū rubeus debz pōi.
uacr quidā utrūq; ponāt q̄ ma
le facium: quia cum nūq; in re
ceptiōe debet pōi inuenīt receptio
corallī ⁊ rubei. Est ꝙ rubeus eli
gendus qui asperus est ⁊ plan⁹
⁊ clar⁹ ⁊ quanto plus accedit ad
rubꝛēm tanto melior. quia etiā
aut nulla aut pauca foramina
h̄t albus eligendꝰ ē qui ⁊ asperꝰ
ē ⁊ planus. ⁊ quāto albior tāto
melior qui ⁊ nō ē foraꝰ parus
foraminibꝫ. ⁊ sic debet eligi cū
in medicinis ad faciē ponit⁹ cū
nō in medicinis que ore tempi

untur nō est auand̄ si nō sit ad̄ albus. potest aūt fuari p̄ .xl. ānos. hr aūt urtutē cōfortādi. constringendi. depurandi. z urtutē ecā occultā contra clysen siam. Diunt ī quod̄ q̄ p̄fuat domū a fulmine. Contra fluxū sanguinis enaribz. impāt pulus coralli rubei cū lōbrico. ul' confectatur pulus cū suco sanguinarie. z pillula inde fta imponat̄ naribz. Cont̄ emotoicam passionem. i. uomitū si fiat unctio sp̄ialiū. ex duabz partibz corallī subtilissime pulueriatā cōficiatur cum aqua ordei infusiois dragē. z fiant pillē z teneat patiens diu in ore. et transgluciat. Cūtale ei ē q̄ ea que contra sp̄ualia dant̄ debet diu in ore teneri ut cū saliua p̄ter remotionē assumatur ad sp̄ualia. Si fiat unctio mutuo ore detur pulus cū suco plantaginis. cōe modo ualet cont̄ pollinctiam. fiām unctio frigidor. Contra pollinctiam unctio fiat̄ dep detur pulus ei' cum ouoi sorbili. si fiat unctio inferior inuiatur p clistere cum suco plantaginis. Contra fluxum mē struor pulus eius cū athanasia z cum suco plantaginis cōficiatur z fiat suppositoriū. Vel cum solo suco plantaginis. Vl' pulueriē solum cum bombace ī ponim̄ z actus constringit. Cōr corrosionē oris z gingiuaz sic fiat pulis lotura oris z gingiuaz cum aqua salmacina uel aluminosa. z fiat pulis d' duabz partibz corallī z tcia rosaz z ponatur sup gingiuas. Cont̄ fluxum ex gingiuis z anchere si spargatur ul' cum melle confricatur z illuminatur gingue. Vl cera pulus corallī impositus ul cera consolidat. De catapucia.

Catapucia calida in ūo gradu. humida in p̄ncipio p̄mi. Est arbor cuius semē aliās hbe que simili noie appellatur. cum in receptaculis reperitur fructus nō hbat velut poni remoto exōrio cōtra. z postea ponu in quantitate que exigit. Potest aūt p annū ī mīta efficacia seruari. Eligenda ē catapucia uiridis que intus nec est pforata nec humida. si alba. hr aūt urtutē puncipaliē p̄grandi flegma. sedatiū colerā z melancoliā. hr aūt urtutē purgādi p̄ superiora ex unctuositate z leuitate. unde q̄n datur sanis ad cōseruationē sanitatis. q̄n egris ad egritudinē remouendā.

Contra cottidianā de flegmate salso z scabiem talis sit usus. cōtera catapucie in mīta quātitate. z postea solus calamus ūius luce sub cinere diu ponant̄ ut diu coquant̄. postea extrahant̄ z p̄mant̄ oleū q̄d fluit reseruetur. z cum necesse fuit p̄ūo in albis pannis ul' aliquo alio modo detur. sic pollinct̄ mīta recipi. Ad id̄ fiat clarell̄ hoc modo. catapucie contūse bñ cū melle decoquant̄ cū tali melle z uino fiat clarell̄. Et no. q̄ in .xx. libris uini suffic̄ lib' una catapucie. z ex .ʒ. .ʃ. catapucie potest fieri modiolū clareti. In uue ī pisaū uel carnū ul' alioz alboz pollic̄ poni catapucie cōtra comestē ī mul

tum ualent ꝛ sanis ꝛ egris ꝑdil
moderate conſeruant. ¶ Contra
cottidianā de flegmate salso ſe
mina atriplicis ꝛ radias ꝛ rape
in aqua feruenti ablacteñ ad
dita tertiā parte unae catapu
cie ꝛ detur cum syrupo acetoſo.
¶ Contra cottidianā de flāte uitio
ſcedentibꝫ uuluis aliquibus
ʒ. iij. uel ʒ. i. castorei in uino
fortissimo addatur tria pars ℈
catapucie mūdate ac cortice
coleatur colatura cum oximelle
detur. ¶ Contra iliacam passio
nem bulliant in aqua feniculi radices ꝛ cassielig̃ ꝛ in illa aq̃
addatur ℈. i. catapucie ꝛ misceatur p clistere precedente alio
clisteri mundificatiuo. ¶ Cōtra
arteticā ꝛ paralisim. dosis bine
simplias ꝛ uino hꝫ modo ciclato
ꝛ tria parte. ℈. catapucie. ¶ Ad
pūſiptionē sanitatis. fruc̃ ca
tapucie uiridis si possint hꝫ
bñ mundati ꝛ trita cū ouo mu
ro in uascello ponatur sine mole
sta purgant. ¶ Catapucia bene
mūdata ꝛ trita cum esula pāt̃
in uino ꝛ detur addito cinamo
mo ꝛ alus ſpēbꝫ aromaticis.
Ad uomitū puocandū si magna
fuit frigida ꝛ in ore stomachi ꝛ
in egris ꝛ sanis. catapucie bñ
trite cum olo siccissimo ſricāt̃
ꝛ sup os stomachi pāt̃ uomitū
puocāt. ¶ Est uo q oleū pōcū
q ex eis fit. p dnū pōt fluāi. De
Retan calidus ē ꝛ sic. Tertiano.
in tertio gradu hꝫ ē que in ma
rinis partibꝫ reperitur. uirtutē
hꝫ ualde diureticā ex subtili
substancia. ¶ Contra dissuriaz
ꝛ stranguriā ꝛ uitiū lapidis ꝛ
yliacam passionē hꝫ in multa
quantitate bulliat in aqua sal
sa. mulso ꝛ oleo. ꝛ in illa aqua se
dcat patiens usq ad umbilicum.
si nō potes hꝫ in tanta quanti
tate cataplasmet sub loca tolen
da. herbā i comesta uel unū ō
cetois et potet potenter puocat
urinā. ¶ Contra iliacam passio
nem herba decoquat in aqua sal
sa ex qua addito melle ꝛ oleo fi
at clister precedente alio clisteri
mollificatiuo. De costo.
costus calue ꝛ sicc complexionis est
in tertio gradu. Est autē radix cu
iusdam arboris in india nascenti
que similr costus appellat. Est
autē costus duobꝫ modis ſ. in
dicus qui subtilis est ꝛ uiolen
tior quē nō hem. ꝛ arabicus qui
ſ. albus est qui tēperatior ē quo
utimur. Eligendus g̃ ē costus
qui cum frangitur nō facile pul
uerizatur nō mans hꝫ munita
foramina. qui ī hꝫ amaz sapōz
imitatum ponticatem. Ille autē
qui cū lingue applicatur apon
ticitate defīat ꝛ amaritudine.
inferi ꝛ habens minora foāmi
na abiciendus ē. pōt autē p. x.
annos seruari. hꝫ autē costus
uirtutē confortandi ex ponti
citate. ꝛ diureticā ex qualitatibꝫ
suis ꝛ amaritudine. Cōd ei dis
ſoluit est ex suis qualitatibꝫ. q
cū premendo conducit ex pon
derositate. ¶ Contra uuluam
splenis ꝛ epatis ex frigida cau
sa detur unū decoctois ei. ¶ Cle
mentiū q dia coston ōz ualz pi
cipue ad splenem. exterius ī sic
co utimur. Cerotum ul unguin
tum cōpetens splenī ex oleo. ca

r pahcie cost. Fiat r hec. ma
lbuum ponatur in uno ere
leo r maceretur ibi p. xv. die
postea fiat decoctio eius usq;
ad medietatē postea colet
r in colatura addita cera r pl
uere cost fiat unguē. Ad o
ceptū uulnerū cum olo mu
scellino ul' saltim cō confica
tur pulus cost. r tōbur in
unctus supponat. Accipiat
fumū p emitotum manē mū
dificat r calefacit. Contra do
lorem stomachi ex frigida cau
sa fiat emplm ex puluē ma
stic. r olibanu r puluere cost q̄
dealis. r oleo rosaceo. et
muscellino. camphora si pr hi
beri stomacho supponat. Sisi
tres. ℥. olei r cere sūt due. ℥
puluer. Uniq; add m̄ spicaz
nucem muscatā. garioffil. r si
milia. Contra dolorē capitis
ex frigida causa ut cefalam
detur unū decoctōis cost.
Contē lūbricos pulus ei' sfec
tus cum melle. De cantabro.
Cantabr calidum ē tempate i
r sicū. Camphora idem ē q̄ fūfu
ritica. Est aūt dyaforeticū r ca
lida aqua dissoluū. aquā red
dit mitigatiuā r hūdā. y nō
aqua illa unū hūda uidi
catur. Contē ydacam passio
nē stranguriā r dysuriā tal'
sit usus confiat cum unoī
subtili allo mediocriē acuo i
ta q̄ nec unus spissū nec nu
mis tenue. postea coquatur
q̄ sup pannū posita sup locū
dolentem ponatur. q̄ sepe re
mouetur p frictē medeatur.
Jaē r aller contē dolorē stomachi
ex frigida causa ul' ex uento
sitate. Hec aūt curant platea
tus quenā qui nō habuerit
punctuū r dolorē sub mamil
lis q̄ nō poterat se erigere q̄ fu
erit ex uento sitate. cognoscit
q̄ pulsus erat sanus tempatus.
Contra ydacā passionē inuca
tur calamū eius ei' p clistē re
mollificat ei sanus. Hac r aqua
mollificatiua unū cōpetenē.
qui alia mollificatiua nō pos
sum hre. Contra tussim sic
cam. r etiā frigidā. r supplemo
nia. r pleuresī hec fiat. In aqua
decoctionis ordei mundati r bñ
triti r colati dissoluatur cuita
bz r colatura tepz bulliat ad
ignē aliquātulū r talis aqua
tepida ul' aliquantulū tepida
detur patienti. De colofonia
Colofonia calida est in secō gra
du r sic. in pmo. Est aūt gūmi
cuiusdā arboris que in mlta
quantitate in grecia reperitur
ut per greca dicē in alis locis
Eligenda est que nigrā r in
teriis lucida. hēt ei qm admix
tionē fūr. hēt aūt uirtutē cale
faciendi r ex gñositate cōglu
tinandi. Contra dissinteriā
fiat fūfumigatio ex puluere
ei' sup carbones positō. Con
tra tenasmon ex frigida cā
ex puluere colofonie r puluē
nasturcij ana mensis fiat ab
sio sup renes. renibz pius tam
unctis ex melle calido. r p
stea fassia supligetur. Ex colo
fonia fiat r interi' fūfumiga
tio. Ad piles de facie re mo
uentes r facē dealbandā tal'
sit usus. Accipe. ℥. uj. colofonie

℥. j. mastic.

ʒ.i. mastich. modicum armoiac
purissimi ⁊ resolue in vase mun
dato ⁊ nouo prius colofoniã ma
stice. adultumũ pone guttas ar
moniaci ⁊ purissimi cola sup aq̃
frigidã colligẽs ⁊ malaxa vntẽ manu
prius aũ apparet nigr. post ex
tractionẽ manuũ redditur albũ
Cũ aũ uolueris pilos tollẽ resolue
pul. ad ignẽ. ⁊ cum aliquãtulu
infrigiarẽ ponat sup faciem p u
nam horã ul' p dias. postea remo
ue. pilos remouet. facẽ ⁊ depu
rat. illud ⁊ põt apponi ⁊ seruari
tale emplm p duos annos durat.
Contra tertiana ex frigida cã ma
teria existente digesta ⁊ dissolu
ti accipiat piacens sumũ p os
⁊ inclinet capud faciat piscere pl
in multa quãtitate. De cucur
bita ⁊ cathol. Cucurbita ⁊ cathol. sunt
frigide ⁊ humide sũt oppressiõis
⁊ in qualitatibus sius temperie.
In calidis regionibus papue ⁊
ueniuntur. Semina attribuo
se tue mecta in tpe ueris her
bam p crear. que fructũ ponẽ.
fructus aũ ⁊ radix ⁊ medianũ
copetũt ⁊ papue semina. Cu
curbita aũ ⁊ cathol. añ matu
ritatẽ colligunẽ. ⁊ cathol quidẽ
añ maturitatẽ comedi possẽ.
Cucurbita nõ nocua ul' eli
xa ul' assata. Semina autẽ
cucumeris sũt pp sbalẽ sbsta
cã. ⁊ papue mediantes cõpe
tunt. Contra oppilationes
epatis. tenũ. ⁊ uesice. ⁊ in apo
stematibus pectoris ualẽt. Semi
na aũ bñ mundata aqueti
bus exterioribus bñ contanẽ
⁊ in aqua ordei aliquãtulũ co
quantur ul' ablacrentur. ⁊ aqua
colata placenti dẽt. Si aut nõ
potest accipe aquã fiat
syrupus ex aqua illa ⁊ detur.
Nota q̃ maiorẽ hinc efficaciaz
si nõ bulliẽrit qua si bulliẽrit
ẽ ablacrentur. Secz nota q̃ a cõ
tribus mũdata debent poni in
mediantes in tali qualitate q̃
li exigit ul' si nõ mundãtur sal
tem duplicẽt quãtitas. In acu
tissimis enim febribus datur aqua
ul' etiam syrupus factus ex aq̃.
Cucurbita cocta cum carnibus
multũ confert. colicis sanis e
state. acutissime febricitãtibus
huic cucurbite sine aliquo condimẽto.
ul' ⁊ allate cum agresta date. ⁊
cibus ⁊ medicina sit. Coque a
curbitas in pasta donec bene re
soluant in aqua. ex illa aqua
⁊ sucharo fiat syrupus optimus ad
acutissime febricitantes. epatica
⁊ ethicas põt dari. aperiuã pio
materiã digit. ⁊ purgat p uri
nam. aliquantulũ ⁊ laxat.
Contra epatis calefactionẽ ⁊
asma. cucurbite contant. ⁊ su
cus expressus acetu ul' agresta
panno inunctis superponat.
Nota q̃ post maturitatẽ cucur
bita debet colligi ⁊ suspendi ẽ
seminibus ut ita deficcent. po
stea ppẽ conglutinositatẽ ab
luant cum aq̃ ⁊ sole exsiccent
in loco sicco non fluentes ne ppẽ
humiditatẽ multã corrupãt
p triennium seruatur. Nota in a
liis tris ista semina habẽt ñ
pellit. Accipiam semia malo
rũ dulciũ. ⁊ eodẽ modo deficcã
tur. aptatur tamen. De cydonia.
Cydonia ca. ẽ ⁊ sic. in tertio gra
du. ⁊ no. q̃ due sũt maneries

celidonie. ſ. radica que maioris
eſt efficacie z arrunam hꝫ radicē.
que uō in nūs paruis repte mi
noris eſt efficacie. tamē alterā p
alterā pōt poni teſte conſtantino
cum in receptē reperiatur radix
uō herba debet poni. Radix p
tres āños pōt ſeruari in multa ef
ficatiā ex qualitatibꝫ ſuis z ſbā
uirtutē hꝫ conſumendi. diſſol
uendi. attrahendi. Contē do
lorem denaū ex frigida cā. tu
dix aliquā tulū debet teri in ac
dolentē denē. z denē ſuppoſitū
ul' ſuppoſitū teneat. Ad ca
put purgand' z nulnā repleti
ex frigida cā. radices būtrite i
uino deaquant'. patiens p os
sumū recipiat. poſtea ex uino
ſibi gargariſma faciat q' uul
nera deſiccat. z caput purgat.
Contra colicam paſſionē. hꝫ
trita z in uino decocta ſuppona
tur. ul' ſpongia in ſiſla in uino
decoctōis ei' puluis radicis ſe
puis ſuppoſitā. Ad ūſtua
uocanda z matricē mūdificā
dam fiat fomentū ſepti ex aq
decoctōis ei'. Ad cancr' oris ul'
ex ūor' puluis radicē eius cum
puluere roſar' conficiat' cū ace
to. z decoquat' uſq; ad mediocrē
ſpiſſitudinē ad modū linimenti
mi. z inungant' partes cācro
ſe multū confert. Contra
fiſtulam puluis ei' cū capitel
lo conficiatur. z cum ſtuello o
ri fiſtule īmittatur. De coriā
Coriandr' ca. ē. z ſic. in 1° 2°.
ad gradu. hꝫba ē ſatis cois. cui
ſemē in receptionibꝫ ob' pōi.
cā ei' receptio in aliq̄ medicīa
reperit'. p duos āños pōt ſeruā
in multa efficatia. Semē ex q̄
libꝫ z ex aliquantula aroma
ticitate uirtutē hꝫ confortādi
ad digeſtionē confortandā. z do
lorem ſtomachi ex uentoſita
te detur ſemē eius in ale. z uū
decoctōis ei'. Pulus ſemīs ei' ſup
carnes aſperas quas ſaporoſas i
reddit. De diagridie.
De diagridio. De dragano.
De dragaganto. De diptamo.
De dauco. De diagridio:—
Diagridium calidum ē. z ficū i
quarto gradu. Eſt autē ſuc' cui'
dam herbe naſcentis in ultra
marinis partibꝫ. que ſpēs ē ti
timalli. Sunt enī plures ſpēs
tithymalli. in canicularibꝫ diebꝫ
reperiuntur ſūmitates illi' her
be lac effluens colligitur i ua
ſis paruis. ſoli exponit'. z dein
catur. z in ſubſtanciā diagridij
tranſmutat'. Quidā dicūt q̄ p
coctionē fit. Cum fit q̄n ſoli
ficatur ex admixtiōe alci' ali
malli. z hūc uehemēti' operat'. Qd
nō bonū ē. quia ſophiſticat' q̄n
ex admixtione ſubtilis colophō
nie cum fit. q̄nq; z fruſta colo
fonie p diagridio īmō diagridi
um uenduntur. Eſt autē diagridi
um eligendū q̄ albū ē. ul' ni
grum. ul' ſubnigr' in
ſubſtancia p totum clar' z fri
gibile. licet colofonia acto fri
gatur nō adeo tam acto. ſi cā
ſubamar' hꝫ ſaporē aliq̄ntu
lū. nō abhominabile mille.
Qd autē hꝫ abhominabile mul
tum ſaporē ſophiſticat' ex al
teri' lacis admixtiōe. q̄ z multi
plicū ul' nullin ē ul' ex admixtiōe
colofonie. Qd quidē hꝫ ꝓpē

album ul' clarā ul' quandā obscu
tam abiacendū ē. Est aūt elegē
dum q' cum spuo hyuncratū
7 tuūū 7 album colorē pūnē
ad naturā ei reddit. Crossii el
gendum 7 in mediana ponē
dum. Pulus ei' enī ex admix
tione colofonie facile sophisti
catur. 7 nō tam diu potest ser
uari quā grossum. Grossum ei
p. x. ānos durat. In mediamis
ponit̄ accendis. quia in pāna
quātitate pōt poni. 7 ē quia nō
multū uolenē durat. nūq' ei
p se datur. ¶ Nota q' in dōli sufficiūt. ℈. ij. ul' ad plus tres. ī libra. i. ℥. Sz licet nō multuz sit uolentū. tū uolencā eius tēpimum. ¶ Cum mediana ā
cere uolueris sic ē faciendū. Accipe scamonee. ℈. ij. ul' tres. 7 pulūgia. 7 uoli cribrare ī cer
neue sīc ut alias sīēs. quia ex subtilitate sui 7 ē uisositate u
lis stomachi adhereret. 7 prea
dium mel adhuc calidū ē 7 e
lectuāriū. imponatur pulus scamonee. addito pulue ma
stichis in maiori quātitate pax
ul' in media quātitate scamo
nee. 7 semp p mīnallū paruz pulus 7 continuo remoueat
ne continuo inuiscet. quia si
multus ponēs inuiscaret. ¶ Sca
monea in oleo ponit̄. q' ex ca
lore eius impedit̄ uolencia
Sz hec tale electuāriū nō potest
dari añ. xv. ul'. xx. dies. Vl sic.
Accipe. ℈. ij. ul' tres ul' quatuō
hec aūt dico quia plus equū
℈. un' in calida regiē 7 in calido
tp̄e quā duo ul' tres in frigida
regione 7 in frigido tp̄e pulue
ncre subtilissime. 7 ponat̄ ī aq̄
ordei p totā noctē. cum illa aq̄
agitatur mediā ul' ei colatā
illius aque si debilis fit pacis.
¶ Sic aūt pōt dari delicatis sine
molestia 7 timore. quibus dat
7 aque frequentibz. ¶ Sz nota
q' scamonea in maiori quanti
tate ponenda ē sic. quam alio
modo. aqua 7 sit tepida ul' frigida. nec 7 electuariū dandum
est añ. viij. dies ul'. x. Sz quia
egimur sepe dare mediana. 7
oportet nos agere in tpō die 7
sic est faciendū. Pulūgia. ℈. ij.
ul' tres diagridij si nō multuz
subtilis. 7 plus de mastice ponē
7 aque mediana. si nec uīi die
danda est mechana. ¶ Alit 7 sit
q' possit dari mediā uel
danda est. Accipe scamonei in
tegram. 7 pone in pasta ul' i pō
mo granato 7 aque bū 7 sic in
primatur eius malicia. postea
pulueret. 7 modicū mastic ad
datur. 7 inde agitat̄ mediana.
Et no. q' diagridio principaliū
mastix admiscet. secundo bde
lium tercio gūmi arabicū. ¶ Sca
monea principalit purgat co
leram. secundo flegma 7 melā
colā. ¶ Nota. nūquā debz dari mediana scamonea cum
aqua frigida. Et frigiditate ei
aque pōt scamonea inuiscari
ulli stomachi. Potē 7 si' potē lau
tuus. panis laxatiuus. fruc9
laxatiuus. Cum aūt fit clare
tum l' nectar. mē alias spetie
scamonea ponatur. pulueriz
tur 7 scamonea. 7 addito mas
tice ponatur in pasta. 7 coquāt.
Sic fit panis laxatiuus. ¶ Sca

moneā ꝛ mitigra ne arboꝛe ſi
xa nō uſus ſiccum multū. ſ in
medio ponat ꝛ in quātitate u
ni libre. l'. v. ꝛ pānus oppnat
ꝛ aceta deſup ꝛ ligetur bñ pla
ga illa. humecto ſitas aut arbo
ris ꝛ nutrimētū ſurſum tendēs
efficacā ſcamonee ſeā ferꝛad
mmos. vñ fit ſtructus lꝛatꝰ
Et nota q̄ dragāti pūcipalit
purgat coleram. ſecūdo flegā.
ꝛ melancoliā. cum in oīb⁹
medicinis poſita quā ſos humo
res ꝓncipalit. Si cum pūt
cum oxi lꝛatino ul' eleuaīo
frigido ul' cum trifera ſāuaīn.
purgat coleram.
Si cum blāca ul' bndicta. ꝛ
flegma cum theodoīo anacāt.
ul' dyaſene melācolīā. Et no.
q̄ oūcus fiatur ſīn ponit aut
eleuaīo confecto cū melle. q̄ p
duos āños ul' ꝛs ad plus. q̄
cum ponit cū eleuaīo fīo ō hy
ꝛupo. Et no. q̄ ſi fiacet ſcamo
nea cum oleo ǫolaceo uel bn
dā addito maſtice. ꝛ aceo ma
dicata. in ꝓ oie ul' ſcd porch
vari. De dragaganto.

DRagaganti frigidū ē in ſcd
gradu. humidū in ꝓmo. Eſt
aūt gūmi cuidā arboꝛis in ſyr
matinis partib⁹ naſcēs. hu
miditas ei' ei' liuens ex actiōe
caloꝛis denſatur. ꝛ in gummi
ſtam mutat. Cuius eſt triplex
manencos. ſ. dragaganti albi
q̄ melꝛ eſt ſi clar ꝛ pur ſit. Eſt
ꝛ ſubtilium ul' attriui q̄ nō ē
adeo bonū. Et eſt cligendū qō
nō eſt obſcur ſ clar mchil tin
gēs admixti. Et no. q̄ ſi fri
gidis medicinis ſubtilium. ꝛ
caldis crassi debet pōi. q. ly.
annos pōt ſeruari. Virtutē hꝛ
ex frigiditate infrigidandi ꝛ
humidificandi. ex hūditate
humectandi. ex glutinoſitate
conglutinandi. Contra ſic
atāt pectoris talis nō uſus.
aqua ordei decoctōis dragagāt.
ꝛ gūmi arab. detur patiens.
Contra caldam ꝛ ſiccam ſitim
detur aqua ordei decoctōis ſu
ci liquīt. in qua diſſoluti ſint
dragag̃ ꝓ noctē unā. Ad tē.
in aqua ordei diſſoluatur ōga
ganti ꝓ noctem unā ꝓ pānū
exprimat. ꝛ cum uſcoſitate ip
ius dragaganti. pulus cōfi
ciatur ꝛ fiant pilule. ſub līgua
teneat patiens que indiſſolu
te conglutinentur. Valet ꝛ
contra ſitim ex caliditate ſpi
ritualiū. Electuarii ꝛ confec
tum ex duab⁹ partib⁹ dragāgi
ꝛ tria liquirīe cum ſyrupo ſi
plū multū ualet. Contra ꝑ
uiolentam tuſſim detur aqua or
dei indiſſolutū dragāti ꝓ noc
tem unā. fiat ꝛ ſyrup' ex aqua
decoctōis ordei ipius dragāti. l'
in qua diſſoluti ſint qui uehe
mens detur contra ſitim in a
cutis febrib⁹. Dragagāti cui
ſub lingua teneat natꝰ. Cō
tra ſalluriā oris ꝛ labioꝛ ec pa
lati ulcerationē ul' ex corrosi
one ꝛ aqua rosacea diſſoluat
dragāti ꝓ pānū exprimat. ꝛ cū
glutinoſitate confiat pului
amidi untingat pēna. ꝛ illumi
natur lingua ul' labia ſepi' cū
aurantiis. Ad facē deallūdī
ꝛ pānū removēdū ſup fluxum
ponit mulier dragāti in aq

vlacca p̄ noctē unā. mane aūt
accipat bdellac ol' camphore in
parua quantitate facē frequē
illinūs. ¶ Cont' caluū. apostē
ma in principio cypmat' sicut
ēmigdalas. z in eo dissoluunt
dragē p̄ noctē. in quo pannus
intinctus sup̄ caluū. apostema
in principio p̄ natur. ¶ Cont'
arthicos dolores ex calida ma
teria codē modo cōfricatus
in fab̄ die ul' mor. Iam primo
in cōbusturis debēt poni actua
liter calida. z nō actualiter frigida. vt
fumo strates qualeūc. ūn quq;
primo inungun' sapone. ¶ Cōt
dissinteriā. in aqua plumali dis
soluatur. z in cad̄ aequalē pillul
qui detur prācēn. cad̄ aqua ali
quātulū tepida p̄ clistē mittat'
sic mane inferior intestinorū.
Siuē uino sup̄ior detur sucus
plantaginis in quo p̄ noctem
iacuerit. z dissoluatur tuūr drag.
Et nota q' cā ponē in medicīs
p̄ se debēt poni tūc q̄ si cū aliis
ingred; conterant' prius in fumum
dissoluēnē. alie spēs quā dragē.
teritē. yū in diadragagīto p̄ se
terunt' alie spēs. De dauco.

Dauci ca. ē. z sic. in tēo gradu.
Eius duplex ē manies. s. dauc
articō qui maior ē efficacior.
qua principue in arctica repit.
z dauci alinū. z dē alinū. q̄
alinor alb ē precipū. Dauc' ali
nus p̄ articō ponitur q̄ illi
parua est quātitas. hūt ab effi
catā maiorē fm herbam z flo
res. nullā aūt modici fm ra
dices. Debet herba cum floribz
colligi cum flores possint. albic
tus radicibz. z in umbroso loco
debet desiccari. p annū in multa
efficacia p̄test seruari. singlis an
nis renouetur. virtutē hūt dis
soluendi consumendi. extenuan
di et qualitatibz duabus. et
tali substancia. ¶ Contra frigid
stom. frigidi. z humidi. nullim
detur unū decoctōis ei' z fiat
siccat. ¶ Contra frigid um tru
ma sacellet' caput et pulueē fō
et ipi herbu z calefō bñ. ¶ Cōt
dolorem stomachi et uētositate
ul' frigida cā. strangurid. dissin
teriam. colicā z yliacā passionē dē
unū decoctōis ei'. herbu etiā ipi
in multa quātitate in uino et
oleo acta sup̄ locū dolentē p̄dict'.
¶ Contra strangurid̄ z dissinteriā z
uicū lapidis. dē unū decoctōi
sarcinge. ¶ Contra oppilatōez
splenis z epatis et frigida causa
z dropisim fiat syrup' et suco
feniculi decoctōis. ¶ Contra du
riciē splenis z epatis. ponatur
herbu in multa quātitate in uno
coleo. z macerē ibi p̄. x. dies
in decimo die aequatur usq; quo
redigat' ad oleū et cypmat' her
bu. z colet' bñ. z colatura p̄dict'
ad ignē. z ponat' aqua z fiat ceo
tum. Contra duriciē z talia a
postemata sanis cōpetens est.

Ragagantū. 1. De turiolo:

turiolū ca. ē. z sic. in quarto g̃
du. Sunt aūt q̄tor manies.
s. indici q' in india repitur et
est albū. z arabici q' in arabia
repitur. z ē atrū. Cyprinū q'
in cypro insula repitur z ē ru
bidis coloris. z in ūa frianage
na. s. atramentū q' in gallia re
pitur. illō ē cinereū q' turbid
est coloris z clar. Est q̄dā hu

morosū ꝛ turbidū q̄ debet fīrī gi ꝛ gutta undis q̄ intrinsecꝰ reperitur in medianis debet poni. Et nota q̄ quedā uena ẽ e. Virtutē hꝫ dissoluendi. cōsumendi. cōrtandi p̄ x. ānos fuat. Contra fistulam talis fit usus pulus ipī cum duabꝫ partibꝫ farine fabe fracte cum capitello ul̄ sapone gallico confectꝰ et quo liquū immittū fistule imponat. os fistule elargat. q̄ etiam si ossa fracta sint ꝑ ea possunt extrahi. Contra polipum fiat stuellum ex aplicon ul̄ ex lombaco aqua salsa madefacto puluē ei⁹ ipso naribꝫ immittatur. Ad carnē superfluā corrodendā solus pulus sī ponatur. Contra fluxū sanguis enaribꝫ. pulus ei⁹ obustus cū puluē cume cōbuste ꝛ puluere mastichis confectus cum succo sanguinarie cum quo lapis e mathites sup eorem fricat⁹ fuerit stuellum inde fīm naribꝫ impone fit. Ad tragagantū in testa sicca sine liquore ponatur sup carbones. ꝛ sic fit de nec uertat⁹ in nigrū colorem. Contra p fluuiū muliez fiat suppositoriū ex cisto cōfectus cum succo plantaginis cum q̄ confricat⁹ fuit lapis ematites. Ex cisto fiat suppositoriū. cōfer emorroidas. fluentes ē strigit. inflatas deficat. ꝛ confricat⁹ cum succo tasti bacharis. Et no. q̄ dum cōburitur calor ei⁹ sufficat. ꝛ tingitur ꝛ inflatur. vñ cum siccitate constringit dragaganti ex admixtiōe. D'dipta Iptam' caliae ꝛ sic' aplen mo. onis ē in tno c̄. Radix ē herbe que simili noīe appellatur. In locis calidis ꝛ siccis ꝑ aque lapidosis reperitur. Radix ponit⁹ in medianis cum in trocīs cōbꝰ reperit⁹ p̄ duos annos in multa efficatia fuatur. Eligit⁹ q̄ intus sublum hꝫ solidā nō ꝑforatā q̄ ē cum frangit⁹ nō pulūcat⁹ virtutē hꝫ dissoluendi. ꝺsumendi. ꝛ attrahendi uenenū. Cont⁹ morsum uenenator⁹ aīalū ꝛ ō uenenū hꝫa ūā trita sup ponat⁹ ꝛ sucus in uino detur. ꝛ pulus ꝺficatur cum succo mente ꝛ sup ponat⁹ ꝛ detur in potu. Nota q̄ mentastrū pōt fieri hūs virtutē tyriace ꝛ plurimē addito pl̄ueris diptami. costi ꝛ gentiane aristologie addito puluere ui trioli ut denigret⁹ ꝛ ad plus ualet usi ꝑ duos ānos. Cōtra stranguriā ꝛ disuriā dat⁹ unū decocois pulūis ei⁹. Ad menstrua pugenda. ꝛ ad fetū mortuū. ꝛ sedinā educendā fiat ī iecto pulūs ei⁹. Contra frigidū ālma decocto ficuū siccarū fiat in uino. xi. ex p̄manet ꝛ cū tali uino detur. ʒ. ij. pulueris ei⁹ cum succo hꝫe ipī ul̄ artemisie ul̄ fiat suppositoriū ex pulueri⁹ eius confect⁹ ei succo ipsius herbe uel artemisie. Contra epilempsiā pulus eius cum puluere castorei cum succo rute colatura per nares iniectā. Paralitica ex eadem confectione calefacta inungantur et confricentur.

De endiuia.
De enula.
De epythimo.
De euforbio.
De equatica.
De eryc vsto.
De elacatro.
De elelxo.
De esula.
De eruca.
De ematyce.
De ebulo.

Endiuia frigida De endiuia.
ē ⁊ sicca in primo gradu. que
alio nole scariola dī. Semina
⁊ folia cōpetūt usui mediane
folia etiam usui olerū sm tradi
cem patrum aut nullā hīt uir
tutē. folia uuidia magne ef ef
icacie. sicca uilli. aliquantulā
hīt amaritudinē. ūn ouuren
ca sume. ⁊ ponat aceti ūn hīt ū
tutem confortandi. et frigiditā
te abstendi. ūn ualent cont op
pilationē splenis ⁊ epatis. et
calida cā. Contra ictericiam
⁊ simplicem ⁊ duplicē tyriacam
contra calefactionē epatis ⁊ ca
lida apostemata. contra pdicta
prevalent elixe ul' crude come
ste. Suias ⁊ eius ⁊ tri fata sar
racenica dentur cum calida.
Contra oppilationes pcās ex fl
pha ⁊ duplā tyriaca materia
existente digesta. ⁊ contra ca
lefactionē epatis ⁊ mazīe cont
ictericiā accrā. syrupus ⁊ fiat
ex suco eius delicatis. Si qua
de suias fit turbulent fiat sic
⁊ ita de oīnb; aliis suias clar.
Bulliat suias scariole aliqūa
tulum. postea resideat. q' fecu
lentū est resident. q' clar' ē sup
natat. cola p pannū suauit ⁊
noli expumare ne pturbetur
suias. ⁊ ex illa colatura que u
detur ē aqua addito guchary
fiat syrup clarus. Si clarior ē
uis facē pone albumē ouī. hic
syrupus ualet cont febres. ydi
cam. calorē epatis. Que ē si uo
lueris facē layatiuū in fine de
coctois syrupi ponat subtilis
pulus reubarbarū. ⁊ cola si placz
pp amaritudinē aliquātulū. fi
et tanc efficacē quāte si nō
oleret. Contra febres fās ex o
leca in quarto ul' sexto die pcr.
Ad idem ⁊ ualet. si suias ei' cī
reubarbaro cum calida dcr.
Ad febres ex apostematib;. ad
sanicem mundificandā ualet
idem syrupus ⁊ suias ei'. ⁊ tri
fata sarracenica cū calida.
Contra calorem epatis ⁊ calida
apostemata ualz upā herbu trita
⁊ suppōita. Ad idem ualz su
as eius epithimat. Sloca qō
cum nō possim' folia hīr. sem
aquam' in aqua pluis tū bene
tritū. qūz tū ponim' semū cum
suias aliquib; necessariis pul
sioni curande. De enula.
Esula calida est in fine ūij gd
humida in primo. cui' duplex
est maneries. s. ortulana ⁊ cā
pana. que maioris est efficacie
sedm tradias. Vū tadix i me
diana debz pī ⁊ nō hyb. Colli
gatur tadix in principio esta
tis ⁊ soli ex siccetur ne in hiū
ditate corrūpatur. p biennū
pōt seruari. ⁊ p triennū. hīt
uirtutē leuandi ⁊ mūdificā
di. ūn ualz contra uuos ex fri
giditate indignatos. Cont
dolorem ex frigida cā ul' uento
sitate dcr. unū accocois ta
dias ul' pulūs tadias. Cōt
dolorem spūalui ex frigida cā
ul' uentositate dcr unū de
coctionis eādem tadias sm illo

ſtinia campana ꝛ omne ꝓpter dia ſua. Contra fugidū ma
ſtim valet vng mnū dē ſ pul
tus eius cum pulmē cinamomi
in delicatis vcto ſtmāc ſoluat ꝛ
volezem ſpūalē. herba quoq;
qm ſi haberi poſſit decocta in vi
no ꝛ oleo ꝛ cataplaſmata. yliacō
dolorem ꝛ colicā ꝛ ſtrangurioꝫ
ſoluit. Contra fugidū aſma
decoquatur optime ordeū ut fi
at aqua ſpiſſa ſicut ypocraz
ꝛ cum aqua illa decoquat̄ opti
me pulus radicū ꝛ detur pa
Epithimū. De epithimo. cen.
calidū eſt ꝛ ſic. in ſuo gradu. ē
aūt herba quaſi flos preciue
in locis calidis arenoſis. herba
aūt cum naſcatur q̄n ẽ ca thy
mū. ſ. herbā quandā ꝛ flos el'
eſt. Vñ epithimū q̄ ſup̄ arenē
flos aūt ꝛ nō herba in medi
tus ponitur. p quo pōt q̄n aut
aute cum pdūcat flores. flores
colliguntur. hꝫ aūt virtutem
principalē purgandi melācho
liā. ſcdō flegma nō pōt p ſe
ſ̄ cum ceteris nō pōt in medi
purgātibꝫ melācholā. Cont̄
quartanā fiat decoctio in aqua
ʒ.i.ʒ. epithimi ꝛ fiat multa d
coctio ut tali decoctiōe pāt ʒ.ij.
lapidis lazuli vl' armenia ꝛ di
geſta matutina detur paciēti. mꝰ
ti liberant' ſlora q̄ eadē decoctio
eadē purgatio vallet paciēti
bꝫ emorroidas ex melācholico
ſanguine. Contra melanco
licam paſſionē detur vnū de
coctois ei⁹. Contra ſincopim
ſiam. ex fumo ſtrate melanco
lice fiat ſyrup' ex aqua decoc
tois ei⁹ cū ſacch̄ ꝛ epithimo. folia
ꝛ flos ad odore confortatiuū ſple
ne cū plaſmata ſplenē attem
re. Cōd in uino coleo decocta
ꝛ cataplaſmata. ſtrangurianam
ſoluit. De euforbio.
Euforbiū calidū eſt ꝛ ſic. ī quāto
gradu. gūmi arboris eſt in in
dia naſcentis. q̄ in ipſo eſtuo q̄
tam cauſtice gūmo ſtrate q̄ ſe
arma arborē cōgluinata in
ſubſtantiā euforby tranſit. q̄
dam pars in rāi cadit. ꝛ ſic hꝫ
diuerſationē. Eligendū ē qđ
groſſum clarū ꝛ pur in colore ē
ꝛ in ſuba ſubtilū ē ꝛ rarum
q̄ ſubalbidū ē abiiciendū ē. per
xl. āños ſtrate. Operatiū q̄q;
ſophiſticatur cradunt tāē ōgīa
rubei virtutē hē diſſoluendi at
trahendi. laxandi. ydropi. ꝓna
pulē purgat flegma. ſcdō ꝛ
melācholiā. ꝛ aremotis pūctibuſ
ſ. a capite ꝛ ab alijs. Contra
quamlibꝫ arteriā ex frigidita
te. ſciaticā. podagrā. cyragrā
ꝛ yliacam paſſionē adiuatur be
nedicta ex mīſ. ℈. euforbij. ℈.
ij. bdelij vl' maſtiē. ꝛ detur bñ
victa cum aqua decoctois ſemi
ſenicli vl' radicū. eſ'. ꝛ contē yliacam paſſionē iuuat̄ ꝓ clyſter
cum aliquo liquē ꝛ maxime
ſi predē paſſiones ex flegmate
huiuſmodi fiant. Contra ep
phileā ꝛ epylepſiā ꝛ apoplexi
am ex flatibꝰ hūoze. ꝓbē modo
adiuatur. yeralogodion vl' blīca
ꝛ detur paciēti ad ſſuationē
poſt accēſionē. Contra lutar
giam ꝓficit ſtillatio ei⁹ pul
uere eius naribꝰ in miſſo. vl' er
puluere in pinno ſubtili ꝛ in
poſito ꝛ ꝓcuſſo ad nares ali

digito. q̃q; aũt nõ posſit exuacu
ri uñ confiat pulus ei⁹ cũ oleo
ro. z mitigat pena z nares mũ
gantur intern⁹ bũ in pfundo. Eo
dẽ modo põt pcuri stimulatio
epilentias. apoplexias in accesſ
ibꝰ tpãs. Contra lirargiã z epi
lensiã fiat unguẽtũ ex pulueri
enforbij z castorei. cera z olẽo nu
ſeleo ul' salsum coĩ. Epilẽticus a
posteriori parte capitis inũgat
ſpina. lirargicus abundatur ce
apiaũ z bũ inungat cum fric
tione. Et ad memoriã reuocan
dam fiat clauiculũ q̃ sit ex duo
bꝰ partibꝰ ligni alacꝰ z cassie lig
z tria parte euforbij z anacardꝰ
tũ. confiat cum melle z det in
parua quãtate. Ad idẽ sit us⁹
radatur accipiaũ z abluat bũ cꝫ
uino calido. z postea scarificetur
z stamꝫ fiat fricatio ex decoctõ
euforbij z unioꝝ sũ. ana cãdoꝝ
in suco pigami. Contra asma
ex flegmate detur euforbium
cum modico mastice in ouo so
billi. Cont̃ uaũ splenis adu
tur dyasene ex euforbio addito
mastice z detur puacuũ. pcedẽ
tibꝰ tamñ multis digestiuis. pl̃
us euforbij carnẽ supfluã co
rrodit. Contra yaceriaã mue
teriaã ex uitio splenis z epatis
opilatiõẽ fiã dent. ij. ℈. euforbij in ouo sorbilli. De epatica.
Patica frigida ẽ z sic. in primo c̃.
Est aũt quedã herba que in aq̃s
locis z paupe lapidosis crescit
multa hꝫs folia tria z lapidibꝰ
inherentia. Que aũt maiora
hꝫ folia melior ẽ. z dr̃ epatica qua
paupe epatis ẽ unitiua. hꝫ aũt
uirtutẽ infrigidandi z est diu
retica. z ñ valet contra opilatio
nẽ splenis z epatis ex calida ma
teria z ꝯ calore z contra calores
epatis. z cont̃ yaceriaã aqua d
cocnois ei⁹. Syrupus aũt fiat⁹
ex aqua decoctois ei⁹. addito u
ubarbaro in fine decoctois opti
mus est contra yaceriaã. Et
nota qua in oñibꝰ aquis uel
ſyrupis qui fiũt contra calefac
tionẽ epatis debet põi epatica.
multũ enim iuuat. Contra
calida apostemata intra suppo
natur in principio. opitur enĩ
repulsionẽ. De exustio:—
Si ulli calidum ẽ z sic. in quãto
gradu. z alio nois calemenon
appellatur. artifigo quodã co
ptatur: cõbuntẽ ut posſit pul
uerizũ. In olla de carta fiã põt
es rubrum. illud. s. q̃ nouit a fa
bris fabricari est z in fornace
ubi sit ꝓpatus ignis z magis
ponatur p. xv. dies. postea pl̃
uerizetur. in decoctõ enĩ minua
partes augmẽtat frestes et di
minuũt aquoſe. Virtutẽ aũt
hꝫ dissoluendi z sumdi. z me
lancholiaĩ humoꝛe purgandi z
extenuandi. uñ conuenienter põ
in emplastris attenuatiuis. ꝙ
in apostolicon. z in ẽplastris ꝯ
splenẽ. Carnẽ supfluã cõrodit.
Contra fistulã conficiatur pl̃
us eius cum melle ul' cũ sup
ne spurateũ. ul' galbano. pẽna in
tincta põt in os fistule. clar
gat z etiã curat. Cont̃ polypꝰ
fiat stuellũ de apliton ul' ceru
so sup aspergatur pulus ei⁹ nãi
bus imittat. Ad eos qui discolo
rati sũt ex habundantia melã
colia humoris in splene. ul' ex

crudis humoribꝫ in stomacho ꝛ ex dulcuritate ꝓis talis fit usus. Pulus eris usti drach. pluries ad modū lapidis lagi li lauetur ꝛ detur cū suco fenicli ul' ormelle in aqua calida. melancolicū hūoꝝ purgat ꝑ supi lacteriū ca. De clacterio. ota. ē ꝛ sic. in. iij. ḡ. Aliud ē lactides sunt ei catapuacē. Aliud ē clactides quia cucumis agrestis. Aliud clacteriū. i. sucus cucumis agrestis. In cuniculis diebꝫ colligunt fructꝰ cucumeris agrestis. contundunt. sucus exꝓimit ꝛ soli exponit ꝛ soli desiccatur. Quidā ad ignē decoquit ꝛ sic min' lxat ꝛ min' nocet tum ē. Quidā decoquit cum melle fere ad ꝫ supiorē sua ꝛ in modum electuarij sunt. laxat satis ꝑ superiora ꝛ inferiora. ꝑ iij. purgatur in multa efficacia. post desiccatur virtus ei. habz autē virtutē principalē purgandi flegma. scōz melancolia. Contra arteticā cyragram. podagrā. ydiacam passionē. pulueretur clacteriuz ꝛ mirra ana. ℥. iij. ꝛ fiat inde bē cum oleo rv. detur postea i cum suco feniculi calido. In ydiaca passione ꝓdest aliq' clistere mollificatiuū. ꝛ postea i suco ex aqua maluaꝝ oleo et melle ꝛ. ℥. vj. ul'. v. clacteriꝝ. fiat clistē. ꝛ inuagat' opa mūē. Contra ꝓdica dent'. ℥. ij. clacteriꝝ addito mastice cū aqua calida. herba ꝛ ꝓ si bū pōtꝰ detur aliquātulū ꝛ decocta in uino ꝛ oleo ꝛ lacte dolenti sic ꝓpositū. stūguriosis. ydiacis. arteticis. podagricis subuenit.

Ad illustrū pulcandū. pulus e lacteriū confricatur cum oleo ꝛ muscel' ul' oī. ꝛ lotio inde inunctū supponat. Ad apostēa frigida maturandā. clacteriꝝ. ℥. vj. ul'. v. ꝛ farina ordei confricatur cum uitello ouī ꝛ supponat. Hoc ualet contra apostemata calida. si inde ne sint multū calida. nō debet pōi in principio. Ad apostema in impendū fit optimū cataplasma ex clactio ꝛ ebulliuna. Ad timores auriū confricatur e lacteriū in quantitate ḡnoꝝ. v. cū modico aceto. ꝛ tepidū infundatur. Ad oēs dolorē stomachi ex frigida cū inungatur ex ꝫ fectiōe clacteriꝝ ꝛ aceti. Ad leuigines faciē ꝛ oēs superfluitatem faciei removendā. accipe ceruſam ꝛ camphoꝝ ꝛ clacteriū in quātitate illoꝝ duoꝝ confricatur cum aceto in modū unguenti in mortario plumbeo ꝛ fiat cum pistello plūbeo ꝑ dictū in uase uitreo ꝑ. xv. dies. ꝛ postea in eodem mortario cum pistello predicto moueat' addito aceto si duꝝ sit. ꝛ inunguatur faciem omnem ambigat pannuz ꝛ lenigines. De clebozo.

Clebor calidū est ꝛ sic. in. iij. ō. duplex est eius manies. ſ. albū ꝛ niger. albus qui bꝫ radices albas ul' quia albos purgat humores. ſ. flegmaticos. ſ niger qua bꝫ nigras radices. ul' q nigros purgat humores. ſ. melancolicos. cum in medicinis ponitur eius receptio radicis eius debet pōi. Antiq autē in purgationibꝫ utebantur sicut nos

scamonea nūc utimur. qua cō
pta tunc eunt fortiora. z molen
tiam eius sine lesiē ferrhāt. nē
aūt corpora habilia sūt z cū molē
tiam tollāt nō possunt. Vñ aū
multa cautela danda ē medicā
que recipē elleborū. Illa q̄ recipit
elenūiū albū purgat flegma. q̄
nigz melancoliā. que utrūq; el
leboz purgat utrūq; hūorem.
Nota q̄ debili z hūi pcē stricti
nō debet dari neq; maalēto. q̄
uomitū pducat. z p inferiora p̄
gat. forti z facile uomitū dari pōt.
Contra cottidianā de flegmate
naturali z flegmate utrio. ar
treticā z podagram z cyragrā na
let oximel frūm de radicibz elli
albi. Fiat aūt oximel hoc mō.
pta radicis feniculi ul' rafani
cum subula z minutim radices
elleboti albi. ūna cōtūsā cum ra
dicis. caue tamē ne rumpatur
radix z sic decē ūncia ul' xij. ra
dicēs ut acquirantur radices utru
tem ab elleboro. postea accipe ra
dices z radicib; elli abiectis. alie
radices ytrumq; z ponantur in a
ceto p tres ul' iij. dies. postea
fiat decoctio. z cū tali aceto et
melle fiat oximel q̄rtus pe
dicis cāis. Oximel frūm d̄ ra
dicib; elli nigri eōdē modo p̄pā
rat ad melancoliā purgādā
z contra quartanā. Sz nota q̄
nō debet dari nisi mātia existē
te digesta. Et nō. q̄ elleborus
albus mōlenā purgat q̄ niger
Contra artreticā. podagrā. cyra
gram fiat decoctio ipi' herbe in
aqua salsa z fomentent' herba
z ipa cataplasmetur. Ad uer
mes confectatur modicū pulue
ris elleboti cum suco plicarie z au
ribz imponat' stati ereūt. pulus
ei' suppositus carnem sup fluam
corrodit. Sup cās capitis z pedi
culos. bullat farina lupinoz a
maroz in aceto. postmodū colet'
z colatur admisceat' pulus elli
ut fiat quasi sinapism'. ungat p
diarrimalia. postmodū lauetur
cum aqua calida. Contra scabi
em fiat pulus ex ello albo bñ tō
℥.i. z tritagij bñ triti. ℥.ij. oleū
cōe ul' oleum nucū in patella co
quatur tritagium bñ confectatur
cum aceto. z ponatur cum oleo il
lo ad ultimū pulus elli. mungā
tur macies in tuneo tali mūdo.
Contra tritagium z epylepsiā pro
uocatur sternutatiō ex pulue tali
bz immisso ul' in pīno posito. et
ad nares passo. Diascorides
dicit q̄ si pulus elli cum fūma
z aqua confectatur. z fiat trochi'
muues accidit si ex eo comedāt.
Sula ca. ē z sic. in ūo
gradu frigidē est cui radices tā
cum usu mediante cōperit. In
uetere colligunt. p biennū ī mī'
ra seruatur efficatia. mel tamē
ut singulis āīs renouet'. Virtu
tem hē purgandi flegmaticum
humorem pūa pulis. vñ tales
ota egritudies ex flate. Et
nota q̄ inter ea que purgāt suo
acumine post scamoneā utilis
ē esula. z secum' pōt dari. nō est
multū abhominabil'. Contra
cottidianā de flegmate naturali
atreticā. podagram. cyragrā. pa
ralisim. yliacam passionē. leu
cophlematicā curat pulus tale q̄
sit ex. v. ℈. esule. modico cyna
momi. semis feniculi. z masticis.

Esula.

sanus flegmaticas ad ꝑfluantiꝫ
7 contra predas passiones ua
let cum uino 7 oleo ul' aq̃ cali
da. ul' cum ouo sorbili cetur. l'
cum brodio ul' cum uisello. ⁊
Benedicta clula data ualet cont̃
predas passiones. 7 ꝑpue cor̃
illaq̃ passione iniciatur cuz
clystere cum aqua salsa. oleo
7 melle optimũ ẽ. Contra leu
coflemaq̃ ꝑpue sir usus ta
lis bulliat sucus feneli aliqñ
mulũ. postea refideat. aquã pu
ram que sup natabit accipe ad
oto puluere 7 cucharo. 7 detũ.
Vl' fiat syrupus cõpetẽs mul
tum delicatus. qui bonet me
dianas. Je ponatur pulus ei
coquend̃ cum cartubz. ul' cor
tias clule. carnes comedit 7
brodium accipiant. 7 contra
predas passiones ualet. fiat 7
clarcũ et puluẽ ei' uino 7 mille
7 aliis ſpeciebz nõ ei ẽ ualde ab
hominabile. Theodorion ana
carõ. 7 ieralogodiõ acuit ex e
fula contra ꝑdca. De eruca.
Eruca. ca. ẽ 7 sic. in eco gra. do
mestica maioris est efficacie.
siluestris minoris. usiu medi
ante cõpetit ꝑpue semina
scãno folia. hꝫ naturaliter con
sumendi 7 contum matandi.
Ad cõsumendũ. stringuñ:
roborãt. 7 paralisim ualz. detũ
cocta cum carnibz. Contra ꝑ
dca herba tũ decocta in uino
7 cerubz cataplasmata libidiez
excitat. pectini imposita uri
nam prouocat. Pulus semini
cum uino 7 melle confectus 7
cerubz cataplasmat libidinẽ
matat. De lapide emachite.
Machites frigide 7 sicce ꝓplexio
nis ẽ. Est aũt lapis qui in ori
entali 7 occidentali plaga repe
ritur. diuinissime fruatur. hꝫ ad
iuuandũ constringendi fluxuz
sanguis. vñ dicitur emachites
ab ema q' est sanguis. 7 thites
q' est sistens. Contra fluxuz
sanguinis emachites fricetur e
machites cum sanguine naꝫ su
co sup otẽ ul' marmo. 7 in tali
confectõe unguẽ' lõbar' nabz
imponat. Contra emoptoici
passionẽ facta uino spualium
fricetur cum aqua uiolacea in
fusiois draggi sir mamor. 7 cũ
tali confectõe confricat' pului
gium arabica 7 fiant pillẽ. qs
tergat' pugnes sublingua. 7 nis
gluciat' dissolutas. Si nõ fiat
uino nutritiuo. fricetur cum
suco plantaginis. 7 addito pl'
uere simphitis 7 detur placẽ.
Contra distillationẽ idem sic us. 7 si
pot' inciatũ ꝑ clystere fiat 7 hu
emplastz ex albumine ouí olo
violaceo 7 aceto 7 puluẽ ei' sup
renes 7 pectinẽ fiat encausima.
Contra fluxum nũstruz fricet
cum suco plantaginis. 7 addito
puluẽ betonice 7 bistorte. 7 sup
ponatur. De cbulo.
Cbulus galliee 7 sicce cõplexois
est. cui radix 7 cortices 7 tunicẽ
ꝑpue cõpetit usiu mediante
Cortices 7 radices in uere colli
guntẽ. soli cerficatẽ. p anũ fruat.
hꝫ aũt uirtutẽ dissoluendi. con
sumẽdi. purgandi primapalitẽ
flegma. Cont̃ cotidianã de
flegmate naturali. arteriã. a
tragam. podagrã. detur suas
eius radices cum puluẽ cinle

De flamula. De filipendula.
De fiu & fingie. De fiurino.
De fumo fir. De feniculo.
De fu. De fenu greco.

Flamula qua in ... centuā hē urinē. uiridis mlte efficacie ē. sicca nlli. Ad cauteriū fiue ignē facienduī. contractū flāmula & sup locum pnatur. & dimittatur die una ꝑ sica inueniet eius cōbusta. & pē aurē ut debet. Ad apostema rumpendū qñ úsū est in oui cē & caput diuz ē cum oleo contundatur & supponat. oleū pōt ad relaxationē.

Contra quartanā. arteticā & yliacam passionē. quidā oppimunt interius & accipiunt oleū ipsū cum & ponūt in ampulla uitrea & imponūt flamulā terre & soli exponūt in canicule diebz ꝑ. xxx. dies. hoc oleum aīt contra predicā in cibis uel alio modo in quantitate. z. uj. Sz sciō qua hoc oleum ualet exterius inunctū. Contra arteticā & yliacā dolorē. stāguinā & dissinteriā & contra lapidis inuentionē ꝑ clistere ualz. D' ferro ferrum & ferrugo & ferrugine. & squama ferri est dē urinus & ferrugo ca. ē. & sic. in scō grado. Ferrum est frigidū & siccum in ...na ferri. Squama ferri ē ...ma & ferrus q̄ excutit ꝑ ...sionē aferri. ferrugo est id qđ ꝑ excussionē lignis fit. aferēdo. hē aūt uirtutē desiccandi & attenuandi. Adstringit inflationē spleis uel uuule in quo causās frigidum fuit extinctū. mirum etiā subtile est. Contra oppilationem spleis & epatis ex longo tēpore tenet pulus ferruginis subtilissim. ʒ. v. cum uino caldo uomitū in multa quātitate. ꝑ uocat & in tantū q̄ ad mortem duc. uñ posb in potu uel ī ipso impetu debet aqua dū ubi lapis magnates tota nocte iacuerit & pulus eius cum aq̄ caldi detur. repumit cī inolencā. cuius fistule uomitū accelante pia solitude. si hic uomitus ꝓcaulos ē. uñ no laudo fieri. Contra emorroidas. pulus ferruginis uel squame ferri subtilis confician cum suco caulis barbatis & tōba cem unctū. supponat sibi paciens opimū ē. Contra renal mon ex caldo cī. & dissinteriam ferrugo optime caleffiat ut cādens sit posita. aspgat aceto paciens fumū inferius recipiat. ym̄ fir caldū est. De fumo ferre. in ꝑmo gradu & sico in scō. est aūt fumus fir quedā hba ut quidam dicūt. qñ ut fumus aterra emittit in multa quātitate. dē aūt fumus fir qua gūatur a q̄dam aqua fumositate a terra resoluta & aura suspiciē fir ad herbaū. & sic ex actis ē caulis generas cum in medianis ponē. quāto recentior tāto melior. ex

siccata nulli est efficane. Purgat
apiter aũt purgat melancoli
am. Secũdo flegma z coleri. Dul
cis est z purgat flegma salsũ.
Contra scabiẽ talis sit us. ℥. y.
sua illi addito cucurb aum cali
da dent. Vl sic. ℥. y. sua ei. ʒ.
fiat decoctio seminis feniculi z
detur: fiat lre ungũ. Ju olo nuci
ferugines pulus subtil' confic
atur addito aceto z suco fumit
te in maioꝝ quãtitate quã de
alis inungatur: pacẽs in bal
neo optimũ ẽ. Et nota q sic
ut dyrim' debet dari cer in sep
timana optime purgat humo
rem inducentẽ scabiem. Cor
roborativum z precipue leucofle
mantiã suas eius addito pl'
ueie esule. ℥. y. detur cũ aqua
calida. Vl fiat syrup' ex suco fu
mit̃. apij. feniculi. decoctis
pulꝝ esule addito cucurb
optimus est contra artheticã.
Contra artheticã dent. ℈. y. lyr
modactiloꝝ cum suco fumit̃.
herba z ipa in uino decocta z ca
taplasmata sup locũ podag̃cũ
multũ ualz. Ad melancoliaz
z flegma existens in ore sto'a
chi ul' in intestino uñ q̃z se
quit̃ nausia. z cont̃ oppilatiõz
splenis z epatis ex frigida cã
detur suc' eius addito cucharõ
cum calida. Vñ notandũ est q
quidã cum aduicto detur in
mane z sero z semp cum aliq
rep'mente uento sitatẽ uelud
cum semine feniculi ul' mastic.
fumit̃ dissoluit cã uentositta
te. uñ torationẽ opat. De fu
u. ca. ẽ z sic. in secõ ẽ. Alio noie
ualeriana appellatur. In estate
colligunt̃ radices ei' soli ex sic
cantur: p triennũ in mista esti
cata seruantur: radix aũt in me
dicinis ponit̃ z est eligenda q i
ꝑuus solidus hr substanciã
z nõ ꝑforatam. z que cum fran
gitur nõ pulũizatur. hr aũ uir
tutẽ diuretica. Contra stran
guriã z dysuriã detur unũ de
coctois ei'. herba z ipa in uino
cocta z sup posita pucat urinã.
Ad digestionẽ confortandã. z
dolorem stomachi ex frigida cã
uel uentris detur unũ decoctõ'
eius z seminis feniculi ul' mastic
cum suco alicui' herbe diuretice.
Contra uacuũ pectoris detur
unũ decoctois fu. z gũmi ara.
ul' carice ul' alterius leniti.
Ad suppfluitatẽ matricis desiccã
dam fiat fomentũ ex aqua de
coctois ei. ul' suppositoriũ ex bõ
bice untucto in confectiõe facta
ex puluẽ ei' z olo muscheo l' cõi.
Contra oppilationẽ splenis et
epatis ex frigida cã det̃ aqua de
coctois ei'. De filipendula.
Filipendula calida est z sicca in
fino gradu que fisaliꝰ diaꝰ
alio noie, in ultra maritimis loci
z in apulia. z in montanis locis
z in calidis repit̃. Radix aũ il
lius precipue mediane operat
in fine autũpni colligitur. p
triennũ in multa efficacia ser
uatur. hr uirtutẽ diuretica ex
substancia subtili z ex qualita
tibꝫ suis. Contra lapidis ui
cã. yliacã passionẽ z dysuriaz
precipue ualet electuariũ q ex ea
conficit. s. filipendulꝰ. Ad e
adẽ ualet unũ decoctois eius
pulꝝis. Ad eadem maxime

ualet hoc electuariū q̄ fit ex duab⁹ partib⁹ pulueris ei⁹ z terra sancta ge. Contra yliacam passionē fiat clistere ex puluē eius. aqua salsa. oleo. melle. Detur etiam bibēdā aquā ex puluē ei⁹ cum uino decoctionis pulueris eius. Contra dolorem stomachi ex frigida causa ul' uentositatē dē pulueris eius in cibis teste dyascoride. Contra dolorē stomachi ex frigida causa. ul' uentris uel intestinor⁹. z stranguriā z dissuriā z yliacam passionē. ponat pulueris ei⁹ in magna quātitate in sacello z fiat decoctio in uino z oleo. z sup locum dolentē p̄at. Contra frigidū asma detur pulueris eius cum puluē gencian̄ in cib⁹ z potib⁹. Ad idē ualet pulueris ei⁹ cum puluē aurip̄gmenti posit⁹ sup carbones ut fumū p embotū trapiat optimum est. De fraxino.

Fraxinū frigide z sicce ꝯplexiō est in 2o gradu. cui⁹ cortices z musositas quedā qualitas modo fungi sup eā exercitat⁹ ꝑ ptinet usum mediane. Contra fluxum uentris. uentriam. dysenteriā precedente purgatiōe. fiat fomentū ex aqua pluuiali de decoctis uel fungi. Pulueris z ip̄i⁹ datus cum aqua pluuiali. Contra uomitū ex debilitate uentris teretriue ul' humoz abdominē. cortices ul' fungi i aceto bulliant. z spongia infecta sup stomachū p̄nit. De fenugreco.

Fenugreci est frigidus z siccus in 2o gradu. Ex tubuli substancia z ex qualitatib⁹ sui⁹ hēt uirtutē dyuretica. Semen ei⁹ radicas z folia z cortex usu medicine ꝯprehendit. Cum in receptiōe inducitur receptio maturatiua. debz poni semen eius. in colluuiis suis radicas ul' salsum folioz cortices. radicas eius nō ponunt sine determinatē. Semen i ꝑncipio autūpni colligit⁹. in multa efficacia p tres ānos seruatū. Cortices radicū colliguntē seruatur p medium annū. Contra oppilationē splenis z epatis. stranguriā z dissuriā z uesicā lapidis ex calido humore detur aqua de cortic⁹ cortici fenuculi. Si ex frigido detur unū de cortic⁹ ei⁹ fenuculi cortex z comestus ualet contra predicta. Eadē aqua ul' unū solū dolorē stomachi ex frigiditate ul' uentositate digestionē confortat. Idē facit pulueris semis. Contra leucoflegmatica fiat decoctio i suco radicū fenuculi. cuius. h̄modi tuloz aū. ȝ. iij. postea colet⁹ z potui detur in sero stomachi non saturato ul' in mane stomacho ieiuno. Contra pannū oculi z pruritū. sucus radicis fenuculi in uase eneo p. xv. dies ad solem ponat. z more collirij oculis imponat. Contra pruritū oculi cerū extrahit⁹ cum. confectat⁹ modicū alas optimi cum suco fenuculi. z ponat⁹ in uase eneo ad solem p. xv. dies ponat⁹ in celi⁹ more collirij. De fenugreco.

Fenugreci est. ē z sic. min⁹ tam siccū. substanciam hēt glutinosam. Virtutē hēt maturandi z relaxandi. Ad apostema ex interi⁹ maturandū. farina fe-

mu gren cum mutello confician
t supponantur maturare t rupit
herbis t pul in oleo exacti t sup
posita maturate. ¶ Ad species du
racum herbu t pul in oleo ex u
no macerata p xv dies pop̃
me decoquunt: t in colatura ad
dita cera t farina fenugreci fi
at unguentū optimū etiā ad
apostema maturandū. ¶ Ad a
postemata maturandū spualiū
farina fenugreci in sucello po
sita t decocta in aqua cū malua
uisco sepius supponatur. ¶ Ad
apostemata stomachi ul' intesti
noz. ex farina fenugreci t aq̃
predā fiāt pulres t supponāt
ad apostemata spualiū ñ ua
leāt q̃ numis calide fiāt.

De gariofil'. De gic.
De genciana. De grano sol'.
De galanga De gallico.
De galbano. De galla.
De grūmi arabico De genciana.
De gariofolata De gallia muscata.

Gariofili calidi & De garofil'.
t sicci in tcio g̃. quidā libri hūt
in scō. Dicam ergo q̃ quidam
gariofili ex origine pfecti era
uia superis. t illi calidi siñ ex
sicci in tcio gradu. quidā tenuis
ores hūt qualitates t indicāt
cē in fo gradu. Gariofili sunt
fructus cuiusdā arboris in īdia
nascētis. estuo q̃ colliguntur
cū maturi siñ. p. v. anos ser
uantur in multa efficacia. p. v.
sine corruptiōe in loco ñ mul
tū humido nec multū sicco fruāt.
si in multū humido putrescant
si in nimis sicco arescāt t cor
rugant. ¶ Sunt autē eligendi
q̃ in superficie aliquantulā habēt
planicē. significat ei substancia
bñ habere humiditatē. t illi q̃
aliquā multū tuberosi & mi
ores sunt. t qui hūt acutū sapōē
t qui in expressiōe unguis humi
ditatē aliquantulā emittit. ¶ So
phisticant autē sic. ponūt gario
filos in aliquo uasē humecta
to t ligant in pāno. t ponūt ali
quantulū sub aere p̃ noctem.
mane exsiccant ut humiditas
illa actual' consumat. Post ga
riofili aquosant̃ cū in sapo
re. t qui maiorē humiditatem
emittit. nec etiā multā hūt pla
cuidem. ¶ Sophisticant̃ t er alio
m. subtilit̃ garioffilos electos pl'
uencāt t conficiūt cū aceto fo
rtissimo. addito modico uino o
rtifero t in pano ligant mu
ltos garioffilos. cū hoc cōfecto
ne manēt p̃ noctē ex aceto t u
no extrahunt hūditatē ex ga
riofil' acutū. unde dignoscūt. sic
sophisticati in principio digno
scunt̃ q̃ illud acutū mali ethi
cerōibus quā in mirobl'. In
terioz ei substancie lingua ap
plicati modicū aut nullū hūt
acutū. Sic sophisticati nō ser
uant̃ nisi p. xx. dies. hūt au
tem cū confortandi ex aroma
tica cate. consumendi. resolue
di. ex qualitatibus suis. ¶ Ad
gestionē confortandā detur u
nū decoctois garioffilor t ma
stice murū ē. ¶ Ad dolorē sto
machi ex frigiditate ul' uento
sitate detur unū decoctois ga
riofilor t semis fenuculi. ¶ Cō
aliua frigidū in aqua ordei po
natur dragḡtū p noctē t exi il
la gluttinatiōe significat pulsus

garriofilor ʒ galli. arabica. fiant inde pilule ʒ teneat puer sub lingua dum ʒ postea eis nil glutiat. ¶ Ad mamas suffocationē pulvis garriofilor confiat cum odorifero vino ʒ supponatur vl' inungatur p pessarium. Sum' ʒ cor mortui ʒ aper' valet ad precipitationē odoretur unū ʒ caveat ois ē ʒ detur. ad cerebr' confortādū applicetur tālibz. ¶ Cont' fluxū menstruorum ex animi medicine qū sciamonea adhēt vll' stōachi ʒ contra vomitū collicū in ampulla utrea bulliant plēa aq' w. vij. vl' nouē garriofil' cū mastichas ʒ mediocriter tepidū det' pacient. ¶ Contra cardiacā passionem ʒ sincopin detur pulvis garriofilor cum sirupo lwzaginis.

Gengiana ca. ē Degengiana. ʒ sicca in tio gradu. Gengiana herba est cuius radix coctē nomine appellatur. Radix autē usui medicine maxime oportun. Vñ radix non herba in medicinis debz poni. In fine veris colligi debet. et siccatur. p tres ānos in multa efficacia seruatū debet autē eligi que solidissima ʒ ponderositatē hēt interiorē cauernositatē que nō pforata est. ʒ nō facile in pulverem resoluē cum frangitur. que autē humiditatez vl' nigredinē hēt minus que ē pforata ē ʒ facile in pulverē resoluē cum frangitē. que ē hēt partium amāritudinē abiicendi ē. ¶ Est ei ꝙ amāritudinem multam hēt. hēt at nutritē dissoluendi. attrahendi. consumendi. tepiendi. est ei diuretica. ¶ Contra antiquū asma detur pulvis eius cum vino addita aqua ordei. Ad idem fiat electuariū ex pulvē eius ʒ tantūdē sui liquiritie ʒ melle. ¶ Ad tāc pectoris tumores inunctionibz aurā sp̄u alia digesta materia detur pulvis eius confectus cum diacalamento cum vino bis in septimana si poterit liberari sic liberabit. vel detur in abis vl' cum pane calido. Epilentias detur pulvis eius cum sinapi. ¶ Cōtra morsum reptilium alialiū pulvis cum suco menthe detur ī potu. ¶ Ad mātrium prolapsū. fetū mortuū ʒ secundam educendū confiat' pulvis eius cum succo artemisie ʒ fiat suppositorium vl' inungatur p pessarium vl' confiat' cum vino ʒ terebentina ʒ supponat'. Degalanga.

Galanga ca. ē ʒ sic. in tio gdu. dicit' autē quidā q' arbor ē. alij q' fructex. Dioscorides dicit q' radix ē ʒ reputatur ēa pdē arboris in psia. q' patet ex eo q' in cortice hēt quandā radicē ʒ ēa ei adhēret. Pōt autē seruari p. v. ānos in multa efficacia sine cōruptione. ¶ Est autē eligenda que subrufa ē. ʒ in sui manere ponderosa ʒ acutā hēt saporē. que cum subpallida est ʒ leuis multū ʒ fere nullū hēt saporē. que ē pforata ʒ facile in pulverē et' soluē abiicenda ē. hēt autē virtutē confortādi ex aromaticitate. dissoluendi consumēdi ex qualitatibz sius. ¶ Solet autē sophisticari ex admixtione rūa radicis hulentis radicē ira tertio fam. ex admixtione bulbore. ſz

dignoſcatur qua uia tradit in ſipidū ſeu ſilſium hꝫ ſapꝛem. hiſtoꝛia pontica. Galanga ꝙ̄ aꝛomatica zacarū zalu ſophiſticant hoc modo. Puluerizant optimā galangā z pp̄ conficiunt cum aceto z impoſuit tradicem unci p̄ noctē z eſſicat̄ agat ſapoꝛis euerti ſi dignoſcat̄ qua interius inſipidi ſapoꝛis ē galanga acuti ſapoꝛis. ¶ Ad digeſtionē confoꝛtandā z doloꝛem ſtomachi ex frigida cā ul' uento ſitte detur unū decocciōis ei⁹. Ad cerebri confoꝛtationē applicēbꝛ naribꝫ. ¶ Ad cardiacā paſſionē z ſincopi. detur pulus ei⁹ cum ſuco bꝛaginis. ¶ Notandū eſt q̄ garioſili z ſolia garioſiloꝝ z ligna eoꝝ z galanga ſimiles habent effectus. Si garioſili puncapule. ſolia ſedꝛi. galanga tertiū. ligna garioſiloꝝ poſtremū. poſt galangā pꝛiuilegiꝫ poni ſolia eoꝝ. De gallbano.

Gallbanum ca. ē in tꝛio. ō. hꝫ. i pmo. dicit quidā q̄ ſit gūmi aꝛboꝛis. Dicit diaſcoꝛides q̄ lacrima ē cuiusdā fꝛuctꝰ ſimili ferule. in eſtate cum fꝛuctꝰ ecꝝpūt. liquoꝝ qui circa fꝛuctionē concꝛeſcat. Quidam ciſtando unc fꝛuctꝰ ut magis effluat. ¶ Sophiſticāt quidā ex admixtione minutoꝝ lignoꝝ alij ſic. Reſoluūt optimū gallbanū. poſtea admiſcent puluerē colofonie in multa quantitate z fractas fabas abiectis coꝛticibus. Eligit autē eligendo q̄ albi eſt z puꝛi. q̄ hꝫ puras guttas quaſi aꝛmoniaci. pōt aūt diu tẽpe ſeruari. hꝫ autē ūtutes attrahendi. diſſoluendi. conſumendi. leniendi. maturandi. ꝛelaxandi. ¶ Contra aſma fꝛigidum dentur. iij. ℈. gallbani cum ouo ſoꝛbili uel aqua ordei. ¶ Contra litargiam ponatur ſup caꝛbones z recipiat patiens fumū. ¶ Contra ſuffocationem matꝛias idem fiat p embotum p inferiora. ¶ Contra ſplenis duriciē ponatur in aceto p tꝛes noctes. poſtmodū fiat decoctio oleum poſtea z colatuꝛa in uaſe mundo ponatur addita cera. oleo z picula fiat emplim fꝛigidi tante gallbano. ul' ceroti fꝛigidi tante cere ul' unguīti fꝛigiditē oleo. ſi melius eſt ut ēplm fiat ita q̄ ad ceroti accedat. ¶ Ad mꝛiticia puēꝝ. fetū mortuū ſecundinā educendā fiat uaſſa le ex eo intincto in oleo. ¶ Ad apoſtema rumpendū z maturandum ſup ponatur. ¶ Ad doloꝛē uenciū fiat cataſma ex eo z uenti ſup ponat. Et notandū ē q̄ qñ debet poni in medianis. debes tollē ſup fluctuates hoc m̄. hꝫ fiat in teſta z infundatur in aq̄ z ſeparentur coꝛtices z lapilli ul' ut puri fiat p pānū coleti. ¶ Diaſcoꝛides docet q̄ in aqua feruenti ponatur. z q̄ petat fūdū colligatur. q̄ ſup natat abiciat ul' ponatur in pīno lineo. z pt ponatur in aliquo uaſe. z illud uas ponatur in aqua feruenti ſup igne. cum aūt ſeruat gallbanum calore reſoluatur. ideo q̄ pinum ē effluit p pānū in illud uas. ¶ Ad lumbꝛicos occidēdos dentur pilule de gallbano in ꝛe ex melle. De gūmi aꝛabico.

Gūmi arabicū calidum ē ⁊ hu-
in primo gradu. simile ē dragā
ganto. tamē eius excellus nō de
minatur. ab auctoribꝫ. Gūmi
arabicū dē qua in arabia inue
nitur quia in magna quātita
te ibi reperitur. Gūmi arboris ē
cui⁹ triplex est differentia. s. al
bum q⁹ melius ē ⁊ est eligendū
q⁹ clarius est. ⁊ in frigidis ponē
dum est locis. ⁊ precipue in dya
dragantho. Est autē optimū ⁊ sub
tilium que fiūt clara fuit eligen
da ⁊ in calidis ponenda media
mus. Gūmi arabicū idē ē q⁹ gum
mi sarracenicū. diu pōt seruari
cum autē reperitur simplū in me
dianis gūmi. ponendū ē gūmi
arabicū. hꝫ autē uirtutē laxādi
humectandi ⁊ leniendi. Cōtra
aspritatem lingue ponatur in a
qua donec conglutinet. ⁊ ex tali
glutinositate lingua humectē
tur ⁊ fricetur. uel in pāno subti
li posito ⁊ ex eo fricetur lingua.
Contra uomitū ex debilitate ū
tuus teretinue. detur pulus
cuius cum puluē anamomi.
Contra emotoicā passionē ex s
pūalibꝫ pulus ei⁹ subtilissimū
confiatur cum sucho plantagi
nis uel cum aqua infusionis dra
gagātū. addito pulueri amili l
pendiozꝫ ⁊ fiant pillule ū qs
teneat patiens sub lingua unā
post aliam donec p se resoluātē
⁊ transglutiat. Si fiat ex mu
cuus detur pulus eius cū sucho
plantaginis. Contra distillū
am decocto pulus ei⁹ in aqua
rosacea uel plumbali. uel det pul
us eius cum puluē mumie ī
abis. Ad idē gūmi arabicū tur
tur ⁊ columba simul cōburātē. ⁊ pl
uis ex pulueni ex in albis. Si
fiat unio in ferioz pulus ei⁹ in
iciatur p clisterē cum aliq⁹ mol
lificatiuo uel confortatiuo. Cō
tra fluxum muliez detur pul
us ei⁹ cum puluē sanguinis dra
conis in aqua rosacea ⁊ ē fiat ū
suppositorium uel inūciatur p pes
sarium. Idē in eodem naribus
inuectus sistit fluxum sāguinis
earūdē. uel fiat inde sinapisma ī
aqua tepida. Ad idem ualz plius
ei⁹ mumie naribꝫ impositus. Ō
tussim frigidam ⁊ siccitatē pecto
ris detur aqua ordei cum decocto
ne pului⁹ eius. De gariofilato.
Gariofilatū calidē ⁊ sicc in plecto
nis ē in secō gradu. Gariofilatū
dī quē confectio que ex gariofilī
fit. Gariofolata satis communis
ūba ē. efficaciā magnā hꝫ secōm
folia magis quā secōm radices.
ūn folia nō radices in medicinā
debet poni. Recens maioris est
efficacie quā exsiccata. Ex sicca
ta nō nisi p annū seruari debet.
hꝫ autē uirtutē cōsumēdi. dis
soluendi ⁊ apiendi. Gariofilata
dī qua hꝫ odorē gariofiloz uel a
romaticitatē uel saporē uel effec
tum. Ad mīstrua prouocāda fi
at fomentū ex uino decocti
onis. fiat ⁊ suppositoriū ex ea decoc
ta in oleo muscheleo. Contra
colicā passionē gariofilata de
cocta in aqua marina ⁊ oleo. parti
anion ⁊ postion supponat.
Ad digestionē efficaciā ex sto
machi doloꝝ ⁊ intestinoz ex frī
giditate uel nimia siccitate detur u
nū decoctionis eius. De Gir.
Gir calidū ⁊ sic. ē in secō gradu.

Est herba est que inē fruticta ocu
tur: z sēmē nigrū z facē triangu
lū. aliquantulū hīs amaritudīs
ūn diuretica est: virtutē hē dis
soluendi z consūmdi. Contra
oppilationē splenis z epatis et
renum. stranguriā z dissuriaz
z contra yliacam passionē z dolo
rem stomachi ex uento sitae ōr
unū decoctōis ei' git z pulus ei'
in cib. Contra emorroidas in
flatas fiat decoctio puluis ei' et
fiat tale barbisli lombis supp
situs mirificus. Contra tumō
cos delet dari pulus ei' cū melle
fiat z emplin ex puluē ei' z fuco
ablinch' fiat circa umbilicū. Cōr
umes aurū conficiat' cum fuco
plicatē z auribz inicīat'. D'gra
Ranū sol'ca. ē z siccū no solis.
in tio gradu. herba ē aut' semē
tpe dī granū solis. quia nimiū
est z clau' p. x. annos potest ser
uari. virtutē hē diureticā. Ynō
uinū decoctōis ei' recētā pulus
in cibis supīs soluit dissuriā
z yliacā passionē. De gallitrico.
Gallitricū calidū ē z siccū. alio no
mine dī centrū galli. Semē galli
tricū confectū cum fuco fenuclī
oculis ualet. fōmentū fīm ex
aqua decoctōis ei'. matricem
optime mūdificat z mūstruaz p
uocat. De Galla.
Galla frigida ē z sicca in secō gra
du. Galla est fructus quercus.
quedā repitur crossa z leuis z p
forata que modicū ualet. Alie
repiunt in affrica z alia z dnr
alane parue sūt z nō p forate
que inē eas sunt grossiores. ma
gis ualēt. hūt ūtutē constrin
gendi. Contra fluxum uentris
fiat emplastr ex puluere galle
subtili albugine ou. aceto. z sī
pectine z renes ponatur. fiat et
am fomentū ex aqua decoctōis
gallaz que etiam in potu detur.
hec fiat contra dissinteriā si fiat
uino infīa cum aqua ordei mi
ceatur p clistere pulus eius.
Contra uomitū ex debilitate ner
uus contentque nl' colera fiat
decoctio pulūs gallaz in aceto.
addita aqua marina z spongia
infusa ori stomachi supponatur.
Contra fluxum mīstruoz fiat fo
mentū ex aqua pluuiali decoc
tionis gallaz. Pulus z ipī mi
ceatur cum fuco plantaginis p
pessariū sīue aliq inde fiat. et
supponat'. Contra fluxū san
guinis emoroidarū pulus ei' cum
fuco sanguinarie confectat' fluel
lus inde factus naribz imponat'.
Emplin z factū ex puluē gallaz
z albugine ou. imponatz supp
natur. Pulus galle uulneribz
supposit' ea consolidat. Ad
capillos albos nl' canos denigrā
dos talis sit usus. accipe gallas pō
deruas z nō p forat'as deinde in
oleo quousq; tumescāt z denigre
scant. postea tolle z pīme bñ
inē duos pānos lineos quousq;
desiccent. postea dimitte desicca
ri z fac puluerē subtilissimū. z
accipe cerusā radias nucis z cō
tere poptime z confice cū aqua
pluuiali z decoque addito pluē
illo gallaz z ex tali confectione
unge capillos z barbam z desicca
tur p se. postea abluant cū aq
calida ne cutis remaneat infecta.
Genestula frigida. De genestula.
z sicca ē plenonis est. simulis est

genesle

genecle ſ; minor eſt ⁊ hꝫ ſtupe
factiones ⁊ facit floꝛe album ge
nesta exceꝝ. acute hꝫ stingẽdi.
Cymen fluxum ſanguinis ualet
fomentũ ex aqua exceꝝ cui⁹
suppoſitoꝝ ul' peſſaꝝ ex pul
uere eius ⁊ ſuco plantaginis fac
tum idem ualet. Contra diſſin
teriã fomentũ predictũ ualet.

Gallia muſ De gallia muſcata
cata calide ⁊ ſicce cõplexionis ẽ
quidam dicũt q' frucꝰ ẽ q' ſal
ſum ẽ. Eſt autẽ quedã cõfectio
ex aromatibꝰ ⁊ muſco hꝫ ñ utꝫ
tur ſophiſticata. Ad cõfortã
dũ ſtomachũ ⁊ contra doloꝛem
ſtomachi ex uentoſitate deꝛiuã
tionis ei⁹

De hꝫmodactil' De uuis ⁊ uuis.
De uulquamo. De ypo qſtidꝰ.
e iſopo. De uuipo.

Hermodactilus. De hermodactilis.
Hermodactili calidi ſũt ⁊ ſiccꝫ in
ſũo gradu. Hermodactil' herba
eſt cuꝛta cui⁹ radias utꝫ tu
beroſitates que colligi debent
⁊ uſui reſeruari. ⁊ in mediaꝝ
poni. In eſtate colliguntꝰ delic
cantur. In multis efficacia poſ
ſunt fuari p annũ. Singulis
ãnis renouentꝰ ſi poſſit fieri. ſt
autẽ eligendi qui albi ſũt ⁊ ſo
lidi. qui humidi ſũt ⁊ uiuides
corrupti iudicantꝰ. hñt autẽ uir
tutẽ diſſoluendi. conſumẽdi ac
trahendi. purgãt autẽ hꝫmoꝛa
tili flegma principaliꝰ. Cõ
arteticam podagrã. ydꝛopicam
yliacã paſſionẽ ⁊ contra omes
morbos ex flegmate febre nõ
exiſtentes acuta. ualet bñdicta
acuta hermodactil'. ypocalogo
nion. theodoꝛitũ anacardino.

Contra arteticam ſiue ſit ydꝛo
ſiue podagra. ſumis ſemiculi cũ
melle decoquat. ⁊ cum tali mel
le detur. ʒ. ij. hꝫmodactil'. Cõ
tra yliacam paſſionẽ fiat decoc
tio mellis. addita aqua que ap
ponitur ne inci exurat. ⁊ ex illo
melle addatꝰ. ʒ. duab; hꝫmoda
tili oꝛ. ⁊ ʒ. ſ. ſeminis feniculi ⁊ cy
namomo. fiat electuariũ q' unc
bñdicte poteſt dari cũ bñdicta
carẽ. Ee no. q' in doſi debent
poni. ʒ. ii. uel. iij. hermodactil'.
carẽ ſuperfluã corrodit. pulue
eius cõficiat cum ſapone galli
co ⁊ licanũ fiſtule imponatur.
pulus ei⁹ cum eius uſto oficacꝫ
cum alijs mediana ydꝛopẽ ẽ
bz. ⁊ ſtuellum cũ lombrice mãc
tum nariby; mundat. cariem ſanat
tat. ⁊ polypũ corrodit. De uſqa
Vſquiam⁹ frigide ſpleneticꝰ mo
tus eſt in ſũo gradu. ſiccꝫ ĩ ſe
cundo. Juſquiam⁹ herba ẽ cui⁹ ſe
mẽ ꝓpe uſquiam⁹ appellat'. hꝫ
pã caſſilago. Seminũ triplex
ẽ diuiſius. eſt enĩ albũ. nigꝝ ⁊
ruſum. nigrũ mortale ẽ. albũ
⁊ rubeũ ſanis ꝓpter uſum medi
ane. Ee no. q' cũ recto tꝫ
uſquiamꝰ ſi ſit mediana que
dã recte ꝓpter apponedũ ẽ ſemẽ. ſi
ertius ypa hꝫ. Cymoꝛis aũ ſꝫ
efficacie ſemina quã hꝫ. yd
tutẽ hñt ꝛeſtringendi ⁊ mortifi
candi. ydꝛopẽ ẽ hñt in notoriã
ſ. ſomniferũ. Ad ſõpnũ puerꝰ
dum in acuta febre talis fit
us⁹ fiat ſoñũ ex aqua decoc
tois ypi herbe ãa ꝓdes ſiũez
⁊ tympoꝛa. fiat ablutio. poſtmo
dum fiat hec emplin. pulus
ſeminis ſubulis cũ albugine

ou. lacte mulieris ꝛ modico a
ceto confricat. ¶ Ad lacrimas ꝯ
stringendas fiat idē emplastꝝ
addito modico olybano. ¶ Con
tra calida apostemata in pun
cto fiat emplastꝝ ex herba ipā
trita ꝛ supposita vl' de semine
eius ꝛ oleo rosaceo. ¶ Contra dis
sinteriam fiat emplastꝝ ex se
mine eius. albumine ou. ex
modico aceto sup pectinē ꝛ re
nes. ¶ Ad dolorē ex frigida cau
sa subitū medicamē fiat. ipā ꝛ
herba trita ꝛ supposita dolorem
tollit. ¶ Contra dolore de nouo m.
ipā herba aliquātulum trita ir
dentes teneatur. ¶ Ad idē sophi
sticatū remedū. ꝛ femina supe
carbones ponant. ꝛ fumū recipiat placens p os. ꝛ postea pāt
os in aqua. ꝛ appurebūt quasi
ūmes supnatantes. Semen etiā i
cassula cerea dentū supposita do
lorē tollit. De ysop.

Ysopus ca. ē ꝛ fic. in tio gradu. sa
lus est cois. ūtutē hīt. fm folia ꝛ
tio fm radicas. in estate cū floēs
ponat colligē. In umbroso loco
siccandū ꝛ deseccat. In media
tus folia ꝛ flores abiectus supin
bus ponunt. p annū seruāt. sin
gulis annis renouet. virtutē
hīt diuretica. dissoluendi. attra
hendi. consumendi. contra frigi
dam tussim valt. unū decoctū
eius ꝛ ficatū siccatꝝ. Ad idē valet cle
tuarū q' ex eo fit. s. dya ysopus.
vinū decoctus eius ꝛ seminuz fe
niculi dolorē stomachi ꝛ intestinoz
tollit. ¶ fomētū factū ex aqua de
coctois eius matricē a sup fluitatu
bz abstergit. ꝛ mūdificat. Jozz
facit suppositoriū ex pulue eius
ꝛ oleo misceleo. ¶ Pulus eius' ul'
herba tympa in testa cale facta
ꝛ sup posita valet contra tarri
frigidum ꝛ contra casum uue.
¶ Contra uuam fiat gargarism'
ex aceto decoctois eius ꝛ sublenet
uua cum condito sup a sipso pul
ueris ꝫ flores. herba ipā decoc
ta in uino ꝛ cataplasmata dolo
rem tollit ex uento sticate. D' la
arus calide ꝛ sicce ōplexio to.
nus ē in tio gradu. alio noīe
appellatur barba aaron. ꝛ etiā
pes uituli. in locis humidis et
siccis. montanus ꝛ planus reper
tur. in estate ꝛ in yeme magnā
hīt efficaciā, fm folia minorem.
fm radices maiorē.
fm tuberositates quasdā que circa
radices reperiuntur. Alie tubero
sitates. colligunt. laudunt. de
siccant. p annū seruant. hīt ur
tutē dissoluendi. laxandi. extē
uuandi. ¶ Contra tumores du
rū ipā herba decoquat cum tu
berositatibz in uino ꝛ oleo ad
dito cumino. fiat ī emplim. et
auribz supponat. ¶ Contra fri
gidum apostema. tota h'ba cū
tuberositatibz cum axungia ue
teri tenat. postmodū in testa ca
le facta supponat. ¶ Contra sca
fulas nouellas herba ipā ꝛ sql
la cum axungia uetꝰ ul' uersā
superest inuetā tenat. ꝛ sic pātū
p hec uleranē si recentes sunt.
¶ Contra emorroidas ul' fic. tarus
ꝛ tassus barbassus decoquant
in uino ul' aqua ꝛ fiat enema
ma. ¶ Ad mīstrua prouocanda fue
tuari p pessū mittat sine p se
sine cum bnda. ¶ Ad faciem d
purida sine aute ablucionē. et

tulbolitatib: exsiccatus fiat pului
sub tilis conficiatur cū aq̄ rosacea
& ad solem reponat: donec aq̄
ex toto exhalatur: ita fiat ter uel
quater uel amplius. & ex illo pul
uere solo uel confecto cum aqua
rosacea. fiunt uuulae: plus ꝺ pu
ri quā cerusā. carnē superfluas
corrodit solus pulus eius. De
ris calide & sicce & plenois ei in.
iii secō gradu. silr ytros. similes
siue in solis & in effectibz. si uis
purpureū florē genit. ytros al
bum. radice uinū. in fine ueris
colligit & exsiccat. p annū potest
seruari. Radix uros. p radice mis
ylusce pōt poi. ytrumē hic duur
ticam uā dissoluit & apit. Cōr
uucuū spūalū & oppilationem
splenis. epatis renū & uesice ꝺ
lore stomachi ex uentositate ma
ler uinū decoctois ytros. pului
eius lenit. carnē superfluā corro
dit. Ad pinnū oculoꝝ fiat col
uū ex puluē ei & aqua ro. De i
poquilidos frigiꝺ pogilidos
& sicce cōplexois ē. in secō gōu
fungus est qui reperitur circa ra
dices rose canine. in uere colli
gitur & suais exprimit q̄ glu
tinosus est soli exsiccatur. alt
quātulū in die moueatur ne cō
rūpat exsiccatur in loco ū mlt
um sicco nec multū hūiꝺ. per
duos āos seruat in mlta efficia
ca. hꝫ uirtutē cosingēdi. Cōr
fluxū uentis ex colera ul debili
tate uirtutis retentiue. confla
atur cū aqua rosacea & det pa
cienti. fiat & emplastr ex ypo
quistidos. suco plantaginis. al
bugine ouī sup renes & pectinē.
Contra uomitum fiat idē sup
fruticulā pectoris & ora p fluuiū
nistruoꝝ fiat suppositor: cū cum
suco plantaginis & pessarium
inducatur. De unipeu.
Unipus calide & sicce sphericois
est in tio gradu. cum in medi
anis reperitur eius uirtus non
debet fructus unipi in uē
colligunt fructus. p duos an
nos seruant. hꝫ uirtutem
dissoluendi uinipus & gliendi.
Contra fluxū uentis ex scamo
nea adhibenda ull stomachi.
& intestinoꝝ. fiat decoctio fruc
tuū in aqua plurimali. & intret pa
cens usq; ad umbilicū & fiat ei
& potus in aqua illa. Contra
distūriā. stranguriā. ydropicam
passionē detur unū decoctionis
fructuū ei. Ex unipo fit oleū
sic. ita ponatur olla. & in ore eius
bñ optturato ponat canale cu
cum ul ferrum. postmodū sup
lebetem ponat alia pars canali
in fundo olle ponatur. & carbuli
natur optime ne aliquid pos
sit exire. post impleatur ex fruc
tibus unipi siccis & opiatur bñ. & fi
at ignis circū circa modicū ole
um effluit. si efficacissimū. Cō
tra quartanā detur oleum illis
in quantitate. ℈. i. in cibo uel
alio modo materia digesta. et
ex melācolia naturali. Contra
fluxum cum passionē. stranguriaz
& distūriā detur in uino ul in
modica quātitate. inungant
pectus & tempora. Contra epi
lensiā. inungatur spina pacien
tis. Contra uicū lapidis
inducatur p siringā. Contra
antiquū asma ex frigida cā
detur in cibis ul alio m. l. det

minū ocarcois ei fricacium et
ficuum siccarū.

De laudano. De lactuca.
De ligrica. De lupinis.
De lapis lazuli. De lauro.
De lilio. De lemisco.
De lino. De lenticula.
De linochinis. De laureola
De lingua auis. De leuistico.
De lapatio. De lapide magne.
De liargiro. De laudano:—

Laudanū ca. ē z hu. in pmo gdu.
dicunt quidā q gūmi arboris ē
q salūi est si in quadā parte g
ac nos quidā descendit z ēā illā
cōuscat. hitatores nō ei quib
dam cōgius blus placuit. et
sic cōgius hūditas illa ouis
catur. qui exprimitur ex eis. z
soli exposita exsicat. unmisceī
autē stēcora capna z alu pulūs
nigri. uñ manifestū ē q si pu
rū eēt ad omanstimū esset. Vix
ení in .x. libris reperiunt. ℥. ij.
laudani. Est autē illō eligendū
q ponderosū z nigr ē q z mala
ram pōt. Illud autē q min nigr
ē z ei māib; tractat pulūcatū
signū dat qua ucnustate sic o
sūptū z nimis sophysticatum.
virtutē hr g stringendi. calefa
ciendi ex uisco sitate z aromā
tate. Contra catarrū ex fri
gida cā. stuellū ex eo formati
mantib; īmittat. Ad idē. Lauda
nū z vse dū bulliunt in aqua
pluuiali obturato bñ ore uasi
z ei aliquātulū respiret pucr
fumū recipiat p os. z ex illa q
qua abluant pedes qua mlti
ferui confortant. Contra ul
cerationē oris. Laudanū ex
masticet z cura gingiuas
z dentes matis z ora ponat ex
sortat eos. Ad maturem infigi
dati z suffocationē recipiat fumū
picis p uitrū. Suppositoriū ei
inde fiat ualet ad eadē. matē con
tortar. z ceptum adiuuat. Cōt
ceptionē matis. recipiat fu
mū p supiora. Contra doloz
stomachi ex frigida cā z digestōz
confortandā dentur pillule. y. ex
laudano in seq. z fiat emplastz
ex laudano. cera. addito puluere
coste z stomacho supponatur. De
liquricia tempate liquricia.
calida ē z humida. quidā dicit q
sit radix. quidā q fructus. quidā
q ramus. si nō cūt. Est ei mag
radix parue herbe. Est autē ei
genda que nō multū grossi est
ne multum tenuis. que uocat ī
terī cauea ē. que ē dum frangit
nō pulūcatur. z que si uuidis
ē. partes hr cohereres. Cū fri
gitur que leuis ē z inter subal
bida ul nigra ul uuidis abiacē
ti est. Suauis z ei est cutis effi
catie z adhuc fortioris qui hr ni
fit. Cum uuidis ē radix cōtū
bñ z in aqua bullit z decoquit
fert ad aque sūptionē. postea
exprimitur z soli exponitur z de
siccat z in tota inda corpusculā si
formā uasoz formantur. Alij so
phisticāt hr ni. faciūt pulueī
liquricie subtilē. z z pulueres
sua liquricie bñ decoquit ī aq
z addunt mel z faciūt ut optim
si iste abhominabilis ē z nō adeo
niger. Ualet aut oīa uuida
pectoris ulcera ei in aqua. in
pleuresi. z pplemoñ. Vinū de
cocois coz ualz ota tussim.

Ad idē ualet oleū affectū ex suo

liquiritie z mellē. liquiricia mas
ticata z sub lingua retenta sitz
z aspritatē stomachi z guttur ris
mundat. De lapide lazuli.
Lapis lazuli frigide z sicce ꝑ pleri
onis est. z similr lapis armenie
si cor excellus ab auicennaz nō
determinat. Lapis autē lazuli
uena fit est de qua fit lazulez.
Similr lapis armenie dr. qui
marime in armenia reperit. non
sophisticant. Est aut lapis laz
li qui mltū assimilat colori cē
lesti. z hr in se quedam corpus
cula quasi aurea. Ille aut qui
quasi subalbidū hr colorē pl
hr stellatus. Lapis armenie
leuior est z subalbidū hr colō
Senuari aut possit diu sine cor
ruptiōe. Lapis aut armenicus
acuis cor rumpit. minorē hr
terrestreitatē. purgat aut ꝑ ap
liter melācoliā. Contra me
lacolicā passionē dentur aum ō
corticē sene. Contra q̄rtanaz
dent cū decoctiōe. aliq̄ purgāte
melācoliā. Cont spleis uiaū
z emouentes. dentur cū decoc
tiōe sene ul' seminis feniculi.
Contra cardiacā passionē. dē
aum sine uuagis cum puluē
ossis de corde cerui. z ut breuiē
dicā ualz contra oēs passiones frāl
de melācolia. cū medicinis cō
ficiat puluis z nō decoctōibus
si dentur post decoctiōes. Nota
modū abluendi lapidē lazuli
z armeniū. z z dandi. z. ij. post
sume auri in aliquo uase solūd
ul' in sapho argenteo ponat
pulus cor ul' alteri' subtilis.
z cum pistello confricat' cum
aqua donec aqua infician. nīc
abiciat illa z alia apponat. z sic
fiat de ꝯs. signū aut̄ lenite per
fecte cit cum aqua armeniacis
nullo modo infician. Nota q' nō
debent auri in decoctione q̄a i
fundū descendūt. nec aī decoctō
nē dent postea cum succupo post
quartā uel quītā sellā cū decla
ri muo modo purgant nīc pe
ctis humorē. De lilio.
Flium calidū ē z hūidū. aliud ē
domesticū z aliud silueste. si sil
uestrū. aliud grecū florē purpu
reū q' est efficaci. aliud hr florē
albū. Aliū domesticū cū aruin
gia tritū ul' cū oleo albo z super
positū apostema flegmaticum
maturat. Contra spleus du
racē tradit lilij in multa quāti
tate cum bunca ursina z radice
cuisa ponat' in uino z oleo per
vij. dies. postea colentur. z cola
tur addita cera z oleo fiat ūgin.
ad facē albandā. accipe rube
ostitates radicis lilij agrestis
pouerus purpureū florē sicca.
z puluerē inde facti dulcempa
cum aqua rosacea. z desiccentur.
sic facto ē ul' quater illū puluez
solum ul' cum aq̄ rosacea offer
tum ducas sup facē. Ad id̄
z ad rubedinē unnaturalē remoue
dū. accipe albostitates pdīs cr
uentas si hōs. z admisce puluez
cathmie z camphore z oleū sam
bucinū. adultinū. augentū u
uum erinacei. z ungento fōl
muniḡ. De lilio.
Flium calidum ē in primo gra
du. siccum in scō. Quidā di
cunt eē gūmi q' stellū ē. hī ē si
cus herbe similr herbe appel
late in principio estatis. colli

gunt· ꝛcrūt· ꝛ suas exp̄ssus solu
exponiam· ꝛ deficantur· ꝛ in sbz
lag· ꝛ mutat· addūt· ñ quedaz
sicut dic̄ dyascoridis. Est aut̄ ch
gendū illō q· dux· ē hūs quan
dam glutinositatē ꝛ inertiā lu
adum. Cō uō molle est ꝛ obstā
tum abiciendū ē. ꝙ quīq· ānos
pōt fuam. Appellatur ꝛ lacū ab
o nōie oculus lucō· quia videt
oculos lucidos. Contra macul̄
oculi dum recens ē· ꝛ ꝛra lupi
nū mē fām ex flegmate con
gelato ꝛ teū· licuum pulūger
subtilissime· ꝛ ficat· cū aqua
rosacea· ꝛ sic dimittat· donec aq̄
ꝛ· ꝛsumat· ꝛ tra fiat quasi uel
pluues· ꝛ pulus solus ul· ꝛfec
tus cū aq̄ rosacea oculis impōat·
Si inueterata sit pusillo appōat·
aliq̄n culū de sanguella· confia
atur lacū cum sucō feniculi· ꝛ ī
uase eneo ponat· oculos clarifi
cat· ꝛ ualet cum cā ē· ab inīōib·
Contra fissurā lingue ꝛ labioz
ꝛ ois ulcīonē· pulus lag· cū
amulo ꝛ penidiis ꝛ cū aqua ro·
ficatur· ꝛ ulcera illīmantur·
platū ē· satis amlibz· sal· mūta
mus. Ex hac ualet· suppositōū
in acuta febre· qua mlti ōfic
cata· stectora dissoluit. Cōr
tumorē gingiuaz· freques lo
tura ꝛ fricatio cum gingiuas ꝛ
acetum in quo resoluti sit lu
cium fiat. Contra lentigines
fiat inunctio ex hac ceruisa
mea· quātitate simil· puluer·
catus. Contra uicū matricis
unfoemens· suppositoria ex tri
fera magna ꝛ sup· spurgat· pul
mus lag· quādo sup· fluūt hūores
hūdant in matrice ualet· pur

gat enī· desiccat ꝛ mundificat. De
mercurialis. Mercurialis calida ē ꝛ humida cōp
rehendit cum carnibz crudis cr
ta ad solem datur cōprehendit
ꝛ ex suco eius ul· aqua decoctōis
eius ꝛ oleo ꝛ melle ꝛ sale fit clis
teur soluens ꝛ reducēs humores.
De lingua auis. Lingua auis ca
lida est ꝛ humida in primo gra
du· folia hīt parua ꝛ acuta ꝛ con
formia lingue auis· Virtutis ē
multe efficacie· efficacia nullī·
Virtutē hīt incarnandi libidinē ꝛ
humectandi· herba ista cū car
nibz cocta ul· condita cum oleo
ul· sagimine comesta libidinē
extractat. Ad idem electuariū cō
fectum ex testiculis satyrionis
ꝛ ex carne dactiloz· ꝛ interioribz·
testudinē ꝛ melle ꝛ suco lingue auis
herba ipa cocta in aqua ordei po
test cehias ꝛ ysipelas· valz ꝛ de
cocto lingue auis fiat additio ad
clarū. Contra siccitatē pectōis
detur aqua ordei decoctōis ei· et
additio oxygarū magis ualet.
De lapatio. Lapacū calidū ē ꝛ siccū in tcio gradu. Est autē
triplex· s· Lapacū acutū habens
acuta folia· ꝛ hoc efficacē· Lapa
cū rotundū q· rotunda hīt folia
ꝛ min⁹ efficax est· ꝛ lapacū domes
ticum folia habens lata· ꝛ mag⁹
aliquātulū ceruū ysopi· Virtutē
hīt dissoluendi· ꝛ lauandi· api
endi ꝛ cicatrizandi. Contra sca
biem fricas lapatij acuti· oleū
nucis ꝛ pix liquida simil· bulli
ant ꝛ postea colent· ꝛ in colatiū
ponatur pulus tartari ꝛ fuli
ginis· ꝛ fiat ungūtū satis ysopū· scabiosis· impetigini ꝛ ephelidi.

Contra impetiginē ⁊ serpiginē. fiat confectio ex suco lapaci acuti ⁊ puluē autipigmēti. ¶ Ad apostema maturandū. Lapacij tritū ⁊ ī oleo decocti ul' cum axungia supponatur. ad rumpendū supp̄at cōē ū lapacij acuti. ¶ Contra splenis duritiem. sucus lapacij acuti cum storace liquida ⁊ armoniaco ⁊ aceto confortātē ⁊ discutiente sic tribꝫ diebꝫ postea fiat decoctio ⁊ coletur ⁊ addita cera ⁊ oleo fiat unguē. ¶ Contra struē guriā ⁊ dissuriā. fiat decoctio lapacij acuti in uino ⁊ oleo. ⁊ pecten supponatur urinā prouocat in multa quātitate. aqua ul' uinū decoctionis eius solute oppilatōēz splenis ⁊ epatis. ¶ Contra leuco flemantiā fiat confectio ex suco lapacij acuti ℥ij ⁊ ʒ ij. et stile ad dicto melle ⁊ fiat aliquāta decoctio ⁊ detur patiēti. ¶ Contra scabiosulas nouellas fiat ēplastꝝ ex lapatio acuto ⁊ axungia simul tritis. ¶ Contra lumbricos ualet sucus eius datus cū melle. ¶ Contra flegma habundās in cerebro sucus eius cum suco rute in modica quātitate naribꝫ instillatur in aere calido ul' in balneo. ¶ Cruselle fēe ex lapatio ualent ad omnia ea ex quibus dicti sunt confortāre scabiosis. De Ytaurgiō tēpatō ē Ytaurgium. in frigiditate ⁊ siccitate. fm q̄dā frigidū in pmo gradu. Cū sit tēperatū ⁊ frigidū ⁊ siccū cōstat ex ꝝbis ip̄i' diascā. Ytaurgium frigidū ē ⁊ suptuū. q̄ suptuū sit cognoscam' qua sit cum est. ⁊ ū in qualitatibꝫ sit tēperati. et tam excellus alterius ꝝbis nō determinatur. quia ū omis est sensu determinabilis. Ytaurgium est duplex differentia. est ē q̄dam q̄ ē spuma argenti q̄ fit p exactionē in igne. cum sepe impinguat. aptuo. ⁊ magis attenuat frigiditate ⁊ humiditate. Est ⁊ aliud q̄ est spuma auri ꝝ. ⁊ ē frangitur intra. est sile aptuo ⁊ aliquantulū colorat attenuat ⁊ cathymie ꝑe ꝝ. est ⁊ aliud quo cōiter utimur. s. fex stagni q̄ similit fit cum decoctōe ē sic stagnū de uena fit. ⁊ istud frigidum ē ⁊ suptuū. Dicunt aī quidā q̄ similit reperitur Ytaurgium q̄ est fex plumbi. Ytaurgium s. fex stagni quo cōiter utimur utrumē hꝫ constringendi ꝙ soldandi ⁊ depurandi ex dictis m ꝙ facendi. Pulus Ytaurgii mundatꝫ impositus sanie ꝙ mundat ⁊ ulcera ꝙ soldat. ¶ Contra scabiem ⁊ ꝑpuē fām ex flegmate salso ul' colera fiat decoctio aliquantulū olī mūē ⁊ pulus Ytaurgii subtilis conficiatur cū aceto. ⁊ postea adatꝫ oleū nucū calidū. ⁊ bñ ꝙficat. ¶ Cōtra ulliniam fām unio in fēio ℥. Ytaurgii integri sup carbōes ponatur q̄ bñ calefiat aspergatur sepi ex aceto. postea fiat pulus subtilissimus q̄ p clistere iniectus cum oleo ro. l' aqua ordei multū ualet. ¶ Cōtra ulcerationē ingue orificij ꝑ cum oleo rosaceo ⁊ unguēto putredinē ꝙsumit ⁊ ulcera cōsolidat. ¶ Contra fernōēz apostematū ne in cancrū pila ꝙficatur pulus Ytaurgii ⁊ ce

rusa cum aqua rosacea z cerotis
ungatur. Iuargyr q' spuma
eum de puluere subtiliter z a
binatur cum aqua rosacea. quibus
ul' cerotes ul' ungt aqua non cō
cacatur ex pulue. Ille pulus in
modū collyry ul' solus ul' cū aq̄
rosacea eius imponat. Ad ta
ciem depurandā z pannū sup fa
cm tenuendū quem hūr mulie
res post partū. axungia gallī
nacea ul' anserina liquefiat. z addi
to puluere iuargyri z oleo rosacio. fiat
ungūm. Ad mūstrua stringēda
cerpūcū cerpūcū ceruicalissimuz
iuargyr in quantitate duaz fa
baz pulūgatū z cum succo plan
taginis datū mūstrua grauido si
sanguinea tēpuit. D'lactuca. lac.
frigida est z humida. seū ei' fri
gidi' ē q̄a herba. ij exercitus ei'
nō determinat' ab auctoribz. her
ba usui alioz. semē usui medici
ne competit. Iudicat' aūt ab auc
toribz omniū herbaz temperatissi
ma. Vnū quidē sanguinē gene
rans. z copiam lactis. Cibz ē oli
as sanz oriens cruda ul' cocta
comesta. In febribz mitigat valet
clysteri ul' cruda. cocta z sacro ad
olei cocti soluit oppilationē splē
nis z epatis. Ad sōnū. puluinar
dū. semē eius confectū cū
lacte mulieris z albugine ouī
z fiat emplastz cum tempera
pulus z seminis cum lacte da
tus. sōnū procurat. Pōt facere fe
bricitantibz datus cum aqua.
Contra apostemata calida i pn
cipio confectū seū ei' cū olēo ro.
z sup ponat'. De lupino.
Lupinus calidus ē z siccus i tio
gradu. Lupinoz alius amarū
qui ex natura sua amarū ē z pa
ssē medicine cōpetit. alius dul
cis insipidus qui ex multa mora in
aqua dulcescit z fit nūtritiuus ū
mē hr oium. Contra ictericos farina lupinoz amaroz
cum melle confecta datur. Ad
idē valet pinis cū ex farina lu
pinoz z succo absinthij ul' aqua
z comestus. Ad idē valt spu
e emplastz facū ex farina lupi
noz z succo absinthij positū sup
stomachū. z meritus ē si addat'
modicum aloes. Eadem cōfec
tio soluit oppilationē splenis z
epatis. Valet z yporopias con
fecta cū ex farina lupinoz z su
co absinthij acta. z panis ex eis
dem confectus. Farina lupi
noz cum succo plantaginis mixta mu
lieribz ūmes uicia. Eadē farina ē
succo porri sup fluitates aurium
mūdificat. Eadē cum oleo cō
fecta apostema frigidū maturat
z rumpit. De lauro.
Laurus calida ē z sicca. fructz z fo
lia medicine cōpetūt. folia ma
iorem hūr uirtutē confortan
di ex aromaticitate. fructus dis
soluendi consumēdi. folia ex
siccata in loco umbroso z nō fu
moso p annū in multis efficacia
sunt. fructus p duos. Fōmen
tum ex aqua decoctois foliorz
lauri frīn matricē mūdificat
z confortat. z concepcū ex frigi
ditate ꝓhibet. adiuuat. Cōtra
dolorē colicū fiat fomentū ex ui
no decoctois foliorz lauri. Cōtra
idē fiat emplastz sup pectinē et
renes ex tritis cortibz lauri cor
tis in uino. Idē facit cōtra dolores
stomachi ex frigiditate z cōtra

nomiñ ex frigida cã. ex̃ 7 unũ
decoctionis foliox lauri. ¶ Contra
frigidum ceruma capitis decoq̃
tur folia lauri 7 ose in aqua. 7
ore uasis bñ oppilato 7 recipiat
patiens fumum 7 ex aqua lauet̃
tions 7 timpora. ¶ Ad ide̅ fruct̃
lauri conterantur. 7 sñ puluere ĩ
testa calefiat. 7 ponatur ĩ sacello
7 sacelletur capiti. ¶ Ad pannũ
supfluũ removendo. 7 contra q̃s
cumq; rubeas nubositates facies q̃
fiunt in nuncubis 7 papule san
guinees quas uocant barbulos.
hec tres simul sibi exponant̃ 7 de
siccentur: ut ex ex̃ corrugat̃ me
lius tollatur tumor. cortice te
rantur. 7 sñ puluer sibi cõfi
ciatur cum melle. 7 cum hoc tali
unguatur facies in balneo mi
cum confert. ¶ Contra pannũ
supfluũ quẽ habent mulieres
post partũ. confriccatur ꝑ diu
pulus cum felle alicuo. 7 ungatur: si fel nõ fuit̃ distemperũ
cum melle. ¶ Ex lucens lauri fi
at oleum ualẽs conẽ dolorem
stomachi ex 7 ad arte
ticos dolores. ¶ Sic aũt fit. huic
e lauri recentes conterunt̃. et
postea duũ decoctr in oleo colãt̃
hoc tale dẽ oleum Laurinũ.
Nota cum in recipiẽ inuenit̃
fr. folia lauri ul' dãpnis. uel
dãpnidis folia debent poi cum
baccis lauri ul' dãpnis electis
fructus. De lentisco.
Lentiscus calide 7 sicce ꝑplexoi
ẽ. plus tamẽ sicce quã calide. ga
lienalissime cõplexionis est. Cui
recepto ei' repitur in medici
nis folia debent poni. qñz cũ
fructus ponunt̃. Virtutẽ hñt 9
stringendi 7 9solidandi. ¶ Conf
fluxum ũstruoz 7 dissinteriã et
nomiñ ex debilitate ũentris 9 rẽ
tue ul' alumine hũoz. fasciculi
parui fũ ex folijs ei' decoquantur
in aceto 7 pecten 7 renib; cataplã
metur. ¶ Si dissinteria fuit̃ mtõ
supioz sup stomachũ ponant̃ ꝺ
nomiñ sup furunculi pectoris.
Alius usus contra predicta. re
uertates leuasa bullant ĩ ace
to usq; ad actu consiptionẽ. post
modũ desiccent̃. 7 fiat inde pul
uis. 7 detur in cibis 7 potib; cõ
predã. ¶ Contra ulcerationem
unge. puluis factus ex folijs ei'
sup testa calida desiccatis 7 pul
uerizatis ulcus consolidat. 7 sa
nieiem consumit. si nõ debz nisi
quã est sanies. ¶ Contra ulcera
onem oris 7 lingue 7 labioz 7 ca
febre acuta fiat decocto foliox ei'
in aceto. 7 fiat frequenter gargarĩs
mus. De lenticula.
Lenticula frigide 7 sicce 9 plexioi
ẽ. usu mediante 7 usu cibi apte. fructꝰ ẽ ul' semẽ. Virtutẽ hñt
9 stringẽdi. ¶ Cui ortu dissinteriã
talis fit usꝰ. Lenticule in aceto ꝺ
aquante usq; ad aliquantulã denigrationẽ. 7 omni mane detur pa
cienti ieiuno ad comedendũ. 7 si
cortex ablato aquante prima
aqua electa sed adaptur. me
lius fit ad digerendo. 7 ad egrit
onẽ colerici refrigerandũ melio
ri' fortior. ¶ Itẽ si lenticula si
mul cum cortice aquat̃ ĩ aq̃ il
lã aquã colatã 7 cum sale mix
tã accipe 7 ponã sup pectus cibis.
7 si aqua prior abiecta decoq̃t̃
alius addunge sñtionẽ mi
nuus. De laurola.

Laurcola calide ⁊ sicce sp̃leniōis fructꝰ ē. cui⁹ semē ul' fructꝰ ui sui mediante cōpetit. ⁊ appellatur accegmodij. cum inueniūt eius receptio. ē laureole ul' accegmodij debz pomi. p duos ānos in multa efficatia fruatur. Vnc hꝫ pgendi p̃ naupli flegma ⁊ colerum. vñ ⁊ lapis lapsis ⁊ egris nō multū febrīa tantū; pōt dari. Alias mō bīdicta ul' yeralogodion. ad pgendū flegma. grā ul' triferā sarracenicā adeo pugrandos ad plus in quantitate. v. ℈. ℥ addito mastice. boelio ul' gūmi arabico ad rep̃siōnē acumis mediana mouet p̃ supiora ⁊ inferiora. Pulus accegmodij subtilis diu bullat cum oleo ⁊ cer tali oleo inunge pectinē cōtra stranguriā ⁊ dissuriā. Benes eodem in̄ p̃ter tenaimon cer ⁊ frigido ⁊ glutinoso humore ad herenie intestinis fiat ⁊ ei⁹ putrefactiōnī. Cer lombrice in arnato aurib; in mictū p̃ter tinctiōnē cer humoribꝰ ibi existentib; famosis ⁊ superfluitatꝫ sumit. De leustico.

Leusticus calidus ē ⁊ sicc ī 2 gradu. cui⁹ ⁊ semē leuistici appellat. Semē nō hꝫba ul' radīc in medicinis debet pōi. cum inueniē ē receptio. p. vij. ānos pōt seruari. Virtutē habz diureticā aperiendi ⁊ tenuā vi. vñ unum receptis eius ualet contra oppilationē splenis ⁊ epatis. vl' ⁊ aqua cōtra dolorem stomachi ⁊ intestinoꝝ frīm ex nenositate. Pulus ⁊ eius cum pulue arcamoi dat in cibis. ualz ad pdicta. De lapide magnete.

Lapis magnetes ca. ⁊ sic. ē in tio gradu. Virtutem hꝫ attenuandi. ut dicit aristoteles. ⁊ inueniē in litore indie ⁊ arcadie. Mōtes enim sunt ex talib; lapidib; cōfecti. vñ naues clauis ferreis ipsas attrahunt ⁊ dissoluunt. Valet p̃pue vulneratis. Pulus ei⁹ confectus cum apostadio. rūbar stuellum ⁊ vulnera asperas ferrū ⁊ extrahit. Pulus etiam eius detur in cibo ⁊ potu. ⁊ mixtus cum sucho confortat magnis. Pulus ⁊ eius subtilissimꝰ in quantitate. ℈. ij. datus cū sucho feniculi ualet contra ꝯ pulsum ⁊ splenē ⁊ alopiciā. ac hꝫ eni flegma ⁊ melancoliam.

De murra. De malo granato.
De manna. De marrubio.
De melliloto. De malabastro.
De malua. De melle.
De mastice. De musce.
De menta. De myrobolanis.
De margarita. De mace.
De mumia. De murta
De mandragora. De maiorana.
De meu. De mellipsa.
De malis arantij. De mora.
De malo granato.

Murtus seu murta ut dicunt philosophi frigida ē in primo gradu. sicca in secō. Murta fructus est ! arbuscula. ⁊ murtilli nūcupant. p̃pue mediante cōpetunt. folia ⁊ flores stōacho. Et nota q̄ quāto recentiores fructus ul' folia tanto melius. Post maturitatē fructꝰ colligi in multa efficatia fruanē p̃ biennū. ad solem tam̄ siccati.

folia aut vinus fuant, flores
nō possunt vinacis fuari. Virtu
tem hñt constringendi et pon
dicare. cōfortandi et a vomitu cita
re. Contra vomitū. fluxum
ventris. ꝛ pfluuiū mulieꝝ et
debilitate virtutis stomachi et
ex humore acumine dentē frue
tus vñi ad comedendū. vl' fue
eius exp̄ssus detur. vl' fiat sy
rupus et sicu coz addito gutt̄ō
optimus est contra predā. ꝛ p̄
p annū fuat. fl̄bn decoquat fu
cus. si nō hēs gutt̄as adde mel
ꝛ fiat mediocris decoctio ne mel
adurat. sī tamē nō nat. sīc
cus p̄t seruari. Et fructib⁹
contritis vl' pulu coz ꝛ oīm al
bugine fiat emplin circa os sto
machi ꝓ vomitum. ꝛ dissente
riam circa renes. pectinē. ꝛ ū
bilicū. ꝓ pfluuiū circa pectinē
ꝛ renes. Fiat decoctio foliorū i
aqua pluuiali. ꝛ fomentū fiat
circa inferiora ꝓ dissenteriā et
pfluuiū. Fomentū. ꝛ fūs ex
huc aqua circa frontē. ꝛ tympā
ꝛ pectē. sōpnum procat in fe
bre acuta. Suffumigatio pē
os. ꝛ fomentū circa frontē. ꝛ ty
pora fiat ꝓ reuma et dolorē
capitis ex caliditate. Fasciel
ex tenuitate. ꝛ morte decoquē i
acto. ꝛ aqua plu. ꝓ vomitu
sup os stomachi ponat. ꝓpter
fluxum ventris sup pectinē
renes. ꝛ umbilicū. potū sup
renes in acuta febre soluunt
dolorē qui fit ex acumie caloīs
dissoluente. Syrupus fac
ex floribus mirti modo quo
predā. Aqua. ꝛ decoctionis
floꝝ in aqua pluuiali ualet.
aqua. ꝛ fūs ex aqua pluuiali et
floribus mirte. ad modū aque ro
sacee multū ualet. extra p̄dicā. ꝛ
sincopim. ꝛ p̄cedit fuari p̄ānū
similit. Pulus. ꝛ foliorū eius da
tus in cibis ualet. ꝛ sup̄a posi
ti arteriis ea consolidat. Pulus
et murtillorū foliis fōs. ꝛ i ma
nie. añ dimidium datus confert la
borantibus frenesi cum uino sto
machi. De manna.
Manna calida ē. ꝛ hūida rōne
cuius quidā q̄ sit sucus hēre
sī falsē. Est aut hoc qui sup hēr
bas diuersas cadit in quadā
parte grecie. ꝛ indie. ꝛ quibusdā
arcis herbis. colligit. aut postea
sicut mel. sī quis in paruā q̄n
tate reperiat sophisticatē pu
ra nō magnē est efficace. quo
dam addunt fanū mellis. alij
sophisticant sine melle ci gu
chaui. ꝛ liquiritia subtilit̄ pul
uerizata. ꝛ melle. ꝛ q'dā dulc ef
ficiunt q' mane assimilātur.
Dignoscitur tamē quia pura
manna subalbida ē. ꝛ interi⁹
hēt quasdam concauitates q̄
fanū mellis. ꝛ pure dulce. nil
est dulcius mana. Sophisti
cata dulcis ē cum quodā acu
mine si ex fano sophisticata
fuit uelut cum quadā ablo
minatōe. si ex sucu liquiritie.
hēt quidē virtutē depurādi. ꝛ
mundificandi sanguinē. unde
ualet in acutis febribus etiam
ex colera. debet cōdi in puro
quo cassiafistula si nō ponitur
in decoctō. debet aut p̄i ma
qua calida. ꝛ resolui. ꝛ p̄ea
colari. ꝛ postea in medicina ō;
poni. Notandū qō mana

gestiua in decoctione plus obstat quã prosit. nũq̃ ei pura mucila ỹ in febribꝫ nõ debet poni quia ex melius adustionẽ parit. De Filipendula caliduꝫ ẽ melilloto.

Marcia in primo gradu. cui' semẽ simili nõie appellatur. Cocta in aqua etiam oꝫ quia fermentat ad modũ semiculi. Semẽ cũ ipis arcuabꝫ ponatur in medicinis quia adeo puriũ ẽ ꝛ adherens q̃ uix põt separi. Vrinã hꝫ forcandi ex aui maiestate. ꝛ est diuretica ex subtilitate sue. Vñ in unũ decoctois ei' digestionẽ confert: uentositatẽ excludit: oppilationẽ renũ ꝛ uesice aperit. Semẽ eius in brodio ꝛ ubis positis. eos bõi sapõis reprime o lentes facit. De malua.

Malua frigida ẽ in primo gradu. ꝛ humida in scõo. cui' duplex ẽ manies. domestica. s. que magꝫ frigida ẽ ꝛ hũdam. hꝫ subtilorem. ꝛ siluestris que malua uisus ꝛ bismalua oꝫ. ac lacens alnus altnora ꝛ lanora hꝫ folia. sic ẽ quasi siccare. ꝛ min' frigida ẽ ꝛ hꝫ hũdam. ut olea. ¶ Cons calidi apostemata in principio folia malue trita. ꝛ suppona tur. ¶ Ad matricandũ tenuiũ cũ apungia porana recenta. ꝛ supe rgitam calefacta suppona tur hoc etiã ualet contra durities plenis ꝛ repis. ¶ Semẽ frũ ex aqua decoctois ei' cura pedis ualet ad sopnũ procurandũ in anis febribꝫ. ¶ Oleum ex malua solui tenuẽ. ¶ Valet ẽ ia febribꝫ ppẽ uentos conspiratione. ¶ Ex aqua ipi' fit clisteꝫ molliciuũ. ¶ Ad matrem procidentem ani cum expulsi. radit ei' ad modum digiti grossi ul' longa ul' longior ꝛ aliquãtulus crti' ꝛ sup spungat' pulius sca monee ꝛ supponat'. ut ungatur prius melle si uolueris. ¶ Malua uisus plus mollificat ꝛ matuꝝ ẽ folia sola. ꝛ magis radix tria cũ aspungia aliquantulũ calefacta ꝛ suppositia. apostema maturat durities relaxat ꝛ mollificat. Hꝫ ẽ tota cum radice coquat' fer ad ꝛ suppositõe aque. ꝛ apparebit ẽ si quedã uisositas que suppositia apostema maturat. durities relaxat ꝛ emollit. Ex aqua addita cera ꝛ oleo fit optens unguẽ ad predã. ¶ Aqua decois seminis ipi' ꝛ malue uaz õe tussim siccam ꝛ confert echias. Semina ꝛ cicellata ꝛ in oleo cocta durities soluit. De mastice.

Mastix ca. ẽ ꝛ sic. in scõo gradu. Est autẽ gũmi cui' dã fructus silis lentisco in quadã parte grece q̃ sem uocatur. in fine ueris arta cortices cpuntur qualã mastix ẽ tum mundificãt ꝛ uestes suppo nit. ul' quedã cõpũcta ex nucis fũ ne liquor effluat in eas. Eligenda est mastix que clara ẽ ꝛ alba. Que ar hꝫ fit admixto nẽ ul' obscura ẽ abiecta. Virtutem hꝫ constringendi. roborandi. conglutinandi ꝛ consolidandi.

¶ Contra humores affluentes ad capita ad oculos ꝛ dentes. ꝛ contra dolorẽ facit. ꝛ impx fit ex uehemente ascensione ad stomachum ad caput. pulius mastix cum uino albo odorifero ꝛ albugine oui conficiatur. aspero pulueꝝ detur si placet ꝛ cũ potibꝫ sic pãt

Emplm facaũ ex mastice ⁊ lauda
no positũ sup dentes. gingiuas gl
las ex tenuat. humores frigidos
consumit. ¶ Mastix ⁊ mastica
dentes dealbat ⁊ firmat. sup flu
xũ tue consumit. cerebr. a sup
fluitate repurat. facit ẽ exactiẽ
in mlta quantitate. Mastix in re
sta calefacta ⁊ corpo sine pũno in
ducta ⁊ posita sup furculã ptos
uomitu colicã constringit. Vel
si fiat ex debilitate ũtriusq; sten
tue. Digestionẽ ⁊ confortat ob
litatã ex egritudine ut in cõua
lescentib;. Flota q; plus abatis
debet pmi. si nõ cohibeat regula
calefacta ⁊ pãno imposita sic pũ
tur. ⁊ cum adolescit remouetur.
Aqua decoctois mastic tepida da
ta digestionẽ & fortat. stomachũ
relaxatũ confortat. cerebrat. ⁊
addito semine feniculi uentosi
tatem excludit. ¶ Emplm fũn
ex mastice. bolo ⁊ oui albugine
⁊ aceto sup furculam pcedis p
situ uomitũ coleri cã constringit
¶ Aqua plumbi decoctois ei⁹ da
ta tepida ad idem valet. fluxũ
ẽ uentris ex acumine medicine
repmit. ¶ Aqua ⁊ plumbalis ul
rosacea decoctois ei⁹. ⁊ tres uel
quinq; garrofil' data tepida. uomi
tũ ul' fluxũ uentris fũn ex acu
mine uolente mediante astrin
git. ¶ Flota q; mastix pur debet
accipi ne uim eius dispendat
⁊ debet dari tepida. Vñ Constan
tinꝰ. Aqua mastichas frigida plus
valet quã fuenta lima. que dico
quia plꝰ valet tepida quã mul
tum calida. De menta.

Menta calida ẽ ⁊ sicca in sedo gra
du. cui plures sũt differentie.
Est enim quedã domestica q; hor
menta ortulana dr. ⁊ h mediocr
calefacit ⁊ confortat. Est ⁊ alia
siluatica q; mentastr; dr. ⁊ maior
hr uirtutẽ calefaciendi. Est ⁊ mẽ
ta q; longiora ⁊ acutiora ⁊ latiora
hr folia. ⁊ h mẽta romana ul' sar
racena dr. h magis diuretica ẽ
quã alie q; prendit ex. amaritudi
ne. Vñ menta domestica magis
cõpetit usui mediante. ⁊ uiridis
⁊ exsiccata magne est efficatie.
Debet aũt ex siccari in umbra lo
co. p. annũ seruari in multa uir
tute. Virtutẽ hr dissoluendi. & su
mendi ex pris qualitatib; cõfor
tandi ex aromaticitate. ¶ Cõ
fortat dolorẽ oris ⁊ putredinẽ gingiua
rũ ⁊ dentiũ. abluatur os ⁊ gingi
ue ex aceto decoctois mente or
tulane. postea fricent ex puluere
mente sicce ul' cum menta sic
ca. ¶ Ad apertiõ pectoris ex
cõ impeditur ex frigidis hũo
ribus existentib; in ore stomachi
fiat salsamentũ ex menta ⁊ ace
to ⁊ modico anamomo seu ⁊
pipere. ¶ Contra uomitũ fẽn ex
debilitate uirtutis contemnit
ul' ex causa frigida fiat decoctio
mente in aqua salmacina et
aceto. ⁊ spongia intincta ori sto
machi supponat. ⁊ mentã ipã
decoctã ⁊ comedat placens. ¶ Cõ
tra syncopi ⁊ debilitatẽ in febri
bus ⁊ sine febribus siue ex medica
mine siue ex quacũq; cã fiat. cõtrita
menta cum aceto ⁊ modico ui
no. si sit sine febre. si cũ febre
cum solo aceto ⁊ frustro panis
bñ tosto ⁊ quasi combusto pũt ⁊
illo aceto. ⁊ diuitat aliquam
diu. ⁊ bñ humectet ⁊ naribus ap

phetur: ꝛ nõ frigentur labia et gingiue ꝛ dentes ꝛ tumpora ꝛ lr getur sup uenas pulsatiles tẽ por ꝛ brachior ꝛ placens masti cet ꝛ humorosita cõsiderat. Ad matricẽ mũdificandã retri tatis mente equãt in uino ꝛ fiat suppositoriũ. Contra co licam passionẽ. fasciculi mẽte equãtẽ in uino ꝛ pe tiui cataplasmẽt. ꝛ contra coa gulationẽ lactis in mamillis. fasciculi eius decocti in uino et oleo supligentur mamill. Lo. cum datur aliqua medicã cõ uenenũ debet dari cum sico mi te. tũca cũ hr aliquantulã uim attrahendi uenenũ. ul põ da ri cum uino decoctõis eius si cus sicc. Suauis mente tomane solus ul' unũ decoctõis ei' uel suauis eius cum melle myrtus ꝛ datus ualet contra oppilatio nẽ splenis ꝛ epatis ꝛ urinali um uiaz ex frigido hũore ꝛ ẽ ex calido sine febre. Suauis ẽ ei' datus lumbricos interficit. au ribz instillatus ũmes necat. decocta in uino ꝛ oleo ũi bet ꝛ cataplasmata soluit sclirosi. apostema cum frigidaz. Cor tastiz ꝛ carne decoquantur i ui nũ ꝛ detur pagienti contra fri gidam tussim unũ decoctõis ei' ul' puluis ei' in cibis datus digestionẽ confortat. fomẽtũ factum ex aqua decoctõis eius matricẽ infrigiditatẽ calefacit. Sacellatio fca ex puluẽ ei' tem ma capitis frigidũ confrigit flota q' menta romana p hor tulana põt põi. D' margarita. Margarita frigida ẽ ꝛ sicca. Est

aũt lapis qui in quibꝫ pisab reperitur. Margaritaz alie sũt p fectate artificio ꝛ nõ natura. ꝛ le quia meliores sũt in medica mis ponunt. Cum margarite receptio simplr reperitur p fectate debent poni. alie sũt nõ pfectate ꝛ priores quas apotecharij ponũt in medicamis. quedã cũ nõ pfectate equipollẽt pfectis sunt tragi eligende albe ꝛ cla re. que nõ obscura ꝛ quasi sub albida ẽ. nõ est ponenda in me dicamis. Virtutẽ hr confortati ua cant ei sue subtiles. ut q dam dicũt. si nõ ideo. quidam nõ dicunt q' sua asperitate mẽ bra a sup fluis abstergit. ꝛ ea quasi constringendo ꝛ coartan do ad unũ ducit ꝛ ita confortant. Contra debilitatẽ ꝛ ẽ sincopin. et mediana ul' fluxu uentris ul' sanguinis ꝛ omẽ cardiacã in febribz detur pul uis margaritaz cum cucharo ysacco. De mumia.

Mymia calida est ꝛ sicca in .iij. gradu reste constantino. lic quidã dicant q' sit frigida. q constrictiua q' falsum ẽ. Omi ta enim frigida ꝛ sic laxant. multa calidã ꝛ sicca constrin gunt. Est aũt mumia quedã spes que in sepulcris mortuoz reperitur. Solebant antiq cõpa bulsamo ul' mirra condire ꝛ adhuc apud paganos fit ea babilonia ubi ẽ copia balsa mi circa cẽbz maxime ꝛ spiz un sanguis ad cãbz caloz bul sami trahitur ꝛ exsiccatiz. filr ꝛ cerebz adurit ꝛ exsiccat ꝛ in mumiã trãsmutatur. ea spinã

ꝯ mumia reptur. Stigendi aꝛ
ē que lucdi est. nigra ⁊ frida. q
⁊ solida est. Subpallida aꝛ rob
sciua nō frida que facile pul
uerigatur abigendi ē. Virtutē
hꝫ cōstrictiuā. ¶ Pulus eiꝰ
simplr ul' stuellum fōn ex pl
uear eius ⁊ suco sanguinane
riꝫ nariꝫ ꝯpositus sāguiē
sistit. ¶ Emplastꝛ ⁊ fōn ex pul
uere eius ⁊ albugine ou. fiō
ti ⁊ tumoꝛiꝫ suppōāt. ¶ Vo
mitus sanguinē uino ꝑpia
tum detur pulus eius cum
ouo sorbili ul' suco plantagis.
¶ Contra distillatiōē detur pulus
eius cum puluē gūmi arabi
ci exusti confecti cum aqua ui
tacca ul' suco plantaginis. ⁊ hꝫ
papue ualet si fiat uino sup
oꝛ intestinoꝛ. Si uō fiat uino
inferioꝛ intestinoꝛ. uacuaꝫ p
clisteꝛ. ¶ Pulus eius cum a
qua oꝛdei in fusiōis dragāti.
fiat ⁊ emplastꝛ ex mumia ti
no ⁊ aceto ⁊ albumine ou. si
fiat uino in fioꝛ sup umbiluē
ponatur. sup ꝓcidentē uteꝛi
si uino supioꝛ. ¶ Contra fluxū
tūstinoꝛ detur athanasia
cum puluere mumie. ¶ fiat
etiam suppositoria ex athana
sia ⁊ puluere eius. Pulus eiꝰ
solus ulcera consolidat. De
Mandragora.
Mandragora fit gena est ⁊ ficta. ex cellis eius
nō dēnuntiaꝫ ab auctōibꝫ. cuꝰ
oue sunt sexꝫ. s. masculus ⁊
femina. folia hꝫ alpa. quidā
dicunt q̄ ea magis ꝯpetit u
su mediane. si nō utuntur ea
indifferēt. ¶ Quidā dicunt fe
minā formatā ee ad formaꝫ
mulieris. masculū ad formam
uiri q̄ falsum ē. nata enī nūq̄
formā humanā
¶ Quidā uō ꝯpiunt formas ta
les ut arustias accepiūt. Co
ter autē radias principaliꝫ ꝯ
petit usu mediane. secūdo po
ma. tio folia. Coꝛtex radias
collecta p quatuoꝛ āños seruat
in multa efficacia. Virtutē hꝫ
constringendi. infrigidādi. ali
quantulū mortificandi. ūtu
temq; emmeoticā. ⁊ sopniferā.
¶ Ad sopnū puocandū in acutis
febribꝫ. pulus coꝛticis eiꝰ cō
ficiatur cum lacte mulieris ⁊
albugine ou. ⁊ inducat sōn
⁊ tumoꝛibꝫ. ¶ Contra doloꝛē
capitis ex caloꝛe. folia ei' tri
sup timpa ponant. Inūgatur
⁊ oleo mandragoratico qō sic
fit. ¶ Poma mandragoꝛe tri
in oleo comuni diu macerēt
postea fiat aliquātula decoctio
colentur ⁊ illud oleū mādra
goraticū. q' ualet ad sopnū p
uocandū. ⁊ doloꝛē capitis ex ca
loꝛe si frons ⁊ timpoꝛa inun
gant. si uō puls inungatur
caloꝛem febrilem ꝛepimit.
Contra apostemata calida fiat
muncio ex oleo in pnapio.
ꝛepiunt eiꝰ manū. fricatus ⁊
uel folia sup cataplasmentur
ul' saltem pulus eiꝰ cum suco
alicuiꝰ herbe frigide. ¶ Cont
fluxū uentris ex impetu colē
ex oleo predō uent ⁊ tota spi
na inungat. ⁊ modicū iniciā
tur cum aliquo clisteꝛi leni.
Meu. ē. ⁊ sic. ⁊ sedō. De meu.
gudu. herba ē cuius radix si
mulnole. appellat. ⁊ papue u

siu mediante cõpate. vñ nota
in mediantis debet poni p duo
annos põt fieri. vtrumq; habz
diuerticã ex subtilitate ipsiꝰ
ne. attrahendi ꝛ sumendi
ex qualitatibz. ¶ Vinũ ul aq
decoctois eius ualet conꝛ op
pilationẽ splenis ꝛ epatis ex
frigida causa. stranguriam ꝛ
dilluriũ. aqua uo cõprenuꝰ
datur in estate ꝛ uuenu. unũ
in yeme ꝛ semi. Pulus meu ẽ
semine feneli in cibo uel po
ni cutus. uentositatẽ stomachi
ꝛ intestinoꝝ excludit. ꝛ digez
tionẽ confortat. ¶ Contra re
nasinõ ex frigida cã. herbu ip
sa in uino coquat ꝛ fiat encra
sima. postea supponatur pul
uis eius cum melle cõfect. sa
tis est coptens. De malis ci
dalla cydonia. i. cotana. tonis.
frigida sunt ꝛ sicca. ligata ꝛ ci
stipatibz suspensa p annũ pse
seruari in frigida regiõe. in ca
lida p dimidiũ annũ. Vtunꝝ
hñt constringendi ꝛ confortã
di. retencia maioris efficia
cie. sicca minoris. ¶ Contra uo
mitũ ꝛ fluxum uentris ex ca
liditate ex debilitate uirtutis
contenuntur dident cruda uel
cocta ad comedendũ. ¶ Contra
uomitũ post prandiũ. contra
fluxum uentris post prãdiũ
alit. decoquat optime in aqua
plantaginis postea bñ contusa ci
donia ponant sup pectinẽ ꝛ re
nes. ¶ Contra dissinteriam
tam uino austeriori intincti
sup umbilicũ si fiat uino sup
ponat. ¶ Contra uomitũ sup os
stomachi. alit. exprimatur
succus eius ex eis mundis ꝛ mi
xto. sucro decoquat pullus. addi
to sumac. huiusmodi iuꝰ optimũ
est contra predicta. ¶ Si pullꝰ
etiam comedat appetitũ puo
cat. confortat ꝛ constringit. ex
eis fit ꝛ oxiacrotũ. h modo. car
nes bñ cocte conterant. abiec
tis cortic; ꝛ nucleis mundatis
ꝛ ultimo additis speciꝝ fiat sic
alias dictũ est. Cum aliis dila
tatum est ꝛ planificatum in ta
bula addens mustaz
sum dultempi. mustum i aq
tostica ul in uino ꝛ sup spunge
postea inde p fenestra. ꝛ unum
fenestrũ sup aliud pone ut q; lib;
ab alio urinã ꝛ odorem contrahat. ¶ Nota q; ex quatuo ginus
pomis cuppare. c. libras. Aliꝝ
fiunt more electuarij ꝛ sans
ualet. Aliaqui exprimebant su
cum ꝛ apponebant mel in eadẽ
quantitate. ꝛ decoquebãt mode
rater. postea apponebãt pul
ueres ꝛ tunc remouebant ab
igne ꝛ illo die diacydoniũ conuenit exiperi. Diacydoniũ confor
tat digestionẽ ꝛ multum con
fert conualescentib; ab egri
tudine. Semina cydoniorꝝ hñt ur
tutem leniendi ꝛ humectandi.
vñ aqua decoctois seminũ mal
pasias ꝛ constipas competenter
potẽ in syncopis. coꝝ. ¶ Contra
aspritatẽ lingue. semina ponã
tur in panno subtili ꝛ ponant
in aqua more psilij. ꝛ abluatur
lingua ꝛ illinuat. Nota q; duo
ℨ. pulueris sper sufficiũt ad duo
libras succi facẽ diacydonium.
Malorum granatorum. D'malis granat.
rorꝝ alia sunt dulcia ꝛ alia sũ

rempate calida ⁊ humida. alia acetosa. ⁊ illa sunt frigida ⁊ sicca sufficiensa possunt fruari p̄ anū. Mala granata dulcia magis cō penit esu quā mediane. Cōue niens dant mane colinis ⁊ febricitā tibꝫ ex cholā. plus ei potest sua humiditas repūnē calorē quaz caliditas sua incendē. Mala granata acetosa plus cōpetunt me diane quā esu. Sucus ei' solus ul' cum sucho endiuiē ḡnatoꝫ febricitantibꝫ ex colera cotū mane cum calida. Ad digestiones matei ex sucho ctā cox ⁊ gichō fit syrupus ad modū syrupi acetosi. quidā dicit talem syrupum origachatā syrup' acetosus qui fit ex acetō ⁊ gichaw. q falsum ē. origachata ⁊ fit ex aceto ⁊ gichaw. ¶ Syrupus acetosus ex eisdem speciebꝫ frigidis sicut in ātidotario reperit. Flores aut cox balaustie dicuntur. debēt aut colligi cum fabis quasi quasdam tubositates. ¶ Cortices fructuū debent colligi in tpe maturitatis. q̄ pstant dicunt. ⁊ flores ⁊ cōtex possunt fruari p duos ānos iuxta hūc constrictiuā. ¶ Cōtra hominū colicam ⁊ dissinteriaz pulus cox subtilis decoquat in aceto ⁊ spongia mollita supponatur ori stomachi. ¶ Contra dissinteriā supra pcedēt ⁊ teneat. detur ē pulus cox cum ouo sorbili. ¶ Contra fluxum sanguinis cruribꝫ imponat pulus solus ul' cum sucho sanguinarie. ¶ Contra fluxū mēstruoz. sī ponatur pulus confect' cū sucho plantaginis. D'mal' ma

Mala granata ⁊ mala silue stria frigida sunt ⁊ sicca. Vtunt hī constringendi. Vñ valēt cont fluxum uentris idem sit ubi qui dictus est de auenis. ⁊ con tra cadē. Poma dulcia que pu re sunt dulcia uentrosa sunt. q̄ si pida sunt aliquantulū mag cōpetit esu. debet aūt dari post abū febricitantibꝫ ⁊ caldi ⁊ ac ti. Cocta nō magis cōpetit cō ualescentibꝫ ex egritudine la boratibꝫ in digestiōe pre frigi ditate stomachi hoc modo. fun dantur interioribꝫ nucleis ab scis fiat quedam scarnitas ī medio ⁊ imponatur pulus super nuscate. mace. foliox gāos aliqñ. ⁊ ponatur solus pulus cum ul' pipis ⁊ assē. ⁊ ita ī uitatū detur paucum. D'ma rubarbarū caldū ē ⁊ siccū. rubeto. In suo gradu. bonū ē. que a nō nosce practicum dē. folia p apue cōpetunt mediane. cor tices. tertio. secundo. folia sunt sa in low um brosō p ānū possūt fruari in multis efficiaa. Vtunt hī dissoluendi stomachū ex qua litatibꝫ suis. ex amaritudine utunt hī dureticā. Dissoluit ei ⁊ attrahit. ¶ Contra mala pe torum. s. alma ex frigido humore ⁊ salso detur diapasmū qđ ab eo denominat. ul' fiat ele tuariū ex una parte sue ei ex quoq; melle dispumato ⁊ fiat decoctio ad aliquātulū spissitu dinē. ⁊ postea mittat pulus dragḡ q. ⁊ sua liquā. bonū est contra mala predicta. ¶ Vel fal tem pulus eius conficiatur cum melle dispumato addi

dito puluere sua liquīr. ¶ Cōē
tussim nalet iunū decoctois ei'
z catarr. ¶ Contra strāguriaz
z dissuriā detur unū decoctois
eius. z fiat emplastr' cr ipā her
bā decocta in uino z oleo super
ponēdo. Idē fiat contra colicā pas
siōnē cr frigida cī. ¶ Cont emō
roidas inflatas z nō fluentes si
ar encausma cr aqua salsa z u
no decoctois ipi' herbe. z postea
fiat suppositoriū cr puluere
eius confecto cum melle. ¶ Vl'
fiat decoctio puluis eius ul' su
a eius cum oleo musc'. z hom
bys unctis suppōnat. ¶ Cont
lumbricos detur pulus ei' cō
fectus cum melle. ¶ Contra ū
mes aurū fugas eius auribz
iniiciatur. ¶ Contra spleis on
ctionem cū rad iam cū ipā
herba maceret p. xv. dies ī
uino z oleo. postmodū fiat cōc
tio z post coletur. z colatur ad
datur cera z oleum z fiat ungīn
op tmū. De malabatro.

Malabatrum q' folij purpurei z
folij albi dicit calidū ē z sic
cum multū est aromaticū. si
illo extem' cui' loco ponit' folia
gariof' ul' spica nardi. D'melle.

Mel calidum ē in primo gradu.
siccū in scd'. Cyer artificiose d'
apibz coponitur. dum ei pur
orem purē flor suggendo at
trahunt. prem partem alis
apibz ministrant z subminis
trant que simul' alis partē
mansim trūt. z ce cera z melle
famū cōponūt. Est aūt mel do
mesticū q' fit ar tificiose. qui q
dam ligna cōponūt in quibus
apes colligunt z tale mel albus
ul' subrufum est. Album in fri
gidis subrufū in calidis ē ponē
dū mediantis. p. c. annos fua
tur. Est aūt z aliud mel silues
tre. qd' ad ī illud in silvis reperit.
z hoc nō tm nalz subamaz est z
ideo in medicinis diuersis pre
rena' ponit. Est z mel castanea
tum q' fit de floribz castanee. ē
apes flores castaneaz fuggunt
z illō z subamaz ē z dureticum
z in medicinis ponendū ē. ¶ Oxi
confuat z mundificat. in medi
cinis ponitur ut spūz amarū
do cōprimatur. z ut p mell' dul
cedine medicina aptius fundi nō
valeat substancia meli' mixtur'
cum pulūbz z mimiscetur ut
seruentur in sua efficacia.

¶ Contra humores frigidos in sto
macho detur mulsa. s. confectō
cr melle z aqua calida. ¶ Con
tra debilitatē. s. syncopim detur
mulsa cum aqua frigida ad cō
fortationē. ¶ Contra famē sto
machi detur nitrū ul' sal cum
melle cum calida. abstergit ei'
z soluit. ¶ Contra pānū facie
vē post partum. ʒ. i. cāphore.
nitri. ʒ. iij. cum melle confi
antur z fiat inde p tres dies. po
stea inungat' facies. ¶ Ad idē
nalz mel cū felle tauri mixtū.
Ad idē z ad faciem declarandā
nalz lotura cr melle z aqua.

¶ Suppōtoriū in febribz mel
sup testā urat' donec aliquan
tulum nigrescat. tūc appē pul
uerem salis z mitte. pone sup
lapidem z forma in modū digi
ti. De musco.

Musaus alius ē ⁊ sic⁹ in so gdu. humiditas quedam est que ma postematibꝫ quozdā ālū repit. Sunt enim quedā ālia ī dia in ceteris locis capōlis similia in quoꝝ inguinibꝫ sunt quedā cō cauitates in quibꝫ colliguntᵉ hu mores ad apostemata. post ma turationē uō p motū ⁊ collisiōē rumpūtᵉ ⁊ segregantᵉ cum pelle apostemata. ⁊ mittᵉ musaus ī tali pelle que pilos hꝫ multos albos. Musa repler ē matꝰ. Est enim musaus qui oīno nigᵉ qui nō ē laudabilis. Est ē mu saus qui niger est ad rubeum co lorem accedens. qui laudabiliō ē. ⁊ musaus qui subrufus ē. ec oīno ad colorem spice nardi ac cedens qui laudabilissimᵘ ē. Di cunt aūt quidā q tal⁹ musaus hꝫ ab eis ālibꝫ ubi spica nardi nascᵉ ⁊ spica nutritur unde nutimentum spice trāsꝺ uatur ad partes predās. ⁊ fit musaus similis spice nardi. ē eligendꝰ musaus qui subrufus est. talis enī nīᵗ sophisticāt pr qu ī subamaī saporis ē. ⁊ cum gustu p apetur. statum repler ē hꝫ aromaticitate. ⁊ qui nō aromatisolūtur nec multū resistit. qui ī nō ē clarᵘ interᵘ. Inuenīūᵗ qm grana que lata sunt. ⁊ p totum equalia que optima iudicantᵘ ad modum xilocastate. Sophi sticatur aūt musaus ⁊ papue ⁊ niger. ⁊ niger ad subrufū colōꝝ accedens ex admyristē pīs assi ul' sanguinis pecu aliquātu lum assi. ꝫ uīᵗ discerniᵗ ponūᵗ enī. ℥. i. musa. ⁊ tres ul' quatuo predā puluis. Discerniᵗ aūt q pumis assis acto frangiᵗ sangui ymus cum frangitur luceᵗ ē ⁊ clarus interus. Cūq; ⁊ uēdᵘ cum ipis pellicalis ⁊ sophisticatū similᵉ cum predēs pulueribus. Inuadūᵗ ei sarracen⁹ pellicalas ⁊ findūᵗ ⁊ bonū musaū exᵗhūᵗ ⁊ imponūᵗ sophisticatū. postea conglutinatᵗ tas pellicalas ꝫ nō appareat. ¶ Musaus uō sophi sticatus cum pelle ponūᵗ ī du plū musa nō sophisticati. ſiua ri aūt pōt oūi in uase uitreo et ſpissō ⁊ bñ operculato cerā. ꝫ meliꝰ in uase plumbeo. ⁊ ut ex frigidi tate ⁊ humiditate plumbi meliꝰ conſeruet. uō ceteꝝ ſeruari cum a romatas qua tūc aromatisa tem poterit. Si uō amiſtᵘ ī olla poſitus ore apto ſuſpendatur ī coclā ⁊ aromaticitatē ſeruabit. ¶ Musaus aūt hꝫ uirtutē cō fortandi ex aromaticitate. diſſol uendi. conſumendi ex qualita tibꝫ. ¶ Contra ſincopī ⁊ totā cor poris debilitatē ſi nō ſit uitio e patis ul' cerebri ul' doloꝛe ſtoma chi ex frigiditate. detur ſimplex cum uino. ul' via margaritoꝝ. ul' pluris aromatico. ad plus ī quātitate ſex granoꝝ. ¶ Contra debilitatē cerebri ⁊ papitatis matricis naribꝫ applicetur. et contra ſuffocationē ſuffūigetᵉ eo. ¶ Ad mēbrua edurandi con ceptum uuādū ex frigiditate impediti ſupponatᵉ cum triſara magn. Suppoſitoriū ī fōn ex sto tace calamite. ambra ⁊ muſco multū ualet. ¶ Ad idē musaus ſoluatur cum oleo muſcel. ⁊ lō

hp̃ inflatiõ stigmonat̃. Contra
ferorē ocus cōmaſticat̃ paſ pulli
ar ferorē. Contra ferorē ſub
aſcellar q̃ yeaus ocat̃ illiuiat̃
ſub aſcelle ꝛ fricentur palliat.
Noca quidā mercatores cum uo
lunt emẽ muſcam obſeruant
narēs ne odorent ꝛ iubēt diſco
pri muſcam ꝛ curruñ obtura
tis nāb; ꝛ flatum teneutes ad
mediū iactū lapidis trahunt
aerem p os. ꝛ ſi ſenſerint od
orem muſce emūt ſic pbatur.
Myrobolani omes de myrobolāis.
frigidi ꝛ ſicci ſunt generaliꝫ. a
liqui frigidi ꝛ ſicci in ſcō gradu.
fricatis ſunt arbores in indi
a nō cuiſcē manentes ſunt oēs
ſi diuiſoꝝ effectuū ꝛ diuſaꝝ for
maꝝ. Myrobolanoꝝ .v. ſc̃ ſpēs
citrinus. rebulus. bellericus.
emblicus. indus. Citrinus e
ligendꝰ eſt qui groſſus eſt ꝛ pō
derosus ꝛ cum frangitur uñ
eſt gūmos⁹ p. x. annos fuat̃.
ſicut rebulus ꝛ bellericus. Re
bulus nō fuatur niſi p. v. an
nos. bellericus emblicus ꝛ indꝰ
p multos fuant̃ annos. nec eſt
curandū de electuē indoꝝ ꝛ em
blicoꝝ. Auctores dicūt q̃ oēs
myrobolani purgant coleram
ſi quidā plus quidā min⁹.
Myrobolani citrini pncipalit̃
purgant coleram. ſcōario flegma
Rebuli pncipalit̃ flegma
ſcōario coleram. Indi pncipali
melancoliā. ſcōario coleram.
Emblici ꝛ bellerici flegma ꝛ co
leram. Cum aūt ponūt myro
bolani citrini in medicinis ab
auctoribꝫ poſiti debent corti
ces tantūmodo poni cum.

cum in decoctionibꝫ debent pone
ri cum nucleis. ꝛ nuclei poſ
ea abiici ꝛ corticeꝫ poni. Simili
ter Rebuli. alii debent poni cum
nucleis ut̃ quia nucleis ſi poſ
ſint ſeparari ut̃ quia parui ſt̃.
Attendenda eſt quaꝝ quantitas
ꝛ modus myrobolanoꝝ citrinoꝝ
in quantitate. ʒ. ij. ꝛ ʒ. ad plus
debent poni cum p ſe ponunt̃
hoc modo. pulueriꝫ ponim⁹ in
aqua calida nō tamen feruēte
quia conſumeretur tota gūmo
ſitas que purgat. manibꝫ etiā
fricamus ut melius exſoluatur
gūmoſitas in mane colamus
ꝛ bibimus. Talis decoctio cōpe
rit aliqui in actus febriū
quia nō calefacit. ſi ſiquit̃ pur
gat. ꝛ iſta ualet precipue contra
diſſinteriā. Quandoq; ꝛ damꝰ ei
caſſiafiſtul' ꝛ tamarindꝰ. ad pu
rificationē ſanguinis. Si fo
cetur cum caſſiafiſtula ꝛ tama
rindis reſoluant̃ pul caſſiaſ. ꝛ
tamarindi in aqua ꝛ colent̃ in co
latura ponatur pulus myrobo
lanoꝝ mane coletur ꝛ detur.
Et notandū q̃ oēs decoctiones
myrobolanoꝝ poſſunt dari cō
petenter in mane. ſi decoctio my
robolanoꝝ citrinoꝝ
debet dari mane ut̃ in matu
nalibꝫ horis. decoctio indoꝝ ꝛ re
bulorꝫ in ſero ꝛ competenter da
tur. Nota q̃ in habentibꝫ frigi
dum ſtomachū decoctio myrobo
lanoꝝ dari debet cum aliquan
tula calida. quia ſi daretur ei
frigida ſtatim phiceret. fiat aūt
hoc modo decoctio colata ut dix
imus ponatur in uaſe argenteo
ut̃ ſtro. ꝛ hoc uas ponatur i alio

uaſe

14 1282

uase aqua feruenti pleno ⁊ ita
calefiat. ⁊ postea aliquantulu
calefacta detur. ¶ Item notãd
q̃ simulẽ post decoctionẽ mu
bolanoꝝ citrinoꝝ datam debet
dari in potu simulẽ actualiẽ.

frigidus si habus cũ aq̃
frigida uel saltem aqua frigida
⁊ in estate ⁊ in yeme. Si ultra
quam uelles ducatur detũ mul
tum aqua calida post decoctionẽ
ubi aliqꝝ mirobolanoꝝ datam i
estate detur syrupus cum cali
da uel saltem calida. Aly mir
bolani nõ ponũt in tanta quã
titate quã nũq̃ p se ponũtur
ꝛ fm hoc q̃ in la ratius ponũ
tur. ¶ Ad primũ dicẽdum
dum facit quãdã pulueris
de nucleis mirobolanoꝝ ⁊ ip
nunc oculis. Aly conficit cũ
aqua rosacea ⁊ soli exponit do
nec aqua consumatur ⁊ sic fa
cit ẽ uel quare. ⁊ postea pulueꝛi
zatũ uel simplr uel cum aqua ro
sacea imponũt. De mirobolanis
Rebulis quãdã facit mirobo
lanos condytos hoc modo. post
maturitatẽ dum uirides sunt
ponũt tres uel quatuo in syru
po hoc modo confecto. In aq̃
resoluunt caffiam fistul. tama
rindos ⁊ mãnã. postea colant
⁊ in colatura imponũt zucharu
⁊ faciunt syrupũ. ⁊ in tali siru
po ponunt mirobolãs Rebuli
qui inflantur ⁊ extendunt
⁊ ingrossãt. Conseruantur i ta
li syrupo p. v. ãnos. Sed mirobo
lani condyti mltũ clarificant
usum debilitatẽ ex fumositati
bus. melancholias ⁊ flatus. et
ardorẽ. ualent ⁊ syncopizãtibꝫ
⁊ patientibꝫ emoroidas. comẽ
dant pueris in mane ⁊ post bi
bant multum uel syrupũ in quo
positi fuerunt si habet ei calida.
duat bis uel ter. nõ oportet cauẽ
ab. melius est si caueat.

Nota q̃ bonus mirobolan⁹ debꝫ
ponderare ʒiij. ℥. i. uel plus min⁹.
Sophisticatũ autẽ hoc modo. Accipiunt Rebulos uetustos et po
nunt in lexiuia calida donec ẽ
flentẽ ⁊ ingrossẽntur p. xv. die
uel plus ⁊ calefaciũt lexiuiũ
cum ingrossãt ⁊ inflant sũt. fa
ciunt syrupũ predictũ ⁊ imponũt
⁊ dimittũt p mensẽ ⁊ plus usq;
quo sunt exterius omino ni
gri. ⁊ singulis diebꝫ mouẽt. Q̃
dam maiores recentes i syrupo
predicto. Quidam ponunt albu
cum. Quidã autẽ dicũt sic posse discerni. si acus non obstacu
lo penetretur aliquo modo ẽ q̃d
falsũ est. quã tunc significatur esse albucũ. ¶ Omnes enim
mirobolani recentes ⁊ uetꝰ ha
bent nucleos uñ nõ possunt a
ci transfigi. Discerniũ autẽ hoc
modo ille qui est bonus. cũ fuꝛ
gitur interius ⁊ exterius omino ni
ger reperitur. ⁊ cum gustatur pur
nam hꝫ ponticitatẽ ⁊ mulcꝫ
dulcedinẽ. Sophisticatus autẽ
cum frangitur intus est subal
bidus uel quasi subalbus. ⁊ mi
tam hꝫ ponticitatẽ ⁊ puriam
dulcedinẽ. ¶ De macre.

Macis calida ẽ ⁊ sicca in secũdo gra
du. Est autẽ ut quidã dicunt
flos muscate q̃ inducitur flo
ribus quã flores aut cerasũ. aut

nũ fructus consumãt. Diaũ
aũ macis quidã cortices qui
repũt circa nucẽ muscatam
sicut quidã cortices qui repũ
tur circa auellanas p. v. anno
fiunt. Macis aũ hꝫ uirtutẽ
confortandi ex aromaticitate
dissoluendi. consumẽdi ex ql
tatibꝫ. Eligitur aũ macis q̃
subrufus uel rufus z qui hꝫ
odorem sapozẽ cum aliquan
tula amaritudine. Qui aũ
niger ẽ ul' cinereus z nõ hñs a
dictum sapozem abiecto ẽ.
Contra indigestionẽ z frigidi
tatẽ stomachi ualz unũ de cor
tionis macis. fiat ẽ hec ẽplm
q̃ optimũ ẽ contra stomachi
debilitatẽ z frigiditatẽ ẽ in cõ
ualescentibꝫ ex puluẽ macis
z mastice aũ. olõ vo. recta.
Ad cerebꝫ repurandũ t̃ sup flu
is masticatur z in ore teneatur
ut fumositas resoluta cerebꝝ
petat. z purget sup flua. Cõ
tra debilitatẽ stomachi z epa
tis ex frigiditate. leuco flemã
ciam z yliacam passionẽ. et ui
cium spualium z alma ex usu
coso flegmate optimũ remedi
um. fiat decoctio macis i suo
feniculi. in fine decoctois ad
datur modicũ unũ. colentur z
colata exhibeatur. Contẽ car
diacam passionẽ detur puluis
macis in alo z potu. De mir
Mirra calida ẽ z sicca i scõ gra
gradu. Gũmi cuiusdã arboris
est nascentis in india q̃ tpe
estiuo quandã gũmositatem
producit ex se que circa arboꝛes
muscatã accionẽ caloris in sũ
stanciã mirre transmutatur.
Est aũ eligendi que citra est
ul' subrufa interius aliquan
tulum lucida. Murra alia est
minuta alia grossa. z illa ꝑlucẽ
appellatur. uel alioquin ut quidã
dicunt mirra ꝑlucẽ. Virtutẽ
hꝫ confortandi ex congluinno
sitate conducendo partes in
unũ. dissoluendi. consumẽdi
mediocriter ex qualitatibꝫ su
is unã confuat. quã quantuz
dissoluit tantũ consumit. Vñ
corpora antiquoꝝ condita fue
runt cum mirra ut confua
rent. Murra fruatur p. c. an
nos. Contra catarrũ fiant
pillẽ ex mirra z storace calibꝫ
z detur. Cuꝫ ualet ad digesti
onẽ confortandã. z contra ui
scosum flegma adherẽs spũa
libꝫ z nusaentibꝫ. Contra al
ma z uiciũ pectoris detur ui
nũ decoctionis mirre z caricaꝝ.
Soluit unũ decoctois mirre t
ualet ad digestionẽ confortã
dam. z contra fetorẽ oris puc
nientẽ ex fumositate ascẽdẽ
te a stomacho. z contra sanies
stomachi z intestinoꝝ. Cõ
uinũ gingiuaꝝ fricent gingi
ue ex puluẽ mirre putredinẽ
cõsumit z consolidat. uulne
ribꝫ impositus putredinẽ con
sumit z ea conglutinat. fumi
gium mirre receptũ p os cere
bꝝ confortat. receptũ p uuluã
p embotũ matricẽ mundificat
cõfortat z calefacit. sup fluita
tes ex regit et consumit z ita
cõceptum adiuuat. Receptuz
p anum ualet contra tenas
mon frim ex frim cã. D maiorana.
Maiorana calida ẽ z sicca i scõ

gradu. alio noie eſbuī ṽ. cui flores ⁊ folia cōpetunt uſui me diane. Colligitur in eſtate cū floribꝫ ⁊ in umbroſō loco ſiccatur p annū ſeruatur. Virtutē hꝫ confortandi ex aromatica tate. diſſoluendi. conſumēdi. mūdificandi ex qualitatibꝰ ſuis. Pulus maiorane in cibo datus ul' unū ꝯcoctois ex ſtomachū infrigidatū eſtefacit. digeſtionē confortat. ſi ambuſ appoſita cerebꝝ confortat. folia ⁊ flores in teſta calefacti ⁊ in ſacello poſita ⁊ loco dolenti ſuppoſita. dolorē ſtomachi ex uentoſitate ſoluunt. quia euacuacionem operantur. Capiti ſuppoſiti ualent contra ureuma frigidum. fomentū fit ex aqua ꝯcoctois maiorane cura uuluā matricē mūdificat ⁊ ſuppflua conſumit. De melipſa.

Melipſa calida eſt ⁊ ſicca in ſcō gradu alio noie ṽ. uirois ⁊ ſicca eſt multe efficacie et ſiccata pꝛ ad ſolem pꝛ ita ad umbꝝ p annū ſeruatur. Virtutē hꝫ confortandi. diſſoluendi. conſumēdi. ⁊ egrendi. ſimilem hꝫ efficaciam maiorane. ⁊ contra calcē eiulas ſimul uſus. excepto q̄ eius ꝯcoctio magis pꝛuocat ſtruā. ⁊ matricē mundificat ⁊ confortat ⁊ conceptū adunat. Vinū ꝯcoctionis eius ualet contra ſincopī ex frigida cā. ꝯcocta ī uino ⁊ oleo ⁊ cataplaſmata a poſtemata maturat. ⁊ duriacē ſplenis ⁊ epatis relaxat. De mo

Mora ciliba ſunt ⁊ ſicca que ſunt domeſtica. ⁊ dicunt ſicco more. que etiā in receptoibꝰ medianaꝝ poni debent. Silueſtria frigida ſunt ⁊ ſicca fructꝰ rubi. cum nigra ſunt colligunt. Virtutem hꝫ diſſoluendi cōſumēdi. mūdificandi. Conſquinancā ⁊ uuā ſeruatā bucco ⁊ uuā fauciū ualꝫ electuariū q̄ diamoron ṽ. ⁊ illud gargariſma ſuas expſſus acquirat aliquantulū cum uino et modicō aceto ⁊ fiat gargariſmus. Ualꝫ electuariū facti cū ex ſuco eius ⁊ melle diſpumato ſimul ꝯcocti aliquantulū. p. v. annos ſeruatur. ⁊ loco diamoron pꝛ poni. Sucus eius aliquantulum calefactus ⁊ auris ſoluit uentē. ſi ſit conſuptio ex frigida cā. Suus ꝯcoctē ul' pulus eius cum melle datus necat lū bricos. Vinū ꝯcoctois cōtras ex mundificat uiſtina. cōtre eni eius uirtutē hꝫ diſſoluendi. conſumēdi. mundificandi. Catula ſēn ex gſumi eius cura ocntē putrefactū qū dolꝫ ex trahit ut quidā dicit. ſi fal ſum ē. Mora ſilueſtria uirtutē hūt aliquantulā conſtrigendi ex qualitatibꝰ. ⁊ diuretē di ex aliquantula adſtrictate.

De naſturcio. De nuce ſōica.
De nitro. De nuce uoica.
De nenufare. De nigella.
De nuce mūcata. De naſturcio.

Naſturciū ciliboum ē ⁊ ſiccū in quarto gradu. Semen ex papu ē cōpetit uſui mediane. Vñ cum in receptoibꝰ ꝛepit naſturciū ſemē debꝫ poni nō herba. Semē p. v. annos ſeruatur in multa efficacia. herba uiridis

multe efficacie ex facta mo
dice. Virtutē hr dissoluendi cō
fumendi ex qualitatibz sius.
Contra paralisim lingue cum
oppilantur ꝛ replentur ꝛnū hu
more ut solet contingē in ac
utis febribz. semen naturaꝝ ꝛ
masticetur. ꝛ lingue supponat.
Contra paralisim aliox membz
semen eius in sacello positum
ꝛ in uino decoctum mhzo dole
ti supponatur. qđ ꝛ herba cru
da ꝛ cum carnibz cocta ad vela
tionē unc valet contra su
pfluam hūdicatē cerebri us
q; lucrgia, puacatur stimulatio
ex pulueris eius seminis na
ribz apposito. Contra relaxa
tionem uuule fiat gargaris
mus ex acto decoctois semis
eius ꝛ ficuum siccaꝝ. Contra
ꝛ colicam passionem
ex frigida cā semen eius in sacel
lo positum ꝛ in uino decoctuꝫ
supponatur. Ad eadē valz ꝛ
contra stranguriā hbz qđ
aceta in uino ꝛ oleo ꝛ sup ponat.
Contra renalisiō ex humore ꝛ
gluttinoso cum aiē emictitur.
pulus ano supponat. renes
etiam inungant melle ꝛ sup
fumigatur pulus semis eius
cum uino ꝛ colophonio. De nenu.
Nenufar calidū est ꝛ siccū ī scdo
gradu. uena fir est. in mlis
locis reperitur. cui duplex ē na
turalis. albū simile uitro qđ
eligendū ē q; melius ē. ex ci
trinū q; non ē adeo bonū. ꝛ
infinita tpa fruatur. virtutē
hr dissoluendi ꝛ repellendi
ex infocatē. Contra ydro
cam passionē competens fit
clistere ex pulueꝝ nenu. aqua
salsa. oleo ꝛ melle. Ad facē
depurandā pulus nenu cum
melle confectus ꝛ inde facē
inungatur. Contra famem
stomachi ꝛ intestinoz ex preter
uentu apostemate detur plus
nenu cum calida ut q; melli ē
cum melle. Contra furfuri
cas capitis ꝛ pdictos pulus
eius cum melle ꝛ oleo confectus
ꝛ abluto capite prius ex aqua
salsa ꝛ acto decoctois staphi
sagrie inungatur ungtō pdō
ꝛ post ꝙ unum tpe abluatur ca
put cum aqua calida tñ. ita
fiat ꝙ tres ut quatuor dies ut
pluries. Pulus eius cum suo
ablinchyo cum fecibus ꝛ aurib;
mulieris uermes necat ꝛ tinē
abstigit. De nenufare.
Nenufar frigida ē ꝛ hūda in se
cundo gradu. herba ē lata ha
lens folia. in aquosis locis re
pitur ꝛ in calidis ꝛ frigidis re
gionibz cui duplex est mani
es. s. nenufar purpureū, pau
cens florem qui meliores sūt.
est ꝛ alius arcens facens flo
res qui nō sunt adeo boni. flo
rib; mediante cōpetit in sep
tembri colligitur. ꝙ duos an
nos seruatur in multa efficaia
a. cyclior ē qui in calidis regi
onibz reperitur. ex floribz fit ꝑ
apue syrupus. Contra ar
dentes febres ꝛ repus calidi ori
temperatā. flores decoquant
in aqua. ꝛ addito cucharo fiat
syrupus. Contra dolorē capi
tis ex calore. sanatiui pomum
flores in aqua ꝙ bibatur
bibatur calefacta aqua ꝛ flores

ualia applicata. De nuce mu
Nux muscata calida ⁊ sic
cata. Receptio eius est in sed̄o ḡdu
tus. Arbor est in india na
scens cui maturus colligit̄
p. vij. annos fruantur. Eligē
da est que plana est ⁊ in suo
genere ponderosa. que cū fran
gitur interius nō pulueriget̄
⁊ manentur. acuti saporis. Si ſ
ta desiue non ē ponenda ī me
dicinis. Virtutem hr̄ cōfortādi
ex quo maturitate ⁊ qualitatib⁹
suis. Contra frigiditatē sto
machi ⁊ indigestionē ⁊ dissolu
tionē ex frigiditate. detur nu
ce media nux ul' integra si pu
ra est ex pecunia dicta q. ml'
tum confert. Contra indige
stionem stomachi. equalis ⁊ in
testinoz detur unū decoctois
eius. Ad eadē valz minuz de
coctionis eius ⁊ mastiē. Vi
num decoctionis eī⁹ tamen ul'
aminū dolorem stomachi et
intestinoz ex uentositate fae
cum tollit. Contra lesiōib⁹
ex egritudine ad confortatio
nem ſpiritū detur unū de
coctionis eius ⁊ masticas. Hec
muscata manib⁹ applicata ē
hr̄ confortat ⁊ ſpiritalia. De nu
Nux indica calida ē ⁊ ce indica.
sicca. alii dicunt q. sit calida
⁊ humida. confortat cor cum
sanguine unū genus ⁊ cali
tatē ⁊ siccitatē. Illos autē di
cunt q. cotus ꝑ calidtatem ⁊
humiditatē ꝑ capue solz ꝑ fortā.
ſ nō tamen. Confortat cū ꝑ ca
lidtatē ⁊ siccitatē. Ex siccita
te nāq; sanguis adurit̄ ⁊ cō
sumatur. ex cal[illegible]

Nux indica in india ⁊ pcipue mag
magna ē. ⁊ cum pōt̄ in medica
nis nunca debent poni. p. x.
anos fruatur. Virtutē hr̄ cō for
tandi cor. Hū ad cor detur
pulus eius cum puluē ana
momi in cibis. Ad idē ponit̄
ish pulueris in ova gingibē con.
melius valz si pulus eius ex
stinctoz detur cum melle. Cō
tra asma frigidū sicus sicce ⁊
aquāt̄ in uno. postea terunt̄.
⁊ sucus exprimat̄ ⁊ coletur cū
quo detur pulus nucis indice.
Nux uomica ca d' nuce uomica.
Huc ē ⁊ sic. in arboribz ē' nucū
nō cognite. Virtutē hr̄ uomitū
puocandi ut flegma ⁊ coleram.
ſ qñ cum angustia uomitū. p
uocat talis sit us⁹. si flegma l'
colera sit in ore stomachi fiat
decoctio pulis in aqua cum se
mine feniculi. ⁊ contra flegma
detur aqua illa cum oximelle.
contra coleram cum ſyrupo a
cetoso. De nigella.
Nigella calida ē ⁊ sicca in quāto
gradu. Serū est quidam herbe
que in locis paludosis ⁊ inter
frumenta reperitur. Semen. p. x.
annos fruatur. Est autē totum
dū ⁊ planificatum sub nigrū
⁊ sub amaz. Virtutē hr̄ dura
ticam ex amaritudine. dissol
uendi cōsumendi ex qualita
tib⁹. Emplastra fūt ex farina
nigelle ⁊ sucō ab sūchy ꝑ
ca umbilicū ⁊ papule puerō
lumbricos necat. Aliq; confica
untur cum melle ⁊ detur ꝑ os.
farina nigelle cū aceto repid
⁊ infusa auribz uermes necat.
Contra strangurīā distillatum.

z yliacam passionē acc̄ unū in fistulois nigelle p̄ nocte. nō aūt aquatur q̄ nimis molenter ficiet. Vñ Constantin⁹. Nigella in multa quātitate sūpta accidit. Si aūt in mlta quātitate halet̄ur. ponit̄ in sacello z fiat decoctio ei⁹ in uino z oleo et supra renes z pectinē fiat sacellatio contra p̄dcā. ¶ Pulūs nigelle in multa quantitate fiat decoctio in forti aceto usq; ad aliquantulā spissitudinē z nunc addito oleo nucū fiat ē q̄ unguentū bonū ad scabiē z impetiginē z lentiginē faciei tollit.

De ordeo. u.
De ogamo.
De osse d̄ corn̄ c̄
De oppoñace.
De osse sipie.
De opio.
De olibano.
De origano.
De orifemga.

De ogamo.

Ogamū calidū ē z siccū alio nomine basilicō appellatur. cuius duplex ē maiores. s. gariofilatū z carninū. Gariofilatū est h̄ q̄ h̄t odorem silem gariofilo. z minuta folia. Carninū uō h̄t folia longa ad modum ar. Sz gariofilatū maiōis ē efficacie quā carnū. Vñ Costantin⁹ gariofilatū calidū ē in p̄mo ḡ. siccū in scd̄o. Carninū ca. z sic. i p̄mo. z semē z herba cōpetit usui t mediane. Cum enī repitū ei⁹ tractio in medianis semen velet poni in unguentis z emplastris q̄m herbam. Apotecarii sp̄ificant cum inueniūt oz unū ponit semē cum basilicon herba. Semen aūt h̄t uirtutē aliquantulā constringē di er glutinositate q̄ patet ex eo q̄ si ponatur in aqua statim ingrossatur: ul' fit quedā glutinositas. h̄ba aūt q̄ ex aquaticitate sua h̄t uirtutē refrigerandi ex qualitatib; suis dissoluendi. consumendi. et ḡendi mundificandi. Semen aūt collectū p̄ tres annos p̄t seruari. Contra syncopī z cardiacā passionē detur aqua in q̄ fuerit decoctionis ip̄ herbe. ¶ Ad idē ualz unū in quo ip̄a herba iacuerit p̄ noctē. Ip̄a herba contra frigiditatē stomachi h̄t uim. Decoquat in multa quātitate in uino. z melius est in musto. z post decoctionē addatur unū album in multa quātitate. z tale uinū multū ē confortatiū z aromaticū z ualz contra p̄dcā. cōfortat digestionē ex frigiditate. Vinū z decoctois ip̄ius h̄be efficiat digestionē. ¶ Contra fluxum uentris ex frigiditate semen ogami cum modico pulueris acacie decoquat in aqua pluuiali. z detur puerō. ¶ Ad matricē mundificandā z mēstrua prouocanda fiat decoctio h̄be in aqua z fiat fomentū z suppositū ex tenuitatib; h̄be z carpudenda. Constantin⁹ dicit q̄ suauis ip̄ius herbe pessaricatū matricem mundificat. cōceptū adiuuat. z mēstrua prouocat. herba decocta in uino z oleo z inūcta cataplasmata ualz contra colicam dolorē. lumbi cataplasmata ualet contra renasmō.

De oppoñace.

Oppoñax. ca. z sic. ē in tercio gradu. Est aūt suauis opos enim suauis. nax ē herba similis ferule. in oppoñace

sucus naas. Ju tp̃ aũr estuo fin
uitur uadyr tra remota r fossa r
liquor emanat qui exactiõe ca
loris ex sole induritur. postea
abradatur cum cortice cum cul
tello uñ r muciť cum cortalz
Eligendũ ẽ q̃ clarum hȳr sb stan
cam r quasi quasbam guttas
claras. r colorem hȳr subrufum
accedentẽ ad subaťuũ colorez
Cum aũr debet poni in medicis
sine in receptionibz ponaťr i pĩ
no r suspendatur sup aquam
feruentẽ ut q̃ puz ẽ effluat r
q̃ inualentũ remaneat. r tunc
debz poni in quãtitate ab auc
tore determinata. diu põt s̃uaĩ
sine corruptione. Virtutẽ hȳr
dissoluendi. consumẽdi attalẽ
di. ¶ fumigũ facti ex oppo
nace ualet contra lutargiã. ma
teriã ei dissoluit r euacuat in
multa quãtitate p infiora. Pil
lule fẽ ex eo. s. ex guttis ualz
contra asma frigidũ dare sim
pliciť ul in quo solubili. ¶ ad
idẽ aliud optimũ. in sucu ma
nubij ponanť p nocte. mane dis
soluanť in codẽ sucu. postea co
letur r addatur mel r fiat qua
si electuariũ. ¶ Contra yporipsi
r frigora prodicay febrũ. in
sucu cortias sambuci iacerat p
nocte. mane dissoluatur. addi
to cucharo r detur paciẽti.
¶ Contra colicũ r yliaci dolorez
in sucu feniculi iacerat p nocte
r mane dissolutũ coletur. r ad
dito cucharo r detur. cibũ tñ
precedente. Nota q̃ opponacũ
ad plus in quantitate. ℈ .nj. de
bet dari. ¶ ad mistrua puccun
di r ferũ mortuũ r sedimẽ fiat
suppositoriũ ex opponac dissolu
to in olo muscel. addito sucu
artheimisie plus ualz. Oppona
cum cũ melle r sucu absinthy tã
tum ualz lumbricos necat. ẽ
plastrũ solum ex oppongac ua
let contra contusionẽ lacertoz.
Oppium frigidũ est in quarto gradu sicum in primo.
De oppio.
Oppũ aliud ẽ tebaicũ q̃ tra di.
quia ibi precipue fit ul in ultra
marinis partibz. Aliud q̃

q̃ ala fenda dẽ ul lalar. d
quo dictũ ẽ. Oppũ sic fit. in e
state tp̃ maturitatis opiť in
capitibz papauis albi r foliis q̃s
cum incisiones cum cultellis
r lac emanãs circa caput inuis
catur r abradatur cum cultello
r mãibz q̃ teriť hec opium tebai
cũ dr. Est r oppũ manẽse q̃ ẽ
ne in ciuitate apulie fit ℈ non
tñ ualz. Est g̃ eligendũ oppuz
tebaicum q̃ ẽ ualde horribile ñ
mlũ duz nec multũ molle. O
ppũ tebaicũ duz ẽ. Oppũ manẽ
se duz molle duz s̃uatur per
xx. annos r ẽ uir cortumpitũ.
In medicinis ponit ut tepmat
uirtutẽ sẽz acutaz. Vnde ille
mediane dicunt oppiate. Vir
tutẽ hȳr constringendi r mũdi
ficandi. ℈ in medicinis calidis
nõ consequit suũ effectũ ppt ỹ
dicionẽ sẽz caliday. Virtutez
hȳr emeticã. i. sõpnifferã. ¶ ad
sõpnũ pducendũ fiat emplastr
ex oppio resoluto in lacte mu
lieris addito puluẽ mandra
gore. ¶ Contra apostemati ci
lidaz ut herpetem esthiomenũ d
ligatur cum sucu corniole l
uisquiami. r fiat emplastr.

Contra doloꝛē acutū fiat ēplm confectū cum lacte mulieris ⁊ oleo rosaceo. Iuuat tamē tē doloꝛē minuat locum mortificando plus tamē nocꝫ qꝫ mūdam cō fuat. Quidā dicūt qꝫ oppilꝫ micans sit ex alio grīē oppilꝫ ⁊ eodem mō fiat. ſ mendacīt. qꝫ ut dicat dialoꝛides. ex eodē fit ut sit oppilō rebellū. ſ postq̄ sēm est oppilō rebellū. terminꝫ capita cum seminibꝫ. ⁊ formā tur inde magdaleones ⁊ cōseruantur. ſ tale oppilō frigidū ē ⁊ humidū. ⁊ valet contra delicationē in aquas febribꝫ sua tur. C. āns. De origano.

Riganū calidū ē ⁊ siccū in tertio gradu. Alio nōie dr golena quus duplex est manentes. ſ. origanū silueſtre qꝫ lacuoꝛa hr folia. ⁊ fortius operatur. Aliud ē domesticū qꝫ in ortis reprīt minuta hns folia ⁊ suauī operatur. h ū mediocris ē ponēdū. Colligitur autē in tpe floꝛ. ⁊ cum floꝛibꝫ in umbra suspenditur ⁊ exsiccatur. folia cum floꝛibꝫ abiectis stipitibꝫ in mediocris debent poni p ānū fuat. singulis ānis renouat. Virtutē hr dissoluendi. attrahendi. ut laxandi. consumendi. Cont frigidū ceruma. folia cum floꝛibus in testa sine liquoꝛe cale facta in sacello ponant. ⁊ capiti supponatur sacellus. capud ⁊ bn cooperiatur ut sudet. vinum decoctois eius gargaī gatū gingiuaꝫ ⁊ fauaū consumit humiditatē. Pulus cuius que suppositus huoꝛē ydrumū

Contra asma frigidū unuꝫ decoctois eius ⁊ siccū siccaꝫ ex pulus eius cum melle cōfectū detur ul' ⁊ detur cum calida. vinum decoctois eius digestiuꝫ confortat. doloꝛem stomachi et intestinoꝝ excludit. fasciculi formati ex herba decocta ī uino. ⁊ sup positi renibꝫ stranguriaꝫ ⁊ dissuriā dissoluunt. Contra renalimon ex frigida ei cū ad huc anus est exta pulus eius sumpt suppositus ano sumptū ḥba upā in uino ⁊ oleo acta et uulue cataplasmata duriaꝫ eius soluit. Fomētū sēm ex ea qua decoctois eius matricem mundificat ⁊ ūstruā pducat ſ melius est ut teneri ramos p sius herbe uiridis supponant.

Citrinea est De orfenica. frigida ⁊ sicca in secō gradu. a lio nōie dr finicon indi. dactili indi ⁊ tamarindi. fructus est cuiusdam arboris in india na scentis qui assimulatur dactil' Eligendus est tamarind' qui nec multū dur' nec multuꝫ humid' nec qui mollis ē. quia aut corruptus ē aut infectus. Eligitur etiā qui nigri coloris est. ⁊ saporem hr aliquātulum acetosum. In tpe maturitatis colligit. conspissatur cū seminibꝫ auferatur. corticem hr teneriū ⁊ semina mūd' que in mediocris nō sūt ponēdi. p. ānos fuatur. Virtutē hr purgandi coleram. mundificādi sanguinē ⁊ eius feruoꝛē reprimendi ⁊ mēbra infrigidandi. In decoctoibꝫ ponit nō recipꝫ ſ in decoctiōe aliox resoluitur manibꝫ ⁊ in oblatura tpe ⁊ cas

sic subtile. ppiant pulueres mi
tigant. q̄ z dentur cū lactuca
manē. aq̄a z ipi in qua cocti
untur valet febribus cotidianis. q̄
infrigidat z digerit. De ordeo.
Ordeum ē frigidū z siccū. ex or
deo multa fiunt que operantur
ptiū mediante. s. polenta. fari
na. z fan. farina dm in aq̄ cocta
cibus est utilissimis. s. febricitā
tibus z laborantibus apostemate
spūalū. z debet dari sine cribro.
Decoctum mundati coquitur in
aqua ut dum accedat ad tertiā
coctōē z ad spissitudinē. hec aq̄
optima ē z polenta z pultes op
time febricitātibus z pacientibus
apostemata spūalū. quia
ea maturant. Contra caldi
apostemata in principio ad re
pactionē. fiat emplastr̄ ex fa
rina ordei z aceto q̄ ē repactiui
uum z dia foenicum ad matu
ritatē coz confricatur cum ui
tello ouī. ad frigida aposte
mata maturandi fiat emplin
ex farina eius z pice liquida ul̄
farina z terebentina ul̄ melle
cōpetens est. De osse de corde
Os de corde cerui frigide cerui.
z sicce cōplexiois est. in corde ē
ui reperitur os q̄dā in sinistra
parte cordis in qua est conca
uitas quedā ad quam splen
ī̄ respirat caliū z emittit sicca
tem que ibi ppr̄ siccitatē mu
tatur in corde substanciā ossis
sūm. Os illō est quasi cartila
go. z ī̄ aliquantulā carnis ī̄
carne cordis. Cū aīe sanguine
ē sanguine cordis. z conferun
tur a cartilagine quadā que
reperitur in pectore capitis quā
apertam. exiit tortuosam. z
nō ī̄ ita carnē nec ē fibrosum.
z albū z mollius. Os de corde ē
in p̄. xx. āños fiat. debet pri
mo desiccari aliquantulū. Vir
tutē ī̄ cepiendi tumū melan
colicum. z purgandi sanguiez
melancolicum. Contra caldi
acam z sincopim detur pulus
de osse cordis cerui cum succo lo
tagimis. Vl̄ fiat pulueris ei⁹ de
certo in uino in quo detur dia
margariton distēputū. Cont
melancoliā passionē. z contra
fluxum sāguinis melācolia
p emorroidas pulus ei⁹ cerui
cum uino decoctois sene. aut
confiaatur cum dia sene cōr.
s sepie frigide z Dosse sipie.
sicce cōplexionis est. os illud
in uentre sepie reperitur. ad dē
tes dealbandos pulus ei⁹ sub
tilis in panno lineo subtili po
natur. z inde dentes fricentur.
Ad facē dealbandā pulus ei⁹
confiaatur cum ungīo aurino.
z illuminat facies. Alr fac pl̄
uerem de radice desiccata. z ad
iunge ei pulueres sepie z aquā
rosaceam z dimitte desiccari sic
fac ī̄ ul̄ quas ul̄ plies z appōe
faciei more cerusse. De olybano.
Olibanū caliū ē z siccū in sco gr̄
ū eadem ē q̄ thꝰ. Fumus est au
cum arboris iuxta alexandriā
nascentis q̄ dr̄ alexandrinū. z
est purꝰ z melꝰ. Falsatur etiā
iuxta damascū. z dr̄ damascenū.
sed nō est tāo pur. pinguēdo
grossum q̄ thus masculū sine
olybano. debz q̄ debz pōi sine
dicamis cum reperitur receptio
thuris masculi sine olybani.

Iuuenur ꝛ minuũ q mãnis ꝙ
q debet poni in medianis. aut
mãnis repetur receptio. Eli
gendũ ẽ q albũ ẽ ꝛ clar. q ob
scurũ abiacendũ. Virtute hꝫ
confortandi ex aromaticitate.
ꝛ qualitatibꝫ consolidãdi. ꝯglu
tinandi ꝛ constringendi. ex gñ
mostrate sua. Contra lacri
mas fluxum ꝛ dolorem dentiũ
ex fluxu humoꝝ. accipite. ꝛ ꝙ
apue ꝙ uenas exteriores supfi
ciales. fiat emplin cera tempora
ex pulue eius ꝛ uino albo ꝛ
albugine ou. Contra rela
xationẽ une mastichetur oliba
nũ. hꝫ mastichato phibet fluxũ
accipite ad spinalia. Contra
gyssiacẽ nãũ cum rubore ex
fluxu humoꝝ. detur unũ ꝯfec
tionis eius. ul detur pillẽ ex
eo mane. ꝛ post detur unũ. sẽ
w etiam detur qñ uadit cõmu
nium. Ad digestionẽ ꝛ ad ap
tum structurationẽ ualet hꝰ
modi pillẽ. ꝛ contra hys passio
nes epatis dicta. Ad con
fortandũ matricẽ ꝛ mũdifican
dum. ꝛ conceptũ inuandum
fiat fumigium ex eo. Ad
eadem ualent suppositorium
ex pulue eius cum oleo mul
ceo. ꝛ melius cum tritũ ma
gna. ꝛ olo muscel. hec ueniũ
ad conceptum inuanꝫ. Oliba
nu pulus cum uino confect
calefiat aliquãtulum. ꝛ pãn
mundus prem sup ponatur
sepe multum confortat matri
cem. Ad mãnullas gillian
das cũ aceto confricatur pul
uis olybani. ꝛ panis mundi
manull supponãt.

De puruo. De penoleo.
De pipe. De puricaria.
De piona. De portulaca.
De papauẽ. De pulegio.
De peucedano. De pinis.
De petroselino. De pomo citreo.
De policaria. De passulis.
De pinea. De pistacijs.
De prunis. De plumbo.
De pendens. De polio.
De psilio. De pice.
De polypodio.

De puruo.

Piruum calidũ ẽ ꝛ siccũ i tcio
gradu. herba est satis comuis.
cui radix in medianis ponitur
in yeme colligit. cui radix p .v.
ãnos seruatur. Est autẽ eligen
dum q̃ continuũ ẽ ꝛ acutũ ex
nõ p̃ fractum ꝛ cum frangit ñ
pulũcat. Notandũ q̃ acutũ pi
rum nõ statim ꝙ capitur ꝫ ob
aliquãtulũ masticari ꝛ teneri
in ore. hoc autẽ contingit uel
ꝙter eius lenitatẽ ul subtili
tatẽ. Virtute hꝫ dissol
uendi. consumendi. attribuen
di. Gargarism ex aceto ꝯfec
tionis eius ꝛ sicutũ siccatz uel
uino dulci cerbꝫ assp fluxita
te flegmatica mũdificat. ꝛ hu
miditatẽ une consumit. Imẽ den
tes masticatũ dolorẽ eoꝝ tollit
ꝛ rumatismũ stomachi cõma
sticatũ ꝛ puritatem lingue tol
lit. Contritum in uino ꝛ oleo
loco paralitico attracto. podag
co. cataplasmetur multũ con
fert. Si potest hũ unde ꝙtẽ
ꝛ iacat in uino p .xv. dies. po
stea bulliat bñ ꝛ colletur. ꝛ ad
dicta cera ꝛ oleo fiat ungentũ
optimũ ad ꝓdicta. De pipere.

Pipe calidũ ẽ in ꝓcipio primi

gradus. siccum in medio. Cui triplex est manentes. Est ei pip longum q' maco pip dr. Est et album q' leuco pip noiat. Est et pip q' melano pip nūcupat. Quidam aūt dicunt q' sit fructꝰ duū sūt arbor. Dioscorides. nō ee constantiū dicit q' sūt eidē arbores fructus in india nascēt. Dicunt ē quidā q' pip fiat nūq' p adustionē. Cum ei debet colligi pp copiam frondiū ibi crescentiū apponunt ignis inter arbores ut cōburant. frondes aut fugiant. et eadē tōne ostēdentur arbores illę. sunt aut fructus eiusdē arbores et cum flores produnt in unū reducūtur et constringunt in longum. et sic fit pip longū. postea produnt inter purios fructus q pip album dr. quia albi sūt et tale pip nō hūs. et loco eius ponitur carapuna transmarina que pip nō ē. quia grossior quam pip. nec ē hot acūm sic pip. que cum pōt in medicīa in uor substancia abiecto cortice debet pōi. Pip aūt nigr tēr maturatus colligit. et tracenī ponit in clibano duplicato causa. s. ut ducatus fiat. et ne possit fructificare in alis partib. Est aūt pip nigrum efficacī quā pip album uel pip longum. Nigrū fruatur p. xl. albū q' ñ hūs fruatur duū longum p. xx. ānos. Efficatius ē pip nigr quam album uel longum. hot aūt pip nigrū uirtutē dissoluendi. consumēdi. Pulus pipis nāb; appōit. sīnuticatēz pnocat. et ebz. a flatica sup fluitate mundificat. Vinū dactionis ei' et ficuū siccar. spūalia mundificat. a glutinoso hūore et multū ualz contra asma frigidū. Pulus et eius in cibis cibus digestionē confortat. Pulus cuā ei' cum caricis datus ad tēr ualz. Poma punicata et puluē eius. et papue et puluē pipis longi digestionē confortat. Pulus subtil' et mūtori substancia abiecto cortice sepe aspsus aqua tolacea et desiccat aut simplr aut cum aqua uomore colluri aculus impositus maculā et punnū tollit. albū pip potest poni p nigro si habere nequis. Sanguinem et coleras nocet usus pipis. dissoluit ei et quibusdā quasi lepram iouc. Pulus eius sup fluā carnem corrodit. Pip longum magis alis confortat. De pionia. Pionia calida ē et sicca in sedō gradu. herba est cui' radix simili noīe appellatur que in mediciis ponitur. in yeme colligit p. x. annos fruatur. Eligenda est que subnigra ē et continua et nō p frusta. que grauis est. et cum frangitur nō pulueratū. Leuis quidē et p frusta uetusta et est consūpta. uirtutē habz dissoluendi consumēdi. Cōtra pplensiam uirtutē hot accultam pagenas collo suspēsa ut tradit. C. de quodā puero in cui' collo dum suspēsa erat nō pagebatur. subtracta pagebat. hic aūt ei' effectꝰ mediante tepte. vñ quidā dicit q' quedā est manies pio

nue hunc hūs effectum. vl' dicatur q' modo tō sit talis effūs un dicunt quidā nō de qualib' hr mūn cē ḥ de quadā ei' spē. Pulus pionie ualet datus in uino decoctois archemusie. pulus ē ei' datus in sūco pigami ad idem ualet. Contra paralisim detur pulus eius in uino decoctois castorei. Cōtra stranguriam ⁊ dissuriā detur unū decoctois ei'. Ad maturandū mūdificandū fiat subfumigatio ⁊ fomentū factū ex aqua ul' uino decoctois ei' pulueris. Contra tenasmō ex frigida causa. pulus eius suppo natur cum lombicis. De papauere.

Papauer frigide ⁊ sicce cō plexois est. cui' duplex ē manetes. Est ēi album q' frigidō ⁊ humidō ē. ⁊ papauer nigrum q' frigidō ⁊ siccū ē ⁊ magis mortificat. Semē eius collectū p.x. annos, fuat. in medicinis ponitur p ut dr recipi. ⁊ cum ō timonatō. Semē papauis albi ul' nigri hr narcoticū sōpnum inducendi. leniendi ⁊ mortificandi. Ad sōpnum provocandum. fiat emplim ex sēine nūfq' ul' alterū ⁊ lacte mulieris ⁊ albugine ouī. cata cum pota. Cyrurgi salutane dāt pueris puluerē papauis albi cum ꝓpo lacte. nigrū nō dr dari quia mortifer est. Contra apostemata calida in principio ⁊ calefactionē epatis. semen papauis albi. ⁊ ipius hr contrita confricat cum ole rosaceo ⁊ supponat. Contra siccitatē vēbriq' ut in ethica ⁊ in aliis febribus olim in olacaū calefiat aliquantulū. ⁊ pūnat' ul' semē papauis albi. q'ficat' cum oleo ⁊ fiat unctio spine p totū. Contra siccitatē pectois ⁊ constipationē vēbr. ualet prima pilule de papauere q' ex eo fit. ul' confricatur electuariū de sūco liquir. dragē. añ ⁊ de semibus papauis albi. nuc quantitatē aliqz. confricatur cum syrupo. De peucedano.

Peucedanū calide ⁊ sicce oplexois est. herba ē que alio nōie feniculus prcinus dicitur. cui aūt inuēitur trocisci peucedani in medicinis uidr ponidr. quā principalē hr effectum. h'tu nō secario. Radix ⁊ collecta p annū fuat. ūtutez hr diureticā. Contra stranguriā ⁊ dissuriā ⁊ oppilationē splenis. et epatis detur aqua ul' unū decoctois eius. ipius etiā data in uino cōfortat cataplasmata pluriū ē. Contra stranguriam ⁊ dissuriā. splenē ⁊ cataplasmata ei' duriacē remollit. Et frigidos humores in spualibus et uitreis dr aq' ordei decoctois peucedani. Si fiunt multe frigide hūdicates detur unū decoctois ei' ⁊ sua liquir. fomētū fiat ex uno decoctois ḥ ipius. ut dictū fuerit. D' pennyselluno.

Pennyselluni calidi ē ⁊ sicci in secō gradu. Est añ duplex. domesticū ⁊ silueste. q' sinonimū cui' semina papuerē cōperūt usu mediante. ⁊ fuant p .v. ānos. Virtutē hr diureticā ḥ sinonimi fortiorē. Cōtēdem cās ⁊ eode mō ualet. ō qua

pellicdanū. Cōpetens ꝛ fit salūmentū ex petroselino comestum. bū ꝛ ipū in ab̄ posita digestiōz ꝫ foetat: uētositatē ex cludit. De

Policaria calida est in policaria. ꝯtio gradu. sicca in scō. herba est cui' triplex ē manies. s. maioꝛ. minoꝛ. ꝛ media. que magis cōperit usiu mediane. debꝛ ãt colligi cum stipitibꝫ. p annū. s. uatur. folia abiecta stipitibꝫ pmunt̄ in medius. Virtutē hui' dissoluendi. ꝫsumēdi. Vnū decoctionis pharpie ꝛ ficuū siccaꝝ ualz almaticas. ꝛ cont̄ frigiduz humoꝛē in spūalibꝫ. Aqua decoctois eius ut inde fiat fomētū ualz ad mūdificatōz mammas. nullam coartat. Pului eius subulis ualet contra renal mō ex frigida cā. fāsaculi fū ex foliis eius ꝛ in uino decocti ꝛ loco doleuti supp̄ositi dolorem ex uentositatibꝫ tollit. Caleta eius in testa sine liquore ꝛ capiti sꝛ posita ualent contra reuma frigidum. De pinea.

Pinea calide ꝛ humide cōplexiōis ē. Cum aũt debet poni in medicina ponatur prius sup carbones ut aliquātulū cōburat postea abiectis duplicibꝫ coꝛticibꝫ ꝛ quedā pellicula interiozi ex ponatur nucle. Virtutē hꝫ leuiendi ꝛ humectandi. ꝛ aliqñ tulā apiendi. Optim̄ abus est labꝛeantibꝫ in spūalibꝫ ꝛ apostemate ex frigido humoꝛe. almaticas ꝛ sicce tussientibꝫ ethicas ꝛ consūptis sanguinē augmentat: libidinē ex citat. p sepōt dari ul' cum sꝛupo. ul' cum electuaio. ul' in cibis. Contra

dissinteriam ualet coctꝫ ex tio. ē primū pinea ab arbore sumit̄ decoquat̄ bñ in aqua. postea fꝛ carbones ponatur. ꝛ paciēs fumū recipiat. De pruniꝭ.

Pruna frigida ꝛ humida sūt. p noꝝ aũt alia sunt alba. alia nigra. alia rubea. Que nigra sūt ꝛ aliquantulū dura magis et papue dāmascena. Cum colligunt̄ matā findunt̄. ꝛ soli ex ponunt̄ donec bū siccent̄ ꝛ a ꝛto postea aspgunt̄ ꝛ ita cōseruantur in uase aliquo ligneo p āñū. Pus tū cum findunt̄ soli ex ponunt̄ p. xv. dies. Virtutez hui' infrigidandi ꝛ leuiendi i testina. unū ualent a aue febꝛi citantibꝫ. Contra constipationem uentris ex siccitate uel ex colerico humoꝛe desiccante si uirtus sine dent ad comedendum. si sicca coquant̄ in aqua ꝛ pruna comedant̄ ꝛ aqua biba

Pendis ca. d'pendis. tur: ꝛ bñdi sūt. fiant aũt sic. Aqua mel sꝛetur cucharo ꝛ fit decoctio quousq̄ lapidi gutta supposita adeo indureatur. q̄ stañ. inter digitos stringatur. post sup lapidem pulueꝝ ponunt̄ ut infrigidentur ꝛ clauo ex eo infixo sustendant̄. ꝛ ibi manibꝫ tractāt̄ usq̄ dum dealbant̄. optim̄ huic ab̄ febꝛicitantibꝫ ex apostematibꝫ spūaliū. ꝛ contra tussim siccam ualz ꝛ siccitatē pectoris. ꝛ contra consūptionē. contra uicia pectoris cum aqua ordei. contra consūptionē dent̄ p se ul' in cibis. Valz in febꝛib'. diapenidion. maxime in acutis. ut in pleuriticis ꝛ pripleumoicis.

Contra fissuras labioꝝ ponit̃ pẽnudy in aqua dragĝti. ꝛ pẽna illuiant̃ labia. Contra eroo nationẽ oris ꝛ pustulas que solent fieri in febribꝫ uuella ouoꝝ tum clnatoꝝ ponunt̃ in sarcocolle ꝛ cꝛ eis fiat oleum ꝛ cũ eo confricanti pulus amidi. pẽdi aꝝ. dragĝti. ꝛ sepe loci pacta illuiant̃. ꝓbatũ ẽ. pas pulus cum syrupo ro. ul' uiol'. confectus idem facit. ¶ de pfilio.

Pfiliũ est frigidũ ꝛ humidũ ꝛ fo gradu. hꝫ est aũ ꝛ senũ sic uocatur: semẽ in estate colligit̃ p. x. ãnos seruatur: uirtutẽ hꝫ infrigidandi ꝛ hũdandi. cõt̃ arsuram lingue in acutis febꝫ. senũ in pãno subtili pãatur ꝛ ligetur ꝛ infundatur aqua. ꝛ cum tali illuiatur lingua ꝛ cum ligneo cultello abradat̃.

Contra situm sub lingua teneatur. Contra siccam ꝛ siccatricem spualiũ ꝛ constipationẽ uentris in acutis febribꝫ. ponatur pfiliũ in aqua ꝛ diminuat̃ aliq' ouu. abluatur aqua illa ꝛ pfiliũ detur cum aqua frigidissima. In syrupis ꝛ conf̃ acutas febres cõpetentẽ põit̃ pfiliũ et fiat multa decoctio. ꝛ postq̃ gutta adhereat cuti q. cito adhereat ꝓpter uiscositatem pfilij. Contra dyssinteriam pfilium cõburatur in testa ꝛ pulus inde factus cum ouo sorbili ul' meli cum aqua ro. ꝛ detur: si fuit uitio superiꝰ. si fiat uitio inferiꝰ. cum athanasia pulus eius suppõit̃.

Ad idem fiat emplin ex pluẽ tale ꝛ albugine ouoꝝ ꝛ modico aceto ꝛ aqua ro. sup pectinem ꝛ renes. ul' sup̃ umbilicũ si fiat uitio superiꝰ. Contra fluxũ sanguis cuarbꝫ uah ide ẽplastrum sup̃ fiuntẽ ꝛ tempora positum. ul' sbellum tam ex pulue eius ꝛ suco sanguinaie naribꝫ imponat̃. Cont̃ caliditatem stomachi. ut herpetẽ stomachi. sacellus repletus semine pfilij in suco alicui' herbe frigide ponatur ꝛ sepe supponat̃. Cõtra asperitatẽ capilloꝝ. lauentur capita aqua decoctois pfilij. pfiliũ confutur camphoratũ frigiditate ꝛ hũditate sua. De polipodio.

Polipodiũ calidũ ẽ in tão gradu siccum in secũ. hꝫ ẽ fibris filiũ que sup̃ querc̃us ꝛ lapides ꝛ muros nascũt̃. melior uo ẽ q̃ crescit sup̃ querc̃. Radix colligit̃ soli p diem exposita p biẽnũ conseruatur: Radix autẽ ẽ eligẽda que uiridis ẽ aliquã nullum. que aũ facta interi' apparet arida est abiicienda. Virtutem hꝫ dissoluẽdi attrahendi ꝛ purgandi flegma primarie ꝛ melancoliã. uñ cõpetentẽ põit̃ i decoctionibꝫ ꝛ flegmaticis ꝛ melancholicis. sanis datur ad ꝓseruatiõẽ.

Nota q' in decoctiõe polipody debet semp põi aliq' excluslinuz uentositatis. ut est senũ anisi feniculi ꝛ cimini. quia polipodiũ soluit humores in inflatiuentositatẽ. Contra cottidianã. ytiacã pustionẽ. alopiciã ꝛ dolorẽ articulorũ ꝛ ad ꝓseruatiõẽ sanitatis talis sit usus. Concrete polipodiũ. ʒ. s. ul' ʒ. i. ad ꝛ plus si fiat lauatiuũ. ꝛ fiat decoctio eius in aqua cum pruniis

1246

z uol' z squinanto si hēs addito
semine fenculi ul' anisi ī multa
quantitate z colatura mane ul'
sero ēr hibeatur. Aluus ius? cont
tatur z fiat decoctio in aqua et
semine fenculi ul' anisi. z d' tali
aqua fiat infusellum. ul' decoct'
pulus cum spēbz oduferis z o
ius z detur. q; ita sic saluus fere
recapitūt. fiat z pigmētū sic. con
teritē decoquat in uino. postea
addatur aliud uinū z fiat pig
mentū addito spēbz oduferis.
Rustica aūt conficit hūmodi
unde addentes farinā z ouā fa
ciunt cartellas que laxant ulē
modū. q̄n. q̄n; tam moderate

Contra puoritas pustiōes dari
pōt in sero decoctio polipodij. bu
lit cū semine fenculi in aqua
ul' suco eiusdē additis. ʒ. vj. pul
uis hīmodi cloz. De petroleo.

Petroleū calidū ē z siccū ī quāto
gradu. petroleū d' oleū petroleū.
inuenit aūt in locis sulphure
is. fit cī cum pinguedo aque z
tre accidē calcis in igneis par
tes conuītit. Inuenit aūt sulp
lapides qua p eos resudat z cr
cis. z supra mane inuenit ꝙ illō
ē nigz. postea uō p ebullitiones
fit albi coloris. q̄n; etiā cū nu
ju grecia z in marinis partibz
ita quīt' duū pōt; fuari. z ī ma
se uitreo ul' stagnato z bñ oppi
lato. Eligendū ē q' albū ē nel
citrinū ul' clārissime substanc
z q' ē fetidissimū. Sophisticari
aūt pōt facile ēr admixtione
alterius olei quia paū petrolei
multū aliud oleum pōt reddē
fetidū. hīt aūt igneā iurtutez
ē dissoluendi. consumēdi. attra
hendi. Contra arteticā. podā
gram. cyragram. pnā hūm ylia
cam pustionē. stranguriā z dissu
riam fiat inunctio circa partes il
las dolentes de petroleo. Contra
yliacam pustionē quidā dant in
quantitate. ʒ. i. ul' ad plus. ʒ. vj.
milliacens curatē multotiēs sū
cumbūt. ꝙ nō debet dari in estate
nec colico. nec debilū nisi materia
sit frigida. z ad plus. ʒ. vj. Con
tra forē podagrā z yliacā dolorē
bullat in suco cbuli petroleū. z
colatura detur potui. Contra
uitiū lapidis siūmū trituatū pl'
uis lapidis subtilis bullat in pe
troleo. z colatura p siringā iniz
atur lapidem haec confirmatuz
frangit. pū tñ debet fomentari ur
ga ēr aqua decoctois malue z oli
ut ēr tendatur z apiantē meatus.
Contra alīa frigidum z tussim ā
tiquā. pectis bñ prius inungatur
ūbī digerat matia. dein ʒ. i. uel
duo contra uehemētē frigiditatē
stomachi inungat stomachū.
Contra suffocationē matris

Contra caliz
matricē fiat supposituū ēr lōbrīc
inuncto in petroleo. Nota qō
q̄n datur petroleum. post debet
dari aliq; frigidū z hūmidū. qua
petroleū ēr corrigat frigidū ēr hūi
dum leuit. De parietaria.

Parietaria calida est z sicca in tīo
gdu. hīa est que alio noīe uitre
ola dī. ēr siccata nullī ē efficacie.
viridis aūt mirtuē hīt dissoluen
di d' attrahendi. Conf
frigiditatē stomachi z intestiō;
z dolorē eoz. stranguriā z dissuri
am. paritaria calefacta z sine li
quore loco dolēti superponat. vl'

cũ decocta in uino vl q̃ mel ẽ aliquantulũ tricꝫ decocta cum furfure in uino albo ꝫ aliquãtulum aceto. contra stranguriam ꝫ dissuriam eq̃ãt in aqua salsa ꝫ oleo ꝫ pectini cataplasmatur. puncta cocta ꝫ comesta ualet stõ dolorem stomachi ꝫ intestinoꝝ ex frigiditate ul' uentositate. quib' eius salem utcunq; facit conspellã contra pdicta. De portulaca.

Portulaca frigida est & hũida. vinois est multe efficacie. ex siccata nõ tamen. virtutẽ hꝫ lenẽ vi. humectandi. infrigidãdi. optim' alvi est febribꝰ cunctis comesta crudi ul' cocta. Contra constrictionẽ uentris eq̃ãt cum prunis in aqua. ꝫ comedat paq̃ eius pruna ꝫ portulacas ꝫ bibat aquam. Sedationẽ aũt q' spectẽ premitur cum durities ꝫ siccã ꝫ uiri dis q̃n adest constipatio uẽtris. ꝫ q̃n dũrities erit' appetunt. Contra stranguriam ꝫ dissuriã tunc eq̃ãt maiorem uentris constipationẽ. vnde portulaca congrue apponitur. humectat enim ꝫ relaxat. Contragadias. i. fissuras labioꝝ pudicos portulace combustam in uase fict ꝫ fiat pulvis. illinuãtur ragadie. abolet ꝫ ragadias lepsoꝝ. De pulegio.

Pulegium calidum est ꝫ siccum in fine gradu. in tpe flor' colligitur. p̃anum. ꝫ uatur. folia cum floribꝰ abiectis suptilꝰ in medicinis ponũt. virtutẽ hꝫ dissoluendi. consumendi. & accelerado facta capiũ ex pulegio calefacto in testa sine liquore ualet contra frigidũ reuma guttur garrũnus factus ex aceto decoctionis pulegij ꝫ ficuum siccaꝝ humectãt uue ꝫ gingiuaꝝ delicat. Vinum decoctois pulegij ualet contra nullũ frigidum ex glutinoso humore ul' ꝫ aquoso. Vinũ decoctois ei' ualz contra dolorem stomachi ex intestinoꝝ ex frigiditate ul' uentositate ꝫ crispelle ꝫ facte ex pulue ei' ꝫ tũ tritũ farina ꝫ aqua ad eadem ualent. Euplin ꝫ frũ ex eo ꝫ decocto eius in uino ad idem ualet. fomentũ fũm ex aqua decoctois eius humiditatẽ matrias delicat nulliꝰ contrat. hoc fomento uunt mulieres sal'tatue. D'pira frigida sunt ꝫ sicca. alia ris. sunt domestica que minus frigida sunt. alia silueſtria ꝫ illa frigidiora. matura mun' stiptica immatura magis sũt stiptica. Pira cruda ul' cocta comesta post cibum alia cohibẽt. ꝫ sic oppetentẽ euacuant stip fluxa. Ante cibum comesta sistunt ꝫ cõstipant uentrẽ. Pira cocta in aqua pluuiali posita sup stomachum nominũ ex coleta cohibent. posita sup pectinẽ fluxũ uentris stringunt. De pomis.

Pomũ granatũ dulce ẽ natũ. ex ty si ei' calida ẽ ꝫ sicca. tũc si stantica frigida ꝫ sicca. mediana calida ꝫ hũida. Cortex aũt hꝫ uirtutẽ mundificandi. consumendi. & aromaticitatẽ suã. cũ pulueriꝫ corticũ pũt pulue ei' dorty cruꝫ comestus digestiones confortat ꝫ pdictã ex frigiditate ꝫ ẽ appetitum. Ualet ꝫ uulnera cordiacata passionẽ. medicã cũ theriaca quoꝝ cõmedit. sed

cum melle ꝫ male digit. Incra
ããs substãcia. ꝫ. Accepta cõpe
re usu mediante. Comestũ ex
carnibꝫ ul' pisibꝫ appetitũ cõ
uertit ꝫpditũ ex humoribꝫ crudis
nibꝫ in ore stomachi. ¶ Cõpetit
t ponitur in epithymatibꝫ ú fa
alijs prouocat. Semina t ue
unt calida sunt t sicca t diuerti
ca. ꝫ multi nũ q' frigida t sicca sũt
t ex frigido t sicco nutrimẽto nu
triũt' cũ ex in quo fr
ũm hꝫ nutrimẽ diuersicã ex sub
stãtie t cõplexionis. ¶ Contra op
pilationẽ splenis t epatis ex fri
giditate denũ aqua decoctionis
seminis eoꝝ. De passulis.

Passuli calidi sũt t humidi. t di
untur nunc pusse. Quidam di
unt q' dimittũt desiccari in ar
one. post desiccant ad solẽ. sal
utem aũt eligũt meliora gra
na t desiccant ad solem. postea
in furno. postea abluũt uino
ulca. t sup spargunt puluerez
amini t aliaz spẽz aromaticaz
t ligant in folijs ficꝰ. t ita seruãt
p duos ãnos. Virtutẽ hꝫ lenẽ
di. Passuli comesti ul' unũ de
ctiosis eoꝝ ualz contra frigidã
tusim. t dolorem stomachi ex
frigiditate. ex uacuis ꝫmaturis
facim' puluerẽ hoc m. desiccãt
ad solem. postea cyriou coriac
abrotoni. aristi cum carnibus o
siccant ad solem. t fit pulus q
datus in cibis ualz contra no
mũ colici t fluxum uentris. t
Cataplasmes ex stomachũ ualz
contra nocumẽ. pectinis cum' flu
xum uentris. De pistacijs.

Pistacie calide sunt t humide tẽ
tus sunt. alua mane nascẽtes

simules ꝫnucis. medica. nõ sic ca
ca põ dari in mediam. Virtutez
hãt calefaciendi. humectandi.
t lenendi. ¶ Contra frigiditatẽ
pectoris ualent comesti ut amy
dale. angustiatã ꝫmã. tunc ex
cum melle confectane. addito pl'
uer nuas indice t stinax. i mo
dica quãtitate. hec electuariũ op
time confortat stomachũ. cruã.
lumbũ frigidum. De plũbo.

Plumbũ frigidum. t humidũ in secũ gradu. facil
time ignis actione dissoluitur
ex plumbo fiat mortariũ ex pi
stellus. imponatur oleũ uiolaceũ
um ul' molaceũ t moueat' usq;
dum pueiat ad spissitudinẽ. ex
ponatur soli p. xv. dies addito
oleo murino t v. moueat' po
stea ponatur in aliquo uasẽ hꝫ
unguẽti muo modo ualz cõtra
ustiuã ex igne ul' aqua. t cõtra
calidi apostẽata. t contra excoi
ationes ex coloze. t contra her
petem etiomenũ. ¶ fiat autẽ
plumbũ ustum q' in tꝫ unguẽ
ponitur sic. ponat' plumbũ in a
liquo uasẽ posito sup ignẽ. t
imponant' inclationes capitis
ul' oculi ul' t animal' imputẽ.
t moueat' cum capitico uel coc
lo donec redigant' ad quasdaz
que postea pulueizari possunt
ubi dulca sũt grãa. De pulio.

Si papue montanũ cõperit u
sũ mediante. ꝫ cum simplici
ingerit' pulii montani debẽt pi
nu cum flores papaueris. ordei ol
ygi papauis. fiunt. Virtutez
hꝫ. illuciadi. consumẽdi. t di
uersicandi ex subtilitate sua. unũ
uocatiois ex t pusillaz ualz ex
frigiditatẽ pectoris. unũ dece

nomis ei⁹ iuuer contra dolorem
z frigiditatē stomachi z intesti
noz. z contra dolorem epatis z ue
ntositatē. z oppilationē splenis z epa
tis z renū. z contra strangurian
z dyllinteriā. z contra doloꝛē
stomachi eꝛ uentositate. D' pi
ꝑ alia nuual'. alia eꝛ liquida.
liquida. que picula dī. z est ca
z sicca in scō gradu. z nualis
minus calida ē z sicca. dicāt ab
quidā q' ꝑ liquida sit fer pi
cis nualis. dum eꝛ cogunt' ꝑ
nualis. ꝑ liquida q̄ fer ꝛsi
det. ꝑ liquida uirtutē hꝫ dis
soluendi consumendi. z laxan
di. ¶ Contra scabiem fit ūgūm
eꝛ picula ꝛsoluta in aceto z o
leo micas. ¶ Aliud. ponat' ligar
giꝫ in aceto ꝑ nocte mane ī pi
cula ꝛsoluta. addito oleo z alia
confectiōe fiat ungūm. ¶ Cont'
impetigine z ſpigine. puluis
auri pigmi in picula ꝛsolua
tur addito supone gallico eꝛ fi
at unguētū. ¶ Contra tineaz
fit capellum eꝛ picula z nuali
pice z colofonia. ¶ Contra sple
nem z frigida apostemata. fiat
emplin eꝛ picula ꝛsoluta cera
z oleo. ꝑ nualis ī emplastꝝ
ponitur.

De rubea.
De rosa.
De ruta
De raphano.
De roze māno.
De radice
De rubo.
De rupōtico lurbuico.
De rupontico. De rosa.

Rosa frigida est in ꝑmo gradu.
sicca in scō. Rosa sicca z uirtu
tē ꝛpetit usū mediante. De uiri
bꝫ fiunt multa. Siue aūt ꝛse
debent poni in mediamis. cum
ꝛceptio ꝛsaꝫ minuēt q̄ meli⁹
conterunt. Quidā colligunt
post maturitatē cum tam diu
nantur. debent aūt colligi dum
nō hūt folia ōno eꝛpansa. z cū
aliquantulū sunt rubea. Si aūt
sint aut subalbide aut pallide
aut nigre nō sunt ponende ī me
dicamis quia significatur uetu
state cē consūpte. aut aū q̄ col
lecte. Collecte aūt sicut dictū ē
debent desiccari ad solem aliq̄
tulum z possunt ſuari p tri
mū. ¶ De ꝛsis fit mel ꝛsaceū.
z cuchuz ꝛ. ſyrupū ꝛ. oleū ꝛ.
z aqua ꝛsacea. ¶ Vel aūt ꝛsa
ceū sic fit. Vel bñ despumatuz
bñ colatur. z addant' folia ꝛsaz
uiridia abiectis stipitibꝫ z quib
dam albis eꝛ mūoꝛi parte z in
feriori z folia minutatī incīsa ī
ponant' z fiat decoctio aliquātu
la. signū decoctionis ē odoꝛ eꝛ co
loꝛ rufus ꝑ quīq; āos pōt ſer
uari. Virtutē hꝫ confortandi eꝛ
ꝛsis. mundificandi eꝛ melle
cōpetent' datur fleguātias. colē
rias. melancholias in ueme. ī
estate debilitatis cum mulsa z
facta eꝛ aqua z melle ꝛsaceo. Da
tur z cōpetent' pōa mulsa post
frūm die cum abulneas ieiūt.
Ad mūdificationē stomachi eꝛ
frigidis humoꝛibꝫ detur mel
ꝛsaceū cum aqua decoctionis se
minis feniculi. addito tribꝫ
granis sal' si pōt acquiꝛi debet
ē quātitas ꝛsaꝫ z mell' ī octo
lubis mellis ponat' libra una
ꝛsaꝫ. ¶ Cuchuz ꝛsaceū sic fit.
folia ꝛsaꝫ uiridia pistata ut
dictum' cum cuchuo bñ teranf
z ponant' in uase uitreo ad so
lem ꝑ. xxx. dies z omni die mo

ueantur bñ ꝛ misceant. ꝑ tñ
nũ possunt fruari. Quantitas gu
charũ ꝛ rosar debz ee tal'. In trib
libris ul' quatuor ad plus libras
cuchum ponatur libra una rosar.
Virtutes hr cuchur rosacũ ostrin
gendi confortandi. Conf dis
sinteriã cuchur ro. ꝛ pulnis ma
stias ad plus. ʒ. i. misceãt ꝛ
bentur: postea ũo aqua ro. detur
cum decoctõe mastias ꝛ galiofil'.
Contra uentũã ꝛ diarriam fiãm
er debilitate uirtutis tenẽtiue.
cuchur rosaceum ꝛ diantos eñ
liter ꝑmisceant ꝛ detur. Satis cõ
fert. Valet etiã contra nomitu
colicã. contra sincopin ꝛ cardiacã
cum fit er calefactõe spualiũ de
tur cum aqua ro. Syrup rosa
ceus sic fit. Quadrãs rosas pur
gatas in pirum decoquit ĩ aqua
ꝛ in tali aqua colata addito cu
char facit syrupũ. Alij uero
melius facientes ponũt rosas
in aliquo uase hũte orificium
strictum ꝛ sup infundũt feruẽ
tẽ. ꝛ diuittit ꝑ diẽ ꝛ nocte. ꝛ er
tali aqua addito cuchar facit
syrupũ. Alij uero apponũt
plus de rosis in uasis ꝛpõ. ꝛ pl'
infundunt de aquã feruẽte. ꝛ
diuittit ut dixim' ꝛ fit aq rubea
ꝛ faciunt syrupũ. Alij
uo conterũt rosas undes ꝛ su
cum exprimũt ꝛ tũ facit sy
rupum. ꝛ hic e optim'. Et no
ta q' syrupus factus de recenti
bz rosis ꝑuis aliquantulũ la
xat. postea stringit. Syrup uo
de siccis factus in principio et
in fine constringit. Syrupus
rosaceus hr uirtutẽ cõfortã
di ꝛ constringendi. Contra
fluxum uentris ꝛ nomitũ det
cum aqua pluuiali ul' rosacea
febricitantibz cum aqua frigi
da detur. contra sincopin simi
liter. Oleum ro. sic fit. Qu
dam decoquit rosas in olo cõ
colatũ ꝛ fruunt. Quidã aũt im
plent ius uitreũ de rosis ꝛ olo
ꝛ facit bullire in caldo aqua
pleno. ꝛ hoc oleum bonũ e. Alij
terunt rosas undes in oleo. ꝛ
uase uitreo soli exponũt ꝑ unũ
diẽ. ꝛ hoc bonum est oleum.
Contra calefactionẽ epatis un
gantur epar. Contra doloꝛ
ꝛ epatis er caloꝛ frons ꝛ tẽ
pora inunganẽ. ꝛ contra diafo
resim ꝛ melius est si addantũ
pulues sandali albi ꝛ rubei uel
saltem rosar. ꝛ contra cãs ꝓdãt
ponatur oleum in cibis coꝛ lo
co cõis oleo. ꝛ precipue contra ca
lefactionẽ epatis. Qualit fiat
nõ possum' exprimere sufficã
ter nisi uidcatur aqua rosacea
tñ sic facit parua fermentatiõ. Alij
ponũt rosas in uase uitreo. ꝛ
faciunt bullire in aquã feruen
tẽ. ꝛ exponũt soli. ℔ aqua fiat ru
bea. Si addatur multa aqua cũ
rosis nõ tñ uab. si modica plu
ualet. Quidã aũt colligũt rosã
cum ipse roze. ꝛ nõ apponunt
aliam aquã. ꝛ h optima e.
Aqua rosacea hr uirtutẽ cõfor
tandi ꝛ constringendi. Cõ
fluxũ uentris ꝛ nomitũ colicã
detur aqua rosacea simplr. ul'
aqua rosacea decoctis mastic
ꝛ galiofil'. ꝛ ꝓpue contra fluxũ
er debilitate uirtutis tenentiue. ul'er. aqmine mediane. s.
qñ mediana nimis duc. Cõ

cor rosionem gingiuaz mollip
gamosiū bulliant in aqua p
stea desiccata puluerigenē. et
addito pulue rosaz cōficiaē
in aqua rosacea ul' in suco ros
marum q' plus ualet. postea fiat
desiccatio ad solem. z sic ter ul'
quater et tali confectiōe illum
antur gingiue. ¶ Syncopicān
tibus z cardiacis detur i pōtu
z sup aspergatur facie. In colu
is ad oculos ponunē cōpetenē
z in unguētis ad faciem. quia
abstergit pannū sup fluū z sti
llat autem. sicce rosē naribz
appolite cerebz z cor. confortāt
repando sūr. ¶ Contra fluxum
uentris et coleram detur aq̄ plu
uialis decoctōis rosaz. ualet etiā
emplin et rosis z albumine o
ui z aceto z ponatur sup pecten
z renes. ¶ Contra uomitū fiat
decoctio rosaz in aceto z spon
gia intingatā sup os stomachi
ponat. ¶ Contra sincopin det
aqua decoctōis rosaz. det etiā
puluis in cibo sorbili. ¶ Ante
ra dē flos rosē quādā q' in terē
reperitur. ¶ Valet contra fluxū
uentris z uomitū. z et pului
me suppositus hūiditatē eī
consumit. ¶ Contra tagaui
sup spargatur puluis. anteq̄
ul' cum aqua ouaggri cōficiat
z ita illinatur. ¶ Cum dēs fu
erit extractus z sanguinis fi
et fluxus fiat decocto antequ
in aceto ul' salsura rosaz z fi
at gargarisma. ¶ Nota q' sucus
rosaz mundū p annū potest ser
uari in uase nouo. ¶ Contra
rubedinem oculoz si fricat pūc
tura ualet rosē pē in aqua

R Afani caldū et siccū i fo
rmā pastillorū. Radix rafani
cruda. bita cibū auget sitim
noīe dē. Radix magis coquat
ur siū mediante iuridis z sicca iu
ridis magis. pōe aūt frustum p
nū ad iecur finite ratiōis si fuit
dēsiccata. Virtutē hz dissoluendi
incidendi. cōprimens z fit ex rimel.
Conterant radices aliquantulū
z diuidant bidno ul' triduo in
aceto. postea addatur tāta pars
mellis. tale oximel ualet ad quā
tanā z cottidianā. si pōtest colā
tum. addat cuchaz optimē fiat si
rupus. ¶ Contra cottidianā ō flegm
matis salsū z crudas nochas. z
precipue in ieiuno detur mane
cum caliga. ¶ Suppositoriū cot
tidianum sic facies. Accipe gu
chaz z silē z paz olei uiolacei z
pone in sartagine ul' alio uasē
creo z tū dimitte bullire donec
insp̄issetur z duz fiat. postea sup
pone ut in figuret magdaleō
rum oblongos ad modū ossis
fo dicendoz formant z sic mo
dum dat. Vl' accipe medullam
cruris domestici z supone iunge
z suppone. Vl' accipe supone al
bum z fac inde suppositorium.
Vl' accipe testiculos muris z iunge
oleo z suppone. ¶ Si frigidi hu
mores sint in stomacho indi
gestū. cortices indici rafani p
tulas melle in aceto comedat
placens uz ad saturitatē post
bibat aquam calidam. z digiti
more immissis ul' penna oleo
inuncta uomitus procuretur.
Contra duricē splenis bibat cū
decocta in uino z oleo splenē ca
taplasmetur. z pectini cataplas

Rafani

mata

Rmata stringunt̃ solut̃ z diffiu
dit̃ calida. De radice. Cam.
est z sicca. In scd̃o gradu. herba ẽ
cui radix simili nomine z appel
latur. Hec cum in pistionariis
inueniat̃ sili ꝛ debet poni radix
rubie. Verum hꝫ simile nocu
mento z contra cacochimiã z eoꝝ m
si nõ ẽ adeo efficax. De rheubarbaro.
Reubarbarũ barbaꝝ barbarum.
calidũ est z sicũ in scd̃o gradu.
Reubarbarũ aliud barbaꝝ q̃ hꝫ
diuersã quia in barbaria natione
vl̃ regione reperit̃ ut in ibe
ꝛ transmarinis partibꝫ. Aliud
pontici eo q̃ in ponto inuenit̃
inuenitur. vl̃ quia pontũ hꝫ
capacẽ. Reubarbaꝝ ut dicunt
quidam radix est cuiusdã ar
bꝛis z reperit̃ quasi quedã tube
rositas. Est autẽ eligendũ qõ
graue est in genẽ suo nõ pfora
tum. z cum frangitur interi hꝫ
quasi quasdam uenulas distincta
hinc rufas. hinc subalbidas hinc
cinereas. q̃ autẽ unus ẽ pforatũ
miñ solidum quasi ligniũ z ta
les uenas nõ hꝫ z interi ẽ aut
nigrũ aut subalbidũ q̃ z masti
catũ nõ tingit ut cyperus alia
endũ ẽ. z uacuat̃ p tres ānos ni ultꝛ.
Verum hꝫ diuersã purgandi
principaliter coleram. Contra me
duꝝ z munꝛẽ emoꝛroidũ. z sim
plicem z duplicem tertianã. z aq̃
decoctionis seminũ meloꝝ. ci
trol. cucumis z cucurbite rele
uatur cassia fistula z tamarindi.
z in colatura ponant̃ z. y. plus
reubarbari p noctẽ. mane colet̃
z detur. Secundz z plus purgãtibꝫ
detur hoc modo. z. yy. pulueris
reubarbari ponant̃ in syrupo mo
lato z aqua p noctem. mane de
tur colatura. Caperone pone
in syrupis comitis acutas febꝛi
quidã primo ligant in subtili
pãno z diminuũt in syrupo apii
apio si tunc syrupus nõ ẽ adeo
efficax. z oportet poni de reubar
baro in duplo ul̃ triplo plus q̃
si ponat̃ in fine decoctionis. colatꝛ
etiam debet si placet. Nota q
in una libra syrupi sufficiũt z. i.
reubarbari. Contra obstructiones
epatis z oppilationẽ splenis ex
calida causa detur reubarbarum
cum calida. si melius ẽ si cũ tri
fera sarracenica misceat. Con
ditum detur cum trifera sarraci
nica z cum suo saccule. De reu
barbaro pontico.
Reubarbarũ pontici calidũ ẽ et
siccũ. p. x. ānos fruum põt. Est
aũt multũ simile reubarbaro.
z est eligendũ q̃ grauꝫ ẽ. interi
hꝫ uenulas distinctas ut reub.
si nõ tingit ut reubarbaꝝ. Ver
tutẽ autẽ hꝫ mundificandi. cõfo
rtandi ex pontica tertia. z diu
retica ex qualitatibꝫ. Aqua d
coctionis eius ul̃ succus feniculi
cum eo datus soluit oppilationẽ
splenis z epatis ex frigida causa.
Cerotum fit ex pulueꝛe ei⁹ z olẽ
ro. ul̃ comuni z cera. ualet cõtꝛ
debilitatẽ stomachi. Pulueꝛ ei⁹
cum melle datus lumbricos ex
pellit. De rubea:
Rubea calida est z sicca in fo gra
du. herba ẽ alia est maior que
maiora hꝫ folia z ẽ maioris ef
ficacie. Alia ẽ ẽ minoꝛ que mi
noꝛa hꝫ folia z ẽ minoris uir
tutis. Verum hꝫ confortandi
ex aliqua pontica tertia. z di
uretica ex amaritudine. Cõ

debilitatē stomachi ꝛ epatis
ex irrigatione detur unū de
coctionis eius ꝛ mathē. Valet
ꝛ emplastr̄ fūm ex puluere ri
dicis eius desiccāt. mathe-
cera ꝛ oleo. Ad mātrua prouo
canda ꝛ fetum mortuū ꝛ secūdi
nā educendā. radix quacūq; aut
sa potest hū traditur ex ter̄. et
supponatur. Si nō ungatur mel
le ꝛ sup spargat puluis scamo
nee. predictos effectus melius
consequet. Si ex aqua decocto
nis eius capō lauetur capillō
rubros reddit. De ruta.

Ruta ciuda ē ꝛ sicca in 3ēo gou.
cui duplex ē maneries. s. dō
stica ꝛ silūestris que pigmeꝰ
dicitur. folia ꝛ semina ꝓficit
usū mediante. cum simplicit
mūcitur in mediatis receptō
rute folia debent pōi. cum rep
tur receptio seminū. semina
debent poni. cum receptio py
gmei folia debent poni. Si emi
na collecta p quīquēnū seruā
tur. folia ex siccata p annū. vir
tutem hūr duuricā. dissoluē
di. ꝛ mundi. Contra epha
leam ꝛ epilepsiam in balneo i
nuciat̄ pīz suca eius p nares. q
flegma duat ꝛ cerebr̄ mūdifi
cat. Vinū decoctionis ei⁹ valet
contra eadem. Contra epilēsiā
puluerꝫ pionie. 3. ij. bulliat̄
aliquantulū in suco eius. ꝛ ad
dito modico uino detur placēti.
Contra defectū uis⁹ ex humoꝝ cta
tibꝫ melācolicis in dolio cum u
no ponatur ruta. ꝛ tali uino u
tatur placens. Contra dolo
rem dencium. ruta cocta in u
no cataplasmetur loco placēti.
Aliud. Accipe fusteꝫ ei⁹ ꝛ extrahe
liquantulū. ꝛ in concauitate dē
tis pone ꝛ claudendi confert mi
rum. Contra frigiditatē sto
machi ꝛ eius paralisim ꝛ aliox
mborꝫ detur unū decoctōis ei⁹
ꝛ castorei. Ad eadem valet pul
uis eius ul' sucus cum puluē
castorei. Contra yliacā passiōꝫ
3. ij. cimule bulliant aliquan
tulum cum melle addito suco
rute ad ultimū ꝛ detur placēti.
Contra oppilationē splenis ex
epatis. stranguriā detur unū
decoctois eius ꝛ radicis feniculi
ul' puluis eius cum suco feni
culi. Contra distintiam. ruta
in uino ꝛ oleo cocta pectini cata
plasmet. Contra tenasmō
ex frigida ei decoquatur in u
no ꝛ fiat enclisma. vl' calefi
at unū bñ ꝛ fundatur supra
rutam. ꝛ placens supra fimū
trahat p embotū. Ad men
strua prouocanda ꝛ fetum mortu
um ꝛ secundinā educendā. de
tritā magna cum suco rute. ꝓ
paratur solus sucus p os datus
aut pessi catus. aut tenēta
tes eius fixe in oleo ꝛ suppōite.
Contra dolorem ex ōtioē ex con
tusione ul' alia causa. ruta in
testa calefacta sine liquore sup
ponatur. Contra lippitudinē
oculoꝝ ꝛ rubedē. puluis amini
cum suco eius confricat̄. ꝛ lōbꝰ
intinctus sup oculos ponatur.
Contra luporem cum puluere a
mini ruta confricat̄ ꝛ supp̄at̄.
Contra uenenū bibitum ruta
bibat̄. Valet ꝛ contra morsum
aīalium uenenatoꝝ sup cata
plasmata. Si aliquis fuit cum

Ratus ruta unoi sccaur potest accedere ad inflacendū lusilis

Rosmari d'rosmarino.

Cum. nus calidus ē ꝛ siccus. ex cessū cius nō determinat. Dicit quam q' sit fructer. aly q' blu. folia ꝛ flores cōpunt usu mediane. flos autē anthos dē uīn fit electuariū q' ex anthos dē herbu pū libanotides ꝛ dendros dicat. in locis marinis crescat. unō ꝛ dicatur ros marin. Cum autē inuenitur anthos in mediani ul' rosmarini poni debēt flozē cum libanotides. ul' dendros libanos. folia ꝛ flores collecti ꝛ aliquātulū exsiccati. ad soleꝫ p annū seruantur. virtutē hñt confortandi ex aromaticitate. dissoluendi ex caliditate apiēte.

Contra syncopim ꝛ cardiacam dātur dianthos cum uino. Aliter fiat decoctio flozū in uino ꝛ aqua rosacea. tale unū detur pacientī. Aliter ex succo folioz ꝛ aq' rosacea pax. ꝛ succo psillinācē. addito quibus fiat optimus syrupus. et apponatur pulvis ossis de corde cerui. uel detur cum pulue tali. Contra frigiditatē ꝛ debilitatem cerebri fiat decoctio ei in uino. ꝛ placens coopto capite fumū recipiat. Conferr hu miditatē huic accti ul' unuz decoctois eius gargarizet.

Contra frigiditatē stomachi. ꝛ digestionem confortandā. dē dianthos ul' unū decoctois ei' ꝛ mastice. Contra dolorē stomachi ꝛ intestinoz ex uentositate detur unū decoctois ei' ꝛ cumini. Contra stranguriam et dissuriam. flores ul' salū folia decocta in uino. pectu cataplā metur. Ad mundē mūdificādum ꝛ conceptū uuādū fiat fomentū cum pudenda ex aqua decoctois ipius. mulieres faciem tinge flores in oleo mulcleo decquīr. ꝛ supponūr sibi.

Rybum d'rubo

dicunt quidā calidum cē ꝛ siccū. Constringit. ādiat sūmitates cē eius stipticas. ꝛ ponunt contra ustiuras et calida apostemata. uīn indcē q' sit frigidū ꝛ siccū. Contra rubrem oculoz. tumores eius cū uitello ouī conterant ꝛ addito aquo oculis supponatur cōfert. Contra quascunq' ustiuras. cera mūdissima resoluatur. postea accatur oleum rosaceū. post succus turionum in maiori quātitate plus oleum q' sit succ. coq' ona in aqua q' durā sine. ꝛ accipe uitella coz. ꝛ pone in carta ginē ꝛ sup ignem ꝛ moue continue ꝛ fiet oleum. pone multa uitella ouoz quia pin oleū fluit confert. Contra calida apostemata folia sūmitatum trita cum aqua rosacea. supponē. Contra distinteriam sucus sūmitatū cum aqua ordei p clisteri inicatur. ul' ex turionibus tritis cum albugine ouī et accto fiat emplastrum supra ponen et renes. si fiat unio superiorū lenticula in succo eius. aliquā tulum ex usta detur ad māducandum.

De spica.
De stingno.
De serapino.
De scrupulis.
De sisileos.
De sulphure
De sanguine dr̃ōis.
De sqnāto.
De sinapi.
De sarcocolla.
De sticados.
De sturion.
De spōsa sol.
De spodio.
De stimaē.
De stimā.
De sacedon.
De sapone.
De sugo.
De sauina.
De sarcocolla.
De sile.
De sale armoñ.
De sal gēma.
De silimbuo.
De salua.
De scabiosa.
De senatōne.
De sp̄etaā.
De sene.
De spillo.
De scauregia.

De spica.

Spica calida ē in pmo gradu. sic. in fo. Spica ē duplex. s. spica nardi. z spica celtica. dicit̄ quidam q̄ spica nardi sit flos aūdam arboris q̄ mendosē inuenitur cū arca radicem aūdā arboris. Est aūt eligenda que suauē redoleat que in gustu ē amara. z aliquantulū subamara. ḡ aliquid pontice tatis. in colore rufa. Cūm aūt ponit̄ in medicinis ab incendiū est q̄dā albūm q̄ uteri ē. z q̄dam nigrū q̄ uteri ē. quasi arca radicis. z folia eius ponant̄ pulcra in mediana. in ea qua tate que ab auctoribus determinata est. p. x. annos seruari potest in sicco loco z nō humecto. Quidam mendosē dicunt spicam celticam cē salunicā. Est aūt spica celtica simul spica nardi. z in septentrionali plaga reperit̄ q̄ spica ponit̄ ā lunica. Spica nardi que nigra est ul' tota pōt nō deb' in medicinis ponere. Ideo cōfectiones q̄ aromatizate sunt ex spica nardi uteriores sunt. Contra sincopi z cardiacam passionē. bibere cū uino pticipiens ex aqua in qua spica decoctionis ipi' ul' ex tali aqua addito gleduo fiat syrup'. Contra debilitatē ceteriū applicet̄ nardi. Contra frigidū tremā. pulus spice coquatur in oleo muscel' ul' salsum communi. z cū digitis nardi imponat̄ tale olim mīm confert. z contra surditatē ex frigido humore. z contra putredines auriū post apostemata. Cōfert frigiditatē stomachi z indigestionē. z oppilationē splenis z epatis ex frigido humore oriunt̄ uinū decoctionis ei'. Cont̄ putredinē gingiuaz sup ponat̄ pulus eius. Ad matricē mūdificandū z mēstruū prouocandū. z conceptū iuuandū. pulus eius subtilis in saculo lineo formato in modū digiti pōat̄ z in oleo muscel' ul' salsum cōdiu bullat. z postea mulier' s̄ supponat. Cyprieres. z in oleo bulliunt eius pulueres. z cum bibite supponūt. Contra tenasmū ex frigidi cā. pulus ei' cum lombrice ano exeunte supponat̄. Oleū ex spica nardi q̄ optimū ē. Cōtra epilentiam. paralisim. artetica ul' prodigiosa supstū ex. ois ul' tinctura. Quidā dicunt pulueres eius in oleo ex oleo ros. bulliunt ex bū oleum. z suauat. Alij dicūt q̄ sanat̄ facium tale oleū ex spica nardi nardi. Traditū

des vnc q̄ ꝓlissimū fic fir. dat
pmū. l. libras nardi. z ponēt
in olla vñ opmūt os. z alia olla
infundit ī cā. z a fundo supioīs
olle descendit calamus ad infe
riorē. cui supioē facūt ignē
z spica exsoluīt. z oleum ī effu
it p calamū ad inferiorē ollam.
z ex quīquaginta libris nō fiunt
nisi quīq; ul'. vj. ℥. olei. De stri
gnō. Strignū. morella. solatrum gno
iacm ē z frigidū z sicū in scō
gradu ē. aliquantulū humectāi,
humidis. z fm̄ folia z fructū mlte
est efficacie. exsiccata modice ī
nutē hr infrigidandi. Contra op
pilationē splenis z epatis. z ma
xime contra tertianā q̄n oppila
tus ē pot'. sup ostis fellis dēs
sucus eius in potu. ul'ex sucu
eius fiat sy'rupus addito cucu
mo. vl'q; melius est dentē. ℥. ij.
sucū eius cum. ℈. v. trubarbū.
Contra apostemata in stomacho
z intestinū. in epate. cum aq̄ or
dei dentur sucus ei'. Diascordes
multum laudat. contra cale
factionē epatis petia intincta ī
sucu eius supponatur. idē fiat.
contra podagram calidā. ul' pā
berba trita sepius supponatur.
vl' melī' si sucu ei' addatur. agrā
ul' agresta ul' oleum ro. Contra
calidā apostemata in principio
ad inp cussionē matrici bība pā
trita totalit' ponit'. De serapio.
Serapinū calidum ē z sic. in tio
gradu. Gūmi ē aliquā arboris
in ultramarinis pub; z in gre
cia de qua humidioris quedam
fluens circa arborem inducit'
ita ut qñ sūe aliqua pte ar
boris excidit nō possit. diu fluere
ī sucu loco. virtute hr dissolue
di. attrahendi. consumēdi relaxā
di. fumigū ei' ualet li
targias. sternutationē cī pucce
z arebz. a sup fluitate mundifi
cat. Gus. ℈. ij. mundificāti ī
debet z dari. asmaticis laborantib'
ex humiditate ualent pacientib'
tm̄ mollificantib' z digerentib'
materiam. dlre grossa in aqua
ordei aquat' in aqua cocta seri
pinū solua tur z detur placenta.
Suffimigū ul' suppositorium
ex eo fm̄ ualet contra precipita
tionē matrias. Suppositoriū
ex eo facū ī stricta pucerat z fe
tum mortuū z secundinā educ'
dicit diascordias. fum' ei' p os
z nares susceptus ualet contra
suffocationē matrias. Contra
duriciem splenis fiat unguētū
ul' cerotū optimū ex eo posito p
nocte ī acro. z mane decocto z
colato z addita cera ul' oleo fiat
ungū ul' cerotum. D'sēp uiua.
Semp uiua bba ē que sic dicit'
quia semp uiua reperit'. frigida
est in tio gradu sicca in primo.
virtutis est multe efficacie. z ī
mediantis pōi debet. ex siccatiua ī.
virtute hr infrigidandi z alte
randi. p lagelle intincte ī sucu
eius z acro ul' agresta z cpm e
pithimate ualent multū cōtē
eius calefactionē z dolorē ex ca
liditate. ipā bība trita z sup posita
ualet contra calidā. apostēata
in principio ad repcussionē ma
terie. licet postmodū oblit cō
spissando materiam. Contra u
stiuras ex calore ignis ul' aque
fiat unguētū ex sucu ei' z oleo
rosaceo z cera. q̄ nō debet pōi p

mus trib; diebꝫ. ꝫ calida apponã
tur ut fumó sicciũ fiat cui ap
ritio. ũ pmus inungim' sapp
ne ꝛ talũ. post ciũ nó diem in
ungim' tali ungtõ ad leniẽdũ.
¶ Contra fluxum sanguis eni
bꝫ q' in ebullitõe sanguis in e
pate ꝛ inuenib; fit in estate pla
gelle intinctẽ in aqua vbi acca
ꝛ succo eius fiorũ tempoꝛib; er
guntur supponat. Expimẽto
dicia q' multũ ualꝫ qñꝫ ꝛ ex so
la aqua frigida epithimata.
Scelcos. siue D'silermontano.
silermontanũ calidũ ẽ ꝛ sic
cum in scõ gradu. Semen ei
collectũ p tres ãnos fuaĩ pt
q' ponatur in mediamis ũ her
ba. Vtilitẽ hꝫ diuretici distil
uendi. consumendi. Conf' al
ma er frigida cauſã ceatur uim
ceactionis eius ꝛ siccã siccat
ul' ceatur pulus eius cũ fricab;
siccis. ul' alijs. ¶ Contra op
pilationẽ splenis ꝛ epatis re
tum ꝛ uesice. stranguriã er
dissuriã. ceatur unũ ceactois
eius. ¶ Fumigatio fẽ er aqua
ceactionis eius herbe educat
menstrua. ꝛ ualꝫ contra stran
guriã ꝛ dissuriã. Hbit ipa ĩ un
no ꝛ oleo cocta ꝛ pectini catapla
mata. stranguriã ꝛ dissuriã
soluit. De sulphur.
Sulphur calidum ẽ ꝛ siccũ ĩ qr
to gradu. Terra actẽ caloris
excocta in naturã sulphuris
ꝫ mutatur. aquosis ꝛ fristrib;
puribꝫ ignicis tũscitib;. Est
aũt aliud unũ q' tale ẽ quale
actã pducat. Aliud ẽ er uinetũ
siue uinetuũ q' artificio sepa
ratur. ꝛ in calamis eneis l' fer
reis fundi. Est aũt eligendũ
q' est uiride. s. subpallidum hũs
uiriditatis colorẽ. Qd nó albũ
ul' nigrũ ul' colorem hꝫ tumis
obtusum. sic̃ est ponendũ in me
dicinis ꝫ tres annos seruandũ
postea actẽ. ꝫi calcis consi
mitur ꝛ in cineꝛẽ albũ uiuat.
Vtilitẽ hꝫ distoluendi. attenuã
di. ꝛ consumẽdi. ¶ Contra alia
inueterati ex frigido ꝛ glutinoso
humore pcedẽtib; unctionib;
extra spiritualia digerẽtib; et
aquis mollificatiuis ut mate
ria pateat ad exitũ detur pul
uis. ℈. uj. in ouo sorbili ul'
accipiat fumũ eius ꝫ embotũ
positi sup carbones capite in
clinato ne flegma distillatum
recurrens ad spiualia suffocet
nõ sit etiã nimis ꝑpe ne spiua
lia deliccent. si fit alia ex ie
ctate. nullo modo fiat. Con
tra paralisim. podagrã. arteti
cam. epilepsiam oleum ficci
oneum ꝛ cera simil' liquefiat
addito pulue sulphuris ꝛ ele
bori albi fiat unguentũ ꝛ statim
deponat ab igne pulũbꝫ ipo
situs utile ẽ contra predicta. ꝛ ẽ
contra scabiem. epilepsiam a
surdũ uꝫ deafiã, fm spinã in
ungatur. Balneũ sulphureũ
in omnib; predictis confert.
¶ Contra scabiem liturgiã cui
acero confricatur. ꝛ addito pl'
uere sulfuris ꝛ oleo unctas fi
at ungtũ. De sanguine dra
Sanguis draconis frigidꝫ comis.
ẽ ꝛ sicc' in tcio gradu. dicit
quidã q' sicatis herbe sit q' ẽ
talium. Est aũt gũmi arboꝛis
in p̃sia ꝛ in india nascentis.

Sanguis draconis dr̃ quia simil' est ei. Est autē eligendus qui sit rubicundꝰ ē ꝛ interi⁹ clar sicut miniū. Sophisticatur autē quandoq; cū puluē minij cum aliq̄ suco indurato p. xxx. annos fuatur. Vtutē hr̃ constrigendi. ¶ Contra fluxum sanguinis enarib⁹ imponatur puluis eius ꝛ conficentur nares ut puluis adhereat ruptur uenar. fiat etiam sinapisma ex eo ꝛ albugine ouī ꝛ aqua rosacea arca tēpus ꝛ tempora. ¶ Contra emotoicam passionē uino spualiū teneat pillulas ex puluere eius ꝛ gūmi arabici confectas cum aqua ordei infusiois dragḡm. quas patiens postmodū transglutiat. Si uō fiat uino nutriuntur detur cum suco plantaginis idem fit contra dysinteriam. Si fiat uino supior inciatur p clisterē cum suco plantaginis ꝛ aqua ordei ꝛ emplastꝛ fiat ē ca pectinē ꝛ renes ex eo ꝛ albugine ouī ꝛ acetꝫ. Suppōitoriū fim ex eo ꝛ suco sanguinarie valet contra fluxum sanguinis.

Quinanū dr̃ pa De squinanthea camelina qua camelꝰ eaz comedunt. calidum ē ꝛ siccū in tō gradu. in africa ꝛ arabia reperitur. p decem anos seruatur. Eligendū ē q̄ cum fuā gerit nō pulūgatur. Si aūt reperiat quodā oue ꝛ quasi ligneū cuius stipitē abscindat. Vtutem hr̃ purgandi flegma p pricipaliter. uiquā p se ponitur si cum purgantib⁹ flegma ut cum polipodio. coloquintida. ad plus dr̃bet poni in quantitate. ℥. ß. ¶ Diasenas dicē q̄ extracta in uino ꝛ cataplasmata pdē vis sinistrua educat. matricem mundificat. sanguinā ꝛ dysinteriā solut. De sinapi.

Sinapis ca. est. ꝛ sic. in medio q̄rti grad⁹ nō herbu sz semen pōit in medicinis q̄ collectū seruatū p. v. anos. Cum ei⁹ receptio ī ueniūtur. s. sinapis uel napeis. i napos semē ponitur in medicinis. Vtutē hr̃ dissoluendi attrahendi extenuādi ꝛ consumendi. ¶ Contra paralisim ligue. semi ei⁹ masticatū ꝛ sub lingua retentū ualz contra paralisim aliog; tūbog; ponatur ī sacello ꝛ decoquatur in uino. ꝛ supp locum dolentē ponat. ꝛ papue in principio egritudinis. pulius ei⁹ naribꝫ impositus sternutationē pducat. cerebꝫ a sup fluxate flegmatica mūdificat. ¶ Vinum decoctois ei⁹ ꝛ ficuū siccarum ualz contra antiquū asma ex gluttinoso humore. ¶ Contra oppilationē splenis ꝛ epins ex leucoflemantia decoquat in aq̄ cum radice raffani. qua colata adaptur mel ꝛ talis confectio detur. ¶ Contra splenis duricē herba ipa cum axungia porcina bñ trita supponatur. fomento tō ex aqua decoctōis eius sinistrua educat. ꝛ ualz gr̃ sanguinis tum ꝛ dysinteriā. ¶ Ipa herba decocta in uino ꝛ oleo ex cataplasmata solut strāguriam ꝛ dysinteriam. Vinū decoctōnis seminū eius ꝛ dragḡm humectatē une fauces ꝛ cerebꝝ exsiccat. dragḡm ponitur ue henē exmat. D' saiwolla:—

ūmollia calida ē ꝛ ficca in ſcō
gradu. Cūmi arboris ē in nul
marmis parubꝫ reperitur. cuiꝰ
dā eſt que ſubalba eſt. ul' alba ꝛ
gumoſa que in quātūcūq; maio
ri reperitur. reducta in pulueres
nō valet. Sepe enim ex alio pl'
uere ſolet ſophiſticari. Empla
ſtrum de ea ꝛ albugine ouī fac
tum ſupra tumpora valz ad flu
xum ſanguinis p nares. Cpl'
uis eius cum aqua ypacuanꝫ ſi
gillatur ꝛ ſoli ex ſiccet ꝛ trez cū
aqua vo. ponat' in oculo macu
lam conſumit. ꝛ oculū clarū
facit. Pulus eius nulneū im
poſitus ipm ſolidat. fumꝰ eiꝰ
p inferiora receptus cimbroꝝ i
poſito valet contra tenaſmō.
Sticados ca. ē ꝛ ſic. De sticados.
in primo gradu. ſiccitatē hꝫ di
uretica. ymū accrois eſt ꝛ dracg
gīn ſpualia calefacit ꝛ mundi
ficat. Jē umū accrois eſt ſto
machum ꝛ interiora calefacit
ꝛ ad yliacam paſſionē valet. ꝛ
contra ſtrangumā ꝛ diſſuriam
ꝛ opilationē ſplenis ꝛ epatis.
Stirion ca. ē ꝛ ſic. D' ſtirion.
in tēō gradu. ſiccitatē hꝫ at
trahendi. a remotis partis pē
tibus vīs ꝛ contī aduinat. valz
contra arteticā. Teſticulum ſi
cus cum melle aſpectū contra
confortat. cum mell' tamē ſi fiat
ſecto ex illis ꝛ cicutis. p ſtacc
is ꝛ melle. Sucus cum oleo mel
le tamis valz artetis. D' ſpon
gia ſolis frigida ē ſa ſolis.
ꝛ humida in ſcō gradu. caꝛ
tē accrois. tenuiū. ꝛ ſolſequiū
hꝫ vīa comeſta valz contra ilene
ū. ſi ſic ex moſu mitra ſpōīe.
ſuus eius ad oppilationē epa
tis valet ex ſalsedine ꝛ ad cale
factionē eiꝰdem. D' ſpodio.
Spodium frigidum ē in tēō gra
du. ſiccū in quarto. os ē elefan
tis cōbuſti. Elefans oſſa hꝫ ſo
lum ut ſint dentes ꝛ illa nō cbu
runt. que medullam hūt cbu
runt ꝛ illa dicunt ſpodiū. So
phiſticatur aūt qū; ex oſſibus
canis cbuſtis. qū; ex mānore
cōbuſto. ſi vo umus ponderoſi
eſt. vnde illō ē diligendū q; val
de leue ē ꝛ ponū. Si aūt ſit ꝛ
valde leue hīs tū qualiꝫ pul'
ſubtilis vnū ē ꝛ cay nō tam
multe efficace. Jn ſpurgis ad ī
frigidandū ponitur. Cpulus
cum ſuco plantaginis datꝰ valz
contra diſſinteriā ꝛ emoptoicā
paſſionē. contra p fluuiū ſangui
nis. pulus eiꝰ nāli; ſpōīe ſan
guinē ſiſtit. De structiē.
Struciū. i. caulicul' agreſtis ca.
ē ꝛ ſic. in ſcō gradu. ē cū au
ſtera. Folā cōperit ut uſu medicē.
Vbi nō reperit' recepta mala
thematiō ſicus ponatur q ſic
appellat. folia in emplaſtris ꝛ
unguētis poni debent. Si pa
laſis ſit lingue ſemē maſtica
tum in ore ſub lingua vel tene
atur. Si in aliqua parte corpis
ſit. folā in uino decocta cataplā
mentē. Contra hernigā pului
ſeminis nardꝫ inſufflentur. hꝫ
ā fiat decocto ſeminis ipi ex
ſuccꝰ ipius agreſtis in acero for
tiſſimo ꝛ inde faciunt pelliculas
quas capiti ap̄ſonāt. ꝙ tam pl' dolo
ris. ſedatur. ē folius in uino
decocti. ꝛ cibo. ſuci grana tredi
cim ſolum ꝛ ſtomachū roborat. ē

De stuna.

Stuna calida ⁊ sicca in tño gdu. ⁊ ⁊ ⁊

pulueriget ⁊ in uase uitreū
⁊ sic calidū in sacello ponat.
⁊ loco puncta supponatur. ¶ Cr
sale ⁊ melle fit cōpetens suppo
sitoriū contra ueneris consūpti
onē. ¶ Fiat confectio salis pu
ri ⁊ sulphuris in aqua ⁊ bulliat
in testa noua abiecta pelliculā ip
sius teste ne testa uiciet. In hac
confectione sic calida mitigat
aut albū frequēter fricatū co
lorabitur plurimū. Ieralogodiō
potest eciā de sale fieri de sca
monea in quantitate .ij. uel
quatuor. ℈. ſ. mor delet dari
⁊ sine pigalo uehementis doloris.

Sal armoni De sale armoniaco

acum calidū ē ⁊ siccū in quar
to gradu. armoniacū dē quia
in armenia reperitur q̄ dicit
er herba fieri. ⁊ hū potest esse
fieri er herba uitrum uteri
nō debet sumi nisi ui cōpositus
medicinis. ¶ Valet ad re
mouendū pānū faciei in mu
lieribus hoc modo. Due partes
er eo ⁊ una de camphora confi
ciatur cum aqua rosacea. ⁊ sic
soli exponatur: ⁊ ut illa aqua
consumatur sic fiat per tres ul
quatuor dies. post inde facies
ungatur. ul' pānī puluerem
confectū cum oleo sambu
cino ⁊ facies inungatur. pul
uis etiā confectus cum sa
pone ⁊ inde fricetur sp̄igo ⁊
impetigo. ¶ Contra morpheā
locis prius sacrificet. deinde
de eo multa fiat fricatio. De

Sal gēma ca. ē ⁊ salgēma.

sic. uena fit ē. dicitur autez
sal gēma quia adeo clara ē
ut gēma. sacrino hr effectus
sal' armoniaci. de ea sola fit u
nus syrupus ut in acutis. De

Sisimbrio calidū Sisimbrio.

est ⁊ siccū in tio gradu. aliud
est domesticum aliud siluest
cum inuenit̄ inceptio sisim
brij siluestris calamūi debet
poni teste constantino. Virtu
tem hr diureticā dissoluendi
consumendi. ¶ Contra tussim
pectoris fiant pulues er farina
ordei ⁊ aqua. ⁊ appositio puluis
eius detur potentiū. ¶ Contra
trauma frigidum folia cuscu
lefacta in uase sine liquore. ⁊
in sacello posita capiti suppo
natur. ¶ Vinū decoctionis ei
ualet contra dolorem stoma
chi ⁊ intestinoz̄ er frigidi cā
⁊ opilationē splenis ⁊ epatis.
⁊ urinaliū uiaz meaz̄ aperit
hūi ūā decocti in uino ⁊ cata
plasmata soluit stranguriā ⁊
dissuriā. ualz ⁊ contra yliacaz
dolorē ⁊ contra dolorē tūn er
uentositate. mēstrua educat.
conceptum adiuuat. matri
cem mundificat. fomentatio er
eo sic fit. teneritates eius in o
leo muscelino ul' salē cōi de
coque ⁊ suppone idem operantur.

Saluia calida est in De saluia.

primo gradu. sicca in secō. fo
lium folia eius mediante op
tunt. ⁊ umida ⁊ sicca. p annū
fruant. alia domestica alia sil
uestris. Cum inuenit̄ inceptio
saluie ponāt̄ folia domestica
cum cuputoriū siluestris. do
mestica magis consumit ⁊ fo
rtat. siluestris magis ē diu
retica. ¶ Vinū decoctionis
saluie ualz paralitucas. epilen

nas. in uno decocti ⁊ cataplas
mati sup̃ pectus paralisis mi
rum ualz. ¶ fomentatio facta
cꝫ aquã decoctois ei⁹ ualet ꝑ
stranguriã ⁊ distiliã. mundificat
etiã mundificat. in salsamẽtis
⁊ cõpetenter põit. De scabiosa.
Scabiosa calida est ⁊ sicca in scõ
gradu. sicca nulli⁹ est efficacie
suaus eius ⁊ decocti ⁊ olei bul
liant ulz ad aliquantulã spis
situdinẽ. hꝫ ungim ualz oꝫ sca
biem. ¶ Salneũ ex aqua de
coctois eius ⁊ tasli barbasli
ualet contra allopiciã. ¶ Su
cus eius etiã bibit⁹ ad eadem
ualet ⁊ lumbricos necat. au
ribꝫ cum oleo iniectus eas ꝫ
mundificat. ¶ fumus uini de
coctois eius ualz contra emor
roidas. ¶ Contra condilomata
que aiũ diante. fiat ẽplastꝫ
desup̃ ex ipã herba. fumo pri⁹
tamen ꝛcepto apiacente. De
Scuationibꝫ. Scuationes ca. ⁊ sicci sit in scõ gradu. idem
ẽ nasturciũ aquaticũ. Scua
tiones equinate in aqua solũ
ul' cum curubꝫ spũalia mun
dificat. fomentũ ex aqua sal
sa ⁊ oleo decoctois eius ualet
ad yliacã dolorẽ. stranguriã.
⁊ distiliã in uino ⁊ decoc ⁊ cata
plasmate ad idem ualẽt. De
Serpentaria ⁊ eo serpentina.
Serpentaria ⁊ draguntea calida
ẽ ⁊ sicca. tadit ꝑ minuta frus
ta macerãt⁹ deficcent⁹ frustu
deficcata pulueriscent⁹ plus
ꝑ pãnũ cribrãt⁹. tunc confica
tur cum aqua ꝛo. ⁊ soli ꝫpo
natur biduo ul' triduo. deiñ
apponat⁹ terciã pars arcule. ⁊
ꝛtez apponat⁹ aqua ꝛo. ⁊ terciꝫ
soli ꝫponatur ut deficcetur. hꝫ
tali cum aqua ꝛo. ul' sine ea fa
ces mungũtur. ꝓfim nutrimẽ
⁊ claritatẽ reddit. pannũ ⁊ depõit.
¶ Pulus eius confricatus cum
sapone. ⁊ fistul' impãt⁹ fora
tum eius dilatat in tantũ q⁹
os fractũ sine putrefõne ꝫtra
hi possit. ¶ Pulus confectus
cum calce uiua ⁊ aceto fortissi
mo optimũ est ad cancrum.
sit aũt ꝛa pus calas. D'sene.
Sene ca. ẽ ⁊ sic. herba ẽ que in
transmarinis partibꝫ crescit
⁊ maxime circa babiloniã ⁊ i
arabia. ¶ valet contra melã
colicã pulliõẽ. epilensiã ⁊ sin
copi. ⁊ contra uacuũ spleis ex e
mozoidaz ⁊ contra quãtanas
syrupus ex aqua decoctionis
eius ⁊ cucharo ad eadẽ ualz ⁊
maxime ad melãcolicã pulliõ
nem ⁊ sincopi ⁊ epilẽsiam. syru
pus ex aqua decoctois ei⁹ ꝫtra
dias taffani ⁊ cucharo ul' ex su
co fumarie decoctois eius ex ca
charo ad eadem ualẽt. ¶ fola
solum cõpetit usũ mediante
ꝑ decoctũ fiant. ¶ Diafoni
cos ualẽt fieri ex rimel ũ pon
dus ad omnia ꝓdicta ex aceto
decoctois ei⁹ ⁊ melle in quanti
tate. ℥. uni⁹. ponat⁹ ad plus i
quantitate ℥. ʒ. ul' ʒ. iij. cui
alus laxatiuus. De spillo.
Espillum ca. ẽ ⁊ sic. idẽ dr ex
petum ab experto quia sit tuz
spit. Aliud est domesticũ ali
ut silueticũ. Domesticum ra
mos diffundit sup̃ ꝛram. silue
sticum in longum crescit ⁊ al
tũ. folia ⁊ flores mediante cõ

petunt. que in cibi olla cale
facta ꝛ in sacello posita capiti
supposita contra frigidū reu
ma ualent. ¶ Vinum decocto
nis ei⁹ stica liquiritie cōfert si
ualent. ¶ Vinū decoctois eius
ꝛ anisi ualet contra dolorem
stomachi ex uentositate. fōn
tanū ex aqua decoctois ei⁹ ua
let contra stranguriā ꝛ illiu
am. mundificat ꝛ mundificat ex
calefacit. ¶ Vinū decoctois
ei⁹ stomachum infrigidatus
ꝛ epar ꝛ splenem calefacit ꝛ o
fortat. De sanuergia.

Sanuergia calida ē ꝛ sicca. pul
tes ex farina ꝛ aqua ꝛ ei⁹ pul
uere spūalia mundificāt. pul
tis etiā comestus ad idē ualz.
De tartaro. De turbit.
De tamarisco. De tripsia.
De ūra sigillata. De rasso babuss.
De terrarth. De terbentina.
De mumalo. De tartaro.

Artar calidū ē ꝛ siccū in ūno g̃
q̃ de uino puriore meli⁹ ē. li
targirium infundat in aceto
p noctē mane ad ignē resōlua
tur ex eo roleo nucum fiat cō
mixtio sup ignē ꝛ tartaro īmi
ta quātitate. addito mox ab i
gne ponat hec unguēta ualz ad
scabiem. ypiginē. ꝛ impetigines
semen staphisagre in aqua ꝛ
bullat. ex illa aqua ꝛ tartaro
fiat cōmixtio illō furfuri sca
capitis removet capite bis ī
die inde loto ul̄ inunctō. Pul
uis eius in cibis exibit pīguē
ꝛ tenuat. pinguedinē consu
mendo. ¶ Pulueris eius in q̃
tate ℈. ß. ul̄ ℥. ij. datus cum
oleum aliquo ul̄ cū mille ꝛ
ul̄ cum diapenidion ul̄ diamā
gariton ul̄ cum aliquo talī du
cit ad sēr ul̄ q̃q; cellas. pul
uere mastichas. addito. D'tama
rmariscus.

Tamariscus cuius⁹ est ꝛ ru
sticus. Vinū decoctois eius ua
let ad oppilationē splenis ꝛ e
patis. ꝛ ad stranguriā ꝛ dysu
riā. diuretic⁹ ei est. pulus ei⁹ ī
cibis decoctus ad eadē ualet. ꝛ
frequens ꝛ bibitus d' uase d' ta
marisco ad eadē ualz. Confert ē
maioris efficacie quā folia. de
terra sigilla ūra sigillata.

Terra frigida ē ꝛ sicca. Calx est odo
rifera. Emplastrum de puluē
eius ꝛ albumine ouī sup fro
rem ꝛ tempora sanguinem e
naribus sistit. ¶ Terra sigillata
ualet contra fluxū uentris.
Emplastr de puluē eius ꝛ ace
to ad inflationē pdis ualet
ꝛ ad arteticā. Eadē dō ūra argē
taria. terra sarracenica. facile
ex nīs terra sophysticat⁹ pului
eius cum succo sanguinaē si
guinē e naribus sistit. ¶ Empla
strū sup os stomachi frīn de
puluē ei⁹ ꝛ aceto decoctois ro
sar. uomitū ex colera sistit.
¶ Emplastr de puluē eius aceto
albuginē ouī digestionē pa
tientib. ¶ D'terrarth. ¶ Terra
herba uulnerca. calida ē ꝛ sic.
in 2ō gradu. ¶ Vinū decoc
tionis eius indigestionē ꝛ dolo
rem stomachi ꝛ intestinoꝝ ex
uentositate removet. cupule
ex ea ꝛ farina ꝛ aqua cōfectē na
turalē conservant. urinā pro
cant. Emplastrū ex q̃ herba
in aqua cocta stranguriā sol
uit. fortitū ex aqua decoctois ei⁹

matricē confortat calefacit ꝛ
mundificat. Suppositoꝝ ex
tenuitatibꝫ eius in oꝺo muſce
leo decoris iorm facit. De tur
Turmallus alio ē ꝛ ſic. mallo.
in tño gradu. qualitas hꝫ ſpūs
de laurola ꝛ ſiula dicū ē ſupi
nuē de anabula nō que in ul
tra marinis ptibꝫ ē de qua fit
ſcamonea. ſꝫ de anabula nāꝫ
dicam? Hec eius in uere colli
guntur. caute ē colligendū. ex ī
ſuliē eī facile manus excoꝝ
atur q; ſi contingat fricetur
pars leſa cum ſuco ſolatri. ſiue
ex alio ſuco frigido. ¶ Anabla
ſiangatur ꝛ gutte manātes ī
colligant quī .ə. iij. quāꝫ .v.
ə. ex hac accto cum gūmi a
rabico ſiue cū dragā mediane
accipiūt. ¶ pillule .ſ. de quiq
gūbꝫ mundolanoꝝ ꝛ pille au
ree. oxi. bndā. ꝛ huiūmodi. ſiñ
ſcamonea in quātate .iij. ə.
¶ Panis ex eo ꝛ farina ꝛ aqua cō
fectus optime purgat
egrotantem. De turbith.
Turbith calida ē ꝛ ſicca ī tño gra
du. tuꝺ ꝛ ē. Eligendū ē cōcauū
intrinſs. ligneum ei inutile ē
q; intrinſs ē ē abiciendū. ex
tractura prendit ut; ſit bonū
an nō. p duos ānos ſuat. Vti
tur hꝫ diſſoluendi. attrahēdi
ꝛ maxime flegma. ¶ Iuꝫ cōꝑ
ſtrictiuū doloꝝ. podagrū. ꝯagrū.
ſpūs bndā ꝛ yera ex eo aquā ꝛ
quedā alia ad ea facienda pom
derose in quātate .iij. ə. ſ
fiat confectio ad eaꝺ cōperē
de eo confectio cum modico oꝛ
io. ad repimendū ei malaaz
accto gūmi arabico ꝛ melle
hꝫ diſpumato. mortuā carnez
cōrodit ꝛ ſumit. De tapſia.
Tapſia ca. ē ꝛ ſic. in tño gradu
p tres ānos ſuatur. nuciāt
in arabia. in india. in calabā.
in uomicas mediantis .nucibꝫ
pīta inuenīt. caute debꝫ teri.
Stault inflatio inde contingat
ſtacte cum panno in accto ītin
ſo ul' pus timens mungatur.
cum populeo addito accto. D'
Ela aranei tur tela aranei.
tutē hꝫ constringendi ꝛ consō
lidandi nouellis uulneribꝫ ī
ponit. De taſſo barbuſſo.
Taſſus barbullus frigidus ē et
ſiccus. fomentatio ex eo facta
ex uino decoctois ei' ualet oꝫ
emorroidis. ¶ Ad ide ualet ſi
annus ex eo ſgatur pōb aſſella
nonem. ¶ Valet ꝛ ad tenaſmō
enematisma ex aqua decoctois
ei' ꝛ contra fluxū uētis. De ē
erbemma ei. ē ꝛ ſic. tenima.
patens tenaſmō reprimat ſi
mū ei' embryo ſuppoſito. oꝫ
hieros eodē m̄ ꝓpē papiliacāꝫ
matrias. Ad rumpendū ap
ſtema fiat emplaſtꝝ ex ea et
farina ordei.
Cuola De uuicella.
e ūga pullon. De uuo. De
Viola frigida ē in pīa uiola.
pio primi gradꝰ. humida in ſi
ne ſedi. p biennū ſuatur me
lius tamē ē ſi de anno ī annū
mutetur. De ipſis uuidibus
fit ſucchaꝝ uiolaceū ꝛ oleum
uiolaceū. Syrupus aut uiola
ceus fit de uuidibꝫ ꝛ ſiccis. ſꝫ
qui de ſiccis minus ē efficax
Cuchaꝝ uiolaceū fit eodē m̄
quo ꝛ tro. ¶ Syrupus uiolaceꝰ

sic fit. viole in aqua eq̃at. ⁊ er colatura ⁊ gachau fiat sirup. S; sic fit meli. si ex q̃z suco ⁊ gachau fiat. ¶ Oleū violaceū fit hoc modo. Viole in oleo cō quantur: colatura ē olim uiol: ul' fiat decoctio in duplia uase. Vl' q' melius est decoq̃tur ⁊ fiat colatura. colatur addat' viole trāctes ⁊ sic dimittat' p. xx. die. sic sāo ⁊ tuo addāt viole trāctes ipi colatur. oleū istud optimū ē. Cōfert; istoz unteū ut ceptū ualet cont' discrasiā calonis tori' corpis. Olei unctio facta exteri' ualet contra calefactionē epatis. ¶ Unctio cū facta sup tempora ⁊ frontē dolorem ex caloze remouet. Vtilitē hūt leniendi. humectādi. refrigerandi ⁊ ligandi. Viole conterite sine ipis hibi trita sup calida apostemata a principio apposita ualz. ¶ Fomentatio ex aqua decoctois ipi' hbt' sanat ⁊ frontē in acutis sopnū pducat. ¶ Syrup violaceus magis decquitur quā violaceus. aliter ei aca cōtupet. De uir

Virga pastoris frigida pastōis. ⁊ sicca ē. solū folia mediane ꝑtūt ⁊ uirtutē ⁊ sicca. p anū fluant. Vtilia tamē sūt maiores efficaciē. Vtilitē hūt stringendi. repellendi ⁊ frigidandi. Cuplin ex puluē ei ⁊ aceto et albugine ouī supra pectinē ⁊ renes posita contra fluxū uentris ualet. ¶ Pulus eiā datus cum ouo sorbili ad idē ualet. Datus eiā in suco plantaginis ad idē ualet. ⁊ ad p fluuiū. Fomentatio ex aqua decoctionis ipi' ad idē ualz. ¶ Trita ad calida apostemata in principio ualet ut cerusipilā ⁊ hiis modi. ¶ Capiti cataplasmata pilis abrasis fit uetus ualz. De uticella.

Uticella calida ⁊ sicca. Radix eius cum axungia porcina bñ trita sic trita ad ignem resoluatur. resoluta colatur: colatura addatur farina seminis lini ⁊ oleū. Hoc unguentū sine confectū cum plagella capiti ⁊ splen supposita scluisim tollit. ¶ Jō ualet ad apostema matricis. suppositoriū fām ex radice ei mistrua ꝓducat. sedāt ⁊ fetū mortuū educat. pulsos colorat. sic fiat. Cum puls quassetur ut sucus ereat. inde puls facies inungatur ⁊ erit rubea. Sanie fū ad apostema rumpendū fiat cplm de pulueri uticelle ⁊ suco ui trū frigidū D' uitro ¶ Dias. est in primo gradu sicū in secundo. ualz ad scabiem hoc ꝓpiatila in aqua ad ignē resoluatur: colatur ⁊ addatur oleū pcale. cerusse tartar ⁊ pulus uitri. ⁊ ex tali unguēto puls inungat. Vl' alit. gūmi pruny ⁊ aq̃ ad ignē resoluatur ⁊ colet cum ui expllionis. ⁊ ex illo puluere illis confectis puls inungatur. ¶ Ad spiginē ⁊ impetiginē ualz sic. pulus eius conficiatur cū terebentina. ⁊ puls inungatur. ¶ Ad morpheam ualz sic. pulus eius conficiat' cum flore muris ⁊ oleo ru. ⁊ capitello. ⁊ locus inū fricetur precedente mūficatione. purus. ⁊ sanus ereat. pulus subtilissim' p pānū arbutus conficiatur cum suco feni

alu. oleum hr impoīt̄ punnū
cervoīe. vinū fit ex t̄n. fit etiā
ex herbis.

De galē. De gēdiana.
De cuchato. De gīglere.

Inaler caloīs est in 3io gnaov.
humidi in p̄mo. Quidā dicit
ipm̄ ee radice arboris. alij ramū
cuios arboris. Et ipm̄ te uera ē
radix herbe crescentis inter ani
marinis puribz z ē in mōtāis
sclauonie. Vinū decoctois
eius z ficatū sicat z pstillotiz
ualz ad frigidā tussim z spūalē
frigiditatē. Si etiā pulus eius
in ficatis ficcis ponat̄ z sic cōdi
atur ad idē ualet. Vinū de
coctionis eius z aminū ualz ad
dolorē stomachi z intestinoz ex
uentositate. digestionē pcurat.
Pulus eius cum lombice sup
positus syncopicantibz confert
p bienniū sanatur. z in mlio pi
perre melius sanatur. Est do
mesticū. ē z siluestre. Karpos
calorus et' saporis uehementer
acuti solide substanie. Dome
sticū subalbidū ē acutū hr sa
porē si nō adeo uehemēter. nec sb
stanciā adeo hr solidā. uū cum
frangit̄ pures sibi cohēnt qui
busdā ramusculis. In siluestri
uero ul' nūquā sic inuenit̄. De
gēdiana. ē z 3io gēdiana.
gnaov. sicca in p̄mo. radix est
cuidā herbe. p. x. ānos sanatur.
Vinū decoctois ei' contra tussi
frigidā ualz z contra dolorē sto
machi z intestinoz ex uentosi
tate ul' frigiditate. Supposi
torū ex eo z turū mag̃ matricē
calefacit z mūdificat. Sallā
mentū ex eo fcīm z uie maīno
z pine. allō z aceto appetitū icitat.
Cuchar caloīs ē z hu D'cuchato.
midi tēperate in primo gnaov.
Virtutē hr infrigidandi. humec
tandi. nutriendi. z relaxandi. In
syrupis si sint due libre cuchati
una sit libra aque. Si etiā mul
tum sit ibi de aqua nō nocet ꝓ
pter diuturnā decoctionem.

1316 1318

Incipit ystagoge dauid ad galaaanum. et ad ornatium.

falconis. Et qñ hec audiuit gaudius ē valde z dixit ei. ad ute me ad illū. Qui misit eum ad curiā dñi regis. puer autē erat ī oñibz rebz curial' z docē' pfectē in arte falconis. Tūc rex dixit ei. Dabo tibi seruire. quia tā bē didicit uno āno z sapuit unūsq oīa q̄ rex dixit sapuit. De dolore furtino.

Quando uides q̄ tā claudit oculos z mouet caput sagax ad furtum hī. sic medica eum. tolle laudum z pip z misce in simul. z da ei manducare. z in alio die da ei aloe cū cāne pulluna z sān' erit. D' malo agrio.

Quando uides q̄ apis rostrum z unguis flauci sanus qua habet agrū. sic medica. tolle aculā urticā z calefac ad ignem z aque nares sic ut exeat ex alia parte z postea unge eum oleo oliue. z ſi. De malo rostro.

Quando uides qua sternutat z plat aquā p nares. sagax q̄ rigat' fuit. sic medica. Tolle staphisagrie trā grana. z tra grana pipis z tere in mortario meli' aut de cupro uel' ō metallo. z ī forn accio distempa in nares cum lōbuce z ī palato postea da ei carnē pulluni mā ducare. D' gutta q̄ dī arthetica.

Quando uides collū inflatuz sanus qua arthetica ē. sic medica. depila ei collū. tolle ei sanguinē ō uena organali. z da ei ad māducandū rana. z ſi ei gerit san' ē. D' gutta q̄ nasat ī

Quando uides q' goiga goiga. illaqur z sufflat sagax q̄ malū hī. sic medica. Tolle a sanguinē pauonis z muscatum z mirobolani. z garrofili. z anamomi. z gingebris. z de uno q̄ ℥. 1. z fac as nouē bocones. et cotidie da ei unū ad ſcā. z postea ad nonam da ei sorcium.

Quādo malū ad ūmes cap̄ gutta hī in rembz sinistra mortalis. agnoscere q̄ nō finaliter longe debatere se nō pōt. sagax q̄ illud malū hī. Accipe murinā z pilos lepōis z da ei comedere cum carne gattina. z da ei usq ad nouē dies. si tenuīt istum pastum sine dubio sanus erit. Ista sūt mala que apparēt ō falconē ns. D' gutta filetā.

Qui hī gutā filetā suus agnoscere potes cognoscā ad ungulas becā z ad cerā de rostro sagax ibi albū. sagax q̄ illō malō hī. Accipe ſ penne nigrū. z una de unā palmā caudis. z una palmā de cauda. z tolle illō de medio z frige cum in olla nouā. z accipe pīgnedunē quā hī calefacias q̄ eā z da ei cū carne pauonis usq ad octauū die.

Postea accipe porcellā femina z depila eā cū aqua calida. z accipe renerum porcus cū fiel la. da ei comedere. si bñ digestū erit sanus erit. ad guttam grauam q̄ oīgit ī pedibz.

Ad falconē qui hī guttā grauam sic cognosce illū. qñ ponit unū pedem supra alium z patitur rostra sagax q̄ illō malum hī. z cruciabit ei sanguinem inter pedē z grumbā de ucā sagax qua sanus erit. D' pedicullis.

Quando uides ad falcones pedicullos. medica eos sic. accipe a

grecū unū ⁊ amigdale unum
⁊ mitte lyis sputū ⁊ aneryz. ⁊
misce insimul donec argentū
mortificatur. ⁊ postea axungiam
uetere ⁊ misce omia ⁊ unge eū
in sūmitate capitis. ⁊ postea ac
cipe filum lane ⁊ liga ad collū.
⁊ sic occides oēs pdictos. De
Quando uides pdē fal febrib⁹.
omis calidū hīt febrem. qn ē
calid⁹ sic medica. tolle aloe et
axungiā galline ⁊ mitte oīa i
forti aceto ⁊ da ei ad mandu
candū. ⁊ i alio die accipe telu
dinē q̄ dr̄ billa fluuiatia et da ei
ad manducandū. si digesserit
sanus erit. De petra in māgō.
Quando uides q̄ ip̄e accipit cānē
cum uestro ⁊ stantem piat tunc
hīt petrā in magone. sic me
dica. accipe passerem cum ga
no folio ⁊ tere ⁊ pmisce puluēs
gariofili cū passere ⁊ da ei ad
manducandū ⁊ in alio die da
ei pipionē. ⁊ si digerit sanus
erit. De petra in fundamēto.
Quando nō pōt smalture saas
qua hīt petrā in fundamēto.
sic medica. accipe cor pzanū
⁊ setā pzanā ⁊ made setā et
misce cum carne ⁊ da ei man
ducare usq; ad tēū diem et
sanus erit. De lumbricis.
Quando uides falcones placen
tes lūbricos sic medica. tolle
limaturā ferri ⁊ pulūga car
nem pzanā ⁊ da ei manduca
re usq; ad tēū diē ⁊ san⁹ erit.
Quando uides tineā i De tinea.
ala sic medica. accipe cerum
rubeam ⁊ muscatū. ⁊ muvola
ni aurum. ⁊ galgulā. ⁊ gum
mā. ⁊ betā. ⁊ rutam ⁊ granū
frumenti ⁊ mitte omia in lucu
le ⁊ mitte ibi fimē aceti ⁊ dimit
te ibi p nouem dies ⁊ postea po
ne in ampulla uitrea ⁊ lauā i
cottidie falconem quā diu ui
deris bonā primū ueniet. ⁊ p̄tea
aquā tolacā ⁊ laua eum ⁊ di
mitte ad solem ⁊ sanus erit.
D'unoquoq; pēdz debet debes
ponē. ℥. i. ⁊ de cera dimidiā li
Quando uides q̄ De pathi. bram.
q̄ nō accipit pullum ⁊ hīt oclō
cossos scias qua hīt infunde
sionē. sic medica. fac bonā le
sauā de canē farinas ⁊ ē cola.
⁊ imple gorgā falconis ⁊ dimit
te tantū donec digerat. deinō
accipe lacertā ⁊ da ei mā ducaē
⁊ sanus erit. De gentilitate.
Quando uis audaces falcones
facē siue audaces. teneas eum
multū in manu ⁊ da ei carnem
pullinam unā coram ad tuā
⁊ postea pone aquā ante eū i q̄
bibat nectar. postea pone ad solē
donec se purget. deinde in ob
scuro loco eū pone usq; ad hyā
uespertinā. ⁊ postea eū ferias sup
manū usq; ad horam cūdi ad p̄
primū sōpnū. ⁊ nūc pē eū et
una parte ⁊ lucernā ardentē
ante eum p totā nocte. ⁊ cū au
dieris campanā ad matutinū
burfa eū uino. deinde pone
eum ad ignem. cū aūt orie
dies uade ad accellandū. ⁊ si
uides q̄ bonā hāt uolutatē
capiendi accellos dimitte eū
ad uolucres. ⁊ si capit alia il
lum d'uolucre quātū uoluit.
si aute nō capiet da ei d'u
na gallina alam unā ⁊ medi
am coxā ⁊ nūc pone eū i obscu

10 loco. In alio uō die da ei dictā
accipe pullum pruulū ⁊ pone
eum in frigida aqua ⁊ dimitte
ibi de mane usq; ad tertiam cū
rubi purgatoriis. ⁊ da ei medi
am cenam cum purgatoriis ⁊
postea pone eum in obscuro lo
co usq; ad uesperū. deinde tol
le in manu ⁊ tene usq; ad pri
mū sōpnū ⁊ postea pone aūt
eum lucernā ardentē p totā
noctem. Quando audies ma
turinū burra cum tuono. ⁊ in
mane uade ad accellos. si ca
pis bñ accellos teneas eum ī
illa dieta. si aūt nō capis da
ei solūmodo purgatoria maq;
nichil aliud. Si aūt p illo nō
capis in alio die da ei forte a
cetum cum carne parui pulli
cuni una. ⁊ cum rubi purga
toriis de lombarde. ⁊ postea ī
mitte pone eum in obscuro
usq; ad uespurum. deinde te
neas eum in manu usq; ad
primū sōpnum. ⁊ calefac aq;
⁊ balnea eum in aqua calida
⁊ pone eum ad serenū usq; ad
maturinū. postea uō calefac
eum ad ignem ⁊ uade ad ac
cellandū. Ista sunt tormenta
falconū. ⁊ tu magr falconis
ꝓspice curiuse falconū. ⁊ se
cundū utilitē tormenta eos. D'
De multis naturis falconū.
naturis sunt falcones. unus
quidē multe accellare cū pru
gnedine alius uō cum mā
tudine. ⁊ tu magr hās cognu
tionē. Omēs falcones sūt ad
capiendos magnos accellos
⁊ tu magr p tuum sensū pri
facias capere magnos accel
los deinde paruulos ut supra di
ximus. Oēs eū eā falconef,
hūtes nigrā pennā sunt uni
natute. ⁊ hu sunt melancolia,
uñ debēt medicari cū mediani
calidis ⁊ hūdis. sicut aloes. ꝓ
p. ⁊ paulinū. ⁊ cū carnibz magr
pullor ⁊ passer. capraz &c. Q'
vando uis eo De generibus
gnoscere generibz falconū
ꝓspice si hē caput rotundum
⁊ in summitate planū ⁊ rostrum
breue ⁊ curuum ⁊ collū ⁊ spatu
las amplas. ⁊ pēnas alaz sub
tiles. ⁊ cruris longas. ⁊ gambi
breues. ⁊ curuām. ⁊ pedes luuid'
⁊ sparsos ⁊ macros. nīe scias q
genul' est. Ista est bona cogni
tio falconis. cam mihi ex multis
annis hūi. Cuaūt qn uides
falcones rusticos bonos ē ex
te plus potes accellare cū illis
qua cū gentili. ⁊ debes custodire
pennā suam ne frangat cū aq;
calida. ⁊ debes illum multum
medicare cū aloe. da ei ad mā
ducandū de ceno in mane diem.
custodias eum ne sedeat sup
lignū sed pone eū supra petram
nudā. custodias omēs falcōes
⁊ astores ⁊ sparuerios ne tan
gant ul' aprimēt gallinē. D'
Quando uides falco podagra-
nem hūtē pedes inflatos. sca
as quia podagram hīt. sic me
dica. accipe butyr ⁊ oleum oli
ue ⁊ aloe. ana ℔ß. ℥i. ole
um ℥ß. ℥i. alaes ʒ. ʒi. h omīa
simul misce ⁊ unge pedes eius
quatuor in die usq; ad tertiū diem.
⁊ pone eum ad solem ⁊ da ei q
medeare carnem grane. ⁊ sic est
sanus. De agua fluuio.

Quando uultes falcones beccantes
sibi pedes & cruentabentes sibi pe
tã de cauda facias q̃ bñ agitet
plumã. sic medicã. Accipe sterc̃
asseruã & stirus pauonũ & fiat
accũ equaliẽ de oñibꝫ & pone
omĩa in pelui ereo & misce si
mul & pone ad feruẽ p̃ mꝫ die
& postea balnea falonẽ & da ei cã
nem colũbinã cũ melle & cũ pi
pe & pone cũ in obstauo. sicq; sa
nua p̃ nouẽ dies. Cũ aũt uoles
perdere bonã pennã de cauda ac
cipe aquã rosaceã & lana cũ & sic
sanabitur. Ista sũt mala uicia
q̃ magistri reperierũt i falconib̃.
Quando uis nutrire D'nutrimẽto.
falonẽ puerulũ sine uitio. fac
ut comedat carnẽ uulpinã uel
pullinã & si aliã carnẽ comederit
præter aiam ul' ouã ul' aliud mẽ
bꝝ. ꝺ̃ p̃ma uoluere quã capiet
da ei quãtũ uult usq; ad tertiam
uoluere. Cũ aũt uis ut capiat
aliũ accellum stringe eum ut
stupra dicam. D'uulneribus.
Quando lẽs falonẽ uulneratum
sup̃ pennã & ibi nascat sic medi
ca. sic. Accipe albumẽ oui & oleum
oliue & misce simul & unge ubi ẽ
uulnus & custodi eũ ab aq̃ ne tan
gat ibi. cũ aũt uis mutare la
na cũ uino calido & fac ita donec
bñ grossam. Si uides q̃ uulnꝰ
tũ uẽ tangat misce de alec. et
si uides uulnerati eũ sub ala ul'
in pectore ul' in costam ul' in o
ra pone ibi stupã ouillã bene
tritam cũ cultello donec in ala ce
dat. deinde accipe incensũ & ce
ram equaliẽ & sepũ & tusã & dilue
per ij ꝺ̃ ad ignẽ in olla & bene
cũt tunc & cũ uis unge calefac
& unge de [illegible] donec sanet. Et si uides eũ ẽ de uulnere corrupi
re accipe uitrio
cas & pone ibi donec mala caro
corrodat & postea pone ibi unguẽ
albũ & sanabit. De mutatione.
Quando uis eos mutare in medio
februario pone eũ in muta & da
ei ad manducandũ ꝺ̃ carnes
usq; ad medũ marcii. tu pone
ei coclear plenũ aqua & da ei p̃
mã du cũ & si uis q̃ nõ ita mu
tet. accipe urceũ & da lacte cum
melle & unge carnẽ & da ei. Si
p̃ hoc nõ mutat. Accipe uinaz
& fac pulueri & pone sup carnẽ
& da ei & sic mutabit & caue ne vol
las de muta donec pene sit ꝯplẽ
te & cũ tollis de muta caue ne te
neas ad calorẽ & tunc pasce cũ car
ne pullina cum aq̃ lota & tenel
eum in manu & nõ eas accellanũ
usq; ad quartã dies & tunc si uoles
fac cũ p̃ut capit accellũ q̃ diu
stiti & tu magis fim uolũtatẽ tu
ã muta & pẽ nõ pot ee malus nisi
ex culpa tua. De pinguedine.
Quando falco tuus bñ capit accel
los sẽp tene cũ in illa pinguedine
& si nõ facies ita malus magistꝰ
es & obhoc ꝺ̃ falcẽs capiũt ma
lum mutũ. De cortina.
Multi ex hoc agnouit & cogi
tauit quali mẽ possit facere ne
tuã accellis suis ꝺ̃s gutta capi
p̃ma cortinã facias sub lacuna
bili celle & prest usui. & aliã cor
tinã fac in fenestra p̃ capitis
altitudine. & aliã cortinã facias sup̃
modũ alle p̃ gutta. aliã cortinã
fac in planta pedis p̃ gutta. et
omnes cortinas istas bene ad faciem
tuam & mensse maius. cum.

Quando uides sanie D'sanie.
fluere p nares ⁊ fetet ⁊ nō pōt comedere sicas q; hēt fistulam sic medica. depila uentr cāp et mūge ei cū axūgia ul' cū butiro. deinō mitte is uenā q uadit ad oculos ⁊ inde ei. accipe acum ferrā ⁊ calefac ad ignē ⁊ cō qr eruat ex alia parte ⁊ tolle butyr ⁊ cottidie unge. ⁊ pōe eum in cubiculo loco usq; ad nouē dies. ⁊ sanabit. De Ungula.
Quādo uides falconē q; pōit ungulas pedis sic medica. accipe carram bumbacinā ⁊ accende cū candela ⁊ eaque digitū und' cadit ungula in sūma. deinō unge melle. ⁊ liga eū cum carta bumbacina. ⁊ dimitte eū p octo dies ⁊ sic sanabit. De balneo.
Quando balneas falconē caue ne ponas eum sup lignū marcidū. ⁊ nō ī debes ponere ne forte sit uenenū spretus. ⁊ rane. ul' rospi. ⁊ si accidēt q; ist oz aliqs mordēt falconē. sic medica. accipe cyriacā ⁊ tā grana pipis ⁊ da sibi cum petra alima ⁊ custodi eum usq; ad octo dies. ⁊ inde eos in testo ⁊ p' uetrica ⁊ cū carne galline da ei ad mādūcandō ⁊ sanabit. Si autē aliq; mordeat falconē cuī. sic medica. depila eum in loco ū ē mors. ⁊ si ē paruus dilata eum cum talonio ⁊ tolle butyrum ⁊ calefac ⁊ unge ibi. ⁊ tē fac emplastz ō incenso ⁊ tuſa ⁊ cera. ⁊ sepo. ⁊ unge ibi. ⁊ sanabit.
Quādo falco D'ueneno. ‖ eīt. ē balneatus ⁊ penne se pungit malū ē tangere quia ueneno sum hēt flatū ⁊ pedes. si uis ! portare eum foras hūs q; uocat cam q; si eū p foramīt facere ibi malū. Quādo ē balneat' ex uis excellare cito burta eum. cum aqua ⁊ uade ad excellandum. Ista ē p fecta natura falcōis sunt D'montanuis. conū. falcones q; appellantur mōtanini. isti sunt magni ⁊ audaces ⁊ sūt multū pueruli ⁊ nīl's hō fac eos falcones custodire sicut alios nisi custodiat fm̄ accūtā ist' libri. Isti falcones nō capiunt paruos accellos sz magnos capiunt. plus oportet eos tenere in manu. ⁊ fac eos plus uigilare alios falconibz. ⁊ tu magist' balneas eos nec multū pingues nec multū macilētos. ⁊ si infirmat' tu cura eū. Si accidit ei infirmitas ex aliq; p̄dcā. firmitatū ī medicīē nisi cum passer ul' pipiē. ⁊ sic accipe nouā ollaz ⁊ imple eā aqua ⁊ pone ī furno ⁊ aque eā multū. deinde pone in conchā eris ⁊ pone inter eū ⁊ si biberit sanus eīt. si aū nō biberit medica eū cū supradīs medicinis ⁊ pone eū in thaculo. si potes eos hīē sanū q; meliores sī ist falconē qui sīt in mūdo. Quādo uis eos constringē ita constringe. excoriata gallinā ⁊ fac ita p̄ gargoza ⁊ da eis. si aūt uis eos hīē sanos unge q;rotecū tuū muscato ⁊ sani eīt. ⁊ ī p̄mittas eos stare foras ad campū ⁊ quando uis eos p̄dē ad accellos p̄mus p̄dā quā alios falcones. ⁊ si fallit ita q; nō capiat nolu tuē q; reuertat

Ibñ ad castellū nuñ. Omīa phi
sice magister nō fuit ultima sē.
ut mendax si uerax. Medicame
nō iste fuit bone ꝛ pfecte artis p
bate. Gulielmus falconeri⁹
qui fuit nutritus in curia re
gis rogerij qui postea mortu⁹
fuit diu cum filio ei⁹ ꝛ habuit
unū magistrū martinū q fu
it sapiens ꝛ doctus in arte fal
conū. ꝛ iste dixit sapīs .s. Guliel⁹
fuit oīa. Quod plura. Ipe uult
componē librū unū de arte ista
cui⁹ principiū tale est. De dolo
re capitis. qui dī furtiua. De
malo agro. De malo uesgo.
De gutta que dī nutrical' ad ue
nes. caput. De gutta mortal'.
De gutta felen. De gutta grā
fo. ꝛ ḥ mala que apparēt foris.
De pediculis. De febribꝫ que
ardent pulmonē ꝛ epar. ꝛ na
scunt petre una ab epate in
magone que dī nafelon. et
petra capite in fundaūo. De
lumbricis. De tinea que nas
citur in ala. De dolore capitis
Quando uidis qui dī furtiua.
q ḥ furtiuū accipe mumiā
cum carne porcina. ꝛ ī alia die
accipe carnē gatti. ꝛ tene eius
testa donec sit libīt⁹. De malo a
Quando ḥ malū agr sic cū
medica. accipe argutam acū
ꝛ calefac ad ignē ꝛ capue lāci
mabilē oculi ꝛ uulnera caput. de
inde unge cū sepo gatti. ꝛ da
ei carnē gatti cum mō so usq;
ad octo dies. ꝛ sanabit. D' malo
Quando ḥ malū uesgū. uesgo.
sic medica. accipe muscatum
quātū unū grū frumēti ꝛ tere
ī mortario lapideo ꝛ pōe ī nares.
ꝛ de ad eū ꝛ da ei carnē capōnā
ablatā in mediana ꝛ sanabitur
Quando hab⁹ d'gutta artetica.
gutta artetica sic medica. coq
in sūmitate capitis ꝛ eque in
mictura pedis cum aceto azari ꝛ
da ei ad manducandū cū cimi
no tosto usq; ad tertiū die ꝛ sa
nabitur. De gutta in gorga.
Quādo ḥ gutta in gorga sic me
dica. accipe costā porci salatā si
ne carne ꝛ pōe in melle bullito
ꝛ da ei colubū diu ꝛ sanabit. D'
Quando ḥ gutta mortalī.
tam mortale ī uenibꝫ sic me
dica. accipe mumiā cum cica
gi ꝛ da ei mānducare. In alio
die da ei pinguē gallinā ꝛ sa
nabitur. De fileria.
Quādo ḥ fileria sic medica. ac
cipe uespertilionē ꝛ aride eū. et
pulueriza carnē lacerte ꝛ da ei
usq; in tertiū die. deinde da ei car
nem yrcanā donec pinguis fiat
ꝛ sanabitur. De gutta grāfa.
Quando ḥ gutta grāfa sic me
dica coque eū ī pláta pedis cū
aceto eris ꝛ sanabitur. De pe
diculis sine dēn ē supius. D'
Quādo patit⁹ febres. ac febribꝫ.
cipe muscatū ꝛ misce cū adipe
gallinacea ꝛ unge pedes ei⁹ ꝛ li
berabitur. De petra ī magone.
Quādo ḥ petrā in magone. ac
cipe pulleiū ꝛ unge eū melle ꝛ
da ei ad mānducādū ꝛ liberabē.
Quādo ḥ pe De petra in fiida
tām in fundaūto. ac mēto.
cipe cornicē ꝛ pice ei ad pedes
ꝛ mittite mānducāē p tres die.
Quādo ḥ lūbricos d' lumbricis.
sic medica. accipe menthā ꝛ tē
ꝛ tolle fucū ꝛ misce cum forti

acero ꝛ pone carnē pullinā in illa mediana ꝛ da ei ꝛ lubabit.

Quando hō ag̃ De agno fumo. fumū fic medica accipe myer dām cū cornu cervi radicas ulmi. et fac bullire in aqua donec aq̃ fit rubea ꝛ diftempti myerdas in aqua ꝛ lana cum p tres dies. ꝛ poftea unū albū fanum ꝛ lana cū p tres vices ꝛ lubabit.

De audacia. ñ debes portare cū p tullas in manu nec p cautelā. ſi tñ teneas eum in fecreto loco. ubi ea ſeru piz teneas eū añ portā. ꝛ ita erunt audaces. ꝛ dimitti gaz ache noli dare ei ſi de grue l' de ſterna. ul' de achi rubi da. ꝛ de oñibz iſtis tribz da. ꝛ de dieta quā facas de bombace ꝛ d'acero nō des cottidie niſi habeat ſupbiā. quā ſi das aure pulmonē ei ꝛ epar. Si ē ſupbus ꝛ dabis p totū mēſē ꝛ humiliabitur. ꝛ h ē bona dieta.

Ē oñibz naturis falconū ſigs magiſter dicat q nō capiunt accellos mēdax eſt ꝛ falſū dicē ꝛ quid dicat ignat. Sigs multū capiāt accellos facias dictā quā ſupdiximꝰ ꝛ bene capiūt ꝛ ſūt boni ꝛ pfti. de gēre tractate ſuprius dictū ē. d'mutatione.

Quando uis mutare cottidie pone añ aquā et ita bīt mutabitur. De pīgnedine ſuprius dictum eſt. d'cura.

Pō facias ei accipi et ſi facies guta capit eos in anno. d' balneo noli balneare eos ñ de tēo in tēp dieb quia ſi tu balneas de tēo ſupbiūt ꝛ fugiunt.

Pyllus magiſtri de natis falconū unde ſint ꝛ ūn erint ſicut iſte magiſter guilielmꝰ filius rogerij apolitan. ꝛ ideo tractat de naturis falconum quia plus ſcit oīb hoīb. qđ bñ agnouit falcones qui pū apparuerūt in mūdo. falcōs nigri pū apparuerūt ꝛ uenerē de babylonia ꝛ uenerūt ī mōtgelbec. ꝛ inde uenerūt ī ſclauoniā. ꝛ de ſclauonia uenerūt paſſiuidū. g' eſt in p̄tinencia apolitanū. falcones pulumbi ꝛ ſparuerij de pruca ꝛ alīs de ſclauonia oēs iſti ſūt meliores qui ſint in mundo. falcones albi ꝛ rubei exeunt ex rubeis nigris. falco maſculus de nigris mortuus fuit et fēmina remanſit ꝛ morabatur triſtis ita. ꝛ quādo erat ī amā appuruit ei añ unus accellus qui uocabat' bucad' ꝛ tenet cū ipa rē. de iſta exierūt iſti falcones qui hūt pēnas albas ꝛ quaſi adulteri ſūt. ideo iſti ſūt audaces. ꝛ iſti falcones ſemp ſunt boi niſi ex culpa ueiat. Illi qui rubei ſunt ſimiliter. p eſſunt ex puris nigris. ꝛ ſi rubeꝰ falco peſſit ex nigro quomodo. ita quā nigra pdit ſicut ſuū. ſocatur ſe alteris lo. ꝛ hūc ſecū tem ꝛ ma ſi fūt rubei. ꝛ iſti ſunt multū audaces ꝛ hītant cū maiē la lore. Ita conſtringe eos. da eis ita purgatoria de corde galline in aqua ꝛ pone eos in obſcuro. ꝛ meāre uſq ad auroꝝ dicit' caleſac eos ad ignē ꝛ uade ad accellandū. ꝛ tu magiſter ſeper

teneas cum in magnitudine plusquã alios falcones. falco nẽ nigrũ ita teneas q̃ nec mlt̃um pinguis sit nec multũ macer. Constringe eum cum pũgatorijs gallinę. ⁊ nõ pas eum in aqua nisi sit supbꝰ pẽ pungatoria in aqua ⁊ multum teneas in mãu plusq̃ alios falcones ⁊ noli fatigare eos nimis ultra quã uolunt. ⁊ sic erũt boni ⁊ pfecti. plus uolunt balneari q̃ alij falcones. Pspice ne indeãt aquilã. q̃ si indeãt ñ capient pdictã accipitrẽ. ⁊ semp teneas eum quantũ potes ne aliquid tãgat pennã eius. Quãdo emittis ad accipitrẽ cane ne male ducas q̃ si male, pias ipe pdit nolũtate ita quod uno ẽ melior ꝯ duobꝰ que unũ fugerit in mũdo.

Quilibꝰ falco bonꝰ ẽ ut dcm ẽ tã qñ sũt feri noli accipitre cum eo nisi pri mutent. post muta onẽ nõ sunt boni ⁊ pfecti. Os magistri dicit q̃ qñ falco capit anglionẽ tũ comedit de anglione pdit nolũtate capiendi. Si magister guilielmꝰ facit eos falsos ita qñ ipe capit anglionẽ comedit de eo quantũ multo ꝯ cũ ne cane eũ ne comedat de sagine. ⁊ caro quã comedit facit ei pere grues. pp carnẽ nõ pdit nolũtatẽ sz pp sanguinẽ tñ. ⁊ h plumit magr Gwilelmꝰ q̃ plus facit nõ q̃ aliquis qui unat sz pluit q̃ fac falconẽ laneũ qñ quia facit sb cutim sb cã ⁊ pnis ibi q̃tuor falcones laneos. ne indeãt lum nisi qñ abat eos ⁊ nõ teneat eũ in mãu nisi i nocte ⁊ ñ diem nudat ad accipitres quãdo erit dies mitte ad grues longe. In illo die quo nudis ad accipitrẽ da ei tñ cerebꝝ galline ⁊ balneet eũ i uno puteo ⁊ fac ig̃ i cuina ú stet. ⁊ pice inde ignez foras. ⁊ pone eos falcões ibi. ⁊ sic sine dubio erũt gouerna mediocritate ulq̃ ũz ad mediocritatẽ actuus grueꝝ. ⁊ si mutauis eos mediocres sint pẽ mutã. ⁊ cũ uenit fug̃ dimitte eos qua nichil ualent postea. ⁊ hec platũ ẽ. Sigs multe alie dicẽ certe falsũ dicit.

Vnusquisq; magr multe accipitres ad ãleres ú, p necessitate faciat. q̃ plus sit ꝺ̃ affribꝰ quã de alijs uolucribꝰ Quãdo pias ad alios accipitres si uadũt ad anates bonũ ẽ accipitres ad anates q̃ faciũt eos audaces ⁊ stultos. ⁊ pauc accipitres. si tñ omis magni accipitres multũ fatigant falcones.

De alia natura sũt falcões qui sũt parui ⁊ uocant ulmenili. boni sũt ⁊ pfecti ⁊ omnes capiũt accipitres q̃ capiũt spartuerij. ⁊ plus uolant quã alij accipitres.

Magistꝰ qui uoluit macellare eos falcones octo diebꝰ oportet ú accipitres eos. qua postea sint mitis ⁊ nichil ualẽt. si tñ si bonꝰ ẽ magr pdit facẽ capere grues.

Ad falconẽ qui bit malũ de pera. accipe sucũ pruoselli unũ ⁊ pẽ ei i uno butello galline ⁊ da ei comedere ⁊ stati sanabit.

Ad malũ bullitatis. accipe sucũ radicis auellane ⁊ pẽ eũ i uno butello galline ⁊ da ei comedere ⁊ stati sanabit.

Ad falconẽ qui exeoriat ꝺ̃ unguia pa ei unã coxã galline in uno q̃ die p octo dies. aliã die unã

magnū gorgū pullastr purue. ⁊ tene cum in manū tu nocte. ⁊ mane eodo dies da ei mē duos dies medium unū coꝝ galline pluma tā ad tantū diē da ei magnū gorgam pullastr ⁊ tene cum i manu. usq; ad aliū diē ad mediam tertiā. Incipiunt capitula de medicaminibꝫ uolucꝝ. ad ea

Tolle piē tuum put purgādū. uillimā ad modum table. digiti sq; caleface ad ignē ⁊ sic ipē in pulato tam diu fricato quousq; ibi adherent. deinde accipe quatuoꝝ gna staphisagrie. albiq; pīpis quatuoꝝ. ⁊ tere quousq; sub tutissimū fiant ⁊ sup piē pulato inhereantē pē. post h pone eū in loco ubi sol bñ caluerit ⁊ tam diu ibi morari permitte quā diu oīs sui capitis malicia flegmatecq; se p spuma expurget. sicq; post duas horas diei suaue illū pasce carne. Ad pulatū restringēdū.

Accipe uerus. butyr. oleū domestica tere eq; pondē trīū puluēs in calida carne ei tribue. Ad maculā q̄ ip. aloe ana tri ī oculo apparet. tum sup maculas in oculo pone. si uo tpe adest ut siluatica pumellas ualeas tres hīe. illaz sua guttas sup maculas mittere. Si ī pulmōe aīe ingorgā.

Terebis pulleis ⁊ muis siccus ang. pipis albi gna. v. salgē mē. z. y. lane sua. z. i. Tere oīa ibi admisce mell oleiq; pu ri ana guttas. vj. lacis feline lactātis masculū guttas nouē. Bibant quātū sufficiat. cōmisce autē ut lactet tres pullas ad modū auellane illi in gurga pone. ⁊ tene eū p duas diei horas . ut totā cibū matr potionē. cūq; totā cibum erit post modicū iuxta aq̄ pone. si quidē ea bibere post modicū pasce cum pulmone ac cō de lactātis agnū tenēi nodum nodū pascentis hīa pur caliore potius da ei. postea ubera carne suauem illū pasce. aliquē. postea uo da illi ⁊ pullū in seru sufficienē. ul' pullū et sanabitur. Si se bulū dimoste.

Accipe pigmā tritu. z. i. pipis grana nouē. ⁊ cō pulue cum carne calida sibi tribue. Jēe tolle tua frusta q̄ha deglutire queat ⁊ melle inūge. et inde traq; sup aligge ferrea lima tua atq; ī gurgam pē. hoc aūt p triduū fac nichī ei aliud tribues. In quāto uo die pipionū tolle teneꝝ ⁊ cū uino multū mebria. sicq; ei p̄cē ad ignē caleface. cū ab bñ caleface eū de parte pectis ut sāguis cū uino pectis aferatur. deinde ipm pectis sic caliduꝫ ī calido lacte unge ⁊ p aliud triduū tali cibo pasce tenēs ipm ī manu ne ipm cibū uomendo reiciat. deinde pullicibꝫ aliisq; sanis aubꝫ illū pasce. Si cū angulie

Angulie cū infra corp comedunt dūt tenū pullicidi butellū tolle cū aq̄ bñ totū in fac tres nodos ad pollicis mediocritis mensurā ⁊ firmiē ex utraq; parte tenui ligans filo oleo iple lucidissimo ⁊ ī accipies gurga ut alia pcedente pone. ⁊ ex ī castrū git tolle. et deinde tantū sicus pascis in digito aīe. z. i. fac aūt

pulueꝛē ualde ſubtiliſſimū. ⁊
cum carne caluꝛi tribue ad mā
ducandū. Jn cꝛco uō die pſſis
tribue cꝛudē cꝛocū ⁊ in caluo
cerebꝛo abſq; fumo l' flāma cōbu
ſte. ⁊ .i. tolle ⁊ tuſſiē ebꝛiōſ. paſ
ſeriſq; ſtꝛucꝛiōis aīā. ⁊ .i. terꝛ atq;
ei cū carne caluꝛi tribue. Quar
to aūt die ſubtiliſſimā accipij
limaturā cū eḡlo pōdꝫ gꝛit. ⁊ in
digito ſili cū carne caluꝛi ſibi
tribue. Si aliq; in tenibꝫ pitu
uluerē cannozie in tuꝛ mali.
pilli cozō ſibi ī puſtū tribue ⁊
ſanat nēpe cū optīe. Ad epur
vum cū capno lacte ſanādū.
bullas uſq; ad oui mꝛē ſine fu
mo ī mūdiſſima ſartagīe. ⁊ bi
ul' ter ad edendū ſibi tribue. Si
uō ſinal caūt uluꝛiē. p fiat ī
ad oēz īfirmitatē. Ad uncas q̄
arbozēs q̄ruſ pēnaſ comedūt.
⁊ .i. uolu. ⁊ cū carne pulli ebꝛij ſ
ī puſtū tribue puluerē. Ad faſti
dium ⁊ ſiccitatē tollendum.
Jnec ſi pēnas duozūt balſamū
pui. ī fozamīe uū pēne cecidit
pōt ſanas cū q̄ moꝛi cꝛ tuncat ⁊ no
ua pꝛ cueniꝛ pēna.
Item accipe ouī tal' pulueꝛis. ⁊ .i. ſꝛ
ſuca ſtꝛoīs āſiſ tꝛactis p pānū
colati cochleaīa tā. acetꝛi fozti ſli
cochleaīa tā. Jſta oīa ī uaſe cuco
tā diu diuiti q̄uſq; cū flāe ip
ſius ad ſpilli tudiez uocēt ō ūn
p tres uices ī ipis fozamībꝫ uū
pē cecideꝛit. acetꝛo puro plotꝫ
bituū illō pōt. Jſ. yudiez ſi
caludis regulaſ ſcende ⁊ fac pl'
uerē ⁊ paucū pēnas ſi fumū
pōe ⁊ ex illi caligie adhēbit fac
pulueꝛ eḡlo ſili pōdꝫ ⁊ cū acetꝛo.
nō tū nimis liqde o fiat. ⁊ p ipā
fozamīa uū pē pēne cecideꝛit
fozti acetꝛo bñ plota totīdas nā
di penūclas ī illa oſtiēe tā diu
mittas q̄uſq; ill' adhēbit. bis ī eb
dōada uſq; diē noue pēne pueꝛit
pena pēne. Jſ. ſetas eq; tenuiſſie
otas ſi cāne tbue. Jſ. puerē pul
uerē ⁊ cū bigamī ſuco cū fozti a
cetꝛo nō nimis liqde tēpi tuncal
q; ūge. ⁊ fac l; ⁊ ſanabit. Jſ. uꝛ
ca apuldō ⁊ fac puluēz acip; ei ī
puſtū tribue. Jſ. ſeꝛti lymaturā
ſibi ī puſtū tbue. Si pōꝛos ī pēd'
ediaīa. uniꝗ cōtacē ſic hūt.
ei ⁊ puluē fco ſubtiliſſimo p no
ue dies ītpolādo die cū carne ei
tribue ⁊ ſanabit. Si pēs īflati ſ.
late ⁊ oui albūen ſimul' tē denū ſi
cotē ī q̄ fetz acuit ita q; acuto
illa bñ imbāt ibi tā diu tꝛica q;
oīs illa acuto cū ſtꝛocē euellat
ſicq; pedibꝫ īflatis ſi pē q̄uſq;
cutīa ſi facat. alia ſi die optio
ſi unge ſupē. ī tuo age ut ſupꝰ.
Si cauo ei ī aliq; lao aꝛuerit.
Si cauo illi ī ped' l' ī aliq; lao cueiꝛ
bꝰus tā ſū. accipe gulbanū. alue.
aīi. fēniq; pliez ſi pē ⁊ ſanabit.
Millefoliū. ſapiē. ad pēs ſanādꝰ.
ge. ⁊bene puluēz tꝛitū cū caludi
s cāne tbue ſanat ēꝛilime. ad
ēr ſagīm. mel. fumū tollēdū.
apij ſemīa ei da ⁊ ſanabit.
Quādo ipēneſat dicas. volatilia
tua ſub manibus tuis. Quā
do mane de ꝓnca auferis.
Quādo mane de ꝓnca auferis die
q̄ uniq; hō lugauit dīis ꝓ aduē
tū ſuū absoluat. Cū faſſinat'
Quādo uō faſſinat' fuit. fuerit.
tumicē ī puluerē redige ⁊ cū
carne caluꝛi tribue ⁊ lubabit.
Vt hominē non deſeꝛat.

propter aquilam.

Propter aquilā dicēs dixī
los de tribu dan tanq̄ leonē
saltabit.

Sā sīr̄ ao sīr̄ nobis gracia.

Cum mul-
tera alia a
dirimo mr̄ ꝑ
plene tract-
tata tribus
p̄dicā, talis
immediate s
subiecta nul
lum animal fr̄ equis nobil
eo q̄ p ipm̄ p̄ncipes magna
tes r militēs ad montibz sepe
rant. r qua ip̄ō mediante dif
ficiler peruenitur aliqs decenter
uisceri nō posſ. Jcirco ad como
ditatem illoz qui r equis assi
due communitur ip̄z ſpaliter q
ad honorē militalē r bellor af
fluā p̄bitatē nobiliorq̄ omīno
delectantur quedā de ip̄o equo
iuxta oppinionē meam r mei
ingenij p̄bitatē dispoſui cōpi
lare. Non q̄ p omīa pollim ea
que circā eq̄os ul' suo genere
ꝑtinent subtili' indagare. ſi
mule ordinate verū ordine ſm
q̄ equus fuit q̄m plurib⁹ dili
genci' adhuc nō fuit de oīnib⁹
ruricōs rudibus demōstrabo ro
gatus. cuius amicicie ſm
ul' uolūtatē delectus ſcribere
scripta omīa cum diligencia
sūbere p̄curauī. Vnde dicē
dū ē p̄mo de cāone r nati
uitate equi ei⁹dem. Secō de cap
tione ipſius. Tertio de nutrimēto
r doctrina. Quarto de cognitō
ne pulcritudinis corporis m̄
bror r membrorū illi⁹. Quinto de
fir̄mitate cuiusc̄ ei⁹ natural' q̄
accidental'. Sexto de medicinis
ac remediis possibilibus egritudi
nib⁹ eiusdē. Primū igit̄
de cāone r natiuitate equi ꝑ
dicēs. dico q̄ equus debet p̄me
gigni a stallone suo iuuenile r dili
genter a stallone authorato pro
li' nūq̄ ab aliquo equitato ei⁹
matris. labore ul' in equitatiōe
q̄d̄ potiꝰ imo saltatione su
am r comoditatē maiorē stallo
gignat equū. eo q̄ quanto ei⁹
matris labore r cōmodi' stallio
coagitat. tanto equi mai' r cō
plectus ſpma emittet. r inde
maior equus r generosior in uēt
matris gignetur. Et est fundā
q̄ equus tali ip̄ō debet gigni q̄
vacetur ad multas herbas tē
pore conuenienti. qui sufficienter
equi matre pascente lac suo ma
tro satis prestet opportunū. r hō
ē uempe consimile iumati q̄ si
equus alia naturitate iuuenta
mutatē in maxima lucris copā
herbaſ. ei' copia carnes suas soli
diores firmo corp' membra etiā
grandiora. pregnāte nō matre
tur diu nec nimis macra existat
si medium teneat uiaſq̄. Quā
si fuit nimis pinguis interim
pinguedo ingenerata ipm filij co
artabit q̄ eidē corp' matris per
uenire matris nō possent com
modis diebus. r inde equus
efficietur nanus ul' pusillus. si
nō nimis macer existat ꝑter
nimiā macie in uentre matris
cum suo nato nō poterit esse.

cum equus masculinus ꝛ cetr
l' naturaliter possit nō cū uen
rit tpe naturali in loco mon
tuoso nascatur ꝛ saltu ul' pauo
eo q' si equus nascente loco nō
montosum ul' pauū inueniat cur
ui ungule duriores ꝛ p omia me
liores ꝑ tra assuescunt uel a
naturaliter montes ulū alliqu
um montuū ꝛ petrosū. Ex loco ā
montuoso duo illi' cruta fieri
meliora ꝑter exercitū mōtū
cundi saltus ul' decliū. Ad am
ēū ob hoc oritur potenē ad de
fensionē cruū ossa fieri grossio
ra. nec nō meri magis equi cla
sta deneq; nullaq; in suggē
te. Equus pterea magis sequat
continue p congrua pascua ꝛ er
bosa deniq; duoz annoz ꝛ nō am
plius etatē pficiat. Ad nō ampli
us dicī. eo q' equo duoz ānoū
transeuntē etatē naturaliter se
bre ad coitū. deinde si magis se
quens in antea ob delectationē
coitꝰ naturalē cum matre aut
cū aliqua sua gnīs femininī
exterioratē de leui ꝛ in aliqua
parte sui corporis facili possit
ledi. Alleuiat tamē q' si in suffica
tibz pascuis usq; ad metā tertium
ānoz equus libtatē habeat sine
societate matris ul' quālibet
sui gnīs femininī. melī' er
salubrius foret equo eo q' ca
pis iungit' contendo acer ꝛ li
bertas in equi corde ꝛ in sūbs
suis naturalē cōfluentia na
turatē ꝛ pūlē cruta suis mē
bra oīū nacular ꝛ p omnia
melioza.

D'capīe ꝛ domatiōe.

Hactenus tractatu de aīalibz
ꝛ eoꝝ natiōe ꝛ gñe
ratiōe expti ꝛ de eoꝝ nutrimēti
tate capiēe ꝛ domatiōe eisdē. Di
co g' delaqueari debz equus tā
lenitur quā suauē laqueo gnīs
soz ꝛ forma decenē de luna cōpo
situ eo q' bonus ē ad hoc ꝛ habi
lioz ꝑ mollitiē suā canabino l'
suis aliquo aequali. Preterea eq'
arcuū dēz ul' nubilo laqueari
quia si tpe sanus calidq; ex insi
cta captione nimiū laborare
lequi' possit maxime mēbroz ꝛ cor
poris lesionē. Ipō autē capio ut
dēm ē ꝛ in capite ei' posito capis
trō de canabo. ad sotietatē alie
equi domari conducat' ad locū
ubi domari debeat. ul' ut ipm
dicebo. ꝛ quia omīs animo nāli
appetit suū similē. cum aliquo
sui gnīs salubrius conducti.

D domādū in sup D'domatione.

Diligens adhibeatur custodia
uidelicet q' equus caute binis
ternis aliquot' talr q' ꝑ ī
domitatē sua a binis in ternis
aliquatenꝰ nō ledat'. ꝛ donec p
seueruit in sua feritate semp
sui simil' societatē obtineat. eo
q' eidē tuti' ꝛ securi' poīt adhēre
p manu tangendo ipm se tryp
sepe ꝛ sepius p omia leniter ꝛ
suauē. adulus nō equū in ip
sapio nullatenꝰ aerter debeat
indagare. ne forte ob ingnia
tionē ictū ul' tuberans aliqd
sibi affirmat. q; ei magna p le
uerantia lenitudinis ꝛ man
suetudinis manifestat. do nec
manuet' ꝛ domat' in ēbu
ctudē ut decet. p allionē ꝛ
ordinē tactū manuū. p ut dixi
tua q' ad placitū ei' nutū mēbra
sua tacta citra tangentē salutē
pedis sentiat ꝛ sapius ei tā do

ad modū ferrandi pedes pauc
endo. Et est faciendū q' equus p
melioꝝ ipi' laqueari ul' ornā
ri nō debet donec etatē duoꝝ ā
noꝝ tūsear co q' quāto uuior
alligatur ꝑter laborem ifluc
te ornationis tāto leni' lesio
nes aliquas in cruribꝫ acrā
talē marcē possꝫ. De custodia
acto supi' ō capitē ⁊ doctrina.
⁊ ornatē equi. cio dicendū
ē de eius custodia ⁊ doctrina. Eꝫ
igitur talis tribuat' custodia ⁊
subsequent' q' capitꝫ factum
de corio forti ⁊ humiꝫ. In pri
mis in capite equi imponat'
⁊ binis retinis deq; ꝑcepto
alligetur ꝑut supi' est expres
sū. ⁊ eius pedes anteriōes pdi
ta de lana composita uincalent'
nec nō uni pedum posteriorū
funē laneū alligando ne aūt
ur possit ullo modo. ⁊ hoc fit
ꝑ sanitate cruriū conseruāda.
Preterea locus ubi equus assi
due moratur sit aboi turpi
tudine bñ mundꝰ. in die ⁊ in
nocte ibidem fiat stratum l'
cubile de palea ⁊ feno longo
usꝫ ad genua ꝑ quietē. Sūmo
uo mane ex inde extollat'. In
sup sūmo diluculo ūgant' de
sum ⁊ crura ⁊ omā mēbra eq
dcrent' cersoio, ꝑut melius u
debitur expedire. Postea ꝑ po
tu ducatur ad aquā puro tū
pussu. Teneat' tamē equus tā i
mane quā in sero usq; ad ge
nua ul' paulo supi' circa spa
cū trū horaꝝ intus aquam
dulcem frigidā ul' marinaz
eo q' frigiditas aque dulcis l'
siccitas aque marine naturā
equi crura desiccat'. coꝝtādo hu
moꝛes ⁊ egritudines defendēt des
ad crura. Post uo reditū equi ad
stabulū nō subiungat' tectū ul'
stabulū ullo modo. donec sua
crura tergant' ⁊ desiccent' ab a
qua. qm̄ sumositas stabuli ꝑ
calditatē suā solet adducē gal
las ⁊ malos humoꝛes cruribꝫ
malefactis. Nūm uo nō est ob
liuioī tradendū undeliez q' eq'
assidue comedat tantū infra
uxta pedes anteriōes q' uix ꝑ
uendam ul' fenū ⁊ alia comedē
possit ore. eo q' uo intento opo
teat extendere collū ⁊ caput ne
cesse ꝑ comestione sūnda coo
pante natura collum ⁊ caput
efficatur grauius utilꝰ nec nō
⁊ pulcꝫ. ad uidendū. ⁊ obhoc cru
ra illi' cottidie emendare ⁊ ma
gis trapūte incarnenū cum
assiduam facat oppressionē si'
cruribꝫ anteriorib; ob comestī
onē predcām. Item comedat eq'
fenum. paleas. herbas. herbā
ordeū. auenā ⁊ spelteū ⁊ hūsmō
consimilia que sūt naturalit'
⁊ ꝑpe equoꝝ prebenda. undeliez
si uuenis ē herba ⁊ fenū cum
ordeo ⁊ aliis consilibꝫ. aut sine
ordeo sufficienē comedat. qm̄
herbe ⁊ fenū uentrem dilatant.
⁊ corꝑ. nec nō mēbra sua arteri
a ꝑter humiditatē eoꝝ natu
raliter augmētant. Si uo equus
ꝑfectus fuit ul' in cōpleta etate
deductus paleas ⁊ ordeū ul' eis
similia comedat moderate eo qđ
ꝑter siccitatē palee equus đ fa
cili nō sup fluc impinguet. Eꝫ in
cōpetentib; carnib; fortior reti
neatur. ⁊ ita potit equus salub

us ⁊ secum fatigā. Sciendū ē igit̄ q̄ equus p̄ melioꝝ nō debet esse nimis pinguis nec nimis macer de iure si medīū teneat ꝑ tenues suas uires ut ꝑdecet assumentes. qm̄ si nimis pīguis existet̄ humoꝛes superflui ꝯ motu ad cutim descendunt. ⁊ ex īde grauiꝰ egritudines uel lesiones eueniūt que adsolent ad eq̄ cutis moꝛe solito euenire. ⁊ si ꝑ tē subito aliquibꝫ laboꝛibꝫ necessitet̄ possit morbꝰ pluribꝫ fatigatus deuastari. nam eidē superflua pinguedinē nimo tenuatā tantū modo deꝑtare. Si nō fuit nimis macer ꝑpter quā maciē deficiūt ei pentrus uires nec nō ⁊ est hoꝛtibiloꝝ ⁊ turpioꝝ ad uidendū. Equus nō si fuit in cōpleta etate ꝑpinquus adultus herbis domitis uel indomitis comedat solum modo ad purgandū uterꝰ inueniꝰ tpꝰ. videlicet circa mēsis unū spaciū nō foris ad aerē si sub tecto. nec nō grosso tegmine laneo coopt̄. qm̄ herbe predicte naturaliē adsūt frigide. ⁊ nisi bñ cooptus fuit possit equus de facili ruere tpūs frigidari uel moꝛbos incurrere grauioꝛes. Cum equus nō posita uoluerit prebendam ordeo uel aliq̄ suo consimili. ordeū cū nando accaminet̄ ꝑ decentē ⁊ post modū det equo. qm̄ pulsus oꝛdei uel alicuꝰ sibi simil̄ solet equus tussim adducē. nec ē cōtrarium leue desiccat. Aqua nō ꝑ potu equi debet ee mollis ⁊ aliqūtulū salita. turbida suauiter currēs uel nichil. eo q̄ huiꝰmodi aque ad̄ ꝑpter molliciem ⁊ grossiē eaꝝdem sūt calide et grossam substanciā trahunt. Ideꝰ efficiunt̄ equoꝝ coꝛpoꝛibꝫ nutribiloꝝ ⁊ reficiētioꝝ ad plenū. Nota quare q̄ quanto aqua frigidioꝝ ⁊ uelocioꝝ tanto minus equū nutriet ⁊ reficiet. Et quia equus nisi ꝑius bibēt sufficiēter ad plenū nō possit comode carnes assumē cōtrahens. Utile satis uidet̄ abluere sepe os equi interius ⁊ fricare cū sale ⁊ uino fortissimo. qm̄ ob hoc equus libenciꝰ aquam assumit. ferrari debet equus ferris sibi ꝯtentibꝫ rotundis ad modū ungue extremitas tm̄ cutim tis ferri sit stricta ⁊ leuis. q̄ quanto leuioꝛa alleuciet. tāto agilius ⁊ suauiꝰ eleuat pedes suos. ⁊ quanto ungula equi cutim ferri uitat strictioꝛ tāto maioꝛ ⁊ forcioꝛ efficiatur ꝑ ut dicit. Cauendū ē insup equū sudatū uel superflue calefactum nō comedē aliquid uel potare do nec cooptū aliquo pāno pauliſp cum ducendo sudoꝛ ⁊ caloꝛ recesserit penitus ab eodē. Sciendū est tamē q̄ tediosa ⁊ ifrigidata equitatio sēotina minime ꝓdest equo. qm̄ ꝑpter post ea dentē labore tantus labore solito prebendet̄ ut nec nō ꝑpter nocturnū aerē quia frigidioꝛ ē diurno possit leuius frigidari. Ideo equitatio matutina ! multumode ꝛmendat̄. Et nota q̄ equus ꝑ melioꝛi amedietate uilij uñ ꝑ totū mēsē augusti tediosē equitari nō debet imo cautodiatur diligenter in lo

co tremuit z frigido. qm̃ tum ꝓ magnũ calorem. tum ꝓ imoderatã equitationẽ posſit leuit deuastari nec nõ intrinsece ꝺ̃ficcari. Similit̃ dico de mẽse tanuary qm̃ ꝓ imminẽs frigꝰ equus caleficiens uł fundens de facili frigidatur. Oportet tam equũ hiẽ ꝙ tunne coptũ linneã i tpe calido uidelicet in estate. ꝓter mnsas z alia consilia. simili in cooptam lanẽ opuneat i tpe yemali. Et nota q; ꝓ sanitate equi salubꝰ gubernãdi fleobotomet quaꝫ in ãno ꝺ̃ uena colli consueta uidelz in ueris tpe. semel in estate. semel i autupno. semel z in yeme. seml tamẽ predꝫ uarijs sufficienter minuat. Sciendũ quoq; ẽ qꝺ equus bñ z diligenꝫ custodiet. ꝑ ſupi⁹ enarratum nec nõ et moderate ut conueit equitet in sua iuuentute uł iuuenilitate ãnis ſpaũ. xx. annoꝝ ut in pluribꝰ ualidius pseueret. De doc

Ē doctrina dico ita; trina equi. subsequenẽ. In ꝓncipio doctrine uł equi morigeratoris requirit firmũ debilus z leue q; ꝓ teit iuuenum. z cũ eꝺ̃ ipoit firmũ. mors firmi aliquãtulũ mellis uł alicui⁹ dulcis liquis aliquotiẽs ꝓungatur. firmiꝫ dyt fore leue z debile. q; quanto in ꝓncipio mun⁹ malum infert in ore eꝺ̃ tanto illo in antea facilius z acceptabili⁹ sustinebit. de melle uł aliq; dulci primo in mane sic dicit potu qm̃ gustum dulcedine aliquotiẽs firmũ habeat tuy trapiet. Post quã uo firmũ sine difficultate assueſcet hinc z illinc ꝑ aliquot dies mane z sero ad manũ ducatur. Postmodum ducendo sequatur. deinde sine stapiis uł nudus sine sella z sine calcaribꝰ suauiter z leuiꝰ quã ꝑtes opte z paulatim paruo pasſu ducatur cumẽ ad dextris z sinistris sepi reuoluendo quadã cũ uerga ꝙ sum pauendo docendẽ. Et si ꝑ pedient ducatoꝝ aliquos ãnedum pedes sicut dictũ ẽ supi⁹ oñi die sumo mane uł assumo diuersis uicibꝰ ad medũ tuã ꝑ loca plana z nõ saxa equitetur. donec equitator cum quocũq; placet sine facietate coadunat. tamẽ nõ illũ spaco uni⁹ miſis uł ultra totaliter equitabit sella eꝺ̃ sine tumbu z firmitu ponat. deinꝺ cũ sella equitetur ut dixi uicibꝰ quo magis ꝑtes appinquabit. s. pedes. equitando uexptam postquã equũ suauiter ascenderit cum nõ remouet ac donec sibi pinos aptauerit ut queat sup eum. quia equus ex inde quietũ usũ assumit ob comodũ equitantis. post h̃ autẽ frigido tpe accedente modꝰ uel maneries equũ docendi predictũ taliter taliter immutet. uidelicet q; equitator faciat ꝑ sũ magis adextris quã assinistris frequenꝰ reuoluendo pedẽ habena dextra firmi ꝑ unum pollicẽ alia existente eo q; equus naturaliter ẽ pronus assinistris sibi fortiꝰ firmũ mutando pedẽ si uidebitur expedire. uel ꝑ uelle facili⁹ reuertatur. Tractare dixi equũ sepi⁹ p agrecta magis quã ꝑ alia plana loca. eo ꝙ alludendo z mõ

ticulos qui fiunt in martiis ⁊
in campis aratis more solito a
stuescit equus ⁊ instruit cotti
die crura ⁊ pedes altius ⁊ leuius
in suo gressu ducit eleuare. ⁊
hoc simulte potest fieri p loca sa
tis arenosa consimili ratione.
Vnde equū in locis predictis a
sumpto usu pedes ⁊ crura decē
poterit erigere p alia loca tutius et
salubrius erigit gressus suos. ⁊
uti in suis egressibz munit precī
pitat equitantē ul' sepīm aliq̄
tenus non offendens. Equo bñ
consueto preterea ⁊ habilit̄ tue
tare p conueniens tp̄is spacium
aduertas ut dīm est ⁊ sinistris
simili modo p plurima loca sūmo
diligentia paulatim tū in pūcta
pio in minori saltu quo potit
ut dictum ē galloperur. Cauē
dum est tamē q̄ non diu ⁊ nec
tediose galloperur. in die ne fō
te equum tedeat galloparе. ne
um pigeat in cōdē negotio ut
tuto est̄ quippe error maximū
equitanti. nam equus ob hoc d̄
leui remigradus fieri posset i pe
stex. Vnum nempe utile nō
modicum euadē q̄ equitator
tractando uel galopando uel
remouēdo equum ad cursus
in tantū trahat habenas fir
mi manibz contra dorsum ifle
xus q̄ equus plicando ul' cur
uando collum in tantū caput
inclinet ut os deferat cotidie
uetta pectus. ⁊ hoc fiat in pū
cipio paulatim post mediocrit̄
expedire. nec nō omīe studiosa
⁊ omīs cautela adhibenda ibi
dem. ⁊ hoc certe dico fore utili
⁊ salubrius equo. nec nō et sa
lubri equitanti. qm̄ equus q̄
inclinatā defert caput, p̄ q̄ d̄
sanus precurrit ⁊ collum decenter
curuatum tractādo ⁊ galoppan
do p ut exp̄ssi supīs apt̄us et
clarius respiciat gressus suos ñ
nō melius aduertis uoluntur ⁊
sinistros ⁊ facili' ad libitū reti
nent. ⁊ ut breuit̄ dicā hoc ē in
oīnibz cōmendandū. Si q̄ id q̄
de capitis continuenda scripsi p
maiori subiaceat parte freno. i
deo expedit ut affrenādi firmi
mod ⁊ manentes exp̄mat̄. Est
igitur frenū quedam forma q̄
dicatur ad buccam eo q̄ ad duas
buccas ex transuersō unā plon
gum apposita est q̄ leuius ⁊ ha
bilius equo oīnibz extat. Est
alia quedam forma freni q̄ ad
medū morsū uulgariter nuncu
patur: nomen ex opē assumēs
eo q̄ medū hīt morsū ex trāſ
uerso hīns solumū buccam
unā ⁊ aliam buptacm eius fō
nosis ⁊ torentibilioīs alio sup̄
dicto. Est preterea alia forma f
manerie dum dicti ad medi
um morsum simili supradicā.
cum fallitis cornuis sine pla
nis in morsu freni posiri ⁊ me
dū anulū fabricati q̄ est ad h̄
frenus ⁊ torentibilius aliqⁱ
p̄dcōr. Est ⁊ aliud frenū acutal
dū hīs morsū alij lōgiorem
us ad palatū equi tangendū
prodentē in morsu cui p̄mit
talle modum ⁊ oīne q̄ a
nus ⁊ seuū cōis appōit. Sut
nō alie freni forme quibz ali
q̄ puncales nonnulli equis
bentibiles aſſ[illegible] sine modo
quā pp̄ sua ſeuitē ⁊ asperitatē

premitto. Intuen igit debet
mollicies r duricies oris equi
r iuxta q' duz ul' molle os ha
buerit frenu imponatur eide
ut ad plenu sanitatem equitet
ri r deinde sicut supius enarra
ui moderate equus absq; uiole
n cursu omni die equitetur. Vn
le tamen existit no modicu ipz
p cautele puritatem frequen
equitare specialiter ubi fabri
more solito fabricit sue ubi
sic strepitus ul' tumulte. naz
ob hoc maiore audacia r secu
ritatem equus assumet nich
q; fiet pauidus strepitibz et
sonis contendo. Si uo p dca
loca rapidatur ul' paueset idz
acris uerberibz uirge ul' cal
caribus no agitatur si conueni
enti uerbere leuit blandiendo
ducatur. Si aut ymaginaret
assidue molimina r uerbera
sibi facta accidere ex strepitu
sonitu ul' tumultu r ita equs
pauidus deueniret.
Oportet tam equitante p me
diu in die equum ascendere.
r frequenter descendere suaue
r leuiter iuxta posse ut assuef
cat in ascendendo r descenden
do aliquem sup eum cum ex pe
dierit stare tam pacifice qua
quere. Hec ergo tocu q' supi
dicitur fuit obseruandu do
nec dentes equi decidi r p fie
fuerint immutati q' sit equus
quiq; annoz spacio p coplendo.
mutatis aut dentibz p ui pla
cet qm salubrius poterit sibi
te maxilla inferiori dentes q
tuoz extirpentur. duo. s. ex pi
te una r totide ex altera q sca
liones r plane a pluribz nuncu
pantur frenu morsu cotinue
asantes. r hoc pacto ut dixi
si equus duz r forte os actius
dudum obtinuit p mutante
puus eius oris uulnera aliq;
tulu solidant r postea frenum
abarras copositum qua leue
imponatur eidem. Si uo huit
os molle r teneu frenu ad bar
ram in scdo ul' tio die siue extr
pationis dentium imponat. r
ueluti predixi equitet cu cor
rigendo in refrenando modcate
tamen ut condecet galopando.
Illud quoq; q' docui si duz ha
buerit os. solidaue aliquatulu
oris uulnera p mutante. qm
carnes noue in uulnere tum
pungunt citius quam ueruste.
r no equus magis frenu time
bit. pter teneritate uulneru
sanitatem potius equitan
q' ante dixi si molle in secdo
ul' tercio die cum freno more
solito equitetur eo q' uulnera
dentiu solidantur sube frenu
r eodem assidue fuit in uul
neribz carnes callose r quasi
dure in posterum. Vn os equi ef
ficitur p omia habilius ad fre
nandu. Notandu e cu q' os
equi debet e nec nimis mol
le nec nimis duz si teneat
medium utriusq;. r h pter qd
equus no possit p fecte nec teneo
ordine affrenari nisi quatuoz
dentes sibi ut dictu est extur
pent. r in hac equus alias ua
litates consequit quas sup ml'
tocies expicata dctus ude
licet q' in predicta extirpatoe
dentu equus uendicat sibi pi

1336

gnedinem ꝛ giboſitatem corpis
qñ amittit ex inde fit debilitatꝫ
ſuperbiam uel furorẽ. poſt uõ ex
tirpationẽ dñoꝝ denciũ equus
equitetur ut dixi qñm. ad ſalꝫ
paruulos tremouendo. nec nõ
equus ſepe ꝛ ſepius obuiando
inuitando ꝛ exeundo eo q̃ aſſue
cat audiatur diſcrẽ ab eiſdẽ.
frenũ mediocriꝫ forte uel forꝫ
ĩmutando donec uidebitur ex
pedire. Cauendũ ẽ aũt q̃ imuen
to freno equo habili ꝛ decenti nl̃
lateꝝ manꝫ immutet. qm̃ pꝛ
extirpationẽ denciũ ex arbia
immutatẽ frenoꝝ ea equoꝝ aſ
ſolent leuiꝫ debilitari. ſ ubi e
quus ſe habũt put diximꝰ conueni
entẽ ad frenum totaliꝫ q̃ lõgo
ꝛ frequenti uſu artẽ ꝛ modũ
coꝛrigendi nouerit affrenandi.
ſubſequenter ipm̃ ad curren
dũ aſſuefacere oportebit. Curꝛi
tur igitur equus ſũmo mane
ſemel qualibꝫ ſeptimana ſe
mel p̃ uiam bñ planam ꝛ ali
quantulũ arenoſam area pa
ces unius miliarij. In principio
ſiũ autẽ ꝛ ex inde ſi libuerit uſq;
ad unũ miliare ꝛ ampliꝰ poꝛte
ut augmentari. Sciendũ ẽ tamẽ
q̃ equus quanto frequẽtiꝰ ꝛ mo
derate curꝛitur fiet ꝛleroꝝ et
agilioꝝ curſiu ꝓpter uſũ. Vnũ
tamẽ contrariũ ẽ uſui fre
quentato inducit q̃ equus p
inde fit de facili fugaciꝝ ꝛ ĩ
pacies ꝛ q̃nq; retrogradꝰ ſi fe
ſtinatur ad curſũ inducit er
ſue aſſuete affrenatꝫis maxi
mã partẽ poſt. Vnũ tamẽ eſt
nõ obliuiſci tenendũ q̃ pꝛq̃
equus pfecte doctus ꝛ cõſuetus
fuit affrenandi ut p̃dixi ſuppũ
equitatorẽ nõ pigꝛeat equũ fre
quentẽ facere galloppare ſalueq;
ꝛ curiẽ moderate. qm̃ longa ꝗs
deſiduũ parat equo. ꝛ que arti
ficialiꝫ duoꝝ inſtructus fu
erat de facili cognitur obliuiſci.

De cognitione ꝛ pulcritudine

Dicto de equi cuſtodia ꝛ de equi-
trina. Quarto de cognitiõe pul
critudinis corporis equi factõ
num illius ꝛ mẽbroꝝ. amodo
ẽ dicendũ. Cognoſci debet eq
pulcritudo talimodo. In primis
habeat equus corpus magnũ
ꝛ longum tꝛa tamen q̃ ſubſe
quentes mẽbra equi reſpondeãt
huic magno uel longo corpori. p
ut conueniat ordinate. Caput
equi debet eſſe gracile ſiccũ ꝛ lõ
gum conuenienter. os magnũ
ꝛ laceratũ nares magnas ꝛ mõ
latas. oculos habeat groſſos ꝛ
nõ occultos. auriculas nõ pꝛa
uas ꝛ aſpideas deferat. Colluꝫ
optineat longum ꝛ bñ gracile
uerſus caput. crines planꝫ
ꝛ planos. pectus habeat groſ
ſum ꝛ rotundum. dorſum cur
tum ꝛ planum. Lumbos totũ
dos ꝛ groſſos. coſtas groſſas ꝛ
ex ẏlea optineat ut bonum.
ſimiliter uentrẽ longitudinẽ
habeat. Anchas obtineat lõgas
ꝛ tenſas. oluñ hãt ſimiliꝫ lon
gum ꝛ amplũ. caudam uero
groſſam cum pilis ꝛ planis
annulis. Coxas dico eſſe latas ꝛ
bñ carnoſas. Gaꝛꝛetta tamen
ampla latus ꝛ ſicca. Femora cur
uas obtineat ut ceruina. Cru
ra preterea bñ ampla ꝛ piloſa
Juncturas crurũ groſſas nec

nō ꝛ sans ꝓmiques ungulā
ad similitudinem pedis. pedes nō hñt ungulas oprimeas
amplas duras ꝛ cornutas, ꝙ
ut decet. Equus nō dicor si
parte posteriori quam anteri
ri aliquantulum ucliu cernimus. collum tamē decenter ele
uatum. uidelicet colli grossi
cies curta pectus. ꝛ qui recte
ingnur uolūcēt equi pulcrum
dinē intuen oportebit p̄ sicut
ta mēbra tam altitudinis eq
quam longitudinis ordinate
ꝛ proportionabiliter cōmagnitu
De pilo tamē equi qui diuersi
diuersa sentiunt talem dicere
nō oportet. Secūm me tamen
dico q̄ pilus qui dicitur bai
ꝛ sorinalbus obscurus super
oīnibus est laudand⁹. Pretea
dico q̄ nimis foret ad lōgi
ficationē illius uel mēbroꝝ au
liber uideri. Iliam caulim q̄a
se liquet cī aut liber q̄ pos
risse dicē preter mutō. Secūs
ē cōiunct q̄ pulcrum fuerit
tum equi uetaca ꝛ apta dig
sa poterit eidem macie imminente quam pinguedinem
diuitē. q̄n p̄ macie pos⁹ q̄
ē pinguedinem pulcritudo
mēbroꝝ ꝛ facti oīs equi p̄cr
tus demonstratur. De unū
sis equi unfirmitatibz ꝛ eius
naturalibus lesionibus.

Equus ꝛ pulcritudine
mēbroꝝ ꝛ sanitate equi dui
dicitur. Sanitatis equi dui
dicitur. Sanitatis equi dui
dicitur. Sanitatis

puenientib; eorum ex quib; l' matrix exhibita hūmib; ē-enda ē quedam mollis inflatio p augmentudinē oui aut ampli' sine numus que tam exterius p̄ter quam interius nascitur in gutteris. Galla uō quedam tumefactio mollis ad modū uesice magna ad uelut galla uel nucellana aut nuce. quādo q̄ plus uel minus que circa iunctuns crurium iuxta inguinalas generantur ex q̄r̄ recipiens suū nomen.

Dico supius de defectib; naturalib; ul' augmentōib; ul' egritudinib; naturalit̄ accidentib; ul' lesioib; est dicendum. primo igitur quidē infirmitatis uel lesionis uocabulū secūm me. Sedō quid sint quelibet lesiones. et infirmitates. quomodo cognoscantur. unde egritudines preuiere equis. pueniant accidentaliter ul' casualit̄. Tertio de medicinis cunctis infirmitatib; ul' lesionib; adūsantib; est videndum. diligentissime. ūn in primis uocabulor capitula oīū egritudinū sine lesionū secūm me incipiunt. Capitula uocabulor īfirmitatum equor.

De uerme. capitulo .j.
De uerme uolatilo. .ij.
De antrace. .iij.
De thangulione. iij.
De uiuulis. v.
De dolore ex superfluo sāguīe. vj.
De dolore ex uentositate. vij.
De dolore ex īflua cholē. viij.
De eto. ex debita īpressura. ix.
De īflatione uesice. x.
De infundibulo. xi.
De pulsino. xij.
De fistula. xiij.
De sal'mato l' obstructo intestino. xiij.
De arteria. xv.
De amota. xvj.
De frigidato. xvij.
De īfirmitatib; oculor. xviij.
De egritudinib; nar̄ es. xix.
De lesione lingue. xx.
De oīb; lesionib; tergi. xxi.
De uentre. xxij.
De pulmone tergi. xxiij.
De spallanis. xxiiij.
De barul' ul' carbūcul'. xxv.
De scabie z pruritu euenientib; ad collum z ad trunc̄itatē. xxvj.
De malferrum in lumb'. xxvij.
De lesione anche. xxviij.
De lesione spatule. xxix.
De lesione talis. xxx.
De aggrauatiōe pedis. xxxi.
De lesionib; crurū. xxxij.
De gamba in gamba. xxxiij.
De spinaneis. xxxiiij.
De curua. xxxv.
De spinula. xxxvi.
De supposlib;. xxxvij.
De ac̄sice ul' accino. xxxviij.
De gallis. xxxix.
De grappis. xl.
De carpitus. xlj.
De stortalgatura. xlij.
De oīb; īfirmitatib; crū xliij.
De furma. xliiij.
De spina ul' trunco ligni usq; ad crura. xlv.
De carpitura tūsūla. xlvj.
De cranco. xlvij.
De fistula. xlviij.
De malo pisonese. xlix.
De sita. l.
De oīb; lesionib; angulay. lj.
De supposta in curua lij.

De ĩclauatis q̃ tãgit uellũ. lvij.
De ĩclauaturis que ñ tãgit. lvij.
De iclauaturis q̃ rupũt carnez
mẽ coronã ⁊ ũgulam lv.
De fici subter solã pedis. lvj.
De spũcatiũs ungulaz. lvij.
De dissolatiũs ungulaz. lvij.
De mutatõibz ungulaz. lix.

Accidentalis igitur infirmitaz
ẽ q̃ uulgariter dr ũmis ĩapiens
in equi pectore ul' int' coxas
circa testiculos deinde ad cru
ra descendens eisdem inflacz
ones adducens crura naturali
uulnũbz uulneratõ ũmis ex
materia creatur humoribz ca
lidis supfluis longo tpr congregatis. ⁊ conũsis postmodũ
ad quandã glandulã quã hñt
singuli equi in pectore circus
corde. nec non in coxis circa te
sticulos ꝓter aliquẽ dolorem
aliq ibi accidentaliter uenientez
concurrunt ibidẽ undiq; spũ
⁊ humores cum onẽ sibi ap
petat suũ simile. Vñ conũsis
de more humoribz ad dolorẽ
illa glandula ꝓtumefact. et
q̃q; ex inde uenient ad pectus
⁊ crura. ⁊ curibz tumefactis
post modũ opta humores!
carnes ⁊ corium in curibus
rumpe facientes sibimas et
foramina plima ad putredi
nẽ emittendã. cui nisi cur'
decentibz occurratur. paucis
tpr̃am humiditatẽ corpus
ul' hũores emittere cogitur
p curũ uulnã plubata. De
Curatiua infirmitatez. Vermi.
ũmis predicti. Prtica curas
⁊ medicinas congruas edoce
bo. Cũ cum uidetur in equi
pectore ul' in coxis iuxta testi
culos glandula quã predicti
tumefieri uel plus solito aug
mentari stratim equus de con
sueta uena colli iuxta caput ⁊
consuetis uenis in utraq; pte
corporis ul' coxaz usq; q' ad
debilitatẽ corporis minuatur
ut euacuent' humores supflui
decenter. deinde ponantur de
centes setones sub pectore ul'
in coxis humore assẽ assidue
adhereantes. ꝓter arbitrã ⁊ con
gruam exagitationẽ setonũ
uam exeundi ꝓparatiõ ad
dolorẽ glandule humoribz in
concursis. ⁊ quia p loca uolen
cia pfluunt spẽ ⁊ humores. si
g' locus setonum uehementer
dolet ⁊ putatur decentẽ setonib'
agitatis more solito p cõtrac
tionẽ setonũ humores ibidẽ
concurrunt uel' quam maxi
mum penitus demutando ⁊ ita
humores predicti ulceratiõnẽ
si ad crura descendẽ nec eaz
putrefactionẽ deducẽ. pur su
pfluus enarratiõ. Sciendũ ẽ tñ
q' setones agitari nõ debent
nisi duoz diez spacio transeun
te. Postea uõ mane ⁊ sero ĩ tã
tum continue agitentur q̃d
duo iuuenes uicẽ qualiter
fatigent' equo pr̃ paruo pul
su nõ modicũ equitando. demũ
equus nõ cessẽ die quolibz fa
tigari. cauendo cum ne herbis comedat ⁊ de alio purum
comedat solũmodo p uiribus
assumendis nec nõ p quietis
locis frigidis assidue conten
do. Si uero glandula illa uel
uermis ꝓ setones ⁊ minutiõz

sanguinis vl' predicti alia ñ de
cerfentur si superhabunder hñoz
superfluetibias tumefientes. ſc
ille glandule vl' vmis tali in q
libuerit extrahantur. q' sepe p
longum corio ꝛ carnibꝫ usq;
ad inuentionē vmis vl' glan
dule de qua dixi ferro deposito
ille glandule ungula tantum
excarnēt ipas manibꝫ extrin
secus extirpando. put melius
videbitur expedire. nec ō pdō
vme ibidē aliquid remanente.
ꝛ deinde uerme vl' glandula ra
diatus extirpatus. stuppa mun
da in albugine ou sufficienter
infusa vulnꝰ totaliē implentur
sint vulnere ne post modū stu
pa possit vllatenus exire. Si
vulnus nō sit in pectore ꝓpē
uentum fugetur decenē pecia li
nea vl' lanea ante pectus. ꝛ de
inde vulnus usq; ad tuā diez
mutari nō debet. In antea tam
bis in die mutetur stuppa ma
defacta in oleo in ou albugiē
agitato vulnꝰ prius tepido ca
lido abluendo ꝛ tali utatur cura
cura nouem diez spacio tūsceꝫ
te. postea abluatur vulnus bi
in die vino aliquatulū repfō
ꝛ intro nutretur in vulnere ſ
stuppa in pulvere involuta. Q'
pulvis subscripto modo efficaꝫ
de calce viua ꝛ melle. nō liceꝫ
accipiat calx viua ꝛ totidē de
melle liquido ꝛ cōphendantur
in simul in tantū unū cū alio
agitando q' fieri possit ex ñ
quedam placentula. ꝛ tal' pla
centula incendat in igne i tā
tum donec ex ea efficiant car
bones de quibꝫ postea fiat pul
vis. ꝛ predō utatur pulvē dom
vulnus decenē fuerit solidatū.
seruis; nichilominꝰ merꝰ agi
tans nec nō equo cottidie fati
gato ut supius est expssum. Illō
tamē q' equus equitari nō debet
usq; ad diem tuū. postquā ver
mis fuit extirpatus. deinde nō
ut dixi diu ꝛ sine modo die quo
libet equitetur. Sz ad hoc ut dēs
vermis salubꝰ destruatē aurā
salubrioꝝ subscribam. vidlicz
q' sepe corio p longum ꝛ carnib
usq; ad inuentionē vmuꝫ p ut
dixi. vsalgar pulvizatū decēt
tuū carnoz ponde ꝛ ampli' fz
magis ꝛ min' supaspgatur se
mel solūm vmi predō. posito pe
modum lombiē ꝛ sino in ore
vulneris ne vsalgar possit ex
inde auulnere exire ullo modo
de quo contra nouē diez spacio
vmis cōsodiatur molenter. Cor
roso morbo preterea radiatus
vl' destructo aura utatur com
die quam in exercitatione vmi
um supius iam predixi. Si nō
p predis omib; humores resti
gi vl' siccari nō possent. qm ad
crura foramina velud vesice
purue aut vlcera faciem. nec
statim ferro vtundo in capite
illa vlcera vl' vesice fundituꝫ
deaquant prius equendo ma
gistram venā pectoris ex tā
uerso que tendit ad lev vmis
infern usq; ad pedem. postea nō
deceris foraminib; crurū pi
dixi supaspgat in vlceribꝫ calx
viua bis in die solūm. sequa
ta prius cetera foraminis ibi
facta. Et nota q' si ex vme re
manente cuis inflatum talē

subuenatur manere. uidlicz
q' fiat si accipiantur ẏ fluōies
que sanguinige dicunt & ponā
tur circum circa inflationes cu
ruum abuso puus uniuersa
liter loco tumefactionis predē
ul' abuso uniuersaliter toto cu
re. & deinde abstracto sanguie
cum sanguisugis quantū ex
re potest emplastretur totum
crus cum aceto & aceto albo ī
simul agitatis ul' cetera ī
aliqua frigidissima aqua diu
mane & sero. & hoc fiat cotidi
e donec crura gracilia redigā
tur. De uermē uolatulo.

Quandoq; tamē accidit q' cor
ruptione uermis predicti effici
untur in corpore equi plures
ulcera & diuīa similiter in capi
te equi multimoda ulcera si
unt inflationes in equo capite
adducentes p nares equi hu
mores uelut aquam emittē
tes. & hic uermis uul
gariter dicitur uolatilus. Re

Contra uermē uolā medīz.
tilem ad caput equi descendē
tes ibidē humores corrupti
more soluto congregationem
facientes. Talimodo hūores
a capite subtrahantur extēi
us delicet q' de consuetis ueis
si . ympor sufficiēti fi
gatur minutatur deinde fe
nes decentes sub eo figantur
supponatur de exagitationes
fetonū. de consuetis. & equus
nō. nec nō de usu loci frigidi
fiat p omnia ut de alio uermē
supius enarratum. Si uō uola
tilus uermis in camera ueh
catur. q' supius de more acci

dit fiat uelut in suo loco de
materia infra docebo. De ann
Subsequenter quō cor.
ulla glandula uermis dicta q
exit in equo pectore iuxta or
in tantum auriculare aliquādo
augmentatur ꝑter humore
ibidem concurrentes ut dixi supius & modo aliquo ꝑ cura nō
spurios q' tumefactio ul' aug
mentatio glandule sibimet re
diguntur in apostemate. & q.
satis intima cordi existit ei
dem continue adūsanguar ī
uenit cum eius ab apostemate
predicto facilius posse ledi. & ī
infirmitas dī annexa. & cōti
nuē subsequē Remedium. cu
rucis contra infirmitatē ānexus que fit ex augmentatiōe
subita glandule ꝑut supius
est expressum q' statim cum
undetur ulla glandula cum
more subito augmentari ul' plus
more soluto ingrossari. sīmo
do qualiby apectore cum feb
nancia extirpē. talis tamē fi
at extirpatio uelut in extir
patione uermiū ꝑ scriptum
est. Ex qua ī infirmitas siue
apostema satis ꝓpinqua cor
di existit debz cautissime et
cum magna diligencia extir
pari. Si uō in extirpatiōe uel
carnatiōe eius dē uena aliq
in sanguinē rumpatur. nec
statim capita & stricta manibz
fortes stringatur alligetur. Si
uō ꝑ habundanciā sanguīs
uena capi nō possit inuoluat
tamē in mulnē mediante sub
stancia ad sanguinē multiplicē
restringendū. & copiatur u

debuer tous vne pirus. vena
pars sit abo epatis publiqu
tus in simul uelut vocat cum
sufficacem albugine ou aggr
tentur z minuicantur primo
dum cum pus leporis sufficia
entabus. z deinde intromittat
habundant in mulne videlic
sup uena. Ad iõe gutturis nalz
cum calce tritum z grauis i
uaz maturaz. Ad iõe nalz fl
cis equini recens mixti cũ
z acero fortissimo agit
tatum. Et nota q predõe me
diante ad sanguinẽ restrigẽ
dum usq; ad diem cras ul fz
nõ debent mulne removeri. z
deinde curetur mulnus sicut
de ũme supius continet. pre
terea de scrotibz. de comestiõe
de equitatu z de loco frigido q
bus nullo modo contatur. De
Vne z alie aliqe strangulione.
glandule contra caput cuiz
equi existentes. quaz aliqe
sub gutture equi iacent que
inflant ul accidentaliẽ augm
mentant pp humores capitis
equi frigidan ad dãs glãdu
las a capite descendentes ex
grossitie ul inflatione quaz
totum inflatur guttur ex cai
us. Vnde equus put conuenit
uix potuit extirpare. z h egr
tudo vulgo dr strangulionus.
Cuius morbum Remedium.
strangulionis talem medicinã
suppone. q cum ille glãdule
quas predixi uidentur sb gut
ture equi subito crescere ul pl
more solito augmentari. statim
scrotes recentes sub equi gut
ture imponant ducendo eosdẽ
mane z vero sufficienter p ne me
dius mdebit expedire. Imprim
precepta in equi capite tanta c
operta augendo quam plurimi
totum guttur quã plures bu
tyro z specialr lotus strangulion
proprime nec nõ loco calido co
utatur assione. Si vo glãdule
ille pp exagitationẽ vel minu
frequenter put conuenit nõ de
crescant ad modum vnus pẽ
mis extirpent. z cruentis radi
atis mulnr curetur cõgrue ue
lut vulnr vnũ q pdixi. ul de
pulueri velalgans possit ille
glandule extirpari ul destru
modo q supr enarraui. Sacdõ
quaq; q pulus velalgans in q
cũq; calone carnũ ul ruptura
supposita fuit moderate car
nes corrodit z destruit ne igs.
In appositõe vo velalgans dili
gens adhibeatur cautela. Cum
si moderate fit appositio velal
gans imoderate z mirabiliter car
nes rodit. De vvulis.
Vne z alie glandule que iacẽt
inter collum z caput equi inde
liter sub utraq; parte maxil
lay que simulr augmentantur
ex tumoratis capitis undẽ
in meatq; gutturis taliter co
arctatus q pay potest equus
pacens comedere ul potare ñ
etiam aspirare. Itaq; nõ sub
uenitur acem inflant claudẽ
arctatus gutturis pacentis
q vvulas vulgariter nũcupãt.
p eas enim pacens cognat p
ria in tã g pacendo caput hinc
z illinc taliter q vix aur nũq
exgitat. Remedium.
Cuius vvulas supradictas

tale prebeo medicamen q̃ ino
tinenti cum tudentur tumule
antedẽ tumefiĕ subito duo
ul' amplus sine minus feruo
decenter calido cuspideo stanz
fundatus decquantur ul' lan
cea acuta fundatus incidantũ.
Aut q̃ melius modo expresso
supius de ume cande penitus
extrahantur tam ex una par
te maxillaz quam ex alia si i
uidebitur expedire. z extirpa
tis exterius uulnera uulnez
uelum de ume supius dicta usq;
ad consideratiõe carniũ me
diantur. De supfluitate san
guinis ex dolore.

Egritudo que intra cor equi ac
cidentaliter generatur adduc
ens intra corpus equi dolo
res z tumores multimodas
z diuisas que accidit equo ex
supfluitate corrupti sanguis
inter uenas inclusi. z hic do
lor ex supfluitate sanguinis de
qui nõ ducat inflationes illo
z ul' corpus pacens. sz eq
uene solum modo tumefiũt
nec nõ cogit eundẽ eicẽ sepi
se in terram. Remedium:-

Contra dolorem que fit ex sup
fluitate sanguinis ul' humo
rum adhibeo tales curas q̃ ei
equus uidebitur dolere intrã
secus incessanter absq; tume
factione aliqua illoz sepius
illo respiciens circũsq; tunc
auena angulata que sic uul
gariter nũcupat' uidebeet pe
angulam ab utraq; parte usq;
q̃ ad debilitatẽ corpus minu
atur. deinde ducatur ad manũ
parum passo paulatim nõ co
medente pacente aliqua ul
lo modo nec bibente donec do
lor predictus eũ ex toto dimi
serit. De dolore ex uentositate.

Jt preterea dolor infra corpus
equi euenies ex uentositate
p corporis poros intrante i uen
trem ul' corpus equi calefiũ
supflue ul' sudatum adducẽs
assidue illoz q̃z z corporis tu
mefactiones inmensas unde
equus affligitur uehemẽ
z hic dolor dicat̃ ex uentositate.

Contra quẽ dolo Remedium.

Item tale remedũ potest exhi
beri. Accipiatur canolus unus
de cauda grossiori qui potest ẽ
ueiri ad longitudinẽ palmi u
nius inter anum pacentis i
unctus prius oleo imponatũ
maiore parte canuli possit ab
ano exire. de inde stratim cum
festinancia equitetur eundẽ
tractãdo usus loca montuosa.
coopti decenẽ fricatis prius
illis poptume cum manibus
oleo madefactis. z sic pacens
tractãdo calefiet pur dicti nec
uõ p canolũ existentẽ in ani
uentositatẽ assumptã muen
tre necessaiõ expellit exteriũ
deinde danda sunt eidẽ calida
p comestione. z calid in potu bi
bitur aquã decoctã cũ camino ce
reuculi feminine in bona quãti
tate. deinõ aqua aliquãtulũz
frigidata cum pauca farinã i
tritica in miscetur decenẽ tẽ
dui pacens fiaat q̃ huiũmodi
aquam bibat similit cõedat
calida uelud fenũ nec nõ locũ
calidum in nocte habeat p q̃
te. z talit utatur cura donec eq̃

piacens liberetur a dolore. De dolore ex superflua comestione.

Fit alius dolor cui coequi ex superflua comestione ordei uel alicui alii sui similis non digesti. et intestinum et stomachum tumefaciens equo tumefactiones durissimas illos affligens continue in tanto dolore patiatur q' uix possit rectus stare supra pedes; quin cogatur in terra iacere continue pre dolore. qui dolor fit ex comestione ordei tumefacti in intestino. Remedium.

Omnia quem tale remedium imputatur. accipiat malua. branca ursina. pulegium. mercurialis. uiolaria equali quantitate et decoquantur in quodam uase aduicem. et in tali decoctione dissoluatur de melle in bona quantitate tantundem de sale et oleo. ut non immisceatur ibidem de furfure trita semper insimul omnia agitando. et deinde aqua decoctionis ponatur decenter calida in quodam uitriculo canolato de canda uel de aliquo congrue gressum et longum decenter buttez ad modum clestens. et per illum mentum illo deca aqua in uentrem piacentis per annum postmodum immittatur: ita tamen q' quin immittatur talis aqua equus posterius quam anterior alacris sanus existat ut aqua emissa per uentrem uniuersaliter discurrere possit. statim uo emissa aqua in uentrem anus stuppa uel pannis oppletur ut aqua in possit exire ullo modo in medium hucusque imponentes. postea autem ligno torundo et bene polito uentrem piacentis bene ducatim aduob; horib; uno uidelicet ex una parte et altero ex altera existente inpientib; ab anteriori parte usq; ad posteriorem ducendo lignum predictum uersus uentrem uniuersaliter imprimendo uentrem prius sufficienter uncto uniuersaliter oleo calefacto. Postquam autem uentrem fuerit bene ductum et decenter fricatum deoppilato ano in tantum piacens parum passus uersus loca montuosa equitet donec egerat uel emittat per anum omnia que in uentre eiusdem tam immissa fuerant et de alijs magnam partem et sic dolor cessabit uisitanter quin cessante ea cessat effectus.

De dolore ex superflua retentione urine.

Quidam alius dolor accidit in equo corpore extrinsecus ex indebita retentione urine uesicam inflantis inferens equo tortiones et dolores multimodos incessanter siue tumefactione tam aliquibus. adducat uo ante locum iuxta equum parum inflationem et ipse cogit ylia satis ducere paciente. qui dolor ex retentione superflua dicitur. Remedium.

Omnia quem precia experto fiunt quam pluries remedia infrascripta uidelicet accipiat senacene crutama. pulegium. radices spuragi. quantum equali. et simul bulliant et decoctis decenter ex quadam fascia ampla congrue ponant ante loca iuxta calida copetenter iuncta dicta fascia supra dorsum pro ut melius expedire uidebitur. et hoc fiat quam sepius poterit. Illo

rem cum fugido fiat calidū
facendo & ibidem teneat per nōdū
ad tē ualet sanis si uirga pu-
cinus manibz unctis oleo extra
hatur & posti modū fiat oleo
repido exprimere. deinde teneāt
aliquantulū pipis cum oleo
mittat foramē unge auricularī
digito impinatur. Ad idem ad
huc q̄ melius est ualent tunice
acetis & paulū accti cū oleo ex
calidi pueri in ore foramen fūi
unctantur. Ad idem fit pacis
liber cum quodam uūcto per
stabulum diuertatur. abuere
mirabiliter operatur. de q̄ pa-
ciens necē pocabitur. Ad uri-
nam. Et nota q̄ ultimū remedium de unūto q̄ diu ostra do-
lores singulos suprados uti-
le reputat. qm uolumus cor-
naturā naturaliū uolerat ex o
fectat. De inflatione testiculoz

Ceq; preterea quedam infirmi-
tas equi testiculos tumefacē
tuuo modo que accidit eī eq̄
herbas comedit in ueris tpe
specialē. Qm̄ nī ꝓpter uitidi-
tatē herbaz tum ꝓpter temp
humidū humores concurrūt
de leui. ad infima loca spūgūt
uñ equus putatur uehemēt
Et qm̄ acci q̄ ex tumio uel ī
modicato labore ul' sup fluo
honere intestina cadūt in os-
seum tumpencia illā pellicla;
que est mater intestina & testi-
culos equi de quo simile modo
testiculi tumefiūt & equo lā-
guidiosum exhibit. Remedū.

Ubz talibz remedus assolet
subuenīr. Accipiat̄ undelucta
cetum fortissimū & carta & agit
tetur insimul ut fiant uelū
pasta & misceatur de sale bene
trito ibidem & de tali postea uol
uantur testiculi equi patiēs.
sepe uoluendo candē. Ad idē
uālz sanis si patiens teneat̄ ma
ue & lesu p cōtinens spaciū
in aqua frigida & uelocissima &
ta tam q̄ aqua ad pleniū ue
niculi mādefiunt. Si accidat
q̄ equus nō posit remittere ui
gam fiat hec. pungatur cum
acu spolium uirge & ponat̄ su
per aperiatur de melle & oleo & sale
& myrrham imponant̄ cum una
penna linea supra groppā eq
& deinde diuertat̄ in aqua ma
rina. aut dulci usq; ad uenaz
& sic liberabit̄. Ad idem ualent
sale excoriate & būi decoctū cum
axungia nouia porcina & supp
sitū decies unū salis p inflati
onē. Si nō tumefacto testiculo
& fiat pp casum intestinoz in
osseum castretur equus pace
ex tuo. & excacto leso testiculo
ul' duobz statim intestina ad
locum suum intro mittant̄
& postea decocta consuat̄ illa
ruptura decenter & curetur in an
tea uulnus pue curatur uul
nus burse testiculoz equi ca
strati ut in pluribz nō tal' rup
tura pellicule suprados que fi

Est & alia equi De equo infuso.
infirmitas que accidit ex co
mestione & potatōe sup fluā.
& qm̄ ex īmoderato labore. q̄
nī sup fluitatē sue comestoī
humores & sanguis sup fluo &
augmentāt̄. & ita p cruā equi
spunguntē. uñ detinēr & ipedit

gressus equi ꝛ pulcras cognitur
er inde claudicare ꝛ ex uno pe
r ul' duobꝫ aut singulis pedib⁹
cognoscat nec nō in suis equi
filiꝫ cruta grauissime remouet
ex humoratio labore quēq; acci
dit put dixi. Cum humores sup
flui uel sanguis p ferunt ad cru
ta infimis ex nimio equitatu
qui humores de facili discur
runt ad pedes ul' ad ungulas ꝛ
pulcras nisi habeat remediū
nec auxiliū opportunū. ꝛ quēq;
fit dicta infirmitas cū aliquā
predōr dolor equū cohercet ꝛ
tantū q' ex nimia fatigatē ul'
uocatione aut calefactē dolō
humores p nebulā leuiter dis
soluunt. ad crura postmodū
descendentes. ꝛ h infirmitas ī
fusus ul' infusio nuncupatur.

Contra quā infir Remedium.
mitatē talis subuentio prele
catur. uidelicet si equus pigui
fuerit ꝛ etatis pfecte stati cib⁹
potus p uelle primitus pleni
tur. postea de ambobꝫ simpli
bꝫ ꝛ singulis cruribꝫ de uenis
solitis usq; q' ad debilitatem
corporis minuat. humores ꝑ
motos descendentes ad crura
penitus depellendo. deinde in
aqua frigida curriculo uel oct
uisq; ad uentē placens tota
liter imponat ꝛ in aqua sub
assidue teneatur ꝑ uicibꝫ bi
bente ꝛ deinceps nec aliquod ꝑ
medente donec ex toto fuerit
liberatus. Si nō uoleis ul' ma
cer fuerit nō decet ut dixi supi
fibi potus. Et nox cum fuerit
alte in aere frigido alligetur.
q' collum ꝛ caput cognitur ex
tendere ad fines aeris quantum
potest. Deinde mundi lapides
ad modū pugilli grossi sub fa
cultē nō equi pedibꝫ supponat
uelut si fieret cubile ul' stratū
Cum ex assidua oppressione lapidū
comedor pedes ꝛ crura assidue
sunt in motu. Vnde ex assiduo
motu uenarū cruris ꝑ
hūores ibidem concursos sua
expellit grauedine. Sta tamē
q' sup suos assidue premat pe
des eundē pīne linteo in aqua
infuso primitus coopte cau
do ipm q' nō comedat neq; bi
bat nec ad solem ullo modo
pingat. ꝛ dū cura uratur ad
stabulum penitus uodigat. ꝛ no
ta q' predicta infirmitas uel
infusio nō nocet equis iuuenē
bꝫ imo ꝓdest. Cum ob hoc ꝑ
humores conuersos ad crura
ubiq; ingrossantur. si cū aliqua
puncalis dē infirmitate as
solet aduer subuenire. Vt cū
ordeo in aqua decocto in pecto
sanis calido posito ꝛ ligato post
modū equi pedibꝫ quatuor de
ferratis nec nō equo ordeum
ad libitum comedente. D'pul
Fit ꝛ alia infirmitas acci sino.
dentalitē equo aduenies cir
pulmonē oppilans foeamina
aspirationis pulmonis interse
q ꝓter quam equus uix pōt
flatum emittere, put decet. si
fit eidem quedā narū con
tinua magna sufflatio ꝛ crebra
pulsatio thoꝝ que de leui acci
dit pingui equo ex impetu
ni laboris subito interuenti
qñ arterie pulmonis equi in
parte aliqua oppilantē contra

pulmonē ex pinguedine liquefacta ꝛ h egritudo pulsuum nullatenus appellatur. Remedū.

Contra infirmitatē equi pulsuū tale remedium impetrat: Reuocatur in primis .v. calida ad liquefaciendā substanciā pīguedinis coagulatam intus pulmonis meatus, per quos pīa ē expīlium fiat potio calida de substantijs. Accipiant .v. gariofolos. nuces muscatas. gingb. galanga. anamomo. omnū ēqlī ponderis. clarificata. mucerā. aminū semē fenculi. ui maioꝛ quantitate alius superadās. ꝛ pulueꝛizatis his omnibus ꝛ decentē cū vino tepido alio agitando cum aliq congrua quantitate distemperentur omnia insimul agitando de uitellis ouoꝛ quātū fuerit tota alia potio infundatur ibidem ꝛ exagitetur postea omnia insimul condeantē tantum q̄ potero tantum sit liquida q̄ de leui deglutiri valeat. que potio imposita post modum in quodam decliui coꝛnu pleno bis ul ter equo tenēte caput artificialiter ꝛ os altius apertū uersus aerem sinistro in palatum guttū infundatur ita q̄ ipm bñ ꝛ decenter deglutiat capite equi suspenso unius hore spacio tantum deinde ducatur ad manū uel parū passu equitū paulisp ut in corpore dicā potio decentē in uentre equi ne tantam euomēs p os possit nō multū bibente nec aliquid cōmedente p diem unū ꝛ noctem ne cocasione cibi ꝛ potus impediat dicā potio suū effectum debite opāri. Secūdo die herbas uirides uel caulinas, frondes aut salicis siue uiticis alia ut frigiditate herbaꝝ calor potionis aliquid minuatur. ꝛ temperetur si precedēs infirmitas uiridis fuit ul mo derna cura amabiliter prebeatur. Si uō antiquata q̄ incurabilis ēe uidetur tam aliq remediū inuenitur. .v. q̄ utraq; ylia ab alijs lineis una sup aliam ab utraq; latere decoquatur ut ex ardatione ignis illoꝛ pulsatio minuatur nec nō ꝛ nares p lōgum decenter sanabit̄ qm̄ ipse uinis trahit ad se aerem et remittit. De equo infustato.

Est ꝛ alia egritudo faciens p mēbra eiusdem ꝛ q̄nq; pus tumoꝛi addūcens in corpore pacientis ita q̄ eorum extentatum siue extensū inter tamē obtinet q̄ uix eorum pacientis potest capi digitis siue stringi nec ē, in suo egressu uelut infundit videtur multoties impedire ꝛ q̄nq; oculos lacrimari. q̄ accidit cum equus fatigatus uel sudatus siue calefactus fuerit ꝛ post modum in loco frigido positus uel uentoso. q̄n p poros aperti ex calefactione de more uenit corpus ꝛ equi membꝛa subitare ꝛ ita tam neruoꝛ attractio q̄ languoꝛ membꝛoꝛ detinēt ꝛ impediunt gressus equi ꝛ hec dr̄ vulgari uocabulo infustatus.

Vi tali remedio Remedium.

por subueniꝛ p ut multotiens phabilit sum exptus. primo inducat pacēs in locō cibi

ponatur deinde aliquot uiui
lapides fiant calidissimi p ut
possit. & sub equi uentre suppo
nantur in terra assumpto prius
lanc pinde gibr equi longitu
dine & latitudine supante. & q
a duobz hominibus .v. uno ex
una parte & alius ab altera te
neatur ita q medium pinde eq.
ridcat sup tergum & postmo
dum paulatim & sepius aqua
fons calida dcis lapidibz aspe
gatur. & in tantum illa fumositas
equi corpus preoccupet & obscu
ret donec corpus & membra rodi
gant mulcer in sudore subse
quente equum cum ad dictum pu
nolancq. put melius poterit i
uoluendo poptime angulenti
tam diu q sudor ab equi corpe
sit remotus. Sudore remoto
bnatuo ondentur calido arsuto
cum ul oleo ul alio liquido ue
nosis sepe in die singula equi
anima fricetur ul fiat decocto
pulce frumta arestay alcanne
tis & malua. & cum eade decoc
tione tantum calida quantu
poterit sustinere crura & spalle

sepe mulcr madefiant
quo in tantum alaw calido ul
tamen no amoto nec no sep
p ura calidis contendo donec
ad statum pulsuum redigat.

Fit & alia infir d'Salmato.
mitas uncrosa equi delicias
& corpus macrians nec n ole
facions sterous equi uclum q
cus hois & ullo magis q acci
dit equo ex macie diuturna
& ex comestione cuiusdam parua
quantitate largita nec no ex
corpous carbu calefactus per
pir. Vnde equus de leui ip igitu
ri no pot nec & carnes assumc
competentes. & h infirmitas scal
matus uulgarr appellatur.

Qui requirenda sr Remedium.
humida & danda frigida tem
pre ad expellendam siccitatem
intestinoz & uentris diuitus in
arcenta & ad humectandum
corpus mulcr pacientis fiat
igitur decocto de subscriptis.
& capiatur herba uiolaria. pul
taria. branca ursina. scarola.
malua ana. & simul decoquant
immixto prius cum predictis
herbis omnibz de furfure ordei
competenter & decoctis decenter cole
atur & infimul p quandam pteam
decenter. Postea no in aqua de
cocionis predicte. butirum in
bona quantitate & de cassia fistu
la tandem dissoluatur. Deinde
in tantum pat calida dca decocto
immittatur cum instrumento f
supius enarrato. & fiat p ora
uelum in dolcus capitulo est
expressum. excepto q ipm aq
immissa teneatur in equi uen
tre qua diu poterit tenere sine gm
intestina & uenter pacientis
potius humectat. Fiat pasta
de uitellis ouoz & mixto oleo
violar cum bono uino albo a
gutturis decenter & positis post
modum in cornu bouino bis &
ter pleno detur pacienti bibe
p ur de pulsuo supius conti
netur. Ad idem alia cura valet
v. q pacions equus solus i
quodam stabulo imponatur
& p duos dies ul turs ul plus
nichil comedat neq bibat pr
hoc detur ei de comedere lar

precium. ad blandum uelimus aqua tum, prer hirtum diu fenú. tum, prer lardous fabi dinem. de fich comedet libet. 7 comestus laudabiliter supra uias sine per sine multum uetur pacienti bibere aliquam aquam tepidam uelle imittendo ibidem primus farinam ordeacam aspectemur. deinde equitet paulisp donec uentú equalit de comestus. Postquá nó pacens uentrem 7 intestina post modum euacuauerit. 7 uentú ex aliquo predicto medicatis 7 in statum indigtis prius tritura comedat frumentú bú mundum cum aliquá tulp salis ocetum 7 ad solem 7 nó alibi bene posita desiccatum. in quantitate. v. trú. grúmel lar 7 sotiz mane qualibz bis i die añ quam bibat frumentú comedat ante dñu nam frumentú acetum ut dixi satis i mittat 7 refiat corp equi. 7 sic equus de leui impinguatur uxta uelle. De arrauato eq.

Hec infirmitas efficitur in uétre equi ingrú facens in ín stinis. nec nó agens equú se pissime emittere sterc̃ora indigesta 7 liquida uelud aqua. 7 ita ob emissionē arbá sterc̃oz pacens uentrē euacuat. que qñ accidit cum equus i moderate de ordeo uł de suo fimuli comedit 7 comesta nó digerit, put decet. 7 illo p̃mo dum cū festinátia equitatur 7 cruciatur aliquá do ex potatá aque fugitiz potate pt ortiationē exeri sine aliquo i tuallo. 7 qñq; prer festinum cursum uel galoppū pmis sipta flatum ab equo potatiē pe uelle cum aqua exagitentur 7 equi uisceru prer cursum. Et sepe fit ex nimia inflatiē corporis equi dolores habēs prer nimiá exagitationem uentris uł corporis. Vnde eq⁹ ex predicta euacuatiē uentris debilitatur in tantú q̃ uix p̃ test accubz sustinere. que infirmitas arrauatus ualgatē nūcupatur. Remedium.

Contra infirmitatē equi arrauati que fit in equi solum mod equitando ex nimia comestione ordei non digesti solet talter subuenir. Cum equus ei indebitur in equitando eundē uł nó equitādo qñ bis uel ē sterc̃us longius uelut aqua emittere 7 ordeum indigestū. Tunc in continenti auferatur eidem frenú 7 sella libere pēdulus dimittat adire pascendo. nec eo inuito ullo modo remouendo donec decenter fuerit ysti pinus. qñ motus corporis intestina 7 uentrē exagitatē. Vñ equus agitur in infirmitate predicta gestare plus solito sterc̃ora liquefacta. Herbas p̃terea recentes si pascat equus nó modicú p̃dest ei. Quia ad digerendú sunt abiles. 7 debilitato equi stomacho occasiōe ordei precedentis plurimú sunt digestibiles 7 notune appō pica in quantú potēt comitat. qñ a qua cum sit liquida in infirmitate potū augmentat. Et hec fiat donec equus ad cōua

lescenciam redigat. Cū tamē
accidit ex dicta infirmitate eq
infundē cui fiat p omīa ut su
pius in equi fundum capitulo
continetur. De amoza.
Est ⁊ alia infirmitas descendēs
ab equi capite ānquā frigida
n prouenies ex cursu ueuma
tis exactū p nares continue
uelut aqua humores frigidos
inducens que accidit leuit cū
equus in capite frigiditatem
detinet antiquatā ⁊ aliquādo
ex infirmitate ūmis equi uē
mis uolatuus dicitur. uñ fere
equi totā humiditatē capitis
ex necessario p nares emittit.
⁊ hꝫ infirmitas amoza uulga
iter uñcupatur. Remedium.
Eo de amoza que accidit ex hu
moribꝫ frigidis in equi capite
antiquatis uel ex alio ut pre
dixi q̄ statim fiat in equi capi
te lanea coopta. ⁊ semp loco ca
lido contineat nec nō eidem po
nendū sunt calida exhibenda. Ta
men posse solet aliqn eō hūa
infirmitatē predictam assidue
pulsare herbis parunlas. Cū
equo flectente caput in terrā
necessario ⁊ crebre p herba ex
cipiendā pus maxima dēor
humor a capite p nares distil
⁊ nalet aliqn predicte infirmi
tati si fumus peae cōbuste ul
lombias uetere cōbuste subi
tuet cerebꝫ p nares discurrit.
Cū humores antiquitus co
agulatos dissolut. Ad idē na
ler penā linea in capite alicui
baculi stricti ligata. ⁊ postmo
dum sufficienter sapone fartā
cenico madefacta ⁊ infra nāes
inuicta quanti ut intrinsecus
bñ possit. ⁊ isti unilla illuc exē
hatur. Cū oblue placens ca
ua sternutatē euacuat cerebꝫ
mun modo. Vñ contingit aliqn
predictis medicaminibꝫ pacis
liberari. si tamē maxime ut plu
rimū. Cū talis infirmitas ut
plurimus equo insanabilis iu
dicatur. De frigiditate capitis.
Est ⁊ alia egritudo dolores ca
capiti inferens uiriliē stordi
tiones adducās. nullim prouo
cans. gutur uiriliter reprimēs
pus diu oculos inflans. ⁊ qñ
eosdem faciens lacrimare. nec
nō ⁊ qñ ylia ꝑpulsare que de le
ui accidit cum equus in stabu
lo sans calido ponitur. ⁊ primo
dum uento subito demōstrat.
⁊ qñ ex aliis frigiditatibꝫ cau
sione aliqua iam receptis. Vñ
placens nullis cogitur aliqn. ⁊
sue comestionis ul potionis
maximā partē post que infir
mitas frigiditatis capitis nūcu
patur. Remedium.
Vi comode succurrit tali cum
primo indehiscit ille glandule
que dicunt uiuule fundit
deacquant adiacentes ut col
lum ⁊ caput. V. sub maxillas
cum ferro cuspidato dicta
glandulas p foramē. ⁊ in medio
fistulas cum ferro rotundo in ca
pite similiter deacquatur. ut
humores ex frigiditate omni
exeri euaporare agitatur. nec
nō setones sub placentis gut
ture imponāt. ut ꝑ ipsi erugit
tationē sewū dicti humō
iam hūt excundi. Placens
preterea in capite lanceam te

neat coopta sepe buyz in
suas auricalas immittendo ex eis
fricando decenter exter. Ad idz
ualet oleum laurinū in una
pecia linea positum z in nar-
tium decenter ligatū equo bibē
te sepe cum feno. Idem sauina
ligata in feno simulte oletur.
Ad idem ualet fum pīm lineī
ombusti p nares receptus. Ad
idem frumentū bene coctū et
positum in quodam sacculo ca
lidum ut pati potent. dō gra
no comedat si libuerit. Ad idem
ualet fomentū fīm ex decocto
ne pulegi z salue receptum
p nares prius patentis capi
te coopto decenter. Jtē ad idem
ualet pecia in capite alicui lu
culi stricta ligata z postmodū
sapone sarracenico illinita de
center z immissa postmodum
extrahatur. qm ob hoc equus
ex arbitrio stimulatē euacuat ē
buz emittens p nares humorē
liquidos uelut aqua. qd sue
ludentibus ē cā. Ad idem ual
buyz immixti oleo laurino p
situm inter nares cauendo a
frigidis imo calidis continetur
z bibat assidue aquā certā cal
dam uelut in doleis capitulo
continetur z tali modo poterit
liberari. De infirmitatibz ocu

Cadit tam aliqn q ex lonz.
predicta infirmitate uel fri
giditate capitis humores cō
mota cōcurrunt ad oculos qui
facientes oculos assidue lac
mare. z qnq caliginē aut ru
borem aut turpedinē ad ocu
los inducentes z aliquando
pinnū ad eosdem adducere
consueuerunt. de quo equus
nō ualet, ꝑspicere ut condecet
ul' uidere que dicat infirmi
tas ocloz. Remedium:-

Quibus equinis talia me
dicamina exhibent. In pmis
si oculi lacrimant fiat stricto
rium in fronte ponēs de oliba
no z mastice pulueratis z ou
albugine agitatis sup una
pecia posita lata quatuor digi
tis z longa ꝑtingens ab uno
tempore p mediam frontē usq
ad aliud prendat. abraso pus
loco bñ ubi stricatorū poni de
bet. z tantum stricatorium tene
at donec oculi desisterint lacri
mare. z qn lauari uoluerit tū
aqua calida z oleo ul' aliquo
alio unctuoso agitatus in
mul eleuetur. Ad idem ualet
q ambe uene utrūq tempoz
incendantur cum igne. Si uō
caligines fuerint oculi astella
ta sub amboz oculis tamen
quatuor digitis deorsum. et
deinde sal tritum subtilē in
oculis cum quodā canulo se
pius immittatur. Si uō in oculis
fuit siue uocus siue antiqus.
accipiatur os sipie. tartar. et
sal gemm ana z subtilissime
terant ad inuicem. z postmo
dū cū canulo immittatur in
oculis sufflent bis in die. Ad
idem ualet sal mixtū cū sper
core lacertar tritū insimul z
in oculis sufflentū. Cauendū
ē ne ponatur sup fluxe ne oculi
destruantur. Si uō pinnus fu
erit uetustus cum pinguedi
ne galline bis ul' ter pinnus
unungatur. De malo oris:-

Accidit preterea q̄ intē os equi ef
fiatur quedam infirmitas tu
mefactois uelut glandule lon
ge ad magnitudinē ⁊ longitu
dinem amigdalaz adducentē
ad utramq; partem maxillaz
intrinsecus. coartantes ⁊ deti
nentes in tantū equi mandibu
lam ul' maxillas q̄ uix possit
paciens mandibulas diuerte
solito p comestione sumendi
⁊ q̄z occasione predicta totuz
palatū intrinsecus uirulēt in
flatur in tantum tumefit q̄
uix temptat comedē ore. ⁊ hec
infirmitas dē uulgariter malū
ouis. Remedium.

Qui sic comode ⁊ salubriter subue
nitur. Si paciens totū os uni
uersaliter inflatum habuerit statim
flebotometur de uenis uidelic;
que adiacent labijs linguaz
apto prius ore paciens arti
ficialiter. p ut melius uidebi
tur prodire. ⁊ euacuato sanguine
puis poterit. Accipiat postmo
dum in bona quantitate ⁊ to
tidem de tartaro ⁊ terantur ad
inuicem ⁊ de eisdem bñ fric
tus fricetur decenter totum os intī
secus totaliter paciens ifir
mis prius sufficienter sale ⁊ tar
taro in aceto ul' in uino fortis
simo. si uo ppter minutionem
⁊ alia supradicta intē os dicte
glandule ne decrescant apto
prius paciens ore ut dixi il
le glandule ab utraq; parte
mandibulaz fundituis inci
dantur cum quodā uncto fer
ro puruo carpendo easdem. ⁊
inciso ul' exterius exurpati
decenter flatum fricentur cū
sale tartaro ⁊ aceto. Si aut pa
latum paciens inflatū fuit
apto prius ore ut dixi palati
um lancea bñ acuta incidatur
p longum. ⁊ deinde fricet
multus palatū forte cum sale
nō trito ⁊ sic liberabitur pōs
utendo. De lesione lingue.

Editur preterea lingua equi di
uersis lesionibz ⁊ fiunt ibidē
ulcera multimoda ⁊ diuisa q̄n
uniq; leditur ex morsu freni
dencium paciens. ⁊ aliquādo
a quadam infirmitate malpi
gonese nō affligatur ⁊ magna
partē siue comestois amittit.
Si uo leditur ex transuersō a
dentib; ul' freno aut a medieta
te lingue. reliquū lingue pri
uatus inducatur q̄n lesio mul
tabilis ē censetur. de qua eq̄
pus deteriorat si āmittit ali
quā partē lingue. Si uo lesio
fuerit transuersa ⁊ parua uel
p longum lingue fiat lesio pu
ra siue magna. Tale fiat un
guentum eidem. Accipiatur
mel rubeum ⁊ totidē de medul
lis pedum uaz carnū salitaz ⁊
aliquantulū calcis uiue. ⁊ tā
tundē pipis pulūgati q; omn
insimul agitetur aliquātu
lum bulliant in tantum in
simul agitando q̄ fiat ex iñ
ur pote unguentū. ⁊ tale un
guentū bis in die sup ulcera
lingue sufficienter ponat. ablu
tis prius ulceribus uino aliq̄n
tulum tepefacto frenū paciē
ti usq; ad consolidationē ullo
modo imponendo ⁊ tali utat
ur donec ulcera lingue fue
rint solidata. Si autem lesio

lingue fiat et modo mālico
ulē que oui supius data in
sino loco sanabunt. cuius mor
bo ulcera lingue cuanūt. qñ
cacione diu morbi crescunt.

Sequ supi de ī De lesiōe tergi.
firmatāibz que fiunt aūtō
ciliter in eqū capite ī q̄ fiunt
ma corpus. Sacidū ē modo
de lesionibz que equo uenūt
arūcialiter supra tergum. fi
unt igitur multe ī uerse le
siones in dorso p̄ter oppōnēz
magne selle in manus. et qñ
dunt ex superfluo sanguine ul
humore uelut uesice parue p
plene sanguinis ī mixti puī
dini que cumpūt carnē equi
ī carnem in dorso. deinde efli
cuntur ulcera plena puulis
siue magna. Qñ oēs dicūt
uulgariter lesiones. Sacidū
ē tam q̄ lesiōes predē aliquā
do ap̄inquores efficiunt ossib
dorsi equi tanto equo dolores
grauiores. p̄audū aligñ corpōl
inferunt. Remedium:—
Quibus subuenīt remediis
mfra scriptis. ī qua fere oēs
lesiones predare hūt p̄incipi
um a tumore in eam p̄ī appī
debet obstare. assidue tali mo
do. statim cum uidebit equs
tumefactū in aliqua parte do
sipopame cū rasorio illa tu
mefactio abradatur ī deinde
fiat emplastz de farina tritici
arrammata deinde cū albu
gine ou agitata. ī sup posi
ta in quadā pecia linea sup tu
mefactionē predictā uniuersē
extendatur. Deinde si tumo
rē dicū emplastz ul pecia mo
lenter. Et cū leuat undebit pos
se exterius poterit removeri.
Si tumoris debite pena si pune
de erit ungenda ibidem cum
aliquo ferro calefacto aliquātu
lum ī decenter calido in unifor
mi parte tumefactois p̄dē usq;
ad putredinē p̄ducatur ut pu
tredo ex inde penitus educa
post hūginitur cū aliquo liq
do unctuoso. Itē fiunt q̄dā ex
coriatiōes ul rupture cutis in
dorso oppōne alicui ponde
pus dura ul casione alicuius
baculi ul carbūculi ex superflu
itate sanguinis nascentis in
dorso que illico debet abradi p
opame cutis q̄si ī deinde sup
aspergatur cotidie pulvis calci
nate cōbuste uelut
capitulo supius dictum. abluā
pulvis lesionibz cum uino uel
aceto calido. Cuendo pacente
a sella uel su similis alicuius
donec lesiones decenter se ducāt
solidare. Sacidū ē tam q̄ ubi
q̄ fiunt tumefactiōes in dor
so semp pulvis abradis debent
postmodū cū emplastro farine
tritici agitate debent cum ou
albugine subuenīt uelut supi
dictū ē ī expressum. nec nō in omī
bus plagis excoriationibz uel
lesionibz solidandis sup ponī p̄
fiunt subscripti pulueres. v.
mūtū sicū ī pulueriçatū. uel
galla leuis pulueriçata. Et nota
q̄ sal sufficienter finissimū ī aq̄
ul q̄ melius est in aceto fortis
simo satis terimit ī cōsumit
tumefactionē factā in dorso. Ad
idem ualet pecia linea cōbusta
ul corū aptatū cōbustum. aū

filtrum cōbustum. Jam sāe pu
rum ligni aunque putrefactū
Nota ūero q̄ sup alias plurib⁹
supradictis pulsus de calce et
melle mirabiles operatur. Nūc
tamē apponēdo plurū p̄dictoꝝ
semp prius lesiones ablui de
bent uino calido uel aceto. Et
ne pili post consolidationē car
nium renascantur tela aue
lane uel tele dimus cōburāt et
puluerizata decenter cum oleo
agitata similiē inungatur. D'
Fr subsequēte cornu lesionis.
Quedam lesio in equo tergo ali
quando rumpens et mortificāt
aliquando pirrē cum dorsi equi
fedens dorsum usq; ad ossa mi
rocens que ex numa oppssiōe
selle efficitur ul' alicui⁹ honeūt
supra dorsum equi impositi im
portune que lesio cornus mul
gariter appllāt. Remedium.
Contra quam talī utatur reme
dio. Accipiat solū caul' cū arū
gia ueteri pruna recenē decāt
et ōsup cornum ip̄onat sella uel
melius sup dorsū equi ip̄osi
tū et strictus cingulatū ut pre
mat mediana continue mua
biliter uers' cornū. Ad idē ualz
scabiosa ul' malua uisc' ai arū
gia uetā utē et simili m̄ suppōit'
Illud idē facit suppositus cans
calidus cum oleo agitatus. Ad
idē ualz sterc' humanū recens
et suppositū multū ualet. Et
nota q̄ comunis ars cadit tradi
cātis si equus equitetur cum
sella suppositu pr' medicami
ne aliquo p̄dicto et medicami sē
p̄ remouatis. De multis cornu p̄
tera et radicatus extirpato mul
tis cornu p̄dicti ruptu ipsa mu
nicissime et p̄modū uoluta fi
ficent de pulūe calcis et melli
cocleat ipleatur ablato pri' de
uenter nullo cū aceto ui' cū u
no fiat aliquātulū cepe facco
et hoc fiat bis in die donec nulla
fiat relatio. Cauendū ē cū ne
digs punc' supponat' ego pa
cientis donec carnes nullius o
no fuerit cōsūpte. D' pulmone.
Fr pectora alia lesio in equo ē
go faciendo inflationes mūsas
deinde uide carnes grāas pue
factas que accidit fili' ex oppsi
tiōe materias selle ul' alicui⁹ fi
lui fi' ego hoīes frequentan.
eo q̄ cū inflatio sup̄ dictā uetera
sāe in dorso putrefactionē ad
ducat. et cū uetta ossa putrefac
tio antiquata efficat quedā co
agulatio carnis infecte rūpēs
carnē et cornū desup. deinde ea
cens et nunc putredinē uelud
aqua. et hec lesio dr̄ mulgariē pul
monus. Remedium:
Ovi sic assolet subuenī. q̄ pul
mo ille ul' lesio earūdem fun
ditus medicatur. recten' curat
et curatus sanatur lesio ū ma
gis dependet ut nichil putre
dinis possit in uulnē remanere.
postea supponat' stuppa in al
bugine ouī infusa decenē et
usq; ad tria dieru semel in die
mutetur deinde ubi fuerit poti
usq; ad consolidationē carnū
p̄dictā. Salubra tamē et leuis
curatur cum puluere ysalgi
nis uelut in infirmitate ner
uium iam predicta. quoniā

sine incisione aliqua medicate eq dolore minime patiente. D' bastr alia le nulis ul' carbūcul' sio que fit tergo tumefactionem adducens in summitate spallar equi faciens quandā callositatē carnū arca spallas dorsi supum tem tumefactionē predictā an nquā imminentē que accidit simuliter ex nimia oppressiōe ur dicta z hec pallage diamur nomē ex opa assumptes. Remedyis fiat p oīa sicut dictum. dicti supi in precedenti capitulo de pulmone. si uō spallage fuerit dure mollificentur cum maluauisco z caul' tritus cum axungia porcina ueteri z suppositas uel absinthio. puritatē bdē ca ursina mixtus cum predicta axungia z būtritus z postmodō decoctis in olla z suppositas. Si uō tamē mollificatiuū fiat an spallage inadatur ul' relaxē sup aspgatur ut dictū.

Punt uō buboli ul' carbūculi i equi tergo ex superfluitate sanguinis ul' humoris de cōtēquoz z cum eisdem salubriter facienda in capitulo tgiclesionū supius requirat' qm ibidem cure z eoz remedia edocent. D' Ungite p pruritu z scabie. terra q' in collo equi nutra gā rsem etā in trunco caute efficatur quedam scabies z pruritus cuellens crines radicat' pacentes. z etā pacens i tātū fricare cogit' sup facē colli et trūci cauce similit pp pruritū euelentē ibidem q' collū z trūcum cauce qm euomat' et vomere que accidit ex superfluitate sanguinis z aliqn ex malis hūoribus. z h infirmitas pruritus uulgariter nūcupatur. Re Contra quem sic dico medū. subueniendū flebotomet uō ulcer pacens auena colli consuetta suffiacent. deinde fiat h unguentū contra pruritū et scabiem mirabiliter approbatū Accipiatur sulfur uiuū z totidem de sale z tartaro z teriant decent ad minucē. z tritus postmodū agitentur cum aceto fortissimo z tantū de oleo z omagitans insimul usq; ad spissitudinē ut pōt unguētū. Loacis pruriti z scabiei pacentes tali unguento bis in die commdie inungat' pt' locus scabiei ul' pruritū saliō ul' gratato i tantū uiuli q' quasi sanguinz z tali utatur unguento donec pacens liberetur a pruritu. Ad idem valet aceum fortissimū mixtum cum urina pueri. z sico aranguli z predicto modo sup morbo inunctum. Ad idē valet lixiuū pulueriatuz agitatū paulatim cum aceto fortissimo z aliquātulū olei z suppositū postea ut pdixi. De Est pectra malferuto i lūbis. quādā morbus in lumbis eq euenens dolores in lumbos ul' renes inferōs attrahēs i nos lumboz z renum in cessanē que cāsualiē accidit ex superfluitate maloz hūoz etā qm ex frigiditatē iam diu assupta. z sepius accidit pt' in moderatum z superfluum hon in equi tgo ipuide positū. y equus uix potest se ex parte

postenoꝛ erigere nec eã cruꝛa
decenꝫ leuare. ⁊ hic moꝛb⁹ uul
gariter dr̃ malferuꝫ. Remedi
Cuꝛa q̃ dicꝫ q⁹ renes l'lum.
lumbi pacentis equi pr̃ pop
time abiudant. deinde fiat ibi
stricꝛoꝛium talimodo. Accipia
tur pix nauall'. ⁊ liquefacta de
cenꝫ in quadam aptata pel
licula extendat ad longitudi
nem ⁊ latitudinẽ renum uel
lumboꝝ. deinde accipiatur bo
lum armenicꝰ. pix greca. gal
banum. olibanũ. mastic. san
guis draconis. galla. aũ. ⁊ oĩa
ista terant ⁊ pulueꝛizata decenꝫ
supaspargatur uritic supp pr̃
predicta⁹ prius pululũ calefac
tum. ⁊ post modũ murtina illa
ul' pellicula cum oĩb⁹ supdĩs
calida aliquanulũ ponat' ab
tasis prius renib⁹ pacentis
⁊ nõ moueatur ex inde donec
leuissime potit remoueꝛi. Ad
idem ad huc aliud stricꝛoꝛium
q' est melius edocebo. Accipiat'
v. consolida maioꝛ. bolũ armẽ
icum. galbanũ armeniacum.
pix greca. mastic. olibanum
quantũ de oĩbus aliis ⁊ pulue
rizent' pulueꝛizata p se uel in
simul. pix decoꝛ. ⁊ deinde agit
entur decenꝫ ad inuicẽ cũ al
bugine ouꝝ ⁊ bona quãtitate
farine inmisceat' ibi dẽ coagit
tatis postea oĩb⁹ sufficienter
admiscen supponant' sup pe
cta lineã focem inꝛ tuã pdaz
bũ extendendo. ⁊ fiant p omia
sicut in precedenti emplastro
supius edocetur. Itẽ ad idẽ q'
ultimũ remedium ẽ renes l'
lumbi pacentis decenti feruo
calidissimo decoquant' arbaꝛ
⁊ multas lineas faciendo p lõ
gum. v. ex transuersõ ex una
parte renum ad aliam pcedẽ
tes. Q̃ sup̃dicta emplastra
renes consolidant. humoꝛes ỹ
ficant. neruos mitigant. nec
nõ ut ignis carnes deficat ac
ter ⁊ coartat. Vñ uen similẽ q⁹
equus malferuꝫ ex aliq̃ medi
camine predicꝛoꝝ debeat reme
dium inuenire. De saulmato.
Efficatur ⁊ alia equi lesio casua
liter cõmouens aliquãdo uel
sepius caput aliche aloco ubi
consueuerat naturaliter omoꝛa
ri qui leuiꝫ accidit in egressu
equi ul' cursu cum pes equi la
bitur ultra uelle uel cum pes
premit' uers' terram indurere.
⁊ q̃q; contingit q̃ pedes post
eꝛioꝛes trunis unguland' q̃
dicatur cãl' saulmat' in uulgo.
Cuꝛa quã lesio Remedium.
nem tale potest remediũ im
pm̃ uidelicet q' astellata con
uenienꝫ sub lesõ capite aliche
p unũ semissẽ ponatur. ut
humoꝛes ad lesionẽ concuꝛ
si p astellatã uiam hãnt exeũ
di locum astellate cutiũ circi
manib⁹ in die sepe sepius im
primendo ut putredo possit e
cius exalare. nec nõ remoue
atur equus puruo pussu. p ut
potit homo in die ut leuius
humoꝛes confluãt ad stellam
tam ꝓpter motũ. deinde fiat
stricꝛoꝛiũ talimodo. Accipiat'
pix nauall' ⁊ pix greca. olibã
nũ ⁊ mastic. ⁊ aliquãtulũ san
guinis draconis. tantũ nõ de
pice nauali quantũ de aliis ⁊

pulūcans ⁊ pulūganda ꝺcēt
cum pice nauali oīa insimꝫ
liquefiant. deinde illa omino
tantum calida quantū pāti p
tent. supponatur in capite an
che lesē nutrita predicta p le
sionem similiter extendendo.
Postea nō stupa stamī minute
male sufficienter aspergatur ⁊
ibidem. Ad idem satis valē sol
si imponant in loco lesō sero
nes ad crucem. ut cogitādo
serones assidue, pur ꝺcāt ex
pellent humores ibidem con
cursos. Ad idem q̄ vltimū re
medium indicatur locus lesus
anche predicte tam p longitu
quam extan fuerso ꝺcentib⁹
lineis ꝺcquantur qm̄ igneꝰ
naturalē humores restrīgit
ut supꝰ ē expressum. ⁊ sic lesi
oni predicte remediū inuenit.

De lesione p̄tea. De ō̄spallato.

Ē lesione p̄tea
que fit in spalla equi. simul
modo accidit ut de anchis per
omia supius ē expressū. Addi
tur tamen in lesione spalle q̄
multocens accidit alicui⁹ eq
ferentes eundē. que lesio spal
latum dicitur. Remedium.

Ontra quā fit p omia ut salu
briter ꝺcui in p̄ꝺcto capitulo
de lesiōe anche. De lesiōe tal

Caditur q̄ talx equi di
uersis accidentibꝫ leditur ex
pausatiōe indebita in aliquo lo
co duro q̄nq; ex pausatiōe cal
cas alicui⁹ sui simil. ⁊ aliq̄n ex
aliquo trunco ligni ul' spine
mutante ibidē de quo tals eq
partim q̄nq; malē p tumefac
⁊ quia talx equi locus delicat⁹
exstat ⁊ nervos⁹ ⁊ pauꝫ cānos⁹.
cum equus ibidem ledatur ex
aliquo predictoꝝ affligitur ex
patitur ex inde ꝺcebenter que
talas lesio appellatur. Remedi
um.
Qui sic, puꝺce ⁊ cū diligētia
subueniatur. Si lesio ul' tume
factio talas fiat ex pausatione
in aliquo duro loco ul' cale al
tenus equi ut dixi. Primo tota
lesio uel tumefactio unliē ab
radatur. Deinde accipiant ab
sinthij. partarie. brance ursine
de solis cap̄ q̄ teneriū ē
equaliter ⁊ teratur insimꝫ re
center cum axungia ueteri pe
cina in bona quātitate. ⁊ posīt
postmodū in quodam vase mū
do bulliant. ⁊ insimul simulēdo
ꝺcenter ibidē aliquātulū mellis.
olei. ⁊ farine tritici assidue oīa
insimul agitādo donec optīe
ꝺcquantur. ⁊ ꝺcentis ꝺcenter
supponant quātūcūq; calidior
pāti potīt sup lesionem talas
predē cum quodā ꝺcento pecia
alligando. ⁊ hoc ter uel quater
in die aut amplius si expedierit
renouetur. Ad idem satis valz
sucus ebuli ⁊ sucus apij. ⁊ tan
tum de cera quantū de axungia
ueteri pecina. aliquātulū u
ni albi ⁊ olei ⁊ bulliant. ad in
uicem omia agitādo simulē
do ibidem de farina frumenti
⁊ ꝺcentis ꝺcenter supponantur
sup tumefactionē modo p̄ꝺcto.
Ad idem valet sucus absinthij
cum melle ⁊ butyro agitatus
cum farina frumēti postmodū
ꝺcenter ꝺcentis omia insimul
agitando ut pomia supius
dixi. Si nō lesio talas fiat ex
aliquo trunco ul' spina ſcūte

claudicat in egressu q̄ accidit cum equus indebite unum eq
tatur sepl̄ q̄ contingit ex in
congruo bonete eidem suppoſi
to ultra poſito · q̄n tum ꝓter
teneritatē etatis tum ꝓpt̄ bo
nus eidem suppoſitum impe
tune neruus agitur incuriua
ri · r ob h̄ q̄ dē curua assumens
ex age suum nom̄. Remedium.
Qui salubriter r accentē subsequ
remedio subuenit. Videlicz ca
ille neruus longus mapiens
acapite gauri tendens inferi
ora pedes in posteriore parte
crus · u · indebitur aliquid in
curuari ul̄ plus soluto ingroſſa
ri · tunc instantē cumefactō ner
ui predicta tam p longum quā
obliquū arbus accuris r accē
tib; decoquatur. Deinde fiat p
omīa sicut in carde capitulo li
expſſi. Sacendū ē ē q̄ ubicūq;
accidit in cruribz equi efficiūt
fiant lince accuratz p longum
r p obliquū uelut pilus equi
defendit ul̄ tendit inferius · i
q̄n accurat p longum r p obli
quum cōpoſite uel fit magis
coppunctur aptius r minus ap
parent quā que fiunt inpriō
extranſuerso r min⁹ equū of
fenderēt si forte occasiōe accu
ratz neruus aliquis cruriū
tangeretur a bigne. D spinula.
Hic similē quidam morb⁹ subē
gauratī aut uicinū ossium ei
dē gāreti in utraq; latere · v · er
qui; in uno solum m̄ sup os du
rissimū crans ibiē ad modū
magnardis auellane quādo
q; magis q̄n; min⁹ q̄ sup os
in tantū uicinū irpmit pri
lutam q̄ equus multocies co
gitur claudicare q morbus si
milē accidit uelut de cruna i
supius ē expſſium · qui nomen
uulgariter spinula nūcupatū.
Quibus tales aut Remedium.
sequatur exhibē indelicz spinu
lis pāis fiant accure arbue r
accentes p longū r p obliquum
put melius indebitur expedie
dende curnē spinulaz accure
p omīa uelut supius continet.
Et nota q̄ cum ignis sit ulti
mū remediū omnū medicinaz
equoz · semp linee accurate de
bent fieri accentē p fundē ul̄ co
quere fundatas cōpetentē · ita
q̄ nō oporteat patientē ad ignis
recurre remedium. De accentō l'
Sunt pūcta in equi acūsio.
cruribz plurima supposita r di
uersa ex diuersis occasionibz ad
ossa cruriū accidentia · q̄n ex
calce alicui⁹ sui genis · r q̄n
ex passione in aliquo duo ca
sualiē que ut in plurib; nō tā
to equo nocua existunt quan
to cura fiunt turpissima ad i
uidendū r h̄ supposita in uulgo
dicunt · r nō solum efficiuntur
in cruribz · sz ē in plurib; ossib;
equi corporis casualiter ingnūtur.
que supposita fere omīa initium
capiunt a tumore. Remedium
Quibz omnib; sic assolet subue
nire. Videlicet cum omīa pre
dicta supposita incipiunt se fieri
ex quadam calositate carnuz
euenīte ex passiōe aliqua ꝰ
fit ossi statim cum indebitur
illa calositas fieri in cruribus
equi tali subueniatur uniuersa
liē q̄ primo illa callositas pop

Fu[illegible] acacio.

De gallis.

Remedium:

locissima teneat. ⁊ hec aliquot dies fiat donec galle minuat ul' decrescant, ꝓter cohartacõnẽ aque frigide molestiã. De unte circũcirca uicinũ gall' un diq; circũdatã fiant tam ꝓ longum quã ꝓ obliquũ cocture de entes que aurem postmodũ ueluti supius est expssũ. ⁊ ita tum ꝓter desiccationẽ et cohartationẽ aque predẽ. tuꝫ ꝓter conuolionẽ acrissimã cortinuꝫ galle predẽ augmẽtum nõ ualent antea si decrescãt.

Junt quoq; alie De grappis. infirmitates circa uicinus curiũtur ita prẽs cozũ tum pentes ibidem nec nõ carnes ꝓ longum ⁊ quꝫ ex transuersõ de more scindentes ul' per sas simas suas continuo extrinsecus emittentes putredinẽ uelut aquã pacentẽ ardore assiduo tali' affligentes q' pacens cogitur ex inde claudicare q̃ accidit ex supfluitate maloꝝ hũoꝝ descendẽciũ ad cauri de more, ꝑut supius ẽ expressum. ⁊ hec grappie nũ cupantur. Remedium:-

Contra quas tali cura utatur salubriter q' pili uictuꝫ uirilis pacentis subsẽpta ma uerie depilentẽ. uidelz accipiant̃ tres ptes calas uiue ⁊ quarta pars auripigmenti ⁊ tritis decentẽ. ad inuicẽ aiz aqua calidissima agitentur tam diu agitãdo calẽ instimul decoquãt̃ q' pẽna gallinẽ intus missa ibidẽ ꝙpilet̃ instantẽ. ⁊ de tali decoctione hu bundant̃ uicura lesa grappũ uirilr inungat̃, ꝑut calidꝫ et pacens patiens pau poterit ⁊ ita postmodũ citra uicinũ lesam in tantũ illa decocto diuittatur quouꝫ pili uicture ꝑdẽ sine difficultate aliqua depilẽtur. postea uo cum aqua sufficienter calida grappie ul' unctua uirilr abluant̃ ut pili cadant ex inde penit⁹. ⁊ deinde pilis depulsis ut diu lauentur grappie decentẽ cum aqua dar tois maluaz. furfuris ⁊ sepi nicum. substancia quoꝝ ligetur cum quadam pecia circũ circa lesam unctuam aseu usq; ad mane ⁊ eodẽ uso. Postea uo fiat ũ guentũ de sepo anetino ⁊ cera noua ⁊ resina omniũ ana. ꝛbul liant ad inuicẽ calẽ agitãdo ⁊ de tali unguẽto aliquantulꝫ calefacto cottidie bis in die ci quadam penna gallinẽ sufficienẽ grappie inungantur. ablutis ꝑ⁹ lassibus grappꝫ uino forti aliquantulũ tepefacto. ⁊ postmodũ ꝓpetim desiccatis dicto cõtrat̃ unguẽto donec lassitur grappꝫ fuerit̃ soluta re. cauendo pacentẽ semp a foꝛ dibus ⁊ ab aqua. ⁊ consolidatis postea grappꝫ ulceribꝫ ꝑut di xi. laqueetur ⁊ inadamir ue na magna in interiori parte coxe. v. ꝑut in capitulo spuma nec continet̃. ⁊ cuacuato de ue na sanguine ꝑut decet uicturã lesã grappꝫ herbis cottinis ⁊ recentibꝫ uirilr decoq̃t̃. ⁊ acte aurem̃ postea cõgrue ut dum s. Secundũ ẽ tñ q' talis grappꝫ in firmitas ut in pluribꝫ ꝓfecto ul' congrue uix curatur. De

Adunguntur de carpatis eq.
similiter egritudines inf̃ ũgulas
truis ⁊ ungulam cor-
um rumpentes ⁊ carnes ibi-
dem ad similitudinẽ scabiei
ardores inferentes placenti-
que ⁊ ex humoritatibz stabuli
quam pedum maceratis cu-
ribus ⁊ decenẽ terfono delic
cens solent quã plumes cre-
ature ⁊ h carpiace vulgariẽ ap
pellant. Remedium.

Quibus eodem modo vico fieri
p omĩa p ut dicti in capitulo
capitulo precedenti. excepto q
uene nullo modo laqueentur
nec etiam carpiace coturis ali
quibz decquanẽ. h tamẽ in pre
senti capitulo additur qđ de
pulsis prius pilis modo pre
scripto subscripto utantur un
guento q̃ mirabile contra car
pacas optatur. Accipiatur. ȝ.
de fuligine. ȝ. v. de viride ær
ȝ. iij. diamyrgdini. ȝ. i. ⁊ tri
te melle liquido quãtũ ꝺ ꝺibz
superdictis in simul truis ⁊ ꝑ
tracti agitatus decenẽ usq
ad spissitudinẽ decquanẽ
unus sicento ibidem aliquãtu
li calas unue eadem ad spa
tula agitando donec efficiã
tur ut pote unguentũ. ꝺ ta
li unguento aliquantulũ calo
bis in die mutuum carpia
cae inungantur modo sup
ius enarrato cauẽdo sep ea ne
a fetidis ꝑ ur uri. Et nota q̃
unguentũ predictũ no debet
apponi illo modo supra car
pacas nisi pius carpiae de
ablucione tam ꝑ optime de
siccent. Ad idem satis valet
si carpiae predẽ forte cum su
ficienti urina pueri sepius fri
centur. Ad idem satis valz cerã
gulũ ul' lũmie de corde in p̃mis
quasi usq; ad consũptionẽ. et
postea fricentur ad carpacas se
pius condecenẽ. Ad idem valz
si pagens equitatur mane ⁊ se
ro stare in aqua manna dul-
cis pagens convalescet medi
ante aliquo medicaminũ pre
dictorũ. Nota q̃ unguentũ sul
phuris. viridis eris ⁊ antipigmẽ
ti q̃ supius dictũ mirabiliter car
pacas consolidat ⁊ constringit

Hactenus de infirmitatibz pertinentibz ad pedem. de spargano.
Quãdoq; q̃ iunctura cruris iuxta
pedem ledituꝛ ⁊ patitur ex per
cussione violenta in aliquo du
rorũ loco ul' ex precipitatione in
equi gressu ul' cursu aut q̃ pes
aliquãdo nimis tam premitur
indebite. Et quia iuctura cru
ris iuxta pedem locus delicat
nervos ⁊ arterias intra cruris
cavitatẽ ꝓter ossium annulcra
tam pagens nõ modicũ claꝛ
dicat in egressu. Et cum h ac
cidit pagenti de vulgariẽ sic
vulgatus. Remedium.

Qui taliter subveniatur fiat
pulvis videlicet de furfure ali
cuius fortissimi agitato ⁊ de
sepo arietino sufficienẽ unus
sicatur ibidẽ q̃ unsimul usq
ad spissitudinem bulliant a
gitando. ⁊ deinde tãm calido
quantũ pati possit sup uicerã
dolentem totaliter unguatur
unacendo cautẽ cum quadam
pecia panniculi. Et h pul
vis in die sepius renouetur. Si
uero uicera aliqua tumefacta

fiunt ꝓpter indignacoñ ne-
uoz fiat emplastz fenu grec
fermums lini. squille ⁊ aliox
uelut in anticoris capitulo ꝺ
tinetur ⁊ supponatur postea
sup iuncturam dolentē. Si aūt
accidē sortilgiuñ os iuncturē
aliq; aliō loco moueret pes e
qui focus claudicantis cleue
tur in altum ⁊ in caudā pun
cturs ligetur ꝑ ut melius po
tent. Deinde ducatur ad ma
num uers' loca montuosa ā
bulando paulisp qñ ex neces
saria oppressione nerse in tri
lese iuncture os disiuncti aliq;
ab alio ul' remotum instanter
in suo loco ōgitur ꝑ ut decet
prius tamē debent mollificā
cia fieri que predixi. Accidit
tamē qñq; q' iuncturaz os ab
alio disiungitur tali modo q'
uix aut nūquā ad suū locum
reuūgitur operune de q̄ tunc
tuna tumefieri cogit in in fla
cōē durissima quā uīc tuna
bñficio subuenire salubri' opō
debit. Et nota q' omniū medi
cinaz ul' curaz supi' narataz
accidit ul' ignis ulamū reme
diū debet ee. De inflatione
curuū.

Accidit aliqñ subse
quentē q' cruna equi posteri
ora uidlic ꝑ tumefiat ex sup
fluitate humoz cōcurrz ibi
dem q' de more congregāt cum
equus herbas tenerias come
dit humores ꝑ corpus equi
more soluto cōmouentes. et
qñ accidit in uenis tempore
qñ tunc nīpotis humores
ꝑ corpus naturaliter cōmo
uentur. ⁊ sic ad infima locoꝝ
currunt. ad cruna tumefactō
nes nō modicas adducentes
que equus pluens posteriōr
partis pigre efficitur. ⁊ hī mo
bus dicatur inflatio curuum.

Qui sic contingit. Remedium
salubre iuuamine subuenit.
illaqueatur pes' siue sū ⁊ in co
xa punctus uena magistra
cruris inciditur tumefactē. re
tractato aduena magā sāguīe
put decet. Accipiat' cera alba
⁊ trita decenter cum aceto fortis
simo agitet' imiscendo ibiē
de sale bis tanto ut fiat ex inde
uelut pasta. ⁊ de tali postea to
tus tumor cruris uniuersaliter em
plastretur bis in die candē re
nouando. Ad idem ualet ter
cias capunū dissolutum in a
ceto fortissimo. ⁊ postea cum
tondem farina ordeacea agit
tanū uelut pasta. ⁊ de eo tōti
cruis inflatum similiē empla
stretur tenendo eodē ꝑ ut di
xi. Ad idem ualet si sanguis
suue seu ỹsundines curuū cru
cis tumefactū habundāt'
apponatur abrotalo prius lar
uiliter ꝑ tumentē euacuan
tes humores ad cruna cōcur
sos ꝑter subtractionē signi
nis ad exteriora deducti. ⁊ hī
predictis omnib; tumefactq;
curuū nō deterseat. cruna in
flata eccurus ibidem decen
tibus uniuersaliter deaquantur
⁊ curentur eccurue postea ꝑ ut
dixi. De spina ul' truncho hḡ.

Contingit aī interdum ad cruā
causāt' q' uīcruras equi ul'
genua aut aliquā partē ex
pueris nīcus ligni ul' spina

uulnerat ꝛ intra carnes in aliq̃ remanet de quo uulnus circũquaq; tumescit. ꝛ qñ totus cruris tumescit ex inde maxime si truncus uł spina aliq̃ in uũ ledit. unde equus ꝯtinuo agit claudicare. Remedium:—

Ad curationẽ quoq; talium uulnerum aduertendũ. q̃ abstrahatur p̃ uulnus uulnꝰ circũq̃. deñ accipiant̃ tria capita lacertꝰ ꝛ intra aliquãtulũ supponant̃ in uulnus. ꝛ ibidẽ cum quadã pecia alligent̃. Ad idem ualẽt radices arundinis ꝛ radices diptami trite ꝛ suppositę in uulnere postmodũ alligate. Illo idem facit̃ limacę trite ꝛ cũ butyro agitate. ꝛ postmodũ ꝯtẽ. medicamẽ tamen p̃dẽ supposite sepi renouate. Stipa rem uł spinam intus carnez existentes ut dixi mirabiliter extrah̃ deducunt. ꝛ extractis a uulnere spina uł trunco uulnus curatur postea cum albugine ouꝝ ꝛ alus consolidatiuis uelut in precedentib; capitulis ordinet̃. Si uõ tumor aliquis ex predicta cã in azure remanserit. cum ẽplastro ablithy. paritarie. brance ursine axungie. farine. ꝛ mellis tritis ꝛ decentꝝ in simł pur supp̃ ponatur illa tumefactio ꝛ p̃ mat. Et sciendũ ẽ q̃ ad oẽz tumorẽ qui fit p̃ter naturã ex pausione aliqua in aliqua parte corporis in genere ꝛ in uniuersis sanis ualẽt mollificatiuũ ablithy. puritãe ꝛ alo ꝛ pur supp̃ dictę. calide si tumentẽ locum sepi renouando.

Et quoq; quedam infirmitas que dr̃ fiurma inter unguẽ ꝛ unciuã pedis et ungulam supra coronã pedis p̃ pue in pulmonem faciens i suu principio quandam inflatiõez uł callositatẽ carnũ sup̃ pdem que accidit ex pausione in aliq̃ duro loco. si tamẽ occasiõe male ꝛ indecentis pedis solet sepi ꝯuenire. Cui nisi in principio ẽ tumoꝝ ẽ callositas cuta subsepta actus succurratur sup os ꝑ durissimũ cũ uenenoso efficaci externas se aliqñ uulnerẽ p̃ coronam unde pacens in gressibꝰ patitur uehementer. Recuta quam si fuerit iuuenis uł moderna. ante ex negligentia antiquatꝰ facto tali remedii impunitꝰ ꝯtigit p̃ oia in medicaminibꝰ supposiũ sup̃ sufficienter edocui. Et nota q̃ predicta infirmitas ualde tediosa existit in gressibꝰ pacentis. qñ locus ille ubi fuit ꝯtactus uenenos̃ ꝛ plenus uenis. nec nõ arteriis undiq; intricatus. D'carpacis tãsuersis.

Sunt quedam carpacia magis ꝛ longa transuersa ꝯtingentia e quo occasiõe alias carpacas uelud supius enarraui que efficiuntur inter carnẽ uiuã ꝛ ungulã ualẽt in boletis gressibus in pedibꝰ pacentis multo magis aliis carpacis supra dictis. eo q̃ illa carpacia ex transuerso q̃ ꝯtinuatur cum ungula. ꝛ ai semp illa carpacia ledat uel reprimat ab ungula pot̃ pacentẽ affligit aliis supradictis

Remedium.

vi mundifice pōt ungūēti
ul' alijs salubriter subuenirī
nō quo adhuc ei' bñficio ex
tirpaz. Jo cauo dico q' extremi
tates arpiacē supradictē fiūt
duris cum ferro rotundo i ca
pite decoquantur qñ ignis i
bñficio dicta arpiacā augmē
tari nō potest ꝫ postea curari.
De infirmitatibus cancris.

Hic quoq; alijs morbis curā iniciam
tuam ꝛ pedem usq; in pastu
ra ꝛ qñq; in alia parte corpo
ris equi generantur cancres
ex aliquo uulnere ibi facto.
ꝛ postmodum ex negligētia
antiquato qui efficiatur mul
tiplicens ex frequentatiōe ꝛ aq
ꝫpinitudine cum equus hñs
iam uulnꝰ in iunctura uel
in aliqua parte cruris equi
tando impudē. Jam si uul
nus uetustat equus cotidi
e sordibꝫ coinq; efficit ex eñ
qui cancer dr in uulgari. ir
Cui tali cura ul' ir medius.
medijs succurratur. Accipia
tur medicer de suco affodil
lor. z. vij. d' calce uiua. z.
iij. d' auripigmēto puluerī
zato. z. ij. ꝛ omīa diu coa
gitentur ad inuicem. d' iñ
ponantur in quodam uase
ficale mundo. oppilato pr
modū oze uasis ut fumus
ul' uapor exire nō possit di
mittatē bullire in tantum
ul' aqui in igne quousq; i
pulueē redigant. ꝛ de talꝫ
puluere postea imponatē
in uulnere cancris cum a
ceto fortissimo. ꝛ mortificato
cancre ut decet curē uul
nus postea cum albugine o
ui ꝛ alijs ut supra in locis
uulneꝝ ediximus. Casus ub fi
guā mortificatōis cancris ē
ul' apparet cum uulnus can
cris circumq; cumescat. Ad
idem ualet fletus humanꝰ
pulueigatus ai tartaro ꝛ mixtꝰ
ana. equali mensura. Ad idem
ualet adhuc tartar cōbustꝰ
cum sale minuto mixtum ꝛ
suppositū. Ad idem adhuc di
co mortificans carnē q' melꝰ
ē. Alleum bñ tritum cum pi
pe ꝛ pipe ꝛ puerro ꝛ aliquam
tulum axungie porane ue
teris tritis. Ad inuicē innis
uulnus cancris immittani
ꝛ strictius alligetur bis in di
e eadem tantūmodo renouan
do donec cancer recedat extra.
fiat de uulnē postea ut dixi.
Est nota q' pulus affodillorū
est cās omnibꝫ molestior. sup
cās ub pulueribꝫ in locis ner
uosis utatur ꝛ uenay ꝛ arta
riaz ubi sunt undiq; intri
cate. Qñ in locis predictis ca
uende sunt incisiones ul' ac
tiones facere quoquomodo
In locis tamen carnosis ad p
plenū coqui nacē nullatenꝰ
funditus est uetandū. Jdeo
q; magis apto cum cruta p
se curari facilius ꝛ cautius
in locis carnosis cum mas
sonibus ꝛ accturis quā cum
pulueribꝫ ꝛ medicaminibꝫ
supradictis. De infirmitate
Accidit qñq; preter fistule.
q' ex antiquo uulnere dū
catis fit quidā morbus int
uulnꝰ uidens ꝛ fidens cānē

mulneris fundit⁹ usq; ad ossa
qñ; accidit ex longa antiqu
tate mulnis nõ curan. ⁊ qñq;
accidit ex cancr nõ curat⁹ cu
rato. qñ cancer nõ curetur de
cenit de leui redigit⁹ in fistu
lam que sic mulgariter appllat⁹.

Si mulnus antiqñ Remedium.
uenerit uel cancer ꝓter anti
quitatẽ in fistulã redigatur cũ
a fodillor puluẽ solet aliqñ
subuenire mulcendo tamẽ pco
puluerem de auripigmẽto quã
tum de calce una ut fiat mo
lenaor alio supradicto. Adhuc
aliud molenarius ad fistulam
repumendam. Accipiatur u
delicet calx una ⁊ totidem de
auripigmẽto. ⁊ pulueriz⁹ de
center coniungantur cum suco
alee ⁊ cepe rebuli equalis mẽsuꝝ
ꝯagitatis insimul bulliat⁹ sic
siccuerit in melle liquido ⁊ ace
to quantũ decenit⁹ sicus eade⁹
cum spatula agitando donec
fiat uelut unguenti. ⁊ de tali
unguento intromittatur in
mulnus fistule bis in die suf
ficienẽ ⁊ bgetur. Item si mul
biatur expedit⁹ mulnẽ fistule
semp prius loto cum aceto fo
rtissimo. Item aliud valens ad
idem. Accipiatur auripigmẽti
unciã ere⁹ calx una omniũ
ana. ⁊ pulueriz⁹ decenẽ coiqi
rentur cum sufficiena suco pi
retri ⁊ armoniaco tmiscendo ibi
dem tantũ de melle liquido q̃
tum de aceto fortissimo aliq̃
tulum insimul omia decoquã
tur semp ꝯagitando eade⁹ ut
supius dicũ. Inuentum est ꝑ
mulnere ꝓfida facto ex inde
uelud amigdale contrite bis
in die abluto prius mulnẽ cũ
aceto ⁊ q̃ molenaus ⁊ acinus ẽ
omnib⁹ supdcis. Resalgar pul
uerizatum decenẽ. ⁊ cum saliua
ieiuni hois agitatũ intromit
tatur mulnus fistulam modẽate.
Signum nõ mortificatõis fistu
le est qñ mulnus fistule arcti
quaq; rumescit ⁊ rubet in ter
mortificata fistula postmodu
armorũ mulnus uelut de ali
is mulneribꝫ ẽ expssum. Si nõ
ulceras carnosis circuatur illõ
rẽ ꝑ omia fiat ut ciatus cice
ris supius contingatur. De in
firmitate malpinsonese:-

Est quaq; alia infirmitas que
fit equo ꝓpie in uolcris ungu
le uidelicet ubi carnes iunc
ungule coniungunt q̃ uelõ
infusio decenet ⁊ ingredit gut
tas equi q̃z cum fit in uno
pede. ⁊ q̃z in reliquis mulier
accidit. Nota uõ q⁹ si fit in une
pedum solũm raro subuenit
instanẽ sol⁹ in aliis euenit q⁹
accidit de leui ex malis hũo
ribus ibidem concursis ꝑ fi
mositatẽ predictam. Caulus
tamen conungit ex nimia fr
quentatõe aque ⁊ turpitudis
fimositate stabuli ꝯtinue
ab aqua nec a sordibꝫ siccans
terso cruribꝫ indecenẽ que
etiam adducit lesiones siue
ulcera equi in lungua lesa ꝑ
de leui cognosa infirmitas ãn
uncia que malpingonese ab a
liquibꝫ uocatur. Remedium.

Qui sũ stupe modo a sõler sb
uenire q⁹ ungule lese patien
tius usq; ad subtilitatẽ subdẽ

pr̃ mutinus ꝑparentur. r deinꝺ
cum vñguento ferrea buleta
pedis vsq; quasi ad vñũ un
gule subtrahentur ut buleta
ducta possint aptius undiq;
exalare. deinde ab utraq; pte
ꝑ buleũ fleobotometur de
cetero ut ex inde euacuentur
humores concurse ul' ad fer
ru cuspideo ab utraq; parte fi
dimus decoquant' cauendo assi
due pedes lesos a sordib; r ab
aqua nec nõ eundẽ ullo mõdo
fatigando. fiat postea pulus ꝺ
siurfure. aceto. r sepo uelut in
sto vulgatum capitulo edocet'.
Et talis pulus ꝑ ut calidior r
ꝑ ut potentior in quadã ampla
pecia extendatur. r sic pes le
sus similiter alligetur bis in
die eadem renouando. Cauen
dum ẽ tamẽ ne pueus herbas
comedat imo de alus parum
comedat donec amorbo fuerit
liber'. Cũ herba r multa alia
humores adducũt ꝺ more
ut iam dixi. r sic
pueus liberat' tali cura. ꝺ li
gua nõ que legatur occasione
predã dico q; cessante morbo
apodib; lingue ulcera solũt'.
Abito tractatu de egritudini
bus r remediis equi curuis
p omnia diligenter de lesionib;
ungulaꝝ unũ alẽ sequitur
edocere. ¶ D' unũsis lesionib;
ungulaꝝ. ꝺ infirmitate sic.
Se igitur que ẽ infirmitas i
equi ungula ul' in pede usq;
ad medium increscẽs ungu
lam faciens q medũ. r qñ
ex lacte sanguis aut aliana
pedis incipit tendo ꝑ ungu
le inferius usq; ad ungule ex
mitatẽ ul' pedis emittentes
qñ tunc sanguinẽ p fissuꝝ
que accidit ex lesione medie
ungulam p manentes cum pe
cta infirmitas inualũ r caput
hãt a quelle. r qñ accidit cum
equus iumen ẽ ꝑ teneritatem
ungule teneritur. qñ p
ambulando candẽ ul' p mendo ag
ter in aliquo duro loco ledit
medius tenerum' ut pot'
equus mulcaens patitur. r
ex inde claudicat cum sepe
quatur. h nãq; sic a vulgari
vocabulo nũcupatur assimis
ex ope suũ nom eo q; de more
ungulam sanat. Remedũ.
Qui subito pro medicamine sa
lubriter subuenit. Inquirant
medici radices sice ireos me
lum vncta corona pedis inter
vnũ r medium ungule cum
volueta desup ungulam medi
do quousq; exinde maplatur
sanguinare. Deinde accipiat
ꝑ pens r ad minutas pecas ꝺ
cidatur. mastis pulus caudi ꝑ
pentis r capitis r ab eq pail de
pulsis. r frusta illa ꝑ pentis in
quodã vase vitr pleno decoquãt
quousq; carnes ꝑ pentis cõsu
do in oleo liquefiant r ossa pe
nitus arefiant r fiat exinde
uelut unguentũ. r de tali un
guento radices sice bis i die
aliquantulũ calido sufficant
cotidie inungatur tali vngue
to donec sica predã mortificat
r ungule ad statum pristinũ
reducant. Cauendo tñ q; pes
pedes a sica ab aqua r a lotu
bus nõ inficiatur nec sequi

pu[illegible] [illegible] modo. [illegible] fistula [illegible] fundus [illegible] pulmõ [illegible] ad [illegible] ne [illegible] ne [illegible] ne

nens. ſm ſi nichil⁹ fuit fun
dimus nimus leſus ſubueniat
ſalubri vnctio vngulā diſſol
uendi p ut infra cū loc⁹ fuerit
edocebo. Si nō pat leſus diſco
operiatur cū aliquo inſtrumē
to ferreo decenti ſola vngule
cura nullus ⁊ in tantū curā
cura leſionē de vngulis inclu
nur fundimus q⁹ leſio attinga
tur ⁊ diſcoperiatur decenē. ⁊ diſ
coperta poſtmodum clauatu
ra ⁊ bñ attincta a ſubſtanti
ſole vngule nullū ⁊ ſpecialē
contra leſionē in tantū vngu
las madendo ut ſit ſpacium
condecens inf leſionem ⁊ un
gulam ita q⁹ vngula nō pre
mat nec adheret leſioni. ⁊
Cū carnis conſolidationem
⁊ renouationem nouę vngu
le impediet. ⁊ hꝰ pacto ut di
xi decenē nullus fiue leſio ⁊
ſtupa ſufficienter infuſa in
oui albugine impleat ⁊ deīn
ultimus curetur cum ſale mi
nuto ⁊ aceto forti ul⁹ pulueri
galle uel mirri aut lenitiua p
to ut expreſſi ſupius in capi
tulo precedenti. De inclauatu
ris que non tangit nichil.

Sjuero leſio clauelli tranſeat
inf nichilum ⁊ vngulam q⁹ ē
ſedā ſpes clauellature minus
ptaulosa exiſtit. Cū nichil
nō ledit nuſi ex latere. Reme
dium ſolet ſalubriter ſubue
nire. Primo inclauatura illa
uſq; fundit⁹ nullū detegat p
longum vngule madendo e
largando contra nullū decēt
nec nō carnē inadit vngula
leſionē ꝓpinq⁹ ut nichil nō ad
hereat ullo modo inclauatū
poſtmodum diſcoopta leſio to
taliē impleatur de ſale minu
to abluto pinus nullerie cum
aceto ſuppoſita deinde ſtupa
maceracta in aceto pos leſius
cum quadā pena alligetur et
curetur poſtea leſio cottidie bi
in die ut ſupra narratū.

Jaūr fit fiſtula ſpes inclauatiē
que nō tangit nichilum ſi tran
ſit p medium unie ungule.
Illud itē fiat p oſa q⁹ in ſedā ſ
ſpē deceī. Adungitur tamē q⁹ at
tincta ul⁹ diſcoopta p⁹ius in
clauatura decenter exten⁹ un
gula madatur uſq; ad leſionē
nichilī uſq; ut nichil nutrimēti
tus ul⁹ alī aliqui⁹ inf leſionē
poſſit modo aliquo venire. Et
nota q⁹ certe inclauatur q̄ nō
tangunt nec ledit nichilū imō
ſecum poſſit leuit⁹ ⁊ decenē ar
tare artificis p⁹ fundit⁹ leſio
nib; p⁹ut decet medicet cū ſub
ſcriptis ſepum ulcera aū oleū
ul⁹ aliq⁹ unctuoſum bullenda
tum miſſa in unū. Jē cū ſale
tartaro trito. Jē ualz ad idem
fuligo cum ſale ⁊ oleo agitata
ad itē ualz albugo oui cū aceto
⁊ oleo agitati. Ad itē ualz pul
tus galle nūi tura. lenitiua in
tromiſſa in leſionē primus tū
leſio ſemp clauelli cum aceto
fortiſſimo abluatur. Et nota
q⁹ ad ceteras leſiones pedum
ul⁹ ungulaz que accidit occa
ſiē clauelli ul⁹ ligni aut ali
cui⁹ incautus intus unū un
gule aū quā ungula ul⁹ pſtā
gatur p clauatura p⁹ut ſupra
inquirenda. fiat pultis ō fūfur

sepe z malus que oia brillant
cum acuto usq; ad spissimum
dinem
deinde put calidior pars puta p
nat in quadam pecia z ligentur
in pedem lesum aseo usq; ma
ne z eo. qm tal pulsus dolorez
mitigat poros apit. ungulas
humectat ut meli⁹ z leni⁹ pa
uelle ungule inducantur. Ca
uendu est tam a sordib; ul ab
aqua z equitatu usta inclaua
tura pricipalis pricipua existit.

De inclauaturis que ripiunt carnē inf coronā z ungulaz.

Accidit qnq; q ex spica medica
minus inclauatre no bn attin
git nec curat un contigit qd
putredo lesionis inclusa intra
ungulam faciat sibi uiā exeri
endi inf carnē unā z un
gulam uidelicet sup pedem ni
pens carnem ibidem. z efficit
q dam uulnus cinericis putredi
nem q uulnus tali modo curat
ucluti dcm in suppositis capi
tulo pedem. Inclauatura ni
requiratur z attingatur dcē
ter ad unu. z deinde curetur
ut de alijs clauatis predixi.

De fico.

Accidit q pes leditur sub
ungula in medio sole ui
delicz ex aliquo ferro ul osse a
ut lapide siue ligno usq ad nu
cllum intrante. de quib; nucllus
leditur aliqn uehemenr. ex q
lesione pp negligenciā maxi
scala. Vngula no madefit. put
dixi supius circa uulnus. elabat
inuello quedam carnis super
fluitas sup solā pedis p uulnus
exterius exeuntis. vn ex op
pressione z contractione ungule ar
cta circa lesionē illa carnis sup
fluitas cogitur sup solā pedis si
fiat p manē ad modū fiat fūa.
z ideo fiat nulgatē nūcupatur:
vi p̄ seuū circa sanū

Remedium.

Vbi succurrat. Primo ungula q
erat circa uulnus in tantū fun
dit madefit q fiat spacium ocu
lis inter solā pedis z carnē sup fluas
que di fiat. postea no fiat usq
ad sole sup faciem madefit. z deinde
extracto sanguine adcendat spon
gia marina sup fiat cum pecia u
na strictus alligetur. ut ideo
fiat in pede p manēs usq; ad tu
ellū fundit cicatrizat spongia u
no remoueat inde donec residu
ū fit predū cicatrizat. z cicatriso fi
co curetur lesio ut de alijs predi
lesionib; e exp̄sium. In de tū
spongie multū ualz pulus af
fodilloz ul alu cicatrisiū puluer
supradū excepto salgur q mu
nime apponat eo q imoderate
uoleni existit. Caue tū e ab ig
q tal posit ledi q ungula pa
gerit ul uello diuidi quo tū.

Accidit aliqn **de spūaturis un
gulaz.** q equi infusio ex ne
gligencia p ut conueit no cu
rata descendit ad pedes ex mo
ni humoz ad circa more solu
to iam curioz. cui si cras fuit
ul moderna tali remedio suc
curat q extremitas ungule
in anteriori parte pedis indi
ret cum tysneta parua caue
e fundit don uena magna pe
dis que tendit ibidem cum
tysneta predā rumpatur. et
attincta uena postmodū usq;
quasi ad debilitationē corpis
sanguinet. vbe fiat si exp̄dien
ter in ceteris pedib; claudicā

tibus. Implcatur uulnꝰ potuꝰ
crnacionē sanguinis sale ꝛ
minuto. Imposita stuppa ī a
ceto sufficienē infusa de sup
scalpꝫ cura decenti pecia alli
genit. ꝛ usq; ad diē sēm nullo
modo dissoluatur. deinō cure
tur uulnus cum puluere gal
le uel mirr ꝛ lentisa bis ī die
tantūmodo abluto prius sēp
uulnere cum aceto. cauendo
eosdem asordibꝫ ꝛ ab aqua do
nec consolidet decenē. De in
firmitatibus ungularū.
Siuō humores conuersi ad pedē
occasione infusionis tam diu
intus ungulam ex nōgrua
cura fuerint antiquari oportet
biu pedes claudicantis ob hoc
penitꝰ dissolari. ut humores ꝛ
sanguis inclusi ibidem euacu
entur ad plenum. i. q' sola ſ
subtus ungulam corrupta in
asa uolentē extrinseas erum
pant. ꝛ erupta decenter di
mittatur ungula ad libitum
sanguinare. postea stuppa suf
ficienē in albugine oui infu
sa intromittatur in uulnere
uiciniꝰ pedem lesum cū quadā
pecia alligando usq; ad fin di
em cum tali medicamine di
mittatur. postea uō abluatur
uulnus de aceto fortissimo ali
quātulū repetō ligando eūdē
cum pecia pur dicī. nec pedi le
so usq; ad tertiū diē aliquid ueno
uando. post appositionē rū sal
ꝛ tertiam supponat stuppa in a
ceto fortissimo macerata ꝛ de
inde bis in die cum aceto pdi
cto abluat de puluere gallic
ul' mirr aut lentisca qui cāe
consolidant ꝛ humores cōsti
guos abluo semp uulnere cū
aceto usq; ad consolidationem
carnū ul' cicatrisationē ungule
talis cura precedat. cauendo sē
p pedem lesum a sordibꝫ ꝛ ab
aqua. uel aliud unguentum
posſit fieri ad consolidationem
carnū ꝛ attractionē humoꝝ
quo post appositionē salis ꝛ tā
tam nō uti debet. Accipiat pul
uis olybani. masticis ꝛ pias gre
ꝛ aliquātulū sanguis draconis
ꝛ misceant cum cera noua li
quida ꝛ modicū de sepo arieti
no ꝛ bulliant insimul ut effi
catur unguentū. ꝛ de tali ūgue
to aliquantulū calido uratur ī
cura quam dici. Et nota q' mul
te ꝛ diuerse infirmitates sunt
quibꝫ oportebunt ungulas di
solui. Qd cum acciderit q' un
gule dissolent' pedis medici
manibꝫ p omīa coutant. De
mutationibus ungularuꝫ
Onangit aūt multotiēs q' ex
negligentia ul' desidia mareſ
cala q' humores conuersi ad
pedes equi ꝛ ibidem diuaſ iclu
si in tantū intus ungulā anti
quatur q' necio ungulā a tu
cello intrinseco separatū sepat
ꝛ cuellio uā crum di extrinse
cus inquirentes. uñ equus co
gitur lesam ungulam immu
tare. Accidit qñq; q' ungula le
sa penitus sequat cuellio ꝛ il
luc cadit pꝑ fluxē ꝛ insultatiō
nē multoꝝ humoꝝ ad ungu
lam conuersoꝝ. ꝛ qñ ungula
pulsatim se diuidit a cuellio co
oportet matua noua ungula
renascentē necessē ungulam

ppinqui ꝯsequenꝫ ꝛ hoc effi
catur ob ꝓpinquitatem humoꝝ
quib; ꝓcedit tale remediū exhi
beri. ℞ remedium remedium.
Statim cum uiderit unū ex ue
ngula aliquantulū incidere
ubi ungitur uidelicet cum uo
uella ita q; uetus ungula que
ē fortis ꝛ dura nō premat nec
ledat ungulam teneram ꝛ mol
lem. deinde accipiant̄ due pā
nes de sepo arietino ꝛ arietam
partem cere ꝛ bulliant ſimul
agitando ſimiſcendo ibidē aliq̄
tulū olei ꝛ bullāt quousq; effi
ciatur unguentū. ꝛ de tali un
guento bis in die postea aliquā
tulum calido nouā ungulā in
ungatur. cauendo ungulam
quantū ꝓt̄ a ſordib; ꝛ ab aq̄.
Et nota q; istud ungūm ad aug
mentationē oīū ungularū
ꝛ renouationē habile reputur
De ungula uō que illico diui
diū a uello ꝛ penit⁹ exit ali
quid dicē ꝓtinuo ꝓpt̄ mo
rem diſpendiū ꝛ expensas. Si
tamē aliq̄d remediū inuenīt.
Ad q; accipiat̄ pur greca. oliba
nū. taſſicē. bolū. ſanguis dra
conis. galbanū. ana. que omnia
pulueriſata deceñ liquefiāt cū
duabus partib; ſepi arietum.
ꝛ tercia ꝓte cere ꝛ ad ignem̄
equāt̄ inſimul agitando. deīn
accipiatur pann⁹ lineus for
tis ꝛ intromittatur in locū
tale predictū. ꝛ de calē totaliē
infundatur. ꝛ de tali pāno fiat
fiacenē de predicta confectione ſi
linitus fiat ſubtelaris unus ad
modū pēdes ꝛ uellus ungule
ꝛ deſup ꝑponat̄ ſtra tanū q; in
dibus predictis adhuc ſit in
tantum ſubtelaris ḃs in ore
ſubtellarem extendendo adhua
rat uellus cum acuto rotundo
me aliquantulū ꝛpſſando. ꝛ i
ta ſimiſſo ſubtellari deſup ne
cessum cauendo ne uellus in a
liquo quod leuo ferat. ꝛ quia ex
ꝓ ambitionē ungule nō poſſet
dari ferrus ſup pedibus affixi
fiat eidem cubale ul' ſtrauū ō pu
lea longa ut ferrū ꝓ uelle ge
ſtet. ꝛ ſi equus forte nō poſſet
ferrus affixi ſup pedib; ullo
modo quia ſemp iacere foret
eidē tediosum nimiū. ꝛ ſi no
ſum ſtet ferrus ſup pedibus
artificialiē tali modo. Accipiat̄
medicet calidā una pīm groſ
ſi ꝛ fortis canabum. ꝛ qui ſi expe
dierit fiat fortes cum ſingulis
aliquot ſutis ibidem ꝛ poſtea ſi
pectore equi panno tali⁹ collo
cetur q; ampliando pīm a medie
tate corporis uſq; ad extremita
tem pectoris ꝓtendat̄. deīnd⁹
uinciendo ſimos deceñ in uēp
capite pīm ſupius ad talum
taliē alligentur q; corpus eq
ſuſtineatur a pīmo uinculo
ul' a ſumib; predictis. tamen
tp̄ equus quantū ſibi poſſe ꝑ
mat ſtet pedib; ꝛ ſic eadem uia
do naturam pacientis armā
o ſupradō ꝓ ungulis renaſcē
dis poterit remediū inuenīt.
Et nota q; in oīb; egritudi
nibus in quib; equus pedes
ſup pedib; nec ſtare poterit ꝓ
nō affixo pīm ul' ſimuto
naturā pacientis poſſe ꝙdē
adinuare. Contra naturales
infirmitates equorum.

Licet in principio mei tractatus de remediis aut causis infirmitatum et lesionum equorum accidentalium huc usque pertractum fuerit diligenter eo quod accidentales infirmitates uel lesiones crebrius fiunt per manibus occurrentes ut nouimus remedia naturalium infirmitatum adeo per permutato de naturalibus locuturus amodo.

Ideo igitur

Incurabilium infirmitas

primo quod in hijs omnibus que equis accidunt inueniuntur quas ex defectu nature non posse medicinas congruas ipsarum in aliquibus possunt reperiri remedia modo aliquo inueniri. Cum equus uidelicet nasatus crurib; obliquus ut pedib; tam in posteriori parte quam in anteriori tale remedium edoceby.

Remedium.

Si causa posteriorum pedum inueri obliquantur patiendo ut me ferendo unum pedem ad aliud in gressu equus in interiori parte coxarum destillicios ferris ad hoc decentabus decoquantur tres lineas in uno quoque parte coxarum facientibus ex transuerso. et deinde cotidie more solito equitetur. quo in suis egressibus una coxa cum alia agitatur terere ut fricare. ex sequenti quoque tactu coxarum quod efficatur exercitatio uelut plaga propter occasionem supius enarratam. Vnde equus arbores et arbores sencaens necessario se posse ut coxarum fricentur ad inuicem pur diei. Simili modo fiat crurib; anterioribus facie do causas predictas interius uel exterius in latere et ita crura obliqua in suis egressibus modo aliquo diuigune.

De obliquis uicibus et causa eorundem

Obliquus uicibus uel cruribus siue pedibus aliquo remedio inueniri. Videlicet quod pedes ferrando frequenter possimus ungule superiori et aptari decenter ad motum rotunditatis ferri diuigi quoquomodo non tam restare de ungulari superiorum rotundari quod fiant ferrure ut possibile de uno pede ad alium non modicum preter equo. Videlicet quod ungule magis exteriori quam interiori superiori et ferro alacri in exteriori quam interiori parte feriatur assidue. et sic equus in inferiore predicto remedium obtinebit. Si tamen soleat equus aliquo inferiori uno pede ad aliud preter materiei debilitate de qua equus potest leui adiuta pinguedine subuenire.

De infirmitate

Contra infirmitatem muri. preterea quod dicitur muri dicos quod illa superfluitas carnium quod predixi usque ad superficiem corij cauis incidatur. Deinde si lacui nerui non fuerint ferris rotundis calefactis decenter traduntur decoquantur. Si uero nerui fuerint relaxati pulueriganum decenter sub uniuis cutibus ponatur superaspergatur ibidem. et si expedierit supraspergatur aplo de cocta fm magis et minus. Cum relaxati decoquitur acuter uelut ignis deinde corpus sic muri radicabuntur fiatque uius iuuamentum in uulnere sanguis seu albugine sufficiens materia. Hoc tam sup

pu mulinus vtalis ꝑleat. ꝛ vſq; ad finū diē semel in die mutet cū stupa ꝛ albugine ouj vt dyū. Deinde postea ꝑ consolationē festina vulnerꝰ. de capiatur cal ꝛ vina ꝛ vtatur ꝛ de melle. ꝛ manducentur ſimil agrestando ꝛ mandant ſigne ne una vi ſimuſ capitule tam ꝑ presli. ꝛ de cal vinomistat in vulnꝰ cū stupa mundata mane. nudata de cōe cāpimsolui vi die abluto prius vulnere cum vino forti aliquantuſ re petacto. ꝑ de cum tam resalgaris acipiat de calce viua. ℥. quantū. ꝛ tantū de sarcocolla. ℈ aurpigmenti. ℥. ꝙ. tūde cis. ℥. ꝙ. ꝛ pulūgata ſimbulū adi uicem final' incorporant' in mulnē bis vl' ter ſufficiēt' a pe quat' donec radices putrē mum finem' cōcoquant' abiu de pꝰ semp mulnē cum aceto qui pulus ē mundꝰ oleum pꝰ uere resalgatis Secundū ē nāt q' nec aut nūquā pūa natura fabricem. **D'glandul' ꝛ earū cū**

Glandules ē corpis nō superfluitatis; cōmu nes que naturale naturantur qui inter cutē ꝛ carnes ꝙ cutī ſunt vulgarē glandule siue testudines aut scrofule nūcupantur: dico q' facile ꝑ corpo p longum tibi erunt aliqua i equo cognoscere glandulas ergo habentur talis glandula manibꝰ cum cutis unguibus exāiata vl' facto corio pulus supaſpiga tur resalgat pulūgatū dcēt vl' erētā glandulā. pur potēt locis glandule posuisse. Dcā quatuor. aut supaſpigat' pulu calus tunc. aurpigmū. tundi ens. tartari quē ꝑdixi. Si nō ꝑ mansionē vl' excoriationē glandule sup dē ueua aliqua in sanguinē prumpat. ad re stringendū predictū uulnus remedio requatur ꝛ fiat. p omia ad sanguinē restringēdū supra q' in ipo capitulo antecedentibus edocetur. Secundū ē nū q' uulnus ꝛ salubꝰ ē predictas glandulas destruere vl' depellē pul uerē sup tadictas quam incisione vl' excoriē aut detractē ū glandule in locis nervosis adiacent' vl' venosis.

Regule cgnitionū omniū

Equus hūs garretā am equoꝝ pla rectitā. ꝛ talos curtos ꝛ gaurta ꝛ ren' respuat i gref su de tacto celer ꝛ agilis erit. ē.

Equus hūs gurtā curtā ꝛ talos crectos ꝛ anchas curtas ꝛ ſbt naturaliꝰ ambulare.

Equus hūs tibias crurū tur ta pedes naturaliꝰ grossas ꝛ pa sturalia crurū uclut bouina fieri ē ēlect.

Equus hūs coxas grossas uclꝰ bouinas ꝛ ucū ē albū. ꝛ dorsū ꝑ rectū latissimus ꝛ femor i

Equs hūs maxillas grossas ꝛ collū curtū ū ac leue affi gatur decent.

Equs hūs pedes balganeos ꝛ ū pedes ut plurimū de facili grossus erit.

Equs hūs albas unguias uel aut nūq' duros pedes habet.

Equs hūs aures pendentes ꝛ magꝰ ꝛ clos scauos. leue vl' remiſſ vl' mollis erit.

Equs hūs nares magꝰ ꝛ inflatas

¶ oculos grossos ⁊ nō concauos
aquar naturale repit.

¶ q̄ dens os mugil ⁊ lacertum
sine lesiū maxillas grandes ⁊
tenues ⁊ collū longū ⁊ grande
nerū caput paruū ⁊ habil' ad fir
¶ quis mōs ut sit nāsi-
tum cauū sinu ⁊ tenuē nr q
uis sit sensus sulcens ē ur
ī pluribus ḡ nō ostat.

¶ quis hīs aurē ⁊ meatum au
ditū sine pēnis ⁊ pilis lon
gos in cutē latentes cruste ḡ
agilis nō ē facile repit.

¶ quis hīs oculū longū ⁊ plū ⁊
anchas longas ⁊ extensas qō
fit postea quā animis alacor
uidet in longo curlu ut ī plu
ribus inuenitur.

¶ quis claudicans q̄ pēs anteō
⁊ nō posse ulus ut ī egressu n
contingit ut pedica pedis in
mugila patet.

¶ quis claudicās p̄mūs dns ⁊ ung
solū pedis dubi qua ī mugila
patet.

¶ quis claudicās ⁊ in oppositū pe
des ulus ḡam nō placet fidue
aliq curuit qualitatis ut nic
mus sit ultimū lesio ē.

¶ quis claudicās ante ⁊ in uen
tum ⁊ sua adeptus ⁊ assistus
claudicare ut sol in ḡpedibus
patuit.

¶ quis claudicās posteā ⁊ in ue
tum ⁊ sua fugit claudica
re cessat ut in anchis ḡgrus
patuit.

¶ quis pgens ulus loci in fima
tacens in egressu pedis anie
riores unguis ⁊ acutus pecto
ris ḡgruit ei⁹.

¶ quis autem claudicās ⁊ oī ge
stur aliquātulū ⁊ ḡ pedem
claudicans oī alio ut si in
tenus claudicās ⁊ ante ut in
ḡpedia patet.

¶ quis postea claudicans nō i
ferens se ⁊ ut ī pedica
pedis patuit sed ante
ner aliqm turbans ut mā ḡ
ungit ⁊ claudicat postea claudi
cantem sine placatē aliquē
de egritudine mutatis ē
lesio.

¶ quis hīs dentes nē ex p̄ con
tinuo anteales unū sibi fir
gidos nares frigidas ⁊ oculos
concauos seminulus ē cen

¶ quis hīs auricē ex
flatus narīū emissū frigidū
⁊ oculi sicci lacrimis assi
due mentis indicat.

¶ quis hīs mā mutatē amore
ut nerius ⁊ oculus ī capite
pcor ut emittit p nares hu
mores contracte uelut aqui
qui pugili ⁊ frigoī ut ens

¶ quis hīs infirmitatē vie.
arcuari ut arcuatus emittē
in ramū p anū continue ut
cera liquefacta q nichil fier
cerā sine sumi in uetatē pi
cetis remanat qñ emittit
nisi in fluidis unditer infir
mitas monetur in pximis.

¶ quis hīs infirmitatē infir
log. ⁊ nutrit uidetis nō geīr
in fluxū ⁊ rubea ē singula
contremisū ut̄ communē ī
florentes qui pus patentē ē
cruore ut̄ posse curabile ī

¶ quis ī thynnis in infirmitate
carnis hīs ut pus ⁊ sanum
⁊ uulpes nimis lene ⁊ nō
capit ut̄ ī ḡnib⁹ ē

Recepta. Tragee optime seepe zinc. Albissimi libm
unam. Zinzibis bom albi. sfalur pulueizan. Adponds c iij. esso
dmizy bene pugata. vnū fronē mponde. oxst. cardamomi
gariofilorum singulorum masoum de quolibet vnū sotom.
Cynamomi. Zedoarie. Galange. nuc muscate. Cubebe.
Poma ptdisi. de quolibz adponds duos esso. Cardi
sotone & medium sfat pulus pulueizandorum.

Ista simt pulueizanda. Zinziber. Cynamomi. Zedoarie.
Nuc muscata. sed gariofili debent madi. & oxst. smliter.
Alia vero debent poni integra:—

Accession no.
Author ~~Title~~ :
The Paneth
codex. ca. 1306
Call no.
Manuscript
2d
~~vault~~